Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Opus aureum sancti Thome de aquino super quatuor euangelia

https://hdl.handle.net/20.500.14918/461942

KAST 5
57

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

Cum audieritis prelia⁹ ⁊ seditiones vsq3 In patiẽtia vestra possidebitis animam vestras. Luce.xxi. fol.zzz4.
Qui vos audit me audit vsq3. Quia nomina vestra scripta sunt in celis. Luce.x. fol.189.
Confiteor tibi pater vsq3.Et onus meum leue. Matthei.i i. fol.49.
¶In festo vni⁹ ꝓfessoris pōtificis. Vos estis sal terre vsq3 Hic magnus vocabit i regno celoꝝ. Matthei.5. fol.20.
Vigilate quia nescitis.vsq3.Sup omnia bona sua constituet eum. Matth.z4. fol.95.
Homo quidam peregre.vsq3.intra in gaudium domini tui. Matth.z5. fol.97.
Sint lumbi vestri precincti.vsq3.Filius hominis veniet. Luce.ix. fol.200.
Nemo accendit lucernam.vsq3 Et sicut lucerna fulgoris illuminabit te. Luce.i i. fol.195.
Videte vigilate ⁊ orate.vsq3.Quod autez vobis dico:omnibus dico vigilate. Marci.ix. fol.14z.
Nolite timere pusillus grex.vsq3. Ubi.n.ẽ thesaurus tuus ibi ⁊ cor tuum erit. Luce.ix. fol.200.
Homo quidam nobilis abyt in regionem longinquaz vsq3 Et quod videtur habere auferet ab eo. Luce.19. fol.219.
¶In festo vnius sancti cõfessoris nõ pontificis. Vos estis sal terre. Vigilate qz nescitis.Sint lumbi. Nemo accẽdit. Videte vigilate. Nolite timere. Homo quidam nobilis. Require supra in confessore pontifice.

Ecce nos reliquimus. Quere in communi apostolorum.
¶In festo virginum.Simile est regnum celorum thesauro.vsq3.Qui ꝓfert de thesauro suo noua ⁊ vetera. Matthei.13. fol.59.
Simile est regnum celorum decez virginibus vsq3.vigilate itaqz qz nescitis diem neqz horã. Matthei.25. fol.90.
¶In anniuersario dedicationis ecclesie. Ingressus iesus ambulabat in templo.vsq3.Saluus facere quod perierat. Luce.19. fol.218.
In cõmemoratiõe beate virginis marie a pascha vsq3 ad pẽthecosten.Stabant iuxta crucem iesu mater eius,vsq3 Et ex illa hora accepit illa discipulus in suã. Jo.19. fol.305.
In agẽda ꝓ mortuis.Dixit martha ad iesum.Domine si fuisses hic.vsq3.Qui in hunc mundũ venisti. Joannis.i. fol.293.
Omne quod dat mihi pater.vsq3.Et ego reiiciam illum. Joannis.6. fol.266.
Amen amen dico vobis qz venit hora.vsq3.Qui vero malla egerunt in resurrectionem iudicij. Joannis. 5. fol.267.
¶Ꝓ sponso ⁊ sponsa.Accesserunt ad iesũ pharisei tentantes eum ⁊ dicentes.Si licet homini:vsq3.Quos ergo deus coniunxit homo non separet. Matthei.19. fol.74.

FINIS.

Beati Thome Aquinatis Lontinuus in quattuor euangelistas finit feliciter: magna cura diligentiaqꝫ emendatum atqꝫ correctum:impressum Venetijs arte ingenioqꝫ Boneti locatelli: Impẽsa nobilis viri Octauiani scoti modoctiẽsis. 1493.pridie nonas Junias.

Registrum

a
Onus aureum
¶Sic Thome
Dis saluberiter
personam describit
b
in quo claret
autem ⁊ iudaicus
tur sed suaderi
rum ꝯcidunt
c
RABA.postꝫ
patrẽ.reliquerunt
quarto mora.
CHRY.in ho.
d
Indicet:qua
ter filius est
cie deum
nulla miseria
e
per matthеum.
CHRY.sup mat.
tos ita honorauit
politatẽ ad omne
f
sis nondum
autem puella
nos perfectionem
ad.sed mox
g
Vocis testimonium
per verbum suum
cessit ad quam
ponitur mirandum
h
Vnde sequitur
ecclesie perditos
confirmatio est seculi
AVGV.de con.
i
multe potest
Predicatores
Verum est
nobilis sit
k
olo ⁊ quecũqꝫ
lenta debebat
lione secundarum
pia esse
l
varietates
ꝑm nihil
ille matth:hoc
tuis scripturas
m
cautior ⁊
ris ⁊ miser
cuerunt ꝑm
prohibitione
n
HYLA.Uendẽtes
GREGO.Sunt
quis muris
tum erant
o
Omnes enim
stus filius
malo postea
barrabam an
p
eris:in mulieribus
tus sapientia
¶Euerendo
ptissimus quod
q
dominum ꝓdicare
etiam quos
tum cum celestis
demoniacis
r
litia que
THEOPHI.disci.
illi dicentes
rat:quia in
s
defectum nostre
tes siccare
Et cepit
abraam vtrũqꝫ
t
tres tm̃
BEDA.Oꝛo
⁊ animam nunqꝫ
.s.causam
v
dum anni
persone esse
auri a me.
peperit filium
x
parumlum esset
paulatim crescente
Quia vero
xta iordanem
y
virgine animatum
valde necessariũ
respondens di.
ra nostra
z
iuuenescere
Dic verba
loqui anteqꝫ
virtutum:sed
⁊
constituebat
fibilibus sol
se gerere
enim viri
2
oras non prius
est qui in
TYTVS.Uel
nit neqꝫ
ꝓ
titi,ad secundam
mortis offendit
pertinens:⁊
fidei vnitatem
aa
a christo
propinquare
AVGV.de questi.
marinis ferro
bb
iunctus sit
bilis est
ginquos vocat
fuerunt conuersati.
cc
mantur innotescit
scat:que oportet
BEDA.Pascha
sanguinisqꝫ
dd
dere instrumentum
sol:⁊ velum
⁊ crucifigi
non conuersantur
ee
est vita
statur:eo qui
sumpsit:non
quens de seipso
ff
CHRY.Quãus
ret:⁊ immolabant
representans
¶ Rñdit nicodemus
gg
rentibus.Si
tiomen mystery
Ad filium reguli
Ꝑm illud
hh
Vel ipsum pplm̃
imꝓmuntur
videt filium
ticulatim
ii
uit etiam
ter coxum
apertos habebat
tur eum qui
kk
fine illis
salomonis
eius ad eum
Illa ergo
ll
seculi:tanꝯ
vobis priusꝯ
dicat.Intrauit
AVGV.Docẽs
mm
ctus vester
loco cum vltra
semetipso:sed
dicum ⁊ videbitis
nn
pans ⁊ aduersa
derunt te mihi
feciſti:Sequitur
AVGV.Judicante
oo
AVGV.i sermone

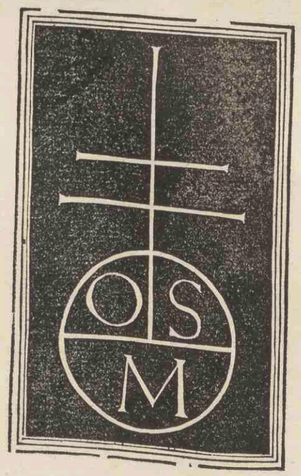

Tabula euangeliorũ
¶Incipit tabula

FINIS

S. THOMAS AQ.

Catena aurea.

VENETIIS 1493.

Rob. HOLKOT. O.P.

In lib. Sapientiæ.

Basileae 1489.

Cm

S THOM
in
EVANG

Cm

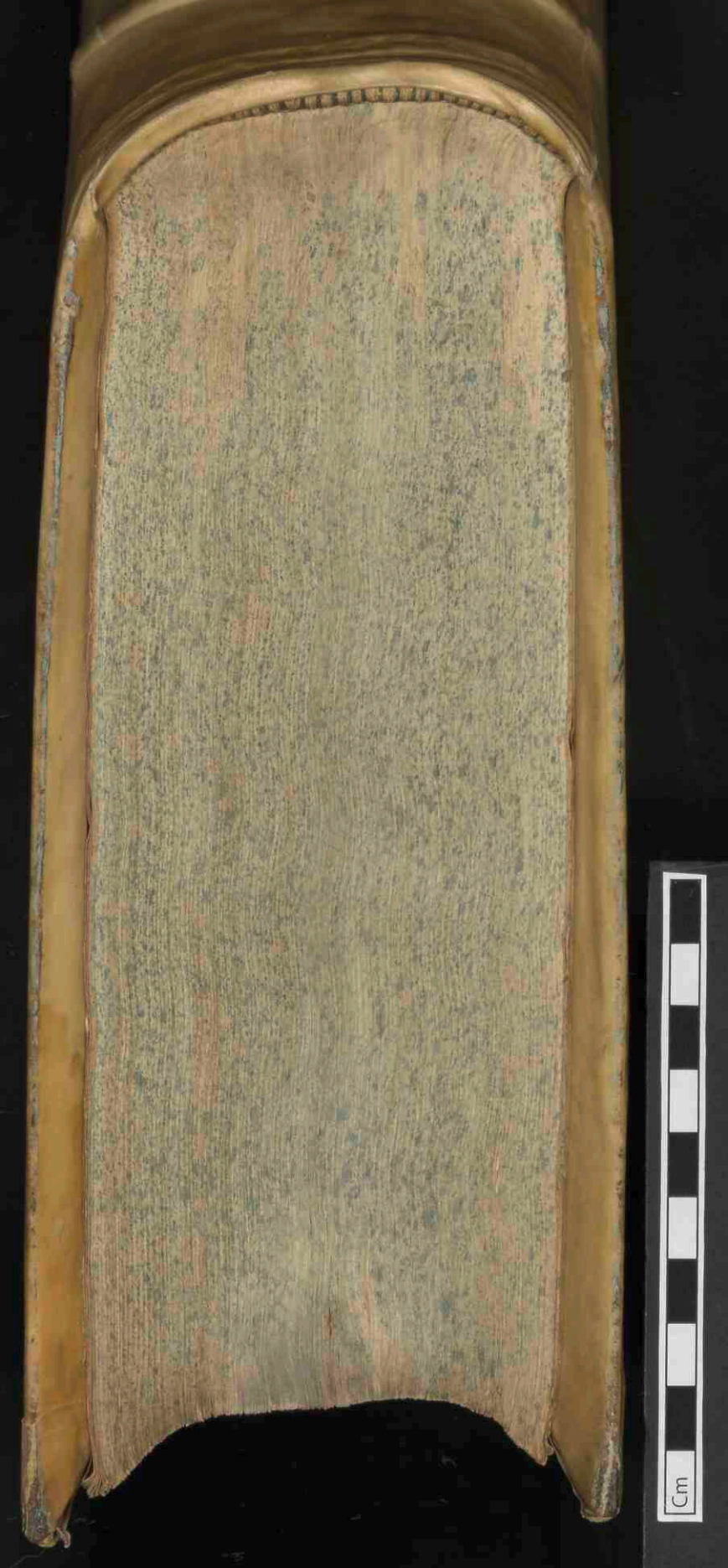
Cm

Me procuravit
F Michael Denzerus
Anno 1702

gerestaurierd 27-2-95

KAst 5
57
VAK 113 No. 33

Ex libris fratris frederici alias fetthionis de worcū ꝯ̄ hiwdēs or̄ fr̄z p̄dic̄.

A 337

Opus aureum sancti Thome
de aquino super quatuor
euangelia

BIBLIOTHECAE FF MIN CONVENTUS VERTH. SIG. SIGNUM SIGNATURA
Conventus
Coenobiis

Sum Emptus Leydæ
Pro P. Michaele Denzero
Missionario in 't damsteegje
tot Haarlem
1902

¶ Diui Thome aquinatis continuum in libzum euangely fm Mattheum.

Anctissimo ac reue rendissimo patri dño vrbano diuina ꝓuidentia pape quarto: frater Thomas de aquino ordinis fratrum ꝑdicatorũ: cum deuota reuerẽtia pedũ osculabeatoꝝ. Fons sapiẽtie vnigenitum dei verbum presidens i excelsis. per qõ pater sapienter fecerat: ⁊ suauiter disposuerat vniuersa: in fine temporum carnem sumere voluit: vt sub tegumento nature corporee splendorez ei⁹ humanus ituit⁹ posset ispicere: quẽ i celsitudie maiestatis diuine attingere nõ valebat. Diffuderat siquidem radios suos: sapie vs sue indicia sup oĩa opera que creauit: quodã vero ampliori ꝓuilegio imaginem ꝓpriã hominũ aiab⁹ impresserat: q̃tum diligentius expresserat i cordibus ip̃z amãtium fm sui muneris largitatem. Sed qd est hois aĩa i taz imensa creatura: vt diuine sapie vestigia possit comprehendere ad pfectõem: ⁊ gnimmo ⁊ sapiẽtie lux ifusa hoibus ꝓ peccati tenebras ⁊ occupationũ temporaliũ caligines fuerat obumbrata: ⁊ itantũ est quorundaz cor insipiens obscuratũ: vt dei gl'iam i idola vana cõuerterẽt: ⁊ que nõ conueniunt facerẽt. in sensum reprobuz icidentes. Diuina vero sapia que ad sui fruitionẽ hoiem fecerat: eũ sui inexpertem esse nõ sinens: totũ se in humanam naturã cõtulit: eam mõ sibi assumendo mirabili: vt errãtẽ hoiem ad se totaliter reuocaret. Huius igit̃ sapie claritatẽ nube mortalitatis velatã prim⁹ apl'oz ꝓnceps fide conspicere meruit: ⁊ eam ꝛstãter absq; erroze ⁊ plenarie cõfiteri dicens. Tu es xp̃s filiꝰ dei viui. O btã cõfessio: quam nõ caro ⁊ sanguis sed pater celestis reuelat. hec i terris fundat eccl'iam: aditũ ꝑbet in celum: peccata mereꝝ soluere. ⁊ cõtra eam porte nõ preualẽt inferoꝝ. Huius igr̃ fidei ac cõfessionis heres legitime sanctissime pater ꝓ studio mens nr̃a inuigilat. vt tante sapientie lux fidelium corda pfũdat. ⁊ hereticoꝝ cõfutet ĩsanias. que porte iferoꝝ merito designãtur. Sane si fm platonis sniam beata censetur respublica. cui⁹ rectores operã sapiẽtie dare cõtigerit. illi siquidem sapiẽtie quã imbecillitas intellectus humani erroꝛib⁹ plerunq; ꝛmaculat. q̃to magis sub nostro regimine beatus censeri potest pplus xp̃ianus: vbi tãta diligentia excellentissime illi sapientie curã ipenditis: quam dei sapia carnalib⁹ membris induta ⁊ vbis docuit: ⁊ operibus demonstrauit: Et hui⁹ igdem diligẽtie studio vestre sanctitati cõplacuit mihi ꝛmittere matthei euãgeliũ exponendum: qõ iurta ꝓpriam facultatẽ execut⁹ solicite ex diuersis doctoꝝ libris ꝑdicti euangely expõnez cõtinuam cõpilaui: pauca quidẽ certoꝝ auctoꝝ verbis vt plurimũ ex glosis adyciẽs: que vt ab eoꝝ dictis possent discerni: sub glose titulo prenotaui. Sed ⁊ i sanctoꝝ doctoꝝ dictis hoc adhibui studium. vt singulorum auctoꝝ noĩa: necnon i gbus habeanť libris assumpta testimonia describãť. hoc excepto q⁹ libros expõnũ supra loca q̃ exponebanť nõ oportebat spãl'r õsignari. puta sicubi nomẽ iueniať hieronymi. de libro mẽtione non facta datur intelligi q⁹ hoc dicat sup matheũ. ⁊ in alys ratio similis obseruet̃. nisi his que de cõmentario chr̃ysostomi super mattheum sumũtur oportuit inscribi in titulo super matheũ. vt per hoc ab alys q̃ sumũtur de ipsius homeliario distinguanť. In assumendis autez factoꝝ testimonys plerũq; oportuit aliqua rescindi de medio ad plixitatẽ vitandã: necnõ ad manifestiorẽ sensum: vl' fm cõgruentiã expõnis l're ordinez cõmutari. Interduz ẽt sensuz posui: verba dimisi: ꝑcipue i homelia chr̃ysostomi: ꝓpter hoc q⁹ est trãslatio vitiosa. Fuit aũt mea itentio i hoc opere nõ solũ sensuz ꝓsequi l'ralem: sed etiã mysticũ ponere: iterdum ẽt errores destruere: necnõ cõfirmare catholicaz veritatẽ. Qõ qdem necessariũ fuisse videť: qz in euangelio ꝑcipue forma fidei catholice traditť ⁊ totiꝰ vite regula xp̃iane. Prolixũ igit̃ pñs opus nõ videať alicui: fieri enĩ nõ potuit vt hec omnia sine diminutõe ꝓsequerer: ⁊ tot sanctoꝝ sniας explicarẽ oĩmoda breuitate seruata. Suscipiat itaqz vra sanctitas presens opus vestro discutiendũ corrigendũqz iudicio: vestre sollicitudinis ⁊ obedientie mee fructuz: vt dum a vobis emanauit preceptum: ⁊ vobis reseruaťfinale iudicium: ad locũ vnde exeunt flumina reuertanť.

Uangely ꝓnũciatoꝛ aptus esayas ꝓphẽta: euãgelice doctrie sublimitatẽ nomẽ ⁊ mãz breuiter cõprehẽdens: euãgelicũ doctorem ex psona dñi: allogť dicẽs. Sup mõtẽ excelsuz ascẽde tu q euãgelizas syon: exalta i fortitudine vocẽ tuã: q euãgelizas hierl'z. exalta: noli timere dic ciuitatib⁹ iude: ecce deus vr̃. ecce dñs ös i fortitudie veniet ⁊ brachiũ ei⁹ dñabiť: ecce merces ei⁹ cũ eo. Ut aũt ab ipso euangely noĩe sumam⁹ exordiũ. AVG. cõtra faustũ. Euãgely nomẽ latine iterꝑtať bon⁹ nũci⁹: vel bona ãnũciatio. qõ qdez cũ aliqõ bonũ ãnunciať: semp dici ꝑt. ꝓpie tñ hoc vocabulũ obtinuit annunciatio saluatoris. Narratores qppe oziginis factoꝝ dictoꝝ passionũ dñi iesu xp̃i ꝓpe dicti sũt euãgelistę. CHR. in ho. Quid. n. his bonis nunciatis fiat cẽle: deus in terra: homo i celo: amicitia dei ad nostrã facta nãm: ꝓlixum solutũ preliũ: diabolus cõfusus: mors soluta: paradisus aper⁹. ⁊ hec oĩa supra dignitatẽ nr̃am ⁊ cum facilitate nobis data sunt: nõ qz laborauimus: sed qz dilecti sum⁹ a deo. AVG. in de vera reli. Cũ. n. oĩbus modis medeať animis de⁹: ꝑ tempoꝛ opportunitatib⁹ q̃ mira sapia ei⁹ ordinanť: nullo modo beneficẽtius ꝓsuluit generi humano: q̃z cũ vnicus filius ꝓsubstantialis pr̃i ⁊ coeternꝰ totũ hoiez suscipere dignatus est: ⁊ vbũ caro factũ ẽ: ⁊ habitauit in nobis. ita. n. demõstrauit q̃z excelsũ locũ iter creaturas bẽat humana nã i hoc q⁹ hoibus in vo hoie apparuit. AVG. in ser. de nati. Demum factꝰ ẽ ös homo: vt homo fieret deus. Hoc igit̃ bonũ euangeliçãdũ ꝓnũciat ꝓpheta dicens. Ecce ös vester. BEDA in epi. ad flauianũ. Exinanitio aũt illa q̃ se iuisibilis visibilẽ ꝑbuit: ⁊ causatoꝛ ac dñs oĩuz rex vn⁹ voluit eẽ mortalium: iclinatio fuit miserãtis: nõ desertio potestatis. GLOSA. Ne ergo sic deus adesse credať vt fieret aliq̃ diminutio potestatis: subiũgit ꝓpha. Ecce domin⁹ in fortitudine veniet. AVG. de doc. xp̃iana. Nõ p locoꝝ spatia veniẽdo: sz i carne mortali mortalibus apparẽdo. BEDA in ser. de domini passi. De ineffabili aũt dei potẽtia factũ ẽ: vt dũ deꝰ verꝰ est i carne passibili: cõferať hoi gl'ia p ꝛtumeliã: incorrꝛuptio p suppliciũ: vita per mortẽ. AVG. ö baptismo paruulorũ. Fuso. n. sanguine sine culpa oĩum culpaꝝ chirographa deleta sunt: gb⁹ hoies a diabolo antea tenebanť. GLOSA. Quia q̃ p virtutẽ xp̃i patiẽtis hoies a peccato liberati: serui facti dei. Segtur. Et brachiuz ei⁹ dñabiť. LEO papa in ser. de passi. Affuit aũt nobis i xp̃o singulare ꝑsidiũ: vt i nã passibili mortis cõditio nõ maneret: quã ipassibilis eẽntia recepisset. ⁊ per id qõ nõ poterat mori: posset id qõ mortuuz fuerat suscitari. GLO. Et sic per xp̃m nobis ĩmortalis gl'ie aditus apitur. vñ segtur. Ecce merces eius cũ eo. de qua. s. ipse dicit. Merces vestra copiosa ẽ in celis. AVG. contra faustum. Eterne enim vite ꝓmissio regnũqz celoruz ad nouum pertinet testamentum: tpaliũ vero ꝓmissiones testamẽto veteri continenť. GLO. Sic ergo quatuor nobis de xp̃o euangelica doctrina tradit: diuinitatẽ assumentem: humanitatem assumptã: mortẽ per quam a fuitute eripimur

Bibliotheca Conventus Woerdensis

resurrectiõez ꝑ quam nobis adit⁹ gl̃iose vite apiť: ⁊ ꝑpter hoc in eçechiele sub figurã quatuor animaliuz õmonstrãť. GREG. sup eçech. Ipse.n. vnigenitus dei fil⁹ veraciter fact⁹ ẽ homo: ipse in sacrificio nr̃e redemptionis dignatus ẽ mori vt vitul⁹: ipse ꝑ vtutem sue fortitudinis surrexit vt leo: ipse ẽt ascẽdens ad celos est eleuatus vt agla. GLO. In qua ascensione manifeste oñdit suam diuinitatẽ. Matheus ergo i homine ītelligiť: quia circa humanitatez xp̃i p̃ncipalr̃ ĩmorať. Marcus i leone: quia agit ō resurrectione. Lucas i vitulo: qz agit ō sacerdotio. Joannes in aquila scribẽs sacra diuinitatis. AMBRO. sup lucaz. Et bñ accidit vt qñ euangely h⁹ libz̃ū fm mattheum dicimus eẽ morale: opio h⁹ ꝑtermitteret: mores.n. ꝓprie dicũtur humani. Figura autem leonis ascribiť marco: qz a potentie cepit expressione diuine cum dixit. Initium euãgely iesu christi fily dei. Joãni autẽ figura aquile: eo q diuine miracula resurrectionis expressit. GRE. sup eçech. Dec aũt ipsa vniuscuiusq; libri euãgelica exordia testanť. nam qz ab humana generatõe cepit: iure p hominẽ mattheus: qz p clamorẽ l deſto: recte p leonẽ marc⁹: qz a sacrificio exordius ẽ: bñ p vitulũ lucas: qz vo a diuinitate vbi cepit: digne p aglã signať ioãnes. AVG. de con. euã. Vel matthe⁹ qui regiã xp̃i ꝓsonam maxime ꝓmẽdauit: per leonẽ significať. Lucas aũt p vitulum ꝑpter victimaz sacerdotis. Marchus aũt q neq; stirpẽ regiã neq; sacerdotalez narrare voluit: ⁊ tñ i humanis vsatus oñdiť: bois figura signatur. Dec aũt tria aĩalia leo: homo: vitulus i terra gradiunť. vñ isti tres euãgeliste i istis maxime occupati sunt que xp̃s i carne opatus ẽ. At vo ioãnes velut aquila volat: ⁊ lucẽ icommutabilis veritatis acutissimis cordis oculis intueť: ex quo datur ītelligi tres euãgelistas circa actiuã vitam fuisse vsatos. Joãnem vero circa cõtemplatiuaz. REMI. Doctores autẽ grecorum ꝓ hoiem intelligunt mattheum: qz genealogiã dñi fm carnẽ descripsit: ꝓ leonẽ vo ioãnem: qz sicut leo suo rugitu cũctis bestys timorem ĩcutit: sic ⁊ ioãnes cũctis hereticis timorẽ ĩcussit: ꝓ vitulum ītellexerũt lucaz: qz vitulus sacerdotalis est hostia: ⁊ ipse semper circa templum ⁊ sacerdotium versatus ẽ: ⁊ per aquilã marcum ītellexerũt: qz aquila i scripturis diuinis solet significare spiritum sanctũ: q locutus fuit p ora ꝓphetarum: ⁊ ipse a ꝓphetico testimonio exordius est. HIERO. Circa numer̃ vo euãgelistaz̃ sciẽduz est plures fuisse qui euãgelia scripserũt: sicut ⁊ lucas euãgelista testatur dicẽs. Quoniã quidẽ multi conati sũt ordinare tc̃. Et sic̃ perseuerantia vsq; ad pñs tempus monimenta dederant: que a diuersis auctoribus edita: diuersarum hereſũ fuere ꝓncipia: vt ẽ illud: iuxta egyptios ⁊ thomã ⁊ matthiã ⁊ bartholomeũ. xy. quoq; apostoloz̃ ⁊ Basilidis atq; Apellis ⁊ reliquoz̃: quos enumerare longissimũ est: ecclia aũt que super petram dñi voce fũdata ẽ: q̃tuor flumina paradisi ĩstar eructuãs: quatuor ãnulos ⁊ angulos hz̃: ꝓ quos quasi arca testamẽti ⁊ custos legis dñi lignis mobilib⁹ vehiť. AVG. de que. euã. Vel qñ qnatuor sũt ptes orbis terre: ꝓ cui⁹ vniuersitatẽ xp̃i eccl̃ia dilatať. Alius aũt fuit eis ordo cognoscendi atq; ꝓdicandũ ꝑmi fuerunt: q secuti sũt dñm in carne pñtem: docentẽ audierũt: facientemq; viderũt: atq; ex ei⁹ ore ad euangeliçãdũ sunt missi. Hz̃ i scribẽdo euãgelio q̃ diuinit⁹ ordinatũ eẽ credẽdũ ẽ ex nũcro eoz̃ quos aũ passionẽ dñs elegit: ꝑmum vltimũq; locũ duo tenuerũt: ꝑmũ mattheus: vltimũ ioãnes: vt relig q ex illonũero ñ erãt: sed tñ xp̃m i illis loquentẽ secuti erant: tanq; fily amplectẽdi: ac ꝓ hoc in loco medio cõstituti: vtroq; ab eis latere muniren̄. REMI. Mattheus gdem scripsit i iudea sub tempe Cay Gallicule impatoris. Marcus i italia Rome sub tpe neronis vel claudy fm rabanũ: Lucas vero in achaie boetieq; partib⁹ rogatus a theophilo: ⁊ Joãnes epbesi i asia minori sub tpe Nerue ꝓncipis. BEDA. Sed tamen cũ sint quatuor euãgeliste: nõ tam quatuor euãgelia q̃z vnũ q̃tuor libroz̃ veritati cõsonum ediderũt. Sicut.n. duo vsus eãdẽ ꝓsus hñtes mãm: ꝓ o diuersitate metri ⁊ ẏboruz duo sũt: ⁊ tñ non nisi vnã ꝓtinent sniam: sic euãgelistaz̃ libroz̃ sint quatuor vnũ ꝓtinent euangeliũ: qz vnã doctrinã faciũt ō fide catholica. CHRI. in ho. Sufficiebat autẽ vt vn⁹ euãgelista oĩa diceret: sed cũ quatuor ab vno ore oĩa loquant̄: nõ fm eadẽ tpa: neq; i eisdem locis ꝓueniẽtes ⁊ adiuicẽ colloquẽtes maxia fit demſatio vitatis. Et hoc ꝑm qõ in aliq; bus modicis dissonare videnť: maximuz signuz vitatis ẽ. Si.n. ꝑ oĩa ꝓsonarẽt: crederẽt inimici q ex placito quodaz humano ꝓueniẽtes scripserit q̃ scripserũt. In ꝑncipalib⁹ q; dẽ q̃ ptinent ad iformatõem vite ⁊ ꝓdicationẽ fidei: neq; q̃ dissonãt: nec i paruo. Si aũt i miraculis: h̃ q dez hec: ille vo illa dixit: hoc te nõ cõturbet. si.n. vn⁹ oĩa dixisset: superfluus eẽt numer⁹ reliquoz̃. si oẽs diuersa: nequaq; cõsonãtie demõstratio appareret. si aũt aliqd de tpibus vl̃ modis differenter ãnũciant: hoc nihil ĩpedit eoz̃ que dcã sunt vitatez: vt ifra oñdetur. AVG. de cõ. euã. Quãuis autẽ singuli eorum suuz quique narrãdi ordinẽ tenuisse videant̄: nõ tñ vnusq; q eoz̃ velut alteri⁹ ꝓcedẽtis ignarus voluisse scribere repiť: vel ignorata ꝑtermisisse que scripsisse alius iueniť: sed sic̃ vnicuiq; ĩspiratũ ẽ: nõ superfluã cõpatiõem sui laboris adiunxit. GLO. Sublimitas aũt euãgelice doctrie cõsistit qdẽ ꝓmo i eius excellẽtissima auc̃te. AVG. de cõ. euã. Inter oẽs.n. diuinas auctoritates q̃ scis lr̃is cõtinẽť: euãgeliũ merito excellit: cui⁹ ꝑmi ꝓdicatores apostoli fuerũt: q dñm iesum saluatorẽ nr̃m xp̃m ẽt in carne pñtẽ viderunt: quoz̃ qdã hoc ẽ mattheus ⁊ ioannes ẽt scripta ō illo q̃ scribẽda visa sũt: libris singulis ediderunt. Ne ne putaretur qõ attinet ad ꝓcipiẽdũ ac ꝓdicandũ euãgeliuz interẽ aliqd: vt̃ illi ãnucient q eundẽ dñm hic i carne apparentẽ secuti sũt: an aly q ex illis cõpata fideliter crediderũt: diuina ꝓuidentia ꝓcuratũ ẽ p ſpñ sanctuz: vt qbusdã ẽt ex ill' q ꝑmos apostolos sequebãť: nõ solum ãnũciãdi ve⁊ ẽt scribẽdi euãgeliũ tribueret̄ auctoritas. GLO. Et sic patet q sublimitas euãgelice auctoritatis a xp̃o depẽdet: ⁊ hoc desi gnať in ẏbis prophete ꝑmissis cuz dicit: Sup montẽ excelsum ascẽde tu: Mõs.n. excelsus christus ẽ: ō quo idẽ esaias dicit. Erit i nouissimis diebus ꝑparatus mons: domus dñi i vertice montiuz. i. sup omnes sanctos q a monte xp̃o mõtes dicuntur: qz ō plenitudine eius omnes accepimus. Recte autẽ ad mattheuz dr̃: Sup ra montẽ excelsuz ascẽde tu: qz sicut ꝓdictum ẽ: ipse in ꝓpria persona fcã christi vidit et eius doctrinã audiuit. AVG. de con. euã. Illud ãt discutiendum ẽ qõ solet nõnullos mouere: cur ipe dñs nihil scripserit: vt alys de ipo scribẽtibus necesse sit credere. Sed neq; q̃z dom̃ ẽ: q ipse nõ scripserit qñquidẽ membra eius id opata sunt: qõ dictãte capite cognouerũt. Quicqd.n. ō suis factis ⁊ dictis nos legere voluit: hoc scribẽdum illis tanq; suis manibus impauit. GLO. Scõo ẽt hz̃ euangelica doctrina sublimitatẽ virtutis. vñ apostolus dicit: q euãgeliũ virtus dei ẽ in salutẽ omni credẽti. Et hoc oñdit ꝓpheta in ꝑmissis verbis cum dicit. Exalta i fortitudine vocẽ tuam. i quo ẽt ⁊ modũ euãgelice doctrie õsignat i exaltatõe vocis: ꝑ quã doctrie claritas dať ītelligi. AVG. ad volusianũ. Mod⁹.n. ipe quo scã scriptura cõtexit ẽ oib⁹ accessibil: pauciſſimis penetrabil' ea q̃ apte ꝓtiet quasi amic⁹ familiaris sine pbuco ad coz̃ logť i doctoz̃ atq; doctoz̃. Ea veroq; i mysterys occultat: nec ipse eloquio supbo erigit quo nõ audeat accedere mẽs: tardiuscula ⁊ inerudita q̃si paup ad diuitez: sz̃ iuitat oẽs humili sermone quos nõ solum manifesta pascat: sz̃ ẽt secreta exerceat vitate: hoc i ꝓmptis qõ i recõditis hñs. Hz̃ ne apta fastidiret̄: eadẽ rursus opta desiderãtur: ōsiderata q̃dãmõ renouãť: renouata suauiter ītimãť.

vis salubr̃iter ⁊ prauа cor̃rigũt ⁊ parua nutriũt: ⁊ magna oblectãt ingenia. GLO. Sz qr vox exaltata lõgius audit: potuit in exaltatõe vocis euãgelice doctrie publicatio designari: qr nõ ad vnã tm̃ gẽtẽ: sz ad vniuersas natões ꝓdicanda mãdat. Predicate inquit dns euangeliũ omni creature. GRE. Põt.n. ois creature noie natio gentium designari. GLO. Tertio ãt hz euãgelica doctrina altitudinẽ libtatis. AVG. In veteri.n. testamẽto pp tpaliũ bonor̃ ꝓmissionẽ: malorũq; cõminatões: seruos parit tpalis hierusalẽ. In no uo ãt vbi fides in petra charitatẽ q̃ lex posset ipleri: nõ magis timor̃ pene q̃s dilectõe: iusticie liberos parit hierusalẽ eterna. GLO. Un̄ ⁊ hãc sublimitatẽ doctrie euangelice ꝓpha designat dicẽs. Exalta noli timere. Restat ãt videre gb⁹ ⁊ q̃ ō cã hoc euãgeliũ sit scriptũ. HIERO. Matthe⁹.n. euãgeliũ in iudea hebr̃eo sermõe edidit: ob cor̃ maxie cãm q in hierlm crediderãt ex iudeis. cũ enī ꝓmo ꝓdicasset euangeliũ in iudea: volẽs trãsire ad gẽtes: ꝓm⁹ euãgeliũ scripsit hebraice: qđ fratrib⁹ a gb⁹ ibat in memoria dereligt. Sic̃ enīz neĉe fuit ad cõfirmationẽ fidei euãgeliũ ꝓdicari: sic ⁊ ꝓtra hereticos scribi. CHRI. Corpus ãt sue narratõis ordinauit matthe⁹: ꝓmũ g̃ natiuitatẽ: deīde baptismũ: tertio tẽtationẽ: q̃rto doctrinaz: qnto miracula: sexto passionẽ: septio resurrectionẽ ⁊ ascẽsionẽ ipsius: nõ solũ historiã de xp̃o exponere volẽs p hoc: vez etiaz euãgelice vite statũ docere: qm̃ nihil est q⁹ ex parẽtibus nascimur: nisi itez p aquam ⁊ spũ renati fuerimus ex deo. Post baptismũ aũt neĉe ẽ cõtra diabolũ stare: post hoc q̃si oi supata tẽtatõe factus idoneus ad docẽdũ. Sigdẽ sacerdos ẽ: doceat ⁊ doctrinã suaz bone vite q̃si miraculis factis cõmẽdet: sī laicus ẽ opibus doceat fidẽ. Deīde neĉe ẽ exire nos de hoc stadio mũdi: ⁊ tũc restat vt tẽtationũ victoriaz resurrectionis merces sequat̃ ⁊ gloria. GLO. Patet igit̃ ex p̃missis euangelice doctrie mã scriptor̃ euangely: numerus: figure dria: ⁊ ordo: euãgelice doctrine sublimitas: ⁊ gbus hoc euãgeliũ sit conscriptũ: ⁊ ordo ꝓcessus ipsius. CAP. I.

Liber generationis iesu christi filij dauid : filij abraham.

TQr faciẽ hoīs Matth̃. significat: q̃si de hoie exorsus ẽ scribere dicẽs. Liber gnãtõis. RABA. Quo exordio satis oñdit gnãtiõem xp̃i ꝑm carnẽ suscepisse narrãdã. CHRI. Judeis enī euãgeliũ scripsit: gb⁹ supfluuz erat exponere dinitatis nãz quã cognoscebãt: neĉariũ ãt fuit eius mysteriũ incarnatiõis oñdere. Joānes autẽ cũ gẽtib⁹ euãgeliũ scripsit q̃ ñ cognoscebãt si de⁹ filiũ hz. iõ neĉariũ fuit ꝓmũ illis oñdere qr ẽ fili⁹ dei ōs: deīde qr carnẽ suscepit. RABA. Cũ ãt paruã libr̃i pticulã teneat gña⁹ dixit: Liber gnãtõis. Cõsuetudo.n. hebr̃eor̃ ẽ vt volumib⁹ ex eor̃ ꝓncipys iponãt noīa: vt ẽ genesis. GLO. Planior ãt sẽsus eẽt: Dic ẽ liber gnãtiõis sz h̃ ẽ mos in mltis: vt Uisio esaie. subaudis hec ẽ. Gnãtiõis ãt singulariter dr̃: q̃uis mlte p ordinẽ replicent̃ qr pp christi gnãtões cetere h̃ iducunt̃. GREGO. in ho. Uel iõ libr̃ hũc gnãtõis noīat: qr hec ẽ totius dispẽsatõis sũma ⁊ radix bonor̃ oĩuz: deũ hoīez fcīn eẽ: hoc.n. fcõ alia sz rõnẽ seq̃bãt. REMI. dic̃ ãt. Li. i. gene. ie. chr: qr nouerat scriptũ eẽ. Liber gnãtõis ade: ⁊ iõ sic exorsus ẽ vt opponeret libr̃ũ libro. Adã nouũ: ade veteri: qr oĩa p istũ sr restaurata: q̃ p illũ sũt corrupta. HIERE. In esaia ãt legimus Gnãtionẽ eius qs enarrabit: nõ g̃ putem⁹ euãgelistã ꝓphete eẽ ꝓniũ vt qõ ille ꝓpr̃ẽ dixit eẽ affatu: hic narrare icipiat qr ibi de gnãtõe dinitatis: h̃ de icarnatõe dictũ ẽ. CHRI. in ho. Nec tm̃ pua estimes te audire hãc audiẽs gnãtionẽ. ẽ enī valde ineffabile q⁹ ōs ex muliere nasci dignatus ẽ: ⁊ hr̃e ꝓgẽitores dauid ⁊ abrahã. REMI. Si aũt aligs dixerit: qr ꝓphete ō natiuitate hũanitatis dixit: nõ ẽ rñdẽdũ: Nullus gnãtionẽ dñi narrauit sz prarus: qr matthe⁹ ⁊ lucas. RABA. In hoc ãt q⁹ dic̃. Jesu xp̃i. regalẽ ⁊ sacerdotalẽ in eo exꝑmit dignitatẽ. nã ies⁹ g noīs hui⁹ ꝓsagiũ ꝓtulit: primus post moysen in ꝓpr̃o isrl̃ ducatũ tenuit. Sarõ vo mystico cõsecratus vngueto ꝓmus in lege sacerdos fuit. AVG. de q̃. no. ⁊ vete. test. Nõ ãt polei vnctionẽ ꝓstabat ōs illis q in reges vel sacordotes vngebant̃: hoc ꝓstitit spũsc̃us hõi xp̃o addita expiatõe: Spũs enī scũs purificauit qõ de maria vgine in corp⁹ saluatoris ꝓfecit: ⁊ hoc ẽ vnctio corpis saluatoris q̃re xp̃s ẽ appellatus. CHRI. sup matth̃. Quia vo ipia prudẽtia iudeor̃ negabat ies⁹ de dauid semĩe eẽ natũ: subdit: Filij dauid filij abrahã. Quare aũt nõ sufficiebat dr̃e illũ filiũ abrahe soli⁹: aut dauid soli⁹: qr ad ambos de xp̃o nasciturо ex eis ꝓmissio fuerit fcã. ad abrahã gdez sic. Et in semĩ tuo bñdicẽt oẽs gẽtes terre. Ad dauid ãt ita. De fructu vẽtris tui ponã sup sedẽ tuã. Jõ g̃ vtriusq; filiũ dixit: vt vtriusq; ꝓmissiões in xp̃o adipletas oñderet. deīde qr xp̃s tres dignitates fuerat biturus: rex: ꝓpha: sacerdos. Abrahã ꝓpheta fuit ⁊ sacerdos. sacerdos sic̃ ōs ad illũ dic̃ in genesi. Accipe mihi vaccã ruffaz: sic̃ ait dns ad abimelech de illo. Propha est ⁊ orabit ꝓ te. Dauid rex fuit ⁊ ꝓpha: sacerdos ãt nõ fuit. Jõ g̃ amboz filius noīatus ẽ vt vtriusq; pris triplex dignitas origiali iure recognosceret in christo. AMBRO. sup lucã. Jõ ẽt duos gnis auctores elegit: vnuz g de cognatõe ppl̃oz ꝓmissuz accepit: alterz g de gnatione xp̃i oraculũ ꝓsecutus ẽ. Et iõ lz sit ordine successiõis posterior: ꝑor tm̃ describit̃: qr plus ẽ ꝓmissuz accepisse de xp̃o q̃s de eccl̃ia q̃ ẽ p christuz. potior ẽ enīz g saluat eo qõ saluat. HIERO. Ordo ẽt ꝓposterus: sz neĉio cõmutat⁹. si.n. ꝓmũ posuisz abrahaz: ⁊ postea dauid: rursus ei repetẽdum fuit abrahã vt gnãtõis series texeret̃. CHRI. sup matth̃. Altera ãt rõ ẽ: qr regni dignitas maior ẽ q̃s nãe. nã ⁊si abrahã ꝓcedebat in tpe: dauid ꝓcedebat in dignitate. GLO. Quia vo ex hoc titulo appeat totũ hunc libz ꝓscribi de iesu xp̃o: neĉiuz ẽ ꝓcognoscere qd sit sentiẽdũ de ipso. sic.n. meli⁹ exponi potuerũt q̃ in hoc libro de eo dñr. AVG. de q̃. euãge. Error ãt hereticoz de xp̃o tribus gnib⁹ termiat̃: aut de diuinitate: aut de hũanitate: aut de vtroq; fallũt̃. AVG. ō here. Ebionitus g̃ ⁊ Ebiõ ies⁹ xp̃s hoīez tm̃ fuisse dixerũt: quos secut⁹ Paul⁹ samosatẽus xp̃s nõ sp fuisse: sz eius initiũ ex quo de maria nat⁹ ẽ asseuerat: nec.n. aliqd ãplius q̃s hoīem putat. ⁊ hec heresis postea a Photino ꝓfirmata ẽ. AVG. ō hereticos. Joānes ãt apl̃s isti⁹ isaniã lõge añ spũsc̃ō ꝓspiciẽs eũ alto ipitie sopore demersum sue vocis ꝓconio excitat dicẽs: In pn⁹ erat vbũ. Ei g̃ qõ in pn⁹ erat apud deũ: nõ relinq̃t̃ in nouissimo tpe vt originis sue ab hoīe pnci piũ sũpserit. Jtẽ igt. Pr̃ gl̃ifica me illa glia quã habui apũ te ꝑusq; mũdus fieret. audiat photin⁹ eũ gliaz aĩ pn̄ⁱ possidere. AVG. de here. Nestoriy aũt puersitas fuit vt hominẽ tm̃mõ ex btã Maria vgie genitũ ꝓdicaret: quẽ vbũ dei nõ vnitatẽ psone ⁊ societatẽ sepabilẽ recepisse: qõ catholicor̃ aures nequaq; ferre potuerũt. AVG. ad monachos egypti. Ait.n. apl̃s de vnigẽito: q⁹ cũ in forma dei eẽt: ñ rapinã arbitratus ẽ eẽ se eq̃lẽ deo. Quis ẽ g̃ ille q ẽ in forma dei: aut quõ exinãitus ẽ: ⁊ descẽdit ad hũilitatẽ sz hoīs formã: Et qdẽ si ꝓdicti heretici in duos dinidẽtes xp̃z. i. in hoīez ⁊ vbũ: hoīez dicũt sustinuisse exinanitionẽ: separãtes ab eo dei vbũ: ꝓnidẽdũ ẽ qr in forma ⁊ in eq̃litate intelligit̃: ⁊ fuit pr̃is sui vt exinanitõis sustineret modũ. Sz nihil creatura rũ ẽ: si sz ꝓpriã itelligat̃ nãz in pr̃is eq̃litate: quõ g̃ exinãit⁹

dicit: & ex q̃ eminẽtia vt eẽt hõ descẽdit: aut quõ ĩtelligit assumpsisse tãq̃ nõ hns ĩ pncipio serui formã: Sz aiũt q̃ vbũ patri equale existẽs hitauit ĩ hoĩe nato p mulierẽ. Et hec ẽ exinanitio. Certe audio filiũ dicentẽ scis aplis. Si quis diligit me: vbũ meũ custodiet. Audis quõ ĩ eis q̃ se diligũt: se & sibi cohabitare dixit deũ pfez. Putas g̃ ipz exinanitũ & vacuatũ: dabimus & serui formã accepisse: qz ĩ diligẽtiuz se aĩabus scis facit mãsionẽ. Quid aũt spiritus habitãs in nobis putatis & ipse hũanatõis dispensationem adimplet.

ABBAS Isidorus ad archipsi: Nec nr̃ vniuersa ãnumeremus: vnũ ad qõ vniuersa ĩtẽdũt dicemus: qz illũ q̃ õs erat: hũilia log & dispẽsatiuũ simul & vtile ẽ: & nihil iuiolabili nature piudicat: Eũ vero q̃ homo ẽ: diuĩa & supnaturalia que dã log summe psumptõis ẽ malũ: nã regi gdẽ lz etiaz & humiliter agere: militi vo nõ lz impiales voces emittere. Si igit deus erat hũanatus: etiã hũilia locũ hnt. Si vo hõ tm̃ erat: excelsa nõ hnt locũ. AVG. de here. Sabelluz discipulũ Noeti qdã phibẽt: q̃ dicebat xp̃z eundẽ & pfez & spm̃ scm̃. AVG. ptra hereti. Dui⁹ aũt ĩsaniss̃imi furoris audaciã celestiũ testimonioz auctozitate frenabo ad demõstrãdaz p̃pe subẽ filij psonã: nõ illaz q̃ hoĩ suscepto ꝓgruere cauillat assumẽs: sz illa ĩ mediũ pferẽs testimonia: q̃ sine vllo ancipitis itelligẽtie scrupulo diuinitati eius ꝓpetẽt oẽs pariter ꝓfitẽt. In genesi eni deũ dixisse legimus. Faciam⁹ hoĩez ad imaginẽ & similitudinẽ nr̃am. Ecce pl'aliter dicit Faciamus: aliũ videlz ĩdicans ad quẽ loq̃ntis factus ẽ sermo. Si vnus ẽ: ad imaginẽ suã fecisse diceret: nũc aũt ali⁹ & alterius imaginez aptius fecisse describit. GLO. Ally vo veraz xp̃i hũanitatẽ negauerũt. Valẽtinus eni dixit xp̃z a pre missum spiritale vel celeste cozpus attulisse: nihilq̃ assumpsisse de Maria vgine: sz p illã tãq̃ p riuũ aut fistulaz sine assumpta carne trãsisse. Nos aũt nõ ió credimus natũ ex Maria virgie q̃ alr̃ ĩ vera carne existere atq̃ hoĩb⁹ apparere nõ posset: sz qz sic scriptũ ẽ ĩ ea scriptura cui nisi crediderim⁹ nec xp̃iani nec salui eẽ poterim⁹. Si aũt de celesti vl' aerea vl' hũida creatura cozp⁹ assumptũ vellet ꝓmutare: ĩ hũane carnis vissimã q̃litatẽ hoc eũ potuisse facere qs negaret: AVG. de here. Maichei vo dixerũt: phãtasma eẽ dn̄m iesum xp̃m: nec femineo posse nasci ex vtero.

AVG. lxxxiy. q. Sz si phãtasma fuit cozp⁹ xp̃i: fefellit xp̃s: & si fallit: vitas nõ ẽ. Est aũt vitas xp̃s: nõ g̃ phãtasma fuit cozpus ei⁹. GLO. Et qz p̃n̄m h⁹ euãgely & etiã euãgely fz lucaz manifeste oñdit xp̃z natũ ex femina: ex quo appet vana xp̃i hũanitas: g̃ vtriusq̃ euãgely p̃ncipia negãt. AVG. ꝛ fausti. Vñ faustus dic. euãgeliũ qdẽ a p̃dicatõe xp̃i & cẽcepit & noĩari: ĩ quo ipse nusq̃ se natũ ex hoĩbus dic. At vo genealogia a deo nõ ẽ euãgeliũ: vt nec ei⁹ scriptoz ausus fuerit eũ euãgeliũ noĩare. Quid eni scribit: Liber gn̄atiõis iesu xp̃i fily dauid. nõ g̃ liber euãgely iesu christi: sz liber generatiõis. At vo Mareus qz gn̄atiõez scribere nõ curauit: sz tm̃ p̃dicationẽ fily dei qõ ẽ euangeliũ: vide q̃ cõpetẽter sit exozsus: Euãgeliũ igt iesu xp̃i fily dei: vt h̄ satis appeat genealogiã nõ eẽ euangeliũ. nãq̃ & ĩ ipso mattheo post ielu suz ioãnẽ ĩ carcere tũc legit iesuz cepisse p̃dicare euãgeliũ regni. Ergo qcqd añ hoc narrat: genealogiam eẽ cõstat: nõ euãgeliũ. Ad ioãnẽ g̃ & marcũ me cõtuli: quoz mihi p̃ncipia nõ ĩmerito placuerũt: qz nec dauid nec mariaz ĩducũt: nec ioseph. ꝛ quẽ Augu. Quid g̃ rñdebit apl'o dicenti: Deum oz esto iesuz xp̃m resurrexisse a mortuis ex semie dauid fm euangeliũ meuz. Quod aũt erat apl'i pauli euãgelium: hoc etiaz ceteroz apl'oz & oĩuz fideliũ. hoc eni alibi dicit: Sive ego sive illi euãgeliũ p̃dicauerũt. AVG. de hereſi. Arriani aũt p̃fez & filiũ & spm̃ scm̃ volũt eẽ vnius eiusdẽq̃ subẽ: nãc: aut existẽtie: sz eẽ filiuz creaturaz p̃fis: spm̃ vero scm̃ creaturaz creature: hoc ẽ ab ipso filio creatuz volunt: Christum etiã sine aĩa carnẽ suscepisse arbitrant. AVG. ꝑmo de tri. Sz ioãnes ĩ eo declarat filiũ nõ tm̃ deum eẽ sz etiaz eiusdẽ cũ pre subẽ: qz cũ dixisset: Et õs erat vbũ: addidit. Oĩa p ipm̃ facta sunt. vñ apparet ipz fcm̃ nõ eẽ p quem facta sunt oĩa. & si fact⁹ nõ ẽ: creatus nõ ẽ: & sic eiusdẽ cũ pre subẽ ẽ: ois eniz suba q̃ õs nõ ẽ: creatura ẽ. AVG. ꝛ felicianũ: Nescio eniz qd nobis mediatoris psona ꝓtulerit: q̃ medius nr̃z nõ redimẽs carnẽ q̃ sine aĩa nec bn̄ficiũ possit sentire suscepit. Si enĩ venit xp̃s saluũ facere qõ pierat: qz totus hõ pyt totus bn̄ficio saluatoris ĩdiget: & ió xp̃s veniẽdo totũ saluat cozp⁹ & aĩaz assiuñdo. AVG. ĩ li. lxxxiy. q. Quo etiaz ipsi rñdent taz manifestis obiectõibus ex euangelica scriptura: ĩ q̃ ꝓtra eos dn̄s tã mlta cõmemorat: vt ẽ illud. Tristis ẽ aĩa mea vsq̃ ad mortẽ. & ptãtẽ habeo ponẽ di aĩam meã: & multa hm̃. q si dicant ĩ pabolis eũ locutũ eẽ: habemus euãgelistaz rõnes qui res gestas narrantes sic eũ cozpus habuisse testãt: sic eũ ĩdicãt hr̃e aĩaz p affectões q̃ nõ pñt eẽ nisi ĩ aĩa. eis enĩ narrãtibus legimus. Et mirat⁹ ẽ iesus: & iratus & multa hm̃. AVG. de hereſibus. Apollinariste aũt sic arriani christũ dixerũt carnẽ solã sine aĩa suscepisse. Jn q̃ qõne testimonys euãgelicis victi: mẽtẽ q̃ rõnalis ẽ aĩa hois defuisse aĩe christi. Sed p hac ipz verbũ ĩ ea fuisse dixerũt. AVG. ĩ lib. lxxxiy. q. Sz si ita ẽ beluaz quandã cũ figura humani cozpis dei verbũ suscepisse credereť. AVG. de hereſibus: De ipsa vero eius carne sic a recta fide dissensisse phibenť: vt dicerẽt carnẽ illaz & vbuz vnius eiusdẽq̃ substantie eẽ: ꝓtẽtiosissime asseuerãtes verbuz carnẽ factũ: hoc ẽ vbi aliqd ĩ carnẽ fuisse mutatũ atq̃ ꝑuersuz ñ ãt carnẽ ð Marie carne susceptaz. CIRIL. ĩ epistola ad Joãnẽ antio. Jurere aũt arbitramur eos q̃ suspicati sunt q̃ mutatõis obumbratio circa diuinã vbi naturã põt cõtingere: manet enĩ qõ ẽ sp: & nõ mutat̃: nec ꝑuersiõis ẽ capax. LEO ad ꝓstantinopoli. Nos aũt nõ ita dicimus xp̃z hoĩez vt aliqd ei desit qõ ad hũanã certũ ẽ ptinere naturaz: siue aĩaz: siue mẽtẽ rõnabilẽ: siue carnẽ q̃ non de femina sumpta sit: sz facta de vbo ĩ carnẽ: cõuerso atq̃ mutato. Que tria falsa apollinaristaz hereſis: tres varias ptulit ytes. LEO ad palesti. Eutices quoq̃ tertiuz apollinaris dogma ẽlegit: vt negata hũane carnis atq̃ aĩe veritate totũ dn̄m nr̃m iesuz xp̃z vnius assereret eẽ nature: tanq̃ verbi diuinitas ipsa se ĩ carnem aĩamq̃ verteret: & ꝓcipi nasci aut nutriri &c. hm̃ eius tm̃ eẽntie fuerit. s. diuine: q̃ nihil horũ ĩ se sine carnis recepit vitate: qm̃ natura vnigeniti: natura ẽ patris: natura ẽ spiritussancti: simulq̃ ipassibilis & sempiterna. Nec si ab apollinaris puersitate hereticus iste ð cesserit ne cõuincereť: deitatẽ passibilẽ sentire atq̃ mortalẽ: & tamẽ vbi incarnati. i. verbi & carnis vnaz audet ꝓnunciare naturã: nõ dubie ĩ manichei & martõis transit ĩsaniã: & dominũ iesuz christũ simulatorie oĩa credit egisse: nec humanũ ipsiuz cozpus: sz phãtasticã cozpis spẽm oculis apparuisse cernẽtiũ. IDEM ad iulianũ. Jn eo vero q̃ Eutices in episcopali iudicio ausus ẽ dicere añ incarnationez duas fuisse in christo naturas: post incarnationẽ aũt vnã: necessarium fuit vt ad reddendaz rõnẽ ꝓfessionis sue sollicitis interrogatõibus vrgereť. Arbitroz enĩ eũ talia loquẽtẽ hoc hr̃e psuasuz: q̃ aĩa quã saluator assumpsit: ꝑpus ĩ celis sit cõmorata q̃ de maria virgie nasceret. Sz hoc catholice mẽtes aureq̃ nõ tolerant: qz nil secuz dn̄s de celo veniẽs nr̃e cõditõis exhibuit. Nec aĩam eius q̃ anterioz extitisset: nec carnẽ q̃ nõ materni cozpozis eẽt: accepit. vñ qõ in Origene merito dãnatũ ẽ: q aĩaz añq̃ cozpozibus insereret nõ solũ miras sz & diuersas fuisse asseruit actiões: neẽe ẽ q̃ in isto plectatur. REMI. Has igitur hereses ĩ pncipio euangely sui euãgeliste destruunt. nã Matth. eũ narrat eũ ouisse oziginẽ p reges iudeoz: vez hoĩem eũ oñdit: & verã carnem habuisse. Similiter & lucas qui sacerdotalẽ stirpem &

persona describit: Marc⁹ aũt cũ ait: Initiuz euãgely Jesu christi filij dei: t iohãnes cũ ait. In ꝓncipio erat verbũ: manifestant eũ añ oĩa secula sp fuisse deũ apud deũ patrẽ.

¶ Abrahã aũt genuit Jsaac. Jsaac aũt genuit iacob. Jacob aũt genuit iudã t fratres eius.

AVG. de cõ. euã. Matthe⁹ euãgelista oñdit generationẽ christi ꝯz carnẽ se suscepisse narrandã a genealogia christi exorsus ẽ. Lucas aũt tangz sacerdotẽ in expiande peccatis magis assignãs: nõ ab initio euãgely sui: sz a baptismo christi generatões enarrat: vbi testimoniũ Joãnes phibuit dicẽs: Ecce q tollit peccata mũdi. In gnãtõibus etiã matthei significatur nr̃oz susceptio peccatoz a dño christo. In generatõibus aũt Luce significaf abolitio nostrozũ peccatorũ ab ipso: iõ generatões christi matthe⁹ descẽdẽs enarrat: Lucas aũt ascẽdẽs. humanã ãt christi gnationẽ. Matthe⁹ descẽdẽdo describẽs ad abrahaz generatões cõmemorat.

AVG. sup lucã: Prior enĩ abrahã meruit fidei testimoniũ qz credidit do: t reputatũ ẽ ei ad iusticiã: iõ ẽt auctor generis debuit significari: qz istaurãde ecclie sponsionez ꝑmus emeruit: cũ dr̃. Benedicẽtur ĩ te oẽs trib⁹ terre. Et iterũ da uid delatũ ẽ q⁹ iesus filj⁹ ei⁹ diceref. vñ huic ꝓgatiua seruaf: vt ab eo gnationis dñice manaret exordiũ. CHRI. Euãgelista igit matthe⁹ gnatõez dñice carnis p seriẽ parẽtũ volẽs ꝯmẽdare mẽorie ordies a pr̃e abrahaz. dic̃ Abrahaz genuit Jsaac. Cur nõ dixit Ysmael quẽ ꝑmitus genuit: Sequit̃. Jsaac aũt genuit iacob. cur nõ dixit esau q ei⁹ primogenit⁹ fuit: Qz. s. per illos ad dauid puenire nõ posset.

GLO. Oẽs tñ frẽs iude cũ ipso ĩ generatõe cõputat qõ etiã iõ factũ ẽ: qz Jsmael t Esau nõ remanserũt ĩ cultu vn⁹ dj: fratres vo iude ĩ ppl̃o sũt cõputati. CHRI. Uel ꝓpterea .iz. pr̃iarchaz meminit: vt eã q̃ ex ꝓgenitorũ nobilitate est elationẽ auferret. Eteni multi hoz ex ancillis nati fuerũt: sz oẽs similiter erãt pr̃iarche t tribuũ ꝓncipes. GLO. Jõ aũt iudaz noĩatj posuit: qz ꝺ illo tm̃ dñs descẽdit. In singulis aũt patrib⁹ nõ solũ oz notari hist̃oria: sz allegozia t moralitas. Allegozia qdẽ: ĩ quo vnusqsq patruz christũ ꝑfiguret. mozalitas ĩ hoc notaf q⁹ ex singulis patrib⁹ ĩ nobis aliqua virt⁹ p significatiõem nois vel exẽplũ edificeť. Abrahaz g̃ ĩ mltis locis figuraz xp̃i portat. t ꝓterea ĩ noie. Abrahaz enĩ pr̃ multarũ gẽtiũ iterꝑtaf: t christ⁹ est pr̃ multoruz fideliũ. Abrahã etiaz de cognatõe sua exyt t ĩ terra aliena demorat⁹ ẽ: t christus derelicto iudaico ppl̃o ad gẽtes per ꝓdicatores suos exiuit. CHRI. sup matth̃. Jsaac aũt iterꝑtaf risus: risus aũt scõz ẽ: nõ stricta cachinatio labioz: sz rationabile gaudiũ cordis qõ fuit mysteriũ christi. Sicut enim ille parẽtibus ĩ yltima senectute donat⁹ ẽ letitia suis vt cognoscatur qz nõ erat filius nature sz gr̃e: sic t christus ĩ nouissimo fine ꝓduct⁹ ẽ a mr̃e iudea gaudiũ cũctis: sz iste pvirginẽ: ille de amu: ambo ꝫ spez nãe. REMI. Jacob supplãtatoz iterꝑtaf: t de xp̃o dr̃. Supplãtasti ĩsurgẽtes ĩ me subt⁹ me. Jacob genuit iudã t frẽs ei⁹. CHRI. sup matth̃. Et Jacob genuit. iz. apl̃os i spiritu nõ ĩ carne. vbo nõ ĩ sanguine. Judas aũt iterꝑtaf cõfessoz: qm̃ christi erat imago q cõfessoz pr̃is erat futurus dicẽs. Cõfiteor tibi pr̃ dñe celi t terre. GLO. Mozaliter aũt abrahaz nobis virtutem fidei ꝑ exẽpla christi significat cũ de eo legaf. Abrahã credidit deo t reputatum ẽ ei ad iusticiã. Jsaac significat spez: qz interꝑtaf risus: fuit enĩ gaudiũ parentũ. spes vero similiter ẽ gaudiũ nr̃m dũ eterna bona spare facit: t de eis gaudere. Abrahã g̃ genuit Jsaac: qz fides generat spez: iacob aũt significat charitatẽ. Charitas enĩ amplectiť duas vitas: actiuã ꝑ dilectõez. primi: ꝓtẽplatiuã ꝑ dilectõez dei. actiua per Liã: ꝓtẽplatiã ꝑ rachel significaf. Lia. n. laborãs interꝑtaf: qz actiã ĩ laboze ẽ. Rachel visũ ꝓncipiũ: qz ꝑ ꝓtẽplatiuã ꝓncipiũ. i. de⁹ videť. Nascit̃ g̃ iacob de duob⁹ parẽtib⁹: qz charitas nascit̃ de fide t spe: qõ. n. credim⁹ t spamus diligim⁹.

¶ Judas aũt genuit phares t zarã de thamar. Phares ãt genuit esrom. Esrom ãt genuit arã. Arã aũt genuit aminadab. Aminadab ãt genuit naason. Naason ãt genuit salmõ. Salmõ aũt genuit booz de raab. Booz aũt genuit obeth ex ruth. Obeth ãt genuit yesse. Jesse ãt gẽuit dauid regẽ.

GLO. Pretermisis alys filys Jacob: euãgelista Jude ꝓsequitur gnationẽ dicens: Judas ãt genuit phares t çarã de thamar. AVG. de ciuit. dei: Nec iudas ꝑmogenitus: nec isto rum geminoz, aligs fuit ꝑmogenit⁹ iude: ꝫ añ illos iaz tres genuerat. Eos itaq; tenuit ĩ ordine generationũ ꝑ quos ad dauid atq; ide quo ĩtẽderet: pueniret. HIERO. Notandum aũt ĩ genealogia saluatoris nullã sanctaz assumi mulierũ: sed eas q̃s scriptura reꝑhẽdit: vt q ꝓpter peccatores venerat: de peccatorib⁹ nascẽs oĩuz peccata deleret. vñ t ĩ sequẽtib⁹ ruth moabitis ponitur. AMBRO. sup lucam. Lucas aũt h̃ declarauit vt maculatã sacerdotalis generis seriem declararet: sed scĩ matthei ꝓsiliũ a ratõis iusticia ñ abhorret: nã cũ euãgeliçaret ꝫ carnẽ generatũ eẽ q oĩum peccata susciperet subiectum iniurys: subditũ passiõi. nec hoc qdẽ putauit exortẽ asserẽdum eẽ pietatis vt maculate quoq; originis nõ recusaret iniuriam: simul ne puderet ecclesiam de peccatorib⁹ ꝯgregari: cũ dñs de peccatorib⁹ nascereť. postremo vt bñficium redemptõis etiaz a suis maiorib⁹ ĩchoaret: nequis putaret originis maculaz ĩpedimẽto posse eẽ virtuti: nec se ĩsolẽs de sui nobilitate iactaret.

CLRI. ibo. Post hoc mõstraf oẽs obnoxios fuisse peccatis. ĩstat enim thamar fornicatio iudaz accusans: t dauid a fornicata muliere genuit Salomonẽ. Si aũt a magnis lex nõ ẽ ipleta nec a minoribus: t sic oẽs peccauerũt: t necessaria facta ẽ christi pñtia. AMBRO. sup lucã. Ude aũt qz nõ ociose matthe⁹ vtrũq; significauit cũ phares tñmõ cõmemorationũ cã deposceret: qz hic ĩ vtroq; mysteriũ est. p geminos enim gemina describiť vita ppl̃oz: vna fm legẽ: altera fm fidẽ. CHRI. sup mattheũ. Per Tharam enim significaf iudaicus ppl̃s g ꝓmus appuit ĩ luce fidei: q̃si de vulua tenebrosa mũdi. pcedẽs: t iõ significatus ẽ cocco circũcisiõis mutãtib⁹ oib⁹: qz ipse ppl̃s dei erat futurus: sz posita ẽ añ faciẽ ei⁹ lex: q̃si sepes vel materia. Sic g̃ ipedit⁹ ẽ ppl̃s iudaic⁹ p legẽ: sz tpibus christi rupta ẽ sepes legis que erat iter iudeos t gẽtes: sicut ait apl̃us: mediũ parietẽ macerie soluẽs: sic factum est vt gẽtilis p phares significatus: postq̃ rupta ẽ lex p xp̃i mãdata: ꝓmus ad fidẽ ꝓcedat: t postea seq̃f iudaicus ppl̃s. Segf. Phares autẽ genuit Esrõ.

GLO. Judas genuit phares t çaraz añq; ĩtraret egyptũ. in quã ambo postea cũ pr̃e trãsierũt. In egypto vero phares genuit esrom. Esrom aũt genuit arã. Arã aũt genit aminadab. Aminadab aũt genuit naasõ: t tũc moyses eduxit eos de egypto. Naasõ aũt fuit dux sub moyse ĩ tribu iuda ꝑ desertũ: ĩ quo genuit salmõ. Ite salmon fuit ꝓceps de tribu iuda: q cũ iosue terrã ꝓmissiõis ĩtrauit. CHRI. sup matth̃. Qm̃ ãt ex aliq; cã ꝫ, puidẽtiã dei posita hoz patrũ noĩa credim⁹. Sequitur. Naasõ aũt genuit salmon. Iste salmon mortuo pr̃e fuit ꝓceps ĩ tribu iuda qui cũ iosue terrã promissiõis ĩtrauit. CRHI. sup matth̃. Accepit autem vxorẽ noĩe raab. hec aũt raab dr̃ fuisse raab meretrix. de hiericho: que suscepit exploratores filioz israel: absc̃odit eos t seruauit icolumes. Cum aũt salmõ nobilis esset iter filios isrl̃q; de tribu erat iuda: t qz filius ꝓcipis erat: vidit raab sic fidelẽ q̃si magnã aliq; ꝓstitutã: meruit accipe ĩuxorem. Fortitan aũt t ideo interꝑtaf salmõ q̃si ꝑ ipsum nomẽ iuita reť a puidẽtia dei: vt accipet vas electõis raab. Intẽptaf enim salmõ: accipere vas. Sequitur. Salmõ autez genuit

booç de raab. GLO. Iste salmon ī terra promissionis genuit de illa raab booç. Booç autem genuit obeth ex ruth. CHRI. sup matth. Quo aūt booç accepit vxorē moabitidē noīe Ruth: exponere estimauī supfluū: cuz de his scriptura sit oīb⁹ mānifesta. Hoc autē dicimus solū qm ruth p merito fidei sue nupsit booç: qz deos patrū suoz repulit: z deū viuētē elegit. Et booç p merito fidei sue illaz accepit vxorē: vt ex ꝯiugio tali scificato genus nasceretur regale. AMBRO. sup lucā. Quo aūt ruth cū eēt alienigēa iudeo nupsit: z q̄ rōne ī xpi gnatōe eius putauerit euāgelista copule ꝯmemoratōez eē faciēdā: q̄ legis serie mechabat: Qz g̃ nō de legittima saluatoz gnatōe manauit: videt eē ōfore nisi ad aplicā snīaz reuertaris: qz nō ē lex posita iustis: sz iūstis. Dec enī cū eēt alienigena z moabitis: psertim cū lex moysi ꝓhiberet has nuptias moabitis: qz excluderet ab eccl'ia quo itroiuit ī eccleſiā: nisi qz scā z imaculata morib⁹ supa legē fcā ē. Diffinitionē g̃ legis excessit z mꝛuit īter maiozes dñici generis ꝓputari: ꝓpter cognationē mētis electa: nō corꝓoris. Magnū aūt nobis exēplū ē: q̄ ī illa nīm oīuz g ex gētibus collecti sumus: igrediēdi ī eccl'iam dñi figura ꝑcessit. HIERO. i epla ad paulinū. Ruth etiā moabitis esaie explet vaticiniū dicētis. Emitte agnū dñe dñatorē terre de petra deserti ad mōtē filie syō. Segtur. Obeth aūt genut Jesse. GLO. Jesse pr̄ dauid binomius ē: qz frequētius vocatus est esai. sz qz ꝓpha vocat eum nō esai: sz iesse dicēs: Egredietˢ vga de radice iesse. vt oīderet illā ꝓphetiā cōpletā ī maria z ī christo: euangelista posuit iesse. Segt. Jesse aūt genuit dauid regē. REMI. Sz q̄rē dū ē q̄re scūs euangelista solū dauid noīauerit regē: q̄ ō dixit vt oīderet eū p̄mū fuisse regē ī tribu iuda. Ipse autē xp̄us ē phares diuisoz: vt ē illud. Diuidet agnos ab hedis. ē z çarā oziēs: vt ē illō. Ecce vir: oziēs nomē eius ē. Esrom sagitta vt ē illud. Posuit me siē sagittā electā. RABA. Vl' alterꝛ ꝓpter abūdātiā gr̃e z latitudinē charitatis. Ārā electus secundum illud. Ecce puer meus electus. vl' excelsus ꝑm illud. Excelsus sup oēs gentes dñs. ipse est amīnadab. i. volūtarius: q dicit. Volūtarie sacrificabo tibi. Jdē ē z naſō. i. augurīū: q nouit ꝓterita p̄tia z futura. vel serpētinus sz illud. Moyses exaltauit serpentē ī deserto. Est z salmō. i. sensibilis qui dicit. Ego sensi de me vtutez exisse. GLO. Ipse accipit raab. i. eccl'iaz de gētibus. Raab. n. fames vel latitudo vl' ipetˢ: qz eccl'ia gētiū esurit z sitit iusticiā: z ipetu doctrīe pḥos z reges ꝓsruit. Ruth ēt iterꝓtatur videns vel festinās: z significat eccl'iaz: q̄ puro corde vidēt deū z festīat ad brauiū supne vocatōis. REMI. Est z Booç ī quo robur: vt ē illud: Cū exaltatˢ fuero a terra oīa trahā ad me. Est z Obeth seruiēs: vt ē illud: Filius hoīs nō venit ministrari sz ministrare. Est z Jesse icensū: ꝑm illud. Ignē veni mittere ī terrā. Ipe ē dauid manufortis: sz illō. Dñs fortis z potēs. Desiderabilis. sz illud. Veniet desideratus cūctis gētibˢ. Puleher aspectu sz illud. Speciosus forma pre filys hoīuz. GLO Interiz videamus q̄s vtutes isti pfes ī nobis edificēt: qz fides: spes: z charitas oīum vtutū sūt fundamētū. Sequētes vtutes sūt q̄si supadditiones. Judas iterꝓtatˢ ꝓfessio. duplex ē aūt ꝓfessio: ē altera fidei: altera peccatoz. Si g̃ pˢ tres supadcās vtutes peccatur: nec̄ia ē nō solū fidei sz peccatoz ꝓfessio. Post iudā segtur phares z çarā: phares diuisio: çarā oziēs iterꝓtatˢ: z thamar: amaritudo. Cōfessio enī generat diſionē a vitys z oztū vtutū z amaritudinē pnie. Post phares segt̄ esroz: q sagitta iterꝓtatˢ. postq̄z. n. aliqs dīsus ē a vitys z secularibˢ: oz fieri sagitta vt ī alys vitia p̄dicādo ꝓimat. Segt̄. Arā q iterꝓtatˢ electˢ vel excelsus: qz postq̄z aliqs a mūdo remotus ē z alys pficit: neč ē vt deo electus hoībˢ celebris: excelsus ī vtutibˢ habeatˢ. Naaſō iterꝓtatˢ auguriū: hoc aūt auguriū nō ē sec'lare sz celeste. De hoc gl'iabatˢ ioseph fratribˢ mādās. Vos detulistis cyphū dñi mei: ī quo augurari solebat. Cyphˢ ē diuīa scriptura vbi ē potus sapie. ī hac auguratˢ sapiēs. qz ibi vr̄ futura. i. celestia. Segt̄. Salmon. i. sēsibilis. postq̄z. n. aliqs studet ī diuīa scriptura: fit sēsibilis. i. discernēs gustus rōis: q̄d bonū: q̄d malū: q̄d dulce: q̄d amaꝛ. Segt̄. Booç. i. fortis: istructˢ. eniz ī scripturis fit ad oīa aduersa tolerāda fortis. AVG. sup matth. Iste autē fortis ē filiˢ raab. i. eccl'ie. Raab enī iterꝓtatˢ latitudo vel dilatata. qz. n. ex oībˢ finibˢ terre vocata ē eccl'ia gētiū: latitudo appellatˢ. RABA. Segt̄. Obeth. i. seruit⁹. nō enī idoneꝰ ē ad seruitutē nisi qs fortis ē: q̄ seruitus generatˢ ex ruth. i. ōstinātia. Oz enī ꝓmptū eē seruū ñ pigꝛ. CHRI. sup matth. Nūc aūt q diuitias z nō mores: pulchritudinē z nō fidē: z qō ī meretricibˢ q̄ri solet hoc ī ꝓiugibˢ optāt: ñ generāt subditos filios vel sibi vel deo: sz ꝓtumaces z cōtra se z ō deū: vt fily eoꝛ sint pena religiositatis coꝛ. Iste obeth gēuit iesse. i. refrigeriū: nā gcūq̄z ē subditus deo z parentibˢ suis tales filios gnāt deo ꝓstāte a qbus refrigeratˢ. GLO. Vel iesse. i. icēsuz. Si. n. seruimus ex amoꝛe z timoꝛe: erit deuotio ī coꝛde q̄ exigue z desiderio coꝛdis suauissimū icēsū offert deo postq̄z āt aliqs idoneus ē seruꝰ z sacrificiū ōo fcūs. Segt̄ vt sit dauid. i. manufortis: q ō hostes fortiter dimicauit z idumeos tributarios fecit. Sil'r ipe debz carnales. i. boīes verbo z exēplo deo subiugare.

¶ Dauid autē rex genuit salomonem ex ea q̄ fuit vrie. Salomon autem genuit roboam. Roboā autem genuit abiam. Abias aūt genuit asa. Asa autem genuit Josaphat.

GLO. Decūdi ā tridiuary generatiōis serie euāgelista decurrit: q̄ a regibˢ ꝓtinetˢ: z iō a dauid icipit q ꝓmus ī tribu iude regnauit dicēs. Dauid rex gēuit salomonez ex ea que fuit vrie. AVG. de cō. euā. Quia enī ī gnationibus mathei significatˢ nr̄oꝛ suscepto peccatoruz. iō ipse a dauid p salomonē descēdit ī cuiˢ mr̄e ille peccauit. Lucas vo a dauid p nathā ascēdit: p quē ꝓphaz deus peccatū illiˢ expiauit. qz ī gnatōibus luce significatˢ abolitio petroꝛ. AVG. ī li. retra. Dicēdū tn̄ fuit p cuius noīs ꝓphām: ne putaretˢ idē fuisse hō cū alter fuerit: q̄uis z ipse hoc noīe vocaretˢ. REMI. Querēdū ē aūt q̄re euāgelista Bersabee ꝓpo noīe nō noīauit sic̄ ceteras mulieres: qō iō ē: qz cetere mulieres q̄uis reꝑhēsibiles fuissēt tn̄ laudabiles erāt vtutibˢ. Bersabee vo ñ solū fuit ꝓscia adultery. sz etiā homicidy mariti sui. z iō ꝓpo noīe eā ñ noīauit ī genealogia dñi. GLO. Tacet etiā nom̄ bersabee: vt noīando vziā reducat ad memoziā illō maximū scelus qō ī eū fec̄ dauid. AMBRO. sup lucā. At vo scūs dauid ī eo ē ꝑcellētioꝛ q̄ hoiez se ipse cognouit: z ꝓmissū sup arrepta vzie vxoze pctn̄ pnīe curauit lachrymis abluēdū: oīdēs nobˢ neminē ꝓpe vtuti debere ꝓfideꝛ. hēm⁹. n. aduersariū magnū q vīci a nobis sine oī adiutozio nō possit: z plerūq̄z ī illustribus viris grauia pctā repies: vt q̄si hoīes tētatiōi potuisse succūbere coḡseas: ne vtutibˢ egregys plusq̄z hoīes crederēt. CHRI. sup mat. Salomō aūt iterꝓtatˢ pacificˢ: q̄n oībˢ ī circuitu gētibˢ pacificatis: z tributa reddētibˢ: pacificatū hūit regnū. Salomō āt gēuit roboā. Roboā iterꝓtatˢ a mꝛtitudie ppli. Mꝛ titudo enim mr̄ ē seditiōis: qz qō a plibus peccat: plerūq̄z manet iudicabile. Paucitas aūt magistra est discipline.

¶ Josaphat autē genuit Jorā. Joram aūt genuit oziā. Ozias aūt genuit ioathā. Joathaz āt gēuit achaz. Achaz aūt gēuit ezechiam. Ezechias aūt genuit manassen. Manasses autē genuit amon. Amō aūt genuit iosiaz. Josias aūt genuit iechoniā z fratres eius ī transmigratōe babylonis.

HIERO. In quarto aũt regũ volumie legim⁹ ō ioz̃ ocho
çiam fuisse gnãtũ. Quo mortuo iosabeth filia ioz̃ regis: so
ror ochoçie tulit ioas filiũ fratris sui: ⁊ eũ ītermitiõi q̃ exer
cebaī ab athalia subtraxit. Cui succesīt ī regnũ filius eius
amasias: post quẽ regnauit filius ei⁹ açarias: q appellatur
oçias: cui succesīt iogthã filius eius. Cernis ergo q̄ fz fidẽ
bistorie tres reges ī medio fuerũt quos euãgelista ꝓtermi
sit. Joz̃ quoq; nõ genuit oçiã: sz ochoçiã ⁊ reliq̃s quos enu
merauim⁹. vez̃ q⁹ euãgeliste ꝓpo⁹ erat tres thesseredeca
des ⁊ ī diuerso tpis statu ponere: ⁊ q⁹ ioz̃ generi se miscue
rat ipyssime ieçabel: iccirco vsq; ad tertiã gnãtionẽ ei⁹ me
moria tollīt: ne ī sancte natiuitatis ordie põeret. HILA.
Purgata vo labe familie gẽtilis iã regalis in q̃rta genera
tionũ ꝓfitiuz origo numeraī. CHRI. sup mat. q⁹ spũssc̃us
per ꝓpha ꝓtestatus ẽ dicẽs: vt dispgeret oẽz masculũ ō do
mo achab ⁊ ieçabel ipleuit iehu filiꝰ nanssi: accepit ꝓmissio
nẽ: ⁊ vsq; ad q̃rtã gnãtionẽ sedeãt filij ei⁹ in sede regni sup
isrl. Quãta g̃ bñdictio facta ẽ sup iehu qui vidictã fecerat
sup domũ achab ⁊ ieçabel: ⁊ vsq; ad q̃rtã generationẽ p̃ci
dant filij eius regũ numero: ⁊ sic pctiõ eius descẽdit in fili
os eius: sic fuerat scriptũ. Reddã peccata patz̃ in filios vs
q; ad tertiã ⁊ q̃rtã gnãtionẽ. Uidete g̃ q̃z periculosũ est ini
re ꝓiugia ex gñe ipioz̃. AVGV. de gõnibus noui ⁊ vete
ris testamẽti. Uel nõ īmerito sublati sunt de numero cete
roz̃ ochoçias ioas ⁊ amasias. Sic. n. eoz̃ ꝓtinuauit ī⁹pietas
vt nullũ iteruallũ bret. Salomõ ãt merito p̃ris dimissus ī
regno ẽ. roboã aũt merito filij: illi aũt tres maligne agẽtes
sublati sũt. Ad pditõez. n. gnis exẽplũ ẽ qũ iugiter maligni
tas pãdit. Segt: Oçias ãt genuit ioathã. ioathã aũt genuit
achaç. Achaç ãt genuit eçechias. cui cũ eẽt sine liberis dẽz
est. Dispone domui tue q⁹ morieris. Jõ fleuit nõ ꝓpter lõ
giorẽ vitã: cũ sciret ī de Salomonẽ placuisse deo q⁹ nõ pe
tisset ampliores annos. Sed q⁹ dubitabat ne ꝓmissio dei
ipleret: cum se sciret eẽ de dauid: p quẽ oportebat venire
xp̃m: ⁊ ipe erat sine liberis. Segt: Eçechias aũt genuit ma
nassen. Manasses aũt genuit amon. Amon aũt genuit io
siã. Josias aũt genuit iechoniã ⁊ fratres eius ī trãsmigrati
one babylonis. CHRI. sup matth. Sz nõ sic positũ est in
libro regũ: vbi talis est ordo. Josias genuit eliachiz postea
vocatũ ioachiz. Joachim aũt genuit iechoniã: sz ioachī sub
latus ẽ ō nũero regũ: q⁹ nõ ppls dei ꝓstituerat eũ in regnũ:
sz Pharao p potẽtatũ. Si. n. iustũ fuit vt ꝓpter solã ꝓmis
tionẽ generis achab: tollerẽt tres reges de nũero regũ: q̃re
nõ erat iustũ. vt silr tolleret ioachiz: quẽ Pharao vi hostili
fecerat regẽ. Et sic iechonias g est filius ioachī: nepos autẽ
iosie sublato p̃e de numero regũ ipe est posit⁹: p eo q̃si fi
lius iosie. HIERO. Uel alr. Sciamus iechoniã priorem
ipsiz esse quem ⁊ ioachī: scõm aũt filiũ nõ patrẽ: quoz̃ pri
mus per. k. ⁊. m. secũdus p. ch. ⁊. n. scribit. Quia scriptoruz
vitio ⁊ lõgitudine tẽpoz̃ apud grecos latinosq; ꝓfusiz est.
AMBRO. super lucam. Duos. n. fuisse ioachim: regnoz̃ li
bri indicant. Sic. n. scriptũ est dormiuit ioakim cum patri
bus suis ⁊ regnauit ioachin filius ei⁹ pro eo. filius autẽ est
cui hieremias nomen ipposuit iechoniã. Et bñ sanctus mat
theus a ꝓpha voluit discrepare vt non ioachim ⁊ iechoni
az vocaret simul. q⁹ maiorẽ fructũ dñice pietatis astruxit.
Generis. n. nobilitatẽ dñs in bobus non reqsiuit: sed de ca
ptiuis ⁊ peccatoribus ꝓgrue nasci voluit: q remissionez ve
niebat predicare captiuis. Nõ igitur suppressit alterũ euã
gelista: sed vtrunq; significauit q⁹ vterq; iechonias victus
sit. REMI. Sed queri põt qnare dicat euãgelista eos na
tos ī trãsmigratõe cũ nati fuissent anteq; trãsmigratio fue
rit fcã: ideo aũt dic̃ hoc: q⁹ ad hoc nati sunt vt de regno to
tius ppli ꝓ suis ⁊ alioz̃ peccatis captiui ducerẽt. Et q⁹ p̃
scius erat ds eos cẽ ducẽdos captiuos: iccirco dixit eos na
tos ī trãsmigratõe. De his ãt quos sanct⁹ euãgelista in ge
nealogia dñi sil'ponit: stiendũ q⁹ aut similes fuerũt fama
aut ifamia. Judas ⁊ frẽs eius laudabiles fuerunt fama: silr
phares ⁊ çara: iechõias ⁊ fratres eius notabiles fuerũt ifa
mia. GLO. Mystice aũt dauid est xp̃s: qu golią. i. diabo
lũ supauit. Urias aũt. i. luxuria. i. diabolus q dic̃. Similis
ero altissimo. cui ecclesiã ꝓiugatã xp̃s de solario p̃ne maie
statis adamauit ⁊ pulchrã factã sibi mrimonio copulauit.
Uel vrias. i. iudaicus ppls: q p legẽ de luce gl'iaī. Sz huic
xp̃s legẽ abstulit: quã de se log docuit. Bersabee aũt est pu
teus satietatis. i. abũdantia gr̃e spiritaľ. REMI. Uel bersa
bee iterptaī puteus septimus: siue puteus iurantī: per qõ
significaī fons baptismatis in quo daī donũ spiritus septi
formis: ⁊ fit ibi adiuratio ō diabolũ. Est ⁊ xp̃s salomõ paci
ficus: fm illud aplī. Ipse est pax nr̃a. Est roboam latitudo
pplī: fm illud: Multi venient ab oriene ⁊ ab occidente.
RABA. Uel ipet⁹ pplī: q⁹ velociter pplos ꝓuertit ad fidẽ.
REMI. Ipse ẽ abia. i. p̃r dñs fm illud. Unus ẽ p̃r vester q
in celis ẽ. ⁊ itez̃: Uos vocatis me magr̃ ⁊ dñe. Est ⁊ asa. i. at
tollens: fm illud. Qui tollit peccata mũdi. Est ⁊ iosaphat. i.
iudicãs: fm illud: Omne iudiciũ dedit filio. Est ⁊ ioz̃. i. ex
celsus: fm illud. Nemo ascẽdit ī celũ nisi q de celo dscẽdit.
Est ⁊ oçias. i. robust⁹ dñi: fz illõ: Fortitudo mea ⁊ laus mea
dñs. Est ⁊ ioathã ꝓsumatus vel p̃fectus: fm illõ aplī. Finis
legis xp̃s. Est ⁊ achaç ꝓuertẽs: fm illud: ꝓuertimini ad me.
RABA. Uel ꝓhendẽs: q⁹ nemo nouit patrẽ nisi filius.
REMI. Est ⁊ eçechias fortis dñs: vel dñs ꝓfortauit: fz illõ.
Cõfidite ego vici mundũ. Ipse ẽ manasses oblitionis siue
oblitus fm illud. Peccatoz̃ vestroz̃ nõ recordabor amplius. Est ⁊ amon fidelis: fm illud. Fidelis dñs in omnib⁹
verbis suis. Est ⁊ iosias: vbi est īcensuz dñi: fz illõ: Factus ī
agonia: plrius orabat. RABA. Q⁹ vero incensũ oronum
significat psal. testaī dicẽs: Dirigaī oro mea sic̃ incensum ī
cõspectu tuo. Uel dñi salus: fm illud: Salus aũt mea in sẽ
piternum erit. REMI. Ipse iechonias p̃parans vel dñi
ꝓparatio: fm illud. Si abiero ⁊ preparauero vobis locum.
GLO. Moraliter autem post dauid segtur salomõ: q iter
pretatur pacificus. Tunc enim aliquis fit pacificus moti
bus sedatis illicitis: ⁊ q̃si iam in eterna tranqllitate posit⁹
cum deo seruit: ⁊ alios ad eũ ꝓuertit. Sequitur roboam. i.
populi latitudo: postq̃ enī nõ habet qõ in se vincat: ample
cti alios debet ⁊ late populum dei ad stipna trahere secuz.
Segtur abia. i. pater dominus. Dis enī premissis põt se p
fiteri filiũ dei: ⁊ tũc esse asa. i. attollẽs vt vtute in virtutez
ad patrem suũ ascendat: ⁊ tunc erit iosaphat. i. iudicans: vt
alios iudicet ⁊ a nemine iudicetur. Ita fit ioaz. i. excelsus
quasi in celestibus habitans. Unde efficitur oçias. idest ro
bustus dñi: quasi robur suũ deo attribuẽs: ⁊ in suo proposi
to perseuerãs. Et sequitur ioathan. i. pfectus q⁹ quotidie ī
maius perficit. Et sic fit achaç. i. cõprehendens: ex operati
one. n. augmentaī agnitio: fm illud. Annũciauerũt opa dei
⁊ facta eius itellexerunt. Sequitur. Eçechias. i. fortis dñs:
q⁹ deũ fortẽ esse intelligit: ⁊ ideo in amorẽ eius ꝓuersus fit
manasses. i. oblitiosus tẽporalia tradẽs oblitioni: ⁊ ex hoc
fit amon. i. fidelis: g. n. tpalia ꝓtẽnit neminẽ ī re sua defrau
dat. Et sic fit iosias. idest salutez dñi secure expectãs. iosias
enim salus domini interpretatur.

¶ Et post transmigrationem babylonis iechoni
as genuit salathiel. Salathiel autem genuit zoro
babel. Zorobabel autẽ genuit abiud. Abiud aũt
genuit eliachim. Eliachim autem genuit azor.
Azor autez genuit sadoch. Sadoch autẽ genuit
achim. Achī aũt genuit eliud. Eliud aũt genuit
eleazar. Eleazar autem genuit mathan. Ma
than autem genuit iacob.

CHRI. sup matth. Post trāsmigrationē inter ꝑuatas ꝑsonas ꝓmo ponit Jeconiā q̄si ꝓuatū ⁊ ipm. AMBRO. sup lucā. De quo hieremias dicit. Scribe virū istū abdicatū: qz nō exurget ex semine eius sedēs in throno dauid. Quo mō aūt ex semine iechonie nullus regnaturꝰ dicit ꝑ ꝓphetā: si enī christus regnauit: ex semīe aūt iechonie xp̄s ē: ꝓphetā mētitus ē. Sed illic futuros ex semine iechonie non negat: ⁊ iō ō semine eius xp̄s est. ⁊ q̄ regnauit xp̄s nō cōtra ꝓphetā est: nō. n. seculari honore regnauit. Ipe enim dixit. Regnū meū nō est de hoc mūdo. Jechonias aūt genuit salathiel. CHRI. sup matth. De salathiel qdē nihil legimꝰ vel boni vel mali: tñ putamus sanctū eū fuisse ⁊ in captiuitate assidue deū petisse ꝑ ipsa calamitate q̄ ꝓtigerat israel: ideo petitionē dei eū appellatū fuisse: iterp̄tat enīz petitio dei. Salathiel aūt genuit zorobabel: qui iterp̄retat fluitio postposita vel ex cōmixtione. Uel hic doctor babylonie legit. Si ver̄ ē nescio: qz sacerdotale ⁊ regale genus mixtū ē in zorobabel. Reuersi sūt filij israel in terrā ꝓmissionis: qz cum cōtenderēt tres ꝑ sua sententia vicit zorobabel: ⁊ ꝓnūciata est oīb⁹ fortior veritas eē: ꝓpter qō darius ꝛcessit ei filios israel redire ī sua. ⁊ iō recte ſm ꝓuidentiā dei noīatus est zorobabel. i. doctor babylonie. Que enī maior doctrina q̄z oñdere vitatē dñatricē cē oīuz rex. GLO. Sz hoc videt eē ꝛriū gnationi q̄ legit in palipomenō. Dicit. n. ibi. Jechonias genuisse salathiel ⁊ phadaia: ⁊ phadaia: zorobabel. ⁊ zorobabel mosollā: ananiā: ⁊ salomith sororē eoꝝ. Sed scim⁹ multa ī paralipomenō vicio scriptoꝝ deprauata. Uñ multe ⁊ ideterminate genealogiaꝝ veniūt questiōes: q̄s iubet apls euitari. Uel pōt dici: Salathiel ⁊ phadaia eūdem eē q̄si binomiū. Uel salathiel ⁊ phadaia frēs esse: ⁊ filios eiusdem noīs habuisse: ⁊ historiographū secutū fuisse generationē zorobabel filij salathiel. De abiud vsq; ad ioseph nulla historia inenit in paralipomenō: sz alij multi annales legūtur fuisse apud hebreos: q̄ dicebant v̄ba diez: de q̄bus herodes rex alienigena dicit multos ꝓbussisse: vt ordo regie stirpis ꝓfunderet. Et forsitan ioseph noīa parentū ibi legerat: vel alio quoquo mō retinuerat: vñ euāgelista serie istiꝰ gnatiōis poterat scire. ¶ Notādū tñ q̄ ꝑor iechonias dñi resurrectio: seq̄ns dñi ꝑparatio dicit. Utrūq; aūt cōuenit dño xp̄o qui dicit. Ego sū resurrectio ⁊ vita: ⁊ vado parare vobis locū. Salathiel. i. petitio mea deꝰ: illi ꝓuenit q̄ dicit. Pater sancte: serua illos quos ōdisti mihi. REMI. Est ēt zorobabel. i. magr̄ ꝓfusionis ſm illō: Magister vester cum publicanis ⁊ peccatoribus māducat. Ipe est abiud. i. pater meus iste: ſz illud: Ego ⁊ pr̄ynū sumꝰ. Est ⁊ eliachiz. i. ōs resuscitās: ſz illō resuscitabo eū in nouissimo die. Est ⁊ azor. i. adiutus. Qui me misit mecū ē. Ipse ē ⁊ sadoch iustus siue iustificatꝰ: ſm illud. Traditꝰ est iustꝰ ꝓ iūstis. Est ⁊ achiz. i. frater meus iste: ſm illud: Qui fecerit volūtatē pr̄is mei hic meus frater ē. Est etiā eliud. i. deus meus iste: ſm illud Deus meus ⁊ dñs meus. GLO. Est ⁊ eleazar. i. deus meꝰ adiutor. Est ⁊ mathan. i. donās vel donatus: ſz illud: Dedit dona hoībus: ⁊ sic deꝰ dilexit mundū vt filiū suū daret vni genituz. REMI. Est ⁊ Jacob supplātans: qz non solū ipse supplātauit diabolū: sz ⁊ huiꝰ potestatez suis filialibꝰ ōdit: ſz illud Ecce dedi vobis potestatē calcādi supra serpētes. Est ⁊ ioseph. i. apponēs: ſm illud. Ego veni vt vitā habeāt ⁊ abundantius hēant. RABA. Sed videamus quid moralr̄ isti pr̄es significēt: qz post iechoniā qui dr̄ ꝑparatio domini sequtur salathiel. i. petitio mea deus: qui enī ꝑparatus est nō petit nisi solū deū. Sed iteruz fit zorobabel. i. magr̄ babylonis. sz terrenorum hoīuz quos facit cognoscere deo q̄ pater ē: quod sonat abiud: ⁊ tunc ille populus resurget a vitys: vnde sequit. Eliachiz qui resurrectio interp̄retatur: ⁊ idē ⁊ bene operandū ab intus qō sonat azor. Sit sadoch. i. iustus: ⁊ tunc dicit fidelis per dilectionez proximi: ipse ē frater meus: qō sonat achim. Et per dilectionem dei dicit ōs meꝰ: qō sonat eliud. ⁊ sequit eleaçar: idest deꝰ meꝰ adiutor: qz recognoscit deuz suuz adiutorez. Ad quid autē tendit ostendit mathan: qui dicitur donū vel donans: expectat enim deū datorē: sicut luctatus est in principio ⁊ vitia supplātauit. Sic ⁊ in fine vite qō ad iacob ꝑtinet: ⁊ sic puenit ad ioseph. i. ad augmētū virtutuz.

¶ Jacob aūt genuit ioseph virū marie. de qua natus est ihesus qui vocat christus.

GLO. Post oēs generatōes patrum ponit vltimo gñatōez ioseph viri marie: ꝓpter quā oēs alie introducūtur dicēs. Jacob autem genuit ioseph. HIERO. Nunc locum obiecit nobis Julianus Augustus dissonantie euangelistarum: Matthe⁹ Joseph filiū dixit Jacob: ⁊ Lucas filiū eū appellauerit hely: nō itelligēs ꝯsuetudinem scripturarū q̄ alter ſm naturā: alter ſm legē ei pr̄ sit. Scimus enī hoc per moysen: ꝺo iubēte ꝓceptum. vt si frater aut ꝑpinquus absq; liberis mortuus fuerit: alius eius accipiat vxorem ad suscitanduz semen patris vel ꝑpinqui sui. Super hoc aphrica/nus tēpoꝝ ⁊ eusebius cesariēsis plenius disputauerunt.

¶ Ex ecclesiastica aūt historia: Mathan enīz ⁊ melchi diuersis tēporibus ex vna eadēq; vxore Esta nomine singulos filios ꝑerarūt: qz mathan: q ꝑ salomonē descēdit: vxorem eam ꝓmū cepat: ⁊ relicto filio vno iacob nomine defūctus ē. post cuius obitū: quoniā lex viduā aly viro nō vitat nubere: Melchi q ꝑ nathā genus ducit: cuz eēt ex eadē tribu: sz nō ex eodē genere: relictā mathā accepit vxorez: ex q̄ ipe suscepit filiū noīe hely: per quos ex diuerso patrū generē efficiūt Jacob ⁊ hely vterini fratres: quoꝝ alter. i. iacob fratris hely sine liberis defūcti vxorē ex mandato legis accipiēs genuit ioseph: natura quidē gerimus suum filiū: propter quod scribitur: Jacob aūt genuit ioseph. Scom legis ꝺo ꝓceptum hely efficitur filius iacob. qz frater erat ad suscitādum fratris semē acceperat: ⁊ ꝑ hoc recte inuenit atq; integra gnātio: et ea quā mattheus enumerat: ⁊ ea quaz lucas qui legalē succcessionē: q̄ velut adoptione quadaz erga ōfūctes cōstat: cōpetēti satis per hoc designauit indicio: obseruās ne ī huiusmodi successiōibus genuisse aliquē nominaret. AVGV. de cō. euan. Cōmodius enī filius eiꝰ/dictus ē a quo fuerat adoptatus q̄si diceret ab illo genitus cuius carne nō erat natus. Mattheus autē dicēs: Abrahā genuit isaac: ⁊ ī hoc perseuerās donec diceret: Jacob genuit ioseph. satis expressit eum patrez ꝑduxisse ſm ordinē generationū a quo ioseph nō adoptatꝰ: sz genitus erat: q̄q̄ si etiā lucas genitū diceret ioseph ab hely: ne fic nos hoc vbū pturbare ꝺberet. neq; n. absurde q̄q̄ dr̄ nō carne: sz charitate gēuisse: quē sibi filiū adoptauerit. ¶ Ex ecclīastica historia: Nec aūt nō nobis ad subitū repta: aut absq; illis auctoribus ꝛmētata sunt: sz ipsi saluatoris nr̄i ſm carnem ꝑping seu studio tāti seminis ōmōstrādi: seu edocendi q̄ ſm vitatē gesta sunt: hec tradiderūt. AVGV. de con. euan. Merito aūt lucas q nō ab initio euāgely sui: sed a baptismo christi gñatiōes enarrat tanq̄z sacerdotē in expiādum peccatis magis assignās: adoptiōis originē ipse suscepit: qz ꝑ adoptionē efficimur fily dei credēdo in filiū dei. Per carnalē ꝺo gñationē quā mattheus ꝓsequit: filius dei potius ꝓpter nos hō factꝰ ē. Satis aūt ostendit lucas se dixisse. Joseph filiū hely: q̄ illi fuerit adoptatus: cū adā filiū dixerit dei: q ꝑ gratiā quā postea peccādo amisit: tāq̄z filius ī paradiso ꝛstitutus sit. CHRI. in ho. Positis igit ꝓgenitorib⁹ vniuersis ⁊ finiēs ī ioseph addit: Virū marie: monstrās q̄ ꝓpter illā ⁊ hūc ī genealogia posuit. Cū aūt vir̄ audieris: tibi suspitio ñ subeat nuptiaꝝ: sed recordare cōsuetudinis scripturaruz q̄ sponse vxores ⁊ spōsi viri vocāt. GENA DIVS. de ecclesiasticis dogmatib⁹. Natus ē aūt dei filiꝰ

ex boie.i.ex maria:⁊ p boiem.i.nō ex maria. ⁊ nō per boiez .i.ex viri coitu:sicut ebiō dicit. vñ sīgnāter subdit: De qua natus ē iesus. AVGV.de hereſibus. Qz est ꝺtra valenti nū g dixit xp̄m nihil assūpſisse de vgine:sz p illaz tanꝯ per riuū aut fistulā ptrāsisse. AVGV. cōtra faustū. Cur aūt carnē ex vtero femie assumere voluerit: sūma ꝺfily penes ip̄m ē:siue q vtrūqz sexū hoc mō bonoꝛādū iudicauit:assumendo formā viri ⁊ nascēdo de femina: siue aliqua alia cā quaz nō temere dixerī: AVGV.de qōnibus noui ⁊ veteris testamēti. Qō aūt p oleiunctōez p̄stabat deꝰ bis q in reges vngebanť:hoc p̄stitit spūsscūs hoi. Christus addita expiatione q̄ natꝰ est:Christus ē appellatus: Et hoc est qō dr: Qui vocať christus. AVGV.de cō.euang. Non tm̄ erat fas vt eū ob hoc a cōiugio marie sepandū putaret q nō ex eiꝰ cōcubitu:sed virgo pepit xp̄m.hoc.n. exēplo magnifice insinuatur fidelibus cōiugatis.⁊ seruata pari ꝓsensu ꝺtinē tia:posse pmanere ꝺiugium nō permixto corꝓris sexu:sed custodito mētis affectu: p̄sertim: qz nasci eis filius potuit sine illo cōplexu carnali. AVGV.de nup.⁊ cōcu. Dē aūt nupᵭiaꝝ bonū ipletū est in illis parētibus christi: fides: ples:⁊ sacrm̄.plem:cognoscimus ip̄m dn̄m.fidē: qz nullum adulteriū.sacramentū:qz nullū diuoꝛtiozum. HIERO. Querat ām diligēs lectoꝛ ⁊ dicat:cū ioseph ñ sit pr̄ dñi salua toꝛis:qd pertinet ad dn̄m gnationis oꝛdo deductus vsque ad ioseph:Cui rndebimus ꝑmo ñ esse ꝺsuetudinis scripturarū vt mulieꝝ in gnātionibus oꝛdo taxeť: deinde ex vna tribu fuisse ioseph ⁊ mariā. vñ ex lege eā accipe cogebať vt ꝓpiquā:⁊ qō sil' censenť i bethleē vt de vna.vz. stirpe generati. AVGV.de nup.⁊ cōcu. Fuit ⁊ series gnātionis vsq ad ioseph pducenda ne in illo cōiugio virili sexui vtiqz peccatoꝝ peccatoꝛi fieret iniuria: cum veritati nihil depiret: qz ex semine dauid erat ⁊ maria. AVGV.contra faustum. Nos ergo credimus etiā mariaz fuisse in cognatiōe dauid: qz eius scripturis credimus que vtrūqz dicunt ⁊ christum ex semine dauid ſm carnē:⁊ eius matrē mariaz:nō cū viro ꝺcumbendo:sz virginē. ARGESTE consily: Cauendus autē est hic Nestoꝛy erroꝛ q sic dicit: cum diuina scriptura dictura est:aut natiuitatem christi que ex maria virgine est aut moꝛtē nusquā videť ponēs deꝰ:sed aut xp̄s: aut filius: aut dominus q̄ hic tria naturaꝝ significatiua duaꝝ: aliqñ qdem huius:aliquādo vero illius: aliquando aūt ⁊ illius ⁊ istius. Accipe autem ad hoc testimonium: Jacob genuit ioseph virum marie:de qua natus est iesus q dicitur christus. Deus.n.verbum secunda ex muliere nō eguit natiuitate: AVGV.cōtra felicianū. Sed nō alius dei ⁊ aliꝰ hominis: sed idē christus dei ⁊ hoīs filius fuit.⁊ sicut in domino hoie aliud animus ⁊ aliud coꝛpus: sic in mediatoꝛe dei ⁊ hominum:aliud dei filiꝰ: aliud hominis filius fuit: vnus tamen ex vtroqz christus dominus fuit. Aliud inquā ꝓo discretione subst̄ātie:non alius ꝓo vnitate persone. Sz obycit hereticus: Nescio quō natū doceatis ex tēpoꝛe quē coeternū patri dicitis iam fuisse:nasci:n.est velut quidam motus rei non extātis anteq̄ nascať id agēs beneficio natiuitatis vt sit:Quo colligiť eum q erat nasci nō potuisse:si nasci potuit nō fuisse. ¶ Ad qō. AVGV. Fingamꝰ sicut pleriqz volūt esse in mūdo animam generalem:que sic ineffabili motu semina cūcta viuificet:vt non sit concreta cum genitis: nempe cum hec in vterum passibilē materiaz ad vsus suos foꝛmatura ꝓuenerit:vnam facit secū esse psonam eius rei quā nō eādem cōstat habere substantiā.⁊ fit operāte aīa ⁊ patiente materia ex duabus substātys vnꝰ homo:cū anima aliud doceať:aliud caro:ficqz animaz nasci fatemur ex vtero quā ab vtero venientem vitam dicimus cōtulisse cōcepto. Nasci iquam ex matre dicitur qui ex hac sibi coꝛpus aptauit in quo nasci posset: non qz antequam nasceretur quantū ad se attinet:ipsa penitus non fuisset. Sic ergo imo multo incompꝛehensibilius est atqz sublimius natus est susceptione pfecti hoīs de matre filius dei:q per oīpotentiā singularem oībus genitis est causa nascēdi.

¶ Omnes itaqz generatōes ab abrahaz vsque ad dauid generationes quatuoꝛdeciz:⁊ a dauid vsqz ad trāsmigrationez babylonis generationes quatuoꝛdeciz:⁊ a trāsmigratiōe babylonis usque ad christū generationes quatuordecim.

¶ CHRI.super matth. Positis generationibus ab abraham vsqz ad christum:eas in tres partes diuisit: per generationes.xiiy.quia ter completis.xiiy.generationibus. numeratus est in iudeis status hominū.ab abraham enī vsqz ad dauid fuerūt sub iudicibus: a dauid vsqz ad trāsmigrationez babylonis sub regibus:a trāsmigratiōe vsqz ad christū sub pōtificibus: Hoc ergo vult demōstrare:sicut semp completis.xiiy.generatiōibus mutatus est hominū status:sic completis.xiiy.generatiōibus a trāsmigratione ad christuz:necesse est a christo mutari similiter hominū statum: qō ⁊ factum est.post xp̄z enim omnes gētes sub vno christo indice rege ⁊ pōtifice acti sunt. vnde quādo iudices:reges:⁊ pōtifices christi dignitatē prefigurabāt:semp principia eoꝝ in figura fuerūt christi:ꝑmus iudicū iesus naue. ꝑmus reguz dauid:primus pōtificum iesus filius iosedech.hoc in figura christi fuisse dubitat nemo. CHRI. in ho. Uel ideo in tres partes diuisit oēs generationes:demōstrans q neqz regimine trāsmutato facti sunt meliozes:sed sub iudicibus:regibus:pontificibus:⁊ sacerdotibus in eisdem permānserūt malis:propter qō ⁊ captiuitatez babylonis cōmemoꝛat:manifestās q neqz ex hoc sunt coꝛrecti. Iesūs autē in egyptum non meminit:qz egyptios nō adhuc timebant sicut assyrios vel parthos.⁊ quia illud erat antiquū: hoc āt recens:⁊ qz illuc nō ꝓpter peccata deducti sunt sicut i babylone. AMBRO.super lucam. Aliud autem nō pretermittendum putamus q a dauid temporibus vsque ad iechoniam cum.xvy. fuerūt reges iudee.xiiy. generationes Matthęus posuit Oportet autem cognoscere posse pluꝛes esse successiones:pauciozes:generatiōes: possunt enim diutius viuere aliqui.⁊ serius generare aut certe penitꝰ exoꝛtes exīstere:itaqz non que regum eadem generationum tempoꝛa. GLO. Uel potest dici tres reges esse pretermissos. vt superius dictum est. AMBRO.super lucam. Rursus ergo cum a iechonia vsqz ad ioseph gnātiōes.xy.ꝺputētur postea.xiiy:generatiōes descriptas esse cōmemoꝛauit: Sed si diligēter aduertas:hic quoqz.xiiy.gnātionuz poteris ūenire rationem.xy.enim a ioseph numerātur: xiy.est christus.duos autē ioachim.i.duos iechonias fuisse histoꝛia ꝛdicat:patrem ⁊ filium.nō igitur ꝛpresſit alterꝝ euangelista:sed vtrunqz significat:ita addito mīoꝛi iechonia generationem.xiiy. computantur. CHRI. sup matth. Uel vnꝰ iechonias bis numeratur in euāgelio: semel añ trāsmigrationem:iterum autem post trāsmigrationē. hic enim iechonnias cū esset vnus duas habuit cōditiōes.fuit enim ⁊ rex añ trāsmigrationē q̄si rex factꝰ a populo dei:factus est ⁊ ꝓuatus post trāsmigrationē:iō añ trāsmigratōez numeratur iter reges q̄si rex:post trāsmigrationem aūt iter ꝓuatos. AVGV.in li.de cō.euan. Uel ideo vnus in illis ꝓgenitoꝛibus bis numerať.ideſt iechonias a quo facta est q̄dam in extraneas deflexio: qñ i babylonia trāsmigratus est. Ubi aūt oꝛdo a rectitudine flectitur vt eat in ꝺuersum tanꝯ angulū facit:illud aūt qō in angulo est bis numerať. ⁊ B iam xp̄z prefigurat a circūsione ad ꝓputiū migraturuz ⁊ lapidē angularē futurum. REMI. Ideo aūt.xiiy.posuit gnātiōes:qz denarius significat decalogū:q̄ternarius vo q̄ tuoꝛ libꝛos euāgely. vnde in hoc ostendit cōcoꝛdiam legis ⁊ euangely. Ideo etiam quaternarium numerum triplica

uit:vt oñderet: qz pfectio legis ꝓphetie ⁊ gratie in fide scē trinitatis consistit. GLO. Uel ī hoc numero septifozmis gr̃a spūssc̃i significat̃:hic.n.numerus ex septē ꝓficit: qō aūt geminat̃:significat gr̃az spūssci cozpi ⁊ aīe eē nec̃ariā ad salutē. Sic ergo hec gr̃atio diuidit̃ ī tres tesseredecades.pzima ē ab abzahā vsqz ad dauid:ita q dauid ibi icludit̃. sz secūda a dauid vsqz ad trās̃migratōez.ita q dauid ibi nō icludit̃:sz trās̃migratio sub eo ꝓtinet̃.tertia ē a trās̃migratōe vsqz ad xp̃m:in q̃ si dicam⁹ iechoniā bis numeratū trās̃migratio icluſa ē. Jn ꝓma significant̃ hoies añ legē: in q̃ quosdaz hoies nālis legis inuenies.s.abzahā isaac ⁊ iacob:oēs vsqz ad salomonē. Jn scōa significant̃ hoies sub lege: oēs enī q ī ea inueniunt̃ sub lege fuerunt. Jn tertia hoies gr̃e.qz terminat̃ ad xp̃z:q gr̃e dator fuit:in q̃ etiā liberatio a captiuitate babylone facta ē:significās liberatiōez a captiuitate per xp̃m factā. AVG.de cō.euā. Cū aūt q̃terdenas gnātiones trib⁹ distinxisset articulis: non tamē eas dixit in sūma vt diceret: fiunt oēs.xly.vnus.n.ī illis ꝓgenitozibus bis numerat̃.scz iechonias:sic q̃ nō.xly.q̃ faciūt ter.xliy.sz ꝓpter vnum bis numeratū.xl.⁊ vna gnātiōes fiūt. Matthæus igr̃ q regiā in xp̃o ꝓstituerat ī sinuare psonā: excepto xp̃o.xl.hoies in gr̃ationū serie numerauit: Numerus.n.iste illud tp̃s significat quo ī hoc seculo regi nos opoztet a xp̃o p̃m disciplinā laboriosā quā significat illa ỽga ferrea. Oz aūt numerus iste hāc tp̃alē vitā eternāq̃ significet:illa ī terim cā de ꝓximo occurrit: q ⁊ tp̃a anno̅z quadripartitis vicibus currūt:⁊ mūdus ipe q̃tuoz ptibus terminat̃:ab oziēte ⁊ occidēte: aquilone ⁊ merdie.xl.aūt q̃ter bn̄t decē. Pozro ipsa decē ab vno vsqz ad q̃tuoz ꝓgrediēte numero ꝓsumant̃. GLO. Uel denarius ad decalogū referr̃:q̃ternarius ad pn̄tē vitā q̃ p quatuoz tp̃a trās̃it:vel p decē vetus testn̄: p quatuoz nouum.

REMI. Sigs aūt voluerit dr̃e q̃ sunt.xl. ⁊ due gnātiones: qz nō est vnus iechonias:sed duo dicendū est q̃ ⁊ iste nūerus ꝓgruit sancte ecclie:nasc̃it̃.n.a septenario ⁊ senario: nā series septē.xl.⁊ duo faciūt. Senarius referr̃ ad laborez:septenarius vero ad requiem.

¶ Christi aūt generatio sic erat:cū esset desponsata mater ieſu maria ioseph antequam cōuenirēt inuēta ē in vtero hn̄s de spiritusancto.

CHRI.sup matth̃. Dn̄ supi⁹ dixerat:iacob āt gēuit ioseph cui despōsata maria genuit ieſuz:ne aliqs audiētiuz sic estimaret eē natiuitatē qūo p̃cedētiū patrū:ipse ordinē narrationis sue p̃cedens dicit.Christi aūt gnātio sic erat. ac si dicat.Hnātio q̃dez eoz quos exposuimus patz sic fuit: quēadmodū retuli.Christi āt gnātio nō sic.sz ita erat: Cuz esset desponsata mr̃ CHRI.in bo.Quasi enī aliqd nouuz dictu rus p̃mittit modū gnātōis dicere:ne audiēs viz marie estimes natū eē lege nāe. REMI. Pōt aūt ad supioza referri hoc mō:Sic erat xp̃i gnātio sicut dixi.i. Abzahā genuit isaac. HIERO. Sed q̃renō de simplici virgine: sz de desponsata ꝓcipit̃:p̃mū vt p gnātōez ioseph ozigo Marie mōstrar̃.scdo ne lapidar̃ a iudeis vt adultera.tertio vt in egyptū fugiens hn̄et solaciū mariti. Martyr etiā Jgnatius q̃r tā addidit cāz:vt partus ingens eius celar̃ a diabolo:dū eū putat nō de ỽgine.sz de vxore generatū. CHRI.super matth̃. Ideo aūt ⁊ desponsata ⁊ domi bīta:nā quēadmoduz in ea que in domo viri cōcipit:itelligit̃ cōceptio naturalis: ita in ea q̃ extra domum ꝓcepit: est suspecta coniunctio:

HIERO. ꝓtra heluidiū: Sciendū aūt q heluidius qdā hō turbulētus accepta mā disputādi blasphemare ꝓtra ōi matrez icepit:cuius p̃ima ꝓpositio fuit: Matthæus loquitur sic:cū eēt desponsata. Ecce igt habes desponsataz: nō cōmendataz vt dicitis:⁊ vtiq̃ nō ob aliud desponsatā nisi quoniaz nupturā. ORIGE. Desponsata fuit quidem ioseph: nō tamen in ꝓcupiscentia iūcta. Mater eius iquit mater imaculata:mater icozrupta:mater itacta. Mater eius: cuius ei⁹? mater est dei vnigeniti domini regis oīuz plasmatozis ⁊ redēptozis cūctoz̅. CIRIL. Quid enī videbit aliqs in scā virgine p̃ter alias:si dei mr̃ nō sit sz xp̃i vel domini:vt Nestozius dicit? Nihil enī absurdū ē etiā si voluerit quis matr̃ vniuscuiusq̃ vnctozū christi noīare genitricē. Sola vero p̃ter illas sancta virgo ⁊ xp̃i genitrix itelligitur ac dicit̃. Genuit enī nō purum hoīem sm̃ vos:sed incarnatum pot⁹? ⁊ hominē factuz ex deo patre verbum. Sed forsitan illud ais: Dic mihi putasne diuinitatis facta est virgo. Et ad hoc quoq̃ dicimus.qz natū est ex ipsa dei suba eius verbū: ⁊ sine p̃cipio tēpozis semp existens genitozi: in nouissimis āt tēpozibus quoniā caro factū est:hoc est vnitū carni animā habēti rōnalem:natuz etiaz dicit̃ carnaliter p mulierem. Assimilat̃ aūt quodāmodo natiuitati que ē sz nos hoc sacramentum:matres etenī terrenozum ministrāt nature coagulatā paulatim carnē pficiendam in specie humana. Jmmittit aūt animali spn̄ deus. Sz lz sint iste solūmodo terrenoz̅ cozpozū mr̃es:attamē pariētes totum animal ⁊ non ptem peperisse dicunt̃. Tale aūt aliquid gestum p̃cipimus in generatiōe emanuel:natum enī est ex p̃is substātia dei vbum. Quia vero carnem assumpsit ꝓpriam eam faciens: nec̃arium est cōfiteri qz natus est sm̃ carnem p mulierem. Quia igit̃ ⁊ deus vere est:quomodo dubitabit quispiā sanctā virginē dicere genitricē? LEO papa in sermōe ō natiuitate. Nō autem te dei cōceptus turbet:partus te nō confundat auditus:qn̄ virginitas gcquid est humani pudozis excusat:aut que hec verecūdie lesio vbi inyt deitas cū amica sibi semp integritate ꝓsortium:vbi est iterpres angelus fides pronuba:dispēsatio castitas:donatio virtus:iudex cōscientia:causa deus:cōceptio itegritas:ỽginitas partus:virgo mater? CIRIL. ad Joānez antiochenū. Sed si de celo ⁊ non ex ipsa sanctum cozpus christi factū esse dicerem⁹ vt valētinus:quomodo itelligeret ōi genitrix Maria? Nomen autem matris ostendit cuz subdit: Maria: BEDA super lucam. Interpretat̃ aūt maria stella maris hebraice: dn̄a syriace:qz ⁊ lucem salutis ⁊ dominū mūdo edidit. Cui aūt despōsata fuerit: ostēdit subdēs: Joseph. CHRI. sup matth̃. Ideoq̃ fabro ligniario Maria despōsata erat quoniā christus ecclesie spōsus oīum salutē hominum operatus erat p lignū crucis. CHRI. in homelia: Oz aūt sequit̃. Anteq̃ cōuenirent nō dicitur:anteq̃ duceret in domū spō si etenim iam intus erat. Consuetudo enī multotiens veterib⁹ erat in domo despōsatas hr̃e:qō ⁊ nūc quoq̃ fieri vr̃:⁊ gn̄i loth itus cū ipso erāt. GLO. Sz dr̃. Anteq̃ ꝓuenirēt: ad carnis cōmixtionē. CHRI. sup matth̃. Ut nō ex compassiōe carnis ⁊ sanguinis nasceret q ex deo natus ē:vt carnis ⁊ sanguinis solueret passionē. AVG. de nup. ⁊ cōcu. Nuptialis etiam cōcubitus ibi nō fuit. qz in carne peccati fieri non poterat sine vlla carnis concupiscentia que accidit ex peccato:sine qua concipi voluit:qui futurus erat sine peccato:vt hic etiā doceret omnē que de concubitu nascitur carnez esse peccati:quando quidē sola que non inde nata est:non fuit caro peccati. AVG. in ser. de nati. Nascitur etiā ab itacta femina christus:qz fas non erat vt virtus p voluptatē:castitas p luxuriam:per cozruptionem incozruptio nasceret̃.nec poterat nisi nouo ordine aduētare de celo: qui vetustū moztis destruere veniebat imperiuz. Regnū igitur tenuit virginitatis:que regez genuit castitatis.iō ēt dn̄s nr̃ virgineū sibi requisiuit hospitiū habitādi: vt nobis oñderet deū ī casto cozpoze portari debere:q̄ qui scripsit lapideas tabl̃as sin̄ stilo ferreo:ipe grauidauit mariaz spiritusscō. vn̄ dicit̃. Inuēta est in vtero habēs. HIE. Nō ab alio inuēta est nisi a ioseph qui pene licētia maritali oīa nouerat. CRNI. sup matth̃. Nam sicut historia non incredibilis docet:qn̄ gesta sunt q̃ refert lucas: Joseph ab

sens erat.nec.n.cõueniẽs ẽ putare pñte ioseph itroisse angelũ ad mariã:z dixisse q̃ dixit:z mariã rñdisse quecũq; rñdit. Et si credamus angelũ potuisse itrare ad eã z log:plane tñ mariã abysse ĩ mõtana z mansisse cuz helisabeth mensibus trib⁹:pose nõ fuit pñte ioseph:qz necesse erat vt absentatõis eius z mansionis diutine regreret cãs:postq̃ aũt redyt pegre post tot mẽses iuenit eam grauidam manifeste. CHRI.ĩ ho. Propie aũt dicit. Inuẽta ẽ:qõ õ non excogitatis dici ꝓsuetũ ẽ. Ne aũt molestes euãgelistã iterrogãdo qualr̃ sit nat⁹ ex vgine:breuiter expediuit se dicens: De spũ sancto:q̃si spũsanctus ẽ q ẽ hoc miraculũ opatus. neqz.n. gabriel:neq; matthe⁹ amplí⁹ dicer̃ potuerũt. GLO. Hoc ergo qõ dr̃:Est ex spũsancto:euãgelista ex pte sua adduxit: vt cũ diceret br̃e ĩ vtero:oĩs mala remouereť suspitio a mẽtibus audiẽtiũ. HIERO.ĩ expo.ca.fi. Non aũt sic̃ qdam sceleratissime opinãť:spñsanctũ dicim⁹ fuisse ꝑ semine:sz potẽtia ac vtute creatoris dicim⁹ opatũ. AMBRO.in lib. de spũsancto. Qõ.n.ex aliquo est:aut ex suba ẽ:aut ex ptãte eius ẽ.ex suba sicut fili⁹:qz a pr̃e.ex ptãte.sic̃ ex deo oĩa:quõ z ĩ vtero habuit maria ex spũsancto. AVG. ad eustochiũ. Profecto aũt iste mod⁹ quo nat⁹ ẽ christus õ spũscõ:ĩsinuat nobis gr̃am dei:q̃ hõ nullis p̃cedẽtib⁹ meritis ĩ ipso ex ordine nature sue quo eẽ cepit:vbo dei copulareť ĩ tantã persone vnitatẽ:vt idẽ ipse eẽt fili⁹ dei. Sz cũ illã creaturã quaz vgo ꝓcepit z pepit:cuius ad solã psonã filÿ ptinentẽ tota trinitas fecerit:neq;.n. sepabilia sunt opa trinitatis:cur ĩ ea faciẽda solus spũsc̃us noĩatus ẽ:an z qñ vnus triũ in aliquo ope noĩať:vniuersa opari trinitas itelligit. HIERO. Sz ingt beluidi⁹. Neqz õ nõ ꝓueturis euãgelista dixisz ꝑusq̃ ꝓuenirẽt:qz nemo de nõ prãsuro dicit añq̃ prãderet:q̃si signs diceret. Añq̃ in portu prãderẽ ad aphricã nauigauit: nõ posset stare snia:nisi ei ĩ portu prãdẽdum sit qñqz: aut non poti⁹ sit intelligẽdũ sic:q añ lz sepe z sequẽtia ĩdicet.tamẽ nõnunq̃ ea tñ q̃ prius cogitabanť oñdit:nec necesse sit vt cogitata fiant.cum ideo aliud interuenerit: ne ea que sunt fierent. HIERO. Non ergo sequiť vt postea conueneríntsed scriptura q̃ factũ non sit oñdit. REMI. Uel hoc vbũ ꝓueniẽdi:nõ ipz cõcubitũ:sz tẽpus significat nuptiaꝝ. idest qñ ea q̃ fuerat spõsa icipit eẽ vxor. Est.n. sensus. Añq̃ ꝓuenirẽt.i.añq̃ rite solẽnia nuptiarũ celebrarẽt. AVG. õ cõ. euã. Hoc quẽadmodũ fcñ sit qõ hic ptermisit lucas: exponit post cõmemoratũ ꝓceptũ ioãnes ita narrãs. In mẽ se aũt sexto missus ẽ angel⁹.z ifra. Spũsc̃us supueniet ĩ te. hoc q̃ ẽ qõ matthe⁹ cõmemorauit dicẽs. Inuẽta ẽ in vtero hñs õ spũscõ.nec ꝓtrariũ ẽ:qz lucas exposuit qõ matthe⁹ ptermisit. Sic̃ nõ ẽcõtrariũ:qz matthe⁹ deiceps ꝓtinet qõ lucas ptermisit. Segť.n. Joseph ãt vir ei⁹ cũ eẽt iust⁹ z̃c.vsqz ad eũ locũ vbi scriptũ ẽ õ magis:q̃ p aliã viã reuersi sunt in regionẽ suã. Sigs aũt velit vnam narrationẽ ex oib⁹ q̃ de xpi natiuitate dñr ab alterutro:si hec ptermittũť: ordinare sic̃ põt. Christi gñatio sic erat. Fuit ĩ dieb⁹ herodis z̃c.vsqz ibi: Mansit aũt maria cũ illa quasi mẽsib⁹ trib⁹ z reuersa ẽ ĩ domũ suã. Et tũc addẽdũ ẽ qõ hic dr̃. Et inuenta est in vtero habens de spritusancto.

¶ Joseph aũt vir ei⁹ cũ eẽt iustus. z nollet eã traducere voluit occulte dimittere eam.

CHRI.in ho. Cuz dixisset euãgelista q̃ ex spũsancto z si ne ꝓcubitu ĩuenta ẽ ĩ vtero hñs:ne suspectũ br̃es xpi discipulũ q̃si grãdia õ suo magro fingentẽ:introducit ioseph ꝑ ea q̃ passus ẽ:ad fidẽ cozuz que dcã sũt ꝓferẽtẽ. vnde dicit. Joseph autẽ vir ei⁹ cum eẽt iust⁹. AVG.ĩ ſmo.õ natiuitate. Intelligens.n.ioseph marie vtez grauidari turbať. q̃ mariã quam de tẽplo dñi accepat:z nõdum cognouerat: grauidam sentiebat:secũq; estuabat disputans z dicens. Quid faciam:. pdo:aut taceo:Si ꝓdidero:adulterio non consentio:sed vitium crudelitatis icurro. qz ſm moysi sentẽtiam lapidandã eaz eẽ cognosco. Si tacuero:malo cõsentio:z cũ adulteris ꝓportionẽ meã pono:qñ g̃ tacere malũ ẽ:adulteriũ ꝓdere pei⁹ ẽ:dimittã eã a ꝯiugio. AMBRO.sup luc. Pulchre aũt docuit scũs matthe⁹ qd facere debeat iustus: q̃ opprobriũ ꝯiugis deprehẽderit:vt incruẽtum ab homicidio:castũ ab adulterio pstare se debeat.z iõ dicit. Cũ eẽt iust⁹. Ubiq; g̃ ĩ ioseph iusti gr̃a z psona fuať vt testis ozneť: lingua.n.iusti logť iudiciũ vitatis. Sz quõ ioseph cũ crimẽ celet vxoris:iustus describiť: CHRI.in ho. In lege.n. pceptũ ẽ:ñ solũ reos:sz cõscios crimis obnoxios eẽ peccato. HIERO. Sed sciẽdum q̃ iustũ hic vtuosũ in oĩbus dicit. Est.n.iustitia z auaritiã nõ br̃e:z vlis vtus:z sic noĩe iustitie maxime vtiť scriptura. Justus igiť exñs.i.benign⁹ z mitis: voluit occulte dimittere eã:q̃ nõ solũ traditõi:sz ẽt pene ſm legẽ obnoxia videbať.sz ioseph vtrũq; remisit q̃si supra legẽ viuẽs.sicut.n.sol añq̃ radios mõstret:mũdũ clarificat: sic z xps añq̃ nasceret multa signa pfecte vtutis appere fecit. AVG.õ ver.dñi. Uel alr̃. Si sol⁹ nosti qz aliqs peccauerit ĩ te:z eũ vis cozã hoĩb⁹ arguere:nõ es cozrector:sz ꝑdi tor.vñ vir iustus ioseph tãto flagitio qõ õ vxore fuerat suspicat⁹ magna benignitate pepcit. Estuabat vtiqz certa adultery suspitio:z tñ qz ipse solus sciebat: noluit eã diuulgare:sz occulte dimittere volẽs ꝑdesse peccãti:nõ punire peccantẽ. HIERO. Ul' hoc testimoniũ marie est: q̃ ioseph sciẽs illius castitatẽ z admirãs qõ euenerat:celat silẽtio cuius mysteriũ nesciebat. REMI. Uidebat.n.grauidã quaz nouerat castã:z qz legerat:Egredieť vga õ radice Jesse: vñ nouit mariã duxisse oziginẽ:z legerat ẽt. Ecce vgo ꝯcipiet.ñ diffidebat hãc ꝑphetiã ĩ ea eẽ iplẽdam. ORIGE. Sz si suspitionẽ ĩ ea nõ habebat:quõ iustus erat vt ĩmaculatã dimitteret:. Jõ g̃ dimittere volebat:qñ magnũ sacr̃m ĩ ea eẽ cognoscebat:cui approximar̃ se idignũ estimabat. GLO. Ul' cũ vellet eã dimittere iust⁹ erat:cũ occulte:pius notať: eã ab ifamia defẽdẽs:z hoc ẽ:cũ essz iust⁹ voluit dimittere eã:cũ nollet eã traducere ĩ publicũ.i.diffamare:voluit hoc facere occulte. AMBRO.sup lucã. Nemo ãt quã nõ accepit dimittit:z iõ quã volebat dimittere:fatebať acceptã. GLO. Ul' cum nollet eã traducere ĩ domũ suã ad cohabitationẽ assiduã:voluit occulte dimittere eã .i.tps nuptiaꝝ mutare.va.n.vtus ẽ cum nec pietas sine iustitia:nec sine pietate fuatur iustitia:q̃ sepate ab iuicẽ dilabunť. Ul' iustus erat ꝑ fidẽ q̃ credebat christũ õ vgine nasciturũ. vñ voluit se humiliare añ tantam gratiam.

¶ Hec aũt eo cogitante. ecce angelus dñi apparuit in somnis ioseph dicẽs. Joseph fili dauid. noli timere accipe mariã cõiugẽ tuã. Qõ.n. ĩ ea natum est de spiritusancto est.

REMI. Quia sicut dictũ est cogitabat ioseph occulte mariam dimittere. hoc autẽ si feciss̃z:ppauci eẽnt qui non magis suspicarenť eam eẽ meretricẽ q̃s virginẽ: iccirco repente cõsilium ioseph diuino mutatum ẽ cõsilio. vñ dr̃. Nec ãt eo cogitãte. GLO. In quo notať animus sapiẽtis q nihil temere vult incipe. CHRI.in ho. Notatur ẽt mansuetudo ioseph:qz nulli enarrauit suã suspitionẽ:neqz ei q̃ suspecta erat:sed ĩ se cogitabat. AVGV.in ser.de natiui. Sed ioseph ista cogitante non timeat Maria dauid filia:qñ sicut dauid veniam contulit sermo prophetic⁹:sic mariam liberat angelus saluatoris. Ecce enim iterum virginis ille paranimphus gabriel aduenit. vnde sequitur. Ecce angelus domini apparuit ioseph. GLOSA. Hoc igitur verbo apparuit:significatur potestas apparẽtis:q quando vult z quõ exhibet se videndũ. RABA. Quomodo ãt angel⁹ ioseph apparuerit demonstrať cũ dr̃. In somnis.i. quomõ iacob scalam vidit p imaginationez quandam oculis cozdis ostensam. CHRI. in ho. Ideo autem non apparuit

mãifeste ioseph sic̃ pastoribꝫ:qz valde fideꝫ erat:pastores aũt ĩdigebant quasi rudes. Uirgo aũt ĩdiguit:quasi primo ꝺ maximis istruẽda. Similr ẽt çacharias ĩdiguit añ cõceptionẽ ꝓlis mirabili visione. GLO. Apparẽs angelus nom̃ exprimit:genus commemorat:ꝛ timorẽ excludit dicẽs: Joseph fili dauid:ioseph eũ ex noie:q̃si notuꝫ ꝛ familiarẽ sibi oñdit. CHRI. sup matth̃. Filiũ dauid eũ nominãs:voluit eũ adducere ĩ memoriã passiõis dei ad dauid:vt de semine ei⁹ xp̃s nasceret. CHRI. i ho. Dicẽs aũt. Noli timere. mõstrat eũ iã timere ne offẽderet deũ q̃si adulterã hñs. alꝫ ne qꝫ cogitasset eã expellere. SEVE. Spõsus ẽt ne timeat admonet:qz pius aũs dũ cõpatit̃ pl⁹ pauescit:ac si dicat. Hic non ẽ mortis causa sꝫ vite. qz q̃ vitam parturit:nõ meretur occidi. CHRI. sup matth̃. Dicẽs ẽt ne timeas:cognitorꝫ se cordis eius oñdere voluit. vt p hoc futuroꝝ bonoꝝ q̃ de xp̃o erat dicturus faceret fidẽ. AMBRO. sup lucã. Nõ ãt te moueat:q eã cõiugẽ vocat. nõ. n. v̊ginitatis ereptio. sꝫ cõiugy testificatio:nuptiaꝝ celebratio ꝺclarat̃. HIERO. cõtra heluidiũ. Nõ tamẽ ẽ putandũ q ex eo q vxor ẽ appellata spõsa eẽ desierit:cũ hanc eẽ cõsuetudinẽ scripture nouerimus:q spõsos viros ꝛ spõsas appellet vxores:sic̃ deutronomy testimõio approbat̃. Sigs ingt̃ iuenerit v̊ginẽ despõsatã viro ĩ cãpo ꝛ vi faciẽs dormierat cũ ea moriat̃:qz hũiliauit vxorẽ ꝓximi sui. CHRI. in ho. Dic̃ aũt. Noli timere accipere. i. it⁹ retinere:iã. n. mẽte dimissa erat. RABA. Ul noli timere accipe eam. nuptiali cõuentu ꝛ assidua cohabitatione. CHRI. sup matth̃. Propter tres aũt cãs apparuit angel⁹ ioseph hoc dicẽs ei. ꝓmo ne iustus homo ignorãs faceret rẽ iniustaꝫ ex ꝓposito iusto:deinde ꝓpter honorẽ ipsius matris. nã si dimissa fuisset apud infideles:turpi suspitõe carere nõ poterat. tertio vt ĩtelligẽs ioseph scãm cõceptionẽ diligẽtius se custodiret ab illa q̃ prius. iõ tam nõ añ cõceptionẽ v̊ginis venit ad ioseph:vt nec cogitarꝫ h̃ q̃ cogitauit:ne pateret̃ q̃ passus ẽ çacharias culpã infidelitatis incurrens ꝺ ꝓceptõe cõiugis iam longeue:icredibiliorꝫ. n. erat res:v̊ginẽ posse cõcipe q̃ anum. CHRI. in ho. Uel iõ turbato iaꝫ ioseph angelus venit vt appareat ioseph sapia:ꝛ vt hocipsuꝫ fieret ei corũ que dicebãt̃ demiratio. Dũ. n. audit ab ãgelo q̃ intra se cogitauerat:ĩdubitabile signuꝫ erat q ꝺ deo mitteret:cui⁹ solius est scire cordis secreta. Sermo ẽt euangeliste insuspicabilis fit:demonstrãs ioseph passum qõ improbabile ẽ vir pati. Uirgo ẽt oẽm malã suspitionẽ effugit ex hoc:q vir qui çelotipiã passus ẽ: eã suscepit:ꝛ post cõceptionẽ seruauit. Ideo aũt v̊go ioseph hec q̃ angel⁹ nũciarat non dixit:qz nõ estimabat sibi credi a spõso:ꝛ maxime iam in suspitionẽ adducto. Uirgini aũt ante cõceptionẽ ãnunciat angelus ne si post cõceptiõem deferret:in angustia eẽt. Oportebat aũt extra turbationẽ eẽ illam matrẽ:q oĩuꝫ cõditorẽ recepit. CHRI. in ho. Non solũ aũt angel⁹ ab iniqua commixtione v̊ginem excusat:sed ꝛ suprã nãm cõcepisse demõstrat:nõ solũ timorẽ auferẽs sed ꝛ letitiã addẽs. vñ subdit. Quod. n. in ea natũ ẽ ꝺ spũsancto ẽ. GLO. Aliud ẽ nasci in ea:ꝛ aliud ab ea:nasci ab ea ẽ prodire in lucẽ:nasci in ea est idẽ quod cõcipi:vel ꝑm ꝓsentiam ãgeli quã habꝫ ex ꝺo: cui futurũ quasi preterituꝫ ẽ natum dicit̃. AVG. ꝺ quest. no. ꝛ ve. testa. Sꝫ si de spũsancto nat⁹ est xp̃s:cur dictũ ẽ: Sapiẽtia edificauit sibi domũ: Quõ ista gemina rõne dꝫ ĩtelligi Primũ. n. domus xp̃i eccl̃ia ẽ quã edificauit sibi sanguine suo. deinde põt ꝛ corpus ei⁹ dici dom⁹ ei⁹: sic̃ dr̃ templũ ei⁹. Factũ aũt spũsancti: factũ filꝫ dei ẽ ꝓpter nãe ꝛ volũtatis vnitatẽ: siue. n. pr̃ faciat siue filius siue spũsancꝰs: trinitas ẽ q opat̃ ꝛ quicqd tres fecerint:dei vnius ẽ. AVG. in enche. Nunquid tamẽ ideo dicturi sum⁹ patrẽ hoĩs xp̃i eẽ spñsanctuꝫ: vt deus pr̃ verbũ genuerit: spũsanctus hoiem: qõ ita absurdum est: vt nulle fideles aures id valeant sustinere. Quõ g̃ dicimus xp̃m natum de spũsancto: si nõ eum genuit spũsanct⁹: an qz fecit eũ: inquãtũ. n. homo ẽ fact⁹ ẽ: sic̃ apostolus dicit. Fact⁹ ex semine dauid. s. carne: neqꝫ. n. qz mundum istũ fecit ꝺs: dici eũ fas ẽ dei filiũ: aut natũ ex deo: sed factũ vel creatũ vl̃ cõditũ. hic aũt cũ ꝓficiamur cũ natũ de spũsancto ꝛ maria v̊gine: quõ nõ sit filꝰ spũsci ꝛ sit filꝰ Maríe v̊ginis: nõ g̃ cõcedẽdũ ẽ gcgd ꝺ aliqua re nascit̃: ꝓtinuo eiusdẽ rei filiũ nũcupãdũ. vt. n. omittã alꝫ ꝺ hoie nasci filiũ alꝫ capillũ: pediculũ ꝛ lũbricum: quoꝝ nihil ẽ filꝰ. Certe homines g nascũt̃ ex aqua ꝛ spũ: nõ aq̃ filios recte eos dixerit gspiã: sed dei patris ꝛ matris eccl̃ie. Sic g̃ ꝺ spũsancto natꝰ est: ꝛ filius dei patris ẽ nõ spũsancti.

¶ Pariet autẽ filiũ: ꝛ vocabis nomẽ eius Jesũ: ipse. n. saluũ faciet populũ suũ a peccatis eoꝝ.

CHRI. in ho. Qz hoc qꝺ angel⁹ ad ioseph dixerat supra humanã cogitatiõem ꝛ legẽ nature erat: non solũ ex preteritoꝝ reuelatione cõfirmat q̃ dixerat: sed ẽt ex futuris dicẽs. Pariet autẽ filiũ. GLO. Ut. n. non videret̃ ioseph amplⁱ cõiugio non eẽ necessarius: cũ cõceptio eẽt facta sine ei⁹ auxilio: oñdit q ꝗuis nõ sit necessarⁱ⁹ cõceptui: tñ vtilis ẽ procurationi: qz ipsa pariet filiũ: ꝛ tũc matri ꝛ filio erit necessarⁱ⁹: matri: vt ab ifamia defẽdat: filio: vt eũ nutriat ꝛ circũcidat. Que circũcisio notat̃ vbi dic̃. Et voca. no. ei⁹ Jesũ. In circũcisione. n. solet dari nomẽ. CHRI. sup matth̃. Nõ autem dixit pariet tibi filiũ sic̃ ad çachariaꝫ. Ecce helisabeth vxor tua piet tibi filiũ: qz mulier q̃ ex viro cõcipit: marito suo filiũ parit: qz magis ex illo ẽ q̃ ꝺ ipa. hec ãt q̃ nõ ẽ ꝺ viro cõceperat: nõ viro filiuꝫ pepit: sed sibi tm̃õ. CHRI. i ho. Ut ĩdetermiate hoc posuit: vt oñdat q eũ pepit orbi terraruꝫ vniuerso. RABA. Dic̃ ãt. Uocabis nom̃: ꝛ nõ ĩpones. qz ab eterno impositũ est. CRI. in ho. Dinc aũt oñdit admirabilẽ eẽ partũ. qz deꝰ ẽ q nomẽ desup p ãgelũ mittit: nec nomẽ qõcũqꝫ sed qꝺ ẽ infinitoꝝ bonoꝝ thesaurus. Jõqꝫ ĩterpt̃ illud angelus: bonã substituẽs spẽz. ꝛ ex hoc ad credendũ quod dicebat̃: inducit. ad talia. n. credẽda facilⁱ⁹ accedere cõsueuim⁹. HIERO. Jesus. n. hebreo ꝑmone saluator dicitur: Etymologiaꝫ g̃ nominis significat dicẽs. Ipe enim saluum faciet pplm̃ suũ a peccatis eoꝝ. Ostendit enĩ eundẽ totius mũdi saluatorẽ: ꝛ nostre salutis auctorẽ. Saluat quidẽ non incredulos: sed pplm̃ suũ. hoc est in se credẽtes saluat: nõ tam a visibilibus hostibus q̃ potius iuisibilibus. hoc ẽ a peccatis saluat: nõ armis pugnãdo. sed peccata relaxando. SEVE. Ueniãt ꝛ audiant q requirunt: quis ẽ quẽ Maria genuit: Ipse. n. saluum faciet pplm̃ suum: non alterius saluũ faciet pplm̃. vñ a peccatis eoꝝ: eẽ deum qui peccata donat si x̃pianis nõ credis; crede infidelibꝰ vel iudeis dicẽtibꝰ. Nemo põt peccata dimittere nisi solꝰ deus.

¶ Hoc aũt totũ factum est vt adimpleretur quod dictũ ẽ a domino per ꝓphetã dicentem. Ecce virgo ĩ vtero habebit ꝛ pariet filiũ ꝛ vocabit̃ nomẽ eius emanuel. qꝺ ẽ interpretatũ nobiscũ deus.

REMI. Mos fuit euangeliste ea q̃ dicit de veteri testamẽto cõfirmare ꝓpter iudeos q in x̃pm crediderant: vt agnoscerẽt ea eẽ cõpleta in gr̃a euangely q̃ predicta fuerant ĩ veteri testõ. ꝛ subdit. Hoc autẽ totũ factum ẽ. Querendũ aũt ẽ in hoc loco quare dixerit hoc totum factum esse: cuꝫ superius solam ꝛceptionẽ narrauerit: Sed sciendum q hoc iõ dixit: vt demonstraret q ante in ꝓsentia dei factum fuit: q̃ fieret apud hoies. Siue qz ꝑteritaruꝫ rerum erat narratoꝝ totum factũ eẽ dixit: qz qñ hoc scripsit: iam totum factum erat. RABA. Uel hoc totũ factum esse dicit: q virgo desponsareꝫ: q casta seruareꝫ: q grauida inueniret̃: q per angelum reuelareꝫ: vt adimpleret̃ qꝺ dictuꝫ est. Nõ. n. hoc ĩpleret̃ q virgo cõciperet ꝛ pareret: nisi despõsata eẽt: ne lapidaret̃: ꝛ nisi ab angelo secretũ detegeret̃: ꝛ ita eaꝫ ioseph

accipet:dimissa ꝑ infamiã effl̃ueret:ꝛ lapidatione periret. Si ḡ añ ꝑtum periret:cassaret̃ ꝓphetia q̃ ait. ꝓpariet filiũ.

GLO. Uel pōt dici:ꝙ vt nō ponit̃ causaliter.non enīz iō impletū ē:qz iplēdū erat: ponitur autez cōsecutiue:sicut ꝛ ī Heneſi:suspēdit altez in patibulo:vt ꝺiectozis veritas ꝑbaret̃:qz vno suspēso ꝺiectozis vītas ē ꝑbata:sic ꝛ ī hoc loco ī telligēdū ē:ꝙ hoc facto qō ꝑdictuz est: ꝓphia impleta ē.

CHRI.in ho. Uel aliter:Quia vidit angel⁹ abyssū diuine miſericoꝛdie nature leges solutas:ꝛ eū qui erat oīb⁹ supioꝛ:ad hoīez q erat oīb⁹ inferioꝛ descēdisse:Hec ꝛ huiusmōi vno verbo ostendit dicēs. Hoc autem totum factuz ē.q.ꝺ. ne putes ꝙ hec nūc tū ꝺeo placeāt:olim ꝓꝺinata sūt:decenter.n.angelus nō vginī:sed Joseph ꝓphetiā inducit: q̃si in ꝓphetis meditanti ꝛ experto. Et primo quidez vginē cōiugē appellauerat:nūc aūt vginē cū ꝓphaz inducit: vt hoc ēt a ꝓpha audiret:q̃si diu ꝑmeditatū. vñ ad fidē eoꝝ q̃ ꝺicebāt:inducit esaiaz vl magis ꝺeū.nō.n.ꝺicit:Ut īplereť qō dictū ē ab esaia:sz qō ꝺcīn est a ꝺño ꝑ esaiā. HIERO.sup esaiā. Qm̃ āt ꝑmittit̃ ī ꝓphia. Dabit ꝺns ipse vob signū.non uū ꝺz eē atqz mirabile. Si āt iuuēcula vl puella vt iudei volūt:ꝛ nō vgo pariat:q̃le signū poterat appellari:cū hoc nor̃ etatis sit:nō ītegritatis:Et reuera vgo hebraice bethula appellat̃:q̃ ī pūti loco nō scribit̃ ī ꝓphia. Sz ꝑ hoc vbo positū est Halma:qō ꝑter.lxx.oēs adolescētulā trāstulerūt. ꝓpro halma apō eos ambiguū ē.ꝺī.n.ꝛ adolescētula ꝛ abscōdita.ḡ halma nō solū puella vl virgo:sz vgo abscōdita ꝺī ꝛ secreta:que nūq̃z viroꝝ patuerit aspectib⁹:sz magna parentū ꝺiligentia custodita sit. Lingua quoqz punica q̃ ō hebraeoꝝ fontibus ducit̃ ꝓpe vgo halma appellat̃. In nr̄o quoqz sermone halma ꝺī scā:oīumqz pene liguaꝝ vbis vtūt̃ hebraei: ꝛ q̃tū cū mea pugno memoꝛia nūq̃z me arbitroꝛ halmam de muliere nupta legisse:sz de ea q̃ est vgo:vt nō vgo solummō sit:sz in annis adolescētie.pōt.n.fieri vt vgo sit vetula. Ita āt vgo erat ī ānis puellarib⁹: vl certe vgo ñ puella que adhuc viꝝ nosse nō posset. HIERO.sup matth. ꝓro eo aūt ꝙ euāgelista matth. ꝺic. In vtero hēbit. in ꝓpheta qz futuꝝ ꝑdicit:significat qō futuꝝ sit:ꝛ scripsit:Accipiet. Euāgelista aūt qz nō de futuro sz de ꝑterito narrat hīstoziā: mutauit accipiet:ꝛ posuit Habebit:qui āt hz nequaq̃z accepturus ē. Dicit autē. Ecce vgo ī vtero habebit ꝛ pariet filium.

LEO in epla ad Flauianū. Cōcept⁹ gppe ē ō spūscō intra vteꝝ vginis matris q̃ ita illū salua vginitate edidit: quēadmoꝺuz salua vginitate cōcepit. AVGV.ī ꝼmo.ō natiui. Qui.n.ꝺirupta coꝛpoꝛuz mēbra in alys poterat reītegrare tangēdo:q̃tomagis ī sua mr̄e qō īuenit ītegrū nō violauit nascēdo:creuit.n.in eius partu coꝛpis ītegritas potⁱ⁹ q̃ ꝺecreuit:ꝛ vginitas ampliata ē potius q̃ fugata. THEO. ī ser.ephesi.cōcily. Qz vo photinus puꝝ hominem ꝺicit qui natus ē:ꝺei non ꝺicēs ꝑtum:ꝛ qui ex vulua processit hoīez ꝓponit a ꝺeo ꝺiuisum. ꝺicat nunc quō nā humana per vuluam virginalem nata:vginitatē vulue fuauit incoꝛruptā: nullius enī hominis mater vgo pmansit. Sz qz nat⁹ ē carne ꝺe⁹ verbū:custoꝺit virginitatē: seipm per verbum esse oñdens.neqz.n.nr̄m verbum cū pariť coꝛrumpit mentem: neqz ꝺe⁹ verbū partū eligēs pemit vginitatem. Segť. Et vocabunt nomē eius emanuel. CHRY.in ho. Consuetuꝺo q̃dē ē scripture res q̃ ꝓtingūt ꝑ nominibus ponere. Nihil ḡ ē aliud qō ꝺicit̃:Uocabūt nomē eius emanuel. q̃ ꝺicebunt ꝺeum cuz hoībus.vnde nō ꝺicit vocabis: sz vocabunt. RABA. ꝓrimo quidē angeli psallētes:scōo apli ꝑ ꝺicātes:adhuc ꝛ sancti martyres: ꝺeīde cuncti credentes.

HIERO.sup esaiam. Septuaginta aūt reliqui trāstulerunt silr Uocabis:ꝑ quo hic scriptū ē:Uocabūt: qō in hebraeo non habet̃:verbū.n.charatim:qō oēs interꝑtati sunt vocabis:pōt intelligi ꝛ vocabit: ꝙ ipsa.ſ.virgo q̃ cōcipiet et pariet xp̄m:emanuel appellatum sit nomine: qō interꝑtat̃ nobiscū ꝺeus .REMI. Querendū aūt ē quis ē iterꝑtatus hoc nom̃:ꝓpheta aut euangelista aut aligs trāslator:Sed sciendū ꝙ ꝓpha nō ē iterꝑtat⁹.scō aūt euāgeliste gd necesse fuerat iterꝑtari:cuz scriberet hebraeo ꝼmone:fortasis qz hoc nom̃ obscuꝝ erat apō hebraeos: iccirco dignū erat iterꝑtatione. Sz magis credēdū ē ꝙ aligs trāslatoꝛ sit iterpreꝛtat⁹:ne habereť hoc nomē obscuꝝ apud latinos:hoc ꝺeniqz noīe ꝺue substātie:ꝺiuinitatis.ſ.ꝛ humanitatis ī vna ꝑsona ꝺn̄i nr̄i Jesu xp̄i ꝺesignāť:qz ꝙ añ oīa secula ineffabiliter genit⁹ ē a ꝺeo pr̄e:idē ipe ī fine tēpoꝝ fact⁹ ē emanuel.i.nobiscū ꝺe⁹ ex vgine mr̄e. Qz aūt ꝺī nobiscū ꝺeus:pōt itelligi hoc mō:nobiscū fact⁹ ē.i.passibilis:mōtalis:ꝛ ꝑ oīa nr̄i silis absqz peccato:siue qz subam nr̄e fragilitatis quaz assūpsit substātie sue ꝺīnitatis ī vnitate ꝑsone cōiūxit. HIERO. sup esaiaz. Sed sciēdū ꝙ hebraei hoc ꝺe eçechia filio achaz ꝓphetari arbitrāť:ꝙ ipso regnāte capta sit samaria:qō omnino ꝓbari nō pōt. Sigdē achaz filⁱ⁹ ioathan regnauit sup iudeā ꝛ hierlm ānis.xvi. cui succesit ī regnū filⁱ⁹ ei⁹ eçechias annos natus .xxiy. ꝛ regnauit sup iudeaz ꝛ hierlm ānis .xxix. quō ḡ quā vidit ꝑmo āno achaz ꝓphetiā ō eçechie cōceptu ꝺī ꝛ natiuitate:cū eo tpe cuz regnare cepat achaz iaz nouē esset eçechias ānoꝝ:nisi forte sextū eçechie regni anū quo capta ē samaria:infantiā ei⁹ appellari ꝺicāt nō etatis:sz ipery:qō coactū eē ac violētū ēt stultis patet. Quidā de nostris Esaiam ꝓpham duos filios habuisse contendit: ioseph ꝛ emanuel:emanuel ō ꝓphetissa vxore sua eē gnātū ī typū ꝺn̄i saluatoꝛis:hoc āt fabulosuz est. PETRVS al fonsus. Nō.n.scit̃ ꝙ aligs hō illius tpis emanuel sit vocatus. Sed obycit hebraeus:quō stare poterit:ꝙ hoc pp xp̄m ꝺictū sit ꝛ mariā:cū ab achaz vsqz ad mariā multa centena annoꝝ trāsierūt:Sz lz ad achaz loquereť ꝓpha nō solum tū ad eū vel ꝺe suo tpe ꝺicta ē ꝓphetia. ꝓpter hoc.n.ꝺictū est. Audite ꝺomus ꝺauid:non audi tu achaz. Item: Dabit ꝺns ipe vobis signū.addidit ipse:Ac sī ꝺret: nō ali⁹: Ex quo pt itelligi ipz ꝺnz signū eē futuꝝ. Qz ēt pluralr̄ ait:vob ꝛ nō tibi:īuit̃ non pp achaz vel ad ipm solum hoc ꝺictum fuisse. HIERO.sup esaiā. Est ergo sic intelligendū qō ꝺī ad achaz: Iste puer q̃ nasceť ex virgine o ꝺom⁹ ꝺauid: nūc appelleť emanuel.ideſt nobiscum ꝺeus:qz a rebus ipsis ꝑbabiliter a ꝺuobus regibus inimicis liberata patebit ꝺeuz te hr̄e pītem. ꝓstea aūt vocabit̃ Jesus.i.saluator eo q̃ vniuersum genus hoīum sit saluatur⁹. Nō mireris ḡ o ꝺomus ꝺauid ad rei nouitatē:si virgo ꝺeum pariat qui tantaz habeat potestatez vt multo post tēpoꝛe nasciturus te nunc liberet inuocatus. AVGV.contra faustum. Quis autez ꝺemētissimus ꝺiceret cum manicheo verius eē fidei ō xp̄o sine teste non credere:cum apostolus ꝺicat. Quomodo credent ei quē non audierūt:aut quomō audiēt sine ꝑdicāte:Ut autē nō cōtēnerent̃:neqz fabulosa ꝺuceret̃ q̃ apli nunciabāt:demr̄ať hec a ꝓphetis fuisse predicta:qz ꝛsī attestabant̃ miracula:nō ꝺefuissent ḡ magice potentie cuncta illa tribuerēt:nisi talis eoꝝ cogitatio ꝓtestatōe ꝓphetica vinceret̃. Magicis.n.artib⁹ longe anteq̃z nasceret̃ ꝓphetas sibi cōstituere a quibus ꝓnunciaret̃:nemo vtiqz ꝺiceret. Si etiam ꝺixerimus boī gentili:crede xp̄o qz ꝺeus ē:ꝛ responderit:Uñ credo:plataqz auctoꝛitate ꝓphetarum ostendemus fidē ꝓphetarum ex his que vētura cecinerunt euenisse cernunt̃. Credo enī ꝙ eum nō lateret:quātas a regib⁹ hui⁹ seculipsecutōes prius ptulerit xp̄iana religio:videat nunc ipsos reges terre christi imperio subiugatos: oēsqz gentes eidem fuientes:q̃ oīa per prophetas fuerunt predicta. Hoc ḡ audiens de scriptura ꝓphetica ꝛ cernens in vniuersa terra completa:mouereť ad fidem. GLO. Horum ergo errozem euangelista excludit ꝺicēs. Ut adimpleret̃ qō ꝺcīn ē a ꝺño ꝑ ꝓphetam. ꝓphetia aūt alia ē ex ꝑdestinatione ꝺei:quam necessariuz ē euenire oībus modis:vt sine

nr̃o impleaꝫ arbitrio: vt illa ō qua mō agim⁹. vñ dic̃. Ecce. ad demōstrādū certitudinē ꝓphetie: alia ē ex p̃scientia dei cui nr̃m admiscet arbitriū: ⁊ coopante gr̃a ꝯsequimur premiū: vl ab ea iuste relicti tormētū: Alia vō ex p̃scia: sz ē q̃dā cōminatio more humano fcā sic̃ illud. Adhuc. xl. dies ⁊ ninive subuertet. itelligēdo nisi niniuite corrigant.

CExurgēs aūt ioseph a sōno: fecit sicut precepe/rat ei angelus dn̄i: ⁊ accepit mariā cōiugem suā Et non cognoscebat eam donec pepit filiū suuz primogenitum: ⁊ vocauit nomen eius iesum.

REMI. Eo aditu redyt vita quo ingressa ē mors. Per ino bediētiā. n. ade oēs pditi sum⁹: p obedientiā ioseph oēs ad pristinū statū icipimus reuocari. nā his vbis magna nob⁹ vt⁹ obediētie cōmēdat: gb⁹ dr̃. Ex. aūt. io. a sō. se. sic̃ pce. ei ange. dn̄i. GLO. Nō tm̄ qō p̃cepit ag̃el⁹ fecit: sz ēt sic̃ p̃cepit. Quisqs ēt a deo monet soluat moras: surgat a sōno: faciat qō iubet. Et acce. ma. ꝯiu. suā. CHRY. Nō i domo acce pit eā: nec. n. adhuc dimiserat eā de domo: sz ō aio suo depo suerat eā: ⁊ itex̄ i animū suū eā recepit. REMI: Vel accepit celebratis nuptys vt cōiunx vocaret: non tm̄ vt cōcubet: qz segr̃. Et nō cognoscebat eā. HIERO. ꝯtra heluidium. Sz heluidius supfluo labore desudat cognoscēdi vbū ad coitū magis q̃z ad sciētiā eē referendū: q̃si hoc gsq̃z negauerit: ⁊ eas ineptias q̃s redarguit aliq̃ prudēs gspiā potuerit suspicari. Deīde vult docere: q⁹ dōec siue vsq̃z aduerbiū certū tp̃s significet: quo cōpleto fiat aligd qō vsq̃z ad illud tēpus nō fiebat: vt h̄. Nō cogno. eā do. pe. filiū. Appet ingt cognitā eē post partū: cui⁹ cognitionē fily tm̄ gustio differebat. Et ad hoc approbandū cōgerit ō scripturis exemplū q̃z plūma. Ad qō rn̄demus: Et nō cognoscebat: ⁊ vsq̃z vl donec i scripturis duplr̃ itelligēda. Et de eo gdē qō scriptum ē: ⁊ si cognoscebat: ad coitū eē referēdū: ipe disseruit nll⁹ dubitāte: gn ad sciam sepe referaꝫ: vt ibi. Remānsit puer iesus in hierl̃z: ⁊ nō cognouer̃t parētes ei⁹. Sic ēt donec i scriptura sepe certū tp̃s sic̃ ipe disseruit significat: sepe infinitū: vt ē illō. Donec ꝯsenescatis ego sū: nūqd postq̃z illi senuerit: ōs desistet. Et saluator i euangelio. Ecce ego vobiscū sū vsque ad ꝯsumationē seculi. q̃ post ꝯsumationē seculi a discipulis abscedet: Et apo. Oportet illū regnare donec ponat inimicos sub pedib⁹ ei⁹: nūqd postq̃z illi sub pedibus erunt: regnare desistat: Intelligat q̃ eā ō quibus possz ambigi si non fuissent scripta significari. Cetera vō nostre itelligētie releing: iux̄ qō euāgelista illud idicat: ō quo scādalū poterat moueri: nō eā cognitā eē a viro vsq̃z ad ptū. vt ml̃to magis itelligerem⁹ cognitā nō fuisse post ptuz. HIERO. super matth̄. Ut qs dicat. Donec ille vixit ñ ē hoc locut⁹: nūqd p hoc significauit: qz post mortē ille locut⁹ ē: qō fieri nō pōt: sic̃ ⁊ ioseph añ partū credibile fuit vt nō cognosceret eā: qz nōdū cognoscebat mystery dignitatē: postq̃z vō cognouit: qz ē fcā vnigeniti dei templum: quō poterat hoc vsurpare: Sed seq̃ntes Eunomiū putant: qz illi ausi sunt hoc dicere q⁹ ⁊ ioseph hoc facere ausus fuit: sic̃ isan⁹ neminē reputat eē sanū. HIERO. ꝯtra heluid. Ad sumā illō regro cur se abstinuerit ioseph vsq̃z ad partus diē: rn̄debit vtiq̃: qz angelū audierat dicentē: Nō in ea natū est ⁊c̃. Qui q̃ sōnio tm̄ credidit vt vxorē nō auderet tāgere: hic postq̃z pastores audierat: magos viderat: miracula tāta cognouerat: templuz dei: spūsci sedē: dn̄i sui matrē audebat attigere: CHRY. sup matth̄. Pōt ēt dici q⁹ verbū cognoscēdi hic accipit̃ pro agnitiōe. vere. n. nō ꝯgnouit eā ante cui⁹ fuerat dignitatis: ⁊ postq̃z peperit tūc cognouit eā: qz speciosior ⁊ dignior fcā fuerat q̃z totus mundus: qz quez totus mundus capere nō poterat: i āgusto cubiculo vteri sui sola suscepit. HYLA. in hōme. Vel aliter: Propter sanctissime Marie glorificationē a ioseph cognosci non potuit. donec pepit. dn̄m. n. glorie hn̄s in vtero quomodo cognoscere⁹: si moysi cū deo colloquentis glorificata ē facies vt nō possent itendere i eum fily israel: q̃tomagis maria agnosci vl̃ituri nō poterat: q̃ dn̄z potētie i vtero habebat: Post partū aūt a ioseph agnita inuenit̃ specie faciei. nō tactu libidinis. HIERO. super matth̄. Ex hoc aūt q⁹ dic̃: Filiū suū p̃mogenitū: gdā puersi sime suspicant̃ ⁊ alios filios habuisse Mariā: dicētes p̃mogenitū nō dici nisi q̃ habeat ⁊ fratres: cū hic mos scripturārū sit: vt p̃mogenitū nō cū vocēt: quē fratres sequūt̃: sz cuiz q̃ p̃m⁹ nat⁹ sit. HIERO. ꝯtra heluidiū. Aliogn si nō ē p̃mogenit⁹ nisi quē sequūt̃ ⁊ fratres: tādiu sacerdotib⁹ p̃mogenita nō debēt̃: q̃diu ⁊ alia fuerit peccata. GLO. Vel p̃mogenit⁹ dr̃ iter oēs electos p gr̃az: p̃pe aūt vnigenit⁹ dei p̃ris vel Marie dicit̃. Segtur: Et vocauit nomē eius iesū. Die octauo quo fiebat circūcisio ⁊ nomen iponebat. REMI. Liquet aūt hoc nomē fuisse notissimum scis patribus ⁊ dei ꝓphetis: maxime illi q̃ dicebat. Defecit i salutari tuo aīa mea: ⁊ exultauit coꝛ meū i salutari tuo. Et illi q̃ dicebat. Exultabo in deo iesu meo. CA. II.

CUm natus eēt iesus in bethleem iu de in diebus herodis regis: ecce magi ab oriente venerūt hierosolymaz dicentes: Ubi ē qui natus est rex iudeorum: Vidimus enim stellaz ei⁹ in oriente: ⁊ venimus adorare eum.

AVGV. in ſmo. ō epi. Post miraculū virginei ptus quo vter⁹ dīno numine plen⁹ saluo pudoris signo deū hoiemq̃s pfudit iter obscuras cubiculi latebras ⁊ psepis āgustias: in q̃b⁹ infinita maiestas mēbris ꝯtractioꝛib⁹ stabulabat: dum pēdet ad vbera ⁊ viliū patit̃ ōs inuolumēta pānoꝝ: repente nouū ō celo sid⁹ terris effulsit: ⁊ toti⁹ mūdi disipata caligine: noctē puertit i diē: ne dies celaret i nocte. vñ euangelista dicit. Cū g̃ nat⁹ eēt ⁊c̃. REMI. In p̃n. aūt b⁹ euangelice lectōis tria pōit. Personā cū dic̃. Cū na. eēt ie. Locū: cū ait. In bethleē iude. Tp̃s cū addit. In dieb⁹ herodis regis. Et hec tria ad ꝯfirmationē narrāde rei ponūt̃. HIERO. super matth̄. Putauim⁹ aūt ab euāgelista p̃mū editū sic̃ i hebraico legim⁹ iude nō iudee. Que ē. n. alia q̃z gētiū bethleez: vt ad distinctionē ei⁹ hic iudee poneret: Iude aūt eccirco scribit̃: qz ⁊ alia bethleē i iudea legim⁹ i lib. iesu fily naue.

GLO. Due. n. bethleē sūt: alia q̃ ē i terra çabulō: altera q̃ i terra iuda: q̃ p̃⁹ vocata ē effrata. AVGV. i li ō cō. cuā. De ciuitate aūt bethleē matthеus lucasq̃z ꝯsentiunt. Sed quō ⁊ q̃ cā ad eā venerit ioseph ⁊ maria lucas exponit: matthe⁹ ptermittit. Ecōtra ō magis ab oriēte venientib⁹ lucas tacet matth̄. dicit. CHRY. sup matth̄. Sz videam⁹ qd ad vtilitatē respiciat q⁹ euāgelista tp̃s designat quo christ⁹ nascit̃ dicēs: In die. he. regis. qō dicit vt ꝓphetiaz danielis ꝓpletā demōstret: q̃ post. lxx. septimanas ānoꝝ xp̃m nascitu/rum eē p̃dicit. Nā ex illo tēpore vsq̃z ad regnū herodis. lxx. septimanaꝝ ānni fūt cōsumati. vl̃ iō qz q̃diu iudaica gēs sub iudaicis regib⁹ q̃uis pcōrib⁹ tenebat̃ ꝓphe mittebāt̃ ad remediū ei⁹: nūc aūt q̃ lex dei sub ptāte regis inig tenebat̃ ⁊ iustitia dei sub dnātione romana p̃mebat̃ nascit̃ xp̃s: qz magis despabilis infirmitas: medicū artificiosiorē q̃rebat: vel iō regis alienigene mentionē fecit: vt ipleret ꝓphetia q̃ dixit. Non auferet̃ sceptr̃ de iuda: nec dux ō femore eius donec veniat q̃ mittēdus est. AMBRO. sup luc. Serū āt qō idumei latrones ascalonā ingressi: antipatrū iter alios ad duxerūt captiuū: Is igit̃ imbutus mysterys iudeoꝝ: hircano iudee regi amicitia copulat̃: quē p se ad pompeiū hircanus direxit: ⁊ qz legationis fructū potitus ē: p eā gr̃az ptenus direxit: ⁊ qz legationis fructū potitus ē: p eā gr̃az ptenus regni affectauit. Occiso aūt antipatro filius eius herodes sub antonio senatusconsulto iudeis regnare preceptus est:

in quo claret herodē nulla affinitate gñris iudeoꝝ regnuꝫ
q̄sisse. CHRI.i ho. Dicit aūt: herodis regis. dignitatē ad
dēs: qz z alius filius fuit herodes qui ioannem interfecit.
CHRI.sup matth. Dū ḡ hoc tpe natꝰ eēt. Ecce magi veni/
unt. hoc ē ꝓfesti vt natꝰ ē: magnū deū oñdētes ī ꝓulo ho/
mie. RABA. Magi vo sunt q de singulis rebus pħanť:
ſz ſmo cōis magos ꝑ maleficis accipit: q aliter tñ hñť apō
gētē suā: eo q sint pħi chaldeoꝝ: z ad hꝰ artis sciam reges
quoqꝫ z ꝓncipes eiusdē gētis oīa sapiūt z ipsi ꝓmū oztū dñi
ītellexerūt AVG. ī ser. de epi. Isti aūt magi qd fuerunt
nisi ꝓmitie gētiū: Israhelite pastores: magi gētiles. illi ꝓpe:
isti lōge: vtriqꝫ tñ ad āgularē lapidē cucurrerūt. Manifesta
tus ē ḡ ihesus nō doctis nec iustis. ꝓualet nāqꝫ ipitia ī rusti/
citate pastoꝝ: z ipietas ī sacrilegys magoꝝ: vtroſqꝫ sibi la/
pis ille angularis attribuit: qppe q venerit stulta eligere vt
ꝓfunderet sapiētes: z nō vocare iustos: ſz pctōres: vt nullꝰ
magnus supbiret: nullus ifirmus desperet. GLO. Di aūt
magi reges fuerūt: q z si tria munera obtulisse dicunť: non
iō nō ples q̄ tres fuisse ꝓbanť: ſz vt p eos gētes q̄ ex tribus
filys Noe nate sunt: vēture ad fidē ꝑfigurarēť. vel tot fue/
rūt ꝓncipes: qui plures duxerūt ī comitatu suo. Uenerunt
aūt nō post annū: qz tūc iuenirēť ī egypto: nō ī ꝑsepio: ſz ter
tiadecima die. Ad oñdēdū aūt vñ venirēt dicit: Ab oriēte.
REMI. Sciēdū ē aūt qz varia ē de magis opio. qdaz. n. dñt
eos fuisse chaldeos: chaldei. n. stellaz ꝑ deo colebāt: z iccir
co dixerūt q nūcupatiuis eoꝝ ōs oñderit deū vez natuz.
Alij vo dñt ꝑsas eos fuisse. Nonulli dicūt illos de vltimis
finibus terre fuisse: Alij vo dñt illos fuisse nepotes balaaz:
qō magis ē credēdū. Balaaz. n. iter cetera q̄ ꝓphetauit dī
xit: Orieť stella ex iacob. Illi vo hūtes hāc ꝓphetiaz mox
vt viderunt stellā nouā ītellexerūt regē natū z venerunt.
HIERO. Et sic hāc stellā futurā vaticinio balaā nouerāt:
eꝰ erāt successores. Sz q̄rēdū ē si chaldei vl ꝑse aut de vlti
mis finibꝰ terre fuerť: quō ī tā breui spacio hierosolymā ve
nire potuerūt. REMI. Sz sciēdū ē qꝰ aliq̄ solēt dīe qꝰ pu
er q tūc natꝰ ē ī tā breui spacio tpis de vltimis finibꝰ terre
ad se ꝓducere potuit. GLO. Uel nō mirandū ē eos ī. xiy.
diebus vēisse ī bethleē: cū equos arabicos: z dromedarios
haberēt: q. ſ. sunt veloces ad iter. CHRI. sup matth. Uel
ꝑ biēniū añ xp̄i natiuitatē pfecti fūt: z stella eos p̄cedebat:
z neq̄ esca neq̄ potus defecit ī peris eoꝝ. REMI. Uel si
fuerūt successores balaā: reges istoꝝ nō lōge distāt a terra
ꝓmissiōis: iccirco ī tā breui spacio tpis hierlm vēire potue
rūt. Sz tūc q̄rēdū ē: q̄re euangelista dicat eos ab oriēte ve
nisse: Qō iō ē: qz ab illa regione venerūt: q̄ ī oriētali ptē iu/
deis posita ē. Pulchre aūt ipsi ab oriēte venisse dicunť: qz
oēs q ad dñz veniūt: ab ipso z ꝑ ipz veniūt. Ipse. n. ē oriēs:
ſz illud: Ecce vir: oriēs nomē ei. CHRI. sup matth. Uel
ab oriēte venerūt vñ dies nascit: inde initiū fidei pcessit: qz
fides lumē ē aiaꝝ. Ab oriēte ḡ venerūt ſz hierosolymam.
REMI. Quānis dñs ibi natus nō eēt: qz lz agnoscerēt nati/
uitatis tps: locū tñ nō cognouerūt. Hierlm. n. regia ciuitas
ē: z crediderūt qꝰ talis puer nō nisi ī vrbe regia nasci ōbuis/
set. Siue iō venerūt: vt adīplereť qō scriptū ē: De syon exi
bit lex z vbū dñi ō hierlz: qz ibi ꝓmo annūciat ē xp̄s. Siue
vt studio magoꝝ dānareť pigritia iudeoꝝ. Uenerūt ḡ hie
rosolymā dicētes: Ubi ē q natꝰ ē rex iudeoꝝ: AVG. ī ser.
de epi. Cū aūt multi nati atq̄ defuncti eēnt reges iudeoꝝ:
nūqd quēq̄ eoꝝ adorāduz magi q̄sierūt: qz nec quēq̄ eoꝝ
ō celo loq̄ntē vidicerūt. Nō itaq̄ regi iudeoꝝ q̄les eē illic
solebāt: hūc tā magnū honorē lōginq̄ aliēigene ab eodē re
gno ꝓsus ab exneis a se deberi arbitrabāt. Sz talē natū
eē didicerāt: ī quo adorādo: se salutē q̄ ſz deū ē ꝓsecuturos
minime dubitarēt. neq̄. n. etas erat saltē: cui adulatio hūa
na seruiret: nō de mēbris purpura: nō ī capite diadema ful
gebat ñ pōpa famulātiū: nō terroꝝ exercitꝰ: nō gliosa fama
ꝑlioꝝ: hos ad cū viros ex remotis terris cū tāto voto sup/
plicatōis attraxerūt. Jacebat ī ꝑsepio puer oztu recēs: exi/
guus corpe: ꝓtēptibilis pauptate. Sz magnū aligd latebat
ī puo qō illi hoies ꝑmitie gētiū: ñ terra portāte: ſz celo nar/
rāte didicerāt. vñ segtur. Uidimus. n. stel. eius ī oriēte. Ad
nūciāt z iterrogāt: credūt z q̄rūt: tāq̄ significātes eos qui
ābulāt p fidē: z desiderāt spē. CHRI. i ho. Sciēdū aūt qꝰ
ꝑscillianiste heretici q nasci vnūquēq̄ hoiez sub ꝓstitutōi/
bꝰ stellaꝝ putāt: hoc ī adiutoziū sui erroris assumūt: qꝰ no/
ua stella exyt: cū dñs ī carne appuit: cuius fuisse fatū eādē
q̄ appuit: stellā putāt. AVG. ō cō. euā. Et ſz faustū hic stel
la iducit: q̄ ꝓfirmat genesiz vt recte genesidiuz hoc magis
nūcupari possit q̄z euāgeliū. GRE. ī ho. Sz absit a fideliū
cordibꝰ vt eē qd fatū dicāt. AVG. de ciui. dei. Nā hōies
qñ fatū audiūt: vsitata loq̄ndi ꝓsuetudīe nō ītelligunt nisi
viz passiōis syderꝝ: q̄lis ē qñ gs nascit siue ꝓcipit: qꝰ aliqui
alienāt a dei volūtate. Et hi ab auribꝰ oīuz repellēdi sunt:
q̄ liūcūq̄z deoꝝ volūt eē cultores. Alīq vo stellas hāc pu/
tāt hr̄e ptātē traditaz sibi a summa dei ptāte: q magnaz ce
lo faciūt iniuriā. ī cuius velut splēdissima curia opināt sce
lera faciēda decerni: q̄lia si aliq̄ terrēa ciuitas decreuisset:
gñe hūano decernēte fuerat euertēda. CHRI. sup mat/
theū. Si ḡ aliqs adulter z homicida fiat p stellā: magna ē
iniqtas illaꝝ stellaꝝ: magis aūt illius q creauit stellas: naz
cū sit ꝑscius futuroꝝ ōs: exquo tāta iniquitas futura erat
p stellas: si voluit ei dare nō ē bonus: si voluit ei dare z nō
potuit: ipotēs ē. Si ēt stelle ē q aut mali sumus aut boni:
ḡ nec bonū nr̄m laudādū ē nec malū vituperādū: qz nec in
nobis ē volūtarius actus: vt qd. n. mali mei penā suscipiā:
qō nō volūtate ſz necitate ꝓmisi: CHRI. sup matth. Ipa
deniq̄ mādata dei ne peccēt hoies: aut hortaī̄ta vt faciāt
bonū: hāc īsipiētiā destruūt. Quis. n. iubet aliquē ne faciat
malū: qō nō pōt declinare: aut faciat bonū: ad qō non pōt
puenire: GRE. Insipiētes vo sūt z oīones oibus ſm fatū
exīstētibus: exulat aūt ex puidētia dei cū pietate: cuz bis z
hō organū solū iueniť supni circularis motꝰ: ad hoc. n. mo
ueri ad opatōes aiunt nō solū ptes corporis z aīe excogita
tōes z vl q hoc dicūt q̄ ī nobis sunt: z ptingētis nāz destru
unt ea: z nihil aliud ē hoc q̄z oīa euertere. vbi etiaz de reli/
quo erit liberū arbitriū: libeꝝ. n. oportet eē qō est ī nobis.
AVG. ī. x. de ciui. dei. Nō vsq̄quaq̄ aūt absurde dici pōt:
ad solas corporꝝ differētias afflatus quosdaz valere syde
reos: sic solaribus accessibus z decessibꝰ videmus āni tpa
variari: z lunaribꝰ īcremētis atq̄ decremētis augeri z mi/
nui. q̄dā gña rerꝝ sic cōchas z mirabiles estus oceani: nō āt
animi volūtates positōibus fideꝝ subdi qꝰ nō dicāt stelle
significare ista potius q̄z facere: qō ē qꝰ nūq̄z dīe potuerūt:
cur ī vita geminoꝝ ī actōibus: ī euētibꝰ: z pfessiōibus: acti/
bus: honoribus: ceteris q̄z rebus ad humanaz vitaz ptinēti/
bus: atq̄z ī ipsa morte plerūq̄z sit tāta diuersitas: vt simili/
res sint multi exnei q̄z ipsi iter se gemini: p exiguū tpis īter
uallū ī nascēdo sepati: ī ꝓceptu āt p ꝓcubitū vno eēt momē/
to seminati: Qō ḡ conanť efficere de interuallo exigui tpis
qō iter se gemī dū nascerēť habuerūt. Si tñ valet q̄z̄ta iue
niť ī geminoꝝ volūtatibꝰ: actibus: motibꝰ: casibusq̄z diuer
sitas. Quidā vo nō astroꝝ ꝓstitutionē: ſz oīuz ꝓnexionē se/
riēq̄z causaꝝ: quā dei summi tribuunt volūtati z pñti fati
noīe appellāt. Sigs ḡ res hūanas fato tribuit: qz ipsaz dei
volūtatē vl ptātē fati noīe appellat: sniaz teneat: linguam
corrigat: qñ fati nomē solet a loquētibus poni ī sideꝝ ꝓsti
tutōe. vñ volūtatē dei fati vocabulo nō nuncupamus: nisi
forte vt fatuz a fando. i. a loquēdo dcm̄ ītelligamus. Scri/
ptū ē: Semel locutus ē ōs: duo hec audiui. Uñ nō ē multū
cū eis de vbi ꝓtroversia laborāduz atq̄ certādū. AVG.
cōtra faustū: Si aūt sub fato stellaꝝ nullius hoīs genesim
ponimus libeꝝ arbitriū voluntatis ab oī necitas vinculo

vindicemus: q̃to minus illius tpalẽ gñationẽ sub astrorũ ꝺitõe credimus factã: qui ẽ vniuersoꝝ eternus creatoꝛ ꝛ dñs. Itaq; illa stella quã viderũt magi: Christo ꝟz carnem nato nõ ad decretũ dñabaꝫ: ſz ad testimoniuz famulabaꝫ. Proíde nõ ex illis erat stellis q̃ ab initio creature itineruz suoꝝ ordinẽ sub creatoris lege custodiuit: ſz nouo ẏgis partu nouũ fidus appuit: qõ mysteriũ officy sui ẽt ipsis magis q̃rẽtibus xp̃z: cũ añ faciẽ piret exhibuit: donec eos vsq; ad ip̃z locũ vbi õs vbũ ifans erat ꝓcurrendo ꝓduceret. Qui autẽ astrologi ita ꝓstituerunt nascẽtiũ hoiuz fata sub stellis vt aliquã stellaꝝ hoie aliquo nato circuitus sui ordinẽ religisse: ꝛ ad cũ q natus ẽ assueuerẽt: fortẽ qppe nascẽtis astroꝝ ordini colligari arbitrãꝫ: nõ astroꝝ ordinẽ ad hoiẽ nati diem posse mutari. q̃propter si stella illa ex his erat: q̃ in celo pagunt ordines suos: quõ poterat discernere qõ xp̃s acturus erat: q̃ nato xp̃o iussa ẽ relinq̃re qõ agebat: Si aũt vt ꝓbabilius creditur ad demõstrãdũ xp̃m q̃ nõ erat: exorta ẽ: nõ iõ xp̃s natus ẽ qz illa extitit: ſz illa extitit qa xp̃s est. vñ si dici oporteret: nõ stellã xp̃o ſz xp̃z stellẽ fatũ fuisse diceremus. ipse qppe illi: nõ illa huic nascẽdi attulit cãz. CHRI. i ho. Nõ ẽ hoc etiaz astronomie opus a stellis scire eos q nascũtur: ſz ab hora natiuitatis futura ꝑdicere. hi aũt tps natiuitatis ñ cognouerũt: vt hĩc sumẽtes initiũ a stellaꝝ motu futura cognoscerẽt: ſz ecõuerso. Dicũt ꝯ: Vidimus stellã ei⁹. GLO. i. ꝓpriã: qz hãc creauit ad oñsionẽ sui. AV. ī ser. ꝺ epiph. Pastoribꝰ ãgeli: magis stella xp̃z ꝺmõstrat: vtrisq; logꝫ lingua celoꝝ: qz lingua cessauerat ꝓphaꝝ. Celos angeli habitãt: ꝛ sydera exornãt: vtrisq; ꝯ celi enarrãt gloriam dei. GRE. Et rõnabiliter iudeis tanq̃ ratione vtentibus rõnale aĩal. i. angelus ꝑdicare debuit: gentiles vo qz rõne vti nesciebãt: ad cognoscẽdũ dñz nõ p vocẽ ſz p signa ꝓducunt: qz ꝛ illis ꝓphetie tanq̃ fidelibus: ꝛ istis signa: tãq̃ infidelibus data sunt. Eisdẽ aũt gẽtib⁹ xp̃z cũ pfecte eẽt etatis apli predicant: eũq; puulũ ꝛ nec dũ p bũani oris officiũ loquẽtẽ stalla gẽtibus denunciat: qz nimiꝝ rõnis ordo ponebat: vt loquẽtem iã dñm: loquentes nobis ꝑdicatores: ꝛ necdũ loquẽtẽ elementa muta ꝑdicarẽt. AVG. in ser. de epiph. Ipse etiã xp̃s expectatio gẽtiuz: de qbus quõdã beatissimo pri Abrahe innumerabilis fuit ꝓmissa successio: nõ carnis semine ſz fidei fecũditate gñanda. ꝛ iõ stellaꝝ multitudini cõpata: vt ab oi gentiũ pre: non terrena ſz celestis ꝓgenies sperareꝫ. Ad credendũ q̃ promisse posteritatis heredes in syderibus designari: ortu noui syderis: vt ī quo celum ẽ: adhibituz in testimoniuz celi famularẽt obsequiũ. CHRI. i ho. Qñ aũt nõ celestiũ vna stellaꝝ hec fuit manifestũ ẽ. nulla. n. alia stellaꝝ hac via ꝓcedit: hec. n. ab oriẽte ī mediẽ ferebaꝫ, ita. n. Palestĩa ad Persidẽ iacet. Hẽ cũdo aũt a tpe quo videbaꝫ; nõ. n. ī nocte apparuit tñ: ſz ī media die: qõ nõ ẽ virtutis stelle: ſz nec etiaz lune. Tertio ab eo q̃ apparebat: ꝛ occultabaꝫ rursus. cũ. n. intrauerunt hierosolymã occultauit seipsaz: deide vbi Herodem reliq̃runt: seipsaz mõstrauit: neq; etiã ꝓpriuz quẽdã gressuz habebat: ſz cũ oportebat ire magos ibat: q̃ aũt stare oportebat: stabat: sic̃ ꝛ de colũna nubis erat ī deserto. Neq; etiaz rursuz manẽs ptũ vginis ostẽtabat: ſz deorsuz descẽdẽs ꝺ faciebat: qõ non ẽ stelle motus: ſz vtutis cuiusdã rõalis. vñ vr hec stella vtus iuisibilis fuisse ī talẽ apparẽtiã formata. REMI. Nõnulli dicũt hãc stellã fuisse spũm scm̃: vt ipse q postea sup baptiçatũ dñz descendit in spẽ colũbe: ī spẽ stelle apparuit magis. Ally dicũt fuisse ãgelũ: vt ipse q appuit pastoribus apparuit etiã magis. GLO. Sequit etiã: In oriẽte. Ut ꝛ stella ī oriẽte orta sit: an ipsi ibi positi natã ꝛ occidẽtẽ viderit: ãbiguũ ẽ. potuit. n. nasci ī oriẽte ꝛ eos in bierusaleꝫ ꝓducere. AVG. in ser. de epiph. Ex dicturus es: A quibus audierunt q̃ talis. s. stella christuz natuz significaret: profecto ab angelis aliqua monitione reuelationis.

Queris fortassis: ab angelis bonis: an malis: Christũ qdez ꝛ angeli mali: hoc ẽ demones filiũ dei esse ꝓfessi sunt. Sed cur nõ ꝛ a bonis nõ audierint: q̃ ī xp̃o adorãdo salus eoꝝ iã q̃rebaꝫ: nõ inigtas dãnabaꝫ. Potuerũt ergo illis ꝛ ãgeli dicere: Stella quã vidistis xp̃s ẽ. Ite adorate illuz vbi natus ẽ: ꝛ simul iudicate q̃lis quãtusq; natus sit. LEO papa ī ser. de epiph. Uel p̃ter illã stelle speciẽ q̃ corporeũ icitauit obtutũ fulgẽtioꝝ vitatis radius eoꝝ corda ꝓdocuit: ꝛ hoc qdẽ ad illuminationẽ fidei ptinebat. AVG. in li. de q̃sti. no. ꝛ ve. testa. Uel iudeoꝝ natuz regẽ itellexerũt: cũ stella ĩdice tpalis rex soleat designari. Vi. n. magi chaldei nõ magicã vanitatẽ astroꝝ cursuz: ſz rex curiositate speculabanꝫ. Sicut enĩ daꝫ itelligi: traditionẽ balaaz seq̃bãꝫ: q̃ dixit: Orietur stella ex iacob. vñ videtes stellã ex ordinẽ mundi: hãc itellexerũt quã balaaz futurã ĩdicẽ regis iudeoꝝ ꝓphetauerat. LEO papa ī ser. de epiph. Potuerũt aũt illis credita ꝛ itellecta sufficere vt corporali ituitu nõ ĩgrerẽt: qõ plenissimo visu mẽtis ĩsperabãt. ſz diligẽtia sagacis officy ad videduz vsq; ad puerꝝ pseuerãs: nr̃i tpis hoĩbus seruiebat vt sic̃ oĩbus nobis ꝓfuit q̃ post resurrectõem dñi vestigia vulneꝝ ei⁹ Thome apli explorauit manus: ita ad nr̃az vtilitatẽ ꝓficeret: q̃ ī ifantiaz ipsius magoꝝ ꝓbauit aspectus. Vñ dicũt: Uenimus adorare eũ. CHRI. sup matth̃. Ez numquid nesciebant: qz in bierlĩ regnabat Herodes: numqd nõ itelligebãt: qz quicũq; rege viuẽte alteꝝ regẽ ꝓnunciat aut adorat: punit ī sanguĩe: Ez dũ ꝓsiderabãt regẽ futuꝝ: nõ timebãt pũtẽ adhuc nõ viderãt xp̃z: iaz parati erãt mori pro eo. O btĩ magi q añ ꝓspectum crudelissimi regis: ꝓuscq̃ xp̃z cognoscerẽt xp̃i facti sunt ꝓfessores.

¶ Audiẽs ãt herodes rex turbat⁹ ẽ ꝛ oĩs hierosolyma cũ illo. Et ꝯgregãs oẽs principes sacerdotũ ꝛ scribas ꝑli sciscitabaꝫ ab eis vbi christ⁹ nasceret. At illi dixerũt ei: In bethleẽ iude. Sic enĩ scriptũ est per prophetam: Et tu bethleem terra iuda nequaq̃ minima es in principib⁹ iuda. Ex te. n. exiet dux q regat populũ meũ israel.

AVG. in ser. de epiph. Sic̃ magi ꝺsiderãt redẽptorẽ ita Herodes timet successorẽ. vñ sequit: Audiens autez herodes rex turbatus est. GLO. Rex dr̃ vt ex collatione eius qui q̃rit hic intelligaꝫ extraneus. CHRI. sup matth̃. Et iõ turbaꝫ audiẽs regez natũ iudeis ex genere iudeoꝝ cum eẽt ipse gñe iudeus: ne regno reuoluto iteruz ad iudeos: ipse a iudeis expelleret; ꝛ semẽ eius post ipsuz ꝑscideret a regno: semp enĩ grãdis ptãs maiori timori subiecta est. Sicut. n. rami arboꝝ ī excelso positarũ etiã si leuis aura flauerit mouent: sic ꝛ sublimes hoĩes etiã leuis nunci fama cõturbat: humiles aũt sic̃ ī valle plerũq; ī tranquillitate cõsistunt. AVG. in ser. de epih. Quid aũt erit tribunal iudicantis: q̃ supbos reges timere faciebat natiuitas ifantis: Pertimeãt regẽ ad patris dextrã iaz sedentez: quẽ rex impius timuit adhuc matris vbera lambentem. LEO papa in ser. de epiph. Superfluo tñ herodes timore turbaris: non capit xp̃m regio tua: nec iudeis dñs ptãtis tue cepit esse cõtentus. AVG. Quẽ ī iudea regnare nõ vis: vbiq; regnat. GLO. Uel non soluz ꝑter se timuit: ſz ꝑter iraz romanoruz: decreuerãt n. romani: nequis rex vel deus sine eoꝝ cõsilio diceret. GRE. ī ho. Celi autez rege nato: rex terre turbatus ẽ: qz nimirũ terrena altitudo cõfundit: cum celsi tudo celestis apperitur. LEO papa in ser. de epiph. Herodes etiã diaboli psonã gerit cuius tũc fuit icentoꝝ: ita nunc quoq; ẽ defessus imitator. Cruciaꝫ enĩ vocatiõe gentiũ: ꝛ quotidiana ptãtis sue destructõe torquetur. CHRI. sup matth̃. Uterq; ergo celo ꝓprio turbaꝫ: ꝛ sui regni successorẽ timebat: Herodes terrenũ: diabolus aũt celestez. Ecce

aũt ꝛ iudaicus ppls turbaꝛ:q magis de auditu isto gaudere debuerat:qz rex iudeus surgere dicebaꝛ. Sz turbabãt: qz ō aduẽtu iusti nō poterãt gaudere iniq. Aut certe turbabant:ne forte iratus iudaico regi genus eius vexaret. Uñ sequit:Et oĩs hierosolyma cũ illo. GLO. Uolẽs illi fauere quẽ timebat:ppls.n.plus iusto cis fauet: quos crudeles sustinet. Segꝛ:Et ꝯgregans oẽs pn.sacer.ꝛ scri.po. Ubi nota diligẽtiã iquirẽtis:vt si ĩuenerit faciat qō postea se velle oñdit:sinaũt accusatus sit Romãis. REMI. Scribe aũt dicti sunt:nō tñ ab officio scribẽdi:sz potius ab iterptatiõe scripturaꝝ:erãt.n.legis doctores. Sequit. Scisscitabatur ab eis vbi xps nasceret. Dic attẽdẽdũ ẽ:qz ñ dixit vbi xps natus ẽ:sz vbi nasceret. Callide enĩ iterrogauit eos vt posset agnoscere si de rege nato letarẽt. Christũ aũt vocat: qz nouerat inungi regez iudeoꝝ. CHRI. sup matth. Ut gd aũt interrogat herodes q nō credebat scripturis:aut si credebat:quō spabat posse iterfícere illũ:quẽ regẽ futuꝝ esse dicebãt:Sz diabolus istigabat:q credebat q scripture nō mentiunt:sic sũt oẽs pctores q hocipsuz qō credũt pfecte credere nō pmittunt:q enĩ credũt:veritatis ẽ virtus:q nō põt eẽ occulta:q aũt nō credũt:excecatio ẽ inimici. Si.n. pfecte crederẽt:sic viuerẽt q̃si post modicũ trãsituri ō hoc mũdo:nō q̃si ĩ eternũ mãsuri. Sequit: At illi dixerunt: In bethleẽ iude. LEO papa ĩ ser. de epiph. Magi quidẽ būa no sensu significatũ sibi regis ortũ existimauerũt ĩ ciuitate regia eẽ q̃rendũ:sz q serui susceꝑat formã:ꝛ nō iudicare venerat:sed iudicari:Bethleem ꝓelegit natiuitati: Hiero/ solymam passioni. THEODORUS in sermo. concily ephesini. Si enim maximam Romam elegisset ciuitatẽ: potẽtia ciuium mutationẽ orbis terraꝝ factã putarẽt. si filiꝰ fuisset ipatoris:ptãti vtilitatẽ ascriberẽt. Sed qd fecit: oĩa egena ꝛ vilia elegit: vt dĩnitas cognosceret orbẽ transformasse terraꝝ. ꝓterea paupculã elegit matrẽ:paupioꝛẽ prĩaz:egenꝰ fit pecunys:ꝛ hoc tibi exponit psepe. GRE. ĩ ho. Bñ etiã ĩ bethleẽ nasciꝛ. Bethleẽ gppe domus panis ĩterꝓetaꝛ. Ipse nãqꝫ ẽ q ait: Ego suz panis viuꝰ q de celo descẽdi. CHRI. sup matth. Cuz aũt debuissent celare mysteriũ regis pfiniti a ō maxie ĩ ospectu aliẽigene regis: facti sunt nō pdicatores opeꝝ dei:sz pditores mysterioꝝ eiꝰ: ꝛ nō solũ manifestãt mysteriũ: sz etiã ꝓphetícũ ꝓtulerunt exẽplũ. Uñ subiungũt: Sic enĩ scriptũ ẽ ꝑ ꝓphetam. s. Tu bethleez terra iuda. GLO. hoc sic ponit: vt ab eis dcñ ẽ:q ꝛsi nō vba: veritatẽ sensus quodãmō ponunt. HIERO. Uñ hic reꝛehẽdũt iudei de ignorãtia:qñ ꝓpheta dic̃: Tu bethleẽ effrata. illi dixerũt: Tu bethleẽ terra iuda. CHRI. sup matth. Sz adhuc ipsaz ꝓphetiã pcidẽtes interficiẽdoꝝ puuloꝝ fci sũt cã. sic.n. scriptũ erat: Et te exiet rex q pascet ppl̃m meũ isrl̃: ꝛ dies eiꝰ a diebus seculi. Si ergo ĩtegrã ꝓphetiã ꝓtulissent: ꝓsiderãs herodes qz non erat rex terrenus: cuiꝰ dies a diebus secli erãt: ĩ tantũ furoꝛẽ nō exarsisset. HIERO. sup matth. Est aũt sensus ꝓphetie talis: Tu bethleẽ terra iuda vl̃ effrata: qō iō dr̃: qz ẽ alia bethleẽ ĩ galgalis sita: cuius sis puꝰ vicꝰ iter milia sciuitatũ iuda: tñ ex te nasceꝫ xps q erit dñator isrl̃: q fm carnẽ de dauid ẽ: de me tñ natus ẽ añ secula: ꝛ iō dr̃: Egressus eius ab initio a diebꝰ eternitatis: qz ĩ ꝑncipio vbũ erat apũ deũ. Sz hoc vltimũ vt dcñ ẽ iudei tacuerũt: alia vo mutauerũt: vel qꝑ ignorãtiã vt dcñ ẽ: vel ad maiorẽ manifestationẽ: vt herodi alienigene ĩtellectũ ꝓphetie apirẽt. vñ ꝓo eo q ꝓpheta dixit: Effrata: qō erat nomẽ ãtiquũ ꝛ forte herodi ignotũ: dixerũt: terra iuda. Pro eo aũt q ꝓpheta dixerat: Minima es ĩ milibus iuda. volẽs oñdere puitatẽ eius q̃tũ ad ꝑsl̃ multitudinẽ: dixerũt: Neq̃qꝫ minima es ĩ ꝑncipibus iuda. volẽtes oñdere magnitudinẽ dignitatis pueniẽtẽ ex dignitate ꝑncipis nasciturí: q̃si dicerẽt: Magna es inter ciuitates ex qbꝰ ꝑncipes ꝓdierũt. REMI. Uel talis ẽ sensus: q̃uis mĩma videaris ĩter vrbes ꝑncipatũ hñtes: tñ ñ es mĩma: qz ex te exiet dux q regat ppl̃z meũ isrl̃. dux ãt iste xps ẽ: q ꝑpl̃m fidelẽ regit ꝛ gubernat. CHRI. ĩ ho. Intẽde ãt certitudinẽ ꝓphetie: non.n. dixit q ĩ bethleez erit: sz q de bethleẽ exiet: oñdẽs q ibi solũ nasceretur. Quõ aũt hz rõnẽ de çorobabel hec dicta eẽ: vt qdã dicũt: nõ.n. exitꝰ eiꝰ fuit a ꝑncipio ex dieb̃ secli. Neqꝫ etiã ex bethleẽ exiuit cũ nõ ĩ iudea sz ĩ babylonia natꝰ sit: Est etiã ad hoc qō dic̃: Neq̃qꝫ minima es: qz ex te exiet. nullꝰ.n. aliꝰ illustrẽ fecit villã ĩ q̃ nasceret q̃ xps. Post natiuitatez.n. a finib̃ orbis terraꝝ veniũt visuri ꝑsepe ꝛ tugurij locũ. nõ aũt dixit. Ex te exiet filius dei: sz dux q pascet ppl̃m meũ isrl̃. oportebat .n. ĩ ꝑncipio ꝺescẽdere vt nõ scãdaliçaret̃: ꝛ q̃ ad salutẽ hominũ ꝑtinebãt ꝑdicare vt magis ĩducerẽt. Oz ãt dic̃: Qui regat ppl̃z meũ isrl̃. Isrl̃.n. hic dicit eos q crediderũt ex iudeis. si aũt nõ oẽs xps rexit: eoꝝ ẽ accusatio. De gẽtibꝰ aũt interi tacuit: ne scãdaliçaret iudeos. Uide aũt mirabilẽ dispẽsationẽ: iudei.n. ꝛ magi simul se ĩuicẽ docẽt. iudei a magis audiũt: q xps ĩ oriẽtis regione stella ꝑdicabat: ꝛ magi a iudeis: q ꝓphete ãtiqtus eũ nũciauerũt: vt geminato testimonio ꝑfirmati ardẽtiori fide expeterẽt: quẽ ꝛ stelle claritas: ꝛ ꝓphie mãifestabat auctoritas. AUG. ĩ ser. ō epiph. Poterat.n. stella q̃ magos ꝓduxit ad locũ vbi erat cũ mre vgie ōs ifãs: ad ipaz eos ꝓducere ciuitatẽ: Sz tñ subtraxit se: nec eis prorsus apparuit: donec de ciuitate ĩ q̃ xps nasceret ꝛ ipi iudei dicerẽt: In bethleẽ iude: filꝛs facti fabꝛis arche noe: qui alys vbi cuaderẽt ꝑstiterunt: ꝛ ipsi diluuio pierunt: filꝛs lapidib̃ miliarys viã oñderũt: nec ipsi ambulare potuerũt. Audierũt ꝛ abierũt ĩquisitores: dixerunt: ꝛ remanserũt doctores. Nũc quoqꝫ iudei filꝛ aligd nobis exhibere nõ desinũt. nõnulli.n. paganoꝝ qñ eis de scripturis testimonia clara ꝓferimus: vt nouerĩt christũ ãte ꝓphetatũ: suspecti ne forte a xpianis ista ꝓficta sint: malũt credere codicib̃ iudeoꝝ: ꝛ sic tũc magi fecerũt: iudeos dimittũt inaniter lectitare: ipsi pgunt fideliter adorare.

¶ Tũc herodes clam vocatis magis diligẽter didicit ab eis tps stelle q̃ apparuit eis. ꝛ mittens illos ĩ bethleez: dixit. Ite ꝛ interrogate diligẽter de puero. ꝛ cũ ĩueneritis renũciate mihi: vt ꝛ ego veniẽs adorẽ eũ. Qui cũ audissent regẽ abierũt.

CHRI. sup matth. Postqꝫ audiuit herodes rñsum duplici mõ credibile: ꝑmũ qz a sacerdotib̃ fuerat dcñ: deide qz exẽplo ꝓphetico fuerat ꝓbatũ: nõ tũ ad deuotionẽ flectit nasciturí regis: sz ad maliciã iterfectoꝛis eius p dolũ. vidit.n. qz nõ poterat magos nec blãdimẽtis flectere: nec minis terrere: nec auro corrũpe: vt ꝓsentirẽt ĩ iterfectionẽ regis futuri: iõ illos decipe cogitauit. vñ dr̃. Tũc hero. clã vocat. magis. Occulte autem vocauit eos: vt nõ viderẽt iudei quos hẽbat suspectos: ne forte q̃si regẽ sue gẽtis amãtes ꝑderẽt ꝓsiliũ ciꝰ. Diligẽter didicit ab eis tps stelle. REMI. Iccirco diligẽter: qz callidus erat: ꝛ timebat ne nõ reuerterent̃ ad eum: vt tũc sciret qd ageret de puero occidendo.

AUG. ĩ ser. ō epiph. Ferme ãt biẽnio añ visa ẽ stella mirãtibꝰ qd eẽt. Sz tũc itelligiꝫ idicatũ eis cuiꝰ eẽt stella: q̃ iã diu videbaꝫ qñ natꝰ ẽ: q ꝑ illã significat. Sed postqꝫ xpo nato reuelatũ ẽ magis: venerũt ab oriẽte: ꝛ xiij. die adorauerunt cuz: quẽ ante paucos dies natum fuisse didicerunt.

CHRI. ĩ ho. Uel añ multũ tps hec stella appuit: qñ mltũ tps ĩ itinere erãt magi ꝓsumpturi: vt ꝓfestũ cũ naꝰ eẽt: xpo assisterẽt: eũ ĩ fascys adorantes vt mirabiliꝛ apperet.

GLO. Scõm alios vo a die natiuitatis xpi credit stella tñ appuisse: ꝛ pacto officio cũ noua eẽt desiit eẽ. ait.n. Fulgẽtiꝰ: Puer natꝰ nouã stellã fabꝛicauit. Cognito aũt loco ꝛ tpe psonã pueri vult nõ ignorare. vñ dic̃: Ite ꝛ interrogate diligẽter ō puero. illõ ꝑcepat qō absqꝫ ꝑcepto erãt facturi.

CHRI.in ho. Nō autē dicit: Interrogate de rege: sz de puero:neqz.n.principatus nomine cum vocari sustinebat.

CHRI.sup matth. Ergo vt ad hoc eos induceret: deuotionē ꝓmittebat:ꝛ p eā gladiū acuebat:ꝛ maliciam cordis sui humilitatis colore depingebat. Talis ē ꝺsuetudo oīuz malignoꝝ qñ aliquē in occulto grauius ledere volunt humilitatē illi ꝛ amicitias fingūt. Unī dicit: Et cū inueneritis renūciate mihi: vt ꝛ ego veniēs adorē eū. GRE.in ho. Adorare cum se velle simulat: vt quasi hūc si ūenire possit: extinguat. Sequit: Qui cū audissent regez abierūt. REMI. Audierūt magi herodē vt q̄rerēt dominū: sz nō vt ad eū reuerterēt. Significabāt.n.bonos auditores: qui bona q̄ audiūt a malis ꝓdicatorib⁹ faciūt: sz tñ opa illoꝝ nō imitāt.

¶ Et ecce stella quā viderāt in oriēte . ańcedebat eos vsqz dū veniēs staret supra vbi erat puer.

CHRI.sup matth. Ex hoc loco oñdit: qz cū stella deduxisset magos ꝓpe hierlm absc̄dita ē ab eis: vt relicti a stella: cogerēt ī hierlm iterrogare de xp̄o sil' ꝛ manifestare: pp duo: pmo ad ꝓfusionē iudeoꝝ: qz gētiles stelle tantūmō visiōe ꝓfirmati christuz p alienas pronuncias regrebāt: ꝛ iudei ab infantia ꝓphetias legētes de xp̄o: ꝛ ī suis finib⁹ natū nō susceperūt. demū vt iterrogati sacerdotes: vñ nascitur xp̄s: ad p̄iudiciū suū rñderēt; de bethleē: qz q herodē docuerāt de xp̄o: ipsi ignorabāt de illo. ꝛ iō post iterrogationē ꝛ rñsionē bītā subdit: Et ecce stella quā viderant ī oriēte ańcedebat eos: vt ꝓsiderātes obseqz stelle: regis itelligerēt dignitatē. AVG.ī ser.ō epi. Et vt xp̄o plenū redderet obsequz; tēpauit gradū: dōec magos ꝓduceret ad puerꝝ. Obsequiū ꝓbuit: ñ ipiū adduxit. supplices oñdit: hospitiū radiauit āplissimo lumīe: ꝛ tecta nati pfudit: sieqz diss̄it. vñ sequit: Usqz dū veniēs staret supra: vbi erat puer. AVG. sup matt. Quid āt miꝝ si sole iustīcie orituro: stella mīstrabat diuīa: Stetit.n.supra caput pueri: q̄si dicēs: Dic ē. vt qz loquēdo mōstrare nō poterat: stādo demonstraret. GLO. Dic aūt apparet q ꝓ stella ī aere posita erat: ꝛ domui in qua puer erat multuz vicina: aliter enī domū non discreuisset.

AMBRO. sup lucā. Hec aūt stella via ē: ꝛ via xp̄s ē: qz sz incarnationis mysteriuz xp̄s ē stella: ipse.n.ē stella splēdida ꝛ matutina. vñ vbi herodes ē: nō vr. vbi aūt xp̄s: rursuz videt ꝛ viā mōstrat. REMI. Uel stella significat gratiaz dei: herodes diabolū. q aūt p pctm̄ se diabolo subdit: moꝝ gratiam pdit. q ꝓ si p pniam recesserit: moꝝ gr̄am inuenit: q̄ non dimittit: donec ꝓducat ad domum pueri. i. ecclesiam.

GLO. Uel stella ē illuminatio fidei: q̄ ad proximū ducit quā dū diuertūt ad iudeos: magi amittūt: qz dū a malis cōsilium q̄runt verā illuminationē pdunt.

¶ Uidētes āt stellā gauisi sūt gaudio magno valde. Et itrātes domū inuenerūt puerum: cū maria mīe ei⁹ ꝛ pcidētes adorauerūt eū ꝛ aptis thesauris suis obtulerūt ei munera aurū th⁹ ꝛ myrrhā.

GLO. Postq̄ ꝓmisit stelle obseqz: subtūgit euāgelista magoꝝ gaudiū dicēs: Uiden.aūt stellā gauisi.sunt gau.ma. valde. REMI. Et sciēdū q ñ satis fuit dicere euāgeliste: Gauisi sunt: sz addidit: Gaudio magno: ꝛ valde. CHRI. sup matth. Gauisi q̄ sūt: qz spes coꝝ nō erat decepta: sz ampli⁹ ꝓfirmata q ꝓ tāti itineris nō sine cā suscepērūt laborē.

GLO. Gaudio gaudet: q pp deū gaudet: q ē verꝝ gaudiū. Addidit autez ꝛ magno: qz de magno gaudebāt. CHRI. Per mysteriū.n.stelle itelligebāt qñ dignitas tūc nati regis excedebat mēsurā oīuz mūdialiū regū. addidit ēt valde. REMI. Quia voluit oñdere q ꝓ magis gaudēt boīes ō rebus pditis q̄z semp possessis. Subdit aūt: Et itrā. domū inue.puerꝝ. LEO papa.ī ser.de epi. Quātitate paruū: alicne opis indigū: fandi ipotētē: ꝛ nulla ab hūane infantie gñalitate diseretū: qz sīc fidelia erāt testimōia: q̄ ī eo maiestatē inuisibilis diuinitatis oñderēt: ita pbatissimum debebat eē sempiternā illā eēntiā filij dei verā susc̄pisse boīs naturā.

Cū Maria mr̄e eius. CHRI. sup matth. Nō diademate coronata: aut in lecto aureo recūbēte: sz vix tunicā habēte vnā: nō ad ornamētū corpis: sz ad tegumētū nuditatis: q̄lē hēre potuit carpētary vxor pegre ꝓstituta. Si ergo regem terrenū q̄rētes venissent: magis fuissent cōfusi q̄z gauisi: q̄tāti itineris laborē sine cā suscepissent. Nūc aūt qz celestez regē q̄rebāt: ꝛsi nihil regale videbāt: ī eo: tñ soli⁹ stelle testimonio ꝓēti: gaudebāt oculi coꝝ ꝓēptibilē pueꝝ aspicere: qz spūs ī corde coꝝ terribilē eū mōstrabat: vñ ꝓcidētes adorauerūt eū. videt enī boīez: ꝛ agnoscūt deū. RABA. Diuīo añ nutu factū ē: q̄ abierat ioseph ne aliq̄ male suspi tōis occasio daret gētibus. GLO. Qui sz morē suę gētis ī donis offerēdis sequant: arabes enī auro: thure ꝛ diuersis gñibus aromatū abūdāt: tñ aliqd mystery muneribus demōstrare volebant. vñ sequit: Aptis thesauris suis obtulerunt ei munera: auꝝ: thus: ꝛ myrrhā. GRE. Auꝝ q̄ppe regi ꝓgrut: thus vo ī dei sacrificiū ponebat: myrrha āt mortuoꝝ corpa cōdiunt. AVG. in ser. de epi. Auꝝ igit soluit q̄si regi magno: thus īmolat vt deo: myrrha p̄bet q̄si p salute oīuz morituro. CHRI. Hec āt ꝛsi tūc nō itelligebāt sed quale mysteriū ista gerebāt: vel qd significaret vnumquodq; mun⁹: coꝝ nihil ꝓtrariū ē. Hra enim q illos hec oia facere hortabatur: ipsa ordinauerat vniuersa. REMI. Et sciēdū q ꝓ isti nō singuli singla obtulerūt. sz singuli tria: ꝛ singuli cum suis muneribus regē deū ꝛ hominē ꝓdicauerunt.

CHRI. ī ho. Secundētur g Martion ꝛ paulus samosetanus: q volūt videre: q̄ magi viderūt: q ecclesie sunt ꝓgenitores: deū ī carne adorantes. q̄n enī ī carne erat: fascie mō strāt ꝛ p̄sepe. q̄n aūt nō vt puꝝ hominē adorant: sz vt deū: demīrant dona q̄ deo offerre decēs erat. Cōfundāt ꝛ iudei videtes se p̄uētos a magis: ꝛ neqz post illos venire studēt.

GRE. Potest ꝛ ī his aliud itelligi. Auro nāq; sapīa designat: Salomōe teste: q ait: Thesaurus desiderabilis requiescit ī ore sapiētis. Thure qō deo icēdit: virtus oronis expīmit: sz illud: Dirigat or̄o mea sīc icēsuz ī ospectu tuo. Per myrrhā vo carnis mortificatio figurat. Nato ergo regi aurū offerimus: si ī cōspectu eius sapiētie lumine splēdemus: Thus offerim⁹ si p oronuz studia deo redolere valeamus. Myrrhā offerimus: si carnis vitia p abstinētiā mortificamus. GLO. Tres aūt viri q offerūt: significant gētes de tribus partib⁹ mūdi veniētes. Thesauros apiunt dū fidez cordis p cōfessionē oñdūt. Bñ aūt ī domo. docētes nr̄e thesaurum bone cōscie iactādo ppalemus. Offerūt tria munera: hoc ē fidē sancte trinitatis. vel aptis thesauris scriptura rum: hīstoricū: moralē: ꝛ allegoricū sensum offerūt. vel logicam: phȳsicā: ꝛ ethicam: dū illa fidei seruire faciūt.

¶ Et rñso accepto ī sōnis ne rediret ad herodē: p aliā viā reuersi sūt in regionem suam.

AVG. ī ser. de epi. Herodes ipius factus ex timore crudelis voluit descuire. Sz quō poterat capere eū: q ipsas fraudes venerat amputare: Ut ergo eius fraus eliderēt. sequitur: Et rñso accepto. HIERO. Qui enim munera obtulerūt dño: nūr rñsum accipiūt. Rñsuz nō p angelū fieri dicitur: Ut meritoꝝ ioseph p̄uilegium demōstraret. GLO. Fit aūt hec rñsio p ipz dñm: qz nullus alius viā reuersiōis ostituit: nisi ille q dicit: Ego sum via. nō tū loq̄t puer ad eos: ne diuinitas ātē tps reueleret ꝛ vt vera hūanitas habeatur. Dicit āt: Et rñso accepto. Sīc enī moyses tacitus clamat: sic isti pio affectu iterrogabāt qd diuina iuberet volūtas. Dicit aūt: Per aliam viā reuersi sunt ī regionē suā. ga īfidelitati misc̄di non erāt iudeoꝝ. CHRI. in ho. Intuere āt magoꝝ fidē q̄liter nō scandaliçati sunt ī scipis dicētes: Si magnus est puer hic. q̄ necessitas fuge ē: ꝛ occulte recessionis: Poc eniz ēvere fidei nō q̄rere causas coꝝ q̄ ve p̄ceptū

tur:sz suaderi solū ab eis. CHRY.sup matth.Si aūt magi xp̄z q̄si terrenū regē q̄sissent:inueniētes eū apud ip̄z mansissent:nūc āt adorauerūt ⁊ reuersi sūt. Cū aūt reuersi fuissent:māserunt colētes deū magis q̄z añ:⁊ p̄dicātes multos erudierūt.Et deniq̄z cū thomas iuisset ad p̄uinciā illā adiūcti sunt ei:⁊ baptiçati facti sunt executores p̄dicatōis ipsi⁹.

GRE. Magnū vo nob aliqd magi inuūt q̄ i regione suā p aliā viā reuertūt. Regio q̄ppe nr̄a padisus:ē ad quā Jesu cognito redir̄ p viā q̄ veim⁹ p̄hibemur.A regiōe eteni nr̄a: supbiēdo:iobediēdo: visibilia seq̄ndo:cibū vetitū gustādo discessimus.sz ad eā nece ē vt flēdo:obediēdo: visibilia cōtenendo:atq̄z appetitum carnis refrenando redeamus.

CHRY.sup matth. Nec etiā erat possibile:vt q̄ ab herode ad xp̄z veissent:redirēt ad herodē.g.n.relicto xp̄o ad diabolū trāsceunt p peccatū:frequēter p pnīaz reuertūt ad xp̄z.Qui.n.fuit i inocētia:dū nescit qd sit malū:facile decipit.Sz cū exp̄tus fuerit malū q̄d inuenit:⁊ recordatus bonū q̄d p̄didit:p̄punct⁹ redit ad deū. Qui āt relicto diabolo veit ad xp̄z difficile redit ad diabolū:q̄ dū gaudet i bonis q̄ inuenit:⁊ recordat mala q̄ euasit:difficile redit ad malum.

¶ Qui cū recessissent:ecce angelus dñi apparuit i sōnis ioseph dicēs. Surge ⁊ accipe puer̄ ⁊ matrē eius:⁊ fuge i egyptū:⁊ esto ibi vsq̄z dū dicaz tibi. Futur̄ ē eiz:vt herodes q̄rat puer̄ ad p̄dendū eū. Qui p̄surgēs accepit puer̄ ⁊ matrē ei⁹ nocte ⁊ recessit in egyptū. Et erat ibi vsq̄z ad obitū herodis:vt adimpleret q̄d dictū ē a dño p p̄rophetā dicentē. Ex egypto vocaui filiū meum.

RABA. Dic p̄termittit mattheus die purificatōis in q̄ oportebat p̄mogenitū offerri i tēplo:⁊ agnuz vel par turturum:aut columbar̄.Et q̄uis timerēt herodē:tñ nō sunt ausi trāsgredi legē:gn ad tēplū puer̄ deferrēt. Cū itaq̄z rumor de puero iā icipet dilatari:mittit āgelus q̄ i egyptuz faciat puer̄ trāsportari.vnde dicit: Angelus do.ap.in so.ioseph.

REMI. Per hoc q̄ semp āgelus ioseph i sōnis appuisse dr̄ mystice designat:q̄ illū q̄ a curis terrenis:⁊ secularibus negocijs gessunt:pfrui āgelica visiōe merēt. Dicit ergo ei: Sur.⁊ acci.pue.⁊ ma.eius. HILA. Cū desp̄satam eā iusto significabat:p̄iungē nūcupauit:sz post partū mr̄ tñ Jesu oñdit:vt quēadmodū iusto ioseph deputaret marie in v̄ginitate p̄iungiū:ita venerabilis eius oñderet i iesu mr̄is v̄ginitas. CHRI.sup mat. Nō aūt dicit:accipe matrē ⁊ puerum eius:sz ecōuerso:q̄ nō pp matrē puer natus ē:sz pp puerum mr̄ p̄parata ē. Sequit. Et fuge i egyptū. Quō aūt filius dei añ hominē fugit:aut q̄s liberet de inimicis:si ⁊ ipse inimicos suos timet:⁊ Et p̄mū q̄dē oz vt regulā hūane nature quā fuscepit p̄seruet:⁊ i hac p̄te:q̄ ⁊ hūane nāe ⁊ puerilitati p̄uenit fugere p̄tātē minātē:deide vt ceteri x̄piani cuz necessitas p̄secutōis aduenerit fugere nō erubescāt. Sz q̄re i egyptū:⁊ Recordatus ē.n. dñs q̄ nō i finē irascit quāta mala fecerit sup egyptū :iō mittit filiū suū i eē ⁊ dat illi magne recōciliatiōis signū vt decē plagas egypti vna medicina sanaret:vt ppl's q̄ añ fuerat p̄secutor ppli p̄mogēiti:custos fieret filij vnigeniti:vt q̄ illi violēter dñati sūt:isti cū deuotione seruirēt:vt iā nō irēt ad mare rubrū demergēdi:sed vocarent ad aq̄s baptismatis vuificādi. AVG.i ser.ō epi. Audi etiā magni mysteriū sacrm. Moyses aliq̄n in egypto pfidis clauserat die:illuc x̄ps aduenies sedētibus in tenebris reddidit lucē. fugit:vt illumīaret: nō fugit vt lateret. Sequit. Et esto ibi vsq̄z dū dicaz tibi:futurū ē enim: vt herodes q̄rat puer. ad p̄dendū eū. Putabat enim infelix tyrannus saluatoris aduētu regali se solio detrudēdum:sz nō ita ē. non ad hoc venerat christus vt alienā gloriā inuaderet:sz vt suā donaret. Sequit. Qui consur.acce.pue.⁊ ma.eius noc.⁊ secessit i egyptū. HILA. Idolis plenā Jā.n.post iudeorum īsectationē iudeā reliquēs:ignoranti seculo colēdus īferr̄.

HIE. Q̄n igit̄ tollit puer̄ ⁊ mr̄em ei⁹ vt i egyptū trāseat: nocte tollit ⁊ i tenebris.q̄n vo reuertit̄ i iudeā:nec nox nec tenebre ponunt̄ i euāgelio. CHRI.sup mat. Dis.n:p̄secutōis āgustia nox ē:refrigeriū aūt dies. RABA. Uel quia luce vā recedēte lucis ipsius osores i tenebris remanserūt: ipsa vo redeūte illuminār. CHRI.i ho. Uide aūt statim ipso nato tyrānū isanire:⁊ q̄ mr̄ cū puero ad extraneā effugar̄ regionē:vt si tu icipies alicui spiritualiter deseruire:videris te tribulari:nō turberis:sz oīa viriliter feras hoc dñs exēplū. BE. Oz enī dñs a parentib⁹ sublatus ē in egyptū: significat electos sepi⁹ malox̄ iprobitate suis effugandos ex sedib⁹:vel etiaz exilio dānādos. Si qdē ipse q suis erat p̄ceptur⁹s:Cū vos p̄secuti fuerīt i vnā ciuitatē:effugite i aliā: p̄m⁹ fecit qō p̄cepit:fugiēdo hominē q̄si hō i terra:quē stella magis paulo añ adorādū mōstrauit ex celo. REMI. Oz aūt dñs in egyptū iturus eēt:p̄dixerat esaias cuz ait: Ecce dñs ascēdit sup nubē leuē ⁊ īgredier̄ egyptū:⁊ dispdet sīlacra egypti. REMI. Consuetudo aūt fuit istius euāgeliste oīa q̄ dixit p̄firmare:⁊ hoc iō:q̄ iudeis scribebat: Jōq̄z sub iūgit: Ut adimple.qō dcm̄ ē a do.p̄ pphe. dicē. Ex egy. vo. fi.meū. HIERO. de optīo gñe iterp̄tādi: Poc.lxx. iterp̄tes nō hūt:sz i Osee pphēta iuxta hebraicā scribit̄ vitatē: Quia puer isr̄l:⁊ dilexi euz. Ex egypto vocaui filiū meum: p̄ quo.lxx.trāstulerūt:Quia paruulus ē isr̄l:⁊ dilexi euz:ex egypto vocaui filiū meū. HIERO. sup osee: Poc aūt testimonio vtit̄ euāgelista:q̄ hec typice referūt̄ ad x̄p̄m. Notandū.n.q̄ i hoc pphēta:⁊ i alys ita de aduētu christi:⁊ de uocatōe gētiū p̄nunciat̄ vt radix historie nō pereat⁹ deseratur. CHRI.i ho. Est et pphetie lex multa multoriēs dici de alys cōpleri aūt in alys:sic de symeone ⁊ Leui dictuz ē.Diuidā eos i iacob:⁊ dispgā in isr̄l qō nō i eis sz in nepotibus p̄pletū ē:qō ⁊ hic apparet.Christ⁹ enī natura dei filius ē:⁊ sic in eo ve pphetia p̄pleť. HIE. Possumus aūt ⁊ hūc locū aliter cōsolari:⁊ inducemus testimoniū ex nūeris: De⁹ ex egypto vocauit eū:glia eius sic vnicornis REMI. Per ioseph aūt designat ordo p̄dicatox̄:p Mariā sacra scriptura:p pueruz noticia saluatoris: p psecutionē herodis psecutio quā passa ē eccl'ia i hierosolymis:p fugaz ioseph in egyptū:trāsitus p̄dicatorū ad gētes infideles:Egyptus.n.tenebre iterp̄tat̄.p tps āt quo fuit in egypto spaciuz tēporis ab ascensione dñi vsq̄ aduētum anticbristi:p obituz herodis extinctio inuidie in cordibus iudeox̄.

¶ Tūc herodes videns quoniā illusus esset a magis: iratus ē valde:⁊ mittēs occidit oēs pueros q̄ erāt in bethleē ⁊ i oibus finibus eius a bimatu ⁊ infra: sm tēpus q̄d exquisierat a magis.

GHRI.sup matth. Postq̄z paruul⁹ iesus magos suo īperio subiugauit:nō ptāte corpis sz gra spūs irascebat̄ herodes: q̄ quos ipe sedēs i throno regni suadere ñ potuit: his iesus puulus placuit i psepio iacēs:deide ptēnētes euz magi addiderūt cās dolozis.vñ dr̄: Tūc hero.videns q̄n illusus eēt a magis ira. est valde. Illa.n.regū ira magna ⁊ inextīguibilis ē:quā regni çel⁹ accēdit. Sz qd fecit: Mittēs occidit oēs pueros. Sic.n.bestia vlnerata:qcqd occ'is ei⁹ occurrit: q̄si actorē sui vlneris dilaniat:sic ⁊ ille delusus a magis irā suā sup puulos diffūdebat. Dicebat.n.cogitās i furore:Certe magi puer̄ inuenerūt:quē regnatur̄ dicebāt:nam rex regni çelo replet⁹ de his oīa timet:oīa suspicat̄. Jō g̃ misit ⁊ interfecē oēs puulos:vt vnū inueniret i oib⁹. AVG.i ser. de epi.Et dū isequit̄ x̄p̄z regi nr̄o coeuū:p̄curauit exercitum stolis victricib⁹ cādidatū. AVG.i ser. de inocētib⁹:Ecce pphan⁹ hostis beatis puulis nūq̄z tātū p̄desse potuiss̄ obsego q̄tū p̄fuit odio:nā q̄tū p eos inigtas abūdauit:tātuz

gra bñdictiõis effulsit. IDEM. O paruuli btl: ille de vra corõa dubitabit ī passiõe p xpo: qui ēt paruulis baptismũ pdesse nõ existimat xpi: nã q nat⁹ hre potuit pdicatores angelos narratores celos: adoratores magos: potuit t illis ne p eo sic moriret pstare: si sciret illa morte pituros: t non poti⁹ maiore felicitate victuros. Absit vt ad liberãdos homines xps veniẽs de illoz pmio q p illo iterficerent: nihil egerit qui pẽdẽs ī ligno p eis a gbus interficiebat: orauit. RABA. Nõ ē ãt ꝺtẽtus vastatõe bethleẽ: sz t adiacẽtia loca vastauit: nec vllaz mesericordiã etatis habuit: a filio vnius noctis vsq; ad filiũ duoz ãnoz: gn oẽs occideret. vñ subdit: In bethleẽ t ī oĩbus finibus eius a bimatu t infra. AVG. ī ser. de epi. In celo. n. viderãt magi ignotissimaz stellã nõ añ paucos dies: sz añ finẽ biẽny sic ingreti herodi patefecerũt. vñ a bimatu t infra occidit ifantes: pp qõ segt: sz tps qõ exgserat a magis. AVG. ī ser. de ino. Vel qz timebat ne puer cui sydera famulãt: spẽm suã paulo sup etatẽ vel infra transformaret: vt etatẽ sui tpis occultaret: iõ vr pueros a bimatu: vsq; ad pueros vnius diei interfecisse. AVG. de cõ. euã. Vel aliquoz magis ppiquãtiũ piculorũ terrorib⁹ agitat⁹: herodes ab illa cura. s. interficiẽdi pueros mẽte abrepta ī alys potius occupat. vel potuit credere magos fallacis stelle visione deceptos postea qz nõ inuenerũt quẽ natũ putauerãt: erubuisse ad se redire: atq; ita tiore ꝺpulso a pseqndo puero gesut. t sic ꝺpletis dieb⁹ purgationis tute cũ illo ascẽdere tẽplũ potuerũt. Quis. n. ñ videat vnũ illũ diẽ regẽ mltis occupatũ latere potuisse: deide vulgatis reb⁹ q ī tẽplo dicte facteq; fuerãt: herodes sensit se a magis illusiz: ac deide sicut hic dr: mltos ifantes occidit. BEDA. ī ho. In hac aũt morte pueroz: oĩuz xpi martyrũ pciosa ē mors ꝺsignata: q paruuli occisi sũt: significat p hũilitatis meritũ ad martyrij pucniẽdũ gloriã: q ī bethleem t oĩb⁹ finib⁹ ei⁹ occisi sunt: oñdit ī iudea. vñ eccl'ie cepit ozigo: t ybiq; p orbẽ psecutõez seuiturã. Qui bimi occisi sũt: doctria t opatõe pfectos idicãt. Qui vo infra: simplices. q illi qdẽ occisi sũt: t xps euasit: ĩsinuat corpa martyrz ab ipys posse perimi: sz xpz ab eis nõ posse auferri.

¶ Tũc adimpletum est quod dictum est p hieremiã pphetã dicentẽ. Vox in rama audita est ploratus t vlulatus mltus rachel plorãs filios suos t noluit consolari quia non sunt.

CHRI. ī ho. Quia euãgelista horroze ipleuit auditoreꝫ crudelẽ occisionẽ narrãs: rursus mitigationẽ apponit: ostẽdẽs q hec nõ fca sunt dco neq̃nte phibere atq; ignorãte: sz p pphaz pdicẽte. vñ dic⁹: Tunc ipletũ ē. HIE. sup hiere. Hoc hieremie testimoniũ matthe⁹ nõ sz hebraicã vitatez: nec iuxta. lxx. ptulit. Ex quo pspicuũ ē euãgelistas t aplos nõ iterptatõez alic⁹ secutos: sz tãq; hebreos qõ legebãt hebraice suis ꝓmonib⁹ exprssisse. HIE. sup mat. Or ãt dr: In rama: nõ putem⁹ loci nomẽ eẽ: qõ ē iuxta Sabaa: sz Rama excelsũ iterptat: vt sit sensus. Vox ī excelso audita ē. i. longe lateq; disposa. CHRI. sup mat. Vel qñ de morte innocẽtiũ mittebat: iõ ī excelso audiebat: sz illõ: vox paupis penetrat nubes. Qz ãt dic⁹ Plorat⁹: fletũ puuloz oñdit. Oz ãt dic⁹ Ululat⁹: matz significat lamẽtũ. ī puulis ãt moris faciebat finẽ doloris: ī mrib⁹ ãt sp p memoriã reparãt. t iõ dic⁹: Ululat⁹ mult⁹: rachel plorãs filios suos. HIE. De rachel nat⁹ ē beniamin: ī e⁹ tribu nõ ē beth' eẽ. Querit ꝯ quõ rachel filios iude. i. filios bethleẽ q̃si suos ploret: Rñdebim⁹ breuiter: qz sepulta sit iuxta bethleẽ ī effrata: t ex corpusculi hospitio mris nomẽ accepit: Siue qñ iuda t beniamĩ due tribus iũcte erãt: t herodes pcepat nõ solũ ī bethleẽ iterfici pueros: sz t ī oĩbus finib⁹ eius. p occisionẽ bethleẽ itelligimus mltos ẽt ꝺ beniamĩ fuisse cesos. AVG. ꝺ q̃. no. t vete. Vel qz filij beniamĩ g ad rachel ptinẽt: oli a religs tribubus extincti sũt: t ī pñti t futuro erasi. Tũc ꝯ rachel cepit flios suos plãgere: qñ filios horoꝛis sue ī tali cã vidit occisos vt eterne vite heredes existerẽt: cui. n. aligd aduersũ euenerit ex felicitate alteri⁹: ifausta sua misere luget. REMI. Assũpsit ãt sanct⁹ euãgelista ad exaggerãdã magnitudinẽ luctus: vt diceret ẽt rachelẽ mortuã plorasse filios suos: t noluit cõsolari: qz nõ sunt. HIREO. Et hoc fz duplicẽ itelligẽtiã: siue q̃ eos ī eternũ mortuos existimaret: siue q̃ se cõsolari nollet de his: quos sciuit esse victuros: vt sit sensus: Noluit consolari: quia non sunt: idest noluit consolari de hoc q̃ non essent. HYLA. Non enim non erant hi qui mortui putabant̃: in eternitatis. n. pfectũ per martyrij gloriã efferebant̃. ꝺsolatio ãt rei amisse erat pstãda: nõ aũcte. HILA. sup mat. Rachel eccl'ie typuz ptulit diu sterilis: nũc fecũde. h⁹ plorat⁹ ex filys nõ iccirco qz peréptos dolebat audit̃: sz qz ab his pmebat̃: quos filios retiere voluisset. RABA. Vel significat eccl'iam qdẽ plorare scoz de hoc seculo ablationẽ: sz nõ ita velle se ꝺsolari: vt q seculum morte vicerũt: rursus ad scl'i certamia secũ redeãt toleranda: qz nõ sũt vltra revocãdi ī mundũ. GLO. Vel nõ vult ꝺsolari in pñti: qz non sunt: sz oẽz spez t ꝺsolationez ad eternam transmittit vitam. RABA. Bene autem rachel: qz ouis vel videns dicitur: eccl'iaz figurat: cuius tota intẽtio vt deum cõtemplẽt iugilat. t ipsa ē ouis cẽtesima quã pastor ī humeris reportat.

¶ Defuncto aũtẽ herode ecce angelus dñi apparuit in somnis ioseph in egypto dicẽs: Surge t accipe puerum t matrẽ eius t vade ī terrã israel. Defuncti sunt enim qui querebãt aiaz pueri.

EX eccl'iastica hist̃oria: Cũ p sacrilego: qõ herodes ī saluatorẽ commiserat: t scelere qõ in eũos ei⁹ pegerat: vltio eũ dina purgeret ī morte: corp⁹ ei⁹ vt ioseph⁹ refert: morb⁹ ĩuasit diuersus: ita vt diceret a natib⁹ nõ morbo corpis hec: sz diuie vltõis eẽ supplicia: ipe ãt furore iã plen⁹ nobiliores t ꝓmarios ex oĩ iudea ad se colligi t recludi iubet ī carcere: mãdãs statĩ vt ipñ exhalassz oẽs iterfici: vt eius obitũ ois iudea defleret iuita. Paulo ãt añq; nouissimũ spñ redderet: Antipatz filiũ suũ iugulauit: post duos filios q̃s añ necauerat. s. alexãdz t aristobolũ. Tal'igr herodis finis: g digna supplicia scelere: qõ ī bethleẽ erga puulos gesserat: t p ĩsidys saluatoris exact⁹ ē: ab euãgelista designat cũ dic⁹: Defuncto ãt herode. HIE. Multi pp ignorãtiã histozie labũtur ī errorẽ: putãtes eũdẽ eẽ herodẽ: a quo ī passiõe dñs irridet̃: t q nũc mortu⁹ eẽ refert̃. Ergo herodes ille q cũ pilato postea amicitias fecit: h⁹ herodis fili⁹ ē: frater archelai quẽ Tyberi⁹ cesar lugdunũ relegauit: fratrẽq; ei⁹ herodez successorẽ regni fec̃. Dzio g herode defuncto: Ecce apparuit ãgel⁹ dñi ī sõnis ioseph ī egypto dicẽs: Surge t accipe puerũ t mrez ei⁹. DIONY. ī cel. hierar. Vide qñ t ipe ihesus supcelestib⁹ eentys supexñs: ad id qõ sz nos est ĩmutabilr veniẽs ñ refugit ad se ordinatã t assũptã hũanã ordinationẽ: sz obediẽs subdit ꝺi prius p ãgelos dispõnibus: t p angelos ipos annũciat̃ ioseph a pre disposita filij ad egyptuz recessio. t itez ad iudeã ex egypto trãsductio. CHRY. Vides ẽt qz ioseph ad misteriũ Marie erat electus: eũte. n. illa ī egyptũ t redeũte: gs misteriũ ei tãte necitatis ipleret: nisi desponsata fuisset. Nã ī pma qdẽ facie maria puez nutriebat t ioseph ꝺseruabat. reuera ãt puer t matrẽ nutriebat: t ioseph tuebat̃, seqt̃: Et vade ī terrã isrl. Quasi medic⁹. n. ꝺscẽdit ī egyptũ vt visitaret eã lãguẽtẽ errorib⁹: ĩ vt remãeret ī ea. Reuersiõis ãt rõ assignat̃ cũ subdit̃: Defuncti sũt. n. q̃rebãt aiaz pueri. HIE. Ex hoc loco itelligim⁹ nõ solũz herodẽ: sz ẽt sacerdotes t scribas co tpe necẽ dñi fuisse meditatos. REMI. Sz si multi fuerũt: quõ in tam breui spacio extincti sunt: qz vt dcñ est: Perode mortuo occisi sunt oẽs maiores qui ī custodia tenebãt. CHRI. super mat. Qõ dr cõsilio factũ eẽ: q ꝺsenserũt herodi: vt ingreret puer

rũ ⁊ occidẽt:qz scriptũ ẽ. Turbat⁹ ẽ herodes ⁊ oĩs hierosolyma cũ illo. REMI. Aut certe locut⁹ ẽ euãgelista ꝑ spẽz tropi qñ multi ponunt ꝑ vno. In hoc aũt q dic. Nam pueri:destruũtur heretici q dixerũt xpm nõ sumpsisse aiam: sz loco aie hũisse diuinitatẽ. BEDA i ho. Oz aũt occisis prodño pueris herodes nõ lõge post obyt:⁊ ioseph dñz cũ mre ad terrã isrl reduxit:significat oes psecutões q ꝓtra eccliaz erãt mouẽde:psecutoz mozte vindicãdas:⁊ pacẽ eccliẽ denuo reddẽdã:⁊ scõs q latuerãt ad sua loca reuersuros. vl q defuncto herode:redit ad terram isrl iesus: denunciat q Enoch ⁊ Helia p̃dicantibus:iudei sopita moderne inuidie flamma fidem veritatis accipient.

¶ Qui ꝯsurgẽs accepit puez ⁊ matrẽ ei⁹: ⁊ venit in terrã israel. Audiẽs ãt q archelaus regnaret in iudea ꝑ herode pr̃e suo timuit illo ire ⁊ admonit⁹ in sõnis secessit i partes galilee. Et veniẽs habitauit i ciuitate q̃ vocat nazareth:vt adiplerẽt qõ dictũ ẽ ꝑ ꝓphetas:qñ nazare⁹ vocabit.

GLO. Angelice admonitõi ioseph nõ inobediẽs fuit. vñ segt. Qui ꝯsur. acce. pu. ⁊ ma. ei⁹ ⁊ ve. i terrã isrl. Nõ. n. õter minauerat angel⁹: i quo loco terre isrl: vt dubitante ioseph itez reuertat: ⁊ freq̃ntiozi visitatõe ãgeli certiõ redderet. vñ segt. Audiẽs ãt q archela⁹ regnarz i iudea ꝑ herode pr̃e suo:timuit illo ire. EX hist. ioseph. Habuit sigdẽ herodes vxores. xx. ex q̃z. vy. nũerosã susceptt sobolẽ: ꝓmogenit⁹ e⁹ antipr̃ ex iosida: alexãder ⁊ aristobol⁹ ex mariamne: archelaus ex mathaca samaritide: herodes antipas q postea tetrarcha fuit: ⁊ philippus ex cleopatra hierosolymitide. Tribus igr̃ ꝓmis ab herode itefectis: ⁊ post mortẽ ei⁹ occasiõe testi pris: archelao gubernatõez regni vsurpãte: ⁊ cã ꝺ successiõe regni ad cesarẽ augustũ delata: tãdẽ ꝺ cõsilio senat⁹ oẽm herodis monarchiã distribuit: mediã ptẽ. s. idumeã ⁊ iudeã tradẽs archelao sub noĩe tetrarchie: pollicitus se facturz eũ regẽ: si se dignũ p̃buisset. Mediã vo ptẽ i duas secuit tetrarchas: secessitq galilea in ptẽ herodis tetrarche. Iturei vo ⁊ traconitidis regio philippo. Fact⁹ ẽ g post hero. dẽ ꝺfunctũ archela⁹ q̃si dyarch⁹: qõ dñy gen⁹ hic regnũ appellat. AVG. ꝺ cõ. euã. Sz hic aligs queret: quõ sic̃ lucas narrat. ibãt pentes ei⁹ p oẽs ãnos penitẽtie in hierlm: si archelai timoze ibi ꝓhibebãt accedere: Hoc dissoluere nõ ẽ difficile: fieri. n. poterat vt p die festũ iter tã igẽtẽ turbã lateter ascẽderẽt mox reuersuri: cũ tñ alys diebꝰ hitare meruerẽt: vt nec solẽnitate p̃termissa eẽnt irreligiosi: nec i ꝓtinua mãsiõe pspicui. Iste quoq itellect⁹ pz. vt q lucas dic̃ p oẽs ãnos eos ascẽdere solitos i hierlm: tũc accipiam⁹ fcm: cũ iã nõ metueret archela⁹: q Fz hist. ioseph so. m. ix. ãnis regnauit. Segt. Et admonit⁹ i sõnis secessit i ptes galilee. Sed forte hic gspiã moueat cũ matthe⁹ dixerit: iõ timuisse ioseph cũ puero redeũtẽ ire i iudeã: qz cũ pr̃e suo herode archela⁹ filiꝰ ei⁹ regnabat: quõ potuit ire i galileã: vbi alius filiꝰ eius herodes tetrarcha erat: vt lucas testat. Quasi vo ipa sint tpa gb⁹ puero timebat: q̃ lucas ꝓmemozauit: q vsq adeo mutata erãt: vt i ipa iudea nõ rex eẽt archela⁹: Fz pses pilat⁹. GLO. Fz tũc q̃rit: q̃re nõ timuit ioseph i galileã ire: cũ ⁊ ibi archela⁹ regnaret. Fz meli⁹ potuit latere cum puero i naçareth q̃z i hierlm vbi erat caput regni archela⁹: CHRI. i ho. Et ẽt qz villã natiuitatis mutauit: res obũbrat. ipet⁹. n. oĩs erat aduersus bethleẽ ⁊ fines ei⁹. Venit igr̃ ioseph i naçareth ⁊ piculũ fugiẽs ⁊ i patriã rediẽs. vñ segt. Et ve. babi. i ci. q̃ voca. naça. AVG. ꝺ cõ. euã. Forte ⁊ hoc mouet: quõ dicat matthe⁹: ppea cũ puero iesu pentes ei⁹ isse i galileã: qz metu archelai i hierlz ire noluerit: cũ ꝑterea magis isse galileã videant: qz ciuitas eoz erat naçareth galilee: sic̃ lucas nõ tacuit: Fz itelligẽdũ ẽ: qz vbi ãgel⁹ i sõnis i egypto dixit ad ioseph. Vade i terrã isrl: sic̃ itellectũ ꝓmo cẽ a ioseph: vt putaret recti⁹ eẽ ꝑgere i iudeã: ipa. n. ꝑmitt⁹ itelligi potuit terra isrl. Postq̃z vo cõperit ibi regnare archelaũ noluit obycere se piculo: cũ possz terra isrl ẽt a galilea itelligi: qz ipsaz ppls isrl icolebat. Quãq̃z possit ⁊ alr solui: qz potuit videre pẽtib⁹ xpi nõ ee hitãdũ ibi cũ puero: nisi i hierlz vbi erat tẽplũ dñi: ⁊ illuc inissent nisi archelai pñtia terreret. Nõ ãt dinit⁹ iubebãt i iudea vl hierlz hitare: vt ꝺ archelao qõ tiebãt ꝺberẽt ꝓtẽnẽt: sz i terra isrl i q̃ ẽt vt dcñ ẽ poterat itelligi galilea. HILA. Uez typica rõ ꝓfuata ẽ: ioseph. n. apl⁹ꝓz tz spẽm: gbus xps circũferẽdus ẽ credit⁹. Di tãq̃z herode mortuo. i. ppl⁹ ei⁹ i passiõe dñi dꝑdito: iudeis p̃dicare sũt iussi: missi. n. erant ad oues ꝑditas dom⁹ isrl. sz manẽte hereditarie ifidelitatis dñatu: metuũt ⁊ recedũt: ꝑ visũ admoniti spũssancti donũ i gẽtib⁹ ꝓtẽplãtes ad eũ ꝓferũt xpm. RABA. Uel hec vltia eccliẽ tpa designat: qñ pl̃imis iudeoz ad p̃dicationẽ enoch ⁊ helie cõuersis: ceteri ad istinctũ antixpi ꝓtra fidẽ pugnabũt. Pars igr̃ iudee i qua regnabat archela⁹ antixpi seq̃ces oñdit. Nazareth aũt galilee quo trasferẽt xps ptẽ ciusdẽ gẽtis q̃ fidez ẽ susceptura designat. vñ galilea trãsmigratio: naçareth aũt flos vtutũ iterptat: qz ecclia quo ardẽti⁹ a terrenis ad celestia trãsmigrat: eo magis vtutum floze ⁊ germine abundat.

GLO. Huic aũt ꝓphete testimoniũ adiũgit dicẽs. Ut iple. qõ di. ẽ ꝑ ꝓphe. quo. naça. voca. HIERO. Si fixũ de scripturis potuisset exẽplũ: nũq̃z diceret: q dcñ ẽ ꝑ ꝓphetas: sz simplr: q dcñ ẽ ꝑ ꝓphetaz. Nũc aũt pluraliꝝ ꝓphetas vocãs: oñdit se ñ vba ꝺ scripturis sũpsisse sz sensũ. Naçare⁹ iterptat scũs: scñ aũt dñz futuz oĩs scriptura ꝓmeoz at. Possum⁹ ⁊ alr dicere q ẽt eisdẽ vbis iuẽ hebraicã vitatez i Esaia scriptũ sit. Exiet vga ꝺ radice iesse: ⁊ naçare⁹ ꝺ radice ꝯsurget. CHRI. in ho. Aut forte legerũt ⁊ aliquos ꝓphetas ita dicẽtes: q nõ sũt nobis canoniçati: sicut nathan ⁊ esdra. Et qñ hoc ꝓphetatũ erat: manifestat philipp⁹ dicẽs ad nathanaelẽ quẽ scripsit moyses i lege. Inuenim⁹ Iesuz a naçareth. vñ ẽt ꝑus xpiani naçarei vocabanť: sz apud antiochiã mutatũ ẽ hoc nomẽ: ⁊ dicti sũt xpiani. AVG. de cõ. euã. Hoc autẽ oĩa, q̃ sunt a narratione magoꝝ: ⁊ deinceps lucas tacet. hoc ꝓinde cognoscẽdum q deinceps ad cetera valeat sic vnũqẽq euangelista ꝓtexere narrationem suam: vt tanq̃z nihil pretermittentis series digesta videat. tacitis. n. q̃ nõ vult dicere: sic ea que vult dicere: illis q̃ dicebat adiũgit: vt ipa ꝓtinuo seq videant. Sed cuz alter ea dicit q̃ alter tacuit: diligẽter ordo cõsideratus idicat locũ: vbi ea potuerit a quo ptermissa sũt trãsilire. CA. III.

IN diebꝰ aũt illis venit ioãnes baptista p̃dicãs i deserto iudee ⁊ dicens. Pniaz agite appꝛopinq̃bit. n. regnũ celoz. Hic ẽ. n. ꝺ quo dcñ ẽ ꝑ esaiaz ꝓphetã dicẽtẽ. Uox clamãtis i ꝺserto parate viã dñi: ectas facite semitas eius.

CHRI. sup math. Sol appꝛopiãs añq̃z appeat mittit radios suos: ⁊ facit albescere oriẽtẽ: vt p̃cedẽs auroza aduentum diei demꝛet: sic dñs nat⁹ i mũdo añq̃z appeat ꝑ doctrinã: spũs sui fulgoze trãsmisso illuminauit ioãnẽ: vt p̃cedẽs ille aduẽtũ ãnũciet saluatoris. ⁊ iõ post oztũ xpi enarratuz doctriuã ei⁹ enarratur⁹ euãgelista ⁊ baptismũ i quo testioniũ habuit ꝺ p̃cursoze: ⁊ baptista ꝓmittit dicẽs. In dieb⁹ ãt illis venit ioan. bapti. p̃di. in deserto. REMI. his autem vbis beati ioãnis non solum tẽpus ⁊ locum ⁊ psonã: sed ẽt officium ⁊ studium demonstrat. Tẽpus generale demꝛat cum dicit. In diebus autez illis. AVC. de con. euã. Hoc aũt tẽpus lucas ꝑ terrenas ptates exꝑessit cum dixit. Anno. xv. Sed intelligere debemus matthẽuz cũ diceret. In

dicebus illis:ī multo lōgiori ſpacio accipi voluiſſe:mox enim vt narrauit regreſſū ō egypto xp̄m qō vtiq; tpe pueritie vl'i fātie factū ē:vt poſſit ſtare qō lucas ō illo cuz.xy.eēt ānox narrauit:ꝓtinuo ītulit. In dieb⁹ aūt illis. nō vtiq; pueritie tm illius dies iſinuās:ſz oēs dies ab ei⁹ natiuitate vſq; quo p̄dicare cepit ioānes. REMI. Perſonā oñdit cū dic. Venit ioānes.i.manifeſtauit ſe q tādiu pri⁹ latuerat. CHR. in ho. Ex q̄re nec̄ium fuit vt ioānes xp̄m p̄ueniret opex te ſtimonio xp̄z p̄dicāte. ꝓmo qdē vt hīc xp̄i dignitatē diſcas: q⁹ ſicut pr̄ ita ꝛ ipe ꝓphas hz:ſm illud ꝓphete altiſſimi vocaberis. deiñ vt nullā cās verecūdie in deis relinquat:qō ꝛ ipe demſtat dicēs. Venit ioannes neq; māducās neq; bibēs.ꝛ dīt demoniū hz. venit filius hominis manducās ꝛ bibēs ꝛ dīt. Ecce homo edax. Sed alī ne ceſſariuz erat ab alio pri⁹ dici q̄ ō chriſto erāt:ꝛ non ab ipo: alſ iudei qd diciſſent q poſt teſtimoniū ioānis dixerūt: Tu teſtimoniū phibes ō teipo:teſtimonium tuū nō ē verum.

REMI. Officiū ſubiūgit cū dicit: Baptiſta.ī quo dñi viaz p̄parauit:niſi.n.baptiçari hoīes conſueſcerēt:baptiſmū xp̄i abhorrerēt. Studiū oñdit:cū ait:ꝓdicans. RABA. Quia ēt xp̄s p̄dicatur⁹ erat.poſtq̄.n. viſū fuit idoneū tp̄s.ſ. circa.xxx.ānos icipiēs p̄dicationē ſuam:viā dño p̄parauit.

REMI. Locū ſubiūgit dicēs. In deſerto iudee. MAX. Ubi ad p̄dicationē ē⁹ nec ſolēs turba p̄ſtreperet:nec īfidelis auditor rediret:ſz bi tm audīre poſſent q p̄dicatōez cura diuini cultus expeterēt. HIERO. ſup Eſaiā. Uel ī hoc cōſiderandū ē q⁹ ſalutare dei ꝛ gl'ia dñi nō p̄dicat ī hierlm: ſed in ſolitudine eccleſie ꝛ ī deſerta gentium multitudine.

HILA. Uel ēt ad iudeā venit deſtam dei frequētatiōe nō populi:vt p̄dicatiōis locus coꝛ gb⁹ p̄dicatio erat miſſa ſollicitudinē teſtareť. GLO. Uel typice deſtuz ſignificat vitā a mūdi illecebris ſegregatā que penitētib⁹ ꝓpetit.

AVGV. ī li. ō pnīa. Niſi āt peniteat aliquē vite veteris: nouā nō pōt inchoare. HILA. Et iō pniam regno celorū appropīquāte ꝓnūciat: per quaz ē reditus ab erroꝛe:recurſus a crimīe:ꝛ poſt vitioꝛ pudorē ꝓfeſſio ōſinēdi dicēs. Pniam agite. CHRI. ſup matth. Ubi manifeſtat ī ipo p̄ncipio:qz benigni regis ē nūcius:nō.n.pctōribus minas ītēdebat:ſz idulgētiā ꝓmittebat. Solēt reges nato ſibi filio idulgētiā ī regno ſuo donare:ſz añ trāſmittūt acerbiſſimos exactores. Deꝰ aūt nato ſibi filio volēs donare idulgētiam pctōrum:ꝓmiſit q̄ſi exactorē exigētē ꝛ dicētē. Pniaz agite. Q exactio q̄ nō facit pauperes:ſz diuites reddit. Nā cū gs debitū iuſtitie ſue reddiderit:deo nihil p̄ſtat:ſz ſibi lucruz ſue ſalutis acgrit. Pnīa.n.coꝛ emūdat:ſenſus illumīat:ꝛ ad ſuſceptionē xp̄i p̄parat humana p̄cordia. vñ ſubiungit. Appropiquauit.n.regnū celoꝛ. HIERO. Prius baptiſta ioānes regnum celoꝛ p̄dicat:vt p̄curſor dñi hoc honorēť p̄ uilegio. CHRI. in ho. Ideoq; qō nūq̄ iudei audierant neq; ēt a prophetis celos ꝛ regnum qō ibi ē p̄dicant:ꝛ nihil decetero ō terra dicit. Sic ḡ ex nouitate coꝛuz q̄ dicunť erigit cos ad querēdū eū qui p̄dicať. REMI. Regnuz aūt celoꝛ quatuoꝛ modis dī xp̄s:ſm illud luce.iy. Regnū dei intra vos ē. Sancta ſcriptura:ſm illud matth.y. Auferet a vobis regnum dei:ꝛ dabiť genti faciēti fructum eius. Sancta eccl'ia:ſm illud matth.xxv. Simile ē regnum celoꝛum decem vginibus. Supnū ſoliū:ſm illud matth.viy. Multi veniēt ab oriēte ꝛ occidēte:ꝛ recumbent in regno celorū. ꝛ hoc totum hic pōt itelligi. GLO. Dicit aūt. Appropinquauit.n.regnum celoꝛum:qz niſi appropīquaret nemo redire poſſz:qz īfirmi ꝛ ceci:via q̄ ē xp̄s carebāt. AVGV. ō con. euan. Hec autē vba ioannis alij euāgeliſte pretermiſerunt. Jam vo quod ſequiť. Dic ē qui dictus eſt p Eſaiam ꝓphetā. di. Uox cla.ī deſ.rec. facite ſemitas eius.ambigue poſitum ē:nec elucet vtꝛ ex pſona ſua euangeliſta comme moꝛauit:an ad hec vba eiuſdē ioānis ſecutus adiūxerit: vt totū hoc ioannes dixiſſe itelligať. Pniam agite. appro. enī reg.celoꝛ. Dic ē.n.ꝛc. Neq;.n. hoc mouere dī qz ñ ait. Ego ſū:ſz hic eſt. Nā ꝛ mattheus dixit. Inuenit hoīez ſedētem ī teloneo:ꝛ nō dixit. Inuenit me.qō ſi ita ē nō ē mirꝛ ſi ꝛ iterrogat⁹ qd dſet ō ſeipo:ſic narrat ioannes euāgeliſta:rūdit: Ego voꝛ clamātis ī deſto. GRE. in ho. Scīť aute quia vnigenit⁹ fili⁹ vbū pr̄is vocať: ſm illud. In p̄ncipio erat vbum. Ex ipa aūt nr̄a locutione cognoſcimur:qz voꝛ ſonat vt vbum poſſit audiri. Aduētū itaq; dñi ioannes p̄currēs voꝛ dicit:qz p ei⁹ myſterium pr̄is vbum ab hoībus audiť.

CHRY. ſup matth. Uoꝛ ēt ē ſon⁹ cōfuſus nl'ū ſecretū coꝛdis oñdēs:ſz hoc tm̄ō ſignificās:qz vultaliqd dſe ille q clamat. Uerbū aūt ē ſmo myſteriū coꝛdis apiēs. Adhuc voꝛ iter hoīes ꝛ aīalia cōis ē:vbū aūt ē hoīuz tm̄. Jō ḡ ioannes dict⁹ ē voꝛ nō vbū:qz p cū ōs ſua ꝓfilia nō demſtrauit: ſz hoc ſolū q⁹ de⁹ aliqd facere ī hoīb⁹ meditabať:poſtea aute p filiū ſuū pleniſſime myſteriū ſue volūtatis apuit. RA. Qui recte voꝛ clamātis ob foꝛtitudinē p̄dicatiōis dī. Tribus aūt modis clamoꝛ accidit:hoc ē ſi lōge poſitus ē cui loquať:ſi ſurdus:ſi p īdignationē:ꝛ hec humano generi accidērūt. GLO. Est igiť ioānes q̄ſi voꝛ vbi clamātis. verbū.n.clamat ī voce.i.xp̄s ī ioāne. BEDA. Sic ēt clamauit ī oīb⁹ q a p̄ncipio aliqd diuinit⁹ dixerūt:ꝛ tñ iſte ſolus ē voꝛ:qz p cū p̄ñs vbum oñdiť quod alij longe nūciauerunt.

GRE. Ipſe aūt ioannes ē clamās ī deſto:qz derelicte ac ōſtitute iudee ſolaciū redēptoris ānūciat. REMI. Quā tū aūt ad hiſtoriā attinet:in deſerto clamabat:qz remotus erat a turbis iudeoꝛ. Quid āt clamet:inſinuat cū ſubiūgit. Parate viā dñi. CHRI. ſup matth. Sic̄.n. magno regi ī expeditionē vēturo p̄paratores p̄cedūt q ſordida abluūt: dirupta cōponūt:ſic ꝛ dñm nr̄m p̄ceſſit ioānes:q ab humanis coꝛdib⁹ pnīe ſcopis pctōꝛ ſordes eyceret:ꝛ q diſſipata fuerāt ſpiritualiū p̄ceptoꝛ ordinatōe cōponeret. GRE. ī ho. Omnis aūte qui fidē rectā ꝛ bona opa predicat:dnō ad coꝛda audiētiū viā pat. Rectas dño ſemitas facit:dū mundas ī aīo cogitatōes p ſmonē bone predicationis formaт.

GLO. Uel fides ē via qua vbum ad coꝛ deſcendit: cum moꝛes in melius mutanť:fiunt ſemite recte.

¶ Ipſe aūte ioānes habebat veſtimentū de pilis camelorꝛ:ꝛ zonā pelliceā circa lūbos ſuos. Esca aūte eius erat locuſte:ꝛ mel ſilueſtre.

CHRI. in hom. Poſtq̄ oñdit qz ipſe ē voꝛ clamātis in deſto:prudenter ipſe euangeliſta ſubiunxit. Ipſe aūt ioannes. In quo oñdiť que ſit vita ipſius:nam ipe qdem teſtificabať ō xp̄o:vita aūte ei⁹ ō ipo. nemo aute pōt eē alter⁹ teſtis idoneus:niſi fuerit fidelis. HILA. Fuerat.n. p̄dicāti ioanni ſicut locus oppoꝛtunioꝛ:ita ꝛ veſtitus vtilioꝛ:ꝛ cibus aptioꝛ. HIERO. De pilis.n. camelozuz habebat veſtimentū:non ō lana:aliud auſtere veſtis indicium ē:aliud luxurie molioꝛis. CHRY. ſup matth. Seruis aute dei non conuenit hr̄e veſtimentum ad ſpēm viſionis vl'ad carnis delectamentū:ſz tm̄ tegumentum nuditatis.habebat enim ioānes veſtē nō mollē neq; delicatā:ſz cilicinaz: graue ꝛ aſperā:ꝛ conterentē coꝛpus potius q̄ fouentem: vt ō vtute aīe eius ipſe hīt⁹ coꝛporis loqueretur. Sequtur. Et ço. pelli. circa lū. ſuos. Conſuetudo enim erat apud iudeos vt çonis laneis vterent:iō iſte quaſi durius aliquid facere volens çona pellicea cingebatur. HIERO. Pozro qō ſequitur. Esca eius erat locuſte ꝛ mel ſilueſtre. Habitatoris ſolitudinis congruum eſt vt non delicias cibozum: ſed neceſſitates humane carnis expleret. RABA. Tenui victu cōtentus ꝛ ex minutis volatilibus ꝛ melle inuento i truncis arboꝛum. In dictis aūt arnulphi galliarum epi reperimus minimū genus locuſtarum fuiſſe ī deſerto iudee: q̄ coꝛpuſculis in moduz digiti manus exilibus ꝛ breuibus

in herbis facile capiunt: coctecq; in oleo pauperē pbēt gustū. Silr narrat in code defto eē arbores hūtes lata folia ⁊ rotūda: lactei coloris ⁊ melliti saporis: q̄ nā fragilia manib⁹ fricant ⁊ edunt. Et hoc ē qō mel silueſtre dr. REMI. Sub hoc aūt habitu veſtimēto⁹ ⁊ vilitate cibo⁹ oñdit se peccata toti⁹ gñis hūani deflere. RABA. Poteſt ⁊ hīt⁹ ⁊ gust⁹ eius qualitatē interne cōuersatōis exp̄mere. nā austeriozibus vtebat indumētis: q⁹ vitā peccātiū increpauit. cona q dē pellicea q̄ cinct⁹ fuit ⁊ helias: mortificationis idicium ē. RA. Locustas ⁊ mel silueſtre edebat: q⁹ dulcis sapiebat turbis p̄dicatio ei⁹: ſz citi⁹ finē sortita ē. i melle. n. dulcedo: i locustis ē alacer volat⁹: ſz cito decidu⁹. REMI. Per ioānez aūt q dei gr̄a interp̄tat signific⁹ xp̄s q mūdo gr̄az attulit. p vestimētū illi⁹ designat eccl̄ia gētiū. HILA. Cū exuuys imūdaꝝ pecudū qb⁹ gētiles pes existimāt: xp̄i p̄dicato⁹ iduc⁹: fitq; scificatū hītu ꝓphetali gegd i eis vl'iutile fuerat: añ vl' sordidū. çone āt pctio: efficax i oē op⁹ bonū ē appat⁹: vt ad oē mīsteriū xp̄i sum⁹ accicti. In esum etiā eligūt locuste fugaces boiumq;: ⁊ ad oēz aduētū nr̄i sensū euolātes: nos. s. q ab oi ſmone ⁊ ogressu ipsis qbusdā corpuz saltib⁹ efferebamur volūtate vagi: i opib⁹ iutiles i vbis q̄ruli: sede pegrini: nūc sum⁹ scōꝝ alimonia: ⁊ societas ꝓphetarū electi sil'cū melle silueſtri: dulciſſimū ex nob cibū nō ex alearys legis: sed ex trūcis silueſtriū arboꝝ p̄bituri.

¶ Tunc exibat ad eū hierosolyma ⁊ ois iudea ⁊ ois regio circa iordanem ⁊ baptizabant ab eo in iordane cōfitentes peccata sua.

CHRI. sup matth̄. Cōuersatione ioānis exposita: conuenīter subiūgit. Tūc exibat ad eū ⁊c. ap̄li⁹. n. resonabat cōuersatio vite ei⁹ i heremo q̄ vox clamoris ip̄ius. CHR. in ho. Erat. n. mirabile i humano corpe tāta patiētiaz videre: qō ōniqz ⁊ iudeos magis attrahebat: magnū heliā i eo videntes. Cōferebat aūt ad stupoꝛē q⁹ dereliquerat eos gr̄a ꝓphetaꝝ: ⁊ post longū tp̄s reuersa videbat ad eos. Predicationis ēt modus ītutatus ad id ꝓderat: nibil. n. assuetoꝝ apō alios ꝓphas audiebāt: puta p̄lia ⁊ victorias babyloni⁹ as ⁊ p̄sas: ſz celos: ⁊ qdē illic regnū ⁊ suppliciū gehēne. Dic aūt. Tūc exi. ad eū hieroso. ⁊ ois iu. ⁊ ois re. cir. ior. ⁊ bapti. ab eo in ior. GLO. Baptismo p̄currēte: nō pctā dimittēte. REMI. Baptism⁹. n. ioānis figurā gerebat cathecuminoꝝ: nā sic modo cathetiçant pueri: vt dignifiant sacrāto baptismatis: ita ioānes baptiçabat vt baptiçati ab eo: postea deuote viuēdo digni fierent accedere ad xp̄i baptismū. In iordane aūt baptiçabat: vt ibi apiret ianua regni celestis: vbi dat⁹ ē adit⁹ filys isr'l terrā ꝓmissiōis ītrādi. Segtur. Cōfitētes pctā sua. CHRY. sup matth̄. Ad ꝓpationē enī scītatis ioānis gs poterat arbitrari se iustū: Sicut. n. vestis cādida si fuerit posita iuxta niué ad ꝓpatiōez niuis sordida inuenit: sic ad cōpationē ioannis ois homo videbat ītundus: ⁊ iō pctā sua confitebant. Cōfessio aūt peccatoꝝ testimoniū ē ꝓscie timētis deū. Perfect⁹. n. timō soluit oēz pudorē. Illic aūt turpitudo ꝓfessionis aspicit: vbi futuri iudicy pena non credit. Et q⁹ ipsū erubescere pena ē grauis: iō iubet nos de⁹ ꝓfiteri pctā nr̄a: vt verecūdiā patiamur p pena: nā ⁊ bocip̄m ps iudicy ē. RABA. Bñ aūt g baptizādi erāt exire ad ꝓphām dicunt: q⁹ nisi qs ab infirmitate recedat: pompe diaboli ac mundi illecebris abrenunciet: baptismum salubre cōseq non poterit. Bene aūt i iordane g ōscēsio dicitur baptiçabāt: q⁹ de superbia vite ad humilitatē ve confessionis descēderant. Exēplum autē iam tūc ꝓfitēdi pctā: ac meliorē vitā ꝓmittēdi baptiçādis dabat.

¶ Videns autē multos phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ venientes ad baptismū suum dixit eis: pgenies vipaꝝ quis ōmōstrauit vobis fugere a ventura ira? Facite g fructū dignū pnie. Et ne velitis dicere intra vos p̄em habemus abraā. Dico eiz vobis. qm̄ potēs ē deus de lapidibus istis suscitare filios abrae. Jā. n. securis ad radicē arboris posita ē. Omnis ergo arbor q̄ nō facit fructū bonum excidetur ⁊ in ignem mittetur.

GREGO. i pasto. Pro q̄litate audiētiū formari dz ſmo doctoꝝ: vt ⁊ ad sua singulis cōgruat: ⁊ tamē a cōis edificationis arce nūq; recedat. GLO. Unū neče fuit vt post doctrinā quā ioānes turbis tradiderat: euāgelista ēt illius doctrie faceret mētionē q̄ īstruxit eos g puectiores videbāt. Et iō dicit. Videns āt mul. fari. ⁊ saduce. ve. ad bapti. suum ⁊c. ISIDO. i li. etymo. Pharisei ⁊ saducei iter se ōry sunt. nā pharisei ex hebreo in latinū iterp̄tant diuisi: eo q⁹ traditionū ⁊ obſuationū iustitiā p̄ferūt: vñ diuisi vocāt a ppl'o q̄si p iustitiā. Saducei iterp̄tant iusti: vedicāt. n. sibi qō nō sūt: corpoꝝ resurrectionē negāt: ⁊ aīaz cū corpe iterire p̄dicāt. Di tñ gnqz libros legis recipiūt: ppharū vaticinia respuūt. GLO. Dos g̃ g iter iudeos maiores videbāt: videns ioānes ad baptismū suū venire: dixit eis. Progenies viperaꝝ: qs vob ōmōstrauit fugere a vētura ira? REM. Ex ōsuetudo scripturaꝝ ē ab imitatōe opeꝝ noia ponere: ſm illud. Pr̄ tu⁹ amoreꝰ: sic ⁊ isti ab imitatōe viparū ꝓgenies viparū dicūt. CHRY. sup matth̄. Sic. n. artificiosus medic⁹ si viderit egrotātis colorē: itelligit spēz passionis: sic ioānes veniētiū ad se phariseoꝝ prauas cogitātōes itellexit: fortitan enī apō se cogitauerūt. Imus ⁊ ꝓfitemur pctā nr̄a: nullū laborē nob ponit: baptiçamur: ⁊ ꝓsequmur idulgentiā pctōꝝ. Insipiēs: nūqd fcā digestiōe īpuritatis ñ ē necia sūptio medicine? sic multa diligētia necia ē hoī post querionez ⁊ baptismū: vt vulnus pctōꝝ pfecte sanet: iō dic. Progenies viparū. Nā. n. viparū ē: q⁹ statī cū momorderit hoīez currit ad aquā: quā si nō īuenerit morīt: iō istos dicebat ꝓgenies viperaꝝ: q⁹ pctā mortifera ꝓmittētes currebāt ad baptismū: vt sic vipe p aquam tñ picula mortis euaderēt. Jtē viparuz nā ē rūpe viscera matꝝ suaꝝ: ⁊ sic nasci. q̄ñ q̄ iudei assidue pseq̄ntes ꝓphas corrupūt matrē suā synagogā: iō ꝓgenies viparū nūcupant. Jtē vipe a foris speciose sūt ⁊ q̄si picte: intus aūt veneno replete: ita ⁊ isti pulchritudinē scītatis ostē debāt i vultu. REMI. Cū g dr. Quis demſrauit vob fugere a vētura ira? subaudiť nisi ds. CHRI. sup matth̄. Uel gs vob demſrauit: nū Ysaias ꝓpha? absit: Si. n. ipe vos docuisset nō spē i aqua poneretis tñ: ſz ēt i opib⁹ bonis. ille. n. dicit. Lauamī ⁊ mūdi estote: auferte negtiā ab aīab⁹ vr̄is discite bñfacere. Nūqd ēt dauid dicēs. Lauabis me ⁊ sup niué dealbabor? absit. ille. n. sic dicit postea. Sacrificiuz ds spūs otribulatus. Si g̃ esſetis discipuli dauid: cū gemitu ad baptismū veniretis. REMI. Si vo quis ōmōstrabit: sub futuro legat tēpore: is ē sensus. Quis doctor: gs p̄dicator dabit vobis consilium: vt possitis euadere irā eterne damnationis? AUG. i li. de ci. dei. Deus aūt ꝓpter q̄dā opeꝝ silitudinē: nō pp affectionū ifirmitatē ſm scripturas irascitur: nec tñ vlla passiōe turbat. hoc. n. vbū vidicte vsurpauit effect⁹: nō ille turbulētus affect⁹. Si g̃ vultis effugere facite dignū fructū pnie. GRE. in ho. In gb⁹ vbis nondū ē: q⁹ nō solū fructū pnie: ſz dignos pnie admonet eē faciēdos. Sciēdū. n. ē: q⁹ qsqs illicita nulla ꝓmisit: huic iure cōcedit vt licitis vtat. At siqs i culpā lapsus ē: tāto a se debet licita abscidere q̄nto se memit ⁊ illicita ꝓpetrasse. Uniuscuiusq; ergo cōsciētia conuenit: vt tanto maiora querat bonorum operū lucra p pniam: q̄nto grauiora sibi intulerit damna p culpam: ſz iudei ō gñis nobilitate gloriātes: iccirco se agnoscere pctōres nolebant: q⁹ de abrae stirpe descenderant: ⁊ iō eis recte dicit. Et ne velitis dicere intra vos: patrez ba

bemus abraã. CHRI.in ho. Dec aũt dixit nõ ꝓhibẽs illos dꝛe exillo se eẽ:ſz ꝓhibet ī hoc ꝓfidere:vtuti aie nõ inſiſtẽtes. CHRI.ſup matth. Quid.n. ꝓdeſt ei quẽ ſozdidãt mozes gnãtio clara:aut qd nocet illi gnãtio vilis quez mores adoznãt:Melius ẽ.n.alicui vt ī eo gl'ient pentes qꝛ talẽ filiũ hñt:q̃ vt ipſe in pentibus glozieť. Sic ꝛ vos nolite gl'iari dicẽtes:qꝛ pꝛem habem⁹ abraaz: ſed magis erubeſcite:qꝛ fily eſtis ei⁹:ꝛ ſcitatis eius nõ eſtis heredes. De adulterio.n.natus vꝝ g nõ aſſimilat pꝛem. Parẽtũ igť gl'iam excludit dicẽs:Et ne velitis dicere. RABA. Quia g̃ ꝑco vitatis ad dignũ pnie fructũ faciẽdũ eos incitare volebat: ad humilitatẽ ꝓuocabat:ſine qua nullus penitere põt:ſubdẽs. Dico.n. vo.qm̃ po.ẽ de⁹ de lapi.iſtis ſuſci.fi.abrae. REM. Ferť q⁹ in eo loco ꝑdicauit ioãnes circa iozdanẽ:vbi iubente ðo .xy. lapides ð medio alueo iozdanis ſublati poſiti ſũt. potuit g̃ fieri vt hos demõſtrando oꝛet. De lapidibus iſtis.

HIERO. In quo dei idicat potẽtiã:q⁹ g ð nihilo cuncta fecerat:poſſet ꝛ ð ſaxis duriſſimis ꝑpl̃z ꝓcreare. Prima.n. ſũt rudimẽta fidei credere deũ poſſe qcqd voluerit:ex lapidib⁹ aũt gnãri boies ſi'le ẽ ei q⁹ ex ſara ꝓceſſit iſaac.vñ ꝛ ꝓpheta dicit. Aſpicite ad petrã ð qua exciſi eſtis. Dui⁹ igť ꝓphetie eos memozes faciẽs mõſtrat q⁹ poſſe ẽ nũc ẽt ſi'le fieri. RABA. Uel alter. Lapidũ noſe gẽtes ſignificate ſũt: q̃ lapides coluerũt. CHRI.ſup matth. Itẽ lapis durus ẽ ad opus:ſz cũ factũ fuerit op⁹ ex eo deficere neſcit:ſic ꝛ gentes cũ difficultate crediderũt qdẽ:tñ credẽtes ꝑmanent in eternũ ī fide. HIERO. Lege eçechi. Auferã ingt a vob coꝛ lapideũ:ꝛ dabo vobis coꝛ carneũ:in lapide duritia:ī carne molitudo mõſtrať. RAB. De lapidib⁹ g̃ fily abrae ſuſcitati ſũt:qꝛ dũ gẽtiles ī abrae ſemĩe.i.ī xp̃o crediderũt ei⁹ fily facti ſũt:cui⁹ ſemini ſũt vniti. Segť. Jã.n.ſecuris ad radicẽ arbozis poſita ẽ. CHR.ſup matth. Securis ẽ acutiſſima ira ꝓſumationis q̃ totũ ꝑciſura ẽ mũdũ. Sz ſi poſita ẽ: q̃re nõ ꝑcidit:qꝛ rõnabiles ſũt arbozes:ꝛ ī ptãte hñt facere bonũ aut nõ facere:vt videtes ad radices ſuas poſitã cẽ ſecurĩ:timeãt ꝛ faciãt fructũ. Ergo ðnũciatio ire qð ẽ ſecuris poſitio:ꝛſi ī malis nihil agat:tamẽ a malis ſegregat bonos.

HIERO. in ho. Uel ſecuris ẽ ꝑdicatio euangely iuxta hieremiã q vbũ dñi cõpat ſecuri cedẽti petram. GRE. in ho. Uel ſecuris eſt redẽptoꝛ nr̃ qui velut ex manubꝛio ꝛ ferro ex diuinitate conſtans ꝛ humanitate:teneť ex hũanitate:ſz incidit ex diuinitate:q̃ vz.ſecuris ad radicẽ arbozis poſita ẽ.qꝛ ꝛſi ꝓ patientiã expectat:videť tamẽ quid fact⁹ra ẽ:Omnis.n.ar.q̃ nõ facit fru.bo.excideť. ꝛ in ig.mitteť. Quia vnuſq̃ſq⁹ puerſus patã citi⁹ gebẽne ꝓcrematiõez inuenit:qui h̃ fructum boni opis facere cõtẽnit. Securim autẽ nõ iuxta ramos poſitã:ſz ad radicẽ dicit:cum.n.maloꝛ fily tollũť:rami ifructuoſe arbozis abſcidũť:cum vo tota ſil' ꝓgenies cum pente tollit:infructuoſa arboꝛ a radice abſciſa eſt:ne iã remaneãt vnde ꝓaua iteruz ſoboles ſuccreſcat

CHRI.in hom. Cũ aũt dicit. Dis.excludit ꝑmatuz g ẽ a nobilitate:q̃ſi dicat. Etſi nepos fueris abrae ſuſtinebis penam ſine fructu manẽs. RA. Quatuoꝛ autẽ ſũt ſpẽs arbozũ:quaꝛ vna tota ẽ arida:cui aſſilãnť pagani:altera viridis ſz ſine fructu:cui aſſilãnť hypocrite:tertia viridis ꝛ fructuoſa ſed venenoſa:cui aſſimilanť beretici: q̃rta viridis ẽ ꝛ fructũ bonũ gignit:cui aſſimilanť viri catholici. GRE. in hom. Jgiť dis arboꝛ nõ faciẽs fructũ bonum excideť ꝛ ī ignẽ mitteť:quia patam gebenne concremationẽ inuenit: qui h̃ boni operis fructum facere contemnit.

¶ Ego qdẽ baptizo vos in aq̃ in pniam: q autem poſt me venturus ẽ fortior me ẽ:cui⁹ nõ ſũ dign⁹ calciamẽta portare. Ipſe vos baptizabit in ſpũ ſcõ ꝛ igni. Cuius vẽtilabrũ in manu ſua:ꝛ pmundabit areã ſuã: ꝛ cõgregabit triticum in boꝛreuz ſuum paleas autẽ comburet igni ieꝛtinguibili.

GLO. Quia ī ꝑcedẽtib⁹ vbis ioãnes explicauerat quod ſupꝛa ſũmarie ð agenda pnĩa ꝑdicauit:reſtabat vt ẽt diſtinctius ꝑdicaret qð ð regni celoꝛ appꝛopinquatõe iam diꝛexerat:ꝛ iõ dicit. Ego quidẽ bapti.vos in aq̃ in pniam. GRE. in hom. Joannes non ī ſpũ ſed in aqua baptiçat:qꝛ petã ſoluere nõ valebat coꝛpoꝛa qdẽ p aquã lauat:ſz tñ aĩas p veniaz nõ lauat. CHRI.i ho. Cũ.n. nondũ eẽt oblata hoſtia: neqz pctm̃ ſolutũ eẽt:nec ſpũs deſcẽdiſſet ī aquam: q̃lr̃ fieret remiſſio pctõꝛ: Sz qꝛ iudei neq̃q̃ ꝓꝑa ſentiebãt pctã ꝛ hoc erat eis cã maloꝛ:aduenit ioãnes ī cognitiõez eos diuicẽs ꝓꝑoꝛ pctõꝛ pniaz memoꝛãdo. GRE. in ho. Cur g̃ baptiçat g pctã nõ relaxat:niſi vt ꝑurſiõis ſue oꝛdinẽ ſuans g naſcituꝛ naſcẽdo ꝓuenerat:baptiçatuꝛ quoqz dñz bapti çãdo ꝓueniret. CHRI.ſup matth. Uel miſſus erat ioannes ad baptiçãdũ vt ad baptiſmũ veniẽtib⁹ pniaz fily dei ī coꝛpe ꝑdicaret:ſic ipe teſtať alibi dicens:vt manifeſteť in iſrl̃:iõ ego veni ī aqua baptizare. AVG. ſup ioã. Ul'ió baptiçat:qꝛ oꝑtebat baptiçari xp̃m. Sz q̃re ſi ſol⁹ ipe baptiçatus ẽ a ioãne ſi ad hoc miſſus erat ioãnes p quẽ baptiçareť xp̃s:Quia ſi ſolus dñs baptiçat⁹ eẽt baptiſmate ioãnis: nõ deeẽnt g putarẽt baptiſmũ ioãnis maiorem eẽ q̃ baptizmuz xp̃i:vſqz adeo:vt ſol⁹ xp̃s eo baptiçari meruiſſz. RA. Uel iõ baptiçat:vt penitẽtes hoc ſignaculo ab ĩpenitẽtib⁹ ſecernẽdo ad baptiſmũ dirigat xp̃i. CHRI.ſup matth. Qꝛ g̃ ꝓꝑ xp̃m baptiçabat:iõ ad xp̃m veniẽtib⁹ ipm ꝑdicat apparituꝛ:ꝛ eminẽtiã ptãtis ei⁹ ãnũciat dicẽs. Qui ãt poſt me vẽtur⁹ ẽ:foꝛtioꝛ me ẽ. REM. Sciẽdũ ẽ aũt q⁹ quinqz modis venit xp̃s poſt ioãnẽ:naſcẽdo:ꝑdicãdo: baptiçãdo: moꝛiẽdo:ꝛ ad iferos deſcẽdẽdo. Et pulchꝛe dñs dꝛ foꝛtioꝛ ioãne:qꝛ ille purꝛ hõ.h̃ vẽ ös ꝛ hõ. RA. Ac ſi ioãnes dicat. Ego qdẽ foꝛtis ſũ ad pniam ĩuitando:ille ptã remittendo: ego regnum celoꝛum ꝑdicando:ille donando:ego in aqua baptiçando:ille in ſpũ .CHR. in ho. Cum autem audieris: Quia foꝛtioꝛ me ẽ:ne eſtimes ꝑm ꝓpationẽ me hoc dꝛe: neqz.n. ĩter ꝓuos illi⁹ oꝛdinari ſuz dign⁹ vt viliſſimã miſteꝛy ſuſciperẽ ꝓticulã. vñ ſubdit. Cui⁹ nõ ſũ di.calci. poꝛtare.

HILA. Aꝑlis.n. circũferẽdo ꝑdicationis gl'iaz derelinquẽs gb⁹ ſpecioſis pedib⁹ pacẽ dei erat debituz nunciare.

CHR. ſup matth. Uel ꝓ pedes xp̃i ĩtelligere poſſumus xp̃ianos:ꝑcipue apl̃os ceteroſqz ꝑdicatoꝛes ĩter quos erat ioanes baptiſta.calciamẽta aũt ſũt ĩfirmitates gb⁹ opit ꝑdicatoꝛes. Dec g̃ calciamẽta xp̃i oẽs ꝑdicatoꝛes poꝛtãt:ꝛ ioãnes ẽt poꝛtabat:ſz ſe dignũ nõ eẽ poꝛtare ꝓnũciat:vt maioꝛẽ oſideret gꝛaz xp̃i meritis ſuis. HIERO. ī alio euangelio ait. Cui⁹ nõ ſuz dign⁹ ſol.coꝛꝛi:calciamẽti.hic humilitas: ibi miſteriũ demꝛať:qꝛ xp̃s ſpõſus ſit:ꝛ ioãnes nõ mereať ſpõſi coꝛꝛigiã ſoluere:ne voceť dom⁹ eius iuꝛ legẽ moyſi:ꝛ exẽplũ ruth dom⁹ diſcalciati. CHR. ſup matth. Qꝛ vo nemo põt dare digni⁹ bñficiũ q̃ ipe ẽ: nec facere alteꝛ qð ipe nõ ẽ:recte ſubdit. Ille vos baptiçauit ī ſpũſcõ ꝛ igni. Joãnes qdẽ cũ ſit coꝛpalis:ſpirituale baptiſmũ dare nõ põt:ſz baptiçat in aq̃ q̃ coꝛp⁹ ẽ.ꝛ iõ coꝛp⁹ cũ coꝛpe baptizat.xp̃s ãt ſpũs ẽ:qꝛ deus ẽ.ſpũs ẽt ſanct⁹: ſpũs ẽ: aĩa quoqz ſpũs ẽ. iõ ſpũs cũ ſpũ ſpiñ nr̃m baptiçat. Baptiſmus aũt ſpiritus ꝓficit:qꝛ igrediẽs ſpũs circũplectiť ĩ aĩaz ꝛ quaſi muro quodã ĩexpugnabili circuit eã:ꝛ nõ ꝑmittit vt carnales ꝓcupiſcẽtie ꝑualeãt ꝓtra eã.nõ qdẽ facit vt caro nõ cõcupiſcat:ſz tz aĩam vt ei nõ cõſentiat. Et qñ xp̃s iudex eſt:baptiçat in igne.i.in tẽtationibus:ī igne aũt baptiçare non põt hõ purus. Ille.n.tentandi hz lñiaz qui renumerãdi hz ptãtẽ. hic autẽ baptiſmus tribulationis.i.ignis comburit carnẽ vt nõ germinet cõcupiſcẽtias.nã caro ſpiritales qdẽ penas nõ timet:ſed carnales. Ideo ergo dñs ſup ſeruos ſuos carnales tribulatões mittit:vt timens anguſtias ſuas caro non concupiſcat malũ. Uides g̃ qꝛ ſpũs repellit ꝓcupiſcẽtias:ꝛ ꝑua

re nō sinit:ignis aute ipsas cōcupiscentiaꝝ radices cōburit.
HIERO. Uel in spūscō ⁊ igni qz ignis ē spūscūs quo descēdēte sedit q̄si ignis supza singulos aplōꝝ. Et ipletus est sermo dñi dicētis. Ignē veni mittere ī terram:siue qz ī pnti spū baptiçamur:⁊ in futuro igni:sm illō apl'i. Uniuscuiusq; opus q̄le sit ignis ꝓbabit. CHRI. in ho. Nō aūt dicit. Dabit vobis spiñscñ:sz baptiçabit vos in spūscō copiā gr̄e metaphozice oñdēs. Per hoc etiā mōstrat q; sola volūtate ēt in fide īdiget ad iustificādū nō laborib⁹ ⁊ sudorib⁹. ⁊ sic̄ facile ē baptiçari:ita facile ē per eū transmutari ⁊ fieri meliores. In igne vero vehemētiā gr̄e q̄ vincī nō possit demōrat:⁊ vt ītelligat q; siles antigs ⁊ magnis ꝓphetis:repēte suos faciet; ꝓpter hoc.n.ignis meminit:qz plures visionū ꝓphetaliū per ignē apparuerūt. CHRI. sup matth. Patz ḡ q; baptism⁹ xp̄i nō soluit ioānis baptismū. sz in se iclusit.g.n. baptiçat in noīe xp̄i:vtrūq; baptismū hz:⁊ aq̄ ⁊ spūs:qz xp̄s et spūs erat ⁊ corp⁹ suscepit:vt ⁊ corpale ⁊ spūale baptisma daret. Joānis aūt baptismus nō icludit in se baptismū xp̄i:qz qō min⁹ ē maius ī se icludere nō pōt. Jō apls cū inuenisset quosdā ephesios ioānis baptismate baptiçatos:iterum baptiçauit eos in noīe xp̄i:qz in spū nō erāt baptiçati: qm̄ ⁊ xp̄s utez baptiçauit eos q; a ioāne fuerāt baptiçati:sic̄ sermo ioannis demōrat dicēs. Ego vos baptiço in aq̄: ille vos baptiçabit in spū. nec videbat iterū baptiçare:sz semel.qz.n.amplio⁹ erat baptisma xp̄i q̄s ioānis nouū dabat ⁊ nō iteratuz:
HYLA. Salutis igr̄ nr̄e ⁊ iudicy tps designat in dño dicēs: Bapti.vos in.s.s.⁊ igne:qz baptiçatis in spūscō reliquū sit ꝓsumari igne iudicy. vñ subdit. Cui⁹ vētilabz in manu sua. RA. Per vētilabz:i.palcā discretio iusti examinis de signat:qō hz dñs in manu.i.in ptāte: qz pr̄ oē iudiciū dedit filio. Segt. Et pmūdabit areā suā. CHRI. sup matthēū. Area.i.eccl'a:horreū vo regnū celeste:ager aūt h̄ mūdus. Mittens ḡ dñs aplos ceterosq; doctozes q̄si messozes: ꝑcidit oēs gētes de mūdo ⁊ in areā ecclie ꝓgregauit. hic ḡ triturādi sum⁹:h vētilādi.oēs.n.hoies in reb⁹ carnalibus ōles ctantur sic̄ grana ī palea: sz g fidelis ē ⁊ boni cozdis hz medullā:mox vt leuiter tribulat⁹ fuerit:negligēs carnalia curit ad dñm:si aūt modice fidei fuerit:vix cū grādi tribulatione. Qui aūt oīno īfidelis ē ⁊ vacuꝰ q̄stūcunq; cōtritus fuerit:nō trāsit ad deū. Triticū aūt cū pmū triturat⁹ fuerit: iacet cū paleis ī vno loco ꝓfusū:postea āt vētilat vt separet: sic ⁊ ī vna eccl'ia fideles cū īfidelib⁹ habent ꝓmixti:iō mortiet pſecutio q̄si vētus vt vētilabzo xp̄i iactati:qz iā disiūcti fuerāt actib⁹:separet ⁊ locis. Et vide qz nō dixit: Mūdabit areā suā:sz pmūdabit, nec̄e est .n.vt diuersis modis tentet eccl'a:donec pmūdet. Et pmū gdē vētilauerūt illā iudei ō inde gētiles:mō heretici:postmodū quētilabit ātixps. Sic̄ .n.qñ modica ē aura nō pmundat tota tritici massa: sz leuiozes palee iactant:grauiozes aut remanēt:sic et mō modico flatu tētatōis sufflāte pessimi hoies recedūt. Si aūt surrexerit maioz tēpestas:ēt illi q videt ce stabiles sūt exituri. Jō nec̄ia ē tētatio maioz vt pmundet eccl'ia. REMI. Hāc ēt areā.s.eccliā dñs mūdat ī hac vita cū vl' p iudiciū sacerdotū mali ō eccl'ia tollunt: vl' p mortē de hac vita abscīdūtur.
RA. Uel iter aūt aree purgatio in fine pficietur:qñ mittet angelos suos filiꝰ hoīs:⁊ colliget de regno suo oīa scādala.
GRE. xxxiiij. moz. Nā post triturā vite pñtis in q̄ nūc triticū sub paleis gemit:ita illo extremi iudicy vētilabzo tritico paleaq; discernit:vt nec in tritici horreū palee trāseant nec in paleaꝝ ignē horrei grana dilabant. ⁊ hoc est qō segt. Et ꝓgre.triti.suū ī hoz.pales aūt ꝓbu.igni inextī. HYLA. Triticū suū pfectos.s.credētiuz fructꝰ dic̄ celestib⁹ horreis recōdēdū:paleas vo īfructuosoꝝ hoīum inanitatē. RA. Uez ß iter paleas ⁊ çiçania distat:q; palee nō alio q̄ tritico semīe ꝓdeunt:çiçania vo de diuerso. Palee ḡ sunt q fide sacris ībiunt:sz solidi nō sunt:çiçania vo q ⁊ ope ⁊ pfessione secernūt a bonoꝝ sorte. REMI. Ignis aūt īextīguibilis dr̄ pena eterne dānatiōis:siue qz quos sel' suscepit nūq̄ extīguit:sz sp cruciat: siue ad dñiaz ignis purgatozy q; ad tps accedit ⁊ extīguit. AUG. ō ꝓcoz. cuā. Si aūt q̄rit que vba poti⁹ ioānes baptista dixerit:vtꝝ q̄ matthe⁹ an q̄ lucas an q̄ marc⁹ cū dixisse ꝓmemozat:nullo mō hic laborādū cē iudicat:q; pudēter ītelligit ipas sn̄ias cē nec̄arias cognoscē de vītati gbuslibet vbis fuerit explicate. Et in hoc apparet nō debere eos arbitrari mētiri:q̄q; si plib⁹ reminiscētibus rē quā audierūt vel viderūt:nō codē mō atq; eisdē vbis cadē res fuerit īdicata. Quisqs āt dic̄ euāgelistis p spūssancti potētiā hoc potuisse ꝓcedi:vt nec ī gñe verboꝝ nec ī ordine nec ī numero discrepare:nō ītelligit q̄to amplio⁹ euāgelistarū excellit auctas:tāto magis p cos fuisse firmādā cetero⁹ horuz verā loquētiū securitatez. Qz aūt alius dixit. Cui⁹ nō sum dign⁹ calciamēta portare.ali⁹ vo: Calciamēti corrigiam soluere nō vbis tñ:sz ēt re ipa videt aliud ee. Merito ḡ q̄ri pōt:qō hoc ioānes dixerit: Nec̄ etiā videt narrasse q; hoc potuit narrare qō ille q dixit:q; autē aliud:etsi nō est mētit⁹ certe vl' oblit⁹ aliqd ꝓ alio dixisse putabit. Oēz aūt falsitatē abesse ab euāgelistis ōcet:nō solū eaz q̄ mētiēdo ꝓmit:sz ēt eā q̄ obliuiscēdo:ita si ad rē ptinet aliqd aliud ītelligere. Ex vtroq; dcoꝝ recte existimādū ē ioānē vtrūq; dixisse: siue aliud alio tpe siue ꝓfesti. Si aūt nihil ītēdit ioānes cū ō calciamētis dñi diceret:nisi excellētiā ei⁹ ⁊ suā humilitatē qōlibet dcoꝝ dixerit:eādē tñ sniam tenuit:gsqs vbis suis p calciamēto ꝓmemozationē eādē significatiōez humilitatis exp̄ssit. vñ ab eadē volūtate nō aberrauit. Util' ḡ mod⁹ ⁊ mēoxie ꝓmēdādus nō cē mēdaciū cū gsq; volūtatez eius explicat de quo aliqd narrat:ēt dicēs aliqd aliō qō ille non dixit:volūtatē tñ suā explicauit eādē quā ⁊ ille cui⁹ vba cōmemozat. Ita.n.salubziter dicim⁹ nihil aliud cē querēduz q̄ quid velit ille qui loquitur.

¶ Tūc venit Jesus a galilea ī iordanē ad Joānez vt baptizaret ab eo. Joānes autē phibebat eum dicēs: Ego a te debeo baptizari ⁊ tu vēis ad me: Rndens aūt Jesus dixit ei: Sine mō. Sinez de cet nos iplere oēz iusticiaz. Tūc dimisit eum.
GLO. Postq; pdicatōe sui pcursozis xp̄s mūdo pnūciat⁹ ē:tādē q diu latuerat hoīb⁹ se mānifestare voluit. vñ dr̄. Tūc ve.ie.a gali.ī ioz. ad io. vt bap. ab eo. REMI. Est sciēdū q; ī his vbis ōscribūt psone: loca:⁊ tps ⁊ officiū. tēpus cū dic̄. Tūc: RABA. Qñ.s.tricenari⁹ erat:ī quo oñdit nullū vel sacerdotē vl' pdicatozez debere īstitui nisi sit pfecte etatis Joseph tricenari⁹ regimē egypti suscepit. Dauid ea etate regnū īchoauit. Ezechiel sub eodē tpe ꝓphetiam promeruit.
CHRI. ī ho. Quia ēt p⁹ baptismū hūc legē cessare opoztebat:hac etate ad baptismuz venit q; pōt oīa petā suscipere: vt lege fuata null⁹ dicat:qz iō eā soluit qz īplere nō potuit.
CHRI. sup mat. Tūc etiā.s.qñ ioannes pdicauerat: Penitētiā agite:vt ꝓfirmaret pdicatōez ipsi⁹: ⁊ vt testimoniū accipet a ioāne. Sic̄ aūt cū pcesserit lucifer lux solis nō expectat occasū lucifer:sz eo ꝓcedēte egredit: ⁊ suo lumine obscurat illi⁹ cādorē:sic ⁊ xp̄s nō expectauit vt cursum suū ioānes īpleret:sz adhuc eo docēte appuit. REMI. Persone ponūt cū dic̄: Uēit iesus ad ioānē.i.ōs ad hoiez:dñs ad suū:rex ad militē:lux ad lucernā. Loca designāt cū dicit: Galilea ī iordanē. Galilea enī trāsmigratio īterp̄tat. Qui cūq; ḡ vult baptiçari:transmigret de vitys ad vtutes:⁊ veniēdo ad baptismū se humiliet. Jordanis enī īterpretatur descēsus. AUGU. Multa aūt mirabilia in hoc flumine sepius facta cē scriptura sancta cōmemozat:inter cetera dicens: Jordanis conuersus ē retrozsuz. aū gdē retrorsuz aq̄ ꝓuerse fuerāt:mō retrozsuz pcā ꝓuersa sūt: sicut etiā Heliās in iordane diuisionē fecit aquaꝝ:⁊ xp̄s dñs in eodē Jor

dane sepationē opatus ē pctōr. REMI. Officiū designat cū sequit: Ut baptiçaret ab eo. CHRY. sup matthe. Nō vt ipse remissionē peccatorū accipet p baptismū: sz vt sci/ficatas aqs relinqret postmodū baptiçādis. AVG. Salua uator enī iō baptiçari voluit: nō vt sibi mūdiciaz acgreret: sz vt nobis fluenta mūdaret: Ex quo ipe ī aquā demergit: ex eo oīuz pctā abluit aq̄: Nec mir q̄ aquā: boc ē subaz cor palē ad purificandā aīam dicimus puenire: puenit plane: t penetrat ꝓscīe vniuersa latibula. Quāuis enī ipa sit subtilis t tenuis: bñdictiōe tñ xpi facta subtilioz: occultas vite cau/sas ad secreta mētis subtilioze roze ptransit. Subtilioz enī ē bñdictionū cursus q̄s aquar meatus. vñ que ō saluatoris baptismate bñdictio fluxit: tanq̄ fluui⁹ spiritalis oīum gur gitū tractus vniuersoꝝ fontiū venas īplcuit. GHRI. sup matthē. Ad boc aūt ad baptismū vēit: vt q humanā suscepit nām totū humane nāe ꝛueniat impleſſe mysteriū: nā q̄uis ipse nō erat peccator. tñ nām suscepit peccatrices. ꝓptereā etsī p se baptismate nō egebat: tñ in alys carnalis nā opus bēbat. AVG. ī ser. de epi. Jrē ideo baptiçari voluit: qz vo luit facere qō faciēdū oībus impabat vt bon⁹ magister do ctrinā suaz nō tam vbis insinuaret: q̄ actibus exrrceret.

AVG. sup ioannē. Dinc g̃ dignatus est a ioāne baptiçari vt cognoscerēt serui q̄ta alacritate debeant currere ad ba ptisma dñi: qñ ipse nō dedignatus ē accipe baptisma serui.

HIE. Jtē baptiçari voluit: vt baptismate suo ioannis ba/ptisma ꝓbaret. CHRI. in ho: Qz vo baptismus penitē tie erat: t in demrationē delictoꝝ īducebat ne aligs estima ret: q̄ bac rōne xps ad iordanē venit: iō veniēti dixit. Ego a te debeo baptiçari: t tu venis ad me: q̄si dicat. CHRI. su p matthē. Ut tu me baptices: ē idonea rō: vt iustus efficiar: t dignus celo. vt aūt ego te baptiçē q̄ est rō: Dē bonū de celo descēdit ī terrā: nō de terra ascēdit ī celū. HYLA: Deni/q̄ a ioāne baptiçari ꝓbibet vt deus: t ita ī se fieri oportere vt hō edocet. Un̄ seq̄t. Rñdēs aūt iesus dixit ei. Sine mō. Pulchre dixit mō: vt oīderet xpm in aq̄ a ioāne: Joānez a xpo in spū baptiçādū. Siue aliter. Sine modo: vt q forma serui assūpsi: expleā t humilitatē ei⁹: aliogn scito te in die iu dicij meo eē baptismate baptiçādū. vel sine mō: vt dic dñs: bēo t aliud baptisma: quo t baptiçādus sum. Tu me bapti ças in aq̄: vt ego te baptiçē p me ī sanguine tuo. CHRI. sup matthē. In quo etiā oīdit qz postea xps baptiçauit ioan né: q̄uis etiā in apocryphis libris hoc manifeste scriptū sit. Sz mō sine: vt iusticiā baptismatis nō verbis. sz factis adi/pleā: ꝓus suscipiaz: postea ꝓdicabo. Un̄ segtur. Sic. n. decet nos oēm īplere iustitiā: vbi nō hoc significat vt si fuerit ba/ptiçatus adipleat oēm iusticiā: sz sic. i. quēadmoduz baptis/matis iustitiā ꝓus factis īpleuit: postea ꝓdicauit: sic t omnē aliā iustitiaz: ꝑm illud: Cepit iesus facere t docere. Aut ita: sic oportet nos īplere oēz iustitiā sicut iustitiā baptismi. i. sz dispēsatōez humane nāe. Sic. n. impleuit iustitiā nascendi crescēdi t sūū. HYLA. Erat t p eū ois īplenda iustitia: p quē solū lex poterat īpleri. HIER. Nō aūt addidit iustiti am legis siue nāe: vt vtrūq; intelligamus. REMI. Uel sic. Decet nos īplere oēm iustitiā. i. oīdere exēplū ois īplende iustitie ī baptismo: sine quo nō apit aditus regni celestis: vt ēt discāt supbi exēplū būilitatis: vt nō dedignent baptiça/ri ab humilib⁹ mēbris meis: dū viderint me baptiçatū a te ioāne seruo meo. Illa aūt est va humilitas quā comes obe diētia segt: vñ subdit. Tūc dimisit eū. i. ad vltimū assensuz prebuit vt baptiçaret eum.

¶ Baptizatus aūt iesus: ꝓsti ascēdit de aq̄. Et ecce aperti sunt ei celi: t vidit spm̄ dei descendē/tez sicut columbam: t venientem super se.

AVG. ī ser. de epi. Qz vt dcm̄ est cum saluator noster ab luit. iam tunc nr̄m baptismū tota aq̄ mundat: vt secuturis postmodū pplis lauacri gra ministret. Oportuit etiam xpi baptismo ea ōsignari q̄ per baptismū ꝓsequunt fideles/ vñ dr. Baptiçat⁹ aūt iesus ꝓfestim ascēdit de aq̄. CHRI. sup matthē. Factū xpi ad mysteriū ptinet oīuz q postmodū fue/rāt baptiçādi. t iō dixit ꝓsti. Et nō dixit simplr ascēdit: qz oēs q digne baptiçant ī xpo ꝓfestim de aqua ascēdūt. i. pfi/ciūt ad vtutes: t ad dignitatē sublevant celestem. Qui. n. in aquā ingressi fuerāt carnales t fily ade peccatores: ꝓfestiz ō aq̄ ascēdūt spirituales fily dei facti. si aūt qdaz ex sua culpa nihil pficiūt baptiçati: qd ad baptismuz? RABA. Quia g̃ nobis dñs sui corporis ītinctu baptismi lauacrū dedicauit: nobis quoq; post acceptū baptisma celi aditū patere t spm̄ scm̄ dari demrauit. vñ segt. Et apti sunt ei celi. HIERO. Nō reseratiōe electoꝝ: sz spiritalib⁹ oculis sicut t ezechiel in pncipio volumis sui aptos eē cōmemorat. CHRI. sup mat. Si. n. ipa creatura rupta fuisset nō dixisset. Aperti sūt ei. qz qō corporaliter aperit oībus est aptū. Sz dicet aligs qd enī añ oculos fily dei clausi fuerūt celi: q etiaz in terra ꝓsti/tut⁹ erat in celo? Sz sciendū q̄ sic p̄m dispensationē huma nā baptiçat⁹ est: sic p̄m humanā dispēsationez aperti sunt ei celi. Sz aūt nām diuinā erat in celis. REMI. Sz nūqd tūc p̄mo apti sūt ei celi: etiā p̄m humanā nām? fides. n. ecclesie t credit: t tz q̄ nō minus apti sunt ei celi. ante q̄s post. Jdeo g̃ dr: q̄ apti sūt ei celi:: qz oīb⁹ renatis apit ianua regni cele stis. CHRI. sup matthē. Forte. n. erāt īuisibilia q̄dā obsta cula ꝑus q̄bus obsistētib⁹ āie defunctorū nō poterāt introi re celos. Nullā. n. aīaz añ xp̄m arbitror ascēdisse in celū ex quo peccauit Adā: t clausi sunt celi. Sz ecce baptiçato xpo apti sunt tñ. Postq̄s vo tyrānū vicit per crucē: qz nō erant nēcie porte celo nunq̄s claudēdo: nō dicūt angeli: Apite por tas: iā enī erāt apte: sed tollite portas. Uel ī baptiçatis ape/riunt celi: t vidēt ea q̄ sunt ī celo: nō carnalibus oculis vidē do: sz spiritualib⁹ fidei credēdo. Aut ita. Celi sunt scripture diuine q̄s oēs legūt: nō tñ oēs ītelligūt: nisi q fuerint sic ba/ptiçati: vt accipiāt spm̄ scm̄. Unde t apls p̄mit⁹ erāt clause scripture ꝓpha: sz accepto spūscō reserate sunt eis omnes scripture. Tū quocūq; mō ītelligat: celi apti sūt ei. i. oībus pp eū. sic si īperator alicui p alio petēti dicat. Hoc bñficiū nō illi do: sz tibi. i. ꝓpter te illi. GLO. Uel tantus splēdor circūfulsit xp̄m ī baptismo: vt empyreū videret celū reser/tū eē. CHRI. in ho. Si aūt tu nō vides nō īcredulus sis. Eteni in pncipys spiritaliū rer semp sensibiles apparēt vi siones: ꝓpter illos q nullā ītelligētiā icorporalis nāe suscipe p̄nt. vt si postea ñ fiāt: ex bis q̄ semel facta sūt recipiāt fidē.

REMI. Sic aūt oīb⁹ p baptismū renatis apit ianua regni celestis. ita oēs ī baptismate accipiūt dona spūscī. Jō sub/dit. Et vi. spi. dei descē. sic colū. t ve. sup se. AVG. ī ser. de epi. Xps. n. postq̄s nat⁹ est boibus renascit sacris: vt quēad modū tūc eū miramur icorrupta mre ꝓgenitū: ita t nūc su scipiam⁹ illū pura vnda submersuz. filiū. n. genuit mr̄ t ca/sta ē. xp̄m lauit vnda: t scā ē. Deniq; spūscūs q tūc illi ī vte ro affuit: mō eū in gurgite circūfulsit. q tunc Maria castifi cauit: nūc fluēta scificat. Un̄ dic. Et vidit spm̄ dei descendē tē. CHRI. sup mat. Jō aūt spūscūs spēm colūbe suscepit: qm̄ p oīb⁹ aialibus hec cultrix ē charitatis: oēs aūt iustitie spēs: q̄s bñt serui dei ī vitate: p̄nt bre serui diaboli ī sitatōe. Solā aūt charitatē scispūs nō pōt īmūdus spūs imitari. Jō g̃ hāc ꝑuatā spēm charitatis sibi seruauit spūscūs: qz p nul lius testimoniū sic cognoscit. vbi ē spūscūs sic p gr̄az chari tatis. RABA. Signant ēt q̄tuor vtutes in baptiçatis p columbā. Colūba. n. secus fluenta babitat: vt viso accipitre mergat se t euadat. Meliora grana eligit: alienos pullos nutrit: nō lacerat rostro: felle caret: ī cauernis petre nidifi/cat: gemitum ꝓ cantu habet: ita t sci secus diuine scripture fluēta residēt: vt incursum diaboli euadāt. Sanas sn̄as g̃ bus pascant eligūt: nō bereticas: boes qui diaboli fuerūt

pulli.i.imitatores:doctrina nutriūt ⁊ exēplo: bonas sententias lacerādo nō querterunt hereticoꝝ more. ℞a irreconciliabili carēt. In plagis mortis xpi q petra firma ē: nidum ponūt.i.suū refugiū ⁊ spē:sicut etiā aly delectant in cantu: ita ipsi in gemitu ꝓ peccatis. CHRI.in ho.Ueteris etiaꝫ recordat̄ historie.i diluuio apparuit hoc aīal:ramum ferés oliue:⁊ cōem orbis trāsgllitatē annūciās:q̄ oīa typus erant futuroꝝ:Eteni nūc colūba apparet:liberatorē nobis ōmō strans:⁊ ꝓ ramo oliue adoptionem gñi humano affert.

AVG.in ser.de tri.Est aūt in ꝓmptu itelligere cur spūs scūs missus dicat̄:cuꝫ in ipm dñm corꝑali spē velut colūba descēdit:facta est.n.q̄daꝫ creature spēs ex tpe in q̄ visibilr oīderet spūscūs. Nec autē opatio visibilr exp̄ssa:⁊ oculis oblata mortalibꝰ:missio spūssancti dcā est: nō vt appareret iuisibilis eius suba:ſz vt corda hoiuꝫ exteriorib⁹ visis cōmota ad occultā eternitatē ꝑuerterent. Non aūt sic assumpta ē creatura in qua spūscūs apparuit i vnitate.s.psone: sicut assūpta est humana illa forma ex vgine. Neqꝫ eni colūbam beatificauit spiritus:aut sibi in psone siue vnitatem in eternū ꝓiunxit. Proinde quāquā illa colūba spūs dicta sit: vt oīderet ꝑ columbā spm demōstratū: nō tn ita possumꝰ dicere spm scm ⁊ deū ⁊ columbā:sicut dicimꝰ filiū ⁊ deum ⁊ hoiem:nec sicut dicimus filiū agnū dei: nō solū ioanne baptista dicēte:ſz etiā ioāne euangelista videte agnū occisum in apocalypsi.illi qppe visio ꝓphetica nō ē exhibita oculis corporeis ꝑ formas corporeas:ſz in spū per spiritales imagines corporū. De illa vero colūba nullus vnq̄ dubitauit:gn oculis visa sit.nec sic dicimus filiū petrā.scriptū est eni. Petra erat xps.ita possumꝰ dicere spm colūbā. Illa.n.petra iā erat in creatura.⁊ ꝑ actionis modū nuncupata est noīe xpi quē significabat:nō āt sic illa colūba:q̄ ad hec tm̄mō signāda repēte extitit. Magis aūt simile hoc mihi videt flamme illi q̄ in rubo apparuit moysi: ⁊ illi quā ꝓls in beremo seq̄bat̄: ⁊ fulguribꝰ ac tonitruis que fiebāt dū lex daret in monte. Ad hoc.n.rē illa corꝑalis extitit spēs vt aliquid significaret atq̄ ꝓteriret. ꝓpter has g̊ corꝑales formas missus dr̄ spūssanctus:ille vo spēs corporales ad demōstrandū qꝫ opus fuit ad tēpus apparuerunt:⁊esse postea destiterūt.

HIERO.Sedit autē columba super caput iesu: nequis putaret vocem patris ad ioannē factam: non ad dominum, vñ sequit̄. Et venientē super se.

¶ Et ecce vox de celis dicens: Hic est filius meꝰ dilectus in quo mihi cōplacui.

AVG.in ser.de epiph. Non eni vt añ ꝑ moysen aut ꝓphas: nec ꝑ typos aut figuras uentuꝝ in carne p̄ filiuꝫ docuit:ſz palā venisse mōstrauit dicens. Hic est filius meus.

HYLA.Uel vt ex his q̄ ꝓsumabāt̄ i xpo cognoscerem⁹ post aq̄ lauacrū ⁊ de celestibꝰ portis scm in nos spm īmolare:⁊ celestis nos glie vnctione pfūdi:⁊ p̄ne vocis adoptōe filios dei fieri. HIERO. Mysteriuꝫ aūt trinitatis in baptismate demōstrat̄:dns baptiçat̄:spūs descēdit in habitu colūbe:p̄ris vox filio testimoniū phibentis audit̄. AVG.i ser.de epiph. Nec mirū si i dñico lauacro mysteriū nō defuit trinitatis:cū nr̄m lauacrū trinitatis ꝓpleat sacrm. voluit .n.dns ꝑmo circa se exhibere:qđ erat postea humano gñi ꝑcepturus. AVG.de fide ad petꝝ. Quāuis aūt p̄ ⁊ filius ⁊ spūscūs sint vna nā:firmissime tn tene tres esse psonas patrēq̄ solū esse q̄ dixit: Hic est filius meus dilectus. Et filiū solū eē sup quē illa vox p̄ris īsonuit:⁊ spm scm solū esse q̄ in spē colūbe sup xpm baptiçatuꝫ descēdit. AVG.iiij.de tri. Nec aūt opa sunt toti⁹ trinitatis: In sua qppe suba p̄ ⁊ filiꝰ ⁊ spūscūs vnū sunt sine vllis īteruallis tēporꝝ vel locoruꝫ. In meis aūt vocibꝰ sepati sunt p̄ filius ⁊ spūscūs: nec simꝫ dici poterūt ⁊ in lr̄is visibilibꝰ sua sepatim locoꝝ spacia tenuerūt:qꝫ silitudine vtrūq̄ cognoscit̄ insepabilez in seipsa trinitatē ꝑ visibilē creature spēm sepabilr demōstrari. q̄ āt soliꝰ p̄ris vox sit:oñdit̄ ex hoc qđ dicit. Hic est filius meus.

HYLA.i libro de tri. Nō solū noīe ꝓtestatus est eū eē filiū.ſz ꝓprietate. Multi.n.nos fily dei sumꝰ:ſz nō talis ē hic filiꝰ.hic.n.⁊ ꝓprius ⁊ verus ē filiꝰ origine nō adoptōe:vitate nō nūcupatōe:natuitate nō creatiōe. AVG. sup ioannē. Pr̄ aūt diligit filiū:ſz quō pr̄ filiū nō quō dns seruū: sed quō vnicū:nō quō adoptatū. Et iō subdit̄. In quo mihi cōplacui. REMI. Uel si ad humanitatē xpi referat̄ si legat̄: In quo mihi ꝓplacui.talis ē sensus in quo mihi ꝓplacui: qꝫ istū solū repperi sine peccato. Si vero legat̄. In quo mihi cōplacuit:subaudit̄ placitū meū ꝓstituere:vt per eū agerez q̄ agēda sunt.i.genus humanū redimerē. AVGV.de cō. euā. Pec aūt vba ⁊ alꝫ duo marcus ⁊ lucas silr narrāt: ſz ō vbis vocis q̄ de celo facta ē:variāt locutiōez salua tn sntia. Qō.n.matthеus ait dcm:hic ē filiꝰ meus dilectus.⁊ alꝫ duo dicunt: Tu es filius meus dilectus.ad eandē sntiaꝫ explicādam valet.vox eni celestis vnū hoc dixit:ſz euāgelista oīdere voluit ad id valere qō dictū est: Hic est filiꝰ meus. vt illis potius q̄ audiebāt indicaret:q̄ ipse eēt filius dei:atq̄ ita dictum referre voluit. Tu es filius meus. ac si illi dicerēt. Dic est filiꝰ meus. Nō.n.xpo idicabat̄ qō sciebat:ſz audiebant q̄ aderant: ꝓpter quos vox facta est. Jam vero qō alius dic̄. In quo mihi ꝓplacui. alius: In te cōplacuit mihi. Si q̄ris qd hoc illa voce sonuerit:qōlibet accipe: dū intelligas eos q̄ nō eādē locutōz rettulerūt:eādē rettulisse sentētiā.q̄ eni ds in filio sibi cōplacuit:admonet̄ aliqs ex eo qđ dcm est. In te cōplacui. q̄ aūt in filio p̄r placuerit hoīb⁹: admonet̄ ex eo qđ dcm ē: In te ꝓplacuit mihi. seu itelligat̄ hoc dcm esse ab omnibus euangelistis tanq̄ diceretur. In te cōplacitum meum cōstitui:hoc est imple re quod mihi placet. CA. IIII.

Tunc iesus ductus ē in desertū a spū vt tēt̄aret̄ a diabolo. Et cū ieiunasset q̄draginta diebus ⁊ q̄draginta noctibus:postea esuriit.

CHRI.sup matth. Postq̄ baptiçat⁹ ē dns a ioāne i aq̄s: ducit̄ a spū i ds̄tū vt baptiçaret̄ igne tēt̄atōis.vñ dr̄. Tūc Jesus ductꝰ ē in desertū a spū. Tūc.s.q̄n p̄r clamauit de celo. Hic ē filiꝰ meus dilectꝰ. CHRI.i ho. Quisqs g̊ post baptismū maiores sustines tēt̄atōes nō turberis:eteni pp hoc accepisti arma:vt nō vaces:ſz vt plieris. Ideo aūt tēt̄atōez a te ds nō ꝓhibet. ꝓmū qdē vt discas: q̄n multo factus es fortior.deide vt magnitudine donoꝝ nō extollaris. tertio vt diabolus expiētia cognoscat q̄ ꝑfecte ab eo abscessisti: q̄rto vt ꝑ hoc fortior reddaris.qnto vt crediti tibi thesauri signū accipias.neqꝫ eni diabolus supueniret tibi ad tentandū nisi te i maiori honore effectū videret. HYLA. In scificatis.n.maxime diaboli tēt̄amēta crassant̄: qꝫ victoria ei ē magis optata de scis. GRE.i ho. Dubitari aūt a q̄busdā solet:a quo spū sit ductꝰ iesus i ds̄tū:ꝓpter hoc qđ subdit̄ Assūpsit eū dia.i san.ciui. Sz vē ⁊ absq̄ vlla q̄ne ꝓuenienter accipit̄ vt a spūsco ductus eē credat̄: vt illuc eum suus spūs duceret:q̄ hūc ad tēt̄andū spūs malignꝰ iuēit. AVG. i.iiij.ō tri. Cur seipz quoq̄ tēt̄ādū ꝓbuit:vt ad supandas tēt̄atōes mediatoꝝ eēt:nō solū ꝑ adiutoriū: vez̄ ēt ꝑ exēplū. CHRI.sup matth. Est āt ductꝰ a spūsco:nō q̄si minoꝝ maioris ꝓcepto.nō.n.solū ductꝰ dr̄ q̄ alicui⁹ ptāte ducit̄.ſz etiā ille q̄ alicui⁹ rōabili exhortatōe placat̄:sic̄ scriptū ē de Andrea q̄ iuēit Simonē frez suū ⁊ adduxit eū ad ihz. HIE. sup mat. Ducit̄ āt nō iuit⁹ aut captꝰ:ſz volūtate pugnandi.

CHRY. Ad hoīes.n.diabolꝰ vadit:vt tēt̄et eos. q̄n aūt aduersus xpz diabolꝰ ire ñ poterat: iō ō diabolū xps ꝓcessit.vñ dr̄. Ut tēt̄a.a dia. GRE.i ho. Sz sciēdū nob ē.qꝫ trib⁹ modis tēt̄atōe agit̄:suggestiōe:ōlectatōe:⁊ ꝓsensu. ⁊ nos cū tēt̄amur plerūq̄ in delectatione:aut ī cōsensu labimur:

qz de carnis peccato ꝓpagati in nobisipsis etiã gerim⁹ vñ certamina toleram⁹. Deus vo q in vtero vginis icarnatus in mũdo sine peccato venerat: nihil ꝺdictionis in semetipo tolerabat. Tẽtari ergo p suggestionẽ potuit: sz ei⁹ mentez peccati delectatio nõ momozdit: atqz iõ ois diabolica illa tẽtatio foris: nõ intus fuit. CHRI. in ho. Tũc aũt maxime ĩstat diabolus ad tentandũ: cũ viderit solitarios. vñ etiã in ꝓncipio mulierẽ tẽtauit sine vino eã iueniẽs: vñ z sic per ꝺ etiã diabolo daf occasio tẽtãdi q ducit in ọsertũ. GLO. Hoc deserti est inter hierlz z bierico vbi mozabanf latrones: q locus vocaf dozobin. i. sanguinis ꝓpter effusionem sanguinis quã ibi latrones faciebãt. vñ z hõ cũ descẽdisset a hierlin in hiericho: icidisse dicit in latrones gerẽs figurã ade q a demonib⁹ victus ẽ. Cõueniẽs g fuit: vt ibi xps diabolus superaret: vbi diabolus hoiem sub figura supasse dict⁹ est. CHRI. sup matth. Nõ solũ aũt xps duct⁹ est in desertum a spũ: sz z oẽs fily dei hũtes spm̃scm. non enĩ sunt ꝓtenti sedere ociosi: sz spũsscũs vget eos aliqd magnũ apprehẽdere opus: qõ ẽ ire ĩ desertũ q̃tũ ad diabolũ: qz nõ ẽ ibi iusticia q̃ diabolus delectaf. Oẽ etiã bonuz est extra carnẽ z mundũ. qz nõ est fm volũtatẽ carnis z mũdi. Ad tale g̃ desertũ oẽs fily dei exeũt vt tentenf: vtputa si non ꝓposuisti ducere vxorẽ: duxit te spũsscũs in desertũ. i. extra fines carnis z mũdi: vt tenteris a ꝓcupiscẽtia carnis. Quõ enim tenaf libidine q tota die est cũ vxore? Scire aũt debem⁹: q̃ fily dei nõ tentanf a diabolo nisi in desertũ exierint: fily aũt diaboli in carne z mũdo cõstituti ꝓfringunf: z parent sicut bonus hõ si vxorẽ habuerit nõ fornicaf: sed sufficit ei vxor sua. Malus ãt etiã hñs vxorẽ fornicaf: z nõ est vxore ꝓtẽtus: z sic in oibus iueniet. Fily ergo diaboli non exeunt ad diabolũ vt tentenf. Quid enĩz opus hz ad certamẽ exire q nõ desiderat vicere? Qui ãt gloriosiozes sunt fily dei extra fines carnis exeũt ꝓtra illũ: qz victozie gl̃iã ꝓcupiscũt. Ꝓpterea z ĩ hoc loco xps exyt ad diabolũ: vt tentaret ab eo.

CHRI. in ho. Ut aũt discas q̃ magnũ bonũ est ieiuniũ: z q̃liter scutũ est aduersus diabolũ: z qm̃ post baptismũ nõ lasciuie sz ieiunio ĩtendere opz: ipse ieiunauit nõ eo idigẽs. sed nos ĩstruẽs. CHRI. sup matth. Et vt q̃dragesimi nr̃i ieiuny poneret mẽsuraz. xl. dieb⁹. z. xl. noctibus ieiunauit. Unde segf. Et cũ ieiunasset. xl. dieb⁹ z. xl. noctib⁹. CHRI. in ho. Nõ aũt vltra ꝓcesset ieiunãdo q̃ moyses z helias: ne incredibilis videret carnis assũptio. GREGO. in ho. Ipse aũt auctoz oĩum in q̃draginta dieb⁹ nullũ oĩno cibuz sumpsit. Nos quoqz q̃tuz possum⁹ q̃dragesime tpe carnẽ nr̃az p abstinentiã affligam⁹. Quadragenari⁹ aũt numer⁹ custodit: qz virtus decalogi per libzos q̃tuoz sancti euangely implef. denarius eteni q̃ter ductus in q̃dragenariũ surgit. Ut qz in hoc mortali cozpe ex q̃ttuoz elementis subsistim⁹: per cui⁹ voluntatẽ ꝑceptis dñicis ꝺbimus q̃ p decalogũ sunt accepta. Qui ergo p carnis desideria decalogi mãdata contẽpsimus: dignũ ẽ vt eandẽ carnẽ q̃terdecies affligamus. Ut sicut in lege offerre debem⁹ ọcimas rez: ita ei offerre ꝓtẽdimus ọcimas diez. Ꝑma enĩ dñica q̃dragesime vsqz ad paschalis solẽnitatis gaudia sex hebdomade veniũt quaz dies. xl. z duo sũt: ex q̃b⁹ dñi sex dies dñici ab abstinẽtia subtrahunf: remanẽt. xxxvi. Anñ vo p. ccc. z. lxv. dies annus ducitur: nos aũt p. xxxvi. dies affligimur. q̃si anni nr̃i ọcimas deo dam⁹. AVG. in li. lxxxiy. q̃stio. Uel alr oĩs sapie disciplina ẽ creatorẽ creaturãqz cognoscere. Creator ẽ trinitas: pr̃ z filiꝰ z spũsscũs: creatura vo partim ẽ iuisibilis sicut aia cui ternarius numerus tribuif. Diligere. n. deũ triplr iubemur: ex toto corde: ex tota aĩa: z ex tota mẽte. Partim visibilis sicut corpus cui q̃ternari⁹ debef: pp calidũ z frigiduz humidũ z siccũ. Denarius ergo numer⁹ qui totaz insinuat disciplinã: q̃ter ductus. i. numero qui corpi debef multiplicatus: qz p corp⁹ administratio geritur quadragesimũ numez ꝓficit: cui⁹ partes eq̃les ad qnquagĩta pueniũt. vnuz. n. z duo z q̃tuoz z qnqz z octo z decẽ. z. xx. q̃ sunt ptes q̃dragenary sil̃ iuncta efficiũt. l. Et iõ tps quo ĩgemiscimus: z dolemus q̃dragenario numero celebraf. Status aũt beatitudinis in quo erit gaudiũ qnquagesime celebratõe pfigurat. i. a pascha vsqz ad pẽthecostẽ. AVGV. i ser. de q̃dra. Nõ aũt qz xps post acceptũ baptismuz ꝓtinuo ieiunauit: regulã obseruatiõis dedisse credẽdũ ẽ: vt post xpi baptismũ ꝓtinuo ieiunare necesse sit. Sz q̃si acriozi certamine cũ tentatoze cõfligit: ieiunandũ ẽ: vt corpus ipleat de castigatiõe militiã: z anim⁹ ipetret de humiliatione victoziã. CHRI. sup matth. Sciebat aũt dñs cogitatõez diaboli. qz volebat eũ tẽtare: audierat. n. qz christus natus ẽ in hoc mũdo angelis ꝑdicantibus: pastoriꝰ referẽtibus: magis q̃rentibus: et ioãne oñdẽte. vñ dñs ꝓcessit contra eũ: nõ quasi deus: sz q̃si hõ: magis aũt q̃si õs z hõ. Naz p. xl. dies nõ esurire: nõ erat hoĩs: aliqñ aũt esurire nõ erat dei. vñ esuriuit: ne manifeste ĩtelligaf deus: z sic diaboli spem tẽtandi extingueret: suaz autem victoziã ipediret. vñ segf. Postea esuryt. HILA. Nam post. xl. dies nõ ĩ. xl. dieb⁹ esuryt. igr̃ cũ dñs esuryt nõ inedie surrepsit opatio: sed nature sue hominẽ oreligt. Nõ enĩ erat a deo diabolus sed a carne vincẽdus: qua rerum ratione ĩdicat post. xl. dierũ ꝓsumationẽ gbus post passionez ĩ seculo erat cõmozaturus: esuritionẽ se humane salutis habituz: quo in tẽpoze expectatum deo patri munus: hominẽ quem assumpserat repozauit.

¶ Et accedens tentator dixit ei: Si filius dei es dic vt lapides isti panes fiant. Qui rñdens dixit. Scriptũ est: Non in solo pane viuit hõ. sed i omni verbo qõ ꝓcedit de ore dei.

CHRI. sup matth. Qz diabolus videns p. xl. dies christũ ieiunantẽ desperauerat: postq̃ esurientez sensit: itez cepit spare. vñ segf. Et accedẽs tentator. Si g̃ ieiunaueris z tẽteris: ne dicas qz pdidi fructũ ieiuny mei. Nã etsi nõ tibi ꝓfuit ieiuniũ tuũ: vt nõ tẽteris: tñ pficiet vt a tẽtatiõibus nõ vincaris. GREGO. in ho. Sed si ipm ordinez tẽtationis aspicimus pẽsamus quãta magnitudine nos a tẽtatione liberamur. Antiquus. n. hostis ꝓmũ hoiez ex gula tẽtauit: cũ cibum ligni vetitũ ad comedẽdũ suasit. Ex vana gloria cũ diceret. Eritis sicut dy. Ex auaritia cum diceret. Scientes bonũ z malũ. Auaritia enĩ nõ solum pecunie est: sed etiã altitudinis: cum supza modũ sublimitas ambit. Quibus aũt modis primum hominẽ strauit: eisdem modis scõo hominẽ tentato succubuit. Per gulam tentat cum dicit: Dic vt lapides isti panes fiant. Per vanam gloriam cũ dic. Si filius dei es: mitte te deorsum. Per sublimitatis auaritiam cum regna mundi ostendit dicens. Hec omnia tibi dabo.

AVGV. super lucã. Inde aũt cepit vnde iã vicerat. s. a gula. vnde dixit ei. Si filius dei es: dic vt lapides isti panes fiant. Quid autem sibi vult talis sermonis exorsus: nisi qz cognouerat dei filium esse venturum: sed venisse p infirmitatem corporis non putabat: aliud explorantis: aliud tẽtantis est: z deo se profitetur credere: z homini conatur illudere. HILA. Iam ergo in tentando conditionem operis proposuit: per quam in deo ex mutatione lapiduz in panes virtutem potestatis agnosceret. z in homine oblectamento cibi patientiam esurientis illuderet. HIERO. Sed ex duobus contrarys teneris a diabolo. Sed ad imperium eius possunt lapides panes fieri: ergo frustra tentas eum: qui tante potentie est. si autem non potest facere: frustra dei filium suspicaris. CHRISO. super matthe. Sicut autem diabolus omnes homines excecabat: sic modo inuisibiliter a christo est excecatus. Post. xl. enim dies esurientem sensit. z per. xl. non esurientez non intellexit cum suspicatus est eum non esse filium dei: non cogitauit

qñ fortis athleta ad ea q̃ infirma sunt: descẽdere põt: infirmus ãt ad ea q̃ fortia sũt: ascẽdere nõ põt. Magis ergo ex eo q̃ p tot dies nõ esurỹt ītelligere vŏluit: qz ŏs est: q̃ ex eo q̃ post tot dies esuryt: qz hõ ẽ. Hz dic̃ Moyses ⁊ helyas. xl. dies ieiunauerũt: ⁊ hoies erãt. sz illi ieiunãtes esuriebant ⁊ sustinebãt. iste. xl. dieb⁹ nõ esuryt: sz postea. Esurire. n. ⁊ nõ mãducare patiẽtie est humane: nõ esurire aũt diuine nãe.

HIER. Propositũ aũt xp̃i erat humilitate vĩcere. vñ ad uersariũ vicit testimonys legis: nõ ptãte vtutis: vt hoc ipso ⁊ hoiez plus bonozaret: ⁊ aduersariũ plus puniret: cum hostis generis humani nõ q̃si a deo: sz q̃si ab hoĩe vinceretur: Ũi segt̃: Cui rñdens dixit ei: Scriptũ ẽ: nõ in solo pane viuit hõ. sz in oi verbo qõ pcedit de ore dei. GREGO. ĩ ho. Sic ergo tẽtatus a diabolo dñs: sacri eloquỹ p̃cepta rñdit: ⁊ q̃ tentatorẽ suũ mergere ī abyssũ poterat virtutẽ sue potẽtie nõ oñdit: quatenꝰ nobis pberet exẽplũ: vt quotiẽs a prauis hoĩbꝰ aliqd patimur: ad doctrinaz excitemur potius q̃z ad vindictã. CHRI. sup matth̃. Non aũt dixit: nõ in solo pane viuo: ne videat̃ de se dcñ eẽ: sz inedie: nõ in solo pane viuit hõ: vt posset diabolus dicere: Si filius dei es. abscondit se vt nõ oñdat̃: qõ põt si hõ est: astute excusat se: ne ostẽdat̃ non posse. RABA. Testimoniũ autem hoc ẽ deutronomio sumptũ est. Ergo siquis nõ vescitur vbo dei: iste non viuit: qz sicut corpus humanũ non viuit sine terreno cibo: ita ⁊ anima viuere nõ potest sine dei vbo. Procedere autez verbum de ore dei dicit̃: cuz voluntatem suam per scripturarum testimonia reuelat.

¶ Tunc assumpsit eũ diabolus in sanctã ciuitatẽ ⁊ statuit eũ super pinnaculuz tẽpli: ⁊ dixit ei. Si filius dei es: mitte te deorsũ. Scriptuz est enĩ: qz angelis suis mãdauit de te: ⁊ in manibꝰ tollẽt te: ne forte offẽdas ad lapidẽ pedẽ tuũ. Ait illi iesus rursuz. Scriptũ ẽ: Nõ tẽtabis dñm deũ tuuz.

CHRI. sup matth̃. Cuz ex p̃misso christi rñso nihil certũ dicere diabolus potuisset: vtrum xp̃s deus esset an homo: assumpsit eũ ad aliã tẽtationẽ dicẽs apud se: Iste q̃ fame ñ vincit: etsi filius dei nõ est tñ sanctus ẽ: valẽt enĩ hoies sancti fame nõ vinci: sed postq̃ oẽm necessitatẽ carnis vicerũt per vanã gloriaz cadũt: iõ cepit eũ tẽtare in gloria vana: propter qõ segtur. Tũc assumpsit eũ diabolus in sanctã ciuitatem. HIERO. Assũptio ista nõ ex ibecillitate dñi venit: sed de inimici supbia q̃ volũtatẽ saluatoris nẽcitatẽ putat. RABA. Sancta aũt ciuitas hierlm dicebat̃ in q̃ tẽpluz dei erat: ⁊ sancta sanctoꝝ: ⁊ cultus vni⁹ dei p̃m legẽ moysi. REMI. In quo oñdit: qꝰ diabolus fidelibꝰ xp̃i etiã in sanctis locis insidiatur. GREGO. in ho. Sed ecce dum dicit̃ deus hõ in sanctã ciuitatẽ a diabolo assumptꝰ: humane aures audire expauescũt: in quoꝝ tñ oĩum diabolus caput ẽ. Quid est aũt mirũ si se ab illo pmisit in mõtem duci: q̃ se pmisit a mẽbris illius crucifigi. GLO. Diabolus enĩ semp ad alta duc̃ eleuãdo per iactantiã: vt p̃cipitare possit. Et iõ segt̃. Et statuit eũ supra pinaculũ tẽpli. REMI. Pinnaculum sedes erat doctoꝝ. Templũ. n. nõ habebat culmẽ erectum: sicut nr̃e domus hũt: sed ⁊ planũ erat desup more palestinoꝝ: ⁊ in ipo tẽplo tria tabulata erant. Ut sciendum qz in pauimẽto pinnaculũ erat: ⁊ in vnoquoq̃ tabulato pinnaculuz erat. Siue ergo statuerit eũ in illo pinnaculo: qõ erat in pauimẽto: siue in illis que erãt in p̃mo secũdo vel tertio tabulato: itelligendũ est q̃ in illo statuisset eũ: vnde aliqñ p̃cipitiũ esse potuit. GLO. Nota vo hec oĩa corporeis sensibus eẽ ꝓpleta: qz enĩ p̃ma adiuicẽ ꝓferuntur: in specie hoĩs diabolũ apparuisse verisimile est. CHRI. super matth̃. ¶ Sed forte dicit quõ in corpore ꝓstitutũ videntibus omnibus statuit supra templuz: sed forsitan diabolus sic eũ assumebat: vt ab oĩbus videret̃: ipse aũt nesciẽte diabolo inuisibiliter sic agebat vt a nemine videret̃. GLO. Jõ autez duxit eũ supra pinnaculũ cũ vellet eũ de vana gl̃ia tẽtare: qz ī cathedra doctoꝝ multos deceperat inani gl̃ia: ⁊ iõ putauit istũ positũ ī sede magistery inani gl̃ia extolli posse. vñ segt̃: Ait dixit: Si filiꝰ dĩ es: mitte te deorsũ. HIERO. In oĩbꝰ. n. tẽtatiõibꝰ hoc agit diabolus: vt intelligat s. filiꝰ dei sit. Dicit ãt: Mitte te. qz vox diaboli q̃ sp hoies cadere deorsũ dsiderat: psuadere põt: p̃cipitare ñ põt. CHRI. sup matthe. Per hãc ãt ꝓpositionẽ qũo poterat cognoscere si ẽ filius dei an nõ: Volare. n. p aerẽ ñ ẽ ꝓpe opus dei: qz nullu vtile ẽ. Si ergo aligs volauerit ꝓuocatus pp ostẽtationez solã hoc facit: ⁊ ẽ potiꝰ ex diabolo q̃z ex deo. Si ergo homini sapiẽti sufficit eẽ qõ ẽ: ⁊ ñ ẽe nẽcariũ ei apparere qõ nõ ẽ: quãto magis filiꝰ dei oñdere se nẽcariũ non hz: de quo nemo põt tñ cognoscere q̃tũ ẽ apud se. AMBRO. sup luc̃: Sed qz sathanas trãsfigurat sẽ sicut angelus lucis: ⁊ de scripturis ipsis dominis laqueũ fidelibꝰ parat: vtit̃ testimonys scripturaꝝ: non vt doceat: sed vt fallat. vñ segt̃: Scriptũ ẽ. n. qz angelis suis mandauit de te. HIERO. Nec in .xc. psalmo legimus. verũ ibi nõ de christo: sed de viro scõ ꝓphetia ẽ. male ergo diabolus interpretatur scripturas.

CHRI. sup matth̃. Vere. n. filius dei angeloꝝ manibꝰ ñ portat̃: sed ipse magis angelos portat: ⁊ si portat̃ manibus angeloꝝ nõ vt offendat ad lapidẽ pedẽ suũ q̃si infirmus: sz ꝓpter bonorẽ quasi dominus. O diabole qñ filius dei manibus portat̃ legisti: ⁊ qz sup aspidẽ ⁊ basiliscũ calcat: nõ legisti. Sed illud gdẽ exẽplũ ꝓfert quasi supbus: hoc autem tacet quasi astutus. CHRI. in ho. Intuere etiam qz testimonia a dño allata sũt cõueniẽter: a diabolo aũt idecẽter: nõ. n. qõ scriptũ ẽ: Angelis suis: suadet pycere seipsũ ⁊ p̃cipitare. GLO. est ergo sic exponendũ. Ait. n. scriptura de q̃libet bono hoĩe: q̃ angelis suis. i. administratoribus spiritibus precepit de ipso: q̃ in manibus suis. i. in auxilys suis tollẽt eũ: ⁊ custodiẽt ne offendat pedẽ i. affectũ mẽtis: ad lapidẽ. i. ad veterẽ legem scriptam in lapideis tabulis. vel p lapidem potest intelligi omnis peccati occasio ⁊ ruine.

RA. Notandũ est autẽ q̃ saluator noster licet pmisisset se a diabolo supra pinnaculum templi poni: tamen renuit ad imperium eius descendere: nobis exemplum donans: vt quisquis imperauerit viam veritatis artaz nos ascendere: obtemperemus. Si autez vult nos de altitudine veritatis ⁊ virtutũ ad ima errorꝝ ⁊ vitiorũ precipitare nõ illum audiamus. HIERO. Falsas autem de scripturis diaboli sagittas: veris scripturarum frãgit clypeis. Unde sequit̃: Ait illi rursum Jesus: scriptum est: Non tentabis dominum deum tuum: sed ita: Non tẽtabis dñm deũ tuum: quod poterat dicere omnis homo deꝰ: tentatus a diabolo: qñ ⁊ qui hominẽ dei tentat: deũ tẽtat.

RABA. Uel aliter: Suggerebatur ei q̃si hoĩ: vt aliq̃ signo exploraret quantum apud deum posset. AVG. ꝓtra faustum: Pertinet autez ad sanaz doctrinã: quando hz hõ quid faciat: non tentare dominum deum suũ. HIERO. Et notandum q̃ necessaria testimonia de deutronomio tñ ptulit: vt secunde legis sacramẽta monstraret.

¶ Iterũ assumpsit eũ diabolus in montẽ excelsuz valde. ⁊ oñdit ei oĩa regna mũdi ⁊ gloriaz eoꝝ: ⁊ dixit ei. Hec oĩa tibi dabo: si cadens adorueris me. Tũc dicit ei iesus: Vade sathana. Scriptũ ẽ. n. Dñm deũ tuũ adorabis: ⁊ illi soli seruies. Tũc reliquit eũ diabolus: ⁊ ecce angeli accesserunt ⁊ ministrabant ei.

CHRI. super matth. Diabolus ex scō respōso incert⁹ trā/sit ad tertiā tētationez. qz enim xps rhetia vētris disrupat rhetia, vane glie transiuerat ponit ei rhetia auaritie: ꝓpter qō dr̄. Iterꝝ assūpsit eū, diabolus in mōtem excelsuz valde. Quē. s. diabolus circuies oēz terrā excelsiorē ceteris cogno scebat. Quāto. n. excelsior fuerit mōs tāto ex eo spaciosior terra vr̄. vñ segt̄. Et ostēdit aūt ita nō vt ipa regna vel ciuitates eorū: vel ppl̄os vel argētū vel auꝝ videret: sz ptes terre: in qbus vnūquodqz re gnū vel ciuitas posita erat: vtputa si ascēdēs sup excelsuz lo cū digito extēso dicā tibi. Ecce ibi ē roma aut alexādria: nō sic ostēdo tibi: vt ipas videas ciuitates: sed ptes terre in q/ bus posite sunt: sic ꝛ diabolus poterat xpō singula loca de mōstrare digito: ꝛ vniuscuiusqz regni honores ꝛ statū vbis exponere. nā ostensū dr̄ etiā qō exponit̄ ad itelligendum.

ORIGE. sup lucā. Uel aliter nō est arbitrandū qꝺ regna ei mūdi ostēdēs: persaꝝ. vbi gratia. regnū iudeorūqz ostēderit: sed ondit ei regnū suū quō regnaret in mūdo. i. quō aly re/ gnent̄ a fornicatiōe: aly ab auaritia. REMI. Gloziā eoruz appellat auꝝ argentuz ꝛ lapides ꝓcciosos: ꝛ tpalia bona.

RABA. Ostēdit aūt hec diabolus dño: nō qꝺ ipse visuz ei⁹ amplificare potuit: aut aliqd ignotū demōstrare: sz vanita/ tem pōpe mūdane quā ipse diligebat: q̄si speciosā ac desi derabilē vbis ostēdens in amorē christo suggerēs venire vole bat. GLO. Qui nō ꝓcupiscentie oculo ītuetur sicut nos: sz sic medici vidēt morbos sine lesione. HIER. Segtur. Et dixit illi. Hec oia tibi dabo. Arrogās ꝛ supbus de iactantia logtur. nō enim potest oia regna dare: cum sciamus plero/ qz sanctos viros a deo reges factos. CHRI. sup matthe. Sed ea que p iniquitatem fiunt in mundo: vtputa per fur tum aut per piuria acqsitas diuitias diabolus dat. Non er go diabolus qbus vult diuitias dare pōt: sed his qui volunt ab illo recipe: REMI. Dirāda etiā est diaboli dementia. illi ꝓmittebat dare regna terrena: qui suis fidelibus dat re gna celestia: ꝛ gloziā mūdi ei q est celestis glorie dominus. AMBRO. Habet aūt ambitio domesticū piculū: vt. n. do/ minet̄ alys pus seruit: curuat̄ obsego: vt honore dominet̄: ꝛ dum vult esse sublimior: fit remissior. vñ apte subdit̄. Si cadēs adorueris me. GLO. Ecce antiqua diaboli supbia Sicut enī in ꝓncipio voluit se simlē deo facere: ita nūc vo lebat diuinū sibi vsurpare cultū dicēs. Si cadens adorue ris me. Ergo qui adoraturus est diabolus ante corruit. Se quitur. Tunc dicit ei iesus. Uade sathana. CHRI. super matth. In quo finē tentādi diabolo pōit: ne ꝓgrediatur vl terius tentās. HIERO. Nō aūt vt pleriqz putāt: eadem sathanas ꝛ petrus cōdēnant̄ sentētia. Petro enī dicit̄. Ua/ de retro me sathana. i. sequere me q ꝺtrarius es mee volun tati. huic qūt dicit̄. Uade sathana. ꝛ sī ei dicit̄. Retro: vt sub audiat̄: Uade ī ignē eternū q parat⁹ est tibi: ꝛ angelis tuis. REMI. Uel sz alia exēpla. Uade retro. i. reminiscere: recor dare ī q̄ta gl̄ia ꝓditus fuisti. ꝛ in quantā miseriā cecidisti.

CHRI. sup mattheuz. Uidendū aūt: qz christus cū passus fuisset tētatiōis iuriam dicente sibi diabolo: Si filius dei es mitte te deorsuz. nō est turbatus: neqꝫ diabolū icrepauit Nūc aūt qñ diabolus vsurpauit sibi dei honorē exaspatus est: ꝛ repulit eum dicēs. Uade sathana. vt nos illius disca/ mus exemplo: nostras qdem iurias magnanimiter sustine re: dei aūt iurias nec vsqꝫ ad auditū sufferre: quoniam in ꝓprys iniurys esse quēpiam patientem laudabile est: iniu/ rias aūt dei dissimulare nimis est impium. HIERO. Di/ cens aūt diabolus saluatori. Si cadens adorueris me ecō trario audit: qꝺ ipse magis adorare eum debeat quasi domi num: ꝛ deum suum. AUG. otra sermo. arrianorum. Unde sequitur. Scriptum est enī: Dominū deū tuum adorabis: ꝛ illi soli seruies. Unus dominus deus noster est ipa trinitas cui soli seruitutē pietatis iure debemus. AUG. x. de ciui/ tate dei. Nomine aūt seruitutis cultus deo ꝺbitus intelli/ gitur. latriam quippe nostri vbicūqz sanctaꝝ scripturaꝝ po situm est ītērptati sunt seruitutē. sed ea seruitus que debet hominibus: ꝑm quā ꝓcepit apl̄s seruos dñis suis subditos eē debere: grece nūcupari solet dulia: latria vero aut semp aut tam frequēter vt pene semp ea seruitus dr̄: que ꝓtinet ad colendū deum. CHRI. sup mattheū. Diabolus aūt sic rōnabiliter intelligi pōt nō q̄si obediēs ꝓcepto recessit: sed diuinitas xpī ꝛ spūsc̄ūs q erat ī eo excussit inde diabolum. vñ sequit̄. Tūc reliquit eum diabolus. Quod ad nostraz ꝓ ficit ꝓsolationē: qz nō tādiu hoīes dei diabol⁹ tentat q̄diu vult: sz q̄diu xps ꝑmittit. Et si. n. ꝑmittit eū paulisper tēta re: tū repellit ꝓp infirmā naturā. AUG. ix. ō ciuitate dei. Post tētationē vo sancti angeli spiritib⁹ īmundis metuen/ di quō ministrabāt. ꝛ ꝓ hoc magis magisqz īnotescebat de/ monibus q̄stus eēt. vñ segtur. Et ecce ageli accesserūt ꝛ mi nistrabāt ei. CHRI. sup matth. Non aūt dixit: descēden/ tes angeli. vt ostēdat qz semp ad ministeriū ei⁹ erant ī ter/ ris: sz tunc ꝓcipiēte domino recesserūt ab eo: vt loc⁹ diabo lo aduersus xpz dareť: ne forte vidēs angelos circa eū non appropiquaret ad eū. In qbus aūt rebus illi ministrabant scire nō possum⁹: vtꝝ ad sanationes infirmitatū: an ad cor/ rectiones aiaruz: an ad effugationez demonū: que oia p an gelos facit. vñ eis faciētibus ipse facere vr̄: tamē manifestū ē: qꝺ nō ꝓpter necitatē impotētie eius ei ministrabāt: sz pro pter honorē ptātis ipsius. nō enim dicit̄ qꝺ adiuuēt eum: sz qꝺ ministrēt. GREGO. in ho. Ex his autē vni⁹ ꝓsone vtra/ qz natura ostēdit̄: quia ꝛ homo est quē diabolus tētat: ꝛ idē ipse ōs ē cui ab angelis ministrat̄. CHRI. sup mattheuz. Tūc breuiter ꝓstringamus qd significēt christi tētationes. Ieiunium ē abstinētia rei male. esuries ē ōsiderium eius. vsus eius ē panis. Qui ergo peccatū sibi cōuertit ad vsuz la pidē ꝓuertit in panē. Rideat g̊ diabolo psuadēti: qz non i solo vsu illius rei viuit hō: sz in obseruātia mandatorūz ōi. Quādo vo quis iflatus fuerit quasi sanctus: ductus ē quasi sup tēplum: ꝛ qñ estimauerit se ꝓsistere in sanctimony sūmi tate: positus ē supra pinnā tēpli. Et ꝫ tētatio segtur primā. qz victoria tētationis gloriationē operat̄: ꝛ fit cā iactantie. sz vide qꝺ xps ieiuniū vltro suscepit. Sup tēplum aūt dia/ bolus eū duxit: vt tu ad abstinētiam laudabilē sponte pro/ cedas. Extolli aūt ad fastigiū sanctitatis nō acgescas: fuge exaltationē cordis: ꝛ nō patieris ruinaz. Ascēsio aūt mōtis est ꝓcessio ad altitudinē diuitiaꝝ ꝛ glorie huius mūdi: que de supbia cordis descēdit. Cum g̊ volueris diues fieri: qō ē ascēdere in mōtē: icipis cogitare ō diuitys ꝛ honoribus ac/ quirēdis: ꝛ tūc ꝓiceps mūdi gloziā regni sui tibi ostendit. Tertio loco ꝓuidet tibi causas: vt si volueris illa cōsequi: seruias ei negligēs iusticiā dei. HILA. Uicto aūt a nobis calcatoqz diaboli capite: angelorꝫ ministeria ꝛ virtutuz in nos celestiū officia nō defutura oñditur. AUG. de con. cuā. Lucas has tētationes nō eodē ordine ꝓsecutus ē. vñ ícertum est qꝺ ꝑus factū sit: vtrū regna terre prius demon/ strata sint: ꝛ postea in pinnaz tēpli lenatus sit: an ecōuerso: nihil tñ ad rē: dū oia facta eē manifestuz sit. GLO. Sed qō dicit lucas magis videť ꝑm historiā eē. Sed mattheus has refert tentationes ꝑm hoc qꝺ in adā facte sunt.

CCum autem audisset iesus qꝺ ioannes traditus esset: secessit in galileā ꝛ relicta ciuitate nazareth venit: ꝛ habitauit in ciuitate capharnaum mariti ma: in finibus zabulon ꝛ neptalī: vt adimpleret qō dictū est ꝑ esaiā ꝓphetā. Terra zabulon ꝛ ter ra neptalī via maris trās iordanē galilee gētiū. po pulus qui ābulabat ī tenebris vidit lucē magnā. ꝛ sedētibus in regiōe vmbre mortis lux orta ē eis.

RABA. Postq̃ matth. de. xl. diex ieiunio ⁊ de tẽtatiõe xpi ⁊ ō angelox ministerio narraut: cõtinuo subiecit dicẽs: Cũ aũt audisset iesus qz ioanes tradit⁹ eẽt. CHRY. sup matth. Sine dubio a deo qz in vix scñ nemo põt aligd: nisi tradiderit eũ deus: Segt: Secessit in galilea. s. ō iudea vt passionẽ suã opportuno tpi reseruaret: deinde vt nob fugiẽdi periculũ daret exẽplũ. CHRY. in ho. Nõ. n. accusabile est nõ pycere seipm in periculũ: sed icidentẽ nõ stare viriliter. Recedit ẽt ō iudea: iudaicã inuidiã mitigãs simul qdẽ pphetiã cõplens: ⁊ magistros orbis terrax piscari studens: qui in galilea morabant. Attẽde ẽt q̃lr ad gẽtes abiturus a iudeis accepit cãm. eteni cũ pcursorẽ in vincula missi sent: cõpellũt iesuz trãsire ad galileã gẽtiũ. GLO. Ut aũt refert lucas: Uenit naçareth vbi erat nutrit⁹: ⁊ ibi intrauit i synagogã: vbi legit ⁊ dixit multa: ppter q̃ voluerũt eũ pcipitare ō mõte: ⁊ tũc descẽdit capharnaũ. vñ modo ait matthe⁹: Et relicta ciui. naça. ye. ⁊ habi. capharnaũ. HIERO. Naçareth est in galilea vic⁹ iuxta montẽ tabor: Capharnaum est oppidũ in galilea gentiũ iuxta stagnũ geneçareth; ⁊ iō dicit: Maritimã. GLO. Addit etiã: In finib⁹ çabulon ⁊ neptali: vbi pma captiuitas hebreox fuit ab assyrys. Ubi ꝑ pma legis obliuio ẽ: ibi ẽ pma euãgely predicatio: vt ⁊ de loco q̃si medio diffluret ad gẽtes ⁊ iudeos. REMI. Reliquit autẽ vnã. s. naçareth: vt pdicãdo ⁊ miracula faciẽdo plẽs illuminaret. in quo facto reliqt predicatorib⁹ exẽplux vt eo tẽpore ⁊ illis in locis studeãt predicare: qñ multis prodesse pñt. Segt: Ut ad imple. qō dictũ est per esaiã ppha. Terra çabu. ⁊ ter. nep. In ppbetia ita hr. Primo tpe aleuia ta est terra çabulō ⁊ terra neptali: ⁊ nouissimo aggrauata ẽ via maris trãs iordanẽ galilee gẽtiũ. HIERO. sup esaiã. Dicit aũt pmo tpe aleuiata ee ab onere peccatox: qz in regionib⁹ duax tribuũ: primũ saluator euangeliũ pdicauit. nouissimo vo tpe aggrauata est fides eox pfimis iudeox in error pmanẽtib⁹. Mare aũt hic lacũ appellat gẽeçareth: q iordane influẽte efficit. In cui⁹ littore capharnaũ ⁊ tyberias ⁊ bethsaida ⁊ corozaim site sunt: in qua maxime regione xps pdicauit. vel fm hebreos in xpm credẽtes: he due tribus çabulon ⁊ neptali ab assyrys capte sũt: ⁊ galilea deserta est: quã ppha dicit esse aleuiatã: eo q̃ pctã ppli sustineret: sz postea relique trib⁹ q̃ habitabãt trãs iordanẽ: ⁊ in samaria ducte sunt in captiuitatẽ: ⁊ boc ingunt sciptura nunc dicit: q̃ regiõis ei⁹ ppls primũ captiuat⁹ est: ipsa primã lucẽ pdicãtis viderit xpi: vel fm naçareos aduenientẽ xpo: pmo terra çabulō ⁊ neptali est pbariseox errorib⁹ libata: postea per euangeliũ apli pauli ingrauata est. i. multiplicata pdicatio in terminos gentiũ. GLO. Dic aũt i euãgelio diuersi nominati ad idẽ verbũ reducũt: ita ⁊ terra çabulō ⁊ terra neptali que est via maris que est trãs iordanez. s. ppls galilee gentiũ: q̃ ambulabat in tenebris ⁊c. HIERO. Nota autẽ q̃ due galilee sunt: vna que dicit iudeox: ⁊ alia q̃ dr gẽtiux Diuisa est enī galilea a tpe salomonis: q dedit. xx. ciuitates in galilea byram regi tyri: que pars dcã est postea galilea gẽtiũ reliqua iudeox. Ut legẽdũ ẽ: Trans iordanẽ galilee gẽtiũ. Ita; ic̃q̃ vt ppls q vt sedebat vt ãbulabat i tenebris: lucẽ viderit neq̃q̃ pua vt alioz ppbax: sed magnã. s. illi⁹ q̃ i euãgelio logt: Ego sum lux mũdi. Et q̃ habitabãt in regiõe vmbre mortis lux orta est eis. Inter mortẽ ⁊ vmbram mortis hoc itereſſe puto: q̃ mors eox est q cũ operibus mortis ad ī feros perrexerũt. Umbra aũt mortis eox est q dũ peccent nõdũ de hac vita egressi sũt: pñt. n. si voluerit agere pniam.

CHRY. sup matth. Uel in regione vmbre mortis sedebãt gẽtiles: qz colebãt idola ⁊ demones. Judei autẽ q legis opa faciebãt. in tenebris erãt: qz dei iustitia nondũ erat eis manifesta. CHRY. in ho. Ut aũt discas: q̃ neq̃ lumen neq̃ tenebras sensibiles ait: de lumie dixit: lumẽ magnum q̃ō alibi dr lumen vex: tenebras aũt exponẽs noiauit vmbrã mortis. Deinde mõstrãs q̃ nõ ipsi querẽtes iuenerũt: sed de⁹ ipsis apparuit. dixit q̃ lumẽ ortũ est ⁊ effulsit. nõ. n. pri⁹ ipsi ad lumẽ cucurrerũt: eteni in vltimis malis homines erant añ xpi pñtiam: neq̃z. n. ambulabãt in tenebris: sz sedebãt: qō signũ erat: qz nõ sperabãt liberari. Sic. n. nesciẽtes quo oporteret ꝑgredi: ita cõprehẽsi a tenebris sedebãt iã nõ potẽtes stare. Tenebras aũt vocat hic errorẽ ⁊ impitatẽ. RABA. Allegorice aũt ioanes est vox pcedes vbũ ⁊ alij pphete. Postq̃ aũt pphet⁹ cessauit ⁊ ligat⁹ est: accessit verbũ cõplẽs qō predicauerat vox. i. ppha. Et secessit in galileã. i. de figuris ad vitatez. vel ī galileã. i. in eccliam: vbi est transmigratio de vicys ad vtutes. Naçareth interptat flos. Capharnaũ villa pulcherrima. Reliqt ergo florẽ figuraz quo fruct⁹ euãgely significabat: ⁊ venit in ecclias q̃ est xpi vtutib⁹ pulchra. Et maritima ẽ: qz iuxta fluct⁹ seculi posita quotidie tũdit pcellis psecutionũ. Inter çabulō ⁊ neptali sita est. i. iudeis cõis ⁊ gẽtib⁹. Zabulō. n. habitaculum fortitudis dicit: qz aplī g ō iudea electi sunt: fortes fuerũt. Neptali dilatatō: qz gẽtiũ eccl'ia p orbẽ dilatata ẽ. AVG. de cõ. euan. Joannes aũt euangelista pusq̃ iret iesus in galileaz dicit de petro ⁊ andrea ⁊ mathanaele: ⁊ de miraculo in chana galilee: q̃ oia ceteri euangeliste ptermiserũt: id cõtextes suis narratiõib⁹: q̃ iesus reuersus sit in galileã. vñ intelligit fuisse interpositos aliquos dies: gb⁹ illa de discipulis gesta sunt: que interponũt a ioãne. REMI. Ex illō sollerti⁹ attendendũ ẽ: q̃re ioanes dicat dñm isse in galileã añq̃ ioannes missus fuisset in carcerẽ: Naz post vinum de aqua factũ: ⁊ descẽsum ei⁹ in capharnaũ: ⁊ post ascẽsuz ei⁹ in ierlm: dicit in euangelio ioannis q̃ redyt in iudeã ⁊ baptizabat: ⁊ nõduz erat missus ioannes ī carcerẽ. Dic aũt dr q̃ postq̃ tradit⁹ fuit ioannes secessit in galileaz. ⁊ boc qdẽ dicẽ marc⁹. Nõ autẽ debet boc ꝑiuz videri: naz ioannes pmuz aduentũ domini ī galileaz descripsit: g. s. fuit añ icarceratiõnẽ ioannis. Ex ⁊ de scdo aduẽtu alibi facit mẽtionẽ cũ ait: q̃ iesus reliqt iudeaz ⁊ abyt itex in galileã. ⁊ de boc tñ secũdo aduẽtu ī galileaz: g. s. fuit post incarcerationẽ ioannis: aly euangeliste dicũt. EX ECCLE. bistoria: Joannẽ eni tradũt vsq̃ ad vltimuz pene vite sue temp⁹ absq̃ vlli⁹ scripture indicys euangeliũ pdicasse: sz cuz triũ euangeliox ad ipm notitia pueniſſet ꝑbasse qdẽ vitatẽ dictox: deceẽ tamẽ vidit aliqua: ⁊ maxime que pmo pdicatõis sue tpe dñs gesserat. Certuz ẽ. n. q̃ in alys trib⁹ euãgelys hec videnẽ sola cõtineri: q̃ ī eo gesta sũt ãno quo ioanes baptista vel inclusus est in carcerẽ vel punit⁹. ℣ Matthe⁹ enī post tentatiõem xpi cõtinuo subiecit. Audiẽs aũt qz ioanes tradit⁹ eẽt ⁊c. ⁊ Marc⁹ silr. Lucas vero pusq̃ aligd de actib⁹ xpi referret: dicit q̃ herodes cõclusit ioannẽ in carcerẽ. Rogat⁹ ẽ ergo ioannes apls vt ea q̃ pterierant pozes añ traditionẽ ioãnis saluatoris gesta cõscriberet: ⁊ iō dicit ī euãgelio suo: Hoc fecit initium signoꝝ iesus.

℣ Exinde cepit iesus predicare ⁊ dicere: Pniaz agite: Appropiquabit. n. regnũ celorum.

CHRY. sup matth. Alle debet xpi iustitiaz pdicare: qui vẽtri suo cõtradicere põt: g seculi isti⁹ bona cõtẽnit: q̃ vanã gl'iaz nõ desiderat. Et iō dr: Exinde cepit iesus pdicare. i. ex quo tẽtat⁹ famẽ vicit in deserto: auaritiaz sprcuit in monte: vanamgl'iaz repcussit ī tẽplo. vel: Exinde cepit pdicare: ex quo tradit⁹ est ioannes: naz si pdicante ioanne predicare cessset: vilẽ reddidisset ioannem ⁊ inueniret pdicatio ioannis eẽ supflua q̃tum ad isti⁹ doctrinaz: sicut si vno tẽpore sol cum lucifero oriat: gr̃az luciferi celat. CHRY. ī ho. Jō ẽt nõ pdicauit donec ioannes in carcere mitteret: ne ex hoc multitudo scideret: ppter qō etiaz ioannes nullũ fecit signuz: vt per miracula oẽs traberent ad xpm. RABA. In boc etiaz docet: negs ab inferiori psona kmonẽ ptenat.

vñ apostolus: Si cui sedēti reuelatum fuerit prior taceat.

CHRY. sup matth. Sapiēter aūt inde predicatiōis sue sumpsit initiū: nō vt cōculcet ioannis doctrinam: sz vt magis cōfirmet: z testē eū vex fuisse demonstret. HIERO. In quo etiā ostēdit se eiusdē eē dei filiū cui⁹ ille fuerat propheta. z iō dicit: Pniam agite. CHRY. sup matth. Non enī stati iustitiā pdicauit: quā oēs cognoscebāt: sed pniaz q̄ oēs indigebāt. Quis g̈ ausus est dicere: Uolo bon⁹ esse z nō possū: Penitētia enī est correctio voluntatis: z si vos mala nō terrēt: vt. s. pniam agatis: saltē bona delectēt: vñ segtur: Appropinquabit enī regnū celoz. i. btitudo regni celestis ac si dicat: Parate vos p pniam: qz appropiquauit tps mercedis eterne. REMI. Et notandū qz nō dicit: Appropinquauit regnū chananeoz aut iebuseoz: sed regnū celoruz. lex. n. pmittebat bona temporalia: sed dñs regna celestia.

CHRY. in ho. Considerandū etiā q in hac predicatiōe nihil ō seipso manifeste pdicabat: qō interī oueniēs erat: qz nōdū de eo decentē habebant opinionē. Incipiēs ēt nihil graue z onerosū dixit: sicut ioannes dixerat: Securī z arborem incisā: z huiusmodi: sed in principio benigna proposuit: regnū euangeliçās. HIERO. Mystice autē ioāne tradito christus incipit predicare: qz desinente lege: consequenter oritur euangelium.

CAmbulās aūt iesus iuxta mare galilee vidit duos fratres simonē q vocatur petrus: z andreaz fratrē eius mittētes rhete i mare. Erāt. n. piscatores: Et ait illis: venite post me z faciā vos fieri piscatores hoīum. At illi ꝓtinuo relictis rhetibus secuti sūt eū. Et ꝓcedēs inde vidit alios duos fratres: iacobū zebedei: z ioannē fratrē eius i naui cū zebedeo patre eoz: reficiētes rhetia sua: z vocauit eos. Illi aūt stati relictis rhetibus z patre: secuti sunt eum.

CHRY. sup matth. Anteq̄ xps aliquid dicat vel faciat vocat apostolos: vt nihil illos lateat nec vboz xpi nec operum. vt postmodū fiducialiter dicere possint: Nō possum⁹ que vidim⁹ z audiuim⁹ non loq: Hinc ē qō dr: Ambulans iesus iuxta mare galilee. RABA. Mare galilee idē ē qō stagnū geneçareth: mare tyberiadis z lac⁹ salinaz. GLO. Decenter aūt per piscatoria vadit loca piscatores piscaturus. vñ segt: Uidit duos fratres: simonē q vocat petrus: z andreā fratrem eius. REMI. Uidit aūt nō tam corporaliter q̄ spūaliter ad corda eoz respiciēs. CHRY. in ho. In medys aūt opatōib⁹ existētes eos vocauit: mōstrans q oībus occupatōib⁹ sequelā suā preponere oportet. vñ segt: mittētes rhetia i mare: qō quidē eoz officio cōgruebat: pp qō segt: Erāt. n. piscatores. AVGV. i ser. ō calēdis Januarij. Nō. n. elegit reges aut senatores: aut phos aut oratores īmo elegit plebeios: pauperes: z idoctos piscatores. AVG. sup ioānē. Si. n. doct⁹ eligeret: fortassis iō se diceret electū: qz doctria ei⁹ eligi meruit. Dñs aūt nr iesus xps volēs superboz frāgere ceruices nō quesiuit p oratorē piscatorē: sz de piscatore lucrat⁹ est impatorē: Magn⁹ cyprian⁹ orator: sed pri⁹ petrus piscator. CHRY. sup matth. Future ēt dignitatis gratiā artificij ope ꝓphabant. nā sic qui rhetia iactat i aqua: nescit quos pisces cōprehēsurus est: sic z doctor qñ diuini fmonis rhetia sup pplm iactat: nescit q sūt accessuri ad deū. Sed quoscūq; de⁹ excitauerit: illi adherēt eius doctrine. REMI. De his aūt piscatorib⁹ logt dñs p ieremiā dicēs: Mittā in vos piscatores meos z piscabūt vos. vñ et hic subdit: Uenite post me. GLO. Nō tam pedib⁹ q̄ affectu z imitatōe. Et fa. vos fie. piscato. homiuz. CHRY. sup matth. Nest doctores: vt cū rhete verbi dei cōphendatis hoīes de mūdo tēpestuoso z piculoso: vbi hoīes nō ābulāt: sz ferūt: qz diabolus cū ōlectatōe ꝓpellit eos i malo: vbi hoīes alterutz hoīuz se cōmedūt: sic pisces fortiores deuorant inpiores: vt trāslati viuāt i terra corpis christi mēbra facti. GREGO. i ho. Nulla aūt petr⁹ z andreas christuz miracula facere viderant: nihil ab eo de pmio eterne retributōis audierant: z tamē ad vnū dñi precepti hoc qō posse videbāt obliti sūt. vñ segt: At illi cōti. re. rhe. sc. sunt eū. In quo affectū debem⁹ poti⁹ pēsare q̄ sensū. Multum enī reliquit qui sibi nihil retinuit: multuz dimisit qui cū re possessa z ꝓcupiscētys renūciauit. Asequētib⁹ ergo tāta dimissa sūt: q̄ta a nobis sequētib⁹ cōcupisci potuerūt. Exterioza enī nra dño q̄tūlz pua sufficiūt: nec ppēdit q̄tū in eis sacrificio: sed ex quāto ꝓferat. Estimationē qppe pretij regnū dei nō bz: sz tātū quātū q̄tū habes. CHRY. sup mat. Nō aūt predicti discipuli secuti sūt xpm doctoris cupiētes bonoz: sed operis lucrū: sciebāt. n. q̄ preciosa ē aīa hoīs: q̄ grata est apud deū salus ipsi⁹ z quāta ē merces. CRHY. in ho. Tāte igī ꝓmissiōi crediderūt z p ꝓmōes qb⁹ sūt capti crediderūt se alios posse piscari. CHRY. sup matt. Nec igit cupiētes secuti sūt oīb⁹ relictis: in quo nos docuerunt: qz nemo potest terrena possidere: z perfecte ad celestia peruenire. GLO. In his ergo datū est exemplū illis q̄ censuz deserūt ꝓ christi amoze. Subdit aūt exemplū eoz q etiaz carnales affectus ꝓ deo postponūt. vnde dicitur: Et procedēs inde vidit alios duos. Nota quia vocat binos z binos sicut alibi legitur q misit eos binos z binos ad pdicandū. GREGO. i ho. Quaten⁹ hic nobis tacit⁹ inuat: qz q charitatē erga altez nō babz: pdicatōis officiū suscipere nullaten⁹ oz. Duo enī sunt precepta charitatis: z min⁹ q̄ inter duos charitas bri nō pōt. CHRY. sup matth. Sup charitatē ēt ffnitatis eccl'ie recte posuit fundamenta: vt ex radicibus charitatis exuberās q̄si humor ascēdat in ramis z hoc sup naturalē charitatē: vt nō solū per gratiā: sed etiā per natura ipsa charitas firmioz habeat. vñ dicit: Fratres: sic enī fecit deus. z in veteri testamēto sup moysen z aarō fratres: ponēs edificatōis initiū. Quoniā aūt abūdantioz est gratia noui testamēti q̄ veteris: ideo primū populū edificauit sup vnā fraternitatē: hunc aūt sup duas. Jacobuz ingt zebedei z ioānē fratrē eius in naui cum zebedeo pre eoz reficiētes rhetia sua. qō ē maxime pauptatis indiciū: vetera enī reficiebant qui noua vnde emerēt nō habebāt. Et qō ad maiorē pietatem eorum pertinet in tanta paupertate sic patri suo succurrebant: vt secum eum baiularent in naui: non vt illos adiuuaret in opere: sed vt isti illum cōsolarentur sua presentia. CHRY. in homi. Non parua autē ē hic demōstratio virtutis: inopiam facile ferre: ex iustis nutririlaborī bus: colligari inuicem amoris virtute: patrē habere secum z curare. CHRY. super matth. Estimare aūt primos vocatos ad predicandū qz rhetia mittebāt: istos aūt quasi pigriores: qz adhuc rhetia cōponebant: non sumus ausi: qz differentiā eorum cognoscere solius est christi. Forte ergo illi ꝓpter petrū dicti sūt mittentes rhetia qui pdicauit euāgelium: sed non composuit. Isti aūt ꝓpter ioannem componentes: qui euangelium composuit. Sequitur: Et vocauit eos. Erāt enim habitatione ciues: dilectione concordes: artificio pares: fraternitatis coniuncti pietate. Ideo simulvocauit eos: ne tot bonis coniunctos dissimilis vocatio spereret. CHRY. in homi. Uocando autez nihil eis promisit sicut prioribus: obedientia enim eorum qui preuenerant: viam eis preparauerāt. Sed z multa de ipso audierat: scilicet tanq̄ familiares z consanguinitate coniuncti. Segtur: Illi autē relictis rhetib⁹ z patre secuti sunt eū. CHRY. super matth. Tria enim sunt qne relinquere debet qui venit ad christuz: actus carnales qui per rhetia piscationis signantur: substantiam mundialem q̄ p nauē: z parentes q p

patrē. Reliq̄rūt ergo naues vt fierēt eccleſiaſtice nauis gubernatores. Reliq̄runt rhetia: vt nō piſces afferrēt ad ciuitatē terrenā: ſz boies ad celeſtē. Reliq̄runt vnuſ patrē vt ſpūales patres oīum fierēt. MILA. Eis igr̄ artē patriā domū relinquētib⁹ docemur xp̄m ſecuturi ſecularis vite ſollicitudine: paterne domus conſuetudine non teneri.

REMI. Myſtice autē p mare deſignat iſte mundus: pp amaritudinē fluctuationē. galilea aūt interp̄tat volubilis ſiue rota: ſignificat mundi volubilitatē. Ambulauit igit̄ ieſus iuxta mare: dum ad nos p incarnationē venit: qr non carnē peccati: ſz ſimilitudinē carnis peccati ſuſcepit ex virgine. Per duos fratres duo populi deſignant: qui ab vno deo p̄re creati ſunt: quos vidit q̄do eos miſericorditer reſpexit. Per petr̄ enī qui interp̄tat agnoſcēs dicit ſimō. i. obediēs: deſignat iudaicus populus qui p legē deū agnouit: p̄ceptis eius obediuit. Per andreā qui interpretat viriles ſiue decorus: itelligit gētilis populus q poſt agnitionez dei viriliter in fide p̄manſit. Nos populum vocauit quando p̄dicatores in mundū miſit dicēs: Venite poſt me. i. relicte deceptorē ſegmini creatorē. De vtroq̄ etiam populo facti ſunt hominū piſcatores. i. p̄dicatores. Relictis aūt nauib⁹. i. carnalib⁹ deſideriis. Et rhetib⁹. i. mundi cupiditatibus ſecuti ſunt xp̄m. Per iacobū etiā intelligit iudaicus populus: qui p cognitionē dei diabolum ſupplantauit: Per ioānē gentilis populus q ſola gr̄a ſaluatus ē. Zebedeus ātē quē relinquunt: interpretat fugitiuus ſiue labēs: ſignificat mundum qui tranſit: diabolum qui de celis lapſus ē. Per petr̄ et andreaz mittētes rhetia in mare deſignant illi qui in p̄ma etate dū de naui corporis ſui mittunt rhetia carnalis cōcupiſcētie in mare huius ſeculi: vocant a domino. Per iacobuz ioannē reficiētes rhetia deſignant illi q poſt peccata ante aduerſitates veniunt ad chriſtū recuperantes q̄ perdiderūt. RABA. Due naues duas eccleſias figurant: eaz q̄ ex circunciſione: eaz q̄ ex p̄putio vocata ē. Quilibz etiaz fidelis fit ſymon deo obediēdo: petrus peccatuz ſuum agnoſcēdo: Andreas viriliter laborēs patiēdo: iacobus vitia ſupplantando. GLO. Et ioannes vt totuz gratie dei aſcribat. ideo quarta tm̄ vocatio ponit̄ p quos p̄dicatores dei a quattuor mūdi partibus vocatos ſignet̄. HYLA. Uel in hoc futuroz euangeliſtaz numerus figurat̄. REMI. Per hoc etiam quattuor virtutes p̄ncipales deſignant. prudētia enim refert ad petrum ꝓpter diuinam cognitionē: iuſticia ad andreā pp opez virilitatē: fortitudo ad iacobuz pp diaboli ſupplātationē: tēperantia ad ioannē: ꝓpter diuine gr̄e effectū. AVGV. de cōcor. euā. Sane mouere pōt: quomodo ioānes dicat nō in galilea: ſz iuxta iordanē andream ſecutū eē dn̄m cū alio: cuius nomē tacet: deinde petrum ab illo nomē accepiſſe. Ceteri autem tres euangeliſte de piſcatione vocatos eos dicūt: ſatis iter ſe conueniēter: maxime mattheus marcus. nā lucas andream nō nominat: qui tamē intelligit in eadē naui fuiſſe. Doc etiam videt̄ diſtare q tm̄ petro a dño dictum eē cōmemorat lucas: Ex hoc iam homines eris capiens. qō matheus marcus ambobus dixiſſe narrat. ſz potuit p̄rius petro dici fm lucam: ambobus poſtea fm alios duos. Sed quod de ioanne diximus: diligēter conſiderandum ē: cum locoz plurimum interſit tēpoz ipſius vocatiōis. Sed intelligendum ē petrum andream nō ſic vidiſſe dominum iuxta iordanē: vt ei iam inſeparabiliter inhereret: ſed tm̄ cognouiſſe quis eſſet: eum miratos ad p̄pria remeaſſe. Sorte autē qō p̄termiſerat recapitulat: qr ſine vlla conſequētis temporis differentia dicit: Ambulans autem iuxta mare. Queri etiam pōt: quomodo binos binos ſeoz ſum eos vocauerit: ſicut narrat mattheus marcus: cum lucas dicat iacobum ioannem tanq̄ ſocios petri ad adiuuandū vocatos fuiſſe: ſimul ſubductis ad terrā nauibus xp̄z ſecutos. vñ intelligēdū ē hoc p̄imo eſſe factū qō lucas inſinuat: eos ad capturā piſcium ex more remeaſſe: Non enim erat dictū petro q̄ piſces nūq̄ eſſet capturus: cū poſt reſurrectionē hoc fecerit: ſz q̄ homines eſſet capturus: poſtea hoc factum ē quod mattheus marcus narrāt: nō enī ſubductis ad terrā nauibus tanq̄ cura redeūdi ſecuti ſunt eum: ſed tanq̄ iubentem vt ſequerentur.

¶ Et circuibat Jeſus totam galileam docens in ſynagogis eoz: p̄dicans euangelium regni: ſanās omnē languorē omnē infirmitatē in populo. Et abiit opinio eius i totā ſyriā: obtulerūt ei oēs male hītes varijs lāguoribus tormētis cōprehenſos: q demonia habebāt lūnati cos paralyticos curauit eos. Et ſecuti ſūt eū turbe multe de galilea decapoli de hieroſolymis de iudea de trans iordanem.

CHRI. ſup mattheum. Omnis rex pugnaturus ꝓtra aduerſarium p̄ius congregat exercituz ſic dominus contra diabolum pugnaturus p̄ius congregauit apoſtolos: ſic cepit euangelium p̄dicare. vnde ſequitur: Et circuibat ieſus. EREMI. In quo doctoruz vita inſtruitur. Ut enim non ſint pigri: docentur per hoc quod dicitur: circuibat ieſus. CHRI. ſuper mattheum. Quia enī illi vt debiles ad medicū venire non poterāt ipſe ſicut ſtudioſus medicus circuibat grauiter egrotantes: dominus quidē circuibat ſingulas regiones. Qui autē ſunt vnius regionis paſtores conſiderando debēt circuire populi ſingulas paſſiones: vt ad remediū paſſiōis eoz aliquod medicamētum in eccleſia ꝓferatur. REMI. Ut autē non ſint ac ceptores p̄ſonarum docentur p̄dicatores per hoc quod ſubiungitur: Totam galileam. Ut aūt vacui non diſcurrāt: docētur p hoc quod ſubditur: Docēs. Ut aūt nō paucis ſz multis prodeſſe ſtudeant: monētur p hoc quod ſequitur: In ſynagogis. CHRI. in homi. Dinc etiam eos erudiebat: q̄ non eſt deo contrarius iudeis p̄dicans errorum p̄dicator: ſed conſonans patri aduenit. REMI. Ut autē non errores neq̄ fabulas ſed ſalutaria p̄dicēt: docētur p hoc q̄ ſubdit̄: Predicans euangelium regni. Diſtat aūt inter docēs p̄dicans: docēs enim refert̄ ad p̄ſentia: p̄dicans ad futura. docebat enim de p̄ſentibus mādatis: p̄dicabat de futuris ꝓmiſſis. CHRI. ſup mattheum. Uel docebat iuſticias naturales quas. ſ. ratio naturalis docet: vt caſtitatem: humilitatē: huiuſmodi: quos p ſeipſos omnes bona eē intelligūt de quibus necaria ē doctrina: nō tantū ꝓpter manifeſtationē: quantū ꝓpter excitationē cordis. Prevalētibus enim delectationibus carnalibus ſciētia iuſticie naturalis quaſi in obliuionē deducta obdormit. Cum ergo cepit doctor reprehēdere carnalia mala: eius doctrina nō nouam ſciētiam introducit: ſed oblitam cōmonefacit. Predicabat autē euangelium annunciādo bona q̄ antiqui manifeſte nec audierant: vt beatitudinē celeſtē: mortuoz reſurrectionē huiuſmodi. Uel docebat interpretando prophetias de ipſo. Euangelium p̄dicabat denunciando in ſe bona futura. REMI. Ut autem doctores doctrinam ſuam virtutibus commēdare ſtudeant: docētur p hoc quod ſubditur: Sanans omnē languorem omnē infirmitatē in populo. Infirmitas quidē eſt corporum: languor autē animarum. CHRI. ſuper mattheum. Uel p laguorem anime aliquā paſſionē intelligimus: vt auariciam: libidinem: huiuſmodi. Per infirmitatē aūt infidelitatē: p quam aliquis infirmatur in fide. Uel p languores intelliguntur grauiores corporis paſſiones: per infirmitates autem leuiores: ſicut autē paſſiones corporales diuinitatis virtute ſanabat: ſic ſpiritales verbo pietatis. Primo autem docet poſtea

sanat propter duo.primo. quia ꝓmittit quod magis necessarium ē.verba enim pietatis edificant animā non miracula.deinde qz ꝟba ꝑ miracula cōmēdant: z non econuerso.

CHRI.in hom.Cōsiderādū aūt qꝫ vbicūqz legis cuiusdaz introductio fit:signa facere ōs assuescit:pignora sue virtutis legē tribuēs suscepturis: hominē enim facturus mūdum creauit:z tūc illi legē ī paradiso ꝓposuit:z quādo noe legē laturus erat:magna signa oñdit.Et similiter iudeis legē laturus ꝓdigia ostendit:z tunc legē dedit:ita z hic sublimē illam legē introducturus:miraculoꝝ demonstratione certificat q̄ dicuntur.Quoniam enim regnum quod ꝓdicabatur non apparebat:ab apparētibus signis ipsum manifestauit. GLO.Qz quia ꝓdicatores debēt habere bonuz testimonium ab his qui foris sunt:ne si vita despicitur: predicatio contēnat:subdit.Et abyt opinio eius in totā syriā.

RABA. Syria est oīs regio ab euphrate vsqz ad mare magnum:a capadocia vsqz ad egyptum: in qua est prouincia palestina in qua habitant iudei. CHRY.in hom. Intende autē moderationē euāgeliste quia non vnūquēqz nobis enarrat curatorum:sed breuibus verbis copiositatem transcurrit signorum.vnde sequitur:Et obtulerunt ei omnes male habētes. REMI.Per quos varias vult intelligi infirmitates:sz leuiores.Cum vero dicit: Varys languoribus z tormentis comprehēsos:illos vult intelligi de quibus subinfert:z q demonia habebāt z̄. GLO. Languor diuturnus ē tormentū:ē z morbus actuꝰ:vt dolor lateris z huiusmodi.qui autē demonia habebant:sunt qui a demonibus vexabantur. REMI.Lunatici enim dicti sunt a luna:que duz menstruis tēporibus crescit z decrescit:ipsi vexantur. HIERO.Demones enī obseruantes lunaria tēpora creaturarum infamare cupiebant vt in creatorē blasphemie redundarēt. AVGV.xxi.de ciuitate dei:Illiciūtur tamē demones ad ihabitandum ꝑ creaturas:quas nō ipsi:sed ōs condidit:delectabilibus pro sua diuersitate diuersis:nō vt animalia cibis: sed vt spiritus signis:q̄ cuiusqz delectationi congruunt. RABA.Paralytici autez sunt corpore dissoluti:paralysis enim grece latine dicitur dissolutio.Sequitur:Et curauit eos. CHRY.sup matth. Cū in quibusdam locis dicatur:Multos curauit:hic simpliciter dicitur:Et curauit eos.signans qꝫ oēs curauit. Sicut z nouitius medicus intrans ciuitatē:omnes ad se venientes curat:ꝓpter suam opinionē commēdandam. CHRI. in hom.Anullo autē eoꝝ fidē exquisiuit:quoniam nondum virtutis sue demonstrationē dederat: z ī adueniendo z ferendo a longe non paruam ostenderant fidem.Sequitur: Et secute sunt euz turbe multe. RABA.Que quadripartite sunt:aly ꝓpter celeste magisterium vt discipuli:aly ob curationē infirmitatum:aly sola fama z curiositate:volentes experiri an verum esset quod dicebatur:aly ꝑ inuidiaz volentes eum in aliquo capere z accusare. Mystice autez syria interpretat elata.galilea volubilis vel rota:idest diabolus z mundus qui z superbus est:z ad ima semper rotatur:ī quo fama christi per predicatōez innotuit.Demonia/ci enim sunt idolatre:lunatici:instabiles:paralytici:pigri: z dissoluti. GLO.Turbe autē que sequunt dominum sunt de ecclesia:que spiritualiter est galilea trāsmigrans ad virtutes.Et decapolis.x.ꝑcepta seruans z hierosolyma z iudea:quam visio pacis z confessio illustrat. Et trans iordanem qz baptismo transito terram promissiōis intrat. REMI.Vel sequuntur dominū de galilea idest de volubilitate mundi.z decapoli que est regio.x.vrbium:z significat decalogi transgressores. Et ō hierosolyma:quia scilicet prius innoxia pace detinebantur. Et de iudea idest de confessione diabolica.Et de trans iordanem:quia prius erant in paganismo constituti:sed transeuntes per aquaz baptismi venerunt ad christum.

CAP.V.

VIdēs autē Jesus turbas: ascēdit in montē: z cū sedisset accesserunt ad eū discipuli eius: z apiēs os suū docebat eos dicēs: Beati pauꝑes spiritu qm̄ ipoꝝ ē regnū celoꝝ.

CHRY.sup matth. Omnis artifex ſm ꝓfessionē suam opportunitatē opis videṡ gaudet. Carpentarius enim si viderit arborē bonam cōcupiscit eam ꝑcidere ad opus artificij sui. Et sacerdos cū viderit ecclesiaz plenam:gaudet animus eius:z delectaṫ vt doceat. Sic z dominus videṡ magnā congregationē populi:excitatus ē ad docēdum. vñ dicit: Videṡ aūt turbas Jesus ascēdit ī mōtē. AVGV.de cōcor.euange. Uel hic pōt videri multas turbas vitare voluisse:z ob hoc ascēdisse in montē:vt solis discipulis loqueretur. CHRI.in ho. Per hoc aūt qꝫ nō in ciuitate z foroꝝ in monte z solitudine sedit:erudiuit nos nihil ad ostētationē facere:z a tumultibus abscedere:z maxime cū de necessarys disputare oporteat. REMI. Hoc enim sciendum ē qꝫ tria refugia legiṫ dominus habuisse:nauim: montē: z desertum:ad quoꝝ alterum quotiēscūqz a turbis opprimebatur:conscēdebat. HIERO. Nōnulli aūt simpliciores fratꝝ putant dominum ea q̄ sequunt̄ in olueti monte docuisse:quod nequaq̄z ita ē. Ex precedētibus enim z sequētibus in galilea monstraṫ locus quē putamus esse vl thabor vel quēlibet alium montem excelsum. CHRI.sup matheum: Ascēdit autem in montē:primo quidem vt impleret ꝓphetiam Esaie dicētis: Super montē ascēde tu.deinde vt ostēdat quoniaz in altitudine spiritualium virtutum consistere debet: qui docet dei iusticiam pariter z qui audit:nemo enim pōt in valle stare z de monte loqui.Si ī terra stas de terra loq̄re.Si aūt de celo loq̄ris:in celo cōsiste. Uel ascēdit in montē:vt ostēdat qꝫ omnis qui vult discere mysteria vitatis:in montē ecclesie debet ascendere:de quo propheta:Mons ōi:mons pinguis. HILA. Uel ascēdit in montē quia ī paterne maiestatis celsitudine positus celestia vite precepta cōstituit. AVGV. de sermone domini in monte:Uel ascēdit in montē:vt significet quia minora erant precepta iusticie:q̄ a deo data sunt per prophetas populo iudeorum quem timore adhuc alligari oportebat. Per filium autē suum maiora populo quē charitate iaz cōuenerat liberari.Sequitur.Et cum sedisset:accesserunt ad euz discipuli eius. HIERO. Jō aūt non stans:sed sedens loquitur:quia non poterant eum intelligere in sua maiestate fulgentē. AVGV. de sermone domini in monte:Uel qꝫ sedēs docebat:pertinet ad dignitatem magistri. Accesserunt autē ad eum discipuli eius:vt audiēdis verbis illius bi essent ēt corporeviciniores:qui preceptis implendis animo appropinquabant. RABA. Mystice aūt sessio domini incarnatio eius est:qz nisi dñs icarnatus esset: humanū genus ad eum accedere nō potuisset. AVGV. de concor. euange. Mouet autē qꝫ mattheus in monte dicit hunc habitum esse sermonē a domino sedente:lucas autem in loco campestri a domino stante. Nec igitur diuersitas facit videri alium fuisse illum:aliū istū. Quid enī ꝓhibet christuz ꝯdā alibi repetere q̄ ante iā dixerat:aut itez facere:q̄ antea fecerat:Quāq̄z etiā possit illud occurere ī aliq̄ excellētiori parte montis:primo cū solis discipulis dñm fuisse:quādo ex eis duodecim elegit: deinde cum eis descendisse nō de monte:sed de ipsa montis celsitudine in campestrem locum.i.in aliquam equalitatem que in latere montis erat:z multos capere poterat:atqꝫ ibi stetisse donec ad eū turbe cōgregarentur:ac postea cum sedisset accessisse ꝓpinquius discipulos eius: atqꝫ ita illis ceterisqꝫ turbis ꝑsentibus vnuz habuisse sermonem: quē mattheus lucasqꝫ narrant diuerso narrandi modo:sed eadem veritate rerum. GREGO.

quarto mora. Sublimia aũt ꝓcepta dño in monte dicturo ꝓmittit. Et aperiẽs os suũ docebat eos ⁊c. qui duduz apuerat ora ꝓphetaꝝ. REMI. Ubicũq; autẽ legit dñs apuisse os: inspiciẽduz ẽ quia magna sunt q̃ sequunt. AVGV. ō sermone dñi in mõte. Uel dic: Aperiẽs os suũ: vt ipsa mora ꝓmẽdet aliquanto longiorẽ futuꝝ eẽ sermonẽ. CHRY. in hom. Uel hoc dicit vt discas quoniam nũc quidẽ docebat os aperiẽs in loquẽdo: nũc aũt vocẽ que est ab opibus emittens. AVGV. i sermone domini i mõte: Siquis ãt pie sobrieq; cõsideraueriet: inueniet i hoc sermone q̃tuz ad mores opportunos pertinet perfectum vite christiane modum. vnde sic ipse sermo cõcluditur: Omnis qui audit verba mea: hic ⁊ faĉ ea: similabo eũ viro sapiẽti. AVGV. ix. de ciuitate dei. Nulla ãt ẽ causa philosophãdi nisi finis boni. q̃ autẽ beatum facit: ipse est finis boni. Et ideo a beatitudine ĩcipit dicẽs: Beati pauperes spiritu. AVGV. i sermone dñi in mõte: ꝓsumptio quidẽ spũs audaciã ⁊ superbiam significat. vulgo etiam magnũ spirituz superbi habere dicũtur: ⁊ recte. nam spiritus vẽtus vocat: quis vo nesciat superbos iflatos dici quasi vẽto distẽtos. Quapropter recte hic itelligitur: Pauperes spiritu humiles ⁊ timẽtes deũ. i. nõ habẽtes inflatẽ spiritũ. CHRY. i bo. Uel spirituz hic elatiõez ⁊ animum dicit. Qz eniz sunt multi humiles nolentes reꝝ necitate coacti nõ ẽ laus. vñ illos beatificat: qui se ex electiõe humiliãt. Ideo aũt hic ĩcipit radicitus euellẽs superbiam: qz hec fuit radix ⁊ fons malicie vniuerse: contra quam ponit humilitatẽ: velut quoddam stabile fundamentum: qua subiecta cum stabilitate alia supedificãtur. hac ãt destructa pereunt quecũq; cõgregaueris bona. CHRY. super matth. Ideo aũt dixit mãifeste: Beati humiles spiritu. vt sic humiles ostẽdat: vt semp adiutoziũ dei sint mẽdicãtes. vñ i greco dicit: Bati mẽdici vel egeni. Sũt enĩ multi naturaliter humiles ⁊ nõ ex fide qui non pulsant adiutorium dei: sed solum qui fm fidẽ sũt humiles. CHRY. in hom. Uel qz paupes spũ hic dicit formidãtes ⁊ tremẽtes dei iussiones: quomodo dñs p Esaiam cõmẽdat. Quid aũt ampliꝰ q̃ simpliciter humiles: Humiliũ. n. hic gdẽ medio criter ẽ: hic aũt supabũdãter. AVGV. Superbi ergo appetãt regna terraꝝ: sed humiliũ ẽ regnũ celoꝝ. CHRY: sup matth. Nam sicut cetera vitia deponũt ad iferos: maxime tamẽ superbia: sic ⁊ oẽs vtutes iducũt in regnũ celoꝝ: maxime tũ humilitas: qz ꝓpriũ ẽ: vt qui se humiliat: exaltetur. HIERO. Uel beati paupes spiritu: qui. s. ꝓpter spiritum sanctum volũtarie sunt pauperes. AMBRO. de offi. Inde autẽ incipit beatitudo iudicio diuino: vbi erũna estimatur humano. GLO. Pauperibus autẽ in presenti conuenienter promittũtur diuitie celi.

¶ Beati mites: qm̃ ipsi possidebunt terram.

AMBRO. sup lucã: Cum simpliciter cõtentus fuero ipse: superest vt mores meos temperem. Quid enim mihi prodest carere secularibus: nisi fuero mitis: Congrue igitur sequitur: Beati mites. AVGV. Mites sunt qui cedũt inhabitatibus: ⁊ nõ resistũt in malo: sed vincunt in bono malum. AMBRO. super lucam: Mitiga ergo affectum tuũ vt nõ irascaris: aut certe iratus ne peccaueris. Preclarum ẽ enim motum temperare cõsilio. nec minoris virtutis dicitur prohibere iracũdiaz q̃ omnino nõ irasci: cuz plerũq; istud leuius: hoc fortius estimet. Rixent igitur immites ⁊ dimicent p terrenis ⁊ tẽporalibus rebus. Sed beati mites qm̃ ipsi hereditabũt terram: de qua euelli nõ possunt. Illã iquaz terraz de qua i psalmo dicit: Portio mea in terra viuẽtium. Significat enim quãdaz stabilitatẽ hereditatis perpetue: vbi aĩa p bonũ affectũ tãq; loco suo requiescit: sicut corpus i terra. Et ide cibo suo alitur: sicut corpus ex terra: ipsa ẽ reges ⁊ vita scõꝝ. CHRY. sup mat. Uel terra hic ſ̃ gdã dicũt: q̃ diu ẽ i hoc statu terra mortuoꝝ ẽ: quia ya-

nitati subiecta ẽ. cũ aũt liberata fuerit de corruptõe: fit terra viuoꝝ vt mortales hereditẽt imortalẽ. Alteꝝ exponẽtẽ legi: quasi celum i quo habitaturi sunt sci dicat terra viuoꝝ: quod q̃tũ ad iferiorẽ regionẽ celũ ẽ: q̃tũ aũt ad superius celũ dicit terra. Aly dicũt qz corpus nostꝝ terra ẽ: ⁊ q̃diu subiacet morti: terra ẽ mortuoꝝ. Cum aũt fuerit cõforme factũ gliecorpis xpi: erit terra viuoꝝ. HILA. Uel hereditatẽ terre mitibus dñs pollicet. i. eius corpis quod ipe assumpsit habitaculũ: qz p mãsuetudinẽ mẽtis nre habitat xps in nobis: nos quoq; clarificati corpis eius gloria vestiemur. CHRY. in hom. Uel aliter: christus hic spũalibꝰ sensibilia imiscuit: qm̃ enim estimat qui mitis ẽ omnia sua pdere contrarium promittit dicẽs: q; cum stabilitate sua possidet: qui nõ ẽ pteruus: qui aũt aliter ẽ multotiẽs aĩam ⁊ hereditatẽ paternã pdit. Quia vo ꝓpheta dixerat: Mãsueti hereditabunt terrã: a cõsuetis vbis cõtexit sermonẽ.

GLO. Dites etiam q seipsos possederũt: hereditatem ꝑris i futuro possidebũt. plus aũt ẽ possidere terram: q̃ hr̃e regnũ celoꝝ. multa enĩ habemus: q̃ statiz amittimus.

¶ Beati qui lugent: qm̃ ipsi cõsolabunt.

AMBRO. sup lucam: Cum hoc feceris: vt. s. sis pauper ⁊ mitis: meñto qz peccatoz es: lugeto petã tua. vñ segt. Beati qui lugẽt. Et bñ tertia bñdictio ẽ peccata deflẽtis: qz trinitas ẽ: que peccata cõdonat. HILA. Lugẽtes enĩ hic dicunt nõ orbitates: aut contumelias: aut dãna merẽtes: sed peccata vetera flẽtes. CHRY. sup matth. Et qui sua qui dẽ peccata lugẽt: bti sunt: sz mediocriter: beatiores aũt sũt: qui aliena lugẽt peccata: tales conuenit esse oẽs doctores. HIERO. Luctus eniz hic non mortuoꝝ ponit cõi lege nature: sz peccatis ⁊ vitys mortuoꝝ. Sic fleuit samuel saulẽ: ⁊ paulus eos qui post immũdiciam pniam non egerunt. CHRY. sup matth. Cum aũt consolatio sit lugẽtiuz: cessatio luctus: q sua peccata lugẽt: cõsolabunt idulgẽtiã cõsecuti. CHRY. in bo. Et sz talibus sufficiat venia frui: non termiat retributionẽ in peccatoꝝ remissione: sz ⁊ multaꝝ facit pticipes cõsolationũ: ⁊ hic ⁊ in futuro: Semp enĩ maiores laboribus ds dat retributões. CHRY. sup matth. Qui vo aliẽa peccata lugẽt consolabunt: qui cũ in seculo illo ꝓuidẽtiaz cognouerint dei: ⁊ intellexerint: q; q perierũt non fuerũt dei: de cuius manu nemo rape pot. de eis luctu derelicto i sua beatitudine letabũt. Uel aliter. AVGV. in ser: dñi in monte. Luctus ẽ tristicia de amissiõe charoꝝ. Conuersi aũt ad deuz ea q̃ in hoc mundo chara habebant amittunt. nõ enim gaudẽt his rebus qbus añ gaudebãt: ⁊ donec fiat in illis amor eternoꝝ: nõnulla mestitia sautiantur. Cõsolabunt ergo spũscõ qui maxime ꝓpterea paracli tus noiat. i. cõsolator: vt tpalẽ amittẽtes eterna leticia perfruãt. Et iõ dicit: Qm̃ ipsi cõsolabunt. GLO. Uel p luctũ duo gña compunctionis intelligunt. s. pro miserys huius mundi ⁊ p desiderio celestiũ. vñ filia Caleph petiuit irriguum superius ⁊ inferius. hꝰ autẽ luctus non habz nisi paup ⁊ mitis: qui cũ mundũ non diligat: q; mser ẽ recognoscit: ⁊ iõ celũ cõcupiscit. cõueniẽter ergo lugẽtibus ꝓmittit consolatio: vt qui tristatus ẽ in pñti: gaudeat in futuro. Maior ẽ autẽ retributio lugẽtis q̃ paupis ⁊ mitis. plus eniz ẽ gaudere in regno q̃ hr̃e ⁊ possidere: multa enim cũ dolore possidemus. CHRY. in bo. Notandum aũt q; banc beatitudinẽ cum intẽtione q̃dã ꝓposuit: ideo non dixit: Qui tristãtur: sed qui lugent: in quo etiam pfectionis sapientie magisterium dedit. Si enĩ qui filios vel alios defunctos lugẽt: fm illud tps non desiderãt pecuniã nec gloriam: nec cõuitys exacuunt: neq; aliqua alia passione capiuntur: multo magis hec seruare debent: qui lugẽt sua peccata.

¶ Beati qui esuriunt: ⁊ sitiunt iusticiam qm̃ ipsi saturabuntur.

AMBRO. sup lucã. Postq̃ delicta ōfleuit: esurire ĩcipio ⁊ sitire iusticiã. Eger enĩ cũ ĩ graui morbo ẽ: nõ esurit. vñ sequit: Beati qui esuriũt ⁊ sitiũt iusticiã. HIERO. Nõ nobis sufficit velle iusticiã: nisi iusticie patiamur famẽ: vt sub hoc exemplo nũq̃ nos satis iustos: sed semp esurie iusticie opa ĩtelligamus. CHRY. sup mat. Qm̃ oẽ bonũ qõ non ex amore ipsius boni faciũt hoĩes: ingratũ ẽ ante deũ. Esurit aũt iusticiã qui ꝑm iusticiã dei desiderat cõuersari, sitit aũt iusticiã: qui sciẽtiaz eius acquirere cupit. CHRY. in ho. Justiciã aũt dicit vl' vniuersalẽ vl' particularẽ auaricie cõtrariã. Quia enim de misericordia dicturus erat: ꝓmonstrat qualiter misereri oporteat: qz nõ ex rapĩa neq̃ ex auaricia. vñ etiam quod ẽ auaricie ꝓpriuz. s. esurire ⁊ sitire: iusticie attribuit. HYLA. Sitiẽtibus aũt ⁊ esuriẽtibus iusticiã beatitudin ẽ ribuit significans extẽsam ĩ dei doctrinã scõz auiditatẽ: pfecta in celo satietate repleri. Et hoc ẽ quod dicit: Qm̃ ipsi saturabũt. CHRY. sup matth. s. largitate remunerãtis dei: qm̃ maiora erũt ꝓmia dei q̃ sanctoz desideria. AVGV. Uel illo cibo saturabũt ĩ ꝑsenti de quo dñs dicit: Meus cibus ẽ: vt faciã voluntatẽ ꝑis mei: quod ẽ iusticia. ⁊ illa: aq̃ de q̃ gsqs biberit: fiet ei fons aque salientis in vitã eternã. CHRY. in ho. Uel in hoc terrenum ꝓmiũ determinat: qz enĩ estimaũ auaricia abũdates facere: ipse cõtrariũ dicit: q⁹ iusticia hoc operaũ. Qui enim iusticiã cupit: omnia cum stabilitate habet.

¶ Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur.

GLO. Justicia ⁊ misericordia ita cõiuncte sunt vt altera ab altera debeat tẽperari. iusticia enĩ sine misericordia crudelitas ẽ: misericordia sine iusticia dissolutio. vñ de misericordia post iusticiaz subdit dicẽs: Bti misericordes. REMI. Misericors dr̃ quasi miserz habẽs cor: qz alterius miseriã quasi suã reputat: ⁊ de malo alterius q̃si de suo dolet. HIERO. Misericordia hic nõ solũ ĩ elemosynis intelligitur: sz in oĩ peccato fratris si alter alteri ⁹ onera portemus

AVGV. Beatos aũt dicit eẽ qui subueniũt miseris: qm̃ eis ita repẽdiũ: vt de miseria liberenũ. vñ sequit: Qm̃ ipsi misericordiã cõsequenũ. HILA. Intantũ enĩ deus beni uolẽtie nostre in oẽs delectaũ affectu: vt suã misericordiaz fit solis misericordibus ꝑstatur⁹. CHRY. ĩ ho. Uideũ ãt esse eq̃lis retributio: sz ẽ multo maior: nõ enĩ ẽ eq̃lis humana misericordia ⁊ diuina. GLO. Merito ergo misericordibus misericordia ꝓmittit: vt plus accipiãt q̃ meruissent. ⁊ sicut plus recipit q vltra saturitatẽ hz: q̃ ille qui hz tm̃ ad saturitatẽ: sic maior ẽ gl'ia misericordie q̃ ꝑcedẽtiũ.

¶ Beati mundo corde: qm̃ ipsi deum videbũt.

AMBRO. Qui misericordiã defert mĩficordiam amittit: nisi mũdo corde misereaũ. Nã si iactãtiã q̃rit: nullus ẽ fructus. vñ sequit: Beati mũdo corde. GLO. Conueniẽter aũt sexto loco ponit cordis mũdicia: qz sexto die hõ cõditus ẽ ad imaginẽ dei: q̃ quidẽ obtenebrata erat in homine ꝑ culpam sed in mundis corde reformaũ ꝑ gr̃am. Merito autem post ꝑdicta sequit: qz nisi illa ꝑcedãt mundum cor ĩ homine nõ creaũ. CHRY. in ho. Mũdos aũt h̃ ait vel eos q vniuersalẽ virtutẽ possidẽt: ⁊ nullius sibi malicie cõscy sunt: vel eos q in tẽperantia cõsistũt: q̃ maxime necessaria est ad videndum deum: ꝑm illud pauli: Pacẽ sequimini cum oĩbus ⁊ sanctimoniã: sine qua nemo videbit deum. Quia enim multi miserẽ quidẽ: sz ĩpudica agũt: mõstrãs q⁹ ñ sufficit ꝓmũ. s. miseri: hoc de mũdicia apposuit. HIERO. Mũdus aũt õs a mũdo corde cõspicit. Tẽplũ. n. dei nõ põt eẽ pollutũ. ſ hoc ẽ qõ dicit: Qm̃ ipsi deũ videbũt.

CHRY. sup m. Qui. n. omnẽ iusticiam facit ⁊ cogitat: mente sua deuz videt: qm̃ iusticia figura ẽ dei: deus enĩ iusticia ẽ. Secũdũ ergo q⁹ aliquis eripuerit se a malis ⁊ fecerit bona: ꝑm hoc deũ videt aut paz aut amplius aut ĩter dũ aut semp ꝑm possibilitatẽ humanã. In seclo aũt illo mũdi corde deũ videbũt facie ad faciẽ: nõ ĩ speculo ⁊ ĩ enigmate sicbic. AVGV. ĩ ser. dñi ĩ mõte. Stulti aũt sunt q deum videre istis exteriorib⁹ oculis q̃rũt: cũ corde videaũ: sicut alibi scriptũ ẽ: In simplicitate cordis q̃rite illũ: hoc ẽ. n. simplex cor qõ mundũ cor. AVGV. vlti. de ciui. dei: Si ãt tãtũ poterũt ĩ corpore spirituali oculi etiam ipsi spirituales q̃tũ põt isti q̃les nũc habemus: „ pculdubio ꝓ eos deus videri nõ poterit. AVGV. ĩ ꝓmo de tri. Hec autẽ visio merces ẽ fidei: cui mercedi ꝑ fidẽ corda mũdãt: sic̃ scriptũ ẽ: Mũdans fide corda eoz. hoc autẽ probaũ illa maxime sñia: Beati mũdo corde: qm̃ ipsi deũ videbũt. AVGV. sup ge. ad lr̃am. Nemo aũt vidẽs deũ viuit vita ista: q̃ modo aliter viuit ĩ istis sensib⁹ corpis. Sz nisi ab hac vita q̃sq̃ fundítus moriaũ: siue oĩno exiẽs de corpe: siue ita alienaũ⁹ a carnalib⁹ sensibus vt merito nesciat: sic̃ ait apl's: vtz ĩ corpore an eẋ corpus sit': nõ in illã subuehiũ visionẽ. GLO. Maiorẽ ãt remunerationẽ isti habẽt q̃ ꝓmi sicut q ĩ curia regis nõ solũ prandet: sz etiã faciẽ regis videt.

¶ Beati pacifici: qm̃ filii dei vocabuntur.

AMBRO. sup lucã: Cum interiora tua vacua feceris ab omni labe peccati: ne dissensiões cõtentionesq̃ ex affectu tuo pdeant: a te pacẽ incipe: vt sic pacem alys feras. vñ sequit: Beati pacifici. AVGV. xix. de ciui. dei: Est ãt paz trãquillitas ordinis. Ordo autẽ ẽ pariũ dispariũq̃ sua loca tribuẽs dispositio. Sic̃ ãt nemo ẽ qui gaudere noluerit ita nemo ẽ q pacẽ habere noluerit: quãdoqdẽ ⁊ ipsi q' bella volũt: nihil aliud q̃ ad gl'iosam pacẽ cupiũt bellando pueni re. HIERO. Pacifici aũt dicũ beati q primum ĩ corde suo: deinde ⁊ inter fratres dissidentes faciũt pacem. Quid enĩ prodest alios ꝑ te pacari: cũ ĩ tua aĩa sint bella vitioz?

AVGV. in ser. domini ĩ mõte: Pacifici aũt ĩ semetipsis sunt: q oẽs animi sui motus componẽtes ⁊ subycidẽtes ratiõi carnalesq̃ cõcupiscẽtias habẽtes edomitas fiũt regnũ dei: in quo ita ordinata sunt omnia: vt quod ẽ ĩ homine pcipuũ ⁊ excellens: ĩperet ceteris reluctãtibus que sunt nobis bestyq̃ cõmunia: adq̃ idipsum quod excellit ĩ hoĩe, i. mẽs ⁊ ratio subyciaũ peccatori: qõ est ipsa vitas filius dei. Neq̃ enĩ impare ĩferioribus potest: nisi superioribus subyciaũ. Et hec ẽ paz q̃ daũ ĩ terra hoĩbus bone volũtatis. AVGV. in li. retrac. Non tamẽ cuiq̃ prouenire potest ĩ hac vita vt lex repugnans legi mentis omnino nõ sit in membris. Sz hoc nunc pacifici agunt domando concupiscentias carnis: vt ad pacẽ plenissimã quãdoq̃ vẽiaũ. CHRY. sup mat. Pacifici autem ad alios sunt: nõ solum qui inimicos in pace reconciliãt: sed etiam illi qui immemores malorum diligũt pacem. Pax enim illa beata est que ĩ corde posita est. non tm̃ ĩ verbis. Qui autem pacẽ diligunt: filij sunt pacis.

HILA. Pacificoz autem beatitudo adoptiõis est merces. Et ideo dicit: Qm̃ filij dei vocabũ. Parẽs enim omnium deus vnus est: neq̃ aliter trãsire ĩ nũcupationez familie eius licebit: nisi fraterne inuicez charitatis pace viuamus. CHRY. ĩ ho. Uel qz pacifici dicũ qui nec litigãt: nec odiũt ad inuicem: sed ⁊ cõgregãt litigãtes: recte filij dei vocanũ: quia vnigeniti hoc est opus congregare dispersa: ⁊ pacificare cõtra se ꝑliantia. AVGV. Uel qz in pace pfectio est vbi nihil repugnat: pacifici filij dei dicuntur: qm̃ nihil resistit deo. Et vtiq̃ filij similitudinem patris debent habere. GLO. Maximaz ergo dignitatẽ habent pacifici: sicut qui filius regis dicit in domo regia summus ẽ. Septimo aũt loco beatitudo hic ponitur: qz ĩ sabbato vere requiei dabitur vera paz: sex etatibus transactis.

¶ Beati qui persecutionem patiuntur propter iusticiam: qm̃ ipsorum est regnum celorum.

CHRY.i ho.Posita pacificoꝝ beatitudie:ne aligs existimaret q̄ semp pacē sibi q̄rere sit bonū:subdit:Beati qui psecutionē patiunt̄ ꝓpter iusticiā.hoc ē ꝓpter virtutē: pp defensionē alioꝝ: ꝓpter pietatē. Justiciā enī ꝓsuenit ꝓ omni vtute aīe ponere. AVGV.i ser.dñi i mōte:Pace enīz intrinsecus cōstituta ac firmata:quascūq; psecutōes ille qui foras missus ē:forinsecus cōcitauerit:augerit:auget glīaz q̄ fm deuz ē. HIERO.Signāter aūt addidit:Propter iusticiā. Multi.n.pp sua peccata psecutionē patiūt:ꝛ nō sunt iusti. Simulq; cōsidera q̄ octaua vere circoncisiōis beati tudo martyrio terminet̄. CHRY.sup matth̄.Nō autez dixit:Beati qui a gētilibus psecutionē patiunt̄:ne putes illū solū beatū q̄ psecutionē patit̄ pp idola nō colēda:ideo ꝛ ab hereticis psecutionē patiēs pp vitatē nō relinquēdam beatus est:qz ꝓpter iusticiā patit̄. Sed ꝛ siquis ex potentibus qui chr̄istiani vident̄:forsitan ꝓpter sua pctā correct⁹ a te:fuerit te psecutus:btūs es cuz ioanne baptista. Si enīz vex ē q̄ ꝓphete martyres sunt q̄ a suis occisi sunt:sine dubio qui pp causaz dei aliqd patit̄:etsi a suis patit̄ mercedē martyrū hz. Et ideo nō posuit scriptura psonas psequētiū: sz solā causam psecutōis:vt nō aspicias:quis te psequt̄: sz pp qd. HILA.Sic ergo ad postremū eos i btitudine numerat:quibus oīa ꝓ xpo pati qui iusticia ē pronus affectus ē. Vis igit̄ ꝛ regnū fuat̄:qz i ꝓtēptu seculi sūt paupes spū.vñ dic̄:Qm̄ ipsoꝝ ē regnū celoꝝ. AVGV.Ul'octaua btitudo tāq; ad caput redit:qz ꝓsumatū pfectūq; oñdit ꝛ ꝓbat. Itaq; i ꝓma ꝛ i octaua noiatū ē regnū celoꝝ.septē enī sunt que pficiūt:naz octaua clarificat:ꝛ pfectū demonstrat:ꝛ p hos gradus pficiantur ꝛ ceteri:tanq; accipiat̄ rursus exordiū. AMBRO.sup lucā:Uel aliter.Primuz regnū celorum scis ꝓpositū est i absolutōe corpis:secūdū post resurrectionē eē cū chr̄isto.Post resurrectionē.n.terrā tuā icipies possidere absolutus a morte:ꝛ i ipsa possessiōe consolationem repies.Cōsolationē sequit̄ delectatio:delectationē diuina mifatio.Cui aūt miseret̄ dñs ꝛ vocat:ꝛ sic vocatus videt vocantē.Qui aūt deū viderit:in ius diuine gnatiōis assumit̄:ꝛ tūc demū q̄si dei filius celestis regni diuitys deletat̄. Ille igit̄ incipit:hic repleb̄. CHRY.i ho.Ne autem mireris si fm vnāquāq; bitudinē regnū nō audis:quia cuz dicit:Cōsolabunt̄:misericordiā cōsequēt̄.ꝛ cetera hō.Per hec vniuersa nihil aliud q̄z regnū celoꝝ occulte ī sinuat: vt nihil sensibile expectes.Neq; enī btūs ē qui i bis coronatur:q̄ cū pāti vita discedūt. AVGV.Diligēter aūt attendēdus ē numerus haꝝ sniaꝝ.bis enī septē gradib⁹ cōgruit opatio spūsci septiformis quā esaias describit.sz ille a summo:hic ab imo:qz ibi docet̄ filius dei ad ima descensurus: hō de imis ad similitudinē dei ascēsur⁹.In his ꝑm⁹ est timor qui cōgruit hoībus humilibus:de q̄bus dr̄:Btī paupres spū.i.nō alta sapiētes:sz timētes.Secūda ē pietas: que cōuenit mitibus:qui enī pie q̄rit:honorat:nō reꝑhendit:nō resistit:quod ē mitem fieri.Tertia ē scia q̄ cōuenit lugentibus:q̄ didicerūt q̄bus malis nūc vincti sunt:q̄ q̄si bona pertierūt.Quarta q̄ ē fortitudo cōgruit esurientibus ꝛ sitientibus:qz desiderātes gaudiū de veris bonis laborāt;a terrenis cupiētes auerti.Quinta cōsiliū cōuenit misericordib⁹: qz vnicū remediū ē de tātis malis erui:dimittere alys ꝛ dare.Sexta ē itellectus:ꝛ cōuenit mūdis corde: qui purgato oculo pūt videre qō oculus nō vidit.Septima ē sapientia: que cōuenit pacificis:ī quibus nullus motus ē rebellis: sz obtēperant spiritui.Unū aūt ꝑmiū qō est regnuz celoꝝ varie noiatuz est.In ꝑmo sic oportebat positū ē regnū celoꝝ quod ē pfecte sapiētie initiū:ac si diceret̄:Initiū sapiētie timor dñi.Mitibus hereditas:tanq; testm̄ pris cuz pietate querentibus.Lugētibus cōsolatio:tanq; sciētibus qd amiserūt:ꝛ i quibus mersi sunt.Esurientib⁹ saturitas tanq; refectio laborantibus ad salutē.Misericordibus misericordia tāq; optimo cōsilio vtētibus:vt hoc eis exhibeaī:quod exhibēt.Mūdis corde facultas videndi deū tanq; puꝝ oculum ad itelligenda eterna gerentib⁹.Pacificis dei filitudinem.Et ista quidem in hac vita pūt cōpleri:sicut completa eē in apostolis credimus.nā quod post hāc vitā ꝑmittitur: nullis verbis exponi potest.

¶Beati estis cum maledixerint vobis hoies ꝛ persecuti vos fuerint:ꝛ dixerint'omne malum aduersū vos'mētiētes ꝓpter me.Gaudete ꝛ exultate:qm̄ merces vestra copiosa ē in celis.Sic enīz psecuti sunt ꝓphetas qui fuerūt ante vos.

RABA.Supiozes sniās gnāliter digerebat:iā icipit loqui pūtes compellās:pdicēs eis psecutōes quas ꝑ noīe ei⁹ passuri erāt dicēs:Beati estis cū maledixerit vo.ho.ꝛ pse. vos fuerit.ꝛ dix.oē malū aduer.vos. AVGV.Queri ār pōt quid intersit qō ait:Cū vobis maledicēt:ꝛ dicet omne malū:cū maledicere hoc sit malū dicere:Sed aliter ē maledictū iactatū cū ꝓtumelia cozā illo q̄ maledicit̄:aliter cū absentis fama ledit̄.Perseq aūt ē vim iferre vel isidys appetere. CHRY.sup matth̄.Si aūt vex est:qñ q̄ calicez aque porrexerit:merces eius nō perit:cōsequenter qui vel vnius leuissimi vbi iniuriā fuerit passus:vacuus non erit a mercede.Ut aūt blasphematus sit btūs:duo cōuenire debēt:vt ꝛ mēdaciter blasphemet̄:ꝛ ꝓpter deum: alioquin si vnū defuerit:nō ē beatitudinis merces.Et iō dicit:Mentiētes pp me. AVGV.Qō ꝓpter illos additū puto q̄ volūt de psecutōibus ꝛ de fama siue turpitudinis gloriari:ꝛ iō dicere ad se ptinere chr̄istū:q̄ multa de illis dicunt̄ mala: cū ꝛ ve dicant̄ qñ ꝛ de erroze illoꝝ dicūt̄.etsi aliqñ falsa iactant̄:nō tñ ꝓpter xpm̄ ista patiūt̄. GREGO.sup eçechielem.Quid aūt poterit obesse si hoīes vobis derogēt:ꝛ sola vos ꝓscīa defendat:Sz tū linguas detrabētiū sicut nr̄o studio nō debemus excitare ne ipsi pereāt:ita p suā maliciam excitatas debemus eq̄nimiter tolerare:vt nobis meritum crescat.vñ ꝛ hic dr̄:Gaudere ꝛ exultate qm̄ merces vestra copiosa ē in celis. GLO.Gaudete mēte quidē:ꝛ exultate corpe:qz merces vestra nō tm̄ magna ē sicut alioꝝ: sed copiosa est in celis. AVGV.Non hic celos puto dici supiores ptes huius visibilis mūdi:nō.n.merces vestra ī rebus visibilibus collocāda ē:sz ī celis dictū puto ī spiritalib⁹ firmamētis vbi habitat sempiterna iusticia.Sētiūt q̄ iaz istā mercedē q̄ gaudēt spiritalibus:sed ex oī pte pficiet̄:cū mortale hoc idtuerit īmortalitatez. HIERO.Gaudere igit̄ ꝛ exultare debemus vt merces nobis ī celestib⁹ ꝑpareī.hoc qui vanā sectant̄ glīaz ꝛplere nō pōt. CHRY.sup matth̄.Quia q̄tū aligs letat̄ de laude hoiuz:tātū ō vituperatōe tristat̄.q̄ vo glīaz ꝓcupiscis ī celo:obprobria nō timeas in terris. GREGO.sup eçechielē:Aliqñ tñ detractozes debemus ꝓpescere:nedū de nobis mala disseminānt:ꝓ q̄ audire nos ad bōa poterāt corda inocētiū corrūpant. GLO. Nō solū aūt ꝑmio:sz etiā exēplo eos ad patiētiā ꝓuocat:cū subdit:Sic enī psecuti sunt ꝓphas q̄ fuerūt añ vos. REMI.Magna.n.ꝓsolationē accipit hō ī tribulatōe positus: dū recordat̄ passiōes alioꝝ a gb⁹ exēplū patiētie accipit:ac si diceret.Demētote qz illius vos estis apl̄i:cui⁹ ꝛ illi fuerūt ꝓphe. CHRY.i ho.Sil'ēt ī similat coeq̄litatē sui honoris ad patrē:ac si dicat:Sic̄ illi pp patrē ita ꝛ vos ꝓpter me patiemini.Cū etiaz dixit ꝓphas q̄ fuerūt añ vos: monstrat ꝛ ipsos ꝓphas iā factos. AVGV.Persecutionē aūt bic gnāliter posuit:ꝛ in maledictis:ꝛ in laceratiōe fame.

¶Vos estis sal terre.Qō si sal euanuerit:ī quo salietur.Ad nihilum valet vltra:nisi vt mittat̄ foras:ꝛ conculcetur ab hominibus.

CHRY.i ihome.Quia excelsa ꝓcepta discipulis dede-

rat: vt nō dicerēt: q̄liter poterimus ea seruare: eos laudib⁹ mittigat dicēs. Uos estis sal terre. In quo monstrat q̄ necessario hec iniūgit, nō enī ꝑ vīa vita aut ꝑ vna gēte: sed ꝑ vniuersō mūdo vos mitto. ⁊ si alios mozdētes mala audiatis gaudete: hoc enī ē opus salis: mollia mozdicare: q̄re alio rū maledictio nihil vobis nocet: sz ē testis vīe vtutis. HILA. Est āt hic ꝓprietas q̄rēda dictoꝝ: quā ⁊ aplōꝝ officiū ⁊ ipsius salis nā mōstrabit. hoc igit ī oēm vsuz hūani gñis effectū: incozruptionē cozpib⁹ gbus fuerit aspsuz impartit: ⁊ ad oēm sensuz ꝺditi sapozis aptissimū ē. Aplī aūt sunt rerūz celestiū p̄dicatozes: ⁊ eternitatis velut satozes: merito sal terre nūcupat: q̄ ꝑ vtutē doctrine q̄si saliētes eternitati cozpa seruāt. REMI. Sal etiā ꝑ aquā ⁊ ardozē solis ⁊ ꝑ flatū vēti in nāz alterā cōmutat, sic ⁊ aplici viri ꝑ aquā baptisini ⁊ ardozē dilectōis ⁊ flatū spūsci in spiritalē regenerationē cōmutati sunt. Sapiētia etiaz celestis ꝑ aplos p̄dicata exiccat humozes carnaliū opez: aufert fetozē: ⁊ putredinē male ꝺuersationis: ⁊ vermē libidinose cogitatōis: ⁊ illuz de quo dicit ꝓphēta: Uermis eoꝝ nō mozit. REMI. Sūt aplī sal terre. i. hoiuz terreno⁹ q amando terrā terra vocāt. HIERO. Uel aplī sal terre appellant: q̄ ꝑ illos vniuersum hoium ꝺdit genus. CHRY. sup matth. Doctoz. n. cū fuerit oibus p̄dictis vtutib⁹ oznatus: tūc ē q̄si optimū sal ⁊ totus ppl's de illo cōdit: videdo eum ⁊ audiēdo.

REMI. Et sciendū q̄ nullū sacrificiū offerebat deo ī veteri testamēto nisi ꝑus cōdiret sale: ga nullus pōt laudabile sacrificium deo offerre absq̄ sapoze celestis sapientie.

HILA. Uez q̄ cōuersioni bō subiacet: iō aplos sal terre nūcupatos monet ī tradite sibi ptātis vtute pſistere: cuz subdit: Ez si sal euanuerit: in quo salietur. HIERO. i. si doctoz errauerit quo alio doctoze emēdabit? AVGV. Et si vos ꝑ quos ꝺdiēdi sunt ppli metu p̄secutionū tpaliū: amiseritis regna celoꝝ: g erūt hoies ꝑ quos vobis erroz auferatur: Alia īra hz: Si sal infatuatū fuerit oīdens fatuos esse iudicādos q tpaliū bonoꝝ vel copiā sectātes vel inopiam metuētes amittūt eterna: q̄ nec dari pōt ab hoib⁹ nec auferri. HILA. Si aūt doctozes ifatuati nil saliāt: ⁊ ipsi sensu accepti sapozis amisso viuificare nō pōt cozrupta: reddunt inutiles. vñ segt: Ad nihi. ya. vltra nisi vt mit. fo. ⁊ ꝺcul. ab hoib⁹. HIERO. Exēplū de agricultura scriptum ē. Sal enī vt in ꝺimentū ciboꝝ ⁊ ad siccādas carnes neciuz est: ita aliū vsuz nō hz. Certe legimus ī scripturis vrbes q̄sdaz ira victoꝝ sale seminatas vt germē nullum in ipsis oriret.

GLO. Postq̄ ꝺ illi qui capita sunt aliozꝝ defecerit nulli vsui apti sunt: nisi ad hoc vt mittant foras ab officio docēdi. HILA. Uel etiā de ecclie ꝓmptuarys ꝓiecti pedib⁹ incedētiū ꝓterant. AVGV. Nō aūt calcat ab hoibus: q̄ patit p̄secutionē: sed q p̄secutionē timēdo infatuat. Calcari enī nō pōt nisi inferioz. iferioz aūt nō ē: q q̄uis cozpe mta in terra sustineat: cozde tñ in celo fixus est.

¶ Uos estis lux mūdi: Nō potest ciuitas abscondi supza mōtē posita: neq̄ accēdūt lucernā ⁊ ponūt eā sub modio: sz sup candelabrū vt luceat oībus qui ī domo sūt. Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videāt opera vestra bona: ⁊ glorificēt patrem vestrum qui in cēlis est.

CHRY. sup matth. Sicut doctozes ꝓp bonaz conuersationē sunt sal quo ppl's ꝺdit: ita ꝓpter vbū doctrine sūt lux qua ignozātes illuminānt. ꝑus autez est bñ viuere: q̄ bñ docere: ⁊ ideo postq̄ aplos dixerat sal: ꝺsequēter vocat eos lucem dicēs: Uos estis lux mūdi. Uel q⁹ sal in eo statu tenet rem ne ad deterius mutet: lux āt ad melius ꝓducit illustrādo: ꝓp quod aplī dicti sūt ꝑus sal, ꝓpter iudeos: ⁊ ꝓpter populum chzistianū a gbus deus cognoscit: quos seruāt ī dei scīa: lux aūt ꝓp gētes quas ad scīe lumē ꝓducūt. AVGV. Oportet aūt hic mundū nō celuz ⁊ terrā: sz hoies g sunt in mūdo ītelligi: vel q diligūt mūdū: gbus illuminandis aplī missi sūt. HILA. Natura enī lumis ē vt lucē quocunq̄ circūferat emittat: illatūq̄ edibus tenebras ītimat: lucedominātē. Igit mūdus ex cognitionē dei positus obscur⁹: tenebat ignorātie tenebzis: cui ꝑ aplos scīe lumē inuebit: ⁊ cognitio ōi claret: ⁊ de puis eoꝝ cozpusculis quocūq̄ īcesserint: lux tenebzis ministrat. REMI. Sic aūt sol dirigit radios suos ita ⁊ dominus q ē sol iusticie direxit aplos suos ad effugādas hūani gñis tenebras. CHRY. in ho. Intellige aūt q̄ magna eis ꝓmittit: vt q ī regiōe ꝓpria cogniti nō erāt: ad fines ozbis terraꝝ eoꝝ veniret fama: nec pse cutōes q̄s p̄dixerat eos potuerūt occultare: sed ꝓpter hoc magis ꝑclari reddūt. HIERO. Ne aūt aplī abscōdant ob metū: sz tota libtate se ꝑdāt: docet eos fiduciā p̄dicādi: cum ꝺnter dicit: Non pōt ciui. abscon. supza mōtē posita.

CHRY. ī ho. Per hoc etiā eos docet eē sollicitos de ꝓpria vita q̄si ī oculis oīum positos: sic ciuitas q̄ ē supza mōtē posita: vel lucerna supza candelabrū lucēs. CHRY. sup mat. Nec aūt ciuitas eccl'ia scōꝝ ē: de q̄ dr. Gloriosa dicta sūt de te ciuitas ō. Ciues ei⁹ sūt oēs fideles: de gb⁹ apostol⁹: Uos estis cīues scōꝝ. Nec ꝑ ciuitas posita ē supza mōtē xp̄s: de quo daniel: Lapis absciſus sine manib⁹ factus ē mons magn⁹. AVGV. Uel posita ē supza mōtē. i. supza magnā iusticiā quā significat mōs ī quo disputat domin⁹.

CHRY. sup matth. Nō pōt ergo ciuitas abscōdi posita supza montē etiā si ipsa voluerit. Quōs. n. q eā portat facit eā oībus mānifestā: sic ⁊ apostoli ⁊ sacerdotes q fundati sūt ī xp̄o nō pſt eē abscōditi: etiā si voluerit: q⁹ xp̄s eos manifestat. HILA. Uel ciuitatē carnē quā assumpserat nūcupat: q⁹ ī eo ꝑ naturā suscepti cozpis: quedā humāi gñis congregatio cōtinet: ⁊ nos ꝑ ꝓzortiū carnis siue sumus habitatio ciuitatis. Abscōdi ergo nō pōt: q⁹ ī altitudine posit⁹ celsitudinis dei: admiratōe opez suoꝝ offert oībus cōtēplandus. CHRY. sup matth. Quare āt sanctos suos xp̄s manifestet: ⁊ nō sinat eos eē absconditos p alterā cōparatōez oīdit: cū subdit: Neq̄ accē. lucer. ⁊ po. eā sub mo. sed supza candelabrū. CHRY. ī ho. Uel ꝑ hoc q̄ dixit: Nō pōt ciuitas abscon. demōstrauit suā vtutē. In hoc aūt q̄ subdit: Neq̄ accē. lucer. eos inducit ad liberā p̄dicationē: ac si diceret: Ego q̄dē lucernā accendi: vīi aūt erit studi eā manere ardētē: nō solū ꝓpter vos sed ꝓpter alios q illuminabūtur: sed ⁊ ꝓpter gloriaz dei. CHRY. sup matth. Lucerna ē verbū diuinū de quo dictū ē: Lucerna pedibus meis verbuz tuum: Accendētis lucernā sunt pr̄ ⁊ filius ⁊ spūsc'us.

AVGV. Quid āt putam⁹ dictū eē. Et ponūt eā sub modio: vt occultatio tm̄ lucerne accipienda sit: tāq̄ si diceret: Nemo accendit lucernā ⁊ occultat eā: an aliq̄d etiā modi⁹ significat: vt hoc sit ponere lucernā sub modio: supioza facere cozpis cōmoda q̄s p̄dicationez veritatis. Sub modio ergo lucernā ponit q̄squis lucē doctrine bone cōmodis tēporalibus obscurat ⁊ tegit. Et bene modius dr res cozporalis siue ꝓpter retributionē mēsure: q⁹ ea quisq⁹ recipit que gessit ī cozpe: siue q⁹ tēporalia bona q̄ cozpe peragunt circa diez mēsurā quā significat modius ꝺcboant ⁊ trāseūt: eterna vero ⁊ spiritualia nullo tali fine coercēt. Super cādelabrū aūt lucernam ponit: q cozpus suuz ministerio vbi subiacit: vt superioz sit predicatio vītatis: ⁊ inferior seruitus cozporis. per ipsam. n. cozporis seruientem excelsioz lucet doctrina: dum per vocem ⁊ ceteros cozpis motus bonis opibus insinuatur discētibus. CHRY. sup mat. Uel modi sunt homines mūdiales: qñ sicut modi deſup q̄dē vacui sūt subtus aūt pleni: sic oēs mundi amatozes in rebus spiritalibus insensati sunt: ī terrenis autem sapientes. ⁊ ideo q̄si modius verbum dei tenet absconditū: qñ ꝓpter aliquaz causam terrenam verbum dei nō est ausus palam ꝓloqui:

nec fidei veritatē. Candelabrū est ecclesia que baiulat vbū vite: r ois ecclīasticus vir. HYLA. Uel synagogam dīs modio ꝓparauit q̄ susceptos fructus intra se tantum rece ptās certū modiū diuerse obfuātie ꝓtiebat. AMBRO. sup lucā. Et iō nemo fidē suā itra mēsurā legis includat: sz ad eccl̄iā ꝓferat: i q̄ septiformi spūs relucet grā. BEDA. i ho. Uel ipe xps accēdit lucernā: q testā humane nāe flāma sue dīnitatis ipleuit: quā nec credētibus abscōdere: nec mo dio suppōere: ꝫ ē sub mēsura legis icludere: vl' miratione ni' gētis termios noluit cohibere. Cādelabr̄ ecclesiā dic: cui lu cernam suppossuit: qr nr̄is i frōtibus fidem sue icarnatiōis affixit. HYLA. Uel lucerna xpi ponit i cādelabr̄. idest i ligno p passionē susspēsa: que lumē eternū ē in eccl̄ia habitā tibus ꝓbitura: Et iō dic: Ut luceat omnib' q in domo sunt.

AVGV. Siqs.n. domū vult accipe ecclesiā: nō ē absur dū. Uel dom' est ipe mundus ꝓpter id qō supius ait. Uos estis lux mūdi. HYLA. Tali etiā lumine monet fulgere aplos: vt ex admiratōe opis eor deo laus ipartiat. vñ segt. Sic luceat lux vr̄a coā bonb' vt videant opa vr̄a bona.

CHRY. sup matth. i. sic illuminate docētes: vt nō vr̄a tm audiāt vba: sz vt opa videāt: vt quos illuminaueritis p vbū q̄si lux: cōdiatis p exēplū q̄si sales. ꝓper illos aūt doctores g docēt r faciūt magnificat' ōs: nā disciplina dñi ex moribus fa milie demr̄at. Et iō segt. Et glo. pa. ve. q i ce. ē. AVGV. Si minnō diceret: Ut videant opa vr̄a bona: finē ꝓstituisse videret i laudib' hominū: q̄s querūt hypocrite: sz addidit. Et glificēt pr̄em vr̄m q in celis ē: vt hoc ipsum q bō p bona opa placet boibus: nō ibi finem ꝓstituat: sed referat ad lau dē dei: r ꝓpterea placet hominibus: vt i illo glorificet de'. HYLA. Nō q ab hominibus oporteat gloriā q̄rere: sed vt dissimulantibus nobis opus nostr̄ bis inter quos viu mus: in bonorem dei eluceat.

¶ Nolite aūt putare: quoniam veni solueregz aut ꝓphetas: Nō veni soluere sz adīplere. Amē quippe dico vobis: donec transeat celuz r terra: iotha vnum aut apex vnus non preteribit a lege: donec oīa fiant. Qui g̃ soluerit vnū de mādatis istis minimis r docuerit sic boies: minimus vo cabitur i regno celor̄: qui aūt fecerit r docuerit: hic magnus vocabitur in regno celorū.

GLO. Postq̄ hortat' ē audiētes vt se ꝓpararent ad oīa sustinēda p iustitia r nō abscōderēt qō accepturi erāt: sz ea beniuolētia discerēt: vt ceteros docerēt: īcipit eos ifōrmare qd doceāt: tāq̄ si q̄rerēt: Quid est hoc qō nō vis abscōdi: p quo iubes oīa tolerari: nūqd aliqd dictu' es extra ea q̄ i le ge sūt scripta: Jō iquit: Nolite putare qm̄ veni soluere le gē: aut ꝓphas. CHRI. sup matth. Nō ꝓpter duas cās dic: Primū vt discipulos suos bis vbis ad suū ꝓuocaet exēplū: vt sic ipe oēz legē adiplebat: sic r illi studerēt iplere. Deniq̄ futr̄ erat vt calūniarent' eū iudei: q̄si legē soluentē: priusq̄ īcurrat calūniā calūnie satiffac: ne aūt putaret sic vēisse: vt simplr legē pdicaret: sic ꝓphe fecerāt. REMI. Duo dixit: negat vēisse se soluere: r affirmat venisse se iplere. r ideo ad dit: Nō .n. veni legē soluere sz ad īplere. AVGV. In hac aūt snīa duplex ē sensus. Nā adīplere legē aut ē addēdo ali qd qō minus hz: aut faciēdo qō hz. CHRY. in ho. Imple uit igr xps ꝓphas cōplendo oīa q̄ p eos de ipso fuerāt dcā: legē aūt pmo qdem nihil trāsgrediēdo legaliuz: scōo iustifi cādo p fidē: qō lex p lr̄am facere nō valebat. AVGV. cō tra faustū: Demū etiā: qr sub gr̄a positis in hac mortali vita difficile erat īplere: qō i lege scriptuz ē: Nō cōcupisces. Ille p carnis sue sacrificiū sacerdos effectus īpetrat nobis īdul gentiā etiā hinc adimplēs legē: vt qō p nostrā ifirmitatem min' possum': p illi' pfectionē cure: cui' capitis mēbra ef fecti sumus. Puto etiā sic esse accipiēdū q dr. Non veni le gē soluere sz adiplere: bis. yz. additamētis: q̄ vel ad pōnem ptinēt antiquar̄ snīar̄: vel ad ꝓuersationē in eis: Apuit eni dīs etiā iniquū motū ad nocēdū fratri i homicidy genere deputari. Maluit etiam nos dīs nō iurātes nō recedere a vo: q̄s ver̄ iurātes appropinq̄re piurio. Sz cur o manichei legē nō accipitis r ꝓphas: cū xps ad eos se nō venisse solue re dixit: sz adīplere: Ad hoc rsepōdet faust' heretic': Quis hoc testat' dixisse iesū: Matthe'. Quō ergo ioānes nō id te stat': q fuit in mōte: Matthe' hoc scripsit: q postq̄ iesus de scēdit de mōte: secutus ē eū: Ad hoc Augu. rūdet: Si nemo de xpo vera dixit: nisi q vidit eū vel audiuit: hodie de eo vā dic nullus. Cur g̃ ex ore ioānis nō potuit vā matthaeus audi re de xpo: si ex libro ioannis possumus vā log ō eo nos tāto tpe post nati: hic eni nō solū matthei: sz etiaz luce ac marci euāgeliū r nō imparē auctē receptū ē. Huc accedit: qr r ipe dīs potuit narrare matthaeo qō egerat: anteq̄z eu vocasset. Apte aūt dicite nō vos credere euāgelio: nā q̄ in euāgelio ñ nisi qō vultis creditis: vobis poti' q̄z euāgelio creditis. Itē faustus: Probemus r matth. hoc nō scripsisse: sz aliū: nescio quē sub noīe eius. Quid.n. dicit: Cum transisset iesus vidit sedētē hominē ad teloneū matthaeū nomīe. Et qs ergo scri bēs ō seipo dicat: vidit boiez r non vidit me: Ad qō Augu. Ita matthaeus de se: tanq̄ de alio scripsit: sic r ioānes fec di cēs: Cōuersus petrus vidit aliū discipulu quē diligebat ie sus. Manifestū ē.n. huc more fuisse scriptorū cū gesta nar rarēt. Itē faustus: Quid q ēt ex ipso ꝼmone qō ꝓcepit: non putare qr vēiret legē soluere: magis itelligi dar qr solueret: neqz.n. nihil tale eo faciēte iudei suspicari hoc possent. Ad qō Augu. Hodie gdē valde ifirmuz ē: nō.n. negamus inde is non itelligētibus videri potuisse xpm destructorē ee le gis r ꝓphetar̄. Itē faustus. Quid q etiaz lex r ꝓphete nec adipletōe gaudēt cuz in deutronomio dicat': Hec ꝓcepta q̄ mādo tibi obseruabis: nec addas gcq̄ eis: nec minuas: Ad qō aug. Nō itelligit faust' qd sit legē iplere: cū hoc ō vborū adiectōe putat accipiēdū. Pleitudo.n. legis charitas ē quā dīs dedit mittēdo fidelib' spm̄scm̄. Implet' g̃ lex vel cū fi unt: q̄ ibi ꝓcepta sunt: vel cū exhibent' q̄ ꝓphetata sunt. Itē faustus: Qr nouū testm̄ iesū cōdidisse fatemur: qd aliud a de structōe fatemur veteris testi: Ad qō augu. In veteri testō figure erāt futuror̄ q̄s i reb' p christū pfectis auferri opor tebat: vt eoipso lex r ꝓphe implerētur: in quibus scriptum ē: daturum deum nouum testamētum. Item faustus: Hoc igitur si dixit christus: aut aliud significans dixit: aut quod absit mētiens dixit: aut omnino non dixit. sz iesum quidem mētitum fuisse nullus dicat: ac per hoc aliter dictum ē: aut nec omnino dictum est: me quidem iam aduersus capituli huius necessitudinem manichea fides reddit hic tutum: q̄ principio mihi non cunctis que ex saluatoris nomine legū tur scripta: passim credere persuasit: Esse enim multa çica nia que in contagiuz boni seminis: scripturis pene omnib' noctiuagus quidam seminator̄ insparsit: Ad quod August. Manicheus docuit impiam peruersitatem: vt ex euange lio qō heresim tuam non impedit hoc accipias: quod autez impedit non accipias. Nos autē docuit apostolus piam p uisionē: vt quisquis nobis annunciauerit: preter id qō acce pimus: anathema sit. Dominus aūt exposuit quid sint çica nia non aliqua falsa veris scripturis immissa. sicut tu inter pretaris: sed homines filios maligni. Itē faustus: Cuz te iu deus interpellabat: cur legis r prophar̄um precepta nō ser ues: que christus dixit: non se venisse soluere sed adimple re: cogeris: aut vane superstitioni succumbere: aut capitulum profiteri falsum: aut te xpi negare discipulū. Ad qō Augu. Nullas ex hoc capitulo catholici patiuntur angustias: qua si legis r ꝓphetarum precepta non seruent: quia charitatez dei r pxīmi habēt: in qbus preceptis pendet lex r ꝓphete

Et quecūq; ibi rebus gestis vel sacrorum celebrationib⁹ vel locutionū modis figurate ꝓphata sunt: in xpo ⁊ ecclia compleri cognoscunt. Uñ nec vane supstitiōi succūbimus: nec istō euāgelij capitulū falsū eē dicim⁹: nec xpi discipl'os nos negam⁹. Qui g̊ dic̄: Si xps legē ⁊ ꝓphas nō soluisset: illa sacramēta legis ⁊ ꝓphetharū in xpianor̄ celebratōibus ꝓmanerēt: ꝑōt dicere si xps legē ⁊ ꝓphas nō soluisset: adhuc ꝓmitteret nasciturus: passurus: resurrecturus: cū ideo magis hoc nō soluerit: ſz adꝑpleuerit: q; iā nō ꝓmittit nasciturus passur⁹: resurrecturus: qō illa sacra quodāmō ꝓsonabāt. Sz annūciat: q; nat⁹ sit: passus sit: resurrexit: qō hec sacra que a xpianis aguntur: iā ꝓsonāt. Sz g̊ q̄sto errore delirent: q; putāt signis sacrisq; mutatis ēt res ipas esse diuersas: q̄s ritus ꝓphēticus ꝓnunciauit ꝓmissas: ⁊ euāgelic⁹ demōrat impletas. Jtē faustus: Querēdū ē si hoc xps dixit: cur dixerit: vt̄ ne ꝓpalpādi iudeor̄ furoris cā: q; sancta sua ab eo ꝓculcari videātes: nec audiēdū qdē eū existimabāt: aut vt nos q; eis credebam⁹ ex gētibus īstrueret legis subire iugū. Si aūt h̄ ñ ei fuit cā dicēdi: illa dz esse quā dixi: nec hoc ipm mentitus ē. Sunt enī tria gña legū: vnū hebreor̄: qō peccati ac mortis paulus appellat. aliud gētiū: qō nāle vocat: dicēs: Hētes āt nālr q̄ legis sūt faciūt. tertiū ē vitatis: de q̄ dixit lex: ſpūs vite ⁊c̄. Jtē ꝓphe aly sunt iudeor̄ de q̄bus notū ē: aly gētiū de q̄bus paulus dic̄: dixit qdē ꝓphā eor̄ ꝓphā: aly veritatis de q̄bus ieſus dic̄: Mitto ad vos sapiētes ⁊ ꝓphetas. Et q̄dem si obseruationes hebraicas adꝑpletionis gra ꝓtulisset: dubiū nō erat: q̄n de iudeor̄ lege ⁊ ꝓphis dixisset. Ubi vo sola recēsset antigora ꝑcepta. i. nō occides nō mechaberis: q̄ olim ꝓmulgata fuerāt: ꝑ enoch ⁊ seth ⁊ ceteros iustos: cui ñ videat hoc eū dixisse de vitatis lege ⁊ ꝓphetis. Ubi vo iudeor̄ q̄dā visus ē noīasse: penit⁹ eradicauit: ꝓcipiendo contraria: vt ē illud. Oculū ꝓ oculo: dentē ꝓ dēte. Ad qō Aug⁹. Manifestū ē quā legez ⁊ quos ꝓphetas xps nō venerit solu ere: ſz īplere. Ipsa enī est lex q̄ ꝑ moysen data est: nō aūt sicut faustus opinat: q̄dā dns adꝑpleuit: q̄ ab antigs iustis iā dicta erāt añ legē moysi: sic̄ Nō occides. Quedaz vo soluit: q̄ ꝓpria videbant legis hebreor̄. nos. n. dicim⁹: Et hec ꝓ tpe bñ fuisse īstituta: ⁊ nūc a xpo: nō soluta ſz adꝑpleta: vt patebit ꝑ singula. Hoc ēt nō itelligebāt: q; in ea puersitate māserūt vt gētes cogerent iudaiçare heretici. ſ. q; naçarei dnr.

CHRY. sup matth. Quīn vo oīa q̄ ab initio mūdi vsq; ad finē erāt futura: mystice erāt ꝓphetata i lege ne videat aliqd eor̄ que fiūt: de⁹ nō antea cognouisse. ꝓterea dicit: Nō pōt fieri vt trāseat celū ⁊ terra: dōec oīa q̄ in lege ꝓphetata sunt reb⁹ ipis fuerīt adꝑpleta ⁊ hoc ē qō dic̄: Amē q̄p. di. vo. do. trāse. ce. ⁊ ter. io. vnū aut vnus apex nō ꝑte. a lege: donec oīa fiāt. REMI. Amē hebre⁹ sermo ē: ⁊ latine dr̄ vere fideliter: siue fiat. Duab⁹ aūt de causis hoc sermone vtit dns: si ue ꝓpter duritiā illor̄ q; tardi erāt ad credendū: siue ꝓ credētes vt ꝓfundi⁹ attenderēt ea q̄ sequunt. HYLA. Per hoc aūt q; ait: Donec trāseat celū ⁊ terra. celū qdē ⁊ terraz: maxima elemēta nō arbitramur eē absoluenda. REMI. Permanebūt. n. eēntialr: sed transibunt ꝑ renouationem.

AVGV. Per hoc aūt q; ait: Jotha vnū aut vnus apex ñ trāsibit a lege. nihil pōt aliud itelligi nisi vehemēs exꝓssio pfectiōis: que ꝑ lras singulas demōstrata ē: iter q̄s lras iotha minor ē ceteris: q; vno ductu fit. Apex etiā ē ipsius aliqua in sūmo ꝓticula: q̄bus vbis oñdit in lege ad effectum ⁊ minima queq; ꝓduci. RABA. Apte quoq; grecū iotha ⁊ nō ioth hebreū posuit: q; iotha in nūero. x. significat: ⁊ decaloguz legis enumerat cui⁹ qdē apex ⁊ ꝓfectio ē euāgelium.

CHRY. sup matth. Si aūt ingenu⁹ hō vel in vili mendacio iuentus fuerit erubescit: ⁊ vir sapiēs vbū qō dixit: nō relinqt iuuentuī: quō vba dīna sine exitu vacua poterāt ꝓmanere: vñ ꝓcludit. Qui ergo sol. vnū de mā. istis mīmis: ⁊ docuc. sic bo. mi. vo. in regno celor̄. Puto aūt q; ipse dns manifeste hoc ostēdit. q̄ sunt minima mādata: mōstrans dicendo: Sigs soluerit vnū de mādatis istis minimis. i. que mō dictur⁹ sum. CHRY. in ho. Nō enī ꝑ veterib⁹ legib⁹ hoc dixit: ſz ꝑ his q̄ ipe erat ꝑceptur⁹: q̄ qdez minima vocat: ſz magna sint. Sic. n. multoties de se humilia locutus ē: ita ⁊ de suis ꝑceptis humilr loqtur. Uel aliter. CHRY. super matth. Mādata moysi in actu facilia sunt: nō occides: non adulterabis. Ipa enim criminis magnitudo volūtatē faciendi repcutit: ⁊ iō in remuneratōe modica sunt: in peccato aūt magna. Mādata aūt xpi. i. nō iraſcaris: nō cōcupiſcas: i actu difficilia sunt: ⁊ iō in remuneratōe magna: i peccato āt minima. Minima igr̄ dicit ista xpi mādata: nō iraſcaris: nō cupiſcas: ergo illi q; leuia pcta ꝓmittūt minimi sūt i regno dei. i. q; iratus fuerit: ⁊ grāde pctū nō fecerit: a pena qdez securus ē. ſ. dānatōis eterne: nō tñ est in glia. ſ. quā cōsequunt illi q; etiā hec minima ꝑplent. AVGV. Uel ecōuerso illa q̄ ꝑcepta sunt i lege dñr minima: q̄ aūt xps dictur⁹ est: sunt maxima. Mādata aūt minima significant ꝓ vnum iotha ⁊ vnū apicē. Qui g̊ soluerit. ⁊ docuerit sic. i. fm q; soluit: minimus vocabit i regno celor̄: Et fortasse iō nō erit: q; ibi nisi magni eē nō ꝑñt. GLO. Soluere aūt ē nō agere: q̄ recte gs itelligit: vel nō itelligere q̄ deprauauit: aut minuere itegritatē supadditōis christi. CHRY. i ho. Uel cum audieris minimū i regno celor̄: nihil aliud suspicare q̄ſ suppliciū ⁊ gehēnā. Regnū enī ꝓsueuit dicere nō solū regni vtilitatē: ſz xps resurrectōis ⁊ aduētū christi terribilez. GREGO. in ho. Uel ꝑ regnū celor̄ ecclia itelligēda est: in q̄ doctor⁹ q; soluit mandatuz: minimus vocat̄: q; cuius vita despicit: restat vt eius ꝓdicatio ꝓtemnat̄. HYLA. Uel minima dic̄ dñi passionē ⁊ crucē: q̄ siquis tanq̄ erubescēda nō ꝓfitebit: erit minim⁹. i. nouissimus ac pene nullus. Cōfitenti vo magne in celo vocatōis glīā pollicet̄. vñ segt̄: Qui āt fecerit: ⁊ docuerit magn⁹ vocabit̄ i regno celor̄. HIERO. Sugillat i ꝑ phariseos q; ꝓtēptis mādatis dī statuebāt ꝓprias traditōes: q; nō eis ꝑsit doctrina in ꝑplo: si vl'parū qō i lege ē destruāt. Possumus aūt ⁊ alr̄ intelligere q; magistri erudītio etiā si paruo peccato obnoxia sit: deducat euz de gradu maximo: nec ꝓsit docere iustitiā quā minima culpa ōstruit: beatitudoq; ꝑfecta sit q̄ sermone docueris: ope cōplere.

AVGV. Uel aliter. Qui soluerit illa minima. ſ. ꝑcepta legis ⁊ sic docuerit: minimus vocabit̄: Qui aūt fecerit illa minima: ⁊ sic docuerit: nō iā magnus hūdus est: ſz tñ nō taz minimus q̄ſ ille q; soluit. vt aūt sit magnus: facere debet et docere que christus docet.

Dico autez vobis: quia nisi abundauerit iustícia vestra pluſq; scribar̄ ⁊ phariseor̄: non intrabitis i regnū celor̄. Audistis quia dictū est antiquis non occides: qui aūt occiderit reus erit iudicio. Ego aūt dico vobis: quia omnis qui irascitur fratri suo: reus erit iudicio. Qui autē dixerit fratri suo racha: reus erit concilio. Qui autez dixerit fatue: reus erit gehenne ignis.

HYLA. Pulcherrimo ingressū opus legis cepit excedere aditū in celū: aplis nisi iustitiā phariseor̄ āteisse: dicūcias nō futur̄: ⁊ hoc est qō dicit: Dico enī vobis. CHRY. sup matth. Justitiā aūt hic dicit vlem virtutē: itende autē gre additamētū. Discipulos. n. suos adhuc rudes: magis q; i veteri testō erār vult esse meliores. scribas aūt ac phariseos non dixit iniquos: q; nō dixisset eos habere iustitiā. videtiam qñ hic vetus testm̄ cōfirmat: cōparationem faciens eius ad nouū: plus enī ⁊ minus eiusdē generis est: scribarū aūt ⁊ phariseor̄ iustitie sunt mādata moysi. per impletiōes aūt illor̄ mandatorū sunt mādata christi. Hoc ē g̊ qō dicit. Nisi gs supra legis mādata ēt hec mea ꝑcepta q̄ apud illos

minima existimabant ipleuerit:nō ītrat ī regnū celoz: qñ illa de pena liberāt:q.s. trāgressoribꝰ legis debeť: nō aūt in regnū iducūt:hec aūt ꝛ ō pena liberāt:ꝛ ī regnū iducūt. Cū aūt sit idē soluere minima mādata ꝛ nō custodire:quare su pra de soluēte dic ꝙ minimus vocabiť ī regno dei.hic autē ō nō ꝓseruāte:nō ītroibit in regnū celoz. Sz vide qz mini mū eē in regno:idē est ꝛ nō ītrare in regnū. Esse aūt aliquez ī regno nō est regnare cum xpo:sed eē tñ in populo xpi:tan qꝫ si dicat de soluēte ꝙ iter xpianos quidez erit: tamē mini mus xpianus. Qui aūt ītrat in regnū:fit pticeps regni cum xpo. Cōsequēter ꝛ iste q nō ītrat in regnū celoz: gloriā qdē nō habebit cum xpo:erit tamē ī regno celoz.i.ī numero co rum sup quos xps celoz rex regnat. AVGV.ix. de ciui. dei: Uel alr: Nisi abundauerit iustitia vra plusꝫ scribaz ꝛ pharisęoz.i.sup eos q soluūt qō docēt:qz de his alibi dictū est. Dicūt enim ꝛ non faciūt ac si dicat. Nisi ita abūdauerit iustitia vra vt vos nō soluatis: sed faciatis potiꝰ qō docetis nō ītrabitis in regnum celoz. Alio ģ modo ītelligenduz est regnū celozum:vbi ambo sunt:ꝛ ille.s.qui soluit qō docet:ꝛ ille qui facit:sed ille minimus:ille magnus: qō quidem re gnum celoz ē eccl̄ia pñs. Alio aūt mō regnū celozum dicit quo nō ītrat nisi ille q facit:ꝛ hoc est eccl̄ia.qualis in futuro erit. AVGV.ꝓtra faustū: Doc aūt nomē: regni celozuz: qō tam crebro noīat dñs:nescio vtz in libris veteris testa mēti q̄squā iueniat.ꝓprie.n. ptinet ad reuelatōz noui testa mēti:qō ozi eiꝰ etiā noiandū seruabať:quē regez ad regēdū suos suos vetus testm̄ p̄figurabat. Dic ģ finis quo p̄cepta referēda sunt: occultus erat in veteri testamēto. q̄uis fm eū etiā tūc viuerēt scī:qui futurā eiꝰ reuelatiōez videbant. GLO.Uel ß qō dic nisi abūdauerit:referēdū ē ad ītelle ctū pharisęoz ꝛ scribaz: non ad continentiā veteris testi. AVGV.ō faustū. Pene.n.oīa q̄ monuit vel p̄cepit dñs: vbi adiūgebat: Ego aūt dico vobis: iueniunť ꝛ ī illis veteri bus libris:sz qz nō ītelligebāt homicidiū nisi pemptōez cor poris humani:apuit dñs oēm iniquū motū ad nocendū fra tri ī homicidy gñe deputari:vñ subdit. Audistis qz dcm̄ est antigs:nō occides. CHRY.sup matth. Uolēs xps osten dere.qz ipe deus q aliqñ locutꝰ est ī lege:ꝛ q nūc mandat in gr̄a:illud mādatū qō ponit ī lege añ oīa.s.,phibitiua q̄ sunt ꝓtra primū:ꝛ nūc ponit in principio mādatoruz suoruz. AVGV.ꝓmo de ciui dei: Non aūt qō audiuimus: Non occides:vr gultū vellere nefas ducimꝰ:fm manicheoz er rorē:nec de irrōnabilibus aīalibus dictū ītelligimus: qz iu stissima ordinatōe creatoris vita ꝛ moꝛs eoz nostris vsibus subdit. vñ restat q̄ de hoīe ītelligamus:qō dcm̄ ē. Nō occi des.nō altez:ergo nec te.neq; enī qui se occidit:aliud qꝫ ho minē occidit.nequaqꝫ aūt cōtra hoc p̄ceptū fecerunt qui auctore deo bella gesserūt ac psonā gerētes publice ptātis iustissime rōis īperio sceleratos morte punierūt:ꝛ abrahā nō solū nō est culpatus crudelitatis crimine: vez etiā lau datus est noīe pietatis ꝙ voluit filiū obedienter occidere. bi ģ excipiūt quos deus occidi iubet:siue lege data: siue ad psonā p tpe exp̄ssa iussiōe: nō aūt ipse occidit: q ministeriū dat iubēti.sicut adminiculū gladiꝰ vtēti. nec Sāson aliter excusať ꝙ sciēm cuz hostibus ruina domus oppsit: nisi ꝙ latēter spiritus hoc iusserat:qui per illū miracula faciebat. CHRY.in ho. Per hoc aūt ꝙ dicit: Dcm̄ est antigs. ostē dit multū tps esse:exquo mādatū hoc acceperāt: Doc ergo dicit:vt puocet tardos auditores ad altiora p̄cepta: sicut si magister puez pigritantē ad excellētiorē doctrinaz prouo cās dicat: Multū tps ꝓsumpsisti in syllabicādo.ꝛ iō subdit. Ego āt dico vobis qm̄ ois q irascit fratri suo reus erit iudi cio. In quo ꝓsidera legislatoris ptātē:nullus enī antiquoz ita locutus est:sed sic: Dec dicit dñs.qz illi vt serui ea q̄ sūt dñi annūciabāt:hic aūt vt filiꝰ ea q̄ sunt p̄ris:q̄ etiā sua sūt: ꝛ illi cōseruis p̄dicabāt: Dic aūt suis seruis legem poncbat

AVGV.ix.de ciui.dei: Due gdē sunt snīe philosophoruꝫ de animi passiōibus:stoicis .n. nō placet hꝰ passiones cade re in sapiētē.pipatetici vo has passiones in sapiētez cadere dicūt:sz moderatas rōniq; subiectas:sicut cū ita p̄ebeť mi sericordia vt iustitia ꝓseruet. In disciplina aūt xpiana non tam queriť vtz pius animus irascať aut tristeť:sed vnde. CHRY.sup matth. Qui.n. sine cā irascit reus erit:q vo cū cā:ñ erit reus.nā si ira ñ fuerit nec doctrina ꝓficit nec iu dicia stāt nec crimina ꝓescunť. Itaq; qui cum causa nō ira scit:peccat.patiētia enī irrōabilis vitia seminat: negligētiā nutrit:ꝛ nō solū malos:sed etiam bonos iuitat ad malum. HIERO. In gbusdaz ģ codicibus addit: Sine causa ce tez in veris definita snīa est:ꝛ ira penitus tollit. Si.n.iube mur ozare ꝓ psequētibus:ois ire occasio tollit:irascendū ģ nō est sine cā:qz ira viri iustitiaz dei nō operat. CHRY. sup matth. Sz tñ iracūdia q̄ cū cā est:nō ē iracundia: sed iu diciū.iracūdia.n.,ppie itelligit ꝓmotio passionis: qui autē cū cā irascit:ira illius nō est ex passiōe: ideo iudicare dr nō irasci. AVGV.i li.retracta. Illud etiā dicimus ītuendū qd sit irasci fratri suo: qm̄ nō frī irascit qui peccato frīs ira scit. Qui ģ fratri non peccato irascit:sine causa irascitur. AVGV:xiiy.de ciui dei. Irasci autē frī vt corrigat nul lus sane mētis reprehēdit:huiusmodi enim motus de amo re boni ꝛ de scā charitate veniētes:vitia dicēda nō sunt: cū rectam rōnē sequant. CHRY. sup matth. Puto aūt nō de iracūdia carnis loquit christus:sed de iracūdia aīe:caro enī nō pōt obedire vt nō ꝓturbet. Quando ģ homo irascit: ꝛ nō vult facere qō ira ꝓpellit:caro eius irata ē:animus aūt eius nō est iratus: AVGV. Sic ģ ī hoc ꝑmo est vnum.i. ira sola.in scdo aūt sunt duo.s.ira.ꝛ vox q̄ irā signat. vñ segt Qui autez dixe.fra.suo ra.reus erit cōci. Nōnulli de greco trahere voluerūt iterptatione hui⁹ vocis:putātes pānosuz dici racha:qm̄ grece dr pānus rachos. Probabiliꝰ aūt ē nō esse vocē significantē aliqd:sz indignantis animi motū ex primentē. Das aūt voces grāmatici iteriectiōes vocāt: ve lut cum dicit a dolēte heu. CHRY.in ho. Uel racha est vbum ꝓtemptus ꝛ vilipēsionis. Sicut enī nos vel famulis vel iunioribus iungētes dicimus: Uade tu: dic illi tu:ita ꝛ q syroz vtunť ligua racha dicunt ꝑ tu. Dñs enīz ꝛ que par uissima sunt euellit:ꝛ cū honore nobis inuicem vti iubet. HIERO. Uel racha hebreū vbū ē:ꝛ dr inanis aut vacuꝰ quē nos possumus vulgata iuuria absq; cerebro nūcupare. Signāter aūt addidit. Qui dixerit frī suo. Frater enim nr nullus ē:nisi q eundē nobiscū habet p̄ez. CHRY. super matth. Indignū aūt dre hoiem vacuū q bz in se spm̄sanctū AVGV. In tertio aūt significant tria:ira:ꝛ vox q̄ irā si gnificat:ꝛ in voce vitupatiōis exp̄ssio. vñ dr. Qui āt dixerit fa.re.erit gehē.ignis. AVGV. Grad⁹ itaque sunt in istis pctis.ꝑmo vt q̄squis irascať:ꝛ motū retineat corde ꝓceptū Jaz si extorsit vocē nō significantē aliqd:sed animi motum ipa eruptiōe testantē plus ē q̄ si ira surgēs silētio premere tur. Sz adhuc plus ē si etiam vbum proferať:qō iā certam vitupationē designat. CHRY.sup matth. Sicut autē ne mo ē vacuus qui bz spm̄sanc ū:ita nemo ē fatuus q xpz co gnoscit.sed si racha:idē est qō vacuus:q̄tum ad sensū verbi vnū est dicere fatue ꝛ racha:sed differūt q̄tū ad dicētis ꝑ positū.racha.n.verbū vulgare erat apud iudeos:qō non ex ira neq; odio:sz ex aliquo motu vano dicebant: magis fidu cie cā q̄ iracūdie: sz si iracūdie cā nō dr q̄re peccatū ē:qz cō tētionis cā dr: nō edificatōis.si.n.nec bonū vbuz dre debe mus nisi ꝑ edificatōe:quāto magis illō qō ī se nāliter ma lū ē. AVGV. Uide ēt nūc tres reatus:iudicy:cily: ꝛ ge hēnc ignis ī gbꝰ quosdā gradꝰ factos admonet a leuioribꝰ ad grauiora.nā ī iudicio adhuc defēsiōis locꝰ datť.ad cciliū aūt ptinere videt snīe ꝑlatio: qñ iter se iudices conferunt quo supplicio dānari oportcat.in gehenna vero ignis certa

est dānatio ⁊ pena dānati. vñ ꝑ quantū interſit inter iuſtiā phariſeoꝝ ⁊ xpi. ibi. n. occidēte reū facit iudicio: hic āt ira facit reū iudicio: qō hoꝝ triū est leuiſſimū. RABA. Gehennam hic ſaluator inferni cruciatuꝫ nominat quam nomē traxiſſe putāt a valle idolis cōſecrata: q̄ est iuxta hierusalē repleta olim cadaueribus: quā ⁊ iosiā ꝓtaminaſſe in libro regum legimus. CHRY. i ho. Dic aūt primū gehēne nomē poſuit: poſtq̄ in regno celoꝝ ſuꝑadixerat: oſtendēs q̄ illud dare est ex ſuo amore: hoc aūt ex noſtra ōſidia. Multis aūt hoc graue videt: ſi ꝓ ſolo verbo tantā patiemur penā: ꝓpter qō quidā dicūt hoc hypbolice dictū esse. Sed timeo ne verbis hic noſmetipſos decipiētes: illic opē vltimū patiamur ſuppliciū. Nō ergo eſtimes hoc esse oneroſum: plures enī penaꝝ ⁊ peccatoꝝ a verbis hūt principiū eteniz parua verba multotiēs homicidiū peperūt: ⁊ ciuitates integras euerterūt. Nec eniz paruuz eſtimes: fratrem ſtultū vocare: auferēs ei ꝓudētiā ⁊ intellectū quo homines ſumus ⁊ ab irrationabilibus diſtamus. CHRY. ſuper mattheū. Uel reus erit cōcilio. i. vt ſit vnus ex cōcilio eoꝝ qui aduerſus chriſtū fuerint: ſicut apli in ſuis canonib⁹ interpretātur. HILA. Uel qui ſpirituſcō plenū cōuitio vacuitatis inſinuat: fit reus concilio ſanctoꝝ: ꝓtumeliā ſpirituſſancti: ſanctoꝝ iudicium animaduerſione luituruſ.

AVGV. Quiſquis aūt dixerit quo grauiori ſupplicio punitur homicidiū: ſi gehēna ignis punitur cōuitiū: cogit itelligi eē dr̄iaz gehēnaꝝ. CHRY. i ho. Uel iudiciū ⁊ cōciliū ſunt pene ī pūti: gehēna āt pena futura. Ideo āt ire iudiciū apposuit: vt oſtēdat q̄ nō est poſſe hoīez totaliter eē ſine paſſionibus: ſz refrenare eas poſſibile ē: ⁊ ꝓpterea determinatā penā nō apposuit ne videret totaliter irā ꝓhibere. Cōcilium autez poſuit nūc ꝓ iudicio iudeoꝝ: ne videat ſemper noua inducere. AVGV. In iſtis autez tribus ſentētys ſub auditio verboꝝ intuenda est. habet enim ꝓma ſententia omnia verba neceſſaria: vt nihil ſubaudiat. Qui iraſcitur ſ̄quit fratri ſuo ſine cauſa ſm quoſdaz. In ſcōa vero cū ait: Qui autez dixerit fratri ſuo racha. ſubaudit ſine cauſa. Naz ī tertia vt ait. Qui autem dixerit fatue: duo ſubaudiūtur: fratri ſuo ⁊ ſine cauſa. ⁊ hoc est vñ ōſenditur q̄ apoſtolus galathas vocat ſtultos: quos etiaz fratres nominat. nō enim id facit ſine cauſa.

¶ Si ergo offers munus tuum ad altare: ⁊ ibi recordatus fueris: quia frater tuus hz aliquid aduerſū te: relinque ibi munus tuū ante altare: ⁊ vade ꝓius rcconciliari fratri tuo: ⁊ tunc veniēs offeres munus tuum.

AVGV: Si iraſci nō est fas fratri: aut dicere racha: aut fatue: multominus in animo tenere aliquid vt in odium indignatio conuertat. ⁊ ideo ſubdit: Si ergo offers munus tuū ad altare. ⁊ ibi recordatus fueris qz frater tuus habet aliquid aduerſuz te. HIERO. Nō dixit. Si tu habes aliqd aduerſus fratreꝫ tuum: ſed ſi frater tuus habet aliquid aduerſum te: vt durior tibi recōciliatiōis ꝑponatur neceſſitas. AVGV. Tunc enim ipſe habet aduerſus nos ſi nos eum in aliquo leſimus. nam nos aduerſus illum habemus ſi ille nos leſerit: vbi non est opus ꝓgere ad reconciliationē non enim veniam poſtulabis ab eo qui tibi fecit iniuriam. ſz tm̄ dimittas: ſicut tibi a domino dimitti cupis: quod ipſe commiſeris. CHRY. ſuper mattheum: Si autem ille te leſerit: ⁊ ꝓius rogaueris: magnam habebis mercedem.

CHRY. in ho. Sed ſi aliquis ꝓpter amorem ꝓximi ei reconciliari non curat: ad hoc eum inducit: vt ſaltem eius opus non remaneat imperfectum: ⁊ precipue in loco ſacro. vnde ſubdit: Relinque ibi munus tuū ante altare. ⁊ vade ꝓius rōciliari fratri tuo. CHRY. ſuper mattheū. Ecce a diſcordantibus accipe non vult ſacrificiuz. Dinc ergo ꝓpē dite q̄ntum ſit malū diſcordia: ꝓpter qō ⁊ illud abyciti ꝓ qō culpa relaxat. Uide aūt miſericordiā dei: quomodo hominū vtilitates amplius aſpicit q̄ ſuos honores: plus eniz diligit cōcordiam fideliū q̄ munera. q̄diu enim fideles homines aliquā diſſenſionē habuerīt: munus eoꝝ nō ſuſcipit oratio enim nō exauditur: Nemo enim iter duos inimicos pōt eē fidelis amicus amboꝝ: ideo ⁊ deus non vult eē amicus fideliū q̄diu inter ſe fuerint inimici. Et nos ergo fidez deo nō ſeruam⁹ ſi inimicos ei⁹ diligimus: ⁊ amicos ei⁹ odimus. Qualis aūt ꝑcessit offenſio: talis dz ſeq reconciliatio: ſi cogitatu offendiſti: cogitatu recōciliare. ſi verbis offendiſti: verbis recōciliare. ſi opibus offendiſti: operibus rconciliare. Omne enim peccatū quomodo cōmittit: eo modo de ipſo penitētia agit. HYLA. Reconciliata autē humana pace reuerti ī diuina iubet: ī dei charitatē de charitate hominū trāſituros. Et ideo ſeqtur: Et tūc veniens offeres munus tuū. AVCV. Si aūt qō hic dicit accipiat ad litterā: fortaſſe aligs credit ita fieri oportere ſi frater ſit pñs: non enim diutius differri pōt cū munus tuū relinquere añ alta re iubearis. Si vero abſente: ⁊ qō fieri pōt etiā trans mare ꝓſtituto aliqd tale veniat in mentē: abſurdū ē credere ante altare munus relinquendū qō poſt terras ⁊ maria perrata offeras deo. ⁊ iō ꝓrſus intro ad ſpūalia refugere cogimur: vt qō dictū est: ſine abſurditate poſſit intelligi. Altare itaq̄ ſpūaliter fidem accipe poſſumus. Munus enim qō offerri mus deo ſiue doctrina ſiue oratio: vel quicqd aliud deo acceptum eē non poteſt: niſi fide fulciat. Si q̄ fratrem in aliquo leſimus: ꝓgendū ē ad reconciliationē: nō pedibus corꝑis: ſed motib⁹ animi: vbi te humili affectu ꝓſternas fratri in conſpectu eius: cuius munus es oblaturus. Ita enim ⁊ſi pñs ſit: poterit eū nō ſimulato animo lenire veniā poſtulando. atq̄ inde veniēs. i. intentionē reuocans: ad id qō age re ceperas offeras munus tuū.

¶ Esto conſentiens aduerſario tuo cito dum es in via cū eo: ne forte tradat te aduerſarius iudici: ⁊ iudex tradat te miniſtro: ⁊ in carcerē mittaris. Amē dico tibi: nō exies inde donec reddas nouiſſimum quadrantem.

HYLA. Qz nullū tps vacuū affectuz placabilitatis dñs eſſe ꝓmittit: cito in vite nr̄e via reconciliari nos aduerſario ꝑcepit: ne ī mortis tps nō inita pace trāſeamus. ⁊ ideo dic. Esto ꝓſentiēs aduerſa. tuo cito dum es cū eo in via ne forte tradat te aduer. iudici. HIERO. Pro eo q̄ nos habem⁹ in latinis codicibus: Cōſentiēs: in grecis ſcriptuz est: Syno con: qō iterꝑetat beniuolus aut benignus. AVGV. Sz videamus qs ſit aduerſarius: cui iubemur eē beniuoli. aut enī diabolus est: aut homo: aut caro: aut de⁹: aut ꝑceptū ei⁹. Sz diabolo nō video qual̄ iubeamur eē beniuoli aut ꝓſentiētes: vbi. n. beniuolētia: ibi amicitia: nec gſq̄ dixerit amicitiā cū diabolo eē faciēdā: neqz ꝓcordare cum illo expedit cui ſemel renūciādo bellū indiximus: neqz cōſentire illi dz cui ſi nunq̄ ꝓſenſiſſemus nunquā in iſtas incidiſſemus materias. HIERO. Quidā tamē dicūt a ſaluatore ꝑcipi: vt ſimus beniuoli erga diabolū: ne faciamus eū penaz ſuſtinere ꝓ nobis: quē dicūt ꝓ nobis eſſe torquendum ſi ei ꝓſenſerimus vitia ſuggerēti. quidam cautius diſputāt in baptiſmate ſingulos pactum inire cuz diabolo ei abrenūciando. Si ergo ſeruauerimus pactuz beniuoli: ⁊ conſentientes ſum⁹ aduerſario: ⁊ nequaq̄ ī carcerē recludēdi. AVGV. Non autem video quomodo accipiā ab hoīe nos iudici tradi: vbi chriſtum iudicē itelligo: ante cuius tribunal omnes exhiberi oportet. Quomodo ergo iudici traditurus est: qui añ iudicē pariter exhibeat: ⁊ etiā ſi occidēdo quis nocuerit hoī: nō erit iaz tps quo cōcordet cuz eo in via. i. in hac vita: nec tm̄ iō non ſanabitur penitēdo: Carni vero multominus

video quō ꝓsentiētes eē iubeamur: magis. n. peccatores' ei ꝓsentiūt. g vero eā seruituti subyciūt: nō ei cōsentiūt: sed eā sibi ꝓsētire cogūt. HIERO. Quō etiā caro mittēda erat ī carcerē si aīc nō ꝓsenserit: cū ⁊ aīa ⁊ caro pariter recludēde sint: nec gcq̄ possit caro facere nisi qđ animus ꝑeraverit:

AVGV. Fortassis g̃ iubemur iō cōsentire: q̄ peccando recessimus: vt aduersarī nr̄ dicere possit duz nobis resistit. Deus enī supbis resistit: Quigs ergo in hac vita non fuerit reconciliatus deo p̄ mortē filij eius: tradet ab illo iudici. i. filio cui pr̄ iudiciū ōdit. Quomō aūt potest recte dicit hō esse in via cū deo nisi q̄ ōs vbiq̄s est: aut si nō placet dici ipios eē cum deo g̃ vbiq̄s ꝓsto est: sicut nō dicimus cecos eē cū luce que eos circūfundit. Unū reliquū ē: vt hic aduersariū ꝓceptū dei itelligamus qđ aduersar̄ peccare volētib⁹: ⁊ datū est nobis ad hāc vitā vt sit nobiscū ī via: cui oportet nos ꝓsentire cito: legēdo: paudiēdo: deferēdo ei culmē auctoritatis: vt qđ aligs itelligit nō oderit pp hoc q̄ aduersar̄ peccatis suis: sz magis diligat pp correctionē. Q̄ vero obscur̄ ē ozet vt itelligat. HIERO. Sz ex p̄cedētibus manifest⁹ ē sensus q̄ dñs nos ad ꝓcordiā ꝓmi cohortat̄: nā supradictū est. Uade recō. fra. tuo. CHRY. sup matth̄. Festinat .n. dñs vt ad amicitiā festinem⁹ inimicor̄ nr̄or̄ q̄diu viui mus ī hac vita: sciēs q̄ periculosū ēsi vnus ex inimicis pace nō facta moztuus fuerit. Si enī inimicātes p̄ mortez iueritis añ iudicē tradet xp̄o: ꝓincēs te reum iudicio eius. Tradet aūt te iudici: ēt si te p̄us rogauerit: q̄ enī rogat p̄ius inimicū: reum fac̄ eū ante deū. HYLA. Uel aduersari⁹ tradet vos iudici: q̄ manēs in eū simultatis vestre ira vos arguit. AVGV. Judicē itelligo xp̄m: pater. n. oē iudiciū dedit filio. Ministr̄ aūt itelligo angelum: Et āgeli ingt ministrabāt ei. ⁊ cū angelis suis vētur̄ credimus ad iudicandū. vñ segtur. Et iudex tradat te ministro. CHRI. Uel ministro. Langelo penar̄ crudeli: ⁊ ille mittet te in carcerē gebēne. vnde seqnit̄. Et in carcerē mittaris. AVGV. Carcerē aūt itelligo penas. vz. tenebr̄ar̄. ⁊ negs istū carcerē ꝓtemneret: Sequit̄. Amē dico tibi: nō exies ide donec reddas nouissimū quadrantē. HIERO. Quadrans gen⁹ nūmi ē qđ habet duo minuta: hoc est ergo: Non egredieris de carcere donec etiā minuta peccata psoluas. AVGV. Aut. n. pro eo positū est: q̄ nihil relinquit impunitum: sicut cum volumus exp̄imere aliquid ita exactū vt nihil reliqueret dicimus vsq̄z ad feczem. Uel significātur sub nomine quadrantis nouissimi: terrena peccata. Quartacnim pars elementorum huius mūdi ⁊ ea nouissima terra iuenitur. In hoc aūt q̄ dictum est. Soluas: significatur pena eterna: sicut positū est. Donec: vbi dictum est: Sede a dextris meis: donec ponaz ināmicos tuos sub pedib⁹ tuis: nō enim cum fuerint inimici sub pedibus positis: desinit regnare: ita ⁊ hic accipi potest. Non exies ide donec solueris nouissimum q̄drantem semp nō exiturum: q̄ soluet semp nouissimū q̄drantem dū sempiternas penas peccatorum terrenorum luit. CHRI. super matthēū. Uel siquidem in hoc seculo si pacem feciſses etiam grauissimi operis poteris accipere indulgentiaz. Si autem semel ꝓdēnatus fueris: missus ī carcerem nō solū de grauibus peccatis: sed etiam de verbo ocioso: quod potest significari per quadrantem: exigentur a te supplicia.

HYLA. Quia enim caritas plurimuz peccatorum tegit nouissimum pene quadrantem soluemus nisi p̄recio ipsius culpa criminum redimat̄. CHRY. super matthēuz: Uel ãgustie huius mūdi appellāt̄ carcer: in quas plerūq̄ peccātes mittunt̄ a deo. CHRI. ī ho. Uel loquitur hic de iudicibus qui sunt ī mūdo isto: ⁊ de via que est ad hoc iudiciū: ⁊ de carcere isto: vt nō solum a futuris: sed a p̄sentibus auditorem iducat que sunt añ oculos: ⁊ magis cōsueuerūt mouere: sicut ⁊ paulus dicit: Si malefeceris: time potestatem: nō enim sine causa gladium portat.

¶ Audistis quia dictū est antiquis: non mechaberis. Ego aūt dico vobis: quia oīs qui viderit mulierem ad concupiscendū eā: iā mechatus est eaz in corde suo.

CHRI. ī ho. Postq̄ dñs ꝑmū mādatū adimpleuit. s. Nō occides: ordiatur ꝓcedit ad scōm. d. Audistis q̄ dictū ē antiqs: Nō mechaberis. AVG. de. x. cordis. i. nō ibis ad aliq̄z aliā ꝓter vxorē tuā. si enī hoc exigis ab vxore: nō vis ꝫ reddere vxori cum debeas in virtute ꝓcedere vxorem. Turpe autem est vt vir dicat nō posse fieri. quod femina facit vir nō potest: Noli aūt dicere: Uxorem nō habeo: ad meretrem pergo: nec hoc ꝓceptum violo: qđ dicit: Non mechaberis: iaz enīz nosti p̄reciū tuū: iā nosti qđ māduces qđ bibas. Abstine ergo te a fornicatiōibus: Cum enī imagineꝫ dei qđ es tu corrūpis p̄ fornicatōes ⁊ defluētias libidinis: ipse etiā dñs qui scit quid tibi vtile sit: hoc ꝓcepit ne p̄ illicitas voluptates corruat tēplum eius qđ esse cepisti. AVGV. cōtra faustū. Sed quoniā putabant pharisei tm̄modo corpalem cum femina illicitā cōmixtionē vocari mechiaz: demōstrauit dñs talē cōcupiscētiam nihil aliud esse dicēs: Ego autez dico vo. q̄ omnis qui vi. mulierē. ad ꝓcupi. eā: iā mechatus est eā ī cor. suo. Q̄ autez lex p̄cepit: nō cōcupisces vxorem p̄ximi tui. videbat̄ iudeis itelligēdum esse de ablatione: nō de ꝓcubitu. HIERO. Inter passionē ⁊ ꝓpassiones hoc itereſt: q̄ passio reputatur p̄ vitio. p̄opassio vity culpā habeat: tñ nō tenet̄ ī crimine. Ergo qui viderit mulierez: ⁊ aīa eius fuerit titillata hic ꝓpassiōe pcussus est. Si ergo cōsenserit: de p̄opassiōe trāsiuit ad passionem: ⁊ huic nō volūtas peccati ē: sed occasio. Quicūq̄z igit̄ viderit ad ꝓcupiscēdū. i. si sic aspexerit: vt ꝓcupiscat: ⁊ facere disponat: iste recte mechatus dr̄ in corde suo. AVGV. Nā tria sūt qbus īpletur peccatū. s. suggestio que p̄ memoziam fit siue p̄ corporis sensus: q̄ si frui delectauerit: delectatio illicita refrenāda est. Si autem cōsensio facta fuerit: plenū peccatū ē. verūtamē delectatio ante ꝓsensum vel nulla est vel tenuis: cui ꝓsentire peccatū est. Si aūt et ī factū ꝓcesserit: videt̄ satiari ⁊ extingui cupiditas: Sed postea cū suggestio repetit̄: maioz accēdit̄ delectatio: q̄ adhuc minoz est q̄ illa que in cōsuetudinē vtit̄: quā vincre difficile ē. GREGO. i. xxi. moza. Quisquis vero īcaute exterius respicit: plurimūq̄z in delectatōe peccati cadit: atq̄z obligatus desiderys īcipit velle qđ nolu it. valde nāq̄z est q̄ caro deorsuz trahit: ⁊ semel spēs forme cordi p̄ oculos alligata: vix magni luctaminis manu soluit. Prouidēdū ergo nobis est: quia ītueri nō debet: qđ nō licet ꝓcupisci. Ut enīm mūda mēs in cogitatōe seruetur: a lasciuia voluptatis siue deprimēdi sunt oculi: quasi quidā raptores ad culpam. CHRI. ī ho. Si ergo continue velis oculos pulchris faciebus īfigere: capieris oio: ⁊ si bis vel ter forte posſis cōtinere. nō enim es extra humanam naturaz. Qui autem flāmam semel accendit etiam visa muliere absente formar apud se imaginem turpiū actionū a qbus multotiens p̄cedit ad opus. q̄ si aliqua se ornādo oculos hominum ad se attraxerit: etiam si nulli plagaz ītulerit penaz patiet̄ extremā: venenum enī ꝓfecit: etsi nullus qui bibat īuentus sit: Q̄ aūt viris dicit: hoc etiaz ad feminas logt̄: capiti enī loquēs ⁊ corpori psuadet.

¶ Q̄ ō si oculus tuus dexter scādalizat te: erue eū ⁊ p̄ĳce abs te: Expedit. n. tibi vt pereat vnū mēbrorum tuorum q̄z totum corpus tuum mittat̄ in gehēnā ignis. Et si dextra manus tua scādalizat te: abscide eam: ⁊ proiice abs te. Expedit. n. tibi vt pereat vnū membrorum tuorum: q̄z totū corpus tuum eat in gehennam.

GLO. Nz nõ solũ peccata vitanda sunt: sed ⁊ occasiones peccatorũ tollẽde. Postq̃ docuit vitare mechie peccatũ: nõ solũ in ope sed ẽt in corde: ꝯnr docet occasiones peccatorũ abscĩdere dicẽs. Nz si oculus tuus dexter scandaliçat te.

CHRI: sup matth̃. Hz si ꝑm ꝓphetã nõ est sanitas ĩ carne nr̃a: quot mẽbra gs hz oz abscĩdere vt ꝛz malicĩa carnis sufficiat pena mẽbrorꝫ. Sed videam⁹ si sic pole ẽ itelligere de oculo corpali vel manu: sicut tot⁹ hõ cuz ꝓuersus fuerit ad deũ: mortu⁹ ẽ peccato: sic ⁊ oculus cũ desierit male aspicere: eiect⁹ est pctõ: sed neq̃ sic ꝓuenit. Si enĩ dexter ocul⁹ scãdaliçat: siniſter gd facit: nũgd ꝓdicit dextero vt q̃si inocẽs reseruet̃? HIERO. In dextero g̃ oculo ⁊ dextera manu ⁊ fratrũ ⁊ vxorꝫ ⁊ liberorꝫ atq̃ affiniũ ⁊ ꝓpinquorꝫ innuit affect⁹: quẽ si ad ꝓtẽplandã verã lucẽ nobis ipedimẽto cernimus: debem⁹ trũcari hȳ portiones. AVG. Quẽadmodũ aũt in oculo ꝓtẽplatio: sic ĩ mãu actio recte itelligit̃. p oculũ aũt itelligim⁹ dilectissimũ amicũ. solet. n. ab eis g vehemẽter volũt exp̃mere dilectionẽ suã ita dici. Diligo eũ vt oculũ meũ. Oportet aũt itelligi p oculũ amicũ ꝓsiliariũ: qz oculus iter demõstrat. Nz aũt additũ ẽ dexter: fortaſ se ad augẽdã vim dilectiõis valet: dextrũ enĩ oculuz hoĩes magis formidãt amittere. Uel qz dexter ẽ: itelligit̃ ꝓsiliarius ĩ reb⁹ diuinis. siniſter aũt oculus est ꝓsiliari⁹ in reb⁹ terrenis: vt sic ille sit sensus. Quicqd illud ẽ qõ ita diligis: vt p dextero oculo hẽas si scãdaliçat te. i. si ipedimento ẽ tibi ad verã beatitudinẽ: eyce eũ ⁊ ꝓyce abs te. De siniſtro aũt scãdaliçãte supfluũ erat dr̃e: q̃qdẽ nec dextero parcendũ ẽ. Dextera aũt man⁹ accipit̃ dilect⁹ adiutor ĩ dĩnis operib⁹: si niſtra aũt in opib⁹ q̃ huic vite ⁊ corpi sunt necĩa. CHRI. sup mattheũ. Uel al̃r. vult xp̃s vt non solũ de periculo nr̃i peccati curem⁹: ꝛz etiã ne ad nos ptinẽtes turpe aliqd agãt vtputa si hẽs aliquẽ amicũ: q res tuas bñ aspicit: q̃si ꝓpri⁹ oculus: aut q ꝓcuret res tuas q̃si ꝓpria manu: si eum agnoueris aliqd turpiter agere: ꝓyce eũ lõge abs te: qz scandaliçat te: qz nõ solũ p nr̃o peccato: ꝛz etiã ꝓximorꝫ quos ꝓbibere possum⁹ dabim⁹ rõnẽ. HILA. Sit ergo inocẽtie gradus celsior: carere enĩ nõ solet ꝓpr̃ys vitys: si extrĩsecus icidẽtibus admonemur. HIERO. Uel al̃r: Quia supra de cõcupiscẽtia mulieris dixerat: recte nũc cogitatiõez ⁊ sensũ ĩ diuersa volitãtẽ oculũ nũcupauit. p dexteram aũt ⁊ ceteras corpis ptes volũtatis ad effectũ initia demr̃anť. CHRI. sup matth̃: Ocul⁹ enĩ iste carnalis speculũ est iteriorꝭ oculi⁹ habet aũt ⁊ corpus suũ sensũ: qõ ẽ oculus siniſter: ⁊ appetitũ qõ ẽ manus siniſtra. Partes aũt aĩe dextre vocantur: q̃n in libero arbitrio aĩa est creata ⁊ sub lege iustitie vt recte videat ⁊ agat. Pars aũt corpis q̃ nõ hz libꝫ arbitriũ ⁊ ẽ sub lege peccati siniſtra dr̃. Nõ aũt carnis sensũ vel appetitũ p̃cidere iubet: desideria. n. carnis retinere possum⁹. vt nõ faciam⁹ qõ desiderat caro: p̃cidere aũt nõ possum⁹ vt nõ desideret. Q̃n aũt ex ꝓposito volum⁹ malũ ⁊ cogitam⁹: tũc dexter sensus ⁊ dextera volũtas nos scandaliçat. ⁊ ideo hic p̃cidere iubet. Pñt enĩ p̃cidi pp arbitrꝫ libertatẽ. Uel al̃r: Oẽ bonũ gnãliter qõ nos vel alios scandaliçat: p̃escĩdere debemus a nob: sic̃ si visito aliquã mulierẽ cã religiõis: bonus respectus ẽ oculus dexter. ꝛz si assidue visitãs decidi in laqueũ desideꝛy eius: vel etiã qdã videtes scãdaliçañ dexter oculus scãdaliçat: qõ bonũ est scãdaliçat. oculus. n. dexter ẽ bonus respectus. i. itentio: manus dextera bona volũtas. GLO. Uel oculus dexter ẽ vita ꝓtẽplatiua q̃ scãdaliçat in desidiã mittẽdo vel arrogãtiam: vel cũ ex ifirmitate ꝓtẽplari ad pu̇ nõ valemus. Dextera autẽ manus ẽ bona opatio vel vita actiua q̃ scãdaliçat: dum per seculi frequentiam ⁊ occupationis tedio illaqueamur. Siquis ergo non potest frui ꝓtemplatiua: non torpeat ocio ab actiua. vel ne dum occupať actib⁹ arescat ab iterna dulcedine. REMI. Sed q̃re eyciẽdus sit dexter oculus ⁊ dextera manus abscindẽda: manifestat cum subdit. Expedit enim. CHRI. sup matth̃. Q̃n enĩ alter alteri⁹ mẽbra sumus: melius ẽ vt sine vno tali mẽbro saluemur q̃ vt volẽtes tales habere ⁊ ipsi pereamus cum eis. Uel melius ẽ vt sine vno respectu aut vno bono opere saluemur: q̃ dum oĩa opera bona volumus facere cum oĩbus pereamus.

¶ Dictũ est aũt: quicũq̃ dimiserit vxorẽ suã det ei libellũ repudij. Ego autez dico vobis: qz oĩs q̃ dimiserit vxorẽ suã excepta fornicatiõis cã: facit eã mechari: ⁊ q dimissã duxerit adulterat.

GLO. Docuerat supius dñs alienã vxorẽ non eẽ cõcupiscendã: ꝯnter hic docet suã nõ eẽ dimittẽdã dicẽs: Dictuz ẽ aũt: gcũq̃ dimiserit vxorẽ suã: det illi libellũ repudy. HIE. In posteriori ꝓte istũ locũ plenius dñs ⁊ saluator expõit q̃ moyses libellũ repudy dari iusserit pp duritiã corꝺis mari torũ: nõ discidiũ ꝓcedens: ꝛz auferẽs homicidiuz. CHRI. sup matth̃. Q̃n enĩ moyses filios isr̃l eduxit in egypto: genere gdẽ erant israelite: morib⁹ aũt egypty: pp mozes gẽtiliũ ꝓtigebat vt vir odiret vxorẽ: ⁊ qz dimittere illã ñ pmitteba tur: paratus erat iterficere eã: aut assidue affligere: iõ iussit dari libellũ repudy: nõ qz bonũ erat: ꝛz qz remediũ erat mali peiorꝭ. HILA. Sed dñs egtatem in oẽs cõcilians manere eã maxime in ꝓiugiorꝫ pace p̃cepit. vñ subdit. Ego aũt dico vobis: qz oĩs q̃ dimiserit vxorẽ suã ⁊c. AVG. ꝓtra fas tum: Nz hic p̃cepit dñs de vxore nõ dimittẽda nõ est ꝓtrariũ ei qõ lex p̃cipit: vt manicheus dicebat: neq̃ enĩ ait lex: Qui voluerit dimittat vxorẽ: cui eẽt cõtrariũ non dimittere: sed vtiq̃ nolebat dimitti vxorẽ a viro: q̃ hanc iterposuit mozã: vt in discidiũ animus p̃ceps libelli cõscriptiõe refractus absisteret p̃sertiz: qz vt pbibent apõ hebreos scribere lr̃as hebreas nulli fas erat nisi scribis solis q excellentiorẽ pfitebañ sciaz. Ad hos igr̃ lex mittere voluit eũ: quẽ iussit libellũ dare repudy: si dimisisset vxorẽ q inter ipm ⁊ vxorẽ pacifice agẽdo cõcorꝺiã suaderẽt: ⁊ libellũ nõ scriberẽt. nisi iã aĩo nimis puerso ꝓsiliũ ꝓcorꝺie nõ valeret: Sic ergo neq̃ pmorꝫ hominũ legẽ p vbozũ additamẽta ipleuit: neq̃ illam quẽ p moysen data est: quasi ꝓriorꝫ oppõne ẽstruxit: vt manicheus dicebat: ꝛz potius oĩa ex hebreorꝫ lege ꝓmemorata ita cõmendauit: vt gcgd ex pson̄a sua insup loquer̃et: vel ad expõnẽ regrendam valeret: siquid illa obscure posuisset: vel ad tutius obseruandum qõ illa voluisset. AVG. de ser. do. in mõte. Qui g̃ dimittẽdi morem q̃siuit: significauit quantũ potuit duris hoĩbus se nolle discidiũ. Dñs ergo ad illud ꝓfirmadũ vt nõ facile vxor dimittať: solã cãm fornicatõis excepit dicẽs. Excepta cã fornicatiõis. ceteras vero vniuersas molestias sĩq̃ forte extiterit: iubet p fide ꝓuidenter fortiter sustineri. CHRI. sup mat. Si. n. extraneorꝫ vitia supportare ꝺbem⁹ dicẽte apl̃o. Inuicẽ onera vr̃a portate: q̃tomagis vxorꝫ: vir ãt xp̃ianus nõ soluz se iquinare ñ oz: ꝛz nec alys iquinãdi occasionẽ p̃bere: aliogn illozum crimen ad istius redũdat pctm̃: g alys cõmittẽdi crimis fact⁹ est cã. Qui g̃ dimittẽs vxorẽ occasionẽ dedit adulterioruz ꝓmittẽdorꝫ vt ⁊ illa adulteret̃ ĩ alterꝫ. ⁊ alter ĩ illã p adulterys hȳ ꝺdenať. ⁊ iõ dic̃: q̃ q dimiserit vxorẽ suã: faĉ eã mechari. AVG. de ser. do. ĩ mõte. Uterius etiã mechũ dicit virũ q eã duxerit: q̃ dimissa est a viro. ſ. p libelluz repudy. ⁊ iõ subdit. Et q dimissam duxerit: adulterat. CHRI. i bo. Nõ enim dicas q̃n vir suus eã dimisit: qz etiam postquã dimissa est: remanet dimittentis vxor. AVGV. de ser. do. Huius autem rei apostolus terminũ ostẽdit: qui tãdiu obseruandum dicit: quãdiu vir eius viuit. Illo autez mortuo dat nubendi licẽtiam. Si autem non conceditur alteri nubere mulieri viuente viro a quo recessit: multo minus fas est illicita cum quibuslibet stupra ꝓmittere: neq̃ etiam cõtra istud p̃ceptũ quo dñs dimitti cõiugẽ vetat facit q cũ ea

nō carnaliʒ:ſʒ ſpūaliter viuit: cuiʒ nō eaʒ dimittat. Beatiora nāq; ſunt ꝯiugia eoꝝ:q; iter ſe pari ſenſu ꝯtinētiā ſeruāt. Oriť aūt hic q̄ſtio: cū dñs cā fornicatiōis' ꝑmittat dimitti vxorē:q̄liter ḥ itelligēda ſit fornicatio vtꝝ vt eaʒ fornicationē credamus dictaʒ que ſtupris cōmittiť:an quēadmodum ſcripture ſolēt fornicatiōes vocare oēm illicitā corruptionem:ſicut eſt idolatria vel auaricia ⁊ oīs iam trāſgreſſio legis p illicitā cōcupiſcentiaʒ. Gʒ ſi licet ſm apoſtoluʒ: vt dimittať cōiunx ifidelis: q̄uis meliº ſit nō dimittere:⁊ tamē nō licet ſm ꝓceptum dñi vt dimittať cōiunx: niſi cā fornicatōis. Fornicatio eſt etiā ipſa ifidelitas:porro ſi infidelitas fornicatio ē ⁊ idolatria ifidelitas: ⁊ auaricia idolatria:nō eſt dubitandū ⁊ auariciaʒ fornicationeʒ eſſe. Quis ergo iā quālibet illicitā cōcupiſcentiā poteſt recte a fornicatiōis genere ſeparare ſi auaricia fornicatio eſt. AVG. in lib.retract. Nolo tamē putare lectorē ī re tā difficili iſtā ſibi diſputatōem noſtrā debere ſufficere. non enim omne peccatū fornicatio ē ſpiritualis. Neq; enim oēm peccāteʒ deus pdit:q quotidie ſanctos ſuos exaudit dicētes: Dimitte nobis debita nr̄a: cū perdat oēm qui fornicať ab eo: vtꝝ etiā ꝓpter hāc liceat dimittere vxorē: latebroſiſſima q̄ſtio eſt:licere tamē ꝓpter iſtā q̄ ī ſtupris ꝑmittiť nulla queſtio ē. AVG. ī li.lxxxiiij.queſtionū: Si eniʒ aliquis aſſerat ſolaʒ illā fornicationē dñm admittere ad cām relinquendi ꝯiugis que ꝯcubitu illicito ꝓpetrať:poteſt dicere dominum de vtroq; fideli dixiſſe:vt neutri liceat alteꝝ relinq̄re:niſi cā fornicatōis. AVG. de ſer.do. Nō autē tātū fornicātem vxorē dimittere cōcediť: ſed quiſqs eam quoq; vxorē dimittit a q̄ tpe ipſe cogiť fornicari:cā fornicationis vtiq; dimittit.nō tantum illius:ſed ⁊ ſue illius:q; fornicať:ſue ne fornicēť. AVG. de fide ⁊ operibus: Eodeʒ ēt mō eā rectiſſime dimittit ſi viro ſuo dicat: non ero vxor tua:niſi mihi de latrocinio diuitias congreges. aut ſiquid aliud vel facinoroſū vel flagitioſū in viro monuerit. Tunc enī ille cui hoc vxor dicit: ſi veraciter penitēs ē: membruʒ q̄ eum ſcādaliçat auputabit. AVG. de ſer.do.in mō te: Nihil āt eſt iniquius q̄ fornicatōis cā vxorē dimittere: ſi ⁊ ipe cōuinciť fornicari: occurrit enī illud ī quo alterum iudicas te ipm cōdemnas. De eo aūt qō dicit: Et q di.dux. adul.pōt queri:vtrum ſicut mechať ille qui eam ducit: ſic ⁊ illa quā ducit. iubeť enī ab apoſtolo ⁊ illa manere innupta:aut viro recōciliari. Sed tū ſi diſceſſerit a viro:multū ītereſt vtrum dimittat:an dimittať. ſi enim ipſa virum dimiſerit ⁊ alteri nupſerit:videť cupiditate mūdi cōiugi virum ꝓrē reliquiſſe q̄ adulterina cogitatio ē:ſed ſi dimittatur a viro:ueniri non pōt:quō cū vir ⁊ mulier pari cōſenſu miſceant:vnº eoꝝ mechatº ſit ⁊ nō alter. Huc accedit: qꝛ ſi mechať ille ducēdo eā q̄ dimiſſa ē a viro: ipſa facit eum mechari:qō hic dñs vetat.

¶ Itez audiſtis qꝛ dictū ē antiqs:nō periurabis: reddes aūt dño iuramenta tua. Ego aūt dico vobis: nō iurare oīno: neq; per celum:qꝛ thronus dei eſt:neq; per terrā:qꝛ ſcabellū eſt peduʒ eius. Neq; p ieroſolimam:qꝛ ciuitas ē magni regis. Neq; p caput tuū iuraueris: qꝛ nō potes vnū capillū albū facere aut nigrū. Sit autem ſermo veſter :eſt eſt:non non:quod autem his abundantius eſt:a malo eſt.

GLO. Docuerat ſupra dñs nō eē iniuriam ꝓximo inferendam: ꝓhibēdo irā cū homicidio: cōcupiſcētiā cū adulterio:⁊ dimiſſionē vxoris cum libello repudij.nūc aūt conſequēter docet ab iniuria dei abſtinēdū:cū ꝓhibet nō ſolum periuriū tanq̄ malū:ſed ēt iuramentū tanq̄ mali occaſionē:vñ dicit: Itez audiſtis qꝛ di.eſt an.nō periu. Dicitur .n. in leuiti. Nō periurabis in noīe meo.⁊ ne creaturas facerēt ſibi deos:ꝑcepit reddere deo iuramēta:⁊ nō iurare p creaturas.vñ ſubdiť. Red.aūt do.iura.tua.i.ſi iurare cōtigerit p creatorem iurabis nō p creaturā.vñ dicit ī deutro. Dñm deū tuū timebis:⁊ per nomē eius iurabis. HIERO. Hoc aūt quaſi paruulis fuerat lege cōceſſuʒ: vt quō victimas īmolabant deo:ne eas idolis īmolarent:ſic ⁊ iurare permitterenť in deū: nō q; recte hoc facerēt:ſed q; meliº eēt deo hoc exhibere q̄ ōmonus. CHRY. ſup matth. Nemo.n. frequēter iurat q nō aliquando periuret:ſicut qui fecit cōſuetudinem multa loqui aliquādo loquitur importuna.

AVGV. cōtra fauſtū. Qꝛ vero ꝓiurare graue peccatuʒ eſt:lōgius aūt remotus eſt a periurio q nec iurare cōſueuit q̄ qui verū iurare ꝓcluis eſt: maluit nos dominus nō iurātes nō recedere a vero:q̄ vez iurantes appropiquare periurio. vnde ſubdit: Ego aūt dico vobis nō iurare omnino.

AVGV. de ſer.do.in mō: in quo phariſeoꝝ iuſtitiā que eſt nō pererare ꝓfirmat. non enim poteſt peierare qui nō iurat:ſed qñ ille iurat:q adhibet deū teſtem conſiderandū ē ne cōtra hoc ꝓceptum dñi apoſtolus feciſſe videať:qꝛ ſepe hoc modo iurauit cū dicit: Que ſcribo vobis:ecce coram deo qꝛ nō mentior.⁊ teſtis eſt mihi deus.cui ſeruio in ſpū meo: niſi forte qs dicat tunc cauēdam eſſe iurationem cum aliqd dicitur per qō iurať:vt nō iurauerit:qꝛ nō dixit per deū ſed dixit teſtis eſt mihi deus.ridiculū eſt hoc putare:ſed tñ etiā ſciat hoc modo iuraſſe apoſtolū dicētē: Quotidie morior p gloriā veſtram fratres. Qō ne qs ita exiſtimet dictū tanquam ſi diceret:Veſtra gloria me fecit quotidie mori. Greca exēplaria diſtudicāt:in qbº qō ſcriptū eſt nō niſi a iurante dicitur AVGV. contra mēdac. Sed pleraq; verbis itelligere ñon valētes in ſcis ſanctorū colligimus: quē admodū oporteat accipi qō facile ī aliā partē duceretur niſi exēplis reuocaret iurauit apoſtolus in epl'is ſuis.⁊ ſic oīdit:quō accipiendū ē:qō dcm̄ ē:Dico āt vo.ñ iu.om.ne.ſ.iurādo ad facilitatē iurādi veniať: ex facilitate autez iurādi ad cōſuetudinē:a cōſuetudine in periuriū decidať. Et ideo nō īueniť iuraſſe niſi ſcribēs: vbi conſideratio cautōeʒ nō hʒ linguā ꝑcipitē:⁊ tñ dñs oīo ait:nō iurare.non.n. cōceſſit vt id liceret ſcribētibº:ſed qꝛ ꝑcepti violati reuz paulū ꝑſertī ī epl'is cōſcriptis nefas ē dꝛe:itelligēdū ē illō qō poſitū eſt. Oīo:ad hoc poſitū vt q̄ſti in te ē nō affectes vbi q̄ſi p bono cū aliq̄ ōlectatōe appetas iuſſurādū. AVG. cōtra fauſtū. In ꝑſcriptis g̃ vbi ē conſideratio maioꝝ:plibº locis apl's iuraſſe inueniť:ne gſq̄ putaret ēt verū iurādo peccari: ſʒ potiº intelligeret būane fragilitatis corda ñ iurādo tutiº a periurio ſeruari. HIER. Deniq; conſidera qꝛ ḥ ſaluatoꝝ nō p deuz iurare ꝓhibuit:ſʒ p celū:⁊ terrā:⁊ p ieroſolymā:⁊ p caput tuū hāc.n. p ela iurādi peſſimā conſuetudinē ſp hre iudei noſcūť.q aūt iurat:aut venerať:aut diligit euz p quē iurat .iudei āt p angelos ⁊ vrbē hierl'z ⁊ tēplū ⁊ ela iurātes: creaturas venerabāť dei honore:cū ī lege ꝓceptū ſit:vt ñ iuremº niſi p dñz deū nr̄m. AVGV. de ſer.do.ī mō. Uel iō addi tū ē: Neq; p ce.ꝛc.qꝛ iudei nō putabāt ſe teneri iuramēto. ſi p iſta iuraſſēt ac ſi dicat:Cū iuras p celū ⁊ terrā non te arbitreris nō debere dño iuſſurādū tuū:qꝛ p eū iurare cōuinceris:cuius celū thronº eſt:⁊ cuiº terra ſcabellū eſt: qō non eſt ſic dictū quaſi bēat deus collocata mēbra in celo ⁊ ī terra.vt nos cum ſedemº:ſed illa ſedes dei iudiciū ſignificat. Et quoniā in hoc vniuerſo mūdi corpore maximā ſpēm celum habet:ſedere in celo dicttur: tanq̄ preſentior ſit excellenti pulchritudini vis diuina: terrāq; dꝛ calcare q; minimam ſpeciem ordinet in extremis: Spūaliter autem ſanctas aias celi nomine ſignificat ⁊ terre peccatoreʒ: quoniā ſpūalis omnia iudicat. Peccatori autem dictuʒ eſt: Terra es ⁊ in terram ibis:Et q ī lege manere voluit:ſub lege ponitur.⁊ iō cōgrueter dꝛ: Scabellū pedū eius. Segtur: Neq; p p hieroſolymā:qꝛ ciuitas ē magni regis qō melius dꝛ: q̄ diceret mea:cū tñ hoc dixiſſe itelligať. Et qꝛ ipe vtiq; eſt

dñs:domino iusiurandum debet qui p hierosolymā iurat. Sequit:Neq; p caput tuum iuraueris. Quid.n. poterat qsq; magis ad se ptinere arbitrari:q; caput suū. Sz quō nostrum ē:vbi ptātē faciēdi vnum capillū albū aut nigr nō habem⁹? Propter qō dicit:Qz nō potes vnū capillum album facere aut nigr. Ergo deo dz iusiurandū qsquis ēt p caput suum iurare voluerit.ꝛ hinc ēt cetera intelligūt. CHRY.ī ho Attēdite autē q elemēta mundi extollit:nō ex ꝓpa nā: sed ex bītudine quaꝫ bñt ad deum:ne idolatrie daret occasio.

RABA. Qui āt iurare pbibuit:quō log oporteat docu it subdēs:Sit āt ſmo vester est:est:nō:nō.i. qō est: sufficiat dicere est:qō nō est:suffi.ciat dicere nō est. Siue iō dicit bis est est:nō nō:vt qō ore affirmas opib⁹ ꝓbes:ꝛ qō verbis ne gas:factis nō cōfirmes. NYLA. Uel alr:In fidei simpli citate viuētib⁹ iurare op⁹ nō est:cū gb⁹ semp qō est:ē:qō nō: nō.ꝛ p hoc eor ꝛ opus ꝛ ſmo omnis ī vero ē. HIERO. Euāgelica igit vītas nō recipit iuramētū: cū ois ſmo fidel iureiurādo sit. AVGV. Quapropter q intelligit nō ī bo nis:sed in necessarys iuratione bñdā:refrenet se qtuz pōt: vt nō ea vtat nisi in necessitate:cū videt pigros eē boies ad credēdū:qō vtile est credere:nisi iuratōe firmet. hoc ergo est bonū ꝛ appetēdū:qō hic dicit:Sit ſmo vester est:est:nō: nō:qō aūt his abundanti⁹ est:a malo est.i.si iurare cogeris: scias de necessitate venire infirmitatis eor gb⁹ aliqd suā des q̄ vtiq; infirmitas malū ē.itaq; nō dixit:Qō ampli⁹ ē: malū est.tu.n.nō malū facis q bene vteris iuratōe:vt alte ri psuadeas qō vtiliter persuades:sed a malo est illi⁹ cui⁹ in firmitate iurare cogeris. CHRY.in ho.Uel a malo est.i. ab īfirmitate eor gb⁹ lex iurare ꝓmisit. Ita .n.xps nō mō strat veterem legem diaboli cē:sed a veteri impfectiōe du cit ad abundantem nouitatem.

¶ Audistis qz dictū est:oculum ꝓ oculo:dentez ꝓ dente. Ego aūt dico vobis nō resistere malo: sed si quis te pcusserit in dexterā maxillā tuaz: p̄ be illi ꝛ alterā.ꝛ ei qui vult tecū in iudicio contē dere ꝛ tunicā tuā tollere:dimitte ei ꝛ palliū.ꝛ q cunqz te angariauerit mille passus:vade cuz illo ꝛ alia duo. Qui aūt petit a te:da ei:ꝛ volēti mu tuare a te:ne auertaris.

GLO. Quia superi⁹ docuerat dñs non esse ꝓximo iniu riā inferēdā:nec irreuerētiā dño:ꝓinr h docet qualr se xpi anus bre debeat ad iniuriā sibi iferētes.vñ dic: Audi qa di ctū ē:ocu.ꝓ ocu.ꝛ den.ꝓ den. AVGV. ⁊tra faustū. Qō quidē ad reprimēdas flāmas odiorum in se inuicē seuientiuz: ꝛ īmoderatos aīos refrenādos ita ꝓceptū ē. Quis enī faci le contētus est tm repēdere vindicte qtū accepit iniurie: Nōne videm⁹ leuiter lesos boies:moliri cedere:sitire san guinē:virq; inuenire ī malis inimici vñ satient? Huic igit īmoderate ac iniuste vltioni:lex iustū modū fingēs penam talionis instituit:hoc est vt qualē quisq; intulit iniuriā: ta le suppliciū repēdat:qō nō fomes sz limes furōis ē:nō vt id qō sopitū erat hinc accēderet:sed ne id qō ardebat vltra ex tēderet. īposita est.n.iusta vindicta q̄ iuste debet ei q passus fuerit iniuriā. Qō aūt debet:ꝛ si benigne remittit:nō tamē inique repetit. Itaq; cū peccet q īmoderate vult vindicari: nō peccet aūt q iuste vult vindicari:remotior ē a peccato q ñ vult oīno vindicari.ꝛ iō subdit:Ego aūt dico vobis non resi stere malo. Poteraz aūt ꝛ ego sic ponere:Dictū ē antiquis Nō iniuste vindicabis. Ego autē dico vobis:ne vindicetis:qō adimpletio est. Si per hec verba qō legi defuit a xpo addi tū mihi videret:ac nō poti⁹ id qō lex volebat efficere: ne ī iuste se qtq; vindicaret:ꝓseruari tuti⁹ si oīno se nō vindicarz.

CHRY. sup matth. Sine hoc .n.mādato legis mādatū stare nō pōt:qz si ſm legis mandatū oib⁹ reddere mala pro malis ceperim⁹:oēs efficiemur mali:eo q̄ psequētes abun dent:Si aūt ſm xpi preceptū nō resistit malo:ꝛ si mali non leniunt:tamē boni ꝓmanebūt boni. HIERO. Dñs ergo noster vicissitudinē tollēs trūcat initia peccatorum.ī lege nā qz culpa emēdat:hic pctōr aufertūr exordia. GLO. Ut pōt dici q dñs hoc dixit:iustitie veteris legis aliqd addēs. AVGV. de ser. do.ī mō. Pharisear.n.iustitia minor ē nō excedere vidicte modū:ꝛ hoc ē pacis icohatio.pfecta aute pax est talē penit⁹ nolle vidictā. Intra illō ergo prīmū qō p ter legē est:vt mai⁹ malū p minori malo reddat:Et hoc qō dñs pficiēdis discipulis dicit:ne p malo vllū maluz redda tur:mediū locū tenet:vt tantū reddat:q̄tū acceptū ē:p qō a sūma discordia ad sūmā concordiā trāsit⁹ fact⁹ est. Quis gs.n.malū prior ifert:maxime a iustitia distat. Quisqs aūt nulli prior malefecit:sz tñ lesus rependit graui⁹: recessit ali quantulū a sūma iniqtate. Qui vero tātū reddit:q̄tū acce pit:iā aliqd donat. Justū est.n.eū q lesit prior grauius ledi. Hāc ergo ichoatā minime iustitiā ille pficit:q legem venit implere. Duos aūt grad⁹ q interfint:itelligēdos relqt. Nā est q nō reddat tantū:sz min⁹. Et hinc ascēdit q oīno nil re pēderit:qō pax videt dño:nisi ꝛ ampli⁹ sis parat⁹ suscipe re. Quapropter nō ait:nō reddere malū pro malo:sed nō re sistere aduersus malū:vt nō solū non rependas qō tibi fue rat irrogatū:sz ēt nō resistas qn aliud irroget. Doc.n.ē qō cōueniēter exponit:Sed si qs te pcus.in dexte.maxil.tuaz: prebe ei ꝛ alterā. Qō ad misericordiam pertinere bi maxi me sentiūt:qui eis quos multū diligūt seruiunt:vel prauis vel phrenēticis a quibus multa sepe patiunt.ꝛ si eorum sa lus id exigat:prebent se etiā vt plura patiantur. Docet ergo dñs medicus animar vt discipuli sui eor quar saluti con sulere vellent:imbecillitates equo aīo tollerarent. Omnis nanq; improbitas ex imbecillitate animi venit:qz nihil ino centius ē eo q in vtute perfectus est. AVGV. ⁊tra men daces. Ea vero que in nouo testamēto a sanctis facta sunt: valent ad exempla intelligendar scripturar:que in pecce ptis digesta sūt:velut cū legim⁹ in euangelio:Accepisti ala pam:exemplum autē patientie nullus q̄ ipsius domini ex cellentius inuenim⁹:ꝛ ipse cuz alapa percussus esset:nō ait: Ecce alteram maxillam:sed ait:Si male dixi: exprobra de malo:Si aūt bene:qd me cedis:vbi ostēdit illaz pparatio nem alteri⁹ maxille in corde faciendaz. AVGV. de ser. domini in mon. Parat⁹.n.fuit dñs nō solū in alterā maxil lam cedi pro salute oīum:sed in toto corpore crucifigi. Que ri autē pōt quid sit dextera maxilla. Sed cū facies sit: qua quisqz cognoscitur:in facie cedi ſm apostolū: est contemni ac despici. Sed qm̄ facies nō potest dici dextera ꝛ sinistra: ꝛ tū nobilitas est:ſm deū ꝛ ſm seculum ita distribuit:tāq; in dexterā maxillam ꝛ sinistram:vt in quocunqz discipulo xpi contemptū fuerit q̄ christianus est multomagis ī se cō temni paratus sit:si quos huismodi seculi honores habet. Omnia autē in quib⁹ improbitatez aliquaz patimur:ī duo genera diuidunt:qm̄ vnum est:qō restitui nō potest:alterū quod pōt. Sed in illo qō restitui nō pōt:vidicte solatiū que ri solet. Quid.n.prodest:q̄ percussus repcutis: nūqd ꝓpte rea illō qō in corpore lesū ē restituit:sed tumidus anim⁹ ta lia fomenta desiderat. CHRY. sup matth. Nūqd autez si repercusseris eū:cōpescuisti eum:vt te nō percutiat:sed magis excitasti eū vt adhuc percutiat:nam iracundia g ira cundiam non compescitur:sed ampli⁹ irritat. AVGV. in sermone domini in monte. Unde dominus potius miseri corditer perferendam alterius infirmitatem iudicat q̄ alieno supplicio suam mitigandam:neque tamen hic ea vi dicta prohibetur que ad correctionem valet. Ipsa enim per tinet ad misericordiā:nec ipedit illō ꝓpositū quo qsq; par⁹ est ab eo quē correctū eē vult plura pferre. Regit tñ vt ꝛ ille vidicet:cui reruz ordine ptās data est:ꝛ ea voluntate

vidicet:qua pr̃ in filiũ paruulũ quẽ odisse nõ põt. Sancti ãt viri nõnulla pctã morte punierũt:quo ꝛ viuẽtib⁹ vtilis metus ĩcuteret:ꝛ illis ꝙ morte puniebãt:nõ ipa mors nocerꝫ: ſz pctm̃ qõ augeri posset ſi viuerẽt. Vnde ẽ ꝙ helias mlt̃os morte affecit:õ quo cũ exẽplũ dediſſent diſcipuli: reꝓhẽdit ĩ eis dñs nõ exẽplũ ꝓphetie:ſz ignorãtiã vindicãdi:aiaduertes eos nõ amore correctõis:ſz odio õſiderare vidictã. Sz poſtq̃ eos docuit diligere ꝓximũ:ifuſo ẽt ſpũſcõ:nõ defuerũt tales vidicte. Nã ꝛ vbis petri ananias ꝛ vxor ei⁹ exanimes ceciderunt. Et paulus apoſtolus tradidit quẽdam ſathane in interitum carnis.ꝛ iõ qdam aduerſus corꝑales vidictas:q̃ ſũt ĩ veteri teſtõ:neſcio q̃ cecitate ſeuiãt:quo aĩo facta ſint neſciẽtes. AVGV.ad boni.comitẽ. Quis aũt mẽte ſobrius regib⁹ dicat:nõ ad vos ptineat:qs velit eẽ ſiue religioſus ſiue ſacrileg⁹:qbus dici nõ põt: Nõ ãt ad nos ptinet ĩ reguo vr̃o:qs velit pudic⁹ eẽ aut ĩpudic⁹. Meli⁹ẽ qdẽ ad deũ colẽdũ doctrĩa boies duci q̃ pena ꝓpelli. Multis autẽ ꝓfuit:qõ exprimẽto probamus:prius dolore vel timore cogi:vt poſtea poſſint doceri:aut qõ iam vbis dicerant:ope ſectari. Sicut.n.meliores ſunt quos dirigit amor: ita plures ſũt quos corrigit timor. Agnoſcãt ĩ apoſtolũ pauluũ prius cogentẽ xp̃m:ꝛ poſtea docẽtẽ. AVGV.in ꝓmo. do.ĩ mõte. Tenebitur g̃ i hoc iniuria⁊ gẽe quod ꝑ vidictã luit iſte mod⁹ a xp̃ianis vt accepta iniuria nõ ſurgat odiũ: ſz paratus ſit aĩus plura ꝑpeti:nec correctõez negligat: que vl̃ conſilio vl̃ auctoritate vti põt. HIERO. Scõm autem myſticos intellect⁹ pcuſſa dextera noſtra:nõ õbemus ſiniſtram ꝓbere:ſz alteram:hoc ẽ alteram dexterã. iuſtus.n.ſiniſtram nõ habet. Si nos hereticus ĩ diſputatõe pcuſſerit: ꝛ dextrũ dogma voluerit vulnerare:opponat ei aliud õ ſcripturis teſtimonium. AVGV.in ꝓmo.do.ĩ mõte. Aliõ ãt iniuria⁊ gen⁹ ẽ qõ integ⁊ reſtitui põt:cui⁹ due ſũt ſpẽs. vna ad pecuniam:altera ad opa ptinet. vñ õ primo horum duorum ſubdit: Et ei qui vult tecũ ĩ iudicio cõtendere:ꝛ tunicã tuam tollere:dimitte ei ꝛ pallium. Sicut g̃ quod poſitum ẽ õ pcuſſa maxilla oĩa ſignificat:que ſic ingerũt ab imꝓbis vt reſtitui nõ poſſint niſi vidicta:ita qõ poſitũ ẽ õ veſtimento omnia ſignificat que poſſunt reſtitui ſine vindicta:ꝛ hoc etiã ad ꝓparationẽ cordis:nõ ad oñſionẽ opis ꝓceptũ recte intelligit. Et qõ õ tunica ꝛ veſtimẽto dictũ ẽ:in omnibus faciẽdum ẽ:q̃ aliquo iure tpal̃r nr̃a eſſe dicim⁹. Si .n.õ neceſſarys hoc impatũ ẽ quãtomagis ſuperflua cõtẽnere ꝓuenit: Et hoc ipſe ſignat cum dicit. Qui vult tecum in iudicio cõtẽdere. Hĩa ergo ĩtelligunt õ quibus in iudicio nobiſcũ cõtendi põt. Sed vtrũ ꝛ de ſuis accipienduz ſit magna q̃ſtio eſt.nõ.n.chriſtianum oz ſic poſſidere ſuuz quõ equum: q̃uis fieri poſſit vt maiori precio valeat equus q̃ ſuus. Sed ſi ſuus rectius a te regit q̃ ab illo qui eũ cupit auferre:ne ſcio vtrũ quiſq̃ audeat dicere eũ vt veſtimẽtum debere cõtẽni. CHRY.ſup matth̃. Indigna aũt res ẽ: vt homo fidelis ſtet ĩ iudicio añ ꝓſpectũ iudicis ifidelis. Vel ſi fidelis certe ſecularis ꝛ g te venerari debuerat:ꝓ dignitatẽ fidei iudicat te ꝓpter neceſſitatẽ cauſe:ꝛ pdes dignitatẽ xp̃i ꝓpter negociũ mũdi. deinde omne iudiciũ irritatio cordis ẽ ꝛ cogitationũ malax.nã ſi videris ꝙ cã tua fraudibus aut pecunys expugnet̃:ꝛ fill̃r tu cauſe tue adeſſe feſtinas:ꝛ ſi ab initio hoc conſilium nõ habuiſti. AVGV.in enchiridiõ. Et iõ ꝓhibuit hic dominus ſuos de ſecularibus rebus cuz alys habere iudicium:tñ cum apoſtolus ſinit in eccleſia talia iudicia finiri inter fratres fratrib⁹ iudicantib⁹:extra eccleſiam vo terribiliter vetat:manifeſtum ẽ quid ſm veniã cõcedatur infirmis. GREGO.in moralibus. Sed tamẽ qdaz dũ tpalia nob rapiũt ſolũmodo ſunt tolerãdi. Quidã vo ſunt ſeruata charitate ꝓhibendi:non ſola cura ne noſtra ſubtrahantur:ſed ne rapientes non ſua ſemetipos perdãt. Plus.n.ipſis raptoribus debemus metuere q̃ rebus irratiõabilib⁹ ĩbiare. Cũ autẽ ꝑ terrena re pax a corde cũ proximo ſcindit̃:apparet ꝙ pl⁹ res q̃ ꝓximus amat̃. AVGV. in ſer.do. Tertiũ vero iniuria⁊ genus: qõ ad opam ptinet ex vtroq̃ confectũ ẽ:ꝛ ſine vindicta põt reſtitui. nã g angariat boiem:ꝛ cogit ſe imꝓbe adiuuari ab inuito:ꝛ penam imꝓbitatis põt luere ꝛ operam reddere. In hoc ergo gẽe iniuria⁊ dñs docet aĩum xp̃ianum eſſe patientiſſimũ:ꝛ ad plura ꝓferenda paratum. vñ ſubdit. Et quicunq̃ te angariaverit mille paſſus:vade cum illo alia duo.ꝛ hoc vtiq̃ monet non tam vt pedibus agas q̃ vt aĩo ſis pat⁹. CHRY in ho. Angariare enim ẽ iniuſte trahere ꝛ ſine rõne vexare.

AVGV.de ſermo.do.in monte. Sic g̃ dictuz putamus: Vade cũ il.alia duo.ſ.milia:vt tria compleri voluerit: quo numero ſignificat̃ perfectio vt meminerit q̃ſquis hoc facit:perfectam ſe implere.iuſtitiam:ꝓpter quod ꝛ trib⁹ exẽplis hoc preceptum inſinuauit.ꝛ in hoc tertio exemplo ſimplo duplũ addit̃:vt triplum cõpleat̃. Vel per hoc accipitur ꝙ in ꝑcipiendo tanq̃ tolerabilius incipiẽs paulatiz creuerit.nam ꝓmo ꝑberi voluit alteram maxillam cuz fuerit dextra percuſſa:vt minus pferre paratus ſis: q̃ ptuliſti. Deide illi ꝙ tunicã vult tollere iubet ꝛ pallium dimitti:vel veſtimentũ ſm aliam lr̃am:qõ aut tantundẽ ẽ:aut nõ multo amplius. Tertio õ mille paſſibus quib⁹ addenda dicit duo milia vſq̃ ad duplũ pducit. Sz qm̃ pax ẽ non nocere:niſi ꝛ beneficiũ ꝓſtes:ꝓiter adiũgit ꝛ dicit. Qui aũt petit a te da ei. CHRY.ſup matth̃. Quia diuitie noſtre nõ ſũt:ſz dei. Deus.n.diſpẽſatores diuitiax ſuax voluit eẽ nos non dominos. HIERO. Sed ſi õ elemoſynis tm̃ dictuz intelligam⁹:ĩ pluribus pauperib⁹ hoc ſtare nõ põt:ſz vt diuites ſi ſemp dederint ſemp dare nõ poterũt. AVGV.in ſer.do. Dicit ergo: Omni petẽti da:nõ oĩa petẽti:vt id des:qõ dare honeſte potes ꝛ iuſte. Quid.n.ſi pecuniã petat:qz innocentẽ conet̃ oppꝛimere:qd ſi ſtuprũ petat:? Danduz ẽ g̃ quod nec tibi nec alteri noceat:q̃tũ ab homine credi põt:ꝛ cũ negaueris qõ petit:iudicãda ẽ iuſtitia vt ñ eũ inanẽ dimittas: ꝛ aliquando meli⁹ aliqd dabis cũ petẽtẽ iniuſte correxeris.

AVGV.ad vincen. Utilius.n.eſurienti panis tollit̃:ſi õ cibo ſecurus iuſtitiam negligat:q̃ eſurieti panis frãgit̃: vt vi iniuſtitie ſeductus acquieſcat. HIERO. ꝓpõt enĩ ĩtelligi õ pecunia doctrĩe q̃ nũq̃ deficit:ſz q̃to plus dat̃: tanto amplius duplicat̃. AVGV. Qõ aũt ait. Et volẽti mutuari a te ne auertaris:ad aĩum referendum eſt. hilarẽ.n.datorez diligit de⁹. Mutuat̃ autẽ omnis qui accipit:ẽt ſi ipe nõ ſolutur⁹ ſit:qz mificor̃dibus de⁹ plac̃ reſtituit. aut ſi nõ placet accipe mutuãtẽ niſi eũ q accipit redditur⁹: itelligẽdũ ẽ dñm ipa duo gña pſtandi eẽ ꝓplexuz. nã aut donamus aut reddituro cõmẽdamus. Recte g̃ ad hoc beneficy gen⁹ hortãdo dic̃. Ne auertaris.i.ne ꝓpterea voluntatẽ alienes: q̃ſi de⁹ ñ redditur⁹ ſit:cũ homo reddiderit. cũ.n.ex ꝓcepto dei facis:infructuoſum eẽ nõ poteſt. CHRY.ſup matth̃. Ergo iubet nos xp̃s mutuũ dare:nõ tũ ſub vſuris: qz q ſic dat non ſua dat:ſed aliena tollit.õ vno vinculo ſoluit:ꝛ multis alligat:ꝛ nõ ꝓpter dei iuſtitiã dat:ſed ꝓpter ꝓprium lucrũ. Similis ẽ ẽt pecunia vſuraria aſpidis morſui. nã ſicut venenum aſpidis latenter oĩa membra corrumpit:ſic vſura oẽs facultates cõuertit in debitũ. AVGV.ad marcel. Obyciunt aũt gdam q̃ hec xp̃i doctrina reipublice morib⁹ nulla ex parte cõueniat. nã qs ingunt tolli ſibi ab hoſte aliqd patiat̃:? vel romane ꝓuincie depdatoribus nõ mala velit belli iure rependere. Sunt aũt iſta ꝓcepta patientie ſemp in cordis ꝓparatione retinenda:ipſaqz beniuolentia ne reddat̃ malũ ꝑ malo ſemp in voluntate complenda eſt. Agenda ſunt aũt multa ẽt cum inuitis benigna quadaz aſperita te plectẽtis:ac per hoc ſi terrena reſpublica. precepta xp̃iana cuſtodiat:ꝛ ipa bella ſine beniuolentia non gerentur:vt ad ipietatis iuſtitieq̃ pacatam ſocietatem victis facilius

ꝑsulatur.nā cui licētia inigtatis eripiť vtiliter vinciť:qñ nihil ē infelicius facilitate peccantiū:q̄ penalis nutritur ī punitas:ꝛ mala volūtas velut hostis īterioꝛ roboꝛatur.

¶ Audistis quia dictū ē:diliges ꝓximum tuū: ꝛ odio habebis inimicū tuum. Ego autem dico vobis:diligite inimicos vestros: bñfacite his q oderunt vos:ꝛ oꝛate pro persequentibus ꝛ calumniātibꝰ vos:vt sitis filij patris vestri qui ī celis est: qui solē suū oꝛiri facit super bonos ꝛ malos:ꝛ pluit super iustos ꝛ iniustos. Si enī diligitis eos qui vos diligunt:quam mercedē habebitis? Nonne ꝛ publicani hoc faciunt? Et si salutaueritis fratres vestros tantū: qd ampliꝰ facitis? Nōne ꝛ ethnici hoc faciūt. Estote ergo vos pfecti:sicut ꝛ pater vester celestis perfectus est.

GLO. Docuit dñs supra iniuriā iferēti nō eē resistēduꝫ: sꝫ ad plura pferēda paratū eē:nūc āt vlteriꝰ docet iniuriā īferētibꝰ ipendēdū eē charitatis affectū sil'ꝛ effectū. Et cū pmissa ad cōplemētū iusticie legis ptineāt: ꝗueniēter hoc vltimū ptinet ad īpletionem charitatis:q̄ fm aplm ē legis plenitudo. Dicit ergo: Audistis ga dictū ē:diliges ꝓximū tuū. AVGV. ī ꝓmo de doc. xp̄ia. Qꝛ āt nullū hoīem excepit:q̄ pcepit ꝓximū diligere:dñs ī parabola semiuiui relicti oñdit dicēs ꝓximū q erga illū extitit misericoꝛs: vt eū ītelligamꝰ ꝓximū cui exhibēdū eēt misericoꝛdie officiū:si īdi geret:qđ nulli negandū eē quis nō videat:dño dicēte: Bñ facite his q oderūt vos. AVGV. de ser. do. ī mōte: Erādū āt cē ī phariseoꝝ iusticia:q̄ ad legē veterē ptineret:hīc ītelligiť qꝫ multi ēt eos a qbꝰ diligūť oderūt. Ascēdit ergo aliquē gradū:q ꝓximū diligit:q̄ꝫ adhuc oderit inimicū. vñ ad hūc designādū subditur: Et odio hēbis inimicū tuū. Que voꝛ nō ē accipiēda vt iubētis iusto:sꝫ pmittētis infirmo. AVGV. ꝛtra faustū: Quero āt a manichēis cur ꝓprium velint eē legis moysi qđ dictū ē antigs:oderis inimicū tuū:an ꝛ paulꝰ nō dixit hoīes quosdā deo odibiles? Queręd ū ē ergo quō ītelligať exēplo dei cui dixit paulꝰ quosdam odibiles odio hñdos inimicos:et rursus exēplo dei q facit solē suū oꝛiri sup bonos ꝛ malos diligēdos inimicos? Dec itaq; regula ē qua ꝛ oderim inimicū ꝓpter id qđ ī eo malū ē.i. inigtatē:ꝛ diligam inimicū ꝓpter id qđ ī eo bonū ē.i. rōnalem creaturā. Audito igť ꝛ nō ītellecto qđ antigs dictū erat: Oderis inimicū tuū. ferebanť hoīes ī hoīs odiū:cū nō deberēt odire nisi vitiū. Dos q̄ corrigit dñs cū subdit:ego āt dico vobis:diligite inimicos vestros. vt q iā dixerat: Nō veni soluere legē:sꝫ īplere: Precipiēdo vtiq; vt diligamus inimicos:cogeret nos ītelligere quō possem hoīem ꝛ odisse ꝓpter culpam:ꝛ diligere propter naturam.

GLO. Sed sciēdū ē in toto coꝛpe legis non eē scriptum: Odio hēbis inimicū tuū:sed hoc dī q̄tū ad traditionē scribarū:qbus visū ē hoc addēdū:qꝛ dñs pcepit filijs isrl' pseq inimicos suos:ꝛ delere amalech de sub celo. CHRY. sup matth. Sic āt qđ dictū ē: Nō ꝛcupisces.nō dictū est ad carnē sed ad aīam:sic ꝛ ī hoc loco:caro qdē inimicū suū diligere nō pōt:aīa aūt pōt:qꝛ dilectio vel odiū carnis in sensu ē:aīe vero ī ītellectu. Añ ergo nocemur ab aliquo:ꝛ si sentimus odiū:nō tū exeq volumꝰ:cognosce qꝛ caro nr̄a odit inimicū:aīa vero diligit. GREGO. xxi. moꝛa. Inimici āt dilectio tūc veraciter custodiť:cū nō de profectu deycimur: nec de ruīa illiꝰ letamur. Nō.n. amat aliqs quē nō vult eē meliꝰē:eūq; stātē voto pseq̄ť:quē cecidisse gratulať. Quenire tñ plerūq; solet:vt non amissa charitate ꝛ inimici nos ruīa letificet:ꝛ rursū eiꝰ gl'ia sine iuidie culpa cōtristet:cū ꝛ ruēte eo quosdā bene erigi credimꝰ:ꝛ pficiēte illo plerosq; iniuste oppꝛimi timeamꝰ. Sꝫ ad hoc seruādū ē discretiōis examē:ne cū nr̄a odia exeqmur:fallamur sub specie vtilitatis aliene. Oportet etiā pēsare qd debemꝰ ruine pctōris ꝛ qd iusticie feriētis.nā cū puersuꝫ quenq̄ oīpotēs pcutit: ꝛ cōgaudēdū ē iusticie iudicis:ꝛ cōdolēdū miserie peūtis.

GLO. Qui aūt sūt cōtra ecclesiā tribꝰ modis ei aduersātur:odio:vbis:cruciatu coꝛpis: ecōtra diligit. vñ dī: Diligite inimicos vr̄os:bñfacite. ꝛc. vñ seq̄ť: Bñfacite his q̄ oderūt vos. vñ seq̄ť: Et oꝛate p̄ psequē. ꝛ cal. vos. HIERO. Multi ꝑcepta dī ibecillitate sua:nō scōꝝ viribꝰ estimātes īpossibilia putāt eē q̄ ꝑcepta sūt:ꝛ dicūt sufficere virtutibꝰ: nō odisse inimicos. cetęꝝ diligere plꝰ ꝑcipi q̄ꝫ humana nā patiať. Sciēdū ē ergo christū nō īpossibilia ꝑcipere: sꝫ pfecta q̄ fecit dauid in saul ꝛ absalon. Stephanus quoq; martyr p lapidātibꝰ deꝑcatus est. Et paulꝰ anathema cupit esse p psecutoꝛibus suis. Hoc aūt iesus ꝛ docuit ꝛ fecit dicēs: Pr̄ ignosce illis. AVGV. in encheridion. Sꝫ pfectoꝝ sunt ista filioꝝ dei:quo qdē se dꝫ oīs fidelis extēdere ꝛ humanū aīum ad hūc affectū oꝛādo deū:secūq; luctādo pducere. Añ hoc tā magnū bonū tāte multitudinis nō ē quantā credimꝰ exaudiri:cū in oꝛone dī: Dimitte nobis debita nr̄a:sicut ꝛ nos di. debi. nr̄is AVGV. de ser. do. in mōte: Oriť āt ḥ qō q̄ huic ꝑcepto dñi quo nos hoꝛtať oꝛare p inimicis:multe alie scripture ꝑtes videť aduerse: qꝛ in ꝓphetis ꝗueniunť multe imꝑcatiōes aduersus inimicos:vt ē illud: Ꝗiāt filij ei? pupilli. Sꝫ sciēdū q̄ ꝓphete solēt figura impcantis futura ꝑdicere. Sꝫ illud magis mouet qđ dicit ioānes: Est āt pctm̄ ad mortē nō p illo dico vt oꝛet gs: apte.n. oñdit eē aliquos frēs p qbus oꝛař nob nō ꝑcipit: p hoc qđ ꝑmittit: Sigs scit peccař frēm suū ꝛc. cū dñs ēt p p secutoꝛibꝰ nos iubeat oꝛare. Nec ista qō soluī pōt nisi fatea mur aliqua pctā eē in fratribꝰ q̄ inimicoꝝ psecutione sunt grauioꝛa. Nā ꝛ stephanꝰ oꝛat p eis a qbus lapidař: qꝛ nō dum christo crediderāt. Et aplus paulus nō oꝛat p alexādro qꝛ frater erat:ꝛ per iuidentiā fraternitatē oppugnādo peccauerat. Pro quo āt nō oꝛas:iā nō ꝓtra illū oꝛas. Sed gd agimus de his cōtra quos oꝛatū a sāctis accipimꝰ nō vt coꝛrigerenť:nā hoc mō p ipsis potiꝰ oꝛatū ē. sed ad illā vltimā dānationē nō sic cōtra dñi traditoꝛē p ꝓphetā:nā illa ꝑdictio futuroꝝ nō optatio supplicy fuit. Sꝫ sic in apocalypsi legimꝰ martyres oꝛař vt vindicenť: sꝫ hinc nō oportet moueri. Quis.n. audeat affirmare vtꝝ ꝓtra ipsos hoīes:an ꝓtra regnum pctī petierit? Nā ipa ꝛ iusticie ꝛ misericoꝛdie vindicta martyrū vt euertať regnū pctī:quo regnāte tāta ppessi sūt. destruiť aūt partim coꝛrectōe hoīum:partim dānatiōe pseuerātiū in pctō. Nōne tibi videť paulus in scipso stephanū vindicasse cū dicit: Castigo coꝛpꝰ meū:ꝛ ī seruitutē redigo? AVGV. de quest. no. ꝛ ve. testa. Uel aīe occisoꝝ clamāt vīdicari se postulātes:sic sāguis abel clamauit de terra nō voce sꝫ rōne. Nā ꝛ opꝰ opificē laudare dī p hoc ipsū q̄ videtē se oblectat.nō enim tā ipatiētes sūt sācti vt vrgeāt fieri qđ sciūt tpe ꝑfinito futurū. CHRY. ī h. o. Uide aūt quot gradꝰ ascendit:ꝛ qualiter nos in ipsaꝫ virtutis vertice statuit. Primꝰ gradꝰ est:non incipere in iusticiā secundꝰ eqlē non vindicari: tertiꝰ non facere vexanti quis passus est:quartꝰ exponere seipsum ad patiendū mala:quintꝰ ampliꝰ se tribuere q̄ꝫ ille vult qui fecit mala: sextꝰ non odio habere eum qui hoc operatur:septimus diligere:octauus benefacere:nonus pro ipso oꝛare. Et quia magnum erat preceptū. ꝑclarū ꝓmiū subdit:scilicet fieri similes deo. vnde dicit: Ut sitis filij patris vestri qui est in celis. AVGV. Sigs.n. ꝑcepta dī custodiat:filiꝰ dī efficiť: ergo non in natura filius est: hic scilz de quo loquitur sed arbitrio suo. AVGV. de ser. do. in mōte: Ex illa autem regula intelligendum est qđ hic dicit:qua ꝛ ioannes dicit: Dedit eis potestatem filios dei fieri. Unus enim naturali

ter filiꝰ est:nos aũt ptãte accepta efficimur fily inquantũ illa q̃ ab eo p̃cipiũt ĩplemꝰ. Itaq; nõ ait: Facite ista qz estis fily:ſz facite ista vt sitis fily. Cũ aũt ad hoc vos vocat:ad similitudinẽ suã vocat.vñ sequit: Qui solẽ suũ facit oriri sup bonos z malos:z pluit sup iustos z iniustos. Põt aũt p solẽ ĩtelligi nõ iste visibilis:ſz ille de quo dr: Uobis q time tis nomẽ dñi:orietˢ sol iusticie: z p pluuiã irrigatio doctrie veritatis qa z bonis z malis apparuit z euãgeliçatꝰ est xps.

HYLA. Uel in baptismi z spũs sacro tribuit solẽ z pluniã. AVGV. Uel põt accipi sol iste visibilis z pluuia q̃ fructꝰ gignunt: qz iniqui ĩ libro sapie plãgũt: Sol nõ oztus ẽ nobis. Et ỏ pluuia spirituali dr: Mãdabo nubibꝰ meis ne pluant sup eã. Sed siue hoc siue illud:magua dei bonitate fit q̃ nobis imitãda p̃cipiˢ:nõ aũt solũ ait: Qui facit solẽ ozi ri:ſz addidit: Suũ.i.quẽ ipe fecit vt hic admoneremur quã ta liberalitate ex p̃cepto eius prestare debemꝰ: qỏ nõ creamus ſz ex muneribꝰ eiꝰ accipimꝰ. AVGV. cõtra vincẽ tiũ: Sz sic ista dona eiꝰ landamꝰ:ita etiã flagella ĩ eos quos diligit cogitemꝰ. vñ nõ oĩs q pcit:amicꝰ ẽ:nec oĩs q vberat inimicꝰ. Meliꝰ ẽ.n.cũ seueritate diligere q̃z cũ lenitate decipe. CHRY. sup matthe. Laute aũt dixit: Sup iustos z iniustos:nõ sup iustos vt iniustos:quia oĩa bona deus:non ꝓpter boĩes dat:ſz ꝓpter scõs:sic z flagella ꝓpter pctõres: ſz in bonis nõ sepat pctõres a iustis:ne desperẽt: nec in malis iustos a pctõribꝰ ne glorientˢ. Maxime cũ malis bona nõ ꝓsint q male viuẽtes ad iudiciũ suũ p̃cipiũt nec bonis mala noceãt:ſz magis ꝓsint ad iusticie lucrũ. AVGV. in.li.i.ỏ ci.dei. Nã bonꝰ tpalibꝰ bonis nõ extollit: nec malis frãgit. Malꝰ ãt ió buiusmõi felicitate punit:qz felicitate corrupit. Uel ió ista tpalia bona z mala vtrisq; voluit es se cõia: vt nec bona cupidiꝰ appetantˢ:q̃ mali bẽe cernuntˢ: nec mala turpiter euitentˢ:gbꝰ z boni afficiuntˢ. GLO. Amare ãt amãtẽ nature ẽ:inimicũ vỏ amare ẽ charitatis: z ió sequit: Si.n.diligitis eos q vos diligunt:quã mercedẽ hẽbitis.ſ.i celo ꝛ nullã.de his.n.dr: Recepistis mer.vram. Sed tñ hec oportet facere:z illa ñ omittˢ. RABA. Si ergo pctõres erga dilectores suos versa vice volũt esse bñ fici:multo magis vos maiozis dilectiõis signũ amplecti debetis: ẽt nõ amãtes. vñ seq̃: Nõne z publicani hoc faciũt. i.q publica vectigalia exigũt: vel q publica negocia seculi vel lucra sectantur: GLO. Si vỏ p his tñ ozaueris:qui aliqua affinitate vobis ꝓiũcti sũt:qd amplꝰ hz beneficium vrm q̃ infideliũ: vñ sequit: Et si saluta.frẽs ve.tãtũ.quid amplius facietis: Salutatio.n.ẽ quedam spẽs oronis. Nõ ne ethnici hoc faciũt: RABA.i.gẽtiles: nam ethnos grece latine gẽs dr: q tales sunt vt fuerunt geniti.ſ. sub pctõ.

REMI. Quia vỏ pfectio dilectiõis vltra dilectionem inimicoz non põt ꝓcedere.ió postq̃ dñs precepit diligere inimicos:subiunxit: Estote ergo z vos pfecti: sicut z pr̃ vester celestis pfectus ẽ. Ipse quidẽ pfectus ẽ vt oĩpotẽs:hõ autẽ vt ab oĩpotẽte adiuuus. nã sic:q̃q; in scripturis ꝓveritate z equalitate accipit: vt ibi: Sicut fui cuz moyse ita ero z tecum. aliquando autem pro similitudine vt hic. CHRY. sup matthe. Sic.n. fily carnales similãt pr̃es in aliquo coꝛ pozis signo: ita fily spirituales deuz in sanctitate.

¶ Attẽdite ne iusticiã vestrã faciatis coram hominibus vt videamini ab eis:alioquin mercedẽ nõ habebitis apud patrẽ vestrũ qui ĩ celis est.

GLO. Postq̃ christꝰ legẽ quãtum ad p̃cepta impleuit: incipit nũc eã adiplere quãtũ ad pmissa vt p celesti mercede p̃cepta dei faciamus:non p terrenis que lex promittebat. Oĩa autem terrena ad duo potissima reducuntur.ſ.ad humanã gloriã:z ad terrenoꝛ affluentiã:quorum vtrunq; in lege pmissũ eẽ videt. De gloria.n. dicit ĩ deutro. Faciet te dñs excelsiorẽ cunctis gẽtibꝰ q̃ versantur in terra. De affluẽtia vero tpaliũ ibidẽ subditur: Abũdare te faciet dñs ĩ oĩbus bonis.z ideo domiꝰ hec duo ab intẽtione fideliũ excludit.ſ.gloriã z terrenoꝛ affluẽtiã. Sz sciẽdũ q; appetitus glorie ꝓpriquiꝰ ẽ virtuti. CHRY. sup matth. Ubi.n. res agit gloriosa:ibi facilꝰ inuenit locũ gloriatiõis occasio:z ió intẽtionẽ glorie p̃mo dñs excludit. Pre oĩbus.n. vitys carnalibus piculiosiꝰ hoc eẽ ĩ hoĩbꝰ ĩtellexit. cũ.n.oĩa mala seruos diaboli vexẽt:cõcupiscẽtia vane glorie magis vexat seruos dei q̃z suos diaboli. AVGV. ĩ li.de sen. ꝓphe. Quas etiã vires nocẽdi habeat humane glẽ amoz: nõ sentit nisi q ei bellũ ĩdixerit:qz etsi cuiq̃z facile ẽ laudẽ nõ cupe dũ negatur:difficile tñ ẽ ea nõ delectari cũ offert. CHRY. super matth. Intuere aũt q̃liter incepit velut de fera aliq̃ difficile cognita disputãs:z apta furari eũ q nõ valde vigilat: Occulte enim ĩgreditur z oĩa que ĩtus sunt ĩsensibiliter aufert.

CHRY. in ho. Et ió hoc cautius cauẽdũ mãdat dicens: Attẽdite ne iusticiã vr̃am faciatis coram hoĩbus. Coꝛ ãt nr̃m attẽdere debemꝰ: iuisibilis.n.est serpẽs quẽ obseruare iubemur: z latenter ĩgredit z seducit. sed in coꝛde mũdo si surreptio inimici succesˢerit:moꝛ hõ iustꝰ discernit:qz spiritu alieno pulsat. Si ãt coꝛ fuerit inigratibꝰ plenũ: suggestionẽ diaboli nõ facile ĩtelligit. z ió p̃misit: Ne irascaris: Ne cõcupiscas z̃.qz q malis istis subiectꝰ ẽ:coꝛ suũ ñ põt attẽdere. Sz quõ põt fieri vt ñ coram hoĩbꝰ elemosynã faciamꝰ: aut si fiat quõ nõ sentiemus: Si.n. p̃te aliquo occurrerit pauꝑ:quõ dabit ei absconse:ſz educẽdo eũ in secreto videt qz dat. Sz ꝓsidera qz ñ dixit: Ne tñ coram hoĩbꝰ faciatis. ſz addidit: Ut videamini ab eis. Qui g̃ nõ ió facit vt ab hoĩbus videat:et si coram hoĩbus fecerit:non tñ coram hoĩbus fecisse videt. qui enim aligd facit ꝓpter deuz:neminẽ vidit in corde suo nisi deũ: ꝓpter quẽ facit:sic artifex eum semp hz pre oculis:qui sibi opus faciẽdũ cõmisit. GREGO. Si ergo vanis gloriã querimus:z publicata nr̃a opera in ꝓspectu illius occulta seruamꝰ. si vero p hoc nostrã laudẽ conspicimꝰ: foras abeiꝰ conspectu iam fusa sunt:etiã si a multis ignorentˢ. ſz valde pfectorum ẽ sic ostẽso ope actoꝛis gloriã q̃rere:vt de illata laude:p̃uata nesciãt exultatõe gaudere:quã ifirmi qz pfecte ꝓtẽnẽdo non supant:necesse est vt bonũ qỏ opantur absondant. AVGV. de ser. do. in monte. In hoc vero q; dicit: Ut videamĩ ab eis.nihil addẽs:apparet hoc eũ phibuisse vt ibi finem nr̃i ppositi collocemus. nam z apls qui dicit: Si adhuc hoĩbus placerẽ: christi seruꝰ nõ essem. Alio loco dicit: Ego oĩbus per oĩa placeo. Quod non ideo facit: vt placeret hoĩbus:sed deo:ad cuius amoꝛem coꝛda hoĩum volebat conuertere ex eo quod eis placebat: Sicut nõ absurde loq̃reˢ q; diceret: In hoc ope quo nauẽ q̃ro: nõ nauẽ q̃ro.ſz patriã. AVGV. de sermo. do. Dic aũt: Ut videamini ab eis.q; sunt qdã q sic faciũt iusticiã coram hoĩbus vt non videantur ab eis:sed vt ipsa opera videanˢ:z glorificẽt pr̃ qui in celis ẽ:nõ enim suaz iusticiã deputãt: ſz eiꝰ cuiꝰ fide viuunt.

AVGV. de ser. do. in monte: In hoc etiã qỏ addit: Alioquin mercedez non habebitis apud patrẽ vestrũ q in celis est:nihil aliud demõstrat:nisi illud nos cauere oportere ne humanam laudẽ pro nostro ꝓ operuz mercede queramus.

CHRY. sup matth. Quid aũt a deo recipies:qui deo nihil dediˢti: Nã quod ꝓpter deũ fit:deo datur:z ab eo recipitur. quod aũt ꝓpter hoĩes fit:in ventos effundit. Que ẽ aũt sapia res dare z verba vacua cõparare:z mercedez dei continẽre: Uel illũ aspice a quo laudez expectas: qui te ꝓpter deũ facere putat:alioquin vituperaret te magis. Ille aũt q plena qdẽ voluntate ꝓpter hoĩes facit:ille ꝓpter hoĩes fecisse videt. Si aũt p alicui coꝛ cogitatio vana ascẽdit desiderans hoĩbus apparere:aĩa autem intelligẽs contradicit: ille nõ ꝓpter hoĩez fecisse videt:quia quod cogitauit passio carnis est: quod eligit iudicium anime.

¶ Cuz ergo facis elemosynam:noli tuba cancre

ante te:sicut hypocrite faciũt in synagogis ⁊ vi
cis vt honorificẽtur ab hominibus. Amen dico
vobis receperũt mercedem suam. Te aũt faciẽ
te elemosynã:nesciat sinistra tua qd faciat dexte
ra tua:vt sit elemosyna tua in abscondito: ⁊ pa
ter tuus qui videt in abscondito reddet tibi.

AVGV.de ser.do in mõte.Sñaliter supra dñs iustitiã
noiauit cũ dixit:Attẽdite ne iusticiã vr̃am ꝛc.nũc ãt,p par
tes exegtur. CHRY.sup mat. Ponit.ãt tria fortia bona
.s.elemosynã:orationẽ:⁊ ieiuniũ: ꝓtra tria mala: aduersus
q̃ dñs tẽtationis bellũ suscepit:pugnauit.n.,p nobis cõtra
gulã i heremo:cõtrã auariciã supra montẽ:contra vanã glo
riã supra tẽplũ. Est ergo elemosyna q̃ dispergit:cõtra auari
tiã q̃ ꝓgregat: ieiuniũ ꝓtra gulã:qz ẽ ei cõtrariũ: ofo vo cõ
tra vanã gloriã:qz cũ oẽ malũ ex malo nascatur: sola vana
gloria de bono ꝓcedit:iõ nõ destruit̃ p bonũ:sz magis nutri
tur.nullũ ergo remediũ põt eẽ ꝓtra vanã gloriã nisi oratio
sola. AMBRO.Dis aũt snia disciplineꝯ christiane i mise
ricordia ⁊ pietae ẽ:⁊ iõ ab elemosyna incipit dicẽs:Cũ ergo
facis elemosynã noli tuba canere añ te. GLO.Tuba aũt
ẽ oĩs actus vel sermo p quẽ opis iactãtia demõstrat̃:puta
q facit elemosynã qñ aliquẽ videt pñtem:vel intercedente
aliquo:aut honestiori psone q̃ põt retribuere: alꝭ ãt nou fa
cit.Sz et si i loco secreto fecerit:eo ꝓposito vt laudabilis vi
deatur:tuba ẽ. AVGV.Sic g̃ qõ dic̃: Noli tuba cancre
añ te:ad hoc respic̃ qõ supi⁹ ait: Attẽdite ne iustitiã vr̃az fa
ciatis co.ho. HIERO.Qui ãt tuba canit elemosynã fa
ciẽs hypocrita ẽ.Et ideo subdit:Sic̃ hypocrite faciũt. ISI
DO.Nomẽ hypocrite tractũ ẽ a specie eoz q i spectacul'
tecta facie icedũt distiguẽtes vultũ vario colore:vt ad pso
ne quã simlant colorẽ pueniãt:mõ i specie viri: mõ i feie vt
fallãt populũ dũ in ludis agũt. AVGV.de ser. do.in mõ
te:Sic̃ ergo hypocrite.i.simlatores tãq̃ imitatores psona
rũ aliaz agũt ptes illi⁹ qõ nõ sũt.nõ.n.g agit ptes agamẽno
nis:ve ipse ẽ:sz simlat cum:sic ⁊ i eccleſijs i oi vita humana
gsgs se vult videri qõ nõ ẽ:hypocrita ẽ.Simlat.n.se iustũ ⁊
ñ exhibet:g totũ fructũ i laude hoĩum ponit. GLO.Et iõ
subdit'loca publica cũ dicit:In synagogis ⁊ vicis.Et finẽ in
tẽtũ cũ subdit:Vt honorificẽt̃ ab hoĩb⁹. GREGO.xxxv.
moza.Sciẽdũ vo ẽ q̃ sũt nõnulli:g ⁊ sctitatis habitũ tenẽt:
⁊ pfectiõis meritũ exeg nõ valẽt:quos nequaquã credẽdũ
ẽ iter hypocritaz numez currere:qz aliud ẽ ifirmitate:ali
ud callida simulatiõe peccare. AVGV.de ser.do.in mõ
te.Tales aũt g simulatiõe peccant:ab ispectore cordis deo
mercedẽ nõ capiũt:nisi fallacie suppliciũ ⁊ iõ subdit̃:Amẽ
dico vobis receperũt mercedẽ suã. HIERO.Nõ di mer
cedẽ:sz suã.Laudati.n.sũt ab hoĩb⁹:quoz cã exercuere vir
tutes. AVGV.de ser.do.in mõte:Hoc ãt respicit ad illõ
qõ supra posuit:Aliogn mercedẽ nõ hẽbitis apũ prem vr̃m
Sic g̃ nõ quõ illi elemosynã facias:sz quõ faciẽda sit iubet
conueniẽter cũ dic̃:Te autẽ faciẽte ele.nes.sini. tua:qd fa.
dex.tua. CHRY.in ho. Hoc ãt p supabũdãtiã dr̃: ac si di
cat:Si possibile est teipsum ignorare:⁊ ipsas manus latere
possibile esset studiosissimum est tibi. CHRY.sup mat.
Apli aũt interptant̃ in li.canonũ sic:Dextera est ppls chri
stian⁹:q ẽ ad dexterã christi.Sinistra autem ẽ oĩs ppls qui
est ad sinistrã. Hoc ergo dicit ne christiãos elemosynã faciẽ
te q̃ est dextera infidelis aspiciat qui ẽ sinistra. AVGV.
de ser.do.in monte: Sed ꝑm hoc videbit̃ nulla esse culpa
velle placere fidelib⁹:cũ tamẽ in quozũlibet hoĩum laudẽ
finẽ boni opis ꝓstituere phibeamur. Ut autẽ te imitentur
quibus facta tua placuerit̃ nõ tñ fidelibus:sed etiã infide
libus exhibenduz ẽ. Si aũt vt aly dicũt:sinistrã inimicum
putaueris:vt nesciat inimicus tuus cũ elemosynam facis:
cur ipse dñs iuimicis iudeis circunstãtibus misericorditer
sanauit hoĩes:Deĩde quõ cũ ipso inimico faciem⁹:vt illud
ipleam⁹ ꝓceptũ:Si esurierit inimic⁹ tu⁹ ciba illum. Tertia
opinio ẽ ridẽda eoz q dicũt:sinistre noĩe vtorẽ significari:
vt qñ in re familiari tenaciores pecuniaz solẽt eẽ femine:
lateat eas cũ aliqd viris alienis ipendũt ꝓpter domesticas
lites. Nõ aũt solis viris hoc ꝓceptũ datũ ẽ:sz ẽt feminis.cui
ergo sinistre iubet̃ femina occultare op⁹ misericordie sue:
an ẽt vir sinistra erit femie:' qõ si qspiã putat: cũ ꝓceptũ sit
talib⁹ vt se inuicẽ bonis moríb⁹ lucrifaciãt:nõ sibi debẽt oc
cultaz bona opa sua:nec furta facienda sũt vt ꝓmereaẽ de⁹
q̃ si occultãdũ ẽ aliqd q̃diu alteri⁹ infirmitas id equo aio
nõ põt sustinere:q̃uis nõ illicite fiat: nõ tñ femia p sinistrã
significari facile apparet toti⁹ capituli significatiõe. Et etiã
quã sinistrã vocet:qõ.n.in hypocritis culpatũ ẽ:q.s.laudes
hoĩum q̃rũt:hoc tu facere vetaris. q̃propter sinistra videt̃
significare ỗlectationẽ laudis:ỗxtera ãt significat itẽtionẽ
implẽdi ꝓcepta diuia.Cũ ergo ꝓscientie faciẽtis elemosynã
miscet se appetito laudis hũane:fit sinistra ꝓscia dextre. Ne
sciat ergo sinistra.i.nõ se misceat cõsciẽtie tue laudis huma
ne appetitio. Dñs ãt nr̃ multo magis ꝓhibet solã sinistrã in
nob opari:q̃ eã misceri opib⁹ dextre. Quo ãt fine hoc dixe
rit:oñdit cũ subdit:Vt sit elemosyna vr̃a i abscõdito.i.i ipa
bona ꝓscia:q̃ humãis oculis demõstrari nõ põt:nec verbis
aperiri q̃ndoqdẽ multi multa mẽtiunt̃. Sufficit ãt tibi ad
,pmerendũ ꝑmiũ ipsa cõsciẽtia:si ab eo expectas ꝑmiũ:g so
lus ꝓscie ispector ẽ.Et hoc ẽ qõ subdit̃: Et pr̃ tu⁹ g vi.in ab
scon.reddet tibi.Multa latina exẽplaria hñt:'Reddet tibi
palã. CHRY.sup matth. Impossibile ẽ.n.vt op⁹ bonus
hoĩs in abscõdito dimittat de⁹:sz in hoc seculo manifestat
⁊ illo glorificat:qz glia dei ẽ:sic̃ ⁊ diabol⁹ manifestat malũ:i
quo malicie ei⁹ virt⁹ oñdit̃.Proprie ãt publicat de⁹ oẽ ho
nũ in scło illo:cui⁹ bona nõ sũt cõia bonis ⁊ malis. Iõ cuicũ
qz illic bñ fecerit de⁹:manifestũ ẽ: qz,p mercede iustitie sue
meruit illud.Merces ãt iustitie in hoc scło manifesta nõ ẽ:
qa hic nõ solũ boni sz etiã mali sunt diuites. AVGV.de
ser.do.in mõte:Sz in grecis exẽplarib⁹ q̃ ,ppria sũt nõ inue
nimus ꝓpalam. CHRY.in homi. Si ergo vis habere in
spectores eorum q̃ facis:ecce habes nõ solum angelos aut
archangelos:sed deum vniuersoz. CA. VI.

CUm oratis non eritis sicut hypo
crite q̃ amãt i synagogis ⁊ i angulis
platearũ stãtes orare : vt videant
ab hoĩb⁹:amẽ dico vobis recepunt
mercedẽ suã. Tu aũt cũ oraueris : i
tra i cubiculũ tuũ. ⁊ clauso ostio tuo ora patrez
tuũ i abscondito: ⁊ pater tuus qui videt i abscon
dito reddet tibi.

CHRY.sup matth. Salomon dicit ante orationem pre
para animam tuam. Qõ qdez facit q faciens elemosynam
venit ad ofonẽ:bona.n.opa excitãt fidẽ cordis ⁊ dãt ꝓfidẽ
tiã aĩe apud deũ orãdi. Ergo elemosyna ꝑparatio ẽ orantiõis:
⁊ idẽ dñs post elemosynã cõsequẽter de orationẽ nos ĩstruit.
AVGV.de ser.do.i mõte: Nõ ãt hoc monet nũc vt ore
mus sz quõ orem⁹:sic nec supius vt faciam⁹ elemosynã:sz
quo aĩo faciam⁹. CHRY.sup matth. Est aũt oratio quasi
quoddã spiritale tributũ qõ aĩa offert deo de viscerib⁹ suis.
Quãto g̃ glorioslor ẽ tãto cautior ẽ seruãda:ne ꝓpter hoĩes
facta vilescat:⁊ iõ dicit:Cũ oratis nõ eritis sicut hypocrite.
CHRY.in ho. Hypocritas vocat: qui deum se fingẽtes
orare homines circunspiciunt.⁊ ideo subdit:Qui amant in
synagogis orare. CHRY. sup matth. Puto autẽ non ad
locũ hoc referri qõ ait dñs:sz ad ꝓpositũ orãtis: i quẽtu.n.
fideliũ orare laudabile est:sic̃ dictũ est: In ecclesijs benedi

cite deū. Qui ergo sic orat vt ab hoibus videat: nō deū aspi
cit sz hoies. z ideo quātū ad ꝓpositū suū ī synagoga orat. Lu
ius aūt orātis mēs solū aspicit deū: quāuis ī synagoga orет:
tñ apud se in secreto videt orare. Sequit: Et in āgulis pla
teaꝝ: vt videāt ab scōse orare. Et sic duplr laudāt: z qz orāt:
z qz abscōse orāt. GLO. Ul āguli plateaꝝ sūt vbi via p trās
uersum vie ducit: z q̄driuiū reddit. CHRY. sup matth.
Eo ergo ꝓposito in cōuētu vetat orare vt a cōuentu videat
vñ subdit: Ut videant ab hoibus. Orās ergo nihil nouum
faciat qō aspiciāt hoies: vel clamādo vel pectus pcutiēdo
vel manꝰ extēdēdo. AVGV. ō ser. do. Nō aūt videri ab
hoibꝰ nefas ē: sz iō hoc ageт vt ab hoibꝰ videaris. CHRY.
ī ho. Ā vana. n. gloria vbiq; erui bonū ē: maxime āt ī oratione:
si. n. in hoc cogitatiōibus circūferimur. si ad orandū ingressi
fuerimꝰ: hāc hñtes egritudinē: q̄liter ītelligemꝰ ea q̄ a nob
dicunt? AVGV. de ser. do. Sic etiā fugiēdū est hoium
sciētiā: si hoc aīo aligd fiat vt fructꝰ expectet placēdi hoibꝰ
vñ subdit: Amē dico vob recepunt mercedē suā. CHRY.
sup matth. Unusq; q̄z. n. vbi semīat: ibi metit. Uñ q ꝓpter
hoies orāt nō ꝓp deū: ab hoibꝰ nō a deo laudāt. CHRY.
in ho. Dicit āt: Receperūt. qz deꝰ retributionē que ē ab ipo
tribuere vellet: illi aūt eā q̄ ē ab hoibꝰ vsurpāt. Quo āt orā
dū sit subiūgit dicēs: Tu āt cū ora. intra in cubi. tuū: z clau.
so ostio ora pa. tuū ī abscōdito. HIERO. Hoc simpliciter in
tellectum erudit auditorem vt vanā orādi gloriam fugiat.
CHRY. sup matt. Ut nemo sit ibi nisi ille qui orat: z il
lum quē orat. Testis. n. orantē grauat: non adiuuat. CY
PRI. de orōne dñica: In abditis etiam locis orare magis
conuenit fidei: vt sciamꝰ dñm vbiq; eē presentē z maiestatis
sue plenitudine occulta penetrare. Possumꝰ etiam intelli
gere z ostiū domꝰ os corporis: vt non clamosa voce oremus
deū: sed tacito corde ꝓpter tria. Primo quia deus nō voce
clamosa pulsandus est: sed conscia recta placandus: qui est
cordis auditor. Secundo quia secretas orationes tuas nō
oz alterꝝ scire: nisi te z deū. Tertio qz clamose orās alteriꝰ
iuxta te non pmittis orare. EX COLLA. Luz sūmo ēt
ē orādū silētio: vt ipos quoq; inimicos nros: q orātibꝰ nob
maxime insidiant: lateat nre petitōis intentio. AVGV.
de ser. do. i mōte: Uel p cubicula nra sunt intelligenda cor
da nra: de qbus dr: Que dicitis in cordibꝰ vris: z in cubili
bus vestris cōpungimini. Ostium est carnalis sensus: foris
sunt oīa tpalia: q̄ p sensū cogitatiōes nras penetrant: z tur
ba vanorū pbantasmatū orantibꝰ obstrepunt. CYPRI.
de orōne dñica: Que aūt segnitia est alienari z capi ineptis
cogitationibus z ꝓphanis cū dñm deꝓcauerit: q̄si sit aliud
qō magis debeas cogitare q̄ cū deo loq̄ris. Quō te audiri
a deo postulas: cū teipsum non audias: hoc est ab hoste nō
cauere: hoc est deū negligētia orōnis offendere. AVGV.
de ser. dñi: Claudendum ē ergo ostium. i. carnali sensui resi
stendum: vt oratio spiritualis dirigat ad patrē: que sit in in
timis cordis vbi orat pater in abscondito. vnde sequitur:
Et pater tuus qui videt in abscōdito reddet tibi. REMI.
Et est sensus: Sufficiat tibi vt ille solus nouerit tuam ora
tionem q oīum corda nouit occulta: qz ipse q est inspector
erit exauditor. CHRY. in ho. Nō āt dixit: Gratis dabit
sed Reddet tibi. Etenim debitorē seipsum tibi constituit.

EOrātes autem nolite multū loqui: sicut ethni
ci faciunt. Putant enī q̄ in multiloquio suo exau
diantur. Nolite ergo assimilari eis. Scit enī pa
ter vester quid opus sit vobis. anteq̄ petatis eū.
AVGV. de ser. do. in mōte: Sic hypocritaꝝ ē ꝑbere se
spectandos in orōne quoꝝ fructus ē placere hoibus: ita est
ethnicoꝝ. i. gētilium in multiloquio se putare exaudiri: z iō
subdit: Orātes aūt noli. multū loqui. EX COLLA. Fre
quenter enīz sz breuiter ē orādū: ne imorātibꝰ nobis īsere
re aligd nostro cordi insidiator possit inimic⁹. AVGV.
ad probā. Nō tamē vt qdā putāt: hoc ē orare in multiloquio
si diuti⁹ oret. Aliud ē sermo multꝰ: aliud diuturnꝰ affectꝰ.
Nā z de ipso dño scriptū ē: q̄ pnoctauerit in orando: z ꝓli
xius orauerit: vt nobis ꝓberet exēplū. Dicunt fratres ī egy
pto crebras qdem habere orationes: sed eas tamē breuissi
mas z raptim quodāmō iaculatas: ne illa vigilāter erepta
q̄ orāti plīmū ē necaria p ꝓductiores moras hebetet intē
tio: ac per hoc ipsi satis ostēdunt hanc ītentionē sic cē obtu
endā si pdurare nō pōt: ita si pdurauerit: non cito esse rūpē
dam. Absit aūt ab orōne multa locutio: sz non desit multa
ꝑcatio si feruēs pseuerat ītentio: nā multū loqui est in orā
do rem necessariā superfluis agere verbis. Multū aūt pca
ri est eū quē precamur diuturna cordis excitatōe pulsare:
nam plerūq; hoc negociū plus gemitibus q̄ ſmonibꝰ agit
plus fletu q̄ affatu. CHRY. in ho. Dissuadet igit ꝓ hoc
inanē locutionē in orādo: puta cum non petimꝰ decentia a
deo: sz potētatus z glorias: inimicos supare: z pecūiaꝝ abū
dantiam. Jubet ergo hic non lōgas orōnes facere. Lōgas
aūt dico nō tpe: sz multitudine eoꝝ: que dicunt: pmanere
tamē oportet eos q̄ petūt. Orōni enī ait apostolus īstantes
nō tamē iubet decē miliū versiū orōnem ꝓponere z corde
tenus enūciare: qō occulte insinuat cū dixit: Nolite multū
loq. GLO. Dānat aūt multiloquiū oratiōis veniēs de in
fidelitate vnde seqt. Sicut ethnici faciūt. Hētilibꝰ. n. erat
necessaria verboꝝ multiplicitas: ꝓpter ōmones q̄ nescirēt
qd illi peterēt: nisi illoꝝ vbis īstructi: vnde segtur. Putant
enī q̄ in multiloquio suo exaudiant. AVGV. de ser. do. i
mōte: Et reuera oē multiloquiū a gentilibꝰ venit: q exercē
de lingue potiꝰ q̄ mūdando aīo orant operam: z hoc studi
genus etiaz ad deū ꝑce flectendum transferre conantur.
GREGO: xxxiy. moza. Sed veraciter orare est amaros
in cōpunctione gemitus z nō cōposita vba resonare. Et iō
subdit: Nolite ergo assimilari eis. AVGV. de ser. do. in
mōte: Si. n. vba multa ad id ꝓferunt vt instruat ignarus:
qd eis opꝰ est ad reꝝ oīuz ꝓditorē: vñ sequit: Scit. n. pr̄ ve
ster qd opꝰ sit vobis anteq̄ petatis eū. HIERO. Dōsur
git aūt ī hoc loco q̄dā hereſis pbꝝ: quozūdā dogma puer
sum dicētiuz: Si nouit deus qd orемus: z anteq̄ petamus
scit quo ī digeam⁹ frustra sciēti logmur. Quibꝰ rñdendū ē
nō narratores eē: sed rogatores. Aliud ē. n. narrare ignorāti
aliud petere sciēti. CHRY. in ho. Non ergo oras vt do
ceas sz flectas: vt familiaris efficiaris cōtinuitate iterpella
tōis. vt humilieris: vt rememoreris petōꝝ tuoꝝ. AVG.
de ser. do. in mōte: Nec etiā verbis nos agere debem⁹ apud
deū: vt ipetremus qō volumus: sz rebus quas aīo gerimus
z ītentōe cogitatōis cū dilectiōe pura. z supplici affectu.
AVGV. ad ꝓban. Sed iō p certa iterualla tēpoꝝ etiaz
vbis rogam⁹ deum: vt illis reꝝ signis nosipsos ammonea
mus: quātūq; in hoc desiderio ꝓfecerimus: nobisipsis īno
tescamus: z ad hoc augēdū nosipsos acrius excitem⁹ ne va
rys curis qō tepescere cepat: oīo frigescat z penitꝰ extingua
tur: nisi crebrius inflāmet. Nobis q̄ necessaria sunt vba: q
bus ꝓmoueamur: z ispiciamus qd petam⁹: nō qbus domi
num seu docēdū seu flectendū eē credamus. AVGV. ō
ser. do. in mōte. Sed rursus queri potest siue rebꝰ siue vbis
orandū sit: qd opus sit ipsa orōne si deꝰ iaz nouit qd nobis
necessarium sit: nisi qz ipsa orатiōis intentio cor nostrum se
renat z purgat: capaciusq; efficit: ad excipienda diuina mu
nera q̄ spūalr nobis infundunt. Nō eniz ambitione precū
exaudit deꝰ q semp parat ē dare suā lucē: sed nos nō semp
parati sum⁹ accipe cū inclinamur in alia. Fit ergo in orati
one conuersio corpis ad deū: z purgatio interioris oculi cū
ea q̄ cupiebant: tēporalr excludunt: vt acies cordis simpli
cis ferre possit simplicem lucem: z in ea manere cum gau
dio quo beata vita perficitur

¶ Sic ergo vos orabitis: Pater noster q es i cel'. GLO. Inter salutaria monita ꝛ diuina q̄bus cōsulit credētibus formā orādi ꝓposuit: ꝛ oīones ꝓposuit breuib⁹ verbis: vt sit fiducia cito annuendi: q̄ breuiter vult rogari. vñ dic̄: Pater nr̄ q es in celis. CYPRI. de oīone dn̄ica: Qui fecit viuere: docuit ꝛ orare: vt dū oratione quā fili⁹ docuit apd patrem logmur: facili⁹ audiamur. Amica ꝛ familiaris oīo est dn̄m de suo rogare: agnoscat pater filij sui verba cū p̄ces facim⁹: ꝛ cū ip̄m habeam⁹ aduocatū apd patrē ꝑ peccatis nr̄is: q̄ pctores: ꝑ delictis nr̄is petimus: aduocati nostri verba ꝓmamus. GLO. Nō tñ bis solis vbis orat: sz ꝛ alys sub eodē sensu ꝓceptis quibus cor nostrū accendit.

AVGV. de ser. dn̄i in mōte. Cum aūt in oī deprecatione beniuolētia cōcilianda sit ei⁹ quē depcamur: deinde discēdū qd depcemur ꝑ laudem illius ad quez ord dirigit: solet beniuolētia cōciliari: ꝛ hoc in ordnis ꝓncipio poni solet. In quo dn̄s nr̄ nihil aliud nos dicere iussit nisi Pater noster q es in celis: Multa qdem dicta sunt in laudem dei: nusquā tñ inuenit̄ p̄ceptum populo israel vt diceret Pater nr̄: sz ē eis insinuat⁹ vt dn̄s tanq̄ seruis. sz ō ppl'o xp̄iano apostolus dicit: q̄ spūs adoptōis accepit: in quo clamam⁹ Abba pater: q̄ nō est meritor nr̄or: sed gr̄e quā in ordne ponim⁹: cū dicim⁹. Pater: quo noīe ꝛ charitas excitatur: Quid enim charius dr esse filys q̄ pater: ꝛ supplex affectus cum homines dicūt deo: Pr̄ nr̄. ꝛ quedā impetrandi ꝑsuppositio. Quid iā nō det filys petentibus: cum hocipsum ante dederit vt fily essent: Postremo q̄ta cura animū tāgit vt q dicit: Pr̄ nr̄: tāto pre nō sit īdignus. Admonent etiam hinc diuites: vel genere nobiles cuz facti fuerint ch'istiani: nō superbire aduersus paupes vel ignobiles: quoniā simul dicunt deo: Pr̄ nr̄: q̄ nō possunt pie ac vere dr̄e nisi se frēs eē cognoscant.

CHRY. i ho. Cr. n. nocumētū ē ex iferiori cognatōe: cuz fim supiorē oēs simus copulati: q etiā p̄ez dixit ꝛ pctōr remissionē ꝛ adoptōez ꝛ hereditatē ꝛ fraternitatē q̄ est ad vnigenitū: ꝛ spūs largitōez per vnam hāc ꝓfessus est nūcupationē. Nō. n. pol'e ē vocare deū patrē nisi eū q est oībus istis bonis poti⁹. Dupl'r orantiū igit̄ erigit sensū ꝛ dignitate ei⁹ q īuocatur: ꝛ magnitudie beneficior quibus orās potit⁹ ē.

CYPRI. de oīone dn̄ica: Nō aūt dicim⁹: Pater meus: sz Pr̄ noster: qz pacis ꝛ vnitatis magister noluit sigillatim ꝛ puatim p̄cē fieri: vt qs cū precat̄: pro se tñ p̄cetur. Publica .n. ē nobis ꝛ cōis ord̄ ꝛ qñ oramus: nō ꝑ vno tantū: sz ꝑ populo toto oramus: qz totus ppl's vnū sumus. Sic enī vnus orare ꝑ oībus voluit: quomō in vno omnes ipse portauit.

CHRY. sup matth. Pro se. n. orare necessitas cogit: ꝑ altero autem charitas fraternitatis hortat̄. Dulcior aūt est ante deū ord̄ non quā necessitas trāsmittit: sz quā charitas fraternitatis ꝓmēdat. GLO. Dicit̄ ēt Pater nr̄: q̄ cōe ē oībus: nō Pr̄ meus: q̄ soli xp̄o cōuenit: q est fili⁹ per naturā.

CHRY. sup matth. Addit aūt: Qui es in celis. vt sciam⁹ nos habere p̄rem celestē: ꝛ erubescant se terrenis reb⁹ substernere qui p̄rez habēt in celis. EXCOLLA. Et vt ad illam regionē in qua patrē nostr̄ cōmorari fatemur: sūmo desiderio ꝑperemus. CHRY. in ho. In celis ergo cum dicit: non illic deum cōcludēs hoc ait: sed a terra abducens orantem: ꝛ excelsis regionibus affigens. AVGV. de ser. dn̄i in monte. Vel dicitur eē in celis. i. in sanctis ꝛ iustis: nō enim spacio locor̄ continetur deus. Sunt quidē celi excellentia mūdi corpa: ꝛ si i eis locus dei eē credatur: meliorib⁹ meriti sunt aues quar̄ vita est deo vicinior: Non aūt ē scriptuz: Prope est dn̄s excelsis boīb⁹: aut eis qui in mōtibus habitāt: sed cōtritis corde. Sed sicut terra appellatur peccator: cui dictū est: Terra es: ꝛ in terrā ibis. sic celuz iustus econtrario dici pōt. Recte ergo dr̄: Qui es in celis. tantum enim spūaliter ītersse videtur inter iustos ꝛ peccatores: q̄tum corporalr̄ inter celū ꝛ terrā: Cuius rei significāde gratia orātes ad orientē ꝛuertimur: vnde celuz surgit: non tanq̄ deus ibi sit ceteras mūdi deserens partes: sed vt admoneat aīus ad naturā excellentiorem se cōuertere. i. ad deuz cum corpus ei⁹ q̄ terrenū est: ad corp⁹ excellētius. i. ad corpus celeste cōuertit̄. Cōuenit etiā vt oīuz sensibus ꝛ paruulorū ꝛ magnor̄ bene sentiatur de deo. ꝛ ideo q nondū p̄t aliqd incorporeuz cogitare: tolerabilior est illorum opinio si deum in celo potius esse credant q̄ in terra.

¶ Sanctificetur nomen tuum.

AVGV. Dictū ē quis sit qui petit̄: ꝛ vbi habitet. Jaz vt deam⁹ q̄ sint petenda. Primū aūt omniū q̄ petunt̄: hoc est: Sāctificet̄ nomē tuū. q̄ nō sic petit̄: q̄si nō sit scīm dei nomen: sz vt scīm habeat̄ ab boībus. i. ita īnotescat de⁹ vt non estimetur aliquid sanctius. CHRY. in ho. Vel rogare iubet orantē ꝑ nr̄am glīficari vitaz: ac si dicat: Ita fac nos viuere: vt p nos vniuersa te glorificēt. sāctificet̄. n. idē ē quod glorificet̄: Digna ē aūt deū deprecantis oratio nihil petere ante patris gloriā: sz oīa eius laudi ꝓponere. CYPRI. Vel aliter: Nō optam⁹ ōo vt sanctificet̄ oīonib⁹ nr̄is: sz vt nomē ei⁹ sanctificet̄ i nob. Quia. n. ipse dixit: Sācti estote: q̄ ego scūs sū. id petim⁹ ꝛ rogam⁹: vt q ī baptismo sāctificati sum⁹: in eo q̄ eē ceperim⁹ ꝑseuerem⁹. AVGV. de pse uerātia: Cur āt ꝑseuerātia ista poscit̄ a deo: si vt pelagiani dicūt: nō dat̄ a deo. An ꝛ ista irrisoria petito ē: cū id ab eo petitur: q̄ scit̄ nō ipsū dare: sz ipso non dante eē in boīs ptāte.

CYPRI. Et hoc etiā vt sāctificemur: quotidie deprecamur. Opus. n. est nobis cōtinua sāctificatiōe: vt q quotidie delinquimus: delicta nr̄a sanctificatiōe assidua purgemus.

¶ Adueniat regnum tuum.

GLO. Cōgrue sequit̄ vt post adoptionē filior̄ regnū petam⁹: q̄ filys debet̄. Vñ sequit̄: Adueniat regnum tuum.

AVGV. de ser. do. in mōte. Quod nō ita dictū ē: q̄si dē nūc nō regnet ēt in terra: semp q̄ī ea regnauerit. Adueniat ergo accipiēdū ē: vt manifestet̄ boīb⁹. nulli āt licebit ignorare regnū dei. Cū ei⁹ vnigēit⁹ nō solū itelligibiliter: sz etiā visibiliter venerit iudicare viuos ꝛ mortuos: tūc āt eē futurū iudicy diē dn̄s docet: cū euāgeliū ꝑdicatū fuerit in oīb⁹ gētib⁹: q̄ res ptinet ad scificationē noīs ei. HIERO. Vel gnāl'r ꝑ totū mūdi petit regno vt diabol⁹ in mūdo regnare dēsistat: vel vt ī vnoquoq regnet de⁹: ꝛ ñ regnet pctm̄ i mortali boīuz corpe. CYPRI. Vel nr̄m regnū petim⁹ aduenire a deo nob repromissū ꝛ christi sāguine acgsitū: vt q in scīo añ seruiuim⁹: postmodū xp̄o dominante regnemus.

AVGV. ad pbā: Regnū nāq̄z dei veniet siue velim⁹ siue nolim⁹. Sz desideriū nr̄m ad illō regnū excitam⁹: vt nobis veniat: atq̄z ī eo regnem⁹. EXCOLLA. Vel q⁹ nouit scūs testimōio cōscie sue cū aparuerit regnū ei⁹: ei⁹ se futurū eē ꝓsortē. HIERO. Attēdēdū āt ē q⁹ grādis audacie sit ꝛ pure ꝓscie postulare regnū dei: iudicium nō timete.

CYPRI. Pōt ēt ꝛ ipse xp̄s eē regnū dei: quē venire quotidie cupim⁹: cui⁹ aduēt⁹ vt cito nob repesentet̄ optam⁹: nā cū resurrectio ipe sit q⁹ in ipso resurgim⁹: sic ꝛ regnū dei pōt itelligi: q⁹ ī illo regnaturi sum⁹. Vñ āt regnū ei⁹ petim⁹. i. celeste: q⁹ ē ꝛ terrestre regnū. sz q renūciauit iā scīo: maior ē ēt honorib⁹ ei⁹ ꝛ regno. Et iō q se deo ꝛ xp̄o dedicat: nō terrena: sz celestia regna desiderat. AVGV. de ꝑseuerātia: Cū āt petit̄: Adueniat regnū: qd ord̄ qd iā sācti sūt: nisi vt i ea sāctitate q̄ iā illis data ē ꝑseuerēt. Neq̄z. n. aliter veniet dei regnū: qō bis q ꝑseuerāt vsq̄z in finē: certū ē esse venturuz.

¶ Fiat voluntas tua sicut in celo ꝛ in terra.

AVG. In illo btitudinis regno vita btā pficiet̄ i sanctis: sic̄ nunc: in celestibus angel'. Et iō post illā petitionē qua dicimus: Adueniat regnum tuū. sequit̄: Fiat volūtas tua: sicut in celo ꝛ in terra. i. sicut in angelis qui sunt in celo voluntas tua fit: vt te ꝑfruant̄: nullo errore obnubilāte, eor̄ sapiam;

nulla miseria impediente eoꝝ btitudinem: ita fiat in sanctis tuis q̄ i terra sūt: ⁊ de terra quātū ad corp⁹ attinet: facti sūt. Itē fiat volūtas tua. recte itelligit̄: obediat̄ p̄ceptis tuis sic̄ in celo ⁊ in terra. i. sic̄ ab angelis ita ab hoīb⁹: ñ q⁹ ipi faciāt vt velit de⁹: sz qz faciūt qđ ille vult. i. faciūt ꝑm voluntatez ei⁹. CHRY. i bo. Vide aūt cōsequētiā optimā qz. n. ꝓcupiscer docuit celestia p hoc q⁹ dictū ē: Aduēiat regnū tuū: añq̄ ad celū puēniat̄: ipsaq̄ terrā iussit fieri celū p hoc q⁹ dicit: Fiat volūtas tua sicut i celo ⁊ in terra. HIERO. Eruescāt ād ex hac sñia q quotidie ruinas i celo fieri mentiūt̄. AVGV. de ser. do. in mōte: Vl sicut i celo ⁊ i terra. i. sic̄ in iustis ita i pctōrib⁹: tāq̄ si diceret: sic̄ faciūt volūtatē tuā iusti: ita ēt pctōres: vt ad te conuertant̄: siue ita vt sua cuiq̄ tribuant̄. qđ fiet extremo iudicio. Vl p celū ⁊ terrā accipiamus spūm ⁊ carnē. Et qđ dicit apls: Mēte fulcio legi dei. Vl deam⁹ factā dei voluntatē in spū. In illa āt imitatiōe que pmittit̄ iustis. Fiat volūtas tua sic̄ in celo ⁊ in terra. i. sicut spūs nō resistit deo: ita ⁊ corp⁹ non resistat spūi: Vel Sicut in celo ⁊ i terra. i. sic in ipso iesu christo: ita ⁊ in ecclesia tāq̄ ī viro q patris voluntatē ipleuit: ita ⁊ i fēa q̄ illi desponsata ē. Celū. n. ⁊ terra cōueniēter itelligit̄ q̄si vir ⁊ femīa: qñ terra celo fecūdāte fructifera ē. CYPRI. Nō ergo petimus vt de⁹ faciat qđ vult: sed vt nos facere possim⁹ qđ de⁹ vult: qđ vt fiat in nobis op⁹ ē dei volūtate. i. opa ei⁹ ⁊ ptectione: qz nemo suis viribus fortis est: sed dei misericordia tutus. CHRY. i bo. Virtus. n. nō est nr̄i studij solū: sz supioris gre. Rursū āt hic oīonē p orbe terraꝝ cuilibet nostꝝ iniunxit. Neq; n. dixit: Fiat volūtas tua i me vel i nob: sz vbiq; terraꝝ: vt soluat̄ error: ⁊ planteť veritas: ⁊ expellatur malicia: ⁊ reuertat̄ virt⁹. ⁊ sic iā nō differt celum a terra. AVGV. de bono pseuerātie: Ex hoc āt euidēter oñdit̄ ꝑtra pelagianos. initiū fidei esse donū dei. qñ ꝓ infidelibus vt habere fidē incipiāt: scā orat ecclia. Cū ēt in sanctis iā sit facta dei volūtas: cur vt fiat adhuc petūt: nisi vt pseuerēt i eo qđ cē cepunt: CHRY. sup mat. Cōiter aūt accipi dz qđ ait: Sic̄ in celo ⁊ in terra. i. scificet̄ nomē tuū sic̄ in celo ⁊ in terra. Adueniat regnū tuū sic̄ in celo ⁊ in terra. Fiat voluntas tua sic̄ i celo ⁊ ī terra. Et vide q̄z caute locut⁹ ē: nō dixit: ꝓfr sāctifica nomē tuū i nob: Adueniat regnū tuū sup nos: Faciat volūtatē tuā i nob. Net itez dic̄. Scificem⁹ nomē tuū: Suscipiam⁹ regnū tuū: Faciam⁹ voluntatē tuā: ne hoc aut dei tñ: aut hoīs tñ ee videat̄: sz medie dixit ⁊ ipsonaliter. nā si cut hō nō pōt facer̄ bonū nisi habuerit adiutoriū dei: sic nec deus bonum operatur in homine: nisi homo voluerit.

¶ Panē nostrū supsubalem da nobis hodie.

AVGV. Dec ergo tria q̄ in pmissis petitiōib⁹ petunt̄ ꝟ ichoant̄: ⁊ quātūcunq; pficim⁹ augent̄ in nobis. Perfecte vo qđ in alia vita spandū est: sp possidebunt̄: reliquis vo q̄t tuoz q̄ sequūt̄ petunt̄ tpalia q̄. ꝓpter eterna ꝓsequēda sunt necia. panis. n. q cōueniēter petit̄: hic est necarius. Sequtur. n. Panē nostrū supsubstantialē da nobis hodie. HIER. Qđ nos supsubstātialē exprimim⁹: ī greco habet̄ epyusiō: qđ verbū. lxx. iterptes pyusion frequēt̄ sume trāsferūt. Cōsideramus ergo in hebreo ⁊ vbicunq; illi pyusion expressum: nos inuenim⁹ sogolla: qđ symachus exeriton. i. preciuum vel egregiū trāstulit: sz in quodam loco peculiarem iterptatus sit. Quādo ergo petimus vt peculiarem vel ꝑci puum nobis domin⁹ tribuat panē: illū petim⁹ q dicit i euāgelio: Ego sum panis viuus: qui de celo ōscēdi. CYPRI. Nam panis vite xp̄s est: ⁊ panis hic omniū nō est: sz noster est. Dic aūt panē dari nobis quotidie postulamus: ne qui i christo sum⁹: ⁊ eucharistiam quotidie accipimus: intercedente aliquo grauiori delicto a celesti pane ꝓhibemur: ⁊ a christi corpe separemur. Petim⁹ ergo vt qui in christo manem⁹: a scificatione ei⁹ ⁊ corpore nō recedam⁹. AVGV. de bono pseuerantie. Perseuerātiā ergo a dño sācti poscūt qñ petūt ne a xp̄i corpe sepent̄: sz in ea sanctitate ꝓmaneāt vt nullū crimē admittāt. CHRY. Vel panē supsubstātialem posuit: hoc est quotidianuz. EXCOLLA. Cū ēt dicit: Hodie: oñdit eum quotidie eē sumendū: oīq; tpe hec ofo debet ꝓfundi: qz nō est dies quo nō opus sit nobis hui⁹ pceptōe coz iteriozis hominis ꝓfui mare. AVGV. de ser. dñi in monte: Sed cōtra hoc illi mouēt qōnem q in orientalib⁹ ptib⁹ nō quotidie cene dñi cōicant: qui de hac re suā sententiā defendūt vel ipsa auctoz. tate ecclesiastica: q⁹ siñ scandalo ista faciūt. neq; ab eis q ecclesijs ꝓsiunt facere ꝓhibent̄. Sed vt de istis nil in aliquā ptē deseram⁹: illud certe oz occurrere cogitantib⁹ regulā nos orādi: a dño accepisse quā trāsgredi nō oz. Quis ergo audeat dicere semel tantū nos orare debere orationē dñicam: aut si itez ⁊ tertio vsq; ad eam tñ hozā qua corpi dñi cōmūicamus: nō cnī postea dicere poterim⁹: Da nobis hodie: qđ iam accepimus. Aut poterit q̄sq; cogere vt vltima pte diei sacramentū illud celebremus. EXCOLLA. Licet istud qđ dicit̄ Hodie: ad ꝑsentem vitam possit intelligi. i. dum in hoc seculo ꝓmoramur: presta nobis hunc panem. HIERO. Possumus supersubstantialem panem: ⁊ aliter intelligere: qui super omnes substantias sit: ⁊ vniuersas superet creaturas. scilz dñi. AVGV. de ser. domini. Vel quotidianuz panē accipiamus spūalem: ꝓcepta. s. diuina q̄ quotidie oz meditari ⁊ opari. GREGO. xliy. moza. Nostruz autem hunc panem dicimus: ⁊ tamē vt detur oram⁹: qz dei est ex munere: ⁊ nr̄ fit p acceptionem. HIERO. Aly simplr putant ꝑm apostoli sermonē dicētis: Habētes victū ⁊ vestitū his contēti sum⁹. de ꝑsenti tñ cibo scōs curam gerere. vñ in posteriozibus ꝓceptū est: nolite cogitare de crastino. AVGV. ad ꝓbam: Sic ergo hic sufficiētiā petimus a pte que expellit. i. noie panis totuz signantes. CHRY. super matth. Nō solū aūt oram⁹ iō: Panē nr̄m da nobis hodie: vt habeamus qđ mādncemus: qđ cōe est iter iustos ⁊ peccatores: sz vt qđ māducem⁹: de manu dei accipiam⁹: qđ est tantū sancto. Nā illi deus dat panē q cum iustitia ꝓparat: diabolus aūt ei q ꝓpat cum pctō. Vel ita vt dū a deo dar̄: scificat⁹ accipiat̄: ⁊ iō addidit: Nr̄m. i. quē nos hēmus paratū: illum da nobis: vt a te scificet̄: sic̄ sacerdos panez accipiens a laico scificat ⁊ porrigit ei. panis enī offert̄is est: sz qđ sanctificatū est: bñficiū est sacerdotis. Dicit aūt nr̄m. ꝓpter duo. ꝓmo qz oīa q̄ nobis de⁹ dat: p nos alys dat: vt de eo qđ accipimus: partē i potentib⁹ faciam⁹. Qui ergo de laborib⁹ suis indigentib⁹ ꝑstat: nō tātū panē suū māducat: sed etiā alienū. Deide q de iustitia acqsitū panē māducat suū panē māducat. qui aūt cū peccato alienū. AVGV. de ser. do. in mōte. Sorte autem aligs moueat̄: cur oremus ꝓ his adipiscēdis q̄ huic vite sunt necia sicut est victus ⁊ tegumētuz cum dñs dicat: Nolite solliciti eē qđ edatis: aut quid induamini: nō pōt aūt qsq; de ea re ꝓ q̄ adipiscēda orat nō eē sollicit⁹.

AVGV. ad ꝓbā. Sed sufficiētiā vite nō idecēter vult qsquis vult ⁊ nō ampli⁹. hec aūt sufficiētia ñ appetit̄ ꝓpter sepam: sed pp salutē corporis ⁊ cōgruentē habitum psone hoīs: quo hītu nō sit icōueniens eis cū qb⁹ honeste viuēdū ē. Ista q̄ cū habeť: vt teneāt̄: cū ñ hītur vt hēant̄ orādū ē.

CHRY. i bo. Cōsiderādū ē aūt q⁹ postq̄ dixit: Fiat volūtas tua sic̄ in ce. ⁊ in ter. Et qz hoīb⁹ loq̄batur ī terra carne idutis ⁊ nō potentib⁹ hre eandē ipassibilitatē cū angel⁹ descendit iam infirmitati nre: q̄ neeessario indiget cibo. Et iō ꝓ pane iussit orōnē facere nō ꝓ pecnnys neq; ꝓ lasciuia: sz solū ꝓ pane quotidiano: ⁊ neq; hoc sufficit: sz apposuit: Da nobis hodie. vt nō cōteram⁹ nosipos sollicitudine supuenientis diei. CHRY. sup matt. Et sic ꝑma facie videť hec vba sonare: vt q hoc dicūt: nō habeant in crastinū aut post crastinū ꝓparatū: q⁹ si ita ē: orō ista: aut paucis pōt cōuenire sicut apl⁹: q docēdi gra oī tpe vagabant̄: aut fortsitā nulli.

doctrinã aũt xp̃i ita debem⁹ aptare vt oẽs in ea ꝓficiant.

CYPRI. Diuinũ ergo cibũ discipulus christi ꝺz petere: ne in lõgũ desideriũ petitõis extẽdat: qz ꝺtrariũ sibi fit ⁊ repugnãs: vt q̃am⁹ in seculo diu manere q petim⁹ regnũ celoꝝ velociter aduenire. vel addit: Quotidianum. vt tñ qs mãducet: q̃tũ rõ nãl exigit: nõ q̃tũ lasciuia carnis ipellit. Si.n.in vno cõuiuio tãtũ expẽdas q̃tũ sufficere tibi põt cẽtũ dieb⁹: iã nõ quotidianũ cibũ mãducas: sz multoꝝ diexp.

HIERO. In euãgelio ãt qõ appellat̃ ẽm hebreos ꝓ suprsubali pane moar repit̃: qõ ꝺr crastinũ: vt sit sensus. Panẽ nr̃z crastinũ. i. futuꝝ da nobis hodie.

¶ Et dimitte nobis debita nostra: sicut ⁊ nos dimittimus debitoribus nostris.

CHRY. Post subsidiũ cibi petit̃ ⁊ venia delicti: vt qui a deo pascit̃: in deo viuat: nec tñ pñti vite: sz eterne cõsulatur: ad quã venire põt si pctã donent̃: q̃ debita dñs appellauit: sicut alibi dicit: Dimisi tibi oẽ debitũ: qz rogasti me. vñ seq̃t̃: Dimitte no. debi. nr̃a. Quare nẽcie ⁊ salubriter admonemur q pctõres sum⁹: q ꝓ pctis rogare ꝓpellimur: ⁊ negs sibi q̃si inocẽs placeat: ⁊ se extollẽdo plus pereat: ĩstruitur se peccare quotidie dũ ꝓ pctis quotidie iubetur orare.

AVGV. de bono pseuerãtie: Hoc aũt telo pelagiani cõfodiũtur heretici q audẽt ꝺre hoiem iustuꝝ in hac vita hr̃e nullũ oĩno peccatũ: ⁊ in talib⁹ hoib⁹ cẽ iaz in pñti tpe eccle siã non hũtem maculã aut rugam. CHRY. ĩ ho. Qñ vo fidelib⁹ hec orõ cõuenit: ⁊ leges ecclie docẽt ⁊ orõnis ꝑncipium qõ docet deũ pr̃ez vocare. Qui ergo fidelib⁹ iubet remissionẽ pctõꝝ petere: ömõstrat q post baptismuꝝ ꝺtingit pctã dimitti cõtra nouatianos. CHRY. Qui ergo ꝓ peccatis nos orare docuit pr̃nã misericordiaz ꝓmisit: sz plane addidit legẽ certa cõditõe nos cõstringẽs: vt sic nobis debitũ dimitti postulem⁹: ẽm q⁹ ⁊ ipsi ꝺbitorib⁹ nr̃is dimittim⁹ ⁊ hoc est qõ dicit: Sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitoribus nr̃is.

GREGO. x. moza. Ut ꝓfecto bonũ qõ a deo ꝓcti petimus: hoc ꝑmũ ꝓximo cõuersi faciam⁹. GREGO. Hoc non de pecunia ꝺr̃: sz de omnib⁹ que in nos q̃q peccat: ac p hoc etiã de pecunia: peccat nãqz in te q pecuniã tibi debitam cũ hẽat vñ reddere: nõ reddit: qõ pctiñ si nõ dimiseris ñ poteris ꝺre: Dimit. no. de. no. si. ⁊ nos di. de. no. CHRY. sup mat. Cũ q̃ ergo spe orat: q inimicitiã seruat aduersus alterꝝ a quo forsitã iesus ẽ. Sicut. n. ipe orãs mentit̃. Dicit. n. remitto: ⁊ nõ rẽittit: sic ⁊ a deo petit idulgẽtiã: ⁊ nõ illi ĩdulget̃. Sz multi nolẽtes dare veniã peccãtib⁹ ĩ se: fugiũt ĩstã oronẽ orare stulti: prio qz q nõ sic orat vt docuit xp̃s: nõ est xp̃i discipulus. stõo: qz nec pr̃ libẽter exaudit oronẽ quã filiꝰ nõ dictauerit: cognoscit. n. pr̃ fily sui sensus ⁊ vba neqz suscipit q̃ vsurpatio humana excogitauit: sz q̃ sapia xp̃i exposuit. AVGV. ĩ enchiri. Tñ qz hoc tã magnũ bonum. s. dimittere debita ⁊ diligere inimicos tãte multitudinis nõ ẽ quantã credim⁹ exaudiri cũ in orõne dr̃: Dimitte no. de no. si. ⁊ nos di. de. no. Proculdubio vba sponsiõis hui⁹ implentur: si hõ nõdum ita ꝓficit vt diligat inimicuꝝ: tñ qñ rogat̃ ab hoĩe q peccauit in eum: vt ei dimittat: dimittit ex corde qui ẽt sibi rogãti vt: q̃ vult dimitti. Jam vero qui eũ in quẽ peccauit: si peccato suo mouet̃ vt roget: non adhuc est reputandus inimicus: vt eum diligere sit difficile: sicut difficile erat q̃n inimicitias exercebat.

¶ Et ne nos inducas in tentationem

CHRY. sup mat. Qz multa magnifica supra mãdauit hoĩbus: vt deũ patrẽ suũ dicãt: vt regnũ dei petant venire: iõ nũc addit̃ ꝓhũilitatis doctrĩa cũ dr̃: Et ne nos ĩdu. in tẽta.

AVG. ŏ ser. do. ĩ mõ. Nõnulli codices hñt: Et ne nos ĩfe. ĩ tẽta. qõ tãtũdẽ valere arbitroꝝ. nã ex vno greco vbo vtrũq̃ ẽ trãslatũ. Vlti ãt iterptãdo ita dñt. Ne nos patiaris ĩduci ĩ tẽtatõez: exponẽtes quõ dcñ sit ĩducas. Non enĩ per seipsũ inducit deus: sz ĩduci patit̃ eũ quem suo auxilio deseruerit. CYPRI. Qua ĩ pte oñdit̃ ꝺtra nos nihil aduersariũ posse nisi de⁹ an ꝑmiserit: vt oĩs timoꝝ nr̃ ⁊ deuotio cõuertat̃ ad deũ. AVGV. ŏ ser. do. ĩ mõ. Aliõ ẽ ãt ĩduci ĩ tẽtationẽ: aliud tẽtari. nã sine tẽtatõe ꝓbatus cẽ: nẽo põt: siue sibiipsi: siue aly. Deo ãt añ oẽs tẽtatões gsq̃ nouissimus ẽ. Nõ ergo hic oraţ vt nõ tẽtemur: sz vt nõ iferamur ĩ tẽtatione: tãq̃ si gspiã cui necesse ẽ igne examinari nõ orat vt igne nõ cõtigat̃: sz vt nõ exurat̃. Inducimur. n. si tales incidẽrit q̃s ferre nõ possumus. AVGV. ad pbã. Cũ ergo dicim⁹: Ne nos ĩducas ĩ tẽta. nos admonemur hoc petere ne deseramur ei⁹ adiutorio alicui tẽtatiõi: vel cõsentiam⁹ decepti: vl̃ cedam⁹ afflicti. CYPRI. In quo admonemur ifirmitatis ⁊ ibecillitatis nr̃e neges se isolẽter extollat: vt dũ ꝓcedit hũilis ⁊ submissa cõfessio: ⁊ dat̃ totũ deo: gcgd suppliciter petitur: ipi⁹ pietate pst̃eꝛ. AVGV. ŏ bo. pseuerãtie: Luz ãt sciꝑ tũt ne nos iferas ĩ tẽtationẽ: gd aliõ q̃ vt in scitate pseuerẽt orãt: Si ãt ℔ sibi ꝓcesso gõ cẽ ŏ ŏi dono cũ ab illo poscit̃ ömõstrat̃: nẽo scõꝝ tz vsq̃ ĩ finẽ pseuerãtiã scitatis. neq̃. n. gsq̃ ĩ ꝓposito xp̃iãо pseuerar̃ ŏsistit: nisi ĩ tẽtationẽ ꝑmit⁹ ĩ ferat̃. Jõ g̃ petim⁹ ne iferamur ĩ tẽtationẽ vt ℔ ñ fiat: ⁊ si ñ fit ŏs nõ ꝑmittit vt fiat. Nihil. n. fit: nisi qõ aut ipe fac̃: aut fieri ꝑmittit. Potẽs est g̃ a malo ĩ bonũ flectere volũtates ⁊ lapsum cõuertere ac dirigere in sibi placitum gressũ. Cui nõ frustra dicit̃: Ne nos inferas ĩ tentatõez. nã g ĩ tẽtatiõez siue male volũtatis nõ infert̃: ĩ nulla prorsus infert̃: vnusq̃sq̃z. n. tentat̃ a cõcupiscẽtia sua. Voluit ergo de⁹ a se posci ne iferamur ĩ tentationẽ: qõ poterat nobis ⁊ nõ orãtib⁹ dari. qz voluit nos admoneri: a quo beneficia accipiam⁹. Attendat ergo eccl̃ia quotidianas orones suas: orat vt incredulꝰ credant. De⁹ ergo conuertit ad fidem: orat vt credentes ꝑseuerẽt. Deus ergo dat perseuerantiã vsq̃ in finem.

¶ Sed libera nos a malo: amen.

AVGV. de ser. do. Qrandum est: nõ solũ vt non inducamur ĩ malũ quo carem⁹: sz ab illo etiã liberemur: ĩ qõ iã ĩductꝰ sumus. ⁊ iõ seq̃t̃: Sed libera nos a malo. CHRY. in ho. Uel malũ hic diabolũ vocat: ꝓpter excellentiã malitie: nõ que ex natura ẽ: sed q̃ ex electõe: Et qz ad nos iplacabile bellũ hz: ꝓp hoc dixit: Libera nos a malo. CYPRI. Post omnia quidem suprꝺicta in cõsũmatione oronis venit clausula vniuersas preces nr̃as collecta breuitate ꝓcludens. Nihil. n. remanet qõ vltra adhuc debeat postulari: cũ semel ꝓtectione dei aduersus malum petamus q̃ impetrata: cõtra oia q̃ diabol⁹ ⁊ mũdus operatur securi sumus. AVG. Quis. n. de seculo met⁹ ẽ: cui⁹ in seclo de⁹ tutoꝝ ẽ: ad pbã. Et hoc vltimũ qõ ĩ orõne dñica positũ ẽ tã late pz: vt hõ xp̃ian⁹ ĩ q̃libet tribulatõe cõstitut⁹: ĩ hoc gemit⁹ edat ⁊ ĩ hoc lachrymas fũdat: hĩc exordiat̃: ĩ hoc termiet orõnẽ. vñ seq̃t̃: Amẽ. quo desideriũ orãtis exprimit̃. HIERO. Amẽ. n. qõ ĩ fine cõstat scriptũ: signaculũ ẽ dñice orõis: qõ agla iterptat⁹ ẽ fidel̃: qõ ⁊ nos ve possum⁹ ꝺre. CYPRI. Quid miꝝ si tal orõ ẽ quã ds docuit: q magisterio suo oẽm pcem nr̃am salutari ẽmone breuiauit: Dinc p esaiã fuerat ante ꝑdictũ. Sermonẽ breuiatũ facit ds sup terrã. Nã cuz domin⁹ iesus xp̃s oĩb⁹ venerit vt colligeret: doctos piter ⁊ indoctos oi sexui atque etati ꝑcepta salutis ediderit: precepꝝ suoꝝ fecit grãde cõpendiũ: vt in disciplina celesti discentiũ mẽozia nõ laboraret: sed qõ cẽt simplici fidei necessariũ velociter discerꝰ. AVG. ad pbã. Quelibet ãt alia vba dicam⁹ q̃ affect⁹ orãtis vl̃ pcedẽdo formet vt clareat: vel cõsequẽdo attẽdit vt crescat: nil aliõ dicim⁹ q̃ q ĩ ista oronе dominica positũ ẽ: si recte ⁊ cõgruẽter oramus: Qui. n. dicit. clarificare in oĩb⁹ gẽtibus: sicut clarificatus es ĩ nobis. quid aliõ dicit q̃ sanctificet̃ nomẽ tuũ: q dicit: Ondẽ faci. tuã ⁊ salui erim⁹. gd aliõ dicit: q̃ Adueniat regnũ tuum: Qui dicit: Gressus meos dirige ꝛz eloquz tuũ. gd aliõ dicẽ q̃

fiat vol. tua: Qui dicit: Panem nr̃m quotidianum da nobis hodie. Qui dicit: Dimitte nobis debita nr̃a: sicut et nos dimittimus debitoribus nr̃is. Qui dicit: Et ne nos inducas in tentationem. Qui dicit: Libera nos a malo. Et si post oratione dominica non contineat. Quisquis autem id dicit: quod ad euangelicam istam precem pertinere non possit carnaliter orat: quod nescio quomodo non dicat illicite: quando renatos dominus non nisi spiritualiter docet orare. Qui at dicit in oratione: Dñe multiplica divitias meas: et honores meos auge: et hoc dicit ecclia hijs concupiscentijs: ñ id attendes vt ex his fm deum possit hoibus: puto eum non invenire in oratione dñica quo possit hec vota aptare. quãobrem pudeat saltez ne dñica quo possit hec vota aptare. quãobrem pudeat saltez petere: quod non pudet cupere. Aut si et hoc pudet: et cupiditas vicit: melius hoc petet: vt etiam ab isto cupiditatis malo liberet cui dicimus: Libera nos a malo. AVGV. de v. domi. Videt et iste numerus petitionum septenario trinitudinum congruere. Si. n. timor dei est quo beati fiunt pauperes spu: quis ipsorum est regnum celorum: petamus vt scificet in hoibus nomen dei: timore casto permanente in seculum seculorum. Si pietas est quo beati sunt mites: petamus vt veniat regnum eius vt mitescamus nec ei resistamus. Si scia est: qua beati sunt qui lugent: oremus vt fiat voluntas eius sicut in celo et in terra: quam cum corpus tangit terra spiritui tamen celo consenserit non lugebimus. Si fortitudo est quo beati sunt qui esuriunt oremus vt panis nr̃ quotidianus detur nobis hodie: quo ad plenissimam saturitatem venire possimus. Si consiliu est quo beati sunt misericordes: quis ipsorum miserebit: dimittamus debita vt nobis nr̃a debita dimittant. Si intellect est quo beati sunt mundo corde oremus non induci in tentationem ne habeamus duplex cor: terrena et terrena sectando de quibus tentationes fiunt in nobis. Si sapia est quod beati sunt pacifici: quis filij dei vocabuntur: oremus vt liberemur a malo. ipsa enim liberatio liberos nos faciet filios dei. CHRY. in ho. Quia vos sollicitos nos fecerat inimici memoria: in hoc quod dixerat: Libera nos a malo. rursus audacia phibet per hoc quod in quibusdam libris subdit: Quia tuum est regnum et virtus et gloria. quia si cui est regnum nullum foret timidare oportet: cum et quod plicatur contra nos: sit ei subiectus. Cuius at virtus eius et gloria sit infinita non solum a malis eruere potest: sed et facere gloriosum. CHRY. sup matth. Nec et ad precedentia pertinent. quod. n. dicit: Tuum est regnum. rñdet ad illud quod dixerat: Adveniat regnum tuum. ne aliquis dicat: quod deus non habz regnum in terra. quod aut dicit: Et virtus. rñdet ad id quod dixerat: Fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. ne aliquis dicat quod deus non potest facere quod vult. quod vero dicit: Et gloria. respondet ad omnia que sequuntur: in quibus gloria dei apparet.

¶ Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum dimittet et vobis pater vester celestis delicta vestra. Si autem non dimiseritis hominibus: nec pater vester dimittet vobis peccata vestra.

RABA. Per hoc quod dñs dixerat: Amen. significat indubitater illis a dño proferri oia que rite postulat quod conditionis ad dite fuare pactum non negligut. vñ subdit: Si. n. dimiseritis hominibus peccata eorum dimittet et vobis pr̃ vestra. AVGV. in ser. do. Ubi non est pretendum quod ex oib his sentetys quibus nos dominus orare precepit: ea potissimum commendanda ee iudicauit que pertinet ad remissionem pctorum: in qua nos misericordes ee voluit: quod est vnum consilium misereas euadendi. CHRY. sup matth. Nolo aut dixit vt pr̃is nobis deus dimittat: et postea nos debitoribus nr̃is. scit. n. dñs homines ee mendaces. quis etsi acceperint remissionem peccati sui: ipsi suis debitoribus non dimittunt: ideo dicit vt pr̃is dimittamus: pro petamus dimissionem. AVG. in enchi. Quisquis autem rogati et peccati sui penitenti ex corde non dimittit: nullo modo estimet a dño sua peccata dimitti. et ideo subdit: Si aut non dimiseritis hoibus: nec pr̃ ve. di. vobis pec. vra. CYPRI. Excusatio. n. tibi nulla est in die iudicij: cum fm tua sniam iudiceris: et quid feceris: hoc ipse patiaris.

HIERO. Si aut hoc quod scriptum est: Ego dixi dij estis: vos aut sicut homines moriemini. ad eos dr̃ quod propter peccata homines ex dijs ee meruerunt. Recte ergo et hi quibus peccata dimittuntur: homines appellati sunt. CHRY. in ho. Ideo aut celorum et patris meminit vt ex hoc proficiat auditor. nihil. n. ita te deo assimilat: sicut iniuriam tibi facientibus ignoscere. Inconveniens est aut si talis patris filius existens feralis efficit: et ad celum vocatus terrenum quendam et vite hui proprium beat sensum.

¶ Cum autem ieiunatis: nolite fieri sicut hypocrite tristes. Exterminant. n. facies suas: vt pareant hominibus ieiunantes. Amen dico vobis quia receperunt mercedem suam.

CHRY. Quia oratio illa iam fortis est quod fit in spu humili et corde contrito: quod aut olitus fruit spm humile et cor contritum habere non potest. manifestum est quam ofo sine ieiunio gracilis est et infirma. et io quoquo pacto aliquo necessitate voluerut orare: ieiuniu cum oratione iunxerut: quia ieiuniu adiutorium est ofonis. vñ pñr dominus post doctrinam de oratione subiungit doctrinam de ieiunio dicens: Cum aut ieiunatis fiet hypocrite. Sciebat. n. dñs gliam vanam ex oi bono procedere. io spinam vane glie quod nascit in terra bona iubz procidere ne suffocz ieiunij fructum. Non aut pot fieri vt no sentiat quod ieiunat: sed melius est vt ieiuniu te ondat: quam tu ieiuniu. Non aut pot fieri vt sit hilaris quod ieiunat. Jo no dixit: Nolite esse tristes: sz nolite fieri tristes. Qui eni propter imposturas aliquas fallentes apparet: illi non sunt tristes sz fiut. Qui at naliter pp assiduu ieiuniu tristis est: no fit tristis: sz vere est. vñ subdit: Exterminant. n. faciem suam. vt pareant. ie. HIERO. Verbum exterminat quod ecclesiasticis scripturis vitio interpretatum tritum est: aliud multo significat quam vulgo intelligit. Exterminant quippe exules quod mittunt ex terminos: per quos gressum demoliunt semper accipere debent. Demolit aut hypocrita faciem suam vt tristitiam simulet: et aio forte letante luctum gestat in vultu. GREGO. viij. mo. Nam ora palescut: corpus debilitate quatit. pectus terrupentibus spirys vrget: nihilque tato labore aliud nisi estimatio humana cogitat. LEO pa. in f. d epy. Non sut at casta ieiunia quam de ore veniut principie sed de arte fallacie. CHRY. sup mat. Si quis ieiunat et triste se facit hypocrita est: quotomagis iniquor est quod no ieiunat: sed argumentis quibusdam in facie sua pingit venale pallore qsi ieiuny signum. AVGV. de ser. do. in mo. In hoc at capitulo maxie aduertendum est: no in solo rege corpea nitore atque popa sz et in ipsis sordibus luctuosis esse posse iactantiam: et eo piculosiore quo sub noie fruitutis dei decipit. Qui quidem moderato cultu corpis atque vestitus vel ceteram rem nitore fulget: facile principit rebus ipsis popam seculi ee secta tor: nec quemquam fallit dolose imagie scitatis. Qui at in professione christianitatis inusitato squallore ac sordibus intentos in se hominum oculos facit cum id volutate faciat: no necitate patiat. ceteris eius operibus pot cognosci vtrum hoc principiu sup fluit cult an abitione aliquam faciat. REMI. Fructus at ieiuny hypocrita manifestat: cum subinfert: Ut pareat hoibus ieiunates. Amen dico. vobis receperunt mercedem suam. idest quam desiderauerunt.

¶ Tu autem cum ieiunas: vnge caput tuum: et faciem tuam lava: ne videaris hominibus ieiunans sed patri tuo qui est in abscondito: et pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi.

GLO. Docuit dominus quod non est faciendum: modo docet quid est faciendum dicens: Tu aut cum ieiu. vn. ca. t. et fatu. la. AVGV. de ser. do. in monte. Queri aut solet quid sit quod hic dicitur: Non eni quispiam recte perceperit quamuis faciem quotidiana consuetudine lauemus: vnctisque capi-

tib⁹ cū ieiunam⁹ nos esse debere: qō turpissimū oēs fatenť.

CHRY. sup matth. Jtē si iō iubet nos ñ fieri tristes: ne p tristitiā appream⁹ hoīb⁹ ieiunare. Si vnctio capitis ⁊ lauatio faciei a ieiunantib⁹ semp reseruenť: nihilomin⁹ erūt signa ieiunij. HIERO. Sed logť iuxta ritū ꝓuincie palestine: vbi dieb⁹ festis solent vngere capita. Precipit g̃ vt qñ ieiunam⁹ letos ⁊ festiuos nos cē mōstrem⁹. CHRY. sup mat. Simplex g̃ iterꝓtatio h⁹ ē: qñ p aggregationē intelligēda sūt ista: sicut cetera añdicta: tanq̃ si dicat: Dic lōge te facere debes ab oñtatione ieiunij tui vt si possz fieri qō tamē nō decet: ea ēt facias q̃ ex diuerso luxurie ⁊ epulationis videnť cē ĩdicia. vñ segť: Ne vi. ho. ieiu. CHRY. ĩ ho. Jn elemosyna qdē nō simplr hoc posuit: sed dixit elemosynā nō cē faciendā coꝝ hoīb⁹: apponēs vt videremur ab eis. Jn ieiunio aūt ⁊ oratōe nihil tale addidit: qñ elemosynā qdē impossibile ē oīno latere: oratōnē aūt ⁊ ieiuniū pole est. Nō paruus aūt fruct⁹ ē humanā gl'iam cōtēnere: p hoc enī aligs a grau hoīuz seruitute liberať: ⁊ ꝓprius virtutis opator efficiť: eā amans: nō ꝓpter alios sz ꝓpter seipz. Sicut. n. nos cōtumeliā estimam⁹: cū nō ꝓpter nos sz ꝓp alios diligimur: ita nec virtutem oportet ꝓpter alios sequi: nec deo ꝓpter hoīes obedire: sed ꝓpter seipm. Jō segť: Sz patri tuo q est ĩ absc̄dito. GLO. Jdest pri tuo celesti q est inuisibilis: vel q habitat ĩ coꝝde per fidē. deo autez ieiunat q ꝓ ei⁹ amoꝝe se macerat: ⁊ qō sibi subtrahit: alteri largiť. Et pr̄ tuus q vi. in absc̄o. red. tibi. REMI. Sufficit enī tibi vt q ē inspector ꝓscie. sit ⁊ remunerator. CHRY. sup matth. Spuāliter aūt facies aīe: ꝓscia itelligiť. Sic. n. ĩ cōspectu hoīum gratiosa ē facies pulchra sic in oculis dei speciosa ē mūda ꝓscia. Pas facies hypocrite q pp hoīes ieiunāt extermināt: fallere volētes deū ⁊ hoīes: nā semp vulnerata est ꝓscia ei⁹ q peccat. Si ergo absturleris negtiaz ab aīa tua lauasti ꝓsciam tuaz ⁊ bene ieinnas. LEO pa. in ser. de ieiu. Jmpleri. n. debet ieiuniū nō cibozū tiūmō parcitate: sz maxime ꝑuatōe vitioꝝ. Nā cū ob hoc castigatio ista sumať: vt carnaliū desideriorꝝ fomites subtrahanť: nulluz magis sectandū ē ꝓtinētie gen⁹: q̃z vt sp sim⁹ ab iniusta volūtate sobrz: ⁊ ab inhonesta actōe ieiuni. q̃ deuotio nō fecerit ĩualidos: qz ēt in lāguido coꝝpe pōt aīe ītegritas reperiri. CHRY. sup matth. Spuāliter aūt caput tuū xp̄s ē: sitientē pota: esurientē ciba: ⁊ sic oleo misericordie vnxisti caput suū. i. xp̄m q clamat in euāgelio: qō vni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis. GREGO. in ho. Jllud. n. ieiunium de⁹ approbat: qō ante oculos ei⁹ manus elemosynaꝝ lauat. Hoc aūt qō tibi subtrabis alteri largire. vt vñ tua caro affligiť: ide egētis ꝓximi caro repareť. AVGV. ō ser. do. Uel caput recte accipim⁹ rōnē: qz ĩaia ꝑeminet: ⁊ cetera hoīs mēbra, regit. Ungere g̃ caput ad leticiā ptinet. Interi⁹ g̃ gaudeat de ieiunio suo: q ieiunādo se auertit a volūtate seculi: vt sit subditus xp̄o. GLO. Ecce nō oīa ĩ nouo testamēto ad lr̄am accipiūť. Ridiculū. n. ē ĩ ieiunio oleo deliburi: sed spū amoꝝis eius et⁹ passionib⁹ debem⁹ participare nos macerādo mēs dz inungi. CHRY. sup mat. Prophetie aūt debet faciē quidē lauare: caput aūt nō lauare: sed vngere. Quādiu enī sum⁹ in coꝝpoꝝe ꝓscia nostra sordida ē ĩ pctis. Caput aūt nostrū christus: peccatū nō fecit.

¶ Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra vbi erugo ⁊ tinea demolitur: ⁊ vbi fures effodiunt ⁊ furantur. Thesaurizate aūt vobis thesauros ĩ celo vbi nec erugo nec tinea ōmoliť: ⁊ vbi fures non effodiunt nec furātur. Ubi est. n. thesaurus tuus: ibi est ⁊ coꝝ tuuz.

CHRY. ĩ ho. Postq̃ vanegl'ie expulit egritudinē: optime iam sermonē de cōtēptu diuitiarum iducit. Nihil enīz ita pecunias ꝓcupiscere facit: vt glorie cupido: ꝓp hoc nāq̃ famulo⁹ greges: ⁊ auro optos equos: ⁊ argēteas mēsas expetūt hoīes: nō vt vtilitatē aut voluptatē ipleāt: sz vt multis oñdāť. ⁊ hoc ē qō dicit. Nolite thesau. vo. thesa. ĩ terra.

AVGV. de ser. do. Si. n. eo coꝝde gsq̃ opeť aligd vt terrenū cōmodū adipiscať: nō erit coꝝ mūdū: qō ĩ terra volutať. Coꝝdescit. n. aligs cū ĩferiori misceť nature: q̃uis ĩ suo genere nō sordideť: qz etiā de puro argēto sordidať aut si misceať: ita ⁊ aīus nr̄ terrenoꝝz cupiditate sordescit: q̃uis terra ĩ suo ordine mūda sit. CHRY. sup matth. Uel alr Qz supra dñs nihil de elemosyna vel oꝝone vel ieiunio docuerat: sz simulationē coꝝ cōpescuit tñ: nūc ꝼm tria ꝓdicta tres ꝓpias ītroducit doctrine: quaꝝ ꝓma ptinet ad elemosynā q̃ ē hec. Nolite thesau. vo. the. ĩ terra. vbi ꝑmo dat cōsilium vt elemosyna fiat: vt sit ordo narratōis talis: Luz făcis elemosynā: noli tuba canere añ te. ⁊ postea subsequiť: Nolite thesauriçare vobis thesauros ĩ terra. vbi primo dat consilium vt elemosyna fiat. scdo ostendit q̃ sit vtilitas in elemosyna faciēda: tertio vt neqz timoꝝ inopie accidētis impediat voluntatez elemosyne faciēde. CHRY. in homi. Dicēs autē: Nolite vo. thesau. in terra. subdit. Ubi erugo ⁊ tinea demoliť: vt demōstret thesauri q ē hic nocumētum: ⁊ eius qui est in celo: vtilitatē: ⁊ a loco ⁊ ab his q̃ nocent. q̃si di. quid formidas ne pecunie consumenť: si elemosynā dederis. Jtaqz da elemosynā ⁊ additionē accipiēt. etenī q̃ in celis sūt apponēť: q̃ si nō dederis pereūt: ⁊ nō dixit alys dereliquis: qm̄ in hoc delectabile est hominib⁹. RABA. Tria aūt ponit ꝼm tres diuersitates diuitiaꝝ: metalla erugine: vestes tinea demoliunť. Sunt aūt alia que neq̃ erugine neq̃ tinee timent: sicut lapides pretiosi. ⁊ iō ponit generale ōtriñtū. s. fures: q̃ oēs diuitias rape pūt. CHRY. sup matth. Alia lr̄a habet: vbi tinea ⁊ cōmestura exterminat. Dia. n. bona mūdi triplr tollit iterit⁹. Aut. n. a semetipsis veteraſcūt ⁊ tineāt: sicut vestimēta: aut ipsis oñis luxurioſe viuētibus commeduntť: aut ab extraneis vel dolo vel vi, vel calūnys: vel alio iniquo mō diripiuntť: q̃ oēs fures dicūť qz p iniqtatē festināt aliena facere sua. Sz dices. Nūqd oēs q̃ hec hñt pdūt ea: Interī qdē dicā: qz etsi nō oēs pdūt tñ multi pdūt. Uere āt ⁊ male fuatas diuitias ⁊si non coꝝpaliter: spiritualiter tñ pdidisti: qz nō ꝓficiūt tibi ad vllā salutis. RABA. Allegorice āt erugo significat superbiā q̃ ōcoꝝē ꝟtutū obfuscat. Tinea q̃ vestes latēter rodit iuidia ē: q̃ bonū stndiū lacerat: ⁊ p cōpactionē vnitatis dissipat. Fures sūt heretici ⁊ ōmōes q semp ad hoc sūt ītēti vt spiritualib⁹ spoliēt. HYLA. Cetez la⁹ celestis eterna ē: nec furto surrepēti subtrahēda: nec tinea ⁊ rubigie inuidie excidētia. Et iō segť. Thesauriçate āt vob thesauros ĩ celis. vbi neqz erugo neqz tinea ōmoliť: ⁊ vbi fures nō effodiūt: neq̃ furātur. AVGV. de ser. do. ĩ mōte: Celū āt hoc loco nō coꝝporeū acceperī: qz oē coꝝp⁹ ꝓ terra habēdū ē. Totū. n. mundū debet ꝓtemnere q sibi thesauriçat in illo celo: de quo dictū ē: Celū celi dño. i. ĩ firmamēto spirituali. Celū. n. ⁊ terra trā sibūt. Nō āt ĩ eo qō trāsit collocare debem⁹ thesauꝝ nostꝝ sz in eo qō semp manet. CHRY. sup mat. Quid g̃ melius ē: an sup terra reponere: vbi ĩcertus ē ꝓseruatiōis etiēt⁹: an in celo vbi ē certa custodia: Que autē stultitia ē illic relinq̃re vñ exiturus es ⁊ illic nō ꝑmittere quo iturus es: Jllic g̃ substātiam tuā colloca: vbi patriā habes. CHRY. in ho. Quia tñ nō oīs terren⁹ thesaurus erugine aut tinea destruitur: aut per fures aufertur ⁊ ideo aliud ĩducit dicens: Ubi est thesaurus tuus: ibi est ⁊ coꝝ tuū: ac si dicat: ⁊ si nihil prioruz eueniat non paruam sustinebis iacturam inferioribus affixus: ⁊ eorum seruus factus: ⁊ a celestibus cadens ⁊ nihil excelsorum cogitare potens. HIERO. Hoc autem non solum de pecunia: sed de cunctis possessionibus sentiendus est. Fuloſi enim deus venter est. Lassiui thesaurus sunt luxurica amatoris libido. huic seruit vnusquisq̃ a quo vincit: Ubi ergo hz coꝝ: vbi ⁊ thesauruz. CHRY. super matth.

Uel aliter:ponit nūc que fit vtilitas ī elemosyna facienda. Qui enī collocat thesauros in terra nō hz gd speret in celo. Ut quid ergo aspiciat in celū:vbi nihil repositū hz:Unde duplr peccat.primo qr mala cōgregat:scdo qr coz habet in terra:r ex ɔrys causis duplr benefacit q thesauriçat ī celo.

¶ Lucerna cozpis tui est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex:totū cozpus tuū lucidū erit. Si aūt oculus tuus fuerit nequā:totum cozpus tuū tenebrosū erit.si ergo lumē qđ in te est: tenebre sunt ipse tenebre quante erunt:

CHRY.ī ho.Postq̄ fecit mentionē de intellectu ī seruituteē redacto r captiuato:qr hoc nō multis facile cognoscibile erat:ad exteriorē doctrinā trāsponit dicēs:Lu.coz.tui est oculꝰ tuꝰ.ac si di.Si nō nosti qd ē iactura itellectꝰ a coz poralibꝰ hoc disce.Qđ.n.est oculus cozpoz:hoc est intellectus aīe.Sicut ergo oculis orbatis multum operationis reliquorum membrorum amittitur lumine eis extincto:ita r mente corrupta multis malis vita tua implet. HIERO. Hoc ergo totum transfert ad sensum:quō enī cozpus totū est in tenebris:si oculis nō fuerit simplex:ita si aia principalem fulgorem suū perdiderit:vniuersus sensus:vel sensual' pars anime in caligine ɔmorabitur.vnde dicit:Si ergo lu. qđ in te est:tenebre sunt:ipse tenebre quāte sunt.i. si sensus qđ lumē est aīe vitio caligat:ipsa putas caligo qbꝰ tenebris obuoluet:. CHRY.sup mat.Uidet aūt q̄ non de cozporali oculo hic loquat:nec ō hoc cozpore qđ videtur a foris: alioquī dixisset:Si oculus tuus sanus fuerit aut infirmus: nūc autē subdit:Simplex r nequā.si aūt benignū oculū hz r infirmū:nūqd cozpꝰ eius in lumine est:Aut si malignum r sanū:numqd cozpꝰ eiꝰ in tenebris est: HIERO.Sz solēt lippientes lucernas videre nūerosas:simplex aūt oculus r purus simplicia intuet r pura. CHRY.sup matth. Uel dr oculus nō a foris:sed ab intꝰ. Lucerna.n.est mens p quā aīa videt deū.Qui ergo coz habet ad deū.illius oculus lucidus est.i.illius mens mūda est:nō terrenis cōcupiscētys sordidata.Tenebre aūt in nobis sunt sensus carnales:q semp desiderāt que sūt tenebrax.Qui ergo hz oculum mundū.i. mētē spuālē:cozpꝰ suū seruat lucidū.i.sine peccato.Et si enī caro desiderat mala : virtute tñ diuini timoris repercutit eā.Qui aūt habet oculū.i.mētem aut malignitate tenebrosam:aut ɔcupiscētia turbulentā:tenebrosū possidet cozpus: nō.n.resistit carni qñ cōcupiscit puersa:qr ñ hz spez in celo que pstat nobis vtutem vt concupiscentys resistamus.

HYLA.Uel alr:De officio luminis oculi lumen cordis expsit:qđ si simplex et lucidū manebit:claritatez eterni luminis cozpi tribuit:r splēdorē originis sue corruptioni carnis ifundet.s.in resurrectōe. Si aūt obscurꝫ peccatis r volūtate erit neq̄:vitys mētis nā cozpis subiacebit. AVGV.ō ser.do.Uel alr:Oculū hic accipe debemꝰ itentionē nr̄az q̄ si mūda fuerit r recta:oīa opera nr̄a que fm eā operamur bona sunt:que gdē oīa totū cozpꝰ appellauit:qr r apls mēbra nr̄a dicit quedā opera vbi ait:Mortificare mēbra vr̄a fornicationē r imūdiciā rc.nō ḡ gd gsq̄ faciat:sed quo aīo faciat ɔsiderādū ē. Hoc ē eniz lumē in nobis:qr hoc nobis manifestū ē bono aīo nos facere qđ faciam?.Qē enī qđ manifestat lumē ē. Ipa vo facta q̄ ad hoīum societatē pcedūt icertū nobis hūt exitū:r iō tenebras eas vocauit. nō enim noui cū pecuniā porrigo idigēti qd sit ide factur?. Si ergo ipa cordis intētio q̄ tibi nota ē:sordidat appetitu tpaliū rerum:magis ipm factū cuiꝰ incertus est exitus sordidū erit: qr etsi bñ alicui ,pueniat:quod tu nō recta itentione facis: quō tu feceris:ɔputabit tibi nō quō illi ,puenerit. Si autē simplici itētōe:i.fine charitatis opa nr̄a fiāt:tūc mūda sūt: r placent in ɔspectu dei. AVGV.ɔtra mēda.Sz ea q̄ cō fiat ex pctā:nulla vlut bona itētōe faciēda sūt.ea gppe opa hoīum si cās habuerit bonas vel malas:nūc sūt bona nunc mala:que nō sunt per seipsa peccata:sicut victū pbere pauperibꝰ bonū est:si fiat misericordie cā:malū aūt si fiat cā iactātie.Cū vo opa ipa pctā sunt:vt furta :stupra:r huiusmōi: gs dicat causis bonis cē facienda:vel pctā nō cē:gs dicat furemur diuitibꝰ vt habeamꝰ qđ demꝰ pauperibꝰ:. GRE. .xxxiy.moza.Uel alr:Si lumē qđ ī te ē.i.si hoc q̄ nō bene agere cepimꝰ:ex mala itentōe offuscamꝰ ipa q̄ mala cē non ignoramꝰ etiā cū facimꝰ:quāte tenebre erūt:. REMI.Ut alr:Fides lucerne assimilat:qr p eā gressus iteriorꝭ hoīs.i. actiō illuminat ne offēdat fm illud:Lucerna pedibꝰ meis verbū tuū:q̄ si fuerit mūda r simplex totū cozpus lucidum erit.Si vo sordida:totū cozpus erit tenebrosū:Ut alr:Per lucernā itelligit rectoz ecclie:qui bñ oculus dr:qr salutaria plebi subiecte ꝓuidere dz:q̄ per cozpus intelligit . Si ergo rectoz ecclie errauerit:q̄tomagis errabit ppls ei subiectus.

¶ Nemo potest duobus dominis seruire: Aut enim vnum odio habebit:r alterum diliget: aut vnum sustinebit:r alterum cōtēnet. Non potestis deo seruire r mammone.

CHRY.sup matt.Superi? dixerat dns q̄ q hz mētē spiritalē:ille pōt cozpꝰ suū fraare sine pctō:q aūt nō hz:nō pōt. cuiꝰ rōnē subiungit dicēs:Nemo pōt duobus dnis seruire.

GLO.Uel aliter.Qr dictū ē supra q̄ ppter intētionē tpaliū:bona mala fiūt.vñ possit aliquis dicere: Ego faciā bōa: r pp tpalia r pp celestia.Cōtra qđ dns ait:Nō potestis duobꝰ dominis seruire. CHRY.in ho.Ut aliter:In anterioribus auaritia ɔpsit tyrrānidē p multa r magna: sed adhuc alia apponit amplioza.Nō.n.ī hoc solū nob nocēt diuitie q̄ latrones aduersus nos armāt r q̄ intellectū obtenebrāt: sz ēt a fruitute dei nos expellūt:r hoc ꝓbat a cōibꝰ cōceptōibꝰ dicens:Nemo po.duo.do.ser.Duos aūt dicit:q cōtraria iniungūt.Cōcordia.n.multos vnū facit:qđ oñdit p hoc qđ subdit:Aut.n.vnū odio hēbit.Ideo aūt duo ponit vt monstret facilē esse trāsmutationē ad meliꝰ.Si.n.dicas:Seruꝰ factꝰ sū pecuniax:amādo.s.eas mōstrat q̄ possibile ē ad aliō venire .s.nō sustinēdo fruitutē:sz cōtēnēdo. GLO.Uel duo tāgerevr̄ seruientiū genera.quidā enī seruiūt liberaliter ex amore:gdā seruiliter ex timore.Si ḡ aliqs ex amore fruiat vni ɔrioꝫ dnoꝫ:necesse ē vt altex odio habeat.Si vo ex timore fruiat:neče ē vt dū vnū sustinet:altex ɔtēnat.Res aūt terrena vl'de? si ī corde hois dnet:ad ɔria ex vtroq; trahit hō:nā deꝰ trahit ad supioza sibi fruiētē:res vo terrena ad inferioza:r iō q̄si ɔcludēs subdit:Nō po:deo ser.r ma. HIE. Māmōa fmōe syriaco diuitie nūcupāt.Audiat ḡ hoc anarus q cēset vocabꝰ xp̄iān:ñ posse se sil' diuitys xp̄oq; fruire r tñ nō dixit:Qui hz diuitias:sz Qui seruit diuitys.Qui enī diuitiax seruꝰ ē:diuitias custodit vt seruꝰ.q ām fruitutis excussit iugū:distribuit eas vt dns. GLO.Per māmona ēt itelligit diabolꝰ q̄ pest diuitys:nō q̄ possit eas dare nisi qī deꝰ ꝓmittit:sz qr p eas hoies fallit. AVGV.de ser.do.in mon.Qui.n.seruit māmone.i.diuitys: illi vtiq; fruit:q rebꝰ istis terrenis merito sue puersitatis ꝓpositꝰ ꝓnceps hui? seculi a dño dr.Ut alr:q sint duo dñi oñdit cū dr:Nō po.deo ser.r mā.s.ōo:r diabolo.Aut ḡ būc odio ha.hō:r al.di.i.deū Aut al.pa.r al.ɔtē.Patit .n.dux dūm gsqs fruit māmone: sua.n.cupiditate iplicatꝰ subdit diabolo:r ñ cū diligit. Sic̄ q ācille aliene cōiūctꝰ ē:pp ɔcupiscētiā durā patit fruitutē etsi nō diligat eū:cuiꝰ ancillā diligit. Dixit aūt altex ɔtemnet:nō odio hēbit.nullus enim vera cōscia deū pōt odisse. Cōtēnit aūt.i.nō timet eū:cū q̄si de eius bonitate securꝰ ē.

¶ Ideo dico vobis ne solliciti sitis anime vestre quid manducetis:neq; corpi vestro qd induamī Nōne aīa plꝰ ē q̄z esca:r corpꝰ plusq̄z vestimētū:

AVGV. de ser. do. in monte. Quia superi⁹ docuerat dñs q̄ q̄s vult diligere deum ⁊ cauere ne offendat: nō se arbi treť duob⁹ dñis posse seruire: ne forte q̄uis iam supflua nō queranť: ꝓpter ipsa tñ necessaria coꝛ duplicet: ⁊ ad ea defle ctenda toꝛqueat intētio. subiūgit dicēs. Jō di. vo. ne. sol. si. ani. ve. gd mādu. neq̄ coꝛ. ve. gd indua. CHRY. in ho. Nō hoc dicit q̄ aīa cibo indigeat: ĩcoꝛpoꝛea est. n. sz ꝯz cōez locut⁹ est consuetudinem. aliter enī nō pōt mozari in coꝛ poꝛe nisi eo cibato. AVGV. Uel aīam in hoc loco ꝓ aīa li vita posītā nouerim⁹. HIERO. In nōnullis codicibus additū ē: neq̄ gd bibatis. Ergo q̄ oībus natura tribuit ⁊ iu mentis ⁊ bestys hoibusq̄ cōmune est: huius cura penitus liberamur. Qō aūt hic dicit de carnali cibo ⁊ vestimēto ac cipiam⁹. Cetez̄ de spuālib⁹ cibis ⁊ vestimentis semp debe/ mus esse solliciti. AVGV. de here. Dicunt aūt euchite gdā heretici opinātes monacho nō licere sustētande vite sue cā aligd opari: atq̄ ita seipsos ꝑfiteri vt oīno ab opibus vacent. AVGV. de opib⁹ monachoꝝ. Jngunt. n. non de hoc ope coꝛpoꝛali ĩ quo vel agricole vel opifices laboꝛant ꝑcepit apl's cū dixit: Qui nō vult opari nō mādūcet: Neq̄ euāgelio posset oīno eē ꝓrius vbi ait dñs. Jō dico vobis ne solliciti sitis. In verbo g̃ apl'i ꝑdicto spuālia opa debem⁹ ac cipere: de q̄b⁹ alibi dicit: Ego plātaui: apollo rigauit: ⁊ ita se arbitrant aplice ⁊ euāgelice obtēpare sñe: cū euangelium credūt de nō curāda coꝛpali b⁹ vite idigētia ꝑcepisse: ⁊ apl'z ō ope ⁊ cibo spuali dixisse. Qui ñ vult opari. ñ mādūcz. ꝑz⁹ ergo demōstrem⁹ apl'z opa coꝛpoꝛalia suos dei operari vo luisse. Premiserat. n. dicēs: Ipsi scitis quō opoꝛteat vos imi tari: qz nō inquieti fuim⁹ inter vos neq̄ panē ab aliquo gra tis manducauim⁹: sed ĩ laboꝛe ⁊ fatigatiōe die ac nocte la/ boꝛātes: ne quē vest̄ grauarem⁹: nō qz nō habuim⁹ ptātez sz vt nosipsos foꝛmā darem⁹ vobis q̄ nos imitaremini. Nā ⁊ cū essem⁹ apō vos: hoc denūciabam⁹ vobis: q̄m si q̄s non vult operari: nō mādūcet. Quid ad hoc dici pōt q̄ exem/ plo suo docuit: quid preceperit. s. coꝛpaliter operādo: Nam q̄ coꝛpal'r opareť oñdit in actib⁹: vbi dr: q̄ mansit cū agla ⁊ vxoꝛe ei⁹ ꝑscilla opus faciēdo apō illos: erāt enī taberna/ culoꝝ artifices: ⁊ tñ apl'o tanq̄ ꝑdicatoꝛi euāgely militi x̄pi plātatoꝛi vinee: pastoꝛi gregis ꝓstituerat dñs vt de euange lio viueret g tñ stipendiū sibi debitū nō exegit: vt se foꝛmā daret eis g exigere indebita cupiebāt. Audiāt ergo q̄ nō ha bēt hāc ptātē: quā ille habebat: vt tm̄mō spiritual'r opātes manducēt panē a coꝛpoꝛali labore gratuitū. Si aūt euange liste sunt: si ministri altaris: dispēsatoꝛes sacroꝝ habēt hanc ptātem: si saltem habebāt aligd ĩ seculo: quo facile sine opi ficio sustentarēt hanc vitā: qō cōuersi ad deū indigentibus dispartiti sūt: ⁊ credēda ē eoꝝ infirmitas ⁊ ferēda. Nec attē dendū in quo loco hoc qō habebāt ipenderit: cū oīuz x̄pia/ noꝝ sit vna respu. Sz q̄ veniūt ad ꝑfessiōez Fuitutis dei ex vita rusticana: ⁊ ex opificū exercitio: ⁊ plebeio laboꝛe siquo min⁹ operent excusari nō pñt. Nullo enī modo decet vt ĩ ea vita vbi senatoꝛes fiūt laboꝛiosi: ibi fiāt opifices ociosi: et quo veniūt relictis delicys suis q̄ fuerūt ꝑdioꝝ dñi: ibi sint rustici delicati. At cū dñs ait: Nolite solliciti esse. nō hoc di cit: vt ista nō ꝑcurent: q̄tū necitatis ē vñ honeste potuerūt sed vt ista intueant: ⁊ pp ista faciāt q̄ gd ĩ euangely ꝑdica/ tione facere iubent: eam nanq̄ intētionē paulo superi⁹ ocu lum vocauerat. CHRY. in ho. Uel pōt alr cōtinuari: Cū enī docuisset dñs pecuniaz despicere: ne aliqui dicerent: q̄li ter poterim⁹ viuere: si oīa ꝓiecerim⁹: subiungit dicēs: Jōq̄z dico vobis. GLO. Jdest cura tpali ne retrahami ab eter/ nis. HIERO. Precipit ergo nobis: ne solliciti simus gd comedam⁹: qz in sudoꝛe vult⁹ pparamus nobis panē. Ergo laboꝛ exercendus est: sollicitudo tollēda. CHRY. super matth. Non enī sollicitudinib⁹ spiritualib⁹: sz laboꝛib⁹ coꝛ poꝛalibus acgrendus est panis: qui laboꝛantibus ꝓ premio diligētie deo pstāte abūdat: ⁊ negligētib⁹ ꝓ pena deo faciē te subdudiť. Cōfirmat aūt spē nr̄am dñs. et primo de maioꝛi ad min⁹ descēdit dicēs: Nōne aīa plus est q̄ esca: ⁊ coꝛpus plusq̄ vestimentū. HIERO. Qui maioꝛa pstitit vtiq̄z ⁊ minoꝛa pstabit. CHRY. sup mat. Nisi. n. voluisset cō/ seruari q̄ō erat ñ crearet: q̄ō āt sic creauit: vt p escā fuet ne cesse ē vt det ei escaz: q̄diu vult eē q̄ō fecit. HYLA. Ut alr: Qz coꝛrupt⁹ circa futuroꝝ curā infideliū sensus ē calū niantiū q̄ in resurrectōe coꝛpoꝝ spēs sit futura: q̄ in substan tia eternitatis alimonia. Jō subsequēter dr: Nōne aīa pl⁹ ē q̄ esca: Nō. n. patiť spē nr̄am futuri ĩ resurrectiōe cibi ⁊ po/ tus ⁊ vestit⁹ sollicitudine demozari: ne redempti in coꝛpus atq̄z aīam cōtumelia ĩ nō efficiēdis leuioꝛib⁹ inferatur.

¶ Respicite volatilia celi q̄ non serūt neq̄z metūt neq̄z ꝯgregāt ĩ hoꝛrea: ⁊ pr̄ vester celestis pascit illa. Nōne vos magis plis estis ill⁹: Quis āt vr̄z cogitās pt adjcere ad staturā suā cubitū vnuz.

CHRY. sup mat. Postq̄z ꝓfirmauit spē nr̄az de maioꝛe ad min⁹ descendens: deinde confirmat de minoꝛi ad mai⁹ ascēdēs cū dic: Resp. vo. ce. qz nō se. neq̄ metūt. AVGV. de opibus monachoꝝ. Quidā se dicunt propterea operari nō debere: qz nec volucres celi semināt neq̄ metunt. Cur g̃ nō attendūt quod sequitur: Neq̄z ꝯgregāt in hoꝛrea: Cur g̃ isti man⁹ ociosas ⁊ plena repositoꝛia volūt hr̄e: cur deni qz molūt ⁊ coquūt: hec enī aues nō faciūt: aut si repiūt gb⁹ hoc psuadeāt: vt eis q̄ singulos dies escas afferāt ꝑparatas saltem sibi de fontib⁹ aquā afferūt ⁊ reponūt: quod volati/ lia non faciunt. Sed si nec aqua sibi vasa coguntur iplere: ⁊ iā illos qui tunc erant hierosolyme nouo gradu iustitie iu pergressi sunt: qui demisso sibi ex gratia frumēto panem fe cerunt aut facere curauerunt: qō aues nō faciūt. Nō possūt aūt ista seruare: vt. s. nihil in crastinū reponāt: g se ꝓ multos dies a cōspectu hoīuz separatos ⁊ nulli ad se prebentes ac/ cessū includūt seipsos: viuētes ĩ magna intētione oratiōnū. An forte quo sunt sanctioꝛes: eo sunt volucrib⁹ dissimiliꝰ/ res: Quod ergo dicit de volatilibus celi ad hoc dicit: ne q̄s/ q̄z putet deum seruoꝝ suoꝝ necessaria non curare: cū eius prouidentia vsq̄z ad ista gubernanda proueniat. Neq̄z enim non ipse pascit eos qui manibus operantur: neq̄z etiā quia deus dixit: Jnuoca me in die tribulationis ⁊ eruaz te. non debuit fugere apostolus: sed expectare vt compreben deretur: et eum deus sicut tres pueros de medys igni/ bus liberaret. Sicut enī q̄ fugiētibus sanctis huiusmodi q̄ stionē obyceret: respōderent nō se oportuisse tētare deum: sz tūc talia deum si vellet eē factuꝝ: vt eos liberaret: sic da nielē a leonib⁹ ⁊ petꝝ a vinculis: cum ipi gd facerēt nō ha berēt. Cum vo eis fugā in potestatē dedisset: etiam si libe rarent ꝓ illam: nō nisi ab ipso liberari: sic seruis dei valēti bus manibus suis victum trāsigere si ex euangelio move rit questionē de volatilib⁹ celi q̄ nō semināt neq̄z metunt: facile respōdebunt. Si nos ꝓ aliquam infirmitatem vel oc cupationē non possumus opari: ille nos pascet sicut aues q̄ nihil operanť. Cum autem possumus non debemus tētare deum: qz hec que possumus ei⁹ munere possumus. Et cum hic viuimus: illo largiēte viuimus: qui largitus ē: vt possi m⁹: ⁊ ille nos pascit a quo aues pascūť: sicut dicit: Et pr̄ ve ster celestis pascit illa: nonne vos magis plu. estis illis:

AVGV. de ser. do. in monte. i. carius vos valetis: qz rō nale aīal sicut est hō sublimius ordinať in rez nā q̄z irrati onalia: sicut sunt aues. AVGV. xi. ō ciuitate dei. Plerū qz tamē carius cōparať equus q̄z seru⁹: ⁊ gemma q̄z famu la: nō rōne cōsiderātis: sed necessitate idigētis: seu voluptā te cupiētis. CHRY. sup matth. Dia enī aīalia de⁹ ꝑpter hoīem fecit: hominē autem ꝓpter se. quanto g̃ pcioſioꝛ ē hominis creatio: tanto maioꝛ est dei sollicitudo de ipso.

Si ergo aues non laborãtes iueniunt escas:hõ nõ iueniet cui deus dedit ꝛ operandi scientiam ꝛ fructificandi spem.

HIERO. Sũt aũt qdã q dũ volũt terminos patrũ excedere ꝛ ad alta volitare:in ima mergunt. Volatilia celi angelos esse volunt:ceteraſq in dei ministerio fortitudines que absq cura dei sui alantur ꝓuidẽtia. Si hoc ita est vt intelligi volũt:quõ seq dictũ ad hoies:Nonne vos ma.plus estis illis? Simplr q accipiunt:q ſi volatilia absq cura ꝛ erumnis:dei alunt ꝓuidẽtia:que hodie sũt ꝛ cras nõ erũt: quãtomagis hoies qb⁹ eternitas repromittit. HYLA. Põt aũt dici q sub noie volucr exẽplo nos ũnũdor spirituũ hortat:qb⁹ sine aliquo negocio querẽdi ꝛ cõgregandi viuẽdi tamẽ tribuit de eterni consilij potestate substantia: atq vt ad immundos istud spũs referat opportune adiecit:Nonne vos magis pluris estis illis? De cõpatõis prestãtia dñam nequitie ꝛ sanctitatis oñdens. GLO. Non solũ aũt exemplo auiũ:sed experimẽto docet q ad hoc q sumus ꝛ viuim⁹ nra cura nõ sufficit sed dina ꝓuidẽtia operatur dicẽs:Quis aũt vestr cogi.põt adyce.ad staturã suam cubi.vnũ? CHRY.sup matth. Deus.n.est q per singulos dies incremẽta corporis tui facit:te nõ itelligẽte. Si ergo ĩ teipso quotidie dei ꝓuidentia operat:quõ in necessarijs tuis cessabit? Si aũt vos cogitãdo modicã partẽ vestro addere nõ potestis:quõ cogitãdo saluandi estis ĩ totũ? AVGV. de ser.do.in mon. Uel põt referri ad sequẽtia:ac si diceret:Non eẽ cura nra factũ vt ad hanc staturaz veniret corpus nrm:ex hoc itelligi põt:q si velletis adyacere vnũ cubitũ nõ possetis. Illi ergo tegẽdi corpis curã relinquite cui⁹ cura fcm est vt eẽt tãte stature. HYLA. Uel aliter:Sicut fidẽ vitalis subẽ nre de documẽto spirituũ fuauit:ita opinionẽ futuri habit⁹ iudicio cõis itelligẽtie dereliquit. Cũ enĩ vn iuersor corpor q vitã hauserũt:diuersitatẽ in vnũ perfectũ vir sit excitatur⁹:sol⁹q potẽs sit ad vniuscuiusq ꝓceritatẽ cubitũ vnũ ꝛ alterũ tertiũue pstare: de vestitu.i.de specie corpor cũ ei⁹ cõtumelia ambigim⁹:q vt equalẽ oẽz hoiez efficiat:tãtũ mẽsure est humanis corpori⁹ additurus. AVGV vlti.de ciui.dei. Sed si xps in ea mensura corpis ĩ qua mortuus est resurrexit:nefas est dicere cũ resurrectõis oĩum tps venerit:accessurã corpi ei⁹ eaz magnitudinẽ quã nõ habuit:qñ ĩ ea discipulis in qua not⁹ erat appuit:vt lõgissimis fieri possit eẽlis. Si ãt dixerim⁹ ad dñici corporis modũ etiã minor maiorũqz corpora redigẽda peribit de multor corporib⁹ plurimũ:cũ ipse nec capillũ pitur eẽ ꝓmiserit. Restat ergo vt qsq recipiat suã mensurã quã vel hũit ĩ iuuẽtute:si senex ẽ mortu⁹: vel fuerat habitur⁹ si est ante defunct⁹. Et iõ nõ est dictũ ab aplo in mensurã statur:sed in mẽsuraz etatis plenitudinis christi:qr resurgent corpora mortuor ĩ iuuenili etate ꝛ robore ad quã christum peruenisse cognouimus.

¶ Et de vestimẽtis qd solliciti estis? Cõsiderate lilia agri qõ crescũt. Nõ laborãt neqz nẽt. Dico autem vobis: quoniam nec salomõ in omni gloria sua coopertus ẽ sicut vnum ex istis. Si enim fenum agri qõ hodie est ꝛ cras in clybanũ mittit deus sic vestit:q̃tomagis vos modice fidei?

CHRY. in homi. Postq mõstrauit q nõ oportet nos p cibo esse sollicitos:ad id quod leuius est pertrãsit:neqz eniz ita necessariũ est indumentum sicut cibus. vñ dicit: Et õ vestri.quid solliciti estis? Nõ aũt hic vtit exemplo volucrũ vt inducceret pauonẽ ꝛ cygnũ:a quibus erat similia exempla accipere:sz vtit exemplo liliorũ dicẽs:Consiederate lilia agri. Uult ex duobus monstrare superabundantiam.s.a munificentia pulchritudinis:ꝛ a vilitate pticipãtium tali decore. AVGV. de ser.do.in mon. Ipsa aũt documenta non sic allegorice discutiẽda sũt:vt qram⁹ qd significent aues celi: aut lilia agri:posita sunt.n.vt õ reb⁹ minorib⁹ maiora psuadeant. CHRY. sup matth. Lilia.n.statuto tpe formant ĩ frõdib⁹:vestiunt cãdore:iplent odorib⁹. Et qõ terra radici nõ dederat:de⁹ inuisibili opatõe largit. In oĩb⁹ aũt eadẽ plenitudo seruat:vt nõ ab euẽtu fcã putent:sed dei ꝓuidẽtia itelligant esse disposita. Dicẽdo aũt: Nõ laborãt: viros cõfortat. Dicendo vero: Neqz nent:mulieres. CHRY. ĩ ho. Nec aũt dicẽs nõ op⁹ phibuit:sz sollicitudinẽ:sic ꝛ supra cũ de seminatõe loquereꝛ. CHRY. Et vt magis dei ꝓuidentiã ĩ ipsis ꝓmẽdet:que oẽz supat humanã idustriã. subdit:Dico aũt vobis qñ neqz salo.ĩ om.glia sua coop. est sicut vnũ ex istis. HIE. Reuera.n.qõ sericũ:q regũ purpura:q pictura textricũ põt florib⁹ ꝓpari:Quid ita rubet vt rosa:Quid ita cãdet vt liliũ:Viole vero purpurã nullo superari murice:oculoz magis q̃ ꝛmonis indiciũ ẽ. CHRY. ĩ ho. Quãtũ.n.veritatis ad mendaciũ tñ vestimẽtoz ꝛ florũ dria est. Si ergo salomõ a florib⁹ supatus est:q oĩbus regib⁹ fuit preclarior:q̃do tu vestimẽtis poteris vincere florũ decorẽ? Est aũt salomõ supat⁹ a floz decore non semel tñ neqz bis:sed p totũ tẽpus sui regni. Et hoc est qõ dicit:In oi glia sua:q nec ĩ vno die ita decorat⁹ ẽ vt flores. CHRY. sup mat. Uel hoc dic:qr salomõ ꝛsi ñ laborabat qd vestireꝛ: tñ iubebat. Ubi ãt iussio:illic ꝛ mistrãtiũ offensa:ꝛ iubẽtis ira frequẽter iueniꝛ:h aũt qñ nesciũt sic ornãt. HYLA. Uel lilia itelligẽda sunt angelorũ celestiũ claritates: qb⁹ a deo glie candor indultus est. Non laborãt aũt neqz nent: qr virtutes angelorũ ex ea quã adepte sũt originis sue sorte vt sint semp accipiũt:ꝛ cũ in resurrectiõe similes hoies angelis erũt sperare celestis glorie voluit operimẽtũ: exẽplo angelice claritatis. CHRY. sup matth. Si aũt florib⁹ terrenis sic occurrit de⁹:q nati sũt:vt tñmõ videant ꝛ pereãt: hoies negliget:quos sic creauit vt nõ p tpe videant:sed vt ppetuo sint? Et hoc est qõ dicit. Si aũt fenũ agri qõ hodie ẽ ꝛ cras ĩ clybanũ mittit de⁹ sic vestit:q̃tomagis vos modice fidei? HIERO. Cras aũt ĩ scripturis futur tps intelligit dicẽte iacob: Exaudiat me cras iustitia mea. GLO. Aly libri habẽt in ignẽ vel in acerũ q habz spẽm clybani. CHRY. in ho. Nõ aũt lilia iã ea vocat sed fenũ agri:vt eorũ vilitatẽ oñdat. Sed ꝛ aliã vilitatem apponit dicẽs: q̃ hodie sũt:ꝛ nõ dixit. Cras nõ erũt:sz qõ ẽ multo deficienti⁹:qr ĩ clybanũ mittit. Qr aũt dicit. Quãtomagis vos. occulte insinuat humani generis bonor:ac si diceret:Uos gbus aiaz dedit:corpus plasmauit:ppbas misit:ꝛ vnigenitũ filiũ tradidit. Dicit autem Modice fidei:qr modica fides est que nec de minimie certa ẽ. HYLA. Uel sub feni noie gẽtes nuncupant. Si igit gẽtib⁹ iccirco tñ idulget eternitas corporalis vt mox igni iudicij destinent:q̃ ꝓpbanum ẽ sãctos õ glia eternitatis ãbigere cũ inigs eternitatis op⁹ pstet ad penã? REMI. Spualr aũt p volatilia scti viri designãt q ex aqua sacri baptismatis renascũt:ꝛ deuotõe terrena õspiciũt:ꝛ celestia petũt. qb⁹ plẽs dicunt eẽ aplõ: qr ꝓncipes sũt oĩuz scõrũ. Per lilia etiã scĩ viri intelligunt: q absq̃ labore legaliũ cerimonialiũ sola fide deo placuerũt:de qb⁹ dicit: Dilect⁹ me⁹ mihi pascit inter lilia. Sctã etiã ecclia p liliuz intelligit:ꝓpter candorẽ fidei:ꝛ odorẽ bone ꝓuersatõis:de qua dr: Sicut liliũ ĩter spinas. Per fenũ designant infideles:de qbus dr: Aruit fenũ ꝛ flos ei⁹ cecidit. Per clybanum eterna damnatio:vt sit sensus. Si deus infidelibus tribuit bona temporalia:q̃tomagis tribuet nobis eterna.

¶ Nolite ergo solliciti esse dicentes quid mãducabimus:aut quid bibemus:aut quo opiemur. Hec.n.oĩa gẽtes inquirunt. Scit.n. pater vr qr his oĩbus idigetis. Querite ergo primũ regnuz dei ꝛ iusticiam eius ꝛ hec oĩa adꝺcientur vobis.

GLO. Postq̃ sigillatim de victu ⁊ vestitu sollicitudinē excluserat argumēto ab inferioꝛib⁹ sumpto: hic cōsequēter vtrūq; excludit dicēs: Nolite ergo solliciti esse dicētes: qd manducabimus aut quid bibemus: aut quo operiemur.

REMI. Ideo aūt hoc dñs repetiuit: vt oñderet hāc rem eē pernecessariā: ⁊ vt artius eaꝫ in coꝛdibus nr̄is iculcaret.

RABA. Notandū vero q̄ nō ait: Nolite q̄rere aut solliciti eē de cibo aut potu aut indumēto: sꝫ Quid manducetis aut qd bibatis: aut qd vestiamini. vbi mihi videt argui qui sumpto victu vel vestimēto cōmuni lautioꝛa cibi vl' auste rioꝛa his cū qbus vitā ducunt alimenta vel indumēta reg rūt. GLO. Est etiam alia sollicitudo superflua ex vitio hominū q̄n fructus ⁊ pecuniam plusq̄ necesse ē reseruāt: ⁊ dimissis spiritualib⁹ illis intēti sunt quasi de bonitate dei desperātes: ⁊ hoc pbibet. vñ subdit: Hec.n. oīa gētes regrūt.

CHRY. sup mat. Quia in rebus hūanis foꝛtunā credūt esse nō puidentiā neq; iudicio dei vitas suas gubernari esti māt: sꝫ incerto duci euētu. Et ideo merito timēt ⁊ desperāt q̄si qui neminē hñt gubernantē. Qui aūt credit se dei iudicio gubernari: escā gdē suā in mānu dei cōmittit. vnde sequitur: Scit.n. pater vester q̄ his oīb⁹ indigetis. CHRY. in homi. Nō autez dixit: Scit de⁹: sed Scit p̄ vester: vt eos in maioꝛē spē ducat. si.n. pater ē: nō poterit despicere filios cū nec hoīes patres hoc sustineāt. Dicit aūt: Q̄m his oībus indigetis vt magis sollicitudinē abscias: q̄ necessaria sunt. Qualiter enī est p̄ q̄ sustinet etiā necessaria filys nō dare? Si aūt essent superflua: nō ita oporteret cōfidere. AVGV. xv. de trini. Non aūt ista ex aliquo tpe cognouit deus sꝫ futura oīa tpalia: atq; in eis etiā qd ⁊ q̄n ab illo petituri eramus: sine initio añ prescisset. AVGV. xv. ō ciui. dei. Q̄z ād dicunt quidā hec dei scientia nō posse cōprehēdi: quia infinita sūt: restat eis dicere q̄ nō oēs numeros deus nouerit: quos ifinitos esse certissimū ē. Infinitas aūt numeri nō est icōprehēsibilis ei: cui⁹ itelligētie nō est numer⁹. Qua ppter si quicqd sciētia cōprehendit scientis cōprehensione finit: pfecto oīs infinitas quodā ineffabili mō deo finita ē: q̄ ei⁹ scīc incomprehēsibilis non est. GRE. nesenus i libꝛo de hoīe. Q̄n aūt ei⁹ puidentia p̄ huiusmōi signa demonstrat. pmanentia enī vniuersoꝛ: ⁊ maxime coꝛ que sūt in generatiōe ⁊ coꝛruptione: ⁊ positio ⁊ oꝛdo coꝛ que sūt: semp custoditur ꝫ eūdē modū: q̄l' vtiq; pficeret nullo puidēte. Sꝫ qdā dicūt deo curā esse existentiū pmanētie in vniuersali: ⁊ hui⁹ solius prouidentiā hre. Singularia vero fieri vt contingit. Tres aūt cās solas vtiq; gs dicet non fiendi puidentiā singulariū. Aut enī hoc q̄ est ignoꝛare deū: q̄n bonum est particulariū diligentiā habere: aut nō velle: aut nō posse. Sed ignoꝛātia oīno aliena ē a beata substātia. Qualiter enī latebit deū q̄ nec hō sapiens ignoꝛabit: q̄ singularib⁹ destructis vniuersalia destruentur? Nihil autem prohibet oīa indiuidua perire: nulla pcurante potentia. Si aūt non vult: ppter duas fit causas: aut propter pigritiā. aut ppter indecētiā. Pigritia aūt a duob⁹ generatur: aut enī voluptate aliqua attracti pigritamur: aut ppter timoꝛē desistim⁹: quorum neutꝝ fas est cogitare de deo. Si aūt dicāt nō decere deū: indignū enim esse tante btitudinis puis cōdescendere: qualiter nō incōueniēs ē artificē quidē pcurātem vniuersalia: nihil pticulariū neq; paruissimum derelinquere sine p curatione: scientē q̄ ad totū pficit pars. cōditoꝛē vero deū artificibus enunciare idoctioꝛē? Si aūt non pōt: imbecillis est de⁹ ⁊ impotēs benefacere. Si vero icōprehensibilis nobis est singularium puidentie rō: nō ppterea oporteret dicere quia nō est puidentia: ita enī diceret: q̄ numerū hominum ignoꝛamus: neq; boies eē. CHRY. sup matth. Sic ergo qui credit se dei iudicio gubernari: escam suam in manu dei cōmittat: cogitēt aūt de bono ⁊ malo: de quo nisi sollicit⁹ fuerit neq; malum fugiet neq; bonū apprehendet. Et ideo subdit: Querite aūt primū regnum dei ⁊ iusticiam eius. Regnum dei ē retributio bonoꝝ operū. Justitia autē eius: via pietatis p̄ quā itur ad regnū. Si ergo cogites qualis erit gloria scoꝝ: necesse ē vt aut ppter timoꝛē pene recedas a malo: aut ppter desideriū glorie festines ad bonū. Et si cogitaueris que sit dei iustitia: gd. s. odit deus ⁊ qd amat: iustitia ipsa ostendit tibi vias suas que amātes se sequitur. Nō aūt daturi sum⁹ rōnē si paupes sum⁹ aut diuites: sꝫ si bene vel male egerimus: q̄ est in nr̄o arbitrio. GLO. Uel dicit iusticiā ei⁹. q. di. vt p eū nō p vos iusti sitis. CHRY. sup matth. Terra aūt etiā ppter pctā hoīum maledicit: vt nō germinet: sm illud Maledicta terra in ope tuo. benedicit aūt cū bona fecerim⁹. Querē g̃ iusticiā ⁊ non deerit tibi panis. Uñ seq̃t: Et hec oīa adycient vobis. AVGV. de ser. do. i mōte. s. tpalia q̄ manifeste hic oñdit nō eē talia bona nr̄a ppter q̄ benefacere debeam⁹: sꝫ tñ necessaria eē. Regnū vo dei ⁊ iusticia ei⁹ bonū nr̄m est: vbi finis cōstituēdus ē. Sꝫ q̄ i hac vita militam⁹: vt ad illud regnū puenire possimus: q̄ vita sine his necessarys agi nō pōt: apponentur ingt hec vobis. Cū aūt dixit illud Primū: significauit q̄ hoc posterius querendū ē non tpe sed dignitate: illud tāq̄ bonum nostrū: hoc tanq̄ necessariū ē. Neq; enī verbi gr̄a debem⁹ euāgeliçare vt mādducem⁹: q̄ sic vili⁹ haberem⁹ euāgeliū q̄ cibū: sꝫ ideo manducare: vt euāgeliçem⁹. Querentibus aūt primū regnū dei ⁊ iusticiā eius. i. hoc p̄ponentib⁹ cetteris reb⁹: vt hoc propter cetera queramus: nō dꝫ subesse sollicitudo ne necessaria desint. ⁊ iō ait: Hec oīa adyciētur vob. i. osequent sine vllo vr̄o impedimēto: me cū ista queritis: illic auertamini: aut duos fines constituatis. CHRY. in ho. Et nō dixit: dabunt: sed apponēt: vt dicas q̄ pūtia nihil sunt ad magnitudinē futuroꝝ. AVGV. de ser. do. in mō te. Cū aūt legim⁹ in fame ⁊ siti aplm laborasse: nō existimemus hic dñi ,pmissa titubasse: q̄nquidē ista sint adiutoꝛia. Medic⁹ iste cui nos totos cōmisimus: nouit q̄n apponat ⁊ q̄n detrahat sicut nobis iudicat expedire. Si enī nobis aliq̄n defuerint: q̄ plerūq; ppter nostrā exercitationē de⁹ firmit nō debilitat, ppositū nostrū: sed exaiatū ꝛfirmat.

¶ Nolite g̃ solliciti eē i crastinū. crastinus.n. dies sollicitus erit sibꝫ̄pi. Suffic.n. diei malicia sua.

GLO. Prohibuerat sollicitudinē pūtiū reꝝ mō, pbibet sollicitudinem futuroꝝ: vanā ex vitio hoīuꝫ pueniētē cū dic: Noli. g̃ sol. eē i cra. HIE. Cras i scripturis futuꝝ tps itelligit: dicēte iacob: Exaudiet me cras iustitia mea. ⁊ i samuel fantasmate pbitonissa loq̃t ad saulē: Cras eris mecū. ō pūtib⁹ g̃ ꝛcessit debere eē sollicitos q futura, pbibet cogitare. Sufficit.n. nobis pūtis tpis cogitatio. Futura q̄ icerta sunt deo reliquam⁹. Et hoc ē qō dicit. Crastin⁹.n. dies sollicitus erit sibꝫ̄pi. i. afferet sollicitudinē suā secū. Suffic.n. diei malicia sua. Dic maliciā nō contrariam virtuti posuit: sed i labozem ⁊ afflictionē ⁊ angustiam seculi. CHRY. i ho. Nihil enim ita dolozem infert aīe: vt sollicitudo ⁊ cura. Cum aūt dicat q̄ crastina dies erit sollicita de seipsa: volens manifestius facere qō dicit: Prosopopeiā facit tpis ꝫ multoꝝ cōsuetudinē loquens ad plebē imperfectā: vt enī cos magis moueat: ipsos dies cōquerētes iducit p̄ superflua cura. Nunquid enim dies non sufficiens habet onus. i. curaꝫ suā: qd igitur eum aggrauas magis: curā que ptinet ad aliū diē apponendo? CHRY. super mattheum. Uel aliter: Per hodie hec solum significantur: que habemus in vita p̄senti necessaria. Q̄z autem dicit Cras: quod superfluum est ostendit. dicit ergo: Nollite solliciti esse in crastinum: idest nihil curetis super id habere quod necessarium est vobis: ad vitam quotidianam. Quod enim superfluum fuerit quod est cras curabit se. Et hoc est quod dicit: Crastinus enim dies sollicitus erit sibypsi: ac si dicat: Superflua cū ꝛgregaueris: ipse se curabunt: te quidem eis non fruente

inuenient dños multos q ea ꝑcurent. Quid ergo curas de illis quoꝝ ptātem es alys dimissur⁹? Sufficit enī diei mali cia sua.q.d. Sufficit tibi labor quē pateris ꝓpter nēcia: noli de supfluis laborare. Uel aliter. AVGV. de ser.do.ī mō rū: Ergo cū aliqd boni opamur non tpalia: sed eterna cogi/ temus crastinus.n. dies sollicitus erit sibypsi.i. cum oportu erit sumas cibū ⁊ buiusmōi.s. cum necessitas vrgeꝛ ceperit. Sufficit .n. diei malicia sua.i. sufficit q̄ ista sumere vrgebit necessitas: quā maliciā noīat: q̄ penalis ē nobis: ꝑtinet enī ad mortalitatē quā peccādo meruim⁹. huic ḡ pene tpal'ne cessitatis noli addeꝛ aliqō grauī⁹ ut nō solū eā patiaris: sꝫ ēt ꝓpter hāc explēdā milites deo. Hic est cauēdū: ne cū vide rim⁹ aliquē seruū dei ꝓuideꝛ: ne ista necessaria desint: vel si bi vel eis quoꝝ cura sibi cōmissa ē: iudicemus eū cōtra dñi ꝑcepta facer: ⁊ de crastino eē sollicitū. nā ⁊ ipe dñs cui mini strabāt angeli: ꝓpter exēplū loculos habere dignat⁹ ē. Et ī actib⁹ aplo ꝝ scriptū ē ea q̄ ad victū sūt necessaria: ꝑcurata esse in futuꝝ ꝓpter īminentē famē. nō ḡ hoc dñs īcrepat: si quis humano more ista ꝑcuret: sed sīgs ꝓpter ista non mili/ tet deo. HYLA. Hoc etiā totū sub dicti celestis signifi cātia ꝓtineꝛ. Jubemur igr nō ambigeꝛ de futuris. Satis.n. vite nre malicia diei gbus viuimus. s. petā sufficiūt: vt cir/ ca hec purganda oīs vite nre meditatio: laborq; versetur. Cessante aūt cura nostra ipsa futura sollicita sunt dum no/ bis eterne claritatis ꝓfect⁹ deo ꝑcurāte ꝓponiť. CA. VII

Nolite iudicare ⁊ non iudicabimini: nolite cōdēnare ⁊ nō cōdēnabimini. In quo enim iudicio iudicaueritis iudicabimini: ⁊ ī qua mensura men si fueritis remetietur vobis.

AVGV. de ser.do.in mōte: Quia cū ista tpalia ꝑcurant ī futuꝝ: icertū est quo aīo fiat: cū possit simplici corde fieri ⁊ duplici opportūe hoc loco subiecit: Nolite iudicaſ. Ul'aliter. CHRY. in ho. Ducusq; exposuit cōsequentiā ad ele mosynā ptinentē: nūc aūt īcipit exponere ꝓsequētiā ad oro nē respiciētē. Et ē doctria hec quodāmodo ps oīonis: vt sit ordo narratiōis talis. Dimitte nobis debita nra. ⁊ fegť: No lite iudicaſ: vt nō iudicemini. CHRY sup matth. Sed si iudicare ꝓhibet: q̄ ꝓsequētia paulus corinthū iudicat forni/ cantē: ⁊ petr⁹ ananiā ⁊ saphirā mēdacy arguit: Sꝫ gdā hūc locū fm huiusmōi sensū exponūt: q̄ dñs hoc mādato nō ꝓ/ hibet christianos ex beniuolētia alios corripe: sꝫ ne p iactā/ tiam iusticie sue christiani christiāos despiciāt: ex solis ple/ rūq; suspitiōibus odiētes ceteros ⁊ ꝓdēnātes. Et sub specie pietatis ꝓpriū odiū exequētes. CHRY. ī ho. Uñ nō di/ xit: ne gescere facias peccantē: sꝫ ne iudicaueris: hoc est ne amar⁹ fias iudex. corripe ꝗppe nō vt hostis expetēs vīdictā sꝫ vt medic⁹ īstituēs medicinā. CHRY. sup matth. Sꝫ vt nō sic qdē corripent christiani christiāos ꝓuenit sermo q dicit: Nolite iudicare. Sꝫ si nō sic corripuerint: nūqd ꝓpter hoc ꝓsequēť īdulgētiā petōꝝ: q̄ dictū ē: Nō iudicabimini. Quis.n. ꝓsegť īdulgētiā mali poſit: q̄ nō addidit alteꝝ ma/ lū: Hoc aūt dixim⁹ volētes oīendere: q̄ hic sermo nō ē posit⁹ ꝑ primis nō iudicādis: q peccāt ī deū: sꝫ q ī nos peccāt. Qui n. nō iudicat ꝓximū ꝓpter petrī ī se cōmissū: illū nec de⁹ iu dicat ꝓpter petrī: sꝫ dimittit ei debitū: sicut ⁊ ipse dimisit. CHRY. in ho. Uel aliter: Nō simpliciter vniuersa petā iubet nō iudicare: sꝫ his q multis malis sūt pleni: ⁊ alios ꝑ minimis iudicāt: hāc ꝓhibitionē facit. Sicut ⁊ paul⁹ nō sim pliciter ꝓhibet iudicare eos qui peccant: sed discipulos iu/ dicantes de magistris redarguit: docens vt eos qui supra nos sunt non iudicemus. HYLA. Uel aliter: Judicari de sponsionibus suis deum vetat: quia vt iudicia ex incer/ tis rebus inter homines sumuntur: ita ⁊ hoc iudiciū aduer sus deū ex ambiguitate suscipitur. quod penitus repellit a nobis: vt cōstans potius fides retineaſ: qa nō sicut ī certis rebus pcrīm fit ꝑā iudicasse: sꝫ si in his rebus dedero iu diciū: initiū fit crimis. AVGV. de cō.euā. Uel aliter: Hoc loco nihil aliud ꝑcipi existimo nisi vt ea facta que du biū ē quo aīo fiāt: in meliorē ptē interꝑtemur. De⁹ aūt que nō pñt bono aīo fieri: sic sūt stupra blasphemie ⁊ huiusmōi nobis iudicare ꝑmittit. de factis aūt medys q̄ possūt bono ⁊ malo aīo fieri: temerariū est iudicare: maxime vt cōdēne mus. Duo aūt sūt in gbus temerariū iudiciū cauere debe/ mus: cū incertū est quo aīo gcq̄ factū sit vel cū īcertū ē: q̄/ lis gsq; futurus ē q nūc vl' bon⁹ vel mal⁹ apparet. Nō ergo reꝑhēdamus ea q̄ nec scim⁹ quo aīo fiāt: neq; ita reꝑhēda/ mus q̄ manifesta sūt vt despem⁹ sanitatē. Pōt aūt mouere qō ait: In quo iudicio iudicaueritis: iudicabimini. Nunqd si nos temerario iudicio iudicauerim⁹ temere ēt de nobis de⁹ iudicabit: aut nūqd si mēsura iniq̄ mēsi fuerim⁹: ⁊ apō deū ē iniq̄ mēsura vñ nobis remetiatur: Nā mēsure noīe ipse iudiciū significatū arbitror. Sꝫ ꝺ dictū est qñ temeri tas q̄ punis aliū: ipsa te puniat neče ē. Inigtas.n. sepe nihil nocet ei q patitur iniuriā: ei vo q facit necesse ē vt noceat. AVGV. xxi. de ciui.dei: Dicūt alīq quo veꝝ ē qō ait chri stus: vt in q̄ mēsura mensi fueritis remetieť vobis: si tpale pcrīm supplicio puniaſ eterno: Nec attendūt nō ꝓpter eq̄ le tpis spaciū: sed ꝓpter vicissitudinē mali. i. q mala fecerit mala patiaſ: eādē dictā mēsurā fuisse: q̄uis in ea re hoc ꝑ prie possit accipi: de q̄ dñs cū hoc diceret: loq̄baſ. i. de iudi cys ⁊ ꝺdēnatōib⁹. Proīde q iudicat ⁊ ꝺdēnat iuste: si iudi caſ ⁊ ꝺdēnaſ: iuste ī eadē mēsura recipit: q̄uis non hoc qō dedit. Judicio.n. fecit qō iniquū ē: iudicio patiť qō iustū ē.

¶ Quid autem vides festucam in oculo fratris tui: ⁊ trabē in oculo tuo non vides? Aut qūo di cis fratri tuo: Frater sine ei̇ciam festucā de ocu lo tuo: ⁊ ecce trabs est in oculo tuo? Hypocrita eiice primum trabē de oculo tuo: ⁊ tūc videbis eiicere festucam de oculo fratris tui.

AVGV. ō ser.do. Qr temerario ⁊ iniquo iudicio dñs nos āmōuerat: maxīe āt bi temeť iudicāt q ō īcertis ⁊ facile re ꝑhēdūt: q magis amāt vituperaſ ⁊ dānare q̄ emēdare at q; corrigere: qō vitiū vl' supbia ē vl' inuidētia: ꝓnter subiycit ⁊ dic: Quid āt vides festucā ī oculo frīs tui: ⁊ trabē ī ocu. tuo nō vides? HIERO. De his logť q cū mortali crimīe de tineāť obnoxy minora pcta frīb⁹ nōcedūt: vt si forte ita ille peccauerit: tu odio reꝑhēdas. Quātū aūt īter festucā ⁊ trabē tm̄ ītersit ⁊ odiū: odiū. n. ira īueterata ē. Fie ri aūt pōt vt si irascaris hoī: velis eū corrigi: nō āt si eū ode ris. CHRY. in ho. Multi etiā hoc faciūt q si viderīt mo nachū supfluū vestimētū būtē: aut copiosiori cibo potitū: amari fiūt accusatores: quotidie ipsi rapiētes ⁊ crapulā pa tiētes. CHRY. sup mat. Ul'aliter: Hoc qō hic dī docto/ ribus ꝓuenit. Oē. n. pcrīm diiudicaſ modicū aut magnū fm peccātis psonā. Laici. n. pcrīm modicū ē: ⁊ festuca q̄tū ad peccatū sacerdotis: qō trabi cōpaſ. HYLA. Uel aliter: Peccatū in spiritū sanctū ē diuīe vtutis ptātē negaſ: ⁊ xpo sbam abnuere eternitatis q quē qa in hoiem venit de⁹. hō rursus veniret in deū. Ergo q̄tū ītersecā ⁊ trabē dria ē: tātū oīdit peccatū ī spiritū sanctū cetera crimia excedere: vt cū īfideles delicta corporis alys exprobrāt: on⁹ pcrī quo de pmissis dei ābigūt: ī se añ nō videāt ī oculo: trabe tāq; ī mētis acie īcidēte. Segť: Aut qūo dices fratri tuo: sine ei/ ciam festucam de oculo tuo: ⁊ ecce in oculo tuo trabs est: CHRY. sup matth. Ideſt cū q̄ facie arguis pcrīm frīs tui: ipe aūt ī eodē peccato vel ī maiori existēs. AVGV. de ser.do. Primū ergo cogitemus cū aliquē reprehendere nos necessitas coegerit: ytrū tale sit vitium quod nunquā

habuimus. Et tūc cogitem⁹ ⁊ nos hoies eē: ⁊ habere potuis se: vel tale qđ habuimus ⁊ iam non habemus: ⁊ tūc tangat mēoriā cōmunis fragilitas: vt illā correctionē nō odiuz ſz miſericordia p̄cedat. Si aūt inuenerim⁹ nos in eodē vitio eē nō obiurgem⁹: ſed cōgemiſcam⁹: ⁊ ad piter conandū inuitem⁹. Paro aūt ⁊ ex magna neceſſitate obiurgatōes adhibēde ſunt: in ḡbus nō nobis ſed vt dño ꝓuiat̄ inſtemus.

CHRY. ſup matth̄. Uel alr. Quō dicis fratri tuo. i. quo ꝓpoſitō putas ex charitate vt ſalues ꝓximū tuū: nō qz teipm añ ſaluares: Uis ḡ nō alios ſanare: ſz p bonā doctrinā malos act⁹ celare: ⁊ ſcie laudē ab hoīb⁹ q̄rere: nō edificationem mercedis a deo: ⁊ es hypocrita. vñ ſeq̄t: Hypocrita: eyce p̄mum trabem ō oculo tuo. AVGV. ō ſer. do. Accuſare. n. vitia officiū ē bonoz: qō cū mali faciūt: alienas partes agūt: ſicut hypocrite q̄ tegunt ſub ꝑſona qō ſūt: ⁊ oſtendunt i ꝑſona qō nō ſunt. CHRY. in ho. Et notādū qp vbicunq; vult mōſtrare magnū aliq̄ peccatū a cōtumelia incipit ſic ibi. Serue nequā oē debitum dimiſi tibi. ⁊ iō hic dicit. Hypocrita eyce p̄mum. Eteni que ſuȳpſi⁹ ſunt: magis aliqs nouit: q̄ que ſūt alioz: ⁊ que maioza ſunt: magis videt q̄z q̄ minoza: ⁊ ſeipm magis diligit q̄z ꝓximū. Et iō iubet eū q obnoxius ē multis peccatis: nō amaz eē iudicē delictoz alteri⁹: ⁊ maxime cū fuerit pua quidē ab arguēdo aut a corrigēdo auertēs: ſed ꝓhibet ꝓpa cōtēnere ⁊ alienis inſilire. Oportz eni vt p̄mo cū diligētia ſuestiges que tua ſūt: ⁊ tūc q̄ ꝓximi ſūt diſcuties. ⁊ iō ſeq̄t: Et tūc videbis eycere feſtucā ō oculo fratris ſui. AVGV. de ſer. do. in mōte. Auferētes. n. ō oculo noſtro trabem inuidentie vel malicie vl̄ ſimulatōis: videbimus eycere feſtucam de oculo fratris.

¶ Nolite ſanctū dare canibus neqz mittatis margaritas veſtras añ porcos. ne forte cōculcēt eas pedibus ſuis: ⁊ canes cōuerſi diſrūpant vos.

AVGV. de ſer. do. in mōte. Quia poteſt aliquos per nomen ſimplicitatis ad quā p ſuperioza iduxerat decipe: vt ſic putet vitioſū eē aliq̄ vez occultare: quō vitioſū ē falſum dicere. recte ſubiungit. Nolite ſanctū dare canibus: neque mittatis margaritas vr̄as añ porcos. CHRY. ſup mat. Alr. Jusſerat ſupi⁹ dñs diligere inimicos ⁊ bñfacere his q peccāt i nos. ne ergo cogitarēt ſacerdotes etiā q̄ dei ſunt eis cōicare: talē cogitationē cōpeſcuit dicēs. Nolite ſanctū dare canibus. ac ſi diceret: Mādaui vobis diligere inimicos ⁊ bñfacere eis de vr̄is corporalib⁹ bonis: nō tñ de meis ſpiritualibus paſſim. q̄ñ in nā vobiſcuz cōes ſunt nō i fide: ⁊ de⁹ carnalia bñficia dignis ⁊ indignis ſil̄r preſtat: nō aūtē gr̄as ſpirituales. AVGV. ō ſer. do. i mon. Querēdū aūt ē qd ſit ſctm̄: qd canes: qd mägarite: qd porci. Sctm̄ ē qō corrumpe nefas ē: cuius ſceleris volūtas rea teneāt: q̄z quis illud incorruptibile maneat. Margarite aūt ſunt quecunqz ſpiritualia magni eſtimanda ſunt. Licet itaqz vna eademqz res ⁊ ſanctū ⁊ margarita dici poſſit. Sz ſctm̄ dr̄ ex eo q non dz corrumpi: margarita vero ex eo q nō poteſt contemni.

CHRY. ſup matth̄. Uel alr: Sanctū ē ſicut baptiſmus gr̄a corporis xp̄i: ⁊ huiuſmodi. Myſteria aūt veritatis margarite ſunt: qz ſicut margarite incluſe cochleis poſite ſunt i profundū maris: ſic myſteria diuīa vbis icluſa poſita ſūt i altitudine ſenſus ſacre ſcripture. CHRY. in ho. Que quidem bis q bone mētis ſunt: ⁊ intellectū bñt: reuelata bone ſta apparēt. bis aūt q inſenſibiles ſunt magis vident reuerenda: cum ignorantur. AVGV. de ſer. do. Canes autez ꝓpugnatoribus veritatis: porcos p cōemptoribus⁹ poſitos nō incōgrue accipimus. Quaꝓpter qz canes exiliūt ad dilacerandū: qō aūtē dilacerāt itegrū eē nō ſinunt: dixit: Nolite ſctm̄ dare canib⁹. qz q̄z in ipſis ē ſi fieri poſſet: conant perimere veritatē. Porci aūt q̄z quis non ita vt canes morſu appetant: paſſim tamen calcādo ingnāt. Et iō dicit. Neque mittatis mar. ve. ante porcos. RABA. Uel canes ſūt ad vomitū reuerſi: porci nondū conuerſi: ſed in luto vitiorum uerſati. CHRY. Uel aliter: Canis ⁊ porcus īmūda animalia ſunt: ſed canis ex omni pte: qz nec ruminat: nec vngulam findit: porcus autem ex parte: nā vngulā habet fiſſam: ſed nō ruminat: ꝓpter quod canes puto intelligendos gentiles omnino īmundos: ⁊ ꝓpter actus: ⁊ ꝓpter fidem: porcos aūt hereticos: qz nom̄ dñi īuocare videāt. Nō eſt ḡ ſcm̄ dare canib⁹: qz baptiſm⁹ ⁊ alia ſacra nō ſūt dāda niſi fidelibūtibus. Itē myſteria veritatis. i. margarite: nō ſūt dāde: niſi deſiderātibus veritatē: ⁊ cum rōne humana viuētibus Si. n. porcis eas miſeris. i. cenoſe vite delectatōe grauatis: nō itelligerēt p̄ciōſitatez eaz: ſed eſtimāt eas ſimiles ceteris fabulis mūdialib⁹: ⁊ eas actib⁹ ſuis carnalib⁹ cōculcāt.

AVGV. de ſer. do. Calcari eni dr̄ qcqd cōtēnit̄. Et ideo dr̄: Ne forte cōculcēt eas pedib⁹ ſuis. GLO. Dicit autez: ne forte: qz reſipiſcere poſſūt ab īmūditia. AVGV. Dō autē ſeq̄t. Et cōuerſi diſrumpāt vos. Nō ait ipſas margaritas: illas. n. conculcāt. ⁊ cū ꝓuertūt̄ vt adhuc aliqd audiāt: diſrupūt cū a quo miſſas margaritas ꝓculcāt. nō eni facile īueneris qō ei gratū eē poſſit: q̄ magno labore īuenta cōtēnant̄. Qui ergo tales docēt quō nō diſrūpant̄ indignando ⁊ ſtomacādo nō video. CHRY. ſup matth̄. Uel porci nō ſolū carnalib⁹ actibus margaritas conculcāt: ſed etiā poſt modicū cōuerſi per inobedientiā rūpūt prebitores earum. Frequēter aūt ⁊ ſcādaliçati calūniāt eos q̄ſi dogmatum nouoz ſeminatores. Canes etiā ꝓculcātes ſancta ſordidis actibus: diſputationib⁹ ſuis rūpūt predicatorez veritatis.

CHRY. in homi. Et bene dixit: Cōuerſi. Fingunt. n. mā ſuetudinē vt adiſcāt: deiñ cū didicerit ōtrabūt. CHRY. ſup matth̄. Rōnabiliter aūt margaritas dari porcis prohibuit: qz ſi porcis minus īmūdis mitti vetant̄ q̄ſto magis canib⁹ plus immundis: De ſcō autē dādo idē eſtimare nō poſſum⁹: qz frequenter et benedictionē dam⁹ peccatoz more viuētibus xp̄ianis: non qz merent̄ accipere: ſed ne forte pleniuſ ſcandaliçati diſpereant. AVGV. de ſer. do. Cauendum eſt ergo ne qd aperiat̄ ei: qui nō capit: melius eni querit id qō clauſuz ē q̄z id qō apertū eſt: aut infeſtat per odiuz vt canis: aut negligit per ꝓcēptū: vt porcus. Nō eſt autē cōſequēs vt ſi verum occultat̄: etiā falſuz dicat̄: qz dñs q̄uis nihil mētitus ſit vera tñ aliqua occultauit: ſm illō: Adhuc habeo vobis multa dicere q̄ nō poteſtis portare modo. Sz ſi aliqs non capit pp ſordes mundandus eſt vel verbo vel opere q̄z tū fieri poteſt a nobis. Qz aūt dñs quedaz dixiſſe i/ueniāt: que multi q aderāt vel reſiſtēdo vel cōtēnēdo nō receperūt: nō putādus eſt ſcm̄ dediſſe canib⁹: aut margaritas ante porcos miſiſſe. Dedit eni eis q capere poterāt: ⁊ ſimul aderant quos ꝓpter alioz īmūditiā negligi nō oportebat: ⁊ q̄uis tentantes eum in ipſis q̄ eis reſpōdebat: cōtabeſcerent: aly tñ qui poterāt capere ex illorum occaſione multa vtiliter audiebant. Qui ergo nouit quid reſpōdeat: debet rūdere ſaltē pp illos ḡbus deſperatio ſuboriſ: ſi ꝓpoſitam qōnez ſolui nō poſſe crediderint: ⁊ hoc de rebus ad inſtructionē ſalutis ptinētib⁹. De ſupuacuis aūt ⁊ noxys nihil dōz ē ſz hocip̄z explicādū: cur īgrēti talia non oporteat rūdere.

¶ Petite ⁊ dabitur vobis: querite ⁊ inuenietis pulſate ⁊ aperietur vobis. Omis eni qui petit accipit: ⁊ qui querit inuenit: ⁊ pulſanti aperietur.

HIERO. Quia carnalia ſupra vetuerat poſtulari: quid petere debeamus oſtendit dicēs. Petite ⁊ dabitur vobis.

AVGV. de ſer. do. Uel alr. Cū preceptū eēt ne ſcm̄ daret canibus: ⁊ ne margarite ante porcos mittantur: potuit auditor ſue ignoratie ꝓſcius dicere: quid ſanctuz me dare canibus vetas: cum adhuc me habere nō videā: ⁊ ideo oportune ſubiecit dicens: Petite ⁊ accipietis. CHRY.

sup matth. Uel aliter: Qñ ad significandā oronē q̄daz derat eis mādata dicēs: Nolite iudicare. cōpetēter adiungit: Petite ⁊ dabit vobis. Quasi. d. Si hāc clemētiā habetis ad ūmicos: qcqd clausuz vobis videt: pulsate ⁊ apiet vobis. Petite ḡ pcib⁹ die ac nocte orātes: q̄rite studio ⁊ laboze. nec enī laborātes circa scripturas acgrimus sciam sine gra dei: nec grāz acgrimus nisi studuerimus: ne donum dei negligētib⁹ det. Pulsate aūt oronē ⁊ ieiunys ⁊ elemosynis. Sic enī q pulsat ostiū nō trī voce clamat: sz māu: sic ⁊ q bona opa facit pulsat operibus bonis. Sed dices: Doc ipsum peto: vt sciā ⁊ faciā: quo ḡ possuz facere puscz accipiam: Sz qđ potes fac: vt ampli⁹ possis: ⁊ qđ scis habua: vt amplius scias. Uel aliter: Cū dixisset supza oibus vt īdulgeret inimicis: ⁊ postea phibuerit ne sub obtētu dilectōis scā canibus daret: nūc dat eis bonū cōsiliū: vt petāt deū p illis: ⁊ dabit eis: q̄rāt cos q pierāt ī pctis ⁊ iueniēt. Pulsent eos q in errozib⁹ sunt ꝯclusi: ⁊ apiet eos ōs: vt habeat sermo eoz ad animas eoz ingressuz. Uel alter: Qñ maioza erāt mandata supi⁹ posita q̄z vt⁹ būana: trāsmittit eū ad deū c⁹ gratie nihil īpossibile est dicēs: Petite ⁊ dabit vobis. vt qđ ex hoib⁹ ꝯsumari nō pōt: p gram dei adimpleat. Cū enim alia aīalia deus muniuerit veloci pedū cursu: aut velocibus pēnis: aut vnguib⁹: aut dentib⁹: aut coznib⁹: hoiem solū sic disposuit vt vtus illi⁹ sit ipe: vt ifirmitatis sue necessitate coactus semp necessariū habeat dūm suuz. GLO. Petimus autē fide: q̄rimus spe: pulsam⁹ charitate. Primū petere debes vt habeas: post q̄rere vt inuenias: inuēta obseruare vt introeas. REMI. Uel aliter: Petimus orādo: q̄rimus recte viuēdo: pulsamus pseuerando. AVGV. de ser. do in monte. Petitio aūt ptinet ad īpetrandā sanitatē animi: vt ea⁹q̄ p̄cipiūt īplere possimus: ingsitio aūt ad iueniēdā veritatē. Sz cū quisq̄ verā viā iuenerit: pueniet ad ipsam possessionē q̄ trī pulsanti apiet. AVGV. i li. retracta. Operose quidē ista tria gd inter se differant: sic exponēdum putaui: sz longe melius ad instātissimaz petitionē oia referuntur. vnde postea cōcludit dicēs: Dabit bona petētibus se.

CHRY. in ho. Per hoc ḡ ꝙ addidit: Querite ⁊ pulsate. cū instātia multa ⁊ roboze peti iussit. Qui enim querit: oīa alia pycit a mēte: ⁊ ad illud solū afficit qđ querit. g āt pulsat: cū vehemētia ⁊ feruida mēte vēit. CHRY. sup mat. Quia vo dixerat: Petite ⁊ accipietis: ne forte pctōres audiētes dicerēt: Ad hoc dñs dignos hortat: nos aūt indigni sumus: iō repetit vt tam iustis q̄z peccatoribus misericoz diā dei cōmendet. Et ideo dicit: Dis qui petit accipit. i. sive iustus sit sive peccator: trī petere nō dubitet: vt constet neminē sperni nisi q petere dubitauit a deo. nō enī credibile ē vt opus pietatis qđ exhibeat bñfaciendo inimicis deus iniūgat hoib⁹: ipse autē nō faciat cū sit bonus. AVGV. sup ioannē. Uñ peccatores exaudit ōs. Si enī pctōres non audiret: frustra publicanus dixisset: Dñe, ppitius esto mihi peccatori. ⁊ ex ista confessione meruit iustificationem.

AVGV. in li. sniaz. pspe. Fideliter aūt supplicās deo p necessitatibus hui⁹ vite ⁊ misericoz diter nō audit. Quid enī infirmo sit vtile magis nouit medicus q̄z egrot⁹. Si aūt id postulat qđ ōs: ⁊ pcipit ⁊ pmittit fiet oīno quod poscit: qz accipiet charitas qđ petit veritas.

AVGV. ad paulinū ⁊ hierasiaz. Bon⁹ aūt dñs q nō tribuit sepe qđ volum⁹: vt qđ mallem⁹ attribuat. AVGV. de v. do. Perseuerātia etiā op⁹ ē: vt accipiam⁹ qđ petimus.

AVGV. de ser. dñi: Cū. n. deus aliqñ tardius dat: cōmēdat dona: nō negat: diu desiderata dulcius obtinētur: cito autē data vilescūt. Pete ergo ⁊ quere iusta. Petendo enīz ⁊ q̄rēdo crescit appetit⁹: vt capias. Seruat tibi deus quod nō vult cito dare: vt tu discas magna magne desiderare: iō oportet semper orare: ⁊ non deficere.

¶ Aut quis ē ex vobis homo quem si petierit filiꝰ panē: nūquid lapidē porriget ei: Aut si piscē petierit: nunquid serpentē porriget ei: Si ergo vos cum sitis mali: nostis bona data dare filijs vestris: quāto magis pater vester qui ī celis est dabit bona petentibus se.

AVGV. de ser. do. Sicut ī supioribus egit ō volatilib⁹ celi ⁊ de lilys agri: vt spes de minoribus ad maiora cōsurgeret: ita ⁊ ī hoc loco cū dicit: Aut q̄s ex vobis homo. CHRY. sup matth. Ne forte aliquis ꝯsideras q̄ta ē differētia īter deū ⁊ hoiem: ⁊ ponderās pctā sua dū desperat īpetrare: nec īcipiat petere: patrū ⁊ filioz silitudinē introduxit: vt si pp pctā nostra despam⁹: ppter paternā bonitatē desperemus.

CHRY. in ho. duo aūt oportet adesse orāti: ⁊ petere vehemēter: ⁊ q̄ oz petere. Hec aūt sunt spiritualia. eteni salomō q: petyt qđ petet oportebat: velociter accepit. CHRY. sup matth. Que aūt petere oz sub silitudine panis ⁊ piscis ondit. Panis enī ē vbū de noticia dei pris. Lapis ē oē mēdaciū qđ hz scādalū offensiōis ad aīam. REMI. Piscē āt possum⁹ itelligere vbū de christo: serpētē aūt ipz diabolū vel p panē intelligit doctrina spiritualis: p lapidē ignorantia: p piscē vnda baptismatis sacri: p serpētē astutia diaboli sive īfidelitas. RABA. Uel panis qui ē cōmunis cibus: charitatē significat sine q̄ alie virtutes nihil valēt. Piscis significat fidē q̄ ex aqua baptismatis orta ē: ⁊ in medys fluctibus hui⁹ vite pulsat: ⁊ tñ viuit. Lucas autē addidit tertiū. s. ouū qđ ē spes aīalis: vñ spem significat. Cōtra charitatē ponit lapidē. i. ody duritiā: cōtra fidē serpētē. i. pfidie venenū: cōtra spem scozpionē. i. desperationē q̄ retro pungit sicē scozpio. REMI. Est ergo sensus. Non ē timēdū ꝙ si petamus a deo pre panē. i. doctrinā vel charitatē ꝙ porrigat lapidē. i. ꝙ pmittat coz nrm constringi aut frigoze odioz aut duritia mētis. vel ꝙ si petierimus fidē ipse nos pmittat perire veneno īfidelitatis. vñ segt: Si ergo vos cum sitis mali. CHRY. i ho. Hec aūt dixit nō detrahēs humāe nature: neq̄z malū ꝯfitēs omne genꝰ humanū: sz ad dñam bonitatis sue: dilectionē paternā maliciā vocās: tāta ē supabūdātia amoris ipsius ad hoīes. Quia q̄to ad ꝯparationē dei q solus singulariter bon⁹ ē: oēs mali videnť: sic ad ꝯparatiōez solis oē lucidū videt obscuz. HIERO. Ul supza aplōz positōe oē hoiuz genus dānat cui⁹ ab īfantia coz ad malū appositus ē: vt ī genesi legit. nec mirz hoīes h⁹ secli dici malos cum ⁊ apls memoret: qñ dies mali sunt. AVGV. de ser. do. Uel malos appellauit huius seculi dilectores. vñ ⁊ bona q̄ dant: sin eoz sensuz bona dicēda sint: qz hoc p bonis hūt: quāq̄z ī rez nā ista bōa sint. s. tpalia. Et ad istā vitā īfirmā ptinētia. AVGV. de ser. do. Bonū enī qđ facit bonos: deus ē. Auz aūt ⁊ argentū bonū ē: nō ꝙ te faciat bonū: sed vñ facias bonum. Mali ergo cū simus: ⁊ bonuz patrē habeam⁹ nō semp mali remaneam⁹. AVGV. de ser. do. Si ḡ cū simus mali: nouimus id dare qđ petimus: q̄to magis sperandū ē daturum deuz nobis bona petentibus.

CHRY. sup matthēū: Qñ aūt nō oīa petentibus pstat: sz bona trīumō: iō cōueniēter addidit bona. GLO. A deo enī nōnisi bona pcipimus q̄liacūq̄z nobis videāt. oīa enīz dilectis ī bonū coopantur. REMI. Et sciēdū ꝙ vbi matthe⁹ sic dicit: Dabit bona: Lucas dicit: Dabit spm bonū. sz videri cōtrariū: quia cūcta bōa que homo a deo accipit: per gratiam spiritussancti dantur.

¶ Oia ergo q̄cūq̄z vultis vt faciāt vobis hoies ⁊ vos facite illis. Hec est enīz lex ⁊ prophete.

AVGV. de ser. do. Firmitas quedā ⁊ valētia ambulandi p sapiētie viam in bonis moribus ꝯstituta est: quibus p̄ducūtur hoīes vsq̄ ad mūdatōez ⁊ simplicitatē cozdis: de qua iam diu loquens ita cōcludit: Omnia quecunq̄z vultis

Nemo enīz est qui velit quēcūq; duplici corde secum agere. CHRY. sup matth. Uel aliter: Supra pp sanctificādaz oratōez mādauit: vt nō iudicēt hoīes eos qui peccāt ī ipos. Et qz ab ordine narratōis siue recedēs introduxit alia q̄daz: nūc ad mādatū qō ceperat rediēs ait. Oīa quecūq; vultis .i. nō solū mādo nolite iudicare: sz z oīa quecūq; vultis vt faciāt vobis hoīes: z vos facite eis: z tūc impetrabiliter poteritis orare. GLO. Ul aliter: Diuz bonoz spiritualiū dispensatoz ē spūscūs vt opa charitatis ipleātur. vñ subdit. Oīa q̄ z c. CHRY. ī ho. vel aliter: vult dns demōstrare: qñ oportet hoīes z supi⁹ iquirere auxiliū: z q̄ a seipsis sūt simul lferre. vñ cū dixisset, Petite: q̄rite: z pulsate: docet ap te ipsos hoīes studiosos eē. z ideo subdit. Omnia q̄cunq;.

AVGV. de ver. do. Uel aliter: Promiserat se dns petentibus bona largitur. Ut autē ille agnoscat medicos suos: agnoscamus z nos nros. Excepta enī substātia facultatū tales sūt q petūt: quales a quib⁹ petūt. Quā frōtē habes petēdi ad deū tuū q nō agnoscis parē tuū? Dic ē qō in puer. dr: Qui obturat aurē suā ad clamorē pauperis: z ipse clamabit: z nō exaudietur. Quid autē petēti, primo debeamus īpēdere: vt z ipsi audiamur a deo: ex hoc cōsiderare possumus qō ab alys volum⁹ nobis īpēdi. Et iō dixit: Oīa q̄ quecūq; vultis z c. CHRI. in ho. Nō simplr dicit oīa: sed addidit. Ergo. q. d. Si vultis audiri cuz illis que dixi z hec facite. Nō aūt dixit: Quecūq; vis effici tibi a deo hec fac ad primuz: vt nō discas q̄liter boc ē possibile. sz ait: Quecūq; volueris effici tibi a cōseruo: hec z circa primū onde. AVGV. de ser. do. Quidā latini codices habēt additū Bona: qō addidit puto ad mānifestatōis sniē. Occurrebat. n. q; si q̄cq; flagitiose aliqd erga se fieri velit z ad hoc referat istam sniam: vt hoc pozilli faciat a quo sibi fieri cupit: ridiculū ē hūc putare istā ipleſe sniam: itelligēdū est aūt pfectā eē sniaz etiā si hoc nō addatur. Qz enim dictū est: Oīa quecūq; vultis: nō vsitate ac passim: sz ppie dictū accipi oportet. Uolūtas nāq; nō est nisi ī bōis: naz ī malis cupiditas, ppie dr: nō volūtas: nō qz sic semp loquātur scripture: sz vbi oportet: ibi oīno ppriū verbuz tenēt vt nō aliud itelligat. CYPRI. de oratōe dnica: Cū aūt dei verbū dns ihesus christus oīb⁹ venerit: pceptoz suoz fecit grādi cōpēdiū cū dixit: Que cūq; vultis vt faciant vobis hoīes z vos facite eis. vñ subdit: Hec est enim lex z pphete. CHRI. super matth: Naz quecūq; lex z pphete sparsim ī oībus pceperūt scripturis ī hoc cōpēdioso cōtinētur mādato: q̄si īnumerabiles arboz rami in vna radice. GREGO. x. moza. Qui enim cogitat vt ea alteri faciat: que ipse sibi ab altero fieri expectat: pensat nimiz vt malis bōa: z bōis meliora reddat. CRRY. in home. vnde mānifestum est etiam quoniaz ex nobis que deceant omnes scimus: z nō est possibile ad ignorātiam refugere. AVGV. de ser. do. Uidet autem hoc pceptum ad dilectionem proximi ptinere: non autem ad dei: cum ī alio loco duo eē pcepta dicat: ī quibus lex pēdet z pphete cū aūt hic nō addit tota lex qō ibi addidit: seruauit locū alteri pcepto qō ē de dilectōe dei. AVGV. viij. de trinita. Uel aliter: Ideo scriptura tm̄ dilectiōem primi cōmemorat cum dicit: Oīa quecūq; vultis. qz q primum diligit: cōsequēs ē: vt z ipsaz pcipue dilectionē diligat: deus aūt dilectio ē. Cōsequēs ē ergo vt pcipue diligat deum.

¶ Intarte per angustā portam: qz lata porta z spaciosa via est que ducit ad perditionē: z multi sunt qui ītrāt per eā. Quā āgusta porta z arta via ē que ducit ad vitā: z pauci sūt q īueniūt eaz. AVGV. de sermo. ī mon. Admonuerat supi⁹ dns ad habēdum coz simplex z mūdū: ī quo queritur deus: sz qz boc paucoz est: iā icipit de īuestigāda sapīa loqui: cui inuestigāde z cōtemplāde talis oculus p oīa supioza pductus ē quo videri iā possit arta via z angusta porta: vñ subdit: Intrate p angustā portam. GLO. Uel aliter: Et si difficile sit vt alys facias qō tibi vis fieri. tū sic faciendū ē vt intremus p angustam portā. CHRY. sup matth. Uel aliter: Tertia hec pueniētia ad iusticiam ieiunij ptinet: vt sit ordo narratiōis talis: Tu aūt cū ieiunas vnge caput tuum z postea sequaz: Intrarte p angustā portā. Precipue enī tres sunt naturales passiōes z ītime carnis: primo esca z potus: deinde amor viri ad mulierē: tertio loco somn⁹. z iō grauius ē eas a natura carnali pcidere q̄z ceteras passiōes. Et iō nullius passiōis abstinētia sic scificat corp⁹: sicut q; hō sit castus ieiunus z vigilys pseuerās: g̃ ppter oēs has iusticias: z pcipue pp laboriosissimū ieiuniū dicit. Intrate p angustā porta. Porta pditōis ē diabolus: p quem introitur in gehēna. Porta vite xp̃s: p quem introitur ī regna celestia. Lata aūt porta dr eē diabolus nō magnitudine ptātis extēsus: sed effrenate supbie licētia dilatatus. Porta aūt angusta dicitur christus nō parnitate ptātis exiguus: sz humilitatis ratiōe collectus: qz quē totus nō capit mūdus: seipsum ītra angustias vteri virgialis iclusit. Uia aūt pditōis ē oīs iniquitas. Dicit aūt spaciosa: qz nō est ītra regulā disciplīne iclusa: z ambulātes ī ea quicqd eos delectauerit: hoc sequunt. Uia aūt vite dr esse oīs iusticia: z ppter ostrarias causas eē arta. Cōsiderādū aūt qz nisi qs ambulauerit p viā: nō pōt pueni re ad portā. Qui enim nō ambulāt p viā iusticie: ipossibile ē vt vere christū cognoscāt. Sil⁹ nec icurrit ī manus diaboli: nisi qui in via ambulat pctōz. GREGO. sup eçechiēlē. Quāuis aūt charitas sit lata: tū p angusta z ardua hoīes ducit a terra: Satis angustū est oīa ptermittere: vnū soluz diligere: pspera nō ambire: aduersa nō timere. CHRY. ī ho. Sed cū postea dicat: Jugū meū suaue ē z onus meū leue. qualiter hic āgustā eē viā ait z artā? sz z hic mōstrat eā leuē eē z suauē: qm̄ via ē z porta ē sicut z altera q̄ lata z spacioſa dr: ipsa via z porta ē. horum aūt nihil māsuz ē: sed oīa ptrāseūt. Trāsire aūt labores z sudores z ī bonū finē deuenire. s. ī vitā sufficiēs ē mitigare eos q agones patiunt. Si enī tēpestates nautis: z vulnera militibus leuia sūt ppter spem pmioz percūtiū multomagis cū celuz pīacēs fuerit z immortalia premia: nullum aligs sentiet imminentium piculoz: Sz z hoc. i. angustā vocare: maxime ad faciendus eā leuē oferebat. Uigilare enī eos pparabat: hoc. n. dns dicerigēs nr̄m desideriū. Qui enī ī agone certat: cū viderit pncipē admirantē labores agonuz animosioz fit. Ne igit̄ mesti simus cū multa nobis hic ptigerint tristia: qz arta ē via: sed nō ciuitas. Jō neq; hic qetē oportet expectare neq; ibi triste aliqd pstolari. Dicēs aūt: qm̄ pauci sunt q inueniunt eā: rursus hic multoz desidiā significauit: z audientes eruditi nō mltoz, psperitatib⁹ attēdere: sz paucoz laborib⁹.

HIERO. Significāter igit̄ de vtraq; via locut⁹ dixit: q⁹ p lata mlti ambulāt: angusta pauci inueniūt. lata enī nō q̄rimus: nec inuentōe opus ē. spōte se offert: z errātiū via ē. angusta vero nec oēs inueniūt: nec qui inuenerit: statim ingrediūtur p eā. Sigdē multi inuēta vitatis via: capti voluptatibus seculi de medio itinere reuertūtur.

¶ Attēdite a falsis pphetis qui veniūt ad vos in vestimētis ouium: intrinsecus aūt sunt lupi rapaces: A fructib⁹ eoz cognoscetis eos. Nūquid colligūt ō spinis vuas: aut ō tribulis ficus? Sic oīs arbor bona fructus bonos facit: mala aūt arbor malos fructus facit. Non pōt autem arbor mala bonos fructus facere: neq; arbor bōa malos fructus facere. Oīs arbor q̄ nō facit fructuz bonū excidetur z in ignē mittetur. Igitur ex fructibus eoz cognoscetis eos.

CHRY.sup matth. Supra mandauerat aplis dns: ne elemosynas:orones ⁊ ieiunia coram hoib⁹ sic hypocrite faciant:⁊ io ad cognoscendū qr hec oia i hypocrisi fieri pñt logr dicēs:Attendite a falsis pphis. AVGV.ō ser.do. Ul'aliter Cū dixisset dns paucos eē q̄ inueniūt āgustā portā ⁊ artā viam:ne heretici q plerūq; se sub nomine paucitatis cōmendāt:se nobis supponāt:statī subiecit dicēs:Attendite a falsis pphetis. CHRY.i ho.Uel aliter:Quia dictū ē q̄ angusta ē porta:sed ⁊ multi sunt qui puertūt eā q̄ illuc fert viaz: ideoq; iduxit:Attendite a falsis pphetis. In quo vt maiorē sollicitudinē habeāt memunit eoz que i patrib⁹ eoz facta sunt:falsos prophetas vocans:etenim tūc talia contigerūt. CHRY.sup mattheū:Nō autez scriptum est ifra. Quia lex ⁊ pphete vsq; ad ioānem'dr.qr pphetia de christo non erat futura post eum. Prophete aūt ⁊ fuerūt ⁊ sūt:sed nō q pphetarēt de christo:sz qui iterptarētur ea q̄ de christo ab antiquis fuerāt pphetata.i.doctores ecclie.nec enim pōt qs pphetico iterpretari sensus:nisi p spm pphetie. Sciēs ergo dns futuros eē falsos doctores heresum diuersaz ad monet dicēs:attendite a falsis pphetis. Quia enī nō erāt futuri manifesti gētiles:sed absconditi sub nomine christiano nō dixit:Aspicite:sed attendite.vbi enī res certa ē: aspicit.i. simpliciter videt.vbi aūt incerta:attendit.i.caute cōsiderat. Item dicit: Attendite.qr firma tutela salutis ē scire quem fugias. Nō autem sic admonet:Attendite.quasi inuito deo diabolus hereses introducat:sz eo permittente.qr enim nō sine iudicio vult seruos suos habere:io misit tentatioez: qr vero nō vult eos p ignorātiā perire:io pmonet Ne autē aliquis hereticus doctor dicat:qr nō dixit vos falsos pphas: sz gentiliū ⁊ iudeoz doctores :io addidit dicēs. Qui ve.ad vos i vestimentis ouiū. Oues enī christiāi dicūt. vestimētū aut ouile ē spes christianitatis ⁊ simulate religiōis.nulla aūt res sic exterminat bonū sicut simulatio. Nā malū sub specie bōi celatū:dū nō cognoscit nō cauet. Et ne adhuc dicat heretic⁹: qr de veris doctoribus loquit:q tñ pctores sunt:io addit: Intrinsecus aūt sūt lupi rapaces. Catholici aūt doctores etsi furerint pctores: serui qdē carnis dicūt :nō tamē lupi rapaces: qr nō hñt ppositū pdere christiāos. Manifeste ergo de hereticis doctoribus dicit:qr eo pposito speciē christianoz suscipiūt:vt christiāos iniquo seductōis morsu vilaniēt: de quibus dixit aplis:Scio qr post discessum meū itrabūt i vos lupi graues:nō pcentes gregi. CHRY.i ho.Sed tñ videtur falsos pphetas hic nō hereticos iūnuare:sz eos quidē qui vite sūt corrupte:sz facie qdē vtutis iduūtur:qr iduxit: A fructibus eoz cognoscetis eos. Apud hereticos enī ē ml' totiēs ⁊ vitam inuenire:apud hos aūt quos dixi nequaq;.

AVGV.de ser.do. Uū rectissime q̄rit: quos fructⁿ nos attendere voluerit.multi enim quedā i fructibus deputant: q̄ ad vestitū ouiū ptinēt:⁊ hoc mō de lupis decipiūt: secuti enī sunt vel ieiunia:vel elemosynas:vel orones q̄ ptendūt hoib⁹:placere cupiētes eis:qb⁹ ista difficilia videtur. Hi q̄ nō sunt fructⁿ de qb⁹ cognosci istos monet. Ista enī q̄cum bono aio fiūt:sunt pprie ouib⁹ vestes:cū aūt malo i errore nō aliud q̄ lupos tegūt.sz nō io debēt oues odisse vestimētū suū q̄ plerūq; illo se occultāt lupi. Qui sūt ergo fructus qb⁹ cognoscam⁹ arboreē malā:dic aplis:Manifesta sūt opera carnis q̄ sūt fornicatio:immūdicie. Qui vo sūt fructⁿ qbus cognoscam⁹ arboreē bonā:idē aplis oñdit dicēs: Fructⁿ aūt spiritⁿ sūt charitas:gaudiū:pax. CHRY.sup matth. Fructⁿ etiā eius ouis ē confessio eiⁿ fidei.q enī fm deū vocez hūilitatis ⁊ vere confessiōis emittit:ouis ē.q aūt otra vitatē blasphemys vlulat otra deū:lupⁿ ē. HIERO. Et sic q̄ pōt de ouibus itelligi qō hic de falsis pphetis dr:q aliō habitu ac sermone pmittūt:aliud ope demōstrāt:specialiter de hereticis itelligēdū videt:q videt otinētia ac ieiunio q̄si q̄dā pietatis veste se circūdare: itrinsecus aute hūtes animū venenatuz: simplicioz fratz corda decipiūt. AVGV.de ser.do.i mōte:Sz ex opib⁹ cōnyci pōt vtz exterioreē cultū ambitōe aliq̄ faciāt:Cū enī ceperint aligbus tētatiōib⁹ ea ipa vel subtrahi vel negari q̄ isto velamie vel osecuti sūt:vl'cō seq cupierūt:tūc necesse ē vt appareat vtz lupⁿ i ouina pelle sit:an ouis i sua. GREGO.xxxi.moza. Hipocrita etiā sancte ecclie pace pmitur:iccirco ante oculos nros religione vestit. Siq̄ vo fidei tētatio erūpat statim lupi mens rabida habitu se ouine pellis expoliat: q̄tūq; otra bonos seuiat:psequēs demōstrat. CHRY.i ho. Facile etiā hypocrite capiūt:via enī quā iussi sunt ambulare laboriosa ē.hypocrita aūt laborare nō vtiq; eliget. Deide vt nō dicas:qm ipse est cognoscere tales:rursuz rōnē ab humāo exemplo ponit dicēs: Nūquid colligēt de spinis vuas aut ō tribulis ficus: CHRY.sup matth. Uua i se mysteriū christi hz.sicut enī botrus multa i se grana ligno mediāte susp̄dit: sic ⁊ christus mltos sibi fideles p lignū crucis tenet adiūctos. Ficus aūt ē ecclesia:q̄ multos fideles tenet dulci quodam charitatis amplexu:sicut ficⁿ multa grana vno tegmine tenet iclusa. Sūt ergo ficus signa hec:charitatis qdē i dulcedine:vnitatis aūt in cōiūctōe granoz. In vua aūt patiente qdē signū ē:qz in torcular mittit:gaudy aūt:qz vinum letificat cor hois. Synceratis:qz nō est aq̄ pmixtū. Siquitatis āt i delectatiōe. Spine aūt ⁊ tribuli sunt heretici.sicut g̃ spina vel tribulⁿ ex q̄cūq; pte hz aculeos: sic ⁊ seruos diaboli ex q̄cūq; parte cōsideraueris: iniquitatis pleni sunt. Nō pūt ergo hō spine ⁊ tribuli ecclesiasticos fructus pferre. Qr āt pticulariter sub silitudie ficⁿ ⁊ vitis spie ⁊ tribuli dixerat: oñdit oster vliter eē vez cū dicit: Sic ois arbor bona fructⁿ bonos facit:mala aūt arbor fructus malos facit. AVGV.de ser.do. In hoc aūt loco illoz error cauendus ē qui de duab⁹ arboribus duas naturas opinār eē:quaz vna sit dei:altera vo nō. Nō aūt eos adiuuare duas istas arbores dicēdū ē:qz de hoibus eū dicere planū ē:sigs pcedētia ⁊ cō sequētia legerit. AVGV.xy.de ciui.dei: Hoib⁹ aūt pdictis ipse nature displicēt:nō eas osiderātibus fm vtilitatē suā.nō aūt ex cōmodo vl'icōmodo nro:sed p seipsaz osiderata nā dat artifici suo gliam. Nature igit oēs qm sūt: ⁊ io hñt modū suū:speciē suā:⁊ quādā secū pacē suā pfecto bone sunt. CHRY.i ho. Ut ăt nullus dicat qm mala arbor fert qdē fructus malos:fert autē ⁊ bonos:⁊ sic difficilis sit cognitio duplici platōe existēte: io subiungit: Non potest arbor bona fructⁿ malos facere: neq; arbor mala fructus bonos facere. AVGV.de ser.do. Ex hoc vbo putāt maichei neq; aiaz malā fieri posse:vt i meliⁿ cōmutet:neq; bonā i deteriⁿ:q̄si dictū sit: Nō pōt arbor bōa mala fieri neq; mala bōa fieri.sz ita dcm ē: Nō pōt arbor bōa fructⁿ malos facere:nec econuerso. Arbor quippe ē ipsa aīa.i.ipse hō:fructus vo opa hominis. Nō ergo pōt malus hō bona operari:neq; bonus mala. Ergo si vult malus bona operari prⁿ bonus fiat. Quādiu autem gsq; malus est non pōt facere fructus bonos. Sicut enī pōt fieri vt qō fuit nix:nō sit: nō aūt vt nix sit calida:sic pōt fieri vt q malus fuit:nō sit malus:nō tñ fieri pōt:vt malus hñ faciat:qz etsi aliqñ vtilis ē: non hoc ipse facit;sed fit de illo diuina puidentia pcurāte. RABA. Homo aūt ipse arbor bona vel mala dr pter volūtatē bonā vel malā. Fructus aūt sunt opa q̄ nec bona male volūtatis eē pñt:nec mala bōe volūtatis. AVGV. cōtra Julia. Sicut aūt manifestū est ex volūtate mala tanq̄ ex arbore mala fructus eius fieri oia opa mala:sic ipam volūtatē malam. vñ dices eē exortā nisi quia volūtas mala angeli ex angelo:ex homine hoies orta est. Quid autem erant hec duo anteq̄ i eis ista mala orirētur:nisi bonū opⁿ dei ⁊ bona atq; laudanda natura: Ecce ergo ex bono oriť malum:nec fuit omnino. vñ oriri possit:nisi ex bono ipsam dico voluntatē malā: qm nullum malum pcesit: nō opera

mala:q̃ nō sunt nisi ex volūtate mala tāq̃ ex arbore mala: nec iō tanq̃ ex bono potuit oriri volūtas mala:qz bonū factū ē a bono ōo: sz qz ō nihilo fcm̃ ē nō de deo. HIERO. Queramus autē ab hereticis q duas ī se cōtrarias dicūt eē naturas:si iuxta intelligētiā eoz arbor bona malos fructꝰ facere nō pōt:quō moyses arbor bona peccauerit ad aquas ꝓtradictōis:petrus quoq; ī passiōe dñm negauerit dicens: Nescio hoiem:Aut qua ꝓuidentia socer moysi arborē mala qui ī deū isrl nō credebat:dedit ꝓsiluz bonū: CHRY. ī ho. Quia vero punire nō iusserat falsos ꝑphetas: iō terret eos fm̃ penā que est a deo dicēs:Oīs arbor q̃ nō facit fructum bonū excidetur:z in ignē mittet .qbꝰ verbis z iudeos insinuare videt:ideoqz vboz ioānis baptiste meminit:p cadē vba penam eis subscribēs:Etenī z ille hoc dixit ad iudeos: securim z arborē iscisaz:z ignē iextinguibilē cōmemorans. Sigs aūt diligēter iuestigabit due pene sunt:z excidi: z cōburi.q enī ꝓburit z a regno excidit oīno:q̃ pena difficilioz ē.multi aūt gehēnaz solū abhorrēt.Ego aūt casuz illius glorie multo amariorē penā gehēna eē dico.Qō enī paruū vel magnū malū nō suscipet pater:vt videat z potiat dulcissimo filio:hoc itaqz ī gloria illa putemus.nō enī aligs filius ita suauis ē patri vt illoz bonoz requies dissolui z eē cum christo.itollerabilis quidē pena ē z gehēna:sz sigs decē mille ponat gehēnas:nihil tale dicet q̃le ē a beata gl̃ia illa excidere z odio haberi a christo. GLO. Ex p̃missa aūt sūmilitudine ꝓcludit qō supza iam dixerat quasi manifestuz dicens:Igit ex fructibus eoz cognoscetis eos.

¶ Non omnis qui dicit mihi:domine dñe ītrabit in regnū celoz:sed qui facit volūtatez patris mei qui in celis ē:ipse intrabit in regnū celoz. Multi dicent mihi in illa die : dñe dñe nonne in nomine tuo ꝑphetauim9: z ī nomine tuo demonia eiecimus: z ī nomie tuo virtutes multas fecimus: z tūc cōfitebor illis:qz nunq̃ noui vos . Discedite a me omnes qui opamini iniquitatem.

HIERO. Sicut supza dixerat eos q habēt vestez bōe vite nō recipiēdos pp dogmatū nequitiā:ita nunc ecōtrario asserit:nec bis quidē accōmodādā fidē:q cū pollant ītegritate doctrine malis opib9 destruūt.vtrūq; enim dei seruis necessariū est:vt z opus sermōe:z sermo opibus cōprobet. z iō dicit:Nō oīs q dicit mihi : dñe dñe intrabit in regnum celoz. CHRY. in ho. Ubi iudeos maxime tāgere videt ī dogmatib9 oīa ponētes. vñ z paulus eos icusat dicēs : Si āt tu iude9 cognomiaris z regescis ī lege zc. CHRY. sup matth̃. Uel aliter:qm̃ falsos ꝑphetas z veros ex fructib9 eoz docuit discernēdos:hic iam manifestius docet q sunt fructꝰ qbus discernūt ꝑbi doctores z reprobi. AVGV. de ser. do. Lauedū enim ē in ipo christi noīe ab hereticis vl̃ qbuslibet male intelligentibus:z seculi hui9 amatorib9 ne decipiamur.z iō dicit: Nō oīs qui dic mihi Dñe dñe zc. Sz merito pōt mouere quō huic sñie ꝓueniat illō apl̃i: Nemo pōt dicere dñm iesuz nisi in spūscō. Nō enim possumus dicere illos qui nō intrant in regnū celoz hr̃e spm̃scm̃.Sed apl̃s ꝑpe posuit hoc verbū Dicit:vt significet voluntatem atq; ītellectū dicētis:Ille enim ꝑpe dicit:q volūtatē ac mētem suā sono vocis enūciat.dñs aūt generaliter hic posuit vbū dicēdi.videt enī etiā ille dicere:q nec vult nec intelligit qō dicit. HIERO. Mozis ē enī scripturaz dicta pro factis accipe:fm̃ quē sensuz dicit apls:Cōfitēt se scire deū factis āt negāt. AMBRO. Omne etiā vez a quocūq; dicatur:a spūscō est. AVGV. de ser. do. Nō q̃ putemus ad illos fructus de qbꝰ supza dixerat ptinere: sigs dño nostro dicat:Dñe dñe:z ex eo nobis arbor bōa videat:sed illi sunt fructꝰ: facere volūtatē di.vñ sequit:Sz q fa. yo. pa. mei q ī celis ē:ipse ītra.in.re.ce. HILA. Celestis enim regni iter obediētia volūtatis dī:nō nūcupatio reptura ē. CHRY. sup matth̃. Que aūt ē volūtas dei ipse dñs docet. Dec ē ingt volūtas eius q misit me:vt oīs qui videt filiuz : z credit in eū:habeat vitā eternā.Credulitatis aūt verbuz: z ad cō fessionē respicit:z ad actū.qui q̃ nō ꝓfitetur aut nō cōuersatur fm̃ vbū christi:nō intrabit in regnū celoz. CHRI. in ho. Nō aūt dixit:Qui facit volūtatē meaz:sz prīs:qm̃ iteriz cōueniēs erat pus hoc suscipi ad ībecillitatē coz : sed z per hoc illud occulte īsinuauit:nō ē enī alia volūtas filij q̃s que ē prīs. AVGV. de ser. do. Illud āt ad rē ptīet: ne decipiamur:nō soluz nomine xp̃i p eos q nomē hūt : z fcā nō agūt: sed etiā quibusdā factis atq; miraculis:qualia pp ifideles cū fecerit dñs monuit tñ ne talibus decipiamur: arbitrantes ibi eē iuisibilez sapiētiā:vbi miraculū visibile videm9. Uñ adiungit z dicit: Multi dicēt mihi in illa die. CHRI. in ho. Uides qualiter latenter iaz seipsum ītroducit.Quia enī oēm ꝓpleuit sermonē:mōstrat seipsuz iudicē esse. Que enī pena expectat eos qui peccant:iā ante mōstrauit.Quus aūt est q punit:hoc iā reuelat dicēs:Multi dicēt mihi in illa die. CHRY. sup matth̃. Qñ.s. venerit in maiestate patris sui:qñ iā nemo ausus est garrula ꝓtētōe sermonuz:aut mēdaciū defendere:aut ꝓtradicere veritati:qñ opa singuloz loquēt:z oza tacebūt:nec alter ꝑ altero iteruēit:sz singuli ibi timebūt. In illo enī iudicio nō erūt testes adulatores hoīes: sed angeli veraces: iudex aūt dñs iust9. vñ ꝑpe timētiū hoīuz z angustias patiētiū vocē exp̃sit dicēs: Dñe dñe. Nō enī semel sufficit illi dicere Dñe:que necessitas timoris astringit. HYLA. Uiam aūt sibi ex verbi ītētiōe p̃sumūt in doctrine ꝑphetia z demonioz fuga z operz virtutib9:atq; hīc sibi regnū celoz pollicētur dicētes: Nōne ī noīe tuo ꝑphetauimus: CHRY. ī ho. Sz sunt qdaz qui dicūt qm̃ mētiētes hi hoc dixerūt:ideo saluari nō sunt: sed nō auderēt iudice p̃sente ad ipz hoc dicere. Sz z ipsa rīsio z iterrogatio ostendit eos talia fecisse. Quia.n.h mirabiles erant apud oēs miracula faciētes:illic aūt videt seipsos punitos admirātes dicūt:Dñe:nōne ī noīe tuo zc. Quidā aūt dicūt:qm̃ nō in tpe in quo hec miracula faciebant iniq̃ agebant:sz postea. Sed si hoc erit rursus qō dñs volebat monstrare:nō ꝓstat q.s. neq; fides neq; miracula valēt: bōa vita nō existētē:qō z paulus dicit:Si habuero fidē vt mōtes trāsferam:charitatē aūt nō hūero: nihil suz. CRRY. sup mat. Sz ꝓsidera qz ī noīe dicūt:nō ī spū. ꝑphetāt enī ī noīe christi:sz ī spū diaboli:quales sunt diuinatores. Sed sic discernūt qm̃ diabolus ītērdū falsa dic̃:spūscūs nūq̃.cōcessum ē aut z diabolo ītērdū vera dicere : vt mēdaciū suuz rara vītate cōmēdet. Demonia aūt eyciūt ī noīe christi bētes spm̃ inimici:magis aūt non eyciunt:sed eycere videtur colludētib9 sibi demonibus.faciūt z virtutes.i.miracula:non vtilia z necessaria.sz inutila z vacua. AVGV. de ser. do. Legāt.n.quāta fecerint resistētes moysi magi egyptioz. HIERO. Uel aliter. ꝑphare vl̃ vtutes facere z ō monia eycere etiā diuina virtute interdum nō est eius meriti q opatur:sz vel ītuocatio noīs christi hoc agit: vel ob cō dēnatōez eoz qui ītuocāt:aut vtilitatē eoz qui videt z audiunt cōcedit:vt lz hoīes despiciāt signa faciētes:tñ deum honorēt ad cuius ītuocationē fiunt tāta miracula. nam z saul z balaā z cayphas ꝑphetauerūt:z in actibus apl̃oz filly sene videbantur eycere demōia:z iudas apl̃s cū aio ꝑdito multa signa inter ceteros apostolos fecisse narratur. CHRI. ī ho. Quia.n. non oēs ad oīa apte se habebāt sed hi gdē erāt vite pure: fidē aūt nō tātā habebāt:hi aūt ꝓtrariū: iō ds illos ꝑ hos ꝓuertebat:vt multaz oñderēt fidez: hos aūt per hoc ineffabile signoz donum vt fierēt meliores euocabat.vñ z cum multa copia hās grāz eis dabat.Dicent enim:Uirtutes multas fecimus. Sz qz circa euz qui

eos ita honorauit: ingrati fcī sūt. recte segī. Tūc cōfitebor illis qz nūq̄ noui vos. HIERO. Signāter dic̄: tē ꝓfitebor qz multo tpe añ dicere dissimulauerat. CHRY. sup matth̄eū. Grādem enī irā grādis dilatio ꝑcedere dz: que iusti⁹ facit dei esse iudiciū: t dignioꝛē iteritū peccatoꝝ. Sciendū aūt q⁹ peccatores nescit de⁹: qz nō digni sūt vt cognoscant a deo: nō qz oīno ipsos nō cognoscat: sed qz suos illos eē nō cognoscit. Sed videt eos nō cognoscere: qz nō eos diligit: sicut etiā nō vident deū cognoscere q nō colūt eum digne. CHRY. in ho. Dicit aūt eis. Nūq̄ noui vos. q̄si nō soluz ī tpe iudicy: sz neqz tūc cū miracula faciebatis. multos enī t hic iā odio hz: t ante punitionē auertit. HIERO. Obserua etiā hoc qō dicit: Nūq̄ noui vos: esse ꝓtra quosdā dicētes: q⁹ oēs homines sp ꝓuersati sūt iter rōnabiles creaturas. GREGO. xx. moza. Pax aūt sīa dat̄ intelligi q⁹ ī hoibus charitas: humilitas. nō aūt debeāt vtutū signa venerari. vñ nūc scā eccl̄ia etiā si qua sūt hereticoꝝ miracula ōspicit: qz hec scītatis spēm nō eē cognoscit. Probatio qdem scītatis nō est signa facere: sed ꝓmū vt se diligere: de deo vera: ō ꝓmo melioza q⁹ ō seipso sentire. AVGV. ꝓtra aduersariū legis t ꝓphetaꝝ. Absit aūt vt fm manicheos ista ō ꝓphetis scis dns dixerit: sz dictū est ō his q posteri⁹ euāgeliū ꝓdicatū ī eius noīe sibi log vident: nescientes quid loquāt. HYLA. Sic aūt hypocrite gloziati sūt: quasi aligd ꝓficiat: cui⁹ doctrine scīam lectio afferat: demonioꝝ fugam xpi nomē exagitet. De nro igit est beata illa eternitas ꝓmerenda: prestandumqz est aliquid ex ꝓprio. bonum veli mus malū oē vitem⁹: agamusqz potius qō vult q̄ qō pōt gloziemur. Repudiās igit eos ac expellēs pp opa iniqtatis dicit. Discedite a me q operamini iniqtatē. HIERO. Nō dixit qui operati estis iniquitatē: ne videret tollere pnīam: sed q operamini. i. q vsqz in pītem hozam cum iudicy tēp⁹ aduenerit: sz nō habeatis facultatem peccandi: tamen adhuc habetis affectum. CHRY. in homi. Naz moys qdē aīam a carne separat: aīe aūt ꝓpositum nō īmutat.

¶ Omnis ergo qui audit verba mea hec: t facit ea: assimilabitur viro sapienti qui edificauit domum suꝑa petram: t descendit pluuia t venerūt flumia: t flauerūt vēti: t irruerūt in domū illā: t nō cecidit: Fundata enī erat suꝑa petram. Et omnis qui audit verba mea hec: t non facit ea: similis erit viro stulto qui edificauit domum suaz super barenā: t descēdit pluuia t venerūt flumina t flauerunt venti: t irruerunt in domū illaz t cecidit: t fuit ruina eius magna.

CHRY. in homi. Qm̄ quda futuri erāt: q̄ dcā sūt a dño admirātes: confessionē aūt q̄ eē ꝑ opa nō tribuētes: preueniens eos terret dicēs. Omnis ergo q audit verba mea hec: t facē ea: assimilabit viro sapiēti. CHRY. sup matth̄. Nō aūt dixit: Estimabo cum q audit t facit vir⁹ sapientē: sed assimilabit viro sapiēti. ergo q similat homo eē. Cui aūt assimilat: xpo. Christ⁹ aūt eē sapiēs vir q edificauit domū suā. i. ecclesiā suꝑa petrā. i. suꝑa fortitudinē fidei. Vir aūt stultus. i. diabolus: q edificauit domū suā. i. oēs ipios sup barenaz. i. inconstantiā ifidelitatis: aut sup carnales homines q dnr barena pp sterilitatē. Et qz nō coberent sibi: sed sūt per diuersas opiniones dispersi: t qz sunt īnumerabiles. Pluuia aūt est doctrina q̄ irrigat hoiem. nubes aūt est a gb⁹ pluuia fluit: qdaz a spūscō excitant̄ sicut apostoli t ꝓphe. Et qdam a spū diaboli: sicut heretici. Venti aūt boni sūt spūs diuersarū vtutū: vel angeli q īuisibiliter ī sensibus hoīum opant̄: t adducūt ad bona. Vēti aūt mali sūt spūs īmūdi. Flumina aūt bōa sūt euāgeliste t doctores ppli. flumia mala sūt homines īmūdo spū pleni t verbositate īstructi: sicut philosophi t ceteri secularis scie ꝓfessores: ō quoꝝ ventre exeunt flumina aque mortue. Eccl̄iaz ergo quā xps fundauit nō pluuia mēdacis doctrine corrūpit: neqz diabolic⁹ flatus īpellit: neqz violētoꝝ fluminū īpetus mouet. Nec est ꝓtrariū q⁹ gdā ō eccl̄ia cadūt. Nō. n. oēs q xpiani dīr xpi sūt. Sz nouit dom⁹ q sūt ei⁹. Sz ꝓtra domū quā edificauit diabol⁹ descēdit pluuia vere doctrīe. vēti. i. spīrituales gīe aut angeli. flumina quatuoꝛ euāgeliste t ceteri sapiētes. Et sic cecidit domus. i. gētilitas: vt surgeret xps: t fcā est eius ruina magna. solutis erroribus cōuictis mēdacys t idolis ī toto mundo destructis. xpo ergo similis est qui audit vba xpi t facit ea: ipse enī edificat suꝑa petrā. i. xpm q eē oē bonū: vt ī quacūqz spē boni aligs edicauerit suꝑa xpm edificasse videatur. sicut autē eccl̄ia edificata a xpo dirui nō pōt: sic talē xpianum: q se edificauit suꝑa xpm: nulla aduersitas deycere potest: fm illud. Quis nos separabit a charitate xpi: Diabolo autē est similis qui audit vba xpi t nō facit. Verba. n. q audiunt: t nō fiūt: separata sunt t diuisa: t iō assimilāt barene. Barena etiā est oīs malicia: vel ēt mūdialia bona. Sic aūt dom⁹ diaboli destructa ē: ita tales suꝑa barenā fundati destruūt t cadunt. Et est ruina magna si de fūdamento fidei aligd ruine fuerit passus. Nō aūt si fornicat⁹ fuerit: aut homicidiū fecerit: qz hz vñ ꝑ penitentiā surget: sicut t dauid. RABA. Uel ruina magna itelligēda est: qua dictur⁹ est dns audientibus t nō facientibus. Ite in ignem eternum.

HIERO. Ual alr. Sup barenā q̄ fluida ē t ī vnā copulā non potest redigi oīs hereticoꝝ sermo edificat̄: vt cozruat.

HYLA. Uel alr. In pluuys blādaꝝ t sensim illabētiuz voluptatū illecebras significat: q⁹ ꝓmū fides rimis patētib⁹ imadescit: post quā fluuioꝝ ꝓcursus. i. grauioꝛuz cupiditatū mot⁹ icurrit: vt exinde tota vētoꝝ vis circūflātiū desciuiat. idest vniuersus diabolice potestatis spīritus inferatur. AVGV. de ser. do. Uel alr. Pluuia cuz ī malis alicui⁹ significatōe ponit̄: caliginosa suꝑstitio itelligit̄. Rumozes aut̄ hoīum vētis cōpant̄: fluui⁹ aut̄ carnalib⁹ concupiscētys tāq̄ fluētib⁹ sup terrā: t q ꝓsperitatib⁹ iducit̄. aduersitatib⁹ frāgit̄. quoꝝ nihil metuit: q fundataz hz domū suꝑa petrā. i. q nō solū audit ꝓceptū dñi: sed ēt facit. Et i his oībus ꝑiculose subycit: q audit t nō facit. Nō. n. qs firmat ī se q̄ dns ꝓcipit: vel ipse audit: nisi faciēdo. Cōsideranduꝫ aut̄ ē: qz cum dixit: Qui audit verba mea hec. satis significat istuz fmonē oībus ꝓceptis quib⁹ xpiana vita format̄: esse perfectū: vt merito qui fm eam viuere voluerit: compentur edificanti suꝑa petram.

¶ Et factum est: cū cōsummasset iesus verba hec: admirabantur turbe super doctrina eius. Erat enim docens eos sicut potestatez habens: t nō sicut scribe eoꝛum t pharisei.

GLO. Posita doctrina xpi effectū doctrīe ipsi⁹ ī turbis oñdit dicēs. Et factū est cuz ꝓsu. iesus vba hec admi. tur. super doc. eius. RABA. Cōsumatio hec ad pfectionē vborum t itegritatē dogmatis ptinet. Qz autē dicit turbas admirari aut ifideles ī turba significat: q ob hoc stupebāt: qz non credebāt verbis saluatoris: aut oēs generaliter demōstrat: q excellentiam tante sapientie in eo venerabantur.

CHRY. sup matth̄. Placat⁹ rōnabil⁹ hoīs itellect⁹ laudē generat: victo⁹ āt admirationē. Quicqd enī digne laudare nō possum⁹ admiramur. Admiratio tñ cozuz magis adglīaz xpi ptinebat q̄ ad fidē ipsoꝝ: si enī crederēt ī xpm nō mirarent̄. Illud. n. mouet admirationez qō supat faciētis aut dicētis psonā: t ideo qō a deo fcm aut dictū ē: nō admiramur: qz oīa mioza sunt q̄ dei potētia. Turbe āt erāt que mirabant̄. i. ppls vulgaris: nō ꝓncipes populi: q nō discēdi studio audire solebāt. Populus autez simplex simpliciter

audiebat:sed eoꝝ filētiū si illi iterfuissent suis ꝺditōib⁹ cō turbassēt:vbi.n.ē maioꝝ scia illic foꝛtioꝝ malitia:g.n.festīat esse pꝛioꝝ:nō ē ꝓtēt⁹ esse secūdus. AVGV.ō cō.cuā. Ex eo aūt qō hic ꝺr̄ pōt videri discipuloꝝ turbā deseruisse: ex gb⁹ illos.xy.elegerat ī mōte ex plurib⁹ quos aplos nomi nauit:qō matthe⁹ hic ꝓtermisit. Solis.n. discipulis ī mōte videt iesus hūc habuisse ꝯmonē quē matthe⁹ iterposuit: ⁊ lucas tacet. Et deinde cū descēdisset in loco cāpestri habu isse alteꝝ similē:de quo matthe⁹ tacꝫ:lucas ñ tacet. Quāq̄ etiā illud possit occurrere:q⁹ sicut supꝛa dcm̄ est aplis: cete risq̄ turbis pūtibus vnū habuisse sermonē quez matthe us lucasq̄ narrarūt diuerso narrādi modo:sed eadē vītate sniaꝝ:⁊ sic planū ē qō ḣ ꝺr̄ ō admiratōe turbe. CHRY. in ho. Causam aūt admiratōis subdit dicēs. Erat.n. do. cos sicut po.ha.⁊ nō sic scri.eoꝝ ⁊ phari. Si aūt hāc ptātē videꝫ tes ꝓ opera scribe eū a se abigebāt:vbi solū verba erāt po testatē manifestātia. q̄luter scādaliçati ñ fuissent:sed turbe hoc nō passe sūt. Cū enī aīa benuola fuerit:facile persuade tur a sermonibus veritatis. Erat autez potestas docētis vt multos eoꝝ caperet ⁊ ī admiratiōnē mitteret:ita q⁹ ꝓpter delectationē eoꝝ q̄ dcā erāt:neqz tacētem dimittebāt. vñ ⁊ secuti sūt eū descendentē de mōte. Stupebāt autem ci⁹ maxime potestatē:qz nō ad aliū referēs vt ꝓphete et moy ses dixerūt:q̄ dixit:sed vbiqz oñdit se eū esse:q habz dñiuz. eteni legē ferēs cōtinue apponebat: Ego autez dico vobis. HIERO. Quia quasi deus ⁊ dñs ipius moysi ꝓ liberta te volūtatis sue vel ea que min⁹ videbāt addebat in lege: vel cōmutans ꝓdicabat ī pplo:vt supꝛa legim⁹:Dictū ē an tiquis:ego aūt dico vobis. Scribe autē ea tm̄ docebāt que scripta sūt ī moyse ⁊ ꝓphetis. GREGO.xxiiy.moza. Ut singulariter xp̄s ex bona ptāte locut⁹ est:qz ex infirmitate mala nulla ꝓmisit. Nos aūt qz infirmi sum⁹ ex ꝓpꝛia ifir mitate pēsemus quo docēdi oꝛdine infirmis fratribus con sulam⁹. NYLA. Uel ī verboꝝ vtutib⁹ effectū potestatis metiebāt. AVGV. de ser. do. Doc ē.n.qō ī psalmo signi ficat:fiducialiter agā ī ea. Eloga dñi:eloga casta: argētum igne examiatū terre ꝓbatū:purgatū septuplū:ꝓquē nūez admonit⁹ suz oīa ista ꝓcepta ad septē illas referre sniās:q̄s in ꝓncipio sermonis hui⁹ posuit. ſ. de beatitudinib⁹. Qz eniz aliqs fratri irascaꝫ sine cā vel racha dicat:vel fatuū eū ap pellet:supbissime admittiꝫ:ꝓtra qō ē vnū remediū vt sup plici aīo veniā depcet:q nō iactātie spū inflet. Beati ergo pauperes spū:qñ ipsoꝝ ē regnū celoꝝ. Cōsentit aūt aduer sario. i. vbo dei reuerētiā exhibēdo:q̄s ad testamētū pꝛis operiēdū:nō litib⁹ acerb⁹ sed pietate mitis accesserit. Bea ti ergo mites:qñ ipsi bereditate possidebūt terrā. Quisqs etiā carnalē delectationē ꝓtra rectā volūtatē suā rebellare sentit exclamet. Infelix ego homo qs me liberabit ḋ moz te coꝛpis huius:⁊ ita lugēdo implozet ꝓsolatoꝛis auxiliuz. vñ beati q lugēt:qñ ipsi cōsolabunt. Quid autē laboꝛiosi⁹ cogitare pōt q̄z vt ociosa cōsuetudie supanda pꝛecidāt ītra se mēbꝛa ipedientia regnū celoꝝ:nec doloꝛe frāgaꝫ:tollerz ī cōiugali fide oīa q̄ q̄uis sint molestissima crimē tm̄ foꝛni catōis nō hūt. vez loquaꝫ q⁹ nō iurōnibus crebꝛis:sed ī mo rū ꝓbitate cōmēdet. Sz qs tātos laboꝛes inire audeat:nisi flagraret amoꝛe iustitie:q̄si fame ac siti vehemti accēsus: Beati ergo q esuriūt ⁊ sitiūt:qñ ipsi saturabunt. Quis aūt pōt parat⁹ esse ab ifirmis iniurias sustinere:petenti a se tri buere:diligere iimicos. benefacere bis quise oderūt:oꝛare ꝓ psequētibus:nisi perfecte misericoꝛs: Beati ergo miseri coꝛdes:qñ ipsi misericoꝛdiam cōsequent. Mundū autem coꝛdis oculū habz:q finē bonoꝝ opeꝝ suoꝝ:nō in eo cōsti tuit vt hoibus placeat:neqz vt cōparet ea que huic vite sūt necessaria:neqz temere animū hois cōdemnat:⁊ qcqd exhi bet hoi:hac ītētione exhibet:qua sibi vult exhiberi: Beati ergo mūdo coꝛde:qñ ipsi deū videbūt. Oportet etiā vt per mundū coꝛ ueniatur arta via sapiētie:cui pernersoꝝ homi nū decceptōes obstrepūt quas euadere est venire ad pacem sapientie. Beati ergo pacifici:qñ fily dei vocabuntur: sed siue iste oꝛdo ꝓsiderād⁹ sit siue ali⁹:faciēda sūt q̄ audinim⁹ a dño:si volum⁹ edificare supꝛa petrā. CA. VIII.

Um autē descēdissz iesus de mōte: secute sūt eū turbe multe: ⁊ ecce le proſus veniens adoꝛabat eū dicēs: Dñe si vis potes me mundare. Et extēdēs iesus manū:tetigit eum di cēs: Uolo:mūdare. Et cōfesti mundata ē lepꝛa eius. Et ait illi iesus: Uide nemini dixeris: sz va de ostēde te sacerdoti: ⁊ offer munus tuū quod pꝛeccpit moyses in testimoniuz illis.

HIERO. Post pꝛedicationē atqz doctrinā signoꝝ offer tur occasio: vt ꝙ vtutū mirncula ꝓterit⁹ apō audiētes ꝯmo firmet. CHRY. Qz.n. q̄si potestatē hūs docebat vt nō estimaret oñtatio eē ḣ doctrīe mod⁹:opib⁹ hoc idē fac: q̄si ptātē hūs curare. Et iō dicit. Cū aūt descēdis. de mon. secu. sūt eū tur. mul. ORIGE. Docēte.n. dño ī mōte:discipuli crāt cū ipo:gb⁹ erat datum celestis doctrīe nosse secreta. Nūc aūt descēdente eo ḋ mōte:turbe secute sūt eū: que in montē ascēdere nequaq̄ poterāt:qz quos delictoꝝ sarcina depmit:ad mysterioꝝ sublimia scādere nō valent. Descen dēte autē dño hoc est inclināte se ad infirmitatē ⁊ ipotētiā ceteroꝝ:misertus est impfectōi eoꝝ vel infirmitati:secute sūt eū turbe multe:gdaz ꝓpter claritatē:pleriqz ꝓpter do ctrinā:nōnulli ꝓpter curatōez ⁊ admīstratōez. AYMO Uel al⁹. Per mōtez in quo dñs sedet celū ītelligiť:de quo scriptū est. Celuz mihi sedes est. Sed cū dñs ī monte sedet: soli discipuli ad eū accedūt:qz anteq̄z fragilitatis nostre hu manitatē assumeret:not⁹ erat tm̄ in iudea deus. At vo post q̄z de mōte sue diuinitatis descēdit:⁊ hūanitatis nostre fra gilitatē assūpsit:magna turba nationū secuta est eū. Demō strat aūt doctoꝛibus:vt ī predicatiōe sua sermonē habeāt tēpatū:⁊ sic videꝛit vnūquēqz capere posse:ita ⁊ verbū dei ānūciēt. Ascēdūt eni in montez doctoꝛes: cū perfectioꝛib⁹ excellētia ꝓcepta oñdunt:descēdūt vero cuz infirmioꝛib⁹ leuioꝛa demōstrant. CHRY. sup matth. Inter ceteros āt q montē nō ascēderēt:⁊ lepꝛosus surſū ascēdere nō valebat quasi peccatoꝝ baiulās pōdus. Lepꝛaeni est peccatū aīaꝝ nostraꝝ. Ideo ergo dñs de altitudie celi:q̄si de excelso mō te descēdit:vt lepꝛā pctōꝛuz nr̄oꝝ mūdaret. Et iō q̄si iaz ꝓ parat⁹ descēdenti occurrit ꝓpter qō dicit. Et ecce lepꝛosus veniens. ORIGE. Deoꝛsuz currit ⁊ in mōte nihil dicit:qz tēpus est oī rei sub celo:tēpus doctrine:⁊ tēpus curationis. In mōte docuit:aīas curauit: coꝛda sanauit:gb⁹ cōpletis si cut ḋ celestib⁹ mōtibus ad saluādos carnales descēdente: venit ad eū lepꝛosus ⁊ adoꝛabat eū anteq̄z peteret:adozare cepit:cultuz ostēdens. CHRY. sup matth. Nō eni illuz petebat quasi hoiem artificē:sed adoꝛabat eum quasi deū. Oratio aūt perfecta est fides ⁊ ꝓfessio. vnde lepꝛosus fidei opus adoꝛans impleuit:sed opus cōfessionis impleuit ī ver bis. vnde adoꝛabat eū dicēs. ORIGE. Dñe ꝙ te oīa fcā sūt:tu ergo si vis potes me mūdare. Uoluntas tua opus ē: ⁊ opa tue volūtati obediūt. Tu pr⁹ naamā syrū ꝓ heliseū a lepꝛa mūdasti:⁊ mō si vis potes me mūdare. CHRY. sup ma. Nō dixit:Si rogaueris deū:neqz si adoꝛaueris sed si volueris potes me mundare. Neqz dixit:dñe munda:sed ei totuz cōcedit:⁊ dñm eū facit:⁊ potestatē vniuersoꝝm ei attribuit. CHRY. sup matth. Et ita spirituali medico spi rituale offerebat mercedē:nam sicut medici pecunys:iste oꝛatione:placaꝫ. Nihil enim dignius osserim⁹ deo q̄z oꝛatio nez fidelez. Ju hoc aūt q⁹ dicit. Si vis: non dubitat cbristi

volũtatem ad omne opus bonũ paratam:sed qz nõ oĩbus expedit coꝛpoꝛalis íntegritas:neſciebat vtrũ ei expediret curatio illa.Dicitur ergo:Si vis:ac ſi diceret Credo. qz qõ bonum eſt vis:ignoꝛo aũt ſi eſt nihil qõ deſidero bonum.

CHRY.in homi.Cũ autez volũtate ac ſermõe purgare poſſet:manus appoſuit z tactuz.vñ ſequit.Et extẽdens ma nũ tetigit eũ:vt oſtẽdat qñ nõ ſubiacet legi:z qñ mũdo iã nihil eſt ĩmũdũ. Heliſeus aũt obſeruãs legis diligentiã:nõ exiuit z tetigit naamã:ſz mittit eũ ad ioꝛdanẽ lauãdũ.Dñs aũt mõſtrat:qñ nõ vt ſeruus:ſed vt dñs curat z tãgit. Nõ enĩ manus a lepꝛa facta ẽ ĩmũda:ſed coꝛpus lepꝛoſuz a manu ſcã cõſtitutum eſt mũdũ. Nõ enĩ coꝛpoꝛa ſolum curatus aduenit:ſed z aĩam ĩ veram ſapiam ducturꝰ. Sicut igr manibus nõ lotis iaz nõ mãducare ꝓhibebat:ita z hic eruditꝫ qñ oz aĩe lepꝛã formidare ſolam:qõ eſt peccatuz:lepꝛã aũt coꝛpoꝛis nulluz impedimẽtũ eſſe ad vtutẽ. CHRY. ſup matth.Quãuis aũt lram legis ſoluerit: ꝓpoſitũ tñ eiꝰ nõ ſoluit. Jõ tñ lex iuſſit nõ tãgere lepꝛã:qz nõ poterat facere vt lepꝛa nõ ſoꝛdidaret tãgentẽ:ergo vetuit tãgere lepꝛã nõ vt lepꝛoſi nõ ſanarẽtur:ſed vt tãgẽtes nõ ĩquinatus eſt a lepꝛa ſed ipſam lepꝛam mundauit tãgẽdo. DAMA. Nõ enĩ deus ſolum erat:ſed homo.vñ per tactum z per ꝶmonẽ diuina ſigna operabaꝫ: vt enĩ per oꝛganũ:ita per coꝛpus diuine perficiebãt actiones.

CHRY.in ho.Cũ autẽ lepꝛoſũ tãgit null9 eum incuſat: qz nõdũ ĩuidia detenti erant auditoꝛes. CHRY.ſuper matth.Sinautẽ tacite eũ curaſſet:quis ſcire poterat cuius virtute ſanatus eſſet? Jgit volũtas mũdandi fcã eſt ꝓpter lepꝛoſum.Uerbum aũt ꝓpter ſpectãtes. Ideo dixit: Uolo mũdare. HIERO. Nõ aũt vt pleriqz latinoꝛ putãt iũcti legẽdũ ẽ:Uolo mũdare ſz ſepatĩ.vt pꝰ dicaꝫ Uolo:deiñ ipe rãs dicat:Mũdare. Ille.n.dixerat: Si vis:dñs reſpondit Mũdare.CHRY. in ho. Nuſqz aũt vr dicere hoc verbũ: quis magna ſigna faciens:ſed hic ꝓpea appoſuit: Uolo:vt opionẽ plebis z lepꝛoſi de eiꝰ ptãte cõfirmaret. CHRY. in ho. Ceſſit autẽ mãdanti nã cum decẽti velocitate.Et iõ ſequit.Et confe.mun.eſt le.eius.ſed hoc qõ dicit.Cõfeſtim multũ eſt tardius velocitate q ꝶm opus ẽ fcã. ORIGE. Quia enĩ nõ dubitauit credere:nõ tardaꝫ ſanatio:qa nõ diſtulit ꝓfeſſionez:nõ differtur mũdatio. AVGV.de con. euan. Huius autẽ lepꝛoſi mũdati:quem lucas memĩt:nõ ſane hoc oꝛdine:ſed vt ſolẽt ꝓtermiſſa recoꝛdari: poſteriꝰ fcã ꝓeoccupari:ſicut diuinitus ſuggerebanꝫ:vt antea cognita poſtea recoꝛdãdo reſcriberẽt. CHRY.in ho. Curans ãt eiꝰ coꝛpus iubet nulli dicere.vñ ſequit.Et ait illi ieſus: vide nemini dixeris. Quidaz igit aiũt quoniã ideo iuſſit hoc vt nõ malignẽt circa eius purgationẽ:qõ inſipiẽter dr. Nõ enĩ ita mũdauit:vt dubitabilis eẽt mũdatio ſz nulli dicere iubet:docens nõ diligere oſtẽtatõem z honoꝛem. Qualiter igit aly ſanato iubz dicere:Sed in hoc erudiuit nos bone mẽtis eſſe. Nõ enĩ illic diuulgari ſe iuſſit:ſed dari gl'iaz õo. ꝓ lepꝛoſuz ergo hunc ĩſtruit nos nõ eſſe vane glorioſos.per illum aũtẽ nõ eſſe ingratos:ſed oĩa ad laudem dei referre. HIERO. Et reuera quid erat neceſſe qꝺ ſermõe iactaz: qõ coꝛpoꝛe pꝛeferebat. HYLA. Uel vt ſalus hec nõ offerret potius qꝫ quereret:ſilentiũ impaꝫ.Sequit:Sed vade oſide te ſacerdo. HIERO. Mittit aũt eũ ad ſacerdotes:ꝓmũ ꝓp humilitatẽ:vt ſacerdotibꝰ õferre videaꝫ:deiñ videtes lepꝛoſũ mũdatũ ſi crederẽt ſaluatoꝛi:ſaluarẽtur: ſi vo nõ crederẽt:iexcuſabiles fierent:z ſil'ne gõ in eo ſepiſſime criminabanꝫ: legem infringere videret. CHRY.in ho. Neqz.n. vbiqz eã diſſoluebat:neqz vbiqz cuſtodiebat:ſz quãdoqz quidẽ hoc quãdoqz illud faciebat:in vno gdẽ ſuꝺ ture ſapie ꝓparãs vitã:in altero aũt inuerecũdã iudeoꝝ cobibẽs linguã:z cõdeſcẽdẽs imbecillitati coꝛ. Uñ aplꝰ appaꝛẽt qñqz gdẽ obſeruãtes legẽ:qñqz aũt eãꝑtermittẽtes.

ORI. Uel mittit ad ſacerdotes vt cognoſcãt: qz nõ ꝓ legis cõſuetudinẽ mũdatꝰ eſt:ſed per gr̃e operationẽ. HIERO. Erat aũt ĩ lege ꝓceptũ:vt q mũdati fuerãt a lepꝛa:offerrẽt munera ſacerdotibꝰ.vñ ſequit.Et offer munus tuũ qõ ꝓcepit moyſes in teſt.illis. CHRY.ſup matth. Nõ ſic itellige:qz hoc moyſes ꝓcepit ĩ teſtionĩũ illr. CHRY. in ho.ꝓnidẽs.n.xps eos ex hoc nihil ꝓfecturos: nõ dixit: In emẽdationẽ coꝛ:ſed In teſtimoniũ.i.in accuſationez z atteſtationẽ.qñ q̃ a me erãt fiẽda:oĩa fcã ſũt.Et licz eos ꝓuiderit nõ emẽdari:nõ tñ dimiſit q̃ facere opõtebat: Illi ãt ĩ ꝓꝑia mãſerũt malicia. Nõ aũt dixit:munus quod ego iubco:ſed qõ moyſes iuſſit:vt iterim trãſmittat ad legẽ:z iniquoꝝ obſtruat oza.vt enĩ nõ dicãt: qñ ſacerdotũ gloriã rapuit:opus quidem ipſe impleuit:ꝓbationem aũt illis cõceſſit. ORIGE. Uel offer munus tuũ.vt oẽs q videt te poꝛtare:miraculo credant. CHRY.ſup matth. Uel iõ iubz offerri munera:vt ſi poſtmodũ eũ expellere vellẽt diceret eis:munera q̃ſi a mũdato accepiſtis:z quomodo me q̃ſi leꝛoſum expellitis? HYLA. Uel legendũ ẽ qõ moyſes ꝓcepit in teſtimoniũ illis.qz qõ moyſes ĩ lege ꝓcepit:teſtimoniũ eſt nõ effectꝰ. BEDA in homi. Si quẽ aũt moueat: quõ dñs cũ videaꝫ moyſi ſacrificiũ approbare: qr̃ id eccl'ia nõ recipiat:meminerit qꝺ nõdũ xps coꝛpꝰ ſuũ obtulerat per paſſionẽ in holocauſtum. Nõ autẽ opoꝛtebat auferri ſignificãtia ſacrificia ꝓ ꝗ illud qõ ſignificabaꝫ ꝓfirmatũ eẽt teſtimonio apl'oꝝ ꝓdicantiũ:z fide credẽtiũ ppl'oꝝ. Mir ãt iſte genus humanũ deſignat:q nõ ſolum lepꝛoſus: veꝝ etiã iuꝝ euãgeliũ luce plenꝰ lepꝛa fuiſſe deſcribiꝫ.Oẽs.n.peccauerũt:z egẽt gloria dei.illa.ſ.vt extẽſa manu ſaluatoꝛis:hoc eſt incarnato dei verbo humanãqz ꝺtingente nãm:ab erroris pꝛiſci vanitate mundẽt.z qui diutius abominabiles z a caſtris populi dei eiecti iam aliquãdo tẽplo redditi z ſacerdoti:queãt offerre coꝛpoꝛa ſua hoſtiã viuẽtẽ:illi.ſ.cui dicit: tu es ſacerdos ĩ eternũ. REMI. Moraliter aũt p lepꝛoſũ deſignaꝫ peccatoꝛ.nã petr̃ ĩmũdã z variã aĩaz facit:q ante xp̃m ꝓcidit:qñ de ꝑſtinis pctis cõfũdiꝫ:z tñ oz cõfiteri z remediũ penitentie poſtulare. Nã lepꝛoſus vulnꝰ oſtẽdit:z remediũ poſtulauit.Extẽdit aũt dñs manũ qñ auxiliũ diuine miſeratõis ĩpẽdit:z ſtatim cõſequtur remiſſionẽ delictoꝝ: nec oz eccleſie eidem recõciliari:niſi iudicio ſacerdotis.

¶Cum autem itroiſſet capharnaum:acceſſit ad eum centurio:rogans eum z dicens: Domine puer meus iacet ĩ domo paralyticus:z male toꝛquetur. Et ait illi ieſus: Ego veniam z curabo eum.Et reſpondẽs cẽturio ait illi: Domine nõ ſum dignus vt intres ſub tectum meum:ſed tñ dic verbo z ſanabitur puer meus. Nam z ego homo ſum ſub poteſtate conſtitutus habens ſub me milites:z dico huic vade z vadit:z alio veni z venit:z ſeruo meo:fac hoc z facit.

CHRY.ſup matth. Poſtqz dñs diſcipulos docuit ĩ mõte:lepꝛoſum aũtẽ ſanauit ſub monte:venit capharnaum in myſterio:qz poſt iudeoꝝ mundationẽ venit ad gẽtes ꝛc. AYMO. Capharnaum enĩ que villa pinguedinis interꝓtat:ſiue ager cõſolatõis:eccleſia q̃ ex gentibus ẽ collecta ſignificat:que ſpirituali pinguedine eſt repleta:ꝶm illõ.Sicut adipe z pinguedine repleat aĩa mea.Et iter preſſuras ſeculi de celeſtibus cõſolaꝫ:ꝶm illud.Cõſolatões tue letificauerunt aĩam meã.vñ dr.Cũ aũt introiſſet capharnaum: acceſſit ad eum cẽturio. AVGV.de ver.do. Iſte centurio de gentibus erat. Jam enim iudea gens habebat militem romani impery. CHRY.ſup matth.Centurio autez iſte

primus fructus ex gētib⁹:ad cui⁹ fidei cōparationē oīuz iu
deoꝝ fides ifidelitas ē inuenta:q neqz xp̄m audiuit docen
tē neqz leprosū cū mūdare aspexit:sz audita tm̄mō sani
tate leprosi:plus credidit q̄z audiuit.erat enī ī mysterio gē
tiuz futuraꝝ:q̄ neqz legē aut ꝓphetas legerāt de xp̄o:neqz
ip̄m xp̄m mirabilia facientem viderūt.Accessit ergo rogās
eū ⁊ dicēs.Dñe puer meus iacet ī do. para.⁊ male torqr̄.
Uide aūt bonitatē cēturiōis q ꝓ salute ꝑui sic sollicite festi
nabat q̄si nō damnū ꝓpecunie sed salutis passurus ī morte
illius.Nullā enī dr̄iam estimabat inter seruū ⁊ dñm: q⁊ ⁊si
dignitas ī hoc seculo diuersa est iter illos:vna tm̄ ē illis na
tura.Fidē aūt cēturiōis vide:q nō dixit veni ⁊ salua eu⁊:
q⁊'ille ꝓstitut⁹ ī omni loco erat pn̄s.sapiam aūt:q nō dixit:
hic cōstitut⁹ salua eū:sciebat enī q⁊ potēs ē ad faciēdū:sapi
ens ad ītelligēdum:misericors ad exaudiendū:ideo ifirmi
tatem tm̄ exposuit.Remediū aūt sanitatis ī ptāte miseri
cordie eius dimisit dicēs.Et male torqr̄.In quo apparz
q⁊ diligebat eū.Nam vnusquisq̄ quē diligit ⁊si modice fu
erit tediat⁹:grauius eū putat hr̄e q̄z hz. RABA.Dia ista
cū dolore cognominauit ⁊ iacentē ⁊ paralyticū ⁊ male de
tentū.ideo vt anime sue angustias demōstraret ⁊ dñz com
moueret:sic debēt oēs cōdolere seruis:⁊ eoꝝ curā habere.

CHRY.ī ho.Quidā aūt dicūt qm̄ excusans se ī hāc cāz
dixit ꝓpter quā nō ip̄m adduxit.Neqz.n.possibile erat dis
solutū cū torquer̄i:⁊ ad vltimas eēt expiratōes portari.
Ego aūt signū hoc cē magne fidei dico.q⁊.n. sciebat q⁊ sola
iniunctio sufficeret ad restaurationē iacentis supflue esti
mabat eū ducere. HYLA.Jacētes autē in seculo:⁊ pec
catoꝝ morbis dissolute: spiritualiter gētes estimāde sunt:
oībus vndiqz membris fluidis ⁊ ad cōsistendi officiuz gra
diēdiqz corruptis q̄rū salutis sacramētū ī puero cēturiōis
expler̄ : q̄z satis dcm̄ sit p̄ncipē esse gētiū creditura ꝝ.Quis
aūt sit,hic p̄nceps:cāticū moysi ī deutronomio docet.vbi.s.
dr̄.Cōstituit termios gētiū iuxt̄ nūer̄ āgeloꝝ dei. REMI:
Uel p cēturionē designant̄ q p̄mi ex gētibus crediderūt:⁊
pfecti in virtutib⁹ fuerunt.Centurio.n.dr̄ q cētum militib⁹
p̄est.cētenarius aūt nūerus pfectus ē.Recte ergo cēturio
p puero suo rogat:q⁊ p̄mitie gētium ꝓ salute toti⁹ gētilita
tis deo supplicauer̄t. HIERO.Uidēs ā dn̄s cēturiōis fi
dē hūilitatē⁊ puidētiā:statī se ituꝝ⁊ sanatuꝝ pmittit.vñ se
q̄r.Et ait illi iesus:Ego veniā ⁊ curabo eū. CHRY.ī ho.
Nō nūq̄z fecit hic facit iesus.vbiq⁊.n.sequit volūtatē sup
plicātiū hic aūt p̄silit ⁊ nō solū curare pmittit sed ire ad do
mū.facit ā hoc vt discamus cēturionis vtutez. CHRY.
sup matth̄. Nisi enī ille dixisset:Veniā ⁊ curabo eū. nunq̄z
iste rn̄deret:Non sum dignus.deinde qm̄ ꝓ seruo petebat:iō
ire pmisit:vt nos doceat nō colere magnos:⁊ ꝓtenere mo
dicos:sz pauperes ⁊ diuites fili⁹ honorare. HIERO.Sic
aūt ī cēturione cōmēdam⁹ fidē:eo q⁊ credidit palyticū a sal
uatore posse sanari:ita patet humilitas ī hoc q⁊ se iudicauit
īdignum:cui⁹ tectū dn̄s intraret.vñ segr̄.Et rn̄dēs cēturio
ait illi.Domine nō sum dignus vt ītres sub tectum meum.
RABA.Propter conscīam.n.vite gētilis:grauari se ma
gis dignatōe putauit q̄z iuuari:cui⁹ ⁊si fide prędit⁹: nōdum
erat sacramētis imbutus. AVGV.de ver.do.Dicendo
aūt se indignū:pstitit dignū nō ī cui⁹ parietes:sz ī cuius cor
verbi dei xp̄s ītraret.Neqz hoc diceret cū tāta fide ⁊ humi
litate:nisi illū quē timebat intrare domū suā corde gusta
ret.nā nō erat magna felicitas si iesus ītraret ī parietes ei⁹:
⁊ nō eēt ī pectore ei⁹. SEVERIA.Mystice āt hoc tectū
corpus ē qō regit aīaz: qō libertatē mētis celesti visiōe ī se
cōcludit:sz de⁹ neqz habitare carnē:neqz tecuz nr̄i corporis
dedignat̄ ītrare. ORIGE.Nūc ēt quādo sancti ⁊ deo ac
ceptabiles eccl'iaꝝ antistites sub tectū tuū ītrāt:tūc ibidez
p eos dn̄s īgredit̄:⁊ tu sic estimes q̄si dn̄m suscipiēs. Et qm̄
corpus ⁊ sanguinē dn̄i māducas ⁊ bibis:tūc dn̄s sub tectuz
tuū īgeeditur:⁊ tu ergo humiliās teipz dicas.Dñe nō sū di
gnus ⁊c.Ubi.n.īdigne īgreditur:ibi ad iudiciū īgredit̄ acci
pienti.HIERO.Prudētia autē cēturiōis apparet ī hoc
q⁊ vltra corpis tegimē latētem vidit diuinitatem.vñ subiū
git:Sz tm̄ dic v̄bo ⁊ sanabit̄ puer meus. CHRY.super
matth̄.Sciebat.n.qm̄ astabāt illi īuisibiliter angeli mīstrā
tes qui omne verbum eius vertunt ī opus q⁊ ⁊si angeli cef
sent:tamē ifirmitates preceptis eius viuacibus expellunt̄.

HILA. Dicit etiā cēturio puerum v̄bo posse sanari: q⁊
salus gētium omnis ex fide est:⁊ p̄ceptis dn̄i vita ē vniuer
soꝝ.⁊ ideo subiungit dicēs.Nam ⁊ ego homo sum sub pote
state ꝓstitutus:habēs sub me milites.Et dico huic vade et
vadit:⁊ alio veni ⁊ vēit:⁊ ſno meo fac hoc ⁊ fac̄. CHRY.
super matth̄.Patris ⁊ filꝫ mysteriū spūscō suggerēte de
pinxit:ac si diceret.Etsi ego sū sub potestate alterius:tm̄ ha
beo potestatem iubēdi eis qui sub me sunt.sic ⁊ tu q̄uis sis
sub potestate patris.i.mq̄tū homo:habes tamē potestatez
iubēdi angelis.Sz forte dicit sabellius volēs ostēdere eun
dem eē patrem qui ⁊ filius est:sic hic eē intelligendum.Si
ego sub potestate ꝓstitutus possum iubere: q̄tomagis tu q
sub nullius ptāte:Sz hāc expōnez nō recipit textus.Non
enī dixit.Si ego hō sub ptāte:sz dixit:Naz ⁊ ego homo sub
potestate.In quo patet q⁊ inter se ⁊ xp̄z nō ꝓpationis diffe
rentiā fecit:sz rōnem similitudinis ītroduxit. AVGV.
de ver.do.Si ego q sū sub ptāte iubēdi habeo ptātez:qd tu
potes:cui oīum seruiūt ptātes? GLO.Potes per angelo
rum ministeria sine corporis pn̄tia dicere ifirmitati vt rece
dat:⁊ recedet:⁊ sanitati vt veniat:⁊ vēiet. AYMO. Pos
sunt autē p subiectos cēturionis vtutes nāles itelligi.ī qb⁹
plurimi gētiliū pollebant:vel etiam cogitationes bone aut
male.malis autē dicamus vt recedāt ⁊ recedent: sz bonas
voceme⁹:⁊ veniēt:seruo quoq̄z nr̄o hoc ē corpori:vt subyci
at volūtati diuine. AVGV.de cō.euā. Hunc aūt quod
hic dicit̄:videt̄ repuguare qō ait lucas:cū audissz centurio
de iesu:misit ad eos seniores iudeoꝝ rogans eū vt veniret
⁊ saluaret seruū eius.⁊ iterum q⁊ cum lōge eēt a domo mi
sit ad eum cēturio amicos dicēs.Dñe noli vexari:nō enim
sum dignus vt sub tectū meum ītres. CHRY.in homi.
Quidā autē dicūt:qm̄ nō est idē ille ⁊ hic:qō multas cōie
cturas habz.De illo enī ait:qm̄ synagogā nr̄am cōstruxit:⁊
gētem diligit.De isto aūt ipso iesus ait.Neqz ī isr'l tātam fi
dem īueni.vñ videt̄ iudeū illū esse: mihi autē videt̄ idem
hic ⁊ ille eē.Sz qm̄ lucas dicit:q⁊ misit vt veniat: blāditias
iudeoꝝ īsinuauit.Cōueniēs.n.est credere cēturionē volētē
abire ꝓhibitū eē a iudeis blādiētib⁹ ⁊ dicētib⁹:qm̄ nos ubi
mus ⁊ educim⁹ eū.Sz qm̄ ab eoꝝ īminētia erut⁹ ē: tūc mi
sit dicēs.Ne estimes q⁊ pp desidiam nō veni:sz qz me indi
gnū estimaui vt te ī domū meā susciperez.Nō aūt matthe⁹
ait nō p amicos:sz per seipm hoc eū dixisse:nihil ꝺrium est:
vterqz.n.desideriū viri repūtauit.Et qm̄ de xp̄o decētem
opinionē habebat:Cōueniēs aūt ē opinari ⁊ ipm postq̄ mi
sit amicos aduenientē per se hoc dicere.Si aūt nō hoc di
xit lucas:neqz illud mattheus nō sibi ꝺdicunt: sz cōplent q̄
abinuicē derelinquebant̄. AVGV.de con. euan. Mat
theus q̄ accessum cēturionis ad dm̄ p alios factuz cōpen
dio dicere voluit:q⁊ fidem eius qua vere ad deū accedit̄:
laudauit vt diceret.Nō īueni tantā fidē in isr'l. Lucas aūt
iō totū q⁊ gestū est aperuit:vt ex hoc itelligere cōgeremur:
qualit er eū accepisse dixerit matthe⁹:q mētiri non potuit.

CHRY.ī ho. Neqz.n.est ꝺriū q⁊ fabricauit synagogā sz
lucā:⁊ q⁊ hic oñdit̄ nō eē israelita:possibile.n.est iudeū non
existentē ⁊ synagogā fabricasse ⁊ gentem diligere.

¶Audiens aūt iesus miratus ē:⁊ sequētibus se
dixit: Amen dico vobis:nō inueni tantaz fidem
in israel. Dico autē vobis:q⁊ multi ab oriente ⁊

occidente venient ⁊ recumbent cum abraam ⁊ isaac ⁊ iacob in regno celorum: filij autez regni ejcientur i tenebras exteriores: Ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū. Et dixit iesus cēturiōi: Uade ⁊ sic credidisti fiat tibi: ⁊ sanatus ē puer ex illa hora.

CHRY. in ho. Sicut ꝙ leprosus dixerat de xpi ptāte: si vis potes me mūdare: christi voce cōfirmaī dicētis: Uolo mūdare. ita ⁊ hic centurionē de christi potestate testantem nō solū nō accusauit: sz etiā cōmēdauit. Sed ⁊ amplius aliqd fecit: intentionē enī laudis euangelista significans dicit. Audiēs autē iesus mirat⁹ est. ORIGE. Attēde q̄tum sit aut quale qō de⁹ vnigenit⁹ miraī: aurū: diuitie: regna: p̄ncipatus ī conspectu eius sunt tanquam vmbra vel flos decidēs. Nihil ergo horū in conspectu dei mirabile est: q̄si magnū vel p̄cios̄ius: sz tm̄ fides hāc miraī honorificās: hanc acceptabilē sibi estimat. AVGV. sup genesim ꝯtra manicheos. Quis aūt in illo fecerat illā fidez nisi ipse q admirabaī: ꝙ si ⁊ alius eam fecisset vt qd miraret q p̄scius erat: Qō ergo miraī dn̄s nob mirādū eē significat: qbus adhuc opus est sic moueri. oēs. n. tales mot⁹ ei⁹ nō pturbati animi signa sunt: sz docētis magisteriū. CHRY. in ho. Uñ plebe oī p̄ite admirat⁹ eē dr̄: ⁊ alys exēplum dedit: vt eu⁹ mirent. Seq̄ enī: Et sequētib⁹ se dixit. Amē dico vobis: nō inueni tantā fidē ī isrl. AVGV. cōtra faustū: Fidē laudat illi⁹: nō aūt desertōez militie īperauit. HIERO. Hoc aūt de p̄ñtibus logt̄. nō de omnib⁹ retro p̄riarchis ⁊ ppbetis.

CHRY. sup matth̄. Credidit. n. andreas: sz ioāne dicente. Ecce agn⁹ dei. credidit petrus: sz euāgeliçāte sibi andrea credidit philippus: sz legēdo scripturas nathanael: ⁊ p̄ius signū diuinitatis accepit: ⁊ sic fidei confessionem obtulit.

ORIGE. Jairus israelis p̄nceps ꝙ filia sua petēs: nō dixit: Dic verbo: sed veni velociter. Nicodemus ō fidei sacro audiēs ait: Quo pōt hoc fieri? Maria ⁊ martha dicūt. Dñe si fuisses hic: frater meus nō fuisz mortu⁹: q̄si dubitantes ꝙ vbiqz possz adeē dei potētia. CHRY. sup matth̄. Aut si volum⁹ fideliorē putare istū q̄ aplos ita testimoniū christi itelligēdū est: ꝙ vnūqōqz bonū hois fm q̄titatē psone illius laudaī: rusticū enī dicere aliqd sapiēter magnum est: qō de pho nō est mir̄: sic de cēturione dcm̄ ē: nullo tantaz fidē īueni in isrl. CHRY. in ho. Nō enī erat eḡle iudeus credere ⁊ gentilē. HIERO. Uel forte ī cēturiōe fides gētiū p̄ponit israeli. vñ subdit. Dico āt vobis ꝙ ml̄ti ab ori ente ⁊ occidēte venīt. AVGV. de ver. do. Nō oēs ait: sz multi. tm̄ ipse ab oriēte ⁊ occidēte istis duab⁹ partib⁹ totus orbis designaī. AYMO. Uel ab oriēte veniūt q̄ statiz illuminati trāseūt: ab occidēte: hi q persecutionē vsqz ad mort̄ tollerauerūt p fide. vl̄ ab oriēte quis venit cū ab īfantia deo fuire incipit. ab occidēte: dū in ipsa decrepita etate ad deū cōuertit. ORIGE. Sed quō alibi dic̄: ꝙ pauci sunt electi: p diuersas. n. generatiōes pauci electi fūt: simul vero cōgregati ī tēpore visitatōis multi īueniēt. Sequit. Et recūbent: nō carnaliī iacentes: sed spiritualiī requiescētes. nō tēporaliī potātes: sed eternaliī epulātes cū abraaz isaac ⁊ iacob ī regno celor̄. vbi lux: exultatio: gloria. ⁊ lōgeuitas vite eterne. HIERO. Quia aūt deus abraam celi conditor: pater christi est iccirco ī regno celorum est: ⁊ abraaz cū quo accubiture sunt nationes que crediderunt in xpm filiū creatoris. AVGV. de ver. do. Sicut autem videmus christianos vocatos ad celeste conuiuiuz: vbi est panis: iustitia: potus: sapientia: ita videmus ⁊ iudeos reprobatos. vñ seqtur. Filij aūt regni eycient̄ in tenebras exteriores. Judei. s. qui legē acceperūt: qui celebrāt figuras omniuz futurorum que tam̄ p̄sentia non agnouerunt. HIERO. Uel filios regni dicit iudeos: qz in eis deus ante regnauit. CHRY. in ho. Uel filios regni eos dicit qbus regnū erat p̄paratū qō ⁊ magis eos mordebat. AVGV. cōtra faustum. Si ergo nō ꝯmēdauit moyses ppl̄o israel deū: nisi deū abraaz isaac ⁊ iacob: cūqz ip̄m xp̄s cōmēdat: nō ē conatus illuz populuz auertere a deo suo: sed iō minat⁹ est eos ituros ī tenebras exteriores q̄ auersos videret eos a deo suo: ī cuius regno gētes vocatas ex toto orbe terraz recubituras dic̄ cuz abraaz isaac ⁊ iacob. nō ob aliud q̄ q̄ fidem tenuissent dei abraaz isaac ⁊ iacob. Quib⁹ nō q̄si ī morte correctis: vl̄ post passionē suā iustificatis testimonium dominus perhibeat.

HIERO. Tenebre aūt exteriores dicunt̄: qñ qui a dño expellit̄ foras: relīgt lumē. AYMO. Quid autē ibi passuri sint: māifestat cū subdit: ibi erit flet⁹ ⁊ stridor dētiū. Per metaphorā enī mēbroz penas describit tormētoz. Solēt enī oculi fumo tacti lachrymas ꝓducere: dētes vō a nimio frigore stridere. oñdit̄: ergo ꝙ reprobi ī iferno ⁊ calorē intollerabilē ⁊ frigus sustinebūt: fm illud iob: Trāsient ab aquis niuiū ad calorē nimiū. HIERO. Si aūt fletus oculorum est: ⁊ stridor dentiū ossa demōstrat: vera ē corpoz ⁊ corundez mēbroz q̄ ceciderant resurrectio. RABA. Uel stridor dentiū ꝓdit indignātis affectū: eo ꝙ sero vnūquēqz peniteat: sero sibi irascaī: ꝙ taz ptinaci improbitate deliquit.

REMI. Uel alr̄. Tenebras exteriores appellat exteras natōes. q̄tū. n. ad historiā attinet: p̄dicit dn̄s his vbis iteritū iudeoz: qñ pp ifidelitatē ducēdi erāt captiui ⁊ dispgēdi p diuersa regna terrarū. fletus. n. ab igne solet fieri: stridor dentiū a frigore. Illis ergo ascribit̄ flet⁹: q in callidioz⁹ locis habitāt: sicut ī india ⁊ ethiopia. Stridor vero dentium illis ascribit̄: q ī frigidioz⁹ locis cōmorāt: sic est Hircania ⁊ Scythia. CHRY. sup matth̄. Ne qs aūt existimet blāditiaz eē hec verba: qz dcm̄ erat: credere facit signa. vñ segtur. Et dixit iesus cēturioni. Uade ⁊ sic credidisti fiat tibi.

RABA. Quasi. d. fz mēsurā fidei metiet̄ tibi ⁊ ista gra. Pōt autez meritū dn̄i etiā famulis suffragari: nō soluz merito fidei: sz etiā studio discipline. vñ segt̄. Et sanat⁹ ē puer ex illa hora. CHRY. in homi. Ubi velocitatē admirare: neqz. n. solū curare: sz īopinate: ⁊ ī momēto tpis hoc facere: vtutē xpi oñdebat. AVGV. de ver. do. Sic enī dn̄s domū cēturionis corpe nō ītrauit: sz absens corpe: pñs maiestate puez ip̄m sanauit: sic ⁊ ī solo iudaico ppl̄o corpe fuit: apō alias gētes nec ō vgine nat⁹ ē: nec passus ē: nec humana ptulit: nec diuina mirabilia fecit: ⁊ tm̄ ipletū ē qō dcm̄ erat. Populus quem non cognoui seruiuit mihi: in auditu auris obediuit mihi. Judea enim gens cognouit ⁊ crucifixit: orbis terrarum audiuit ⁊ credidit.

¶ Et cū venisset iesus ī domum petri vidit socz eius iacentē ⁊ febricitantē: ⁊ tetigit manū eius ⁊ dimisit eam febris: ⁊ surrexit ⁊ ministrabat eis.

RABA. Postq̄ oñdit matthe⁹ p leprosū totū gen⁹ humanū sanatuz: ⁊ ī seruo cēturiōis gētilis ppl̄i sanationē: cōsequēter p socrū petri designat curationē synagoge: cū dic̄. Et cū venisz iesus ī domū petri. Pri⁹ aūt narrat ō suo: qz mai⁹ miraculū fuit ⁊ maioz gra ī gētili cōuerso. vl̄ qz in fine seculi synagoga ē plenarie cōuertēda: cū plenitudo gētium subītrauerit: Dom⁹ aūt petri in bethsaida erat. CHRY. ī ho. Sz cur ītrauit ī domū petri? mihi vr̄ cibū assūptur⁹. vñ segt̄. Et sur. ⁊ mi. eis. Apud discipulos. n. diuertebat bonas eos: ⁊ auidiores ex hoc faciēs. Attēde aūt petri ad xpm reuerentiaz. bñs. n. socrum domi febricitantē: nō traxit eū ī domū: sed expectauit doctrinā cōpleri ⁊ alios curari. Ab exordio. n. erudiebaī: q̄ alioz erāt sibypsi p̄ponere. Quocirca neqz ipse eū inducit: sed xp̄s spōte adiuit: postq̄ dixit cēturio: Nō sum dignus vt intres sub tectuz meū. mōstrās q̄tū largiebaī discipulo. Nō est autē dedignat⁹ sub vilia tuguria piscatoruz intrare: erudiens per omnia humanū conculcare tumorē. Et qñqz qdē solū vbis curat: qñqz aūt etiā

manū extēdit. vñ ⁊ hic dr̄. Et tcti. ma. eius: ⁊ di. eā fe. Nō. n. volebat semp cū supabūdātia miracula facere: oportebat eni interi latere. Tāgēs aūt ñ febrē extīxit solū: sz ⁊ puram tribuit sanitatez. Quia. n. egritudo curabilis erat: mō curatōis suā virtutē oñdebat: faciēdo qō ars medicialis nō operat̄: vt. s. simul pfectā restituat sanitatē. vñ euāgelista hoc i tuēs dic̄ q surrexit: ⁊ mīstrabat eis. HIERO. Matura. n. hoīum istiusmodi est: vt post febrē magis lasceſcāt corpa: ⁊ icipiēte sanitate egrotatōis mala sentiāt. Uex sanitas q̄ cōfert a dño: tota simul redit. CHRY. in homi. In hoc ergo qō dr̄ q surrexit: ⁊ mīstrabat eis: ⁊ christi vtutis signum est: ⁊ dispositiōis mulieris quam erga christum oñdebat.

BEDA i ho. Mystice aūt domus petri lex vl̄ circūcisio est. Socrus est synagoga: q̄ quodāmō est mr̄ ecclesie petro cōmisse. hec febricitat: qz iuidie estib⁹ laborabat: persequēs eccl̄iam: eui⁹ manū dñs tāgit: qñ carnalia eius opa i spiritualem vsuz conuertit. REMI. Uel per socruz petri pōt itelligi lex q̄ fm aplm ifirmabat̄ per carnē. i. carnalē itelligētiā. Sz cum dñs per mysteriū icarnatōis visibilis i synagoga apparuit ⁊ ope legē ipleuit: ⁊ spiritualr̄ itelligēdam docuit: mox ipsa sociata gr̄a euāgely tñ robur accepit: vt que fuerat ministra mortis ⁊ pene postmodum fieret vite ⁊ glorie.

RABA. Uel vnaquecz aīa q̄ carnis cōcupiscētys militat: q̄si febribus estuat: sz manu misericordie diuīe tacta cōualescit: ⁊ per cōtinētie frena carnis lasciuiā cōstrigit ⁊ mēbris q̄bus seruierat īmūditie: seruit iustitie. HYLA. Ut i socru petri vitiosa ifidelitatis estimat̄ affectio cui adiacet libertas volūtatis: q̄ nos sibi q̄dā cōiugy societate cōiūgit. Ergo igressu dñi i petri domū. i. i corpe curat̄ ifidelitas peccatorum caloze estuās: ⁊ saluata officy famulatu ministrat.

AVGV. de cō. euā. Hoc aūt qñ fcm̄ sit. i. post qd vl̄ ante qd nō exp̄ssit mattheus. nō. n. post qd narrat̄ post hoc etiaz fcm̄ necesse ē itelligat̄. Nimirū tñ iste h̄ recoluisse itelligit: qō prius omiserat. Nā id marc⁹ h̄ narrat añq̄ illō de mūdato leproso cōmemoret q̄ post fmonē i mōte hītū ō quo ipe tacuit videt̄ iterposuisse. Itaqz ⁊ lucas hoc post fcm̄ narrat de socru petri. post qō ⁊ marc⁹ añ fmonē etiā quē plixū iterposuit q̄ pōt idē videri: quē dicit hītū i mōte matthe⁹. Quid aūt itereſt qs quo loco ponat: siue qō ex ordine iserit: siue qō omissū recolit: siue qō postea fcm̄ añ occupat: duz tñ nō aduersetur eadē alia narrāti: nec sibi nec alteri: qz enim nullius i ptāte ē res opportune cognitas quo quisq̄ ordine recordet̄: satis pbabile ē q̄ vnusqsqz euāgelistarū eo se ordine credidit debuisse narrare: quo voluissz de⁹ ea q̄ narrabat ei⁹ recordationē suggerere. Quapp vbi ordo tpuz ñ apparz nihil nr̄a itereat dz: quē nārādi ordinē qlz eoz tenuerit.

¶ Uespere autem facto: obtulerūt ei multos demonia hītes: ⁊ eiciebat spīritus verbo: ⁊ oēs male habentes curauit: vt adipleretur qō dictū est per esaiam pphetam dicentē. Ipse infirmitates nr̄as accepit ⁊ egrotatōes nostras portauit.

CHRY. i ho. Quia multitudo credētium erat iaz aucta neqz tpe impellētes a christo abscedere patiebāt̄: vespere ei ifirmos adducūt. vñ dicit̄. Uespere aūt facto obtulerūt ei multos demonia hītes. AVGV. de cō. euā. Per hoc āt q̄ dic̄. Uespere autē facto: ad eiusdem diei tempus hoc pertiere satis iudicat̄: quāuis necesse nō sit: vbi dicit̄. Uespere facto. eiusdē diei vesperum accipe. REMI. Christus autem diei filius auctor humane salutis fons ⁊ origo totius pietatis celestem medicinā tribuebat. vñ segtur. Et eyciebat spūs verbo: ⁊ oēs male hītes curauit. Demones eniz ⁊ morbos solo verbo repellat: vt his signis ⁊ virtutibus oñderet se ad salutē totī⁹ generis hūani venisse. CHRY. in ho. Iāten de aūt q̄ntam multitudinē curataz trāscurrūt euāgelste: nō vnūquēqz curatū enarrātes: sz vno verbo pellagus ineffabile miraculoz inducētes. Ne autē magnitudo miraculi incredulitatē imittat: si tantā plebē ⁊ varias egritudies vno tpis mometo curauit: inducit pphetā attestātē his q̄ fiebāt. vñ subdit̄. Ut adim. qō dcm̄ ē per esaiam pphe. di. Ipse infirmi. no. acce. RABA. Nō vt sibi haberet: sed vt nobis auferret: ⁊ egrotatiōes nr̄as portauit: vt qō p imbecillitate viriū ferre nō poteram⁹: ille p nobis portaret. REMI. Qz hūane nature ifirmitatem ad hoc suscepit: vt nos ifirmos faceret fortes atqz robustos. HYLA. Et passione corporis sui fz pphetaz dcā ifirmitates humane ībecilitatis absorbuit. CHRY. i ho. Hoc aūt ō peccatis magis a pphā dcm̄ eē videt̄. Qualr̄ igit euāgelista de egritudinib⁹ hoc exponit. Sz sciēdum q̄ vel histozie hic testimonium adaptauit: vl̄ oñdit qm̄ plures egritudinū ex peccatis sūt aīabus. ⁊ ipsa mors a peccatis habet radicem. HIERO. Attēdēdum aūt q̄ oēs nō mane: nō meridie: sed ad vesperā curātur: qñ sol occubiturus est: ⁊ quādo granū tritici i terra morit̄: vt multos afferat fruct⁹. RABA. Sol'. n. occubit⁹ passionē ⁊ mortē designat illi⁹ q̄ dixit: q̄diu sū i mūdo: lux sum mūdi: q tpal'r viuēs i carne: paucos iudeoz docuit: calcato aūt regno mortis oīb⁹ p orbē gētilibus fidei dona pmisit.

¶ Uidens autem ieſus turbas multas circum se iussit discipulos ire trās fretū. Et accedēs vnus scriba ait illi. Magister sequar te quocūq̄z ieris. ⁊ dicit illi iesus. Uulpes foueas habent: ⁊ volucres celi nidos. Filius aūt hominis non habet vbi caput suum reclinet. Alius aūt de discipulis eius: ait illi. Dñe pmitte me primū ire ⁊ sepelire patrē meū. Jesus aūt ait illi: Sequere me: ⁊ dimitte mortuos sepelire mortuos suos.

CHRY. in ho. Quia christ⁹ nō solū corpa curabat: sz aiam̄ emēdabat: ⁊ verā sapiam mōstrare voluit: nō solū egritudies soluēdo: sz etiā nihil ad oñtatōez faciēdo. ⁊ iō dr̄. Uidens aūt ie. tur. mul. circū se. iuss. discipulos ire trās fretū. Faciebat aūt hoc ⁊ simul moderata nos cape docēs: ⁊ iuidiā iudaicā mitigās: ⁊ docēs nos nihil ad oñtationē facere. REMI. Uel hoc fecit q̄si homo volēs turbaz īportunitatez declinare. Erāt aūt ei affixi admirātes eū: ⁊ videre ipz volētes. qs. n. discederet a talia miracula operāte. qs nō in facie eius simplicē vellet videre: ⁊ os talia loquēs. Si. n. moyses glorificatā faciem habebat: ⁊ stephanus sicut angeli: intellige cōmunē dominatorē qualē decēs ē tūc apparuisse. vñ ppha dicit. Speciosus forma pre filys hoium. HYLA. Discipulorz aūt nomē nō. xy. tñ apostolis conuenire estimāduz ē. nā p̄ter apostolos plēs fuisse discipulos legim⁹. AVGV. de cō. euā. Manifestū ē aūt aliū esse dicz quo iussit ire trās fretū: nō eū q segt̄ illuz: i quo socrus petri sanata ē: quo die marc⁹ lucasqz eū i desertū exisse affirmāt. CHRY. in ho. Uide aūt q̄liter turbas nō simplr̄ abycit: vt non offendat. Nō. n. dixit recedite: sed vltro discipulos iussit abire: spem dans turbe eūdi etiam illuc. REMI. Sz qd iter iussiones dei ⁊ trāsfretationē gestū sit: euāgelista studuit manifestare cum ait. Et acce. vnus scri. ait illi: Ma. se. te quo. eris.

HIERO. Iste scriba qui tñ lr̄am nouerat occidentem: si dixisset. Dñe sequar te quocūq̄z ieris: nō fuisset repulsus a dño: sz qz magr̄m vnum de pluribus estimat: ⁊ litteratoz erat ⁊ nō spiritualis auditor: ideo nō habet locū in quo posit iesus reclinare caput suum. Ostenditur aūt nobis ⁊ ob hoc scribam repudiatum: q̄ signorum videns magnitudinem sequi voluerit saluatorem: vt lucra ex operum miraculis quereret: hoc idem desiderans quod ⁊ simon magus a petro emere voluerat. CHRY. in homi. Uide etiam quātus est tumor. Ita enim aduenit: ⁊ locutus est sicut dedignans cum turba ānumerari: sz ostendēs quoniaz super

multos est ipse. HYLA. Uel aliter. Iste scriba q est vn⁹ ex doctorib⁹ legis an sit secutur⁹ interrogat: q̄si lege nō cōti/ neret hūc eē xp̄z quē vtiq; sequat. Igit ifidelitatis affectū sub diffidētia interrogatōis expressit: q; fidei assūptio non interrogāda est sz sequēda. CHRY. i ho. Rñdet autē ei xp̄s nō ad interrogationē verboz: sed ad cōsiliū obuiās mē tis. vñ seq̄t. Et dicit ei iesus: Uulpes foueas hñt: ⁊ volucres celi nidos: Fili⁹ aūt hoīs nō habz vbi caput suū reclinet: Ac si dicat. HIERO. Quid me pp diuitias ⁊ seculi lucra cu/ pis sequi: cū tāte sim pauptatis: vt nec hospitiolū quidē ha/ beaz: ⁊ tecto vtar nō meo: CHRY. i ho. Hoc āt nō erat auertētis: sed arguētis quidē malū cōsiliuz: cōcedētis autē si vellet cū pauptatis expectatōe seq xp̄z. Et vt discas eius malitiā audiēs hoc ⁊ correct⁹ non dixit: paratus suz sequi.

AVGV. ō ver. do. Uel al'r. Fili⁹ hoīs nō hz vbi caput re clinet. s. in fide tua. Uulpes enī habēt foueas in corde tuo: q; dolosus es. volatilia celi habēt nidos in corde tuo: quia elatus es. Dolosus ⁊ elatus non me sequeris: quō enī dolo/ sus segtur simplicitatē: GREGO. xix. moza. Uel aliter Uulpes valde fraudulēta sūt aīalia: q̄ in fossis vl̄ specubus absc̄dunt: cūq; apparuerint nūq̄ rectis itinerib⁹: sz tortuo sis amfractibus currunt: volucres vero alto volatu se sub/ leuāt. Noie ergo vulpiū dolosa atq; fraudulēta: noie autez volucz hec eadē superba dēmonia designāt: ac si dicat. Frau dulēta ⁊ elata demnoia ī corde tuo iueniunt hītationē suā: humilitas autez mea requiē in supba mente non inuenit.

AVGV. de que. euan. Intelligit .n. miraculis mot⁹ pp inanē iactantiā eum seq voluisse: quā signāt aues: finxisse autē discipuli obsequiū: q̄ fictio vulpiū noie significata est.

RABA. Heretici autē i sua versutia ꝓfidētes significāt p vulpes: ⁊ maligni spirit⁹ per volucres celi: q ī corde indai ci populi foueas ⁊ nidos. i. domicilia habebāt. Segt. Alius autez de di. illi⁹ ait illi. Dñe pmitte me ire p̄mū ⁊ sepelire patrē meuz. HIERO. Quid sile ē iter scribā ⁊ discipulū: ille magistrum vocat: hic dñm confitetur: Iste pietatis occasione ad sepeliendum patrē ire desiderat: ille secuturuz se quolibet esse pmittit: nō magr̄m querēs: sed ex magro lu cruz. Iste etiā discipul⁹ nō interrogat an sequat: iā .n. sequi se oportere credidit: sed permitti sibi orat sepelire patrem.

AVGV. de ver. do. Dñs aūt quādo parat boies euāge/ lio: nullā excusationē vult interponi carnalis bui⁹ tpalisq; pietatis. ⁊ iō segtur. Jesus āt di. ei. seq̄re me: ⁊ di. moz. sepe. moz. suos. CHRY. i ho. Hoc āt dixit nō iubens ꝓtenere amoze q ē ad pentes: sz mōstrās qñ nihil celestib⁹ negocys nobis magis necessariū eē oportz. Et qñ cū toto studio bis iūgi debem⁹: ⁊ neq; pat̄ tardare etiā si valde ieuitabilia ⁊ incitantia fuerīt que attbraūt. Quid .n. magis necessarium erat q̄ sepelire patrē: Quid etiā facili⁹: neq; .n. tps multuz cōsumēduz erat. q hoc etiā eū dñs a multis malis eripuit: puta luctib⁹ ⁊ merozibus ⁊ ab his q̄ hic expectant. Post se/ pulturā .n. necesse iā erat ⁊ testamēta scrutari: ⁊ hereditatis diuisionē ⁊ alia hmōi: ⁊ ita fluctuatōes ex fluctuatōib⁹ ei⁹ suc cedētes alōge euz a vītatis abducere potuēr̄t. Si āt adhuc tumultuaris: excogita qñ multi ifirmos nō permittūt sci/ re: nec ad monumētuz seq; etiā si p̄ aut m̄ aut fili⁹ sit q de/ fūct⁹ est: nec ex hoc icusant crudelitatis: sz ꝓtrariū crudeli tatis eēt. Et multo mai⁹ maluz est abducere boīem a spiri/ tualib⁹ ꝓmonib⁹: ⁊ maxime cū fuerīt qui hoc cōpleāt. Erāt enī q cōpleturi erāt hui⁹ funeris sepulturā. vñ dic̄. Dimitte moz. sepe moz. suos. AVGV. ō ver. do. Quasi. d. p̄ tuus mortu⁹ ē. Sūt aly mortui q sepeliāt mortuos suos: q; ifide les sūt. CHRY. i ho. In quo mōstrat qñ hic mortu⁹ non erat ei⁹. eternī qui defūct⁹ erat: sic estimo ō numero ifideliū erat. Si aūt admiraris iuuenē qñ p negocio ita necessario iterrogauit iesū: ⁊ nō spontanee abyt: multomagis admira/ re: qñ ⁊ pbibitus pmansit qō nō erat ingratitudinis cū nō pter desidiā fecerit: sz vt nō itercideret negociū magis ne cessariū. HYLA. Jtē q; accepim⁹ i dñice ofonis exordio ita p̄muz p̄candū: p̄ nr̄q es i celis. ⁊ in discipulo credētis populi psona ē admōet q p̄ sibi viu⁹ in celis est. Deinde in ter fidelē filiū patrēq; infidelē ius paterni nomis reliqui admonuit: etiā nō admisceri memorys scōz mortuos infi deles: ⁊ ēt eos eē mortuos q extra deū viuūt: ⁊ iccirco mor/ tui sepeliāt a mortuis: q; per dei fidē viuos viuo oporteat adherere. Si aūt mortuū sepelit mortu⁹: nō debem⁹ curaz habere mortuoz: sz viuentiū: ne dū solliciti sum⁹ de mortu is: nos quoq; mortui appellamur. GREGO. iiy. moza. Mortui etiā mortuū sepeliūt: cū peccatōes peccatorib⁹ fa uent. Qui .n. peccātē laudib⁹ psequūt: extictū sub vbozum suoz aggerē absc̄dūt. RABA. Nōndū ē ēt ī hac sīa: q; ali quādo minoza bona p̄termittēda sūt p utilitate maioruz.

AVGV. ō cō. euā. Oz āt matthe⁹ dic̄ tūc istō gestū eē qñ iussit vt irent trās fretū: Lucas vo ambulātibus illis ī via nō est ꝓrium: q; viā vtiq; ambulabāt: vt venirēt ad fretū.

¶ Et ascēdente eo in nauiculā secuti sunt euz di scipuli eius: ⁊ ecce motus magnus factus est in mari: ita vt nauicula operiret fluctibus. Ipse ve ro dormiebat. Et accesser̄t ad eū discipuli eius: ⁊ suscitauerunt euz dicētes: Domine salua nos pimus. Et dixit eis iesus: Quid timidi estis mo dice fidei. Tunc surgens imperauit vētis ⁊ ma ri: ⁊ facta est trāquilitas magna. Porro homi/ nes mirati sunt dicētes: Qualis est hic: quia vē/ ti ⁊ mare obediunt ei.

ORIGE. Cuz multa magna ⁊ mirāda oñdisset xp̄s ī ter/ ra trāsit ad mare: vt ibidē excellētia opa demōstraret q̄tenus terr̄ marisq; dñz cūctis se eē oñderet. vñ dr̄. Et ascēdēte eo ī nauiculā secuti sūt euz discipuli ei⁹. Nō ibecilles sz firmi et stabiles ī fide. Di q̄ secuti sūt euz: nō tm̄ gressus ei⁹ sequētes sz magis scitatē ꝓcomitātes. CHRY. Accepit āt discipu los secū ⁊ ī nauī vt ad vtraq; eos erigeret: ⁊ ad hoc q ī peri culis nō stupescerēt: ⁊ ad hoc q in bonozib⁹ moderata ō se autumēt. vt enī nō magna ō se saperēt: pp hoc q alys dimis sis eos retinuerat: permittit eos fluctuari. Ubi .n. miraculo ruz oñsio erat: plebem pmittit adesse. vbi aūt tentationuz ⁊ timoruz arreptio: athletas orbis terrarū quos excitatur⁹ erat: hos solos assumit. ORIGE. Ingressus ergo nauicu/ lam fecit turbari mare. vñ seq̄t. Et ecce motus magnus fa ctus est in mari: ita vt nauicula operiretur fluctib⁹. Hec tē/ pestas non ex se orta est: sz ptāti parnit īpantis qui eduē vē tos de thesauris suis. Facta est aūt tēpestas magna vt ma/ gnū opus oñderet: q; quātomagis fluct⁹ nauicule irruebāt tāto magis discipulos timor cōturbabat: vt plus desidera/ rent se liberari per mirabilia saluatoris. CHRY. Quia enim viderant alios xp̄i beneficia accepisse: non autem si/ militer aliquis estimat que in alienis corporibus fiunt: ⁊ q̄ in seipso oportuit per familiarem sensuz eos potiri benefi/ cys christi: ⁊ ideo voluit banc fieri tempestatem: vt per libe rationez manifestiorē accipiant beneficy sensum. Erat au/ tem hec turbatio typus futuraruz tentationum: de quibus paulus dicit: Nolo vos ignorare fratres: quoniam grauati sumus supra virtutem. Ut ergo daret tempus formidini sequit̄. Ipse vero dormiebat. Si enim vigilāte eo facta fui isset tempestas: vel non timuissent: vel non rogassent: vel neq; posse ipsum tale aliquid facere crederēt. ORIGE. Est autem res mirabilis ⁊ stupenda: is qui nunquam dor/ mit neq; dormitat dormire dicitur. Dormiebat quidem corpore: sed vigilabat deitate: demonstrans quia verum humanum portabat corpus: quod corruptib. le induerat.

Porpe itaq; dormiebat vt apl'os faceret vigilare: & ne oēs nos vnq; aio dormiam⁹. Ad to autē metu discipuli fuerant cōterriti & pene aio alienati: vt irruerēt ī eu3: & nō modeste ac leuiter suggererēt: sz turbulēter suscitarent eū. vñ seq;. Et accesſ.ad eū di.ei⁹ & susci.eum di. Dñe: salua nos perim⁹.

HIERO. Dui⁹ signi typū ī iona legim⁹: qū ceteris piscitantib⁹ ipse secur⁹ ē & dormit & suscitat. ORIGE. O veraces discipuli Saluatorē vobiscū habetis: & ō periculo timetis? Uita vobiscū est & de morte solliciti estis? Sz respōdeant: paruuli sum⁹ adhuc infirmi: iōq; timem⁹. vñ sequit. Et dicit eis ihesus. Quid timidi estis modice fidei? Quasi diceret: si potētē me sup terrā cognouistis: qre ñ creditis q & ī mari potēs sim? Et si mors irrueret: nōne debuistis eā cōstātissime sustinere? Qui modicū credit arguet. q nihil credit ptēnet. CHRY. in ho. Si aūt aliqs dixerit: qñ nō fuit modice fidei: accedētes excitare ihesum: hoc signū fuit: q nō decētē ō ipso opinionē habebāt. Nouerāt.n. q excitat⁹ poterat mare ircrepare nōdū aūt q dormiēs. Propter hoc etiā neq; pñtib⁹ turbis hoc signū fecit:: vt nō accusent mo dice fidei: sz discipulos solū accipiēs corrigit & p⁹ soluit turbationē aquaz. vñ seq;. Tūc surgēs iperauit vētis & mari: & fcā est trāqlitas magna. HIERO. Ex hoc aūt loco itelligim⁹ q oēs creature sentiāt creatorē. qb⁹.n. ipaſ: sentiūt iperātē: ñ erroze hereticoz: q oīa putāt aiantia sēsibilia eē: sed maiestate conditoris: quc apud nos insensibilia sunt: illi sensibilia sūt. ORIGE. Imperauit ergo vētis & mari: & ō magno vēto fcā est trāqlitas magna. Decet enī magnus magna facere: & iō q prius magnifice cōturbauit pfūdum maris: nūc itez trāqlitatē magnā fieri iussit: vt discipuli nimiuz cōturbati: magnifice letarēt. CHRY. ī ho. In hoc ēt oñdit q ois cōfestim soluta ē tēpestas: & neq; semita turbatōis remāsit: qō quidē extraneū erat. Cū.n. nālr fluctuatio termiat vsq; ad multū tēpus aque cōcutiūt: sed hic sit oīa soluebāt. vñ qō ō pre dcm ē. Dixit: & stetit spūs pcelle. hoc xps ope ipleuit. solo.n. verbo & pcepto mare sedauit et refrenauit. Uisu aūt & a sōno & ex vtēdo nauigio q aderāt cū hoiem estimabāt: pp hoc ī admiratōem ceciderūt. vñ sequit. Porro hoies mirati sūt dicentes: qlis est hic: q vēti & mare obediūt ei? GLO. Chrisostom⁹ pōit hāc lram. Qualis est hic homo. sōnus.n. & qō apparebat hoiez demōstrabat: sed mare & trāqlitas deū oñdebat. ORIGE. Sz qui hoies mirati sūt? Nō putes h apl'os significatos. nusq;.n. ī uenim⁹ pter honorē cognomiari dñi discipulos: sz semp aut apli aut discipuli noiant. Mirabāt ergo hi hoies q cuz eo nauigabāt: quoz erat nauicula. HIERO. Si aūt quis ptētiose voluerit eos q mirabant fuisse discipulos: rñdebimus recte hoies appellatos: q; necdū nouerāt potētiaz salvatoris. ORIGE. Nō aūt iterrogātes dñt: qlr est iste? sz asserētes: q; iste talis est: cui vēti & mare obediūt. Qualis q est iste. i. qtus: qs fortis: qs magnus. Jubet oī creature: & nō supgredit iussionē ei⁹: soli hoies resistūt: & iō ī iudicio dāna būt. Mystice aūt oēs ī scē ecclie nauicula cū dño p hūc vndosū supnatam⁹ mūdū. Ipse autē dñs pio obdormit sōno: patiētiā nraz & ipiorū pniaz expectās. HYLA. Uel dormit: eo q sōno nro ꝓsopiat ī nob. Maxime autē id accidit vt a deo auxiliū ī periculi metu speremus: atq; vtinam vel spes fera cōfidat se periculū posse euadere: christi ītra se vigilāte virtute. ORIGE. Acriter ergo accedam⁹ ad euz cum ppheta dicētes. Exurge qre obdormis domine, & ipse imperauit vētis. i. demonibus: q cōcitāt fluctus: idest pricipes hui⁹ mundi ad persecutōes scis imittēdas: facitq; trāquilitatē magnā circa corpus & spīm: pacē ecclesie: & serenitatē mūdo. RABA. Uel aliter. Mare est estus seculi. Nauicula quaz xps ascēdit: itelligit arboz crucis: cuius auxilio fideles trāsactis mūdi fluctibus perueniūt ad celestem patriā q; si ad littus securum: ī qua xps vna cū suis ascēdit. vñ post ait. Qui vult venire post me: abneget semetipm: & tollat crucē suā & sequat me. Cum ergo xps ī cruce posit⁹ fuisset: mot⁹ magn⁹ fact⁹ est: quia cōmote sūt mētes discipuloz de ei⁹ passiōe: & nauicula operta ē fluctib⁹: quia tota vis pse cutōis circa crucē xpi fuit. vbi. s. morte occubuit. vñ dictus est: Ipse vero dormiebat. Suū dormire mori est. Excitant aūt discipuli dñm: dū turbati morte: maximis votis resurrectionē q̄rūt dicētes. Salua resurgēdo: q; perimus turbatiōe tue mortis. Ipse vero resurgēs increpat duritiaz cordis eoz: vt alibi legit. Imparit āt vētis: q; diaboli supbiā strauit. Imperauit mari: q vesaniā iudeoruz sisiecit: & fcā ē trāquilitas magna: q; sedate sūt mētes discipuloz visa resurrectōe. GLO. Uel nauicula ē eccl'ia pñs ī q̄ xps cū suis mare seculi transit: aquas persecutorum compescit. vnde mirem⁹ & gratias agamus.

¶ Et tūc cū venisset ihesus trans fretum ī regionē gerasenoruz occurrerūt ei duo habētes demonia de monumētis exeūtes seui nimis: ita vt nemo trāsire posset per viā illaz. Et ecce clamauerunt dicētes: Quid nobis & tibi filij dei: Uenisti huc ante tempus torquere nos. Erat aūt nō lōge ab illis grex multorum porcoz pascens. Demones autē rogabant eū dicētes. Si ejcis nos hinc: mitte nos in gregem porcoruz. Et ait illis: Ite. At illi exeuntes abierunt in porcos. Et ecce magno impetu abijt totus grex ppreceps in mare: & mortui sunt in aquis. Pastores autem fugerunt: & venientes in ciuitatem nunciauerunt hec omnia: & de his qui demonia habuerant. Et ecce tota ciuitas exijt obuiam ihesu: & viso eo rogabant eum vt trāsiret a finibus eoruz.

CHRY. ī ho. Quidā hoies xpm hoiez eē dicebāt: venerūt ōmēs diuitatē ei⁹ diuulgātes: vt q mare pcellosū: & rursus getū nō audierāt. demōes audirēt clamātes. vñ dr. Et cū venisz trās fretū ī regionē gerasenoz: occurrerūt ei duo hoies bītes demōia. RABA. Gerasa vrbs ē arabie trās iordanē iūcta mōti galaad: quā tenuit trib⁹ manasse: nō lōge a stagno tyberiadis: ī quo porci pcipitati sūt. AVGV. ō cō. euā. Q; āt matthe⁹ duos dic fuisse q demōia patiebāt: marc⁹ aūt & lucas vnū cōmemorāt: itelligas vnuz eoruz fuisse pſone alicui⁹ clariozis & famosiozis: quē regio illa maxime dolebat: & p cui⁹ salute plīmū satagebat: ō quo fcī hui⁹ fama preclari⁹ fragrauit. CHRY. ī ho. Uel lucas & marcus vnū eoz seuiorē elegerūt: vñ & eius calamitatem expri mūt. Lucas.n. dic q ruptis vicul'agebat & deserto: Marc⁹ aūt q & lapidib⁹ seipsum itercidebat nec tamē dñt: qñ vn⁹ solus erat: ne matthco contraria dicere viderentur. Per hoc āt q subdit. De mōumētis exeūtes. pnitiosuz dogma imponere volebant. s. q aīe morientiuz demōes fiāt. vnde multi auruspicum occidunt pueros: vt animam eoruz cooperātem habeāt: ppter quod & demōiaci clamāt: qñ aīa illi⁹ ego sum. Non est autē anima defuncti que clamat: sed demon hoc fingit vt decipiat audientes. Si enī in alteri⁹ corpus aiaz mortui possibile esset itrare: multo magis ī corpus suum: sed neqz habet rationē iniqua passam animā cooperari iniqua sibi facienti: vel hominem posse virtutem ī corpoream in aliam transmutare substantiam. s. animaz in substantiam demonis. Neque enim in corporib⁹ hoc machinari quis potest: vt scilicz homini corpus faciat asini corpus. neq; enim rationabile est animaz a corpore separatam hic iazoberrare. Justoz enī anime ī manu dei sunt. vñ & q̄ puerorz: neq; enī male sūt. Sz & q pctōz sūt. cōfestim hinc

abducunt. ⁊ hoc mãifestũ ẽ ex laçaro ⁊ diuite. Qz vero nullus afferre audebat ad christum ꝓpter seuitiã hos ōmonia/cos: xps ad eos vadit. Que gdẽ eoꝝ seuitia designat cũ sub dit: Deui nimis: ita vt nemo possit trãsire p viã illaz. Sz qz alios ꝓhibebãt ptrãsire: obstruẽtẽ igit viã iuenerũt. Etenĩ flagellabantur iuisibiliꝫ: itollerabilia patiẽtes ex xpi pũtia. vñ segt: Et ecce clamauerũt dicẽtes: Quid nobis ⁊ tibi iesu fili dei? HIERO. Nõ ẽ aũt volũtatis ista ꝓfessio quã pre miũ segt ꝓfitẽtiũ: sed necessitatis extoꝛsio q̃ cogit iuitos: velut si serui fugitiui post multũ tpis dñm suum videãt nihil aliud nisi de verberib⁹ deꝑcant: sic ⁊ demones cernẽtes dominũ in terris repẽte versari: ad eos iudicandos se venisse credebãt. Ridiculũ aũt putãt quidã demonia scire filiũ ōi ⁊ diabolũ ignoꝛare: eo q̃ minoꝛis malitie sint isti q̃s ille cui⁹ satellites sunt: cũ ois scia discipuloꝝ ad magz referẽda sit. AVGV. ix. de ci. dei. Tantũ aũt inotuit eis de⁹: quãtuz voluit: tãtũ aũt voluit quãtũ opoꝛtuit. Innotuit g̃ eis nõ p id qõ vita eterna ẽ ⁊ lumẽ qõ illuminat pios: sz per q̃dã tpa lia sue virtutis effecta: ⁊ occultissime pũtie signa q̃ ãgelicis spiritibus etiã malignis potius q̃s ifirmitati hoĩum pũt esse pspicua. HIERO. Sed tñ tã demones q̃s diabolus suspicari magis filiũ dei q̃s nosse itelligẽdi sunt. AVGV. in li. de. q. no. ⁊ ve. testi: Qz aũt demones clamant: Quid nobis ⁊ tibi iesu fili dei: magis ex suspitione q̃s ex cognitiõe dixisse credẽdi sũt. Si enĩ cognouissent: nũq̃ dñm glorie crucifigi pmisissẽt. REMI. Sz q̃tiẽscũq ei⁹ vtute toꝛq̃bãt: ⁊ signa ⁊ miracla facẽtẽ videbãt: estimabãt eum eẽ filiũ dei: post q̃z videbãt eum esurire sitire ⁊ his silia pati: dubitabãt: ⁊ credebãt hoĩez puꝝ. Cõsiderãdũ ẽ q̃ ẽt iudei icredli dicẽtes xpm in beelzebub eiecisse demonia: ⁊ arriani dicẽtes eũ eẽ creatura: nõ solũ iudicio dei: sz etiã demonũ ꝓfessiõe dãnari merentur q̃ xpm filiũ dei dicũt. Recte aũt dicũt: Quid nobis ⁊ tibi? hoc ẽ nihil cõe ẽ nre malicie ⁊ tue gre: qz fm aplm: nulla sotietas ẽ lucis ad tenebꝛas. CHRY. i ho. Ut aũt nõ videreꝫ adulatiõis hoc eẽ: ab experiẽtia clamabãt dicẽtes: Ueniste ante tpm toꝛq̃re nos. AVGV. viij. de ciui. dei: Siue qz subitũ illis fuit qõ futuꝝ gdẽ: sz tardi⁹ opinabant: siue qz p ditionẽ suã hãc ipaz dicebãt: qz fiebat vt eoꝝ cognitio spnereꝫ: ⁊ hoc erat añ tps iudicy quo eterna dãnatione puniẽdi sũt. HIERO. Pũtia etiã saluatoꝛis toꝛmẽta sũt ōmonũ. CHRY. i ho. Nõ aũt poterãt dre se non peccasse: qz eos xps iuenerat mala operãtes ⁊ facturã dei puniẽtes. vñ estimabãt pp supabũdantiã maloꝝ q̃ fecerãt: q̃ nõ expectaret in eis tps extreme punitõis q̃ erit i die iudicy. AVGV. de cõ. euã. Qz aũt verba demonũ diuersimode ab euangelistis sũt dicta: nõ bz aligd scrupuli: cũ vel i vnã redigi sniaz: vel oĩa dcã possint itelligi: nec qz plaliter apõ matth⁹ apõ illos aũt singulariter logt cuz ⁊ ipsi narrẽt q̃ iterrogatus gd vocaret: legionẽ se eẽ rñdit: eo q̃ multa eẽnt ōmonia. Segtur: Erat aũt nõ lõge ab eis grex poꝛ. mul. pascẽs: ōmones aũt roꝛ. eũ di. si eycis nos hĩc mitte nos in poꝛ. GREGO. y. mora. Scit. n. diabolus qz qõlibz agere ex semetipo non suffiẽ: qz nec p semetipz in eo q̃ ẽ spũs existit. REMI. Sz iõ nõ petierũt vt in hoĩes mitterent: qz illum cuius virtute toꝛquebant: humanã spẽm gestare videbant. Nec ẽt petierunt: vt in pecoꝛa mitterẽtur: qz pecoꝛa dei p̃cepto mũda sunt aialia: ⁊ tũc in tẽplo dei offerebant. Pre alys aũt imũdis in poꝛcos mitti petierũt: qz nullum animal ẽ imundius poꝛco: vñ ⁊ poꝛcus dr q̃si spurcus: eo q̃ in spurcitys delectetur: sic ⁊ demones spurcitys peccatoꝝ delectant: Nõ autẽ petierũt vt in aere mitterent pp nimiã cupiditatez nocẽdi hoĩbus. Segtur. Et ait illis: Ite. CHRY. in ho. Nõ aũt hoc fec iesus q̃si a ōmonib⁹ psuasus: sed multa hinc dispensans: vnũ quidẽ vt ĩstrnat magnitudinẽ nocumẽti ōmonuz qui illis hoĩbus ifidiabant: aliud vt discant omnes: q̃n neqũ aduersus poꝛcos audent: nisi ipse cõcesserit. Tertium vt oñderet q̃ grauioꝛa in illos hoĩes opati essent: q̃s in poꝛcos: nisi eẽnt hoĩes illi inter calamitates diuina ꝓuidẽtia aditi. magis. n. odio habent hoĩes q̃s irrõnalia. Per hoc autem manifestũ ẽ q̃n nullus ẽ qui nõ potiat diuina ꝓuidẽtia. Si aũt nõ oẽs silr neq̃ fm vnũ modũ: ⁊ hec ẽt prouidentie ma xima spes ẽ. ad id enĩ qõ vnicuiq̃ expedit ꝓuidẽtia oñdit. Cũ ꝑdcis aũt ⁊ aliõ ex ꝑ discim⁹: q̃n nõ cõiter omni ꝓuidet solũ: sz singulariter vnicuiq̃ quod in demoniacis his aligs aspiciet manifeste q̃ oli suffocati eẽnt: nisi dina ꝓcuratione potiti eẽnt: ꝓpterea etiã cõcessit abire ĩ gregẽ poꝛcoꝝ: vt q̃ regiões habitabãt illas: discãt eius virtutẽ. Ubi. n. null⁹ cũ cognouerat fulgere faciebat miracula vt eos in sue diuinitatis cognitõez trabat. HIERO. Non ergo vt ꝓcederet saluatoꝛ demonibus qõ petebãt dixit Ite: sz vt p̃ interfectionez poꝛcoꝝ hoĩbus salutis occasio ꝓberet. Segt. Et illi ex eũtes. s. ab hoĩbus: abierunt in poꝛcos. ⁊ ecce magno ipetu abyt tot⁹ grex ꝑceps in mare: ⁊ moꝛtui sunt ĩ ags. Erubescat manicheus si de eadẽ suba ⁊ ex eadẽ oꝛigĩe hominũ bestiarũq̃ sunt aie quõ ob vni⁹ hois vel duoꝝ salutez: duo milia poꝛcoꝝ suffocant. CHRY. i ho. Jõ aũt poꝛcos demones occiderũt: qz vbiq̃ hoĩes in mesticiã mittere student: ⁊ de p ditiõe letant. Dãni etiã magnitudo angebat ei⁹ qõ factum erat famã. a multis enĩ diuulgabat. s. ab his q̃ curati erãt: a poꝛcoꝝ dominis ⁊ a pastoꝛib⁹. vñ segt: Pastoꝛes aũt fugerũt ⁊ veniẽtes ĩ ciuitatẽ nũciauerũt oĩa. ⁊ de his q̃ demõia habuerãt: ⁊ ecce tota ciuitas exyt obuiã iesu. Sz cum deceret eos adoꝛare ⁊ admirari vtutẽ: emittebãt eũ a se. vñ segtur: Et viso eo rogabãt eũ vt trãsiret a finib⁹ eoꝛũ. Intuere aũt ⁊ xpi mãsuetudinẽ post virtutẽ: qz. n. bñficia adepti abigebant eũ: nõ restitit sz recessit: ⁊ eos q̃ idignos se nunciauerunt eius doctrina dereliquit: dans eis doctoꝛes liberatos a demonibus ⁊ poꝛcoꝝ pastoꝛes. HIERO. Uel q̃ rogãt vt transeat fines eoꝛum: non de superbia hoc faciunt: sz de humilitate qua se indignos domini p̃sentia iudicabãt: sicut ⁊ petr⁹ ait: Exi a me dñe: qz vir peccatoꝛ sũ. RABA. Interptat aũt gerasa colonũ eyciẽs: vel aduena ꝓpinquãs hoc ẽ gentilitas que diabolus a se eiecit. Et que prius lõgemõ facta ẽ ꝓpe post resurrectionẽ visitata a christo per ꝑdicatoꝛes. AMBRO. sup lucã. Duo quoq̃ ōmoniaci figuram populi gẽtilis accipiũt: quoniam cuz tres filios noe genuerit. sem: cham: ⁊ iaphet: sem: tantũmõ familia in possessione accita est dei. ex duobus autem alys nationum populi pullularũt. NILA. Unde extra vrbez. i. extra legis ⁊ ꝓphaꝝ synagogã duos hoĩes ĩ monumẽtis demones detinebãt: duaꝝ. s. gẽtium oꝛigines: ĩtra defunctoꝝ sedes ⁊ moꝛtuoꝝ reliqas obsederãt: efficiẽtes ꝑtereũtib⁹ viã vite pũtis ifestã. RABA. Uel nõ imerito ĩ monumẽtis illos hĩasse significauit. qd. n. aliud sũt coꝛpa ꝓfidoꝝ nisi q̃dam ōfunctoꝝ sepulchꝛa: ĩ gb⁹ nõ ōi fmo: sz aĩa peccãtis moꝛte recludit. Dic ãt: Ita vt nẽo possit trãsire pviã illã. qz añ ad uẽtũ saluatoꝛis ĩ via gẽtilitas fuit. Ul per duos iudeos ⁊ gẽtes accipe q̃ ñ hĩtabãt ĩ domo. i. ĩ ꝓscia sua nõ regescebãt. In monumẽtis mãebãt. i. ĩ opib⁹ moꝛtuis delectabãt: nec sinũt p̃uiam fidei: quã viam iudei ĩpugnãt aliquẽ trãsire. NILA. Occursus aũt eoꝝ concurrẽtiũ ad salutẽ voluntas iudicat. videtes aũt demones nõ sibi iã locũ ĩ gẽtib⁹ dereling: vt patiat hĩtare se ĩ hereticis deꝑcantur: q̃bus occupatis: ĩ mare. i. cupiditatẽ secularẽ demonũ p̃cipitant ĩstinctu: cũ reliq̃ gẽtiũ ifidelitate moꝛiũt. Uel poꝛci sunt q̃ luxurietis delectant actib⁹. nã nisi q̃s poꝛci moꝛe vixerit: nõ ĩ eũ diaboli accipiũt ptatẽ: aut ad ꝓbãdũ tñ nõ ad pdendũ accipiẽ. Qz aũt in stagnũ ꝑcipitati sũt poꝛci: significat etiaz q̃ liberato ppl̃o gentiũ a dñatõe demonũ in abditis agunt sacrilegos rit⁹ suos q̃ xp̃o credere noluerũt cecati ⁊ ꝓfũda curiositate subimersi. Qz aũt pastoꝛes poꝛcoꝝ fugiẽtes ista nunciant: significat quosdam etiam primates impioꝝ q̃q̃

chr̃istianam legẽ fugiant: potentiã tamẽ chr̃isti stupẽdo p̃dicare nõ cessant. Qr aũt magno timore pcussi: rogãt vt ab eis discedat: significat multitudinẽ vetusta sua vita delectatã: honorare qdẽ se nolle xp̃ianã legẽ dum dicũt: q eã iplere ñ p̃nt. HILA. Uel vbs illa iudaici ppli habuit spẽz: que xp̃i opibus auditis dño suo obuiã pergit: pbibẽs ne fines suos vrbẽq; cõtingeret. neq; enĩ euãgelia recepit. CA. IX.

ET ascẽdẽs ieſus in nauiculã trãſſretauit ⁊ venit in ciuitatẽ ſuã. Et ecce offerebãt ei paralyticũ iacẽtẽ ĩ lecto. Uidẽs aũt ieſus fidẽ illorũ: dixit paralytico: Cõfide fili. Remittunt tibi peccata tua. Et ecce qdã ꝺscribis dixerũt itra ſe: Hic blaſphemat. Et cũ vidiſſet ieſus cogitatões eor dixit: Ut qd cogitatis mala in cordibus veſtris? Quid ẽ facilius dicere: dimittunt tibi peccata tua: an dicere: ſurge ⁊ ambula? Ut aũt ſciatis q filius hois hz ptãtẽ ĩ terra dimittẽdi pctã: tũc ait paralytico: Surge tolle lectũ tuũ ⁊ vade in domũ tuã. Et ſurrexit ⁊ abijt ĩ domũ ſuã. Uidẽtes aũt turbe timuerũt: ⁊ glificauerũt deũ qui dedit poteſtatẽ talẽ hoibus.

CHRY. ĩ ho. Mõſtrauit ſupi⁹ xp̃s ſuã vtutẽ p doctrinã qñ docuit eos vt ptãtẽ hñs: p leprosũ qñ dixit: Uolo mũdare: p cẽturionẽ q dixit: Dic vbo ⁊ ſanabit puer me⁹. p mare: qõ vbo refrenauit. p demões q eũ ꝓfitebant. Hic ãt rurſus alio maiori mõ inimicos ei⁹ cogit cõfiteri eq̃litatẽ honoris ad p̃ez. vñ ad hoc oñdẽdũ ſubdit. Et aſcẽdẽs ĩ na. trãſſr. ⁊ ve. ĩ ci. ſuã. Nauigiũ aũt itrãs ptrãſit: q pede mare poterat ptrãſire. nõ. n. ſp mirabilia volebat facere: ne incarnatiõis nocceat rõni. IOAN. eps. Creator aũt rex orbis terre dñs poſtea q̃ ſe pp nos nr̃a anguſtauit ĩ carne: cepit hr̃e humanã p̃riã: cepit ciuitatis iudaice eẽ ciuis: parẽtes hr̃e cepit. parentũ oĩuz ipe parẽs. vt attraheret charitas quos diſperat met⁹. CHRY. ĩ ho. Ciuitatẽ aũt ſuã hic capharnaũ dicit. alia. n. eũ ſuſcepat naſcẽtẽ. ſ. bethleẽ: alia eũ nutriuit. ſ. naçareth: alia ãt hũit ꝓtinue habitãtẽ. ſ. capharnaũ. AVGV. de cõ. euã. Uel alr: Qõ matthe⁹ hic ſcribit de ciuitate dñi: Marc⁹ aũt de capharnaũ: difficili⁹ ſolueret ſi matthe⁹ naçareth noĩaret. nũc vo cum potuerit ipa galilea dici ciuitas xp̃i: q ĩ galilea erat naçareth: ſicut vniuerſũ regnũ romanũ ĩ tot ciuitatib⁹ ꝓſtitutũ dr̃ mõ romana ciuitas. Quis dubitauerit vt veniẽs ĩ galileã dñs recte dicere veniſſe ĩ ciuitatẽ ſuã. ĩ quocũq; eẽt oppido galilee: pſerti q ⁊ ipſa capharnaũ extollebat ĩ galilea vt tanq̃ metropolis hr̃et? HIERO. Uel ciuitatẽ ei⁹ nõ aliã itelligam⁹ q̃ naçaret. vñ ⁊ naçarenus appellat⁹ ẽ. AVGV. de cõ. Euã. Et fm̃ ꝺ dicim⁹ matheuz ptermiſiſſe q̃ geſta ſunt poſtea q̃ Jeſus venit in ciuitatẽ ſuã donec vẽiret capharnauz: ⁊ hic adiũxiſſe de ſanato palytico: ſic̃ in mltis faciũt ptermittẽtes media tãq; hoc cõtinuo ſequat: qõ ſine vlla ptermiſſiõis ſignificatõe ſubiungunt. ⁊ hoc mõ hic ſubdit. Et ecce offerebant ei paralyticuz iacẽtẽ in lecto. CHRY. ĩ ho. Paralytic⁹ aũt h alter eſt p̃ter eũ q ĩ ioãne ponit. Ille qdẽ in natatorijs iacebat: h aũt in capharnaũ. ⁊ ille famulis carebat: hic aũt hẽbat eos qui ſui curã habebãt: q ⁊ portãtes eũ attulerũt. HIERO. Obtulerũt aũt ei iacentem in lecto: q ipſe ĩgredi nõ valebat.

CHRY. ĩ ho. Nõ aũt vbiq; ab egris ſolũ q̃rit fidez: putacũ ſanaũt: vel alr ab egritudine in exceſſu fuerit mẽtis. vñ ſubdit: Uidẽs aũt ieſus fidẽ illor. HIERO. Non eius q offerebat: ſz eor q offerebãt. CHRY. in ho. Q igr̃ tantã oſtẽdũt fidẽ mõſtrat ⁊ ipe ſuã vtutẽ: cũ oĩ ptãte ſoluẽs peccata. vñ ſeq̃t: Dixit paralytico: Cõfide fili remittũt tibi peccata. IOAN. eps. Quãtũ valet apud deũ fides ꝑpria apẽ quẽ ſic valuit aliẽa: vt ĩtus ⁊ extra ſanaret hoiez. Audit veniã ⁊ tacet paralytic⁹: nec vllã rñdet gr̃az: q plus corpis q̃ aĩe tẽdebat ad curã. Merito g̃ xp̃s offerẽtiũ recipit fidem: nõ vecordiã iacẽtis. CHRY. Uel erat magna fides etiã hui⁹ ĩfirmi. nõ. n. pmiſiſſet ſe ſubmitti: vt ali⁹ euãgeliſta dicẽ p tectũ nõ credes. HIERO. O mira humilitas: õſpectũ ⁊ debilẽ: totis mẽbrorz cõpagibus diſſolutũ filiũ vocat: quẽ ſacerdotes nõ dignabant attigere. aut certe iõ filium: q̃ dimittunt ei pctã ſua: vbi dat nobis itelligẽtia pp pctã pleraq; euenire corpor debilitates. Et iccirco forſitã p̃us dimittunt pctã: vt cauſis debilitatis: ablatis ſanitas reſtituatur.

CHRY. ĩ ho. Scribe aũt diffamare volẽtes: etiã nolentes fecerũt clarere qõ factũ ẽ. eor. n. emulatõe ad ſigni oſtẽſionẽ vſus ẽ xp̃s: hoc. n. ẽ ſupabũdãtia ei⁹ ſapie q̃ ſua p inimicos manifeſtat. vñ ſeq̃t. Ecce qdã de ſcribis dixerũt itra ſe. Hic blaſphemat. HIERO. Legimus in ꝓphetia: Ego ſum q deleo oẽs iniqtates tuas. Conſequẽter ergo ſcribe: q̃ hoiez putabãt ⁊ vba dei nõ itelligebãt: argnũt eũ vitio blaſphemie. Uidẽs aũt cogitatões eor oñdit ſe deum q̃ põt cordis occulta cognoſcere: ⁊ quodãmõ tacẽs logr̃: Eadẽ potentia q̃ cogitatões vr̃as ĩtueor: poſſũ ⁊ hoibus delicta dimittere. Et vobis itelligite qd paralytic⁹ ꝓſequat. vñ ſeqtur. Et cũ vi. ie. cog. eor dixit. Ut qd co. ma. ĩ cor. vr̃is? CHRY. in ho. Nõ qdẽ eor deſtruxit ſuſpitionẽ: q̃. ſ. cogitabãt eũ p̃dicta dixiſſe vt deũ. Si. n. nõ eẽt eq̃lis deo p̃ri oportebat eũ dicere: lõge ſuz ab hac ptãte. ſ. dimittẽdi pctã: nunc aũt ꝓtariũ firmauit ſua voce ⁊ miraculi oñſione. vñ ſubdit qd ẽ facili⁹ dicere: dimittũt tibi pctã tua: an dr̃e: ſurge ⁊ ambula? Quãto qdẽ aĩa corpe potior ẽ: tãto pctñ dimittere mai⁹ eſt q̃ corp⁹ ſanare. Sz q illud qdẽ nõ mãifeſtũ: hoc aũt mãifeſtũ: fac̃ min⁹ qõ ẽ manifeſti⁹: vt demr̃et mai⁹ ⁊ nõ mãifeſtũ.

HIERO. Utr. n. ſint palytico pctã dimiſſa: ſolus noverat q dimittebat. Surge aũt ⁊ ãbula. tã ille q ſurgebat: q̃ hi pctã: ſz dimittũt tibi pctã. q ⁊ vo ſcribe reſiſtebãt: altiorẽ ſuã potẽtiã ꝺmr̃at dicẽs: q fili⁹ hoĩs hz ptãtẽ dimittẽdi peccata. Et vt oñdat ſe p̃ri eq̃lẽ nõ dixit q̃ fili⁹ hoĩs idiget aliquo ad dimittẽdũ pctã: ſz q̃m hz. GLO. Hec aũtẽ vba vt ſciatis p̃nt eẽ xp̃i vl euãgeliſte: q̃ſi euangeliſta diceret: Ipſi dubitabãt eũ pctã dimittere: ſz vt ſciatis q̃m filius hoĩs hz ptãtẽ ait paralytico. Si aũt xp̃s dicat ꝑnũciaſſe hec vba ſic itelliget: Uos dubitatis me poſſe pctã dimittere: ſz vt ſciatis q̃m fili⁹ hoĩs: tc̃. q̃ qdẽ oro ipẽfecta ẽ: ſz ſubdit actẽ loco ſequẽtis. vñ dr̃: Ait paralytico: Surge ⁊ tolle lectũ tuum.

IOAN. eps: Ut qõ fuit teſtimoniũ ĩfirmitatis: ſit ꝓbatio ſanitatis. Et vade in do. tuã ne xp̃iana fide curat⁹. mozeris in pfidia iudeor. CHRY. in ho. Hoc aũtẽ ꝓcepit vt non eſtimet fantaſia eẽ qõ fcm̃ ẽ. vñ ad vitatẽ facti oſtẽdendaz ſubdit: Et ſurrexit ⁊ abyt in domum ſuam. Sed tũ aſtãtes hoies adhuc decorũ trabunt. vnde ſeq̃t. Uidẽtes aũtẽ turbe. ⁊ glo. deũ qui de. talẽ po. hoibus. Si enĩ bene cogitaſſent apud ſe agnouiſſent: q fili⁹ dei erat. Interim. n. non paruũ erat eſtimare omnibus hominibus maiorẽ ⁊ a deo venire.

HILA. Myſtice aũt a iudea repudiatus in ciuitatẽ ſuã reuertitur. Dei ciuitas fideliũ plebs eſt. in hãc ergo intrauit per nauim. i. eccleſiam vectus. IOAN. epiſcop⁹. Non autem chr̃istus indiget naui: ſed nauis chr̃iſto: quia ſine celeſti gubernatione nauis eccleſie per mundanum pelagus ad celeſtẽ portũ nõ valet puenire. HILA. In paralytico aũt gẽtiũ vniuerſitas offert medẽda. hic itaq; ãgelis mini-

strandus offert: hic filius nūcupat: qz dei op⁹ ē. huic remittunt aīe pctā que lex laxare nō poterat. fides. n. sola iustificat. Deinde vtutē resurrectōis oñdit: cū sublatiōe lectuli firmitatē corpozib⁹ docuit defuturam. HIERO. Juxta tropologiā aūt iterdū aīa iacēs in corpe suo vtutibus disso lutis: a pfecto doctore dño offert curāda. vnusqsq; n. eger petēde salutis pcatores debet adhibere: p quos actuū nroz clauda vestigia: vbi celestis remedio reformentur. Sunt igit monitores mētis q animū auditoris ad supiora erigunt q̄/ uis exteriozis corpis debilitate torpentem. IOAN. eps: Dñs aūt i hoc seculo insipiētiū volūtates nō q̄rit: sz respicit ad alterius fidē: nec medicus lāguentiū respicit volūtatez: cū ꝓtraria regrat ifirmus. RABA. Surgere aūt ē aīam a carnalib⁹ ōsideryis abstrahere. Lectū tollere est carmen a terrenis desideryis ad volūtatē spūs attollere. Domū ire ē ad paradisū redire: vel ad internā sui custodiā: ne iterum peccet. GREGO. xxiy. moza. Uel p lectuz voluptas corpozis designat, iubet itaq; vt hoc sanus portet vbi ifirmus iacuerat: qz oīs q adhuc vitys delectat: ifirmus iacet in voluptatibus carnis: sz sanatus hoc portat: qz eiusdem carnis ꝓtumelias postmodū tolerat: qō itus prius desiderys rege scebat. HYLA. Uidētes āt turbe timuerūt. Magni. n. timoris res ē: nō dimissis a xp̄o peccatis i morte resolui: qz nullus ē in domū eternā reditus si cui idulta nō fuerit venia delictoz. Cessante āt timoze honoz deo reddit q; ptās boibus hac via data sit p verbū eius z peccatoz remissionis z corpoz resurrectiōis z reuersiōis in celuz.

¶ Et cum transiret inde ihesus: vidit hoiez sedētē in teloneo: matheuz noie. Et ait illi: Sequre me Et surgēs secutus ē cū. Et factū ē: discūbēte eo ī domo: ecce multi publicani z peccatores veniē tes discūbebant cuz iesu z discipulis eius. Et vidētes pharisei dicebāt discipulis eius: Quare cū publicanis z peccatoribus manducat magister vester? At ihesus audiēs ait: Nō ē opus valētibus medicus: sz male hītibus. Euntes aūt discite qd ē misericordiā volo z nō sacrificiū. Non eni venī vocare iustos sed peccatores.

CHRY. in ho. Cū xp̄s fecisset miraculū nō pmāsit in eodē loco ne iudeoz celū accēderet āplioze. Doc z nos faciamus nō obstiate obsistētes eis q ihsidiant: vñ dr: Et cū trāsiret ide iesus. s. a loco vbi miraculū fecerat. Uidit hoiez se. i telo. mat. noie. HIERO. Ceteri euāgeliste ꝓpter verecū diā z honorē matthei: noluerūt eū noie appellare vulgato: sz dixerūt Leui. Duplici. n. vocabulo fuit. ipe aūt matthe⁹ sz illud salomonis: Justus accusator ē sui: matheū se z publicanū noiat: vt oñdat legētibus nullū debere salutē desperare si ad meliora ꝓuersus sit: cū ipe de publicano in aplm sit repētē mutatus. GLO. Dic aūt: Sedētē i teloneo. i. i domo vbi vectigalia ꝓgregāt. Erat. n. telonearij dict⁹: a teolō gerce qō ē vectigal. CHRY. i ho. Per B ēt g mōstrat vocātis virtutē: qñ nō desistētē a periculoso officio ex medys ipsum eruisse mal: sic z paulū adhuc ihsanientē. Et iō segt. Et ait illi: Sequre me. Sic vidisti vocātis virtutē: ita addisce vocati obedientiā: neq; n. restitit: neq; domū abire rogauit z suis B cōicare. REMI. Humana etiā pericula q ei a pncipib⁹ ac cidere poterāt puipēdit: dū officy sui rōnes ipfectas reliqt: vñ segt. Et surgēs secut⁹ est eū. z qz terrena lucra deseruit: iō iure fact⁹ ē dñico ꝓ talētoz dispēsator. HIERO. Argu it aūt in hoc loco porphyri⁹ z Julian⁹ Aug. vl iperitiā histo rici mētientis: vel stulticiā coz q statī secuti sunt saluatorez: q̄si irrōnabilr quelibz vocātem hoiez sint secuti: cū tāte vtutes tātaq; signa ꝓfessērit q̄ aplos anteq; crederēt vidisse ñ dubiū ē. Terte fulgur ipse z maiestas diuinitatis occulte. q̄ ēt in facie refulgebat humana videntes ad se trahere poterat in pmo aspectu. Si. n. ex magnete lapide hec esse vis dr vt ferꝝ trahat: q̄to magis dñs oīum creaturaꝝ ad se trahere poterat quos volebat. CHRY. i ho. Sz cur non cū petro z ioāne z alys eū vocauit: qñ duri⁹ adhuc disposit⁹ erat sz post multa miracula z multā xp̄i famā: qñ aptioreꝫ eū ad obediētiam sciuit: q ītima cordis nouit. AVGV. de cc. euā. Uel ꝓbabili⁹ videt q; h ptermissa recordādo matthe⁹ ꝓmemorat: qz añ sermonē habitū i mōte credēdū ē vocatū eē matth. ieo qppe mōte tūc lucas ꝓmēorat oēs. xy. electos quos z apl̄os noiat. GLO. Matthe⁹. n. vocatiōez suā refert iter miracula. magnū eni miraculū fuit q; publicanus fact⁹ ē apl̄s. CHRY. i ho. Quid ē āt q; de alys aplis nob nō dr: q̄r z qñ sunt vocati nisi ō petro z andrea z iacobo ioanne z matthea. hi. n. maxie erāt i icōueniētib⁹ z humilib⁹ studys. Neq; n. telōei officio ē aligd deteri⁹: neq; piscatiōe vili⁹. GLO. Lōgruā aūt celestis bñficy vicē ipēdēs matthe⁹: xp̄o magnū ꝓuisiū i domo sua parauit: vt illi cōmodaret sua tpalia: a quo expectabat ppetua bōa. vñ segt. Et fa. ē discū. eo i do. AVGV. de cō. euā. Dic matthe⁹ nō exp̄sit i cui⁹ domo discūbebat iesus: vñ posset videri nō hoc ex ordīe subiū xisse: sz qō alio tpe factū est recordatus iterposuisse nisi marcus z lucas q hoc oīno silr narrāt: manifestaret i domo leui: hoc ē matthei: discubuisse iesū. CHRY. i ho. Honorat⁹ aūt matthe⁹ igressu xp̄i in domū ei⁹ oēs publicanos q erant eiusdē artis ꝓuocauit. vñ segt. Ecce multi pu. z pec. ve. discū. cū iesu z disci. ei⁹. GLO. Publicani eniz vocant q publicis negocys iplicāt q̄ sine pctō aut vix aut nūq; pūt tractari: z pulchrū fuit p̄sagiū: qz q apl̄s z doctoz gentiū erat futur⁹: in pma sua cōuersiōe peccātiuz gregē post se trahit ad salutez: z vt iam pficeret exēplo qō pficere debebat z vbo. HIERO. Tertulian⁹ hos dic fuisse ethnicos dicēte scriptura: Nō erit vectigal pēdens ex israel: q̄si matthe⁹ nō fuerit iude⁹. dñs aūt nō ꝓuiuat cuz ethnicis: cum id maxime caueret ne legē soluere videret: q z discipulis pcepit: In viā gētiū ne abieritis. Uiderāt aūt publicanū a peccatis ad meliora ꝓuersū: locū iuenisse pnie: z ob id etiaz ipsi nō desperāt salutē. CHRY. in ho. Uñ accesserūt ad redē ptorē nr̄z: z nō solū ad colloquēdū: sz etiaz ad cōuescēdū recepti sūt: nō solū ꝓputās aut curās: aut arguēs ūmicos: sz ēt ꝓuescēs emēdabat mltoties eos q male disposīti erant: p B docēs nos: qñ oē tps z oē opus pōt nob tribuere vtilitatez: hoc aūt videtes pharisei idignati sūt de q̄bus subdit. Et vi. pha. di. disci. ei⁹. Quare cū pu. z pec. mādu. magr vr? Notandū q; cū discipuli visi sunt peccare xp̄m alloquunt dicētes: Ecce discipli tui faciūt qō nō licet facere i sabbato. hic apō discipl̄os xp̄o detrahūt: q̄ oīa malignātiū erāt z volētiū separare a doctore corda discipuloꝝ. RABA. Duplici aūt errore tenebāt: qz z se iustos arbitrabāt: q supbie fastu a iustitia lōge discesserāt: z eos criminabant iustos q resipiscēdo a pctis iustitie appropinq̄bāt. AVGV. de cō. euā. Lucas aūt aliquāto differēti⁹ hoc vr ꝓmemorasse: sm quē pharisei dicūt discipul̄: Quare cū publicanis z pctoribus mānducatis z bibitis? xp̄o z discipulis ei⁹ hoc obiectū iste nās: Sz cū discipul̄ dicebat: magis magro obycit quē sectādo imitabant. Una ē g̃ sntia z tāto meli⁹ insinuata: q̄to q̄busdā verbis manēte vitate mutata. HIERO. Neq; vo in pstinis pmanētes veniūt ad iesū vt pharisei z scribe murmurāt: sz pniam agētes: qō z pñs sermo dñi significat. vñ segt: At iesus au. ait nō ē opus valē. me. sz ma. hītib⁹. RABA. Seipm medicū dic q miro medicādi gne pp inigtates nr̄as vlnerat⁹ ē: vt vuln⁹ pctō nroz sanaret. Unos qdez eos appellat q suā volētes statuere iusticiā ve dei iusticie subti nō sunt. Male hītes eos vocat q sue fragilitatis ꝓscia ōnicti: nec p legē videtes se iustificari pēitēdo se submittūt gre ōi.

CHRY. in ho. Postq̃ a cõibus opinionibus eos allocutus ē: allogtur eos ex scripturis cũ dic: Lũtes ãt discite qd ē misericordiã volo: ⁊ nõ sacrificiũ. HIERO. De ꝓpheta. s. Osee sumẽs testimoniũ sugillat scribas ⁊ phariseos q se iustos estimãtes peccatoꝝ ⁊ publicanoꝝ ꝯfortia declinabãt.

CHRY. in ho. Ac si dicat: Cur accusatis me. qñ peccatores corrigo: ergo ⁊ deũ patrẽ ex hoc icusate. Dic. n. ille vult peccatoꝝ emẽdationẽ: ita ⁊ ego. ⁊ sic oñdit nõ solum nõ esse ꝓhibitũ qõ icusabãt: sz ⁊ ꝑm legẽ maius eẽ sacrificio. nõ. n. dixit: Misericordiã volo ⁊ sacrificiũ: sz hoc ĩũcxit: illõ ãt eicit. GLO. Nõ tñ despic̃ ds sacrificiũ: sz sacrificiũ sine misericordia. faciebãt ãt pharisei sepe sacrificia ĩ tẽplo: vt iusti apparerẽt corã pplo: sz nõ exercebãt misericordie opa: in q̃bus ꝓbaf vera iustitia. RABA. Admonet itaq̃ eos vt p opa misericordie sibimetipsis supne misericordie ꝑmia reqrant: ⁊ nõ ꝯtẽptis paupeꝝ necessitatibus p oblationẽ sacrificioꝝ se deo placere ꝯfidãt. vñ dicit: Eũtes. s. a temeritate stulte vitupatiõis ad diligẽtiorẽ scripture scẽ meditationẽ: q̃ misericordiã maxime ꝯmẽdat. vñ ⁊ sunt de misericordia exemplũ eis ꝓponit dicẽs: Non. n. ve. vo. iu. sz peccatores.

AVGV. de cõ. euan. Lucas addidit. Jn pnãz. qõ ad explanãdã sñiaz valet: ne g sq̃ pctores ob hoc ipz: q peccatores sũt diligi arbitreꝝ a xpo: cũ ⁊ illa silitudo de egrotis bñ ĩtimet qd velit deꝰ vocãdo pctores tanq̃ medicꝰ egros: vti q̃ vt ab inigtate tãq̃ ab egritudie salui fiãt: qõ fit p pnãz:

HYLA. Oibus aũt xps venerat: quõ ergo non se iustis venisse dicit: Erãt ergo q̃bus neẽe nõ erat vt veniret: sz nemo iustus ex lege est: oñdit ergo inanẽ iustitie iactantiã: q̃ sacrificys ifirmis ad salutẽ: misericordia erat vniuersis in lege positis neẽaria. CHRY. in ho. vñ ironice videt ad eos loquẽs: sicut cũ dr: Ecce iaz adã factꝰ est q̃si vnꝰ ex nobis. Qñ. n. nullus iustꝰ erat ĩ terra: paulus significat dicẽs: Oẽs peccauerũt ⁊ egẽt glia dei. Jn hoc ãt ⁊ illos mitigauit q vocati erãt. q. d. Tñ renuo abominari pctores qui pp eos solos aduẽi. RABA. Uel q̃ qui iusti erãt sic̃ nathanael ⁊ ioãnes baptista: nõ erãt ad pnãz iuitãdi. Uel nõ veni vocare iustos falsos: q ō iustitia sua gliant vt phariseos: sz illos q se peccatores recognoscũt. Per matth̃. ãt ⁊ publicãoꝝ vocatõez fides gẽtiũ exꝑmit q̃ prꝰ mũdi lucris ĩhiabãt. ⁊ nũc spũal'r cũ dño reficiunt: p supbiã phariseoꝝ iuidia iudeoꝝ de salute gẽtiũ. vel matth̃. significat hoiem terrenis lucris inhiantẽ: quẽ videt ihesus dum oculo misericordie respicit. Matthe⁹ enĩ ĩterꝑtat donatus: leuita assũptꝰ, penitẽs ãt a massa pditoꝝ assumit: ⁊ gra dei ecclesie donat. Et ait illi iesus: Seq̃re me vel p pdicatõez: vel p scripture admonitionem: vel p internã inspiratione.

¶ Tũc accesserũt ad eũ discipuli ioannis dicẽtes: Quare nos ⁊ pharisei ieiunamus frequẽter: discipuli ãt tui nõ ieiunãt: Et ait illis iesus. Nũqd possunt filĳ sponsi lugere q̃diu cũ illis ē sponsus: Veniẽt aũt dies cũ auferet ab eis sponsus: ⁊ tũc ieiunabũt. Nemo ãt ĩmittit ꝯmissurã pãni rudis in vestimẽtũ vetus. Tollit. n. plenitudinẽ eius a vestimẽto: ⁊ peior scissura fit. Neq̃ mittũt vinũ nouũ in vtres veteres. Alioq̃n rumpũtur vtres ⁊ vinũ effunditur: ⁊ vtres pereũt. Sed vinũ nouũ in vtres nouos mittũt: ⁊ ambo cõseruantur.

GLO. Cũ de quinio peccatoꝝ ⁊ de ꝓticipatione rñdisset eis: de comestione eũ aggrediunt. vñ dr. Tũc accesserũt ad eũ discipuli ioãnis dicẽtes: q̃re nos ⁊ pha. ieiu. fre. disc. autẽ tui nõ ieiunãt: HIERO. supba ĩterrogatio ⁊ ieiuny reprehendẽda iactãtia: nec poterãt discipuli ioãnis nõ eẽ sub vitio q iũgebant pharisei q̃s a ioãne nouerãt ꝯdẽnatos: ⁊ calũniabãt cũ quẽ sciebãt magr̃i vocibꝰ ꝓdicatũ. CHRY. ĩ ho. Qõ aũt dicũt tale est. Esto: tu vt medicus hec facis: sed cur discipli tui dimittẽtes ieiuniũ talibꝰ mẽsis attẽdũt: de ĩde icusatõez ex ꝓpatõe augere volẽtes: ꝑmo sciꝑos ponũt: ⁊ deĩde phariseos. ieiunabãt illi qdẽ a lege discẽtes: ficut et phariseus dixit: Jeiuno bis in sabbato: ipsi autem a ioanne.

RABA. Joãnes enim vñũ ⁊ sicerã nõ bibit: qõ abstinẽtie meritũ ñ auget: cui nulla ẽ potẽtia nãe. Dñs aũt qui pecata põt ꝯdonare cur a peccatoribꝰ mẽdicãtibus ꝺclinaret quos abstinẽtibus poterat facere iustiores. Jeiunat ãt xps ne ꝑceptũ ꝺclines. mãducat aũt cũ pctoribꝰ vt gr̃az ⁊ ptãtẽ ĩtelligas. AVGV. de cõ. euã. Sz cũ matthe⁹ tñ discipulos ioannis hoc dixisse ꝓhibeat: ẽba q̃ apud marcũ legunt magis ĩdicãt alios hoc dixisse de alys. i. quinas de discipulis ioãnis ⁊ phariseis: qõ lucas euidẽti⁹ exꝑssit: q alios de alys dixisse narrauit. vñ ĝ matthe⁹ dicit. Tũc accesserũt ad eũ di. iohannis. q. ⁊ ipsi aderãt: ⁊ oẽs certatiz vt q̃q poterat: hoc obiecerũt. CHRY. ĩ ho. Uel lucas dic̃ q pharisei ꝟ dixerunt ꝟ ãt dr̃ q discipli ioãnis: q̃ pharisei illos secũ acceperũt ad dicẽdũ: qõ postea ĩ herodiãis fecerũt. Sz ꝯsiderãdũ q̃ qñ ꝑ extrãeis sic̃ ꝑ publicanis sermo erat vt eoꝝ turbarã mitiget aiaz vehemẽti⁹ exꝓbrãtes ĩcusauit. vbi aũt discipulos quitiabant cũ mãsuetudine rñdet. vñ segr̃: Et ait ill' iesus. Nũqd pñt fi. spõ. lu. q̃diu cũ illis est spõsus: Primo qdẽ seipm medicũ vocauerat: ꝟ autez spõsuz: ĩ memoriã reducẽs ẽba ioãnis q̃ dixit. Qui hz spõsã spõsus ẽ. HIERO. Spõsus xps ẽ: spõsa aũt ecclia. de hoc spũali ꝯnubio apli sũt creati: q lugere nõ pñt q̃diu spõsuz ĩ thalamo videt: ⁊ sciũt spõsuz eẽ cũ spõsa. Qñ vo trãsierũt nuptie ⁊ passiõis ac resurrectõis xps aduenit tũc spõsi filĳ ieiunabũt. Et hoc ẽ qõ subdit: Ueniẽt ãt di. qñ aufe. ab eis spõ. ⁊ tũc ieiu. CHRY. ĩ ho. Qõ ãt dicit tale est: gaudẽ ẽ pñs tps ⁊ letitie: nõ q̃ ĩtro ducẽda sunt tristia: etenĩ ieiuniũ triste ẽ nõ nãliter: sz illis q ĩbecilliꝰ adhuc dispositi sũt. bis. n. q sapiẽtiã ꝺtemplari desiderãt: delectabile ẽ. vñ ꝑm opinionẽ illoꝝ hoc dixit. p hoc aũt mõstrat q nõ gule erat qõ fiebat: sz dispẽsationis cuiusdã. HIERO. Nõnulli aũt putãt iccirco dies. xl. passiõis ieiunia debere cõmitti: lz statiz dies pẽthecostes ⁊ spũscũs veniẽs ĩducat nobis festiuitatẽ. Ex hꝺ occasiõe testimony montanus prisca ⁊ maximilla: etiã post penthecostẽ faciũt quadragesimã. q̃ ablato spõso filĳ spõsi debeãt ieiunare: ecclesie aũt ꝺsuetudo ad passionem dñi ⁊ resurrectionẽ p hmilitatẽ carnis vẽit: vt spũalis sagine ieiunio coꝛpozis ꝑpamur. CHRY. ĩ ho. Rursus ãt a cõibꝰ exẽplis ꝺfirmat hunc sermonẽ cũ subdit. Nemo ãt mittit ꝯmissurã pãni rudis ĩ vestimẽtũ vetus: tollit enĩ plenitudinẽ eius a vestimẽto: ⁊ peior scissura fit: q̃si diceret: nondum effecti sunt fortes mei discipuli: sz adhuc multa ĩdigent cõsenssione: nondum sunt per spiritũ renouati. Sic autez dispositis non oportet grauedinẽ ĩponere ꝑceptoꝝ: hoc aũt dixit regulã dans suis discipulis: vt discipulos ex vniuerso orbe terrarũ cũ mãsuetudie suscipiãt. REMI. Uestimẽtõ vetus discipulos suos vult ĩtelligi: quia nõdum erant per oĩa ĩnouati. Pannus rudem. i. nouum appellat nouam gratiã. idest euangelicã doctrinam cuius quedã particula est ieiuniũ. ⁊ iõ nõ cõuenibat vt seueriora ꝑcepta ieiuny illis ꝯmitterent ne forte aũsterirate ieiuny frangerẽt: ⁊ fidem perderẽt quã habebãt. ideo subdit: Tollit enĩ plenitudinẽ eius a vestimento: ⁊ peior scissura fit. GLO. Quasi. d. Ideo rudis pãnus. i. nouus nõ debet poni ĩ vestimẽto veteri: quia tollit sepe a vestimẽto plenitudinẽ eius. i. pfectõez: ⁊ tũc fit peior scissura. Hzaue enim onus rudi iunctum: illud boni qõ prius inerat sepe destruit. REMI. duabus aũt silitudinibꝰ positis. s. nuptiaꝝ ⁊ de pãno rudi ⁊ de vestiũto veteri: nũc tertiã addit silitudinem de vtribus ⁊ de vino. Neq̃ mittũt vinũ nouũ in vtres veteres. Utres veteres appellat suos discipulos

qui nondū pfecti erāt innouati. Uinū nouū appellat pleni tudinē spūsci ⁊ pfunda celestiū mysterioꝝ: q̄ tūc discipuli ferre nō poterāt: sz post resurrectōez vtres noui fcī fuerūt: ⁊ vinū nouū recpūt qñ spūsctūs repleuit coꝛda eoꝝ. Unde quidā dixerūt: Oēs isti musto pleni sunt. CHRY. in ho. Pic ⁊ nos cām docuit humiliū verboꝝ q̄ ⁊ cōtinuo ad eos dicebat ꝓpter imbecillitatē ipsoꝝ. HIERO. Uel aliter: Per vestimētuz vetus ⁊ vtres veteres debemus intellige re scribas ⁊ phariseos. particula vestimēti noui ⁊ vinū no uum sunt p̄cepta euāgelica sentiēda: q̄ non pūt: sustinere iu dei: ne maioꝛ scissura fiat: tale quid ⁊ galathe facere cupie/ bāt: vt cū euāgelio legis p̄cepta miscerēt: ⁊ ī vtribus veteri bꝰ mitterēt vinū nouuz. Sermo igit euangelicus aplis po tius q̄ scribis ⁊ phariseis ē infundēdus: q maioꝝ traditio/ nibus depauati: synceritatē p̄ceptoꝝ chzisti nō poterāt cu stodire. GLO. Per hoc ergo significat q̄ aplī nō erāt in ueteribus obseruātys detinēdi: quos opoꝛtebat gratie no uitate pfundi. AVGV. ī ser. de q̄dragesima. Uel aliter. Dis qui recte ieiunat aut animā suaz ī gemitu oꝛatōis ⁊ ca stigatōe coꝛpis humiliat: aut illecebꝛa carnalia spiritualis sapīe delectatōe suspēdit. de vtroq̄ aūt ieiuny genere dns hic rñdet. Nā de ꝓmo q̄ habet anime humiliationē dicit: Nō pūt fily spōsi lugere. De illo q̄ habet epulū mentis: ꝓse quēter locutꝰ ē dicēs: Nēo mittit ꝓmissurā pāni rudis ⁊c. Deide qz spōsus ablatus vtiq̄ nobis ē: lugēdum ē. Et recte lugemus: si flagramus desiderio eius. Beati gbꝰ licuit euz ad passionē tūc habere pūtez: iterrogare sic vellent: audire sicut deberēt: illos dies cōcupierūt videre patres añ aduē tū eius: neq̄ viderūt: qz ī alia dispensatione sunt ordinati p quos vēturus annūciarē: nō a qbus veniēs audirētur. in nobis aūt illud impletū ē quod ipse dicit: Ueniēt dies quā do desiderabitis videre vnū de diebus istis ⁊ nō poteritis. Quis ergo hic nō lugebit: q nō dicat fcē fūt mihi lachzymē mee pāes die ac nocte dū dr mihi quotidie: vbi ē ds tuus? Merito ergo aplus cupiebat dissolui ⁊ esse cum chzisto. AVGV. de con. euan. Oz ergo dixit matthe⁹: Lugere: vbi marc⁹ ⁊ lucas dicūt Jeiunare: significauit de tali ieūio dns locutū quod ptinet ad humilitatē tribulatōis: vt illō alteꝝ quod ptinet ad gaudiū mētis ī spiritualia suspense: ⁊ ob hoc alienate a coꝛpalib⁹ cibis: posterioꝛib⁹ similitudini/ bus significasse itelligat oīdēs q̄ circa coꝛpus occupatis: ⁊ ob hoc veterē sensum hūtibus hoc gen⁹ ieiuny nō ꝓgruat. HILA. Mystice vo q̄ pūte sponsō ieūnādi necessitate discipulis nō esse rñdet: pūtie sue gaudiū: ⁊ sacramētū scī ci bi edocet: quo nemo se pūte. i. ī ꝓspectu mētis chzistū habi turi ꝓtinēs idigebit: quasi eo carēs: ablato autem se ieuna turos eē dicit: qz oēs nō credētes resurrexisse chzistum ha/ bituri nō essent cibū vite. In fide enī resurrectōis sacramē tum panis celestis accipitur. HIERO. Uel cuz pp pctā a nobis recesserit: tūc idicēdū ē ieuniū: tūc luctus ē recipiē dus. HILA. Ponit etiaz exēpla: qbus oñdit ifirmitates vetustate pctoꝝ ⁊ animas ⁊ coꝛpoꝛa noue gratie sacramen ta nō cape. RABA. Cū aūt date sint diuerse similitudi/ nes ad idē: differūt tñ. vestis. n. q̄ foris tegimur opa bona si/ gnificat q̄ foris agimus. vinū quo ītus reficimur feruoꝝ ē fi dei ⁊ charitatis quo intus reformamur.

¶ Hec illo loquēte ad eos: ecce pr̄iceps vnus ac cessit ⁊ adorabat eum dicēs: Dñe: filia mea mō defuncta est: sed veni impone manū tuā sup eā: ⁊ viuet. Et surgēs ihesus sequebatur eū: ⁊ discipuli eius. Et ecce mulier q̄ sanguinis fluxum pa tiebatur duodecim ānis: accessit retro: ⁊ tetigit fimbriā vestimenti eius. Dicebat enim intra se: Si tetigero tm̄ vestimētum eius: salua ero. At ihesus conuersus ⁊ videns eam dixit: Confide fi lia: Fides tua te saluam fecit. Et salua facta est mulier ex illa hoza.

CHRY. ī ho. Post sermones opus adiunxit: in quo am/ plius phariseꝰ obstruerētur: eo q̄ qui aduēit ad miraculuz petēdū archisynagogus erat ⁊ luct⁹ magnus: qz puella vni genita erat ⁊ xy. ānoꝝ q̄ incipit esse flos etatis ⁊ ideo dr: Hec illo loquēte ad eos: ecce pr̄iceps vnus accessit. AV/ GV. de cō. euā. Dicūt aūt hoc ⁊ marc⁹ ⁊ lucas: sz ab isto oꝛ/ dine iam recedūt. eo enī loco hoc īserunt: vbi post expulsa demonia ⁊ ī porcos missa transfretando redit a regione ge rasenoꝝ. Et p hoc q̄ marcus dicit: itelligendū ē hoc factuz esse: postq̄ venit rursus ihesus trās fretum: sz q̄tū post: non apparet. nisi autē fuisset aliquod iteruallū: non esset q̄ fie ret: q̄ narrat matthe⁹ iconuiuio domus sue. post hoc fcm̄ cōtinuo sequit de archisynagogi filia. Si enim loquēte eo de pāno nouo ⁊ vio nouo accessit pr̄iceps: nihil aliud facto/ rum dictorūq̄ eius iterpositū ē. ī narratōe aūt marci patet locus vbi alia iterponi poterūt. Similiter aūt lucas nō re/ mittit matthe⁹. quod. n. adiūxit: Et ecce vir cui nomē erat iairus: nō cōtinuo accipiēdū ē factū: sz post illud de quinto publicanoꝝ vt narrat matthe⁹ dicēs: Hec illo loquēte ad eos ecce pr̄iceps vn⁹. s. iair⁹ archisynagog⁹ accessit ⁊ adoza bat eū dicēs: Dñe: filia mea modo defuncta ē. Cōsiderādū ē aūt: ne repugnare videat quod alv duo euāgeliste mozti iā ꝓtimā: nō tñ mozruā eam dicāt: vsq̄ adeo vt dicāt vēis se postea q̄ mozruā nūciarēt: ⁊ ob hoc nō debere vexari ma gistrū: itelligēdum ē. n. bzeuitatis causa matthe⁹ hoc pot⁹ dicere voluisse rogatū dñz eē vt faceret: q̄ ipsū fecisse māi festū ē: vt. s. mozruā suscitaret. Attēdit enim nō vba pris de filia sua: sed quod potissimū ē volūtatē. Ita enim despera/ uerat: vt potius eā vellet reuiuiscere: nō credēs viuā posse ueniri: quā mozientē reliq̄rat. Due itaq̄ posuerunt qd dixe rit iairus: matthe⁹ aūt qd voluerit atq̄ cogitauerit. Hāc si q̄q̄ illoꝝ duoꝝ pr̄eꝝ ipz ꝓmemozasset dixisse: vt ñ vexareē ihesus q̄ puella mozrua fuisset: repugnarēt ei⁹ cogitatōi vba que posuit matthe⁹: nūc vo nō legit q̄ suis nūciātibus il/ le ꝓsenserit. Dic aūt rē pnecessariā dicimus: nihil ī cuiusq̄ vbis debere ispicere nisi volūtatē: cui debēt verba seruire: nec mētiri quēq̄ si alys vbis dixerit q̄ ille voluerit: cui ver ba nō dicit. CHRY. ī ho. Uel hoc quod pr̄iceps dixit de morte puelle: ē augere calamitatē. Eteniz ꝓsuetudo ē rogā tib⁹ extollere sermone ꝓpria mala: ⁊ amplī⁹ aliquid eo q̄ ē dicere: vt magis attrahāt eos qb⁹ supplicāt. vñ subiūgit: Sz veni ipone manū sup eā: ⁊ viuet. Uide aūt eius grossi/ ciē. Duo enim expetit a chzisto: ⁊ accedere ipz ⁊ manū impo nere. Hoc etiā syrus ille naaman ⁊ a ꝓphēta expetebat. Et/ enī ⁊ visu idiget: ⁊ sensibilib⁹ reb⁹ q̄ grossius dispositi erāt. REMI. Dirāda ē aūt pariter atq̄ imitāda dñi humili/ tas ⁊ māsuetudo: nā mox vt rogatus ē: rogātē cepit sequi. vñ subdit: Et surgēs ihesus seq̄bat eum. Hic subditos ⁊ pla/ tos pariter ilstruxit: subditis exēplū obediētie reliquit: pla/ tis vo instātiā ⁊ sollicitudinē docēdi demonstrauit: vt quo tiēscūq̄ audierit aliquē mozruū in anima: statiz adesse stu deāt. Et cū eo ibant discipuli eius. CHRY. in ho. Et mar cus quidē ⁊ lucas dicunt: quoniam tres accepit discipulos .s. petruz: iacobum: ⁊ ioānē: matthēū aūt non assumpsit am pliozē ei cōcupiscētiam imittēs. Et qz imꝑfectius adhuc di spositus erat: ꝓpter hoc eniz illos honozat: vt aly similes illis efficiantur. Sufficiebat enim interim matthēo vide re ea que facta sunt circa sanguinis fluxum patiētē. de qua subditur. Et ecce mul. q̄ sa. flu. patie. xy. an. ac. re. ⁊ teti. fim. vestimē. eius. HIERO. Hec autem mulier sanguine flu/ ens: non in domo: non in vrbe accedit ad dominum: quia iu xta legem vrbibus excludebatur: sed in itinere ambulante

dño:vt dñs pgit ad aliã: alia curaret. CHRY. Nõ aũt nõ libera ꝓpalatõe ad christũ venit:qz verecũdabatur ꝓpter passionẽ:imundã se existimãs. Etenĩ apud legẽ multa ĩmũdicia estimabat eẽ hec passio: ꝓpter hoc latet z occultat.

REMI. In quo laudãda ẽ eius humilitas: qz nõ ad faciẽ accessit sz retro:z idignã se iudicauit pedes dñi tãgere:z nõ plenitudinẽ vestimẽti tetigit sed tm̃mõ fimbriaz. Habuit ,n. dñs fimbriã iuxta legis ꝑceptuz. Pharisei etiã fimbrias habebãt ꝙs magnificabãt: i quibus etiã spias appẽdebãt. sz fimbrie dñi nõ habebãt vulnerare:sz potius sanare. z iõ sequit: Dicebat enĩ ĩtra se:qz si tetigero tm̃ vestimẽtuz ei⁹: salua ero. In quo fides ei⁹ admirãda ẽ:qz desperãs de salute medicoz ĩ quo sua erogauerat:vt marcus dicit: ĩtellexit celestẽ adesse medicũ:z ĩ eo totã suã ĩtentionẽ collocauit:z ideo saluari ꝓmeruit. vñ sequit: At iesus ꝓuersus z videns eam dixit. Cõfide filia: fides tua te saluã fecit. RABA. Quid ẽ qd eã ꝓfidere iussit:q̃ si fidẽ nõ haberet:salutẽ ab eo nõ q̃reret:sz robur z pseuerãtiã fidei ab ea expostulauit:vt ad certam z verã puẽiat salutẽ. CHRY. ĩho. Uel qz formidolosa erat hec mulier: ꝓpter hoc ait: Cõfide. Et filiã eã vocat:qz fides eam filiã fecerat. HIERO. Nõ aũt dixit: Quia fides tua te saluã factura ẽ:sz saluã fecit. in eo enim qd credidisti:iam salua facta es. CHRY. ĩho. Nõdũ tñ perfectaz de christo opiõnẽ habebat:qz nequaquaz estimasset eum latere:sz christus nõ dimisssit eam latere:nõ q̃si gliam cõcupiscẽs:sz multoz causa. Primo n. soluit timorẽ mulieris:ne a cõscia pungat. quasi donũ furatura. Scõo eã emẽdat de hoc qd estimauit se latere. Tertio oĩbus fidẽ eius ostẽdit:vt eã emulẽt. Quarto dedit ĩ hoc signũ qd mõstrauit se nosse oĩa:nõ minus eo qd fontẽ sanguinis siccauit:ỗ quo sequit: Et sal.fa.ẽ mu.ex illa hora. GLO. Intelligẽduz ẽ ex illa hora ex qua tetigit fimbriã:nõ ex illa hora ex qua iesus cõuersus ẽ ad eã:iam enĩz salua facta erat vt alq̃ euãgelistẽ mãifeste oñdũt:z ex vbis dñi ꝑpẽdi põt. HILA. In quo magna vtutis dñice admiratio ẽ:cum potestas ĩtra corꝑ manẽs rebus caducis efficaciam adderet sanitatis:z vsq; ĩ vestiũ fimbrias opatio diuina ꝓcederet.nõ enim cõprehẽsibilis erat ỗs vt corꝑe clauderet. Assumptio nãq; corꝑis nõ naturã vtutis ꝛclusit:sz ad redẽptionẽ nr̃am fragilitatẽ corꝑis virtus assumpsit. Mystice aũt ꝓceps hic lex eẽ intelligit:q̃ dñs orat vt plebi quã ipsa christo ei⁹ aduẽtus expectatiõe ꝑdicata nutrierat:vitam mortue reddat. RABA. Uel archisynagogus signat moysen. z dr̃ iairus.i.illuminãs siue illuminatus:qz accepit vba vite dare nobis: z p hoc cũctos illumiat. Ipse a spũscõ illumiatus. Filia igitur archisynagogi.i.ipsa synagoga velut duodecimo etatis anno.i.tpe pubertatis:postq̃ spiritalẽ sobolẽ deo gñare debebat:errorꝫ lãguore osternata ẽ. Ad q̃ hãc ꝓcipis filiã dñs ꝓperat dei verbum vt saluos faceret filios israel: sancta ecclesia ex gẽtibus ꝓgregata:q̃ ĩteriorũ lapsu criminum deperiebat paratam alys fide ꝓcepit sanitatẽ. Notãdũ autez qd dñs archisynagogi filia sit duodenis:z mulier hec ab ãnis .xy. sanguine fluxit:eo tpe quo hec nata ẽ:illa cepit ifirmari. vna enim pene seculi etate z synagoga ex patriarchis cepit nasci:z gẽtiuz exteraz natio idolatrie sanie fedari. Naz fluxus sanguinis bifariã põt ĩtelligi:hoc ẽ sup idolatrie pollutiõe z sup his q̃ carnis z sanguinis delectatõe gerũt:z sic q̃diu synagoga viguit:laborauit ecclesia:sz illoz delicto salꝰ gẽtibus fcã ẽ. Accedit aũt z tangit dñm ecclesia: cuz ei per fidem appropiquat. GLO. Credidit:dixit: tetigit: qz his tribus:fide:vbo:z ope oĩs salus acgrit. RABA. Accedit autẽ retro siue iuxta:hoc ẽ qõ ipe ait: Siquis mihi mistrat: me sequat. siue qz p̃sentẽ dñm in carne nõ videns: pactis iã sacris incarnatõis illius ad agnitionis eius gratiam puẽit. vnde z fimbriam vestimẽti tãgit:qz eũ christũ in carne gẽtilis ppls nõ vidisset vba incarnationis recepit. Uestimentum enim christi dr̃ mysteriũ incarnatiõis eius:quo diuinitas induta ẽ:fimbrie vestimẽti:verba de incarnatiõe eius dependẽtia. Nõ autẽ vestẽ:sz fimbriam tãgit:qz nõ vidit ĩ carne dñm:sz suscepit p aplos ĩcarnatiõis verbũ. Beatus q vel extremam partẽ vbi fide tãgit. Nõ autẽ ĩ vrbe sz ĩ itinere pgente dño sanat. vñ aplũ. Quia indignos vos iudicavtis vita eterna:ecce cõuertimur ad gẽtes:gentilitas autem ex hora dñici aduẽtus cepit habere salutem.

¶ Et cum venisset ihesus in domum ꝓncipis:z vidisset tibicines z turbã tumultuantẽ dicebat: Recedite:nõ enim mortua puella:sed dormit. Et deridebant eũ. Et cũ eiecta eẽt turba ĩtrauit: z tenuit manũ ei⁹ z dixit: Puella surge. Et surrexit puella: z exiit fama hec ĩ vniuersã terrã illã.

GLO. Post mulieris emorroisse curationẽ sequit ỗ mortue suscitatõe cum dicit: Et cuz vẽisset iesus ĩ domum ꝓncipis zc. CHRY. ĩ ho. Cõsiderãdũ ẽ aũt qd ꝓpter hoc tardius vadit z plura loquitur mulieri curate:vt ꝓmittat moꝛi puellaz:z sic mãifesta fiat resurrectiõis demõstratio. Et similiter ĩ laçaro vsq; ad tertiã diẽ mãsit. Sequit: Et cum vidisset tibicies z turbã tumltuãtẽ.qỗ ẽ mortis demõstratio. AMBRO. sup lucam: More enĩ veteri tibicines ad excitãdos luct⁹ ĩ mortuis ferebãt adhiberi. CHRI. Sz christus tibias vniuersas ꝓiecit:parẽtes aũt puelle ĩtrodu xit ne posset dici qd aliter curauit:sed z ante resuscitationẽ puelle sermone spem erigit. vñ sequit: Dicebat recedite:nõ enĩ mortua puella: sed dormit. RABA. q.d. Uobis mortua ẽ:deo aũt qui suscitare põt dormit tã ĩ aĩa q̃s in corꝑore. CHRY. Per hoc ãt z tumultũ mẽtis remouet corum qui aderãt:z oñdit qñ facile est ei mortuos suscitare: qỗtiqz laçaro fecit dicẽs:laçarus amicꝰ nr̃ dormit. Et discipulis ĩstruxit discipl'os ꝓfidere z viril'r ferre mortẽ. Et docuit:ñ formidare mortẽ:qz n. z ipe erat moriturꝰ ĩ alioꝝ corꝑibus ĩstruxit discipl'os ꝓfidere z viril'r ferre mortẽ. Et enĩ eo accedẽte iã moꝛs sõnus erat. Hoc ãt dño dicẽte deridebãt. vñ sequit: Et deridebãt eũ. CHRY. ĩ ho. Nõ ãt ĩcrepauit derisionez: vt z ipsa derisio z tibie z alia vniuersa demõstratio fiãt mortis:qz enim multotiẽs postq̃ fcã sunt miracula nõ credũt hoĩes,antea eos ꝓuincit,ꝑpys rñsioni bus.qỗ ĩ laçaro fecit cũ dixit: Ubi posuistis eũ: vt qui dixerũt: veni z vide: z qñ fetet:q̃triduanus.n.ẽ.nõ ampliꝰ possint nõ credere:qñ mortuũ suscitauit. HIERO. Nõ aũt erãt digni vt viderẽt mysteriũ resurgẽtis.q resuscitãtẽ idignis cõtumelys irridebãt. z ideo sequit: Et cũ eiecta esset turba ĩtrauit z tenuit manũ ei⁹ z surrexit puella. CHRI. Nõ qudẽ aliã supinducẽs aĩam eam suscitauit:sed eã que exierat reducẽs:z velut ex sõno erigẽs vt añe viã faciat pvisuz fidei resurrectõis:z nõ solũ puellã resuscitat:sz z cibũ ei iubet dari vt alq̃ euãgeliste dicũt:vt ñ videat phãtasma eẽ quod fcm̃ ẽ. Sequitur: Et exyt fama hec ĩ vniuersam.

GLO. Qz ad magnitudinẽ z nouitatẽ miraculi ꝑtinet z ad mãifestã vitatẽ ipsius ne ꝓfictũ putet. HYLA. Mystice aũt dñs domũ ꝓncipis.i.synagogã ĩgredit:cui ĩ canticis legis hymn⁹ luctuũ ꝑsonabat. HIERO. Usq; enĩ hodie iacet ĩ domo ꝓncipis mortua z qui videt magistri tibicines sunt:carmẽ lugubre canẽtes. Turba quoq; iudeoꝝ nõ ẽ turba credẽtiũ sz tumultuãtiũ.sz cũ ĩtrauerit plẽitudo gẽtiũ tũc omnis israel saluus fiet. HILA. Ut aũt rarus ex lege credentium electiõis numer⁹ posset ĩtelligi turba oĩs expulsa ẽ: quam vtiqz saluari dñs optasset:sed irridendo dicta gestaq; eius resurrectionis non fuit digna consortio. HIERO. Tenuit aũt manus eius:z surrexit:puella: quia nisi ꝓius mũdate fuerint manus iudeoꝝ que sanguine plene sũt:synagoga coꝝ mortua nõ cõsurget. HILA. Exeũte autem fama in vniuersam terrã illã electiõis salus donũ christi atq; opera ꝓdicãtur. RABA. Moraliter

aũt puella ī domo mortua:ē ala mortua ī cogitatiõe. Dicit aũt q puella dormit:qz g peccãt in pñti adhuc p pnīam resuscitari pñt. Tibicies sunt adulatores qui fouẽt mortuã. GREGO.xvy.mo. Foras aũt turba eycĩ:vt puella suscitet:qz nisi pus a secretioribꝰ cordis expellat secularium multitudo curaz:aia q̃ itrinsecus iacet mortua nõ resurgit. RABA. In domo ãt puella paucis arbitris surgit: iuuenis extra portã. Et laqarꝰ corã multis:qz publica noxa publico eget remedio:leuis leuiori:r secreta põt deleri pnia.

¶ Et transeunte inde iesu:secuti sunt euz duo ceci clamãtes r dicentes: Miserere nr̃i fili dauid. Cum autem venisset domuz accesserunt ad euz ceci: r dic eis iesus: Creditis qa hoc possum facere vobis? Dicũt ei: Utiqz dñe. Tunc tetigit oculos eoz dicẽs: Secundũ fidẽ vestrã fiat vobis: r aperti sunt oculi eoruz: r cõminatus ẽ illis iesus dicens: Uidete nequis sciat. Illi autem exeuntes diffamauerũt euz in tota terra illa.

HIERO. Priori signo de pncipis filia r morbosa mulier:pñter signũ de duobus cecis adiungit: vt qõ ibi morbꝰ r debilitas:h cecitas demõstraret. r iõ dr. Et trãseunte inde iesu. sa domo pncipis: Secuti sũt euz duo ceci clamãtes r dicẽtes: Miserere nr̃i fili dauid. CHRY. Nõ aũt parua h iudeoz accusatio ẽ:cũ hi qdẽ oculis carẽtes:ex auditu solo fidẽ suscipiãt. Nõ aũt illi hñtes visum attestãtur miracula q̃ fiebãt. Uide aũt r eoz desideriũ:neqz enim simpliciter accesserũt sz cũ clamore: r nihil aliud q̃ mirificorẽtiã populãtes. Filiũ aũt dauid vocabãt:qz nomẽ bonoris esse videbat. REMI. Recte ergo filiũ dauid vocãt:qz vgo maria de stirpe dauid originẽ duxit. HIERO. Audiãt manichiõ r maniche" r ceteri heretici:q vetus laniãt testm̃:r discãt saluatorẽ appellari filiũ dauid. si enim nõ est natus in carne quomodo vocaf fili" dauid? CHRY. Cõsiderandũ aũt q multotiẽs dñs voluit rogat" sanare: vt nõ alquis estimet eũ ppter captãdam bonoris magnificẽtiã ad miracula ifillire. HIERO. Et tñ rogãtes nõ curãt ī itinere:nõ transitorie vt putabant:sz postq̃ venit in domũ suam accedũt ad eũ vt itroeãt r pmũ eoz discutitur fides:vt sic vẽ fidei lumẽ accipiãt. vñ sequit: Cũ aũt ve.do.accesi. ad euz ceci:r dixit eis iesus. Creditis quia hec posi.fa.vo. CHRY. Rursum aũt h erudit nos gliam multitudinis expellere: qz enī ppe erat domus:ducit eos illuc singulariter curaturus. REMI. Qui aũt cecis reddere poterat visuz:nõ ignorabat si crederẽt:sz iõ interrogauit:vt fides eoz q̃ gestabatur corde:dũ confiterenf oze:digna fieret amplioi mercede:fm illud apli: Oze pfessio fit ad salutẽ. CHRY. Et nõ ppter hoc solũ: sz vt oñderet qñ digni erãt curatione:r vt nõ aliqs dicat:qñ si misericordia solũ saluabat:oẽs saluari oportebat. Ideo ẽt fidẽ ab eis expetit:vt ex hoc ad excelsiꝰ eos reducat. qz enī dixerãt eũ filiũ dauid:erudit qꝰ oportet de eo maioza sentire. vñ nõ dixit: Creditis quoniam nõ possum rogare pr̃em:sz creditis quoniam possum hoc facere. de quoz rñsione sequit: Dicũt ei vtiqz dñe. Nõ vltra filiuz dauid eũ vocãt:sz altiꝰ eleuanf:r dñationẽ confitentur. Et tũc iã ipse imponit eis manuz. vñ sequit: Tũc tetigit oculos eoz dicens: Secũdum fidẽ vestrã fiat vobis. Dic autẽ hoc fidẽ eoz affirmans r contestans:qñ nõ adulatõis erãt verba que dixerãt. Postea curationem subiungit dicẽs: Et aperti sunt oculi eoz. Deinde post sanationem iubet nulli dicere. r nõ simpliciter iubet:sz cum multa vehemẽtia. vñ seqtur: Et cõminatus ẽ eis iesus dicẽs: Uidete negs sciat. Illi aũt exeũtes diffamauerũt eũ ī tota terra. HIERO. Dominus qdẽ pp humilitatẽ fugiẽs tactãtie gliã hoc p̃cepat: r illi ppter memoriã gre nõ pñt tacere bñficiuz. CHRI. Oz aũt alteri dic: Uade r ãnũcia gloriã dei:nõ est p̃trariũ: erudit enī nos,phibere eos qui volũt nos pp nos laudare. Si aũt ad dñi gliam referr̃:nõ debemus prohibere: sz magis iniungere vt hoc fiat. HILA. Uel silẽtium cecis dominus impat:qz apl'oz ,pprium erat p̃dicare. GREGO. xix.mo. Que rẽdũ aũt nobis ẽ.qd sit h q ipe oipotẽs cui h ẽ velle qõ posse:r taceri virtutes suas voluit:r tñ ab eis q il luminati sunt q̃si iuitus indicar̃:nisi q seruis suis se sequẽtibus exẽplũ dedit:vt ipsi qdẽ virtutes suas occultari desiderẽt:r tñ vt alys eoz exẽplo pficiant:pdãr̃ inuiti. Occultenf ergo studio:necessitate publicenf:r eoz occultatio sit custodia ,pp̃a:eoz publicatio sit vtilitas aliena. REMI. Allegorice autẽ p hos duos cecos duo ppli designanf.i.iudaic" r gentilis.vel duo ppli iudaice gẽtis:nam tpe Roboam:regnũ eius duisuz est in duas partes. De vtroqz autem pplo in se credẽte christus illuminauit in domo p quã itelligitur eccl'ia:qz absqz vnitate eccl'ie nullus saluari põt. Illi aũt q ex iudeis crediderũt aduẽtũ dñi:p vniuersũ orbẽ diffamauerũt. RABA. Dom" aũt pncipis synagoga ẽ subdita moysi:dom" iesu celestis ẽ hierusalẽ. Dño ergo p hoc seculũ trãseũte:r ī domũ suã reuertẽte:duo ceci secuti sũt eũ:qz p̃dicato euãgelio p apl'os multi ex iudeis r gẽtib" ceperũt eũ seq. Sed postq̃ ī celũ cõscẽderat:intrauit ī domũ .i. ī eccl'iam:r ibi illuminati sunt.

¶ Egressis autem illis: ecce obtulerunt ei hominem mutum demoniuz habentem: r eiecto demonio locutus est mutus: r mirate sũt turbe dicẽtes: Nunq̃ apparuit sic in israel. Pharisei aũt dicebãt: ī pncipe demoniorꝰ eicit demones.

REMI. Pulchre illuminatis cecis muto loquelã reddidit: r obsessum a demone curauit. ī quo facto ostẽdit se dñz virtutuz r celestis medicie auctorẽ. nã p esaiã dictũ ẽ: Tũc aperiẽt oculi cecoz r aures surdoz patebũt: r apta erit lingua mutoz. vñ dr: Egressis ãt illis:ecce obtulerũt ei hoiez mutũ demoniũ hñtẽ. HIERO. Oz aũt dr grece cophos: magis tritũ est sermoni cõi: vt surdus q̃ mutus itelligat. sed morbis ẽ scripturaz cophon indifferẽter vel surduz vel mutũ dicere. CHRY. Nõ aũt nature erat hec passio: sz ex demõis insidys:iõq̃ r alys idiguit q eũ adducerẽt:neqz enī p seipsuz rogare poterat sine voce existẽs:neqz alys supplicare demone aiam cũ lingua colligante. ppter hoc neqz expetit fidẽ ab eo sz cõfestiz egritudinẽ sanat. vñ sequitur. Et eiec.demo.lo.ẽ mutus. HILA. In quo rez ordo fuatus ẽ.naz demon pus eycĩt: r tũc reliqua corpis officia succedũt. Segr̃. Et mi.sũt tur.di. Nũq̃ ap.sic ī isrl'. CHRY. Prepõebãt qdẽ ceteris eũ:nõ qz curabat solũ:sz qñ facile r velociter: r ifinitas egretitudines r insanabiles sanabat. Hoc aũt maxie phariseos torquebat: qñ oibus eũ ppponebãt:nõ solũ his q tũc erãt:sz r his q vnq̃ geniti fuerãt ī isrl'. vnde pharisei concitati ecõtrario detrahebãt. ppter quod segr̃. Phari.aũt dicebãt. In prin.demo.eycit demo. REMI. Scribe nãqz r pharisei facta dñi negabãt q̃ poterãt: r q̃ nõ poterãt negare:in sinistrã partẽ interpretabantur:fm illud psalmi: In multitudine vtutis tue mẽtienf tibi inimici tui. CHRI. Eoz aũt dicto quid ẽ dementius: Nõ enī cõfingi põt demonẽ pycere altez demonẽ:suis enī applaudere cõsueuit:nõ dissoluere sua. Christus aũt nõ solũ demones eyciebat:sz r leprosos mũdabat:r mortuos suscitabat: r peccata soluebat:r regnuz dei p̃dicabat:r ad patrem homines adducebat:q̃ demon neqz posset facere neqz vellet. RABA. Mystice autẽ sicut in duob" cecis signatus est vterqz ppls iudeoz r gẽtium:ita in hoie muto r demoniaco generaliter signatũ ẽ oẽ genus humanũ. HILA. Uel in muto r surdo r demoniaco gentiũ plebs indigna totius salutis inferr̃. oibus.n. vndiqz malis circũsessa totius cor-

poris vitys ꝑplicabaꝫ. REMI. Sentilis.n.ꝑplis mutꝰ erat: qz in ꝓfessione vere fidei ⁊ ī laude sui creatoris os apire nō potergt: siue qz mutis idolis cultū ꝑbebat similis illis factus. Demoniacꝰ erat: qz ꝑ morte infidelitatis diaboli ipys subditꝰ erat. HYLA. Dei āt cognitōe supstitōuz oiuz vesania effugata: ⁊ visus ⁊ auditꝰ ⁊ ꝯmo salutis iuebiꝫ. HIERO. Sic.n.ceci luꝰ recipiūt: sic ⁊ muti ad loquēdū ligua laxaꝫ: vt cōfiteaꝫ eū quē antea denegabat. In turba āt ad mirante cōfessio nationū ē. Pharisei āt ꝑ suā calūniā vsqz hodie iudeorum infidelitatē demōstrāt. HYLA. Admi nistratione aūt turbe talis ꝓfessio subsecuta ē: Nūq̄z apparuit sic ī israel. qz is cui ꝑ legē nihil opis afferri potuit verbi vtute saluaꝫ. REMI. Illi vo g mutū sanandū dño obtulerūt: intelligunt apli ⁊ ꝑdicatores g aspectibus diuine pietatis gētilē pplm saluādū obtulerūt. AVGV. de cō. euan. Qz autez hic dr̄ de duobus cecis ⁊ demonio muto: sol⁹ matheus posuit. Illi duo ceci de quib⁹ aly narrāt nō sunt isti: sz tñ simile fcm̄ est: ita vt si ipse matthe⁹ nō etiā illius facti meminisset: possz putari hoc qō nūc narrat dictū fuisse etiā ab alys duobus. Nō commēdare memorie diligēter debemus esse q̄dā facta similia: qō ꝓbaꝫ nō eē idē. Cū ipse euangelista vtrūqz ꝯmemorat: vt siqñ talia singula apud singulos ꝛueniremus: atqz in eis ꝓtrariū qō solui nō possit occurrat nobis: nō esse factū idē: sz aliud simile vl̄ fil̄r fcm̄.

¶ Et circuibat iesus omnes ciuitates ⁊ castella docens in synagogis eorum: ⁊ predicans euāgeliū regni ⁊ curās oēm lāguorē ⁊ oēm infirmitatē. Videns autem turbas misertus est eis: quia erant vexati ⁊ iacentes sicut oues nō habentes pastorē. Tūc dic̄ discipulis suis: Messis quidez multa: operarii autem pauci. Rogate ergo dñz Messis: vt mittat operarios in messez suam.

CHRI. Noluit dñs ipo fcō redarguere accusationē pharisеoz dicētiñ: In ꝑncipe demonioz eycit demonia demō.n. ꝓuicia passus nō bñfacit: sz nocet eis g eū ihonorāt. Dñs aūt ꝓtrariū facit: q post ꝓuicia ⁊ cōtumelias nō solū nō punit: sz nec etiā ꝛrepauit: quinīmo bñficia ꝑstitit. vñ sequit̄: Et circui. iesus oēs ciui. ⁊ castel. In quo erudit nos accusatoribus nr̄is retribuere nō accusatōes: sz bñficia. Qui enim post accusationē desistit a bñficio: mōstrat q̄n ꝓpter hoiuz laudē bñfacit. Si vo ꝓpter deū bñfacis cōseruis: gcgd illi fecerint non desistis bñfaciēs: vt maioꝛ sit merces. HIERO. Vides aūt q ꝑ eāliter ⁊ vicis ⁊ vrbibus ⁊ castellis. i. ⁊ magnis ⁊ paruis euāgeliuz ꝑdicauerit: vt nō ꝓsideraret nobiliū potētiā: sz salutē credētiū. Sequitur: Do. in syna. eoꝛ. hoc. s. hīs opis qō mādauerat pr̄ ⁊ hāc esuriēvt ꝑ doctrinā saluos faceret ifideles. Docebat āt ī syna. euā. regni. vñ sequitur: Et ꝑdi. euā. regni. REMI. Intelligēdū ē dei. Quāuis .n. annūcient bona tpalia: tñ nō dr̄ euāgeliū. Pinc ē q lex nō nominaꝫ euangeliū: qz suis obseruatoribus nō ꝓmittebat bona celestia. sz terrena. Post ꝑdicationez aūt ⁊ doctrinam curabat oēm languorē ⁊ oēm infirmitatem: vt qbus ꝯmo nō suaserat: opa ꝑsuaderēt. vñ sequit̄: Curās oēm languorē ⁊ oēm ifirmitatē. qō de ipso ꝓprie dr̄: nihil quippe ei impossibile ē. GLO. Languorē vocat diuturnā ifirmitatem: infirmitatē aūt leues morbos. REMI. Sciendum ē aūt: qz illos quos corpe sanabat forīsecus: mēte sanabat intrinsecus. Aly vo hoc facere nō possunt sua ptāte: sed ꝑ dei gratiam. CHRY. Nō autē in hoc stat christi bonitas: sz ⁊ aliā ꝓuidētiam circa eos oñdit: viscera misericordie circa eos expādens. vñ segtur: Videns aūt turbas: misertus ē eis. REMI. Per qō officiū boni pastoris magis q̄z mercenary in se christus oñdit. Quare aūt misertus sit subiūgit. Quia erant vexati ⁊ iacē. sicut oues non ha. pa. Vexati qui dē a demonib⁹: siue qz q diuersis ifirmitatib⁹ ⁊ lāguoribus erāt atriti. RABA. Uel vexati ꝑ diuersos errores: ⁊ iacētes. i. torpētes nō valentes surgere: ⁊ cuz haberēt pastores erāt q̄si ñ haberēt pastorē. CHRY. Hec ꝓncipiū iudeoꝛ erat accusatio: qñ pastores existētes: ea q̄ lupoꝛ erāt oñde bāt. nō solū. n. nō emēdabāt mlt̄itudinē sz ⁊ nocebāt eoruz ꝑfectui. Illis. n. admirātib⁹ ⁊ dicētib⁹: Nūq̄z appuit ita in israel. ecōtrario dicebāt: Qñ in ꝑncipe demonioꝛ eycit demonia. REMI. Postq̄z aūt dei filius de celo ꝓspexit ī terra: vt audiret gemit⁹ ꝛpeditoꝛ: moꝛ multa messis cepit augeri. turbe nāq̄z humāi generis fidei nō appꝛopinquassent: nisi: qz auctoꝛ humāe salutis de celis ꝓspexit ī terrā. ⁊ iō sequit̄: Tūc dixit discipulis suis: Messis qdē mlta opary āt pauci. GLO. Messis g̃ dicunt boies qui pñt meti a ꝑdicatoꝛib⁹ ⁊ de collectiōe ꝑditoꝛ separari: vt grana excussa a paleis postea ī horreris reponant. HIERO. Messis mlta: ppl̄oꝛ signat multitudinē: opary pauci: penuriam magistroꝛ. REMI. Paru⁹. n. erat numerus apl̄oꝛ ad cōpationē tātaꝛ segetū. Hortaꝫ aūt dñs suos ꝑdicatores. i. apl̄os ⁊ eoꝛ seq̄ces: vt quotidie sui numeri augmēta: hōez exposcāt. vñ subdit: Rogate ergo dñm mes. vt mit. opa. i mes. suam.

CHRY. Latēter seipsuz dñm oñdit: Ipse.n. ē g messis ē dñs. Si. n. metere misit q̄ apl̄i nō semīauerūt: māifestū est qñ nō aliēa metere misit: sz ea q̄ ipe ꝑ ꝓphas semīauit. Hz cū. xy. apli sint opary: dixit: Deꝑcamini dñz messis vt mittat oparios ī messez suā. ⁊ tñ nullū eis adiecē. qz. s. eos iā. xy. existētes mlt̄iplicauit nō numero adycēs: sz vtutē largiēs.

REMI. Uel tūc augmentatus est qñ designauit ⁊ alios. lxxy. ⁊ qñ sūt fci mlti ꝑdicatores spūsco descēdēte sup credētes. CHRY. Oñdit āt q̄z magnū donū sit hoc. i. vt aliqs habeat vtutē decēter ꝑdicādi: ꝑ hoc g dicit hoc eē orandū. Cōmemorat aūt ī hoc loco vboꝛ ioānis de area ⁊ vētilabro ⁊ palea ⁊ frumēto. HYLA. Mystice aūt salute gētib⁹ data: ciuitates oēs ⁊ castella oīa vtute ⁊ īgressu xpi illuminant̄: ⁊ oēm ifirmitatē veterē lāguoris euadūt. Immūdi āt spūs dñante violētia: vexatā ⁊ sub legis onere egrotā plebē dñs miserē̄t: qz null⁹ adhuc eis pastoꝛ erat custodiā scīspūs redditur⁹. Erat āt doni isti⁹ copiosissimus fruct⁹ & copia hauriētiū mlt̄itudinē vicit: nā q̄tūlibz assumat a cūctis: ad largiēdū tñ sp exuberat: ⁊ qz plēs eē vtile ē ꝑ quos ministreꝫ: rogari dñm messis iubet: vt ad capessandum qō ꝑparabaꝫ donū spūsci: messoꝛ copiā ds ꝑstet. p oꝛonē. n. B munus a deo nobis effunditur. CA. X.

Et cōuocatis duodecim discipulis suis: dedit illis ptātē spirituū īmundoꝛ vt eicerēt eos: ⁊ curarēt oēm lāguorē ⁊ oēz ifirmitatē. Duodecim aūt apostoloꝛ noia sunt hec: Primus simon q dr̄ petrus: ⁊ andreas frater eius: iacobus zebedei ⁊ ioānes frater eius: philippus ⁊ bartholomeus: thomas ⁊ matheus publicanus: Jacobus alphei ⁊ thadeus: symon chananeus: ⁊ iudas scarioth: q ⁊ tradidit eum.

GLO. A curatiōe socrus petri vsqz huc continuationem habuerūt relata miracula. Et fuerūt ante sermonez in mōte habitū facta: qō ex electione matthei que īter ipsa refertur indubitanter habemus. Fuit. n. vnus de. xy. electus in mōte ad apostolatū. Ꝟ aūt redit ad ordinē rei sicut gesta ē: post curatū cēturiōis seruū dicēs: Et cōuocatis. xy. discipulis. REMI. Narrauerat. n. supius euangelista: quia cohortatus ē dñs discipulos rogare dñm messis: vt mitteret operarios in messem suā. ⁊ qō hortatus ē: hoc nūc īplere videtur. Duodenarius enī numer⁹ ꝑfectus ē. Nascit enī a sena

rio:q perfectionē habz:eo q ex suis partib⁹ q̄ sūt vnū duo ⁊ tria in seipm formaī. Senari⁹ autē numer⁹ duplicat⁹ duo denariū signit. GLO. Que qdē duplicatio ad duo p̄cepta charitatis:vel ad duo testamta ptīere vī. RABA. Duo denari⁹ etiā numerus q ꝓficit ex ternario ⁊ q̄ternario designat eos p q̄tuor mūdi clymata fidē scē trinitatis p̄dicatu ros. Iste etiā numer⁹ p multas figuras ī veteri testamento p̄signatus est. Per.xy.filios Jacob.p.xy.p̄ncipes filiorum isrl̄.p.xy.fōtes viuētes ī Heli.p.xy. lapides ī rōnali Aaron. p.xy.panes' ppōnis.p.xy.explozatores a moyse missos.per .xy.lapides vñ fcm est altare.p.xy.lapides sublatos ō iordane.p.xy.boues q sustinebāt mare eneū. In nouo etiā testamēto p.xy.stellas ī corona spōse.p.xy. fūdamēta hierl̄z: q̄ vidit ioānes:⁊ p.xy. portas. CHRY. Nō solū aūt eos ꝓfidere fecit eoꝝ ministeriū vocādo missionē in messez:sz ⁊ faciēdo eos potētes ad ministeriū.vñ segī:Dedit illis potestatē spiritū īmūdoꝝ vt eycerēt eos ⁊ curarēt oēm languorē ⁊ oēm infirmitatē. REMI. In quo apte demōstraī: qz vexatio turbaꝝ nō fuit tm̄ vna aut simplex sed varia.⁊ hoc ē miscreri turbis:dare discipulis ptātē curādi ⁊ sanandi eas. HIERO. Benign⁹.n.⁊ clemēs dns ac magī nō inuidet suis atq̄ discipulis virtutes suas:⁊ sic ipse curauerat oēm languorē ⁊ infirmitatē:aplis quoq̄ suis tribuit ptātez vt curēt oēm lāguorē ⁊ oēz infirmitatē. Sz multa dīa est inter bñ ⁊ tribuere:donare ⁊ accipere. Iste qōcūq̄ agit ptāte dñi agit:illi sīgd faciunt ībecillitatē suā ⁊ virtutē dñi cōfitent̄ dicētes:In noīe iesu surge ⁊ ambula. Catalogus aūt apl̄oꝝ ponit̄ vt extra hos q pseudo apl̄i sūt excludant̄. vñ segī. Duodecī aūt apl̄oꝝ noīa sūt hec. Prim⁹ simon q vocat̄ petr⁹ ⁊ andreas frater ei⁹. Ordinē qdē apl̄oꝝ ⁊ meritū vniuscuiusq̄ illi⁹ fuit distribuere q cordis archana rimaī. Prim⁹ scrib.t simon cognomīe petrus ad distictionē alteri⁹ simonis q appellaī chanane⁹ de vico galileē chana:vbi dns aquas cōuertit ī vinū. RABA. Idē ē aūt grece siue latine petr⁹:qđ syriace cephas. ⁊ ī vtraq̄ līgua nomē a petra deriuatū est. Nec dubiū q̄n illa ō qua paul⁹ ait. Petra aūt erat xp̄s. REMI. Fuerūt aūt nōnulli q ī hoc noīe greco.s.atq̄ latino:qđ est petr⁹:q̄rētes hebraice līgue interptationē dixerūt:q̄ interptaī discalciās siue dissoluēs:vl agnoscēs. Sed illi q hoc dñt:duab⁹ tenent̄ ꝺrietatib⁹. Prima ē ex ppriet̄ate hebraice līgue:ī q̄.p.nō exp̄mit̄:sz loco eius.f. ponit̄. Vñ pilatū dñt filatū. Secūda ex interptatōe euāgeliste q narrat dñm dixisse:Tu vocaberis cephas.⁊ ipe ō suo addit:qđ interptaī petr⁹. Symō aūt interptaī obediēs. Obediuit.n.vbis andree ⁊ cū eo venit ad xp̄m:siue qz obediuit p̄ceptis diuinis. Et qz ad vni⁹ iussiōis vocē secut⁹ est dñm. Siue vt qbusdā placet:interpretaī deponēs merorē:⁊ audiens tristitiā. Dño.n.surgēte deposuit merorē dīce passiōis ⁊ tristitiā audiuit:dicēte ei dño:Ali⁹ te cinget: ⁊ ducet quo tu nō vis. Segī:Et andreas frater ei⁹. CHRY. Nō pua ꝺo a nobilitate q̄ ē fm morē:ī hoc q eū fratrez petri dixit. Marcus aūt post duos vtices.s.petrū ⁊ ioannē andreā numerat:ḥ aūt nō ita:Marc⁹ enī fm dignitatē eos ordīauit. REMI. Andreas aūt interpretaī virilis. Sic.n. apud latinos a viro deriuaī virilis:ita apud grecos ab anir deriuaī andreas. Bene autē virilis dī:qz relictis oībus secutus est xp̄m:⁊ virilr ī mādatis eius pseuerauit. HIERO. Euangelista aūt paria iuga apl̄oꝝ queq̄ ꝓsociat. Jungit enim petrū ⁊ andreā fratres:nō tā carne q̄ spū. Jacobuz ⁊ ioannez q patrē corporis relinquētes verum patrē secuti sunt:vñ segtur. Jacobus çebedei ⁊ ioānes frater ei⁹. Jacobum quoq̄ appellat çebedei:qz ⁊ alius segī iacob⁹ alphei. CHRY. Vide aūt qz nō fm dignitatē ordinat. Mihi enim videtur Joannes nō alys solum: sed ēt fratre maioꝝ ē. REMI. Interpretaī aūt iacob⁹ supplantans siue supplātator:qz nō solū vitia carnis supplātauit:sed ēt eādē carnē herode trucidante contēpsit. Joānes interptaī dei grā:qz pre oīb⁹ diligi a dño meruit.vñ ob p̄cipui amoris grāz supra pectus domini ī cena recubuit. Segī:Philipp⁹ ⁊ bartholome⁹. Philipp⁹ interpretaī os lāpadis siue lāpadaꝝ:qz lumē quo illuminat⁹ ē a dño moꝝ inuēto fratri p officiū ozis studuit ppinare. Bartholome⁹ syꝝ nomē est nō bebreū:⁊ interptaī filius suspēdētis aq̄s.i.christi q corda suoꝝ p̄dicatoꝝ de terrenis ad celestia subleuat ⁊ suspēdit:vt quo magis celestia penetrāt:eo cōda suoꝝ auditoꝝ gutta scē p̄dicatōis magis inebriēt ⁊ īfundāt. Sequīt:Thomas ⁊ matthe⁹ publicanus. HIERO. Ceteri euāgeliste in cōiunctōe nominū pri mū ponūt matthe⁹ postea thomā. Nec publicāi nom̄ ascribunt:ne antique ꝺuersatiōis recordātes sugillare euāgelistā viderēt. Iste vero ⁊ post thomā se ponit ⁊ publicanum appellat:vt ybi abūdauit pctm̄ supabūdet ⁊ gra. REMI. Thomas aūt interptaī abyssus siue geminꝰ:qui grece dicit dydimus. Bñ aūt dydimus ⁊ abyssus interptaī:qz quo diutius dubitauit:eo pfundi⁹ effectū dñice passiōis credidit ⁊ mysteriū diuinitatis agnouit.vñ dixit:Dns me⁹ ⁊ ds me⁹: Matthe⁹ aūt interptaī donat⁹:qz dei munere de publicano euāgelista factus ē. Segī:Et iacob⁹ alphei ⁊ thade⁹.

RABA. Iste iacob⁹ ē qui ī euāgelys frater dñi noīaī:⁊ etiā ī epla ad galathas:qz marie vxoꝝ alphei sozoꝝ fuit marie mris dñi:quā ioānes euāgelista mariā cleophe noīauit: fortasse qz idē cleophas ⁊ alpheus ē dictus. Uel ipa maria defūcto alpheo post iacobū natū:nupsit cleophe. REMI. Et bñ ꝺr filī⁹ alphei.i.iusti siue docti:qz nō solū vitia carnis supplātauit:sz etiā curā carnis ꝓtēpsit.naz c⁹ meriti fuerit: testes sūt apl̄i q eū ep̄z hierosolymitane eccl̄ie ordīauerūt. vñ ⁊ eccl̄iastica historia īter cetera de eo dicit. Quia carnē nūq̄ comedit:⁊ vinū ⁊ sicerā non bibit: balneis ⁊ lineis vestib⁹ nō ē vsus:die noctuq̄ flexis genibus orabat. Ad eo etiā magni meriti fuit vt ab oīb⁹ iustus vocarēt. Thade⁹ aūt ipse ē quē lucas iudā iacobi.i. fratrem iacobi appellat c⁹ epla ī eccl̄ia legī:in q̄ se fratrē iacobi noīat. AVGV. de con.euā. Nōnulli aūt codices hūt Lebbeū.qs aūt vnq̄z phibuit duobus vel tribus noīb⁹ vnū hoīem vocari:⁊ REMI. Judas aūt interptaī ꝓfessus:eo q filiū dei cōfessus sit.

RABA. Thade⁹ aūt siue lebbe⁹ interptaī corculus.i.cordis cultor. Segī:Simō chananeus ⁊ iudas scarioth q tradidit eū. HIERO. Simō chanane⁹ ipse ē qui ab alio euāgelista scribit̄ çelotes:chana gppe çel⁹ interpretaī. Judas āt scarioth vel a vico ī quo ort⁹ ē:vel ex tribu isachar vocabulū sūpsit:vt quodā vaticinio in cōdēnatione sui nat⁹ sit: Jsachar enī interptaī⁹ ē merces vt significet̄ p̄ciū pditoris.

REMI. Interptaī āt scarioth memoria dñi:qz secut⁹ est dñm:siue memoriale mortis q̄ diu meditaī⁹ ē in corde suo vt dñz traderet ī mortē:seu suffocatio:qz sciēs strāgulauit. Et sciēdū q⁹ duo discipuli hoc noīe sunt vocati p quos oēs christiāi designātur:p iudā iacobi illi q ī cōfessiōe fidei perseuerauerāt:p iudā scariothē: illi qui relicta fide retro cōuertunt̄. GLO. Duo ⁊ duo noīaī exp̄munt̄:vt iugalis societas approbet̄. AVGV. xviij.ō ciui.dei. Elegit g̃ hos ī discipulos q̄s ⁊ apl̄os noīauit būiliter natos. ihonoratos:illuminatos vt gcgd magnū eēnt ⁊ facerēt:ipse in eis eēt ⁊ faceret. Habuit inter eos vnū quo malo vtēs bñ:⁊ sue passionis impleret dispositū:⁊ ecclie siue tolerandoꝝ maloꝝ p̄beret exēplū. RABA. Qui etiā nō p ip̄sudentiā īter apl̄os eligit̄.magna est.n.vītas quā nec aduersari⁹ minister infirmat. Voluit ēt a discipulo pdi:vt tu a socio prodit⁹ modeste feras tuū errasse iudiciū:perisse bñficiū.

¶ Hos duodecim misit iesus precipiēs eis ⁊ dicens: In viam gētiuz ne abieritis: ⁊ in ciuitates samaritanoruz ne intraueritis: sed potius ite ad

oues q̃ perierũt domus israel. Euntes aũt p̃dicate dicẽtes: q̃ appropiquabit regnũ celoꝝ. Infirmos curate: mortuos suscitate: leprosos mũdate: demões eijcite. gratis accepistis gratis date.

GLO. Quia manifestatio spũs vt aplus dicit ad vtilitatem eccl'ie dat: post datã aplis ptãtẽ: mittit eos vt ptãtẽ ad alioꝝ vtilitatẽ exequãt. vñ dr. Vos duodeciz misit iesus.

CHRY. Attẽdite ãt opportunitatẽ missiõis: Postq̃ enĩ viderũt mortuũ suscitantẽ: mare increpãtẽ: ⁊ cetera hꝺ: ⁊ sufficiẽter vtutis eiꝰ demõstrationez susceperãt p vba ⁊ p opa tũc eos mittit. GLO. Dittens aũt docet eos quo eant: qd p̃dicẽt: ⁊ qd faciãt. Prio qdẽ quo eant. vñ dr. Precipiẽs eis ⁊ dicẽs: In viã gẽtiũ ne abieritis: ⁊ ĩ ciui. samarito. ne intraue. sz potiꝰ ite ad oues q̃ pierunt domꝰ ĩ isrl. HIERO. Nõ ẽ aũt ꝛtrarius locꝰ iste ei p̃cepto quo postea dr. Euntes docete oẽs gẽtes. q̃ hoc añ resurrectionez: illud post resurrectionẽ p̃ceptũ ẽ. Et oportebat p̃mũ aduẽtũ christi nũciare iudeis: ne iustã haberẽt excusationẽ dicẽtes: iõ a se dñm reiecisse: q̃ ad gẽtes ⁊ samaritãos aplos miſit. CHRY. Jõ etiã p̃mo ad iudeos mittit: vt q̃si ĩ q̃dã palestra ĩ iudea exercitati: ad agones orbis terraꝝ ĩtrarẽt: ⁊ velut quosdaz pullos debiles ad volãduz eos inducẽs. GREGO. ĩ ho. Vl' q̃ pꝰ soli iudee voluit ⁊ postmodũ gẽtibꝰ p̃dicari: q̃tenꝰ redẽptoris nr̃i p̃dicatio a pprijs repulsa: gẽtiles poplos q̃si exneos q̃reret. Erãt ẽt tẽ q̃dã q õ iudea vocãdi eẽnt: ⁊ õ gẽtibꝰ vocãdi ñ eẽnt: q nec ad vitã repari mererẽt: nec tñ grauiꝰ de ꝛtẽpta p̃dicatõe iudicari. HYLA. Legis ẽt lectio obtĩere p̃uilegiũ euãgely debebat: hoc minꝰ isrl'ẽ sceleris sui excusationẽ hĩturꝰ: q plus sedulitatis ĩ admonitiõe sensisset. CHRY. Jné existimarẽt q̃ christo cõuitiebant ⁊ demoniacũ eũ vocabãt: q pp hoc eos odio haberet: p̃muz eos emẽdare studuit: ⁊ ab oĩbꝰ alys discipulos adducẽs, eis medicos ⁊ doctores mittit: ⁊ nõ solũ p̃hibuit alys annũciare añq̃ iudeis: sz neq viã q̃ ad gẽtes fert ptĩgere p̃cedebat: qõ signat eũ dicit: In viã gentiũ ne abieritis. Et q̃ samaritãi ꝛtrary erãt iudeis: q̃uis faciliozes eẽnt vt ꝛuerterent ad fidẽ: tñ neq samaritanis p̃iusq̃ iudeis p̃dicari pmisit. vñ dicit: Et in ciuita. sama. ne intraueri. GLO. Samaritani qdẽ fuerũt gẽtiles dimissi in terra isrl'a rege assyrioꝝ post captiuitatem ab eo factã: ⁊ multis piculis coacti ad iudasmũ sunt ꝛuersi: circũcisionẽ: ⁊ qnq̃ libros moysi recipiẽtes: cetera vero oĩno abhorrẽtes: vñ iudei samaritanis nõ coutebãtur. CHRY. Ab his ergo discipulos auertẽs ad filios isrl'mittit quos oues peũtes vocat: ñ absc̃dẽtes: vndiq̃ veniã eis excogitãs ⁊ attrahẽs eoꝝ mẽtẽ. HYLA. Qui tñ lz oues vocẽt: ſi christũ lupoꝝ ac viperaꝝ linguis ⁊ faucibꝰ seuierunt. HIERO. Juxta tropologiã vo p̃cipit nobis qui christi cẽsemur noie ne in viã gẽtiũ ⁊ hereticorũ ambulemꝰ. errorẽ: vt quoꝝ religio separata est: separetur ⁊ vita. GLO. Postq̃ aũt docuit eos quo eant: ĩsinuat qd p̃dicẽt, vnde subdit: Euntes aũt p̃dicate dicẽtes: q̃ appropinquabit regnũ celoꝝ. RABA. Dic approqinquare dr regnũ celoꝝ p collatam nobis fidẽ iuisibilis creatoris: nõ aliq̃ motione electoꝝ. Recte autẽ celi vocant scĩ q̃ dei. ñ de retinẽt ⁊ diligũt charitate. CHRY. in ho. Vides mystery magnitudinẽ: vides aplorꝝ dignitatẽ: nihil sensibile precipiunt dicere: vt moyses ⁊ prophete: sz noua q̃daz ⁊ iopinata. Jlli. n. terrena bona p̃dicauerũt: hi aũt regnũ celoꝝ ⁊ oĩa q̃ illic sũt bõa. GREGO. ĩ ho. Adhũcta sũt ãt p̃dicatoribꝰ scis miracula: vt fidez vbis daret virtꝰ oĩna: ⁊ noua facerent q noua p̃dicarẽt. vñ sequit: Jnfirmos curate: mortuos suscitate: leprosos mundate: demones eycite. HIERO. Ne. n. boibꝰ rusticanis ⁊ absq̃ eloquij venustate idoctis ⁊ illiteratis nemo crederet pollicẽtibꝰ regna celorum: dat ptãtẽ p̃dicta faciendi: vt magnitudinẽ pmissoꝝ probet magnitudo signoꝝ. HYLA. Tota aũt vtutis dñice potestas ĩ aplis referẽ: ⁊ q̃ ĩ adã imagine ⁊ similitudine dei erãt figurati: nũc pfectã xpi imaginẽ sortiuntur: ⁊ qcqd maloꝝ ade corpi sathane ĩstinctꝰ ĩtulerat: hoc rursuz ipi de cõione dñice ptãtis emẽdẽt. GREGO. ĩ ho. Nec ãt signa ĩ exordio eccl'ie necia fuerũt: vt. n. fides creſceret credẽtiũ mirac̃l'erat nutriẽda. CHRY. Postea ãt steterũt reuerẽtia fidei vbiq̃ plãtata. Si ãt ⁊ postea fcã sũt: panca ⁊ rara fuerũt. Jsuetudo. n. ẽ deo talia facere: cũ aucta fuerit mala: tũc. n. suã demõstrat potẽtiã. GREGO. in ho. Scã tñ eccl'ia quotidie spũaliter fac̃ qõ tũc p aplos corporaliter faciebat. q̃ nimiꝝ tãto maiora sũt: q̃to p hec nõ corpa: sz aie suscitãt.

REMI. Jnfirmi qppe sunt ignaues q nõ hñt vires bñ vidẽdi. Leprosi sũt ĩmũdi ope vel delectatõe carnali. Mortui sũt q opa mortis agũt. demõiaci sũt q ĩ ptãtẽ diaboli sũt redacti. HIERO. Et q̃ sp dona spũalia si merces media sit viliora fiũt: adiũgit auaritie p̃dẽnatio cũ subdit: Gratis accepistis gratis date. q. d. Ego magr ⁊ dñs absq̃ p̃cio vob hoc tribui: g̃ ⁊ vos sine p̃cio date. GLO. Hoc ãt dic̃ ne in das q loculos habebat de p̃dicta ptãte pecuniaz ꝛgregare vellet: dãnãs ẽt hic pfidiã sĩmõiace hereseos. GREGO. in ho. Presciebat nãq̃ nõnullos donũ accepti spũs ĩ vsum negociatiõis ĩflectere: ⁊ miraculoꝝ signa ad auaritie obsequiũ decliare. CHRY. Unde ãt q̃liter moꝝ diligẽtiã nõ minꝰ hz q̃ signoꝝ: mõstrãs qñ signa sine his nihil sunt. Et enĩ supbiã eoꝝ cõprimit dicẽs: Gratis accepistis. ⁊ ab amore pecũiaꝝ mũdos eẽ pparat dicẽs: Gratis date. Uel vt nõ videaẽ eoꝝ esse bñficiũ ait: Gratis accepistis. q. d. nihil vos de vro largimini suscipientibꝰ. neq. n. mercede hoc accepistis: neq laborãtes ĩ ea gra: gratis enĩz accepistis: ita igitur alys date: neq enĩ ẽ cõdignũ p̃ciũ eoꝝ inuenire.

¶ Nolite possidere aurum: neque argentum: neq pecuniaz in zonis vestris: non perã in viã: neque duas tunicas: neq calciamẽta neq virgaz: Dignus est enim operarius cibo suo.

CHRI. Quia: spiritaliuz mercationem supra dñs prohibuerat: ꝺnter radicẽ oĩuz maloꝝ euellens ait: Nolite possidere auꝝ neq argẽtũ. HIERO. Si. n. sic p̃dicãt vt p̃ciũ nõ accipiãt supflua ẽ auri ⁊ argẽti nũmorũq̃ possessio. Nã si hec habuissent videbãt ñ cã salutis holuz: lz cã lucri p̃dicare. CHRI. Per hoc g̃ p̃ceptũ p̃mo qdẽ discipulos fac̃ nõ eẽ suspectos. Deõ ab oĩ eos liberat sollicitudine: vt vacationẽ oẽz tribuãt vbo dei. Tertio docet eos suã vtutem. Hoc nẽpe eis postea dixit: Nũqd aliqd defuit vobis qñ misi vos sine sacculo ⁊ pera? HIERO. Qui ãt diuitias ꝺtrũ cauerat q̃ p auꝝ ⁊ argẽtũ ⁊ es signanꝝ: ppemodũ ⁊ vite necessaria amputat: vt aplı doctores ve religiõis q istituebãt oĩa dei puidẽtia gubernari: seipsos oñderẽt nihil cogitare ve crastino. GLO. Unde addit: Neq pecuniã ĩ çonis vestris. Duo. n. sũt genera necioꝝ: vnũ quo emũt necia: qõ intelligit p pecuniã ĩ çonis: aliud ipsa necia: qõ itelligit ppera. HIERO. Per hꝺ aũt q dicit: Neq perã ĩ via, arguit phos q vulgo appellãt bacthe opite: q cõemptozes scĩ ⁊ oĩa p nihilo ducẽtes: cellariũ secũ vehant. Sequit: Neq duas tunicas. Jn duabꝰ tunicis duplex mihi videt inuere vestimẽtũ: ñ q ĩ locis scythie ⁊ glatiali niue rigẽtibꝰ vna qs tunica debeat esse cõtentꝰ: sz q ĩ tunica vestimentũ intelligamus: ne alio vestiti aliud nobis futuroꝝ timore reseruemꝰ: Sequit: Neq calciamenta. Et plato etiam precipit duas corpis sũmitates nõ cẽ velandas: nec assuefieri debere mollitie capitis ⁊ pedũ. cũ. n. hec bũerit firmitatẽ: cetera robustiora sunt. Sequit neq virgã. Qui. n. dñi habemꝰ auxiliũ: baculi p̃sidiũ cur q̃ramus? REMI. Ꝺndit etiã dominus his vbis: q̃ scĩ p̃dicatores reuocati sũt ad pmi hois dignitatẽ: q̃ q̃diu celestes possedit thesauros ista nõ cõcupi-

uit:sed mox peccando illa amisit:ista desiderare cepit.

CHRY.ī ho. Felix aūt ē ista ꝓmutatio.naz ꝑ auro ⁊ argẽto ⁊ hoꝝ acceperūt ptātē curādi ifirmos:suscitādi mortuos:⁊ alia hoꝝ.vñ nō a ꝓncipio dixit eis:Nō possideatis aurū vel argētū:sz qñ dixerat:Leprosos mundate demões eyci te.Ex quo pz q angelos eos ex hoibꝫ.vt ita dicā ꝓstituit:ab omni soluēs vite hꝫ sollicitudine:vt vna sola detineātur cura q ē doctrie.A q ⁊ eos soluit dicēs:Ne solliciti sitis qd lo/ q̄mini.q̄re:qō videt ee valde onerosū ⁊ graue:hoc maxie leue eis oñdit ⁊ facile.Nihil.n.ē ita iocūdū vt a cura ⁊ sollicitudie erutuz eē:⁊ maxie cū possibile fuerit ab hac erutos in nullo minozari deo pñte ⁊ ꝑ oībꝫ nob effecto. HIERO. Et qz nudos quodāmō ⁊ expeditos ad ꝓdicādū apostolos miserat ⁊ dura videbaī ee ꝓditio magistroꝝ:seueritatē prece cepti:sequēti sentētia tēperauit dicēs:Dignꝫ ē.n.oparius cibo suo.q.d.Tātū accipite quantū ī vestitu ⁊ victu vobis necessariū ē.vñ aplūs:Oñtes victū ⁊ vestitū his contenti simꝰ. ⁊ alibi:Cōicet his q catbetizaī ei q catbetizat in oībꝫ bonis: vt quoꝝ discipli metūt spiritalia:cōsoztes faciant eas carnaliū suoꝝ nō ī auaritiā:sz ī necessitatē. CHRY.A discipls aūt apostolos cibari opozrebat:vt neqz ipsi magna saperēt aduersus eos q docebanī:sicut oia pbētes ⁊ nihil accipientes.neqz rursus illi abscedāt q̄si ab his despecti.Deinde vt nō dicāt aplī:Mēdicātes ḡ nos iubet viuere:⁊ in hoc vere cūdarent:mōstrat hoc eis debitū ee:operarios eos vocās: ⁊ qō daī mercedē appellās.nō enī qz aplozꝝ ī ꝓmonibꝫ operatio erat:estimare debebāt vez ee bñficiū qō pstabant.⁊ iō dicit:Dignꝫ ē opariꝰ cibo suo:Voc aūt dixit:Nō qdē oñdens tāto ꝑcio aplicos dignos ee labozes:sz aplis legē indulcēs ⁊ tribuentibus suadens:qz qō ab ipsis daī: debituz est.

CHRY.Nō ḡ ē venale euāgeliū:vt ꝑ tpalibꝫ ꝑdicetur. Si enī sic vēdunt:magnā rē vilipendūt. Accipiāt ḡ ꝑdicatozes sustētatōez necessitatis a pplo:mercedē dispēsatiōis a deo.Nō enī a pplo reddīt q̄si merces illis q sibi ī charitate euāgely seruiūt:sz tāq̄ stipendiū datur quo vt possint laborare pascāī. AVGV.de ꝺ.euā.Vel aliter:Cū dixerat dominꝰ aplis:Nolite possidere auꝝ:cōtinuo subiecit:Dignus ē.n.operiꝰ cibo suo.vñ satis oñdit:cur eos possidere hoc ac ferre noluerit:nō quo nēcaria non sint sustētatiōi huiꝰ vite: sz qz sic eos mittebat vt eis hoc deberi demōstraret ab illis qbus euāgeliū credētibꝫ annūciarēt:tāq̄ stipēdia militāti/ bus.Appet aūt ħ nō ꝑcepisse dñm:ita tanq̄ euāgelice viuere aliunde nō debeāt q̄ eis ꝑbentibꝫ qbus annūciāt euāgelium. Aliogn ꝺtra hoc ꝑceptū fecit paulus q victum de manuū suaꝝ laborībus trāsigebat.sz apparet potestatē dedisse apostolis dñm in q̄ scirent sibi ista deberi.Cū aūt a dño aliqd ꝑerat:nisi fiat:ī obediētie culpa ē.Cū āt a dño potestas daī:licz cuiq̄ nōvti ⁊ tanq̄ de suo iure recedere. Hoc ergo ordinās dñs q̄ q euāgeliū annūciāt de euāgelio viuāt: illa aplis loq̄baī:vt securi nō possiderēt:neq̄ portarent huic vite necaria nec magna nec minima.iō posuit:Nec virgā: oñdens a fidelibꝫ suis oia debere ministris suis nulla superflua regrentibus. Hanc ergo ptātē vge nomine signauit:cum dixit ꝼm Marcū:Ne qd tollerēt in via nisi virgam tm. Sz ⁊ calciamēta:cū dicit Matthe in via nō esse portāda: curaz phibuit q̄ iō portāda cogitanī ne desint:hoc de duabꝫ tuniciis itelligendū est:ne qs̄q̄ eoꝝ ꝑter eam q̄ esset idutus aliā portādā putaret:sollicit ne opus eēt cū ex ptāte illa possit accipere.Proide marcus dicēdo calciari eos sandalys vel soleis:aliqd hoc calciamentū mystice significatiōis hē admonet:vt pes neqz tectus sit desup neq̄ nudus ad terraz.i. nō occulteī euangeliū:nec terrenis cōmodis initanī.Et q̄ nō portari duas tunicas:sz exp̄ssius idui ꝓhibet:monet non do dubitandū est partim ꝓprie:partim figurate. Sz euāgelistas alia istū:alia illū inseruisse scriptis suis. Quisquis aūt putat nō potuisse dñm in vno sermone q̄dam figurate:q̄dā ꝓprie ponere eloquia:cetera eius īspiciat:⁊ videbit q̄z tenebre atq̄ inerudite arbitreī.Qz enim dñs monet vt nesciat sinistra qd facit dextra ipas elemosynas ⁊ qcqd hic aliō ꝑcipit figurate accipiendū putabit. HIERO. Hec historice dixerimꝰ cetera ſz anagogē:nō licet magistris auꝝ ⁊ argentū ⁊ pecuniā que in çonis est possidere.Aurꝝ sepe legimꝰ ꝑ sensu:argētū pro sermone:eos ꝑ voce.hec nō licz vobis ab alys accipe:sed data a dño possidere:neqz hoc hereticoꝝ ⁊ phorum puerseqz doctrine suscipe disciplinas. HYLA.Qz vero çona ministery apparatꝰ est:⁊ ad efficaciā operis ꝑcinctio:ꝑ hoc q̄ eris ī zona ibibeī possessio:ne qd in ministerio venale sit:admonemur.Admonemur etiā nec perā habere in via:curā.ſ.secularis substātie relinquēdam:qz oīs thesaurus ī terra ꝓnicioſus ē cozdi illic futuro vbi condaī thesaurus.Dicit aūt:Nō duas tunicas. sufficit enī nob semel xp̄s īdutꝰ:ne ve post itelligētiā verā:altera deīceps vl̄ hereī vl̄ legis veste iduamur.Nō calciamīta:qz ī scā terra pctōꝝ spinis atqz aculeis nō obsessa:vt moysi dctm est:nudis pedibꝫ staturi:admonemur nō aliuꝫ gressus nr̄i hr̄e:q̄z quē accepimus a xp̄o apparatū. HIERO.Uel docet dñs pedes nostros mortiferis viculis nō alligari:sz scāz terrā īgrediētes ee nudos:neqz hr̄e virgā q̄ vertaī ī colubꝝ:nz ī aliquo presidio carnis initi:qz hꝫ virga ⁊ baculus arūdineus ē quez si paululū p̄sseris frāgiī:⁊ manū trāsfozat īcumbentis. HYLA.Potestatis aūt hesterne iure non sumus indigni:habentes virgam de radice iesse.

¶ In quācūqz aūt ciuitatē aut castellū itraueritis īterrogate qs in ea dignꝰ sit:⁊ ibi manete donec exeatis.Intrātes aūt in domū:salutate eā dicentes.Pax huic domui:Et si qdē fuerit domꝰ illa digna veniet pax vestra sup eā.si aūt nō fuerit digna:pax vestra reuertetur ad vos.Et qcūqz nō recepit vos:neqz audierit sermōes vr̄os exeūtes foras de domo vel ciuitate excutite puluerez de pedibus vr̄is. Amen dico vobis:tolerabilius erit terre sodomoꝝ ⁊ gomozreozum in die iudicij q̄z illi ciuitati.

CHRY.ī ho. Quia dixerat superiꝰ dñs:Dignꝰ ē operariꝰ cibo suo:ne crederet pp hoc oīuz eis ianuā aperire multaz diligētiā ħ iubet facere de hospite eligēdo.vñ dr̄:In quācūqz ciuitatē aut castellū itraueritis:iterogate qs ī ea dignus sit. HIERO.Apostoli nouā itroūtes vrbē scire nō poterāt qs talis eēt.ergo fama hospes eligendus ē ppli ⁊ iudicio vicinoꝝ:ne ꝓdicatozis dignitas suscipiētis īfamia deturpetur. CHRY.ī ho. Qualiter ḡ ipse christꝰ apō publicanuz manebat:qz.ſ.dignꝰ effectꝰ erat ex cōuersiōe.hoc ēt nō solū ī gloriā eis ꝑderat:sz ī cibationē.Si enī dignus ē oīo dabit cibū:⁊ maxie cū nihil amplius necessarys petereī. Intēde aūt q̄liter oībꝫ eos denudās:noīa eis dedit:ꝑmittētes in domibꝫ eoꝝ q docebanī manere. Ita.n.⁊ ipsi a sollicitudinibꝫ eruebanī:⁊ alys suadebāt:quoniā ꝑpter eoꝝ aduenerāt salutē solā:in hoc q̄ nihil deferebāt ⁊ nihil amplius necarys expetebāt.Et nō ad oēs simplr̄ itroibāt.nō.n.signis solum volebat eos claros apparere sz magis vtute. Nihil aūt ita virtutē designat:sic nō supfluis vti. HYLA.Dospes vnꝰ etiā eligiī nō tribuēs bñficiū ei q apud se māsurus ē:sz accipiēs.ħ.n.dr̄ quis ī ea dignus sit:vt magis se nouerit accipe grāz q̄z dare. HIERO.ī ho. Intēde aūt qz nōdum omnia eis tribuit.neqz enī eis largiī vt sciāt qs sit dignus:sz iubet scrutari.nō solū aūt dignos iubet q̄rere:sz neqz de domo ī domū trāsmutari:cū subdit:Et ibi ma.donec exeas. vt neqz suscipiētē cōtristēt:neqz ipsi opinionē accipiāt leuitatis:aut

gule. AMBRO. sup lucā. Nō ḡ ociose domus quā ingrediāt apli eligēda discernit: vt mutandi hospity causa non suppetat: nō tñ eadē cautio rceptori mādat: ne dū hospes eligitur hospitalitas minuat. Segtur: Intrātes āt i domū salutate eā dicentes: pax huic domui. GLO. Quasi dice. Pacē hospiti pcamini: vt sopiat oīs repugnantia ꝓtra vita tē. HIERO. In hoc etiā occulte salutationē hebrei ac syri ſmonis exꝑsit. Quod enī grece dr̄ Chere ꝛ latīe Aue: hoc hebraico syroq; ſmone appellatur Salēlach siue Samalach. i. pax tecū. Nō aūt precipit tale ē: Introeūtes aūt pacē impcamini hospiti: ꝛ q̄tū i vobis est discordie bella sedate. Si autē orta fuerit ꝺdictio vos mercedē hēbitis de illata pace: illi q habere noluerūt: bellū possidebūt. vnde segt̄: Et sigdē fu. do. il. di. ve. pax vr̄a sup eā. sin āt nō fu. di. pax vr̄a ad vos reuertet̄. REMI. Quia. s. aut erit gsq; ꝑdestinat⁹ ad vitā: ꝛ celeste vbū: segt̄ qō audit. aut si nullus audire voluerit: ipse ꝑdicator sine fructu nō erit: qz ad eū pax reuertitur qñ ei a dño p laboze sui opis recōpēsat̄. CHRY. i ho. Instruit ḡ eos dñs q nō pp hoc expectēt ab alys ꝑsalutari: qz docebāt: sz añcedere salutatōe alios honozando. Deinde mōstrat q ñ sola salutatio: sz bñdictio p hoc qō dic̄. Si fuerit. do. di. ve. sup eā. REMI. Docuit ḡ dñs discipulos suos offerre pacē itroitu dom⁹ vt salutatōe pacis eligeret dom⁹ digna vl hospes: ac si patēter diceret: Oīb⁹ offerte pacē: qz aut accipiēdo dignos: aut nō accipiēdo idignos se mānifestabūt. q̄uis enī fama populi dign⁹ electus sit hospes: tamē salutādus est vt magis sua dignitate predicatozes vocētur: q̄ vltro se ingerere videantur. hec autē pax paucoꝝ verboꝝ ad totā explozationē digne domus vel hospitis potest referri.

NYLA. Salutāt ergo apli domū cū pacis affectu: sz ita vt potius pacis dicta sit q̄ data. Porro āt pacē propiā que viscera miserationis sūt nō oportere in eā venire nisi sit digna: q̄ si digna repta nō fuerit: sacramētū pacis celestis itra ppriā aplōꝝ ꝓscīaz ē ꝓtinēdū. i eos āt qui celestis regni precepta respuerint: egressu aplōꝝ ꝛ signo pulueris a pedibus excussi eterna maledictio relinquat̄. vnde sequit̄: Et qcūq; nō rece. vos neq; au. f. ve. ex. fo. de do. vel de ciuitate. excutite puluerē de pedib⁹ vestris. Existēte enī in loco cuz loco videt̄ eē cōio. Totū ergo qō illi⁹ dom⁹ excussio puluere pedū relingt̄: nihilq; sanitatis de insistētium aplōꝝ vestigijs mutuat̄. HIERO. Puluis etiā excutit̄ de pedib⁹ in testimoniū laboris sui: q ingressi sint ciuitatē: ꝛ predicatio apostolica ad illos vsq; puenerit. Siue excutit̄ puluis: vt si tolerabili⁹ erit terre sodomoꝝ q̄ illi ciuitati q̄ ñ recipit euāgeliū: nihil ab eis accipiāt: nec adiūctū qdē nēcia q euāgeliuz spreuerit. RABA. Uelaliter: Pedes discipuloꝝ ipz op⁹ icessumq; ꝑdicatōis signāt. Puluis vo quo aspgūt̄: terrene lenitas ē cogitatōis: a q̄ etiā summi doctozes īmunes eē nequeūt: cū p anditoz⁹ solliciti salubz⁹ curis ītēdūt: ꝛ q̄si p itinera mūdi: vno calcaneo terre puluerē legūt. Qui ergo spreuerit doctrinā docētiū: sibi labozes ꝛ picula tediūq; sollicitudinū ad testimoniū sue dānationis iflectūt. Qui vero receperint vbū: afflictiones curasq; doctoꝝ q̄s p se tolerabūt in argumētū sibi vtūt būilitatis: ꝛ ne leuis culpa videatur eē aplos nō recipe subdit: Āmē di. vo. tole. erit ter. sodomoꝝ ꝛ go. in die iu. q̄ illi ciui. HIERO. Qz sodomitis ꝛ gomozreis nō fuit predicatū: huic aūt cū ꝑdicatū sit nō recepit euāgeliū. REMI. Ut qz sodomite ꝛ gomozrei inter vitia carnis ꝛ hospitales fuisse legūt: q̄uis ñ tales hospites receperint sicut apostoli. HIERO. Si autē tolerabilius erit terre sodomoꝝ q̄ illi ciuitati q̄ nō recipit euāgeliū: ḡ inter petōzes supplicia diuersa sunt. REMI. Spiritaliter tñ sodomoꝝ ꝛ gomozreoꝝ mētionē facit: vt p hoc demōstret qz illa pctā sunt deo magis odibilia q̄ fiūt ꝺnāz: p gb⁹ delet⁹ ē mūdus ags diluuij: q̄ttuoz ciuitates subuerse ꝛ mūdus quotidie diuersis malis affligit. NYLA. Mystice aūt instruit nos dñs nō īmisceri eoꝝ domib⁹ aut familiaritatib⁹ q xp̄m aut inflectātur: aut nesciūt ꝛ in q̄cūq; ciuitate introgare qs eoꝝ habitatiōe sit dign⁹. i. sicubi eccl̄ia sit: ꝛ xp̄s habitatoz. neq; quoq; alibi trāsire: qz hec ē dom⁹ digna ꝛ iustus hospes. Judeoꝝ aūt plures erāt futuri quoꝝ tantus infauoꝛē legis affect⁹ eēt: vt q̄uis p admiratiōnē opeꝝ ī xp̄m credidissent: tñ ī legis opibus mozarētur: aly vero explozā de libertatis q̄ in xp̄o est curiosi: trāsire se ad euāgelia ex lege eēnt simulaturi. Multi ēt in hereſiz p intelligētie puritatē traducerent̄. Et qz istiusmōi oēs penes se esse veritatē catholicā mētiūtur domo ipsa. i. ecclesia caute vtendū ē.

¶ Ecce ego mitto vos: sicut oues in medio lupoꝝ. Estote ergo prudētes sic serpētes: ꝛ simplices sicut colūbe. Cauete aūt ab hoib⁹. Tradent enī vos i ꝯcilijs. ꝛ in synagogis suis flagellabūt vos ꝛ ad presides ꝛ ad reges ducemini ꝓpter me: in testimoniū illis ꝛ gentibus.

CHRY. in ho. Quia superi⁹ aplōꝝ remouit sollicitudinē ꝛ signoꝝ eos oīsiōe armauit: ꝓsequēter ꝑdicit eis mala que debebant eis ꝓtingere. primo qdē vt discerēt pscie eius virtutē. secūdo vt nullus suspicaret̄: qñ ꝓpter ībecillitatē magistri hec eis supuenirent mala. tertio vt ipsi sustinētes nō obstupescerēt dū inopinabiliter ꝛ ꝓter spem euenirēt. q̄rto vt hoc audiētes nō turbent̄ in tpe crucis. deinde vt discāt qñ noua hec ꝓly lex est. Nudus enī mittit: a suscipiētibus iubet cibari. Neq; in hoc sistit: sz vlteri⁹ suā virtutē oñdit dicēs. Ecce ego mit. vos sic̄ oues ī me. lupoꝝ. Ubi cōsiderādū q nō simpliciter ad lupos: sz in medio lupoꝝ mittit: vt hz suā vtutē magis demōstrēt cū oues lupos superauerit: etiā ī medio lupoꝝ exītes: ꝛ plīmos morsus accipiētes ab eis ñ soluz nō ꝓsūmunt̄: sz ꝛ illos ꝙuertūt. Multo aūt mirabili⁹ est ꝛ maius transmutare mētes eoꝝ q̄ interficere eos. Inter lupos aūt ouiū māsuetudinē eos docet oñdere. GREGO. in ho. Qui. n. locū predicatozis suscipit mala inferre nō debet: sed tolerare: vt ex ipsa sua māsuetudine irā sume tiū mitiget, ꝛ pctoꝝ vulnera ipse ī alys afflictionib⁹ vulnerat⁹ sanet. Qñ etsi qñ ẓelus rectitudinis exigit vt erga subditos seuiat: furoz ipse de amoze sit: nō ō crudelitate: quatenus ꝛ iura disciplīne fozis exhibeat ꝛ intus pīna pietate diligat quos fozis castigat. Multi āt cū regiminis iura suscipiūt ad lacerādos subditos iardescūt: terrozem potestatis exhibēt: dū videri appetunt: pīes se eē minime regnoscūt: būilitatis locū ī elatōe dīatōis īmutāt. zsi qñ extrīsec⁹ blādiunt̄: intrīsecus seuiunt. de q⁹ dr̄: Ueniūt ad vos in vestimentis ouiū: ītrinsec⁹ aūt sunt lupi rapaces. Cōtra q̄ nob cōsiderādū ē: qz sicut oues ītr lupos mittunt̄: sensuz fuantes īnocētie: morsuz malicie nō habeam⁹. HIERO. Lupos aūt scribas ꝛ phariseos vocat q sunt clerici iudeozū. HYLA. Lupos etiaz significat oēs hos q vesano furoze ī apostolos deseuituri erāt. CHRY. i ho. Maloꝝ aūt erat eis cōsolatio mittētis virt⁹. Et ıō āte oīa posuit dicēs: Ecce ego mitto vos. q. d. Ne turbemini qñ in medio lupoꝝ mittimini. posſuz. n. facere vt nihil mali sustīeatis: nō solū lupis nō suppositi: sz leonib⁹ terribiliozes effecti: sz ita expedit fieri. hoc. n. vos clariozes fac̄ ꝛ meā vtutē magis diuulgat. deinde vt aliqd ēt a seipsis īferāt: ꝛ nō sine cā cozonari estimēt̄: subdit: estote ḡ pru. sic̄ ser. ꝛ sim. sicut colūbe. HIERO. Ut p prudētiā deuitent īsidias: p simplicitatē nō faciāt malum. Et ꝓpētis astutia ponit̄ ī exemplū: qz toto cozpe occultat caput: vt illud in quo vita ē ꝓtegat. Ita nos toto piculo copis caput nostꝝ q xp̄s ē custodiam⁹. i. fidē ītegrā ꝛ īcozruptā ꝛnare studeam⁹. RABA. Solet ēt ꝓpēs eligere strictas rimas p q̄s trāsīēs veterē pellē exuat. similiter ꝑdicatoz transīēs p āgustā viā veterē hoiez oīno deponat. REMI. Pul

chze ēt dñs p̄dicatores ꝟpētis prudētiaz monet hr̄e: qz p̄mo
hō p serpētē deceptus ē. ac si diceret: qz hostis callidus fuit
ad decipiēdū: vos prudētes sitis ad liberādū. ille laudauit
lignū: vos laudate crucis vtutē. HYLA. Ille aīaz primo
mollioris sexꝰ aggressus ē: z cōionē mortalitatis spopōdit.
Pari g̃ opportūitate ītrospecta vniuscuiusq; nā z volūtate
vboꝝ adhibēda prudētia ē: spes futuroꝝ bonoꝝ reuelāda:
z qō ille mētit ē: nos p̄dicem⁹ ex vo ꝟz spōsionē dei āgelis
filēs futuros eēt q̃ credāt. CHRY. i ho. Sic āt prudētiā
serpētis oz hr̄e vt ī p̄ncipalib⁹ non ledamur: sic z simplicita
tē colūbe ī nō vidicādo cū iniusta patimur: nz p ĩsidias ali
cui nocēdo. REMI. Jō aūt dñs hec duo sociauit qz simpli
citas absq; prudētia facile decipi pōt. z prudētia piculosa ē
nisi simplicitate tēperet alicui nocendo. HIERO. Sim
plicitas āt colūbaꝝ ex spūssci spē demōstrat. vñ dicit apls.
Malicia puuli estote. CHRY. i ho. Quid āt durius his
fietiūssiōib⁹: nō. n. sufficiēs ē pati mala: ſz neq; turbari ꝓce
dit qō ē colūbe. ira. n. nō p irā: ſz p māsuetudinē extinguit.
RABA. Qz āt lupi de gb⁹ supra dixerat sint hoīes oīdit
cū subdit: Cauete āt ab hoīb⁹. GLO. Jō āt nc̄iuz ē vt sitis
ꝓsilys p̄hibēdo ne p̄dicetis ī noīe meo. deīnde icorrectos
flagellabūt vos. tādē ad reges z p̄sides ducemini. HY
LA. Qui extorquere silētiū vestꝝ aut ꝓuentiā tentant.
CHRY. i ho. Mirādū ē āt q̃lr B audiētes ñ statī absces
serāt hoīes q stagnū illō nunq̃ egressi fuerāt circa qō pisca
bant: qō nō virtutis eoꝝ erat soluz: ſz sapie doctoris. Uni
cuiq̃. n. maloꝝ mitigationē adiūgit. vñ z hoc dic̄ pp me. nō
. n. pua ꝓsolatio ē ꝓpter xp̄z pati: qm̃ nō vt pnicios z nociui
bec patiebāt. Et itez addidit ī testimoniū ill'. GREGO.
Qui. s. psequēdo mōtē itulerūt vel q videdo nō sūt mutati.
Moꝛs qppe scōz̄ bonis ē ī adiutoriū: malis ī testimoniuz:
vt ide quersi sine excusatōe peant: vñ electi exēplū capiūt
z viuūt. CHRY. i ho. Hoc āt eos ꝓsolabat: nō qz aliozuz
cupiebāt penā: ſz vt ꝓfidētiā habeant: qm̃ vbiq; eū habent
p̄sētē z p̄sciētē. HYLA. Nō solū āt B testimonio excusa
tio ignorate dītatis adimēda ē psequētib⁹: ſz ēt gentib⁹ via
pandēda credēdi xp̄z ptinaciter: inter seuiētiū penas cōfes
soꝝ vocib⁹ p̄dicatū: z hoc ē qō subiūgit. Gentibus.

¶ Cū āt tradēt vos nolite cogitare quō aut qd lo
quamini. Dabit enim vobis in illa hora quid lo
quamini. Nō. n. vos estis qui loquimini: ſz spūs
p̄tis vestri qui loquit ī vobis.

CHRY. i ho. Cū p̄missis ꝓsolatōib⁹ nō pua z aliaz appo
nit. vt. n. nō dicerēt: q̃lr suadere poterim⁹ hoīb⁹ talibus ps
quētib⁹: psecutōib⁹ exñtib⁹ iubet eos de rñsiōe cōfidere di.
Cū āt tra. vos: no. co. quō aut qd loq̃mini. REMI. Duo āt
dic̄. Quō aut qd. quoꝝ vnū refert ad sapiaz: altez ad ozis of
ficiū. Qz. n. z ipse subministrabat vba q̃ loqrēt: z sapiaz q̃ ea
ꝓferrēt: ñ fuerat neēe scis p̄dicatozib⁹ qd loqrent: aut quō.
HIERO. Cū. n. pp xp̄z ducamur ad iudices volūtatē trā
nāz p xp̄o debem⁹ offerre. Letez ipe xp̄s q ī nobis bītat lo
q̃t p se z spūssci in rñdēdo gr̄a ministrabit. HYLA. Si
des. n. nr̄a oīb⁹ p̄ceptis diuine volūtatis ītēta ad rñsionem
scie istruet: ī exēplo bñs abzaā cui postulata ad hostiā isaac
nō defuit aries ad victimā. Et iō segt. Nō. n. vos estis q lo.
ſz spūs pa. ve. q lo. ī vo. REMI. Et ē sensus: Uos acceditis
ad certamen: sed ego sū q ꝓlioz. Uos vba editis: ſz ego suz q
loquoz. Hic paul⁹ ait. An expiētiā q̃ritis ei⁹ q ī me loq̃t xp̄s:
HIERO. Per hoc āt ad ꝓphaꝝ eos dignitatē reduxit: q
. s. dei spū sūt locuti. Cū āt h̄ di. Ne solli. sitis qd loq̃mi. ali
bi dr̄: Parati sp ad satisfactōez hoi poscēti vos rōez de ea q̃ ī
vobis ē spe. Cū. n. ī medio amicoꝝ certam̄ erit: iubemur eē
solliciti: cum autem ē iudiciuz terribile z plebes ĩsanientes
z tumoꝛ vndiq; auxilium a christo prebetur vt confidenter
loquantur z non obstupescant.

¶ Tradet āt frater frez ī mortē z pr̄ filiū: z insur
gēt filij ī parētes: z morte eos afficient: z eritis
odio oībus hoīb⁹ ꝓpter nomē meū. Qui autez
perseuerauerit vsq; in finem: hic saluus erit.

GLO. Premissa ꝓsolatiōe subdit grauioza picula. vñ dr̄.
Tradet aūt frater frez in mortē z pr̄ filiū z ĩsurgēt fi. ī pa. z
mor. eos affi. GREGO. ī ho. Minorē enī dolorē ĩgerunt
mala q̃ ab extraneis: maiorē q̃ ab illis patimur de quorum
mentib⁹ p̄sumebam⁹: qz cū dāno corpis mala nos crneiant
charitatis amisse. HIERO. Hoc āt ī psecutōib⁹ fieri cre
bro videm⁹ nec vll⁹ est iter eos fidus affectus quoꝝ diuer
sa ē fides. CHRY. Deīde qō ē mltuz horribili⁹ apposuit
di. Et eritis odio oī. hoībus. vt. n. cōes orbis terrarū hostes
ita eos expellere tētabāt. Dinc ēt rursus apponit cōsolatio
cū dic̄: Propter nomē meū. Et cū hoc rursus aliud ꝓsolato
riuz ponit cum subdit: Qui āt pseuerauerit vsq; in finē: hic
salu⁹ erit. Qm̃ enī cōsueuerunt multi in p̄ncipio quidē esse
vehemētes: postea vo dissolui: ꝓpter hoc ait: Qm̃ finez req
ro. Que enī vtilitas ē seminū in pncipio qdē florescentiuz:
Postmodū aūt tabescētiū: Propter hoc aūt sufficiētē pse
uerātiā expetit ab ipsis. HIERO. Nō. n. cepisse. ſz pfecis
se vtutis ē. REMI. Nec ĩchoantib⁹ ſz pseuerātib⁹ p̄miuz
tribuit. CHRY. Ne āt aliqs dicat. qz oīa xp̄s in apostо
los fecit: nihil mirabile ē tales illos eē effectos: nihil patiē
tes onerosū: pp hoc ait: q̃ pseuerātia eis ē opus. Et si enī ex
p̄mis eruti fuerit piculis alys difficiliozib⁹ ꝓseruant: z post
illa rursus alia succedēt: z nō stabūt qn insidias patiant vo
nec viuūt. z hoc occulte ĩsinuat dicens: Qui perseueraverit
vsq; in finē h̄ saluus erit. REMI. i. q̃ p̄cepta fidei nō dese
ruerit: z in psecutōib⁹ nō defecerit: salu⁹ erit: qz p psecutiōi
bus terenis percipiet p̄mia regni celestis. Et notanduz. Qz
finis nō semp signat cōsumptōez: ſz aliqñ pfectōez: iuxta il
lud: Finis legis xp̄s est. vñ etiā pōt eē sensus: Qui pseuera
uerit vsq; ī finē. i. in xp̄o. AVGV. xxi. de ci. dī. In xp̄o nā
qz pseuerare ē ī fide ei⁹ pmanere q̃ p dilectionez operatur.

¶ Cum autem persequētur vos in ciuitate ista:
fugite in aliam. Amē dico vobis: nō cōsūmabi
tis ciuitates israel donec veniat fili⁹ hominis.

CHRY. ī ho. Postq̃ p̄dixit terribilia illa que post crucē
z resurrectōez z ascēsionē eis erāt vētura: rursus ducit eos
ad māsuetioza. Nō. n. iussit eos ad psecutōez audaciter ire
ſz fugere. vñ dic̄: Cū aūt pse. vos ī ci. ista. fu in aliaz: Qz. n. in
terim p̄ncipiū erat ꝓuersionis eoꝝ: cōdecēte vtiē ꝓmone:
HIERO. Hoc. n. ad illō tps referēdū ē: cū ad p̄dicatōez
apli mittebāt: gb⁹ z ꝓpie dciñ ē. In viā gētiū ne abieritis:
q̃ psecutiōez timere nō debeāt ſz ōcliare. Nō. qdē videm⁹
ī p̄ncipio fecisse credētes qñ orta hierosolymis psecutōe di
persi sūt ī vniersā iudeā: vt tribulatōis occasio fieret euan
gely seminariū. AVGV. ō faustū: Neq; tñ saluator non
poterat tueri discipl⁹ suos qb⁹ fugere p̄cipit. Et h⁹ rei ꝓz
exēplū ꝓbuit: sed ĩstruebat hoīs ifirmitatē: ne deū tētare au
deat qñ hz qd faciat: vt qō cauere oz euadat. AVG. ꝓmo
ō ci. dī. Potuit āt eos āmonere vt sibi man⁹ iferrent: vt nō ī
man⁹ pseqntiū deuēirēt. Porro si B ille ñ iussit aut mōuit
vt B mō sui ex hac vita emigrarēt: qb⁹ migrātib⁹ se māsio
nē eternā ꝓpatuꝝ eē. pmisit: q̃libet exēpla apponāt gētes q̃
ignorāt deū. Manifestū ē hoc nō licere credētib⁹ vnū vez
deū. CHRY. ī ho. Ne āt dicāt: qd igr̄ psecutōz passi fuge
rim⁹: z rursus hīc nos abiecerit: hūc destruēs tior ē ait: Amē
di. vo. nō ꝓsū. i. nō ꝓuenietis me circūeūtes palestinā: dōec
vos assumā. RABA. Ut pdicit q̃ nō añ p̄dicatōib⁹ suis
ad fidē pducēt oēs ciuitates ĩsrl: q̃ resurrectio dñi fuerit p
petrata: z ī toto orbe terraꝝ p̄dicādi enāgeliū ptās cōcessa.

HYLA. Ul'alr. Exvna ī aliā fugā suadet: qz ꝑdicatio eiꝰ ꝑmū a iudea effugata trāsit ad greciā. Deide diuersis intra grecie vrbes apl'oꝝ passiōibꝰ fatigata. Tertio ī vniuersis gē tibꝰ demoraꝝ: sꝫ vt oñderet gētes qdē apostoloꝝ ꝑdicatiōi crediturās: veꝝ vt reliquū isrl' crederēt esse aduētui suo de bitū ait: Nō ꝓsū. ci. isrl'. i. post plenitudinē gētiū qō erit reli quū isrl' ad iplēdū numeꝝ scōꝝ: futuro claritatis xpi aduē tu ē ī eccl'ia cōuocādū. AVGV. ī epl'a ad bonofri. Faciāt g̃ serui xpi qō ꝑcepit vel pmisit sic ipse fugit ī egyptū: fugiāt oīno ō ciuitate ī ciuitatē. qñ eoꝝ qsqz spiritalr a ꝑsecutoribꝰ q̃rit: vt ab alys q nō ita regrunt nō deseraꝝ eccl'ia: sꝫ ꝑbeāt cibaria ꝓseruis: quos aliter viuere nō posse nouerūt. Cuz āt oīuz. i. eꝑoꝝ clericoꝝ ꝛ laycoꝝ ē cōe piculū: bi q alys idigēt ñ ōserāt ab bis qbꝰ idigēt. aut igr ad loca munita oēs trāse ant: aut q hūt necessitatē remanēdi nō relinquanꝝ ab eis ꝑ quos illoꝝ eccl'iastica ē supplēda necitas. vt vl'piter viuāt. vl'piter sufferāt qō eos pkfamilias volet pati. REMI. Pre terea sciēdū est qꝺ sic ꝛ preceptū pseuerādi in ꝑsecutiōibus spāliter ad apl'os ptiet ꝛ ad eoꝝ successoꝛes viros fortes: sic licet licētia fugiēdi satis cōuenit ifirmis in fide qbus cōdescēdit pius magr: ne fi se vltro ad martyriū obtullissent fortassis positi in tormētis negarēt: leuiꝰ enī erat fugere q̃ negare. Sꝫ q̃uis fugiēdo ꝑfecte fidei ꝛstantiā in se nō ostēderent tñ magni meriti erāt: qñ oīa ꝑ xp̃o parati erāt ōserere .s. fugiēdo. Nisi aūt illis licētiā fugiēdi dedisset: dicerēt eos alig alienos eē a gl'ia regni celestis. HIERO. Spiritalr aūt possumꝰ dicere. Cū ꝑsecuti vos fuerīt in vna ciuitate ꝟ est ī scripturaꝝ libro vel testimōio. nos fugiamꝰ ad alias ciuitates. i. ad alia volumīa. q̃uis enī ꝛtentiosus fuerit persecutor ante presidium saluatoris aduenīet q̃ aduersarys victoria concedatur.

¶ Nō ē discipl's sup magz: nec seruꝰ sup dñz suū Sufficit discipl'o vt sit sicut magr eius: ꝛ seruo sicut dñs eius. Si pzefamilias beelzebub vocauerūt: q̃tomagis domesticos eius.

CHRY. ī ho. Qz futuꝝ erat vt discipl'i cū ꝑmissis ꝑsecutiōibꝰ ēt diffamati: malā opinionē paterent q̃ qō multis onerosi? eē videbaꝝ: hic eos ꝓsolaꝝ a seipo ꝛ ab bis q̃ de ipo sūt dcā cui ꝓsolatōi nulla poterat eē eq̃lis. HIERO. Dñs. n. lumē eternū: dux credētiū: ꝛ īmortalitatis parēs discipulis suis ī futuraꝝ passionū solatiū ãte pmisit: vt gloꝛie loco amplectamur si dño nr̄o vel passiōibꝰ adeq̃mur. vñ dic̃: Nō ē disci. sup ma. nec ku? sup do. suū. CHRY. ī ho. Intelligēdū donec fuerit discipl's ꝛ ku?: nō ē iquā sup magistꝝ ꝛ dñz: km honoꝛis nāz. Nec mibi ea q̃ raro cōtingunt ꝟ obycias: sꝫ ab bis q̃ sūt ī plurib? suscipe hūc kmonē. REMI. Magistrū aūt ꝛ dñz semetipsuz appellat: ꝑ kuū ꝛ discipulum suos vult itelligi apl'os. GLO. q. d. Ne indigemini tolerare q̃ tolero: qz dñs suz faciēs qō volo: ꝛ magister docens qō vtile scio. REMI. Et qz hec sentētia minꝰ videbaꝝ supioribus vbis ꝓgrua: quo tēdāt vba manifestat cuz subdiꝝ: Si patrē beel. voca. q̃ntoma. dome. eiꝰ: CHRY. ī ho. Nō dixit seruos: sed domesticos: vt multā ad eos familiaritatem oñderet: sic ꝛ alibi dixit: Nō dicā vos seruos: sꝫ amicos meos.

REMI. Quasi di. Uos ergo tpales honoꝛes ꝛ humanam gloriā nō q̃ratis: dū me videtis ꝑ irrisiones: ꝛ obpzobria genus humanū redimere. CHRY. ī ho. Nō solū āt dixit: si domꝰ dñm ꝓuitiati sūt: sꝫ ipsam spēz cōuitu q̃n beelçebub eū vocauerūt. HIERO. Beelçebub idolū ē acheron qō vocaꝝ ī regū volumīe idolū musce. Beel ipe ē bel siue baal. çebub āt musca dr̄. Principē ergo ōmoniozuz ex spurcissimi idoli appellabāt vocabulo: q musca dr̄ ꝑ ꝛmundiciam que exterminat suauitatem olei.

¶ Ne ergo timueritis eos. Nihil enī est optū qō nō reueleꝝ: ꝛ occultū qō nō sciaꝝ. Quod dico vobis ī tenebꝛis: dicite in lumine: ꝛ qō in aure auditis: ꝑdicate sup tecta. Et nolite timere eos q occidunt corpus: animā aūt nō possunt occidere: sed potius timete eum qui potest ꝛ aīam ꝛ corpus perdere in gehennam.

REMI. Post pmissā ꝓsolatiōez aliā nō minoꝛē subiungit di. Ne ergo timue. eos. s. ꝑsecutoꝛes. Quare autē non eēt timendū manifestat cū subiungit: Nihil enī optū qō nō re. ꝛ occul. qō nō sciaꝝ. HIERO. Quō ergo in pūti seculo multoꝝ vitia nesciāꝝ: sꝫ de futuro tpe scribiꝝ. Qñ iudicabit ds occulta hoīuz ꝛ illuminabit latebꝛas tenebꝛaꝝ ꝛ manifestabit faciet ꝓsilia coꝛdiū. ꝛ est sensus: Nolite timere ꝑsecutoꝝ seuitiā: ꝛ blasphemantiū rabiē: qz veniet dies iudicij in quo ꝛ vestra vtus ꝛ illoꝝ negtia demōstrabiꝝ. HYLA. Igitur nō minas: nō ꝓuitia nō ptātes insectantiū monet esse metuendas: qz dies iudicij nulla hec fuisse atq̃ inania reuelabit.

CHRY. ī ho. Uel alr. Figura qdem eoꝝ q̃ dicūꝝ vniuersalē videt enūciationē bꝛe: verū nō de omnibus: sꝫ ō pmissis soluz dictū est. quasi dicat si doletis audiētes ꝓuitia: hoc cogitate: qz ꝛ ab hac suspitione post paꝝ eruemini. Uocant qdem vos ariolos ꝛ magos ꝛ seductoꝛes: sꝫ expectate parū ꝛ saluatoꝛes vos oꝛbis terraꝝ vniuersi dicēt: cum per ipas apparueritis bñfactoꝛes: nec illoꝝ attēdēt sermonibus homines: sꝫ reꝝ veritati. REMI. Quidā aūt dicūt qꝺ bis ꝑmiserit dns discipul's suis qꝺ ꝑ eos eēnt reuelanda oīa occl'ta mysteria: q̃ sub velamine lr̄e legis latebant. vñ apl's dic̃: Cū ꝓuersi fuerīt ad xp̃m: tūc auferet velamen. ꝛ est sensus: Quare debetis timere vestros ꝑsecutoꝛes: cū tātę sitis dignitatis vt ꝑ vos occl'ta mysteria legis. ꝛ ꝓpḥaꝝ sint manifesta: CHRY. ī ho. Deinde gs eos ab oī timoꝛe liberauerat: ꝛ altioꝛes obpzobꝛys fecerat: nūc opportuno tpe eis logr̄ de libera ꝓpalatiōe q̃ est in ꝑdicatōe dicēs: Qō di. vo. ī te. di. i lu. ꝛ qō ī au. ꝑdi. sup te. HYLA. Nō legimꝰ dñm solitū fuisse noctibꝰ sermotiōari: ꝛ doctrinā ī tenebꝛis tradidisse: sꝫ hoc dicit: qz oīs sermo eiꝰ carnalibus tenebꝛe sunt: ꝛ vbū eiꝰ ifidelibꝰ nox ē. Itaq̃s ab eo qō dictū est cū libertate fidei ꝛ ꝓfessiōe est loq̃ndū. REMI. Est g̃ sensus. Qō di. vo. ī tene. i. ĩter iudeos ĩcredulos: Uos dicite ī lu. i. fidelibꝰ ī te. di. i lu. ꝛ qō ī au. ꝑdi. sup te. HYLA. Nō legimꝰ dñm solitū fuisse noctibꝰ sermotiōari: ꝛ doctrinā ī tenebꝛis tradidisse: sꝫ hoc dicit: qz oīs sermo eiꝰ carnalibus tenebꝛe sunt: ꝛ vbū eiꝰ ifidelibꝰ nox ē. Itaq̃s ab eo qō dictū est cū libertate fidei ꝛ ꝓfessiōe est loq̃ndū. REMI. Est g̃ sensus. Qō dicite

nō semel legimus: Hec vallis ꝛ parua cāpi planicies irrigua erat ꝛ nemorosa: plenaqꝫ delitijs: ꝛ lucus in ea idolo cōsecrat⁹. In tātā aūt pplis isrl'demētiā venerat: vt ōserta tēpli vicina: ibi hostias īmolaret ꝛ rigorē religiōis ōlitie vīce rent: filiosqꝫ suos īcēderēt demoni. ꝛ appellabaī locus ipse gehēnō. i. vallis filioꝝ eunon. Hoc regū volumen ꝛ paralypomenō ꝛ hieremias scribūt plenissime. ꝛ cōminaī deus se locū īpm īpletuꝝ cadaueri⁹ mortuorū: vt nequaq̄ vocet tophet ꝛ baal; sꝫ vocet poliandrium. i. tumul⁹ mortuorum. Futura g̈ supplicia ꝛ pene ppetue qb⁹ peccatores cruciādi sunt hui⁹ loci vocabulo denotāt. AVGV. xiy. de ciui. ōi. Hoc aūt nō antea fiet q̄ aīa corpi fuerit copulata: vt nulla direptiōe sepārētur: ꝛ tū tūc recta mors aie dr: qz non viuit ex deo. mors āt corpis qz ī dānatiōe nouissima q̄uis homo sentire nō desīnat tū qz sensus ipe: nec volūtate suauis: nec gete salubris: sꝫ dolore penalis: ē mors poti⁹ appellata q̄ vita. CHRY. i ho. Uide aūt rursus: qz nō ꝓmittit eis libati onē a mōte: sꝫ suadet ꝓtēnere mōtē: qō mlto mai⁹ ē q̄ erui a mōte. ꝛ qō ꝟ ꝓmōe ea q̄ ō īmōtalitat e sī dogmata ei⁹ īfigit.

¶ Nōne duo passeres asse veneūt: Et vn⁹ ex illis nō cadet sup terram sine patre vestro: vī autem ꝛ capilli capitis oēs numerati sūt. Nolite ergo timere multis passeribus meliores estis vos.

CHRY. i ho. Postq̄ timorē mortis excluserat necessitatē aplī q̄ si iterficerēt: eēnt derelicti a deo: rursus ꝓmonet de puidētia dei īducit dicēs: Nōne duo passeres asse venunt: ꝛ vnus ex illis non cadet sup terram sine pre vestro:

HIERO. Et ē sensus: Si pua aīalia absq̄ deo nō ōcidūt auctore: ꝛ in oibus est puidētia: ꝛ q̄ in his peritura sunt sine volūtate ōi nō pereūt: vos q eterni estis non debetis timere q̄ absq̄ ōi vitatis puidentia. HYLA. Mistice aūt q̄ vēdit corp⁹ atq̄ aīa ē: ꝛ cui vēdit: pctī est. Qui g̈ duo passeres asse veneūt seipos pctō minimo vēdunt: natos ad volādū ꝛ ad celū pēnis spūalibus efferēdos: sꝫ capti pcys pīs tiū voluptatū ꝛ ad luxū seculi venales: totos se talib⁹ actōi b⁹ nūdinātur. dei aūt volūtatis ē vt vn⁹ ex illis magis euolet: sꝫ lex ostitutōe dei pfecta decernit vnū ex eis potius decidere. Quēadmodū. n. si euolarēt: vnū eēnt fieretq̄ corp⁹ spūale: ita pctō pcio vēditis: aīa terrenā ꝓtrahit ex vitioꝝ sorde māz: fitq̄ vnū ex illis qō tradaī ī terrā. HIERO. Qz aūt ait. Uestri aūt ꝛ capil. ca. oēs nu. sunt. Immēsaz dei erga hoīes oīdit puidētiā ꝛ ineffabilē signat affectuz q̄ nihil nr̄oꝝ deū lateat. HYLA. In numnex. n. aliqd colligi bil nr̄oꝝ deū lateat. HYLA. In numnex. n. aliqd colligi diligētie ē. CHRY. Uñ hoc dixit nō q̄ pilos deus numeret: sꝫ vt diligentē cognitiōez ꝛ multā circa eos puidētiam oīdat. HIERO. Deridēt aūt itelligētiā ecclesiasticaz in hoc loco: q carnis resurrectiōez negāt: quasi nos ꝛ capillos q numerati sunt ꝛ a tōsore decisi oēs dicam⁹ resurgere: cuz saluator nō dixerit: Uestri aūt ꝛ capilli oēs saluādi sunt: sꝫ numerati sūt. Ubi numer⁹ est scīa numeri demōstraī: non eiusdē numeri cōseruatio. AVGV. vlti. de ciui. ōi: Quāuis ꝛ de ipsis capillis possit īquiri: vtꝝ redeat gcgd tōdēti bus ōcidit: qō si reditꝝ ē: gs nō exhorreat illaz deformitatē. Semel aūt itellecto ita nihil perituꝝ eē de corpe: ita vt deforme nihil sit ī corpore: sīl'itelligīt ea q̄ deformez factura fuerāt enormitatē masse ipsi accessura esse. nō locis qb⁹ mēbroꝝ forma turpet: velut si ō limo vas fieret qō rursus i eundē limū redactū totū de toto iterū fieret: nō eēt necesse vt illa pars limi que in ansa fuerat ad ansam rediret: aut que fundum fecerat: ipsa rursus faceret fundum: dum tū totū reuerteretur in totum. i. totus ille limus in totum vas nulla sui parte perdita remaneret. Quapropter si capilli totiēs tōsi ad sua loca deformiter redeūt nō redībūt: qz ieā dē carnē: vt quēcunq̄ locū ibi corpis tenēāt: seruata ptium congruentia materie in vtilitatē vertent. Quāuis qō dicit Capillus capitis vestri non peribit: nō de lōgitudine: sꝫ de numero capilloꝝ posset intelligi. vñ ꝛ hic dr: Capilli capitis vestri numerati sūt. HYLA. Neqz enī dignmu negociū ē pitura numerare. Ut igit nihil ex nob perituꝝ esse cognoscerem⁹ ipo capilloꝝ nr̄oꝝ supputatoꝝ numero iudicaī. Nullus igit corpoꝝ nr̄oꝝ casus ē ptimescendus. Et iō subdit: Nolite g̈ timere: multis pasceribus meliores estis vos. HIERO. In quo manifestius supioz expositōis sensus exp̄ssus ē qō timere nō debeāt eos q̄ possunt corpus occidere: qm̄ si sine dei scīa pua quoq̄ aīalia nō decidūt: q̄to magis hō q aplica fultus sit dignitate? HILA. Uel cū dicit plurimis eos antestare passerib⁹: oīdit multitudini infideliū electōnē fideliū pesse: qz his casus in terra ē: illis volatus in celū. REMI. Mystice aūt xp̄s caput ē: aplī capilli q̄ pulchre nūerati dicunt: qz noīa scōꝝ scripta sūt in celis.

¶ Omnis ergo qui cōfitebitur me corā hoibus cōfitebor ꝛ ego eū corā patre meo q̄ in celis ē. Qui autem negauerit me corā hoibus negabo ꝛ ego eū corā patre meo qui in celis est.

CHRY. Eyciēs dns timorē q̄ discipulorꝝ ꝓcutiebat aīaz p ea q̄ ꝓsequunt rursus eos ꝓfortat: nō solū timorē eyciens sꝫ ꝛ spē ꝑmiorꝝ maiorꝝ eos erigēs in liberā ꝓpalationē veritatis dicēs. Dis g̈ q ꝓfitebit me corā hoib⁹: cōfitebor ꝛ ego eū corā pre meo q ē in celis. HYLA. Hoc cōcludēdo dic qz doctrinis talib⁹ ꝓfirmatos oz liberā de deo ꝓfitēdi hre ꝓstantiā. REMI. Cōfessio aūt hic illa intelligēda ē: de q̄ dicit aplis: Corde creditur ad iusticiā: ore fit ꝓfessio ad salutē. Ne g̈ aligs putaret se absq̄ oīs ꝓfessione posse saluari: nō solū ait. Qui me ꝓfessus fuerit: sed addit: Corā hoibus ꝛ iterū addit: Qui aūt negauerit me corā hoibus: negabo ꝛ ego eū corā pre meo q ē ī celis. HYLA. In q̄ oīdit q̄les nos noīs sui testes hoib⁹ fuerim⁹: tales apud deum patrē testio eius vsuros. CHRY. In ho. Ubi ꝓsiderandū ē: qz in pena amplius ē suppliciū: ꝛ in bōis maior retributio. Quasi. d. Supabūdasti pus: me hic cōfitēdo aut negādo: supabūdabo ꝛ ego ineffabiliter tibi maiora dando. Illic. n. ego te ꝓfitebor aut negabo. Propter hoc si feceris aliqō bonū: ꝛ non susceperis retributionē: ne turberis: cū additamēto. n. in futuro tpe retributio te expectat. Et si feceris aliqō malu ꝛ nō exsolueris vindictā nō ꝓtēnas. illic enī te excipiet pena: nisi trāsmuteris ꝛ melior fias. RABA. Et sciēdū q̄ negare q̄ deus nō sit: nec pagani pūt: sꝫ q̄ nō sit deus filius ꝛ pater negari ab infidelib⁹ pōt. Cōfitebitur g̈ aliquē filius apō patrē: q per filiū habebit accessuz ad patrē. Et qz filius dicet. Uenite bñdicti pris mei. REMI. Negabit aūt negantē se: qz p ipsuz nō habebit accessuz ad patrē: ꝛ a ꝓspectu sue diuīnitatis ꝛ patris repelleī. CHRY. Ideo aūt nō soluz fidē q̄ ē ī mētez: sꝫ ꝛ ꝓfessionem erigit oris: vt erigat nos in liberam ꝓpalationē ꝛ ampliorē amorē: excelsos nos faciens. Hec aūt verba ad vniersos logī: ꝛ neqz psona aplorꝝ vtitur solū. Nō enī solos aplos: sed ꝛ discipulos eoꝝ facit viriles. Qui nūc hoc seruat: nō solū cū libera ꝓpalatiōe docebit: sed ꝛ omnibus facile suadebit. huius enim verbi obseruatio multos ad aplos adduxit. RABA. Uel cōfiteī gs iesum ea fide que per dilectionē operaī: mādata eius fideliter implēdo: negat q̄ preceptis non obedit.

¶ Nolite arbitrari: quia venerim pacem mittere in terram. Non veni pacem mittere: sed gladiū. Ueni enim separare hominē aduersus patrē suū ꝛ filiam aduersus matrē suā: ꝛ nuruz aduersus socrum suā: ꝛ inimici hominis domestici eius.

HIERO. Supradixerat: Quod dico vobis in tenebris dicite in lumine: nūc infert qd post predicationē sequaī di-

dicēs. Nolite arbi.qz ve.pa.mit.ī ter. Nō ve. pa.mit.ſz gla.

GLO. Uel alr ꝓtinua: Sic timoz moztis non dz attra/ here ſic nec carnalis affectus. CHRY. Qualr g̊ eis iun/ xit vt in vnāquāqz domuz ingrediētes pacē īdicerēt:/ Qualr ēt ⁊ angeli dixerūt: Gl̄ia in excelſis deo: ⁊ ī terra pax hoīb⁹: qñ hec maxime ē pax cū id qđ egrotat incidit: cū id qđ litē īfert ſepat: ita.n.polē erit celū terre copulari. Nā ⁊ medic⁹ ita reliquū ꝓſeruat coꝛp⁹ cū id qđ īſanabilr ſe habz abſcide rit. Ita qdē ⁊ in turri babel geſtū ē: malā.n. pacē bona diſſo/ nantia ſoluit. Ita ⁊ paulus eos g aduerſus eū ꝓſonabāt di/ uiſit. Nō.n. vbiqz ꝓcordia bonū ē: nam ⁊ latrones ꝓſonant. Hoc aūt pliū nō ē ſui ꝓpoſiti: ſz illoꝛ ꝓſily. HIERO. Ad fidē.n. chriſti tot⁹ oꝛbis ꝓ ſe diuiſus ē. Una q̄qz domus ⁊ ifi/ deles habuit ⁊ credētes: ⁊ ꝓpterea bellū miſſum ē bonū: vt rūpereī pax mala. CHRY. Hoc aūt dixit q̄ſi diſcipulos ꝓſolās: ac ſi diceret: Ne turbemini: q̄ſi ꝓter ſpez his ꝓtingē/ tibus: ꝓpter hoc.n. veni vt pliū mittā. Et nō dixit pliū: ſz qđ difficili⁹ eſt gladiū. Uoluit enī aſpitate vboꝛ eoꝛ excitare auditū: vt nō ī difficultate reꝛ deficiāt: ne aligs dicat q̄ blā da ſuaſit: ſed difficilia occultauit. Meli⁹ ē.n. in reb⁹ manſue tudinē videre q̄ in verbis. ⁊ ꝓpter hoc in his nō ſtetit: ſz ex ponēs ply ſpēm oñdit hoc eē ciuili bello difficilius dicens: Ueni.n. ſeparare boīem aduerſus patrē ſuū: ⁊ filiaz aduer. ma.ſuā: ⁊ nuꝛ aduer.ſocꝛ ſuā. In quo oñdit q̄ nō ſolū in fa miliarib⁹ erit hoc pliū: ſz in amātiſſimis ⁊ valde nēcarys qđ maxime xpi virtutem oñdit: qz diſcipuli hec audiētes ⁊ ipſi ſuſceperūt: ⁊ alys ſuaſerūt. Quāuis aūt nō ipſe xps hāc ſeparationē fecerit: ſz illoꝛ malicia: tñ dicit ſe facere ꝙ ſcri pture ꝓſuetudinē. Scriptuz eſt enim: Dedit eis deus ocl̄os vt nō videāt. Hoc aūt maxime oſtendit vetus teſtamētum nouo eē cognatū. Etenī in iudeis vnuſqſq ꝓximum iterfi/ ciebat: q̄ñ vitulū fecerūt ⁊ q̄ñ beelphegoꝛ īmolauerūt. vnde vt mōſtraret eūdē eſſe cui hec ⁊ illa placuerūt ꝓphetie me/ minit dicēs: Et inimici hoīs domeſtici ei⁹. Et in iudeis tale aligd ꝓtigit. erant.n. prophe ⁊ pſeudo prophe ⁊ plebs ſcide/ bat: ⁊ dom⁹ diuidebant: ⁊ bi qdē bis credebāt aly āt illis.

HIERO. Hic autez locus prope biſdē verbis in michea prophā ōſcribit: Et notanduz vbicūqz de veteri teſtamēto teſtimoniū ponit vtrum ſenſus tñ an ⁊ verba ꝓſentiant.

HYLA. Myſtice āt gladius teloꝛ oīuz acutiſſimū ē: in quo ē ius ptātis ⁊ iudicy ſeueritas ⁊ aīaduerſio peccatoꝛū. Dei igit verbū nūcupatū meminerim⁹ in gladio: q̄ gladius miſſus ē in terrā. i. p̄dicatio ei⁹ hominū coꝛdib⁹ infuſa. Dic igit gnqz habitātes in vna domo diuidit: tres in duo: ⁊ duo in tres: ⁊ tria ad hominē referim⁹. i. coꝛp⁹ ⁊ animā ⁊ volūta tem: nā vt coꝛpi aīa data eſt: ita ⁊ ptās homini vtēdi vtroqz vt vellet īdulta eſt. Atqz ob id lex eſt ꝓpoſita voluntati: ſz hoc tñ in illis deꝑhendit: q̄ p̄mi a deo figurati ſunt. Gz ex pctō atqz īfidelitate p̄mi parētis ſeq̄ntibus gnātiōib⁹ cepit eē coꝛpis nr̄i p̄r pctīm: mr̄ anime īfidelitas. Uolūtas aūt ſua vnicuiqz adiacet: g̊ iā vni⁹ dom⁹ gnqz ſunt. Cū ergo innoua mur baptiſmi lauacro p̄ virtutez vbi ab oꝛiginis nr̄e pecca/ tis ſepamur: reciſiqz quadaz obſectione glady dei a p̄ris ⁊ matris affectionibus diſſidemus: fitqz grauis ī domo vna diſſēſio ⁊ domeſtica nouo hoī erūt inimica. qz ille manere ī ſpūs nouitate gaudebit: ea vo q̄ a ꝓſapie antigtate deducta ſunt: ꝓſiſtere in his gb⁹ oblectant ꝓcupiſcūt. AVGV. de q̄. euā: Uel alr: Ueni ſeparе ho. aduer. pa. ſuū. qz renunciat gs diabolo q fuit fili⁹ ei⁹. Et filiā aduerſus mr̄ez ſuā. plebs ōi aduerſus mūdanā ciuitatē hoc ē: pnitioſā ſocietatē gnīs humani: quā nūc babylonia: nūc egypto: nūc ſodoma: nunc alys atqz alys noībus ſcriptura ſignat. Nuruz aduerſus ſo/ crum ſuā. eccleſiā aduerſus ſynagogā: que p̄m carnem chri ſtum peperit ſponſū eccl̄ie. Diuidunt aūt in gladio ſpūs: qđ eſt verbū dei. Et inimici hoīs domeſtici eius cuz gbus ante cōſuetudine implicat⁹ erat. RABA. Nulla apud eos iu/ ra cuſtodiri pñt: īter quos fidei belluz eſt. GLO. Uel alr Hoc dicit. q. d. Nō ad ꝑ īter hoīes veni: vt carnales affect⁹ ꝓfirmē: ſz ſpūali gladio diſſecē. vñ recte dr̄. Et inimici hoīs domeſtici ei⁹. GREGO. iy. mo. Calidus nāqz aduerſari⁹ cuz a bonoꝛ coꝛdib⁹ repelli ſe ꝓſpic̄: eos g ab illis valde di/ ligūt exgrit. Et p eoꝛ vba blādiēs logt̄ g plus ceteris amā/ tur: vt dū vis amoꝛis coꝛ pfoꝛat: facile p̄ſuaſiōis eius gladi us ad ītime rectitudinis munimen irrūpat.

¶ Qui amat patrem aut matrē pluſquā me non/ eſt me dignus. Et qui amat filiū aut filiaz ſuper me: nō eſt me dignus. Et qui nō accipit crucē ſuā ⁊ ſequitur me nō eſt me dignus. Qui inuenit ani mam ſuam perdet illā: ⁊ qui perdiderit animaz ſuā ꝓpter me īueniet eam.

HIERO. Qz añ p̄miſerat: ñ veni pacē mittere: ſz gladiū: ⁊ dīdere hoīez aduerſus p̄ez ⁊ mr̄em ⁊ ſocꝛ: ne qs pietatē religiōi añferret ſubiecit dicēs: Qui amat pa. aut ma. pluſq̄ me: nō ē me dign⁹. Et in cāt̄ico legim⁹ canticoꝛ: Ordinauit i me charitatē. ℞. n. oꝛdo ī oī affectu nēcari⁹ ē. Ama poſt deū p̄ez aut mr̄ez aut filios. Si aūt nēcitas venerit vt amoꝛ pa rentū aut filoꝛ dei amoꝛi ꝓpareī: ⁊ ñ poſſit vtrūqz ſaluari: odiū ī ſuos: pietas in deū eſt. Nō g̊ p̄hibuit amari p̄ez aut mr̄ez: ſz ſignāter addidit: Pluſq̄ me. HYLA. Illi.n. q̄ do meſticas boīuz charitates dilectōi ei⁹ ptulerit: futuroꝛ bo noꝛ īdignerunt herditate. CHRY. Si aūt paulus iubet p oīa parētib⁹ obedire nō mireris. ī illis enī ſoluz dicit obe diendū q̄ nō nocent pietati: etenī ſcīm ē oēm eis aliū redde/ re honoꝛē. Cū aūt āpli⁹ ōbito exegerit: nō oꝛtet aſſentire. Sūt aūt hec veteri teſtō ꝓſonātia: etenī illic eos g idola co lebāt: nō odio hr̄e ſolū. ſz ⁊ lapidare dīs iubet. ⁊ in deutro/ nomio dr̄: Qui dixerit p̄ri ſuo ⁊ mr̄i ſue: neſcio vos: ⁊ fribus ſuis ignoꝛo illos: hi cuſtodierī eloquiū tuū. GLO. Uidet aūt vt in pl̄b⁹ accidere: vt parētes plus diligāt filios q̄ fily diligāt eos: ⁊ iō gradatī poſtq̄ ſuum amoꝛē amoꝛi parentū eē ꝓponēdū docuit: docet ꝓñr p̄ferēdum eē filioꝛ amoꝛi di cens: Et g amat fi. aut fi. ſup me: nō ē me dign⁹. RABA. Per qō ſignificat illū dīno ꝓſoꝛtio eē īdignū g ꝓſanguinita tis carnalē amoꝛē ꝓponit ſpūali amoꝛi dei. CHRY. Dei de vt nō moleſte ferāt illi. ſ. qb⁹ amoꝛ dei p̄ferī: ad altioꝛes adducit ſermonē. aīa.n. nihil ē familiari⁹ alicui: ſz tñ ⁊ hanc nō ſimplr eā hr̄i odio iuſſit: ſz vt eā qs tradat in occiſiōes ⁊ ſanguines: oñdēs q̄ nō ſolū ad moꝛtē opz eē paratum: ſz ad moꝛtē violētā ⁊ repꝛobatiſſimā. ſ. moꝛtē crucis. vñ ſeq̄t: Et q nō accipit crucē ſuā ⁊ ſeq̄t me: nō ē me dign⁹. Nihil āt ad/ huc eis de ꝓpria dixerat paſſiōe: ſz interiz in his eos erudit vt ſermonē de paſſiōe ei⁹ magis ſuſcipiāt. HYLA. Uel q xpi ſunt: crucifixerūt coꝛp⁹ ſuū cum vitys ⁊ ꝓcupiſcentys: ⁊ indign⁹ eſt xpo qui nō crucez ſuā in qua ꝓpatimur: cōmoꝛi/ mur: ꝓſepelimur: ꝓſurgim⁹ accipiēs: dīz ſit ſecut⁹ in hoc ſa/ cramēto fidei ſpūs nouitate victur⁹. GREGO. ī ho. Crux gppe a cruciatu dr̄: ⁊ duob⁹ modis crucē dīi baiulam⁹: cuz aut p abſtinentiā carnē affligim⁹: aut p ꝓpaſſiones ꝓximi neceſſitatē illi⁹ noſtrā putam⁹. Sciendū vo ē q̄ ſunt nōnul li q carnis abſtinentiā nō p deo: ſed p inani gl̄ia exhibent. ⁊ ſunt nōnulli q cōpaſſionē primo: nō ſpūaliter ſed carnali ter ꝑpendunt: vt ei nō ad vtutez: ſed q̄ſi miſerādo ad culpas foueant. Vi itaqz crucē videntur ferre: ſed dominum nō ſe quunt̄. Et ideo ait. Et ſeqtur me. CHRY. Quia vero pce pta hec que iniūgunt̄ onerоſa videbātur. ponit ⁊ vtilitatez eoꝛum maximā exiſtentē dicēs: Qui inuenit animam ſuam perdet eam. Quaſi dicat: Non ſolū hec que p̄miſi nō nocēt ſed maxime ꝑderunt: ꝙtraria vo nocebunt: ⁊ hoc vbiqz ſa cit. Ab his enī q̄ hoīes concupiſcunt inducit: ſicut ſi dicat: Propter qd nō vis ꝓtēnere aīaz tuā: qz diligis eā: Quo cir/

ca pp hoc ꝓtēne: ⁊ tūc ei maxie pderis. REMI. Aia aūt in hoc loco nō suba ē itelligēda: sz h vita pñs. ⁊ est sensus: Qui iuenit aiam suā. s. hāc pñtē vitā. i. q hāc lucē ⁊ eiꝰ dilectionē ⁊ voluptates ad hoc desiderat vt semp iuenire possit: istam quā semp seruare cupit pdet: ⁊ aiaz suā eterne dānatōi ꝑpa rat. RABA. Uel alr: Qui salutē anime sue q̄rit eternam: pdere: hoc ē in mortē dare nō dubitat. vtriqz aūt sensui con gruit apte qđ segtur: Et q pdiderit aiam suā ꝓpter me: iue ⁊ voluptates tpe psecutionis pp ꝓfessionē noīs mei ꝓtēpse rit: aie sue iueniet eternā salutem. HILA. Sic g̃ pficit lucrū aie ī mortē ⁊ dānū in salutē. detrimēto enī breuis vi te fenus imortalitatis acquiritur.

¶ Qui recipit vos: me recipit: ⁊ qui me recipit: recipit eum q me misit. Qui recipit ꝓphetam in noie ꝓphete: mercedē ꝓphete accipiet. Et q re cipit iustum in iusti noie mercedē iusti accipiet. Et quicūqz potum dederit vni ex minimis istis calicē aque frigide tñ in noie discipuli: amē dico vobis non pdet mercedem suā.

HIERO. Dñs ad pdicatoēz discipulos mittēs: docet pe ricula nō timēda: affectū subycit religiōi: auꝛ supra tulerat es de ẓona excusserat: dura euāgelistarū conditio. Uñ ergo sūptus: vñ victus: vñ necia: ⁊ cetera. Et iō austeritatē ꝑce ptoꝛ spe tēperat ꝓmissoꝛ iquiens: Qui recipit vos me rec pit. vt in suscipiēdis aplis vnusqsq credētium xp̃m se susce pisse arbitret. CHRY. Sufficiētia siqdem erant ꝓmissa ad psuadendū eis q erāt aplos suscepturi. Quis. n. eos q ita erāt fortes ⁊ oēs cōtēnebant: vt aly saluarent: non suscipet cum oī ōsiderio: Et supiꝰ quidē penā cōminatꝰ est his q nō reciperēt. hic aūt retributōez ꝓmittit recipiētibus. Et ꝓmo qđ repromittit bonoꝛē suscipiētibꝰ aplos vt xp̃m suscipiāt ⁊ etiā pātrē. vñ subdit: Et q me recipit: recipit eū qui me mi sit. Quid aūt huic bonoꝛi fiet eq̃le: vt qs p̃rem ⁊ filiū recipi at: HILA. Ih qbꝰ vbis docet etiā ī se mediatoꝛis officiū q cum sit receptus a nobis atqz ipe ꝓfectus ex deo sit: deus q illū trāsfusus in nobis sit: ⁊ p būc ordinē grarum nō aliud aplos recepisse q̃z deuz: qz ⁊ ī illis xp̃s: ⁊ ī christo ōs habitat.

CHRY. Promittit aūt post hec ⁊ aliā retributōez dicēs Qui reci. ꝓphetā in nomie ꝓphete: mer. ꝓphete accipiet. ⁊ qui re. iustum in no. iusti me. iusti accipiet. Non autem. simplr dixit: Qui suscipit ꝓpham: aut q suscipit iustū: sz ad dit: In noie ꝓphe: ⁊ ī noie iusti: hoc ē si nō ꝓpter vite huius eminētiā: neqz ꝓpter aliō tpaliū susceꝑit: sz qz vel ꝓpha est: vl iustꝰ. HIERO. Uel alr. Qz ad susceptionē magistroꝝ discipulos ꝓuocauerat: poterat credētiū occulta eē rñsio: q̃ ⁊ pseudo ꝓphas ⁊ iudā ꝓditoꝛē debemꝰ suscipe. vñ dñs dic tis: sz idignus fuerit q suscepturus sit. CHRY. Dicit autez Mercedē ꝓphe ⁊ mercedē iusti accipiet. i. qualē decēs est accipe euz q suscipit ꝓphetā vl iustū: vel qualē ꝓpha aut iu stus ē acceptur⁹. CHRY. i ho. Nō. n. ait mercedē ō ꝓpha vel iusto. sz mercedē ꝓphe vl iusti. Iste. n. fortasse iust⁹ est: ⁊ q̃to ī hoc mūdo nihil possidet tāto loq̃ndi ꝑ iustitia fiduciā maioꝛē hz: būc cuz ille sustētat q in hoc mūdo aliquid possi det illiꝰ iustitie libertatē sibi ꝑticipē facit: ⁊ cum eo pariter iustitie ꝓmia recipiat quem sustētādo adiuuit. Ille ꝓphetie spū plenus ē: sz tñ corꝑeo eget alimēto: Et si coꝑus nō re ficit: certū ē q̃ vor ipsa subtrahat. Qui igr ꝓphe alimenta tribuit: vires illi ad loquendum dedit. Cum ꝓpha g̃ mer cedem ꝓphe accipiet: qui hoc ante dei oculos exhibuit qđ audiuit. HIERO. Mystice aūt qui ꝓphetaz recipit vt p phetam: ⁊ itelligit eum de futuris loq̃ntez: hic ꝓphete mer cedē accipiet. Igitur iudei carnalr itelligētes ꝓphas: mer cedē nō accipiēt ꝓphetaꝝ. REMI. Nōnulli vero ꝓphaz itelligūt dñm iesuz christū: de quo moyses dicit: Prophetā vobis suscitabit deus: quē silr ꝑ iustū itelligunt: qz īcōpa rabilr iustus est. Qui ergo in noie iusti ⁊ ꝓphete. s. xp̃i: pro phetā vel iustū suscipit ab eo recipiet remunerationē: ꝑ cu ius amoꝛe recipit. HIERO. Poterat aūt aliqs cāri ⁊ dare pauptate ꝓhibeoꝛ vt hospitalē eē nō possiz: ⁊ hāc excusatio nē leuissimo exēplo diluit: vt calicem aque frigide toto aio pozigamꝰ dicēs: Et qcūqz potū ōderit vni ex minimis istis aq̃ frigide calicē tñ ī noie discipuli: amē dico vobis nō pdet mercedē suā. Frigide ītgr ñ calide: ne ⁊ in calida pauptatis ⁊ peturie lignoꝝ occasio q̃reret. REMI. Dic̃ āt mīmis. i. nō ꝓphe: ñ iusto: sz alicui ex mīmis. GLO. Ubi nota deū ma gis ad piū affectū dātis respicer: q̃z ad q̃titatē rei exhibite. Uel minimi sūt q nihil penitus hūt in hoc mūdo: ⁊ iudices erunt cū christo. HILA. Ul ꝑuidens plures futuros tñ apostolatꝰ noie gloriosos: omni vero vite sue ope ꝑbabi les obsequiū qđ ipsis sub religiōis opiniōe delatū ē: merce de nō fraudat. nā sz ⁊ ipsi mīmi eēnt. i. pctoꝝ oīuz vltimi: nō inania tñ in eos etiā leuia sub frigide aq̃ noie designata offi cia esse decernit. Non enim peccatis hominis sed discipuli nomini honoꝛ ꝓstitus est. CA. XI.

Et factū est cum cōsummasset iesus ꝑcipiens duodecim discipulis suis: trāsiit inde vt doceret ⁊ predicaret in ciuitatibus eoꝝ.

RABA. Postq̃z discipulos suos dñs ad ꝑdicādū mittēs: ꝓmissis vbis eos īstruxit: Ipse etiā qđ docuerat vbis: factis iplenit: offerēs ꝓmā predicationē iudeis: ⁊ hoc est qđ dr: Et factū ē cum cōsummasset iesus. CHRY. in ho. Dicit au tez: Transyt inde. Qz enī eos misit: subtraxit seipsum: dans locum eis ⁊ tempus facere que iniunxerat. eo enim ꝓsente ⁊ curante nullus ad discipulos vellet accedere. REMI. Pulchre aūt de spūali doctrina qua. s. apostolos īstruxerat ad generalē trāsit ī ciuitatibus ꝑdicādo: qz ī hoc de celis ad terras descēdit vt oēs illumīaret. in quo facto monent etiā sancti ꝑdicatoꝛes vt oībus ꝓdesse studeāt:

¶ Joānes autem cum audisset in vinculis opera christi: mittēs duos de discipulis suis ait illi: Tu es qui venturus es: an alium expectamus? Et re spondens iesus ait illis: Euntes renunciate ioan ni que audistis ⁊ vidistis. Ceci vident: claudi am bulant: leproſi mundantur: surdi audiūt: mortui resurgunt: pauperes euāgelizantur: ⁊ beatus est qui nō fuerit scandalizatus in me.

GLO. Posuerat supra euāgelista quomodo per miracu la ⁊ doctrinā christi tam discipuli q̃z turbe īstruebātur: nūc ostēdit quomodo hec īstructio vsqz ad discipulos ioānis p uenerit: qui ad christum emulationem habere videbantur vnde dicit. Joannis autem cum audisset in vinculis opera christi: mittens duos ex discipulis suis ait illi: Tu es qui vē turus es: an alium expectamus? GREGO. Querendum autem nobis est: Joannes ꝓpheta ⁊ plusquam ꝓpheta: qui venientem ad baptismum dominum ostendit dicens: Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mūdi: cur in carcere positus mittens discipulos requirit. Tu es qui vēturus es: an alium expectamus? tanquā si ignoraret quem ostende rat: ⁊ an ipse sit nesciat: quem ipse ꝓphetiçando: baptiçādo: ostēdendo ipz eē clamauerat. AMBRO. Nōnulli autez hoc sic itelligunt. Magnū quidē ita ꝓphetā eē ioannē: vt christū agnosceret annnuciaret remissionē pctoꝝ futurā: sz tñ tāq̃z piū vatē quē ventuꝝ crediderat nō credidisse mo riturum. Non igitur fide sed pietate dubitauit. Dubitauit

etiam ꝛ petrus dicēs: ꝓpitius tibi esto dñe: non fiet hoc.
CHRY. ī ho. Sz nō vtiqz hoc hz rōnē. Joānes. n. neqz ꝫ ignorabat: sz hoc ꝑmū testat⁹ est dicēs: Ecce agnus dei q tollit pctā mūdi. Agnū enim vocās: crucē diuulgat: nec alr̄ qz ꝑ crucē pctm̄ abstulit mundi. Qualr̄ aūt maior ꝓpha ē hic: si neqz q̄ ꝓphaꝫ sunt noscit: Eteni Esaias dic̄: Sicut ouis ad occisionē ducť ē. GREGO. ī ho. Sz alr̄ ꝫ qō soluit: si ge ste rei tps pēsať. Ad iordanis. n. fluēta positus: qz ipse redē ptor mūdi cēt asseruit: missus vo ī carcere an ipse veniat: re grit: nō qz ipm cē mūdi redēptorē dubitat: sz q̄rit vt sciat: si is q ꝑ se in mūdū venerat: ꝑ se ēt ad īferni claustra ōscēdat.
HIERO. Uñ ñ ait: Tu es q vēisti: sz tu es q vēturus es: Et ē sensus: Māda mihi: qz ad īferna descēsurus sū: vtrum te etiā īferis debeā nūciare: an aliū ad hec sacra missur⁹ es:
CHRY. ī ho. Sz q̄liter ꝛ hoc hz rōnē: Cui ⁹enī gratia nō dixit: Tu es q vēturus es ī īfernū: sz simplr̄: Qui vētur⁹ es: q̄uis ꝛ derisibili⁹ videať ꝙ ꝓp hoc ei dixerit: vt ꝛ illuc abi ēs ꝓdicaret. pñs. n. vita gr̄e tēpus ē: post obitū aūt iudiciū ē ꝛ pena. q̄re ī nullo opus erat ꝑcursore illic. Sz alr̄. Si ifide les post mortē credētes eēnt saluādi. null⁹ pibit aliquādo: oēs. n. penitebūt tūc ꝛ adorabūt. Dē enim genu flecteť: cele stiū terrestriū: ꝛ īfernoꝝ. GLO. Cōsiderādū aūt ē ꝙ non iō hieronym⁹ ꝛ gregori⁹ dixerūt ꝙ ioānes aduētū xp̄i ī īfer nū ꝓnūciatur⁹ eēt: qz ei⁹ ꝓdicatōe alig non credētes ꝙuerte rent ad fidē: sz vt iustis ī expectatōe christi manētib⁹ ex vi cino aduētu ꝙsolatōez afferret. HILA. Certū est tñ ꝙ q vētuꝝ vt ꝑcursor nūciauit: ꝙsistētē vt ꝓpha agnouit: adeū tez vt ꝙfessor veneratⁿ ē: ei⁹ abūdāti scīe erroꝛ nō obꝛpesit. Nec sane credi pōt spūsci gr̄az ī carcere posito defuisse: cū apl̄is vtutis sue luñ eēt ī carcere positis mīstratur⁹. HIE. Nō ergo q̄si ignorās īterrogat: sed quō saluator interrogat vbi sit laçarus posit⁹: vt q locū sepulchr̄i īdicabāt: saltez sic pararent ad fidē: vt viderēt mortuū resurgēre. Sic ꝛ ioannes īterficiēdus ab herode discipl̄os suos mittit ad xp̄m: vt ꝑ hāc occasionē vidētes signa atqz vtutes crederent in eū: ꝛ magro īterrogāte sibi discerēt. Qz āt haberēt discipuli ioā nis aligd mordacitatis ex īuidia aduersus dñm: supior quo qz īterrogatio demr̄auit cū dixerūt: Quare nos ꝛ pharisei ie iunam⁹ frequēter: discipuli aūt tui nō ieiunāt: CHRY. ī ho: Dōec igiť ioānes erat cum ipsis: suadebat eis ꝓtinue de xp̄o: qz aūt iam erat obiturus: amplius studiū facit. Eteniz formidabat: ne reliquat ī discipulis suis pniciosi dogmatis ꝓditiōez. ꝛ maneāt abiecti a xp̄o: cui ꝛ a p̄ncipio oēs suos af ferre studiuit. Si autē dixisset eis: Abite ad ipm: qz melior me est: nō vtiqz psuasisset: sz estimareť humilia de se sentiēs hoc dr̄e: ꝛ sic magis eēnt ei affixi. Quid igiť facit. Expectat ab eis audire ꝙ xp̄s miracula facit. neqz oēs mittit: sz duos quosdā quos nouerat fortassis alys psuasibiliores exīt̄es: vt īsuspicabilis īterrogatio fieret ꝛ ex rebus ipsis discerent distātiam iter eum ꝛ iesuz. HILA. Joānes igitur nō sue: sed discipuloꝝ ignorātie ꝓsulit. vt enim scirēt nō alium a se p̄dicatū: ad opa ei⁹ ītuēda: discipulos suos misit vt auctori tatē deīs suis illius opa ꝓferrēt: nec xp̄s alius expectareť q̄z cui testimoniū opa prestitissent. CHRY. ī homi. Christ⁹ autem mētem noscēs ioānis: nō dixit: Quoniaz ego sum. qz ꝑ hoc rursus obsisteret hoc audiētibus. excogitassent enim ꝛ si nō dixissent qō iudei ad ipsum dixerunt: Tu de teipo te stimoniuz phibes. ꝛ propter hoc a miraculis fecit eos disce re īsuspicabilem doctrinam faciēs ꝛ manifestiorem. Testi monium enim qō ē a rebus: credibilius ē testimonio: qō est a vbis: vñ ꝙfestiz curauit cecos ꝛ claudos ꝛ alios multos: ñ vt doceret ioānem sciētem: sed hos qui dubitabāt. ꝛ ideo se quitur: Et respōdens iesus ait illis: Euntes renūciate ioan ni que audistis ꝛ vidistis. Ceci videt: claudi ambulāt: lepro si mūdātur: surdi audiūt: mortui resurgunt: paupes euange liçātur. HIERO. Qz ꝑmissis nō minus ē. Paupes autez euāgeliçatos ītellige. vel pauperes spiritu: vel certe opib⁹ pauperes: Ut nulla iter nobiles ꝛ ignobiles: inter diuites ꝛ egenos in p̄dicatione distantia sit: hec magistri rigorē: hec ꝑceptoris cōprobant veritatē: quādo omnis apud eum qui saluari potest equalis ē. CHRY. Qz autem ait: Et btūs ē qui nō fuerit scandaliçatus in me: inter nuncios percutit: quia enim scādaliçabātur in ipso: dubitationem eoꝝ nō di uulgās: ꝛ soli eorū ꝙsciētie derelinquēs: redargutionē eorū latēter īduxit. HILA. Itaqz cui rei ioānes cauisset ostēdit dicēs beatos eos in quibus aliquid in se scandali nō fu isset: qz metu eius. ſ. ne scādaliçarētur: discipulos suos ioan nes vt christum audirent: misit. GREGO. Uel alr̄. Infi delium mēs graue in christo scādalum ptulit: cum euz etiā post tot miracula morientem vidit. vnde paulus dicit: Nos p̄dicamus christū crucifixū: iudeis quidē scandaluz. Quid ergo ē dicere: Beatus qui nō fuerit scādaliçatus in me: nisi apta voce abiectionem mortis sue humilitatēqz signare: ac si patēter dicat: Mira qdem facio: sed abiecta ꝑpeti nō de dignor: qz ḡ moriēdo te subsequor cauēdum valde ē homi nibus ne in me mortem despiciant: qui signa venerantur.
HILA. Prebeť etiā mystice in his que ī ioāne gesta sūt ītelligētia amplior: vt prophete ipso cōditionis sue genere prophetiçaret: qz in eo forma legis lata ē: christum enim lex annūciauit: ꝛ remissionē peccatorū p̄dicauit: ꝛ regnū celoꝝ ꝙpōdit: ꝛ ioānes totum hoc opus legis explcuit: igitur ceſ sante iam lege que pctis plebis īclusa: ne christus posset in telligi quasi vinculis ꝛ q̄si carcere ꝓtinebať ad euāgelia cō tuenda lex mittit: vt infidelitas fidem dictorū cōtempleť in factis. AMBRO. super lucam: Et fortasse isti discipu li quos misit: sunt duo populi: vnus qui ex iudeis credidit: alter qui ex gentibns.

¶ Illis āt abeūtibus: cepit iesus dicere ad turbas ō ioāne: Quid existis in desertum videre: Arun dinez vento agitatam: Sed qd existis videre: Hominē mollibus vestitū: Ecce qui mollibus vestiunť: in domib⁹ regum sūt. Sed qd existis vi dere: Prophetā: Etiā dico vobis ꝛ plusq̄z ꝑ phetā. Hic est enī de quo scriptum est: Ecce ego mitto angelum meū ante faciem tuam qui ꝑpa rabit viam tuam ante te.
CHRY. Quātū ad discipulos ioānis satis actū erat. cer tificati enim de christo p signa que viderāt recesserūt. Sed oportebat ēt turbas sanari: q̄ ex īterrogatōe discipuloꝝ ioā nis mlta icōueniētia subītellexerit: ignorātes mittētis cōsi liū. Poterāt vtiqz dr̄e qui tāta testatus ē de christo alr̄ per suasus ē nunc ꝛ dubitat vtrū sit ipe. Nūqd ḡ altercās ad ie sum hoc dicit: nūquid timidior a carcere factus nūquid va ne ꝛ inaniter prioza dixit: HILA. Ac ne illud qō īmedia te ꝑmiserat referri posset ad ioānē tanq̄z scādaliçatus eēt ī xp̄o subdiť: Illis asit abeūtib⁹ cepit iesus dr̄e ad turbas de ioāne. CHRY. ī ho. Propter ꝫ aūt abeūtibus eis vt non videať hoī adulari. Corrigēs aūt ꝛ plebē: non ducit in me diū suspitōez eoꝝ: sz solutōez cogitationū eoꝝ īducit: q̄ eos ī dubitatōez mittebat demōstrās se nosse occulta. Neqz. n. dixit sic iudeis: qd cogitatis mala: et. n. si mala cogitauerit: ñ tñ ex malitia: sed ex ignorātia. vñ nō loquiť eis dure: sed rñdet ꝑ ioāne oñdēs ꝙ nō excidit a p̄ozi opinioē. Hoc autē docet: nō solū ꝑpio vbo: sed coꝝ testimonio: non tñ ꝑ ea q̄ dixerūt: sz ꝑ ea q̄ egerūt. Jōqz ait: Quid existis in desertum videre: ac si diceret: Propter qd ciuitates dimittētes que nistis ī desertū: Nō enī plebs tāta cū tāto desiderio in here mū venisset: nisi magnū quēdā ꝛ mirabilem ꝛ petra solidio rem se videre existimans. GLO. Non autem tunc exie rant in desertum ad hoc vt viderent ioannem: nec enī erat

tunc in deserto sed in carcere: sed preteritū refert: qz freqn/ter exierat ppls ī desertū videre ioānem cū adhuc eēt ī de/serto. CHRY. ī ho. Et vide qz oēm aliā malitiā ptermit tēs remouet a ioāne leuitatē de q̄ turbe dubitabāt: dicens: Arūdinē vēto agitatā. GREGO. ī ho. Nō vz. nō asseren do: sz negādo ītulit. Arūdinē gppe mox vt aura cōtingit in partē flectit: p quā carnalis anim⁹ designat: g mox vt fauo re z detractōe tangīt in ptē quālibet declinat. Arūdo ḡ vē rez varietas iflectebat: ac si dns diceret: HIERO. Num qd ob hoc existis ī desertū vt videretis hoiem calamo silez antea pdicaret. An forsitā stimulus iudicie ꝺ me cogīt: z pdi catio ei⁹ vanā sectat glām: vt ex ea q̄rat lucra. Cur diuitias cupiat: vt affluat dapibus: locustis vescīt z melle siluestri: an vt mollib⁹ vestiat: pili camelor sunt tegumē ei⁹. z ideo subdit: Sz qd existis videre: hominē mollibus vestitum: CHRY. ī ho. Uel aliter: q nō sit Ioānes silis calamo mo/bili p vrīm studiū significastis. ī desertū exeūtes. Nō tamen pōt aliqs dicere q ioānes qdē pstās erat: sed postea lasciuie seruiēs fact⁹ est mobilis: sicut. n. aliqs est iracūdus nā: alius per ifirmitatez longam: ita aliq sūt mobiles p naturaz: aly vero lasciuie seruiēdo mobiles fiūt. Ioānes aūt neq; natu/ra mobilis erat: pter qō dixerat: Nū existis videre arūdi/nē vēto agitatā. Neq; lasciue dās seipsum pdidit quā habe/bat excellētiam. q. n. nō fuerit lasciuie mōstrat sola: soli/tudo: z carcer. Si enī vellet mollibus vestiri: nō beremū in habitasset: sz regū palatia. vñ segt: Ecce q mollib⁹ vestiunt ī domib⁹ regū sunt. HIERO. Ex ꝺ ostendit rigidā vitā z austerā pdicatōez vitare debere aulas regū z molliū homi/nū pallatia ꝺclinare. GREGO. ī ho. Nemo aūt existimet ī fluxu atq; studio pciosaz vestiū peccata deesse: qz si ꝺ cul/pa nō eēt: nullo modo ioānem dominus de vestimēti sui as/peritate laudasset. Et nequaq̄ petrus feminas a pciosaruz vestium appetitu compesceret dicēs: Nō in veste pciosa. AVGV. iiij. de doctrina christiana. Cū in oib⁹ talibus nō vsus rez: sed libido vtētis ī culpa ē: Quisq; enim rebus restrictius vtit q̄ se habēt mozes coz cum gb⁹ viuit: aut in tēperans: aut superstitiosus est. Quisq; vero sic vtitur vt me/tas ꝓsuetudinis bonoz ītergressus excedat: aut aliqd significat: aut flagitiosus ē. CHRY. ī ho. A loco āt z vesti mētis z a ꝓcursu hoiuz: eius moꝛib⁹ designatis iducit iā z p phetā ēt eū eē dicēs: Sz qd existis videre: ppheta: dico vob etiā pluſq̄ ppheaz. GREGO. Prophete enī ministeriū ē vēturā pdicere: nō etiā demōstare. Ioānes ḡ pluſq̄ ppheta ē qz eū quē p̄currēdo ppheauerat: etiam oñdēdo nūciabat. HIERO. In quo ēt ceteris ppbis maior ē: Et qz ad pui/ptiçaret. CHRY. ī ho. Deide mōstrat sz qd ē maior dicēs Dic ē. n. de quo scriptū ē: Ecce mitto angelū meū añ faciez tuam. HIERO. Ut. n. meritozum ioānis augmētuz face ret de malachia testimoniū ifert: ī quo etiā angelus pdicat Angeluz aūt hic dici ioānem nō putemus nature societate sz officiy dignitate. i. nunciū q ventuz dominum nūciauit. GREGO. Qui. n. grece āgelus: hic latine nūcius dr. Re cte ḡ qui nūciare supnū nūciū venerat āgelus vocat: vt di/gnitatē seruet ī noīe quā explet in opatōe. CHRY. ī ho. Mōstrat igr p̄m qd ē maior ioānes ppbetis: p̄m id. s. q est ppe xp̄m. Et ió dicit. Mitto añ faciē tuam. hoc ē ppe te: si/cut enī q ppe currū regis īcedūt alys sūt clariozes: ita z ioā nes ppe xp̄i pūtiam. GLO. Deinde aly ppbe missi sunt vt adūetum christi annūciarēt. Iste autez vt ppararet viā ipsius. vñ segtur: Qui pparabit viam tuā añ te. i. perula red det tibi cozdā auditozum pniam pdicādo z baptiçando.

NILA. Mystice aūt desertū spūsctō vacuū ē sentiēdum i quo habitatio dei nulla sit. In arūdine hō talis ostēdit de glia seculi vite sue inanitate speciosius: in se aūt fructu veri tatis cauus: exterior placēs z nullus iterioz ad oēm vētozū motū. i. īmundoz spirituū flatu mouēdus: neq; ad ꝓsistēdi firmitatē valēs: z aie medullis ianis. veste aūt corpus quo īduit aīa signat: qō luxu ac lasciuys mollescit: in regib⁹ trās gressoz angeloz nūcupatio ē: hi. n. seculi sūt potētes: mūdi/q; dñantes. Ergo vestiti mollib⁹ in domib⁹ regū sunt: i. illo/ruz qbus p luxū fluida z dissoluta sūt corpa: pz eē demonū habitatōez. GREGO. Joānes etiā mollibus vestitus ñ fuit: qz vitā peccātiū nō blandimētis fouit: sed rigore aspe ī uectōis īcrepauit dicēs: Genimina viperaz z̄c.

¶ Amen dico vobis: nō surrexit inter natos mu lierum maior ioanne baptista. Qui autez minor est in regno celorum: maior est illo.

CHRY. Premissa ꝓmēdatōe ioānis ex ppbe testimōio nō hic stetit: sz iam sniaz ppriā de ipo īducit dicēs: Amē di co vobis: nō surre. ma. iter na. muli. io. bapti. RABA. Ac si dīxet: Quid dicerē p singula de ꝓmēdatōe ioānis: Amē di co vobis: iter natos mulier: iter natos īgt mulier nō virgi nū. mulieres. n. ppie corrupte vocāt. Si aūt Maria aliqñ mulier ī euāgelio nūcupat: sciēdum est iterpretem mulie/rē pro femina posuisse: sicut. ibi: Mulier ecce filius tuus.

HIERO. Dis ḡ pferī hoib⁹ q de mulierib⁹ nati sunt z ō cubitu viri: z nō ei q nat⁹ ē ex ỹgine ex spūscō: q̄uis ī eo q dic: Nō sur: iter na. mu. ma. io. bap. nō ceteris ppbis z patri archis cūctisq; hoib⁹ ioānē ptulit. sz ioāni ceteros exeq̄uit. Nō enim statī sequit. Ut si aly maiozes eo nō sunt: ille ma/ior aliorū sit. CHRY. sup matth. Sed tāta cum sit iusti/tie altitudo vt in illa nemo possit esse pfectus nisi solus de⁹ puto q oēs scī q̄stū ad subtilitatē diuini iudicy īuicem sibi īferiozes sunt aut pozes. exquo itelligim⁹: qñ qui maiorez se nō habet maior oibus est. CHRY. ī ho. Ne autem rur sus supabūdātia laudum pariat aliqd incōueniēs iudeis io annē preferētibus christo ꝓueniēter hoc remouet dicens: Qui aūt minor ē ī regno celor: hic maior ē illo. AVGV. ꝓtra aduersariū legis z prophetaz. Argumentat autem ex hoc hereticus: ita velut rōcinādo tāquam ioānes nō perti neat ad regnum celoz: z ob hoc multo minus ceteri ppbe te illius populi gbus maior est ioānes. Hec autē verba dñi duobus modis pūt itelligi. Aut. n. regnum celorum appella uit hoc qō nōdū accepim⁹: de quo ī fine dicturus ē. Uenite bñdicti pris mei pcipite regnū. z qz ibi sunt angeli: qbus in eis mior maior ē quolz iusto portāte corp⁹ qō corrūpit. Aut si regnū celoz itelligi voluit ecclīa: c⁹ filij sunt ab īstitutōe gnis humani vsq; nūc oēs iusti: dns seipm significauit qui nascēdi tpe mior erat ioāne: maior aūt diuinitatis eternita te: z dñica ptāte. Proinde fm porem expōnem ita distīguī tur. Qui minor ē in regno celoz: ac deīde subīferī: Maior ē illo. Scōm hanc aūt posteriorē ita: Qui aūt minor ē ac de inde subinferī: In regno celoz maior est illo. CHRI. di cit aūt in regno celoz. i. in spūalibus z vniuersis q̄ sūt sz ce lum: qdā aūt dicūt qñ de aplis hoc dixit xps. HIERO. Nos aūt simplr itelligam⁹: q⁹ ois scūs g iā cū dño ē sit ma ior illo: g adhuc ꝓsistit in plio: aliō ē. n. victorie corona possi dere: aliud adhuc in acie dimicare.

¶ A diebus aūt ioannis baptiste vsq; nūc regnū celorū vi patit: z violēti rapiūt illud. Oēs enī p phete z lex vsq; ad ioānē ppbetauerūt: z si vul/tis recipere: ipse est helias qui ventur⁹ est. Qui habet aures audiendi audiat.

GLO. Qz dixerat supius: Qui mior est in regno celoz ē maior ioāne: ne videret ꝺ ioānes a regno celoz eē alienus ꝺ rēouet subdēs: Adie. āt io. ba. vsq; nūc regnū. ce. vi pa. z vi. ra. illō GREGO. Per regnū celoz supnū soliū ōsignat.

cum quo peccatores quolibet facinore polluti ad penitẽtiã redeũt: ⁊ semetipsos corrigũt: q̃si peccatores in locum alienũ ĩtrant: ⁊ violẽter regnũ celoꝝ rapiũt. HIERO. Si ãt p̃m⁹ ioãnes baptista pnĩaz pp̃lis nũciauit dicẽs: Pnĩaz agite: appropinq̃uit. n. regnũ celoꝝ: queniẽter a diebus illi⁹ regnũ celoꝝ viz patiẽ ⁊ violẽti rapiũt illud. Hrãdis ẽ. n. violẽtia in terra nos eẽ generatos: ⁊ celorũz sedẽ querere ⁊ possĩdere p virtutẽ q̃ nõ tenuim⁹ p naturã. HILA. Uel aliter Dñs ap̃los ire ad oues p̃ditas isrl̃ iusserat: sz oĩs hec p̃dicatio ꝓfectũ publicanis ⁊ peccatorib⁹ afferebat. itaq; vim regnũ patiẽ: ⁊ violẽti diripiũt: qz gl̃ia israel a pribus debita: a pphetis nũciata: a xp̃o oblata fide gẽtiũ occupaẽ ⁊ rapitur.

CHRY. Uel rapiũt regnũ dei p fidẽ xp̃i oẽs q cũ festinatione veniũt. vñ dic̃: A dieb⁹ aũt ioãnis vsq; nũc. Et ita ĩpelit ⁊ festinare facit ad fidẽ suã: sil̃ ãt ⁊ his q̃ antea dicta sunt a ioãne opitulaẽ. Si enĩ vsq; ad ioãnez omnia cõpleta sunt: ipse ẽ q vẽtur⁹ ẽ: vñ subdit: Oẽs. n. pphe ⁊ lex vsq; ad ioãnẽ pphetiçauerũt. HIERO. Nõ q̃ post ioannẽ excludat p̃phetas. Aegim⁹. n. in actib⁹ ap̃lor ⁊ Agabuz pphetiçasse ⁊ q̃tuor vgines filias philippi. Sz vt lex ⁊ phe quos scriptos legim⁹ qcqd pphetiçauerunt de dño vaticinati sunt. Uñ ergo dr̃: Usq; ad ioãnẽ pphiçauerũt. xp̃i tps oñdiẽ. ⁊ quez illi dixerũt eẽ ventuꝝ: ioãnes venisse oñdit. CHRY. Deide aliã ꝓiecturã sui aduentus ponit dicẽs: Et si vultis recipere ipse ẽ helias q vẽturus ẽ. Dicit dñs in malachia: Mittã vobis heliã thesbitẽ. ⁊ de isto dic̃: Ecce ego mitto angelũ meũ añ faciẽ tuã. HIERO. Helias q̃ ioãnes dr̃: nõ fz stultos phos ⁊ quosdã hereticos q reuersionez aiaꝝ introducũt: sed q̃ iuxta aliud testimoniũ euangely venerit in spũ ⁊ virtute helye. ⁊ eãdẽ spũssancti vel gr̃az hũerit vel mẽsuram. Sz ⁊ vite austeritas rigorq; mẽtis helie ⁊ iohãnis pares sũt: vter q; ĩ heremo: vterq; ꝯa pellicea cĩgebaẽ. Ille quoniã regẽ achab ⁊ ieçabel ĩpietatis arguit fugere ꝓpulsus ẽ: iste q; herodis ⁊ herodiadis illicitas arguit nuptias capite truncaẽ.

CHRY. Et bñ dixit: Si vultis recipe: libertatez oñdẽs. ⁊ volũtarĩã expetẽs mentẽ. Est enĩ ille hic ⁊ ḣ ille q; p̃curso res facti sũt vtriq;. HIERO. Hoc aũt q̃ dcm̃ est. Ipse ẽ Helias: mysticũ eẽ ⁊ egere itelligentia sequẽs dñi sermo demõstrat dicẽs: Qui hz aures audiẽdi audiat. REMI. Ac si diceret. Qui hz aures corꝺis audiẽdi. i. ĩtelligendi ĩtelligat: q; nõ dixit ioãnem heliã eẽ in psona: sed in spũ.

¶ Cui aũtẽ similem estimabo generationẽ istaz? Similis est pueris sedẽtibus in foro qui clamantes coequalibus dicunt: Lecinimus vobis ⁊ nõ saltastis: lamentauimus ⁊ non planxistis. Uenit .n. ioannes neqz manducans neqz bibens: ⁊ dicunt: demoniũ habet. Uenit filius hois manducãs ⁊ bibens: ⁊ dicũt ecce homo vorax ⁊ potator vini: publicanoꝝ ⁊ peccatorũ amicus. Et iustificata est sapiẽtia a filĩs suis.

HILA. Totus ḣ sermo ifidelitatis obꝓbriũ ẽ: ⁊ de affectu supioris q̃rimonie ꝺscẽdit. q; insolẽs plebs per diuersa sermonũ gr̃a docta nõ fuerit. CHRY. Uñ ⁊ ĩterrogatõe vtitur mõstrans q̃n nibil quod deberet fieri ad salutez coꝝ: derelictũ est dicẽs: Cui aũt similem estimabo generationem istã. GLO. q. d. Tãtus est ioannes: sed vos nec sibi nec mihi voluistis credere: ⁊ ideo cui vos similes estimabo p generationẽ accipit cõmuniter ⁊ iudeos ⁊ se cum ioanne.

REMI. Dor autem sibypsi respõdet subiungẽs. Similis est pueris sedẽtibus in foro qui clamãtes coequalib⁹ dicunt: Lecinimus vobis? ⁊ nõ saltastis: lamẽtauim⁹ ⁊ nõ plãxistis. HILA. In pueris ꝓphe signanẽ: qui in simplicitate sensus vt pueri p̃dicauerunt: ⁊ in medio synagoge tanq; in publico fori ꝓuentu coarguunt: q; cãtantibus sibi officio corporis nõ obsecũdauerĩt: ⁊ q; dictis suis nõ paruerint: ad cantantiũ enĩ modũ saltantiũ mor⁹ aptaẽ. Prophe. n. ad cõfessionẽ psallẽdi deo ꝓuocauerũt vt cãtico moysi teneẽ: vt esaie: vt dauid. HIERO. Dicũt ergo. Lecinim⁹ vobis ⁊ nõ saltastis. i. ꝓuocauimus vos: vt ad nr̃m cãticũ bona opa faceretis: ⁊ noluistis: Lamẽtati sum⁹ ⁊ vos ad pnĩaz ꝓuocaui mus. ⁊ nec hoc qdem facere voluistis: spernẽtes vtrãq; p̃dicatiõez tam exhortatiõis ad virtutes q̃z pnie post peccata.

REMI. Quid ẽ aũt q; dicit coequalibus? Nũqd ifideles iudei coeq̃les erãt scis pphetis? Sz hoc dicit: Qm̃ de vna stirpe ortꝰ fuerũt. HIERO. Pueri etiã sunt de q̃bus esaias logtur: Ecce ego ⁊ pueri mei quos dedit mihi dñs: isti ergo pueri sedent in foro vbi multa venalia sunt: ⁊ dicũt:

CHRY. Lecinimus vobis ⁊ nõ saltastis. hoc ẽ remissam vitã ostẽdi: ⁊ nõ psuasi estis. Lamẽtauimus ⁊ non plãxistis hoc ẽ ioãnes durã sustinuit vitã ⁊ no attendistis. nõ aũt dicit ille illud ⁊ ego hoc: sz cõiter: q; vna ĩtentio vtriusq; erat. vñ seqtur. Uenit. n. ioãnes neq; mãducãs neqz bibens ⁊ dicũt demoniũ hz. Uenit filius hois ⁊c. AVGV. Contra fausti Uellẽ aũt vt mihi manichei dicerẽt: qd mãducabat ⁊ quid bibebat xp̃s: q; in ꝓparatõe ioãnis nõ mãducãtis neq; bibẽtis: hic se dixit mãducantẽ ac bibẽtẽ. Nõ. n. dictũ est q; ioannes oĩno nõ biberet: sz q; vinũ ⁊ sicerã nõ biberet: bibebat ergo aquã. cibus aũt eius nõ oĩno nullus erat: sed locusta ⁊ mel silueſtre. vñ q̃ dictus ẽ nõ mãducãs neqz bibẽs: nisi q; illo victu quo iudei vtebanẽ non vtebaẽ: hoc ergo dñs nisi vtereẽ: nõ in eius ꝓpatiõe mãducãs bibensq; diceret. Qui rũ aũt si nõ mãducãs dr̃ qui locustas ⁊ mel comedit: ⁊ mandũcãs dr̃ qui pane ⁊ olere ꝓtẽtus est. CHRY. Dicit ergo Uenit iesus: ac si dicat: p ꝓtrariã viã venimus ego ⁊ ioãnes ⁊ idẽ fecimus: sicut si venatores p duas ꝓtrarias vias aliq̃ aĩal ĩsequantur: vt in altez ĩcidant: Uniuersum aũt hoĩum genus ieiuniũ ⁊ durã vitã admirat. ⁊ ꝓpter hoc dispensatiõe a prima etate ita nutriri ioãnẽ vt per hoc digna fide eẽnt: que dicerenẽ ab ipso. Inceſſit siquidẽ dñs p hanc viã: quando. xl. dieb⁹ ieiunauit: sz tamẽ ⁊ alr̃ docuit q; sibi eẽt credendũ: multo. n. maius erat q; testaret̃ p eo ioãnes: qui per hãc viã ĩcesserat: q̃ q; ipse p hanc viã ĩcederet: aliter ioãnes nihil plus oñdit ꝓter vitam ⁊ iustitiã: christus aũt ⁊ a miracu lis testimoniũ hẽbat. dimittẽs ergo ioannem ieiunio fulgere: ipse ꝓtrariã ĩcessit viam: ad mẽsam intrãs publicanoꝝ ⁊ manducãs ⁊ blbẽs. HIERO. Si ergo ieiuniũ vobis placet: cur ioannes displicuit: si saturitas: cur filius hois: quorũ altez demoniũ habẽtem: alterũ vorace ⁊ ebrium nuncupastis. CHRY. Qualẽ igitur iam excusationez accipiẽt? ꝓpter hoc subdit: Et iustificata ẽ sapiẽtia a filĩs suis. hoc ẽ. Et si vos persuasi nõ estis: sed me iam incusare nõ habetis: qõ ⁊ de patre ait ꝓpheta: Ut iustificeris ĩ sermonibus tuis etsi enim nihil in vobis expleatur a procuratione dei: que ẽ circa nos: oĩa que sunt ex parte sua complet: vt in verecundis: neqz vmbrã relinquat ingrate dubitatõis. HIERO. Iustificata ẽ ergo sapiẽtia a filĩs suis. i. dei dispẽsatio atq; doctrina: vel ipse christus: qui est dei virtus: ⁊ dei sapientia iuste fecisse ab apostolis suis filĩs cõprobatus ẽ. HILA. Est autem ipse sapiẽtia nõ ex effectu: sed ex natura. Plures enim dictũ apostolicũ q; ait christũ dei sapiẽtiam ⁊ dei virtutem his modis solent eludere: q; in eo ex virgine creãdo effieaz dei sapiẽtia. ⁊ virtus extiterit. sz ne tale posset intelligi ipsum se sapientiam nũcupauit eam in se: que non sunt eius oñdẽs. Nõ enim idem opus virtutis ⁊ virtus: ⁊ efficies discernit̃ ab effectu. AVGV. de. q. Uel iustificata est sapiẽtia a filĩs suis: qz sci apl̃s itellexerũt regnũ dei nõ eẽ i esca ⁊ potu: sz ĩ equanimitate tolerãdi: quos nec copia subleuat: nec depmit egestas. vñ ⁊ paul⁹ dicebat: Scio abũdare ⁊ penuriã pati HIERO. In q̃busdã libris legit̃: Iustificata est sapiẽtia ab operibus suis. sapientia nanq; non querit

vocis testimoniū sed opez. CHRY. Si autē exempla vi
lia sūt de pueris nō miteris: ad ībecilitatē .n. audientiū loq̄
batʒ: sicut ezechiel multa exēpla dixit iudeis cōueniētia dei
magnitudine īdigna. HYLA. Mystice aūt iudeos nec
ioānis p̄dicatio iflexit: gb⁹ z lex grauis visa est potibus ci
nūcpauit hīs: qz p obseruātie difficultatē necesse eis esset
bisq̄ pscriptis z difficilis z molesta: petiñ in se qō demoniū
ī lege peccare. rursusq̄ ī xp̄o euāgelij p̄dicatio vite liberta
te ñ placuit: p quā difficultates legis z onera laxata sūt. Et
ad eā publicāi peccatōesq̄ crediderī: atqz ita tot z tātis ad
monitionū gnīb⁹ frustra babitis: nec p gr̄az iustificantur: et
lege sūt abdicati: z iustificata est sapīa a filys suis: ab bis. s.
q regnū celoz fidei iustificatōe diripiūt. ꝓfitētes iustū sa
piētie op⁹: q⁹ mun⁹ suū ad fideles a cōtumacib⁹ trāstulerit.
TTūc cepit exp̄obrare ciuitatibus ī q̄bus facte
sūt plime virtutes eius: qz nō egissent penitētiaz
Ue tibi corozaiz: ve tibi betsaida: qz si ī tyro z si
donefcē essent virtutes q̄ fcē sūt in vobis olim ī
cilicio z cinere pniam egissent. Uerūtamē dico
vobis: tyro z sidoni remissius erit in die iudicij
q̄z vobis. Et tu capharnaū: nūquid vsqz in celū
exaltaberis: vsqz in infernum descendens. Qz
si in sodomis facte fuissent virtutes que fcē sunt
in te forte mansissent vsqz in hanc diem. Uerū
tamen dico vobis: qz terre sodomozum remissi
us erit in die iudicij q̄z tibi.

GLO. Ducusqz iudeos cōiter īcrepanerat: nūc autē q̄si
noīatī quasdā ciuitates īcrepat: gb⁹ spāl'r p̄dicauerat: nec
tīi cōuerti volebāt. vñ dr̄. Tūc cepit exp̄obrare ciuitatib⁹
ī gb⁹ facte sunt plurime virtutes ei⁹: qz nō egissent pniam.

HIERO. Exp̄obratio. n. ciuitatū corozaim z betsaide z
capharnaū: capl'i huius titulo pandit: q⁹ iō exp̄obrauerat
eis: qz post fcās vtutes z signa q̄z plīma⁹ nō egerīt pniaz. vñ
subdit: Ue tibi corozaim: veh tibi bethsaida. CHRY. Ut
ār nō dicas a nā ipsos eē malos. ponit nom̄ ciuitatis. s. beth
saida: a q̄ q̄nqz p̄cesserūt apl'i: eteni philipp⁹: z duo binary
p̄ncipaliū apl'oz binc fuerūt. s. petr⁹ z andreas: iaco. z ioan.

HIERO. Sz per hoc qō dicit Ue: he vrbes galilee a sal
uatoze plāguntʒ: q⁹ post tāta signa atqz virtutes nō egerint
pniam. RABA. Corozaim aūt q̄ interp̄tat mysteriū meū
z bethsaida q̄ dom⁹ fructuū vl' dom⁹ venatoz dr̄. ciuitates
sunt galilee sīte in littoze maris galilee. Plāgit g̃ dñs ciui
tates q̄ quōdā mysteriū dei tenuerūt: z vtutū iaz fructū gi
gnere debuerunt: z in quas spūales venatozes sunt missi.

HIERO. Et p̄ferunt eis tyrus z sidon vrbes idolatrie: z
vitus ōdite. z iō segī. Qz si ī tyro z sidone facte essent virtu
tes q̄ facte sunt in vob: olī ī cilicio z cinere pniam egissent.

GREGO. xxxv. mo. In cilicio qdē aspitas q̄ pūctio pec
catoz: ī cinere aūt puluis oñdit mortuoz. z iccirco vtrūqz
hoc adhīberī ad pñiam solet: vt ī pūctōe cilicy cognoscam⁹
qd per culpā fecim⁹. z in faulla cineris ꝑpendamus: qd p
iudiciuz facti sumus. RABA. Tyrus aūt z sidō sunt vr
bes pbenicis. iterp̄tatur aūt tyrus angustia: z sidō venatō:
z significat gētes quas venatoz diabol⁹ ī angustia peccato
rum cōp̄rehēdit: sed saluatoz iesus per euangeliū absoluit.

HIERO. Querim⁹ ār vbi scriptū sit: q⁹ ī corozaī z beth
saida dñs signa fecerit. Supza legim⁹. Et circuibat ciuita
tes oēs: z vicos curās oēz ifirmitatē: z reliq̄ Inter ceteras g̃
vrbes z viculos estimādū ē ī corozaim z ī bethsaida dñz si
gna fecisse. AVGV. ō pseuerātia. Nō ergo vez ē q⁹ his
tēporib⁹: z his locis euāgeliū ei⁹ p̄dicatuz nō ē: ī gb⁹ tales
oēs futuros eē p̄sciebat: quales multi in ei⁹ corporali pñtia
fuerūt: qui ī eū nec suscitatis ab eo mortuis credere volue
runt. Ecce enī dñs atteſtat q⁹ tyrꝝ z sidonꝝ acturi eēnt ma
gne humilitatis pniam: si in eis facta eēnt diuīaz signa vir
tutū. Porro si etiā fz facta que facturi eēnt si viuerēt: mor
tui iudicanī: pfecto qz fideles futuri erāt isti si eis cū tāta
miraculis euāgeliū fuisset p̄dicatū: non sunt vticq̄ puniēdi:
z tñ ī die iudicy puniēī. Segī enī: Uerūtñ dico vobis: Se
uerius g̃ punienī illi: isti remissius. HIERO. Quod iō ē:
qz tyr⁹ z sidon naturalē tñ legē calcauerāt: iste vero ciuita
tes post transgressionē naturalī legis z scripte: etiaz signa q̄
apud eos facta sunt paruiduxerūt. RABA. Impletū ār
hodie videm⁹ dictuz saluatoris: qz. s. corozaim z bethsaida
p̄sente dño credere noluerūt. Tyr⁹ aūt z sidon postea euā
geliçantib⁹ discipulis crediderūt. REMI. Capharnaū ār
metropolis erat galilee: z īsignis ciuitas illi⁹ ꝓuincie: z iō
dñs specialiter mētionē illi⁹ facit: dicens: Et tu capharnaū:
nunquid vsqz ī celū exaltaberis: vsqz ad infernū descēdes:

HIERO. In altero exēplari repim⁹: Et tu capharnaū q̄
vsqz ad celū exaltata es: vsqz ad inferna descēdes. Et est du
plex intelligentia. vel iō ad inferna descēdes: qz contra pre
dicationē meā supbissime restitisti. Ul' iō qz exaltata vsqz
in celum meo hospitio z meis signis atqz virtutib⁹ tātū ha
bēs p̄uilegiū; maiozib⁹ plecteris supplicys q⁹ his quoqz cre
dere noluisti. REMI. Nō solū ār tyri z sidōis: sz ipsa sodo
moz z gomorreoz fecerī leuia peccata p cōpationē. z iō se
quit: Quia si ī sodomis facte eēnt vtutes que facte sunt in
te: forte mansissent vsqz ī būc diē. CHRY. In quo auge
tur eoz accusatio: eteni maxima malicie demōstratio ē: cū
non solum bis qui tūc erant: sed bis g nūqz fuerāt mali ap
parēt deteriores. HIERO. In capharnaū aūt que inter
p̄tat villa pulcherrima ꝓdēnatur hierl'z: cui dr̄ p eçechielē:
Justificata ē sodoma ex te. REMI. Ideo aūt dñs qui oīa
nouit: ī hoc loco vbū dubitatiuū posuit. s. forte: vt demōstra
ret: qz libez arbitriū cōcessuz ē hoīb⁹. Sequit: Uerūtñ di
co vobis: qz terre sodomoz remissius erit in die iudicy q̄z
tibi. Et sciendū est q⁹ noīe ciuitatis vel terre: nō edificia vl'
domoz parietes domin⁹ increpat: sed hoīes in eis commo
rantes p̄n spēm tropi: que ē metonomia: In qua p hoc qō
cōtinet: id qō ꝓtinet oñdit: p hoc aūt qō dicit: Remissius
erit ī die iudicy. apte demōstrat: qz dūersa sunt supplicia ī
inferno: sicut z dūerse sunt mansiones in regno celorum.

HIERO. Querat ār p̄udēs lector z dicat: Si tyr⁹ z sidō
z sodoma potuerūt agere pniaz ad p̄dicationē saluatoris si
gnozūqz miracula: nō sunt in culpa q⁹ nō crediderūt: sed vi
ty silētiū in eo ē qui acturis pniaz noluit p̄dicare: Ad qō fa
cilis z aperta ē rñsio: ignorare nos iudicia dei: z singularuz
ei⁹ dispensationū sacramēta nescīri: ꝓpositum fuerat deuz
videre fines nō excedere: ne iustaz phariseis z sacerdotib⁹
occasionē p̄secutōis daret. vñ z apl'is p̄cepit: In viā gentiū
ne abieritis. Corozaiz z bethsaida dānanī: q⁹ pñte dño cre
dere noluerūt. Tyr⁹ z sidon iustificanī: q⁹ apl'is illi⁹ credi
derūt. Non queras tpa cū credentium intuearis salutem.

REMI. Soluit aūt z aliter: Fortassis erāt plurimi ī coro
çaim z bathsaida qui crediturī erāt: z erāt multi ī tyro z si
done qui nō erāt crediturī. Et ideo nō erāt digni euāgelio.
Dñs ergo iō habitatoīb⁹ corozaim z bethsaide p̄dicauit:
vt illi qui crediturī erant: crederēt. z habitatoīb⁹ tyri z si
donis p̄dicare noluit: ne forte illi qui nō erant crediturī: cō
tēptu euangely deteriozes fcī atroci⁹ punirēt. AVGV.
de pseuerantia: Quidā aūt disputatoz catholicus non igno
bilis: būc euangely locū sic exposuit: vt diceret p̄sciſſe dñm
tyrios z sidonios a fide fuisse postea recessuros: z cuz factis
apud se miraculis credidissent: z misericordia potius non
eum illic ista fecisse: quoniā graniozi pene obnoxy fierēt si
fidem quam tenuerāt reliquissent. q̄z si eam nullo tpe tenu
issent. Uel aliter. Presciuit profecto de⁹ beneficia sua: qui
bus nos liberare dignatur. hec aūt est p̄destinatio sanctoz

ꝓfcía.ſ.ꝛ ꝓparatio beneficioꝝ dei:gbus certiſſime liberã
tur gcunq; liberãt ¶Ceteri aũt nõ niſi ĩ maſſa pditõis iuſto
diuino iudicio relinquant:vbi tyrꝝ relicti ſunt ꝛ ſidony: q
etiã credere poterãt ſi multa xpi ſigna vidiſſent: ſed qñ vt
crederẽt nõ eis erat datũ:ꝛ vnde crederẽt eſt negatum. Ex
quo apparet habere quoſdã in ipſo ingenio diuinũ nãlr mu
nus intelligentie quo moueant ad fidẽ ſi congrua ſuis mẽ
tibus vel audiãt verba vel ſigna cõſpiciant:ꝛ tñ ſi dei altio
re iuditio a pditionis maſſa non ſunt gratie ꝓdeſtinatione
diſcreti.nec ipſa eis adhibent vel dicta diuina vl facta:per
que poſſent credere:ſi audirẽt vtiqz talia vel viderẽt. In
eadẽ pditõis maſſa relicti ſunt etiã iudei q non potuerunt
credere factis in conſpectu ſuo tã magnis clariſqz vtutib⁹.
¶Ur.n.nõ poterãt credere:nõ tacuit euangelium dicẽs. Cũ
aũt tãta ſigna feciſſet coꝝã eis:nõ poterãt credere: qz dixit
eſaias. Excecaui oculos illoꝝ ꝛ induraui coꝝ eorum. Non
erant ergo ſic excecati oculi:nec ſic induratum coꝝ tyriorũ
ꝛ ſidonioꝝ qñ credidiſſent:ſi qualia viderunt iſti ſigna vi
diſſent. Sed nec illis ꝓfuit q; poterãt credere: qz predeſti
nati non erant:nec iſtis obfuiſſet:q; non poterãt credere: ſi
ita predeſtinati eſſent vt eos cecos dñs illuminaret:ꝛ indu
ratis coꝝ lapideum vellet aufferre. AVGV.de cõ.euan.
¶Hoc aũt qõ hic dr:etiã lucas cõmemorat ꝓtinuati cuidam
ſmoni dñi etiã h ex ipſius oze ꝓiũgẽs.vñ magis vr ipſe hoc
ordine illa cõmemorari quo a dño dicta ſunt. matthe⁹ aũt
ſue recordationis ordinẽ tenuiſſe:aut illud qõ matthe⁹ ait:
¶Tũc cepit exprobrare ciuitatib⁹.ſic accipiẽdũ putãt:vt pũ
ctum ipſuz tpis voluiſſe credaꝫ exprimere:ĩ hoc qõ ẽ ¶Tũc:
nõ aũt ipm tps aliquãto lati⁹ quo h multa gerebant ꝛ di
cebant. Quiſqz ergo credit:credat hoc eẽ bis dcñ. Cũ enim
ꝛ apud vnũ euangeliſtã inueniant quedã q; bis dixerat do
minus:ſicut apud lucam de nõ tollenda pera in via:qd mi
rum ſi aliqd aliud bis dcñ ſigillatim a ſingulis dr eodem
ordine quo dictũ ẽ: Et ideo diuerſus ordo apparet in ſin
gulis:qz ꝛ tũc qñ ille:ꝛ tũc qñ iſte cõmemorat dictum eſt.

¶Reſpõdens ieſus dixit. Cõfiteor tibi pater do
mine celi ꝛ terre:qz abſcondiſti hec a ſapiẽtibus
ꝛ prudẽtibus ꝛ reuelaſti ea paruulis. Ita pater
qñ ſic fuit placitum ante te.

CHRY. Qz ſciebat dñs multos de ſupiori queſtiõe du
bitaturos.ſ.q; iudei xpm nõ receperũt quẽ gẽtilitas tã pna
ſuſcepit:rſidet hic cogitationib⁹ eoꝝ. Et iõ dicit: Reſidens
ieſus dixit. Cõ.ti.pa.do.ce.ꝛ ter. GLO. Jdeſt q facis celos
ꝛ reliquis in terrenitate quos vis. Vel ad lr̃az. AVGV.
de ver.do. Si xps dixit cõfiteor:a quo lõge eſt oẽ peccatuz
cõfeſſio nõ eſt ſolius peccatoris:ſed aliquãdo etiã laudato
ris. Cõfitemur ergo ſiue laudãtes deũ:ſiue accuſantes noſ
metipſos. Dixit ergo. Cõfiteor te.i.laudo te:nõ accuſo me.
HIERO. Audiãt g̃ q ſaluatorẽ nõ natũ:ſz creatuz calũ
niant:q; pr̃em ſuũ vocet celi ꝛ terre dñm. Si.n.ꝛ ipe crea
tura eſt:ꝛ creatura cõditorẽ ſuũ pr̃em appellare pot:ſtultũ
fuit nõ ꝛ ſui ꝛ celi ꝛ terre dñm vel pr̃em ſilr appellare. Gra
tias aũt agit q; aplis aduẽtus ſui aperuerit ſacr̃a:q; ignora
uerũt ſcribe ꝛ phariſei:q; ſibi ſapiẽtes videnꝫ:ꝛ ĩ conſpectu
ſuo prudẽtes. Et iõ ſeq̃ꝫ. Qz abſcõ.hec a ſapiẽ.ꝛ pau.ꝛ reue.
ea par. AVGV.de ver.do. Noſe ſapiẽtũ ꝛ prudẽtũ ſup
bos itelligi poſſe ipſe expoſuit cũ ait. Reuelaſti ea par. qd
enim ẽ puulis niſi humilib⁹? GREGO.xxvij.mo. Qõ enim
nõ ſubiũxit: Reuelaſti ea ſtultis ſz puulis:tumoꝛe ſe dãnaſ
ſe inotuit:nõ acumẽ. CHRY. Vel dicẽs ſapiẽtes: nõ ve
rã ſapiaz dicit:ſz eã quã videbãt ſcribe ꝛ phariſei ab eloqn
tia br̃e. Propter hoc neqz dixit: Reuelaſti ea ſtultis:ſz par
uulis.i.ifozmib⁹ aut ruſticis:ĩ quo erudit nos q; oĩa ab ela
tione erui:humilitatẽ aũt çelare. HYLA. Celeſtiũ g̃ ver
boꝝ archana atqz vtutes ſapiẽtib⁹ abſcõdũt:ꝛ puulis reue
lanꝫ:puulis malicia nõ ſenſu:ſapiẽtib⁹ vo ſtultitie ſue preſũ
ptione:nõ prudẽtie cãe. CHRY. Reuelatũ ãt eẽ bis di
gnũ eſt letitia:occultari ãt bis nõ letitia:ſz lachrymis dignũ
eſt. Nõ ergo pp hoc letaꝫ:ſz qñ q; ſapiẽtes nõ cognouerũt:
cognouerũt bi. HYLA. Pacti aũt hui⁹ egtatẽ dñs pater
ne volũtatis iuditio ꝓfirmat:vt q; indignãt puuli in deo fie
ri:ſtulti deinceps ĩ ſapia ſua fiãt. Et iõ ſubdit. Ita pr̃:qñ ſic
placitũ fuit añ te. GREGO.xxv.mo. Quib⁹ vbis exẽpla
humilitatis accipim⁹:ne temere diſcutere ſupna conſilia ꝺ
alioꝝ vocatõe:alioꝝ vo repulſione pſumam⁹:oſtendens q;
iniuſtũ eẽ nõ põt qõ placuit iuſto. HIERO. Jn his etiam
vbis blãdiẽtis affectu logt ad pr̃em vt ceptũ ĩ aplis cõple
atur beneficiũ. CHRY. Nec aũt q; dñs diſciplis dixit ſu
dioſiores eos fecerũt:qz.n.cõſequẽs erat eos ꝺ ſe magna ſa
pere:q; demones abigebãt:iõ hic eos repimit:reuelatio.n.
erat qõ eis fcñ eſt non illoꝝ ſtudiũ:iõqz ſcribe ſapientes ꝛ
prudẽtes extimantes ſe eẽ:exciderũt pp ꝓpriũ tumoꝛẽ.vñ
ſi pp hoc ab eis abſcõdita ſũt dei myſteria:timete dicẽ ꝛ vos
ꝛ manete puuli:hoc enim fecit vos reuelatione potiri. Sicut
aũt cũ paulus dicat: Tradidit illos deꝰ ĩ reprobũ ſenſũ. nõ
hoc dicit iducẽs deũ hoc agentẽ:ſz illos q; cãm tribuerunt:
ita ꝛ hic. Abſcõdiſti hec a ſapiẽtib⁹ ꝛ prudẽtib⁹. Et propter
qd abſcõdita ſũt ab illis:audi paulũ dicẽtẽ: qñ querentes
ꝓpriã iuſtitiã ſtatuere:iuſtitie dei nõ ſunt ſubiecti.

¶Omnia mihi tradita ſunt a patre meo. Et ne
mo nouit filium niſi pater:neqz patrem quis no
uit niſi filius:ꝛ cui voluerit filius reuelare.

CHRY. Qz dixerat: Cõfiteor tibi pater:qñ abſcondiſti
hec a ſapientibus .vt nõ eſtimes qñ ita gr̃as agit pr̃i: ſicut
ſi ipſe ſit hac vtute priuatus. Cõſequenter adiũgit. Omnia
mihi tradita ſũt a patre meo. Cuz aũt audieris qñ tradita
ſũt:nihil humanũ ſuſpiceris.vt enim nõ duos deos ingenitos
eẽ eſtimes:hãc ponit dictionẽ. Simul.n.cũ genit⁹ eſt:oĩum
dominatoꝝ fuit. HIERO. Aliogn ſi iuxta noſtrã fragilita
tẽ ſentire volumus:cũ ceperit habere quod accipit: icipiet
nõ habere quod dedit. Vel tradita ſibi omnia:non celuz ꝛ
terra ꝛ elemẽta intelligenda ſunt ꝛ cetera que ipſe fecit ꝛ cõ
didit:ſed hi qui per filiũ acceſſũ habẽt ad patrẽ. HYLA.
Vel hoc dicit:neqd in illo minus q̃ꝫ q; in deo eſt eſtimareꝫ.
AVGV. cõtra maximũ. Nã ſi minus habet ĩ poteſtate
aliqd q̃ꝫ pater:nõ ſunt eius omnia que habet pater:gignen
do enim dedit pr̃ potẽtiã filio:ſicut oĩa que hz ĩ ſubſtãtia ſua
gignẽdo dedit ei quẽ genuit de ſubſtãtia ſua. HYLA. De
inde ĩ mutua cognitõe pr̃is ꝛ filij dat itelligere nõ aliud in
filio q̃ꝫ qõ in patre extitiſſe. Segt̃.n. Et nemo nouit filium
niſi pr̃:neqz pr̃em quis nouit:niſi filius. CHRY. Ex eo
enim q; ſolus patrẽ nouit:latenter oſtendit eiuſdem ſe eẽ ſub
ſtãtie:ac ſi diceret: Quid miꝝ eſt:ſi oĩum ſuz dominatoꝝ:cũ
aliquid aliud mai⁹ habeam.ſ.ſcire pr̃em:ꝛ eiuſdẽ eſſe ſube.
HYLA. Eandem.n.vtriuſqz ĩ mutua cognitione docet
eẽ ſubſtantiã:cũ qui filiũ cognoſceret:pr̃em quoqz cogniti
rus eſſet in filio:qz oĩa ei q; pr̃e ſunt tradita. CHRY. Cuz
aũt dicat:neqz pr̃ez aliquis cognoſcit niſi filius:nõ hoc ait:
qñ eũ oẽs oĩno ignoꝛẽt:ſz qñ cognitõe:qua ipſe euz nouit:
nullus eum ſcit:qõ ꝛ de filio dicendum eſt. Neqz etiam de
ignoto quodã deo h dixit:ſicut martiõ ait. AVGV. ꝓmo
de tri. Deniqz ꝓpter ſube inſepabilitatem ſufficiẽter aliqñ
nominaꝫ vel ſolus pater vel ſolus filiꝰ: nec inde ſeparatur
vtriuſqz ſpiritus qui ꝓprie dicitur ſpiritus veritatis.
HIERO. Erubeſcat ergo eunomiꝰ hereticꝰ tãq̃ ſibi no
titiam patris ꝛ filij:quãtã alterutrũ inter ſe habent vendi
cans:quod ſi inde contendit:ꝛ ſuam conſolatur inſaniã:qz
ſeqtur: Et cui voluerit filius reuelare. Aliud eſt nature eq̃
litate noſſe quod noueris: aliud reuelantis dignatione.
AVGV.vij.ō ciui.dei. Reuelaꝫ aũt pater p filiuz ideſt

per verbum suū. Si enim hoc verbū quod nos proferim⁹ tale ⁊ trāsitoriū ⁊ seipsū oñdit: ⁊ illud de quo logmur quā to magis verbū dei: q̄ quod facta sunt omnia: quod ita oste dit patrē: sicuti ē pater: ga ⁊ ipsum ita est. ⁊ hoc ē qō pater.

AVGV. de que. euā. Cum aūt diceret: Nemo nouit filiū nisi pater: ñ dixit: ⁊ cui voluerit pater filiū reuelare: sz cū di ceret: Nemo no. pa. nisi fi. addidit: ⁊ cui vo. fi. reue. qō non ita intelligendū est quasi filiꝰ a nullo possit agnosci nisi a pa tre solo. Pater aūt nō solū a filio: sed etiā ab eis gbus reue lauerit filiꝰ. sic enī potiꝰ dictū est vt ītelligam⁹ patrē ⁊ ipsū filiū per filium reuelari: ga ipse ē mēti nostre lumen vt qō postea itulit: Et cui voluerit filius reuelare. nō tiñ p̄em sed etiā filium accipiamus: ad totū enī quod dixit illatū ē: ver bo enī suo se pater declarat. Uerbū aūt: nō solū id quod per verbum declaratur: sed etiaz seipsum declarat. CHRY. Si ergo patrem reuelat: ⁊ seipsum reuelat. Sed hoc quidē vt manifestuz dimisit: illud aūt posuit: quia scilicet poterat esse dubium. per hoc etiam instruit q̄ adeo cōcordat patri: q̄ nō est possibile aliquem venire ad patrem nisi per filium hoc enim maxime scandaliçabat: q̄ videbatur deo cōtrari us Et ideo per omnia hoc destruere studuit.

Uenite ad me omnes qui laboratis ⁊ onerati estis: ⁊ ego reficiā vos. Tollite iugum meuz su per vos: ⁊ discite a me: quia mitis sum ⁊ humi lis corde: ⁊ inuenietis requiē animabus vestris. Jugū. n. meuz suaue est: ⁊ onus meum leue.

CHRY. Per ea que dicta sūt ī desideriū sui discipulos cōstituerat: oñdens ineffabilē suā virtutē: nūc aūt eos ad se vocat dicēs: Uenite ad me oēs q laboratis ⁊ onerati estis.

AVGV. de ver. do. Quare. n. oēs laboramus: nisi q⁊ su mus hoies mortales lutea vasa portātes: que faciūt inuicē angustias: sed si angustent vasa carnis: dilatent spatia cha ritatis: ad qd ergo dicit: Uenite ad me oēs q laboratis: nisi vt nō laboretis:

HYLA. Legis etiā difficultatib⁹ labo rātes ⁊ pctis seculi oneratos ad se vocat.

HIERO. Gra uia. n. esse onera peccati ⁊ zacharias ꝓpha testat iniqtatez dicēs sedere sup talētū plūbi. Et psalmista cōpleuit. Ingta tes mee aggrauate sūt sup me.

GREGO. xxx. mo. Aspez etiā iugū ⁊ duz⁊ fuitutis pōdus ē subeē tpalib⁹: ambire ter rena: retinere labētia: velle stare in nō stātib⁹: appetere qui dem trāseūtia: sz cū trāseūtib⁹ nolle trāsire. Dū. n. cōtra vo tū cūcta fugiūt: que p̄⁹ mentē ex desiderio adeptōis affli xerāt: post ex pauore amissionis premūt.

CHRY. Nō ātē dicit: Uenite ille ⁊ ille: sz oēs q ī solitudinib⁹: q in tristitys q in peccatis estis: nō vt expetā noras: sed vt soluā peccata: Uenite: nō qñ indigeo vra gl'ia: sz q⁊ volo vestrā salutem: vñ dicit: Et ego reficiā vos: nō dixit: saluabo solū: sz qō mul to amplⁱ erat: Reficiā vos. i. in oī gete ꝓstituā.

RABA. Nō solū exonerabo: sz ī terna refectōe saturabo.

REMI. Uenite dicit nō pedib⁹: sz moribus: non corpore: sz fide. Iste nāq̄ est spiritualis accessus: quo gs deo appropiquat: ⁊ iō se gtur: Tollite iugū meū sup vos.

RABA. Jugū xp̄i ē euā gelīū xp̄i: qō iudeos ⁊ gētes in vnitate cōiūgit ⁊ sociat. Doc aūt super nos iubemur sumere. i. ī honore habere: ne forte subtus ponētes. i. illud p̄aue cōtēnētes lutulētis pedib⁹ vi tioz⁊ cōculcem⁹. vñ subdit: Discite a me.

AVGV. ō ver. do. Nō mūdū fabricare: nō ī ipo mūdo miracula facere: sz q⁊ mitis sum ⁊ humilis corde. Magnus eē vis: a minimo icipe. Cogitas magnā fabricā cōstituere celsitudis: de fun damēto prius cogita humilitatis: ⁊ quāto gsqz vult super imponere maiⁿ edificiū: tāto altiⁿ fodiat fūdamētū: quo āt puerturum ē cacumen nr̄i edificij: vsqz ad conspectum dei.

RABA. Discendū ergo nobis ē a saluatore nostro: vt si mus mites moribus: ⁊ humiles mētib⁹: neminē ledamus: ne minē cōtemnem⁹: ⁊ vtutes quas foris oñdim⁹ ī ope: intus teneam⁹ in corde.

CHRY. Et ideo incipiēs diuinas leges ab humilitate incipit: ⁊ maximū premiū ponit dicēs. Et in uenietis regem aīab⁹ vestris. Hoc maximū est pmiū. nō. n. alteri efficeris vtilis solū: sz teipm regescere facis: ⁊ añ futu ram hāc tibi dat retributionē ī futuro aūt perpetna gaude bis requie.

CHRY. Et ne formidarēt: q⁊ dixerat. Onus ⁊ iugū: subdit: Jugū. n. meum suaue est: ⁊ onꝰ meum leue.

HYLA. Jugi aūt suauis ⁊ leuis oneris blādimēta ꝓpo nit: vt credētib⁹ eiⁿ boni sciaz prestet: qō ipe solⁿ nouit ī pre.

GREGO. iiy. mo. Quid graue mētis nr̄e ceruicibus ipo nit: q vitare oē desideriū qō pturbat precipit: q declinare la borioſa mūdi huiⁿ itiera monet.

HYLA. Et qd iugo ipo suauiⁿ: qd onere leuiⁿ: pbatuz fieri: scelere abstinere: bonū velle: malū nolle: amare oēs: odisse nullū: eterna ꝓseq: pūti bus nō capi: nolle inferre alteri quod sibi ꝓpeti sit molestū.

RABA. Sz quō iugū xp̄i suaue cū supra dicat: Arta est via que ducit ad vitam: Sz qō angusto initio icipit: pcessu tēporis ieffabili dilectōis dulcedie dilatatur.

AVGV. ō ver. do. Itē q iugū dñi intrepida ceruice subierūt: tā difficī lia picula patiunt: vt nō a laboribⁿ ad quietē: sz a gete ad la borē vocari videāt. Sed pfecto adest spūscūs: q ī exterio ris hois corruptōe iteriorē renouaret de die ī diē: ⁊ gustata rege spirituali ī affluētia delitiaz dei ī spe future btitudis: omnia presentia deliniret: aspera ⁊ omnia grauia relenarz: secari ⁊ vri se hoies patiūtur: vt dolores nō eterni: sz aliquā to diuturniozis vlceris acrioz dolor⁊ precio redimant: qui bus tempestatibⁿ vel penis ipoztuni sūt mercatores: vt di uitias veturas acgrāt. Sz q bas ñ amāt: eadē grauia patiū tur. Qui vero amāt: eadē quidē: sz nō grauia patiunt. Oia euī seua ⁊ imania prorsus facilia ⁊ ꝓpe nulla efficit amor. quanto ergo facilius ad veram beatitudinē charitas facit: qō ad miseriam quantū potuit cupiditas fec.

HIERO. Quomodo etiam leuiⁿ est lege euāngelium: cum in lege ho micidium ⁊ adulterium: in euangelio ira concupiscētiaq̄ puniatur: In lege enī multa precepta sunt: que aplis nō pos se cōpleri plenissime docet. In lege opa requirunt: in euan gelio voluntas q̄ritur: que etsi effectum nō habuerit: tamē pmiū nō amittit. Euangeliū ea precipit que possumus: ne scilicet cōcupiscamus. hoc in nostro arbitrio est: lex cū vo luntatē non puniat: punit effectum: ne adulterium facias. Finge in pscutiōe aliquā virginē pstitutā: hec apud euan geliū q⁊ voluntate nō peccat virgo suscipitur: in lege quasi corrupta repudiatur.

CA. XII.

In illo tpe abiit ihesus per sata sabba to: discipuli aūt eius esurientes cepe runt vellere spicas ⁊ manducare. Pharisei aūt videntes dixerūt ei. Ecce discipli tui faciūt qō ñ lz eis face re sabbatis. At ille dixit eis: Nō legistis qd fece rit danid qñ esuriit ⁊ q cū eo erat: qūo itrauit in domū dei: ⁊ panes ꝓpositionis comedit: quos nō licebat ei edere: neqz his qui cū eo erat: nisi so lis sacerdotibus: Aut nō legistis ī lege: q⁊ sabba tis sacerdotes ī tēplo sabbatū violāt: ⁊ sine crimi ne sunt: Dico autez vobis: q⁊ templo maioz est hic. Si aūt sciretis qd ē: misericordiā volo ⁊ nō sacrificium: nūq̄ cōdemnassetis inocētes. Dñs enī est filius hominis: etiam sabbati.

GLO. Narrata predicatione cum miraculis vnius anni ante questionem ioannis factis: trāsit ad. ea que facta sunt in alio anno. s. post mortem ioannis: quando iam in omni

bus xpo cõtradicit. vnde dicit: In illo tpe abyt iesus sabbato per sata. AVGV. de cõ. euã. Hoc aũt qõ hic legtur: sine vlla repugnãtie questione ꝓmemorat a marco ⁊ a luca. sed illi nõ dicũt: In illo tpe, vñ fortassis matthe⁹ rei geste hꝫ ordinẽ tenuit: illi aũt recordatõis sue nisi lati⁹ accipiat qõ dictũ est: In illo tpe. i. quo hec multa ⁊ diuersa gerebãt. vñ cõcipit ista oĩa post mortẽ ioãnis cõpleta cẽ. Cũ. n. ioãnes discipulos suos ad xpm misisset: credit post paululũ decolatus fuisse. vñ cũ dr: In illo tpe: itermiatũ tps ponere videt.

CHRY. Quare aũt per sata sabbato eos ducebat: qz oĩa ꝓscinit: nisi qz volebat soluere sabbatũ: volebat qdẽ sed nõ simplr: ideoqꝫ nõ sine cã id soluit: sed dans occasionẽ rõnabilẽ: vt ⁊ legẽ cessare faciat: ⁊ legẽ nõ offendat: ⁊ ideo hic vt iudeos mitiget: nature necessitatẽ premittit. ⁊ hoc est qõ dicitur: Discipuli ãt ei⁹ esuriẽtes ceperũt vellere spicas ⁊ mãducare. Quãuis in peccatis que manifesta sunt: nulla sit excusatio: neqz enĩ occidẽs ad sui excusatõez potest furorẽ prẽdere: neqz q adulterat cõcupiscentiã: sz nec vllã aliã cãm: hic tamẽ famẽ inducẽs: discipulos ab oĩ accusatõe liberat.

HIERO. Ut aũt in alio euãgelista legim⁹: ꝑpter nimiã importunitatẽ nec vescẽdi quidem habebãt locũ: ⁊ ideo q̃ si homines esuriebant. Or aũt spicas segetũ: manibus cõfricant: ⁊ in eisdem cõsolant: vite austeriozis indiciũ est: nõ ꝓparatas epulas: sz simplicẽ cibum querentium. CHRY. Tu aũt admirare discipulos q ita erant oppressi: ⁊ nullã cozpozaliũ habebant curã: sz ⁊ cõtemnebãt carnalez mensam: ⁊ fame opugnabãt: nec tñ desistebãt a xpo: nisi. n. eos cogeret vehemẽter esuries: nequaq̃ hoc fecissent quid aũt phariseι ad hoc dicerent subdit. Pharisei aũt videtes dixerũt ei. Ecce discipuli tui faciunt quod nõ licet facere sabbatis.

AVGV. de operib⁹ monachoꝝ. De sabbato aũt potius q̃ de furto discipulis dñi iudei calũniati sunt: qz pplo israel per legem preceptum est: vt in agris suis furem nullum tenerent: nisi qui secum aliquid vellet auferre. nã qui nihil aliud attigisset q̃ id qõ cõmedisset liberũ ipunitũqz abire sinerẽt. HIERO. Nota vero q primi apostoli saluatoris litteram sabbati destruũt aduersus ebionitas: q cũ ceteros recipiãt apostolos: paulũ tanq̃ trãsgressorẽ legis repudiãt. deinde ad excusationẽ eoꝝ subdit: At ille dixit eis: Non legistis quid fecerit dauid qñ esuryt: Ad cõfutandã siquidez calũniaz phariseoꝝ veteris recordat historie: qñ dauid fugiens saulẽ inuenit nobbã: ⁊ ab achimelech sacerdote fusce ptus postulauit cibos: qui cũ panes laicos non haberet: dedit eis cõsecratos panes quibus nõ licebat vesci nisi solis sacerdotib⁹ ⁊ leuitis: meli⁹ arbitrat⁹ de famis periculo homines liberare: q̃ deo sacrificiũ offerre: hostia enim deo placabilis est hominum sal⁹. Opponit ergo dñs ⁊ dicit. Si ⁊ dauid sanctus est: ⁊ achimelech pontifex a vobis non reprehẽditur: ⁊ legis vtriqz mandatũ ꝓbabili excusatõe transgressi sunt: ⁊ fames in causa est: cur eandẽ famẽ non probatis in apostolis: quã probatis in ceteris: Quãq̃ ⁊ in hoc multa distantia sit: Isti spicas in sabbato manu confricãt illi panes comederunt leuiticos: ⁊ ad sabbati solẽnitatem accedebãt neomeniarum dies: quib⁹ regsit⁹ in conuiuio fugit ex aula regia. CHRY. Excusans autem discipulos dauid in medium adducit. eteni multa prophete huius erat glozia apõ iudeos. Nec potest respõderi q dauid ꝓpheta erat: qz nec ꝓpter hoc ei licebat: sed sacerdotibus solis. tanto autẽ magis discipulos ab accusatione liberat: quanto maioz inuenitur qui hoc fecit. sed ⁊ si dauid prophẽta erat: non tamẽ qui cum ipso erant. HIERO. Obserua tamẽ q panes ꝓpositionis nec dauid nec pueri eius acceperunt anteq̃ mũdos se a mulieribus esse responderint. CHRY. Sed dicit aliquis: Quid est exemplũ hoc ad id quod queritꝫ: Non enim dauid sabbatũ trãsgressus est: sz in hoc ostẽdit christi sapiẽtia q aliud exemplũ fert sabbato mai⁹. Neqz enĩz est equale trãsgredi sabbati diẽ qõ multotiens factũ est: ⁊ sacrã illã tangere mensam: qõ nulli fas erat. Deĩde rursus ⁊ aliter soluit: principaliozẽ inducens solutionẽ: cũ dicit: Aut non legistis in lege: qa sabbatis sacerdotes in tẽplo sabbatũ violant ⁊ sine crimine sunt: HIERO. Ac si diceret: calumniami/ni discipulos meos: cur sabbato spicas triuerit: famis necessitate cogẽte: cũ ipsi sabbatũ violetis ĩ tẽplo ĩmolãtes victimas: cedẽtes tauros: holocausta super lignozũ struem incẽdio cõcremantes: ⁊ iuxta alterius euangely fidẽ circuncidi tis paruulos in sabbato: vt ꝺuz aliam legez seruare cupitis sabbatũ destruatis. Nũq̃ aũt leges dei sibi cõtrarie sunt: et prudẽter vbi discipuli sui argui poterãt trãsgressiõis: ⁊ achimelech ⁊ dauid dicit exempla sectãtes: veram autẽ ⁊ absqꝫ necessitatis obtẽtu sabbati preuaricationẽ in ipsos refert: q calũniam fecerant. CHRY. Ne aũt mihi dicas: qñ afferre in mediũ alium peccãtẽ nõ est erui ab accusatõe cũ enim nõ accusat q fecit: excusatio fit circa id qõ fcm est: Uerũ hoc bis ñ suffecit: sed qõ mai⁹ est dixit: q sine crimĩe sunt. Vide aũt quãta posuit: Locum vbi dicit: In templo: Tempus cũ dicit: Sabbatis. Legis remissionẽ cũ dicit: Uiolãt ⁊ non solũ soluũt. Et q nõ solũ liberãtur a pena: sed a culpa liberati sunt. vnde dicit: Sine crimĩe sũt. Neqz ãt hoc seꝺz simile ẽ ꝓoi qõ dixerat de dauid. Illud enĩ ⁊ semel factũ est: ⁊ a dauid nõ sacerdote: ⁊ necessitatis cã fuit. Hoc aũt secũdũ singulo sabbato ⁊ a sacercotib⁹ ⁊ fm legẽ. Et iõ nõ fm veniaz vt in primo exẽplo. sed fm legẽ sũt discipuli ab accusatione liberati. Sz nunqd discipuli sunt sacerdotes: ĩmo sũt sacerdotib⁹ maiozes: ipse enĩ aderat q templi est dñs: q veritas est ⁊ nõ typus. ⁊ iõ subdit: Dico aũt vobis qz tẽplo maioz ẽ hic. HIERO. Dic nõ ꝓnomẽ. sed aduerbiũ loci legendũ est: q maioz tẽplo sit loc⁹ q dñm tẽpli tenet. AVGV. de que. euan. Notandũ aũt vnũ exẽplũ datũ cẽ regie potestate de dauid: alterũ sacerdotalis de his qui pp ministerius tẽpli sabbata violant: vt multo min⁹ ad ipsũ crimen pertineat: qui ver⁹ rex ⁊ ver⁹ sacerdos ẽ. CHRY. Deiũ qz graue audiẽtib⁹ videbat cẽ qõ dixerat: rursus cõsolat ad mificozdiã ꝓmonẽ cũ quadã vehemẽtia inducẽs: cũ dicit: Si ãt sciretis qd est: Misericozdiã volo ⁊ nõ sacrificiũ: nunq̃ cõdemnassictis innocentes. HIERO. Quid ãt ẽ: Misericozdiã volo ⁊ nõ sacrificiũ: supza dixim⁹. Quod ãt dicit: Nũq̃ cõdemnassetis innocẽtes. de apl̃is intelligendũ ẽ. Et ẽ sensus: Sz misericozdiã cõprobastis achimelech: eo q piclitãtẽ fame dõ refocillauit: q̃re meos discipl̃os cõdemnatis: CHRY. Uide aũt rursus qualiter ad veniã ducens sermonẽ discipulos rursus venia superiozes oñdit: in hoc quod dicit eos innocentes: qõ quidem supza ⁊ de sacerdotibus dixerat: Deinde ⁊ aliam cãm dicit quare sunt innocẽtes dicens: Dñs enim est filius hoĩs etiã sabbati. REMI. Filium aũt hoĩs scipsum appellat. ⁊ est sensus Ille quem vos purũ hoiem putatis: deus est oĩum creaturarũ dñs ⁊ etiã sabbati: ⁊ ideo põt legẽ mutare ꝓ sua voluntate: qz fecit eã. AVGV. cõtra faustũ: Discipulos aũt sibi os vellere spicas sabbato nõ ꝓhibuit: vt inde conuinceret ⁊ pñtes iudeos ⁊ futuros manicheos q herbã non euellunt: ne homicidiũ perpetrent. HYLA. Mystice aũt in principio ẽ contuendũ sermonẽ hunc ita ceptum ẽ: In illo tpe quo. s. deo pr̃i gratiã data gẽtib⁹ salute ꝓfessus ẽ. Ager ãt mũ d⁹ ẽ. sabbatũ ociũ ẽ. seges creditur ꝓfect⁹ ĩ messez. Est q̃ sabbato ĩ agꝫ ꝓfect⁹ ĩ legis ocio: dñi ꝓ gressus ĩ hũc mũdũ ẽ: Esuries fames est. s. salutis humane. RABA. Spicas vellũt dum singulos hoĩes a terrena intẽtione retrahunt. Fricant dum a cõcupiscẽtia carnis mentes exuunt. Grana comedũt: dũ emẽdatos in coꝛp⁹ ecclie trayciũt. AVGV. de que. euã. Nullus autem transit in corpus christi nisi carnalibus spoliatus fuerit indumentis: fm illud apl̃i: Exuite vos veterem hominẽ. sabbato hoc agũt scilicet spe quietis

eterne ad quã alios ĩuitãt. RABA. Itẽ ãbulãt p̃ sata cũ dño q in scripturaꝝ meditatõe delectant. Esuriunt: dũ panẽ vite. i. dei amorẽ in eis euenire desiderãt. Sellũt spicas ⁊ terũt: dũ testimõia discutiũt donec ĩueniãt qõ latebat in lra: ⁊ hoc sabbato dũ a turbidis cogitationib⁹ vacãt. HYLA. Pharisei q penes se clauẽ celoꝝ eẽ existimabãt: illici ta agere discipl'os argnũt: quos dñs factoꝝ ĩ gb⁹ sub reruꝫ argumẽto ꝓphetie rõ continẽt admonuit: atq; vt oñderet oĩuꝫ reꝝ efficaciã spẽm futuri opis cõtinere adiecit: Si aũt sciretis qd ẽ: Misericordiã volo ⁊c. op⁹ enĩ salutis nre nõ ĩ sacrificio legis sz in misericordia ẽ: ⁊ lege cessante ĩ dei bonitate saluamur. Cuius rei donũ si itellexissent: nũq; cõdẽnassent innocentes. i. apostolos suos quos ĩsimulaturi erãt transgresse legis inuidia cum sacrificiorũ vetustate cessante: vniuersis p̃ eos misericordie nouitas ꝓfuẽiret.

¶ Et cuꝫ inde transisset: venit in synagogã eorũ. Et ecce hõ manũ habens aridã: ⁊ interrogabãt eũ dicẽtes: Si licet sabbatis curare vt accusarẽt eũ. Ipse aũt dixit illis: Quis erit ex vobis homo qui habeat ouez vnã: ⁊ si ceciderit hec sabbatis in foueam: nõne tenebit ⁊ leuabit? Quanto magis melioꝛ ẽ homo oue. Itaq; licet sabbatis benefacere. Tunc ait homini. Extende manum tuã. Et extẽdit: ⁊ restituta est sanitati sic altera.

HIERO. Quia destructionẽ sabbati qua discipulos arguebãt: ꝓbabili exẽplo excusauerat: ipm calũniari volunt. vñ dicit: Et cũ inde transisset vẽit in synagogã eoꝝ. HYLA. Hec enĩ q̃ ꝓmissa sũt ĩ cãpo dcã gestaq; sũt: ⁊ post hec synagogã ingredit. AVGV. de con. euã. Posset aũt putari eodẽ die factũ ⁊ de spicis ⁊ de isto sanato: qñ ⁊ sabbatũ hic cõmemorat: nisi lucas aperuisset alio sabbato factũ fuisse. Proinde qõ dicit matthe⁹ Et cum inde transisset vẽit in synagogã eoꝝ. Nõ quidẽ venit nisi cũ inde trãsisset: sed post quot dies in synagogã eoꝝ venerit postea q̃ a segete illa trãsijt: an rcẽ cõtinuoq; illuc ierit: nõ exꝑssuz ẽ: ac p̃ hoc loeus datur narratio ni luce: qui dicit alio sabbato hõ manuz fuisse sanatam. HYLA. Ingresso aũt synagogaz hoĩem aride man⁹ offerunt interrogantes an curare sabbatis liceret: occasionem arguendi euz ex rñsione q̃rẽtes. vñ sequit: Ecce homo ma. ba. ari. ⁊ iter. eum dicẽtes: Si licet sabbato curare? CHRY. Nõ aũt interrogãt vt addiscãt: sz vt accusent eum. vñ segtur: Ut accusarẽt eũ: q̃uis ⁊ ipz opus sufficeret si accusare volebant: sz ⁊ per verba volebãt captionem inuenire maiorem copiã argutionum sibi ꝓparantes.

NIERO. Et interrogãt vtꝝ licet curare sabbatis: vt si nõ curauerit: crudelitatis aut imbecillitatis. si curauerit: trãsgressionis vitio eũ accusent. AVGV. de cõ. euã. Sz põt mouere quõ matthe⁹ dixerit q̃ ipsi ĩterrogauerũt dñz si lz sabbato curare: cũ mare⁹ ⁊ lucas illos potiꝰ a dño interrogatos eẽ phibeãt: Licet sabbato bñfacere: an male? Itaq; intelligendum q̃ illi ꝓius interrogauerũt dñm: Si licet sabbato curare: deinde intelligẽs cogitationes eoꝝ adituz accusandi querentium cõstituit in medio illũ quem erat sanaturus: ⁊ interrogauit q̃ marcus ⁊ lucas eum interrogasse cõmemorant: ⁊ tũc illis tacẽtibus ꝓposuit similitudinez de oue: ⁊ cõclusit q̃ licet sabbato bñfacere. vñ sequit: Ipse autez dixit illis: Quis erit ex vo. homo qui ha. ouẽ vnã ⁊c.

NIERO. Ubi sic soluit ꝓpositã qõnẽ vt interrogantes auaritie ꝏdẽnaret. Si vos inqt in sabbato ouez: ⁊ aliud qõlibet aĩal in foueam decidẽs eripe festiuitatis: nõ aĩali: sed vre auaritie consulentes: q̃tomagis ego hoĩem q multo melioꝛ ẽ oue: debeo liberare? RABA. Competenti ergo exẽplo soluit qõnẽ eoꝝ vt eos oñda t sabbatum violare in ope cupiditatis qui eũ violare arguunt ĩ opere charitatis legẽ male ĩterꝓtãtes q dicũt in sabbato a bonis feriãduz in quo a malis tñ feriãdũ ẽ. Uñ opus seruile nõ facietis in eis. hoc ẽ pctñ: sic ĩ eterna rege a mal'tñ feriabit: nõ a bonis. AVGV. de cõ. euã. Proposita aũt silitudine de oue ꝏcludit q̃ liceat sabbato bñfacere dicẽs: Itaq; li. sab. bñfacere. CHRY. Intẽde aũt q̃liter vane excusatõis de solutiõe sabbati ĩducit: sz qz iã isanabiliter egrotabat ad op⁹ ꝑcessit. vñ segt: Tũc ait hoĩ: Extẽ. ma. tuã ⁊ extẽ. ⁊ resti. ẽ sa. sicut altera. HIERO: In euãgelio quo vtunt̃ naçarei ⁊ ebionite: qõ vocat̃ apostoliq; matthei auttẽticũ. Nõ iste q aridã hz manũ: cemẽtarius scribit̃ istiusmodi vocib⁹ auxiliũ ꝓcãs: Cemẽtarius erã: manib⁹ victuz queritãs: ꝓcorte iesu vt mihi restituas sanitatem: ne turpiter mẽdicez cibos. RABA. Sabbatis aũt ꝑcipue docet ⁊ operat̃ iesus nõ solũ ꝓp spũale sabbatũ: sed etiã ꝓp celebriorẽ ꝓpl'i cõuẽtũ querẽs salutẽ oĩuz. HYLA. Mystice aũt post reditũ de segete ex qua iã apostoli fructus sationis acceparant: ad synagogã venit iã illic messis siue opus paratur⁹: qz plures postmodũ vna cũ apl'is extiterũt q̃ curabant̃. HIERO. Usqz ãt adaduẽtũ dñi saluatoꝛis arida man⁹ ĩ synagoga in deoꝝ fuit: ⁊ dei opa nõ fiebãt ĩ ea. Postq; autẽ ille venit in terras: reddita ẽ in apl'is credẽtib⁹ dextera ⁊ opi ꝑstino restituta. HYLA. Curatio aũt oĩs ĩ verbo ẽ ⁊ manus sicut altera reddit̃. i. similis ministerio apl'oꝝ ĩ officium dãde salutis efficit̃: docetq; phariseos egre ferre nõ oportere opationẽ bũane salutis ĩ apl'is: cuz ipsis ad officu eiusdez ministeriũ manus sit reformanda si credãt. RABA. Uel aliter: Nõ q habebat manũ aridã bũanũ gen⁹ ĩdicat sterilitate boni opis arefactũ p̃ manũ ad pomũ extẽsam: quã sanauit manus ĩnocẽs ĩ cruce extẽsa. ⁊ bene manus ĩ synagoga erat arida: qz vbi maius donũ scientie: ibi grauius ẽ inexcusabilis noxe ꝓiculũ. Sanãda aũt mãus arida iubet̃ extendi: qz ifructuosa debilitas aĩe nullo meli⁹ ordine q̃z elemosynaꝝ largitate curat̃. Habebat aũt hõ dexterã manũ languidã: qz ab elemosynis torꝑebat: sinistrã sanã: qz siue vtilitati intẽdebat. Sz veniẽte dño dextra sanatur: vt sinistra. qz qõ cõgregauerat auide: mõ distribuit charitatiue.

¶ Exeũtes aũt pharisei cõsiliũ faciebãt aduersus euz: quõ pderẽt eum. Iesus autẽ sciens secessit ĩde: ⁊ secuti sunt eũ multi: ⁊ curauit eos oẽs. Et p̃cepit eis: ne manifestuz eũ facerẽt: vt adimplerẽt qõ dictum est ꝑ esaiã ꝓphetã dicentẽ: Ecce puer meus quẽ ego elegi: dilectus me⁹ ĩ quo bñ cõplacuit aĩe mee: ponã spm̃ meum super eum: ⁊ iudiciuz gẽtibus nunciabit. Nõ cõtendet neqz clamabit: neqz audiet aliqs in plateis vocẽ eius. Arundinem quassatam non confringet: ⁊ lignũ fumigãs non extinguet: donec eiciat ad victoriam iudicium ⁊ ĩ nomine eius gẽtes sperabunt.

HYLA. Inuidia ãt fcĩ phariseos cõmouet: qz cõtuẽtes hoĩem in coꝛpoꝛe: deũ in opibus nõ intelligebãt. vñ dicit: Exeuntes ãt pha. cõsi. fa. aduer. eũ: quomõ eum perderent.

RABA. Exeuntes dicit: qa coꝝ mens a dño auersa fuit. cõsilium fecerũt quõ vitã perderẽt: non quõ ipsi vitã inuenirent. HYLA. Sciẽsqz eorum consilia secessit: vt a cõsilys malignãtiũ ꝓcul abesset. vñ segt: Iesus autẽ sciens secesset ide. HIERO. Sciẽs inquã coꝝ insidias recessit: vt phariseos ꝓtra se occasionẽ ipietatis auferret. REMI. Siue secessit ĩde quasi hõ fugiẽs insidias suoꝝ psequentium: siue qz nõ erat tps neqz locus patiẽdi. nõ enim caput perire ꝓphetã extra hierlim: sicut ipse dicit. Declinauit etiã dñs odio se psequẽtes: ⁊ peruenit illuc vbi iuẽit plurimos se p̃ amorẽ diligẽtes. vñ sequit: Et secuti sunt eũ multi. Quẽ

phariſei vnanimi ꝓſilio ꝓdere q̄rũt:turba ĩdocta vnanimi dilectõe ſeq̄t. vñ mox ſui deſidery ꝓſequunt effectũ. Naz ſeq̄t: Et curauit eos oẽs. HYLA. Dis ãt quos curauit: ſilentiũ imperauit. vñ ſequit: Et p̄cepit eis ne mãifeſtũ euz facerẽt:nã ſal⁹ vnicuiq; reddita erat ſibi ipſa teſtis. Gz iubẽdo ſilẽtiũ teneri:ꝛ gloriãdi de ſe iactãtiã declinat:ꝛ nihilominus cognitionẽ ſui p̃ſtat:ĩ eoipſo cuz admonet de ſe tacere:qz obſeruatio ſilẽty ex re q̃ ſit ſilenda pficiſcit. RABA. In hoc etiã nos iſtruit:ne cũ aliqd magni fecerimus: laudẽ foris q̃ramus. REMI. Ideo etiã p̄cipit vt non mãifeſtarẽt euz:ne pſequẽtes ipz deteriozes fierẽt. CHRY. ĩ ho. Deide vt nõ turberis in his q̃ fiũt in inſania opinabili phariſeoz:ĩducit ꝓphetã hoc ꝓdicẽtez. tãta erat. n. ꝓphetarum diligẽtia:vt neqz h̃ derelinquãt:ſz ꝛ vias eius ꝛ tranſitus ꝓphetiçarẽt ꝛ intẽtionẽ cuz q̃ hoc faciebat:vt diſcas qm̃ oĩa a ſpũſcõ loq̃bant. ſi enĩ cogitatões hoĩuz ipoſſibile é ſcire:multomagis chriſti ĩtẽtionẽ niſi ſpũſcũs reuelaret. Sequit g̃: Ut ipleret qđ dictuz é p eſaiã ꝓphetã dicẽtẽ: Ecce puer me⁹ quẽ elegi. REMI. Dñs quidẽ ieſus xp̃s puer oĩpotẽtis dei dict⁹ é:nõ ꝑm diuinitatẽ: ſz ꝑm aſſumpte carnis diſpẽſationẽ:qz cooperãte ſpũſcõ carnẽ ſuſcepit ex virgine abſqz macula pctõ. Quidaz libri hñt: Elect⁹ quẽ elegi. Electus enĩ fuit a deo patre. i. ꝓdeſtinat⁹: vt eẽt fili⁹ dei ꝓpriꝰ nõ adoptiꝰ. RABA. Quẽ elegi dicit ad op⁹ qđ nemo ali⁹ fecit:vt redimeret gen⁹ humanũ:ꝛ pacificaret mũdũ cũ deo. Seq̄t: Dilectus me⁹ ĩ quo bñ cõplacuit aie mee. qz ipſe ſolus é agnus ſine macula peccati de quo p̄ dic̃: Dic é fili⁹ meus dilect⁹ ĩ quo mihi bñ cõplacui. REMI. Oz aũt dicit: Aie mee. nõ ita intelligẽdũ é q̄ de⁹ p̄ aiam habeat:ſz trãſlatiue aĩa ĩ deũ aſcribitur:vt p eã demõſtrarẽ dei affectus. Nec mirꝝ ſi aĩa trãſlatiue in deo dr̃:cũ etiã cetera corporis mẽbra ei aſcribãt. CHRY. Hoc ãt ĩ ꝓncipio ꝓphetа ponit vt diſcas qz hoc qđ hic dr̃:fuit ꝑm cõſiliũ patris. dilectus enĩ ꝑm ꝓſiliũ eius q̄ diligit facit. Sed itez elect⁹ nõ vt aduerſarius ſoluit legẽ:neqz vt inimicus exiſtẽs legiſlatoꝛi:ſed ei cõcordãs. qz q̃ dilect⁹ é:ponaz ſpm̃ meũ ſup eum.

REMI. Tũc etiam deus p̄ poſuit ſpm̃ ſuũ ſup eũ:cũ operante ſpũſcõ ſuſcepit carnẽ ex virgine:ꝛ mox vt hõ fact⁹ é plẽitudinẽ ſpũſcĩ ſuſcepit. HIERO. Ponit ãt ſpſũs nõ ſup dei verbũ: ſz ſup vnigenitũ q̄ de ſinu p̄ris ꝓceſſit. ſ. ſup eũ de quo dictũ é: Ecce puer meus. Quid autẽ p ipſum factur⁹ ſit ſubdit: Et iudiciũ gentibus nũciabit. AVGV. xx. de ciui. dei: Quia. ſ. iudiciũ p̃nũciauit futuꝝ qđ gẽtibus erat occultuz. CHRY. Deinde humilitatẽ eius manifeſtans dicit: Nõ contẽdet. qz ſicut illi placuit oblat⁹ é: ꝛ manibus pſequẽtiuz ſe vltro obtulit. Neqz clamauit. Quia ſicut agnus coram tondẽte ſe obmutuit. Neqz audiet aliqs in plateis vocẽ ei⁹. HIERO. Lata eniz é ꝛ ſpatioſa via q̃ ducit ad pditionẽ:ꝛ multi ĩgrediũtur p eam: q multi nõ audiũt vocẽ ſaluatoꝛis:qz nõ ſunt ĩ arta via:ſz ĩ ſpatioſa. REMI. Platea nãqz grece:latine latitudo dicit̃:ĩ plateis ergo vocẽ eius nemo audiuit:qz ſuis dilectoꝛib⁹ nõ delectabilia ĩ hoc mũdo ꝓmiſit:ſz aſpera. CHRY. Volebat aũt dñs p hoc conſuetudinẽ curare iudeos:ſz lz iſti rẽnuerẽt: nõ tñ eis reſtitit eos deſtruẽdo. vñ ꝛ ei⁹ virtutẽ ꝛ illoꝝ imbecillitatẽ ꝓphetа oñdẽs dicit: Arũdinẽ quaſſatã nõ ꝓfringet:ꝛ lignum fumigãs nõ extinguet. HIERO. Qui pctõz nõ porrigit manũ:nec portat on⁹ frĩs ſui:iſte q̃ſſatũ calamũ ꝓfringit. ꝛ q modicã ſcintillã fidei ptẽnit ĩ paruulis:hic lignũ extinguit fumigãs. AVGV. xx. de ciui. dei: Vñ pſecutoꝛes iudeos qui calamo q̃ſſato pdita ĩtegritate:ꝛ ligno fumanti amiſſo lumĩe cõpati ſũt nõ cõtriuit:nõ extinxit:qz pepcit eis q nõdũ venerat eos iudicare:ſz iudicari ab eis. AVGV. de q̃. euã. In ligno etiam fumigante notãdum é:qz deſerto lumine facit putoꝛẽ. HYLA. Vel in hoc q̄ dicit: Arũdinẽ quaſſatam nõ ꝓfringet. oñdit q̄ ita facile erat ei oẽs eos frãgere ſicut arũdinẽ:ꝛ nõ ſimpliciter arũdinẽ: ſed iaz ꝓtritã. In hoc aũt q̄ dicit: Lignũ fumigãs nõ extinguet. demonſtrat ꝛ illoꝝ furoꝛẽ acceſſuz:ꝛ virtutẽ chriſti potentez ad extinguẽdũ hoꝝ furoꝛẽ cum oĩ facultate. vñ ĩ hoc multa manſuetudo chriſti oñditur. RABA. Vel p hoc q̄ dicit: Arũdinẽ q̃ quaſſata é nõ eẽ ꝓfractã: oñdit caduca ꝛ quaſſata gẽtiũ coꝛpa nõ fuiſſe contrita:ſz ĩ ſalutẽ poti⁹ reſeruata. Per hoc aũtẽ q̄ dicit: Lig. fumigãs nõ extin. oñdit exiguitatem ignis iam tm̃ fumigantis in ligno nõ extictã. i. iſrl̃ ex reliquys veteris gr̃e ſpm̃ nõ ablatũ:quia reſumẽdi toti⁹ lumnis ĩ tpe pnie ſit facultas. RABA. Vel ecõuerſo. arũdinẽ q̃ſſatã vocat iudeos quos a vẽto agitatos:ꝛ q̃ſi abinuicẽ diſſipatos:nõ ſtatiz dñs cõdẽnauit:ſz patiẽter ſuppoꝛtauit. Lignũ aũt fumigãs vocat pplm̃ de gẽtib⁹ cõgregatũ: q ex tricto naturalis legis ardoꝛe fumi amariſſimi ꝛ oculoꝝ noxy: tenebꝛoſeq; caliginis ĩuoluebaꝝ errozib⁹: quẽ nõ ſolũ nõ extirpit ꝛ redegit ĩ cinerẽ: ſz ecõtrario de parua ſcintilla ꝛ pene moꝛiẽte maxima ſuſcitauit ĩcẽdia. CHRY. Gz poſſz aliquis dicere: Quid igiꝝ: ſemp hec erũt: ꝛ feret vſq; in finem eos q ſic iſidianꝝ ꝛ iſaniũt: Abſit. ſz cũ ſua oĩa fcã erũt: tũc ꝛ illa opabiꝝ. Et hoc ſignauit dicẽs: Donec eyciat ad victoriã iudiciũ. Ac ſi dicat: Ãũ ea q̃ ex ſe ſunt oĩa cõpleuerit: tũc pfcãz vltõez inducet. tũc enĩ puniẽt cũ clarã fecerit ſuã victoriã: vt nõ reliquaꝝ eis iuerecũda contradictõis occaſio.

HYLA. Vl̃ donec eyciat ad victoriã iudiciũ: ſublata. ſ. moꝛtis poteſtate:iudiciũ ꝛ claritatis ſue reditũ ĩtroducat.

RABA. Vel donec illud iudiciũ qđ ĩ eo agebatur ad victoriã pueniret:qz poſtq; moꝛtẽ reſurgẽdo ſupauit: expulſo ꝓncipe hui⁹ mũdi victoꝛ ad regnũ redyt: ĩ patris dextera ſedẽs donec ponat ſub pedib⁹ oẽs inimicos ſuos. CHRY. Gz nõ in hoc ſtabũt ea q̃ ſunt diſpẽſatiõis vt ſolũ puniãt q nõ crediderũt:ſz ꝛ oꝛbẽ terraꝝ ad ſe trabet. vñ ſeqtur: Et in noĩe ei⁹ gentes ſperabũt. AVGV. xx. de ciui. dei: Hoc ãt vltimũ iam videm⁹ impletũ. ꝛ ſi p hoc qđ negari nõ poteſt credit̃:ꝛ illud qđ ĩpudẽter a q̃buſdã negaꝝ: nouiſſimũ iudiciũ qđ ponet ĩ terra:cũ venerit ipſe de celo:qs enĩ ſparet gẽtes ĩ xp̃i noĩe ſpaturas:qñ tenebaꝝ:ligabaꝝ:cedebaꝝ:illudebaꝝ:ꝛ crucifigebaꝝ:qñ ꝛ ipſi diſcipuli ſpem pdiderãt: quã ĩ illo habere iã ceperãt:q tũc vir vnus latro ſpauit ĩ cruce: nũc ſperãt gẽtes longe lateq; diffuſe. Et ne ĩ eternũ moziãtur: ipſa ĩ q̃ ille moꝛtu⁹ é cruce ſignãt. Null⁹ igiꝝ dubitet p ieſum xp̃m nouiſſimũ futuꝝ eẽ iudiciũ. REMI. Sciẽduz é autẽ: qz nõ ſolum iſtius loci ſenſus: ſz ꝛ multoꝝ alioꝝ hoc teſtimõio ꝓfirmaꝝ: nã q̄ dicit: Ecce puer me⁹. ad illuz locũ referꝝ vbi dixerat pater: Hic é filius me⁹. Oz vo ait: Ponã ſpm̃ meũ ſup eũ. ad hoc referꝝ q̄ ſpũſcus deſcẽdit ſup dñz baptiçatũ. Oz aũt ſubiũgit: Iudiciũ gẽtibus nũciabit. refertur ad id qđ infra dr̃: Cum ſederit fili⁹ hominis ĩ ſede maieſtatis ſue. Oz autem ſubdit: Non cõtẽdet neq; clamabit. ad hoc refertur q̄ dñs pauca rñdet pncipi ſacerdotuz ꝛ pilato: herodi vero nulla. Oz vo dicit: Arundinẽ quaſſatam nõ cõfringet. ad hoc ptinet q̄ dñs ſuos perſecutoꝛes declinauit:ne fierent deteriozes. Oz vo dicit: In noĩe ei⁹ gẽtes ſperabũt. ad hoc qđ ipſe dixit: Eũtes docete oẽs gẽtes.

¶ Tunc oblatus eſt ei demoniuz habẽs cecus ꝛ mutus: ꝛ curauit euz ita vt loq̃retur ꝛ videret. Et ſtupebãt omnes turbe ꝛ dicebant: Nũquid hic eſt filius dauid? Phariſei autem audientes dixerunt: Hic non eiicit demones: niſi in beelzebub pncipe demoniorum.

GLO. Cõfutauerat ſuperi⁹ dñs phariſeos chriſti miracula calũniãtes: ex hoc q̄ ſabbatum ſoluere videbatur: ſed qz maioꝛi nequitia ipſa chriſti miracula diuina virtute facta puertebãt: attribuẽtes ea ĩmũdo ſpiritui: iõ euãgeliſta

premittit miraculū ex quo blasphemādi occasionē sumpse rūt dicēs: Tūc oblatus ē ei demoniū habēs: cecus ⁊ mut⁹. REMI. Q aūt dicit. Tūc: ad supiora refert qū sanato homie qui habebat manū aridā: exiuit de synagoga. Siue q dicit Tūc: pōt referri ad lati⁹ atq; plixius tps: vt sit sensus: Tūc: qñ hec vel illa dicebāt vel gerebāt. CHRY. Mirāda ē aūt negtia demonis. vtrūq; igressuz opilauit: p quez ille erat creditur⁹. s. ⁊ auditū ⁊ visuz. Sz christ⁹ vtrūq; aperuit. Uñ sequitur: Et curauit eū ita vt loq̄retur ⁊ videret. HIERO. Tria autem signa simul in vno hoīe ppetrata sunt. Cec⁹ videt: mutus logtur: possessus a demōe liberat. Q̄ō ⁊ tūc qdē carnaliter factū ē: sed quotidie compleť i cōuersiōe credētiū: vt expulso demone p̄mū fidei lumē aspiciāt: deide in laudes dei tacentia prius ora laxētur. HYLA. Nō aūt fine ratiōe cū turbas oēs curatas in cōi dixisset: nūc seorsuz demoniū habēs cecus ⁊ mut⁹ offert. Oportebat enī vt postq̄ māus aride hō oblat⁹ ē: qui i synagoga curabať: i vnius hoīs forma gētiū salus fieret: vt q erat habitatio demony: ⁊ cecus ⁊ mutus deo capax pararetur: ⁊ deū cōtineret i christo: ⁊ christi opa dei confessione laudaret. AVGV. de que. euā. Demoniū enim habēs cecus ⁊ mutus est qui non credit: ⁊ subditus est diabolo qui non intelligit ⁊ nō cōfiteť ipsaz fidē: vl q nō dat laudē deo. AVGV. de cō. euā. Hoc āt nō isto ordine: sz post multa alia lucas commemorat ⁊ mutū dicit tm̄ ⁊ nō cecū. Sz ēt ex eo q aliquid tacet: de alio dicere putādus ē: ea enim sequentia ⁊ ipse cōtexit q̄ matthe⁹. HYLA. Stupuerunt facti istius oēs turbe: sz phariseoz ingrauescit inuidia. vñ segť: Et stupebāt oēs turbe ⁊ dicebāt: Nūqd iste ē filius dauid? GLO. Ob misericordiā: ⁊ bñficia filiū dauid p̄dicāt. RABA. Turbe āt q̄ minus erudite videbāt dñi sp facta mirātes: illi ꝺ vl negare ß: vel q̄ negare nequerāt sinistra interptatōe puertere laborabāt: q̄si hec nō diuinitatis: sz immūdi spūs opa fuissent. i. beelzebub q ōs erat acharō: vñ segť: Phariſei aūt audiētes dixerūt: Hic nō eycit de. nisi i beel. p̄n. demonioz. REMI. Beelzebub āt ipse ē beel ⁊ baal ⁊ beelphegor. Bel fuit p̄s Ninī regis assyrioz. Baal dict⁹ ē: q̄ in excelso colebatur: Beelphegor a loco. i. a monte phega. zebub feruus fuit abimelech filij gedeonis q occisis. lxx. fratrib⁹ edificauit tēplū baal: ⁊ cōstituit eū sacerdotem i ipso ad abigēdas muscas: que ibi cōgregabant propter nimiuz eruoreż victimaz. zebub nāq; musca dr. Beelzebub ğ vir muscaz interptatur. vñ propter spurcissimū ritū colēdi dicebāt eum eē p̄ncipez demonioz. nihil ergo sordidius iuniētes q̄ dño obycerēt: dicebāt eū i beelzebub eycere demonia. Et sciēdū q̄ nō ē legēdū p. o. vel. t. in fine vt quedā mēdosa exēplaria habēt: sed per. b.

¶ Jesus autem sciens cogitationes eorum dixit eis: Omne regnū contra se diuisuz desolabiť: ⁊ omnis ciuitas vel domus diuisa cōtra se nō stabit. Et si sathanas sathanaz eicit: aduersus se diuisus est: quō ergo stabit regnum eius?

HIERO. Phariſei opa dei p̄ncipi demōioz deputabāt gb⁹ dñs nō ad dicta: sz ad cogitata rūdit vt vl sic ꝺpelleret credere potētie ei⁹ qui cordis videbat occulta. vnde dicit: Jesus aūt sciens cogi. eoz di. eis. CHRY. Superius qui dem ⁊ de hoc christū accusauerāt q̄ in beelzebub eyceret demonia: sz tunc quidē eos nō increpauit concedēs eis: ⁊ a plurībus signis cognoscere eius virtutē: ⁊ a doctrina discere eius magnitudinem. sz q̄ pmanebāt eadem dicentes: iā increpat eos cuius eoruz accusatio valde irrōnabilis esset. Inuidia autē nō q̄rit quid dicat: sed solum vt dicat. neq; tñ christus eos cōtempsit: sz rūdet cum decētī māsuetudine: docēs nos mites eē inimicis ⁊ nō turbari: etiā si talia dicāt que nos in nobis nō recognoscimus: neq; hūt aliquā rationē. In quo etiā oñdit mēdacia esse que ab ipsis sunt dicta neq; n. ē demoniū habētis tātā oñdere māsuetudinē ⁊ cogitationes scire. Et q̄ valde irrōnabilis erat eoz suspitio: ⁊ m̄l'titudinē timebāt nō audebāt publicare xp̄i accusatōez: sz i mēte voluebāt. Propter qō dic. Sciēs cogitatōes eoz. Ipse aūt accusationē quidē i rūdēdo nō ponit neq; diuulgat eoz negtiā: solutionē aūt iducit: studiū enī ei⁹ erat prodesse peccātib⁹: nō publicare. Nō āt rūdet eis a scripturis: q̄ nō attēderēt aliter exponētes: sz a cōibus opionib⁹. Nō enī ita exteriora p̄lia corrūpūt: sic ea q̄ sūt ꝺtribuliū. hoc. n. fit i corpozib⁹ ⁊ i oībus reb⁹: sz iterim a magis cognitis exē pla ducit dicēs: Oē regnū ꝺtra se diuisum desolabiť. Nihil enī ē i terra regno potētius: sz tñ p altercationē perit. Quid aūt dicēdū ē de ciuitate: vl de domo? siue mag^m siue puuz fuerit ꝺ seipz pugnās perit. HYLA. Uñ domus ⁊ ciuitatis eadē ē hic rō q̄ ē regni. pp qō segť: Et oīs ciui. vel do. di. ꝺ se: nō stabit. HIERO. Quo. n. cōcordia pue res crescūt: sic discordia maxie dilabūť. HYLA. Sermo aūt dei dines ē ⁊ vel simpl'r itellect⁹ vel ispect⁹ iteri⁹ ad oēm p̄fectū ē necessari⁹. Relictis ğ his q̄ ad cōez itelligētiā patent: cautis iteriorib⁹ imoremur. Rūsurus enī dñs ad id qō de beelzebub dictū erat i ipsos gb⁹ rūdebat rūsionis cōditionē, retorsit. lex. n. a ꝺo ē: ⁊ regni isr'l pollicitatio ex lege ē: si regnū legis ꝺ se diuidiť dissoluat neče ē: ⁊ sic isr'l amisit legem qñ ipletionē legis i xp̄o plebs legis ipugnat. Sz ciuitas hic hierusalē idicať: q̄ postq̄ i dñz suū furorē plebis exarsit ⁊ apostolos ei⁹ cū credētiū turbis fugauit post diuisionē non stabit: atq; ita qō p hāc diuisionē morꝺ secutū ē: ciuitatis illi⁹ denūciať excidiū. Deinde assumit: Et si satha. satha. eycit: aduer. se diui. ē: qūo ğ sta. reg. ei⁹? HIERO. Ac si diceret: si sathanas pugnat cōtra se ⁊ demō inimic⁹ ē demōi: ꝺberet iam mūdi vēire cōsummatio. Nec hūt i eo locū aduersarie potestates q̄z iter se bellū pax hoīum ē. GLO. Necessaria ğ cōplexiōe eos arguit: vel enī christ⁹ i virtute dei ꝺmones eycit: vel i p̄rincipe demōioz. si i virtute dei frustra calūniant. si i p̄rincipe demonioz regnū ei⁹ diuisuz ē nec stabit. ⁊ iō a regno ei⁹ recedāt: qō inuit sibi eos elegisse: dū i se non credūt. CHRY. Uel sic: Si diuisus ē ibecillior fact⁹ ē ⁊ perit. si āt perit: q̄liter pōt aliū ꝓpicere? HYLA. Uel aliter: Si ad diuisionē suā coact⁹ ē demō vt demones pturbaret: hic quoq; estimādū ē plus i eo q̄ diuiserit q̄z i his qui diuisi sūt ieē vtutis. ğ regnū diaboli diuisiōe facta a xp̄o ē dissolutū. HIERO. Si aūt putatis o scribe ⁊ phariſei q̄ recessio ꝺmonū obediētia sit i p̄ncipē suū vt hoies ignorātes fraudulēta simlatōe deludāt: qd potestis dicere ꝺ corpoz sanitatib⁹ q̄s dñs ppetrauit: Aliud ē si mēbroz quoq; debilitates ⁊ spūaliū vtutū isignia demonib⁹ assignetis.

¶ Et si ego i beelzebub eiicio demones: filii vestri in quo eiiciūt? Ideo ipsi iudices vestri erunt. Si autem ego in spiritu dei eiicio demones: igitur peruenit in vos regnum dei.

CHRY. Post p̄mā solutionē venit ad secūdā: p̄mā māifestiorē dicēs: Et si ego in beel. ey. demo. filij ve. in quo eyciūt? Jō ipsi iu. ve. erūt. HIERO. Filios iudeoz vel exorcistas legis gētis illi⁹ ex more signat: vl aplos ex eoz stirpe gñatos. Si exorcistas: q̄z ad īuocationē dei eyciebāt demones: coartat phariseos interrogatione prudēti: vt cōfiteantur spūssci eē opus eoz. Si expulsio inquit demonū i filijs vris deo: nō demonib⁹ deputať: quare i me idē opus nō eādē bēat ⁊ cāz? ğ ipsi vri iudices erūt: nō ptāte: sz cōparatōe: duz illi expulsionē demonū deo assignant: vos p̄rincipi demonioz. Sin āt ⁊ de aplis dictuz ē: quod ⁊ magis intellige re debem⁹: ipsi erūt iudices eoz: q̄z sedebunt i. xy. solus iudicantes. xy. trib⁹ isr'l. HYLA. Jccirco āt digne iudices sūt i eos ꝓstituti quib⁹ id dedisse christus aduersus demo-

nes ptātis repiſ qō ipse ē negatus habuisse. RABA. Ut qz aplī bñ sibi cōscy erāt nihil male artis se ab eo didicisse.

CHRY. Nō āt dixit: Discipli mei neqz aplī: sz Fily vri. Ut siquidē voluerint reuerti ad illoz dignitatē multā hic accipiāt occasionē. si aūt īgrati fuerint neqz iuerecūdā hñt excusationē. Eyciebāt aūt apli demones: qz accepant ptātē ab ipso: z tñ nihil eos icusabāt. nō eniz reb⁹ sz psone christi aduersabāt. volēs igit mōstrare qm̄ iudice erāt q̄ dicebāt de ipso apostolos ī mediū ducit. Rursus āt ad sui cognitionē īducit eos demōstrās qm̄ ꝓpꝛys aduersant bonis z cōtrariāt sue salutī: cuz deceret eos letari q magna bōa illis aduenerat donatur⁹. Un̄ sequit: Si āt ego ī spiritu dei ey. ōmo. igit pue. ī vos reg. dei. Per B āt demōstrat q magne vtutis opus ē demões eycere: z nō cuiuslibz gra. Et ob B q dē syllogiçat dicēs: Ergo perue. ī vos regnū dei. Ac si dicat: Si B est: profecto filius dei aduēit, hoc aūt obūbrate dicit: vt nō illis sit graue: deīde vt illos alliciat non dixit simplr peruēit regnū. sz ī vos. q. d. Vobis veniūt bōa: ꝓpter qō ve strā īpugnatis salutē. hoc. n. ē signū a ꝓphetis traditū pn̄tie fily dei tāta fieri ptāte diuia. HIERO. Regnū eniz dei seipsuz signat: de quo ī alio loco scriptū ē: Regnuz dei ītra vos ē. z medius stat ītra vos quē nescitis. Uel certe illō regnū qō z ioānes z ipse dñs predicauerat: ꝓpīam agite: appropīquabit enī regnū celoz. Est z tertiū regnuz scripture stē: quod auferī a iudeis: z tradiī gēti faciēti fructū⁹ eius.

NYLA. Si g discipli opant p xp̄z z ex spū di xp̄s opat: adest regnū dei iā ī apl̄os mediatoris officio trāsfusum. Di minutio ēt regni diaboli: ē augm̄tatio regni di. AVGV. de cō. euā. Un̄ pōt ēt hic eē sensus: Si ego in beelçebub eycio demões: ēt ꝑm vestrā sn̄iaz puēit in vos regnū dei: qz regnū diaboli stare nō pōt: quē aduersuz se diuisuz fatemini. Regnū enī dei nūc dixit quo dānant impy: z a fidelib⁹ de peccatis suis pn̄iaz agētibus nūc secernūtur.

¶ Aut qūo potest qsq̄z intrare in domū fortis: z vasa eius diripere: nisi prius alligauerit fortem: Et tunc domum illius diripiet.

CHRY. Posita scda solutiōe īducit z tertiaz dicēs: Aut qūo pōt qsq̄z ītra. ī do. fortis: Qz eniz nō potest sathanas sathanā eycere mānifestū ex dictis ē. Sed qm̄ neqz alius pōt eū eycere nisi pus eū supauerit: oīb⁹ ē mānifestuz. ꝓstituit g q z antea cuz mānifestiozi abundātia: dicit enī: Un̄ absisto ab hoc q vtar diabolo coadiutoze q pliozē cū eo z ligo eū: z h⁹ cōiectura ē q vasa ei⁹ diripio. Et sic cōtrariū eius qō illi tētabāt dicere demōstrat. Illi eniz volebāt oñdere q nō propria virtute eycit demões. Ipse autē ostēdit q nō soluz demones: sz z eoz pricipē ligauit: quod mānifestū ē ab his q̄ facta sunt. Qualiter enim pricipe nō victo hi q subiacēt: demones direpti sūt: Hoc aūt mihi ꝓphetia videī eē qō dicit: Nō. n. solum demões eycit: sz z errorē vniuersi orbis terraruz abiget z machinationē diaboli dissoluet. z nō dixit rapiet: sz diripiet: ostēdēs q hoc cum ptāte fiat. HIERO. Domus illius mundus ē: qui ī maligno positus nō creatoris dignitate: sz magnitudine delinquētis alligatus ē fortis z religatus ī tartarum z dñi pede cōtrit⁹. Nō aūt debem⁹ eē securi: aduersarius nr̄ fortis victoris quoqz vocib⁹ comprobaī. CHRY. Fortē āt eū vocat: ātiqz ei⁹ oñdēs tyrānidem q ex nōstra desidia orta ē. AVGV. de que. euan. Quos. s. ipse tenebat: ne possent viribꝰ suis ab illo se homines eruere sed p gratiam dei. Vasa eius dicit oēs īfideles. Alligauit autē fortē: qz potestatē illi ademit impediēdi volūtatē fideliū: a sequendo christuz z obtinendo regno dei.

RABA. Domū ergo ei⁹ diripuit: qz ereptos a diaboli laqueis eos quos suos eē ꝓuidit eccl̄e adūauit. vl qz oēs mūdi ptes aplis z eoz succesſoꝛib⁹ cōuertēduz distribuit: Oñdit igitur p mānifestam parabolā dicēs q nō cōcordat ī fallaci operatione cum demonibus vt calūniabātur: sz virtute diuinitatis homines a demonibus liberauit.

¶ Qui non est mecum contra me est: z qui non cōgregat mecum spargit.

CHRY. Posita tertia solntōe: hic ponit quartam dicēs: Qui nō ē mecū: ꝓtra me ē. NYLA. In quo oñdit lōge a se eē vt aliqd a diabolo mutuatū sit ptātis: z ex hoc ingētis piculi res itelligiī: male ō eo opinari cuz quo nō eē idipsuz ē qō ꝓtra eē. HIERO. Nō tñ putet hoc gsq̄z ō hereticis dictū z scismaticis: quāq̄z z ita ex supfluo posset itelligi: sed ex cōsequētib⁹ textuqz mōnis ad diabolum referī: eo q nō possint opa saluatoꝛis beelçebub opib⁹ ꝓparari. Alle cupit aīas boīum tenere captiuas: dñs liberare. Alle predicat idola: hic vni⁹ dei noticiā. Alle trahit ad vitia: hic reuocat ad virtutes. Quo g pūt iter se bre cōcoꝛdiā: quoz opa sunt diuersa: CHRY. Qui g nō mecū ꝓgregat neqz mecū ē: nō erit mihi cōparand⁹ vt mecū demones eyciat: sz magis desiderat q̄ mea sunt spargere. Sz dic mihi: Si oportuerit cū aliquo pliari q nō vult tibi auxiliari: hoc ipso nō ē aduersuz te. Ipse etiā dñs alio loco dixit: Qui nō ē aduersuz vos p vobis ē. Sz nō ē ꝓtrariū hoc qō hic dr̄: Dic enī loquit ō diabolo aduersario existēte: ibi aūt de hoīe qui ī parte erat cū eis: de quo dictū erat: Uidim⁹ quēdā ī noie tuo eyciētē demonia. Videī aūt iudeos hic occulte īsinuare cū diabolo statuēs eos. ipsi. n. aduersus eū erāt: z spargebāt q̄ ipse cōgregabat. Sed z decēs ē credere hoc de seipso dixisse: quia aduersus diabolū erat: z q̄ illius sunt dispergebat.

¶ Ideo dico vobis oē pctm̄ z blasphemia remittetur hoībus: spūs autez blasphemie nō remittet. Et quicūqz dixerit verbū cōtra filiū hominis remittī ei: qui aūt dixerit cōtra spiritūsanctū nō remittet ei: neqz in hoc seculo: neqz in futuro.

CHRY. Quia dñs phariseis excusando rñderat: tā eos terret. Esteni hoc correctōis nō parua pars: nō solum excusando rñdere sz z cōtrariari. NYLA. Phariseoz. n. sentētiā z eoz qui ita cū his sentiūt puersitatē: seueriſſima diffinitiōe cōdēnat: pctōz oīuz veniā ꝓmittēs: z blasphemie spūs īdulgētiaz abnegās. Ideo dico vobis omne pctm̄ z blasphemie. REMI. Sciēduz ē tñ q nō passim qbuscūqz dimittunt: sz illis q ꝓ suis reatib⁹ dignam pn̄iam egerint. Destruit autē his vbis erroz nouatiani qui dicebat q fideles post lapsuz p pn̄iaz nō pūt surgere: neqz pctōz suoz veniā pmereri: maxime illi q ī psecutōe positi negabāt. Sequit: Spūs aūt blas. nō remittet. AVGV. de v. do. Quid enī interest ad rē vtz dicat: Spirit⁹ blasphemie nō remittet: an dicat: Qui blasphemauerit in spm̄scm̄ nō ei remittet: vt lucas dicit: nisi forte q eadē sn̄ia aperti⁹ isto mō q̄z illo dr̄. aliū euāgelistā nō destruit ali⁹ sz exponit. Spūs enim blasphemie clause dictū ē: qz nō ē expressum cui⁹ spūs. z ideo ad hō expositionem subdit: Et quicūqz dix. vbuz contra fi. hominis remit. ei. Ideo post vniuersalē cōmemoratiōe oīs blasphemie eminēti⁹ voluit exꝑmere blasphemiā q dr̄ cōtra filiū hoīs quā ī euāgelio sz ioānē valde graue oñdit: B esse pctm̄ vbi ait de spūscō: Alle arguet mūdū de peccato: ō iusticia: z de iudicio. de peccato quidē qz nō credunt ī me. Sequitur: Qui aūt di. ꝓtra spi. san. vbū: nō remit. ei neqz in hoc se. neqz in futuro. Nō ergo hoc dicitur propterea quia ī trinitate maioꝛ ē filio spūsscūs: quod null⁹ vnq̄z vel hereticus dixit. NYLA. Quid autē tam extra veniam est q̄z ī christo negare quod dei ē: z consistētem in eo paterni spiritus substantiam adimere: cum ī spiritu dei oīne opus consumet: z in eo de⁹ sit mundum recōciliās sibi. HIERO. Ut ita loc⁹ iste est intelligendus: Qui verbū dixerit contra filium hominis. scandaliçat⁹ carne mea: z me hominez tñ

arbitrans talis opinio atq; blasphemia quanq; culpa non careat errozis: tamē hz veniā ꝓpter cozpozis vtilitatē. Qui aūt manifesta intelligēs opera dei cū dei virtutē negare nō possit eadē calūniat stimulat⁹ inuidia: ⁊ xp̄m dei vbū ⁊ opa spūssancti dicit eē beelçebub: isti nō remittet neqz ī hoc seculo: neqz in futuro. AVGV. ō ver. do. Sz si hoc ꝓpter ea dcm eēt ꝓfecto de oi blasphemia taceretur: ⁊ hec sola remissibilis videret: q̄ ꝺ filiū hoīs dr: q̄si cū hō solū putaā. Cū vo p̄missuz sit: Oē pctm ⁊ blasphemia remittet hoīb⁹ ꝓcul dubio ⁊ illa blasphemia q̄ ꝺ patrē dr ista gnālitate ꝓcludit: ⁊ tm hec sola irremissibilis diffinit: q̄ dr ꝓtra spm̄scm. Nunqd nā ⁊ pr̄ formā serui accepit. q̄si sit maioz spūscūs: Quis etiā nō ꝓuincit dixisse verbū ꝺ spm̄scm añq; xp̄ian⁹ vel catholic⁹ fieret: ꝑmo ipsi pagani cū dicūt xp̄m magicis artib⁹ fecisse miracula: nōne silēs sūt his q dixerūt eū in p̄ncipe dmonioz eiecisse demonia: Judei ēt ⁊ qcunq; heretici q spm̄ scm ꝓfitent: sed negāt eū eē in cozpe xp̄i qō est ecclia catholica: silēs sūt phariseis q negabāt spm̄scm eē in xp̄o. Quidā etiā heretici ipsuz spm̄scm vel creaturā eē cōtendunt sicut arriani: eunomiani: ⁊ macedoniani. vel eū prozsus ita negāt vt deū negēt eē trinitatē: sz solū p̄ez esse deū asseuerant: ⁊ ipsuz aliq̄n vocari filiū: aliq̄n spm̄scm: sicut sabelliani. Photiniani quoq; patrē solū eē dicētes deū: filiū vo nō nisi hominē. negāt oīno tertiā esse personā spm̄scm. Manifestum est igitur a paganis iudeis ⁊ hereticis blasphemari spm̄sanctū. Nunqd ergo deserendi sunt ⁊ sine vlla spe deputandi: quibus si nō est dimissuz vbū qō dixerūt ꝺ spm̄scm inaniter eis ꝑmittitur q⁹ in baptismo siue in ecclia remissionē acciāt pctoz. Nō enim dictū est: Nō remittet ei in baptismo: sed Neqz in hoc seculo neqz in futuro. ⁊ sic illi soli estimandi sunt ab huiusmodi grauissimi peccati reatu liberi: q ab ī fantia sunt catholici. Nōnullis aūt videt eos tm̄modo peccare in spm̄scm qui lauacro regenerationis abluti in ecclia: ⁊ accepto spiritusancto velut tanto postea dono saluatozis ingrati moztifero aliquo peccato se imerserunt: qlia sunt vt adulteria vel homicidia vel ipsa discessio a nomine chr̄istiano siue catholica ecclia. Sed iste sensus vnde probari possit ignozo: cū ⁊ penitentie quozūcunq; criminū locus in ecclesia nō negēt: ⁊ ipsos hereticos ad hoc vtiq; cozripiēdos dicat apostolus: Ne forte det illis deus penitētiā ad cognoscēdaz veritatē. Postremo nō ait dns: qui fidelis catholic⁹ dixerit verbū ꝓtra spm̄scm: sed q dixerit: hoc ē quicunq; dixerit: non remittet ei: neqz in hoc seculo neqz in futuro.

AVGV. de ser. dni ī mōte: Uel aliter dicit ioannes apl's Est pctm ad moztē: nō pro eo dico vt roget qs. peccatū aūt fratris ad moztē dico esse: cū post dei agnitōnē p gratiā dn̄i nr̄i iesu xp̄i qsq; oppugnat fraternitatē aut aduersus ipsaz gram q reconciliatus ē deo inuidentie facibus agitat. Hui⁹ peccati tanta labes est: vt deprecādi humilitatē subire non possit: etiā si peccatuz suum mala ꝓscia ⁊ agnoscere ⁊ annūciare cogat. Quis mētis affectionē ꝑpter peccati magnitudinez iam de damnatiōe aliquos habere credēdus ē: ⁊ hoc fortasse est peccare in spm̄ scm. i. p maliciā ⁊ inuidiā fraternā impugnare charitatē: post acceptā gram spūssc̄i: qō peccatū dns neqz hic: neqz in futuro sec'o dimitti dicit. Unde queri potest vtrū in spm̄scm iudei peccauerit qm̄ dixerūt q⁹ in beelçebub p̄cipe demonioz dns demonia expellebat: vtrū enim hoc in ipsuz dm̄m dictū accipiamus: qz de se dic alio loco: Si patrēfamilias beelçebub vocauerunt quanto magis domesticos ei⁹: an qm̄ de magna inuidentia dixerāt ingrati tam p̄tib⁹ bn̄ficys q̄uis nondum chr̄istiani fuerit: tm̄ ꝑpter ipsam inuidētie magnitudinē in spm̄scm peccasse credēdi sūt. Nō. n. hoc colligit ō vbis dn̄i: videri tm̄ pōt adhuc eos monuisse vt accedāt ad gram ⁊ p⁹ acceptā graz nō ita peccēt vt nunc peccauerūt. Nūc enim in filiū hoīs dixerunt verbū neq; ⁊ potest eis dimitti: si uersi fuerint ⁊ ei crediderit. Si aūt postq; spm̄scm acceperint: fraternitati inuidere ⁊ gratiaz quā acceperūt oppugnare voluerit: nō eis dimitti: neqz in hoc seculo: neqz in futuro. Maz si eos sic haberet cōdēnatos: vt nulla spes illis reliq̄ eēt: nō adhuc monēdo iudicaret cū addidit dicēs: Aut facite arboꝛē bonam ⁊c̄. AVGV. in li. retrac. Hoc aūt nō ꝓfirmauī: qz hoc putare me dixi: sed tm̄ addendū fuit si in hac tam scelerata mētis puersitate finierit hanc vitaz: qm̄ de quocunqz pessimo in hac vita cōstituto: nō ē vtiqz desperādū nec pro illo ipsu denter oraā: de quo nō desperaā. AVGV. de ver. do. Est aūt magnū secretū hui⁹ qōnis. Lumen ergo expositionis a dn̄o queraā. Dico aūt charitati vestre forte in omnib⁹ scripturis sanctis nulla maioz questio: nulla difficilioz inuenit. Prius ergo vt aduertatis admoneo: non dixisse dn̄m: Omnis blasphemia spirit⁹ non remittet: neqz dixisse q dixerit qōcūqz verbum ꝓtra spm̄scm: sed qui dixerit verbū. Quapropter non est necesse vt oēm blasphemiā ⁊ oē verbū: qō dicitur cōtra spm̄scm: remissionē qsq; existimet non habere: sed necesse ē plane vt sit aliqō verbū qō si dicaā ꝓtra spiritūscm: nullā remissionē mereaā. Solēt. n. scripture ita loqui vt qn̄ aliqd sic dicit vt neqz ex toto neqz ex parte dcm̄ sit: nō sit necesse vt ex toto fieri possit vt ex parte nō intelligaā: sicut cū dns dixit iudeis: Si non venissez ⁊ locutus eis nō fuissez: pctm̄ nō haberēt. Nō enī ita dcm̄ ē: vt sine vllo oīno peccato vellet intelligi futuros fuisse iudeos: sed esse aliqō pctm̄ qō nō haberēt nisi xp̄s venisset. Quis autem sit iste modus ꝓtra spm̄scm ordo postulat vt dicam⁹. insinuaā. siquidē nobis in p̄fe auctoritas: in filio natiuitas: in spūscō patris filiq; cōitas. Qō ergo cōe ē patri ⁊ filio: ⁊ p hoc nos voluerūt habere cōionē ⁊ inter nos ⁊ secū. Charitas enim dei diffusa est in cordib⁹ nostris p spm̄scm q dat⁹ ē nobis: ⁊ qz pctis alienabamur a possessione bonoꝛ veroꝛ: charitas operit multitudinē pctoꝛ. Qz. n. xp̄s in spūscō pctā dimittat hinc intelligi potest q⁹ cū dixisset discipulis: Accipite spiritūscm: ꝓtinuo subiecit: Si cui, dimiseritis pctā: dimittentur illi. Primū itaqz credētiū beneficiū ē in spūsancto remissio pctoꝛ: ꝓtra hoc donū gratuitū loquit cor impenitens. ipsa ergo impenitentia ē spūs blasphemie q̄ nō remittetur neqz in hoc seculo neqz in futuro. Contra enim spm̄scm quo pecata dimittunt verbū valde malū siue cogitatione siue lingua sua dicit: qui fm duritiam cordis sui ⁊ cor impenitens thesauriçat sibi iram in die ire: hec oīno impenitentia non hz remissionē neqz in hoc seculo neqz in futuro: qz pnīa impetrat remissionē in hoc seculo q̄ valeat in futuro. Sz ista īpenitentia q̄diu qsq; in hac carne viuit: nō pōt iudicari. ō nullo enim desperādū ē q̄diu patiētia dei ad pnīam adducit. Quid. n. si isti quos in quocūqz genere errozis notas: ⁊ tanq̄ despatissimos dānas anteq; istā vitā finiāt agāt pnīam ⁊ inueniāt verā vitam in futuro: Nec ātt blasphemia q̄uis plura ⁊ plurib⁹ vbis ꝓtexta sit: solet tamē scriptura etiā multa vba vbū appellare. neqz enī vnū vbū locutus est dns cū ꝓpheta: ⁊ tm̄ legit: Uerbū qō fcm̄ ē ad illū vel ad illū ꝓphetā. Dic ātt fortassis aliqs q̄rat vtq; tm̄mo spūssanct⁹ pctā dimittat. an ⁊ pr̄ ⁊ filī⁹: rndem⁹ q⁹ ⁊ pr̄ ⁊ filī⁹: īpe. n. filī⁹ de pr̄e dic̄: Dimittet vob pr̄ vr̄ pctā vr̄a. ⁊ de se ait: Qui⁹ hoīs ptātē hz ī terra dimittēdi pctā. Cur ḡ illa īpnīa q̄ nunq; dimittit solū ad spūssc̄i blasphemiā dr ptinere: tāq; ille q ī ꝟ impnīe pctō fuerit obligat⁹: dono spūssc̄i resistere videaā q⁹ eo dono fiat remissio pctoꝛ. Sz pctā qz pter ecclīā ñ dimittūt ī eo spū dimitti oportebat q̄ ī vnū ecclia ꝓgregaā. Remissio ḡ pctoꝛ quā tota trinitas faꝯ p̄pe ad spm̄scm dr ptiere: īpe. n. spūs adoptōis filioꝛ in quo clamam⁹ abba pr̄: vt ei possim⁹ dicere: Dimitte nob debita nr̄a. ⁊ in hoc cognoscim⁹ sic dic ioānes: Qm̄ xp̄s manet in nobis ō spūscō quē dedit nob. Ad ipsum etiam pertinet societas qua efficimur vnum corpus vnici filij dei qz quodāmodo societas patris ⁊ filij ē ipse spiritussanctus. quisquis ergo reus fuerit impenitentia cōtra spm̄scm: in quo vnitas ⁊ societas cōmunionis cōgregatur

ecclie:nunq̃ illi remittit. CHRY. Uel aliter ſm ꝑmã expoſitionẽ: Judei quidẽ ignorabãt chriſtũ qs eẽt: ſpũs aũt ſancti ſufficiens acceperãt experimẽtũ: etenim ꝓphete per eũ locuti ſunt: Qz ḡ dicit hoc eſt: Eſto q̃ me offenditis ꝓpter carnẽ circũpoſitã: nunqd ꝛ de ſpũſancto habetis dicere: qm̃ ignoramus eũ: propter hoc nõ ignoſcibilis eſt vobis hec blaſphemia: ꝛ hic ꝛ illic dabitis vindictam: qz enim demones eycere ꝛ ſanitates pficere ſpũſancti eſt. Non ergo mihi cõtumelias infertis ſolũ: ſed ſpũſancto ideoq̃ vobis ineuitabilis erit cõdẽnatio: ꝛ hic ꝛ illic. Etenim hoĩum hi q̃dem hic ſolũ puiunt̃: ſicut q̃ indigni participauerũt myſterys apud corinthios: hi aũt illic ſolũ ſicut diues in inferno: hi aũt hic ꝛ illic: ſicut ꝛ ipſi iudei q̃ ꝛ hic intolerabilia paſſi ſunt hieruſalẽ capta ꝛ ibi difficilimaz ſuſtinẽt penã. RABA: In hac aũt auctoritate extinguit̃ hereſis Origenis q̃ aſſerit poſt multa ſecula oẽs peccatores veniã conſecuturos que refellitur per hoc quod dicitur: q̃ nõ remittetur neq̃ in hoc ſeculo neq̃ in futuro. GREGO. in dialogo: Dat̃ ẽt itelligi q̃ſdã clpas i ꝑ ſeclm: q̃ſdã vo i futuro relaxari. qm̃. n. m̃ vno negat̃ m̃ q̃buſdã ꝛceditur: ſz tñ hoc de paruis minimiſq̃ pctis fieri poſſe credẽdũ ẽ: ſicut ẽ aſſiduus ocioſus ſmo immoderatus riſus: vel pctm̃ cure rei familiaris que vix ſine culpa vel ab ipſis agit̃ q̃ culpam qualiter debeant declinare ſciunt: aut in non grauibus culpis erroꝛ ignorãtie: que etiã poſt mortem grauant ſi nõ i hac vita adhuc poſitis minime fuerint relaxata. Hoc tamen ſciendũ eſt quia illic ſaltem de minimis nil q̃ſq̃ purgationis obtinebit: niſi q̃ hoc bõis actibus in hac vita poſitus vt obtineat ꝓmeretur.

¶ Aut facite arborẽ bonã ꝛ fructus eius bonus: aut facite arborẽ malam ꝛ fructus eius malus. Ex fructu arbor agnoſcitur. Progenies viperarus: quõ poteſtis bõa loqui cum ſitis mali: Ex abundantia enim cordis os loquitur. Bonus homo de bono theſauro ꝓfert bona: ꝛ malus homo de malo theſauro ꝓfert mala.

CHRY. Poſt priores redargutiões rurſus eos aliter cõfundit. Hoc autem facit nõ vt ſeipſum accuſatione liberet ad hoc enim ſufficiebãt priora: ſed eos corrigere volẽs vnde dicit: Aut facite arborẽ bonaz ꝛ fructũ eius bonum: aut facite arborẽ malã ꝛ fructũ eius malũ. Ac ſi dicat. Nullus veſtrũ dixit q̃ malũ eſt aliquos a demone liberare. ſed qz operibus nõ maledicebant: ſed diabolũ dicebãt hoc operãtez: demõſtrat q̃ hec accuſatio ẽ preter conſequentiam rerus ꝛ preter cões ꝛceptiones: talia aũt fingere ẽ imenſe vercundie. HIERO. Cõſtringit ḡ eos ſyloginſmo quem greci vocãt aſicton: nos ineuitabilẽ poſſumus appellare: q̃ interrogatos hincinde ꝛcludit: ꝛ in vtroq̃ cornu premit. Si igt diabol⁹ mal⁹ ẽ: bona opera facere nõ poteſt. ſi autem bona ſunt que facta cernitis: ſequit̃ vt nõ ſit diabolus q̃ illa fecit neq̃ enim fieri poteſt vt ex malo bonus: aut ex bono oriat malũ. CHRY. Eteniz arboris diiudicatio a fructu appareat nõ fructus ab arbore. vnde ſeq̃t: Siquidẽ ex fructu arbor cognoſcitur. Et ſi enĩ arbor fructus eſt cauſa: ſed tamen fructus arboris ẽ demõſtratiu⁹: vos aũt ꝛtrariũ facitis. In operibus enim nihil accuſare hñtes ꝛtrariã de arbore fertis ſniam: me demoniacũ appellãtes. HYLA. Sic ergo in ꝑſs iudeos refellit: qui cũ intelligerent chriſti opa vltra humanã cẽ vtutẽ: noluerũt tñ ea q̃ dei ſunt ꝛfiteri: futuram vo oẽz fidei puerſitatẽ coarguit: eoꝝ. ſ. q̃ diuinitatem ꝛ cõionẽ ꝑne ſubẽ dño detrahẽtes i diuerſa hereſuz ſtudia efferbuerũt: neutrũ faciẽtes: nec iter gẽtes ſubvenia ignorãtis habitantes: nec in veritatis cognitõe vſantes. Arborẽ ſe in corpe poſitũ ſignat: qz ꝑ iteriorẽ vtutis ſue fecunditatẽ exeat vbertas bois: i fruct⁹ igit̃ arbor bõa faciẽda cuz fructib⁹ bonis ẽ: aut mala ꝛſtituẽda cũ malis fructib⁹: non q̃ arbor mala poſſit ꝛſtitui q̃ bona ẽ: nec ecõuerſo. Sz vt ꝑ hãc ſignificantiaz intelligerem⁹ chriſtũ tanq̃ vtilẽ relinquẽdũ: aut tanq̃ bonoꝝ fructuũ vtilitate retinẽdũ: Letexꝝ mediũ ſe agere ꝛ in xp̃m aliq̃ deferre. negare q̃ maxima ſunt: venerari tanq̃ deũ dei cõione ſpoliare blaſphemia ſpũs ẽ: vt cũ per admirationẽ tantoꝝ operũ dei nomẽ detrahere nõ audeas ꝑ malinolẽtiã mẽtis generoſitatẽ ei⁹ abnegata ꝑne ſubſtãtie cõione deturpas. AVGV. de ver. do. Uel i hoc admonuit nos dñs vt bone arbores ſim⁹: vt bonos fructus ꝓducere poſſum⁹. vbi eniz ait: Facite eniz arborẽ bonã ꝛ fructũ ei⁹ bonũ: ẽ ꝑceptũ ſalubre: cui obediẽtia ẽ neceſſaria. Qz ãt dic̃: Facite arborẽ malã ꝛ fructũ ei⁹ malũ. nõ ꝑceptũ ẽ vt faciatis: ſz mõitio vt caueatis. Contra hos. n. dixit: Qui putãt ſe cũ mali eẽnt: bõa log poſſe: vl̃ bõa opa hr̃e: h̃ dñs dic̃ eẽ nõ poſſe. Pri⁹. n. é mutãd⁹ hõ vt opa muteut̃. ſi. n. manet hõ in eo q̃ mal⁹ eſt bona opa hr̃e nõ põt. ſi manet in eo qõ bonũ é: mala opa hr̃e nõ põt. Oẽs ḡ malas arbores xp̃s iuenit: ſz dedit ptãtẽ filios dei fieri credentib⁹ i nomine eius.

CHRY. Qz vo nõ ꝑ ſeipſo: ſz ꝑ ſpũſcõ facit ſmonez: eos ꝓueniẽter ĩcrepat dicẽs: Progenies viperaꝝ: quõ poteſtis bona log cũ ſitis mali: Hoc ãt dixit ꝛ eos incuſans: ꝛ eoꝝ q̃ dicta ſunt demõſtratiõez ex ipſis ꝓbens. q. d. Ecce vos cuz ſitis arbores male: nõ poteſtis ꝓtare fructũ bonũ: non ḡ miror q̃ hec logmini: eteni male nutriti eſtis a malis ꝓgenitoꝛib⁹ ꝛ mẽtez malã bẽtis. Et vide q̃ nõ dixit: Qual⁹ poteſtis bona log cũ ſitis ꝓgenies viperaꝝ: Nihil enĩ hoc ad illud ꝓtinet: ſz qual⁹ poteſtis bona log cũ ſitis mali: Progenies aũt viperaꝝ eos dixit: qz in ꝓgenitoꝛib⁹ gloziabant̃: vt ḡ excluderet eoꝝ ſuꝑbiam: ſepauit eos a cognatione abrãa attribuẽs eis ꝓgenitores ſimiliũ moꝝ: RABA. Uel progenies viperaꝝ. i. filios ꝛ imitatores diaboli eos appellat: qz ſcienter bonis opib⁹ detrahũt qõ diabolicũ é. vñ ſegtur. Ex abũdantia enĩ cordis os logtur. Ille hõ ex abundantia cordis logt̃: q̃ nõ iguorat ex q̃ intentione vba ꝓmant̃: qõ aptã⁹ oñdere volẽs ſubiũgit. Bon⁹ hõ ō bono theſauro ꝓfert bona: ꝛ malus hõ de malo theſauro ꝓfert mala. Theſaur⁹ cordis intẽtio ẽ cogitationis. ex q̃ interius arbiter iudicat ꝓuentũ opis: vt aliq̃ maiora minorẽ habeãt mercedẽ: aliq̃ ob incuriã cordis tepidi: maioꝝ virtutũ opa oſtentãtes minora a dño premia ſortiũtur. CHRY. Ex his etiaz demõſtrat ſuã deitatẽ ſcientẽ cordis occulta: q̃ñ non verboꝝ ſolũ: ſed etiã malaꝝ cogitationũ exſoluẽt vidictã. Eſt autẽ nature cõtinentia ſuperemanantis inter negtie vba ꝑ os exeuntia effundi: q̃re cũ audieris hominẽ male loquẽtez: multo ampliozez extimes nequitiã q̃z verba demõſtrant. Oẽ enĩ exteri⁹ dicitur eſt ſuperfluentia eius qõ intus eſt: i quo eos vehementer tetigit. Si enim qõ dictũ eſt ab eis ita eſt malum: excogitata radix verboꝝ q̃z magna ẽ: Contingit autez hoc decenter. lingua eniz confuſa multotiens non repente effundit nequitiam: coꝛ aũt nullũ hominũ hñs teſtem: ſine timore quecunq̃ vult parturit mala. dei. n. non multa curat eſt ei: ſed cũ augetur multitudo malorum que intus ſunt: q̃ interim occultabant̃: extra per verba pueniũt. Et ideo dicit. ex abundantia cordis os logtur. Et q̃ hõ de theſauris cordis logt̃. CHRY. In hoc autẽ quod dicit: Bonus homo de bono theſauro cẽ. Uel ipſos iudeos deum blaſphemantes oſtendit de quali theſauro blaſphemiaz proferãt: Uel cum ſuperiori queſtione heret ſententia: q̃ quomodo non poſſit bonus homo proferre mala: nec malus bona: ſic non poſſit xp̃s mala nec diabolus bona opera facere.

¶ Dico autem vobis: quoniam omne verbum ocioſuz q̃ locuti fuerint homines: reddent rationẽ de eo in die iudicii. Ex verbis enĩz tuis iuſtificaberis: ꝛ ex verbis tuis cõdẽnaberis.

CHRY. Post ꝑmissa eis dñs multū timorē incutit: oñdēs ꝙ vltimā dabūt vindictā ꝙ talia deliquerūt. vñ dicit. Dico enim vobis ꝙ oē verbū ociosuꝫ qō locuti fuerint homines: reddēt rōnez de eo in die iudicy. HIERO. Et est sensus: Si ociosuꝫ vbū qō nequaq̄ edificat audientes: nō ē absq; periculo eiꝰ ꝙ loquit̄ ⁊ in die indicy reddet vnusq;q; rōnē sermonū suoꝝ: q̄tomagis vos ꝙ opa sanctispūs calūniamini: ⁊ dicitis me in beelzebub eycere demōia: redditi estis rōnē calūnie vre. CHRY. Nō aūt dixit: Qō locuti estis vos: simul quidē omne hominū erudiens genus: simul aūt minꝰ onerosuꝫ faciens suū sermonē. Ociosuꝫ autē vbū ē qō mēdax ē: qō calūniā habet. Quidā aūt dicunt: qñ ⁊ vanū quale ē qō risuꝫ mouet inordinatum: vel turpe: vel inuerecūdū. GREGO. in ho. Uel ociosuꝫ verbū ē: quod aut vtilitate rectitudinis: aut rōne iuste necessitatis caret: qō. ſ. sine vtilitate ⁊ loquētis dī ⁊ audientis: si omissis serys de rebus friuolis loq̄mur: ⁊ fabulas narremus antiqs. Terū ꝙ scurrilia replicat: ⁊ cachinnis ora dissoluit: ⁊ aliqd ꝑfert turpitudinis: hic nō ociosi vbi ſz criminosi tenebit̄ reꝰ. REMI. Ex supioribꝰ aūt verbis adhuc sequēs dependet snīa cū dī. Ex verbis enīz tuis iustificaberis ⁊ ex verbis tuis cōdēnaberis. Nō est dubiū qz vnusq;q; de vbis suis maiorē ꝙs loquit̄ ꝓdēnabit̄. Uerūtn qz ex bonis verbis nō iusti ficat ꝙs nisi ex intimo corde ⁊ deuota intētione ea ꝑferat. CHRY. Unde aūt qz nō ē onerosuꝫ hoc iudiciū: nō ex ꝙ bꝰ aliꝰ dixit de te: ſz ex ꝙbꝰ ipse locutꝰ es snīas iudex feret. Nō igr̄ accusatos timere oz ſz accusantes. nō enī illi cogūt accusare se ꝑ bis malis q̄ audierīt: ſz bi ꝑ bis q̄ male dixerīt.

¶ Tunc rñderunt ei quidā de scribis ⁊ phariseis dicentes: Magister volumus a te signū videre. Qui rñdens ait illis: Generatio mala ⁊ adultera signū querit: ⁊ signū nō dabtur ei nisi signū ione ꝓphete. Sicut enī fuit ionas ī ventre ceti tribus diebus ⁊ tribus noctibus: sic erit filius hōis ī coꝛde terre tribus diebus ⁊ tribus noctibus

CHRY. Qz dñs supius multotiens verbis inuerecūdā phariseoꝝ obstruxerat linguā: rursus ad opa veniūt: qō admirans euāgelista dicit: Tūc rñderūt ei qdam de scribis ⁊ phariseis dicētes: Magr̄ volumꝰ a te signū videre. Tūc. ſ. cū flecti oportebat: cū admirari: cū obstupescere: sed tunc a malicia nō desistūt. Dicūt enim volumus a te signū videre: vt eū capiāt. HIERO. Sic signa postulant: q̄si q̄ viderant: signa nō fuerint: sed in alio euāgelista qd petāt plenius explicat̄: Uolumus a te signū videre de celo: vel in morez belie ignē de sublimi venire cupiebāt: vel similitudinez samuelis tpe estiuo cōtra naturā loci mugire tonitrua: corusare fulgura: imbres ruere: q̄si nō possint ⁊ illa calumniari ⁊ dicere ex occultis ⁊ varys aeris passionibꝰ accidisse: nam q calūniaris ea q̄ oculis vides: manu tenes: vtilitate sentis qd factur̄ eēs ī his q̄ de celo veniunt: ⁊ vtiqz rñdebis ⁊ magos in egypto multa signa fecisse ō celo. CRRY. Uerba aūt coꝝ adulatiōe ⁊ ironia sunt plena: ⁊ ꝓpr̄ꝰ qdē ꝙuitiabatur demoniacū eū dicētes: nūc aūt adulant̄: vocātes eum magistrū: ꝓp hoc ⁊ dñs eos vehemēter arguit vñ segt̄: Qui rñdēs ait illis: Generatio mala ⁊ adultera signū queirt. Et qdē cū ei ꝙuitiabant̄: mansuete eis rñdebat: cū aūt adulabant̄: cōuitiose: demōstrans ꝙ vtraq; passione erat superior: ⁊ neqz cōuitys in irā deducit̄: neqz ab adulatōe mollit̄. Qz āt dicit tale ē: Quid mirū si hoc ī me facitis: q̄ ignotꝰ suꝫ vobis: cū in pr̄ez cuius tātaz accepistis experiētiā hoc idem fecistis: derelicto eo ad demones currentes: Propter hoc aūt eos dicit generationē malam: qz ingrati semp facti sunt circa benefactores ⁊ beneficys deteriores fiunt: qō est vltime malicie. HIERO. Egregie aūt dixit: Et adultera: qz dimiserat virū: ⁊ iuxta ezechielē multis se amatoribus copulauit. CHRY. Uñ ⁊ mōstrat se patri eqlē si ei non crederet generationē adulterā facit. RABA. Deinde rñdere incipit nō eis signū de celo qō indigni erāt videre: sed de ꝓfūdo iferni tribues. Discipulis aūt suis signū ō celo ōdit: qbꝰ eternā bitudis glriā: ⁊ pr̄iꝰ ī mōte figuraliter: ⁊ pꝰ vaciter ī celū supleuatꝰ oñdit. vñ segt̄. Et signū ñ dabit̄ ei nisi signū ione ꝓphete. CHRY. Qz nō vt eos induceret signa faciebat: sciebat enīz eos lapideos eē: sed vt alios emendet aut quoniam nō acciperēt signū: quale ē illud qō petebant Signū. n. eis factū ē: qñ ꝑ ꝓpr̄iā penā coguouerūt eiꝰ virtutē: hoc igitur occulte insinuās dicit. Signū nō dabit̄ ei: ac si diceret: Multa būficia ꝺmōstraui: nihil horꝝ vos allexit ad venerādū meā virtutē: quā cognoscetis ꝑ penā qñ ciuitatē vestrā in terrā ꝓiectā videbitis. Interim aūt sermonē de resurrectione interponit: quē cognituri erāt ꝑ ea que postea erāt passuri dicēs: Nisi signū ione ꝓphete. Erux enī ꝓfecto credita nō eēt: nisi signa testātia habuisset. Pac aūt nō credita ⁊ resurrectio vtiqz credita non esset: ꝓp hoc ⁊ signū hoc vocat. ⁊ figuraz in mediū fert vt veritas credatur: vñ sequit̄: Sicut fuit ionas in ventre ceti tribꝰ dieb⁹ ⁊ tribꝰ noctib⁹. ⁊c. RABA. Oñdit iudeos ad ista niniuitarū criminosos: ⁊ nisi peniterēt subuersioni ꝓximos: sed sicut illis denūciat̄ supplicium ⁊ demōstrat̄ remediū: ita iudei nō debēt desperare veniā: si saltem post christi resurrectionez egerint pniam. Jonas enī. i. colūba vel dolēs: signū est eius sup quē ōscēdit spūssanctꝰ ī specie colūbe: ⁊ q̄ dolorez nr̄os portauit. Piscis q̄ ionā deuorauit in pelago significat morte quā christus passus est in mundo. Tribꝰ dieb⁹ ⁊ noctibꝰ fuit ille in ventre ceti: ⁊ iste in sepulchro: ille eiectus ē in aridā: istē resurrexit in gloriam. AVGV. de cō. euā. Quidā autē modū locutionis scripture nesciētes: noctez voluerūt aduertere tres illas horas a sexta vsq; ad nonā qbꝰ sol obscuratus est: ⁊ diē tres horas alias quibꝰ iterū terris ē reddi tus. i. a nona vsq; ad eius occasuꝫ. Sequit̄ enī nox futura sabbati: q̄ cū suo die ꝓputata erūt iam due noctes ⁊ duo dies: Porro aūt post sabbatū sequit̄ nox prime sabbati. i. illucescentis diei dñici in qua tūc dñs resurrexit. Erunt g̃ due noctes ⁊ duo dies: ⁊ vna nox etiā si tota posset intelligi: nec oñderemus ꝙ illud diluculū pars eius extrema sit: quapp nec ānumeratis illis sex horis quaꝝ tribus tenebratus est ⁊ tribus illuxit: ꝓstabit ratio triū dierū ⁊ trium noctium. restat ergo vt hoc inueniat̄ illo scripturarū vsitato loquēdi modo quo a parte totū intellige. HIERO. Non ꝙ oēs tres dies ⁊ tres noctes ī infernū fecerit: sed ꝙ ī parte pascues ⁊ dñice: ⁊ tota die sabbati tres dies ⁊ tres noctes intelligant̄. AVGV. iiij. de trinita. Ipsuꝫ enī triduum non plenū ⁊ totum fuisse scriptura testis est: sed ꝑm⁹ dies a parte extrema totus annumeratus ē:: dies vero tertius a parte prima ⁊ ipse totus: medius aūt iter eos. i. secūdus dies absolute totus. xxiiij. horis suis. xij. nocturnis. xij. diurnis nox enī vsq; ad diluculū: quo dñi resurrectio declarata ē: ad tertiū ptinet diez. Sicut enim primi dies propter futurū horis lapsum a luce in noctem: ita isti propter hominis reparationez a tenebris in lucem computant̄. CHRY. Non aūt manifeste dixit ꝙ resurgeret quia eum derisissent: sed occulte insinuat: vt ⁊ illi crederēt qō ꝑsciuit. Nō āt dixit ī terra: ſz in coꝛde terre: vt ⁊ sepulchrū oñderet: ⁊ ꝙ nullus solā mortis apparentiā suspicet̄. Et tres dies propter hoc posuit: vt credatur ꝙ mortuus est. Sed ipsa figura veritatē demōstrat: nō. n. fuit ionas in ventre ceti in phantasia: sed in veritate: neqz figura fuit in veritate: ⁊ veritas in imaginatione: propter quod manifestum est ꝙ filij sunt diaboli marchionez sequētes: qui christi passionem phantasticam esse asseruit: ⁊ ꝙ ꝑ eis esset passurus licet eis non proficeret ostendit: per hoc innuit ꝙ illi generatiōi signuz daretur Jone prophete.

¶ Viri niniuite surgẽt in iudicio cũ gñatiõe ista: ⁊ ꝺdẽnabũt eã: qz pnĩaz egerũt in ꝓdicatõe ione. Et ecce pluſqꝫ ionas hic. Regina auſtri ſurget i iudicio cũ gñatiõe ista ⁊ ꝺdẽnabit eaz: qz venit a finibus terre audire ſapientiam ſalomonis. Et ecce pluſqꝫ ſalomon hic.

CHRY. Ne aligs exiſtiaret ꝙ talia deinceps futura eſſent in iudeis ꝙlia niniuitis ꝓtigerãt: vt ſicut ionas illos cõuertit ⁊ ciuitas fuit a periculo liberata: ita iſti poſt reſurrectõez ꝓuerterent: dñs nũc totũ ꝺriũ oñdit: qm̃. ſ. ex bñficio paſſionis nullũ fructũ ꝓceperũt: ſed ⁊ grauia patient vt infra oñdit ꝓ exẽplũ demonis. Interiz aũt oñdit ꝙ iuſte patient dicẽs: Viri niniuite ſurgẽt in iudicio cũ generatiõe iſta. REMI. Oſtẽdit aũt dñs his verbis vnã eẽ maloꝝ ⁊ bonoꝝ reſurrectionẽ futurã: ꝺtra quoſdã hereticos: q dixerũt vnã eẽ reſurrectõẽ bonoꝝ ⁊ alterã maloꝝ. Deſtruit ẽt his verbis fabula iudeoꝝ q ſolẽt dicere ꝙ ante iudiciũ mille ãnis celebret reſurrectio: apte his vbis oñdẽs qz mox vt celebrabit reſurrectio: celebrabit ⁊ iudiciũ ⁊ ꝺdẽnabũt eã. HIERO. Nõ ſentẽtie ptãte: ſz ꝺparatiõis exẽplo. vñ ſubdit. Qz pniam egerũt in ꝓdicatiõe ione: ⁊ ecce pluſ qꝫ ionas hic. Pic aduerbiũ loci: nõ ꝓnomen intelligas. Jonas ſm. lxx. interꝑetes triduo ꝓdicauit: ego tãto tpe. Ille aſſyrys gẽti incredule. ego iudeis pplo dei. Ille voce locut⁹ eſt ſim plici: nihil ſignoꝝ faciẽs: ego tãta faciẽs: beelzebub calũniã ſuſtineo. CHRY. Nõ aũt hic ſtat dñs ſed ⁊ aliã ãnunciationẽ adiũgit dicẽs. Re. au. ſur. in iu. cũ gente. iſta: ⁊ ꝺdẽ. eã qz ve. a fi. ter. au. ſap. ſalo. Iſtõ plus fuit qꝫ ꝑus. Jonas enim ad illos abyt: regina aũt auſtri nõ expectauit ſalomonẽ ad ipſaz ire: ſed ipa ad euz acceſſit: ⁊ mulier ⁊ barbara: ⁊ tantũ remota nõ mortẽ formidãs ſola cupidine verboꝝ ſapientũ Ubi ꝙ mulier aduẽit: hic ego veni. Et ipſa qdem a finib⁹ terre ſurrexit: ego ãt citates: ⁊ caſtra circũeo. Et illa qdẽ ꝺ arboribus ⁊ lignis diſputauit: ego aũt de ineffabilib⁹ myſterys.

HIERO. Eodẽ ergo mõ ꝺdẽnabit regina auſtri pplm iudeoꝝ: quo ꝺdẽnabũt viri niniuite iſraelẽ incredulẽ. Iſta eſt regina ſaba: de q̃ in regũ volumine ⁊ in paralyꝑomenõ legimus q̃ ꝑ tantas difficultates gẽte ſua ⁊ impio derelictis: venit in iudeaz ſapiaz audire ſalomonis: ⁊ ei multa munera obtulit. In niniue aũt: ⁊ in regina ſaba occulte fides natiõũ ꝑfert iſraeli. RABA. Niniuite ſignificãt eos q peccare deſiſtũt: regina vero eos q peccare neſciũt: pnĩa enim peccatũ abolet. ſapia cauet. REMI. Pulchre aũt eccl'ia ō gentib⁹ ꝙgregata regina ꝺr̃: qz mozes ſuos regere nouit. De q̃ pſalmiſta: Aſtitit regina a dextris tuis. Auſtri aũt regina ẽ: qz ardore ſpũſſancti ſupabũdat. Auſter enĩ vẽt⁹ calidus ſignificat ſpm̃ſanctũ Salomõ aũt qui interꝑtat pacificus: ſignificat ipſum de quo dictũ eſt: Ipſe eſt pax noſtra.

¶ Cũ aũt imũdus ſpũs exierit ab hoie: ambulat ꝑ loca arida q̃rẽs requiẽ ⁊ nõ inuenit. Tũc dicit Reuertar in domũ meã vñ exiui. Et veniẽs inuenit eã vacãtez: ſcopis mũdatã ⁊ ornatã. Tũc vadit ⁊ aſſumit ſeptẽ alios ſpũs ſecũ neqozes ſe: ⁊ ĩtrãtes habitant ibi: ⁊ fiũt nouiſſima hoĩs illi⁹ peiora ꝓiozibz. Sic erit generationi huic peſſime.

CHRY. Qz dñs dixerat iudeis: Viri niniuite ſurgẽt in iudicio ⁊ ꝺdẽnabũt generationẽ iſtam: ne ꝓpter tẽpis tardationẽ ꝓtenerent ⁊ fierent pinguiozes: oſtendit ꝙ nõ ſolũ in futuro ſcło: ſed ⁊ hic grauiſſima patiẽtur: futuram in eis penã ſub quodam enigmate ſubdẽs. vnde dicit: cũ aũt immũ. ſpi. exi. ab hoie. HIERO. Quidã iſtũ locũ de hereticis dictum putant: ꝙ immũdus ſpũs q in eis ante habitaue rat: qñ gentiles erãt: ad cõfeſſionẽ vere fidei eyciat. poſtea vo cũ ſe ad hereſim tranſtulerint: ⁊ ſimulatis virtutib⁹ oz/nauerint domũ ſuã: tũc alys ſeptẽ neqꝫ ſpiritib⁹ adiunctis: reuertat ad eos diabolus: ⁊ habitet i illis: fiãtqꝫ nouiſſima eoꝝ peiora ꝓorib⁹. multo qdẽ peiozi ꝺditõe ſũt heretici qꝫ gẽtiles: qz in illis ſpes fidei: in iſtis eſt pugna diſcordie: cum hec intelligẽtia plauſuz quẽdã ⁊ colorẽ doctrine ꝑferat: neſcio an habeat veritatẽ: ex eo enĩ q finita vel parabola vel exẽplo: ſequit: ſic erit gñationi huic peſſime. cõpellimur nõ ad hereticos ⁊ q̃ſqꝫ hoies: ſed ad iudeoꝝ pplm̃ referre parabolã: vt ꝓtextus loci nõ paſſiu⁹ ⁊ vag⁹ in diuerſuz fluctuet: atqꝫ inſipientiũ more turbet: ſed herẽs ſibi vel ꝓiozaꝝ vl' ad poſteriozaꝝ vnde rñdeat. Immũdus ſpũs exyt a iudeis: qñ accepũt legẽ. Expulſus aũt a iudeis ambùlauit ꝑ gẽtiũ ſolitudines. vñ ſequit: Ambulat ꝑ lo. ari. q̃. ſibi regem. RE/MI. Loca arida appellat cozda gentiũ ab oi humoze ſalutariũ aquaꝝ: hoc ẽ ſcarũ ſcripturaꝝ ſpiritaliũ donoꝝ: ⁊ ab infuſione ſci ſpũs aliena. RABA. Vel loca arida ſũt cozda fideliũ: q̃ a mollitie fluxe cobitationis expurgata calliꝺus inſidiatoz explorat: ſiquos greſſus ibi figere poſſit: ſed caſtas mẽtes effugiens diabolus in ſolo cozde prauoꝝ graz ſibi põt inuenire quietẽ. vñ ſequit. Et nõ inuenit. RE/MI. Putabat aũt diabolus ſeppetuã getẽ poſſe habere in gẽtili ppło ſed ſubdit. Et nõ inue. qz apparẽte dei filio ꝑ myſteriũ incarnatõis ſue gẽtilitas credidit. HIERO. Que cũ dño credidiſſet: ille nõ inuẽto loco in natiõib⁹ dixit: Redeuer. ad do. me. vñ exiui. Habeo iudeos quos añ dimiſeram Et veni inue. va. ſcopis mũ. ⁊ ozna. Vacabat enĩ tẽplũ iudeoꝝ: ⁊ chriſtũ hoſpitẽ nõ habebat dicentẽ: Surgite ⁊ abeamus hinc. Qz igit ⁊ dei ⁊ angeloꝝ ꝑſidia nõ habebãt: ⁊ ozriſeoꝝ: reuertit diabolus ad ſedẽ ſuã priſtinã: ⁊ ſeptenario numero ſibi addito demonũ habitãt priſtinã domũ: ⁊ fiũt nouiſſima illius ppli peiora prioꝝib⁹: multo enĩz nũc maiore demonũ numero poſſidentẽ: blaſſemantes in ſynagogis ſuis xpm̃ ieſum: q̃z in egypto poſſeſſi fuerant añ legis noticiã: qz aliud ẽ vẽtuꝝ nõ credere: aliud nõ ſuſcepiſſe q venerit: Septenariũ aũt numerũ adiunctũ diabolo vel ꝓpter ſabbatũ intellige: vel ꝓpter numeꝝ ſpũſci: vt qũo in eſaia ſup floze q de radice ieſſe deſcẽdit ſeptẽ ſpũs vtutũ deſcendiſſe narrant ita ecõtrario vitioꝝ numerus in diabolo cõſecratus ſit. Pulchre q̃ ſeptẽ ſpũs aſſumi dicũtur: vl' ꝓpter violationẽ ſabbati: vl' ꝓpter criminalia peccata q̃ cõtraria ſũt ſeptẽ donis ſpũſci. CHRY. Vel hic penã eoꝝ demõſtrat: dicit enim ꝙ cum demoniaci liberati fuerint ab infirmitate: ſi deſidiozes efficiantur grauiozẽ attrahunt aduerſus ſe phantaſiam: ita ⁊ in vobis fiet. Eteniz ante detinebamini a demõe quãdo idola adozabatis: ⁊ filios vros demonib⁹ occidebatis: ſed tamẽ nõ dereliqui vos: ſed expuli vos monẽ illũ ꝙ ꝓphetas: ⁊ ꝙ me metipſuz rurſus veni: amplio⁹ expurgare vos volẽs. Qz igit nõ vultis attendere: ſed i maiozẽ excidiſtis negtiaz: grauio⁹ enĩ eſt occidere xpm̃: q̃ ꝓphetas: ꝓpter hoc difficilioza patiemini. Que enĩ ſub veſpaſiano ⁊ tyto cõtigerũt eis ml'to grauioza fuerũt his que paſſi ſũt in egypto: ⁊ in babylone: ⁊ ſub antiocho: nec hoc ſolũ oñdit: ſed quoniã ab oi virtute erũt deſolati: ⁊ demonũ actib⁹ occupabiles magis q̃ ante. Hoc aũt nõ ſoluz ad illos: ſz ad nos etiam dicta eẽ rationẽ habet: ſi illuminati: ⁊ a prioriꝺb⁹ eruti malis rurſus ab eadem poſſideamur nequitia. Eteni difficilioꝝ iam erit pena poſteriozꝝ peccatoꝝ ꝓpter qõ paralytico chriſtus dixit: Ecce ſanus factus es: noli peccare: ne deterius tibi aliquid contingat. RABA. Homo eniz quilibet ad fidẽ conuerſus ẽ a quo diabolus ꝑ baptiſmum eycitur: qui eiectus inde loca arida peragat. i. cozda fideliũ

GREGO. xxxiy. moza: loca enim arentia: atqꝫ inaquoſa ſunt cozda iuſtoꝝ: q̃ ꝑ diſcipline foztitudinẽ ab oi carnalis

cõcupiscẽtie humore siccant. Loca vo humẽtia sunt terre noꝛ boꝝ mẽtes quas humoꝛ carnalis ꝓcupiscentie qꝛ replet fluidas facit: in ꝙbus diabolus inigtatis sue vestigia tã to altiꝰ ꝑrimit: ꝙto in eisdẽ mẽtibꝰ pes trãsitꝰ illiꝰ ꝙsi ifluxa terra descẽdit. RABA. Rediẽs aũt ad domũ suã vñ exierat: Inuenit eã vacantẽ a bonis actibꝰ ꝓ negligentiã: Scopis mũdatã. s. a vitys ꝑstinis ꝑ baptismũ: Ornatã simulatis vtutibꝰ: ꝑ hypocrisim. AVGV. de q̃. euã. Uñ ꝓ hec horẽ cõtinẽtie ꝛ ad seculũ rediturꝰ fuit. Qꝛ dicit: Assumit septẽ. intelligit: qꝛ cũ gs ceciderit de iusticia etiã si fuerit in opibus cũ nõ inuenerit in qbꝰ delectationibꝰ ꝓgeseat cuidiꝰ redit: ꝛ rursus occupat mẽtẽ boꝝ: si negligẽtia subsecuta ẽ: vt nõ introducerẽt tãq̃ habitatoꝛ mũdate domui seruy. virtutibꝰ suꝝ ꝓtraria spiritalibꝰ: sz etiã per hipocrisim se ipsas habere virtutes simulabit: ꝓpterea assumptis secũ septẽ alys nequioꝝibus: hoc est ipsa concupiscentia: vt sint nouissima hominis illius peioꝛa prioꝝibꝰ. GREGO: vy. moꝛa. Plerũq̃ etiã fit vt cum mens ex ipso exoꝛdio sui ꝓfectꝰ extollitur: cunq̃ se tanq̃ quasi de virtutibus erigit seuienti contra se aduersariũ adesse tum pandat: tãtoq̃ se vehemẽtiꝰ in eiꝰ cõfractiõe exhibet: ꝙto ꝛ grauius quia vel ad modicũ fuerat ꝓiectus dolet.

¶ Adhuc eo loquẽte ad turbas: ecce mater eius ꝛ fratres stabant foꝝis: querẽtes loqui ei. Dixit autem ei quidã: Ecce mater tua ꝛ fratres tui foris stant querentes te. At ipse respondens dicẽti sibi ait: Quis est mater mea: ꝛ q̃ sũt fratres mei: Et extendens manum in discipulos suos dixit: Ecce mater mea ꝛ fratres mei. Quicũq̃ enim fecerit voluntatẽ patris mei qui in celis est: ipse meus frater soꝛoꝛ ꝛ mater est.

HYLA. Quia ꝑdcã oĩa ĩ ꝑne maiestatis vtute loq̃batur: nũciãti sibi q̃ foris a mr̃e atq̃ frib⁹ expectaret̃ qd rñderit: euãgelista demõstrat subdẽs: Adhuc eo lo. ad tur. ec. ma. eiꝰ ꝛ fra. fo. sta. q̃. lo. ei. AVGV. de cõ. euã. Hoc sine dubio quẽmẽter gestũ ĩtelligere õbemꝰ. ꝑmisit. n. cũ ad hoc narrã dũ trãsiret: Adhuc eo loq̃nte ad turbas. Quid ẽ aũt Adhuc nisi q̃n illud loq̃batur: Nã ꝛ marcꝰ post illud qõ de blaspheꝛmia spũscĩ rettulerat dixit: Et veniũt mr̃ eiꝰ ꝛ fres: Lucas aũt nõ huiꝰ rei geste ordinẽ tenuit: sz ꝓoccupauit hoc ꝛ recoꝛdatũ añ narrauit. HIERO. Otra beluidiũ: Hinc beluidy vna ꝓpositio sumit̃: ex hoc q̃ frẽs dñi ĩ euãgelio noiantur. Uñ igt frẽs dñi dci sũt: q̃ nõ erãt frẽs. Sz iã nũc sciẽdũ est ẽttuoꝛ modis ĩ scripturis diuis frẽs dici: nã: gẽte: cognatione: ꝛ affectu. Natura: vt esau ꝛ iacob. Hẽte: vt oẽs iudei frẽs inter se vocant̃: vt in deutronomio. Non poteris cõstituere sup te hoĩem alienũ q̃ non est frater tuus. Pozzo cognatõe fratres vocãt̃ q̃ sunt ꝺ vna familia: sicut in genesi. Dixit ãt abꝛaã ab loth: Nõ sit rixa iter te ꝛ me: qm̃ fratres sumꝰ. Affectu etiã fratres dicunt̃: qꝺ in duo diuidit̃: in spãle ꝛ cõe: ĩ spãle: qꝛ oẽs xp̃iani fratres dicunt̃: vt saluatoꝛ dicit: Vade dic fratribꝰ meis. Pozzo in cõmune: qꝛ oẽs boies ex vno patre nati: pari inter nos germanitate ꝓiungimur: sicut ibi: Dicite his qui oderũt vos fratres nostri vos estis. Interrogo ergo iuxta quem modũ fratres domini ĩ euãgelio appellẽtur: Iuxta naturã: sed scriptura nõ dicit: nec Marie cos vocãs filios nec ioseꝰ. Iuxt gentẽ: Sed absurdũ ẽ vt pauci ex iudeis vocati sint fratres cuz oẽs q ibi fuerãt iudei: fratres potuerit appellari. Iuxta affectũ humani iuris ꝛ spũs vexit: q magis erant fratres q̃s apl̃i: quos dñs docebat intrise cus: Aut si oẽs qꝛ boies sũt fratres: stultuz fuit nũciare q̃si ꝓpriũ. Ecce frẽs tui q̃rũt te. Restat igit̃ vt frẽs eos ĩtelligas appellatos cognatõe nõ affectu: ñ gentis ꝓuileg. o: ñ nã.

HIERO. sup matth. Quidã vero fratres dñi ꝺ alia vxore ioseph filios suspicãtur: sequẽtes delyramẽta apocripho rum: ꝛ quandã mechaz vel eschã mulierculam cõfingẽtes. nos aũt frẽs dñi: non filios ioseph: sz cõsobꝛinos saluatoꝛis soꝛoꝛis Marie matertere dñi filios ĩtelligim⁹: q̃ eẽ dr̃ mater iacobi minoꝛis ꝛ ioseph ꝛ iude quos in alio euangely loco frẽs domini legim⁹ appellatos: frẽs aũt ꝙsobꝛinos dici oĩs scriptura demr̃at. CHRY. Uide autez ꝛ fratꝝ eiꝰ elationẽ. cum enĩ doceret eos ingredi ꝛ audire cuz turba: vl̃ si hoc nõ vellẽt: expectarẽt finẽ sermonis ꝛ tũc eũ adire: hi exeũ vocãt ꝛ coꝛã oĩbꝰ hoc faciũt: ꝛ supfluũ honoꝛis amoꝛem oñdentes ꝛ mõstrare volẽtes q̃ cuz oĩ potestate xp̃o aligd iniũgũt: qꝺ ꝛ euãgelista oñdit hocipz obscure ĩsinuãs cũ dicit. Adhuc eo loquẽte: ac si diceret: Nũgd nõ erat tps aliõ: Quid aũt ꝛ log volebãt si ꝑ vitatis doginatibꝰ cõiter hoc ꝓpuere oportebat: vt alios lucrarent̃. si autẽ de alys sibi ipsis pertinẽtibꝰ nõ oportebat ita festinãter vocare. vñ manifestũ ẽ q̃n solũ ex vanaglia hoc faciebãt: AVGV. de natura ꝛ gra. Sz qcqd dicat̃ de fratribꝰ de scã virgine Maria ꝓpter honoꝛem christi nullam ꝓrsus cum de peccatis agit̃ habere volo q̃nez. Inde enĩ scim⁹ q̃ ei pl⁹ gr̃e collatũ fuerit ad vincẽdũ oĩ ex pte peccatũ: q̃ ꝓcipere ꝛ parere meruit eũ quẽ cõstat nullũ habuisse peccatũ. Segt̃: Dixit ei q̃dam: Ecce mater tua ꝛ fratres tui foris stant querẽtes te.

HIERO. Uidet̃ mihi iste qui nũciat non fortuitu ꝛ simpliciter nunciare: sz ĩsidias tẽdere vt ꝙ spũali opi carnẽ ꝛ sãguinẽ ꝑferat. vñ ꝛ dñs nõ q̃ matrẽ negaret ꝛ frẽs exire ꝓtẽpsit: sz quo rñderet ĩsidiãti. CHRY. Neq̃ ãt dixit: Uade dic ei q̃n nõ ẽ mr̃ mea: sz ad eũ q̃ nũciauerat extrẽdit ꝑmonẽ. Segt̃. n. At ipe rñdẽs dicẽti sibi ait: Que ẽ mr̃ mea: ꝛ q̃ sũt frẽs mei. HYLA. Nõ ãt fastidiose ꝺ mr̃e sua sensisse existimãdus ẽ cui in passiõe posit⁹ marie sollicitudis tribuit affectũ. CHRY. Qꝛ si negare vellet mr̃em: tũc vtiq̃ negasset q̃n iudei exprobrabãt ei ꝺ mr̃e. HIE. Nõ q̃ iuit marcbionẽ ꝛ mãichẽũ matrẽ negauit: vt natꝰ ꝺ phãtasmate putaret̃: sz apl̃os cognatõi pretulit. vt ꝛ nos ĩ cõpatõe dilectiõis carni spũ ꝓferam⁹: nec maternũ refutat obsequiũ pietatis: cui ꝓceptũ ẽ Honoza pa. tuũ ꝛ mr̃ez tuã. Sz pr̃nis se mysterys vel affectibꝰ amplioꝝ q̃s mr̃nis debere demr̃at. vñ seq tur: Et ex. ma. ĩ dici. di: Ecce mr̃ mea ꝛ fra. mei. GREGO. in ho. Fideles quidẽ discipulos frẽs noiare dignatꝰ est dñs dicẽs: Ite nũciate fratribꝰ meis. q̃ ꝙ frater dñi fieri ad fidẽ veniẽdo potuit: querendũ ẽ quõ etiã possit eẽ mr̃: Sz sciendũ nob ẽ: qꝛ q̃ xp̃i frater vel soꝛoꝛ est ĩ credẽdo: mr̃ efficit ꝑdicãdo: q̃si. n. parit dñz quẽ coꝛdi audiẽtis ifundit: ꝛ mr̃ eiꝰ efficit: si ꝑ eiꝰ vocẽ amoꝛ dñi ĩ ꝓximi mẽte gñat̃. CHRY. Cũ his aũt q̃ dicta sunt ꝛ aliud nos docuit. vz. ĩ nulla cognatione cõfidẽtes vtutẽ negligere. Si. n. matri nihil pdest matrẽ eẽ nisi virtꝰ adesset: qꝺ vtiq̃ aliꝰ ꝑ cognationẽ saluabit̃: Una. n. nobilitas sola ẽ: deifacere volũtatẽ. ꝛ iõ segt̃: Quicũq̃. n. fecerit volũtatem ꝑris mei qui ĩ celis est ꝛc. Multe mulieres btificauerũt scam vginẽ illã ꝛ eiꝰ vtez: ꝛ optauerunt tales fieri mr̃es. Quid ẽ igit̃ qꝺ ꝓhibeat: Ecce latam vobꝰ ꝓstituit viã: ꝛ sz nõ mulieribꝰ solũ: sz ꝛ viris fieri matrẽ dei. HIERO. Dicamꝰ autẽ ꝛ alr̃: Saluatoꝛ logt̃ ad turbas: intrinsecꝰ erudit natões: mr̃ eiꝰ ꝛ frẽs: hoc ẽ synagoga ꝛ ppl̃s iudeoꝝ foris stãt. HYLA. Cũ itaq̃ ĩgrediẽdi ad eũ haberẽt vt ceteri ptãtẽ: sz qꝛ in sua venit ꝛ sui eũ nõ receperũt: ĩgressu eiꝰ atq̃ aditu abstinẽ t. GRE. ĩ ho. Uñ et mr̃ eiꝰ cũ q̃si ñ agn̄oscit̃ foris stare ꝓhibeẽ: qꝛ. vz. synagoga iccirco ab auctoꝛe suo ñ recog̃scit̃: qꝛ legis obꝛuatione tenẽs spũalẽ ĩtellectũ ꝓdidit: ꝛ se ad custodiã lr̃e foris fixit. HIERO. Cũq̃ rogauerit ꝛ q̃sierit ꝛ nũciũ miserit rñsũ accipiẽt: libos eos cẽ arbitry: ꝛ ĩtrare posse si velit ꝛ ipi credeẽ. CA. XIII.

In illo die exiens ihesus ꝺ domo sedebat secus mare. Et cōgregate sunt ad eū turbe multe: ita vt nauiculaꝫ ascendens sederet ꝛ oīs turba stabat in littore: ꝛ locutus ē eis multa in ꝑabolis dicēs: Ecce exīt q̄ seminat seminare semē suū. Et dum seminat: q̄dā ceciderūt secus viam: ꝛ venerūt volucres celi ꝛ comederūt ea. Alia autē ceciderunt i petrosa vbi nō habebant terrā multam ꝛ cōtinuo exorta sūt: qꝛ nō habebant altitudinē terre. Sole autem orto estuauerunt: ꝛ qꝛ nō habebāt radicē aruerunt. Alia aūt ceciderūt in spinas: ꝛ creuerūt spine ꝛ suffocauerunt ea. Alia autem ceciderunt in terram bonam: ꝛ dabant fructum: aliud centesimum: aliud sexagesimum: aliud trigesimum. Qui habet aures audiendi audiat.

CHRY. Postq̄ increpauerat eū q̄ mris ꝛ fratꝛ pītiā nūciauit: ꝺ hīc fecit qꝺ illi cupiebāt. exīt. s. domū ꝓmo sanans egritudinē vanegllę fratꝛ: scꝺo decētē honorē exhibēs matri: vñ ꝺr: In illo die exiēs ihesus de do. se. se. ma. AVGV. ꝺ cō. euā. Cū dīc i illo die: satis idica: aut hoc ꝓpr gestū post ꝓmissa: aut nō multa iterponi potuisse: nisi forte dies morę scripturaꝫ tps significet. RABA. Nō solū aūt vba ꝛ fcā dñi: verū etiā itiera ac loca i q̄bus vtutes opatur ꝛ ꝑdicat: celestib⁹ sūt plena sacris. Post ꝶmonē q̄ppe i domo bitū: vbi nephāda blasphemia demoniū hre dict⁹ ē: egrediēs docebat ad mare vt oñderet se relicta ob culpā ꝑfidie iudea ad gētes saluādas eē trāsituꝫ. gētiliū. n. corda diu supba ꝛ incredula: merito timidis amarisq̄ fluctib⁹ maris assimilāt: domū vo dñi ꝑ fidē fuisse iudeā q̄s nesciat. HIERO. Cōsiderādū ēt q̄ ꝓpls domū ihesu nō poterat ītrare: nec eē ibi vbi apls audiebāt mysteria. Iccirco miserator dñs egrediť ꝺ domo sua ꝛ sedet iuxta hꝰ seculi mare: vt cōgregēť ad eū multe turbe ꝛ audiāt i littore q̄ itus nō merebāt audire. vñ segť: Et con. sūt ad eū tur. mul. ita vt i naui. ascēdēs sederet: ꝛ oīs turba stabat i littore. CHRY. Hoc āt nō simplr euā gelista posuit: sꝫ vt mīraret q̄ dñs hoc fecerit: volēs cū diligentia hoc spectaculū statuere: vt nullū dimittat post dorsū: sꝫ oēs corā facie hēat. HYLA. Sedisse aūt dñz i naui ꝛ turbas foris stetisse ex subiectis rebus ē ratio. In ꝑabolis enī erat locutur⁹: ꝛ fcī isti⁹ gñe significat eos q̄ ex eccliam positi sūt nullā diuini ꝶmonis posse capę itelligētiā. Nauis enī ecclie typū ꝑfert: ītra quā vbū vite positū est ꝛ ꝑdicatū his q̄ ex̄ sūt: ꝛ haren⁹ mō steriles itelligere ñ pñt. HIER. Jesus ēt i medys fluctib⁹ ē: hincinde mări tūdit: ꝛ i sua maiestate secur⁹ appropinq̄re facit terre nauiculā suā: vt ppls neq̄q̄ piculū sustinēs: nō tētatiōib⁹ circūdar⁹ q̄s ferre non poterat: stat i littore fixo gradu vt audiat q̄ dñr. RABA. Vel q̄ ascēdēs nauē sedebat i mari: significat q̄ xps ꝑ fidē ascēsur⁹ erat i mētes gētiliū: ꝛ ecclīaz collectur⁹ i mari. i. in medio natōuz ꝺdicētiū. Turba vo q̄ stabat i littore q̄ neqz i naui neqz i mari erat: gerit figurā recipientiū vbū dei: ꝛ iā fide a mari. i. a reprobis sepatoꝫ: sꝫ nec dū mysterys celestibus ībutoꝫ. segť: Et locut⁹ ē eis mlta i ꝑabolis. CHRY. Quāuis i mōte ita nō fecerit non enim per parabolas sermonem contexit. Tunc enī turbe sole erāt ꝛ plebs incomposita: hic aūt ꝛ scribe ꝛ pharisei. Non propter hoc aūt solū in parabolis loquitur: sed vt manifestiorē sermonem faciat ꝛ ampliorem memoriam imponat: ꝛ sub visu res reducat.

HIERO. Et notandū q̄ nō oīa locut⁹ sit eis in parabol: sed multa: si enim dixisset cuncta in parabolis: absq̄ emolumēto populi recessissent. pspicua miscet obscuris: vt per ea q̄ itelligūt: puocent ad eoꝝ notitiā q̄ nō itelligunt. Turba ēt nō vni⁹ sñie est: sꝫ diuersaꝝ i singulis volūtatū. vñ logť: ad eā in multis parabolis: vt iuxta varias volūtates diuersas reciperēt disciplinas. CHRY. Primā aūt parabolaz ponit eā q̄ faciebat auditorē attentiorē: qꝛ. n. sub enigmate erat tractatur⁹: erigit mētes audiētiū ꝑ primam parabolam dicēs: Ecce exyt q̄ semi. semi. semē suū. HIERO. Significatur autē sator iste q̄ seminat eē fili⁹ dei ꝛ pīris i ꝑpls seminare ꝶmonē. CHRY. Unde aūt exyt q̄ vbiq̄z pñs ē: vel q̄lr exyt: nō loco: sꝫ icarnatōe ꝓpinquiō fact⁹ nob ꝑ habitū carnis: qꝛ. n. nos ītrare nō poteram⁹ ad eū peccatis nostris ꝓhibētib⁹ nob ingressū: ipse ad nos egrediť. RABA. Ut exyt cū flicta iudea ꝓphas ad gētes trāsiuit. HIERO. Ut it⁹ erat dū domi vsabat: loq̄bat discipl' sacra. Exyt ergo de domo sua vt seminaret i turbis. CHRY. Cum autē audieris: qñ exyt q̄ seminat vt seminet: nō estimes eē idē titatē sermonis. Egrediť. n. multotiēs q̄ seminat ꝛ ad alias rē: vel vt scīdat terrā: vel vt malas incidat herbas: vl vt spinas euellat: vel vt aliā quādā talē diligentiā exhibeat: hic aūt ad seminādū exiuit: qd igr fit ꝺ semie isto: tres depeūt ptes: ꝛ vna saluať: ꝛ hoc nō equalr sꝫ cū differētia quadam. vñ segť: Et dū seminat: q̄dā ceci. se. viaz. HIERO. Banc ꝑabolā ad ꝓbandā hereſiz suā Ualētin⁹ assumit tres itroducēs eē nās: spūalē nālez: vel aialez: atq̄z terrenā: quz hec quatuor sint: vna iuxta viā: alia petrosa: tertia plena spinis: q̄rta terra bona. CHRY. Sed ꝶm hoc q̄lr hret rōnez inter spinas seminare ꝛ sup petrā ꝛ i via: In seminib⁹ q̄dez ꝛ terra mālibus nō haberet vtiq̄z rōnē: nō enī est i potestate petre fieri terrā: neqz vie nō eē viā: neq̄z spine nō eē spinaz. In aiabus aūt ꝛ doctrinis multā habet hoc laudē: possibile enī est petrā fieri terrā pinguē: ꝛ viā nō vltra cōculcari: ꝛ spinas destrui. q̄ igit plus seminis peryt: non est ab eo qui seminat: sed a suscipiēte terra. i. ab aia. Ipse. n. q̄ seminat nō diuitem nō pauperē discernit: nō sapiētē neq̄z insipiētem: sꝫ oīb⁹ loq̄bat q̄ a seipo erāt cōplēs: puidēs tñ q̄ futura erāt vt liceat ei dicere. Quid me oportuit facere ꝛ nō feci: Ideo aūt nō dicit manifeste: qñ hec susceperūt desides ꝛ pdiderunt: hec aūt diuites ꝛ suffocauerūt: hec āt molles ꝛ pdiderūt: nō voluit eos vehemēter tāgere: vt nō i differētiā mittat. Per hāc etiā parabolā discipulos erudit. ꝛ si plures audientiū eos fuerit q̄ peunt: vt nō ꝓp hoc desides sint: qꝛ nec ꝓpter hoc dñs q̄ oīa puidit ōstitit a seminādo. HIERO. Obserua autē hāc eē primā parabolā q̄ cum iterptatōe sua posita est: ꝛ cauēdū est vbicūq̄z dñs exponit ꝶmones suos: ne vel aliud vel quid plus vel min⁹ ꝑsumas intelligere q̄ ab eo expositū est. RABA. Que vero tacita nr̄e itelligētie dereliqt: pstrīgēda sūt breuiter. Uia est mēs sedulo malaz cogitationū: meatu trita atq̄z arefacta. Petrā duritiā ꝓterue mētis: terrā leuitatē aīe obediētis: sole dicit feruorē persecutōis seuiētis. Altitudo terre ē ꝓbitas aīe disciplinis celestib⁹ institute: in qua expositione dixim⁹: qꝛ nequaq̄ ipse res in vna eadēq̄z significatiōe semper allegorice ponantur. HIERO. Prouocamur autem ad dictorum itelligentiā: quotiēs bis sermonib⁹ cōmonemur q̄ sequuntur: Qui habet aures audiendi audiat. REMI. Aures audiendi sunt aures mētis. s. intelligendi ꝛ faciendi que iussa sunt.

¶ Et accedētes discipuli dixerūt ei q̄re in parabolis loqueris eis: Qui respondēs ait illis. Quia vobis datū est nosse mysteria regni celoꝝ: illis autem nō est datum. Qui. n. habet dabitur ei: ꝛ abundabit: qui aūt non habet ꝛ q̄ ꝺ habet auferť ab eo. Ꝺ ī ꝑabolis loquor eis: qꝛ videntes nō vidēt: ꝛ audiētes nō audiūt neqz itelligūt: vt ad-

ipleat in eis pphetia esaie dicētis. Auditu audietis & nō intelligetis: & videntes videbitis & nō videbitis. Incrassatum ē.n.cor pplī huius & auribus graviter audierūt & oculos suos clauserūt: ne qn videāt oculis & auribus audiāt: & corde intelligāt & cōuertāt: & sanē eos. Vestri autē beati oculi quia vidēt: & aures vestre qz audiūt. Amē quippe dico vobis: qz multi pphete & iusti cupierunt videre que videtis: & non viderunt: & audire que auditis: & non audierunt.

GLO. Intelligētes discipuli eē obscura q̄ a dño ppō dicebāt: voluerūt dño itimare ne pabolice loqret. vñ dicit: Et acce. disci. dixe. ei: qre in parabo. lo. eis: CHRY. Ubi diguū ē admirari discipulos: qre discere cupiētes sciūt qñ interrogare oporteat. nō.n.cotidie oīb⁹ hoc faciūt. Et hoc ostē dit matthe⁹ cū dicit. Et accedētes. Marc⁹ aūt manifestius demōstrat dicēs q̄ singulariter accesserūt. HIERO. Querendū ē aūt quō accedāt tūc ad eū: cū iesus i naui sedebat: nisi forte intelligat q̄ dudū cū ipso nauē cōscēderīt: & ibi stātes sup interptatōe pabole sīscitati sūt. REMI. Dicit ergo euāgelista: Accedētes: vt oīderet quo sollicitati sunt: sī ue poterāt accedere corpe: q̄uis eēt aliqō vl breue spatiuz iter eos. CHRY. Cōsiderāda ē ār & eoz rectitudo q̄liter multā p alys bñt curā. & pri⁹ q̄ alioz sūt querūt: & tūc q̄ sūt ipoz. nō.n. dixerūt: In pabolis loq̄ris nobis: sz In pabolis loq̄ris illis? Qui rīdens ait illis: qz vobis datū est nosse mysteriū regni celoz. REMI. Uobis inq̄z q mihi adheretis: & i me creditis. Mysteria aūt regni celoz appellat euangelicā doctrinā. Illis aūt. s. q foris sūt: & i eū credere nolūt: scribis. s. & pharisei & ceteris i infidelitate pseuerantib⁹ non ē datū. Accedam⁹ ergo cū discipulis ad dñz corde vt nob euāgelicā doctrinā iterptari dignet iuxta illud. Qui appropinquant pedib⁹ ei⁹: accipiēt de doctrina ei⁹. CHRY. Hoc aūt dixit nō necessitatē inducēs neqz fatū: sz mōstrās: qñ illi qb⁹ nō est datū: cā sibi sūt vniversoz malorz: & ostendere volēs: qñ cognoscere divina mysteria donū dei ē & gratia desup data: ñ tñ ppter hoc libez arbitriū destruit: & hoc exbis q̄ sequūt manifestū est. vt enī neqz isti desperēt: neqz illi pigritētur: audiētes qñ eis datū est: demōstrat a nobis pnci piū horz eē cū subdit. Qui.n. hz dabit ei & abūdabit. q aūt nō hz: & qō hz auferet ab eo. ac si diceret. Cū aliqs desideriū habuerit & studiū dabūt ei & vniversa q̄ a deo sūt. Cum aūt his vacuus fuerit: & q̄ ad se ptinēt nō inferat: neqz q̄ a deo sūt ei dant: sz & qō hz auferet ab eo: nō deo aufferente sed se indignū faciēte bis q̄ hz. vñ & nos si viderim⁹ aliquē desidiose audientē: & exhortātes q̄ attēdat nō ei persuaseri mus fileam⁹: qz si magis īmorati fuerim⁹: itēdet ei desidia. Studēte aūt discere allicim⁹ & multa effūdim⁹: & bñ dixit Fm euangelistā: Qō vr hre. neqz.n. hz ipm qō hz. REMI. Qui etiā hz studiū legēdi: dabit ei & facultas itelligēdi: & q nō hz legēdi studiū: hoc qō q nāe bonuz vr hre auferet ab eo. vl q hz charitatē dabūt ei cetere vtutes: & q nō habz auferet ab eo: qz absq̄ charitate nllz bonū eē pōt. HIERO. Uel apostolis i xpo credētib⁹ cōcedit. Judeis vo q nō credidērūt i filiū dei: et sīgd p nāe bonū possidēt tollit: neqz enī possunt aliqd sapiēter itelligere: qz sapie non habēt caput. NYLA. Fidē ēt iudei nō hītes: legē quoqz quā hūerūt pdiderūt: & iō pfectū fides euāgelica hz donuz: qz susceptā nouis fructib⁹ ditat: repudiata vo ēt veteris subē opes ōtrahit. CHRY. Ut āt manifesti⁹ qō dixerat fiat: subdit: Jō in parabolis lo. eis: qz vi. nō vi. & au. non au. neqz intel. Et siquidez nature hec excecatio eēt aperire eoz oculos oportebat: qz vo volūtaria est hec excecatio pp hoc nō dixit simpliciter: Nō vidēt. sz vidētes nō vidēt. viderūt enim demones exclūtes & dixerūt: In beelçebub eycit demonia. Audiebāt q̄ ad deū oēs attrahebat: & dicunt: Nō ē hic hō a deo. Qz ergo ptraria bis q̄ videbāt & audiebāt enūciabāt: ppter hoc ipsū videre & audire eis auferī: nihil enī hīc pficiūt: sed in iudiciū magis incidūt. unde & a principio nō eis parabolice loquebaī: sz cū multa certitudine. Quia aūt audita & visa puertūt iā in parabolis logtur. REMI. Et notandū ē ga ñ solū q̄ loquebaī: vez etiā q̄ faciebat parabole fuerūt. i. signa spiritaliū rez qō ligdo oīdit cū dicit: Ut vidētes nō videāt. Uerba nāq̄ videri ñ poterāt: sz audiri. HIER. Hec ō bis logī q stāt i littore: & diuidūt a iesu: & sonitu fluctuū pstrepēte nō audiūt ad ligdū q̄ dñr. CHRY. Deinde vt ñ dicerēt: qñ vt inimic⁹ noster nobis detrahit: prophetā idu cit eadē sentētiantē. vñ sequit: Ut impleatur i eis pphetia esaie dicētis: Auditu audietis & nō itelligetis: & videntes videbitis: & nō videbitis. i. auditu audietis verba: sed nō itelligetis verborū archana. Uidētes videbitis carnē. s. Et non videbitis. Ē ē nō itelligetis diuinitatē. CHRY. Hoc aūt dixit qz fibiipis abstulerūt videre & audiī aures & oculos sibi claudētes & cor icrassātes. Nō enī solūnō audiebant: sed & graviter audiebāt. vnde sequit: Incras. ē cor po. huius: & auri. gra. audi. RABA. Incrassatū ē.n. cor iudeoz crassitudine malicie: & abūdātia peccatoz graviter vba dñi audierūt: qz ingrati susceperūt. HIERO. Ac ne forte arbitremur crassitudinē cordis & granitatē auriū nature eē nō volūtatis: subiūgit culpā arbitrij & dicit: Et oculos suos clauserunt. CHRY. In hoc aūt intensā eoz negtiā ostēdit: et auersionē cū studio vt aūt attrahebat eos subdit. Et cōuertāt & sanem eos. In quo demōstrat: qz si cōuerterent sanarentur: sicut si aliquis diceret: Si rogatus essem: cōfestiz donaturus eram. oīdit qlr aliquis sibi recōciliet: ita & h cum dicit. Neqñ conuertant & sanem eos. demōstrat qñ & cōuerti possibile est & pniaz agētes saluari. AVGV. de que. euā. Uel alr: Oculos suos clauserūt: neqñ oculi videāt. i. ipsi cā fuerunt vt de⁹ eis oculos clauderet. Alī⁹.n. euāgelista dicit: Excecauit oculos eoz. Sz vtrū vt nūq̄z videāt: an vero ne vl sic vl sic aliqñ videāt: cecitate sua sibi displicētes & se dolētes: & ex hoc humiliati atqz cōmoti ad cōfitēdū pctā sua & pie querendū deū. Sic enī marc⁹ hoc dicit: Neqñ cōuertant: & dimittant eis pctā. Ubi intelligunt peccatis suis meruisse vt nō intelligerent: & tñ hocipm misericorditer eis factū: vt peccata sua cognoscerēt: & cōuersi veniā merereī. q̄ āt ioānes hūc locū dic: ppea nō poterāt credē qz itez dixit esaias: Excecauit oculos eoz & indu. cor eo. vt ñ videāt oculi & nō intelligāt corde: & auertant & sanē eos. Aduersari videtur huic sñie & oīno cogere vt qō hic dictū est: Neqñ oculis videant: nō accipiat ne vel sic aliqñ oculis videāt: sed prozsus vt nō videāt. qñqdē aperte dicit: Ita vt oculis non videant. Et qō ait: Propterea nō poterant credere. satis ostēdit nō ideo factā excecationē: vt ea cōmoti & dolētes se non itelligere: cōuerterent aliqñ per pniaz. non enī possent hoc facere nisi prius crederēt: vt credēdo cōuerterēt: & conuersione sanarēt: & sanitate itelligerēt: sed iō potius excecatos vt nō crederēt. dicit.n. aptissime: Propterea non poterant credere: qō si ita est qs nō exurgat in defensionē iudeoz vt eos extra culpaz fuisse pclamet: q̄ nō crediderūt. ppterea enim non poterant credere: qz excecauit oculos eoruz. Sz qñ potius deus extra culpā debet intelligi: cogimur fateri alys quibusdam peccatis ita eos excecari meruisse: quatamen excecatione non poterant credere. verba enim ioannis ista sunt: Non poterant credere quia iterum dixit esaias. Excecauit oculos eorum. Frustra itaqz conamur intelligere ideo fuisse cecatos vt conuerterentur: cum conuerti non poterant: quia non credebant: & ideo credere non poterant: quia excecati erant. An forte nō absurde di

ẽim⁹ quosdã iudeoꝝ fuisse sanabiles: sꝫ tãto tñ tumore sup/bie pclitatos: vt eis expedierit primo nõ credere: vt non ĩ/telligerent dñm loquentem parabolas: quibus non intelle/ctis nõ in eum crederẽt. Nõ credẽtes autẽ cum ceteris de/speratis crucifigerent eum: atqꝫ ita post eius resurrectionẽ cõuerterent: quãdo iam de reatu mortis domini amplius humiliati diligerent: a quo sibi tantuꝫ scelus dimissum eẽ gauderẽt: qñ tãta eorum superbia tali humiliatione esset deytienda: quod incongrue dictum esse quilibꝫ arbitretur: si non ita cõtigisse ĩ actib⁹ apostoloꝝ manifeste legerit. Nõ ergo abhorret: qõ ait ioãnes: ꝓpterea nõ poterant credere: qꝛ excecauit oculos eorum vt non videant. Ab ea sñia qua itelligim⁹ iõ excecatos vt cõuerterent: hoc est iõ eis per ob/scuritates parabolaꝝ occultatas sñias dñi: vt post ei⁹ resur/rectionẽ salubriori penitentia resipiscerẽt: qꝛ per obscurita/tem sermonis excecati: dicta dñi nõ intellexerunt: ⁊ ea non intelligendo nõ in eũ crediderũt: nõ credẽdo eũ crucifixe/runt: atqꝫ ita post resurrectionem miraculis q̃ in ei⁹ nomi/ne fiebãt exterriti: maioris criminis reatu cõpuncti sunt ⁊ ꝓstrati ad penitentiã: deinde accepta indulgẽtia ad obedi/entiam flagrãtissima dilectõe cõuersi: qbusdã autẽ nõ pro/fuit illa cecitas ad cõuersionẽ. REMI. Et q̃ctũ ad hoc põt hec sententia sic intelligi: vt in oĩbus subaudiat nõ hoc mõ: neq̃ oculis videant: ⁊ neq̃ auribꝰ audiãt: ⁊ neq̃ corde in/telligant: ⁊ neq̃ conuertant ⁊ sanem eos. GLO. Sic ergo oculi eorum qui vident ⁊ nolunt credere suut miseri: vestri autem beati, vñ sequitur. Uestri autẽ oculi qꝛ vidẽt: ⁊ aures vestre qꝛ audiunt. HIERO. Nisi autẽ supra legissemus auditores ad intelligentiam prouocatos: saluatore dicẽte, Qui habet aures audiendi audiat: putaremus nũc oculos ⁊ aures que beatitudinem accipiũt corporales itelligi. Sꝫ mihi videnꝫ oculi illi beati: qui xp̃i possunt agnoscere sa/cramenta: ⁊ ille beate aures de quibus esaias loquit. Dñs apposuit mihi aurẽ. GLO. Mens enim est oculis: qꝛ na/turali vigore ad intelligendum aliqd dirigit: auris qꝛ alio docẽte discit. HYLA. Uel apostolici tẽporis beatitudi/nem docet: quorum oculis atqꝫ auribꝰ cõtigit dei salutare visere ⁊ audire ꝓphetis atqꝫ iustis cupientibꝰ videre ⁊ au/dire in plenitudine temporum destinatum. vnde sequitur. Amen quippe dico vobis: qꝛ multi ꝓphete ⁊ iusti cupierũt videre que vos videtis: ⁊ nõ viderunt: ⁊ audire que vos au/ditis: ⁊ nõ audierunt. HIERO. Uidet autẽ huic loco il/lud esse contrarium qõ alibi dicitur. Abraam cupiuit vide/re diem meum: vidit ⁊ gauisus est. RABA. Esaias quoqꝫ ⁊ micheas ⁊ multi alij ꝓphete viderunt gloriam domini: q etiã ꝓpterea videtes appellati sunt. HIERO. Nõ autez dixit prophete ⁊ iusti: sꝫ multi. Inter multos. n põt fieri vt alij vlderint: alij nõ viderint: lꝫ ⁊ in hoc periculosa sit inter/pretatio: vt inter sanctoꝝ merita discretiones quãlz facere videamur. s. q̃ctũ ad fidẽ de christo bitaꝫ. ergo abraam vi/dit in enigmate nõ vidit in specie: vos autẽ ipresentiaꝝ tene/tis: ⁊ habetis dñm vr̃m: ⁊ ad voluntatem interrogatis: ⁊ cõuescimini ei. CHRY. Nec ergo q̃ apostoli viderũt ⁊ au/dierũt: presentiã suã dicit: miracula: vocẽ: ⁊ doctrinam. In hoc autẽ nõ solũ malis: sed bis qui boni fuerãt eos preponit. Etenim antiquis iustis beatiores eos dicit: qñ nõ solũ que iudei non viderant hi vident: sed ⁊ que iusti ⁊ prophete cu/pierũt videre: ⁊ nõ viderunt. Illi enim fide solum conside/rauerunt: hi autẽ visu ⁊ multo manifestius. Uides autẽ q̃l/r vetus testñ copulat nouo. non enim si ꝓphe alieni cuiusdã ⁊ contrary dei serui fuissent: christum cupiuissent.

¶ Vos ergo audite parabolam seminãtis. Omnis qui audit verbum regni ⁊ nõ itelligit: venit ma/lus ⁊ rapit qnod seminatum est ĩ corde eius: hic est qui secus viam seminatus ẽ. Qui autez supra petrosã seminatus est: hic est qui verbum audit: ⁊ continuo cum gaudio accipit illud. Non ha/bet autem in se radicem: sed est temporalis. Fa/cta autem tribulatione ⁊ persecutione pp verbũ continuo scandalizatur. Qui autem seminatus est in spinis: hic est qui verbum dei audit: ⁊ solli/citudo seculi istius ⁊ fallacia diuitiarum suffo/cat verbum: ⁊ sine fructu efficit. Qui vero i ter/ram bonã seminatus ẽ: hic est q audit verbũ ⁊ ĩ/telligit ⁊ fructum affert: ⁊ facit aliud quidẽ cen/tesimum: aliud autem sexagesimum: aliud ve/ro trigesimuꝫ.

GLO. Dixerat superiꝰ qꝛ iudeis nõ ẽ datũ nosse regnum dei: sed apostolis. ⁊ iõ ꝛeludit dicẽs. Uos ergo audite pabo/lã seminãtis: qbꝰ. s. cõmittũ celi mysteria. AVGV. sup genesim ad lr̃aꝫ. viij. Qõ narrauit euãgelista factũ ẽ: dñs. l. talia locutũ fuisse: ipsiꝰ aũt dñi narratio ꝑabola fuit: ò qua nunq̃ exigit vt ẽt ad lr̃am fcã monstrarẽt: q̃ ꝓmone ꝓferũ/tur. GLO. Unde parabolã exponẽs subdit. Omnis q audit verbũ regni ⁊ non intelligit: sic construendũ est. Omnis q au/dit verbum regni: ideest predicationẽ meã q̃ ad regnũ celo/rũ adipiscẽdũ valꝫ. Et nõ intelligit. Quõ aũt nõ intelligat subiũgit. venit. n. malus. i. diabolꝰ. Et rapit qõ seminatũ est ĩ corde eiꝰ. Omnis inq̃ q talis est: hic est qui secus viã semina/tus est. Notandũ est aũt q̃ seminatũ diuersis modis acci/pit. Dicit. n. ⁊ semẽ seminatũ: ⁊ ager seminat⁹: qõ vtrũq; hic inuenit. Ubi. n. ait, Rapit qõ seminatũ est: de semine itelli/gendũ ẽ. vbi aũt sequit, Secus viã seminat⁹ est. nõ de semie sed de loco seminis itelligendũ ẽ. i. hoĩe: q est q̃si ager diui/ni verbi semine seminatus. REMI. Omnis autẽ vbis exponit dñs qd sit semẽ: vbum. s. regni. i. euãgelice doctrie. Sũt. n. nõnulli q verbũ dei nulla cordis diuotõe suscipiũt: ⁊ ideo se/mẽ vbi dei qõ in eoꝝ cordibus seminat: demones q̃si semẽ vie trite subito auferunt. Sequit. Qui aũt est seminatus su/pra petrã: hic vbũ audit ⁊c. Semẽ eni verbũ dei qõ i petra: ideſt corde duro ⁊ idomito seminat fructificare nõ potest: qꝛ multa est eius duritia: ⁊ paruum celeste desiderium. vñ ꝓpter nimiam duritiã non habent in se radicẽ. HIERO. Attẽde aũt qõ dcñ sit: Cõtinuo scãdaliçat. Est ergo aliã di/stãtia inter eum qui multis tribulationib⁹ penisq; cõpellit xp̃m negare: ⁊ eũ q ad primã psecutionẽ stati scandaliçat: ⁊ corruit: de qua hic logtur. Sequit. Qui aũt semi. est in spi/nas. Mihi videt ⁊ illud qõ iuxta litterã ad adam dicit: Inter re mystice q̃ quicũq; seculi se dederit voluptatib⁹ curisq; istius mundi: panẽ celestez ⁊ cibũ vez̃ iter spinas comedit. RABA. Recte aũt spine vocant: qꝛ cogitationũ suaruꝫ punctionib⁹ mentẽ lacerãt: ⁊ quasi strãgulãdo spũales vir/tutum: frnctus gignere non permittunt. HIERO. Et ele/ganter adiunxit. Fallatia diuitiaꝝ suffocat verbum. Plan/de enim sunt diuitie: aliud agentes: aliud pollicẽtes. Lubri/ca est illarum possessio: dum huc illucq; circũferuntur: ⁊ in stabili gradu vel habentes deserunt: vel non habẽtes refu/giunt. vnde ⁊ dñs diuites asserit difficulter intrare ĩ regnũ celorum suffocantib⁹ diuitys verbũ dei: ⁊ vigorẽ virtutum emolientib⁹. REMI. Et sciendum q̃ his tribus ꝓgenerib⁹ terre neq̃ cõprehẽdunt omnes qui verbuꝫ dei audire pos/sunt: sed tamen ad salutẽ perducere non valent. Excipiunt gentiles: qui nec audire meruerũt. Sequitur. Qui vero in terram bonaꝫ seminatus est ⁊c. Terra bona est fidelis cõ/scientia electorum siue mẽs sanctoꝝ: que verbum dei cum gaudio ⁊ desiderio: ⁊ cordis deuotione suscipit: ⁊ inter pro/spera ⁊ aduersa viriliter conseruat: ⁊ ad futura perducit.

vnde sequit̃:Et facit fructū aliud cētesimū:aliud sexagesimū:aliud vo tricesimū. HIERO.Et notādū q̄ sic in terra mala tres fuere diuersitates.s.sec⁹ viā:z petrosa z spinosa loca:sic i terra bona trina diuersitas ē:cētesimi: sexagesimi.z fruct⁹ tricesimi.Et i illa:aut ēt i ista nō mutat̃ substātia:sed volūtas:z taz icredulox q̄z credētiū cozda sunt:qui semē recipiūt.vñ primo dixit:Ueīt malꝰ z rapit qō semina tū ē in cozde eiꝰ.z secūdo z tertio ait: Hic ē q verbū audit. In expositōe quoq terre bōe:iste ē q audit vbuz. Primuz ergo debemꝰ audire:deīdē itelligere:post intelligētias fructū reddere docrinax:z facere vel cētesimū fructū vl̄ sexagesimū atq tricesimū. AVGV.xxi.de ciui.dei.Quidaz putāt hoc sic eē itelligēdū:q̄ scī p suox diuersitate merito ruz:alq tricenos boīes liberēt:alq sexagenos:alq cētenos: qō i die iudicy futuꝝ suspicari solēt:nō post iudiciū:q̄ opio ne qdā cū videret boīes ipunitatē puersissime pollicētes: eo q̄ oēs isto mō ad liberationē ptiuere posse videantur: rīdit bñ potꝰ eē viuēdū vt iter eos q̄sq repiatur:q̄ p alys intercessuri sunt liberādis:ne taz pauci sint vt cito ad nūerum suum pueniētes multi remaneāt:qui erui iam de pēis illorum intercessiōe nō possint:z i eis iueniaī q̄sq sibi spem fructꝰ aliēi temeritate vāissima polliceī. REMI.Triceſi mū ḡ fructuz facit qui fidem scē trinitatis docet.sexagesimum vo qui pfectionē bonox opum cōmēdat.senario eni numero ois mūdi oznatꝰ cōplet⁹ ē.Cētesimū aūt fructum facit qui vitā eternā ꝓmittit.cētenariꝰ eni de leua transit ad dexterā:p leuā aūt vita p̄sens designat̃:p dexteraz futura.Aliter semē vbi dei tricesimū fructū facit q̄ bonā cogitationē gignit:sexagesimū q̄ bonā locutionē:cētesimū q̄ ad fructū boni opis pducit. AVGV.ō q.euā. Vl̄aliter: Cētesimꝰ fructꝰ ē martyriū ꝓpter scītatē vite vel cōtēptū mortis.Sexagenariꝰ vginū ꝓpter ociū interiꝰ:q nō pugnāt cōtra cōsuetudinē carnis.solet eni ociū cōcedi sexagenarys post militiā:vl̄ post actōes publicas:tricesimꝰ vo cōiugato ruz:q hec ē etas p̄liantiū: ipi hñt acriozē cōflictū:ne libidinibꝰ supent̃.Uel aliter cōfligēdū ē cū amoze tpaliū bonox vt rō vīcat:aut etiā edomitꝰ subditusq eē:vt cū surgere cepit facile repimat̃:aut ita extinctꝰ vt se oīo nulla ex parte cōmoueat.Ex quo fit vt ipsam etiā mortē pp vitatē aly fortiter subeant:aly eq̄miniter:aly libenter:q̄ tria gña fructꝰ sunt terre:triceni:z sexageni z cētesimi.In box aliquo genere iueniēdus ē tpe mortis sue sigs de hac vita recte cogitat emigrare. HIERO.Ul̄ cētesimꝰ fructꝰ vginibꝰ:sexagesimꝰ viduis z ꝓtinētibꝰ:tricesimꝰ scō mr̄imōio deputat̃. Ita ipa digitox ꝓiuctio:z q̄si molli se osculo cōplectēs z federas maritū pingit z ꝓiugem:sexagita ad viduas: eo q̄ in angustia z tribulatiōe sint posite.vnde z inferiozi digito de primunt̃.quāto maioz ē difficultas ex pte quondā voluptatis illecebris abstiere:tāto maiꝰ z ꝓmiuz. Pozro centesimꝰ numerꝰ a sinistra trāsit ad dextrā:z bisdem quidez digitis nō eadē mānu circulū faciēs:exp̄mit vginitatis cozonā.

¶Aliam parabolam proposuit illis dicens:Simile factū est regnū celoz homini qui seminauit bonū semē in agro suo.Cum aūtē dozmirēt homines venit inimicus eius z supseminauit zizania inter triticū:z abiit.Cū aūtē creuisset herba z fructū fecisset:tunc apparuerunt z zizania. Accedentes aūtē serui patrisfamilias:dixerūt ei Dñe nōne bonū semē seminasti in agro tuo: Añ ergo habet zizania?Et ait illis:Inimicus homo hoc fecit.Serui aūtē dixerūt ei:Uis imus z colligim⁹ ea?Et ait.Nō:Ne forte colligētes zizāia eradicetis sil̃ cū eis z triticū.Sinite vtraq̄ crescere vsq ad messez:z i tēpoze messis dicā messoribus:Colligite primū zizania z alligate ea i fasciculos ad comburendum:triticum autez cōgregate in hozreum meum.

CHRY.In p̄cedēti parabola locutꝰ ē dñs de his q verbuz dei non suscipiūt:hic aūt de his qui suscipiūt cozruptiuū ꝓmonē.eteniz hoc ē diabolice machinatōis:vitati semp errozē inserere.vñ dr̄:Aliaz parabolā ꝓposuit illis dicens.

HIERO.Proposuit aūt aliā parabolā quasi diues p̄fa milias:inuitatos diuersis reficiēs cibis vt vnusquisq̄z ꝓm naturā sui stomachi varia alimēta suscipet.Nō aūt dixit:alterā sed aliam.Si eniz ꝓposuisset alterā expectare tertiaz nō poteramus:ꝓmisit aliaz:vt plēs sequant̃.Que autez sit parabola ostendit̃ cum subdit̃:Simile factū ē regnū celorum. REMI.Regnū celoz appellat ipsuz filium dei: qō regnū simile dicit̃ esse homini qui seminauit bonum semē in agro suo. CHRY.Deīde modū insidiax diaboli oñdit dicens:Cum aūt dozmirēt boīes venit inimicꝰ eius z supseminauit çiçania i medio tritici z abyt.Demōstrat hic q̄ erroz post vitatez existit:qō z rex exitus testat̃.Etenim post prophetas fuerūt pseudo ꝓphete:z post apostolos pseudo apostoli:z post chr̄istū antichr̄istꝰ.Nisi.n. diabolus viderit quid imitet̃:vel quibꝰ insidiet̃:non tētat:quia igit̃ vidit q̄ hic reddit i fructu cētū:ille.lx.alius.xxx.z nō poterat rapere ueq̄ suffocare qō radicatum erat:p aliam deceptionē insidiat̃ iterserens sua:multis ea similitudinibꝰ colozās:vt facile surripiat his qui habiles sunt ad ōceptionē:ꝓpter hoc nō dicit:q̄ seminet aliquod aliud semē:sed çiçania que ꝓm visum assimulātur quodāmodo frumēto.Hic etiam appāret diaboli malignitas:tūc eni seminauit qñ vniuersa erāt completa vt magis noceret agricole studio. AVGV.de que.euā.Dicit aūt cum dozmirēt homines:q̄z cum negligētius ageret ꝓpositi ecclesie:aut dozmitionez mortis accipēret apostoli venit diabolꝰ:z supseminauit eos quos malos filios dominus interpretat̃. Ez recte querit̃ vtz heretici sint:aut male viuētes catholici.Ez q̄ dicit eos i medio tritici seminatos:quasi vidētur illi significari qui vnius communiōis sunt.Uerūtamē quoniam agrum ipsum nō ecclesiaz:sed hūc mundum interpretatus est:bene intelligūtur here:ici:qui in hoc mundo permiscētur bonis: vt illi qui i eadem fide mali sint palea potiꝰ q̄z çiçania deputent̃:quia palea etiaz fundamētū habet cū frumēto radicēq̄z communē.Scismatici aūt videt̃ spicis cozruptis etiā similiozes vl̄ paleis aristax fractis vel scissis z de segete abiectis:nec tñ cōsequēs ē vt omnis hereticus vl̄ scismaticꝰ ab ecclesia cozporaliter sepetur.multos.n.portat ecclesia:quia nō ita defendūt falsitatē sentētie sue:vt intētaz multitudinē faciāt: quod si fecerit tūc pellunt̃:Cum ergo diabolꝰ aspersis prauis errozibus salsisq̄z opinionibꝰ superseminasset:hoc ē pretendēte nomine chr̄isti hereses supiecisset:magis ipse latuit: atq̄z occultissimus factus ē.Hoc ē eniz quod dicit:Et abyt. quāq̄z i hac parabola dñs sicut in expositione conclusit:nō quedam sed omnia scandala z eos qui faciunt iniquitatez çiçanioz nomine significasse itelligitur. CHRY.Exposteriozibus autem diligenter hereticoz formam describit dicens:Cum autem creuisset herba z fructum fecisset: tūc apparuerūt z çiçania. In principio eniz heretici obumbrāt seipsos:cum autē multā acceperint libertatē z sermone aliquis cum eis participauerit:tūc venenū effundunt. AVGV.de.que.euan.Uel aliter:Cuz homo spiritualis esse ceperit oyudicans omnia tunc ei errozes incipiūt apparere. discernit eni quicquid audierit aut legerit abhozrere a regula veritatis:sed donec in eisdem pficiatnr spiritualibus potest euz mouere quare sub nomine chr̄istiāo tam multe hereticoruz extitere falsitates.vñ sequit̃:Accedētes autez

serui patrisfamilias dixerũt ei: Domine nõne bonũ semẽ seminasti i agro tuo: vñ g̃ hz çiçania: Ait aũt ipsi sint serui quos postea messores appellat: an qz in expositiõe pabole messores dic̃ esse angelos: nec quisq̃ dicere facile ausus fuerit angelos nescisse: quis çiçãia supersemiauerit: magis oportet itelligi hoies ipos fideles suoz noie ꝟ loco significatos. nec mirũ si ꝛ bonũ semẽ ipsi dicunt. ex diuersis. n. significatiõib⁹ vna res diuersas sili'tudies recipit sicut ꝛ ō sequit: g̃ ipse sit ianua: g̃ ipse sit pastor. REMI. Accedũt aũt ad deũ sine corpe: sed corde ꝛ mẽtis desiderio: quo docẽte intelligũt diaboli calliditate ꝟ cẽ factũ. vñ sequit: Et ait illis: Inimicus hõ hoc fecit. HIERO. Diabolus ꝓpterea inimicus hõ appellat: qui deus esse desyt. ꝛ i. ix. psal. scriptũ est de eo: Exurge dñe: nõ cõfortetur hõ. Quãobrez nõ dormiat qui ecclesie ꝓpositus est: ne p illi⁹ negligẽtiaz inimic⁹ hõ supseminet çiçãia ꝟ est hereticoz dogmata. CHRY. Inimic⁹ aũt vocat ꝓpter iacturã quaz ifert boibus. vexatio eniz diaboli aduersus nos ẽ. pricipiũ aũt vexatiõis fcñ est nõ ab inimicitia q̃ ẽ ad nos: sz que ẽ ad deũ. AVGV. de que. euã. Cum autez serui dei cognouerit hãc excogitasse diabolus fraudẽ: cuz cõtra tãti nominis auctorẽ nihil se valere sentiret: vt fallacias suas codez noie obtegeret: pot sibi suboziri volũtas vt tales hoies de reb⁹ humanis auferãt si aliquã tẽpozis habeãt facultatẽ: sz vtz facere debeãt iusticiaz dei cõsulunt. vñ sequit: Serui aũt dixerũt ei: vis imus ꝛ colligim⁹ ea? CHRY. Ubi intueda ẽ seruoz diligentia ꝛ dilectio. etenĩ festinãt çiçania euellere: quod mõ monstrat eorum de semine sollicitudinẽ. Ad hoc eniz solũ respiciũt: non vt aliquis puniatur: sed vt seminata nõ pereant. Quid autem dominus responderit subditur: Et ait nõ. HIERO. Datur eniz locus penitẽtie: ꝛ monemur ne cito amputem⁹ fratrẽ: qz fieri pot vt ille qui hodie noxio deprauat⁹ ẽ dogmate: cras resipiscat: ꝛ defendere icipiat veritatẽ. vñ subditur: Ne forte colligẽtes çiçania: eradicetis sil' ꝛ triticũ. AVGV. de q̃. euã. In quo eos patiẽtissimos ꝛ trãquillissimos reddit hoc eniz dicit: qz bõi dũ adhue ifirmi sunt op⁹ hñt i quibusdã maloz cõmixtiõe: siue vt p eos exerceãtur: siue vt eoz cõparatiõe magna illis exhortatio fiat iuitãtur ad meli⁹. aut forte simul eradicat triticũ cum auferãtur çiçania: qz multi primo çiçãia sunt: ꝛ postea tritiz fiũt: qui nisi patiẽter cũ mali sint tolerẽt: ad laudabilẽ mutationẽ nõ pueniũt: itaq̃ si euulsi fuerit: simul eradicatur ꝛ triticũ: quod futuri eẽnt si eis parceret. Jõ dicit tales nõ esse auferẽdos de hac vita: ne cũ malos conat iterficere: bonos iterficiat quod forte futuri sũt: aut bõis obsit: q̃bus ꝛ ũitis vtiles sũt. Sz tũc oportũe hoc fiet: cũ iaz de fine nõ restat vl' tps cõmutãde vite vel ꝓficiẽdi ad veritatẽ ex occasiõe atq̃ cõparatiõe aliẽi errozis: ꝛ ideo subdit: Sinite vtraq̃ crescere vsq̃ ad messem. i. vsq̃ ad iudicium.

HIERO. Uidet autẽ hoc cẽ cõtrariũ illi ꝓcepto: Auferte malũ de medio vestz. Si enĩ prohibet eradicatio ꝛ vsq̃ ad messez tenẽda ẽ patiẽtia qũo eyciẽdi sunt quidã de medio nostz: Sed iter triticũ ꝛ çiçania quod nos appellam⁹ loliũ: q̃diu herba ẽ: ꝛ nec dũ calamus vẽit ad spicaz: grãdis similitudo ẽ: ꝛ i discernẽdo aut nulla aut difficilis substantia. prio monet ergo dñs: ne vbi quod ambiguũ ẽ cito sniaz proferamus: sz deo iudici reseruem⁹: vt cuz dies iudicij venerit: ille nõ suspitionẽ criminis: sz mãifestuz reatuz de sancto⁹ cetu eyciat. AVGV. cõtra epistolã pmeniãi: Cum enĩ quisq̃ christiãoruz itus i ecclesia ꝓstituto⁹ i aliquo tali peccato fuerit depbẽsus: vt anathemate dignus habeatur: fiat hoc vbi periculuz scismatis nõ timet cuz dilectiõe non ad eradicandum: sed ad corrigenduz. q⁹ si se nõ agnouerit: neq̃ penitẽdo correxerit: ipe foris exiet: ꝛ p propriã volũtatẽ ab ecclesie cõione dirimet. vñ dñs cum dixisset: Sinite vtraq̃ crescere vsq̃ ad messez, subiũxit causam dicẽs: Ne forte cũ vultis colligere çiçania: eradicetis simul ꝛ triticũ. Ubi satis ostendit cũ met⁹ iste nõ subest: sz oĩno de frumẽtoz stabilitate certa securitas mãet. i. qñ ita cuiusq̃ crimẽ notũ ẽ: ꝛ oĩb⁹ execrabile apparet: vt vel nullos prorsus vel nõ tales habeat defensores p quos possit scisma ꝓtingere: nõ dormiat seueritas discipline: in q̃ tãto ẽ efficaciozemendatio prauitatis: quãto diligẽtioz fuerit obseruatio charitatis. Cũ vo idẽ moz⁹ plurimos occupauerit. nihil aliud boni restat q̃ doloz ꝛ gemit⁹. sic igit misericorditer corripiat hõ quod pot: qõ autẽ nõ pot: patiẽter ferat: ꝛ ex dilectõe gemat atq̃ lugeat. donec ille desup emendet ꝛ corrigat: atq̃ vsq̃ ad messez differat eradicare çiçania ꝛ paleã vẽtilare. Turba aũt iniquoz cũ facultas est in populis ꝓmẽdi seminẽ generali obiurgatiõe feriẽda ẽ: ꝛ maxie si occasionẽ atq̃ oppoztunitatẽ prebuerit aliquod dñi desup flagellu: quo eos appareat pro suis meritis vapulare. tũc enĩ aures hũiles prebet emẽdari sermõe calamitatis auditoz: ꝛ facili⁹ in gemitũ confitẽdi q̃ in murmura resistẽdi afflicta corda cõpellit: q̃q̃ etsi nulla calamitas tribulatõis ꝓmat: cuz facultas det vtiliter corripit in multitudie multitudo. nã sicut separata seuire: sic i ipsa cõgregatõe obiurgata gemere consuenit. CHRY. Hoc autem dixit dñs prohibens occisiones fieri. neq̃ eniz oportet iterficere hereticũ: quia pelium inexpabile in ozbẽ terrarum iducceretur. ꝛ ideo dicit: Ne eradicetis simul cuz eis fruũtuz. i. si moueritis arma ꝛ occideretis hereticos: necesse ẽ multos sanctoz simꝫ submitti. nõ ergo detiere hereticos: ꝛ abscidere liberã eoruz ꝓpalationẽ: ꝛ synodos ꝛ studia dissoluere ꝓhibet: sz interficere ꝛ occidere. AVGV. ad vicentiũ: Nec aũt pmitus mea sentẽtia erat: neminẽ ad vnitatẽ christi esse cogenduz. verbo enĩ agẽduz: disputatõe pugnandũ: ratõe vincendus. ne fictos catholicos haberem⁹: quos aptos hereticos noueram⁹. Sed hec opinio mea non contradicẽtiuz vbis: sed demonstrãtiũ superabat exẽplis. baꝛ enĩ leguz terroz quib⁹ ꝓmulgandis reges seruiũt dño i timoze: ita ꝓfuit vt nũc alq̃ dicãt: Jaz hoc volebam⁹: sz deo gratias q̃ nobis occasionẽ ꝓbuit ꝛ dilationũ mozulas amputauit. Alq̃ dicãt: hoc esse verum iam sciebamus: sed nescio qua cõsuetudine tenebamur: gratias õo q̃ vicula nostra dirupuit. Alq̃ dicãt: Nesciebam⁹ hoc cẽ veritatẽ: nec eaz discere volebam⁹: sed ad eaz cognoscendã met⁹ fecit ītentos: gratias dño q̃ negligentiã nostrã stimulo terroris excussit. Alq̃ dicant: Nos falsis rumoꝛib⁹ terrebamur ītrare: quos falsos esse nescirem⁹ nisi ītraremus: nec ītraremus nisi cogeremur: gratias deo q̃ ꝓdicationez nraz flagello abstulit: exptos docuit q̃ vana ꝛ ianua de eccl'ia sua mẽdax fama iactauerit. Alq̃ dicãt: Putabam⁹ qdẽ nihil ītereſſe vbi fidẽ christi tenerem⁹: sz gras dño q̃ nos a diuisiõe collegit ꝛ hoc vni deo cõgrue vt i vnitate colatur ostendit. Seruiãt ergo reges terre christo leges edẽdo ꝓ christo. AVGV. ad bõifaciũ comitẽ: Quis autez vestruz velit nõ soluz aliquez hereticoruz perire: verum etiaz aliquid perdere: sz aliter nõ meruit habere pacẽ domus dauid nisi absolon filius ei⁹ in bello quod cõtra patrez gerebat fuisset extinct⁹: q̃uis magna cura mãdauerit suis: vt eũ q̃tuz possent viuũ saluũq̃ seruarẽt: ꝛ eẽt cui pe nitenti patern⁹ affectus ignosceret: Quid aũt ei restitit nisi perditũ flere: ꝛ sui regni pace acquisita suã mesticiã cõsolari: Sic ergo catholica mater eccl'ia: si aliquoz pditiõe tã mlt'os ceteros colligit dolorẽ materni cordis linit: ꝛ sanat tantoz liberatione ppl'oz. vbi ẽ ãt qõ isti clamare cõsueuerũt libez ẽ credere vl' nõ credere: cui vi xps ītulit: quẽ coegit: ecce habẽt apostolũ paulũ: agnoscãt i eo pus cogentem christum: ꝛ postea docentez: prius ferientẽ: ꝛ postea consolantez. Miruz autẽ est qũo ille qui pena corpozis ad euangeliuz coactus intrauit plus illis omnibus qui solo verbo vocati sunt in euangelio laborauit; cur ergo non cogeret

ecclesia ꝑditos filios vt redirẽt:si ꝑditi filij coegerũt alios vt perirẽt. Sequit:Et in tpe messis dicã messorib⁹: Colligite ꝓmũ çiçania:ꝛ alligate ea in fasciculos ad cõburendum. REMI. Messis aũt appellaꝛ tps metendi: ꝑ messem vero designaꝛ dies iudicij:i quo separãdi sunt boni a malis. CHRY. Sed pp qd dicit:colligite ꝓmum çiçania: Ut nõ timeãt bõi:q̃si sit cũ çiçanys tollaꝛ frumentum. HIERO. Ne aũt dicit çiçanioꝝ fasciculos igni tradi ꝛ triticũ cõgregari in horrea:manifestum ẽ hereticos quosq; ꝛ hypocritas gehẽne ignibus cõcremandos:scõs vo q appellanꝛ triticũ horreis,i.celestibus mansiõibus recipi. AVGV.de que.euan. Queri autez põt cur nõ vnus fascẽ aut vnum aceruũ çiçanioꝝ fieri dixerit:nisi forte ꝓpter varietatez hereticoꝝ nõ solus a tritico ſz etiã a seipsis discrepantiũ. Ipa vniuscuiusq; hereseos in qbus sigillatiz sua cõione divisiũcti sunt:noie fasciculoꝝ designauit:vt etiã tunc icipiãt alligari ad cõburendum cũ a catholica cõione segregati: suas ꝓprias q̃si ecclesias habere cepint:vt ꝓbustio eaꝝ sit in fine seculi nõ alligatio fasciculoꝝ. Sed si ita esset: nõ taz multe resipicẽdo:ꝛ in catholicaz remeando ad errore discederent. Quapropter alligatio fasciculoꝝ in fine ꝓfutura est: vt nõ cõfuse:ſz ꝑ mõ puersitatis sue vniuscuiusq; erroris ptinacia puniaꝛ. RABA. Et notãdũ q̃ vbi dicit:Seminauit bonũ semẽ.notat bonã volũtatẽ q̃ in electis ẽ.vbi vero dic:inimic⁹ veit ꝛc.cautelã habẽdã itimare voluit:de q̃ crescẽtibus çiçanys quasi patiẽter ferẽs ait: Inimicus hõ hoc fecit. Patiẽtiã nobis ꝓmẽdauit. vbi vero ait: Ne forte colligẽtes çiçania. donauit nobis discretionis exemplum. Quãdo autẽ sunũgit:Sinite vtraq; crescere vsq; ad messez.cõmendauit longanimitatẽ. Ad vltimũ iusticiaz cũ dixit:Alligate ea in fasciculos ad cõburẽdũ ꝛc.

¶ Aliam parabolã proposuit eis dicẽs: Simile est regnum celorum grano synapis: quod accipiens homo seminauit i agro suo:qõ minimum quidem ẽ omnibus seminibus: Cum autẽ creuerit: maius ẽ oibus oleribus: ꝛ fit arbor ita vt volucres celi veniant ꝛ habitent in ramis eius. CHRY. Quia dñs dixerat q̃ de semine tres partes pereunt:ꝛ saluatur vna. ꝛ in ipsa rursus que saluatur: multa efficit iactura ꝓpter çiçania que supseminanꝛ: ne diceret: Qui ergo erũt ꝛ quãti fideles:ꝓpter hũc timorez aufert ꝑ parabolã synapis.ꝛ ideo dicit:Aliã parabolaz ꝓposuit eis dicẽs:Simile ẽ regnũ celoꝝ grão synapis. HIERO. Re gnũ celoꝝ ꝑdicatio euangely ẽ ꝛ noticia scripturaꝝ q̃ ducẽ ad vitã: de qua dr ad iudeos: Auferet a vobis regnum dei. hoc ergo regnũ celoꝝ est simile grano synapis. AVGV. de que.euã. Granũ nãq; synapis ad feruorẽ fidei ptinet: vt eo ꝙ dicaꝛ venena expellere:Sequit:Quod accipiens homo seminauit i agro suo. HIERO. Homo q seminat in agro suo a plerisq; saluator itelligit:qui in animis credẽtiũ seminat. Ab alys:ipse homo seminans i agro suo.i. i corde suo. Quis autẽ est iste q seminat:nisi sensus noster ꝛ animꝰ q̃ suscipiẽs granũ ꝑdicationis:ꝛ fouẽs sementẽ humore fidei facit i agro sui pectoris pullulare:Sequit: Quod minimũ quidẽ ẽ omnibus seminibus. Predicatio euãgely minima ẽ oibus disciplinis.ad ꝓmaz quidẽ doctrinã fidẽ nõ habet veritatis.hominẽ deũ:deuz mortuũ:ꝛ scandalum crucis ꝑdicãs : cõfer hȯ doctrinam dogmatib⁹ philosophorũ ꝛ libris eoꝝ:ꝛ splẽdori eloquentie: compositioniq; sermonum:ꝛ videbis quanto minus sit ceteris seminibus semen euangely. CHRY. Vel minimũ ẽ semen euangely:quia discipuli vniuersis erant imbecilliores:sed tamẽ quia magna erat virtus in eis:expansa est eorum predicatio vbiq; terraꝝ.ꝛ ideo sequit. Cum autez creuerit:maius est oibus oleribꝰ.i.dogmatibus. AVGV.de que.euan. Dogmata aũt sũt placita sectaꝝ.i.vt placuit sectis. HIERO. Pharisecoꝝ.n.dogmata cũ creuerit:nihil mordaꝝ nihil vitale ostenditur:totũ flaccidum marcidũq; ebulit in olera ꝛ i herbas que cito arescũt ꝛ corruũt. Predicatio ãt euãgelica que pua videbaꝛ in ꝓncipio:cũ vel i animã credẽtis: vel i totuz mundũ sata fuerit:nõ exurgit in olera:sed crescit i arborẽ: ita vt volucres celi qs vel animas credẽtiũ:vl fortitudies dei seruitio mãcipatas sentire debeꝰ:veniãt ꝛ habitẽt in ramis eius.vñ sequit. Et fit arbor:ita vt volucres celi veniant ꝛ habitent in ramis eiꝰ. Ramos puto euãgelice arboris qui de grano synapis creuerint:dogmatũ esse diuersitates:in quibꝰ supradictaꝝ volucrũ vnaquecq; requiescit. Assumamus ꝛ nos pẽnas colũbe vt ad altiora volitantes possimus habitare i ramis buiꝰ arboris: ꝛ nidos nobis facere doctrinaꝝ:terrenaq; fugiẽtes ad celestia festinare. HYLA. Vel grano synapis seipz dñs ꝓparauit:acri semini ꝛ oĩuz seminũ mimo:cꝰ vtus pssuris accendit. GREGO. xix.moza. Ipse qdẽ ẽ granũ synapis qui in horto sepulture plãtatus:arbor magna surrexit. Granũ nãq; fuit cuz morer:arbor cũ resurgeret:granũ ꝑ humilitatẽ carnis:arbor ꝑ potẽtiã maiestatis. HYLA. Granũ igit hoc posq̃ i agro seminatũ fuit.i. vbi a pplo cõprehẽsus ꝛ traditꝰ morti: tãq; in agro fuit satõne q̃dã corpis cõsepultꝰ:vltra mẽsurã oĩuz olez excreuit:ꝛ vniuersaz ꝓphetaꝝ gloriã excedit. Oleris eni vite tanq; egroto israel data est ꝑdicatio ꝓphetaꝝ: sed iaz in ramis arboris celi volucres ihabitant:aplos.s.ex xpi virtute protensos:ꝛ mundũ inumbrantes i ramis intelligimꝰ:i quos gentes i spez vite aduolabũt:ꝛ auraꝝ turbine.i. diaboli spũ flatuq; vexate:tanq; in ramis arboris cõquiescent. GREGO.xix.moza. In istis etiã ramis volucres requiescũt:qz sancte anime q̃ gbusdã virtutũ pẽnis a terrena cogitatione se subleuant:in eoꝝ dictis atq; cõsolationibus ab huiusmodi fatigatione vite respirant.

¶ Aliã parabolã locutus est eis: Simile est regnũ celorum fermẽto:quod acceptuz mulier abscõdit i farine satis tribus donec fermẽtatũ ẽ totuz. CHRY. Ad idẽ ostẽdẽdũ dñs apponit parabolã de fermẽto.vñ dicit:Aliã parabolã locutꝰ est eis. Simile ẽ regnũ celoꝝ fermẽto:q.d. Sicut fermẽtuz multã farinã trãsmutat in suã virtutẽ:ita ꝛ vos totũ mundũ trãsmutabitis. Et vide xpi prudẽtiã:ea eni q̃ sunt nature inducit: demõstrãs qm̃ sicut illa possibile ẽ fieri:ita ꝛ hoc. Nõ ãt dixit q ꝓposuit simpliciter ſz abscondit: ac si diceret: Ita ꝛ vos cũ subiecti fueritis impugnatoribꝰ vestris:tũc eos superabitis. Et sic fermẽtũ suffodit quidẽ non aũt destruit:ſz paulati ad suũ habitũ oĩa trãsmutat:sic ꝛ i ꝑdicatiõe vra ꝓtinget.nõ itaq; qz multas dixi supuenturas vobis vexatiões timeatis. ita enim fulgebitis ꝛ oẽs supabitis.tria autẽ sata hic ꝑ multis posuit.hunc eniz numeꝝ determinatũ ꝑ multitudine ideterminata accepit. HIERO. Satuz aũt ẽ genꝰ mensure iuxta morẽ ꝓuincie palestine:vnũ modium ꝛ dimidiũ accipiens. AVGV. de que.euan. Vel fermẽtũ dicit dilectionẽ eo ꝙ feruescere facit ꝛ excitat. Mulierẽ:sapiẽtiaz dicit. In farine autẽ satis tribꝰ intelliguntur vel tria illa i hoĩe: ex toto corde:ex tota anima:ꝛ tota mẽte.vel tria illa fructifera:centesimũ:sexagesimuz:ꝛ tricesimuz.vel tria illa genera hoĩum noe:daniel:ꝛ iob. RABA. Dicit autem donec fermẽtatũ ẽ totũ.qz charitas in nra mẽte recõdita eo vsq; crescere debet:vt totam mẽtez in sui pfectionẽ commutet qõ hic qdẽ ichoaꝛ:in futuro vo pficit. HIERO. Vel alr: Mulier ista q̃ fermẽtũ accipit:ꝛ abscõdit:ꝑdicatio mihi videt aplica.vel ecclesia de diuersis gentibꝰ congregata.hec tollit fermẽtum:itelligentiã.s.scripturaꝝ ꝛ abscondit illud i farine satis tribus:vt spũs:anima:ꝛ corpus i vnũ redacta

nō discrepent iter se. Uel aliter: Legim⁹ i Platone tria eē i anima rōnale: irascibile: t concupiscibile. t nos ergo si acceperim⁹ fermentū euāgelicū sacraꝝ scripturaꝝ: i rōne possideamus prudētiā: i ira odiuz cōtra vitia: i desiderio cupiditatē virtutū: t hoc totū fiet p euāgelicā doctrinā quā nobis mater ecclesia prestitit. dicā t quozūdā itelligētiā: mulierē istā t ipsi ecclesiā iterptant: que fidē hoīs farine satis trib⁹ ꝛmiscuit. s. credulitati patris t filij t spūscī: cuz i vnū fuerit fermentata: nō nos ad triplicē deū: sz ad vni⁹ diuinitatis pducit noticiā. pius gdē sensus: sz nūq̄ parabole t dubia enigmatum itelligentia pūt ad auctozitatē dogmatuz pficere. HYLA. Ul'alr. Ferīnto se dīs ꝛpauit. ferīntū enī de farina est: quod virtutez aceptā accernio sui generis reddit. hoc autem fermentū acceptū mulier synagoga. s. p iudiciuz mortis abscondit hoc: aut i farine mēsuris trib⁹. i. legis: prophetaꝝ: euangeloꝝ equalitate coopertū: oīa vnū fecit: vt qō lex cōstituit: pphete nūciauerunt: idipsuz euangelioꝝ ꝓfectiibus expleat: q̄ q̄ ad triū gentiū vocationē: ex sem: cham: t iaphet: tres mensuras farie esse referēdas sensisse multos memini: Gz nescio an hoc ita opinari ratio permittat: cuz etsi oīum gentiuz vocatio sit: i his tamē christus non absconsus sit sed ostensus: t in tanta infidelium multitudine non fermentatum est totum.

¶ Hec omnia locutus ē iesus i parabolis ad turbas: t sine pabolis non loquebatur eis: vt impleretur quod dictū erat per prophetam dicentez: Aperiam in parabolis os meum: eructuabo abscondita a constitutione mundi.

CHRY. Post p̄missas pabolas ne aliqs opīaret q̄ christus noua īduceret: īduxit euāgelista ꝓphetaz etiā hūc p̄dicentē doctrīe modū. Et iō dic̄: Hec omnia locu. ē ie. i para. ad turbas. Marc⁹ āt ait: Cūm sic̄ poterāt audire: loquebat eis sermonē i parabolis. vñ nō mireris si de regno disputās grani t fermenti meminit: hoīb⁹. n. loquebat idcotis t idigentib⁹ ab his īduci. REMI. Parabola grece: latine dr̄ similitudo p quaz veritas demonstrat. Ostendit gppe i ipa similitudine quasdaz figuras vboꝝ t imagies vitias. HIERO. Nō autē discipul'sz turbis parabolas loq̄bat: t vsqz hodie turbe i parabolis audiunt: t iō dr̄: Et sine parabolis nō loquebat eis. CHRY. Quāuis enī multa sine pabolis non turbis dixerit: sz tñ tūc nihil. AVGV. de qō. cuā. Uel hoc dr̄: non qz nihil prope locut⁹ ē: sz qz nulluz fere sermonez explicauit: vbi nō per parabolaz aliquid significauerit: q̄uis i eo aliqua t ꝓprie dixerit: ita vt sepe iueiat⁹ totus sermo ei⁹ parabolis explicatus: tot⁹ autem ꝓprie dict⁹ nullus iueniat. Explicatos autez sermones dico qñ ex aliqua occasione reꝝ incipit log: quousqz terminet gegd ad ipsam rez ptinet t transeat ad aliud. Nonnunq̄ sane alius euangelista cōtexerit: quod ali⁹ diuersis tpibus dictuz indicat. nō enī omnino fm reꝝ gestaꝝ ordinez: sed fm sue qsqz recordationis facultatē: narratōez quā exoꝛsus est ordinauit. Quare autem i parabolis loqueret: manifestat euāgelista cum subdit: Ut adimpleret quod di. est p ꝓphe. di. Apiam i para. os meuz eruc. absco. a consti. mūdi. HIERO. Hoc testimoniū de. lxxvj. psalmo sumptū est. Legi i nōnullis codicib⁹ eo loco vbi nos posuimus t vulgata editio habet: Ut adimpleret qō dcīm ē p ꝓphetā dicentez: ibi scriptū ē p esaiā ꝓphetā dicentē. REMI. Unde porphyri⁹ obiec̄ fidelibus: Euāgelista vr̄ tāte īsipientie fuit: vt qō repir̄ i psalmis: ipse deputauerit esaie. HIERO. Quia g minime iueniebat i esaia arbitroꝛ postea a prudētib⁹ viris esse sublatū: Sed mihi videt i p̄ncipio ita editū: Os scriptū est p asaph ꝓphetā dicētez. Septuagesim⁹. n. septim⁹ psalmus de quo sumptuz est hoc testimonium: Asaph prophete iscribit: t p̄muz scriptoꝛē non itellexisse asaph: t putasse scriptoꝛis vitiuz: atqz emēdasse nomē esaie cuius vocabulum manifestius erat. Sciēdū ē itaqz q̄ nō solū dauid: sz etiā ceteri quoꝝ i psalmis t hymnis t canticis dei pscripta sunt noīa ꝓphete sūt appellandi: asaph videlicet t idithū t emā esraytes: t relīq quos scriptura ꝓmēoꝛat: qōqz in pson dñi dr̄ apiaz i pabolis os meū tc̄. Consideradū atteti⁹ t īte niēdū describi egressuz israelis ex egypto: t oīa signa narrari q̄ i exodi cōtinēt historia. Ex quo itelligim⁹ vniuersa illa q̄ ibi scripta sunt pabolice sentieda t manifestare absc̄ōdita sacra. Hoc enī saluatoꝛ edictuꝝ se eē ꝓmittit dicēs: Apiam i paraboł os meuz. GLO. q. d. Qui pri⁹ locut⁹ sum p ꝓphetas: modo i ꝓpria psona apiam os meum i pabolis: t eructuabo de thesauro mei secreti: emittā mysteria que absc̄ondita erant a constitutōe mundi.

¶ Tunc dimissis turbis venit in domū: t accesserunt ad eū discipuli eius dicētes. Edissere nobis pabolā zizanioꝝ agri. Qui respondens ait: Qui seminat bonū semē ē filius hominis. Ager autē est mundus. Bonū vero semē: hi sunt filij regni: zizania aūt filij sunt nequā. Inimicus autē qui semiauit ea est diabolus. Messis vero cōsūmatio seculi ē. Messores aūt angeli sunt. Sicut ergo colliguntur zizania t igni comburuntur: sic erit i consumatōe seculi. Mittet filius hominis angelos suos t colligēt ō regno eius omnia scādala: t eos qui faciūt iniquitatē t mittēt eos in caminum ignis: Ibi erit fletus t stridioꝛ dentium. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eoꝝ. Qui habet aures audiendi audiat.

CHRY. Locut⁹ fuerat dīs turbis i parabol' vt eos ad interrogandū īduceret: t q̄uis multa in parabolis dixisset: null⁹ tñ euz iterrogauit: t iō eos dimisit: vñ segtur. Tūc dimissis turbis venit i domū. Null⁹ aūt eū scribaꝝ segtur. vñ manifestum est q̄ pp nihil aliud pri⁹ seq̄bāt: q̄ vt eū caperēt i ſmōe. HIERO. Dimittit āt turbas Jesus t domuz reuertit: vt accedāt ad eū discipuli: t secreto iterrogēt q̄ populo nec merebāt audire: nec poterat. RABA. Mysticе aūt dimissa turba tumultuātiū indeoꝝ igredit ecclesiā gentiū: t ibi fidelib⁹ exponit sacramēta celestia. vñ segt. Et accesserūt ad eū disc. ei⁹. d. Edis. para. çiça. agri. CHRY. Cū aliqñ volētes discere formidauerit iterrogare: nūc libere iterrogāt t ꝓfisi sunt: qm̄ audierāt. Uobis datū est nosse mysteriū regni dei. iō q̄ singulariter iterrogāt: nō multitudine emulātes: qb⁹ nō erat datū. Dimittūt aūt pabolā ferme̅ti t synapis vt mānifestiozes. Interrogāt āt de pabola çiçaioꝝ: qz hz cōueniētiā ad p̄missaz pabolā ō semīe: t aligd ampli⁹ ostēdit. dīs autē q̄ esset pabola exponit. vñ sequit: Qui rūdēs ait eis: Qui se. bo. se. ē. fili⁹ hoīs. REMI. Deo āt dīs se filiū hoīs appellauit: vt hoc iudicio nobis explū būilitatis reliq̄ret. siue qz futuꝝ erat: vt heretici negarent eum verꝝ hominem esse: siue vt p humanitatis fidem possimus cōscēdere ad diuinitatis cognitōez. Sequit: Ager āt est mūdus. GLO. Cū āt ipe sit q semiat agꝝ suuz: manifestuz est q̄ pñs mūdus est ei⁹. Sequit: Bonuz vo semen hi sunt fi. regni. REMI. i. sancti t electi viri q inter filios regni cōputant. AVGV. cōtra faustū: çiçaia āt expōit dīs nō aliq̄ falsa veris scripturis īmissa: sicut maniche⁹ iterpretatur: sz oēs filios maligni. i. imitatoꝛes diabolice falsitatis vñ sequitur: çiçania aūt sunt fi. neq̄. Per quos oēs ipios t malignos vult intelligi. AVGV. de que. euā. Dis aūt iudicia in segete çiçania dicunt. Sequit: Inimicus autez qui se. ea est diabol⁹. CHRY. Etenim hoc diabolice est machinatiōis veritati sp īserere errozē. Sequit: illeſis vo

ꝯsumatio ē scli. Alio ãt loco ait: ō samaritanis loq̃ns: Leua te oculos vros ⁊ cõsiderate regiões: qñ iaz albe sũt ad messez. Et rursus: Messis qdē multa opary aũt pauci. i qb⁹ verbis messez dicit iã adesse. Qualiter ergo ꝟ eã dicit eē futuraz: Sz sciẽdũ q⁹ in alia significatõe messem dicit: vñ ⁊ ibi dicit q⁹ ali⁹ ē q seminat ⁊ ali⁹ q metit. ꝟ aũt eundez dicit eē q seminat ⁊ q metit: qñ ibi non ad suu differentiã: sz apl'oz̃ pphetas induxit. Eteni ipse christus p pphetas semiauit i iudeis ⁊ samaritãis. Ille ḡ noiat semẽ ⁊ messez ꝛz aliud ⁊ aliud. Cũ eniz de obediẽtia loq̃tur: ⁊ psuasiõe ad fidẽ ꝟ vocat messez: sic in quo totũ pficit. Sed cuz ingrit de fructu auditiõis verbi dei: tũc cõsummationẽ dicit messez sic hic.

REMI. Per messez. n. designaf dies iudicy i quo separãdi sunt boni a malis: qõ fiet misterio angeloz. vñ infra dr: q⁹ veniet filiꝰ hominis cũ angelis suis iudicare. pp qõ sequit: Messores aũt angeli sunt. Sequit: Sicut ergo çiça. colligit ⁊ igni cõburit. sic erit in cõsũ. scli. Dit. fi. ho. ãge. su. ⁊ colligent de reg. ei⁹ oia scan. ⁊ eos q fa. iniqtatẽ. AVGV. xx. de ciui. dei. Nõdd de regno illo vbi nulla sũt scãdala: ō regno ḡ isto ei⁹ qō ē hic. s. ecclia colligent. AVGV. de q. euã. Oz autẽ primo separant çiçania hoc ē: qz tribulatiõe pcedẽte separabunt impy a pys: qō p bonos angelos itelligit fieri: qz officia vidicte pñt implere boni bono aio: qño lex: qño iudex: Uel põt itelligi de regno celestis ecclie ⁊ tunc oĩlit ꝟ duplex pena: videlz q⁹ excidunt a glia: i hoc qō dicit: Et colliget de regno ei⁹ oia scãdala. s. ne scãdala i regnũ ei⁹ intrẽt. ⁊ hoc q⁹ cõburunt in hoc qō subdit: Et mittẽt eos in caminũ ignis. HIERO. Oia aũt scandala referunt ad çiçãia. hoc aũt qō dicit: Et colliget de reg. ei⁹ oia scan. ⁊ eos qui fa. iniqtatẽ. inter hereticos ⁊ scismaticoz̃ q faciũt iniquitatez volunt distinguere: vt p eos q faciũt scãdala intelligant hereticos: p eos vero q faciũt iniqtates: intelligant scismatici.

GLO. Uel aliter: Per scãdala pñt itelligi illi q̃ pbẽt primo occasionẽ offensionis aut ruine: p faciẽtes iniquitatez quoscũq; peccãtes. RABA. Obserua qō dic: Et eos q faciũt iniquitatẽ: nõ q fecerũt: qz nõ q cõuersi sũt ad pniaz: sz solũ q pmanent in peccatis: eternis cruciatib⁹ mãcipandi sunt. CHRY. Uide ãt ineffabilẽ dei amorẽ ad hoies. Est .n. ad bñficia ꝓmpt⁹ ⁊ ad penam tardus: cũ. n. seminat p se ipz seminat: cuz aũt punit: p alios. mittit eni ad ꝟ angelos suos. Sequit: Ibi erit fle. ⁊ stri. dentiũ. REMI. Dis vbis demõstrat va corpoz resurrectio: ni⁹ hominus ostẽdit p ꝟ duplex pena iferni. s. nimy calozis: ⁊ nimy frigoris. sic autẽ scãdala referunt ad çiçania: ita iusti reputant i filios regni de qb⁹ sequit: Tũc iusti fulgebũt sicẽ sol in regno pris eoz. i pñti. n. scꝫo fulget lux scõz̃ corã hoib⁹: post ꝯsũmationẽ ãt mũdi ipi iusti fulgebũt: sicẽ sol in regno pris sui. CHRY. Nõ qz ita solũ sicẽ sol: sz qz ꝟ fidere aliud magis luculẽtum nõ noscim⁹: cognitis nobis vtiq; exẽplis. REMI. Oz autez dicit: Tũc fulgebũt: intelligẽdũ ē qz ⁊ nũc fulgẽt i exẽpluz alioz̃: sz tũc fulgebũt sicẽ sol ad laudãdũ deũ. Sequit: Qui habet aures audiẽdi audiat. RABA. i. q ꝟz intellectum itelligat: qz mystice hec oia itelligẽda sunt.

¶ Sile ē regnũ celoꝝ thesauro abscondito in agro quẽ q inuẽit hõ abscõdit: ⁊ pre gaudio illi⁹ vadit ⁊ vẽdit vniuersa q̃ hz: ⁊ emit agrũ illũ.

CHRY. Parabole quas supra dñs posuerat de fermento ⁊ synapi ad vtutẽ euãgelice pdicationis referunt: qñ sit pabit orbẽ terraz. nunc autẽ vt pciositatẽ ⁊ magnificẽtiaz dicẽs: Simile ē reg. ce. the. abscon. in agro. Predicatio enĩ euãgely occultata ē in mũdo. ⁊ si nõ vẽdideris omnia: nõ emes eam: ⁊ cuz gaudio hoc oportet facere. vnde sequitur Quẽ q inuẽit hõ abscõdit. HYLA. Dic qdẽ thesaur⁹ gratis inuenit. Euãgelioz enĩ pdicatio in absoluto ē. Sz vtẽdi ⁊ possidẽdi hꝫ thesauri cũ agro potestas nõ põt eẽ sine pretio: qz celestes diuitie nõ sine dãno seculi possidentur. HIERO. Oz aũt abscõdit nõ de inuidia facit: sz more seruãtis ⁊ nolẽtis pdere abscõdit i corde: quẽ pstinis ptulit facultatib⁹. GREGO. i ho. Uel aliter: Thesaur⁹ in agro abscõditus ē celeste desideriũ. Ager vo in quo thesaur⁹ abscõditur ē disciplina study celestis: quẽ. s. thesauz cũ inuenit homo abscõdit. s. vt seruet: qz studiũ celestis desidery a malignis spiritib⁹ custodiri nõ sufficit ei q hoc ab humanis laudib⁹ nõ abscõdit. i pñti eteni vita q̃si in via sum⁹: qua ad patriã pgimus. Maligni aũt spirit⁹ iter nostz ãsi quidam latrunculi obsident. Qpdari ḡ desiderãt: q thesauz publice potãt in via. Hoc ãt dico: nõ vt primi nri opa nra nõ videãt: sz vt p hoc qō agimus: laudes exteri⁹ nõ q̃ram⁹. Celoz aũt regnũ iccirco terrenis reb⁹ simile dr. vt ex his q animꝰ nouit surgat ad incognita: vt p hoc qō scit notũ diligere: discat ignotũ amare. Sequitur: Et pre gau. illi⁹ va. ⁊ ven. vniuer. que hz: ⁊ emit agrũ illũ. Agrũ pfecto vẽditis omnib⁹ comparat: qui voluptatib⁹ carnis renũciãs: cũcta sua terrena ō fideria per discipline celestis custodiã calcat. HIERO. Uel thesaurus iste in quo sunt oẽs thesauri sapie ⁊ scie abscõditi: aut deus verbũ ē q i carne xpi videt abscõdit⁹: aut scẽ scripture i qb⁹ reposita ē notitia saluatoris. AVGV. de que. euan. Dunc autem thesauruz dixit in agro absconditum. s. duo testamenta in ecclesia: que cuz quis ex parte itellectus attigerit: sentit illic magna latere: ⁊ vadit ⁊ vendit omnia sua ⁊ emit illũ. i. contẽptu temporaliũ cõparat sibi ociũ: vt sit diues cognitõe dei.

¶ Iterꝫ sile ē regnum celoz homini negociatori q̃rẽti bonas margaritas. Inuẽta aũt vna pciosa margarita abijt ⁊ vẽdidit oia q̃ habuit ⁊ emit eã.

CHRY. Euãgelica pdicatio nõ solũ lucrũ mltiplex pbz: vt thesaur⁹: sz ⁊ pciosa ē vt mãgarita. Uñ p⁹ pabolã de thesauro: ponit parabolã de margarita dicẽs: Iterũ simile est re. ce. hoi negociatori rẽ. In pdicatiõe. n. duo oportet adesse. s. ab hꝰ vite negocys separari: ⁊ vigilãtẽ esse: qō negociatio designat: vna aũt ē veritas ⁊ nõ ptita: ⁊ pp hoc vna margarita dr inuẽta. Et sicut q margaritã hz: ipse qdẽ nouit q⁹ diues ē: alys vero nõ ē cognit⁹: multotiẽs eã manu detinẽs ꝓpter eius paruitatẽ: ita est i pdicatõe euãgely: q eni eã detinent: sciũt se diuites esse. infideles ãt hũc thesauz nesciẽtes diuitias nras ignorãt. HIERO. Bõe aũt margarite pñt intelligi lex ⁊ pphete. audi ergo marchion ⁊ manichee q⁹ bone margarite sũt lex ⁊ pphete. Una ergo pciosissima margarita ē scia saluatoris ⁊ sacramẽtũ passiõis ⁊ resurrectõis illi⁹: qō cũ inuenerit hõ negociator similis pauli apli: oia legis pphetarũq; mysteria ⁊ obseruationes pristinas i quibus inculpate vixerat: q̃si purgamẽta ꝓtẽnit vt xpm lucrifaceret: nõ quo inuentio bone margarite ꝓdẽnatio sit veterũ margaritarũ: sz quo ꝓparatõe eius oĩs alia gẽma sit vilioz. GLO. Uel per margaritã pciosaz intelligit celestis vite dulcedo: quã inuẽtã oia vẽdens emit: qz q celestis vite dulcedinẽ in quãtũ possibilitas admittit pfecte cognouerit ea q̃ in terris amauerat: libenter cuncta derelingt: deforme ꝓspicit qcqd de terrene rei placebat specie: qz sola preciose margarite claritas fulget in mẽte. AVGV. de qō. euan. Uel homo cũ querat bonas margaritas: inuenit vnã pciosaz: qz querẽs hoies bonos cũ quib⁹ vtiliter viuat: inuenit vnũ sine peccato iesuz xpm: aut pcepta querẽs gbus seruatis cũ hoibus recte ꝓuersef: inuenit dilectionez proximi: in quo vno dicit apls oia ꝓtineri: aut bonos intellect⁹ q̃rẽs inuenit illũ vnũ quo cũcta ꝓtinẽt: i pncipio erat xbũ: qō ē lucidũ cãdore vitatis: ⁊ solidũ firmitate eternitatis: ⁊ vndiqz sibi sile plchritudie vitatis: q de⁹ penetrata testudine itelligẽd⁹

ē. Quodlibet vo illoꝝ triū sit: vel ſi aliud occurrere potuerit: qđ margarite vni⁹ p̄cioſe noīe ſignificet: p̄ciū ei⁹ ē noſipſi: q ad eā poſſidēdā nō ſum⁹ liberi niſi oīb⁹ p nr̄a liberatione ꝓtēptis q̄ tpaliter poſſidētur. Vēditis.n. reb⁹ nr̄is: nullū aliō p̄ciū mai⁹ accipim⁹ q̄ꝫ noſipſos: qz talib⁹ implicati nr̄i nō eram⁹: vt rurſus nos p illa margarita dem⁹: non qz tm̄ valet: ſed qz plus dare nō poſſumus.

¶ Iterꝫ ſile eſt regnū celoꝝ ſagene miſſe i mare: z ex omni genere piſciū congreganti: quam cū impleta eēt educētes: z ſecus littus ſedentes elegerūt bonos in vaſa ſua: malos aut̄ foras miſerūt: Sic erit i conſūmatione ſeculi: Exibunt angeli: z ſeparabunt malos de medio iuſtoꝝ z mittēt eos in caminū ignis: ibi erit fletus z ſtridor denitū.

CHRY. Poſtq̄ p p̄dictas parabolas euāgelicaꝫ p̄dicationē ꝓmēdauerat: vt nō ꝓfidam⁹ i p̄dicatiōe ſolū: neqꝫ gdez nob⁹ eſtimem⁹ ſufficere ad ſalutē: aliā parabolā terribilem ſubdit dicēs: Iterꝫ ſimile ē reg.ce.ſage.miſ.in mare. HIERO. Impleto.n. hieremie vaticinio dicētis: Ecce ego mitt̄ ad vos piſcatores multos, poſtq̄ aūt audierūt petrus z andreas: iacob⁹ z ioānes: ſegmini me: faciā vos piſcatores hoīuꝫ: ꝓtexerūt ſibi ex veteri z ex nouo teſtamēto ſagenā euangelicorum dogmatum: z miſerūt eā in mare huius ſeculi: q̄ vſq; hodie in medys fluctib⁹ tendit: capiēs de ſalſis z amaris gurgitib⁹ qcqd inciderit. i. bonos hoīes z malos: z hoc ē qđ ſubdit: Ex oi ge. piſ. congregāti. GREGO. Uel alr Gcā eccl̄ia ſagene ꝓpat: qz z piſcatorib⁹ ē ꝓmiſſa z p eaz gſqz ad eternū regnū a pñtis ſecli fluctib⁹ trahitur: ne eterne mortis profundo mergat: q̄ ex oi gencre piſciū congregat: ga ad peccatoꝝ veniā ſapientes z fatuos: liberos z ſeruos: diuites z paupes: fortis z infirmos vocat. Que ſagena. ſ. tunc vniuerſaliter ipleť: cū in fine ſuo humani generis ſumma cōcludit: vñ ſequit: Quā cū imple. eēt edu. z ſec. lit. ſeden. ele. bo. i va. ſua ma. āt fo. miſe. Sic.n. mare ſeculū: ita ſecli finē ſignificat littus maris: in quo. ſ. fine boni piſces in vaſa eligunt: mali ꝓiciunt foras: qz z electus gſqz in taberna/cula eterna recipit: z in eterni regni luce p̄dita ad exteriores tenebras reprobi ꝓtrahunt. Nūc.n. malos bonoſqz cōiter q̄ſi permixtos piſces fidei ſagena ꝓtinet: ſz litt⁹ indicat ſagena eccl̄ie qđ trahebat. HIERO. Dū eniz ſagena exhibet ad littus: tūc verū ſecernēdoꝝ piſciū iudiciū demōſtrabit. CHRY. Quid aūt diſtat hec parabola a pabola çiçanioꝝ: Teniz illic hi qđē ſaluant: hi aūt pereūt: ſicut z hic. ſz illic qđē pp p̄auoꝝ dogmatū hereſiz: In anteriori āt pabola de ſemine: qz nō attēdebāt q̄ dicebant: hic āt pp vite negtiā pp quā q̄uis z piſcatiōe capti. i. cognitōe di fruētes: nō pñt ſaluari. Ne āt audiēs qñ malos foras miſerunt eſtimes hanc penā nō eſſe periculoſaz: per expoſitionē ei⁹ gratuitatē oſtendit dicens: Sic erit in conſumatiōe ſeculi: exibūt angeli ꝛc. q̄uis alibi dicat: q ipe ſegregabit eos: ſicut ſepat paſtor oues: hic angelos hoc facere dicit: ſicut z in parabola çiçanioꝝ. GREGO. in ho. Timēdū eſt autē hoc poti⁹ q̄ꝫ exponēdū. apta eniz voce tormēta peccantiū dicta ſunt: ne gs ad ignorantie ſue excuſationē recurreret: ſiqd de eterno ſupplicio obſcure diceret. RABA. Cū eniz venerit finis mūdi: tunc verū ſecernēdoꝝ piſciū iudiciū demōſtrabit: z q̄ſi i quodā getiſſimo pōtu boni mittēť i vaſa celeſtiū māſiones: malos āt tōrēdos z exiccādos: gehēne flāma ſuſcipiet.

¶ Intelleriſtis hec oia: Dicūt ei: Etiā. Ait illis: Ideo omnis ſcriba doctus in regno celoꝝ ſimilis ē homini patrifamilias: qui profert de theſauro ſuo noua z vetera.

CHRY. Recedentibus turbis: dñs diſcipulis in parabolis loquit̄: ex gb⁹ ſapiētiores ſunt fct: ita q intelligūt q̄ dicunt. Quo circa dic eis: Intellexiſtis hec oia: dicūt ei: Etiā. HIERO. Ad ap̄los enī ꝓprie ſmo ē: quos nō vult audire tm̄ vt ppl̄z: ſz ēt itelligeť vt magros futuros. CHRY. Deide qz itellexerūt: rurſus eos laudat. vñ ſequit: Ait illis: Ideo oīs ſcriba do. i re. ce. ſi. ē hoī p̄ſa. q pfert de theſauro ſuo no. z vetera. AVGV. xx. de ci. dei. Nō dixit. Uetera z noua. qđ vtiq; dixiſſet niſi maluiſſet meritoꝝ ordinē ſeruare q̄ tēpoꝝ. Manichei etiā dū ſola dei ꝓmiſſa noua tenere ſe arbitrant: remanēt i vetuſtate carnis: z nouitatē intellexerit: ab iſtis nouis accipiēs regulas: qz z iſta oīs p parabolas enūciauit vt ſi ipſe i quo illa cōplent z manifeſtant: p parabolas adhuc logtur donec paſſio ei⁹ velū diſcindat: vt nihil ſit occultū qđ nō reneleret: multomagis illa q̄ taz cū iudei ad lr̄az accipiāt noluerūt eſſe docti i regno celoꝝ.

CHRY. Sz ſi p nouū z vet⁹ qđ dr̄ vtrūq; teſtam̄ accipim⁹: Abrahaz doctū fuiſſe ōnegam⁹: q noui z veteris teſtam̄ti etſi fcā nouit: mīme vba nunciauit. Ioſen q̄q doctor p̄familias ꝓpare nō poſſum⁹: qz z ſi teſtm̄ edocuit vetus: noui tm̄ dcā nō ꝓtulit. Sz i eo qđ hic dr̄: itelligi valet: qz nō de his q fuerāt ſz ō bis q eē i eccl̄ia poterāt loquebat: q tūc noua z vetera ꝓferūt: cū vtriuſq; teſtam̄ti p̄dicatōra vocib⁹ z moꝛib⁹ loquūť. HYLA. Diſcipl̄is.n. ē locut⁹: q̄s ſcrib⁹ z moꝛib⁹ loquūť. HYLA. Diſcipl̄is.n. ē locut⁹: q̄s ſcribas pp ſciaz nūcupat: eo q itellexerit ea q̄ illa noua z vetera. i. euāgelys z i lege ꝓtulerit: q̄ ſūt z eiuſdē p̄ſſamilias: z vnius vtraq; theſauri: ipſos etiā ſub p̄ſſamilias noīe ſignabi ꝓparat: eo q doctrinā de ſp̄uſci theſauro ſuo nouoꝝ ac vetez ſūt adepti. HIERO. Ut ap̄li inſtructi ſcribe dñi: quaſi notary ſaluatoris: q verba illi⁹ z p̄cepta ſignabāt i tabulis coꝛdis carnalib⁹ regnoꝝ celeſtiū ſacramētis: z pollebāt opib⁹ p̄ſſamilie: eyciētes de theſauro doctrinaꝝ ſuaꝝ noua z vetera: vt qcqd i euāgelio p̄dicabāt legis z prophe/taꝝ vocib⁹ cōprobarēt: Uñ z ſponſa dicit i cantico canticoruꝫ: Noua cū veterib⁹ fratruelis me⁹ ſeruaui tibi. GREGO. Uel aliter: Uet⁹ ē vt p culpa humanū gen⁹ in eterna pena itereat: z nouū vt cōuerſus i regnū viuat. Pri⁹ aūt de regni ſilitudine theſauꝝ iuentū, ac margaritā bonā ꝓtulit: poſtmodū iferni penas de maloꝝ ꝓbuſtione narrauit: atq; i cōcluſione ſubiūgit. Iō doct⁹ ſcriba z̄. Ac ſi dicat: Ille in ſcā eccl̄ia doct⁹ p̄dicatoꝛ ē: q z noua ſcit, pferre ō ſuauitate regni: z vetuſta dicere ō terroꝛe ſupplicy: vt vel pene terreant: quos p̄mia non inuitant.

¶ Et factū ē cuz conſūmaſſet ieſus pabolas iſtas: tranſiit inde. Et veniēs i patriā ſuā docebat eos in ſynagogis eoꝝ: ita vt mirarent̄ z dicerēt: Unde huic ſapientia hec z virtutes? Nōne hic ē fabri filius? Nōne mater ei⁹ dicit maria: z fratres eius iacobus z ioſeph z ſimō z iudas: z ſoꝛores eius nōne oēs apud nos ſūt? Unde ergo huic omnia iſta? Et ſcandalizabant̄ i eo. Ieſus aut̄ dixit eis: Nō eſt prophet̄a ſine honoꝛe niſi i patria ſua z i domo ſua. Et nō fecit ibi virtutes multas ꝓpter incredulitatem illoꝝ.

HIERO. Poſt parabolas quas dñs ad pp̄lm eſt locut⁹: z quas ſoli ap̄li intelligunt: trāſyt in patriā ſuā vt ibi apti⁹ doceat. Et hoc ē qđ dr̄: Et factū eſt cuz conſum. ieſus parabolas tranſyt inde z ve. in pa. ſuā docebat eos in ſyna. eoꝝ.

AVGV de cō.euā. Supiozi sermone parabolaꝝ ista sic trāsit: vt nō oīdat cōsequētis ordinis necitatē: pīertim qz marc⁹ ab istis pabolis nō in qō matthe⁹: sz in aliud intēdēs in qō z lucas: ita cōtexuit narrationē: vt credibili⁹ oīdaī hoc eē pot⁹ ꝓter gestū qō ipsi duo ꝓter adiungūt ō naui. s. i q dormiebat ihesus: z de miraculo expulsoꝝ demonioꝝ: q̄ matthe⁹ supius recolens iterposuit. CHRY. Pa tria aūt ei⁹ h naçareth vocat. nō enī fecit ibi vtutes mltas: vt ifra dr sz i capharnaū fecit mlta signa. sz doctrinā eis oī dit nō minorē admiratiōnē hītē q̄ signa. REMI. In sinagogis aūt docebat: vbi plurimi ꝛueniebāt: qz ꝓpter multorū salutē de celis descēdit ad terras. Segtur: Ita vt miraī doctrinā: virtutes vo ad miraculoꝝ opationez. HIERO. Mira stulticia naçarēoꝝ. Mirāī vī hēat sapiāz sapia z vtutes vt⁹: sz erroz i ꝓmptu ē: qz fabri filiū suspicāī. vī z dicūt: Nōne hic ē fabri fili⁹? CHRY. Per oīa ergo erāt insensati vilipēdētes eū ab eo q estimabaī eē pr q̄ius multa boꝝ exēpla hītes in antiqs tpib⁹ z patꝝ ignobiliuz nobiles vidētes filios: etenī dauid cuiusdaz agricole esse fuit fili⁹: z Amos cuiusdā pastoris z ipse pastor. Oportebat .n. pp hoc maxime ipz honorare: qm̄ a talib⁹ exīstēs talia loquebaī. Ex hoc enī erat manifestū qm̄ nō ex humana dilīgētia erat: sz ex diuīa gīa. AVGV. i ser. de nati. Est autē pr xpi faber ds: qui toti⁹ mūdi opera fabricatus ē: arcā noe dispositi: moysi tabernaculum ordinauit: arcā testamenti ītituit. Fabrū dixerī q mētē rigidā explanat: ac cogitatōes superbas excidit. HYLA. Fabri etiā h erat fili⁹: ferrum igne vincētis rōez: scīi virtutē iudicio decoquētis massāqz formātis in oē opus vtilitatis būanc: formā. s. corpoꝝ nīroruz i diuersa mēbroꝝ ministeria: z ad oīa eterne vite opera fingētis. HIERO. Cū aūt errent in patre: nō ē mirāduz si errēt i fatrib⁹. vī subdīt: Nōne eius mr dr maria: z frēs eius iacob⁹ z ioseph z simon z iudas: z sorores eius nonne apud nos oēs sunt? HIERO. contra heluidiū: Frēs dñi hic appellāī filij matertere ei⁹ marie: z hec ē mr iacobi z ioseph. i. maria cleophe vxor alphei. z h dcā ē maria mr iacobi mīoris. AVGV. de q̄. cuā. Nō g mirū ē dictos eē fratres dñi ex mrno gñe quoscūqz cognatos: cū etiā ex cognatōe ioseph dici potuerīt fratres eius abillis q eū patrē dñi esse arbitrabāt. HYLA. Inhonoraī g dns a suis: z quā q̄ docēdi prudētia z opādi virtus admiratōez cōmoueret: nō tñ credūt hec in noīe dñi agere: z pr̄ne artis quodaz obprobrio lacescunt. Inter tot g magnifica q̄ gerebat: corpis eius cōtemplatōe cōmouebāt. z iō dicūt: Unde huic oīa ista: Segtur: Et sic scādaliçabāt in eo. HIERO. Erroz iudeoꝝ salus nr̄a ē z hereticoꝝ cōdēnatio: intātū enī cerne bāt hoīem ihesuz xp̄m vt putarēt filiū fabri. CHRY. Intuere enī christi māsuetudinē ꝛuitiat⁹ ē: sz cū multa māsuetudine rūdit. vī sequit: Jesus āt dixit eis: Nō ē ppheta sine honore: nisi i pr̄ia sua z i domo sua. REMI. Prophetā seipsuz appellat: qō z moyses māifestat cū dicit: Prophetā suscitabit de⁹ de fratrib⁹ vestris vobis. Et hoc sciēdū quia nō solū xp̄s q ē caput omnū ppheraꝝ: sz etiā hieremias z daniel z ceteri minores ppbete maioris honoris z dignitatis fuerūt apud exteros q̄ apud suos. HIERO. Propemodū enī nāle ē ciues semp ciuib⁹ iuidere. nō enī ꝓsiderāt pītia viri opa: sed fragilis recordātur ifantie: q̄si nō z ipsi p eosdē etatū gradus ad maturā etatē venerīt. HYLA. Inhonorabile etiā ppbetā in pr̄ia sua esse rūdit: qz i iudea cēt vsq̄ ad crucis sniaz ꝓdēnādus: z qz penes solos fideles dei virt⁹ ē: z ꝓpter coꝝ icredulitatē opib⁹ diuine virtutis abstinuit. vī sequitur: Et non fecit ibi virtutes multas pp icredulitatē coꝝ. HIERO. Nō q etiā icredul⁹ illis facere nō potuerit vtutes multas: sz q ne multas faciens virtutes ciues incredulos ꝓdēnaret. CHRY. Si autē admiratio ei aduieniebat ex miracul⁹: q̄re nō mlta fecit? qz non ad oītatōez suā inspiciebat: sz ad ea q̄ alys erāt vtilia? hoc igit nō ꝓueniēte despexit: q̄ erat suspsi⁹: vt nō penā eis augeat. Cur igit vel pauca fecit signa: vt nō dicāt. Si vtiqz facta cēnt signa nos credidissem⁹. HIERO. Pōt etiaz alr itelligi q̄ ihesus despiciaī i domo z i pr̄ia sua: hoc ē i populo iudeorū: z iō ibi pauca signa fecerit: ne penit⁹ iexcusabiles fierēt: maioza aūt signa quotidie i gentib⁹ p apl̄os facit: nō taz in sanatione corporū q̄z i aiarū salute. CA. XIIII.

In illo tpore audiuit herodes tetrarcha famā ihesu: z ait pueris suis: Hic ē ioānes baptista: ipse surrexit a mortuis: z ideo virtutes operant i eo. Herodes enī tenuit ioānez z alligauit eū: z posuit i carcerē pp herodiadē vxorē fratris sui. Dicebat enī illi ioānes: Non licet tibi habere eā. Et volēs illū occidere timuit populū: quia sicut ꝓpheraz eū habebant.

GLO. Quia supra euangelista oīderat quomō phariseī xp̄i miracula calūniabant: cōcines aūt eius hoc admirātes christū tñ cōtenebant: refert nūc quā opinionez ex auditis miraculis herodes de xp̄o cōceperat. vñ dr. In illo tpe audiuit herodes tetrarcha famā ihesu. CHRY. Non absqz cā hic tps euāgelista designat: sed vt discas tyrāni supbiam z negligentiam. neqz enim a principio didicit ea q̄ erant ō xp̄o: sed post plurimū tps: sic etiā multi q in potestatib⁹ sūt multa elatiōe circūdati buiusmōi tarde addiscūt: qz non multā boꝝ faciunt curam. AVGV. de cō. euā. Dixit aūt matthe⁹ in illo tpe: nō in illo die: vel ipsa hora. nā z marcus quidē hoc eodē modo dicit: sz non eodē ordine. sz postq̄z discipulos ad predicandū misit: nulla tamē facta necessitate qua hoc ꝛsequenter gestū eē intelligeret. Lucas etiā narrādi eū ordinez tenet quem z marcus: nec ipse tñ rez gestaruz ordinē fuisse eundē credi cogit. CHRY. Uide g quā magnū qd est virt⁹. nā z defunctū ioānez herodes formidauit: z de resurrectione philosophaī: z iō segr: Et ait pueris suis: hic est ioānes baptista: ipse surrexit a mortuis: z iō virtutes operant in eo. RABA. Sed quāta ē iuidia iudeorū ex isto loco docemur. Joānē enim a mortuis potuisse resurgere nullo attestāte herodes aliēigena pnūciauit. Judei vo xp̄m qui ꝓphete p̄dixerant nō resurrexisse: sed furtim ablatū eē credere maluerūt: i quo insinuat q̄ ꝓmptior est animus gentiū ad credulitatez quā iudeoꝝ. HIERO. Quidaz aūt ecclīastico⁹ interpretū querit quare herodes ista sit suspicatus: vt putet ioānē a mortuis surrexisse: quasi alieni erroris nobis reddenda sit ratio: aut ex his verbis habeat occasionē hereſis metemischoseos: que post mltos ānoꝝ circulos in diuersa corpora dicit animas insinuari cum eo tpore quo ioānes decollatus est dominus triginta annoꝝ esset. RABA. Bñ aūt de resurrectionis virtute oēs senserūt: qō maioris potentie sunt sancti futuri cuz a mortuis resurrexerint: q̄ fuere duz adhuc carnis infirmitate grauarent. Propterea dicit: Et iō virtutes opant i eo.

AVGV. de cō. euā. Lucas aūt dicit: Et ait herodes: Joānez ego decollaui: quis ē iste de quo audio talia ego? Qz ergo hesitantez lucas cōmemorauit herodem: intelligenduz ē aut p⁹ hāc hesitatiōnē ꝓfirmasse i aio suo qō ab alys dicebaī. cū dixit pueris suis sic h matthe⁹ narrat: Hic ē ioānes bap. rē. aut ita pnūciāda sī hec vba: vt hesitātē adhuc iudicēt. vtroqz enī mō pnūciari pōt: vt aut ꝓfirmatū eū ex aliorū vbis accipiam⁹? aut adhuc eū hesitātē vt lucas ꝓmemorat. REMI. Forte aūt queret aliqs: q̄re dicat matthe⁹: In illo tpe audiuit herodes rē. cū longe supi⁹ dicat q̄ mortuo herode reuersus est dñs ex egypto? Sz hec q̄stio soluī

ſi ſtelligaſ duos fuiſſe herodes. mortuo nãq; ꝓre herode ſucceſſit ei archelaus filius eius: q poſt. x. ãnos relegatus eſt exilio apud viennam vrbem gallie. deinde Ceſar auguſtus iuſſit diuidi illud regnum in tetrarchias: ⁊ tres partes dedit filys herodis. Iſte ergo herodes q ioannem decollauit: ẽ filiꝰ maioris herodis ſub quo dñs natꝰ eſt. ⁊ vt hoc oñderet euãgeliſta addidit Tetrarcha. GLO. Dicta vo dixerat de opione reſurrectõis ioãnis: cũ nihil ō morte dixiſſet: iõ reuertiť ⁊ narrat q̃liter obierit. CHRY. Et hãc hiſtoriã nobis euãgeliſta nõ ꝑncipaliť inducit: q; totũ ſtudiũ fuit ei dicere de xꝓo ⁊ nihil aliud: niſi ad hoc cõferre deberet. Dicť g̃. Herodes tenuit ioãnẽ ⁊ alligauit eũ. AVGV. de con. cuã. Lucas gdẽ nõ codẽ ordine id recordaťur: ſed circa baptiſmũ quo dñs baptiçatꝰ ẽ. vñ hoc ꝓoccupaſſe itelligiť: vt narret qõ multo poſt factũ ẽ. Cũ. n. ꝓmemoraſſet ioãnes verba de dño q; vẽtilabꝝ in manu eiꝰ ſit: cõtinuo hoc ſubiecit: qõ nõ ꝓtinuo factũ eẽ ioãnes euãgeliſta expõit: cũ cõmemoret poſtea q̃ baptiçatꝰ ẽ ieſus iſſe eũ i galileã: ⁊ pꝰ rediſſe i iudeã: ⁊ ibi baptiçaſſe circa iordanẽ anteq̃ ioãnes i carcerẽ miſſus eẽt. Sz nec matthe⁹ nec marc⁹ eo ordie de ioãne i carcerem miſſo i ſua narratõe poſuerũt: quo factũ apparet i coꝝ ſcriptis. nam ⁊ ipſi dixerũt tradito ioãne dominũ iſſe i galileã: ⁊ poſt multa q̃ feč ibi ex occaſione fame veniẽtis ad herodẽ: de xꝓo narrãt oĩa q̃ de ioãne fuerũt incluſo ⁊ occiſo. Cauſam aũt q̃re poſitus ſit i carcerẽ oſtẽdit cũ dič: Propter herodiadem vxoꝝ fratris ſui. dicebatur enim iſti Joannes non licet tibi habere eam. HIERO. Uetꝰ narrat hiſtoria: philippũ herodis maioris filiũ fratrẽ hꝰ herodis duxiſſe vxorẽ herodiadẽ filiã arethe regis arabũ poſtea vo ſocerꝰ eiꝰ exortis gbuſdã ɔ̃ genex ſimultatibꝰ tuliſſe filiã ſuã: ⁊ i dolorem ꝓioris mariti herodis inimici eius nuptys copulaſſe. g̃ ioãnes baptiſta q venerat i ſpiritu ⁊ virtute helie: eadẽ auctoritate qua ille achab coꝛripuerat ⁊ ieçabel arguit herodem ⁊ herodiadẽ q; illicitas nuptias fecerit: ⁊ nõ liceat fratre viuente germão vxoꝝ eiꝰ ducere: malens periclitari apud regẽ q̃ ꝑpter adulationẽ eſſe ĩmemor ꝓceptox dei. CHRY. Nõ tamẽ vxori logtur ſed viro eius: qui ꝑncipalior erat hic, forſan enim legem in deox tenebat: ⁊ ideo ioãnes eũ ab adulterio ꝓhibuit. Segtur: Et volens eum occidere timuit populũ. HIERO. Seditionem gdem populi verebatur propter ioannem a quo ſciebat turbas i iordane plurimas baptiçatas: ſed amore vincebatur vxoris: ob cuiꝰ ardorem etiam dei ꝓcepta neglexerat. GLO. Timor enĩ dei coꝛrigit: timor hoĩum differt: ſed volũtatẽ nõ aufert. vnde ⁊ auidiores reddit ad crimen quos aliq̃ ſuſpendit a crimine.

¶ Die autez natalis herodis: ſaltauit filia herodiadis in medio: ⁊ placuit herodi. Unde cũ iuramento pollicitus eſt ei dare quodcũq; poſtulaſſet ab eo. At illa ꝓmonita a matre ſua: Da mihi inqt hic in diſco caput ioãnis baptiſte. Et cõtriſtatus ẽ rex: Propter iuſiurãdũ aũt ⁊ eos q pariter recũbebãt iuſſit dari. Miſitq; ⁊ decollauit ioannẽ in carcere. ⁊ allatum eſt caput eius in diſco: ⁊ datũ eſt puelle ⁊ illa attulit matri ſue. Et accedẽtes diſcipuli eius tulerunt coꝛpus eius ⁊ ſepelierunt illud: ⁊ veniẽtes nũciauerũt ieſu.

GLO. Poſtq̃ enarrauit euangeliſta icarcerationẽ ioãnis: pro ſequtur de occiſione ipſiꝰ dicẽs: Die autẽ natalis herodis ſaltauit filia herodiadis i medio. HIERO. Nullũ iuenimus alium obſeruaſſe diẽ natalis ſui niſi herodem ⁊ pharaonem: vt quox erat par ĩpietas eſſet vna ſolẽnitas.

REMI. Et ſciendum q; cõſuetudo eſt nõ ſolũ diuitũ ſed etiam paupex mulierum: ita pudice filias ſuas nutrire: vt vix ab extraneis videanť. Nec aũt impudica mulier ipudice filiã ſuã nutriuit. quã nõ docuit pudoꝛez ſz ſaltationem. Nec minꝰ reꝑhẽdẽdus ẽ herodes q oblitꝰ ẽ domũ ſuã eſſe aulã regiã quã ꝑdecã mulier fecerat theatꝝ. vñ ſegť. Et placuit herodi. vñ cũ iuraſſẽto pollicitꝰ ẽ ei dare qõcũq; poſtulaſſet ab eo. HIERO. Ego aũt nõ excuſo herodẽ q; ĩ ⁊ nolẽs ꝓp iuramẽtũ homicidiũ fecerit: q ad hoc forte iuraſſe vt future occiſiõis machinas ꝑpararet: aliogn ſi ob iurãdũ feciſſe ſe dič: ſi mꝛis: ſi ꝑis poſtulaſſet ĩteritũ factuꝰ fuerat: an nõ tulit. qõ ĩ ſe g̃ repudiatur? fuit: conteneꝛe ō buit in ꝑpheta. ISIDO. In malis g̃ ꝓmiſſis reſcidere fidẽ. Impia ẽ ꝓmiſſio q̃ ſcelere adimpleť. Illud nõ eſt obſeruãdũ ſacrm quo malũ ĩcaute ꝓmittiť. Segtur: At illa prꝛmonita a mꝛe ſua. da mihi inqt hic in diſco caput ioãnis baptiſte. HIERO. Herodias enĩ timens ne herodes aliq̃ reſipiſceret vel philippo fr̃i amicꝰ fieret: atq; illicite nuptie repudio ſolueręť: monet filiã vt i ipo ſtatim cõuiuio Joannis caput poſtulet: digno opi ſaltatõis: dignũ ſanguinis ꝓmiũ. CHRY. Duplex ẽ aũt hic puelle accuſatio: ⁊ qñ ſaltauit: ⁊ qñ ita ei placuit: vt occaſionẽ expeteret i mercedẽ. Uide aũt q̃liter crudelis ⁊ q̃liter mollis eſt herodes. ſeipſum enĩ obnoxiũ iuramẽto facit: illã aũt dñaz petitiõis cõſtituit. qz g̃ ſciuit qõ ex eiꝰ petitõe malũ euẽiebat: triſtatus ẽ: vnde ſegť: Et cõtriſtatus eſt rex: virtꝰ enĩ etiã apõ malos admiratiõe ⁊ laudibꝰ digna ẽ. HIERO. Uel aliter: Consuetudinis ſcripturarũ eſt: vt opinionẽ multox ſic narret hiſtoricus: qũo eo tpe ab hoĩbꝰ credebaťur: ſicut ioſeph ab ipſa quoq; maria apellabaťur pr̃i ieſu: ita ⁊ nunc herodes dr̃ cõtriſtatꝰ: qz hic diſcũbẽtes putabãt. diſſimulatoꝛ enĩ mentis ſue ⁊ artifex homicidij triſtitiã ꝓferebat in facie: cũ leticiaz haberet in mẽte. Segť: Propter iuſiurãdũ: aut propter eos q pariter recũbebãt iuſſit dari. Scelus excuſat iuramẽto: vt ſub occaſiõe pietatis ĩpius fieret. Qz aũt ſubiecit: Et ꝓpter eos q pariter diſcũbebãt. vult oẽs ſceleris ſui eẽ cõſoꝛtes: vt i luxurioſo conuiuio cruẽte epule õferręť. CHRY. Si aũt teſtes habere ꝑuratiõis formidauit: quanto magis timuiſſe oportebat tã inique occiſiõis tãtos teſtes habere?

REMI. Sed in eo minꝰ ꝓctũ fcm̃ ẽ cã maioris peti: nã qz libidinoſaz volũtatẽ nõ extirxit iccirco ad luxuriã vſq; puenit: ⁊ qz luxuriã nõ coercuit: iõ ad reatũ homicidij ꝓcedit. vnde ſegť: Miſitq; ⁊ decollauit Joãnẽ in carcere: ⁊ allatũ ẽ caput eiꝰ in diſco. HIERO. Legimꝰ i romana hiſtoria flaminiũ ducẽ romanoꝝ q; accubãti iuxta meretricẽ q̃ nũq̃ vidiſſe ſe diceret hoĩez decollatũ: accẽſus ſit: vt reus gdã capitalis criminis in cõuiuio trũcareť: a cẽſoꝛibꝰ pulſus ciuria q; epulas ſanguini ɔmiſcuerit: ⁊ mortẽ q̃nis noxy hois in alterius ꝓlitias ꝑſtiterit: vt libido ⁊ homicidiũ ꝓiter mi ſcerẽtur: q̃to ſceleratioꝛ herodes ⁊ herodias ac puella q̃ ſaltauit ĩ ꝓciũ ſanguis petyt caput ꝑpbete: vt haberẽt in ptãte linguã q̃ illicitas nuptias arguebat: Segť. Et datũ ẽ puelle ⁊ tulit mr̃i ſue. GLO. Ut habeat in ptãte linguaz q̃ illiciꝛ tas nuptias arguebat. GREGO. iy. mõaliũ. Sz ñ ſine admiratiõe grauiſſima ꝑpẽdo: q; ille ꝓphetie ſpũ intra mꝛis vtex impletus: quo inter natos mulierꝝ nemo maioꝛ ſurrexit: ab iniqs in carcere mittiť ⁊ ꝓ puelle ſaltu capite truncaťur: ⁊ vir tante ſeueritatis ꝓ riſu turpiũ moriť. Nũqd nã credim⁹ aliqd fuiſſe qõ ĩ eiꝰ vita illa ſic deſpecta moꝛs teneret: Sz iccirco ōs ſuos ſic ꝓmit ĩ infimis: quia videt quõ muneret in ſũmis. Dinc g̃ vnuſqſq; colligat qd illi ſint paſturi q̃s reꝓbat ſi ſic cruciat quos amat. GREGO. xxix. moꝛa. Neq; aũt ioãnes ō ꝓfeſſiõe xꝑi: ſz ō iuſticie vtiate recto ſitus occubuit. Sz qz chriſtus eſt veritas: vſq; ad mortez ꝓ chriſto quaſi ꝓ veritate peruenit. Sequit: Et accedẽtes diſci. eius tulc. coꝛ. eius ⁊ ſepeli. illud. HIERO. In quo ipſius Joannis ⁊ ſaluatoꝛis diſcipulos intelligere poſ-

sumus. RABA. Narrat autem iosephus vinctum ioannem in castellum macheronta adductū: ibiqz truncatum. Ecclīastica vo narrat hīstoria sepultum eqz ī sebastia vrbe palestinoz: q̄ quōdā samaria dicta ē. CHRY. Intēde āt qualr discipli ioānis iam magis familiares facti sūt iesu. ipi enī sūq ānunciauerūt ei qō factū ē de ioāne. vñ segt̄ z vefngiūt: z ita paulatiz post calamitatē z rñsionē a xp̄o dataz directi sunt. HYLA. Mystice aūt ioānes p̄tulit formaz legis q: lex xp̄m p̄dicauit: z ioānes p̄fectus ex lege ē: xp̄z ex lege p̄nūciās. Herodes vo p̄nceps ē ppli: z ppli p̄nceps subiecte sibi vniuersitatis nomē causāqz ꝓplectit. Joānes ergo herodez monebat: ne fratris sui vxoreꝫ sibi iungeret. Sūt enim atqz erant duo populi circūcisionis z gentiuz. hi igit fratres ex eodē sunt humani generis parēte: sed israelē lex admonebat: ne opa gentiū z infidelitatē sibi iūgeret: q̄ ipsis tanq̄ vinculo ꝯiugalis amoris annexa est. Die aūt nalis ideſt rerum coꝛporaliū gaudys herodiadis filia saltauit. voluptas enim tanq̄ ex infidelitate orta: p oīa isral gaudia totis illecebris sue cursib⁹ offerebat: cui se etiā sacrāto venalē ppls addixit. sub peccatis enī z seculi voluptatibus israelite vite eterne munera vēdiderūt. Nec mīris sue ideſt infidelitatis instinctu orauit deferri sibi caput ioānis ideſt gloriam legis. qz populus boni ei⁹ qō in lege erat conscius: voluptatis cōditionibus nō sine piculi sui dolore concedit: scitqz se talē p̄ceptoꝛ gloriā nō oportuisse ꝓcedere: sz peccatis tanq̄ sacro coactus z p̄ncipum adiacentiuz metu atqz exēplo deprauatus: z victo⁹ illecebris voluptatis mestus obtēperat. Igitur inter reliq̄ dissoluti populi gaudia: in disco ioānis caput offert: dāno. s. legis voluptas coꝛpoꝛū z secularis luxus augetur. Igitur per puellam ad matrem defert: ac sic pꝛosus israel etiā voluptati z infidelitati sue gloriā legis adduxit. Finitis igit legis tpib⁹ z cū ioāne sept̄ lex lege venientes. HIERO. Uel aliter: Nos vsqz hodie cernim⁹ in capite ioannis ꝓphete iudeos xp̄m qui caput p phetarū est pdidisse. RABA. Sed z linguā z vocē apud eos pdidit ꝓpheta. REMI. Uel aliter: Decollatio ioānis signat mioꝛationē fame illius qua estimat̄ a populo chriſt⁹ sicut exaltatio dñi in cruce signat profectum fidei. vnde ioannes dixerat: Illum oportet crescere: me autem minui.

¶ Ad cū audisset iesus secessit ide ī nauicula ī loco desertū seoꝛsum. Et cū audissent turbe secute sunt eū pedestres de ciuitatibus. Et exiēs vidit turbam multam: z misertus est eis: z curauit languidos eoꝛum.

GLO. Saluatoꝛ audita nece sui baptiste secessit in locū desertū. vnde sequit̄: Ad cū audisset iesus: secessit inde ī nauicula: in locum desertū seoꝛsum. AVGV. de con. euā. Hoc aūt cōtinuo post ioānis passionē euāgelista factū esse cōmemoꝛat. vñ post hec facta sunt illa q̄ p̄ꝛio narrata sunt ꝑbus motus herodes dixit: Hic est ioannes. Illa enim posteriora debent intelligi q̄ ad herodē ptulit fama vt moueretur z hesitaret: quisnam iste esse posset de quo audiret talia cū ioānem ipse occidisset. HIERO. Nō aūt secedit ī locū desertū: vt quidaz arbitrant̄ timoꝛe moꝛtis. Sed parcens inimicis suis ne homicidiū homicidio iungerēt: vel in diem pasche suū iuteritū differens: in quo ꝓpter sacramētum imolandus est agnus: z postes credentiū sanguine rentatis vltro se tradentiū vitande: qz nō oēs eadez cōstantia pseuerant in toꝛmētis q̄ se toꝛquendos offerunt. Ob hanc cām in alio loco p̄cipit: Cū psecuti vos fuerint in ista ciuitate fugite in aliam. vñ eleganter quoqz euāgelista nō dicit: Fugit in locū desertū: sed Secessit: vt pseqtoꝛes vitaueritmagis q̄ timuerit. pōt etiaz aliā ob cām audito ioannis interitu secessisse in desertū locuz: vt credentium ꝓbaret fidem. CHRY. Uel iō hoc fecit: qz plura humanius vult dispēsare: nōdū tpe existēte denudādi suā manifeste deitatē: pp qō z discipulis dixit: q̄ nulli diceret q̄ ipse eēt chriſt⁹. Post resurrectionē āt volebat hoc fieri māifestū. Jō āt q̄ quis p se nouerit qō factū ē: tū añq̄ nūciaret ei: nō secessit vt demōstraret p oīa icarnatiōis vitatē. nō. n. solo visu: sz opibus hoc credi volebat. Secedēs vo nō abuit ī ciuitatē: sz in desertū ī nauigio: vt null⁹ seq̄ret. Turbe āt nz ita desistunt sz sequūt̄: z neq̄ qō gestū ē de ioāne eos terruit. vñ segtur: Et cū audissent turbe: secute sūt eū pedest. de ciui. HIERO. Secute sūt āt eū pedestres: nō ī iumētis: nō ī vehicul sz ꝓpꝛio laboꝛe pedū: vt ardoꝛe mētis ostenderēt CHRY. Et pp boc stati retributionē acceperūt: vñ segt̄: Et exiēs vidit turbā multā: z misert⁹ ē ei⁹: z curauit lāguidos eoꝛū z si enī multa erat affectio eoꝛ q̄ ciuitates dimittebāt: z diligēter eū q̄rebāt: sz tñ q̄ ab ipso fiebāt: ois study superexcedunt retributionē. Jōq̄ cāz talis curatiōis misericoꝛdiā ponit. Est āt magna misericoꝛdia q̄ oēs curat: z fidē nō expetit. HILA. Mistice āt dei vbū lege finita: nauē ꝓscendens eccl'iam adyt: ī desertū descēdit. Relicta gppe cōuersatione israel ī vacua diuine cognitiōis pectoꝛa trāsit. Turba āt hoc audiēs dñm de ciuitate segt̄ ī desertū: de sy nagoga vz ad eccl'iam tēdens: quā videſ miser⁹ est: z oēm lāguoꝛē infirmitatēq̄ curat: obsessas. s. mētes z coꝛda īfidelitatis vitio ad itelligētiā noue ꝑdicatiōis emūdat. RABA. Illō quoqz notātū q̄ postq̄ dñs in desertū venerit: secute sunt eū turbe multe. Nā anteq̄ veniret in solitudine gentiū ab vno tñ populo colebatur. HIERO. Relinquunt autez ciuitates suas: hoc est pristinas cōuersationes z varietatēs dogmatū. Egressus aūt iesus signat q̄ turbe quidem habebant eundi voluntatez: sed pueniēdi vires non habuerūt: ideo saluatoꝛ egreditur de loco z obuiam pergit.

¶ Uespere autem facto accesserunt ad eum discipuli eius dicētes: Desertus ē locus z hoza iā pterijt: dimitte turbas: vt euntes ī castella emāt sibi escas. Jesus autem dixit eis: Non habēt necesse ire: date illis vos māducare. Respondērūt ei: Non habemus hic nisi quinq̄ panes z duos pisces. Qui ait eis: Afferte mihi illos huc. Et cū iussisset turbā discūbere super fenū: acceptis quinq̄ panibus z duobus piscibus: aspiciens ī celū bñdixit z fregit: z dedit discipul' pāes: discipuli āt turbis. Et māducauerūt oēs: z saturati sūt. Et tulerūt reliquas duodecī cophinos fragmētoꝛū plēos. Māducātiū āt fuit nūerus quinq̄ milia virorum: exceptis mulieribus z paruulis.

CHRY. Turbarū fidē oñdit: q̄ dñm etiā famē patientes expectabant vsq̄ ad vesperā. z iō segt̄. Uespe autē fcō accesse. ad eū disci. eius dicētes: Desertus ē loc⁹. Libatur⁹ qdem eos dñs expectat rogari. quasi vbiq̄ non insiliens ꝓ oꝛ ad miracula: sed vocatus. Jō aūt nullus de turba accedit: venerabantur enīz eū abūdanter: z neq̄ famis sensum accipiebant amoꝛe instātie. Sed neq̄ discipuli accedentes dicūt: Liba eos. adhuc enī ipfectius erāt discipuli dispositi sz dicūt: Desert⁹ ē locus: qō enī videbat̄ iudeis in heremo eē miraculū: cū dicerēt: Nunqd pōt pare mēsaz in deserto hoc z p opa oñdit. Propter hoc āt z in desertum eos ducit vt sine oī suspitione sit hoc miraculuz: z nullus estimet ex castello aliquo ꝓpe existenti inferri aliqd ad mēsam. Cuius desertus sit locus: tū q̄ nutrit orbē terrarū adest z si hoza iā pteryt vt dicunt: tū q̄ nou erat hoze suppositus loquebatur. Et cuius pueniens discipulos dñs multos infir-

mos curauerit:tñ interim ita ipfecti erãt:q̃ nꝫ qõ de panib⁹ factur⁹ erat poterãt estimare. vñ subdunt: Dimitte turbas vt eũtes i castella emãt sibi escas. Vide aũt magistri sapiaꝫ: nõ.n.statĩ dixit eis: Ego cibabo eos.neqꝫ enim hoc facile su scepissent:sed subdit: Jesus ãt dixit eis: Nõ hũt necesse ire: date illis vos manducare. HIERO. In quo ꝓuocat apostolos ad fractionẽ panis: vt illis se nõ habere testãtib⁹ magnitudo miraculi notior fieret. AVGV. de cõ.euã. Põt autẽ mouere:si dñs ꝑm narrationẽ ioãnis ꝓspectis turbis quesiuit a philippo. vñ illis esse dari possent:quõ sit vez qõ matthæus hic narrat ꝑus dixisse dño discipulos vt dimitteret turbas quo possent alimenta emere de proximis locis: Intelligitur ergo post hec ẽba dñm inspexisse mltitudinẽ & dixisse philippo qõ ioãnes cõmemorat. Matthæus aũt & alij ꝑtermiserũt:& olno in talib⁹ qõnib⁹ neminẽ moueri oz: cuz ab aliquo euangelistaꝫ dicit quod ab alio pretermittitur.

CHRY. Discipuli vo neqꝫ ꝑ ꝑmissa ẽba directi sũt: sꝫ ad huc vt boĩ loquũt. vñ segtur. Respõderũt ei: Nõ habem⁹ hic nisi qnq; pa.& duos pisces. Addiscim⁹ aũt in hoc discipulos ꝓfiam:q̃liter ꝓtẽpserũt escã.xy.enĩ existẽtes gnqꝫ panes habebant:& duos pisces. ꝓtẽptibilia enĩ illis erãt corpalia & spiritalib⁹ possidebant. Quia igit discipuli adhuc ad terrã trahebãt:iaꝫ dñs inducere incipit q̃ ab ipso erant. vñ segt. Qui ait eis:afferte illos mihi huc. Propter qd aũt nõ facit pães ex nihilo qb⁹ turbã pascat:vt.s.obstruat mãchionis & manicheos q creaturas alienãt a deo:& ꝑ opa doceat qm̃ oĩa q̃ videtur ei⁹ opa & creatiões sũt:& vt oñdãt qm̃ ipe ẽ q fruct⁹ tradidit:q dixit a ꝓncipio: Terra germinet herbaꝫ virẽtez:neqꝫ enĩ hoc min⁹ illo q̃. Nõ enĩ min⁹ ẽ de gnqꝫ panib⁹ facere panes tãtos:& de piscib⁹ silr:q̃ de terra educere fructũ:& ab ags reptilia alia aĩata: qõ demõstrabat cũ esse dñm terre & maris. Oz ãt erudiri discipl⁹ exẽplo: qm̃ & si pauca habuerim⁹:oz ea retribuere idigẽtib⁹. Jussi nãqꝫ discipuli afferre gnqꝫ panes nõ dicũt: vñ mitigabim⁹ famez nr̃am:sꝫ obediũt ꝓfestiꝫ. vñ segt: Et cũ iussisset turbã discũbere sup fenũ:acceptis gnqꝫ pãib⁹ & duob⁹ piscib⁹:aspiciẽs i celũ bñdixit ac fregit. Quare ãt aspexit in celũ & bñdixit? Oportebat nanqꝫ credi de eo qm̃ a ꝑre ẽ:& qm̃ ei eq̃l ẽ eq̃litatẽ demõstrabat:cũ ptãte oĩa faceret. A ꝑre aũt eẽ se mõstrabat per hoc quod ad ipꝫ oĩa referẽs faciebat:inuocans eũ ad ea q̃ fiebãt.& iõ vt vtrũqꝫ ostẽdat:nũc qdẽ ptãte. nũc ãt ozãs miracula facit. Deide ꝓsiderãdũ q⁹ i miozib⁹ qdẽ respicit i celũ:i maiozib⁹ ãt ptãte oĩa facit. Qm̃.n.pctã dimisit: mortuos suscitauit: mare refrenauit: occulta cordium redarguit:oculos cõdidit ceci nati:q̃ soli⁹ dei sũt nequaq̃ vr̃as. Qm̃ ãt panes multiplicari fecit:qõ his oib⁹ minus est: tũc respexit in celũ:vt discas qm̃ & in minozib⁹ nõ alũde virtutẽ hꝫ q̃ a patre. Simul ãt erudit nos nõ ꝑus tangere mẽsam donec gratias egerimus ei q cibũ dat nobis. Propter hoc ẽt & in celũ respicit. alioꝫ enĩ signoꝫ multoꝫ exẽpla hẽbãt discipuli:bui⁹ aũt nullũ. HIERO. Frãgẽte ãt dño seminariũ fit cibo ꝫ. si enĩ fuissent integri:& non in frusta discerpti: & nõ diuisi in multiplicẽ segetem:tantã multitudinẽ alere nõ poterant. Turbe ãt a domio ꝑ apl̃os alimenta suscipiũt. vnde segt: Et dedit discipulis panes:discipuli aũt turbis. CHRY. In quo gdẽ non solum eos honorauit:sed voluit vt hoc miraculo facto non increduli fiant:neqꝫ obliuiscant eius cum preterierit manibus ipsis testantibus. Jdeoqꝫ turbas dimittit ꝑus famis sensuꝫ accipere & discipulos accedere & interrogare:& ab ipsis accepit panes vt multa essent testimonia eius quod fiebat:& multas rememorationes haberent miraculi. ex hoc autem q⁹ nihil amplius q̃ panes & pisces eis dedit:& ex hoc q⁹ omnibus cõiter ea apposuit:humilitatẽ:parsimoniam & charitatez qua omnia estimarent cõmunia eos erudiuit:qõ & a loco docuit:cum sup fenũ eos discũbere fecit.nõ enĩ nutrire solum corpora volebat:sed & animam erudire. Panes ãt & pisces in discipulorum manibus augebantur. vnde sequitur. Et manducauerunt omnes & saturati sunt. Sed neqꝫ vsqꝫ ad hoc stetit miraculum:sed & superabundare fecit non panes integros:sed fragmenta:vt ostendat quoniam illi panes neqꝫ q̃tũ relige erãt:& vt absentes discãt qõ fem̃ ẽ.& ne vllus qõ factũ ẽ estimet eẽ phãtasiã. vñ segt: Et tulerũt religias.xy.cophinos plenos fragmẽtoꝫ. HIERO. Unusqsqꝫ.n.apl̃oꝫ de reliquys saluatoris iplet cophinum suũ: vt ex reliquys doceat veros fuisse panes q multiplicati sũt. CHRY. Propter hoc.n.& xy.cophinos supabũdare fecit:vt & iudas suũ cophinũ portaret. Accipiẽs aũt fragmẽta dedit discipulis & nõ turbis q̃ adhuc ipfecti⁹ dispositi erãt q̃s discipuli. Juxta numeꝫ qnqꝫ panũ & comedẽtiũ viroꝫ qnqꝫ miliũ mltitudo ẽ. vñ segt. Mãducãtiũ ãt fuit numerus qnqꝫ milia viroꝫ: exceptis mulieribus & puulis.

CHRY. Doc.n.erat plebis maxia laus qm̃ mulieres & viri astabãt:qm̃ he relige facte sũt. HILA. Nõ aũt qnqꝫ panes mltiplicãt i plures:sꝫ fragmẽtis fragmẽta succedũt Crescit deide materies:nescio vtrũ i mẽsaꝫ loco aut in sumẽtiũ mãib⁹. RABA. Doc ãt miraculũ scripturus ioannes ꝑmisit qz primũ eẽt pascha. Matthe⁹ vo & marc⁹ hoc iterfecto ioãne cõtinuo factũ eẽ cõmemorãt. vñ colligit ꝑminẽte paschali festiuit ate fuisse decollatũ:& ãno p⁹ seqñte cũ paschale tps rediret mysteriũ dñice passiõis eẽ cõpletũ. HIERO. Oĩa ãt hec plena mysterys sũt. hoc.n.facit dñs nõ mane: nõ meridie:sꝫ vespe qñ sol iusticie occubuit.

REMI. Per vesperã.n.mors dñi designat qz postq̃ ille verus sol i ara crucis occubuit: famelicos satiauit. Vel per vespeꝫ vltia etas seculi designat:i q̃ fili⁹ dei veniens: turbas in se credẽtiũ refecit. RABA. Qz ãt discipuli rogãt dñz vt dimittat turbas vt emãt sibi cibos ꝑ castella: signat fastidiũ iudeoꝝ & turbas gẽtiũ: quos iudicabãt magis aptos: vt q̃rerẽt sibi cibũ i cõuẽticulis phariseoꝝ: q̃s diuinoꝝ librorꝝ vterẽt pastu. HYLA. Sꝫ dñs rñdit: Nõ hũt necesse ire. oñdẽs eos q⁹ medeat: venalis doctrine cibo non egere: neqꝫ necessitatẽ hr̃e regredi ad iudeã ciboſqꝫ mercari: iubetqꝫ apostolis vt escã darẽt. Nũqd ãt ignorabat non eẽ qõ dari posset:sed erat oĩs typica rõ explicanda nonduz enim concessum apostolis erat ad vite eterne cibum celestem panem perficere ac ministrare: quorum responsio ad spiritualis intelligentie ordinem tẽdit: quia adhuc sub gnqꝫ panibus.i. quinqꝫ libris legis continebantur: & piscium duorum.i. ꝓphetarũ & ioannis predicationibus alebantur

RABA. Vel ꝑ duos pisces & ꝓphetias & psalmos habemus. totum enĩ vetus testamentum in his tribus cõpletur: lege: prophetis: & psalmis. HILA. Nec igitur ꝑmum quia in his adhuc erat apostoli obtulerunt: sed ex his euangeliorum predicatio in maiorem sue virtutis abundantiã crescit. Accumbere post hoc supra fenum populus iubetur non iam in terra iacens: sed lege suffultus: & tanq̃ terre fructibus operis sui vnusquisqꝫ substernitur. HIERO. Vel discumbere iubentur super fenum & scoz alium euangelistam per quinquagenos & centenos vt postq̃ calcauerint carnem suam: & seculi voluptates: quasi arens fenum sibi subiecerint: tunc per quinquagenary numeri presentiam ad perfectum centesimi numeri culmen ascendãt. Aspicit autem ad celum: vt illuc dirigẽdos oculos doceat. Frangitur autem lex cum prophetis & in eius medio profe runtur mysteria: vt quod integrum non alebat diuisum ꝑ partes alat gentium multitudinem. HILA. Dantur ãt apostolis panes: quia per eos erant diuine gratie dona reddenda. Jdem autem edẽtium numerus inuenit: q futur⁹ fuerat creditur⁹ viroꝝ. nã sicut in libro actuũ cõtinet ex israel populi infinitate viroꝝ qnqꝫ milia crediderũt. HIERO. Comederũt ãt quiqꝫ milia viroꝝ q i pfectuz viꝝ creuerãt

mulieres autem ⁊ pueri: sexus fragilis: ⁊ etas minor nu/
mero indigni sunt. Unde est in Numerorum libro: seruí:
mulieres. ⁊ pueri: ⁊ vulg⁹ ignobile absq; numero ptermitti
tur. RABA. Turbis ãt esuriẽtib⁹ nõ noua creat cibaria:
sz acceptis eis q̃ hẽbãt discipuli bñdixit: qz veniẽs ī carne:
nõ alia ḡ q̃ pdcã sũt pdicabat: sz legis ⁊ phetaꝝ scripta my
sterys grauida eẽ demõstrat. Nõ ãt supest turbis: a discipu
lis tollit: qz sacratiora mysteria: q̃ a rudib⁹ capi nequeũt: nõ
sũt negligẽter babẽda: sz a. xy. aplis q p. xy. cophinos signã
tur. ⁊ ab eoꝝ successorib⁹ diligẽter ingrẽda: Cophinis enim
seruilia opa agũtur: ⁊ deus ifirma mũdi elegit: vt cõfũdat
fortia. Quinq; aũt milia pro quiq; sensibus corporis: hi sũt
qui in seculari habitu exterioribus recte vti nouerunt.

Et statim cõpulit discipulos ascẽdere in na/
uiculã: ⁊ pcedere eũ trans fretũ donec dimitte/
ret turbas. Et dimissa turba ascẽdit in montẽ so
lus orare. Uespe aũt facto: solus erat ibi. Navi/
cula aũt in medio mari iactabatur fluctib⁹. Erat
enī cõtrarius vẽtus. Quarta aũt vigilia noctis
veĩt ad eos ãbulãs supra mare. Et vidẽtes eũ su/
pra mare ambulantẽ: turbati sũt dicẽtes: qz phã
tasma est. Et pre timore clamauerunt. Statiq;
iesus locut⁹ ẽ eis dicẽs: Habete fiduciã: ego sũ.
nolite timere. Rñdẽs ãt petrus dixit: Dñe si tu
es iube me veĩre ad te sup aq̃s. At ipe ait: Veni.
Et descẽdẽs petrus de nauicula ambulabat sup
aquas vt veniret ad iesum. Videẽs vero vẽtũ va
lidũ veniẽtẽ timuit. Et cũ cepisset mergi clamauit
dicẽs: Dñe saluũ me fac. Et cõtinuo iesus exten
dens manum apprehendit eũ: ⁊ ait illi: Modice
fidei quare dubitasti? Et cũ ascẽdisset in nauicu
lam cessauit ventus. Qui aũt in nauicula erãt ve
nerũt ⁊ adorauerũt eũ dicẽtes: Vere filius de es.
CHRY. Diligẽtẽ examinationẽ eoꝝ q̃ fcã erãt tradere vo
lẽs: eos q p̃missus signũ viderãt iussit a se separi qz ⁊ si pñs
visus fuisset phãtastice ⁊ nõ ī vitate: fecisse miraculũ dice
ret: ñ tñ vt absẽs. Et iõ dr. Et statī cõpulit iesus discipulos
ascẽdere ī nauiculã: ⁊ pcedere eũ trãsfretũ: donec dimittẽt
turbas. HIERO. Quo fmõe oñdit ĩuitos eos a dño re
cessisse: dũ amore pceptoris ne ad pũctũ gdẽ tpis ab eo vo/
lũt separi. CHRY. Cõsiderãdũ ãt q cũ dñs magna opa
tur dimittit turbas: docẽs nos nusq; gl̃az multitudis ,pse/
qui: neq; attrahere multitudinẽ. Et iterũ docet: nõ debere
turbis nos cõmiscere cõtinue: neq; fugere multitudinem
semp: sed alterutrũ vtiliter facere. vñ segr̃: et dimissa tur
ba ascẽdit in montẽ solus orare. In quo nos docet qz soli/
tudo bona ẽ: cũ nos deũ interpellare oporteat. ,pter hoc
etiaz ad desertũ vadit ⁊ ibi pnoctat dũ orat: erudiens nos
in oratiõe trãquillitatẽ q̃rere: ⁊ a tpe ⁊ a loco. HIERO.
Quia aũt ascẽdit solus orare: nõ ad eum referas q de qnq;
panibus qnq; milia hominũ satiauit: sz ad eũ qui audita
morte ioãnis secessit ī solitudinẽ: nõ quo personã dñi sepa
remus: sz quo opera eius ĩter deum hominẽq; diuisa sunt.
AVGV. de con. euã: Pot aũt hoc videri ꝟriũ: q mat
theus dimissis turbis eũ dicit ascẽdere in montem: vt illic
solus oraret: Joannes aũt in mõte fuisse cũ easdẽ turbas
pauit. Sed cũ ⁊ ipse ioãnes dicat post illud miraculũ fugis
se eũ ī montẽ: ne a turbis teneret que eũ volebãt facere re
gẽ: vtiq; manifestũ est q de mõte in planiora descenderat
theus dixit: Ascendit in mõtem solus orare Joannes autẽ
mathe⁹ ꝑ

cum cognouisset: ĩquit q venturi essent vt facerent eũ re/
gem: fugit iterũ in mõtem ipse solus: neq; enī causa orãdi
ꝟria ẽ cause fugiẽdi. qñ gdẽ ⁊ hinc dñs docet hãc eẽ nobis
magnã cãm orãdi: qñ ẽ cã fugiẽdi. Nec illlud ꝓtrariũ ẽ qõ
matthe⁹ ꝑus dixit eũ iussisse ascẽdere discipulos ī nauicu/
lã: ac deĩde dimissis turbis ascẽdisse ī mõtẽ sol⁹ orare. ioan
nes vo ꝑus eũ fugisse cõmemorat solũ ī mõtẽ: ac deĩde: Ut
aũt sero factũ ẽ ingt descẽderũt discipuli ei⁹ ad mare. ⁊ cuꝫ
ascẽdisset nauiꝫ ⁊ẽ. qs. n. nõ videat hoc recapitulãdo ioãnẽ
postea dixisse factũ a discipulis qõ iã iesus iusserat ãteq; fu
gisset ī mõtẽ. HIERO. Recte ãt q̃si iuiti ⁊ retractantes
aplī a dño recesserãt: ne illo absente naufragia sustinerẽt.
Segr̃. n. Uespe ãt fcõ: solus erat ibi. i. ī mõte. Nauicula ãt
ī medio mari iactabaꝫ fluctib⁹: erat. n. vẽt⁹ ꝟsi⁹. CHRY.
Rursus ãt discipuli tẽpestatẽ sustinẽt sicut ⁊ pri⁹: sz tũc q/
dẽ babẽtes eũ in nauigio hoc passi sũt: nũc ãt soli existẽtes.
Paulati. n. ad maiora eos ducit ⁊ ad ferẽdũ oĩa viriliter ī/
struit. HIERO. Dño gdẽ ī mõtis cacumĩe cõmorãte sta
tim vẽtus ꝟsi⁹ oriꝛ ⁊ turbat mare: ⁊ piclitanꝛ aplī: ⁊ tãdiu ī
minẽs naufragiũ pseuerat q̃diu iesus veniat. CHRY.
Tota ãt nocte dimittit eos fluctuari: erigẽs eoꝝ cor post ti
morẽ ī maⁱ⁹ suũ dsideriũ ĩmitẽs eos ⁊ ī memoriã ꝓtinuã. pp
hoc nõ cõfestī eis astitit. vñ segr̃. Quarta ãt vigilia noctis
venit ad eos ambulãs supra mare. HIERO. Stationes
enī ⁊ vigilie militares ī trina borarũ spatia diuidunr̃. Qui
ergo dicit: Quarta vigilia noctis venisse ad eos dñs: oñdit
tota nocte piclitatos. CHRY. Erudiẽs eos nõ cito solu
tionem ĩquirere aduenientium maloꝝ: sed ferre ea q̃ cõti/
gũt viriliter. qñ aũt putauerũt erui: tũc intẽsus ẽ timor. vñ
sequiꝛ. et videntes eũ supra mare ambulantez turbati sunt
dicẽtes qz phãtasma est: ⁊ pre timore clamauerũt. Semp
enī hoc dñs facit cum soluturus sit mala aliqua: difficilia ⁊
terribilia inducit. Quia enim nõ est lõgo tpe ꝓtentari cũ fi/
niẽdi sunt agones iustorum: volens amplius eos lucrari au
get eoꝝ certamina: qõ ⁊ in abraã fecit: vltimum certamen
tentationẽ filij ponens. HIERO. Cõfusus autẽ clamor
⁊ ĩcerta vox magni clamoris indiciũ est. Si aũt iuxta mar
chionẽ ⁊ manicheũ dñs noster nõ ẽ natⁱ⁹ ex virgĩe: sz visus
in phãtasmate. qũo nũc aplī timẽt ne phãtasmata videãt:
CHRY. Christ⁹ g̃ nõ prius se reuelauit discipulis vo
nec clamauerũt. ḡto enī magis itẽdebatur timor: tãto ma
gis letati sunt in eius pñtia. vñ sequitur: Statiq; iesus lo
cutus est eis dicens: habete fiduciã: ego sum. nolite timere
B aũt vbũ ⁊ timorẽ soluit: ⁊ fiduciã pr̃epauit. HIERO.
Quia aũt dicit: Ego sum. nec subiũgit qs sit: vel ex voce sibi
nota poterãt intelligere eum qui per obscuraz noctis tene
bras loquebatur: vel ipsuꝫ eẽ scire poterant: quẽ locutũ ad
moisen nouerant: hec dices filijs israel. Qui ẽ misit me ad
vos. In omnibus autez locis ardentissime fidei inuenitur
petrus. Eodem igitur fidei ardore quo semper nũc quoq;
tacentibus ceteris credit se posse facere per voluntatẽ ma
gistri: quod non poterat per naturã. vnde sequitur: Respõ
dens aũt petrus dixit: Dñe si tu es iube me venire ad te su
per aquas. q. d. Tu pcipe ⁊ illico solidabũtur. vnde ⁊ leue
fiet corpus quod per se graue ẽ. AVGV. de ver. do. Nõ
enī possum hoc in me sed in te. Agnouit petrus qd sibi eẽt
a se: quid ab illo cuius volũtate se credidit posse: qõ nulla
humana ifirmitas posset. CHRY. Vide autem quãtus
est feruor: quanta fides. nõ dixit Ora ⁊ deprecare: sz iube:
non enī solũ credidit qñ pot christus ambulare super ma
re: sz qñ pot ⁊ alios iducere: ⁊ cõcupiscit velociter ad eũ
ire. Hoc enī tã magnũ quesiuit ,pter amorẽ solũ: non pp
ostentationẽ. Non enī dixit: Jube me ire sup aquas: sz Ju
be me venire ad te. Patet autẽ q cũ in miraculo supra po
sito oñderit q dñatur mari: nunc ad mirabilius signũ eos
iducit: vnde sequitur: At ille ait. Veni. Et descendens pe/

quasi molle ⁊ aereū incesserit:rīdeāt quō ambulauerit petrus:quē vtiqꝫ verū hoiez nō negabūt. RABA. Deniqꝫ theodorus scripsit cozpale pondus nō habuisse dīm ꝯz carnē:ꝯz absqꝫ pōdere sup mare ambulasse:ꝯz ꝟiū fides catholica p̄dicat. Nā dionysius dicit:q nō infusis pedibus cozpale pondus habētib⁹ ⁊ materiale on⁹ deābulabat sup vndā. HIERO. Petr⁹ āt qō mai⁹ ē superās. ſ vndas maris:a minozi turbaſ. ſ. a vēti ipulsu. vñ segt. Videś aūt ven. validū. ⁊c. Talis ē. n. nā būana vt multotiēs in magnis recte se habēs:in minozib⁹ repḥēdaſ. hic aūt qō petr⁹ timuit:dū ꝫ ōmonstrabat magr̄ ⁊ discipl̄i:ꝯz alios discipl̄os mitigabat. Si enīz in duob⁹ fratrib⁹ sessuris ad dexterā molestati sūt multomagis hic molestati fuissent:nōduz enīz erāt ſpū pleni:postea vero spūales effecti vbiqꝫ petro p̄matū cōcedūt ⁊ in ꝟcionib⁹ eū p̄mittūt. HIERO. Paululū etiā relingtur tentationi:vt augeaſ fides:⁊ intelligat se non facultate postulatiōis:ꝯz potētia dñi ꝟseruatū. Ardebat enī i aīo eius fides:sed būana fragilitas ī ꝓfundū trahebat. AVGV. de v. do. Pręsūpsit ḡ petrus de dño:titubauit vt hō:ꝯz redi uit ad dīm. vñ segt:. Et cū cepiſ. mer. cla. oi. Do. sal. me fac. Nūqd āt dñs desereret titubantē:quē audierat iuocātem:vñ segt:. Et ꝟti. Je. extē. ma apḥēdit eū. CHRY. Jō āt nō iniunxit ventis gescere:ꝯz extēdēs manū apprehēdit eū:qñ illius fide op⁹ erat. Cū enīz q̄ a nobis sūt defecerint:tū ea q̄ a deo sūt:stant. Ut igit mōstraret:qz nō vēti imissio ꝯz illi⁹ modica credulitas periculū opabaſ. subdiſ:. Et ait illi Modice fi. q̄re dubi. Jn quo manifestat:qz neqꝫ vēt⁹ nocere potuisset si fides firma fuisset. Sicut āt pullū añ tps extrudo ⁊ casurū mr̄ alis portās rursus ad niduz reducit:ita ⁊ xps fecit. vñ segt:. At cū ascē. in naui. ces. vē. q autez erāt in naui: venę. ⁊ adora. eū dicē. Vere fili⁹ dei es. RABA. Nō qdē de nautis itelligēdū ē siue ō aplis. CHRY. Vide aūt q̄liter paulatiz ad id qō est excelsi⁹ vniuersos ducebat. Supra enī increpauit mare:nūc āt magis vtutē suā demōstrat sup mare ambulādo:⁊ aly hoc idē facere iubendo ⁊ piclitātē saluādo. iōqꝫ dicebāt ei:Vere fi. dei es. qō supra nō dixerāt. HIERO. Hi ḡad vnū signū trāqllitate maris reddita q̄ p⁹ nimias ꝓcellas interdū ⁊ casu fieri solz naute atqꝫ rectozes vē filiū dei ꝓfitēt:cur Arrius ipsū ī ecclesia p̄dicat creaturā:. AVGV. de v. do. Mystice autē mōs altitudo ē. Quid āt alti⁹ celo ī hoc mūdo:. Quis vo ī celū ascēdit nouit fides nr̄a. Cur āt sol⁹ ascēdit ī celū:qz nēo ascēdit ī celū:nisi q ō celo descēdit q̄uis ⁊ cū ī fine venerit ⁊ nos ī celū leuauerit:ēt tūc sol⁹ ascēdet: qz caput cū cozpe suo vn⁹ ē xps:nūc āt solū caput ascēdit. Ascēdit āt ozare:qz ascēdit ad p̄rem p nobis iterpellare. HYLA. Vel q ve spe solus ē:solitudinem suā ī tpe passiōis oñdit:ceteris trepidatiōe dilapsis. HIERO. Ascēdit ēt ī mōtē sol⁹ qz turba ad sublimia seq nō pōt:nisi docuerit eā iuxta mare in littore. AVGV. de v. do. Uerūtn dū xps ozat i excelso: nauicula turbaſ magnis fluctib⁹ ī ꝓfundo. ⁊ qz ꝟsurgūt fluct⁹ pōt ista nauicula turbari:ꝯz qz xps ozat:nō pt mergi. Nauiculā qppe istā eccl̄iaz cogitate:turbuletū mare ḃ seculū. HYLA. Qz āt nauē ascēdeŕ discipl̄os iubz:⁊ ire trās fretū dū turbas ipe dimittit:⁊ dimissis turbis ascēdit ī mōtē ozare:eē itra eccl̄iaz iubet:⁊ piculū fieri vsqꝫ ꝟid tps quo fuertēs ī claritatl aduētu pp̄lo oī q ex isrl̄erit rliqu⁹ salutē reddat:eiusqz pctā dimittat:dimisso qꝫ eo vl̄ celeste regnū potius admisso agēs deo patri gr̄as in gl̄a ei⁹ ⁊ mai estate cōsistat. Sz iter hec discipuli vēto ac mari deferūt:⁊ totis secl̄i motib⁹ īmūdo spū aduersāte iactant. AVGV. de v. do. Qñ. n. aligs ipie volūtatis maxie ptātis psecutionē idic ecclē:sup nauiculā xp̄i grādis vnda ꝟsurgit. RABA. Uñ bñ dr̄ qz nauis erat ī medio mari:⁊ ipse solus ī terra:qz nō nūqꝫ eccl̄ia tātis p̄ssuris ē afflicta:vt eaz dñs deseruisse videreť ad tps. AVGV. de v. do. Uenit āt dñs ad visitādos discipl̄os suos q turbabāť ī mari q̄rta vigilia noctis. ī. extrema pte noctis. vigilia. n. vna tres horas hz:ac p ß nor q̄ttuoz vigilias hz. HYLA. Pria igit vigilia fuit legis:secūda:. pphaz:tertia cozpalis aduēt⁹:q̄rta ī reditu claritatis. AVGV. de v. do. Quarta igit vigilia noctis: ḃ ē pene tā nocte finita veniet ī fine seculi:inigtatis nocte transacta ad iudicādū viuos ⁊ mozt̄uos. venit autez mirabiliter. Surgebāt. n. fluct⁹:ꝯz calcabāť. q̄tūlibet. n. ptātes secl̄i cō surgāt:p̄mit eaz caput nr̄z caput. HYLA. Ueniēs āt xp̄s ī fine iuēit eccl̄iaz fessaz ⁊ añchristi ꝓsuetudie ad oēz tentationū nouitatē solliciti erūt:ēt ad dñi aduētū expauescēt falsas rez imagies metuētes. Sz bon⁹ dñs timoze depellet dicēs:Ego sū. ⁊ adnēt⁹ sui fide metū naufragy iminētis repellet. AVGV. de q. euā. Uel q dixerūt discipuli phā tasma eē:signat:qz qdā q cesserit dyabolo de christi aduentu dubitabūt. Qz āt petrus iplozat auxiliū a dño ne mergatur:signat qbusdā tribulatiōib⁹ ēt p⁹ vltimā psecutionem purgatū ī eccl̄ia:qō ⁊ paul⁹ signat dicēs. Saluus erit: sic tñ q̄si p ignē. HYLA. Uel q petrus ex oī ꝓsistētū in numero rūdere audet:⁊ iuberi sibi vt supra aq̄s ad dñz veniat p̄caſ:passiōis tpe volūtatis sue designat affectū:dū vestigys dñi īherēs ad cōtēnēdā mortē conat⁹ ē. Sz ifirmitatē future tētatiōis timiditas ei⁹ oñdit. Per metū. n. mortis vsqꝫ ad negādi necessitatē coact⁹ ē. Clamoz āt ei⁹ penitētie sue genit⁹ ē. RABA. Respexit dñs:⁊ ad pniaz cōuertit:manū extēdit:⁊ īdulgētiā tribuit:⁊ sic discipulus salutē iuenit:qz nō ē volētis nz currētis:ꝯz miserētis dei. HYLA. Qz āt trepidāte petro virtutē pueniēdi ad se dñs ñ iducit:ꝯz manu apḥēdiz sustinuit:hec ē rō. solus. n. passurus ꝓ oī b⁹:oīuz pctā soluebat. nec sociū admittit qcqd vniuersita:ti p̄stāt ab vno. AVGV. de ver. do. Jn vno ēt ap̄lo. i. petro in ordine ap̄lōz p̄rio ⁊ p̄cipuo ī quo figurabaſ ecclesia:vtrūqꝫ gen⁹ significādū fuit:i. firmi ī ḃ q̄ sup aq̄s ābulauit ⁊ ifirmi ī ḃ q̄ dubitauit:nā ⁊ vnicuiqꝫ sua cupiditas tēpestas ē:amas deū:ābulas supra mare. Sub pedib⁹ tuis ē secula timoz:amas seculū absozbet te. Sz cū fluctuat cupiditate coz tuū vt vicas cupiditatem:inuoca xp̄i diuinitatem.

RABA. Aderit āt dñs si sopitis tētationū piculis ꝓtectiōis siue fiduciā retribuat:⁊ ḃ diluculo apprōpiquāte. Cū enī būana fragilitas p̄ssuris obsita:suaz viriū gnitatē cōsiderat:erga se tenebras cernit. Cū āt mētē ad supnū p̄fidū erexerit:repēte exoztū luciferi ꝓspicit q totā vigiliā matutinā illumiat. Nec mirādū si ascēdēte ī nauiculā dño vēt⁹ cessauit:ī quocūqꝫ. n. coze dñs p gr̄az adest:moꝛ vniuersa bella gescunt. HILA. Ascēsu ēt christi in naui: vētum ⁊ mare eē sedatū post claritatis siue reditū eterna eccl̄ia pax ⁊ trāqllitas idicaſ. ⁊ qz tūc mānifesti⁹ aduenięt:recte admirātes vniuersi locuti sūt:Vere fili⁹ dei es. Confessio. u. vniuersoz tūc absoluta ⁊ publica erit:dei filiū nō iā in humilitate cozpozea sed in gloria celesti pacē eccl̄ie reddidisse.

AVGV. de q. euā. Signaſ enī claritatez ei⁹ tūc mānifestā futuraz p speciez iā vidētibus q p fidē nūc ambulāt.

¶ Et cū transfretasset venerūt ī terrā genezareth

Et cū cognouissent eū viri loci illius:miserūt in vniuersaz regionē illā:⁊ obtulerunt ei oēs male habētes:⁊ rogabāt eū:vt vl̄ fimbriaz vestimēti eius tāgerēt. Et qcūqꝫ tetigerūt salui facti sunt.

REMI. Narrauerat supi⁹ euāgelista dīm iussisse discipulos suos ascēdere ī nauicnlā:⁊ precedere eū trāſ fretum nūc aūt in icepta itētiōe pseuerās dicit quo transfretando puenerint:dicens:Et cū transfretaſ. vene. ī ter. gene. RABA. Terra geneçar iuxta stagnum geneçareth a loci ipsius natura nomen trahens qua crispantibus aquis de seipso sibi excitare auram perhibetur. greco enim vocabulo

quasi generās sibi aurā dicit. CHRY. Mōstrat aūt euangelista q̄ p⁹ multū tps ad ptes illas xp̄s venerat. Et iō sequitur. Et cū cognouisset eū viri Iosi. miserūt in vniuersum regi. illā. HIERO. Cognouerūt aūt eū rumore: nō facie. vl certe p signorum magnitudine q̄ ꝑpetrabat in populis: vultu plurimis notus erat. Et vide q̄ta fides sit hoīuz terre geneçareth: vt nō pūtiū tñ salute xp̄i sint: sed mittāt ad alias p circuitū ciuitates. CHRY. Neqz enī similiter vt pri⁹ ad domos trahebāt z tactū manus ingrebāt: sz cū maiori fide eū alliciebāt. vñ segt̄: Et obtulerunt ei oēs male habentes. z rogabant eū: vt saltem. vel fimbriā vestimenti eius tangerent. Mulier. n. q̄ fluxū sanguinis patiebat: vniuersos hanc sapiētiā edocuit: vt. s. tangēdo fimbriā vestimenti christi saluarent̄. Oz etiā q̄ tps quo xp̄s abnās fuit: nō solū fidē eozum dissoluit: sz z maiorē reddidit: cuius vtute oēs saluati sunt. z iō segt̄: Et quicunqz tetigerūt: salui facti sunt. HIERO. Si aūt scirem⁹ qd in nr̄a lingua resonat genezareth intelligerem⁹ quō iesus p typū apl̄oz z nauis ecclīā de ꝑsecutiōis naufragio liberatā trāsducat ad littⁿ: z ī trāquillissimo portu faciat regescere. RABA. Geneçar enim interꝑtat oztus principiū. tunc aūt plena nob tribuet̄ tranquillitas: qñ paradisi p xp̄m nobis restituet̄ hereditas: ac p me stole iocunditas. HILA. Uel aliter: Finitis legis tenebris: z ex isrl̄ quinq; milib⁹ viroz intra ecclīam collocatis iam credētiū ppls occurrit: iā ipse ex lege p fidē saluus: reliquos ex suis infirmos egrotosq; offerūt dño: oblatiqz fimbrias vestimentoz ꝑtingere optabāt salui per fidē futuri: sz vt ex veste tota fimbrie: ita ex dño nr̄o iesu xp̄o sancti spiritⁿ gr̄a virtus exyt q̄ apl̄is data: ipsis quoq; tanq̄ ex eodē corpe exeūtib⁹ salutē bis q̄ ꝑtingere cupiūt subministrant. HIERO. Uel fimbriā vestimēti eius tige: qō q trāsgressus fuerit: mīm⁹ vocabit̄ ī regno celoz: vl assumptōez corpis p quā vēim⁹ ad vbū dī. CHRY. Nos aūt nō solū fimbriā aut vestimēta xp̄i habem⁹: sz ēt corp⁹ ei⁹ vt comedamus. Si ergo qui fimbriam vestimenti eius tetigerunt: tantam acceperunt virtutem: multomagis q totū ipsum sument.

CAP. XV.

Tunc accesserunt ab hierosolymis scribe z pharisei dicētes: Quare discipli tui trāsgrediunt̄ traditiones seniozū? Nō enī lauāt manus suas cū panē māducāt. Ipse aūt rndēs ait illis: Quare z vos trāsgredimini mādatū dei ꝑpter traditionē vr̄az? Nā ds dixit: Honora p̄rez z mr̄ez: z q maledixerit p̄ri vel mr̄i: morte moriat̄. Uos aūt dicitis qcūqz dixerit p̄ri vel mr̄i munus q̄cūqz est ex me tibi ꝑderit: z nō honorificabit p̄rez suuz aut mr̄ez suā: z irritū fecistis mādatum dei ꝑpter traditionē vestram.

RABA. Noīes geneçareth z minus docti credunt sz q sapiētes vident̄ ad pugnā veniūt: iuxta illud: Abscondisti a sapiētib⁹ z prudētib⁹ z reuelasti ea paruulis. vñ dicit̄: Tūc accesserunt ad eū ab hierosolymis scribe z pharisei. AVGV. ō cō. euā. Ita aūt cōserit euāgelista narratiōis suę ordinē dicēs. Tūc accesserūt: vt q̄tū ipse transitus indicat rerū etiā ꝑsequētiū ordo seruet̄. CHRY. Propter hoc aūt euāgelista hic tps designat: vt oñdat ineffabilē illozū negtiā nulli cedētē. tūc enīz venerūt qñ pluria signa opat⁹ ē: qñ infirmos ex tactu fimbrie curauerat. Qz aūt ab hierosolymis venisse dīr scribe z pharisei: sciēdū ē q⁹ p oēs trib⁹ erāt dissemināt̄: sz q in metropoli habitabāt: peiozes alys erāt: velut ampliozi fruentes honore: z maiorē supbiā possidētes. REMI. Duab⁹ aūt de causis rephēdūt̄: z qz ab hierosolimis venerāt. i. a loco scō descēderāt: z qz seniozes ppli z legis doctozes erāt: z nō ad discēdū: sz ad rephēdēdū dīm venerāt. Subdit̄ enī: Dicentes: q̄re discipuli tui trāsgrediunt̄ traditionem seniozū? non enī lauāt manus suas cū panē māducāt. HIERO. Mira pharisęoz scribarūqz stultitia: ōi filiū arguūt q̄re traditiones hoīuz z ꝑcepta nō seruet. CHRY. Uide aūt q̄liter z a sua interrogatiōe capiūt̄. Nō enī dicunt: Quare trāsgrediunt̄ legē moysi: sed Traditionē seniozū. vñ manifestū est q⁹ multa noua inducebāt sacerdotes: q̄uis moyses dixerit Nō adiicietis ad verbū qō ego ꝑpono vobis hodie: z non auferetis ab eo. z qñ oportebat eos ab obseruationib⁹ liberari: tūc ampliozibus obseruationib⁹ se alligabāt: timētes ne aliqs eoz principatū auferret: terribiliozes esse volētes qz z ipsi erant legislatozes. REMI. Que aūt fuerint traditiones manifestat marcus cū ait: Pharisei z oēs iudei nisi crebro lauēt man⁹ suas: nō māducāt panē. vñ z ꝑ discipl⁹ rephēdūt dicētes: Nō. n. lauāmus cū panē. BEDA. sup mattheū. Uerba. n. p̄haz carnal̄r acipiētes qō deū erat: Lauamini: z mūdi estote. ō corpe solū lauādo suadebāt. z iō statuerāt nō nisi lotis manib⁹ māducandū esse. HIERO. Manus aūt idest opa nō corpis: sz aīe lauāde sunt: vt fiat in illis vbū dei. CHRY. Jō aūt discipli nō lotis manib⁹ māducabāt: qz iaz superflua despiciebāt: ea solū q̄ sunt necessaria attēdētes z neqz ñ lauari p lege habētes: sz vt ꝑtingebat alterutrū faciētes. Qui. n. z ipsum necessariū cibū contēnebāt: q̄l̄r circa hoc studiū haberēt: REMI. Uel rephēdebant pharisei discipulos dñi nō de ista lauatione q̄ ꝑsueto more ꝑgruis z necessarys tpib⁹ agit̄: sed de illa superflua q̄ ō superstitiosa traditōe seniozū fuerat repta. CHRY. Xps aūt nō excusauit: sz ꝑfestim reaccusauit demōstrans qñ eū g magna peccat p puis pctis aliozū sollicitū esse nō oz: vñ segt̄: Ipse aūt rndēs ait illis. Quare z vos trāsgredimini mādatū dī pp traditionē vr̄az? Nō aūt dicit q⁹ bñ faciūt transgrediētes: vt nō det eis occasionē calūnie: neqz tñ vitupat qō ab apl̄is factū ē: ne approbet eoz traditiōes. Neqz rursus accusat seniores: ne tanq̄ iniuriatorē eū repulissent: sz increpat eos q aduenerāt: tāgēs etiā seniozes q talē traditi onē statuerāt dicēs. HIERO. Cū vos pp traditionez hominū ꝑcepta dei negligatis: q̄re discipulos meos arguēdos creditis q⁹ seniozū iussa puipendāt vt dei ꝑcepta custodiāt? nā de⁹ dixit: ho. pa. z ma. Honor in scripturis nō tñ ī salutatiōib⁹ z officijs ōferēdis q̄tū ī eleēosynis ac mūeꝛ oblationē sentit̄. Honora igt apl̄s viduas q̄ vē vidue sūt. h. n. bonō domū itelligit̄. Precepat g dñs vl ībecillitates vl etates vl penurias pentū ꝑsiderās vt filij honorarēt ēt in vite necessarys mīstradis pentes suos. CHRY. Uoluit aūt monstrare q⁹ pentes eēnt valde hōrādi: p hoc q⁹ adiūxit z pmiū z penā: sz dns h pmiū ptermittēs qō hōrātib⁹ reprōmittitur: s. eē lōgeuū sup terrā ponit qō terribilius ē. s. penā: vt z ipsos stupefaceret: z alios attraheret. vñ addit. Et q maledixerit p̄ri vl mr̄i: mōte moriat̄. in quo demōrat eos morte dignos eē. Si. n. q vbo ōbonorat pentē mōte punit̄: ml̄to magis vos q ope z ñ solū debōratis pētes: sz z alios ꝑ docetis: Qui igt neqz viuere debetis: q̄l̄r meos discipl⁹ incusatis? Quō āt ōi mādatū trāsgrediāt̄: māifestat cū subdit: Uos āt dicitis: Quicūqz dixe. pa. vl ma. mun⁹ qōcūqz ē ex me: tibi ꝑde. zē. HIERO. Premissā. n. puidētissima ōi legē volētes scribe phariseiqz subuertere: vt ipietatē sub noīe pietatis iducerēt: docuerūt pessimos filios: vt sigs ea q̄ pentib⁹ oferēda sūt: ō voluerit soluere q ver⁹ ē p̄ oblatio dñi ꝑpetur pentū mūeribus. GLO. vt sit sēsus: Qō ego offero ō z mihi z tibi ꝑderit z iō ñ ōbes sumer̄. s. res meas ī tuos vsus: sz pati vt ō offerā. HIERO. Uel certe ipsi pentes q̄ ō ꝑsecrata cernebāt: ne sacrilegy crimē incurrerent: declinantes egestate conficiebantur: atqz ita fiebat vt oblatio liberoz sub occasione templi z dei in lucra cederēt sacerdotū.

GLO. Ut sit sensus: Quicūqz. i. gsqs vīm o iuuenes: Pixerit. i. dicere poterit. vel dicet p̄ri vel mr̄i: O pater: munus quod est deo ex me iam deuotum: proderit tibi admirando. quasi diceret: non debes sumere: ne sis reus sacrilegy.

Uel pōt legi p defectū ꝫ mō. Quicūqz dixerit pri ꝛc. ſbaudi faciet oi mādatū: vl cōplebit legē vl erit dign⁹ vita eterna. HIERO: Potest aūt ꝛ hunc breuiter habere sensum Cōpellitis ingt filios: vt dicant parentib⁹ suis: Quodcūqz domū oblaturus erā deo in tuos cōsumo cibos: tibiqz prodest o pater ꝛ mater: quasi diceret nō. GLO. Et sic ꝓpter istas psuasiones auaricie vre: ille iuuenis nō honorificabit patrem ꝛ matrē. vnde segī: Et nō honorificabit patrē ꝛ matrē. quasi diceret: Vos filys ista pessima suasistis: ꝛ propter hoc filius postea patrē ꝛ matrē nō honorificabit: ꝛ ita mandatū dei de sustentandis parentibus fecistis irritū: propter traditionem vestrā. s. auaricie vestre seruiētes. AVGV. Contra aduersariū legis ꝛ ꝓphetaꝝ. Euidenter aūt hic xps oñdit ꝛ illā esse dei legē quā hereticⁱ blasphemat: ꝛ iudeos habere suas traditiōes a libris prophetics ꝛ legitimis alienas: quas aplus appellat prophanas fabulas ꝛ viles. AVGV. Contra faustū. Multa etiā nos hic dñs docet: ꝛ iudeos a deo suo se nō auertere: ꝛ eiⁱ mandata nō tantū se nō infringere: veruz etiā illos ꝛ qbus infringerent arguere: ꝛ nō nisi p moysen ista mandasse. AVGV. ō qsti. euangelista. Uel aliter: Munus quodcūqz est ex me: tibi ꝓderit. idest munus quod offers causa mei: ad te iam ptinebit: quibⁱ verbis significant fily iam sibi nō necesse eē parētū pro se oblationē qꝛad eā etatem pueniſſent: vt possent iam ipsi offerre ꝓ se. In hac ergo etate cōstitutos vt possent parentibus suis hoc dicere: cū hoc dixissent negabant pharisei reos eē si parentibns non prestarent honorem.

¶ Hypocrite: bene ꝓphetauit de vobis esaias dicēs: Populus hic labiis me honorat: coꝛ autez coꝛ longe est a me. Sine causa autem colūt me docētes doctrinas ꝛ mādata hoiuz. Et cōuocatis ad se turbis dixit eis: Audite ꝛ intelligite. Nō qđ itrat in os coinquinat hominē: sed qđ ꝓcedit ex oze hoc coinquinat hoiez.

CHRY. Monstrauerat dñs q⁹ pharisei non erāt digni accusare transgredientes mādata senioꝝ: cum dei legez destruerent: Rursus aūt demonstrat hocipsuz ꝛ a ꝓpheta. vñ dicit: Hypocrite bene ꝓphetauit de vobis esaias dicens: Populus hic labys me honorat: coꝛ aūt coꝛ lōge est a me. REMI. Hypocrita dicit simulator: qꝛ aliud opere simulat ꝛ aliud corde gestat. Isti ergo bene hypocrite dicunt: qꝛ sub honore dei terrena sibi lucra accumulare cupiebant. RABA. Preuidit aūt esaias simulationes iudeoꝝ q⁹ in dolo pugnarent ptra euāgelium. Et ideo dixit ex ꝑsona dñi Popul⁹ hic labys eū honorat ꝛc. REMI. Judeoꝝ nāqz populus labys ꝛ ore deo appropinquare ꝛ honorare cuz videbaī: qꝛ vnius dei cultum se habere gloriabaī: sz corde lōge a deo recessit: qꝛ visis signis atqz miraculis nec diuinitatē ei⁹ cognoscere: nec cū suscipe voluerūt. RABA. Item labys eū honorabāt qñ dicebant: Magister: scimus quia verax es. sz cor eoꝝ lenge ab eo fuit. qñ miserūt isidiatores vt eū caperent in sermone. GLO. Uel cōmendando exteriorem munditiaz eū honorabāt: sz dum interiori que vera est carebant: coꝛ coꝛ longe erat a deo: ꝛ illis talis honor inutilis erat. Unde segī: Sine causa aūt colūt me: docētes doctrinas ꝛ mandata hoiuz. RABA. Nō enim habebunt mercedē cū vis cultorib⁹ docētes doctrias ꝛ mādata hoiuz contemptis ꝓceptis diuinis. CHRY. Augmentata ergo accusatione phariseorū a testimonio ꝓphete: ꝛ illis nō emēdatis: iam eis non loquit sed turbis: vnde dicit. Et ꝓuocatis ad se turbis dixit eis Audite ꝛ intelligite. Qz turbis dogma excelsum ꝛ multa philosophia plenum propositurus erat: non simpliciter hoc enunciat sed susceptibilē facit sermonem. primo quidem ꝛ ore ꝛ sollicitudine exhibita circa turbas: quod ostendit euangelista dicens: Et cōuocatis ad se turbis. Deinde etiaz susceptibilem facit sermonez ex tē poze: quia post mortuos suscitatos: post victoriā cōtra pharisēos habitā: tunc legem ꝓponit: vt facilⁱ suscipiaī. Et nō solum simpliciter turbas aduocauit sed etiaz eos attentiores fecit in hoc q⁹ dixit: Audite ꝛ intelligite. i. atrendite ꝛ erigamini mēte ad hoc audiendū. Nō autez dixit eis: Nihil est obseruatio escaruz: neqz q⁹ moyses male iniunxerat: sed per modū admonitionis ꝛ ꝑsilu a rerum ipsaꝝ natura testimoniū accipiens ait: Non quod intrat in os coinquinat hominē. Pie. minē. sed quod procedit ex ore: hoc coingnat hominē. Pieronimus habz cōmunicat. HIERO. Uerbū cōmunicat ꝓprie scripturarū est: ꝛ ꝓprio sermone non teritur. populus autem iudeoꝝ cū partē dei se eē iactans: cōes cibos vocat quibus oēs vtunī hoies: vbi grā: Suillā carnē: ostreas: lepores: ꝛ istiusmodi animātia que vngulā non findunt: nec ruminant: nec squamosa ī piscib⁹ sunt. Unde ꝛ ī actib⁹ apostoloꝝ scriptū est: Quod deus sanctificauit: tu ne cōmune dixeris: Cōmune ergo quod ceteris hoib⁹ patet quasi non de parte dei ꝓ īmūdo appellaī. AVGV. ꝓtra faustum: Testamento autē veteri non est contraria ista sententia: q̄ dñs dicit: Nō qđ intrat in os ꝛc. ꝛ qua apostolus dicit: Oia mūda mūdis: ꝛ ois creatura dei bona est. Si possunt ꝓ apostolū de ipsis dixisse naturis intelligāt manichei: illas autē litteras ꝓpter quasdam prefigurationes tempori congruentes: animalia quedā non natura sed significatiōe immūda dixisse. Itaqz verbi gratia: Si de porco ꝛ agno regratur vtrūqz natura mundum est: quia omnis creatura dei bona est: quadā vero significatione agnus mundus: porcus īmundus est: tanq̄ si stultū ꝛ sapientē diceres: vtrunqz hoc verbū natura vocis ꝛ litteraꝝ ꝛ syllabarum quibus cōstat vtiqz mundū est: significatiōe aūt vnū horū verbū qđ dici tur stultus: immundū dici potest: non natura sui sed qnoniā quoddā immūdus significat. Et fortasse quod est in rerum figuris porcus: hoc est in hominū genere stultus. ꝛ tam illō aīal q̄ iste due syllabe quod dicit stultus quoddā vnū idē significant. Immūdum quippe illud aīal in lege positus est: eo q⁹ non ruminet: nō aūt hoc eius vitium: sed natura ē. Sunt aūt hoies qui per hoc aīal significant immundi ꝓprio vitio: non natura: qui cum libenter audiāt verba sapiē tie: postea de his omnino non cogitant. Quod eniz vtile audieris velut ab intestino memorie: tanq̄ ad os cogitatiōis recordandi dulcedine reuocare: quid aliō est q̄ spiritaliter ruminare: qđ qui non faciunt: illoꝝ animaliū genere figurā tur. De aūt similitudines rerū in locutionib⁹ vel obseruationibus figuratis rationales mentes vtiliter ꝛ situiter mouēt. sed ꝓrsi populo multa talia nō tn audienda verū etiaz obseruanda precepta sunt. Tempus enī erat quo nō tn dictis: sz etiā factis prophetiçari oportebat ea q̄ posteriore tpe: fuerāt reuelāda. qbus p xp̄m atqz in xp̄o reuelatis fidei gentiuz onera obseruationū nō sunt imposita: ꝓphetie tamē est auctoritas cōmēdata. Requiro aūt a manicheis: vtrū ista dñi snīa q̄ dixit: nō ingnari bis hoiem q̄ in os eⁱ intrāt: vā aut falsa sit. Si falsaz dicūt: cur coꝛ doctoꝛ Adimātus a xp̄o ꝓlatam dicēs: ad expugnādū vetus testamētum obiecit: Si aūt vera est: cur aduersus eā credūt se coingnari: HIERO. Opponat aūt prudens lector ꝛ dicat: Si qđ intrat in os non coingnat hoiez: quare idolotitis non vescimur: Sciendū igit q⁹ ipsi quidē cibi ꝛ oīs dei creatura pura est: sed idoloꝝ ꝛ demonū inuocatio ea facit īmunda apō eos. s. q̄ cū ꝛscientia idoli idolotitū manducāt: ꝛ ꝛscientias coꝛ cū sit infirma polluit: vt apls dicit. REMI. Quicunqz aūt tante fidei est vt intelligat creaturarum dei nullo modo inquinari posse: sanctificet cibⁱ ꝓ verbuz dei ꝛ orationē: ꝛ comedat quicqd vult: ita tamen q⁹ hec licentia offendiculum non fiat infirmis: vt apostolus dicit.

Tunc accepētes discipli eius dixerūt ei: Scis quia pharisei audito hoc verbo scandalizati sūt: At ille respondens ait. Omnis plantatio quam non plantauit pater meus celestis:eradicabitur Sinite illos:ceci sunt: et duces cecoꝝ. Cecus āt si ceco ducatum prestet:ambo in foueā cadnut.

HIERO. Ex vno sermōe dñi ois supstitio obseruatio nū iudaicaꝝ fuerat elisa:qui in cibis sumēdis abominādis: q religionē suā sitā arbitrabāt. CHRY. Premissa itaq cū audissent pharisei:nihil ōdixerūt illi:qz vehemēter eos cicerat:nō redarguēdo,solū:sed et dolū illoꝝ ppalando:sz scandaliçati sunt:pharisei.s.nō aūt turbe vñ dicit: Tunc accedētes discipuli eius dixerūt ei:Scis qz pharisei audito ꝟbo scādaliçati sunt: HIERO. Quia crebro teritur in ecclesiasticis scripturis scandalu:breuiter dicendum quid sit gnificat scandalū:nos offendiculū vl ruinam et impactionē pedis possum⁹ dicere. Quando ḡ legim⁹: Quicunq scandaliçauerit:hoc intelligim⁹ q dicto vel facto occasionē ruine dederit. CHRY. Christus aūt nō soluit:pharisecoꝝ scādalū sz magis eos increpauit: vñ sequit: At ille rndēs ait: Ois plantatio quā nō plātauit pater me⁹ celestis eradicabitur. Hoc aūt manichei de lege dictū eē dicūt:sed ꝓfutant eos q antea dicta sunt. Si enim de lege dixisset:qualr supius pro lege priguasset dicēs. Quare trangredimini mādatū dei p pter traditionē vestrā: Qualiter etiā pphetaz induxisset in medīū. Si etiā deus dixit: Honora patrē et matrē: qualiter hoc qō in lege dictū ē nō est dei plantatio: HYLA. Dicēs ḡ oēz plantationē que nō a patre sit:docet traditionem hominū eradicādā cuius fauore legis p̄cepta trāsgressi sūt.

REMI. Ois etiā falsa doctrina et superstitiosa obseruatio cū suis actoribus pmanere nō pōt. et qz a deo patre non est cū eisdē eradicabitur. Illa ergo sola permanebit:que a deo patre est. HIERO. Nunquid ergo eradicabit et illa plantatio de qua apls ait: Ego plantaui: apollo rigauit: Sed sol uit qō ex eo qō segt: Deus āt icremētū ōdit. Dicit et ipe: Dei agricultura: ōi edificatio estis: et alibi: coopatores ōi sum⁹. Si āt coopatores : igit plātāte paulo et rigāte apollo : ōs cū coopatorib⁹ suis plātat et rigat. Abutūt āt hoc loco q diuer sas nās introducūt dicentes: Si plantatio quam nō planta uit pater eradicabitur:ergo quā ille plantauit no pōt eradicari. Sed audiāt illud hyeremie: Ego vos plantaui vineaz verā:quō versi estis in amaritudinē vitis aliene: Plātauit dē ds: et nemo pōt eradicare plātationē ei⁹. Sz qm̄ ista plātatio in volūtate p̄pria arbitrij est.nullus alius eaz eradicare poterit nisi ipsa tribuerit assensum. GLO. Vel plantatio ista doctores legis significat cū sequacibus suis q xp̄z nō habebāt fundamētū. Quare aūt sūt eradicādi subditur Sini.il. Ceci sūt et du.cecoꝝ. RABA. Ceci qdē sunt.i. lu cipitium trahunt errantes et in errorem mittētes. vnde sub ce mandatoꝝ dei p̄riuati: et sunt duces cecoꝝ: qz alios in p̄ ditur: Cecus aūt si ceco ducatum prestet:ambo in foueam cadunt. HIERO. Hoc etiam ē qō apls preceperat: De reticum hoiem post p̄mā et alterā correctionē deuita sciēs q̄ uersus sit huiuscemodi. In hūc sensum et saluatoꝝ preci pit doctores pessimos dimittēdos arbitrio suo sciens eos difficulter ad veritatem posse retrahi.

Respondens antez petrus dixit ei: edissere nobis parabolā istaz. At ille dixit: Adhuc et vos sine intellectu estis: Nō intelligitis qz omne qō in os intrat:in ventrez vadit: et in secessum emittit. Que autem procedūt de oze:de corde exeunt: et ea coinquinant hominez. De corde enim exeunt cogitationes male: homicidia: adulteria:fornicatiōes:furta: falsa testimōia:blasphemie: Hec sunt q̄ coinquināt hoiem. Nō lotis aūt manibus manducare nō coinquinat hominem.

REMI. Consueuerat dñs parabolice loqui. et ideo petrus cū audisset:qō intrat in os nō coinquinat hoiem:putauit illū pabolice fuisse locutū: et ideo interrogauit vt subdit: Respondēs autē petrus dixit ei:Edisse no.para.istā. At qz ex p sona ceteroꝝ hoc dixerat:iccirco simul cū alys a dño repre hēsus ē.vnde segt. At ille dixit: Adhuc et vos si.intel. estis:

HIERO. Corripit aūt a dño quare parabolice dictum putet: qō perspicue locutus est. Ex quo animaduertim⁹ vitiosum esse auditorē qui obscura manifeste aut manifeste dicta obscure velit itelligere. CHRY. Uel ideo dñs increpat eū qz nō erat ex iucertitudine qō quesierat:sz ex scādalo quo scandaliçatus erat. Turbe enī nō intellexerāt qō dictū erat. Discipuli aūt scādaliçati fuerāt. vñ q principio q si p pharisceis iterrogare volebāt:sz qz audierāt eū magna dicētē:ois plātatio ꝛc.repsi fuerūt: Sz petr⁹ q vbiq feruēs erat neqz ita silet:quē dñs increpat: et increpationi.rōnē addidit dicēs: Nō intelligitis qz om.qō in os intrat in vē. vas. et in secess.emittit. HIERO. Ex hac snīa gdā calūniāt q dñs physice disputatiōis ignarus:putet oēs cibos in vētrez ire et i secessū digeri cū statī infuse esce p art⁹ et venas ac medullas:neruosqz fundant. Sz sciēdū q⁹ tenuis hūor et liqns esca cū in venis et artub⁹ ꝓcocta fuerit: et digesta p occultos meatus corporis quos greci poros vocāt:ad inferiora dilabit: et in secessuz vadit. AVGV. de vā religiōe: Alimēta carnis corrupta.i.amittētia formā suā in mēbroꝝ fabricaz migrant: et corrupta reficiūt in aliā formā p ꝓueniētiā transeūtia: et p vitalē motū dyudicāt quodāmō: vt ex eis ifructurā h⁹ pulchri visibilis q̄ apta sunt assumant:nō apta vo p ꝓgruos meat⁹ abyciant:quoꝝ aliud fetulētissimū reddi tur terre ad alias formas assumēdas:aliud p totū corp⁹ exhalat:aliud totius aīalis latētes neruos accipit: et inchoat i plē. CHRY. Cū aūt hoc dñs dicit adhuc discipulis ꝟm iudaicaz infirmitatē respondet.dicit.n.qm̄ cib⁹ nō manet: sed egredit:q̄uis et si maneret:nō faceret immūdū:sz nondū hec audire poterāt ꝓpter hoc aūt moyses tātuz tps dicit esse imundos:quantū cib⁹ intus manet. In vespere.n. iubz lauari et mūduz esse quasi tēpus digestionis et egestionis dimetiēs. AVGV. xv. de trini. Duo aūt quedā hois ora dom in⁹ cōplexus est vnū corporis:aliud cordis.nam cum dicit. Omne quod in os intrat ꝛc. apertissime demonstrauit os corporis. At in eo quod sequitur: os cordis:ostendit dicens. Que autem pcedunt de ore:de corde ex. et ea coinquinant hominē. CHRY. Que enim cordis sunt: intus i homine manēt: et exeūtia ingnāt nō manētia solū:imo tūc magis cū exierit vñ subiungit: De corde enīz exeūt cogitatiōes male quas primo ponit:qz hoc erat iudaicū vitiū qui.s.ei insidiabant. HIERO. Principale igit aīe nō sz platonē in cerebro est:sz iuxta christū in corde: et arguēdi sunt ex hac snīa: qui cogitatōes a diabolo immitti putāt et nō ex ꝓpria nasci volūtate. Diabolus adiutor esse et incētor malaꝝ cogitationū pōt:auctor esse nō pōt: Si aūt semp in insidys positus leuē cogitationū nraꝝ scintillam suis fomitibus inflāmauerit:nō debemus opinari eum queqz occulta cordis rimari: sed ex corporis habitu et gestib⁹ estimare qd versem⁹ intrinsecus.verbi gra: Si pulchraz mulierez nos crebro viderit i spicere:intelligit cor ab oculis vlneratū. GLO. Ex cogitationibus aūt malis ꝓueniūt et mala facta et mala ꝟba: que lege ꝓhibēt. vñ subdit Homicidia:que ꝓhibent illo legis p̄cepto nō occides. Adulteria:fornicatiōes. q̄ intelligunt ꝓ hiberi illo p̄cepto: Nō mechaberis. Furta:q̄ ꝓhibēt illo p̄cepto. Nō furtuꝝ facies. Falsa testimōia:ꝫ illō p̄ceptū. Non dices aduersus ꝓximū tuū falsū testioniū Blasphemie:ꝫ illō p̄ceptū: Nō assumes nom̄ dī iuanū. REMI. Noīatis āt

vitys q̄ diuina lege ꝓhibent pulchre dñs subiūgit: Nec sūt q̄ coingnāt hoiez. i. īmūdū ⁊ īpurū reddūt. GLO. Et quia huiusmōi ẏba dñi ex phariseoꝝ nequitia occasionē sumpse rāt: qui traditiones suas diuinis p̄ceptis p̄ferebat: ꝓsequenter ꝓcludit incōuenientiā traditiōis p̄misse dicēs: Nō lo. āt mani. mādu. nō coin. hoiez. CHRY. Nō aūt dixit escas ī lege ꝓhibitas māducare nō coingnat hoiez: vt nō possent illi ꝓtradicere: sz cōcludit de illo de quo disputatio erat.

¶ Et egressus inde ihesus secessit in partes tyri ⁊ sidonis. Et ecce mulier chananea a finibus illis egressa clamauit dicēs ei: Miserere mei dñe fili dauid: filia mea male a demōio vexat. Qui nō rn̄ dit ei verbuz. Et accedentes discipuli eius: rogabant eum dicētes: Dimitte eā: quia clamat post nos. Ipse autē respondens ait: Non suz missus nisi ad oues q̄ periernat domus israel. At illa venit ⁊ adorauit eū dicēs: Dñe adiuua me. Qui respondens ait: Nō est bonū sumere panē filioꝝ ⁊ mittere canibus. At illa dixit: Etiā dñe. Nam ⁊ catelli edunt de micis q̄ cadunt de mēsa dñoꝝ suoruz. Tunc respondēs ihesus: ait illi: O mulier magna ē fides tua: fiat tibi sicut vis. Et sanata ē filia eius ex illa hora.

HIERO. Scribis ⁊ phariseis ⁊ calūniatoribꝰ derelictis transgredit in ptes tyri ⁊ sidonis: vt tyrios sidonioſq; curaret: ⁊ iō dicit: ⁊ egressus inde ihesus secessit in ptes tyri ⁊ sidonis. REMI. Tyrus ⁊ sidō ciuitates fuere gētiliū: nā tyrus metropolis fuerat chananeoꝝ: sidon terminus chananeoꝝ respiciēs ad aglonē. CHRY. Considerādum aūt q̄ quādo ab escaꝝ obseruatione iudeos eripuit: tunc ⁊ gentibꝰ ianuā aperuit: sicut ⁊ petrus pr̄iꝰ in visione iussus est banc legez soluere ⁊ post ad cornelium mittitur. Siquis aūt q̄rat: cū discipulis suis dixerit: In viā gentiū ne abieritis: qualiter hāc ambulat viā: Primū qdē illud dicemꝰ: qz non erat obnoxius p̄cepto qō discipulis dederat. Secundo aūt quia neqz vt p̄dicaturus abut: vnde ⁊ marcus dicit: Q̄n occultauit seipsum. REMI. Fuit aūt vt tyrios sidonioſq; curaret siue vt huius mulieris filiā liberaret a demonio: quatenus p eius fidē scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ negtiā cōdēnaret: de qua q̄ dē muliere subdit. Ecce mlier chananea a finibꝰ illis egressa ⁊c. CHRY. Dicit aūt euāgelista eē chananeā: vt oñdat virtutē p̄tie christi. Chananei enī q̄ expulsi fuerāt: vt non puerterēt iudeos: hi iudeis apparuerūt p̄rudētiores: vt exirent a terminis suis ⁊ accederēt ad xp̄m. Cū aūt hec mulier accessisset: nihil aliud q̄ misericordiā poposcit. vñ segt̄: Clamauit dicēs ei: Miserere mei dñe fili dauid. GLO. Magna fides chananee hic notatur: deū credit vbi dñm vocat: hoiez vbi dicit filiū dauid. Nihil ex merito postulat: sed solā misericordiaz dei efflagitat dicens. Miserere. Nec dicit Miserere filie: sz Miserere mei: qz dolor filie dolor est matris. ⁊ vt magis eū ad ꝓpassionez moueat: totuz ei dolorem enarrat: vñ segt̄. Filia mea ma. a demo. vexat. In quo vulnera medico detegit: ⁊ magnitudinē ⁊ qualitatē morbi. magnitudinē cū dicit: Male vexat. qualitatē cum dicit: A demonio. ORIGE. in ho. Vide āt p̄rudētiā femine: nō iuit ad hoies seductores: nō quesiuit inanes ligaturas: sed oēs relinquēs diaboli cultꝰ venit ad dñm. Nō petiuit iacobuz: nō rogauit ioānē: nō accessit ad petrū sz suscipit ī se pnie patrociniū: ⁊ sola cucurrit ad dñm. Sz vide in exptū negociū petit: ⁊ lamētū suū ꝓducit in clamorē: ⁊ amatoꝛ hoiuz deus nō rñdet ẏbū. vñ sequit: Qui nō rñdit ei ẏbū. HIERO. Nō aūt de superbia phariſaica: nec ō scribaꝝ sn̄pcilio: sz ne ipse sn̄ie siue cōtrarius videret p quā iusserat: In viā gētiū ne abieritis: nolebat. n. occasionē calūniātibꝰ daꝛ pfectāqz salutē gētiū passiōis ⁊ resurrectiōis tpi refuabat. GLO. Differendo etiā ⁊ nō rñdendo patientiā mulieris ⁊ pseuerantiā nob oñdit. Ideo etiā nō rñdit vt discipuli p ea rogarent: oñdēs per hoc necessarias eē p̄ces scoꝝ ad aligd impetrādū. vñ segt̄: Et accesſ. discipuli eiꝰ: roga. eū dicē. Dimitte. nanea muliere: vel imporꝛtunitate eius carere cupientes. AVGV. de cō. euā. Affert aūt aliquā repugnantie qōnez q̄ marcus in domo dicit fuisse dñm cum ad illū venit mulier p filia sua rogās. Matheꝰ aūt posset intelligi de domo tacuisse: eandē tñ rem cōmemorasse. Sed q̄n dicit discipulos dño ita suggessisse: Dimitte illam: q̄n clamat pꝰ nos: nihil vī aliud significare q̄z post ambulātē dñm mulierē istā deprecatoriā vocē misisse. Intelligendū ē ergo dixisse quidē marcum q̄ intrauerit vbi erat ihesus cū eum p̄dixisset fuisse in domo. Sz qz matheꝰ ait: Nō rñdit vbū ōdit ei agnoscere q̄ tacuerūt ambo: ⁊ in eo silentio egressuz fuisse ihesuz de domo illa: atqz ita cetera cōtexunt que iam in nullo discordēt. CHRY. Estimo aūt ⁊ discipulos ad calamitates mulieris esse tristatos: sz tamē nō sūt ausi dicere: Da ei hāc gratiā: sed Dimitte eā fīc ⁊ nos cū voluerimꝰ alicui psuade re multotiens ꝓtraria dicimꝰ. Ipse aūt rñdens ait: Nō suz misſ. ni. ad oues q̄ perie. domꝰ isrl̄. HIERO. Non aūt hoc dicit: qn ad gētes nō missus sit: sz q̄ p̄mū ad isrl̄ missus ē vt illis nō recipiētibꝰ euāgeliū iusta fieret ad gētes trāsmigratio. REMI. Spāliter etiā missus est ad salutē iudeoꝝ vt etiaz cozpali p̄tia eos doceret. HIERO. Signanter āt dixit: Ad oues pditas domꝰ isrl̄: vt ēt ex hoc loco nē erroneā ouē de alia parabola ītelligam. CHRY. in ho. Sz qz mlier vidit nihil posse aplos: iuerecūda effecta ē: bona ī uerecūdia: ātea. n. neqz ī ꝓspectū vēire audebat: vñ ocn̄ ē: Clamat pꝰ nos. Q̄n āt videbat vt angustiata recederet tūc ꝓpiꝰ vēit. vñ segt̄. At il. ve. ⁊ adorauit eū. HIERO. Nō q̄ ista cananitidis pseueranter p̄mū filiū dauid: deinde dñm vocat: ⁊ ad extremū deū adorauit. CHRY. Jōqz nō dixit: Roga vel deprecare deū: sed dñe adiuua me. Quāto q̄ magis mulier multiplicabat supplicationē: tanto ⁊ ipse mltiplicabat negationē. ⁊ nō adhuc iudeos oues vocat sed filios: illā aūt canē. vñ sequit: Qui respon. ait: Nō est bo. sume. pa. fili. ⁊ da. canibꝰ. GLO. Filij sunt iudei generati ⁊ nutriti sub cultu vniꝰ dei p legē. Panis ē euāgeliū miracula ⁊ alia q̄ ad salutē nostrā ptinēt. nō ē ḡ ꝓueniens vt a filys auferant ⁊ dent gentibꝰ q̄ sūt canes: donec iudei repudiēt. RABA. Canes aūt gētiles, ꝓpter idolatriā dicunt: q̄ eſſu sanguinis dediti ⁊ cadaueribꝰ mortuoꝝ: vertunt in rabiez. GRHY. Uide aūt mulieris p̄udentiaz: qualr̄ neqz ōdicere ausa ē: neqz tristata inaliox laudibꝰ: neqz molestata in ꝓprio ꝓuitio vñ segt̄. At illa dix. Etiā do. nam ⁊ catel. edūt de mi. q̄ ca. de mē. do. suo. Ille dixerat. Nō ē bonū. hec aūt dixit: Utiqz dñe. Ipe iudeos filios vocat: hec aūt dños. ipse canē eā noīauit: hec aūt ⁊ opꝰ canis adiecit: ac si dicat. Si canis suz: nō suz aliena. canē me dicis: q̄ nutri me vt canē: non possuz relingre mēsaz dñi mei. HIERO. Mira aūt huiꝰ mulieris fides patiētia ⁊ humilitas p̄dicatur: fides qua credebat sanari posse filiā suā: patiētia q̄ totiēs ꝓtēpta in pcibꝰ pseuerat: humilitas q̄ se nō canibꝰ: sz catulis ꝓpat. Scio me inqt filioꝝ panē nō mereri: nec integros cape posse cibos: nec sedere ad mēsaz posse cū p̄re: sz ꝓtēta suz religis catulorū: vt p humilitatē micarū ad panis integri veniā magnitudinē. CHRY. Propter hoc āt xp̄s tardabat: pscīebat. n. ea hoc dicturam: nec occultari volebat tantā mlieris virtutē. vñ sequit. Tunc rñdēs ihesus ait illi: O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Ac si dicat: Fides tua maiora his

audire pōt: vex ĩteri fiat tibi sic vis. Unde ãt q̃liter nō pa/
rū ⁊ hec mlr itulit i filie medicinã. pp hoc.n. neq; christ⁹ di/
xit: Sana sit filia tua: sz magna ẽ fides tua: fiat tibi sic vis.
vt discas qñ simplr loq̃bar ⁊ nō adulatōis: sed mlte fidei
erãt vba ipsi⁹. Hec ãt xpi vox silis ẽ illi voci q̃ dixit: Fiat fir
mamentū: ⁊ factū ẽ. vñ segtur: Et sana.ẽ fi.ci⁹ ex illa hora.
Intẽde ãt q̃lr aplis ñ ipetrãtib⁹ ipetrat ipa: tã magnū gd ẽ
istãtia oronis. Eteni pro nris noxis a nob vult magis roga/
ri q̃ ab alys pro nob. REMI. Dis ẽt vbis dat nobis exẽ/
plũ cathetiçãdi ⁊ baptiçãdi pueros: qñ h mlr ñ ait: Salua
filiã meã: aut adiuua eã: sz miserere mei: ⁊ adiuua me. Dic
eteni. descẽdit cõsuetudo i ecclia vt fideles p suis paruulis
fidẽ deo pmittãt: qñ ipi ñ sũt tãte etatis ⁊ rõis: vt p se fidez
deo pmittere valeant: q̃ten⁹ sicut fide isti⁹ mulieris sanata
ẽ filia ei⁹: ita ⁊ fide viroꝝ catholicoꝝ pctã puulis relaxẽt.
Allegorice ãt hec mlr sanctã ecclĩaz significat de gẽtib⁹ cõ
gregatã. Per hoc enĩ q̃ dñs relictis scribis ⁊ pharisęis vẽit
ptes tyri ⁊ sidonis pfigurabat qz relictur⁹ erat iudeos: ⁊
trãsitur⁹ ad gẽtes. Est ãt h mlr egressa a finib⁹ suis: qñ ec/
clesia scã recessit a pstinis erroꝝib⁹ ⁊ vitys. HIERO. Si
lia ãt chanãee puto aias eẽ credẽtiũ: q̃ male a ōmõio vexa
bãt ignorãtes creatorẽ: ⁊ adorãtes lapidẽ. REMI. Filios
ãt dñs appellat pfiarchas ⁊ ppbas illi⁹ tpis. Per mẽsaz ō/
mysteria q̃b⁹ scã ecclia pascit: p micas vo mĩma pcepta vel iterna
q̃ iudei obſuãt. Mice ãt sub mẽsa comedi dñr: qa ecclesia
bũiliter se submittit ad iplẽda dĩna pcepta. RABA. Nõ
ãt crustas sz micas de pãe pueroꝝ edũt catelli: qz ouersi ad
fidẽ q erãt despecti i gẽtib⁹: nõ lre supficiẽ i scripturis: sz spi
ritualẽ sensuz q̃ i bõis actib⁹ pficere valeãt igrũt. HIE
RO. Mira ãt rex cõuersio: israel quõdã fili⁹ nos canes: p
diuersitate fidei ordo noĩuz cõmutat. De illis postea dr: cir
cũdederũt me canes mlti: nos audiuim⁹ cũ mliere: Fides
tua te saluã fec. RABA. Que merito magna dr: qz cum
gẽtes nec lege fuerĩt ibute: nec vocibus ppharũ istructe ad
pdicationẽ mox aplorum i auditu auris obedierũt: iõqz salu/
tẽ ipetrare meruerũt. Uex si ad pmas ecclie rogãtis lachry
mas dñs salutẽ aie differt dare nõ ẽ desperãdũ vel a peten
do cessandũ: sz magis pcib⁹ insistẽdũ. AVGV. de q̃. euã.
Qz ⁊ puex cẽturiõis: ⁊ filiã chananee mlieris nõ veniẽs ad
domos eoꝝ sanat: significat gẽtes ad q̃s ñ vẽit saluas fore
p vbũ suũ q̃ rogãtib⁹ filij sananr. Et itelligẽda ẽ psona ec/
clesie: q̃ sibi ẽ ⁊ mr ⁊ filij. nã simlr oẽs q̃b⁹ ostat ecclia mr dr:
singuli ãt idẽ ipsi filij appellãt. HYLA. Uel h mlr pse
teri⁹ formã pfert: fines suos egredit: ⁊ ex gẽtib⁹. s. i ppli al/
teroꝝ formã pfert: fines suos egredit: ⁊ ex gẽtib⁹. s. i ppli al/
ĩmũdoꝝ spirituũ occupata orat: ⁊ qz dñz cognouit ex lege:
dauid filiũ nũcupat. RABA. Itẽ sigs ostia bz alicuius
vitij sorde pollutã: filiã bz male a demõio vexatã. Itẽ sigs
bona q̃ gessit pctoꝝ peste fedauit: filiã bz ĩmũdi spũs furys
agitatã: iõqz necesse ẽ vt ad pces lachrymasq; cõfugiat san
ctorũq; intercessiones ⁊ auxilia querat.

¶ Et cuz trãsisset ide iesus: vẽit secus mare gali/
lee: ⁊ ascẽdẽs i mõtẽ sedebat ibi. Et accesserunt
ad eũ turbe mlte hãntes secũ mutos: ceccos: claudos: debiles: ⁊ alios multos: ⁊ piecerũt eos ad
pedes eius: ⁊ curauit eos ita vt turbe mirarent
videntes mutos loquẽtes: claudos ambulantes:
cecos videntes: ⁊ magnificabant deum israel.

HIERO. Sanata chanãee filia: reuertit dñs ad iudeã.
vñ dr: Et cũ trã. ide iesus: venit sec⁹ ma. galilee. REMI.
Doc mare diuersis vocabul appellat. Dr. n. mare galilee:
pp galileã adiacẽtẽ: mare tyberiadis: pp tyberiadẽ ciuita
tẽ. Segt. Et ascẽdẽs i mõtẽ sedebat ibi. CHRY. Cõside
rãdũ ãt q̃ aliqñ dñs circuit vt sanet ifirmos: aliqñ ãt sedz
expectãs eos: ⁊ iõ cõueniẽter hic sic subdit: Et accesserunt
ad eũ turbe mlte habẽtes secũ mutos claudos: cecos: debi
les: ⁊ alios mltos. HIERO. In eo loco vbi latin⁹ ĩterps
trãstulit debiles: i greco scriptũ ẽ sulloys: qõ nõ debilitatis
gñale: sz vni⁹ ifirmitatis noĩn ẽ: vt qũo claudus dr q̃ pede
claudicat vno: sic sulloys appelletur q̃ vnã manũ debilem
bz. CHRY. Vi ãt i duob⁹ fidẽ suã demõstrabãt: ⁊ i ascẽ/
dẽdo mõtẽ. Et i hoc qz existimabãt se nullo alio idigere: ni
si vt pycerẽt ad pedes iesu: neqz etiã adhuc tãgũt ad fim/
briã vestimẽti: sz ⁊ ad altiorẽ fidẽ ascẽdũt. vñ dr: Et pic. eos
ad pedes eius. Et mulieris gdẽ filiã cũ multa tarditate cu
rauit: vt ei⁹ virtutẽ ostenderet. Dis ãt nõ qz meliores erãt:
sed vt ifidelium iudeorũ ora obstrueret: cõfesti sanationez
prebet. vnde segtur: Et curauit oẽs. Multitudo autẽ eorũ
qui curabantur ⁊ facilitas sanationis eos i stuporem mitte
bat. vñ segtur: Ita vt tur. mira. vi. mutos loquẽtes. HIE
RO. De debilibus tacuit: quia quid de contrario diceret
vno verbo nõ habebat. RABA. Mystice ãt cũ filia cha
nance pfigurasset salutẽ gentiũ: venit i iudeã qz cuz pleni/
tudo gẽtiũ itrauerit: tũc oĩs israel salu⁹ erit. GLO. Ma/
re autẽ iuxta qõ venit iesus turbida hui⁹ seculi volumina
significat: quod ẽ galilee: cũ hoĩes a vitys ad virtutes trãs/
migrãt. HIERO. Ascẽdit aũt in mõtem: vt quasi auis
teneros fet⁹ prouocet ad volãdũ. RABA. Ut. s. audito
res suos erigat ad supna ⁊ celestia meditanda. Sedebatqz
ibi: vt demõstraret nõ nisi in celestibus requiẽ eẽ quercdã.
Eo autẽ sedẽte in mõte. i. in celoꝝ arce accedũt turbe fide/
lũ deuota mẽte illi appropinquantes: ducẽtes secũ mutos
⁊ cecos ⁊c. eosqz ad pedes iesu pyciũt: qz peccata cõfitẽtes
ipsi soli curãdos subycĩunt: quos ita curat vt turbe mirenr
⁊ magnificẽt deũ israel: qz fideles qñ viderint eos q̃ spũalr
egrotauerãt: diuersis operib⁹ virtutũ ditatos: laudẽ deo de
cantãt. GLO. Muti aũt sunt q̃ nõ laudãt deũ: ceci q̃ nõ i/
telligũt viam vite: surdi q̃ nõ obtẽperant: claudi per deuia
boni operis non recte euntes: debiles sunt: qui infirmi sunt
in bonis operibus.

¶ Jesus autem conuocatis discipulis suis dixit:
Misereor turbe: quia triduo iam pseuerãt me
cum: ⁊ non hãt qõ mãducent. Et dimittere eos
iciunos nolo: ne ẽficiãt i via. Et dicũt ei discipli:
Unde ergo nobis in deserto panes tantos: vt sa
turemus turbã tantaz? Et ait illis iesus: Quot
panes hẽtis: At illi dixerũt. septẽ ⁊ paucos pisci
clos. Et pcepit turbe vt discũberẽt sup terrã. Et
accipiẽs septẽ pães ⁊ pisces: ⁊ gias agẽs fregit
⁊ dedit discipulis: ⁊ discipuli dederũt pplo: ⁊ co
mederũt oẽs ⁊ saturati sũt. Et qõ supfuit de fra/
gmẽtis tulerũt septẽ sportas plenas. Erãt aũt q̃
mãducauerant quattuor milia hominum: extra
paruulos ⁊ mulieres.

HIERO. Prius christus infirmoꝝ debilitates abstule/
rat: postea vero sanatis offert cibos. Cõuocat quoqz disci
pulos suos: ⁊ qõ facturus ẽ loquit. vñ dicit: Ic. aũt cõuo. di
sci. suis di. Misereor turbe. Doc ãt facit vt magris exẽplũ
tribuat: cũ minoribus atqz discipulis cõicandi ostia: vl ex
ostabulatiõe intelligãt signi magnitudinẽ. CHRY. Tur
be enĩ cũ ad sanationẽ venissent: nõ audebãt petere panes:
vñ ipse amator hoĩuz: ⁊ oĩuz curaz gerẽs etiã nõ petẽtibus
dat pp quod dicit: Misereor turbe. Ne aũt dicatur: quoni
am veniẽtes viaticum portauerant dicit: Quia triduo iam
perse. mecũ non habent quod manducẽt. Etsi eniz quãdo

venerũt cibos habuerunt:tamẽ cõsumpti iaz erãt:ꝛ ꝓpter hoc nõ ĩ ꝑma aut secũda die hoc fecit:sed ĩ tertia quãdo iaz oĩa erãt cõsumpta:vt ꝑus ipsi in necessitate cõstituti cũ ampliozi desiderio suscipereẽt qõ fiebat. Mõstrat ãt ꝛ q̃ de lõge venerãt:ꝛ nihil eis reliquũ fuerat:ĩ hoc q̃ dic̃. Et dimit. eos iciu.no.ne defi.ĩ via. Cũ ãt nolit eos iciunos dimittere: iõ tñ nõ statiz signũ fac̃:vt ex hac ĩterrogatiõe ꝛ respõsione attẽtiozes discipulos faciat:ꝛ fidẽ suã oñdant dicẽtes: Hac panes. Et q̃uis xp̃s plurima fecerit vt miraculi ꝑus fc̃i recozdarẽtur:qz fec̃ eos mĩstros:ꝛ ptiti sunt cophinos:adhuc tñ iperfecti⁹ dispositi erãt:qõ ꝑz ꝑ hoc qõ seq̃ : Et di.ei.di. Uñ ergo no.ĩ deserto pa.tan.vt satu.tur.tan. Ipsi qdẽ infirma cogitatõe hoc dixerũt: per hoc tñ miraculũ futuꝝ ĩsuspicabile facientes.ne aliqs.n.suspicareẽ q̃ ab aliquo ꝓpin quo castello accepti sunt sibi:ꝑꝑ hoc miraculũ istud in solitudĩe fit mltũ a castellis distante. Ipse aũt chzist⁹ vt discipulozꝝ erigat mentẽ:eos ĩterrogat:vt ex mõ ĩterrogationis eos ꝓmemozet illoꝝ q̃ ꝑus facta sunt. vñ seq̃tur: Et ait illis ies⁹: Quot pa.habetis ? At illi dixer̃t sep.ꝛ pis.paucos. Nõ aũt addũt: Sz hec qd sunt ĩter tãtos:sicut antea dixerant: iã.n.paulati ꝓfecerãt:lz nõ totũ apprehẽdat̃ ad eis. Admirare aũt ĩ aplis vitatis amozẽ:qualr ipsi scribẽtes nõ occultãt suos ẽt magnos defect⁹.nõ.n.ẽ quãtalibet accusatio:parũ ante tali signo facto cõfestim obliuisci. Admirare aũt ꝛ aliã sapiaz eoꝝ qualiter vẽtrẽ supabãt:nõ multã mense curã faciẽtes. Jn heremo.n.existẽtes:ꝛ ꝑ tres dies ibi morantes:solũ septẽ pães ibi habebãt. Alia vo similiter ꝓzib⁹ fecit.etenĩ recũbere eos fecit ĩ terra ꝛ ĩ mãib⁹ discipulozꝝ crescere panes.vnde seq̃tur: Et precetur. vt discũ. super terrã.

HIERO. De hoc aũt supza dixim⁹ ꝛ eadẽ repetere ocioſi ẽ:tñ ĩ bis q̃ discrepant imozemur. CHRY. Finis autẽ vtriusq̃ miraculi nõ similis ẽ. Segtur enĩ: Et qõ superfu. de frag.tu.sep.spoz.ple. Erãt aũt q̃ mãdu.quatu.mi.ho. ex. paruu.ꝛ mulieres. Quare aũt miozes fuerit relige ĩ hoc miraculo q̃ ĩ ꝓmo:ꝛſi nõ tot fuerit q̃ comederũt: Aut igit̃ hoc ẽ:qz spozte cophinis maiores erãt:aut ex diuersitate rememorenẽ ꝛ illi⁹ ꝛ huius miraculi:ꝛ ꝓpter hoc tũc qdẽ fec̃ cophinos religaꝝ numero eq̃les discipulis:nũc ãt spoztas panib⁹ eq̃les. REMI. Jn hac ãt euãgelica lectõe ꝓsiderãda ẽ ĩ xp̃o operatio diuinitatis ꝛ humãitatis.per hoc.n. q̃ turbis miserẽt:oñdit se humane fragilitatis affectõez habeẽ. Jn eo vo q̃ pães mltiplicauit:ꝛ turbas pascit:oñdit̃ diuinitatis opatõ. Destruit̃ g̃ h̃ error⁹ Eutycetis q̃ ĩ xp̃o dicebat vnã nãz. AVGV. de cõ.euã. Sãe nõ ab re ẽ admõere ĩ h̃ miraculo q̃ ſi aliqs euãgelista ꝝ h̃ dixisset:q̃ ō gnq̃ canib⁹ nõ dixisz:ōri⁹ ceteris putareẽ. Sed qz illi q̃ miraculũ de septẽ pãib⁹ narrauerũt:nec illō de gnq̃ tacuerũt:neminẽ mouet: ꝛ vtrũq̃ factũ hoies ĩtelligũt. Hoc ideo dixim⁹ : vt ſicubi ſimile reperit̃ factũ a dño:qõ ĩ aliquo alter alteri euangeliste ita repugnare videat̃:vt oĩno solui nõ possit:nihil aliud ĩtelligat̃ q̃z vtrũq̃ factũ esse ꝛ aliud ab alio cõmemoratũ.

GLO. Notãdũ ãt q̃ ꝑus dñs aufert debilitates ꝛ postea cibat:qz ꝑus fũt remouẽda peccata:ꝛ postea aĩa verbis dei nutriẽda. HYLA. Sicut aũt illa turba quã ꝑus pauit in daice credẽtiũ cõuenit plebi:ita hec populo gentiũ cõparatur.q̃ vero quatuoꝛ milia viroꝝ cõgregant̃:multitudo innumerabiliũ ex q̃tuoꝛ orbis partib⁹ ĩtelligit̃. HIERO. Ysti etiam non sunt quinq̃ milia sed quatuoꝛ milia: qui numerus semper ĩ laudibus ponitur.ꝛ quadrãgulus lapis nõ fluctuat:nõ ẽ ĩstabilis : ꝛ ob hãc causam etiam euangelia ĩ hoc numero cõsecrata sunt. Jn supiozi ergo signo quia propinq̃ erant:ꝛ vicini quiq̃ sensuum:nõ ipse dominus cozuꝝ recozdatur sed discipuli. Dic aũt ipse dominus misereri se dicit eozum:qz triduo iam perseuerãt cũ eo:qz.ſ.patri:filio: ſpirituiq̃z sancto credebant. HYLA. Uel qz omne passionis dominice temp⁹ cũ domino agunt:siue quia venturi ad baptismũ confitenẽ se credere ĩ passione ac resurrectõe ei⁹:siue quia toto passionis dominice tempoze ieiunys domino quadã cõpassionis societate iungunt̃. RABA. Ut hoc dr̃:qz in toto seculo tertiũ temp⁹ est quo gratia datur: ꝑmuz ante legem:secundum sub lege:tertiuz sub gra:quartũ est ĩ celo ad quod tendens reficit̃ in via. REMI. Uel quia peccata commissa ꝑ penitentiam cozrigentes:cogitatõe:locutione:ꝛ ope conuertuntur ad dominum. Has turbas nolnit dominus dimittere ieiunas ne deficerent ĩ via: qz peccatoꝛes per penitentiam conuersi ĩ cursu labentis seculi pẽũt:ſi absq̃z sacre doctrie pabulo dimittãt. GLO. Septez panes sunt scriptura noui testamenti:ĩ quo gratia ſpũssancti ꝛ reuelat̃ ꝛ dat̃.neq̃z sunt ozdeacei vt supza:qz non hic vt in lege vitale alimentum figuris quasi tenacissima palea tegit̃.hic non duo pisces vt ĩ lege duo vngebãtur.ſ.rex ꝛ sacerdos:sed pauci.i.sancti noui testamenti:qui de fluctib⁹ seculi erepti ꝛ sustinent turbulentũ mare:ꝛ exẽplo suo nos reficiunt:ne ĩ via deficiamus. HYLA. Turbe aũt ĩ terrã recũbunt. nullis.n.legis opib⁹ fuerant ante substrate:sed peccatoꝝ ꝛ cozpoꝝ suoꝝ iherebant. GLO. Uel ibi super fenum:vt desideria carnis cõprimãt̃ : hic sup terrã:vbi ꝛ ipe mundus reling p̃cipit̃:vel mons in quo dñs reficit ẽ altitudo xp̃i.ibi ergo fenũ sup terrã qz ibi ẽ celsitudo chzisti ꝓpter carnales carnali spe ꝛ desiderio tegit̃: hic remota oĩ cupiditate carnali ꝓuinas noui testameti spe permanẽtes solidataſq̃ ꝓtinet:ibi quiq̃z milia qui carnalesq̃z sensibus subditi:hic quattuoꝛ ꝓpter quattuoꝛ virtutes quibus spiritaliter muniũt̃:tẽperãtiã:ꝓudẽtiã: fortitudinẽ:ꝛ iusticiã:q̃ꝝ p̃ria ẽ cognitio rerũ appettẽdaꝝ ꝛ vitandaꝝ:secũda refrẽatio cupiditatis ab his q̃ tpaliter ỏlectãt. tertia infirmitas ꝓtra molesta seculi:quarta q̃ ꝑ oẽs diffundit̃:dilectio dei ꝛ ꝓximi ꝛ ibi ꝛ hic mulieres ꝛ paruli excepti sũt:qz in veteri ꝛ nouo testõ nõ admittunt̃ ad dñm qui nõ perdurãt occurrere in virũ perfectũ vel infirmitate virtutũ:vel leuitate mẽtis. Utraq̃z refectio in monte celebrata est:qz vtriusq̃ testameti scriptura ꝛ altitudinẽ celestiũ precepto ꝝ mandat ꝛ ꝓmiũ. Utraq̃z altitudinẽ xp̃i pdicat:altiora mysteria q̃ nõ capit cõis turba:apli sustinerũt ꝛ implẽt.ſ. pfectoꝝ cozda septiformis spũs gra ad intelligẽdũ illustrata.spozte iunco ꝛ folys palmaꝝ solẽt ꝓtexi:ꝛ significant sanctos qui radicẽ cozdis in ipso fonte vite collocãt:ne arescãt. vt iuncus in aqua:ꝛ palmam eterne reributionis in cozde retinent.

.XVI.

CA.

ET dimissa turba ascẽdit in nauiculã ꝛ venit in fines magedã. Et accesserũt ad cũ pharisei ꝛ saducei tentantes:ꝛ rogantes eũ vt signuz de celo oñderet eis. At ille rñdens ait illis Facto vespe dicitis:serenũ erit:rubicũdũ est enĩ celũ. Et mane:hodie tẽpestas:rutilat.n.triste celum. Facie ergo celi diiudicare nostis:signa aũt tẽpoꝝ nõ potestis. Generatio mala ꝛ adultera signum querit ꝛ signũ nõ dabitur ei nisi signũ ionne prophete. Et relictis illis abĳt.

CHRY. Sic̃ p⁹ miracl̃ũ q̃nq̃z panũ dñs turbas dimisit: ꝛ nc̃:nec ãt pedes r̃cedit:sz nauigio:ne turba eũ seq̃t. vñ dr̃. Et dimissa turba ascẽdit in nauiculã:ꝛ venit in fines magedã. AVGV. de cõ.euã. Marc⁹ ãt dic̃ q̃ in dalmanutha. nec est dubitãdũ cũdẽ locũ eẽ sub vtroq̃z noie. Nã pleriq̃z codices nõ hñt ẽt ꝑm marcũ nisi magedan. RABA. Est aũt magedã regio ꝓtra gerasã:ꝛ interptat̃ poma vl nuncia ꝛ significat hoztũ ō quo dr̃: Dozt⁹ Clusius:fons signat⁹:vbi crescũt poma vtutũ:ꝛ vbi nũciat̃ nomẽ dñi. Docet autez q̃

predicatores mistrato verbo turbe: ipsi intra cubiculū cor-
dis virtutū pomis debēt refici. Sequtur: Et accesserūt ad
eū pharisei t saducei tētātes t rogauerūt cū: vt signū de ce
lo ostenderet eis. REMI. Admirāda ppe ē cecitas phari-
seor t saduceor. sic.n. postulabāt signū de celo: q̄si ea non
essent signa q̄ facere videbat. Quod aūt signū postularent:
ioānes manifestat. refert.n. post refectōez de quīq panib⁹
turbā accessisse ad dñz t dixisse: qō signū facis vt videam⁹
t credam⁹ tibi: Patres nostri mānā in deserto comederūt:
sicut scriptū ē: Panē de celo dedit eis māducare. Idcoq
dicūt: Vnde nobis signū de celo. i. fac vt vno vel duo
bus diebꝰ manna pluat: vt totus popul⁹ pascat sicut mlto
tpe factū est in deserto. Ipse vero inspiciēs cogitatōes eorūz
vt deus: t sciēs q̄ si etiā signū de celo eis ostēderet non cre
derent: noluit eis dare signū quod postulabant. vñ sequtur:
At ille rñdens ait illis: Facto vespe dicitis: serenum erit.
HIERO. Hoc apud grecos in plerisq codicibus nō ha-
bet. Sensus aūt manifestꝰ ē: q̄ ex elementoꝝ ordīe t con-
sonātia: possunt t sereni t pluuiosi dies prenosci. Scribe āt
t pharisei q̄ videbant legis esse doctores ex ppheta⁹ vati
cinio nō poterāt cognoscer saluatoris aduētū. AVGV.
de q̄. euā. Pōt etiā intelligi quod dixit dñs: Facto vespe dici
tis serenū erit. eteni rubicundū est celū. i. sanguine passiōis
xpi: p̄mo aduētu idulgētia peccatoꝝ dat. Et māe: hodie tē
pestas. rubet.n. cum tristicia celuz: illud ē q̄ secūdo aduē
tu igne precedente venturus est. GLO. vel alr: Rutilat
triste celū. i. patiūt apli post resurrectōez: post quos me in
dicare in futuro scire potestis: q̄ cū nō parco meis bonis
qn patiant nō parcā alys in futuro. Faciē ergo celi iudica
re nostis: signa āt tēpoꝝ nō potestis: signa tēpoꝝ dixit de
aduētu suo vel passiōe: cui simile ē roscuz celū vespe: t idē
de tribulatōe: ante aduētū suū futura: cui simile ē mane ro
seū cū tristicia celum. CHRY. Sicut ergo in celo aliud
qdē ē signū serenitatis aliud pluuie: ita t in me putare opor
tet: nūc.n. s. in p̄mo aduētu bis signis que in terra sunt opus ē:
q̄ autē in celo sunt cōseruant tpi secūdi aduent⁹. Nūc.n. sic
medicus veni: tūc sicut iudex adero: ppter hoc nunc occul
tus venit: tūc autē cū multa diuulgatōe q̄ñ virtutes celoꝝ
mouebunt. Sz nō ē nunc tps hoꝝ signoꝝ: q̄ veni mori: t q̄
abiecta sunt pati. t ideo sequtur: Generatio mala t adultera
signum querit: t signū nō dabit ei: nisi signū Jone pphete.
AVGV. de cō. euā. Hoc aūt t alibi ita dixit matthe⁹. vn
de retinendum ē eadē dñm sepe dixisse: vt q̄ existēte con-
trario solui nō poterit: bis dictū intelligat. GLO. Dicit
autem generatio mala t adultera. i. icredula: pro spirituali
carneum habens intellectum. RABA. Non ergo gene-
rationi illi tantum dominū signū celeste datur: quale
querebāt: quibus multa signa dedit in terra. Sed generatio
ni querentiuz dñz. i. apostolis: quibus cernētibus ascendit
in celum t spiritū sanctū misit. HIERO. Quid autē sibi
velit signū ione: iam supra dictum est. CHRY. Cū autē
hoc secūdo pharisei audissent: oportebat interrogare t di-
cere. Quid est quod dicit? Sed ipsi nō desiderio discendi
hoc a dño quesierunt: t ideo dñs eos reliquit. vnde sequit:
Et relictis illis abyt. RABA. i. relicta generatione ma-
la iudeoꝝ: abyt trans fretuz: t gentiuz secutus est popu
lus. nota q̄ non sicut in alys legitur locis: dimissis turbis
abyt: sed quia infidelitatis errorꝝ insolentium animos obti
nebat: dicitur q̄ eos reliquit.

Et cū venissent discipuli eius trans fretū: obli-
ti sunt panes accipe. Qui dixit illis: intuemini t
cauete a fermēto phariseoꝝ t saduceorum. At
illi cogitabant inter se dicentes: Quia panes nō
accepimus. Sciēs aūt ihesus dixit eis: Quid co
gitatis inter vos modice fidei: q̄ panes non ha-
betis? Nōdū intelligitis neq̄ recordamini quin
q̄ panū t quinq̄ miliū hominuz: t quot cophi
nos sumpsistis? Neq̄ septē panū: t q̄tuor mi-
lia hominuz: t quot sportas sumpsistis? Quare
nō intelligitis: quia nō de pane dixi vobis: ca-
uete a fermēto phariseoꝝ t saduceoꝝ? Tūc itel
lexerūt: quia nō dixerit cauēdū a fermēto panū:
sed a doctrina phariseoꝝ t saduceorum.

GLO. Sicut dñs phariseos reliq̄rat pp eoꝝ infidelitatē:
ita p̄cipit t doctrinā eoꝝ a discipulis cauendū esse docet. vñ
sequt: Et cū venissent discipuli eius trans fretum. ob. sūt acci. panes. REMI.
Tāto.n. amore magri detinebāt: vt nec etiā ad pūctū vel-
let ab eo recedere. Aduertēdū est ergo q̄tū alieni essent ab
appetitu delitiarum cū taz paruaz haberent de necessarys
curā: vt etiā obliti sint panes accipe: sine qb⁹ humana fra-
gilitas subsistere nō pōt. Sequit: Qui dixit illis: Intuemi-
ni t ca. a fer. pha. t saduceoꝝ. HYLA. In quo monētur
apli nō admisceri iudeoꝝ doctrine: q̄z legis opera in effec-
fidei t prefigurationem rez consequentiū constituta sunt
t in quoꝝ tpa atq; etatē veritas contigisse nihil vltra in ve
ritatis similitudine posituz arbitrarentur: ne doctrina pha
riseoꝝ rōm nesciēs: effectū euangelice veritatis rumperet.
HIERO. Qui enī cauet a fermēto phariseoꝝ t saduceoꝝ
legis ac lre p̄cepta nō seruat traditiōes hoīuz negligit: vt fa
ciat dei māndata. Hoc est fermētū de quo apls ait. Modicū
fermētū totā massam corrūpit. Jusmodi fermētū etiā oī
rōne vitādū ē: qō habuit marchiō t valētin⁹ t oēs heretici.
Fermētū.n. hāc hz viz vt si farine mixtū fuerit: qō pāz vi-
debat: crescat in mai⁹: t ad sapozē suū vniuersaz dispōez tra
bat: ita t doctrina heretica si vl modicā scintillā iecerit in tūi
pect⁹ in breui ingēs flāma cōcrescit: t totā hoīs passionē ad
se trahit. CHRY. Sed quare nō dixit: Attēdite a doctri
na phariseoꝝ manifestē: q̄z vult p̄ memorare ea q̄ facta sunt
. s. ō multiplicatōe panū: eteni nouerat eos eē oblitos. simpli
citer aūt de hoc eos incusare nō videt rōnē habere: occasio
ne aūt ab eis recepta eos increpare susceptibilē faciebat in
cusationē: t iō q̄ cogitabāt discipuli euāgelista in mediuz in-
troducit dicēs: At illi cogitabāt intra se dicentes: Q̄z panes
nō accepimus. HIERO. Quō aūt panes nō habebāt: qui
statim impletis septē sportis: ascēderūt in nauiculā t vene
rūt in fines magedā. ibi audiūt nauigantes q̄ cauere debe-
ant a fermēto phariseoꝝ t saduceoꝝ: sed scriptura testat q̄
obliti sunt eos secū tollere. CHRY. Q̄z vero discipli cir
ca observationes iudaicas adhuc repebāt: iō dñs vehemen
ter eos increpat ad vtilitatē oiuz. vñ sequt: Sciēs aūt ihesus
dixit eis: Quid cogitatis iter vos modice fidei: q̄z panes nō
habetis? GLO. q. d. Quid cogitatis me dixisse ō terrenis
panib⁹ de quib⁹ nō ē vobis dubitandū: cuz de tā paucis tā-
tas feci abūdare religas? CHRY. Hoc āt fac vt sollici-
tudinem escarum ab eis abyciat. Sed quare non arguit
eos: cum dixerunt: vnde nobis in solitudine panes tanti: et
eniz oppoztuni⁹ videbat hoc dici. Sed ideo tunc nō repre
hēdit eos ne videret se igerere ad signa faciēda: t nolebat
ante turbas eos increpare. Tūc etiā rationabiliꝝ hec accu
satio fuit: quando iam duplici miraculo de panib⁹ facto ta-
les erant: vt adhuc de escis dubitarent. Vide autem t in-
crepationem cum mansuetudine: velut enim excusādo re-
spondet pro his quos increpauerat dicens: Nondum intel
ligitis: neq̄z recordamini quinq̄ panum? GLO. q. d. Ne
q̄z mysteriū intelligitis neq̄z virtutē in memoria habetis.
CHRY. Per quod in memoriam eos reducit ad ea que
pterierūt t ad futura attentiores facit. HIERONY.
Per hoc aūt q̄ dicit: Quare nō intelligitis t̄c. ecce q̄ occa
sionē docet eos quid significent quinq̄ panes t septem: qn

qz milia hominu m:ꝛ quatuoꝛ milia: q̄ pasta sūt ī heremo. Si.n.fermētū phariseoꝝ ꝛ saduceoꝝ nō coꝛpoꝛalem panē sed traditiones peruersas ꝛ heretica significant dogmata quare cibi quib⁹ nutrit⁹ est populus dei nō verā doctrinaz iutegrāq; significent: CHRY. Ut aūt discas quātū ī discipulis potuit ītꝛpretatio chꝛisti:ꝛ qualiter coꝝ mentem erexerit doꝛmiētē:audi qd euāgelista dicat: Tunc itellexerūt q; nō dixit cauendū a fermēto panū:sed a doctria phariseoꝝ ꝛ saduceoꝝ:quāuis eo hoc nō intꝛpretante. Intꝛptatio ergo dñi eos a iudaicis obseruationibus abduxit. desides exīstentes attentiozes feē:ꝛ a paꝛua fide eos eripuit: vt non timeāt siq̄ paucos panes habere videātur neq; p pane solliciti sint:sed hec despiciāt vniuersa.

¶ Venit āt iesus ī partes ceſaꝛee philippi ꝛ interrogabat discipulos suos dicēs: Quē dīnt hoies eē filiū hois: At illi dixerūt: Alij ioānē baptistaz alij āt heliā:alii vero hieremiā aut vnū ex ꝓpbetis. Dicit illis iesus: Vos aūt quē me eē dicitis: Rñdēs simon petrus dixit: Tu es chꝛist⁹ filius dei viui. Rñdens aūt iesus dixit ei: Beatus es simon bariona:qꝛ caro ꝛ sanguis nō reuelauit tibi sz pater meus qui in celis est. Et ego dico tibi qꝛ tu es petrus ꝛ sup hāc petrā edificabo ecclīaz meā: ꝛ poꝛte iferi nō pꝛeualebūt aduersuz eam. Et tibi dabo claues regni celoꝝ. Et q̄cūq; ligaueris sup terrā:erit ligatuz ꝛ ī celis. Et quod cūq; solueris sup terrā:erit solutū ꝛ in celis.

GLO. Postq̄ discipulos a phariseoꝝ doctrina remonerat dñs:cōueniēter euāgelice doctrine altitudinē ī eis fundat.ꝛ vt maioꝛ solēnitas designet loc⁹ describit cuz dicit: Venit aūt iesus ī partes ceſaꝛee philippi. CHRY. Ideo aūt nō simpl'r ceſaꝛeā nomīat:sz ceſaꝛeā philippi: qa ē alia ceſaꝛea q̄ est stratonis:non aūt ī illa:sed in hac discipulos ī terrogauit:lōge eos a iudeis abducens: vt ab omni timoꝛe eruti: libere dicāt que habebāt ī mēte. Philippus aūt iste frater fuit herodis thetrarche ithuree ꝛ tracōnitidis regionis:qui ī honoꝛē tyberij ceſaris ceſaꝛeā philippi:q̄ nunc paneas dicit appellauit. GLO. Cōfirmatur⁹ aūt ī fide discipulos:ꝑ⁹ opiones ꝛ eroꝛes alioꝝ a mentibus eoꝝ voluit remouere. vnde segtur: Et iter. disci. suos di. Quem dicunt homines eē filiū hois: ORIGE. Interrogat chꝛistus discipulos: vt ex apostoloꝝ rñsionibus nos discam⁹ diuersas opiniones fuisse tunc apud iudeos de xꝛo:ꝛ vt nos semper scrutemur: qualis opinio sit apud homines de nobis: vt siquid male dicit de nob: occasiões illius p̄cidamus. siquid autem boni:eius occasiones augeam⁹. Sed ꝛ discipuli episcoꝝ ꝛ apostoloꝝ instruuntur exēplo: vt qualescūq; opiniones audierint foris de episcopis suis referāt eis. HIERO. Pulchꝛe aūt interrogat: Quē dicunt hoies esse filiuz hominis: Quia q de filio hois loquūtur:homines sunt:qui vero diuinitatē ei⁹ intelligūt:non hoies sed dy appellant. CHRY. Non aūt dicit: Quē me dicunt scribe ꝛ phariſei eē:sed quez me dicūt hoies eē:plebis mētē q̄ ad malū ꝓna inflexa nō erat inuestigans. Etsi.n.multo humiliozq̄ oporebat eoꝝ erat de chꝛisto opinio:sed tamen a nequitia libera erat: phariseoꝝ autem opio de chꝛisto erat plena multa malicia. HYLA. Dicendo ergo. Quem dicunt hoies esse filiū hominis:significauit pꝛeter id qō in se videbatur esse aliud sentiendū: erat enim hominis fili⁹. Quod igitur de se opinandi iudiciū desiderabat non illud arbitramur q; se ipse confessus est:sed occultuz erat de quo querebaꝝ: in quod se credentiū fides debeat extendere. Est aūt hec cōfessionis tenenda ratio:vt sicut dei filiū:ita ꝛ filiū hominis meminerimus:qꝛ alteꝝ sine altero nihil spei tribuit ad salutē.ꝛ ideo signāter dixit: Quē dicūt homines esse filiuz hois: HIERO. Non enī dixit: Quē me esse dicūt hoies: sed quem dicūt eē filiū hominis:ne iactāter de se q̄rere videret. Et nota q; vbicūq; in veteri testamēto scriptū ē. Filius hois:in hebꝛeo positū ē. Filiꝰ adam. ORIGE. Diuersas aūt iudeoꝝ opiniones de chꝛisto discipuli referunt. vñ dicitur: At illi dixerūt: Alij ioannem baptistā.estimatiōem .s.secuti herodis. Alij aūt heliā. videlicet estimantes q; aut secundam natiuitatē susceperit helias:aut ex eo tempoꝛe i coꝛpoꝛe viuēs in tēpoꝛe apparuit illo. Alij vero hieremiaz. quem dominus in gentib⁹ pꝛophetā ꝛstituit:non itelligentes q̄m hieremias typus fuerat chꝛisti. Aut vnuz ex ꝓpbetis.ratōe simili pꝛopter illa q̄ deus ad ipsos locut⁹ ē ꝓ pphetas:nō tñ in ipsis:sed in xꝛo sunt impleta. HIERO. Bz tñ turbe sic errare potuerūt ꝛ ī helia ꝛ in hieremia:quomodo herodes errauit in ioanne. vñ miroꝝ quosdā ītꝛpretes causas erroꝝ iquirere singuloꝝ. CHRY. Quia vero discipuli opinionē turbe recitauerant:euocat eos ꝑ secūdam interrogationē ad opinādū aliquid maius de ipo. ꝛ ideo sequitur: Dicit illis iesus: Vos aūt quez me esse dicitis: Ac inquam qui sim'l mecū estis semp:qꝛ maioꝛa signa vidistis q̄z turbe:nō oꝛ vos in opione ꝛuēire cū turbis: ꝛ ꝓpter hoc nō a pꝛincipio p̄dicatiōis eos de hoc interrogauit:sz postq̄ multa signa fecit:ꝛ multa locutus est eis de sua deitate.

HIERO. Attende aūt q; ex hoc textu sermonis apostoli nequaq̄ homines:sed dy appellant. Cum.n.dixisset: Quez dicunt homines esse filiū hominis:subiecit. Vos aute quē me esse dicitis: Ac si dicat.illis quia homines sunt humana opinātibus:vos qui dy estis:quē me esse existimatis: RABA. Nō aūt quasi nesciēs de se sententiam discipuloꝝ vel extraneoꝝ inquirit:sed ideo discipulos quid de se sentiant ītꝛrogat: vt ꝛfessionē recte fidei digna mercede remuneret. Jō quid aly de se sentiant inquirit: vt expositis ꝓmo sententys errantium discipuli ꝓbarentur veritatē sue confessionis nō de opinione vulgata sed de ipso pcepisse dominice reuelationis archano. CHRY. Quando vero dominus de plebis opinione interrogat:oēs respondent:sed omnib⁹ discipulis interrogatis petrus tanq̄z os apl'oꝝ ꝛ caput pro omnib⁹ rñdet. vnde sequit: Rñdēs simō petrus dixit: tu es xꝛs filius dī viui. ORIGE. Denegauit qdē petrus aliquid eoꝝ eē iesuz q̄ arbitrabant iudei cōfessus est autez Tu es xꝛs.qō nesciebāt iudei:sz ꝛ qō maiꝰ ē filius dei viui q; ꝛ ꝓ pꝛbetas dixerat: Viuo ego dicit dñs.ꝛ iō dicebatur viuus:sed fm supereminentiā:qꝛ supeminet oīb⁹ habētib⁹ vitā q̄m solus hz īmoꝛtalitatē:ꝛ est fons vite:qō ꝓprie dicitur deꝰ pater:vita āt ē q̄si de fonte ꝓcedes:q dixit: Ego sum vita. HIERO. Deū etiā viuū appellat ad ꝓparationē eoꝝ deoꝝ q putantur dy:sed moꝛtui sūt: Saturnū dico iouē:veneꝛē:ꝛ berculē:ꝛc.idoloꝝ portenta. HYLA. Est aūt vera ꝛ inuiolabilis fides ex deo deū filiū pꝛofectum eē cui sit ex eternitate pꝛis eternitas. Punc igit assūpsisse coꝛpus ꝛ hoiez factum esse:pfecta confessio est. Complexus est itaq; oīa q ꝛ naturā ꝛ noīa expꝛessit:in quo summa virtutū est. RABA. Mira aūt distinctione factū ē vt dominus ipse humilitatem assumpte humanitatis pfit eaꝛ:discipl⁹ excellētiā diuine eternitatis oñdat. HYLA. Dignū aūt cōfessio petri ꝓmiū cōsecuta est:qꝛ dei filiū in homine vidisset. vnde segt: Rñdens autem iesus di.ei: Beatus es simō bar.qꝛ caro ꝛ san.nō reue.tibi:sz pater me⁹ qui est in celis.

HIERO. Reddit.n.chꝛistus apostolo vicem pro testimonio quod de se petrus dixerat: Tu es chꝛistus filius dei viui.dñs āt dixit ei: Beatus es simon bariona:quare: quia non reuelauit tibi caro ꝛ sanguis sed reuelauit pater. quod caro ꝛ sanguis reuelare non potuit spiritussancti gꝛa reue-

latū ēt. Ergo ex confessione sortiť vocabulū qđ reuelatōem ex spūscō habeat: cuiº ꝛ filiº appellādus sit. sigdz bariona i lingua nostra sonat filiº colūbe. HIERO. Aly simplici ter accipiūt: qđ simō. s. petrº filius sit ioānis: iuxta alteriº lo ci interrogatōem: Simon ioannis: diligis me: ꝛ volūt scripturū vitio depꝛauatū: vt pro bar ioāng. i. filiº ioānis bario na scriptū sit vna detracta syllaba. Joāna vero interpꝛetať dei gratia. vtrūqz aūt nomen mystice ītelligi pōt: qđ ꝛ colūba spūscī: ꝛ gratia dei donū significet spūale. CHRY. Uanū ăt eēt dicere: Tu es filiº ione vel ioanna: nisi vt oī dat quoniā ita naturaliter est xp̄s filiº dei: sicut petrº filius ione eiusdē substātie cū eo q genuit. HIERO. Illud aūt qđ ait: Quia caro ꝛ sanguis ñ reuelauit tibi. aplice narratōi compara: ī qua ait: Cōtinuo nō acgeui carni ꝛ sanguini. carnem ibi ꝛ sanguinē iudeos significās: vt hic quoqz sub alio sensu demonstreť qđ ei nō p doctrinaz pharisecoꝝ sed p dei gratiā xp̄s dei filiº reuelatº fit. HYLA. Uel aliter: Beatus ē: nō id qđ ex carne ꝛ sanguie ē ꝓtuēs: sed dei filiū celestis patris reuelatōe ꝓspiciēs dignusqz iudicatus ē vt pmº agnosceret qđ diuinitas eēt ī xp̄o. ORIGE. Est aūt ī hoc loco q̄rendū: vtꝝ cū pus mitterenť iā cognoscebāt discipulī qñ ipse erat xp̄s. Dic. n. sermo demōstrat: qñ tūc pmuz cōfessus fuerit eū petrus xp̄z filiū dei viui. ꝛ vide si potes: qñ credere ieſuz esse xp̄z minº ē cꝫ cognoscere: vt dicamº qđ qñ mittebanť ad pdicādū credebāt qdem ieſuz eē xp̄z. postea ăt pficiētes etiā cognouerūt. Aut ita ē rndēdū: vt dicamº qñ tūc qdē apli initia cognitōis habebāt christi: ꝛ exigua cognoscebāt de illo: postea aūt pfecerūt ī agnitōez ipsiº: vt possent cape sniaz christi reuelataz a pr̄e: sicut ꝛ petrus q beatificať: nō solū ī eo quod dicit: Tu es christus. sz ī eo magis qđ addidit filiº dei viui. CHRY. Nimiꝝ autē si non confessus esset petrº christū proprie ex patre natū nō esset ꝫ reuelatione opus: neqz exstimare christū vnū ex mlꝫ tis filys adoptiuis beatitudine dignū esset: nā ꝛ ante hoc illq erāt ī naui dixerūt: Uere filiº dei ē hic. Sz ꝛ nathanael dixit: Rabi tu es filiº dei. nō tñ beati dicti sunt: qz nō talez cōfessi sūt filiatōez qlē petrº: sed vnū ex multis eū estima bant: nō vere filiū. vel ꝛsi pcipuū gdē p multis: nō aūt hec substātia patris. Uides aūt qualiter ꝛ filiū reuelat pr̄: ꝛ patrē cꝫ a filio. quare ꝛ hīc manifestū ē qđ filius ē consubstātialis ꝛ coadorādus pri. Oñdit aūt xp̄s ex hīc iā mltos crediturosꝝ qđ fuerat petrº ꝓfessus. vñ subdit: Et ego dico tibi qz tu es petrº. HIERO. Ac si dicat qz tu mihi dixisti: Tu es xp̄s filius dei viui: ꝛ ego dico tibi: non fmone casso ꝛ nullo opº bñte: sz dico tibi: qz meū dixisse fecisse ē: Quia tu es petrº. sic. n. ipse lumē aplis donauit: vt lumē mūdi appellēť ꝛ cetera q̄ a dño sortiti vocabula sunt: ita ꝛ simoni q credebat ī petrā xp̄z: petri largitus ē nom̄. AVGV. de con. euā. Nullº tñ arbitreť qđ ꝫ petrus nomē accepit. nō. n. accepit hoc nom̄ nisi vbi ioānes cōmemorat ei dcm̄ eē: Tu vocaberis cephas: qđ ītерpꝛetať petrº. HIERO. Secūduz aūt metaphoꝛā petre recte dr̄ ei: Ædificabo ecclīaz meā super te. ꝛ hoc ē qđ segtur. Et sup hāc petrā edificabo ecclīaz meā. CHRY. i. ī hac fide ꝛ ꝓfessiōe edificabo ecclesiam meā. Dic oñdit mltos iam crediturosꝝ qđ petrº ꝓfessus fuerat: ꝛ erigit eiº sensum ꝛ pastoꝛē ipz facit. AVGV. ī li. retractа. Dixi ī quodā loco de aplo petro: qđ ī illo tāqz ī petra edificata ē eccleſia: sz scio me postea sepissime sic exposuisse qđ a dño dcm̄ ē: Tu es pe. ꝛ sup hāc pe. edi. ec. meā. vt sup hūc ītelligereť: quē cōfessus ē petrº dicēs: Tu es xp̄s filius dei viui: ac si petrº ab hac petra appellatº psonā ecclie figuraret: q̄ sup hāc petrā edificať. nō. n. dcm̄ ē illi: Tu es petra: sz tu es petrº: petra ăt erat xp̄s: quē ꝓfessus simō sicut ei tota eccleſia confiteť: dictº ē petrus. Harū aūt duaꝝ sentētiarum q̄ sit pbabilioꝝ eligat lectoꝝ. HYLA. Est aūt ī nūcupatōe noui noīs felix eccl'ie fundamtū: dignaqz edificatōe illiº petra q̄ ifernas leges ꝛ tartari poꝛtas ꝛ oīa moꝛtis claustra dissolueret. vñ ad oñdēdā firmitatē eccl'ie supra petrā fundare subdit: Et porte iferi nō p̄ua. aduer. eā. GLO. i. nō sepabūt eā a charitate mea ꝛ fide. HIERO. Ego poꝛtas iferi vitia reoꝝ atqz peccata. vl certe hereticoꝝ doctrinas p q̄s illecti hoīes ducūť ad tartaꝝ. ORIGE. Sed ꝛ singl' spūales negtie ī celestib⁹ porte sūt iferoꝝ: qb⁹ ꝑriāť porte iusticie. RABA. Porte quoqz iferi ꝛ toꝛmēta ꝛ blā dimēta sūt psecutoꝝ: sz ꝛ praua ifideliū opa ieptaqz colloqa porte sūt iferi: qꝛ iter pditōis oñdūt. CHRY. Nō aūt exp̄mit vtrū petre nō p̄ualebūt: ī q̄ edificat xp̄s eccl'iaz: aut eccl'ie quam edificat sup petrā: tñ manifestū est: qꝛ nec aduersus petram nec aduersus eccl'iaz porte p̄ualēt iferoꝝ.

CYRIL. ī li. thesau. Scōz aūt hāc dñi pmissionē eccl'ia apl'ica petri ab oī seductōe hereticaqz circūuētōe mānet īmaculata: sup oēs ꝑpositos ꝛ epos: ꝛ sup oēs p̄mates eccl'iaꝝ ꝛ ppl'oꝝ ī suis pōtificib⁹ ī fide plēissima ꝛ auctoꝛitate petri. Et cū alie eccl'ie quoꝛūdā erroꝛe sint verecūdate: stabilita inq̄ssabil' ipsa sola r̄gnat: silētiū īponēs ꝛ oīuz obturās oraheretico ꝝ: ꝛ nos necessario salutis nō decepti superbia: neqz vino supbie debꝛiati typū vitatis ꝛ scē aplice traditōis vna cū ipsa ꝓfitemur ꝛ p̄dicamus: HIERO. Nemo aūt putet hoc de moꝛte dici qđ apli ꝓditioni moꝛtis subiecti nō fuerit: quoꝛuz martyria videat coꝛruscare. ORIGE. Si q̄ ꝛ nos p̄e nobis reuelāte: q ē ī celis: qñ. s. ꝓuersatio nr̄a in celis est ꝓfessi fuerimus ieſuz xp̄m eē filiū dei viui: ꝛ nobis dicetur: Tu es petrº ꝛc. petra. n. ē oīs q imitatoꝛ ē xp̄i: aduersus quē aūt poꝛte p̄ualēt iferoꝝ: ille neqz petra dicēdº ē: supra quā edificat xp̄s eccl'iaz: neqz eccl'ia neqz pars eccl'ie: quam xp̄s edificat supra petrā. CHRY. Deide ꝛ aliū petri dicit honoꝛē cū subdit: Et tibi dabo claues regni celoꝝ. q. d. Sic pr̄ dedit me cognoscere: ita ꝛ ego aliquid dabo. s. claues regni celoꝝ. RABA. Qui. n. regē celoꝝ maioꝛi p ceteris deuotione ꝓfessus ē: merito p ceteris ipse collatis clauibus regni celestis donatº ē: vt ꝓstaret oīb⁹ qꝛ absqz ea ꝓfessione ac fide regnū celoꝝ nullus posset intrare. Claues aūt regni celorū ipsaz discretione ꝛ potētiā noīat: potētiā q̄ liget ꝛ soluat: discretionē q̄ dignos vel indignos discernat. GLO. Uñ segť: Et qđcūqz ligaueris. i. quēcūqz indignū remissiōe iudicaueris dū viuit: indignus apd deū iudicabiť. Et qđcunqz solueris. i. quēcūqz soluēdū iudicaueris dū viuit: remissiōez pctōꝝ ꝓseqť a deo. ORI. Uide ăt q̄tā ptātē hz petra supra quā edificať eccl'ia ei⁹ vt ēt iudicia māeāt firma q̄si ꝺo iudicāte p eā. CHRY. Uide aūt q̄lr xp̄s reducit petrū ad excelsaz de ipso intelligētiā. Dec. n. ei se pꝛomittit daturū que sūt ꝑpria dei solius. s. pctā soluere: ꝛ eccl'iaz īmutabilē facere inter tot psecutionū ꝛ tētationū pcellas. RABA. Dec aūt ligandi atqz soluēdi ptās q̄uis soli petro data videat a dño: tñ ꝛ ceteris aplis dať: necnō ēt nūc ī epis ac p̄sbyteris oī eccl'ie. Sz iō petrº speciał claues regni celoꝝ ꝛ ꝓncipatū iudiciarie ptātis accepit: vt oēs p oꝛbē credētes intelligant qꝛ gcūqz ab vnitate fidei vel societatis illius quolibet mō semetipsos segregāt: tales nec vinculis pctoꝝ absolui: nec ianuā pñt regni celestis ingredi. GLO. Spāliter ēt eā petro ꝓcessit vt ad vnitatē nos ĩuitaret. Jō. n. eū ꝓncipē apl'o rū cōstituit: vt eccl'ia vnū ꝓncipalē xp̄i haberet vicariū: ad quē diuersa mēbra eccl'ie recurrerēt: si forte inter se dissentirēt: Qꝛ si diuersa capita eēnt in eccl'ia vnitatis viculū rūperet. Quidā aūt dicūt qđ iō dic: Sup terrā. Nō. n. data est ptās hoīb⁹ ligandi vel soluēdi moꝛtuos: sz viuos. Qui autē moꝛtuos solueret vel ligaret: nō super terram: sed post terrā hoc faceret. EX senten. ꝓstantinopol'. cōcily. Quō autē p̄sumunt quidam dicere de viuis tñmodo hec dicta esse: an ignoꝛant: quia iudicium anathematis nihil ē aliud q̄z se-

paratio: Euitandi sũt aũt illi q a pessimis culpis detinent: siue ī viuis sint siue non. Innocente enī semp resurgere necessariũ ē. Sed ꝛ augustini religiose memorie q ītēr aphry canos epos splēduit diuerse epistole recitate sunt: significā tes q oportet hereticos ꝛ post mortē anathematiçare. Talē aũt ecclesiasticā traditōem: ꝛ aly aphricani epi seruauerũt. Sz ꝛ sancta romana ecclesia quosdā epos post mortē anathematiçauit lz pro fide ī vita sua nō essent accusati.

HIERO. Istũ locũ epi ꝛ pb̄yteri nō intelligētes aligd sibi de phariseoꝝ assumũt supcilio: vt vel dānēt īnocētes: vel soluere se noxios arbitrent cũ apud dñz non sīa sacerdotũ sz reoꝝ vita q̄rat. Legimus ī leuitico de leprosis vbi iubent ondere se sacerdotib⁹: ꝛ si lepra habuerint tũc a sacerdote immũdi fiant: nō q̄ sacerdotes leprosos faciant ꝛ imũdos sed q̄ habeant noticiã leprosi ꝛ nō leprosi: ꝛ pñt discernere q mũdus: q ve imũdus sit. Cũo ergo ibi leprosum sacerdos imũdũ facit: sic ꝛ hic alligat vl soluit ep̄s vl pb̄ter nō eos q īsontes sunt vel inoxy: sz p officio suo cũ pctō/ruz audierit varietates: scit qui ligandus sit: q soluendus.

ORIGE. Sit ergo irrep̄hēsibilis q alteꝝ ligat vl soluit: vt īueniat dign⁹ ligare vl soluere ī celo. Hz ꝛ ei q potuerit virtutib⁹ portas obstruere iferoꝝ: q̄si pmiũ dant claues regni celoꝝ. oēs. n. species virtutũ cũ qs eã cepit operari: q̄si ipse se adapit ante eũ: dño videlicet aperiente eam per gratiam suã vt īueniat eadē virtus: ꝛ porta esse: ꝛ clauis porte. Iozsitan autem ꝛ vnaquęq virt⁹ est regnũ celozum.

¶ Tũc p̄cepit discipulis suis vt nemini dicerent: q ipse esset ihesus xp̄s. Exinde cepit ihesus ondere discipl'is suis: q oportere eũ ire hierosolymã ꝛ multa pati a seniozibus ꝛ scribis ꝛ principibus sacerdotum ꝛ occidi ꝛ tertia die resurgere.

ORIGE. Postq̄ petr⁹ cõfessus ē xp̄z filiũ dei viui: q nō luit hoc eos īterim p̄dicare subdit: Tunc p̄cepit discipulis suis vt nemini dicerēt: q ipse esset ihesus xp̄s. HIERO. Sz cũ supra mittēs discipl'os ad p̄dicādũ iusserit eis: vt annũciarēt aduētũ suũ: videt eē ꝛrariũ q̄d hic p̄cipit: ne se dicāt eē ihesuz xp̄z. mihi videt aliud eē xp̄z p̄dicare: aliꝝ ihesuz xp̄z. Et xp̄s cõe dignitatis ē nomẽ: ihesus ꝓpriũ vocabuluz. saluatoris. ORIGE. Uel tũc leuiter q̄dē de eo annũciabãt: q̄si de magno ꝛ mirabili viro: xp̄z aũt eē eum nondum ānũciabãt. Qui ãt vult ēt xp̄z eũ p̄dicatũ p⁹ ab aplis: dicet qm̄ leuiter premittere voluit eos mētōez nois sui: vt īteriz facto filetio p̄dicatōis h⁹: hoc ip̄z q̄d leuiter de xp̄o auditũ fuerat digerat ī sensib⁹ auditoꝝ. Aut ita ē soluēda q̄stio: vt videant ea q̄ superi⁹ de ānũciādo xp̄o sunt dicta: nō ad tēpus ptinere q̄d fuit añ xp̄i resurrectōez: sz ad tpa post futura. Hec aũt q̄ mandat vt nemini dicãt: tũc aplis cōueīre: iutile. n. ē ip̄z q̄dē p̄dicari: crucē ãt ei⁹ tacere. Propterea p̄cipit eis vt nemini dicerēt: q ipse ē xp̄s: ꝛ preparabat eos vt postmodũ dicãt: Qm̄ ipe est xp̄s q crucifixus ē: ꝛ resurrexit a mortuis. HIERO. Nō negs putet nr̄e tm̄ eē itelligētie: segtur: causas tũc ꝓhibite p̄dicatōis exponit. Seq̄t. n. Exīde cepit ihesus oñ. disci. suis: q oporꝛ. eũ ire hiero. ꝛ mul. pati a seni. ꝛ scri. ꝛ pn. sacer. ꝛ occi. ꝛ ter. die resur. Est aũt sensus: Tũc me predicate cũ ista passus fuero: ga nō ꝓdest xp̄z publice predicari ꝛ eius vulgare ī populis maiestatē q̄dē post paululũ flagellatũ visuri sũt ꝛ crucifixũ. CHRY. Quod .n. semel radicatũ ē ꝛ postea euulsuz: si itez plantet: difficile retinebit apud multos. qđ aũt ifixuz semel ē: ꝛ mãsit postea īmobile facile ꝓuebit ad augmẽtũ. pp hoc aũt īmorat tristib⁹ p̄dicēdis: ꝛ pmonē mltiplicat: vt apiat discipulozuz mētes. ORIGE. Et vide q nō dixit: Cepit dicere vel docere: sz ondere: qm̄ sic corpalia oñdi dicũt: sic oñdi dicũt a xp̄o ea q̄ loq̄bat. Nō aũt sic puto eis q corporaliter eũ multa patiētē viderũt: oñsa fuisse ea q̄ videbant: quō discipulis oñsus ē rōnabilis ꝓmo de mysterio passionis ꝛ resurrectōis xp̄i: ꝛ tũc q̄dē cepit oñdere: ꝓnter aũt postea capaciozib⁹ ꝓfectis pleni⁹ demonstrauit: q ꝛ oē quod cepit ihesus hoc pfecit. Oportebat aũt euz ire ī hierusalē: vt occidatur q̄dē ī solymis q̄ sunt deoꝛsuz: regnet autē resurgēs ī hierusalē celesti. Postq̄ enī resurrexit xp̄s: ꝛ aly cõsurrexerũt ei: iã nō deoꝛsuz q̄rit hierusalē vel dom⁹ oꝛonis in ea: sed surstuz. patit aũt multa a seniozib⁹ hierusalē terrenc: vt glorificetur ab his q capiũt beneficia ei⁹ celestib⁹ seniozib⁹. Tertia aũt die resurrexit a mortuis: vt eripiēs a maligno acgrat eis q liberati fuerant hoc donũ vt baptiçent spũ ꝛ aīa ꝛ corpoze ī noīe patris ꝛ filꝝ ꝛ spũsci: q sũt tres dies simul ꝑmanentes eis q p eos facti fuerũt filꝝ lucis.

¶ Et assumẽs eũ petrus: cepit increpare illũ dicẽs: Absit a te dñe: nō erit tibi hoc. Qui ꝓuersus dixit petro: Uade post me: sathanas scãdalũ es mihi: q nō sapis ea q̄ dei sunt: sed ea q̄ hominum.

ORIGE. Adhuc initia eoꝝ q̄ ondebant dicẽs xp̄s petr⁹ īdigna hec filio dei viui arbitrabat: ꝛ q̄si oblitus qm̄ filius dei viui nihil dignũ increpatōe facit aut agit: cepit increpare: ꝛ hoc est qđ dr̄: Et assumẽs eũ petrus cepit increpare illũ. HIERO. Sepe dixim⁹ nimy ardozis: amoziszq̄ q̄ mari mi fuisse petrũ in dñm saluatorẽ. Qui ergo post cõfessionẽ suã ꝛ pmiũ saluatoris qđ audierat: nō vult dstrui ꝓfessionẽ suã: nec putat posse fieri vt dei filꝰ occidat: assumit eũ in affectũ suũ: vel separatis ducit: ne pñtib⁹ ceteris ꝓdiscipulis videat magistrũ arguere: ꝛ cepit illũ increpare amãtis affectu: ꝛ obstãs dicere: Absit a te dñe. Uel vt melius habeat īn greco: Propitius sis tibi dñe: nō erit hoc. q̄si necessariã haberet propitiationẽ. cuius affectũ q̄dē suscipiẽs xp̄s ignoꝛãtiã exprobrat. vñ seq̄t: Qui ꝓuer. dixit pe. Uade p⁹me sath. scãda. mihi es. HYLA. Sciẽs enī dñs diabolice artis īstinctũ: petro ait: Uade retro post me. i. vt exẽplo sue passionis sequat. In eũ vo p quẽ opinio hec suggerebat ꝓuersus adiecit: Satha. scãda. mihi es. Nõ. n. ꝓuenit existimare petro sathane nom̄: ꝛ offensionẽ scãdali deputari: post indulta illa btitudinis ꝛ ptãtis tãta p̄conia. HIERO. Sed mibi erroꝛ apostolic⁹ de pietatis affectu veniens: nunqua incentiuũ videbit diaboli. prudẽs g̃ lector ꝓsideret petro illã bꝛitudinẽ ac ptãtẽ in futuro ꝓmissaz nō in pñti datã. quã si stat dedisset ei: nunq̄ ī eo praue ꝓfessionis erroꝛ īuenisset locũ. CHRY. Quid ēt mirabile ē hec pati petrũ q̄ ō bis revelationẽ nō suscepit. Ut. n. discas q̄ neq̄s illa q̄ de xp̄o cõfessus fuerat: ex se locutus ē: vide q̄liter in his q̄ nō reuelata sũt ei turbationẽ patiat. humana. n. ꝛ terrestri cogitatiõe q̄ sunt christi cõsiderãs estimabat turpe ꝛ īdignũ eē ei q̄ patereꝛ. Et iõ dñs subiecit: Qꝛ nō sapis ea q̄ dei sũt: sed ea que hoium. HIERO. q. d. Nece volũtatis ē ꝛ patris: vt p bominũ salute moziar: tu tuã tm̄ ꝓsiderãs volũtatẽ nō vis gratia loq̄ris voluntati mee debes aduersarius appellari: sathanas. n. interpretat aduersari⁹ siue ꝺri⁹: ñ tm̄ vt pleriq̄s putant eadē sathanas: ꝛ petr⁹ sīa ꝺdēnat. petro. n. dr̄: Uade retro me satba. i. seq̄re me q ꝺri⁹es volũtati mee. Ille audit vade sathanas. ꝛ nō ei dr̄ retro: vt subaudiat: Uade in ignẽ eternum. ORIGE. Dixit q̄ petro: Uade post me. q̄si desistenti p ignoꝛantiã ire post xp̄m. Sathana aũt dixit ei: q̄si p ignoꝛãtiã aliquid habenti contrarium deo. Beatus autem ad quẽ cõuertit christus etiam si coꝛripiendi causa conuertitur. Sed quare dixit ad petruz: Scãdalũ mihi es cũ ī psalmo dicatur: Pax multa diligẽtibus legem tuam ꝛ non est illis scãdalum? Sed respondendum est: quoniam non solũ ihesus nõ scandaliçatur: sed nec omnis homo qui in dilectione dei perfectus est: sed quantum ad se qui tale aliquid: vel agit vel loquitur: scandalum est alteri: licet ille inscandali-

sabilis sit. Aut certe omnes discipulum peccantem scandalum sibi appellat: sicut et paulus dicebat: quis scandalizatur et ego non vror:

¶ Tunc iesus dixit discipulis suis: Si quis vult post me venire abneget semetipsum: et tollat crucē suā: et sequat me. Qui. n. voluerit aiam suam saluam facere: perdet eā. Qui autem perdiderit animam suam propter me: inueniet eam.

CHRY. Postq̄ petrus dixerat: ppitius esto tibi: neq̄q̄ erit tibi hoc: et audiuit: Vade retro me sathanas. nō fuit dominus hac solū increpatōe ostendere icōueniētiā dicto: q̄ a petro et fructus sue passionis. vñ subdit. Tūc iesus dixit discipulis suis: si quis vult p̄me veni re abneget semetipsum et tollat crucē suā et sequat me. q. d. tu dicis mihi propitius esto tibi. Ego aūt dico tibi: qm̄ nō solum me, phibere a passiōe nociuū tibi ē: sed neq; saluari poteris nisi patiaris et morianris et vite abrenuncies semp. et vide q̄ nō coactiuū facit sermonē. nō. n. dixit: si volueritis oz vos ḥ pati: sz sigs vult. hoc autez dicens magis attrahebat. g. n. libertati auditorē dimittit: magis attrahit. q vero violētiā ifert mltotiēs ipedit. nō āt solis discipliis suis sz et cōe hoc dogma orbi terraz ꝓpōit dicēs: Sigs vult. i. si mulier: si vir. si rex: si liber: si seruꝰ. CHRY. Tria aūt sunt q̄ dicūtur. Abneget semetipsum: et tollat crucē suā: et sequatur me.

GREGO. i bone. Quia nisi gs a semetipso deficiat: ad eū q̄ super ipsum ē nō appropiquat. Sed si nosipsos relinq̄mꝰ: quo ibimus extra nos: vel qs est q̄ vadit si se deseruit: sed aliud sumꝰ p peccatū lapsi: aliud p naturā cōditi. tūc ḡ nosmetipsos relinquimꝰ et abnegamus cū vitamus qō p vetustatē fuimꝰ: et ad hoc nitimur ad quod per nouitatē vocamur. GREGO. sup eçechie. Semetipz ēt abnegat: qcūq; mutat ad meliora et icipit eē qō non erat: et desinit esse qō erat. GREGO. xxiy. moza. Semetipsum ēt abnegat qui calcato typo superbie ante dei oculos se esse a se alienū demōstrat. ORIGE. Quāuis aūt videat aliquis a peccato abstinere: tñ nisi i crucē chr̄isti crediderit: non pōt dici chr̄isto confixus siue cruci. vñ sequitur: Et tollat crucem suam.

CHRY. Uel aliter: Qui negat aliū vel fratrē vel famulū vel quēcūq;: etsi flagellatū viderit: et quodcūq; patiente non assistit: nō adiuuat: ita vult corpori nr̄o nos nō ignoscere: vt si flagellauerint vel quodcunq; aliud fecerīt: corpori nō parcamus. hoc enī ē parcere: sicut patres tūc ignoscunt filijs: cuz magistris eos tradētes iussērit: vt nō parcāt. Ne aute estimes q̄ vsq; ad verba tñ et cōtumelias oportet abnegare seipz oñdit vsq; ad quātuz abnegare seipsum oporteat: qz vsq; ad mortē etiā turpissimā. s. crucis: qō significat i hoc qō dicit: Et tollat crucē suā et seq̄tur me. HYLA. Sequēdus enī ē dñs cruce assumpta passionis sue: etsi non sorte tñ voluntate comitādus ē. CHRY. Quia ēt latrones multa grauia patiunt: vt nō estimes q̄ passio maloz̄ suficiat: adiungit cāz patiēdi cuz dicit: Et sequat me. vt pp eū sti vt oz: diligētez eē circa virtutes: et pati oia ꝓpter ipsum.

GREGO. Duobꝰ etiā modis crux tollit: cū aut p abstinētiā affligit corpꝰ: aut p cōpassionē proximi affligit aīus. Sz qz ipsis virtutibꝰ q̄dā vitia mixta sūt: dicēdū nob ē q̄ abstinētiā carnis nōnūq̄ vana gloria obsidet: qz dū tenuitas i corpore: dū pallor i vultu respicitur: virtus patefacta laudat. Cōpassionē vero animi plerūq; latēter obsidet pietas falsa: vt hāc nōnūq̄ vsq; ad cōdescēdēdū vitys pertrahat. vñ ad hec excludenda subdit: Et seq̄t me. HIERO. Uel aliter: Tollit crucē suā q̄ mūdo crucifigit. cui aūt mūdus crucifixus ē sequit dñz crucifixū. CHRY. Deinde q̄ graue videbat q̄ dcīs ē: p ea q̄ cōsequūt: id mitigat promittia ponēs supeminētia laborib⁹ et malitie penas. vñ sequitur: Qui. n. voluerit aiaz suaz saluā facere pdet eā. ORIGE. Qō dupl̄r pōt intelligi. Primū sic: Sigs amator vite pñtis parcit aie sue timēs mori: et putās aiaz suā p hāc mortē pire: iste volēs hoc mō saluare aiaz suā pdet eā: alienam illaz faciens a vita eterna. Sigs cōtēnēs vitā p̄sentē vsq; ad mortē p vitate certauerit: pdet qdē aiaz suā quātuz ad vitā p̄sentē. sz qm̄ pp xp̄m pdet eā: magis eam saluā faciet i vitā eternā. Alio mō sic: Sigs itelligit q̄ ē vera salꝰ: et acq̄rere vult eam ad salutē aie sue: iste abnegans semetipsum pdit quātū ad voluptates carnales aiaz suam ꝓpter chr̄istuz: et pdēs aiaz suā hoc mō: saluat eā p opa pietatis: dicendo. n. Qui voluerit: p̄cedente et sequēte vnū sensuz eē ostendit. Si ergo qō supius dixit: Abneget semetipsum: de morte corporali dixit: ñ iter hoc de sola morte intelligere debemus dictuz eē. si aute abnegare seipsuz ē carnalē conuersationē reycere: et pdere aiaz ē dcpōere voluptates carnales.

¶ Quid. n. ꝓdest hoi si vniuersuz mūdū lucret: aie vero sue detrimētū patiat? Aut quam dabit hō ꝓmutatōez p aia sua? Filius. n. hois venturus ē i glia p̄is sui cū angelis suis: et tūc reddet vnicuiq; ꝟz opa eius. Āmē dico vob: sūt qdā ō hic stantibus qui non gustabunt mortem donec videant filium hominis venientem in regno suo.

CHRY. Quia dixerat q̄ vult saluare perdet: et q̄ pdet saluabit: vtrobiq; salutē et pditionē ponēs: ne aliqs estimet eū lē esse bincinde pditionē et salutē: subiūgit: Quid enī ꝓdest ho: si mū. vni. lu. ani. vo sue detri. pa. q. d. ne dicas q̄ q̄ picula que pp xp̄m īminēt effugit: saluet aiaz suā. i. vitā tpalem. Sed pone etiā cū aia: idest vita tpali totū orbē terrarū: qd ex his hoi erit āpliꝰ aia i ꝑpetuum peūte: Si. n. famulos tuos videres in leticia: te aūt in malis vltimis ꝓstitutū: qd lucraris ex eoz̄ ruīo? Hoc ēt in aia tua reputa: cū carne lasciuiēte ipsa futuraz pditionē expectat. ORIGE. Puto etiā q̄ mūdū lucrat q̄ nō abnegat semetipsuz: nec pdit aiaz suā quātū ad voluptates carnales: et ipse facit aie sue detrimētū. Jō duobꝰ nobis ꝓpositis magis ē eligēdū vt mūduz pdamꝰ: et lucremur aias nr̄as. CHRY. Sz si regnaueris sup vniuersuz orbē terraz nō poteris aiaz tuā emere. vñ sequit: Aut quā dabit hō ꝓmutationē p aia sua? Ac si dicat: Si uitias si pdideris: poteris dare diuitias alias ad eas reduīndas: aiaz aūt pdens: nō poteris aiaz aliquā dare: sz neq; aliqd aliud. Quid aūt mirabile ē: si in aia hoc contingit: etenī in corpore hoc vr̄ contingere: Esi. n. r. milia diademata corpori insanabiliter egroto circūpositeris: nō curat. ORIGE. Et p̄ma qdē facie ꝓmutatio aie ē substātia: vt det substantiā suā hō pauperibꝰ: et saluet aiaz suā. Sz puto q̄ non hz aliqd hō: qō dans q̄si ꝓmutationem aie sue liberet eā de morte: ds aūt p aiab⁹ hoīuz dedit ꝓmutationē p̄ciosuz sanguinē filij sui. GREGO. Uel aliter pōt ꝓtinuari: qz sancta eccl̄ia aliud hz tēpꝰ psecutionis: et aliud pacis: redēptor nr̄ ipsa eiꝰ tpa distinguit in p̄ceptis. nā psecutiōis tpe ponē da ē aia: pacis aūt tpe ea q̄ ampliꝰ dñari pñt frāgēda sūt desideria terrena. vñ or̄: Quid. n. ꝓdest hoi? HIERO. Pro uocatis āt discipl̄is vt abnegarēt se et tollerēt crucē suā: grādis fit terror audiētiū. Jccirco tristibꝰ leta succedūt: et dic: Filiꝰ. n. ho. vē. ē i glia p̄is sui cū an. suis. Āmes mortez: audi glioz triūphātis. Uereris crucē? ausculta āgelor̄ ministeria. ORIGE. q. d. Nūc qdē filiꝰ hois venit: sz nō i glia. nō enī decebat eū i glia ꝓstitutū pctā nr̄a portare: sz tūc veniet i glia: cū añ ꝓpareuerit discipulos suos factꝰ fiē illi: vt illos faceret sicut ē ipse ꝓformes glie sue. CHRY. Nō aūt dixit in tali gloria i quali ē p̄: ne alteritatē glozie suspiceris: sed ait Hlia p̄is: vt cadē glia oñdat. Si aūt glia vna ē: manifestū q̄ et suba vna ē. Quid ḡ times petre mortē audiēs:

tunc me videbis in gloria. Si autem ego in gloria: & vos: sed tñ vicēs gl̄iaz: terribilia imiscuit i mediuz iudiciū itroducēs. vnde segt̄: Et tūc reddet vnicuiq; ꝟz opa ei⁹. HIERO. Nō ē. n. distictō iudei & gētilis: viri & mlieris: pauper & diuitū: vbi nō psone sz opa ꝓsiderant̄. CHRY. Hoc āt dixit nō solū pctōrib⁹ penas cōmemorās: sz iustis brauia & cozonas. HIERO. Poterat aut̄ apl'oz tacita cogitatio istiusmodi scādalū sustinere. Occisionē & mortē nunc dicis eē futurā: q̄ aūt pmittis te affuturꝫ i gloria i tpa lōga differtur. Preuides ergo occultoz cognitoz qd possent obycere: pñtē timorē psenti cōpensat pmio dicēs: Āmē dico vobis: sūt qdā de hic stan. q nō. gu. mortē do. vi. fi. ho. ve. in re. suo.

CHRY. Volēs ergo mōstrare qd ē illa gl̄ia in q̄ posteavēt⁹ ē: eis i psenti vita reuelauit sicut possibile erat eos discere: vt neq; i dñi morte iā doleāt. REMI. Quod ergo hic dicit̄: ipletū ē in trib⁹ discipulis: q̄b⁹ dñs trāsfiguratus in monte gaudia eterne reꝛomissiōis ostēdit: q viderunt eum i regno suo veniētē. i. i ea claritate fulgentē: i qua peracto iudicio videbit̄ ab oībus sanctis. CHRY. Propter hoc āt nō pdicit noīa eoꝝ q ascēsuri erāt i montem: qz relig valde ꝛcupiscerēt seq: exēplū illius glorie visuri: & grauiter tulissent velut despecti. GREGO. Uel regnū dei pñs ecclīa vocat̄. & qz nōnulli ex discipl'is ei⁹ vsq; adeo i cozpe victuri erāt vt ecclīaz dei cōstructā cōspicerēt: & cōtra h⁹ mūdi gl̄iaz erectā: cōsolatoria ꝓmissiōe: nunc dr̄: Sunt qdā de hic stantib⁹. ORIGE. Moraliter aūt vbū dei bis q nouiter īducunt̄ ad fidē: formā hz serui: pfectis aūt venit i gl̄ia pris sui. Angeli aūt illi⁹ sunt ꝓphetaꝫ ꝑmones: quos nō est possibile añ spūal'r itelligere: nisi cū spūal'r itellectū fuerit vbū xp̄i: vt videāt sil'appere i maiestate. Tūc āt dabit vnicuiq; de gl̄ia sua ꝟz actū ei⁹: qz quāto qs melioz fuerit i actibus suis tāto spūali⁹ itelligit xp̄z vel ꝓphetas ipsi⁹. Stātes āt vbi stat iesus: sunt q fūdatas hñt apud iesum aīe bases. Ex q⁹ q meli⁹ stāt: dicūt̄ nō gustare mortē donec videant vbū dei: qō venit i regno suo vides eminētiā dei quā videre nō pñt q diuersis iuoluti sunt peccatis: qō ē mortē gustare: q̄ peccās aīa morit̄. Sicut. n. vita ē & panis viu⁹ q de celo ōscēdit: sic & īmica ei⁹ mors pāis ē mortu⁹. Ex istis āt panib⁹ qdā modicū māducāt tñ gustātes. qdā āt abūdāti⁹. q. n. raro & modicū peccāt: tātūmō gustāt mortē. q āt pfecti⁹ susceperit spūalē vtutē: nō gustāt eā: sz viuo pane semp vescūt̄. q̄ aūt dicit: donec videāt: nō diffinit tps: vt postq̄ trāsierit illō donec: fiat qō añ nō fuerat fcm: sz rē q̄ nēcia ē exponit. q. n. semel videt eum i gl̄ia ei⁹: iā nequaquā gustabit mortem. RABA. Sanctos aūt mortez gustare testat̄: a gb⁹ mors corpozis quasi libando gustat̄: vita vero anime possidendo tenetur. CA. XVII.

ET post dies sex assumpsit iesus petꝫ & iacobū & ioānē frēz eius & duxit illos mōtē excelsū seorsū: & trāsfiguratus ē ante eos. Et resplenduit facies eius sicut sol. Uestimēta autem eius facta sunt alba sicut nix. Et ecce apparuerunt illis moyses & helias cū eo loquentes. Respōdēs aūt petrus: dixit ad iesuz: Bñe bonū est nos hic eē: si vis faciamus hic tria tabernacula: tibi vnū: moysi vnum: & helie vnum.

REMI. Claritatē siue visiōis quā ꝓmiserat dñs discipulis suis in hac trāsfiguratione habita i monte post sex dies cōpleuit. vnde dr̄. Et post sex dies assumpsit pe. et ia. & ioā. fra. ei⁹. HIERO. Quer̄it autez quō post sex dies assumpsit eos: cū lucas euangelista octonariū numeꝝ ponat: sed facilis ē respōsio: qz hic medy ponuntur dies. ibi ꝓim⁹ additur & extrem⁹. CHRY. Neo aūt non confestim facta ꝓmissione eos sursum ducit: sed post sex dies: vt relīq discipuli nihil patiant̄ humanuz. i. aliquē iuidie motum. vel vt hoꝝ dieꝝ spacio vehemētiozi cōcupiscētia repleti: q assumi dierant: sollicita mēte accederent. RABA. Uerito aūt p⁹ sex dies gl̄iā illā oñdit: qz p⁹ sex etates futura ē resurrectio. ORIGE. Uel qz i sex dieb⁹ tot⁹ pfci nūeri factus ē visibilis mūdus: q trāscēdit oēs res mundi: pōt ascendere sup mōtē: excelsum & gloriā aspicere verbi dei. CHRY. Jō aūt hos tres assumpsit qñ alys potiozes erāt: Intēde āt q̄liter matthe⁹ nō occultat eos q sibi ꝓpositi sunt. hoc. n. & ioannes facit̄ ꝑcipuas petri laudes cōmemozans. Ab eiu latione. n. & vana gloria mundus fuit apostolozum chozus.

HYLA. In tribus aūt assumptis de triuz ozgie: Gem: Cham: & Japhet: futura electio ppl'i ostēdit̄. RABA. Ut tres solūmodo discipulos secum ducit: quia multi sunt vocati pauci vero electi. Uel qz qui nunc fidez sancte trinitatis icozrupta mēte seruāt: tunc eterna eius visiōe letātur.

REMI. Ostēsurus aūt dom⁹ gloriā sue claritatis discipulis: duxit eos i mōtē. vñ segtur: Et duxit illos i montem excelsuz seorsum. In quo docet: qz necesse est oīb⁹ q deum cōtēplari desiderant: vt nō i infimis voluptatib⁹ iaceant: sz amore supernoꝝ semp ad celestia erigant̄: & vt oñdat discipl'is q̄ten⁹ gl̄iaz diuine claritatis nō i h⁹ scl'i. pfūdo q̄rat: sz i celestis btitudis regno. Ducūt̄ āt seorsuz. qz sci viri toto aīo & fidei intētiōe sepati sūt a malis: funditusq; sepabūtur in futuro. vel qz mlti vocati pauci vero electi. Segt̄: Et trāsfigurat⁹ ē añ eos. HIERO. Qualis. n. futur⁹ ē tpe iudicandi: talis apl'is apparuit. Nemo āt putet pristinā eū formā & faciē pdidisse vl' amisisse cozpozis vitatē: & assumpsisse cozpus spiritale vel aereū. Sz quō trāsfigurat⁹ sit: euangelista demōstrās dicit: resplēduit facies ei⁹ sic̄ sol: vestimēta aūt eius facta sunt alba sic̄ nix. Ubi splēdoz faciei oñdit̄: & candoz describit̄ vestiū: nō substātia tollit̄: sed gl̄ia ꝛmutatur. Certe trāsformat⁹ ē dñs in eā gloriā q̄ vētur⁹ ē postea i regno suo. Transformatio splēdorē addidit: faciē nō subtraxit etsi corpus spirituale fuerit. vñ & vestimēta mutata sūt. q̄ in tātū fiere candida vt alius euāgelista dixerit: q̄lia fullo sup terraz nō posset facere: hoc aūt cozpale ē & tactui subiacet: nō spirituale & aereū qō illudat oculos: & tñ in phātasmate aspiciāt.

CHRY. Si aūt facies dñi resplēduit sic̄ sol: & sācti sicut sol fulgebūt: nunqd erit equalis claritas dñi & seruoꝝ: neq; q̄. Sz qz nihil lucidi⁹ inuenit̄ sole: iccirco ad manifestādū exēplū future resurrectiōis: & facies dñi resplendere: & iusti fulgere dicunt̄ sicut sol. ORIGE. Mystice aūt cuz aligs trāseēderit sex dies fm q̄ dixim⁹: videt trāsfiguratū iesum añ oculos cordis sui. Diuersas eniz hz verbū dei formas apparēs vnicuiq; fm q̄ videnti expedit & cognouerit: & nemini supra qō capit semetipsuz oñdit. vñ nō dixit simpliciter. Transfigurat⁹ ē: sed Coram eis. In euangelys. n. iesus simpliciter intelligit̄ ab eis qui nō ascēdūt per exercitationē verborum spiritaliū super excelsum sapientie montem. Eis autem qui ascēdunt & iam non fm carnem cognoscitur sz ds verbum intelligit̄ur. Coram his ergo trāsfiguratur iesus: & non coram illis: qui sunt deorsum in conuersatione terrena viuentes. Di autez coraz quibus transfiguraꝝ: facti sunt filij dei & ostenditur eis sol esse iusticie: & vestimenta ipsius fiunt candida sicut lumē: que sunt sermones & littere euangeliozum quibus iesus est indutus fm illa q̄ ab apostolis dicūtur de eo. GLO. Uel vestimēta christi sanctos significāt de quibus esaias. Oibus his velut vestimēto vestieris: & vi ui operant̄: qz cādidi erūt virtutibus: & ois vitioꝝ estus abeis remotus erit. Segt̄. Et appa. illis moy. & heli. cum eo loquentes. CHRY. Doc aūt multas hz rationes. Et ꝓma qdem est hec: Quia enim turbe dicebant eum esse heliam vel hieremiam aut vnū ex prophetis: capita prophetarum

secum ducit: vt saltem hinc videatur differentia seruoꝝ ⁊ domini. Alia ratio est. Quia enim ꝓtinue iesuꝫ accusabāt iudei tanꝯ transgressoꝝ legis ⁊ blasphemum: patris sibi gloriam vsurpantem: vt ostendatur ab vtraqꝫ accusatione innoxius: eos qui in vtroqꝫ fulserunt in medium ducit. et enim moyses legem dedit: ⁊ helias ꝓ gloria dei emulator fuit. Alia ratio est. vt discant: quoniam mortis ⁊ vite potestatem habet: ꝓpter hoc ⁊ moysen qui morte defecerat: ⁊ heliā qui nondū mortē passus fuerat in mediū ducit. Aliaꝫ cām ⁊ ipse euangelista reuelat. s. monstrare crucis gloriā ⁊ mitigare petrum ⁊ alios discipulos passionē timētes. Loq̄bant. n. vt alius euangelista dicit: de excessu: quem cōpletus erat in hierusalem: vnde eos in medium ducit: q̄ se mori ti exposuerunt ꝓ his que deo placebāt: ⁊ ꝓ plebe credē tiū. Eteniꝫ tyrānis vterqꝫ se libere pñtauit: Moyses qdez pharaoni: helias autem achab. Ducit autē ⁊ ꝓpter hoc eos in medium, volebat. n. q̄ discipuli illoꝝ ꝑuilegia zelarent: vt. s. fierent mansueti sicut moyses: ⁊ ꝯlantes sicut helias.

HYLA. Q̄z etiam moyses ⁊ helias ex omni sanctoꝝ numero assistūt medius inter legē ⁊ ꝓphetas christ⁹ in're gno ē. Cū his. n. israelē gb⁹ testib⁹ ꝑdicat⁹ est iudicabit.

ORIGE. Siquis etiā intelligit spiritalē legē ꝓueniētez sermonib⁹ iesu: ⁊ ī ꝓphetis absc̄ditā christi sapientiaꝫ ille vidit moysen ⁊ heliā in gloria vna cū iesu.

HIERO. Consideradū est etiā q̄ scribis ⁊ phariseis de celo signa poscentib⁹ dare noluit: hic vo vt apostoloꝝ augeat fidē dat signū de celo: helia ide descēdēte quo cōscēderat: ⁊ moyse ab inferis resurgente: q̄ ⁊ achaz ꝑ isaiā ꝓcipiē: vt petat sibi signū de inferno vel de excelso.

ORIGE. Quid aūt feruidus petrus dixerit subditur: Rñ. ād petrus di. ad ihz: dñe bonū est nos hic esse. Quia enim audiuit q̄ oportet eum hieroso lymam ire: adhuc timet ꝓ christo: sed post increpationem non audet dicere rursus. Propitius esto tibi. sed idem occulte per alia signa insinuat. Quia enim videbat multā getem ⁊ solitudinē cogitauit ꝓueniētē ibi stationē esse ex loci dispositione: quod significat dicens: Bonū est nos hic esse. vult etiā ibi semper esse: ideo tabernaculoꝝ meminit dicēs. Si vis faciam⁹ hic tria tabernacula. Cogitauit enim q̄ si hoc fieret non ascenderet hierosolymā: ⁊ si nō ascēderet christus non mozeretur: Ibi enim sciebat scribas insidiari ei. Cogitabat etiam q̄ helias aderat: q̄ in mōtez ignem descendere fecit: ⁊ moyses q̄ intrauit nebulaz ⁊ deo locutus est. vnde occultari poterant vt nullus persecutoꝝ sciret vbi essent.

REMI. Vl̄ aliter: Visa domini maiestate ⁊ duoꝝ seruoꝝ: petrus adeo delectatus ē: vt cūcta tēporalia obliuiōi traderet: ⁊ ibi ī ꝑpetuū vellet manere. Si ād tūc petrus sic accēsus ē: quāta erit suauitas ⁊ dulcedo videre regē in decore suo ⁊ itereſſe choris angeloꝝ ⁊ oīum sanctoꝝ: In eo sane quod ait petrus: Dñe si vis. deuotionem subditi ⁊ obediētis sui ostēdit.

HIERO. Erras tū petre: ⁊ sicut alius euāgelista testaī: nescis qd dicas. Noli tria tabernacula q̄rere: cū vnū sit tabernaculū euāgely ī quo lex ⁊ ꝓphete recapitulāda sūt. Si aūt q̄ris tria tabernacula ne quaꝯ seruos cū dño cōferas: sed fac tria tabernacula: ⁊ imo vnū patri ⁊ filio ⁊ spiritui sancto: vt quoꝝ est vna diuinitas vnū sit ⁊ in pectore tuo tabernaculū.

REMI. Errauit ēt: q̄ voluit vt regnū electoꝝ cōstituereī in terra q̄ dñs ꝓmisit dare in celis. Errauit ēt: q̄ oblitus ē se ⁊ socios suos esse mortales: ⁊ absq̄ gustu mortis voluit subire eternā felicitatem.

RABA. Et in eo q̄ celesti cōuersationi tabernaculā faciēda putauit: in qua domus necessaria non erat: cum scriptum sit: Templum non vidi in ea.

¶ Adhuc eo loquēte: ecce nubes lucida obūbrauit eos. Et ecce vox de nube dicēs. Hic ē filius meus dilect⁹ in quo mihi bene cōplacui: ipsum audite. Et audientes discipuli ceciderunt in faciem suam ⁊ timuerūt valde: ⁊ accessit iesus ⁊ tetigit eos: dixitq̄ eis. Surgite ⁊ nolite timere. Leuantes aūt oculos suos neminē viderūt: nisi solū iesum. Et descēdentibus illis de monte ꝓcepit iesus dicens. Nemini dixeritis visionem: donec filius hominis a mortuis resurgat.

HIERO. Qui carnale est frōdib⁹ aut tētoꝝ q̄rebāt tabernaculū: nubis lucide opiunt vmbraculo. vñ dr. Adhuc eo loquēte: ecce nubes lu. obū. eos.

CHRY. Cū dñs cōminaī nubē tenebrosaz oñdit sicut ī sina: h aūt q̄ nō terrere volebat: sz docere nubes appuit lucida.

ORIGE. Lucida aūt nubes obūbrās scōs ē vt⁹ pr̄na vl̄ fortе spūssanct⁹: dicā ēt saluatoꝝ nr̄z eē lucidā nubē: q̄ obūbrat euāgeliū ⁊ legē ⁊ ꝓphetas: sicut itelligūt q̄ pūt aspicere lumē ipius ī ꝑmissis.

HIERO. Quia vo ipz dēter iterrogauerat petr⁹: ꝓpterea dñi rñsionē ñ meret: sz pr̄ rñdet ꝑ filio: vt vbū dñi ꝓpleret: Qui me misit ipe ō me testimōiū ꝑbet.

CHRI. Neq̄z āt moyses logī nz helias: sz pr̄ oīb⁹ maioꝝ vocē emittit ex nube: vt discipuli credāt: q̄ a deo hec vox erat: Semp. n. appere solet deus in nube: sicut scriptū ē. Nubes ⁊ caligo ī circuitu ei⁹: ⁊ hoc ē qō dr. Et ecce vox de nube.

HIERO. Vox qdē pr̄is de celo loquētis audiī q̄ testimoniū ꝑbibeat filio: ⁊ petrū errore sublato doceat vitatē: imo ꝑ petrū ceteros apl̄os. vñ subdit dicēs: Hic ē fili⁹ meus dilect⁹. huic ē fidē tabernaculū: huic obtēperādū. h ē fili⁹: illi fui sūt. debēt ⁊ ipsi nobiscū ī penetralib⁹ coꝛdis sui dño tabernaculū ꝓparare.

CHRY. Ne igit timeas petre. Si enim potēs ē deus: manifestū q̄ ⁊ filius silr potēs ē. si. n. diligit ne timeas. nullus. n. eū quē diligit ꝑdit: nec tu eq̄lr eū diligis genitoꝝ. Neq̄z āt solū diligit eū q̄ genuit. sz ⁊ q̄ vnius ē volūtatis cū ipso. Legī. n. In quo mihi cōplacui. ac si diceret. In quo regesco. quē accepto q̄ oīa q̄ sūt pr̄is cū diligētia exeq̄t. ⁊ ē volūtas vna ipsius ⁊ pr̄is. q̄re ⁊si crucifigi vult nō ꝺdicas.

HILA. Hūc ergo eē filiū: hūc dilectum: hūc ꝓplacitū: sz ⁊ hūc audiētiū vox ō nube significat dicēs Ipm audite. vt. s. idone⁹ ipe ꝓceptoꝝ taliū auctoꝛ eēt: q̄ seculi dānū. crucis volūtatē obitū corpis: ⁊ post hec regni celestis gl̄am facti confirmasset exēplo.

REMI. Dicit ergo: Ipm audite. ac si alys vbis diceret: Recedāt vmbre legales ⁊ typi ꝓphaꝝ: ⁊ solū coruscū lumē euāgely sequimini. Si ue iō ait. Ipm audite. vt illū eē oīderet quē moyses ꝑdixerat dicens: Prophām suscitabit vobis deus de fribus vestris tāq̄ me audietis ipz. Hic ergo dñs vndiqz hūit testes ex celo vocē pr̄is: ex padiso heliā: ex iferis moysē: ex hoīb⁹ apl̄os. vt ī noie iesu oē genu flectaī: celestiū: terrestriū: ⁊ infernoꝝ.

ORICE. Vox aūt de nube aut ad moysen ⁊ heliā loqī: q̄ desiderabāt videre filiū dei ⁊ audire eū: aut discipulos docet.

GLO. Notādū aūt q̄ bñ conuenit mysteriū scōe regeneratōis: q̄. s. erit ī surrectōe: vbi caro resuscitabit cū mysterio pr̄ie: que est in baptismate: vbi aīa resuscitatur. In baptismate enī christi operatio totius trinitatis: ostensa est. Fuit enī ibi filius incarnatus: apparuit in colū be specie spiritussanctus: ⁊ pater fuit ibi in voce declarat⁹. Et similiter in transfiguratione que est sacramētum secunde regenerationis tota trinitas apparuit: pater in voce: filius in homine: spiritussanctus in nube. Queritur aūt qua re spiritussanctus ibi in colūba: h in nube declaratus ē: Dona siquidē sua per species declarare solet. Innocentiaz aūt in baptismate donat: que per auem simplicitatis designaī. Daturus est aūt claritatem ⁊ refrigerium in resurrectiōe: ideo in nube refrigerium. in fulgore nubis claritas resurgentium coꝛpoꝝ designatur. Legtur: Et audi. disci. ceci. in fa. suā ⁊ timue. valde.

HIERO. Triplicē aūt ob cām pa

uoze terrenꝫ vel qz se erasse cognouerant: vel qz nubes lucida operuerat eos: aut qz dei pris vocé loquétis audierant. Humana.n. fragilitas ꝓspectū maiozis glozie ferre nō sustinet. ac toto aīo ⁊ cozpoze ꝓtremiscēs ad terrā cadit. quanto.n. quis ampliozā q̄sierit. tāto magis ad inferiozā collabitur si ignozanerit mēsurā suā. REMI. In eo vo q̄ sci apli in faciē ceciderūt: fuit iudiciū scitatis qz sci in faciē cadere dicūtur. ipy vo retroꝛsuꝛ. CHRY. Sꝛ cū añ in xpi baptismo qñ talis etiā vox de celo delata ē: nullus ex turba gaderat tale aligd passus ē: quo discipli i mōte ceciderī: qz. s. soli tudo: altitudo: ⁊ silētiū erat ml'tū: ⁊ trāsfiguratio stupoꝛ plena: ⁊ lumē puꝝ ⁊ nubes extēsa: ex qbz oīb⁹ stupoꝛ in eis congregabaꝫ. HIERO. Qz vo illi iacebāt: ⁊ surgere nō poterāt: ipse clemēter accedit: ⁊ tangit eos vt tactu fuget timoꝛē ⁊ debilitata mēbꝛa solidēt: ⁊ hoc est qō dr̄. Et ac. iesus ⁊ tetigit eos. quos aūt manu sanauerat: etiā sanauit ꝑterio. vñ segtur: Dixitq; eis: surgite ⁊ nolite timere: ꝓmū timoꝛ expellit vt postea doctrina tribuaꝫ. Segt: Le. aūt ocu. suos: ne ve. nisi so. iesū. qō rōnabiliter factū ē: ne si moyses ⁊ helias pseuerassent cū dño pris vox videret incerta. cui potissimū daret testimoniū. Uidēt ēt Jesū stantem ablata nube ⁊ moysen ⁊ heliā euanuisse: qz postq̄ legis ⁊ ꝓphetaꝝ vmbꝛa discesserat: vtrūq; in euangelio reperit: Segt: Et descēdētib⁹ illis de mōte ꝓcepit eis iesus dicēs: Nemini dixe. visi. hāc do. fi. bo. a moꝛ. resur. Nō vult ḡ ī pplos predicari: ne ⁊ incredibile eēt ꝓ rei magnitudine: ⁊ post tantā gloriā apō rudes aīos sequēs cruꝝ scādalū faceret. REMI. Siue gasi maiestas illi⁹ diuulgareꝫ ī ppło: ppli ipedirēt dispensatiōnē passionis eius: resistēdo ꝑncipib⁹ sacerdotū: ⁊ sic redemptio humani generis retardareꝫ. HYLA. Silētiū etiaꝫ rerū gestaꝝ q̄s viderant imperat: vt cuꝫ eēnt spiritusancto repleti: tunc gestoꝝ spiritaliū testes essent.

Et iterrogauerūt eū discipli eius dicētes: Quid ergo scribe dicūt q̄ heliā oporteat ꝓmo vēire? At ille rñdēs ait eis: Helias quidē vēturus ē ⁊ restituet oīa. Dico aūt vobis: qz helias iaꝫ venit ⁊ nō cognouerūt eū: sꝫ fecerūt ī eo q̄cūq; voluerūt. Sic ⁊ filius hois passurus ē ab eis. Tūc itel lexerūt discipli qz de ioāne baptista dixiſſ eis.

HIERO. Traditio phariseoꝝ ē iuxta malachiā ꝓphetaꝫ: q̄ helias veniat añ saluatoꝛis aduētū: ⁊ reducat coꝛ patrū ad filios ⁊ filioꝝ ad pres: ⁊ restituat oīa in antiquū statū. Estimant ergo discipuli trāsformationē glie hāc eē: quā ī mōte viderāt. Et iō dr̄: ⁊ iterro. eū disci: ei⁹ di. qd ergo scri. di. q̄ heli. oꝛ ꝓmū ve. Ac si diceret: Si iā venisti in gliam q̄o ꝓcurꝛ tuus nō appet: mirie aūt hoc dicūt: qz heliaꝫ viderāt recessisse. CHRY. Nō aūt aduētū helie discipuli de scripturis sciebant: sed scribe eis manifestabant: ⁊ ferebaꝫ hic ꝓmo ī plebe idocta: sicut ⁊ de christo. Nō aūt vt oportebat aduētus xpi ⁊ helie: a scribis iterpretabaꝫ. Scripture.n. duos dant christi aduētus: eū. s. q̄ factus ē: ⁊ eum q̄ futurus ē. Sꝫ scribe plebē euertētes: scōm aduētū solū cōmemoꝛabāt plebi: ⁊ dicebant: Qñ si hic est xps oportebat heliaꝫ ꝓuenire. Est igiꝫ solutio quā christ⁹ iducit. Segtur At ille rñdens ait: heli. qdē vē. ē: ⁊ resti. oīa. Dico aūt vobis qz helias iaꝫ ve. Ne aūt estimes eū in ꝓmone errasse: si qñ qz dicit heliaꝫ vēturum: ⁊ qñq; venisse. Cum.n. dicit q̄ helias vēturus est: ⁊ restaurabit oīa: de ipso helia in ꝓpria ꝑsona loquitur: q̄ quidez restaurabit oīa: duꝝ coꝛriget infidelitatem iudeoꝝ: qui tunc inuenientur: quod est conuertere coꝛda patrum ad filios. i. iudeoꝝ ad aplos. AVGV. de q̄. euā. Vel restituet oīa. i. eos quos antichristi psecutio perturbauerit. vel vt ipse restituat moziendo que debet.

CHRY. Si aūt tot bona erūt ex helie pnītia: quare tūc nō eū misit? Dicem⁹ qz ⁊ tūc christū estimātes helyā nō crediderūt ei. Tūc āt helye credēt: qz cū post tātā expectatiōz venerit ānūciās iesuꝫ: facili⁹ suscipiēt q̄ ab eodē dicent. Cū vo dicit: q̄ helias iā venit. Joanne heliā vocat: ꝑ modū. sic.n. helias secūdi aduēt⁹ ꝓcurꝛ erit: ita ioānes ꝓcurꝛ fact⁹ ē ꝓmi ꝓ hoc āt ioānē heliā noīat: vt oīdat ꝓmū suū aduētū veteri testō: ⁊ ꝓphetie ꝓuenire. HIERO. Ipse ergo q̄ vēturus ē ī scōo saluatoꝛis aduētu iuxto coꝛpis fidē: nūc ꝑ ioānē venit ī virtute ⁊ spū. Segt: Et nō cognouerūt eū: sꝫ fecerūt ī eo q̄cūq; voluerūt. hoc ē ꝓueuerūt: ⁊ collauerūt eū. HILA. Ut dñi aduētū ꝓnūciās passionē quoq; ꝓcurreret: ⁊ iniurie ⁊ vexatiōis exemplo. vñ: segt sic ⁊ fi. ho. pas. ē ab eis. CHRY. In quo opportune suā passionē ꝓmemoꝛat ex passiōe ioānis ml'tā eis ꝓbēs ꝓsolatiōs.

HIERO. Querit ergo cū herodes ⁊ herodias ioānē iterfecerit: quō ipsi quoq; ieſuꝫ crucifixisse dicāt cū legam⁹ eū a scribis ⁊ phariseis iterfectū: Et breuiter rñdēdū q̄ ī ioānis nece phariseoꝝ factō ꝓsenserit: ⁊ ī occisiōe dñi herodes iūxerit volūtatē suā: q̄ illius atq; despectū remisit ad pilatū vt eū crucifigeret. RABA. Ex iudicio āt passiōis sue quā dñs eis sepius ꝑdixit ⁊ ꝑcursoꝛis sui quā iā cōpletā cernebāt discipuli cognoscebāt ioānez sibi in helye vocabulo ōmōstratū eē vñ segt: Tūc itel. di sci. qz de io. bap. dixiſ. eis

ORIGE. Qz aūt dixit ꝑ ioannē helias iā venit: nō aīa helie est intelligēda: ne incidamus in dogma transcozporationis: q̄ alienuꝫ ē ab ecclesiastica veritate: sed sicut angelus predixit. Uenit in spiritu ⁊ virtute helye.

¶ Et cum venisset ad turbam accessit ad euꝫ hō genibus ꝓuolutus ante eum dicens: Domine miserere filio meo qz lunaticus est: ⁊ male patitur. Nam sepe cadit in ignez: ⁊ crebro in aquā. Et obtuli eum discipulis tuis: ⁊ non potuerūt curare eum. Respondens autem iesus ait: O generatio incredula ⁊ peruersa: quousq; ero vobiscum? Usquequo patiar vos? Afferte huc illum ad me: ⁊ increpauit illum iesus: ⁊ exiit ab eo demonium: ⁊ curatus est puer ex illa hoza.

ORIGE. Concupiscens petrus spectabilē illā vitā ⁊ ꝑponens vtilitatem suā vtilitatibus plurimoꝝ dicebat: Bonū ē nos hic eē. Sed qñ charitas nō q̄rit q̄ sua sunt: hoc qō videbaꝫ bonū petro: nō fecit iesus: sꝫ q̄si de monte excelso diuinitatis descēdit ad turbā: vt q̄ nō poterāt ascēdere sum ꝑ ifirmitatē aīaruꝫ suarū illis proficiat. Unde dicit: Et cū venisset ad turbā. Nisi.n. cū discipulis suis electis venisset ad turbā: nō accessisset ad eum ille de quo subditur: Accessit ad eum homo genibus ꝓuolutus ante eū dicēs: Domine miserere filio meo. Ubi considerandū est q̄ quādoq; qui patiuntur: credunt ⁊ deprecantur ꝓ sua salute: quandoq; autem ꝓ eis aly faciunt: sicut nūc qui genibus voluit: ꝓ filio rogat: quādoq; vero a semetipso saluatoꝛ ēt a nullo rogatus sanat. Primo aūt queramus quid est qō sequitur: Quia lunaticus est ⁊ male patit. Medici ergo lunantur que volunt: qui nec īmundū spiritum arbitrātur in capite ꝓm aliquā cōpassionem ad lumē lunare qō humidam habet naturam. nos autem qui euangelio credimus: dicemus hanc passionem īmundum spiritum in hominibus operari. Obseruat.n. quedam scismata lune ⁊ sic operatur: vt ab obseruatione lune pati hoies mētiant: ⁊ ꝑ hoc culpabilē dei creaturā oīdat: sic ⁊ alij demones ꝓm aliqua stella rū scismata insidiant hoibus: vt inigtatem cū in excelso logtur: quasdā stellas dicētes maleficas: quasdaꝫ beneficas: cū nulla stella a deo sit facta: vt male faciat. In hoc autem quod subdit: Nam se. ca. in ig. ⁊ cre. in aquam. CHRY.

Cōsiderādū ē q̄ nisi ꝓuidētia hic hō eēt potī dudū pisset
demō.n.q ipsū ī ignē ⁊ ī aquā mittebat interfecisꝫ eū oīno
nisi ds eū refrenasset. HIERO. Qđ aūt dic̄ ⁊ ob. eū dis.
tu. ⁊ nō po.cu.eū. Latēter accusat ap̄los cū īpossibilitas cu
rādi interdū nō ad ībecillitatē curātiū :ꝫ ad eoꝝ q̄ curādi
sūt fidē referat. CHRY. Inspice aūt ⁊ aliūde eī insipiē
tiā:q̄liter cozaꝫ turba interpellat ad iesum aduersus disci
pulos:sed ipse eos liberat ab accusatōe defectū curatiōis ī
putās illi. Ex mīt̄is.n.mōstrat eū infirmū in fide fuisse: nō
tñ tñ ī eī pſonā inuehit: ne ipuꝫ ꝺturbaret:ꝫ ī oēs iudeos.
Probabile ē.n.mīt̄os pñtiū ō discipl̄is īcōuēiētia cogitasse
⁊ iō sequit. Rñ.ie.ait:o ge. icre.⁊ puer. vsq̄quo ero vo. vs
q̄quo pa. vos: Per ß aūt q̄ dic̄. Usq̄quo ero vo.oñdit ō
sideratā ab eo eē mortē ⁊ ꝺcupiscibilē rcessū. REMI. Sci
endū quoꝫ q̄ dns nō tñ tūc ceperat pati īprobitatē iudeo
rū:ꝫ a lōgo ꝑus tpe.⁊ iō hic dic̄. Usq̄quo patiar vos:ac si di
cat.q̄ lōgo tpe cepī pati vr̄as īprobitates.ideo īdigni estis
mea pñtia. ORI. Ul̄ qñ nō potuerāt eū sanare discipuli
q̄si adhuc modice fidei ꝺstituti:ꝓpea dixit:O gnātio īcredu
la:⁊ q̄ ait. Peruersa:oñdit qñ ex puersitate malitia ē ītro
ducta eī nāꝫ.puto aūt q̄ pp puersitatē totī bũani generis q̄
si grauat malitia eoꝝ dixit: Usq̄quo ero vobiscū: HIE
RO. Nō aūt credēdū ē q̄ tedio supat sit ⁊ mās uet ac mitis
ī ꝟba furozis erupit:ꝫ q̄ ī silitudinē medici si egrotū vide
at ꝺ sua ꝑcepta se gerere dicat. Usq̄quo accedā in domum
tuā: vsq̄quo artis pdā industriā: me aliud iubēte ⁊ te aliō
ꝓpetrāte. q̄ aūt nō sit irat hoīꝫ vitio ac p vnū hoīez iude
os arguat īfidelitatis:pꝫ ex hoc q̄ ifert: Affer. huc il. ad me
CHRY. Postq̄.n.discipl̄os excusauerat: ducit pr̄ez pue
rī ad spē benignā credēdi q̄ ab hoc malo eripiet:⁊ vt indu
cat pr̄ ad fidē futuri miracl̄ videt demonē tum l̄tū pati ex
hoc solū q̄ vocabat increpauit eū. vñ seq̄t: Et increpauit eū
ihs. Nō ille q̄ patiebat:ꝫ demō increpat. REMI. In quo
facto reliqt exēplū ꝑdicatozib⁹ vt vitia ꝑsequāt : hoīes vo
subleuēt. HIERO. Siue increpauit puerū: q̄ pp pctā sua
a demone fuerat oppſsus. Sequit: Et exyt ab eo demon: ⁊
cu. est pu. ex illa hora. RABA. Quia nulla remanet ibi ī
firmitas vbi oīpotēs salutem ꝑstat.. HIERO. ⁊ Nihi aūt
vr̄ iuxta tropologiā lunatic⁹ eē: q̄ p horaꝫ mōēta mutat
ad vitia.⁊ nē q̄dē ī ignē fert: quo adulterātiū corda succēsa
sunt: nunc in aquas. ſ. voluptatum vel cupiditatum que nō
valent extinguere charitatem. AVGV. de q̄. euan. Uel
ignis ad irā ꝓtinet: eo q̄ alta petat: aqua ad voluptates car
nis. ORIGE. De incōstātia aūt pctōris dr̄: Stult⁹ vt luna
mutat. Et ē videre ī talib⁹ ipet⁹ quosdā q̄si opuꝫ bonorum
subrepe. aliq̄n aūt q̄si q̄dā abꝛeptiōe spūs a passiōib⁹ ꝓphē
dunt ⁊ cadūt a statu bono ī quo stare putabāt. Forsitā er
go angelus q̄ sortit⁹ ē hui⁹ lunatici custodiā: pr̄ hui⁹ appella
tur: deprecans q̄si ꝑ filio medicū aiarū: vt liberet eum: qui
nō pōt sanari a passione p verbū humile discipulorꝫ chr̄isti:
q̄ non recipit eorum admonitionē veluti surdus. Et ideo
opus est ei xp̄i sermo vt iam decetero sine ratione nō agat.
¶ Tūc accesserūt discipuli eius ad iesū secreto ⁊
dixerūt: Quare nos ñ potuimus eicere illū: Bi
xit illis iesus: Propter incredulitatē vr̄am. Amē
q̄ppe dico vobis: si habueritis fidē sicut granuꝫ
synapis dicetis monti huic: trāsi hinc ⁊ trāsibit
⁊ nihil īpossibile erit vobis. Hoc autem genus
non eiicitur: nisi per orationem ⁊ ieiunium.
CHRY. Acceperāt discipuli a dño ptātez spūuꝫ īmūdo
rum:⁊ q̄ oblatū demoniacuꝫ curare nō potuerāt: vr̄ q̄ in
dubitationē deuenerīt: ne forte gr̄aꝫ q̄ erat eis tradita pdi
dissent.⁊ iō dicit: Tūc accesꝛ.ad ie.discī.eī secre: ⁊ dixerunt
q̄re nos nō po.ey.illū: Interrogāt qđē singulariter non pp
verecūdiā:ꝫ q̄ ō ineffabili ⁊ magna re erāt cū īterrogaturi
Segr̄. Dixit illis ie.pp īcre.vr̄aꝫ. HILA. Crediderāt q̄
dē apl̄i: nōdū tñ erāt pfecte fidei.nā dño ī mōte demorāte:
⁊ ipis cū turbis residētib⁹ qđā tepoꝛ eoꝝ fidē r̄tardauerat.
CHRY. Uñ māifestū ē hīc: q̄ñ ⁊ discipuli ī fide īfirma
ti sūt:ꝫ nō oēs.colūne.n.ille nō aderāt.ſ.petr⁹:iacob⁹:⁊ ioā
nes. HIERO. Hoc ē āt qđ ī alio loco dns dicit: Quecun
q̄ ī noīe meo petieritis: credētes accipietis. Ergo quoties
nō accipim⁹: nō ꝑstātis est īpossibilitas:ꝫ poscētium culpa.
CHRY. Sciēdū tñ q̄ sic̄ ml̄toties accedētis fides acci
pe sufficit effectū miraculi: ita ml̄toties faciētiū miracula
sufficit vt⁹: ēt nō credētib⁹ illis q̄ expetierīt miracula opa
ri. etenī q̄ circa corneliū ex ꝓpria fide allexerūt gr̄aꝫ spūsci
Ille āt mortu⁹ q̄ pieet⁹ ē i sepulchr̄o beliseī: sola vtute corpis
sancti resuscitat⁹ ē. ꝺtigit āt ⁊ tūc discipulos īfirmari ī fide:
īpfecti⁹.n. dispositi erāt añ crucē:⁊ iō fidē dicit ß esse cām
signoꝝ. Uñ subdit: Amē q̄ppe di. vo. Si. ba. fi. sic̄ gra. sina.
di. mō. huic: trā. hīc ⁊ trāsibit. HIERO. Putāt alīq̄ fidē
grano synapis cōpatā puā dici: cū ap̄los dicat: Et si habuero
tātā fidē ita vt mōtes trāsferā. magna ē ḡ fides q̄ grāo sina
pis cōpar. GREGO. ꝛ. moza. Granū q̄ppe synapis nisi
terat neq̄q̄ vt⁹ ei⁹ agnoscit: sic si vir scīi tritura ꝑsecutio
nis oppr̄imat: mor ī feruoꝛe vtutis vtit gcgd ī illo antea ō
spicabile īfirmūq̄ videbat. ORIGE. Ul̄ iō oīs fides gra
no synapis cōpar: q̄ñ cōtenit qđē fides ab hoīb⁹.⁊ modicū
aliq̄d ⁊ vile appet. Cū vo cōsecutum fuerit hō semē bonaꝫ
aiaꝫ q̄si terrā: fit arboꝛ magna. sic āt magna ē ꝑdcā lunati
ci īfirmitas ⁊ fortis ad curādū iter oīa mala vt mōti assimi
let: nec expellat: nisi ꝑ oēm fidē eius q̄ passiones hō sanare
voluerit. CHRY. Uñ ⁊ de trāslatione mōtiū mētionez
fac̄. Et vltra ꝓcedit dicēs.⁊ nihil īpossibile erit vob. RABA.
Sic.n. fides mētē nr̄aꝫ capacē donis celestib⁹ fac̄: vt q̄cūq̄z
volum⁹ facillime a fideli dño īpetrare possim⁹. CHRY.
Si āt dixeris vbi ap̄li mōtez trāstulerīt. Illud dicā: q̄ ml̄
ta maioza fecerūt mortuos pl̄imos suscitātes. Dicūt āt p⁹
ap̄los sci qđā ap̄lis mīoꝛes: mōtes nec̄itate iminēte trāstu
lisse. Si āt ap̄loꝝ tpe mōtes nō sūt trāslati: hoc nō fuit: q̄ ñ
potuerūt:ꝫ q̄ noluerūt: vtilitate nō īminēte. Nec dns di
xit q̄ hoc eēnt facturi:ꝫ q̄ hoc facere possent. ꝓbabiliter
tñ ē factū eē:ꝫ scriptū ñ eē. nz.n. oīa miracula q̄ fecerūt scri
pta sūt. HIERO. Ul̄ mōtis trāslatio ñ ei⁹ significat quē
oculis carnis aspicim⁹:ꝫ illi⁹ q̄ a dño trāslat⁹ fuerat ex lūa
tico: q̄ ꝑ ꝓphetā corrūpe dr̄ oēz terrā. GLO. Ut sit sēsus
Dicetis mōti huic. i. supbo diabolo. Trāsi hīc. i. ab obsesso
corpe ī altū maris. i. ī pfundū iferni:⁊ trāsibit ⁊ nihil īpossi
bile erit vob. i. nulla icōmoditas īsanabil̄. AVGV. de
cō. euā. Ul̄ aliter: Ne discipuli ī miracul̄ faciēdis extollerē
tur ī supbiā: admoniti sūt poti⁹ p bũilitatē fidei: q̄si p synā
pis granū elatiōez terrenā q̄ mōtis noīe significata ē cura
re trāsferre. RAB. Dū āt docet ap̄los qũo demō debeat
expelli: oēs īstituit ad vitā: vt. ſ. nouerim⁹ grauioza q̄qz vl̄ ī
mūdoꝝ spūuꝫ vl̄ hoīuꝫ tētamēta ieiunys ⁊ oꝛonib⁹ eē supā
da: iram quoqz dñi ß remedio singulari posse placari: vñ
subdit: Hoc āt ge. nō ey. nisi ꝑ oza.⁊ ieiuniū: CHRY. Mō
dicit nō solū de genere lunaticoꝝ:ꝫ ⁊ vniuerso genere de
monū. Ieiuniū. n. mīt̄a sapiaꝫ ꝓponit:⁊ hoīez q̄si āgelū ō ce
lo cōstituit:⁊ icorpeas ptātes īpugnat:ꝫ ⁊ oꝛone opus ē: q̄si
pr̄icipaliozi. Qui. n. orat vt oz:⁊ ieiunat: nō ml̄tis indiget ⁊
ita nō fit auar⁹:ꝫ ad elemosynā pmpt⁹ ē. Qui ēt ieiunat le
uis ē ⁊ vigilāter orat.⁊ cōcupiscētias pnitiosas extīguit ⁊ p
pitiū deū fac̄:⁊ aiaꝫ supbā bũiliat. Qui ergo orat cū ieiunio
duplices hz alas: ēt ꝓpis ventis leniozes. Neqz .n. oscitat ⁊
torpet oraīs: qō ⁊ ml̄ti patiūt:ꝫ ē igne vehementioꝛ ⁊ terra
fixioꝛ: iōqz tal̄ marīe ōmōys aduersāt. nihil. n. ē hoīe decē
ter orāte potēti⁹. Si āt īfirmū ē tibi corp⁹ ad cōtinue ieiu
nādū: nō tñ ad orādū.⁊ si ieiunare nō potes: potes tamē nō
lasciuire. nō parū aūt est hoc: neqz ml̄tū a ieiunio distās:

ORIGE. Si ergo aliqñ oportuerit nos circa curationez tale aliqd patiētiū pmanere: nō adiurem⁹ neqz interroge/ m⁹. neqz loq̄mur q̄si audiēti spūi īmūdo: sz abigam⁹ ieuni/ is z oronib⁹ nr̄is spūs malignos. GLO. Uel hoc gen⁹ de mony. i. ista carnaliū voluptatū mutabilitas nō vincit: nisi spūs oratione ꝓfirmet: z caro p ieiuniū maceretur. REMI. Uel ieiuniū hic intelligit generale quo nō solū abstinem⁹ a cibis: sz ab oīb⁹ illecebris carnalib⁹ z pctōz passionibus. Uitr oro intelligēda ē generalis: que ī pys z bonis opibus cōsistit. De qua dicit apl's: Sine intermissione orate.

¶ Cōuersantib⁹ aūt eis in galilea: dixit illis ihesus fili⁹ hois tradēdus ē ī man⁹ hoiuz z occidēt eū z tertia die resurget. Et ꝓtristati sūt vehemēter.

REMI. Sepe dns mysteria sue passionis discipulis pdi/ xit: vt q̄n accideret: tāto leuius ea ferret: quāto pcognita haberēt. Et iō hic dicit: Cōuersantib⁹ aūt eis in ga. di. il. ie. fili⁹ ho. tra. ē in ma. hoiuz: z occidēt eū. ORIGE. Uiden tur qdē hec illis q̄ supra dixerat silia eē: vt facile quis dicat dnz eadē ipsa repetere: qō nō ē ita: tradēdū. n. superi⁹ nō est dct̄: hic aūt nō solū tradēdū: sed etiā in man⁹ hoium tradē dū audiuim⁹. Traditū igit apl's filiū narrat a deo pre: sz et ꝓtrarie ptātes eū in man⁹ hoium tradiderūt. HIERO. Sēp aūt ꝑpis miscet tristia. Si. n. ꝓtristat eos q̄ occidēd⁹ ē dz letificare qō subdit: Et die tertia resurget. CHRY. Neqz. n. mltū tps dixit quo ī morte maneret: sz tertia die se dixit resurrectuz. ORI. Predicēte āt hec dño tristati sūt discipli. vñ segt: Et ꝓtristati sūt vehemēter. nō attēdētes ad illō qō dixerat. Et tertia die resurget. nec ꝑsiderātes gs eēt cui ad ōstruēdā morte triū diez tps sufficeret. HIERO Porro q̄ ꝓtristabāt vehemēter: nō ō ifidelitate venit: vez p dilectiōe magri: nihil ō eo sinistrū z būile patiū audire.

¶ Et cū venissent capharnaū: accesserunt q di/ drachma accipiebāt ad petrū: z dixerūt ei: Ma gister vester nō soluit didrachma? Ait: Etiā. Et cū intrasset ī domuz prevenit eum ihesus dicens: Quid tibi videt simō? reges terre a qbus accipi unt tributum vel censum a filiis suis: an ab alie/ nis? Et ille dixit: Ab alienis. Dixit illi ihesus: Er go liberi sunt filii? Ut aut̄em nō scandalizemus eos vade ad mare z mitte hamū: z eū piscē qui primo ascenderit tolle. Et aperto ore eius inue nies staterem: illū sumens da eis pro me z te.

GLO. Quia discipuli audita dñi passiōe cōtristati erāt ne aliqs passionē xpi necessitati ascriberet: nō būilitati: sub iūgit factū ī quo xpi libertas z būilitas demonstrat: vñ dr: Et cū ve. ca. accef. q. didra. acci. ad pe. z di. ei: Magister ve/ ster nō sol. didrachma? HILA. Dns didrachma soluere postulat. i. denarios hoc. n. oī israel lex p redēptiōe corpis z aie ꝓstituerat ī misterio tēpli fuiētiū. CHRY. Cū: n. p/ mogenita egyptioz iterfecit de⁹ tūc tribuz leui p eis acce/ pit. Deide qz pmogenitis q crāt apud iudeos: mioz bui⁹ tri bus numer⁹ erat p deficiētib⁹ ī numez sictū iussit inferri: z ex tūc tenuit ꝓsuetudo vt pmogenita vectigal hoc iferret. Quia igit pmogenit⁹ erat christ⁹: videbat aūt discipulos pri mus eē petr⁹: ad eū accedūt. Et vt mihi vr: nō ī vnaq̄qz ciui tate hoc expetebāt. Ideoq̄ in capharnaū adeūt christū: qz ei⁹ patria existimabat. HIERO. Utl aliter: Post augu stū cesarē iudea facta ē tributaria: oēs censi capite ferebā tur. vñ z ioseph cū maria cognata sua ꝓfessus ē ī bethleez. Rursus q̄si dom⁹ nutrit⁹ erat in nazareth: quod ē oppi/ dum galilee: subiacens capharnaum vbi ibi deposcitur tri buta: z pro signorum magnitudine bi qui exigebant non audebāt ipsuz repetere: sz discipulū cōueniūt. CHRY. Et nz būc cū mlta vehemētia: sz māsueti⁹. nz. n. icusantes sz iterrogātes dixerūt: Magr vester nō soluit didrachma:

HIERO. Sive maliciose iterrogāt vtrū reddat tributa an ꝺdicat cesaris volūtati. CHRY. Quid igit petr⁹? Ait etiā. Et his qdē dixit q̄n soluit: Christo āt nō dixit: erube/ scens fortassis p his ei log. GLO. Uel aliter: Et petr⁹ rñ dit: Etiā. i. ita ē q⁹ nō soluit. Uoluit āt petr⁹ dño ītimare q⁹ herodiani peterēt cēsuz: sz dns puenit eū. vñ segt: Et cum ītrasset. do. prevenit eū ie. di. Reges terre a qb⁹ acci. tri. vt cēsuz. i. redditū de capite: a filys suis: an ab alienis? HIERO. Ait qdē q̄ petr⁹ suggerat: dns ītrogat: ne scādalizēt discipuli ad postulationē tributi: cū videāt eū nosse q̄ absente se gesta sūt. Segt. Ait ille di. Ab alie. Dixit illi ihesus. Ergo li/ beri sūt filij. ORIGE. Sermo iste duplicē hz sensuz. Se cūdū vnū. n. filij regum terre liberi sūt apud reges terre: ex tranei āt extra terrā liberi nō sūt pp eos q̄ deprimūt eos: sicut egypty filios israel fuit. Scōm alterz āt pp hoc ipsum q⁹ alīq sūt alieni a filys regum terre: sz sūt filij dei: liberi sūt q̄ manēt ī vbis ihesu z cognouerūt vitatē: z vitas liberauit eos a fuitute pcti. Filij āt reguz terre liberi nō sūt: q̄n oīs q̄ facit peccatū: fu⁹ ē pcti. HIERO. Dns aūt nr̄ z fm carnē z fm spūz fili⁹ erat regis: vel ex dauid stirpe generat⁹: vt oīpotētis pris vbū. q̄ tributa q̄si fili⁹ regū nō debat. AV/ GV. De cō. euā. dicit. n. ī oī regno liberos eē filios. i. nō ce vectigabiles. Mlto ergo magis libi eē debēt ī quolibet re gno terreno filij regni ipsi⁹? sub quo sūt oia regna terrena.

CHRY. Si āt nō erat fili⁹: inaniter hoc exēplū iduxit. Sz dicet aliqs: Fili⁹ ē sz nō ꝓpri⁹: ē ergo alien⁹? z sic hoc ex ēplū nō hz vitatē. Ipse. n. de ꝓprys filys disputat: ad quoz dām alienos vocat: q ñ ex parētib⁹ substātialiter nati sūt. Intēde āt q̄liter z hic xps certificat eā cognitionē q̄ petro reuelata ē de eo: p quā dixit: Tu es xps fili⁹ dei viui. HIE RO. Quāuis ergo liber eēt: qz tñ būilitatē carnis assum/ pserat: debuit oēm iusticiā adiplere. vñ segt: Ut āt nō scā. eos va. ad mare. ORIGE. Cōsequēs quoqz ē itelligere: qñ quotiēs exurgūt gdā q p iusticiā tollāt nra terrena: re/ ges hui⁹ terre eos trāsmittūt: vt exigāt a nobis q̄ sūt ipsoz̄ z suo exēplo ꝓhibet dns aliqō scādalū fieri ēt hīs hoibus: siue ne āpli⁹ peccēt: siue vt saluēt. Fili⁹. n. dei q nullū op⁹ fe cit seruile: q̄si habēs formā serui quā pp hoīem suscepit: tri butū z cēsuz dedit. HIERO. Quid primū ī hoc loco mi rer nescio: vtr ꝑsciam an magnitudinē saluatoris. Prescie tiaz q⁹ nouerat hēre piscē in ore stateré: z q⁹ primus ipse ca piendus eēt: magnitudinē atqz virtutē si ad ci⁹ vbū stater in ore piscis creat⁹ ē: z qō futurū erat: ipse loquendo fecerit Ipse ergo xps ꝓpter eximiaz charitatē z crucē suscipere tributa reddidit: nos infelices qui christi cēsemur nomīe: z nihil tanta dignū facimus maiestate: pro illius honore z tributa nō reddim⁹? z q̄si filij regis a vectigalibus īmunes sumus. Hoc ēt simplr intellectuz edificat auditoz ē: duz au dit dūm tante fuisse pauptatis: vt vñ tributa pro se z apl'o redderet: nō habuerit. Quod siquis obycere voluerit: quo modo iudas in loculis portabat pecuniam: respondebim⁹? rem pauperum in vsus suos conuertere nephas putauit. nobisqz idem tribuit exemplum. CHRY. Uel ideo nō ex repositis iubet dare: vt ostendat q⁹ maris z piscium do minetur. ORIGE. Uel quoniam ihesus non habuit ima/ ginem cesaris: princeps enim huius seculi nihil habebat in eo: propterea non ex proprio: sed ex mari imaginem ce/ saris accepit. non autem suscepit ipse staterem: neqz fecit eum sibi possessionē: ne sit aliqñ imago cesaris apud imagi nem inuisibilis dei. Uide etiaz christi prudentiā: qualiter nec rennuit tributū: nec simpliciter iubet dari: sed pri⁹ ostē dit se nō esse obnoxiū: z tunc dat quoz vnū fecit. s. dare tri butum: vt illi. s. ex actores nō scandalizentur. Hoc autē. s. q⁹

ostendit se libez vt non scãdaliçent discipuli. Alio vo loco tenit phariseoz scandalũ:qñ de escis disputabat; docens nos scire tpa fm q̃ oz nõ tenere eos q scãdaliçant: & fm q̃ oz tenere. GREGO. sup eçechielẽ. Cõsiderãdũ.n.ẽ:qz in quantũ sine pctõ possumus vitare proximoz scãdalũ debemo. Si aũt de vitate scãdalũ sumit: vtilius pmittit nasci scã dalũ q̃ veritas relinq̃tur. CHRY. Sicut aũt stupescis ō xpi vtute:ita admirare petri fidẽ quoniã rei tã difficili obe diuit. Ideoqz de fide eũ remunerãs:copulauit eũ sibi in tri buti datione quod fuit abundãtis bonoris. Et hoc ẽ qõ dr: Intue.sta.il.su.da eis p me & te. GLO. Cõsuetudo.n. erat vt vnusq̃sq; p se didrachma redderet. Stater vo ẽ põdus duoz didrachmatũ. ORIGE. Mystice aũt in agro cõso latiõis:sic.n.interptat capharnaũ:solat oẽm discipulũ & li berũ filiũ eẽ pnunciat:& dat ei vtutẽ piscãdi pmũ piscẽ: vt ascẽdẽte eo solationẽ accipiat petrus sup eũ quẽ piscat9 ẽ. HYLA. Cũ aũt pmũ piscẽ admõet petr9 ingrere:ascensu ri oñdunt & plures. Beatus ille pmus martyr stephanus: p dicationis tanq̃ duo denary habebãt dei enĩ gloriã & dñz xpm in passiõe otuẽs pdicabat. HIERO. Vel iste piscis q̃ pm9 capt9:ẽ pm9 adã:q p scõz adã liberat:& id qõ i oze ei9 Bẽ i confessiõe fuit iuẽtũ: p petro & dño reddit. ORIGE. Cũ etiã videris auaz hoiez ab aliquo petro correctũ q̃ ab stulit de oze eius vbũ pecunie:dices eũ ascẽdisse de mari.i. de fluctib9 sollicitudinũ auaritie ad hamũ rõnabilẽ & pbẽ sum atq; saluatũ ab aliquo petro q eũ docuit veritatẽ:vt p statere habeat imaginẽ dei.i.eloqa ei9. HIERO. Et pul chre illud ipsuz qdẽ dat pciũ:sz diuisuz est:qz p petro q̃si p pctõre pciũ reddebat: Dñs aũt nr pctm nõ fec. Oñdit autẽ similitudo carnis dum eodem & dominus & seruus precio liberantur.

CA. XVIII

In illa hora accesserũt discipli ad ie suz dicentes. Quisputas maioz est in regno celoz? Et aduocans ieſus puulũ:statuit eũ i medio eoz: & di xit. Amẽ dico vob: nisi cõuersi fue ritis & efficamini sicut puuli nõ intrabitis in re gnũ celoz. Quicũq; g̃ humiliauerit se sicut par uulus iste:hic ẽ maioz i regno celoz. Et q̃ susce perit vnũ paruulũ talẽ in noie meo me suscepit. Qui aũt scandalizauerit vnũ de pusillis istis qui in me credũt:expedit ei vt suspendat mola asina ria in collo eius & demergatur in pfundũ maris.

HIERO. Qz discipuli viderãt p petro & dño idẽ tribu tũ ddit:ex eq̃litate pcy arbitrati sũt oib9 apostolis petrũ eẽ plat. CHRY. Uñ passi sũt aliqõ hũanũ qõ euangeli sta designat dicẽs. In illa hora accesserũt discipuli ad iesũ dicẽtes: Quisputas maioz ẽ i regno celoz. Uerecũdati sig dẽ passionẽ cõfiteri quã passi sũt:nõ dicũt mãifeste. Petrũ cur pbonorasti nobis:sz ideterminate interrogant Quis ma ioz e? Cñ aũt tres pbonoratos viderũt.s.petrũ iacobũ & ioã nẽ i trãsfiguratiõe:nihil tale passi sũt.qñ vo i vnũ solũ con tulit bonorẽ: tũc doluerunt. Tu aũt cõsidera pmũ qdez q nihil eoz q̃ sunt i terris q̃runt: deide q postea banc passio nẽ deposuerunt. Nos aũt neqz ad defectus eoz contingere posiumus.neqz.n.q̃rimus. Quis maioz est in regno celorũ sz Quis maioz ẽ in regno terre. ORIGE. In his aũt imi tatores discipuloz eẽ dẽmus:si qñ aliqd in nobis dubium q̃rit & nõ iuenit:vt cũ oi cõsensu accedamus ad iesum qui potes est illuminare corda hoium ad itelligẽdaz solutiõez oium q̃stionum. Interrogemus ẽt aliquẽ doctoruz. Qui pre posiũ hũtur in ecclesiis. Sciebant aũt discipuli boc inter rogãtes:qz nõ ẽ eq̃litas sanctoz in regno celesti:sz qũo ma ioz & q̃lr viues minim9 boc discere cupiebãt. Uel sciebant qs eẽt minim9 & qs magn9: ex eo qõ supra dñs dixerat:sz ex multis magnis qs eẽt maioz boc eis ñ erat mãifestũ. HIE RO. Uidẽs aũt iesus cogitatiões eoz voluit desiderio gl'ie hũilitatis otẽtionẽ sanare. vñ seq̃t: Et aduo.ie.puu.sta.eũ i me.eoz. CHRY. Nibi vr valde puulũ i medio statue re:oib9 passiõib9 exntũ. HIERO. Ut i eo & etatẽ q̃reret & silitudinẽ inocẽtie demõstrarẽt. vel certe puuluz statuit in medio eoz seipsuz q nõ venerat mĩstrari sz mĩstrare: vt eis hũilitatis tribueret exẽplũ. Aly puulũ iterptant spñsan ctũ quẽ posuerit i cozdib9 discipuloz: vt supbiã i hũilitatez mutaret. seq̃t. Et dixit. Amẽ. di. vo. nisi. ouer. fue. & efficia. sicut puuli nõ itr. in reg. celoz. Nõ pcipit apl'is vt etatẽ bẽ ant puuloz: sz inocẽtiã: & q illi p annos possidẽt. hi posside ant p idustriã: vt malicia nõ sapia puuli sint. Ac si dicat: Si cut iste puulus cui9 vobis exẽplũ tribuo nõ pseuerat i iracũ dia: Iesus ñ meminit: vidẽs pulchrã mulierẽ nõ delectat: ñ aliud cogitat: & aliud log. sic & vos nisi talẽ habueritis ino cẽtiã: & ai puritatẽ regnũ celoz nõ poteritis intrare. HI LA. Pueros ẽt credẽtes oẽs p audiẽtie fidẽ nũcupauit bi enĩ patrẽ sequũt: matrẽ amãt: velle malũ nesciũt: curã opũ negligũt: nõ ĩsolescũt: nõ oderũt: nõ mẽtiũt. dictis credũt: & qõ audiũt vez habẽt. lra g̃ sic legit. GLO. Nisi ouersi fu eritis ab hac elatiõe & idignatiõe in q̃ mõ estis & efficiami nioes ita inocẽtes & hũiles p virtutẽ sic puuli sũt p etatẽ: ñ itrabitis i regnũ celoz & qñ qdẽ aliter nõ itrat. Quicunq; ergo hũliauerit se sicut puul9 iste:hic maioz ẽ i regno celo rũ. Quãto.n.qs erit hũlioz:tãto maioz efficit i regno celo rũ. REMI. i. cognitiõe gratie vel ecclistica dignitate: vel certe i eterna beatitudine. HIERO. Vel aliter: Quicun q̃ hũiliauerit se sicut puul9 iste. i. q se i exẽplũ mei hũiliaue rit: hic itrabit i regnũ celoz: Seq̃t: Et q suscepit vnũ puu. ta. i noie meo me suscipit. CHRY. ac si. d. Nõ solũ si ta les efficiamini: mercedẽ accipitis: sz etsi alios tales pp me bonorabitis: & bonoris q ẽ ad illos retributionẽ vobis de termino regnũ. Magis aũt qõ multomagis ẽ ponit dicens Me suscipit. HIERO. Qui.n.talis fuerit. vt xpi imita tur hũilitatẽ & inocẽtiã: i eo xps suscipit & prudẽter: ne cum delatũ fuerit apl'is: se putẽt bonoratos: adiecit: nõ suo illos merito: sz magri bonore suscipiẽdos. CHRY. Deinde fa cile susceptibilẽ hũc fmonẽ facit: penã iducens. vñ seqtur: Qui aũt scãdalizat vnũ de pusillis istis & c. Ac si dicẽt. Siẽ q bos bonorãt pp me mercedẽ habẽt: ita & q̃ bos debonorant: vltimã sustinebũt vindictã. Si aũt cõuitiũ scandalũ vocat: ne mireris. multi.n. pusillanimes ex eo q̃ despiciun tur: scandalizati sũt. HIERO. Nota q̃ q scaudalizatur puulus ẽ. maiozes. n. scãdala nõ recipiũt. Et q̃q̃ generalis possit eẽ snia aduersus oẽs q aliquẽ scandalizant: tñ iuxta cõsequentiã fmonis ẽt ō apl'os dictũ intelligi põt q̃ inter rogando qs maioz eẽt in regno celoz: videbant iter se de dignitate cõtendere. & si in hoc vitio pmansissent. poterãt eos quos ad fidẽ vocabant p suũ scandalũ pdere: dũ apl'os viderẽt iter se de honore pugnare. ORIGE. Quo aũt q cõuersus ẽ & fact q̃si puer. & minim9 ẽ: & potes scãdalizari: hoc sic possum9 explanare. Dis q filio dei credit & cõuersat fm euãgelicos act9. cõuersus ã bulat q̃si puer. q aũt nõ cõ uertit vt fiat sicut puer. hũc ipossibile ẽ itrare i regnũ celo rũ. In oi aũt credẽtiũ multitudie sũt qdã nup cõnersi: vt fi ant sicut puuli: nõdũ aũt sunt facti: hi pusilli hũtur in xpo & sũt scãdali receptores. HIERO. Qz aũt dr: Expedit ei vt suspẽdat & c. sz ritũ puicie log.: quo maioz criminũ ista apud veteres iudeos pena fuerit: vt in pfundũ ligato saxo õmergeret. Expedit aũt ei qz mlto meli9 ẽ pro culpa breuẽ recipe penã q̃ eternis fuari cruciatib9. CHRY. Conse quens aũt erat prioribus dicere: Ue non suscipit. qõ erat

omni pena amarius.sed q3 grossi erant ⁊ predicta pena eos nō mouebat ꝓparatione exēpli cogniti manifestat ꝓparatā penā.pp hoc.n.dicit q3 expedit ei hoc sustinere:qm̄ eos alia grauior pena expectat. HYLA. Mystice aūt mole op⁹ labor est cecitatis.nā clausis iumētor oculis agunt in gyr ⁊ sub asīni gdē noīe frequēter gentes cognonminatas reperimus:q3 ceci laboris ignorantia ꝓtinentur. Judeis aūt sciēter in lege pstitū ē.q3 si xpi apl'os se ādalizauerīt: recti⁹ alligata collo mola asinaria ōmersi ī mare fuissēt.i.gētiū labore depssi ignorantia seculi demōstrarent:q3 illis tolerabili⁹ fuerat nescisse xp̄m q̄z ꝓphetar dūm nō recepisse. GRE. vy.mora. Uel aliter:Quid p mare nisi seculū:qd p molaz asinariā nisi actio terrena significat:q̄ cū colla mentis perstulta desideria stringit:hāc in laboris circuitū mittit. Sūt vtiq3 nōnulli q3 dū terrenas actiōes deserūt:⁊ ad ꝓtēplationis studia hūilitate postposita vltra intelligētie vires surgunt:nō solū se in errorez deiciūt:sed infirmos quosq3 de gremio veritatis diuidūt. Qui g̃ vnū de minimis meis scādalizat meli⁹ ei fuerat:ligata collo mola asinaria ī mari pici:q3 numirus puerse mēti expediētius esse potuissz:vt occupata mūdo terrena negocia ageret:q̄z p ꝓtēplatiōis studia ad multor pernicie vacaret. AVGV.de q̄.euā. Uel alr. Qui scandaliçauerit vnū ex pusillis istis.i.ex humilib⁹ quales vult esse discipulos suos nō obtēperādo vel etiam contradicēdo:sicut de alexandro apostolus dicit:expedit ei vt mola asinaria suspēdat collo eius:⁊ ꝑcipitet in ꝑfundū maris.i.ogruit ei vt cupiditas rer tpalium:cui stulti ⁊ ceci alligātur eū deuict ū pōdere suo deducat ad interitū.

¶ Ue mūdo a scandalis: Necesse ē.n. vt veniāt scandala. Uerūtm̄ ve hoi illi p quē scādalū venit. Si aūt manus tua vel pes tuus scādalizat te: abscide eū ⁊ ꝓice abs te. Bonū tibi ē ad vitā ingredi debilē vel claudū:q̄z duas manus vel duos pedes habentē mitti in ignē eternū. Et si oculus tuus scandalizat te:eruc eū ⁊ ꝓice abs te. Bonū ē tibi vnū oculū habētē in vitā intrare q̄z duos oculos habentem mitti in gehennā ignis.

GLO. Dixerat dns q3 expedit ei q3 scandaliçat:vt suspendat mola asinaria ī collo ei⁹. Cui⁹ rōnem assignans subdit: Ue mundo a scandalis.i.ꝓpter scādala. ORIGE. Hoc nō de eleīntis mūdi itelligam⁹:sz hic hoīes q3 sūt ī mūdo dicunt mūd⁹. Nō sūt aūt discipuli xpi de hoc mūdo. vñ nō ꝓt eis eē a scādalis ve. naz etsi mlta sūt scādala:nō tāgūt eū q3 nō ē de hoc mūdo. Si aūt adhuc ē de hoc mūdo:ppea q3 diligit mūdū ⁊ q̄ sūt i eo:tāta scādala cōphēdēt eum q̄ntis fuerat obligat⁹ ī mūdo. Seqūt: Necesse ē.n.vt veniāt scādala.

CHRY. Cū aūt dicit: Necesse ē:nō ōstruit libertatē arbitry:nz necessitati aliq̄rū rer supponit:sz qō oīno futuz est ꝓdicit:scādala qdē sūt ꝓhibitiōes recte vie.nō aūt ꝓdicatio xpi scādala iducit.nz.n.q3 ꝓdixit:ꝓ hoc fit:sz q3 oīno futurū erat ꝓ hoc ꝓdixerit. Sz dicet aligs: Si oēs cozrigant:⁊ nullus sit q3 scādala asserat:nōne mēdacij arguet hic dns: Neqnaq̄. q3.n.puidit inemēdatos futuros hoīes eē ꝓpter hoc dixit: Necesse ē vt veniāt scādala.i.oīno veniēt. si aūt cozrigēdi eēnt:nō dixisset. GLO. Uel necesse ē vt veniāt scādala:q3 sūt necessaria.i.vtilia.vt q3 ꝓ hoc ꝓbati sūt manifesti fiāt. CHRY. Scādala.n.erigunt hoīes ⁊ acutiores eos faciūt:⁊ eū q3 cadit velociter erigūt iquātū.s.igerūt solicitudinē. HILA. Uel hūilitas passiōis scādalū mūdo ē: q3 sub deformitate crucis eterne glie dns voluit accipe. Et qd ī mūdo tā piculosū q̄z nō recepisse xp̄z. Jō vo necesse ait venire scādala:q3 ad sacramētū reddēde nobis eternitatis: ois ī eo passiōis hūilitas eē cōpleda. ORIGE. Uel venie tia scādala sūt āgeli sathane:nec tñ putes ꝭz nām vl' substā tiā eē hmōi scādala:sz libertas arbitry ī qbusdā genuit sed dalū:volēs suscipe ꝓ virtute laborē. Nō pōt aūt esse verū bonuz nisi habeat ipugnationē mali. Sic ergo necesse est venire scādala sicut necesse est sustinere malitiā celestiū q̄ magis irritantur:quātomagis vbū xpi in hominibus inualescens:expellit ab eis malignas virtutes. Querūt aūt occasiones ꝓ que scandala operent:qbus est magis ve.nā mlto pegana ꝓ que scandala operent:qbus est magis ve.nā mlto peius erit ei q3 scādalizat:q̄z ei qui scādalizat. vnde sequitur. Uerūtm̄ ve hoi illi ꝓ quē scan.venit. HIERO. Ac si.d. Ue hoi illi q3 vitio suo facit vt ꝓ se fiat:qō necesse est vt in mūdo fiat. Simulqz ꝓ generalē sniaz pcutit iudas q3 ꝓditioni aiuz ꝓpauerat. HILA. Uel sub hoīs nuncupatiōe actorē scādali huius qō est extra passionē christi iudaicum pp̄m designat:ꝓ quē oē huic mūdo piculum comparat:vt christū in passione abnegent quē lex ⁊ pp̄he passibilē ꝑdicauerūt. CHRY. Ut aūt discas q3 non sunt absolute necessitatis scādala,audi que sequuntur:Si autē manus tua vl' pes tuus ⁊c. Nō autē hoc de mēbris corporalibus dicit: sed de amicis quos in ordie necessariorz mēbrorz hēmus. nihil ē.n.ita nociuū vt cōuersatio mala. RABA. Scādalū gppe ꝭmo grecus ē:qō nos offendiculū vel ruinā ⁊ ipactionē pedis dicere posiū⁹. Ille g̃ scādalizat fratrē qui ei occasionē pietatis vnusq3q̄ credētiū scādalis patear. Si i Igit oīs truncat affect⁹ ⁊ vniuersa ꝓpingtas āputat.ne p occasionē pietatis vnusq3q̄ credētiū scādalis pateat. Si i quit ita ē tibi ꝺiunct⁹ vt man⁹: pes:ocul⁹:⁊ ē vtilis atq3 solicitus ⁊ acut⁹ ad ꝓficiēdū:scandalū aūt tibi facit:⁊ ꝓ mo rū dissonātiaz te ꝓtrahat in gehēnā:melius ē vt ꝓpingtate eius careas ⁊ emolumētis carnalibus:q̄z dū vis lucrifacere cognatos ⁊ necessarios:cām habeas ruinaz. Nouit enim vnusq3q̄ credētiū qd sibi noceat:vel ī quo sollicitetur animus:ac sepe tētetur.melius ē.n.vitā solitariam ducere:q̄z ob vite pūtis necessaria vitā eternā pdere. ORIGE. Ut sacerdotes rōnabiliter pūt dici ecclesie oculus:qm̄ specula tores habētur. Diacony aūt ceteriqz:man⁹:qz per eos opa spiritualia geruntur. pp̄s aūt sunt pedes corpis ecclesie q3 bus oībus parcere non oportet si scandalum ecclesie facti fuerint.vel actus aīe:peccans manus itelligitur:⁊ ecclesius aīe:peccans pes:⁊ visus aīe:peccans oculus: quos oportet precidere si scandalum prebent:frequenter enim ipsa opa membrorum pro membris in scriptura ponuntur.

¶ Videte ne cōtēnatis vnū ex his pusillis. Dico enī vobis:qz angeli eorū in celis semp vident faciem patris mei qui in celis est. Uenit.n. filius hois saluare quod perierat. Quid vobis vī:Si fuerint alicui centū oues:⁊ errauerit vna ex eis nonne relinqt nonagintanouē in mōtibus ⁊ vadit q̄rere eā q3 errauit: Et si ꝓtigerit q̄ inueiat eā: amē dico vobis:qz gaudebit super eā magis q̄ super nonagintanouē que non errauerunt. Sic non est voluntas ante patrem vestrum qui in celis est:vt pereat vnus de pusillis istis.

HIERO. Supra dixerat dns per manū ⁊ pedem ⁊ oculum:oēs ꝓpingtates ⁊ necessitudines q̄ scandalum facere poterāt āputādas: austeritatē itaqz snie subiecto ꝓcepto tēperauit dicēs.videte ne contēnatis vnū ex his pusillis: Ac si.d. Quantum in vobis est nolite cōtēnere: sed post vestrā salutē ēt illoz querite sanitatez. Si naūt perseuerāres in peccatis videritis:melius est vos saluos fieri q̄ perire cum multis. CHRY. Uel aliter:Sicut fugere malos: ita honozare bonos magnum habet lucrum. Supra ergo docuit scandalizantium abscindere amicitias : hic autem docet exhibere sanctis honorem ⁊ procurationem.

GLO. Vel aliter: Qz tñ malũ puenit ex scadalizatis fra tribꝰ. videte ne ꝯtẽnatis vnũ ex his pusillis. ORIGE. Pusilli ãt sũt q nup in xpo sũt nati aut tales q pmanẽt sine pfectu q̃si nup nati. Nõ ãt habuit neᷓ mãdare xps de pfectionibꝰ fidelibꝰ nõ cõtẽnẽdis: sz de pusillis sicut ꝛ supza dixerat: Sigs scandalizauerit vnũ ex pusillis istis. Alibꝰ autẽ forte dicit Pusillũ: hic dic pfectũ: fm q alibi ait: Qui minimus fuerit in vob: hic erit maior. CHRY. Vel qz pfecti parvuli apõ multos estimant. s. pauper ꝛ contemptibiles. ORIGE. Sz huic expositiõi nõ vr ꝯuenire qõ dr: si qs scãdalizauerit vnũ ð pusillis istis ꝛc. pfectꝰ. n. nõ scãdalizat nec perit. Sz q hãc expositionẽ estimat verã dic q iusti bois aĩa vtilis ẽ ꝛ scãdalizar aliqñ etsi nõ facile. GLO. Ideo ãt nõ sũt ꝯtẽnẽdi: qz adeo chari sũt deo: q angeli sunt eis ad custodiã deputati: vñ segt. Dico enĩ vobis: qz angeli eorũ in celis semp vidẽt faciez pris mei qui in celis est.

ORIGE. Quidã volũt ex eo dari hoibꝰ angelũ adiutorẽ ex quo p lauachrũ regeneratiõis nati sũt infantes in xpo dicẽtes nõ eᷓ credibile incredulis ꝛ errãtibꝰ pesse ãgelũ scm: sed tpe infidelitatis ꝛ pctoꝝ ẽ bõ sub angelis fatbane. aly ãt volũt mox cũ gs fuerit natꝰ: eoz q p cogniti sũt a deo ac aĩaz vt vnaqqz bẽat ab ortu natiuitatis in custodiã sui angelũ delegatũ. CHRY. Dic aũt nõ de qbuscũqz angelis logt: sed de supueniẽtibꝰ. Cũ. n. dicat: Videt faciẽ pris mei. nihil aliud ostendit q̃ magis liberã pñtiã ꝛ maiorẽ eoz apud deũ. GREGO. in ho. Dionysius ãt dicit q ex minoribus angeloz agminibꝰ ad explẽdũ ministeriũ vl visibiliter vel inuisibiliter mittũtur. nã superiora illa agmina vsuz exteriozis ministerij nequaquã bñt. GREGO. y. moza. Et facie ergo pris angeli semp vident: ꝛ tñ ad nos venũt: qz ꝛ ad nos speciali pñtia fozas exeũt: ꝛ tñ ibi se vñ ꝛcesserãt p iteratiõnẽ ꝯtẽplationẽ seruãt. Neqz. n. sic a diuina visiõe fozas exeunt: vt interne ꝯtẽplationis gaudys priuẽtur. HIERO. Saluãdoz igit p xpm oationes angeli deo quotidie offerunt. ergo piculose ille ꝯtenit: cuius desideria ac postulationes ad eternũ ꝛ inuisibilẽ deũ angeloz famulatu ac ministerio peruebũtur. AVGV. vlti. de ci. dei. Vel angeli nri dicunt q sunt angeli dei. Dei sũt: qz deũ nõ relinquerũt. nri sunt: qz suos ciues nos habere ceperũt: Sicut g nunc illi vident deũ: ita ꝛ nos sumus visuri facie ad faciem. de qua visione dicit ioanes. Videbim⁹ eũ sicuti ẽ. facies. n. dei mãifestatio ei⁹ itelligẽda ẽ: nõ aliqð tale mẽbrũ q̃le nos bẽm⁹ in corpe: atq isto noie nũcupam⁹. CHRY. Rursus aliã rõnẽ ponit: q̃re pusilli nõ sint ꝯtẽnẽdi ꝑoze maiorẽ dicẽs. Vellos: qz ego p hoibꝰ hõ fieri dignatꝰ sũ. Cũ. n. dicit: qð pierat. Fuãt: sz hõ ertauit: qz suũ ordinẽ pdidit. CHRY. Deide ad hãc rõnẽ pabolã copulat: p quã ꝛ patrẽ iducit salutẽ hominũ volẽtẽ dicẽs: Quid vobis vr si fuerit alicui centum oues ꝛc. GREGO. ĩ ho. Doc ad ipsũ auctorẽ hoim ptiet qz. n. cẽtenarꝰ pfectꝰ ẽ numerꝰ: ipse cẽtũ oues bũit: cũ angelozuz ꝛ hominũ substantiã creauit. HILA. Quis autem vna hõ intelligẽdus est. ꝛ sub homine vno vniuersitas tienda est: in vnius. n. ade errore oẽ hoium genꝰ oberrauit. Igit ꝛ qrens hoiem christus ẽ: ꝛ nonagintanouẽ relicte celestis glozie multitudo ẽ. GREGO. Dicit aũt euãgelista eas relictas i montibꝰ vt significet in excelsis: qz nimirum oues q̃ nõ pierãt i sublimibꝰ stabant. BEDA. Quẽ ergo dñs ĩuenit qñ hoiez restauravit. Et sup eã ĩuẽtã maiꝰ gaudiũ ẽ in celo q̃ sup nonagintanouẽ: qz maior mã diuine laudis ẽ in restauratiõe hoium q̃ i creatiõe angeloz. Mirabiliter. n. ãgelos creauit: sz mirabiliꝰ hoiez restauravit. RABA. Nota q vnũ deest a nouẽ vt. x. sint: ꝛ a nonagintanouem vt cẽtũ sint. Variari ergo p brevitatẽ ꝛ magnitudinẽ numeri pñt gbꝰ vnũ deest ꝛ vt pficiãt. ipm vo vnũ sine varietate i se manẽs cũ accesserit: ceteros pficit. Et vt pfecta sũma ouiũ itegrareᷓ i celo: hõ pditꝰ q̃rebat in terra. HIERO. Aly vo nonagintanouẽ ouibꝰ iustoz putãt numez in telligi: ꝛ i vna ouicula peccatoz fm q in alio loco dixerat: Nõ veni vocare iustos: sz peccatores: GREGO. i ho. Cõsiderãdũ ãt nobis ẽ cur dñs plus de ꝯuersis peccatori bq̃ ð stãtibꝰ iustis gaudiũ eᷓ fateat: qz. s. plerũq pigri remanẽt ad exercẽda bona p̃cipua q valde sibi securi sũt q nulla cõmiserit mala grauiora. At ꝯ nõnũq̃ bi q se aliqd egisse illicite meminerũt: ex ipo suo dolore cõpũcti ĩardescũt i amorẽ dei. Et qz se errasse a deo ꝯsiderãt: dãna p̃cedẽtia lucris subsequẽtibꝰ recõpẽsant: sic ꝛ dux i plio plꝰ eũ militẽ diligit q pfugã ꝯuersus hostẽ fortiter pmit: q̃ illũ q nũquã terga pbuit ꝛ nũquã aliqd fortiter fecit. Sz ẽ sũt qdã iusti de quibus tãtũ ẽ gaudiũ: vt eis null⁹ penitẽs ꝑponi possit: q ꝛ si ñ sint sibi maloz cõscy: tñ licita respuũt. ꝛ in oĩbꝰ se hũiliãt. Quãtũ ergo gaudiũ ẽ si hũiliter plãgat iustꝰ: cũ gaudiũ sit: si qð male gessit dãnat iniustꝰ. BEDA. Vel p nonaginta nouẽ oues q̃s ĩ mõtibꝰ religt: supbos significat: gbꝰ ad pfectionẽ vnitas deest. Cũ ergo iuenerit peccatorẽ magis sup eũ gaudet. i. suos gaudere facit q̃ sup iustos falsos. HIERO. Qz ãt subdit. Hic nõ ẽ volũtas ꝛc. ferr ad supiꝰ ꝑpositũ: de quo dixerat. Videte ne cõtẽnatis vnum de pusillis istis. ꝛ docet iccirco parabolã positã. vt pusilli nõ ꝯtenant. In eo ãt q dicit: Nõ ẽ volũtas añ patrẽ ꝛc. ostẽdit q quotiẽscũq pierit aliqs ex pusillis nõ voluntate patris perit.

¶ Si ãt peccauerit i te frat tuus vade ꝛ corripe eũ iter te ꝛ ipsum solũ. Si te audierit: lucratꝰ eris frẽz tuũ. Si ãt: nõ te audierit: adhibe tecũ adhuc vnũ vl duos vt i ore duorũ vel triũ testiũ stet oẽ verbũ. Qð si ñ audierit eos: dic eccliæ. Si ãt ecclesiã ñ audierit sit tibi sic ethnicus ꝛ publicanus

CHRY. Quia supi⁹ vehemẽtẽ p̃monẽ aduersus scãdalizãtes ꝑposuit: vndiqz eos terrẽs: ne rursus hi qbꝰ scãdala iferũt. sic fiãt resupini: vt totũ cõtẽnẽtes i aliꝰ vitiũ icidãt. s. negligẽtie: ꝛ scãdalizãtes p oĩa sibi pci volẽtes i elatiõez icidãt: ꝟ dñs eos cõpmit: ꝛ redargutiõez fieri iubet dicẽs: si ãt pec. i te fra. tuꝰ: va. ꝛ coz. eũ iter te ꝛ ip. solũ. AVGV. de v. do. Admonet nos qdẽ dñs nr nõ negligere iuicẽ pctã nã: nõ qrẽdo qd reprehẽdas: sz vidẽdo qd corrigas. Demus enĩ amãdo corripe nõ nocẽdi auiditate: sz studio corrigẽdi si neglexeris: peioz eo factꝰ es. Ille iuriã fecit: ꝛ iuriã faciẽdo graui seipsum vulnere pcussit: tu vulnꝰ fris ꝯtenis peiores tacẽdo q̃ ille ꝯuitiãdo. AVGV. i. de ci. dei. Plerũq enĩ a malꝰ docẽdis: admonẽdis: aliqñ ẽt obiurgãdis ꝛ corripiẽdis male dissilãt: vl cũ laboris piget: vl cũ eoz inimicitias deuitam⁹ ne ipediãt ꝛ noceãt i istis tpalibꝰ rebꝰ: sive q̃s adipisci adhuc nõa cupiditas appetit: sive q̃s adhuc amittẽ formidat ifirmitas. Si ãt ppea gsqz obiurgãdis ꝛ corripiẽdis male agẽtibꝰ pcit: qz opportunꝰ tps ingriᷓ vl eisdẽ ipis metuit ne ꝺteriores ex ꝟ efficiãt: vl ad bonã vitã ꝛ piã erudiẽdos ipediãt alios ifirmos: aut pmãt atqz auertãt a fide: nõ vr eᷓ cupiditatis occasio: sz ꝟsiliũ charitatis. Lõge autẽ grauiorẽ bñt cãs ecclie ꝑpositi q i ecclys ꝟstituti sũt vt nõ pcãt obiurgãdo pctã. nec iõ tñ ob huiuscemõi culpã penitꝰ alienꝰ ẽ: q sz ꝑpositꝰ ñ sit: i eis tñ qbꝰ vite bꝰ necitate ꝓsuginᷓ: multa monẽda vl arguẽda nouit ꝛ negligit: deuitãs eoz offẽsiões pp illa qbꝰ i hac vita nõ idebite vtiᷓ. sz plꝰ q̃s ꝺbuit delectar. CHRY. Cõsiderãdũ ãt q qñqz dñs cũ q ꝓtristauit ad eũ ꝓtristat ẽ ducit. sicut cũ dicit: si recordatꝰ fueris q frater tuus bz aliqd aduersus te: vade reconciliari fratri tuo. Quãdoqz ãt eũ qui iniusta passus ẽ iubet dimittere proximo sicut ibi: Dimitte nobis ꝺbita nra: sicut ꝛ nos

di.de.nris. Dic aũt aliũ excogitat modũ.eũ.n. q ꝓtristat⁹ ẽ ducit ad eũ q ꝓtristauit:⁊ ideo dicit:Si peccauerit in te frater tuus. Quia enī ille q iniusta fecit nō facile veniret ad excusationē:verecũdatus hũc q pasius est ad illũ trahit:⁊ nō simpliciter:sed vt corrigat qđ factũ est:vñ dicit. Uade ⁊ corripe eũ. RABA. Nō passiz iubet peccāti dimittere.sz audieti.i. obedieti ⁊ pniaz ageti:ne vel difficilis sit venia vel remissa indulgētia. CHRY. Nō aũt dicit:accusa:nz icrepa:nz vindictas expete:sz argue.i.rememora sibi peccatũ. dic ei que ab eo passius es. Ipse enī ira ⁊ verecũdia detinet ebrius factus quasi graui somno. Uñ oz te qui sanus es ad illũ qui egrotat abire. HIERO. Sciẽdũ tñ q si peccauerit in vos frater vester:⁊ in q̃libet cā vos leserit: dimittẽdi habetis ptātez imo necessitatē:qz precipit:vt debitoribus nris debita dimittam⁹. ꝓpter qđ ⁊ hic dicit. Si peccauerit in te frater tuus. Si aũt in deũ quis peccauerit:nō ẽ nri arbitry. Nos ecōtrario in dei iniuria benigni sum⁹:i nris ꝓtumelys exercem⁹ odia. CHRY. Jō aũt precepit arguere ei q passus ẽ iniuriā ⁊ nō aly.qz ille q fecit iniuriā ab eo māsuet⁹ sustinet:⁊ maxime cũ solus eũ corripiat. Cũ enī q vindictā expetere debebat:hic salutis videt diligētiaz habere maxīe hoc eũ pōt ꝓpitiũ facere. AVGV. de v.do. Quãdo ergo in nos aliquis peccat:habeam⁹ magnā curā:non ꝓ nob:nā gloziosuz est iniuriā obliuisci:sz obliuiscere iniuriā tuā nō vuln⁹ fratris tui: ergo corripe eũ inter te ⁊ ipsuz solũ studēs correctiōi:parcēs pudori. Forte enī pre verecũdia incipit defendere pctīn suũ:⁊ quē vis facere correctiorē facis peiorē. HIERO. Corripiēdus est enī seorsum frater ne si semel pudorē atqz verecũdiaz amiserit ꝑmaneat in peccato. AVGV. de v.dñi. Apl's aũt dicit. Peccātez corazs oīb⁹ argue:vt ⁊ ceteri timorē habeāt. Aliquādo ergo scias corripiēdũ esse fratrē solũ.aliqñ autem coram omnibus. Quid aũt ante facere debeam⁹ intendite ⁊ videte:Si peccauerit inquit in te frater tuus corripe eum inter te ⁊ ipsum soluz. quare:quia in te peccauit:tu scis quia peccauit. Quid ẽ in te peccauit:Quia.n.secretũ fuit qñ in te peccauit:secretnz quere cũ corrigis q̃ peccauit.nā si solus nosti:qz peccauit in te:⁊ eũ vis corā oīb⁹ arguere:nō es corrector sed proditor. Peccauit ergo in te frater tuus:sz si tu solus nosti:tũc vere in te solũ peccauit. Nā si multis audiētibus tibi fecit iniuriaz:⁊ in illos peccauit quos testes sue iniquitatis effecit:q̃ ipsa corripiēda sũt corā oīb⁹ q̃ peccant coram oīb⁹: ipsa corripiēda sũt secretius q̃ peccant secreti⁹. Distribuite tpa:⁊ cō cordate scripturas. Quare aũt ꝓmũ corripis:qz tu doles q̃ peccauerit i te:absit.si aũt amore tui id facis:nil facis.si amore illi⁹ facis:optie facis. Deniqz i ipsis vbis attēde cui⁹ amore id facere debeas:vtrũ tui:an illi⁹:Segt.n. Si te audierit:lu.eris fra.tuũ. Ergo ꝓp illum fac vt lucreris illum. Agnosce qz i hoiez peccādo pisti:nā si nō pieras qũo te lacrat⁹ ẽ: Nemo q̃ cōtēnat qñ peccat i fratrē. CHRY. In quo ēt demōstrat q̃ inimicitia dānũ ẽ cōe:⁊ pp hoc ñ dixit q̃ ille lucrat⁹ ẽ seipsuz sz q̃ tu lucrat⁹ es euz.ex quo oñdit: qñ ⁊ tu ⁊ ille dānũ passi eratis ex discordia. HIERO. Per salutē.n.alteri⁹ nobis quoqz acgrit salus. CHRY. Quid aũt facere dēas si nō psuadeat:subdit. Si aũt te nō audierit:adhibe tecũ vnũ vl duos. Quãto.n.iuerecũdioz fuerit ⁊ ptinatioz:tãto magis nos ad medicinā studere oz:nō ad irā ⁊ odiũ. Etenī medicus cũ viderit morbũ nō remitti nō desistit:sz tũc magis ꝓparat ad curādũ. Uide aũt q̃liter nō vidicte gra hec correptio fit:sz emēdatiōis:⁊ pp hoc nō cōfestim iubet duos accipere:sed qñ ipse corrigi nō voluerit:neqz tũc ad euz mittit multitudinē:sed vnuz vel duos: ⁊ ad hoc legis testimoniū inducit dicens:Ut in ore duoruz testiū vel triū stet oē verbũ.q.d. Habes iam testimonium q̃ totũ fecisti qđ tuũ erat. HIERO. Uel itelligendũ est hoc mō:Si te audire noluerit:adhibeat vn⁹ frater tñ q̃ si nec illũ audierit:adhibeat ⁊ terti⁹: vel corrigēdi studio: vt.s. vel admonitiōe.aut pudore corrigat vel ꝓueniēdi sub testib⁹. GLO. Uel si dixerit:nō eē peccatũ: vt ꝓbēt illud eē peccatum. HIERO. Porro si nec illos audire noluerit:tũc multis dicēdũ ẽ vt detestatiōi eũ hēant: vt q nō pudore saluari:saluet obprobrius. vñ segt. Qz si nō audierit eos: dic ecclesie. CHRYSO. i. his q ecclesie president. GLO. Uel dic toti ecclesie:vt maiorē erubescētiā patiat. Post hec oīa seq̃tur excōicatio q̃ fieri oz p os ecclesie.i. p sacerdotē:quo excōicāte tota eccl'ia cũ eo opat. vñ segt. Si aũt eccliaz nō audierit sit tibi sicut ethnic⁹ ⁊ publicān⁹. AVGV. de v.do. i. noli illũ iā deputare in numero fratrũ tuoꝝ:nec sic tñ sal⁹ ei⁹ negligēda ē:nā ⁊ ipsos ethnicos.i. gētiles ⁊ paganos i numero qdē fratrũ ñ ꝓutam⁹:sz tñ eoꝝ salutē semp ingrim⁹. CHRY. Nihil tñ tale ꝑcipit hic pit dñs obseruādũ in his q extra ecclesiā sũt:q̃le ꝑcipit hic de fratrib⁹ corripiēdis. Sz de exteriozib⁹ dicit: Sigs pcussit te i vna maxilla:ꝑbe ei ⁊ aliā:qđ ⁊ paulus dicit: Quid mihi ē de his q foris sũt iudicare: HIERO. Fratres aũt arguere ⁊ auertere iubet. Qđ aũt dicit: Sicut ethnicus ⁊ publican⁹:ostēdit maioris eē detestatiōis q̃ sub noīe fidei agit opa infideliū:q̃z hi qui aperte gētiles sunt. Publicani enī vocant qui seculi sectant lucra ⁊ exigunt vectigalia p negociationes ⁊ fraudes ac furta scelerata atqz periuria.

ORIGE. Uideamus aũt ne forte sñia hec:non de quocunqz peccato posita sit:quid enīz si aliquis peccauerit aliquod peccatoruz que sunt ad mortez:puta masculoꝝ cōcubitoz factus:adulter:homicida:aut mollis: nunquid talez rationis est arguere solus ad solũ:⁊ si audierit statim eum dicere lucrifactũ:⁊ nō prius expulerit cum de ecclesia:nisi postq̃z corazs testib⁹ argutus ⁊ ab ecclesia:pstiterit in actu priori. Ali⁹ aũt respiciens ad īmēsaz misericoraiā christi: dicet quoniā cũ verba christi nullā faciāt differētiā peccatorũ:cōtra christi misericordiā faciunt qui hec ad minima tñ peccata pertinere distinguunt. Alius cōtra caute ipsa verba cōsiderans:nō de omni peccato hec dicta defendet: qñ qui grādia illa peccata facit:nō ẽ frater:sed noīat frater:cũ quo fm aplm nō oportet nec cibũ sumere.sicut ãt negligentibus peccādi occasionē dant:q ad oē peccatum hoc ptinere exponunt: sic econtra qui docet in minimis ⁊ non mortiferis peccatis.peccātē post argutionē test⁹ium vel ecclesie fieri oportere:sicut ethnicũ ⁊ publicanũ:aliqd crude litatis videt inducere. Utrũ.n.oīno peat prōnũciare non possumus.primũ qz qui ter argutus nō obediit:pōt in q̃rto obedire.deinde qz aliquādo non fm opera hois redditur ei.sed ampli⁹:q̃z peccauit:qđ expedit in hoc mundo.demũ qz nō dixit solũ:Sicut ethnicus ⁊ publicanus.sed Sit tibi. Qui ergo in peccato leui correctus ter nō se emendat: nos quidē debem⁹ eũ hēre sicut ethnicũ ⁊ publicanuz:abstinentes ab eo vt cōfundat:an ãt ēt a deo q̃si publican⁹ ⁊ ethnicus iudicet:nō est nostruz ꝓnunciare:sed ē in iudicio dei.

¶ Amē dico vob q̃cūqz alligaueritis sup terraz erūt ligata ⁊ i celo ⁊ q̃cūqz solueritis sup terraz erūt soluta ⁊ i celo. Iterū dico vob:qz si duo ex vob ꝓsēserit sup terrā de oi re quācūqz petierit fiet illis a ꝑre meo q̃ i celis ē. Ubi.n. sūt duo vel tres cōgregati i noie meo:ibi sū in medio eoruz.

HIERO. Quia dixerat si ecclesiaz nō audierit:sit tibi sicut ethnicus ⁊ publican⁹:⁊ poterit cōtēpti frīs hec eē rīsio vel tacita cogitatio. Si me ōspicis:⁊ ego te ōspicio:si me cōdēnas ⁊ tu mea sñia ꝓdēnaberis:ptātē tribuit aplis vt sciant q̃ q talib⁹ cōdēnant:humanaz sñiam diuina sñia corroborari. vñ dr:Amē dico vobis:q̃cūqz alli.su.ter.erūt li.⁊ in

celo.ꝛ quecūq; sol.luꝑ ter.erūt so.ꝛ in celo. ORIGE.Nō dixit.In celis:sicut petro:sed ī celo vno:qz nō sūt tante pfectionis sicut petrus. HYLA.Per hoc tamē ad terrozē marmi metꝰ quo ad pīs oēs cōtinenť:īmobile seueritatis aplice iudiciū demťrauit:vt quos ī terris ligauerīt.i. petōzū nodis ineꝛos reliquerīt:ꝛ quos soluerīt: ꝓcessionē.ſ. venie acceperit ī salutē:hi in celis ligati sūt vel soluti. CHRY. Et notandū ꝙ nō dixit ꝑmati ecclesie:Liga talē:ſz Si liga ueris:id ſſolubilia erūt ligamina:q̄ſi hoc ei ꝰ iudicio dimitt ceſſitatib ꝰ.ſ.ꝛ pena que ē hic.ſ.,picctōe ab ecclīa :quā supza est ligatū eē in celo:vt multitudine iudicioꝝ dissoluat fris tuū tanꝫ publicanū ligās eū ī terra:sed vt iuste alliges vi cōcozdaueris cū fratre tuo:soluisti illū ī terra.cū solueris ī terra:solutus erit ꝛ in celo.Multū ꝑstans:nō tibi ſz illi:qz multū nocuit nō tibi:ſz sibi. GLO.Nō solū aūt de excōi catōe:sed ēt de oī petitōe q̄ fit a cōsentiētib ꝰ ī vnitate eccle sie dat ꝓfirmationē cū subdit:Itez dico vobis:qz si duo ex vobis cōsenserint super terrā.Uel penitētē recipiēdo:vl'su perbū abyciēdo:vel de alia re quā petierīt q̄ nō est ꝓria ecclesie vnitati.Fiet illis a pre meo q ī celis ē.ꝑ hoc aūt qō dicit:Qui ī celis ē:eū sup oīa ;eē oñdit:ꝛ ꝙ hoc ꝓplere eū posse qō petiť.Uel in celis est.i. in scīs:qō valet ad ꝓbandum ꝙ fiet illis q̄cd petierīt qō dignū sit:qz illū apō se habēt a quo petūt.Uñ rata est sniа ꝓsentientiū:qz de ꝰ cū eis bītat.ꝛ iō segť:Ubi enī sūt duo vel'tres ꝛgre.in no.meo:ibi sū ī medio eoꝝ. CHRY.Uel qz dixerat:Fiet illis a pre meo: vt oñdat se etiā eē datozē simul cū patre.subdit:Ubi sūt enim duo vl'tres. ORIGE.Nō aūt dixit:In medio eoꝝ ero:ſz Ipse.n.qui paꝛ atq; charitas est:sedē atq; habitationē ī bonis atq; pacificis volūtatib ꝰ collocabit. HIERO.Ul'al'r: Omnis superioꝛ sermo ad concozdiā nos ,puocauerat: igit ꝛ premiū pollicet:vt solliciti ꝰ festinemus ad pacē cū se dicat iter duos vel tres mediū foze. CHRY.ī bo.Non aūt dixit simplr:Ubi cōgregati fuerīt:ſz addit:In noie meo.q. di.Si q̄s ,ppter me ꝓncipalē cām amicitie ad ,primū būerit:cum eo ero:si ꝛ in alys virtuosus erit.Quō ḡ non ibi consentientes consequunť id qō petūt:'Primo qdem qz nō expediēt̄ia petūt.Secō qz indigni sūt qui petunt:ꝛ ea que sūt a seipsis nō inferunt.vnde dic̄.Si duo ex vobis:q euāgeliū cā ofḟditis cōuersationē.Tertio:qz aduersus eos q cōtrista uerūt oꝛāt vidictā querētes.Quarto:qz petūt misericozdiā peccantib ꝰ q nō penituerūt. ORIGE.Et ista est etiam cā ,ppter quā nō exaudimur oꝛātes:qz nō cōsentim ꝰ nobis per oīa super terram neq; dogmate neq; cōuersatōe.Sicut.n. ī musicis nisi fuerit cōuenientia vocū nō delectat audiēt̄e:sic in ecclesia nisi consensum babuerit nō delectať de ꝰ in ea:nec audit voces coꝝ. HIERO.Possum ꝰ aūt ꝛ hoc spiritualr ītelligere:ꝙ vbi spirit ꝰ ꝛ aīa cozpusq; cōsenserit:ꝛ ñ intra se bellū diuersarū babuerit volūtatū:de omni re quā petierint impetrēt a patre.nulli enī dubiū ē:qn bonaꝝ rez postulatio sit vbi cozp ꝰ vult bre ea q̄ spirit ꝰ.ORIGE.Uel in quo duo testamenta consentiunt sibi:eius inuenitur oro de omni re acceptabilis deo.

¶Tunc accedens petrus ad eū dixit:Dñe quotiens peccauerit ī me frater meus:ꝛ dimittā ei: Usq; septies:Dicit illi iesus:Nō dico tibi vsq; septies;sed vsq; septuagies septies.

HIERO.Supradixerat dñs:Uidete ne cōtēnatis vnū ō pusillis istis.ꝛ adiecerat:Si peccauerit ī te frater tu ꝰ ꝛc.ꝛ premiū repromiserat dicēs:Si duo ex vob ꝛc. vñ ,puocat ꝰ apls petr ꝰ iterrogat.ꝛ hoc ē qō dr:Tūc accedēs ad eū pe.dixit:Dñe quo.pec.ī me fra.me ꝰ ꝛ di.ei:ꝛ cū iterrogatiōe prozfert sniam dicēs:Usq; septies:' CHRY.Putauit qdē petr ꝰ aliqd se magnū dicere.Sz qd amator boīuz xps rīderit subdit:Dic̄ illi ie.Non tibi di.vsq; sep.sed vsq; sep.septies.

AVGV.de v.do.Audeo dicer ꝛ si septuagies octies peccauerit ignoscas:ꝛ si centies:ꝛ oīno quotiēs peccauerit ignosce:Si.n.chriſt ꝰ milia peccatoꝝ inuenit ꝛ tū oīa donauit:noli subducere misericozdiā.Ait.n. apls:Donātes vobismetipsis sigs aduersus aliquē bēt querelā:sic̄ deus in chriſto donauit nobis. CHRY.Cū ḡ dicit:Usq; septuagies septies. nō numeꝝ determiatū ponit vt nūero ꝛcludat remissionē: sz qō tiue ꝛ semp ē significauit. AVGV.de ver.do.Nō tū sine cā dns septuagies septies dixit:nā lex ī decē ꝑceptis ꝓmēdať.lex.n.p decē:peccatū p.xi.significať:qz trāsgressio denary ē.Septē āt solet,p toto cōputari:qz septē diebꝰ voluit tps.Duc āt septies.xi.fiūt septuagies septies.Oīa ergo pctā dimitti voluit:qz ea septuagesimo septimo numero ꝑsignauit. ORIGE.Ul' qz nūer ꝰ sex vī cē opis ꝛ laboris: septim ꝰ āt repausatiōis dic̄ remissionē fieri oportere fribus ī hoc mūdo de gētib ꝰ:fm res hui ꝰ mūdi peccātib ꝰ.Si āt aliqs vltra ea pctā peccauerit:iā nō bēbit remissionē. HIE. Ul'itelligēdū ē septuagies septies.i.q̄drīgētis nonagīta vicib ꝰ:vt totiēs peccāti frī dimitterꝫ quotiēs ille peccare posset. RABA.Aliter tū dať venia petēti frī: vt nob.ſ.socia charitate cōicet:sic̄ Joseph fribus:aliter inimico ꝓsequēti: vt bonū ei velimus:ꝛ si ꝛz faciamus:vt dauid lugens Saul.

¶Ideo assimilatū est regnum celoꝝ homini regi :qui voluit rationem ponere cū seruis suis. Et cū cepisset rationē ponere oblatus est ei vn ꝰ qui debebat ei decem milia talenta. Cum autez non haberet vnde redderet:iussit eum dns eius venundari ꝛ vxoꝛem eius ꝛ filios ꝛ omnia que habebat:ꝛ reddi. Procidens aūt seruus ille oꝛabat eum dicens:Patientiam habe in me: ꝛ oīa reddam tibi. Misertus autem dns serui illius dimisit eum:ꝛ debitum dimisit ei. Egressus aūt seruus ille:inuenit vnū de conseruis suis:qui debebat ei centum denarios: ꝛ tenens suffocabat eū dicēs:Redde qō debes. Et ,procidēs cōseruus eius:rogabat eum dicens:Patientiam habe in me:ꝛ omnia reddā tibi. Ille aūt noluit:ſz abiit ꝛ misit eū ī carcerē.donec redderet vniuersū debitū. Uidētes aūt conserui eius que fiebant contristati sunt valde ꝛ venerunt ꝛ narrauerūt dño suo omnia que facta fuerant. Tunc vocauit illū dns suus:ꝛ ait illi:Serue nequā:omne debitū dimisi tibi:quoniā rogasti me. Nōne ergo opoꝛtuit ꝛ te misereri ꝓserui tui:sicut ꝛ ego tui misertus sum:Et iratus dns eius tradidit eū tozmentoꝝibus quoad vsq; redderet vniuersū debitū. Sic ꝛ pater meus celestis faciet vobis:si nō remiseritis vnusquisq; fratri suo de cozdibus vestris.

CHRY.Ne aligs existimaret magnū qd ꝛ graue dñum iniūxisse:cū dicit dimittēdū vsq; septuagies septies:adiecit parabolā. HIERO.Familiare enī ē syris ꝛ maxime palestinis ad oēm sermonem suū parabolā iūgere.vt quod per simplex ꝓceptum ab auditoꝝibus teneri non potest per similitudinez exemploq; tenеať.vñ dicit:Ideo assimi.ē re

gnū celo.ho.re.q vo.rōnē pone.cum ser.suis. ORIGE. Fili⁹ dei sic est sapia iustitia ⁊ veritas:ita ipse ēregnū. nō āt alicuius eox q̄ sūt deorsū:sz oium q̄ sūt surſū:in quox ſensi b⁹iustitia ⁊ cetere vtutes regnāt:q facti sūt celi p hoc q⁹ por tant celestis imaginē. Hoc g̃ regnū celorū.i.filius dei qñ fa ctus ē i ſimilitudinē carnis peccati:tūc ſimilis fact⁹ est hoī regi vniēs hoiem ſibi. REMI. Uel regnū celox congrue ſcā eccl'ia itelligit:in qua dñs operat hoc qō in ista parabo la logtur. Noīe aūt hois aliqñ designat pater:ſicut ibi: Si/ mile ē regnū celox homini regi q fec nuptias filio suo ⁊c.ali qñ vo designat filius:hic aūt vtrūqz itelligi pōt ꝓpater ⁊ fi lius:qui sūt vn⁹ de⁹. Rex aūt rex dr̄:cūcta q creauit regnan do ⁊ gubernādo. ORIGE. Serui aūt hi soli sunt q̄tū ad istas parabolas:q dispēſatores vbi habent:⁊ qb⁹ hoc ē com missū vt negocient. REMI. Uel p ſuos hui⁹ hois regis. designant oēs hoies quos ad laudandū ſe creauit: qbusqz legē nature dedit:cū qb⁹ rōnē ponit:qñ vitā ⁊ mores ⁊ act⁹ singulox discutit:vt vnicuiqz ſm q⁹ gessit tribuat. vñ segt. Et cū cepisset rōnē po.obla.ē ei vnus:qui debebat decē mi lia talenta. ORIGE. Dis aūt vite nr̄e ratio ponēda ē a re ge:qñ oēs nos pītari oportuerit ante tribūal xp̄i: Nec hoc dicim⁹ vt ſuſpitio ſit:ne forte res ipſa neceſſariū hēat lōgū tps. Uolēs.n.de⁹ vētilare oium mētes:cito oīa ab oīb⁹ om ni tpe gesta ſingulis quibusqz faciet in mentem venire in/ effabili quadā virtute. Dicit aūt: Et cum cepisset rōnez po/ nere.qz initiū iudicy est vt īcipiat a domo dei. In p̄ncipio ergo ponēde rōnis oblat⁹ est debitor talētox multox:q.ſ. multa fecerat dāna ⁊ magna ei erāt iniūcta:⁊ nullū attulit lucrū:q forſitan tot talēta pdidit quātos pdidit boies. ⁊ iō talentox multox ē fact⁹ debitor:qñ ſecut⁹ē mulierē ſuper talētū plūbi ſedētē:cuius nomē inigtas. HIERO. Scio quoſdā istū q debebat.x.milia talenta diabolū interptari: cuius vxorē ⁊ filios venūdandos pſeuerāte illo in malicia inſipientiā ⁊ malas cogitatōes itelligi volūt. Sicut.n.vxor iuſti dr̄ ſapia:ſic vxor iniuſti ⁊ peccatoris appellat ſtultitia. Sz quō ei dimittat dñs.x.milia talēta:⁊ ille nobis cōſuis ſuis.x.denarios nō dimiſerit:nec ecclīaſtice interptatōis ē: nec a prudentib⁹ viris recipiēda. AVGV. de ver.do. Jō dicendū ē q⁹ qz lex in decem p̄ceptis cōmendat: ille debe/ bat decē milia talētox:p qō oīa peccata ſignificat:q ſm le/ gem fuunt. REMI. Homo aūt ſua volūtate ⁊ ſponte pec/ cans ſuo conatu nullo mō ſurgere valet:⁊ nō habet vñ red dat:qz nihil in ſe inuenit p qō ſe a peccatis ſoluat. vñ segt: Cū aut nō ha.vñ redde.iuſſit eū dñs venūdari ⁊c.vx.ei⁹. et ſi.⁊ oīa q habebat.⁊ reddi. Uxor qdē ſtulti ē ſtultitia:⁊ car/ nis voluptas ſeu cupiditas. AVGV. ō que.euā. Per hoc ergo ſignificat trāſgreſſorē decalogi p cupiditate ⁊ prauis opib⁹:tāq; vxore ⁊ filys penas ſoluere debuiſſe:qō ē p̄cium ei⁹.p̄ciū.n.vēditi ē ſuppliciū dānati. CHRY. Hoc autem nō ex crudelitate iuſſit:ſed ex ineffabili affectōe. Uult eniz eū terrere p has minas vt ſupplicet ⁊ nō vēdat:qō ⁊ factuz oñdit:cū ſubdit: Procidēs aūt ſer.ille: ro.eū di. Patiētiā habe ī me:⁊ oīa reddā tibi. REMI. Dis aūt vbis humilia tio ⁊ ſatiſfactio pctōris demſtratur dū dr̄: Procidēs. In hoc vo q⁹ dicit: Patientiā habe ī me: vox exp̄mit peccatoris po ſcētis tēpus viuēdi ⁊ ſpatiū corrigēdi. Est autē larga dei be nignitas ⁊ clemētia erga peccatores ꝟuerſos:qñ ipe ſemp parat⁹ē p baptiſmū aut penitētiā pctā dimittere.vñ segt. Miſ.āt do.ſer.il.dimiſit eū:⁊ debitū dimiſit ei.i.a pctis eū abſoluit. CHRY. Uide āt diuī amoris ſupabūdātiā: pe tit ſeruus ſolius tpis dilationē:ipſe aūt maius eo qō petyt dedit:dimiſſionē ⁊ conceſſionē totius mutui. volebat autē ⁊ a principio dare:ſz nolebat ſolū ſuū eſſe donū:ſed ⁊ ſuppli catōis illius vt nō incorporat⁹ abſcedat. Ideo autem anteq̄ rationē poneret:debitū nō dimiſit:qz docere voluit a quā/ tis debitis cum liberat:vt ſaltem ita ad conſeruos manſue tior fieret. Et quidē vſq; ad hec q̄ premiſſa ſūt acceptabilis fuit.etenim confeſſus ē ⁊ p̄miſit ſe reddere debitū:⁊ pci/ dēs rogauit:⁊ debiti magnitudinē cognouit. Sz q poſtea fe cit indigna fuere prioꝛib⁹. Segt.n. Egreſſus aūt ſer.il.iue. vnū de cōſeruis ſuis:q debe.ei cētū denarios. AVGV. de ver.do. Nō aūt dicit q⁹ debebat ei centū denarios:ab eo dem nūero.ſ.decem ſumit:q ē numer⁹ legis.nā ⁊ cētū cen/ ties fiūt decē milia:⁊ decies deni sūt cētū:⁊ illa decē milia talētox:⁊ illi decies deni:⁊ a legitimo numero nō recedūt: in quo vtroqz inuenies pctā.vterqz ē q⁹ debitor: vterq; ve/ nie depreccatoꝛ. Dis.n.hō ⁊ debitor ē dei: ⁊ debitorē habet fratrē ſuū. CHRY. Tanta autem differentia ē peccatox q̄ cōmittūt ī hoiem:⁊ q̄ cōmittūt ī deū:q̄ta est differētia.x. miliū talentox ⁊ centū denarioꝛ:magis aūt ⁊ multo plus: patet ex differentia p̄ſonax ⁊ a paucitate peccantiū. Noīe enī videte ⁊ deſistim⁹:⁊ pigritamur peccare:deo aūt videte ſm vnū quēq; die nō obſiſtim⁹: ſz agim⁹ infozmidabiliter omnia ⁊ loquimur. Non hinc aūt ſolū grauioza parent pec cata in deuz:ſed et a beneficio quo ſum⁹ potiti ab ipſo. Se cut enim nos eſſe ⁊ omnia propter nos operatus est. Animā rōnalem nobis inſpirauit:filiuz ſuuz miſit:celuz nob apuit: ⁊ nos filios ſuos fecit. Nunqd ergo ſi vnaquaqz die moze/ remur p illo:retribuerem⁹ ei aliqd̄ dignuz:neq̄q̄. Sz hoc rurſus ad vtilitatē nr̄am pertineret. Nos aūt ecōtrario i le gibus eius offendimus. REMI. Sic ergo p debitorem decem miliuz talentox ſignant illi q maioza crimina cō/ mittūt:p debitorē aūt cētuz denarioꝛ q minoza admittit. HIERO. Nō vt manifeſtius fiat dicamus ſub exem/ plo:Si igs veſtrū cōmiſerit adulteriū:homicidiū:ſacrilegiū maioza crimia decē miliū talētoꝛum rogāti dimittuntur: ſi ⁊ ipſe dimittat minoza peccātib⁹. AVGV. de ver.do. Sz ille ſeru⁹ īgratus:iniqu⁹:noluit p̄ſtare qō illi īdigno pre ſtiū fuit. Sequit.n. Et tenēs ſuffocabat eum dicēs: Redde qō debes. REMI. i. acriter iſiſtebat vt vindictā ab eo exi geret. ORI. Jō vt arbitroꝛ ſuffocabat: qñ a rege exierat: nō.n.ſuffocaret cōſeruū ſuū ſi nō exiſſet a rege. CHRY. Per hoc etiā q⁹ dr̄:egreſſus:oſtēdit q⁹ nō poſt multū tēpus: ſed confeſtim adhuc q̄ſi in aurib⁹ habēs beneficiū in mali/ ciā abuſus ē liberatiōe a p̄pꝛio dño ſibi data. Quid igit̄ ille fecerit ſubdit: Et procidens cōſer.eius:rogabat eū dicens: Pa/ tiētiā habe ī me ⁊ oīa reddā tibi. ORI. Cōſidera ſubtilita tē ſcripture:qñ ſeru⁹ multox debitoꝛ talentox p̄cidēs ado rauit regē.q aūt centū debebat denarios:p̄cidēs nō adora/ bat:ſz rogabat cōſeruū dicēs: Patientiaz habe. CHRY. Sz neq; hec vba īgratus ſeru⁹ reuerit⁹ ē:q bus ſaluat⁹ est. Sequit.n. Ille aūt noluit. AVGV. de que. euā. i. tenuit ꝓtra eū hūc animū vt ſupplicia illi vellet:ſz abyt. REMI. .i. magis ira exarſit vt ab eo vindictā exigeret: ⁊ miſit eū in carcerē donec redderet debitum.i.appꝛehēſo fratre vindi ctā ab eo exegit. CHRY. Uide dñi charitatē ⁊ ſerui cru delitatē:hic p decē milib⁹ talētis:hic aūt p centū denarys. Ꝟ ꝟſuū:Ꝟ āt dñz rogabat.⁊ Ꝟ qdē totalē abſolutionē acce/ pit:ille āt ſolā dilationē petebat nec tñ Ꝟ ōdit. Cōdoluerūt q nō debebāt. vñ segt: Uidētes aūt cōſerui eius q̄ fiebāt ꝓtriſtati ſunt valde. AVGV. de. q. euā. Per ꝟſeruos itel ligit eccl'ia:q̄ illū ſoluit ⁊ ligat. REMI. Uel conſerui ſor/ te angeli ſūt intelligendi aut p̄dicatores ſācte eccleſie:ſiue quicunqz fideles qui videntes aliquē fratrez remiſſionem peccatoꝛū adeptū:nō velle miſereri conſerui ſui:contriſtan tur de eius p̄dition̄e. Sequitur: Et venerūt ⁊ narrauerunt domino q̄ fcā fuerāt. Ueniūt quidē non corpoze ſed cozde. Dño aūt narrare est dolores ⁊ cōtriſtationes cozdis in ſuo affectu demonſtrare. Sequit: Tūc vocauit eū dñs ſu⁹. vo cauit quidem per ſententiaz mortis:⁊ ab hoc ſeculo migra re iuſſit.⁊ dixit ei: Serue neq̄:omne ōbitū dimiſi tibi:quo niam rogaſti me. CHRY. Et quādo quidē decē milia ta

lentꝫ debeb at;nō vocauit eum neqꝫ:neqꝫ est cōuitiatꝰ sed miserꝫ.Quādo autē cōtra seruuꝫ igratus ē effectꝰ:tunc dr: Serue neqꝫ.ꝛ hoc ē qō dr: Nōne ḡ oportuit ꝛ te ꝛc. REMI. Et sciendum qꝫ seruus ille nullus rñsum legit dño dedisse:i quo deinōstrat ꝙ in die iudicy ꝛ statī post hāc vitā omne argumētum excusatōis cessabit. CHRY. Qꝛ vero bene/ficio nō est factꝰ melior:relingt vt pena corrigat. vñ segt: Et irat dñs eiꝰ tradidit euꝫ tortoribꝰ quoadusqꝫ redderet vniuersum debitum. Nō āt simplr dixit: Tradidit euꝫ:sꝫ iratus:qō nō posuit qñ iussit eū vēdi.nō.n.hoc erat ire:sꝫ magis amoris ad correptionē:nūc autez hec sñia est supplicy ꝛ pene. REMI. Tunc enī dicit deꝰ irasci qñ aduersus peccatores vidicat. Tortores aūt dicunt demones:qꝛ semper ad hoc parati sunt vt perditas animas suscipiant:ꝛ in pena eterne dānatōis eas torqueāt. Nūqd āt postqꝫ aliqs ōmer/gut aditum exeūdi: Nō:sꝫ Quousqꝫ ponit ꝓ infinito.ꝛ ē sen/sus:semp soluet:sꝫ nūqꝫ psoluet:ꝛ sp penā luet CHRY. Per hoc ḡ oñdit ꝙ cōtinue.i.eternalr punietur neqꝫ reddet aliqñ.cuius aūt irreuocabilia sint charismata ꝛ dei vocationes:tñ tāt ū valuit malicia vt ꝛ hāc legem soluere videat. AVGV. de ver.do. Dicit.n.de⁹: Dimittite ꝛ dimittetur vobis.sꝫ ego ꝓ dimisi:dimittite vel postea.nā si nō dimiseris:reuocabo te.ꝛ qcqd tibi dimisera:replicabo tibi.nō.n. fallit aut fallit xps:ꝙ subiecit dicēs: Sic ꝛ pater meus celestis faciet vobis:si nō remiseritis vnusqsqꝫ fratri suo ō cor/de:cuꝫ sis blandꝰ oze ꝛ crudelis i corde. Jō.n.dñs subdit: De cordib⁹ vestris.vt si ꝙ charitatē ponitis disciplinā: de cor/de lenitas nō recedat: Quid.n.tā piū cuꝫ medicꝰ ferens ferramentū:seuit i vulnus vt homo sanet:qꝛ si vulnꝰ palpat bō pdit. HIERO. Jō ꝛ dñs addidit: De cordib⁹ vris: vt oez simulationē ficte pacis auerteret. Precipit ḡ dñs petro sub cōpatōe regis dñi ꝛ serui ꝙ debitoꝛ.x.miliū talētoruꝫ a dño rogās veniā ipetrauerat:vt ipe quoqꝫ dimittat conser/uis suis minoꝛa peccātib⁹. ORIGE. Vult etiā docere fa/ciles nos eē ad indulgēdū eis ꝙ nocuerūt nobis:maxime si satisfaciāt ꝛ deprecent sibi veniā dari. RABA. Allegori/ce aūt seruus hic ꝙ decē milia talētoꝝ debuit iudaicꝰ ē ppls decalogo legis astrictꝰ:cui dñs sepi⁹ dimisit debita quando in angustys cōstituti illi⁹ misericordiā deprecabant:sꝫ libe rati oēs debitores atrociter repetebāt:ꝛ a gētili ppl̄o:qsi si/bi obnoxio:circūcisionē ꝛ cerimonias legis expetunt:ꝛ pro/phetas ꝛ aplos crudeliter trucidāt.vñ tradidit eos domin⁹ in manus romanoruꝫ vel malignoꝝ spirituum qui ꝛeternis cruciatibus eos punirent. CA. XIX

Factū ē cum cōsūmasset iesus ser/mōes istos migrauit a galilea:ꝛ ve/nit i fines iudee trās iordanē:ꝛ secu/te sūt eū turbe multe:ꝛ curauit eos ibi. Et accesserūt ad eū pharisei tentantes eū ꝛ dicētes: Si licet hoī dimittere vxo/rē suā quacūqꝫ ex causa: Qui rñdēs ait eis. Nō legistis qꝛ qui fecit hoiem ab initio masculuꝫ ꝛ feminā fecit eos: Et dixit: Propter hoc dimit/tet hō patreꝫ ꝛ matrē:ꝛ adherebit vxori sue:ꝛ erūt duo i carne vna. Itaqꝫ iā nō sūt duo sꝫ vna caro. Quod ergo deus cōiunxit hō nō separet. Dicunt illi: Quid ergo moyses mādauit dari libellum repudij ꝛ dimittere: Ait illis: Quoniaꝫ moyses ad duritiā cordis vestri permisit vobis dimittere vxores vestras:ab initio āt nō fuit sic.

CHRY. in ho. Domin⁹ ꝓ iudeā relinquens pp illoꝝ emulationē:nūc ibidē iā imoratꝰ:qꝛ passio i ꝓximo futura erat:nō tamē ad iudeā interī ascēdit:sꝫ i termios iudee.vñ dr: Et fcm ē cū cōsū. Jesus ser.istos:mi.a galilea. RABA. Hic ergo icipit narrare q̄ i iudea fecit:docuit:siue passus ē. ꝛ ꝓmo gdē trans iordanē ad oriētē:deinde ēt cis iordanem quando venit hierico ꝛ bethphage ꝛ hierlꝫ. vnde segt. Et ve.in fines iudee trans iordanē. CHRY. Quasi iust⁹ do minus oium ꝙ sic diligit alios seruos:vt alios nō ꝓtemnat. REMI. Sciendū ē aūt ꝙ ois illa israelitaꝝ ꝓuincia generaliter iudea dicebatur ad cōparationē aliarū gentiū. Uerūtamē meridiana ei⁹ plaga i qua habitabat tribus iuda:ꝛ tribus beniamin spāliter dicebatur iudea ad distinctiōem aliaꝝ regionū q̄ i ipsa ꝓuincia cōtinebāt.i.samaria:galilea: decapolis:ꝛ reliq̄ alie. Segt: Et secute sūt eū turbe multe. CHRY. super matth. Perducebāt eū quasi paruuli filij patrē peregre lōge ꝓficiscentē: Ipse aūt tanqꝫ pater ꝓficiscens:pignoza charitatis filys reliqt remedia sanitatum. vnde dr: Et curauit eos. CHRY. in ho. Considerandum etiam ꝙ neqꝫ doctrine verboꝝ cōtinue dñs insistit: nec signoꝝ operationi:sꝫ nunc quidem hoc:nūc autem illud facit:vt a signis credibilis appareret in his que dicebat. Ex sermonum autez doctrina vtilitas q̄ erat isignis oñderet. ORIGE. Sanabat aūt dominꝰ turbas trās iordanē vbi baptisꝰ dabat. Uere.n.oēs a spiritualib⁹ infirmitatibus saluantur etiā in baptismo.ꝛ multi quidē sequūtur xpm sic turbe:tamē nō surgentes vt mattheus ꝙ surgens secutus ē dominū. RABA. Curat etiā galileos in iudee finibus vt pctā gētiū i eā veniā q̄ iudee pabat admitteret. CHRY. in ho. Curabat siquidē xps boies:ꝛ illis benefaciens ꝛ per eos multis alys. Nox enīz sanatio alys erat occasio diuine cognitiōis:sꝫ nō pharisei ꝙ ex signis duriozes fiebāt. vñ sequit: Et accesꝫ ad eū phari.tētates eū ꝛ dicētes: Si licet hoi dimittere vxorē suā quacūqꝫ ex cā: HIERO. Ut qsi contuto eū teneāt syllogismo:ꝛ qdcūqꝫ rñdeat pateat captiōi Si dixerit dimittēdā vxorē qualibet ex cā ꝛ ducēdaz aliā: pudicitie ꝓdicatoꝝ sibi videt dicere cōtraria. Sin aūt rñderit:nō oēm ob cām debere dimitti qsi sacrilegy reꝰ tenebitur:ꝛ aduersus doctrinā moysi ꝛ dei facere. CHRY. i ho. Intuere aūt ex mō ēt iterrogatiōis maliciā. dñs.n.supza de lege hac disputauerat:ipsi aūt qsi iaz nullo dcō interrogāt .s.opinātes ꝙ oblit⁹ eēt eoꝝ q̄ dixerat. CHRY. sup mat. Sic aūt si videas hoiem assidue amicitias medicoꝝ colētē itelligis qꝛ infirm⁹ ē:sic ꝛ cū videas viꝝ siue mulierē de dimittēdis vxoꝛib⁹ aut viris iterrogātes: cognosce qꝛ vir ille lasciu⁹ ē:mulier illa meretrix ē.nā i mrimōio castitas delectatur:lubido āt qsi vinclo ꝓiugy alligata torqueī. Sciebāt āt qñ nullā cām idoneā bēbat circa dimittēdas vxores:p ter solā turpitudinē:ꝛ alias atqꝫ alias sibi iūgebāt. Timuerūt āt iterrogare ex gbꝰ cāis:ne scipsos ifra āgustias certaꝝ cārū astrīgerēt.sꝫ iterrogauerūt si ex oibus causis licet:sciētes qꝛ modū nescit:nec ifra terminos vnius cōiugy capit libido:sed quātomagis exercet:magis accendit. ORI. Tētato aūt dño:nullus discipuloꝝ eiꝰ ꝙ positus ē ad docendū grauiter ferat:si tētatus fuerit a quibusdā:tñ ꝛ tentatoribꝰ respondet dogmata pietatis. HIERO. Sic aūt respōsiones tēperat:vt disciplinā transeat:scripturā sanctam adducens in testimoniū ꝛ nālem legē:primāqꝫ dei sniam:secūdo opponēs.vñ sequit: Qui respondens ait eis: Non legi.quia ꝙ fec ab initio masculū ꝛ feminā fecit eos: Hoc in exordio geneſis scriptū ē. Dicēdo aūt masculum ꝛ feminā: ostendit scōa vitanda ꝓiugia.nō enim ait: Masculum ꝛ feminas qō ex priozū repudio q̄rebatur:sed Masculum ꝛ feminam:vt vnius cōiugy cōsortia necterent. RABA. Salubri autē consilio dei factum est vt sui corporis portiones vir ample cteretur in femina:nec a se putaret esse diuersuꝫ:quod de se

cognosceret fabricatū. CHRY.sup matth Si ergo ad hoc deus marē ⁊ feminā ex vno creauit vt sint vnū. quare ergo ō cetero vir ⁊ mulier nō ex vno vtero nascuntur: sīc̄ volatilia quedā: q̄ deus masculū quidē creauit ⁊ feminā: pp necessitatē filioꝝ generādoꝝ: tamē semp fuit castitatis amatoꝛ: ⁊ cōtinentie auctoꝛ. Jō illū typū nō seruauit ī oibus: vt siquidem vult homo nubere ſm primā dispotionē creationis humane ītelligat qd est vir ⁊ vxoꝛ. Si aūt noluerit nubere: nō habebit necessitatē nubēdi ꝓpter cōiunctōez natiuitatis: ne forte videaſ̄ per suā cōtinentiā ī alterū perdere q̄ nolebat eē cōtinēs: sicut domin⁹ post cōiunctū matrimoniū iubet: ne alter altero nolēte se separet. CHRY.in ho. Nō solū aut̄ ex modo creatōis: sz etiā ex modo legislatōis monstrauit: qñ vnū oportet vni cōiungi: ⁊ nunq̄z rescindi. vñ sequitur: Et dixit: ꝓpter hoc relinquet homo patrem ⁊ matrē ⁊ adherebit vxoꝛi sue. HIERO. Similr̄ ait: vxori: nō vxoꝛib⁹. Et expresse subdiſ̄: Ete runt duo ī carne vna. Premiū enī est nuptiaꝝ ex duob⁹ vnā carnē. s. ꝓlis fieri. GLO. Vel in carne vna. i. ī carnali copula. CHRY. super matth. Si ergo q̄ ex viro ē vxoꝛ: ⁊ ex vna caro sūt ambo: relinquet homo patrē suū ⁊ matrē: maioꝛ nūc charitas debet esse īter fratres ⁊ soꝛores: q̄ hi quidez ex eisdē pentibus exeunt: illi aut̄ ex diuersis. Sed hoc magnū ē nimis: q̄ fortioꝛ est dei ꝓstitutio q̄z virt⁹ nature. Nō.n. ꝓcepta dei: nature subiecta sunt: sed natura dei preceptis obtemperat. Deinde fratres ex vno nascuntur vt diuersas vias petant: vir aūt ⁊ vxoꝛ ex diuersis nascuntur: vt ī vnū ꝓueniant: Oꝛdo etiā nature dei oꝛdinationē loquitur. Quod enim est in arboꝛibus humoꝛ: hoc est ī hominibus amoꝛ. humoꝛ autez de radicibus ascēdit in herbam: ⁊ sursum transmittitur ī semen. Ideo parētes quidē diligūt: sed nō sic diligunt̄ a filys: homo.n. nō ad parētes: sed ad procreādos filios trāsimittit affectū. ⁊ hoc ē qō dicit̄: Propter hoc relīquet homo patrez ⁊ matrē ⁊ adherebit vxoꝛi sue. CHRY.in.ho. Uide etiā sapiaz doctoꝛis. Interrogat⁹.n. si licet: nō ꝓfestim dixit: Nō licet: vt nō turbarent̄: sz p ꝓbationē hoc cōstituit. Deus.n. a pricipio masculū ⁊ feminā fecit ⁊ non simplr̄ eos cōiunxit: sed matrē iussit dimittere ⁊ patrē: ⁊ nō simpliciter virū mulieri dixit aduenire: sz cōiungi: ex ipso mō locutiōis indiuisibilitatē oñdens. Sed ⁊ maioꝛē copulā adiunxit cū dixit: Et erunt duo ī car. vna. AVGV. ix. sup ge. ad lit. Hec tñ ꝛba cū ꝓmis hoīs fuisse scriptura testaſ̄: dñs tū h̄ deū hoc dixisse declarat vt hīc intelligerem⁹ ꝓpter extasim q̄ ꝓcesserat in adam hoc diuinitus tāq̄z ꝓphetā dicere potuisse. REMI. Mysteriū.n. hoc eē apl's dic̄ in xp̄o ⁊ ecclia: dñs enim ihesus chr̄istus quasi patrē deseruit: cū de celis ad terrā descēdit: ⁊ matrē deseruit. i. synagogā ꝓpter ī fidelitatē: ⁊ adhesit vxori sue sācte. s. eccleſie: ⁊ sūt duo in carne vna. i. chr̄ist⁹ ⁊ eccleſia in vno coꝛpoꝛe. CHRY.in ho. Postq̄z vero veteris legis ⁊ verba ⁊ facta īduxit cū ptāte: iā ⁊ ipse interptaſ̄ ⁊ legē īducit dicēs: Itaq̄z iā nō sūt duo: sz vna caro. Sicut.n.q spiritualiter se diligūt: vna aīa eē dicunt̄: dicēte scriptura: Omniū credētiū erat coꝛ vnū ⁊ aīa vna. sic vir ⁊ vxoꝛ q̄ carnaliter se diligūt: vna caro eē dicunt̄. Quēadmodū igr̄ carnē incidere ē soꝛdidū: ita ⁊ mulierē diuideꝛ ē iniquū. AVGV. xiy. de ciuita. dei: Unū etiā dicunt̄ vel ꝓpter cōiunctionez: vel ꝓpter oꝛiginem femine: q̄ de masculi latere creata est.

CHRY.in ho. Ulterius aut̄ ⁊ deus induxit dicens: Qō ergo deus cōiunxit homo non separet. demonstrans q̄ ⁊ ꝓter naturam ⁊ preter legē ē vxoꝛē dimittere. preter naturā quidē: quia vna caro diuidiſ̄. ꝓter legē aūt: qñ deo copulante ⁊ iubēte nō diuidi vxoꝛ dimittiſ̄. HIERO. Deus enīz ꝺiunxit vnā faciēdo carnē viri ⁊ femine. hanc g̃ homo non pōt separare: sed solus de⁹. Homo sepat qñ pp̄ desideriū se cūde vxoꝛis prima dimittiſ̄. Deus separat g̃ ⁊ cōiunxerat: quādo ex consensu ꝓpter seruitutē dei sic habemus vxoꝛē quasi nō habētes. AVGV. cōtra faustū. Ecce iudei ex libꝛis moysi cōuincūtur nō eē vxoꝛē dimittēdā: q̄ ſm voluntatē legis moysi arbitrabātur se facere: cū dimitterēt. Sit illō hoc ipso xp̄o attestāte cognoscim⁹ deū fecisse ⁊ cōiunxisse masculū ⁊ feminā: qō manichei negādo damnant xp̄i euāgelio resistētes. CHRY. sup matth. Grauis ē aūt fornicarys interptatio castitatis: sed cōtra rōnem nūdere non possunt: veritati tamen credere nō acqescūt. Cōferūt ergo se ad patrociniū moysi: sicut hoies malā cām habētes cōfugiūt ad potētes viros: et si p iustitiā nō pñt: vincāt p psonā. vñ segt̄: Dicūt illi: Quid ergo moyses mandauit dari libellū repu. ⁊ dimittere? HIERO. Aperiūt calūniā quā paraue rāt: sz domin⁹ nō ꝓpriā sniam ꝓtulerit: sz veteris hīstozie ⁊ mādatoꝝ dei fuerit recoꝛdat⁹. CHRY. ī ho. Si āt dominus alien⁹ eēt a veteri testō: nō decertassz p moyse: neq̄ q̄ sua sūt mōstrassz veterib⁹ ꝓuenire. Sz ineffabilis xp̄i sapietia: ⁊ p his excusando respondit. vnde segt̄: Et ait illis: Qñtia: ⁊ p his excusando respondit. vnde segt̄: Et ait illis: Qñ moyses ad duritiā coꝛdis vestri pmi. vo. dimit. vxo. ve. Injquo liberat moysen: ab accusatōe ⁊ totū illoꝝ caput cōuertit. AVGV. cōtra faustū. Quāta.n. erat duritia: q̄ nec per libelli interpositionē vbi dissuadēdi locus iustis ⁊ prudentibus tribuebat̄: solui ⁊ flecti posset ad recipiendā vel reuocandā ꝓiugy charitatē. Porro qua calliditate reprehēdūt manichei moysen tanq̄z cōiugia dirimentē p libellū repudy ⁊ laudāt xp̄z tāq̄z eius ī oī vinculū cōfirmantē: cū sz suā sacrilegā sniam moysen laudare debuerūt sepantē: qō coniunxerat diabol⁹: ⁊ xp̄m vituperare diaboli ligamenta soluentē. CHRY. in ho. Benigne q̄ graue erat: qō dictū erat: Statī reducit sermonē ad antiquā legē dicens: Ab initio aūt nō fuit sic. HIERO. Qō dicit hmōi est: Nūqd pōt de⁹ sibi eē cōtrari⁹: vt aliud añ iusserit: ⁊ sniam suā nouo frangat imperio: Nō ita sentiendū est: sz moyses cū videret ꝓpter desideriū cōingū secūdaꝝ: q̄ illis diuoꝛces vel iunioꝛes vel pulchꝛioꝛes eēnt: ꝑmas vxoꝛes interfici: aut malā vitā diuoꝛcere: maluit īdulgere discidiū: q̄z odia ⁊ homicidia pseuerare. Simulq̄z cōsidera q̄ nō dixit: Propter duritiaz coꝛdis vestri permisit vobis de⁹: sed moyses vt iuxta apostolū cōfilīū esset hoīs nō imperiū dei. CHRY. sup mat. Propterea bene dixit: Qz moyses hoc pmisit nō ꝓcepit. Qō.n. precamus semp volum⁹: qō aūt pmittim⁹ nolētes īdulgem⁹: qz malā volūtatē hoīum ad plenū ꝓhibere nō possum⁹. Permisit ergo vobis facere mala ne faceretis peiora. ergo hoc vobis pmittēdo nō vobis dei iusticiā demōstrauit: sz a pecato abstulit culpam peccandi: vt quasi ſm legez agētibus vobis: pctiñ vestrum nō videatur esse peccatum.

Dico autem vobis: q̄ qcunq̄z dimiserit vxorem suam nisi ob fornicationem: ⁊ aliam duxerit: mechatur. Et q̄ dimissaz duxerit mechatur.

CHRY in ho. Quia os illoꝝ opilauerat: iaz cū auctoritate legem inducit dicens: Dico aūt vobis q̄ quicunq̄z dimi. vxo. suam: nisi ob foꝛ. ⁊ aliā duxerit mechat̄. ORIGE. Forte aūt dicet aliq̄s: qñ iesus dicens: Quicunq̄z dimiserit vxoꝛē suam: nisi ob fornicationem: pmisit vxoꝛem dimittere: quēadmodū moyses: quē rettulit ꝓpter duritiā cōdis iudeoꝝ hoc p̄cepisse. Sz ad hoc respondendū: qñ si ſm legez adultera lapidaſ̄: nō ſm hoc ītelligiſ̄ res turpis: ꝓpter quā moyses pmittit libellū repudy. nec enim in causa adultery oportebat libellum dare repudy. Sed fortasse moyses oēs culpam mulieris turpem rem appellauit: que si inuēta fuerit in vxoꝛe: scribitur ei libellus repudy. Querendū ē autez si ꝓpter solam causam fornicatiōis dimittere iubet vxoꝛē: qd est si mulier non fuerit fornicata: sed aliud quid grauius fecerit: puta venefica inueniatur: aut interfectrix filiozum? Sed dominus exponens rem alibi dixit. Qui ꝓmiserit ex cepta causa fornicationis facit eam mechari: dans ei occa-

ſionē ſecundaꝝ nuptiaꝝ. HIERO. Sola ergo fornicatio eſt que vxoris vincit affectū: īmo cū illa vnā carnē in aliaz diuiſerit. z ſe fornicatione ſeparauerit a marito nō debet te neri: ne virū quoq; ſub maledictōe faciat dicēte ſcriptura: Qui adulterā tenet ſtult⁹ z impius eſt. CHRY. ſup mat. Sicut. n. crudelis eſt z iniquus q caſtaz dimittit: ſic fatu⁹ ē z iniqu⁹ q retinet meretricē. Nā patron⁹ turpitudinis ē: qui crimē celat vxoris. AVGV. de adulterinis cōiugys: Nō tamē erit turpis: nec difficilis etiam poſt patrata z purgata adulteria reconciliatio cōiugy. vbi p claues regni celoꝝ nō dubitaꝫ fieri remiſſio peccatoꝝ: nō vt poſt viri diuortium adultera reuocet: ſed vt poſt xpi cōſortiū adultera nō voce p ipſas ſoluitur. Matrimonū auteꝫ nō facit coit⁹ ſz volun tas. z iō nō ſoluit illud ſeparatio corporis: ſz ſepatio volūta tis. Ideo q dimittit cōiugē ſuā z aliā nō accipit: adhuc ma ritus ē. nā z ſi corpore iā ſeparat⁹ eſt: tñ adhuc volūtate cō iunct⁹ eſt. Tū ergo aliā accepit: tūc plene dimittit. Et iō dñs nō dicit: Qui dimittit mechaꝫ: ſz q alterā ducit. RABA. Una ergo ſolūmō carnalis eſt cā. i. fornicatio: vna ſpūalis: hec eſt timor dei vt vxor dimittaꝫ. nulla aūt cā ē vt viuen te ea q relicta ē alia ducaꝫ. HIERO. Poterat āt accidere vt aliquis calūniā faceret īnocēti vxori z ob ſecūdam copu lā nuptiaꝝ veteri crimen īpingeret. Ideo ſic p̄cē dimittere iubet vxorē vt ſcōaz p̄ma viuēte nō hēat. Necnō q; poterat euenire vt iuxta eandē legē vxor quoq; marito daret repu diū: eadē cautela p̄cipitur ne ſcōm accipiat vir. z q; mere trix: z q; ſemel fuerat adultera opprobriū nō timebat. ſecun do non nubere p̄cipitur viro. q; ſi talē duxerit: ſub adultery crimine ſit. vñ ſeqt̄: Et q dimiſſā duxerit mechaꝫ. GLO. Accipientē terret: q; adultera nō timet opprobrium.

¶ Dicunt ei diſcipuli eius: Si ita eſt cauſa hois cum vxore: non expedit nubere. Qui dixit illis: Non omnes capiunt verbum iſtud ſed quibus datum eſt. Sunt enim eunuchi q de matris vte ro ſic nati ſunt: z ſunt eunuchi qui facti ſunt ab hominibus: z ſunt eunuchi q ſeipſos caſtrauerunt ꝓpter regnū celoꝝ: Qui p̄t cape capiat. HIERO. Graue pondus vxor eſt: ſi excepta cauſa forni catōis eā dimittere nō licet. Quid. n. ſi temulenta fuerit: ſi iracūda: ſi malis moribꝰ tenēda erit: Videtes ergo apli gra ue vxorum iugum: pferūt motū animi ſui. vñ dr̄: Dicūt ei. diſcipuli eius: Si ita eſt cā. ho. cū vxore nō expedit nubere. CHRY. in ho. Leuius. n. eſt contra cōcupiſcentiā p̄liari z contra ſeipſum q̄ ad mulierem malam. CHRY. ſuper matth̄. Non autem dixit: q; expedit: ſed magis conſenſit q; nō expedit: ſed infirmitatē carnis cōſiderauit. vnde ſeqtur. Qui dixit eis: Nō oēs capiunt verbum iſtud. i. non oēs hoc poſſunt. HIERO. Nemo aūt putet ſub hoc verbo quod addit: Sz quib⁹ datū eſt: vel fatū vel fortunā introduci: q; hi ſunt virgines: quos ad hoc caſus adduxit. Sz bis datum eſt a deo q petierūt q voluerūt: q vt acciperēt laborauerūt. CHRY. ſup matth̄. Ideo ergo nō oēs cape poſſūt: q; nō oēs volūt. palma ꝓpoſita eſt: q cōcupſcit gliam: nō cogitet de labore. Nemo viceret: ſi oēs periculum timerent: Ex eo ergo q; quidam a ꝓpoſito continentie cadunt nō debem⁹ circa virtutē caſtitatis fieri pigriores: ſicut z qui ī pugna ca dūt nō exanimant ceteros. Nō ergo dicit: Quibus datū eſt: illud oſtendit: q; niſi auxiliū gratie acciperem⁹: nihil nobis valeret. Doc aūt auxiliū gratie volētib⁹ nō denegaꝫ. Dicit enim dñs: Petite z inuenietis. CHRY. in homi. Deinde cogita ſi ab alys excluſus eſſes: qd vtiq; faceres: voluptate quidem priuatus: mercedem aūt non haberes. CHRY. ſuper matth̄. Sicut enī peccatū opus ſine volūtate nō faꝫ ita z iuſticia ex ope nō conſumaꝫ: niſi z volūtas affuerit. Illa ē g̃ glorioſa cōtinētia: nō illa quā trāſgredi nō p̄t neceſſi tas debilitatis corporis: ſz quā cōplectiꝫ voluntas ſācti p̄po poſiti. HIERO. Triplex g̃ genus eunuchoꝝ poſuit: quo rum duo ſūt carnales: z tertij ſpirituales. Illy enīz ſunt qui de vtero mris ſic naſcunt̄: aly quos vel captiuitas facit: vel delitie matronales. tertij ſunt q ſeipſos caſtrauerunt pp re gnū celoꝝ: z q cū poſſint eē viri: ꝓpter chriſtū eunuchi fiūt. Iſtis ꝓmittit ꝓmiū: ſupioribus aūt: qbus neceſſitas caſtimo nia ē: nō voluntas: nihil oīno ōbet. HYLA. In vno. n. eo rum poſuit naturā. ſ. ī eo q naſcit. in altero neceſſitatē. ſ. ī eo q factus ē: in tertio volūtatē: q. ſ. ſpe regni celeſtis talis eſſe decreuit. CHRY. ſup matth̄. Qr̄ āt alīq ſic naſcunt̄ hac rōne fit: ſicut z naſcunt̄ ſex digitos hūtes aut q̄ttuor. Si. n. de⁹ ſicut ab initio ꝓſtituit vnāquāq; naturā: ſic dimitteret illā īmutabiliter ſemp ī ſuo ordīe pmanere: ī obliuionē de ducereť coā hoibus opatio dei. Nō q̄ iterdū nā rex ꝓuertit ꝓtra ſuā naturā: vt ſemp de⁹ nature opifex ī memoriā redu cať. HIERO. Poſſumus z alr̄ dicere: Eunuchi ſūt ex ma tris vtero q frigidiores nature ſunt: nec libidinē appetētes: z alij q ab hoibus fiūt: quos aut phariſei faciūt: aut pp ido lorū cultū emoliunt̄ ī femīas: vel pſuaſiōe heretica ſimulāt caſtitatē: vt mētiant̄ religiōis vitatē: Sz nullus eoꝝ ꝓſequi tur regnū celoꝝ: niſi q ſe ꝓpter chriſtū caſtrauerit. vñ ſequi tur: Qui p̄t ca. ca. vt vnuſq; ſz ꝓſideret vires ſuas: vtrū poſ ſit virginalia z pudicitie īplere p̄cepta: p ſe. n. caſtitas blāda ē: z quēlibet ad ſe alliciēs. Sz ꝓſiderāde ſūt vires: vt q p̄t cape capiat. Que hortātis dñi vox ē: z milites ſuos ad pudi citie p̄miū ꝓcitātis: q̄ſi q p̄t pugnare pugnet z ſupet: ac tri umphet. CHRY. in ho. cū aūt dicit: Qui ſe caſtrauerūt. nō mēbroꝝ dic̄ abſciſionē: ſz malaꝝ cogitationū interēptio nē. maledictiōi. n. ē obnoxi⁹ q mēbrū abſcidit: etenī que ho micidaꝝ ſunt talis p̄ſumit. Et manicheis q detrahūt crea turis tribuit occaſionē: z eadē cū gentibus membra detrū cātib⁹: iniq̄ agit: Abſcidere. n. mēbra demoniacc tētatiōis ē. Cū his aūt que dcā ſūt neq; ꝓcupiſcētia māſuetior ita fit: ſz moleſtior. Aliūde. n. hz fontes ſpma quod in nobis eſt: z p̄ci pue a ꝓpoſito incōtinenti z mēte negligente. z ſi ipſa ſobria fuerit: nāliū motuū nullū ē nocumentū. nec ita abſciſio mē bri ꝓmit tētatiōes z trangllitatē facit vt cogitatōis frenū.

¶ Tunc oblati ſunt ei paruuli: vt manus eis im poneret z oraret. Diſcipuli autem increpabant eos. Jeſus vero ait eis: Sinite paruulos z no lite eos p̄hibere ad me venire: taliū ē. n. regnū ce lorum. Et cum impoſuiſſet eis manus abīt ide.

CHRY. ſup matth̄. Dñs de caſtitate ſermonez fecerat: audiētes aūt gdā abtulerūt ei infantes caſtitate mūdiſſi mos: putabāt enīz qr̄ dñs corpe mūdos tñ laudaret. z hoc eſt quod dr̄: Tunc ob. ſunt ei par. vt manus eis impo. z ora. ORI. Jā enīz ex p̄cedētibus vtutibus ei⁹ expti erāt: quoni am p ipoſitionē manuū ei⁹ z orationē repellunt̄ mala. Offe rūt g̃ ei pueros: ꝓſiderātes qñ impoſſibile eſt vt poſtq̄ per tactū dñs dederit in eis diuinā virtutē: vt ruina aut demo nium aliquod tāgere eos poſſit. REMI. Conſuetudo eti am fuit apud veteres vt paruuli offerrēť ſenioribus: q̄ten⁹ eoꝝ manu vel ore bñdicerent̄: z iuxta hāc conſuetudinem paruuli oblati ſunt dño. CHRY. ſup matth̄. Caro autez qr̄ non delectaꝫ in bonū: facile obliuiſciť bonū: malū autez quod audierit retinet ſemp. Jñ modicū aūt tps chriſtus ac cipiens puerū dixit: Niſi facti fueritis ſicut puulus iſte non in trabitis in regnum celoꝝ. z ecce ſtatim obliti diſcipuli pue rilis innocentie: vetabant pueros ad chriſtum quaſi indi gnos accedere. vñ ſeqt̄. Diſcipuli aūt increpabāt eos. HIE RO. Nō quia nollēt eis ſaluatoris z mānu z voce bñdici: ſz q nōdū hūtes plēiſſimā fidē putarēt eū ī ſilitudinē alioꝝ

hoīum offerentiū importunitate lassari. CHRY. in ho. Vel discipuli expellebant pueros cā dignitatis xpi. Dñs aūt docēs eos moderata sape: & tumorē ꝯculcare mūdanū: accepit puulos & in vlnis tenuit eos: & talib⁹ regnū celoꝝ p mittit. vñ sequit: Jesus āt ait eis: Sini. par. & noli. phi. cos veni. ad me: taliū ē. n. re. celo. CHRY. sup matth Quis .n. mereat appropinq̄re xpo si repellit ab eo simplex infantia: Jō dixit: Noli. phi. eos. Naz si sācti futuri sūt: qd vetatis filios ad patrē venire: Si āt pctōres futuri sūt: vt qd sētiā cōdēnatiōis pferētis ātecz culpā videatis: HIERO. Signāter āt dixit: Taliū ē reg. celoꝝ: nō istoꝝ: vt ostēderet nō etatē regnare sz mores: & his q similē hērent innocentiā & simplicitatē pmiū repromitti. Segt: Et cū iposuissz eis ma. abyt ide. CHRY. sup mat. Dñs loc⁹ istruit oēs parētes: vt filios suos sacerdotibus offerāt. non. n. sacerdos manus ponit: sz christ⁹ in cui⁹ noīe man⁹ imponit. Si. n. q escas suas p oronē offert deo scificatas eas māducat. Scificat. n. p vbū dei & orationē vt apls dic: q̄tomagis pueros offerri do & scificari necesse ē: Nā āt scificandaꝝ escaꝝ hec est: qm̄ tot⁹ mūdus i maligno posit⁹ ē: vñ & res corpales q̄ sūt magna ps mūdi i maligno posite sūt. Nō sequēter ifantes qm̄ nascūt & ipsi quātū ad carnē i maligno positi sūt. ORI. Pueros āt mystice dicim⁹: q i xpo adhuc carnales sūt: & lacte op⁹ habētes. Qui āt pfitent vbi doctrinā: simpliciores qdē & qsi puerilē sermonē hūtes quo nutriunt: adhuc nonity sunt q offerūt saluatori pueros & ifantes. Qui āt vident eē pfectiores: & iō sūt discipli iesu priusq̄ discāt rōnē iusticie de pueris: reprehēdūt eos q p simplicē doctrinā pueros & ifātes. i. min⁹ adhuc eruditos offerūt xpo. Dñs āt hortās discipulos suos iā viros cōstitutos ꝯdescendere vtilitatib⁹ puerorꝝ: vt fiāt pueris q̄si pueri vt pueros lucrent: eic: Ta. ē reg. celo. Nā & ipe cū i forma dī eēt: fact⁹ ē puer. Nec g̃ debem⁹ attēdere ne estimatiōe sapie excellētioris & pfect⁹ spiritualioris ꝯtēnam⁹ quasi magni pusillos ecclesie pbibētes pueros venire ad iesum. Qm̄ āt pueri nō oīa q̄ dicunt seq̄ pñt: iposuit eis man⁹ iesus: & vtutez relinquēs i eis p tactū: abyt ab eis q̄si nō potētib⁹ seq xpz sic ceteri discipuli ei⁹ pfecti. REMI. Manib⁹ etiā ipositis bñdixit pueris: significās q̄ humiles spū sūt digni ei⁹ gra & bñdictiōe. GLO. Imposuit etiā eis man⁹: viris ꝯtinentib⁹ vt gratz sui auxilij ꝯferendā significaret. HYLA. Infantes etiā gētiū forma sūt: q̄bus p fidez & auditū salus reddit. Uerū ex affectu pmo saluandi isrl'a discipulis inhibent accedere: quos dñs ait nō oportere prohiberi. Mun⁹ enī spūsci & p ipositionez manus & precationem: testante legis opere erat gentibus largiendum.

¶ Et ecce vnus accedēs ait illi: Magister bone: quid boni faciam vt habeam vitaz eternā? Qui dixit ei: Quid me iterrogas de bono? Unus est bonus deus. Si autem vis ad vitā ingredi: serua mandata. Dicit illi: Que? Jesus autē dixit: Nō homicidium facies: non adulterabis: non facies furtum: nō falsum testimoniū dices: honora patrē tuū & mīez tuā: & diliges pximū tuū sic teipz. Dic illi adolescēs: Omnia hec custodiui a iuuētute mea: qd adhuc mihi deest? Ait illi iesus: Si vis perfect⁹ esse vade & vēde omnia que habes & da pauperibus: & habebis thesaurū in celo: & veni sequere me. Cuz audisset aūt adolescēs verbū: abijt tristis. Erat. n. hñs multas possessiōes.

RABA. Audierat forsan homo iste a dño tātū eos qui volunt paruulis similes esse dignos introitu regni celestis & iō certior cupiēs eē: nō p parabolas sz aperte postulat exponi: q̄bus meritis vitam eternā cōsequi possit. Et iō dic⁹ tur. Et ecce vn⁹ acce. ait il Magr̄ bo. qd bo. fa. vt ha. vitaz eternā? HIERO. Ite qui interrogat & adolescēs & dives erat & supb⁹: & nō voto discētis sz tētantis interrogat: qō ex eo pbare possim⁹ q̄ dicēte sibi dño: si vis ad vitā ingredi: sua mādata. Rursū fraudulenter iterrogat: q̄ sūt illa mandata? q̄si nō & ipse legere: aut dñs posset eidē hec iubere cōtraria: CHRY. i ho. Ego aūt auarū q̄dem cū: & pecuniarum amatorē nequaq̄ recuso dicere: q̄ & xps talē eū esse redarguit: simulatorē aūt nequaq̄: q̄ nō est secuꝝ de icertis iudicare: & maxime accusādo. Marc⁹ aūt hāc suspitionem ōstruit. dic enī q̄ occurrēs & genu flectēs rogabat eū: & q̄n inspiciens eū iesus amauit eū: si etiā tentās accessisset: demonstrasset nobis ℔ euāgelista: sicut in alys facit. Si aūt & ipse siluisset xps eū non permisisset latere: sed redarguisset manifeste. aut occulte insinuasset. Poc aūt nō fac. Sequit. n. Qui dicit ei: Quid me iter. de bono? AVGV. de cō. euā. Pōt aūt videre distare a ligd q̄ ℔ fm matth̄ dicit Quid me iterro. ō bo. Scōm alios aūt: Quid me dicis bonū? Nā quid me interrogas de bono: ad illō magis referri potest: q̄ ait ille querēs qd boni faciā? Ibi. n. & bonū noiauit & interrogatio est. Magr̄ aūt bone nōdū est interrogatio. Cōmodissime g̃ intelligit vtrūq̄ dictū: Quid me dicis bonū. & inter me. de bo. HIE. Qz vo magr̄m vocauerat bonū & nōdeū: vl' dei filiū ꝯfessus erat: dixit quēuis sanctū homine cōparatōe dei nō eē bonū. de quo dr̄: cōfitemini dño qm̄ bon⁹. Et iō dicit. Unus ē bo. de⁹. Ne gs aūt putet i eo: q̄ bon⁹ de⁹ dicit excludi a bonitate filiuz dei. legimus in alio loco: Pastor bon⁹ pōit aīaz suā p ouib⁹ suis. AVGV. pmo de ci. dei. Uel q̄ ille vitā eternā q̄rebat. Uita āt eterna ē in illa cōtēplatōe: q̄ nō ad penā videt de⁹: sz ad gaudiū sempiternū: & nō intelligebat: cū quo loq̄bat: q̄n tm̄mō cū filiū hois arbitrabat. iō dic: Quid me iterro. ō bo. & vocas me fm q̄ vides magr̄m bonū? Nec forma filij hois apparebit i iudicio: nō tm̄ iustis: sz & ipys. & ipsa visio malū eis erit: q̄ penalis erit. Est aūt visio forme mee i q̄ eq̄lis sū deo. Ille ergo vn⁹ de⁹ pr̄ fili⁹ & spūscūs: ipe est sol⁹ bon⁹: q̄ nemo videt eū ad luctū & plāctū: sz tm̄ ad salutē & letitiam veraz. HIERO. Saluator ēt noster bonitatis testimoniū nō renuit: sz magri absq̄ deo excluſit errorez. Que aūt vtilitas ē vt ita rūderet? Reducit. n. eū paulatī & erudit liberari ab oī adulatōe: & ab his q̄ sūt sup terrā eū adducēs: deo adhere suadet: & futura q̄rere: & nosse eū q̄ vē est bon⁹ & radix & fons vniuersoꝝ bonoꝝ. ORIGE. Rūdet ēt sic xps pp eū q̄ dixit: Quid bo. fa. q̄n. n. declinam⁹ a malo & facim⁹ bonū q̄ tū ad cōpationē ceteroꝝ hoīum dr̄ bonū q̄ facim⁹. q̄ tū aūt ad vitatē fm q̄ hic dr̄: Un⁹ ē bon⁹. bonū nr̄m nō ē bonū. Dicere aūt pōt qs: q̄n sciēs dñs ppositū iterrogātis nō eē vt faciat: vel humanū bonū dixit: Quid me iterrogas de bono? Ac si. d. Tū sis iparat⁹ ad ea q̄ dr̄: cur me iterrogas de bono? Post hoc aūt dicit: Si vis ad vitā igre. sua mandata. Ubi ꝯsidera q̄n adhuc q̄si ex vitā ꝯstituto rūdit: Si vis ad vitā igre. fm. n. vnū modū hō ē ex vitaz q̄ est ex eū q̄ dixit: Ego sū vita. als aūt oīs q̄ sup terrā ē q̄uis iustissim⁹. pōt q̄dez i vmbra eē vite: nō aūt i ipsa vita cū sit corpe mortis circūdat⁹. Introibit aūt qs i vitā abstinēs se ab opib⁹ mortuis: appetēs aūt opa viua. Sūt aūt & vba mortua: & vba cogitatōes mortue & cogitatōes viue. & iō dicit: Si vis ad vi. ingre. sua mā. AVGV. ō ver. do. Nec ēt dixit: Si vis venire ad vitā eternā: sz Si vis venire ad vitā eā diffiniēs vitā q̄ fuerit eterna vita. Hic g̃ ꝯsiderādū ē q̄ēadmodum amāda sit eterna vita: q̄n sic amat⁹ misera ista: & q̄n̄q̄ finiēda vita. REMI. Demrat āt his vbis: q̄ lex suis ipletoribus nō solū bōa tpalia dabat: sz & vitā eternā. Et q̄ h audierat sollicit⁹ fact⁹ iterrogauit. vñ segt: Dic illi: Que. CHRY. in ho. Hoc aūt nō tentās dixit: sed estimans alia quedā pce

pta esse ꝓter legalia que vite eā fierent ei. REMI. Jesus vo qsi infirmo cōdescēdens: clemētissime legis ꝓcepta expo suit. vñ segtur: Jesus aūt dixit: Nō homici. faci. xc. quoꝝ ꝓ ceptoꝝ expositio ē sequēs sntia: q̄ dr: Et diliges ꝓximū tuū sicē teipm. Cteni apls dicit: Qui diligit ꝓximū legē ipleuit. Querendū est aūt: q̄re dns tñ scōe tabule ꝓcepta ꝫmemo rauit. Jccirco. s. qz forte iste studiosus erat ī dilectiōe dei: si ue qz dilectio ꝓximi grad⁹ ē ascēdendi ad dilectiōem dei. ORIGE. Jorsitan aūtista ꝓcepta sufficiūt vt in ꝓncipio milia istis ad iteriora vite introducere quēq̄. Qui aūt ꝓterie rit vnū istoꝝ mādatoꝝ nec ī ꝓncipiū vite ītrauit. CHRY. in bo. Qz q̄ dns ea ꝓcepta cōmemorauerat q̄ erāt in lege: iō segt: Dicit illi adolescēs: Hec oīa seruaui a iuuentute mea. Et neq̄ ꝭ stetit: sz rursus iterrogat: Quid adhuc mihi deē: q in gra perfecti eē volūt oñdit q̄liter ad pfectōem venire posūt. vnde segtur: Ait illi iesus: Si vis pfect⁹ esse: vade z vēde oīa q̄ habes z da paupib⁹. Notāda sūt ista verba: nō ait: Vade z māduca oīa que habes: sz Vade z vēde. Et non ait: Aliqua: sicut ananias z saphira: sz Oīa. Et pulchre subiū git: Que habes. Illa enī habem⁹ que iuste possidem⁹. Illa ergo que iuste possidenť: vēdenda sūt. Que vo iniuste: sunt erogāda illis quibus fuerāt ablata. nec ait: Da ꝓximis aut diuitibus: aquibus accipies similia. Sed da pauperibus. AVGV. de opib⁹ monachoꝝ. Nec attēdendū ī gb⁹ mo/ nasterys vel in quo loco indigentib⁹ fratrib⁹ hoc qō bēbat aligs impēderit. Oium. n. xp̄ianoꝝ vna respu. ē. Et iō gsqs xp̄ian⁹ necessaria vbilibet erogauerit: vbicūq̄ etiā ipse qō necessariū est sibi accipit: de eo qō est xp̄i accipit. RABA. Ecce duas vitas boīb⁹ ꝓpositas audim⁹: actiuā: ad quā pti net: Nō occides z cetera legis mādata: z ꝛtēplatiuā: ad quā ptinet: Si vis pfect⁹ eē ꝛc. Actiua ad legē ptiet: cōtēplatiua ad euāgeliū: qz sicut vet⁹ nouū ꝓcessit testiñ: ita bona actio ꝓcedit cōtēplationē. AVGV. ꝛtra faustū: Nec tñ illi soli q vt sint pfecti vēdūt vel dimitūt oīa sua: ptinēt ad regnū celoꝝ: sed huic militie xp̄iane ꝓpter quoddā ꝫmercium ca/ ritatis subiūgit ēt q̄dā stipēdiaria mltitudo: cui dicet ī fine. Esuriui z dedistis mihi māducare: quos absit vt istos a mā datis euāgelicis alienos a vita eterna separādos iudicem⁹. HIERO. cōtra vigilātiū: Qz āt vigilāti⁹ asserit eos meli⁹ facere q vtanť reb⁹ suis z paulati fruct⁹ possessionū paupi/ bus diuidant: q̄ illos q possessionib⁹ venundatis semel oīa largiant: nō a me ei: sz a deo rūdebiť: Si vis eē pfect⁹: vade z vēde. Iste quē tu laudas: scōs aut terti⁹ grad⁹ ē: quē z nos recipim⁹ dūmō sciam⁹ ꝓma secundis z tertys preferenda. GENADIVS. de eccles. dog. Bonuz est. n facultates cum dispensatōe paupib⁹ erogare. meli⁹ ē ꝓ intentōe sequē di dñm ſimul donare z absolutū sollicitudie egere cū xp̄o. CHRY. in bo. Et qz de pecunys erat sermo: a gb⁹ denu/ dari admonuit: ostendit q̄ amplioza bis retribuet: quanto terra maius est celū. z iō dicit: Et ba. thesau. in ce. Jn thesau ro enī copiā z permanentiā retributōis oñdit. ORIGE. Si aūt oē mandatū ī hoc vbo impleť: Diliges ꝓxi. tuū si. te ipm. perfect⁹ aūt est q̄ impleuerit oē mandatū: quō dns di/ cēti adolescēti: Hec oīa seruaui a iuuētute mea: q̄si nonduz pfecto dicit: Si vis pfect⁹ eē. forte aūt qō ait: Dili. ꝓxi. tuū: non a dño positū est sz ab aliquo additū: qz nec marc⁹ nec lu cas hunc locum exponētes ꝫ addiderūt. Ual alr. Scriptū ē in euangelio ſm hebreos q̄ cū dns dixisset ei: Vade z ven. dari admonuit: ostendit q̄ amplioza bis retribuet: quanto terra maius est celū. z iō dicit: Et ba. thesau. in ce. Jn thesau ro enī copiā z permanentiā retributōis oñdit. ORIGE. Si aūt oē mandatū ī hoc vbo impleť: Diliges ꝓxi. tuū si. te ipm. perfect⁹ aūt est q̄ impleuerit oē mandatū: quō dns di/ cēti adolescēti: Hec oīa seruaui a iuuētute mea: q̄si nonduz pfecto dicit: Si vis pfect⁹ eē. forte aūt qō ait: Dili. ꝓxi. tuū: non a dño positū est sz ab aliquo additū: qz nec marc⁹ nec lu cas hunc locum exponētes ꝫ addiderūt. Ual alr. Scriptū ē in euangelio ſm hebreos q̄ cū dns dixisset ei: Vade z ven. oīa que ba. cepit dines scalpere caput suuz: z non placuit ei. Et di. ad eū do. Quō dicis: feci legē z ꝓphas. q̄m scriptū ē in lege. Diliges ꝓximū tuū sicē teipm. Et ecce multi frēs tui fi/ ly abrae amicti sunt stercore morientes pre fame: z dom⁹ tua plena est multis bonis: z nō egreditur oīno aliquid ex ea ad eos. Volēs ergo dns arguere diuitē illū dicit: Si vis pfect⁹ esse: vade z vēde oīa q̄ bēs z da paupibus. Sic. n. apparebit si diligis ꝓximū tuū sicut teipsū. Sz si pfect⁹ ē q̄ bēt oēs vir tutes quō fit pfectus q̄ vēdit oīa sua z paupibus dat: Bona m⁹. n. aliquē hoc feciſſe: quō statiz erit sine ira: sine ꝫcupiscē tia: suscipiēs oēs virtutes z deponēs malitiā vniuersā: Sa/ pienti q̄ videbiť forsā dicere: qñ q̄ paupibus tradidit bona sua ipsoꝝ orationib⁹ adiuuať: accipiēs ad suā spiritualē iopiā illoꝝ spiritualē abūdātiā. z fit hoc mō pfect⁹: q̄uis aliquas būanas būerit passiōes: aut ita iste q̄ mutauit ꝓ diuitys pau ptatē: vt fiat pfect⁹ credēs ſm ōib⁹ christi: adiuuabiť vt sa piēs fiat in christo iust⁹ z cast⁹: z absq̄ oi passiōe: nō tñ sic vt ī ipo tpe quo tradiderit bona sua paupib⁹: fiat oīno pfect⁹: sz ex illo die ꝛcipiet speculatio dei adducere eū ad oēs virtu tes. Aliter āt ad expositionē moralē trāsibit dicēs substātiā eē vniuscuiusq̄ actus aīe ei⁹. Jmpat q̄ christus vēdere oēz substantiā malā: z q̄si tradere eā virtutibus opantibus eaz q̄ ab oi bono paupe sunt. Sicut. n. paz apl̄oz⁹ reuertiť ad ipsos: nisi fuerit filius pacis: sic vniuersa peccata reuertun/ tur ad actores eoꝝ cum nō fuerit qs vtens malis eoꝝ: z sic neq̄ dubitatio erit qn statim erit pfectus: q̄ sic vēdidit oēs ꝓprias facultates. Manifestū ē autē: q̄ q̄ talia agit habet thesaurū in celo: z ipse factus celestis. Jn sno enim celo ha/ bebit thesaurum glorie dei z diuitias in omni sapiētia dei. Talis autē poterit sequi christum: qz nō distrahitur ab ali/ qua mala possessiōe: quo min⁹ christuz sequať. HIERO. Multi etiā diuitias relinquētes dñm nō sequunť: nec ꝫ ad pfectionē sufficit nisi post contēptas diuitias saluatorem se quantur. i. relictis malis faciāt bona. Facilius enim saccul⁹ contēniť q̄ volūtas. Et iō sequitur: Et veni sequere me. Se/ quitur enim dñm q̄ imitator ē eius: z p vestigia illius gradi tur. Sequiť: Cū audisset aūt adolescēs verba hec: abyt tri/ stis. Nec ē tristitia q̄ ducit ad mortē. Cāqz tristitie reddiť: Erat enim habens multas possessiones. i. spinas z tribulos q̄ sementē dñicā suffocauerūt. CHRY. Non enim sil̄iter detinenť q̄ pauca habēt: z qui multis abūdant: qñ abiectio diuitiaz maiorē accendit flammam: z violētior fit cupido. AVGV. in epl̄a ad paulū z theraſiam: Nescio autez quō cū sluxflua terrena diligunť: artius adepta q̄ cōcupita con stringunt. nā vnde iuuenis iste tristis discessit nisi quia ma gnas habebat diuitias: Aliud ē enim iam nolle incorporare que desunt: aliud iam incorporata diuellere. Illa enī velut extranea repudianť: ista velut mēbra preciduť. Scōm hi storiā aūt iste adolescēs laudabilis quidē ē: qz non occidit: nō adulteratus ē. vitupabilis autē qz ꝓristatus ē in verbis christi vocantibus eum ad pfectionē. Adolescēs qppe erat ſm animam: q̄propterea relinquēs christum abyt.

¶ Jesus āt dixit discipulis suis: Amē dico vob: quia dives difficile intrabit in regnum celorum. Et iterum dico vobis: Facilius est camelum p foramen acus transire: q̄ divitem intrare in re/ gnum celorum. Auditis autem his discipuli mi rabantur valde dicentes: Quis ergo poterit sal/ uus esse: Aspiciens autez iesus dixit illis: Apud homines hoc impossibile est: apud deum autem omnia possibilia sunt.

GLO. Occasiōe huius auari de quo ꝓdictuz ē: habuit ser monem dns de auaro. vñ dr: Jesus autē dixit discipulis su/ is: Amen dico vobis ꝛc. CHRY. Nō quidem dixit non pe cunys quidem detrahens: sed eis qui detinenť ab ipsis. Et discipulos paupes existētes non verecundari ob inopiam. NYLA. Habere enim diuitias criminis nō ē: sz modus in habendo retinendus ē. Nam quō cōicandū ē necessitati/ bus scōrū si cōicandi materia non relinquitur: RABA. Sed inter pecunias habere z pecunias amare nonnulla

distantia ẽ:tutius ãt est:nec hẽre nec amare diuitias. REMI. Unde dñs in marco exponẽs hꝰ loci sensum dixit.difficile ẽ ꝓfidẽtibus in diuitys intrare in regnũ celoꝝ.illi.n.in diuitys cõfidũt:q oẽm suã spẽz in diuitys collocãt. HIERO. Quia vero diuitie habite difficile cõtẽnuntur:non dixit:q impossibile est diuitẽ itrare in regnũ celoꝝ:ſz difficile vbi difficile ponit̃:nõ ipossibilitas ꝓtendit̃:ſz raritas demõstrat̃. HYLA. Periculosa.n.cura ẽ velle ditescere:ꝛ grue onus inocentia subit icremẽtis opuz occupata. Ré enĩ seculi famulatus dei nõ sine seculi vitys assequet̃: hinc difficile est diuitẽ regnũ celoꝝ adire. CHRY. in ho. Quia vero dixerat difficile diuitẽ intrare in regnũ ꝓcedit ad ostẽdendũ q ẽ impossibile.vñ sequit̃:Et itez dico vobis:facilius ẽ camelũ ꝑ foramẽ acus trãsire:ꝙ diuitẽ itrare in regnũ celoꝝ. HIERO. Scõm hoc nullꝰ diuitũ saluus erit. Ex si legamꝰ Esaiã:quõ cameli madian ꝛ epha veniãt ad hierusalẽ cũ donis atq muneribus:ꝛ q quõdam curui erãt:ꝛ vitioꝝ grauitate distorti:ingrediant̃ portas hierusalẽ:videbimus quomõ ꝛ isti cameli gbus diuites cõparant̃ cũ depositũ fuerit grauẽ sarcinã peccatoꝝ:ꝛ totiꝰ corporis prauitatẽ:intrare pñt ꝑ angustã ꝛ artã viã q duc̃ ad vitã. CHRY. sup mat. Hẽtiũ ẽt aie assimilate sũt tortuosis camel.i gbꝰ erat gibbus idolatrie:qñ cognitio dei erectio ẽ aiaꝝ. Acus autẽ ẽ filius dei:cuius prima pars subtilis est ꝼm diuinitatẽ:alia vero grossior ꝼm icarnationẽ eius. Tota aũt recta est:ꝛ nullam hẽt deflexionẽ:ꝑ cuiꝰ vulnꝰ passiõis gẽtes ingresse sunt in vitã eternã.hac acu consuta ẽ imortalitatis tunica:ipa ẽ acus que spiritui consuit carnem.hec acus iudaicum populum iunxit ꝛ gentiuz.hec acus amicitiam angeloꝝ ꝛ hominũ copulauit. Facilius ẽ g̃ gentiles trãsire ꝑ foramen acus:ꝙ diuites iudeos intrare in regnum celoꝝ. Si enim gentes cũ tanto laboze diuellunt̃ ab irrationabilibus idolorũ culturis:quãtomagis iudei diuelluntur a rationabilibꝰ dei culturis. GLO. Aliter dr̃:Quia hierosolymis quedaz porta erat que foramẽ acus dicebat̃ ꝑ quã camelus nisi depositoonere:ꝛ flexis genibus trãsire nõ poterat:ꝑ qõ significat̃ diuites nõ posse trãsire viã artã que ducit ad vitã:nisi sordibꝰ pccõrũ ꝛ diuitys ꝓpositis:saltẽ ñ amãdo. GREGO. xxxv. moza. Vel noie diuitis quẽlibet elatũ:cameli appellatione ꝓpriã cõdescẽsionẽ significat. Camelus aũt ꝑ foramen acꝰ trãsit:cũ redẽptoz noster vsq ad susceptionẽ mortis per angustias passiõis intrauit:que passio velut acus extitit:qz dolore corpus pupugit. Facilius autẽ camelus foramen acus ꝙ diues regnũ celoꝝ ingredit̃. qz nisi ipse prius ꝑ passionẽ suam formam nobis humilitatis ostenderet:nequaq̃ se ad humilitatẽ ipsi ꝰ supba nr̃a rigiditas inclinaret. CHRY. in homi. Discipuli autẽ inopes existentes turbantur ꝓ salute alioruz dolentes:ꝛ doctorum iam viscera assumentes. vnde sequitur: Audientes autẽ discipuli:mirabant̃ dicẽtes Quis g̃ poterit saluus esse: AVGV. de que. euan. Cum autem pauci sint diuites in cõparatione multitudinis pauperũ intelligendũ est q oẽs g diuitias cupiũt in diuituz numero haberi discipuli animaduerterunt. CHRY. in homi. Dei autem opus hoc eẽ consequenter ostendit:quoniã multa opus est gratia vt homo in diuitys dirigatur. vnde sequitur: Aspiciens autem iesus dixit eis. Apud homines hoc impossibile est:apud deum autẽ omnia possibilia sunt. Per hoc quod dicit. Aspiciens:significat euangelista q mãsueto oculo timidam eorum mentem mitigauit. REMI. Non autem hoc sic intelligendum est q possibile sit apud deum q diues cupidus auarus ꝛ superbus intret in regnuz celorum:sed vt cõuertatur ꝛ sic intret. CHRY. in homi. Neq etiam hoc ideo dicitur vt resupinus iaceas:ꝛ sic ab impossibilibus abstineas:sed magnitudinem iustitie considerans insilias deum rogans.

¶ Tunc respõdẽs petrus dixit ei: Ecce nos reliquimus omnia:ꝛ secuti sumus te. Quid ergo erit nobis: Jesus autẽ dixit illis: Amen dico vobis:q vos qui secuti estis me i regeneratõe cum sederit filius hois i sede maiestatis sue:sedebitis ꝛ vos super sedes duodecim:iudicantes duodecim tribus israel. Et ois qui reliquerit domũ: vel fratres:aut sorores:aut patrez:aut matrem:aut vxores: aut filios:aut agros ꝓpter nomẽ meum: centuplum accipiet: ꝛ vitam eternam possidebit. Multi autem erunt primi nouissimi: ꝛ nouissimi primi.

ORIGE. Audiuerat petrꝰ verbũ dñi dicẽtis:Si vis perfectus eẽ:vade ꝛ vende omnia que habes. Deinde cõsiderauit adolescentẽ cũ tristitia abeuntẽ ꝛ difficultatẽ diuitũ ingrediẽdi in regnũ celoꝝ:iõ quasi q nõ facilẽ rem consumaturam fiducialiter quesiuit. Et si enĩ minima cũ fratre reliquit:sed nõ minima estimata sunt apud deũ cõsiderantem qñ ex tanta plenitudine dilectiõis illa minima reliquerũt vt etiã si multas habuissent possessiões oia reliquissent. Et puto q magis petrꝰ confidẽs de affectu suo ꝙ de ipa ẽtita te rez relictaꝝ fiducialiter iterrogauit. vñ dicit: Tũc respondens petrꝰ dixit ei: Ecce nos reliquimꝰ oia. CHRY. i ho. Qualia oia o beate petre:arundinẽ:rhete: nauigiũ. Oia q̃dem hec dicis:nõ ꝓpter munificentiã:ſz vt p iterrogatiõez banc inopẽ inducat plebẽ.qz.n. dñs dixerat: Si vis ꝑfect̃ eẽ ꝛc.ne dicat aliqs inopũ: Quid igr̃:si ñ habuero:ñ possũ eẽ perfect̃: Interrogat petrꝰ:vt tu ipos discas:qñ i nullo diminutꝰ es. Qui.n. claues regni celoꝝ accepit:ꝑ his q̃ ibi sunt iã cõfidit:ꝛ ꝑ orbe terraꝝ vniuersa iterrogat. Intuere aũt ꝛ qualr respõdet diligẽter sicut xps ingsiuit. eteni xps duo a diuite expetyt:dare paupib⁹ q̃ hẽbat:ꝛ seq se.pp ꝟ ipe addit: Et secuti sumꝰ te. ORIGE. Põt dici ſz oia q̃ pater reuelauit petro eẽ filiũ suũ:secuti sumus te iustitiaz scificationẽ ꝛ hõ:. Propter hoc quasi victor athleta iterrogat que sint ꝑmia certamis. HIERO. Qz g̃ ñ sufficit trñ relinq̃re iungit qõ ꝓfectũ est: Et secuti sumꝰ te.fecimꝰ gdẽ qõ iussisti: qd g̃ nobis dabis ꝑmy:. ꝛ hoc ẽ qõ dicit: Quid g̃ erit nobis:. Seq̃t: Je.aũt di.il. Amẽ di.vo.q vos qui secuti estis me.ꝛc. HIERO. Nõ dixit: Qui reliquistis oia. Hoc enĩ ꝛ socrates plẽs fecit.ꝛ multi alȳ diuitias cõtẽpserũt. Sed q secuti estis me:qõ ꝓprie aplõꝝ est atq̃ credẽtiũ. HYLA. Secuti sũt qdẽ discipuli xp̃m i regeneratõe.i. in lauacro baptismi:i fidei scificatiõe.hec.n.illa regeneratio ẽ quã aplꝰ sũt secuti:quã lex idulgere nõ potuit. HIERO. Ut alr oz construi: Vos q secuti estis me:sedebitis i regeneratõe.i. quando mortui ex corruptõe resurgẽt incorrupti: sedebitis ꝛ vos i solys iudicantiũ cõdẽnantes.xy.tribꝰ isrl:qz vob credẽtibus illi credere noluerũt. AVGV. xx.ō ciui. dei. Sic enĩ caro vra regenerabit̃ ꝑ incorruptionẽ: quẽadmoduz aĩa nra regenerabit̃ per fidẽ. CHRY. sup math. Futuꝝ.n. erat vt i die iudicy respõderẽt iudei:Dñe nõ te cognouimꝰ filiũ dei i corpe cõstituti.qs boiuz videre potetat thesaurũ i terra absconditũ:solẽ nube celatũ: Rñdebũt ergo discipuli: Et nos hoies fuimus rustici ꝛ obscuri i plebe:vos sacerdotes ꝛ scribe:sed in nobis bona volũtas facta est q̃si lucerna rusticitatis nr̃e:i vob ãt malicia fcã ẽ quasi caligo sciẽtie vestre.

CHRY. i ho. Propter aũt hoc nõ dixit: Et gẽtes ꝛ orbez terrarũ:ſz tribꝰ isrl:qz i eisdẽ erãt educati ꝛ legibꝰ ꝛ cõsuetudiníbꝰ aplꝰ ꝛ iudei. Cũ ergo dixerit iudei:qñ ꝓpter hoc nõ potuimꝰ credere xp̃o:qz lex ꝓhibuit:discipuli i mediũ indu centur qui eandem susceperunt legem. Sed dicet aliquis Quid magnũ ꝓmisit eis:si id quod ninniuite habẽt ꝛ regina

nstri hoc ꝛ ipsi hēbūt: Maria gdē alia ꝑmia añ ꝛ post eis ꝑmittit: sz ꝛ hic occulte ifinuat aliqd plꝰ illis. De illis.n. sim plr dixit: ꝙ surgēt ꝛ ꝺdēnabūt generatione hāc: de his aūt: Cū sederit filiꝰ hois: sedebitis ꝛ vos. Manifestū est g ꝙ cō regnabūt ꝛ cōicabunt in gloria illa: honorē.n. ꝛ gloriā ineffa bilē significauit ꝙ thronos. Qualr āt hec ꝑmissio ꝓpleta ē: nūgd.n. ꝛ iudas sedebit: nequaq;. Lex.n. a dño posita est p/ bieremiā, pphetā: loquar sup gentē ꝛ regnū vt edificē ꝛ plā tē illud. sz si fecerit malū in cōspectu meo penitebo ꝛ ego de bonis q̄ locutꝰ sum: vt facerē eis. q. ꝺ. Si īdignos seipsos ꝓcipatu iudas oīdit: ꝛ ꝓpter hoc tūc loquēs discipulis nō ꝑmisīōe faciāt nō adhuc faciā qō ꝑmisi. Indignū āt seipz simplr eis ꝑmisit. neqz.n. dixit: Uos sedebitis. sed adiū xit: Qui secuti estis me. vt ꝛ hinc iudaz excludat: ꝛ eos q postea futuri erāt attraheret. nō.n. ad illos solos dictuz ē: neqz ad iudā iā īdignū effectū. HYLA. Sequela g̃ christi apl̄os sup. xy. thronos iudicādis. xy. tribuꝰ israel: in. xy. ꝓiarcha rū gloziā copulauit. AVGV. xx. de ciui. dei. Ex hoc eniz loco. discimꝰ cū suis discipulis iudicaturū iesum. vñ ꝛ alibi iudeis dic: Jō iudices vestri erūt. nec qñ sup duodecim se des sessuros eē ait. xy. solos hoīes cū ipo iudicaturos putaꝛ debemꝰ. Duodenario ꝙppe numero vniuersa quedā signifi cata ē iudicantiū multitudo: pp duas ptes numeri septena ry quo significaꝛ plerūq; vniuersitas: q̄ due partes. i. tres ꝛ q̄tuoz altera ꝙ alterā mltiplicate. xy. faciūt: aliogn qm̄ ī lo cū iude traditoris apostoluz matthiā legimꝰ ozdinatū. Apl̄s paulus qui plus illis oībus laborauit: vbi ad iudicandū se/ deat nō habebit: qui ꝓfecto cū alys sanctis ad numerū iu/ dicum se ptinere demonstrat cuz dicit: Nescitis quia ange los iudicabimus? AVGV. in libro de penitētia: Jn hoc ergo numero iudicantiū omnes intelligūtur q ꝓpter euan/ gelīū sua oīa dimiserūt: ꝛ secuti sūt dñz. GREGO. x. mo. Quisqs.n. stimulo diuini amoris excitatus hic possessa reli querit: illic ꝓculdubio culmē iudiciarie potestatis obtine bit: vt simul tūc iudex cū iudice veniat: qui nūc considera/ tione iudicy sese spontanea pauptate castigat. AVGV. xx. de ci. dei. De ipsis quoq; iudicandis in hoc numero duo denario similis causa ē. nō.n. quia dictum est: Judicantes. xy. tribus israel: tribus leui que. i. 3ª. est ab eis iudicāda nō erit: aut solum illum populum: non etiam gētes ceteras iu/ dicabunt. CHRY. sup matth̃. Uel per hoc quod dicit: Jn regeneratione. ꝑmittit christus tēpus christianitatis fu turū post ascēsionē suā. qñ. s. hoīes regenerāt ꝙ baptismum ꝛ illud ē tempus: quādo christꝰ sedet in sede maiestatis sue. Et vide q: nō de tpe futuri iudicy dicit: sz de vocatione gē tiū vniuersaꝛ. nō.n. dixit: Cū venerit filiꝰ hois sedēs sup se dē maiestatis sue: sz ī regnātōe cū sederit in sede maiestatis sue. Nō extunc fuit exqu o gētes credere ceperūt in christū ꝓm illud psalmi: Regnabit dñs sup gētes: deus sedet sup se dē sanctā suā. Et extūc apl̄i sederūt super. xy. thronos. i. ī oī bus christianis. oīs.n. christianus qui suscipit verbuz petri throꝰ fit petri: ꝛ sic de alys apostolis. sedēt ergo apostoli in bis thronis. i. ī. xy. partes distinctis ꝓm differētias animarū ꝛ diuersitates cozdiū: q̄s solus deus cognoscit. Sicut.n. iu deoꝛ populus. in. xy. tribus fuit diuisus: sic ꝛ vniuersus po pulus christianus diuidit in. xy. tribus: vt q̄dam anime sint de tribu rubē: ꝛ sic de alys ꝓpter diuersas virtutes. Nō.n. oēs gr̃e in oīb⁹ equalr sunt: sz vnus p̄cedit in ista: alius in il la. Et sic apostoli iudicabūt. xy. tribꝰ isral. i. oēs iudeos ꝙ hoc ꝙ verbū apostoloꝛ est a gētibus receptū. Oēs aūt christia ni sunt gdē. xy. sedes apostoloꝛ: sed vna sedes christi. Chri sti enim omnes virtutes sunt q̄si vna sedes: quia in omni virtute equaliter ipse solus ꝓfectus est. vnusq;sq; ēt apl̄oz in aliquo bono speciali fit perfectioꝛ: vt petrus in fide: ꝛ iō petrus requiescit in fide: ioānes in innocentia: ꝛ sic de alys. ꝛ ꝙ de retributione apostolis in hoc mūdo danda christus loquaꝛ demōstrat qō segr̃: Et om. g reli. do. vel fra. Si enī in hoc seculo cētuplū recipiūt: sine dubio ꝛ apl̄oꝛ etiā ī hoc seculo merces futura ꝑmittebaꝛ. CHRY. in homi. Uel discipul' promittit futura: qz excelsiores erāt iā ꝛ nihil ꝑsen tiū q̄rebant: alys aūt que sunt hic repromittit. ORIGE. Uel alr: Siqs reliq̄rit oīa ꝛ secutꝰ fuerit xp̄m que ꝑmissa sunt petro ꝛ ipe recipiet. Si autem nō oīa reliquit: sz q̄dā q̄ spāliter referunt hic multiplicia recipiet: ꝛ vitā possidebit eternā: HIERO. Ex occasione āt hui⁹ sentētie gdā intro ducūt mille ānos post resurrectionē dicētes: Tunc nob cē tuplū omniū rez quas dimisim⁹: ꝛ vitā eternā eē reddēdā: ꝙ si in ceteris digna sit ꝑmissio: in vtroꝝ⁹ appareat turpi tudo: vt ꝙ vnā pro dño dimiserit: centū recipiat in futuro. Sensus igr̃ iste ē: Qui carnalia ꝙ saluatoze dimiserit: spūa/ lia recipiet: que cōpatiōe ꝛ merito sui q̄si paruo numero cē tenarius numerꝰ cōpareꝛ. ORI. Sz ī hoc seclo qz ꝙ fratri bus carnalibꝰ multos ĩueniet frēs sz fidē: sic ꝛ parētes oēs epos ꝛ ꝑsbyteros ꝛ filios oēs etatē filioꝝ hītes. Sunt aūt ꝛ angeli frēs ꝛ sozores oēs: q̄ exhibuerūt se xp̄o virgines ca stas tā iste q̄ nunc habent in terris: q̄s ille q̄ iaz viuūt in ce/ lis. Agros āt ꝛ domos multiplices ītelligę in regę paradisi ꝛ ciuitate dei: sup hec āt oīa possidebūt vitā eternā. AVG. xx. de ci. dei: B etiā qō B dr: Cētuplū accipiet. exponēs quo/ dāmō apl̄s ait: q̄si nihil hītes ꝛ oīa possidētes. Centū enim ꝙ ipsa vniuersitate ponunt aliqñ. HIERO. ꝙ aūt dicit: Et oīs q reli. fra. cōgruit illi ſnie q̄ dixerat: Ueni separe ho/ minē a pre suo. Qui enim ꝓpter fidē xp̄i ad p̄dicationē cuā gely oēs affectus ꝺtēpserint atq; diuitias ꝛ scl̄i voluptates: isti cētuplū accipiēt: ꝛ vitā eternā possidebūt. CHRY. ī ho. Cū aūt dicit: Qui reli. vxoꝛē. nō B ait vt simplr nuptie di uellant: sz vt oīb⁹ ꝓferam⁹ fidei pietatē. Uidet āt mihi ꝛ ꝙ secutōis tps occulte ifinuare. qz eni multi futuri erāt filios ad ꝑietatē trahētes: cū B acciderit: neqz ꝙ prīb⁹ neqz ꝙ vi/ ris hēant. RABA. Uel qz multi vtutū studia non eadē q̄ icipiūt intētiōe pietatis cōsummāt: sz vel tepescūt vel ac celerare labunt. Segr̃: Nbul. aūt erūt ꝑmi no. ꝛ no. primi. ORIGE. Per hoc exhortaꝛ eos q nup accedūt ad vbuz diuinū: vt festinēt ad pfectū ascēdere ꝑ multis q videnr̃ se nuisse in fide. Pōt ēt hic sensus destruere eos q gloriant eo ꝙ xp̄ianis paretib⁹ sūt enutriti in ipsa xp̄ianitate: neqz pu sillanimes fiant ꝙ christianitatis dogmata nouissime rece perunt. Habet ēt aliū ītellectū vt sint primi israelite: q facti sūt nouissimi pp ifidelitatē: gētes aūt nouissime ꝑmi. Cau te aūt dicit: Multi. nō eni oēs ꝑmi erūt nouissimi: nec oēs nouissimi primi. Adhuc āt multi hominū q natura nouissi mi sunt efficiunt ꝙ vitā angelicā qbusdā angelis supiores: ꝛ qdā angeli q fuerūt ꝑmi sunt nouissimi ꝓpter culpaz.

REMI. Pōt ēt spāliter referri ad tristitiā diuitis q ꝑmꝰ videbaꝛ legis ꝓcepta iplēdo: sz qz terrenā subaz ꝑ tulit ꝺo: nouissimꝰ factꝰ ē. Sācti vo apl̄i nouissimi videbant̃: sz reli quēdo oīa ꝙ humilitatis gratiā facti sunt ꝑmi. Sunt etiam plimi q post studia bonoꝝ opeꝝ a bonis opibus deficiunt. ꝛ cum fuerit primi: fiunt nouissimi.

CA. XX.

Similē ē regnū celoz̄ hoī patrifami/ lias qui exīt primo mane cōducere oparios in vineā suā. Cōuentōc aūt facta cū oparijs ex denario diurno: misit eos ī vineā suam. Et egressus circa horam tertiā vidit alios stātes in foro ocio sos: ꝛ dixit illis: Jte ꝛ vos ī vineā meā: ꝛ qō iu stū fuerit dabo vobis. Illi aūt ē abierūt. Iterū āt exīt circa sextā ꝛ nonā horā: ꝛ fecē silr. Circa vn decimā vero exīt ꝛ iuenit alios stātes: ꝛ dixit illr:

Quid hic statis tota die ociosi? Dicũt ei: quia nemo nos cõduxit. Dicit illis: Ite & vos in vineã meã. Cũ sero ãt factũ eẽt: dic̃ dñs vinee, pcuratori suo: Voca oparios: & ill' redde mercedẽ suã: incipiẽs a nouissimis vsq; ad primos. Cũ vẽissent ergo q circa vndecimã horã venerãt: acceperũt singulos ẽnarios. Veniẽtes ãt & primi arbitrati sunt: q plus eẽnt accepturi. Acceperũt ãt & ipi singulos denarios. Et accipiẽtes murmurabãt aduersus patrẽfamilias dicentes: Hi nouissimi vna hora fecerũt & pes illos nob fecisti: q portauimus põdus diei & estus? At ille rñdẽs vni eorũ dixit: Amice nõ facio tibi iniuriã. Nõne ex denario conuenisti mecũ? Tolle qd tuũ ẽt & vade. Volo ãt huic nouissimo dare sic & tibi. An nõ licet mihi qd volo facere? An oculus tuus nequã ẽ: q ego bonus sũ? Sic erũt nouissimi primi: & primi nouissimi. Multi. n. sũt vocati pauci vero electi.

REMI. Quia dixerat dñs: Multi erũt primi nouissimi & nouissimi primi: vt hãc sñiam confirmaret subiũxit similitudinẽ dicẽs: Si. ẽ reg. cel. ho. pfamilias. CHRY. sup matth. Nõ pfamilias christus ẽ: cui celi & terra q̃si vna ẽ domus. familia ãt celestiũ & terrestriũ & iferiorũ creaturarũ: vinea ãt eius iustitia ẽ: in q̃ diuerse spes iusticiarũ posite sũt quasi vites: puta mãsuetudo: castitas: patiẽtia: cetereq; vtutes: q̃ oẽs generaliter iusticia appellant: boies ãt vinee cultores ponũt. vñ dr. Qui ex. pri. ma. cõ. ope. i vi. suã. Deus. n. iustitiã suã dedit i sensib9 nr̃is: nõ ppter suã vtilitatẽ, sz ppter nr̃az. Scitote g̃ qz mercenarij sum9 conducti. Sicut g̃ nemo iõ cõducit mercenariũ vt hoc solũ faciat q̃ mãducat: sic & nos ñ iõ vocati sum9 a xpo vt hec solũ operemur que ad nr̃m ptinẽt vsũ: sz ad gl'az dei. & sic mercenari9 pius aspicit op9 suũ: deide quotidianũ cibũ: sic & nos pmũ debem9 aspicere q̃ ad gl'iaz dei ptinẽt: deinde q̃ ad nr̃az vtilitatẽ. Et sicut mercenarius totã diẽ circa dñi op9 ipedit: vnã ãt horã circa suũ cibũ: sic & nos oẽ tps vite nr̃e debem9 ipedere circa gl'iaz dei. modicã ãt ptẽ circa vsus nr̃os terrẽos. Et sic mercenari9 ea die q̃ op9 nõ fecerit: erubescit itrare in domũ & petẽ panẽ: qũo tu nõ confunderis itrare in eccl'az & stare ante cõspectũ dei: quãdo nihil boni in cõspectu dei gessisti? GREGO. in ho. Vel pfamilias. i. conditor nr̃ hz vineã. vniuersã. s. eccl'iã q̃ ab abel iusto vsq; ad vltimũ electũ q in fine mũdi nascitur9 ẽ quot scõs ptulit q̃si tot palmites misit. Ad erudiẽdã ãt dñs plebẽ suã q̃si ad excolẽdã vineã suã nullo tpe destitit oparios mittere: qz & pus p pres: & postmodũ p legis doctores: deinde p ppbas: ad extremũ vo p apl'os quasi p oparios in vinee cultũ laborauit: q̃uis in quol; modulo vel mẽsura gsgs cũ fide recta bone actiõis extitit: bui9 vinee operi9 fuit.

ORIGE. Totũ ãt B seculũ pñs vnũ diez dicere possumus: magnũ qdẽ q̃tũ ad nos: modicũ ãt q̃tũ ad dei vitã.

GREGO. i ho. Mane ãt mũdi fuit ab adã vsq; ad noe Et iõ dr. Oz exyt pmo mane conducere oparios in vineã suã. & modũ conductois subiũgit dicẽs: Cõuen. ãt fa. cuz ope. ex de. diur. ORIGE. Salutis ãt arbitros nomẽ ẽ ẽnariũ.

REMI. Denari9 enĩ dr q antigtus p. x. nũmis iputabat: & figurã regis habz. Recte ergo per denarium designatur obseruati decalogi pmium. pulchre ergo dic̃: Cõuentiõe facta ex dena. diur. qz vnusq;sq; in agro sancte eccl'ie p spe future remuneratõis laborat. GREGO. Tertia vero hora a noe fuit vsq; ad abrahã: de q̃ dr: Et egressus circa horaz tertiã vidit alios i foro stãtes ociosos. ORIGE. Forũ ãt ẽ gẽq ẽ extra vineã. i. extra eccl'iã xpi. CHRY. super mat. In hoc. n. mũdo vẽdẽdo & emẽdo viuũt boies & iuicez sibi fraudez facientes: vitã suã sustẽtãt. GREGO. Qui ãt sibi viuit qui carnis sue voluptatib9 pascit recte ociosus agit: qz fructũ diuini opis nõ sectat. CHRY. sup matth. Vel ociosi sũt peccatores: illi. n. mortui dñr. ociosus ãt est q op9 dei nõ opat. Vis g̃ nõ ẽ ociosus: nõ aliena tollas: tũ tuis des: & opat9 es in vinea dñi misericordie vitez colens. Segt: Et dixit illis: Ite & vos in vineã meaz. Nota q̃ solis pmis conuenit ipãl' dare ẽnariũ. alios ãt sub incerto pacto conduxit dicẽs: Nõ iu. fue. dabo vo. Sciens. n. dñs q̃ puaricaturus fuerat adã: & oẽs postmodũ in diluuio erãt periturj: certũ fec̃ pactũ ad eũ: nequãdo dicat se iõ neglexisse iustitiã: qz nesciebat q̃ pmia fuerat recepturus. Istis autem nõ fecit pactum: qz tantũ parat9 est retribuere: q̃tum mercenarij recipe nõ sperabãt. ORI. Vel qz oparios tertie hore nõ inuitauit ad totũ opus: q̃quid ãt potuerunt operari: suo arbitrio reseruauit. Poterant enĩz equale opus facere in vinea eis qui ex mane sunt opati quicunq; in tẽpore hore vi volebant operantẽ virtutẽ ad opus extendere: que ante nõ fuerat opata. GREGO. Sexta quoq; hora ẽ ab abraã vsq; ad moysen. Nona ẽ a moyse vsq; ad aduentum domini. vñ segt: Itez ãt exyt circa sextã & nonam horã & fecit sic̃. CHRY. sup matth. Iõ ãt cõiunxit sextam & nonam: qz in sexta & nona generatione vocauit iudeos: & frequentauit cum hoibus disponere testamẽta q̃si diffinito salutis tpe iam appropinquãte. GREGO. Undecima vo hora est ab aduentu dñi vsq; ad finẽ mundi. Opatoz ergo mane: hora tertia: sexta: & nona antiqui9 ille & hebraicus populs designat9 q i electis suis abipo mũdi exordio dñ recta fide deũ studuit colore quasi non destitit in vinee cultura laborare: ad vndecimã vero gentiles vocantur. vnde sequitur: Circa vndecimam vero exyt & inuenit alios stantes: & dixit illis: Quid hic statis tota die ociosi? Qui enim transacto tẽlõgo mũdi tpe pro vita sua laborare neglexerant: quasi tota die ociosi stabant: sed pensate quid inquisiti respõdeant. Sequitur enim. Dicunt ei: qz nemo nos conduxit. Nullus quippe ad eos patriarcha: nullus propheta ad eos venerat. & quid est dicere? Nemo nos conduxit: nisi vite nobis nemo viam predicauit? CHRY. super matthẽũ: Que ẽ enĩ conductio nostra & cõductionis merces? promissio vite eterne. gentes enim sole: neqz deum sciebant neqz dei promissa. HYLA. Vi igitur mittuntur ad vineam. vñ segt Dixit eis: Ite & vos in vineam meã. RABA. Postquaz ãt operis diurni ratio reddita est ad remuneratõis tempus opportunuz dicit: Cum autem sero factum esset hoc est cũ dies totius mũdi ad vesperã cõsummationis inclinata cẽt.

CHRY. super matthẽum. Considera quia sero non alio mane mercedem reddit: ergo adhuc stante seculo isto iudicium est futurum: & vnicuiq; merces sua reddẽda. & hoc ppter duas rationes prima est quia ipsa beatitudo futura est merces iustitie: ideo non in illo seculo fit iudicium sz ante illud. Deinde ante aduentum diei illius remittitur iudicium ne videant peccatores diei illi9 beatitudinez. Sequitur: Dicit dominus procuratori suo. i. filius spirituisancto.

GLO: Vel si voluerit dicit pater filio: qui scilicet pater operatur per filium & filius per spiritum sanctum: non propter aliquã differẽtiã substantie aut dignitatis. ORIGE. Vel dicit dominus procuratori suo: id est alicui angelorum qui super mercedes retribuẽdas est positus: siue alicui ex multis pcuratoribus fm q̃ scriptum est: Sub curatoribus & tutoribus esse heredem in tempore quo puulus ẽ. REMI. Vel dominus iesus christus ipe est paterfamilias & vinee procurator: sicut & ipe est & hostiũ & hostiarius. ipse. n. est ventur9 ad iudicium vt vnicuique reddatur fm q̃ gessit. Vocat ergo operarios & reddit illos mercedẽ: q̃ oẽs congregabunt

in iudicio: vt vnusq; q̄q; accipiat ſm opa ſua. ORIGE. Pri mi ād opary teſtimoniū habētes p fidē nō acceperūt dei p miſſionē p nob aligd meli⁹ ꝓſpiciēte pfamilias: vt nō ſi ne nob ꝓficiant. At qz miſericordiā cōſecuti ſum⁹ ꝑmi mer cedē ſpam⁹ accipe q ſumus xp̄i: poſt nos aūt q añ nos opati vſq; ad ꝑmos. CHRY. ſup matth. Semp enī libēti⁹ ali qd dam⁹ illis qb⁹ gratis donam⁹: qz p ſolo nr̄o honore do nam⁹. Ergo oīb⁹ ſanctis de⁹ reddēs mercedē iuſtus oñdit: gētib⁹ aūt dans miſericordiā honorare deū. ⁊ ideo dicit: Incipiens a nouiſſimis vſq; ad ꝑmos. Aut certe vt oſtendat deus ineſtima bilē miſericordiā ſuaz: ꝑimū nouiſſimis ⁊ idignioꝛib⁹ red dit mercedē: poſtea ꝑmis. nimia. n. miſericordia ordinē nō aſpexit. AVGV. ō ſpū ⁊ lr̄a. Uel iō velut ꝓres repiunt minores: qz min⁹ dilati ſūt. Segt̄. Nū veniſſent aūt q circa vndecimā horā venerāt ⁊c̄. GREGO. Eūdē denariū acci piūt q laborauerūt ad vndecimā: quē expectauerūt toto di fiderio ⁊ q laborauerūt ad ꝑmā: qz eēlē vite eterne retribu tiōez fortiti ſūt cū his q ab initio mūdi vocati fuerāt: hi q ī fine mūdi ad deum venerūt. CHRY. ſup matt. Nō aūt iniuſte: nam ⁊ q in ꝓima pte ſeculi natus eſt: ⁊ nō āplius vi xit q̄ ſtatutū tps vite ſue: ⁊ qd illi nocuit ſi poſt illi⁹ exituz mūdus ſtetit: ⁊ q circa finē naſcunt nō minus viuent q̄ di es q numerati ſūt eis: ⁊ qd illis ꝓdeſt ad cōpendiū laboris: ſi cito mūdus finit cū penſū vite ſue cōpleant ante mūdū: Deinde nō eſt in hoīe qñ naſcat ꝓus aut poſtea: ſz ptātis di uine: Nec ille qdē ſibi ꝓdeſt dz locū defendere: q ꝑi⁹ nat⁹ ē: nec ille ꝓfuturis dz eē q poſtea. Segtur: At acci. mur mu. aduer. patrēfa. Si āt verū eſt qd dixim⁹: qz ꝑmi ⁊ poſte riores tps ſuū vixerūt ⁊ non ampli⁹ nec minus: ⁊ vnicuiq; mors ſua ē ꝯſummatio ipſi⁹: qd eſt qd dicūt: Portauim⁹ pon dus diei ⁊ eſtus: qz. ſ. magna eſt nobis virt⁹ ad faciēdā iuſti ciā: cognoſcere ꝓpe eē finē mūdi. Uñ ⁊ xp̄s nos armans di cebat: Appropinquit regnū celoz. Illis aūt īfirmatio erat ſcire mūdi ſpatia eē lōginq. q̄uis g nō p oē ſeculū vixerint: tñ tot⁹ ſeculi grauamina ptuliſſe vident: aut pondus toti⁹ diei dic̄ onerosa legis mādata: eſtū aūt vrentē errozis tēta tionē quā ꝓflabāt ſpūs maligni in eos ad emulatōez gētiū eos irritātes: a qb⁹ oīb⁹ gētiles liberi extiterūt chriſto cre dētes: ⁊ p cōpendiū gr̄e ad plenū ſaluati. GREGO. Uel pōdus diei ⁊ eſtus ferre ē p lōgioris vite tpa carnis ſue calo re fatigari. Sz p̄t q̄ri quō murmurare oci ſunt q ad regnū vocāt celoz: eteni regnū null⁹ q murmurat accipit: null⁹ q accipit murmurare pōt. CHRY. in ho. Non aūt oz ea que in pabolis ſunt ſz totum qd dicit inueſtigare: ſz intēti ones ꝓpter quā cōpoſita eſt itelligere: ⁊ nihil vltra ſcrutari. Nō ergo iducit hoc vt oñdat aliquos eſſe inuidia morſos: ſed vt oſtēdat hos tanto potitos eſſe honore q ⁊ inuidiam alys poterat generare. GREGO. Uel quia antiq p̄res vſq; ad aduentū domini q̄ſtūlibet iuſte vixerant: ducti ad regnū non ſunt eoz: hoc ipſū murmuraſſe eſt. Nos autem q ad vndecimā venimus poſt laborē non murmuram⁹: qz poſt mediatoris aduentum in hoc mūdo venientes: ad re gnum ducimur mor ꝓ vt ō coꝛpore eximus. HIERO. Ur omnis retrouocatio gentilibus inuidet: ⁊ in euangely torq̄ tur gratia. HYLA. Et ſm inſolentiaz populi iā ſub moy ſe cōtumacis hoc murmur operantium eſt. Sequitur: At il le reſpōdens vni eoz dixit: Amice: non facio tibi iniuriam. REMI. Per hunc vnum poſſunt intelligi omnes qui ex iudeis crediderunt: quos amicos ꝓpter fidez nominat. CHRY. ſuper matthēū. Non autem volebant quaſi de fraudati de mercede ſua: ſz qz illi amplius q̄ merebant ac ceperāt. Sic. n. dolent inuidi qñ alteri aliquid additur q̄ſi cis ſubſtrahat: ex quo patet q ex vanagloria naſcit iuidia Ideo enīz dolet eē ſecundus: quia deſiderat eē ꝓioꝛ: ⁊ ideo inuidie motū remouet dicēs: Nōne ex denario ꝓueniſti mecū: HIERO. Denari⁹ figurā regis hz. Recepiſti q̄ merce dē quā tibi ꝓmiſerā: hoc eſt imaginē ⁊ ſilitudinē meā: quid q̄ris ampli⁹: ⁊ nō tā ipſe plus accipere q̄z aliū nihil accipere deſideras. Tolle qō tuū eſt ⁊ vade. REMI. Ideſt recipe mercedē tuā: ⁊ vade in gl̄iam. Uolo aūt ⁊ huic nouiſſimo. i. gentili ppl̄o dare ſm meritū: ſic ⁊ tibi. ORIGE. Forſitan aūt ade dicit: Amice nō facio tibi iniuriā: nonne ex denario cōueniſti mecū: tolle qō tuū eſt ⁊ vade. Tuū ē ſal⁹ qō ē de narius. Uolo aūt ⁊ huic nouiſſimo dare ſicut ⁊ tibi: nō icre dibiliter pōt qs arbitari būc nouiſſimū eē apl̄m paulū: qui vna hora opatus eſt: ⁊ ſil̄r oēs q añ eū fuerūt. AVGV. de ſancta virgi. Qz vo ipſa vita eterna pariter erit oīb⁹ ſanctis equalis denarius oīb⁹ ē attributus q ē oīuz merces. qz vo ī ipſa vita eterna diſtincte fulgebūt lumina meritoꝛ: multe māſiones ſūt apud patrē. ac ī denario quidē īpari nō viuet alius alio ꝓlixius: ī multis aūt māſionib⁹ honorab⁹ ali⁹ alio clari⁹. GREGO. Et qz ipa regni pceptio ei⁹ ē bonitas vo lūtatis recte ſubiūgit: Aut nō licet mihi quod volo facere: Sulta. n. ē qō hoīs ꝯ bōitatē ōi murmurare. Conq̄rēdū qp pe eēt nō ſi dat qō ñ dz: ſz ſi ñ daret qō deberet. vñ apte ſub dit: An oculꝰ tuꝰ neq; ē: qz ego bonꝰ ſū. REMI. Per oculū. n. vult intētoez itelligi. Judei nāq; neq; būerūt oculū. i. in tētoez malā: qz de ſalute gētiū dolebāt. ad qd aūt ſensus h⁹ pabole tēdat: māifeſtat cū ſubdit: Sic erūt ꝓmi nouiſſimi ⁊ nouiſſimi ꝓmi: eo. ſ. q⁹ iudei de capite vertunt ī caudam: ⁊ nos de cauda mutamur ī caput. CHRY. ſup matth. Aut iō ꝓimios dicit nouiſſimos: ⁊ nouiſſimos ꝑmos: nō vt nouiſ ſimi digniozes ſint q̄ ꝓimi: ſed vt coequentur: ⁊ nulla ſit in ter eos differētia tpis cā. Qz aūt dicit. Multi. ſūt vo. pa. ve. electi. Nō ad ſuperiozes ſcōs ptinet ſz ad gētes: qñ ex ipſis gētib⁹ qui multi vocati ſūt: pauci ſūt eligēdi. GREGO. Aut fidē. n. plures veniūt: ⁊ ad celeſte regnū pauci perducūtur. pleriq;. n. deū vocib⁹ ſequunt: moꝛib⁹ fugiunt. Ex hoc ergo: quo penſare debem⁹. ꝓimū ē vt de ſe gſq; mīme ꝓſumat q̄etſi iā ad fidē vocatus ē: vt q̄ ad regnū eligend⁹ ſit neſcit. Secundū vo ē vt vnuſq;q; ꝓimū ſuū: quē iacere in vitys ꝓſpicit: deſpare non audeat: qz diuine mīe diuitias ignorat. Uel aliter: Mane noſtrum pueritia ē. hora tertia adoleſcē tia intelligi pōt: qz q̄ſi iā ſol in altuz ꝓficit: dum calor etatis creſcit. Sexta aūt iuuētus ē: qz velut in cētro: ſol figit dū in ea plenitudo roboris ſolidat. Nona ſenect⁹ aūt itelligit: in q̄ velut ſol ab alto axe deſcēdit: qz etas a caloꝛe iuuentutis ōficit. Undecīa vo ē ea etas: q̄ ōcrepita vl̄ veterana vocat. CHRY. ī ho. Qz aūt nō oēs ſil̄ ꝯduxit: ſz alios mane: alios hora tertia: ⁊ ſic de alys: ex dīa mētis coꝛ ꝓceſſit. Tūc. n. eos vocauit: q̄ erant obediturꝰ. nā ⁊ latroné vocauit: q̄ obeditur⁹ erat. Si āt dicāt: qz nemo nos ꝯduxit: ſicut dcm̄ eſt: Nō oz oīa ſcrutari q̄ in pabolis ſūt: Itē hoc ñ dic̄ dīs ſz opary. q⁹ ipſe. n. oēs q̄tū ad ſe ptiet a ꝓma etate vocet ſignificatur cum dicit: Exyt primo mane operarios conducere. GREGO. Qui g vſq; ad vltimā etatē deo viuere neglexerūt: vſq; ad horā vndecimā ociosi ſteterūt: ⁊ tñ tal⁹ pfamilias vocat: ⁊ plerūq; añ remunerant: qz ꝓus ad regnū de coꝛpe exeūt. q̄z hi: q mō in pueritia vocati eē videbantur. ORIGE. Non aūt dicet: Quid hic ſtatis tota die ociosi: his q ſpū ſi ſipiētes carne ꝯſumunt: ſi poſtea regredi volūt: vt itez ſpū vināt: qō nō dicim⁹: diſſuadētes ne ad domū p̄ nam reuertant laſciui filij: q vinēdo luxurioſe euangelice doctrine ſubſtantiā cōſumpſerūt. Sz qñ nō ſil̄es ſunt eisq peccauerūt in iuuētute ſua dum nō adhuc didiciſſent q̄ fi dei erant. CHRY. ī ho. Qz aūt dic̄: Erūt ꝓmi no. ⁊ no. ꝓmi eos occlte inſinuat q a ꝑn⁰ clarueꝛt: ⁊ poſtea vtutē ꝓtēpſerūt ⁊ rurſus eos q a malitia reducti ſūt. ⁊ mlt̄os ſuperexceſſerūt. Cōpoſita ē g̃ hec pabola vt eos auidioꝛes faceret: q ī vltia ſenectute ꝓuertūt: ne exiſtimarēt ſe min⁹ aligd bituros.

¶ Et ascendens iesus hierosolymã assũpsit duodecim discipulos secreto: ⁊ ait illis: Ecce ascendimus hierosolymã: ⁊ filius hois tradet̃ pncipib⁹ sacerdotũ ⁊ scribis. ⁊ cõdemnabũt eũ morte: ⁊ tradent eum gẽtibus ad illudendũ. ⁊ flagellandum: ⁊ crucifigendum: ⁊ tertia die resurget.

CRHY. in ho. Domin⁹ a galilea veniẽs nõ repẽte hierosolymã ascẽdit: sz p̃us miracula fec̃: phariseos ꝓfutauit: ⁊ discipulos de vite pfectõe ⁊ remuneratõe istruxit: nũc iã ascẽsurus hierusalẽ rursus eis de passiõe loq̃t. vnde dr̃: Et ascẽdie. hic. assũ. duode. disci. secreto. ORI. Jn. xy. adhuc erat ⁊ iudas: adhuc. n. fortsitã dign⁹ erat cũ alys seorsũ audire que passur⁹ erat magr̃. CHRY. sup matth. Dis ãt sal⁹ boiuz i christi morte posita ẽ: nec ẽ aliqd ꝓpter qõ magis deo gras agere debeam⁹: q̃z pp mortẽ ipsi⁹. Jdeo. xy. aplis in secreto mortis sue annũciauit mysteriũ: qz semp pciosior thesaur⁹ i meliorib⁹ vasis icludit̃. Si ãt aly audissent passionẽ christi futurã: viri fortsitã turbarent̃ pp ifirmitatẽ fidei: ⁊ mulieres pp mollitiẽ sue natur̃: ex q̃ i tali negocio ad lachrymas excitãt̃. CHRY. i ho. Dcin̄ ẽ qdẽ ⁊ ad multos: tñ occulte sic ibi: Soluite tẽplũ h̃. ⁊ signũ nõ dabit̃ ei: nisi signũ ione, p phete. Discipulis ãt mãifeste exposuit dicẽs: Ecce ascẽdim⁹ hierosolimã. CHRY. sup matt. Qz dicit Ecce: ꝓstãtie sermo est vt memoriã pscntie h̃ in cordib⁹ recondant. Dicit autẽ Ascendim⁹. ac si. d. Videte qz volũtarie vado ad mortẽ. Cũ g̃ videritis me in cruce pendẽtẽ ne estimetis me hominẽ eẽ tñ: nã etsi posse mori: hois ẽ: velle tamẽ mori: hois nõ ẽ. ORI. Hoc igit̃ cõsiderãtes scire debem⁹: qñ frequẽter etiã cognoscẽtes qñ ⁊ tentatiões aliq̃s subituri sumus: nosipsos offerre debemus: sz supra dictũ est. Si qs vos pscutus fuerit in vna ciuitate fugite in aliaz. sapientis in xpo est vt cognoscat q̃le tps exigit declinationẽ q̃le ãt obuiationem piculoꝝ. HIERO. Crebro aũt de passiõe sua discipulis dixerat: sed qa multis in medio disputans poterat labi de memoria quod audierant: iturus hierosolymã: ⁊ secum ducturus aplos ad tẽtationẽ eos parat: ne cũ venerit persecutio ⁊ crucis ignominia scandeliçentur. CHRY. super matth. Tribulatio. n. cuz supuenerit expectantibus nobis leuior iuenit̃ q̃ eẽt futura si repẽtina venisset. CHRY. in ho. Qredicit etiã eis vt discãt: qñ pscies ad passionẽ venit ⁊ volens: sed a pncipio qdẽ mortẽ pdixit eis solã. qñ aũt exercitati sunt adducit alia. s. qñ tradidit eum gentibus.

RABA. Tradidit. n. iudas dominũ iudeis: ⁊ ipi tradidrũt eũ gẽtib⁹. i. pilato ⁊ ptãti romanoꝝ. Jõ aũt domin⁹ i mũdo noluit pspari sz grauia pati: vt oñderet nobis q per delectationẽ cecidim⁹: cũ q̃ amaritudine redire debeamus. vñ seq̃t: Ad illu, ⁊ fla. ⁊ crucifigendũ. AVGV. xviy. de ciui. dei: Passiõe oñdit qd sustinere ꝑ vitate: resurrectõe qd sperare i trinitate debeam⁹. vñ dic̃: Et ter. di. re. CHRY. in ho. Que qdẽ huius gra dixit: vt cũ tristia viderint: resurrectionẽ expectarẽt: vñ subdit: Et ter. di. re. AVGV. iiy. de ci. dei. Una. n. mors. s. saluatoris ꝑm corp⁹ duab⁹ mortibus: nr̃is saluti fuit. s. aĩe ⁊ corpis: ⁊ vna ei⁹ resurrectio duas nobis resurrectões pstitit. Nec aũt rõ simplici ad duplũ: ozit̃ qdẽ a ternario nũero: vnũ qppe ⁊ duo tria sunt. ORIGE. Dic aũt nõ referunt̃ discipuli dixisse aut fecisse aliqd: cũ audissent tristia hec xpo futura recordantes q̃ dominus dixit ad petꝝ: ne audiant talia vel peiora. ⁊ nunc quidẽ qui diuinas lras scire se arbitrant̃ scribe: cõdẽnãt iesũ morte ⁊ in liguis suis flagellant: ⁊ crucifigunt euz per hoc q̃ tollere volunt doctrinã ipsius. Ille aũt paululũ deficiẽs: surgit apparẽs his qui acceperũt posse videre.

¶ Tũc accessit ad eũ mater filioꝝ zebedei cum filiis suis adorãs ⁊ petẽs aliqd ab eo: Qui dixit ei. Quid vis? Ait illi: Dic vt sedeãt hi duo filii mei vn⁹ ad dexterã tuã: ⁊ vn⁹ ad sinistrã i regno tuo. Rñdẽs aũt iesus dixit: Nescitis qd petatis. Potestis bibere calicẽ quẽ ego bibiturus sũ? Dicũt ei: possumus. Ait illis: Calicẽ qdẽ meũ bibetis: sedere ãt ad dexterã meã vel ad sinistrã nõ ẽ meũ dare vobis: sed qbus paratũ est a patre meo.

HIERO. Qz post oĩa dixerat dñs: Et tertia die resurget putauit mulier post resurrectõez eũ regnaturꝝ: ⁊ auiditate feminea pñtia cupit: ĩmemor futuroꝝ. vnde dr̃: Tũc accessit ad eũ mr̃ fili. çebe. cũ fi. suis. CHRY. sup matth. Nec mr̃ filioꝝ çebedei ẽ salome: cui⁹ apõ alterũ euangelistaz ponit nomẽ ve pacifica: q̃ vere filios genuit pacis. Magna laus mulieris ex hoc loco colligit̃. qz nõ solũ fily reliquerũt patrẽ: sz ipa reliq̃rat viꝝ suũ: ⁊ secuta fuerat xp̃z: quia ille sine ista viuere poterat: ista aũt sine christo salua eẽ nõ poterat nisi forte qs dicat: qz infra tẽp⁹ vocationis aplorꝝ ⁊ passiõis xp̃i mortuus ẽ çebede⁹: ⁊ sic illa sexu fragilis: etate õfecta: xp̃i vestigia seq̃bat̃. qz fides nunq̃ senescit: ⁊ religio fatigationẽ nõ sentit. Judacẽ aũt fecerat eã ad petendũ nãe affect⁹. vnde dr̃: Adorãs ⁊ pe. ali. ab eo. i. reuerentia exhibita petit vt qõ petierit sibi det̃. Seq̃t: Qui dixit ei: qd vis? Nõ irrõnabilẽ eẽ petitionẽ. vñ subdit̃: Ait illi: Dic vt sedeãt hi duo fily. AVGV. de cõ. euã. Qz aũt hoc ꝑ matrẽ dictum eẽ mattheus exp̃sit: marc⁹ ipsos filios çebedei perhibet dixisse cũ illa eoꝝ volũtatẽ attulissz ad dominũ: vnde magis ipsos q̃z illã dixisse qõ dictũ est: marc⁹ breuiter ĩtimauit.

CHRY. i ho. Uidebãt. n. seipos honoratos ꝓ̃e alys ⁊ audirãt: q̃ sup. xy. thronos sedebitis. vñ primatũ ipsi⁹ cathedre petebant accipe. Et q̃ quidẽ plus alys honoris apud christũ habebant nouerant: timebant vero petrũ sibi pferri. vñ ⁊ ali⁹ euãgelista dicit: q̃ quia prope erãt hierusalẽ putabãt q̃ regnũ dei eẽt in ianuis. i. aliqd sensibile. Unde manifestũ est q̃ nihil spũale petebãt: nec itelligẽtia supioris regni habebãt. ORIGE. Sic̃. n. in regno mũdiali in honore eẽ vident̃ q̃ sedẽt cũ rege: non fuit mirũ si mulier muliebri simplicitate vel ĩpitia talia se õbere petere estimauit: ⁊ ipsi fratres adhuc ipfecti: ⁊ nihil alti⁹ cogitantes de regno christi talia arbitrati sunt ꝺ his qui sedebũt cũ iesu. CHRY. sup mattheũ. Uel aliter: Nõ dicimus q̃ recte peteret hec mulier: sz hoc dicimus: qz nõ terrena sed celestia filys suis optabat. non enim sentit sicut cetere matres que corporanatoruz suoꝝ amant: animas autem contẽnunt. deside rant illos valere in seculo isto: ⁊ non curant quid sint passuri in illo: vt ostendant quia corporum sunt parentes: nõ animarum. Estimo aũt q̃ bi fratres cum audissent dominum de passione ac resurrectione sua prophetantem: ceperũt discere intra se cum essent fideles. Ecce rex celestis descendit ad regna tartarea: vt regem mortis destruat. Cum autez victoria fuerit cõsummata: quid aliud restat: nisi vt regni gloria subsequat̃? ORIGE. Destructo enim peccato quod regnabat in corporibus mortalibus hominum ⁊ omni principatu malignarum virtutum: eminentiam christi in hominibus christum recipit: quod est ipsuz sedere in sede glorie sue. q̃ autem omnia deus facit ad dextram ⁊ sinistraz: hoc est vt iam nullum malũ sit ante eum. ⁊ qui quidem precellunt pre ceteris appropinquantibus christo sunt a dextris eius: qui autem inferiores sunt: a sinistris sunt eius. Dextrã autem christi vide si potes intelligere inuisibilez creaturã: sinistrã aũt visibilem ⁊ corporalẽ. Appropinquantiũ. n. christo quidam dextrã sortiuntur vt intelligibilia: alij sinistras vt sensibilia. CHRY. sup matth. Qui aũt seipsũ donauit hominibus: quomodo regni sui societatem non donabit?

petentis negligentia reprehendit: vbi de dantis misericor-
dia nō dubitat. Si nos rogam⁹ magistr: fortitā ceteror fra
trū cordā cōcutim⁹. Etsi.n. vinci a carne nō pnt quasi iā spi
rituales: tn̄ pcuti pnt q̄si adhuc carnales. ergo submittam⁹
matrē nr̄az: vt suo nobis deprecet pro nobis. Si.n. reprehensibi
lis inuēta fuerit: facile merebit venia. ipse.n. sexus excusat
errorē. Si āt nō fuerit iportuna: facili⁹ ipetrabit mr̄ p filys
suis rogās. Ipse.n. dns q maternos aios filior miseratione
ipleuit: facili⁹ audiet maternū affectū. Tūc dns occultor
cognitor nō ad verba intercedētis mulieris rndit: sed ad ꝓsilia
suggerētiū filior. Bonū qdē erat eor desideriū: sz icōside-
rata petitio. iō rsi impetrare nō debebāt: simplicitas tn̄ peti
tiōis eor cōfundi nō merebat: qr ō amore dn̄i talis petitio
nascebatur: pterea solā ignorantiā in eis dns reprehendit.
vn̄ segt: Nescītes ār ie.di. Nesci.qd petatis. HIERO. Nec
mirr si ista arguat ipitie: cū r de petro dicat: Nescītes qd di
ceret. CHRY. sup matth. Nā frequenter dns patit discī
pulos suos aliqd nō recte aut dicere aut agere aut cogitare
vt ex illor culpa occasionē iueniat exponendi regulā pieta
tis: sciēs qr error eor nō nocet pnte magro: r nō solū i pnti:
sz ētī futuro doctria ei⁹ edificat. CHRY. in homi. Hoc
aūt dic ostēdēs qp vl nihil spirituale petebāt: vel si nouissēt
res vtutes. HYLA. Nesciūt ēt qd petāt: qr nihil de glo-
ria aplor ābigendū erat: iudicaturos.n.eos fmo supior ex
posuit. CHRY. sup matth. vel Nescītis qd petatis. q. d.
Ego vos vocaui ad partē dexterā de sinistra: r vos vr̄o cōsi
lio curritis ad sinistrā: iō fortitā r p mulierē res agebat. Cō
tulit.n. se diabolus ad consueta arma mulierū: vt sicut adā
per mulierem spoliauit: ita r istos separaret per matrē. sed
iam nō poterat p mulieres pditio introire in scōs: exquo de
muliere salus cūctor processit. Uel ideo dicit: Nescītis quid
petatis. Nō enim solū debem⁹ cogitare qualē gl'iā ꝓsequa
mur: sed qūo euadam⁹ ruinā peccati: qr r in seculari bello
qui semper de pda victorie cogitat difficile vincit. iō peten-
dum erat: Da nobis auxiliū gratie tue vt omne malum vin
camus. RABA. Nesciebāt etiā qd peterent: qr sedē gl'ie
a domino: quā nōdū merebant inquirunt. Delectabat eos
culmē honoris: sz pus habebant exercere viā laboris. vnde
subdit. Potes bibere calicem quē ego bibi. sc.? HIERO. Calicem in
scripturis diuinis passionē intelligimus. vt in psalmo: Cali-
cem salutaris accipiam. statimqz infert quis iste sit calix:
Pciosa in conspectu dn̄i mors sanctor eius. CHRY.
sup matth. Sciebat aūt dom⁹ qr passionē ipsius poterāt
imitari: sed iō interrogat vt oēs audiam⁹: qr nemo pōt cum
xpo regnare: nisi passionē xpi fuerit imitat⁹: res.n. pciosa ñ
nisi pciosō pcio ꝓpat. Passionē āt dn̄i dicim⁹ nō solū pfecu
tōes gentilū: sz oēs violētiā quā patimur extra pctā certātes.
CHRY. i ho. Dicē g̃: Potestis bibere cc? Ac si. d. Vos mi
bi de honore r corōnis logmini: ego autem de agonib⁹ vo
bis r sudoribus, nō.n. hoc ē premior tps. Ex modo aūt inter
rogationis eos attrahit. nō enī dixit: Potestis sanguinē ve-
strū effundere: sz potestis bibere calicē: Deide addit: Quē
q̃ bibitur? sc.? REMI. Ut ex cōione ad ipz auidiores fiāt:
at illi qui iam martyrū libertatē ꝓstantiāq retinebāt: bibi-
turos se pollicent. vn̄ segt: Dicei. posumus. CHRY sup
matth. Uel dicunt hoc nō tā ex fiducia sue fortitudinis q̃
ex ignorātia: Inexptis.n. leuis videt esse tētatio passiōis et
mortis. CHRY. in homilia. Uel hoc ex desiderio ꝓmit-
tunt. Neqr enī hoc dixissent nisi expectassent audire quod
petebant. Dns aūt eis ꝓbetat magna bona. i. martyrio di
gnos efficiēdos. Segt. Ait il. Cali. g. me. bibetis. ORIG.
Non ita respōdit christus: Calicē meum bibere potestis: sz
ad futurā eor pfectionē respiciēs dixit: Calicē quidē meū
bibetis. HIERO. Querit aūt quomodo calicē martyrū
filij zebedei: iacobus videlicet r ioannes biberint. cum scri
ptura narret iacobū tn̄ aplm ab herode capite trūcatū: ioā
nes aūt ꝓpria morte vitā finierit: Sz si legim⁹ in eccliasti-
ca historia qp ipe ioānes ꝓpter martyriū sit missus i feruen
tis olei doliū: r relegat⁹ in pathmos īsulā sit: videbim⁹ mar
tyrio aīum nō defuisse: r bibisse ioānē calicē ꝓfessionis: quē
r tres pueri in camino ignis biberūt: lz psecutor nō fuerit
sanguinē. HYLA. Domin⁹ g̃ collaudās eor fidē ait: mar
tyrio qdē eos secū ꝓpati posse: sz leue ei⁹ ac dextre assidere
alys a do pre fuisse dispositū. vnde segt: Sede. aūt ad dex.
meā. Et qdē q̃tū arbitramur: ita honor iste alys est reserua
tus: qp tamē nec apli ab eo erūt alieni: q in. xy. prīarchar
sede ꝓsidētes: israelē iudicabūt. r q̃tū sētire ex ipsis euāge
lys licet: in regno celor moyses r helias assidebūt qb⁹ co-
mitantib⁹ cū glie sue hītu in monte apparuit. HIERO
Sz mihi hoc neq̃q videt: sz iō sedētiū i regno celor voca-
bula nō dicunt: ne paucis noīatis ceteri putarent exclusi. re
gnū.n. celor nō est tn̄ dātis: sed accipiētis. Nō.n. ē psonar
acceptio apd deū: sed qcūq talē se pbuerit vt regno celor
dign⁹ fiat: h accipiet qd nō pson. sed vite paratū ē. Si ita-
q̃ tales estis q cōsequamini regnū celor: qd pr̄ me⁹ victori
bus ꝓpauit: vos quoq accipietis illd. Jō tamē nō dixit: Ne
que nō sedebitis. ne duos cōfunderet: neq̃ sedebitis. ne ce-
teros irritaret. CHRY. i ho. Ul alr: Uidet iuius oīb⁹ eē lo
cus ille nō solū hoīb⁹: sz etiā angelis. sic. n. precipuū vnige-
niti ponit id paul⁹ dicēs. Ad quē aūt angelor dixit vnquā.
Sede a dextris meis. Dns g̃ nō q̃si existētib⁹ gbusdaz q as
sessuri sunt: sz cōdescēdēs interrogātiū suspitōi rndit. hoc.n.
vnū solū q̃rebāt pre alys stare apud ipsum. Sz domin⁹ rn̄
det: Uoziemini qdē ppter me: non tn̄ hoc sufficit vos face
re primū ordinē obtinere. Si.n. aliquis alius venerit cum
martyrio amplioē virtutē possidēs: nō quia vos amo illū
expellā: r vobis dabo pmatum. Propter hoc aūt vt nō ifir
mus eē ostēdat nō dixit simplr: Nō est meū dare: sed Nō ē
meū vobis dare: sed qbus paratū est. bis. s. qui ab operibus
pnt fieri clari. REMI. Uel alr. Non est meus dare vobis
idest supbis talib⁹ q̃les vos estis: sed humilibus corde: qb⁹
paratū est a pre meo. AVGV. primo de trini. Uel aliter
Secundū formā serui discipulis dns rndet: Sedere autez
ad dextrā cc. Nō autē paratū est a pre eius: r ab ipso filio ē
paratū: qr r ipse r pater vnus sunt.

¶ Et audientes decem idignati sunt duobus fra
tribus. Jesus autez vocauit eos ad se r ait: Sci
tis quia principes gentiū dominant eorum: r q
maiores sunt potestatem exercent in eos. Non
ita erit inter vos. Sed quicūq voluerit iter vos
maior fieri: sit vr̄ minister. Et qcūq voluerit iter
vos primus ē: erit vester seruus. Sicut filius hois
nō venit ministrari sed ministrare: r dare aiam
suā redemptionez pro multis.

CHRY. in ho. Donec xpi sententia icerta erat nō trista
bant aly discipuli: sz tūc tristati sunt qñ eos increpauit. vn̄
dr: Et audiēs. x. idi. sunt de duo. fratrib⁹. HIERO. Nō ad
mulierē audaciā referūt postulātis: sed ad filios qp ignor ā
tes mēs urā suam nō modica cupiditate exarserunt.

CHRY. in ho. Intellexerūt enim: qr hec petitio discipu
lor fuit quādo eos dns icrepauit. Quando aūt eos a domi
no pbonoratos viderūt in trāsfiguratōe: etsi fm mentē vo
lebāt: in mediū efferre nō audebāt venerātes doctorem.

CHRY. sup matthēū. Sicut aūt duo carnalr petierūt.
ita. r. x. carnaliter cōtristati sunt. nam velle quidem esse su
per oēs vituperabile est: sustinere autem aliuz super se mi
nus est glorioſum. HIERO. Humilis autem magister r
mitis nec cupiditatis duos arguit postulantes: nec. x. reli-
quos idignatōis icrepat r liuoris. vn̄ segt: Jesus āt vocauit

eos ad se. CHRY. in ho. Quia enī turbati erāt: vocatiōe eos ꝓsolat̄ de ꝓpinquo eis loquēdo. eteni duo a societate. x. scipsos sepantes ꝓpius stabāt: seorsū domīo loquētes: nō tī sicut ꝓus pueros ī mediū ducēs eos ꝓsolat̄: sz a cōtrario inseruit dicēs: Scitis qz ꝓncipes gentiū dñant eoꝝ. ORI. i. Nō ꝓtēti tm̄ regere suos subos: sz violēter eis dñari nitūtur ītervos aūt q estis mei nō erūt hec. qm̄ sicut oīa carnalia in necessitate sunt posita: spiritualia aūt in volūtate: sic z q ꝓncipes sunt spirituales: principatus eorum in dilectione subditoꝝ oz esse posit⁹: nō in timore corporali. CHRY. ī ho. Ostēdit aūt in hoc q gētiliū ē ꝑmat⁹ cupere: z sic gentiū cōparatiōe eoꝝ aiam estuātem cōuertit. CHRY. sup matt. Et opus qdē desiderare bonū: bonū ē: quia nr̄e voluntatis est: z nostra ē merces. primatū aūt bonoris cōcupiscere vanitas ē: hoc. n. ꝓseq iudiciū dei ē: pp qō ex primatu bonoris nescimus si mercedē iusticie meremur. Neqz. n. apls laudē hēbit apud deū qz apls fuit: sz si op⁹ aplatus sui bene impleuit. nec apls p merito suo antecedenti honoratus ē vt esset aplus: sed ad hoc ministeriū aptus ē iudicatus ꝑm motū aie sue. Primatus ēt fugientē se desiderat z desiderātez se horret. Conuersatio g̃ melior desideranda est: nō dignior gradus. Volēs ergo dñs z duoꝝ fratrū cebedei z alioꝝ ītignationē extinguere: ītroducit dr̄iam ītер ꝓncipes mūdiales z eccl'ia sticos: oñdēs qz ꝑmat⁹ in christo nec ab aliquo appetendus est nō habente: nec alteri inuidendus ē habenti: qz principes mundi ideo sunt vt dominentur minoribus suis: z eos seruituti subyciant z expolient: z vsqz ad mortem eis vtantur ad suam vtilitatem z gloriam. Principes autem eccl'ie fiūt vt seruiant minoribus suis: z ministrent eis quecunqz acceperunt a christo: vt suas vtilitates negligant z illorū procurent: z mori nō recusent p salute inferioꝝ. Primatum ergo eccl'esie concupiscere neqz iustū est neqz vtile. Nullus sapiens vult vltro se subycere seruituti z periculo tali: vt det rationem p omni eccl'esia: nisi forte qui nō timet dei iudiciuz abutens ꝑmatu suo eccl'astico secularit̄: ita vt cōuertat illū ī secularē. HIERO. Deniqz sui ꝓpōit exēplū vt si dicta puipēderent erubescerēt ad opera. vñ subdit. Sicut filius ho. nō. ve. mini. sed ministrare. ORIGE. Nā z si angeli z martha ministrauerunt ei: tī non iō venit vt ministret̄: sed vt ministret: z tantuz creuit ministrās: vt impleret̄ qō segt̄. Et daret aiam suaz redēptionē pro multis. s. q crediderunt in eū: daret inquā in mortem. Sz qm̄ solus erat inter mortuos liber: z fortioz oī potestate mortis: oēs seq se volētes liberauit a morte. Eccl'esiaꝝ g̃ ꝓncipes imitari debēt christū accessibilē: z mulierib⁹ loqntē: z pueris man⁹ ꝓponētē: et discipul' pedes lauantē: vt ipi sil' faciāt frībus. Nos aūt tales sum⁹ vt ēt principū mūdi excedere videamur supbiam: vt nō itelligētes: z cōtēnētes mandatū xpi: z querim⁹ sicut reges acies ꝓcedētes: z terribiles nos z accessu difficiles maxime paupib⁹ exhibem⁹: nullā affabilitatē habētes: vel hre ad nos ꝓmittētes. CHRY. ī ho. Quantocūqz g̃ tu humiliat⁹ fueris: nō poteris tantū descēdere q̄tū dominus tu⁹.

¶ Et egredientibus illis ab hierico secuta ē cū turba multa. Et ecce duo ceci sedentes secus viam audierūt quia ihesus transiret: z clamauerūt dicētes: Dñe miserere nr̄i fili dauid. Turba aūt increpabat eos vt tacerent. At illi magis clamabāt dicentes: Dñe miserere nostri fili dauid. Et stetit ihesus z vocauit eos z ait: Quid vultis vt faciam vobis? Dicūt illi: Dñe vt aperiant oculi nostri. Miserꝝ aūt eoꝝ ihesus tetigit oculos eoꝝ. Et cōfestim viderunt: z secuti sunt euz.

CHRY. sup matth. Sicut testimonium studiosi agricole est messis fecūda: ita assidui doctoris ē documētū eccl'ia plena. vñ z h̄ dr̄. Et egre. il. ab hierico. secu. ē cū tur. multa. Neminē labor ītieris ipediuit: qz amor spūalis fatigatōez nō sentit. Neminē passionū suaꝝ recordatio retraxit: qz in grediebant̄ in possessionē regni celestis. Vere. n. nō h̄z sup terrā qō amet: q bonū celeste ī veritate gustauerit. Oppor tune aūt oblati sūt añ faciē xpi duo ceci: vt aptis oculis q̄si testes virtutis ascēderent cū eo in hierlm. vñ seq̄t: Et ecce duo ceci. Di currētiū strepitū audiebāt z psonas non videbāt: nihil solutū hītes de toto corpe nisi voce. Et iō qz pedibus eū seq nō poterāt: voce sequebāt. vnde dr̄. Audi. qz ie. trā. z cla. dicētes. Dñe miserere nr̄i fili dauid. AVGV. Hoc aūt factū marc⁹ cōmemorat: sz de vno ceco ō cō. euā. Hoc aūt factū marc⁹ cōmemorat: sz de vno ceco fcm̄: Que ita soluit̄ qō. nā duoꝝ cecoꝝ q̄s matthe⁹ ītерposuit: vnū fuisse in illa ciuitate famosissimū ex ꝑ saris appet q z nomē ei⁹ z pr̄is ei⁹ marcus ꝓmemorauit, Barthimeus. n. timei filius ex aliq̄ magna felicitate deiectus notissime fuit: q nō solū cecus: vez etiā mēdicus sedebat. Hinc est q ipm solū voluit ꝓmemorari marc⁹: cui⁹ illuminatio taz claram famā huic miracl'o cōparauit: q̄z erat illi⁹ nota calamitas. Lucas vero q̄uis oīa eodē mō fcm̄: tī in alio ceco i telligēdus ē par ꝓmemorare miraculū. Ille qppe hoc fcm̄ dicit: cū appropinq̄ret hierico: aly cū egrederet ab hierico. Segt̄: Tur. ām̄ icre. eos vt tacerēt. CHRY. sup matthēū Videbāt. n. sordidas vestes: z nō ꝓsiderabāt cōscie claritatē. Ecce fatua sapīa hoūm: existimabant. n. iniuriā pati magnos si a paupib⁹ honorent̄. Quis. n. paup ausus ē diuitem publice salutare? ORIGE. Vel filētiū nō cā honoris exigūt: sz q̄ acerbe a cecis audiebāt qō negabāt. s. dñm cē David filiū. ORIG. Vel q crediderant increpabāt eos: vt nō appellarēt eū ꝓtēptibili noīe filiū dauid: sz potiꝰ dicerēt. Fili dī miſere nr̄i. HYLA. Imitabant̄ autez magis veritatē: q̄z cōpescebant̄: fides. n. qñ vetat̄ magis accendit̄. z ideo i piculis secura ē: z ī securitate piclitat̄. vnde seq̄t: At illi magis cla. dicētes. Miſe. no. fili dauid. Prio. n. clamabant: qz ceci erant. Scō magis clamabant: qz vetabant̄ ad lumen accedere. CHRY. in ho. Xps aūt ꝑmittebat eos vetari: vt plus eoꝝ desideriū ꝰpperet. Dic aūt dīce: quoniā si abiecti fuerim⁹ cū studio accedētes ad deū: q nosipsos assequimur qō petim⁹? Segt̄. Et ste. ie. z vo. eos z ait. Quid vul. vt fa. vo. HIERO. Iō aūt stetit ihesus: qz ceci quo pergerent ignorabāt. Multe fouee erāt in hierico: multe rupes: z grūpta in pfundū vergētia: iccirco dñs stat: vt venire possint.

ORIGE. Vel iesus nō ptrāsit: sz stat: vt stāte eo nō trāsfluat bñficiū: sz q̄si de fōte stāte misericordia defluat vsqz ad eos. HIERO. Vocari aūt iubet ne turbe ꝓhibeāt: z interrogat qd velīt: vt ex rñsione eoꝝ manifesta debilitas appareat: z virtus ex remedio cognoscat. CHRY. sup matthēum: Vel interrogabat ꝓpter fidē: vt dū ceci christum filium dei ꝓfitent̄: ꝓfundant̄ videntes q cum tñ hominem putant. Dominū quidē christum vocauerant: z verū dixerant. Sz dicentes filium dauid: dissipabāt qō bene cōfessi sunt: nam abusiue z boīes dñi dicunt: vere aūt nemo dominus nisi de⁹. Cum ergo dicunt: Domine fili dauid: abusiue christum ꝑm hominē honorāt: Si autē solūmodo dominū dicerent; deitatē ꝓfiterent̄. iō interrogat: Quid vultis? Tūc illi iā nō dixerūt: Domine fili dauid: sz tātū dñe. Segt̄. n. dicūt illi: Domine vt aperiant̄ oculi nostri. Fili⁹ enī dauid eos illuminare nō pōt. filiꝰ dei pōt. Quādiū q̄ dixerūt: Dñe fili dauid: sluspēsa ē sanitas. Vox aūt vt dixerūt domine: infusa est sanitas. Sequitur enī: Miserꝰ aūt eoꝝ ihesus tetigit oculos eoꝝ z confestī viderūt. Tetigit autē vt hō carnaliter: sanauit vt deus. HIERO. Prestat enī artifex qō natura non dederat: aut certe qō debilitas tulerat misericordia donat. CHRY. ī ho. Di aūt sicut ante dationem fuerūt ꝑseuerantes: ita z post donationem nō fuerūt ingrati.

CHRY. sup mat. Bonũ.n. mun⁹ obtulerũt xp̃o sanati. Segtur.n. Et secuti sunt eũ. Hoc.n.ōs a te regrit ſm ꝓphe tam: sollicitũ te ambulare cũ dño deo tuo. HIERO. hi g̃ in hierico ꝓtracti sedebant nec clamare tñ nouerãt: postea sequunt̃ iesũ: nõ tam pedib⁹: q̃s vtutib⁹. RABA. hierico aũt q̃ interp̃etat̃ luna: defectũ nr̃e mutabilitatis significat. ORIGE. Mystice aũt hierico itelligit̃ mũdus ī quẽ xp̃s descẽdit. Qui aũt sunt in hierico exire nesciũt de sapĩa mũdi: nisi viderit nõ solũ iesum exeũtẽ de hiericho: sed etiã discipulos ei⁹. Hec ergo vidẽtes: secute sunt eũ turbe multe: mũdũ z mũdana oĩa cõtẽnentes: vt xp̃o duce ascendant in hierl̃z celestẽ: Duos cecos possum⁹ dicere iudã z israel: qui añ xp̃i aduẽtũ ceci fuerũt: qz nõ videbãt verbũ vez qõ erat ī lege et ꝓphetis tñ sedẽtes secus viã legis z ꝓphetaz: z fz carnem tñ itelligẽtes: clamabãt tñ ad eum qui factus ẽ ex semine dauid fz carnẽ. HIERO. Uel duos cecos pleriq; phariseos z saduceos itelligũt. Uel alr: Duo ceci sedẽtes ī via: significat ō vtroq; ppl̃o quosdã iã coherẽtes p fidẽ dispẽsatõi tpali: ſm quã xp̃s via ẽ: z desiderãtes illuminari. i. aligd ō v̄bi eternitate itelligerc: qō trãseunte iesu ī petrare cupiebãt. i. p meritũ fidei qua credit̃ fili⁹ ōi z nat⁹ hō z passus ꝓpter nos. p hãc. n. dispẽsationẽ quasi transit ie sus: qz actio tpalis ẽ. oportebat aũt vt tãtũ clamarẽt: donec resistẽtis sibi turbe strepitũ vincerẽt. i. tam pseuerãdo animũ itenderẽt ozãdo atq; pulsãdo quousq; ꝓsuetudinẽ desiderioz carnaliũ q̃ tanq̃ turba obstrepit cognitõi lucẽ vite eterne videre conãti: vel ipsã boĩum carnaliũ turbã stimulãtis ipediẽtẽ fortissima itentõe superãret. AVGV. de verbis dñi: Bonos. n. xp̃ianos volẽtes facere p̃cepta ōi: xp̃iani mali z tepidi, phibẽt: clamant tamẽ illi nõ ōficiẽtes: cũ. n. qsq; xp̃ianus cepit bñ viuere: nõdũq; ꝓtẽnere: in ipsa sui nouitate patit̃ reph̃ẽsores: frigidos christianos: sed si p seuerauerit ipsi iã obsequẽtur g añ phibebãt. AVGV. ō. q. euã. Itaq; audiẽs iesus: qz pulsanti apietur: stãs eos tãgit: z illuminat. qz. n. fides incarnatiõis tpalis ad eterna intelligẽda nos ꝓparat: trãseunte iesu admoniti sunt vt illuminarẽtur: z ab eo stãte illuminati sunt: tpalia enī trãseunt eterna stant. CHRY. sup matth. Quidã īterp̃tant̃ duos cecos gẽtiles: vnus ex cham: ali⁹ ex iaphet: g secus viam sedebãt. i. iuxta veritatẽ ꝑuersabant̃: fz veritatez inuenire nõ poterãt: vel ſm rõnẽ verbi cõsistentes: qz noticiã verbi nõ dũ acceperãt. RABA. Ignita aũt fama nois xp̃i ꝓticipes eiⁿ fieri q̃rebãt: ꝺicebãt multi. ꝑmo iudei vt in actib⁹ legimus. deinde et gentiles psecutione instabãt: nec tamẽ eos g erãt ad vitã p̃ordinati: salute ꝑuare valebãt. CHRY. sup matth. Cõsequẽter aũt gẽtium oculos mentis tetigit ie sus: dans eis gratiã spũssancti: q̃ illuminate secute sunt eũ. operib⁹ bonis. ORIG. z nos ergo sedentes iuxta scriptu rarum viaz: z intelligentes in qnib⁹ ceci sum⁹: si ex affectu petierim⁹: tanget oculos animarum nostrarum z recedet a sensibus nostris tenebra ignorantie: vt eum videamus z sequamur qui ōdit nobis posse videre: ꝓpter nihil aliud: nisi vt eum sequamur.

CA. XXI.

ET cũ appropinq̃ssẽt hierosolymis: z venissent betphage ad mõtẽ oliueti: tũc iesus misit duos discipl̃os dicẽs eis: Ite ī castellũ qō ꝓtra vos ẽ: z statī inuenietis asinã alligatã z pullũ cum ea soluite z adducite mihi. Et siquis vobis aliqd dixerit dicite: qz dñs his op⁹ habz: z cõfestim dimittet eos. Hoc aũt factuz est: vt adimpleret qō dictũ est per ꝓphetã dicentẽ: Dicite filie syon: ecce rex tuus venit tibi mãsuetus sedens super asinã: z pullũ filiũ subiugalis. Euntes aũt discipuli fecerũt sicut p̃cepit illis iesus. Et adduxerunt asinam z pullũ: z imposuerunt sup eos vestimenta sua: z euz desuper sedere fecerunt. Plurima aũt turba strauerũt vestimẽta sua in via: Alii autez cedebant ramos de arboribus: z sternebant in via. Turbe autẽ que p̃cedebant z que sequebant̃: clamabãt dicẽtes: O sanna filio dauid: benedictus qui venit in nomie domini osanna in excelsis.

REMI. Narrauit supius euãgelista dñm egressuz a galilea z cepisse ascẽdere hierosolymã. Postq̃z g̃ narrauit qd ī via gesserit ī icepta itentiõe pseuerãs dic̃: Et cũ appropinquasset hierosoly. z ve. betpha. Betphage vicul⁹ fuit sacerdotũ: sit⁹ ī latere mõtis oliueti: distãs vno miliario a hierusalẽ. sacerdotes. n. g p certos dies ī tẽplo defuiebãt ꝓpleto officio vicis sue: illic diuertebãt ad manẽdũ. similiter z illi g accipiebãt officiũ illuc diuertebãt qz p̃ceptũ fuit ī lege: vt null⁹. dieb⁹ sabbatoruz pl⁹ q̃z mille passus icideret. ORI. Unde z īterp̃tat̃ betphage dom⁹ maxillaz: qñ maxilla ꝓprĩa erat ps sacerdotũ in lege. Segtur: Tũc ie. mi. duos di.

CHRY. sup matth. Nõ dixit discipulis dicatis: Dñs tu⁹ his op⁹ hz: vl̃ dñs vester: vt itelligãt qz ipe sit sol⁹ dñs: nõ solũ aĩaliũ fz oĩuz boĩuz: nã z peccatores ꝺditiõe qdẽ sui sũt: volũtate aũt sua diaboli. CHRY. in ho. Neq; paruũ eniz existimes qō factũ ẽ: qs enim suasit dñs iumentoz nõ vel le ꝺicere: volẽtes silere z ꝓcedere: z in hoc discipulos erudit qñ poterat z iudeos phibere: fz noluit: fz z docet vt qō cunq; petitum fuerit darẽt. si enī g ignorabant christuz: ita concesserunt: multomagis discipulos cõuenit oibus dare: qō autẽ dr̃: Et cõfestim dimittet eos. CHRY. sup matt. Intelligenduz ẽ ꝙ aĩal postq̃z ingressũ est in hierl̃z ad dñuz suũ remissũ ẽ a xp̃o. GLO. Uel dñs iumẽtoz confestim dimittet eos in dñi seruitio mancipandos. Adhibet autez huic facto ꝓphete testimoniũ: vt appareat dominũ oĩa que de ipsõ scripta erãt ipleſſe: sed inuidia cecatos scribas z phariseos ea que ipsi legebãt itelligere noluisse. z iõ segt̃: Hoc aũt totũ factũ ẽ vt adim. qō di. ẽ p ꝓphe. dicẽtẽ. s. çacharias.

CHRY. sup matth. Sciẽs enim ꝓpheta maliciam iudeorũ qz ꝺicturi erãt christo ascẽdenti in templũ ꝑmonuit vt p hoc signũ cogn̄scerẽt regẽ suũ dicentem: Dicite filie syon.

RABA: Filia syon hist̃oriali͂r dr̃ hierl̃z ciuitas: q̃ sita ẽ in mõte syõ: mystice aũt ẽ eccl̃ia fideliũ ptinẽs ad supnã hierl̃z

CHRY. sup matth. Ecce oñdẽtis verbũ. i. carnali aspectu: fz spũali itellectũ opa virtutũ eius aspicite. Añ tpa gdem multi dicebẽt Ecce: vt oñderet qz ille de quo loq̃bat ante q̃z nasceret iã erat. Rex tu⁹. Cũ g̃ videritis eum nolite dr̃e: Nõ hẽm⁹ regẽ nisi cesarẽ. Uenit tibi. Si itellexeris: vt saluet te: si nõ itellexeris: venit ꝺ te. Mãsuet⁹. Non vt ꝓpter potẽtiã timeret̃: fz vt pp mãsuetudinẽ amaret̃. vnde nõ sedet ī curru aureo ꝓciosa purpura fulgẽs: nec ascẽdit sup feruidũ equũ discordie amatorẽ z litis: sed sup asinã trãquillitatis z pacis amicã. vnde segt̃: Sedẽs sup asi. z pul. fi. subiu.

AVG. ō cõ. euã. In B aũt testimõio ꝓphico aliq̃to diuersa ẽ euãgelistaz locutio h. n. matthe⁹ sic adhibet vt asinam dicat ꝓmẽorasse, pphã: nõ aũt ita se hz vl̃ qō ioãnes īterponit: vel codices eccl̃iastice īterp̃tatõis. lxx. Cui⁹ reicã mihi vr̃ q⁹ matthe⁹ hebrea ligua phibet̃ euangeliũ ꝓscripsisse. Manifestũ est aũt īterp̃tationẽ illam q̃ dr̃. lxx. in nõnullis alr̃ se hr̃e q̃z iueniũt in hebreo: g eam liguam nouerũt: z g ī terp̃tati sunt singuli eosdem libros hebreos. Huiusantem distantie causa si q̃ratur nihil ꝓbabilius estimo q̃z eos. lxx. eo spiritu interp̃retatos quo: z illa q̃ interp̃retabantur dcã

fuerāt:qō ex ipsa eoꝝ mirabili que p̄dicatur cōsentione firmatū est:g̃ z ipsi nōnulla ī eloquio variando z volūtate dei cuius verba erāt nō credēdo nihil aliud demōstrare voluerūt:q̃z hoc ipsū in euangelistaꝝ cōcordia q̃dam diuersitate narrāt:qua nobis ondit nō eē mēdaciū:sicut gsq̃z ita diuerso mō aliqd narret vt ab eiꝰ volūtate cui cōsentiēdū est nō recedat:qō noscere in moribꝰ vtile est ꝓpter cauēda mēdacia:z ipsi fidei ne putemꝰ q̃si cōsecratis sonis ita muniri veritatē tanq̃z deꝰ nobis quē admodū ipsaz rē:sic ꝟba que pp illū sūt dicēda cōmendet:cū potius ita res sermonibus p̄ferāt:vt istos oīno querere nō deberemꝰ: si rem sine his nosse possemus:sicut illā nouit deus:z in eo angeli eius. Segt. Cum. aūt discipuli fece. sic p̄cede.il. ie. z ad asi.z pul. Ceteri aūt euāgeliste de asina tacēt. Nō deberet aūt p̄mouere lectorē nec si mattheus de pullo tacuisset sicut illi de asina tacuerūt:q̃tomin⁹ moueri oportet:quia vnꝰ ita cōmemorat asinā de q̃ ceteri tacuerūt:vt tamen pullū nō taceret de quo illi dixerūt.vbi.n.vtrūq̃ pōt intelligi factū nulla repugnantia est:nec si alius aliud ꝓmemoraret: q̃to min⁹ vbi vnus vnū:alius vtrūq̃. Segtur. Et imposuerunt super ea vesti.sua z eū desup se.fe. HIERO. Sz videt q̄ sup vtrū q̃z aīal ī paruo itineris spatio dñs sedere neguerit.g̃ cuz historia aut ipossibilitatē bēat aut turpitudinē:ad altiora trāsmittimur.i.ad mysticū sensū. REMI. Lz potuerit fieri vt sup vtrūq̃z aīal dñs sederit. CHRY. in bo. Mihi āt videtur q̄ nō p̄ mysteriū solū sup asinā sedit:sed z mensurā nobis sapie tribuens demōstrat.s.q̄ nō sup equos ferri necesse ē:sz sufficit asino vti:z eo q̄ necessitatis ē eē contentū. Interroga aūt iudeos qs rex sup asinā delatus intrauit hierosolymā sz nō vtiq̃z aliū bñt dicere:nisi istū solū. HIERO. Turbe g̃que egresse fuerāt de hierico z secute saluatorez: supposuerūt vestimēta sua z strauerunt viā ramis arborū. z iō segtur:Plu.autē tur.stra.vesti.sua ī via.pedibus asini. nec vbi offēdat in lapidē:nec calcet spinā:nec labat in foueam. Sequitur:Aly autē cede.ra.de arbo.z ster.in via de arboribus.s.fructiferis quibus mons olivēti consitus est. Cū qz ope cūcta fecissent:vocis quoqz tribuūt testimoniū.vñ sequitur:Turbe aūt que p̄cede.z seque.cla.di. Osan fi.da. Quid autē significet osanna:nūc pstringā breuiter. In cētesimo.xvy.psalmo qui manifeste de aduentu saluatoris scriptus est iter cetera hoc quoqz legimus:O domie saluū me fac:o domie bene pspare. Bñdictus q venturus es in noīe domini. Pro eo qō in.lxx.habet iterpretibꝰ: O dñe saluuz me fac:in hebreo legimus: Anna adonay osi anna. Quod manifestus est interpretatus Symmachus dicens: Obsecro dñe saluuz me fac. Nemo ergo putet ex duobꝰ verbis greco.s.z hebreo sermonē esse cōpositū: sed totū hebraicuz ē. REMI. Et est cōpositus ex integro z corrupto: Osi enī latine dicit salua siue saluifica:Anna vero apud illos iteriectio est obsecrantis. nā sic apō illos ab obsecrāte dr āna:sic apō latios a dolēte dr heu. HIER. Significauit.n.q̄ ad nētus xp̄i salus mūdi sit.vnde segt:Bñdictꝰ q venit in nomine dñi.Saluatore quoqz idipz in euangelio cōprobante Ego ingt veni in noīe p̄ris mei. REMI. Quia.s. in oībus bonis operibus nō suaz:sed patris gloziā quesiuit. GLO. Et est sensus:Bñdictus.i.gloriosus sit:Qui venit.i.incarnatus ē. In noīe dñi.i.p̄ris cuz glorificādo. Itez repetūt:Osāna.i.salua obsecro.z determinat vbi se vellet saluari. In altissimis.i.in celestibꝰ:nō ī terrenis: HIERO. vel p hoc qō iungit Osanna.i.salus ī excelsis:pspicue ostenditur q̄ aduētus chr̄isti nō tantū hominis salus sed totiꝰ mundi sit:terrena iūgēs celestibꝰ. ORIGE. Ul humanā gdē xp̄i dispēsationē laudāt ī eo q̄ dicebāt: Osanna filio dauid bñdictꝰ q vēit ī noīe dñi:Restitutionē aūt eiꝰ ī scā:ī eo q̄ dicebāt: Osāna ī excelsis. CHRY. sup mattheū. Osana ēt gdā interptant gliā:aly vero redēptionē. Nam z gliā illi debet:z redēptio illi ꝟuenit q oēs redemit. HYLA. Laudatiōis enī ꝟba redēptionis in eo exp̄imūt ptātez. filiū aūt dauid nūcupant in quo agnoscerent eterni regni hereditatem.

CHRY. Nunq̃ aūt antea domin⁹ sibi adhibuit ministeria iumētoꝝ:nec ramorū virētia circa se ornamēta ꝟstituit: nisi mō qñ hierlm vt patereť ascēdit. Excitauit enim videtes vt facerēt qō p̄iꝰ volebāt:ergo ptās eis data est: nō imtata volūtas. HIERO. Mystice āt appropinq̃t dñs hierosolymis egrediēs de hierico: turbis ide eductis q̃pluribꝰ mis:qz magnꝰ magnis ditatꝰ mentibꝰ salute credentiū redies:igredi cupit vrbē pacis z locum visionis dei. Et venit betphage.i.ad domū maxillaꝝ z cōfessionis portabat typū z erat sit⁹ in mōte olivēti vbi est lumē scie laboꝝ z dolorū reges. Per castellū enī qō cōtra apl̄os erat mundus iste ō/ signat:ō apl̄os enī erat:nec lumē doctrinaꝝ volebat accipe REMI. Dñs q̃ ō mōte olivēti discipl̄os ad castellū misit: qz ō p̄mitiua eccl̄ia p̄dicatores in mundū direxit. Duos qp pe misit pp duos ordines p̄dicatoꝝ quos manifestat apls dicēs: Qui opatus est petro in apl̄atū circūcisiōis opatus ē z mihi iter gētes:siue qz duo sunt p̄cepta charitatis:siue p/ pter duo testamēta:siue ꝓpter litterā z spiritū. HIERO Scire pp theoricā z practicam.i.scientiaz z opa. Asina aūt ista q̃ subiugalis fuit z edomita z iugum legis traxerat: synagoga itelligitur. Pullus asine lasciuus z liber gentiū populus. Judea enim fm deū mater est gētiū: RABA. Uñ matthe⁹ solꝰ q iudeis euāgeliū scripsit asinā dño refert adductā:vt eidē ēt genti hebree si peniteat nō desperādā mō stret eē salutē. CHRY. sup mattħ. Propter q̃sdā aūt similitudines aīalibꝰ assimilati sunt hoies ōi filiū non cognoscentes. Est.n.animal īmundū z p̄ce ceteris pene iumentis magis irrōnabile z stultū et infirmum et ignobile et onerifer ū. Sic fuerūt hoīes ante xp̄i aduentum:passionibus diuersis īmundi:irrōnabiles verbi rone carētes:.stulti ꝓpter dei cōceptū:infirmi fz anima:ignobiles:qz obliti generationis celestis facti fuerāt serui passionū z ōmonū:oneriferi:qz sufferebant sarcinā errozis a ōmonibus vel phariseis pedita:vt nō haberet libertatē eundi quo vellet: naz antean non. Qz si semel peccātes obligauerimus nos operibus eius ,iā nostra virtute euadere non possumus:sed sic nauis fracto gubernaculo illuc ducit vbi tēpestas voluerit:sic et hō diuine gr̄e auxilio p̄dito p peccatum non qō vult agit: sed quod diabolus vult. Et nisi ōs valida manu misericordie sue soluerit eum:vsq̃ ad mortē in peccatoꝝ suoꝝ vinculis pmanebit.z iō dicit discipl̄is:Soluite.s. per doctrinam vram z p miracula vr̄a:quia omnes iudei z gētes p apostolos sunt liberati. Et adducite mihi.idest ad gliaz meā illos cōuertite. ORIG. Unde z ascēdēs in celuz iussit discipulis suis vt soluerēt peccatorez dans eis spiritū sanctū. Abiolui antē z proficiētes:z nutriti vbi diuinitate digni habent remitti in locum ex quo erāt assumpti nō iaz ad opera p̄dicationis ex gētibus oñditur. Erant .n. samaritani sub q̃daz obseruantie sue cōsuetudine seruiētes z feroces:g.s. significatur p asinā. erant etiā idomite gētes. z feroces que. scilz signāt p pullum. Igit duo mittunt vt soluāt ligatos errozis vinculis p̄philippū enī samaria credit.per petꝝ cornelius chr̄isto tanquā primitie gētium adductꝰ est. REMIGI. Sicut autē tunc dictum ē apostolis: Siquis vobis aliquid dixerit:dicite: qz dñs his opus habet: sicut nunc p̄dicatoribus est p̄ceptum vt si aliquid aduersitatis obstiterit a p/ dicando non cessarent. HIERO. Uestis aūt apostolica que iumento supponit:vel doctrina virtutuz vel discretio scripturraꝝ intelligi potest:siue ecclesiasticoꝝ dogmatuz

varietates:gb⁹ nisi aīa īstructa fuerit ⁊ ornata:sessorez bñe dñz nō mereī. REMI. Dñs aūt sup asellū sedēs hierosolymā tēdit:qz ꝑsidens sancte ecclesie vel aie fideli:⁊ eam ī hoc seculo regit:⁊ post hāc vitā ad visionē celestis patrie ī troducit. Apostoli aūt ⁊ ceteri doctores vestimīta posuerūt sup asinā:qz gloriā quaz acceperūt a xp̄o:gentib⁹ dederūt. Turba aūt vestimēta sternebat ī via: qz credētes ex circūcisiōe gliaz:quā habebāt ex lege:ꝺtinebant. Ramos autē arborib⁹ ꝑcidebant:qz ex ꝓphetis acceperūt exēpla de xp̄o:q̄si de arborib⁹ virētib⁹. Uel turba q̄ vestimīta strauit ī via:significat martyres q vestimēta sua.i.corpa q̄ tegumīta sunt aiaz: ꝑ xp̄o ad martyriuz tradiderūt. Uel significā tur illi q corpora sua ꝑ abstinentiaz domāt. Illi aūt ramos arborꝫ ꝑcidūt qui dicta ⁊ exempla sanctorꝫ patrū querunt ad suam vel filiorꝫ salutē. HIERO. Qz autē ait: Turbe aūt que ꝑcedebant ⁊ que sequebanī. vtrūq; populum ostē dit:⁊ qui ante euangelium:⁊ q post euangeliū dño credide rūt:consona iesum confessionis voce laudarūt. CHRY. sup matth. Et illi qdē ꝓphetātes de xp̄o venturo clamaue runt:hi aūt laudātes clamāt de aduētu xp̄i iaz adimpleto.

¶ Et cū ītrasset hierosolymā:cōmota ē vniuersa ciuitas dicēs: Quis est hic: Populi āt dicebāt: Hic ē iesus ꝓpheta a nazaret galilee. Et intrauit ī tēplū dei:⁊ ejiciebat oēs vēdētes ⁊ emētes ī templo:⁊ mēsas nummulariorū ⁊ cathedras vendentium columbas euertit. ⁊ dicit eis: Scriptū ē:domus mea domus oratonis vocabit: vos aūt fecistis illā spelūcā latronū. Et accesserūt ad eū ceci ⁊ claudi ī tēplo: ⁊ sanauit eos. Uidentes aūt prīcipes sacerdotū ⁊ scribe mirabilia que fecit:⁊ pueros clamātes ī tēplo ⁊ dicētes:osanna filio dauid:indignati sunt ⁊ dixerūt ei: Audis qd isti dicūt. Jesus aūt dixit eis: Utiq; Nunq̄ legistis:qz ex ore infantiū ⁊ lactentiū pfecisti laudē: HIERO. Introeūte iesu cū turba tota hierosolymoꝫ ci uitas cōmouet:mirans freqntiā:nesciēs veritatē.vñ dr: Et cū ītrasset hierosolymo.cmo.ē vni.ciui.di. Quis ē hic: CHRY. sup matth. Merito aūt cmouebanī vidētes rez mirabilē: nec ibi q laudabāt sciebant qd laudabant:sz spūs subito in greſſus ī eos vitatis vba fūdebat. ORIGE. Sz ⁊ qñ ītrauit iesus hierosolymā veterani admirātes vtutes celestes dicebāt: Quis ē iste rex glie: HIERO. Alys aūt vel ambigētib⁹ vel iterrogantibus nisi plebecula cfiteī. vñ seqt: Populi aūt dicebāt: Hic ē iesus ꝓpheta a naçareth galilee. Aminoribus icipiūt vt ad maiora pueniant. ꝓpphetā.n.dicūt quē moyses sui simīlē dixerat eē vētuꝫ. A naçareth āt galilee:qz ibi educat⁹ fuerat:vt flos cāpi nutriret ī flore vir tutū. RABA. Notādū aūt q hic ītroit⁹ ei⁹ ī hierusalem fuit ante qnq; dies pasche. Narrat.n.ioānes q añ sex dies pasche venerit ī bethaniā ⁊ ī crastinū asino sedēs: venerit ī hierusalē. vbi notanda ē cordia nō solū ī reb⁹ sed ēt in tpi bus veteris ⁊ noui testamti. Decia enī die mēsis pmi agn⁹ q in pascha īmolaret:domū ītroduci iussus ē:qz ⁊ dñs decima die eiusdē mensis:hoc ē ante quinq; dies pasche ciuitatez:in q̄ pateret: erat ingressurus. Segtur: Et ītrauit iesus in templū dei. CHRY. sup matth. Hoc erat ꝓpriū boni filij vt ad domum curreret patris ⁊ illi honorē redderet: ⁊ tu imitator christi factus cū ingressus fueris in aliquam ciuitatem primo ad ecclesiam curras. hoc ēt erat boni medici:vt ingressus ad infirmam ciuitatē saluandaz: primuz ad originē passiōis intēderet: nam sicut de tēplo oē bonū egredit: ita de tēplo oē malū ꝓcedit. si.n. sacerdotiū integrū fuerit: tota ecclia floret: si aūt corruptū fuerit tota fides marcida est. sic.n. cū videris arborē pallētib⁹ folys: ītelligis qz vitiū hz ī radice: sic cū videris ppl̄z indisciplinatū: sine dubio cognosce qz sacerdotiū ei⁹ non ē sanū. Sequit: Et eyciebat oēs vēdētes ⁊ ementes. HIERO. Sciendū qdē ē q iuxta mandata legis ī venerabili toto orbe tēplo dñi: ⁊ de cūctis pene regionib⁹ iudeoꝫ illuc populo cōfluente: innumerabiles immolabanī hostie maxime festis diēb⁹: taurorum:arietū: hircoꝫ: pauperibus ne absqz sacrificio eēnt pullos colūbaꝫ ⁊ turtures offerentib⁹. Accidebat aūt vt q de lōge venerāt victimas nō haberēt: excogitauerūt igitur sacerdotes quō ꝓdā de populo facerēt:⁊ oīa aīalia gb⁹ op⁹ erat ad sacrificia vendebāt: ⁊ vt venderent nō habētibus: ⁊ vt ipsi rursus empta susciperēt. hāc ergo strophā.i. fraudē se ī diuersa vertentē crebro veniētiū iopia dissipabat: q idigebāt sumptibus: ⁊ nō solū hostias nō habebāt: sed nec vnde emerēt. Posuerūt itaqz nūmularios q mutuā sub cautione darent pecuniā: sz qz erat lege ꝓceptū vt nemo vsuras acciperet:⁊ prodesse non poterat pecunia fenerata que commodi nihil haberet:⁊ interdū pderet: fortē excogitauerūt ⁊ aliā thecbuyn.i. artem vt ꝑ nummularys collibistas facerēt huius verbi ꝓpetatē latina lingua nō exprmit. Colliba apud illos q̄ nos apellam⁹ tragemata vel vilia munuscula: verbi gra frixi ciceris vuarūq; passarū:⁊ poma diuersi generis. Jgit qz vsuras acci pe nō poterāt: collibiste ꝑ vsuris accipiebāt varias spēs: vt q̄ in nūmo nō licebāt: in his reb⁹ exigerēt q̄ nūmis coemūī. q̄si nō hoc ipsuz eçechiel ꝓdicauerit dicēs: Usurā ⁊ supabūdātiā ñ accipietis. Jstiusmōi dñs cernēs in domo patris negociationē seu latrociniū ardore spūs cōcitatus tantā boiuz multitudinē eiecit ō tēplo

ORIGE. Jn q̄ nō debēt vēdī ⁊ emere: sz oronib⁹ tñ vacare: q ꝓgregāt q̄si ī domo orōis. vñ segt:⁊ dic eis. Scriptū ē.s. in esaia: Domus mea dom⁹ orōis vocabit. AVGV. in regula. Nemo ergo in oratorio aliqd agat nisi ad qō fcm ē. vñ ⁊ nomē accepit. Sequit: Uos autez fecistis illam spelunca latronū. HIERO. Latro enī ē ⁊ tēplū dei in latronū cōuertit spelūcaz q lucra de religiōe sectaī: Nibi aūt ī ter oīa signa q̄ fecit dñs: hoc videī eē mirabili⁹ q vn⁹ hō: ī illo tpe cōtēptibilis: in tm̄ vt postea crucifigeret: scribis ⁊ phariseis ꝓtra se seuiētib⁹ ⁊ vidētib⁹ lucra sua destrui potuerit ad vni⁹ flagelli vbera tātam eycere mltitudinē. Ignez enī qddā atq; fidereū radiabat ex oculis eius:⁊ diuinitatis maiestas lucebat in facie. AVGV. de cō. euā. Nani festū aūt ē hoc nō semel: sz iterū a dño eē factū: sz ꝑmū ꝓmoratū ē a ioāne: hoc āt vltimū a ceteris trib⁹. CHRY. in ho. Jn quo maior ē accusatio iudeoꝫ qm̄ cū bis hoc idez fecisset morabanī tū in sua demētia. ORIGE. Mystice āt tēplū dei est ecclia xp̄i. Sūt aūt mlti in ea nō sīc decet viuētes spiritaliter: sz ꝑm carnē militāt: q domū orōis de lapidib⁹ viuis ꝓstructā faciūt spelūcaz eē latronū actib⁹ suis Si aūt oz tres spēs ejectas a tēplo cautius exponere: possum⁹ dicere: Quicūq; in pplo xp̄iano ad nihil aliud vacant nisi circa emptiōes ⁊ vēditiōes: rari⁹ aūt in orōnib⁹ ꝑmanent vel in alys actib⁹ rectis: ipsi sūt: vēdētes ⁊ ementes in tēplo dei. Diaconi q nō bñ tractāt ecclias pecunias: ⁊ diuites fiunt de reb⁹ paupez: ipsi sunt nummulary pecuniarum mēsas habentes quas christus euertit. q̄ autē mensis ecclesiasticaꝫ pecuniaꝫ diacōi ꝑsint: docemur ī actib⁹ apl̄oꝫ. Epi aūt q tradūt ecclias gb⁹ nō oportet: ipsi sūt q vēdunt colūbas.i. gratiā spūssancti: quoꝫ cathedras christus euertit.

HYLA. Juxta simplicem.n. intelligētiaz columbe non erant in cathedris: sed in caueis: nisi forte colūbarū institutores sedebāt in cathedris: qō absurdum ē: qz in cathedris magistroꝫ magis dignitas idicaī: q̄ ad nihilū redigīt cuz mixta fuerit lucris. Obserua etiā ꝓpter auaritiā sacerdotū

altaria dei nūmulariorū mensas appellari. Quod aūt de ecclesijs dirimus: vnusqsq; de se itelligat. dicit enī apostol⁹: Vos estis templū dei: nō sit ḡ ī domo pectoris vestri negociatio: nō bonorū cupiditas: ne ingrediat̄ iesus iratus ⁊ rigidus ⁊ nō aliter mūdet tēplū suū: nisi flagello adhibito: vt ō spelūca latronū domū faciat oratiōis. ORIGE. Uel i secūdo aduētu eyciet vel euertet quos inueniet ī tēplo dei indignos. CHRY. sup matth. Jō etiā nūmulariorū mēsas euertit: qō significat q ī tēplo dei nō debēt esse nummi nisi spūales q dei habēt imaginē: nō q portāt imaginē terreni. Cathedras vendētiū columbas euertit: loquēs ipso facto qd faciunt ī templo multe colūbe venales: ex quo vna columba gratuita descēdit ī tēplū corporis mei. Nō aūt turbe vbis clamauerūt: domin⁹ factis oñdit: vnde sequit̄: Et accesſ. ad eus ce. ⁊ clau. i tem. ⁊ sa. eos. ORIGE. In tēplo enī dei. i. ī ecclesia nō sunt oēs videtes neqz recte ambulantes: sed qui ex eis intelligunt: qz nullius est opus nisi christi: vt sanentur: accedētes ad verbuz dei sanant̄. REMI. Qz aūt ī tēplo sanant̄: significat q homines nō nisi i ecclesia sanari pñt: cui data ē ptās ligandi atqz soluendi. HIERO. Nisi aūt mēsas nummulariorum subuertisset: cathedrasqz colūbas vēdentiū: ceci ⁊ claudi lucē pstinā ⁊ cōcituz gradū ī tēplo nō meruissent recipere. CHRY. in ho. Principes aūt sacerdotuz neqz ita psuadebant̄: sed ex reliquis miraculis ⁊ ex pconys pueroꝝ euz extollētib⁹ idignabāt̄. vñ segtur: Ui. aūt prin. sacer. HIERO. Luz. n. manū non audeant ī euz inycere sacerdotes: tñ opa calumniātur ⁊ testimoniū populi atqz pueroꝝ q clamabant: Osana filio dauid benedictus q venit ī noīe dñi. q videlz hoc nō dī nisi soli filio dei. Uideāt ergo epi ⁊ qlibet sancti hoīes cū quanto periculo dici sibi ista patiant̄: si vero dño cui hoc dicebatur: qz nondū solida erat credentium fides pro crimie ipingit̄. CHRY. sup matth. Sic āt colūna si modicū obliqta fuerit accepto pondere amplius vadit in latus: sic ⁊ cor hominis cū peruersum fuerit: si alicui⁹ viri iusti opera videat vel audiat nō confirmat̄: sed magis ad inuidiam cōcitatur. Hoc mō sacerdotes pcitati sunt ptra christum dicētes: Audis qd isti dicūt: HIERO. Sed christi responsio moderata fuit. Nō dixit qō scribe audire cupiebāt: bñ faciunt pueri: vt mihi testimoniū phibeāt: nec rursuz: errant: pueri sunt: debetis etati ignoscere: sz pfert exēplū de octauo psalmo: vt tacēte dño testimoniuz scripturaꝝ pueroꝝ dicta firmaret. vnde sequit̄: Jesus aūt dicit eis: Utiqz: Nunqz legistis ⁊c. CHRY. sup mat. Nanqz si dicat: Esto: mea culpa ē: qz isti clamāt: Nun qd mea culpa ē: qz añ tot milia ānoꝝ hoc futuꝝ ppheta pdixit. Infantes aūt ⁊ lactētes nec itelligere aliquē: nec laudare pñt. Dicūt ergo infantes non etate sed simplicitate cordis: lactentes aūt qñ q̄si lactis suauitate: ita mirabiliū delectatōe excitati clamabāt. Lac. n. dī opus miraculoꝝ: qz miracula nullum laborem vidētibus ponūt: sed videntes admiratione delectāt: ⁊ ad fidē molliter inuitāt. Panis aūt ē doctrina pfecte iusticie quam accipere nō possunt nisi exercitati sensus circa res spirituales.

CHRY. in ho. Hoc aūt ⁊ typus gētiū erat ⁊ apostolis nō parua cōsolatio: vt. n. non angustiarent̄ qualiter idiote existētes possent pdicare: preueniētes pueri eoꝝ eiecerunt timorez: qñ scilicet dabit eis sermonē q hos fecit laudē cantare. Hoc etiaz miraculū significat q christus cōditor erat nature: qz pueri significatiua loquebāt̄ ⁊ prophetis pson̄a: viri autem insipientia ⁊ insania plena.

¶ Et relictis ill' abūt foras extra ciuitatē ī bethaniā: ibiqz māsit ⁊ docebat eos ō regno dī. Mane aūt reuertēs ī ciuitatē esurijt. Et videns ficī arborē vnā secus viā vēit ad eā: ⁊ nihil inuēit in ea nisi folia tñ. ⁊ ait illi: Nūqz ex tē fructus nascat̄ ī sempiternū: Et arefcā ē cōtinuo ficulnea. Et videntes discipli mirati sūt dicētes. Qūo cōtinuo aruit: Respondens autē ieſus ait eis: Amen dico vobis si habueritis fidem ⁊ non hesitaueritis: non solum de ficulnea facietis: sed ⁊ si monti huic dixeritis tolle ⁊ iacta te in mare: fiet. Et oia quecūqz petieritis in oratione credentes: accipietis.

CHRY. sup matth. Malū hoīez melius locū dādo pōt aligs vincere q̄z rñdendo: qz malicia nō instruit̄ monit⁹: sed excitat̄: ⁊ iō dñs recedēdo pescere studuit: quos rñdendo nō cōpescuit. vñ dī: Et relic. il. abi. fo. extra ciui. i betha. HIERO. Vinc aūt intelligēdū ē q dñs tāte fuerit patientie ⁊ ita nulli adulat⁹ sit: vt ī vrbe maxima nulluz hospitē: nullā iuenerit māsionē: sz ī vico puulo apud laçaꝝ sororesqz ei⁹ habitaret. eoꝝ qppe viculus bethania ē. vñ segtur: Ubiqz māsit. CHRY. sup matth. Ut. s. ibi maneret corpal'r vbi spūaliter repausabat. nā scōz⁹ viroꝝ ē q̄ non gaudēt vbi epule large sunt: sz vbi sanctitas flozet. HIERO. Discussis aūt noctis tenebrus: cū ī ciuitatē reuerteret dñs esuryt. vnde segt̄: Mane aūt reuer. i ci. esu. veritatē. s. hūanecarnis oñdens. CHRY. sup matth. Qñ. n. cōcessit carni qō ꝓpuz erat pati: tūc demōstrat eius passionē. RABA. Nota aūt maiorē studiosi opatoris affectū dū dicitur mane reuertisse in ciuitatē vt pdicaret: ⁊ vt aliquos deo patri acquireret. HIERO. Dñs aūt passurus i populis ⁊ baiulatur⁹ scādālū crucis: voluit discipuloꝝ aīos signi anticipatione firmare. vñ segt̄. Et vi. fici. arbo. vnā ve. ad eā: ⁊ nihil inue. in ea nisi fo. tñ. CHRY. in ho. Nō pp hoc veniebat qz esuriebat: sz pp discipulos: qz. n. vbiqz bene faciebat: nullū aūt puniebat: oportebat ⁊ punituris eius virtutis demonstrationē tribuere. Noluit aūt in hominibus hoc ostendere sed in planta. HYLA. Et in hoc quidē bonitatis domiīce argumētum reperim⁹. Nā vbi afferre voluit pcurare p se salutis exēplū: virtutis sue ptātez in humanis corpozibus exercuit. spez futuroꝝ ⁊ aīe salutē curis pñtiū egritudinū cōmendās nūc vero vbi in cōtumaces formā seueritatis constituebat: futuri spēm dāno arborīs indicauit. vñ segt̄. Et ait illi: Nunqz ex te fruc. na. in sempi. HIERO. Uel in seculū: vtrūqz enī vno mō grec⁹ sermo significat. CHRY. in ho. Suspitionis aūt discipuloꝝ erat existima rē propter hoc eam esse maledictā qz nō habebat fructum: cur igitur maledicta ē discipuloꝝ gra: vt discāt qñ poterat siccare eos q crucifixerunt eus. vñ segt̄. Et arefacta est ficul. Jō aūt nō in alia planta. sed in oium humidissima miraculū hoc fecit: vt ⁊ hic maius hoc miraculū appareat. Cū aūt in plātis vel in brutis fit aliqd tale: nō queras qualiter iuste siccata est ficus si tempus nō erat. hoc enim querere ē vltime demētie: qz. s. in talibus nō inueniť culpa ⁊ pena: sz mirteculum inspice ⁊ admirare miraculi factorez: vñ segt̄: Et viden. disci. mi. sunt di. qūo cōti. aruit: GLO. Nō facit creator iniuriaz possidēti: sed creatura suo arbitrio ad vtilitatē alioꝝ mutat̄. CHRY. in ho. Et vt discas qñ pp eos hoc fcīt ē. s. vt ad pfitēdū eos erigat: audi qd deīceps dicat. Segt̄. n. Rñ. aūt ieſus ait illis. Amē dico vo. si habu. fidē. HIERO. Latrāt cōtra vos gētiliū canes: asserētes apostolos nō habuisse fidē: qz mōtes trāsferre nō potuerūt. Qui b⁹ rñdem⁹ mlta fcā eē signa a dño: q̄ scripta ñ sūt: igit̄ ⁊ hec credim⁹ fecisse apl'os: sz iō scripta nō eē ne fidelib⁹ cōtradi cēdi maior daret occasio: aliogn interrogemus eos vtrum credāt his signis que scripta narrātur an non: ⁊ cū increduros fuisse: qui minoribus nō crediderunt. CHRY. in ho. Hoc āt qō dñs dīc oroni ascribit ⁊ fidei: vñ itez dic. Dia q cunqz pe. in ora. creden. acci. ORIGE. Discipuli enim

ꝑſi nihil eoꝝ q̄ nō oportet petūt ⁊ q̄ſi credētes magiſtro ni
hil aliud petūt niſi magna ⁊ celeſtia. RABA. Quotieſcū
qz aūt petētes non exaudimur: iō fit qz vel cōtra auxilium
nr̄e ſalutis petimus: vel qz eoꝝ ꝑ q̄bus petimus quærſitas
ne ipetrem⁹ obſiſtit: vel ī futuꝝ petitōis nr̄e differt effect⁹:
vt deſideria creſcant: ⁊ pfectius capiāt gaudia q̄ regrūt.
AVGV. de q̄. euan. Cōſiderādum aūt miratos eē diſci
pulos de hoc q̄ arboꝝ aruerat: ⁊ eis dn̄z rndiſſe qō dcm̄ eſt
ō fide: nō ipo ſcdo die quo maledixerit arboꝝ: ſz tertio die
marcus dicit. Ipſo q̄ppe die ſcdo ꝛmemoꝛauit marc⁹ de tē
plo eiectos vendentes: qō p̄mo die fcm̄ ptermiſerat. ipſo ḡ
ſcdo die dicit facta veſpera egreſſuz de ciuitate: ⁊ cū mane
trāſirēt vidiſſe diſcipl̄os manꝫ factā ficū aridā. Matthe⁹
aūt ſic logt̄ tanq̄ ſcdo die hoc totū: ſit fcm̄: vn̄ intelligit qō
cū matthe⁹ dixiſſet arefacta ē cōtinuo ficulnea: ptermiſſis
ceteris ad ſcdaz diē ptinētib⁹ adiunxit ſtatiz: Et videtes di
ſcipuli admirati ſunt: ita tamē q̄ alio die viderit dn̄s ficul
neam: ⁊ alio die diſcipuli mirati ſunt. itelligit enī non tunc
aruiſſe q̄n̄ viderūt arefactā: ſed ꝛtinuo q̄n̄ maledicta ē: nō
.n. arefcētē: ſed penitus arefactā viderūt: ac ſic eā ꝛtinuo ī
vbo dn̄i aruiſſe itellexerūt. ORIGE. Myſtice aūt relī
quēs dn̄s ꝓncipes ⁊ ſcribas: fact⁹ ē extra hieruſalē terrenaz
q̄ iō cecidit: Ueit āt ī bethaniā ad domū obediētie. i. eccl̄iā
vbi cū regeuiſſet poſt ꝓncipiū ꝛſtituēdi eccl̄iā reuertit ī ci
uitatē quā pauloāte reliq̄rat: ⁊ reuertēs eſuryt. CHRY.
ſup mat. Si aūt q̄ſi homo eſuriſſet cibū carnalē: nūq̄ māe
eſuriſſet: ſz mane eſurit: q alioꝝ eſurit ſalutez. HIERO.
Arboꝝ aūt quā vidit ī via itelligim⁹ ſynagogā q̄ iuxta viā
erat: qz legē habebat: non tñ credebat in viā. i. in chriſtum.
HYLA. Que ficus arboꝝ cōparat̄ qz credentes p̄mi ex
iſrael apl̄i groſſoꝝ mō: ceteros reſurrectōis glīa ⁊ tpe ante
ibunt. CHRY. ſup mat. Sic⁹ ēt ꝑpter multitudinē grāo
ruz ſub vno coꝛtice ē q̄ſi ꝛgregatio ml̄toꝝ fideliū. Nihil āt
ī ea inenit niſi folia tñ. i. traditōes phar. ſaicas: iactatōem
legis abſq̄ fructib⁹ veritatis. ORIGE. Et q̄n̄ arboꝛ illa
erat figuraliter aīam bn̄s: q̄ſi audiēti dic̄: Nūq̄ ex te fruct⁹
naſcat in ſempiternū: iō ifructuoſa eſt ſynagoga iudeoꝝ: ⁊
boc erit vſq̄ ad cōſumatōez ſecl̄i: donec itrauerit gentium
multitudo: ⁊ aruit ficulnea adhuc peregrināte in hac vita
chriſto: ⁊ videntes diſcipuli oculis ſp̄ualibus myſterium fi
dei ſiccate mirati ſūt. ſed ⁊ diſcipl̄i chriſti fideles ⁊ nō beſi
tantes relinq̄ntes eā ſiccā faciūt: cuz vitalis virt⁹ trāſierit
ab eis ad gētes: ſed ⁊ a ſinḡlis q̄ adducunt̄ ad fidē: tollitur
mōs ille ſathanas ⁊ mittit̄ ī mare. i. in abyſſuz. CHRY.
ſup matth. Uel ī mare. i. ī iſtū mundū vbi ſunt aq̄ ſalſe. i. po
puli inig. RABA. Excluſionē. n. ſuā ab electis ampli⁹ ſe
uidēdo vindicat ī reꝓbis. AVGV. de q̄. euā. Uel boc ſi
bi fuus dei dicere dz de mōte ſuꝑbie: vt cā a ſe repellat. vel
qz ꝑ eos euāgelium ꝓdicatū ē ipſe dn̄s q̄ mons appellat⁹ ē
a iudeis ī gentes tanq̄ in mare iacit̄. ORIGE. Dis etiaz
q̄ obedit vbo dei bethania ē: ⁊ regeſcit chriſtus ī eo: malos
gdē ⁊ pctōres relinqt. q̄n̄ autē fuerit apud iuſtos fit ⁊ apud
alios poſt illos ⁊ cū illis: nō. n. dī q̄ relinquēs bethaniā ve
nit ī ciuitatē. Eſurit autē ſemp dn̄s ī iuſtis: volēs manduca
re fructū ſp̄uſſci in eis: q ſūt charitas: gaudium ⁊ pax. Erat
autē ſecus viam hec ficus que folia tñ habuit ſine fructu.
CHRY. ſup matth. i. iuxta mundum. Si. n. hō iuxta mū
dū vixerit nō p̄ōt ī ſe fructū iuſticie tenere. ORIGE. Si
aūt venerit dn̄s ī tentationibus fructū regrens: ⁊ iuentus
fuerit aliquis nihil iuſticie bn̄s niſi ꝑfeſſionē tñmodo fi
dei: q̄ ē folia ſine fructu: mox exiccat̄: hoc ipz ēt q̄ videt̄
fidelis amittens. ſed ⁊ vnuſq̄ſq̄ diſcipuloꝝ ficum areſcere
facit māifeſtuz faciēs eū eē vacuū a chriſto: ſicut petrus di
xit ad ſimonē: Coꝛ tuum nō ē rectū coꝛaz deo. Melius eſt
enim vt fallacē ficū q̄ viuere eſtimat̄: non āt fructificat: ſic
cari vbis diſcipuloꝝ chriſti ⁊ fieri māifeſtam q̄z vt furetur
per figmentum innocentium coꝛda. Eſt aūt ⁊ in vno quoq̄
infideli mons ſm̄ menſuram infidelitatis ſue qui verbis
diſcipuloꝝ chriſti tollitur.

¶ Et cū veniſſet ī tēplū: acceſſerūt ad eū docētez
pꝛincipes ſacerdotū ⁊ ſenioꝛes populi dicētes:
In qua ptāte hec facis? Et quis tibi dedit hanc
ptātē? Rndēs ieſus dixit eis: Interrogabo vos
⁊ ego vnuz ſermonē quē ſi dixeritis mihi: ⁊ ego
vob dicā in q̄ ptāte hec facio. Baptiſmus ioan
nis vnde erat: e celo: an ex hominibus? At illi co
gitabāt ī ter ſe dicentes: Si dixerimus e celo: di
cet nobis: Quare ergo nō credidiſtis illi? Si āt
dixerimus ex hominibus timemus turbā. Oēs
enī habebant ioannez ſicut ꝓphetam. Et rndēn
tes ieſu dixerūt: Neſcimus. Ait illis ⁊ ipe: Nec
ego dico vobis in qua poteſtate hec facio.

CHRY. Quia viderāt ſacerdotes chriſtū cū magna glīa
introeuntē in tēplo: īuidia toꝛquebant̄. Itaq̄ non ſufferen
tes in pectoꝛe ſuo īuidie ſtimulātis ardoꝛē ꝓrūpūt ī vocē.
vn̄ ſeq̄t. Et cū ve. ī tē. ac. ad eū do. ꝑn. ſa. ⁊ ſe. po. di. In q̄ po.
b fa. CHRY. in ho. Uz. n. ſignis detrahere nō habebant
ex bis q̄ inhibebant̄ in tēplo vēdere: afferūt reꝑhēſionē: ac
ſi dicerēt. Nūqd magīalē ſuſcepiſti thꝛonū? Sacerdos ꝓſe
cratus es. q̄n̄ tātā demōſtraſti ptātez. CHRY. ſup mat
theū. Per boc aūt q̄ ſubdunt. Et qs de. tibi hāc ptātē. Oſtē
dūt multas eē perſonas: q̄ dant hoib⁹ ptātē ſiue coꝛpalē ſi
ue etiā ſpiritalē: q̄ſi dicerēt: De ſacerdotali familia gēit⁹ nō
es: ſenatus tibi boc nō ꝓceſſit: ceſar nō donauit. Si aūt cre
didiſſent qz oīs ptās ex deo eſt: nunq̄ interrogaſſent qs de
dit tibi hāc ptātē. Oīs. n. hō ſm̄ ſe eſtimat altez: fornicari⁹
neminē eſtimat caſtū: caſtus nō facile de fornicario ſuſpica
tur: ſic q nō ē ex deo ſacerdos: nulli⁹ ſacerdotiū putat ex dō.
HIERO. Uel bis vbis eādez quā ſupra calūniā ſtruunt:
q̄n̄ dixerūt: In beelzebub ꝓncipe demonioꝝ eycit demōia.
Q̄n̄ enī dicūt: In qua ptāte hec facis. dubitāt de dei ptāte:
⁊ ſubintelligi volūt diaboli eē qō faciat. Addentes quoq̄:
Quis tibi dedit hāc ptātē. māifeſtiſſime dei filiū negāt: quē
putāt nō ſuus ſz alienis virib⁹ ſigna facere. Poterat autem
dn̄s apta rn̄ſione tētatoꝝ calūniā ꝓfutare: ſz ꝓudenter in
terrogauit vt ſuo ipi vel ſilētio vel ſcia ꝓdēnarent̄. vn̄ ſeq̄t:
Rn̄. ihs di. eis. Interrogabo vos ⁊ ego vnuz ſermonem.

CHRY. ſup matthe. Nō gdē vt rndentes audiāt ſed vt
impediti nō interrogēt: qz ipſe p̄cepat: Nolite ſcīn dare ca
nib⁹. Deīde ēt ſi dixiſſz nihil ꝓficeret: qz nō p̄ōt ſentire q̄ lu
cis ſūt tenebꝛoſa voluptas. Interrogātez. n. oz docere: tētan
tē aūt rōnabili pcuſſiōe ꝓfundere: nō aūt ei vtutē myſteri
publicare. Dn̄s ḡ ſimplici interrogatiōi laq̄uz ponit ī ſua in
terrogatōe. ⁊ qz eū vitare nō poterāt: ſubdit: Quē ſi dixeri
tis mihi ⁊ ego vobis dicā in q̄ ptāte hec facio: Eſt āt ī terro
gatio talis: Baptiſ. io. vn̄ erat: ex ce. an ex hoib⁹. AVGV.
ſup ioan. Accepit gdē ioānes vt baptiçare poſſet ab eo quē
poſtmodum baptiçauit: baptiſm⁹ aūt quez accepit. baptiſ
mus ioānis hic dī. Solus tale donū accepit nullus añ ipm
iuſtoꝝ: null⁹ p⁹ ipſuz accepit baptiſmū: q̄ baptiſm⁹ diceret̄
ipi⁹. Ueit. n. ioānes baptizare in aq̄ pnīe viā dño ꝓparādo:
nō āt interi⁹ mūdando: qō pur⁹ hō nō p̄ōt. HIERO. Ipſi
āt ſacerdotes qd in ſua malitia ptractauerint oñdit̄ cū ſub
dit̄: At illi cogitabāt ī ter ſe. Si. n. rndiſſent baptiſma ioan
nis eē ō celo: ꝓſequēs erat rn̄ſio q̄re ḡ ñ eſtis baptiçati a ioā
ne: Si aūt dicere voluiſſent humana deceptiōe ꝓpoſituz ⁊
nihil habere diuinum ſeditionē populi formidabāt. Oīnes
enim congregate multitudines ioānis receperāt baptiſma
⁊ ſic habebant eū vt ꝓphetā. Rndit itaq̄ impyſſima fictio

ꝛ hūilitatis verbo quo nescire se diceret versa ē ad īsidias cooperiēdas. vnde segtur Et respōdētes iesu: dixerūt nescimus. In eo q̄ nescire se responderāt mētiti sunt: cōsequēs ergo erat iuxta respōsionē coꝝ dñz quoq; dicere: Nec ego scio. sed mētiri veritas nō pōt. Segt̄ enī. Ait illis ꝛ ipse: nec ego dico vob ī q̄ ptāte hec facio. Ex quo oñdit ꝛ illos scire: sed respondisse nolle: ꝛ se nosse ꝛ ideo non dicere: qz illi qō sciāt taceāt. ORIGE. Sed dicet aliqs ꝓtra hoc qz ridiculū erat īterrogare ī q̄ ptāte hec faceret iesus: nec.n. poterat fieri vt rnderet: qz ī ptāte diaboli faceret: ſz nec ipe peccatoz rnderet qō erat vex: qm̄ ī ptāte ꝓpa fac̄. Siqs āt dicat: qm̄ īterrogabāt p̄cipes vt illū terrerēt vtputa si fac̄ aliqs qō nobis non placet in nr̄is: dicimus ei: qs te iussit hoc facere: euz terrētes vt recedat ab actu: sed qd q̄ ꝛ christ⁹ ita respondit: Dicite mihi vos hoc: ꝛ ego vob dico ī qua ptāte hec facio. forte ergo sic itelligit̄ hic loc⁹: gnāliter qdez sunt due ptātes diuerse: vna ex pte dei: altera ex pte diaboli: Spāliter āt sūt plures. Nō.n. vna ptās oib⁹ ꝑbis faciētib⁹ signa coopabaꝝ: ſz alia istis: alia illis: ꝛ ad res forsitā īferiozes ifrioz: ad res āt eminētiozes eminētioz. P̄cipes āt sacerdotū videbāt iesū mlta pdigia faciētē ꝛ iō ptātis sibi coopātis spēz ꝛ ꝑprietatē volebāt audire a xp̄o. Aly qdē q signa fecerūt: in p̄mis qdē in ista ptāte fecerūt. Proficiētes aūt ī alia ptāte maioꝝ tamē saluatoꝝ vniuersa fecit ī vna ptāte quaz accepit a pre. Qm̄ āt nō erāt digni talia audire mysteria: ꝓpterea nō dat eis rnsuz ſz ecōtra īterrogat. RABA. Ob duas.n. cās scia veritatis ē occultāda q̄rentib⁹: cū. ſ. his q q̄rit aut min⁹ capax ē ad itelligēdū: aut odio vel ꝓtēptu veritatis īdignus ē: cui debeat aperiri quod querit.

¶ Quid autē vobis videt̄? Hō qdā hēbat duos filios: ꝛ accedens ad p̄mū dixit: Fili: vade hodie opari ī vineā meā: Ille aūt rndēs ait: Nolo. Postea aūt pnīa motus abīt. Accedēs autē ad alterū dixit silr. At ille rndens ait: Eo dñe: ꝛ nō iuit. Quis ex duobus fecit volūtatē patris? Dicūt ei: Primus. Dic̄ illis iesus: Amē dico vob qz publicani ꝛ meretrices precedent vos in regno dei. Uēit.n. ad vos ioānes ī via iusticie: ꝛ nō credidistis ei. Publicāi autē ꝛ meretrices crediderunt ei: vos autem videntes: nec penitentiā habuistis postea vt ꝛ crederetis ei.

HIERO. Post p̄missa īfert dñs pabolā q̄ ꝛ illos impietatis arguat: ꝛ ad gentes regnū dei doceat transferendū dicens. Quid aūt vobis videt̄? CHRY. sup matth. Quos reos ꝓponit ī causa: ipsos ꝛ iudices petit: vt a nullo mereāt̄ solui: q scipos cōdēnant. Magna ē fiducia iusticie: vbi aduersario ipsi⁹ cā ꝓmittit̄. In parabolis ḡ figurat psonas eoꝝ vt nō itelligāt: quo ipsi aduersus se sniam dicerēt. Segtur.n. Homo qdā habe. duos filios. qs ille nisi de⁹? q oēs hoies creauit: q cum sit natura dñs: tamē vult magis diligi q̄si pater q̄ timeri vt dñs. Maioꝝ filius gentium: populus erat: minoꝝ vero: populus iudeoꝝ: qm̄ gentes qdez erāt ex tempore noe. Segtur: Et ac. ad p̄mum dixit: fili vade hodie. ī vi. meā. Hodie. i. tpe seculi huius. locutus est autē nō ī facie vt hō: sed. ī corde vt deus sensibus īgerens itellectū. Operari autez ī vinea ē iusticiā facere: nescio aūt si totam qs hoium sufficiat opari. HIERO. P̄cio ergo dr̄ gētiliū populo p naturalis legis noticiam: Uade ꝛ operare ī vineā meam: hoc ē qō tibi nō vis fieri: alteri ne feceris: q superbe respōdit. vñ segt̄: Ille āt respōdēs ait: Nolo. CHRY. sup matth. Gentes.n. a p̄ncipio relīquentes deū ꝛ iusticiā ei⁹ ꝛ transeuntes ad idola ꝛ peccata in cogitationibus suis respondere videntur: Nolumus facere dei iusticiam. HIERO. Postea vero ī aduentu saluatoris: gentium populus acta pnīa operat⁹ est ī vinea dei ꝛ sermōis cōtumaciā laborē coꝛrexit: ꝛ hoc ē qō dr̄: Postea pnīa mot⁹ abyt. Segtur: Accedēs aūt ad alterū dixit similiter: At ille rn̄. ait: Eo dñe. Scōus.n. fili⁹: popul⁹ iudeoꝝ ē q respondit moysi: Dia q̄cūq; dixerit nobis dñs faciem⁹. CHRY. sup matth. Sz postea auersi: mētiti sunt deo: ſm illud: Filij alieni mentiti sunt mihi: ꝛ hoc ē qō dr̄: Et nō iuit. Interrogat ḡ dñs ꝛ ordinē. Quis ex duob⁹ fec̄ voluntatē p̄ris? Dicūt ei: Prim⁹. vter. Quis ex duob⁹ fec̄ voluntatē p̄ris? Dicūt ei: Prim⁹. vt de qūo aduersus se ꝓtulerūt sniam dicētes: Priorē filium volūtatē patris fecisse. i. ppl̄z gentiū: qz melius ē nō ꝓmittere deo iusticiā ꝛ facere q̄z ꝓmittere ꝛ mētiri. ORIGE. Unde pōt ꝛsiderari dominū eē locutū ī pabola ista ad eos q modicū aut nihil ꝓmittunt: opibus aūt ostēdūt: ꝛ cōtra eos q magna ꝓmittunt: nihil aūt ſm̄ p̄missionē suā agunt.

HIERO. Sciendū est aūt in veris exēplarib⁹ nō habe/ri nouissimum sed primū: vt ꝓpio iudicio cōdemnent̄. Si aūt nouissimū voluerimus legere vt qdā habēt manifesta ē iterp̄tatio vt dicim⁹ itelligere qdē iudeos: veritatē: ſz ter giuersari ꝛ nolle dicere qd sentiunt: sic̄ ꝛ baptismū ioānis scientes esse de celo dicere noluerunt. CHRY. sup mat. Loꝝ autem iudiciū domin⁹ abundāter ꝛfirmat. vnde segtur. Dixit illis iesus: Amen dico vob: qz publicāi ꝛ meretrices ꝓcedūt vos in regno dei: ac si dicat. Nō solū popul⁹ gētiū melioꝝ ē vobis: sed etiam publicani ꝛ meretrices. RABA. Potest aūt regnū dei euāgeliū vel ecclesia p̄s intelligi: ī quo gētes iudeos p̄cedūt qz citius credere voluerūt.

ORIGE. Per hoc aūt non excluditur quin iudei aliquādo intrent in regnū dei: sed cū plenitudo gentium intrauerit: tunc omnis israel saluus fiet. CHRY. super mattheū. Puto aūt q̄ ex psona omniū virorum peccatoꝝ publicāi ponunt̄: ꝛ ex psona oīuz mulierū peccatricū meretrices: qz auaritia p̄cipue in viris abūdat: fornicatio autē in mulieribus: Mulier enim in quiete sedet inclusa: fornicatio autē maxime ex ocio nascitur. vir autem quoniam in actibus rerū diuersaꝝ est assidue ī auaritie peccatum facile incurrit: in fornicationē autē nō facile: nisi multū sit lasciuus: naz occupatio viriliū sollicitudinū: voluptatez plerū q̄z excludit. vnde ꝓpriū ē hoc adolescētiū nihil agentiū. Cōsequenter exponit cām eius qō dixerat dicēs. Uenit.n. ioānes ad vos in via iustitie ꝛ non credidis ei. RABA. Uiam iusticie ioannes p̄dicans venit: qz christum qui cōsumatio legis est digitomonstrauit. CHRY. super matth. Uel venit in via iusticie sic manifeste: vt conuersatio eius venerabilis peccatoꝝ corda ꝓcuteret. vnde segt̄: Publicani aūt ꝛ meretrices crediderūt ei. Considera quō ꝓuersatio bona p̄dicatoris p̄dicationi p̄stet virtutē: vt etiaz indomita domet corda. Sequit̄: Uos āt videtes nec pniaz habuistis postea vt crederetis ei. ac si diceret: Illi fecerūt qō maius ē credēdo. Isti autem neque penitentiam fecerunt quod minus est. In hac autem expositione quam ſm multoꝝ expositionem tractauim⁹ aliquid mihi videtur esse contrarium. Si enī duo fily: iudei: ꝛ gentes intelligēdi sunt: postq̄z sacerdotes interrogati respondērūt p̄riorem filiū patris voluntatē fecisse: cōcludēs xp̄s parabolā: sic debuit dicere: Amen dico vobis: qz gentes p̄cedēt vos ī regnū dei. Nunc aūt dicit qz publicani ꝛ meretrices p̄cedēt vos in regnū dei: qō magis popularium boīuz oñdit ꝓditionē q̄z gētiū: nisi forte itelligam⁹ vt ꝑus dcm̄ ē. In tātū gētiū pplus magis placet deo q̄z vos: vt etiā publicani ꝛ meretrices sint acceptabiliores deo q̄z vos. HIERO. Unde alij putant nō gentilium ꝛ iudeoꝝ esse parabolā: sed simpliciter peccatoꝝ ꝛ iustoꝝ eo q̄ illi qdē per mala opera deo seruire negauerāt: postea pnīe baptismū acceperāt a ioāne. Pharisei autem qui iusticiam p̄ferebant ꝛ legem dei se facere iactabant: ioannis contēpto baptismate eius p̄cepta non fecerūt. CHRY.

super matth. Hoc autem ideo introduxit: qz sacerdotes non discendi causa: sed tentandi interrogauerant: In qua ptate hoc facis: Multi autē ex populis crediderant: et ideo intro duē parabolam duoz filioz ostendēs eis p eā: qz meliores sūt populares q a pncipio secularē pfitentē vitā q̄z sacerdo tes: q a pncipio pfitentur deo fuire: qui populares qdē ali quādo cōpuncti cōuertunt ad deū: sacerdotes aūt ipeniti biles cōstituti: nūq̄z desinūt peccare i deū. Prioz. n. filiꝰ po pulus ē. nō. n. pplꝰ ē pp sacerdotes: sz sacerdotes pp pplm.

CAliaz parabolā audite: Homo erat paterfami lias qui plātauit vineā: et sepē circūdedit ei: et fo dit in ea torcular: et edificauit turriz: et locauit eā agricolis: et peregre profectꝰ ē. Cuz aūt tps fru ctuū appropinq̄sset misit seruos suos ad agrico las vt acciperēt fructus eius. Et agricole appre bētis seruis eiꝰ: aliū ceciderūt: alium occiderūt: alium vero lapidauerunt. Iteruz misit alios ser nos plures prioribus: et fecerunt illis similiter. Nouissime aūt misit ad eos filiū suū dicēs: Vere buntur forte filium meū. Agricole aūt videtes fi liuz: dixerūt inter se: Hic ē heres: venite occida mus eū: et habebimꝰ hereditatē eius. Et appre hensum eū eiecerūt extra vineā: et occiderūt. Cū ergo venerit dñs vince quid faciet agricol illis? Aiunt illi. Malos male perdet et vineā suaz lo cabit alijs agricol: qui reddāt ei fructū tempori bꝰ suis. Dicit illis iesus: Nunq̄z legistis i scriptu ris? Lapidē quē reprobauerūt edificantes hic ē facte in caput anguli. A dño factum ē istud: et ē mirabile i oculis nostris. Ideo dico vob qz aufe retur a vobis regnū dei: et dabitur genti facienti fructuz eius. Et qui ceciderit super lapidē istum confringetur: sup quē vero ceciderit: cōteret eū.

CHRY. i bo. Post pozē parabolā aliam ponit vt oñdat eoz accusatōez esse maiozē et venia idignaz. vñ dr̄: Aliā pa rabolā au. Pō erat pa. q planta vineaz. ORIGE. Homo paterfamilias deus ē q dr̄ homo i gbusdā parabolis: sicut fi pater cū puulo filio suo loquat ifantilia vt descendat ad verba filij sui et istruat eū. CHRY. sup matth. Homo ār dr̄ noīe nō natura: similitudie non veritate: pscius enim fi lius q: propter appellatiōem humani nois quasi hō purus fuerit blasphemandus: etiam deuz patrē iuisibilē boiez ap pellauit: q angeloz et boiuz natura dominus est: benuolen tia pater. HIERO. Plātauit aūt vineā. de q̄ isaias logt Vinea domini Sabaoth domꝰ israel est. Segt: Et sepē cir cūdedit ei: vel murū vrbis vel āgeloz auxilia. CHRY. super matth. Vel per sepez itellige custodiam patruz iusto rum q tāq̄z muri facti sunt populo israel. ORIGE. Ut custodia dei fuit sepes ipsius: torcular aūt locus libationuz de quo segt: Et fodit i ea torcular. HIERO. Altare. s. aut torcularia illa quoz titulo tres psalmi pnotāt: octauꝰ: octo gesimꝰ: octogesimusterciꝰ. s. martyres. HYLA. Ut pphe tas q̄si q̄dā torcularia aptauit: i quos musti mō q̄daz vber tas spūssci feruētis iflueret. CHRY. sup matth. Vel tor cular est verbū dei: qō cruciat hoiem contradicēte carnis natura. Segtur: Et edificauit turrim. HIERO. i. tēpluz de quo dr̄ p Diebeā: Et tu turris nebulosa filie syō. HY LA. Vel i turre eminētiā legis extruxit: q̄ i celū ex solo egressu pueheret et ex q̄ speculari xp̄i posset aduentus. Se quitur: Et locauit eā agricolis. CHRY. sup matth. Quā do. s. p legē constituti sunt sacerdotes et leuite: et pcuratōez regēdi populū susceperunt. Sicut aūt colonꝰ q̄uis de suo munere obtulerit domio: nō sic eū placat sicut si de vinea eius redditus ei obtulerit: sic et sacerdos non tantū pp suaz iusticiā placet deo qūo si populū dei i sanctitate docuerit: qm̄ ipsius iusticia vna est: populi āt multiplex. Segtur: Et peregre pfectus. HIERO. Non loci mutatōe: nec enī ds alicubi abesse pōt: quo complent oīa: sed abire videtur a vi nea: vt vinitorib⁹ libez operandi arbitrium derelinquat.

CHRY. i bo. Vel peregre profectus est: cū longaminita tem habuit non semper eorum peccatis penas inducens.

ORIGE. Vel qz dns q fuerat cum illis i nube diei et i co lumna ignis p noctem: nequaq̄z postea similiter apparuit illis. In esaia ergo iudaicus populus vinea noīatur: et com minatio patrisfamilias cōtra vineā fit. In euāgelio aūt vi nea non culpatur: sed eius coloni. sed forte in euangelio vi nea est regnum dei. i. doctria que scripturis iserta est scien tie: vita autem irreprehensibilis boīum: est vinee fructus. Littera aūt scripture est vince sepes circūpositā: vt non vi deantur ab his q foris sunt fructus q sunt i absconso. pfun ditas autem eloquij dei est vince torcular: i quod q profe cerūt de eloquijs dei infundūt studia sua quasi fructꝰ. Tur ris autez edificata ē verbū de ipso deo et de dispensationib⁹ christi. hanc vineā tradidit colonis. i. populo ante nos: tam sacerdotibus q̄z laycis: Et peregre profectꝰ ē ad suā profe ctionem dans occasionē colonis. Appropinquat aūt tempꝰ fructuū: et ꝑz vnūquēq̄z et generaliter populo vniuerso. Pri mū enīz vite tps ē ꝑm infantiam: et tūc nihil vinea oñdit: ni si tm̄ hns in se vitalem virtutē: cum aūt ceperit posse loqui tēpus est generationis. Quantum aūt pficit anima pueri et tantū vinea. i. verbū dei. et post profectū vinea operat fru ctū matuz charitatis et gaudij et pacis et huiusmodi. Sed et populo q acceperūt legem p moysen tēpus fructuū appro pinquat aliquādo. vnde sequit: Cū autē tps fruc. appropin quasset misit seruos suos ad agri. vt acci. fruc. eius. RA BA. Unde tps fructuū posuit nō prouentuum. nullus enīz est fructus populi contumacis. CHRY. in bo. Seruos dicit prophetas: qui offerūt quasi sacerdotes domini popu li fructus et obedientie oñsionem p opa. Pi aūt nō solū ma lītia potiti i non dādo fructū sed etiā i idignādo ad eos qui venerūt et sanguine manus impleuerūt. vnde sequit: Agri. app. ser. eiꝰ: ali. ceci. ali. occi. aliū vo lapi. HIERO. Lecide rūt qdē vt hieremiā: occiderūt esaiā: lapidauerūt: vt nabot et zachariā quē interfecerūt iter tēplū et altare. CHRY. sup matth. Per singulos aūt gradus malitie dei misericor dia addebat: et p singulos gradus diuine misericordie mali tie iudeoz crescebāt: et sic contra dei clemētiā malignitas humana certabat. vnde sequit. Iterum misit alios seruos plu. po. et fe. illis similiter. HYLA. Missi aūt plures po ribꝰ illud tempꝰ designat quo post singuloz pphetarū pre dicationē: plurimus simul numerus pphetātiū emissus ē.

RABA. Vel primi serui qui missi sunt: ipse legifer moy ses intelligit: et aaron primus sacerdos dei: quos cesos fla gello lingue vacuos emiserūt. alios aūt seruos pphetarum chorus intellige. HYLA. In filio aūt ad vltimum misso domini nostri aduentus significat. Segt enīz. Mo. aūt mi. ad eos fi. suū. CHRY. in bo. Quare aūt nō cōfestim mi sit: vt ex his q ad alios fecerant: seipsos accusarēt: et furoz dimittentes verecundarentur propter filium aduenientez vnde sequitur. Vere. fi. meū. CRHY. Punc autem mi sit non quasi ad obnoxios pene sniam baiulantem: sed peni tentie veniam misit eos profundere non punire. HIERO. Quod autem dicit: Vere. fi. meum. nō de ignorātia venit. Quid enim nesciat paterfamilias qui hoc loco deus in telligatur: sed semper ambigere deus dicitur vt libera vo luntas boī reseruet. CHRY. i bo. Vel hoc dicit annūci-

ans qd fieri debebat:qñ oportebat eos verecũdari: p hoc .n. vult ostendere peccatũ eoꝝ magnuꝫ ꝛ oĩ excusatõe ꝓua tũ. ORIGE. Uel illud quod ait: Verebũr filiũ meũ: videtur impletũ illis iudeis qui ĩtelligentes xp̃z crediderũt in eũ. Hoc aũt qõ sequit. Agricole aũt videntes filiũ: dixerunt ĩtra se:hic ẽ heres:venite occidamus euꝫ.i illis impletũ est:q videntes christum:ꝛ cognoscẽtes filium dei:nihilominus crucifixerunt eũ. HIERO. Interrogem⁹ Arriuꝫ ꝛ Eunomiũ:Ecce pater dñr ignorare.quicqd ꝓ patre respõderint:hoc intelligant de filio:q se dicit ignorare consumatõis diem. CHRY. sup matth. Dicũt autẽ quidam:quia post incarnatõem dictus est christus filius ex baptismo: sicut ceteri sancti:quos ex hoc loco ꝓuincit dñs. vbi dicitur: Mittam filiuꝫ meũ. Quãdo ergo adhuc cogitabat ad trãsmittendũ filiũ post ꝓphetas:iam filius erat:deide si eo modo dr filius sicut omnes sancti ad quos factũ est verbũ dei debuit ꝛ ꝓphetas dicere filios sicut ꝛ christũ:aut ꝛ xp̃z seruum dicere sicut ꝛ ceteros ꝓphetas. HIERO. Per hoc autem qõ dicũt: Hic est heres.manifeste dñs probat iudeorum ꝓncipes:nõ per ignorantiam:sed per inuidiaꝫ dei filiũ crucifixisse. Intellexerũt enim eũ esse illũ cui pater p ꝓphetam dicit:Postula a me ꝛ dabo tibi gentes hereditatẽ tuã. Hereditas qppe filio sancta ecclesia data est:quã non moriens pater illi reliquit:sed ipse sua morte mirabiliter acquisiuit. CHRY. super matth. Tamen postq̃ introiuit in tẽplũ:ꝛ vendentes animalia:que ad sacrificiũ pertinebãt: foras eiecit: tũc precipue cogitauerũt euꝫ occidere. vnde dicunt: Uenite occidamus eum: Dicebant enim intra se: Necesse est vt populus per istum dimittat consuetudinem hostiaꝝ que ad nostrum pertinent lucrum:ꝛ acquiescat offerre sacrificium iusticie quod ad gloriam pertineat dei: ꝛ sic iam non erit populus iste possessio nostra:sed dei. Si autem occiderimus eum:dum non est qui iusticie fructũ a populo querat:semper durabit cõsuetudo offerendarum hostiarum:ꝛ sic populus iste erit nostra possessio.ꝛ hoc ẽ quod sequitur:Et nostra erit hereditas:hec est cogitatio communis omnium sacerdotum carnaliũ:quinõ sunt solliciti quomodo viuat populus sine peccato:sed aspiciunt quid in ecclesia offeratur:ꝛ hoc estimant sacerdotij sui lucruꝫ. RABA. Uel hereditatem occiso eo ꝓripere moliebanr iudei: cũ fidem q̃ per eũ est extinguere:ꝛ suã magis que ex lege ẽ iusticiam preferre:ac gentibus imbuendis conabantur inserere. Sequitur: Et apprehensum eum eiecerunt extra vineam ꝛ occiderunt. HYLA. Christus enim extra hierusalem tanq̃z extra vineam in sententiam damnatiõis abiectus est. ORIGE. Uel quod dicit:eiecerũt extra vineaz. tale mihi videtur. Quantũ ad se alienum eum esse iudicauerũt a vinea ꝛ colonis. Segtur: Cũ ergo venerit dominꝰ vinee quid faciet agricolis illis: HIERO. Interrogat quidem eos dominus:nõ q ignoret quid respõsuri sint:sed vt ꝓpria responsione damnentur. Sequitur: Aiũt illi: Malos male perdet: ꝛ vineam suam locabit alys agricolis.

CHRY. super matth. Quod autem vere responderunt non est illorum qui iuste iudicauerunt:sed ipsius cause: veritas enim ipsis violentiam fecit. ORIGE. Sicut enim cayphas:sic ꝛ isti nõ ex se prophetauerunt contra se:qñ tollenda ab eis erãt eloquia dei ꝛ danda gentibus fructum ĩ tempore daturis: vel dominus quem occiderunt statim venit resurgens a mortuis: ꝛ malos quidem colonos male perdit:alys autem colonis.i.apostolis vineam suam consignauit ideſt eis qui ex iudaico populo crediderunt.

AVGV. de con. euan. Marcus autem hoc ab ipsis non rñsum esse cõmemorat:sed dominũ hoc consequenter locutũ post interrogationẽ suã ipsum sibi quodãmodo rñdisse. Sed facile potest intelligi vel illoꝝ vocem ita subiectaz vt non ĩterponeretur:illi responderunt:sed tamen ĩtelligeretur:aut ideo rñsionẽ istam domino potius attributaz: qr cum verꝝ dixerũt:etiaz de illis hoc ipse respõdit q veritas ẽ. CHRY. ĩ ho. Uel nõ est contradictõis:ꝛ enĩ vtraq̃ facta sunt:qz.s.ꝛ ipsi ꝓmo hoc responderunt:ꝛ postea dominꝰ ĩtrauit. AVGV. de con. euã. Sed illud magis mouet q lucas nõ solum eos hoc respondisse nõ dicit:verꝝ etiã cõtraria rettulisse rñsionẽ. Ita enĩ narrat:Quo audito .s.hac sententia ex ore domini prolata dixerunt: Absit. Restat ergo vt intelligamus ĩ plebe que audiebat quosdam respõdisse quod mattheus commemorat: quosdam vero illud quod lucas dicit.i.absit. Nec moueat q⁹ mattheus ꝓncipes sacerdotum ꝛ seniores populi dixit accessisse ad dñm.ꝛ sic sine ĩterpositione alicuius persone sermo cõtexitur:vsq̃ ad hoc q⁹ de locata agricolis vinea commemoratur. Potest enim putari oĩa hec cum ꝓncipibus sacerdotum locutum fuisse: sed matthe⁹ brevitatis causa tacuit quod lucas nõ tacuit: parabolam.s. istam nõ ad eos solos dictam:q de potestate ĩterrogauerãt:sed ad plebem ĩ qua erant q dicerent: qdet illos:ꝛ vineã suam dabit alys:que vox recte etiam ipſi⁹ dormini fuisse ĩtelligitur:siue ꝓpter veritatẽ:siue ꝓpter membrorum eius cum suo capite vnitatem. Erant etiam qui talia respondentibus dicerent:Absit: quia intelligebãt cõtra seipsos parabolã esse dictam. CHRY. super matthe. Uel aliter. Lucas quidem ſm responsionem ozis eozũ narrauit. Mattheus ſm responsionem cozdis. naz vere visibiliter quidem in facie contradixerunt dicentes. Absit: In cõscientia aũt susceperũt dicentes. Malos male perdet: Sic cũ homo deprehẽsus fuerit in malo:verbis quidez excusat: intus autem eius conscientia recognoscit. CHRY. in ho. Uel aliter: Dominus propter hoc eis parabolam proposuit vt ipsi non intelligentes cõtra se sententiã proferrent:sicut ꝛ ad dauid factũ est per nathã.rursus aũt intelligentes que dicta sunt contra se esse dixerũt: Absit. RABA. Mozaliter autẽ cuiqz vinea locatur colenda cum baptismi mysterio datur:q⁹ operando exerceat. Mittitur seruus vnus alter ꝛ tertius cum lex psalmus prophetia legitur:quoꝝ monita bene operetur. Sed missus cedit ꝛ eycit: cũ sermo cõtenitur:vel quod peius ẽ:blasphematur: Veredẽ quãtũ ad se occidit qui filiũ dei cõculcauerit ꝛ spiritui gratie cõtumeliam fecerit. Perdito malo cultore vinea alij datur: cum donum gratie quod superbus spreuerit humilis accipit.

CHRY. sup matth. Deinde quasi non acquiescẽtibus illis testimoniũ scripture inducit. Sequitur enim:dicit illis ihesus. Nũquã legistis in scripturis: Lapidẽ quẽ reprobauerũt.ideſt si parabolam meã non intelligitis:vel istaz scripturaz cognoscatis. HIERO. Uarys aũt parabilis res cedit. conteruntur.quos enĩ supza operiarios ꝛ agricolas appellarat.nunc edificatozes ideſt cementarios vocat. CHRY. in ho. Lapidem autẽ christũ vocat:Edificatores autez doctozes iudeozum qui christũ reprobauerũt dicẽtes. Hic nõ est a deo. RABA. Sed illis nolentibus ideo lapis caput anguli firmauit qz de vtroq̃ populo:quotquot ipse voluit sua fide coniunxit. vnde sequit Hic factus ẽ in caput anguli. HYLA. Est enim caput anguli factus:quia ẽ inter leges ꝛ gentes lateris vtriusq̃ coniunctio. GHRY. in ho. Deinde vt discant quoniam nihil eozum que fiebant: deo contrarium erat.subdit:A domino factum est. ORIGE. Ideſt iste lapis donum est donatũ a deo edificio vniuerso: ꝛ admirabile caput in oculis nostris q possumus eũ videre oculis mentis. CHRY. super mattheum. Quasi diceret Quare non intelligitis in cuius edificij angulo ponendus est ille lapis:non in vestro quando reprobatus est:sed ĩ alio Si autem aliud edificiũ est futurũ:ergo vestra edificatio ẽ contemnenda. vnde subdit: Ideo dico vobis: qz auferetur a vobis regnum dei:ꝛ dabitur gentibus facientibus fructũ eius. ORIGE. Regnũ dei dicit mysteria regni dei.i.diui

nas scripturas quas tradidit dominus: ꝓmo qdē populo ili li ꝓzi cui credita sunt eloqa dei: secūdo autē gentib⁹ faciē tibus fructū: nemini enim datur verbū dei nisi faciēti fru ctū de eo: ⁊ nemini in quo peccatum regnat datur regnum dei: quomodo ergo illis datū est: a quo ⁊ ablatum est: Sed cōsidera quomodo quod dat intelligitur gratis datū. Qui bus ergo locauit nō omnino q̄si electis ⁊ fidelibus dedit. quib⁹ aūt donauit cū iudicio electōis donauit. CHRY. super matth. Lapis autem dicitur christus: non solum ꝓ pter firmitatem: sed etiam qa est inimicoꝝ magna confra ctio. vnde sequitur: Et qui ceciderit super lapidem istū ⁊c. HIERO. qui peccatoꝝ est ⁊ tamen in illum credit: cadit quidem super lapidem ⁊ confringit. sed non omnino conte ritur. Reseruatur enim per patientiam ad salutem: super quem vero ille ceciderit: hic est cui lapis ille irruerit: ⁊ qui christum penitus negauerit: sic conteret eū vt nec testa qui dem remaneat in qua hauriat aque pusillum. CHRY. super matthe. Aliud est enim confringi: ⁊ aliud comminui: de eo enim quod confringitur: aliquid remanet. quod autē comminuitur quasi in puluerem conuertitur. quod autem cadit ad lapidez non frangitur ꝑm q̄ est lapidis virtus: sed inquantuz fortiter cadit: aut ꝓpter pondus suuz: aut ꝓ pter altitudinē casus: sic ⁊ christianus peccans: non tantuz perit quantū potest perdere christ⁹: sed quantū ipse se per dit per opa sua: aut ꝓpter magnitudinem peccati: aut ꝓ pter altitudinem dignitatis. Infideles autem pereūt tan tū quantū potest eos perdere christ⁹. CHRY. in home. Ubi hic duas perditiones eoꝝ ostendit: vnā ab eo q̄ offen derūt ⁊ scandaliçati sunt: quam designat dicens: Qui ceci derit sup lapidē ⁊c. aliaz a captiuitate eis superuētura: quā manifestat dicens: Super quē vero ceciderit. AVGV. de q̄. euange. Uel de his dicit q cadent super eum qui illuz modo contemnūt vel iniurys afficiūt. Ideo nondū penit⁹ intereūt: sed tamen confringunt vt non recti ambulent su per quos cadet: dū veniat desuper in iudicio cū pena perdi tionis: Ideo dixit: Conteret eos: vt sint impy tanq̄ puluis quem ꝓiecit ventus a facie terre.

¶ Et cū audissent principes sacerdotum ⁊ pha risei parabolas eius: cognouerunt q̄ de ipsis di ceret. Et querētes eum tenere timuerūt turbas quoniam sicut ꝓphetam eum habebant.

HIERO. Quanuis duro corde iudei ꝓpter incredulitatez essent: tamen intelligebant contra se omnes domini sententias dirigi. vnde dicit: Et cū audissent ꝑnci. sacerdo. ⁊ pharisei. pabo. eius: cognouerunt q̄ de ipsis diceret. CHRY. super matthe. Hec est autem differentia bonoꝝ hominum ⁊ malorū. Bon⁹ enim comprehensus in peccato gemit qa pec cauit: malus aūt fremit: non qz peccauit: sed qz comprehen sus est in peccato: ⁊ nō solū penitentiam nō agit: sed magis aduersus corripientē irascit. vnde ⁊ isti comprehēsi: magis ad maliciam sunt excitati. Sequitur enī. Et querentes te nere eū timuerūt turbas: quoniaz sicut ꝓphetaz eum ha bebant. ORIGE. Sapiūt qdez aliquid de eo qō vez est ꝓphetaz eum estimantes: non aūt magnitudinez ei⁹ intel ligūt ꝓz quod erat fili⁹ dei. Turbas aūt sic sapientes de eo: ⁊ paratas ꝓ eo pugnare timēt ꝓncipes: neqz. n. ad eoꝝ sciē tiam ptingere possunt: nihil dignū sentientes de eo. Deide sciendū est: quoniā volentiū ieiuz tenere differentia ē. Ali ter enim ꝓncipes ⁊ pharisei q̄rebant eū tenere: aliter spon sa q̄ dicit: Tenui eum: nec dimittam. adhuc eum tentura melius sicut dicit: Ascendam in palmam ⁊ tenebo altitudi nez eius. Omnes enim nō recte sapientes de diuinitate te nere volūt iesum ⁊ pdere eū. Et alia qdem verba ꝓter ver bum christi possibile est comprehendere ⁊ tenere. Uerbū aūt veritatis nemo potest cōprehendere. i. intelligere neq; tenere. i. quincere: neq; separare a sensu credētiū neq; mor tificare. i. destruere. CHRY. sup matthe. Dis etiam ho mo mal⁹ q̄ztū ad voluntatē suā ⁊ man⁹ mittit in deū ⁊ occi dit eū. Qui enim ꝓcepta dei cōculcat: q murmurat cōtra deū: ⁊ turbato vultu aspicit celū: nōne si fieri potuisset ma nus mitteret i deum ⁊ occideret eū: vt iā licēter peccaret:

RABA. Sz tñ q̄ timēt mittere manū i iesuz ꝓp turbaz quotidie i ecclesia gerit: cū qlibz solo noīe frater fidei ⁊ pa cis vnitatē quā nō diligit: ꝓp bonos cohabitātes vl erube scit ipugnare vel timet. CA. XXII.

ET respōdēs iesus dixit iterū in parabolis eis dicēs. Simile factum ē regnū celoꝝ hoi regi: q fecit nuptias filio suo. Et misit seruos suos vocare inuitatos ad nuptias: ⁊ nolebāt venire. Iterū misit alios ꝓuos dicēs: Dicite inuitatis: Ecce prandiū meū parauī: tauri mei ⁊ altilia occisa sūt: ⁊ oia parata: vēite ad nuptias. Illi aūt neglexerūt: ⁊ abierūt: ali⁹ in villā suā: alius vero ad negociationē suā. Reliq vero tenuerūt seruos eius: ⁊ ꝓtumelijs affectos occiderūt. Rex aūt cū audisset iratus ē: ⁊ missis exercitibus suis pdidit homicidas illos ⁊ ciuitatē illoꝝ succē dit. Tūc ait ꝓuis suis: Nuptie qdē parate sūt: ꝟz q inuitati erāt nō fuerūt digni. Ite ergo ad exitus vi arū ⁊ quoscunq; inueneritis vocate ad nuptias Et egressi ꝓui eius i vias ꝓgregauerūt oēs quos inuenerūt malos ⁊ bonos: ⁊ iplete sūt nuptie di scūbentiū. Intrauit autem Rex vt videret discūbentes:: ⁊ vidit ibi hoiem nō vestitum veste nuptiali: Et ait illi: Amice qūo huc itrasti ñ hns vestē nuptialē. At ille obmutuit. Tūc dixit rex ministris: Ligatis mānibus ⁊ pedibus eius mittite eū i tenebras exteriores: ibi erat fletus ⁊ stridor dētiū. Multi autem sunt vocati: pauci vero electi.

CHRY. in ho. Quia dixerat: Dabit gēti faciēti fructus eius: hic ostēdit cui genti. vnde dicitur. Et respondens ihs dixit iterum in parabolis eis dicens: Simile fac. ē regnū celoꝝ ⁊c. GLO. dicit aūt Rūdens: idest obuians prauе cogitationi eoꝝ de morte sua. AVGV. de con. euan. ꝓ parabolā aūt istaz solus matthеus narrat: simile quidem etiā lucas commemorat: sed nō est hoc: sicut ⁊ ipse ordo indicat

GREGO. in ho. Dic p nuptias pñs ecclesia: illic per cenam eternum ⁊ vltimū conuiuiuz designat: qz ⁊ in hanc nō nulli exituri intrāt: ad illud qsquis semel intrauerit vlteri⁹ non exibit. At siquis forte contendat hanc eandem esse lectionem: intelligi forsitā potest: quia de ꝓiecto eo q cū nuptiali veste non intrauerat: quod lucas tacuit Matthеus dixit. q̄ vero per illum cenа: per hunc autem prandium dicit nequaq; obsistit: quia cum ad horam nonam apō antiquos prandium fieret quotidie ipsum quoq; prandium cena vocabatur. ORIGE. Regnum autem celoꝝ simile ē ꝑm eum quidem qui regnat homini regi: ꝑm cum autem qui cō regnat filio regis: ꝑm ea vero que sunt in regno regis: seruis ⁊ inuitatis ad nuptias: inter quos est ⁊ exercitus regis. Additum est autem homini regi: vt hominibus quasi homo loquatur: ⁊ dispensat homines non cupientes dispensari a deo. Sed tunc cessabit regnum celoꝝ esse simile homini cum cessante çelo ⁊ cōtentione ⁊ ceteris passionibus ⁊ peccatis cessauerimus ꝑm hominem ambulare: ⁊ videbimus

eum sicuti est: Nunc.n. videmus eum non sicuti est: sed sicuti p nrāz dispēsationē factꝰ fuerit nob. GREGO. i ho. Tūc aūt deus pr̄ deo filio nuptias fecit qñ bunc i vtero virginis hūane nāe cōiunxit. Ez qz ex duabus psonis fieri solet nuptiaꝝ cōiunctio: absit hoc ab intellectibꝰ nr̄is: vt psonā redēptōis nr̄i ex duabꝰ psonis credamus eē vnitā. Ex duabꝰ qppe atqꝫ i duabꝰ hūc naturis existere dicimus: ꝫ ex duabꝰ psonis credere ꝓpositū vt nephas vitamꝰ. Securiꝰ ergo dici pōt: qz i hoc rex pr̄ regi filio nuptias fecit: qꝫ ei p incarnatōis mysteriū scām ecclīaz sociauit. Uterus aūt genitricis virginis hꝰ spōsi thalamus fuit. CHRY. sup mat. Uel aliter: Cū resurrectio fuerit facta sāctoꝝ tūc suscipiet hoiez vita q̄ ē xp̄s: mortalitatē eiꝰ sua mōtalitate absorbēs. Nūc.n. q̄si arras futuri ꝺiugy spūmscīn accipimꝰ: tunc aūt ipꝫ xp̄m plenius in nob habebimꝰ. ORIGE. Uel cōiunctionē spōsi ad sponsam. i. xp̄i ad aiam vbi susceptionē intelige: partus āt opa bona. HYLA. Merito aūt a pr̄e iam sunt he nuptie facte: qz eternitatis huiꝰ societas: z noui cozporis despōsata cōiūctio habeī iā pfecta i xp̄o. Sequit̄: Et misit ꝯuos suos vocare ꝯuitatos ad nuptias: z noluerūt vēire. CHRY. sup mat. Ergo qñ misit seruos suos iā ꝯuitati pus erāt. Inuitati sūt.n. hoies a tpe abzae cui xp̄i icarnatio ꝓmittebat̄. HIERO. Misit āt seruū suū: necdubiū qn moysen p quē legē ꝯuitatis ōdit. Si āt seruos legerimꝰ: vt pluraqꝫ hūt exēplaria: ad ꝓphetas referēduz ē qz ꝯuitati p eos venire cōtēpserūt. Sequit̄: Iterꝫ misit alios seruos dicēs: Dicite ꝯuitatis: Serui q scōo missi sunt melꝰ ē vt ꝓphete itelligant̄ q̄ apl̄i: ita tñ si ꝯuꝰ supza fuerit scriptꝰ: sinaūt seruos ibidem legas: hic ꝯui secundi apl̄i sunt intelligendi.

CHRY. sup mat. Quos misit cū eis dixit: In viā gētiuz ne abieritis: sed potius ite ad oues perditas domus israel. ORIGE. Uel q ꝑmo mittunt̄ ꝯui vocare ꝯuitatos ad nuptias: hñt̄ ꝓpl̄e cōuertētes ex ppl̄o p suas ꝓphetias ad leticiā z restitutōez eccl̄e ad xp̄z. Qui āt noluerūt vēire i ꝑmis ꝯuitati: sunt q noluerunt audire vba ꝓphetaꝝ. Iterum alij transmissi: alia congregatio prophetarum est. HYLA. Uel ꝯui ꝑmo missi q ꝯuitatos vocarēt apostoli sunt: q āt admonēt̄ vt veniāt ꝯuitati antea: populus israel est. i gl̄am. n. eternitatis p legē ē aduocatꝰ. Apostoloꝝ ḡ erat ꝓpriū commonefacere eos quos inuitauerant ꝓphete. Qui vero iterū cū ꝓceptoꝝ cōditōe mittunt̄ apl̄ici viri sunt successozes eoꝝ. GREGO. Ez qz bi q ꝑus ꝯuitati sūt ad nuptiaꝝ cōuiuiū vēire noluerūt: i scōa ꝯuitatōe iā dr̄: Ecce prādiū meū paraui. HIERO. Prādiū patū z tauri z altilia occisa vel p methaphoꝛā opes regie describunt̄ vt ex carnalibꝰ itelligāt̄ spūalia: vl̄ certe dogmatū magnitudo z doctrīa ōi lege plenissima sentiri pōt. CHRY. sup mat. Cū ḡ dñs apl̄is dixit: Ēūtes ꝑdicate dicētes: qz appzopīquauit regnuz celorū: hoc significauit qō hic dr̄. Prādiū meū paraui. i. ex lege z ꝓphetis scripturaꝝ mēsas ornaui. vnde seqt̄. Tauri mei z altilia occisa sunt. GREGO. i ho. Per tauros aūt pres veteris testamēti figurant̄: q ex pmissione legis ūimicos suos vtutis cozpee: cornu feriebāt. Altilia vo sagīata dicimꝰ: ab eo enī q ē alere altilia: q̄si alitilia: vel q̄si alita vocamꝰ. Per altilia ḡ pres noui testamēti figurāt̄: q dū grāz pīguedinis īterne dulcedinis ꝓcipiūt aterrenis desideryꝭ ad sublimia ꝓtēplatōis sue pēna subleuant̄. Dic̄ ergo. Tauri mei z altilia occisa sunt, ac si. ꝺ. Patꝝ ꝓcedētiū moztes aspicite z remedia vite vēre cogitate. CHRY. sup mat. Uel alr̄. Ꝛō dic̄: Et saginata z tauros: nō qz z tauri nō fuerīt saginati: ꝫ qz nō oēs saginati fuerūt tauri: ḡ saginata tñmō dic̄ ꝓphetas q fuerūt spūsēō repleti: tauros āt q ꝓphete fuerūt z sacerdotes: sicut hieremias z ezechiel. vt. n. tauri duces sunt gregis: ita z sacerdotes ꝓncipes sunt populi. HYLA. Ul alr̄: Tauri gloziosa martyꝝ spēs est q cōfessiōi dei tanq̄ hostia electa sunt īmolati. Saginata vero sunt homines spūales tanq̄ celesti pane ad euolandū aues paste: ceteros accepti cibi vbertate expleture. GREGO. Notandū vo q i poze ꝯuitatōe nil de tauris z altilibꝰ dr̄. In secūda aūt iam tauri z altilia mactata memozant̄: qz oīpotēs deus cū vba eius audire nolumus adiungit exēpla: vt omne quod ipsibile credimus tanto nob ad sperandū fiat facilius quanto p hoc transisse z alios audimus. ORIGE. Uel qz pādium quod paratur est elogium dei: fortia queq̄ elogozum dei tauri ītelligantur: suauia vero z delectabilia eozuz saginata. Sigs. n. ꝓferat quedam dicta modica z non firma: z non magnaz virtutē rōnis habētia: vidētur macra eē que ꝓferuntur. Saginata autez sunt cū ad vnāquāq̄ ꝓpositōem exempla multa rōnis probatōe repleta īducunt: puta si aliquis de castitate sermonem logtur: recte itelligitur turtur. Sed cum ipsum sanctitatis sermonē cuz ratōis ꝓbatōe de scripturis repletum protulerit: ita vt delectet z confirmet animū audiētis ꝓtulit eū saginatū. CHRY. sup matth. Quod autem dr̄: Et omnia parata sunt: intelligitur quia quicquid queritur ad salutem: iam adimpletuz est in scripturis. Qui enim ignozās est inuenit ibi quod discat. Qui contumax est: inuenit ibi quod timeat: qui laborat inuenit ibi ꝓmissa: qbꝰ excitet̄ ad opꝰ. GLO. Uel oīa parata sunt: introitus regni paratus est per fidem mee īcarnationis qui ante fuerat clausus. CHRY. super matthe. Uel omnia parata dicit que ptinent ad mysteriū dñice passionis z nostre redēptiōis. Dicit aūt: Uenite ad nuptias nō pedibꝰ sed fide z mozibꝰ. Sequit̄. Illi aūt neglexerūt. Quā āt re neglexerint manifestat cū subdit̄. Et abierūt: alius in villam suaz: alius vero ad negociationē suā. CHRY. in ho. Quāuis aūt videant̄ rationabiles occasiones esse: sed hinc discimus etiaz si necessaria sunt que detinent: omnibꝰ tamē ꝓponere spiritualia oportet: Nibi aūt videt̄ q̄ bis occasionibꝰ vsi negligētie velanima ꝓponebāt. HYLA. Ambitione enīz seculi tanq̄ villa hoies occupant̄: plures vero ꝓpter pecunie cupiditatē negociatione detinentur.

CHRY. sup matthe. Uel aliter: Cū laboze manuū nraꝝ aliquid facimꝰ: puta exercētes agrū vel vineā aut opus liuz nr̄aꝝ alia lucra sequimur: totū hoc negociatio appellat̄. O miserrimꝰ mūdus z miseri q eū sequunt̄: Semp. n. mundialia opa hoies excluserūt a vita. GREGO. Qui ergo ītentus laboꝛi terreno: vel mūdi actionibꝰ dedit̄ mysteriū īcarnatiōis dñice pensare: z pm illud viuere dissimulat q̄si ad villā vel negociū pergēs: venire ad regias nuptias recusat. z plerunqꝫ qꝫ est grauiꝰ nōnulli vocati: gratiā nō solū respuūt: sed etiā psequunt̄. vnde subdit̄: Reliq vero ten. ser. eiꝰ z ꝓtu. affe. z occiderūt. CRHY. sup mat. Ul ꝑ occupationē ville populares iudeoꝝ significat quos mūdi ōlectatio sepauit a xp̄o. Per occupationē vo negociatiōis sacerdotes ceteroscq̄ mīstros tēpli significauit quos lucri obtutu vēietes ad misteriū legis z tēpli auaritia sepauit a fide. quibus nō dixit qꝫ malignati sūt: sed neglexerūt. g eni odio aut inuidia crucifixerūt xp̄m: illi malignati sunt: g aute negocys ipediti ñ crediderūt: illi neglexisse dicūt ñ maligna ti. De sua tñ morte dñs tacet: qz i pozi pabola dixerat: ꝫ oīs dit mortē discipuloꝝ suoꝝ quos pꝰ ascēsuz ipsius occiderūt iudei: Stephanū lapidātes z Jacobū alphei occidentes: ꝑ pter q̄ hierusalē destructa est a romāis. Et notādū qꝫ ira in deo non ꝓprie sed translatiue dr̄. Tūc eniz irasci dicit̄ qñ vlciscit̄. vñ z hic dicit̄. Rex aūt cū audirat̄ est. HIERO. Qñ inuitabat ad nuptias z agebat opera clemētie: hoīs nomē appositū est. nūc āt qñ ad vltionē vēit: hō fileī z rex tñ dicit̄. ORIGE. Dicāt aūt q peccāt in deū legis z ꝓphetarū z totius creatiōis vtrū iste q z homo dicitur z iratus ꝓponitur. ipse est pater christi: qꝫ si dixerint hunc ipsum esse cogendi sunt confiteri quoniam multa in eo fm pas-

fibilē hominū naturā esse dicunt: nō qz ipse passibilis est: sz qz morē gerit passibilis nature hominū. Et sm hāc cōsequē tiā suscipere cōuenit z irā dei z pnias z cetera huiusmodi in prophetis. Sequit: Et missis exercitibus romanos intelligim⁹ sub duce vespasiano z tito: qui occisis iudee populis preuaricatricē incenderūt ciuitatē. CHRY. sup matth. Roman⁹ aūt exercit⁹: dicit exercit⁹ dei: qz dñi est terra z plenitudo eius: nec etiā venissent romani hierusalē: nisi eos dñs excitasset. ORIGE. Ul an gelox agmina sunt exercit⁹ regis nostri. missis ergo exercitib⁹ extinxisse homicidas dr: qz in hoīb⁹ oē iudiciuz per angelos exerceat. Homicidas ergo pdit: quia psequētes interimit. Ciuitatē eox igni succēdit: qz illozuz nō solū aie: sed carō quoqz in qua habi tauerant eterna gehēne flāma cruciatur. ORIGE. Uel ciuitas impiox est sm vnūquodqz domā congregatio eox q nouiūt in sapiētia pncipū huius seculi quā succēdit rex z exterminat q̄si ex malis edificationib⁹ cōsistentē. GREGO. Sed his q inuitātez se ptēni spiē: filij sui nuptias vacuas nō hēbit. quēqz eni sermo dei inuenerit. ORIGE. Idest aplis aut angelis q ppositi erāt in vocatione gētiū. Nuptie qdē parate sūt. REMI. Idest oē sacramētū būane dispēsatiōis iā pactū atqz cōpletū ē. Sed q in uitati erāt. i. iudei nō fuerūt digni: qz dei iusticiā ignorātes z suaz statuere volētes idignos se iudicauerūt eterne vite: Reprobato ergo iudaico pplo ad has nuptias gentilis populus est suscept⁹. vñ segt: Ite ergo ad exi. viarū: z quoscunqz inueneritis vocate ad nuptias. HIERO. Hētiliū. n. gentiliū. CHRY. sup matth. Uel vie sūt oēs pfessiones huius mūdi: vtputa phie militie z huiusmodi. Dicit ergo: Ite ad exitus viax vt cuiuslibet ꝺditiōis hoies vocent ad fidē: adhuc sicut castitas via est q̄ ducit ad deū: sic fornicatio via est que ducit ad diabolū: z sic de alys vtutib⁹ z vitys. Iubet ergo vt cuiuscūqz ꝺuersatōis vl ꝺditōis hoies īuitēt ad fidē. HYLA. Per viā etiā tēp⁹ seculi intelligēdū est atqz iō ad exit⁹ viax iubent ire: qz oibus retroacta donant. GREGO. Uel aliter in scriptura sacra vias actiōes accipim⁹. Exit⁹ viarū itelligim⁹ defect⁹ actionū: qz illi plerūqz facile ad deū veniūt quos i terrenis actiōib⁹ pspa nulla comitant. ORI. Ul aliter. Puto hāc pmā vocatiōez fuisse ad nuptias aliqx igēax aiax. Principalr. n. ōs vlt vēire ad epulatōez diuini eloquy: eos q ad itelligēdū sūt igēiosiozes z q̄ñ hō sunt nolūt ad istā vocatiōez venire: transmittunt alij sui puocātes eos z pmittētes q si venerit: pcipiēt prā diū patū a rege. Sicut. n. n corpalib⁹ alia ē q̄ nubit sponsa. alij iuitatozes. alij q iuitāt ad nuptias: sic de⁹ scit diuersos ozdines: aiarū: earūqz virtutes z cās: ob q̄s hi qdē in cōstitutiōe spōse accipiūtur: alij in ordie suox vocātiū: alij i numero iuitatox ad nuptias. Sz q principaliter qdē fuerāt in uitati primos iuitatozes q̄si pauper sensu neglexerūt z abierūt sua sequētes: in qb⁹ magis sūt delectati: q̄z in his q̄ rex pferuos suos pmittebat: sz hi leuiozes sūt: his q seruis trās missis iniuriant z interficiūt: q. s. pparatiōe ꝺtēcioso x vbox auſi sūt tenuisse suos missos q nō sūt pparati ad soluēdas qōnes eox vsitas z ꝺtumelys afficiunt vel interficiunt ab eis. Segt. Et egressi sui ei⁹ in vias cōgregauerūt oēs quos inue. ma. z bonos. ORIGE. Egrediētes serui siue de iudea z bierlm aplī xpi: siue ab iteriozib⁹ angeli sancti: z venientes ad vias diuersas diuersox mox congregauerūt quoscūqz inuenerunt. Et non curant vtrū aliqñ ante vocationem mali fuerint aut boni. bonos autē intelligere hic simpliciter cōuenit humiliozes z rectiozes ex eis qui veniebāt ad cultum dei: quibus cōueniebat qō apls ait. Cum gentes q̄ legē nō hāt: ea q̄ legis sunt faciūt ipsi sibi sunt lex. HIERO. Inter ipsos. n. gentiles infinita est diuersitas: cuz alios sciam⁹ eē pclniozes ad vitia. alios ad honestatē moruz virtutib⁹ deditos. GREGO. Uel hoc dicit: qz in hac ecclesia nec mali sine bonis: nec boni sine malis eē pñt: bon⁹ aūt non fuit q malos tolerare recusauit. Segtur: Et iplete sūt nuptie discūbētiū. ORIGE. Nuptie. s. xpi z ecclesie sūt iplete. dū restituti deo q̄ ab aplis sūt iuēti recubuerunt ad epulādū in nuptys: sz qñ bonos z malos oportuit qdez vocari: nō āt vt mali pmanerēt mali: sz vt deponerēt vestimēta ꝺria nuptys z iduerēt uuptialia idumenta. s. viscera misericordie benignitatis zc. Jō rex egredit vt videat discūbētes priusquā opponat eis prādiū vt retineat hūtes nuptialia vestimēta z delectet: cōdēnetqz ꝺrios. vñ segt. Intrauit aūt rex vt videret discūbentes. CHRY. sup mat. Nō qz alicubi ipse nō ē: sz vbi vult p iudiciū aspicere: ibi dr pens: vbi āt nō vult: absens vr. Dies āt aspectiōis est dies iudicy: qñ visitatur⁹ ē christianos: qui sup mēsaz scriptura rū recūbūt. ORIGE. Ingrediēs āt iuēit quēdā q nō mutauerat pprios mores. vñ segt. Et vidit ibi hoiez nō vestitū veste nuptiali. Sigulariter dixit: qz vni⁹ sūt generis oēs q fuāt malitiā p⁹ fidē quā habuerāt añ fidē. GREGO. Quid āt debem⁹ itelligere p nuptialē vestē: nisi charitatē: qz hāc in se dñs habuit: dū ad sociāde sibi ecclesie nuptias veniret. Intrat ergo ad nuptias: sz sine veste nuptiali: q in ecclesia fidē hz: sz charitatē nō hz. AVGV. Jō faustū: Ul sine veste nuptiali nuptias adit q̄rit ibi gloriā: nō spōsi sz suā. HILA. Uel vestis nuptialis ē gratia spiritussancti z cādor habit⁹ celestis q bone iterrogatiōis cōfessiōe susceptus vsqz in cetū regni celox imaculat⁹ z iteger ē reseruādus. HIERO. Uel vestis nuptialis pcepta sūt dñi: z opera que complent ex lege z euangelio nouiqz hominis efficiunt vestimentum quod qui in die iudicy iuēt⁹ fuerit sub nomine christiano nō habere: statiz corripitur: vnde sequitur. Et ait illi: Amice quomodo huc intrasti nō habens vestem nuptialem? Amicum vocat: qz est inuitat⁹ ad nuptias quasi sit amicus per fidem: Arguit autez imprudētie q̄ veste sordida mundicias polluerit nuptiales. ORIGE. Et q̄ñ qui peccat z non induit dñm iesum xpm: nō hz excusationē aliquā. iō segtur: At ille obmutuit. HIERO. In tēpore eni illo nō erit locus iprudentie: nec negandi facultas cum omnes angeli z mundus ipse testes sint peccatox

GREGO. Nō aūt solū reiectus est a nuptys qui iniuriā nuptys fecit: sed adhuc a ministris regis super vincula cōstitutis ligatus incessiōe qua non est vsus ad bonum: z apō hensoria virtute qua nullum opus ad bonum impleuit: cōdemnatus est in loco ab omni lumine alieno qui vocātur tenebre exteriores. vnde sequitur. Tūc rex dixit ministris Liga. ma. z pe. mit. eum in tene. exteriores. GREGO. Ligātur tunc pedes z manus per districtionem smie: q modo a prauis operib⁹ ligari noluerūt per meliorationē vite: vel tūc ligat pena quos modo a bonis operibus ligauit culpa. AVGV. xi. de tri. Prauarum vero atqz distorta rū volūtatū iplicatio vinculū est quo alligat qui hoc ait: Ut proiciat in tenebras exteriores. GREGO. Interiores āt tenebras dicim⁹ cecitatē cordis: exteriores vo tenebras eternā noctē dānatiōis. CHRY. sup mat. Uel per hoc designatur dria tormētorum in pctoribus. Sunt. n. prime tenebre exteriores: interiores aūt minores: z nouissima loci. Segtur. Ibi erit fletus z stridor dentiū. HIERO. In fletu oculox z stridore dētiū per methaphorā membrorū corporaliū: magnitudo oñdit tormētox. Man⁹ quoqz ligatas z pedes: fletū oculox z stridorē dētiū. ad cōprobā dā resurrectionis itellige veritatē. GREGO. Ut illic dētes strideant qui de edacitate gaudebāt: illic oculi deflean qui h⁹ per illicitas cōcupiscētias versabantur. quatenus singula mēbra supplicio subiaceant que hic singulis gbusqz vitys subiecta fuiebāt. HIERO. Et qz iōuiuio nupti

ali nõ initiũ ſz finis queritur: Subditur. Multi eniz ſũt vocati pauci vero electi. HYLA. In inuitãte enim ſine exceptione publice bonitatis humanitas ẽ: in inuitatis vero vel vocatis õ iudicio meritoꝝ ꝓbitatis electio ẽ. GREGO. Nõnulli enĩ bona nec incipiũt: nõnulli vero in bonis q̃ icepũt minime ꝓſiſtũt. Tanto ergo ſibi vnuſqſq; ſollicite metuat: q̃to ignorat q̃ reſtãt. CHRY. ſup matth̃. Uel aliter Quotiẽs deus tẽtat eccleſiã ſuaz ingredit ad eã vt videat diſcũbentes: ⁊ ſi inuenerit aliquẽ nõ habẽtez veſtẽ nuptialẽ interrogat eũ vtqd factꝰ es chriſtianꝰ ſi hec opa diligebas: Talẽ ergo xps tradit miniſtris ſuis. i. aligbꝰ magiſtris ſeductionis. ⁊ ligant manus eius. i. opa. ⁊ pedes. i. motꝰ aĩe: ⁊ mittunt euz in tenebras. i. ĩ errores vel gentiũ vel iudeoꝝ vel hereſim. propinquores enĩ ſunt tenebre gentiliũ: quia veritatẽ ſpernũt quã nõ audierũt: ſed exteriores iudeoꝝ q̃ audierũt: ſed non crediderunt: ſed magis exteriores hereticoruz qui audierunt ⁊ didicerunt.

¶ Tũc abeũtes phariſei ꝓſiliũ inierũt vt capent eũ ĩ ſmõe. Et mittũt ei diſcipulos ſuos cũ herodianis dicẽtes. Magiſter: ſcimus qz verax es ⁊ viã dei ĩ veritate doces: ⁊ nõ ẽ tibi cura de aliquo. Non enĩ reſpicis ꝓſonã hoĩnz. Dic ergo nob qd tibi videtur: Licz cẽſuz dari ceſari an nõ: Cognita aũt ieſus neqtia eoꝝ ait. Quid me tẽtatis hypocrite: Oſtẽdite mihi nũmiſma cẽſus. at illi obtulerũt ei denariũ. ⁊ ait illis ieſus: Cuius ẽ imago hec ⁊ ſuꝑſcriptio: Dicũt ei: Ceſaris. Tũc ait illis: Reddite ergo q̃ ſũt ceſaris ceſari: ⁊ q̃ ſũt dei deo. Et audientes mirati ſunt: ⁊ relicto eo abierunt.

CHRY. ſuper matheũ. Sicut ſi aliqs claudere voluerit aque currentis meatuz ſi excluſa fuerit per aliquã violẽtiã: aliunde ſibi ſemitã querit: ſic iudeoꝝ malignitas ex vna parte ꝓfuſa. aliũ ſibi aditũ adinuenit. vñ dr. Tunc abeũ. pha. ꝓſili. inie. vt ca. eũ in ſermõe. Abierũt iquã ad herodianos Quale ꝓſiliũ: tales ⁊ cõſiliatores. ⁊ iõ ſeqr. Et mittũt ei diſcipu. ſu. cũ herodianis. GLO. Tanq̃ ignotis vt facilĩ⁹ deciperent ⁊ p eos illũ caperent: cũ timẽtes turbã hoc p ſe non ꝓſumerẽt facere. HIERO. Nup qdẽ ſub ceſare augu. iudea ſubiecta romãis: qñ ĩ toto orbe ẽ celebrata õſcriptio ſtipẽdiaria fcã fuerat. Et erat ĩ pplo magna ſeditio: dicẽtib⁹ alis ꝓ ſecuritate ⁊ gete q̃ romãi ꝓ oĩb⁹ militarẽt: õbere tributa ꝓſolui. Phariſeis vo q ſibi applaudebãt ĩ iuſticia: e ꝛrionitẽtib⁹ ñ dẽre populũ dei q õcias ſolueret. ⁊ ꝓmitias daret: ⁊ cetera q̃ in lege ſcripta ſũt: bũanis legib⁹ ſubiacere. Ceſar aũt auguſtꝰ herodẽ filiũ antipatris alienigenã ⁊ ꝓſelitũ regẽ iudeis ꝓſtituerat: q tributis ꝑeſſet ⁊ romano pareret imperio: Mittũt igiť phariſei diſcipulos ſuos cũ herodianis ideſt militib⁹ herodis. ſeu quos illudẽtes phariſei: qz romanis tributa ſoluebãt: herodianos vocabãt: ⁊ nõ diuino cultui deditos. CHRY. in ho. Propter hoc ãt ſuos diſcipulos ⁊ herodis milites ſimul mittũt: vt quodcũq; dixerit reprehẽdať. cupiebãt. n. magis aduerſuz herodiãos eũ aliqd dicere. qz. n. eũ detinere timebãt pp turbas: voluerũt ei piculum ĩmittere ex hoc q̃ eſſet publicis tributis obnoxius. CHRY. ſup matth̃. Dec ẽ aũt hypocritaꝝ prĩa ſimulatio: qz laudãt quos pdere volũt. Et iõ in laudẽ ꝓpũpũt dicẽtes. Magiſter ſcimꝰ qz verax es: Magiſtrũ eũ vocãt vt q̃ſi honorat⁹ ⁊ laudatꝰ myſteriũ ſui cordis ſimplr eis apiat tanq̃ volẽs eos hẽre diſcipulos. GLO. Tripliciter aũt ꝓtingit aliquẽ veritatẽ ñ docere. Prĩo ex pte ipſiꝰ docẽtis: qz. ſ. vitatẽ vl nõ nouit: vel nõ amat. ⁊ ꝛ hoc dicũt. Scimꝰ qz verax es. Scõo ex parte dei: cuiꝰ timore poſtpoſito qdã vitatẽ de deo quã nouerũt: nõ pure ãnũciãt. ⁊ ꝛ hoc dicũt. Et viã dei in vitate doces. Tertio ex pte ꝓximi: ex cuiꝰ timore vel amore aligs vitatẽ tacet. ⁊ ad hoc excludẽdũ dicũt. Et non eſt tibi cura de aliquo. ſ. hoĩe: nõ. n. reſpicis ꝓſonam hoĩum.

CHRY. in ho. Hoc de herode ⁊ ceſare occulte inſinuabãt. HIERO. Blãda qdẽ ⁊ fraudulẽta iterrogatio illuc ꝓuocat rñdẽtẽ vt magis deũ q̃ ceſarẽ timeat. vñ dñr. Dic ergo nobis qd tibi vi. li. cẽſuz dari ceſari an nõ: Ut ſi dicat nõ dẽre tributa ſolum: ſtatĩ audiẽtes herodiãi: ſeditiõis reũ ꝛ romanũ ꝓncipẽ eũ teneãt. CHRY. ĩ ho. Quia. n. ſciebãt q̃ qdã bãc diſcordiã meditãtes occiſi erãt: volebãt ⁊ ipſius ꝓmones hos in talẽ ſuſpitionẽ ĩmittere. Segr. Cognita ãt ie. neq. eoꝝ ait. Quid me tẽta. hypocrite: CHRY. ſup matth̃. Nõ ſm ſmones eoꝝ pacificos blãde rñdit: ſed ſm cõſciẽtiã eoꝝ crudelẽ aſpa dixit: qz deꝰ volũtatib⁹ rñdet: nõ vbis. HIERO. Prĩa ergo vt ẽ rñdẽtis: iterrogãtiũ mentes cognoſcere: ⁊ nõ diſcipulos ſz tẽtatores vocare. hypocrita ergo vocať q̃ aliud eſt ⁊ aliud ſimulat. CHRY. ſuper matth̃. Dicit ergo eis hypocrite: vt ꝛſiderãtes cũ bũanoꝝ cordiũ cognitorẽ qõ facere cogitabãt pficere nõ auderent Unde q̃ q̃ phariſei blãdiebãt vt pderẽt: ſz ieſus eos ꝓfude bat vt ſaluaret: qz vtilioꝝ ẽ hoĩ deꝰ irat⁹ q̃ hõ ppiti⁹. HIERO. Sapientia. n. ſp ſapiẽter egit: vt ſuis potiſſimũ tẽtatores ſmonib⁹ ꝓfutent. Et iõ ſequit. Oſtẽdite mihi nũmiſma cẽſus. At illi obtulerũt ei denariũ. Hoc genꝰ nũmi ẽ qõ procẽ nũmis cõputabať: ⁊ hẽbat imaginẽ ceſaris. vñ ſequit Et ait illis ieſus. Cuiꝰ ẽ imago hec ⁊ ſuꝑſcriptio: Qui putat iterrogationẽ ſaluatoris ignorãtiã eẽ ⁊ nõ diſpenſationẽ: diſcãt ex pñti loco q̃ vtiq; poterat ſcire ieſus cuiꝰ imago eſſet ĩ nũmo. Segr: Oſtẽ ei: Ceſaris. Ceſarẽ ñ putem⁹ auguſtũ: ſz tyberiũ ꝓnignuz eũ ſignificari ſub quo ⁊ paſſus ẽ dñs. Oés ãt reges romani a prĩo caio ceſare: q ĩpiuz arripuerat: ceſares appellanť. Segr. Reddite ergo q̃ ſunt ceſaris ceſari. i. nũmũ: tributũ ⁊ pecuniã. HILA. Si. n. nihil qõ ceſaris ẽ penes nos reſederit: ꝛditiõe reddẽdi ei q̃ ſua ſũt nõ renebimur. Porro aũt ſi rebꝰ illiꝰ incũbam⁹: ſi iure ptãtis ſue vtimur: extra q̃relã iniurie eſt reddere ceſari quod ceſaris eſt.

CHRY. Tu aũt cũ audieris: Redde que ſũt ceſaris ceſari: illa ſcito eũ dicere ſolũ: q̃ in nullo pietati nocẽt: qz ſi aliqd tale fuerit nõ adhuc ceſaris ẽ: ſz diaboli tributũ. Deide vt non dicant: qñ hominib⁹ nos ſubycis: ſubdit. Et q̃ ſunt dei deo. HIERO. i. decimas. ꝓmitias: oblatiões: ⁊ victimas: ſicut ⁊ ipſe dñs reddidit ceſari tributa pro ſe ⁊ petro: ⁊ deo reddidit q̃ dei ſunt: patris faciẽs volũtatẽ. HILA. Deo ẽt q̃ eius ſunt reddere nos oz. i. corpus ⁊ aiam ⁊ voluntatem. Numiſma. n. ceſaris in auro ẽ in quo eſt eius imago depicta. Dei. ãt nũmiſma hõ ẽ in quo ẽ dei imago figurata ĩõ diuitias veſtras date ceſari: deo aũt ĩnocẽtie veſtre conſcientiã ſeruate. ORIGE. Ex hoc loco diſcimus ſaluatoris exẽplo vt nõ his q̃ a multis dicunť: ⁊ ꝓterea gloriosa videntur: occaſiõe pietatis attẽdam⁹: ſz q̃ cõuenienter ſm ordinẽ rõnis dicũtur: Poſſumus aũt ⁊ moraliter itelligere locũ iſtũ: qñ debemus corpori quedã dare q̃ſi tributũ ceſari. i. neceſſaria: Quecũq; aũt ſunt cõuenientia aiarum nature. i. ea que ducunt ad virtutẽ: debemus deo offerre. qui ergo ſupra modũ docent legem dei: ⁊ de rebus debitis corpori nihil curare precipiunt: ſunt phariſei qui reddere ceſari tributũ vetabant: phibẽtes. ſ. nubere ⁊ abſtinere a cibis quos deus creauit. q̃ vero ſupra modum eſtimãt oportere corporibus ĩdulgere: ipſi ſunt herodiani. Saluatoꝝ aũt nõ vult vt nec virꝰ minoreť dũ ſupra modũ carni ſeruimus: nec carnis nã graueť dũ abũdãti⁹ vtutib⁹ adherem⁹. Uel princeps mũdi. i. diabolꝰ dr ceſar: nõ. n. poſſum⁹ reddere deo q̃ dei ſũt niſi pri⁹ reddiderim⁹ prĩcipi q̃ ſũt ſua. i. niſi õpoſitum⁹ malitiã vniuerſaz: Doc ẽt diſcam⁹ ex loco pñti q ꝛ tẽtantes nec oĩno tacere debemus nec ſimplr rñdere: ſed circũſpecte vt precidam⁹ occaſionẽ querẽtiũ in nobis occaſio

nē ⁊ doceam⁹ irreprehēsibiliʒ q̄ pñt saluare volētes saluari.
HIE. Qui āt credere debuerāt ad tātā sapiaʒ mirati sūt
q̄ callidit as eoꝝ ifidiandi nō inuenisset locū. vnde sequit:
Et audientes mirati sunt ⁊ relicto eo abierūt. Infidelitatē
pariter cū admiratione reportantes.

¶ In illa die accesserūt ad eū saducei qui dicunt
non esse resurrectionem ⁊ interrogauerūt eum
dicentes. Magister: moyses dixit: Si quis mor
tuus fuerit non habens filiū: vt ducat frater eius
vxorem illius ⁊ suscitet semen fratri suo. Erant
autem apud nos septem fratres: ⁊ primus vxo
re ducta defunctus est: ⁊ non habens semē reli
qt vxorē suā fratri suo. Similiter secūdus ⁊ ter
tius vsq; ad septimū. Nouissime aūt oiuʒ ⁊ mu
lier defuncta ē. In resurrectione ergo cuius erit
de septem vxor? Oēs enim habuerunt eā. Rñ
dens aūt ē ihesus: ait illis: Erratis nescientes scri
pturas neq; virtutem dei. In resurrectione eniʒ
neq; nubēt neq; nubent: ſʒ erunt sicut angeli dei
in celo. De resurrectiōe aūtē mortuorum nō le
gistis q̄ dictum est a deo dicēte vobis: ego suʒ
deus abraam: ⁊ deus isaac: ⁊ deus iacob. Non
est deus mortuorum sed viuentium. Et audien
tes turbe mirabantur in doctrina eius.

CHRY. in ho. Cōfutatis phariseoꝝ discipl⁹ cū herodia
nis: saducei se imittūt: cū tam ex cōfussione poꝝ eos oporte
ret effici pigriores: sed presumptio inuerecūdū quid est ⁊ p
tinax ⁊ impossibilia tētans: propter hoc ⁊ euangelista stupens
eoꝝ demētiā hocipsuʒ significat dicēs. In illa die acces. ad
eū saducei. CHRY. super matth. Cū recedebāt pharisei
accedebāt saducei: forte tali cōsilio: q; decertabāt q̄s eū an
te depbēdere posset: vel si rōne eū nō possent superare: saltē
p ipsaʒ frequētiaʒ subuerterent sensum eius. HIERO.
Due bereses erāt in iudeis: vna phariseoꝝ: ⁊ altera saduceo
rū. phariſei traditionū ⁊ obſuationū iusticiā pferebāt. vñ ⁊
diuisi vocabāt a ppl'o: saducei aūt q̄ iterptant iusti: ⁊ ipsi vē
dicabāt sibi q̄ nō erāt ꝓxib⁹ ⁊ corpis ⁊ aie resurrectionez
credentibus confitentibusq; ⁊ angelos ⁊ spiritū sequentes
iurta actus apostoloꝝ oia denegabant. vnde ⁊ hic dicitur.
Qui dñt resurrectionē nō eē. ORIGE. Nō solū āt carnis
resurrectionē negabāt: ſʒ ēt anime īmortalitatē tollebāt.
CHRY. sup matth. Uidēs. n. diabolus: q; iusticiā dei oī
no extiguere nō potuit: introduxit beresim saduceoꝝ q̄ di
cerēt nō eē resurrectionē mortuoꝝ: q̄ res oē ppositū faciē
de iustitie frāgit. q̄s. n. ꝓtētus erit aduersus scipsuʒ quotti
die' luctamina exercere nisi ad spē resurrectiōis aspiceret.
GREGO. c. iiy. moza. Sūt āt nōnulli ꝓsiderātes q̄ spūs
a carne soluit. q̄ caro ī putredinē vertit: q̄ putredo in pul
uerē reducit: q̄ puluis ī elemēta soluit: vt neq; cū ab huma
nis oculis videat: resurrectionē fieri posse desperāt: ⁊ dum
arida ossa ispiciūt: hec vestiri carnib⁹: rursumq; ad vitā vi
rit deo terrena materies: de q̄ mortaliū creat caro: ſʒ ī quē
libet ptuuerē cinerēue soluat: in quoslibet halitus auraſq;
diffugiat: in quācūq; alioꝝ corpoꝝ substātiā vel in ipsa ele
mēta vertat. in quoꝝcūq; aīaliū: aut ēt hominum cibum
cedat: carneq; mutet: aie illi humane ī pūcto tēporis red
ditur q̄ eā primit⁹ vt hō fieret: viueret ⁊ cresceret: aiauit.
CHRY. sup matth. Ad defensionē autem sui errozis in
uenisse se argutissimā rōnē saducei putabāt. vñ sequit: Et ī
terro. eum dicētes. Magr̄: moyses dixit: Si quis mortuus
fuerit ⁊c. CHRY. ī ho. Quia. n. īmitigabile malus mos
erat apud iudeos: q; oīa p̄ pñti vita faciebāt: ī legē deduxit
moyses defuncti sine filys vxorē fratri dari oportere vt ō
functo fili⁹ nascereť ex fratre: ⁊ nō excideret nomē eius q̄ō
erat q̄dā mortis mitigatio. nō aūt ali⁹ q̄z frater vel ꝓpinqu⁹
iubebať accipe vxorē defuncti: qñ nō ita putaret q̄ ex tali
cōiunctione erat nascitur⁹: eē fili⁹ ei⁹ q̄ obyt: ⁊ iterū extra
neus nō ita bēret necessitatē statuere domū ei⁹ q̄ obierat
sicut frater: cui ēt ex cognatione hoc facere iustū erat. Se
gtur: Erāt aūt apud nos septē fratres. HIERO. Qui re
surrectionē corpoꝝ nō credebāt ⁊ aīaʒ putabāt iterire cuʒ
corpoꝝib⁹: recte istiusmodi fingūt fabulā q̄ delyramēti ar
guat eos q̄ resurrectionē asserāt mortuoꝝ. Turpitudinem
ergo fabule opponūt: vt resurrectōis denegēt vitatē. vnde
cōcludūt. In resurectōe ergo cuius erit: pōt aūt fieri vt ve
re in gēte coꝝ hoc aliq̄n acciderit. AVGV. de que. euā.
Per hos aūt septē frēs mystice itelliguñ hoies ipy: q̄ fru
ctū iustitie nō potuerūt afferre in terra p oēs. vy. mūdi eta
tes: qb⁹ ista terra cōsistit. postea. n. ⁊ ipsa terra trāsiet: p quā
oēs illi q̄si septē steriliter trāsierūt. Segť. Rñdēs autez ie
sus ait illis: Erratis nescientes scripturas neq; virtutez dei.
CHRY. sup matth. Sapiēter p̄mū arguit stultitiā eoꝝ:
q; nō legebāt. scdo ignorātiā: q; nō cognoscebāt deū. Ex di
ligētia. n. lectiōis nascit sciētia dei: ignorātia aūt negligētie
filia ē. HIERO. Propterea ergo errāt q; scripturas ne
sciūt: ⁊ q; scripturas nescīūt ꝓsequēter ignorāt virtutē dei.
ORIGE. Duas aūt res dicit eos nescire: vnam q̄dē scri
pturas: alterā aūt virtutē dei p quā resurrectio fit ⁊ noua
vita in ea: Uel dñs arguēs saduceos nescire virtutē dei se
eos nō cognoscere arguebat. ipse. n. erat virt⁹ dei ⁊ non co
gnoscebāt eū q̄si nescientes scripturas q̄ loquunť de eo. p̄o
pterea nec resurrectionē credebāt quā factur⁹ fuerat ipse.
Querit aūt cū saluator dicat. Erratis nescientes scripturas.
an dicat: q; in q̄busdā scripturis positū ē q̄ō segť: In resur
rectiōe nʒ nubēt: ⁊c. q̄ō ī veteri testō nō legiť scriptū. Nos
aūt dicim⁹: q; scriptū est nō in ipsis ꝑmonib⁹ manifeste ista
dicētib⁹: ſʒ in mysterio idicātib⁹ ꝑm itellectū moralē: nā cū
sit lex vmbra futuroꝝ bonoꝝ: dicens quodlibet de viris ⁊
vxoꝝib⁹: de spiritualib⁹ nuptys p̄cipaliter dicit. Sed nec
hoc inuenio alicubi scripturā dicētē sanctos post exitū foze
sic angelos dei: nisi forte q̄s ⁊ hoc moraliter intelligat: ꝑm
illud q̄ō dr̄. Tu āt ibis ad pres tuos. Jtē apposit⁹ ē ad ppl'z
suū. Dicet aūt aliq̄s. Jō eos īcrepabat q̄a non legebāt cete
ras scripturas q̄ sūt extra legē: ⁊ iō errabāt. Ali⁹ aūt dicit q̄
nesciebant mosaice legis scripturas: ex eo q̄ diuinū sensuʒ
eaꝝ nō scrutabanť. CHRY. sup matth. Ul' q̄ō dicit. Jn
resurrectōe nʒ nubēt: ⁊c. rettulit ad B q̄ō dixerat. Nescitis
virtutē dei. Qz āt dixit: ego suʒ deꝰ abraā: ⁊c. ad illō q̄ō dixe
rat: Nescitis scripturas. Et q̄dē calūniatoꝝ p̄mū oʒ ī aliq̄
q̄ōne auctoritatē scripture ꝓferre: deīde rōnē exponere: in
terrogātib⁹ āt p ignorātiā p̄us rōnē exponamus: postea au
ctoritate cōfirmemus: qñ calūniatores cōuincere oʒ: iter
rogatores autem docere: ideo his iterrogantibus per igno
rantiā p̄ius rōnē exposuit dicēs. In resurrectione. HIE
RO. in hoc aūt q̄ō dicit. Neq; nubent nʒ nubent̄. Latina
ꝓsuetudo greco ydiomati ñ rñdet. Nubere. n. apō latinos
ꝓpe dñr mulieres: ſʒ nos simplr dcm̄ itelligam⁹ q̄ nubere
de viris. ⁊ nubi ō mulierib⁹ dcm̄ sit. CHRY. sup mat. In
B q̄dē seculo q̄z morimur: iō nascimur. q̄z nascimur iō vxo
res ducimus. vt q̄ō moriēdo minuiť: nascēdo suppleat. ibi āt
moriēdi necitas tolliť. vñ ⁊ nascēdi cā soluta ē. HILA. Et
q̄dē suffecerat aduersus saduceos opinionez illecebre coꝝ
poree recedisse: ⁊ officys cessantib⁹ iania hec corpoꝝ gau
dia fuistulisse: ſʒ adiecit: ſʒ sūt sic̄ āgeli dei in celo. CHRY.
in ho. ꝓ q̄ō ad iterrogatū ꝓuenieter rñdet: q̄z. n. hec erat eis
cā estimandi resurrectionē nō esse: quia credebant eandez

fore resurgẽtiũ ꝺditionẽ. Hãc causaꝫ remouit: oñdens eos alteri⁹ ꝺditiõis futuros. CHRY. sup matth. Notanduꝫ vo q cũ de iciunys ⁊ elemosynis ceteriſqꝫ vtutib⁹ ſpiritali b⁹ locut⁹ fuit: nũqꝫ angl'oꝝ ſil'itudinẽ itroduxit: niſi cũ de ab ſolutiõe a coitu loq̃reť: qñ ſic oẽs act⁹ carnales opa ſũt aĩa liũ: p̃cipue tñ act⁹ libidinis: ſic oẽs virtutes ſũt res angeli ce: p̃cipue tñ caſtitas: p quã vincit nãvirtutib⁹. HIERO. Quod ergo inferť. Sed ſum ⁊ ſic angeli dei in celo. ſpiritalis ꝺuerſatio repromittit. DIO. Tunc. n. qñ icorruptibiles ⁊ ĩmortales erim⁹ viſibili qdẽ ipſius dei apparitione in caſtiſ ſimis ꝺtẽplatiõib⁹ adiplebimur. itelligibilis ãt luminis da tiõe participabim⁹ i impaſſibili ⁊ in ĩmateriali mẽte ſz imi tationẽ ſupcelestiũ mẽtiũ: ꝓpter qõ dicit: q erim⁹ angelis equales. MYLA. Eãdẽ aũt calũniã quã saducei afferũt de cõiugio afferre plures ſolẽt: in quã formã muliebris ſe xus resurgat. Sed qualis in ſcripturis auctoritas ẽ de angelis opinãdo: talẽ in resurrectione ſpẽi noſtre ſenſum oportet eẽ de feminis. AVGV. xxy. de ciui. dei. Ez mihi melius videť ſape q vtrũqꝫ ſexũ resurrectuꝝ eẽ nõ dubitant. Non enĩ libido ibi erit: q̃ ꝺfuſionis cã ẽ: Nã p̃iuſqꝫ peccaſſent nudi erãt: natura aũt ſeruabiť: q̃ tunc qdẽ ⁊ a ꝺcubitu ⁊ a partu ĩmunis erit: erũt tamen mẽbra feminea nõ accomodata vſui veteri. ſed decori nouo: quo nõ allicit aſpiciẽtis ꝺcupiſcentia: q̃ nulla erit: ſz dei laudeť ſapientia atqꝫ clemẽtia: q ⁊ quod nõ erat fecit: ⁊ liberauit a corruptione quod fecit.

HIERO. Nemo enĩꝫ dicit de lapide ⁊ arbore ⁊ bis reb⁹ que nõ habẽt mẽbra: genitalia q nõ nubẽt neqꝫ nubent: ſz de bis qui cũ p̃ſt nubere: tñ aliq̃ rõe nõ nubũt. RABA. Hec aũt que dicta ſunt de resurrectionis cõditionib⁹ ꝓpoſite reddidit queſtioni. de ipſa vero resurrectione cõtra eorũ infidelitatem conuenienter loquitur. CHRY. in ho. Et qꝫ illi interrogando moyſen premiſerant: p moyſen eos confutat: vnde ſubdit. De resurrectione autem mortuorũ nõ legiſtis ⁊c. HIERO. Ad ꝓbãdũ resurrectiõis veritatẽ multis alys exẽplis manifeſtiorib⁹ vti potuit: ex quib⁹ eſt illud. Reſuſcitabũtur mortui: ⁊ resurgẽt qui in monumẽtis ſunt. ⁊ in alio loco. Multi dormientium de terre puluere resurgent. Queritur ergo qd ſibi voluerit dñs hoc proferre teſtimoniũ qõ videtur ambiguum: vel non ſatis ad resurrectionis pertinens veritatem? ⁊ quaſi hoc prolato probauerit quod volebat ſtatim intulerit: Nõ ẽ deus mortuorũ: ſed viuẽtiũ? Supra diximus aũt ſaduceos nec angelũ nec ſpũm nec resurrectionẽ corporũ cõfitentes: ⁊ animarum quoqꝫ interitum predicaſſe. bi qnqꝫ tñ libros moyſi recipiebãt. ꝓphetaꝝ vaticinia reſpuẽtes. Stultũ ãt erat i de pferre teſtimõia: cui⁹ auctoritatẽ ñ ſequebãť. Porro ad eternitatẽ aĩarũ ꝑbãdã: de moyſe ponit exẽplũ. Ego ſum deus abraaz. ſtatiqꝫ iferť: Nõ ẽ de⁹ mortuoꝝ ſz viuẽtium: vt cũ ꝑbauerit aĩas ꝑmanere poſt mortẽ: nz. n. poterat fieri vt eoꝝ eẽt de⁹ q neq̃qꝫ ſubſiſterẽt: ꝓueniẽter itroducereť ⁊ corpoꝝ resurrectio q̃ cũ aĩabus bona malaqꝫ geſſerunt.

CHRY. in ho. Ez q̃liter alibi ait: vt viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ dñeť: ſz hoc nõ ẽ ſil'e ei qõ hic dr̃: mortuoꝝ. n. ibi dr̃ eẽ dñs: eoꝝ. ſ. q victuri ſũt: nõ aũt eoꝝ q ſemel diſparuerũt: ⁊ vltra nõ resurgẽt. HIERO. Cõſiderãdũ ẽt qꝫ ſmo hic ad moyſen iam factus fuerat ſanctis patriarchis iã pridẽ geſcentibus: erãt ergo quoꝝ de⁹ erat. nihil. n. hẽre poterant ſi non erãt: qꝫ in natura rei eſt vt eſſe id neceſſe ſit cuius ſit altex: atqꝫ ita habere deũ viuẽtiũ eſt cũ de⁹ eternitas ſit: ⁊ nõ ſit eoꝝ que mortua ſunt hẽre id qõ eternuꝫ eſt: ⁊ qũo eſſe illi futuri ſemp negabunť: quoꝝ ſe eſſe profiteatur eternitas:

ORIGE. Deus ẽt ẽ q dicit: Ego ſuꝫ qui ſuꝫ. Sic ergo i poſſibile ẽ vt dicať eoꝝ de⁹ eẽ q nõ ſũt. Et vide qꝫ nõ dixit Ego ſum deus abraaz iſaac ⁊ iacob: ſed de⁹ abraaz deus iſaac: ⁊ deus iacob. In alio aũt loco ſic dixit De⁹ hebreoꝝ miſit me ad te. Qui. n. perfectiſſime ſunt circa deũ: quantũ ad cõparationẽ ceteroꝝ boiuꝫ totũ habent deũ in ſe: ꝓpterea nõ cõiter ſz ſingulariter dr̃ eoꝝ de⁹: vtputa ſi dicam⁹. Ager ille illoꝝ ẽ: oñdim⁹ q vnuſqſqꝫ eoꝝ nõ hꝫ eũ in toto. Si ãt dicim⁹ q ager ille illi⁹ ẽ. demõſtram⁹: qꝫ totũ agrũ poſſidet ille. Ubi ergo dr̃: De⁹ hebreoꝝ: ipſectio demõſtrat eoꝝ: ga vnuſqſqꝫ eoꝝ aliqd modicũ de deo hẽbat. Dicit aũt: Deus abraaz: deus iſaac: ⁊ deus iacob: qꝫ ſinguli coꝝ totũ hẽbãt deũ. nõ ãt ad modicã laudẽ reſpicit patriarchaꝝ q deo vicuebãt. AVGV. ꝺ fauſtũ. Opportũe itaqꝫ eadẽ voce nũcoũincunť manichei: q̃ tũc cõuicti ſunt ſaducei. nã ⁊ ipſam resurrectionẽ alio qdẽ mõ: ſz tñ ẽt ipſi negãt. AVGV. ſu p ioãnẽ. Jõ ãt ſpãliter de⁹ abraã de⁹ iſaac ⁊ de⁹ iacob dr̃: qꝫ in. iſtis trib⁹ oẽs modi gnãtiõis filioꝝ dei vocanť. Generat enĩ de⁹ multotiẽs de bono ꝑdicatore bonũ filiũ: ⁊ de malo malũ: qõ ſignificať p abraaz q de libera vxore fidelẽ filiuꝫ habuit: ⁊ õ ancilla ĩfidelẽ genuit. Aliqñ vo generat p bonũ ꝑdicatorẽ bonũ ⁊ malũ filiũ: qõ ſignificať i iſaac q de liberis ⁊ de ancillis. CHRY. ſup matth. Et vide qũo ſit ĩfirmior cõgreſſio iudeoꝝ ꝺ xp̃m. Pria fuit cũ terrore: dicẽdo: In q̃ ptãte hec facis? ꝺ quam neceſſaria fuit cõſtãtia cordis. Secũda fuit cũ dolo: ꝺ quã neceſſaria fuit acuta ſapiẽtia. hec aũt fuit cũ p̃ſumptiõe ignara: q̃ precedentibus facilior eſt. Dominẽ. n. putanť ſe aliquid ſcire cũ neſciat: viro ſciẽti facile eſt cõuincere. Sic ⁊ opatio inimici in primis grauis eſt: ſed ſigs forti aĩo ſuſtinuerit: inniet eũ infirmiorẽ. Segtur. Et audiẽtes turbe mirabantur in doctrina ei⁹. REMI. Nõ quidẽ saducei ſed turbe mirãtur. Hoc ẽt quotidie agiť in eccleſia. cũ. n. diuina inſpiratione aduerſary eccleſie ſuperantur: turbe fidelium letantur.

¶ Phariſei ãt audiẽtes q ſilẽtiũ ipoſuiſſet ſaducei⁹ ceis ꝓuenerũt i vnũ: ⁊ interrogauit eũ vn⁹ ex eis legis doctor tẽtãs eũ. Magiſtꝫ qõ ẽ mãdatũ mãgnũ i lege? ait illi ieſus: diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aĩa tua: ⁊ i tota mẽte tua. Hoc ẽ maximũ ⁊ pmũ mãdatũ. Secũꝫ ẽt ſil'e eſt huic: Diliges proximũ tuũ ſicut teipſum. In his duobus mãdatis vniuerſa lex pẽdet ⁊ pphete.

HIERO. Et ſupra phariſei in oñſiõe denary fuerãt cõſutati ⁊ aduerſe ptis viderant factionez ſubzutã: debuerãt ex hoc moueri ne vltra molirentur inſidias: ſed maliuolẽtia ⁊ luxor nutrit impudẽtiã. vñ dr̃: Phariſei aũt au. q ſilẽ. ipo. ſadu. cõ. in vnũ. ORIGE. Silẽtiũ aũt ſaduceis ipoſuit ieſus: volẽs oſtẽdere qñ mẽdacy vocem obmutescere facit claritas vitas. Sicut. n. ꝓpriũ eſt iuſti tacere cũ ſit tẽpus tacẽdi: ⁊ log cũ ſit tps loquẽdi: non tñ obmutescere: ſic ꝓpriũ ẽ oĩum q mẽdacy ſunt doctores obmutescere: ſic quãtũ ad rẽ: nõ aũt tacere. HIERO. Phariſei ergo ⁊ ſaducei q iter ſe ꝺry ſũt ad tentãdũ ieſuꝫ pari mẽte ꝺſentiũt.

CHRY. ſup matth. Vel ꝓuenerũt i vnũ phariſei vt multitudine vincerẽt quẽ rõnibus ſupare nõ poterãt: a vitate nudos ſe profeſſi ſunt q multitudine ſe armauerunt. Dicebant. n. apud ſe. Unus loquatur pro oĩbus: ⁊ oẽs loq̃mur q vnum vt ſi qdem vicerit oẽs videamur viciſſe. ſi aũtez cõuictus fuerit vel ſolus videať confuſus. ⁊ ideo ſequitur: Et interrogauit eum vnus ex eis legis doctor tentans eum.

ORIGE. Oẽm ergo q non diſcendi ſed tẽtãdi cauſa interrogat aliquẽ doctorum: eſtimare debemus illius phariſei fratrez ſm illud: Nõ vni ex minimis meis feciſtis mihi feciſtis. AVGV. de con. euan. Non mouear autem q mattheus hic dicit tentantem fuiſſe: a quo dominus interrogatus eſt: marcus autem hoc tacet: ⁊ in fine ita concludit q ei dominus ſapienter reſpondenti dixerit. Non

lōge es a regno dei. Fieri enī potest vt q̄uis tentās accesse rit:dūm tamē respōsiōe correct⁹ sit:Aut certe ipsaz tētationē nō accipiam⁹ malā tanq̄z decipe volētis inimicū:sz cā poti⁹ tāq̄z expiri āpli⁹ volētis ignotū.neq; frustra scriptū ē: Qui facile credit leuis ē corde.qd aūt iterroget subdit: Magr̄ qđ ē mādatū i lege: ORIGE. Tētās dicebat: Magr̄ qm̄ nō tāq̄z discipl⁹ xp̄i ꝓferebat hāc vocē. Siquis g̃ nō discit aliqd a ꝓbo:nec tradit se ei ex toto aio suo:dic aūt ei Magr̄. frater pharisei est xp̄m tētātis. Cū g̃ añ saluatoris aduētuz legeret lex:forsitan q̄rebat qđ ē mādatū magnū in ea. Ne q; eniz iterrogasset hoc phariseus nisi diu apō illos ō hoc q̄ sitū fuisset ⁊ nō iuentū:donec veniens iesus hoc doceret.

CHRY. sup matth. De magno tam̄ mādato iterrogat:q nec minimū obseruabat:ille dz iterrogare ō maiore iustitia q̄ iā minorē ꝓpleuit. HIERO. Uel nō de mādatis inter rogat:sed qđ sit ꝑmū mādatū magnūq;:vt cū oia q̄ de⁹ mā dauerit magna sint:qcqd ille rn̄deat occasionē bēat calūni andi. CHRY. sup matth. Dns̄ aūt sic ei rn̄dit vt iterroga tionis ei⁹ fictā ꝓsciaz statiz ꝑmo rn̄so ꝓcuteret. vñ segt̄: Ait illi iesus. Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aia tua:⁊ in tota mēte tua. Diliges ingt nō timore:qz dilige re magis ē q̄z timere.timere enī sernoz ē:diligēs filioz. Ei uit deo penā qđē euadit:mercedē vo iusticie nō bz :qz inui tus fecit bonū ꝓpter timorē. Nō vult g̃ de⁹ vt timeat ser uiliter ab hoibus quasi dns̄:sz vt diligat q̄si pater q adopti onis spūz donauit hoib⁹. Diligere aūt deū ex toto corde:est vt cor tuū nō sit inclinatū ad alicui⁹ rei dilectionē magis q̄z dei. Diligere aūt deū in tota aia.ē certissimū aiuz habere in vitate:⁊ firmū eē in fide. Ali⁹ ē.n. amor cordis:⁊ ali⁹ ē amor aīe. Amor cordis quodāmō carnalis ē:vt etiā carnaliter di ligam⁹ deū:qđ facere nō possumus:nisi recedam⁹ ab amore mūdialiū rez. Cordis g̃ amor sentit in corde amor vo aīe nō sentit sed intelligit:qz i iudicio aīe ꝓsistit. Qui.n. credit apō deū eē oē bonū ⁊ nihil boni eē ex ipm̄ hic diligit deū in tota aia. Tota vero mēte diligere deū ē vt oēs sensus deo vacēt. Cui⁹.n. itellect⁹ deo ministrat:cui⁹ sapia circa deū ē: cuius cogitatio ea q̄ dei sūt tractat:cuius memoria q̄ bona sūt recordat tota mēte diligit deū. AVGV. De doctria christiana: Uel aliter: Deū ex toto corde deligere p̄cipis:vt oēs cogitationes tuas: Ex tota aia:vt oēz vitaz tuam: Ex to ta mēte tua:vt oēm intellectū tuū in illū ꝓferas:a quo bēs ea q̄ confers. Nullā g̃ vite nr̄e partē reliquit que vacare de beat ⁊ quasi locū dare vt alia re velit frui. Sed quicqd ali ud diligēdū venerit i animū:illuc rapiat quo tot⁹ dilectio nis ip̄e currit:tūc.n.ē optim⁹ bō cū tota vita sua pgit i icō mutabile bonū. GLO. Uel ex toto corde.i.intellectu. Aia.i. volūtate: Mēte.i.memoria:vt nihil ei ꝟriuz velis: sentias: aut recorderis. ORIGE. vel aliter. Ex toto corde .i. fm totā recordationē ⁊ opationē ⁊ cogitatōnē. Ex tota aia.i.vt pati sint eā ponere ꝓ pietate dei. In tota mēte nihil aliō.s. ꝓferētes nisi q̄ dei sunt. Et vide si potes cor gdē accipe p ꝓres. Mēte.n.ꝓferim⁹ singulas res: ⁊ p vnūquodq; qđ si gnificat q̄si mēte nr̄a inābulam⁹ atq; ꝓferim⁹. Si aūt tē tāti phariseo dns̄ nō rn̄disset:estimare possem⁹ nō eē vnuz mādatū mai⁹ altero: Sed dns̄ respondens subdit: hoc est maximū ⁊ primū mādatū. vbi discim⁹ sniam o emandatis: qđ est magnū ⁊ sunt inferiora vsq; ad minima. Respōdet aūt dns̄ nō solū qđ est magnū mandatū:sed et primum:nō ꝓ ordine scripture:sed ꝓ dignitate virtutis. Di autem q nō solū diligūt dn̄m deū suū:sz etiaz illa tria susceperint sez ex toto corde ⁊c. Docuit aūt q nō solū est magnū ⁊ pri mū sz et q eēt scd̄m simile ꝓiori. vñ segtur. Secūdū autē simile ē huic: Diliges proximū tuum sicut teipsuz. Si autē g diligit iniqtatē odit aiam suā:manifestū q nō diligit pxi mū sicut seipsuz:cū nec seipsuz diligat. AVGV. i. de doc tri. christiana: Manifestū ē āt oēz hoiez ꝓximū eē deputādū.qz erga neminē opandū ē malū. Jā vo si vel cui pbēdū:vel a quo pbēdū ē nobis officiū misericordie recte ꝓxi mus dr̄:manifestū ē hoc p̄cepto quo tenemur diligere ꝓxi mū et sanctos āgelos ꝓtineri:a qb⁹ nobis tāta misericordie īpēdūt officia:quāta nobis in scripturis aiaduertere facile ē:ex quo ⁊ ipse dns̄ nr̄: ꝓximū se nobis dici voluit:qm̄ seip̄z dns̄ iesus xp̄s significat opitulatū eē semiuiuo iacēti i via. AVGV. viy. de tri. Qui aūt amat hoies:aut qz iusti sunt aut vt iusti sint amare dz.sic.n.⁊ seipsuz amare dz:aut qz iu stus ē:aut iust⁹ sit:sic.n. diligit ꝓximū sic seipsum sine vllo piculo. AVGV. i. de doc. christiana: Si āt teipsum nō pp te debes diligere:sz pp illū vbi dilectiōis tue rectissimus fi nis ē:nō succēseat aliqs hō si ⁊ ipsuz pp deū diligis.qsqs g̃ recte ꝓximū diligit:hoc cū eo dz agere vt et ip̄e toto corde diligat deū. CHRY. sup matth. Qui aūt hoiem amat si mile ē:sicut q deū amat:qz imago dei est hō:in quo deus di ligit:sicut rex in sua imagine honoratur. Et propter hoc dr̄ hoc mandatum simile eē ꝑmo. ORIGE. Uel aliter: Nō mādatū sequēs ꝑmo ē simile:significat idē eē officiu ⁊ me riti in vtroq;:nz.n. aut dei sine xp̄o aut xp̄i sine deo pōt vti lis eē dilectio ad salutē. Segtur. In his duobus mandatis tota lex pendet ⁊ ꝓphete. AVGV. de q̄. euā. Pendet di xit.i.illo refert vbi habet finē. RABA. Ad duo.n. hec p̄cepta pertinet totus decalogus.p̄cepta gdē ꝓie tabule ad dilectionē dei:p̄cepta secūde ad dilectionē ꝓximi. ORI GE. Uel qz qui oia īpleuit que scripta sunt de dei dilectio ne ⁊ ꝓximi:dignus est magnas gratias a deo p̄cipe vt itelli gat oēm legē ⁊ prophetas. AVGV. vy. de trini. Cū autē sint duo p̄cepta in qb⁹ pēdet lex ⁊ ꝓphete:dilectio dei ⁊ ꝓ ximi:nō imerito scriptura plerūq; pro vtroq; vnum ponit siue dilectionē dei:sicut ē illud: Scimus enī qm̄ diligenti bus deū oia cooperant in bonū:siue dilectionē proximi:si cut est illud. Dis lex in vno sermone īpletur. Diliges pro ximū tuū sicut teipsum. Sed hoc ideo:qz qui proximū dili git cōsequens est vt deū diligat: Ex vna enī eadēq; charita te deū proximūq; diligimus:sed deū ꝓpter deū:nos aūt ⁊ proximū ꝓpter deū. AVGV. i. de doctri. christiana. Sed tū qm̄ excellentioz ⁊ supra nostrā naturaz est diuina substantia;preceptū quo diligimus deū a proximi dilectio ne distinctum est.q; si te totū intelligas.i. aiam ⁊ corpus ⁊ proximū tuum.i.aiam ⁊ corpus nullum diligendarum rez genus in his duobus preceptis prętermissum est. Cum enī precurrat dilectio dei sequitur dilectio proximi cuiusq; dile tionis modus prescriptus sit:vt eum sicut teipsum diligas simul ⁊ tui abs te dilectio prętermissa non est.

¶ Cōgregatis aūt phariseis iterrogauit eos iesus dicēs: Quid vobis vī de christo cuius filius ē: Dicūt ei: Dauid. Ait illis: Quō ergo dauid in spū vocat eū dn̄z dicēs: Dixit dns̄ dño meo sede a dextris meis: Donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuoz: Si ergo dauid vocat eū dn̄m quō filius ei⁹ ē: Et nemo poterat ei rn̄dē verbū: nz ausus fuit q̄sqūz ex illa die eū āpliꝰ iterrogare.

CHRY. in home. Judei estimantes christū eē hoiez pu ruz:eum tentabant:nec eum tentassent si filium dei credi didissent. Uolens ergo christus ostendere q cognoscebat fallaciā cordis eoz:⁊ quia deus erat:nec manifeste voluit vincere veritatē:ne occasionē blasphemie inuenientes in dei amplius insanirent. Nec omnino tacere qz ad hoc ve nerat vt veritatez annūciaret:ideo talē iterrogationez eis proposuit: vt ipsa interrogatio eis ostenderet quis esset.

Uñ dicit: Cõgregatis aũt phariseis interrogauit eos ihesus dicens: Quid vobis videt de xpo cuius filius ẽ? CHRY. in ho. Discipulos qdẽ pmũ interrogauit qd aly dicerẽt de xpo: & tũc qd ipsi dicerẽt: hos ãt nõ ita. Profecto. n. seducto rẽ eũ dixissent & malũ: existimabãt ãt qñ xps pur⁹ hõ erat: & iõ dixerũt eũ esse filiũ dauid: & hoc ẽ qõ subdit: Dicunt ei dauid. Ipse aũt hoc reprehẽdens: inducit pphetaz dñationẽ eius & ppetatẽ filiatõis & cohonoratione q ẽ ad prez testãtẽ Uñ subdit. ait illis: Quo g̃ dauid i spũ vocat eũ dñm dicẽs Dixit dñs dño meo sede a dextris meis. dõec. HIERO. Testimõiũ hoc de. ioh. psalmo sũptũ ẽ. Dñs g̃ filiꝰ dauid vocat: nõ fz id qꝺ õ eo natꝰ ẽ fz iuxta id qꝺ natꝰ ex pre sp fuit p/ueniẽs ipz carnis sue prez: vocat ãt eũ dñz suũ ñ errore icerto nec ppa volũtate: sed spũscõ. REMI. Dr aũt dic: Sede a dextris meis: nõ intelligẽdũ ẽ qꝺ deus corpore⁹ sit vt dextrã vel sinistrã habeat: sed a dextris dei sedere ẽ i honore & equalitate paterne dignitatis manere. CHRY. sup mat. Puto aũt hãc interrogationẽ nõ solũ cõtra phariseos: fz ẽt cõtra hereticos posuit. nã fm carnẽ vere filius erat dauid: dñs autẽ fm diuinitatẽ. CHRY. in ho. Non aũt in hoc stat: sed vt timeant subdit. Donec ponam inimicos tuos scabellũ pedũ tuoz: vt saltẽ ita eos inducat. ORIGE. Deus etiã nõ ad pdutionẽ solũ ponit scabellũ pedũ xpi inimicos ipsius. fz & ad eoz salutẽ. REMI. Donec ãt pro infinito ponit: vt sit sensus: Sed semp: & inimici tui i sempiternũ subyciẽt pedibus tuis. GLO. Dr autez a patre inimici subyciunt filio: nõ infirmitatẽ filij: fz vnitatẽ nature significat. nã & filiꝰ subycit inimicos patri: qz patrẽ clarificat super terrã. Et ex hac auctoritate ꝯcludit: Si g̃ dauid vocat eũ dñm quõ filiꝰ eius ẽ? HIERO. Interrogatio hec nobis pficit vsqz hodie ꝓtra iudeos. Et hi. n. qui ꝓfitẽt christũ eẽ vẽturũ hoiem simplicẽ & scñ virũ asserũt de genere dauid. Interrogẽus g̃ eos docti a dño si simplex hõ ẽ. & tñ filiꝰ dauid: quõ dauid vocat eũ dñm suũ: iudei aũt ad diludendã interrogatõis vitatẽ: friuola mlta ꝓfingũt: vnaculũ abrae asserẽtes cuius filius fuerit damascus elieçer: & ex ipsius psona scriptum psalmum: quod post cedem quinqz regum dominus deus domino suo abraã dixerit: Sede ad dexterã meã donec ponaz &c: Quos interrogemꝰ quõ dixerit abrae eaq̃ sequuntur: & respondere cogamus quõ abraã ante luciferũ genitꝰ sit: & quõ sacerdos fuerit fm ordinẽ melchisedech: p quo melchisedech obtulerit panẽ & vinũ: & a quo decimas prede accepit. CHRY. in ho. Hoc tñ imposuit finem ipsoz disputationibꝰ qsi magnũ & sufficiẽs ꝑcludere eoruz ora. vñ segtur: Et nemo poterat rñdere ei verbũ. Neqz ausus fuit quisq̃z ex illa die eũ amplius iterrogare. Siluerũt enĩ extũc nõ volẽtes: fz nõ habẽdo aliqd dicere. ORIGE. Si aũt interrogatio eoz fuisset ex volũtate discẽdi: nunq̃z eis talia pposuisset: vt amplius nõ eẽnt ausi eũ iterrogare.

RABA. Ex hoc aũt itelligimꝰ venena iuidie superari posse: sed difficile gescere. CA. XXIII.

Tunc ihesus locutus ẽ ad turbas & ad discipulos suos dicens: Sup cathedrã moysi sederũt scribe & pharisei. Oia ergo quecũq̃z dixerit vob servate & facite: scõm opa vero eoz nolite facere. Dicunt. n. & non faciunt. Alligãt aũt onera grauia & iportabilia & iponũt i humeros hominuz: digito autem suo nolunt ea mouere.

CHRY. sup matth. Postq̃z dñs sacerdotũ rñsionez p/strauit: & incorrigibilẽ eoz cõditionẽ oñdit: sicut clerici si male fecerint inemendabiles sunt: laici vero delquentes facile emẽdanť: tunc cõuertit sermones ad apostolos & ad populũ. vnde dicitur. Tunc locutꝰ est ihesus ad turbas & ad discipulos suos. In fructuosuz nãq̃z ẽ vbũ i quo sic alter ꝓfundi/tur: vt alter nõ erudiat. ORIGE. Sũt aũt meliores discipuli xpi religs turbis: & inuenis in ecclesijs quosdã affectuo/sius accedẽtes ad vbũ dei eẽ discipulos xpi: ceteros aũt populũ eẽ ipsiꝰ. Et iterdũ q̃dã discipulis solis dicit: q̃daz vero turbis: alia vo turbis simul atqz discipulis sic sũt hec. vñ segtur: Dicẽs sup cathedrã moysi &c. Qui legẽ moysi pfitẽt & iterptari se gloriant hi sedẽt sup cathedrã moysi. Qui g̃ nõ recedũt a lra legis: scribe dicunť. Qui aũt maius aliqd pfitẽtes: diuidũt seipsos q̃si meliores a multis: pharisei dicuntur: qõ iterptat diuisi. Qui ãt moysen fz spiritualẽ virtutẽ itelligũt & exponũt: sedẽt qdẽ sup cathedrã moysi: fz nõ sũt scribe & pharisei: fz bis meliores dilecti xpi discipuli. Post aduẽtũ aũt xpi sedẽt sup cathedrã, ecclesie: que ẽ cathedra xpi. CHRY. sup matth. Uidẽdũ ẽ tñ quo gs sup cathedrã sedeat: qz nõ cathedra facẽ sacerdote: fz sacerdos cathedrã: nõ locus sanctificat hoiez: fz hõ locũ. Ideoqz malus sacerdos de sacerdotio suo crimen acgrit: non dignitatem.

CHRY. in ho. Ne aũt aliqs dicat: qñ pp hoc desidiosior factꝰ sum ad agẽdũ qz malus ẽ doctor: hãc destruit occasionẽ: cũ subdit: Oia ergo q̃cunqz dixe. vo. ser. & facite. Nõ. n. sua dicũt: fz que dei sunt: q̃ p moysen deus in legẽ deduxit. Et ituere quãto circa moysen vtiť honore: eã itez q̃ ad vestus ẽ testm̃ ꝯcordiã ostẽdẽs. ORIGE. Si autez scribe & pharisei sedẽtes sup cathedrã moysi sunt iudeoz doctores fm litterã docẽtes legis mãdata: quõ iubet nos dñs fz oia q̃ dicũt illi facere: cũ apli in actibꝰ vetẽt fideles viuere fm litterã legis: fz illi docẽt fm litterã legẽ spiritualiter non itelligẽtes. Quecũq̃z ergo dicũt nobis ex lege itelligentes sensuz legis facimꝰ & seruamꝰ: neq̃q̃z faciẽtes fm opa eoz. Nõ. n. sicut lex docet faciũt nec itelligũt vel amẽ eẽ sup litterã legis. Ut cũ oia audieris nõ oia itelligas ꝑcepta legis: puta multa q̃ de escis sunt & q̃ de hostys & filia: fz ea q̃ cogũt mozes. Sed q̃rendo de lege gratie hoc mãdauit: sed de doctrina moysi: qz. s. nõdũ erat tps ꝑcepta noue legis ante tps passiõis manifestare. Nibi ãt vr qꝺ & aliqd aliud pdit pẽsans hoc dicit: qz. n. accusaturus erat scribas & phariseos in sequẽtibꝰ fmonibꝰ: ne videret apud stultos ex hoc eoz principatũ cupe: vel propter inimicitiaz hoc facere: primũ a se banc suspitionẽ remouet: & tũc eos incepit reprehendere: vt turbe non in eadez vitia incidant: & ideo ne existimẽt qꝺ qz debent eos audire: ideo eos debeant in operibus imitari. Subditur enĩ. Scõm vero opera eoruz nolite facere. Quid est ãt doctore illo miserabilius: cuius vitam discipuli cuz non sequunť saluanť: cũ imitanť pdunť? CHRY. sup matth. Sicut aũt aurũ de terra eligiť: & terra relinquant. Sic & auditores doctrinã accipiãt & mores relinquant. Precẽter. n. de hoie malo bona doctrina ꝓcedit: sicut autẽ & sacerdotes meliꝰ iudicãt ꝓpter bonos malos doccre q̃ ꝓpter malos bonos negligẽ: sic & subditi ꝓpter bonos sacerdotes etiã malos honorẽ: ne ꝓpter malos boni ẽt contemnãtur. meliꝰ est. n. malis iniusta pstare q̃ bonis iusta subtrahere. CHRY. in ho. Cõsidera vero vñ incipit eos reprehendere. Nã segtur: Dicũt. n. & nõ faciũt. Paxie enĩ accusatione dignꝰ est: q doctrine auctoritatẽ habẽs: legẽ trãsgredit. ꝓmo qdẽ qz ꝓuaricať q alios corrigere dz: deide qz peccãs maiore pena dignus est ꝓpter honorẽ: tertio qz plus cozuit velut in ordine doctoris peccans. Rursus autez & aliã eoz reprehensionem ponit: qñ graues sunt sibi subiectis. vñ segtur. Alligant. n. onera grauia &c. In quo duplicẽ eoz malitiã oñdit: vnã qdẽ in hoc q̃ sine venia expectũt a subiectis summã diligẽtiaz vite: aliã vo in hoc q̃ sibiipsis multa cõcedũt licẽtiã. Oportet aũt bonũ ꝓncipẽ econtrario se habere. in his enĩ que fm seipsuz sunt: grauẽ indicem eẽ, in subiectis aũt mansuetum. Intende aũt qualiter & eozũ

rephēsionē aggrauat. Nō enī dixit: Nō possunt: sz Nolūt. neqz dixit. Portare: sz digito mouere. i. neqz ppe fieri nz tā gere. CHRY. sup matth. Et quidē quātū ad phariseos z scribas de gb⁹ logr̄: onera grauia z iportabilia dic̄ legis mā data: de gb⁹ petrus in actib⁹ dicit: Ut qd vultis iponere iu gū sup cervices discipulorz: qō neqz nos neqz pres nr̄i por tare potuim⁹. Onera. n. legis quibusdā rōnib⁹ fabulosis cō mēdantes: auditorib⁹ q̄si vincula sup humeros cordis eorz alligabāt: vt velut rōnis vinculo ostricti nō reycerēt ea a se ipsi aūt nec ex modica parte ea implebāt. i. vt nō dicāt pleno opere: sed nec modico tactu. i. digito. GLO. Uel alligant onera. i. vndecūqz traditiones colligūt que scientiam non leuant: sed grauāt. HIERO. Humeri aūt z digit⁹: z onera z vincula gb⁹ alligant onera: spiritaliter sunt intelligenda. Hic etiaz generaliter dns aduersus oēs magistros logtur. qui grādia iubēt z minora nō faciūt. CHRY. sup mat. Tales aūt sūt q graue pondus venientib⁹ ad penitētiam im ponūt: z sic dū pena psens fugit: otenit pena futura. Si. n. fascē super humeros adolescētis quē nō pōt baiulare posue ris: necesse hz vt aut fascē reyciat: aut sub pondere confrin gatur: sic z homini cui graue pondus penitētie imponis: ne cesse est vt aut pniam reyciat: aut suscipiens dum sufferre non potest: scandaliçatus amplius peccet. Deinde z si erra mus modicā pniam iponētes nōne meli⁹ ē ppter misericor diā reddere rationē q̄m pp crudelitatem: vbi paterfamilias largus ē: dispensator non debet esse tenax. Si deus benign⁹ vt quid sacerdos eius auster⁹: Uis apparere sanctus: circa tuā vitā esto auster⁹: circa alior benign⁹. audiant te hoies parua mandantē z grauia facientez. Talis est aūt sacerdos q fibi indulget z alios exigit: quēadmodum malus descriptor tributi in ciuitate q se releuat z onerat tribuentes.

Oia vero opa sua faciūt vt videant ab hoibus Dilatāt. n. philacteria sua: z magnificant fimbri as. Amāt aūt primos accubitus i cenis: z prias cathedras i synagogis: z salutatōes i foro: z vo cari ab hoib⁹ rabbi. Vos āt nolite vocari rabbi. Unus ē. n. magr̄ vester: oēs āt vos frēs estis. Et patrē nolite vocare vobis sup terrā. vnus ē. n. pa ter vester q in celis est. Nec vocemini magī: qz magr̄ vester vnus est christus. Qui maior ē ve strū: erit minister vr̄. Qui aūt se exaltauerit hūili abit z qui se humiliauerit exaltabitur.

CHRY. in ho. Supra dns arguerat scribas z phariseos crudelitatis z negligētie: sequēter āt arguit eos ianis glo rie q̄ fecit eos a deo recedere: vñ dicit. Oia aūt opa sua fa. vt vide. ab hoib⁹. CHRY. in ho. In oī re nascit q̄ ipam exterminat: sic ex ligno vermis: z ex vestimēto tinea. vñ sa cerdotū misteriū q positi sūt ad edificatōez sanctitatis cor rupe diabolus nitit: vt hoc ipz bonum dū pp hoies fit: fiat malū. Tolle hoc vitiū de clero: z sine labore oia resecabis. ex hoc. n. fit vt difficile clerici peccātes penitētiā agāt. Ut aūt dns in hoc ostēdere cām pp quā nō poterant credere christo: hoc ē qz oia faciūt vt videāt ab hoib⁹. ipossibile. n. ē vt credat christo celestia predicāti. qui gloriā hoiuz acu piscit terrenā. legi. n. aliquē sic interpretātē hūc locū. sup ca thedra. i. i honore z gradu quo fuerat moyses ostituti sunt scribe z pharisei idigne q̄ ppbetātes de christo vēturo pdi cabāt alys: ipsi āt non recipiebāt pītē: pp hoc hortat popu lū audire legē quā predicabāt. i. credere i christū predica dit cām q̄re predicabāt ex lege christū vēturū. z nō crede bāt in eū: qz. s. oia opa sua faciūt: vt ab hoibus videant̄. i. qz nō predicabāt christū venturū desiderio aduentus eius: sz vt doctores legis esse ab hoibus viderentur. ORIGE. Ad hoc aūt opa sua faciūt vt ab hoibus videant̄: visibilem suscipiētes circūcisionē: z visibiliter corporalia fermēta au ferētes de domib⁹ suis: z silr̄ his silia agētes: xpi vo discipu li legē in occultis implēt q̄si in occulto ostituti iudei: vt apo stolus dicit. CHRY. in ho. Uide āt hic q⁹ cū q̄dā itētiōe eos icusat. Nō enī simplr̄ ait: q⁹ faciāt opa sua: vt videant̄ ab hoib⁹: sz addidit oia. Deide monstrat q⁹ neqz in magnis vane gl'iabant̄: sz i gbusdā vilib⁹ reb⁹. vñ subdit̄. Dilatāt. n. philacteria sua z magnificāt fimbrias. HIERO. Dns. n. cū dedisset mādata legis p moysen: ad extremū itulit. ligabis ea in manu tua: z erūt semp añ oculos tuos z ē sensus. Prece pta mea sint in manu tua: vt ope ꝓpleant̄. sint añ oculos tuos: vt die ac nocte mediteris in eis. Hoc pharisei male in terptātes scribebāt in mēbranis decalogū moysi. i. decē le gis vba: pplicātes ea z ligātes in frōte: z q̄si corona capitis faciētes: vt semp añ oculos moucrēt̄. Jusserat quoqz aliud moyses vt in q̄ttuor angulis palliorz hiacintinas fimbrias facerēt ad israel' populū discernēdū: vt quo i corporib⁹ cir cūcisio signū iudaice gētis daret: ita vestis hēret aliquā dif ferentiā. Superstitiosi vo magri captātes aurā popularem: atqz ex mulierculis captantes lucra: faciebāt grandes fim brias z acutissimas in eis spinas ligabāt: vt vz ambulātes z sedētes iterdū pūgerent̄: z q̄si hac cōmonitōe retraberēt̄ ad misteria seruitutis dei. Pictatiola ergo illa decalogi phi lacteria vocabāt. i. ꝓseruatoria eo q⁹ gcūqz habuissent ea: q̄si ob custodiā z munimētū sui hērent. Nō itelligētib⁹ phari seis q⁹ hec in corde portāda sūt non in corpore: aliogn z ar maria z arce habēt libros: z noticiā dei ñ habēt. CHRY. Illorz aūt exēplo z nunc multi alīq̄ noīa hebraica angelorz cōfingūt z scribūt z alligāt: q̄ nō itelligētib⁹ metuēda vide tur: gdā vero aliquā parte euāgely scriptā circa colluz por tant. Sed nōne quottidie euāgeliū in ecclesia legit̄: z audi tur ab oib⁹: Cui ergo in auribus posita euāgelia nihil psunt quo eū possunt circa collū suspensa saluare: Deinde vbi est virtus euangely: in figuris litterarū: an in itellectu sensuū: si in figuris: bene circa collum suspendis. si in intellectu: er go melius in corde posita prosunt: q̄z circa colluz suspensa. Ali vero sic exponunt hunc locū: qz dilatabant verba sua de propriis obseruantys: q̄si philacteria. i. cōseruatoria salu tis ea populo assidue pdicātes: Fimbrias autem vestimen torum magnificatas dicit supereminentias eorundē man datorū. HIERO. Cū aūt superflue philacteria dilatant z magnas faciant fimbrias: gloriam captantes ab hominib⁹: ꝓsequēter arguūt̄ i religs. vñ seq̄t̄: Amāt. n. pmos accu. in ce. z primas cathe. in synago. RABA. Notādū q⁹ nō sa lutari i foro: nō prio sedere vl discūbere vetat eos: gb⁹ of ficy ordie ꝓpetit: sz eos q hec siue bita siue ñ bita indebite amāt a fidelibus: q̄si iprobos docet eē cauēdos. CHRY. Non enim vituperat eos qui in primo loco recumbunt: sz eos qui amant primos discubitus: ad voluntatem vitupe rationem referens: non ad factum Sine causa enim loco se humiliat: qui corde se prefert. aliquis enim iactator au diens laudabile esse in vltimo loco discumbere discumbit post omnes: z non solum iactantiam cordis nō dimittit. sz adhuc aliam iactantiam humilitatis acquirit: vt qui vult videri iustus z humilis videatur. Multi enim superbi corpore quidem in nouissimo recumbentes: cordis autez elatione videntur sibi in capite recumbere: z multi sunt humiles in capite recumbentes: z conscientia se in vlti mo esse existimant. CHRY. in ho. Intende autem vbi in eis vana gloria dominabatur: in synagogis scilicet in quas intrabant: alios directuri. In cenis hoc pati qualiter cunqz tolerabile erat q̄uis doctorem in admirationē esse oportebat: non in ecclesia solum sed vbiqz. Si autem dilige re talia est incusatio q̄ malū est studere: vt his aliqs potia

tur. CHRY.sup matth.Primas etiã salutatiões amant non solũ in tpe vt eos primũ salutem⁹:sed etiã ĩ voce vt clamãtes dicam⁹.Aue rabbi ⁊ in corpore vt flexis capitib⁹ eis incuruemur:⁊ in loco vt in publico salutent.vñ dic̃.Et salutationes in foro. RABA.Quãuis in hoc culpa nõ careat si ydẽ ĩ foro litib⁹ interesse q in cathedra moysi magri synagoge cupiũt appellari:⁊ vocari ab hoib⁹ rabbi. CHRY. sup matthæũ.i.vocari volũt ⁊ nõ eẽ:noiã appetũt ⁊ officiuz negligunt. ORIGE.In eccl̃ia ẽt xpi inueniunt mẽsaz sapientes pmatũ vt diacões fiãt:ꝑsequẽter aũt pmas cathedras eoz q dicunt pres byteri preripe ambiũt.qdã aũt machinant vt epi vocent ab hoib⁹:hoc ẽ rabbi.xpi aũt discipulus diligit qdẽ in spiritalib⁹ cenis recubit⁹ primos vt meliora spiritalĩũ ciboz mãducet.Diligit etiã cũ aplis sedentib⁹ sup.xy.thronos pmas carhedras:actib⁹ bonis dignũ se prebere festinans cathedris h⁹.sic aũt ⁊ salutationes diligit q fiũt in nũdinis celestib⁹.i.celestib⁹ pmitiuoz ꝯgregatiõib⁹. Uocari ãt rabbi neqz ab hoĩbus neqz ab aliquo alio diligit iustus:qz vn⁹ ẽ magister oĩuz.vñ subdit:vos aũt nolite vocari rabbi. CHRY.in ho.Uel aliter:Premissoz de qb⁹ pharisẽos incusauerat:alia qdẽ sicut parua ⁊ vilia ptermisit.q̃si discipl̃is de his instrui nõ indigẽtib⁹:sz qõ erat oĩuz maloz cã.i.thronũ appetere magr̃alẽ ẽ ĩ mediũ duc̃ ad discipl̃os ĩstruẽdũ.vñ subdit:Uos ãt nolite vo.rab.vn⁹ ẽ enĩ magr̃ vester. CHRY.sup matth.q.o.Nolite vocari rabbi:ne qõ deo debeã vobis psumatis. Nolite ⁊ alios vocare rabbi:ne diuinũ honorẽ hoib⁹ õferatis.Un⁹ ẽ.n.magr̃ oĩuz q oẽs hoies nãliter docz.Si.n.hõ hoiez erudirz:oẽs hoies discerẽt q hñt doctores.nũc aũt qz nõ hõ docet:sz õs:multi quidẽ docẽt:pauci aũt discũt.Nõ.n.hõ intellectũ pstat hoi docẽdo:sz a deo prestitũ p admõitionẽ exercet. HYLA. Et vt meminerit discipli se filios vni⁹ parẽtis:⁊ p noue natiuitatis gnãtoez terreni ozt⁹ excessisse pmordia subdit.Oẽs aũt vos fratres estis. HIERO.Octra beluidiũ:Oẽs autez hoies affectu fratres dici pñt qõ in duo diuidit ĩ spãle ⁊ cõmune.In speciale quia omnes christiani fratres vocantur Pozro in commune:quia omnes homines ex vno patre nati pari inter nos germanitate coniungimur. Sequitur:Et patrem nolite vocari ⁊c̃. CHRY.super matthæum In mundo enim q̃uis homo hominem generet:tamen vnus est pater qui omnes creauit.Non enim initium vite habemus ex parentibus:sed transitum vite per eos accipimus. ORIGE.Sed quis non vocat patrem in terris qui per omnẽ actum ſm deũ impletũ dicit:Pater nr̃ qui es ĩ celis. GLO.Quia vo appebat qs eẽt oĩuz pr̃:ĩ hoc qõ dixerat: Qui es ĩ celis:vl̃t exponere qs sit oĩuz magr̃.vñ pceptũ de magr̃o itez repetit dicẽs:Ne vocemini magri qz magr̃ vester vn⁹ ẽ xps. CHRY.i ho.Nõ tñ dũ dr̃ xps magr̃:excluditur pr̃:sicut nz ex hoc q deus pr̃ nr̃:dr̃ hoiuz pr̃:excludit xps. HIERO.Querit ãt q̃re aduersꝰz hoc pceptũ apl̃s doctorẽ gẽtiũ se eẽ dixerit:aut qũo ĩ monasterys vulgato ſmone se iuicẽ pres vocãt:Qõ sic soluit:Aliud est eẽ nã patrem vel magr̃m:aliud idulgẽtia.Nos si hoiez patrẽ vocamus:honorẽ etati deferimus:nõ auctorẽ nr̃e oñdimus vite.magr̃.n.dr̃ ex cõsortio vi magri.⁊ ne ĩfinita replicẽ qũo vn⁹ p nãm de⁹:⁊ vn⁹ filius nõ piudicat ceteris ne p adoptionẽ dy vocent ⁊ fily.ita ⁊ vnus pr̃ ⁊ magr̃ nõ piudicat alys vt abusiue vocent ⁊ pres ⁊ magistri. CHRY. in ho. Nõ solũ aũt dñs pmatus cupe ꝓhibet:sz ad ꝓxiũ auditorẽ idu cit.vñ subdit:Qui maioz ẽ vestrũ:erit mister vester: ORIGE.Uel aliter.Et si mistrat qs vba diuina:sciens qz xps ĩ eo fructificat:neq̃q̃ se magistrũ sz mistrũ pfiteẽ.vñ sequitur:Qui maioz est vestrũ:erit mister vester. qñ ⁊ ipse xps cũ eẽt vere magister:mistrũ se eẽ pfessus ẽ dicẽs:Ego sum in medio vestrũ q̃si g mistrat.bñ aũt post oĩa gb⁹ vane gl̃ie vetauit ꝓcupiscẽtiã:addidit dicẽs:Qui ãt se exaltauerit humiliabit̃:⁊ g se bũiliauerit exaltabit̃.REMI.Qõ sic itelligit.Dis q se de suis meritis extollit:apõ deũ humiliabit̃:⁊ qui se de beneficys humiliat apud deũ exaltabitur.

¶ Ue aũt vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite:q clauditis regnũ celoz ante homines. Uos enĩz non intratis nec introeuntes sinitis intrare

ORIGE.Chr̃istus q̃si vere filius dei illius q legẽ dedit ſm sil̃itudinẽ bñdictionũ q̃ sunt in lege dixit ⁊ ipse beatitudines eoz q saluãtur:ſm sil̃itudinẽ aũt maledictionũ posĩtarũ ĩ lege ponit ve:aduersus peccatores dicens:Ue vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite:q fatẽtur bonitatis eẽ aduersus peccatores ista pnũciare itelligãt:qz sil̃e ẽ ꝓpositũ dei ĩ maledictionibus legis:siue autẽ illa maledictio siue ista ve nõ ex pnũciãte cõtingit peccãti:sz ex peccatis qb⁹ dignũ se ꝓbet ad susceptionẽ istoz q̃ deus discipline cã pnunciauit: vt cõuertãt hoies ad bonũ:sicut pater ĩcrepãs filiuz pfert vba maledictionis:nec tñ vult illũ dignũ fieri maledictiõibus illis:sed magis ab eis diuertere.Huius aũt ve cãs subdit:Qui clau.reg.celo.añ ho.vos au.nõ ĩtra.nec introe.sinitis intra:Hec duo pcepta naturaliter inseperabilia sũt qñ hoc ipsum sufficit ad expulsionẽ q⁹ alios non pmittit intrare. CHRY.super matth.Regnũ celoz dicũtur scripture.qz in illis ĩsertũ est regnũ celoz:ianua est itellectus eaz Uel regnũ celoz est beatitudo celestis:ianua aũt est xps p quẽ ĩtroiz in eã.Clauiculary aũt sunt sacerdotes:qb⁹ creditũ est verbũ docẽdi ⁊ iterptandi scripturas.clauis aũt est verbũ sciẽtie scripturaz.p quã apiz hoibus ianua vitatis. Apertio aũt ei⁹ est iterptatio vã.Uide aũt qz nõ dixit:Ue vobis q apitis:sz q clauditis:ergo nõ sunt scripture clauses lz sint obscure. ORIGE.Pharisei ergo ⁊ scribe nec intrabant:nec eũ volebãt audire q dixit:Sigs p me itroierit saluabit̃.Et nec ĩtrãtes.i.eos q credere poterãt ꝓpter ea q̃ a lege ⁊ ꝓphetis ante fuerant declarata de chr̃isto introire sinebant:cũ oĩ terroze ianuam claudẽtes adhuc derogabãt doctrine eius:⁊ subuertebant oẽm ꝓphẽticam scripturaz de eo:⁊ blasphemabant oẽ opus ipsius q̃si falsuz ⁊ a diabolo factũ:Sed ꝛoẽs q mala cõuersatione sua dant exẽplum peccãdi in populo:⁊ q faciunt iniuriã scandalizantes pusillos:claudere vidẽtur ante hoies regnũ celoz.Et hoc peccatum inuenit̃ qdem in popularibus maxime autem i doctoribus q docent qõ decet ſm iusticiaz euãgely hoies:nõ autem faciũt qõ docent.Bene autẽ viuẽtes ⁊ bene docentes apunt hoĩbus regnũ celoz:⁊ dũ ipsi intrãt alios ꝓuocant ĩtroire.Sz ⁊ multi nõ pmittũt ĩtrare:in regnũ celoꝝ ĩtrare volẽtes:qñ ⁊ sine rõne excõicãt quosdã pp aliquẽ ꝛe lũ q meliozes sunt q̃ ipsi ⁊ ipsi qdẽ nõ pmittũt cos ĩtroire. Illi aũt q sobzy sunt mẽte:patia sua tyrãnidẽ eoz vicẽtes q̃uis vetiti:tñ ĩtrant ⁊ hereditãt regnũ.Sz ⁊ q cũ multa temeritate seipsos dederũt ad pfessionẽ docendi priusq̃ discerent:⁊ iudaicas fabulas imitãtes:detrahunt eis qui ea que sursum sunt in scripturis requirunt:claudunt quãtum ad se ante homines regnum celozum.

¶ Ue vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite qui comeditis domos viduaz:⁊ oratiões lõgas oratẽs propter hoc amplius accipietis iudicium.

CHRY.in ho.De reliquo dñs de gula eos reꝓhendit:⁊ qõ deterius ẽ:qñ nõ a diuitib⁹ sz a viduis accipiebãt vnde vẽtrẽ iplerẽt:⁊ illoz inopiã cõterebãt quã releuare oportebat.vnde dr̃.Ue vo.scri.⁊ pha.hypo.qui come.do.viduas. GLO.i.g vestra supstitione nihil intenditis:nisi vt pdas de subiecta plebe faciatis. CHRY.sup matth.Sexus aũt mulieꝛ incautus est:qz nõ oia q̃ videt aut audit cuz rõne cõsiderat.Mollis etiã est:qz facile flectitur vel de malo ad bonum:vel de bono ad malum.virilis autem sexus ⁊

cautior⁹ ⁊ durior⁹ est: ꝓpterea simultatores sanctitatis circa mulieres maxime negociant. Quia nec intelligere eorū si mulatões pñt: ⁊ facile ad eoꝝ dilectionē inclinant religio/nis causa. ꝑcipue tamen circa viduas negociant. ꝓmo qdez qz mulier nō facile decipit babēs cōsiliariū virū. deinde qz ꝓpterea ergo domin⁹ dū iudaicos sacerdotes cōfūdit: xpi/anos monet ne viduis mulieribus ampli⁹ ꝓmorent q̄ cete ris: qz ⁊ si volūtas mala nō sit: tñ suspitio mala ē. CHRY. in ho. Deinde ⁊ hui⁹ rapine modus erat grauior. Addit. n. Orationes lon.oran. Quicūq; enī malū facit dign⁹ ē pena sed q a religione cām accipit negtie: grauiori est obnoxius pene. vnde segt. Propter hoc āpli⁹ acci. iudiciū. CHRY. super matth. Primū quidē pro eo q estis inig: alterū ꝓ eo q figmentū accipitis sanctitatis. auariciā. n. vestrā religio/nis colore depīgitis. ⁊ quasi prestatis diabolo arma dei: vt ameť iniquitas dū pietas estimať. HYLA. Uel qz hic ꝓ cedat regni celestis obseruatio vt i obeundis viduaruz do/mib⁹ retineat ambitio: iō accipiēt ampli⁹ iudiciū: qz penaz ꝓpry peccati ⁊ reatū aliene ignorātie debebūt. GLO. Ut qz seruus sciens ⁊ non faciēs vapulabit multis.

¶ Ve vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite q circui/tis mare ⁊ aridā: vt faciatis vnum ꝓselitū: ⁊ cū fuerit factus facitis eū filiū gehēne duplo q̄ vos. CHRY. in ho. Post premissa rursus eos dñs alr icusat. ⁊ qz inefficaces sūt ad multoꝝ salutē: cū multo labore īdige ant: vt ad salutē vnū cōuertāt. Et qz nō solū desides sūt cir ca eos quos cōuertūt: sed eoꝝ etiā destructores: dū eos coꝛ rūpunt prave vite exemplis. vñ dicit. Ue vob scri. ⁊ pha. hy po. qui circ. ma. ⁊ ari. vt fa. vnū ꝓse. HYLA. Maris ār ⁊ terre pagratōe significat ī totī⁹ orbis finib⁹ eos cē: xpi euāge lio obtrectaturos ⁊ legis iugo ꝫ iustificatōes fidei aliquos subdituros. Proselliti. n. sūt ex gētib⁹ ī synagogam recepti: quorum futuroꝝ raritas ī vno indicať. Neq;. n. post christi predicationē doctrine eoꝝ fides relicta est: sz qsqs acgsit⁹ fuerit ad fidem iudeoꝝ: filius fit gehēne. ORIGE. Qui cunq; enī post saluatorē iudaicant: docētur imitari affectū eoꝝ q dixerunt illo tempore: Crucifige: crucifige eū. vnde segtur: Et cū fa. fue. faci. eū fi. gehēne du. q̄ vos. HYLA. Ideo añt pene duplicate erit filī⁹ q neq; sit remissionē pec catoꝝ gentiliū cōsecut⁹: ⁊ societatē eoꝝ q xpm psecuti sunt sit secutus. HIERO. Uel alr: Scribe ⁊ pharisei totuz lu dēst aduenā incircūcisū miscere populo dei. CHRY. su/per matth. Nō añt ꝓpter misericordiā volētes eū saluare deis sacrificioꝝ adderet oblatio: aut ꝓpter auariciā: vt additis ī synagoga iu eni seipsū mergit in gurgite peccatoꝝ qūo altez a peccatis velit eripere: Nunqd magis misericors pōt alteri aligs esse q̄ sibi: Ex ipsis ergo actib⁹ ostenditur q ꝓpter deū aliquez vult cōuertere aut pp vanitatē. GREGO. xxi. moza. Qz vero hypocrite q̄uis puersa semp operent: loqui tñ recta ñ desinunt. Bene loquēdo qdē fide vel cōuersatōe filios pa riunt: sed eos bene viuendo nutrire nō possunt. q̄to. n. se li/bentius terrenis actib⁹ inserunt: tanto negligēti⁹ eos quos generant agere terrena ꝓmittūt. Et qz obduratis cordibus viuunt: ipsos etiā quos generant filios nulla pietate debiti amoris agnoscunt. vnde ⁊ hic de hypocritis dicit: Et cum fue. fa. faci. eū fi. gehēne du. q̄ vos. AVGV. ꝓtra faustū. Doc añt nō qz circūcidebať dixit: sz qz eoꝝ mores imitant. a quibus imitandis suos cohibuerat dicēs: Sup cathedrā moysi ⁊c. In quib⁹ verbis vtrunq; debz aduerti: ⁊ quantus bonoꝝ delatus sit doctrine moysi: in cuius cathedra etiam mali sedentes: bona docere cogebant: ⁊ inde fieret ꝓselit⁹ filius gehēne: non quidē verba legis audiendo: sz eorum se ctā sectādo. Propterea autē duplo q̄ illi: qz hoc negligebat implere: qō ꝓpria volūtate susceperat: nō ex iudeis nat⁹: sz spōte iude⁹ fact⁹. HIERO. Uel qz añ dū eēt gētilis sim/pliciter errabat: ⁊ erat semel filī⁹ gehēne. Videns magistro/ruz vitia: ⁊ itelligens destruere eos opere qō vbo docebāt: reuertit ad vomitū suū ⁊ gentilis fact⁹ q̄si ꝓuaricatoꝛ ma/iori pena dign⁹ erat. CHRY. sup matth. Uel qz forte sub cultura idoloꝝ cōstitut⁹: vel ꝓpter boies iustitiā seruabat: fact⁹ autē iude⁹ maloꝝ magroꝝ ꝓuocat⁹ exēplo fiebat pe ior magistris. CHRY. i ho. Cū. n. virtuosus fuerit magr discipul⁹ imitať: cū añt fuerit mal⁹: superexcedit. Filī⁹ ār vo/cať gehēne quō filī⁹ pditōis ⁊ filī⁹ h⁹ seculi. Unusqsq;. n. c⁹ opera fac: h⁹ filī⁹ appellať. ORIGE. Ex hoc añt loco disci mus: qñ ⁊ eoꝝ q ī gehēnā futuri sūt erit dīa tormēto ꝛ. qñ alter ē simplr filī⁹ gehēne: alter vo duplr. Sz ⁊ ß videre oz: ⁊ si gñaliter ē fieri aliquē filiū gehēne: vt puta iudeū aut gē tilē: aut ēt spāl vt p singlas spēs pctōꝝ fiat qs filī⁹ gehēne: vt iust⁹ quidē ꝑm numeꝝ iustitiaꝝ suaꝝ augeať ī gl'ia: pec/catoꝛ añt ꝑm numeꝝ peccatoꝝ suoꝝ multiplicet ī gehēna.

¶ Ueh vobis duces ceci: q dicitis qcūq; iurauerit p templū nihil ē: q ār iurauerit ī auro tēpli de/bitoꝛ ē. Stulti ⁊ ceci: q̄d. n. maius ē: auꝝ: an tem plū qō scificat auꝝ: Et qcunq; iurauerit ī altari nihil est. qui añt iurauerit ī dono qō sup illud est debz. Ceci: quid. n. maius ē: donū: an altare qō sanctificat donū: Qui ergo iurat in altari: iurat ī eo ⁊ in oibus que super illud sunt. Et quicunq; iurauerit in templo: iurat in illo ⁊ in eo q habitat in ipso. Et qui iurat in celo: iurat in throno dei ⁊ in eo qui sedet super ipsum.

HIERO. Sicut ī philatery s ⁊ fimbrys dilatatis opīo sanctitatis captabat gl'iam: ⁊ p occasionē gl'ie q̄rebāt lucra: sic alia tradirōis fraude īuenta īpietatis arguit transgresso res. Sigs enim in cōtentione seu in aliquo iurgio vel in cāe ambiguo iurasset ī templo ⁊ postea ꝓuict⁹ eēt mēdacy: non tenebať crimīs re⁹. Et hoc est qō dicit. Ue vo du. ce. qui di. Quicunq; iurauerit p tem: nihil est. q. d. Nihil dz. Sināt ꝛu rasset ī auro ⁊ pecunia q̄ ī templo sacerdotib⁹ offerebatur: statim id in quo iurabat cogebať exsoluere. vnde segť. Qui añt iura. ī au. tē. debet vl' debitor est. CHRY. sup matth. Templū qdē ad gl'iam dei ptinet ⁊ ad boīuz spūalē salutez Aurū añt tēpli ⁊si ad gloriam dei ptineat: tñ magis ad dele ctatōem boīum ⁊ ad vtilitatē sacerdotū offertur. Judei er go auꝝ quo ipi delectabāt: ⁊ dona gbus ipsi pascebant sanctioꝛa dicebāt eē q̄ ipsū tēplū: vt boies ꝓmptiores facerēt ad offerēda dona q̄ ad ꝑces fundēdas ī tēplo: vñ ꝓueniēter repbēdit eos dñs dicēs: Stulti ⁊ ceci: Quid. n. mai⁹ ē: auꝝ an tēplū qō sci. au. Ol'ti ār nūc christiani sic īsipiētes ītelli/gūt. Ecce. n. si aliq̄ cā fuerit: modicū vr facere q iurat p deū. Qui añt iurat p euāgeliū: mai⁹ aligd feciſſe vr: Quib⁹ simi/liter dicēdū ē: Stulti ⁊ ceci. nā scripture pp deū scripte sūt: nō de⁹ pp scripturas. Maioꝛ g̃ ē de⁹ q̄ scificat euangeliū: q̄ euāgeliū qō scificat ab eo. HIERO. Rursus sigs iurasset in altari: piury reū nemo retinebat: si ār iurasset ī dono vel ī oblationib⁹: hoc ē ī hostia vl' in victimis ī similia ⁊ ceteris que offerūtur deo super altar: hoc studiosissime repetebāt. Totū añt faciebāt nō ob dei timorē: sz ob diuitiarum cupi ditatē. vñ sequit: Et q iura. in altari nihil est. Qui autē iurat in dono: qō sup illō ē debz. Arguit enīz eos dñs ⁊ stultitie et fraudulentie q ml'to mai⁹ sit altare q̄ hostie q̄ scificant ab altari: vñ segtur: Ceci: qd enī mai⁹ ē: donū: an altare qō sanctificat donū: GLO. Et ne forte in tantā īsaniā prūperēt vt dicerēt aurū sancti⁹ eē tēplo: ⁊ donum altari: eos alia ra/

tione cõuicit: qz videlicet iuramẽto qõ fit p templũ ⁊ altare ꝺtinet iuramẽtũ qõ fit p auꝝ vl p ꝺonũ. Et hoc ē qõ subdit Qui g̃ iurat i alta. iurat i eo ⁊ i oib⁹ q̃ sup illud sunt. ⁊ q iurauerit ⁊c. ORI. Similr qm̃ iudei cõsuetudinẽ hẽbãt p celũ iurare ad reuẽrẽtionẽ eoꝝ subdit: Qui iurat in celo: iurat in throno dei ⁊ in eo q sedet sup ipm. Nõ g̃ sic arbitrãtur: euadũt piculũ i eo q̃ nõ p deũ iurãt: sz p thronũ ꝺi scilicet celũ.

GLO. Qui. n. p subiectã creaturã iurat: ⁊ p diuinitatẽ p̃sidentẽ creature iurat. ORI. Est aũt iuramẽtũ cõfirmatio vbi de quo iurat. Juramẽtũ g̃ itelligẽdũ ē testimoniũ scripturaꝝ qõ pferẽt ad cõfirmationẽ vbi qõ logmur: vt sit gdẽ tẽplũ ꝺi scriptura diuina: auꝝ aũt sensus i ea. Sic aũt aurũ qõ fuerit extra tẽplũ nõ est sanctificatũ: sic oĩs sensus q fuerit extra diuinã scripturã: q̃uis admirabilis videat non est sanctus. Nõ g̃ debem⁹ ad ꝺfirmãdã doctrinã nr̃os itellect⁹ assumere: nisi oñderim⁹ eos eẽ scos ex eo q̃ in scripturis cõtinent diuinis: Altare ãt ē hoĩs cor: qõ p̃ncipale habet i homine. Uota ãt ⁊ dona que ponunt sup altare ē oẽ qõ suppnit cordi: vt orare: psallere: elemosynas facere: ieiunare. Sãctũ g̃ fac oẽ votũ hoĩs cor ei⁹ ex quo votũ ei offert. Jõ non põt honorabili⁹ eẽ votũ q̃z cor hoĩs ex quo trãsmittit votũ. Si ergo cõscia hominis nõ pugnat: fiducia hz ad deum: nõ pp dona: sz qz vt ita dicã altare cordis sui bñ cõstruxit. Tertiũ ẽ vt dicam⁹: q̃ sup tẽplũ. i. sup oẽz scripturã: ⁊ sup altar. i. sup oẽ cor ē itellect⁹ gdã q dr̃ celũ: thron⁹ ipsi⁹ dr̃ dei: i quo ē videt facie reuelata cũ venerit qõ pfectũ ē faciẽ veritatis HYLA. Adueniẽte ẽt xpo: inutilẽ docet eẽ fiduciã legis qz nõ in lege christ⁹: sz lex scificatur i xpo i quo veluti sedes: thronusq̃ sit posit⁹: atq̃ ita stulti ceciq̃ sunt qui scificante pretermisso scificata venerantur. AVGV. de q̃. euan. Tẽplum etiã ⁊ altare ipz xpum intelligim⁹: aurũ ⁊ donum laudes ⁊ sacrificia p̃cum: que in eo ⁊ per eum offerimus. Non enim ille per hoc: sed usta per illum sanctificantur.

¶ Ue vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite: q̃ decimatis mentã: ⁊ anethũ: ⁊ cyminũ: ⁊ reliqstis q̃ grauiora sũt legis: iudiciũ ⁊ misericordiã ⁊ fidẽ. Et hec oportuit facere ⁊ illa non omittere. Duces ceci excolãtes culicẽ: camelũ aũt glutientes.

CHRY. in ho. Supra dñs dixerat q̃ ligabãt grauiora onera ⁊ alys ponebant: q̃ ipsi nec tangere volebant. Hic ãt rursus ostẽdit: q̃ i paruis q̃rentes diligẽtiã magna contẽnebant. vnde dr̃ veh vo. scri. ⁊ pha. hypo. q̃ deci. mẽtam ⁊ anet. ⁊ cymi. HIE. Phariseus. n. qz p̃ceperat dñs pp alimoniã sacerdotũ ⁊ leuitaꝝ: quoꝝ ps erat dñs: oĩus rex offerri i tẽplo ẽcimas: vt itellect⁹ mysticos dimittam⁹ hoc vnũ hẽbãt study: vt q̃ vilia fuerãt ꝺportaret: cetera q̃ erãt maiora paruipẽdebãt. vñ segtur: Et reli. q̃ grauio. sũt le. iud. ⁊ mis. ⁊ fi. Ex hoc capitulo arguit eos auaricie: q̃ studiose ẽt viliũ olerũ decias exigãt: ⁊ iudiciũ in disceptatiõe negocioꝝ: miseri/cordiãq̃z i pauperes: ⁊ fidẽ i deũ: q̃ magna sũt: pretermittant. CHRY. sup matth. Ul qz sacerdotes auaricia pleni: sigs decimas alicui⁹ rei minime nõ obtulisset corripiebãt eũ: q̃/si magnũ crimẽ fecisset. Sigs ãt alter ledebat: aut i deum peccabat: nõ curabãt eũ corripe: de lucro ãt suo solliciti: ⁊ de gl̃ia dei ac salute hoĩum negligẽtes. Seruare. n. iustitiã ⁊ facere misericordiã: ⁊ hẽre fidẽ pp sua gl̃iã de⁹ mãdauit. Decimas ãt offerre ꝓpter vtilitatẽ sacerdotũ: vt sacerdotes qdẽ ppl̃o i spiritualib⁹ obsequantur: ppl̃i aũt i carnalibus sacerdotibus subministrent: sic ⁊ mõ fit: qz oẽs de honore suo sunt solliciti. De honore aũt dei nulli portiões etiã suas vigilanter defendũt: sz circa obsequm ecclie curã ipẽdere non attẽdũt. Si ppl̃s decimas non obtulerit: murmurant omnes. Si peccantẽ ppl̃m viderit: nemo murmurat cõtra cos. Sed qz scribarũ ⁊ phariseoꝝ ad quos loq̃batur: quidam populares erãt nõ ē icõgruũ vt aliã expositionẽ faciamus ꝓpter eos q decimã dabãt. nã q accipit decimas: recte decimare dicit: ⁊ q dat. Scribe ergo et pharisei mimaꝝ qdẽ rex decimas of/ferebãt: oñende religiõis gr̃a. Jn iudicys aũt erãt iniusti. i fratrib⁹ sine misericordia: i veritate icreduli. ORIGE. Hz qm̃ cõtingens erat vt audiẽtes qdã dñm ista loquẽte ꝺtemnerẽt minimaꝝ rerꝝ decimationẽ: sapiẽter addidit: ⁊ h̃ opor/tuit facere: hoc ē iudiciũ: misericordiã: ⁊ fidẽ: ⁊ illa nõ omittere. i. decimationẽ mẽte: anethi ⁊ cymini. REMI. Oñdit gppe dñs his vbis: qm̃ oĩa p̃cepta legis tã maxima q̃ minima sunt implẽda. Redarguũt ãt q elemosynas de fructib⁹ terre faciũt putãtes se minie posse peccar: q b⁹ nihil p̃sũt elemosyne nisi a peccatis studeãt cessare. HYLA. Et qz misericordes: irridet eos ꝺñr dñs dicẽs. Duces ceci exco. culi. camelũ aũt glu. HIERO. Camelũ puto eẽ magnitudinẽ p̃cepto/rũ: iudiciũ: miam ⁊ fidẽ. Culicẽ decimatoez mẽte: anethi: ⁊ cymini ⁊ reliquoꝝ olerꝝ viliũ. Hec aũt p̃cepta dei q̃ magna sũt deuozam⁹ atq̃z negligim⁹: ⁊ opationẽ religiõis i puis q̃ lucrũ hãt: cũ diligẽtia demam⁹. ORIGE. Uel excolãtes culicẽ. i. expellẽtes a se mima delicta q̃ culices noiant. Camelũ aũt glutiũt. i. cõmittẽtes maxia delicta q̃ noiat camelos: aĩalia. vz. tortuosa ⁊ grandia. Scribe aũt mozal⁹ sũt q̃ ãpli⁹ nihil estimãt positũ i scripturis q̃z simplex ꝺmo ẽmõstrat: pharisei aũt sũt oẽs q̃ iustificãt semetipos: ⁊ diuidunt se a ceteris dicẽtes: Noli mihi appropinq̃re: qm̃ mũd⁹ sum. Menta ãt ⁊ anethũ ⁊ cyminũ cibozũ cõditure sũt: nõ p̃cipales cibi. Sic i ꝺuersatõe nr̃a q̃dã sũt nec̃ia ad iustificationẽ: vt iudiciũ: misericordia ⁊ fides. Alia sũt ẽt q̃si ꝺdictia ad nr̃os: ⁊ suauiozes eos faciẽtia vt abstinẽtia: risus: iciunia: fle/deſt cautũ eẽ dispẽsatoz ẽ i reb⁹ mimis: cũ p̃cipalia negligitur. Dos g̃ ꝺmo pñs ꝺfudit: nõ qdẽ leuia ꝓhibẽs obſuare: sz p̃cipalia p̃cipiẽs cauti⁹ custodire. GREGO. i. moz. Ut aliter. Culex fusurrãdo vulnerat. camel⁹ ãt spõte se ad fusci/pienda onera iclinat. Liq̃uerũt g̃ culicẽ iudei: q̃ seditiosuz la/tronẽ dimitti petierũt. Camelũ vo glutierũt: qz eum qui ad suscipiẽda nostre mortalitatis onera sponte descẽderat extinguere clamando conati sunt.

¶ Ue vob scribe ⁊ pharisei hypocrite: q̃ mũda/tis qõ de foris ẽ calicis ⁊ parapsidis: intus ãt plenι estis rapina ⁊ imũdicia. Pharisee cece: munda p̃ius qõ intus est calicis ⁊ parapsidis vt fiat ⁊ id quod de foris est mundum.

HIERO. Diuersis vbis eodẽ sensu quo supra arguit pharisẽos simulatõis ⁊ mẽdacy: q̃ aliud oñdãt hoĩb⁹ foris aliꝰ domi agãt. vñ dicit. Ue vo. scri. ⁊ pha. hypo. q̃ mũdatis qõ de foris est cali. ⁊ para. Nõ hoc dic q̃ i calice ⁊ parapsíde eorũ supstitio mozaret: sz q̃ foris hoĩb⁹ oñderẽt scitate: quod manifestũ est ex eo qõ addidit dicẽs. Int⁹ aũt pl. estis ra. ⁊ ĩmun. CHRY. sup matth. Uel hoc dicit: qz iudei quoties ĩgressuri erãt i tẽplũ: aut sacrificia oblaturi: aut per dies festos seipos ⁊ vestimẽta sua ⁊ vtensilia lauãt: ⁊ a pctis nemo seipm purgabat: cũ de⁹ neq̃z cozporis mũditiã lauꝺet: neq̃z sordes cõdẽnet. Pone tñ q̃ de⁹ odit sordes cozpoꝝ ⁊ vaso/rũ: que necesse ẽ vt ipo vsu sordident: q̃tomagis sordes cõsciẽtie horret: quã si volum⁹ semp mũdã fuam⁹? HYLA. Arguit g̃ eos q̃ iactãtiã iutilis study sequẽtes: vtilitatis pfecte misterium dereliquũt. Calicis nãq̃z vsus iterior ẽ: qui si obsorꝺuerit: qd pficiet lot⁹ exterior: atq̃z io iteriozis ꝺfectionez ẽ obtinẽd⁹: vt ea q̃ cozpis sũt: fozinsec⁹ abluant. ⁊ ideo subdit: Pharisee cece: mũda pus qõ int⁹ ẽ ca. ⁊ pa. vt fiat et id qõ ẽ foris ẽ mũdum. CHRY. sup mat. Nõ autez hoc dicit de sensibili calice aut parapside: sed de intelligibili: q̃ si nũq̃ tetigerit aquã: mũdus potest esse apud deum. Si ãt peccauerit ⁊ tota aqua pelagi ⁊ fluminũ se lauerit: sordid⁹

est ⁊ miser ante deū. CHRY. in homi. Attende aūt q̄ vbi de decimis loquebat̄: cōuenienter dixit: Hec oportuit fa/cere ⁊ illa nō omittere. Decima.n.elemosyna q̄dā est: Quid aūt nocet elemosynā dare: nō tñ hoc dixit sicut legalem ob seruationē inducens. Dic aūt vbi de purgatōib⁹ ⁊ īmūdicys rē mundiciā exterior seq̄t: qō gdē extra calicis ⁊ parapsidis disputat: nō ad hoc addit: sz oñdit q̄ ō necessitate ad iterio/cor⁹ vocās: qō aūt ē itus aiam. ORIGE. Dic sermo nos instruit vt festinem⁹ eē iusti: nō apparere. Qui n. studet vt appareat iust⁹: q̄ a foris sūt mūdat: ⁊ q̄ videnť curat: cor āt ⁊ scia negligit. Qui aūt studet ea q̄ intus sunt. i. cogitatōes mūdare: sequēs ē vt ēt ea q̄ a foris sūt faciat mūda. Sed oēs falsi dogmatis ꝓfessores calices sūt a foris q̄si munda/ti ꝓpter spēm religiōis quā simulāt: abint⁹ aūt pleni rapīa ⁊ simulatōe: dū rapiūt boies ad errorē. Calix ēt ē vas ad po/tū: parapsidis ad cibū. Dis ergo ꝼmo p quē potamur spiri/tualiter: vel dis narratio p quā nutrimur: vasa sunt potus ⁊ cibi. Qui ergo studēt cōpositū ꝓferre ꝼmonē: magis q̄ salu/tari sensu repletū: calix ei⁹ a foris mūdat⁹ est: abintus autē sordibus vanitatis iplet⁹. Sz ⁊ lre legis ⁊ ꝓphetar calices spiritualis pot⁹ ⁊ parapsides necessariar escar sūt. Scribe qdē ⁊ pharisei studēt sensū exteriorē mūdū demōstrare. di/scipuli aūt xpi sensum spiritualez mūdare festinant.

Ve vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite: q̄ simi/les estis sepulchris dealbatis: q̄ a foris parent boi/bus speciosa: intus vero plēa sūt ossibus mortuo/rū ⁊ oi spurcitia. Sic ⁊ vos a foris qdē petis ho/minibus iusti: intus āt plēi estis hypocrisi ⁊ iiqtate. ORIGE. Sic ꝺ̄s ꝺ̄r superi⁹: intus pleni rapina ⁊ intēperātia fili⁹ hic pleni sūt hypocrisi ⁊ iniqtate: q̄ cōpantur ossib⁹ mor/tuor ⁊ īmūdicie vniuerse. vñ dicit. Ve vo. scri. ⁊ pha. hypo. q̄ similes estis sepulchris dealbatis. CHRY. sup mat. Ve/de⁹ in tēplo: vel q̄ ipse de⁹ i corporib⁹ habitat iustis. Corpa āt pctōr sepulchra dīr mortuor: q̄ aīa mortua ē i corpe pec/rito qdē iustor corpa tēpla dīr: q̄ aīa i corpe xpi dñat: sic catoris. nec.n. viues putāda ē: q̄ nihil viuū aut spuāle agit i corpe. HIERO. Sepulchra aūt foris ec⁹ leuigata sūt cal/ce ⁊ ornata marmorib⁹ i auro: coloribusq̄ distictis: itus āt plena sūt ossib⁹ mortuor. vnde dī. Que appent boib⁹ spe/ciosa: itus aūt plena sunt ossib⁹ mortuor: ⁊ oi spurcitia. Sic aūt ⁊ puersi magistri q̄ alia docēt: ⁊ alia faciūt: mūdiciā ha/bitu vestis: ⁊ verborū humilitate demōstrāt: itus aūt pleni sunt oi spurcitia ⁊ auaritia ⁊ libidine. ⁊ hoc manifeste expri/mit inferens: Sic ⁊ vos a foris qdē appa. bo. iusti: intus aūt pleni estis hypocrisi ⁊ iniqtate. ORIGE. Dis.n. iustitia si mulata mortua est q̄ ꝓpter deū nō fit: magis aūt neq̄ iusti/tia est: sicut mortu⁹ bō nō est bō. Et sic mimi q̄ psonas susci/piunt alioz: ⁊ nō sunt ipsi quos simulāt. Tāta ergo sūt ossa i eis ⁊ īmūdicie: q̄ta bona simulāt ex malo affectu. Videť autē a foris iusti coraz boib⁹: nō eis quos scriptura apellat deos: sz corā eis qui sicut boies morīuť. GREGO. xxvi. moza. Ante districtū vo iudicē excusationē iō de ignorātia habere nō possūt: q̄ dū añ oculos boiuz oēm modū sancti/tatis ostendūt: ipsi sibi sūt testimonio: q̄ bñ viuere nō igno/rant. CHRY. sup mat. Dic āt hypocrita si bonus ē eē ma/luz: vt qd nō vis apparere qō vis eē: Nā qō turpe ē appare re: turpi⁹ est eē: qō autē formosū est apparere: formosius est eē. Ergo aut estō quod appares: aut apparere quod es.

Ve vob scribe ⁊ pharisei hypocrite: q̄ edifica/tis sepulchra ꝓphar ⁊ ornatis monumēta iusto/rū: ⁊ dicitis: Si fuissemus i diebus patr nīor ñ eēmus socij cor i sanguie ꝓphetar. Itaq̄ testi/monio estis vobismetipsis: q̄ filij estis eorum qui ꝓphetas occiderunt.

HIERO. Prudētissimo sylogismo arguit eos esse filios homicidarū: dū ipi opiniōe bonitatis ⁊ glie i pplo edificant sepulchra ꝓphetar: quos maiores cor iterfecerūt. Et hoc ē qō dicit: Ve vo. scri. ⁊ pha: hypo. q̄ edificatis sepulchra pro/phetar ⁊ ornatis monumēta iustor. ORI. Nō satis rōna biliter cōminari dī aduersus eos q̄ edificāt sepulchra pro/phetarū. quantū. n. ad hoc laudabile aliqd faciebāt quō er/go erāt digni suscipe ve: CHRY: in ho. Non ḡ eos icusat: qñ sepulchra edificāt sz intētioni eorū detrahit: cū qua edi/ficabāt: qñ nō ꝓpter honorem cor q̄ occisi fuerāt: sz sic pōpā sibi statuētes in occisiōib⁹ illor ⁊ formidātes: ne forte tpe ꝓcedēte sepulchris destructis: tabescat tāte audacie me/moria. CHRY. sup matth: Ut q̄ dicebant apō se: Si bñ fecerim⁹ paupib⁹: nō multi vident ⁊ pro tpe videt. Nōne er/go meli⁹ edificia facim⁹ que oēs aspiciunt: nō solū in hoc tē/pore: sz ēt in posterū. O insipiēs homo qd tibi prodest post mortē ista memoria: si vbi es torqueris: ⁊ vbi non es lauda/ris: Dū āt iudeos castigat dñs: christianos docet. nā si ad il/los solos dixisset hec dicta fuissent tñ: nō etiā scripta: nunc āt ⁊ dicta sunt ꝓ illos: ⁊ scripta ꝓ istos Si ḡ iuxta alia bo/na fecerit hō edificia sancta: additamētū ē bonis opibus: si aūt sine alys bonis opib⁹: passio ē glie secularis. Nō. n. gau/dēt martyres qñ ex illis pecūys honorātur in qbus pauper plorāt. Semp ēt iudei ꝓteritor sanctor cultores fuerūt ⁊ ꝓsentiū cōtēptores: magis āt ⁊ psecutores. Nō. n. sustinētes increpatiōes ꝓphetar suor: psequebanť eos ⁊ occidebāt: postea vo nascētes filij itelligebāt culpas patrū suor: ⁊ iō q̄ si ō morte inocētiū ꝓphetar dolētes edificabāt memorias eor. Et ipsi tñ similiter psequebātur. ⁊ iterficiebāt suos ꝓ/phetas: increpātes eos ꝓ peccata sua. ⁊ iō subdiť: Et dicitis: Si fuissem⁹ in dieb⁹ patr nostror: nō essem⁹ socy eor ī san/guine ꝓphetar. HIERO. Hoc āt ꝛsi ꝼmone nō dicāt: ope loquūť: ex eo q̄ ambitiose ⁊ magnifice edificant memorias occisor. CHRY. sup matth. Qualia ḡ cogitabāt ī corde: talia loquebāť ⁊ factis. Nālez āt cōsuetudiné oium malor boium hic christ⁹ exponit: q̄ alter alteri⁹ culpā cito intelli/git: suā aūt difficile. Vō. n. in cā alteri⁹ trāquillum hz cor: in sua vero turbatū. In cā ḡ alteri⁹ de facili possum⁹ oēs iusti iudices eē. Ille aūt vere iust⁹ ⁊ sapiēs est: q̄ sibiipsi iudex fi/eri pōt. Sequiť: Itaq̄ testimonio estis vobismetipsis: quia filij estis cor q̄ ꝓphetas occiderunt. CHRY. in ho. Qua/lis autez ē incusatio filium eē homicide eū qui nō cōmuni/cat mēti pris: patet q̄ nulla. vñ manifestū ē q̄ ꝓpter hoc dicit: q̄ occulte insinuat malitie similitudinez. CHRY. sup matth. Testimonia enim sūt de filys mores parentem. si enim pr fuerit bon⁹ ⁊ mater mala: aut econuerso: filij in/terdū patrē sequuntur: interdū matrē. Si aūt ambo fuerit equales: fit quidē aliqñ vt de bonis parentib⁹ mali exeant filij: aut ecōuerso: sed raro. Sic enim hoc ē: sicut cum extra regulā nature nascitur hō: aut sex digitos habēs aut oculos non habens. ORIGE. Sz ⁊ in ꝓphēticis dictis narratio sz histioziā est corpus: spiritualis autē sensus est anima. Se/pulchra ipse littere scripturarum ⁊ libri. Qui ergo solam hi/storiā attendunt corpora prophetarum colunt in litteris po/sita quasi in quibusdaz sepulchris: ⁊ dicūtur pharisei. i. pre/cisi: quasi animam prophetarum precidentes a corpore.

Et vos implete mensurā patrū vestrorū. Ser/pentes genimina viperar: qūo fugietis a iudicio/ gehēne. Jō dico vobis: Ecce ego mitto ad vos ꝓphetas ⁊ sapiētes ⁊ scribas: ⁊ ex illis occidetis ⁊ crucifigetis: ⁊ ex eis flagellabitis ī synagogis vestris ⁊ psequimini de ciuitate in ciuitatē vt ve/

niat sup vos oīs sāguis iust⁹ q effusus ē sup terrā a sāguine abel iusti vsq3 ad sāguinē zacharie filij barachie:quē occidistis iter tēplū ⁊ altare. Amē dico vobis venient hec oīa sup generationē istā.

CHRY.i ho. Quia dixerat cōtra phariseos ⁊ scribas q⁹ filij eēnt eox q occiderūt pphetas:nūc manifestat q⁹ in malicia eis similes erāt:⁊ q⁹ fictio erat hoc q⁹ dicebāt: q⁹ nō cōmunicassent opibus eox si fuissent in tēpore illo. Et iō dic̄: Et vos īplete mēsurā pa. vestrox. Nō qdē hoc dicit q̄si inīūgēs:sz quasi p̄dicēs qō futux erat. CHRY.sup matth. Prophetizat.n.illis futux eē vt sicut patres eox interfecerunt pphetas:sic ⁊ ipsi iterficerēt christuz ⁊ apostolos ⁊ ceteros sctōs:vtputa si otra aliquē litiges aduersariū:dicis illi:fac mihi qō es factur⁹.nō iubes vt faciat:sz oñdis te ītelligere qō cogitat facere. Et qdē quantū ad veritatē excesserunt mēsurā patx suox. Illi.n.hoīes occiderūt:isti deū crucifixerūt. Sz qz volūtate sua descēdit ī mortē:nō īputat illis sue mortis peccatū:īputat aūt illis mortē apostolox ceterox̄ scōrū. Et iō dicit: Implete ⁊ nō supimplete. Nā benigni ⁊ iusti iudicis ē suas iniurias cōtenere:⁊ aliox iniurias vindicare. ORI. Implent ēt mēsurā paterne iniqtatis: p hocipsuz q⁹ nō credūt in christū. Cā āt icredulitatis fuit: qñ semp aliuz suū dederūt circa historias corporales: nihil spirituale in eis volētes ītelligere. HYLA. Qz g̃ mēsurā paterne volūtatis īplebūt:iō ⁊ serpētes ⁊ vipina generatio sunt. vnde segtur Serpētes genimia viparū quō fugietis a iudicio gehēne: HIERO. Docipsū ⁊ ioānes baptista dixerat. Sic̄ g̃ de vipis ingt nascuntur vipe:sic de homicidis patrib⁹ vos nati estis homicide. CHRY. sup matth. Genimina aūt viperarum dicunt:qñ talis ē viperarū natura vt filij rūpāt vtex matris:⁊ sic procedant:sic ⁊ iudei semp parentes cōdēnāt:reprehendētes eox facta. Dicit aut̄: Quō fugietis a iudicio gehēne: Nunquid sepulchra sanctox edificantes: Sz primus gradus pietatis ē sanctitatez diligere: deinde sctōs:sine cā.n. iustos honorat q iusticiam spernit. Nō pñt sancti amici eē illorum q̄bus deus est inimicus:an forsitan nomen vacuū vos liberabit:qz videmini eē ī ppl'o dei:puto aūt q⁹ melius ē inimic⁹ apert⁹ q̄z amicus falsus:sic ⁊ apud deum odibiliox ē q seruū dei se dicit:⁊ mandata diaboli facit. apud deū quidem q hoīem occidere disponit:an teq̄z occidat: homicida habet. Voluntas.n.est q̄ aut remuneratur pro bono:aut condēnat pro malo:opa aut̄ testimonia sunt voluntatis. Nō ergo querit deus opa pp se vt sciat quō iudicet:sz pp alios vt oēs ītelligāt qz iust⁹ ē de⁹. Prouidet aūt deus occasioni peccādi malis: nō vt peccare faciat: sz vt peccatorē oñdat:⁊ bonis p̄bet occasionē:p quā oñdāt ppositū volūtatis sue. Sic ergo ⁊ scrib ⁊ phariseis dedit occasionem oñdēdi volūtatē suā. vñ cōcludit. Jō ecce mitto ad vos pphetas ⁊ sapiētes ⁊ scribas. HYLA. i. apostolos qui de futurox reuelatiōe pphete sunt:christi agnitiōe:sapientes:de legis ītelligentia:scribe. HIERO. Uel obserua iuxta apostolū scribētē ad corinthios: varia dona esse discipulox christi:alios pphetas q ventura predicant: alios sapientes qui nouerunt qñ debent pferre sermonē: alios scribas in lege doctissimos:ex quibus lapidatus est stephanus paulus occisus:petrus crucifixus: flagellati in actibus apostolorū discipuli:⁊ persecuti sunt eos de ciuitate in ciuitatē: expellentes de iudea vt ad gentium populos transmigrarent. ORIGE. Uel scribe q mittūt a christo sūt sz euāgelium quos ⁊ spūs viuificat ⁊ littera nō occidit: sicut littera legis:quā sequētes in vanas superstitiōes icurrūt. Simplex aut̄ euangelij narratio sufficit ad salutē. Scribe aut̄ legis scribas noui testamēti adhuc per detractionē flagellant in synagogis suis. sed ⁊ heretici q sunt spirituales pharisei:linguis suis christianos flagellāt ⁊ persequūtur de ciuitate in ciuitatē: iterdū corporal'r: aliquā do aut̄ spual'r: volēs eos expellere: q̄si de ꝓpria ciuitate legis ⁊ pphetax ⁊ euangelij in aliud euangeliū. CHRY. sup matth. Deinde vt oñdat q̄ñ nō īpune hoc faciūt ineffabilē eis ex bis timorē icutit: vñ subdit: Ut veniat sup vos oīs sanguis rē. RABA. Videt oīs debita vltio p effuso sanguine iustox. HIERO. De abel qdē nulla ē ābiguitas qn is sit qui cabin frater occidit. Just⁹ aūt nō soluz ex diū nūc sñia:sz ex genesis testimonio cōprobat: vbi accepta ei⁹ a deo narrant munera. Quorum aūt quis fuerit ille zacharias filius barachie:qz mltos legimus zacharias:⁊ ne libera nobis tribueret errozis facultas. additū est: Quē occidistis iter templū ⁊ altare. Alij zachariā filiū barachie dicunt q ī. xy. pphetis vndecimus est:patrisq in eo nomē cōsentit. sed vbi occisus sit iter templū ⁊ altare scriptura nō loquit: maxime cū tpib⁹ ei⁹ vix rune templi fuerit. Alij zachariā patrē ioānis ītelligi volūt.

ORIGE. Uenit.n.ad nos traditio talis:q̄si sit aliqs locus ī tēplo:vbi v̄ginib⁹ quidē licet adozare deū:ex pte aut̄ eax thozuz virilē nō pmittebāt in eo ꝓsistere. Maria āt posq̄ genuit saluatorē:īgrediēs ad ozandus stetit ī illo v̄ginū loco:phibentib⁹ aūt eis q nouerāt eā iam filiuz genuisse: Zacharias dixit qñ digna est virginū loco cū adhuc sit virgo. Ergo quasi manifestissime aduersus legē agentem occiderunt cū iter tēpluz ⁊ altare viri gnātōis illi⁹. ⁊ sic vex ē verbuz xp̄i qō dixit ad pītes:quē occidistis. HIERO. Hoc tamē qz de scripturis nō habet auctozitatē: eadē facilitate cōtemnit q̄ pbat. Alij istū volūt eē zachariā q occisus sit a ioas rege iude inter tēplū ⁊ altare. i. iatrio tēpli. Sz obstat duz q⁹ ille zacharias nō fuit filius barachie sz ioiade sacerdotis. Sz barachias ī līgua nr̄a bñdicēs deuz dr: ⁊ sacerdotis ioiade iustitia hebraeo noie demr̄atur. In euangelio vo quo vtunt nazareni: p filio barachie filiuz ioiade scriptuz reperiunt⁹. REMI. Queréduz ē āt qūo vsq3 ad sanguinē zacharie dixerit:cū plimorū sanctorū sanguis postea fuit effusus: Voluit āt sic. Abel pastorū iuū ī cāpo fuit occisus. Zacharias fuit sacerdos ⁊ ī atrio tēpli iterfect⁹. Jō g̃ dīs hos duos cōmemorat:qñ p hos oēs sci martyres designant layicalis scz ⁊ sacerdotalis ordis. CHRY. ī ho. Abel ēt cōmemorat:oñdens qñ ex iuidia eēnt xp̄m ⁊ discipulos ei⁹ occisuri. Zacharie aūt mētionē fecit:qñ duplex p̄sumptio fuit ī ei⁹ occisiōe. nō.n. solū in sanctū hoīez facta ē:sz ⁊ ī loco sancto.

ORIGE. Zacharias ēt iterp̄tat memoria dei. Dis g̃ qui memoriā dei dispdere festinat:ī eis quos scādaliçat Zacharie sanguinē videt effūdere filij barachie. Per benedictiones.n.dei:memores sum⁹ dei. Ab īp̄o ēt memoria iterficitur dei:qñ ⁊ tēplū dei a lasciuis corrūpit:⁊ altare ei⁹ p negligentiā ozationū sordidax sordidat. Abel aūt luct⁹ interp̄tatur. Qui g̃ nō recipit qō scriptū est: Beati q lugēt:sanguinē effūdit abel:hoc ē vitatē luct⁹ salutaris. Effūdunt ēt aliqui vitatē scripturax:q̄si sanguinē eax:qz oīs scriptura nisi fm veritatē ītelligat̄:mortua ē. CHRY. ī ho. Et vt oēz ercusationē illis adimeret:ne dicerēt:qñ ad gētes eos misisti:p pter hoc scādaliçati sum⁹:p̄dixerat q⁹ ad eos essent mittendi discipuli. ⁊ iō de vltōe eox subdit: Amē dico vob: veniēt hec oīa sup gnātōez istā. GLO. Nō hos tñ pītes dicit: sz oēm generationē p̄cedentē ⁊ futurā:qz oēs vna ciuitas sūt. ⁊ vnū corpus diaboli. HIERO. Regula aūt scripturax ⁊ vnū corpus diaboli. HIERO. Regula aūt scripturax est:duas generatiōes bonox ⁊ malox nosse. De gnātōe bonox dicit: Generatio iustox benedicet̄: de malis vo ī pītis loco generatio viperax. Ergo ⁊ isti qz similia sicut chain:et ioas cōtra aplos gesserūt:de vna gnātione esse referuntur.

CHRY. in ho. Uel alr qz gehēne pena quā eis cōminatus fuerat tardabat. Cōmiat ēt eis pītia mala cū dicit: Ueniant hec oīa sup generationē istā: CHRY. sup mat. Sic enī oīa bona:q̄ in singulis gnātionibus a cōstitutōe mundi omnes sancti merebantur:illis nouissimis sūt donata:q re-

ceperūt xp̄m: sic oīa mala que in singulis generatiōib⁹ a cō
stitutōe mūdi pati meruerūt oēs iniqui: sup nouissimos iu
deos venerūt: q̄ xp̄m repulerunt. Aut ita: sicut oīs iustitia
precedentium scōz ⁊ imo omniuz scōzum tātū mereri nō po
tuit q̄tū gratie datū est hoīb⁹ i xp̄o: sic oīum peccata ipiozū
tantū malū mereri nō potuerūt: q̄tuz venit sup iudeos vt
cozpozalia paterent: qualia passi sūt a romanis: ⁊ sic postmo
dū oēs generatōes eoz vsq̄z i finē seculi ꝓcerent a deo: ⁊
filiuz cū mīficozdia ⁊ humilitate veniētē nō suscipe sed ta
li mō iterficere: Uel ita: oīs gens vel ciuitas nō statī cū pec
cauerit punit eā de⁹: sed expectat p multas generatōes. q̄n
aūt placuerit deo: pdere ciuitatē illā aut gentē videt oīum
generationū precedētiū pctā reddere illis: q̄n que oēs me
rebamur: hec sola passa: sic ⁊ generatio iudeoz ꝓ p̄rib⁹ suis
videt punita. Uere aūt nō ꝓ illis sed ꝓ se condēnati sunt.

CHRY. i ho. Qui. n. mltos iā peccātes vidit ⁊ īcozrect⁹
ꝓmāsit: eaō rursus vl grauiōa faciēs: maōi ē pene obnoxi⁹.

Hierusalē hierusalē: que occidis ꝓphetas ⁊ la
pidas eos q̄ ad te missi sūt: quoties volui ꝯgre
gāre filios tuos quēadmodū gallina ꝯgregat pul
los suos sub alas: ⁊ noluisti. Ecce relinquet vo
bis domus vestra deserta. Dico enī vob̄ nō me
videbitis ammodo donec dicatis: Benedictus
qui venit in nomine domini.

CHRY. i ho. Post predicta ad ciuitatē cōuertit dn̄s ser
monē. ex hoc erudire volēs auditozes. vnde dicit: Hierl'm
hierlm. Hec. aūt duplicatio miserētis ē: ⁊ valde diligentis.

HIERO. Hierlm āt nō sax̄a ⁊ edificia ciuitatis sz hostato
res vocat: quā p̄r̄is plāgit affectu. CHRY. sup matth. Pre
uidēs ruinā ciuitatis illi⁹ ⁊ plagam: que a romanis supuen
erat ab illis ⁊ postmodū effūdendus. vnde addit: Que occi
dis ꝓphetas: ⁊ lapidas eos q̄ ad te missi sūt. Uīsium ad te
tractū p lapides excerebrasti: quo saluaberis: q̄ ad medicū
nō venire p̄mittis: ⁊ nō dixit Occidisti aut lapidasti: sz occi
dis ⁊ lapidas. i. q̄si hoc ꝓpriā ⁊ naturalē ꝙsuetudinē habes
vt occidas ⁊ lapides sanctos. Eadē. n. fecē aplis q̄ fecerat ali
quādo ꝓphetis. CHRY. in ho. Deinde cū vocasset eaz: ⁊
aboiabiles ei⁹ occisiōes dixisset: q̄si se excusādo dixit subdēs:
Quotiēs volui cōgregare filios tuos. q. d. necz̄ p̄dictis occi
sionib⁹ me a tua beniuolētia auertisti: sed volui te mihi ad
iungere: non semel aut bis sz multotiēs. Magnitudinē aūt
amoris sub similitudīe galine ostēdit. AVGV. de q̄. euā.
Poc. n gen⁹ animātis magnū affectū in filios habet: ita vt
eoz infirmitate affecta infirmet ⁊ ipsa. Et qō difficile in ce
teris aiantibus īuenies: alis suis filios ꝓtegēs cōtra miluuz
pugnat: sic ⁊ mater nostra dei sapientia: p carnis susceptōez
infirmata quodāmō: sm illud apli. Qō ifirmū est dei: fortiꝰ
est hoībus: ptegit ifirmitatē nr̄am ⁊ resistit diabolo ne nos
rapiat. ORIGE. Filios āt hierlm dicit sm qō dicim⁹ semp
ciuiū successozes p̄cedētiū filios. Dic aūt: Quotiēs volui: cū
sit manifestum semel cuz docuisse i cozpoze iudeos. Semp
enī xp̄s presens fuit ⁊ i moyse ⁊ ꝓphetis ⁊ i angelis mīstrā
tib⁹ saluti humane p singulas generatōes. Sigs aūt nō fue
rit congregatus ab eo: iudicabit quasi noluerit congregari

RABA. Lessent igit hereticī xp̄o p̄incipiū ex virgīe da
re: omittant aliū legis ⁊ ꝓphetarū deū p̄dicare. AVGV.
in enchiridion. Ubi ē aūt illa oīpotētia q̄ i celo ⁊ i terra oīa
q̄cūq̄z voluit fecit: si colligere filios hierusalem voluit ⁊ nō
fecit? An nō poti⁹ illa qdē filios tuos ab ipso colligi noluit:
sed ea quoq̄z nolente: filios eius colligit ipse quos voluit.

CHRY. in homilia. Deinde ꝙminat penā quā semp for
midauerit. s. ciuitatis ⁊ tēpli euersionē dicēs: Ecce relinquet
vobis domus vestra deserta. CHRY. sup matth. Dic. n.
coz⁹ aīa recedēte p̄r̄i⁹ qdē frigescit: deīde putrescit ⁊ solui
tur: sic ⁊ tēplū nostrū dei spiritu recedēte p̄r̄i⁹ seditionib⁹ ⁊
idisciplinatiōe replebit: deīde veniet ad ruinā. ORIGE.
Semp ēt eis q̄ noluerūt cōgregari sub alis ei⁹ cōminat chri
stus: Ecce relinquet vobis domus vestra deserta. i. aīa ⁊ coz
pus. Sz ⁊ siqs ex vobis noluerit congregari sub alis christi:
ex tpe illo ex quo cōgregationem refugit actu magis q̄z coz
poze: nō videbit pulchritudinē verbi: donec penitens a pro
posito malo dicat: benedict⁹ q̄ venit in noīe dn̄i. Tūc. n. ver
bū dei benedictū venit sup coz hoīs: q̄n fuerit quis conuer
sus ad deuz. vñ sequit: Dico enim vobis: non me videbitis
ammō donec dicatis: Benedict⁹ qui venit in noīe domini.

HIERO. q. d. Nisi penitētitiā egeritis ⁊ cōfessi fueritis ip
sum eē me: de quo ꝓphete cecinerūt filiū oīpotētis patris:
faciē meā nō videbitis. Uēnt ergo iudei datū sibi tēpus pe
nitētie. Cōfiteant benedictū q̄ venit i noīe dn̄i: ⁊ christi ozā
conspicient. CHRY. in ho. Uel aliter: Per hoc occulte se
cundū aduētū significauit: q̄n tūc oīno eū adozabunt. Qō
aūt dic ammō ad tps crucis refert. CA. XXIIII.

Egressus iesus de tēplo ibat. Et
accesserunt ad eū discipuli eius: vt
ostenderent ei edificatōes tēpli. Ipse
aūt rndens dixit illis: Uidetis hec
omnia? Amē dico vobis: non reli
quet hic lapis super lapidem q̄ non destruatur.

ORIGE. Postq̄z oīa q̄ super hierusalē vētura erant chri
stus predixit: exyt de tēplo q̄ cōseruauerat tēplum ne cade
ret donec fuit in eo. vnde dr. Et egre. iesus de templo ibat.
Sz ⁊ vnusquisq̄z cū sit tēplū dei ꝓpter spiritū dei inhabitā
tē in se: ipse fit cā sue desertōis vt egrediat ab eo christ⁹. Se
quit: Et accesserūt ad eū discipuli ei⁹ vt ostenderēt edificatio
nes tēpli. Signū ē videre quomō ostendūt ei structuras tēpli:
q̄si nunq̄z viderit tēplū. Ad qō rndēdū ē: q̄ cū christ⁹ ꝓphe
tiasset supius ruinā tēpli futurā: audientes discipuli mirati
sūt talē ac tātā tēpli structurā ad nihilū redigēdā: ꝓpterea
ostendūt ei vt flecterēt eū ad misericozdiā loci illi⁹ ne faceret
qō fuerat cōminat⁹. Sz ⁊ cū sit humane nature admirabi
lis cōstructio facta videlicet tēplū dei: discipuli ceteriq̄z fā
cti etiam modo miranda opa dei erga figmētū humanū cō
fitētes: ante cōspectū christi intercedūt: ne deserat gen⁹ hu
manum propter peccata ipsozum. Sequitur. Ipse autez re
spondens dixit eis: Uidetis hec omnia? Amen dico vobis:
non relinquetur hic lapis super lapidē qui non destruatur.

RABA. Juxta historiam manifestus ē sensus: quia. xly.
anno post passionem domini: sub Uespasiano ⁊ Tito roma
nis principibus ciuitas euersa est cum templo. REMI. Di
uinitus autem procuratū est vt reuelata iā luce gratie: tem
plū cum suis cerimonys tolleret: ne forte aliquis paruulus
in fide dum videret omnia illa que a domino fuerāt īstitu
ta ⁊ a ꝓphetis sanctificata adhuc permanere: paulatim re
cedendo a synceritate fidei: ad carnalem iudaismū trāsiret.

CHRY. in homi. Sz qualr vez est q̄ nō māsit lapis su
per lapidem. Uel enī desolationē eius ostendens oīmodaz
hoc dixit: vel sm illū locū vbi erat: sunt. n. eius partes vsq̄z
ad fundamēta destructe. Cū his ⁊ illud dicam: q̄n ex his q̄
facta sūt: ⁊ de reliqs oportet credere q̄ peribunt perfecte.

HIERO. Mystice aūt recedente dn̄o de templo: oīa le
gis edificia ⁊ cōpositio mādatoz ita destructa est: vt nihil a
iudeis possit implerī: ⁊ capite sublato vniuersa inter se men
bra cōpugnēt. ORIGE. Dis etiā hō q̄ suscipiens in se ver
bū dei templū est: si post peccatū adhuc seruat ex parte ve
stigia fidei ⁊ religionis templū est ex parte destructum ⁊ ex

parte cõsistens. Qui aũt postq̃ peccauerit curã sui nõ habz paulati minuiť donec ad plenũ recedat a deo viuẽte. ⁊ sic ñ relinqueť lapis sup lapidẽ mãdatoꝝ dei q nõ destruatur.

¶ Sedente aũt eo sup montẽ olineti: accesserunt ad eũ discipuli secreto dicẽtes: Dic nobis quãdo hec erũt: ⁊ q̃ signũ aduentus tui: ⁊ ꝓsummationis seculi? Et rñdens ihesus dixit eis: Videte ne q̃s vos seducat. Multi.n. venient i nomine meo: dicẽtes: ego sum xps ⁊ multos seducent.

REMI. Perseuerans dñs in itinere peruenit ad mõtem olineti: ⁊ quibusdã discipulis in via ostendentib⁹ ⁊ laudantibus edificationẽ templi: ipse palã ꝑdixerat oĩa eẽ destruẽda: iccirco cũ pueniſſet ad mõtez olineti: accesserunt ad euz ĩterrogãtes. vñ dr: Sedente autem eo sup motem olineti.

CHRY. Propter hoc ãt secreto accesserũt: q⁹ magnis erãt ĩterrogaturi. Et enĩ cupiebãt discere diẽ aduent⁹ ei⁹: q⁹ vehemẽter desiderabãt gliam ei⁹ videre. HIERO. Et ĩterrogant tria. ꝑmo quo tẽpoze hierusalẽ destruẽda sit dicentes: Dic nobis q̃ hec erũt: secũdo quo tẽpoze xps vẽturus sit. vnde dicũt: Et q̃ signũ aduẽtus tui: tertio quo tpe cõsũmatio seculi sit futura. vnde dicũt: Et cõsumatõis seculi? CHRY. Lucas aũt ait vnã esse ĩterrogatõez q̃ ẽ hierosolyma: quasi estimantibus discipulis tunc futurum esse xpi aduẽtũ ⁊ finẽ mũdi: q̃ hierosolyma destrueret. Marcus aũt ait nõ oẽs eos de cõsumatõe hyerosolyme: ſz petrũ iacobũ: ioanẽ: ⁊ andreã: q̃si liberi⁹ ⁊ securi⁹ xpo loquentes.

ORIGE. Puto aũt montẽ olineti mysteriũ eẽ eccl'ie que ex gentib⁹ est. REMI. Pons ãt olineti nõ habz ifructuosas arbozes: ſz olineta quib⁹ lumẽ nutriť ad fugãdas tenebras: ⁊ gb⁹ festis reges: infirmis salus ꝓstať. Sedẽs aũt domin⁹ supza montẽ olineti cõtra templũ: de ruina ipsi⁹ ⁊ excidio iudaice gẽtis disputat vt ẽt ipso situ cozporis mõstret: q⁹ quiet⁹ manẽs i eccl'ia ipioꝝ supbiã cõdẽnat. ORIGE. Agricola enĩ residens i mõte olineti: vbũ dei est i eccl'ia cõfirmatuz: xps. ſ. g semp oleastri ramos inserit i bonã oliuaz patrũ. Qui autẽ hñt fiduciã ante xpm: discere volũt signuz aduentus christi ⁊ cõsũmationis seculi. Est autẽ duplex aduent⁹ verbi in aĩa. Primus qdez stulta ꝓdicatio de xpo: q̃ ꝓdicamus xpm natũ ⁊ crucifixũ. Secũd⁹ aũt aduent⁹ est i viris perfectis: de gbus dr: Sapientiã logmur inter perfectos: ⁊ huic secũdo aduẽtu adiungiť cõsũmatio seculi in viro pfecto cui mũdus crucifixus ẽ. HYLA. Et quia tria a discipulis quesita sũt: distinctis ⁊ tpib⁹ ⁊ itelligẽtie signifi catõib⁹ separanť. Respõdeť ergo ꝑmo de ciuitatis occasu: ⁊ quãdo cõfirmať veritate doctrĩe: ne quis fallax ignozãti bus possit obrepe. vnde segť: Et rñdens ihesus dixit eis: Videte ne q̃s vos seducat: Multi.n. veniẽt in noie meo dicentes: Ego sũ xps. CHRY. Neq.n. de hierosolyme destructiõe: neq; de secũdo aduẽtu respõdit statĩ: ſz de malis quibus statim obuiandũ erat. HIERO. Un⁹ aũt eoꝝ de quibus loquitur fuit simon magus: quem in actibus apostoloruz legim⁹: qui se magnã dicebat esse virtutẽ: hic quoq; inter cetera in suis voluminib⁹ scripta dimittens: Ego sũ sermo dei: ego oĩpotens: ego oĩa dei. Sed ⁊ ioanes apostol⁹ in epistola sua loquiť: Audistis q⁹ antichristus ventur⁹ est: nũc aũt antichristi multi sũt. Ego reoz omnes hereſiarchas antichristos esse: ⁊ sub noĩe christi ea docere: que cõtraria sũt christo: nec miꝝ ſi aliquos ab his videam⁹ seduci: cum dñs dixerit: Et multos seducent. ORIGE. Multi autem sũt q̃ seducũt: q⁹ larga ẽ porta q̃ ducit ad pditionẽ: ⁊ mlti sũt q̃ intrant per eam. Hoc autem solum sufficit ad cognoscẽdũ seductionem antichristoꝝ qui dicunt: Ego sum christus: quod nunq̃ legitur christus dixisse. Sufficiebant.n. ad credendum q⁹ ipse est christus: opera dei: ⁊ ꝓmo quẽ docebat: ⁊ virtus ipsius. Omnis ẽt sermo qui ꝓfitetur expositionem scripturarũ ꝓm fidẽ eaꝝ ⁊ non habet veritatẽ: antichristus est: veritas enim xps est: ⁊ simulata veritas antichristus. Sed ⁊ oẽs virtutes inuenimus esse xpum: ⁊ oẽs simulatas virtutes antichristũ: quoniã oẽs spẽs boni q̃scũq; bẽt diabolus in specie ad seductiones scõꝝ. Opus ergo est nobis deo auxiliatoze: ne quis nos seducat vl' sermo vl' virtus. Multum.n. inuenire aliquẽ ꝓm mozes vite errantẽ. Multo ãt pei⁹ arbitror eẽ nõ ꝓm verissimã regulã scripturaꝝ sentire.

¶ Audituri enĩ estis ꝓlia ⁊ opiniones ꝓlioꝝ: videte ne turbemĩ. Oportet enĩ hec fieri: ſz nõdũz statim est finis. Cõsurget.n. gens i gentez: ⁊ regnũ i regnũ: ⁊ erũt pestilẽtie ⁊ fames: ⁊ terremotus ꝑ loca. Hec aũt oĩa initia sunt dolorũz.

AVGV. Ad esichiũ. Interrogãtib⁹ discipulis: ea dñs respõdit que iã ex illo tẽpoze fuerãt secutura: siue de excidio hierusalẽ. vñ orta ẽ ipsius ĩterrogatiõis occasio: siue de aduẽtu suo ꝑ ecclesiã in qua vsq; ad finẽ venire nõ ceſſat. in suis.n. veniẽs agnoscit. dũ ei⁹ quotidie mẽbra nascũt: siue de ipso fine in quo apparebit viuos iudicatur⁹ ⁊ moztuos. Ꝙ itaq; signa dicat que ad ista tria ptinẽt: q̃ eoꝝ triũ signoꝝ ad aliqd hoꝝ referẽdũ sit diligẽter cõsiderãdu est: ne forte q̃ ptinet ad vnũ referẽdũ putem⁹ ad alterũ. CHRY. Nec ãt loquit⁹ de ꝓlys q̃ hierosolymis erãt futura cũ dicit. Audituri.n. estis ꝓlia: ⁊ opiniones ꝓlioꝝ. ORIGE. Qui audit ipsas voces que fiũt in ꝓlys: audit ꝓlia. qui aũt de ꝓlys legẽ gestis audit: opiniones vel rumozes audit preliorum.

CHRY. ibo. Q̃z vero ꝑ hoc turbari ẽt discipuli poterãt iõ subdit: Videte ne turbemini. Deide q̃z estimabãt post illud bellũ quo hierusalẽ destrueret: statĩ finẽ mũdi eẽ vẽturũ: eos in vera opiniõe stabilit dicẽs: Oportet.n. hec fieri: ſz nondũ statiz ẽ finis. HIERO. i. nõ putem⁹ diẽ ĩstare iudicy: ſz in tẽpus aliud reseruari: cui⁹ signũ ꝓspicue in cõsequẽtib⁹ ponit: Cõsurget.n. gens in gentẽ ⁊ regnũ i regnũ. RABA. Uel admonent apostoli ne bis aduenientib⁹ terreant: vt hierosolymã iudeãq; deserãt: q̃z nõ statiz finis: ſz i q̃dragesimũ ãnũ desolatio ꝓuicie: vltimũq; vzbis ⁊ tẽpli seq̃tur excidiũ: de gb⁹ subdit: Cõsurget.n. gens i gentẽ: ⁊ regnũ i regnũ. Cõstat aũt hic acerbissimos dolores gb⁹ oĩs vastata ẽ ꝓuincia ad lr̃am cõtigisse. CHRY. in ho. Deinde vt ostendat quoniã ⁊ ipse ꝓliabiť ꝫ iudeos nõ solũ bella ꝓnũciat: ſz ⁊ plagas diuinit⁹ illatas. vnde subdit: Et erũt pestilẽtie ⁊ fames ⁊ terremot⁹ per loca. RABA. Notãdũ q⁹ in hoc q̃ dicit: Cõsurget gẽs i gẽtẽ: oñdiť ꝓturbatio hominũ: Erũt pestilentie: ecce ineq̃litas cozpoꝝ. Erit fames: ecce sterilitas terre. Terremot⁹ ꝑ loca: ecce respect⁹ ire desup. CHRY. in homi. Et non simpl'r hec fient ꝓm consuetudinem antea in hoĩbus existentẽ: sed ex ira que erit desuper. Et ꝓpter hoc non simpl'r dixit ea esse ventura neq; repente: sed cum quadam significatõe. vnde subdit: Hec aũt oĩa sunt initia doloꝝ. i. iudaicoꝝ malorum. ORIGE. Uel alr. Sicut egrotant cozpora ante mortẽ: sic necesse ẽ ante cozruptiõez mundi: vt q̃si languens terra frequẽti⁹ terre motib⁹ ꝙquaſſeť. Aer.n. vim moztiferã cõcipiens pestilens fiat: ⁊ vitalis virtus terre deficiẽs: suffocet fruct⁹. Cõsequens aũt ẽ vt ꝓpter inopiã ciboꝝ in auariciã ⁊ bella hoies excitentur: ſz q̃ insurrectiones ⁊ lites interdum fiunt ꝓpter auariciam: interdum autẽ ꝓpter cõcupiscentias ꝓncipatus ⁊ gloziã vanam: adhuc ꝓfundiozem dabit aliquis cãm eoꝝ que ante finem mũdi sunt ventura. Sicut.n. aduentus christi i pluribus gentibus diuina virtute fecit pacem: sic dñs est vt ꝓpter abundantiã iniquitatis refriguerit charitas multoꝝ: ⁊ iõ dereliquerit illos deus ⁊ xps ei⁹: itaq; fieri ꝓlia dũ nõ ꝓhibentur a sanctitate operationes seminatrices belloꝝ: ſz ⁊ aduersarie virtutes dũ nõ vetant a sanctis: ⁊ a christo absq;

phibitione operabunt in cordib⁹ hoīum vt excitent gētes aduersus gentē: ⁊ regnū aduersus regnū. Si aūt sicut gbus dam placet: ⁊ fames ⁊ pestilētie ab angelis sathane fiunt: bi etiā tūc inualescent ab aduersis vtutib⁹ quādo nō fuerint sales terre ⁊ lux mundi xp̄i discipuli: destruentes q̄ ex ōmo num malicia seminantur. Et aliquādo gdē in israel fames ⁊ pestilētie fiebant ꝓpter peccata: quas ofones scōz solue bant. Bene aūt per loca: nō enī insimul vult de⁹ pdere bu manū gen⁹: sz iudicās per ptes: dat penitētie locū. Si āt in cipientib⁹ huiusmodi malis: nō fuerit facta correptio: pfici ent ad pei⁹. vñ segt. Hec aūt oīa initia sunt dolorz: genera liū. s. in vniuerso mūdo: ⁊ eoz q̄ secuturi stant aduersus im pios vt in doloribus acutissimis crucient. HIERO. Aby stice aūt videt regnū cōtra regnū cōsurgere: ⁊ pestilētia eo rum quoz fmo serpit vt cācer: ⁊ fames audiēdi verbū dei: ⁊ commotio vniuerse terre: ⁊ a vera fide sepatio i hereticis magis intelligi: q cōtra se inuicē dimicātes: ecclie victoriaz faciunt. ORIGE. Oportet aūt hec fieri añq̄ videam⁹ p fectōem sapietie q̄ est i xp̄o: sz nō statī erit finis quē q̄rim⁹. pacifice⁹. n. finis lōge est ab hoīb⁹ istis. HIERO. Or aūt di xit: Hec oīa initia sūt dolorz: meli⁹ trāsfert parturitionū: vt q̄si cōcept⁹ q̄dam aduentus antichristi nō part⁹ itelligat.

¶ Tūc tradent vos i tribulationē: ⁊ occidēt vos: ⁊ eritis odio oībus gētibus ꝓp nomē meuz. Et tūc scandalizabunt multi ⁊ inuicē tradēt ⁊ odio habebūt inuicez. Et multi pseudo ꝓphete surgēt: ⁊ seducent mltos: ⁊ q̄n abundabit iniqtas refri gescet charitas mltoz. Qui āt pseuerauerit vsqz in finem hic saluus erit. Et p̄dicabit hoc euange liū regni in vniuerso orbe in testimoniū oībus gē tibus: ⁊ tunc veniet consummatio.

RABA. Quo merito hierosolymis ac ꝓuincie iudeorū vniuerse: tot irroganda fuerit aduersa dns manifestat subdens: Tūc tradēt vos ⁊c. CHRY. in homi. Uel alr: qz discipuli audiētes ea q̄ de hierosolyma p̄dicebāt: sic dispositi erant vt extra turbationē eēnt q̄si de alia pena audiētes: si bi vero prospera superuentura sperabant: que aduenire valde desiderabāt: ꝓpter hoc eis grauia p̄nūciat i sollicitu dinē eos statuens: ⁊ pri⁹ qdē insserat eos vigilare ꝓtra de ceptōes seductoz: nūc āt tyrannorū violentiā eis p̄dicit di cens: Tūc tra. vos i tribu. ⁊ oc. vos. Opportune. n. eoz ma la interposuit mitigationē habētia a cōib⁹ malis: nec solum ita eos consolatus est: sz ostendendo tribulatōis cām: adiū gens q̄ ꝓpter nomē eius hec essent passuri. vnde segtur. Et eri. odi. oi. bo. pro. no. meū. ORIGE. Sz qūo ēt in vltimis ptibus terre commorantib⁹ gētib⁹ odio habeī popul⁹ xp̄i: nisi forte ⁊ h aligs dicat ꝓpter exaggerationē positū oībus ꝓ multis. sed ⁊ hoc qō dic: Tūc tradēt vos. hz gōnez. Nā ⁊ p̄iusq̄ hec fierent traditi sunt xp̄iani i tribulatōes: sz aligs rñdebit: qñ tūc maxime tradentur xp̄iani i tribulationes quēadmodū vnq̄. Amant enī qui in calamitatibus sūt: cās earū discutiētes inuenire aligd quod loquant. Cōsequēs q̄ est vt quasi derelīquētib⁹ boīb⁹ deoz culturā ꝓp multitu dinē xp̄ianoz dicāt fieri: bella: fames: ⁊ pestilentias: sed et terremot⁹ cām dicerent xp̄ianos: ꝓpter qō ⁊ persecutiōes passe sunt ecclesie. CHRY. in ho. Postq̄ autē iā duplex p̄eliū posuit. s. qō ē a seductoribꝰ ⁊ qō ē ab inimicis: ꝓsequē ter tertiū p̄eliū ponit: qō est a falsis fratrib⁹. vñ subdit. Et tūc scā. mul. ⁊ inui. tra. ⁊ odio ba. inuicē. Uide aūt ⁊ paulum hec plozātē ⁊ dicētē: Fozis pugne: intus timores: Et alibi: Pe ricula i falsis fratrib⁹. De quib⁹ alibi dicit: Tales sūt pseu do apostoli operary subdoli. vnde ⁊ h subdit. Et mul. pseu. pro. sur. ⁊ sedu. multos. REMI. Imminente. n. captiuita te hierusalem: multi insurrexerūt christianos se esse dicen tes: ⁊ multos seduxerūt: quos paul⁹ noīat falsos frēs: Joā nes vo antichristos. HYLA. Ut nicola⁹ vn⁹ ex septē dia conib⁹ fuit: q multos mētita vitate puertit. CHRY. i ho. Deīde qō his difficili⁹ ē oñdit: qa tales pseudo ꝓphe nullā mitigationē a charitate accipiēt. vñ segt: Et quoniam abū. ini. re. cha. mlto. REMI. i. vera dilectio erga deū ⁊ ꝓximū. Nā quātomagis ab vnoquoq̄ iniqtas suscipit: tātomagis i corde ipsi⁹ ardor charitatis extinguit. HIERO. Cōside rādū aūt q̄ nō negauit oīuz futurā eē charitatē: sz multoz. Nā in apostolis ⁊ eoz similib⁹ pmāsura ē charitas: de qua paul⁹ dicit. Quis nos separabit a charitate xp̄i: ꝓp qō ⁊ hic subdit: Qui āt pse. vsqz in fi. h sal. erit. REMI. Usqz in fi nē dic: vsqz ad terminū vite sue: q. n. vsqz ad terminū vite sue i cōfessiōe nois christi perseuerauerit: ⁊ in charitate sal uus fact⁹ ē. CHRY. in ho. Deīde ne diceret: q̄lr ergo in ter tot mala viuem⁹: qō plus est ꝓmittit. q̄ non soluz viue rent: sz ēt vbiq̄ docerēt. vñ subdit. Et p̄dī. hoc euan. reg. in vni. orbe. REMI. Quia. n. nouerat dns corda discipulorū cōstristāda eē de excidio hierusalē ⁊ pditione sue gētis: hoc solatio consolatur eos: q̄ multoplures crediturī erant de gētib⁹ q̄z de iudeis pirēt. CHRY. in ho. Or autē ⁊ añ ca ptionē hierosolyme vbiq̄ p̄dicatū ē euangeliū: audi qō ait paulus: In oēz terrā exiuit son⁹ eoz. Et vides eū a hierusa lē ad hispaniā currētē. Si āt vn⁹ tantā portionē accepit ex cogita: relīq̄ q̄ta opati sunt: Uñ ⁊ quibusdā scribēs de euan gelio dicit: q̄ fructificat ⁊ crescit in oī creatura q̄ sub celo ē. Hoc āt ē maximū signū virtutis xp̄i: q̄ in. xxx. ānis vel paz āpli⁹ euāgelij fmo fines orbis terraz ꝓcuit q̄uis aūt euā geliū vbiq̄ p̄dicatū fuerit. nō tñ oēs crediderūt ꝓp qō sub dit: In testi. om. gētib⁹. i. i acculationē his q̄ nō crediderūt. Qui enim crediderunt: testabuntur aduersus eos qui non crediderunt ⁊ condemnabunt eos. Cōueniēter autem post q̄z p̄dicatū ē euāgeliū p orbē terraz tūc hierosolima pyt. vñ segt: Et tūc ve. cōsūmatio. i. finis hierosolymorū. Qui. n. viderūt xp̄i virtutē vbiq̄ refulgētē: ⁊ i breui tpe orbē terra rū supgressaz: quā veniā bere debuerūt i īgratitudine pma nētes? REMI. Pōt āt ⁊ tot⁹ loc⁹ iste referri ad cōsumma tionē secli. Tūc. n. plurimi scādaliçabūt recedentes a fide: videtes mltitudinē ⁊ diuitias maloz ⁊ miracula ātichristi ⁊ cōsocios psequētur: ⁊ antixps mittet pseudo ꝓphetas q̄ se ducēt mltos: ⁊ abūdabit iniqtas: qñ numer⁹ maloz auge bitur: ⁊ refrigescet charitas: qñ numer⁹ bonoz minuetur. HIERO. Signū ēt dñici aduēt⁹ ē in toto orbe euāgeliū p̄dicari: vt null⁹ sit excusabilis. ORIGE. Qō aūt dr: Eri tis odio oīb⁹ boīb⁹ ꝓp nomē meū: sic saluare gs poterit. qz nūc quidē in vnum ꝓsenserūt oēs gētes aduersus xp̄ianos Cū aūt ꝓtigerit q̄ xps p̄dixit: tūc fiet psecutōes iā nō ex parte sicut añ: sz generaliter vbiq̄ aduersus pplm dei. AV GV. ad esichi. Sz q̄ putāt hoc qō dr. Predicabit euāgeliū regni i vniuerso orbe: ꝓ ipsos aplos factū ē: nō ita ē certis documētis ꝓbatū ē. Sūt. n. in aphrica: barbare inumerabi les gētes: i q̄bus nōdū predicatū ē euāgeliū ex his q̄ ducū tur ide captiui addiscere i ꝓmptu ē. Neq̄z tñ vllo mō recte dici pōt istos ad ꝓmissionē dei nō ptinere. Nō. n. romanos solū sz oēs gētes dns semini abrae iurando ꝓmisit. In qui bus ergo gentib⁹ nōdū est ecclesia: oportet q̄ sit: ñ vt oēs q̄ ibi fuerint credāt: qūo enim ⁊ illud iplebitur: Eritis odio oī bus gētibus propter nomen meum: nisi in omnibus genti bus sint: ⁊ qui oderint: ⁊ quos oderint. Nō est igitur ab apo stolis p̄dicatio ista cōpleta quando adhuc sunt gentes: i qui bus nondū cepit ipleri. q̄ aūt dixit apls: In oēm terram exiuit sonus eorū. q̄uis locutus sit preteriti tēporis: verbis tñ quod futurū erat dixit. nō qō iā factū atqz completum: sicut ⁊ ipse prophetā quo vsus est teste fructificare ⁊ cresce re dixit euāgelium i vniuerso mūdo: vt ita significaret: vsqz quo crescendo eēt vēturū. Si g̃ latet qñ euangelio vniuer

sus orbis plebitur: peuldubio latet quando finis erit: ante
qppe nō erit. ORIGE. Cū ergo oīs gens audiuerit euāge
ly p̄dicationē: tū erit seculi finis. ⁊ hoc ē qō segtur: Et tunc
erit cōsumatio. Multe. n. nō solū barbaroꝝ: sz ēt nr̄oꝝ gēti
um nōdū audierūt christianitatis v̄bū. GLO. Utrūqz ār
dictoꝝ tueri pōt: si tū diuerso mō diffusio p̄dicatiōis euan
gely itelligaī. Si. n. itelligaī quātū ad fructū p̄dicatiōis:
q ē vt īsingulis gentib⁹ fundeī ecclesia credētiuz i christū:
vt Augustin⁹ exponit: ē signū qō oportet p̄cedere ante finez
mūdi: nō tū p̄cessit ante destructionē hierosolyme. Si aūt
itelligaī quātū ad famā p̄dicatiōis: sic ante finē hierosoly
me fuit cōpletū: discipulis christi p q̄ttuor mundi ptes disp
sis. Unde hiero. dicit. Nō puto aliquā remānsisse gētē q̄ xp̄i
nomē ignoret: ⁊ q̄q̄z nō habuit p̄dicatorē: tamē ex vicinis
gētib⁹ opinionē fidei nō pōt ignorare. ORIGE. Mozali
ter ār q visur⁹ ē fm v̄buz dei aduēt̄ glozioſuz illū i aīaz su
am: necesse ē vt fz mēsurā p̄fect⁹ sui īsidias a cōtrarys opa
tiōib⁹ patiaī q̄si magn⁹ athleta: ⁊ christ⁹ i eo ab oīb⁹ odiaī
nō tātū a gētib⁹ fm carnē q̄tū a gentib⁹ spiritualiū negcia
rū: sz ⁊ in qōnib⁹ pauci erūt veritatē pleni⁹ attingētes. Plu
res ār scādaliçabūt ⁊ cadēt ab ea p̄ditores ⁊ accusatores al
terutr̄: pp dissēsionē dogmatū veritatis: q̄ cā fiet vt odiāt
seinuicē. Multi ēt erūt nō sane tradētes de futuris fmonez:
⁊ qūo non oportet interp̄tātes pp̄has: quos pseudo prophe
tas dicit: seducētes multos ⁊ feruentem dilectionē q̄ prius
fuerat in simplicitate fidei refrigescere facient: sed qui po
tuerit manere in apostolice traditionis p̄posito: ipse salua
bitur: ⁊ sic p̄dicatū euangeliū in aīas oīum erit in testimo
nium oīb⁹ gentib⁹. i. oīb⁹ cogitatiōib⁹ īcredulis animaruz.

¶ Cū ergo videritis abominationē desolatiōis q̄
dicta est a daniele pphēta stantē in loco scō: q le
gīt itelligat: Tūc q i iudea sūt fugiāt ad mōtes ⁊
qui i tecto nō descēdāt tollere aliqd ō domo sua.
⁊ q i agro non reuertaī tollere tunicā suā. Ue ār
p̄gnātib⁹ ⁊ nutrientib⁹ i illis dieb⁹. Orate autez
vt non fiat fuga vestra hyeme vel sabbato. Erit
enī tūc tribulatio magna: qualis non fuit ab ini
tio mundi vsqz modo: neqz fiet. Et nisi breuiati
fuissent dies illi nō fieret salua omnis caro: sz p̄
pter electos breuiabuntur dies illi.

CHRY. i ho. Qz supra occulte īsinuauit hierosolyme fi
nē: ꝺnr̄ idē manifeste oñdit: pphetiā iducēs q̄ destructōem
iudeoꝝ credere facit. vñ dic. Cū ḡvide. abo. deso. q̄ dr. ē a da
niele. stan. i lo. san. q le. intelligat. HIERO. Hoc ār qō di
ctū est: Qui legit itelligat: ponīt vt ad itelligētiā mystică. p
uocemur: Legim⁹ ār i daniele hoc mō: Et i dimidio hebdo
madis auferet sacrificiū ⁊ libamia: ⁊ i tēplo desolationum
abomīatio erit vsqz ad ꝯsūmatōez tpis: ⁊ ꝯsūmatio dabi tur
sup̄ solitudinē. AVG. ad esic. Lucas qdē vt oñderz tē fa
ctā fuisse abomīatōez desolatōis: q̄ a daniele p̄dicta ē: qñ ex
pugnata ē hierlm: eodē loco hec dñi v̄ba ꝓmemorat. Cū vi
deritis circūdari ab exercitu hierlm: tūc scitote qz appropi
quauit desolatio ei⁹. CHRY. i ho. Unde abomīationem
ōsolatōis vr̄ mihi exercitū dicere. quo. s. ōsolata ē ciuitas scā
hierlm. HIERO. Aut pōt itelligi ō imagie cesaris: quā pi
lat⁹ posuit i templo: aut de hadriani eq̄stri statua: q̄ i ipo scā
scoꝝ loco stetit vsqz i p̄sētē diē. Aboīatio. n. fz veterem scri
ptūrā idolū nūcupaī: ⁊ iccirco addiī desolatōis: q⁹ i desola
to tēplo atqz defto idolū positū sit. CHRY. i ho. Ul'qz il
le q desolauit ciuitatē ⁊ tēplū: statuā int⁹ posuit. Ut ār discāt
qñ viuētib⁹ gbusdā eoꝝ hec erūt: pp hoc dixit: Cū videri
tis. Ex quo admirare xp̄i virtutē: ⁊ discipuloꝝ fortitudinez
qui in talibus tpibus p̄dicabāt in quibus oīa iudaica im
pugnabanī. Apostoli aūt ex iudeis existētes leges itrodu
xerūt nouas: aduersus romanos tūc dominātes: ifinita mi
lia iudeoꝝ ceperūt romani: ⁊ duodeciz viros nō supauerūt
nudos ⁊ inermes. Qz vo multotiēs cōtigerat i grauibus pe
lys iudeos restauratos fuisse: sicut tpib⁹ senacherib ⁊ antio
chi: ne aliqs suspiceī tale aliqd futuꝝ: suis fugiendū ee pce
pit cū subdit: Tūc q in iu. sūt fu. ad mō. REMI. Hec enim
oīa īminēte desolatōe hierlm cōstat fuisse īpleta. appropin
quāte nāqz romano exercitu: oēs xp̄iani qui i p̄uincia erāt:
sicut historia ecclīastica refert: diuino miraculo moniti lon
gius recesserūt: trāseūtes iordanē venerūt i pellā ciuitatez:
⁊ ibi sub tutela ag̃ippe regis: cui⁹ mētio i actibus apl̄oꝝ fit:
ali q̄to tpe mānserūt: ipse ār agrippa cuz parte iudeoꝝ: q̄ sibi
obtēperabat romano subdit⁹ erat imperio. CHRY. i ho.
Deīde ostendens ineutabilia mala futura esse iudeis: ⁊ in
finitā calamitatē subdit: Et qui in tecto est: non descen. tol.
ali. de do. sua. Eligibilius enī erat nudo corpore saluari: q̄ i
trare domū: vt tolleret vestimentū ⁊ occidi: ꝓpter qō ⁊ de
eo q ē in agro subdit: ⁊ qui in agro est nō reuer. tol. tu. suam.
Si enim qui in ciuitate sunt fugiūt: multo magis qui foris
sunt: nō oportet ad ciuitatē refugere: ⁊ quidē pecunias con
tēnere facile ē: ⁊ p̄uidere sibi in vestimētis nō difficile: que
aūt a natura sunt: q̄liter aliqs fugiet: Qual'r eniz p̄gnans fi
et leuis ad fugā: aut lactās poterit eū quē peperit dserere:
pp quod subdit: Ue autē p̄eg. ⁊ nut. in il. diebus. Dis qui
dem qz pigriozes sunt: ⁊ quia facile fugere non possunt: one
re conceptionis grauate: bis autē qz detinent vinculo com
passionis filiozū: ⁊ nō p̄t simul saluare eos quos lactant.

ORIGE. Uel qñ nō erit tūc tēpus miserendi: neq; sup̄
pregnantes: neqz sup̄ lactantes: neqz sup̄ infantes eaꝝ. ⁊ qua
si ad iudeos loquēs: arbitrabantur i sabbato non oportere
ambulare viā amplius q̄ ē sabbati iter subdit: Qrate autē
vt nō fiat fuga ve. hie. vel sabbato. HIERO. Qz. fin alte
ro duricia frigoris prohibet ad solitudines pergere ⁊ in mō
tibus desertis latitare: in altero aūt transgressio legis est si
fugere voluerīt: aut moꝛs īminēs si remānserint. CHRY.
in ho. Uide ār qñ aduersus iudeos ē h̄ fmo. nō. n. apostoli
sabbatū erāt obseruaturi: neqz ibi mansuri: cū vespasianus
hoc egit: eteniz plures coꝝ iā p̄moꝛtui erāt. Si aūt aliqs re
mānserat in alys ptib⁹ orbis terrarū tūc cōuersabaī. ꝓpter
qd ār oꝛādū ee dixerit subdit: Erit. n. tribula. mag. qua non
fu. ab ini. mū. vsqz mo. ne. fiet. AVGV. ad eſichiū. Apud
lucā sic legīt: Erit autē p̄essura magna sup̄ terrā: ⁊ ira pplo
huic: ⁊ cadēt in oꝛe gladij: ⁊ captiui ducētur i oēs gētes. Nā
⁊ iosephus q iudaicā scripsit historiā talia mala dicit illi po
pulo tūc accidisse: vt vix credibilia videant. vñ nō imme
rito dictū est: talē tribulationē nec fuisse a creature initio:
nec futurā: sz tñ tpe antichristi talis aut maioꝛ fozsitan erit
intelligendū ē de illo pplo dictū: q⁹ eis talis āpli⁹ futura nō
erit. Si. n. antichristū illi p̄imit⁹ ⁊ p̄cipue recepturi sunt:
facturus ē tūc idē popul⁹ tribulationē potius q̄ passiurus.

CHRY. in ho. Interrogo aūt iudeos vñ tam intolerabi
lis ira diuinitus venit super eos oībus q̄ añ facte sunt diffi
cilioꝛ: nam manifestum est qñ p̄opter crucis manifestatio
nē: sed adhuc ostendit ipsos grauiori pena fuisse dignos in
hoc q⁹ dr. Et nisi breuiati fuissent dies illi: non fieret salua
omnis caro. Ac si dicat: Si ampli⁹ duraſſz p̄eliū romanoꝛ
aduersus ciuitatez: vniuersi perissent iudei. Omnem enim
carnem iudaicā dicit: ⁊ qui foris ⁊ qui intus erāt. nō. n. solus
eos qui in iudea erāt ipugnabant romani: sed ⁊ eos qui vbi
q̄z dispersi erant persequebant. AVGV. ad eſichiū: Qui
dā ār ꝓueniēter mihi ītellexisse videī mala ipsa significata
nomina dierum: sicut sunt dicti dies mali in alys scriptu
re diuine locis. Neque enim dies ipsi mali sunt: sed ea que
fiunt in eis. ipsa. n. dicta sunt breuiari: vt deo tolerantiā do
nante min⁹ sentirentur: ac sic q̄ magna essent fierēt breuia.

CHRY.i ho. Nevo iudei dicerēt qñ pp p̄dicatōez ꝛ visci pulos xp̄i hec mala euenerūt:oñdit q̄ nisi illi eēnt:radicit⁹ pisset.vnde subdit:Sz pp ele. bze:di.illi. AVGV.ad esi chiū. Nō.n.debem⁹ambigere:qñ euersa est hierlm fuisse in illo pplo electos dei q̄ ex circūcisiōe crediderāt:siue fuerāt crediturī:electi añ ꝓstitutōez mūdi:pp quos bzeuiarent̄ di es illi:vt tolerabilia mala fierēt. Nō āt desunt:q̄ existimāt: uient̄ sic fuit lōgioz dies illos futuros:q̄ cursu solis celerioze bze/ recozdāt illi⁹ scripti:Ordinatōe tua pseuerat dies:sz iux̄ tē/ poz q̄litatē.i.abbzeuiatos nō mēsura:sz numero: ne tēpoz moza ꝓcutiat credētiū fides. AVGV.ad esichiū: Nō tñ putem⁹ bebdomadas Dāiel:vl pp diez bzeuiatōes fuisse turbatas:vl illo iā tpe ñ fuisse ꝓpletas:sz i fine tēpoz eē cō plēdas. Aptissime.n.lucas testat̄ daniel ꝓphiā tūc fuisse cō pletā:qñ euersa ē hierlz. CHRY.i ho. Intende āt spūsci dispēsatōez qñ nihil hoz scripsit ioānes:vt non videret ex ipa coz q̄ fcā sūt historia scribere.ꝛ.n.post captōez hierlz vi xit mlto tpe. Sz q̄ añ moztui sunt ꝛ nihil hoz viderūt ipsi scribūt:vt vndiq̄ fulgeat p̄nūciatōis vtus. HYLA.Vel De ātixp̄i.n.tpib⁹ ꝟ locut⁹ ē ppha.abominatio ex eo dcā ē: q̄ aduersus deū veniēs honozē di sibi vēdicet:ōsolatōis āt abomiatio:q̄ bell ꝛ cedib⁹ terrā ōsolaturus sit:atq̄ ob id a iudeis suscept⁹ loco scificatōis istituit:vt vbi scōz p̄cib⁹ ōs ꝛ q̄z ꝑus iste iudeoz erroz erit:vt q̄ veritatē respuerūt:susci piāt falsitatē:iudeam ōseri monet:ꝛ trāsfugere i mōtes: ne admixtiōe plebis illi⁹ antixp̄o,creditur evis aut ꝓtagio affe rat. Oz āt ait:Et q̄ i te.sūt nō desc.tol.ali.de do.sua.sic intell'r igit i ꝓsūmatōe dom⁹ fastigiū ꝛ bitatōis toti⁹ excelsa pfectio: Qui gnātiōe sp̄us nouī celsus nō descēdere i hūilioza rex̄ secla/ riū cupiditate ōbebit. Et q̄ i agro erit:non re.tol.tuni.suā.s. posit⁹ i opatōe p̄cepti non ad curas p̄stinas reuertat̄:ob ōs uetex̄ exide peccaminū qb⁹ antea ꝓtegebat̄ erit tunicā re laturus. AVGV.ad esichiū: In tribulatōibus.n.cauēdū ē:ne q̄cq̄ ductus ad carnalē vitā ō spūali sublimitate ōscē dat:aut q̄ pfecerat i anterioza se extēdēs:deficiēdo i poste/ rioza respiciat. HYLA.q̄ āt dr:Ue p̄gnā.ꝛ nu.i il.die.nō ō fetax̄ onere dñz admōuisse credēdū ē:sz aiax̄ peccatis re pletax̄ oñdisse grauitatē:q̄ neqz i tecto posite: neqz i agro manētes reposite ire tēpestatē vitare possint:illis quoqz ve ēne q̄cq̄ ducti ad carnalē vitā ō spūali sublimitate ōscē cte educant̄ i his oñdit:ꝛ iccirco ve ipis erit.q̄ ad fugiēdū dat:aut q̄ pfecerat i anterioza se extēdēs:deficiēdo i poste/ ātixp̄m graues ꝛ ad sustinēdū ipite:nec pctā effugierūt:nec rioza respiciat. HYLA.q̄ āt dr:Ue p̄gnās cibū veri panis acceperūt. AVGV.ō ver.d. Ul pregnās ō fetax̄ onere dñz admōuisse credēdū ē:sz aiax̄ peccatis re ē q̄ res alieas ꝓcupiscit.nutriēs ē q̄ iā rapuit q̄ ꝓcupiuerat. pletax̄ oñdisse grauitatē:q̄ neqz i tecto posite: neqz i agro isti⁹.n.ve erit i die iudicy: q̄ āt dñs dixit: Oza. ne fi.fu.ve. manētes reposite ire tēpestatē vitare posint:illis quoqz ve hye.vl sab. AVGV.ō.q.euā.i.ne i letitia vl tristitia rex̄ ē q̄ res alieas ꝓcupiscit.nutriēs ē q̄ iā rapuit q̄ ꝓcupiuerat. tpaliū gs inueniat̄ i die illo. HYLA.Vel ne i pctōx̄ frigo erit q̄ nutriēt. Infirmitatē.n. aiax̄ q̄ ad cognitōz ōi tāq̄ la re:aut i ocia bonozū operū repiamur:qz grauis vexatio in/ cte educant̄ i his oñdit:ꝛ iccirco ve ipis erit.qz ad fugiēdū cubet:nisi q̄ cā electoz.um dei diebus illis sit bzeuitas affe/ dat:aut q̄ pfecerat i anterioza se extēdēs:deficiēdo i poste/ rēda vt vi malox̄ coarta tū tēpus exupet. ORIGE.Ty rioza respiciat. HYLA.Vel ne i pctōx̄ frigo Antixp̄s q̄ ē falsū vbū stetit frēqnter:q̄ autē boc videt ex iu erit q̄ nutriēt. Infirmitatē.n. aiax̄ q̄ ad cognitōz ōi tāq̄ la dea ire:fugiēt ad sublimes vi:atis mōtes. Et sigs inuēt⁹ fu cte educant̄ i his oñdit:ꝛ iccirco ve ipis erit.qz ad fugiēdū erit ascēdisse supza tectū vbi ꝛ stare sup fastigiū ei⁹:nō descē dat:aut q̄ pfecerat i anterioza se extēdēs:deficiēdo i poste/ dat ide:occasiōe vt auferat aliqd ō domo sua. Et si fuerit in rioza respiciat. HYLA.Vel ne i pctōx̄ frigo agro i quo absc̄dit⁹ ē thesaur⁹ ꝛ reuersus fuerit retro icur ret i seductiōez vbi mēdacis:ꝛ maxīe si spoliauerat se vesti/ cubet:nisi q̄ cā electoz.um dei diebus illis sit bzeuitas affe/ mētū vet⁹.i.veterē boiez ꝛ itex̄ ꝓuersus fuerit tollere ipz.tē rēda vt vi malox̄ coarta tū tēpus exupet. ORIGE.Ty pycit.n.ꝓceptū:ꝛ euacuat̄ a spe q̄ ē in actib⁹ vitatis. sil'r āt Antixp̄s q̄ ē falsū vbū stetit frēqnter:q̄ autē boc videt ex iu aīa i vtero bñs q̄ necdū fructificauit ex vbo icurrit i ve. dea ire:fugiēt ad sublimes vi:atis mōtes. Et sigs inuēt⁹ fu si videat̄ formatū ꝛ fructificatū vbuz nō āt fuerit enutritū erit ascēdisse supza tectū vbi ꝛ stare sup fastigiū ei⁹:nō descē sufficiēter. Orēt autē q̄ fugiūt in mōtes:ne fuga coz fiat hye dat ide:occasiōe vt auferat aliqd ō domo sua. Et si fuerit in me vl sabbato:qñ in trangllitate aie ꝓstitute:pñt ipetrare agro i quo absc̄dit⁹ ē thesaur⁹ ꝛ reuersus fuerit retro icur ret i seductiōez vbi mēdacis:ꝛ maxīe si spoliauerat se vesti/ mētū vet⁹.i.veterē boiez ꝛ itex̄ ꝓuersus fuerit tollere ipz.tē pycit.n.ꝓceptū:ꝛ euacuat̄ a spe q̄ ē in actib⁹ vitatis. sil'r āt aīa i vtero bñs q̄ necdū fructificauit ex vbo icurrit i ve. si videat̄ formatū ꝛ fructificatū vbuz nō āt fuerit enutritū sufficiēter. Orēt autē q̄ fugiūt in mōtes:ne fuga coz fiat hye me vl sabbato:qñ in trangllitate aie ꝓstitute:pñt ipetrare viā salutis:ꝛ i sabbato qñ homo bona opa nō facit:fuga ve strā nō fiat. Nemo.n.i piculo falsi dogmatis facile supat̄ ni si q̄ nud⁹ fuerit ab opib⁹ bonis. Que est aūt maioz tribula/ tio q̄z videre fratres nostros seduci:ꝛ q̄ aliqs videat seip̄m moueri ꝛ cōturbari:Dies āt itelligunt̄ p̄cepta ꝛ dogmata vitatis.oēs aūt itellect⁹ a scia falsi nois venientes addita/ menta sūt diex̄ que deus abbzeuiat per quos vult.

¶ Tūc si qs vob dixerit:ecce hic est xp̄s aut illic: nolite credere. Surgēt.n. pseudo xp̄i ꝛ pseudo ppbete: ꝛ dabūt signa magna ꝛ p̄digia:ita vt in erroz̄ iducant̄ si fieri pōt etiā electi. Ecce p̄dixi vobis:Si ergo dixerit vobis:ecce i deserto est: nolite exire:ecce i penetralibus: nolite credere. Sicut.n. fulgur exit ab oriēte:ꝛ apparet vsqz in occidentē:ita erit ꝛ aduentus filij hois. Ubicun qz fuerit coz̄pus:illuc cōgregabuntur ꝛ aquile.

CHRY.i ho Cū cōplesz dñs ea q̄ de hierosolymis sunt ad suū ō cetero puenit aduētū:ꝛ dic̄ ei⁹ signa nō illis vtilia solū:sz ꝛ nob ꝛ his q̄ post nos erūt oīb⁹. vñ dic̄:Tūc si qs vo. dix. Ec.hic ē xp̄s.aut illic.no.cre. Sic̄ aūt cū supza dixit euā gelista: In dieb⁹ illis ioānes baptista.nō tps q̄ō imediate ē ꝓñs exposuit cū. xxx.āni i medio eēnt:ita ꝛ hic cū dicit. Tūc tū mediū tps ptermisit:q̄ futux̄ erat a captiōe hierosoly/ me:vsqz ad initia cōsumatōis mundi:dans aūt eis signa sui secūdi aduēt⁹:de loco eos certificat:ꝛ de seductoz̄ib⁹. nō.n. sicut i p̄ozi aduētu i bethleez apparuit:ꝛ i p̄ulo angulo oz/ bis terrax̄:ꝛ nullo sciēte a p̄ncipio:ita ꝛ tunc erit:sz manife/ ste veniet:ita q̄ nō idigeat q̄ aliqs ei⁹ aduētū annūciet pp q̄ō dicit:Si qs vobis dixerit. Ecce hic ē christus aut illic:nō credatis. HIERO. In quo ostēdit q̄ secūdus aduent⁹ nō in humilitate vt p̄m⁹:sz i gloria demōstrādus ē. Stultū est itaq̄ eū in paruo loco vel in abscōdito q̄rere q̄ toti⁹ mūdi lumen est. HYLA. Et tñ qz i magna vexatiōe positi crūt boies pseudo ppbe tāq̄ p̄ntē i xp̄o opē sint iudicaturi mul tis i locis xp̄m esse atq̄ bri mētient̄:vt i antichristi famula tum depressos vexatosq̄ deducant:ꝛ ideo subdit: Surgēt enī pseu.christi ꝛ pseu ppbe. CHRY.in homi. Dic ō anti christo loquitur ꝛ de quibusdā eius ministris:quos pseudo christos ꝛ pseudo ppbas appellat quales ꝛ tpe apl'orum multi fuerunt:sz añ scōm aduentū christi erūt multo p̄ioi bus amarioz̄es.vñ subdit. Et da.sig.mag.ꝛ pdi. AVGV. in li.lxxxiy.qōnū. Admonet aūt hic dñs: vt itelligam⁹ q̄dā miracla et sceleratos boies facere q̄lia sci facere ñ p̄nt nec tñ iō potioris loci apō deū arbitrādi sūt. Nō.n. acceptioz̄es erāt dō:q̄z ppls isrl magi egyptiox̄:qz nō poterat illeppls fa cere qō illi faciebāt:q̄uis moyses in vtute di maioza potue rit. Sed iō non oīb⁹ scis ista attribuunt̄ ne pnicioſissimo er roze ōcipiant̄ ifirmi: existimātes i talib⁹ fcis maioza dona q̄z i opib⁹ iustitie:qb⁹ vita eterna cōpat̄. Cum ḡ talia faciūt magi q̄lia nōnūq̄z faciūt sci:diuerso fine ꝛ diuerso iure fiūt. Illi.n.faciūt quercētes gliā suā:illi querētes gliā di: ꝛ illi fa ciūt p quedā ptātib⁹ cōcessa i ordie suo:q̄si p̄uata cōmertia vl'hūficia:illi āt publica admīstratione iussu ei⁹ cui cuncta creatura subta ē. Al'r.n.cogit̄ possessor equū vare militi:al'r tradit emptoꝛ vt cuilibet donat aut commodat. Et quēad modū pleriqz mali milites quos ip̄ialis disciplina condem nat:signis ip̄atoꝛis sui nullos possessoz̄es territant:ꝛ ab eis aliquid qō publice non iubet extoꝛquēt:ita nōnunq̄z mali xp̄iani vel scismatici vl'heretici: p nomē christi vl' per vba vel sacramēta xp̄iana exigunt aliqd aptātibus:cū autē ma lis iubētibus voluntate cedūt:ad seducēdos boies cedunt quox̄ erroze letāt. Quapropter aliter faciūt miracula ma/ gi:aliter boni xp̄iani aliter mali xp̄iani: Magi p priuatos ꝓtractos:boni xp̄iani per publicam iustitiam:mali christia ni per signa publice iustitie,nec boc etiam oportet mirari:

qz oia q̃ visibilr fiũt:ẽt p inferiores ptãtes aeris huius nõ absurde fieri posse credunt. AVGV.iy.de tri. Necio tñ putãdũ ẽ trãsgresso ibꝰ ãgelis ad nutũ fuire hãc visibiliũ rez mãz:sz deo potiꝰ a quo eis ptãs dat:nec sane creatores illi mali angeli dicẽdi sũt:sz p subtilitate sua semĩa rez ista rum nobis ocultioza nouerũt:z ea p ogruas tẽtatões electo rum latẽter spergũt atqz ita z gignẽdaz rez z accelerãdoz ĩcrementoz p̃bent occasiões.nã z mlti hoies nouerũt ex q/ bus herbis aut carnibꝰ aut succis aut humozibꝰ ita obtutis vel cõmixtis q̃ aĩalia nasci soleãt:sz hec ab hoibꝰ tãto diffici lius fiũt:q̃to desũt sensuũ subtilitates z cozpoz mobilita/ tes ĩ membris terrenis z pigris. GREGO. xv.mo. Cũ g̃ antixps cozã carnaliũ oculis mirãda pdigia fecerit:post se tũc hoies trahet:qz q bonis pñtibꝰ ẽlectãt:ptãti illiꝰ se abs/ qz retractõe subyciẽt.vñ segt. Ita vt ĩ erro. ĩdu.si fie.po. ẽt electi. ORIGE. Exaggeratoziꝰ fmo ẽ dicẽs:Si pole ẽ.nõ enĩ pnũciauit neqz dixit:vt ĩ errorẽ mittant electi:sz oñde/ re vult qm̃ frequẽter valde psuasoꝛy sũt fmones heretico/ rũ:z cõmouere potẽtes:ẽt eos q sapiẽter agũt. GREGO. xxxiy.mo. Vel qz electoz coz z trepida cogitatõe ꝛcutiũt:z tñ coz ꝛstãtia ñ mouet:vna snĩa dñs vtrũqz cõplexus ẽ:q̃si enĩ iã errare ẽ in cogitatõe titubare:sz si fieri põt subiũgit: qz fieri nõ põt vt ĩ errorẽ electi capiant. ORIGE. Ut nõ iõ hoc dicit q electio diuĩa frustret:sz q hũano iudicio ele/ cti videbãt illi ĩ errorẽ mittẽtur. GREGO. ĩ ho. Nin ãt iacula feriũt q̃ puidẽt:z ppter hoc subdit: Ecce pdixi vob. Dñs.n.nõ pturi mũdi pcurẽtia mala denũciat: vt eomiꝰ pturbẽt veniẽtia quo fuerit pscita: pp qõ ꝛnr cõcludit. Si ergo dixerit vob: Ec.ĩ deſ.no.exire.z ec.ĩ pe. noli. credere.

HYLA. Nã pseudo ,pphe õ gbꝰ supza dixerat:nũc ĩ deſ tis xpm eẽ dicẽt:vt hoies erroze depraueẽt nũc ĩ penetrali/ bus asserẽt eũ eẽ:vt hoies dñantis antixpi ptãte ꝛcludant: sz dñs se nec loco occultãdñ:nec a singulʼ seoꝛsũ ꝛtuẽdz eẽ p fitet:sz vbiqz z ĩ ꝛspectu oĩum pñtẽ se futuz eẽ denũciat. vnde segt. Sic.n.ful.exit ab ozi.z ap.vsqz ad oc.ita erit ad/ uen.fi.hois. CHRY.ĩ ho. Sic.n.supza p̃dixit q̃lr antixps vẽturꝰ ẽ:ita z p hoc ostẽdit q̃lr ipe sit vẽturꝰ. Sic.n. fulgur nõ idiget ãnũciãte aut p̃cone:sz instãti momento tpis mõ/ straz sz vniuersũ ozbẽ terraz ẽt bis q ĩ thalamis sedẽt: ita z aduẽt xpi sil appebit vbiqz pp glie fulgoꝛẽ.ꝛnr aũt dr z aliõ signũ sui aduẽtꝰ:cũ subdit:Ubicũqz fue.coz.il.cõ.z ag. p agles multitudinẽ ãgeloz martyz:z scoz oĩuz õsignãs. HIERO. De exẽplo.n.nãli qõ quotidie cernimꝰ xpi istru imur sacro. Agle.n.z vultures ẽt trãsmaria dñr sẽtire cada uera:z ad escã huiuscemõi ꝛgregari. Si g̃ irrõnabiles volu cres nãli sẽsu tãtis terraz spacys sepate:puũ cadauer senti ant vbi iaceat:q̃tomagis ois mltitudo credẽtiũ dz ad xpm festinare:cuiꝰ fulgur exit ab oziẽte:z pz vsqz ad occidentez: ꝓssumꝰ ãt p coz p.i. Joathõ qõ significãtiꝰ latine dr cada uer:ab eo q p mõtẽ cadat passiões xpi itelligere. HYLA. Uñ vt nec loci ĩ quo vẽturꝰ eẽt essemꝰ ignari dic: Ubicũqz fuerit coz.ibi ꝛgregabũt z agle. Sctõs de volatu spũal coz pis aglas noĩauit:quoz ꝛgregãtibꝰ ãgel ꝛnẽtuz futuz ĩ lo/ co passiõis oñdit:z digne illic claritatis aduẽtꝰ expectabit: vbi nob gliã eternitatis passiõe coꝛpee bũilitatis opatus ẽ.

ORIGE. Et vide qz ñ dixit:Ubicũ.fue.coz.ibi.ꝛgre.vul tures:aut cõui:sz agle. Volẽs oñdere magnificos z regales oes:q ĩ passiõe dñi credidert. HIERO. Agle.n. appellãt gbꝰ iuuẽtꝰ renouata ẽ vt agle:z q assumunt pẽnas vt ad xpi veniãt passionẽ. GREGO. xiiy.mo.pt ẽt itelligi:Ubicũ. fue.coz.nẽ.ac si dicat:qz celesti sedi ĩcarnat pside o electoz aĩas cum carne soluero:ad celestia subleuabo. HIERO. Uel alr. Nõ h de pseudo ,pphis dr itelligi pt. Multi.n.tpe captiuitatis iudaice pncipes extitere: q xpos se eẽ dicerẽt: ĩ tñ vt obsidẽtibꝰ romãis tres itꝰ fuerit factiões:sz meliꝰ de ꝛsumatiõe mũdi dr:vt expositũ ẽ.Põt aũt z tertio de here/ ticoz ꝺ eccliã pugna ĩtelligi:z ꝺ istiusmõi ãtixpis q sub opi niõe falsę scie ꝺ xpm dimicãt. ORIGE. Gnalr.n.vnꝰ ẽ an tixps:spes aũt eiꝰ mlte:tãq̃ si dicamꝰ:Medaciũ nihil dt a medacio. Sic aũt veri xpi fuerunt sci ,pphe: sic itellige fm vnũquẽq pseudo xpz:multos eiꝰ falsos ,pphas qui antixpi alicꝰ falsos fmões pdicãt q̃si veros:quoz dicet aligs:Ecce h ẽ xps.ecce illic q̃si nõ extra scripturã foꝛas aspiciẽdũ est. Ex lege.n.z ppbis z aplis pferũt q vident defẽdere mẽda ciũ.vel p hoc q dicit. Ecce hic ẽ xps:ecce illic.oñdit nõ xpz sz aliqué fictũ eiusdẽ nois: vtputa fm marchiõis doctrinã aut valẽtini z basilidis. HIE. Sigs g̃ ,pmiserit vob q ĩ ꝺ serto gẽtiliũ z phoz̃ dogmate xps mozet:aut hereticoz penetralibꝰ q dei pollicẽt archana:nolite credere:sed q ab oziẽte vsqz ĩ occidẽtem fides catholica ĩ eccleſys fulget.

AVGV.de.q.euã. Oziẽtis z occidẽtis noĩe totũ ozbem voluit significare:p quẽ futura erat eccliã. Scoz aũt illũ sẽ sum quo dixit: Amodo videbitis filiũ hois veniẽtẽ in nubi bꝰ:ꝓueniẽter ẽt nũc fulgur noĩauit:qõ maxie solet emicare õ nubibꝰ. Cõstituta g̃ auẽte eccliẽ p ozbẽ terrarũ clara atqz mẽifesta:cõueniẽter discipl̃os admõet atqz oes fideles ne scismaticis atqz hereticis credãt. Unũqõqz scilsima aut vna queqz heresis locũ suũ hz:ĩ ozbe terrarũ aliquã tenẽs ptez: aut obscuris atqz occultis cõuẽticulis curiositatẽ hoiuz de cipit:quo ptinet qõ ait: Sigs vobis dixerit:ecce h ẽ xps aut illic.qõ significat terrarũ ptes aut ,puiciarũ: aut in penetra libꝰ aut in deserto: qõ significat occulta z obscura ꝓuẽticu/ la hereticoz̃. HIERO. Uel p hoc q dic: In õserto z pe netralibꝰ oñdit q̃ psecutiõis z angustiarũ tpe sp pseudo p phe õcipiẽdi iueniunt locũ. ORIGRE. Uel qi secretas z nõ vulgatas scripturas ,pferũt ad cõfirmatiõez mẽdacy sui videt dre:Ecce ĩ solitudine vbũ ẽ vitatis. Quotiẽs aute canonicas ,pferãt scripturas ĩ gbꝰ ois xpianꝰ cõsentit vidẽ/ tur dre:Ecce in domibꝰ ẽ vbum vitatis. Sz nos exire nõ ꝺ bemus a prima ecclastica traditõe: vel eis fmones q sunt oĩo extra scripturã oñdere volẽs dixit. Si dixerint vobis: Ecce ĩ solitudie ẽ:nolite exire dei regula fidei. Eos aũt q si mulãt diuinas scripturas oñdere volẽs dixit. Si dixerint vo bis Ecce ĩ penetralibꝰ ẽ:nolite credere. Ueritas.n. filiꝰ est fulguri egredieti ab oziẽte:z apparẽti vsqz ad occidẽte. Ut hoc dic:qm̃ vitatis fulgur ex oi scripturarũ loco defẽditur. Exit g̃ vitatis fulgur ab oziẽte.i.ab initys xpi: z apparet vs qz ad passionẽ ipiꝰ in q̃ ẽ occasus eius:vel a pmo initio crea ture mũdi vsqz ad nouissimã aplozũ scripturã. Uel oziens quidẽ est lex:occidẽs aũt finis legis z ppbetic ioãnes: sola aũt ecclesia:neqz subtrahit buꝰ fulguris verbũ z sensũ ne/ qz addit q̃si ppbetiã aligd aliud. vel hoc dicit: qz nõ debe/ mus attẽdere eis q dicũt. Ecce hic xps. non aũt ostendunt eũ in ecclia:in qua tota totus ẽ aduentus filꝰ hominis dicẽ tis. Ecce ego vobiscum sum oĩbus diebus vsqz ad cõsũma/ tionẽ seculi. HIERO. Prouocamur aũt ad passionẽ xpi: vt vbicũqz in scripturis legit. Congregemur: vt p illam ve nire possimus ad verbum dei.

¶ Statĩ aũt post tribulationẽ dierũ illoz̃ sol ob/ scurabit: z luna nõ dabit lumẽ suũ: z stelle cadẽt de celo: z virtutes celoz cõmouebunt: z tũc ap parebit signũ filꝰ hominis in celo. Et tunc plan/ gent omnes tribus terre.

GLO. Postq̃ dns pmuniuit fideles ꝺ seductõez antixpi z ministroz̃ eius:oñdẽs se manifeste eẽ vẽturũ:nũc ozdinẽ z modũ sui aduẽtꝰ demrat dicẽs: Statĩ aũt post trib.dic.il. sol obscu. CHRY.ĩ ho. Tribulatiõez dic dierũ antixpi z pseudo ,pphãrũ. Tribulatio.n.tũc erit magna: tot existẽti/ bus deceptoribꝰ:sed nõ extẽdet p tpis lõgitudinẽ. Si.n. iu daicũ bellũ pp electos decurtatũ ẽ: multo magis pp eos h tribulatio abbzeuiabit. z ppter boc non simplr dixit: Post

tribulationē:ſz addit ſtatiz:ipe.n. ꝓfeſti aderit. HYLA. Hiaz ãt aduēt⁹ ſui ĩdicat obſcuritate ſol:ꝛ defectiõe lunę ꝛ cãu ſtellaꝝ.nã ſequit. Et lu.nõ da.lu. ſuuz ꝛ ſtel.ca.de celo. ORIGE. Dicet ãt aligs ſic ĩ magnis ignib⁹ ſuccẽdi ĩcipiẽtib⁹ tenebre ex fumo plimo videñ extolli:ſic ĩ ꝟſũmatio ne mũdi ab igne q ſuccẽdẽd⁹ ẽ:obſcurabũt ẽt luminaria ma gna:marceſcẽte ſtellaꝝ luie: reliquũ eaꝝ corp⁹ cuz exaltari nõ valeat:ſic ꝑmũ cũ a luie ipo portatũ extollebat cadet de celo. Dis accidẽtib⁹ :ꝟñs ẽ celoꝝ rõabiles vtutes patiẽtes ſtupoze ꝛ ꝟmotionẽ aliquã pati ꝛ ꝟturbari: remotas.ſ.a pxi mis fũctõib⁹ ſuis.vñ ſegit: Et v. ce.cõ.ꝛ tũc ap.ſi. fi. ho. ĩ ce. quo.ſ.celeſtia fcã ſũt.i. vtus quã opat⁹ ẽ filj⁹ ſuſpẽſ⁹ ĩ ligno: ꝛ ĩ celo appebit maxie ſignũ illi⁹ vt hoies de oĩb⁹ tribub⁹ q̃ ꝑus nõ crediderũt xp̃ianitati ãnũciate:tũc recognoſcẽtes p ſignũ illũ mãifeſtatũ plãgẽt ꝛ lamẽtabũt pp ignorãtiã ſuã atq; pcta.vñ ſegit: Et tũc plã.om.tri. terre. Ai⁹ ãt alr arbi trabit:qñ ſic lucerne pulati õficit luñ: ſic celeſtiũ luminũ deficiẽte nutrimẽto ſol obſcurabit ꝛ luna:ꝛ ſtellaꝝ lumẽ de ficiet:ꝛ q̃ remãſerit ĩ eis q̃ſi terrenũ cadet de celo. Ꝟz quo põt dici de ſole qñ obſcurabit lumẽ ei⁹:cũ eſaias ꝓpheta ꝑ fectũ aliquẽ ſol ĩ ꝟſũmatiõe foze declaret: ſimilr ꝛ de luna eſaias refert:qñ erit ſic ſol.ō ſtellis ãt gdã dicere tẽtãt: aut oẽs aut plures eaꝝ maiores eẽ tota terra. Quõ g̃ cadẽt ō ce lo cũ magnitudini eaꝝ nõ ſufficiat terra. HIERO. Nõ g̃ diminutiõe lumis hui⁹ mũdi accidẽt:aliogn ſolẽ legim⁹ ſep tuplũ habituꝝ lumis:ſz ꝓpatõe vere lucis oĩa viſui appare bũt tenebroſa. RABA. Nihil tñ phibet itelligi veraciter tũc ſolẽ ꝛ lunã cũ ceteris ſideribꝰad tps ſuo lumie ꝑuari:ſic de ſole fcñ ꝟſtat tpe dñice paſſiõis.vñ iobel dic. Sol ꝟuertetur ĩ tenebras.ꝛ luna ĩ ſanguinẽ añq̃ veniet dies dñi magn⁹ ꝛ mãifeſt⁹. Leteꝝ pacto die iudicy:ꝛ clareſcẽte future ꝓpheta dic. Erit lux lune ſicut lux ſolis:ꝛ lux ſolis erit ſeptẽ pliciter. Qd ãt de ſtellis dictũ ẽ: Et ſtel. ca.de celo. i marco ita ſcriptũ ẽ: Et ſtelle celi erũt decidẽtes.i.ſuo lumie caren tes. HIERO. Per vtutes aũt celoꝝ:angeloꝝ multitudi nes ĩtelligim⁹. CHRY.ĩ ho. Qui valde decẽter ꝟmouebunt vl ꝟcicient videtes tãta trãſmutatõez fieri:ꝛ ꝓſeruos ſuos puniri:ꝛ ozbẽ terraꝝ terribili aſſiſtẽte iudicio. ORIGE. Sic ãt ĩ diſpẽſatiõe crucis ſole deficiẽte tenebre facte ſũt ſup terrã:ſic ꝛ ſigno filj hois apparẽte i celo deficiẽt lumia ſol⁹ lune:ꝛ ſtellaꝝ:q̃ſi cõſũpta ex mlta vtute ſigni illi⁹: vñ ſegit: Tũc ap.ſig.fi.ho.ĩ celo. Signũ ãt crucis hic intelligam⁹:vt videãt iuxta çachariã ꝛ ioannẽ iudei quẽ cõpunxerãt:ꝛ ſignũ victozie. CHRY.ĩ ho. Si aũt ſol gdẽ obtenebraſſ crux nõ apperet:niſi multo ſolarib⁹ radys luculẽtioz eẽt. Ne ãt diſcipli verecũdent:ꝛ doleãt ō cruce: eã ſignum noiat cũ q̃dã claritate. Appebit ãt ſignũ crucis: vt iudeozũ ſz mozte exprobratiſſimã oñdẽs.vñ ſegit ꝛ tũc plãgẽt ſe oẽs trib⁹ terre: Uiſa.n.cruce ꝟſiderabũt q⁹ mozuo eo nihil pfecerũt:ꝛ q̃m crncifixerũt eũ quẽ adozari opoztebat. HIE. Recte ãt dic⁹ terre. Di.n.plãgẽt g municipatũ nõ bñt ĩ cel:ſz ſcripti ſũt ĩ terra. ORI. Mozal⁹ aũt dicet aligs ob ſcurãdũ ſolẽ eẽ diabolũ:g ĩ ꝟſũmatõe ẽ arguẽd⁹ cũ ſit tenebroſ:ſimlat ãt ſe ſolẽ: Luna ãt q̃ vr illumiari ab hꝰ ſole ẽ ois ecclia malignãtiũ q̃ freq̃nter lumẽ ſe bre ꝛ dare ꝑmittit.tũc quãte redarguta cũ reꝓbatis dogmatib⁹ ſuis claritatẽ ſuã: ſz ꝛ gcũqz:ſiue ĩ dogmatib⁹:ſiue ĩ vtutib⁹ falſis hoĩb⁹ gdem vitatẽ ꝑmittebãt:mẽdacys ãt ſeducebãt:hi ꝟueniẽter dicẽdi ſũt ſtelle cadẽtes ō celo:vt ita dicã ſuo:vbi erãt in altitudine ꝟſtitute:extollẽtes ſe aduerſus ſciaz ōi. Ad ꝟmẽdatio nẽ ãt ꝑmõis hꝰ vtemur exẽplo ꝓuerbioꝝ dicẽte. Lumẽ iuſtoꝝ ſp iextiguibile ẽ:lunẽ ãt ipioꝝ extigueſ. tunc claritas ōi appebit ĩ oĩ q̃ portauit imaginẽ celeſtis:ꝛ celeſtes letabũtur:terrei ãt plãgẽt. Uel eccliа ẽ ſol:luna:ꝛ ſtelle cui dcñ ẽ: Ꝟſpecioſa vt luna:electa vt ſol. AVGV.ad eſichiũ. Tũc .n.ſol obſcurabit ꝛ luna ñ dabit lumẽ ſuũ:qz eccl'ia ñ appebit impys tẽ ꝓſecutoꝛib⁹ vltra mõz ſeuiẽtib⁹. Tũc ſtelle cadẽt ō celo:ꝛ virtutes celoꝝ ꝟmouebunt:qñ multi q̃ gr̃a fulgere videbãt ꝓſeq̃ntib⁹ cedẽt ꝛ cadẽt:ꝛ qdẽ fideles fortiſſimi turbabũt hoc ãt poſt tribulatõez dieꝝ illoꝝ dr cẽ futuꝝ: ñ qz trãſacta tota illa ꝓſecutõe accidãt iſta:ſz qz ꝓcedet tribulatio vt ſeq̃t quorũdã õfectio:ꝛ qz p oẽs dies illos ita fiet ꝑ ptera poſt tribulatõez dieꝝ illoꝝ:ſz tñ in eiſdẽ dieb⁹ fiet.

¶ Et videbunt filium hominis venientez ĩ nubibus celi cum virtute multa ꝛ maieſtate.

CHRY.ĩ ho. Qz crucẽ audiuerãt:ne rurſus exiſtimarẽt aliqd turpe eẽ futuꝝ ſubiũgit. Et vi.fi.ho.ve.ĩ nu.ce.cũ vir. mul.ꝛ ma. AVGV.ad eſichiũ. Cui⁹ qdez ꝓpioꝛ ſẽſus ẽ:ꝛ cũ hoc qſq̃ audierit vl legerit:ipz eẽ aduẽtũ accipiat qñ vẽtur⁹ ẽ ad viuos ꝛ mozuos iudicãdos ĩ cozpe ſuo:ĩ quo ſedet ad ōrterã pr̃is:ĩ quo ẽt mozuꝰ ẽ ꝛ reſurrexit:ꝛ aſcẽdit ĩ celũ. ꝛ ſic ĩ actib⁹ apl'oꝝ legit. Nubes ſuſcepit eũ ab oc'lis cozꝛ:et qz illic ocñ ẽ ab angel':Sic vẽiet quõ vidiſtis eũ cũtẽ ĩ celũ: merito credẽdus ẽ ñ ſolũ ĩ eoõ cozpe:vexꝛ ẽt ĩ nube vẽtur⁹.

ORIGE. Uidebũt g̃ ocul'cozpalib⁹ fi.hoĩs ſpẽ hũanave. ĩ nu.ce.i.ſupnis. Sic.n.cũ trãſformat⁹ ẽ:voxꝛ vẽit ō nube.ſic cũ vẽiet itexꝛ ĩ ſpẽz trãſformat⁹ gl'oſã:ꝛ nõ ſup vnã nubẽ:ſz ſup mlt̃as q̃ erũt vehiculũ ei⁹. Et ſigdẽ vt ne terrã calcaret filj⁹ ꝺi hieroſolymã aſcẽdẽs.diligẽtes eũ ſtrauerũt veſtimẽta ſua ĩ via neqꝛ aſellũ q̃ portabat eũ volẽtes terrã calcare: qd mixꝛ ſi pr̃ ꝛ ōs oĩuz nubes ſternat celeſtes ſub cozpe filj deſcẽdẽtis ad op⁹ cõſũmatõis:ꝛ Dicet aũt aligs:qñ ſic in factiõe hoĩs accepit de⁹ limũ ō terra ꝛ finxit hoiez:ſic vt appeat gl'ia xp̃i accipiẽs dñs de celo ꝛ ō celeſti cozpe:cozpauit ꝑmũ qdẽ ĩ trãſfiguratõe ĩ nubẽ lucidã.i.ĩ ꝟſũmatiõe ĩ nubes lucidas:pp qõ nubes ccli dñr:ſm q⁹ ꝛ lim⁹ terre ẽ dict⁹:ꝛ de cet patrẽ talia mirãda dare filio ſuo q̃ ſe humiliauit:et ꝓptea exaltauit illũ:nõ ſolũ ſm ſpñ:ſz ẽt ſm cozp⁹:vt ſup tali b⁹ nubib⁹ vẽiret:et foꝛſitã ſup nubib⁹ rõnalib⁹ ne irrõnabile eẽt vehiculũ filj hoĩs gl'ificati.ꝑmũ qdẽ vẽit ieſus cũ virtute ex q̃ faciebat ſigna ꝛ ꝓdigia ĩ ꝓpl'o. Dis ãt illa virt⁹ cõparatõe illi⁹ virtutis mlte:cũ q̃ ĩ fine vẽtur⁹ ẽ modica erat. virt⁹.n.erat exinaniẽtis ſeipm.ꝟñs eſt ẽt vt ad maiozẽ gl'iã reformet:q̃ fuit trãſformat⁹ ĩ mõte.tẽ.n. pp tres tñmodo trãſformat⁹ ẽ:in ꝟſũmatiõe aũt mũdi toti⁹ apparebit ĩ gl'ia multa:vt videãt eũ oẽs ĩ gloria. AVGV.ad eſichiũ: Ꝟz qñ ſcripture ſcrutãde ſunt:nec earũ ſupficie debem⁹ eẽ cõtenti:diligẽter ſunt iſpiciẽda ſeq̃ntia.poſt pauca.n.ſegit: Cũ videritis hec oĩa fieri:ſcitote qz ꝓpe ẽ iã in ianuis. tunc enĩ ſcimus ꝓpe eẽ:cum nõ aliq̃ videm⁹ eẽ premiſſorum:ſz hec oĩa:in quibus ꝛ hoc eſt:q⁹ videbit filius hoĩs veniens ꝛ mittet angelos ſuos de q̃tuoꝛ ptib⁹ mundi.i. de toto oꝛbe terrarũ ꝓgregat electos ſuos que tota hoza nouiſſima facit venies in ſuis mẽbris tanq̃ in nubib⁹:vl in tota ipſa eccl'ia tã q̃ĩ nube magna:ſic nũc vẽire nõ ceſſat:ſz iõ cum ptãte magna ꝛ maieſtate:qz maioꝛ ptãs ꝛ maieſtas illi⁹ appebit ſctis ꝟbus magnã virtutẽ dabit:ne tãta ꝓſecutiõe vincantur.

ORIGE. Uel cũ magna virtute venit quotidie ad aĩam oĩs credẽtis in nubib⁹ ꝓpheticis. in ſcripturis ꝓphetarum ꝛ apoſtoloꝛũ:g verbũ dei ſup humanã nãm in intellectib⁹ ſuis declarat:ſic ẽt eis g intelligunt dicimus appere gl'iam multã:q̃ qdẽ vr in ſcõo vbi aduẽtu q̃ eſt ꝓfectoꝛũ:ꝛ ſic fortaſſe oĩa que a trib⁹ euãgeliſtis dicta ſunt de chriſti aduẽtu diligẽtius inter ſe collata ꝛ bene diſcuſſa inueniẽtur ad hoc pertinere q⁹ quotidie venit in cozpe ſuo: quod ẽ eccleſia de quo aduẽtu ſuo alibi dixit. A modo videbitis filiũ hoĩs ſedentẽ a dextris virtutis dei ꝛ veniẽtẽ ĩ nubib⁹ celi:exceptis locis vbi ab eo ille aduẽtus vltimus in ſcipſo ꝑmittit.

¶ Et mittet angelos ſuos cum tuba ꝛ voce ma-

gna: ⁊ congregabunt electos eius a quatuor vẽ
tis:a summis celorum vsq; ad terminos eorũ.
ORIGE.Quia de planctu mentionẽ fecerat:qui ad hoc
erit vt sponte ꝓtra se fiam ꝓferant:⁊ seipsos ꝓdemnent.ne
puteꝫ q; ĩ isto plãctu mala eor̃ terminent̃ subdit.Et mit.an
ge.su.cũ tu.⁊ vo.magna. REMI.Hec ãt tuba non reuera
corpea ẽ itelligenda:sz archangelica vox: que adeo magna
erit:vt ad clamorẽ illi⁹ oẽs mortui ẽ terre puluere resurgãt.
CHRY.Son⁹ aũt tube ptinet ad resuscitationẽ:ad gau
diũ ad repzesentandũ stuporẽ q tũc erit ad dolorẽ illor̃ qui
relinquent̃:⁊ in nubibus nõ rapient̃. ORIGE.Scriptuz
ẽ aũt ĩ numeris:q; ex quattuor vẽtis ꝓgregabũt sacerdotes
tubicinãtes eos q sunt ex castris isr̃l:ꝑm quor̃ ꝓpationẽ de
angelis christi ꝓuiter dr̃: Et cõgregabũt electos eius a quat
tuor vẽtis: REMI.i. a quattuor climatib⁹ mũdi.i. oriẽte:
occidẽte:aglone:⁊ austro. ORIGE.Et simpliciores qdez
opinant̃ eos tñ q tũc iuenti fuerint in corpore aggregãdos
sed melius est dicere congregandos non solum ab ange
lis christi cẽ oẽs nõ solũ ab adẽtu xp̃i ⁊ vsq; ad ꝓsũmatio/
nẽ vocatos atq; electos:sz ⁊ oẽs q a ꝓstõne fuerit mũdi:q vi
derũt sicut abraã christi diẽ:⁊ exultauerũt in illã. Quoniaz
aũt nõ tantũ illos q ĩ corpore fuerint ꝓhẽnsi dicit cõgregã
dos christi electos sz etiã illos q de corporibus sunt egressi:
manifestat sermo dicẽs ꝓgregatos electos:nõ solũ a q̃ttuor
vẽtis:sz ét subdẽs: A sũmis celor̃ vsq; ad terminos eoruz.
Qõ nemini sup terrã exñti arbitror cõuenire. Uel celi sunt
scripture diuine:aut auctores eor̃ in q̃bus habitat de⁹. Cũ
ma autẽ scripturar̃ sũt initia illar̃:termini aũt ꝓsũmatões
car̃. Cõgregant̃ q̃ scĩ a sũmis celor̃.i.ab eis q viuũt in ini/
tys scripturar̃ vsq; ad eos q viuunt in cõsumationib⁹ ear̃
Congregabunt̃.n.tuba ⁊ voce magna:vt quĩ audierint ⁊ ad
uerterint parent se ad viã pfectionis:q̃ ducit ad ftlium dei.
REMI.Uel aliter: Ne forte aliquis putaret q; solummõ
a q̃ttuor ptibus mundi ⁊ non a mediterraneis regionibus
⁊ locis:iõ addit: A summis celor̃ vsq; ad terminos eorum:
ꝑ summũ.n.celi mediũ orbis ĩtelligit̃:quia medio orbis
summũ celi ꝑsidet. ꝑ terminos autẽ celor̃:fines terre si
gnificat vbi longe distantibus circulis celi:terre ĩsidere vi
dent̃. CHRY.Qõ autẽ p angelos dñs electos vocat:ad
electorum honorem pertinet:nam ⁊ paulus dicit:q; rapien
tur in nubibus:quia eos quidem qui resurrexerunt congre
gabunt angeli:congregatos autem recipient nubes.

¶Ab arbore ãt fici discite parabolã:cũ iã ramis
eius tener fuẽrit ⁊ folia nata:scitis q; ꝓpe ẽ estas.
Ita ⁊ vos cũ videritis hec oĩa: scitote: q; ꝓpe ẽ
in ianuis. Amẽ dico vobis:q; nõ ꝓteribit gñatio
hec:donec oĩa fiant: Celũ ⁊ terra transibunt
verba aũt mea non ꝓteribũt.

CHRY.ĩ ho:Qz dixerat q; statĩ post tribulatõez diez̃ il
loz̃ q̃ ꝑdicta sũt ꝓtingerẽt:ipi aũt q̃rere poterãt:ꝓpter quan
tũ tps:iõ exponit exẽplũ ponẽs ꝺ ficu dicẽs: Ab ar.fi. disci.
para.cũ iã ra.eius te.fu.⁊ fo.na.sci.q; p.ẽ estas. HIERO.
q.d.Sic̃ q̃n teneri fuerit ĩ arbore fic⁹ cauliculi:⁊ gẽma erũ/
pit in florẽ:cortexq; folia parturit:ĩtelligitis estatis aduen
tũ:⁊ fauony ac veris ĩtroitũ. Ita cũ oĩa q̃ scripta sũt videri
tis:nolite putare iã adesse ꝓsũmationẽ mũdi: sz q̃si ꝓuia et
ꝑcursores quosdã venire:vt oñdãt q; ꝓpe sit ⁊ ĩ ianuis. vñ
segr̃: Ita ⁊ vos cũ vide.hec om:scito.q; ꝓpe est in ianuis
CHRY.ĩ ho. ꝑ qõ oñdit q; nõ multũ erit tpis mediũ
sz statĩ aduẽtus xp̃i ocurret. ꝑ hoc aũt ⁊ aliõ gddã ꝓnun
ciat.s.estatẽ spũalẽ ⁊ trãgllitatẽ iustis post hyemez eẽ futu/
rã:peccatorib⁹ aũt ecõtrario hyemẽ post estatẽ. ORIGE.
Sic̃.n.ficus in tpe gdẽ hyemis vitalẽ virtutẽ habet in se ab
sconditã:postmodũ aũt cum virtus ipsa vitalis ꝓdire cepe
rit ad manifestationẽ ꝓtereũte hyeme ⁊ ipa valitudie ei⁹ ra
m⁹ efficit̃ tener ⁊ folia ꝓducit:sic ⁊ mũdus ⁊ vnusqsq; cor
ꝑ saluant̃ ante xp̃i aduentũ q̃si in hyeme in se absc̃sas ht
vitalẽ vtutez.xp̃o aũt inspirãte fiũt teneri ⁊ põ ouri corpis
rami:⁊ q̃ absc̃dita erãt in eis ꝓgreduntur in folia: ⁊ manife
stos fruct⁹ oñdũt:talib⁹ ãt ꝓpe ẽ estas: ⁊ aduẽt⁹ q̃lis vbi õi.
CHRY.ĩ ho. ꝓpter hoc ét istõ posuit:vt credere faciat
hũc ꝑmonẽ oĩo ita eẽ vẽtur̃.vbicũq; n.qõ oio cuẽtur̃ ẽ diẽ.
nales necitates in exẽplum iducit. AVGV.ad efficiuz;
Qz aũt de signis enãgelicis ⁊ ꝓpheticis q̃ fieri cernũ⁹ ꝓpi
quũ dñi aduẽtũ sperare debemus qs negat:quotidie qppe
magis magisq; fit ꝓxim⁹. sz q̃sto iteruallo ꝓpinq̃t:ꝺ hoc di
ctũ est. Nõ ẽ vestr̃ scire tpa vel momẽta. Uel qñ dixit apls:
Nunc ꝓpior ẽ nr̃a salus:q̃ cũ credidim⁹:⁊ ecce tot ãni trã
sierũt:nec tñ qõ dixit falsũ ẽ:q̃sto magis nũc dicẽdũ est ꝓpi
quare dñi aduentũ quãdo tantus fact⁹ est ad finẽ accessus.
HYLA.Mystice aũt synagoga ficus arbori ꝓparat̃ ra/
mus igr̃ fic⁹ antixp̃s eẽ itelligit̃:diaboli fili⁹: peccati pontio
legis assertor:q cũ virescere cepit ⁊ frõdescere:q̃dã peccato
rũ exultãtiũ viriditate:tũc pxia ẽ estas.i.dies iudicy sẽtẽt/
REMI.Uel cũ hec ficus rursuz germinabit.i. cũ synago/
ga vbũ scẽ ꝑdicatõis accipiet:ꝑdicãtib⁹ enoch ⁊ helia:itelli/
gere debem⁹ qz ꝓpe ẽ dies ꝓsũmationis. AVGV.de q̃
cuã.Uel p arborẽ fici intellige genus humanũ ꝓpter puri
tum carnis.Cũ iã ramus ei⁹ tener fuerit.i.cũ fily hominũ p
fidẽ xp̃i ad spũales fructus ꝓfecerit:⁊ ĩ eis honor adoptio/
nis filior̃ dei emicuerit. HYLA. Ut aũt fides certa cẽt
futuror̃ subiũxit: Amẽ dico vobis:q; ñ ꝑte.gẽ.hec oo. oĩa fiant.
Amẽ aũt dicẽdo ꝓfessionẽ veritatis adiũxit. REMI.Et sim
pluces gdẽ ad destructionẽ hierl̃z referũt vba:⁊ de illa gña
tiõe estimãt dcã:que passionẽ christi aspexit:q; nõ cẽt trãsi/
tura ꝑuſq; fieret õstructio ciuitatis illius. Nescio aũt si ver
bũ a vbo exponere possint ab eo q; ait. Nõ relinq̃tur hic la/
pis sup lapidẽ:vsq; ad illud qõ ait. ꝓpe ẽ in ianuis:forsi/
tã.n.in qbusdã potuerũt:in alys autem nõ potuerũt oio.
CHRY.ĩ ho. Hec g̃ oĩa de fine hierosolymor̃ dicta sũt
⁊ que de pseudo.ꝓphis ⁊ pseudo xp̃i:⁊ alia oĩa que diximus
vsq; ad xp̃i aduẽtũ futura. Qz ãt dixit generatio hec: nõ de
ea q̃ tunc erat dixit:sz de ea q̃ est fideliũ:ꝓsueuit.n.scriptura
gñationẽ nõ solũ a tpe designare:sz a loco:cultu:⁊ cõuersati
one:sic̃ cũ dr̃. Hec ẽ gñatio querẽtiũ dñz. Ex hoc aũt oñdit
q; hierl̃m peribit:⁊ amplior ps iudeor̃ destruet̃: gñationẽ
ãt fideliũ nulla sepabit tẽtatio. ORIGE.Gñatio tñ eccle
sie transibit aliq̃ tñ totũ hoc seculũ vt hereditet futur̃:tñ
donec hec oĩa fiãt:nõ trãsibit. Cũ ãt oĩa hec fcã fuerit trãsi
bit nõ solũ terra:sz ẽt celũ.vñ segr̃:Celũ ⁊ terrena.i.nõ solũ
hoies quor̃ vita terrena ẽ:⁊ ꝓpterra terra dr̃:sz ẽt illi quo
rũ ꝓuersatio ẽ icelis:⁊ iõ celũ vocãt trãsibũt aũt ad futura:
sibunt:qñ q̃ sua ꝓpa sunt opant̃ ⁊ sp opabunt̃: ꝑfecti aũt ⁊
vt veniãt ad meliora. Uerba ãt q̃ a saluatore sũt dcã nõ trã
g nõ recipiũt vt iaz meliores efficiãt: trãseũtes qõ sint:ad
illud qõ nõ sunt:⁊ hoc ẽ qõ subdit̃: Uerba aũt mea nõ ꝓteri
bũt. Et forte gdẽ vba moysi ⁊ ꝓphar̃ transierunt:qñ q; ꝓ/
phetiçabant̃ ab illis ipleta sunt. vba aũt xp̃i semp sunt plẽa
⁊ quotidie iplent̃:⁊ adhuc sunt iplẽda in scis. Aut forte ne/
qz moysi verba aut ꝓphetarum dicere debemus impleta
omnino.ꝓpe enim ⁊ illa verba fily dei sunt:⁊ sp iplentur.
HIERO.Uel hic per generationem omne hominuz si/
gnificat gen⁹:aut spãliter iudeoruz. Deinde magis eos ad
fidem ꝓmissor̃ inducat cum subdit. Celũ ⁊ ter.transi, ver.
aũt mea nõ ꝓteribũt: Ac si dicat facilius est fixa ⁊ immo/
bilia ꝺstrui:q̃ sermonũ meor̃ aliquid ꝺcidere. HYLA.
Celum enim ⁊ terra ex conditionie sue creationis nihil ha
bent in se necessitatis vt non sint. verba autẽ christi ex ete
nitate deducta: id in se continent virtutis vt maneant.
HIERO.Celũ autez ⁊ terra trãsibũt in mutatione: nõ

abolitione sui:alioquin quo sol obscurabitur ⁊ luna non dabit lumen suum:si celū in quo ista sunt terraq; non fuerint: ligere debem⁹:qđ prius diluuio peryt. CHRY.i ho. Elementa aūt mūdi i mediū adducit:ostēdens qm̄ p̄fitioꝛ celo ⁊ terra est eccl̄ia.simul ēt ⁊ hinc cōditoꝛē se hoiuꝫ oñdit.

De die āt illo ⁊ hoꝛa nemo scit:neq; angeli celoꝛ nisi p̄ solus. Sic aūt i diebus noe:ita erit aduētus filij hois. Sic.n.erāt i diebus ante diluuiū cōmedētes ⁊ bibētes: nubētes ⁊ nuptui tradentes vsq; ad eū diē quo itrauit noe i archā: ⁊ nō cognouerūt donec venit diluuiū: ⁊ tulit oēs: ita erit ⁊ aduentus filij hois. Tunc duo erunt in agro vnus assumet̄: ⁊ vnus relinquet̄. Due molētes i mola: vna assumet̄: ⁊ vna relinquet̄. Duo i lecto vno: vnus assumetur: ⁊ vnus relinquetur. CHRY.in ho. Cū dixisset dn̄s oia que p̄cedūt xp̄i aduē tū ad ipsas ianuas narrationē duxisset:diē tacere voluit. vñ dicit:De die aūt il.⁊ ho.ne.scit ne.an.ce. ni.so.p̄. HIERO. In qbusdā aūt latinis codicib⁹ additū est: Neq; filius nō hēat ascriptū: sz qz in nōnullis legit: disserēdū videtur cū in grecis ⁊ maxime Adamanty ⁊ Pierey exēplaribus hoc REMI. Marcus etiam euangelista non solum dicit angelos nescire:sz ēt filiū. HIERO. In quo gaudēt Arrius ⁊ Eunomius. Dicūt.n. Nō pōt eccl̄is eē:q nouit ⁊ q ignorat. Cōtra quos breuiter ista dicēda sūt:cū oia tpa fecerit iesus. hoc ē vbū dei.oia.n.p ipm facta sūt ⁊ sine ipso factū ē nihil. In oibus aūt tpibus cū dies iudicy sit: q̄ p̄sequētia pōt ei⁹ ignorare p̄ē:cui⁹ totū nouerit:hoc quoq; dicēdū ē. Quid ē magis noticia p̄is an noticia iudicy:si mai⁹ nouit:quo ignorat qđ min⁹ ē? HYLA. Nūquid ēt de⁹ p̄ cognitionē illi⁹ diei filio denegauit:cū dictū ab eo sit: Oia mihi tradita sūt a p̄re meo:q nō oia fūt tradita:si ē aliqd qđ negatur. HIERO. Igit qz pbauim⁹ nō ignorare filiū dei p̄sumatiōis diē: cā reddēda ē:cur ignorare dicat̄. Post resurrectionē qdem interrogat⁹ ab aplis de hac die manifesti⁹ rñdit. Nō est vr̄uz scire tpa ⁊ momēta:q̄ p̄r posuit in sua ptāte. In quo oñdit q ipe sciat:sz nō expediat nosse aplis:ut semp icerti de aduentu iudicis sic quotidie viuāt:q̄si die alia iudicādi sint. AVGV.i.de trini.q; q dic̄. Nescit:itelligēdū ē nesciētes facit.i. q nō ita sciebat:vt tūc discipulis idicaret:sicut dictum ē ad abrahām: Nunc cognoui qm̄ times deū.i.nūc feci vt cognoscerēs:qz ipe sibi i illa tētatōe inotuit. AVG.ō ver. do. Qa aūt dixit p̄ez scire iō dixit.qz in p̄re ⁊ filio⁹ scit. gd.n. est i die qđ nō in vbo factū sit:p qđ factus ē dies: AVGV.in li.lxxtiy.qōnū. Vñ āt accipit qđ dcm̄ ē:solū patrē scire fm p̄dictū modū sciēdi:qz facit filiū scire:filio⁹ aūt nescire dr̄:qz nō facit hoies scire. ORIGE. Uel alr: Donec ecclia q̄ est corp⁹ xp̄i:nescit diē illū ⁊ hoꝛā:tādiu nec ipe filio⁹ dr̄ diē illū ⁊ hoꝛā scire. Dr̄ aūt scire fm p̄priā signficationē: sicut ē in cōsuetudine scriptura⁹. Apostolus.n.saluatoꝛē dicit nescien tē peccatū:qz nō peccauit. p̄parat aūt filio⁹ scīaz diei illi⁹ ⁊ hoꝛā coheredib⁹ sue pmissionis:vt oēs simul sciāt.i.re ipa experiant in illa hoꝛa ⁊ die q̄ pparauit deus diligētibus se.

BASI. Legi quoq; in cuiusdā libꝛo:filiū hūc nō vnigenitū:sed adoptiuū ōbere itelligi.nō.n. vnigenito filio āgelos p̄posuisset:sic.n.ait. Neq; āgeli celoꝛ neq; filio⁹. AVGV. Tu aūt dicis: Ego aūt dico: neq; mēsē:neq; annū aduentꝰ ipius scire posse.ita.n. hoc vr̄ sonare tāq; nō possit sciri quo anno vēturus sit:sz possit sciri q̄ hebdomada annoꝛ vel q̄ decade tāq; dici possit atq; diffiniri:inter illos septē annos aut decem aut centum vel quodlibet:seu maioris numeri seu minoris,si aūt hoc te nō p̄hēdisse p̄sumis: hoc sentis qđ ego. CHRY.i ho. Ut āt addiscas: q nō ignoꝛātie sue est q ō die ⁊ hoꝛa iudicy tacet:aliō signū inducit cū subdit: Sicut aūt fuit in dieb⁹ noe:ita fiet aduētus filij hois. Hoc aūt dixit ostēdens q repēte venit ⁊ iopinate ⁊ plurib⁹ lasciuientib⁹. hoc enim ⁊ paulus dicit. Cum dixerit pax ⁊ securitas:tūc repētinus eis supueniet iteritus. vñ ⁊ hic subditur. Sic enī erāt i dieb⁹ illis añ diluuiū comedētes ⁊ bibentes.

RABA. Nō igr̄ hic iuxta martiōis ⁊ manichei erroꝛem p̄iugia vel alimēta dānant̄.cū in his successiōis: in illis nāe sint posita subsidia:sed imoderatus licitoꝛ vsus arguitur.

HIERO. Querit āt quō:supra scriptū ē: Surget gēs cōtra gentē:⁊ regnū cōtra regnum:⁊ erūt pestilētie ⁊ fames ⁊ terremot⁹:⁊ nunc ea futura memoꝛent̄ q̄ pacis īdicia sunt: sed estimandū q p̄ post pugnas ⁊c. qbus vastat̄ gen⁹ humanuz:bꝛeuis subsecutura pax sit: q̄ geta omnia repꝛomittit: vt fides credentiū cōpꝛobet̄. CHRY.in ho. Uel lasciuia erit ⁊ pax bis q insensibil⁹ dispositi sūt. ꝓpter hoc nō dixit apl's: Cū fuerit pax:sed cū dixerit:pax ⁊ securitas.insensibilitatem eoꝝ ostendens:sicut illoꝝ q fuerunt in diebus noe qm̄ mali lasciuiebāt:non aūt iusti:sed in tribulatiōe ⁊ tristitia pertransibant. Hinc aūt ostendit:qm̄ cum antichꝛistus venerit:indecētes voluptates assument̄ apud eos q iniqui erunt ⁊ de ꝓpria despabunt salute.⁊ iō exemplū ponit huic rei cōueniens. Cū enī archa fabꝛicaret̄: p̄ciacebat gdē in medio futura p̄dicēs mala. Mali aūt credētes ac si nullus fuisset futuꝝ malū lasciuiebāt: ⁊ qz futura apō multos creduntur ex p̄teritis credibilia facit:que p̄dicit. Deinde aliud signū ponit per qō oñdit: ⁊ q inopinabiliter dies ille veniet:⁊ q ipse diem illum non ignoꝛat dicens. Tunc duo erunt in agro: vnus assu.⁊ al. relinquet̄. Ex quibus verbis ostendit̄ q assument̄:⁊ relinquent̄ ⁊ serui ⁊ dñi. ⁊ q in ocio ⁊ laboꝛe. HYLA. Uel duos in agro duos populos fideliū ⁊ infideliū in seculo:tanq; i vite huius opere dies domini deꝓhendet:separabunt̄ tamē relicto alio ⁊ alio assumpto:in quo fideliū ⁊ īfidelium destructio docetur. Dei enim ira ingraueſcente:sancti in p̄optuario recondent̄:p̄fidi vo ad celestis ignis materiā relinquent̄. de molentib⁹.n.par rō est. vñ segtur: Due erūt mo.in mo. vna assu.⁊ al.relin. Molā.n.op⁹ legis ē:sz qz pars iudeoꝝ vt per apostolos credidit ita p beliā est creditura iustificāda p fidē.ideo vna per eandē fidem boni operis apprehendet̄: alia vero infructuosa legis opere relinquetur molēs incassū:⁊ nō factura celestis cibi panē. HIERO. Uel duo in agro pariter īuenient̄ eūdem habētes laboꝛez: ⁊ q̄si parē semētez:sed fructus laboris nō eque respiciētes. In duab⁹ ēt que pariter molunt: vl synagogā itelligere debemus vel ecclesiā: q sil' molere videant̄ in lege:⁊ de eisdē scripturis sanctis farinā terere ꝺceptoꝝ dei vel ceteras hereses q̄ aut de vtroq; testamēto aut altero vident̄ molere farinā doctrinaꝝ suaꝝ. Segt̄: Duo i le.vn⁹ assu.⁊ vnus.relin. HYLA. Duo aūt in lecto sunt eandē passionis dn̄ice requiē p̄dicantes:circa quā hereticorū ⁊ catholicoꝝ eadē ꝓfessio est: sz qz vnitatem diuinitatis p̄is ⁊ filij catholicoꝝ fides p̄dicabit:⁊ hereticoꝝ falsitas īpugnabit:fidē ꝓfessionis vtriusq; diuini arbitrij iudiciū cōprobabit:vnum assumēdo ⁊ aliū relinquēdo. REMI. Uel bis verbis tres ordines ecclesie demonstrant: per duos in agro ordo p̄dicatoꝝ quib⁹ cōmissus est ager ecclesie: per duos in mola ordo ꝓiugatoꝝ q dū p diuersas curas nūc ad hec:nūc ad illa flectunt̄:quasi molas in circuitu trahunt. p duos in lecto ordo cōtinentiū:quoꝝ requies noīe lecti designat̄. In his aūt ordinibus sunt boni ⁊ mali: iusti ⁊ iniusti: ⁊ iō ex eis quidā relinquētur:⁊ qdā assumētur. ORIGE. Uel alr. Corpus quidē quasi infirmū i lecto ē camaliū passionū:anima aūt molit in graui mola mūdi.vl' corporis sensus in agro mundi operantur.

¶ Vigilate ergo :qz nescitis qua hora dñs vester venturus sit. Illud aũt scitote qm̃ si sciret paterfamilias qua hora fur vẽturus eẽt: vigilaret vtiqz: ⁊ nõ sineret pfodi domũ suã. Ideoqz ⁊ vos estote parati:qz nescitis q̃ hora filius hois venturus est.

HYLA. Perspicue oñdit dñs qz supra dixit: De die aũt illa nemo nouit nisi pr̃ sol⁹ qz.s.non expediebat aplis scire: vt pẽdule expectatiõis icerti:sp credãt eũ eẽ vẽturꝫ: quem ignorãt qm̃ vẽtur⁹ sit. ⁊ iõ q̃si ex supioꝛib⁹ cludẽs dic̃: Vigilate q̃ qz nesci.qua ho.do.ve.ven.sit. Et non dixit: Qz nescim⁹ sz Nescitis.s.vt oñdat se die iudicij nõ ignorare. CHRY.in ho. Vult aũt eos semp in sollicitudine eẽ:pp hoc dic̃: Vigilate. GRE. Vigilat q̃ ad aspectũ veri luminis oculos aptos tenet. Vigilat:q̃ fuat opando qõ credit. vigilat q̃ a se tozporis ⁊ negligẽtie tenebras repellit. ORI. Dic̃ aũt:q̃ simplici oꝛ ẽ:qm̃ de secũdo aduẽtu i quo vẽtur⁹ fuerat: hũc dicebat fmonẽ:ali⁹ aũt q̃ intelligibilẽ ⁊ futurꝫ in sensũ discipulozum vbi dicebat aduẽtũ:qz nõdũ erat i sensu eozꝫ quẽadmodu erat futur⁹. AVGV. ad esichiũ: Nõ solũ aũt illis dixit vigilate q̃b⁹ tũc audiẽtibus loquebaf̃: sz ẽt illis q̃ fuerũt post illos ãnos:⁊ ad nosipsos: ⁊ q̃ erunt post nos vsqz ad nouissimũ ei⁹ aduẽtũ:qz ad oẽs ptinet quodãmõ. tũc.n. vnicuiqz veniet dies ille:cũ venerit ei⁹ dies vt talis hinc exeat:q̃lis iudicãd⁹ ẽ illa die:ac p hoc vigilare dz oĩs chr̃istian⁹:ne ipa ratũ eũ iueniat dñi aduent⁹. Imparatũ.n. iueniet ille dies: quẽ ĩparatũ iuenerit sue vite vltima dies. ORI. Vani aũt sũt oẽs siue q̃ cõsũmationẽ mũdi scir̃ se pfitẽr̃ qm̃ erit:siue q̃ vite ppꝛie finẽ scire se gloriañ quẽ nemo cognoscere põt nisi spũscõ illuminat⁹. HIERO. Premisso aũt pr̃ifamilias exẽplo cur reticeat cõsummatiõis diẽ: manifesti⁹ docet cuz subdit: Illud aũt sci.qm̃ si sci.pr̃fa.q̃ ho.fur ven. es.vigi.vti.⁊ ñ sine.pfo.do.suã. ORI. Pr̃familias dom⁹:ẽ sensus hois: domus autẽ ei⁹ ẽ aĩa:fur aũt diabolus. Est aũt ois fmo contrarius q̃ nõ p nãlem itroitũ intrat ad aĩam negligentis:sz q̃si qui foderit domũ:primum destruẽs q̃dã naturalis edificia aĩe.i.naturales itellectus: ⁊ p ipsam dirutionẽ igressius spoliat aĩam. Aliquotiẽs iuenit q̃s furẽ in ipsa perfossione:⁊ ꝓhendens eũ pcussoꝛẽ sermonẽ imittens interficit ipz. Nõ aũt ĩ die fur venit:qm̃ illuminata ẽ a sole iusticie aĩa hois studiosi:sz in nocte.i.in tpe adhuc malicie pmanẽtis:ĩ q̃ cuz fuerit aliquis possibile est ⁊ si non habuerit virtutẽ solis:q̃ tñ illustretur ex aliquo splendoze vbi:qõ ẽ lucerna:adhuc q̃ dẽ manẽs ĩ malicia:sz tñ hñs ppositũ melioꝛ ⁊ vigilantiuz ne pfodiat hoc eius ppositũ:vel in tpe tẽtationũ:vel in qua rũcũqz calamitatũ maxĩe fur solet vẽire:volẽs pfodere aĩe domũ. GRE. Vel nesciẽte pr̃familias fur domũ pfodit: qz dũ a sui custodia spũs dozmierit: ĩpꝛouisa moꝛs veniens carnis nr̃e hĩtaculũ irrũpit:⁊ eũ quẽ dñz dom⁹ dozmiẽtẽ iuenerit necat:qz dũ vẽtura dãna spũs mĩme ꝑuidet:hũc moꝛs ad suppliciũ nescientẽ rapit:furi aũt resisteret si vigilaret :qz aduẽtũ iudicis q̃ occ̃lte aĩas rapit p̃cauẽs ei pẽitẽdo occurreret:ne ipẽitẽs piret. Dozã vo vltimã iccirco dñs voluit eẽ ĩcognitã.vt sp possit eẽ suspecta:vt dũ illã p̃uidere mĩme possum⁹:ad illã sine ĩtermissiõe ꝑparemur:pp qõ segt̃. Ideoqz esto.para.qz ne.q̃ ho.fili.ho.vẽ.est. CHRY. in ho. Picvidet ꝓfundere eos q̃ nõ tm̃ studiũ faciũt aĩe sue: q̃tũ studẽt circa pecunias q̃ furem expectant.

¶ Quisputas ẽ fidelis seruus ⁊ prudẽs:quẽ cõstituit dñs supra familiã suã:vt det illis cibũ i tpe: Beatus ille seru⁹ quẽ vt venerit dñs eius iuenerit sic faciẽtem : Amẽ dico vobis qm̃ sup omia bona sua cõstituet eũ. Si aũt dixerit malus seru⁹ ille in coꝛde suo: Moꝛã facit dñs meus vẽire: ⁊ ceperit pcutere cõseruos suos:mãducet aũt ⁊ bibat cũ ebriosis : veniet dñs serui illius i die q̃ nõ spat: ⁊ hora q̃ ignoꝛat: ⁊ diuidet eũ:pr̃eqz eius posnet cũ hypocritis. illic erit fletus ⁊ stridoꝛ dẽtiũ.

HYLA. Quãuis dñs supra in cõi nos ad ifestã vigilãtie curã fuerit adhoꝛtat⁹:spãlẽ tamẽ populi p̃ncipib⁹.i. epis in expectatõe aduẽtuqz suo sollicitudinẽ mandat. Hũc.n.seruũ fidelẽ atqz prudẽtẽ ppositũ familie significat:omoda atqz vtilitates ppli sibi omissi curãtẽ.vñ dicit: Quis putas ẽ fide.ser.⁊ pru.quẽ osti.do.su.fa.suã:vt det illis ci. in tpe:

CHRY. i ho. Qz aũt dicit. Quisputas:nõ ẽ ignoãtis: iuenir̃.n.⁊ pr̃ iterrogando loq̃ns vt cum dicit: Adam vbi es: REMI. Nec.n.signat hec iterrogatio ipol̃itatẽ pficiendę virtutis sz difficultatez. GLO. Karus.n. est fidel seruus domino pp dominũ seruiẽs:oues xp̃i nõ ad lucẽ:sz p amore xp̃i pascẽs:prudẽs q̃ subditoꝛ capacitatẽ vitã ⁊ moꝛes discutiat:quẽ ꝓstituat dñs q̃.s.sit vocat⁹ a deo ⁊ nõ se ĩiecerit. CHRY. i ho. Duo aũt expetit ab huiusmodi fuo.s. prudentiã:⁊ fidẽ:fidelẽ enim cũ dicit:q̃m nihil q̃ domini sui ẽ: sibi ppriũ fecit:nihil ẽt de reb⁹ sui domini vane ⁊ ianiter cõsumpsit. Prudẽtẽ aũt eũ vocat:q̃m cognouit id:ad q̃ oꝛ dispẽsare que data sunt. ORIGE. Vel q̃ in fide proficit: ñdum in ea pfect⁹:ẽ cõiter fidelis vocat̃: ⁊ q̃ naturales hz mẽtis velocitatẽ:oꝛ prudẽs. Siquis aũt cõsideret: iueniet fideles multos ⁊ studiũ fidei exercẽtes: nõ aũt ⁊ prudẽtes: q̃m que stulta sũt mũdi elegit ds. Et iterũ videbit alios vocẽs qdem eẽ ⁊ prudentes: modice aũt fidei. Cõuenire ãt in vnũ fidelẽ atqz prudentẽ: rarissimũ est: Ut aũt i tpe det cibũ:nečiã hz qs prudẽtiã. vt ãt nõ adimet cibos indigẽtiũ: op⁹ ẽ fides:q̃m ⁊ ꝑz simplicẽ itellectũ op⁹ hẽmus vt fideles sim⁹ ad dispẽsandũ eccl̃ie redditus: ⁊ nõ deuozem̃ q̃ sũt vidua xx vt méoꝛes sim⁹ paupexx: ⁊ ne occasionẽ accipiẽtes ex eo qõ scriptũ est. Domin⁹ cõstituit his qui euangeliũ prędicant de euãgelio viuere:ãplius q̃ramus q̃ cibũ simplicem ⁊ necessaria vestimẽta:⁊ vt nec ampli⁹ teneam⁹ nob q̃ his q̃ necessitatez patiuntur . Prudentes autem vt prudenter intelligam⁹ indigentiũ causas : propter quas sũt idigẽtes:⁊ vniuscuiusqz dignitatẽ: qũo educat⁹ est: ⁊ quãtũ necessariũ habet. Multa enĩ sapientia opus est ei qui bene vult dispẽsare ecclesiasticos reddit⁹. Sic ẽt fidelis seru⁹ ⁊ prudens vt non effundat rationabilez ⁊ spiritualẽ cibũ q̃b⁹ nõ oportet: volens ostendere se esse prudentẽ illis scilicet qui magis necessariũ habẽt verbũ q̃ moꝛes eoꝛum edificet :⁊ vitã componat: q̃ q̃ illuminat scientie lucem:aut vt ne eis q̃ posũt acuti⁹ audire : piget expõere altioꝛa:ne exponẽtes vilia cõtemnant̃ ab his q̃ naturaliter sunt ingenioſi: aut p exercitationem secularis sapientie acuti. CHRY. in homilia. Adaptatur etiam ⁊ ad pr̃incipes seculares hec parabola: vnumquenqz enim his que habet ad communem vtilitatem vti oportet:non ad nocumentum conseruozum neque ad perditionem suypsius:siue habet sapientiam siue pr̃incipatum siue aliud quodcunqz. RABA. Dominus autem christus est:familia autem supra quã constituit:est ecclesia catholica. Diff.cile est ergo inuenire in vno ⁊ vt prudens sit ⁊ fidelis:non autem impossibile:nec enim beatificaret eum qui non potest esse cum subdit: Beatus ille seruus quez cũ venerit dominus eius inuenerit sic facientem. HYLA. idest precepto domini sui obedientem: vt doctrine opportunitate verbum vite in eternitatis cibum alende familie dispenset. REMI. Notandum autem q̃ sicut magna distantia est meritoꝛum ĩter bonos predicatoꝛes ⁊ bonos auditoꝛes: ita magna distantia est premioꝛum. Bonos enim auditoꝛes si vigilãtes iuenerit:faciet discumbere: vt lucas dicit. Bonos autem predicatoꝛes super omnia bona sua constituet. Unde sequitur: Amen dico vobis quoniam

super omnia bona sua cõstituet eũ. ORI. vt. s. cõregnet cũ xpo: cui oĩa sua tradidit pr̃: sicut boni patris filiꝰ super oẽm substãtiã cõstitutus: participat huiusmõi dignitatez & gliã fidelibꝰ: & prudẽtibꝰ dispẽsatoribꝰ suis: vt sint & ipi sup oẽm creaturã. RABA. Nõ vt soli sz vt p ceteris eterna ꝓmia bẽant: tũ p sua vita: tũ p gregis custodia. HYLA. Uel sup oĩa bõa ꝓstituet. i. i dei gla collocabit: qz nihil ẽ vltra qõ melioꝰ sit. CHRY. Deide nõ solũ ab honore q ĩmittit bonis: sz a pena quã minat malis erudit auditorez cum subdit. Si aũt dixe. ma. ser. ille ĩ coꝛ. suo: moram fa. do. me. veni. & cepe. pcutere. AVGV. ad eſichiũ: Ex moꝛibꝰ huiꝰ fui apparet aĩus eius: quos mores lz breuiter magister bonus curauit exprimere. i. supbiã cuz dicit: Et ceperit percutere ꝑs suos. atqz luxuriã cum dicit. Manducet aũt & bibat. cum ebrio. ne qõ dicebat. Moꝛã facit dominꝰ meꝰ. desiderio sui dñi diceꝝ crederetur. Nũo. n. ardebat ille qui dixit: Sitiuit aĩa mea ad deũ viuũ quãdo veniã. Bicẽdo. n. qñ veniã. more tardũ vr̃. ORI. Peccat ãt ĩ deũ q cũqz ẽpus q nõ quasi cõseruus ministrat: sz q̃si dñs: & frequẽter vt amarus dñs p vim dominat: & nõ esurientes suscipit sz epulat cũ ebriosis & semp somniat: q p multũ tpis veturus ẽ dñs. RABA. Typice ẽt põt intelligi ꝓseruos pcutere ꝓsciẽtias ifirmoꝝ: verbo vel exẽplo vitiare. HIERO. Qz aũt dicit: Ueniet dñs ser. ill. i die q̃ nõ sperat & hoꝛ. q̃ igno. Ad hoc dic: vt sciat qñ nõ putat dñs tũc eũ eẽ vẽturꝰ: & vigilãtie ac sollicitudis gẽdũ q gladio eũ dissecet: sz a scõꝰ ꝓsortio eũ sepet. ORI. Uel diuidet eũ: qñ spũs eiꝰ. i. spũale donũ reuertet ad deuz q dedit eũ. Aĩa aũt cũ coꝛpe suo vadit ĩ gehẽnã. Justꝰ ãt nõ diuidit: sz aĩa eiꝰ vadit cum spũ. i. spũali dono ad regna celestia. Qui aũt diuidũt: ñ bñt postmodũ i se ptẽ spũalis doni q erat a deo: sz relinquet ps q̃ ẽ ipoꝰ. i. aĩa q̃ cũ coꝛpoꝛe punitur. vnde segt. Et ptẽ eiꝰ ponet cũ hypocritis. HIERO. Cum bis. vꝫ. q erant ĩ agro: & q molebãt: & nihilominꝰ dereliqui sũt. Sepe. n. dicimꝰ hypocritã aliud esse & aliud ostende re: sicut & ĩ agro & ĩ mola idẽ facere videbant: sz exitꝰ diuersa fuit. RABA. Ut cũ hypocritis suscipit ꝑtẽ suã. s. duplicẽ gehẽne penã. i. ignis & frigoꝛis. vñ segt: Ibi erit fletꝰ & stridoꝛ dentiũ. ad ignẽ. n. ptinet fletꝰ oculoꝝ. ad frigus stridoꝛ dẽtiũ. ORIGE. Ut fletꝰ erit eis q male in hoc mundo ridentes fuerũt: & bis qui regenerunt irrõnabiliter erit dentiũ stridoꝛ. nolẽtes enĩ doloꝛes mãlr suffer re: ꝓpulsi toꝛmẽtis dẽtibꝰ stridẽt: illi scilicet q manducauerunt acerbitatẽ malitie. Ex bis aũt cognoscere ẽ: qñ nõ solum q fideles sũt & prudẽtes: ꝓstituit dñs sup familiã suã: sz ẽt malos: & qõ nõ soluat eos. de hoc q ꝓstituti sũt a dño sup familiã eiꝰ: sz illõ vt dẽt ĩ tpe cibos: & vt abstineãt a specula tõibꝰ & comessatõibꝰ. AVGV. ad esichiũ: Hoc aũt seruo malo remoto q ꝑculdubio dñi sui odit aduẽtũ: cõstituam vnꝰ eoꝝ citiꝰ: alter tardiꝰ dñm suũ dr̃ esse venturꝰ: tertiꝰ de hac re suã ignoꝛãtiã cõfitet. videmꝰ tñ qz magis euangelio cõsonet. vnde dic Uigilemꝰ & oꝛem: qz citiꝰ ventur est dominꝰ. Alter dicit: Uigilemꝰ qz breuis & incerta est vita ista: certa ẽ ista vita: & nescimꝰ tps q̃ vẽturꝰ ẽ dñs. Tertiꝰ dic vigilemꝰ: qz breuis & ĩcerta ẽ ista vita: & nescimꝰ tps q̃ vẽturꝰ ẽ dñs. Quid ãt aliõ dic q̃ cũ audimꝰ euãgeliũ dicere. Uigilate qz nescitis qua hoꝛa venturus sit dominus: omnes quidez pre desiderio regni dei hoc volunt esse verum quod putat primus: de inde si factum fuerit gaudebit cuz illo secundus & tertius: si aũt factum non fuerit: metuendũ est ne inter ipsas moras perturbentur qui crediderant qõ dixerat primꝰ & ĩcipient domini aduentũ non tardũ putare sed nullũ. Qui aũt credit qõ dicit secundꝰ: tardius dominũ esse venturũ: si falsum fuerit nulli turbabunt ĩ fide: sed inopinato gaudio perfruentur. Qui autez quid hoꝛum verum sit ignoꝛare se cõfitetur illõ optat: hoc tolerat: in nullo coꝛuz errat: qz nil eoꝛum aut affirmat: aut negat.

CA. XXV.

Tunc simile erit regnũ celoꝝ decem virginibꝰ: q̃ accipiẽtes lãpades suas exierũt obuiã sponso & sponse. Quiqz aũt ex eis erãt fatue: & qnqz prudentes. Hz qnqz fatue acceptis lãpadibus nõ sumpserũt oleũ secũ. Prudẽtes vero acceperunt oleũ in vasis suis cũ lãpadibus: Moraz aũt facieẽte sponso dormitauerũt oẽs & dormierunt. Media aũt nocte clamoꝛ factus ẽ: ecce spõs venit: exite obuiã ei. Tũc surrexerũt oẽs virgines ille: & ornauerũt lãpades suas. Fatue autẽ sapiẽtibus dixerũt: Date nob̃ de oleo vr̃o: qz lãpades nostre extinguũt. Rñderũt prudẽtes dicẽtes. Ne forte non sufficiat nobis & vobis: ite potiꝰ ad vẽdentes & emite vobis. Dũ aũt irent emere venit sponsus & q pate erãt ĩtrauerũt cũ eo ad nuptias: & clausa ẽ ianua. Nouissime veroveniũt & reliq virgies dicẽtes: Dñe dñe: aperi nobis. At ille rñdens ait: Amẽ dico vobis nescio vos. Uigilate itaqz: qz nescitis diẽneqz horam.

CHRY. In supioꝛi parabola dñs penã oñdit eiꝰ q percutiebat: & inebriebat. & bona domini sui dispgebat: In hac ãt parabola punitiõez ĩducit ẽt ei q vtilitatẽ nõ affert: neqz copiose hec quibꝰ indiget sibi prepaꝛat. habebãt enĩ fatue gines oleũ: sed nõ copiose. vnde dicit: Tũc sl. erit re. ce. x. vir.

HYLA. Jõ ãt dic. Tũc: qz de magno die domini õ quo supra agebat omnis hic sermo est. CHRY. Regnũ autẽ celoꝝ ꝑsentis tpis ecclia dr̃ sic & ibi: Mittet filiꝰ hominis angelos suos: & colligent de regno eius omnia scandala.

HIERO. Similitudinẽ autẽ. x. virginum fatuaruz atqz prudentiũ quidã simpliciter iterpretantur in virginibꝰ q̃ alie iuxta apostolum & coꝛpoꝛe & mente sunt virgines: alie virginitatem tñ coꝛpoꝛũ reseruantes: vel cetera opera nõ habent: vel parentum custodia reseruante nihilominꝰ mẽte nupserũt. Sed mihi videtur ex superioꝛibꝰ aliꝰ esse sensus q dicit: Et non ad virginalia coꝛpoꝛa: sed ad omne hominũ genus banc cõparationem pertinere. GREGO. in ho. In quinqz. n. coꝛpoꝛis sensibꝰ vnusquisqz subsistit geminatꝰ: geminatꝰ autem gnarius denarium perficit. Et qz ex vtroqz sexu fidelium multitudo colligit: sancta ecclesia. x. virginibus similis denunciat: vbi mali cum bonis: reprobi cum electis admixti sunt: recte simile virginibꝰ prudentibus & fatuis perhibetur. CHRY. in homi. Ideo autẽ ponit parabolã banc in virginum ꝑsona: vt ostẽdat q lz virginitas magnum quid sit: tñ si ab operibꝰ misericoꝛdie sit deserta: cum adulteris foꝛas eycietur. ORIGE. Uel sẽsus omnium qui receperũt verbuz dei virgines sunt. Tale enĩ est verbum dei vt de sua munditia accommodet omnibꝰ qui per suam doctrinã recesserũt ab idoloꝝ cultura: accesserũt aũt per chr̃stũ ad dei culturã. vnde segtur: Que accipiam. suas exierũt ob. spon. & sponse. Accipiunt enim lampades suas: idest oꝛgana sua nãlia & egrediunt de mundo & õ erroꝛibus: & veniũt obuiam saluatoꝛi qui semper paratus ẽ venire: vt ingrediatur simul cum dignis ad beataz sponsã ecclesiam. HYLA. Uel sponsus atqz sponsa dominꝰ noster est in coꝛpoꝛe deus: nanqz spiritui caro sponsa est: lampades aũt quas acceperunt: animaꝝ splendentiũ lumẽ ẽ q sacramẽto baptismi sꝑleduerunt. AVGV. de verbis do-

mini:Uel lampades que manib⁹ gestant opa sūt.dictū ē.n. Luceant opa vestra coꝝ hoīb⁹. GREGO.Qui ād recte credūt:ꝛ iuste viuūt:assimilant gnqꝫ prudētib⁹:ꝛq aūt pfitent gdē fidē iesū:nō aūt ꝑparāt se bonis operib⁹ ad salutē:religs gnqꝫ virginib⁹ fatuis.vñ subdit:Quiqꝫ ād ex eis erāt fatue ꝛ gnqꝫ prudētes. HIERO.Sūt.n.gnqꝫ sensus q festināt ad celestia ꝛ supna desiderāt.De visu aūt ꝛ auditu ꝛ tactu specialr dictū ē. Qō vidim⁹:qō audiuim⁹:qō oculis nr̄is pspexim⁹ꝛ man⁹ nr̄e palpauerūt.De gustu:Gustate ꝛ videre qñ suauis ē dñs:De odoratu:In odore vnguentorum tuoꝝ currim⁹.Alq aūt sūt gnqꝫ sensus terrenis fecib⁹ inbiātes. AVGV.de ver.do.Uel p gnqꝫ virgines significat gnqꝫ ptita ꝓtinētia a carnis illecebris.cōtinend⁹ ē.n. aī appetit⁹a voluptate oculoꝝ:auriū:olfaciēdi:gustādi:ꝛ tāgendi.Sz qz ista ꝓtinētia ptiꝫ coꝝ ōo fit:vt illi placeat ī iteriori gaudio cōscientie: ptim coram hoīb⁹ tñ: vt glia humana capiat:gnqꝫ dicūt sapiētes:ꝛ gnqꝫ stulte. vtreqꝫ tñ virgines.quia vtraqꝫ ꝓtinētia ē:q̄nis diuerso fomite gaudeat.

ORI.Sic āt sequunt seipsas iuicē vtutes:ꝛ q vnā hūerit oēs hēat:sic ꝛ sensus oēs alterutꝝ se subsequūt:pp ea necesse ē:vt aut oēs quinqꝫ sensus sint prudētes:aut oēs fatui. HYLA.Uel absolute in gnqꝫ prudētib⁹ ꝛ gnqꝫ fatuis:fideliū atqꝫ īfideliū ē ostituta diuisio. GREGO.Notāduꝫ vero ē q⁹ oēs lampades hēnt:sed nō oēs oleuꝫ hūt. Sequitur.n.Sz gnqꝫ fatue acce.lampa.nō sumpse.oleū secū:Prudētes vero acce.oleū ī va.suis cū lāpadibus.HYLA.Oleum boni opis fruct⁹ ē.vasa humana sūt coꝛpora ītra quoꝝ viscera thesaurus bone ꝓsciētie recōdēdus ē. HIERO. Oleū q̄ hūt virgines q̄ iuxta fidē opibus adornant.nō hūt oleū q̄ videt similī gdē fide ꝓfiteri:sz virtutū opa negligūt.

AVGV.de ver.do.Uel p oleuꝫ ipam letitiā significari arbitroꝛ:fm illud:Unxit te de⁹ tu⁹ oleo exultatiōis.Qui ergo nō ꝓpterea gaudet:qz deo intrinsecus placet:nō hz oleū secū.gaudiū.n.nō hūt dum cōtinenter viuūt:nisi in laudib⁹ hoīum.Prudētes āt acce.oleū cū lāpadib⁹.i.letitiā bonoꝝ opeꝝ.In vasis suis.i.in coꝛde atqꝫ ꝓscientia posuerūt:sicut ꝛ apostolus monet:Probet ingt seipz hō:ꝛ tūc gloriā hēbit ī seipso ꝛ nō in altero. CHRY.in ho.Uel oleuꝫ hic vocat charitatē ꝛ elemosynā:ꝛ quodcūqꝫ circa īdigentes auxiliū. Lāpades aūt vocat virginitatis charisma:pp hoc ꝛ stultas eas vocat:qñ maioꝛē sustinentes laboꝛē pp minoꝛē oīa perdiderunt:maiori.n.labore vincitur carnis cupido q̄z peculiaꝝ. ORIGE.Ul oleū ē verbū doctrine quo vasa aīaꝝ īplent. Nihil.n.sic cōfortat sicut moralis ꝛmo:q oleū luminis appellat.Prudētes ergo acceperūt huiusmodi oleum q̄ satis sit eis etiā tardante exitu:ꝛ morante verbo venire ad cōsūmationē eoꝝ.Fatue aūt acceperunt lāpades: in primis gdē accensas:sz tātū oleū non acceperūt vt eis sufficeret vsqꝫ ad finem:negligētes circa susceptōez doctrine que cōfortat fidē:ꝛ bonoꝝ actuū lumē illuminat. vnde segtur. Moꝛā autē fa.spon.doꝛ.oēs:ꝛ dormierunt. AVGV.de ver.do.Ex vtroqꝫ.n.genere hominū moriunt hoc interuallo tpis:donec sub aduētu domini fiat resurrectio mortuorum. GREGO.Dormire ꝛ enim mori est.Ante somnum vero dormitare est añ mortē a salute lāguescere: qz p pōd⁹ egritudinis pueniꝫ ad sōnū mortis.HIERO.Uel dormitauerunt.i.mortue sunt. Cōsequēter aūt dr̄:Dormierūt.qz postea suscitande sunt:Per hoc aūt q̄ dicit.Moꝛā autē facti.spon.ostēdit q⁹ nō paꝝ tpis īter priorē ꝛ secūdū dñi aduētū ptergredit. ORIGE.Uel spōso tardāte ꝛ nō citoveniente verbo ad ꝓsummationē vite patiunt aligd sensus dormitantes:ꝛ q̄si in nocte mundi agentes:ꝛ dormierūt:vt puta remissi⁹ agentes a sensu illo vitali:non tamen lampades perdiderūt:neqꝫ despauerunt de cōseruatiōe olei ille prudentes.vnde segtur:Media autē nocte ciamoꝛ fact⁹ est ecce spon.veni.exite obuiam ei. HIERO.Traditio iudeorum ē:christū media nocte ventuꝝ in silitudinem egyptq̄ pasca celebratū ē ꝛ exterminatoꝛ venit:ꝛ dūs sup taber nacula trāsyt:ꝛ sanguine agni postes nr̄aꝝ frontiū ꝓsecrate sunt:vñ reoꝛ ꝛ traditionē apostolicā ꝑmansisse:vt die vigiliaꝝ pasche añ noctis dimidiū pplz dimittere nō liceat expectātes xp̄i aduētū:postq̄z illō tēp⁹ transierit securitate p sūpta festū cuncti agant die.vū psalmista dicebat:Media nocte surgebā ad cfitendū tibi. AVGV.de ver.do.Uel media nocte.i.nullo sciēte aut sperāte. HIERO.Subito ḡ q̄si in tēpesta nocte:ꝛ securis oīb⁹:q̄ grauissim⁹ sopoꝛ est p angeloꝝ clamoꝛē ꝛ tubas ꝓcedētiū fortitudinū christi resonabit aduētus.qō significat cum dr̄:Ecce spō.venit exite obuiā ei. HYLA.Tuba.n.excitāte spōso tñ obuiaꝫ ꝓcedr̄.Erūt.n.iam ambo vnū.i.caro ꝛ ōs:qz in gloriā spūalem hūilitas carnis trāsformata erat. AVGV.ō ver.do.Uel qō dicit spōso tñ obuiā venire vgines:sic itelligendū puto: vt ex ipis virginib⁹ ostet ea q̄ dr̄ spōsa:tanq̄z si oīb⁹ christis ex ipsis filys ꝓgregatis ostet ea q̄ dicit mater.nunc enim desponsata ē eccl'ia:ꝛ virgo est ad nuptias pducenda illo tempoꝛe quo vniuersa moꝛtalitate in ea ptereunte:īmoꝛtali cōiunctōe habeat. ORIGE.Uel media nocte.i.in altitudine remissiōis fact⁹ est clamoꝛ oēs suscitare volentiū sic existimo angeloꝝ q̄ sunt administratoꝛy spūs int⁹ clamātes insensib⁹ oīum doꝛmientiū.Ecce spō.ve.exite obuiā ei.ꝛ fugate stionē gdē hāc oēs audierūt:ꝛ surrexerūt:nō aūt oēs pcter ipositerūt lāpadib⁹ suis oꝛnatū.vñ sequit.Tunc surrexerūt oēs vir.ille ꝛ oꝛna.lāpa.su. Oꝛnant aūt lāpades sensuū eaꝝ gelicis vsib⁹ atqꝫ rectis:Qui aūt male vtunt sensib⁹:oꝛnamētū nullū hūt in sensib⁹. GREGO. Uel tūc gdem oēs virgines surgūt:qz ꝛ electi ꝛ reprobi a somno sue moꝛtis excitantur.Lāpades oꝛnāt:qz sua secū opa numerāt:p quib⁹ eternā recipe beatitudinē expectāt. AVGV.de ver.do. Aptauerūt.n.lāpades suas.i. rōnes reddēdas opeꝝ suoꝝ.

HYLA.Uel lāpadaꝝ assūptio aīaꝝ est redit⁹ī coꝛpoꝛis earūqꝫ lux est ꝓscia boni operis elucēs:q̄ vasculis coꝛporis ꝓtinet. ORIGE.Sed lāpades fatuaꝝ virginū extinguūtur:qz earum opa que clara hoīb⁹ foꝛis apparuerāt ī aduētu iudicis int⁹ obscurant.vñ segt:Fatue aūt sapientib⁹ dixerunt:Date nob⁹ de oleo vestro:qz lāpades nostre extinguūtur.Quid est aūt q⁹ tūc a prudentib⁹ oleuꝫ petunt:nisi q⁹ in aduentu iudicis cum se int⁹ vacuas inuenerint:testimoniū foꝛis querūt:ac si a sua fiducia decepte ꝓrimis oīcāt:Quia nos q̄si sine ope repelli cōspicitis: dicite de nostris operib⁹ q̄ vidistis. AVGV.de ver.do.De ꝓsuetudine.n.id fit p ingrit vñ gaudere,anim⁹ solet.Itaqꝫ hoīum q coꝛda ñ vidēt testimoniū volūt hr̄e apō deū q coꝛdis ispector est:sed quoꝝ fcā aliena laude fulciunt eadē subtracta deficiūt:vñ ꝛ eaꝝ lāpades extinguūt.Uel virgines q̄ lāpades suas q̄si extinguūt:oñdūt eas ex pte lucere ꝛ tñ ñ hūt lumē ideficies: nec opa ppetua.Sigs igr hz aīuꝫ virginalē ꝛ amatō ē pudicitie:nō oꝛ mediocriter eē otent⁹ his q̄ cito exaresc̄unt:ꝛ oꝛto caumate arefiūt:sz pfectas vtutes sequat:vt lumē hēat sēpiternū. CHRY.ī ho.Ul'alr. Nō solū he vgines stulte erāt qñ hīc recesserūt mīsericoꝛdia carētes:sz qz estimabāt ibi se accepturas vbi ipoꝛtune q̄sierūt.Quāuis aūt ill' vgines b⁹ prudentib⁹ nihil misericoꝛdius sit:que pp misericoꝛdiā maxime fuerunt approbate:nō tamē stulte virgines sua pte titiōe potite sūt:Segt:Respōderūt prudētes dicētes:Ne foꝛte nō suffi.no.ꝛ vo. Dinc aūt discim⁹ q⁹ nullus nostrum adire poterit nisi operib⁹ cum gb⁹ īuēti erim⁹. HIERO. Non.n.hoc virgines prudentes de auaritia sz de timoꝛe rī dent:vñ gsqꝫ p suis opib⁹ mercedē accipiet:neqꝫ possunt in die iudicij alioꝝ virtutes alioꝝ vitia subleuare.Dāt āt prudētes cōsiliū:vt nō debeāt sine oleo lāpadaꝝ spōso occurre re. Et hoc ē q̄ sequitur. Ite poti⁹ ad venden.ꝛ emitte vob.

HYLA. Uēdētes hi sunt q̄ miſericordia fideliū idigentes: reddūt ex ſe petita ꝓmertia idigētie ſua ſacietate boni opis nr̄i cōſciētiā venundātes. Hec ē.n. idefeſſi luminis copioſa mā q̄ miſericordie fructib⁹ emēda eſt ⁊ recondenda. CHRY. i ho. Uides ergo q̄ta nob ſit a paupib⁹ negocia tio: pauper aūt nō ſunt ibi ſz hic: iōq̄z h̄ oleū cōgregare oz: vt illic vtile ſit cuz tps nos vocet. HIERO. Uēdit etiaz hoc oleū ⁊ multo emit̄ ꝓcio ac difficili labore cōgrit̄: qđ nō ſolū i elemoſynis: ſz i cunctis virtutibus ⁊ cōſilys itelligimus magiſtroꝝ. ORIGE. Uel aliter: Etſi fatue erāt: tm̄ hoc itelligebāt: qm̄ cū lumine debebāt obuiā ire ſpōſo: oēs lāpades ſenſuū habētes illumiatas. videbāt āt ⁊ illud qm̄ ex eo q̄ minus habebāt oleuz rōnabile: iā ꝓpinquātib⁹ tenebris lāpades eaꝝ fuerāt obſcurāde. Sz ſapiētes trasmittunt fatuas ad olei vēditores: videtes qm̄ non tm̄ oleuz. i. verbū doctrīe cōgregauerāt: vt ſufficeret: ipſis ad vitā ⁊ illos docerēt. vñ dicunt: Ite potius ad ven. i. ad doctores: Et emite vob. i. ab eis accipite: ⁊ p̄ciuz ē pſeuerātia ⁊ amor dei ſcēdi ⁊ diligētia: ⁊ labor cupiētiū diſcere. AVGV. ō ver. do. Uel nō ſunt putāde dediſſe ꝓſiliū: ſz crimē eaꝝ ex obliquo ꝓmemorāſſe. Uēdunt. n. adulatores oleuz: q̄ ſiue falſa dia tāq̄ fatuis ꝓſiliādo: aīas i errores mittūt: ⁊ eis vana gaudia ꝓpalis accipiūt. Dr̄ ḡ: Ite ad ven. ⁊ eme. yo. i. videam⁹ nūc qđ vos adiuuēt q̄ vobis laudes vēdere ꝓſueuerūt. Dicunt aūt: Ne for. nō ſuf. no. ⁊ vo. q̄ aliēo teſtimōio nō iuuaī q̄ſq̄ apud deuz cui ſecreta cordis apparēt: ⁊ vir q̄ſq̄ ſibi ſufficit: cui teſtimoniū phibebat ꝓſciētia ſua. HIERO. Uex q̄ iā emēdi tps exceſſerat: ⁊ aduenīēte iudicy die loc⁹ nō erat penitētie: nō noua patrare opa: ſz p̄teritoꝝ rōnē cogūt̄ exoluere. vñ ſeq̄t. Cuz aūt ierēt emere ve. ſpon. ⁊ q̄ parate erāt ītra. cuz eo ad nuptias. HYLA. Nuptie āt imortalitatis assumptio ē: ⁊ iter corruptōez atq̄z icorruptōez ex noua ſocietate cōiunctio. CHRY. i ho. Per hoc autem qđ dicit. Duz ierēt emere: oñdit q̄z etſi miſericordes efficiamur poſt mortē nihil hīc lucrabimur ad effugiēduz: ſic nec diuiti p̄fuit q̄ fact⁹ ē miſericors ⁊ ſollicit⁹ circa eos q̄ ſibi attiebāt. ORIGE. Uel dicit. Dū ierēt emere: ē.n. ſuenire quoſdā q̄ qñ debuerēt neglexerūt aliqđ vtile diſcer̄: ꝓbendunt̄ a morte. AVGV. ō ver. do. Uel aliter: Cuntib⁹ illis emere. i. iclinātib⁹ ſe i ea q̄ foris ſunt: ⁊ ſolitis gaudere q̄rentib⁹: q̄z gaudia ēterna non nouerāt: venit iſte q̄ iudicat. Et q̄ parate erāt. i. q̄bus cozaz deo ꝓſcia teſtimoniū phibebat. ītra cū eo ad nup. i. vbi mū da aia: puro ac pfecto dei vbo fecūda copulaī. HIERO. Poſt iudicy āt die bonoꝝ opeꝝ ⁊ iuſticie occaſio nō relinquitur. vñ ſeq̄t. Et clauſa ē ianua. AVGV. de ver. do. Recte ptis. n. illis q̄ ſunt ī angelicā vitā ꝓmutati: claudit̄ adit⁹ ad regna celoꝝ. nō. n. poſt iudiciū pz p̄cū ac meritoꝝ locus. HYLA. Et tm̄ cū iā pnie nullū ē tps: fatue occurrūt. apri ſibi aditū rogāt. vñ ſeq̄t. Nouiſ. āt. veni. ⁊ reliq̄ vgi. dicē tes. Nie dñe apiri nob. HIERO. Egregia ī dño appellatiōe ꝓfeſſio idiciū fidei ē. Sed qđ pdeſt voce iuocare: quē opib⁹ neges: GREGO. Dolore āt repulſionis ꝓpulſe appellatiōe igeminā dñatōis iuocādo p̄ez: cuius ī vita ſua miſericordia cōtēpſerūt. AVGV. de ver. do. Nō aūt dcm̄ ē q̄ emerūt oleuz: ⁊ iō intelligende ſunt nullo iam remanē te de alienis laudibus gaudio: in anguſtys ⁊ magnis afflictionibus redire ad ip̄lorationez dei. ſed magna eius eſt ſeueritas poſt iudiciū: cuius ante iudicium ineffabilis miſericordia ꝓgata ē. Propter quod ſegtur. Āt ille reſpondens ait. Amē di. vo. neſcio vos. Ex illa. ſ. regula: q̄ nō hz ars dei i. eius ſapiētia vt ītrent ī gaudiū eius q̄ nō cozā deo: ſed vt placerent hoibus conati ſunt aliqđ fz p̄cepta eius operari. HIERO. Nouit. n. dñs eos q̄ ſūt ei⁹: ⁊ q̄ ignorat: ignorabitur. ⁊ z virgines ſint vel corpis puritate: vel vere fidei cōfeſſione: tm̄ q̄z oleuz nō hīt: ignorant̄ a ſponſo. Ex hoc āt q̄ ifert: Uigilate itaq̄z q̄z neſcitis diez neq̄z horam: itelligit vniuerſa q̄ dicta ſunt eē p̄miſſa: vt q̄z ignoram⁹ iudicy die: ſollicite nobis lumē bonoꝝ opeꝝ p̄parem⁹. AVGV. de ver. do. Non aūt ſoluz illius futuri tpis quo venturꝰ ē ſpōſus: ſed ſue q̄ſq̄z dormitōis diem ⁊ horā neſcit: ad quā q̄ſq̄z paratus ē: etiā paratus īueniī cum illa vox ſonuerit q̄ oēs enigilaturi ſunt. AVGV. ad eſichiū. Non defuerūt aūt q̄ docere voluerūt has q̄nq̄z ⁊ q̄nq̄z vgines ad hūc eius aduentum q̄ nūc fit p ecclēſiā ptinere: ſz hec non ſunt temere pollicēda: ne aliqđ ocurrat quod valide cōtradicat.

¶ Sicut enī hō pegre pficiſcēs vocauit p̄uos ſuos: ⁊ tradidit illis bōa ſua. Et vni dedit quinq̄z talēta: alī aūt duo: alī vero vnū: vnicuiq̄z ſcdūz ꝓpriā virtutē: ⁊ pfectꝰ ē ſtatim. Abīt aūt q̄ quinq̄z talēta accepat ⁊ opatus ē ī eis: ⁊ lucratus eſt alia q̄nq̄z. Silr̄ q̄ duo acceperat: lucratus ē alia duo. Qui āt vnū accepat abiēs fodit i terrā: ⁊ abſcōdit pecūiā dñi ſui. Poſt mltū vero tpis vēit dñs ſeruoꝝ illoꝝ: ⁊ poſuit rōnē cuz eis. Et accedēs q̄ q̄nq̄z talēta accepat: obtulit alia q̄nq̄z talēta dicēs: Dñe q̄nq̄z talēta tradidiſti mihi: ecce alia q̄nq̄z ſuplucrat⁹ ſū. Ait illi dñs ei⁹: Euge p̄ue bōe ⁊ fidel̄: q̄z ſup pauca fuiſti fidelis: ſup mlta te ꝓſtituā: ītra ī gaudiū dñi tui. Acceſſit āt ⁊ qui duo talēta accepat ⁊ ait: Dñe duo talēta tradiſti mihi: ecce duo alia ſuplucrat⁹ ſū. Ait illi dñs ei⁹ Euge p̄ue bōe ⁊ fidelis: q̄z ſup pauca fuiſti fidel̄ ſup multa te ꝓſtituā ītra ī gaudiū dñi tui. Accedēs āt ⁊ q̄ vnū talētū accepat ait: Dñe: ſcio q̄z hō durus es: metis vbi nō ſeminaſti: ⁊ ꝓgregas vbi nō ſparſiſti: ⁊ timēs abī ⁊ abſcōdi talētū tuū ī terra. Ecce hēs q̄ tuū ē. Rñdēs aūt dñs eius dixit ei. Serue male ⁊ piger ſciebas q̄z meto vbi nō ſemino: ⁊ ꝓgrego vbi nō ſparſi. Oportuit ergo te ꝓmittere pecuniā meā nūmalarijs: ⁊ veniēs ego recepiſſez vtiq̄z q̄ meū ē cū vſura. tollite itaq̄z ab eo talētū ⁊ date ei q̄ hz decē talēta. Q̄ i. n. hñti dabit̄ ⁊ abūdabit: ei aūt q̄ nō hz ⁊ q̄ videt̄ habere auferet̄ ab eo. Et inutilē ſeruū eīcite ī tenebras exteriores: illic erit fletus ⁊ ſtridor dentiū.

GLO. In p̄cedēti parabola demōſtrata eſt eoꝝ ꝓdēnatō q̄ oleū ſibi ſufficiēter nō p̄parauerāt: ſiue p oleū nitor operū: ſiue gaudiū ꝓſcie: ſiue elemoſyna q̄ ē p pecuniā itelligat̄. Hec āt parabola inducitur cōtra eos q̄ nō ſolū pecunys: ſz nec verbo nec alio modo p̄odeſſe p̄timis volūt: ſz omnia occultant. vñ dicit: Sicut. n. ho. pere. p. vo. ſ. ſu. ⁊ tradidit illis bona ſua. GREGO. Dō āt iſte q̄ pegre pficiſcit redēptor nr̄ ē q̄ in ea carne quā aſſumpſerat abyt in celū. Carnis enī locꝰ ꝓpius terra ē: q̄ q̄ſi ad pegrinādū ducit: cū p redemptorem nr̄m in celo collocatur. ORIGE. Scom. n. diuinitatis ſue nām nō peregrinat̄ ſz ſm diſpēſationē corporis qđ ſuſcepit. Qui. n. dicit diſcipl̄is ſuis: Ecce ego vobiſcū ſuz vſq̄z ad conſumationē ſeculi: vnigenitꝰ dei eſt: q̄ nō eſt corpeo habitu circūcluſus: hoc āt dicēdo nō ſolui⁹ ihm: ſz vnicuiq̄z ſubſtātie ꝓpietatē eiꝰ ſaluam⁹. Poſſum⁹ ⁊ talia dicere q̄ pegrinat̄ dñs p fidē ambulātib⁹ ⁊ nō p ſpēz: ſi āt pegrinātes a corpe cū dño fuerim⁹: tūc ⁊ ipe erit nobiſcū. Simul ēt

cõsidera: q nõ videt redditio fmõis ita cõscripta sicut hõ peregrinãs: ita ego aut filiꝰ hoīs: qñ ipse est qui in parabola ꝓponit pegrinãs q̃si hõ: nõ sic filiꝰ dei. HIERO. Vocatis ãt aplis doctrinã eis euãgelioꝝ tradidit: ñ q̃si p largitate pcitate ⁊ alteri plꝰ ⁊ alteri minꝰ tribuẽs: sz p accipiẽtiũ viribꝰ: quõ ⁊ apls eos q solidũ cibũ cape ñ poterãt: lacte potasse se dicẽ. vñ segt: Et vni dedit qnqz talẽta: aly ãt duo: alyvo vnũ: vnicuiqz sz ꝑpaz vtutẽ. CHRY. In qnqz ⁊ duobus ⁊ vno talẽto diuersas grãs itelligimꝰ: q̃ vnicuiqz tradite sũt. ORIGE. Si qñ. n. videris coꝝ q accepũt a xpo dispẽsatõez elogoꝝ dei: alios qdẽ bñe amplioꝝ: alios ãt minoꝝ: ⁊ vt ita dicã: neqz ī dimidio itelligẽtes rez negocia ꝓparatõe melioꝝ: alios aũt adhuc minus bñe videbis dñas coꝝ q eloga dñi fuscepunt a xpo: qñ alia fuit vtus eoꝝ qbus data sũt qnqz talẽta: alia qbus duo: alia qbꝰ vnũ: ⁊ alter alteriꝰ nõ capiebat mẽsurã: ⁊ q accepit talẽtũ vnũ: accepit qdẽ datũ nõ ꝺceptibile: Multũ ẽ. n. ⁊ vnũ talẽtũ talis dñi: tñ tres sũt ꝑpzy fuꝰ: sic̃ tria sũt gña coꝝ q fructũ faciũt. ⁊ qnqz qdẽ accepit talẽta: q oĩa sensibilia scriptura ꝝ põt adducere ad sensus dñiozes: duo ãt q ẽ corpalẽ doctrinã edoctꝰ: duo. n. videt carnalis numerꝰ cẽ. sz adhuc minus potẽti vnũ talẽtũ pfamilias dedit. GREGO. Ut alr: Quiqz talẽtis dona qnqz sensuũ. i. exterioꝝ scia expmit: duobꝰ vo itellectus ⁊ opatio designat. vniꝰ ãt talẽti noie itellectus tñ designatur. Segt: Et pfectꝰ ẽ statiz. GLO. Nõ locũ mutãs: sz liberã eis operãdi ptãtẽ pmittẽs ⁊ suo arbitrio reliquẽs. Segt: Abyt ãt q quiqz talẽta acce. ⁊ ope. ẽ ī eis: ⁊ lucratꝰ ẽ alia qnqz. HIERO. Acceptis. n. terrẽis sensibꝰ: celestiuz sibi noticiã duplicauit: ex creaturis itelligẽs creatoꝛẽ ex corpalibꝰ icorpalia: ex breuibꝰ sempiterna. GREGO. Sũt ẽt nõnulli q ꝛsi iterna ac mystica penetrare nesciũt: ꝑ itẽtiõe tñ supne pñie docẽt recta q̃ pñt de ipsis exterioribꝰ q̃s accepũt: dumqz se a carnis petulãtia: a terrenaꝝ rez ambitu: atqz a visibiliũ voluptate custodiũt: ab his ẽt alios admonẽdo ꝓsecũt. ORIGE. Uel q bñt sensus exercitatos cõuersati salutariter: ⁊ ad maioꝛẽ sciaz seipos erigentes ⁊ studiose docentes: lucrati sũt alia qnqz: qz nemo facile addita mẽtũ accipit vtutis alteriꝰ nisi eiꝰ quã hz: ⁊ q̃ta ipa scit: tanta altez docet: ⁊ nõ ãplius. HYLA. Uel fuꝰ ille q qnqz talẽta accepit: ppls ex lege credẽtiũ ẽ: ex q̃ ꝑfectꝰ merituz ipsi ꝛecte iplete euãgelice fidei opatõe duplicauit. Segt: Similiter ⁊ q duo accepat: lucratꝰ ẽ alia duo. GREGO. Sũt. n. nõnulli q duz itelligẽdo ⁊ operãdo alys ꝑdicãt: q̃si duplicatũ de negocio lucꝝ reportãt: qz dũ vtriqz sexui ꝑdicatio ipẽdit: q̃si accepta talẽta geminãt. ORIGE. Ut lucrati sũt alia duo. i. corporalẽ editõez ⁊ aliã paulo sublimiorẽ. HYLA. Uel ille fuus cui duo talẽta ꝺmissa sũt: gẽtiũ ppls ẽ: fide atqz ꝓfessiõe ⁊ fily iustificatꝰ ⁊ pris dñz nrũz iesuz xpz deũ atqz hoīez ex spũ ⁊ carne ꝓfessus ẽ. h̃ q̃ huic sũt duo talẽta ꝺmissa. Sz vt ppls iudeoꝝ oẽ sacrñ qõ ī quiqz talẽtis. i. ī lege cogũerat. idipz fide euãgely duplicauit: ita istẽ icreẽito duoꝝ talẽtoꝝ itellctñ atqz opatõez ꝑmeruit. Segt: Qui aũt vnuz acce. abiẽs fodit ī terra ⁊ absco. pecu. dñi sui. GREGO. Talẽtũ gppe ī terra absc̃odere: ẽ acceptuz ingeniũ ī terrẽis actibus iplicare. ORIGE. Uel alr: Si q̃do videris aliquẽ: qui virtutẽ hz docẽdi ⁊ aiabus ꝑficiẽdi: ⁊ hãc vtutẽ occultat: q̃uis hẽat q̃dã religionẽ ꝺuersa tõis: nõ dubites dicere talẽ cẽ: q accepit vnũ talẽtũ: ⁊ absc̃odit ipz ī terra. HYLA. Uel istẽ fuus q vnuz talẽtñ accepit ⁊ ī terra recõdidit: populus ẽ ī lege pſistens: qui pp inuidiã saluãdaꝝ gentiuz ī terra acceptũ talẽtuz absc̃odit. In terra. n. talẽtũ absc̃odere: ẽ noue ꝑdicatõis gliaz sub obtrectatõe corporee passionis occultare. Sequit: Post multuz ve. tem. ve. do. ser. illoꝝ: ⁊ posuit ra. cũ eis. In rõne autem ponẽda iudicy examẽ ẽ. ORIGE. Et obserua ī hoc loco qñ nõ fuit ad dñz vadũt vt iudicent: sz dñs vẽit ad eos: cũ tps fuerit ipletuz: de quo dicit: Post multum vero tpis. i. postq̃ dimisit aptos ad negociãdũ aiaꝝ saluteꝫ: ⁊ iõ fortasse nõ facile inuẽit gs ex eis q apti fuerĩt ad hꝺ opꝰ vt cito trãseant õ hac vita: sicut ẽ mãifestũ ex eo q ⁊ apli senuerũt. Ut gbus dr ad petꝝ: Nũ senueris: extẽdes manũ tuã. de paulo ãt dcñ ẽ ad philemonẽ: Nũc ãt vt paulꝰ senex. CHRY. ī ho. Uide ⁊ dñm vbiqz nõ cõfesti expetẽtẽ rõez vt discas eius lõganimitatẽ. Mihi ãt videt q resurrectõez occulte ĩsinuãs hoc dixit. HIERO. Iõ ergo dic̃: Post multꝫ tpis: qz grãde tps ẽ iter ascẽsionẽ saluatoris: ⁊ scõz eiꝰ aduẽtuz.

GREGO. Nec aũt lectio huius euãgely cõsiderare nos admõet: ne q plus ceteris ī hoc mundo accepisse aliqd credñt: ab auctore mũdi grauius iudicẽt. Luz. n. augent dõa: rões ẽt crescunt donoꝝ. Tãto ergo humilioꝛ gisqz dz esse ex mũere: q̃nto se obligatioꝛẽ eẽ cõspicit in reddenda rõne.

ORIGE. Fiducia aũt fec̃ eũ q qnqz talẽta accepat atque re: vt ad dñm ꝑus accederet. Segtur. n. Et acce. q qnqz talẽta. acce. obtu. alia qnqz dicẽs. Dñe qnqz ta. tra. cc. alia qnqz suplu. sium. GREGO. Seruꝰ ergo q geminata talẽta retulit: laudat a dño: atqz ad eternã remũeratõez ꝺducit. vñ subdit: Ait illi dñs: Euge. RABA. Euge iteriectio ẽ letãtis: p qõ gaudiũ suũ dñs ĩsinuat: q bene laboratẽ seruz ad gaudiũ eternũ iuitat: de quo ꝓpheta ait. Letificabis nos in gaudio cũ vultu tuo. CHRY. ī ho. Serue bone: q ō bono loquit qõ est ad ꝓximũ. Et fidelis qz nihil eoꝝ q̃ fuit dñi sibi appropauit. HIERO. Dicit ãt: Sup pauca fuisti fidelis: qz oĩa q̃ in pũti hẽmꝰ: ls magna videant ⁊ plurima: tñ cõparatiõe futuroꝝ pua ⁊ pauca sũt. GREGO. Sz tunc fidelis fuꝰ supra mlta cõstituit: qñ devicta oĩs corruptionis molestia de eternis gaudys ī illa celesti sede gloziat. Tunc ẽt ad dñi sui gaudiũ pfecte ītromittit qñ ī eterna illa pria assumptꝰ atqz angeloꝝ cetibꝰ admixtꝰ sic interiꝰ gaudet de mũere vt nõ sit qõ exterius doleat iã de corruptiõe. HIERO. Quid aũt põt maiꝰ dari fideli seruo q̃ eẽ cũ dño ⁊ videre gaudiũ dñi sui: CHRY. in ho. Per hoc enī vbũ oĝs beatitudinẽ oñdit. AVGV. i. de tri. Doc. n. erit plenum gaudiũ nrũz quo amplioꝰ nõ ẽ: frui deo: trinitate: ad cui imaginẽ facti sumꝰ. HIERO. Utriqz aũt seruo ⁊ q de gnqz talẽtis. x. fecerat: ⁊ q de duobꝰ q̃ttuoꝛ: idẽ pfamilias fmo blãdit. Utrũqz ẽt simili recipit gaudio: nõ ꝺsiderans lucri magnitudinẽ: sz study volũtatẽ. vñ segt: Accessit aũt ⁊ qui duo tal. accepat. ORIGE. Qz aũt dic̃: vel in eo q qnqz talẽta accepat: vl ī isto q duo: accedẽs: itellige accessuz trãsitũ õ hoc mũdo ad illũ: ⁊ vide qñ eadẽ dcã sũt ãbobꝰ: ne forte ⁊ q mioꝛẽ hũit virtutẽ: ⁊ totã illã quã habuit fm q̃ oporteat exercuit: nihil minꝰ habitur̃ sit apꝰ deũ: q̃ ille q fuerit ī maiori vtute. hoc enī solũ q̃rit vt gcgd habuerit hõ ex toto eo vtat ad gloziã dei. GREGO. Seruꝰ ãt q operari de talẽto nolut ad dñm cũ vbis excusatiõis redit. vñ subditur. Acce. ãt ⁊ q vnũ talẽ. acce. ⁊ ait: Dñe scio: qz hõ durꝰ es. HIERO. Uere. n. hoc qõ scriptũ ẽ: Ad excusandas excusationes ī pctis: ẽt huic fuo ꝓtigit: vt ad pigritiã ⁊ negligẽtiã ꝺiteri ⁊ ozare pfamilias ecõuerso calũniat: ⁊ dic̃ se puduisse filio: ne dũ lucra pecũie q̃reret: ẽt forte periculi dẽti fecisse ꝺsilio: ne dũ lucra pecũie q̃reret: ẽt forte periculi taret. ORIGE. Uidet. n. mihi iste fuus fuisse iter credentes qdẽ: nõ aũt fiduciaꝫ agẽtes: sed latere volẽtes ⁊ oĩa faciẽtes vt nõ cognoscant q̃si xpiani. adhuc vident mihi q buiusmodi sũt timoꝛẽ dei habere: ⁊ sape de eo q̃si de aliquo austero ⁊ iplacabili. hoc. n. signat cũ dic̃. Dñe scio q hõ duꝰ es. intelligimꝰ ãt q vere dñs nr̃ metit vbi nõ seminauit qñ iustus seminat in spũ: ex quo metet vitaz eternã. Metit ẽt vbi nõ seminat: ⁊ ꝺgregat vbi non spargit: qz sibi cõputat ẽ collata q̃cũqz ī pauꝑibꝰ fuerit seminata. HIERO. Ex eo ẽt q hic seruus ausus ẽ dicere: Metis vbi nõ semina sti: intelligimꝰ ẽt ⁊ gentiliũ phoꝝ bonã vitã recipere dñm.

GREGO. Sūt ăt pleriqz intra etelīaz quozū iste seruus imaginē tenet: qui meliozis vite vias aggredi metuūt: ⁊ tñ iacere i sui cozpozis ignauia nō ptumescūt. Ūuiqz se peccato suis inigtatib⁹ nō formidăt. HYLA. Uel p būc seruum itelligit ppl's iudeoz i lege psistēs q dic̄: Timui te: tāqz me tu veteꝛ pceptoꝛ ab vsu euāgelice libertatis abstineat: di catqz: Ecce qō tuū ē. velut i his q a domino pcepta sunt fue rit imozatus: cū tamē sciuerit metēdos illic iusticie fruct⁹ vbi ler sata nō sit: ⁊ colligēdos ex gētib⁹ q nō ex abrae sint stirpe diſpſi. HIERO. Dz qō putauerat se ꝓ excusatōe dixisse: i culpā ꝓpriā vertit Uñ segt̄: Resp̄ōdēs ăt dñs ei⁹ di. ei: Ser. male ⁊ pi. scis qz meto vbi nō semino. Seru⁹ ăt malus appellăt: qz calūniā dño fecit: piger qz talētū noluit duplicare: vt i altero supbie: i altero negligētie ꝓdēnet̄. Ui quit duꝛ ⁊ crudelē ne noueras: ⁊ aliēa sectari tu scires me mea diligētius q̄situꝛ: ⁊ dares pecunia meā siue argētū nū mularys: vtrūqz.n. argylion grecus ꝑmo significat. Eloga ingt domini eloga casta: argētū igne examiatuz. pecunia ⁊ argētū: ꝓdicatio euāgely ⁊ ꝑmo dīnus ē q dari debuit nū mularys. i. vel ceteris doctozib⁹ qō fecerūt apli p singulas ꝓuincias ꝑsbyteros ⁊ epos ozdinātes: vel cūctis credētib⁹ q pñt pecuniā duplicare ⁊ cū vsuris reddere: vt qcquid ser uoꝛ aspicit: si dñicā pecuniā teneāt: ita ⁊ auditoꝛ: qz cum deāt itelligere nō audita. ORIGE. Nō ăt cōfessus ē dñs se eē duꝛ sicut ille arbitrabaſ: ceteris ăt ei⁹ ꝑmonib⁹ cōcess sit. Dz ve durus ē q his mirficozdia dei abutunt̄ ad negligē tiā suā nō ad cōuersionē. GREGO. Pigꝛ vo ꝑuū q̄ snia domin⁹ feriat audiam⁹. Tollite itaqz ab eo talentū: ⁊ date ei q hz decē talēta. ORIGE. Pōt qdē domin⁹ sue dīnita tis vtute auferre sufficiētiā ab eo qui pigri⁹ ē ea vsus: ⁊ da re ei q eā multiplicauit. GREGO. Uporunū ăt videbaſ vt ei poti⁹ qui duo q̄ qui quiqz talēta accepat dareſ. illi. n. dari debuit q min⁹ habebat: hz cū p quiqz talēta exteriozuz duo q̄ qui quiqz talēta accepit: qz qui p talēta quīque exte rioꝛ admīstrationē meruit: ab itellectu eternoꝛ adhuc va cuus fuit. Unū q talētū p qō itellcm̄ significari dixim⁹: illi dari debuit qui bene exteriora q̄ accepat ministrauit quod quotidie i scā eccl'a cernimus vt ēt de iterna itelligētia pol leāt qui exteriora fideliter administrant. HIERO. Uel daſ ei qui. x. talēta fecerat vt itelligam⁹ hz eq̄le sit domini gaudiū i vtriusqz laboze: ei⁹. s. qui qnqz ⁊ q duo duplicauit: tamē mai⁹ deberi ꝑmiū ei qui plus i domini pecunia labo rauit. GREGO. Gnālis etiā moꝛ snia subdit q̄ dr: Oi. n. ba. da. ⁊ abūda. ei autē qui nō hz: ⁊ qō videt̄ bñe auferet̄ ab eo Quisqs aūt charitatē hz alia ēt dona pcipit: quisquis ăt charitatē non hz: etiam dona q̄ percepisse videbaſ amittit. CHRY. i ho. Qui ēt gram sermōis ⁊ doctrīe ad pficien dum hz: nō vtēs ea: gram pdit. qui aūt studiū adhibet am plius attrahit donū. HIERO. Uolti ēt cū sint sapientes nāliter: ⁊ habeāt acumē igeny si fuerīt negligētes ⁊ ōsidia bonū nāe coꝛruperint: ad ꝓparationē eius qui paululū tar dior laboꝛe ⁊ idustria ꝓpēsauit qō minus būit: pdūt bonuz nature: ⁊ ꝑmiū qō eis fuerat repꝛomissuz videt transire ad alios. Hōt ēt sic itelligi: Ei qui fidē hz ⁊ bonā i domino vo lūtatē: ēt si quid minus vt bō i ope habuerit: dabit a bono iudice. Qui aūt fidē nō habuerit: dabit a bono baſ nāliter possidere pdet. Elegāter igt: Qō videt̄ bñe au feret̄ ab eo. quicquid. n. sine fide xp̄i ē: nō ei debz iputari q male eo abusus ē: hz illi q etiaz malo seruo nature bonum tribuit. GREGO. Uel quisquis charitatez nō hz: etiam ea q̄ pcepisse videbaſ amittit. HYLA. Habētib⁹ ēt vsū euāgeliozū ⁊ legis honoꝛ reddit: nō habētib⁹ ăt fidē xp̄i ēt qō ex lege sibi esse videbaſ honoꝛis auferet̄. CHRY. in ho. Seru⁹ aūt malus nō solū dāno punit̄: sed ēt itolerabili pena ⁊ cū pena accusabili denunciatōe. Unde segt̄. Et iutilē seruū eycite i tenebras. ORIGE. Ubi. s. nulla illumīa tio ē forsitā nec cozpalis: nec ē respectio dei illic: sed q̄si idi gnis speculatōe dei qui talia peccauerūt: ꝺdēnant̄ in his q exteriozes tenebre appellant̄. Legimus ēt aliquē ante nos exponētē de tenebris abyssi q̄ est extra mūdū: vt q̄si idigni toto mundo i abyssuz illā foras eyciant̄ i q̄ sunt tenebre ne mine eas illuminātē. GREGO. Et sic p penā i tenebras exteriozes cadet: q p suā culpā sponte i iteriozes tenebras decidit. HIERO. Quid sit aūt fletus ⁊ stridoꝛ dentium supra diximus. CHRY. i ho. Uide autē qz nō solū qui ra pit aliena: aut qui mala operaſ punit̄ vltima pena: sed etiā q bona non facit. GREGO. Habēs igit̄ intellectū curet oīno ne taceat: habēs rerū affluentiā a misericozdia nō toꝛ pescat. habēs artē q̄ regit̄: vsum illius cū ꝓximo pciaſ: ha bens loquēdi locuz: apud diuitē p pauperibus intercedat. Talēti. n. noīe cuilibet reputabit̄: qō vel minimū accipiet.

ORIGE. Si autem displicet tibi quod dicit̄ si ꝓpter qō non docuit quis iudicaſ: recozdare illud apostoli: Ue mi bi est: si non euangeliçauero.

¶ Cū aūt venerit filiꝰ hoīs i maiestate sua ⁊ oēs āgeli ei⁹ cū eo: tē sedebit sup sedē maiestatis sue ⁊ ꝓgregabūt̄ añ eū oēs gētes: ⁊ sepabit eos ab iuicē sic̄ pastoꝛ segregat oues ab hedis. Et statuet o ues qdē a dxtris: hedos ăt a sinistris. Tūc dicet his q a dextris eius erūt. Uenite bñdicti ꝑis mei possidete patū vob regnū a ꝓstitutōe mūdi. Esu riui. n. ⁊ dedistis mihi māducare: Sitiui ⁊ dedi stis mihi bibere. Hospes eraz: ⁊ collegistis me. Nud⁹: ⁊ opuistis me. Infirm⁹: ⁊ visitastis me. In carcere erā ⁊ venistis ad me. Tūc iRñdebūt ei iusti dicētes: Dñe: qñ te vidim⁹ esurientē ⁊ pa uim⁹: sitientē: ⁊ ōdim⁹ tibi potū: Qñ ăt te vidim⁹ hospitē ⁊ collegim⁹te: aut nudū ⁊ coopuim⁹ te: Aut qñ te vidim⁹ ifirmū: aut i carcere: ⁊ venim⁹ ad te: Et rñdēs rex dicit illis: Amē dico vob q̄z diu fecistis vni de his fratrib⁹ meis minis: mihi fecistis. Tūc dicz ⁊ his q a sinistris erūt: Discedite a me maledicti i ignē eternū: q parat⁹ est dia bolo ⁊ āgelis ei⁹. Esuriui. n. ⁊ nō dedistis mihi māducare. Sitiui: ⁊ nō dedistis mihi potū. Hospes erā: ⁊ nō collegistis me. Nud⁹: ⁊ ñ opuistis me. Infirm⁹ ⁊ i carcere: ⁊ ñ visitastis me. Tē rñ debūt ei ⁊ ipsi dicētes: Dñe qñ te vidim⁹ esurientez: aut sitientez: aut hospitē: aut nudū: aut ifirmū aut i carcere: ⁊ nō ministrauim⁹ tibi: Tūc rñdebit illis dicēs: Amē dico vob: q̄ꝺiu nō fecistis vni de minoꝛibus his: nec mihi fecistis.

RABA. Post pabolas ꝺ fine mūdi: iā exeget̄ dñs modū futuri iudicij. CHRY. in ho. Est ăt hec ps delectabilissi ma: quā cōtinue i aīo vertētes cū studio audiam⁹ ⁊ oī cōpū ctiōe: nā ⁊ ipse xp̄s terribilius ⁊ lucidi⁹ būc pertractat ꝑmo nē. Iccirco nō dic̄ de cetero. Simile factū ē regnū celoꝛ: hz reuelate scipz oñdit dicēs. Cū ăt ve. fi. ho i maiestate sua ⁊c.

HIERO. Post biduū qdē pascha fiet⁹ ⁊ tradēdus cru ci ⁊ illudēdus ab hoīb⁹: recte ꝓmittit gl'iaz triūphātis: vt se cutura scandala pollicitatiōis ꝑmio ꝓpēsaret. Et notādū q

q̄ ī maiestate cernēdus ē.filiꝰ hoīs sit: AVGV.sup ioānē In forma.n.humana videbūt eū ipy:videbūt ⁊ ad ōrterā positi. In iudicio.n.appebit ī forma quā ex nob accepit: sz postea futuꝝ ē vt videaī ī forma dei:quā sciūt oēs fideles. REMI. Destruiī ām his vbis illoꝝ erroꝛ q̄ dixerūt dñz ñ ī eadē forma fui manere:maiestatē aūt appellat dīnitatē q̄ eq̄lis ē pri ⁊ spūiscō. ORIGH. Uel qz cū glia huc reuerte tur:vt corpus eiꝰ sit q̄le fuit cū trāsfiguratꝰ fuit ī mōte. Se des ām eiꝰ:aut qdā pfectiores scoꝝ dicūt:de qbꝰ scriptuz é: Mñ illic sederūt sedes ī iudicio.aut q̄dā vtutes angelice ō qbus dr. Siue throni siue dñationes. AVGV.xx.de ci. dei. Desc̄det.n.cū angelis quos aduocabit de supnis locis ad faciēduz iudicium. Unde dr: Et omnes angeli eiꝰ cū eo. CHRY.ī ho. Oēs.n.angeli cū ipo aderūt testātes ⁊ ipsi q̄tū admīstrauerī missi a dño ad hoīuz salutē. AVGV. de pnia. Uel angeloꝝ noīe significauit hoīes:q cū xpo iudi cabūt. Angeli.n.nūcy sunt. Nūcios ām rectissime accipimꝰ oēs q salutē celestē hoībꝰ nūciauerūt. Segī. Et ꝓgre.ante eū om.gen. REMI. Dis vbis vera hoīs futura demōstra tur resurrectio. AVGV.xx.ō ci.dei. Dec aūt cōgregatio p ministeriū āgelicū fiet:qbꝰ ī psalmo dr: Cōgregate illi sā ctos eiꝰ. ORIGE. Uel nō localr intelligamus q ꝓgrega būt āte eū oēs gētes:sz qz iā nō erūt disp̄se ī dogmatibꝰ fal sis ⁊ mltis de eo. Manifesta.n.fiet diuinitas xpi:vt nō solū nullus iustoꝝ:sz nec aliqs pctoꝝ ignoret. Nō.n.ī aliquo lo co apparebit filius dei ⁊ ī altero nō appebit:sic ipe ꝑz ꝓpara tionē fulguris voluit demōstrare:q̄z diu g̊ inig nec se cogno scūt nec xpz: vel iusti p speculū ī enigmate vidēt: tādiu nō sunt segregati bōi a malis. Cū aūt pp māifestatōez fily dei oēs ad itellcm venerīt fluuz:tūc saluatoꝛ segregabit bonos a malis. vñ segī: Et sepa.eos abin. sic pa.segre. oues ab he dis:qz ⁊ peccatores cognoscēt sua delicta:⁊ iusti māifeste vi debūt semīa iusticie sue ad q̄lē eos pduxerīt finē. Oues ām dei sunt q saluanī pp māsuetudinē quā didicerunt ab eo q dic. Discite a me qz mitis sum.⁊ pp qō vsq ad occisionē pa ti fuerūt vēire imitātes xpm:q sic ouis ad occisionez ducti ē. Dedi aūt dicūt mali: q aspa ⁊ dura saxa ascēdūt:⁊ p pcipi tia eoꝝ icedūt. CHRY.ī ho. Uel hos vocat hedos:illos aūt oues:vt hoꝝ ifructuositatē oñdat:nullꝰ.n.fit ab hedis fructus. Hoꝝ aūt vtilitatē:multus.n.ē ouium fructꝰ:⁊ a la na:⁊ a lacte:⁊ a fetibus q parturiunt.noīe aūt ouis ī scriptu ris diuinis simplicitas ⁊ inocētia solet designari. Pulchre g̊ in hoc loco p oues electi designāt. HIERO. Hedus ām lasciuū ē aīal:⁊ feruēs semp ad coitū:⁊ sp p peccatis offer tur ī lege:nec dic capras: q̄ possūt bre fetus:⁊ tōse egrediūt ō lauacro. CHRY.ī ho. Deide segregat eos ēt situ. Nam segī: Et statuet oues qdē a dextris:hedos autez a sinistris. ORIGE. Sci.n.q dextera opa opati sunt acceperunt p mercede suoꝝ dexteroꝝ dexterā regis ī q̄ reges ⁊ glia est. Mali vo pp opa sua pessima ⁊ sinistra ceciderūt ī sinistrā ,i.ī tristiciā tormētoꝝ. Segī: Tūc di.rex eis q a dextris eiꝰ erūt: Uēite:vt qcqd minus fuerat eis cū pfectius vniti fue rit xpo:ꝓsequūī. Addit aūt: Bñdicti pris mei.vt eminētia bñdictōis coꝝ manifesteī:qz ꝑus bñdicti sunt a dño q fec celū ⁊ terrā. RABA. Uel vocanī benedicti qbus p bo nis meritis debeī eterna benedictio. Pris aūt sui dicit esse regnū:qa ad eū refert ptātem regni a quo ipe rex ē genitꝰ. vnde p auctoritatem regiā q̄ ipse solus exaltabiī ī die illa pferet iudicy sniam.vnde signanter dicit. Tunc dicet rex. CHRY.ī ho. Not ām q nō dixit accipite:sed possidete siue hereditate:sicut familiaria bōa:sicut paterna:sicut ve stra vob antiquitus debita.vñ dr: Para.vo.reg.a cōstī.mū di. HIERO. Dec aūt iuxta pscientiā ōi accipiēda sūt: apō quē futura iā fcā sūt. AVGV.xx.de ci.dei. Excepto aūt illo regno de quo ī fine dicturus ē: Possi.para.vo.reg.licz lōge impari mō: ēt p̄sens ecclesia dr regnū eius in quo ad huc cū hoste cōfligit:donec veniaī ad illud pacatissimum regnū vbi sine hoste regnabit. AVGV.de pnia: Sed di cet aliqs regnare nolo:sufficit mihi saluū ee:ī quo pmū eos fallit:qz eoꝝ nec salus ē vlla quoꝝ iniqtas pseuerat: deide si ē aliq̄ dīa inter regnātes ⁊ nō regnātes:oz tamē vt ī vno regno sint oēs:ne ī hostiū aut alioꝝ numero deputenī: ⁊ ce teris regnātibꝰ ipsi pereāt. Oēs.n.romāi:romanū regnum possidēt:q̄uis nō oēs ī eo regnēt. CHRY.ī ho. Dzo qbꝰ ergo scī celestis regni bōa accipiāt: manifestat cuz subdit: Esuriui.n.⁊ dedistis mihi māducare. REMI. Et notādū q ī hoc loco sex opa misericordie a dño ꝓmemorant: q̄ qui cūq̄ implere studuerit:regnuz a ꝓstitutione mundi ꝑpara tuz electis pcipere merebiī. RABA. Mystice aūt q esu rientē ⁊ sitientē iusticiā pāe verbi reficit: vel potu sapiētie refrigerat:⁊ qui errantē p hereseꝛ vel p peccatū ī domū ma tris ecclesie recipit:⁊ q ifirmuz ī fide assumit:vere dilectio nis obseruat iura. GREGO. xxv.moraliuz. Di ām qbꝰ iu dex veniēs ī dexterā consistētiū dic: Esuriui.⁊c. sunt qui ex parte electoꝝ iudicantur ⁊ regnant:q vite maculas lachry mis tergūt: q mala p̄cedētia factis sequētibus redimentes qcqd illicitum aliquando fecerant:ab oculis iudicis eterno synaꝝ suppductione cooperiunt. Aly vero sunt q nō iudican tur ⁊ regnāt:q etiā p̄cepta legis pfectionis virtute trāsce dūt. ORI. Dūilitatis ĝ cā laude būficioꝝ suoꝝ idignos se pclamāt:nō obliti eoꝝ q̄ fecerūt: Ipe ām eis oñdit suā cō passionē ī suis.vñ segī. Cū rndebūt ei iusti.di. Dñe q̄n te vi dim⁹ ⁊c: RABA. Doc qdē dicūt ñ diffidētes ō vbis dñi: sz stupēt de tanta sublimatiōe ⁊ de maiestatis sue magnitu dine. Uel qz videbiī ei⁹ puuz eē bonū qō egerant fm illud apli:nō sūt ꝓdigne passiōes hui⁹ tp̄is ad futurā gliaz q̄ reue labiī in nob. Segī: Et rndēs rex di.eis. Amn di.vo.q̄diu fe. vni de fra.meis mihi fecistis. HIE. Libera qdē nob erat itelligētia qō ī oī paupe xps esuriēs pasceret:sitiēs potaret ⁊ sic de alys.sed ex hoc q segī q̄diu fe.⁊c.nō mihi videtur generaliter dixisse de paupib⁹.sz de his q paupes spū sūt:ad quos extēdens manū dixerat:fratres mei sunt q faciūt vo lūtatē p̄ris mei. RABA. Sz si frēs eiꝰ sūt q̄reeos minios vocat: ꝓpter hoc qz sūt būiles:qz paupes:qz abiecti. Nō ām p hos monachos solū intelligit q ad mōtes secesserunt:sed vnūquēq̄z fidelē ēt si fuerit secularis ⁊ fuerit esuriens aut aliud huiusmodi vult mīe ꝓcuratione potiri. Fratrem enī baptisma facit ⁊ ministeriuꝝ ꝓmunicatio. Segī: Tunc di. cet ⁊ bis q a sīni.eiꝰ erūt: Discedite a me male.ī ignē eternū.q ꝓpa.ē dia.⁊ ange.eiꝰ. ORIGE. Sicut iustis dixerat: venite:ita q iniustis dic discedite.nā ꝓpinq sūt vbo q seruāt dei mādatū ⁊ vocāt vt adhuc ꝓpinquores efficiant. Lōge aūt ab eo sūt ⁊ si videant ei assistere q nō faciūt mādata ipi⁹:pp hoc audi unt. Discedite:vt q mō vel videnī eē añ eū:postea nec vide anī: Cōsiderādū ē ām qñ in scis dictū ē:bñdicti pris mei.nō aūt nūc dr maledicti pris mei.nā bñdictionis qdē ministra toꝛ ē pater:maledictionis aūt vnusq̄sq̄ sibi est actoꝛ:q ma ledictione digna est operatus. Qui aūt recedunt a iesu deci dunt in ignē eternū q alterius ē generis ab hoc igne quem habemus in vsu. Nullus eniz ignis inter hoīes est eternus sed nec multi tp̄is. Et ꝓsidera qñ regnū quidē nō angelis p paratū dicit. Ignē aūt eternū diabolo ⁊ angelis eiꝰ:qz q̄tū ad se homines non ad perditionē creauit:peccantes aūt cō iungunt se diabolo:vt sicut q saluanī:scis angelis coequan tur:sic qui pereūt diaboli āgelis coequāī. AVGV.xxi.ō ci.dei. Ex hoc aūt hētur q idē ignis erit hoīum supplicio at tributus ⁊ demonū.si aūt erit corporalis tactu noxi⁹:vt eo possint corpora cruciari:quomodo in eo erit pena spirituuz malignorum:nisi qz sunt quedam demōibus corpora sicut qbusdā visuz est ex isto aere crasso atq̄ humido. Si autez aliquis nulla habere demones corpora asserat.nō est ō hac re contentiosa disputatione certāduz. Cur.n.non dicamus

Tuis miris tamē veris modis etiā spūs incorporeos posse pena corpalis ignis affligi. Si spūs horuz ēt ipsi ꝓfecto icorporei ⁊ nūc potuerūt ꝯcludi corpalibus mēbris: ⁊ tūc poterunt corporꝫ suoꝫ vīculis īsolubiliter alligari. Adherebūt ḡ demões ꝫ icorporei corpalibꝰ ignibꝰ cruciādi: accipiētes ex ignibꝰ penā: nō dātes ignibus vitā. Ignis aūt ille corporeus erit: ⁊ cruciabit hō corpa cū spiritibus: demones autē spūs sine corpibus. ORIGE. Uel forsitan ignis ille talis substantia ē vt īuisibilia ꝯburat: ipe īuisibilis cōstitutꝰ: sm q̄ ait aplꝰ: Que videnť tpalia sunt: q̄ aūt nō videť eterna. Ne autē mireris audiēs eē īuisibilē ignē ⁊ punientē: ⁊ cum videas īteriꝰ caloꝝ corpibꝰ accidētē: ⁊ nō mediocriter cruciātē. Sequiť. Esuriui. n. ⁊ nō de. mi. mā. scriptū est ad fideles: Uos estis corꝑ xpi. sicut ḡ aīa habitās ī corpe cuz non esuriat q̄tuz ad suā subaz spūalē: esurit tñ corpis cibum: qz copulata ē corpi suo: sic ⁊ saluator patiť q̄ patiať corpus eiꝰ ecclesia: cū sit ipe ipassibilis. Et hoc ꝯsidera: qz loquens ad iustos p singulas spēs eoꝝ būficia dinumerat. Ad iniustos aūt ꝑscindēs narrationē admouit vtrūq; dicēs. Infir. fui. ⁊ car. ⁊ non visi. me: qñ mificordis iudicis erat būfacta q̄ dē hominū largiꝰ ꝑdicare ⁊ āpliare: malefcā aūt eoꝝ trāsitorie memorari ⁊ abbreuiare. CHRY. ī ho. Intucre aūt qz nō ī vno tñ vel duobꝰ ſz ī oībꝰ mificordiā deseruerunt: nō. n. esurientē solū nō cibauerūt: ſz neq; qō leuius erat infirmū visitauerūt. Et vide q̄lr̄ leuia iniūgit: nō. n. dixit: In carcere erā ⁊ nō eripuistis me. Infirmꝰ: ⁊ nō curastis me: ſz ñ visitastis: ⁊ nō vēistis ad me. In esuriendo ēt nō ꝑciosam petit mēsaz: ſz neciuz cibū. Oīa ḡ sufficiētia sunt ad penam: ꝑmo qdē facilitas petitōis: panis. n. erat. scdo miseria eiꝰ q̄ petebat: paup. n. erat. tertio ꝯpassio nāe: hō. n. erat. q̄rto deſidertū ꝓmissionis: regnū. n. ꝓmisit. qnto dignitas eius qui accipiebat. deꝰ. n. erat q̄ p pauperes accipiebat. sexto supabundantia bonoꝝ: qñ dignatus ē ab hoibus accipe. septimo iusticia dationis: ex suis. n. a nob accipit: ſz ꝯtra vniuersa hec homies p auariciā excecāť. GREGO. xxv. moza. Illi aūt qbꝰ hoc dr̄: sunt mali fideles q̄ iudicanť ⁊ pereunt: alq; vero scilicet infideles non iudicantur ⁊ pereunt: hō. n. eoꝝ tūc causa discutiť q̄ ad ꝯspectū districti iudicis tā cuz dānatōe sue ī fidelitatis accedūt: ꝑfessionē vo fidei retinē tes: ſz ꝓfessiōis opa nō būtes redarguūť vt peāt. Illi. n. sal ti vba iudicis audiūt: qz eiꝰ fidei saltē vba tenuerūt. Illi in dānatōe sua eterni iudicis nec vba percipiūt: qz eiꝰ reuerentiā nec vbotenus fuare voluerūt: nā ⁊ ꝑnceps terrenā rēpu. regēs: alr̄ punit ciuē iteriꝰ delinquētē: alr̄q; aliter hostem exteriꝰ rebellātē: ī illo. n. iura sua ꝯsulit: ꝯtra hostē vo bellū mouet: ⁊ de pena eiꝰ qd lex hēat nō regrit. CHRY. ī ho. Uerb ātr iudicis redarguti: cū māsuetudine loquiť. Seqť. n. Tūc rñ. ei ⁊ ipi di. Dñe qñ te vidimꝰ ⁊c. ORIGE. Cōsidera q̄ iusti ī mozāť ī vno quoq; vbo: iusti ātr non ita p singla ſz cursiz dicūt: qñ. ꝑuz ē iustoꝝ būfcā sua relata sibi ī facie diligēter ⁊ p singla refutare cā būilitatis: maloꝝ autē boiuz ē culpas suas excusatōis cā aut nullas eē oñdere: aat leues ⁊ paucas: ſz ⁊ rūsio xpi bociꝫ signat. vñ seqť: Tūc respō. il. di. Amē di. vo. Uoles. n. iustoꝝ būfcā oñdeř grādia: pctoꝝ ātr culpas nō grādes. ad iustos qdē dic: Ex eo q̄ feciſtis vni ex minimis meis fratribꝰ. ad iiustos ātr non adiecit fratribꝰ. reuera. n. fratres eiꝰ sūt q̄ pfecti sūt: Frati. ē autez apud dēū opus bonū q̄ fit ī sanctiozibꝰ q̄ ī minus scīs: ⁊ leue culpa ē negligere minꝰ sctōs q̄ sanctiores. AVGV. de fide ⁊ opibꝰ: Nōnulli seipos seducūt dicentes ignē eternū nō dcm̄ ipaz penā eternā. Hoc quidēs domin̄ sniaz suā ita ꝯclusit dicēs. Et ibūt hi ī sup. eter. iusti vero ī vi. eter. ORIGE. Attēde qñ cū p̄ dixiſſz. Uēite bñdicti. deide: Discedite maledcī. ppea q̄ ppū bōi dei ē pmū recozdari bēfacta bonoꝝ q̄ malefcā maloꝝ. hic pus noīat penā malozum: deinde vitā bonoꝝ: vt pmū q̄ timozis sunt euitem̄ mala: postea q̄ bonozis sūt appetam̄ bōa. GREGO. xv. mo. Si ḡ tāta pena mulctať q̄ nō dediſſe ꝯuicť q̄ pēa feriēd̄ ē q̄ redarguiť ablstulisse aliēa: AVGV. xix. de ci. dei. Est aūt vita eterna summuz bonū nr̄um ⁊ finis ciuitatis dei: de quo fine dicit apls: Ꝙnē vero vitā eternam. Sz rursus q̄ vita eterna ab his q̄ familiaritatē nō hūt cuz scripturis scis pōt accipi ēt ī vita maloꝝ pp aīe īmortalitatē: vl̄ pp iterminabiles pēas īpioꝝ ꝓfecto finis ciuitatis hꝰ ī q̄ sūmū habebiť bonū: vl̄ pax ī vita eterna vl̄ vita eterna ī pace dicēdus ē vt ab hoībꝰ possit intelligi. AVGV. z°. de tri. Qō. n. dixit dñs famulo suo moysi: Ego sum q̄ sum. hoc ꝓtēplabimur cū viuem̄ in eternū. Ita. n. dñs ait: Hec ē vita eterna: vt cognoscāt te vez deū. Hec. n. nobis ꝓtēplatio ꝓmittiť actionū oīum finis: atq; eterna ꝑfectio gaudioꝝ ō q̄ dic ioānes. Uidebim̄ eū sicuti ē. HIERO. ꝑuidēs ār lector intende q̄ ⁊ supplicia eterna sūt: ⁊ vita ꝑpetua metū deiceps nō hēat ruinaꝝ. GREGO. xxxiv. mo. At īgūt iō peccātibꝰ miatꝰ ē vt eos a pctis ꝯpesceret. qbꝰ rñdem̄ si falsa minatꝰ ē vt ab iniusticiā corrigeret: ēt falsa ꝓmiserat vt ad iusticiā ꝓuocaret. ⁊ sic dū satagūt deū ꝑhibere misericordē: nō verenť ꝑdicare fallacez. at ingunt sine fine puniri nō dz culpa cū fine. qbꝰ rñdem̄ q̄ recte diceret: si iudex iustus nō corda hoīum: ſz facta pēsaret. Ad districti ḡ iudicis iusticiam ptinet: vt nonq̄ careāt supplicio quoꝝ mēs ī hac vita nunq̄ voluit carere pctō. AVGV. i. de ci. dō. Nulliꝰ etiā legis iusticia attēdit: vt tāta moza tpis q̄q; pūiať: q̄ta moza tpis vñ pūireť admisit. Nullꝰ. n. extitit q̄ cēseret tā cito nocētiū finiēda tozmēta: q̄ cito fcīm ē hōicidiū vl̄ adulteriū. Qui vero ꝑ aliquo grādi crimine morte mulctať nunquid mozā q̄ occidit eiꝰ suppliciū leges existimāt: ⁊ ñ q̄ eū in sempiternū auferāt a societate viuētiū? Jam vo dānuz ignominia: exiliū: fuitus: cū plerūq; sic infigunť vt nulla venia relaxent̄: nōne ꝑ huius vite mō siłia penis videnť eternis? Ideo q̄ppe eterna eē non pūt: qz nec ipsa vita q̄ his plectiť pōrigit ī eternū. Sz īgūt. Quō ḡ vez ē qō ait xps. In q̄ mēsura mēsi fueritis remetietť vob si tpale pctm̄ supplicio puniť eterno: nec attēdūt ñ pp eq̄le tpis spaciū: ſz pp vicissitudinē mali. i. vt q̄ mala fecerit mala patiať cādē dictā mēsurā fuisse. Factꝰ ē āt hō malo dignꝰ eterno: q̄ hoc in se peremit bonū qō eē posset ī eternuz. GREGO. xx. mo. At in gūt: Nullꝰ iustꝰ crudelitatibꝰ pascit̄: ⁊ deliquēs suꝰ a iusto dño iccirco cedi ꝑcipiť: vt a negtia corrigať. Inig aūt gehēne ignibꝰ traditi: quo fine sp ardebūt? Quibꝰ rñdem̄ q̄ oī potēs ōs qz pi ē miseroꝝ cruciatu nō pascit̄: qz āt iustꝰ est: ab iniquoꝝ vltiōe nō sedať: ⁊ tñ ad aliquid inig sp ꝯcremātur: vt. s. iusti tāto in eternū magis diuine gratie debitores se eē cognoscāt: q̄to ī eternū mala puniri ꝓspiciūt: q̄ eiꝰ adiutozio vitare potuerūt. AVGV. xxi. li. de ci. dei. Sz nullū ē īgunt corꝑ q̄ dolere possit: mozi non possit. Necesse est ār vt viuat dolēs: ñ ē necesse vt occidat dolor: qz nec corpora ista mōtalia oīs dolor occidit. Et vt dolor aligs possit occidere illa cā ē: qñ sic ꝯnexa ē aīa huic corpori: vt sūmis doloribꝰ cedat atq; discedat: tūc ār tali corpori aīa ⁊ eo ꝯnecti

tibus non pcens. In illo aūt finali iudicio simul ⁊ hoīes ⁊ angeli iudicabunť: fiet. n. virtute diuīa: vt cuiq; opa sua vl̄ bōa vel mala cūcta ī memoriā reuocenť: ⁊ mētis ītuitu mira celeritate cernāť: vt accuset vel excuset scīa cōsciētiā.

¶ Et ibunt hi in supplicium eternum: iusti autez in vitam eternam.

tur modo vt illud vinculuz nullo dolore vincatur.nō ergo tunc nulla: sed sempiterna moꝛs erit:quādo nec viuere anima poterit deum non habendo:nec doloꝛibus coꝛpoꝛis carere moꝛiendo. Inter huiusmodi autez eternitatem supplicy negantes:misericoꝛdioꝛ fuit. Origenesq; ipsum diabolum ꝛ angelos eiꝰ post grauioꝛa ꝓ meritis ꝛ diuturna supplicia ex illis cruciatibus eruendos ꝛ sociādos scīs angelis credidit. Sz illū ꝛ ꝓꝓ B ꝛ ꝓꝓ alia nōnulla nō imerito repꝛobauit eccl'ia:qꝛ ꝛ hoc q; misericoꝛs videbaꝛ amisit faciēdo veras mias gbꝰ penas lueꝛēt:ꝛ falsas beatitudies ī gbꝰ secutuz ꝛ sempiternū bōi gaudiū ñ haberēt. Lōge āt al'r alioꝛ mificoꝛdia ab hūano erat affectu q hoīum illo iudicio dānatoꝛ mias tpales.hoīuz vo q vel citius vel tardiꝰ liberāt eternā felicitatē putāt. Cur aūt hec mia ad vniuersaz naturaz manat humanā:ꝛ cū ad angelicā ventū fuerit:moꝛ arescit. GREGO.xxxv.moza. At inquiūt: Ubi ē q; scī sunt: si ꝓ inimicis suis quos tūc ardere viderīt:nō oꝛabūt: Orāt gdē ꝓ inimicis suis eo tpe quo pñt ad fructuosaz pniam eoꝝ coꝛda ꝓuertere:qūo āt ḡ tūc oꝛabiť ꝓ illis q iā nullaten⁹ possunt ab iniqtate ꝓmutari: AVGV.xxi.de ci.ōi. Itez sunt alȳ ab eterno supplicio liberatōez nō oībꝰ boībꝰ ꝓmittētes:sz tm̄nō xp̄i baptismate ablutis:q participes sūt coꝛpoꝛis eiꝰ quōlibet vixeꝛīt:ꝓꝓ illud qō ait dñs. Siqs mādu cauerit ex hoc pāe:nō moꝛiet ī eternū. Itē sūt q nō oībꝰ babētib⁹ xp̄i sacrīm nō solū catholicis q̄ꝫ male viuētibus hoc pollicēť:q nō solū sacrañto sz reipa māducauerūt coꝛpus xp̄i:ī coꝛpe eiꝰ qō ē eccl'a ꝓstituti:et si postea in aliquaz hereſiz vl'ī gētiliū idolatriā fuerīt lapsi. Sūt āt q ꝓꝓ id qō scriptū ē: Qui pseuerauerit vsqꝫ ī finē hic saluꝰ erit:nō nisi ī catholica eccl'ia pseuerātibꝰ hoc ꝓmittūt:q; merito fūdamēti.i.fidei p ignē saluēť:quo igne ī vltīo iudicio puniēť mali: Sz oībꝰ his ꝺdicit apl's dicēs: Māifesta sunt opa carnis q̄ sunt īmūdicia:foznicatio:ꝛ his similia q̄ ꝑdico vob:qm̄ q talia agūt regnū ði nō possidebūt. Siqs āt tpalia ī coꝛde suo ꝓponit xp̄o:ꝛ si videať hr̄e fidē xp̄i:nō ē tm̄ ī eo fundamētū xp̄s cui alia ꝓponunť: q̄ꝫtomagis si ꝓmittat illicita:nō ꝓpo suisse sz postposuisse xp̄z cōuincīť. Lōperi ēt quosdā putare eos soluz arsuros illiꝰ eternitate supplicy:q ꝓ pctis dignas elemosynas faceꝛ negligūt:iō iudicē ipz noluisse exīstimāt ꝓmemozare aliō se eē dictuꝝ nisi elemosynas siue fcās siue ñ fcās. Sz q digne ꝓ pctis suis elemosynas faĉ:ꝑ eas faceꝛ īcipit a seipo:idignū ē.n.vt ipe sib ī nō faciat q faĉ ī ꝓximū cū audiat dicētē deū: Diliges ꝓximū tuū sic te ipz. Itemq; audiat: Miserere aīe tue placēs deo. Dāc elemosynaz.i.vt deo placeat nō faciēs aīe siue quō dignas ꝓ pctis suis facere elemosynas dicēdus ē: Propter hoc ḡ elemosyne faciende sunt:vt cū de ꝑteritis pctis deꝑcanrur exaudiamur:nō vt ī eis pseuerātes licētiā malefaciēdi nos ꝑ elemosynas ꝓpare credam⁹. Iō āt dñs a dextris elemosynas ab eis fcās ī sinistris nō fcās se iputatuꝝ eē ꝑdixit:vt binc oñderet q̄ꝫtū valēt elemosyne ad ꝑoza deleda:nō ad ꝓpetua īpune ꝓmitteꝛda pctā. ORIGE. Ul' nō vniꝰ tm̄ iusticie spēs remuneratur sic exīstimāt mlti. In q̄libuscūq;.n. causis mādatū xp̄i gs fecerit:xp̄z cibat ꝛ potat q fideliū iusticiā ꝛ vitatē mādueat ꝛ bibit. Itē xp̄o algēti texim⁹ vestimētū accipiētes sapiētie texturā:adeo vt ꝑ doctrinā aliquos doceam⁹ ꝛ īduam⁹ eos viscer mificoꝛdie. Qm̄ ꝛ ꝓparam⁹ coꝛ nr̄uz diuersis virtutib⁹ad receptaculū eiꝰ vl'illoꝝ q̄ sī ipsiꝰ:ipz ꝓgrinātē suscipim⁹ in domū pectoꝛis nr̄i. Itē cū frēz ifirmū siue ī fide siue in bono ope visitauerim⁹:aut ꝑ doctrinā aut ꝑ icrepatōez:aut ꝑ cōsolatōez ipz xp̄z visitam⁹. Deide oē qō hic est: carcer ē xp̄i ꝛ eoꝝ q sunt eiꝰ q sunt ī hoc mūdo degētes:q̄si etiā in carcere nature necessitate constricti. Cum ergo bonum opus in eis fecerimus:visitamus eos in carcere ꝛ christum in eis.

CAPITVLVM. XXVI.

IT factum est cum cōsummasset ie/sus sermones hos omnes: dixit discipulis suis: Scitis qꝛ post biduuz pascha fiet ꝛ filius hominis tradetur vt crucifigatur.

HYLA. Post ꝓmonē quo vētuꝝ se dñs ī reditu:claritatis oñderat:nūc passiuꝝ eē se admonet:vt sacrīm crucis admixtū eē glie eternitatis a ḡscerēt.vñ dr̄: Et fa.ē cū ꝓsū.ie. ꝓ.hos oēs. RABA. ō ꝓsūmatōe scīi ꝛ ō die iudicy Ul'qꝛ ab initio euāgely vsqꝫ ad passionē oīa faciēdo ꝛ ꝑdicando ꝓpleuerat. ORIGE. Nō simpl'r aūt dixit oēs:sz hos oēs. adhuc.n.opōtebat eū ēt alios log ꝓmōes ꝓuscꝫ traderet.dixit discipl'is suis: Sci.qꝛ pbi.pa.fiet. RABA. Siē ex ioānis narratōe colligiť:ante sex dies pasche vēit iesus ī bethaniā:ide venit hierl'z sedēs sup asellū postea gerūt ea q̄ narrant hierosolymis gesta. Ex illo ḡ die quo vēit ī bethaniā: itelligimus cōsūmatū q̄driduū:vt occurreret dies ante biduū pasche. Hoc autē iter pascha ꝛ açima distat: q; pascha ipe solus dies appellať in quo agnus occidebatur ad vesperam:hoc ē.xiiij.luna primi mensis.xv. aūt luna q̄ꝫdo egressuis ē populus de egypto succedebat festiuitas açimoꝝum: vez euāgeliste vnū ꝑ altero ponere solēt. HIERO. Pascha aūt qō hebꝛaice dr̄ phase:nō a passione vt pleriqꝫ arbitrāť:sed a trāsitu noiať eo q; exterminatoꝛ videns sanguine in foꝛibꝰ isr'litaꝝ ptrāsierit nec percusserit eos:vl'ipe dñs pbēs auxiliū ppl'o suo desup ābulauerit. REMI. Siue gaudiate dño ppl's isr'letic⁹ libat⁹ ab egyptiaca seruitute trāsiuit ad libertatē. ORIGE. Nō aūt dixit: Post biduū pascha erit aut veniet:ne oñderet illō pascha futuꝝ qō fieri solebat ꝓm legē:sz pascha fiet:hoc ē q̄le nunq̄ꝫ factuz fuerat.

REMI. Mystice enī pascha dicit:siue qꝛ ea die xp̄s transiuit de mūdo ad pr̄ez:de coꝛruptiōe ad incoꝛruptionez:de moꝛte ad vitā. Siue qꝛ salubꝛi trāsitu a demoniaca seruitute mundū redemit. HIERO. Post duos ēt dies clarissimi luminis veteris ꝛ noui testī:verū ꝑ mūdo celebrať pascha: trāsitꝰ etiā nr̄.i.phase ita celebrať si terrena dimittētes ad celestia festinem⁹. ORI. Prędic aūt discipl'is se tradēdū cū subdit: Et fi. ho.tra.vt crucifi. Premuniēs eos ne ꝓuscꝫ audiāt q̄ fuerāt futura subito videtes tradi magr̄m ad crucē obstupescāt.iō āt ipsonal'r posuit. Tradeť:qꝛ ꝺ tradidit eū ꝓꝓ miam circa genus humanū: Judas ꝓꝓ auaritiā:sacerdotes ꝓꝓ inuidiā:diabolus ꝓꝓ timoꝛē:ne auelleret de manu eiꝰ genꝰ hūanū per doctrinā ipsius:nō aduertēs q̄m magis fuerat eripiēdū genus humanū per moꝛteꝝ ipsiꝰ q̄ꝫ ereptum fuerat per doctrinā ꝛ miracula.

¶ Tunc ꝓgregati sunt principes sacerdotū ꝛ seniores populi in atriuz principis sacerdotū: qui dicebatur cayphas: ꝛ ꝓsiliū fecerūt vt iesum dolo tenerent ꝛ occiderent. Dicebāt autem: Non in die festo: ne forte tumultus fieret in populo.

GLO. Oñdit euāgelista appatū ꝛ machinationez dñice passionis quā xp̄s ꝓnunciauerat.vñ dic. Tūc ꝓgre.sunt ꝓnsa. REMI. Qꝛ aūt dicit Tūc:supioꝛibꝰ ꝓbis ꝺiungiť.i.anteq̄ꝫ pascha celebꝛaret. ORIGE. Nō āt veri sacerdotes ꝛ seniores sz illi q̄ videbať ppl's ði:vere āt erat ppl's gomoꝛre:nō itelligētes sūmū sacerdotē dei:insidiati sūt ei.ꝛ nō cognoscētes ꝓmogenitū vniuerse creature ēt seniorē oīb⁹ ꝺliati sunt ꝺ eū. CHRY. in ho. Iniqua vo negocia tētātes ad ꝓncipē sacerdotū veniūt.ide volētes ptātez accipe vñ ꝑ bibere oꝑtebat. Multi aūt erāt tūc ꝓncipes sacerdotes lex vero vnū esse volebat.vñ manifestū ē q; iudaica dissolutio accipiebat ꝓncipiū. Moyses enī vnū principez sacerdotū eē iussit:ꝛ eo moꝛtuo alterū fieri:postea vo ānui facti sūt Eos igiť ait hic principes sacerdotū:q; de ꝓncipibꝰ sacerdo

tū erāt. REMI. Cōdēnantꝫ āt iſti ꝙ ꝯgregati ſūt: ꝙ ꝑn cipes ꝙ ſacerdotes fuerſt. quo. n. plures ad pagēdū aliquod malū ꝓueniūt: ꝙ quo ſublimiores: ꝙ nobiliores fuerit: eo de teri⁹ br malū qō ꝓmittiꝫ: ꝙ eo maior pēa illis ꝑparaꝫ. Ad oñ dēdā āt dñi ſimplicitatē ꝙ īnocētiā addit euāgeliſta. Ut ie/ ſuꝫ do. te. ꝙ occi. In quo. n. nullā mortis cāꝫ īuēire poterāt: ꝓſiliū feceſt vt dolo tenerēt ꝙ occiderēt. CHRY. ī ho. Cō ſiliati ſūt ḡ vt tenerēt eū occulte ꝙ iterimerēt: formidabāt āt ppl̄z: iōq̄ expectabant feſtiuitatē ꝑterire. pp qō ſeqr̄. Di. au. nō ī di. fe. Diabol⁹. n. nolebat ī paſcha xp̄z pati: vt nō ma nifeſtā ei⁹ ꝓſtitueret paſſionē. Principes āt ſacerdotū nō ea q̄ dei ſūt timuerūt: ne. ſ. pctō ī hoc tpe pacto maior eius ing natio fierꝫ: ſꝫ vbiq̄ q̄ būana ſūt cogitabāt. vñ ſeqr̄: Ne for. tu. fi. i po. ORIGE. Propter diuerſa ſtudia ppl̄i diligētis xp̄z ꝙ odiētis: credētis ꝙ nō credētis. LEO pa. ī ḳ. ō paſ. Prouidētib⁹ ḡ ꝑncipib⁹ ne ī ſcō die tumlt⁹ oriret: nō feſtiui tati ſꝫ faciori ſtudebāt. ſeditōes. n. turbaꝫ fieri ī ꝑcipua ſo/ lēnitate metuebāt: nō vt ppl̄s nō peccaret: ſꝫ ne xp̄s cuade ꝓſilio: q. n. traditorē īuenerunt: ī ipa feſtiuitate xp̄z occide rūt. LEO pa. ī ḳ. ō paſ. Dīno āt itelligim⁹ diſpoſitū fuiſſe ꝓſilio: vt iudeoꝝ ꝑncipes q ſeuiēdū i xp̄z occaſiones ſepe q̄ fierāt: nō niſi i ſolēnitate paſchali exercēdi furoris ſui acci/ perēt ptātē. Oportebat. n. vt māifeſto iplerēt effectu: q̄ diu figurato fuerāt ꝓmiſſa myſterio: vt oue ſignificatiuā: vera remoueret ouis: ꝙ vno expleretur ſacrificio variaꝝ dña vi ctimaꝝ. Ut ḡ vmbre cederēt corpi ꝙ ceſſarēt imagines ſub preſentia veritatis: hoſtia ī hoſtiā trāſiyt: ſanguine ſanguis aufertur: ꝙ legalis feſtiuitas dum mutatur: mpletur.

¶ Cuꝫ autem eēt ieſus in bethania ī domo ſimo nis leproſi: acceſſit ad eū mulier hñs alabaſtruꝫ vnguēti ꝑcioſi: ꝙ effudit ſub caput ipi⁹ recūben/ tis. Videntes āt diſcipuli: īdignati ſunt dicentes: Ut qd pditio hec? Potuit. n. iſtud venūdari ml̄ to ꝙ dari paupib⁹. Sciēs āt ieſus: ait illis: Quid moleſti eſtis huic mulieri? Opus. n. bonū opata ē ī me. Nā ſp pauperes hēbitis vobiſcū: me āt ñ ſp hēbitis. Mittens. n. hec vnguētū hoc in corpus meuꝫ: ad ſepeliendū me fecit. Amē dico vobis: vbicunq̄ prædicatū fuerit hoc euāgeliuꝫ in toto mundo dicetur: ꝙ qp hoc fecit in memoriā eius.

GLO. Oñſo ꝓſilio ꝑncipiū de xp̄i occiſiōe vult exeq euā geliſta ꝓpletiōeꝫ eius: oñdēs q̄l̄r iudas būit ꝓuētōem cū iu deis vt xp̄s traderet: ſꝫ p⁹ cāꝫ pditōis ꝑmittit. Soluit. n. qr nō erat venūdatū vnguētū qō ml̄er ſup caput xp̄i effudit: vt de ꝑcio aliqd tolleret. vñ voluit ꝫ dānuꝫ pditōe magr̄i recōpēſare. Dic̄ ḡ. Cū āt eēt ie. ī bet. ī do. ſy. le. HIE. Nō qp leproſus illo tpe ꝓmāeret: ſꝫ qr ātea leproſus poſtea a ſalua toꝛe mūdat⁹ ē: noie ꝑſtino ꝓmanēte: vt vr⁹ curantis appeat. Seqr̄: Acce. ad eū mu. ba. ala. vn. ꝑci. RABA. Eſt āt ala baſtꝫ gen⁹ māmoris cādidi varys colorib⁹ ītincti: qō ad va ſa vnguētaria cauare ſolēt: eo qp optīe ſuare ea icorrupta di caſ. HIE. Alius āt euāgeliſta p alabaſtro vnguēti ꝑcioſi narduꝫ piſticū poſuit: ꝫ ē vex ꝙ abſq̄ dolo. RABA. Spi ſtis. n. grece: latīe dr̄ fides: vñ piſticū. i. fidele. Erat. n. illud vnguētū fidele. i. puꝫ ꝙ ñ adultetatū. Seqr̄: Et ef. ſu. ca. ip. recū. ORI. Forſitā qs diceret q̄ttuor fuiſſe ml̄eres ō qb⁹ ꝓſcripſert euāgeliſte. Ego āt magis ꝓſētio tres fuiſſe: ꝙ vnā gdē de q̄ ſcripſerūt matthe⁹ ꝙ marc⁹: alterā āt de q̄ ſcripſit lucas: aliā de q̄ ſcripſit ioānes. HIE. Nemo. n. putet ean/ dē eē q̄ ſup caput vnguētuꝫ: ꝙ q̄ ſup pedes effudit: Alla. n. la chrymis lauit: ꝙ crine terſit: ꝙ māifeſte meretrix appellaꝫ. De hac āt nihil tale ſcriptū ē: nec. n. poterat ſtati capite dñi meretrix digna fieri. AMBRO. ſup lu. Pōt ḡ ñ eadē eē: ne ſibi ꝑria dixiſſe euāgeliſte videaꝫ. Pōt ēt qō meriti ꝙ tē/ pis diuerſitate diſſolui: vt adhuc illa peccatrix ſit: iā iſta p/ fectior. CHRY. ī ho. Et ꝫ ꝫ apō tres euāgeliſtas. ſ. mat theū marcū ꝙ lucā: vna ꝙ eadē eē vr̄. Nō āt abſq̄ rōe lepre ſimōis mēinit euāgeliſta: ſꝫ vt oñdat vñ fidueiā ſumēs hec ml̄r accеſſit ad xp̄z. q. n. lepra īmūda paſſio eē videbaꝫ: vi dēs q⁹ ieſus illū hoīez curauerat apō quē māebat: ꝓfidit q⁹ ꝙ aīe ei⁹ īmundiciā facile expurgabit. ꝙ alys ml̄rib⁹ ꝑcura tōe corꝑis ad xp̄z accedētib⁹ ſola ipa hōris gr̄a ad xp̄z acceſ ſit ꝙ pp aīe curatōz: cū nihil ī corpe ifirmū hr̄et. Quapp ma xīe aliqs eādē admirari dz. Apō ioānē āt nō ē eadez ml̄r: ſꝫ altera q̄dā mirabilis laçari ſoror. ORI. Qñ matthe⁹ qdē ꝙ marc⁹ ī domo ſimōis leproſi ꝫ fcīn fuiſſe exponūt: ioānes aūt q⁹ venit ieſus vbi erat laçar⁹ ꝙ nō ſimō: ſꝫ maria ꝙ mar tha miſtrabat. Adhuc ꝑm ioānē āte ſex dies paſche venit ī bethaniā: qñ fecerunt ei cenā maria ꝙ martha: hic āt qñ re/ cūbit ī domo ſimōis: poſt biduū paſcha erat futuꝫ. Et apō mattheū ꝙ marcū diſcipuli īdignantꝫ ex bono ꝓpoſito: apō ioānē aūt ſolus iudas furādi affectu: apō lucā aūt murmu rat nemo. GRE. ī ho. Vel dicēdū q⁹ hāc eādē quaz lucas peccatricē ml̄rez: ioānes mariā noīat. AVGV. ō cō. euā. Lucas aūt q̄uis ſil̄e fcīn ꝓmemoret ei quod ꝫ dr̄: nomēq̄z ꝓueniat ei⁹ apō quē ꝓuiuabat dñs: nā ꝙ ipz ſimonē dicit: tñ qz nō ē ꝫ nāz vl̄ moreꝫ hoīuz vnū nomē hr̄e duos hoīes: po tius credibile ē fuiſſe aliuz illū ſymonē nō leproſuz ī cuius domo hec in bethania gerebantꝫ. Nihil igr̄ aliō arbitroꝝ: ni ſi q⁹ ñ gdē aliā fuiſſe ml̄rē q̄ peccatricē tūc acceſſit ad pedes ieſu: ſꝫ eādē mariā bis hoc feciſſe: ſemel. ſ. q⁹ lucas narrauit. nā ioānes mariā ꝓmēdās ꝓmemoravit anteq̄z veniret ī be thaniā. Erat igt lāgues laçar⁹ ī bethania de caſtello marie ꝙ marthe ſororis ei⁹. Maria āt erat q̄ vnxit dñm vnguēto ꝙ exterſit pedes ei⁹ capill̄ ſuis cui⁹ fr̄ laçar⁹ īfirmabaꝫ. iam itaq̄z hoc maria fecerat. Qō aūt ī bethania rurſus feĉ aliō ē qō ad luce narratōez nō ptiet: ſꝫ pariter narraꝫ a trib⁹: ioan ne. ſ. matthe o: ꝙ marco. q⁹ āt matthe⁹ ꝙ marc⁹ caput dñi vn guēto illo pfuſū dicūt: ioānes āt pedes: oñdiꝫ non eē ꝓriū: ſi accipiamus nō ſolū caput: ſꝫ ꝙ pedes dñi pfudiſſe ml̄rez: niſi forte qñ marcus fracto alabaſtro pfuſū caput ꝓmemorat: tā gſq̄z calūnioſus ē vt aliqd ī vaſe fracto neget remanere potuiſſe: vñ ēt pedes dñi pfūderet. Ille āt q̄ ſic calūniaꝫ: p⁹ accipiat pfuſos pedes anteq̄z illō fractū eēt: vt in integro re maneret: vñ ēt caput pfunderet ꝫ vbi fractura illa totū effu derat. AVGV. de doc. chri. Neq̄z vllo mō gſq̄z fieri cre diderit dñi pedes ita vnguēto ꝑcioſo a ml̄re pfuſos vt luxu rioſoꝝ ꝙ neq̄z hoīum ſolent. In oīb⁹ enī talib⁹ nō vſus rez ſꝫ libido vtētis ī culpa ē. Quiſqs. n. rebus ſic vtiꝫ: vt metas ꝓſuetudis bonoꝝ inter quos vſaꝫ excedat: aut aliqd ſignifi cat aut: flagitioſus ē. Itaq̄z qō ī alys ꝓſonis plerūq̄z flagitiū ē: ī diuina vel ꝓphetica ꝓſona magnū cuiuſdā rei ſignū eſt. odoꝝ. n. bon⁹ fama bōa equā gſq̄z bōe vite opib⁹ habuerit: dū veſtigia xp̄i ſeqr̄ q̄ſi pedes ei⁹ ꝑcioſiſſimo odore pfūdit.

AVGV. ō q̄. euā. Sz hoc videri pōt eē ꝓriū q⁹ matthe⁹ ꝙ marc⁹ poſtea quā dixerūt paſca poſt biduū futuꝫ: deide ꝓmemoraverūt q⁹ erat ihs ī bethania: vbi ō vnguēto illo ꝑ/ cioſo dr̄: Joānes aūt añ ſex dies paſce de vnguento eadem narratur. Sz ḡ ita mouēt nō itelligūt matthеū ꝙ marcū il/ lō ḡō ī bethania ō vnguēto fcīn erat recapitulādo poſuiſſe. Nō. n. gſq̄z eoꝝ cū dixiſſz poſt biduum paſcha futurum: ſic adiūxit vt diceret: Poſt hec cū eēt bethanie. CHRY. ī ho. Sz qz diſcipuli audierāt magr̄z dicētē: Mīſticordiā vo lo ꝙ nō ſacrificiū: apō ſe cogitabāt: Si holocauſta non acce/ ptat: ml̄to min⁹ olei hō vſū. vñ ſeqr̄. Videntes āt diſcipli in/ dignati ſūt dicētes. Ut qd pditio hec: potuit enī iſtō venun dari ml̄to: ꝙ dari paupib⁹. HIE. Scio quoſdaz hūc locuz calūniari: q̄re ioānes iudā ſolū dixerit ꝓriſtatū: eo q⁹ locu/ los tenuerit: ꝙ fur ab initio fuerit: ꝙ matthe⁹ ſcribat oēs di/ ſcipl̄os īdignatos neſciētes tropuz q vocaꝫ ſynodoche: q⁹ ꝙ

p mlīis vn⁹:ꝛ p vno mlti solēāt apellari.nā ꝛ paulus ī epla ad hebꝛeos dīc:Secti sūt:cū vnū tm̄mō.s.ysaiā sectū autu mēt. AVGV.ō cō.euā.Pōt ēt itelligi q ꝛ alq discipuli aut senserūt hoc:aut dixerūt:aut eis iuda dicente psuasum sit:atqꝫ oīuꝫ volūtatē matthe⁹ ꝛ marcus ēt vbis exp̄sserit. sꝫ iudas ꝓpterea dixerat qꝛ fur erat:ceteri vo pp pauperuꝫ curā. Joannes aūt de solo illo id ꝓmemozare voluit cuius ex hac occasiōe furandi cōsuetudinem credidit itimandā.

CHRY.ī ho.Discipl'i g̃ ita existimabāt.sꝫ dn̄s mētē mulieris vidēs pmittit:mlta.n.erat ei⁹ religio ꝛ ineffabile studiū:iccirco ꝓdescēdēs cōcessit sup caput suū vnguētū effundi.Sic.n.p̄ ei⁹ odozē victime ꝛ fumum patiebat:ita ꝛ xp̄s mlierē ōuotē vngētē:cui⁹ discipuli mētē nesciebāt q̃relā faciētes.vñ segt̄.Sciēs āt iesus ait ill'. Quid mo.es.huic mu. REMI. Perqō apte oñdit q apl'i aligd moleste locuti fuerāt aduersus eā.Pulchꝛe āt subdit.Op⁹ bo.ope.ē ī me. Ac si di. Nō ē pditio vnguēti sic vos dicitis:sꝫ op⁹ bonū.i.pietatis ꝛ deuotōis obseguꝫ. CHRY.ī ho. Jō autē nō simpl'r dixit:Bonū op⁹ opata ē in me:sꝫ p̄us posuit. Quid molesti estis huic mlieri:etrudiēs nos qōcūq; gerit bonū a q̃cūqꝫ:si nō valde diligenter fcm̄ fuerit:suscipe ꝛ augere ꝛ fouere ꝛ nō ex p̄ncipio oēꝫ diligētiā expetere. Quisqs.n.eū iterrogasset anteqꝫ fecisset hoc mlier:nō mādasset hoc fieri:sꝫ p⁹ effusum vnguētū nō hēbat locū discipulozꝫ icrepatio:ꝛ iō ipse vt nō obtūderet desideriū mulieris:oīa hec ī ꝓsolationez ml'ris dixit. Segt̄:Nā pau.sp ha.vo. REMI. Oñdit .n.dn̄s his vbis q̃si ex q̃dā rōne:qm̄ nō erāt illi culpandi q sibi adhuc ī mortali coꝛpe cōuersāti:aligd de suis facultatib⁹ mīstrarēt:cū paupes sp hn̄di eēnt ī eccl'ia:gb⁹ fideles cū vellēt bn̄facere possent:ipse vo bꝛeui tpe coꝛpaliter mansuꝛus erat cū eis:vñ segt̄:Me āt nō sp habebitis. HIERO. Dzit āt h̄ qō:q̃re dn̄s p⁹ resurrectiōez dixerit ad discipl'os: Ecce ego vobiscū suꝫ vsqꝫ ad ꝓsūmatōez mūdi:ꝛ nūc logt̄: Me āt nō sp hēbitis.Sꝫ mihi videt̄ ī h̄ loco ō pūtia dicēt coꝛpali:q neq; cū eis ita futur⁹ sit post resurrectōez qūo nūc ī oī ꝓiuctu ꝛ familiaritate. REMI. Ul'soluit ita vt ītelligat̄ q soli iude dcm̄ sit:sꝫ iō nō dixit:hētis sꝫ hēbit'is:qꝛ ī psona iude oīb⁹ imitatozib⁹ illius dcm̄ ē. Jō āt dīc:Nō sp: cū nec ad tps hēant:qꝛ mali videt̄ hꝛe xp̄z ī pūti.scl'o qñ mi scēt se mēbꝛis xp̄i:ꝛ accedūt ad mēsaꝫ ei⁹:sꝫ nō sp sic hēbūt: qñ solis electis dicturus ē:Uēite bn̄dcī p̄ris mei. Sequit: Mit.n.hec vn.hoc ī coꝛ.me.ad sepe.me fe.Cōsuetudo erat illi⁹ ppl'i vt coꝛpa mortuoꝛ diuersis aromatib⁹ ꝓdirēt q̃tenꝰ diuti⁹ illesa ꝓfuarent.Et qꝛ futuꝛ erat vt hec ml'r coꝛpus dn̄i mortuū vellet p̄fugere:ꝛ tn̄ nō possꝫ:qꝛ resurrectōe āticipare:iccirco dīna ꝓuidētia actū ē vt viuū dn̄i coꝛpus pungeret.h̄ ē g̃ qō dīc.Mit.hec ꝛc.i.cū hec ml'r coꝛp⁹ meuꝫ viuū p̄fugit:me morituꝛ ꝛ sepeliēdū oñdit. CHRY.ī ho. Qꝛ g̃ sepulchꝛ ꝛ mortē ꝓmemozauerat vt nō videat̄ ī tristiciā:mittere ml'rē:rursus eā ꝓsolat̄ p ea q̃ ꝓsequunt̄. Amē dī.vo.vbicūqꝫ p̄dī.fu. RABA.i.ī quocūqꝫ loco dilatabitur eccl'ia p totū mūdū dicet̄:ꝛ q̃ h̄ fec ꝛc.istud ꝛ appositus notat q sic iudas ꝓtradicēs adept⁹ ē pfidie ifamiā:sic ꝛ ista pie deuotōis gl'iaꝫ. HIERO. Attēde noticiā futuroꝛ q passur⁹ post biduū ꝛ morituꝛus:sciat euāgeliū suū ī toto oꝛbe celebꝛandū. CHRY.ī ho. Ecce aūt q dixit:fcm̄ est:ꝛ vbicūqꝫ terraꝛ abieris:videb hāc mulierem famosam effectā qō vīrtus p̄dicētis effecit. Et regnū qdē multoꝛ ꝛ duꝛ cū victozie silentur:ꝛ multi g ciuitates cōstruxerūt:ꝛ gētes multas fuituti subegerūt:neqꝫ ex auditu neqꝫ ex noie sūt cogniti.quoniaꝫ aūt hec mulier oleū effudit in domo lepꝛo cuiusdā.xy.viris p̄sentib⁹:hoc oēs ꝓcinunt q oꝛbē terraꝛum:ꝛ tps tantū ptransijt:ꝛ memoꝛia eius qō factū ē nō est tabefacta.Sꝫ q̃re nihil spāle ꝓmisit mulieri:sed sempiternam memoꝛiā:qꝛ ex his q̃ dixit ītelligi potuit. Si.n.op⁹ bonū fec:manifestū est q ꝛ mercedē dignaꝫ suscipiet. HIERO. Mystice aūt passurus p oī mundo moꝛat̄ ī bethania in domo obediētie:q̃ quondā fuit symonis lepꝛosi. Symō quoqꝫ ipse obediēs dn̄ q iuxta aliā intelligentiaꝫ mundus ītꝛpetari potest:ī cuius domo curata est ecclesia. ORI GE. Oleū āt vbiqꝫ ī scripturis aut opus misericodie ītelligitur:quo luccrna verbi enutrita claresciť: aut doctrīa cui⁹ auditu verbū fidei quod ē ascēsuꝫ nutritur. Generaliter q̃ omne quo qs vngitur oleū appellatur.olei autē aliud ē vn guētū. ītē vnguēti aliud ē p̄cipuum:sic oīs actus iust⁹ opus bonū dn̄. Operis aūt boni aliud ē qō facimus pp boies vel sꝫ hoies:aliud qō pp deum ꝛ fm deū. Jtē hocip̄z qō facim⁹ pp deū:aliud ꝓficit ad vsuꝫ hoīum:aliud tm̄ ad gloziā dei. vt puta aliqs benefacit hoī nāli iusticia motus:nō pp deū: qūo faciebāt ītердū ꝛ gentes.opus illud oleum est vulgare non magni odozis:ꝛ ipsum tamē acceptabile apud deū:qm̄ vt dīc petrus apud clemētez.Opera bona q̃ fiunt ab ifidelibus ī hoc seculo eis ꝓsunt:non ī alio ad cōsequendū vitaꝫ eternā:q aūt ꝓpter deū faciunt:magis illis ī illo seculo ꝓficit.hoc est vnguentuꝫ boni odozis:Sed aliud fit ad vtilitatem hoīuꝫ:vtputa elemosyne ꝛ cetera hꝰ.hoc q facit ī xp̄ianos:pedes dn̄i vngit:qꝛ ipsi sūt domini pedes qō p̄cipue solēt facere penitētes ꝓ remissiōe pctoꝛ suoꝛ.Qui aūt castitati studet ī ieiunys:ꝛ oꝛatōib⁹ pmāet:ꝛ ceteris:que tm̄ ad gl'iaꝫ dei ꝓficiunt:hoc ē vnguētū qō vngit dn̄i caput:ꝛ hoc ē vnguētū p̄cipuum ex cuius odoꝛe tota repleť ecclesia.ꝛ h̄ ē opus ꝓpriū nō penitentiū sꝫ p̄fectoꝛ: aut docꝛia que necessaria ē hoībus:hoc ē vnguētū quo pedes dn̄i vnguntur. Agnitio aūt fidei q̃ ad solū ptinet deū ē vnguentū quo vngit caput xp̄i:quo cōsepelimur xp̄o per baptismuꝫ ī mortē.

HYLA. Mulier autē hec ī p̄figuratione plebis gentiū ē q̃ in passione xp̄i gl'iaꝫ deo reddit. Caput.n.ei⁹ perūxit:ca put autē xp̄i deus ē:nā vnguētū boni operis est fructus.sed discipuli fauoꝛe saluādi isr'lis vēdi hoc ī vsū pauꝛ dicūt debuisse:pauperes autē iudeos fide idigentes:ītinctu prophetico nūcupāt:q̃bus dn̄s ait plurimū eē tpis quo hr̄e cū pauꝛ possent.Cetеꝛ non nisi ex p̄cepto suo salutē gentib⁹ posse p̄stari:que secum infuso mulieris huius vnguēto sunt ꝓsepulte.qꝛ regeneratio non nisi cum moꝛtuis ī baptismi ꝓfessione reddetur.ꝛ iccirco vbi p̄dicabitur hoc euāgeliuꝫ narrabitur opus eius:quia cessante israel: euangelij gloꝛia fide gentium p̄dicatur.

¶ Tunc abūt vn⁹ de duodecī q̃ dicebatur iudas scarioth:ad p̄ncipes sacerdotū: ꝛ ait illis:Quid vltis mihi dare ꝛ ego vobis eū tradā:At illi cōstituerunt ei triginta argēteos. Et exinde quere bat oppoꝛtunitatem vt cum traderet.

GLO.Posita occasione pditionis:ꝓnter de pditione ip̄a de agit euāgelista.vñ dīc:Tūc abi.vn⁹ ō.xy.ꝛc. CHRY. in bome.Tunc.s.quando hoc audiuit quoniam p̄dicabitur hoc euangeliū vbiqꝫ.timuit enim:nā virtutis ineffabilis erat qō dictum est. AVGV.de con.euan. Ita eniꝫ sermo dirigitur dicente dn̄o:Scitis qꝛ post bidu.pas.fi.tūc cōgre.sūt p̄inc.sacer.Tūc abi.vnus de.xy. Inter illud eni qō dictum est:Ne tumultus fieret in populo.ꝛ hoc qō dicitur. Tunc abyt vnus de.xy. interpositū est illō de bethania qō recapitulādo dictū ē. ORIGE. Abyt aūt aduersus vnū p̄ncipē sacerdotū q fact⁹ sacerdos in eternū ad multos p̄ncipes sacerdotū:vt venderet p̄cio volentem redimere totū mūduꝫ. RABA. Abyt aūt dicit:qꝛ nō coactus:non initus:sed sponte sceleratū inyt consiliū. CHRY.in ho. Addit autem:vnus de.xy.ac si diceret:de p̄imo chozo eozū q sublimiter electi sunt:ꝛ ad designationem eius adiungit: Qui dicitur iudas scharioth. Erat enim alius iudas. RHMI. Scariotha nāq; fuit villa vnde oꝛtus est iste iudas.

LEO pa.in ser:de pas. Qui non timoꝛis perturbatiōe chꝛistum deseruit:sed pecunie cupiditate distraxit:amoꝛe enim pecunie vilis est omnis affectio:ꝛ anima lucri cupida etiam

pro exiguo perire non metuit: nullumq; est iusticie in illo corde vestigium: in quo sibi auaritia facit habitaculum. Dic perfidus iudas inebriatus veneno dum sitit lucrum: tam stulte impius fuit: vt & dñm vēderet & magistrū. vñ dixit principibus sacerdotum: Quid vul. mi. da. & ego vo. eum tra. HIERO. Infelix iudas dānū q̄ ex effusione vnguē ti se fecisse credebat: vlt magistri precio cōpārare nec certā tñ postulat summam: vt saltem lucrosa videret proditio: sz q̄si vile tradens mancipium in potestate ementium posuit q̄tum vellent dare. ORIGE. Hoc aūt faciunt omnes q accipiunt aliquid corporalium aut mundaliū rerū: vt tradant & eyciant ab anima sua saluatorem & verbum veritatis quod erat in eis. Sequit. At illi consti. ei. xxx. argen. Tā tam mercedem constituentes: quantos annos saluator conuersatus fuerat in hoc mundo. HIERO. Joseph autem non vt multi putant iuxta. lxx. interpretes. xxx. aureis venditus est: sed iuxta hebraicam veritatem. xxx. argenteis. neq; enim poterat seruus preciosior esse q̄ dñs. AVGV. de cō. euā. Qz aūt dñs. xxx. argēteis vēdit ē significauit p iudā iudeos iniquosq; qui psequētes carnalia & temporalia q̄ ad quinq; pertinent sensus corporis christus habere nolue rūt. & quia sexta mundi etate fecerunt sexies gnq; eos q̄si preciū venditi dñi accepisse signatum est. & quia eloquium domini argentum est: illi aūt ipsaz legem etiam carnaliter intellexerūt tanq̄ in argento impressa secularis princi patus imaginem quā amisso domino tenuerunt: Sequitur Et exi. que. op. vt eum traderet. ORIGE. Qualem autez opportunitatem querebat iudas: lucas manifestius explanat dicens: Et querebat opportunitatem vt traderet eum sine turba: idest quando populus non erat circa eum: sed secretus erat cum discipulis: quod & fecit tradens euz post cenam cum secretus esset in predio gethsemani: & inde vsq; nunc opportunitas ista videtur his qui volunt prodere dei verbū in tempore persecutionis: quando multitudo credē tium non est circa verbum veritatis.

¶ Prima aūtē die azimorū accesserūt discipuli ad iesū dicētes: Ubi vis pem⁹ tibi comedere pascha: At iesus dixit: Ite ī ciuitatē ad quēdā: & dicite ei: Magr̄ dicit: tps meū ppe est: apud te facio pascha cū discipul' meis. Et fecerunt discipuli sicut cōstituit illis iesus: & parauerūt pascha.

GLO. Prosecutus fuerat euangelista de his q̄ erāt pam bula ad xpi passionē. s. de pnunciatiōe passiōis: de psilio pn cipū: & de tractatu pditionis: nūc aūt tēpus & seriē passiōis incipit pseq dicēs: pma āt die aq̄. HIERO. Prima dies azimoz. xiiij. dies mēs pmi ē: q̄n agn⁹ īmolar & luna plenissima ē & fermētū abycit. REMI. Et notādum q⁹ apud iudeos primo die pascha celebrar: relīq vo. vij. sequētes dies azimoz vocabant: sz nunc dies azimoz dr̄ p die pasche. CHRY. in ho. Uel hāc pmā diē azimoz dicit: qz. vij. dies azimoz erāt: assueuerunt. n. iudei a vespa sp numerare diē. vñ hui⁹ diei facit mētionē pm quā ī vespa pascha erat īmolāduz q̄ gnta feria fuit. REMI. Sz forte dicet aliqs: Si ille typic⁹ agn⁹ figurā huius veri agni gestabat: q̄re non ea nocte passus ē xps q̄n solebat agnus īmolari: Sz sciēdū q̄ eadē nocte mysteria sanguis & corpis sui discipulis celebrāda tradidit: & sic tētus & ligatus a iudeis & sue īmolationis. i. passiōis sacrauit exordium. Sequ. Accesserūt ad ie. dis. dicentes: Ubi vis pte ti. co. pas. Inter eos āt discipulos q accesserūt ad iesuz īterrogātes: & iudā fuisse estimo pditorē. CHRY in ho. Ex hoc āt mānifestū ē: q̄n nō erat ei dom⁹ nz tuguriū. Ego āt estimo nz discipl'os habuisse. pfecto. n. euz illuc rogassent vēire: seqūr: At ie. dixit Ite ī ciui. ad quēdā &c. AVGV. de cō. euā. Hū. l. quē marc⁹ & lucas dicūt pfemfamilias vt dñz dom⁹. Qō q̄ īterposuit matthe⁹: Ad quēdā: tāq̄ ex psona sua studio brevitatis illō ꝓpēdio voluit īsinuare: nā neminē sic loq vt dicat Ite ad quēdā: qs nesciat: Ac per hoc cū matthe⁹ vba dñi posuisset dicētis: Ite in ciuitatē: iter posuit ipe Ad quēdā: ñ q̄ ipe d ns ß dixerit: sz vt ipe nob īsinuaret tāto noie fuisse quēdā ī citate ad quē dñi discipli mittebāt vt pparēt pasca. Manifestū ē. n. discipl'os a dño nō ad quēlibet: sz ad quēdā hoiez. i. ad certū aliquem missos esse.

CHRY ī ho. Uel dicēdū q⁹ p hoc qō dic. Ad quēdā: ostēdit q⁹ ad ignotū hoiez mittit: mōstrās hinc qñ poterat non pati. Qui. n. mēti h⁹ psuasit vt eos susciper gd nō vtiq; optatus eēt ī his q eū crucifigebāt: si tñ voluisset nō pati: ego aūt neq; hoc admiror solū qñ eū suscepit ignot⁹ exñs. sz qñ suscipiēdo xpm mlt⁹ odiū ꝓtēpsit. HYLA. Uel ideo homine cū q̄ pascha celebraturus eēt nō noiat: nō. n. xpiani nois honor credētib⁹ erat pscit⁹. RABA. Ul' noīn ptermittit vt oīb⁹ verū pascha celebrare volētib⁹ xpm q; hospitio sue mētis suscipe dāda facultas designet. HIERO. In hoc ēt more veteris testi noua scriptura ꝓfuat. Frequēter enim legim⁹. Dixit ille illi: & ī loco illo & illo: & tñ noīn psonar lorūq; ñ ponit. Seqūr: Et dicite ei: Magr̄ dic: tps meū ppe ē. CHRY. ī ho. Hoc āt dixit discipl'is passionē ꝓmeorās: vt ex mlt'iplici passiōis enūtiatōe exercitati meditarēt q̄ futur erat: sil'r āt demōstrās q⁹ volēs ad passionē vēit. Sequitur: Apō te facio pascha. In quo demōstrat' qñ vsq; ad vltimū diē ñ erat ꝓri⁹ legi. Addidit āt: Cū discipl'is meis: vt sufficiēs fieret ppatio: & vt ille ad quē mittebat non existīaret eū occultari velle. Seqūr. Et fece. disci. sic ꝓsti. ill' ihs: & para. pascha. ORI. Fortsitā āt aliqs reqret ex eo q⁹ ihs celebrauit more iudaico pascha: qr̄ ꝓuēit & nos imitatores xpi sil'r facere: nō considerās q⁹ ihs fact⁹ ē sub lege: nō vt eos q̄ sub lege erāt sub lege relīqret: sz vt ex lege educeret: quanto ergo magis nō ꝓuenit illos introire in lege q̄ pus fuerant extra legē: sed spiritualiter celebrātes q̄ ī lege corporaliter celebrāda mādant: vt in azimis synceritatis & veritatis celebram⁹ pascha sm voluntatem agni dicentis: Nisi māducaueritis carnē meā: & bibe. san. meū nō habe. vitā in vobis.

¶ Uespere aūt facto: discūbebat cum duodecim discipulis suis. Et edētib⁹ illis dixit: Amē dico vobis: quia vn⁹ vestrū me traditurus ē: Et ꝓtristati valde: ceperūt singuli dicere: Nūqd ego sū dñe: At ipse rndēs ait: Qui intingit mecū manū ī parapside: hic me tradet. Filius quidez hominis vadit sicut scriptū ē de illo. ve aūt homini illi: p quē filius hoīs traderur. Bonū erat ei: si nat⁹ nō fuisset hō ille. Rndēs aūt iudas qui tradidit euz dixit: Nūquid ego sum rabbi: Ait illi: Tu dixisti.

HIERO. Quia supra domin⁹ de passi. sua pdixerat: nūc ēt de proditore predicit dans ei pnie locum: vt cum intelligeret sciri cogitationes suas & occulta cordis consilia: peniteret eum facti sui vnde dicit: Uespere autem sa. discū. cū xy. disci. suis. REMI. Cum. xy. dicit: qz iudas adhuc erat in numero: qui iā recesserat merito. HIERO. Omnia. n. sic agit iudas vt tollat suspicio pditoris. REMI. Et notādum: qz pulchre vespa facto discubuisse dicit: qñ ad vesperam agnus īmolari solebat. RABA. Ideo ēt vespere discubuit cū discipulis: qz in passione christi quādo verus sol ad occasuz properauit: refectio eterna oībus fidelibus preparata fuit. CHRY. in ho. Designat aūt euangelista q⁹ comedētibus illis disputat iesus de traditione iude: vt & tēpore & mēsa ostēdat malitiā proditoris & ideo sequit. Et edētib⁹ illis dixit amē dico vo. qz vn⁹ ve. me tra. ē. LEO papa in ser. de pas. In quo notā sibi esse pditoris sui ꝓsciaz demōstrauit: nō aspa ac aperta īpiū īcrepatione cōfundēs sed leni: & tacita admonitione ꝓueniēs: vt facili⁹ corrigeret penitēdo: quez nulla deformasset abiectio. ORIGE. Ut

dixit gnāl̄r: vt testimōio pcussi cordis singulor̄ q̄litas pba
ret̄: ⁊ vt iude ostēderet malitiā q nec cognitori ꝓsilior̄ suo
rū credebat: esto qz in primis putauit latere q̄si hoiem qui
post q̄ vidit conscīam suā positā in vbis ipsius: quor̄ p̄mū
īfidelitalis erat: scōz īprudētie: ⁊ vt ēt discipulor̄ ostēderet
bonitatē. qz pl⁹ credebāt vbis xp̄i: q̄ ꝓscīe sue. vnde segt̄: ⁊
cō. sūt val. ⁊ cep. sin. di. Nūqd ego sū dñe: Unus q̄sqz. n. discī
pulor̄ sciebat ex his q̄ docuerat ieſus: qñ ad malū ⁊tibilis
ē hūana natura: ⁊ ī colluctatōe aduersus rectores hui⁹ mū
di tenebraz̄: ⁊ pp hāc cās vnusq̄sqz eor̄ timēs īterrogauit:
vnde ⁊ de oīb⁹ futuris timēdū ē nobis ifirmis. Uidēs aūt
dñs de seipsis timētes discipulos: demōstrauit ꝑditorē idi
tio ꝓphetice vocis dicētis: Qui manducat panē mecū am
pliauit aduersū me supplātationē. vñ segt̄: Āt ipse rñs ait:
Qui ītin. me ma. ī pap. h̄ me tradet. HIERO. Omira dñi
patiētia. ꝑus dix erat: Un⁹ vestrū me tradet. pseuerat ꝑdi
tor ī malo. māifestius arguit: ⁊ tñ nomē ꝓpriū nō designat.
Judas. n. ceteris ꝓtristatis ⁊ retrabētib⁹ manū ⁊ iterdicēti
bus cibos ori suo: temeritate ⁊ īpudētia q̄ ꝑditur⁹ erat: ēt
manū cū magistro mittit ī papsidē vt audacia bonā ꝓscīaz
mētiret̄. CHRY. i ho. Mihi āt vī ⁊ hoc xp̄z fecisse: q. s.
Iudas cū eo ī papside ītigeret: magis eū ꝓfūdēs ⁊ ī amorez
suū attrahēs. RABA. Or āt dicit h̄ matthe⁹: In papside
marcus dicit In catino: Parapsis. n. ē vas esca q̄drāgula
tū a pib⁹ assibus. i. eqs lateribus dictū. catinū vo vas fictile
aptū ad īmittēdū liquorē: ⁊ potuit fieri vt ī mēsa vas ficti
le q̄drāgulatū ꝓtineret̄. ORIGE. Nec ē āt ꝓpria ꝓsuetu
do hoīuz nimis malor̄: vt post salē ⁊ panē īsidient̄ hoībus
maxīe nihil inimicitie ab eis habētib⁹. Si āt ⁊ post spūalē
mēsaz abūdātius videbis: mlt̄itudinē malitie eius nō ꝓcor
datus: nec ī corporalibus bonis magistri dilectionē: nec in
spūalibus doctrinā: Tales sūt oēs ī eccl̄ia q īsidiāt̄ fribus
suis: cū qb⁹ ad eādē mēsaz corpis xp̄i frequēter sil̄ fuerūt.
HIERO. Judas āt nec p̄tio nec ꝓcōo correctus: a ꝑditio
ne retrahit pedē: sz patiētia dñi nutrit īpudētiā suā. ⁊ iō pe
na ꝑdicit̄: vt quē pudor ñ vicerat: corrigāt ōnūciata suppli
cia: vnde segt̄. Ꝑili⁹ gdē bois va. fiē scri. ē de illo. REMI.
Humanitatis nāqz est ire ⁊ redire: diuinitatis sp manere ⁊
eē: ⁊ qz humanitas pati potuit ⁊ mori: iccirco pulchre dicit̄
filius hois abire. Apte ēt dicit: Sicut scriptū ē de eo: qñ q̄
cunqz passus ē: ꝑus a pphetis ꝑdicta sunt. CHRY. in ho.
Hoc aūt dixit ad cōsolādū discipulos: vt non existimarent
infirmitatis id eē qō passurus erat: ⁊ vtinam ēt corrigeret
proditorē. Quānis aūt scriptū fuerit passurū esse christum
nihilominus tamē icusat̄ iudas. Nō. n. traditio iude salutē
nostrā operata est sed sapientia christi q aliorum nequicys
ad id quod nobis expediebat vtebet̄. vnde segtur: Ue aūt
ho. il. per quē fi. hois tradet̄. ORIGE. Nō dixit ve boīni
illi a quo tradit̄: sz p quē tradet̄: oñdēs alterū a quo trade
bat̄. i. diabolo: ipsuz āt iudā mīstrū eē traditiōis. Ue aūt oi
bus ꝑditorib⁹ xp̄i: gcūq̄. n. discipulos xp̄i tradit ipsuz xp̄z
tradit. REMI. Uī ēt erit oīb⁹ q maligna ꝓscīētia ⁊ polluta
ad mēsaz xp̄i acedūt. Quānis. n. xp̄z nō tradāt iudeis cruci
figēdū: tradūt tñ suis iniqs mēbris sumēdū ⁊ ad maiorē ex
aggeratiōnē subdit. Bonū erat il. fi na. ñ fu. hō ille. HIE
RO. Nō āt iō putād⁹ ē añ fuisse q̄ nasceret̄: qz nulli posset
eē bñ: nisi ei q fuerit: sz simplr dictū ē mlto meli⁹ eē nō sub
sistere q̄ male subsistere. AVGV. de q. euā. Etsi gspiam
ꝓtendit aliquā vitā eē añ istā: nō iude tñ vt nō nasceret̄: sz
nulli expedire cōuīcit̄. An diabolo dicit nō expedire nasci
sez ad peccatū: an ēt bonū erat illi vt xp̄o non nasceret̄ per
vocationē nec eēt apostata. ORIGE. Judas āt post oīuz
apl̄orū īterrogatiōes: ⁊ post christi narrationem de ipo vix
aliquādo ⁊ ipse interrogauit versuto cōsilio: vt similia cete
ris interrogando celaret ꝓditionis ꝓsiliū. Nā vera tristi
tia nō sustinet morā. vnde segtur. Respon. aūt iu. q tradi:
eū dixit: Nunqd ego sum rabbi: HIERO. In quo blan
diētis fingit affectū siue īcredulitatis signū. Ceteri. n. q nō
erāt prodituri dicunt: Nūquid ego sum dñe: Iste q ꝑditu
rus erat nō dñm: sz magistrū vocat: q̄si excusationez hēat
si dño denegato saltē magistruz ꝑdiderit. ORIGE. Uel
hoc ipsuz q̄si subsaniēs dicit: qz vocabat̄ magist̄r cū nō eēt
hoc vocabulo dign⁹. CHRY. in ho. q̄uis āt dñs poterat
dixisse: argētū es pact⁹ accipe ⁊ adhuc audes īterrogare: sz
nihil hoc̄ dixit mitissimus ieſus: nobis terminos ⁊ regulas
prefigēs. Segt̄. n. Et ait illi: tu dixisti. REMI. Nō sic pōr
itelligi. Tu dicis ⁊ ve. dicis: siue tu dixisti ⁊ nō ego: vt ad
huc ei locus penitētie ꝓcederet̄: dū nō aptius ei⁹ puersitas
manifestat̄. RABA. Potuit hoc ēt sic dici a iuda ⁊ a do
mino responderi: vt nō omnes aduerterent qō dictuz erat.

¶ Cenantibus autem eis: accepit ieſus panez ⁊
benedixit: ac fregit: deditqz discipulis suis ⁊ ait:
Accipite ⁊ comedite: hoc est corpus meum.

HIERO. Postq̄ typicū pascha fuerat ipletū ⁊ agni car
nes cū apl̄is comederat: ad ver̄ pasche trāsgredi̇ sacramē
tū: vt qñ oī ꝓfiguratiōe ei⁹ melchisedech sūmi dei sacerdos
panū ⁊ vinū offerēs fecerat: ipse quoqz ī vitate sui corpis ⁊
sanguīs repzesentaret. vñ dr̄. Cenātib⁹ āt illis. AVGV.
ad ianuariū: In quo ligdo appet: qñ ꝓio accepunt discipu
li corp⁹ ⁊ sanguinē dñi: nō eos accepisse ieiunos. Nūqd tñ
ꝓpterea calūniādū ē ritus vniuerse ecclesie q a ieiunis sp
accipit̄. Placuit. n. spūisco vt ī honorē tāti sacramēti in os
christiani pri⁹ dñicū corpus ītraret q̄z ceteri cibi. Saluator
nāqz quo vehemēti⁹ cōmēdaret mystery hui⁹ alitudinem:
vltimuz hoc voluit ifigere cordib⁹ ⁊ memorie discipulorū
a qb⁹ ad passionē digressur⁹ erat: ⁊ iō nō precepit quo dein
ceps ordie sumeret̄: vt apl̄is p quos ecclesiā dispositurus
erat fuaret hūc locū. GLO. Sub alia tñ spē carnē ⁊ san
guinē suū tradidit christ⁹: ⁊ deiceps sumēdum īstituit: vt fi
des hēret meritū: q̄ de bis ē q nō vidēt̄. AMBRO. de sa
cramētis. Et vt null⁹ horroz cruoris sit: ⁊ preciū tñ opet̄ re
dēptiōis. AVGV. sup ioā. Cōmēdauit āt dñs corp⁹ ⁊ san
guinē suū ī eis reb⁹ q̄ ad vnū aligd redigūt ex mlt̄is. Panis
nāqz in vnū ex mlt̄is granis ꝓficit̄: vinū vo ī vnū ex mlt̄is
acinis ꝓfluit. ita dñs ieſus christ⁹ nos signauit: ⁊ mysteriuz
pacis ac vnitatis nr̄e ī sua mēsa ꝓsecrauit. REMI. Apte ēt
fructū terre obtulit vt p h̄ ōmōstraret qz ad h̄ venerat: vt
illā maledictionē auferret q̄ maledicta ē terra pp peccatū
p̄mi hois. Cōgrueter ēt iussit offerri q̄ de terra nascunt̄: ⁊ p
gb⁹ hoies maxīe laborāt vt nō eēt difficultas in agrēdo: ⁊
hoies de laboze manuū suaz̄ sacrificiū deo offerret. AM
BRO. de sacramē. Ex hoc āt accipe anterioza eē mysteria
christianor̄ q̄z iudeor̄. Obtulit. n. melchisedech panē ⁊ vi
nū: filius p ꝓa filio dei: cui dr̄. Tu es sacerdos ī eternū fz oī
dinē melchisedech: de quo ⁊ h̄ dicitur: Accepit ieſus panē.

GLO. Nō de pane frumēti itelligi oz. grano. n. frumēti
se cōparauit domin⁹ dicēs: Nisi granū frumēti cadēs ī ter
ra. Talis ēt panis cōpetit sacramēto: qz ei⁹ vsus ē cōioz: naz
aly panes ꝓpter eius defectū fiunt. Or vo christus vsq; ad
vltimuz die demonstrauit se nō esse ꝓriuz legi: vt supza ex
verbis Chryso. habitum est: in vespera vero quādo pascha
īmolabat̄ ꝑm legis preceptuz azima comedendum erat: ⁊
oē fermētatuz abyciendum: manifestū est q̄ panis iste quē
dominus accepit vt discipulis traderet azīm⁹ fuit. GRE
GO. in registro: Solet aūt nōnullos mouere: q̄ in eccle
sia aly offerunt panes azimos: aly fermētatos. Ecclesia uā
qz romana offert azimos panes ꝓpterea q̄ dñs sine vlla
ꝓmixtiōe suscepit carnē: alie vo ecclesie offerunt fermēta
tum: pro eo q̄ verbuz patris indutuz est carne: ⁊ est verus
deus ⁊ verus hō. nā ⁊ fermentuz ꝓmiscet̄ farine: sz tamen
tā azimuz q̄z fermētatuz duz sumimus vnuz corp⁹ domini
nr̄i saluatoris efficimur. AMBRO. de sacramētis: Ite
aūt panis ante verba sacramētor̄ panis est vsitatus: vbi
accesserit consecratio: de pane fit caro Christi. Consecra

tio aũt qb⁹ verbis est ⁊ qb⁹ sermonib⁹ nisi dñi iesu: Si enim tãta vis ẽ in eius sermõe vt inciperent eẽ q̃ nõ erãt quanto magis opatorius est: vt sint q̃ erãt: ⁊ in aliud ꝯmutẽtur. Si enĩ opatus ẽ sermo celestis in alys reb⁹: non opaꝫ in celesti b⁹ sacramẽtis: Ergo ex pane corp⁹ fit xp̃i: ⁊ vinũ fit sanguis ꝯsecratõe vbi celestis. Modũ regris: Accipe. Cõsuetudo ẽ vt nõ generet homo nisi ex viro ⁊ muliere: sed qz voluit dominus de spiritusancto ⁊ virgine nat⁹ est xp̃s. AVGV. de ver. do. Sicut ergo per spiritumsciñ vera caro sine coitu creatur: ita ⁊ per eundem substãtia panis ⁊ vini idem corp⁹ christi ⁊ sanguis ꝯsecratur. ⁊ ideo quia verbo domini fit pre dicta consecratio subditur: Benedixit. REMI. Per hoc etiam monstrauit quia hũmanam naturam vna cũ patre ⁊ spiritusancto gratia diuine virtutis implenit: ⁊ eterne immortalitatis munere ditauit. Sed vt monstraret quia corpus eius non absqz sua voluntate subiectum erat passioni: subditur. Ac fregit. AVGV. in li. senten. Prosperi. Cum enim frangitur hostia dum sanguis de calice in ora fideliuz funditur. quid aliud q̃ dominici corporis immolatio in cruce: eiusqz sanguinis effusio de latere designatur: DIONY. in eccle. hierar. In hoc etiam ostenditur q⁹ vnuz ⁊ simplum dei verbum per humanationem compositum ⁊ visibile ad nos peruenit: ⁊ ad se nostram societatiez benigne p agens: spiritalium bonorum distributorum nos participes fecit vnde sequitur: Deditqz discipulis suis. LEO papa: i ser. de passi. Nec ab hoc quidẽ mysterio traditore submoto vt ostenderet iudas nulla iniuria exasperatus: qui impietate voluntaria erat prescitus. AVGV. super Jo. De vno enim pane ⁊ petrus accepit ⁊ iudas: sed petrus accepit ad vitam: iudas ad mortem. CHRY. in ho. Et hoc ioannes ostendit dicens: Quoniam post hoc intrauit in eum satha/nas. Etenim maius peccatum est factum: ⁊ quoniam cuz tali mente ad mysteria accessit. ⁊ quoniam cum accessisset: nõ factus ẽ melior: neqz timore: neqz beneficio: neqz honore: christus autem non prohibuit eum cuius omnia nouerit: vt discas quoniam nihil dereliquit corruz que incorreptionem conuenunt. REMI. In hoc etiam facto reliquit exẽplũ ecclesie: vt neminem a societate sui neqz a cõione corporis ⁊ sanguinis domini segreget: nisi pro aliquo mãifesto ⁊ publico crimine. HYLA. Uel sine iuda pasca accepto calice ⁊ fracto pane conficitur: dignus enim eternoꝝ sacramentorum cõmunione non fuerat. Discessisse autem eum hinc intelligitur q⁹ cum turbis reuersus ostenditur. Segt: Et ait accipite ⁊ comedite. AVGV. ꝺ v. do. Inuitat dñs seruos vt ꝑpararẽt eis cibũ seipsum. Sed quis audeat mãducare dñm suũ: ⁊ quidẽ qñ manducatur reficit: sed non deficit. viuit mãducatus: qz surrexit occisus: nec qñ mãducatur partes de illo facim⁹: ⁊ quidẽ in sacra/mẽto sic fit: Nouerunt fideles quẽadmodũ: manducent carnẽ xp̃i. vnusquisqz partẽ suã accipit: per partes mãducatur in sacramẽto ⁊ integer manet: totus in celo: totus in corde tuo. Ideo autẽ ista dicunt sacramenta: qz in eis aliud videtur: ⁊ aliud intelligitur: quod videtur habet speciẽ corporalẽ: quod intelligitur fructuz habet spiritualez. AVGV. super ioanẽ Carnem autẽ xp̃i non edamus tñ in sacramẽto: qõ ⁊ multi mali faciũt: sed vsqz ad spiritus participationẽ manducemus: vt in domini corpore tanq̃ mẽbra maneamus: vt eius spiritu vegetemur. AMBRO. de sacra. Ante enim q̃ consecretur panis est. vbi autem verba xp̃i accesserint dicentis hoc est corpus meum: corpus xp̃i est.

¶ Et accipiens calicem gratias egit: ⁊ dedit illis dicens: Bibite ex hoc oẽs. Hic est enim sanguis meus noui testamenti: qui pro multis effundet in remissionem peccatorum. Dico autez vobis non bibã ãmodo de hoc genimine vitis vsqz in diem illum: cum illud bibam vobiscum nouum in regno patris mei.

REMI. Quia corp⁹ suũ sub specie panis dñs discipulis dederat: pulchre ẽt calicẽ sui sanguinis tradit eisdẽ. vñ dr: Et accipiens calicẽ gras egit. In quo demõstrat quãtũ de nostra salute gratulet. p gb⁹ etiaz sanguinem suum funderet. CHRY. in ho. Ideo etiã gras egit: vt nos doceret q̃liter oporteret nos hoc mysterũ pficere: ⁊ ẽt monstrauit qñ ad passionẽ nõ venit nolens. Erudiuit enĩ nos quodcũqz patimur cũ gratiaꝝ actiõe ferre: ⁊ ẽt ex hoc bonã spẽ nobis dedit. Si enĩ figura bui⁹ sacrificy. s. imolatio agni paschalis: facta est liberatio populi ab egyptiaca seruitute: multoma gis veritas liberabit orbẽ terrarũ. Segtur: Et dedit illis dicens: Bibite ex hoc oẽs. Ne aũt hoc audiẽtes turbarentur primũ ipse sanguinẽ suũ bibit: iducens eos sine turbatione ad cõionẽ mysterioꝝ. HIERO. ꝺ Heluidiũ: Sic igit dñs iesus fuit cõuiua ⁊ ꝺuiuiuz: ipse comedens ⁊ q̃ comeditur. Segtur: Hic ẽ sanguis me⁹ noui testamẽti ⁊c. CHRY. in ho. Hoc ẽ annunciatiõis legis noue: hoc enĩ ꝑmittebat vetus testñ qõ cõtinet nouũ. Sicut enim vetus testñ habuit sanguinẽ vitulorꝝ ⁊ ouiũ: ita nouũ habet sanguinẽ dñicum REMI. Sicut. n. legit: qz accepit moyses sanguinẽ agni ⁊ misit in craterã: ⁊ intincto fasciculo hisopi aspsit populũ dicens: hic est sanguis testamenti qõ mandauit ad nos deus. CHRY. in ho. Sanguinẽ aũt noians: ⁊ passionẽ suã ꝑnũciat dicẽs: Qui pro multis effundet. Et tursus dicit mortis cãm cũ subdit: In remissionẽ peccatorꝝ. q. d. sanguis agni i egypto effusus ẽ ꝑ salute ꝓmogenitorꝝ ppli israelis. hic aũt in remissionẽ peccatorꝝ vniuersi orbis terrarꝝ. REMI. Et notãdũ qz nõ ait: Pro paucis: aut ꝑ oib⁹: sz pro multis quia nõ venerat vnã tñ gẽtẽ redimere: sz multos de oĩb⁹ gentibus. CHRY. in ho. Hoc aũt dicẽs ondit q⁹ passio ei⁹: mysteriũ ẽ salutis hũane ꝑ qõ ẽt discipulos consolat. Et sicut moyses ait: Hoc erit vobis memoriale sempiternũ ita ⁊ ip se dixit vt lucas refert: hoc facite i meã cõmoratione. REMI. Nõ solũ aũt panẽ: sz ẽt vinũ offerendũ docuit: vt esuriẽtes ⁊ sitientes iusticiã his mysterys doceret eẽ recreandos. GLO. Sicut enĩ corporalis refectio fit ꝑ cibũ ⁊ potũ: ita sub specie cibi ⁊ pot⁹ nobis spirituale refectionẽ dñs ꝑparauit. Cõueniens ẽt fuit ad signãdũ dñicam passionem vt sub duplici specie hoc sacramẽtuz instituere. In passione enĩ sanguinẽ suũ effudit: ⁊ sic sanguis eius fuit a corpore separatus. Oportuit ergo ad dñicaz passionẽ repzesentãdã seorsuz ꝓponi panẽ ⁊ vinũ q̃ sũt corporis ⁊ sanguinis sacramẽta. Sciendũ tñ est: q⁹ sub vtraqz specie totꝰ xp̃s cõtinet: sub specie qdẽ panis simul sanguis cũ corpore: ⁊ sub specie vini simul corp⁹ cũ sanguie. AMBRO. in epla ad corin. Jõ ẽt in duab⁹ spẽb⁹ celebrat: valet enĩ ad tuitionẽ corpis ⁊ aie qõ pcipim⁹. CHRY. ad cõciliũ. Talix vo dñi nõ ẽ aq̃ sola ⁊ vinũ solũ: nisi vtrũqz misceat. qũo nec corp⁹ dñi pot esse farina sola aut aqua sola: nisi vtrunqz fuerit adunatuz. AMBRO. de sacra. Si autem Melchisedech panem ⁊ vinum obtulit: quid sibi vult aque mixtio: Accipe rationẽ: Tetigit moyses petram: ⁊ petra vndam maximaz fudit: petra aũt erat christus: ⁊ vnus de militibus lancea tetigit latꝰ christi: ⁊ de latere eius aqua fluxit ⁊ sanguis: aqua vt mundaret: sanguis vt redimeret. REMI. Sciendum etiam q⁹ vt ioannes dicit Aque multe populi sunt. Et quia nos oz semper manere in christo: ⁊ christum in nobis: vinum aque mixtum offertur: vt ostendatur: qz caput ⁊ mẽbra. i. christꝰ ⁊ ecclesia vnum sunt corpus: vel vt demõstretur quia nec xp̃s passus est absqz amore nostre redẽptionis: nec nos saluari possumus absqz illi⁹ passiõe. CHRY. in ho. Quia vero de passione ⁊ cruce eis locutus erat. consequenter eum qui de resurrectione est sermonem inducit dicens. Dico autem vobis non bibam ãmodo de hoc geni. vitis vsqz

in di.il.cum il.bi.vobis.no.in regno pa.mei. Regnum autem resurrectionē suā noīat. Ideo autez hoc de resurrectione dixit: q.s.cū aplis eēt bibiturus: ne aliq existimarēt phātasiā eē resurrectionē: ⁊ ideo psuadentes hominib⁹ de christi resurrectione dixerūt: Simul comedim⁹ ⁊ bibim⁹ cū eo postq̄z resurrexit a mortuis: p hoc ergo ostendit q⁹ videbūt eū resuscitatū: ⁊ cū ipis rursus erit. Qz āt dicit: Nouū clarē telligēdū est noue. i. nouo mō: nō q̄si corpus passibile hīs ⁊ indigēs cibo. Nō enī post resurrectionē comedit ⁊ bibit: qz cibo indigeret: sz ꝓpter resurrectiōis certitudinē. Qz vero sunt qdā heretici in sacris mysterys aqua vtētes non vino demōstrat per hec vba: quoniā ⁊ cū sacra mysteria tradidit vinū dedit qō ⁊ resuscitat⁹ bibit, ꝓpter hoc dicit: Ex hoc genimine vitis. Vitis enī vinū nō aquā generat. HIERO. Vel aliter: de carnalib⁹ domin⁹ trāsit ad spiritalia. q⁹ vinea de egypto trāsplantata populus sit isrl: sacra scriptura testatur: dicit ergo dns se de hac vinea nequaq̄z esse bibiturū nisi in regno pris. Regnū pris fidem puto esse credētiū: ergo cū iudei regnū recepint pris tunc de vino eoz dns bibet. Attē de aūt q⁹ dicat: Patris: ⁊ non dei: Dis enim pater nomen ē fily ac si diceret cum crediderīt in deū patrem: ⁊ adduxerit eos pater ad filium. REMI. Vel aliter: nō bibaz de geni. vi. huius. i. nō vltra synagoge carnalib⁹ oblatōibus delecta boz: in quibus illa paschalis agni īmolatio precipuum locum tenere solebat: Aderit autem mee resurrectionis ⁊ dies in quo in regno patris constitutus: idest gloria eterne immortalitatis sublimatus vobiscum illud bibam nouum: hoc est de saluatione illius populi iam renouati per aquam baptismatis: quasi nouo gaudio letabor. AVGV. de q̄. cuā. Vel aliter cum dicit: Bibam illud nouum: vult intelligi hoc vetus esse. Quia ergo de propagine adam qui vetus homo appellatur corpus suscepit: quod in passione morti traditurus erat: vnde etiam per vini sacramētū cōmendauit sanguinē suū: sz qd alīō nouū vinū nisi īmortalitatē renouādoz̄ corpozū intelligere debemus: Qz autē dicit: Vobiscū bibaz. ēt ipsis resurrectionē corporum ad induendam immortalitatē ꝓmittit. vobiscū. n. non ad idē tēpus: sz ad eādē innouationē eē dictū accipiēdū est: nam ⁊ nos dicit apostolus resurrexisse cum xpo: vt spes rei future iā leticiā presentem afferat. Quod autem de hoc genimine vitis etiam illud nouuz esse dicit. significat vtiqz eadem corpora resurrectura ꝑm innouationem celestem que nūc ꝑm terrenam vetustatem sunt morītura. HYLA. Videtur autem ex hoc q⁹ iudas cum eo non biberit: quia non erat bibiturus in regno: cū vniuersos tūc bibētes ex vitis istius fructu bibituros secum postea pollicerēt. GLO. Sed sustinendo aliorum sanctoz̄ sententiam: q⁹. s. iudas sacramenta receperit a christo: dicendum est quod hic dicit. Vobiscum ad plures eoz̄ non ad omnes referendum esse.

¶ Et hymno dicto: exierūt in mōtē olīueti. Tūc dicit illis ihesus: Omnes vos scandaluz patiemini in me in ista nocte. Scriptum est enī: Percutiā pastorem: ⁊ dispergētur oues gregis. Post q̄z autem resurrexero: precedaz vos in galileaz. Respondens autem petrus: ait illi: Et si oēs scādalizati fuerit in te: ego nunquā scandalizabor. Ait illi ihesus: Amen dico tibi: quia in hac nocte anteq̄z gallus cātet: ter me negabis. Ait illi petr⁹ Etiam si oportuerit me mori tecū: non te negabo. Similiter ⁊ omnes discipuli dixerūt.

ORIGE. Discipulos qui acceperant benedictionis panem ⁊ biberant calicem gratiarum actionis: docebat dns ꝓ⁹ his omnibus hymnum dicere patri: vnde dicitur: Et hymno dicto exierūt in mō. oli. vt de alto trāsirēt ad altuz qz fidelis nō pōt aliqd agere i ꝓualle. CHRY. in ho. Audiāt qcūq̄z velut porci simplr māducātes cū ebrietate surgunt: cū deceret gratias agere ⁊ in hymnū mēsaz desinere. Audiāt qcūq̄z vltimā orationē in sacris mysterys nō expectāt. vltia enī oro misse illi⁹ hymni ē signū. Gras ergo egit anteq̄z sacra mysteria discipulis daret: vt ⁊ nos gratias agamus. Hymnū dixit postq̄z ōdit: vt ⁊ nos hoc ipsuz faciam⁹. HIERO. Juxta hoc exēplū saluatoris q⁹ pane xpi ⁊ calice saturat⁹ ⁊ iebriat⁹ fuerit pōt laudare deū ⁊ ꝓscēdere mō tē olīueti: vbi laboz̄ refectio doloris solatiū ⁊ veri luminis noticia ē. HILA. Per hoc ēt ostēdit q⁹ hoīes ꝓsumati in vniuersis diuinoz̄ mysterioz̄ virtutib⁹: gaudio exultatiōe qz cōi in celestē gloriā efferunt. ORIGE. Apte ēt mons misericordie ē elect⁹ vbi pnūciaturus fuit scādalū ifirmitatis discipuloz̄: iā tūc parat⁹ vt non repelleret discipulos discedētes: sed vt recipet reuertētes. vñ segt. Tūc dixit illis ihesus: Oēs vos scā. patie. in me in ista nocte. HIERO. Predicit qdē qō passuri sunt: vt cū passi fuerit nō desperet salutē. sz agētes penitētiā liberent. CHRY. in ho. In quo ēt docet nos q̄les ante crucē fuerūt discipuli ⁊ q̄les p⁹ crucē. Etenī q neqz cū xpo dū crucifigebat stare poterāt p⁹ mortem xpi adamāte fuerūt fortiores. Fuga enī discipuloz̄ ⁊ timor demōstratio ē mortis xpi vt ꝓfundant q hereti marchiōis egrotāt Si enī neqz ligat⁹ ē neqz crucifix⁹: vñ petro ⁊ relīqs apostolis icussus est tātus timor. HIERO. Ut significanter addidit: In ista nocte. qz qūo q iebriantur: nocte ebriant: sic ⁊ q scandalū patiunt in nocte ⁊ in tenebris sustinent. HILA. Vnius ēt pdicatiōis fides auctoritate prophetie veteris cōtinebat. vnde segtur. Scriptū ē enī. percutiā pastor. ⁊ disper. oues gregis. HIERO. Hoc alys verbis in zacharia prophēta scriptū est: ⁊ ex psona prophete ad deum dicit. Percute pastorē ⁊ dispergent oues: pcutitur aūt pastor bonus vt ponat aīam suam pro ouib⁹ suis: ⁊ de multis gregib⁹ errorz̄ fiat vnus grex ⁊ vn⁹ pastor. CHRY. in ho. Hanc autem prophetiam inducit: simul quidez suadēs eis attendere semp que scripta sunt: simul etiā ostendens quoniam ꝑm dei consilium crucifigebantur: ⁊ vndiqz mōstrās non alienum se eē a veteri testō ⁊ a deo qui in eo pnūciabatur. non autem permisit eos in tristibus permanere: sed ⁊ leta prenunciat dicens: Postq̄z autez resurrexero precedā vos in galileam: non enim confestim post resurrectionem in celo eis apparuit: neqz in longam quandam regionez vt eis appareat vadit: sed in ipsa gente ⁊ in ipsis fere regionibus: vt ⁊ hīc crederent: quoniam qui crucifixus est: ipse est qui resurrexit. Propter hoc etiam se in galileam abire dicit vt a timore iudeoz̄ liberati: crederent ei quod dicebat. ORIGE. Predicit etiam hoc eis vt qui ad modicum dispergunt scandalum passi. post congregentur a resurgente christo ⁊ precedente eos in galileam gentiuz. HILA. Sed petrus intantum ⁊ affectu ⁊ charitate christi efferebatur: vt ⁊ imbecillitatem carnis sue ⁊ fidez verboz̄ dominī non contueret: quasi dicta eius efficienda non essent. vnde sequitur: Rñdens petrus ait illi. Et si oēs scādalizati fuerit in te: ego nūq̄z scādaliçabor. CHRY. in ho. Quid ais o petre? Propheta dixit: dispgent oues. ⁊ xps ꝓfirmauit qō dictū ē: ⁊ tu dicis Nequaq̄z. Qñ dixit: Unus ex vobis me trader: timebas ne tu esses traditor: q̄uis nihil tibi tale conscius eras: nūc aūt manifeste eo dicente: quoniam oēs scandaliçabimini. ꝺdicit sed qz erutus erat ab anxietate quam de proditione habuerat confidens de reliquo dicebat: Ego nunquā scandaliçabor. HIERO. Non tamē est temeritas nec mendacium: sed fides est apostoli petri: ⁊ ardens affectus erga dominum saluatorem. REMI. Qō ergo ille die preuidendo: iste denegat amando. vbi mo

raliter instruimur vt quãtum confidimus de ardore fidei: rantum timeamus de carnis fragilitate. videtur tamen accusabilis petrus: ꝛ quoniã contradixit: ꝛ quoniã alys seipm prepoſuit: ꝛ tertio: quoniã totus sibi attribuit q̃si fortiter esset perseueraturus. vt hoc igitur in eo sanaret. permisit fieri eius casum: non impellens eum ad negandum: sed eũ sibi deserens: ꝛ naturas humanas de fragilitate conuincens.

ORIGE. Unde aly discipuli scandaliçati sũt in iesu. Petrus autez non soluz scandaliçatur: sed abundantius relinquitur vt ter denegaret. vnde sequitur: Ait illi iesus: Amen dico tibi: quia in hac nocte antequam gallus cantet: ter me negabis. AVGV. de concor. euange. Potest autem mouere q̃ tã diuersa nõ tñ verba: sed etiaz sñias euangeliste premittunt: quibus premonitus petrus illã presumptionez proferret vel cum domino vel pro domino morien di: ita vt cogant intelligibiliter euz expresse presumptionez suam diuersis locis sermonis christi: ꝛ ter illi a domino responsuz q̃ eũ esset ante galli cantũ ter negaturus: sicut etiã post resurrectionẽ ter illũ interrogat vtrũ eũ amet: ꝛ mãdatum de pascendis ouibus ter precepit: Quid enim habent hec verba matthei vel sententie simile illis vl̃ gbus ſm ioã nem vel quibus ſm lucam petrus protulit presumptionem suam. Marcus autez pene ipsis verbis hoc cõmemorat q̃ bus ꝛ matthеus: nisi q̃ distinctius quemadmodum futurũ esset: expressit dictum esse a dño: Amen dico tibi quia tu hodie in nocte hac priusq̃ bis gallus vocem dederit ter me negaturus. vnde non nullis qui parum attendunt: Marc⁹ videtur non congruere ceteris. tota enim negatio petri trina est: que si post primum galli cantum inciperet: falsum dixisse viderentur tres euangeliste qui dicũt dixisse dominũ q̃ anteq̃ gallus cantaret eũ petrus esset negaturus. Rursus si totam trinam negationem ante peregisset q̃ cantare gallus inciperet: superfluo dixisse marcus deprehẽderetur ex persona domini: Priusq̃ gallus bis vocem dederit ter me es negaturus. Sed quia ante primum galli cantum cepta est illa trina negatio: attenderunt tres euangeliste non quando eam completurus esset petrus: sed quanta futura esset ꝛ quando inceptura: idest ante galli cantum: quam in animo eius ꝛ ante primum galli cantũ tota posset intelligi: quoniam ante galli cantum tantus timor obsederat mentem: qui eam posset vsq̃ ad tertiam negationem perducere. Vultominus igitur mouere debet: quia trina negatio etiam trinis negantis vocibus ante galli cantuz cepta: ꝛ si nõ ante primũ galli cantũ peracta est: tanq̃ si alicui diceret: Anteq̃ gallus cantet ad me scribes epistolam. in qua mihi ter conuiciaberis: nõ vtiq̃ si eã añ oẽz galli cantum scribere iciperet: ꝛ post primũ galli cãtũ finiret: iõ dicendũ erat falsuz fuisse pdictũ. ORIGE. Queres autem si possibile erat vt nõ scãdaliçaret petrus: semel saluatore dicente: q̃ñ oẽs vos scãdalũ patiemini in me. Ad qõ aliquis respõdebit: q̃ñ necesse erat fieri qõ predictum erat a iesu. Alius aũt dicit: q̃ñ qui exorat⁹ a niniuitis: que predixerat p Jonã nõ fecit: possibile fuit vt repelleret etiaz scandalũ a petro deprecante. Nunc autez ꝓmissio eius audax in affectu quidẽ prõpto: nõ sine prudenti facta est ei causa: vt nõ soluz scandeliçaret: veruz etiaz ter denegaret. postq̃ autẽ cum affirmatione iuramenti ꝓnunciauit: dicet aliquis q̃ nõ erat possibile vt non denegaret. Si eniz iuramẽtũ erat christi amen: mentitus fuisset dicendo: Amen dico tibi. si verũ dixisset petrus: quia non te negabo. videntur autem mihi ceteri discipuli cogitantes quod primũ fuerat dictuz Omnes vos scandaluz patiemini: Ad hoc autem quod dictuz est petro: Amen dico tibi ꝛc. ꝓmiserũt similiter petro: quia non erant cõprehensi in illa prophetia. vnde sequitur Ait illi petrus: Etiam si oportuerit me mori tecum non te negabo. Similiter ꝛ omnes discipuli dixerunt: hic etiaz petrus nescit quid loquatur: Cum iesu enim mori pro omnibus morieñte hoiuz nõ erat: q̃ñ oẽs fuerãt in peccatis: ꝛ oẽs opus habebãt vt ꝓ eis alius moreret: nõ ipsi ꝓ alys. RABA. Hz qz ītellexerat petr⁹ dñz pre timore mortis eũ se p dixisse negatuz: ob hoc dicebat: q̃ lz piculũ mortis imineret nullo mõ ab eius fide posset auelli: ꝛ silr aly apostoli per ardorẽ mentis nõ timuerunt damnum mortis. sed vana fuit ꝓsumptio hũana sine protectione diuina. CHRY. in ho. Dic ergo magnũ discimus dogma q̃ nõ sufficit desideriũ hominis: nisi diuino aliquis potiatur auxilio.

¶ Tunc venit iesus cum illis in villam que dicitur gethsemani. Et dixit discipulis suis: Sedete hic donec vadam illuc ꝛ orem. Et assumpto petro ꝛ duob⁹ filijs zebedei: cepit ẽ contristari: ꝛ mestus esse: tunc ait illis: Tristis est anima mea vsq̃ ad mortem. Sustinete hic ꝛ vigilate mecuz.

REMI. Paulo supi⁹ euãgelista dixerat: q̃ hymno iã dcõ exyt cũ discipulis in mõtẽ olireti: ꝛ vt ostẽderet ad quẽ locũ ipsi⁹ mõtis diuerterit: ꝓsequẽter adiũxit: Tunc venit iesus cũ illis in villã q̃ dr̃ gethsemani. RABA. Lucas dic̃: In mõtẽ olireti. Joãnes Trãs torrentẽ cedrou. qõ idẽ est qõ gethsemani: ꝛ est locus in quo orauit ad radicem mõtis olireti: vbi ortus est. vbi ẽt ecclesia ẽ edificata. HIERO. Gethsemani iterp̃tat̃ vallis pinguissima: in q̃ iussit discipulos sedere paulisper. ꝛ expectare redeuntẽ: donec ꝓ cũctis dñs solus oraret. ORIGE. Nõ enī ꝓueniebat vt ibi capetur: vbi cũ discipulis mãducauerat pascha. ꝓueniebat autẽ ꝛ priusq̃ ꝓderetur orare: ꝛ eligere locũ mũdũ ad orationẽ. vnde segtur. Et dixit discipulis suis: se. hic do. va. il. ꝛ orez.

CHRY. in ho. Hoc aũt dicit: q̃ discipuli indiuisibiliter seq̃bant̃ christũ. Cõsuetudo enī ei erat sine discipulis orare: hoc autez faciebat erudiens nos in orationibus quietez nobis constituere ꝛ solitudinem querere. DAMA. in li. iy. Sed cum oratio sit ascensus intellectus ad deum. vel petitio decentium a deo: qualiter dominus orabat: Neq̃ enim ascensione que ad deum est indigebat intellect⁹ eius semel ſm personam deo verbo vnit⁹: neq̃. n. ea que a deo ẽ petitione: vnus enim deus ꝛ homo christus est. Sed formans in seipso quod nostrum est: docuit nos a deo patre petere: ꝛ ad ipsum extendi: sicut enim passiones sustinuit vt triumphans nobis aduersus eas victoriam tribueret: ita orat: nobis viam faciens ad eam que ad deum est ascensionẽ: ꝛ pro nobis omnem iustitiam implens: ꝛ reconciliãs nobis patrem suum: ꝛ vt principium ipsum bonorans. ꝛ monstrans q̃ non est deo contrarius. REMI. Cum autem dominus in monte orauit: docuit nos in oratione pro celestib⁹ dominum supplicare. Luz vero in villa orauit nos instruxit vt in oratione semper humilitatem seruare studeamus. RABA. Pulchre autem appropinquans passioni: in valle pinguedinis orasse dicitur: vt demonstraret q̃ per vallem humilitatis ꝛ pinguedinem charitatis mortem pro nobis susceperit. Moraliter etiam nos instruxit: vt non gestemus cor aridum a pinguedie charitatis. RABA. Appropinquãs morti dominus in valle pinguedinis orauit: quia per vallem humilitatis ꝛ pinguedinẽ charitatis ꝓ nobis mortẽ subyt. REMI. Cr vero fidẽ discipulorum ꝛ constantiam deuote sibi voluntatis acceperat: sed turbandos illos ꝛ dispergendos presciebat: ideo iussit eos in loco sedere: nã sedere regescẽtis est: laboraturi. n. erãt eũ negaturi. Qualiter aũt ꝓgressus sit manifestat: cũ subiũgit Et assum. petro ꝛ duob⁹ filijs zebedei: cepit cõtristari ꝛ mestus esse. Illos vz assumpsit quibus in monte claritatem sue maiestatis ostenderat. HILA. Sed quia dicit: Cepit contristari ꝛ mestus esse: hereticorum omnis hic sensus est:

vt opinentur metum mortis in dei filiũ icidisse:qz asserũt nõ de eternitate ꝓlatũ:neqz de infinitate pñe subie extitis se:sz ex nihilo per eũ:g oĩa creauit effectũ:z iõ in eo doloris anxietas:iõ met⁹ mortis:vt q mortez timere potuit z mori possit:q vero mori potuit: lz in futuꝝ erit:nõ tñ ꝑ eũ q se genuit ex ꝑterito sit eternus.q⁹ si per fidẽ capaces euãgelioꝝ essent scirẽt verbũ in ꝓncipio deũ:z hoc i ꝓncipio apũ deũ: z eãdẽ esse eternitatẽ gignẽtis z geniti. Sz si virtutẽ illã incorrupte subie imbecillitatis sue forte assumptio carnis infecerit:vt sit ad dolorẽ infirma:ad mortẽ trepida iã z corruptioni subdita erit:ac si eternitate ỏmutata i metũ:hoc qõ i ea est poterit aliqñ non esse. Deus aũt sine mẽsura temporũ semper ẽ:z q̃lis est talis semp etern⁹ est. Mori igitur nihil in deo potuit:nec ex se met⁹ deo vllus est. HIERO. Nos autem ita dicimus hominem passibilem a dei filio susceptũ:vt deitas ipassibilis pmaneret. Passus ẽ enim dei filiꝰ non putatiue sz vere oĩa q̃ scriptura testat:ꝑm illõ q⁹ pati poterat:ꝑm.s.subiam assumptã. HYLA.io.de trinitate:Puto aũt nõ alia hic ad timẽdũ q̃ passionis z mortis cã a qbusdã prẽditur. Interrogo aũt eos q hoc ita existimãt an ratione subsistat vt mori timuerit:q oẽm ab apostolis timorẽ mortis expellens ad gloriam eos sit martyry adhortatus.qd enĩ ipse in mortis sacramẽto doluisse existimãdus est:q ꝓ se moriẽtib⁹ vitã repẽdit. Deinde quez dolorẽ mortis timeret:potestatis sue libertate moriturus. Si ẽt passio honorificatura eũ erat:quomodo tristẽ eũ metus passiõis effecerat: HYLA. Quia ergo mestũ dominũ fuisse legim⁹ causas mesticie repiam⁹.admonuerat superius oẽs scãdaliçãdos: Petrũ ẽt dñs ter negaturũ eẽ respõdit:assũptis q̃ eo:z iacobo z ioãne cepit tristis eẽ:ergo nõ añ tristis est q̃ assumit:sed oĩs metus illis eẽ cepit assumptis:atqz ita non de se orta est:sz de eis quos assumpserat mestitudo. HIERO. Contristabatur ergo dominus non timore patiendi qui ad hoc venerat vt pateretur z petrum temeritatis arguerat:sed ꝓpter infelicissimum Judam:z scandalum omnium apostolorum:z resurrectionem populi iudeorum: z euersionẽ mise brlez. DAMA.i li.iy. Uel alr oĩa q̃ ỏ ñ ente ad eẽ deducta sũt a ꝺditore:exñdi nãlr ỏsideriũ bñt:z ñ existere nãlr fugiũt:z ỏs igĩr ꝟbũ hõ fact⁹ ẽ habuit hoc ỏsideriũ quod desiderauit escã z potũ z somnũ:qbus.s. ꝓseruat vita desiderãs: z naturaliter i experiẽtia hoꝝ factus:z eꝛrio ỏsiderauit corruptiuoꝝ amotionẽ.vñ z tpe passionis quã volũtarie sustinuit:habuit mortis timorez nãlẽ z tristiciã:est.n.timor naturalis anima nolens diuidi a corpore ꝓpter eã que ex principio a cõditore iposita ẽ nãlẽ familiaritatẽ. HIERO. Dñs ergo noster vt veritatez assumpti ꝓbaret hois:vere qdẽ cõtristat⁹ ẽ:sz ne passio in aĩo illi⁹ dñaretur:ꝓ passionẽ cepit cõtristari.aliud est enim cõtristari:z aliud incipere cõtristari. REMI. Destruũtur aũt i hoc loco manichei q dixerũt illũ phantasticũ corpus assumpsisse: nihilominus z illi qui dixerũt eũ verã aĩam nõ habuisse:sz loco aĩe diuinitatez. AVGV.in lib:lxxxiy.qõnũ: Habemus enĩ euangelistarũ narrationes:per quas christũ z natum de beata virgine maria cognouim⁹ z cõprehensuz a iudeis:z flagellatũ z crucifixũ atqz iterfectũ z sepultũ in monumẽto:que oĩa itelligere sine corpore nemo põt facta eẽ: nec figurate accipiẽda gsq̃ vel demẽtissim⁹ dixerit:cũ dcã sint ab eis qui res gestas vt memínerant narrauerunt. sic ergo isti corpus eum habuisse testantur:sicut z eũ habuisse indicant animam affectiones ille que non possunt esse nisi in anima:quas nihilominus eisdem euangelistis narrantibus legimus: Et miratus est iesus:z iratus: z contristatus.

AMBRO. sup lucã: Cũ ergo in euangelia ista referuntur nõ falso vtiqz referuntur:verũ ille hos motus certissime dispẽsationis gratia ita cũ voluit suscepit aĩo hũano.vt cũ voluit factus est hõ: Habemus qdẽ z nos hꝰ affectus ex humane ꝺditiõis ifirmitate:nõ aũt ita dñs iesus.cui⁹ infirmitas fuit ex ptãte. DAMA.in.iy.lib. Qua propter naturales nostre passiões ꝑm naturã z supza naturã fuerũt in xpo.ꝑm naturã.n.qz ꝑmittebat carni pati q̃ ꝓpria: sup naturã aũt:qz nõ ꝑcedebãt in eo volũtatẽ naturalia.nihil enĩ coactũ in xpo ꝺsideraꝝ:sz oĩa volũtaria:volẽs enĩ esuriuit: timuit:z cõtristat⁹ est. Et iõ de manifestatiõe tristitie subdi tur. Tũc ait illis:tristis est aĩa mea vsqz ad mortẽ. AMBRO.sup lucã. Tristis aũt ẽ:nõ ipse sz aĩa. Nõ enĩz tristis sapiẽtia:nõ diuina substãtia:sz aĩa.suscepit enĩ aĩaz meam suscepit corpus meũ. HIERO. Nõ ãt ꝓpter mortẽ:sz vt qz ad mortẽ oꝛ ꝓtristat⁹:donec apostolos sua liberet passione. Dicãt q irrationabilẽ iesuz sumpsisse aĩaz suspicãt:quo cõtristeꝝ z nouerit tps tristitie:q̃uis enĩ z bruta mereant aĩalia:tñ nõ nouerũt nec cãs neqz tps vsqz ad qõ debeant cõtristari. ORIGE. Uel aliter: Tristis est aĩa mea vsqz ad mortẽ.q.d. Tristitia cepta est in me:nõ sp:sz vsqz ad tẽpus mortis:vt cũ mortuus fuero peccato:moriar z vniuerse tristitie:cui⁹ principũ tñ fuit in me. Segtur: Sustinete hic z vigilate mecũ.ac si dicat:Ceteros quidez iussi sedere ibi quasi infirmiores ab agone isto seruãs eos securos:vos autem quasi firmiores adduxi:vt collaborẽtis mecuz in vigilys z orationibus:tamẽ z vos manete hic vt vnusquisqz in gradu sue vocationis consistat: quoniam omnis gratia quãuis fuerit magna habet superiorem. HIERO. Uel ideo a somno prohibet cuius tempus nõ erat imminente discrimine:sed a somno infidelitatis z corpore mentis.

¶ Et progressus pusillũ:procidit in faciez suam orans z dicẽs: Pater mi: si possibile ẽ trãseat a me calix iste: Uerũtamẽ nõ sicut ego volo:sed sicut tu. Et venit ad discipulos suos z iuenit eos dormiẽtes: z dicit petro: Sic nõ potuistis vna hora vigilare mecũ: Uigilate z orate vt nõ intretis i tẽtationẽ. Spiritus qdẽ prõptus ẽ:caro aũt infirma. Iterũ scõdo abiit z orauit dicens Pater mi:si nõ põt hic calix transire nisi bibã illũ fiat voluntas tua. Et venit iterũ z iuenit eos dormientes. Erãt enĩ oculi corũ grauati: Et relictis illis iterum abiit z orauit tertio eundẽ ꝑmonẽ dicẽs.

ORIGE. Petrum magis de se confidentem z alios adduxit: vt videant cadentem in faciẽ z orantẽ:z discant non magna sed humilia de se sapere:nec veloces esse ad promittendum:sed solliciti ad orandũ.z ideo dicitur: Et progressus pusillum. Nolebat enim lõge fieri ab eis:sed iuxta eos constitutus orare z qui dixerat: Discite a me quia mitis sũz z humilis corde.laudabiliter se humilians cadit in faciem vnde sequitur. Procidit in fa.suam orans z dicens: Pater si posibile est:transeat a me calix iste. Manifestans autem in oratiõe sua deuotionem quasi dilectus z compatiens dispositioni patris addidit: Uerumtamen non sicut ego volo:sed sicut tu. Docens vt non oremus fieri nostram voluntatem sed dei.ꝑm autem q̃ cepit pauere z tristari ꝑm hoc orat calicem passionis transire:z non sicut ipse vult.sed sicut pater:hoc est non ꝑm substantiam eius diuinam z impassibilem:sed ꝑm naturam humanã z ifirmã. suscipiens enĩ naturã carnis humane oẽs proprietates imꝑpleuit:vt nõ in phantasia habuisse carnem estimaretur:sed in veritate. Proprium est autem hois fidelis:primũ quidẽ nolle pati aliquid doloris marie quod ducit vsqz ad mortem:qz homo carnalis est:si autez sic voluerit deus accidere:quia fidelis est.nam sicut multuz confidere nõ debemus ne nostram virtutez videamur profiteri:sic diffidere nõ debemus:ne dei adiutoris nostri ipotentiaz videamur

pronũciare. Notãdũ ẽ aũt qm̃ marcus gdẽ ⁊ lucas hoc ip̃m scripserũt: Joãnes aũt oratẽ iesuz: vt trãsiret ab eo calix nõ introducit qm̃ hi gdẽ magis ſm humanã nãm eius exponũt de eo: q̃ ſm diuinã: Joannes aũt magis ſm diuinaz. Aliter autẽ iesus videṡ qualia erant iudei passuri petentes eũ ad mortẽ dicebat: Pr̃ si possibile ẽ: transeat a me calix iste.

HIERO. Unde signãter dic̃: Calix iste. hoc ẽ ppli iudeorũ: qui excusationẽ ignoratie habere nõ pñt si me occiderit bñtes legẽ ⁊ pphas q me vaticinañ. ORIGE. Rursus videṡ quãta vtilitas toti⁹ mũdi eẽt futura: p passionẽ ipius diuinitatis: Sed nõ sicut ego volo: sz sicut tu. i. si possibile est: vt sine passione mea oĩa illa bona ꝓueniãt: q̃ p passionẽ meam sunt ꝓuentura transeat passio hec a me: vt ⁊ mũdus saluet̃: ⁊ iudei in passione mea nõ pereãt. Si aũt sine pditiõe quorũdaz multoꝝ salus nõ põt introduci: q̃tũ ad iusticiã tuam nõ trãseat. Calicẽ aũt hũc q bibit̃: passionis in multis locis noiat scriptura. Bibit aũt calicẽ totũ q patitur pro testimonio gcgd fuerit ei illatũ. Effundit aũt accipiẽs q denegat: ne aliquid patiat̃. AVGV. de con. euan. Et ne quis eum putaret pñs minuisse potestatẽ: nõ dixit: Si facere põt sed Si fieri põt. vel si possibile est: ac si diceret̃: Si vis: fieri enĩ põt qõ ille voluerit. vñ ⁊ lucas hoc ipsuz planius intimauit. ñ enĩ ait: Si fieri põt: sz si vis. HYLA. Ull'aliter: Nõ ait: Transeat a me calix iste: hec enĩ cẽt ꝓ se timẽtis oro. q aũt vt a se trãseat rogat: nõ vt ipse pretereat̃ orat: sed vt in alterũ illud qõ ad se transit accedat. Tot⁹ igit̃ supra eos q passuri erãt metus est: atq̃ iõ ꝓ his orat qui passuri p⁹ se erant dicẽs: Transeat calix a me. i. qũo a me bibit̃: ita ab his bibatur: sine spei diffidẽtia: sine sensu doloris: sine metu mortis. Jo aũt ait si possibile ẽ: qz carni ⁊ sanguini hoꝝ terror est. ⁊ difficile est eorũ acerbitate corpora nõ vinci humana. Qz aũt ait: Nõ sicut ego volo: sed sicut tu. vellet gdẽ eos nõ pati: ne forte in passione diffidãt si cohereditatis sue gloziam sine passionis sue difficultate mereañ. Nõ ergo vt nõ patiantur rogat dicẽs: Nõ vt ego volo: sz vt tu. ait eo q pr̃ vult vt bibẽdi calicis in eos ex ipso transeat fortitudo: qz ex voluntate pr̃is nõ tã per christũ vinci diabolũ q̃ etiã per ei⁹ discipulos oportebat. AVGV. in enchi. Sic igit̃ xp̃s hoiez gerẽs oũdit priuatã quãdã hois volũtatẽ: in qua ⁊ suã ⁊ nostrã figurauit: q caput nr̃m ẽ: cũ dicit: Trẽseat a me. Nec. n. erat bũana volũtas ꝓpriũ aliqd ⁊ tanq̃ ꝓuatũ volẽs: sz garectũ vult eẽ hoiem ⁊ ad deũ dirigi: subdit: Uerũtñ non sic ego volo: sed sicut tu. ac si diceret videte: in me qz potes aliquid propriũ velle. ⁊ si de⁹ aliud velit concedit̃ hoc humane fragilitati. hec vox capitis: salus ẽ toti⁹ corpis. LEO papa in ser. de pas. Hec vox oẽs fideles ĩstruit. oẽs ꝓfessores accẽdit: oẽs martyres cozonauit. Nã qs mũdi odia: qs tẽtationũ turbines: qs posset psecutoꝝ supare terrores: nisi xp̃s in oĩb⁹ ⁊ ꝓ oĩb⁹ patri diceret: fiat volũtas tua: Discant igit̃ hãc vocẽ oẽs eccleſie fily. vt cũ aduersitas violẽter aliquẽ tẽtatiõis incũbit: separato timore formidinis: accipiant tollerãtiã passiõis. ORIGE. Pusillũ aũt ꝓgrediẽte iesu ab eis: nec vna hora potuerũt vigilare ecꝰ absẽte: ꝓpter qõ orem⁹ vt nec modicũ aliqñ ieſ⁹ ꝓgrediat̃. Segt̃. Et ve. ad discipulos suos ⁊ ĩuenit eos dormientes. CHRY. in ho. Quia tps intẽpeste noctis erat: ⁊ oculi eoꝝ a tristitia erant grauati. HILA. Postq̃ ergo ad discipulos redit ⁊ dormientes deprehẽdit: Petrũ arguit: vñ segtur: Et dicit petro: sic nõ potuisti vna hora vigilare mecũ. petrum iõ pre oĩb⁹ ex trib⁹ arguit: qz pre ceteris nõ se scandalizandum fuerat gloziat⁹. CHRY. in ho. Bz qz ⁊ alij idẽ dixerũt: oĩum ẽt firmitatem arguit: q enĩ mozi simul cũ xp̃o elegerãt: ne q̃z simul cũ eo potuerũt vigilare. ORIGE. Jnueniẽs eos dormiẽtes suscitat v̄bo ad audiẽdũ: ⁊ ꝑcipit vigilare dicens: vigilate ⁊ orate ne intretis in tẽtationẽ. vt ꝑmũ vigilem⁹ ⁊ sic vigilantes orem⁹. Uigilat q facit opa bona ⁊ q sollicite agit ne ĩ aliqõ tenebrosiuz dogma ĩcurrat: sic. n. vigilãtis exaudit̃ oratio. HIERO. Jmpossibile ẽ humanã aĩaz nõ tẽtari. Ergo nõ ait: Uigilate ⁊ ora. ne tẽte. sz ne ĩ tretis in tẽta. hoc ẽ ne vos tẽtatio supet. HILA. Cur aũt ne ĩ tẽtationẽ venirẽt admonere eos voluisset orare: oñdit dicẽs: Spũs gdẽ ꝓmpt⁹ ẽ: caro ãt ifirma. Nõ. n. de se hoc dicit: ad eos enĩ hic ſmo ꝓuersus ẽ. HIERO. Hoc ãt ẽ aduersus temerarios: q q̃ crediderit putãt se posse ꝓseq. Jta q̃ quãtũ de ardore mẽtis ꝓfidim⁹: tãtũ de fragilitate carnis timeam⁹. ORIGE. Hic ꝓsiderãdũ ẽ vtrũ sic̃ oiuz caro ifirma ẽ: sic oiuz spũs ꝓmpt⁹ ẽ: an oiuz gdẽ caro ifirma ẽ nõ aũt ⁊ oĩum hoiuz spũs ꝓmpt⁹ ẽ: sz tñ scõz: ifideliũ aũt spũs segnis ẽ ⁊ caro ifirma. Est ãt ⁊ alio mõ caro ifirma eo solũ quoꝝ spũs ꝓmpt⁹ ẽ: q cũ spũ ꝓmpto opa carnis mortificãt. Vos ergo vult vigilare ⁊ orare: vt nõ ĩtrẽt in tẽtatiõz qm̃ q spiritalior ẽ: sollicitior oz eẽ: ne magnũ bonũ ipsi⁹ grauẽ bẽat lapsuz. REMI. Uel aliter his v̄bis oñdit se verã carnẽ ex v̄gine sumpsisse: ⁊ verã aĩaz habuisse. vñ ⁊ nũc dic̃ spũm suũ ꝓmptũ eẽ ad patiẽdũ carnẽ vo ifirmã timere dolorẽ passiõis. Segt̃: Iterꝝ scõo abyt ⁊ orauit dicens: Pater mi si nõ põt calix iste trãsire nisi bibã illũ: fiat volũtas tua.

ORIGE. Estimo q calix ille passiõis oĩno a iesu fuerat trãsitur⁹ sz cũ oña: vt sigdẽ biberet eũ ⁊ ab ipo trãsiret: post modũ ⁊ ab vniuerso genere hoiuz. Si ãt ñ biberet eũ: ab ipso qdẽ forsitã trãsiret: ab hoĩb⁹ ãt nõ trãsiret. Dũc ergo calicẽ passiõis volebat qdẽ a se trãsire: sic vt oĩno nz gustaret amaritudinẽ ei⁹ si tñ possibile eẽt: q̃tũ ad iustitiam dei. Si aũt nõ poterat fieri magis volebat vt sumeret eũ ⁊ sic trãsiret ab eo ⁊ ab vniuerso hoiuz genere: q̃ vt ꝺ volũtatẽ ꝑnã bibitionẽ eius effugeret. CHRY. in ho. Qz gdẽ scõo vel tertio orat: ex affectu. s. humãe ifirmitatis quo mortẽ timebat: certificat q vere fact⁹ ẽ ho. Scõo. n. vel tertio aliqd fieri vitatis ẽ maxie demõstratiuũ in scripturis. vñ ioseph dixit pharaoni: Qõ vidisti scõo ad eãdẽ rẽ ptinẽs: somny firmitatis iudiciũ ẽ. HIERO. Uel aliter: Scõo orat vt si niniue. i. gẽtilitas aliter saluari nõ põt: nisi aruerit cucurbita. i. iudea fiat volũtas patris: q̃ nõ ẽ ꝺia fily volũtati dicẽte ipso q ꝓphetã: vt facerẽ volũtatẽ tuã de⁹ me⁹ volui. HILA. Uel aliter. Passuris discipulis oẽz in se corporis nostri ifirmitatẽ assumpsit: crucigz secũ vniuersa gbus ifirmamur affixit: ⁊ iõ trãsire ab eo calix nõ põt: nisi illũ bibat: qa pati nisi ex ei⁹ passiõe ñ possum⁹. HIERO. Christ⁹ ãt sol⁹ orat ꝓ oĩb⁹: sicut ⁊ solus patit̃ ꝓ vniuersis. Segt̃. n. Et ve. iterũ ⁊ ĩuenit eos dormi. Erãt enĩ oculi coꝝ grauati: lãguescebant enĩ ⁊ opprimebãtur apostoloꝝ oculi negatione vicina. ORIGE. Puto enĩ q nõ tantũ corpoꝝ oculi quantum aĩarũ grauati erãt. nondũ. n. erat eis spũs datus. vnde nõ eos reꝑhẽdit: sz vadẽs iterũ orauit: docẽs vt nõ deficiamus: sed pmaneam⁹ in oratiõe: donec impetremus ea que postulare iam cepimus. vnde segtur: Et relictis illis iteruz abyt ⁊ orauit tertio: eũdẽ sermonẽ dicẽs. HIERO. Tertio aũt orauit: vt in ore duoꝝ vel trium testiũ staret oẽ verbum. RABA. Uel ideo tribus vicib⁹ dñs orauit: vt nos a peccatis preteritis veniam: ⁊ presentibus malis tutelã: ⁊ futuris periculis cautelam oremus: ⁊ vt oẽm orationez ad patrem ⁊ ad filium ⁊ ad spiritũsanctum dirigamus: ⁊ vt integer spũs noster ⁊ anima ⁊ corpus seruetur. AVGV. de que. enan. Non absurde etiaz intelligitur propter trinã tentationẽ passionis ter dominum orasse. Sicut enim tentatio cupliditatis trina ẽ. ita ⁊ tẽtatio timoris trina est. Cupiditati que in curiositate est opponit̃ timor mortis. sicut. n. in illa cognoscendarum rerum est auiditas: ita ⁊ in ista inanis amittende talis noticie. Cupiditati vero honoris vel laudis opponitur timor ignominie ⁊ cõtumeliarũ. cupiditati aũt voluptatis opponitur timor doloris. REMI. Ull'ter orat ꝓ aplis: ⁊ maxie ꝓ peto q ter erat eũ negatur⁹.

¶ Tunc venit ad discipulos suos: & ait illis: Dormite iam & requiescite. Ecce appropinquauit hora: & filius hois tradet in manus peccatorum. Surgite eam⁹. Ecce appropinquit q me tradet.

HYLA. Post oratione frequẽtẽ: post discursus recursusq; multiplices metũ demit: securitatẽ reddit in regez. adhortatur. vñ dicit. Tũc venit ad dis. suos & ait illis dormiatz & requi. ¶ CHRY. in ho. Et qdẽ tũc vigilare oportebat: sz hoc dixit: vt oñderet: quoniã neqz visuz possent ferre futurorũ malorũ: & qñ eoz nõ indiget auxilio: qñ oño tradi eũ oportebat. HYLA. Uel hoc dic: qz volũtatez pris de discipulis iã secur⁹ expectabat de qua dixerat. Fiat volũtas tua: q̃. s. transiturũ in nos calicẽ bibens infirmitatẽ corpis nri: & timoris sollicitudinẽ & ipuz doloꝛẽ mortis absorbuit. ORIGE. Uel nõ ẽ ille ipse somnus: quẽ iubet nunc discipulos suos dormire: & ille q eis superius scribit ꝓtigisse. Illic enĩ dormiẽtes inuenit: nõ regescẽtes sz grauatos oculos bñtes: nũc aũt precepit eis nõ simpliciter dormire: sed cũ requie: vt ordo seruetur: vt primũ qdẽ vigilemus orãtes vt nõ intrem⁹ in tẽtationẽ: vt postea dormiam⁹ & requiescam⁹: vt cũ aliqs inuenerit locũ dño: tabernaculũ deo iacob: ascẽdat supra lectũ strat⁹ suiz & det somnũ oculis suis: Forsitan aũt & aia non potẽs semp sufferre laborez: quasi incarnata remissiones aliquas sine reprehensione consequat: q̃ moraliter dormitiones dicunt: vt vsqz aliquãtũ tẽporis habẽs remissionem renouata resuscitet. HYLA. Quod autẽ ad eos reuertens dormiẽtesqz reperiẽs primuz reuersus obturgat: scdo silet: tertio quiescere iubet: rõ ista est: q primũ post resurrectionẽ dispersos eos: & diffidentes ac trepidos reprehẽdit: secũdo misso spũ paraclito: grauatis ad cõtuendã euãgely libertatẽ oculis visitauit: nã aliquãdiu legis amore detenti: quodam fidei somno occupati sunt. tertio vero. i. claritatis sue reditu securitati eos quictiqz restituet. ORIGE. Postq̃ aũt resuscitauit eos a sõno: videꝛs in spũ appropinquãtẽ iudã traditiõi: q nõdũ videbatur a discipulis eius dicit: Ecce appropin. hora & filius homi. tradetur in man⁹ peccatorum.

CHRY. in ho. Per hoc aũt qõ dicit: Appropinquauit hora: oñdit qñ diuine dispositiõis. erat qõ gerebatur. per hoc aũt qõ dicit in man⁹ peccatorũ demõstrat: qñ illorũ nequitie hoc op⁹ erat: nõ q ipse delicto eẽt obnoxi⁹. ORIGE. Sed & nunc in manus peccatorum traditur iesus: quando hi qui videntur iesum credere habẽt euz in manib⁹ suis: cũ sint peccatores. Sz quotiens cũqz iust⁹ habẽs in se iesuz in ptãte fact⁹ fuerit peccatoꝛ: Jesus ẽ tradit⁹ in manus peccatoꝛ. HIERO. Postq̃ ergo tertio orauerat & apostolorum timoꝛẽ sequẽte pnia ipetrauerat corrigẽdũ secur⁹ õ passiõe sua pgit ad psecutores: & vltro se ad iterficiẽdũ pbet. vñ sequit. Surgite eam⁹. q. d. Nõ vos iueniãt q̃si timẽtes: vltro pgam⁹ ad mortẽ: vt cõfidẽtiã & gaudiũ passuri videant. Sequit. n. Ecce appropinq̃uit q me tradet. ORIGE. Nõ dicit appropinquauit mihi: nec. n. ipsi appropinq̃bat traditor eius qui se elongauerat peccatis suis ab eo. AVGV. de conse. euã. Uidet aũt hic sermo fm matthẽũ sibyppsieẽ cõtrarius. Quo enĩ dixit Dormite iã & requescite: cũ cõnectat Surgite eamus. q̃. velut repugnãtia qdã cõmoti conantur ita pnunciare qõ dictũ est: Dormite iã & requiescite tanq̃ ab exprobrante: nõ a pmittẽte sit dictum: qõ recte fieret si esset necesse. Cũ vo marcus ita cõmemorauerit: vt cum dixisset: Dormite iã & regescite. adiungeret: Sufficit. & deide inferret: Uenit hora: Ecce tradet filius hois. vtiq̃ itelligit post illud qõ eis dictũ est. Dormite iã & requiescite: siluisse dominũ aliquantũ: vt hoc fieret qõ promiserat: & nunc itu lisse. Ecce appropinquauit hora. Propter quod fm marcũ positum est. Sufficit. idest q iam requiescitis.

¶ Adhuc eo loquẽte: ecce iudas vnus de duodecim venit: & cum eo turba multa cũ gladiis & fustibus missi a principibus sacerdotũ & senioribus populi. Qui autẽ tradidit eum dedit illis signũ dicẽs: Quẽcunqz osculatus fuero ipse est tenete eum. Et confestim accedens ad iesum dixit: Aue rabbi. Et osculatus est eum. Dixitq̃ illi iesus: Amice ad qd venisti? Tũc accesserũt ad eũ & manus iniecerunt in iesum & tenuerunt eum.

GLO. Quia supi⁹ dictũ ẽ q dñs vltro se psecutorib⁹ exhibebat: ñter euãgelista oñdit qõ sit a psecutorib⁹ detẽtus vñ dicit: Adhuc eo loquẽte ecce iudas vn⁹ de duodeci venit. REMI. Unus vz numero: nõ merito. Poc autẽ dixit ad oñdẽdũ ũmane facin⁹ illi⁹ q de apostolica dignitate fact⁹ fuerat ꝑditor. Seq̃. Et cũ eo turba mlta cũ gladys & fustibus. Ut ãt oñderet euãgelista iuidẽtie cã illũ depẽdẽũ subiungit: Missi a pnci. sacer. & senio. populi. ORIGE. Pot dicere aliqs qñ pp mltitudinẽ eoz q iã crediderant multi venerũt aduersus eũ timẽtes ne multitudo credẽtium de manib⁹ coz tollerẽt eũ: Ego estimo ẽt alterã cãm: qñ q pmanib⁹ coz tollerẽt eũ: Ego estimo ẽt alterã cãm: qñ q pstabãt in beelzebub eycere solere demonia arbitrabãtur eũ ex q busdã maleficys posse effugere de medio volẽtiũ eos tenere. Multi ẽt nũc spiritalib⁹ gladys militãt õ iesum vt reprehendãt. s. & diuersis de deo dogmatib⁹: Segtur: Qui ãt tradidit eũ dedit eis signũ dicẽs: Quẽcũqz osculat⁹ fuero: ipse ẽ tenete eũ. Dignũ ẽ ãt q̃rere cũ fm faciẽ not⁹ eẽt oib⁹ bitãtibus in iudea q̃re q̃si nõ cognoscentibus effigiẽ eius dedit eis signũ: Uenit aũt traditio talis de eo ad nos: qñ nõ solũ dum forme in eo fuerũt: vna fm quã eũ oẽs videbãt: altera fm quã trãsfigurat⁹ ẽ coram discipul' i mõte: sz ẽt vnicuiqz apparebat fm q fuerat dign⁹. sicut & de mãna scriptũ ẽ: q̃ habebat sapoꝛẽ ad oẽm vsuz cõuenientẽ: & verbũ dei nõ similiter cunctis apparet. Propter huiusmodi ergo trãsfigurationes ei⁹ signo indigebãt. CHRY. in ho. Uel ió signum eis dedit: qz multotiens detẽtus ab ipsis ptransyt nescientibus eis: qõ & tũc factũ eẽt: si ipse voluisset. Segtur: Et cõfestim accedẽs ad iesuz dixit. Aue rabbi. & osculatus est eũ.

RABA. Suscipit dñs osculũ traditoris: nõ q̃ simulare nos doceat: sz ne proditionẽ fugere videat. ORIGE. Si aũt aliqs q̃rat Cur osculo iudas tradidit iesuz? fm quosdã qdem voluit reuerẽtiam ad magistrũ seruare: nõ audens manifeste in eũ irruere. fm alios aũt hoc fecit: timens ne si forte se manifestũ aduersariũ ꝑbuisset: ipse ei fieret cã euasionis: cũ posset fm opinionẽ eius effugere: & facere se ipsum. Ego aũt puto q oẽs proditores veritatis amare veritatem fingentes: osculi signo vtunt. Oẽs etiã heretici sic & iudas iesu dicunt Rabbi: Jesus autem placabilia respondet. vnde sequitur: Dixitq̃ illi iesus. Amice ad quid venisti: dicit autem amice improperans simulationem: hoc. n. nouit neminem bonorum in scripturis cognoscimus appellatum. ad malum. n. dicit: Amice quomodo huc intrasti? Amice non facio tibi iniuriã. AVGV. i ser. do. de pas. hi dicit autem. Ad quid venisti? tãq̃ si diceret: osculaꝛis & ꝑfidiaris: noui quare veneris: amicũ fingis: cũ proditor sis. REMI. Siue Amice ad quid venisti? hoc fac: subintelligitur. Sequitur: tunc accesserunt & manus iniecerunt in iesum & tenuerunt eum. Tunc. s. quando ipse permisit. frequenter enim voluerunt. sed non potuerũt. RABA. Exulta christiane in cõmertio inimicorum tuorum vicisti: quod iudas vẽdidit: & quod iudeus emit tu acquisiuisti.

¶ Et ecce vnus ex his q erant cũ iesu extẽdẽs manum exemit gladium suũ & percutiens seruũ pncipis sacerdotũ amputauit: auriculaz eius. Tũc ait illi iesus: Cõuerte gladiuz tuum in locũ suũ.

Omnes enim qui acceperint gladiũ: gladio pe
ribunt. An putas quia non possum rogare patrẽ
meum: & exhibebit mihi modo plus q̃ duode/
cim legiones angelorum? Quomodo ergo im/
plebuntur scripture? Quia sic oportet fieri.
CHRY. in ho. Sicut lucas refert: dominꝰ in cena discipu
lis dixerat: Qui hẽt sacculũ tollat similiter & perã: & q nõ hẽt
vẽdat tunicã suã & emat gladiũ. & discipuli rẽspõderũt: Ec/
ce gladij duo hic. Cõueniẽs aũt erat illic gladios eẽ pp agnũ
.s. paschalẽ quẽ comederãt. Audiẽtes quoq; quoniam veni
rent psecutores ad christũ capiẽdũ: a cena exeũtes gladios
sumpserũt in auxiliũ aduersus psecutores: quasi pro magi/
stro pliaturi. vñ & hic dicit: Et ecce vn⁹ ex his q erãt cũ iesu
extẽdẽs manũ eripuit gladiũ suũ. HIERO. In alio euã
gelio scriptũ ẽ: q̃ petr⁹ hoc fecerit eodẽ ardore quo & cetera
fecit. vñ sequtur: Et percutiẽs ser. prin. sacer. ampu. auriculam
ei⁹. Serui⁹ principis sacerdotũ malchus appellat: auricula
quoq; que amputat dextera est. trãsitorie oñdẽdũ ẽ q̃ mal
chus .i. rex quõdã popul⁹ iudeor⁹ seru⁹ factus est impieta/
tis & deuoratõis sacerdotũ. Dextrãq; pdidit auriculã: vt lit
tere veritatẽ audiat i sinistrã. ORIGE. Nã si videnẽ le/
gẽ audire: mõ cũ sinistro auditu audiũt vmbrã traditionis
de lege: nõ veritatẽ. Popul⁹ aũt ex gentibus significatus p
petrum per hoc ipsum quod crediderunt in christum: facti
sunt causa vt præcideretur iudeorũ auditio dextera. RA/
BA. Vel petr⁹ non tollit audientibus intelligendi sensum:
sed diuino ablato iudicio negligentibus pandit: verũ eadẽ
dixtera auris in his qui ex eodem populo crediderunt diui
na pietate pristino restituta ẽ officio. HYLA. Uel aliter.
Seruo principis sacerdotuꝫ auricula ab apostolo desecat.
populo scilicet sacerdotio seruienti per christi discipulũ ino
bediens auditus exciditur: & ad capacitatem veritatis hoc
quod erat non audiens amputatur. LEO papa in ser. de
pas. Dominus autẽ zelantis apostoli pium motũ progredi
vltra nõ patitur. vñ sequitur: Tunc ait illi iesus. Conuerte
gladiũ tuum in locũ suũ. Cõtra sacramẽtũ eniꝫ erat redem/
ptiõis nostre: vt qui mori pro omnibus venerat: capi nollet
Dat ergo in se furẽtibus licentiam seuiẽdi: ne dilato glorio
se crucis triũpho: & domiatio diabolica fieret lõgior: & capti
uitas hũana diuturnior. RABA. Oportuit etiã vt actor
gratie fideles patiẽtiã suo exẽplo doceret: & potius ad susti/
nendũ fortiter aduersa instrueret: q̃ ad vindicandũ prouo
caret. CHRY. in ho. Ad hoc autẽ vt discipl⁹ psuaderetur
cõminationem addit dicens: Omnes enim qui acceperint
gladium gladio peribunt. AVGV. cõtra faustuꝫ: Deest
ois qui vsus fuerit gladio: Ille aũt vtitur gladio qui nulla
supioritate aut legitima potestate vel iubente vel concedẽ
te in sanguinem alicuius armatur. Nam vtiq; dominus
iusserat vt ferrum discipuli eius ferrent: sed non iusserat vt
ferirent. Quid ergo indignum si petrus post hoc pecca/
tũ factus est pastor ecclesie: sicut moyses post percussum egy/
ptũ factꝰ ẽ rector & princeps synagoge: Uterq; n. ñ detestabili
imanitate: sꝫ emẽdabili animositate regulã excessit: vterq;
odio iprobitatis aliene: sed ille fraterno: iste dñico lꝫ adhuc
carnali: tamẽ amore peccauit. HYLA. Sed nõ oibus gla
dio vtentib⁹ mors solet eẽ per gladiũ. nam plures aut febris
aut alꝰ accidẽs casus absumit qui gladio aut iudicij officio
aut resistendi latronib⁹ necessitate sunt vsi. Et si ꝑm sniam
eoꝝ gladius eximebatur qui eodem vtebantur ad facinus.
HIERO. Quo ergo gladio peribit quicunq; gladiũ sum
pserit: Illo nempe qui igneus vertitur ante paradisum: &
gladio spiritus qui in dei describitur armatura. HYLA.
Recondi ergo gladium precipit dominus: quia eos non bu
mano: sed oris sui gladio esset perẽptur⁹. REMIGIVS.
Uel aliter: Qui gladio vtitur ad occidendũ hominẽ ipse
sue prius malicie moritur gladio. CHRY. in homi. Non
solũ autẽ mitigauit discipulos per cõminationem pene: sed
etiam ostendendo q̃ voluntarie hoc sustinebat. vnde se/
quitur: An putas q̃ non possum rogare patrem meũ: & exhi
bebit mihi modo plus q̃ duodecim legiones angelorum?
Quia multa humane infirmitatis ostenderat: non videret
credibilia dicere: si dixisset q̃ eos perdere posset. Et iõ dic
An putas q̃ non possum. HIERO. Quasi diceret: Nõ in
digeo duodecim apostolorum auxilio: etiam si omnes me
defenderent: qui possum habere duodecim legiones ange/
lici exercitus. Una legio apud veteres sex milibus hoium
complebatur. de. xy. ergo legionib⁹. lxxy. milia angelorum
fiunt i quot gentes hoiuꝫ lingua diuisa ẽ. ORIGE. Ex hoc
autem demonstrat: qñ ꝑm similitudinem legionum mili/
tie mundialis: sunt & angelor legiones militie celestis mili
tantium contra legiones demonum. militia enim omnis
propter aduersarios intelligitur constituta. Non autem
quasi indigens auxilio angelor hoc dicebat: sed ꝑm estima
tionem petri volentis ei auxilium ferre. Magis eni angeli
opus hñt auxilio vnigeniti fily dei q̃ ipse illorũ. REMI.
Possumus etiã intelligere per angelos romanorum exerci
tum. cum Tyto enim & Uespesiano omnes lingue aduer/
sus iudeam surrexerunt: & impletum est: Quia pugnabit p
eo orbis terrar contra insensatos. CHRY. in homilia.
Non solum autem per hoc timorez discipulorũ euacuat: sꝫ
etiã per hoc q̃ scripturas in mediũ introducit dicens: Quo
ergo implebuntur scripture: qz sic oportet fieri. HIERO.
Hec sententia promptum ad patiendũ demonstrat aũm:
q̃ frustra prophete cecinerint: nisi dominus eos vera dixis
se sua passione asseueret.

¶ In illa hora dixit iesus turbis: Tanq̃ ad latro
nem existis cum gladijs & fustibus cõprehendere
me. Quotidie apud vos sedebam docens in tẽ/
plo: & non me tenuistis. Hoc autem totũ factuꝫ
est vt adimplerẽtur scripture propherarũ. Tũc
discipuli oẽs relicto eo fugerunt. At illi tenẽtes
iesum duxerunt eum ad caypham principem sa
cerdotum: vbi scribe & seniores ꝓuenerant. Pe
trus autẽ sequebatur eum a longe: vsq; in atriũ
principis sacerdotum. Et ingressus intro: sede/
bat cum ministris vt videret finem.

ORIGE. Postq̃ dixit petro: Reconde gladium tuũ qõ
est patientie: postq̃ etiam auriculã restituit amputatam si/
cut alter dicit euangelista: qõ sume benignitatis initiuꝫ fue
rat & diuine virtutis: subditur: In illa hora dixit iesus tur/
bis: vt si preterita beneficia nõ recordantur vl̃ presentia re
cognoscant: Tanq̃ ad latronem existis cũ gladys & fustib⁹
comprehendere me? REMI. Ac si diceret: Latronis offi/
cium est nocere & latitare: ego vero nemini nocui: sꝫ plures
sanaui: & in synagogis semper docui. Et hoc est quod subdi/
tur: Quotidie apud vos sedebam in templo docens & non
me tenuistis. HIERO. Quasi diceret: Stultum est cũ cũ
gladys & fustibus querere qui vltro se vestris trdaet mani/
bus: & in nocte quasi latitantem per proditorem inuestiga/
re qui quotidie in templo doceat. CHRY. in homi. Hec
autem cum in templo non tenuerunt: qz non ausi erant p/
pter turbam: propter qõ & dominus foras exiuit: vt ex loco
& tempore daret eis aptitudinem se capiendi. Ex hoc ergo
docet: qñ nisi voluntarius permisisset: nequaq̃ eũ capere
valuissent. Deinde euangelista questionem soluit: propter
quid dominus capi voluit: cum subdit: Hoc autem totuꝫ fa
ctum est vt adimplerentur scripture ꝓphetar. HIERO.

foderũt manus meas ⁊ pedes meos. Et alibi. Sicut ouis ad victimã ducta ẽ. Et in alio loco. Ab iniquitatibus ꝓpli mei ductus est ad mortem. REMI. Quia enim oẽs ꝓphete ꝑ dixerunt xpi passionem: ideo nõ posuit fixum testimoniuz: sed generaliter dicit impleri vaticinia omnium ꝓphetaꝝ.

CHRY. in homi. Discipuli autem qui quando detentus est dominus ꝑmanserunt: quando hec locutus est ad turbas: fugerunt. vnde sequitur: Tunc discipuli oẽs relicto eo fugerunt. sciebant enim quoniã iam non erat possibile effugere eo se volũtarie illis tradente. REMI. In hoc tamẽ facto demonstratur fragilitas apostolorum: qui eniz de ardore fidei ꝓmiserant se mori cum eo: nũc timore fugiunt ĩmemores sue ꝓmissionis: quod etiã videmus ꝓpleri ĩ his qui ꝓ amore dei magna se ꝓmittunt facturos: ⁊ postmodũ non implent: non tamen desperare debent: sed cum apostolis resurgere: ⁊ per penitentiam resipiscere. RABA. Mystice aũt sicut petrus qui culpam negationis penitentie lachrimis abluit: recuperationẽ eoꝝ ostendit: qui ĩ martyrio labuntur: ita ceteri discipuli fugiẽtes: cautelam fugiẽdi docent eos qui se minus idoneos ad tollerãda supplicia sentiunt. Sequitur. At illi tenentes iesum duxerunt ad caypham principem sacerdotum. AVGV. de con. euan. Sed tamẽ primo ad annam ductus est socer cayphe sicut ioannes dicit: Ductus est autẽ ligatus cum adessent ĩ illa turba tribunus ⁊ cohors. vt ioannes cõmemorat. HIERO. Refert autẽ iosephus istum cayphan vnius tñ anni pontificatũ precio redemisse: cum tamen moyses deo iubẽte ꝓceperit: vt pontifices patrib⁹ succederent: ⁊ generatõis in sacerdotibus series texeretur. non ergo mirum est si iniquus pontifex iniq̃ iudicet. RABA. Cõuenit etiã nostre actiõi caypha: idest inuestigator vel sagax ad implendam suam nequitiã vel vomens ore. quia impudẽs fuit ad proferendum mendacium: ⁊ ad perpetrandum homicidium. Ideo autem illuc eum adduxerunt vt cum consilio omnia facerẽt. Unde seqr̃: Ubi scribe ⁊ pharisei ⁊ seniores conuenerãt. ORIGE. Ubi cayphas ẽ princeps sacerdoũ illic congregantur scribe idest litterati: qui presunt littere occidenti: ⁊ seniores non in veritate: sed in vetustate littere. Sequitur: Petrus autẽ sequebaꝝ eum a longe. Non enim poterat de proximo cum sequi: sed de longinquo: nec tamẽ omnino recedens ab eo.

CHRY. in ho. Multus enim erat feruor petri: qui cum alios fugientes vidisset: non fugit: sed stetit ⁊ intrauit. Si autem ⁊ ioannes intrauit: tamen notus erat principi sacerdotum. Longe autem sequebatur: quia erat dominum negaturus. REMI. Neqz enim negare potuisset si domino ꝓximus adhesisset. Per hoc etiam significatur q̃ petr⁹ dominum ad passionem euntem erat secuturus. i. imitatur⁹.

AVGV. de concor. euan. Significatur etiam ecclesiam secuturam quidem: hoc est imitaturam passiones domini: sed longe differenter. ecclesia enim pro se patitur: at illi pro ecclesia. Sequitur: Et ingressus intro sedebat cũ ministris vt videret finem. HIERO. Uel amore discipuli: vel humana curiositate scire cupiebat quid iudicaret de dño pontifex: vtz eũ neci addiceret: an flagellis cessũ dimitteret.

¶ Principes aũt sacerdotũ ⁊ omne consilium querebant falsum testimonium contra iesuz: vt eum morti traderent: ⁊ non inuenerũt: cuz multi falsi testes accessissent. Nouissime aũt venerũt duo falsi testes ⁊ dixerunt: Hic dixit: Possũ destruere templum dei: ⁊ post triduz reedificare illũ. Et surgens princeps sacerdotum ait illi: Nichil respondes ad ea que isti aduersum te testificantur? Jesus autem tacebat. Et princeps sacerdotum ait illi: Adiuro te per deum viuum: vt dicas nobis si tu es christus filius dei. Dixit illi iesus: Tu dixisti. Uerumtamen dico vobis: amodo videbitis filium hominis sedentez a dextris virtutis dei: ⁊ venientem in nubibus celi. Tunc princeps sacerdotum scidit vestimenta sua dicens: Blasphemauit. Quid adhuc egemus testibus? Ecce nunc audistis blasphemiã. Quid vobis videtur? At illi rñdentes dixerunt: Reus est mortis. Tunc expuerunt ĩ faciem eius: ⁊ colaphis eum ceciderunt. alij autem palmas in facié eius dederunt dicentes: prophetiza nobis christe quis est qui te percussit.

CHRY. in homc. Congregatis principibus sacerdotum: ⁊ tota pestilentie conuenticula: volebant suis insidys iudicy formam imponere. vnde dicitur: Principes autez sacerdotum ⁊ omne consilium querebant falsum testimonium contra iesum vt eum morti traderent. Sed q̃ fictum erat iudiciuz. ⁊ omnia tumultus ⁊ turbationis plena: manifestatur per hoc quod subditur. Et non inuenerunt cum multi falsi testes accessissent. ORIGE. Falsa enim testimonia tunc locum habent: quando cum colore aliquo proferũtur. Sed nec colos inueniebatur qui posset contra iesum aduuare mendacia: quannis essent multi gratiam tribuere volentes principibus sacerdotum: quod maximaz laudem exhibet iesu: qui sic omnia irreprehensibiliter dixit ⁊ fecit: vt nullam verisimilitudinem inuenirẽt in eo reprehẽsionis ⁊ mali ⁊ multi astuti. Sequiꝝ: Nouissime autẽ venerunt duo falsi testes ⁊ dixerũt. hic dixit: possum destruere templum dei: ⁊ post triduum reedificare illud. HIERO. Quomõ autem falsi testes sunt si ea dicunt que dominum dixisse legimus? Sed falsus testis est qui non eodem sensu dicta intelligit: quo dicuntur. dominus enim dixerat de templo corporis sui: sz in ipsis verbis calumniãtur: vt paucis additis vel mutatis quasi iustam calumniam faciant. Saluator dixerat: Soluite templũ hoc. isti commutant ⁊ aiunt: Possum destruere templum dei. Nos inquit soluite: non ego: quia illicitum est vt nobisipsis inferamus manus. deinde illi vertunt: At post triduuz reedificare illud: vt propzie ỏ templo iudaico dixisse videretur. dominus autẽ vt ostenderet animo male et spirans templum dixerat: At ego in triduo suscitabo illud. aliỏ est edificare: aliud suscitare. CHRY. in homc. Sed quare non attulerunt in medium accusationem de solutione sabbati? quia multotiens eos super hoc cõfutauerat. HIERO. Ira autem preceps ⁊ impatiẽs non inueniens calumnie locum: excutit de solio pontificem: vt vesania mentis motu corporis demonstraret. vnde sequitur. Et surgẽs princeps sacerdotũ ait illi. Nichil rñdes ad ea que isti aduersuz te testificãtur? CHRY. in ho. Uoc aũt dixit volens ab eo inexcusabilem rñsionez elicere: vt ex ipsa eius capiat. Inutilis autez erat excusationis responsio: nullo eã exaudiente. Et ideo sequitur: Jesus autẽ tacebat. Etenim solum figura iudicy ibi erat: ĩ veritate autẽ latronum erat incursus sicut in spelũca. ⁊ ideo silet. ORIGE. Ex hoc autẽ loco discim⁹ contẽnere calũniantiũ ⁊ falsorũ testiũ voces: vt nec responsione dignos eos habeam⁹ qui non cõuenientia dicunt aduersus nos: maxime vbi maius ẽ libere ⁊ fortiter silere: q̃ defendere sine vllo ꝓfectu. HIERO. Sciebat. n. q̃si deus qcqd dixisset torquendũ ad calũniã. Quanto ergo iesus magis tacebat ad indignos rñsione sua falsos testes ⁊ sacerdotes impios: tantomagis põtifex furore superatus eũ ad rñdendum ꝓuocat: vt ex qualibet occasiõe sermonis locum inueniat accusãdi. vñ sequitur: Et ꝓnceps sacerdotũ ait illi: Adiuro te per deũ viuuz vt dicas si tu es chri-

stus filiꝰ dei. ORIGE. In lege quidē adiurādi vsū aliquo tiens inuenimꝰ. Estimo aūt qm nō oportet vt vir q vult fm euāgeliū viuere adiuret altex. Si.n. iurare nō licet: nec ad iurare: sz q respicit ieſū impantē demonibꝰ q poteſtatē dā tem discipulis supdemonia: dicet qꝫ fm ptātem datā a sal uatore nō est adiurare demonia. Princeps āt sacerdotū pec catū faciebat insidiās ieſu: q ideo imitabat ppriū prez: qui bis dubie iterrogauit saluatorē. Si tu es xps filius dei. vn de quis recte dicere potest qm dubitare de filio dei vtrum ipse sit christus: opus diaboli est. Non decebat aūt dnm ad adiurationem pncipis respōdere sacerdotū quasi vim pas sum: ppter quod nec denegauit se filium dei esse: nec mani feste cōfessus est. vnde segtur: Dicit illi ieſus: tu dixisti. Nō enī erat dignus christi doctrina: ppterea non eū docet: sed verbum oris eius accipiens: in redargutionē ipsius conuer tit. Sequit. Uerūtamē dico vo. ammo. vide. filiū homi. se dentē a dex. vir. dei. Uidetur mihi qm firmitatē quandam regalem significat sessio filij hois. iuxta virtutē ergo dei q solus est virtus: fundatus est qui accepit omnem potestatē a patre sicut in celo q in terra. Erit autem quando banc fun dationē videbūt etiā aduersarij qꝫ a tempore dispēsatiōis incepit impleri. Uiderunt.n. eius discipuli eum resurgentē a mortuis: q qꝫ hoc viderūt eū fūdatū ad dexterā vtutis. Ut qz fm longitudinē sempiternā que ē apud deum a constitu tione mūdi vsqz ad finē ē vnus dies. Nihil ergo mirum qꝫ hic dicit saluator. Ammodo. spacium est breuissimuz vsqz a finem ostendēs: q non solū sedentez eū ad dexterā virtu tis visuros ppbetabat: sed etiam venientē in nubibus celi vnde segtur: Et veni. in nubibus celi. De nubes sūt ppbe q apostoli christi: quibus mandat pluere cū oportet: q sunt nubes celi nō trāseuntes: quasi portantes imaginē celestis: q digne sūt vt sint sedes dei quasi heredes dei q coheredes xpi. HIERO. Pōtificē autē quē de solio sacerdotali fu ror excusserat: eadem rabies ad scindēdas vestes ꝓuocat. vnde sequit: Tunc pnceps sacerdotū scidit vestimenta sua dicens: Blasphemauit. Consuetudinis.n. iudaice est: qꝫ cuz aliquid blasphemum q qsi contra deū audierit: scīdant ve stimēta sua. CHRY. in homi. Hoc igit fecit vt accusatio nē redderet grauiorez: q qō vbis dicebat: factis extolleret. HIERO. Per hoc aūt qꝫ scidit vestimēta sua: oñdit iude os sacerdotalē gloriā pdidisse: q vacuaz sedē bēre pōtificis. Dū.n. vestē sibi discidit: ipsū quo tegebat velamentū legis abrupit. CHRY. in ho. Luz ergo scidisset vestimēta sua: nō fert sniaz a seipso sed ab alys eā exgrit dicēs: Quid vob videt: Sic in cōfessis peccatis q blasphemia manifesta fieri solet: q qsi cogēs q violētiā iferēs ad sniam pferēdā puenit auditorē dicēs: Quid adhuc egemꝰ testibꝰ: Ecce nūc audi. blasphemiā. Que āt fuit illa blasphemia: Eteni ante eis cō gregatis dixerat: Dixit dns dño meo: sede a dextris meis: q interpretatus est eis q siluerūt: nec de cetero cōtradixerūt: qualiter ergo nūc quod dictū ē blasphemiā vocant: Sequi tur: At illi respōdētes dixerūt: Reus est mortis. Ipsi accu santes: ipsi discutiētes: ipsi sententiā pferētes. ORIGE. Quantum putas fuit errozis: ipsam pncipalē oiuz vitā reā mortis pnunciare: q per tantorū resurgentium testimonia non respicere fontem vite de quo in omnes resurgentes vi ta fluebat. CHRY. in ho. Ut aūt venationē inuenientes ita suam demonstrabant ebrietatē: q insania ferebant. De quitur: Tūc expue. i fa. eiꝰ: q cola: eū ceciderūt. HIERO. Ut compleretur quod dictū est: Dedi maxillā meā alapis: q faciem meā nō auerti a confusione sputoz. Segtur: Aly autē pal. in faci. eius dede. dicen. Prophetiza no. christe: qs est qui te percussit. GLO. In cōtumeliam ei hoc dicit: qui se ꝓphetam haberi voluit a populis. HIERO. Stultum autem erat verberantibus respōdere q prophetare ceden tem: cum palam percutiētis insania videretur. CHRY. in ho. Attēde aūt qꝫ euāgelista cū sūma diligētia ea q̄ videt eē exprobratissima exponit: nihil occultās aut verecūdans sed gloriā existimās maximā: dominatorē orbis terraz pro nobis talia sustinere. Hoc aūt legamus cōtinue: hoc nostre mēti inscribamus q in his gloriemur. AVGV. de q̄. euā. Quod āt dictū est: Expuerunt in faciē eius: significauit eos qui presentiam gratie eius respuunt. Item tanq̄ colaphis eum cedunt: qui ei honores suos preferunt. Palmas in fa ciem eius dant: qui perfidia cecati: euz nō venisse affirmāt: tanq̄ presentiam eius exterminantes q repellentes.

¶ Petrus vero sedebat foris in atrio: q accessit ad eum vna ancilla dicens: Et tu cum ieſu gali eo eras. At ille negauit coram oibus dicens: Ne scio qd dicis. Exeūte aūt illo ianuā: vidit eū alia ancilla: q ait bis q erāt ibi: Et hic erat cū ieſu na zareno. Et itez negauit cū iuramēto: quia nō no ui hoiem. Et post pusillū accesserūt qui stabāt q dixerunt petro: Uere tu ex illis es. Nā q loquel la tua manifestum te facit. Tunc cepit detesta ri q iurare: quia non nouisset hominem. Et con tinuo gallus cantauit. Et recordatus est petrus verbi ieſu quod dixerat: priusq̄ gallus cātet ter me negabis. Et egressus foras fleuit amare.

AVGV. de cō. euā. Inter pdictas dñi cōtumelias trina negatio petri fcā ē. quā nō oēs euangeliste eodē ordine nar rant. Lucas.n. explicat prius tentationē petri: nūc demuz cōtumelias dñi. Sed matthe⁹ q marc⁹ eas pmo ꝓmemo rāt: q deīde petri tētationē. Sic.n. hic sequit. Petrus vero sedebat foris ī atrio. HIERO. Foris sedebat vt videret exitū rei: q nō appropinquabat ieſu: ne mīstris aliq̄ suspicio nasceretur. CHRY. in ho. Et g quādo detentū magistrū vidit solū: ita efferbuit vt gladiū euaginauerit: q auriculaz absciderit: quādo cōtumelias christi audiuit negator efficitur: q vilis puelle minas nō sustinet. Segtur enim: Et acces sit ad eū vna ancilla dicens: Et tu cuz ieſu gali. eras. RABA. Quid sibi vult quia prima eum prodit ancilla cum viri magis eū potuerint recognoscere: nisi qꝫ iste sexus pec care ī ne ce domini videretur: q eius passione redimeretur. Segtur: At ille negauit coram oibꝰ dicens: Nescio qd dicis. Palā coram oibus negauit: qz se manifestare expauit quod dicebat se nescire: rūdit: qz p saluatore adhuc mori noluit.

LEO papa in ser. de pas. Ob hoc autē sicut apparet besi tare pmissus est: vt ī ecclesie principe remediū penitētie cō deret: q nemo auderet de sua virtute cōfidere: quādo mu tabilitatis periculū: nec beatus petrus potuisset euadere.

CHRY. in ho. Non solū aūt semel sed q secūdo q tertio negat in breui tempore. vnde sequitur. Exeunte autē eo ia nuam: vidit eū alia ancilla q ait bis q erāt ibi: Et hic erat cū ieſu nazareno. AVGV. de cō. euā. Intelligit āt qꝫ postq̄ exyt foras cū iā semel negasset: gallus cātauit pmū qō mar cus dicit. CHRY. in ho. Ut oñdat qꝫ neq̄ vox galli cum a negatione detinuit. neq̄ ī memoriam sue pmissionis re duxit. AVGV. de cōcor. euā. Nō aūt foris ante ianuā ite rum negauit: sz cū rediisset ad focū: neq̄ enī iaz exierat q fo ris cum vidit altera ancilla: sed cū exiret eū vidit. i. cuz sur geret q exiret aīaduertit: q dixit bis q erant ibi. i. qui sil' ade rant od ignem in atrio: Et hic erat cum ieſu nazareno. Ille aūt qui foris exierat: hoc audito regressus ē: vt se quasi pur garet negando. Uel quod est credibilius: nō audiuit quod de eo dictum fuerat cum foras exiret: q postea q̄z redyt qꝫ dictum est ei qō lucas comm emorat. Segtur: Et iterū ne gauit cum iuramento: qz non noui hominem. HIERO. Scio quosdā pio affectu erga apostolū petrū locū hunc ita

interp̃tatos: vt dicerent petrũ hoiem negasse: nõ deuz: ꝛ eẽ sensũ: Nescio hoiem qz scio deũ. Hoc q̃z friuolũ sit: prudẽs lector intelligit. si. n. iste non negauit: ergo mẽtitus est dñs q dixerat: Ter me negabis. RABA. In hac aũt negatiõe petri dicimus non solum abnegare christum: q dicit euz nõ esse xp̃m: sed qui cum sit: negat se eẽ christianu. AVGV. de con. euan. Nunc iam de tertia negatõe inspiciam⁹. Sequitur enĩ: Et post pusil. accesserũt qui sta. ꝛ dixe. petro: Uere et tu ex illis es. Lucas ãt dixit: Interuallo facto q̃si hore vnius ꝛ vt cum conuincant: psequenter adiungũt. Nã ꝛ loquela tua manifestum te facit. HIERO. Nõ quo alteri⁹ sermonis eẽt petrus aut gentis externe: omnes quippe hebrei erant ꝛ q arguebãt: ꝛ q arguebat: sz quo vnaquecz̃ prouincia ꝛ regio hẽat pp̃rietates suas ꝛ vernaculũ loquẽdi sonũ vitare nõ possit. REMI. Uide aũt q̃z sint noxia prauorũ hominum colloquia: ipsa qppe coegerũt petruz negare dominum: quẽ p̃ius confessus fuerat esse dei filium. Sequĩ enĩ. Tũc cepit detestari ꝛ iurare: qz nõ nouissz hoiez. RABA. Nota qz p̃mũ ait: Nescio qd dicis. secũdo cũ iuramẽto negat. tertio qz cepit detestari ꝛ iurare: qz nõ nouit hoiez: perseuerare quippe i peccato dat incrementũ sceleꝛ: ꝛ q mínima spernit: cadit in maiora. REMI. Spiritualr ãt p hoc q petrus ante p̃mũ galli cantum negauit: illi designanr qui ante xp̃i resurrectionẽ nõ credebãt eũ esse deũ eius morte turbati. Per hoc aũt q̃ post galli cãtuz negauit: illi designãtur q in vtrãq̃ domini nãm: ꝛ p̃m deũ: ꝛ p̃m hominẽ errant. Per p̃mam aũt ancillaz designatur cupiditas: p secũdaz carnalis delectatio: per illos qui astabant: demones intelliguntur. bis. n. trabunr hoies ad xp̃i negatõem. ORIGE. Uel per p̃maz ancillaz intelligitur synagoga iudeorum q frequenter cõpulerunt denegare fideles: per secundam cõgregatio gentium: q ꝛ persecuti sunt xp̃ianos: per tertios stãtes in atrio: ministri heresum diuersarum. AVGV. de que. euan. Ter etiã petrus negauit. nã ꝛ erroꝛ hereticorum de christo tribus generib⁹ terminar. Aut enĩ ex diuinitate: aut ỏ hũanitate: aut de vtroq̃z fallunr. RABA. Post tertiã autẽ negatõem segr galli cantus. ꝛ hoc est quod subdit: Et conti. gallus cãtauit. Per quẽ doctor ecclie intelligit q somnolentos increpãs ait: Euigilate iusti ꝛ nolite peccare. Solet aũt sacra scriptura sepe meritũ cãrum per statuz designare tempoꝛ. vnde petrus qui media nocte negauit: ad galli cantum penituit. vnde segtur: Et recordatus ẽ petrus verbi iesu quod dixerat. Priusq̃ gallus cantet: ter me negabis. HIERO. In alio euangelio legimus: q post negationem petri ꝛ galli cantum: respexit saluator petrũ: ꝛ intuitu suo eũ ad amaras lachrymas p̃uocauit. non. n. fieri poterat vt in negationis tenebris p̃maneret: que lux p̃spexerat mũdi. vnde ꝛ hic segtur: Et egressus foras fleuit amare. In atrio. n. cayphe sedens nõ poterat agere p̃niam. vnde foras egredit de impioꝛ cõsilio: vt pauide negatõis sordes amaris fletibus lauet. LEO papa. Felices o apostole sancte lachryme tue: que ad diluendam culpã negatõis: vtutẽ sacri hũere baptismatis. Affixit enĩ dextra domini iesu christi: q labentẽ te p̃usq̃z deycereris excipet: ꝛ firmitatẽ stãdi i ipso caden di periculo recepisti: cito itaq̃z ad soliditatem redyt petra tanq̃z recipiens fortitudinem: vt qui tunc in christi expauerat passione: in suo post supplicio non timeret: sed cõstans permaneret.

CAPI. XXVII.

Mane aũt facto: p̃silĩ inierũt oẽs p̃cipes sacerdotũ ꝛ seniores populi aduersus iesum: vt eum morti traderent. Et vinctuz adduxerunt eũ: ꝛ tradiderunt pontio pilato p̃sidi. Tunc videns iudas qui eũ tradidit q dãnatus esset: penitentia ductus rettulit triginta argẽteos p̃cipib⁹ sacerdotũ ꝛ seniorib⁹ dicens: Peccaui: tradens sanguinem iustum: At illi dixerũt: Quid ad nos? Tu videris. Et p̃iectis argẽteis i tẽplo recessit ꝛ abiẽs laqõ se suspẽdit.

AVGV. de con. euã. Cõtexuerat supius euangelista narrationẽ in his que cũ domino acta sunt vsqz ad mane. Ds postea redyt ad narrandã petri negationẽ: qua terminata redyt ad mane: vt inde cetera ꝓtexeret. Et hoc est quod dicitur: Mane aũt facto consiliũ inierunt oẽs p̃cipes sacerdotũ ꝛ seniores populi aduersus iesum: vt euz morti traderẽt. ORIGE. Putãtes p mortẽ extinguere ei⁹ doctrinã ꝛ fidẽ apud eos q crediderũt in eũ quasi in filiũ dei. Talia aũt cõtra eũ cõsiliantes: alligauerũt iesuz soluentẽ a vinculis. vñ sequĩr: Et vinctũ adduxerũt eũ: ꝛ tradiderũt pontio pilato p̃sidi. HIERO. Uide sollicitudinẽ sacerdotũ i malũ. tota nocte vigilarũt vt homicidiũ facerẽt: ꝛ vinctuz tradiderunt pilato. Debant. n. hũc morẽ: vt quẽ adiudicatum sent morti: ligatũ iudici traderent. RABA. Attamẽ nõ tãdũ q nõ tũc p̃mũ ligauerũt: sz mox cõprehẽsuz i horto vt ioãnes declarat. CHRY. in ho. Ideo autem eũ nõ occulte interfecerunt: quia volebant eius glorie detrahere. multi enim eũ admirabanr: ꝛ propter hoc studuerũt publice ꝛ cozã hominib⁹ eũ occidere: ꝛ ideo ad p̃sidẽ eũ duxerũt. HIERO. Uidẽs aũt iudas dominũ adiudicatũ morti: preciũ rettulit sacerdotib⁹: quasi in ptãte sua esset persecutoꝛ mutare sniam. vnde sequĩr: Tunc videns iudas qui tradidit eũ q dãnatus esset: penitentia ductus: rettulit triginta argenteos p̃cipibus sacerdotũ ꝛ seniorib⁹ populi dicens: Peccaui: tradẽs sanguinẽ iustũ. ORIGE. Respondeant mihi qui de naturis q̃sdã fabulas introducunt: vnde ẽ q iudas cognoscens peccatũ suũ dixit: Peccaui: tradens sanguinẽ iustum: nisi ex bona plantatione mentis ꝛ semina tiõe virtutis que seminata ẽ in omni rationabili anima: quã nõ coluit iudas: ꝛ ideo cecidit in tale peccatuz. Si aũt nature pereuntis ẽ aliquis hominũ: magis huius nature fuit iudas: Et siquidem post resurrectionẽ christi hoc dixisset iudas: forsitã erat dicẽdũ q̃n cõpulit eũ penitere de peccato ipsa virt⁹ resurrectiõis. Nũc aũt videẽs eũ traditũ ẽ pilato penitut: forsitan recordat⁹ q̃ frequẽter iesus dixerat de sua resurrectione futura. Forsitan ꝛ sathanas qui ingressus in eũ fuerat: p̃sto fuit ei donec iesus traderetur pilato. Postq̃ aũt fecit qõ voluit recessit ab eo: quo recedẽte penitẽtiã cape potuit. Sed quomõ vidit iudas q̃n cõdemnatus ẽ: nõdũ. n. a pilato fuerat iterrogat⁹. forsitã dicet aliquis q̃n consideratiõe mẽtis sue vidit exitum rei ex eo qõ traditũ aspexit. Alius aũt dicet: q̃n qõ scriptũ ẽ. Uidẽs iudas qz cõdẽnat⁹ ẽ. ad ipz iudã referr: tũc. n. sensit malũ suũ ꝛ intellexit se condẽnatum. LEO papa. Dicendo tamen Peccaui tradens sanguinez iustum: in impietatis sue perfidia p̃stitit: qui iesuz nõ dei filiũ: sed nostre tantummodo conditionis hominẽ: ctiã inter extrema mortis sue pericula credidit: cuius flexisset misericordiam si eius omnipotentiam non negasset. CHRY. i ho. Uide aũt quoniam penitentiã agit q̃n cõpletũ ẽ ꝛ finẽ accepit peccatũ. Non. n. permittit diabolus eos qui non vigilãt videre malũ antequã perficiãt. Sequĩr. At illi dixerũt: Quid ad nos? tu videris. REMI. Ac si dicant: Quid ad nos pertinet si iustus est? tu videris. i. opus tuum quale sit manifestabitur. Quidam aũt cõiunctiz voluerũt legere hec verba vt sit sensus cuius estimationis deputaris apud nos: qui eũ quẽ tradidisti: iustũ cõfiteris? ORIGE. Recedẽte aũt ab aliquo diabolo: obseruat iterum tempus. ꝛ postq̃ cognouerit ꝛ ad secundum peccatũ induxerit: obseruat etiam tertie deceptionis lo cũ. Sicut ille qui primo vxorem p̃s habuit: de hoc

malo postea penituit. Sed postea diabolus voluit hāc ipaz tristitiā exaggerare: vt ipsa tristitia abundantioz facta abſozberet tristantē. Simile aliqd factum est in iuda. postq̄ enī penituit nō seruauit coz suū: sz suscepit abūdantiozē tristitiā a diabolo sibi submissam: qz voluit euz absozbere. vñ sequitur. Et abiens laqueo se suspendit. Si autē locum penitentie requisisset: z tēpus pñe obseruasset: fozsitan iueniſet eū qui dixit: Nolo mozte peccatoris. Uel forte estimauit preuenire magistz mozituz: z occurrere ei cū aīa nuda: vt confitens z deprecans misericordiaz mereret: nec vidit qz non cōuenit seruum dei seipsum expellere de hac vita sz expectare dei iudicium. RABA. Suspēdit āt se laqueo vt se ostenderet celo terreq̄ perosum. AVGV. de nouo testa. Sed occupatis principib⁹ sacerdotū ad necem domini a mane vsq̄ ad hozam nonam: quō iudas eis rettulisse pretium sanguinis: quod acceperat ante crucē domini ꝓbatur: z dixisse illis in tēplo: peccaui q̄ tradiderim sanguinem iustum: cū cōstet oēs pncipes z seniozes ante passionē domini nō fuisse in templo? Quippe cū in cruce posito ipsum tarent ei. Nec enī inde pōt ꝓbari: qz ante passionē dñi relatū est cū sint multa que ante facta ꝓbant̄: z nouissima ozdinantur. Sed ne forte post hozā nonā factū sit: vt videns iudas occisum saluatozē: z ob hoc velū tēpli scissū: terrā tremuisse: saxa fixa: elemēta cōterrita ipo metu cozrept⁹ voluerit. Sed post hozaz nonam occupati erāt vt existimo seniores z pncipes sacerdotū ad celebratōem pasche. Sabbato aūt sm legē nō licet nūmos portare: ac p hoc nō ē ꝓbabile apudme quo die imo tpe laqueo vitam finierit iudas.

¶ Principes autem sacerdotuz acceptis argēteis dixerunt: Nō licet eos mittere in cozbonā: qz preciū sanguinis est. Consilio autē inito: emerunt ex illis agrum figuli in sepulturā peregrinorum: propter hoc vocatus est ager ille achelde/mach: hoc est ager sanguinis: vsq̄ in hodiernuz diem: Tunc impletū ē qđ dictū ē p hieremiā ꝓphetā dicentē: Et acceperūt trigita argēteos pciū appreciati quez appreciauerūt a filijs israel z dederūt eos i agz figuli: sicut ꝓstituit mihi dñs.

CHRY. in ho. Quia principes sacerdotū nouerant q̄ oc cisionem emerant a ꝓpria conscientia cōdemnati fuerunt. z ad hoc ostendendū subdit euāgelista. Principes aūt sacerdotū acceptis argenteis dixerūt: Non licet eos mittere in cozbonam: qz precium sanguinis est. HIERO. Uere culi cem linquentes z camelum glutientes. si. n. iō non mittunt pecuniam in cozbonam: hoc est i gazophylatiū z dona dei. qz precium sanguinis ē: cur ipse sanguis effudit? ORIGE. Uidebant aūt quoniam circa mortuos magis eā pecuniaz conueniebat expendi. quia precium sanguinis erat. Sed qz inter loca mortuozum sunt differentie: vsi sunt precio sanguinis iesu ad comparationem agri figuli alicuius: vt in eo peregrini sepeliantur: non sm votum suum in monumētis paternis. vnde sequitur: Consilio aūt inito emerunt ex illis agrum figuli in sepulturam peregrinozum. AVGV. in ser de ce. do. Prouidentia aūt dei factum puto vt precium saluatoris nō peccatoribus sumptū prebeat: sed peregrinis requiem subministret: vt iā exinde christus z viuos sanguinis sui passione redimat: z mortuos preciosa passione suſci piat. Precio ergo dominici sanguinis ager figuli cōparat⁹. Legim⁹ in scripturis q̄ totius generis humani salus redē. pta sit sanguine saluatoris. Ager ergo iste mūdus hic totus est. Figulus autem qui mundi possit habere dominatum: ipse est qui vascula cozpis nostri fecit de limo. Istius itaq̄ figuli ager xpi sanguie empt⁹ ē pegris inq̄ q sine domo patria z toto ozbe exules iactabant: requies christi sanguine prouideꝝ. Istos aūt pegrinos eē dicim⁹ deuotissimos christianos: q renūciātes seculo: nihil possidētes i mūdo: in christi sanguine requiescunt. Sepultura enim christi nihil aliō ē q̄z reges christiani. Cōsepulti. n. sumus: sicut ait apostolus cū illo p baptismū in mozte. Nos ergo pegrini in hoc mundo sum⁹ z tāq̄ hospites in hac luce versamur. HIERO. Qui ēt pegrini eramus a lege z ꝓphetis prauo iudeoz̄ studio suſcepimus in salutē. ORIGE. Uel pegrinos dicim⁹ q vsq̄ ad finē extranei sunt a deo: nam iusti cōsepulti sunt christo i monumēto nouo qō excisum est in petra. Qui aūt alieni sunt a deo vsq̄ ad finē sepulti sunt in agro figuli ꝓparantis lutuz: qui precio sanguinis ē comparatus et ager sanguinis nominatur. vnde sequitur. Propter hoc vocatus est ager ille achelde mach: hoc est ager sanguinis vsq̄ i hodiernā diē. GLO. Quod referendū ē ad tēpus quo euangelista hoc scripsit. deinde confirmat idē ꝓphetico testimonio dicens. Tunc impletū ē quod dictū est p hieremiā prophetā dicentē: Et acceperunt triginta argenteos precium appreciati quem appreciauerunt a filys israel: z dederunt eos in agz figuli: sicut cōstituit mihi dominus. HIERO. Hoc in hieremia penitus non inuenitur: sed in zacharia qui penultimus ē duodecim ꝓphetaz̄ quedā similitudo refertur: z q̄z sensus non multum discrepet: tamē ozdo z verba diuersa sūt. AVGV. de cōcoz. euā. Sigs ergo putat ideo fidei euāgeliste aliqd derogandū: primo nouerit nō oēs codices euāgelioz̄ hēre: q̄ p hieremiā dictū sit: sed tantummodo per ꝓphetā. Mihi aūt hec nō placet defensio. quia z plures codices habent hieremie nomē z antiquiozes z nulli fuit causa cur adderet hoc nomē: z mēdositas fieret. Cur āt tolleret fuit vtiq̄ causa vt hoc audax imperitia faceret: predicta questione turbata. Potuit āt fieri vt aio matthei euangelium scribentis pro zacharia hieremias occurreret: vt fieri solet: quod tamē sine vlla dubitatiōe emēdaret sal tē ab his admonitus: qui ipso adhuc in carne viuente hec legere potuerūt: nisi cogitaret recozdatiōis sue que spiritu sancto regebatur: non occurrisse aliud p alio nomē prophete: nisi quia dom⁹ hoc ita scribi constituit. Cur aūt constituerit: prima causa est: qz sic insinuat ita omnes prophetas vno spiritu locutos: mirabili inter se consensione constare: vt hoc multo amplius sit: q̄z si omniū verba prophetarum vno vnius hominis oze demōstrētur: z ideo idubitanter accipi debent quecūq̄ per eos spiritussanct⁹ dixit: z singula esse omniū: z oia singulozum. Si enīz hodie quisq̄z volens alicuius verba iudicare: dicat nomen alterius a quo dicta sunt: qui tamen sit amicissimus illius: cuius verba dicere voluit: z continuo recordatus aliū pro alio se dixisse ita se corrigat: vt tamē dicat: bene dixi: nihil aliud intuens nisi inter ambos eē cōcoz̄diaz̄: quāto magis de prophetis sanctis hoc cōmendāduz fuit. Est ēt alia causa cur hoc nomen hieremie in testimonio zacharie sit manere pmissum: vel potius sanctispiritus auctozitate preceptum sit. Est apud hieremiam: q̄ emerit agrum a filio fratris sui: z dederit ei argentum: non quidem sub hoc nomine pecu: quod positum est apud zachariam triginta argenteis. q̄ aūt ꝓphetiam de tringinta argenteis ad hoc interpretatus sit euāgelista: qō modo de domino completum est: manifestuz est. sz ad hoc pertinere etiam illud de agro empto: quod hieremias dic̄: hinc potest mystice significari: vt non hic zacharie nomen poneretur qui dixit: triginta argenteis: sed hieremie qui dixit de agro empto: vt lecto euangelio atq̄ inuento nomine hieremie: lecto autem hieremia: z non inuento testimonio de triginta argenteis: inuento tamē agro empto admoneatur lector vtrunq̄ conferre: z inde sensuz enucleare ꝓphetie: quomodo pertineat ad hoc quod i domino completuz est. Nam illud quod subiecit huic testimonio Matthe us cum ait: Quem appreciauerunt a filys israel: z dederūt

eos in agrum Figuli sicut constituit mihi dominus: nec apud zachariam: nec apud hieremiam reperitur. Unde magis ex persona euangeliste accipienduz est: z mystice inseruz: quia hoc ex domini renelatione cognouerit: ad hãc rem que de christi precio facta é huiusmodi pertinere prophetiaz. HIERONYMVS de optimo genere interptandi: Absit ergo de pedisequo christi q̃ possit argui de falso: cui cura fuit non verba z syllabas aucupari: sed sententias dogmatum ponere. CHRY. in ho. Legi nuper ī quodã hebraico volumie: quod nazaree secte mihi hebreus contulit hieremie apochryphum: in quo hoc ad verbum scriptuz reperi: sed tamen mihi videtur magis de zacharia sumptũ testimoniũ euangelistarum: z apostolozum moze vulgato: quo verbozuz ordine pretermisso: sensus tamen de veteri testamento proferunt exemplum.

¶ Jesus autem stetit ante presidem z interrogauit eum preses dicens: Tu es rex iudeozũ? Dicẽ illi iesus: Tu dicis. Et cuz accusaret a principibus sacerdotum z seniozibus: nihil rñdit. Tunc dicit illi pilatus: Non audis quanta aduersuz te dicunt testimonia? Et nõ respondit ei ad vllum verbum: ita vt miraretur preses vehemẽter.

AVGV. de con. cuã. Finitis his que Matthæus de Juda proditoze interposuit ad ordinẽ narrationis reuertitur dicẽs: Jesus ãt stetit añ pfidẽ. ORIGE. Judex. totiꝰ creatu re constitutꝰ a patre: vide quantũ se humiliauit: vt acquiesceret stare ante iudicẽ tunc terre iudee: z interrogatꝰ est interrogationẽ quã fozsitan oderides aut dubitans pilatꝰ interrogat. vnde sequit: Et interrogauit eum preses dicens Tu es rex iudeoz? CHRY. in ho. Jd pilatus interrogat: quod aduersary contra ipsum cõtinue reuoluebãt. Quia enim sciebant pilatũ nullã curã facientẽ legaliũ: ad publicas accusationes rẽ ducũt. ORIGE. Uel pnunciatiue hoc dixit pilatꝰ. vñ z alibi scripsit in titulo: Rex iudeoz. Principi autẽ sacerdotũ rñdens: Tu dixisti: oblique arguit eius dubitationẽ. Pilati vero sententiã cõfirmat pnũciãtis. vnde sequitur: Dicit ei iesus: Tu dicis. CHRY. in ho. Confessus est se eẽ regẽ: sed celestẽ: vt in alio euangelio manifestiꝰ legit. Regnũ inquit meũ nõ é de hoc mundo: vt neq; iudei neq; pilatꝰ excusationez habeant: huic accusationi insistentes. MYLA. Uel interroganti pontifici: an ipse eẽt iesus christus dixerat: Tu dixisti: quia semper futurũ christuz ex lege ipse dixisset: huic vero legis ignaro interroganti an ipe esset rex iudeozum dicitur: Tu dicis: qa per fidez presentis cõfessionis salus gentiũ est. HIERO. Attende autem q̃ pilato qui inuitus promebat sententiã aliqua ex parte respondit: sacerdotibus autem z principibus sacerdotũ respõdere noluit: indignos eos suo sermone iudicans. vnde sequitur: Et cũ accu. a prin. sacer. z senio. nihil rñdit. AVGV. de con. euan. Lucas autẽ ipsa crimina que accusantes obiecerunt aperuit: dicit enim: Ceperunt illum accusare dicentes: Hunc inuenimus subuertentez gentem nostrã z prohibentem tributa dari cesari: z dicentẽ se christũ regez eẽ. Nihil autẽ interest ad veritatez quo ordine ista rettulerint: sicut nihil interest si aliꝰ aliud tacet qõ alius commemorat.

ORIGE. Accusatus autem iesus sicut tunc illis nihil respondit: sic nec z modo. non fit enim eis verbũ dei: sicut aliquando fuerat ad prophetas: sed neq; dignum erat vt pylato interroganti responderet: qui non habebat permanens z firmum de christo iudiciuz sed ad contraria trahebatur. vnde sequit: Tunc dicit ei pilatus: Non audis quanta aduer. te dicunt testimonia? HIERO. Gentilis quidẽ ẽ qui contẽnit iesum: sed causam refert in populum iudeozum. CHRY. ibo. Jõ autẽ hoc dicebat: quia volebat eũ liberare: dũ se excusãdo responderet. Sequitur. Et non respon. ei. ad vl. verbũ: ita vt mira. preses vehemẽter. Quia. n. multas habentes demonstratões ex ipsis rebꝰ: vtutis z mãsuetudinis eius z humilitatis. tñ in ipsũ indignabanť: z puerso iudicio agebantur cõtra ipm: ppter hoc nihil respõdet. z si aliquando respondet: breuia quidem dicit: ne ꝓtinna ta citurnitate pertinacie opinio de ipso accipiat. HIERO. Uel ideo iesus nihil rñdere voluit: ne crimen dilues diuiteret a preside z crucis vtilitas differret. ORIGE. Miratus est aũt preses ꝓstantiã eius: fozsitan sciẽs q̃ idoneus eẽt pnunciare crimẽ: z tamẽ videbat eũ in trãgilla z quieta sapiẽtia z grauitate nõ turbabili stare: sed z vehemẽter miratur. Dignũ enĩ ei videbať magno miraculo vt exhibitus christus ad criminale iudiciuz: imperturbabilis staret ante mortem: q̃ apud oẽs hoies terribilis estimatur.

¶ Per diem autem solennem consueuerat preses populo dimittere vnum vinctum quẽ voluisset. Habebat autem tunc vnum victum insignez qui dicebatur barrabas. Congregatis ergo illis dixit pilatus: Quem vultis dimittaz vobis? barrabaz an iesuz qui dicitur christus? Sciebat enĩ q̃ per inuidiam tradidissent eum. Sedente autẽ illo ꝓ tribunali misit ad eũ vxor eius dicens: Nihil tibi z iusto illi. Multa enim passa suz hodie per visum propter eum. Principes autez sacerdotum z seniozes persuaserunt populis vt peterent barrabam: iesum vero perderent. Rñdens autem preses ait illis: Quẽ vultis vobis de duobus dimitti? At illi dixerunt: Barrabam. Dicit illis pilatꝰ: Quid igitur faciam de iesu qui dicitur christus? Dicunt omnes: Crucifigaťur. Ait illis preses: Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant dicentes: Crucifigatur. Uidens autem pylatꝰ q̃ nihil proficeret sz magis tumultꝰ fieret. accepta aqua lauit manus coram populo dicẽs: Innocens ego sum a sanguine iusti huius: vos videritis. Et rñdens vniuersus populus dixit: Sanguis eius super nos: z super filios nostros. Tunc dimisit illis barrabam: iesum autem flagellatum tradidit eis vt crucifigeretur.

CHRY: in homi. Quia christus ad accusationẽ iudeozũ nihil responderat: per quod posset eũ pilatus ab accusationibus iudeozum excusatum habere aliud machinat: q̃ qõ eum liberare possit. vnde dicitur. Per diem autem solẽne consue. pre. dimit. po. vin. vnum quẽ voluisset. ORIGE. Sic enim quasdã gratias prestãt gentes eis quos subyciũt sibi: donec cõfirmet super eos iugum ipsozum. tamen consuetudo hec aliquando fuit apud iudeos. Saul enim nõ interfecit ionathã: omni populo petẽte eũ ad vitã. CHRY. in homi. Per hanc autem consuetudinẽ christũ eripere tentauit: vt neq; vmbram excusationis iudei sibi derelinquãt: manifestus homicida in cõparatione christi adducitur: de quo sequitur: Habe. aũt tũc vnũ vinctũ insignẽ q̃ dicebat barrabas. Non simplr dicit latronẽ: sed insignẽ: hoc é i malicia diffamatum. HIERO. Iste barrabas in euãgelio qõ inscribiť iuxta hebreos: filiꝰ magistri eoz interptat: q̃ propter seditionẽ z homicidiũ fuerat cõdemnatꝰ. Offert autẽ optionem eis pilatus dimittendi quem vellent: latronem an iesum: non dubitans iesum potiꝰ eligendũ. vñ sequitur Cõgre. ergo illis dixit pilatus. Quẽ vultis dimittam vobis

barrabam an iesum qui dicitur christus: CHRY.in ho. quasi dicat. Si nō vultis sicut innocentē dimittere: saltem ordenatū festiuitati dimittatis. Si enī oportebat īpctis manifestis existētē dimittere: multomagis in dubys. Vide ātē ordinē cōuersuz: Petitio pro condemnatis solet eē plebis: cōcessio autē pricipis: nūc aūt cōtrariū gestū est. pnceps. n. petit a plebe: ⁊ plebs ferocior reddit. GLO. Quare autez pilat⁹ ad liberationē christi laborauit manifestat euāgelista cū subdit: Sciebāt. n. q⁹ per inuidiā tradidissent eū. REMI. Que aūt iniuria fuerit ioannes manifestat: qui narrat eos dixisse: Ecce mundus totus post eū vadit: ⁊ si dimittim⁹ eū sic: oēs credent in eū. Notandū etiā qz loco ei⁹ qō matheus dicit: An iesuz qui dicitur christus. Marcus dicit: Vultis dimittaz vob regez iudeoꝝ: soli nanqz reges iudeorum vngebant: ⁊ ab ipsa vnctione xpi vocabāt. CHRY. in homi. Deinde subdit aliud qō sufficiēs erat oēs a passione reuocare. Segt enī: Sedente aūt illo p tribunali: misit ad eū vxor eius di. Nihil tibi ⁊ iusto illi. Cū demōstratione enī que erat a rebus: ⁊ sōnus non puū qd erat. RABA. Nōndū vo qz tribūal iudicis: sedes ē iudicis: soliū regū: cathedre magrōz. In visiōib⁹ aūt ⁊ sōnys gentilis viri vxor boc intellexit: qō iudei vigilātes nec credere nec intellige re voluerunt. HIERO. Nota ēt q⁹ gentilibus sepe a deo somnia reuelantur. ⁊ q⁹ in pilato ⁊ vxore ei⁹ iustū dīm confitētib⁹ gētilis populi testimoniū sit. CHRY. i ho. Ez ē gra nō ipse pilat⁹ somniū videbat: qz illa magis digna erat: vel qz si pilatus vidisset: nō equal'r sibi creditū eēt: vl' forte neqz dixisset: ppter hoc dispēsatur a deo q⁹ mulier vidit: vt manifestū oībus fieret. Et nō simpl'r videt: sed ⁊ patit multa. Segtur. n. Multa. n. passa sū ho. per vi. ppter eū: vt. s. a passione que erat ad vxorē: desidioz fieret vir circa occisionem: sed ⁊ tempus nō paz cōferebat. eteniz eadē nocte vidit. AVGV. in ser. de pas. Sic ergo iudex terret in coniugē: ⁊ vt crimini iudeoꝝ non prebeat in iudicio consensuz: p tulit in vxoris afflictōe iudiciū: iudicat ipse q iudicat: ⁊ torquetur antecq torqueat. RABA. Vel aliter: Nūc demū diabolus intelligens per xp̄z se spolia sua amissuꝝ: sicut prius per mulierem mortē intulerat: ita p mulierē vult xp̄z de manibus iudeozuz liberare: ne per eius mortez: mortis amittat imperiū. CHRY. in ho. Nihil autē premissozuz christi aduersarios mouit: quia eos omnino inuidia exceca uerat. vnde ex propria malicia plebez corrumpūt. ⁊ hoc est quod sequitur: Principes aūt ⁊ seni. persuasē. populo vt peteret barra: Je. vo perderent. ORIGE. Et est videre nunc quō populus iudeoꝝ a senioribus suis: ⁊ iudaice culture doctorib⁹ suadetur: ⁊ excitatur aduersuz iesuz vt perdant eū. Sequit. Respon. aūt preses ait illis. Quez vul. vo. de duo. dimitti: GLO. Respōdisse autē dicit pilat⁹ hec dicens: si ue ad ea que vxor nūciauerat: siue ad petionē populi: q iuxta consuetudinem aliquem in die festo sibi dimitti petebant. ORIGE. Turbe aūt quasi fere que spaciosaz ambulant via: voluerūt sibi barrabā habere solutū. vñ subdit. At illi dixe. barrabā. Ideo gens illa habet seditiones ⁊ homicidia ⁊ latrocinia sm quosdaz gentis sue in reb⁹ que foris habentur: Ez aūt oēs int⁹ in aīa. Ubi. n. non est iesus: illic lites ⁊ p̄dēis sunt. vbi aūt est: ibi sunt oīa bona ⁊ paz. Oēs etiam q iudeis sunt similes vel in dogmate vel in vita: barrabaz sibi solui desiderāt. Quicunqz enī mala agit: solutus est in corpore eius barrabas. Ubi xp̄s⁹ aūt vinctus. Qui aūt bona agit xp̄z habet solutū: barrabā vinctū. Voluit aūt pylat⁹ pudorē tante inigtatis eis icutere. vñ segtur. Dicit il. pyla. Quid igit fa. de ie. q dicit christus. Nō solū aūt hoc: sed ⁊ mensuraz colligere volēs ipietatis eoꝝ. Illi ātē nec hoc erubescūt q⁹ pylatus iesuz christū eē cōfitebāt: nec modū impietatis seruāt. vñ segt: Dicūt oēs: Crucifigat. In quo multiplicauerunt ipietatis sue mēsurā: nō solū homicidā postulātes ad vitam: sed etiā iustum ad mortē: ⁊ ad mortē turpissimā crucis. RABA. Pendentes siquidē in ligno crucifixi: clauibus ad lignū pedib⁹ manibusqz confixi: pducta morte nec abant ⁊ diu viuebāt in cruce: nō quia lōgioz vita eligebat: sed qz mors ipsa protendebat: ne doloz citius finiretur. verum iudei de morte pessima cogitabāt: sed a domino nō intelligentibus eis electa erat. ipsam. n. crucē diabolo supato erat tāq tropheū in frōtibus fideliū posit⁹. HIERO. Cū aūt hoc rūderēt: nō statiz accepit: sed iuxta suggestionē vxoris que mādauerat: Nihil tibi ⁊ iusto illi. Ipse quoqz re spōdit. vñ segtur: Ait illis pr̄ses: Quid. n. mali fec̄: Voc dicendo pilat⁹ absoluit iesum. Sequitur: At illi magis clamabāt dicētes: Crucifigat. Ut ipleret qō in psalmo dicit. Circūdederūt mecanes multi: cōgregatio malignātiū obsedit me. Et illō bieremie: Facta ē mihi hereditas mea: sicut leo in silua: dederūt sup me vocē suā. AVGV. de con. euan. Sepius aūt pilat⁹ cū iudeis egit: volens vt dimitteretur ie sus qō paucissimis verbis testat matthe⁹ cū subdit: Videns pila. ga nihil pfice. sed magis tumultus fieret. qō non vicerit: nisi multum ille conat⁹ fuisset: quātus tacuerit quotiēs hoc tentauit vt erueret iesum furoi eoꝝ. Sequit: Accepta aqua latuit manus coā populo dicens: Innocens ego sum a san. iusti huius. REMI. Mos. n. erat apud antiquos vt cū vellet qs se ostēdere imunē ab aliquo crimine: accepta aq̄ lauaret man⁹ suas coā populo. HIERO. Pilat⁹ ergo accepit aquā iuxta illud prophetic̄: Lauabo inter innocentes man⁹ meas: quodāmodo in hoc cōtestans ⁊ dicēs: Ego quidē innocētē volui liberare: sed qm̄ seditio oriť: ⁊ rebellionis mihi cōtra cesarē crimē impingitur: innocens sum a sanguine iusti huius. Judex ergo q cogit contra dominū ferre sententiā: nō damnat oblatū: sed arguit offerentes: iustū eē pronūciās eū q crucifigēdus ē. Sequit: Vos videritis. q. d. Ego minister legū suaz: vox vestra sanguinez fundit. Sequitur. Et respon. vni. po. dixit. San. ei⁹ sup nos ⁊ su. fi. nostros. Perseuerat vsqz in pñtē diē hec īprecatio sup iudeos: ⁊ sanguis dñi nō auferť ab eis. CHRY. in ho. Intuere autē ⁊ b iudeoꝝ multā insaniā. coꝝ. n. ipetus ⁊ pniciosa cōcupiscētia nō pmittit eos que oportet inspicere ⁊ sibi maledicunt di. Sanguis eius super nos: qd ad filios maledictionem attrahunt di. Et sup filios nostros. Ez tamen misericors deꝰ eoꝝ sententiā nō firmauit: sed ex eis ⁊ eoꝝ filys suscepit q penitentiā egerunt. eteniz ⁊ paulus ex ipsis fuit: ⁊ multa milia eoꝝ q in hierosolymis crediderunt. LEO papa. in ser. de pas. Excessit ergo pilati culpam facinus iudeorū: sed nec ipse euasit reatum qui reliquit ppriū iudiciū: ⁊ in crimen transiuit alienū. sequitur. n. Tūc dimi. il. bar. Jesum autem flagellatū tradidit ut crucifigeret. HIERO. Sciēdū ē aūt pylatū romanis legib⁹ ministrasse quibus sancituz ē: vt qui crucifigit prius flagellis verberetur. Traditur igitur Iesus militibus verberandus: ⁊ illud sanctissimum corpus pect⁹ dei capax flagellis secuerūt. AVGV. in ser. de pas. Ecce dominus aptat ad vbera: ecce iā ceditur. rupit sanctā cutē violentia flagellorum repetitis ictibus crudelia verbera scapularum terga conscindunt. Prohdolor iacet extensus ante hominem deus: ⁊ supplicium patitur rei: in quo nullus peccati vestigium potuit inueniri. HIERO. Hoc autem factum est: vt quia scriptum erat: Multa flagella peccatorum: illo flagello nos a verberibus liberemur. In lauacro etiā manuū pilati: gentilium omnia opera purgantur: ⁊ ab impietate iudeoꝝ nos alieni efficimur. HYLA. Hortantibus autem sacerdotibus populus barrabam elegit: qui interpretatur patris filius: in quo archanuz future infidelitatis ostenditur: christo antichristū peccati filium preferēdo.

RABA. Barrabas etiam qui seditiones faciebat in turbis: dimissus est populo iudeorum. i. diabolus qui vsqz hodie regnat in eis: ⁊ iccirco pacem habere non possunt.

¶ Tunc milites p̃sidis suscipiẽtes iesum i p̃torio: congregauerunt ad eũ vniuersam cohortem: & exuẽtes eũ: chlamidẽ coccineã circũdederunt ei. Et plectẽtes coronã de spinis posuerũt super caput eius: & arundinẽ in dextra ei⁹: & genu flexo ante eũ: illudebãt ei dicẽtes: Aue rex iudeorum. Et expuentes in eũ acceperunt harundinem & percutiebant caput eius.

AVGV. de cõcor. euan. Post accusatões christi: consequens est vt ipsaz domini passionẽ videam⁹: quaz matthe⁹ sic incipit. Tũc milites p̃sidis suscipiẽtes iesuz i pretorio congregauerũt ad eũ vniuersaz cohortẽ. HIERO. Quia enĩ rex iudeo⁹ fuerat appellatus: & hoc ei scribe & sacerdotes crimẽ obiecerãt: q⁹ sibi in populo israel vsurparet imperiuz: illudẽtes hoc faciũt vt nudatũ p̃stis vestib⁹ induãt chlamydẽ coccineã p̃o rufo lĩbo quo reges veteres vtebãtur: & p̃o diademate imponãt ei coronã spineã: p̃o sceptro regali dent calamũ: & adorẽt q̃si regẽ. & hoc est qõ subditur. Et exue. eũ chlamy. cocci. circũ. ei: & plectẽ. coro. de spinis.

AVGV. de con. euan. Per hoc aũt intelligit̃ ¶ Parcum dixisse idutũ purpura. Pro regia enĩ purpura chlamys illa coccinea ab illudentibus adhibita erat: & est rubra quedaz purpura cocco simillima. Potest etiã fieri: vt purpurã etiã marcus cõmemorauerit quã chlamys hẽbat: q̃uis eẽt coccinea. CHRY. in ho. Que igitur erit nobis cura ō reliquo si contumelias ab aliquo patiamur: postq̃ christus hoc passus est: Eteni quod fiebat in xp̃m vltimus termin⁹ contumelie erat: nec vna pticula tñ: sed vniuersũ corp⁹ patiebatur iniurias: caput per coronã & harundinẽ & colaphos: facies q⁹ inspuebaẽ: gene q⁹ alapis cedebanẽ: corpus totũ p flagella. Et q⁹ denudatũ est p circũdatões chlamydis & p fictã adorationẽ: man⁹ p harũdinẽ quã dederũt ei p sceptro: acsi timerẽt ne aliquid p̃termitterent grauissime p̃sumptionis. AVGV. de con. euan. Apparet autẽ matthẽũ recapitulando ista cõmemorasse: nõ quo tũc factũ sit: cũ eum pylatus crucifigendũ tradidisset. Joannes enĩ anteq̃ diceret: q⁹ eum pylatus crucifigendum tradiderit ista ꝓmemorauit. HIERO. Nos aũt oia hec itelligam⁹ mystice. Quõ enĩ cayphas dixit: Oportet vnũ hominez mori ꝓ oĩbus: ne sciens quid diceret: sic & isti quodcũq; fecerũt: lz alia mente fecerint: tamen nobis q credim⁹ sacramẽta tribuebant In clamyde coccinea: opa gentiuz cruẽta sustẽtat. In corona spinea maledictũ soluit antiquũ. In calamo venenata occidit aialia: siue calamũ tenebat in manu: vt sacrilegiuz scriberet iudeoz. HIERO. Uel alr: Susceptis oĩb⁹ corporis nostri infirmitatib⁹ a dño: oẽ deinde nostz gbus regnũ secũ erat debitũ: sanguine cocci colore perfundit̃. Spinis quoq; i. cõpungentiũ quõdã pctis gentiũ coronat̃: ẽ. n. acule⁹ in spinis: ex gbus xp̃o victorie corona cõtexit̃. In calamo vero carũdem gentiũ infirmitas atq; inanitas manu cõprehensa firmat̃: quin etiã capiti ei⁹ illidit̃: vt ifirmitas gentiũ manu xp̃i cõprehẽsa etiã i deũ patrẽ: qui caput ei⁹ ẽ: cõquiescat. ORIGE. Uel calam⁹ mysteriũ fuit q⁹ p̃ius̃q; crederem⁹ cõfidebam⁹ i virga harũdinea egypti: vel cuiusc̃ũq; regni cõtrary deo quẽ accepit: vt triũphet eũ in ligno crucis. Percutiũt aũt cũ hoc calamo caput xp̃i iesu: qm̃ sp regnũ illud verberat deũ patrẽ caput saluatoris. REMI. Uel alr: Per chlamydẽ coccineaz caro domini designat̃ q̃ rubra dicit̃ ꝓpter sanguinis effusionẽ: p spineã coronaz susceptio peccatoz nostroz: q⁹ in similitudinẽ carnis peccati apparuit. RABA. Calamo igit̃ christi caput pcutiũt: q⁹ diuinitati ei⁹ cõtradicẽtes: errorẽ suũ auctoritate sancte scripture: que calamo scribit̃ cõfirmare conant̃. Spuũt i faciẽ ei⁹ q p̃tiã gr̃e illius verbis execrandis respuũt: & iesum in carne venisse denegãt. Falso aũt illũ adorant q i eũ credũt sed puersis actibus despiciũt. AVGV. de cõ. cuã. Qe aũt dñz in passione exuerũt veste, ppriã & iduerũt fucatã: figurati sunt heretici: q eũ dicũt vez corp⁹ nõ habuisse sed ficti.

¶ Et postq̃ illuserũt ei: exuerunt eũ chlamyde & iduerũt eũ vestimẽtis eius: & duxerũt eũ vt crucifigerẽt. Exeuntes autẽ inuenerunt hominẽ cyreneum nomine simonem: hunc angariauerunt vt tolleret crucem eius. Et venerunt in locuz q dicitur golgatha: quod est calvarie locus. Et dederunt ei vinum bibere cuz felle mixtum: Et cũ gustasset nolut bibere.

GLO. Postq̃ euãgelista cõmemorauit ea q̃ ad illusionẽ xp̃i ptinent: nũc narrare icipit, pcessuz crucifixiõis ipsi⁹. vñ dr. Et postq̃ illu. ei exue. eũ chlamyde: & indue. eũ vestimẽ. suis: & duxe. eũ vt crucifigerẽt. AVGV. de cõ. cuã. Hoc aũt in fine factũ cẽ intelligit̃ cũ iã duceret̃ ad crucifigẽdũ. Postq̃. s. pilat⁹ tradidit eũ iudeis. HIERO. Notãdũ aũt qñ flagellat̃ iesus: & cõspuit̃ nõ hẽt ppria vestimẽta: lz ea q⁹ pp peccata nr̃a sũpserat: cũ aũt crucifigit̃ & illusiõis pẽpam pterierit: tũc pristinas vestes recipit & propriũ assumit ornatũ: statimq; elemẽta turbãt̃: & creatori dat testimoniũ creatura. ORIGE. Et de chlamyde gdẽ scriptũ ẽ: qñ denuo expoliauerũt eũ. De corona aũt spinea nihil tale euãgeliste scripserũt: vt iã nõ sint spine nr̃e ãtiq̃: postq̃ semel eas a nobis abstulit iesus sup venerabile caput suũ. CHRY. i ser. de pas. Nõ aũt voluit dñs pati sub tecto: nõ in tẽplo iudaico. ne putares p illa tñ plebe oblatũ: & iõ foras ciuitatez: foras muros: vt scias sacrificiũ eẽ cõmune qõ toti⁹ terre est oblatio: qõ cõmunis ẽ purificatio: & hoc signat̃ cũ dr: Exeũtes aũt inuenerũt hoiez cyre. noie simonẽ hũc angari. vt tolle. crucẽ ei⁹. HIERO. Ne gs aũt putet huic loco euãgeliste ioãnis hystoriã eẽ cõtrariã. illc. n. dicit exeũtẽ dominũ de pretorio portasse crucẽ suã: Matthe⁹ aũt refert q⁹ inuenerũt hoiem cyreneũ cui iposuerũt crucẽ iesu. Sz h̃ itelligẽdũ ẽ q⁹ egre diẽs de ꝓtorio iesus ipe portauerit crucẽ suã: posĩca obuiam habuerũt simonẽ: cui portãdã crucẽ iposuerũt. ORIGE. Aut egressi gdẽ angariauerũt simonẽ. appropiquãtes aũt ad locũ i quo eũ fuerãt suspẽturi: iposuerũt crucẽ & ipsi: vt ipse eã portaret. Nõ fortuito aũt ãgariat⁹ ẽ simõ: sz fm dispositionẽ dei duct⁹ ẽ ad hoc vt euãgelica scriptura dign⁹ inueniret & ministerio crucis christi. Nõ solũ aũt saluatoẽ conueniebat accipe crucẽ suã: sz & nos cõueniebat eã portare: saluatorẽ nobis angariã adiplentes. nec tñ sic profecisset nobis cã accipe: siẽ cũ ipse eã accepit. HIERO. ¶ Mystice. n. crucẽ suscipiunt nationes: & peregrinus obediens portat ignominiam saluatoris. HYLA. Indignus enim iudeus erat christi crucem ferre. quia fidei gentium erat in reliquum & crucem accipere & cõpati. REMI. Iste enim simon non erat hierosolymita: lz peregrinus & aduena. s. cyreneus. Cyrene enim ciuitas ẽ libye. Interpretat̃ aũt simon obediens: cyrene⁹ heres: vñ pulchre per eũ designat̃ populus gentiũ qui peregrinus erat testamẽtoz dei: sed credẽdo factus est ciuis scõrũ & domestic⁹ & heres dei. GREGO. in ho. Uel alr: Per simonẽ q crucẽ dominicã in angariam portat: designantur abstinentes & arrogãtes: q⁹ p abstinẽtiã quidẽ carnẽ afficiũt: sed fructũ abstinẽtie interi⁹ nõ requirũt. vñ idẽ simon crucẽ portat: sz nõ moritur: q⁹ abstinentes & arrogantes p abstinẽtiã quidẽ corpus afficiunt: sed per desiderium gdẽ glorie mũdo viuũt. Segtur. Et venerũt i locũ qui dr golgatha. qõ ẽ caluarie loc⁹. RABA. Golgatha. n. syrũ nomẽ ẽ: interpretat̃ caluaria. HIERO. Audiui quẽdaz exponẽtes caluarie locũ: in quo sepult⁹ ẽ adã: & ideo sic appellatũ: quia ibi antiqui hominis sit conditũ caput. Fauorabilis interp̃

tatio ⁊ mulcēs autem populi: nec tamē vera. Extra vrbē. n. ⁊ foris portā loca sūt in qbus trūcantur capita dānatorū: ⁊ caluarie. i. decollatorū sūpsere nomē. Propterea āt ibi crucifixus ē iesus: vt vbi pri⁹ erat area dānatorum: ibi erigeren tur vexilla martyrū. Adaz vero sepultū iuxta ebrō ⁊ arbee in. iesu filij nauevolumine legim⁹. HYLA. Locus autez crucis talis est vt positus in medio terre ad capescendā dei cognitionē vniuersis gentib⁹ esset eēlis. Segtur: Et vede. ei bi. vinū cū fel. mixtū. AVGV. de ꝓsen. cuā. Hoc marcus ita narrat: Et dabāt ei bibere mirrhatū vinū. Sel gppe ꝓ amaritudine matthe⁹ posuit: mirrhatū enī vinū amarissimū ē quāēz fieri possit vt ⁊ fel ⁊ mirrha vinū amarissimū redderent. HIERO. Amara vitis: amaz vinū facit: quo potāt dominū iesū: vt ipleaī qō scriptum est: Dederūt in cibū meū fel. Et deus loquit ad hic rusalē: Ego te plantaui vineam verā: quomō facta es in amaritudine vitis aliene: Et cū gustasset noluit bibere. AVGV. de con. euan. Cr aūt marcus ait: Et nō accepit. intelligit: non accepit vt biberet: gustauit aūt sicut matthe⁹ testis est. ⁊ qō idē mattheus ait: Noluit bibere: hoc marcus dixit: Nō accepit. tacuit etiā ꝙ gustauit. Cr autez cum gustasset noluit bibere boc idicat ꝙ gustauerit qdem ꝓ nobis mortis amaritudinem: sed tertia die resurrexit. HYLA. Uel ideo oblatum vinuz fel le admixtū bibere recusauit. nō enim eterne glozie incozruptioni peccatorū amaritudo miscet.

¶ Postquā autē crucifixerūt eum diuiserunt vestimenta eius soztem mittentes: vt adīpleret qō dictum est ꝑ prophetā dicentē: Diuiserūt sibi vestimenta mea: ⁊ sup vestē meā miserunt soztez. Et sedētes seruabāt eū. Et iposuerunt sup caput eius cām ipsius scriptā: hic est iesus rex iudeoꝝ. Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones: vnus a dextris ⁊ vnus a sinistris.

GLO. Premisso quō christus ad locū passionis est ductꝰ hic euangelista ipaz passionē ꝓsegtur: genꝰ mortis exponēs cū dicit: Postēz aūt crucifixerunt eum. AVGV. in libzo. lxxxiij. questionū: Sapientia quidē dei hominem ad exemplum quo recte viueremus suscepit. ꝓtinet aūt ad vitaz rectam ea q̄ non sunt metuēda nō metuere. Sunt autem homines q quamuis mortē ipsam non timeant: genus tñ mortis horrescūt. vt ergo nullū mortis genus recte viuenti homini metuendū cēt: illius hominis cruce ostendēdum fuit. Nihil enī erat inter oia genera mortis illo genere execrabilius ⁊ formidabilius. AVGV. in ser. de pas. Quantū aūt valeat virtus crucis: aduertat sanctitas vestra. Contempsit adam preceptū accipiens ex arbore pomū: sed qcquid adaz pdidit: christus in cruce inuenit. de diluuio aquaꝝ humanū genꝰ archa lignea liberauit. de egypto dei populo recedēte moyses mare virga diuisit: pharaonem prostrauit: ⁊ populū dei redemit. Idem moyses lignum in aquam misit: ⁊ amaram aquā in dulcedinem cōmutauit: Ex lignea virga ō spirituali petra salutaris vnda profert: ⁊ vt amalech vincerētur circa virgam: Moyses expansis manib⁹ extendit. ⁊ lex dei arche testamēti creditī lignee: vt bis omnibus ad lignū crucis quasi ꝑ gradus quosdam veniaī. CHRY. in ser. ō pas. Ideo ⁊ in excelso ligno non sub tecto passus est: vt ēt ipsius aeris natura mūdet. sed ⁊ terra simile beneficiū sentiebat decurrentis de latere sanguinis stillatione mundata. GLO. Lignum etiaz crucis significare videtur ecclesiam in quattuoz mūdi partib⁹ diffusaz. RABA. Uel ꝑz mozalē sensū crux ꝑ suā latitudinē significat hylaritatē operātis: qz tristitia āgustias fac. latitudo enī crucis ē i trāsuerso ligno vbi figunt man⁹. per man⁹ aūt opa itelligim⁹. ꝙ altitudinē autē cui caput adiūgit: significatur expectatio retributionis de sublimi iustitia dei. longitudo autem q̄ totū corpus extendit: tolerantiā designat. vñ longanimes dicūtur qui tolerant. pfundū aūt quod terre infixū est: secretuz sacramēti prefigurat. HYLA. Sic ergo in ligno vite cū ctozū salus ⁊ vita suspendit. vñ dicit: Postēz āt crucifi. cuz diuise. vesti. ei⁹: sozte mittētes. AVGV. de cō. euā. Doc breuiter a mattheo dictū ē: Joānes aūt distinctius explicat quēadmodū gestū sit: Milites ingt cū crucifixissent cū: accepērūt vestimēta ei⁹: ⁊ fecerūt q̄ttuoz partes: vnicuiqz militi parte ⁊ tunicā. Erat aūt tunica inconsutilis. CHRY. in ho. Notandū ergo ꝙ nō parua hec abiectio christi erat: quasi. n. circa debonoratū ⁊ oīuz vilissimū i christo hoc agebant. in latronib⁹ aūt nihil tale operati sunt. Diuidere enīz vestimēta in cōdēnatis valde vilibus ⁊ abiectis fit: ⁊ nihil aliud habētib⁹. HIERO. Doc aūt qō circa christū gestū est: in psalmo fuerat ꝓphetatū. ⁊ iō sequit. Ut adīpleret qō dictū ē ꝑ prophetā dicentē: Diuiserūt sibi vestimenta mea ⁊ super vestē meā miserūt sozte. Sequit: Et sedentes seruabant eū. s. milites. Diligentia militū ⁊ sacerdotū nobis ꝓfuit: vt maioz ⁊ apertioz resurgentis virtus appareat. Segtur: Et iposuerunt super caput ei⁹ cām ipsius scriptā: Dic ē iesus rex iudeozum. Nō possum aūt digne admirari ꝓ rei magnitudine ꝙ emptis falsis testib⁹ ⁊ ad seditionē clamore q̄z infelici ꝓplo concitato: nullā aliā inuenerūt cām interfectionis ei⁹ nisi ꝙ rex iudeoꝝ eēt. ⁊ illi sozsitan illudētes ridentesqz hoc fecerunt. REMI. Diuinitus aūt procurātū fuit: vt talis titul⁹ sup caput eius poneretur: vt ꝑ hoc iudei agnoscerent: qm̄ nec ēt occidendo facere potuerunt vt eum regem non haberēt. per mortis enīz patibulū nō amisit iperiū: sed potius cozoborauit. ORIGE. Et princeps q dē sacerdotū ſm litteraz legis portabat in capite suo sanctificationē dñi scriptā. Uerus autez princeps sacerdotum: ⁊ rex iesus in cruce qdē habet scriptum: Dic ē rex iudeozuz. Ascendens autē ad patrē ꝓ litteris: ⁊ pro noīe quo nominatur habet ipsū patrē. RABA. Quia. n. rex simł ⁊ sacerdos ē: cum sue carnis hostiaz in altari crucis offerret: regis quoqz dignitatez titulus pretendit qui non infra: sed supra crucē ponit: qz licet in cruce pro nobis hoīs infirmitate debat: super crucez tamē regis maiestas fulgebat: quā ꝑ crucem non perdidit: sed potiꝰ cōfirmauit. Segtur: Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones: vnus a dextris: ⁊ vnus a sinistris. HIERO. Sicut enim ꝓ nob⁹ maledictū crucis factus est christus: sic ꝓ omniuz salute inter noxios quasi noxius crucifigit. LEO papa. in ser. de pas. do. Duo autez latrones vnus ad dexterā ⁊ alius ad sinistraz crucifigunt: vt in ipa patibili specie mōstrare ī illa q̄ in iudicio ipi⁹ oīuz hominū ē faciēda discretio. Passio igī christi salutis nostre cōtinet sacramētū: ⁊ de īstrumēto quod iniquitas iudeozū parauit ad penā: potentia redēptoris gradū fecit ad gloriā.

HYLA. Uel aliter: Duo latrones leue ac dextre affigūtur: oēm humani generis vniuersitatē vocari ad sacramētū passionis dñi ostendētes. sed qz per diuersitatē fidelium ac īfidelium fit omnium ſm dextram sinistrāq; diuisio vnus ex duobus ad dexteram eius situs: fidei iustificatiōe saluatur. REMI. Uel per istos duos latrones designātur oēs: q artiozis vite continentiā apprehendunt. quicunqz enim sola itensione placendi deo hoc faciunt: designanī per illū: qui a dextris dei crucifixus ē. qui vero ꝓ appetitu humane laudis: vel aliqua minus digna intentione: designantur per illum qui a sinistris crucifixus est.

¶ Pretereūtes aūt blasphemabāt eū: mouentes capita sua ⁊ dicentes: Uah qui destruis templū dei: ⁊ i triduo illō reedificas. Salua temetipz. si filius dei es: descende de cruce. Similr ⁊ prīncipes sacerdotū illudētes cuz scribis ⁊ seniozib⁹

dicebant: Alios saluos fecit: seipsum non potest saluum facere. Si rex israel est: descendat nunc de cruce ⁊ credimus ei. Confidit in deo: liberet nunc eum si vult. Dixit enim: quia filiꝰ dei sum. Idipm autem ⁊ latrones qui crucifixi erāt cum eo improperabant ei.

CHRY. in ho. Cuz christū denudassent ⁊ crucifixissent: vltra procedunt: ⁊ in cruce videntes affixuz exprobrant ei. vnde dicitur: Pretereuntes autem blasphemabant eum mouentes capita sua. HIERO. Blasphemabant quidez q̄ pretergrediebantur viaz: ⁊ in vero itinere scripturarum ambulare nolebant. Mouebant autē capita sua: quia iā ante mouerant pedes: ⁊ non stabāt supra petrā. Adipsuz autē insultans dicit fatuus popul⁹ quod falsi testes cōfinxerāt. vnde sequitur: Et dicentes: Uach qui destruis tēplum dei: ⁊ in triduo illud reedificas. REMI. Uach iteriectio est insultantis siue irridentis. HYLA. Quid ergo venie erit cum post triduū reedificatū tēpluz dei in corporis resurrectione cernetur. CHRY. in ho. Ut quasi priorib⁹ signis incipientes detrahere subiungunt: Salua temetipsum. si filius dei es: descende de cruce. CHRY. in ser. de passione. Sed econtrario quia filius dei est: ideo nō descēdit de cruce: nam ideo venit: vt crucifigeretur pro nobis. Sequitur. Similiter ⁊ principes sacerdotum illudentes cum scribis ⁊ seniorib⁹ dicebāt: Alios saluos fecit seipsum non potest saluum facere. HIERO. Etiam nolentes scribe ⁊ pharisei confitentur q̄ alios saluos fecerit. Itaqz vestra vos condemnat sentētia qui enim alios saluos fecit: vtiqz si vellet seipsum saluare poterat. Sequitur. Si rex israel est descendat nūc de cruce ⁊ credimus ei. CHRY. in ser. de passione domini. Considera aūt nunc vocem filiorū diaboli quo modo imitantur vocem paternā. Diabolus enim dicebat: Mitte te deorsum si filius dei es: ⁊ iudei dicunt: Si filius dei es: descende de cruce. LEO papa: De quo erroris fonte iudei talium blasphemiarum venena potastis: Quis vobis magister tradidit: que doctrina persuasit: q̄ illum regē israel: illum dei filium credere deberetis qui se aut crucifigi non sineret: aut a confixione clauorum liberum corpus excuteret: Non hoc vobis legis mysteria: aut prophetæ cecinerunt. Sed illud vere legistis: Faciem meam non auerti a confusione sputorum. Et iterum: Foderunt manꝰ meas ⁊ pedes meos: dinumerauerunt omnia ossa mea. Nūqd legistis dñs ōscēdit ō cruce: qz legistis dñs regnauit a ligno. RABA. Si aūt tūc de cruce surgeret insultātibꝰ cedēs: virtutē nobis patiētie nō demōstraret: qz expectauit paulū: irrisionē sustinuit: q̄ de cruce surgere noluit: ō sepl'chro resurrexit. HIERO. Fraudulēta aūt est p̄missio cuz ad dūt: Et credimꝰ ei. Quid enī plus de cruce adhuc viuētem ōscēdere: an de sepl'chro mortuū resurgere: Resurrexit: ⁊ nō credidistis: q̄ etiā si de cruce ōscēderet nō crederetis. Sed mihi videt hoc demones īmittere. stati enim vt crucifixus ē dñs: senserūt virtutē crucis: ⁊ itellexerūt fractas vires suas eē: ⁊ hoc agūt vt de cruce descēdat. Sed dñs sciēs aduersariorz insidias pmanet in patibulo: vt diabolū ōstruat. Segtur: Cōfidit in ō: liberet eū si vult. CHRY. ī ho. O ingnati valde. Nunqid prophete: ⁊ iusti nō erāt qz eos nō eripuit a periculis de⁹: Si autem illoz glorie nō obfuit: q̄ eis pericula induxistis: multo magis in isto non oportebat vos scandaliçari per ea que patitur: quia semp per ea que dixit: hanc vestram remouit suspitionem. segtur: Dixit enī: quia filius dei sum. Per quod ostēdere volebant eum pati ob seductoris ⁊ erronei causam: ⁊ sicut superbum ⁊ vane gloriātem in his que dicebat. Sic ergo non solum iudei ⁊ milites desubtus eum deridebant: sed ⁊ desuper latrones cum eo crucifixi. vnde sequit. Idipsum aūt ⁊ latrones qui crucifixi erāt cū eo improperabāt ei. AUGU. de cōsen. euāgelistaꝝ. Potest autē putari lucas repugnare ei quod hic dicit: qui dicit q̄ vnus de latronibus blasphemabat eum quē alter increpabat: nisi ītelligamꝰ mattheum breuiter restringentez hunc locum pluralē numerū pro singulari posuisse: sicut in epistola ad hebreos legimus pluraliter dictū: clauserūt ora leonum: cū solus daniel significari intelligitur. Quid autez vsitatius q̄z vt aliquis dicat: En rustici mihi insultant: etiaz si vnus insultet. Esset autem contrariuz si matthe⁹ dixisset ambos latrones conuiciatos domino. Cum vero dictum est latrones: nec additū est ambo: potuit vsitato locutionis modo per pluralem numerum significari. HIERONI. Uel potest dici q̄ primum vterqz scilicet blasphemauerit: deide sole fugiente: terre cōmota: saxisqz diruptis: ⁊ ingruentibus tenebris vnus crediderit in iesum: ⁊ priorem negationem sequenti confessione emendauerit. CHRY. in ho. Ut enim non existimes ex quadam cōuenētia id gestum fuisse neqz latronem fuisse: qui latro videbatur a contumelia: ostendit tibi quoniam etiam in cruce positus latro erat ⁊ inimicus: ⁊ repente transmutatus est. HYLA. Ce autē latrones ambo conditionem ei passionis exprobrant: vniuersis etiam fidelibus scandalum crucis futurum eē significat. HIERO. Uel in duobus latronibus vterqz populus gētilium ⁊ indeorum primo dominū blasphemauit: postea signorū multitudine alter exterritꝰ egit penitētiaz ⁊ vsqz hodie iudeos īcrepat blasphemantes. ORIGE. Sed ⁊ latro qui saluatꝰ est pōt eē mysteriū cor: qui post multas iniquitates crediderunt in christum.

¶ A sexta autez hora tenebre facte sūt sup vniuersam terrā: vsqz ad horam nonam. Et circa horā nonam clamauit iesus voce magna dicēs: Heli heli: lamazabathani. Hoc est: Deus meus deus meus: vt quid dereliquisti me: Quidam autē illic stātes: ⁊ audiētes dicebāt: Helias vocat iste. Et continuo currens vnus ex eis acceptā spongiam ipleuit aceto: ⁊ imposuit harundini: ⁊ dabat ei bibere. Ceteri vero dicebāt: Fine: videamus an veniat helias liberans eū. Jesus autez iterum clamans voce magna emisit spiritum.

CHRY. in sermone de passione. Non poterat ferre creatura iniuriam creatoris: vnde sol retraxit radios suos: ne videret impiorum facinora. Et ideo dicitur: A sexta autez hora tenebre facte sunt super vniuersam terram vsque ad horam nonam. ORIGENES. Ab hoc textu quidaz calumniantur euangelicam veritatem. Defectio enīz solis a seculo semper fuit in suo tempore facta. Sed defectio solis que ꝑm consuetudinē temporum ita currentium fieri solet: non in alio tempore fit nisi in conuentu solis ⁊ lune quando luna subtus currens: solis impedit radios occurrentis ei. In tempore autem quo passus est christus: manifestum est quoniam conuentus non erat lune ad solem: quoniam tempus erat paschale quod consuetudinis est agere quando luna plena est. quidam autē credentiuz volentes defensionem aliquam inducere contra hoc dixerunt: quoniaz illa defectio solis conuenienter ꝑm cetera prodigia nona: cōtra consuetudinem facta est. DIONY. in epistola ad policarpum. Inopinabiliter. n. soli lunā icidentem videbam⁹, non enim erat conuentus tēporis: ⁊ rursus ipsam a nona hora vsqz ad vesperā ad dyametr̄ solis supernaturaliter restitutam. Eclypsim etiam ipsam ex oriente vidimus inchoatam: ⁊ vsque ad solarem terminum venientem postea regredientem: ⁊ rursus non ex eodem ⁊ defectum ⁊ repu-

gnationē:sed ecōtrario ſm diametrū factā. CHRY.in homi. Tribus etiā horis tenebre permanſerūt:cū eclypſis in momento trāſeat.non enī habet morā vt ſciūt illi qui cō ſiderauerūt. ORIGE. Sed aduerſus hoc fily huius ſecu li dicunt. Quomodo hoc factum tam mirabile nemo greco ruz:aut barbarozuz ſcripſit eozum qui notauerunt: ſi quid tale nouum factum eſt aliquādo:' Et pblegon quidē ī chzo nicis ſuis ſcripſit:in principatu tybery ceſaris factum: ſed non ſignauit in luna plena. Arbitroz ergo ſicut cetera ſigna que facta ſūt in paſſiōe ipſius:ſcilicet velum ſciſſum:'ꝛ ter ra tremuit:ꝛ cetera in hieruſalem tantummodo facta ſunt. Aut ſi latius voluerit quis extendere ad terram iudeam:ſi cut in tertio libzo regum dixit abdias ad heliam: Uiuit de⁹ tuus:ſi eſt gens aut regnum:vbi non miſit dominus meus querere te:oſtendens quoniam ſatis eum in gentibus que fierat circa iudeaz. Eſt autem conſequentis itelligere quaſ dam tenebzoſiſſimas nubes ꝛ multas ꝛ magnas concurriſ ſe ſuper hierusalem:ꝛ terrā iudee.ꝛ ideo facte ſunt tenebze profunde a ſexta hoza vſqz ad nonam. Due enim creature ī ſexta die facte fuiſſe intelliguntur:ante ſextaz quidem ani malia:in ſexta autem homo.ꝛ ideo conueniebat pro ſalute hominis mozientem in hoza ſexta ſuſpendi:ꝛa ſexta hoza ꝓpter hoc tenebzas fuiſſe factas ſuper omnez terram vſqz ad nonam. Et ſicut moyſe manus extendente in celum:fa cte ſunt tenebze ſuper egyptios:ſeruos dei tenentes in ſer uitute:ſimiliter ꝛ chriſto in ſexta hoza manus extendente ī cruce ad celum ſuper populum qui clamauerat. Crucifige eum:facte ſunt tenebze:ꝛ ab omni lumine ſunt priuati:in ſi gnum futurarum tenebzaruz:que comprehenſure erāt gē tem iudeaz. Item ſub moyſe facte ſunt tenebze ſuper oēm terram egypti tribus dieb⁹:omnibus autē filys iſrael erat lumen. Sub chriſto autez facte ſunt tenebze ſuper omnez iudeaz tribus horis:quoniā ꝓpter peccata ſua priuati ſūt a lumine dei patris ꝛ a ſplendoze chriſti:ꝛ ab illuminatione ſpirituſſancti. Lumen autem fuit ſuper omnez reliquā ter raz:quod vbiqz illuminat omnem eccleſiaz dei in chriſto. Et ſi vſqz ad hozam nonā tenebze facte fuerūt ſuper iudeā: manifeſtuz eſt quoniaz iterum eis lumen refulſit:qz cū ple nitudo gentiū itrauerit:tūc oīs iſrael ſaluus fiet. CHRY. in homi. Uel aliter. Hoc admirandum erat:ꝙ in omnē ter ram tenebze ſunt facte:quod nunq̄ pri⁹ contigerat. In egy pto enim ſolum tenebze facte ſunt:quando paſcha perficiē dum erat.que enim tunc agebantur:horum typus erāt. Et intuere ꝙ fiunt tenebze in media die quando vbiqz ter rarum dies erat:vt omnes qui habitabant terram: hoc mi raculum cognoſcerent. Hoc autem eſt ſignū quod petenti bus ꝓmittebat dare dicens. Generatio praua ꝛ adultera ſignum querit:ꝛ ſignum non dabitur ei:niſi ſignum ione ꝓ phete/crucem ſignans ꝛ reſurrectionem. Eteniz multo mi rabilius eſt in eo qui crucifixus erat hoc fieri: q̄ ambulan te eo ſuper terram. Hoc autē ſufficiens erat eos cōuertere: non ſoluz magnitudine miraculi:ſz quia hoc geſtū eſt poſt quā omnia locuti fuerant:que voluerant:ꝛ ſatietatez acce perant cōtumeliarum. Qualiter autem non admirati ſunt vniuerſi neq̄ eſtimauerunt euz eſſe deum:'quia ſcilicet ho minum genus tunc multa malitia ꝛ deſidia detinebatur:ꝛ hoc miraculum factum cōfeſtim tranſyt ꝛ non nouerant q̄ eēt cauſa eius qō gerebaī. Et ꝓpter hoc ipſe poſtea loqui tur vt oſtendat ſe viuere:ꝛ ꝙ ipſe hoc miraculuz fecit. vn de ſequitur. Et circa hozam nonaz clamauit ieſus voce ma gna dicens: Deli:beli:lamaçabatani: Hoc eſt: Deus meus: deus meus:vt quid dereliquiſti me:' HIERO. Principio vicēſimi primi pſalmi vſus eſt. Illud vero quod eſt in me dio verſiculi. Reſpice in me:ſuperfluum eſt. legitur enī in hebreo. Deus meus deus meus:quare me dereliquiſti:' Er go impy ſunt:qui pſalmum ex perſona dauid ſiue beſter et mardochei dictum putant:cum etiam euangeliſte teſtimo nio ex eo ſumpta ſuper ſaluatoze intelligant:vt eſt illō: Di uiſerunt ſibi veſtimenta mea:ꝛ foderunt manus meas.'

CHRY. in homilia. Ideo autem emiſit propheticaz vo cem:vt vſqz ad vltimam horam teſtimoniuz perhibeat ve teri teſtamento:ꝛ vt videant quoniam honorat patrem ꝛ non eſt deo contrarius:ꝛ ideo hebraicam vocem emiſit: vt eis fieret cognita ꝛ manifeſta. ORIGE. Requirendum eſt autem:quid eſt ꝙ a deo derelictus eſt chriſtus. Et qui dam quia non poſſunt exponere:derelinqui chriſtuz a deo: dicunt ꝙ per humilitatem dictum eſt. Sed manifeſte in telligere poteris quid ſit quod dicit:faciens comparationē glozie illius quam habuit apud patrem:ad confuſionē quā contemnens ſuſtinuit crucem. HYLA. Per hec autem verba ingenia contendunt heretica: ꝙ aut defeciſſe omni no deū verbum in animaz corporis volunt: dum corpus of ficio anime viuificat:aut omnino nec fuerit chriſtus homo natus:quia in eo dei verbum modo ſpiritus habitauerit ꝓ phetalis:quaſi ieſus chriſtus anime ſoluz ꝛ corporis homo cōmunis. hoc habet ſui exordium:quo eſſe cepit homo: ꝙ nunc a dei verbo contracta rurſum protectione deſertus clamet:Deus meus:quare me dereliquiſti:' Uel certe ī ani ma verbi natura mutata paterno chriſtus ī omnibus vſus auxilio:nunc inops eius mortiq̄ permiſſus ſolitudinem ſu am conqueraī:relinquentēq̄ ſe arguat. Sed inter has im pias infirmaſq̄ ſentētias eccleſie fides imbuta apoſtolicis doctrinis non partiī ieſum chriſtū ne filius dei:non ꝛ filius hominis intelligatur:nā querela derelicti mozientis īfirmi tas eſt.promiſſio autē paradiſi viuentis dei regnū eſt. Da bes in conquerente ad mortē relictum ſe eſſe:qz hō eſt. Da bes eum qui moziī profitentē ſe in paradiſo regnare:qz de⁹ eſt. Nō ergo mireris verborū humilitatem ꝛ querimoni as derelicti:cum formam ſerui ſciens:ſcandalum crucis vi deas. GLO. Dicitur autē deus eum deſeruiſſe in morte: quia poteſtati perſequentiū eū expoſuit:ſubtraxit eniz pro tectionem:ſed non ſoluit vnionē. ORIGE. Poſtquā aūt vidit ſuper omnem terram iudeam tenebras: hoc dixit oī dere volēs: Dereliquiſti me pater.ideſt talibus exinanituz calamitatibus tradidiſti:vt populus qui fuerat apud te ho noratus recipiat que in me auſus eſt: vt priuetur a lumine tue proſpectionis:ſed ꝛ pro ſalute gētium dereliquiſti me. Quid autem tam bonū fecerunt:qui ex gentibus credide runt:vt precioſo ſanguine ſup terram effuſo pro eis emerē eos a maligno:' Aut quid tale dignum facturi ſunt homi nes:pro quibus patior iſta:' Forſitan autem ꝛ videns pecca ta hominum pro quibus patiebatur dixit:' Quare me dere liqſti:' vt fierē quaſi qui colligit ſtipulā in meſſe:ꝛ racemos in vindemia. Non autem eſtimes humano more ſaluato rem iſta dixiſſe propter calamitatez que comprehenderat eum in cruce. Si enim ita acceperis:non audies magnā vo cem eius que oſtendit aliquid eſſe magnum abſconditū.

RABANVS. Uel ſaluator hoc dixit: noſtros circunfe rens motus. qui in periculis poſiti a deo deſeri nos puta mus. Humana enim natura propter peccatum a deo fue rat derelicta:ſed quia filius dei factus eſt noſter aduocat⁹: quorum ſuſcepit culpam.deplorat miſeriam: in quo oſten dit quantum flere debeant qui peccant: quando ſic fleuit qui nunquam peccauit. Sequitur: Quidam autem illic ſtā tes ꝛ audientes dicebant: Helyam vocat iſte. HIERO. Non omnes:ſed quidaz quos arbitroz milites fuiſſe roma nos: non intelligentes hebraici ſermonis proprietatem: ſed ex eo qō dixit: Hely hely:' Putant helyam ab eo inuoca tum. Sin autem iudeos qui hoc dixerint intelligere volue rimus:hoc more ſibi ſolito feciſſe: vt dominuz imbecillita tis infament:ꝙ helye auxiliū depreceī. Sequiī: Et ꝓtinuo currens vnus ex eis:acceptam ſpongiam impleuit ace

to ⁊ imposuit arundini: ⁊ dabat ei bibere. AVGV. in ser. de passione: Sic ergo propinator fontiū potatur aceto: mellis dator cibatur felle: flagellatur remissio: ꝺemnatur venia: illuditur maiestas: rideť virtus: profundiť largitor imbriū sputis. HYLA. Est aūt acetū vinū qꝺ per vitiū aut ĩcurie aut vasis acescit: vinuꝫ aūt est honor immortalitatis aut virtus. Cū igitur in adā coacuisset: ipe accepit ⁊ potauit ex gentibus. In calamo enim ⁊ spongia vt potaret offertur .i. ex corpib⁹ gentiū in se ad ꝯmunionē imortalitatis ea que in nobis erāt vitiata trāsfudit.. REMI. Uel aliter: Judei acetū erāt degenerātes a vino patriarchaꝝ ⁊ prophetaruꝫ: habebāt fraudulēta corꝺa: quasi spōgiā cauernosis atqꝫ totuosis latibulis. per arundinē designať sacra scriptura: que in hoc facto ĩplebatur. sicut. n. lingua hebrea vel greca dicitur loquela q̄ fit p linguā: sic ⁊ arūdo ꝺici posset lra vel scriptura que in hoc facto ĩplebatur: que fit p arūdinē. ORIGE. Et forsitā qcunqꝫ ſm doctrinā ecclesiasticā sapiūt: viuūt āt male: ꝺant ei vinū bibere felle pmixtū. Qui aūt alienas a veritate sentētias applicāt christo: quasi eas ꝺicenti: bi spongiaꝫ implētes aceto ĩponūt calamo scripture: ⁊ offerunt ori eius. Sequiť: Ceteri vero ꝺicebāt: Sine: videam⁹ an veniat helyas liberans eum. RABA. Quia. n. milites praue sonū vocis ꝺominice intelligebant: ideo inaniter aduentū helye expectabāt. Deū ergo quez saluatoꝛ hebraico sermōe ĩuocabat: inseparabiliter semp secū habebat. AVGV. in ser. ꝺe passiōe: Cū ergo nil iā xp̄o restaret ex penis: mors morať: quia suū esse ibi nil sentit. Suspecta est vetustati nouitas. Hūc primū hūc solū ꝺidit hoiez peccati nescium: noxa libeꝫ: iuris sui legib⁹ nil ꝺebentē: Accedit tamen cōfederata iudaico mors furori: ⁊ ꝺesperata vite iuadit auctorē. vnde sequiť: Jesus autem iteꝫ clamans voce magna emisit spirituꝫ. Quare aūt ꝺisplicet si christ⁹ ꝺe sinu patris ad nostrā seruitutē venit: vt nos sue redderet libertati: nostrā mortē suscepit: vt nos eius morte liberemur: q̄ndo nos ꝺespectu mortis mortales in ꝺeos rettulit: terrenos celestibus estimauit. Quantū. n. ꝺiuina virtus opeꝫ contemplatione lucebat: tantum pati pro subiectis: p seruis mori insigne est charitatis īmēse. Ergo hec prima cā ē ꝺominice passionis: qz sciri voluit q̄tum amaret hominez ꝺeus: qui plus amari voluit q̄tum timeri. Secunda causa ē vt sententiaꝫ mortis quā iuste ꝺeclarat: iustius aboleret. Qz nāqꝫ prim⁹ homo aꝺiuꝺicante ꝺeo: ꝺe reatu incurreret mortez: ⁊ eam transmisit ad posteros: venit ꝺe celo secūꝺus homo peccati nescius: vt mors ꝺamnaretur: que rapere iussa reos innocentie ipsum inuaꝺere presumpsit auctorē. Nec miranꝺuꝫ est si pro nobis posuit quod suscepit a nobis. s. animaꝫ qui propter nos fecit tanta: ⁊ talia largitus est nob. AVGV. contra felicianum: Absit enim a fidelibus ista suspitio: vt sic christus senserit mortem nostram: vt quantū in se est vita perdat vitam. Nam si hoc ita esset: quomodo illo triduo potuisse ꝺicimus aliquid viuere: si vite fons ꝺiciť aruisse: Sensit igiť mortē ꝺeitas christi participatione humana: si ue humani affectus: quē sponte susceperat: non nature siue potentiam pꝺidit: per quam cuncta viuificat. In morte enī nostra sine ꝺubio ꝺestitutū corpus vita aīam nostrā non perimit. ꝺum ꝺiscedens anima non vim suā perꝺit: sꝫ quod viuificaverat hoc ꝺimittit: ⁊ quantum in se est: alterius mortem facit: ipsa non recipit. De saluatoris nunc anima ꝺicemus: qui vt non ꝺicam propter inhabitantem ꝺiuinitatem ⁊ propter iusticiam singularem: certe ꝓpter cōmunem moriendi sorte corpus illo triduo sic potuit ꝺeserere: vt ipa nō posset penitus interire. Credo enim ꝺei filium mortuum esse non ſm penam iniusticie quaꝫ ex toto non habuit: sed ſm legem nature: quam pro humani generis redēptione suscepit. DAMASCENVS. Etsi tamen mortuus ē vt homo: ⁊ sancta eius anima ab incontaminato ꝺiuisa est corpore: sed tamen ꝺeitas inseparabilis ab vtrisque permansit: ab aia ꝺico et corpe. Et neqꝫ vna ita hypostasis ī ꝺuas ꝺiuisa est. corp⁹ enīꝫ ⁊ aīa sic̄ a pncipio in vbi hypostasi būerūt existentiam etiam in morte. Neqꝫ enīꝫ anima neqꝫ corpus propriā būerunt hypostasim p̄ter hypostasiꝫ verbi. HIERO. Diuine aūt ptātis indiciuꝫ ē emittere spiritū. ⁊ vt ipe quoqꝫ ꝺixerat. Nemo pōt tollere aīam meaꝫ a me: sed ego pono eaꝫ ⁊ iteꝫ sumo eaꝫ. Spiritū enī in hoc loco p aīa intelligamus. Sed qꝺ vitale aut spūale corpus faciat seu q̄ ipsius aie suba spiritus sit: iuxta id qꝺ scriptum est. Auferes spīm eoꝝ ⁊ ꝺeficiēt. CHRY. in ho. Propter hoc aūt ⁊ voce magna clamauit: vt ostēꝺatur quoniā ſm eius potestatē id gerī. Per hoc. n. q̄ moriens vocem emisit magnā: aperti ssime se verū ꝺeū ee ostendit: quoniā hoies cū morimur: vix tenuē vocē emittere possiunt. AVGV. ꝺe con. euan. Quid aūt voce magna ꝺixerit: lucas ꝺeclarauit: ꝺixit enim Et clamās iesus voce magna ait: Pater in manus tuas cōmēꝺo spīm meū. HYLA. Uel spiritū cū clamore magne vocis emisit: ꝺolēs nō se omnia peccata portare.

¶ Et ecce velū tēpli scissuꝫ est ī ꝺuas ptes: a summo vsqꝫ ꝺeorsū: Et terra mota est: ⁊ petre scisse sunt: ⁊ monumēta apta sunt: ⁊ multa corpora sanctoꝝ qui ꝺormierant surrexerūt. Et exeuntes ꝺe monumētis post resurrectionē eius venerūt in sanctā ciuitatem ⁊ apparuerūt multis. Centurio āt ⁊ qui cū eo erāt custoꝺientes iesum: viso terremotu: ⁊ his que fiebāt timueŕt valde ꝺicentes. Uere filius ꝺei erat iste. Erant aūt ibi mulieres multe a lōge: que secute erāt iesuꝫ a galilea ministrātes ei: iter quas erat maria magdalene: ⁊ maria iacobi: ⁊ ioseph mr̄: ⁊ mater filioꝝ zebeꝺei.

ORIGE. Magna facta sunt ex eo q̄ magna voce clamauit iesus. vnde sequitur: Et ecce velum templi sciſſuꝫ est in ꝺuas partes a summo vsqꝫ ꝺeorsum. AVGV. ꝺe cōcor. euange. In quo satis ostenꝺit tunc esse sciſſum cum emisit spiritū. Si autē non aꝺꝺiꝺisset: Et ecce simpliciter ꝺixisset: Et velum templi sciſſum est. incertū esset vtrum ipse ⁊ mariacus hoc recapitulanꝺo cōmemorassent: lucas aūt ordinem tenuisset: qui cum ꝺixisset: Sol obscuratus est. ꝓtinuo subiungendū estimauit: Et velum tēpli sciſſuꝫ est. An lucas recapitulasset: quod illi ordine posuissent. ORIGE. Duo autem fuisse vela intelliguntur: vnuꝫ quod velat scā scōꝝ: aliud exterius siue tabernaculi siue templi. In passione ergo ꝺomini saluatoris: velum quod erat a foris conscisuꝫ ē a surſum vsqꝫ ꝺeorsum: vt ab initio mundi vsqꝫ ad finē consciſſo velamine: mysteria publicantur: que vsque ad aduentum ꝺomini rationabiliter fuerunt occultata. Cum autem venerit quod perfectum est: tunc auferetur etiam secundū velum vt viꝺeamus etiam que interius sunt occulta: scilicet veram arcam testamenti. ⁊ sicut ipsa se habet natura viꝺeamus cherubin ⁊ alia. HYLA. Uel ideo velum templi scinꝺitur: quia exinde populus est ꝺiuisus in partes: cum li honor cum custoꝺia angeli protegentis aufertur. LEO papa in sermone ꝺe passione. Est autem ad testimoniuꝫ veneranꝺa passionis sufficiens signum elementorū inorꝺinata turbatio. vnde sequitur. Et terra mota ē: ⁊ petre sciſſe sunt: ⁊ monumenta aperta sunt. HIERO. Nulli enīꝫ ꝺubium est quid significet iuxta litteram magnitudo signoꝝ: vt crucifixum ꝺominum suum ⁊ celū ⁊ terra omnia ꝺemōstrarent. HYLA. Mouetur terra: qz capax huius motui esse non poterat: petre sciſſe sunt: oīa enī valiꝺa ⁊ fortia penetrās ꝺi vbū ⁊ potestas eterne vtutis irrupat: Et monumenta apta sunt: erāt enī mortis clauſtra reserata. Segſi

Et multa coꝛ sanc. q dormi. sur. Illuminans eniꝫ mortis tenebꝛas: ⁊ infernoꝝ obscura collustrans: mortis spolia ōtrahebat. CHRY. i ho. Ipso qdē in cruce manēte cū irridentes dicebāt. Alios saluos fecit: seipm nō pōt saluuꝫ facere: ⁊ qō in se facere noluit: in seruoꝝ coꝛpib⁹ cū multa supabundātia ōmōstrauit. Si. n. q̄triduanū laçaꝝ exurgere magnū fuit: multo magis eos repēte: qui oli dormierāt apparere uidētes: qō future resurrectōis erat idiciū: vt aūt nō putaret eē pbantasma qō factū ē: euāgelista subiūgit: Et exeū. ō monu. post resurre. eius ve. i san. ciui. ⁊ appa. mul. HIERO. Quō aūt laçarus mortu⁹ resurrexit: ⁊ sic multa coꝛpa scōꝝ resurrexerūt: vt dñm ostēderent resurgentē: ⁊ tū cū monumēta apta sunt: nō añ resurrexerūt: q̄ꝫ resurgeret dñs vt eēt pmogenitus resurrectōis ex mortuis: sanctā aūt ciuitatē in qua visi sunt resurgētes: aut hierl'm celestē itelligam⁹: aut hāc terrenam que ante scā fuerat: scā. n. appellabat ciuitas hierusalē: pp templū ⁊ sancta scōꝝ: ⁊ ob distinctionez aliaꝝ vrbiū: in qbus ydola colebant. Qui vero dr: Apparu. ml'tis. ōnditur nō gnālis fuisse resurrectio q̄ oībus apperet: sz spā lis ad plurimos: vt hi viderēt: q cernere merebāt: REMI Queret aūt aliqs qd de illis factū sit q resurgēte dño surrexerūt: Credēdū qppe ē quoniā iō surrexerūt: vt testes eēnt dñice resurrectiōis: Quidā aūt dixerūt q̄ itez mortui sūt: ⁊ in cinerē cōuersi: sicut ⁊ laçar⁹ ⁊ ceteri quos dñs resuscitauit. Sed istoꝝ dictis nullo modo ē fides accōmodāda: qm̄ maius illis cēt tormētū q surrexerūt si itez mortui eēnt: q̄ꝫ nō resurgerēt. Incūctāter q̄ credere debem⁹: qz q resurgēte dño a mortuis resurrexerūt: ascendēte eo ad celos ⁊ ipsi pariter ascēderūt: ORIGE. Sp āt h̄ eadē magna quotidie fiūt: velum enim tēpli ad reuelandū que intus habent scindit⁹ sanctis. Terra etiā mouet. i. omnis caro nouo verbo ⁊ nouis reb⁹ ꝑm nouū testamētū. Petre aūt scindūt: qz mysteriū fuerūt pphetarum: vt in pfundis coꝝ posita spūalia mysteria videamus. Monumēta autē dicunt coꝛpoꝛa peccatricū aiaꝝ. i. mortuaꝝ deo: cum aūt p gram dei anime huiusmodi fuerit suscitate: coꝛpoꝛa eoꝝ que ꝓius fuerūt monumenta: fiunt coꝛpoꝛa sanctoꝝ: et videnť a seipsis exire: ⁊ sequuntur eum qui resurrexit: ⁊ in nouitate vite ambulant cum eo. Et qui digni sunt habere conuersationem in celis ī grediunť in ſanctam ciuitatez p singula tēpoꝛa ⁊ apparent multis videntibus opera bona ipsoꝝ. Sequiť. Ceturio autē ⁊ q cū eo er. cuſ. ie. viso terremotu ⁊ his q̄ fie. ti. val. di. ve. fi. dei er. iste. AVGV. de con. euange. Non est contrarium q̄ mattheus viso terremotu dicit admiratum centurionē ⁊ eos qui cū eo erant: cū lucas dicat hoc admiratuz: q̄ emisſa magna voce expirasset. In eo. n. q̄ mattheus nō soluz dixit. Viso terremotu: sed ēt addidit: Vis q̄ fiebant integruz locum fuisse demonstrauit luce: vt diceret centurionem: ipsam domini mortem fuisse miratum: quia ⁊ hoc inter illa est que tunc mirabiliter facta erant. HIERO. Ex hoc cō siderandum q̄ centurio in ipso scandalo passionis vere dei filium confiteať: ⁊ arrius in ecclesia predicet creaturam. RABA. Unde merito per centurionē fides ecclesie de signať: que vo mysterioꝝ celestiū p mortē domini reserato: continuo iesuz ⁊ vere iustū hominē, ⁊ vere dei filiū syna, goga tacente confirmat. LEO pa. i ser. de pas. Exēplo igiť centurionis contremiscat in redēptoris sui supplicio terrena suba: rūpāť infidelitū mētiū petre: ⁊ qui mortalitatis grauabātur sepulchris: discussa obstaculoꝝ mora prosiliāt: appareant nūc quoqz in ciuitate sācta. i. ecclesia dei future resurrectionis indicia: ⁊ quod credendum est in coꝛpoꝛib⁹: fiat in coꝛdibus. Sequiť. Erant autem ibi muli. mul. a lon. que secute erāt ie. a gali. mi. ei. HIERO. Cōsuetudinis enim in daice fuit: nec ducebatur in culpam more gentis antique: vt mulieres de substantia sua victum atqz vestituz preceptoꝛibus ministrarēt. hoc qz scādalū facere potꝛat in gentib⁹: paul⁹ abiecisse se memoꝛat. Ministrabāt aūt dño de substātia sua: vt meteret illaꝝ carnalia cui⁹ ille metebāt spiritualia: nō qz īdigebat cibis dñs creaturaꝝ: sz vt typū onderet magistroꝝ: qz victu atqz vestitu ex discipulis deberēt eē ꝓteti. Sz videam⁹ q̄les comites habuerint. Sequiť. n. Inter quas erat maria mag. ⁊ ma. iaco. ⁊ ioseph mť ⁊ mť filioꝝ ẓebedei. ORIGE. Apō marcū aūt tertia illa salome appellať. CHRY. i ho. De aūt mulieres ꝓsidera bāt q̄ gerebanť: q̄ maxie erāt ꝓpassibiles: ⁊ q̄ seq̄banť mini strātes vsqz ad picula affuerūt: maximā fortitudinē oñdentes: qz cū discipuli fugerūt: ipse affuerūt. HIERO. cōtra beludiū. Ecce ingt beluidi⁹ Jacob⁹ ⁊ ioseph sunt fily Maria mris dñi: quos iudei appellauerūt frēs xpi. Dicit aūt iacobi minoꝛis ad distīctionē iacobi maioꝛis: q erat filiꝰ ẓebedei. Impiū. n. dicit eē beluidi⁹ hoc sentire de maria: vt cū alie femine ibi fuerint: mťem eius abesse dicam⁹. aut alterā eē mariā nescio quā ꝓfingamus: pſertiz cū euāgeliū ioānis testeť eā illic fuisse pſentē. O furoꝝ cec⁹ ⁊ ī ppriū exitiū mens vesana: audi qd ioānes euā. dicat. Stabāt iuxta crucē iesu mť ei⁹ ⁊ soꝛoꝛ mris ei⁹: maria cleophe: ⁊ maria magdalene. Nulli dubiū ē duos fuisse apl'os iacobi nūcupatos vocabulo: iacobū ẓebedei: ⁊ iacobū alphei. Iste aūt nescio qs minoꝛ iacobus qué marie filiū scriptura ꝓmemoꝛat. Si apl's ē alphei filiꝰ erit. si nō ē apl's: sz tertiꝰ nescio qs iacobus quō putad⁹ ē frꝰ dñi: ⁊ quō tertiꝰ ad distinctionē maioꝛis minoꝛ appellabiť: cū maioꝛ ⁊ minoꝛ nō iter tres: sz iter duos soleāt ꝓbere distātiā: ⁊ frater dñi apl's sit: paulo dicēte. Alium aplōꝝ vidi nisi iacobū frēz dñi. Ne āt hūc iacobū puces filiū ẓebedei: lege act⁹ aplōꝝ: iā ab herode fuerat iterēptus. Restat ꝛclusio: vt maria ista q̄ iacobi minoꝛis scribiť mť: fuerit vxoꝛ alphei: ⁊ soꝛoꝛ marie mris dñi: quaz mariā cleophe ioānes euā. cōmemoꝛat. Si āt ide tibi alia atqz alia videť: q alibi dicať maria iacobi mīoꝛis mť: ⁊ alibi maria cleophe: discēs scripture cōsuetudinē eūdē hoiez diuersis noībus appellari: sicut raguel socer moysi ietro dicit. Et filꝛ dr maria cleophe vxoꝛ alphei. hec eadē dicta est maria mater iacobi minoꝛis: q̄ si mater esset dñi: magis eam vt in oībus locis matrem alteri⁹ voluisset intelligi. vez ⁊si alia fuerit maria cleophe: ⁊ alia maria iacobi ⁊ ioseph mater h̄ tamen cōstat non eandē mariam iacobi ⁊ ioseph esse quā matrem domini. AVGV. de con. euan. Possemus aūt dicere alias mulieres a longe: vt tres euangeliste dicunt: ⁊ alias iuxta crucez fuisse: vt ioannes dicit: vbi mattheus ⁊ lucas mariā magdalene noīassent. iter stātes lōge: quā. s. ioānes noīauit iter stātes iuť crucē. Quō āt h̄ itellr: nisi qz eo īteruallo erāt. vt ⁊ iuť dici possent qz ī ꝓspcū ei⁹ pſto ad erāt: ⁊ a lōge ī ꝓpatōe turbe ꝓpingus circūstātis cū ceturione ⁊ militib⁹. Possumus ēt itelligere: q̄ ille q̄ simul aderāt cū mťe dñi: postq̄ eā discipulo cōmēdauit: abire iā cepant: vt a dēsitate turbe se exuerēt: ⁊ cetera q̄ fcā sunt longi⁹ituꝛe renť: vt euāgeliste q post mortē dñi eas ꝓmemoꝛauerunt: ⁊ longe stantes cōmemoꝛent:

¶ Cū aūt sero factū cēt venit qdā hō diues ab arimathia: noie ioseph: q ⁊ ipe discipul⁹ erat iesu. h̄ accessit ad pilatū ⁊ petijt coꝛp⁹ iesu. Tē pilat⁹ iussit reddi coꝛp⁹. ⁊ accepto coꝛpe ioseph inuoluit illud i syndōe mūda: ⁊ posuit illō ī monumēto suo nouo: q̄ō exciderat ī petra: Et aduoluit saxū magnū ad ostiū monumēti ⁊ abijt. Erāt āt ibi maria magdalene ⁊ altera maria sedētes ꝓtra sepl'chꝝ. GLO. Postq̄ euāgelista rettulerat ordinē dñice passiōis ⁊ mortem: nunc agit de eius sepultura dicens. Cum sero āt factuz eēt venit qdam homo diues ab arimathia nom: ne ioseph: qui ⁊ ipse discipulus erat iesu. REMIGI. Arima.

thia ãt ipsa est ⁊ ramatha ciuitas heleane ⁊ samuelis :q̃ sita est in regiõe chananitica iuxta diospoliz. Iste aũt ioseph ꝑs seculi statũ magne fuit dignitatis:sed multo maioris meriti apud deũ fuisse laudaꝫ:siquidẽ iustus fuisse describitur. Decebat qppe eũ talẽ existere qui corpus domini sepeliret: quatenꝰ p iusticiã meritoꝝ dignꝰ eẽt tali officio. HIERO. Diues aũt refertnõ de iactãtia scriptoris:quo virũ nobilez atqz ditissimũ referat iesu fuisse discipulũ. Sed vt ostẽdat causaz quare a pylato corpus christi potuerit ꝑtrare. Sequitur. Hic accessit ad pilatũ ⁊ petyt corpꝰ iesu. Pauperes enĩ ⁊ ignoti nõ essent ausi ad pilatũ psidẽ Romane potestatis accedere:⁊ crucifixi corpus impetrare. In alio autez euangelio ioseph iste bulites appellaꝫ .i.cõsiliarius:⁊ de ipso quidẽ putãt primũ psalmũ fuisse cõpositũ:Beatus vir q nõ abyt in cõsilio ipioꝝ ⁊c. CHRY.in hom. Inspice aũt huius viri fortitudinem:in mortis enim periculum se tradidit inimicitias ad omnes assumens:propter beniuolentiaz christi:⁊ non solum audet corpus christi petere: sed ⁊ sepelire. vnde sequitur:Et accepit corpus Jesu ⁊ inuoluit illud in sindone munda. HIERO. Ex simplici sepultura domini ambitio diuitum condemnatur: qui nec in tumulis quidem possunt carere diuitys. Possumus aũt iuxta intelligẽtiaz spiritualẽ ⁊ hoc sentire: q̃ corpus domini non auro: nõ gẽmis:non seryco:sed linteamine puro obuoluẽdũ sit:quãq̃ ⁊ hoc significet:q̃ ille in sindone munda inuoluit Jesuz: qui paura mente euz susceperit. REMI. Uel aliter. Quia sindon lineus pannus est:linũ aũt ex terra procreatur:⁊ cũ magno labore ad candorẽ producitur: designatur:qz corpꝰ illius quod ex terra.i.ex virgine sumptũ ẽ:per laborem passionis peruenit ad candorem immortalitatis. RABA. Hinc etiaz ecclesie mos obtinuit vt sacrificium altaris nõ serico neqz in pãno tincto:sed in lino terreno celebretur:Ut a beato papa siluestro legimus esse statutũ. Sequtur:Et posuit illud in mo.suo no.quod exciderat in petra. AVGV.in sermone de sabbato sancto. Ideo autẽ saluator in aliena sepultura ponitur:quia pro aliorum moriebatur salute:vt qd ergo in proꝑia sepultura qui in se mortem proꝑiam nõ habebat:vt quid illi tumulus in terris:cuius sedes manebat in celis:vt quid illi sepultura proꝑia qui tridui tũ temporis spacio in sepulchro non tam mortuus iacuit: q̃ velut in lectulo conquieuit:Sepulchruz autẽ mortis est habitaculum: Necessarium ergo non erat mortis habitaculũ christo:quia vita est:nec opus habebat semper viuens habitaculo defunctorum. HIERONI. In nouo autez ponitur monumento ne post resurrectionem ceteris corporibus remanẽtibꝰ surrexisse aliꝰ fingereꝫ:Põt aũt ⁊ nouuz sepulchrum:marie virginalẽ vteꝝ demõstrare. In monumento aũt excisо in petra conditus est: ne si ex multis lapidibꝰ edificatũ fuisset suffossis tumuli fundamẽtis ablatus furto diceretꝫ. AVGV. in ser.de sabbato sancto. Si etiam sepulchrum fuisset in terra:dicere poterãt:suffoderũt terraz ⁊ furati sunt eum. Si fuisset lapis paruulus suppositus: dicere poterãt:dormiẽtibꝰ nobis tulerũt eũ. vnde segt. Et aduol. sax.ma.ad ost.monu.⁊ abyt. HIERO. Saxũ enĩ magnũ appositũ oñdit:nõ absqz auxilio plimoꝝ sepulchꝝ potuisse reserari. HYLA. Mystice aũt ioseph apostolorũ habet spẽm:hic in munda sindone corpus inuoluit:⁊ quidẽ in hoc eodẽ linteo reperimus de celo ad petꝝ vniuersoruz animãtium genera submissa. ex quo intelligitur sub lintei illius nomine consepeliri christo ecclesiam. Domini ergo corpus infertur in vacuam ⁊ nouam requiẽ lapidis excisi:quia per apostolorum doctrinaz ipetus duritie gentilis quodam doctrine opere excisum christus infertur:rude.s. ac nouum:⁊ nullo antea ingressu timore dei peruium:⁊ quia nil ꝓter eum oporteat in pectora nostra penetrare:lapis ostio aduoluitur: vt quia nullus antea in nos diuine cognitionis auctor fuerat illatꝰ: nullus absqz eo postea iferatur. ORIGE. Non autem fortuito scriptum est:quoniã ĩuoluit corpus in syndone mũda:⁊ posuit in monumẽto nouo:⁊ q̃ ad uoluit lapidẽ magnũ:quoniã oĩa que sunt circa corpꝰ iesu mũda sũt ⁊ noua ⁊ oĩa magna valde. REMI. Postq̃ aũt corpꝰ dñi sepultũ ẽ:ceteris ad ꝑpa remeãtibꝰ:sole mlieres q̃ eũ artius amauerũt pseuerauerunt: ⁊ diligẽti cura notauerunt locũ in quo corpꝰ dñi poneretꝫ:quatenus ꝛgruo tpe munus fue deuotõis ei offerrẽt.⁊ iõ sequit:Erãt aũt ibi mag.⁊ altera ma.se.cõ.sepulchrũ. ORIGE. Mater aũt fi/lioꝝ çebedei nõ scribit sedere cõtra sepulchrum: fortitã.n. vsq; ad crucẽ puenire potuit. Iste aũt quasi maiores in charitate:neqz his q̃ postea gesta sunt defuerunt. HIERO. Uel ceteris relinquẽtibus dominũ mulieres in officio perseuerant:expectãtes qõ ꝓmiserat iesus. Et iõ meruerunt ꝑme videre resurrectionẽ: quia q ꝑseuerauerit vsqz in finẽz hic salusꝰ erit. REMI. Ex vsqz hodie sancte mulieres.i.humiles aĩe sanctoꝝ:in hoc secꝰlo faciũt.⁊ pia curiositate attẽdunt quẽadmodũ passio xpi cõpleta sit.

¶ Altera aũt die q̃ est post parasceuen:conuenerunt principes sacerdotũ ⁊ pharisei ad pilatum dicẽtes:domine recordati sumus:quia seductor ille dixit adhuc viuens: post tres dies resurgaz. Jube ergo custodiri spulchrũ vsqz in diẽ tertiuz ne forte veniant discipuli eius ⁊ furẽtur eũ:⁊ dicant plebi surrexit a mortuis:⁊ erit nouissimꝰ error peior priore. Ait illis pilatꝰ:Habetis custodiam:ite custodite sicꝫ scitis. Illi aũt abeũtes munierũt sepulchrꝝ signantes lapidez cũ custodibus.

HIERO.i ho. Non suffecerat ꝓncipibꝰ sacerdotũ crucifixisse dñm saluatorẽ:nisi sepulchrꝝ custodirẽt ⁊ q̃tũ in illis ẽ:manꝰ ĩponerẽt resurgẽti.vñ dr:Altera aũt die q̃ ẽ post pasceuen ⁊c. RABA. Parasceue dr ꝓparatio. Ꝫ noie vocat sexta sabbati:in q̃ ꝓparabãt nec̃ia sabbato: vt de manna dictũ ẽ. Sexta die colligetis duplũ.qz.n. sexta die factꝰ ẽ hoꝛi septia die regenit deꝰ:iõ sexto die iesus ꝓ hoie mozit:⁊ i sabbato genit i sepulchro. HIERO. Principes aũt sacerdotũ ĩmensũ facinꝰ in nece dñi ꝓpetrauerint:tñ nõ sufficit eis: nisi ẽt post mortẽ eiꝰ ꝛcepte negtie virus exerceãt:famã eꝰ lacerãtes:⁊ quẽ ĩocẽtẽ sciebãt: seductorẽ vocant. vnde dicũt. Dñe recor.sumus qz seductor ille dixit ⁊c. Sicut aũt capbas ignorans ante ꝓphetauerat dicẽs:Expedit vnũ hominẽ mori ꝓ populo ⁊ nõ tota gens ꝑeat:sic ⁊ modo: seductor enim erat christꝰ: nõ a vitate in errorem mittẽs:sed a falsitate in veritatẽ:a vitys ad virtutes:a morte ad vitã ducẽs.

REMI. Ex hoc autem dicunt eum dixisse q̃ post tres dies resurgam:qz dixerat:Sicut fuit ionas tribꝰ diebus:⁊ tribus noctibus in ventre ceti ⁊c. Sed vidẽdũ quomodo post tres dies resurrexerit. Nõnulli voluerunt tres horas tenebrarum vnam intelligi noctem:⁊ lucem que secuta est tenebras diem: sed hi vim figurate locutionis ignorauerunt. Figurate enim sexta feria qua passus,est comprehendit noctem precedentem. Sequitur autem noꝛ sabbati cum suo die:noꝛ vero dominici diei comprehendit suum diẽ:ac per hoc veꝛ est q̃ post triduum resurrexit. AVGV. in ser.de pas. Ideo autem post tres dies resurrexit: vt in passione fides totius trinitatis monstraretur assensus: triduum enim legitur in figura:quia trinitas que in principio fecerat hominem:ipsa in fine hominem per christi reparat passionẽ. Sequitur: Jube ergo custodiri sepulchrũ vsqz in tertium diẽ. RABA. Discipuli.n.christi fures spiritualiter erãt:q̃ ab ingratis iudeis scripta noui ⁊ veteris testamenti ablata in vsuz eccl'ie cõferebãt:⁊ saluatorẽ q̃ eis ꝓmissus fuerat:illis

nocte dormientibus: hoc est in fidelitate torpentibus absti-
lerūt: gētib⁹ credēdū tradētes. HYLA. Petus furandi
corpis ⁊ sepl'chri custodia atq; obsignatio: stultitie atq; infi-
delitas testimoniū ē: q⁹ signare sepulchr̄ eius voluerūt: cu-
ius p̄cepto cōsperxissent de sepulchro mortuū suscitatuz.
RABA. In hoc aūt q⁹ dicūt: Et erit nouissim⁹ error pe-
ior p̄ore. ignorāter vex̄ dicūt. Peior. n. fuit cōtēptus penitē
tie in iudeis: q̄z error ignorātie. CHRY. i ho. Uide ēt q̄li
ter nolētes cōcertāt ad demfandā vitatē. irrefragabilis. n.
demfatio resurrectōis fcā ē p ea q̄ ptenderūt: qz. n. custodi-
tū ē sepulchr̄: nulla fraus facta est. Si aūt fraus fcā nō est:
māifeste ⁊ irrefragabil'r dns surrexit. Quid aūt pilatus rn̄
deat subiungit. Ait illis pilat⁹: habetis custodiā. Ite custo-
dite sicut scitis. RABA. q. d. Sufficiat vobis q⁹ consensi
in necē innocentis: de cetero vester error vobiscū pmaneat.
Segt. Illi aūt abeūtes munierūt sepulchrū signantes lapi
de cū custodib⁹. CHRY. i ho. Nō āt pmittit pilat⁹ solos
milites sigillare. si. n. soli milites sigillassent possent dicere
qm̄ milites pmiserūt q⁹ discipuli corpus dn̄i furarent: ⁊ ita
resurrectōis ifringere fidē: nūc hoc dicere n̄ p̄t cū ipsimet
sepulchrum sigillassent. CA. XXVIII

VEspere aūt sabbati que lucescit i pri
ma sabati: vēit maria magdalene ⁊
altera maria videre sepulchr̄. Et ec
ce terremot⁹ fact⁹ est magn⁹: Ange
lus. n. dn̄i dscēdit d celo: ⁊ accedēs
reuoluit lapidē: ⁊ sedebat sup eū. Erat āt aspect⁹
eius sicut fulgur: vestimēta aūt eius sic nix. Pre
timore aūt ei⁹ exterriti sunt custodes: ⁊ facti sūt
velut mortui. Respondens aūt angelus dixit mulie-
ribus: Nolite timere vos. Scio. n. q⁹ iesum qui
crucifixus ē q̄ritis. Nō ē hic: surrexit. n. sic dixit.
Uēite ⁊ videte locū: vbi posit⁹ erat dn̄s. Et ci-
to eūtes dicite discipul' ei⁹: qz surrexit: ⁊ ecce p̄ce
det vos i galileā. Ibi eū videbitis: ecce p̄dixi vob
AVGV. in ser. d resur. Post illusiones ⁊ verba: post ace
ti ⁊ fellis pocula mixta: post supplicia crucis ⁊ vulnera: ⁊ po
stremo post ipsā mortē ⁊ inferos: surrexit de suo funere ca-
ra resurgit pulchrior reditura post funus. AVGV. d cō.
euan. De hora vero q̄ mulieres venerūt ad monumētū nō
cōtēnenda exorīt questio. Cum enī matthe⁹ hic dicat: Ues-
pere āt sab. q̄ lu. i p̄ma sab. qd est qd dicit marcus: Et valde
mane vna sabbatoz vēit maria magda. ⁊ altera maria vide
re sepulchrū. Apte q̄ppe p̄ma noctis qd est vespere: ipsaz no
item voluit significare matthe⁹: cuius noctis fine venerūt
ad monumētū. q̄ q̄n sabbato ipediebant: vt nō añ facerēt:
ab eo tpe noīauit noctē ex quo eis licere cepit: vt facerēt qd
cūqz vellēt tpe eiusdē noctis. Sic itaq; dcīn est: Uespe aūt
sab. ac si diceret: nocte sabbati. i. nocte q̄ segt diez sabbati:
qd ipa verba ei⁹ satis idicāt. Sic. n. ait: Que lucescit in p̄ma
sabbati. qd fieri nō p̄t nisi tm̄ nō p̄mā noctis pticulā. i. so
lū initiū noctis itelligerim⁹ dcō vespere significatum. Ne-
qz. n. ipsum initiū noctis lucescit in p̄ma sabbati: sed ipsa
nor q̄ in luce incipit terminari: ⁊ vsitatus mod⁹ loquendi ē
diuine scripture: a parte totuz significare. Uespere ergo no
ctem significauit: cuius extremū est diluculū: diluculo eniz
venerūt ad monumētū. RABA. Uel aliter qd dictuz ē.
qz fcē mulieres vespere sabbati q̄ lucescit i p̄ma sabbati ve
nire ceperint: sed lucescente mane in p̄ūma sabbati ad se
pulchrū puenerunt. i. vespere aromata parauerunt: quibus
corp⁹ dn̄i vngere desiderabāt: sed aromata vespe p̄parata:
mane ad sepulchrū detulerūt. Nō matthe⁹ qdē breuitatis
cā obscuri⁹ posuit: sed euāgeliste alq; quo ordine factum sit
euidētius ondūt. Sepulto nāq; sexta feria domino: reuerse
a monumēto mulieres p̄parauerūt aromata ⁊ vnguenta
q̄diu opari licebat: ⁊ sabbato quidē siluerūt sm̄ legis man
datū: sicut lucas apte designat. Cū aūt trāsisset sabbatū: ves
peraq; aduenīte tps opandi redyisset: p̄prompte ad deuotio
nē emerūt: que minus p̄pauerant aromata: sicut marcus
p̄memorat. Ut veniētes vngerēt iesuz. ⁊ valde mane veni-
unt ad monumentū. HIERO. Uel aliter: q⁹ diuersa tpa
istaz mulierz̄ i euāgelys describunt: nō mēdacy signū ē vt
ipy obyciūt: sz sedule visitatōis officia dū crebro abcūt ⁊ re
deūt: ⁊ nō patiūt a sepulchro domini diu abesse vel lōgius.
REMI. Sciendū aūt qz matthe⁹ mystice loquēs studuit
nobis insinuare illa sacratissima nox q̄ntā dignitatē ex hono
re deuicte mortis ⁊ dnice resurrectōis accepit. iō dixit: Ues
pe āt sab. q̄ lu. i p̄ma sab. Cū cōsuetus ordo tpuz bēat. vt ves
pe nō lucescāt i die: sz poti⁹ obtenebrescāti nocte: ondit his
verbis q⁹ dns totā hāc noctē luce sue resurrectionis festiuā ⁊
chorusca reddidit. BEDA. i ho. Ab exordio ēt mundane
creatōis vsq; huc: ita tēpoz cursus distinguebat vt dies no
ctē p̄cederet: qz hō a luce p̄adisi peccādo lapsus i hui⁹ secli
tenebras erūnasq; decidit. Aptissime āt nūc dies sequit nо
ctē: q̄n p fidē resurrectiōis a pctī tenebris ⁊ vmbra mortis
ad lucē vite xp̄o largiēte reducimur. SEVE. i ser. pas. Est
āt vespa sabbati q̄ lucescit qz illuminat p xp̄z: sabbatū n̄ de-
let: Nō ingt veni soluere legē: sz adimplere Illuminat vt i
die dn̄ica luceat: clarescat i eccl'ia qō in synagoga iudeis ob
scurātib⁹ fuscabat. Segt: Uenit ma. mag. ⁊ al. ma. vi. sep.
Uero qdem mulier currit ad veniā q̄ mature cucurrit ad
culpā: q̄ de paradiso pfidiā sūpserat: festinat fidē sumere d
sepulchro. Ptēdit rape de morte vitā: que de vita rapuerat
mortē. nō āt dixit: Uenerūt sz venit sub vno noie: veniunt
due mysterio n̄ casu. Uēit ipa: sz altera vt mutaret mlier v-
tute n̄ sexu. Precedūt āt aplos femic: q̄ eccl'az typū ad dn̄i
cū dferūt sepl'chr̄: maria. s. ⁊ maria: mrnū xp̄i vnū nom̄ i du
as gemīat femīas: qz b eccl'a ex duob⁹ pplis veniēs. i. ex gē
tib⁹ ⁊ iudeis: vna cē figurat: venit āt maria ad sepulchr̄: sic
ad resurrectōis vtez: vt itez xp̄s ex sepl'chro nascerēt fidei
q carni fuerat gnāt⁹ ex vētre: ⁊ eū que clausa vginitas ad pn̄
tē tulerat vitā: clausū sepl'chr̄ ad vitā redderet sēpiternā.
Diuinitatis isigne ē clausa vginē religsse post ptū: ⁊ d sepul-
chro clauso exisse cū corpe. Segt: Et ec. ter. fa. ē ma. HIE
RO. Dns nr̄ vnus atq; idē fili⁹ dei ⁊ hois iuxta vtrāqz nāz
diuinitatis ⁊ carnis: nūc magnitudis sue: nūc būlitatis si-
gnū demōstrat. vñ ⁊ n̄ūti loco quāq; hō sit q̄ crucifixus ē:
q̄ sepult⁹: tn̄ q̄ foris agunt: ondūt filiū dei. HYLA. Mo-
tus. n. terre resurrectōis est virtus cū pcusso mortis aculeo:
⁊ illumiatis illi⁹ tenebris resurgēte vtutū celestiū dño: infe
roz trepidatio p̄mouet. CHRY. i ho. Uel ideo terremo
tus factus est: vt exurgāt ⁊ euigilēt mulieres. etenī accesse-
rant vt vnguentū mitterēt: ⁊ qz in nocte hec gerebant p̄o
babile est quasdā obdormisse. BEDA in ho. q⁹ etiam ter
remotus resurgēte dño de sepulchro sicut etiam moriente
in cruce factus est magnus: significat terrena quidez corda
per fidem passionis p̄rius ac resurrectionis eius ad penitē-
tiam concutienda salubri pauore permota. SEVE. in ser-
mone pasche: Si autem sic terra tremuit: cum domin⁹ ad
veniam sanctorum resurgeret: quomodo cōtremiscet: cū no
xiorum omnium surget ad penā: dicēte p̄pheta. Terra tre
muit cum resurgeret in iudiciū deus. Et quō domini p̄tiā
sustinebit: que angeli p̄sentiā sustinere nō valuit: naz sequi-
tur: Angelus domini descendit de celo. Surgente siqui
dem christo: morte percūte terrenis redditur celeste cō-
mercium: ⁊ mulieri cui fuerat cum diabolo letale consi-

lium:cum angelo colloquium fit vitale. HYLA. Mise/ricordie.n.dei patris insigne ē resurgēte filio ab inferis vir tutū celestiū mysteria mittere:atqz ō pior resurrectionis ipe ē iudex:vt quodā famulatu paterne voluntatis resurre ctio nūciaret. BEDA ī ho. Qz.n.xps de⁹ ⁊ hō ē:iter acta hūanitatis sp ei angelox ministeria deo debita nō desunt. Segtur:Et accedēs reuoluit lapidē: Nō vt egressuro dño ianuā pandat:sz vt egressus ei⁹ iā fcī hoib⁹ pstet idiciū:Qui .n.mortalis clauso vginis vtero potuit nascēdo īgredi mun dū:ipse fact⁹ īmortalis clauso sepulchro potuit resurgendo exire de mūdo. REMI. Significat aūt reuolutio lapidis reserationē sacrox xpi q̄ lr̄a legis tegebāt:lex nāqz ī lapide scripta fuit:⁊ iō p lapidē ōsignat. SEVE. Nō āt dixit:Vol uit. sz reuoluit lapidē:qz lapis aduolut⁹ pbauit mortē:⁊ re uolut⁹ extitit resurrectōis assertor. Mutat hic ordo rex:se pulchr mortē nō mortuū deuorat:dom⁹ mortis:mansio fit vitalis. vteri noua forma mortuū recipit:reddit viuū. Seq tur:Et sedebat sup eū. Sedebat īquā cui nulla erat lassitu do vt fidei doctor:vt resurrectōis mgr̄:sedebat supra petrā vt soliditas sedētis daret credētib⁹ firmitatē:ponebat an/gel⁹ sup petrā fūdamēta fidei:sup quā xps erat ecclīaz fun daturus. Vel p lapidē monumēti pōt designari mors q̄ oēs pmebāt p hoc g̃ q⁹ angel⁹ sup lapidē sedit:significat q⁹ xps mortē sua vtute subiecit. BEDA ī ho. Et recte stās appa/ruit angel⁹ q aduētū dñi ī mūdo pdicebat:vt stādo designa ret qz dns ad debellādū mūdi principē veniret. preco āt re surrectiōis sedisse memorat:vt sedēdo significaret eū supa to mortis auctore sedē regni iā ascēdisse ppetui. sedebat āt sup ladidē reuolutū quo bestiū monumenti claudebat:vt claustra īferox sua ipz vtute deiecisse doceret. AVGV. de cō.euā. Pōt āt mouere quō fm mattheū angel⁹ sup lapi dē sedebat reuolutuz a monumento: cū marc⁹ dicat mulie res itroeūtes ī monumētū vidisse iuuenē sedētē ī dexris:ni si itelligam⁹ aut mattheū tacuisse de angelo:quē ītrātes vi derūt:marcū āt de illo quē viderūt sedētē sup lapidē:vt du os viderīt ⁊ a duob⁹ sigillatī audierīt q̄ dixerūt angeli de ie su. aut certe q⁹ dic: Intrātes ī monumētū ī aliqua septa ma cerie debemus accipe qua munitū locuz tunc fuisse credi bile ē.i. in aliquo spacio ante petraz:in qua excisa loc⁹ fact⁹ fuerat sepulture:vt ipz viderint in codē spacio sedentem a dextris: quē dicit matthēus sedentē sup lapidē. Sequitur Erat autem aspe.ei⁹ sicut fulgur:⁊ vesti.eius sicut nix. SE/VE. Vultus claritas a vestium cādore separatur:⁊ facies fulguri:niue vestis angeli cōparat:qz fulgur de celo:nix de terra. vñ ppha: Laudate dñm de terra:ignis:grādo nix ⁊c. In facie g̃ angeli claritas celestis seruat nāe:in veste signi/ficat gra cōionis humāe.⁊ sic tēperat spēs angeli colloquē tis: vt carnales oculi ⁊ vestiū ferāt placitā claritatem:⁊ ex fulgure vult⁹:nūciū sui tremerēt ⁊ reuererent auctoris.

IDEM. ī alio ser. Quid aūt facit īdumētū vbi tegēdi neci tas nō br̄:sz angelus nr̄m bitū nr̄am formā in resurrectiōe pfigurat:vbi hō ipa corpis sui claritate vestit. HIERO. In cādido ēt vestitu āgelus significat gl̄iaz triūphantis.

GREGO. ī ho. de pas. Uel al'r ī fulgure terroz timoris ē: ī nive āt blādimētū cādoris:qz vo oīpotēs de⁹ ⁊ terribil' est pctoz⁹ ⁊ blādus iustis:recte testis resurrectōis ei⁹ angel⁹: ⁊ ī fulgure vult⁹:⁊ in candore habitus demōstrat:vt de ipa sua spē:⁊ terreret reprobos ⁊ mlceret pios. vñ segt:Pre ti. aūt ei⁹ exter. sunt custo. ⁊ facti sunt ve. mortui. RABA. Timoris anxietate sunt exterriti:qz amoris fiduciaz nō ha bebāt:⁊ fcī sunt velut mortui q resurrectionis vitatē crede re noluerūt. SEVE. i ser. pasche. Custodiebāt.n. crudelita tis studio nō pietatis obsego:stare.n. nō pōt quē ascia desti/tuit: ipellit reat⁹. hinc est q⁹ angelus pcellit impios:pios al/loquit:⁊ solat. Sequit: Respōdēs autez ang. dixit mulie.

HIERO. Custodes qdem timore pterriti ad instar mor tuox stupefacti iacēt:⁊ angelus tamen nō illos: sed mulie/res ad solatur dicens: Nolite ti. vos. q. d. Illi timeant ī gb⁹ p manet incredulitas:ceteruz vos qz iesum queritis crucifi/xum:audite q⁹ surrexerit:⁊ pmissa pfecerit. vñ segt. Scio .n. q⁹ iesuz q crucifix⁹ ē q̄ritis. SEVE. Adhuc.n. crucifixū ⁊ mortuū regrebāt:quax fidē seua passionis pcella turba uerat:⁊ tētationis ita eas pōdus īcurvauerat:vt celi dñz q̄ rerēt in sepulchro. Non est hic. RABA. per psentiā car/nis:qui tamē nusq̄z deest per psentiam maiestatis. Sequit: Surrexit enim sicut dixit. CHRY. in homilia. q. dicat. Et si mihi nō creditis:illius mementote verbox:deinde et alia sequit demonstratio:cum subdit. Uenite ⁊ videte lo cum vbi positus erat dns. HIERO. Ut si meis verbis nō creditis vacuo credatis sepulchro. SEVE. Angelus ergo pdicit nomen:crucem dicit:loquitur passionē:sz mox resur rectionē:mox dñm cōfitetur:⁊ angelus post tāta supplicia; post sepulchrū agnoscit dominū snū. Cur hō aut minoratu dcū in carne iudicat:aut ī passiōe existimat ōfeciſſe vtute: Dicit āt crucifixū:⁊ ostēdit locū vbi positus erat dns:ne al/ter ⁊ non idez resurrexisse crederet ex mortuis. Et si domi nus in eadē redit carne:⁊ sue resurrectionis facit indicia: q̄ re homo in alia putat se carne redituru:⁊ aut carnem forte seruus dedignat suam cum nostrā dominus non mutauit; RABA. Non autem solis vobis hoc gaudiū magnuz co cessum ē occulto corde tenere:sed similiter amantibus de betis illud pandere. vñ segtur. Et cito eū. di. dis. e. qz surre.

SEVE. q. d' Reuertere ad vix mulier iam sanata:⁊ stude fidē que pfidiam ante suasisti. Refer homini resurrectōis indiciū:cui ante cōsilium ruine dedisti: segtur. Et ecce pce. vos in gali. CHRY. in ho. Hoc aūt dicit eripies eos a pe riculis ne timor fidem impediret. HIERO. Mystice at precedet vos in galileam:hoc est in volutabr gentilitū: vbi ante error erat ⁊ lubricū:⁊ firmo ac stabili pede vestigiū nō tenebat. Segt. Ibi eū videbitis:ecce pdixi vob. BEDA ī ho. Bene āt dns in galilea videt a discipl⁹ q iam de mor te ad vitam:iam de corruptione ad incorruptionem trāse/rat: Galilea quippe trāsimigratio iterpretat. felices femine que triumphū resurrectōis mūdo annunciare meruerūt: fe liciores anime: que in die iudicy pcussis pauore reprobis: gaudiū beate resurrectiōis itrare meruerint.

¶ Et exierūt cito de monumēto cū timore ⁊ gau dio magno:currētes nunciare discipul⁹ eius. Et ecce iesus occurrit illis dicēs: Auete. Ille aūt ac cesserūt ⁊ tenuerūt pedes ei⁹:⁊ adorauerunt eū. Tūc ait illis iesus: Nolite timere: ite nūciate fra tribus meis vt eāt in galileā:ibi me videbunt.

HIERO. Mulieribus per angelū adhortatis cōfestim dominus occurrit vt nūciature expectātibus discipulis re surrectionē nō angeli potius q̄ christi ore loquerentur. vn/de dicitur: Et exierunt cito de monumento cum timore ⁊ gaudio magno. AVGV. de.con.euāgelistax. Egresse āt dicuntur a monumēto:hoc est ab illo loco vbi erat ozi ips cium ante lapidem effosum. HIERO. Duplex aūt men tes mulierum tenebat affectus:timoris ⁊ gaudy:⁊ alter de miraculi magnitudine:alter ex desiderio resurgentis:⁊ ta men vterq femineum concitabat gradum. vnde sequitur. Currentes nunciate discipulis eius. Pergebant cnī ad apo stolos:vt per illos fidei seminarium spargeretur. Que aūt sic querebant:que ita currebant merebantur obuiaz habe re dominum resurgentem. vnde sequitur: Et ecce iesus oc currit illis dicens: Auete. RABANVS. Per hoc ostēdit se omnibus iter virtutum inchoātibus:vt ad salutem p petuā peruenire queant adiuuādo occurrere. HIERO. Pie mulieres merēt audire Auete:vt maledcm eue mul

eris:in mulieribus soluerer. SEVE. In istis vo feminis ecclesie figuram manere euidenter ostendit:qz discipulos suos christus de resurrectiõe arguit trepidantes. Occurrens autem istis non potestate terret:sed preuenit charitatis ardore:christus enī ī ecclesia se salutat qnã suũ recipit in corpus. AVGV. de concor. euangelista. Colligimus ꝛ angelor allocutionẽ bis numero eas habuisse venientes ad monumẽtum:scilicet cũ viderant vnuz angelũ de quo narrat matthеus ꝛ marcus:ꝛ cũ postea viderũt duos vt narrãt lucas ꝛ ioannes. Et similiter ipsius domini bis. semel scilicet illic quando maria ortulanum putauit:ꝛ nunc iterum cum eis occurrit in via:vt eas ipsa repetitiõe firmaret:atqz a timore recrearet. SEVE. Sed ibi marie nec tangendi data facultas:hic non solũ tangendi sed tenẽdi copia tota concedit̃r. vnde sequitur: Ille autem accesserunt ꝛ tenuerũt pedes eius:ꝛ adorauerunt eum. RABA. Superius quidẽ dictum est:qz clauso surrexit monumento:vt īmortale:iam factũ doceret esse corpus quod in monumento clausuz fuerat mortuum. Tenendos autem mulieribus nunc prebuit pedes:vt intimaret veram se carnem habere:que a mortalibus tangi posset. SEVE. Iste quidem tenent pedes christi que in ecclesie typo enãgelice predicationis tenent ꝛ merentur excursuz ac sic fide astringũt sui vestigia saluatoris:vt tot̃ deitatis perueniant ad honorem. Illa autem meritо audit: Noli me tangere:que in terris deflet dominum:ꝛ sic in sepulchro querit mortuũ:vt in celis eũ nesciat regnare cũ patre. Qz ergo eadez maria nũc in fidei vertice ꝓstituta tangit christum:ac tenet toto sanctitatis affectu:nũc imbecilitate carnis ꝛ feminea ifirmitate deiecta dubitat:ꝛ tacitum sui nõ meretur auctoris:nõ facit questionẽ. Siquidẽ illud de figura est:hoc de sexu.illõ est de diuina gratia: hoc de humana natura:quia nosipsi cum diuina scimus deo vnimus:cum humana sapim̃:cecamur ex nobis. Tenuerũt aũt pedes eius:vt scirent in capite christi virũ eẽ:se autẽ eẽ in pedibus christi:ꝛ datum sibi virum sequi:non preire ipz. Quod ãt dixerat angelus:Dicit ꝛ dñs:vt quas firmauerat angelus:christus redderet firmiores. Segtur: Tũc ait illis iesus: Nolite timere. HIERO. Et ī veteri ꝛ in nouo testõ hoc semp obseruanduz est:qz qñ aliqua angustior apparuerit visio:primum timor pellatur:vt sic mẽte placata possint que dicuntur audiri. HYLA. In contrariũ aũt ordo cause principalis est redditus:vt qz a sexu mulierbri cepta mors esset ipsa primum resurrectionis glorie ꝛ visus ꝛ nũcius redderetur. vnde dominus subdit: Ite nunciate fratrib̃ meis vt eant in galileaz:ibi me videbũt. SEVE. Uocat fratres quos corporis sui fecit eẽ germanos vocat fratres quos benigñ beres sibi pstitit coheredes: vocat fratres quos patris sui adoptauit in filios. AVGV. de concor. euan. Qz aũt dominus non vbi primum se mõstraturus erat: sed in galilea:vbi postea visus est:se videndum mãdauit:ꝛ per angelum ꝛ per seipsum:quis fidelẽ facit intentũ ad querẽdũ vel trãsmigratio vel reuelatio. Prius itaqz fm transmigrationis significationem quid aliud occurrit intelligendum: nisi qz christi gratia de pplo isrl̃ trãsmigratura erat ad gentes: quibus apostoli predicantes euangelium nullo modo crederent nisi eis ipse dominus viam in cordibus boiuz pararet:ꝛ hoc intelligitur. Precedet vos in galileam. Qõ autem subditur: Ibi eum videbitis:sic intelligitur:idest ibi membra eius inuenietis:ibi vnum corpus eius in his qui vos susceperunt agnoscetis. Secundum autem qz galilea interpretatur reuelatio:non iam in forma serui intelligendum est:sed in illa in qua equalis est patri. Illa erit reuelatio tanqz vera galilea:cum similes ei erimus:ꝛ videbimus eum sicuti est. Ipsa etiam erit beatior transmigratio ex isto seculo in illam eternitatem.

¶ Que cuz abyssent:ecce quidã de custodib̃ venerunt in ciuitatez ꝛ nunciauerũt principibus sacerdotũ omnia que facta fuerãt. Et cõgregati cũ seniorib̃ ꝓsilio accepto pecuniã copiosam dederunt militibus dicentes: Dicite quia discipuli eius nocte venerunt:ꝛ furati sunt eũ nobis dormiẽtibus. Et si hoc auditũ fuerit a preside:nos suadebim̃ ei:ꝛ securos vos faciem̃. Ãt illi accepta pecunia:fecerũt sic̃ erant edocti. Et diuulgatum est verbum istud apud iudeos:vsqz in hodiernum diem.

CHRY. in ho. Signoꝛ que circa xp̃m apparuerũt:q̃daz fuerũt orbi terraꝛ cõia:puta tenebre:quedã ꝓpria militib̃ custodientibus:sicut mira angeli apparitio:ꝛ terremotus q̃ pp milites facta sũt vt stupifierẽt:ꝛ ab ipsis fiat testimoniũ vitatis:veritas.n.a ꝓtrarys diuulgata magis refulget qõ ꝛ cõtigit. vñ dr̃: Que cũ abyssent.s.mulieres. Ecce qdã d custodibus venerũt in ciuitatẽ:ꝛ nunciauerũt principibus sacerdotum oĩa q̃ fcã fuerãt. RABA. Simplex qdẽ aĩ qualitas ꝛ idocta hoĩum rusticitas:sepe veritatem rei vt ẽ sine fraude manifestat:at ꝫ versuta malignitas:falsitatẽ verisimilib̃ verbis ꝓ vero ꝓmendare decertat. HIERO. Principes q̃ sacerdotũ q debuerãt ꝓuerti ad pniaz:ꝛ iesuz q̃rere resurgentẽ pseuerãt in malicia:ꝛ pecuniã q̃ ad vsus tẽpli data fuerat vertũt ī redẽptionẽ mẽdacy:sic̃ ꝛ ante .xxx. argenteos iude dederũt pditori. vñ sequit̃: Et cõgre. cũ seni. cõsilio accepto pecu. copio. dederũt militib̃ dicẽtes: Dicite qz discipuli eiꝰ nocte venerũt ꝛ furati sũt eũ nobis dormiẽtibus. SEVE. Nõ. n. ꝓtenti sũt iterfecisse magistrz:imo ẽt qũo discipulos pdere possint moliunt̃:discipuloꝝ crimẽ eẽ faciũt vtutez magistri:plane amiserũt milites:pdiderũt iudei:ꝫ discipuli magistrũ suũ: nõ furto ꝫ fide:vtute nõ fraude:scitate nõ crimine: viuum nõ mortuũ sustulerũt. CHRY. ī ho. Qualiter. n. furarẽt discipuli boies paupes ꝛ ideote:ꝛ neqz appere audẽtes: Si enī adhuc xp̃z viuũ videtes fugerũt:q̃liter mortuo eo nõ timuissent tot militũ multitudinẽ: Nunqd ostium sepulchri poterãt euertere: lapis.n. iminebat magn̄: multis idigens manib̃. Nunqd ẽt non erat sigillũ supꝑpositũ: Propter qd aũt nõ furati sunt prima nocte: qñ nullus sepulchro affuit. Sabbato.n. petierũt a pilato custodiã. Quid aũt sibi volunt hec sudaria q̃ petrus vidit iacẽtia: Si.n. vellẽt furari non eẽnt nudũ corpus furati:nõ solũ ne iniũriarent̃:sed ne ẽt in exuendo tardarẽt:tribuerẽt militib̃ se detinẽdi facultatẽ: maxime qz mirrha erat corpori ꝛ vestimẽtis affixa: ita glutinosa vt nõ facile esset a corpore auellere vestimẽta quare nõ psuasibilia sũt que de furto dicta sunt. Unde p q̃ resurrectionẽ obũbrare conãtur:p hec eã faciũt clarere. Dicẽtes .n.qꝫ discipuli furati sũt:cõfitent̃ nõ eẽ corpus in sepulchro: furtũ aũt oñdit eẽ mẽdax custodia militũ ꝛ discipuloꝝ pauor. REMI. Sed si custodes dormierũt:qũo furtuz viderunt:ꝛ si non viderunt:quomodo testes fuerunt:ꝛ idco qõ voluerũt facere non potuerũt. GLO. Ne aũt timore principis a mendacio reuocarentur:timentes propter negligentiã puniri subdũt: Et si hoc auditũ fuerit a ꝓside:nos suademus ei ꝛ securos vos faciemus. CHRY. in. home. Uide omnes corruptus. Pilatus enī ipse per suasus est:plebs iudaica cõmota est:milites corrupti sunt. vnde segtur: Ãt illi accepta pecunia fecerũt sic̃ erãt edocti. Si pecunia apud discipuluz tantã habuit virtutẽ:vt eũ faceret magistri prodition̄ nõ mireris:si pecunia milites supantur. HYLA. Emitur ergo resurrectiõis silentiũ:ꝛ mẽdaciũ furti argẽto: qz bonore. s. seculi:q in pecunia ẽ ꝛ cupiditate:xp̃i gloria denegatur. RABA. Sic̃ aũt sanguinis reatus quẽ sibi ꝛ po

steris suis ipsi imprecabãtur:grauis peccatorũ sarcina illos ꝓmit:ita emptio mẽdacy ꝙ qõ resurrectiõis dñi negãt veritatez:reatu eos cõstringit ꝑpetuo.vñ sequitur Et diuulgatũ est verbũ istud apud iudeos vsqz in hodiernũ diẽ. HIERO. Apud iudeos quidem diuulgatum est:non apud christianos quod enim in iudea iudeus obscurabat auro:fide toto clarruit in mũdo. HIERO. Dẽs autem q stipe templi:z his que cõferuntur ad vsus ecclesie abutunt in alys rebꝰ qbus suã expleãt volũtatẽ:similes sunt scribaꝝ z sacerdotum rudimentium mendacium z saluatoris sanguinem.

¶ Undecim aũt discipuli abierunt in galileaz in monte vbi constituerat illis iesus. Et videntes eũ adorauerunt:quidã autẽ dubitauerũt. Et accedens iesus locutꝰ ẽ eis dicẽs: Data est mihi oĩs potestas in celo z in terra. Euntes ergo docete oẽs gẽtes:baptizãtes eos in nomine patris z filij z spiritussancti: docentes eos seruare omnia quecunqz mandaui vobis. Ecce ego vobiscum sum oĩbus diebꝰ:vsqz ad ꝯsummationẽ seculi.

BEDA. in ho. Postq̃ dominicã resurrectionẽ ab angelo nunciatã beatus matthæus asseruit visionẽ domini etiaz a discipulis impletã refert dicẽs: Undecim autem discipuli abierunt in galileã in montẽ vbi constituerat illis iesus.nã ꝑgens dominus ad passionez ait discipulis: Postq̃ resurrexero:precedã vos in galileã. Angelꝰ quoqz mulieribus ait: Dicite discipulis eius:quia precedet vos in galileam. Qua propter iussioni magistri obediẽtia discipuloꝝ obsequitur. Recte aũt vndecim discipuli ad adorandũ pergũt iã enim vnus pierat:q dominuz ac magistꝝ suũ tradiderat. HIERO. Post resurrectionẽ ergo iesus in galilee mõte cõspicitur:ibiqz adoratur: licet gdam dubitent z dubitatio eorum nostram augeat fidem. Sequitur: Et videntes eũ adorauerunt:quidã autem dubitauerunt. REMI. Hoc aũt lucas euãgelista plenius manifestat: Refert enim quia cuz dominus resurgens a mortuis ipse apparuisset discipulis:ipsi cõturbati z exterriti: existimabant se spiritum videre. RABA. In monte quidem apparuit eis dominus:vt significaret quoniam corpus quod de cõmuni generis humani terra nascẽdo susceperat: resurgẽdo iam super terrena omnia subleuauerat:z vt admoneret fideles:si illic celsitudinem resurrectionis eius cupiunt videre:hic ab infimis voluptatibus ad superna studeant desideria transire. Jesus autem discipulos in galileaz precedit qꝛ ꝑps resurrexit a mortuis primitie dormientiũ. Sequuntur autez bi qui sunt christi: z suo ordine ad vitam de morte transmigrant in sua specie diuinitatez contemplantes:z huic congruit q galilea reuelatio interpretatur. AVGV. de con. euange. Sed considerandus est quomodo corporaliter in galilea dominus videri potuerit: quia enim non ipso die quo resurrexit visus est manifestum est.nam in hierusalez visus est eo die in initio noctis:vt lucas z ioannes apertissime consonant:neque etiam in sequentibus octo diebus:post quos dicit ioannes discipulis apparuisse dominũ:vbi primo vidit euz thomas qui eum non viderat die resurrectionis eius:nisi quis dicat non illos vndecim qui iam tunc apostoli vocabantur: sed discipulorum illic vndeciz fuisse ex multo numero discipulorum. Sed occurrit aliud qõ obsistit: Joannes enim quãdo commemorauit non in monte ab vndeciz: sed ad mare tiberiadis a septem piscantibus visum esse dominum. Hoc iam tertio inquit manifestauit se iesus discipulis suis quod intelligendum est ad numerum dieruz retulisse:non ad numerum manifestationum. Si autem acceperimus intra illos octo dies antequaz eum thomas vidisset ab.xi. discipulis quibusqz dominum visum:non erit ad mare thyberiadis tertio manifestũ eẽ:sed quarto: Ac per hoc cogimur intelligere post omnia factum eẽ:q eũ in monte galilee discipuli vndecim viderunt. Inuenimꝰ itaqz apud quattuor euãgelistas decies cõmemoratuz dominũ visũ ab hoĩbus esse post resurrectionẽ: Semel ad monumẽtũ mulieribꝰ: Item eisdem egredientibus a monumento in itinere: Tertio petro: Quarto duobus cũtibus in castellũ: Quinto pluribus i hierusalem vbi nõ erat thomas: Sexto vbi vidit eum thomas: Septimo ad mare tyberiadis: Octauo i mõte galilee ꝛm matthæũ: Nono q dicit marcꝰ:nouissime recũbentibꝰ quia iam nõ erant in terra cũ illo cõuiuaturi: Decimo i ipo die non iam in terra sed eleuatum in nube:cum in celũ ascẽderat quod marcus z lucas ꝓmemorant:sed nõ omnia scripta sunt:sicut oãnes fatetur:crebra enim erat eius cũ illis conuersatio per dies.xl. ꝑusq̃ ascẽdisset in celum. REMI. Videntes ergo discipuli dominũ cognouerunt:z iccirco dimissis in terram vultibus adorabant.z ideo pius z clemẽs magister vt oẽm dubietatem aufferret a cordibus eorum: accedens ad eos corroborauit in fide.vnde sequitur: Et accedens iesus locutus est eis dicens: Data ẽ mihi omnis potestas in celo z in terra. HIERO. Illi aũt ptãs data ẽ qui pauloante crucifixus:qui sepultus in tumulo:qui postea resurrexit. RABA. Nõ.n. hoc de coeterna patri diuinitate sed de assumpta loquor humanitate ꝛm quã minoratus est paulominus ab angelis. SEVE. Filius quippe dei: virginis filio:deus homini: diuinitas carni ꝓtulit quod semper ipse cũ ꝑre possedit. HIERO. In celo aũt z i terra ptãs data est:vt q ante regnabat in celo per fidẽ credentiũ regnet in terris. REMI. Qõ ergo psalmista de resurgente dño dicit. Constituisti eũ super opera manũ tuaꝝ:hoc nũc dñs dicit: Data est mihi oĩs ptãs in celo z i terra. Et hic sciendũ qz añq̃ dñs surrexisset a mortuis nouerãt angeli se subiectos hoĩni christo. Volens ergo christus etiam hominibus notum fieri q data esset sibi omnis potestas i celo z in terra: predicatores misit:qui verbuz vite cunctis nationibus predicarent. Unde sequit: Euntes ergo docete omnes gentes:

BEDA. in homi. Qui enĩ ante passionem suam dixerat In viam gentium ne abieritis:surgens a mortuis dicit: Ite docete omnes gentes. Qua ꝓter confudantur iudei q dicunt christũ tm̃õ ad suam salutẽ esse venturꝝ. Erubescãt z donatiste qui localiter xp̃m cõcludere cupientes dixerũt tm̃õ in aphrica esse:non in alys regionibus. HIERO. Primum ergo docent omnes gentes: deinde doctas intingunt in aqua:non enim potest fieri vt corpus baptismi recipiat sacramentum:nisi aĩ oĩa fidei susceperit veritatẽ baptiçantes eos in noĩe patris z filꝫ z spiritussancti:vt quoniam vna diuinitas sit vna largitio nomenqz trinitatis vnus deus. SEVE. Omnes ergo gentes potestas vna eademq̃ recreat ad salutẽ quas creauit ad vitam. DIDI. in lib. de spiritusancto. Licet autẽ quis possit existere mentis alienę qui ita baptiçare conetur:vt vnum de predictis nominibꝰ pretermittat:videlicet cõtrarius christo legisdatori, tamẽ sine perfectione baptiçabit:ĩmo penitus a peccatis liberare nõ poterit:quos a se existimauerit baptiçatos. Ex bis aũt colligitur q̃ indiuisa sit substantia trinitatis: z patrem vere filꝫ esse patrem:z filium vere patris filium:z spiritũscti vere patris z dei filꝫ esse spiritum: z insuper sapientie z veritatis.i.filꝫ dei. Hec est salus credentium.z dispensatio ecclesiastice discipline i hac trinitate pficit. HYLA. Quid enim in hoc sacramento salutis humane non continet: plena sũt omnia vt a pleno z perfecto prolata. Habet enim nature sue nomen in patre:sed pater tantum est. Non enĩz humano modo habet aliunde q pater est. Ipse ingenitus, eternus:habens in se semper:vt semper sit soli filio notus. Filius autez est progenies ingeniti:vnus ex vno:verus a vero:viuus a viuo:perfectus a perfecto:virtutis virtus:sapiẽ

tie sapientia:glorie gloria:imago inuisibilis dei:forma pris ingeniti. Spiritus autem sanctus non potest a confessione patris ⁊ filij separari: ⁊ quidem vbiqz non deest hoc expectatois nostre solatium. hic in donorum operationibus future spei pignus est:hic mentium lumen:hic splendor aiox est. Hec igitur lz mutare non possint hereticiafferunt tam humana cōmenta:vt sabellius patrem ex quo tendat in filium:idq; noibus potius confitendum putat esse q̄ rebus: cum ipsis filium proponat ⁊ patrem:vt ebion omne initiū ex maria concedens:non ex deo hominem: sed ex homine deuz proferat:vt arriani qui ex nihilo atqz ex tempore sapientiam ⁊ virtutē dei producunt. Quid aūt mirum est vt de spūsancto diuersa sentiant:qui in filio largitore eius iam temerary sunt auctores. HIERO. Consideratur aūt hic ordo p̄cipuus. Jussit apostolos vt primū docerent vniuersas gentes:deinde fidei tigerent sacramento: ⁊ post fidem ac baptisma que eēnt obseruanda p̄ciperent. vñ sequitur. Docentes eos seruare omnia q̄cūqz mandaui vobis. RABA. Quia sicut corp⁹ sine spiritu mortuū est:ita ⁊ fides sine operibus mortua ē. CHRY. in ho. Quia vero eis magna iniunxerat:erigens eox sensus dicit. Et ecce ego vo. sum oībus di. vsqz ad consu. seculi. q. d. ne dicatis difficile esse iniunctum negocium:ego sum vobiscuz qui oīa facio leuia. Non aūt cum illis solū dixit se futurum esse:sed ⁊ cum omnibus qui post illos credunt:nō enim vsqz ad ꝯsummationem seculi apostoli mansuri erant:sed sicut vni corpori fidelibus loquitur. RABA. Ex hoc autem intelligit q̄ vsqz ad finē seculi non sūt defuturi i mundo qui diuina manſione ⁊ inhabitatione sūt digni. CHRY. Rememorat aūt eis ⁊ consumationē:vt eos magis attrahat:⁊ ne presentia solum inspiciant:sz ⁊ futura bona ⁊ sine fine mansura. q. d. Tristitia quā sustinebitis simul cū pīti vita consumetur:⁊ totum seculum in consumationem deueniet:bona aūtē quibus potiemini sunt in eternū pmansura. BEDA in ho. Querit autē quare hic dicat: Ecce ego vobiscum sū: cū alibi dixisse legatur. Vado ad eum qui me misit: sz alia sunt que humanitati ascribūtur: ⁊ alia que diuinitati. Ibit ad patrem per humanitatem:manet aūt cū discipulis i forma qua est patri equalis. Qx aūt dicit: Usqz ad consumationem seculi:finitū p̄o infinito ponitur. nam qui in presenti seculo manet cum electis eos ꝓtegendo:ipse post finem cū eis manebit:eos remunerando. HIERO. Qui ergo vsqz ad ꝯsummationē seculi cū discipulis se cē pmittit:⁊ illos oñdit semp esse victuros:⁊ se nūq̄ a credentibus recessurum. LEO pa. in ser. de pas. Qui enī ascēdit in celos non deserit adoptatos:⁊ ipse deorsum confortat ad patientiā:q surſum inuitat ad gloziam. Cuius glorie participes nos faciat ipse xp̄s rex glorie:qui est deus benedictus in secula amen.

Incipiunt capitula euangely matthei per ordinem.

Primum natiuitas domini nostri iesu christi.
Secūz magox munera. occultatio iesu. Infantes iterficiūt.
Tertium: Regressus iesus exegypto in naçareth:a ioanne in iordane baptiçatur.
Quartum: Jesus in deserto tentatus a diabolo vicit: petrū ⁊ andream:iacobum ⁊ ioannem piscatores conuocat:⁊ circuiens varios languores hominum curat.
Quintum de beatitudine ⁊ ceteris mandatis.
Sextum: Orationem docet:⁊ inter cetera mandata non cē cogitandum de victu ⁊ vestitu predicit.
Septimum. Non esse preproperе iudicandū:de margaritis ante porcos non mittēdis:petendum:querendu:z pulsandum:a pseudo prophetis cauendum: quia non omnes qui dicunt mihi:domine domine intrabunt in regnum celorū. De domo edificata supra petram vel harenam.

Octauo: Leprosū mūdat:puerū cēturionis paralyticum curat:socruz petri a febribus liberat. De pmis curis:⁊ vt mox tui mortuos suos sepeliant cuidā dicit:nauigans tempestatem sedat:⁊ in terram geraçenorum demonia eycit.
Nonum paraliticus curatus lectum sūū baiulat. Matthēū conuocat. dicit phariseis non esse opus medico validis:parabolam panni ⁊ scissure ⁊ vtriū ⁊ vini ponit. Mulierem a pfluuio liberat:⁊ filiā principis cuiusdam mortuam suscitat:cecis oculos aperit:surdū ⁊ mutū demonium eycit.
Decimum: Duodecim apostolos premittit cū oi doctrina ac dicit q; non venerit pacem mittere sup terram sed gladiū.
Undecimum: Testimonium dicit iesus de ioanne: atqz increpat ciuitates que credere noluerunt. Confessio domini ad patrem ⁊ iugum domini leue est.
Duodecimum: Discipuli spicas vellunt:manum aridam habentem sanat:hominem a demonio cecum ⁊ mutum liberat. ⁊ in principe demoniorum facere opinantes destruit. Jone:⁊ niniuitarum signum phariseis tradidit: matrem ⁊ fratres spernit.
Decimumtertium: De nauicula turbis parabolas exponit: prophetam in patria sua sine honore esse dicit.
Decimumquartum de ioannis capite in disco:de quinq; panibus ⁊ duobus piscibus in quinq; milia viros: Jesus supra mare ambulans petrum mergentem releuat.
Decimumquintum. q; ea magis que de corde exeunt coinquinant hominem. Filiam mulieris syrophenisse a demonio liberat:⁊ multos alios sanat.
Decimumsextū. De septem panibus in quattor milia viros. A fermento phariseorum cauendum christum dei viui filium esse petrus confitet:quēq; post paululū dure ircrepat.
Decimumseptimum. In mōte transfiguratur. puerum lunaticum curat:de statere in ore piscis.
Decimumoctauum: Humilitatem docet sicut pueri: ⁊ nec minimum fidelium scandaliçandum: quorum angeli faciem patris semper vident. corripiendos fratres ⁊ sepius indulgendum.
Decimumnonum. Similitudo de illo qui conseruum suum propter centum denarios suffocat. De eunuchis. infantes non esse arcendos a benedictione. Difficile diuitem intrare in regnum celorum.
Uicesimū. De primis nouissimos futuros:parabolam operariorum in vinea conductorum. De petitione filiorum çebedei ⁊ de primis accubitibus cene:. De duobus cecis secus viam curatis.
Uicesimumprimum. De asino ⁊ pullo eius. De ficu arefcā. Interrogat⁹ in q̄ ptāte hec faceret:interrogat de ioānis baptisмate:subiungens parabolaz duox filiox in vineā missox: parabolā de vince colonis q interficiunt ad se missos.
Uicesimūscōz: Parabolam de his q inuitati ad nuptias venire ꝓtēnūt: De denario cesaris:ō muliere q̄ septē viros habuit. Jesus tentatus a phariseis iterrogat:cui⁹ filius ē xp̄s.
Uicesimūtertium: Increpans scribas dicit. Ueh vobis scribe ⁊ pharisei. Increpatio ciuitatis hierusalem:de occisione prophetarum ⁊ lapidatione.
Uicesimumquartum de signis nouissimorum dierum:de aduentu saluatoris.
Uicesimum quintum:de decem virginibus: de talentis:de ouibus a dextris ⁊ hedis a sinistris.
Uicesimumsextum. Judeorum consilium de cōprehendendo iesu:⁊ cetera que in cena domini gesta sunt.
Uicesimumseptimum. Petro predicit q; tertio eum abnegaturus esset:oratio iesu ad patrem: ⁊ cetera cum detraberetur. Passio domini ⁊ sepultura.
Uicesimumoctauum. Resurrectio eius: Item mandata ⁊ doctrina eius de baptismo.

Dominica secunda in aduentu.
Cum audisset ioannes in vinculis. xi.
In festo sancti stephani martyris.
Ecce ego mitto ad vos. xxiy.
In festo innocentiū: Angelus domini apparuit. y
In epiphania domini.
Cum natus esset iesus in bethleem. y
Dominica secunda post octauam epiphanie.
Cum descendisset iesus de. viy.
Dominica tertia ascendente iesu in naui. viy.
Dominica quarta Sile factum est regnū celoꝝ. xiy.
In septuagesimą Simile est regnū celorum. xx.
Feria quarta in capite ieiuny.
Cum ieiunatis nolite fieri sicut hy. vi.
Feria quinta. Cum introisset iesus capharnaum. viy.
Feria sexta. Audistis quia dictum ē antiquis. v.
Dominica prima in quadragesima.
Ductus est iesus in desertum. iiy.
Feria secūda. Cum venerit filius hominis. xxv.
Feria tertia. Cum intrasset iesus hierosoly. xxi.
Feria quarta. Accesserūt ad iesum scribe ꝛ pha. xy.
Feria quinta. Egressus iesus: recessit in partes. xv.
Dominica secunda in quadragesima.
Assumpsit iesus petrum iacobum ꝛ ioannem. xvy.
Feria tertia. Locutus est iesus ad turbas ꝛ ad. xxiy.
Feria quarta. Ascendens iesus hierosoly. xx.
Feria sexta. Homo quidam erat paterfami. xxi.
Feria tertia post tertiam dominicam ī quadragesima.
Respiciens iesus discipulos suos. xviy.
Feria quarta. Accesserunt ad iesum scri. ꝛ pha. xv.
Dominica in ramis palmarum.
Cum appropinquasset iesus hierosolymam.
Scitis quia post biduum pascha fiet. xxvi.
Sabbato. Uespere aūt sabbati. xxviy.
Feria sexta post dominicam in pascha
Undecim discipuli. xxviy.
Dominica quinta post penthecosten.
Nisi habundauerit iustitia. v.
Dominica .vy. Attendite a falsis prophetis. vy.
Dominica.xiy. Nemo potest duobus dñis seruire. vi.
Dominica.xvy. Accesserunt ad iesum. xxy.
Dominica.xviy. Ascendens iesus in naui. ix.
Dominica.xix. Simile ē regnū celoꝝ homini regi. xxy.
Dominica.xxy. Abeuntes pharisei. xxiy.
Dominica.xxiy. Loquente Jesu ad turbas. ix.
Dominica.xxiiy. Cum videritis abomina. xxiiy.
In festo sancti andree. Ambulans iesus iuxta mare. iiy.
In festo sancte agnetis. Sile ē reg.cel.thesauro. xiy.
In conuersione sancti pauli apostoli. xix.
Ecce nos relinquimus omnia. xvi.
In cathedra sancti petri. Uenit iesus in partes. xi.
In festo sci matthie apli. Cōfiteoꝝ tibi pater. xvi.
In festo sancti petri apostoli. Uenit iesus in partes. xix.
In festo sancti pauli apli. Ecce nos q̄ reliqm? oia. xy.
In festo sanctorum. vy. fratrum. Ecce mater. xx.
In festo sci iacobi apli. Accessit ad iesum mater. i.
In natiuitate sancte marie virginis.
Liber generationis iesu christi.
In octaua apostolorum petri ꝛ pauli. xiiy.
Jussit iesus discipulos suos ascen. in naui.
In festo sancti matthei apostoli. ix.
Uidit iesus hominem sedentem in the.
In dedicatione sancti michaelis. xviy.
Accesserunt discipuli ad iesum di. quisputas.
In vigilia plurimorum apostolorum. x.
Ecce ego mitto vos sicut oues. xix.
Ecce nos relinquimus omnia.
In natali vnius martyris. x.
Nolite arbitrari quia venerim mit. xvy.
Si quis vult post me venire. x.
Nihil opertum quod non reueletur.
In natali plurimorum martyrum. xi.
Confiteoꝝ tibi pater celi ꝛ terre. xxiiy.
Sedente iesu super montem oliueti. vy
Uidens iesus turbas ascendit in montem.
In vigilia natinitatis domini nostri iesu christi. i.
Cum esset desponsata mater iesu.
In natali confessorum pontificum. v.
Uos estis sal terre: quod si eua. xxv.
Uigilate quia nescitis qua hora. xxv.
Homo quidam peregre proficiscens. xxv.
In natali virginū. Sile ē regnū ce. x. virginibus. xiy.
Simile est regnum celorum thesauro abscondito.
In honore sancte crucis. xx.
Assumpsit iesus duodecim discipulos secre.

Finit tabula.

Euerēdo in xpo patri dño Danibaldo: Basilice .xy. aplox venerabili pbytero Cardinali frater Thomas de aquino oidis fratx predicatox se totū. Rex opifex deus solo sue bonitatis intuitu cūcta in esse produ cens: nālem boni amozez oīb⁹ indidit creaturis: vt dū vnaquecz res bonuz sibi conueniens nāl'r amat & appetit: quadā cōuersione mirabili i suū recurrere demr̄etur auctorē. sed in hoc pfer̄ ceteris rōnalis nā: qz ipm vniuersalē bonitatis fontē p sapientiam ituer i potest: & p charitatis amorē suauiter degusta re. vñ fit: vt sapientie bonū: quo ad ipm fontē bonitatis accedimus: oībus humanis bonis fm recte rōnis iudicium p ferar̄. Dec est. n. que fastidiū nescit: ita vt q eaz edit adhuc esuriat: & q eā bibit sitire nō cesset. Dec ē que intantū pctō repugnat: vt qui fm ipsam operant̄: nō peccēt. Dec ē q̄ ide ficientē fructū suis mīstris largit̄: vt q eā elucidāt vitā pos sideāt sempiternā. Precellit itaqz voluptates dulcedie: seuritate sedes & regna: vtilitateqz diuitias vniuersas. Duismodi igit̄ delectat⁹ muneribꝰ euāgelice sapiētie a seculo in mysterio abscondite: quā in lucē pduxit dei sapia icarnata: ministeriū expositōis adhibui: sacroz doctoz snīas cōpilando: ad qō me iduxit pmit⁹ felicis recordatōis Urbani pape quarti mādatū. Uez qz eo sūmo pōtifice ex hac vita subtracto: tria euāgelia: Marci: Luce: & Joānis exponēda restabāt: ne op⁹ qō obediētia iceperat: negligētia iperfectū relinqueret: cū multo labore diligens adhibui studiū: vt q̄ tuoz euāgelioz expōnē cōplerē: eadē i oīb⁹ forma fuata in ponēdis scōz auctorib⁹ & eoz noīb⁹ pscribēdis: Et vt magis integra & cōtinua pdicta scōz expositio redderet̄: q̄sdaz expōnes doctoz grecoz i latinū feci trāsferri: ex q̄bus pla expōnib⁹ latinoz doctoz iterserui: auctoz noīb⁹ pnotatis Uez qz cōgruit vt de laboz fructib⁹ oblatōes sacerdotib⁹ offeran̄: expōnes euāgelice op⁹: laboris mei fructū aploz pbytero cēsui offerendū. i quo vestra suscipiat auctoritas debitū: vt sciētis idustria iudicy cēsurā exerceat: & antiq̄ dilectio amoris affectū i offerētis mūere cōprehēdat. GLO.

Occasionē gētiū & cām salutis eaz isaias p pheta manifesto pnūciat oraculo dicēs: Dec me⁹ fact⁹ ē fortitudo mea. & dixit: Parū est vt sis mihi seru⁹ ad suscitādas trib⁹ iacob & feces isrl' conuertēdas. Dedi te i lucē gētiū vt sis sal⁹ mea vsq ad extremuz terre .HIE. sup isaiā. In q̄b⁹ vbis oñdit xpm appellari fuū i q̄tū ē format⁹ ex vtero. Nā añ vba ista pmittit: Dec dicit dñs formās me ex vtero fuū sibi. Fuerat sigdē volūtas pris vt pessimi vinitores missū suscipent filiuz. vñ de ipsis xps ad discipl'os loq̄t: In viā gētiū ne abieritis: sed ite magis ad oues pditas dom⁹ isrl'. qz igr isrl' nō ē reduct⁹ ad deū: ppea dei fili⁹ loq̄t iudeis nō credētib⁹ dicēs. Dec me⁹ fact⁹ ē fortitudo mea q & cōsolat⁹ ē me sup abiectōe populi mei. Et dixit mihi. Parum est si seruias mihi ad suscitandas tribus iacob: que suo vitio corruerunt: & ad feces siue reliquias israel conuertendas. Pro illis enim dedi te in lucē gētiū oīuz: vt illumies vniuersū mūdū: & salutē meā per quā boīes salui fiūt vsq ad extrema terre facias puenire. GLO. Ex pmissis igr vbis duo possum⁹ colligere: quozū pmū ē diuina vtus q̄ fuit i xpo: ex q̄ efficax fuit ad gētiū illuminationē: qz dicit: dec me⁹ fact⁹ ē fortitudo mea. Dec igit̄ erat i xpo mūdū recōciliās sibi: vt apls ad corinthios dic. vñ & euāgeliū p qō credētes saluant̄: vtus dei ē i salutē oī credēti: vt idē apls ad ro. dicit. Scōz ār ē illumiatio gētiū: & salus mūdi ex dispōne patris p xpz ꝓplexa: qz dr̄. Dedi te i lucē gētiū. vñ post resurrectōez suā dñs vt dispōnē pris impleret ad pdicādū discipl'os misit: dicēs: Docete oēs gētes. q̄z gdā ad pdicādū iudeis: gdā ad pdicādū gētib⁹ mīsteriū accep erūt. Qz vo euāgeliū oportuit nō solū pdicari pp pītes sz ēt scribi pp futuros: eadē distictio ē i scriptoribꝰ euāgelij obſuata. nā matthe⁹ iudeis euāgeliū hebraico fmōe scripsit. Marc⁹ aūt pm⁹ euāgeliū scripsit i gētib⁹. EVSE. i ecclesiastica histo. Cū. n. romane vrbi claz vbi oi lumē fuissz exortū: fmo vitatis & lucis q̄ p petrū pdicabat̄: vniuersoz mētes placido illustrauit auditu: ita vt quotidie audiētib⁹ eū nulla vnq̄ sacietas fieret. vñ neqz eis auditio sola sufficiebat: sz marcū discipulū ei⁹ oīb⁹ pcib⁹ exorāt: vt ea q̄ ille vbo pdicabat ad ppetuā eoz cōmonitōez bñdaz scripture traderet: quo domi forib⁹q̄z i hō meditatōib⁹ vbi pmanerēt. nec p⁹ ab obsecrādo desistūt q̄s q̄ oz auerāt ipetrarēt. et hoc fuit cā scribēdi euāgeliū fz marcū. Petr⁹ vo vt p spīm sanctū religioso se cōperit furto spoliatū: delectat⁹ ē: fidem eoz p b deuotionē q̄z ꝓsideras: factū ꝓfirmauit: & i ppetuā legēdā scripturā ecclys tradidit. HIE. sup marcū. Principiū ār qz a pfectōis etatis xpi pdicatōe ichoat: nec laborat i natiuitate ifantuli q logr̄ ō pfectōe filij dei. CHRY. Cō pendiosā aūt ac breuē narrationē facit: i quo magr̄m imitatus est. s. petz breuitatis studētē. AVGV. ō cōsen. euāge. Unde matthe⁹ q regiā xpi psonā narrandā suscepat: būit marcū sibi tāq̄ comitē & abreuiatorē adiūctuz: q sua vestigia quodāmō seq̄retur. Reguz. n. ē nō eē sine comitū obsequio. Sacerdos aūt qm̄ i scās cōz sol⁹ itrabat: ppea lucas q̄ circa sacerdotiū xpi erat itētio: nō būit tāq̄ sociū obsequentē q suā narrationē quodāmō breuiaret. BEDA. Nōndū ē ēt q euāgeliste sci diuersū narratiōis sue pmordiū singl'i diuersū statuere terminū. Matthe⁹ nāqz a natiuitate dñica exordiū sumēs: ad tps vsq dñice resurrectiōis seriē sue nāratōis pduxit. Marc⁹ ab itio euāgelice pdicatōis icipiēs p uenit vsqz ad tps ascēsiōis dñi & predicatiōis discipl'oruz ei⁹ cūctis gētib⁹ p orbē. Lucas aūt a natiuitate pcursoris incohans euāgeliū termīauit i ascēsiōe dñica. Joānes ab eternitate vbi dei pncipiū sumēs: vsqz ad tps dñice resurrectionis euāgeliçādo ptingit. AMBRO. sup lucā. Qz igr̄ marcus a potētie cepit expssiōe diuine: recte sub leonis imagie figurat̄. REMI. sup mat. Per leonē ēt signat̄ marc⁹: qz sic leo terribilē vocē i deserto emittit: sic marc⁹ a voce i deserto icepit dicēs: Uox clamātis i deserto. AVGV. ō cōsen. euā. Quāuis & de figura alr̄ dici posset: Marc⁹. n. q neqz stirpez regiā vt matthe⁹ ob hoc per leonē signatus: neqz sacerdotalē: vt lucas signat⁹ p vitulū: vel cognatōem vel ꝓsecratiōnē narrare voluit: & tñ i eis vsat⁹ oñdit̄ q̄ homo xps opat⁹ ē: per boīs figurā i illis q̄tuor aīalib⁹ signat⁹ videt̄. THEOPHRAS. Uel euāgelū fm marcū aquila inuit: a pphetia enim ioannis incepit. Prophetia enim acute que a longe sunt speculatur vt aquila.

Capi. I.

Initium euangelij Jesu christi filij dei.

HIERO. i plogo. Marc⁹ euāgelista sacerdotiū i isrl' agēs fm carnē leuita ad: dñz cōuersus euāgeliū i italia scripsit: oñdēs in eo qd & generi suo oberet xps. nā initiū euāgely in voce pphetice exclamatōis istituēs: ordinē leuitice electōis oñdit: pdicās ioānē zacharie filiū i voce āgeli emissuz dicens: Initiū euā. Jesu xpi filij dei. HIERO. Euāgeliū grece dr̄: latine bona ānūciatio pdicat̄: qō ppe ad regnū dei & remissionē ptinet pctōz: eteni euāgeliū p qō venit redēptio fideliū & btitudo scōz. Quatuor aūt euāgelia vnuz sūt: & vnū q̄tuor. In hebraeo ieshus: In greco sother: i latio saluator dr̄. Christus aūt grece: Messias hebraice: lgtie vnct⁹: idest rex & sacerdos dr̄. BEDA. Cōferēdū aūt ē hoc euan-

gely ꝓncipiū ꝓncipio matthei quo ait: Liber generatiōis Jesu christi filij dauid: filij abraaz: Dicaute dñi filij dei. Et ex vtroq; .n. vn⁹ dñs iesus xps: dei: z hois filius ē itelligēdus. Et apte ꝑm⁹ euāgelista filiū hois eū: secūd⁹ filiū dei noīat: vt a miozib⁹ ad maioza paulati sensus nr assurgeret: ac p fidē z sacrā humanitatis assūpte: ad agnitiōez diuine eternitatis ascēderet. Apte ēt g humanā erat gñatōez ōscripturꝰ a filio hois cepit: Dauid. s. siue abraam. Apte ēt his q libzum suū ab initio euāgelice ꝓdicatōis ieiunabat filiū dei magis appellare voluit iesū xpz: qz būane erat nāe ō ꝓgenie pziar chaz vitatē carnis suscipe. Et dine fuit potētie euāgelium mūdo ꝓdicare. HYLA. sup lucā. Nō aūt solo noīe ꝓtestatus ē xpm filiū dei: sz ēt ꝓpetate. Nos filij dei sum⁹ sz nō talis hic filius. Dic.n. verus z ꝓpr⁹ ē filius ozigine: nō adoptōe: veritate: nō nūcupatōe: natiuitate: non creatione.

¶ Sic̄ scriptū ē i isaia ꝓpha: Ecce mitto angelum meū añ faciē tuā q ꝑparabit viā tuaz añte. Vox clamantis in deserto: Parate viam domini: rectas facite semitas eius

BEDA. Scriptur⁹ euāgeliū marc⁹: cōgrue ꝑmo ponit testimonia ꝓphetaz: vt eo cūctis sine scrupulo dubietatis suscipiēda q̄ scriberet itimaret: quo ꝺ a ꝓphetis añea ꝓdcā ee demōstraret. Simulqz vno eodēqz euāgely sui ꝓncipio: et iudeos q legē ac ꝓphas suscepat ad suscipiēdā euāgely gratiā ac sacrā q̄ ipoz ꝓphete ꝓdixerāt istituit: Et gētiles q p euāgely pcōia ad dñz venerāt: ad auctozitatē quoqz legis z ꝓphaz suscipiēdā venerādāqz ꝓuocat. vñ dic̄. Sic̄ scriptū est i isaia ꝓpha: Ecce ego mit. an. meū an. fa. tu. HIERO. de optimo genere iterptādi. Hoc aūt nō scribit i isaia: sed i malachia i nouissimo. xy. ꝓphaz. CHRY. Pōt ār dici q falsitas est scriptozis. Uel alr. Dicet q duas ꝓphetias i diuersis locis dictas a duob⁹ ꝓphetis i vnū cōgregās posuit. In isaia. n. ꝓpha post eccehie describit historiā. Vox cla. in ōser. In malachia vo: Ec. mit. an. meū. Scōs igr euāgelista duas ꝓphias posuit: vt ab isaia dictas: z ad vnā lectōez ꝺ referens: tacēs vo a q̄ dicat. Ec. e. mit. an. me. AVGV. ō q. euā. Sciēs. n. oīa ad auctozē referēda dicta hec ad isaiā reuocauit: q sensū istū ꝑoz itimanerat. Deniqz post vba malachie stati subiecit dicēs: Vox cla. i deserto. vt iungeret vba vtriusq; ꝓphete ad vnū sensū ptinētia sub ꝑozis ꝓphete ꝑsona. BEDA. Uel alr itelligēdū ē q z si nō hec vba iueniunt in isaia. sensus tñ coz iuenit i multis alys locis: z manifesti⁹ i hoc q subiunxit: Uox cla. i deser. Nā q dixit malachias mittēdū angelū ante faciē dñi q ꝑpararet viaz ei⁹: hoc ē qō dixit isaias voce clamātis i deserto audiēdā q̄ diceret: Parate viā dñi. In vtraqz ār sntia silr parāda via domini ꝓdicat. Potuit ār fieri vt aio marci euāgeliū cōscribē tis ꝑ malachia isaias occurrerit: vt fieri solet: qō tñ sine vlla dubitatōe emēdaret: saltē ab alys admonitus: g ipo adhuc i carne viuēte legere potuerunt: nisi cogitaret recozdationi sue q̄ scō spū regebat: nō frustra occurrisse aliō ꝑ alio nomē ꝓphete. Sic eni insinuant q̄cūqz ꝑ ꝓphetas spūscūs dixit: z singula ee oīuz z oīa singuloz. HIERO. Per malachiā g̃ patris vox sonat ad filiū q ē facies ꝑris vñ agnit⁹ ē.

BEDA. Angelus aūt vocat ioānes nō nāe societate iuxheresim ozigenis: sed officy dignitate. Angelus. n. grece: latine nūcius dr: quo noīe recte appellari potuit hō ille qui fuit missus a deo: vt testimoniū ꝓhiberet de lumie: z veniēte i carne dñm mūdo nūciaret: cū ꝓstet oēs q sacerdotio fūgunt ob euāgeliçādi officiū angelos posse vocari: dicēte ꝓpheta malachia: Labia sacerdotis custodiūt sciaz: z legem requrūt ex ozc ei⁹: qz angel⁹ ē dñi exercituū. THEOPHI. Precurso⁹ igr xpi angelus dr ꝓpter vitā angelicā z reuerētiā excelsā. Qz ār dicit: Ante faciē tuā. hoc significat q̄si diceret iuxte ē nunci⁹ tu⁹. vñ oñdit ꝓpiquitas ꝑcurſozis ad xpm. Ceteri iuxta reges ambulāt q ꝓpiqui sūt magis. Segtur. Qui ꝑparabit viā tuā ante te. Per baptismū. n. ꝑparauit aias iudeoz vt xpm suscipereī. HIERO. Ul' via dñi qua ad hoīes igredit pnia est: q quā de⁹ ad nos descēdit et nos ad illum ascēdim⁹. Dinc aūt initiū ꝓdicatōis ioānis fuit: Pniam agite. BEDA. Sicut aūt ioānes angel⁹ potuit vocari ꝑ eo q faciē dñi euāgeliçādo ꝑuenit: ita recte appellari z vox potuit: qz vbū dei sonādo pibat. vñ segī: Uox clamātis i deser. Cōstat. n. q vnigenit⁹ filius vbū pris vocat. et ex ipa nra locutōe cognoscimus: qz pus vox sonat vt vbum postmodū possit audiri. HIERO. Dicit aūt vox clamantis: qz clamoz ad surdos z lōge positos siue cū idignatōe fieri solet q̄ iudaico certū ē ꝓpto euenisse: dū lōge ē a pctōzib⁹ salus. z aures suas obturauerūt sicut aspides surde: z indignatōez z iram z tribulatiōez a christo audire meruerunt.

CHRY. Per hoc ār q̄ dr: i deserto. Manifeste oñdit ꝓphetia nō in bierlm dīna fieri dogmata: sz i deserto. Nō im, plebat ad lram ioāne baptista i deserto iozdanis: vbi dei apparitionē salutiferā ꝓdicante. Oñdit ēt ꝑmo ꝓphetic⁹ ꝓter, deserti q̄ nō a moyse ostensū fuit: vbi semitas faciebat aliud, ee ōsertū: i quo ꝓpētē ee salutē xpi significabat. HIERO. Uel i deserto fit vox z clamor: qz deserti erant a spū dei: siē dom⁹ vacās z scopata: defti etiā a ꝓpha rege atq; sacerdote. BEDA. Quid ār clamaret: apit cū subdit: Parate viā dñi: rec. fa. sc. ei⁹. Omnis. n. q fidē rectā z opa bona ꝓdicat: gd aliō q̄z veniēti dño ad cozda audientiū viā parat: vt hec sz cozda vis gratie penetret z lumē vitatis illustret: Rectas aūt semitas facit dū mūdas i aio cogitatōes ꝑ ꝑmonē ꝓdicatōis formar. HIERO. Uel alr: Parate viā dñi: hoc ē penitētiā agite z ꝓdicate. rectas facite semitas ei⁹ vt via regia icedētes ꝓximos nros vt nos z nosmetipos vt ꝓpios diligam⁹. Qui. n. semetipz diligit z nō diligit ꝓximū ad dextrā ōcliat. Nā multi bñ agūt z ñ bñ cōzigūt vt fuit hely. z q semetipsū odiens ꝓximū diligit ad sinistrā diuertit. Multi. n. cozzigūt sz ñ bene agūt: vt fuerūt scribe z pharisei. Semitas aūt post viā sequūt: qz mādata moralia post pniaz explanant. THEOPHI. Uel via est nouū testm: semite vo⁹ ꝙsi attritū. ad viā. n. neēe erat ꝑparari. s. ad nouū testamētū. Ueteris ār testamēti semitas rectas fieri oportebat.

¶ Fuit ioānes i deserto baptizās z ꝓdicās baptismū pnie i remissionez pctōz. Et egrediebat ad eum oīs iudee regio: z hierosolymite vniuersi: z baptizabant ab illo i iozdanis flumie: confitētes pctā sua. Et erat ioānes vestit⁹ pilis camelozum: z zona pellicea circa lumbos eius: z locustas z mel silueſtre edebat: z ꝓdicabat dicens: Uenit fortioz me post me: cuius nō sū dign⁹ ꝓcūbēs solnere corrigiam calciamentoz eius. Ego baptizo vos aqua: ille vero baptizabit vos spūsco.

HIERO. Scōm ꝓmissaz isaie ꝓphetiā via dñi a ioāne paraī: ꝑ fidē: baptismū: z pniam. recte semite fiūt p austera itinia vestis cilicie z ꝯone pellicee: z cibi locustini: z mel silueſtri z humillime vocis. vnde dr: Fuit ioānes i deserto. Joānes eni z iesus q̄runt qō in deserto amissū est. vbi vicit diabolus: ibi vincit. vbi cecidit hō: ibi exurgit. Joānes aūt gratia dei iterpretat. a gra autē narratio icipit. Segt. n. baptiçans. Per baptismū. n. gra dat q̄ peccata gratis dimittūtur. Qō aūt cōsūmat ꝑ sponsū initiat per paraniphū. Unde catheczumini hoc ē istructi: icipiūt ꝑ sacerdotē: z chzismant ꝑ episcopū z ad hoc designādū subdit: Et prædicans baptismuz pnie i remissionē pctōz. BEDA. Liquet qz ioānes baptismū pnie nō solū prædicauit: verū etiā qbusdā dedit: sz baptismū i remissonē pctōz dare ñ potuit. Remissio eni pctōz i solo baptismo xpi nob tribuit. Dicit ergo prædicans baptismū pnie i remissionē peccatoz um: quoniam ba-

ptiſmum quod peccata ſolueret: quia dare non poterat: prædicabat: vt ſic incarnatum verbum patris precurrebat verbo ꝓdicatiõis: ita baptiſmũ pnie quo peccata ſoluũt ꝑcurreret ſuo batiſmate quo pctã ſolui non poſſunt. THEOPHI. Vl' alr: Baptiſm⁹ Joãnis ⁊ ſi nõ bꝛt peccatoꝝ remiſſionẽ: tñ hoies ad pnĩaz ĩducebat. Suũ ergo baptiſmũ pnie ꝓdicabat: ſz hec ꝓdicatio pnie ducebat in remiſſionẽ pctõrũ: q̃ſi q penitẽtes xp̃z recipent: remiſſionẽ recipẽt pctõrũ.

HIERO. Per Joãnẽ aũt ſicut p amicũ ſpõſi ĩducit ſponſa ad xp̃z: ſicut p puerꝝ rebecca ad Iſaac. vñ ſegtur: Et egrediebat ad illũ ois Jude. ⁊ die. vni. ⁊ bap. ab illo ĩ iozda. flumine. Cõfeſſio. n. ⁊ pulchritudo ĩ ꝓſpectu ei⁹. ſ. ſpõſi. Deſilit enĩ ſponſa ꝺ camelo cũ humiliat ſe. Nunc eccl'ia viſo viro Iſaac. i. ieſu xp̃o. Jordanis aũt deſcẽſio aliena iterꝑtat: vbi peccata abluũt. Nos. n. olĩ alienati a deo p ſuperbiã: p baptiſmi ſymbolũ humiliati erigimus in alta. BEDA. Exꝑlũ aũt ſumit ꝓfitẽdi peccata: ac meliorẽ vitam ꝓmittẽdi eis q̃ baptiſma deſiderãt p hoc quod ſubdit: Cõfitẽtes peccata ſua. CHRY. Quia vo Joãnes pnĩaz ꝓdicabat pnie ſigna gerebat ĩ veſtitu ⁊ cibo. vñ ſegtur: Et erat Joãnes veſtitus pilis cameli. BEDA. Pilis ingt veſtitus nõ lana: aliõ autẽ ſtere veſtis idiciũ ẽ: aliud luxurie ẽ molliozis. zona aũt pellicea q̃ accinct⁹ fuit: vt Helias mortificatiõis ĩdiciũ ẽ. Poro q̃ ſegtur: Et locuſtas ⁊ mel ſilueſtre edebat: habitatori ſolitudinis cõgruũ ẽ: vt nõ delitias ciboꝝ: ſz neceſſitatẽ humane carnis expleret. HIERO. Veſtis aũt Joãnis ⁊ cibus ⁊ pot⁹ totã auſterã vitã prædicãtiũ ſignificat: ⁊ futuras gẽtes ad gr̃az dei q̃ ẽ Joãnes intus ⁊ foris eẽ cõiungendas. Pilis. n. cameli diuites gẽtiũ ſignificãt: ⁊ zona pellicea pauperes mũdo mortui: ⁊ locuſtis errãtib⁹ ſapiẽtes hui⁹ mũdi: q̃ ſiũpulas iudeis aridas relinq̃ntes: fruméta myſtica crurib⁹ trahũt: ⁊ in caloꝛe fidei ſalt⁹ in altũ vant: ⁊ melle ſilueſtri fideles iſpirati de iculta ſilua ſaginant. THEOPHI. Vl' alr. Veſtis ꝺ pilis camelo ꝝ doloris erat oñſiuũ ĩuẽte ioã ne q̃ penitẽtẽ dolere oz. Doloꝛẽ. n. ſacc⁹ ſignificat. zona vo pollicea mortificationẽ iudaici ſignificat ppli. Eſca ẽt Joãnis nõ ſolũ abſtinẽtiã notat: ſz ẽt ẽ idicatiuũ itelligibil' eſce: q̃ tũc ppls veſcebat nõ qd altũ itelligẽs: ſz tamẽ in alta ſalientes iterũq; ſe deprimẽs. Talis. n. ẽ locuſta ĩ altũ ſaliẽs ⁊ iterũq; cadẽs. Sic igr̃ ⁊ melle qdẽ veſcebat ppls q̃ erat ex apib⁹ natũ. ſ. ex ꝓphetis: nõ tamẽ cultũ ſz ſilueſtre. Hẽbãt enĩz ſcripturas hebrei ſicut mel qdam: ſed nõ bene ĩtelligebãt.

GREGO. xxxi. moral'. Vel ipſa ciboꝝ ſpecie deſignauit dominũ quẽ preuenit. qz ifructuoſe gẽtilitatis dulcedinem ſumpſit: mel ſilueſtre edit. Qz vo iudeoꝝ plebẽ ĩ ſuo coꝛpe ĩ ptẽ ꝑuertit: ĩ cibo locuſtas accepit: q̃ ſubito ſalt⁹ võtes ptinus ad terrã cadũt. Salt⁹. n. iudei dabãt cũ ꝑcepta dñi ſe ĩpleꝝ ꝓmitterẽt. Sz ad terrã cadebãt: cũ p prꝛaua opa ꝺ ſe audiſſe ꝺnegarẽt. Hẽbãt g̃ ſaltũ p vocẽ: ⁊ caſũ p actionẽ. BEDA. Pot ẽt habit⁹ ⁊ vict⁹ Joãnis q̃litatẽ iterne ꝓuerſatõis ei⁹ exꝑimere. Nãq; auſteriozib⁹ vtebaꝛ idumẽtis: qz vitã peccãtiũ nõ blãdimẽtis fouit: ſz vigore aſpe ĩuectiõis increpauit. zonã pelliceã hẽbat circa lũbos: qz carnez ſuã crucifixit cũ vitijs ⁊ ꝓcupiſcẽtijs. Locuſtas ⁊ mel ſilueſtre edebat: qz dulce gddã ſapiebat turbis ꝓdicatio ei⁹: exiſtimãte pplo ne ipſe eẽt xp̃s. ſz ocius finẽ ſoꝛtita ẽ itelligẽtib⁹ ei⁹ auditoꝛi b⁹. qz nõ ipe xp̃s: ſz ꝑcurſoꝛ ⁊ ꝓpheta eẽt xp̃i. Jn melle etenĩ dulcedo: in locuſtis ẽ alacer volat⁹. vñ ſegr̃: Et ꝓdicabat dicẽs: Venit foꝛtioꝛ me poſt me. GLO. Hoc dicebat ad remouẽdũ turbe opinionẽ: q̃ cũ xp̃uz eẽ credebat: foꝛtioꝛẽ aũt xp̃z eẽ ꝓnũciat q remiſſur⁹ erat pctã qõ ipe facere non valebat. HIERO. Quis ẽt foꝛtioꝛ ẽ gr̃a q̃ abluũt pctã: quã ioã nes ſignificat: ille q̃ſepties ⁊ ſeptuagies dimittit pctã. Sr̃a qdẽ ꝓz ẽ: ſz ſemel dimittit pctã. p baptiſmũ: mia vo ad miſſos ab adã vſq; ad xp̃z p. lxxvy. generatões: ⁊ vſq; ad cẽtũ. xliij. milia q̃uenit. CHRY. Ne ãt eſtimaret hoc ſz ꝓpa-

tionẽ ſui ad chriſtũ dicere ſubiũgit: Cui⁹ nõ ſum dign⁹ pcũ bẽs ſoluere coꝛrigiã calciamẽtoꝝ ei⁹. Nõ ẽ aũt idẽ ſoluere coꝛrigiã calciamẽtoꝝ ei⁹: qõ hic Marc⁹ dicit: ⁊ calciamẽta poꝛtare: qõ dic̃ Matthe⁹. Et qdẽ narratiõis oꝛdinẽ ꝓſequẽtes euãgeliſte: nec ĩ aliquo fallẽtes dicũt vtrũq; Joãnez diꝛiſſe ſz alteꝝ ſenſum. ꝓmẽtãtes vo circa hoc differenter expoſuerũt vnũqõq;. Coꝛrigiã. n. vocat ligamen calciamẽtoꝝ. Ad excellẽtiã igr̃ ptãtis xp̃i ⁊ diuinitatis magnitudinẽ extollẽdã hoc dicit: ac ſi diceret neq; in miniſtri oꝛdie deputari ſufficiẽs ſuz. Magnũ. n. eſt ĩ his qne ſũt coꝛpis xp̃i q̃ſi pcũbẽdo ĩferi⁹ attẽdere: ⁊ imaginẽ ſupnoꝝ ĩferi⁹ videre ⁊ ſoluere vnũqõq; ĩexplicabiliũ q̃ ſunt circa myſterium ĩcarnationis. HIERO. Calciamẽtũ. n. ĩ extrema ꝑte coꝛpis eſt. Jn fine. n. ad iuſticiã ẽ ſaluator ĩcarnat⁹. vñ p ꝓphetã dr̃: Jn idumeã extendã calciamẽtũ meũ. GREGO. in homel'. Calciamẽta ẽt ex mortuis aĩalibus fiũt. Jncarnatus g̃ dñs veniẽs q̃ſi calciat⁹ apparuit: q ĩ diuinitate ſua mortalicina noſtre coꝛruptiõis aſſumpſit. vel alr. Mos apud veteres fuit vt ſigs eã que ſibi ꝓpeteret accipe vxoꝛẽ nollet: ille ei calciamentũ ſolueret: q ad hãc ſpõſus iure prꝛopingtatis veniret. recte ergo ſe ĩdignũ eẽ ad ſoluẽdã coꝛrigiã calciamẽti eius denunciat: ac ſi apte dicat: Ego redẽptoꝛis veſtigia denudare nõ valeo: quia ſpõſi nomen mihi immeritus nõ vſurpo.

THEO. Jntelligit ẽt vo ſic: Oẽs q veniebant ⁊ a Joanne baptiçabant ꝑ pnĩaz ſoluebant a ligamĩe peccatoꝝ ĩ xp̃z credẽdo. Jgit̃ oĩuz alioꝝ Joãnes ſic ſoluebat coꝛrigiã: ideſt vinculum peccatoꝝ. Jeſu vero non valuit coꝛrigiaz ſoluere: qz nõ ĩuenit ĩ eo peccatũ. BEDA. Sic g̃ Joãnes dñuz: nõ adhuc manifeſte dñm aut dei filiũ: ſz tm̃ vnũ ſe foꝛtioꝛẽ ꝓdicat. Nõ. n. rudes adhuc auctoꝛes tãti capiebãt archana ſacramẽti: q filiꝰ dei eternus hoĩe aſſumpto ex virgine denuo natus eſſet in mundũ: ſed paulatim p agnitionẽ glorificate humilitatis introducẽdi erant ad finẽ diuine eternitatis: q bus tũ latẽter deũ hũc eſſe veꝝ declarãs ſubdit: Ego baptiço vos in aq̃: ille vo baptiçabit vos in ſpũſcõ. Cui enĩz dubiuz eſt nullũ poſſe aliũ gr̃am ſpũſſancti niſi deuz dare?

HIERO. Quid enim intereſt inter aquã ⁊ ſpm̃ſanctum que ferebaꝛ ſup aquas? aqua myſteriuz eſt hoĩs: ſpũs vero myſteriũ dei ẽ. BEDA. Baptiçamur aũt a dño in ſpiritu ſancto: non ſolũ cum in die baptiſmatis fonte vite in remiſſionẽ peccatoꝝ abluimur: veꝝ etiam quotidie per gratiam eiuſdem ſpiritus ad agenda que deo placent accendimur.

¶ Et factũ eſt ĩ dieb⁹ illis: venit ieſus a nazareth galilee: ⁊ baptizatus ẽ a ioãne in iordãe. Et ſtatĩ aſcendens de aqua: vidit celos aptos ⁊ ſpm̃ſcũz tãq̃ colũbã diſcẽdẽtẽ ⁊ manẽtẽ ĩ ipo. Et voꝛ facta ẽ ꝺ celis: Tu es filiꝰ me⁹ dilect⁹: ĩ te cõplacui.

HIERO. Marc⁹ euãgeliſta ſic̃ ceruꝰ ad fontes aquaruz deſideraꝛ: ſalt⁹ ĩ planis ⁊ arduis dat: ⁊ velut apis melliflua flores ſummatiz ꝺguſtat: vñ a naçareth veniẽtẽ ieſuz enarrauit dicẽs: Et factũ ẽ ĩ die. illis: ve. ieſus a naçareth galilee ⁊ baptiçat⁹ eſt a Joãne ĩ ioꝛ. CHRY. Alteꝝ ſigdẽ baptiſma oꝛdinãs ad Joãnis venit baptiſma: qõ reſpectu ſui baptiſmi incõpletũ erat: a iudaico vo baptiſmate alienũ tãq̃ in amboꝝ medio exiſtẽs: vt p baptiſmi naturã oñdat: qz nõ in pctĩ remiſſionẽ baptiçaꝛ: aut q̃ſi ĩdigẽs ſpũſſancti acceptione: bis. n. ambob⁹ baptiſma Joãnis carebat. Baptiçat⁹ ẽ ãt vt not⁹ oĩb⁹ fieret ⁊ in eũ crederent: ⁊ ad iplenduz oẽz iuſtitiam q̃ ẽ obſeruatio mãdatoꝝ. mãdatum ſigdem erat hoĩb⁹: baptiſmũ ſubire ꝓphete. BEDA. Baptiçat⁹ eſt: ⁊ vt baptiſmate ſuo Joannis baptiſma cõꝓbaretur: ⁊ vt iordanis aquã ſanctificãs p deſcenſionẽ colũbe ſpũſſancti ĩ lauacro credẽtiũ mõſtraret aduentũ. vñ ſegr̃: Et ſtatĩ aſcendẽs de aqua vidit aptos celos ⁊ ſpm̃ſactũ tãq̃ colũbã deſcenden

tem ⁊ manētē ī ipso. Aperiunt aūt celi: nō reseratiōe elemē/
toꝝ sz spiritalib⁹ oculis: gbus eçechiel ī pncipio voluminis
sui eos aptos cē ꝓmemorat: hoc aūt q⁹ aptos celos post bap
tisma vidit nr̄i vtiq; gratia factū ē: gbus p lauacꝝ regenera
tiōis ianua pādit̄ regni celestis. CHRY. Ul'vt de cel'boī
b⁹ scificatio tribuat̄: ac terrena celestib⁹ cōiūgant̄. Spūs āt
scūs sup eū dscēdisse dr̄: nō tāq; tūc pmū ad eū accesserit: nō
.n. ab eo vnq; fuerat derelict⁹: sz vt oñderet xp̄z q a Joāne
predicabat̄ tāq; digito quodā fidei oīb⁹ demōstratū. BE/
DA. Dū ēt ī baptismū dscēdere visus ē spūsc̄us: signū erat
cōferende nobis in baptismo gratie spiritalis. HIERO.
Dcc ē āt vnctio xp̄i ꝑm carnē. s. spūssanctus de qua dr̄: Un/
xit te de⁹ de⁹ tu⁹ oleo leticie p ꝓsortib⁹ tuis. BEDA. Bñ
aūt ī specie colūbe descēdit spūssanct⁹: qō multū simplex ē
aīal atq; a malicia fellis alienū: vt figurate nobis ĩsinuaret
qꝝ simplicia corda q̄rit: nec habitare dignat̄ ī mētib⁹ impys
HIERO. In spē ēt colūbe spūssanct⁹ descēdit: qz ī cātico
de eccl'ia canit̄. Spōsa mea. amica mea. dilecta mea. colum
ba mea. Sponsa in patriarchis: amica in ꝓphetis: p̄xima ī
ioseph: ⁊ mea dilecta ī Joāne baptista. Colūba in xp̄o ⁊ apo
stolis: gbus dr̄: Estote prudētes sic̄ serpentes: ⁊ simplices sic̄
colūbe. BEDA. Sedit aūt colūba sup caput iesu: negs p:i
taret vocē p̄ris ad Joānē factā: nō ad dñz. Bñ aūt addidit
manētē ī ipso: hoc.n. ē xp̄o spāle vt iplens eū semel spūssan/
ctus nūq; recedat. Nā fidelib⁹ ei⁹ ad signa virtutū ⁊ mira/
cula faciēda aliq̄ gr̄a spirit⁹ cōfert̄: aliq̄ tollit̄: gbus tñ ad
opationē pietatis ⁊ iusticie ad amorē dei ⁊ p̄xim̄i ꝓseuādū
nūq; gr̄a spiritus abest. Ipsum aūt q baptiçand⁹ cū alys ad
Joānē venit: vex eē filiū dei in spū sancto baptiçare volen
tez vox p̄ris docuit. vñ segtur: Et vox fcā est de celis: Tu es
fili⁹ me⁹ dilect⁹ in te ꝓplacui. Nō aūt p boc ipse filius qō ne
sciebat docer̄: sz nobis qd credere debeam⁹ oñditur. AV
GV. de cō. euā. vñ Matthe⁹ ait dōz eē: fili⁹ me⁹ dilect⁹. qz
oñdere voluit ad id valere qō dictū ē: Hic est filius me⁹. vt
illis potius q audiebāt indicaret̄ q⁹ ipse filius esset dei. Si
aut̄ queris: quid hoc ī illa voce sonuerit: quodlibet acci
piendum dummodo itelligas eos q nō eandē locutionē ret
tulerunt eandē rettulisse sniaz. Qz aūt deus in filio sibi pla
cuisse videat̄: admonemur ex eo qō dcm̄ ē: in te complacui.
BEDA. Nos quoq; vox eadē docuit p aquā ablutionis
⁊ spūs sanctificationis dei posse filios effici. mysterium etiā
trinitatis in baptismate demōstrat̄. fili⁹ baptiçatur: spūs de
scendit in spē columbe. p̄ris vox filio testimoniū perhiben
tis audit̄. HIERO. Moraliter ⁊ nos de volubilitate mū
di: odore floꝝ mundicie tracti cum adolescētibus post spō/
sum currimus: ⁊ baptismi sacro de uobus fontibus dilectio
nis dei ⁊ p̄xim̄i gr̄a remissionis abluimur: ⁊ ascendētes spe
celestia secreta mundi cordis oculis intuemur. Debīc spūs
sanctum spiritu cōtrito ⁊ humiliato cum simplici corde de
scendentem ad mansuetos: ⁊ cum charitate nunq; cadente
manentē susc̄ipimus. Et vox dñi de celis ad nos a deo dile/
ctos dirigitur: Beati pacifici quoniam filij dei vocabūtur.
⁊ nunc in nobis complacet pater cum filio ⁊ spiritu sancto
scilicet quando efficimur vnus spiritus cum deo.

¶ Et statim spirit⁹ expulit eū in desertū. Et erat
in deserto quadraginta dieb⁹ ⁊ quadraginta no
ctibus: ⁊ tentabatur a sathana. Eratq; cum be/
stijs: ⁊ angeli ministrabant illi.

CHRY. Quia christus oīa ad doctrinā nr̄am opabatur
⁊ sustinebat: incepit post baptismū ab heremi habitatione
⁊ pugnauit cōtra diabolū vt vnusq; sq baptiçato ꝝ tentatio
nes maiores patienter sustineat post baptismuz: nec turbe
tur tāq; p̄ter spem hoc ꝓtingente: sed oīa sustinens maneat
triūphator. Etsi.n. deus pmittat tētatiōes fieri multis alys
modis: ob boc etiā pmittit: vt cognoscas q⁹ homo tentatus
in maiori honore ꝓstituit̄. nō.n. accedit diabol⁹: nisi vbi ali/
quē ī maiori honore viderit ꝓstitutū. ⁊ ideo dr̄: Et statim ex
pulit eū spirit⁹ in desertū. Propter hoc āt non oñdit eū sim
pliciter eūtē in desertū sz expulsuz: vt hoc itelligas fieri im
tatione ꝑfici ī desertū sz expulsuz: vt hoc itelligas fieri im
tatione ꝑfici ī desertū sz expulsuz: vt hoc itelligas fieri im
tationē

dñm ante traditionē Joānis multa docuisse ⁊ multa miracula fecisse.habes.n.in euāgelio ipsius. Hoc fecit initiuz signozū iesus.⁊ postea. Nec dū.n. erat missus Joānes in carcere. Ferē aūt qz cū legisset Joānes Matthei Marci ⁊ Lu ce volumia: pbauerit qdē textuz bistozie:⁊ vera eos dixisse firmauerit:ʒ vnⁱ tñ anni in quo ⁊ passus ē post carcerem Joānis bistoziā texuisse. Pretermisso itaqz anno cuiⁱ acta a tribus exposita fuerāt supiozis tpis anteqz clauderet Joānes in carcere gesta narrauit.cū ergo dixisset Marcus: Qz venit iesus in galileā:pdicās euāgeliū regni:subiūgit dicēs: Quñ ipletū est tēpus:⁊ appropinqbit regnū dei. CHRY. Si quidez pleto tpe qñ.s. venit plenitudo tēpozis:misitqz deus filiū suū:pueniēs fuit humanū genⁱ vltimā cōseq dei dispēsationē. Et iō dicit p appropinquauit regnū dei. Regnū aūt dei idē ē fm subam cum regno celoz: q̄uis differt rone. Regnū.n. dei intelligitur quo deⁱ regnat.hoc vero ē in regione viuēciū:quādo facie ad faciez deum videntes illā regionem:siue aliquam aliam cōfirmationem eoz qui in bonis pmissis exīstēt. Siue amozem quis velit suscipere imagina induūt supernoz que p celos itelligunt. Satis.n. apparēs ē p regnū ði neq; loco neq; tpe pcludit. THEOPHI. Uel cōpletū esse dicit dñs tēpus legis:quasi diceret: vsq; ad tempus presens operabat lex:amodo operabit.regnum dei qđ ē fm euāgeliuz cōuersatio que conuenienter fm euangeliuz viuere:nūquid nō dices qñ iste habz regnū celoz quod nō est esca ⁊ potus: sz iust icia ⁊ pax ⁊ gaudiuz in spūsancto: Sequit: Penitemini. HIERO. Pniam.n. agit qui vult eterno bono .s.regno dei adherere. Qui enim desiderat nucleū: frangit nucem. Amaritudinem radicis dulcedo pomi cōpēsat. Periculū maris spes lucri delectat. Dolozem medicine:spes salutis mitigat. Preconiā aūt christi illi narrare digne possunt:q ad palmā idulgentie meruerūt peruenire.⁊ ideo pstq; dixit: Penitemini .subiūxit: Et credite euangelio. Nam nisi crederitis: non itelligetis.penitemini igr ⁊ credite.i.renūciate operibus mortuis. Quid eniz prodest credere sine bonis operibus:nō tamē bonozū operum meritum adducit ad fidem: sed fides incipit vt bona opera consequantur.

¶ Et pteriēs secus mare galilee: vidit Simonē ⁊ Andream fratrē eius mittētes retia in mare. Erant eni piscatozes. Et dixit eis iesus: Uenite post me ⁊ faciā vos fieri piscatozes hominū. Et protinus relictis retibⁱ secuti sūt eū. Et pgressⁱ inde pusillū vidit Jacobū zebedei ⁊ Joānē fratrez eius: ⁊ ipsos cōponētes retia i naui: ⁊ statiz vocauit illos. Et relicto patre zebedeo in naui cum mercēnarijs secuti sunt eū.

GLO. Posita pdicatione christi ad turbas agit euangelista de vocatione discipulozuz quos fecit sue predicationis ministros.vñ sequit: Et preteriens secus mare galilee vidi Simonem ⁊ Andream fratrem eius. THEOPHI. Sicut Joannes euangelista refert:precursozis erant discipuli Petrus ⁊ Andreas. Uidētes vo q Joannes ō iesu testimonium dederat adiūcti sunt ei.post hec dolētes: qz Joannes traditus erat:ad artem ppriam sunt reuersi. vnde segtur: Mittentes retia in mare. Erāt enim piscatozes. Uide aūt eniz digni erant christi pmi discipuli fieri.vnde subdit: Et eos de laboribus ppriis enutritos:⁊ nō ex inigtate. Tales dixit eis iesus: Uenite post me.nūc scōo illos vocet. Est eni hec secunda vocatio respectu illius que legit in Joāne. Ad qd aūt vocent:ostēditur cū subditur: Faciā vos fieri piscatozes hominum. REMI. Quia per rete sancte predicati onis pisces.i. homines de profundo pelagi.i. infidelitatis ad lucē fidei traxerunt. Admirāda āt ē ista piscatio. Pisces eni cuz capiunt moz moziunt. boies cuz capti sūt vbo pdicatōis potiⁱ viuificāt. BEDA. Piscatozes āt ⁊ illitterati mittunt ad predicandū: vt fides credētiū i vtute dei nō in eloquētia dei atqz i doctrina eē putaret. Sequit: Et ptinⁱ relictis rbetibⁱ secuti sūt eum. THEOPHI. Nō.n. opoz ret interualluz facere:ʒ statī seq dñm. Post hos vo piscat Jacobū ⁊ Joannē:qz ⁊ illi pauperes exītes tñ senectutem nutriebāt paternā. vnde segtur: Et pgressus ide pusillum: vi.iaco.zebedei. Reliqrunt āt patrē:qz i seqla xpi eos erat ipeditur. Sic ⁊ tu cū a pentibus ipedieris:relinque eos et accede ad deū. Ostendit autē q zebedeⁱ nō credidit: Mater vo apl̄oz credidit q secuta ē xpm moztuo zebedeo. Queri aūt pōt quō binos vocauerit de nauiculis piscatozes. Primo Petrū ⁊ Andreaz:deinde pgressus paululū alios duos filios zebedei:cuz lucas dicat iacobū ⁊ ioannē vocatos fuisse ad adiuuandū petrum ⁊ andreā:⁊ xpm petro tñ dixisse: Noli timere ex hoc iā boies eris capiēs:simul tñ subductis ad terrā nauibus eos fuisse secutos. Unde itelligendū est hoc primo esse factuz qō lucas insinuat:⁊ postmodū ad capturā pisciuz eos ex more remeasse vt postea fieret: quod marcus hic narrat: Tunc.n. secuti sunt dñm nō subductis ad terrā nauibⁱ tanqz cura redeūdi:sz tanqz vocantē ac iubentē vt sequerent. HIERO. Mystice aūt hac quadriga piscatoz vehimur ad betera vt Helias. Bis quatuoz angulis cōstruit pma eccl̄ia.bis q̄tuoz lr̄is hebraicis tetragramaton nomē dñi agnoscitur a nob:qbus sili exēplo pcipit: vt audiamus vocē dñi vocātis: ⁊ obliuiscamur pplm vitiorum:⁊ domū paterne conuersatōis q ē stultitia deo ⁊ rbete arancaz:in quo nos velut culices pene lapsos tenebat aer: qui pēdet i nihili: nauē pstine cōuersatōis abominātes. Pellibus.n.moztuis tegit adam q est genitoz nr̄ fm carnem: ⁊ nūc depositō vetere boie cuz actibⁱ suis nouum sequentes boiem pellibus tegimur salomonis:qbus spōsa gloziatur se esse formosam factam. Simō aūt obediens:Andreas virilis: Jacobus supplantans: Joānes gra i latino sonant. Quibus quatuoz noibus i imaginē dei cōuertimur obedientia vt audiamⁱ: virilitate vt pugnemⁱ: supplantatione vt perse ueremⁱ: gratia vt cōseruemur. Que quatuoz vtutes cardinales dicunt: p prudētiā.n. obedimⁱ: p iustitiā viriliter agimus: p tempantiaz serpētē calcamⁱ. per fortitudinem gratiam dei meremur. THEOPHI. Sciendum est etiaz ꝺ quoniam primo vocatur actio: deinde contemplatio. q quidem est circa petrum: actionem significat. qui vero circa ioannē ꝺteplatōz. Petrⁱ.n. seruidissimⁱ ⁊ magis sollicitⁱ alys: Joānes vo theologus fuit excellētissimus.

¶ Et ingrediunt capharnaum: ⁊ statiz sabbatis ingressus in synagogam docebat eos. Et stupebāt super doctrina eius. Erat .n. docēs eos q̄si ptātem habēs: ⁊ ñ sicut scribe.

HIERO. Marcⁱ dcā euāgely in seipo disponēs ozdinē histozie nō secutⁱ: mysterioz ozdinez seruat. vnde sabbatis pmā vtutez narrat dicēs. Et igre. caphar. HEOPHI. a naçareth recedēs. In die aūt sabbati quādo scribe cōgregabātur: tūc docēs synagogā itrauit. vnde segtur: Et statiz sabbatis igressus in synagogaz docēs eos. Steni lex ad hoc sabbatis festare iubebat: vt lectōi studētes cōuenirēt i vnū. Docebat aūt christⁱ arguēdo nō adulādo sic pharisei. vnde segtur. Et stupebāt sup doctrina eiⁱ. Erat.n. docēs eos quasi ptātē habēs ⁊ nō sicut scribe. docebat etiam in ptāte trāsmutans boies ad bonū:⁊ p penā nō credētibⁱ minabatur.

BEDA. Scribe etiā docebāt pplos q̄ scripta sunt i moyse ⁊ ppbetis. Jesus vero quasi deus ⁊ domin ipsius moysi libertate voluntatis sue: vel ea que minus videbant adde bat i lege. vel cōmutans pdicabat in populo vt in matthco

legimus: Dictum est antiquis: ego autem dico vobis.

¶ Et erat i synagoga eoꝝ homo i spū imundo ⁊ exclamauit dicēs: Quid nobis ⁊ tibi iesu nazarene? Venisti añ tps pdere nos? Scio qꝝ sis sanctus dei. Et cōminat⁹ ē ei ihesus dicēs: Obmutesce: ⁊ exi de hoic. Et discerpēs eū spūs imūdus: ⁊ exclamans voce magna exīt ab eo. Et mirati sūt oēs: ita vt cōqrerēt iter se dicētes: Quidnaꝝ ē hoc? Que nā doctria hec noua? Qꝝ i ptāte spiritib⁹ imūdis ipat: ⁊ obediūt ei. Et processit rumor ei⁹ stati i oēm regionez galilee: qm̄ inuidia diaboli mors ītrauit i orbē terraꝝ cōtra ipm.

BEDA. Portis auctorez ꝓmo debuit medicina salutis opari. ⁊ iō dr: Et erat in syna. eoꝝ hō i spū imū. CHRY. Spūs quidē angelus ⁊ aer ⁊ aīa nūcupaī: ⁊ ēt spūsc̄us. Ne igiī ꝓpter cōicantiā noīs i errorē decidam⁹ addit: Immūdo. imūdus āt dicīr ꝓpter ipietatē ac elōgationē a deo: ⁊ qꝝ oīb⁹ imūdis ⁊ prauis opatōib⁹ se imiscet. AVGV. x. de ciui. dei. Cōtra supbiā porro demonū q̄tā vtutē habeat dei humilitas q̄ i forma serui apparuit: ipsi demones ita sciunt vt eidem domino infirmitate carnis īduto hoc exp̄merēt. Segī. n. Et exclamauit dicēs: Quid nob ⁊ tibi iesu naçare. Ue. añ tē. per. nos: Claꝝ ē i his vbis qꝝ i eis ⁊ scia erat: ⁊ charitas nō erat. Penā qppe suā formidabāt ab illo: non i illo iustitiā diligebāt. BEDA. Demones. n. dominum in terris cernētes se cōtinuo iudicādos cernebāt. CHRY. Ut hoc ita dicit: q̄si diceret: auferens īmūditiam: diuinamqꝝ i ponens cognitionē hominum aīabus: nobis locū i hoibus non das. THEOPHI. Exire enī ab hoie predicationez suā dicebat demonū. imisericordes. n. existūt demones: malū aliquod pati se existimātes cū hoies non molestant. Segtur: Scio qꝝ sis sanctus dei. CHRY. Quasi diceret. Cō sidero aduentuꝝ tuū: nō enī firmaꝝ ac certā aduent⁹ dei babebat notitiaꝝ. Sanctū aūt dicit eū: nō vnū de plurib⁹: qꝝ ⁊ sanctus erat vnusqsqꝝ ꝓphāruꝝ: sꝫ vnū eū ē denūciat: per articulum qui in greco ponitur vnuꝝ ostēdit: p timorē vero oīum dīm recognoscit. AVGV. Tantū enī eis inotuit q̄tum voluit: tantum aūt voluit q̄tuꝝ oportuit. Sꝫ innotuit: nō sicut angelis sanctis: q ei⁹ fm id qō est verbū ptici pata eternitate pfruunī: sꝫ sicut eis terrendis inotescēdus fuit: exquo tyrānica ptāte fuerat liberaturus p̄destinatos. inotuit q̄ demonib⁹ nō p id qō ē vita eterna: sꝫ p quedā tpalia sue vtutis effecta q̄ āgelicis sensib⁹ i malignoꝝ spiritū poti⁹ q̄ firmitati boīuꝝ possint cē ꝓspicua. CRHY. Nō aūt volebat vitas testimonia spirituū imundoꝝ. vñ segtur: Et cōminat⁹ ē ei iesus dicēs: obmute. ⁊ exi. de hoie. Uñ dogma salutifeꝝ nob daī: ne credam⁹ demonib⁹ quātuncūqꝝ denūcient vitatē. Segtur: Et discerpēs eū spūs imūdus: ⁊ exclamās voce magna exiuit ab eo. Qꝝ. n. bō ille tanq̄ sapiens loq̄bat ac discrete vba pferebat. ne putarē q̄ non ex ōmone: sꝫ ex corde vba ꝓderet: vīz discerpi pmisit a ōmone: vt oīderet ōmonez eē q̄ loquebat. THEOPHI. Ut videntes cernerēt a quo malo liberabaī bō ⁊ ꝓpter miraculum crederēt. BEDA. Pōt aūt videri ꝓtrariū quō discerpēs: vel sic̄ qdā codices hīt: cōuexās eū exiuerit cuꝝ nihil ei nocuerit fm Lucā: sꝫ et ipse Lucas dicit: ⁊ cum proiecisset eum: demoniū in medū exyt ab eo nihilqꝝ ei nocuit. vnde itelligitur hoc dixisse marcū: Cōuexās eū siue discerpens: qō lucas dic̄: Cū piecisset eū i mediuꝝ: ⁊ qō secut⁹ ait: Nihilqꝝ ei nocuit. hoc itelligaī q̄ illa iactatio mēbrorum atqꝝ vexatio nō eum debilitauit. sicut solent demōia exire ētiā quibusdā mēbris amputatis atqꝝ euulsis. Uisa autem virtute miraculi: nouitatez dīnice admiranī doctrine: atqꝝ ad īgsitionē eoꝝ q̄ audierāt p ea que viderāt extidāī. Uñ segī: Et mirati sunt oēs ita vt ꝓquirerēt. Ad hoc enī fiebāt signa vt p hoc euāgelio regni dei qō p̄dicabaī certi⁹ crederet: dū bi q celestia terrigenis gaudia ꝓmittebāt celestia i terris ac diuina opa mōstrabant. Pri⁹ aūt teste euāgelista erat docēs eos q̄si potestatē hīs: ⁊ nūc turba attestāte i potestate īperat spiritib⁹ imūdis ⁊ obediūt ei. Segtur: Et pcessit rumor ei⁹ statim in oēm regionē galilee. GLO. Ea .n. q̄ hoies multū miranī ꝓpte diuulgāt: qꝝ ex abūdātia cordis os loqī. HIERO. Mystice aūt capharnaū villa ꝓsolatōis iterp̄taī: sabbatū āt reges. Nō i spū imūdo rege ⁊ ꝓsolatōe sanaī: vt loc⁹ ⁊ tps ꝓgruāt saluti. bō i spū imūdo genus humanū est i quo imūditia regnauit ab adā vsq ad moysen. nam sine lege peccauerunt: ⁊ sine lege perierunt. Qui sciēs sanctum dei obmutescere iubeī: dū scientes gdē deum nō sicut deū glorificauerūt: sꝫ seruierūt potius creature q̄ creatori. Spiritus discerpens hominem exyt ab eo Appropinquante salute: appropinquauit tentatio. pharao dimissurus israel persequitur israel. diabolus contemptus surgit in scandala.

¶ Et protinus egredientes de synagoga venerūt in domū simonis ⁊ Andree cum iacobo ⁊ Johanne. Recūbebat autez socrus symonis febricitās: qui statim dicunt ei de illa. Et accedens eleuauit eam apprehensa manu eius: ⁊ cōtinuo dimisit eā febris: ⁊ ministrabat eis.

BEDA. Primo debuit lingua serpentina ne vltra virus spargeret concludi: deinde femina que primo seducta est a carnalis ꝓcupiscētie febre sanari. vñ dr: Et ptin⁹ egredie. de synagoga venerūt in domū Simonis ⁊ Andree cuꝝ Jacobo ⁊ Joanne. THEOPHI. Necessit. n. vt ꝓsuetudo erat i sabbato circa vesperā ad edēdū i discipulorū domū. Que āt ministrare debebat febrib⁹ tenebraī. vnde segtur: Recūbebat autez socrus simonis febricitans. CHRY. Discipuli aūt tanq̄ exinde vtilitatē aliquā recepturi nō expectātes vespe socꝝ Petri sanari p̄cabanī. vñ segtur: Qui staī dicunt ei de illa. BEDA. In euāgelio aūt luce scriptū est qꝝ rogauerūt illū p ea. Modo enī saluator rogatus vltro curat egrotos: ostēdens se cōtra vitiorū quoq passiones ⁊ p̄cib⁹ semp annuere fideliū: ⁊ ea nōnunquaꝝ que ipsi minime itelligūt vel itelligēda dare: vl pie petētibus etiaꝝ nō itellecta dimittere: iuxta id quod psalmista postlat. Ab occultis meis mūda me dñe. vnde hic rogatus sanat. Segtur enī: ⁊ accedens eleuauit eam apprehēsa manu eius.

THEOPHI. Per hoc significaī qꝝ si aliquis infirmat a deo curabitur si sanctis ministrauerit ob xpi amorem.

BEDA. Qꝝ autem sabbatis maxime medicine doctri. neqꝝ siue dona frequentat: docet se non sub lege esse: sed sub gratia legem: nec iudaicū eligere sabbatū: sed verum sabbatū delictāqꝝ domino esse requiē: si saluti studētes animarum ab opere seruili. i. a cunctis contineamus illicitis. Segtur. Et cōtinuo dimisit eam fe. ⁊ ministrabat eis. Sanitas que dñi cōfertur ipio simul tota redit. tanto roboze comitante. vt eis continuo qui se adiuuant ministrare sufficiat: Si aūt virum a demonio liberatū: morali animum ab immunda cogitatōe purgatū significare dixerimus: conuenienter femina a febrib⁹ ad iperiū dñi curata: carnez ostēdit a concupiscentie siue feruore per cōtinentie p̄cepta frenatā. HIERO. Febris. n. intēperātiā significat: de q̄ nos filij synagoge p manū discipline: desideriū eleuatiōe sanamur: ⁊ bui⁹ q̄ sanat nos ministram⁹ volūtati. THEOPHI. Febricitat aūt q̄ irascīr. vt ex ira manus effrenatus extēdat: sꝫ si rō retineat manū eius surget: ⁊ sic rō ministret.

¶ Uespe aūt facto cum occidisset sol afferebant

ad eum omnes male habẽtes ⁊ demonia habentes: ⁊ erat oĩs ciuitas congregata ad ianuaz. Et curauit multos q̃ vexabantur varijs languoribꝫ ⁊ demonia multa eijciebat ⁊ non sinebat ea loqui: quoniam sciebant eum.

THEOPHI. Qz turbe cõsiderabãt neminẽ licere die sabbati curare, huius gratia solis expectabant occasum: vt curãdos ad ieſuz adducãt: vñ dr: Uespe aũt fa. cũ occi. sol. Segr: Et curauit multos q̃ vexabant varys languoribus.

CHRY. Per hoc ãt q̃ dic̃ mltos oẽs oz itelligere iuxta scripture ꝛsuetudinẽ. THEOPHI. Ul mltos dic̃. Erãt .n. qdã infideles q̃ minime curati sunt pp̃ incredulitatẽ eoꝝ. Multos ĝ ex oblatis sanauit: illos. s. q̃ fidẽ habebãt. Segr. Et demonia multa eyciebat: ⁊ nõ sinebat ea log: qm̃ sciebãt eum. AVGV. de q̃. no. ⁊ ve. te. Sciebãt. n. demonia christum eẽ q̃ p legẽ fuerat repromissus. oĩa. n. signa videbãt in eo q̃ dixerãt pphe. mysteriũ aũt diuinitatis ei⁹ ignorabant fic̃ ⁊ pncipes eoꝝ. Si. n. cognouissent nũq̃ dñm maiestatis crucifixissent. BEDA. Que. n. diex. xl. ieiunio fatigatuz diabol⁹ hoiem cognouerat: nec tẽtando valuit an dei filꝰ eẽt expiri. Jã nũc p signoꝝ potẽtiã vel itellexit: vel potꝰ suspicat⁹ ẽ eẽ filiũ dei. Nõ igr̃ iõ iudeis eũ crucifigere psuasit qz dei filiũ nõ eẽ putauit: sz qz se morte illi⁹ nõ preuidit eẽ dãnandũ. THEOPHI. Jdeo aũt nõ sinebat log demonia: docẽs nos nõ credere eis ẽt si vã dicãt. Si. n. inuenerint aliquos sibi credẽtes: vitatib⁹ mẽdacia miscẽt. CHRY. Nõ est aũt ꝛtrariũ ei qõ hic dr: hoc qõ Lucas dic̃: q̃ exibãt demonia a mltis clamãtia ⁊ dicentia: qz tu es xps filius dei. Subiũxit enim. Et icrepãs nõ sinebat ea log. Marc⁹ enim multa sub breuitate ptrãsiens circa finẽ pdictoꝝ vboꝝ log q̃ significat illius q̃ dixit: Quãdiu i mũdo sum lux mundi sum. ⁊ sole occidẽte plẽs q̃ãñ demõiaci ⁊ egroti sanant. qz q̃ temporaliter i carne viuẽs: paucos iudeoꝝ docuit: omnibus per orbẽ gẽtib⁹ fidei salutisq̃ dona trãsmisit. HIERO. Janua ãt regni moraliter penitẽtia est: cũ fide que operat salutem lãguoribus varys, varia etenim sunt vitia: quibus languescit ciuitas mundi.

Et diluculo valde surgens egressus abijt i desertuz locũ: ibiq̃ orabat. Et psecutus est eum simon ⁊ q̃ cũ illo erant. Et cũ venissent ad eũ dixerunt ei: Quia oẽs q̃runt te. Et ait illis: Eamus i pxios vicos ⁊ ciuitates vt ⁊ ibi pdicez ad hoc enim veni. Et erat pdicans i synagogis eorum i oi galilea: ⁊ demonia eijciens.

THEOPHI. Postq̃ dñs ifirmos curauit seorsuz recedit, vñ dr: Et diluculo valde surgẽs egressus abyt i desertũ locum. In quo docuit nos nõ facere aliqd ad apparentiaz: sed ⁊ si boni aliquid operamur nõ ꝓpalare. Segtur: Ibiq̃ orabat. CHRY. Nõ qz indigeret: Ipse enim erat qui hominum orationes suscipiebat: sz hoc quidem dispensatiue agens forma bone operatiõis nobis est factus. THEO. Ostẽdit. n. nobis q̃ deo debet attribui si aliquid boni facimus: ⁊ ei debemus dicere. Qñ oẽ datũ optimũ desuper est descendens a te. Segtur: Et psecutus est illũ symon: ⁊ qui cum illo erant. CHRY. Lucas ãt dicit turbas accessisse ad xpm ⁊ dixisse: qõ Marc⁹ hic dicit dixisse apostolos sub dens: Et cum venissent ad eum dixerunt ei: qz oẽs querunt te. Non aũt inuicẽ cõtradicunt. Suscepit. n. christus ⁊ post apostolos turbam cõiungi christi pedibus anhelantẽ. gaudens aũt eos suscipiebat: sed volebat eos dimittere: vt ⁊ reliqui doctrine eius participes eẽnt tanq̃ non multo tpe in mũdo moraturus. Et ideo sequit: Et ait eamus in pximos vicos ⁊ ciuitates vt ⁊ ibi pdicẽ. THEO. Transit. n. ad illos magis idigẽtes: qz doctrinã ꝛcludere nõ ꝓuenit in vno loco: sz vbiq̃ radios ei⁹ extendere. Segtur: Ad hoc. n. veni.

CHRY. In quo manifestat exinatiõis. i. icarnatõis mysteriũ ⁊ diuinitatis sue dñiuz: dũ. s. asserit spõte se in mũdũ venisse. Lucas vo dic̃: Ad hoc missus suz: denũciãs dilpẽsationẽ ⁊ dei pris bonã volũtatẽ de filꝰ icarnatiõe. Segtur: Et erat pdicãs i synagogis eoꝝ in oi galilea. AVGV. de cõ. euã. In hac aũt predicatiõe quã dic̃ eũ habuisse i oi galilea: itelligit etiã sermo dñi habitus in mõte cui⁹ ꝓmemoratione fac̃ Matthe⁹ que Marc⁹ oino nõ cõmemorauit: nec aliqd simile ei dixit: nisi q̃sdã sñias nõ ꝓtextiz sz sparsim repetiuit: q̃s dñs alys locis dixit. THEO. Doctrine ãt operationẽ imiscuit. pdicãs. n. postmodũ fugauit demõia. Segr. n. Et demõia eyciẽs. Ni. n. oñderet xps miracula: ei⁹ fmõi nõ crederet: sic ⁊ tu post doctrinã opare vt nõ sit i te vacuꝰ tu⁹ fmo. BEDA. Mystice ãt si occasu solis moz exprimitur saluatoris: quare non diluculo redeunte resurrectio ei⁹ indicetur: Cuius manifesta luce abyt in desertum gentiuz: ibiq̃ in suis fidelibus orabat: quia corda eorum per gratiã sancti spiritus ad virtutem orationis excitabat.

Et venit ad eũ leprosus deprecans eũ: ⁊ genuflexo dixit: Si vis potes me mũdare. Jesus aũt miſtus ei⁹ extẽdit manũ suã: ⁊ tãgẽs eum ait illi Volo: Mũdare. Et cũ dixiſſz stati discessit abeo lepra: ⁊ mũdat⁹ est. Et ꝓminat⁹ est ei: statiq̃ eiecit illũ ⁊ dic̃ ei: Vide nemini dixeris: sz vade ostẽde te pncipi sacerdotũ ⁊ offer pro emũdatione tua que precepit moyses i testimoniũ illis. At ille egressus cepit pdicare ⁊ diffamare fmonem: ita vt iã non posset manifeste introire in ciuitatem: sed foris in desertis locis esse. Et conueniebant ad eum vndiq̃z.

BEDA. Postq̃ lingua serpẽtina demonũ obclusa ẽ ⁊ femia q̃ ꝓmo seducta ẽ a febre curata: tertio vir q̃ male suadẽtis dcã ꝓiugis audiuit ab erroꝛis sui lepra mũdar̃: vt ipe eẽt ordo restauratiõis i dño q̃ erat ordo casus in ptoplastis. vñ segtur: Et vẽit ad eũ leprosus deprecãs eũ. AVGV. De cõ. euã. De hoc leproso mũdato talia Marc⁹ ꝓnectit: vt ipe intelligar̃: quẽ Matthe⁹ cõmemorat tũc eẽ mũdatũ: qñ dñs post fmonẽ ō mõte ōscẽdit. BEDA. Et qz dñs ait: Nõ vẽi soluere legẽ sz adiplere: ille q̃ excludebat a lege purgari se dñi ptãte ꝑsumẽs nõ ex lege sz supra legẽ eẽ grãz idicauit: q̃ leprosi maculã possz abluere. vex sic̃ i dño ptãtis auctas: ita i illo fidei cõstãtia ōclarat. Segr. n. Et ge. fle. di. Dñe si vis po. me mũ. In facie ꝓcidit: qō hũilitatis ẽ ⁊ pudoris: vt vnusq̃sq̃ ō vite sue macul̃ erubescat: sz ꝓfessione vecũdia nõ repssit: oñdit vuln⁹ ⁊ remediũ postulauit: ꝛipa ꝓfessio religiõis ⁊ fidei plena est. In volũtate. n. dñi tribuit ptãtem.

THEOPHI. Nõ. n. dixit. si deũ depcat⁹ fueris: sz si vis q̃si ipm credens deũ. BEDA. De volũtate aũt dñi nõ q̃si pietatis icredul⁹ dubitauit: sz q̃si colluuiõis sue ꝓscius nõ ꝑsumpsit. Segtur: Jesus aũt misertus ei⁹ extẽdit manũ suã ⁊ tãges eũ ait illi: Uolo: mũdare. Nõ vt pleriq̃z latinoꝝ putant itelligẽdũ ẽ ⁊ legẽdũ: volo mũdare: sed sepatĩ dicat volo: deide iperet: mũdare. CHRY. Propter hoc ãt leproſum tãgit: ⁊ non solo vbo cõtulit sanitatẽ: qz in lege a Moyse dictũ est: Qui leprosum tetigerit: immundus erit vsq̃ ad vespeꝝ. Ut enĩ oñdat q̃ ex natura ẽ hec imũditia: ⁊ q̃ lex nõ erat ppter eũ posita: sz ppter boies puros: ⁊ q̃ ipe est ꝓpie dñs legis: et qz nõ sic̃ seruus infert: sz sic̃ dñs sanitatem leprosũ tetigit ꝓgruẽter: sitq̃ existẽte necario tactu ad curatiõis operationẽ. BEDA. Jdeo etiam tetigit vt ꝓbaret q:

contaminari nō poterat g alios libērabat: simulq; illud mirabile: q eo sanauit genere quo fuerat obsecratus. Si vis ingt leprosus potes me mūdare. Uolo ingt. ecce habes volūtatē. Mūdare. t iā habes pietatis effectū. CHRY. Per hoc āt nō solū opinionē leprosi nō destruxit: sz magis cōfirmauit. vbo. n. morbū fugat. t qō leprosus vbo dixerat: hic ope adimpleuit. vñ segtur: Et cū hoc dixisz statim discessit ab eo lepra: t mūdat⁹ ē. BEDA. Nihil. n. mediū iter opus dei atq; p̄ceptū q; in p̄cepto est op⁹. dixit. n. t facta sunt. Segtur: Et cōminatus ē illi: statimq; eiecit eū: t dixit ei: Uide nemini dixeris. CHRY. Quasi diceret: tēpus nondū est mea opa p̄dicari. tua nō idigeo p̄dicatione. Per hoc aūt docet nos ex nostris opibus honorē apud hoīes p̄moretributione nō querere. Segtur: Sz vade oñde te p̄ncipi sacerdotū. Propter hoc aūt nunc ab sacerdote mittit saluator: ad p̄bationē medele: t ne extra tēplū fieret: sed in oratiōe cū populo p̄uteť. Mittit etiā que sunt legis adimplēs: vt iudeorū linguā maliloquā obturaret. Op⁹ gdē ipse p̄pleuit: p̄bationē opis illis dimittēs. BEDA. Ut. s. intelligerēt sacerdos eū nō legis ordine: sz gratia dei supra legē esse curatū. Segtur. Et offer p emūdatiōe tua: qō p̄cepit Moyses i testimoniū illis. THEO. Precepit gdē mun⁹ offerre qō bēbant in cōsuetudine g mūdabant offerre: tāq; in huiusmōi testimoniū: qō nō erat cōtra legē: sz magis legē cōfirmabat intātū q; ipse legis oparetur p̄cepta. BEDA. Siquē vero mouet qūo dñs iudaicū videť approbare sacrificiū: cū id nō recipiat eccl̄ia: meminerit q; nondū obtulerat i passiōe holocaustū suū. Nō aūt oportebat offerri significātia sacrificia priusq; illud qō significabat p̄firmatū eēt cōtestatiōe apostolor; p̄dicātiū: t fide credentiū populor;. THEO. Leprosus aūt q̄uis domin⁹ p̄hibuerit bñficiū: patefecit: vnde segtur: At ille egressus cepit p̄dicare t diffamare sermonē. Oportet. n. bñficiatū gratū esse t grās reddere etiā si bene faciēs nō idigeat. GREGO. xix. moral. Merito āt q̄rit: qd nam sit q; dñs que gessit abscondi iussit: t nec ad horaz potuerūt abscōdi: Sz notādū: miraculū faciēs: taceri iussit t tamen taceri non potuit: vt videlz electi eius exempla doctrine illius sequētes in magnis que faciūt latere gdē in voluntate habeant: sz vt p̄sint alys p̄dant inuiti. Nō ergo voluit gcq; fieri: t mininie potuit: sz qd velle eius membra debēat: quidue de eis etiam volētib⁹ fiat: doctrine magisterio exemplū dedit. BEDA. Unius aūt pcā saluatio multas ad dñm cogit turbas. vnde subdit: Ita vt iaz nō posset manifeste introire in ciuitatem: sed foris in desertis locis esse.

CHRY. Leprosus. n. vbiq; p̄dicabat mirabilē curatōz: ita vt oēs currerēt ad visū t fidē curātis: vt pp hoc dñs i ciuitatib⁹ euāgeliçare nō posset: sz i eremis p̄uersareť. vnde segť: Et cōueniebāt ad eū vndiq;. HIERO. Mystice le pra nostra petrū p̄mi hoīs ē q̄ a capite cepit q̄n regna mūdi desiderauit. Radix. n. oīuz malor; ē cupiditas. vnde Hieçi quartā secut⁹ lepra suffūdit. BEDA. Extenta vo manu saluatoris: hoc ē icarnato ōi vbo: humanāq; ptingēte nām ab erroris p̄sci varietate mūdať. HIERO. Que gdem lepra vo sacerdoti sz ordinē Melchisedech oñsa oblatione mūdať eo dicēte nob: Date elemosynā: t oīa mūda sūt vobis: Qz aūt nō poterat Jesus mānifeste in ciuitatē itroire tc. significať q; nō oīb⁹ manifestat⁹ est Jesus g latis atq; plateis fruunt laudibus t ppryis volūtatibus: sed bis g foris cū petro exeūt. t in desertis locis sūt: que elegit dñs ad orandū t reficiendū populū: g. s. deserunt delectationes mundi: t oīa que possident: vt dicant: Portio mea domin⁹. Gloria vo domini manifestať bis g cōueniunt vndiq;. i. p plana t ardua quos nihil pōt separare a charitate xp̄i. BEDA. Post fctm etiā in ciuitate miraculū secedit domin⁹ i desertum: vt ostendat se magis quietam t a seculi curis remotam diligere vitam: atq; ob huius appetitum se sanandis curā adhibere corporibus.

Iterū itrauit capharnaū post dies octo: t auditū est q; i domo eēt: t cōuenerūt multi ita vt nec capet eos domus neq; ad ianuā: t loquebat eis verbū. Et venerūt ad eū ferētes paralyticū q a q̄tuor portabat: t cū nō possent offerre eū illi p̄ turba: nudauerūt tectū vbi erat: t patefacientes submiserūt grabatū: i quo paralyticus iacebat: Cū āt vidisset Jesus fidē illor;: ait paralytico: Fili dimittūť tibi pcā tua. Erāt āt illic qdā describis sedētes t cogitātes i cordib⁹ suis. Quid sic loqť: Blasphēat. Quis p̄t dimittere pcā nisi sol⁹ deus? Quo statim cognito Jesus spū suo quia sic cogitarent intra se: dicit illis. Quid ista cogitatis in cordibus vestris. Quid est facilius: dicere paralyco: Dimittūť tibi peccata tua: an dicere: Surge tolle grabatum tuum t ambula? Ut aūt sciatis: q; filius hois habet potestatē in terra dimittēdi peccata: ait paralytico. Tibi dico surge: tolle grabatū tuū: t vade i domū tuā. Et statim surrexit ille: t sublato grabato abīit inde cōrā oīb⁹ ita vt mirarent oēs: t honorificarēt deū dicētes: q; nūquā sic vidimus.

BEDA. Q; nec carnales supnar; pietas deserit: qn ēt bis graz sue visitatōis: per quā t ipsi spiritales effici valeant indulget: post desertū dominus redit in ciuitatē. vnde dr. Et iterū itrauit capharnaū post dies octo. AVGV. de cōsen. euan. Matthe⁹ aūt hoc miraculū qō segtur ita scribit: tāq; in ciuitate dñi factū sit: Marcus aūt hoc in capharnaū: qō difficili⁹ solueret: si Matthe⁹ etiā naçaret noīaret. Nūcverō cum potuerit ipa galilea dici ciuitas xp̄i: q; i galilea erat naçareth: qs dubitauerit i ciuitate sua hoc fecisse dominū: cū hoc fecerit i capharnaū ciuitate galilee: p̄sertim q; ipa capharnaū ita excellebat i galilea: vt ta nāq; metropolis haberet. Uel matthe⁹ ptermisit que gesta sunt postq; venit i ciuitatē suā donec veniret capharnauz: t sic adiungit de sinato paralytico subiūgens: Et ecce offc. ei paraly. postq; venerat q; venit in ciuitatē suā. CHRY. Uel capharnaū ciuitatē ei⁹ dixit Matthēus eo q; sepius illuc ibat: ac multa ibidē miracula ppetrabat. Segtur: Et auditus est q; in domo esset: t cōuenerunt multi ita: vt non caperet eos domus neq; ad ianuam. Laborem. n. accedendi: desiderium audiendi superabat. Post hoc paralyticum introducūt: de quo t Matthēus t lucas dicunt. vnde sequitur. Et venerūt ferentes ad eum paralyticuz qui a quattuor portabat. Inuenientesq; multitudine ianuam obturataz: per eā nō ualuerunt aliquatenus itroire. Sperantes autem portitores eius qui portabatur curationis gratiam posse p̄mereri: lectum cum bonere subleuantes nudato tecto intromiserunt cum lecto paralyticū añ faciem saluatoris: t hoc est qō subditur Et cū nō possent offerre eū tc. Segtur: Cum vidisset autem Jesus fidem illorum: ait paralytico: Fili: dimittunť tibi peccata tua. Non quidē dixit fidem paralytici. sed portantiū. Cōtingit. n. aliquando q; aliqs fide alterius conualescit.

BEDA. Intuendum sane quāti p̄ria cuiusq; fides apud deum valeat vbi tantum valuit aliena: vt totus homo repente interius exteriusq; salutatus exurgeret: aliozuz meritor; alys relaxarenť errata. THEO. Ipsi⁹ etiā paralytici fidē vidit. etenim ille portari nō sineret nisi curatiōis fidē

baberet. BEDA. Curaturus aũt hoiez a paralysi dñs pri mo pctoz vincula dissoluit: vt oñderet eũ ob nexus culpa rum artuũ dissolutõe fuisse dãnatum: nec nisi his relaxatis mẽbroz posse recuperatõe sanari. Mira aũt humilitas de spectuz z debilẽ totisqz mẽbroz dissolutũ cõpagib⁹ filium vocat: quẽ sacerdotes nõ dignabant attigere, aut certe iõ fi liũ: qz dimittũtur ei pctã sua. Segt: Erãt aũt illic qdam de scribis sedẽtes z cogitãtes in cordibus suis. Quid hic sic lo quitur: blasphemat. CYRIL. Arguũt ãt eũ blasphemie: mortis ꝑcipitates sniaz. erat. n. ĩ lege mãdatũ: q̃ qcũqz blas phemaret ĩ deũ morte puniret. Hoc aũt ei imponebãt: qz sibi attribuebãt diuinã potestatẽ remittẽdi pctã. vñ subdi tur. Quis põt dimittere pctã nisi solus õs: Solus. n. iudex oium ptãtem habet dimittẽdi peccata. BEDA. Qui per eos quoqz dimittit quib⁹ dimittẽdi tribuit ptãtẽ. z iõ Chri stus vere de⁹ esse probat: qz dimittere peccata quasi deus potest. Errant itaqz iudei qui cũ xp̃m z deũ esse z peccatuz dimittere posse credant: Jesum tamen xp̃z esse nõ credũt. Sed multo dementius errãt arriani qui cũ iesuz z christũ esse z peccata posse dimittere: euangelij verbis deuicti ne gare non audeant: nihilominus deũ negare non timent. At ipse perfidos saluare desiderans: z occultorum cognitione z virtute operum deũ se esse manifestat. Nã sequitur: Quo statim cognito Jesus in spiritusancto: quia sic cogitarent ĩ tra se dicit illis. Quid ista cogitatis in cordibus vestris: in quo ostendit se deum: qui potest cordis occulta cognoscere z quodãmodo tacens loquitur. Eadem maiestate z poten tia qua cogitationes vestras intueor: possum z hominibus delicta dimittere. THEOPHI. Sed quamuis fuerint eoz cogitatiões reuelate: tamẽ permanent insensibiles nõ ã hoc cõsentiẽtes q̃ peccata valeat dimittere qui nouit eo rum corda. vnde dominus certificat de curatione anime ꝑ curationem corporis: demonstrans per visibile inuisibile: per id qõ est facile difficilius: q̃uis ipsi non ita crederent. Pharisei enim difficilius credebant sanare corpus tanq̃ manifestum: animam vero curare facilius: qz inuisibilis est medela: ita vt talia cogitarent. Ecce corpus curare desinit curasset: z nõ ad inuisibile refugisset. Saluatoz igitur osten dens q̃ vtraqz potest ait: Quid est facilius. q. d. Ego quidez per corporis medelam que fm veritatem facilioz est: diffi cilioz autez vobis videt: ostendam vobis anime sanitatem que difficilior ẽ. CHRY. Et quia dicere q̃ facere facili⁹ est: adhuc manifesta erat contradictio: quia opus nondum erat manifestum. vnde subdit. Ut autem sciatis quia pote statem habet fili. q. d. Quoniam de verbo diffiditis opera tionem inducamqõ erat inuisibile confirmantẽ. Signãter aũt dicit: In terra dimittẽdi pctã: vt ostenderet q̃ humane nature potestatẽ diuinitatis vniuit idiuisibili vniõe: qz etsi factus est hõ: tamẽ dei verbũ ꝑmansit etsi ꝑ dispensationez ã terris cũ hoibus uersaret: nõ tñ ꝓhibebat miracula ꝑpe trare: ac remissionẽ tribuere peccatoz. non enĩ humanitas diminuit aliqd de ꝓprietatib⁹ diuinitatis. nec diuinitas im pediuit dei verbũ icõmutabiliꝛ: z veraciter in terris fm car nem fieri filiũ hois. THEOPHI. Dicit autẽ. Tolle gra batũ tuũ. ad maiozem miraculi certitudinẽ: oñdens q̃ non est fm fantasiam: simulq̃ vt oñderet q̃ nõ solum curauit: sed z fortitudinẽ dedit. sic animas nõ solum a peccato ꝙuer tit. sed eis virtutem tribuit ad operandum mandata. BE DA. Fit igitur carnale signũ vt probetur spiritale: quanq̃ eiusdem virtutis sit z corpis z aĩe vitia dimittere. vnde seq̃ tur. Et statim ille surrexit: z sublato grabato abyt coraz oĩ bus. CHRY. Prius autem id qõ quercre venerat. s. ani mam remittendo peccata curauit: vt cũ nõ credẽtes dubi tauerunt: tunc opus adducat in medium: vt verbum opere cõfirmetur: z per manifestum occultum anime: scz sanitas per medelam corporis ostendat. BEDA. Datur etiaz no bis ĩtelligentia ꝓpter peccata pleraſq̃ euenire corporum debilitates. z iccirco fortsitan ꝓius dimittunt peccata: vt causis debilitatis ablatis sanitas restituatur. Quinq̃ enim de causis affligunt homines molestys carnis: aut ꝓpter merita augenda: vt Job z martyres: aut ꝓpter humilita tem cõseruãdam: vt paulus ab angelo sathane. aut ob pec cata ĩtelligenda z corrigenda: vt maria sororMoysi: z hic paraliticus. aut ad gloziam dei sicut cecus natus z laçarus. aut ad initiũ dãnationis: sicut herodes. Mirãda est aũt di uine potẽtie virtus: vbi nulla tpis interueniẽte mozula ius su Saluatoris salus festia comitat. vnde sequit: Ita vt ad mirarent: Relinquẽtes maius. s. remissionez peccatoz ad miran tantũmodo qõ apparet: corpis scilicet sanitatem.

THEOPHI. Non est aũt hic paralyticus qui a ioanne curatus narrat. ille enim hoiem non habebat: hic vero q̃t tuor. ille in probatica piscina curatur: hic vero in domo. Est aũt vnus qui a Matthco z Marco curatus narrat: Mystice autẽ est z nũc christus in capharnaum: in domo. s. con solationis. i. in ecclesia que est dom⁹ paralytici. BEDA. Predicante aũt domino in domo nõ capiuntur neqz ad ia nuam: qz ꝑdicãte in iudea christo gẽtiles ad audiẽdum nõ dum intrare valuerunt: ad quos tamen etsi foris positos doctrine sue verba per ꝑdicatores direxit. HIERO. Pa ralysis aũt typus est corporis: quo piger iacet ĩ mollitie car nis habẽs desideriũ salutis. THEOPHI. Si g̃ ego disso lutis potentys anime quasi paralyticus ĩ virtuosis habear ad bonũ: z attollar a. iiy. euangelistis: ad christuz adducar: audiãq̃ tunc Fili: z relinquunt mihi peccata. filius enĩ dei fit aliqs ꝓpter mãdatoz operationez. BEDA. Seu qz quattuoz sunt virtutes quibus ad ꝓmerendã sospitatez homo fiducia mẽtis erigit: q̃s nõnulli prudentiam fortitu dinem: tẽperantiã z iustitiam nũcupant. Desiderant autez paralyticũ christo offerre: sed turba ĩterposita ab omni par te recluduntur: qz sepe anima post infirmi corporis desidiã superne gr̃e remedio cupiẽs innouari: prisce cõsuetudinis obstaculo retardat. Sepe inter ipsas oronis secrete dulce dines: z q̃si suaue cũ dño colloquiũ turba cogitationum in terueniẽs aciẽ mẽtis ne xp̃s videat ĩpedit. Non itaqz est in ĩfinis: vbi turbe cumulãt: remanẽdũ: sz tectuz dom⁹. i. sacre scripture sublimitas est appetẽda: lexq̃ dñi meditanda.

THEOPHI. Sz quõ ferar ad xp̃m: nisi tectũ reperiat Tectũ. n. est ĩtellect⁹ qui supponit oĩbus his q̃ in nobis sũt. hic multũ hz terre q̃tũ ad lateres fictiles: terrẽas dico res sed si hec subleuet virtus: ĩtellect⁹ in nobis exonerat. Post hoc submittat. i. humilietur. nõ enĩz decet extolli õ hoc q̃ ĩtellectus est exoneratus: sed magis humiliari. BEDA. Vl patefacto tecto eger submittitur: quia reseratis scriptu rarum mysterys ad notitiam christi peruenitur: hoc est ad eius humilitatem fidei pietate descenditur. Qz autem cuz grabato deponitur infirmus significat ab homine adhuc ĩ ista carne cõstituto christum debere cognosci. De grabato autem surgere est animam se a carnalibus desiderys vbi egra iacebat abstrahere: Grabatum tollere est ipsaz quoq̃ carnem per continentie frena corrceptam spe celestium pre miorum a delitys segregare terrenis. Sublato autem gra bato domum ire: ad paradisium redire est: Uel sanus qui languerat domum reportat grabatum cum anima remis sione accepta peccatorum cum ipso suo corpore ad internã sui custodiam se refert. THEOPHI. Oportet etiã gra batum. idest corpus tollere ad operationẽ boni. tunc enim ad contemplationem pertingere valebimus: ita vt q̃ in no bis sunt cogitationes dicãt: qñ nunq̃ sic vidim⁹. i. nunquã sic intelleximus sicut nunc paralysi curati. g enĩ a peccatis mũdatus est mundius videt.

¶ Et egressus ẽ rursus ad mare. oisqz turba ve

niebat ad eū: ⁊ docebat eos. Et cū ꝓteriret vidit leui alphei sedētē ad teloneū: ⁊ ait illi: seq̄re me Et surgēs secut⁹ est eū. Et factū est cū accūberet in domo illi⁹: mlti publicāi ⁊ paccatores simul discūbebāt cū iesu ⁊ discipulis eius. Erāt.n. multi q̄ sequebant̄ eū. Et scribe ⁊ pharisei videtes q̄ māducaret cū publicāis ⁊ peccatorib⁹: dixerūt discipulis eius: Quare cū publicāis ⁊ peccatoribus māducat ⁊ bibit magist̄ vester? Hoc audito iesus ait illi: Nō necesse hn̄t sani medico: sz q̄ male hn̄t. Nō.n. veni vocare iustos: sz pctōres.

BEDA. Postq̄ dn̄s in carpharnaū docuit: egressus ē ad mare vt nō solū ciuilē vitā hoīuz istrueret: vez ēt hītatoribus maris euāgeliū regni p̄dicaret: eosq̄ fluctiuagos rerum labētiū mot⁹ ꝓtenere: ac fidei firmitate supare doceret. Un̄ dr̄. Et egressus rursus ad mare: oīsq̄ turba veniebat ad eū: ⁊ docebat eos. THEO. Vl̄ post miraculū ad mare egredit q̄si solitarie volēs esse: sz turba ꝓcurrit itez vt addiscas q̄ q̄tū fugis gl̄iā: tātū ipsa te pseq̄tur. Et sigdē tu ipaz pseq̄ris: ipa te fugiet. Inde āt trāsciēs dn̄s vocauit Matthēū. vñ segt̄r. Et cū ꝓteriret: vidit leui alphei sedē. ad teloneū.

CHRY. Idem āt publican⁹ a trib⁹ euāgelistis noīat⁹. s. Matthe⁹ a matthēo. leui āt simpl̄r a Luca: Leui āt alphei a Marco. fili⁹.n. erat alphei. Binomios āt ꝑm scripturā ⁊ alios ē videre: sic̄ socer Moysi qñq̄ ietro qñq̄ raguel vocatur. BEDA. Sic ⁊ idē est Leui q ⁊ Matthe⁹. Sz Lucas Marcusq̄ pp verecūdiā ⁊ honorē euāgeliste nom̄ ponere nolūt vulgatū. Ipe āt matthe⁹ iuxta illō qō scriptū ē: Just⁹ accusator ē sui: mattheū se ⁊ publicanū noīat: vt oñdat legētib⁹ nullū debere ꝓuersū ō salute diffidere cū ipe de publicano i apl̄m sit repēte mutat⁹. Ad teloneū aūt. i. ad curā dispēsationēq̄ vectigaliū sedentē dic̄. telos.n. grece latine vectigal noīat̄. THEO. Sedebat.n. in teloneo vt ꝓsuetudinis ē: aut aliquos ipetēs: aut vba vēdēs: aut aligd huiusmodi faciēs: qb⁹ i suis māsionib⁹ telonary vtunt̄: q de hoc statu sic subleuat⁹ é: vt reliquēs oīa xp̄o sequeret̄. vñ sequit̄: Et ait illi: Seq̄re me. ⁊ surr̄exit. ē eū. BEDA. Sequi autem imitari é: iōq̄ ⁊ pauperē xp̄z non tam gressu q̄ affectu imitari posset: reliquit ꝓpria: qui rapere solebat aliena. Non solū aūt lucra reliquit vectigaliū: sed ⁊ piculū ꝓtēpsit qō euenire poterat a p̄ncipibus seculi: q⁹ vectigaliū rōnes impfectas atq̄ incōpositas religt. Ipse.n. dn̄s qui hunc exterius humana allocutione vt sequeretur vocauit: intus diuina inspiratiōe vt mox vocātē sequeret̄ accēdit. HIERO. Sic ergo Leui q appositus iterp̄tat̄ a teloneo negocioz secularium solū sequit̄ verbū qō dicit: Qui nō renūciauerit oīb⁹ q̄ possidet nō pōt me⁹ eē discipulus. THEOPHI. Qui āt ꝓpus alios ipetebat sic fact⁹ est beniuolus vt ad comestiōez plurimos cōuocaret. vñ segt̄: Et factuz est cū accū. s. iesus i domo illi⁹ multi publicāi ⁊ peccatores simul discūbebant cū Jesu ⁊ discipulis ei⁹. BEDA. Publicāi āt appellāt hi q vectigalia publica exigūt: siue q ꝺductores sunt vectigaliū fisci vt rez̄ publicaz̄. necnō ⁊ hi q seculi hui⁹ lucra p negocia sectant̄ eodē vocabulo cēsent̄. Qui viderāt publicanū a peccatis ad meliora ꝓuersū: locū tribuisse pnie: ⁊ ob id etiā nō desperāt salutē: neq̄ vero in pristinis vitys pmanētes veniūt ad iesū ⁊ pharisei ⁊ scribe murmurant: sz pniam agētes vt sequēs euāgeliste sermo designat dicēs: Erāt enī multi q seq̄bāt eū. Ibat.n. dn̄s ad ꝓuincia pctōz. vt occasionē haberet docēdi: ⁊ spūales imitatorib⁹ suis p̄beret cibos: qō in mysterioz figuris ꝓgruit. q enī domicilio christum recepit iterno: maximis delectationibus exuberantiū pascit voluptatū. Itaq̄ dn̄s libēter ingreditur: ⁊ in eius q credidit recūbit affectu: ⁊ hoc est bonoz opez̄ spūale ꝺuitiū quib⁹ diues ppl's eget: ⁊ paup epulat̄. THEO. Pharisei āt Bar/guūt q̄si puros se faciētes. vñ segt̄. Et scri. ⁊ pha. qz vi. mā. cū pu. ⁊ pec. dix. di. ei⁹ q̄. cū pu. ⁊ pec. man. ⁊ bi. ma. vr̄. BEDA. Si p matthei electōez ⁊ vocatōez publicanoz fides exp̄mit̄ gētiū q̄ p̄us mūdi lucris ībiabāt, pfecto supcilium scribaz̄ ⁊ phariseoz iudeoz iuidiā īsinuat q de gentiū salute torquent̄. Segt̄: Hoc au. Je. ait il. Nō ne. hn̄t sa. me. sed g ma. hn̄t. Fugillat scribas ⁊ phariseos q iustos se putātes pctōz ꝓsortia declinabāt. Seipz medicū dic̄ q miro medicādi gn̄e vulnerat⁹ ē pp inigrates nr̄as: ⁊ ei⁹ liuore sanari sumus. Sanos āt ⁊ iustos appellat eos q suā iustitiaz nolēres statuere: iustitie dei sunt subi. Porro male hn̄tes ⁊ peccatores vocat eos qui sue fragilitatis ꝓscīe ōuicti nec per legem se iustificari posse vidētes: Christi gratie penitēdo colla submittūt. vñ subdit̄. Nō enī ve. vo. iu. sz pec. Non qdē vt maneāt pctōres: sz vt ad pniam ꝓuertant̄.

¶ Et erāt discipuli ioānis ⁊ phariseorū ieiunantes: ⁊ veniūt ⁊ dicūt illi. Quare discipli ioānis ⁊ phariseoz ieiunāt: tui āt discipli nō ieiunant? Et ait ill̄ Jesus: Nunqd p̄nt filij nuptiaz̄ q̄diu ipse sponsus cū ill's ē ieiunare? Quāto tpe habēt secū sponsū nō p̄nt ieiunare. Veniēt āt dies cū auferet ab eis spōsus: ⁊ tūc ieiunabūt i illa die⁹. Nemo assūmētū pānī rudis assuit vestimēto veteri. Alioqn aufert supplemētū nouū a veteri: ⁊ maior scissura fit. Et nemo mittit vinū nouū i vtres veteres; alioqn disrūpet vinū vtres: ⁊ vinū effūdet ⁊ vtres pibūt. Sz vinū nouū i vtres nouos mitti oz.

GLO. Sicut supius apō discipl's magr̄ arguebat̄ de/sortio peccatoz̄ i ꝓximis: ita nūc ecōuerso apō magr̄z discipuli icusātur ō ieiunioz̄ omissiōe: vt sic iter eos mā discidium oꝛetur. vñ dr̄. Et erāt di. Jo. ⁊ pha. ie. THEOPHI. Jo annis.n. discipl's in ipfecto positi i cōsuetudinib⁹ iudaicis p manebant. AVGV. De cō. euā. pōt aūt putari iō addidisse phariseos. q sil'cū discipl's Joānis hoc qō segtur dño dixerit: cū Mathe⁹ hoc discipl's Joānis tm̄ dixisse phibeat. Sz vba q̄ sequūt̄ magis idicāt alios hoc dixisse ō alys. Segtur.n. Et ve. ⁊ dicūt illi: Quare di. Jo. ⁊ pha. ieiu. tui aūt non ieiunāt? Nec.n. vba idicant cōuiuas q aderāt venisse ad Jesū ⁊ hoc idē discipul' dixisse. ita vt qō ait: Veniūt. non de ipsis dixerit ō gb⁹ iterposuerat: Et erāt di. Jo. ⁊ pha. ieiu. Is cū isti eēnt ieiunātes veniūt illi quos hoc mouit. vñ q Mathe⁹ dic̄: Et accesserūt ad eū discipli Joānis dicētes: nisi q ⁊ apli aderāt: ⁊ oēs certati vt gsq̄ poterat hec obiecerunt.

CHRY. Discipli q̄ Joānis ⁊ phariseoz̄ ꝺ Christū ꝛeloripe se hn̄tes: ipz iterrogāt vtz solus discipul' suis absq̄ abstinētia ⁊ labore pugnas supet passionū. BEDA. Sz Joānes ⁊ vinū ⁊ sicerā ñ bibit: qz illi abstinētia meritū auget cui potinare: cur eos ōclinaret: q̄s abstinētib⁹ poterat reddere priores: sz ieiunauit ⁊ xp̄s ne p̄ceptū declinaret. māducauit cū peccatoribus vt gr̄az cerneres: agnoscere pōtē. Segtur. Et ait ill' Je. nū. pos. filȳ nu. q̄diu ē cū ill' spō. ie. AVGV. Marc⁹ h filios nuptiaz̄ appellat: Matthe⁹ āt filios spōsi. filios.n. nuptiarū ñ tm̄ spōsi sz ēt spōse itelligim⁹. CHRY. Spōsuz q̄ seipz vocat tanq̄ eccl'iā despōsatur⁹. Est.n. ōsp̄satio datio arre. s. gr̄e spūsci: q quam credidit orbis terrarum.

THEOPHI. Spōsū ēt seipz vocat: nō solū tanq̄ vginales aīas despōsantē: sz q⁹ tps primi aduētus ei⁹ nō est volueris neq̄ trīstitie his q credūt in eū: neq̄ labores cōtinēs: sed regez. Est.n. absq̄ opatiōe legali dās requiē per baptismuz q̄ qué facile sine labore saluté cōsegmur. Filȳ aūt nuptiaz̄

siue spōsi sūt apli: qz ipi oi gra digni sūt facti oi bono celesti: ac oi delectatiōe pticipes. CHRY. Cōuersationē aūt suā: ois angustie dicit eē alienā: cū subdit: Quāto tpe ha. se. spō. nō pñt ieiu. Ille tristat g pñs bonū nō hz: g vero in pñti ac cipit: gaudet z nō tristat. Ut autē elationē illoz destrueret iūgit: veniūt aūt dies cū auferet ab eis spōsus. z tūc ieiuna/ būt in illis dieb⁹. q. d. Tempus erit in quo suā virilitatē de/ mōstrent qñ. n. subtrabet ab eis sponsus ieiunabūt eius af fectātes aduentū: vt spūs illi ꝓiungāt p corpales angustias emūdatos, oñdit etiā q nulla necessitas est vt sui discipuli ieiunēt sicut z illi qui sponsuz humane nature g vbiq; presi det vbis dei z g tribuit semē vite secū hēbāt pñtez. Lily ēt spōsi qz ifantes sunt nō pñt p totū ꝓfozmari pri z spōso: g eo rū infantiā ꝓsideras dignat eos nō tūc ieiunare: recedente aūt spōso, ppter desideriū ieiunabūt: sz cum pfecti fuerint: z spōso cōiugēt i nuptys: regalē sp comedēt cenā. THEO. Intelligenduz est aūt z sic: qñ ois homo g bene operat est penitētie nō oñdit: qz non peccat. quādo vero auferet spōsus hoīe in peccatū labēte: tūc ieiunat z penitet: vt curet ōlictū. BEDA. Mystico aūt sensu pōt sic exponi: q⁹ discipuli Jo annis z pharisei ieiunāt: qz ois g de opib⁹ legis sine fide glo riat: z g traditiōes segtur hoium: z pconiū Xpi aure coz poris nō fide cordis pcipit: spiritualib⁹ abstinēs bonis ieiu/ no corde tabescit. q vo Xpi mēbris fideli icorporat amo re nō pōt ieiunare: qz carne ipsi⁹ epulat z sanguine. Segtur: Nemo assumentū panni rudis. i. noui tē. CHRY. q. d. qz bi noui pdicatozes testamēti existūt: legib⁹ eas fuire veteri bus possibile nō est. vos aūt ꝓgrue veteres sequētes ꝓsuetu dines mosaica ieiunia obseruatis. Isti vero nouas ac mira/ biles obseruatiōes tradituri hoībus veteres obseruare nō est necesse: sz eē mentib⁹ virtuosos: aliquo vo tpe ieiuniū cū ceteris virtutib⁹ obseruabūt. Sz hoc ieiuniū differt a iciu/ nio legis: qz illō erat ex necessitate: hoc ex voluntate ppter feruozē spūs cuius nōdū sunt capaces. vñ sequit: Et nemo mit. vi. no. BEDA. Discipulos. n. veteribus cōparat vtri bus quos vino nouo. i. spiritualibus preceptis facilius dis/ rumpi q⁹ posse cōtineri dicit. Erunt autē vtres noui cū post ascensuz dñi desiderio consolatiōis eius inouabunt: z tunc nouū vinum nouis vtribus aduenier: hoc est spūssancti fer uoz spiritaliū corda replebit. Doctozi etiā cauendum est ne aīe in vetustate malicie pdurāti: nouoz mysterioz secreta cōmittat. THEOPHI. Ut aliter: discipuli veterib⁹ ve/ stimentis assimilati sunt pp eoz mentis infirmitatē: qbus non erat congruū iponere statutū graue ieiuny. BEDA. Qz est aliq particula doctrine q ad noue vite tēpantiā pti/ net: q gnāle docet ieiuniū ab oi letitia tpaliū delectationū: qz si hoc fiat: z doctrina scindit: z nō cōuenit vetustati. Ue stimēto aūt nouo bona opa q foris agūt insinuāt. vino aūt nouo feruoz fidei spei z charitatis q ītus reformantur exp̄mitur. Et factū est itez cum dñs sabbatis ambularet p sata: z discipuli ei⁹ ceperūt pgredi z vellere spi cas: Pharisei aūt dicebāt ei: Ecce qd faciūt disci puli tui sabbatis q⁹ nō licet. Et ait illis: Nunq; legistis qd fecerit dauid qñ necessitatē habuit: z esurijt ipse z q cū eo erant: quō introiuit in domū dei sub abiathar p̄cipe sacerdotū: z panes pro positiōis māducauit: quos nō licebat māducare nisi solis sacerdotibus: z dedit eis z q cū eo erant Et dicebat eis: Sabbatū propter hominē factū est: z nō homo propter sabbatū. Itaq; dominus est filius hominis etiam sabbati.

CHRY. Liberati a figura: z veritate vniti Xpi sti discipuli: figurale sabbati festū nō seruāt. vñ dr: Et factū est itez cū sab. am. p sa. z disci. eius cc. pgre. z vel. spicas. BEDA. Legim⁹ z ī sequētib⁹ q⁹ erāt q veniebant z redibāt multi. z nec māducādi gdē spaciū hēbāt: z iō q̄si hoīes esuriebāt. CHRY. Esuriētes aūt escā simplicē comedebāt: nō ad voluptatē: sz ppter nature necessitatē: Pharisei aūt figure z vmbre seruientes discipulos accusabāt tāq; iniuste agen/ tes. vñ segt: Pharisei ēt dicebant ei: ecce qd fa. dis. t. sab. qō non licet. AVGV. De opibus monachoz: Populo fig/ dē Israel p legē scriptā pceptū est: vt in agris suis furē nul/ lus teneret. nisi q secū aliqd uellet auferre. nā q nihil aliud attigisset q̄ id qō comedisset: libez ipunitūq; abire sinerēt. vñ ēt spicas vellētib⁹ discipul' dñi ō sabbato potiusq; ō fur/ to iudei calūniati sunt: CHRY. Dñs aūt dauid ī mediū i troducit: cui aliqñ ꝓtigit nō fm legē comedere: cū sacerdo/ talē tetigit cibū: vt illi⁹ exēplo accusatōez discipl'oz soluat. Segtur. n. Et ait ill': nūq; legistis qd fe. da. THEOPHI. Fugiēs enī dauid a facie Saul: ad principē sacerdotuz de/ uenit: z panes ppōnis comedit: z gladiū abstulit Golie: que dño erāt oblata. Unerāt vo alig: q̄liter nūc euāgelista Abia thar p̄ncipē sacerdotū noīauit: cū liber regū būc noīet abi/ melech: BEDA. Hoc aūt nihilhz dissonātie. ambo etenī fuerūt illic: cū veniens dauid panes petyt: z accepit abime lech videlicet p̄nceps sacerdotū: z Abiathar fili⁹ eius. occi/ so āt abimelech a saule fugit abiathar ad dauid: z comes fa ctus toti⁹ exilij ei⁹: postea eo regnāte: summi sacerdoty z ipe gradū accepit: multoq; maiozis excellētie fili⁹ q̄ pater esse ctus est. iō dign⁹ fuit cui⁹ memoriā dñs etiaz viuēte pre q̄si sūmi sacerdotis faceret. Segt: Et dicebat eis: Sabbatum ppter hoīez factū est. z nō hō ppter sabbatū. Maioz enī ē cura sanitati z vite hois q̄ custodia sabbati adhibēda. Sic igr mādatū est sabbatū custodiri: vt tū si necessitas eēt: re⁹ nō esset g sabbatū violasset. iō sabbato circūcidi nō est ꝓhi/ bitū: qz necesse erat fieri. Et machabei necessitate istāte sab bato pugnabāt. vñ discipulis esurientib⁹ qō licitū nō erat in lege necessitate famis factū est licituz: sicut hodie sigs eger ieiuniū corrupit: nulla rōne reus tenet. Segtur: Itaq; dñs est fili⁹ hois ēt sabbati q. d. dauid rex sacerdotali cibo pa/ stus excusabil' est: q̄tomagis fili⁹ hois ver⁹ rex z sacerdos z dñs sabbati eruisq; sabbato spicarū noxa non tenetur.

CHRY. Dñm gdē sabbati z filiuz hois seipm ꝓprie vo cat: qñ qdem dei exñs fili⁹: filius hois ppter hoīes dignat⁹ ē dici: Legis āt latori z dño lex nō dñat: plus. n. licz regi q̄z legib⁹ statuat. Infirmis gdē dat lex: nō pfectis z opantib⁹ supra legē. BEDA. Mystice aūt discipli p sata trāseunt cū doctozes sci quos in fide istituerunt cure pie sollicitudi nis ispiciūt quos esurire nihil meli⁹ q̄ salutē itelligim⁹ ho minū. vellere aūt spicas ē hoīes a terrena itentiōe eruere: Fricare aūt manib⁹ ē exēplis vtutū a carnis ocupiscētia: q̄ si a gbusdā follicul' puritatē mētis exuere. Grana manduca re ē emūdatū quēq; a sordib⁹ vitioz p oza pdicātiū eccl'ie mēbris icorpari. z bñ hoc discipli pgrediētes ante faciē do mini fecisse memorant: qz doctozis neče ē fmo pcedat: z sic coz auditozis subsequēs gra supne visitatiōis illustret. Bñ sabbatis: qz z ipi doctozes ī pdicādo p spe future getis labo rant: z auditozes suos monent p eterna requie insudare la bozib⁹. THEOPHI. Ut qz cū habēt ī passiōibus requi ez: tē alys ad vtutē ductozes fiūt euellētes terrēa. BEDA. Itē p sata ābulāt cū dño: g eloga sacra meditari delectant. esuriūt cū ī eis panē vite inenire desiderāt: z B in sabbatis cū sopita mēte a turbulētis cogitatōib⁹ vacare gaudēt. vel/ lūt spicas z ptritas purgāt: dōec ad escā pueniāt cū testimo/ nia scripturaz ad q̄ legētes pueniūt meditādo assumunt: z tādiu discutiūt dōec ī eis medullā dilectōis inueniāt. vez h mētiū refectio stultis displicet: sz a dño approbat. CA. III.

Et introiuit iterꝫ i synagogã: ⁊ erat ibi hõ hẽns manũ aridã. Et obseruabãt eũ si sabbatis curaret vt accusarẽt illũ. Et ait hõi hẽnti manũ aridã. Surge i mediũ. Et dicẽ eis: licꝫ sabbatis bñ facere an male: aiaz saluã facere an pdere? At illi tacebãt. ⁊ circũspiciẽs eos cũ ira: cõtristatus sup cecitate cordis coꝝ ⁊ dicit homini: Extende manũ tuam. Et extẽdit: ⁊ restituta est manꝰ illi.

THEOPHI. ꝓstq̃ dñs iudeos: q discipulos accusaue rãt: q spicas sabbato euellebãt: exemplo dauid cõfudit: nũc amplꝰ ipsos ad veritatẽ reducẽs: miraculũ in sabbato operatur. oñdẽs q si opari sabbato miracula i salutẽ hoiuz piũ est: nõ est malũ in sabbato necessaria corpis opari. dicẽ ergo. Et introi. iterꝫ in syna. ⁊ erat ibi hõ hẽns ma. ari. ⁊ obser. eũ si sab. cu. vt accu. eũ. BEDA. Quia. n. destructionẽ sabbati quã in discipul' arguebãt ꝓbabili excusauerat exẽplo: nunc ipm obseruãdo calũniari volũt: vt si sabbato curet: trãsgressiõis. si nõ curet: crudelitatis aut ibecillitatis arguãt. Sequtur: Et ait ho. ba. ma. ari. surge i mediũ. CHRY. Statuit gdẽ illũ in medio vt terrerent aspectu: ac viso eo cõpatiãt ⁊ maliciã deponãt. BEDA. Et preueniẽs calũniã iudeoꝝ quãei parauerãt: arguit eos: qꝛ legis ꝑcepta ꝓpria tẽtatione violabãt. vñ sequit. Et dicit eis: licet sabbato bñ facere: an male? Hoc aũt q̃rit: qꝛ estimabãt in sabbato ẽt a bonis opibus feriandũ: cũ lex a malis abstinere iubeat dicẽs: Omne opꝰ seruile nõ facietis in eo. i. peccatũ: qꝛ q facit peccatũ seruus ẽ pcti. Idẽ ãt est qõ ꝓmiserat: bene facere an male. ⁊ qõ postea subdit: Aiaz saluã facer an pdere. hoc ẽ hoiez curare an nõ: nõ q deꝰ sume bonꝰ auctoꝛ pditiõis nobis eẽ posit: sed q eiꝰ nõ saluare scripture ꝓsuetudine pdere dicitur. Si quẽ vero mouet quare dñs cũ corpus esset curaturꝰ de aie saluatiõe iterrogauerit: itelligat vel aiam moze scripturaꝝ ꝓ hoie posita: sicut dicit: De fũt aie que exierũt de femore Jacob. vl' q illa miracula ꝓpter aie salutẽ faciebat: vel q ipsa manꝰ sanatio salutẽ aie significabat. AVGV. De cõ. euã. Sed põt mouere: quõ Matthe⁹ dixerit q ipsi interrogauerint dñm: si licet sabbato curare: cũ marcus illos potiꝰ interrogatos a dño phibeat: licet sabbato bñ facere: an male? Itaq; intelligẽdũ est q illi ꝓius interrogauerũt dñm: si licet sabbato curare: deinde q intelligẽs cogitatiões eorũ aditũ accusandi q̃rẽtiũ: ꝓstituerit in medio illuz quẽ fuerat sanaturus: ⁊ iterrogauerit: q̃ Marcus ⁊ Lucas eum iterrogasse cõmemorãt: ac tũc illis tacẽtibꝰ ꝓposuisse silitudinez de oue: ⁊ cõclusisse q liceat sabbatis bñ facere. Segt: At illi tacebant. CHRY. Sciebãt. n. q eũ oino curaret. Segtur: Et circũspi. eos cũ ira. q eos cũ ira circũspicit ac trista tur sup cecitate cordis eoꝝ: humanitati ꝙuenit: quaz ꝑ nob suscipe dignatꝰ ẽ. vbo aũt miraculum ꝓiungit: vñ sola voce hõ curat. vñ sequit. Et exten. ⁊ resti. est ma. illi. per hec oĩa ꝓ discipulis rñdens: simulq; oñdens suã vitã existere supra legem. BEDA. Mystice aũt homo q manũ habebat aridam humanũ genus indicat in fecũditate boni operis arefactũ: sed dñi miseratõe curatũ: cuiꝰ dextera q in primo parente: dũ vetite arboris poma decerperet: aruerat: q redẽptoris gratiã: dum insontes manus in cruce arboris tenderet: bonoꝝ opeꝝ succis est restituta saluti. Et bene i synagoga manꝰ erat arida: qꝛ vbi scie donũ maius ẽ: ibi grauius est inexcusabilis noxe periculum. HIERO. Vel significant aduaros q valentes dare volunt accipe ꝓdari ⁊ nõ largiri: qbus dr vt extendant manus suas. i. q furabãt iam non furẽt: magis aũt laboret operãs manu sua qõ bonuz est: vt habeat vnde cõmunicet indigentibꝰ. THEOPHI. Vel aridam dextrã bz manũ q̃quis nõ operat que sunt dextre partis. exquo. n. manꝰ nra ꝓstituit in opibꝰ ꝓhibitis: extunc aresc̃it in opatione boni. Iteruz vo restaurabit qui in virtute stabit. vnde xps dicit. Surge. s. a peccatis: ⁊ sta i medio. ⁊ nõ qz ad diminutũ neqz ad supabundantiã se extẽdit.

Exeuntes autẽ pharisei statim cũ herodianis ꝓsiliũ faciebãt aduersus eũ quõ eũ pderẽt. Jesus ãt cũ discipulis suis secessit ad mare: ⁊ multa turba a galilea ⁊ iudea secuta est eũ: ⁊ ab hierosolymis ⁊ ab idumea ⁊ trans iordanẽ: ⁊ q circa tyrũ ⁊ sidonẽ multitudo magna audiẽtes q̃ faciebãt venerũt ad eũ. Et dixit iesus discipulis suis: vt i naui culia sibi deseruirẽt ꝓpter turbã: ne ꝓmerẽrẽt eũ. Multos. n. sanabat: ita vt irruerent in eũ vt illũ tangarẽt. Quotquot ãt habebãt plagas: ⁊ spiritus imũdi cũ illũ videbãt: pcidebãt ei: ⁊ clamabãt dicẽtes: Tu es filius dei. Et uehementer cõminabatur eis: ne manifestarent eum.

BEDA. Pharisei reputãtes in crimẽ q ad verbũ dñi sanam q languebat extẽdit dexterã: de voce saluatoris fecerunt ꝓsiliũ. vñ dr. Exeũtes aũt pharisei: statim cũ hero. cõ. faduer. eũ quõ eũ pderent. quasi non ipsoꝝ q sabbatis ageret. cibos portãdo: pozrigẽdo calicẽ: et cetera q virtuti sunt neĉia exequẽdo. Neqz enĩ ille q dixit ⁊ facta sunt sabbato laborasse poterat. cõuinci. THEOPHI. Herodiani aũt dicunt milites Herodis regis. hereses nãqz quedã noua surrexerat: q Herodẽ xpm eẽ dicebat. Prophetia enim Jacob inuebat q quãdo deficerẽt pncipes de Juda: Tũc xps veniret. ⁊ qꝛ Herodis tpe null⁹ superat iudaicoꝝ pncipũ: sz ipe solus regnabat alieigena existẽs: gdã ipm eẽ Christũ pntauerũt: ⁊ heresiz ꝓstituerũt. Isti g̃ cũz pharisels Christũ interficere conabant. BEDA. Vel herodianos Herodis tetrarche mistros dicit: q pp inimicitias qs cozus domin⁹ aduersus Joãnẽ hebat: etiã saluatorẽ: quẽ Joãnes pdicabat: isidys pseqbant ⁊ odys. Segt. Jesus aũt cũz discipulis suis. secess. ad mare: q̃si homo fugiẽs psequentiũ insidias: quia neqz adhuc venerat hora passiõis eius: neqz extra viam (cum) lem fuit locus passiõis: vbi ⁊ exẽpluz dedit suis: si in vna ciuitate psecutõez paterẽt i alterã fugiẽdi. THEOPHI. Sil' etiã secedit vt plũmis benefaciat ab itegratis recedẽs. eteni mlti secuti sunt eũ ⁊ sanauit eos. Segtur eni: Et multa tur. a ga. Tyry ⁊ sydony alienigene existentes: vtilitatẽ Christo accipiũt: pping vero eius iudei. s. ipm psequebant: ⁊ sic nulla ẽ ꝓpinquitatis vtilitas nisi similitudo bonitatis existat. BEDA. Illi eni videtes opa virtutũ eiꝰ: ⁊ verba doctrine audiẽtes: eũ psequebant. Isti aũt opinione tñ virtutũ eiꝰ: cõgesto agmine ꝓmaximo veniunt ad audiendũ eũ: opeqz salutis flagitandã. Unde segtur: Et dixit discipulis suis vt in nauicula sibi deser. THEOPHI. Videns autem occultatam gloriam eius. eteni ne lederet cũ turba petit nauiculã: vt intrans in eaz conseruetur illesus. Segtur: Quotquot aũt ha. pla. ⁊ spi. imun. cũ illũ vide. pci. Plagas aũt dicit infirmitates. ipse nanqz deus nos vulnerat vt filios pater. BEDA. Procidebant ergo vtriqz domino: ⁊ q habebãt plagas ifirmitatũ corporaliũ: ⁊ qui a spiritibus vexabant imũdis: sed infirmi simplici intentõe ad tinẽde salutis. demoniaci aũt vel potius i eis habitãtes demones vi diuini timoris coacti: nõ solũ ad ꝓcidendũ ei: verum etiã ad cõfitendũ eius maiestatem cõpulsi. Unde segtur: Et clamabãt dicẽtes. Tu es filiꝰ dei. vbi miranda est gratia quem demones adhuc mortali carne indutũ filiuz dei negare tentant. Segt: Et vehemẽ. cõmi. eis ne ma. eũ. Peccatoꝛ enim dixit deus. Quare tu enarras iustitias meas? ꝓhibet q

dñm predicare peccatoꝝ:negs dum predicantē audit:sequa
tur errantē.improbus enim magister est diabolus qui fal
sa veris sepe permiscet:vt spiritꝰ veritatis testimoniū frau
dis obtegat.Ceterū nō solū demones:sed ꝛ a christo sanati:
ꝛ apostoli ante passionē precipiunt reticere de illo:ne diui
na maiestate p̄dicata passionis dispensatio differret. Juxta
allegoriā vero in hoc q̄ dñs egressus ō synagoga sceessit ad
mare gentiū saluationē prefigurauit:ad quas venire p fidē
relicta ob perfidiā iudea dignatus est. Recte enim diuer
sis errorꝝ anfractibus iactate nationes instabilitati pelagi
p̄parantur. Multa aūt turba a diuersis puincys secuta est:
eū:q; predicātibus aplis multas nationes ad se venientes
benigne suscepit. Nauicula vero dño in mari deseruiēs ec
clesia est de gentibꝰ congregata. ppter turbam aūt ne se ꝓpri
mat nauiculā ascēdit:q; turbidas carnaliū mentes fugiens
ad eos qui gloriā secū spernūt venire ꝛ māsionē facere gau
det. Distat aūt inter ꝓmere dñm ꝛ tangere.cōprimūt enī
eū carnalibus cogitationibꝰ aut factis pacē turbāt in q̄ veri
tas manet.tangit vero q p fidē ꝛ dilectionē eū suscepit cor
de:vñ qui eū tetigerūt saluati esse perhibentur. THEO.
Moraliter aūt herodiani.i.carnales christū interficere vo
luunt. Herodes enim pelliceus interpretatur.Qui vero ō pa
tria sua egrediunt̄.i.a carnali habitudine bi sequūt̄ christū
ꝛ eoꝝ plage curant̄.i.peccata q̄ ꝛsciaꝝ vulnerāt. Jhs aūt in
nobis est ratio que precipit vt nauicula nostra.i.corpus ei ō
seruiat:ne rationē turbatōnes opprimant rerum.

¶ Et ascendens in montē vocauit ad se quos vo
luit ipse ꝛ venerūt ad eū: ꝛ fecit vt essent.xii.cuꝫ
illo: ꝛ vt mitteret eos predicare. ꝛ dedit illis po
testatē curandi infirmitates ꝛ eūciēdi demonia
Et imposuit symoni nomē Petrus: ꝛ Jacobū
zebedei. ꝛ Joānē fratrē Jacobi: ꝛ imposuit eis
noīa boanerges:quod est filius tonitrui: ꝛ An
dreā ꝛ Philippū ꝛ Bartholomeū ꝛ Matthe
uꝫ ꝛ Thomā ꝛ iacobū alphei ꝛ Thadeū:symo
nē chananeū ꝛ Judā scarioth q tradidit illum.

BEDA. Postq̄ nephandos spūs se p̄dicare ꝓhibuit:ele
git scōs q ꝛ mundos spūs eycerēt:ꝛ euāgeliū predicarent.
vñ dr̄.Et ascē.i mō.vo.ad se quos vo. ipe. THEO. Lu
cas aūt dicit q̄ ascēdit ad orādū.post miraculoꝝ enī oñsio
nē ozat docens nos q̄ oz gratias agere cū ꝓsequimur aliqd
boni:ꝛ hoc diuine vtuti appropriare. CHRY. Prelatos
etiā ecclie instruit in orationibꝰ pnoctare anteq̄ ordinatio
nē faciāt vt eoꝝ officiū nō frustret̄.Cū ergo ex lucā dies fa
ctus esset vocauit quos voluit.Erant enīꝫ plures q eū seq̄
bantur. BEDA: Non enī illoꝝ electionis ac study:sz di
uine erat dignationis ꝛ grē:vt in aplatū vocarent̄: Mons
etiā ille in quo aplos dñs elegit altitudinē designat iusticie
in qua erant instituendi:ꝛ quā erant hominibꝰ p̄dicaturi.

HIERO. Uel christus spiritaliter mōs ē ex quo aq̄ vi
ue fluunt: lac in parulorꝝ salute p̄paratur:pinguēdo spiri
talis agnoscit̄:ꝛ q̄cqd sūme bonū credit in mōtis istius est
gratia ostituꝫ. In mōtē ego vocant̄ excelsi meritis ꝛ ver
bis:vt loc⁹ ꝓgruat meritis altis. Segt̄:Et ve.ad eū ꝛ fe. vt
eēnt.xy.cū illo:ꝛ vt mit. eos p̄dicare:Spēm enī Jacob di
lexit dñs:vt sint ipsi sup thronos:xy.iudicantes.xy. tribus
Jsrael:qui etiā trini ꝛ quaterni circa tabernaculū dñi excu
bāt: sertā dñi verba humeris opū portāt. BEDA. In hoc
enim sacramento quondā filij Jsrael circa tabernaculum
castrametabātur vt ex omni parte p quadrū trine tribꝰ ma
nerent. Ter aūt quattuoꝝ.xy.faciunt:ꝛ ter quaterni ad pre
dicandū sūt missi apli:vt per vniuersas q̄drati orbis plagas
baptiçarēt gētes in noīe p̄rīs ꝛ filij ꝛ spūssancti. Segtur: Et
dedit illis potestatē cu.ifir.ꝛ eyci.de.vt.l. pmissoꝝ celestiuꝫ
magnitudine attestaret̄ magnitudo factoꝝ ꝛ noua facerēt
q noua predicarent. THEO. Numerat aūt aplorū noīa:
vt ppter falsos aplos euitandos sint noti ꝛ veri.ꝛ ideo seq
tur:Et impo.Simo.no.Petrus. AVGV.ō cō.euā. Nul
lus aūt putet nūc accepisse Symonē nomē vt petrus voca
ret̄ ne sit ꝓriū Joāni q lōge aū dictū eē illi ꝓmemorat: Tu
vocaberis Cephas:q̄ interpretat̄ Petrus. Marcus aūt re
capitulādo hoc ꝓmemorauit.Cū enīꝫ vellet noīa.xy.aplorꝝ
enumerare:ꝛ necesse hēret Petrū dicere: breuiter insinua
re voluit q̄ nō hoc antea vocaret̄:sz hoc ei dñs nouū iposu
erit. BEDA. Ideo aūt dñs voluit eū pus aliter vocari:vt
ex ipsa cōmutatiōe noīs sacrm ꝓmēdaret̄.idē ē q̄ grece siue
latine Petrus q̄ syriace Cephas:ꝛ in vtraq; lingua nomē
a petra deriuatū ē.nec dubiū gn illa de q̄ Ꝑgul⁹ ait. Petra
autem erat Christus. Nā sicut lux vā erat ꝛ Christus dona
uit aplis vt lux mundi vocēt̄:sic ꝛ Simōi q credebat in pe
trā:Christus petre largitꝰ est nomē. HIERO. De obediē
tia aūt quā Simon significat.ascenditur ad agnitionē quaꝫ
significat Petrus. Sequitur ꝛ iacobū ẓebe.ꝛ Jo.fra. Jaco.

BEDA. Subaudit̄ a supiorib⁹ vocauit ad se ascēdēs in
mōtē. HIE. Jacobū.s.q̄ supplātata hꝫ tota desideria car
nis ꝛ Joānē q grā accepit:q̄ alq p laborē tenēt. Segt̄: Et
mpo.eis noīa boanerges. CHRY. Filios qdem zebedei
sic noīat pp hoc q̄ magna ꝛ clara dīnitatis edicta debebāt
orbi terre diffundere. HIERO. Uel p hoc triū supioꝝ su
blime oñdit̄ meritū:q̄ ī mōte merēt̄ audire tonitruuꝫ prīs
p nubē de filio tonātis: Hic ē filiꝰ meus dilectꝰ.vt ꝛ ipi per
nubē carnis:ꝛ ī igne vbi q̄si fulgura ī pluuiā ī terris sparge
rēt:qñ dñs fulgura ī pluuiaꝫ fecit:vt extiguat mīficordia
q̄ iudiciū vrit. Segt̄:Et Andreā.q viriliter vim facit pdi
tōi:ꝛ vt rūsum mortis ī se sp habeat ꝛ aīa eius sit semp ī ma
nibꝰ suis. BEDA. Andreas.n.grecum nomen est:ꝛ inter
p̄tat̄ virilis:ab arach q̄ ē vir:q; virilr dño adhesit. Segt̄:
Et Philippū. HIERO. Qui est os lāpadis q illuminare
pōt ore q̄ corde cōcepit cui dedit dñs aptōeꝫ oris illumi
nātis. Scimꝰ hūc modū locutōis ppriū eē diuinaꝝ scriptu
raꝝ q̄ hebrea noīa ad aliq̄ mysteriū significatōis sunt po
sita. Segt̄:Et Bartholomeū.q est filius suspēdentis aq̄s:il
lius.s.q dixit:Et mādabo nubibus meis ne pluāt sup eum
imbr̄. Nomen vō filij dei p pacē ꝛ dilectionē acgrit inimi
ci. Beati.n.pacifici:qñ filij dei sūt. Et diligite inimicos ve
stros vt filij dei sitis. Sequit̄: Et Matthēū.q est donatus
cui donat̄ a domino:vt nō solū remissionē peccatoꝝ adipi
scat̄ sz numero ascribat̄ aplorꝝ. Et Thomā.q ē abyssus:
mlta.n. pfunda sciētes dei numine pferūt. Segtur: Et Ja
cobū Alphei.i.docti vel millesimi:cuius a latere cadēt mil
le. Balter Jacobꝰ ē:cui colluctatio nō ē aduersus carnē ꝛ sā
guinē:sz aduersus spūales negtias. Segtur: Et Thadeū is
ē corculus.i.cordis cultor q̄ ꝓseruat cor suū omni custodia.

BEDA. Thadeus aūt ipe est quē Lucas in euangelio ꝛ
in actibus aplorꝝ iudā iacobi noīat.erat.n.frater iacobi fra
tris domini vt ipe in epistola sua scripsit. Segtur: Et symo
nē chananeū ꝛ iudā scarioth q tradidit illū. Nec cū addita
mēto posuit distinctionem Simonis Petri ꝛ iude Jacobi.
Simon aūt chananeus dicit̄ ab chana vico galilee: Judas
aūt scarioth a vico in quo ortus est:aut ex tribu isachar dici
citur. HIERO. Quomō iter apostolos cōputat̄: vt disca
mus q̄ deus nō repellit aliquē ppter futurā maliciam sed
ppter p̄sentez virtutē dignū facit habere. HIERO. Sy
mon autē ponens tristiciā interptatur. Beati nancꝫ qui lu
gent nunc:qñ ipsi cōsolabunt̄. Chananeus aūt.i.celotes di
cit̄ quē celus domus dei comedit. Judas autem scarioth ē
qui non delet peccatū suū p penitentiā.iudas.n. confitens
vel glorioſus interpretatur:scarioth autem memoria mor
tis. Sunt autem confessores multi in in ecclesia superbi et
glorioſi:vt symon magus ꝛ arrius ꝛ ceteri heretici:quoruꝫ

memoria mortalis ideo in ecclesia celebratur vt euitetur.
¶ Et venit̃ i domũ: t ꝓuenit iterꝝ turba: ita vt nõ possent neqꝫ panẽ manducare: t cum audissent sui exierunt tenere eũ. Dicebãt.n.qñ in furorẽ versus ẽ. Et scribe q ab hierosolymis dẽscẽderãt dicebant quoniã beelzebub habet: t qz in princi pe demoniorũ eĩcit demonia.

BEDA. Vectos in mõte apl̃os dñs ad domũ reducit q̃si eos admonẽs: vt post acceptũ apl̃at⁹ gradũ ad ꝓficiaz suam redeant. vnde dicit̃: Et veniũt i domũ t ꝓuenit iterũ turba ita vt non possent neqꝫ pa.mã. CHRY. Ingrate quidem erãt principũ multitudines: quos ipedit a cognitiõe elatio: grata vero ppli multitudo venit ad iesuz. BEDA. Quã bea ta vo frequẽtia turbe ꝓfluẽtis cui tantũ fuit cure ad obtinẽ dã salutẽ vt auctori salutis cũ bis q secũ erãt: nec vescẽdi q dẽ hora libera maneret: sz quẽ turba freq̃ntat externa hũc ꝓpinquoꝝ estimatio paruipẽdit. Sequit̃ eni. Et cum audi. sui exi.te eũ. Qz enĩ altitudinẽ sapie quã audiebãt cape nõ poterãt: q̃si in alieno eũ sensu locutũ esse credebant. vñ seq tur. Dicebãt enĩ quoniã in fur.ver.ẽ. THEOPHI. Idest ꝺ mõiũ hz t furit: t iõ eũ tenere volebãt: vt icarcerarẽt tanq̃ demoniacum. Et qdem sui hoc volebant. i. propinqui forte compatriote eius vel fratres eius. Stulta autem fuit insa nia q tantorũ miraculorũ diuine sapie factorẽ i furiã verti ꝓcipiũt. BEDA. Multũ aũt distat inter eos q verbũ dei pro mẽtis tarditate nõ intelligũt: q̃les fuerũt de gb⁹ dictũ ẽ: t eos q hoc qõ itelligũt de industria blasphemãt de gb⁹ subdit̃: Et scribe q ab hiero. descẽ. dice. qñ beelze. hz. Que enĩ negare nequerãt: siniſtra iterꝑtatõe puertere laborãt: q̃ si nõ deitatis opa eũt: sz ĩmũdissimi spũs. i. beelzebub: q ꝺs erat acharon. Nã beel qdẽ ipse ẽ baal: zebub aũt musca vo cat̃. Beelzebub q̃. i. vir muscarũ iterꝑtat̃: ob sortes ĩmolati cruoris ex cui⁹ spurcissimo ritu ꝓncipẽ demoniorũ eũ noĩa bãt cũ subdũt: Et qz i ꝓn.ꝺ. eycit demõia. HIERO. My stice aũt dom⁹ ad quã veniũt ꝓmitiua ẽ eccl̃a. Turbe q̃ im pediũt panẽ mãducari: peccata t vitia sũt: qz q mãducat in digne: iudiciũ sibi mãducat t bibit. BEDA. Scribe et ab hierosolymis descẽdẽtes blasphemãt. Turba vo ab hiero solymis veniẽs secuta ẽ dñm: t ab alys legionibs iudeorꝝ si ue gẽtiũ: qz sic erat passionis tẽp⁹ futurũ: vt turba illũ ppli iudeorꝝ cũ palmis ac laudib⁹ hierosolymã ꝓduceret videre gẽtiles ꝺsiderarẽt: sz scribe et pharisei ꝺ ei⁹ morte tractarẽt.
¶ Et ꝓuocatis eis: in pabolis dicebat illis: Quõ põt sathanas sathanã eĩcere: Et si regnũ in se di uidat̃: nõ põt stare regnũ illud. Et si dom⁹ supra semetipam dispartiatur: nõ põt dom⁹ illa stare. Et si sathanas ꝓsurrexerit in semetipsũ: dispar tit⁹ ẽ t ñ poterit stare: sz finẽ hz. Nẽo pt vasa for tis i domũ igressus diripe: nisi pri⁹ forte alliget: t tũc domũ ei⁹ diripiet. Amñ dico vobis qñ oĩa di mittenẽ filiis hoĩuz peccata t blasphemie quib⁹ blasphemauerint. q aũt blasphemauerit i spiritũ scñm nõ hz remissionẽ i eternũ: sed reus erit eterni delicti quoniã dicebãt: spũ̃ imundũ habet.

CHRY. Posita blasphemia scribarũ: dñs oñdit impos sibile fore qõ dicebant suã ꝓbationẽ exẽplo ꝓfirmãs. vñ di cit: Et cõ. eis i pa. di. illis: Quõ põt sa. sat. eycere: q̃si diceret: Regnũ ꝓtra se intestino bello diuisum: necesse ẽ desolari. Quod t in domo t in ciuitate videtur. Quocirca etsi sathanę regnum in seipsum diuisum est: ita q sathanas ab ho minibus repellat sathanam: desolatio regni demonum ap propinquauit. regnũ aũt eorũ est i hoc q hoĩes subditos te neant. Si igr ab hoĩbus pellũt̃: hoc nõ est aliud q̃ regnũ eo rũ dissolui. Si aũt adhuc in hoĩb⁹ tenẽt ptatez manifestũ ẽ q regnũ maligni adhuc stat: t nõ est cõtra seipsuz diuisum.
GLO. Et qz iam ostendit exẽplo q ꝺmõ demonẽ nõ ex pellit: oñdit quõ possit expelli dicẽs: Nemo põt va. for. tẽ.
HIERO. Exẽplũ tale est: fortis est ꝺmõ: vas ei⁹ sunt ho mines i q̃b⁹ recipit̃. Nisi ergo qs prius vincat demonẽ t al liget: quõ vasa eius. i. demoniacos ab eo diripiet: Sic t ego q diripio vasa eius. i. libero hoĩes a demoniaca passione: p⁹ alligo demones t supero eos t inimicus eoꝝ suz. Quõ ergo dicitis q beelzebub habeo t demoniũ amicus exĩs demo nia eycio: BEDA. Alligauit ẽt dñs forte. i. diabolũ: hoc est electorũ seductiõe ꝓpescuit: t ingressus in domũ. i. in mũ dũ: domũ eius t vasa. i. hoĩes diripuit: qz ereptos a diaboli laqueis ecclesie sue adunauit. Vel domũ eius diripuit: ga omnes mundi partes quib⁹ olim hostis dñabatur antiqu⁹ apostolis eorũq̃z successoribꝰ distribuit: vt populos ad viaz vite ꝓuerterẽt. Oñdit ãt dñs q̃ grãde scelus ꝓmitterent: q hoc quod ꝺi eẽ cognouerãt: diaboli esse clamabãt cuz sub dit̃: Amen dico vobis qñ oĩa dimit. offi. qui bo. pec. t blas. q bus blasphe. Omnia quidem peccata t blasphemie non passim dimittunt̃ oĩbus hominibus: sed his qui dignã ꝓ er roribꝰ suis in hac vita pniaz egerint: t sic neqꝫ vllũ habẽs lo cuz. Vel nouat⁹ nõ penitẽtib⁹ qui i martyrio lapsi sunt: ve niã neget esse tribuẽdã: vel Origenes q asserit post iudiciũ vniuersale transactis lz seculoꝝ voluntatib⁹ cũctos pecca tores veniã peccatoꝝ esse cõsecuturos: cuius errorẽ sequẽ tia domini verba redarguũt cuz subdit̃: Qui aũt blasph. in spiñscñ nõ habet remissionẽ i eternũ. CHRY. Et quidẽ blasphemiã q̃ circa eũ erat excusatõez habere dic̃: qz tũc vi debat̃ homo desperꝰ t ifimi generis: sed iniuria dei remis sionẽ nõ habet. Blasphemia aũt in spiritũsanctũ cõtra deũ fit. Est.n. spirituſsancti operatio regnũ dei: t ꝓpter hoc irre missibilẽ dicit esse spirituſsancti blasphemiã. Pro eo autez qõ hic subdit̃: Sed erit reus eterni delicti. ali⁹ euangelista dicit: Neqꝫ in hoc seculo neqꝫ in futuro. Per qõ itelligit in diciũ qõ est ꝑm legẽ t futurũ. Cũ.n. lex maledicentẽ deum occidi iubeat: in hoc legis secũde excusationẽ nõ habet. om nis ãt q baptiçat̃ extra hoc seculũ fit. Latebat aũt iudeos remissio q̃ fit per baptismũ. Qui ergo miracula t demõiuz eiectionẽ que solũ sunt ꝓpria spirituſsancti: demoni appro priat: nulla excusatio sibi de blasphemia reliquet̃. Sed ne qz blasphemia talis: cũ sit extra spiritũscñ remitti videtur. vnde exponẽs: subdit: Qñ dicebãt: Spiritũ habet imũdũ.
THEOPHI. Est autẽ intelligenduz q veniã non cõse quentẽ nisi peniteant. Cuz vero in carne christi scandaliçan tur etiaz si non peniterent aliquid excusationis habebant: t remissionis aliquid consequebant̃. HIERO. Vel hoc dicit quia non merebitur penitentiaz agere vt recipiatur q christuz intelligens principem demoniorum esse dicebat.
BEDA. Neqꝫ tamẽ hi qui spiritumsanctũ non esse deũ credunt irremissibilis blasphemie crimine tenentur: quia non inuidentia diabolica: sed humana ignoratia ducti hoc faciunt. AVGV. de verbis domini. Vel ipsa impenten tia est blasphemia spirituſsancti que non remittetur. Con tra enim spiritumsanctum quo peccata dimittuntur: ver bum dicit siue cogitatione siue lingua: qui sibi coz impeni tens thesauriçat. Subiungit autem quoniam dicebant spi ritum immunduz habet: vt ostenderet hinc fuisse exortam causam vt hoc diceret: eo q dicerent eum in beelçebub de monem expellere: non quia esset blasphemia que non re mittitur: cuz t hec remittatur si recta penitentia consequa tur: sed hinc causa extitit vt a domino illa sententia profer retur facta mentione spiritus immundi quem aduersus se ipsum diuisum dñs ostendit propter spiritumsanctum: qui

etiã quos colligit efficit ĩ diuisos: pctã q̃ aduersus se diuisa sunt dimittẽdo: cui dono remissiõis non resistit: nisi q duritiã cordis ipenitẽtis habuerit. Nã alio loco dixerunt iudei de dño q̃ demoniũ haberet: nec tñ ibi aliquid dixit de blasphemia spiritussci: qñ nõ ita obiecerũt spiritũ ĩmunduz: vt ĩ se diuisus ex ore eoꝝ posset oñdi sicut beelzebub: a quo demones eyci posse dixerunt.

¶ Et venerũt mater eiꝰ ⁊ frẽs: ⁊ foris stãtes miserunt ad eũ: vocãtes eũ. Et sedebat circa eũ turba ⁊ dicũt ei: Ecce mater tua ⁊ fratres tui foris querunt te. Et rñdens eis ait: Que ẽ mater mea ⁊ frẽs mei: Et circũspiciens eos q̃ in circuitu eiꝰ sedebãt ait: Ecce mater mea ⁊ fratres mei. Qui enim fecerit voluntatem dei: hic frater meus: ⁊ soror mea: ⁊ mater mea est.

THEOPHI. Quia ꝓpinq dñi venerãt tenere eũ tanq̃ ĩ furiã versuz: mater eius amoris cõpassiõie detẽta vẽit ad ipz. vñ dr: Et venertũ mater eiꝰ ⁊ fratres: ⁊ foris stãtes miserunt ad eum vocãtes eum. CHRY. Ex hoc aũt manifestũ fit q̃ nõ semp cũ eo erãt fratres eius ⁊ mater: qz vero dilectus erat: ad eũ ꝓpter reuerẽtiã ⁊ affectũ veniũt de foris expectãtes. vñ sequtur: Et sedebat circa eũ turba ⁊ dicũt ei: Ecce mr tua ⁊ fratres tui foris q̃runt te. BEDA: Fratres dñi: nõ filij sp̃ virginis marie iuxta heluidiũ: Nec filij ioseph ex alia vxore iuxta quosdã putãdi sunt: sed eiꝰ potiꝰ ĩtelligẽdi sunt eẽ cognati. CHRY. Alter aũt euangelista dicit: q̃ fratres eiꝰ nõdũ credebant ĩ eũ: Qui ꝓuenit qõ hic dr. q̃ eũ q̃rebant de foris expectãtes. ⁊ fm eandẽ ĩtentiõez dñs eoꝝ non sicut ꝓpinquoꝝ meminit. vñ sequ: Et respondẽs eis ait: Que ẽ mater mea ⁊ fratres mei: Hoc aũt nõ dixit matrẽ ⁊ fratres oĩno reꝓbãdo: sed ostendẽs q̃ super oẽm cognatonẽ tpalẽ oportet ꝓpriã animã ꝓbonorare. vñ cõuenienter hoc dr bis q̃ vocabãt ad ꝓpinquoꝝ collocutionẽ q̃si ad aliqd vtilius q̃ sit doctria salutis. BEDA: Rogat q̃ officio verbi dissimulat egredi: nõ materne refutans obsequz pietatis: sz paternis se misterys amplius q̃ mater nis debere mõstrat affectib⁹. Nec iniuriose fratres ꝓtẽnit: sz opus spũale carnis cognatõi ꝓferens religiosiorẽ cordiũ copulã docet eẽ quã corpoꝝ. vnde sequ: Et circũspic. eos q̃ i cir. eiꝰ sedebãt ait: Ecce mr mea ⁊ fratres mei. CHRY. In quo dominus ostẽdit q̃ oz eos q̃ fidei sunt ꝓpinqui ꝓ oĩb⁹ cõsanguineis honorare: Iesu: qdẽ aliqs mr efficit ꝑdicãdo: q̃si. n. parit dñm quẽ cordi audiẽtis infuderit. HIERO. Sciam⁹ ãt nos esse fratres eiꝰ ⁊ sorores: si voluntatẽ p̃is ipleuerimus: vt coheredes simus eiꝰ. vnde sequ: Qui enĩ fecerit voluntatẽ dei hic frater meꝰ ⁊ soror mea ⁊ mater est. THEOPHI. Non ergo negãs matrẽ hoc dixit: sed ostẽdens q̃ nõ solũ est digna honore ꝓpter hoc q̃ genuit xp̃z: sed ⁊ ꝓpter oẽz aliã virtutẽ. BEDA. Mystice aũt mater ⁊ fratres iesu sunt synagoga ex cuius carne est editꝰ ⁊ populus iudeoꝝ: q̃ saluatore intꝰ docẽte: veniẽtes ĩtrare neq̃unt cũ spũaliter ĩtelligere dicta neq̃unt. ꝓeoccupãs ãt turba ĩgredĩ: qz differẽte iudea: gẽtilitas fluxit ad xp̃z. foris enĩz stãtes volũt dñz videre cognati ipiꝰ: cũ iudei se ad custodiã lr̃e foris fixerũt: ⁊ xp̃z potiꝰ ad carnalia docẽda cogũt exire q̃s se ad discẽda spũalia cõscentiũt ĩgredi: Si q̃ foris stãtes nec ipsi agnoscũt parẽtes quẽadmodũ nos agnoscemur si foris stem⁹. intus. n. ẽ verbũ: Intus est lumẽ. CA. IIII.

Iterꝝ cepit docere ad mare: ⁊ cõgregata ẽ ad euz turba multa: ita vt ĩ nauim ascẽdens sederet in mari. ⁊ omnis turba circa mare super terrã erat: ⁊ docebat eos ĩ parabolis multa: ⁊ dicebat illis in doctrina sua: Audite: Ecce exĩt seminãs ad seminãdũ. Et dũ seminat aliud cecidit circa viã: ⁊ venerunt volucres celi ⁊ comederũt illũ. Aliũ vero cecidit sup petrosa vbi nõ hũit terrã multã: ⁊ statim exortũ ẽ: qñ nõ hẽbat altitudinẽ terre: ⁊ qñ exortꝰ est sol exestuauit: ⁊ eo q̃ nõ hẽbat radicẽ exaruit. Et aliud cecidit in spias: ⁊ ascẽderũt spie ⁊ suffocauerũt illũ ⁊ fructũ nõ dedit. Et aliud cecidit in terrã bonã: ⁊ dabat fructũ ascẽdẽtẽ ⁊ crescentẽ: ⁊ afferebat vnũ triceſimũ: ⁊ vnũ sexagesimũ: ⁊ vnũ centesimuz. Et dicebat: Qui hz aures audiẽdi audiat. Et cũ esset singularis: iterrogauerũt eũ hi q̃ cũ eo erãt duodecim parabolã. Et dicebat eis: Vobis datũ ẽ nosse mysteriũ regni dei: illis ãt q̃ foris sunt ĩ parabolis oĩa fiũt: vt videntes videãt ⁊ non videãt: ⁊ audiẽtes audiãt ⁊ ñ itelligãt: ne qñ ꝓuertãt ⁊ dimittãt eis pctã. Et ait illis: Nescitis parabolã hanc: Et qõo oẽs pabolas cognoscetis: Qui seminat: verbum seminat. Hi autẽ sunt q̃ circa viaz: vbi seminatur verbũ: ⁊ cum audierit ꝓfestim venit sathanas ⁊ aufert verbũ qõ seminatũ est ĩ cordib⁹ eoꝝ. Et hi sũt similiter q̃ sup petrosa seminãtur: q̃ cũ audierint verbũ: statim cũ gaudio accipiũt illud ⁊ nõ hñt radicẽ ĩ se: sed tẽporales sunt: deinde orta tribulatione ⁊ persecutione ꝓpter verbũ cõfestim scãdalizãt. Et alij sunt q̃ in spinis seminãtur. Hi sunt q̃ verbum audiunt ⁊ erũne seculi ⁊ deceptio diuitiaꝝ ⁊ circa reliq̃ cõcupiscentie ĩtrocuntes suffocãt verbuz: ⁊ sine fructu efficitur. Et hi sunt q̃ super terram bonã seminati sunt q̃ audiũt verbũ ⁊ suscipiunt ⁊ fructificant: vnum trigesimũ: ⁊ vnum sexagesimum: ⁊ vnum centesimum.

THEOPHI. Licet mrez dñs supi⁹ negligere videret: tamẽ reuereꝛ eã. Cũ ꝓpter eã nãq̃z egredĩ circa mare. vñ dr: Et iterꝝ cepit iesus docere ad mare. BEDA: Si. n. euãgeliũ Matthei ĩspicim⁹ patet hãc doctrinã dñi ad mare eadẽ die q̃ supiorẽ ĩ domo celebratũ eẽ ꝼmonẽ. terminato. n. ꝓio ꝼmõe cõtinuo subiũxit matthe⁹ dicẽs: In illo die exiẽs de domo sedebat ad mare. HIERO. Cepit ãt docere ad mare vt locꝰ docẽdi ĩdicet auditores amaros fuisse ⁊ instabiles. BEDA: Relicta ẽt domo cepit docere ad mare: qz relicta synagoga ad colligẽdã p apostolos ppli gẽtilis multitudinẽ vẽit. vñ sequ: Et cõgre. ẽ ad eũ turba mul. ita vt in nauẽ ascẽdẽs sederet ĩ mari. CHRY. Quod nõ sine cã factũ oz ĩtelligi: sz vt post se neminẽ dimitteret: sz oẽs auditores ante faciẽ hr̃et. BEDA: Prefigurabat aũt hec nauis eccl'az ĩ medio natãuz edificandã: in q̃ dñs dilectã sibi consecrat mãsionez. Sequ: Et dicebat illis ĩ para. mul. HIERO. Parabola ẽ rez nã discrepãtiũ sub aliq̃ similitudine fcã ꝓparatio. Greco. n. vocabulo dr similitudo qñ illõ qõ ĩtelligi volum⁹: p ꝓpatões aliqs ĩdicam⁹. Sic. n. ferreũ quẽpiã dicimus: qñ oꝝ ac fortẽ ꝏsideram⁹ itelligi: cũ velocẽ vẽtis aut auib⁹ cõparam⁹. Logr ãt turbis ĩ parabolis more puidẽtie siue: vt q̃ celestia capere nõ poterãt: p similitudinẽ terrenã: audita ꝓcipere potuissent. CRHY. Erigit enĩ

p parabolã audiẽtiũ mẽtẽ vt mãifestiorem ꝓmonẽ faceret res visui oñdẽs. THEOPHI. Et vt attẽtiores faceret auditores ꝑmã pabolã ꝓponit de semine qđ ẽ vbus dei. vñ segt: Et dicebat illis ī doctrīa sua nõ moysi: nõ ꝓphetax: qz suũ ꝑdicat euãgeliũ. Exyt seminãs ad seminãdum. Seminãs aũt xps ẽ. CHRY. Nõ ãt loco exiuit q ꝑsens extitit oīb⁹ z iplet: sz habitu z disputatõe q̃ nob facti ẽ ꝓpingor p carnis amictũ. Quia. n. nõ valebam⁹ ire ad eũ peccatis ipe diẽtib⁹ iter nr̃us: ipe exyt ad nos. Exyt ãt ꝑdicãs pietatis seminare sermonẽ quẽ copiose loq̃bat. Nõ aũt ĩculcat ꝓmonẽ eũdẽ ī eo qđ dicit: Exyt seminãs ad seminãdũ. exit eniz aliq̃ seminãs: aut vt faciat nouale: aut herbas malas euellat: aut aliqđ aliud opet. Iste aũt exyt ad seminandũ. BEDA. Uel exyt ad seminãdũ cũ post vocatã ad fidez suam ptẽ synagoge electã ad vocatõez quoq; gẽtiũ gr̃e sue dona diffudit. CHRY. Sicut ãt seminãs nõ discernit terram subiectã: sz simplr z absq; discretione semẽ mittit: sic z ipe oẽs alloq̃t. Et ad hoc significãdũ subdit: Et dum seminat aliõ cecidit circa viã. THEOPHI. Uide qz nõ dixit q ꝓiecit illud ī via: sz qz cecidit. q cnī seminat quãtũ ni se ẽ in terrã bonã pycit: sz illa si fit mala corrũpit vbũ. Uia ãt xps ẽ. ifideles aũt sunt circa viã. i. extra xp̃z. BEDA: Ul via ẽ mẽs sedulo malax cogitationũ motu trita: ne vbi semen ī ea germiare sufficiat. Et iõ qcqd bõi seminis vicinia talis vie ꝓtigerit perit: z a demõib⁹ rapit. vñ segt: Et venerunt volucres celi z cõme. illud. Recte aũt demões volucres celi dicũt: siue qz celestis spũalisq; sunt nãe: siue qz ī aere habitãt. Uel q sunt circa viã sunt negligẽtes z desides. Segt: Aliõ vero cecidit supra petrosa. Petrã dicit duritiã ꝓterue vẽtis: terrã leuitatẽ aĩe obediẽtis: solẽ feruorẽ ꝑsecutõis seuiẽtis. Altitudo q̃ terre q̃ semẽ dei debuerat accipe ꝓbitas ẽ animi disciplinis celestib⁹ exercitati: atq; ad obediẽdũ dñis eloquys regl̃ariter ĩstituti. Petrosa ãt loca q̃ viz radicis susci piẽde nõ habẽt illa sũt ꝑcordia q̃ dulcedĩe tñ auditi ꝓmonis ac ꝓmissis celestib⁹ ad horã delectãt: sz ī tpe tẽtatõis recedũt: qz pax ẽ ī eis salutaris õsideriũ qđ semẽ vite ꝓcipiat. THEOPHI. Uel petrosi sũt q modicũ adherentes petre. i. xp̃o inc̃ptũ ad tps vbũ recipiũt: postmodũ abyciũt recedẽtes. Segt: Et aliud cecidit iter spinas. p qđ signantur aie mlta curãtes: Spine. n. cure sũt. CHRY. Ulteri⁹ vo ponit terrã bonã dicẽs: Et aliud cecidit ī terrã bonã. Secũdũ. n. conditõez terre ẽ oña fructuũ. Multa ẽ aũt dilectio seminãtis ad hoies qñ z ꝓmos cõmẽdat: z secũdos nõ recipit: z tertys tribuit locũ. THEOPHI. Uide ẽt qũo mali sũt plurimi: z pauci q saluãt: q̃rta. n. pars seminis ꝓuenit saluata. CHRY. Nõ tñ maior ps seminis occasiõe amittitur seminãtis: sz terre recipiẽtis. i. aĩe audiẽtis. z qdẽ materialis agricola hoc mõ seminãdo cõgrue icusaret. Nõ. n. ignorat lapidẽ aut viã aut terrã spinosa: z terrã pinguẽ non fieri. In rõnabilib⁹ vo nõ ẽ sic. Petrã. n. possibile ẽ fieri terrã pinguẽ: z viã nõ cõculcari z destrui spinas qđ si fieri non posset: nõ ibi seminasset. Per hoc q̃ nob tribuit penitentie spez. Segt: Et dicebat q hz aures audiendi audiat. HIERO. Quotiẽs hec admõitio ī euãgelio aut ī apocalipsi ioãnis ĩterponit: mysticũ ℟ qđ dr̃ atq; ad audiẽdũ discẽdũq; ĩsinuat. Aures. n. audiẽdi sunt cordis z sensus ĩteriozis aures obediẽdi z faciẽdi q̃ iussa sunt. Segt: z cũ esset singularis ĩterrogabãt eũ hi q cũ eo erãt. xy. pabolam exponere. z dice. eis: Uob datũ ẽ scire mysteriũ regni dei. illis aũt q foris sũt ī para. oĩa fiũt. BEDA: Qua si diceret: vos q estis digni oĩa q̃ ad ꝑdicatõez sũt cõgrua edoceri: parabolax manifestationẽ addiscetis. Ad istos aũt pabolis versus suz: qz digni nõ sũt addiscere pp eox malicĩa. Qui. n. legis quã accepant obediẽtiã nõ tenebãt: iustũ fuit vt noui sermõis pticipationẽ nõ haberẽt: sz ab vtroq; sunt aliẽi. Ostẽdit. n. per discipulox obediẽtiã q ꝓ ꝓtrariũ ĩdigni facti sũt relig mystice doctrĩe. Postea vo ĩductõe vocis ꝑphetice eox ꝓfundit negtiaz tãq̃ a lõge cõfutatã. vnde segt: Ut videntes videant z nõ videãt: z audiẽtes audiant z nõ ĩtelligãt. Quasi. vt ꝓphetia ipleat q̃ hoc ꝑdicit. THEOPHI. De⁹. n. eos fecit videntes. i. ĩtelligẽtes bonũ. Ipsi vo nõ vidẽt voluntarie se fingẽtes nõ videre: ne ꝓuertant z corrigãt se tanq̃ sue saluti ĩuiderent. Segtur: Nequando ꝓuer. z di. eis pec. CHRY. Sic q̃ vidẽt z ñ vidẽt: audiũt z nõ ĩtelligũt. Qđ. n. vidẽt z audiũt: cõtingit eis ex gr̃a dei. sed qđ vidẽt z nõ ĩtelligũt: ꝓtingit eis: qz gr̃az recipe nolũt sz oculos claudũt z fingũt se nõ videre: neq; dictis acgescunt: z sic a peccatis nõ mutant q̃ hoc qđ vidẽt z audiũt: sed ꝓtrariũ patiuntur. THEOPHI. Uel põt alr ĩtelligi q⁹ religs loq̃bat in parabolis: vt videntes nõ videant: z audiẽtes nõ ĩtelligãt. De⁹. n. dat visuz z ĩtellectum his q petũt: reliquos aũt obcecat ne ī maiorẽ redargutionẽ fit eis: qđ cũ ĩtelligerẽt: noluerũt facere q̃ oz. vñ segt: Ne qñ ꝓuer. z di. eis pec. AVGV. de cõcor. euã. Uel hoc ĩtelligunt peccatis suis meruisse vt nõ ĩtelligerẽt z tñ hoc ipz misericorditer eis factũ vt peccata sua cognoscerẽt: z ꝑuersi veniam mererẽt. HIERO. Illis g̃ g fozis sũt ī pabol⁹ oĩa fiũt: z fcã. l. z vba saluatoris q⁹ nz ī his q̃ opabat vtutib⁹ nz ī eis q̃ ꝑdicabat arcbãis eũ cognoscere deũ valẽt. CHRY. Jõqz ad remissionẽ pctõr attigere ñ valẽt. Qz ãt ñ loq̃bat eis nisi ī pabol: nec oĩno loq̃sistebat: demõstrat q⁹ his q bono ꝓpiq̃ sũt: z si ī seipis bonũ ñ habeãt: occultũ tñ eis oñdit. Cũ ãt aliqs cũ reuerẽtia ac recto corde accedit: occultox reuelationẽ cõsequit abũdanter. Cũ aũt non sana sentit: nec his q̃ m̃tis facilia sũt. dign⁹ fiet: nec etiã eox auditu. Segt: Et ait illis nescitis parabolã hãc: z qũo oẽs parabolas cognoscetis? HIERO. Opõtebat sigdẽ vt illi gb⁹ ī parabolis loq̃bat: regrerẽt qõ nõ intelligerẽt: z p apl̃os quos cõtẽptos habebãt discerẽt mysteriũ regni qõ ipsi nõ habebãt. GLO. Et iõ dñs hec dicẽs oñdit oportere eos z hãc ꝑmã z oẽs ꝓñtes pabolas ĩtelligere. pp qđ exponens subdit: Qui seminat: verbum seminat. CHRY. Et qdẽ ꝓphete docrinã populi plãtatiõi vineę ꝓparauit: hoc vẽ seminatõi: manifestãs p hoc q⁹ hr̃etior est: nũc z facilior obediẽtia z statiz fructũ dabit. BEDA. In hac aũt dñi expositõe oẽs eox q̃ audire vba salutis potuerũt si ad salutẽ pucnire neq̃unt distãtia ꝓphẽdit. sunt nãq; q vbũ qđ audiũt: nulla fide: nullo ĩtellectu: nulla saltẽ tenãdi vtilitatis occasiõe ꝓcipiũt. de qb⁹ dicit: Ui aut sunt q circa viã. Cordib⁹. n. eox mãdatũ vbũ: ꝓfestim ĩmũdi spirit⁹ q̃si vie trite volucres semẽ eripiũt. Sunt q auditi vbi z vtilitatẽ ꝓbãt z desideriũ gustãt. sz ne ad id qđ ꝓbant ꝓueniãt: alios h⁹ vite aduersa terrẽdo: alos ꝑspa blandiẽdo retardãt. de quox ꝑmis dr̃. Et hi sunt similiter q supra petrosa. De alys dr̃. Et alij sunt q ī spinis. Spine aũt diuitie vocãtur: qz cogitationũ suax pũctõib⁹ mẽtẽ lacerãt: z cũ vsq; ad peccatũ ptrahũt q̃si iflicto vulnere cruẽtãt. Dicit aute. Et erũne seculi z deceptio diuitiax. Quẽcũq; z. supuacuo diuitiax decipit apetitus: necesse ẽ mox curax ꝓuiscẽtie. qz g mãnuax affligat. Addit ãt. Et circa reliq̃ ꝓcupiscẽtie aberrat: ad gaudiũ beatitudinis nõ põt attigere. Suffocãt aũt hȳ cõcupiscẽtie vbũ: qz bonũ õsideriũ ad cor ĩtrare nõ sinunt: q̃si aditũ fiat⁹ vitalis necãt. Excipiũt aũt ab his hoiuz differẽtys genules g nec audire vba vite merẽt. THEOPHI. Eox vo g semen suscipiũt ꝓuẽiẽter rursus tres sũt gradus. vñ segt: Et hi sunt q sup terrã bonam semi. Qui ī centũ fructificãt: sunt q pfectã z obediẽtẽ habẽt vitã vt vgines z heremite: Qui ãt ī. lx. q mediocriter se hñt vt ꝓtinẽtes: z q ī cenobio sũt: Qui aũt. xxx. q pui qdẽ sũt fm ꝓpriã vtutẽ fructũ ferẽtes: vt layci z q ī cõiugio sũt. BEDA: Ul. xxx. fructificant cum aliqs fidem sancte trinitatis electorum corũdibus insinuat. lx. cum perfectionem docet bone ꝓperationis: cen-

tum cū celestis regni p̄mia demōstrat. Lētū nāq; cōputādo i dexterā trāferunt. vnde recte in significatiōe ponunt ppe tue btitudis. Terra āt bōa ē electoꝝ ꝓscīa q̄ oīb⁹ p̄dictis tri b⁹ terris ꝓria facit: qz ꝛ ꝓmēdatū sibi semē vbi libēter exci pit: ꝛ exceptū iter aduersa ꝛ p̄spa ꝓstāter ad fruct⁹ vsqz tpa ꝓseruat. HIERO. Uel fruct⁹ terre i. xxx°. ꝛ. lx°. ꝛ cētesi mo ꝓtinet: hoc est lege ꝛ ppbetia ꝛ euangelio.

¶ Et dicebat illis: Nunqd venit lucerna vt sub modio ponat aut sub lecto? Nōne vt sup cādela brū ponat? Nō ē. n. aliqd absco ditū qō nō mani festet: nec factū ē occltū qō nō veniat i palā. Si qs hz aures audiēdi audiat. Et dicebat illis: Ui dete qd audiatis: In q̄ mēsura mensi fueritis re metiet vobis: ꝛ adūcīet vobis. Qui. n. hz dabit illi: ꝛ q nō hz etiā qō habet auferet ab eo.

CHRY. Post interrogatiōez discipulorꝝ de parabola ac explanatiōne bñ subiūgit. Et dicebat illis: Nunqd venit lu cerna vt sub modio ponat aut sub lecto: nōne vt sup cā. po: q̄si. d. ꝓpter ꝫ parabola dicta est: nō vt imanifesta maneat aut occulta: tanq̄ sub modio aut sub lecto: sz vt dignis ma nifestet: Lucerna in nobis ē intellectualis nā q̄ fm ꝓporti onē illuminationis aut clare apparet: aut obscure: Si. n. me ditatiōes q̄ nutriūt lumē: ac recordationes in qbus lucerna talis accēditur: negligant: mox extinguit. HIERO. Uel lucerna verbū ē de trib⁹ seminib⁹. Modi⁹ aut lect⁹ audit⁹ est inobediētiū. Cādelabra apli sunt quos illuminauit vbū dei. vñ segt. Nō ē. n. aliqd absco. Absconditū ꝛ occultū: pabo la seminis ē. In palā vo venit dū a dño tractat. BEDA Uel hic dns discipulos monet lucidos eē fm vitā ꝛ uersa tionē. q. d. Sicut lucerna ad lucēdū ponit: sic ad vitaz nr̄az oēs respiciēt. Itaq; studete bonā vitā hre: nō i angulis sede atis: sed lucerna estote. Lucerna. n. nō sub lecto: sz supra cā delabrū posita lucet. Quā qdē lucernā necesse ē ponere su pra candelabrū. i. in altitudinē uersatiōis que fm deū est vt ꝛ alys lucere valeat: nō sub modio. i. circa gulā: neq; sub lecto. i. ocio. Nemo. n. q escis studz ꝛ requiē diligit: pōt eē lu cerna oīb⁹ lucēs. THEOPHI. Ul' qz tps vite nr̄e sub cer ta diuie puisiōis mēsura ꝓtinet: recte modio cōparat. Lect⁹ vero aie corpus ē: in quo tēporaliter habitās gescit. Qui er go amore vite tēporalis ꝛ illecebrarū carnaliū occultat ver bū dei: modio vel lecto lucernā opit. Supra cādelabrū aūt ponit lucernā q corpus suum ministerio verbi dei subycit. vñ his typice figuram docet predicandi. vnde sequitur. Non enim aliquid est absconditū qō nō reuelet: neq; factū ē occultū qō nō in palā veniat. Quasi. d. nolite erubescere euangeliū: sz inter tenebras psecutoꝝ lumē verbi dei supra corporis vr̄i cādelabrū leuate: fixa mēte retinētes illū diez quo illūinabit ōs absconditā tenebrarū: tūc. n. ꝛ vos la⁹: ꝛ ad uersarios pena manet eterna. CHRY. Uel aliter. Non est aliqd absconditū. q. d. Si vos cū diligētia vitā duxeritis: accusatōes lucernā vr̄az nō poterūt obūbrare. THEO. PHI. Unusqsq; n. nr̄z seu bonū aliqd seu malū i ꝑterito fe cerit manifestatur in p̄senti ꝛ mlto magis in futuro. Quid enī est deo occultius: sed tamen ipse manifestat⁹ est in car ne. Sequitur: Siquis habz aures audi. au. BEDA. Idest siqs hz sensuz intelligēdi verbū dei: non se subtrahat: nō au ditū ad fabulas ꝓuertat: sed his q̄ veritas dixit: accōmodet aurē scrutandi: manus ip̄lendi: linguā p̄dicādi. Segt. Et di cebat illis: Uidete qd audiatis. THEOPHI. Ut scilz nihil eorum que vobis a me dicuntur subterfugiatis. In q̄ mensura mensi fueritis: remetietur vobis. i. quantamlibet mensuram intētionis introducetis: tantā recipietis vtilita tē. BEDA. Uel aliter: Si solerter oīa q̄ valetis bōa face re ac p̄mis itimare studueritis: aderit diuia pietas q̄ vob ꝛ in p̄ti sensum altioza capiēdi: ac potioza gerēdi affectū cō ferat: ꝛ in futuro eternā retributionē adyciet. Et ideo subdi tur: Et adyciet vob. HIERO. Uel al'r: Scom mēsurā fi dei vnicuiq; diuidit' itelligētia mysterioꝝ: ꝛ scie ēt adyciē tur vtutes. Segt. Qui enī hz dabit ei. i. g fidē hz: hēbit vir tutē: ꝛ q hz op⁹ vbi: hēbit ꝛ itelligētiā mystery. Et q non hz ecōtra fidē: defiet vtute: ꝛ q nō hz op⁹ verbi: ei⁹ itelligētia ca ret: ꝛ q nō itelligit: iā auditū pdidit. CHRY. Ul' al'r: Qui hz. s. affectū ꝛ volūtatē audiēdi ꝛ petēdi: dabit ei. Qui vero nō hz diuini audit⁹ desideriū: ꝛ qō ꝓtingit hre scripte legis auferet ab eo. BEDA. Nōnunq; enī lector igenios⁹ ne gligēdo se: puat se sapia: quā tardus igenio studios⁹ elabo rando degustat. CHRY. Pōt āt iō dici q̄ non hz: qz vita tē nō hz. dicit aūt qō hz ꝓpter hoc q̄ mēdaciū hz. putat enī aliquid se hre qui mendacis intellectus existit.

¶ Et dicebat: Sic ē regnū dei: quēadmodū si hō iactet semē in terrā ꝛ dormiat ꝛ exurgat nocte ꝛ die: ꝛ semē germiet: ꝛ icrescat dū nescit ille. Ul tro. n. terra fructificat p̄mū herbā: deinde spicā deinde plenū frumētū i spica. Et cū ex se p̄duxe rit fructus statiz mittit falcē q̄m adest messis.

CHRY. Posuit supra parabolā de trib⁹ seminib⁹ diuer simode p̄ditis: ꝛ vno saluato: cui⁹ fm ꝓportionē fidei ꝛ ope rationis tres differētias osdit. Ih vero parabolā ponit solus de saluatis. vñ dicit: Et dicebat: Sic ē regnuz dei quēadmo dū si hō iactet semē i terrā. HIERO. Regnū ōi ecclesia ē q̄ regit' a deo: ꝛ ipsa regit hoīes: ꝛ ꝓtrarias virtutes ꝛ vitia calcat. CHRY. Ul' regnū dei dic fidē q̄ est i ipz ac dispē sationē humanitatis: qō gdē regnū ē sicut si iaciat hō. Ipse. n. exp̄s deus ꝛ dei filius hō incōmutabiliter factus p nob: terrā seminauit. i. totū mūdū verbo diuine cognitionis illu minauit. HIERO. Semen. n. verbū vite est: terra corda hūana: ꝛ dormitio hois mors est saluatoris. Exurgit semen nocte ac die q: post somnū christi: numerus credētiū p ad uersa ꝛ p̄spera: magis magisq; germinabat i fide: ꝛ creuit i opere. CHRY. Uel exurgit ipe xp̄s q̄ sedebat expectās p lōganimitatē q̄ recipiētes semē fructificarēt. Surgit āt. i. benuolētie sue verbo ad fructificatōez nos erigens p ar ma iusticie a dextris: qb⁹ significat dies: ꝛ a sinistris: qb⁹ si gnificat' nox p̄secutionū. p hec. n. semē germiat nec arescit. THEOPHI. Ul' al'r: Christ⁹ dormit. i. ascēdit i celū: vbi hz dormire videat': surgit tū nocte cū p tētatōes nos erigit i suā cognitōez: die vero cū ꝓpter oīones nostrā disponit sa lutē. HIERO. Qz aūt dicit: Dū nescit ille. tropica ē locu tio. i. nescire nos faciat qs fructus vsqz in finem afferat.

CHRY. Uel dic: Nescit ille: vt oīdat liberā volūtatem eoꝝ q vbū suscipiūt: volūtati. n. nr̄e cōmittit op⁹: ꝛ nō totuz ipe sol⁹ opat': ne bonū inuolūtariū videat'. vñ subdit: Ultro. n. terra fructificat. i. nō necessitate coacta ꝓtra ꝓpriā volū tatē: sz volūtate adducit' ad fructificādū. Primū herbam.

HIERO. Idest timorē. Initiū. n. sapiētie timor dñi. Dei de spicā. i. penitētiā lachrymosaz. Deīde plenum fru. i spi. i. charitatē: plenitudo. n. legis ē charitas. CHRY. Uel pri mo herbā fructificat i lege nature paulatiz ad p̄fectuz cre scēs. postmodū pducit spicas i manipulū colligēdas: ꝛ in al tari dño offerēdas in lege. s. moysi. postea plenū fructum in euāgelio. vl' qz nō solū oportet nos frondere p obediētiaz: sz eē prudētes: ꝛ q̄si barūdinis spicas erectos p̄sistere: ō vē tis agitantibus nō curātes. Oportet nos etiā aiam curare p assiduitatē memorie: vt tanq̄ spicas fructū gestemus. i. operatōez virtutis cōpletā demōstrem⁹. THEOPHI. Verbā enīz germinamus cū principiū boni ostēdim⁹. dei de spicā cū resistere in tētatōib⁹ possumus. deinde fructum cū p̄fectū qs operat'. Sequit': Et cū ex se p̄duxerit fructus

statim mittit fal.qñ adest messis NIERO. Falx ē mors vel iudicium:qō secat oīa:messis ē cōsumatio seculi. GREGO.Uel aliter.Semē homo iactat ī terrā:cū cordi suo bonā intentionē īserit.Dormit autē q iā ī spe boni opis gescit. Nocte vero exurgit ac die:qz iter aduersa ꝛ pspa ꝓficit:dū ille scenit q adhuc metiri incrementa sua nō valet:ꝛ tū ꝓcepta vtus ad ꝓfectū ducit.Cū igit desideria bona ꝓcipimus semē in terrā mittim⁹.Cū recte opari īcipim⁹:herba sumus Cū ad ꝓfectū boni opis crescimus:ad spicam peruenimus cū in eiusdez opatiōis pfectione solidamur: iam plenum frumentum in spica ꝓferrimus.

¶Et dicebat: Cui assimilabimus regnuz dei: aut cui pabole cōpabim⁹ illud? Sicut granū synapis qō cū semiatū fuerit in terra min⁹ est oīb⁹ seminib⁹ q̄ sūt in terra: ꝛ cū natū fuerit ascendit ī arborē: ꝛ fit maī⁹ oibus olerib⁹: ꝛ facit ramos magnos:ita vt possint sub vmbra eī⁹ aues celi hītare. Et talib⁹ multis pabolis loq̄bat eis verbū ꝓut poterant audire.sine pabola aūt nō loq̄bat eis. Seorsuz aūt discipulis suis disserebat oīa.

GLO.Postq̄ posuit pabolā de fructificatiōe semis euāgely ꝟ subiūgit aliā pabolā ad oñdēdā excellētiā doctrie euā gelice ad oēs alis doctrias.vñ dr: Et dicebat:Cui assimilabim⁹ regnū dei? THEO.Paruissimū gdē ē fidei vbū:Crede ī deū ꝛ saluus eris:sz sparsz sup terrā:pdicatio dilata ē ꝛ augmētata:ita vt celi volatilia.i.ptēplatiui boles ꝛ alti ītellectu ꝛ cognitiōe sub eo habitēt.Quāti.n.sapiētes gētiluz flinq̄ntes sapiaz sub pdicatiōe euāgely regeuerūt.oīuz igit maior pdicatio fcā ē. CHRY.Et ēt qz qō fuit hoīb⁹ ī breuib⁹ ꝟmōib⁹ nūciatū sapia q̄ iter pfectos dr:dilatauit super oēs ꝟmōes:qz nihil maī⁹ ē hac vitate. THEOPHI.Ramos āt magnos fecit.gdā.n.aplos ī Romam: ꝛ quidam:in indiā:ꝛ gdā ī alias terre ptes sūt diuisi sic rami. NIERO. Uel semē istō minimū ē timore:magnū āt ī charitate: q̄ est maior oīb⁹ olerib⁹:qz ōs charitas ē:ꝛ oīs caro fenū. fecit āt ramos mficordie ꝛ ꝓpassiōis:cū sub vmbra paupes xpi:q sūt celi aialia delectāt hītare. BEDA. Dō āt q seminat a plerisq saluator ipe ītelligit:ab alys aūt ipe hō seminās in corde suo. CHRY. Postea vo Marc⁹ brevitate gaudēs oñdens pabolaz nāz subiūgit: Et talib⁹ multis pabolis loq̄bat eis vbū ꝓut po.audire. THEO.Qñ.n. turbe erāt indocte a comestibilib⁹ ꝛ ꝓsuetis noīb⁹ īstruit eas: ꝛ ꝓpter hoc subdit sine pabola āt nō loquebat eis:vt.s.mouerentur ad accedēdū ꝛ iterrogādū.Segt:Seorsuz āt discipl⁹ suis disserebat oīa.s.de qb⁹ iterrogabāt:vt ignorātes: nō simplr oīa tā mānifesta q̄z īmānifesta. HIERO:Illi enī digni erāt seorsum audire mysteria īpenetrali ī timore sapie:q remoti a cogitationū malaz tumultibus in solitudine virtutum permanebant.Sapia enim in tempore occ percipitur.

¶Et ait illis in illa die cū sero eēt factuz:Trāseam⁹ ꝓtra. Et dimittētes turbā assumūt euz ita vt erat in naui ꝛ alie naues erāt cū illo. Et fcā ē ꝓcella magna venti: ꝛ fluctus mittebat in nauim ita vt ipleret nauis. Et erat ipse ī puppi sup cervical dormiēs: ꝛ excitāt eū: ꝛ dicunt illi: Magr: nō ad te ptinet qz pim⁹? Et exurgēs cōminat⁹ ē vēto: ꝛ dixit mari: Tace:obmutesce. Et cessauit vēt⁹. Et facta ē trāqllitas magna. Et ait illi. Quid timidi estis? Necdū hētis fidē? et timuerūt timore magno: ꝛ dicebāt ad alterutrū: Quisputas est iste:quia mare ꝛ venti obediūt ei.

NIERO.Post doctrinā de hinc ad mare veniūt ꝛ fluctib⁹ turbant:vnde dr. Et ait illis in illa die cū sero eēt factus transeam⁹ ꝺ. REMI.Tria enī legit dns habuisse refugia .s.nauis:mōtis ꝛ deserti:quotiēs a turbis ꝓmebat ad aliqō istoz refugebat.Cū ergo vidit dns turbas multas circa se earū importunitatē q̄si hō volēs declinare iussit discipulos suos trāsfretare.Segt:Et dimit.tur.assu eū:ita vt erāt ī naui. GHRY.Discipl⁹ gdē assūpsit dns vt visores fierēt futuri miraculi:sz solū ipos assumit:ne aly cognoscerēt ipsos eē tā modice fidei.vñ ad oñendū q̄ sepatim aly trāsfretabāt:subiūgit:Et aliena.er. cū illo. Ne āt supbirēt discipuli q̄ eos solos assūperat:piclitari eos pmittit.Et vt etiaz per hoc discerent tentationes viriliter sustinere.vnde segt: Et fa.ē pro.ma.Ut aūt futuri miraculi maiorē eis īprimat sensum:dat tēpus timori dormiēdo.vnde segt:Et erat ip. ī pup.su.cer.dor.Si.n.vigilasset.aut nō timuisset neqz rogasset tēpestate orta:aut eū aligd tale facere non putassent.

THEOPHI.Dimisit g̊ eos īcidere ī timorē piclitatōis vt ei⁹ vtutē ī seipis cognoscerēt:q alios ab eo bñficiatos videbāt.Dormiebat āt sup cer.nauis ligneū sigdē.CHRY. Oñdēs suā hūilitatē:ꝛ ex hoc mltā sapiaz docēs. Nōdū āt discipli q circa eū existebāt ei⁹ gliā cognoscebāt.ꝛ gdē q̄ surgēs poterat vētis īperare credebāt:sed q̄ gescens seu dormiēs neq̄q̄.Et iō segt:Et excitāt eū ꝛ dicūt ei. Magr non ad te ptinet qz pim⁹? THEOPHI.Ipse aūt exurgens: cōminat ꝓmo gdē vēto:q maris tēpestatē ꝛ fluct⁹ faciebat ꝛ hoc est qō subdit:Et exurgēs cōmi.ē vēto.deide vero ꝓcipit mari.vñ segtur:Et dixit mari:tace:obmutesce. GLO. Ex cōmotōe.n.maris gdā sonitus ꝓsurgit:q videt cē q̄dā maris locutio piculū cōminātis:ꝛ iō ꝓueniētes sub q̄dā mercede thaphoza trāquillitatē imperat taciturnitatis vocabulo:sicut ꝛ in cohibitōe ventoz q̄ sua violētia mare cōturbat:cōminationē nosauit.Solēt.n.ptātē habētes eos q̄ violentia pacē hoīum cōturbāt:cōminatōe penaz refrenare. Per ꝟ ergo dat intelligi:q̄ sicut rex aligs pōt cōminatōe violētes cōprimere ꝛ suis edictis murmur subiecti ppli mitigare:ita christus rex vniuerse creature exns:sua cōminatōe vētoz cohibuit violētiā:ꝛ mari taciturnitatē indixit:ꝛ statim ē effectus secur⁹.Segtur enī: Et cessauit vē.cui.s.fuerat cōminat⁹.Et facta ē tranqllitas magna.s.ī mari:cui taciturnitatē idixerat. THEO.Cōminat⁹ ē etiā ꝛ discipulis tāq̄ fidē nō habētib⁹.Segt.n.Et ait illis:Quid timidi estis:nec dū habetis fidē? Si.n.habuissent fidē credidissent q̄ etiaz dormiēs fuare eos potuisset īcolumes.Segt:Et timuerūt timore magno ꝛ dicebāt ad alterutrū:Quisputas est iste:quia ventī ꝛ mare obediūt ei? Eteni dubie habebāt se erga euz. Inquantū.n.iussu mare placuit:nō baculo vt moyses: nō ꝑceib⁹ vt helise⁹ iordanē:neqz arcaz vt iesus nauc:sz ꝟ vere de⁹ eis videbat:ꝺm vo q̄ dormiebat hō. HIERO.Ostice enīuero puppis ecclie est initiū:ī q̄ dns corporalr dormit:qz nūq̄z dormit q̄ custodit israel. puppis.n.mortuis pl⁹ libꝰ viuos cōtinet:ꝛ fluct⁹ arcet:ꝛ ligno solidat.i.cruce ꝛ mōte dñi ecclia saluat.Cervical corp⁹ dñi ē cui diuinitas sicut caput īclinata ē.Uent⁹ aūt ꝛ mare: demones ꝛ ꝑsecutores sūt:qb⁹ dicit:Tace:qñ cōpescit edicta regu iniquoz vt voluerit.Trāqllitas magna ē pax ecclie post ꝑsurā:siue theorica post vitā actiuā. BEDA. Uel nauicula quā ascēdit: passiōis arbor ītelligit ꝑ qnā fideles ad securitatē securi liti⁹ pueniūt.Alie naues q̄ fuisse dicunt cū dño:illos significāt q fide dñice crucis ībuti sunt:nō tū turbine tribulatiōnū pulsati.Uel post tētationū ꝓcellas serenitate pacis vtuntur.Discipl⁹ āt nauigātib⁹ xps obdormiuit: qz fidelib⁹ futuri regni gētē mediātib⁹ tps dñice passiōis aduenit. vñ ꝟ sero factū fuisse phibet:vt vi solis occubitū nō sola dñi dormitio sz ipa discedētis lucis hora significet.Ascēdēte āt illo puppim crucis:fluct⁹ blasphemātium ꝑsecutoz assurgūt

demoniacis excitati procellis: qb⁹ tñ nō ipi⁹ patiētia turbatur: sz discipulorū ībecillitas ocutit: Excitāt āt discipli dñz: qz cui⁹ mortē viderāt: maximis votis resurrectōez q̄rebāt. Uēto exurgēs ominatus ē: qz resurrectōe celebrata diabolī superbiā strauit. Mare silere pcepit: qz iudeorū rabiē resurgendo deiecit. Discipli āt arguūt: qz p⁹ resurrectionē exprobrauit eis incredulitatē eoz. z nos quoqz cū signo dñice crucis ibuti seculū relinq̄re disponim⁹: nauē cū Jesu oscēdim⁹ mit⁹ obdormit: qñ iter medios virtutū visus: vl' imūdorum spūz vl' boīuz prauoz vl' ipsaz nraz cogitationū ipet⁹ amoris flāma refrigescit. Uez inter hoc pcellas illū sedulo excitem⁹: mox tēpestatē opescet: refundet trāgllitatē: poztū salutis indulgebit.

Capitulum. V.

Et venerūt trās fretū maris i regionē gerasenoz. Et exeunti ei ò nauistati occurrit ò monumētis hō i spū imūdo: q domiciliū hēbat i monumētis. Et neqz cathēis iā q̄sq̄z potuerat eū ligare: qm̄ sepe opedib⁹ z cathēis vict⁹ dirupisset cathēas: z opedes ominuisz: z nēo poterat eū domaī. Et sp die ac nocte i mōumētis z i mōtib⁹ erat clamās z ocidēs se lapidib⁹. Uidēs āt ihm a lōge cucurrit z adorauit eū: z clamās voce magna dixit: qd mihi z tibi ihu fili dī altissimi adiuro te p deū ne me torq̄as. Dicebat.n. illi: Exi spūs imūde ab hoīe isto. Et interrogabat eū Qd tibi nom̄ ē: Et dic ei: Legio mihi nom̄ ē: qz multi sum⁹. Et depcabat eū multū ne se expelleret extra regionē. Erat āt ibi circa mōtē grex porco rū magn⁹ pascēs in agris. Et depcabāt eū spūs: dicētes. Mitte nos i porcos vt i eos introeam⁹. Et pcessit eis statī ihs. Et exeūtes spūs imūdi introierūt i pōcos z magno ipetu grex precipitat⁹ ē i mare ad duo milia z suffocati sūt i mari. Qui āt pascebat eos fugerūt z nūciauerūt i ciuitatē z in agros. Et egressi sūt videre qd eēt fcm̄: z venerūt ad ihm: z vidēt illū: q a demonio vexabat sedētē vestitū z sane mētis: z timuerūt. Et narrauerūt illis q viderāt q̄lr fcm̄ eēt ei q dēoniū hūerat: z de porcis. Et rogare ceperūt eū: vt discederet ò finib⁹ eoz. Cūq3 ascēderat nauī: cepit illū ōpcari q a dēonio vexat⁹ fuerat vt eēt cū illo: z nō admisit eū: sz ait illi: Uade i domū tuā ad tuos: z annūcia illis q̄nta tibi dñs fecerit: z misert⁹ sit tui. Et abijt z cepit predicare i decapoli quanta sibi fecisset ihesus: z oēs mirabantur.

THEOPHI. Qz q i nauicula erāt ogrebāt adinuicem Quisputas est iste: inimicoz testimonio ofirmat qs esset: Accessit.n. demoniac⁹ ofitēs ipsuz eē filiū dei. ad qō narrādū euāgelista accedēs dī. Et vene. trās fre. ma. in regi. gerasenoz. BEDA. Geraça est vrbs ihsignis arabie trās iordanē iuxta mōtez galaad: quā tenuit tribus manasse: nō lōge a stagno tyberiadis: i qō porci pcipitati sūt. CHRY. Sz tñ neqz gerasenoz neqz gerasinoz exqsita scriptura continet. sz gergesinoz. geraça.n. ciuitas ē iudee: z nequaq̄ in ea est mare. geraça vero arabie ciuitas est: neqz mare neqz stagnū primū dñs. Et ne tā cuidēs mēdaciū euāgeliste dixisse videāt: viri tā ocligēter sciētes q̄ circa iudeā erāt: gergesē qdē aq̄ gergesei ātiq̄ citas fuit: nē tyberias nūcupata: circa quā pcipuū ē circūpositū stagnū. Segt: Et exe. ei de nasta. occur. ei de monu. homo. AVGV. de cō. euan. Cum Matthe⁹ dicat duos fuisse: marcus z lucas vnū cōmemorāt: vt intelligas vnū eoz fuisse psone alicui⁹ clariozis quē regio illa maxime dolebat. CHRY. Uī videt q marc⁹ z lucas illud qō erat miserabilius narrauerunt: z propter hoc diffusius qō illi otigebat enarrāt. Segt. n. Et neqz cathe. iā q̄sq̄z eū po. ligare. Dixerūt ergo simplr demōiacū: numerū nō q̄rendo vel vt virtutē maiorē ostēderēt operātis. Nā q vnū talē curauerat: nō erat ei impossibile multos alios curare. nec tñ hic dissonātia demōstrat. Nō enī dixerūt q vnus solus erat: qō si dixissent: Matthęo ōdicere viderent. Habitabāt aūt in monumētis demones: erroneū dogma multis volētes imittere q decedētiū aīe in demones ouertebant. GREGO. Nisse. parauerat aūt se cet⁹ demonū ad resistēdū diuine potestati. Cū autē appropinḡret qui ptātē hz sup oīa exclamāt eminētē ei⁹ virtutē. vnde segtur: Uidēs aūt iesū a lō. cucurr. z adora. eum: z cla. vo. magna z di. ei: qd mi. z tibi iesu fili dei altissimi. CHRY. Uide demonē duplici passiōe diuisum: audacia z timore: reluctat z orat: q̄si q̄stionē aliquaz intentans vult scire quid sibi z iesu cōe. q. d. q̄ de cā eycis me ab hoībus cuz sint mei?

BEDA. Que aūt ipietas ē iudeoz cū dicere i pncipe demonioz eiecisse demonia: qué z ipsa demonia fātent nihil secū habere cōe. CYRIL. Deinde orās subiūgit: Adiuro te p deū: ne me torqueas. emissionē.n. reputabat tormētū: vl' ēt inuisibiliter torq̄bat. CHRY. Quāuis.n. mali sint dēmones: sciūt tñ q ipos ppter peccata expectat vltimo aliq̄ pena. qz vero nōdū eis tps vltime pene aduenerat: firmissime cognoscebāt: maxime cū pmissuz eēt eis hoībus cōmisceri. Sz qz christus cōprehenderat eos tanta mala ppetrare: putabant q ppter factoz excessum vltimū punitionis tps minime expectarēt pp hoc supplicant ne torqueantur.

BEDA. Magnū.n. tormētū ē demōia lesiōe hoīs cessare: z tanto dimittit graui⁹ quāto possidet duri⁹. Segt. n. Dice. n. illi: Exi spūs im. ab ho. isto. CYRIL. Attēdas expugnabilē virtutē xpi: cōquassat satbanā: cui vba christi sunt ignis z flāma: fm q psalmista dicit: Liq̄facti sunt mōtes a facie dei. i. sublimes z supbe virtutes. Segt: Et iter euz qō tibi nomē est: THEOPHI. Interrogat q̄dē dñs nō vt ipe sciret: sz vt ceteri sciāt mltitudinē habitantiū demonū.

CHRY. Ne si ipe diceret q mlti sunt: incredibile fieret. vnd g̃ q ipsi ofiteāt: q multi erāt. vnde segt: Et di. ei: legio mi. no. ē: qz mul. sumus. Nō dicit determinatū numez sed mltitudinē. nō. n. pdest ad sciaz exqsitio nūeri. BEDA: Cōfessa aūt publice peste quā furēs tolerabat virt⁹ curantis gratioz appet. Sed z nri tpis sacerdotes q p exorcismi gratiā eycere norūt solēt dicere patiētes non aliter valere curari: nisi quātū sape possunt oē quod ab imundis spiritib⁹ visu: auditu: gustu: tactu: vl' alio quolibet corpis aut animi sensu vigilātes dormētes ve ptulerīt: ofitēdo patenter exponāt. Segt: Et pca. eū. mul. ne se expel. extra regionez. CHRY. Aut lucas dicit: i abyssuz. Abyssus.n: ē separatio hui⁹ mūdi. pmerent.n. demones mitti ad tenebras exteriores diabolo z suis angelis ppparatas. Hoc āt xps facere poterat: pmisit tamē eos i hac terra eē ne absentia tētatoris: hoīes corona victorie puaret. THEOPHI. Et vt nobiscū pugnātes: nos pitiores ostituant. Segt. n. Erat aūt ibi cir. mō grex por. mag. pascēs. AVGV. de cō. euā. Qd ꝺ dicit marcus circa mōtes fuisse gregē: Lucas aūt in mōte: nihil repugnat. Grex.n. porcoz tā magnus fuit vt aliqd eius eēt in monte: z aliquid circa montē. Sequit: Et depca. euz spi. di. Mitte nos in por. vt in eos introeamus. REMI. super matthēū: Iccirco aūt itrauerūt in porcos nō sponte: sz

petierunt vt eis cõcederetur. vt demõstrarẽ qz nõ possunt nocere hoibus: nisi pmissione diuina. Ideo aũt nõ petierũt mitti i hoies: qz illũ cui⁹ vtute torqbãt: bũanã speciẽ gesta re videbãt. nec petierũt: vt ī pecora mitterent velut mũda aialia ī tẽplo ei offerebant. Petierũt vt ī porcos mitterẽt qz nullũ aial est ĩmundi⁹ porco: z ẽmones sp in spurcitys ỏ lectant. Segt: Et cõcessit eis statiz ihesus. BEDA. Ideo gdẽ pmisit: vt p interfectionẽ porcoꝝ hoib⁹ salutis occasio pbeat. CHRY. Uolens furiã: quã ỏ hoies hũt demones oib⁹ ỏmõstrare z qp multo pciora vellẽt hoib⁹ infligere si possent: virtute nõ ipediti diuina: z qz in hoib⁹ hãc demõstrationẽ fieri eius pietas nõ ferebat: ipsos in porcos intrare pmisit: vt in illis virtus z furor demonũ videat. Segtur: Et exe. spũs ĩmũdi. TITVS. Fugã aũt arripuerũt pastores ne cũ porcis perirẽt: z hỏ terrorẽ ciuib⁹ intulerũt: vnde sequitur: Qui autez pasce. eos. Illos autem ad salua torem adduxit damni necessitas. frequẽter. n. cum deus homines damnat in rebus possessis: ꝓfert beneficium aiabus. vnde segt: Et ve. ad Je. z vi. illũ q a de. vexa. se. s. iuxta pedes a qbus nactus erat salutẽ: quẽ antea nec cathene cõpescere poterãt: vestitũ z sane mẽtis q cõtinuo nudus erat: z obstupuerũt. vñ segt: Et ti. hoc igt miraculũ ptiz visu: ptĩ ybis ꝓferunt. vñ segt: Et nar. illi q vide. THEOPHI. Stupẽtes ãt pp miraculũ qõ aud ierãt timuerũt: z pp hoc depcant ipz vt ab eoꝝ recedat finib⁹: z hoc ẽ qõ subdit: Et rogare eũ cepe. vt discẽ. a fin. coꝝ. timebant. n. ne aliqñ tale aliqd paterẽt. Cõtristati. n. de porcoꝝ pditõe pñtiã renuũt saluatoris. BEDA. Uel ꝓcy fragilitatis ꝓprie: pñtia domini se iudicabãt idignos. Segt: Cũqz ascẽ. na. ce. illũ dep. q a demo. vexa. fue. vt. es. cũ illo. THEO. Timebat. n. ne aliqñ ĩueniẽtes eũ demones reintrarẽt ī cũ. dñs vero remittit eũ ī domũ suã ĩuẽs ei qp q̃uis ipe pñs nõ cẽt: tñ sua virtus ipz custodiet: simul etiã vt curat⁹ alys ꝓsit. vnde sequit: Et nõ admi. eũ: sz ait illi: vade ī do. tuã ad tu. z nũcia illis q̃ta ti. dñs fece. z mi. sit tui. Uide saluatoris bũilitatez nõ dixit denũcia oia q̃ feci tibi: sz oia q̃ fecẽ tibi dñs. sic z tu cũ aliqd boni feceris: nõ tibi sz deo attribuas. CHRY. Sz ãt alys sanatis ꝑcepit nemini dicere ꝓnĩẽter tñ huic ꝑcepit qp ãnũciet: qñ oĩs illa regio demõib⁹ detẽta sine ỏ manebat. THEOPHI. Ipe igitur ꝑcepit ꝓdicare z oẽs mirãtur: z hoc ẽ qõ sequit. Et cep. ꝓdicare. BEDA. Ny stice aũt gerasa siue gergese: vt gdã legũt: colonũ eyciẽs si ue aduene appropiąns iterptat: qz gẽtiũ ppls z hostẽ ỏ coꝝ de repulit: z q erat lõge fact⁹ ẽ ꝓpe. HIERO. Pic ãt demoniac⁹: desperatissim⁹ gẽtiũ ppls ẽ: nec lege nãc: nec dei nec hũano timore alligat⁹. BEDA. Qui i monumẽtis habitabat qz ī mortuis opib⁹: hoc ẽ ī pctis delectabat: sp nocte ac die furebat: qz ī ꝓsperis z aduersis a seruitio malignorũ spũz nõ cessabat. sed per operũ feditatẽ q̃si in monumentis iacebat. p factũ superbie in mõtib⁹ errabat. p vba durissime infidelitatis q̃si lapidib⁹ se ꝓcidebat. Dicit aũt: Legio mihi nomẽ ẽ. qz ppls gentiũ diuersis idolatrie cultib⁹ erat mãcipatus. Qy aũt exeũtes spũs ĩmũdi ab hoie intrãt porcos quos in mare ꝓcipitãt: significat qp liberato pplõ. gẽtiũ a dñatõe demonũ q xpo credere noluerũt: ī abditis agũt sacrilegos ritꝰ. THEOPHI. Uel p hoc significat qp demões intrãt in hoies ad modũ porcorũ viuẽtes: z volutabro voluptatũ se inuoluẽtes: ꝑcipitãt eos ꝑcipitio ī mare vite isti⁹ z suffocant. HIERO. Uel suffocant in iferno sine respectu misericordie p impetũ mature mortis a qb⁹ fugiunt multi qz flagellat⁹ stulto sapiẽs prudẽtio⁹ fit. BEDA. Qz ãt dñs volẽtez esse cũ illo nõ admisit: significat qp qsqz intelligat post remissionẽ pctoꝝ ingrediẽdũ sibi eẽ in ꝓscientiam bonã: z seruiẽdũ euãgelio ꝓpter aliorũ salutẽ: vt deinde cum christo requiescat. GREGO. vy⁹. moraliuz: Uiz. n. quan tũlibz paz de diuina cognitione ꝓcepim⁹: redire iã ad bũa na nolum⁹: getẽ ỏtẽplatiõis q̃rẽtes. sz dñs ꝑcipit: vt mẽs prius exudet in opere: z postmodũ refici debeat p ỏtẽplationẽ. HIERO. Dõ ãt sanat⁹ ꝓdicabat in decapoli: dũ a romano nũc regno iudei ouertũtur: q ī lra tñ pẽdẽt ỏcalogi.

¶ Et cũ ascẽdisset iesus i naui rursus trãs fretuz ꝓuenit turba mlta ad eũ z erat circa mare. z venit qdã de archisynagogis noie Jair⁹: z videns eũ, pcidit ad pedes ei⁹ z deprecabat eũ mltũ dicẽs qñ filia mea i extremis ẽ: veni ipone manũ tuã sup eã: vt salua sit z viuat. Et abiit cũ illo z sequebat eũ turba mlta: z oprimebãt eũ: Et mulier q erat in ꝓfluuio sanguis ãnis. xij. z fuerat mlta ppessa a ꝓplurib⁹ medicis: z erogauerat oĩa sua nec quicq̃ ꝓfecerat: sz magis deteri⁹ hẽbat: cũ audisset ỏ iesu vẽit i turba retro: z tetigit vestimẽtũ ei⁹. Dicebat. n. qz si vl vestimẽtũ ei⁹ tetigero: salua ero: z ꝓfesti siccat⁹ ẽ fons sanguis eius: z sensit corpe qz sanata eẽt a plaga. Et statim iesus cognoscẽs ī semetipo virtutẽ q̃ exierat de illo: conuersus ad turbã aiebat: Quis tetigit vestimẽta mea: z dicebãt ei discipli sui: Uides turbã oppimẽtẽ te: z dicis: qs me tetigit: Et circũspiciebat videre eã q̃ hoc fecerat. Mulier vero timẽs z tremẽs sciẽs qõ sibi cũ eẽt i se: vẽit z ꝓcidit añ eũ z dixit ei oẽz veritatẽ: Jhs ãt dixit ei: Filia fides tua te saluã fecẽ vade i pace: z esto sana a plaga tua.

THEOPHI. Post miraculũ demõiaci: aliõ miraculũ dñs opat: filiã. s. archisynagogi resuscitãs: ad cuius miracu li narrationẽ euãgelista accedẽs dicit: Et cũ ascẽ. ie. in naui rursus trãs fretũ. AVGV. de cõ. euã. Intelligẽdũ ẽ autez qõ de archisynagogi filia subdit factũ eẽ cũ trãscendisset iesus i naui rursus trãs fretũ: sed quantũ post nõ apparet: nisi enim fuisset iteruallũ: nõ cẽt qñ fieret qõ narrat matthe⁹ de quinto dom⁹ sue: post qõ factũ nihil aliud ꝓtinuo segt̃ q̃ illud de archisynagogi filia. sic enĩ ipe contexit: vt ipe trãsit⁹ apte ĩdicet hoc ꝓsequenter narrari qõ ꝓsequenter ẽ factũ Segt: Et ve. qdã de archisy. noie iairus. CHRY. Nomen posuit ꝓpter iudeos q tũc erãt vt nomẽ miraculi fieret oĩ siuũ. Segt: Et vi. eũ, pci. ad pe. ei⁹: z dep. eũ mul. dicẽs: Quia filia mea in extremis ẽ. Et qdez matthe⁹ narrat archisynagogũz puellã mortuã nũciasse: Marcus vero grauiter ifirmataz: sed postmoduz archisynagogo cũ quo dñs ire debebat nunciatuz fuisse puellã mortuã eẽ. Matthe⁹ q̃ eãdem rez silr significat: q. s. mortuã suscitauerit: breuitatis cã dicẽs abisse: quã ꝓstat mortuã suscitatã fuisse. AVGV. de cõ. euã. Attẽdit. n. nõ verbo pñs de filia sz qõ est potius mũ: volũtatẽ. ita. n. desperauerat: vt potiꝰ eaz vellet reuiuiscere: nõ credẽs viuaz posse inueniri quã morientẽ reliquerat.

THEOPHI. Fuit aũt hic vir ex pte fidelis inq̃tũ vero deprecat vt vẽiat: nõ quantã oportebat hr̃e fidẽ ostẽdit. Oportebat. n. dicere: Dic verbo: z sanabit filia mea. Segt: Et abiit cum illo: z sequebatur. multa: z cõprimebat eum: z mulier q erat i, pflu. san. xij. annis. CHRY. Mulier ista famosa z nota oibus: ppter hoc ad saluatorẽ in manifesto accedere non audebat: neqz ante eũ venire: qz im legẽ ĩmunda erat, ppter hoc retro tetigit z nõ ante: qz nec hoc facere audebat: sz vestimentoruz fimbriã. nõ aũt fimbria sz eius cogitatio eã saluaz fecẽ. Sic quit: Dicebat. n. qz si vel vestimẽta eius tetigero: salua ero.

THEOPHI. Fidelissima qdẽ ẽ hec mulier q a fimbrys

curationē sperauit ꝓpter qđ ꝓsequit̄ sanitatē. vnde segt̄: Et confestim sic. est fons san. eius ⁊ sensit cor. q sa. es. a plaga.

CHRY. Dis ãt q fide tãgũt xp̃z: vtutes ei⁹ cũ cã sua volũtate donãt. vñ segt̄: Et statiz Je. cog. i semetipo vir. q̃ exi. de eo ꝑuer. ad tur. di. Quis teti. vesti. meũ: Uirtutes qdem saluatoris exeunt ab eo nõ localiter aut coꝛpaliter: ipz mõ aliquo reliquẽtes. icoꝛpales. n. cũ sint ad alios exeũt alysqz donãt: nz tñ ex eũ sunt a quo exire dicunt: sicut scie q̃ a doctoꝛe discẽtib⁹ tribuũt. Dicit g̃: Cognoscẽs in semetipo virtu. q̃ exi. de eo. vt itelligẽs: q eo sciẽte nõ ignoꝛante mulier salutẽ recepit. Interrogabat vero qs me tetigit: lz sciret tã gẽtẽ: vt mulierẽ veniẽtẽ manifestet ⁊ ei⁹ publicet fidẽ: ⁊ ne virt⁹ miraculosi opis obliuiõi tradaꝛ. Segt̄: Et dice. ei dis. sui: vides tur. ꝓpz. te: ⁊ di. qs me tetigit: Quesierat ãt dñs: qs me tetigit. i. cogitatõe ⁊ fide. nõ. n. cõprimẽtes turbe me tãgunt: qz nõ cogitatu ⁊ fide accedũt. Segt̄: Et circũspi. vi. ea q̃ ꝑ fecerat. THEOPHI. Uolebat. n. dñs mulierez manifestare ꝑmo gdẽ vt fidẽ approbet mulieris: deide: vt archisynagogũ ad cõfidẽtiã ꝓuocaret: qz sic ei⁹ filia curare tur: simulqz vt mlierẽ solueret a timoꝛe. Eteni timebat mulier: qz furata fuerat sanitatẽ: ꝓpter qđ segt̄. Mlier aũt tremẽs ⁊ ti. scie. qđ fac. eẽt i se: ve. ⁊ ꝓci. ãte eũ ⁊ dixit ei oẽs vi. BEDA. Ecce quo tẽdebat interrogatio: vt. s. mlier ꝓficeat veritatẽ diuturne ifidelitatis: subite credulitatis ⁊ sanatõis. ⁊ ita ipa ꝓfirmaꝛ i fide ⁊ alys ꝑbet exẽplũ. Segt̄: Ille ãt dixit ei: filia fi. tua te sal. fecit: vade in pa. ⁊ esto sa. a plaga tua. Nõ dixit: fides tua te sal. factura ẽ: lz te saluã fec̃ .q. d. i eo q credidisti iã salua fcã es. CHRY. Filiã vo vocat saluatã fidei rõe. fides. n. xp̃i dei filiatõez ꝑstat. THEOPHI. Dic̃ ãt ei: vade i pace. i. i rege. q. d. vade regesce: qz bucusqz fuisti i angustys ⁊ curatiõib⁹. CHRY. Uel dic̃: vade i pace. mittes eã i finẽ bonoꝝ. i pace. n. de⁹ bitat: vt cognoscat q nõ solũ coꝛpe curata ẽ: lz ẽt a causis coꝛpalis passiõis. i. pctis mutata. HIERO. Mystice ãt p⁹ ꝑdicta venit Jayrus archisynagog⁹: qz cũ itrauerit plenitudo gẽtiuz: tũc oĩs israel salu⁹ fiet. Jair⁹ siue illuminãs siue illuminatꝰ ꝑterptaꝛ. i. iudaic⁹ ꝑpls vmbza lr̃e deposita: spũ illustrat⁹ ⁊ illuminãs: pcidẽs ad pedes vbi. i. ad incarnationez Jesu se humiliãs rogat ꝓ filia: qz q sibi viuit: alios viuere facit. Abzahã etiã ⁊ moyses ⁊ samuel rogãt ꝓ plebe mortua: ⁊ segtur Jesus p̃ces eoꝝ. BEDA. Ad puellaz aũt sanandam pgẽs dñs a turba cõprimit̄: qz gẽti iudee salutaria monita ꝑbẽs: noxia carnaliũ ppꝛoꝝ ẽ ꝓsuetudine grauat⁹. Mulier aũt sanguine fluẽs lz a dño curata: ecclia ẽ ꝓgregata ỏ gẽtis ac sanguis delectatione gerũtur põt recte iutelligi. Sz dũ verbũ dei iudeã saluare decerneret: plebs gentiũ para tã ꝓmissãqz alys p̃ripuit spe certa salutẽ. THEOPHI. Uel q mulierẽ q̃ emoꝛroissa erat itelligas humanã nãm. ꝓ fluebat. n. peccatũ qđ aiam occidẽs q̃si sanguinẽ fudit aĩa ⁊ legis ⁊ ꝑphaꝝ curari nõ valuit: moꝝ vt fimbziaz xp̃i tetigit. i. carnẽ ei⁹ sanata ẽ. q. n. credit filiũ dei icarnatũ: ỉ est q vestimẽtoꝝ fimbziã tangit. BEDA. Unde vna credula mlier dñm tãgit: turba ꝓmit: qz q diuersis hereslb⁹ siue quersis moꝛib⁹ grauaꝛ: solo ecclesie catholice coꝛde fideli ter veneraꝛ. Uenit aũt ecclesia gẽtũ retro: qz p̃sentẽ i carne dominũ nõ vidẽs: pactis iã sacr̃is icarnatiõis illi⁹: ad fidei ei⁹ grãz puenit: sicqz dũ pticipatiõe sacr̃oꝝ ei⁹ saluari a peccatis meruit: q̃si tactu vestimẽtoꝝ ei⁹ fontẽ sui sanguis siccauit. Circũspiciebat ãt domin⁹ videre eã q̃ ỏ feeerat: qz oẽs q saluari merẽt: suo dignos ituitu ac misatiõe iudicat.

¶ Adhuc eo loquẽte: veniũt nũcij ad archisynagogũ dicẽtes: qz filia tua mortua est: qd vltra vexas magm̃: Jesus ãt audito verbo qđ dicebãt: ait archisynagogo: Noli timere: tm̃m ỏ crede. Et nõ admisit quẽq̃z seq se: nisi Petꝝ ⁊ iacobũ ⁊ ioãnẽ frẽm iacobi: Et veniũt ĩ domũ archisynagogi: ⁊ vidit tumultũ ⁊ fletes ⁊ eiulãtes multũ. Et ingressus ait illis: Quid turbamini ⁊ ploratis: Puella ñ ẽ mortua sz dormit. Et irridebãt eũ. Ipse vero eiectis oib⁹: assumit pr̃ez ⁊ mr̃ez puelle ⁊ q secũ erãt: ⁊ igrediũt vbi puella erat iacẽs: ⁊ tenẽs manũ puelle ait illi: thabitha cumi. qđ ẽ iterptatũ: puella tibi dico surge. Et ꝓtestim surrexit puella ⁊ ãbulabat. Erat ãt ãnoꝝ. xij. Et obstupuerunt stupoꝛe magno. Et pcecepit illis vehementer: vt nemo id sciret. Et iussit illi dare manducare.

THEOPHI. Di q circa archisynagogũ erãt: xp̃m vnũ ex ꝓphetis eẽ credebãt: ⁊ pp ỏ eũ depcandũ putabant: vt veniẽs sup puellã oꝛaret. qz vo iã expirauerat puella: putabãt nõ eẽ pcãdũ. ⁊ iõ dr̃: Adhuc eo loquẽte veniũt ad archisynagogũ dicẽtes: qz filia tua mortua est: quid vltra vexas mgr̃m: Sz ipse dñs ad ꝓfitẽdũ p̃ez iducit. Segt̄. n. Jesus autẽ vbo qđ dicebaꝛ audito: ait archisynagogo: Noli. ti. tm̃ mõ crede. AVGV. ỏ cõ. euã. Nõ legit̄ q suis nũciatib⁹ ⁊ ꝓhibẽtib⁹: ne iã mgr̃ veniret: ille ꝓsenserit: ac ꝑ ỏ q dñs dixit ei: Noli timere: crede: nõ diffidẽtẽ reꝑhẽdit: lz credẽtez robusti⁹ ꝓfirmanit. Si ãt euãgelista archisynagogũ cõme moꝛasset dixisse: q sui a domo veniẽtes dixerũt q iã nõ vexaret ihesus: r̃pugnarẽt ei⁹ cogitatiõi vba q̃ posuit Matthe⁹ eũ dixisse: q. s. puella mortua eẽt. segt̄: Et nõ admisit quẽq̃z seq se nisi Petrũ ⁊ Jacobũ ⁊ Joãnẽ frẽz Jacobi. THEOPHI. Nõ. n. bũilis xp̃s ad oñtatõez voluit aliqd opari. Segtur: ⁊ veniũt ĩ domũ archisynagogi: ⁊ vidẽt tumultũ: ⁊ flẽtes ⁊ eiulãtes mltũ. CHRY. Ipse ãt iubet non vllulare tãq̃z puella nõ sit mortua sz dormiẽs. vñ segt̄: Et ingres. ait: qd tur. ⁊ plo. pue. nõ ẽ mor. sz dor. HIERO. Archisynagogo dr̃: filia tua mor. ẽ Jesus ãt dixit: Nõ ẽ mor. sz dor. vtrũq vex ẽ. q. d. mõtua ẽ vob: mihi dormit. BEDA. Poĩbus .n. mortua erat q suscitare neguerãt: deo dormiebat: ĩ cui⁹ dispõne ⁊ aĩa viuebat: ⁊ caro resuscitãda gescebat. vñ mos apõ xp̃ianos obtinuit vt mortui q resurrecturi nõ dubitãt dormiẽtes vocẽt. Segt̄: Et irri. eũ. THEOPHI. Deridẽt ãt cũ tãq̃z vlteri⁹ nõ posset aliqd facere: lz ipemet ỏ seipsos attestãtes disputat: tãq̃z ve mortuã suscitauerit: ⁊ iõ miraculosũ erit si suscitauerit eã. BEDA. Qz q̃ vbũ resuscitãtis irridere q̃z credere malebãt: merito foras excludũt: vt pote idigni q potẽtiã resuscitãtis ac resurgẽtis mysteriũ viderẽt. vñ segt̄: Ipse vo cie. oĩb⁹ ⁊ CHRY. Ul vt oñtatio nẽ auferret ꝑ ỏ nõ oẽs secũ eẽ finit: vt vero testes postmodũz bẽret diuine virtutis: tres p̃cipuos ex discipul⁹ elegit: ⁊ p̃ez ⁊ mr̃ez puelle tãq̃z p oĩb⁹ magis necr̃ios. mãu vo ⁊ verbo puellam viuificat. vñ segt̄. Et te. ma. pu. ait illi. thabitha cumi: qđ ẽ iterp. puella tibi dico surge. Pan⁹. n. ihesu viuificatiua exñs: mortuũ coꝛp⁹ viuificat. vox ãt iacentẽ excitat. vñ segt̄: Et ꝓtestĩ surrexit pu. ⁊ ãbulauit. HIERO. ỏ optimo genere iterp. Arguat aligs euãgelistã mẽdacy q̃re exponẽdo addiderit: tibi dico: cum ĩ hebraico thabitha cumi tm̃ significet puella surge: lz vt sensũ vocãtis ⁊ iperãtis exꝑmeret addit tibi dico surge. Segt̄. Erat an. xy. GLO. Hoc euãgelista addidit ad ostẽdẽdũ puellã hui⁹ etatis eẽ q̃ poterat ambulare. In ãbulatiõe ei⁹ nõ solũ suscitata: lz ẽt pfecte sanata ostẽdit. Segtur. Et obstu. stu. magno. ⁊ pre. illis vehementer: vt ne. id sciret: ⁊ iussit illi dare manducare.

CHRY. Ad demonstrandũ q eã vere suscitauerit. ⁊ nõ fm phantasiaz. BEDA. Mystice aũt saluata a ꝓfluuio sanguinis mulierẽ: moꝝ filia archisynagogi mortua nunci-

atur:qz dum ecclia gentiũ a vitioz labe mũdata z ob fidei meritũ filia ē cognominata:ꝛtinuo synagoga pfidie simul z iudie çelo soluta ē.pfidie qdē:qz ī chzisto credere noluit. iudie vo:qz ecclesiã credere voluit. z qz aiebãt nũcy archi synagogo:qd vltra vetas mgrm:p eos hodie dr̃ q a deo de stitutũ synagoge statũ videt:vt restaurari posse nõ credãt: iõqz p resuscitatõe illi⁹ supplicãdũ nõ ee estimãt. Sz si archisinagog⁹.i.cetus doctoz legis credere voluerit: z subiecta ei synagoga salua erit.qz vo synagoga letitiaz dñice ihabitatõis merito ifidelitatis amisit:q̃si iter flẽtes z eiulãtes mortua iacet. Tenẽs aũt puelle manũ dñs eã suscitauit:qz nisi pus mũdate fuerit man⁹ iudeoz q̃ sanguie plene sunt synagoga mortua nõ resurget. In sanatione aũt emorroisse mulieris z suscitatõe puelle:salus ostẽdit generis humani: q̃ a domino ita dispẽsata ẽ: vt ꝑmo alig ex israel ad fidem venirẽt:deide plenitudo gẽtiũ itraret:ac sic oĩs israel salu⁹ fieret.annoz aũt.xy.erat puella:z ãnis.xy.mulier erat passa:qz peccata nõ credẽtiũ apparuerũt in initio fidei credentiũ.vnde dr̃:Credidit abzaam deo z reputatũ est ei ad iusticiam. GREGO.iiy.mo. Mozaliter vo redẽptoz noster puellã i domo:iuuenẽ vero extra portã:in sepulchzo aũt laçaz suscitat.adhuc qdẽ in domo mortu⁹ iacet q latet in peccato.iã extra portã educit̃ cui⁹ inigtas vsqz ad vecozdiam publice ꝓpetratiõis aperit̃: sepulture vero aggere ꝑmit̃: q perpetratõe negtie etiã vsu ꝓsuetudinis pssus grauatur.

BEDA. Et notãdũ qꝺ leuiozes z quotidiani errat⁹:leuioris pnie possunt remedio curari.vnde iacẽtẽ ī ꝓclaui domin⁹ facillima voce puellã resuscitat dicẽs: Puella surge.vt vero q̃driduan⁹ mortu⁹ sepulchzi claustra euadere posz: fremuit spũ turbauit seipz:lachzymas fudit. Quãto igr̃ gratioz aie moꝛs:tãto acrioz necesse ē vt penitẽtis feruoz insistat. Sz z ꝟ notãdũ qz publica noxa publico eget remedio. vnde laçar⁹ de monumẽto vocat⁹ pplis ĩnotouit. Leuia ãt pctã:secreta queũt pnĩa deleri.vñ puella ī domo iacẽs paucis arbitris exurgit:eisdẽ vt nemini mãifestẽt ꝓcipit̃. Turba etiã foris ejcit̃ vt puella suscicet̃:qz si nõ ꝓus a secretioꝛib⁹ cozdis expellit̃ seculariũ mlt̃itudo curaz:aĩa q̃ itrĩsecus iacet mortua:nõ resurgit. Dñ ãt surrexit z ambulat:qz aĩa a petis resuscitata: nõ solũ a sozdib⁹ scelez exurgere: sz z bõis ꝓficere debet opib⁹:z mox necesse ē vt celesti pane satiet̃:dñi.s.vbi z altaris ꝓticeps effecta. CA. VI.

EGressus ĩde abĳt ī pẽtiaz suã z sequãt̃ eũ discipuli sui.et fcõ sabbato cepit ī synagoga docere: z mlti audiẽtes admirabãt̃ ī doctria ei⁹ dicentes: Unde huic hec oĩa: Et q̃ ē sapia q̃ data ē illi: z virtutes tales q̃ p man⁹ ei⁹ efficiunt̃: Nõne hic ē faber fili⁹ marie:fr̃ Jacobi z ioseph z iude z Symonis: Nõne z sozozes ei⁹ hic nobiscũ sũt: Et scãdalizabãt̃ ī illo. Et dicebat illi⁹ ie sus:qz nõ ē ꝓpheta sine honoze nisi ī pẽtia sua: z ī domo sua: z ī cognatiõe sua. z nõ poterat ibi virtutẽ vllã facere nisi paucos ifirmos ipositis manibus curauit: z mirabantur ꝓpter incredulitatem eoꝝ.

THEOPHI. Post ꝑmissa miracula dñs in patriã suaz reuertit̃:nõ ignozãs qm̃ spnerẽt eũ:sz vt occasionẽ ñ bẽret vlteri⁹ dicẽdi:qz si venisses credidissem⁹ tibi.vñ dicitur. Et egress̃ inde abyt in pa.su.z se.eũ disc.suos. BEDA. Patriaz ei⁹ naçareth dicit:in q̃ erat nutrit⁹. Sz quãta naçareoz cecitas q eũ quẽ ꝟbis factisqz illi⁹ xp̃m cognoscere poterãt:ob solã gẽtis notitiã ꝓtẽnũt. Segt̃. Et fcõ sab.cepit ī syna. do. z mul.au.admi.in doc.ei⁹ di.vñ huic hec oĩa:z q̃ ē sa.q̃ da.ẽ illi:z vir.ta.q̃ p ma.ei⁹ efficiũt̃: Sapiaz.ad doctrinã:vtutes ferũt ad sanitates z miracula q̃ faciebat. Segt̃: Nõne hẽ faber:fili⁹ Marie: AVGV. de cõ.euã. Matthe⁹ qdẽ fabri filiũ eũ dictũ eẽ dicit:nec mirãdũ ẽ cũ vtrũqz dici potuerit.eo.n.fabrũ credebãt quo z fabri filiũ. HIERO. Fili⁹ qdẽ fabri Jesus vocat̃:sz fabri q̃ fabricat⁹ ẽ auroz z solẽ.i.eccliaz ꝑmã z sequẽtẽ:ī q̃z figura mulier z puella sanatur. BEDA. Nã etsi bũana nõ sint ꝓpanda diuinis: typ⁹ tñ iteger ẽ q pr̃ Chzisti igne opat̃ z spũ. Segt̃. Frater iacobi z ioseph z iude z symonis.nõne z sozozes ei⁹ ꝟ nobiscum sũt: Frẽs z sozozes ei⁹ secũ eẽ testãt̃:q tñ ñ liberi ioseph aut Marie iuxta hereticos sũt putãdi:sz poti⁹ iuxta moꝛem sancre scripture cognati sũt itelligẽdi:qũo abzaam z loth frẽs appellãt̃:cũ eẽt loth fili⁹ frĩs abzae:Et scãdaliçabãt̃ in illo. Scãdalũ z erroz iudeoz sal⁹ nr̃a est:z hereticoz ꝺdemnatio. Intãtũ.n.spnebãt dñm Jesũ xp̃m:vt eũ fabrũ z fabri vocarẽt filiũ. Segt̃: Et dicebat eis Jesus: Qz nõ ē ꝓpha sine honoze nisi ī pa.sua z ī cogna.sua.z ī do sua.prophetã dici i scripturis dñz Jesũ ẽt Moyses testis ē:q futurã ei⁹ icarnatiõnẽ ꝓdicẽs filys israel ait: Prophetam vobis suscitabit dñs de⁹ vr̃ de frib⁹ vr̃is. Nõ solũ ãt ipe q dñs ē ꝓphetaz: sed z helyas:hieremias:ceteriqz ꝓphete mioꝛes in pria sua:q̃ in exteris ciuitatib⁹ biti sũt:qz ꝓpemodũ naturale ē cines ꝺciuib⁹ inuidere.nõ.n.ꝺsiderãt pntia viri opa:sz fragilẽ fcoꝛdant̃ ifantiã. HIERO. Comitat̃ ẽt sepe vilitas oziginẽ: vt ẽ illõ: Quis ē fili⁹ Jsai:qz hũilia dñs respicit z alta a longe cognoscit. THEOPHI. Siue ẽt ꝓclaros ꝺsanguineos ꝓpheta hẽat:ciues odiũt eos:z ꝓp ꝟ dehonozãt ꝓphetã. Segt̃: Et ñ pote.ibi vir:vllã facere:nisi pau.ifir.ipo:ma.cura. Qz ãt dicit:nõ poterat.itelligere oz nõ acceptabat:qz nõ ipse ipotẽs:sz illi ifideles erãt:q̃ ibi nõ opat̃ vtutes: parcẽs eis ne maioꝛi repbẽsiõe digni eẽnt:ẽt factis miraculis nouis credẽtes.vl̃aliter: In miracul̃ faciẽdis necia ẽ virt⁹ opãtis z recipiẽtiũ fides:q̃ ibi deficiebat.vñ nõ acceptabat Jesus ibi signa facere.segt̃. Et mira.ꝓ icre. illoz. BEDA. Nõ q̃si iopiata z iprouisa mirat̃ q nouit oĩa añq̃ fiãt:sz q nouit occulta cozdis:qõ mirãdũ itimare vult boib⁹:mirari se corã boib⁹ oñdit.iudeoz.n.mirãda notat̃ cecitas:q nec ꝓphetis suis credere de xp̃o:nec ipsi inter se nato voluerunt credere christo. Mystice autẽ Jesus despicitur in domo z in patria sua:ꝟ est in ꝓplo iudeoz z iõ pauca ibi signa fecit:ne penit⁹ excusabiles ibi fierent: Maioꝛa aũt signa quotidie ī gentiũ ꝓplo facit:nõ tã ī sanitate cozpoz q̃z in aĩaz salute.

¶ Et circuibat castella in circuitu docẽs. Et ꝓuocauit duodecim: z cepit eos mittere binos: z dabat illis ptãt̃ spũz ĩmũdoz. Et ꝓcecepit eis ne qd tollerẽt ī via nisi virgã tñ:nõ perã:neqz panem neqz i zona es:sz calciatos sandalijs: z ne induerent duab⁹ tunicis. Et dicebat eis: Quocũqz introieritis ī domũ illic manete donec exeatis ide. z qcũqz nõ receperit vos nec audierit vos:exeũtes ide excutite pulverem de pedib⁹ vr̃is in testimonium illis. Et exeuntes ꝓdicabant vt penitentiã agerent: z demonia multa eiciebãt: z vngebant oleo multos egrotos z sanabantur.

THEOPHI. Nõ solũ in ciuitatib⁹ ꝓdicabat dñs: sz z in castellis:vt discam⁹ parua nõ spernere:neqz magnas sqrere ciuitates.sed verbũ dei in vicis abiectis z vilibus seminare. Unde dr̃:Et circui.castel.ī circuitu.do. BEDA. Benignus aũt z clemens domin⁹ ac magr̃ nõ inuidit suis atqz discipulis suis virtutes suas.z sicut ipse curauerat omnem languoꝛez z omnez infirmitatẽ: aplis quoqz suis dedit potestatẽ. Unde segtur: Et ꝓuo.xy.z ce.eos mit.bi.z da

illis po.spi.īmun. Sed multa distātia est inter donare ⁊ accipe. Iste qōcūq; agit potestate dñi ꝓfitēt dicētes: In noie Jesu surge ⁊ ambula. THEOPHI. Binos autē apl̄os mittit vt fierēt ꝓmptiores: q; vt ait eccl̄iastes: Melio ē sil̄ duos eē q; vnū. Si aūt plures q̄z duos misisset nō esset sufficiens numer⁹ vt ī plura castella mitterent. GREGO. i ho. Bi nos aūt in p̄dicatione discipl̄os mittit: qñ duo sunt p̄cepta charitatis: dei videlicet amor ⁊ ꝓximi: ⁊ min⁹ q̄z iter duos charitas hr̄i nō pōt. p ℔ g̃ nob innuit: q; q charitate erga al tez nō hz: p̄dicatōis officiū suscipe nullaten⁹ debet: Sequitur: Et p̄ce. eis ne qd tol. ī via nisi virgā tm̄: nō pe. nō pa. nz ī çona es: sz cal. san. ⁊ ne idu. du tunicis. BEDA: Data. n. p̄dicatori ī deo ōbet eē fiducia: vt p̄sentis vite sumpt⁹: q̄uis nō ꝓuideat: tm̄ hos sibi nō deesse certissime sciat: ne dū mēs eius occupat̄ ad temporalia: minus alys ꝓuideat eterna. CHRY. Hoc etiā eis dñs p̄cepit: vt p habitum oñderet quātū a diuitiaꝝ desiderio distabant. THEOPHI. Instruēs etā eos p ℔ nō eē amatores munez: ⁊ vt videtes eos p̄dicare pauptatē acquiescāt: cū apl̄i nihil habeant. AVG. de cō. euā. Ul̄ q; cū ℞ matth. dñs cōtinuo subiecerit: Dign⁹ est. n. oparius cibo suo. satis oñdit cur eos possidere hec aut ferre noluerit: nō q; necessaria ñ sint necessitati huius vite: sz q; sic eos mittebat: vt eis hoc deberi demōstraret ab illis: qb⁹ euāgeliū credētib⁹ nūciarēt. vnde apparet hec nō ita p̄cepisse dñz tāq̄z euāgeliste viuere aliūde nō deb̄eāt: q̄s eis p̄bentib⁹ qbus annūciāt euāgeliū: aliogn cōtra hoc p̄ceptuz fecit apl̄s q victū de manuū suaꝝ labore transigebat: sz ptātē dedisse in q̄ scirēt sibi ista deberi. Solet itē q̄ri qūo matthe⁹ ⁊ lucas cōmemorauerint dixisse dñz discipulis vt nec virgā ferrēt: cū dicat Marc⁹: Et p̄cepit eis: ne qd tol. ī via: nisi virgā tm̄. Qō ita solui̇t: vt itelligamus sub alia significatōe dictā virgā: q̄ ℔m Marcū ferēda est: ⁊ sub alia illā q̄ ℞ matthēū ⁊ lucā nō ē ferēda. Potuit enī sic breuiter dici: Nihil necessarioꝝ vobiscū feratis: nec virgā: nisi vgā tm̄: vt illō qō dcm̄ ē: Nec vgā: itelligaī nec minias qdē res. Qz vero adiūctū ē: Nisi virgā tm̄: itelligaī q; p ptātem a dño receptā q̄ virge noie significata ē: etiā q̄ nō portātur nō deerūt. Utrūq; ergo dñs dixit: sz q; nō vtrūq; vn⁹ euāgelista cōmemorauit: putaī ille q virgā cū alia significatōe positā tollendā dixit: ei q virgā rursus aliud significātē nō tollēdā dixit: eē cōtrariā: sz iā rōne reddita nō putetur. Sic ⁊ calciamēta cū dicit Matthe⁹ in via nō eē portāda: curaz ꝓhibet: q; iō cogitanī portanda ne desint. hoc ⁊ de duabus tunicis itelligēdū ē: ne q̄sq̄z eoꝝ ꝓter eā q̄ eēt idut⁹: aliā portādā curaret: sollicit⁹ ne op⁹ eēt cū ex illa ptāte posset accipere: pinde Marc⁹ dicēdo calciari eos sandalys vt̄ soleis aligd hoc calciamētū mystice significatiōis hr̄e admonet: vt pes neq; tect⁹ sit desup: nec nud⁹ ad terrā. i. nec occulte tur euāgeliū: nec terrenis cōmodis imitatur. ⁊ q; nō hr̄i vel portari duas tunicas: sz exp̄ssi⁹ idui ꝓhibet: qd eos monet nisi nō dupliciter: sz simpl̄r ambulare. Quisq; aūt putat nō potuisse dñm in vno ℔mone q̄dā figurate q̄dā ꝓpria pone re eloqa: cetera eius inspiciat: ⁊ videbit q; hoc temere ac īerudite arbitret. BEDA. In duabus aūt tunicis videt mihi duplex ostēdere vestimentū: nō quo in locis scythie glaciali niue rigentibus: vna quis tunica debeat esse contētus: sed in tunica vestimentū intelligamus ne aliud vesti: aliud vobis futurozuz timore seruetur. CHRY. Uel aliter: Matthe⁹ ⁊ lucas nō calciamēta neq; baculū porta re p̄mittit: qō oñdit pfectissimū eē. Marcus vero baculuz iubet assumere ⁊ sandalys calciari: qō dictū est permissius. BEDA. Allegorice aūt p̄peraz onera seculi: per panez delitie temporales: per eius çona occultatio sapie designat̄: q; quisq; officium doctoris accipit: nz oneribus secularīū negociorum deprimi: neq; desiderys carnalibus resolui: neq; cōmissum sibi talentū verbi sub ocio dz lenti corpis abscōdere. Segt̄: Et dice. eis quocunq; itro. in do. ma. illic do. ex. inde. Ubi dat ꝓstātie generale mādatū: vt hospitalē necessitudis iura custodiāt: alienū a predicatore regni celestis astruēs cursitare p domos. THEOPHI. Ne. s. ō gula ꝓtingeret eos repbēdi: ab alys in alios trāscūtes. Segt̄: Et q̄cūq; nō re. vos: nec au. vos exe. inde ex. pul. de pe. vestris in testi. illis. Hoc aī dñs p̄cepit vt oste̊nderēt q; p̄ter eos viā ābulauerunt: ⁊ nihil eis ꝓfuit. Uel q; nihil ab eis acceperūt ēt neq; pulueré: sz ⁊ hūc excutiūt: vt hoc sit ī testimoniū illis. i. in redargutionē illis. CHRY. Uel vt sit in testimoniū laboris vie quā sustinebāt ꝓ eis: aut tāq̄z puluis peccatoꝝ p̄dicātiū ꝓuertat̄ in ipsos. Segt̄. Et exe. p̄di. vt penitētiā agerēt: ⁊ demonia mlta eyciebāt ⁊ vngebāt oleo ml̄tos egrotos ⁊ sanabant̄. Q; oleo vngerēt solus Marcus enarrat. Jacobus aūt in epla sua canonica sil̄ia dicit. Oleū. n. ⁊ laborez curat: ⁊ lumīs ⁊ hilaritatis cā existit. Significat aūt oleū vnctiōis dei misericordiā: ifirmitatis medelā: ⁊ cordis illumīationē: qō totū oro opat̄. THEO. significat ēt gr̄az spūs scī: ꝓ quā a laborib⁹ trāsmutamur: ⁊ lumē ⁊ leticiā spūalē suscipim⁹. BEDA. Uñ ꝓz ab ipsis apl̄is hūc scē eccl̄ie morē eē traditū: vt energumini ve⁹ alꝝ glibet egroti vngant̄ oleo pōtificali benedictiōe ꝓsecrato.

¶ Et audiuit herodes rex: manifestū. n. factū est nomē eius: et dicebat: q; Joannes baptista resurrexit a mortuis: ⁊ ꝓpterea opant̄ virtutes ī illo. Alī aūt dicebāt quia helias est. Alī vero dicebant quia ꝓpheta est quasi vnus ex prophetis. Quo audito herodes ait: Quem ego decollaui Joānes: hic a mortuis resurrexit.

GLO. Post p̄dicationē discipulorꝝ x̄pi: ⁊ miraculoꝝ operationē ꝓuenīēter euāgelista subiūgit de fama q̄ ꝓsurgebat ī ppl̄o. vñ dicit: Et audiuit Hero. rex. CHRY. Herodes iste filius erat p̄mi herodis sub quo ioseph Jesuz duxerat ī egyptū. Tetrarchā aūt matthēus noīat hūc atq; lucas: tāq̄z p̄ncipātē sup q̄rtā ptē regni p̄ris sui. Romani enim post mortē p̄ris regnū in ptes q̄ttuor diuiserūt. Marcus vo regē eū vocat: aut p̄ris ꝓsuetudine: aut q; hoc loco ei⁹ ꝓgruū existebat. HIERO. Segt̄: Mānifestū enī factū ē nomē eius. Lucernā enim sub modi o abscōdi fas nō est. Et dicebāt. s. aliqui ō turba: q; Joannes baptista resur. a mor. Et ꝓpterea operantur vir. in illo. BEDA. Quanta enim fuit iudeoꝝ inuidia docemur. Ecce enī Joannez de quo dictū est: q; signū fecit nullus a mortuis potuisse resurgere: nullo attestante credebāt: Jesum aūt approbatū a deo virtutib⁹ ⁊ signis cuius resurrectionē angeli: apostoli: viri ac femine p̄dicabant. nō resurrexisse: sed furtiz esse ablatuz credere maluerunt. qui cuz dicerent Joānē resurrexisse a mortuis: ⁊ propterea virtutes operatas esse in illo: bene de virtute resurrectionis senserūt: q; maioris potentie futuri sunt sancti cuz a mortuis resurrexerint: q̄ fuerūt cuz carnis adhuc infirmitate grauarentur. Sequitur: Alī aūt dice. q; he. ē.

THEOPHI. Cōfutabat enī multos boies Joānes qñ dicebat. Genimina viperaruz. Segtur. Alī aūt dicebāt: q; ꝓpheta est quasi vnus ex ꝓphetis. CHRY. Nihil qui dē videī hūc ꝓphetā dicere de quo moyses dixit: Prophetam suscitabit vobis deus de fratribus vestris. Recte quidez: sed q; manifeste dicere trepidabant ℔ est x̄ps. Moysi vtebant̄ voce: ꝓpriaz suspitionē velātes ꝓpositoꝝ suorum timore. Sequitur: Quo audito: Hero. ait: Quē ego decol. Jo. hic a mor. resur: Per ironiā hoc herodes expresse p nūciat. THEOPHI. Uel aliter: Sciēs herodes q; Joānē iustū existentē sine causa occiderat: credebat eū a mortuis surrexisse: ⁊ q; ex resurrectione suscepisset miracu

lor operationez. AVGV.de con.euan. In his aũt verbis Lucas Marco attestatur:ad hoc duntaxat q̃ alij dixerint nõ herodes Joannem fuꝛ rexisse: sed hesitantem: Lucas commemorauit Herodez: verbaqz eius ita posuit dicẽtis: Joannem ego decollaui. Quis autem est iste de quo audio talia: Intelligẽdũ est aũt post hanc hesitationẽ confirmasse in animo suo q̃ ab alijs dicebaꝫ:cum ait pueris suis sicut Matthaeus narrat:hic est Joannes baptista:ipe surrexit a mortuis. Aut ita pronunciandа sunt hec verba: vt hesitantem adhuc indicent:presertim quia ꝛ Marcus qui superius dixerat ab alijs dictum fuisse:q̃ Joãnes a mortuis resurrexerit:in extremo tamen ipsum herodez dixisse non tacet. Quez ego decol. Joan. hic amor. resur. Que item verba duobus modis pronunciari possunt: vt aut confirmantis:aut dubitantis intelligantur.

¶ Ipse enī herodes misit ac tenuit Joãnẽ ꝛ vinxit euz in carcerẽ ꝓpter herodiadẽ vxorẽ philippi fratris sui:qz duxerat eã. Dicebat.n. ioannes herodi: Nõ licet tibi hẽre vxorez fratris tui. Herodias aũt insidiabaꝫ illi: ꝛ volebat occidere eum nec poterat. Herodes aũt metuebat ioãnẽ sciens eũ virꝝ iustuz ꝛ scñi: ꝛ custodiebat euz: ꝛ audito eo multa faciebat: ꝛ libenter eũ audiebat. Et cuz dies oppoꝛtunus accidisset: herodes natalis sui cenã fecit pricipib⁹ ꝛ tribunis ꝛ primis galilee. Cũqz introisset filia ipius herodiadis ꝛ saltassz ꝛ placuisset herodi: silqz recũbẽtib⁹ rex ait puelle: Pete a me q̃ vis ꝛ dabo tibi. ꝛ iurauit illi: qz q̃cq̃d petieris dabo tibi: lz dimidiũ regni mei. Que cũ exisset: dixit mr̃i sue. Quid petã: At illa dixit: Caput ioãnis baptiste. Cũqz introisset statim cũ festinatõe ad regẽ petiuit dicẽs: Volo vt protinus des mihi ī disco caput ioãnis baptiste. Et ꝛtristatus ẽ rex: ꝓpter iusiuranduz: ꝛ ꝓpter simul discũbentes noluit eã cõtristare: sed misso speculatoꝛe p̃cepit afferri caput ioãnis in disco: ꝛ decollauit eũ in carcere. Et attulit caput eius ī disco: ꝛ dedit illud puelle: ꝛ puella dedit matri sue. Quo audito discipuli ei⁹ venerũt ꝛ tulerũt coꝛpus eius: ꝛ posuerunt illud in monumento

THEOPHI. Ex p̃missis marc⁹ euãgelista occasionẽ sumẽs: hic de morte ꝓmemoraꝫ p̃cursoꝛis dicẽs. Ipe.n. herodes misit ac tẽuit Joãnẽ: ꝛ vinxit eũ ī carcerẽ. ꝓp herodiadẽ vxorẽ frꝝ sui: qz duxerat eã. BEDA. Uer⁹ narrat historia philippũ herodis maioꝛis filiũ sub quo dñs fugit ī egyptũ fratrẽ hui⁹ herodis sub quo passus ẽ xp̃s duxisse herodiadẽ vxorẽ filiã regis aretbe: postea vo socerũ eius exoꝛtis gbusdã ꝺ genez simultatib⁹ tulisse filiã suã: ꝛ ī dolorẽ mariti poꝛis inimici ei⁹ nuptys copulasse. ℊ Joannes baptista arguit herodẽ ꝛ herodiadẽ q̃ illicitas nuptias fecerit: ꝛ nõ liceat fratre viuẽte germane illi⁹ vxorẽ ducere. THEOPHI. Lex ẽt p̃cipiebat q̃ frater vxorẽ fratris acciperet cum defunctus plẽ non hẽret. Ibi aũt erat filia: ꝓpter quod erãt nuptie scelerate. Segtur: Herodias aũt insi. illi: ꝛ vole. oc. eũ: ꝛ nõ poterat. BEDA. Timebat enī herodias ne herodes aliquando resipisceret: vel philippo fratri suo amicus fieret: atqz illicite nuptie repudio soluerentur. Sequitur. Herodes aũt metu. ꝺ. qz sciebat eũ virũ iustũ ꝛ sanctum.

GLO. Timebat inquã eũ reuerẽdo. sciebat enī euz esse iustum quo ad boies: ꝛ sanctuz quo ad deum. Et custodiebat eũ: ne. s. ab herodiade iterficeret. Et audito eo multa faciebat. q̃ putauit eũ spiritu dei log. Et libẽter euz audiebat. qz reputabat vtilia q̃ ab eo dicebant. THEOPHI. Ut de aũt q̃tũ opaꝫ ꝺcupiscẽtie rabies: qz cũ herodes tãtã circa Joãnẽ hẽret reuerẽtiã ꝛ timoꝛẽ: hoꝛũ fit ĩmemor: vt siue fornicationi ꝓuideret. REMI. sup Matthaeũ libidinosa. mi. volũtas eũ coegit in illũ manũ mittere. quẽ sciebat iustũ ꝛ sanctũ. At p hoc daꝫ itelligi q̃ min⁹ peccatũ factũ est ei cã maioꝛis peccati: ſm illud: Qui in foꝛdib⁹ ẽ: foꝛdescat adhuc. Segt. Et cũ di. oppoꝛ. acci. hero. nata. sui ce. fe. p̃n. ꝛ tri. ꝛ p mis ga. BEDA. Soli mortaliũ herodes ꝛ pharao legũtur diẽ natalis sui gaudys festiuis celebrasse. lz vterq; rex ĩfausto hospitio natiuitatẽ suã sanguine fedauit: vez hero des tãto maioꝛe ĩpietate q̃sto sanctũ ꝛ innocẽtẽ doctoꝛem veritatis occidit: ꝛ hoc ꝓ voto ac petitiõe saltatricis. Segtur enī: Cumqz ĩtro. filia ip. hero. ꝛ sal. ꝛ plac. hero. simulqz recũ. rex ait: Pete a me q̃ vis ꝛ dabo tibi. THEO. Duz enī ꝺuiniũ fit: satbanas ꝓ puellã saltat: ꝛ iusiurandũ pficit sceleratũ. Segtur enī: Et iura. illi qz q̃cq̃d pet. da. tibi: licet dimi. regni mei. BEDA. Nõ excusaꝫ ab homicidio ꝓ iuramẽtũ. iõ ei foꝛte iurauit vt occasionẽ iueniret occidẽdi. si patris aut matris ĩeritũ postulasset: nõ vtiqz cõcessisset herodes. Segtur: Que cũ exis. di. ma. siue: q̃d petam: At illa di. La. Jo. ba. Digno operi saltationis: dignuz postulaꝫ sanguinis ꝓmiũ. Segtur. Cũqz intro. stati cum fes. ad re. pe. di vo. vt pro. des mi. in di. ca. io. ba. THEO. Maligna mulier protinus sibi caput Joãnis dari petit. i. statī in illa hora. Timebat.n. ne herodes resipisceret. Segtur: Et ꝛtristatus est rex. BEDA. Cõsuetudinis est scripturarũ: vt opinionẽ multoꝛ sic narret historicus: quo eo tempoꝛe ab omnibus credebatur: sicut ꝛ Joseph ab ipsa quoqz Maria appellaꝫ pr̃ Jesu: ita ꝛ nunc herodes dicitur cõtristatus: quia hoc discumbentes putabant. dissimulatoꝛ enim mentis tristiciam preferebat in facie: cum leticiam haberet in mẽte: scelusqz excusat iuramento: vt sub occasione pietatis ipius fieret. vnde sequitur: Propter iusiurandum ꝛ propter simul discumbentes noluit eam contristari. THEO. Herodes quidem non sui compos sed voluptuosus iusiurandum impleuit: ꝛ iustum interimit. Decebat autem magis in hoc periurare ꝛ non tantũ scelus operari. BEDA. Qui autem subdit: Et propter simul recumbentes. vult omnes sceleris sui esse consoꝛtes: vt in luxurioso impuroqz ꝺuinio cruẽte epule ꝺferrẽt. Unũ segt: Sz mis. spi. pze. af. ca. io. i. ol.

THEO. Speculatoꝛ carnifex dicitur: qui constituit ad homines interficiendum. BEDA. Non autem herodes puduit caput occisi hominis ante conuiuas inferre. Pharao vero nil talis vesanie cõmisisse legiꝫ. Et vtroqz tamẽ exemplo probatur vtilius esse nobis diem mortis futurę timendo: ꝛ caste agendo sepius in memoriam reuocare q̃m diem natiuitatis luxuriando celebrare. Homo enim ad laborem nascitur in mundo: ꝛ electi ad requiez per mortem transeunte mundo. Sequitur: Et decol. eum in carcere: ꝛ attu. caput ei⁹ in disco. ꝛ de. illud puelle: ꝛ puella dedit matri sue. GREGO. in. xiy. moralium. Non sine grauissima admiratione perpendo q̃ ille prophetie spiritu intra matris vteruz ipletus: quo inter natos mulieruz nemo maioꝛ surrexit: ab iniquis in carcerez mittitur: ꝛ pro puelle saltatu capite truncatur: ꝛ vir tante seueritatis pro vsu turpius moritur. Nunquid credimus aliquid fuisse quod in eius vita illa sic despecta moꝛs tergeret: Sed quando ille vel in cibo peccauit: q̃ locustas solũmõ ꝛ mel siluestre edit: Quando conuersatiõe sua offendere potuit qui de heremo nõ recessit: Quid est q̃ omnipotens deus sic vehemẽter in hoc seculo despicit: quos sic sublimiter ante secula elegit: nisi hoc q̃ pietati fideliꝰ pꝛ: q̃ñ iccirco sic eos p̃mit in ĩfimis qz videt quo remuneret in sũmis: ꝛ foras vsq; ad despecta

deycit:qz intus vsqz ad incõprehensibilia pducit. Vic ergo vnusqsqz colligat:qd illic passuri sint quos reprobat si hic sic cruciat quos amat. Segt. Quo audito discipuli eiº venerũt ⁊ tulerũt corpus eiº:⁊ posuerũt illõ in monumẽto. Nar rat Ioſephº vinctũ Joãnẽ in castellum macheronta adductũ:ibiqz truncatũ. narrat vero ecclesiastica historia sepultũ eũ in sebaste palestine vrbe que quondã samaria dicta est. Decollatio aũt Joãnis:minorationẽ fame illiº q̃ christus a pplõ credebatur insinuat:sicut exaltatio saluatoris i cruce pfectuz designabat fidei:qz ⁊ ipse q prius a turbis ꝓphetа esse credebãt:dei filiº a cunctis fidelibº ẽ agnitº. vñ ioãnes quẽ oportebat minui:cum diurnũ lumẽ decrescere incipit natus est:dñs autẽ eo tpe anni quo dies crescere incipit.

THEOPHI. Mystice aũt hero. q interpretat pellicens pplis est iudeozũ q hẽbat vxorẽ. s. innanẽ gloriã cuius filia saltat ⁊ mouet etiã nũc circa iudeos. s. falsus intellectº scri pturaz:decapitauerũt siquidẽ Joãnẽ. i. verbũ prophetic̃ qõ ẽ xps ô corpore abscinditur ꝓprio. i. iudaico populo:⁊ datur gẽtili puelle. i. romane ecclesie:⁊ puella dat matri sue adulterę. i. synagoge crediture in fine. Corpus Joãnis sepelit:catari honorat ⁊ sumitur.

¶ Et cõuenientes apostoli ad iesuz:renũciauerũt ei oĩa que egerãt ⁊ docuerãt. Et ait illis: Venite seorsuz in desertũ locũ:⁊ requescite pusillũ. Erãt enim q veniebãt ⁊ redibãt multi:⁊ nec spaciũ mãducandi hẽbãt. Et ascẽdentes in nauim abierunt i desertuz locũ seorsũ. Et viderũt eos abeũtes:⁊ cognouerũt multi:⁊ pedestres de oibº ciuitatibus cucurrerũt illuc:⁊ puenerũt eos. Et exiẽs vidit turbã multã ihs ⁊ misertº ẽ sup eos:qz erãt sicut oues ñ hãtes pastorẽ:⁊ cepit illos docere multa.

GLO. Postq̃ euãgelista narrauit mortẽ Joãnis:narrat eq que christus cum suis discipulis post mortẽ Joãnis egerit dicẽs: Et cõue. apo. ad iesuz renũ. ei oĩa que ege. ⁊ docue.

HIERO. Ad locũ. n. vnde exeũt flumina reuertunt. ꝺo semp referũt gratias missi sup his que acceperãt. THEOPHI. Discam9 aũt ⁊ nos cuz in ministeriũ aliqõ mittimur nõ elongari:⁊ vltra ꝓmissuz officiũ non efferri:sed mittentẽ visitare ⁊ renũciare ei oĩa q̃ egim9 ⁊ docuim9. BEDA. Nõ. n. solũ oz docere sz facere. nõ solũ aũt q̃ ipsi egerant ⁊ docuerant apostoli dño renunciant:sed etiã que Joannes eis in docendo occupatis sit passus:⁊ sui ⁊ Joãnis discipuli dño renunciãt:sicut Matthe9 describit. Sequit: Et ait illi: Venite seorsum in desertuz locuz:⁊ requi. pu. AVGV. de cõ. euã. Hoc cõtinuo post ioãnis passionẽ factũ esse commemorat. vñ post hec facta sunt illa q̃ primo narrata sũt:q bus motus herodes dixit: Hic est ioãnes bap. quez ego decollaui. THEOPHI. In desertũ ãt recedit locũ ꝓpter humilitatẽ. Quiescere aũt facit xps suos discipulos:vt addiscãt ꝓpositi:qz q laborant in opere ⁊ sermone requiez ꝓmerẽtur:⁊ qz nõ dñt ꝓtinue laborare. BEDA. Que ãt necessitas fuerit ꝓcedẽde regci discipulis: oñdit cum subdit: Erãt. n. q ve. ⁊ redi. multi. ⁊ nec spaciũ mãducandi habebãt. vbi magna tpis illiº felicitas ô laboze docẽtiũ sil ⁊ discẽtiũ studio demõstrat. Segt: Et asce. i na. abierũt i ôsertũ locũ seorsuz. Nõ discipuli soli:sed assumpto dño ascẽdentes i nauim:locuz petiere desertũ vt Matthe9 demõstrat. Tẽtat aũt fidẽ turbaz:petẽdo. n. solitudinẽ:an sequi curent exploret. Ille seq̃ndo ⁊ nõ i iumẽtis aut vehiculis diuersis:sz ꝓprio laboze pedum quãtam salutis sue curam gerant ostendũt: Segt: Et viderũt eos abeũ. ⁊ cog. multi:⁊ pedes. de oibus ciuitatibº cucurrerũt illuc ⁊ ꝓuenerunt eos. Dũ pedestres eos ꝓuenisse dicunt:ostẽdit qz nõ in aliã maris siue iordanis ripã:nauigio puenerũt discipuli cũ dño: sz ꝓxia ciusdẽ regionis loca adierũt quo ẽt idigene pedestres poterãt ꝓuenire.

THEOPHI. Ita tu christũ nõ expectans q̃ ipse reuocet:sz ꝓcurrens eũ ꝓuenias. Segtur: Et exiens vidit. mul. Jesus ⁊ misit. est sup eos:qz erãt sicut oues nõ habẽtes pastorẽ. Pabrisei lupi existẽtes rapaces:nõ pascebãt populũ:sed deuozabãt ꝓpter hoc ad christũ vez cõgregant. pastorem: q tradidit illis cibuz spiritualẽ. s. verbi dei. vnde segtur: Et cepit eos docere multa: Videns. n. eos q miraculoz occasione eum sequebãtur ꝓ lõgitudine vie fessos eoz miser tus:voluit coz satisfaccre volũtati docẽdo eos. BEDA. Matthеus dicit q̃ curauit languidos eoruz: B ẽ. n. veraciter pauperum misereri:eis veritatis viam docendo aperire:⁊ molestias corporales auferre. HIERO. Mystice autem seorsum ducit dominus quos elegit:vt inter malos viuentes:mala non intendant:vt loth in sodomis:⁊ iob in terra bus:⁊ abdias in domo achab. BEDA. Derelicta ẽt iudea in deserto ecclesie predicatores sancti qui apud iudeos tribulationum sarcina premebantur:de gratia fidei gẽtibus collata requiem nacti sunt. HIERO. Pusilla tamen est ꝺ sanctis requies longus labor. sed postea dicitur illis:vt requiescant a laboribus suis: Sicut autem in arca noe animalia que intus erant foris mittebantur. ⁊ que foris erant intro crũpebant:sic agitur in ecclesia. iudas recessit:latro accessit. sed q̃diu receditur a fide in ecclesia nõ est requies sine meroze. Rachel. n. plozans filios suos noluit consolari. non est etiam hoc conuiuiuz in quo bibitur vinũ nouũ:cũ cantabit cãticũ nouum ab hoibus nouis cuz mortale hoc induerit imortalitatem. BEDA. Christum autẽ petentem deserta gentium:multe fideliuz caterue relictis menibus prisce conuersationis sequuntur.

¶ Et cum iam hora multa fieret:accesserunt discipuli eiº dicẽtes: Desertus ẽ locus hic:⁊ iã hora ꝓteriit dimitte illos vt eũtes i primas villas ⁊ vicos emãt sibi cibos quos mãducent. Et rñdens ait illis: Date illis manducare. Et dixerũt ei: Eũtes emam9 ducẽtis denarijs panes:⁊ dabim9 illis manducare. Et dicit eis: Quot panes hẽtis: Ite ⁊ videte. Et cũ cognouissent dicunt: qnqz ⁊ duos pisces. Et ꝓcepit illis vt accũbere facerent oẽs ꝑz ꝓtubernia sup viride fenũ. Et discubuerũt in partes per cẽtenos ⁊ per quinquagenos. Et acceptis quinqz panibº ⁊ duobº piscibus intuens in celũ:bñdixit ⁊ fregit panes ⁊ dedit discipulis suis vt ponerẽt añ eos:⁊ duos pisces diuisit oibus. Et mãducauerũt oẽs:⁊ saturati sũt. Et substulerũt reliqas fragmẽtoz duodeci cophinos plenos:⁊ de piscibus. Erant aũt qui manducauerunt quinqz milia virorum.

THEOPHI. Preponens dñs qõ vtilius est. s. cibũ sermonis dei:deinde etiã corporalẽ cibum ꝓbuit turbe:ad cuius narrationem euãgelista accedit dicens: Et cum iam hora multa fieret:acces. dis. eiº di. Deser. lo. est hic. BEDA. Vocam multam vesptinũ tps dicit. vñ Lucas dicit: Dies aũt ceperat declinare. THEOPHI. Vide ãt quo discipuli Christi circa hoium amorẽ ꝓficiunt. turbaz. n. miserti accedũt ad Christũ:⁊ pro eis itercedũt. Dñs ãt tẽtauit eos si eiº virtutẽ tantã esse cognouerant q̃ turbas pascere posset. vñ segtur: Et rñdens ait illis: Date eis man. BEDA.

ꝓuocat ēt apostolos: ℔ dicēs ad fractionē panis: vt illis se ī hēre testātib⁹ magnitudo signi notior fieret. THEOPHI. Discipuli āt arguebāt eū tāq̄ ignorāte qō illis eēt necessariū ad tātā mltitudinē turbaꝝ pascēdā: vñ turbati nō dēt. Segt̄. n. Et dixe. ei: Ētes emam⁹ de. du. pa. ⁊ dabi. ill' man. AVGV. de cō. euā. Hoc Philipp⁹ apud Joānē nō det: ſz Marc⁹ a discipulis nr̄isz eē ꝓmemorat: volēs itelligi ℔ ex ore ceteroꝝ philippū nr̄idisse: q̄q̄ ⁊ pluralē numeꝝ ꝑ singulari vsitatissime ponere potuerit. Segt̄: Et dic̄ eis: Quot pa. habe. ite ⁊ vi. Hoc a dño fcm̄ eē ceteri euāgeliste ptermiserunt. Segt̄: Et cū cog. dicunt: gnq̄z ⁊ du. pi. Or. An dreas apō Joānē de gnq̄ panib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹ suggesserit: ℔ ceteri euāgeliste pluralē numeꝝ ꝑ singulari ponētes ex discipuloꝝ psona rettulerūt. Segt̄: Et ꝓce. illis vt accū. sa. om. ſz ꝓtu. sup vi. fe. ⁊ discu. ī ptes p cē. ⁊ gnq̄. Or. āt Lucas dic̄ gnq̄genos iussos eē discūbere: Marc⁹ vo gnquagenos ⁊ cētenos: iō ñ ℔ mouet: qr vn⁹ ptē dixit: alter totū. Qui enī de cētenis rettulit: ℔ retulit qō ille ptermisit. THEOPHI. Per ℔ āt dat̄ itelligi q⁹ seq̄strati discubuerūt p ptes ⁊ ptes. ī greco. n. qō ℔ dr̄ ſz ꝓtubnia duplicat̄: ac si diceret: p ꝓtubnia ⁊ ꝓtubnia. segt̄: Et acce. gnq̄z pani. ⁊ duob⁹ pisci. ītuēs ī ce. bñdixit ⁊ fre. pa. ⁊ de. dis. vt po. añ eos: ⁊ duos pisces diuisit oib⁹. CHRY. Decenter āt ī celū aspexit: qr ī deserto māna accipiētes iudei: de deo dicere attētauerunt. Nūqd poterit dare panē: Ne vero hoc ꝓtigat añq̄ faceret ad prez rettulit qō erat factur⁹. THEOPHI. Intuet̄ ēt in celū: vt īstrueret a deo petere escā ⁊ nō a diabolo sicut faciunt illi: q alienis iniuste laborib⁹ nutriunt̄. Ex hoc etiaz turbis tunc innuit q⁹ non esset deo ꝓprius: sed deū inuocaret. Dat aūt panē discipulis apponēdum turbis: vt tractando panē non dubiū sed miraculū videat̄. segtur: Et mā. oēs: ⁊ sa. sunt. ⁊ sustu. reli. freg. xy. cophi. Duodecī cophini supabūdant fragmentoꝝ: vt quolibet apostolorum vnum cophinum super humeꝝ apportante: ineffabile miraculū videat̄. Supabundantis. n. virtutis erat nō solū tot hoīes pascere: sed ⁊ tantā superabundantiaz relinquere fragmentorum. Moyses. n. ⁊ sī māna dabat: ſz vniuscuiusq̄z necessitatem illud largiebat̄: supfluū vero vermib⁹ scaturiebat: Helias ēt viduaz pascens: q̄tum ei erat sufficiens tribuebat: iesus vero tanq̄ dñs supbūdanter opabat̄. BEDA. Mystice aūt die declinata turbas saluator reficit: qr vel fine seculorum ꝓpinquante: vel cum sol iusticie pro nobis occubuit: a spiritualis inedie sumus tabe saluati. ꝓuocat apostolos ad fractionē panis: insinuans q⁹ quottidie p eos ieiuna sūt corda nr̄a pascēda: eoꝝ. s. lr̄is ⁊ exēplis. Per quīq̄ panes gnq̄z mosayce legis libri: p duos pisces psalmi sūt ⁊ ꝓphete figurati. THEOPHI. Vl' duo pisces sūt piscatoꝝ. Hmōes. s. epl'e ⁊ euāgeliū. BEDA. Qr vo gnq̄z sūt exteriorꝭ hoīs sensus: gnq̄z milia viri dñm secuti: designāt eos q ī'secularibus adhuc bītu positi: exteriorib⁹ bñ vti nouerūt. GREGO. xvi. mora. Diuersi ꝓuiuātiū discubit⁹ distictiones eccl̄iarū q̄ vnā catholicā faciūt designāt. Jubilei āt reges gnq̄genary numeri mysterio ꝓtinet̄. ⁊ gnq̄genari⁹ bis ducī vt ad cētenariū pueniat̄. Quia g̃ ꝑfus a malo gescit̄ ope vt post alia pleni⁹ gescat ī cogitatiōe: aly gnq̄genary: aly cēteni discūbūt. BEDA. Sup fenū aūt discūbētes dñicis pascūt̄ alimētis. q p cōtinētiā calcatis cōcupiscētys audiēdis īplēdis q̄ dei verbis opam īpendunt. saluator autē nō noua creat cibaria: qr veniens in carne nō alia q̄ ꝓdicata sunt ꝓdicat: sed legis ⁊ ꝓphetarū scripta q̄ grauida sint mysterys gr̄e demonstrat. Intuet̄ in celū vt ibi lucē doceat esse querendā. Frāgit ⁊ ante turbas ponēda distribuit discipulis: qr sacramēta ꝓphetie sanctis doctorib⁹ q hec toto orbe ꝓdicēt patefecit. Qō turbis supest a discipulis tollitur: qr sacratio ra mysteria q̄ a rudibus capi nequeūt: nō negligēter omittenda ſz sunt ingrenda ꝑfectis. Nā p cophinos. xy. apostoli ⁊ sequētes doctores figurāt̄: fortis qdē boīb⁹ ōspecti: ſz intus saluatoris cibi reliquiys cumulati. Constat. n. cophinos opa fmilia geri solere. HIERO. Vl' duodecī cophini plenī fragmentis colliguntur: cum sint super thronos iudicantes. xy. tribus israel: qui sunt fragmenta abraam: isaac: ⁊ iacob: quando ex israel reliquie salue fient.

¶ Et statim coegit discipulos suos ascēdere navim vt precederēt eū trās fretū ad bethsaidā dū ipse dimitteret pplm̄. Et cum dimisisset eos abijt in mōtē orare. Et cū sero esset erat nauis ī medio mari: ⁊ ipe solus in terra. Et vidēs eos laborantes in remigādo: erat. n. ventus ꝓtrari⁹ eis: ⁊ circa quartā vigiliā noctis vēit ad eos ambulās supra mare: ⁊ volebat ꝓterire eos. At illi vt viderunt eū ambulantē supra mare: putauerūt fantasma eē ⁊ exclamauerūt: Oēs. n. viderūt eū: ⁊ ꝓturbati sunt. Et statim locutus est cū eis ⁊ dixit eis: Cōfidite: Ego suz. Nolite timere: Et ascendit ad illos in nauim: ⁊ cessauit ventus. Et plus magis intra se stupebant. Non. n. intellexerunt de panibus. Erat. n. cor eorum obcecatum.

GLO. Dñs qdē in miraculo panū q⁹ eēt ꝓditor rez⁹ oñdit: nūc āt ābulādo sup vndas q⁹ bēret cor⁹ ab oīz pecca toꝝ grauedīe libeꝝ edocuit: ⁊ in placādo vētos: vndarūq̄z rabiē sedādo: q⁹ elemētis dñare t̄ mōstrauit. vñ dr̄: Et statī coe. dis. suos asc. na. vt prē. eū trāsfretū ad Beth. dum ipse dimit. populū. CHRY. Dimittit qdē pplm̄ ī bñdictiōe ⁊ aliqb⁹ curatiōib⁹. Coegit āt discipulos: qr nō de facili ab eo poterāt separi: ⁊ ℔ qdē tū pp nimiū affectū quē ad eū hēbāt: tū qr sollicitabāt̄ q̄liter ad eos veniret. BEDA. Merito āt mouet qūo Marc⁹ dicat pacto miraculo panū: discipulos venisse trāsfretū ad bethsaidā: cū videat̄ lucas dicere q⁹ ī locis bethsaide fcm̄ fuerit miraculū illud: nisi forte intelligam⁹ q⁹ lucas ait ī desertū locū q ē bethsaida: nō ipsi⁹ ītima ciuitatis: ſz loca deserti ad eā ptinētis eē designata. Marc⁹ āt dic̄ vt ꝑcederēt eū ad bethsaidā vbi ipsa ciuitas notat̄. segt̄: Et cū di. eos: abyt ī mōtē orare. CHRY. Dō cet itelligere de xp̄o fm q⁹ é hō. hoc ēt fecit ītuēs nos assi duos eē ī oratiōe. THEOPHI. Dimissa āt turba ascendit orare. regez. n. ſ. silētiū oro exigit. BEDA. Nō ois ātgorat ascēdit ī mōtē: ſz q bñ orat: q deū orādo q̄rit. Qui vō de diuitys aut bonore seculi aut de inimici morte obsecrat: ipse in ifimis iacēs viles ad deuz p̄ces mittit. Quare āt dīe dimisso pp'lo ī mōtē oratur⁹ adierit: Joānes declarat dicēs Jesus g̃ cū cognouisset qr vēturi eēnt vt raperēt eū: ⁊ facerent eū regē: fugit iterū ī mōtē ipse sol⁹. Segt̄: Et cuz sero eēt: erat nauis in medio ma. ⁊ ipse sol⁹ in terra. THEO. Permisit aūt dñs piclitari discipulos vt patiētes fierent. vñ nō stati eis astitit: ſz p totā noctē piclitari pmisit: vt dū ceret eos patiēter expectare: ⁊ nō a principio spare in tribulationib⁹ subsidiū. Segt̄. n. Et vidēs eos labo. in remi. erat enī vētus ꝓri⁹ eis: ⁊ circa quartaz vigi. noctis venit ad eos amb. sup ma. CHRY. Quattuor vigilias noctis dicit scra scriptura: vnāquāq̄z diuidens in tres horas. vñ quartā vigiliā dicit: q̄ est post horā nonā. ſ. in hora. x. vel posteriori hora. Segt̄: Et vo. ꝑte. AVGV. de cō. euā. Quo āt ℔ intelligere potuerūt: nisi qr in diuersuz ibat: eos volēs ptēre tāq̄z alienos a q⁹ ita nō agnoscebat̄: vt fantasma putaret̄. Segt̄. n. At illi vt vi. eū am. supra ma. pu. fan. eē: ⁊ exclama. oēs enī eū vide. ⁊ contur. sunt. THEOPHI. Videaūt qīn cū christus debebat eoꝝ pericula cōspescere: tunc maiorē eis incutit timorē. Sed statim p vocē confortauit

eos. Segtur. n. Et statiz locutus est cũ eis: ⁊ dixit eis: Confidite: ego suz no. time. CHRY. Statiz aũt in voce cognouerũt eũ ⁊ timor solut⁹ est: AVGV. de con. enan. Quo g̃ eos volebat pterire: quos pauentes ita cõfirmat: nisi qz illa volũtas ptereũdi ad eliciẽdũ illũ clamorẽ valebat: cui sub ueniri oportebat: BEDA. Scripsit aũt Theodozus sarabaitas quondã epm: corpale pondus nõ habuisse dñz ꝟz carnẽ; ꝟz absq; pondere sup mare ambulasse: sed fides catholica pondus ꝟz carnẽ bre euz pdicat. Ait. n. Dionysius. Ignoriale onus: deambulat in humidã ⁊ instabilẽ substantiam.

THEO. Deide per itroitũ in nauiculã dñs cõpescuit tẽpestatẽ. Segtur. n. Et ascẽ. ad ill. ĩ na. ⁊ ces. vent⁹. Magnuz gdẽ miraculũ est q; ambulat dñs sup mare: sed tẽpestas ⁊ venti ꝓtrarietas opposita fuerũt ꝓpter maius miraculuz. Apostoli. n. ex miraculo gnqz panũ nõ itelligẽtes christi potẽtiã: nũc ex maris miraculo pleni⁹ cognouerũt. vñ sequit: Et pl⁹ itra se stupebãt. Nõ. n. intelle. de panib⁹. BEDA. Stupebant gdẽ carnales adhuc discipuli vtutũ magnitudines; necdũ tñ in eo vitatẽ diuine maiestatis cognoscere valebant. vñ segtur: Erat. n. cor eor obcecatũ. Mystice ãt labor discipuloꝝ in remigãdo ⁊ ventus ꝓtrarí⁹: labores sancte ecclesie designat: q̃ inter vndas seculi aduersantes: ⁊ immũdoꝝ flatus spirituũ: ad getẽ patrie celestis pueire conãtur. Bene aũt dr: qz nauis erat i medio maris: ⁊ ipe solus ĩ terra: qz nõnũq; ecclesia tantis gẽtiliũ pssuris afflicta ẽ: vt redẽptor ipsi⁹ eã ꝓsus deseruisse videreť. Sed videt dñs suos laborãtes in mari: qz eos ne in tribulatõibus deficiãt: sue respectu pietatis corroborat: ⁊ aliqñ manifesto adiuto rio liberat. Quarta aũt vigilia venit ad eos diluculo apprope pinquãte: qz hõ mẽtẽ cũ ad supni lumẽ pfidy erexerit: ade rit dñs ⁊ tentationũ pericula sopiẽť. CHRY. Uel pma vigilia ẽ vsqz ad diluuium: secunda vsqz ad moysen: tertia vsq; ad aduentum domini: i quarta venit dñs ⁊ discipulis locut⁹ ẽ. BEDA. Sepe aũt fideles in tribulatõe positos: supna pietas deseruisse visa est: vt quasi laborãtes in mari discipulos ꝓterire iesus voluisse putareť. Adhuc autem beretici putant fantasma fuisse dominũ: nec verã assumpsisse carnem de virgine. HIERO. Dicit autez eis: Confidite: ego suz: quia videbimus eũ sicuti est. Cessauit autẽ ventus ⁊ ꝓcella iesu sedente. i. regnante in naui que est vniuersa ecclesia. BEDA. In quocũq; etiã corde p gratiaz sui adest amoris: mox vniuersa vitioꝝ ⁊ aduersantis mũdi siue spirituum maligноꝝ bella cõpressa gescunt.

¶ Et cũ transfretassent venerunt in terram genezareth; ⁊ applicuerũt. Cũq; egressi essent de naui cõtinuo cognouerũt eum: ⁊ percurrẽtes vniuersam regionẽ illã ceperũt in grabatis eos qui se male habebãt circũferre vbi audiebãt eũ esse. Et quocũq; introibat in vicos vel in villas aut in ciuitates: in plateis ponebãt infirmos: ⁊ deprecabãtur eũ vt vel fimbriã vestimẽti eius tangerẽt. Et quotquot tangebant eum salui fiebãt.

GLO. Quia euãgelista exposuerat piculũ qd discipuli in nauigãdo sustinuerãt: ⁊ quo fuerãt liberati: nũc ostendit quo ⁊ applicuerũt. THEO. Post magnũ aũt spatiuz tpis ad pdictũ locũ dñs trãsfretauit. Et iõ euãgelista subdit: Cũq; egressi essent de naui ꝓtinuo cognouerunt eũ. s. icole. BEDA. Cognouerunt autem eum rumore non facie: vel prosignoruz magnitudine ⁊ vultu plurimis notus erat. Uide autem quãta fides sit hominum terre geneçareth: vt non presentium tñ salute ꝓtenti sint: sed mittant ad alias p circuitũ ciuitates: quo oẽs currãt ad medicũ. vñ segť: et pcurr. vniuer. regi. illã: cepunt ĩ graba. illos q se male hẽbãt circũferre vbi audi. eũ eẽ. THEOPHI. Nõ. n. ad domos ĩuitabãt eũ vt curaret: ꝟz magis ipsi male hũtes afferebãť ad eũ. vñ ẽt segť: Et quocũq; itroi. in vicos aut ĩ vil. aut ĩ ciui: in plateis ponebãt ifirmos ⁊ deprec. eũ: vt vel fimb. vesti. ei⁹ tãgerẽt. Miraculũ. n. qõ circa mlierẽ emorroissaz ꝓtigerat: ad aures mltoꝝ deuenerat: ⁊ multã fidẽ eis dabat ex q̃ sanabanť. Segť. n. Et quotquot tãgebãt euz: salui fiebant.

BEDA. Mystice ãt fimbriã vestimenti eius minimum mãdatũ itellige: qõ gcũq; trãsgressus fuerit: minimus vocabitur in regno celoꝝ: vel assumptionẽ carnis per quã venimus ad verbum dei: ⁊ illius postea fruimur maiestate.

HIERO. Qr ãt dr: Et quotquot tãgebãt eũ: salui fiebãt: ĩplebitur qñ fugiet dolor ⁊ gemitus.

CAP. VII.

ET ꝓuenerũt ad eũ pharisei ⁊ qdã ꝺ scribis: venientes ab hierosolymis. ⁊ cũ vidissent quosdã ex discipulis ei⁹ cõib⁹ mãib⁹. i. nõ lotis mãducare panes vituperauerũt. Pharisei. n. ⁊ oẽs iudei nisi crebro lauerit man⁹ñ mãducãt: tenẽtes traditiõez seniorꝝ: ⁊ a foro nisi baptizẽť: nõ comedũt: ⁊ alia mlta sũt q̃ tradita sũt ill' ꝟuare: baptismata calicũ ⁊ vrceorꝝ ⁊ eramẽtorꝝ ⁊ lectorꝝ. Et iterrogabãt eũ pharisei ⁊ scribe: Quare discipuli tui nõ ãbulãt iurta traditionẽ seniorꝝ: ꝟz cõibus manib⁹ mãducãt panẽ? At ille rñdens dixit eis: Bñ ꝓphetauit Esaias de vobis hypocritis: sicẽ scriptũ ẽ: Populus hic labijs me honorat: cor aũt eorꝝ lõge ẽ a me. Inu anũ aũt me colũt docẽtes doctrinas ⁊ pcepta hoiuz. Dereliquẽtes. n. mandatũ dei tenẽtes traditiones hominũ baptismata vrceorꝝ ⁊ calicũ ⁊ similia his facitis multa. Et dicebat illis: Bñ irritũ fecist is preceptuz dei: vt traditionẽ vestrã seruetis. Moyses enim dixit: Honora patrẽ tuũ ⁊ matrẽ tuã: ⁊ q maledixerit patri vel matri morte moriať. Uos aũt dicitis: Si dixerit hõ patri aut matri corban: qd̃ est donũ quodcũq; ex me tibi profuerit: ⁊ vltra non dimittitis eum quicq̃ facere patri suo aut matri: rescindẽtes verbũ dei per traditionẽ vr̃az quã tradidistis. Et silia huiusmõi mlta facitis.

BEDA. Uoles terre geneçareth q minus docti videbãtur: nõ solũ ipsi veniũt: ꝟz ⁊ suos ifirmos adducunt ad dñz: vt vel fimbriã eius mereanť cõtingere. At vero pharisei ⁊ scribe q doctores eẽ populi debuerant non ad querendum medelã: ꝟz ad mouendas questionũ pugnas ad dñm cõcurrunt. vnde dicit: Et cõuenerunt ad eũ pha. ⁊ qdam de scri: ve. ab hiero. ⁊ cum vi. quosdã de disc: eius cõibus ma. i. non lotis mã. pa. vituperauerũt. THEO. Discipuli nãq; domini instructi ea que virtutis tñ sunt opari nõ lotis manib⁹ simpliciter comedebant. pharisei aũt volentes occasiones inuenire: ꝺ acceperunt: ⁊ nõ vtiq; vituperabant eos vt legis trãsgressores: ꝟz qz traditiones seniorꝝ trãsgrediebanť. vñ segtur: Pharisei enĩ ⁊ omnes iudei nisi crebro la. ma: nõ mã. te. tradi. seniorum. BEDA. Spiritualia enĩ ꝓphetarꝝ verba carnaliter accipientes: que illi de cordis ⁊ operis castigatione precipiebant: dicentes. Lauamini mundi estote ⁊ mundamini qui fertis vasa domini, isti de corpore solo

lauando seruabant. Supstitiosa ergo est hoiuz traditio: se mel lotos ob manducādū panē crebrius lauare: ꝛ a foro ni si baptiçent nō comedere. Sz necessariū ē eos q panē ō ce/lo descēdēte: pticipare desiderāt crebro elemosynis lachrymis ꝛ alys iusticie fructib⁹ sua opa purgare. Necessariū ēt est ingnamēta que ex tpalibus negocioꝝ curis gscz contrexerit subsequēti bonaꝝ cogitationū ꝛ actuū pmūdet instātia. Frustra autē iudei lauāt man⁹ ꝛ a foro baptiçant: qđiu cōtenunt fonte ablui saluatoris inuanū baptisma fuant vasoꝝ q corpoꝝ suioꝝ ꝛ corduū negligūt abluere sordes. Segtur: Et iter. eū pha. ꝛ scri. di. Quar dise. tui nō am. iuxta trase. sz cōmunib⁹ manib⁹ mā. pa. CHRY. sup matth. Mira phariseoꝝ scribarūq stulticia: dei filiū arguūt quare traditiones hoiūm ꝛ pcepta nō fuet. Cōe aūt ℟ p̄ mundo poniť. populus. n. iudeoꝝ: partem dei se esse iactitans: cōes cibos vocat q⁹ oēs vtunť. HIERO. Phariseoꝝ aūt sup fluū latratum furca rationis obtundit. i. moysi ꝛ esaie inter pōtatōe: vt nos aduersantes hereticos vbo scripture vincam⁹. vnde segť: At ille rndēs ait: Bene pphe. de vob hypo. Esaias sic scriptū ē: Populus hic labys me honorat: coꝛ aūt eoꝝ lōge ē a me. CHRY. Quia. n. nō de legis trāsgressione: sz senioꝝ discipulos accusabāt: iniuriose ipos confundit hypocritas vocās: q̄ si cōmēdantes cū reuerētia q̄dā id qđ nō cōueniebat. Supaddit aūt Esaie pphete vbū: q̄si de eis dcīt: ac si diceret: Sicut bi de q⁹ dicť q⁹ deū labys honorant coꝛ aūt eoꝝ ab eo longe est: ita nū pietatē custodire se dicūt: doctrias hoiuz honorātes: ita ꝛ vos q derelīngtis id qđ iteri⁹ curabile ē: ꝛ iusticiā colētes accusatis. HIERO. Traditio aūt pharisayca i mēsis ꝛ vasis abscīdenda ē ꝛ randenda. Sepe. n. traditionib⁹ hoiuz mandata dei cedūt. vñ segť: Derelinquētes māda. dei te. tra. hoiūm: baptisma vrceoꝝ. CHRY. Ut aūt eos arguat tāq dei reuerentiā nō fuantes: ppter traditionē a senioꝛib⁹ factā diuinis scripturis oppositā: subiūgit: Moyses enī dixit: honora patrem ꝛ ma. tu. ꝛ q maledixerit pa. vl' ma. morte moriat. BEDA. Honoꝛ i scripturis nō tantū i salutatōe ꝛ officys deferēdis: quantū i elemosyna ac munez collatōe sentiť. honora ingt apostolus viduas q̄ vere vidue sunt. CHRY. Tali aūt existēte diuina lege ac talib⁹ ministris trāsgredientib⁹ illatis: vos de leui diuinū trāsgredimini pceptū: obseruātes senioꝝ traditōes. vnde segť: Vos āt di. Si dixe. hō pa. ꝛ ma. Corbā: qđ ē donū qōcūq ex me tibi proderit. supple: libererit ab obsuatōe pmissi mādati. vñ segť: Et vltra ñ dimit. eū qcq fa. pa. suo aut mri. THEOPHI. Uolētes. n. pharisei q̄ offerebanť comedere: īstruebāt filios q cū peculia aliq̄ bēbant: ꝛ parētes hec peterēt: rnderēt illis: Corbam. ℟ est donū qđ a me petis: iā obtuli dño: ꝛ ita hec nō exgrerēt q̄si dño oblata. i. ad saluté parētū pficua: ꝛ sic decipiebant filios: vt parētes nō honozarent: ꝛ ipsi oblata deuozarent. Hoc ergo dns exprobrat eis: qꝛ ppter lucrū legē diuinam trāsgrediebanť. vñ segtur: Rescī. verbū dei p tradi. vestrā quā tra. ꝛ ml'ta silia hs facitis. s. trāgredientes pcepta dei: vt obseruetis hominū traditiones. CHRY. Uel pōt dici q⁹ pharisei iuuenes docebāt q⁹ sigs p iuuria patri aut mri illata munus offerat deo. erat īmunis: quasi deo dans munera que patri debentur. ꝛ ℟ dicētes parentes honozari non permittebant. BEDA. Pōt autē ꝛ hunc breuiter bre sensum. Munus qđ ex me ē tibi pderit. Lōpellitis ingt filios: vt dicāt parētibus suis: Quodcūq donuz oblaturus eram deo: in tuos cōsumo cibos: tibiq; pdest o pr ꝛ mater: q̄si dicant: nō pdest: vt sic illi timētes acciperēt qđ deo videbāt mācipatū: inopez magis vellent vitaz ducere q̄ edere de cōsecratis. HIERO. Mistice āt discipulos nō lotis manibus māducare futurā gentiū cōionē significat Mundicia ꝛ baptisma pharisaicuz sterile est. cōicatio nō lota apostoli ca extendit palmites suos vsqz ad mare.

¶ Et aduocans iterū turbā dicebat illis: Audite me oēs ꝛ intelligite. Nihil est extra hominē introiens i eū quod possit eū coingnare: sz que de homine ꝓcedunt illa sunt que coingnant hominē. Siquis hz aures audiēdi audiat. Et cū itroisset in domū a turba: interrogabant euz discipuli ei⁹ pabolā. Et ait illis: Sic ꝛ vos iprudētes estis. Non itelligitis: qꝛ oē extrisecus introiens in hominē nō pōt eū coinquinare: qꝛ non intrat in coꝛ eius: sz in ventrē vadit ꝛ in secessuz exit purgās oēs escas: Dicebat āt: qm̄ illa que de hoie exeūt illa coinquināt hoiem. Ab intus. n. de corde hominū malc cogitationes ꝓcedunt: adulteria: fornicatiōes: homicidia: furta: auaricie: neqtie: dolus: ipudicitie: oculus malus: blasphemia: superbia: stulticia. Oia hec mala ab intus ꝓcedunt ꝛ coinquinant hominem.

CHRY. Judeis ꝓsiderātib⁹ coꝛporalē mūdiciā legis ꝛ de hac murmurātibus: dns ꝛriū vult itroducere: vñ dr. Et aduo. itez tur. di. illis: Audite me om. ꝛ itel. Nihil ē extra ho. itro. in eū. qđ pos. eū coinq̄nare: sz q̄ de ho. ꝓce. illa sunt q̄ coing. ho. i. īmūdū faciūt. Ea enī q̄ xpi sunt itra hoiez ꝓderanť. ea vō q̄ legis sunt: magis cernunť extra hoiem. quibus q̄si coꝛporalibus crux xpi finez in breui dare debebat. THEO. Hoc aūt dns dicit volēs īstruere hoies: q⁹ obseruationes escarū q̄s lex cōmemorat nō oz coꝛporaliter itelligere: ꝛ ex ℟ itētionē legis eis manifestare icepit. CHRY. Subiūgit āt: Siqs hz aures au. au. Nō. n. manifeste apparuerat q̄ eēnt illa q̄ de hoie ꝓcedebāt ꝛ hoiez coingnāt: q⁹ pter ℟ verbū apostoli crediderūt q⁹ aliqđ aliud pfundum ꝓdict⁹ dñi fmo īnueret. vñ segtur: Et cū itro. i domū a turba iter. eū disci. ei⁹ para. Parabolā autē imanifestū fmonem vocabant. THEO. Dns aūt prius incepat. vñ segť: Et ait illis: Sic ꝛ vos ipru. estis. BEDA. Uitiosus enī ē auditor: q obscura manifeste: aut manifeste dicta obscure vt intelligere. THEO. Deinde dns manifestat id qđ erat occultū dicens: Non intelli. qꝛ oē ex. intro. in ho. nō potest eum coinquinare. BEDA. Judei. n. se partem dei iactantes: cōes cibos vocant q⁹ oēs hoies vtunť: vt ostrea: lepores ꝛ huiusmodi aīalia: nec etiam idoloticum in quātum ad bus ꝛ dei creatura est: sed demonū inuocatio ℟ facit īmundum. Et cām subdit dicens: Quia non introyt in coꝛ eius. i. in mē. Anime locus principalis iuxta platonē in cerebro: sz iuxta christū in corde est. GLO. Dicit ergo in coꝛ eius. i. in mētē: q̄ ē p̄ncipalis pars aie ex q̄ tota hoīs vita dependet. vnde fm eā necesse est hoiem mūdū vel īmundū estimari, vt ea q̄ ad mētē nō pueniunt nō pñt hōi īmundiciam afferre. Cibi ergo qꝛ ad mētē nō pueniūt fm suā naturā hoies inquinare nō possunt: sz iordinat⁹ cibo⁹ vsus q ex iordinatiōe p uenit mētis: ad hoīs īmundiciā ptinet. Qꝛ aūt cibi ad mentē nō pueniāt: ostēdit p id qđ subdit: dicēs. Sz in vē. vadit ꝛ in secef. exit pur. oēs escas. Hoc aūt dicit nc intelligat q⁹ inde ex cibis in coꝛpore maneat. Manet enim quoq̄ est necessarium ad coꝛporis nutrimentum ꝛ augmentū. Egredi tur aūt qđ est supfluū: q̄si purgatio quedā interius remanentis nutrimēti. AVGV. in libro. lxxxiy. questionu. Quidam enī sic accedunt vt etiā mutent ꝛ mutenť: sicut ꝛ ipse cibus amittēs spēm suā in coꝛpus nr̄m vertit ꝛ nos refecti in robur mutamur. Sed ꝛ tenuissimus humoꝛ: cū in venis ꝛ alys arterys cocta fuerit esca ꝛ digesta: per occultos meatus quos greci pozos vocāt dilabitur: ꝛ in secessum vadit. BEDA. Sic ergo cibi nō faciūt hoies īmundos: sed ma-

licia que opaꝝ passiones ab interioꝛib⁹ ꝓcedentes. vnde
segt: Dicebat aũt: qñ que de ho. exe. illa coi. bo. CHRY.
Cuius rõne significat cũ subdit: Ab intus enī de coꝛ. ho. co/
gi. ma. ꝓcedũt. Et sic patet q⁹ male cogitatiões ad mentez
ptinent: que ḣ coꝛ noiaꝝ: fm quã homo dicit bonus vel ma
lus: mũdus vel īmundus. BEDA. Dinc autē arguũt qui
cogitatões a diabolo īmitti putant: nõ ex ꝓpa nasci volũta
te. Diabolus icentoꝛ z aditoꝛ malaꝝ cogitationũ cē põt: z
auctoꝛ esse non potest. GLO. Ex malis aũt cogitatiõibus
ylterius mali act⁹ ꝓcedunt: de qbus subditur: Adulteria. q̄
ri coitus ꝑsonaꝝ a matrimõio solutaꝝ. Homicidia: qbus in
persõas ꝓximoꝝ nocumẽtũ īferꝝ. Furta. qb⁹ res subtra/
hũtur. Auaritie: in q̄tũ aliq̄ iniuste retinent. Nequitie: que
cõsistunt ī ꝓximoꝝ calumnys. Dolus: in coꝛũ deceptio/
ne. Impudicitie: q̄tũ ad quãlz coꝛꝛuptionē mentis vel coꝛ/
poꝛis. THEOPHI. Oculus malus. i. odiũ z adulatio. nã
q odit: oculũ malũ z inuidũ habet ad eũ quē odit. z adula/
toꝛ non recto oculo videns que sunt ꝓximi: ad malũ ipsum
deducit. Blasphemie. i. iniurie in deũ. Superbia. i. dei cõtem
ptus: dũ. s. qs bonũ qõ operaꝝ nõ deo: sz sue virtuti ascribit.
Stultitia. i. iniuria in ꝓximũ. GLO. Uel stultitia est cum
nõ recte de deo sentiꝝ. Cõtrariaꝝ. n. sapiẽtie que est diuina/
rum reruꝫ cognitio. Segtur: Omnia hec ma. ab intus ꝓce.
te exīstit. Talia aũt sũt que ꝓcedunt ab interioꝛi volunta
te: per quam homo est suoꝛum actuum dominus.

¶ Et inde surgens abīt ī fines tyri z sidonis. Et
ingressus domũ neminẽ voluit scire z nõ potuit
latere. Mulier enī statī vt audiuit de eo cuius fi
lia habebat spiritũ īmũdũ intrauit z pꝛocidit ad
pedes eius. Erat enī mulier gentilis syrophenis
sa genere. Et rogabat eũ: vt demoniũ eīceret de
filia eius. Qui dixit illi: Sine pꝛi⁹ saturari filios.
Nõ est. n. bonũ sumere panẽ filioꝝ: z mittere ca
nibus. At illa rñdit: z dixit illi: Utiqz dñe: nã et
catelli comedũt sub mensa de micis pueroꝝ. Et
ait illi ꝓpter hunc sermonem: vade: exīt demo/
niũ ⁊ filia tua. Et cũ abissz domũ suã: īuenit puel
lam iacentem supꝛa lectum: z demoniũ exīsse.
THEOPHI. Postq̄ de escis dñs docuerat: vidēs īcre
dulos eē iudeos: fines ingredit gentiũ. Judeis. n. infidelib⁹
exīsitib⁹. salus ad gentes cõuertit. vñ dicit: Et inde surgens
abyt in fi. ty. z si. CHRY. Tyrus z sidon loca chananeoꝝ
erant. venit igit ad eos dñs: nõ tanq̄ ad ꝓpinqnos: sz tanq̄
ad eos qbus nihil ē cõmune ad patres qbus ꝓmissio facta
est. Et ideo sic venit vt aduentus suus tyrus z sidonys non
appareret. vñ seqtur: Et ingres. domũ nemi. vo. scire. Nõdũ
enī tempus aduenerat: vt cũ gentib⁹ bītaret: z eas ad fidez
ctionē. THEOPHI. Uel iõ clã ingredit: ne occasionez
iudei sumerẽt ꝓtra eũ: tãq̄ ad īmũdas gẽtes trãsisset. Segꝫ
tur. Et nõ potuit latere. AVGV. de q̄. no. z ve. te. Si aũt
voluit: z nõ potuit: ifirma volũtas eius eē videt. Impoſe ē
nõ deberet. Iccirco qõ factũ est: ꝟ voluisse dicẽdus est. Ad/
uertendũ est aũt q⁹ istud in finib⁹ gestũ ē gentiliũ: qbus ad
huc tẽpus ꝑdicãdi nõ erat. yltro tñ veniẽtes ad fidem: nõ su
scipe īuidie erat. Sic ergo factũ est vt saluatoꝛa a discipulis
ꝑditus nõ eẽt: ab alys tñ q ingredientē domũ videꝛãt. ꝑdit⁹
est: z incepit sciri q⁹ eẽt ī domo: A suis ergo noluit predicari:
requiri aũt se voluit: z ita factũ ē. BEDA. Ingressus etiã
domũ ꝓcepit discipulis: ne se cuiq̄ in regione ignota qs eẽt
aperirẽt: vt exẽplo ei⁹ discerẽt qbus sanãdi īfirmos gratiaz
ꝓferret. In exhibitione miraculoꝝ humani fauoris gloziã
quãtũ possent declinare: nec tñ a pio vtutis ope cessare: qñ
hoc fieri vel fides bonoꝝ iuste mereꝝ: vl infidelitas pꝛauo
rũ necessario cogeret. Ipse. n. suũ illo itroitũ gẽtili femine z
qbuscũq̄ voluit publicauit. AVGV. de q̄st. no. z ve. test.
Deniqz mulier chananea audiẽs de illo intrauit ad eũ: que
nisi pri⁹ subiecisset se deo: iudeoꝝ bñficiuz cõsecuta nõ eẽt.
de qua sequit: Mulier. n. statim vt au. de eo: cui⁹ fi. ha. spi.
īmũ. intra. z pci. ad pedes eius. CHRY. Per hoc aũt volu
it dñs discipulis oñdere: q⁹ etiã gẽtibus apuit ostiũ salutis.
vnde z mulieris gen⁹ describit cũ subdit: Erat. n. muli. gẽ.
syrophenissa gñe. i. de syria phenicis: Segt: Et rogabat vt
ēmoniũ eyceret de filia ei⁹. AVGV. de cõsen. cuã. Uide
tur aũt afferre aliquã repugnãtie questionẽ: qz dicit i domo
fuisse dñz: cũ ad illũ venit mulier pro filia sua rogans. Sed
qñ matthe⁹ dicit discipulos dño ita suggessisse: Dimitte il/
lã qñ clamat post nos. nihil aliud videt significare q̄z post
ambulantẽ dñz mulierẽ illã deprecatoꝛias voces emisisse.
Quõ q̄ ī domo: nisi qz itelligẽdũ ē dixisse gdē marcũ: q⁹ itra
uerit vbi erat ihesus: cũ eũ ꝓdixissz fuisse i domo. Sz qz mat
theus ait: Nõ rñdit ei vbum. dedit agnoscere in eo silentio
egressuz fuisse Jesuz de domo illa: atqz ita cetera ꝓtexunt:
q̄ iã ī nullo discordãt. Segtur: Qui dixit illi: Sine p⁹ satura
ri filios. BEDA. Quasi. d. futuꝝ ē vt ēt vos q de gentib⁹
estis salutē ꝓseq̄mini: sz ꝑus oz iudeos q merito antiq̄ ele/
ctiõis filioꝝ dei solēt nomine cēseri: pane celesti refici: z sic
tãdē gẽtib⁹ vite pabula ministrari. Segtur. Non ē. n. bonũ
sumere pa. fi. z mit. ca. CHRY. Hoc aũt vbũ dixit: nõ q⁹
ī eo sit defect⁹ vtutis ad bñfaciẽdũ oīb⁹: sz qz bñficiũ ei⁹ di
stributũ iudeis z gẽtib⁹: cõionē iter se nõ bñtib⁹: ꝓuocatio/
nē magis oparet. THEO. Canes vocat gẽtiles: tãq̄ a iu
deis sceleratos reputatos. Panē vo dic bñficiũ: qõ filys. i.
iudeis dñs ꝓmisit. Est q̄ sensus: q⁹ nõ decet gẽtiles bñficys
ꝑmo eē ꝑticipes: qõ iudeis ꝑncipaliter ꝓmissuz ē. Jõ aũ dñs
nõ statim exaudit: sz gram differt vt ēt oñdat mulieris fidē
ꝓstãtē: z vt discam⁹ nõ statī õficere cũ oram⁹: sz vt īsistam⁹
donec recipiamus. CHRY. Similiter ēt vt iudeis oñde
ret: q⁹ nõ eq̄liter eis dabat z alienigẽis sanitatē: z vt patefa
cta mulieris fide: magis patefieret īfidelitas iudeoꝝ. Mu
lier. n. nõ graviter tulit: sz vocē dñi cũ mꝛta reuerẽtia cõfir
mauit. vñ segtur: At illa rñdit z dixit ei: Utiqz dñe. nã z ca
tel. co. sub mẽ. de micis pueroꝝ. THEO. Quasi. d. Judei
panem totuz bñt. s. descendẽtẽ de celo: z tua etiã beneficia
ego micas postulo. s. modicã bñficy ꝑtem. CHRY. Qz er
go in ordine canũ se reputat reuerentie ē: quasi. d. ꝑ gra ba
beo etiã in numero canũ cẽ: z nõ ab aliena: sed a ꝓpria men
sa comedere dominãtis. THEO. Qz ergo mulier sapien
tissime rñdebat: obtinuit qõ optabat. vñ segtur. Et ait illi.
Nõ dixit: vt⁹ mea te saluã feẽ: sz ꝓpter hũc ꝓmonẽ. i. ꝓpter
fidẽ tuã q̄ B ꝓmõe demõstraꝝ: Uade: exyt demo. a filia tua
Segtur: Et cũ abysset ī do. su. iac. pu. ia. su. le. z ōmo. exyt
se. BEDA: Propter humilẽ. n. mꝛis fidelẽq̄z ꝓmonẽ filiã
deseruit demoniũ: vbi daꝝ exẽplũ catheticãdi: z baptiçãdi
infantes: qz videlicet p fidẽ z ꝓfessionẽ pentũ in baptismo
liberanꝝ a diabolo pualiq̄ nec dũ p se sapẽ: vel aliqd agere
boni possunt vel mali. HIERO. Mystice autez mulier
gẽtilis q̄ ꝑ filia rogat: ẽ mater nr̃a romana eccl'ia. Nata ei⁹
demoniaca barbarica ẽ occidẽtalis natio: cuius fides fecit
de cane ouẽ. Micas aũt spiritualis itellectus: nõ panẽ īfra/
ctũ lr̃e sumere cupit. THEO. Unusquisq̄z etiã nostrum
cum peccat: mulier est aĩa eius. Infirmaz vero filiã bz bec
aĩa actus prauos: que filia demoniũ bz: naz actus praui de
moniũ sunt. Peccatoꝛes aũt exũtes nuncupantur catuli in
pleti īmũdicys. Propter qõ nõ sumus digni panẽ dei reci/
pere aut participes fieri immaculatoꝛuz mysteriozum dei.

Si vero cognoscētes nosmetipsos p humilitatē catulos eē cōfiteamur pctā nr̄a tūc sanabit̄ filia.s.operatio prava.

¶Et itez exiens de finibus tyri venit p sidonem ad mar̄ galilee iter medios fines decapoleos. Et adducunt ei surdum z mutū. Et deprecabāt̄ eum vt ponat illi manū. Et apprehēdēs eū de turba seorsum misit digitos suos i auricula ei⁹: z expuens tetigit linguā eius: z suspiciēs in celū ingemuit z ait illi: Effeta: quod ē adapire. Et stati apte sunt aures ei⁹: z solutū ē vinculū ligue ei⁹: z loq bat̄ recte. Et precepit illis ne cui dicerēt. Quāto aūt eis pcipiebat tanto magis plus pdicabant: z eo amplius admirabantur dicentes: Bene omnia fecit: z surdos fecit audire: z mutos loqui.

THEO. Ingētiliū locis morā domin⁹ facere non volebat ne occasionē iudeis daret: vt trāsgressorē legis eius estimarēt q⁹ se gētib⁹ admiscebat: z iō festim reuertit. vñ dr̄: Et itez exi. de fi. Tyri ve. p sido. ad ma. gali. iter me. fi. decapoleos. BEDA: Decapolis ē regio. x. vrbiū trās iordanē ad orientē ꝫ galileā. Qz ergo dr̄ q⁹ domin⁹ venit ad mare galilee iter medios fines decapoleos: nō ipsos fines decapolis ītrasse significat. neqz. n. mare nauigasse dr̄: sed potiꝰ ad mare vsqz venisse: atqz ad ipsum pueniſſe locū q medios fines decapolis lōge trans mare positos respiciebat. Segtur: Et addu. ei sur: z mu. z depca. eū vt īpo. illi manuz. THEO. Qō recte p⁹ demōiace liberationē ponit̄: ex demōio. n. tal⁹ passio erat. Segtur: Et apprehendens euz de tur. seor. misit di. su. in auri. ei⁹. CHRY. Seorsū a turba oblatū surdū z mutū apphēdit: vt diuina miracla non faceret manifeste: īstruēs nos vanā gliaz eycere z tumorē. nihil. n. ē exquo alig sic miracla opeř: sic si hūilitatē colat: z modestiā seqtur: Misit vo digitos in auriculā potēs vbo sanare: vt oīderet q⁹ diuina vtute dicatū erat corp⁹ diuinitati vnitū: z opatio ei⁹. Qz. n. pp. trāsgressionē ade: natura humana multā incurrerat passionē: ac mēbroz z sensuū lesionē: veniēs christ⁹ in seipo pfectionē demōstrauit hūane nature: z pp hoc digitis aures apuit z sputo loqlā dedit. vñ segt̄: Et expu. te. li. ei⁹.

THEO. Ut. s. oīderet q⁹ oia mēbra sacri corpis ei⁹ diuina existūt z scā: sic z sputū qō vinculum lingue dissoluit. Et eniz oē sputū supfluitas ē: sz i dño oia diuina fuerūt. Segt̄: Et suspiciēs i celū ingemuit z ait: Effeta: qō est adapire. BEDA. Suspexit qdē i celū: vt ide mutis loqlā: ide auditum surdis: ide cūctis ifirmātib⁹ medelā doceret eē grēdā. Ingemuit āt: nō qz ipl op⁹ eēt cū gemitu aliqd petere a pre qui cūcta petētib⁹ donat cū pre. sz vt nob gemēdi daret exēpla: cū vl̄ p nr̄i: vl̄ p nroz erratib⁹ prioz supne pietatis psidia īuocam⁹. CHRY. Simul ēt ingemuit: nr̄az cām suscipiēs i seipo: z natur̄ miserꝰ hūane: videns miseriā i quā humanū gen⁹ iciderat. BEDA: Qz āt ait: Effeta. i. adaperire: ad aures ppe ptinet. aures. n. ad audiēdū apiēde: lingua vo vt loq posset a retinaculis erat siue tarditatis soluēda. vñ segt̄: Et stati ap. sūt au. ei⁹. z solu. ē vin. lin. ei⁹: z loq. recte. Ubi vtra qz nā vni⁹ z eiusdē christi māifeste distincta ē. Suspiciēs q⁹ dē i celū qsi hō deū deprecat⁹ ingemuit: sz mox vno ꝼmōe qsi potēs diuia maiestate curauit. Segt̄: Et precepit eis ne cui dicerent. HIERO. Per qō nō i vtilitat⁹ gloriā dn̄i eē docuit: sz i cruce z humilatiōe. CHRY. Precepit ēt miraculū occultare: ne ante tēpus accederet iudeos ad homicidiuz per inuidiā ppetrandū. HIERO. Ciuitas autē in mōte posita vndiqz circunspecta abscondi non pōt: z humilitas semper pcedit gloriā. vñ segt̄: Quāto aūt eis pcipiebat: tāto magis plus pdicabant. THEO. Docemur autē ex hoc cū alicui beneficia clargimur: mīme applausiis z laudes petere cum vo accipimus būficia būfactores pdicare z laudare cpuis nolint. AVGV. de cō. cuā. Si aūt sciebat eos: sunt ille g notas hēbat z pūtes z futuras hoīum volūtates tanto magis pdicaturos: qto magis ne pdicarēt eis pciebat: vt gd hoc pcipiebat: nisi pigris volebat oīdere qto gaudiosius: qto ferueti⁹ eū pdicare debeāt: gbus iubet vt pdicēt: qū illi g phibebāt̄ tacere nō poterāt. GLO. Ex pdicatōe aūt saluatoz a xpo: crescebat admiratio turbaz z cōfessio beneficioz xpi. vnde sequitur: Et eo ampli⁹ admira. di. Bñ oia fecit. hoc. s. surdos fecit audire z mutos loqui. HIERO. Mystice aūt tyrus interptat̄ angustia: z significat iudeaz; cui dns dicit: Coangustatū est stratū a qua transfert se ad gētes alias. Sidon venatio interptat̄. ¶ era aūt idomita nra natio est: z mare: qō fluctuosa volubilitas ē. Inter medios aūt fines decapoleos: qō interptatur decalogi mādata: saluatoz ad saluandas gentes venit. Hen⁹ aūt humanū p multa mēbra: qsi vnus homo varia peste absūptus enūeratur i ptoplasto: cecat̄ dū male vidit: surdus fit: cū audit: obmutescit cū logt̄. Deprecant̄ aūt eū vt imponat illi manū: qz incarnatū fore dūm multi iusti z prīarche cupiebāt z optabant.

BEDA. Vel surdus z mut⁹ ē g nec aures audiēdi verba dei habz: nec os aperit p loquendis: qles necesse est vt big log ia z audire dīna eloqa didicerūt: dño sanādos offerant.

HIERO. Seorsū āt sp a turbulētis cogitatōib⁹ z actib⁹ inordinatis ꝼmonibusqz incōpositis educit: q sanari meretur. Digiti āt g i aures mittūtur: vba vel dona spūs sunt: de quo dr̄: Digitus dei est hic. Sputū aūt diuina sapia ē q solui vinculū labioz hūani generis: vt dicat: Credo in deum ꝑrem oīpo. z reliq. Suspiciēs aūt in celū ingemuit. i. gemere nos docuit: z i celū thesauros nr̄i cordis erigere: qz p gemitū ꝓpūctionis intime friuola letitia carnis purgat. Aperte sunt autem aures ad hymnos z cantica z plasmos. Soluit linguam vt eructet verbum bonum: quod nō possunt nec verbera cohibere.

VIII. Capi.

In diebus illis iterū cū turba multa eēt cū ielu nec hēret qō māducarēt: vocatis discipulis: ait illis: Misereor sup turbā: qz ecce iā triduo sustinēt me: nec hūt qō māducēt. Et si dimisero eos ieiunos i domū suaz deficiēt i via. Quidā. n. ex eis ō lōge venerūt. Et rīderūt ei discipli sui: Ubi illos qs poterit h saturare panib⁹ i solitudie? Et iterrogauit: quot pānes hētis? Qui dixerūt: Septē. Et precepit turbe discūbere sup terrā. Et accipiēs. vii. panes: gīas agēs fregit: z dabat discipl⁹ suis vt apponerēt: z apposuerūt turbe. Et hēbant piscīculos paucos z ipos bñdixit: z iussit apponi. Et māducauerūt z saturati sūt. Et sustulerūt qō sup erat ō fragmētis. vii. sportas. Erant autem qui manducauerant quasi quatuor milia: z dimisit eos.

THEOPHI. Postqz dns superi⁹ miraculum de multiplicatione panū perpetrasset: nūc itez occasione habita congruenti adducit simile miraculū operari. vñ dicit. In diebus illis itez cum tur. mul. es. cū iesu: nec haberēt qō man. cōmand. ait illis: Misereor. su. tur. qñ ecce iā tri. sustinent me. nec habent qō man. Non enim semp circa alimenta miracula faciebat: nec ꝓpter cibum ipsum sequerent. Et nūc igit̄ hoc miraculum non fecisset nisi qz videbat turbis periculū imminere. vñ sequit̄: Et si dimi. eos ie. in do. su. defi. in via. Quidā. n. ex eis de lon. ve. BEDA. Quare triduo sustinent de lōge venientes: Matthēus plenius dicit sic: Et ascendens in montem sedebat: z accesserunt ad eum turbe multe: habentes mutos infirmos z proiecerūt eos ad pedes eius: z curauit eos

THEOPHI. Discipuli adhuc non intelligebāt: nec virtuti eius ꝑpter ꝓiora miracula credebant. vnde sequitur: Et rñderūt ei discī. sui vnde istos quis pote. hic satu. pa. in soli. Ipse aūt dñs nō eos vituperat: ex hoc īstruēs nos q nō debemus ignorantib⁹ ⁊ nō intelligentib⁹ graviter irasci: sz eoꝝ ignorātie cōpati. vnde sequitur: Et iter. eos: Quot pa. ba. Qui dixe. vy. REMI. sup matth. Nō ideo īterrogauit qr ignorare quot haberent: sz vt dū illi rñdēt. vy. quo paucio res eēnt: eo magis miraculū diffamaret: ⁊ noti⁹ fieret. Sequitur: Et ꝑce. tur. dis. sup terrā. In superiori refectōe supra fenū discubuisse dicunt: Dic vero super terram. Sequ. Et acci. vy. pa. gra. agens fre. In eo q grās egit. nobis reliquit exemplū: vt de oībus donis nobis celit⁹ collatis illi gratias referam⁹. Et notādū qr dñs panes nō dedit turbe: sz discipulis: discipuli aūt dederūt turbis. Sequ. n. Et da. dis. su. vt appo. ⁊ appo. tur. Nō solū panes: sz ⁊ pisciculos bñdicēs iussit ap. Sequ. n. Et habebāt pisciculos pau. ⁊ ipos ben. ⁊ iuss. appo. Et mā. ⁊ sa. sūt. BEDA. In hac ḡ lectōe ꝓsideranda est i vno codēq redēptoꝛe nr̄o distincta opatio diuinitatis ⁊ humanitatis: atq Eutticetis erroꝛ q vnā tm̄ in xp̄o opatiōez dogmatiçare p̄sumit. pcul a xp̄ianis finib⁹ expellēd⁹. Quis eni nō videat B q sup turbā miserē dñs: affectū eē ⁊ ꝓpassionē būane fragilitatis. Qr aūt. vy. panib⁹ ⁊ pisciculis pauciis q̄tuoꝛ milia boium satiauit: dīne op⁹ ē vtutis. Sequ. Et tes ⁊ satiate nō secū tollūt panū reliquias: sz ipas discipuli sustulerūt: sic ⁊ sup⁹ cophinos. In quo ꝛz hist oriā discim⁹: qm̄ oz nos bis q̄ sufficiūt eē cōtētos: ⁊ nō q̄rere vltra. Deiñ numer⁹ māducātiū describit cū dr̄: Erāt aūt q mā. q̄si q̄tuoꝛ milia. ⁊ dimi. eos. Ubi ꝓsiderādū ē: q xp̄s neminē iciunum dimittit. oēs. n. vult sua grā enutriri. BEDA. Doc vo typice iter hāc refectōez: ⁊ illā qnq panū ac duoꝝ pisciuz dilatat: q ibi lra veteris testamēti spuāli grā plena significata est. B aūt vitas ⁊ grā noui testi fidelib⁹ mīstrāda mōstrata est. Turba aūt triduo dñz sustinet pp sanationē ifirmoruz vt matth. narrat: cū electi i fide scē trinitatis ꝑ pctis perseuerāti instātia supplicāt. Uel qr ad dñz se ope locutōe atq cogitatōe cōuertunt. THEOPHI. Uel per eos q ꝑ triduū expectāt: significat baptiçatos. Baptism⁹. n. illūinatio dr̄. ⁊ tria submersiōe pficit. GREGO. ꝓmo mo. Nō vult aūt eos ieiunos dimittere ne deficiāt i via. oz. n. q i pdicatōe ybū ꝓfectōis accipiāt: ne a vitatis pabulo ieiuni remanentes ih⁹ vite laboꝛe succūbāt. AMBRO. sup lucā. Bonus gdē dñs studia exigit: vires mīstrat: nō vult iciunos dimittere ne dficiāt i via: hoc ē vl i ist⁹ cursu vite: vl añq ad caput vie ueniāt. s. ad pr̄z ⁊ itelligāt q ex pr̄e xp̄s ē: ne foꝛte cū acceperit q nat⁹ ex vgine est: icipiāt nō dei vtutē: sz hominis estiare. Diuidit ḡ escas dñs iesus: ⁊ ille gdē vult dare oīb⁹: negat nemi: dispēsatoꝛ ē oīuz. sz cū ille panes frāgat et det discipulis: si tu man⁹ tuas nō extendas vt accipias tibi escas: deficies i via: nec poteris i eū culpā referre q miserē ⁊ diuidit. BEDA. Qui vo post carnis flagitia: post furta: violētias: ⁊ homicidia ad pniaz redeūt: ad dñm ō lōginquo veniūt. Quāto. n. q̄q plus i prauo ope errauit: tāto ab oī potēte deo lōgi⁹ recessit. Credētes ō gētib⁹ ō lōge venerūt ad xp̄m: iudei vo ō ꝓpe: q legis ⁊ ꝓphaꝛ erāt lr̄is edocti ex illo. Supra aūt i refectōe q̄nq panū turbe sup fenū viride discūbēbāt: h āt sup terrā: qr ꝑ scripturā legis ōsi deria carnis ꝓmere iubēur. In no. āt test. ipaz quoq terram: ac facultates tpales reliq̄re ꝑcipimur. THEOPHI. Septem aūt panes sūt spūales sermones. nā septenari⁹ numer⁹ spirituſſancti significatiuus est: q pficit oīno. in septenario enī numero dierū nostra vita perficit. HIERO. Uel septez panes dona sunt spūſſancti. fragmenta panū mystici intellectus sunt hui⁹ septimane. BEDA. Qr. enim dñs panes fregit: apertionem significat sacramētoꝛum. q gratias egit oñdit quantuz de salute humani generis congaudeat. q panes discipulis dedit vt turbe apponerent: significat ga spiritualis dona sciētie tribuit apostolis: ⁊ ꝑ eoꝝ ministeriū voluit ecclesie sue vite cibaria distribui. HIERO. Piscicu/li bñdicti libri sunt noui testamēti: qñ piscis asci partē dñs resurgēs postulat. vel in pisciculis sanctos accipim⁹: quoꝝ scriptura noui testaméti fidē: vitā: ⁊ passiōes ꝓtinet: qui turbulētis hui⁹ seculi fluctib⁹ erepti: refectionē nob internam exēplo suo ꝓbuerūt. BEDA. Qr aūt turbis saturatis sup erat: apostoli tollunt: qr altioꝛa pfectiōis ꝓcepta que turba nequit attingere: ad illos ꝓtinent qui generalem populi dei ꝓuersationē transcendunt: ⁊ tamen turba saturata esse memoꝛatur: qr ⁊si sua relinquere nequeāt neq̄ explere qō de virginibus dr̄: tamen audiēdo mandata legis dei: ad vitam peruenīunt eternā. HIERO. Septem autē spoꝛte. vy. ecclesie. Quattuor milia: annus est noui testamenti: cuz quattuoꝛ tēpoꝛibus. Bene etiam quattuoꝛ milia sunt: vt in ipso numero docerent euangelicis se pastos esse cibarys.

THEOPHI. Uel quatuoꝛ milia sunt. i. q̄ttuoꝛ virtutibus pfecti: ⁊ ꝓp hoc veluti foꝛtiores plura comedētes panciora reliquerūt. In isto. n. miraculo. vy. spoꝛte remanent: in miraculo aūt quinq̄ panuz. xy. cophini: qr quinq̄ milia erāt. i. gnq̄z sensib⁹ quietes. ⁊ ꝓp B nō potuerūt comedere: sz paucis cōtenti multe supabundabāt relige fragmētoꝝ.

¶ Et statim ascēdēs nauiz cuz discipulis suis: venit i ptes dalmamitha. Et exierunt pharisei ⁊ ceperūt cōgrere cū eo: querētes ab illo signū de celo tentātes eū. Et igemiscēs spū ait: Quid generatio ista signū q̄rit? Amē dico vobis si dabit generationi isti signū. Et dimittēs eos ascēdit iterū nauiz: ⁊ abiit trās fretū. Et obliti sūt panē sumere ⁊ nisi vnū panē nō bēbāt secū i naui. Et ꝑcipiebat eis dicens: Uidete ⁊ cauete a fermēto phariseoꝝ: ⁊ fermēto herodis. Et cogitabāt ad alteruz dicētes: qr panes nō bēmus. Quo cognito ait illis ihesus: Quid cogitatis: qr panes nō bētis? Nōdū cognoscitis nec intelligitis? Adhuc ceca tū bētis coꝛ vr̄z: Oculos bñtes nō videtis: ⁊ aures bñtes nō auditis: Nec recoꝛdamini q̄n qnq̄ panes fregi in qnq̄ milia: ⁊ quot cophinos fragmētoꝝ plenos sustulistis? Dicunt ei: Duodeci. Q̄n ⁊ septē panes in quattuoꝛ milia: quot spoꝛtas fragmentoꝛum tulistis? Et dicūt ei: Septē. Et dicebat eis: Quomō nondum intelligitis?

THEOPHI. Postq̄ dñs opatus est miraculū panū: statim in aliū secedit locū ne ꝓpter miraculū ipm turbe caperent: vt facerent regem. vnde dr̄: Et statim ascen. nauim cū discī. su. ꝯ. in par. dalma. AVGV. de con. euan. In matheo autem legitur: q venit in fines magedaz. Non aūt dubitandū est eundē locū esse sub vtroq̄ noīe. Naz pleriq̄ codices nō bēnt etiā ꝑm marcū nisi magedā. Sequtur: Et exi. pha. ⁊ cepe. cong. cū eo: queren. ab il. sig. de ce. tem. cū. BEDA: Pharisei sigdē signū querunt de celo: vt q multa bominuz milia secundo de paucis panibus saturauit: nunc in exēplo moysi māna celit⁹ missa: ⁊ ꝑ oīa passim dispersa: populū oēm in vltimo tempe reficiat: qō in euangelio Joānis querunt dicētes: Qō sig. fa. vt vide. ⁊ cre. ti. Patres nr̄i mā. māna in deserto. sicut scriptuz est. Panē de celis de. eis mādu. THEOPHI. Uel querunt signuz de celo scilicet vt solem ⁊ lunam sisteret: grandinem peteret: ⁊ aerem immutaret. Credebant enim q de celo signa facere non poterat.

sed q̄ in beelzebub solum poterat facere signum in terra. BEDA. Sicut aūt turbā supra credentē refectur⁹ grās agebat: ita nūc ob stultā phariseoꝝ petitiones gemit: qz humanē nāe circūferēs affect⁹: sicut de boīuz salute letaī: ita sup eoꝝ dolet errozib⁹. vñ segī: Et inge. spū. ait. Quid gnā/tio ista sig. q̄rit: amē dico vo. si dabi. gene. isti signū. i. nō dabiī: iuxta illud ī psalmo: Semel iurauī ī scō: si dauid mentiar. i. nō mētiar dauid. AVGV. de cō. cuā. Nō aūt moueat q̄ marcus nō dicit respōsū eē q̄rentib⁹ signū ō celo idem q̄ matthe⁹ de iona: fz ait dominū rīdisse: Signū nō dabiī ei. intelligendum ē. n. quale petebāt hoc est ō celo. Preter/misit aūt, dicere de iona q̄ matthe⁹ cōmozauit. THEO. Ideo aūt cos dñs nō exaudit: qz aliō ē tps signoꝝ celestiū: scz tps aduēt⁹ scōi: cū vtutes celoꝝ cōmouebūī: ī luna non dabit lumē suū. Tpe aūt ꝑmi aduētus nō fiūt talia: sed oia māsuetudine plena. BEDA. Nō etiā dandū erat celeste signū gnātōi tentantū dñz. Cetez gnātioni q̄rentiū dñm si gnū de celo oñdit: q̄ cernētib⁹ apl'is ascēdit ī celū. Segī: Et di. eos. asc. ite. na. ī abyt trās fretū. THEOPHI. Di mittit q̄dē dñs phariseos q̄si icozrectos. nā vbi spes ē cozrectōis: ibi mozandū est. vbi vo malū icozrigibile est: inde recedendū. Segī: Et ob. sūt pa. su. ī nisi vnū pa. nō ba. secum in naui. BEDA. Querit aūt aligs: Q̄uo panes non habebāt: q̄ statī ipletis. vy. spoztis ascēderūt ī nauiculā. Sed scriptura testaī q̄ obliti sūt eos secū tollere: q̄ ideiū ē q̄z modicā carnis curā bērent ī religs: q̄b⁹ ipa reficiēdi cozporis necitas ītētōe dñici comitat⁹ mente excesserat. THEO. Dispēsatiue ēt panes sumere discipli sūt obliti: vt reprehensi a xp̄o fierēt meliōes: ī ad vtutis xp̄i notitiā pueniret. Sequit. n. Et p. eis di. Ui. ī ca. a fer. pha. ī fer. hero. CHRY. Matthe⁹ dicit a fermēto phariseoꝝ ī saduceoꝝ: Lucas vo phariseoꝝ solum. tres ḡ phariseos noīant: quasi p̄ncipales. Matthēus vo ī marcus sibi secūdarios diuiserūt. Cōgrue aūt marc⁹ posuit herodis: q̄si relictis a matthēo herodianis ī supplementū narratōis ipsi⁹. Hoc aūt dicēs: paulatī indu cit discipulos ad sensū ī fidē. THEO. Fermētū phariseorū ī herodianoꝝ vocat doctrinā eoꝝ q̄si dānosam ī corruptiuā: ī malicia veteri plenā. herodiani. n. doctores erant q̄ herodē xp̄m eē dicebāt. BEDA. Uel fermētū phariseoꝝ ē decreta legis diuine traditōib⁹ boīuz postponere: legem vbis p̄dicare: ī factis impugnare: dñm tētare: doctrine ei⁹ aut opib⁹ nō credere. Fermētū aūt herodis est adulteriuz homicidiū: temeritas iurādi: simulatio religiōis: ī odiuz in xp̄m ī p̄recursoꝛē ei⁹. THEO. Ipsi aūt discipli de fermēto panū dixisse dñm putauerūt. vñ segī: Et cog. ad al. di. q̄ pa. nō ba. Hoc aūt dicebāt: q̄si nō itelligētes xp̄i virtutē: q̄ poterat panes facere ex nō ente. vñ dñs eos reprehēdit. Sequitur. n. Quo cog. ieſus ait il. Quid cogi. q̄ pa. nō habe. BEDA. Per occasionē aūt p̄cepti q̄b⁹ saluator iusserat dicēs: Cauete a fermēto phari. ī fer. hero. docet eos gd significēt gnqz panes ī septē: de q̄b⁹ subdit: Nec recozda. q̄ gnqz panes fregi ⁊c. Si. n. fermētū p̄dictū traditiōes puersas significaī: q̄ scibi q̄b⁹ nutrit⁹ ē ppl's ōi: ñ vaz doctrinā significaī:

¶ Et veniūt bethsaida: ī adducūt ei cecū: ī rogabāt eū vt illū tāgeret. Et apprehēsa manu ceci eduxit eū extra vicū: ī exp̄uēs ī oculos ei⁹ impositis manib⁹ suis: īterrogauit eū si aliqd videret. Et aspiciēs ait: Uideo boies velut arbozes ambulātes. Deīde itez̄ iposuit manus sup oculos ei⁹ ī cepit videre: ī restitut⁹ ē: ita vt clare videret oia. Et misit illū ī domū suaz dicēs: Uade in domū tuā: ī si in vicū itroieris: nemini dixeris.

GLO. Post refectionē turbaꝝ euangelista de illuminatione ceci subiungit dicens: Et veniūt bethsaida ī adduxerūt ei cecū ī roga. eū vt illū tāgeret. BEDA. Sciētes qz ractus domini sic̄ lepzosū mūdare: ita cecū illuminare valeret. Degtur. Et app. ma. ce. edu. eū extra vicū. THEOPHI. Uidet nāqz bethsaida multa ifidelitate fuisse ifecta. vnde domin⁹ exp̄obrat ei: veh tibi bethsaida. qz si ī tyro ī sidōe eē, In hac ḡ adductū cecū extra vicū educit. non. n. erat vacua ducētiū fides. Segī: Et exp̄u. i ocu. ei⁹. ipo. ma. suis īterroga. eū si. ali. vide. CHRY. Sputū dē ī man⁹ imponit cecō: volēs ostēdere q̄ vbū diuinū opationi adiūctum mirabiliter pficit. Man⁹. n. opationis est ostēsiua. sputū vo fmonis ex ozepplati. Interrogat āt si aliqd videret: quod in aliis sanctis nō fecit: significās pp ipfectā adducentiū fidē: ac ipius ceci oculos ei⁹ non eē oīno aptos. vnde segī: Et aspi. ait: Uideo ho. ve. ar. am. Qz. n. i ifidelitate adhuc octiebat: obscure se videī boies declarabat. BEDA. Formā dē corporū iter vmbras aspiciēs: sed nulla mēbroꝝ liniamēta visū adhuc caligāte discernere valēs: quales ꝺdēse arbozes a lōge spectātib⁹: vl'i luce nocturna solēt apparere: ita vt nō facile: arbor an hō sit possit dinosci. THEOPHI. Jō āt nō statī cū pfecte faī videre: sed īpte qz nō pfectā fidē bēbat. Nā fz fidē daī medela. CHRY. Deducit āt eū ab initio sensus redditi ī fidei apphēsionē: ī sic feī eū pfecte videre vnde segī: deīde itez̄ ipōit ma. sup ocu. ei⁹ ī cepit videre: ī postea subiūgit: Et restit. ē: ita vt vi. cla. oīa: sensu. s. ī ītellectu pfecte curat⁹. Sequit: Misit eū ī do. se. di. Uade ī domum tu. ī si ī vicū ītro. ne. dixe. THEOPHI. Doc q̄dē precepit ei qz ifideles erāt vt dictū ē: ne forte ab eis ī aīa lederet ī ipsi nō credētes grauiō crimē ī incurrāt. BEDA. Uel exemplū suis tribuit ne de his que faciūt mirandis: fauozem vulgi regrāt. Mystice aūt bethsaida dom⁹ vallis ītexpīat, i. mūdus q̄ est vallis lachrymaꝝ. Adducūt āt ad dominum cecū. i. q̄ nō videt q̄d fuit: q̄d ē: ī q̄d erit. Rogāt illū vt eū tāgeret. Quis. n. est qui tangiī: nisi q̄ cōpungiī? BEDA. Tangit. n. nos domin⁹ cū mētē afflatu sui spūs illustrāt: atqz ad agnitionē nos ꝑprie ifirmitatis studiūqz bone actionis accendit. Apphēdit manū ceci: vt eū ad executionē bone operationis cōfortaret. HIERO. Et ducit eū extra vicū. i. ciuitatē maloꝝ. Expuit autem in oculos eius: vt videat voluntatē domini p flatū spūssancti. Impositis aūt manib⁹ interrogat eū si videret: qz p opa dñi vr maiestas ei⁹. BEDA. Uel expuens in oculos ceci ponit man⁹ suas vt videat: q. cecitatē humani generis ī p iuisibilia dona: ī p sacramēta assumpte hūanitatis extersit. Sputū. n. qō ō capite boīs pcedit: gram spūssancti designat. Gz quē vno vbo totuz simul curare poterat: paulatiz curat: vt magnitudinē hūane cecitatis oñdat: que vix ī quasi p grad⁹ ad lucē redeat. Et gras suā nob īdicat: p quā singula pfectiōis īcrementa adiuuat. Quisqs aūt ita lōgi tpis obscuritate depressus ē: vt iter bonoꝝ ī maluz discernere nesciat: quasi ambulātes boies ista arboꝝ cernit: qz fcā multitudinis absqz luce discretōis videt. HIE. Ul' videt boies velut arbozes: qz oēs boies existimāt se supiozes. Itez̄ aūt man⁹ posuit sup oculos ei⁹ vt videret clare oīa. i. p opa visibilia īuisibilia intelligeret: ī q̄ oculus non vidit: ī claz anime sue statum post rubiginem peccati mundi cozdis oculo cōtemplet. Misit eū in domū suaz. i. ad cor suum: vt videret in se qō añ non vidit. Non enim putat homo desperans de salute oīno posse: quod illuminatus facile pōt pficere. THEOPHI. Uel postqz sanauit mittit ī domū: nā dom⁹ vniuscuiusqz nostꝝ celū ē: ī mānsiones que sunt ī eo. HIERO. Dicit aūt ei. Et si in vicū introieris: nemini dixeris. i. vicinis cecitatē tuā semp enarra: nō virtutem.

¶ Et igressus ē ieſus ī discipuli eius castella cesaree philippi: ī ī via interrogabat discipulos suos dicens eis: Quē me dicunt boies? Qui rñderūt

illi dicētes: Alij ioannem baptistaz: alij heliam: alij vero quasi vnum de prophetis. Tūc dic illis: Vos vero quem me esse dicitis? Respōdens petrus ait ei: Tu es christus. Et cōminat⁹ est eis: ne cui dicerent de illo. Et cepit docere eos qm̄ oportz filiū hois pati multa: et reprobari a seniorib⁹: et a sūmis sacerdotib⁹ et scribis occidi: et post tres dies resurgere: et palam verbum loquebatur. Et apprehendens eū petrus: cepit increpare eū: Dīne ppicius esto tibi: nā hoc nō erit. Qui conuersus et videns discipulos suos comminatus est petro dicens: Vade retro me sathana: qm̄ non sapis que dei sūt: sz que sūt hominum.

THEOPHI. Postq̄z eduxit lōge a iudeis discipulos suos: tūc de seipso interrogat: vt nō timētes iudeos respōdeāt veritatē. vñ dr: Et ingressi est ie. et discipuli eius i castel. cesa. phi.

HIERO. Philipp⁹ iste fuit frater herodis de quo supra dictū est. g in honorē tyberij cesaris cesareā philippi: que nūc paneas dicit appellauit. Segt: Et in via interrogabat discipulos suos dicēs eē hoies? CHRY. Sciēs qdē interrogat: qz decebat vt discipuli qñq̄z eū meli⁹ laudarēt q̄z turbe. BEDA. Unde pmū hoiuz sñiaz interrogat: discipulor̄ fidē explorans: ne illor̄ cōfessio vulgi videret opione firmata. Seq̄t: Tu aut quē me esse dicitis? Respōdens petr⁹ ait ei. Tu es xp̄s. THEO. Cōfitet qdē illū eē xp̄m a pphetis denūciatū. Sed qd ad cōfessionē petri rñderit dñs: et q̄r ipz beatificauit: Marc⁹ euāgelista ptrāsit: ne huiusmodi narrādo: petro suo magr̄o grauz p̄stare videret: Matth. aūt hoc plane ptractat. ORI. sup matth. Vel qz marcus et lucas scripserūt petrū respondente: Tu es xp̄s. nō adyciētes qō positū est i matthēo. Filius dei viui. pterea nō scripserūt ad confessionē relatā beatitudinē. Segt: Et cōminat⁹ est eis: ne cui dicerent de illo. THEO. Uolebat. n. interim suā gliaz occultare: ne multi scādaliçarent ō eo: et penā mererēt maiorē. CHRY. Vel vt scādalo cruc⁹ impleto purā infigat fidē in mentē eor̄. pri⁹. n. pfecta circa ascēsionē dixit eis: Euntes docete oēs gētes. THEO. Postq̄z aūt dñs confessionē discipulor̄ acceptauit dicētiū vē dē: tūc ipsis reuelat crucis mysteriū. Unde segt: Et cepit docere eos qm̄ oz fi. ho. mul. pati et reprobari a se. et a sū. sacer. et scribis. et post tres dies resurgere. et palam verbum loquebat. s. de futura passiōe. Nō aūt itelligebāt discipli ordinē veritatis: ne qs resurrectionē p̄hendere poterāt: sz putabāt eē meli⁹ q̄ nō patereī. CHRY. Predixerat tñ hoc eis dñs hac occasiōe: vt osideret q̄ oporteret post crucē et resurrectōez xp̄m a testib⁹ p̄dicari. Rursus petr⁹ exīs feruidus sol⁹ ō bis suscepit audaciā disputādi. Unde segt: Et apphēdens eū petrus: cepit increpare eū. Dīne ppicius esto tibi: nā hoc nō erit. Non aūt amātis affectu et optātis dixit: q̄si diceret: Hoc non potest fieri: nec recipiunt aures mee vt dei filius occidendus sit. CHRY. Quid est aūt hoc: q̄ petrus qui reuelatione patris potitus erat sic velociter cecidit et īstabilis ē effect⁹? Sed dicim⁹ non esse mirum si hoc ignorauit qui de passione et resurrectionis nondū ei fuerat reuelatū. Ipse vero ostēdens q̄ oporteret eū ad passionē venire: pet⁹ increpauit. vñ segt. Qui conuer. et vi. di. su. cōmi. est pe. di. vade retro me satha.

THEOPHI. Dñs nāq̄z volēs oīdere q̄ ppter salutez hoiuz debebat ei⁹ passio fieri: et q̄ sol⁹ sathanas christū pati nolebat: vt gen⁹ nō saluaret humanū: pet⁹ sathanā noiauit: eo q̄ sapet que sūt sathane: nolēs christū pati: sz aduersans eidē. Sathanas. n. aduersari⁹ iterp̄tat. CHRY. Demoni aūt ipm tentāti nō ait: Uade post me: sz petro dic: vade retro me: ideſt sequere me: et volūtario mee passiōis cōsilio nō resistas. Segt: Qm̄ nō sa. ea que dei sūt: sz q̄ hoiuz.

THEOPHI. Que hoiuz sunt dicit petrū sape fm̄ q̄ affectiones carnales quodammō sapiebat: volebat. n. petrus q̄ sibi christus p̄staret requiem et non crucifigeretur.

¶ Et cōuocata turba cū discipulis suis: dixit eis: Siquis vult me sequi: deneget semetipm̄: et tollat crucem suā et sequatur me. Qui enim voluerit aiaz suā saluā facere pdet eā. Qui aūt pdiderit aiaz suā ppter me et euangeliū: saluam faciet eam. Quid eni pderit hoi si lucret totum mundum et detrimentū aīe sue faciat? Aut qd hō cō mutationis dabit pro aīa sua? Qui eni me confessus fuerit et verba mea i gnatione ista adultera et peccatrice: et filius hois cōfitebitur eū cuz venerit in gloriā patris sui cū angelis sanctis. Et dicebat illis: Amen dico vobis: q̄z sunt quidaz de hic stantibus qui non gustabunt mortez donec vidcant regnum dei venientis in virtute.

BEDA. Postq̄z discipulis mysteriū sue passiōis et resurrectiōis oñdit: hortat eos vna cū turba ad sequēdū sue passionis exēplū. vñ segt: Et con. tur. cū. disc. su. dixit eis: Siqs vult post me seq: deneget semetipm̄. CHRY. Quasi dicere ad pet⁹: Tu qdē increpas me passionē sustinere volētē: ego aūt dico tibi q̄ nō solū phibere me pati nociuū ē: sz neqz saluari poteris nisi ipse moriaris. Dic aūt: Siqs vult post me seq. q. d. ad bona voco que qs velle dz: nō ad mala et grauia vt cogaris. Qui. n. fert violentiā freq̄nter ipedit: q vō audiorē ē libertatē dimittit: magis attrahit ipm̄. Aliqs aūt abnegat seipz: cū nullā sui corpis curam hz: vt siue flagellet: siue aliqd simile patiat: sustineat patiēter. THEOPHI. Nā sic q̄ abnegat alter frēm aut pr̄ez: q̄uis vulnerent et moriatur nō cōpatit nec imitat: sic et nos debem⁹ spnere corpus nr̄m: vt si vulnerari ptingat: vl aliquid sile pati nō curem⁹.

CHRY. Nō aūt ait q̄ pcat sibipi: sz q̄ āpli⁹ ē q̄ abneget semetipm̄ q̄si nihil cōe ad se hēat: sz piculis exponat: et circa ea sic disponat ac si ali⁹ patereī: et B ē sibiipi pcere: q̄z pr̄es tūc liberis suis ignoscūt: cū tradentes eos doctorib⁹ illis iubeat non pci. Usqz quo aūt oporteat seipsuz abnegare oñdit cū subdit: Et tol. cru. su. q. d. vsqz ad mortē exprobrabilissimā. THEO. Nam tūc crux exprobrabilis videbat: q̄z i ea malefici figebāt. HIERO. Uel aliter: Sic̄ gubernator pit⁹ tēpestatē i trāgllitate pcauēs: nautas suos vult eē paratos: ita et dns dic: Siqs vult me seq: de. semet. i. alter ex altero fiat. BEDA. Tūc. n. nosipos abnegam⁹ cū vitam⁹ qō p vetustatē fuim⁹: et ad B nitimur quod p nouitatē vocamur. Crux aute tollitur: cū aut p abstinentiam afficitur corpus: aut p passionē primi affligit an̄m⁹. THEOPHI. Dz vō post crucē vtutez aliam nos bre oz: adiecit: Et sequatur.

CHRY. Hoc aūt dic: q̄z ptingit aliquē patiētē nō sequi christū: cū. s. aligs nō patitur ppter xp̄z. Segt. n. christū qui post eū ambulat: q̄ morti ei⁹ se cōformat: pncipes etiā et ptātes cōtēnēs: sub q̄bus aū christi aduētū peccabat. Segtur: Qui vo. ani. su. sal. fa. per. eā. Qui autem p. ani. su. pp. me et

ꝑpter euã. sal. fa cã. q. d. Hec vobis mãdo quasi vobis parcens: etenī q filio suo pcit: pdit eũ: q vo nõ pcit: saluat. Opotet ḡ nos eẽ ad mortẽ ꝯtinue ꝑparatos. Si. n. in mãlibus ꝑlys q parat⁹ est ad mortẽ melior ẽ alys: nullo post mortem cum resuscitare valẽte: multomagis ī spũalib⁹ ꝑlys cũ spes tãta resurrectõis exīstat: q ꝙ ponit aiaz suã ī mortẽ: saluam facit eã. REMI. Aia aũt hoc loco ītelligenda est vita pñs nõ aũt ipsa substantia aie. CHRY. Qz ergo dixerat. Qui vo. ani. su. sal. fa. p. eã. negs pditionẽ hãc ꝛ saluté illã estiet eq̃lem: subiũgit: Quid. n. p. ho. si lu. to. mũ. ꝛ detri. fa. anime sue: Aut quã da. hõ. ꝯmu. p aĩa sna: q. d. ne dicas qñ aĩam suã saluauit: q crucis effugit pericula. Qñ. n. cũ aĩa sua. i. vita ista lucraf aliqs orbẽ terre: qd ampli⁹ erit ei aĩa peunte? Nũqd aliã hz aiaz ꝑ aĩa dare? Preciũ. n. ꝑ domo ꝑt aliqs cõmutare: aiaz vo ꝑdens: aliã aiaz dare nõ potest. Caute ãt dicit: Aut quã ꝯmu. da. ho. Deꝰ enī ꝑpter nraz salutẽ dedit cõmutationẽ ꝑciosũ sanguinẽ iesu xpi. BEDA. Uel hoc dicit: qz psecutõis tpe ponẽda est aĩa: pacis aũt tpe frangenda sũt desideria terrena: qõ significat cũ dicit: Quid. n. ꝑderit hoi ꝛc. Plerũq; aũt verecũdie vsu ꝓpedimur: vt rectitudinez quã seruamus ī mente nõ exꝓmere valeam⁹ ī voce. Et ideo subdit: Qui enī me cõ. fu. ꝛ ver. me ī gene. ista adul. ꝛ pec. ꝛ fi. ho. cõfi. eũ: cũ ve. in glo. pa. su. cũ ang. su. THEO. Nõ enī est sufficiens fides que solũ ī mente ꝯsistit: sz ꝛ ozis ꝯfessionẽ dñs regrit: sanctificata enī ꝑ fidẽ aĩa: dz ꝛ corpus ꝑ ꝯfessionẽ sanctificari. CHRY. Qui aũt hoc vidicit sub yecit se cũ desiderio ad hoc q̃ sine cõfusione xꝑm ꝯfiteaf. Dr ãt adultera gñatio q̃ deũ vez aĩe spõsũ ꝛeligt: ꝛ nõ ẽ secuta xpi doctrinã: sed ꝺmõib⁹ ꝑstrata: semĩa ipietatis suscepit ꝑ qõ ꝛ pecatrix dr. Qui ḡ iter hos xpi ꝺnationẽ negauerit ꝛ vba dei ī euãgelio reuelata: dignã ipietatis penã suscipi et andiẽs ī scdo aduẽtu: Nõ noui vos. THEOPHI. Qui ḡ ꝯfusus fuerit crucifixũ eẽ suũ deũ: ꝛ ipe ꝯfudet illũ non h vbi reputaf xps paup ꝛ miser: sz in glia ꝛ cũ multidine angelorũ. GREGO. in bo. Sũt aũt nõ nulli q xꝑm iõ cõfitẽtur: qz cũctos xpianos eẽ cõspiciũt. Nõ ergo ad ꝓbationez fidei vox suffic quã defẽdit a verecũdia ꝑfessio gnãlitatis. Pacis ergo tpe est aliud vbi ostẽdamur vobis: veremur sepe a ꝓximis despici: ꝺdignamur iniurias vbi tollerare. Si cõtigerit iurgiũ fortasse cũ ꝓximo: erubescim⁹ ꝓiozes satisfacere. Loz qꝑpe carnale dũ bui⁹ vite gliam q̃rit humilitatem respuit. THEOPHI. Qz vo ꝺ sua glia dixerat volẽs ostẽdere q nõ iania ꝓmittebat. subditur: Et dicit ill'. Amẽ di. vo. qz sũt qdaz de hic stantib⁹: q nõ gusta. mor. do. vi. re. dei venien. ī virtute. Ac si diceret: qdã. i. petr⁹ ꝛ iacob⁹ ꝛ io. annes nõ gustabunt mortem: donec eis ostendaz in transfiguratõe cũ qua glozia venturus sim in secũdo aduẽtu. Nõ enī erat aliud trãsfiguratio: nisi secũdi aduẽtus ꝓnũciatio: i quo ꝛ ipse christus ꝛ sancti lucebũt. BEDA. Pia vero ꝓuisione factũ est: vt ꝛtẽplatõe semp manẽtis gaudy ad bzue momẽtũ delibata: fortius aduersa tollerarẽt. CHRY. Nõ aũt coꝛ q ascẽsuri erãt noĩa declarauit: ne relig discipuli aliqd paterenf humanũ. ꝑdicit aũt vt dociliozes circa hȝ cõtẽplatõez fiãt. BEDA. Uel regnũ dei pñs ecclia vocatur. Alig aũt ex discipl⁹ vsq; adeo ī corpe erãt victuri: vt ecclesiaz cõstructã ꝯspicerẽt: ꝛ ꝺ mũdi glziaz erectã. Discipulis enī rudib⁹ de pñti vita aliqd ꝓmittẽduz fuit: vt possent robusti⁹ ī futuro solidari. CHRY. Mystice aũt vita xps est: mors vero diabol⁹. Sustanuit aũt mortẽ q peccatis īmoratur: adhuc ois hõ habẽs dogmata bona aut praua: mortis aut vite panẽ degustat. Et qdem minus malũ ẽ videre mortẽ: malũ aũt est eã gustare: sed adhuc peius eã seq: pessimum autem ei supponi. Capi. IX.

Et post dies sex assũpsit iesus petrũ ꝛ iacobũ ꝛ ioãnẽ: ꝛ duc illos ī mõtẽ excelsum solos: ꝛ trãsfiguratus est coꝛã ipsis. Et vestimẽta eius facta sunt splendentia ꝛ cãdida nimis velut nix: qualia fullo non potest super terrã cãdida facere. Et apparuit illis helias cuz moyse: ꝛ erãt loquẽtes cũ iesu. Et rñdens petr⁹ ait iesu: Rabbi: bonũ est nos hic esse: ꝛ faciam⁹ tria tabernacula: tibi vnuz: moysi vnum ꝛ helie vnũ. Non. n. sciebat qd diceret. Erãt. n. timore exterriti. Et fcã ẽ nubes obumbrans eos: ꝛ venit vox de nube dicens: Hic est filius meus charissimus audite illum. Et statim circumspicientes: neminem amplius viderunt nisi iesum tñ secum.

HIERO. Post ꝺsũmationẽ crucis: gla resurrectiõis ostendit: vt nõ timerẽt obprobria crucis: q oculis suis visuri erãt gliaz resurrectiõis future. vñ dr: Et post di. sex: as. ie. pe. ꝛ ia. ꝛ io. ꝛ du. il. in mõ. exce. so. ꝛ trã est co. ip. CHRY. Qz ãt lucas dicit post octo dies: nõ ꝺriat huic, Lucas. n. ꝛ diẽ quo christus ꝑdicta locut⁹ fuerat: ꝛ diẽ ī quo eos assumpsit numerauit. Iõ ãt post sex dies eos assumpsit: vt vehemẽtiozi repleti ōsiderio ī boꝛ diez spacio vigilãti ꝛ sollicita mẽte ea que videbãt attẽderẽt. THEOPHI. Assumit ãt tres vtices apl'oꝛ: petꝛ tãq̃ ꝯfitẽtẽ ꝛ dilligẽtẽ: ioãnẽ tãq̃ dilectum: ibũ vo tãq̃ altiuocũ ꝛ theologũ. Intãtũ. n. grauis erat indignatio: vt herodes volẽs iudeis placeꝛ: ips occiderit. CHRY. Nõ ãt ī domo suã gliaz demõstrat: sz ī monte excelsuz illos assumit: qñ mõtis sublimitas ꝺueniẽs erat ad glie sublimitatẽ ondẽdã. THEOPHI. Seoꝛsũ ãt eos ducit: qz debebat eis mysteria reuelare. Trãsfiguratione ãt oꝛ ītelligere nõ figure ĩmutationẽ: sz qz manẽte vt ꝑus erat figura: appositio fcã ẽ cuiusdã ienarrabilis claritatis. CHRY. Neq; ḡ ꝺcet aliquã figure trãsformatõez ī regno dei eẽ futurã: aut circa ips saluatorẽ: aut circa eos q assimilabũt: sz appositio nẽ claritatis BEDA: Trãsfigurat⁹ igr saluator nõ substãtiã vere carnis amisit: sz gliaz future vel sue vel nr̃e resurrectiõis oñdit: q ql̃is tũc apl'is apparuit: talis post iudiciũ cũctis apparebit electis. Segr̃: Et ve. ci⁹ fa. fũt splẽ. GREGO. xxxv. mor. Qz ī supne claritatis culmĩe ei vite iustis fulgẽtes adherebũt. vestiũ. n. noie iustos quos sibi adiũgit insinuat. Segtur: Et appa. il. be. cum moy. ꝛ erãt lo. cum ie. CHRY. Moysen ꝛ heliã in medio ītroducit: ꝑmo qdez qz turbe dicebãt christũ heliã: aut vnũ ꝓphetaꝛ: apl'is se cũ eis oñdit: vt differẽtiã fuoꝛ ꝛ dñi cerneret. Et ẽt qz de trãsgressiõe legis iudei christũ accusabãt: ꝛ blasphemũ cũ putabãt: tãq̃ sibi gloziã pr̃is attribuẽtẽ: eos q ī vtroq; fulserũt ī medio duc. Et enī moyses legẽ ꝺdit: ꝛ helias glozie dei ẽlator fuit: vñ ei nõ assisterẽt: si deo ꝛ legi ei⁹ ꝺry eẽnt. Et vt scirẽt q vite ptãtẽ ꝛ mortis hz: pp ꝺ ꝛ moysen q mortu⁹ erat: ꝛ heliã q nõdũ mortẽ passus fuerat ī mediũ ītroducit. Iteꝛ p ꝺ significauit q̃ doctrine legis xpi ꝓphetaꝛ doctrina pedagog⁹ fuit. Significat ẽt ꝺiũctionẽ noui ꝛ veteris testi. Et qñ in resurrectiõe cũ ꝓphetis apl'i ꝺiũgẽtur: ꝛ vna erit obuiatio regi cõi. Segtur: Et resꝑ. ait ie. Rabbi bonũ ẽ nos ꝺ eẽ: ꝛ faciam⁹ hic tria ta. ti. vnũ: mo. vnũ: ꝛ he. vnum. BEDA: Si tñ trãsfigurata xpi humanitas: duoꝛũq; societas scoꝛ ad pũctũ visu ꝺlectat: vt eos ne discedãt ẽt obsego pe. trus sistere velit: q̃ta erit felicitas visiõi deitatis iter angeloꝛ chozos adeẽ ꝓpetuo? Segr̃. Nõ. n. scie. qd dice. Et si. n. petr⁹ ꝑ stupoze humãe fragilitatis nesciat qd dicat ī siti tñ sibi dat effect⁹ idiciũ. nesciebat. n. qd diceret: qz oblit⁹ ẽ regnũ sãctis a dũo nõ alicubi terraꝛ: sz ī celis eẽ ꝓmissuz: nec recoꝛdat⁹ ẽ se suosq; coaplos mortali adhuc carne circũsẽptos ĩmortalis vite statũ subire ñ posse: cui ẽt mẽte excesse

rat:qz ī domo patris q̄ in celis est:dom⁹ manufacta necessaria nō sit. Bz ⁊ vsqz nūc iperitie notaī gsqs legi ꝓbetis et euāgelio tria tabernacula facere cupit:cū dec adinuicē nullaten⁹ valeāt separi. CHRY. Nō etiā i tellexit petrus qꝫ ad demōstratōez vere glie trāsfigurationez dñs est opat⁹: neqꝫ qꝫ ꝓpter doctrinā boīuz hoc faciebat. nā plurimi erāt relicturi multitudinē in heremo habitātes. Hegī: Erāt.n. timo.ex. Erat aūt ꝟ timoz ꝺm quē de cōi mēte ī statum eleuabant meliorē. qō enī in exteriorib⁹ videbaī moyses ⁊ belias erat. Ducebat aūt aīa ad quendā diuinū affectū: q̄si ex diuina visione ab humano sensu abstracta. THEO. Vl alr. Petrus timēs a mōte descēdeī: qz iā pñs erat qꝫ chrīst⁹ crucifigi debebat dixit: Bonū est nos hic eē: ⁊ nō illic descēdere in mediū. ſ. iudeoꝝ. Si āt huc veniēt furentes ꝓtra te: habem⁹ moysen q egyptios debellauit. habem⁹ ⁊ beliaz q ignē eduxit de celo ⁊ quinquagenos destruxit. ORIGE. sup matth. Marcus aūt ex ꝑsona sua diē: Nō.n. sciebat qd diceret. Ubi cōsiderandū ne forte ꝑ excessū mētis ꝟ loquebatur: motus quodā spū alieno: ne forte. ſ. ille spūs q voluit q̄tū ad se xp̄m scādaliçare: vt recederet a passione oīb⁹ hominib⁹ salutari. Ipse operans etiā hic seductorie vult euelere chrīstum sub colore boni: vt nō cōdescēdat hoīb⁹: nec veniat ad eos: nec suscipiat mortē ꝑ eis. BEDA. Qz vero petr⁹ māle quesiuit tabernaculū: nubis accepit vmbraculū: vt discat ī resurrectōe nō tegmine domoꝝ sed ſpūssancti glia eos eē ꝓtegendos. vñ segī: Et facta ē nubes obū. eos. Qz vo ip⁹ audēter iterrogauerūt ꝓpterea respōsionē dñi nō merent: ſz pater respōdet ꝑ filio. vñ segtur: Et venit vox ō nube dicens: Hic est fili⁹ me⁹ carisſ. ipz au. CHRY. A nubē gdē vox emittit ī qua de⁹ apparere consueuit vt credent qꝫ vox illa ferretur a deo. In boc aūt qꝫ dicit: Hic ē fi. me⁹ carisſ. vnā volūtatē pri ⁊ filio ꝓtestaī: ⁊ qꝫ salua filiatōe q̄tū ad oīa cū eo q genuit vnū eē. BEDA. Quē autē moyses cū venerit ī carnę audiēdū ab oī aīa q̄ saluari vellz ꝺixit: būc ia veniētez ī carne de⁹ pr audiēdū discipul⁹ ostēdit. Segī: Et sta.cir.ne .am. vi. nisi ic. trī secū. Ubi eniz cepit fili⁹ designari mox ſui discesserūt: ne ad illos pña vox emissa putareī. THEOPHIL. Mystice aūt post ꝓsūmationē h⁹ scī qō in sex dieb⁹ factū est: assumet nos ihesus si ei⁹ sum⁹ discipuli ī mōtez excelsū. i. in celū: ⁊ tūc videbim⁹ ei⁹ gliam singularē. BEDA. Uestimēta aūt dñi recte sancti eius accipiūt q nouo cādore fulgebūt. Fullo aūt intelligendus ē cui psalmista logī: Amplius lava me ab inig. mea: ⁊ a delī. meo mū. me. q nō pōt suis fidelib⁹ dare claritatē ī terra: q̄ eis ꝓseruata manet ī celis. REMI. sup matth. Uel p fullonē scī designaī ꝓdicatores: ⁊ aīaꝝ purgatores: quoꝝ ī hac vita null⁹ ita viuere valz: vt alicui⁹ pctī maculā ñ obfuscēī. In futura.n. resurrectōe scī ab oī macula peccati purgabunī. Tales ḡ eos faciet dñs: q̄les ne ipi mēbra sua casti gāda nec vllus ꝓdicatoꝝ suo vl exēplo vel doctrina facere pōt. CHRY. Ul vestimenta alba euāgelica sūt ⁊ aplica scripta oīum clarissima: qb⁹ filia nll⁹ expositoꝝ facere pōt. ORIGE. sup matth. Ul forsitā fullones sup terrā possu m⁹ mozalr existimare sapiētes scī h⁹: q putant ornare etiā turpes itellect⁹ ⁊ dogmata falsa fullonicatōe īgenų sui: sed illoꝝ ars fullonica pōt facere aliqd sile ꝺmoni q ostēdit spi ritualiū itellectuū splēdorē ī dictis scripturaꝝ ipitis: q̄ a plīmis cōtēnūt. BEDA. Moyses ⁊ belias quoꝝ vnū mortuū ⁊ aliū ī celis raptū legim⁹: futurā oīuz scoꝝ gliaz significat: q vz. tpe iudicij: vl viui i carne repiēdi: vl ab oli guastata morte resuscitandi ⁊ pariter sunt regnaturi cum illo. THEO. Ul ꝟ significat qz ī glia videbim⁹ ⁊ legē ⁊ ꝓphetas cū ipo loq̄ntes. i. q̄ q eū fuerūt dcā ꝑ moysen ⁊ alios ꝓpbas: tc̄ videbim⁹ eē ꝓsona reb⁹: ⁊ tc̄ audiem⁹ vocē pr̄nā. ſ. reuelātē. ſ. nob filiū pr̄is ⁊ dicētē: qm̄ h ē fili⁹ me⁹: obūbrā te nube. i. spūsscō q ē sapie fōs. BEDA. Et notādū sic dño ī iordāe baptiçato: sic ⁊ ī mōte clarificato totī⁹ scē trinitatis mysteriū declaraī: qz gloriā eius quā in baptismo credētes ꝓfitemur. ī resurrectione videtes collaudabimus. Nec frustra spūssanctus ꝟ ī lucida nube: illic appuit in colūba: quia nūc simplici corde fidē quā ꝓcepit ꝟuat: tūc luce apte visionis qđ crediderat ꝓtēplabiī. Cū autē fieret vox sup filiū: inuēt⁹ ē ipse sol⁹. qz cū mānifestauerit se ipz electis: erit de⁹ oīa ī oībus: ūno cū suis ꝓ oīa chrīst⁹ caput cū corpe splendebit.

¶ Et descēdētibus illis de mōte ꝓcepit illis ne cuiq̄ q̄ vidissent narrarēt: nisi cū filius hoīs a mortuis resurrexerit. ⁊ verbū cōtinuerūt apud se cōquerentes qd eēt cū a mortuis resurrexerit. Et interrogabāt eū dicētes. Quid ergo dicūt pharisei ⁊ scribe: qz beliā oz venire pr̄imū. Qui rñdens ait illis: Helias cū venerit pr̄io restituet oīa: ⁊ qūo scriptum ē ī filiū hoīs: vt multa patiaī ⁊ cōtēnatur. Sed dico vobis: quia ⁊ helias venit: ⁊ fecerunt illi q̄cūq̄z voluerūt: sicut scriptū est de eo.

ORIGE. sup mat. Post mysteriū oñsuz ī mōte descēdēti h⁹ de mōte discipul⁹ ꝓcepit vt ei⁹ trāsfiguratio nō māifesteī añ gl'iaz passiōis ⁊ refrectōis ipi⁹. vñ dr: Et desc. illis ō mō. p. il. ne cu. q̄ vi. nar. nisi cuz fi. ho. a mor. re. CHRY. Ubi nō simplr fileī iubet: ſz passionē ifinuās cāz ifinuat pp quā filere ōbebūt. THEOPHI. Ne. ſ. hoies scādaliçenī: audietes de xp̄o tā gl'iosa q eū crucifixū erāt visuri. Nō igitur erat ꝟgruū talia de xp̄o diceī añq̄ patereī. post resurrectionē ꝟo credibile videbaī. CHRY. Illi ꝟo resurrectionis mysteriū iḡrātes: ꝟbū gdē retinētes ſuicē disputabāt. vñ sequit: Et v. cō. apō se cō. qd eēt cū a mor. re. HIERO. Hoc qō ꝓpe marci est: id significat: qz cū absorpta fuerit mors ī victoriā: nō erūt ī mēoria ꝓna. Segī: Et iter. eū. di. Quid ḡ di. pha. ⁊ scri. qz be. oz ve. p. CHRY. Intētio gdē discipulorꝝ sup hac iterrogatōe talis mihi eē vr. Nos gdē heliā tecū vidim⁹: ⁊ ꝑus te vidim⁹ q̄ heliā. Scribe ꝟo ꝑus heliā venire docēt: credim⁹ itaqꝫ eos mēdaciū ꝓtulisse. BEDA. Uel ita estimabāt discipuli trāsformationē glie hāc eē quā ī mōte viderāt ⁊ dñr: Si iā veniſti ī gl'ia: qūo ꝑcurſor tu⁹ nō appz: maxīe qz heliā viderāt recessisse. CHRY. Quid āt ad hoc xp̄s rñderit: appz ꝓ hoc qō sbdiī: Qui rñdēs ait. De. cū ve. p. re. om. In quo oñdit qꝫ helias veniet añ scoz aduētū. Scripture.n. duos aduēt⁹ xp̄i p̄nūciāt: vnū. ſ. fact⁹ ē: ⁊ aliū q vētur⁹ ē. Uñs aūt scōi aduēt⁹ heliā asserit ꝑcursorē.

BEDA. Restituit aūt oīa: vtiqz illa q̄ malachias oñdit dicēs: Ecce ego mittā vob heliā ꝓphetā: vt cōuertat cor patrū ad filios: ⁊ cor filioꝝ ad pr̄es eoꝝ. restituet ēt ꝟ qō morti debz ac diu viuendo distulit. THEO. Proponit āt hoc dñs ad resistēdū opīoni phariseoꝝ: q tenebāt qꝫ p̄mi aduētus ꝑcursor erat helias: q̄si ad icōueniēs ducens. vñ subdit: Et qūo scriptū est ī fi. ho. vt ml'. pa. ⁊ cō. Ac si dicat: Pelyas thesbytes cū venerit pacificabit iudeos: ⁊ ad fidē adducet ipsos. ita vt sit secūdi aduētu⁹ ꝑcursor. Si ḡ p̄mi aduēt⁹ helias est ꝑcursor qūo scriptū est qꝫ filius hoīs oz pati: Ex his ergo duob⁹ vnū erit: aut qꝫ ñ sit p̄mi aduēt⁹ helias ꝑcursor: ⁊ scriptuī: erūt veī. aut qꝫ ꝑcursor p̄mi ad ēt⁹: ⁊ scriptuī nō erūt vere: q̄ dicūt qꝫ oz xp̄s pati: cū helias| debeat oīa restituere: ⁊ nō debeat eē iude⁹ aligs ī credulus: ſz oēs credere debeāt ad ꝓdicationē ei⁹ qcūqꝫ audiēt eū. BEDA. Ul ita ⁊ quō scriptū est. i. quō de xp̄i passione multifarie ꝓphe mlta scripserūt: ſz ⁊ helias cū venerit mlta passur⁹ ē ⁊ ꝓtenendus ab impys. CHRY. Sicut aūt domin⁹ scōi aduentus heliā asseruit ꝑcursorē: sic ⁊ ipī asserit ioānē eē ꝑcursorem p̄mi aduēt⁹. vñ subdit: Bz dī. yo: qz ⁊ helias ve. GLO. Joannē vocat heliā: nō qz helias erat ī ꝑsona: ſz qz helie ministeriū adimplebat. sicut enī ille ꝑcursor erit scōi aduēt⁹: sic

iste factus ē ꝑmi. THEO. Erat ēt ioannes redarguto⁹ ⁊ çelotes ⁊ heremita vt helias: nō tñ audiuerūt illū sīc heliaz audiēt. nefario vō ludo eū occiderūt caput illius amputā/tes. vñ segt̄. Et fe. il. q̄ vo. sīc̄ scriptū ē de eo. CHRY. Vel alr. iterrogabāt discipl̄i iesū: quo scriptū ē pati filiuz hois: Ad B āt q̄si rndēs dic̄: Sic̄ ad fil̄itudinē helie ioānes venit ⁊ ei mala itulerūt: sic �sm scripturas oportet filiū hois pati. ¶ Et veniēs ad discipulos suos vidit turbā ma/gnā circa eos: ⁊ scribas ꝙrētes cū illis. Et con/festi ois ppl's vidēs iesum stupefact⁹ ē ⁊ expaue runt: ⁊ accurrētes salutabāt eū. Et interrogauit eos: Quid iter vos cōq̄ritis? Et rndens vn⁹ de turba dixit: Magister attuli filiū meū ad te hītē spīm mutū: q vbicūq; eū apprehēderit allidit illuz ⁊ spumat ⁊ stridet dētib⁹ ⁊ arescit. Et dixi discipulis tuis vt eijcerēt illū ⁊ nō potuerūt. Qui re/spōdens eis dixit: O gnātio icredula: q̄diu apō vos ero? Quādiu vos patiar? Afferte illum ad me: ⁊ attulerūt eū. Et cū vidisset eum statī spūs ꝙturbauit illū: ⁊ elisus ī terrā volutabatur spu/mans. Et interrogauit patrē ei⁹: Quātū tpis ē ex quo ei hoc accidit? At ille ait: ab īfātia. Et freq̄n/ter eū ī ignē ⁊ ī aquā misit: vt eū pderet. Sz sīqd potes adiuua nos misert⁹ nr̄i. Jesus aūt ait illi: Si potes credere: oīa possībilia sunt credēti. Et cō/tinuo exclamans pr̄ pueri cū lachrymis aiebat: Credo dñe: adiuua icredulitatē meā. Et cū vi/disset iesus cōcurrentē turbā cōminat⁹ ē spiritui īmūdo dicēs illi: Surde ⁊ mute spūs ego p̄cipio tibi: exi ab eo: ⁊ ampli⁹ ne itrocas ī eū. Et excla/mās ⁊ multū discerpēs eū: exīit ab eo: ⁊ factus est sīc̄ mortuus: ita vt multi dicerēt: q⁹ mortu⁹ est. Jesus aūt tenēs manū ei⁹ eleuauit eū ⁊ surre/xit. Et cū itroissz in domū discipuli ei⁹ secreto ī terrogabāt eū: Quare nos nō potuim⁹ eijcere? ⁊ dixit illis: Hoc genus in nullo potest exire: ni/si in oratione ⁊ ieiunio.

THEO. Postq̄z gl̄iaz suā trib⁹ discipulis ī mōte oñde/rat: reuertitur ad alios discipl̄os q cū eo nō ascēderāt ī mō/te. vnde dicit̄: Et ve. ad di. su. vi. tur. ma. circa eos: ⁊ scri. cō. cū il. Pharisei nāq; captātes bozā cū pūs nō extiterat xp̄s accesserūt vt ipsos ad se attraherēt. HIE. Nō ē āt boi re/ges sub sole: sp̄ pusillos occidit īuidia. magnos pcutiunt ful/gura mōtes: aly discētes cū fide vt turbe: aly īuidētes cū fa/stu vt scribe ad eccl̄iaz ꝙueniūt. Segt̄: Et cō. om. po. vi. ie. stu. ē ⁊ ex. BEDA. Notādū ī oib⁹ locis distātiā mētis scri baz ⁊ turbe. Scribe. n. nihil deuotōis: fidei: būilitatis: ⁊ re/uerētie ei exhibuisse narrāt̄: sz veniēte dño mox ois turba stupefacta expauit: eūq; salutās accurrit. vñ segt̄: Et ac. sa. eum. THEO. Affectabāt enī turbe eū videre: ita vt euz vēientē a lōge salutarēt. Quidā vō oñt q⁹ aspect⁹ ei⁹ ex trāf figuratōe specio fioz fact⁹: turbā ad salutatiōez ei⁹ attrahe/bat. HIERO. Popul⁹ aūt vidēs stupefact⁹ ē ⁊ expauit: nō discipuli: q⁹ nō est timoz ī charitate: timoz ē fuoz: stupe/scere stultoz. Segt̄: At iter. eos. Quid iter vos cō. Quid. s. dñs interrogat: vt ꝓfessio pariat salutez: ⁊ murmur cozdis nr̄i ꝙmonib⁹ pys soluat̄. BEDA. Pōt vō: nisi falloz: itelli gi de hoc q̄nē fuisse motā: q̄re ip̄i eū essent discipuli salua toris saluare ōmoniacū q ī medio erat posit⁹ nō possēt: qō ex seq̄ntib⁹ pōt cōici cū dicit: ⁊ respōdēs vnus de tur. di. Magister attu. fi. me. ad te ha. spi. mu. CHRY. Hūc ho/minē scriptura ītirmū ī fine oñdit: ex hoc qō christ⁹ dic̄: O gnātio icredula. ⁊ p hoc q⁹ sbdit: Si potes credere. Sz ⁊ sī fidelitas ei⁹ occasio extiterit demonē nō pelledi: icusat tñ discipulos. vñ subdit̄: Et di. dis. tu. vt ey. il. ⁊ nō po. Vide ät isti⁹ īsipiētiā. Jesū ī medio turbaz p̄cat̄ discipulos icusans. vñ ⁊ dñs cozā plebe multo magis hoc ei īputat nō solū in p̄ sonā ei⁹ accusatiōnē itendēs: sz ī psonā oīuz iudeoz. pbabi le. n. ē mltos pūtiū scādaliçatos: ea q̄ nō cōueniebāt de disci pulis cogitasse. vñ segt̄: Qui eis rndēs dixit: O gnātio icre/dulitatē meā: q̄diu apō vos ero: q̄diu vos patiar? Jn quo oñdit: ⁊ mozte se ōsiderare: ⁊ graue ei eē cū illis cōuersari. BEDA. Intñ ät nō ē boi irat⁹: sz vitio vt statī itulerit: Afferte illū ad me: ⁊ at. cū. Et cum vidiss. il. sta. spi. ꝙtur. illū: ⁊ eli. ī ter. volu. ꝙu.

CHRY. Hoc ät dñs ꝓmisit pp p̄ez pueri: vt cū vexatē ōmonē videret̄: ad fidē futuro miracl'o traherēt̄. THEO. Permittit ēt vexari puez: vt ex hoc scirem⁹ demōis ipiets tē: q occidiss̄z eū nisi fuiss̄z a dño adiut⁹. Sequit̄: Et iter. pa. ei⁹. Quātū tē. ē ex quo hoc ei acci. At ille ait: Ab īfā. ⁊ fre. eū ī ignē ⁊ in aq. mi. vt eū p. BEDA. Erubescat iulian⁹ q dice re audet oēs hoies absq; pctī ctagiōe nasci ī carne tāq; ino cētes p oīa: vt fuit adā qñ creat⁹ ē. Quid. n. būit iste puer vt ab īfātia demōio vexaret̄ acerbissimo: sī nullo original'pcti vinculo tenebat̄: q⁹ ꝓtat illū adhuc ꝓpriū nō bēre potuisse pctm̄? GLO. Exꝓmat āt ī vbis sue petitiōis fidei defectū vñ subdit: Sz sīgd po. adiu. nos mi. no. Cū. n. dic̄: Sīgd po tes māifestat se de ei⁹ potētia dubitare: q⁹ viderat filiū suū a discipul' xp̄i curatū nō eē. Hic̄ aūt Mistus nr̄i: vt desigua ret miseriā fily q patiebat̄: ⁊ p̄ris q ꝓpatiebat̄. Segt̄: Jesus āt ait illi: Si po. cre. om. pos. sūt cre. HIERO. Libertatē arbitry hoc īdicat q̄d dic̄: Si potes. Que āt sunt oīa q̄ possi bilia sunt credēti: nisi q̄ ī noīe iesu. i. salutis postulant̄ cū la/chrymis. BEDA. Aptū āt rñsuz dñs dedit petēti. Jpe. n. ait: Sīgd potes adiuua nos: Et dñs: Si potes īgt credere. At ꝓtra leprosus q fideliter clamabat: Dñe si vis potes me mūdare: cōgruum sue fidei accepit rñsum: Volo: mūdare. CHRY. Qō āt dic̄ tale ē: Tāta ē vtutis apō me supabūdā tia: vt nō solū hoc possīz: sz ⁊ alios hoc faciā opari. q̄re si ere diderīs vt oz: ⁊ hūc ipe curare poteris: ⁊ alios mltos. Hic q cū ad fidē reducebat: q adhuc de īfidelitate logt̄. vñ segt̄: Et cō. excla. p̄r pu. cū la. aiebat: Credo dñe: adiu. icredu. me am. Sz si crediderat dicēs: Credo: quō subdit: Adiuua icre dulitatē meā? Dicam⁹ igr̄ q⁹ m'tiplex ē fides: ītroducit oīa .s. ⁊ pfecta. Dic āt īcipiēs credere saluatorē deprecabat̄: vt ap ponere reliquū ad suā vtutē. BEDA. Nemo. n. repēte fit summ⁹: sz ī bona ꝙuersatōe a minimis q̄sq; īchoat: vt ad ma gna ꝓueniat. Alia nāq; sūt vtutis exordia: aliō pfect⁹: aliud pfectio. Qz igr̄ p occultā īspiratiōnē gr̄e merito⁹ suoz gra dib⁹ fides crescit: vno codēq; tpe is q necdū pfecte credide rat: simul ⁊ credebat: ⁊ icredul⁹ erat. HIERO. Per hoc ēt mōstrat̄ q⁹ credulitas nr̄a īfirma ē: nisi inīra subsistat ad iutoziō subsidy ōi. Fides aūt cū lachrymis optata vota ca pit. vñ segt̄: Et cū vi. iesus cōcur. tur. cōmi. ē spi. īmū. di. illi: Surde ⁊ mu. spi. ego tibi p̄ci. exi ab eo: ⁊ amplius ne ītro. in eū. THEO. Jō āt cū videret turbā ꝓcurrere: ꝓminat̄ est spūi īmūdo. nolebat. n. cozā turba curare: vt oīs tatiōnē fuge re doceret. CHRY. Qz āt cōminat ⁊ dixit: Ego tibi p̄cipio diuine attribuit ptāti. Qz vō dic̄ nō solū: Exi ab eo. sz et am plius noli ītroire ī eū: oñdit q⁹ ad reitrādū pmptus erat: q⁹ ille nōdū erat ī fide pfect⁹: sz B dñi iussio ībebat. Segtur Et exclama. ⁊ mul. dis. eū exyt ab eo: ⁊ fact⁹ ē sīc̄ moz. ita vt mul. di. q⁹. moz. est. Non. n. valuit mortē diabol⁹ ꝓponere pp vere vite aduentū. BEDA. Que autez hostis ꝓpius morti sīl'z reddidit: hūc p̄i⁹ saluato⁹ pie dextere tactu sal/

uauit.vnde seqr: Jesus aũt te.ma.eius cle. eũ ꝛ sur. Ex quo sicut vex se eẽ deum potẽtia saluãdi docuit: ita ꝛ verum se habuisse carnis nãz moze tactꝰ humãi ỏclarauit. Negat nãz Manes ifanꝰ vaciter eũ carne idutũ fuisse .ſz ipse cũ tot laguentes suo tactu erexit mũdauit: illumiauit: beresiz illius anteqz nata eẽt dãnauit. Seqr: Et cũ itro.i do.di.eiꝰ se.i ter.eũ: Quare nos nõ po.ey. CHRY. Timebãt.n. ne foz te collocatã sibi gr̃az amisissent.recepant.n.tãtã iã spirituũ inũdoꝛ. Seqr: Et di.il. Hoc ge.i nul.põt exi. Ni.i oro.ꝛ ie. THEOPHI.s.lunaticoꝛ: vl simplr oiuz ỏmõioꝛ genꝰ. Qz nãqz iciunare eũ q curari dz ꝛ illũ q curat. Sic.n. va oro pficit: cũ ꝛiũgit oroni ieiuniũ: qñ ñ grauat q ozat ex sũptõe ciboꝛ: ſz sozbi ẽ. BEDA. Mystice ãt dñs sursũ discipul mysteria regni reserat: deoꝛsũ turbis pctã infidelitatis exprobrat: ꝛ spũs malos ab his q vexant expellit. Naz carnales adhuc ꝛ isipiẽtes ꝛfortat: docet: castigat: ꝛ pfectõez libe ri ỏ eternis istruit. THOPHI. Demõ ãt iste surdꝰ ꝛ mutũ nõ vult alios qõ cõdecens ẽ docere. CHRY. Pecca tor ãt spumat stultitia: stridet iracundia: aresçit ignauia. Di scerpit aũt spũs appꝛopinq̃ntẽ ad salutẽ: ꝛ silr quos ventrẽ suũ trabere ỏsiderat: diſcerpit p terroꝛes ꝛ dãna vt feẽ iob. BEDA. Sepe.n. dum ꝛuerti ad deũ post pctã conamur: maioꝛibꝰ nouisq̃ antiq hostis pulsamur insidys: qõ facit: vt vel odiũ vtutis icutiat: vl expulsiõis sue vidicet iniuriam. GREGO. ꝛ.moza. Uelud moztuꝰ ãt oñdit: qꝛ a maligni spũs ptãte liberaꝛ: qꝛ qsqs iã terrena ỏsideria subegit: vitã i se carnalis ꝛuersatois extiguit. ꝛ mõ moztuꝰ apparet: quẽ multi moztuũ dicũt: qꝛ q spiritualr viuere nesciũt euz q carnalia bona nõ sequit extictum fundit arbitrantur. HIERO. Per hoc aũt q ab infantia vexatꝰ ẽ: significaꝛ gẽtilis pplus: cuiꝰ a natiuitate creuit cultus iutil idoloꝛ: vt stulte immolaret filios suos demonys: Uñ dr: q in ignẽ ꝛ aquaz eũ misit. Aly.n. de gẽtibus ignen venerabantur: aly aquaz. BEDA. Uel i hoc demõiaco siginficanꝛ q oziginal culpe reatu astricti veniũt in mundũ: rei fm gr̃am saluãdi. Ignis aute ad feruoꝛẽ irauciũdie referẽdꝰ ẽ: aq̃ ad voluptates carnis que dissoluere mẽtẽ p delitias solẽt. Nõ aute pnero qui cantẽ emẽdare desiderat: vitium vtiq; icrepãdo ꝛ execrando dz exterminare: ſz hoiez amãdo refouere. HIERO. Imputat aute dñs spũi qõ bõi pstat dicens: Surde ꝛ mute spũs, qꝛ ille nũq̃ audiet nec loquet, qõ peccatoꝛ penitẽs audit ꝛ loquit: Exiẽs aute demõ ab hoie: nũq; reuertur: si hõ coꝛ suũ serauerit clauibꝰ humilitatis ꝛ charitatis ꝛ ostium obtinuerit immunitatis. Factꝰ ẽ hõ sanatꝰ velud moztuꝰ. Sanatis et eni dr: Moztui estis: ꝛ vita vestra abscõdita ẽ cum christo i deo. THEOPHI. Gz si iesus.i. euãgelicꝰ sermo teneat manũ.i. vtutẽ actiuã: tũc a demone liberabimur. Ui de etiã q pmo deꝰ nos iuuat: deide regritur a nobis q bonũ opemur. Uñ dr q iesus eleuauit illum: i quo oñdit dei auxiliũ ꝛ surrexit: in quo mõstraꝛ hois studium. BEDA. Dũ aũt docet dñs aplos qũo demõ nequissimus debeat expelli: oẽs instituit ad vitam: vt.s. nouerimꝰ grauioza queqz: vel immundoꝛ spũuz: vel hoiuz tentamẽta: ieunys ꝛ ozõni b̃ eẽ supanda. Jrã quoqz dñi cũ in vltionẽ celerũ nr̃oꝛ fuerit accẽſa: hoc remedio singulari posse placari. Jeiunium ãt gnãle ẽ nõ solũ ab escis: ſz ꝛ a cũctis illecebꝛis abstinere carnalibus: imo ab oibꝰ vitioꝛ passionibus. Sic ꝛ oro gnãl nõ soluz i vbis ẽ qbꝰ diuinã clemẽtiã i uocamꝰ: vex etiã in oibus q̃ i obseguz nr̃i ꝛditoꝛis fidei deuotione gerimꝰ teste aplo qui ait, Sine itermissiõe ozate. HIERO. Uel stultitia que ad luxuriã carnis ptinet sanaꝛ. Ira ꝛ ignauia ozatione depelliꝛ. Medicina cuiusq vulneris adhibẽda ẽ ei. Non sanat oculũ: qõ calcaneo ad bibetur: Jeiunio passiões coꝛporis: ꝛ oratione pestes sanãde sunt mentis.

¶ Et ide pfecti ꝓtergrediebãt galileã; nec volebãt q̃q̃z scire. Docebat ãt discipl̃os suos ꝛ dicebat ill̃: Qñ filiꝰ hois tradet i manꝰ hoiuz ꝛ occidẽt eũ: ꝛ occisus tertia die resurget. At illi ignorabãt verbũ: ꝛ timebãt iterrogare eũ. Et venerũt capharnaũ q cũ domi cẽnt iterrogabãt eos: Quid i via tractabatis? At illi tacebãt. Siqdẽ i via iter se disputauerãt. qs coꝛ maioꝛ eẽt. Et residẽs vocauit xp̃m. ꝛ ait illis: Siqs vult primus eẽ: erit oiuz nouissimus: ꝛ oiuz minister. Et accipiẽs puex statuit eũ i medio coꝛ: quẽ cũ cõplexus esset ait ill̃: Quisqs vnum ex hmõi pueris receꝑit in noie meo: me recipit. ꝛ qcũqz me suscepit: nõ me suscipit: sed eũ qui misit me.

THEO. Post miracla iterpõit dñs fmonẽ ỏ passiõe: ne putaret q̃ iuolũtarie passus ẽ. Uñ dr: Et in. p. ꝓter gal. nec vo. quẽ. sci. i. se ibi eẽ. Bo. ãt di. su. ꝛ di. il. qñ fi. ho. tra. i ma. ho. ꝛ oc. eũ. BEDA. Spꝑ pspis miscet tristitia: vt cũ repẽte venerit: ñ terreãt aplos: ſz pmeditatis aĩs ferãt. THEOPHI. Postq̃z vo dixerat q̃ triste erat: tũc adiũgit qõ letificare dz. Uñ seqr: Et oc. ter. die re. vt discerem⁹ ex b̃ q̃ post angustias letitie subsequunt. Seqr: At illi ign. ver. ꝛ ti. eus iter. BEDA. Dec ignozantia discipuloꝛ: non tam de tarditate igeny: q̃ de amoze nascit saluatoris: qui carnales adhuc ꝛ mystery crucis ignari quẽ deũ vex cognouerãt moztuũ credere negbãt. ꝛ qꝛ p figuras eũ loquentẽ sepe audire ꝛsueuerãt: hozrẽtes euẽtũ moztis eiꝰ ẽt in eis q̃ de sua tradi tione ac passiõe apte loq̃bat: figurate aliqd si gnificari volebãt. Seqr: Et venerũt capharnaũ. HIERO. Capharnaum dr villa ꝛsolatiois. ꝛ ꝛgruit iterptatio ad pdictã sniaz q̃ dixerat: Et occisus: ter. die resur. Seqr: Qui cũ domi eẽnt: i terro. eos: Quid i via tractabatis: at illi tacebãt. CHRY. Matthe⁹ ãt dic q accesserũt ad iesũ: discipl̃i dicẽtes: Quisputas maioꝛ ẽ i regno celoꝛ? Nõ. n. ab initio narrationẽ incepit: sed tacuit de itelligẽtia salvatoris circa discipuloꝛ cogitatiões ꝛ dcã: q̃uis possz itelligi q ea ẽt q̃ seoꝛsum cogitabãt aut dicebãt: dicebãt ad eũ: qñ oia erãt ei ita cognita: ac si ad eũ dcã fuissent. Seqr: Sigdẽ iter se i via disputauerãt qs eẽt illoꝛũ maioꝛ. Lucas ãt dic q cogitatio itrauit i discipulos qs eẽt illoꝛ maioꝛ. Cogitationẽ.n. ꝛ intẽtionẽ eoꝛum dñs ex illoꝛ vbis mãifestauit ſz historiã euãgelicã. HIERO. Recte ãt i via tractabãt de ꝓncipatu. Silis.n. ẽ hec tractatio loco. Principatꝰ.n. sic igredit: sic deserit: ꝛ q̃diu tenet: labit: ꝛ icertũ ẽ i q̃ mãsiõe. i. in q̃ die finiat. BEDA. Inde ãt videt oꝛta disputatio discipuloꝛ de ꝓmatu: qꝛ viderãt petꝛ iacobũ ꝛ ioãnẽ seoꝛsuz ductos i mõte: secretũq; eis ibi aliqd eẽ creditũ. ſz ꝛ petro ſz Matt. claues regni celoꝛ eẽ pmissas. Uidẽs ãt discipuloꝛ cogitatões dñs: curat desideriũ glie bũilitate sanare: ꝓmatũ nõ eẽ q̃rendũ: ꝛ pus simplici humilitatis cõmonet ꝓpio. vñ Seqr: Et residẽs vocauit. xp̃m. ꝛ ait ill̃: Siqs vult ꝓmꝰ eẽ: erit oiuz nouissimꝰ. ꝛ oiuz minister. HEIRO. Ubi notãdũ q illi eũtes disputabãt de ꝓncipatu: ipe sedẽs docet humilitatẽ. Principes.n. laborant: hũiles gescũt. CHRY. Appetebãt qdẽ discipuli honorẽ hr̃e aduño. ỏsideriũ ẽt eis ierat vt magnificarent a xp̃o Quãto.n. qs maior ẽ: tãto maioꝛibꝰ honoꝛibꝰ dign⁹ existit pp hoc nõ coꝛ desideriũ ipediit: sed hũilitatẽ introduxit.

THEO. Non.n. vult vt vsurpemus nobis primatus: sed per humilitatem altitudinẽ cõsequamur. Mox aũt monet eos inocẽtie puerilis exẽplo. vñ seqr: Et ac. pu. sta. eũ i me. eo. CHRY. Ipso visu eis persuadẽs humiles esse ꝛ simplices. Eteni ab inidia ꝛ vana glia puulus mũdꝰ extitit: ꝛ a ꝛcupiscẽdo ꝓmatũ. Nõ solũ ãt ait si tales efficiami: merce dẽ magnã accipietis: ſz ꝛ si alios tales honorabitis pp me. vñ seqr: Qnẽ cũ ꝛplexꝰ eẽt: ait ill̃: Quisquis vnuz ex huius

modi pue.re.i no.meo:me recipit. BEDA. In quo vlsim plr paup est christi ab his q volunt eē maiores: p eius ostēdit honore recipiēdos:vel in malitia puulos esse suader: vt simplicitatē sine arrogātia:charitatē sine inuidia:deuotōez sine iracūdia cōseruent. Qz aūt cōplectit̄ pueruz significat humiles suo,dignos eē complexu ac dilectione. Addidit āt In noīe meo.vt formā vtutis quā natura duce puer obseruat:ipsi p noīe christi rōnis industria sequant̄. Sed qz se i pueris recipi docebat:ne putaret hoc esse solū qō videbat̄: subiūxit:Et qcunqz me suscepe.non me su.sz eū qui me misit. Talem sevtiqz ac tantū credi volēs qualis t quātus est pr̄.

THEOPHI. Uide q̄tum valet humilitas pr̄is nanqz t filij inhabitationē meret̄:t etiā spūssancti.

CRndit illi Joannes dicens: Magister vidim⁹ quendā i noīe tuo eijciētē demonia q nō seqtur nos:t phibuim⁹ eū. Jesus aūt ait: Nolite phibere eū. Nemo est enī qui facit virtutem in noīe meo:t possit cito male loq de me. Qui.n.non est aduersum vos pro vobis est. Quisqs.n.potum dederit vobis calicē aque frigide in nomie meo:Qz xpi estis:Amē dico vobis non perdet mercedē suā. Et qsqs scādalizauerit vnū ex his pusill̄ credētib⁹ i me:bonū ē ei magis si circūdaret̄ mola asinaria collo ei⁹ t in mare mitterret̄.

AVGV. Joānes p̄cipua deuotōe dñz amās excludēdū bñficio putauit eū q nō recte vtaf officio. Uñ dr̄: Rndit illi ioānes dicēs: Magister: Uidi.quēdā in nomi.tuo eycie. demo.q nō seqt̄ nos:t phi.eū. CHRY. Multi.n. credēti um charismata recepunt:nec tñ cū xpo erāt:qlis erat hic q demōes eyciebat.nō.n.oēs ad oīa ordiate se bēbāt. Ay.n. erāt pure vite:fidē āt tā pfecte nō bēbāt: alq vo ecōtraris.

THEOPHI. Uēt gdā icreduli videtes nomē iesu virtuosuz:dicebāt t ipsi hoc nom̄:t signa faciebāt:sz diuia grā eēnt idigni.volebat.n.dñs ēt p idignos nomē suū ampliaf.

CHRY. Nō āt zelo seu inuidia mot⁹ ioānes phibebat illū q demōes expellebat:sz volebat q oēs q nomē dñi inuocabāt:seqrent̄ christū:t eēnt cū discipulis vnū. Qz dñs per hos q miracula faciūt:sz sint idigni:alios puocat ad fidē t ipsosmet p hāc ieffabilē gratiā iducit:vt fiāt meliores. Uñ seqt̄: Jesus āt ait: Noli.p.eū. BEDA. In quo docet nemi nē a bono qō ex pte bz eē arcēdū:sed ad hoc poti⁹ qō nōdū bz eē puocādū. CHRY. Decēter āt eū nō eē phibēdum oñdit,sequēter dicēs: Nemo ē.n. qui fa.vir.i nomi meo.t pos.ci.ma.lo.de me. Hoc āt dicit pp eos qui in heresim ceciderūt:qles erat simon t menāder t cherint⁹. neqz.n.illi i noīe xpi miracula faciebāt:sz deceptiōib⁹ qbusdā facere videbant̄. Isti vo tsi nō sequunt̄ nos:nō tñ ō nos aliqd firmiter dicere valebūt:eo qp bonorāt i opando vtutes nom̄ meum. THEOPHI. Qualiter.n.male de me loq̄tur.q ex noīe meo occasionē glie bz:t p hoc qp ipm iuocat miracula opaf̄:Segt̄: Qui.n.nō ē aduer.vos:p vo.ē. AVGV. ō cō.euā. Uidēdū ē:ne B illi smīe dñi videat ꝓriū:vbi ait: Qui mecū nō ē:aduersū me ē.an hoc itereſſe aliqs dicit:qz hic discipul̄ ait: Qui nō ē aduer.vos:p vo.ē. Ibi āt de seipo locutus ē. Qui mecū nō ē:aduersū me ē.q̄si nō possit cū illo non eē:q discipulis ei⁹ tāq̄ mēbris ei⁹ sociaf̄. Aliqn qūo verū erit: Qui vos recipit:me recepit.: Aut pōt ēt nō eē aduersus eū:q fuerit aduersus discipulos suos:nā vbi erit illud: Qui vos spnit:me spnit: Qz nimiz hoc vult itelligi tātū cū illo nō eē aliquē:inquātū ē aduersus illū:t cū illo eē inquātum cū illo ē. Exempli gra:sicut iste q in noīe christi vtutes faciebat:t in societate discipulorz nō erat:inquātū opabaf̄ virtutes i illo noīe:intātū cum ipsis erat t aduersus eos non erat Inquātū vo eorz societati nō adherebat:intātuz cum ipsis nō erat:t aduersus eos erat. Sed qz illi hoc eū facere phibuerūt:in quo cum ipsis erat:dixit eis dñs: Nolite phibere Illud enī phibere debuerūt qō extra eorz erat societatez: vt illi vnitatē eccl̄ie suaderent:nō illud in quo cuz illis erat nomē.s.magri t dñi eorz in expulsiōe demonū ꝓmēdans:sicut eccl̄ia catholica facit:nō ip̄robans,in hereticis sacramēta cōia:sed diuisionē vel aliquā aduersaz paci veritatiqz sē tētiā. In hoc enī aduersus nos sunt. CHRY. Uel aliter. Hoc dr̄ de credētibus in eū:qui tamē ipm non sequunt̄ pp vite laxatōez. Illō aūt de ōmonib⁹ dr̄:qui a deo omnes iudēt separe t cōgregationē ei⁹ dispgere. Segt̄: Quisqs enim po.de.vo.ca.aq̄ fri.in no.meo.qz xpi estis:Amē dico vobis: nō per.mer.su. THEOPHI. Quasi.d. Nō solū bunc q noīe meo miracula opaf̄ non phibeo:sed t quisqs minimū qd ōderit vobis,ppter nomē meū t:recepit vos,ppter me: non ppter humanā grām t mūdanā: nō perdet mercedem suam. AVGV. de ꝓsen.euā. Uñ oñdit qō t ille ō quo Joannes suggesserat nō ita separabaf̄ a societate discipulorz: vt eam tanq̄ hereticus ip̄robaret:sz sicut solent boies: nō dum audere xpi suscipe sacramēta:t tamē noi fauere xpiano:ita vt xpianos etiā suscipiāt:t nō ob aliud nisi q xpiani sunt obsequunt̄:de qbus dicit q nō perdent mercedē suā: nō quia iam tuti atqz securi sibi debeāt videri ex hac benivolētia quā erga xpianos habēt etiā si xpi baptismo nō abluant̄ nec vnitati ei⁹ incorporent̄:sz qz ita iaz dei misericordia gubernent̄:vt ad ea quoqs pueniant:ad que ita securi ō boc seculo abscedant. CHRY. Et ne qs pauptatem allegret: ponit illud quo nō cōtingit egere.s.calicē aque frigide. p̄o quo etiā consequetur mercedē non enim p̄ciū dat:sz dignitas recipientiū t affectus dantiū facit op⁹ dignū mercede. Non solū autē recipiēdos discipulos verbo ostendit ex mercede quā aliqs sequit̄:sed etiā qz retrahit a tormento. Segtur: Et quis.scā.vnū ex his pu.cre.in me:bonū est ei ma.si.cir.mo.asi.col.ei⁹ t in ma.mit.q̄si.d. Si q vos pp me honorāt:mercedē hñt: sic t ihonorātes.i.scādalizātes vltraz accipiēt vltōez. Ex māifestis aūt nob tormētū discribitur itollerabile:faciēs mētōez mole t submersiōis.t nō ait:molam suspēdaf̄ in collo:sz bonū ē ei hoc sultiere:ōmīans qñ eu grauiꝰ aliqd malū expectat. Pusillos āt i se credētes dicit eos q iuocant nomē ei⁹:non solū seqntes ēt eos q calicē frigidū offerūt:t nō opant̄ alia maiora. Ntoz aūt nemīne vt scādaliçari nz supplātari: Hoc.n.ē phibere nom̄ ei⁹ iuocare

BEDA. Recte āt q scādaliçari pōt: pusillus appellaf̄.q .n.magu⁹ ē:qōcūqz passus fuerit nō ōclinat a fide: q aūt pusillus ē aīo t paru⁹: occasiōes q̄rit quo scādaliçef̄. Ppterea oz nos maxīe bis cōsulere qui parui sūt in fide:ne occasiōe nr̄i offēdāt̄ t recedāt a fide:ac ōcidāt a salute. GREGO. sup eçe. Notādū tñ qp in nro bono ope aliqñ cauēdū ē ne dalū ꝓximi:aliqñ āt p nihilo cōtēnendū.inq̄tuz enim sine peccato possum⁹ vitare ꝓximi scādalū debem⁹. Si aūt de vitate scādalū ponit̄ :vtili⁹ pmittit̄ scādalū nasci:q̄ veritas reliquaf̄. GREGO. i pa. Mystice āt i mola asinaria seculares vite circuit⁹ ac labor exp̄mit t p pfundū maris extrema dānatio ōsignaf̄. Qui q̄ ad scitatis spēz deduct⁹ vl vbo cetros destruit: vl exēplo. Deli⁹ pfecto erat vt hūc ad morē sub exteriore hītu terrena acta cōstrigerēt q̄s sacra officia culpa ceteris imitabilez demōstrarent.qz nimiz fi solus caderet:vtrūqz hūc tolerabilior iferni pena cruciaret.

CEt si scādalizauerit te manus tua:abscide illaz Bonū ē tibi debilē itroire i vitā q̄z duas manus hñtē ire i gehēnā:in ignē iextinguibilem: vbi vermis eoz nō morit̄:t ignis nō extinguit̄. Et si pes tuus te scādalizat:amputa illū. Bonū ē tibi claudū itroire in vitā eternaz: q̄z duos pedes hñtem mitti in gehēnā ignis inextinguibilis: vbi vermis

eoꝝ nō moꝛitur: ⁊ ignis non extinguitur. Quod si oculus tuus scandalizat te: eīce eum. Bonū ē tibi luscum ītroire in regnum dei: ꝙ̄ duos oculos habentem mitti in gehennam ignis: vbi vermis eoꝝ nō moꝛit̄: ⁊ ignis non extinguitur. Oīs enim igne salie̅t: ⁊ oīs victima sale salietur. Bonū est sal: Q̄ō si sal insulsum fuerit: in quo illud cōdietis? Habete in vobis sal: ⁊ pacē habete īter vos.

BEDA: Quia supra docuerat dñs ne scādaliçarem⁹ eos q̄ credūt in eū: nūc cōsequēter admonet q̄tū cauere debeamus eos q̄ scādaliçare nos. i. verbo vl̄ exēplo suo ad ruinaꝫ peccati ꝓpellere certāt. vñ dicit: Et si scā. te. ma. tu. abscide. il. ꝙ̄tū ad necessaria ī membꝛoꝝ ordie nos bēm⁹. Nihil. n. tā nociuū vt pniciosa societas. BEDA: Manū gppe nr̄am appellat nociū amicū: cui⁹ auxilio quotidiano op⁹ bēmus: ſz si tal nos ledere in cā aīe voluerit: excludend⁹ ē a nr̄a societate: ne si cū pdito ī hac vita parte bēre volumus: sīl ī futuro cū illo peam⁹. vñ segtur: Bo. é ti. de. ītro. i vi. ꝙ̄ du. ma: ba. ire in ge. i ig. inex. GLO. Debilē dic̄: adintozio alicui⁹ amici ꝓuatū. Nā meli⁹ ē absq; amico ire in vitaꝫ ꝙ̄ cuꝫ eo ire in gehēnā. HIERO. Vl̄ aliter. Bonū ē tibi debilē ingredi ī vitā. i. sine cupito ꝓncipatu: ꝙ̄ duas man⁹ habētem. Due man⁹ ꝓncipat⁹ sunt humilitas ⁊ superbia. abscide superbiā: tenēs humilē ꝓncipatū: CHRY. Deide testimoniū ꝓ pheticū ex esaia pphēta iducit dicēs: Ubi ver. eo. nō mo. ⁊ ig. nō ex. Nō de sensibili verme hoc dic̄: ſz vermē cōsciētiā vocat mozdentē aiaꝫ: q̄ nō sit opata bonū. Unuſq;q;. n. sui ipsi⁹ accusato⁹ fiet: rememoꝛās q̄ gessit in vita moꝛtali: ⁊ sic eoꝝ vermis īmoꝛtalis ꝑmanet. BEDA: Sicut aūt vermis est dolor interi⁹ accusans: sic ignis ē pena extrinsecus deſignat. AVGV. xxi. de ciui. dei: Utrūq; aūt hoꝝ ignē .i. ac vermē q̄ volūt ad aīe penas nō ad coꝛpis pertinere: dicūt ēt vri dolore aīe sero ac īfructuose penitentis: eos q̄ fuerint q̄ regno dei separati. Et ideo ignē ꝓ isto dolore vrente nō cōgrue iponi posse ꝓtēdūt: ſm illō apostoli: Quis scādaliçatur ⁊ ego nō vroꝛ: Ēūdē ēt vermē putāt itelligēdū eē: ſz illud: Sicut tinea vestimētū ⁊ vermis lignum: sic meroꝛ exuras eē nō dubitāt: igne vri coꝛpus: aīam vo rodi quodam mō verme meroꝛis affirmāt. Q̄ō ꝛsi credibili⁹ dr̄: q̄ vtiq; absurdū est ibi dolorē aut coꝛpis aut aīe defutuꝝ. Ego tñ facili⁹ estimo vt ad coꝛp⁹ vtrūq; dicā ptinere ꝙ̄ neutꝝ: ⁊ iō tacitū eē in istis diuine scripture vbis animi doloꝛē: q̄ oīs eē itelligīt vt coꝛpe dolēte animus quoq; cruciet. Eligat g̃ q̄ q̄ placet: aut ignē tribuere coꝛpi: aīe vermē. hoc ꝓprie: illud tropice: aut vtrunq; ꝓprie coꝛpi. Pñt. n. aīalia etiam in ignib⁹ viuere: in ysticō fine ꝛsumptōe: in doloꝛe sine moꝛte. ꝓmiraculū potētissimi creatoꝛis. Segt̄: Et si pes tu. scā. te. BEDA. Pes amic⁹ dr̄ ꝓpter ministeriū discursus q̄si in nr̄is vsib⁹ accōmodatos. Sequitur, Q̄ si oculus tu. scā. te. Oculus dr̄ amic⁹ vtilis atq; sollicit⁹ ⁊ acutus ad pspiciēdū. AVGV. de cō: euā. Hic ꝓfecto apparet: q̄ illi q̄ noie christi sunt deuoti: ⁊ priusq̄ xp̄iano⁹ numero socient̄: vtiles oꝛes sunt q̄ bi q̄ cū iaꝫ xp̄iani appellent̄: ⁊ christianis sacramētis ibuti sunt talia suadēt vt gb⁹ ea ꝑsuaserit: secū ī eternā penā ꝓtrahāt quos mēbꝛoꝝ coꝛpoꝛaliū noīe tāq; manū vel oculū scandaliçantē iubet erui a coꝛpe: hoc ē ab ipa vnitatis societate: vt sine his poti⁹ veniat̄ ad vitā: q̄ cū eis eat̄ in gehēnā. Hoc ipso āt separant̄: a q̄bus sepant̄: q̄ eis mala suadentib⁹ hoc est scādaliçantib⁹ nō ꝛsentiūt. Et si qdeꝫ oīb⁹ bonis cū gb⁹ eis notitia ē: de hac puersitate īnotescūt: ab oī penitus societate atq; ab ipsa diuinoꝝ sacramētoꝝ participatione separent̄. Si āt gbusdā ita noti sunt: plurib⁹ āt ista coꝝ est ignota peruersitas: ita tolerādi sunt: vt neq; illis ad iniq̄tatis cōionē ꝛsentiat̄: neq; ꝓp illos bonoꝝ societas ōserat̄. BEDA. Quia vo dñs tertio mētione vermis ⁊ ignis fecerat: vt hoc valeam⁹ euitare tozmētū subdit. Oīs enim igne salie̅t. Cetoꝛ. n. vermiū de coꝛruptione solet nasci carnis ⁊ sanguinis: iōq; caro recēs sale condit̄: vt exiccato humoꝛe sanguineo vermescere neq̄at. Et qdē qō sale salit̄: vermis putredinē arcet. qō vo igne salit̄. i. ignib⁹ sale aspsis recondit̄: nō solū vermes abycit: ſz ipam quoq; carnē consumit. Caro ergo ⁊ sanguis vermes creat: qz delectatio carnalis cui ꝛdimētū cōtinentie non resistit: penaꝫ luxuriosis generat eternā: cui⁹ fetoꝛē q̄sq; vitare desiderat: ⁊ coꝛp⁹ sale cōtinentie ⁊ mēte studeat cōdimento sapie ab errozis ⁊ vicioꝝ labe castigare. Sal. n. dulcedinē sapie: ignis spūssancti grāz ōsignat. Dic̄ ergo: Oīs igne salit̄: qz oīs elect⁹ sapia spū ali oz a coꝛruptōe ꝛcupiscētie carnal̄ expurgari. Vl̄ ignis ē tribulatōis: quo patiētia fideliū vt pfcm̄ op⁹ br̄e possint exercer̄. CHRY. Sile āt ē huic qō dic̄ apls: Uniuscuiusq; opus q̄le sit ignis ꝓbabit. Postea a leuitico testimoniū introducit di. Et oīs victima salie̅t. HIERO. Victima dñi ē gen⁹ humanū: qō hic rōne sapie salit̄: oū coꝛruptio sanguinis custodia putredinis ⁊ mr̄ vermiū consumet̄: ⁊ illic purgatozio igne examiabit̄. BEDA. Possumus ⁊ ita itellige re q̄ altare ōi sit coꝛ electoꝝ: hostie vo ⁊ sacrificia ī hoc altari offerēda: bona sūt opa fideliū. In oīb⁹ āt sacrificijs sal oꝛ offerri: qz nullū ē op⁹ bonū qō nō sal sapiētie: ab oī coꝛrupti one vane laudis: ceteriſq; prauis siue superfluis cogitatiōlb⁹ expurgat. CHRY. Vl̄ hoc dr̄ qz oē mun⁹ victime nr̄e: q̄ ē fm oratione ⁊ ꝓmi subuētione salit̄ igne dīno de quo dr̄. Ignē veni mittere ī terrā. ō quo subdit̄. Bonū ē sal. i. ignis dilectōis. Q̄z si sal ifui. fue. i. seipso ꝓuatuꝫ: ⁊ ꝓpria q̄litate p quā dr̄ bonū: i quo illud cōdietis: Sunt. n. sales sal hītes: q̄. s. hīt gre plenitudinē. ⁊ sunt sales sal nō hītes: q. n. nō sunt pacifici: sal sunt insulsum. BEDA. Uel bonū ē sal: bonū ē dei verbū audire freq̄ntius: ⁊ sale sapie spūalis coꝛdis archana condire. THEOPHI. Sicut. n. sal carnes conseruat: ⁊ vermes eas non sinit generare: sic ⁊ sermōe doctoꝛis si desiccatiuus erit: carnales hoies cōstringit: ⁊ in eis inexti guibile vermē nō finit generari. Si vero sit insulsus. i. si virtute desiccatiua ⁊ cōseruatiuam non habeat in quo condietur: CHRY. Uel fm matthеum: discipuli christi sūt sal: q̄ totū oꝛbē cōseruāt: resistētes putredini q̄ ē ab idolatria ⁊ fornicatione peccatoꝛuꝫ. Pōt etiā intelligi q̄ vnuſq;q; nostrum habeat tantū salis: q̄tū capax est dei gratiaꝫ. vnde ⁊ apls cōiūgit grāz sali. di. Sermo vester sit in gratia sale cōditus. Sal etiā est dñs Jesus xp̄s qui fuit sufficiēs totā terram cōseruare: ⁊ mltos ī terra fecit sales: quoꝝ si alig marcescant: possibile est. n. ⁊ bonos in putredinē trāsmutari: dignū est vt foras mittātur. HIERO. Uel alr̄: Sal insulsū est qui amat ꝓncipatū: ⁊ icrepare nō audet. vñ segtur: Habete in vo. sal. ⁊ pa. ba. īter vos. vt. s. falsedines coꝛreptionis amoꝛ ꝓximi tēperet: ⁊ dilectionē ꝓximi sal iustitie cōdiat.

GREGO. sup Ezechie. Uel hoc dicit̄ cōtra quosdā quos dum maioꝛ cōscientia erigit: a ceteroꝝ societate diſiungit: ⁊ quo plus sapiunt: eo a concoꝛdie vtute resipiscunt. GREGO. in pasto. Qui etiā loqui sapienter nititur: magnopere metuat ne eius eloquio audientiū vnitas confundatur: ne dum sapiens videri desiderat: vnitatis cōpagē insipienter abscidat. THEOPHI. Uel qui cōstringit se vinculo dilectiōis ad ꝓximum. hic sale habet: ⁊ ex hoc pacē cū fratre stio. AVGV. de con. euan. Dec Marcus dominuꝫ locutum fuisse contextiꝫ commemoꝛat: ⁊ aliqua posuit que nullus alius euangelistarū posuit. Alia vero que matthe⁹ quoq; posuit: ⁊ aliqua que matthеus ⁊ lucas. sed illi ex alijs occasionibus: ⁊ in alio rerum oꝛdine. vnde mihi videtur etiaꝫ

hoc loco dñz dixisse q̄ alys locis dixit: ga satis ptinebāt ad
hācipsam ei⁹ sniam: qua vetuit phiberi virtutes i noīe suo
fieri: ēt ab illo q cū discipulis eū nō seqbant. CA. X.

Et ide exurgēs venit i fines iudee vl
tra iordanē ꝛ cōueniūt itez turbe ad
eū ꝛ sic̄ consueuerat itez docebat il
los. Et accedētes pharisei iterroga
bāt eū: si licet viro vxorē dimittere
tētātes eū. At ille rñdēs dixit eis: Quid vob ꝓ
cepit moyses. Qui dixerunt: Moyses pmisit li
bellū repudij scribere ꝛ dimittere. qb⁹ rñdēs Je
sus ait: Ad duritiā cordis vr̄i scripsit vobis p̄ce
ptū istud. Ab initio aūt creature masculū ꝛ femi
nā fec̄ eos de⁹. Propter hoc relinq̄t hō p̄rez suū
ꝛ matrē ꝛ adherebit ad vxorē suā: ꝛ erūt duo in
carne vna. Itaq; iā nō sūt duo: ꝫ vna caro. Qō
ergo de⁹ cōiunxit: hō nō separet. Et in domo ite
rum discipuli eius de eodē interrogauerunt eum.
Et ait illis: Quicūq; dimiserit vxorē suaz ꝛ aliā
duxerit adulterium cōmittit super eā. Et si vxor
dimiserit virum suum ꝛ alij nupserit: mechatur.

BEDA. Ducusq; marc⁹ ea narrauit de dño q̄ in galilea
fecit ꝛ docuit: Dic̄ icipit enarrare q̄ i iudea fecit ꝛ docuit si
ue passus est: ꝛ ꝓmo gdē trās iordanē ad oriētē. Et hoc ē qō
dr̄. Et ide. exur. ve i fi. iu. vl. ior. Deide etiā citra iordanē qñ
venit iericho: bethaniā: ꝛ hierosolymā. Et cū eis iudeoz ꝓ
uincia gnāliter ad distictionē aliaz gētiū iudea sit dcā spā
li⁹ tñ meridiana ei⁹ plaga appellabaī iudea ad distinctiōez
samarie: galilee: decapolis: ꝛ ceteraz in eadē puncia regio
nū. THEOPHI. Uisitat āt regionē iudee: quaz sepe pp
iudeoz emulationez reliquerat: qz passio in ea erat futura
nō tamē ascendit tūc hierosolymā: ꝫ iudee ꝓfinia vt turbe
nō malicioſe pficeret. Hierosolyma.n. erat opatrix omnis
negtie ob maliciā iudeoz. vnde sequit: Et cōue. ite. tur. ad
eum: ꝛ sicut cō. ite. doce. illos. BEDA: Notanda est men
tiuz distātia in turbis ꝛ phariseis. he conueniunt vt doceā
tur: ꝛ sui sanentur infirmi: sicut matthe. cōmemorat: illi ac
cedunt vt saluatorē tentando decipiāt. vñ sequit: Et acce.
pha. iter. eū si li. viro vx. di. tē. eū. THEOPHI. Accedūt
quidē nō deserentes euz ne turbe in eū crederent: sed cōtī
nue accedentes credebant eum in dubitationē inducere: ꝛ
eum per interrogationes cōfundere. Proposuerunt autem
ei questionē ex vtraq; parte p̄cipitiū habentē: vt si dicat q
licet viro vxorē dimittere: vel non licet: accusarēt ipm con
tradicētes eidē ex dogmatib⁹ moysi. Christ⁹ igitur sapiētia
ipa rñdit eis respōsionē illoz laqueos fugientē. CHRY.
Interrogat⁹.n. si licet: nō statī rñdit: nō licet: ne tumultuen
tur: ꝫ ꝓmo eis legis sniaz voluit respōdere: vt qō eū dicere
opportebat hoc i lli rñderēt. vñ segt: At ille re. ait: Quid vo
bis p̄ce. moyses: Segtur: Qui dixerunt: Moyses pmisit li
bellū repudy scribere ꝛ dimittere. Proponūt qdē moysen
hoc dixisse: aut ꝓpter interrogationē salnatoris: aut volētes
in eū viroz multitudinē icitare. Eteni hoc iudeis erat idif
ferens: ꝛ oēs hoc opabant tāq̄ a lege pmissū. AVGV. ō
cō. euan. Nihil āt ad rei veritatē itereſt: vtrū domino sepa
tionē ꝓhibēti: ꝛ sniaz suā de lege firmāti ipi turbe: vt Ma
the⁹ narrat itulerint qōnez ō libello repudy p eūdē moysen
sibi pmisso: an hoc qdē illi: de p̄cepto moysi illos interrogan
ti respōderīt: vt Marc⁹ hic dicit. nā ꝛvolūtas eius ita se bē
bat: vt nō eis redderet rōnē: cur illud Moyses pmiserit: ni
si ꝓus ipi hoc cōmemorassent. Cū ḡ volūtas loq̄ntiū: cui de
bēt ꝟba fuire ab euāgelista vtroq; mōstrata sit: nihil itereſt
iā: ꝫ diuersus iter ambos fuerit modus narrādi. Pōt etiā
hoc itelligi: q ꝓ sicut dicit Marcus: ꝓus eos de vxore dimitte
tenda iterrogātes: dñs vicissiz iterrogat: qd eis p̄cepit moy
ses: q cū rñdissēt: Moysen pmisisse libellū repudy scribere
ꝛ dimittere: rñdit eis de ipa lege p moysen data: quomō ōs
istituerit cōiugium masculi ꝛ femie: dicēs ea q̄ ponit Mat
theus: gbus auditis: illi id qō ei ꝓmo iterrogāti rñderāt re
petierūt: dicētes: Quid ergo mādauit moyses: AVGV. ō
faustū: Nolebat aūt dimitti vxorē a viro q hanc iterposuit
mozā: vt in. discidiū anim⁹ ꝓceps libelli cōscriptiōe refra
ctus absisteret: p̄serti qz vt phibent: apud hebreos scribere
lr̄as hebreas nulli fas erat nisi solis scribis. Ad hos igitur
quos oporteret eē prudētes legis iterptes: ꝛ iustos discidy
dissuasores: lex mittere voluit eū que iussit libellū dare re
pudy si dimisisset vxorē. Nō. n. poterat ei scribi libell⁹ nisi
ab ipsis que p hāc occasionē ꝛ necessitatē veniente quodā
mō in manus suas bono ꝓfilio regerēt: atq; inter ipz ꝛ vxo
rē pacifice agēdo dilectionē ꝓcordiāq; suaderēt. q⁹ si tanta
intercideret odiū vt extingui emēdariq; nō posset: tūc vri
qz scribereī libellus: qz frustra ñ dimitteret: quā sic odisset
vt ad debitā cōiugio charitatē nulla prudentiū suasione re
uocareī. pp hoc subdit: Quib⁹ re. ie. ait: Ad dur. cor. ve. scri.
vo. p. istō. Magna. n. duritia erat: q̄ nec p libelli iterpōnez
vbi dissuadēdi loc⁹ iustis ꝛ prudētib⁹ tribuebat solui vl ſte
ti posset ad recipiendā vel reuocandā ꝓiugy charitatem.

CHRY. Uel dr̄: Ad du. cor. vr̄i: qz si aīa fuerit purgata d
siderys ꝛ ira: pole est mulierē negsiimā tolerare. Multipli
catis aūt in aīa passiōib⁹ p̄dictis: multa mala ꝓtinget circa
odiosū cōnubiū. sic igr̄ ab icusatiōe eoz moysē eripit q ōde
rat legē: ꝛ totū in eoz caput cōuertit. Sz qz graue erat: qō
dcm̄ ē: statī ad antiquā legē sermonē reducit dicēs: Ab in
aūt crea. ma. ꝛ fe. fecit eos de⁹. BEDA. Non ait masculū
ꝛ feminas. qō ex pozū repudio querebaī: ꝫ masculū ꝛ femi
nā: vt vni⁹ cōiugis cōsortio necterentē. CHRY. Si āt vo
luisset hāc qdē dimitti ꝛ alteraz introduci: creasset plūras
mulieres. Nec solū boī deus mulierē coniunxit: ꝫ ꝛ relinq̄
re parētes p̄cepit ꝛ mlieri adherere. vñ segt: Et dixit. l. ōs p
adā. Propter hoc re. bo. pa. su. ꝛ ma. su. ꝛ adhe: ad vxo. sua.
Ex ipo mō locutōis ipsepabilitatē mrimony demrians qz di
cit. Adherebit. BEDA. Et silr̄ qz dic̄. adherebit ad vxorē
suā: nō ad vxores. Segt̄: Et er. duo i car. vna. CHRY. i.
ex vna radice fci: i vnū corp⁹ cōueniūt. Segt̄: Itaq; iā non
sūt duo: ꝫ vna ca. BEDA. Primū igr̄ nuptiaz ē ex duab⁹
vnā carnē fieri. Castitas iūcta spiritui: vn⁹ efficitur spūs.

CHRY. Post hec terribile faciēs argumētū nō dixit: ne
diuidatis: ꝫ cōclusit: Qō ḡ de⁹ cōiūxit: hō nō sepet. AVG.
ō faustū: Ecce iudei ex libris moysi cōuicuit: nō eē vxorem
dimittēdā: q ꝫ volūtatē legis moysi arbitrant se facere cū
dimitterēt. Silr̄ ꝛ illō hīc cū ipo xpo atteſtāte cognoscim⁹
deū fecisse ꝛ cōiūxisse masculū ꝛ feminā: qō manichei negā
do dānāī: nō iā moysi libris: ꝫ xpi euāgelio resistētes. BE
DA. Qō er. ōs cō. vnā faciēdo carnē viri ꝛ femie: ꝫ hō nō
pōt separe: sed solus ōs. Dō sepat: qñ pp desideriū sēde vxo
ris primā dimittim⁹. Deus sepat: qñ ex consensu pp scrutu
tem dei sic habemus vxores: quasi non hñtes. CHRY.
Si aūt duo quos de⁹ cōiunxit separari non debent: multo
magis ecclesiam quā deus christo coniunxit: ab eo non cō
uenit separare. THEOPHI. Quia vero scā daliçabant
discipuli: tanq̄ ex p̄dictis nō plene eis fuerit satisfactuz pro
pter hoc enim iterum interrogant. vñ sequit: Et ite. i do. di
scipuli eius de eodez iter. eum. HIERO. Secunda inter
rogatio ab apostolis iterum dicta est: quia de eadem re de
qua pharisei eum interrogauerunt. idest de coniugy statu
ꝛ hoc ꝓpie. Iterata eni verbi snia: nō fastidiū ꝫ esuriē: ꝫ
tim pstat. vnde q me comedunt: adhuc esuriēt: ꝛ qui me bi

bāt adhuc sitient. Melliflua'enī sapiētie eloga gustata: di/ligentib⁹ multimodū sapozē reddūt. vnde domin⁹ iterato discipulos instruit. nam segtur: Et dixit illis: Quicunqz di/mi. vx. su. z al. du. adul. cō. su. eā. CHRY. Adulteriuz vo/cat nō cum sua simul esse: Nō enim est sua quā accepit pma derelicta: z ꝓpter hoc cōmittit adulteriū sup eā. i. sup scōaz quā introducit. Jdē aūt est z de muliere. vnde segtur: Et ꝙ vxoz di. virum suū: z aly nup. mechab. Non enī alteri vt ꝓ/hibuit adulteriū māifestū: sz saluatoz hoc nō māifestū: ne ꝙs ab oīb⁹ notū: nature tñ cōtrariū. BEDA. In matthēo vero scriptū est pleni⁹: Quicunqz dimiserit vxozē suam nisi ob foznicationē. Una ergo solūmodo carnalis ē causa: foz/nicatio. Una spūalis timoz dei: vt vxoz dimittaī: sicut mul/ti religionis causa fecisse legunt. Nulla aūt causa est dei le/ge pscripta: vt viuente ea que relicta est alia adducatur.

CHRY. Qz autem Mattheus dicit phariseis hec ver/ba dixisse: Marcus vero discipulis: non est ꝓtrariū: cōtigit enim hec bis: z illis dicta esse.

¶Et offerebāt illi puulos: vt tāgeret illos. disci/puli āt cōminabant offerētib⁹. Quos cū videret Jesus: indigne tulit. Et ait illis: Sinite paruulos venire ad me: z ne phibueritis eos: talium. n. est regnū dei. Amē dico vobis: quisqs nō recepit re/gnū dei velut puul⁹ nō itrabit in illud. Et cōple/xās eos z ponēs man⁹ sup illos: bñdicebat eos.

THEOPHI. Ostēsa supius nequitia phariseoꝝ christū tētantiū: nunc oñdit multa fides turbaꝝ: que tantū manuū ꝓpositione putabant xpm benedicere paruulos quos illi of/ferebant. vñ dicit: Et offe. illi paruu. vt tan. eos. CHRY. Sed discipuli ꝓhibebāt offerētes ꝓpter christi dignitatez. Et hoc est qō subdit: Disci. aūt ꝝ. offe. Saluatoz aūt eru/diens discipulos sapere moderata: z tumorē cōculcare mū danū: accipit pueros z eis ꝓnūciat regnū dei. vñ segtur: Et dixit illis: Sinite par. ve: adme: z ne phi. eos. ORIGE. Siquis ergo eoꝝ g doctrinā ecclesiast caz ꝓfitenī: videat aliquē offerētē quosdā stultos mūdi z ignobiles z ifirmos: g ꝓpter hoc appellati sunt pueri z infantes: nō ꝓhibeat q̄si fine iudicio faciētē eū g offert talē saluatozi. Post h̄ exhoz/tat discipulos suos iā viros cōstitutos ꝓdescendere vtilita/tibus puerozꝝ: vt fiāt pueris quasi pueri: vt pueros lucrent. Nā z ipe cum in forma dei esset: humilians se factus est pu/er, vñ subdit: Taliū est enī regnū dei. CHRY. Eteniz ab oībus passionibus pura exīstit aīa pueri: ꝓpter hoc opoztet vt hec ex volūtate operemur: que pueri hūt per naturam. THEOPHI. Unde nō dixit boꝝ ē regnū dei: sz taliū. s. habentiū z studio z laboze innocētiā z simplicitatez quam habēt pueri ex natura. Puer. n. non odit neqz maliciose ali/qd operat: neqz verberatus a matre discedit. sed etsi euz vi/tibus induat vestimētis: ꝓfert ea regalibus indumētis: sic z ille q viuit ꝝ virtutē ecclesie matris sue nihil huic ꝓbono rat: neqz etiam reginā multoꝝ voluptatē. vñ z dñs subdit: Amē dico vobis: Quisqs nō rece. reg. dei velut puu. non in/trabit i illud. BEDA. Jdest nisi talē habueritis inocētiā z animi puritatē sicut puulus habet: regnuz celoꝝ nō pote/ritis intrare. Alr regnū dei. i. doctrinaz euangelij: sicut puu/lus recipe iubemur: qz quomodo paruulus in discendo nō ꝙdicit doctoribus: neqz rōnes z verba cōponit: eis resistens sz fidelr suscipit q̄ docent: z cū metu obtēperat z discit: ita z nos obedicēdo simplr: z sine vlla ꝙdictione verbuz domini suscipe debem⁹. Segī: Et cō. eos. z im. ma. sup il. bene. eos.

CHRY. Bene aūt amplexaī eos ad bñdictionez: tanq̄ in ꝓpriuꝝ sinum eleuans ꝓpriatus facturam suā ab eo ca/dentē ab initio z diuisaz. Jmponit āt puulis man⁹: docens diuine virtutis operationē. Et qdē ꝝ cōsuetudinē alioꝝ man⁹ iponit: sed nō ꝝ cōsuetudinē opaī. Deꝰ. n. exīstens: humanū modū fuabat tanq̄ verus hō fact⁹. BEDA. Nō plexus ēt benedixit puulos: vt humiles spū sua benedictio/ne z gratia z dilectōe dignos esse significet.

¶Et cū egressus cēt i via, pcurrēs qdā genuflexo ante eū: rogabat eū dicēs: Magister bone: quid faciā vt vitā eternā percipiaz? Jesus aūt dixit ei: qd me dicis bonū? Nēo bon⁹ nisi vn⁹ ōs. Pre/cepta nosti? Ne adlteres: ne occidas: ne fureris ne falsū testimoniū dixeris: ne fraudē feceris. ho/nora patrē tuum z matrē. At ille respōdēs ait il/li: Magister: hec oīa obꝛuaui a iuuētute mea. Jesus aūt ituitus eū: dilexit eū: z dixit ei: vnum tibi deest: Unde quecūqz habes vēde z da pau/peribus: z habebis thesaurū in celo: z veni seq̄/re me. Qui cōtristat⁹ i verbo: abīt merēs. Erat enī habens multas possessiōes. Et circūspiciēs iesus: ait discipulis suis: Quādifficile q pecuni/as habent in regnum dei itroibūt. Discipuli aūt obstupescebant i verbis ei⁹. At iesus rursus rñ/dēs ait illī: Filioli: q̄ꝫdifficile ē ꝙfidētes i pecūīs i regnū ði itroire. Facilius est camellū per foza/men acus transire: q̄z diuitem intrare in regnum dei. Qui magis admirabātur dicētes ad semet/ipsos: Et quis potest salu⁹ fieri: Et intuēs illos iesus ait: Apud hoies impossile est: sed nō apd deum. Omnia enī possibilia sunt apud deum.

mBEDA. Audiuerat qdā a dño tñ eos q punloꝝ volunt eē silēs: dignos eē itroitu regni celoꝝ: atq; iō poscit sibi ex/poni nō pabolis: sz apte: gb⁹ opeꝝ meritis vitā eternā ꝙseq̄ possit. vnde dicit: Et cū egressus cēt i via, pcur. g. genu. ante eū: roga. eū dicens: Ma. bo. qd fa. vt vi. eter. pci. THEO PHI. Miroz de hoc iuuene q oībus alys ꝓ infirmitatib⁹ ad christū accedētib⁹: hic vite eterne possessionem postulat cū maligna sit passio auaricie, ꝓpter quā postmodū cōtrista/tus est. CHRY. Qz vero accesserat ad christū: tanq̄ hō ad hoiem z ad vnū iudaicoꝝ doctorū xps tanquam homo rñdit eidē. vñ sequit: Jesus āt dixit ei: Quid me di. bo. Ne/mo bo. nisi vn⁹ deus. Dec aūt dicēs nō exaudit hoīes a bo/nitate: sz a ꝙparatiōe bonitatis diuine. BEDA. Un⁹ aūt deus bon⁹: nō pr̄ solus itelligēdus ē: sz z fili⁹ q dicit: Ego sum pastoz bonus: sz z spūssanctus: qz dr̄. Spr̄ de celis dabit spiri/tū bonū petētib⁹ se. Ipsa. n. vna z ꝙdiuidua trinitas pr̄: fili⁹ z spūssanct⁹: solus z vn⁹ ōs bon⁹ē. Nō igr̄ dñs se bonū negat: sz eē deū significat: nō se magr̄z bonū nō eē: sz magr̄z absq; deo nullū bonū eē testaī. THEOPHI. Voluit igr̄ dñs hec verba mētē iuuenis facere altioze: vt ipm cognosceret tanq̄ deum. Sed z aliud quidē innuit in his verbis: vt quā/do debes cōferre cum aliquo: non adulando cum eo confe/ras: sed respicias radicem bonitatis z fontem deuz: z ei pre/stes honorem. BEDA. Notandū autem ꝙ iustitia legis suo tpe custodita: nō solū bona terre: veꝝ etiam suis electo/rib⁹ vitā cōferebat. vñ dñs de vita eterna querenti conse/quenter dixit: Precepta nosti: Ne adulteres: ne occi. Pec est enī puerilis innocentia que nobis imitanda, ꝓponitur: si regnum dei volumus intrare. vnde sequit: Et ille respon/dēs ait: Magister hec oīa ob. a iuuentute mea. Nō est putā/dus homo iste vel voto tentantis: vt quidam putauerunt: dominum interrogasse: vel de sua vita esse mentitus: sed

simpliciter vt vixerat esse confessus: qō patet ex hoc quod subdit: Jesus āt ītuitus eū: dilexit eū: ⁊ dixit ei. Si aut mēdacy aut simulatiōis noxa reꝰ teneret: nequaq̄ intuitus archana cordis eiꝰ diligere diceret iesus. ORIGE. sup mat Jn hoc.n. q̄ dilexit eū vel osculatus est eū: videt affirmasse ꝓfessionē eiꝰ q̄ dixit se oīa ista īplesse. Intēdēs.n. mente in eū vidit hoīez ex bona ꝓsciētia cōfitentē. CHRY. Dignū tñ est ingrere q̄liter hūc dilexit: q eū nō erat secuturꝰ. est aūt hoc dicere. qñ q̄stū ad ꝓiora dignus erat amore: q̄ legis sunt obſuans a iuuētute. circa finē vero neq; diminutionē ꝓiozis dilectiōis ꝓsecutus est: sicut neq; ꝓfectionē susscepit. Etsi.n. nō excesserat mēsurā: humanā christi pfectionē nō sequēs: nullo tñ crimine existebat reꝰ: iuxta possibilitatē hoīs legē obseruās: ⁊ in hac obseruatiōe christꝰ eū dilexit. BEDA. Diligit.n. dñs eos q mādata legis q̄uis minora custodiūt: ſz nihilominꝰ q̄ in lege minus fuerāt his q pfecti eē desiderāt oñdit: qz nō venit soluere legē sed adimplere. Unde segtur: Et dixit ei: Unū tibi deest. Uade q̄cunq; ha. vēde ⁊ da paupibus ⁊ ha. thesau. in celo. ⁊ veni ⁊ se. me. Quicūq; enī pfectus eē voluerit debet vendere q̄ hz: nō ex pte: sicut ananias fecit ⁊ saphira: ſz totū. THEOPHI. Et cū vendiderit dare paupibus: nō histrionibus ⁊ luxuriosis. CHRY. Bene aūt nō fecit eterne vite mentionē sed thesauri; dicēs: Et habe. thesa. in celo. Quia.n. de pecunys erat ſmo: ⁊ de abrenūciatiōe oīum: ostēdit q̄ reddit plura his q̄ ꝑcepit relinquere: quāto maius est celū q̄ terra. THEOPHI. Sed qz multi sūt paupes nō humiles: ſz ebrij aut aliquā aliā hēntes maliciā: pp̄ h̄ dic̄: Et veni sequere me. BEDA: Segtur.n. dominū q imitatoꝛ eiꝰ ē: ⁊ p vestigia eius gradit. Segt̄: Qui ꝓtristatꝰ in vbo abyt merēs. CHRY. Et cām tristicie subdit euāgelista dicēs. Erat.n. possessiōes habēs multas. Nō.n. eodē mō afficiunt q pauca hēnt ⁊ qui multa. Adiectio.n. acqsitarū diuitiaꝝ maiorē flāmā cupiditatis accēdit. Segt̄: Et circū. iesus ait discī. suis. Quā difficile pecu. ha. in reg. dei introi. THEOPHI. Nō hoc dicit q diuitie male sint: ſz hēntes ipsas vt custodiāt. docet.n. nō ipas hre. i. retinere ⁊ custodire: sed eis in necessarys vti: ⁊ in fuitio hoīs eē. CHRY. Dixit āt ℞ dominꝰ discipulis pauperibus existētibꝰ ⁊ nihil possidētibꝰ: istruēs eos inopiam nō erubescere: ⁊ q̄si excusando eis respōdens ꝓ eo q̄ nihil eos hēre ꝓcesserat. Sequit̄: Discipuli aūt obstu. in verbis eius. Manifestū est. n. qñ iopes existētes ꝓ alioꝝ salute dolebant. BEDA. Sed quia inter pecunias habere ⁊ amare multa distantia est. vnde ⁊ salomon nō ait: Qui hz: sed qui amat diuitias: fructū nō capit ex eis. iō dñs obstupescentibus discipulis vba ꝑmisse snīe exponit. vñ sequit̄: At Jesus rur. rñdens ait illis: Filioli: q̄ difficile est cōfi. ī pe. regnū in troire: Ubi notādū ē q̄ nō ait q̄ ipole est: sed q̄ difficile ē. quod.n. ipole est: omnino fieri nō pōt. Quod difficile: cuz labore potest. CHRY. Uel dicēs difficile ostendit esse impossibile: ⁊ non simplr: sed cū quadā intentione. ⁊ hoc oñdit exēplo: di. Facilioꝰ ē came. p foza. acus trāsire q̄ diuitē ītra. in regnū dei. THEOPHI. Camelū siquidē oz intellige re aut ipz aīal: aut funē illū grossū quo naues magne vtūt.

BEDA. Quomodo ergo vel ī euāgelio matthe⁹ ⁊ ioseph vl' in veteri testamēto q̄plurimi diuites ītrauerūt ī regnū dei: nisi forte qz diuitias vel ꝓ nihilo hre vel ex toto relinquere dño īspirāte didicerūt: Altioze āt sensu faciliꝰ ē christū pati ꝓ dilectoꝛib⁹ suis: q̄ dilectoꝛes secl'i ad christū posse ꝓuerti. Cameli.n. noīe se ītelligi voluit: qz īfirmitatis nre onera sustulit. p acū aūt significat pūctiōes. i. dolores ī passione susceptos. Foramē g̃ ac⁹ dicit angustias passiōis quas scissa nre q̄si vestimēta nature quodāmō resarcire dignat⁹ est: Segtur: Qui mag. admira. dice. ad semetipsos: Et quis potest saluus fieri: cuz incōparabiliter maioꝛ sit turba pauperum que diuitibus perditis potest saluari. intellexerunt tñ cūctos q diuitias amāt: etiā si adipisci nequeāt: in diuitū numero deputari. Segt̄: Et ītuens eos Jesus ait: Apud homi. īpossi. est: ſz nō apud deū. Quod nō ita intelligēdū est q̄si cupidi ⁊ supbi in regnū celoꝝ sint ītraturi cū cupiditate ⁊ supbia: ſz pole est deo vt a cupiditate ⁊ supbia ad charitatē ⁊ humilitatē ꝓuertant. CHRY. Jō aūt hoc opꝰ dei esse dixit: vt oñderet q̄ multa opus ē illi gra: q ad hoc a deo dirigit. vñ mōstrat q̄ non pua merces est diuitibꝰ valēbus xp̄i philosophiā sequi. THEOPHI. Uel intelligendū ē qō dic̄: Apō hoīes ipole est: sed nō apō deū. qz cuz deū audimus: hoc fit possibile. cum vero humana sapimꝰ: ipossibile Segt̄: Oīa enī possibilia sunt apō deū. Cum oīa dicit: entia subitelligas. peccatū. n. nō est ens. Est. n. res absq; eēntia et hypostasi peccatū. Uel alr. Peccatū nō virtutis ſz infirmitatis est: ⁊ iō peccatū sic̄ ⁊ īfirmitas impole est apud deum. Sed nunqd deꝰ facere pōt vt id qō factū est: non sit factū: Ad qō dr q̄ deus est sūma veritas. facere aūt qō factū est: non sit factū: falsū est. Qualiter g̃ vitas faciet falsū: Potius igr destruet ꝓpriā naturā: vt quidā dicūt. Nunquid pōt ds nō esse ds: hoc enim ridiculum est.

¶ Et cepit ei petrus dicere. Ecce nos dimisimus omnia: ⁊ secuti sumus te. Rñdens Jesus ait: Amē dico vobis: nemo est qui reliquerit domū aut fratres aut sorores aut patrē aut matrē aut filios aut agros ꝓpter me ⁊ ꝓpter euangeliū: q nō accipiet cēties tantū nunc in tpe hoc domos ⁊ frēs ⁊ sorores ⁊ mīres ⁊ filios ⁊ agros cū ꝑsecutionibus ⁊ in seculo futuro vitā eternā. Multi āt erūt primi nouissimi: ⁊ nouissimi primi.

GLO. Quia iuuenis audito consilio saluatoꝛis de remissione tristis absceesserat. Discipuli aūt christi premiū cōsilium iam adipleuerant: sollicitare ceperunt de premio: estimātes se magnū aligd feciſſe cum iuuenis qui ꝑceptale gis impleuerat: hoc sine tristitia nec audire potuerit. vnde petrus ꝓ se ⁊ alys dominū interrogat. Et hoc est quod dr Et cepit ei petrus dicere: Ecce nos dimisimus omnia: ⁊ secuti sumus te. THEOPHI. Petrus etsi pauca dimisit: tamen hec omnia vocat. Nam ⁊ pauca habent vincula passionis: ita vt beatificetur ille qui pauca reliquit. BEDA. Et qz nō sufficit tñ dimittere: iungit quod perfectuz est: Et secuti sumus te. Quasi dicat. fecim⁹ quod iussisti. Quid igit̄ dabis nobis premy: Petro aūt de discipulis tātū ītrogāte: domin⁹ vniuersalem responsionē facit. Uñ sequit̄: Respondens Jesus ait: Amen dico vobis: nemo est qui reliquit domū aut fratres. Hoc autē dicens: nō innuit vt patres relinquamus: non adiuuantes eos: neq; vt ab ꝓzibus fieremur: ſz nos istruit ꝓferre bonoꝛē dei secularibꝰ reb⁹, ⁊ CHRY. Mihi autem videtur q̄ in hoc intendebat persecutiones futuras occulte ꝓnunciare: quia futurum erat vt multi patres ad pietatem filios inducerent: ⁊ ꝓzores viros. Non autem differt dicere: Propter nomen meum aut euangelium. vt Marcus dicit: aut ꝓpter regnum dei: vt ait lucas. Etenim nomen christi virtus euāgely est: ⁊ regnū Euangelium enim recipit in nomine iesu christi: ⁊ regnum dei per nomē ipsius cognoscitur ⁊ venit. BEDA. Quidā autem ex occasione huius sententie qua dicit: Accipiet centies tantū nunc in tēpoꝛe hoc: iudaicam mille annoꝝ fabulam post resurrectionē iustoꝛum dogmatiçant: quando oīa ꝓpter deum dimisimus multiplici sunt fenoꝛe reddē da: insuper ⁊ vita eterna donāda. Nec videt q̄ ꝛsi ⁊ regnū dei sit ꝓmissio: in ꝓzibus tamen centenis iuxta alios euāgelistas appareat turpitudo ꝑsertī cuz dñs in resurrectione nubendum nō esse testetur: ⁊ ea que ꝓpter se dimiſſa fuerint: recipiēda in hoc tpe cū ꝑsecutiōibꝰ asseueret: quas

mille ānis suis abesse affirmat. CHRY. Et qdē igr cēties tiñ merces fm cōicationē z nō fm possessionē ē. n. adimple uit eis dñs nō corporaliter: sed alio quodā modo. HIERO. Vxor. n. i domo circa viri cibū negociat z vestimēta. Uide igr hoc z i aplis Plte. n. mulieres sollicite erāt ō corp cibo z vestimētis z ministrabāt eis. Silr z patres z matres plurimas apli habuerūt. s. eos q ipos diligebāt: sz z petr⁹ vnā re linqns domū: postea oiuz discipulorz domos hēbat. Et ma ius ē: qz cū psecutōib⁹ hec oia possidebūt sancti: si psecutio nē sint passi z angustiati, ppter qō sequit: Multi aūt erunt pmi nouissimi z nouissimi primi. Phariſei enim primi exi stētes facti sunt nouissimi. Qui vo oia reliquerūt: z christū secuti sūt: fuerūt nouissimi in seculo isto per āgustias z per secutiones: sed erūt primi p spem q̄ est in deū. BEDA: pōt sane hoc quod ait: Accipiet cēties tantū. altius itelligi. Ten narius qppe numer⁹ de leua trāslatus in dexterā. sz eandem in flexu digitorz videat hr figurā: quaz habuerat denarius in leua: tñ quātitatis magnitudine surſuz crescit: qz videlicet oēs q̄ ppter regnum dei tpalia spreuerūt: z in hac vita psecutionibus plenissima eiusdē regni gaudiū fide cer ta degustāt: atqz in expectatione patrie celestis q̄ significat in dextera oiuz electorz delectatiōe fruunt. Uerz qz multi virtutū studia nō eadē q̄ incipiūt intētiōe pietatis pſumāt: mox subinferr: Multi aūt erunt ꝛc. Quotidie. n. videmus multos in laico habitu cōstitutos: magnis vite meritis excellere: z alios a prima etate spirituali studio feruentes: ad extremum ocio torpente lasciscere: atqz inerti stultitia qō spiritu cepere: carne consummare.

¶ Erāt aūt i via ascēdētes hierosolymā: z p̄cedebat illos ihesus. Et stupebāt: z sequētes timebāt. Et assumēs itez duodecī cepit illis dicere q̄ eēnt ei vētura. Quia ecce ascendim⁹ hierosolymā: z filius hois tradet principib⁹ sacerdotū z scribis z senioribus: z p̄dēnabūt eū morte. Et tradēt eū gentibus: z illudent ei: z cōspuent eū: z flagellabūt euz: z interficient eum: z tertia die resurget.

BEDA: Meminerāt discipuli fmōis quo domin⁹ se pasturū multa a sūmis sacerdotib⁹ z scribis predixerat: z ideo hierosolymā rēdētes stupebāt. Et hoc est qō dicitur: Erant aūt in via ascēden. hiero. z p̄ce. illos ihesus. THEOPHI. Ut ostēdat q̄ ad passionē p̄curit: z q̄ nō refugit mortē pro nra salute. Et stupe. z sequē. time. BEDA: Ne vel ipi euz eo occiderēt: vel saltē ille cui⁹ vita z magisterio gaudebāt: inimicorz manib⁹ occūberet. Preuidēs aūt dñs ex passione sua discipulorz aīos pturbādos: eis z passiōis penaz z resurrectiōis sue gloriā p̄dicit. vnde segt: Et assumens itez. xy. cepit illis dicere q̄ ei eēnt vētura. THEOPHI. Ut. s. discipulorz corda cōfirmaret vt cum hec p̄audirēt leui⁹ postmodū sustinerent: z in repētinis nō formidarēt: z etiā vt oī deret q̄ volūtarie patit. Qui. n. p̄noscit z pōt fugere z non fugit: manifestū est q̄ volūtarie seipm passionibus tradit. Seorsū aūt assumit discipulos: nāqz cōueniēs erat passiōis mysteriū ppingoribus sibi reuelare. CHRY. Cōmemorat aūt singula q̄ passurus erat ne si aliqd p̄termissuz rema neret: cernētes postmodū illud subito turbarentur. vñ subdit: Quia ecce ascēdimus hierosolymā. GLO. Ad quē. s. pertinet pati: nā diuinitas pati nō pōt. Tradet. s. a. iuda p̄ri. sacer. z scri. z seniorib⁹: z cōdem. eū morte iudicātes euz esse reuz mortis. Et tradēt eū gentib⁹. s. pilato gentili. Et illudēt ei milites eius. Et cōspuēt eū z flagellabūt eū. z interficiēt eū. CHRY. Ut aūt cū fuerint contristati ppter passionē z mortē: tūc z resurrectionem expectēt: subdit: Et tertia die resurget. Cū. n. tristitias z obprobrias q̄ cōtigerūt nō occultauerit: cōueniēs erat vt ei z de relīgs crederent.

¶ Et accedunt ad eū iacobus z ioānes filij zebedei dicētes: Magister volum⁹ vt q̄cūqz petierim⁹ facias nobis. At ille dixit eis: Quid vultis vt faciam vobis: Et dixerunt. Da nobis vt vn⁹ ad dexteram tuaz: z alius ad sinistram tuā sedeamus i gloria tua. Jesus aūt dixit eis: nescitis q̄d petatis. Potestis bibē calicē quē ego bibo: aut baptismo quo ego baptizor baptizari: At illi dixerūt ei: Possum⁹. Jesus aūt ait eis: Calicē q̄dē quē ego bibo bibetis: z baptismo quo ego baptizor baptizabimini: sedere aūt ad dexterā meā vel ad sinistrā nō ē meū dare vobis: sz q̄b⁹ paratū ē.

CHRY. Audiētes discipuli christū frequēter de suo regno loqntē putabant q̄ hoc regnū post ei⁹ mortē non eēt. z iō nūc p̄nūciata christi morte: accesserūt ad euz vt honoribus regni statim fierēt digni. vnde dicit: Et accesſ. ad. eū ia. z io. fi. çe. di. Magister vo. vt qōcūqz pe. fa. nobis. Erubescētes enī q̄ aliquid humanū passi erāt: accesserūt ad christuz seorsū eū a discipulis assumētes. Saluator vo nō ignorans qd petere debebāt: sz ad rūdendū eos inducēs iterrogationem subiūgit: At ille dixit eis: Quid vultis vt faciā vobis:

THEOPHI. Credebāt aūt predicti discipuli q̄ pp hoc hierosolymā ascēderet vt regnaret: z postmodū pateret: q̄ se passuz p̄dixerat: z hoc cogitātes dexterā z sinistrā sedez appetebant. vnde sequit: Et dixerunt. Da nob vt vnus ad dexteram: z alius ad sinistrā sedeat in gl̄a tua. AVGV. de cō. euā. Hoc ab eis nō p eos ipsos: sed p matrē dictū esse. matthe⁹ exp̄sit: cū illa corū volūtate attulisset ad dñm. vñ magis ipsos q̄ illā dixisse: qō dictū est Marc⁹ breuiter itimauit. CHRY. Uel cōuenienter dici pōt vtrunqz factū esse. Uidētes enī se pre alys honoratos: predictā petitionē se cōseq estimabāt: z vt facili⁹ petitionē obtinerent: matrē assumpserūt: vt cū hac simul christū precarent. AVGV. de cō. euan. Deniqz z dñs etiam fm Marcum z fm Matheū ipsis potius q̄ matri respōdit. Nam segtur: Jesus aūt dixit eis: Nescitis qd pe. THEOPHI. Quasi. d. Non est hoc qō creditis q̄ sim tpaliter in hierlim regnaturus sz oia hec que. s. ad regnū meū ptinent supza itellectū sunt. Eteni sedere a dextris meis tam magnuz qd est: vt excellat ordines angelorz. BEDA. Uel nesciunt qd petant: qui sedem glorie a dño quā nondū merebant ingrunt. CHRY. Ut dicit: nescitis quid p etatis. ac si diceret: Uos de honore loquimini: ego vero de agonib⁹ z iudicib⁹ disputo. Non eniz est hic p̄miorū tēpus: sed occisiōis: prelioz z periculorz. vñ subdit: Potestis bibere ca. quē ego bi. aut bap. quo ego bapti. baptiçari: Per modū interrogatiōis attrahit eos: vt ex cōicatione q̄ est ad ipz amidiores fierent. THOPHI. Calicē aūt z baptismū crucē noīat: calicē qdē tanqz potū dulciter ab ipso suscepturi: baptismū vero tanqz emūdationē nrorum faciēte peccatorz. Qui nō itelligentes qō dixerat. rūderunt. vnde sequitur: At illi dixerunt: Possum⁹. Credebant enim q̄ de calice sensibili z baptismo quo iudei baptiçari solebant lauantes. s. se anteqz comederent loqueretur.

CHRY. Respōderūt aūt tam ꝓmpte expectātes in eo qō petierunt exaudiri. Sequit: Jesus aūt ait eis: Calicem quidē quem ego bibo bi. z bapti. quo ego bapti. baptiçabimini. i. martyrio digni eritis z patiemini sicut z ego. BEDA: Querit autē quomodo calicē martyrij iacobus z ioannes biberunt: aut quomodo baptismo dñi fuerunt baptiçati: cū scriptura narret iacobum trucidatum: Joannes autem propria morte finiuit vitam. Sed si legamus ecclesiasticas historias in quibus fertur q̄ ipse propter martyrium in feruentis olei dolium

missus sit: statimq; relegatus in pathmos insula: sic videbimus martyriū aīo nō defuisse: ⁊ bibisse ioannē calicē cōfessionis: quē ⁊ tres pueri in camino ignis biberūt: ꝛ ꝓsecutor nō fuerit sanguinē. Sequitur. Sedere aūt ad de.me. vel ad si. nō est me. da. vo. sed quib⁹ paratū est. CHRY. Ubi duo querūt. vnū est si paratū est alicui sedere a dextris ei⁹ Alterꝫ aūt: si oīum dñs bis gbus paratū est potestatē tribuendi nō habet. Ad ꝑmum ergo dicim⁹ q; nullus a dextris neq; a sinistris sedet. inuius enī est omni creature thronus ille. Quō ergo dixit: Sedere ad dexterā meā vl ad sinistrā nō est meū dare vobis: q̄si gbusdā sessuris? Ad suspitionem quidē interrogantiū rndit eor intentioni ꝺdescēdēs: neq; enī nouerāt illū thronū excelsū ⁊ cathedrā que ē a dextris patris: sed vnū solū petebant. s. potiri ꝑmatu ⁊ alys ꝓeesse. Quidā. n. audiuerāt dictuꝫ de apostolis: q; sup. xy. thronos essent sessuri: qd eēt qō dictū ē ignorātes: iter ceteros petierunt ꝓmatū. Ad scōz dicendū est q; tale donū ptātez filius dei nō trāscēdit: sed qō in matthēo dicit. Paratū ē a patre meo. idē ē ac si diceret: a me. vñ ⁊ marc⁹ nō dixit ḃ: a patre meo. Or ḡ hic xps dic tale ē. Moziemini inq; ꝓpter me: nō tamē hoc sufficit ad hoc q; vos ꝑmū ordinē obtineatis. Si enī aligs ali⁹ cū martyrio venerit: omnē aliā virtutē possidēs: mlta vob maiora possidebit. his. n. paratī ꝑmat⁹ q; ꝓ opa pñt fieri ꝑmi. Sic igit dñs sua rnsiōe eos īstruxit vt nō vane ⁊ ianiter ꝓ ꝑmatib⁹ molestēt: sil aūt ⁊ eos noluit ꝺtristari.

BEDA. Ul nō ē meū vobis dare. i. supbis: hoc. n. adhuc erāt. Alys paratū ē: ⁊ vos aly estote. i. hūiles: ⁊ vob patū ē.

¶ Et audiētes decē īdignati sunt ꝺ iacobo ⁊ ioānc. Jesus aūt vocās eos. ait illis: Scitis q; bi q; videnī ꝓcipari gētib⁹ dominanī eis: ⁊ ꝓcipes eor ptātē hnt ipor. Nō ita ē aūt in vobis: sz quicūqz voluerit fieri maior erit vester minister. Et qcūqz voluerit ī vobis ꝑm⁹ ēē: erit oīuz puus. Nā ⁊ fili⁹ hois nō venit vt ministraret ei: sz vt ministraret: ⁊ daret aiaz suā redēptōem ꝓ multis.

THEOPHI. Quia reliqui apostoli vident iacobū ⁊ ioannem honorē peterc: patiēter ferre nō pñt. vñ dicit: Et audiecē indignati sūt de iacobo ⁊ ioāne. Patiētes. n. humana īnidia mouebanī: sz tūc ꝑmo idignati sūt: cū viderāt ipsos a domino nō susceptos. nō aūt prius indignabantur: q; videbant ipos alys ꝓhonorari. tūc igit sic ipfecte se habebāt aplī: sz postea in ꝑmatib⁹ sibi cedebāt adinuicez. chzist⁹ aūt eos sanat: ꝑmo qdē ad eor ꝓsolationē eos iuxta se adducendo: ⁊ ꝺ significat cū dr: Jesus āt vocās eos. deīde ōmando q; vsurpare honorē ⁊ cōsiderare ꝑmatū gētiliū ē. vñ segt: Ait illis: Sci. q; bi q; vi. pn. gen. do. eis: ⁊ pn. eo. po. ha. ipor. Gentiliū ꝓnceps tyrānice ⁊ dñabilr ad ꝓncipatū se ingerūt. Segtur: Nō ita est aūt in vobis. BEDA. In quo docet eū maiorē eē q; minor fuerit. ⁊ illū dñm fieri q; oīum seru⁹ fit: frustra igr aut illi īmoderata q̄sierāt: aut ist volēt sup maiorū desiderio: cū ad sūmitatē vtutū nō potētia sz humilitate veniat. Deīde ꝓponit exemplū vt si dcā ꝑcruipēderēt: erubescerēt ad opa. ⁊ dicit. Nā ⁊ fili⁹ ho. nō. ve. vt mini. ei: sed vt mini. ⁊ da. ani. suā redē. ꝓ multis. THEO. Qō maī⁹ ē q̄ ministrare. Cū. n. aligs ꝓ eo cui ministrat mozit: qd isto pōt eē maī⁹ ⁊ mirabili⁹? sz tñ ista mīstratio ⁊ humilitatis descēsus glīa ei⁹ erat ⁊ omniū. Ante. n. q̄ hō fieret: solū ab angel⁹ not⁹ est. Cū aūt fact⁹ est hō ⁊ crucifixus est: nō tñ ipse glīā hz: sz ⁊ alios in ꝑticipatōe sue glie suscepit: ⁊ dñat⁹ ē ꝓ fidez orbi terre. BEDA. Nō aūt dixit aiaz suā redēptionez dare ꝓ oībus: sed pro multis. i. qui credere voluerunt.

¶ Et veniūt hierico. Et ꝓficiscēte eo ꝺ hiericho ⁊ discipulis eius ⁊ plurima multitudie: fili⁹ thimei barthime⁹ cec⁹ sedebat iuxta vīaz mēdicās. Qui cī audisset q; iesus nazarenꝰ ē: cepit clamare ⁊ dicere: Jesu fili dauid miſere mei. Et cōminabanī illi mlti vt taceret. At ille mltomagis clamabat: fili dauid miſere mei. Et stans iesus ꝓcepit illū vocari. Et vocāt cecū: dicētes ei: Aiegor esto: surge vocat te. Qui ꝓiecto vestimēto suo: exiliēs vēit ad eū. Et rndēs iesus dixit illi. Quid tibi vis faciā? Cec⁹ āt dixit ei: Raboni vt videā. Jesus āt ait illi: Vade: Fides tua te saluuz fecit. Et confestim vidit: ⁊ sequebatur cum in via.

HIERO. Passioni dñi appropinquāti: ciuitatis nomen rndet. dr. n. Et veniūt hiericho. Hiericho luna sie anathema iterptat. Defect⁹ aūt carnis xpi ꝑparatio est hierlīti festis. Segt: Et ꝓfi. eo de hie. ⁊ di. ei⁹ ⁊ plu. multi. fi thi. bar thime⁹ ce. sede. iux. viā men. BEDA. Matthe⁹ duos iuxta viā sedētes ⁊ ad dñm clamātes: cecos dicit eē illuminatos. Lucas āt cū appropinq̄ret hiericho pari ordine illuminatū ab eo cecū eē ꝓhibet: vbi nemo saltē sap. ēs puret euāgelistas sibimet ꝛria scribere: sz aliū pleni⁹ scribere q; alter omisit. Intelligendū ē ḡ vnū eor fuisse potissimū: qō ex ꝺ apparet ⁊ q; nomē ei⁹ ⁊ nomē pris ei⁹. Marc⁹ memorat.

AVGV. de. cō. euā. Dinc ē ergo q; ipm solū voluit memorare marc⁹: cui⁹ illumīatio tā clarā famā huic miraculo ꝓpauit q̄ erat nota calamitas. lucas vō q̄uis oīo eodē mō factū: tñ in alio ceco ītelligēd⁹ ē par memorare miracūli: ⁊ eiusdē miraculi parē modū segt. Qui cū audisset q; iesus naça. ē: ce. cla. ⁊ di. Fili da. ie. miſe. mei. CHRY. Filiuz da. uid vocat cec⁹ dñm ptereūtis turbe laudē audiēs: ac ꝓpter expectatōe ꝓpleta certificat⁹. Segt. Et cōmi. il. mul. vt taceret. ORIGE. Tanq̄ si dicat: Qui ꝑmi crediderāt increpabāt ei clamanti: Fili dauid: vt taceret ⁊ nō appellaret eū ꝓ ptēptibili noīe sz diceret: Fili dei miserere mei. ille āt nō destitit. vñ segt: Ille āt ma. cla. fi. dauid mi. mei. Cuius clamorē dñs exaudi. vñ segt: Et stās iesus ꝓce. illū vocari. Ubi de aūt q; iferior ē cec⁹ de quo lucas logt: nā nec iesus eū vocauit vt matthe⁹ dic: nec iussit eū vocari vt ḃ dr: sz iussit eū ad se adduci: q̄si nō potētē p se venire. Iste āt cec⁹ ad ipius dñi vocat. vñ segt: Et vocāt eū dicētes ei: Animego: esto: surge vocat te. Ille āt abyciēs vestimētū venit ad eū. Segtur: Qui ꝓiecto vesti. suo venit ad eū. Forte vestimētū ccī ⁊ mēdicātis velamētū ītelligt cecitatis ⁊ mēdicitatis quo fuerat circūdatus: qō abyciēs venit ad iesum quē appropīquātē dñs interogat. vñ segt: Et rndens iesus ait illi: Quid tibi vis faciā? BEDA. Nunqd q; lumē reddere poterat: qd vellet cec⁹ ignorabat? Ad hoc ḡ regrit vt petat: ad hoc regrit vt cor ad orationez excitet. CHRY. Ul q̄rit: ne. i. estimaret q; aliud volēti accipe: aliud daret. Eteniz ꝑfuerado erat ei⁹ volūtatē curādo: vniuersis facere manifestā: ⁊ tūc medelā inducere: vt alios onceret in çelū: ⁊ vt oīdercū q; curādus erat gratie dono digne potiri. Sequit. Cecus autem dixit ei: Raboni vt videam. BEDA. Partipēdit enim extra lucem cecus aligd querere: qz etsi habere cē qōlibet pōt: sine luce non potest videre qō ḃz. HIERO. Cōsiderās aūt iesus ꝓptā voluntatem cōplexione desiderij remunerat. ORIGE. super matthēū: Dignius aūt est dicere Raboni: vel sicut in alys dicit domine: q̄ fili dauid vnde ꝓpter illud qō dixit: fili dauid: nō prestitit ei sanitatē sed ꝓpter ḃ qō dicit: Raboni. vñ sequit: Jesus aūt dixit ei. Unde fides tua saluū te fecit. Et ꝓfestim vidit: ⁊ sequebatur eū i via. THEOPHI. Grata enim est anima ceci i eo q; sanus effectus iesum non reliquit: sed secutus est eum.

BEDA. Mystice aūt hiericho que iterptari dicit luna.

defectum nostre mutabilitatis designat. appropinquans dominus iericho lumen ceco reddidit: quia veniens in carnem et passioni appropinquans: multos ad fidem adduxit. Non enim primis incarnationis sue temporibus: sed paucis antequam pateretur annis: mysterium verbi mundo exhibuit. HIERO. Cecitas etiam ex parte facta iudeis illustrat in fine quibus mittit heliam prophetam. BEDA. Ex aut appropinquans iherico vnu illuminauit: ac proficiscens de iericho duos: hoc intimauit quod ante passionem suam vni tm populo iudeorum predicauit: post resurrectionem vero atque ascensionem suam per apostolos et iudeos et gentibus diuinitatis et humanitatis sue archana patefecit. quod vero Marcus vnum illuminatum scribit ad gentium salutem respicit: vt eorum quos instruebat ad fidem saluatori figura congrueret. Matthe vo quod credentibus ex hebreis suum scribebat euangelium: quod in gentium quoque notitiam erat puenturum: recte duos dicit illuminatos vt ad vtrumque plenum fidei gratiam pertinere doceret. Proficiscente igitur domino et discipulis eius et plurima multitudine de iericho: cecus sedebat iuxta viam mendicans: qui ascendente ad celos domino et multis fidelium sequentibus: immo cunctis ab initio mundi electis: vna cum illo ianuam regni celestis ingredientibus: mox gentium plenus cepit sue illuminatoris spes habere: quod mendicat iuxta viam sedens: quia necdum iter veritatis ingredi ad hoc peruenire contendit. HIERO. Populus etiam iudeorum quod scripturam seruat nec implet: iuxta mesuram mendicas esurit. Clamat autem: Fili dauid miserere mei. quod per merita patriarcharum iudaicus plenus illuminatur. Cominant autem multi vt taceat: quia peccata et demonia pesciunt clamore pauperis: ille magis clamabat: quia ingrauescente bello: manus ad lapidem adiutorium: Et est iesus nazarenus cum clamore le uande sut. BEDA. Populus etiam gentium agnita fama nominis xpi: principes eius fieri orabat: cui contradicebat multi prius inuocaret: nec tamen impugnatium furor eos quod adhuc erat ordinati valebat salute puare. Clamante autem cecum transiens audiuit quia per humanitatem suam miserator et misericordia nre tenebras exclusit. quia non propter nos natus et passus est iesus qui transiit: quia hec actio temporalis est. Stare autem dei est immutabiliter cuncta disponere. Claman tem autem cecum dominus vocat: cum populo gentium predicatores verbum fidei mittit: quod vocantes cecum alequiore esse et surgere atque ad dnm venire precipiunt: cum predicando indoctis spes eos salutis hre: ac de corpore vitiorum erigi: atque ad virtutum studia se accingere iubent. pecto autem vestimento exilit: quod abiectis mundi retinaculis expedito mentis gressu: ad largitore eterne lucis perat. HIERO. Venit et iudaicus populus exiliens: nudus veteri homine vt binnulus saliens sup montes: quod segnitie deponens principas phetas apostolos et altissimi sideras ad supna se extendit. Et cum ueniens autem est ordo salutis: audiuim primo per prophetas: deinde clamantem per fidem: postea vocamur per apostolos: surgimus per baptismum: interrogamur per voluntatem. Cecus autem interrogat et regrit: vt videat voluntatem dni. BEDA. Imitemur et nos eum: non diuitias: non terrena bona: non honores a dno: sed lucem quam videre cum solis angelis possimus ad quam via fides est. Unde et ceco rndet: Fides tua te saluum fecit. Videt autem et se intelligit operari: quia bonum quod intelligit operat. Jesus. n. segt: quia bonus quod probria ac irrisiones tolerauit. Et quia rerum corporaliu delectationem a gaudio interno cecidim: cum qua amaritudine illic redeat onem dicit. THEOPHI. Dicit autem quia secutus est dnm in via. s. in hac vita: quia post hanc excludutur oes qui non sequuntur ab opando mandata eius. HIERO. Vel via ista est quod dixit. Ego sum via veritas et vita. Nec est via angusta quod ducit ad ardua hierosolyme et bethanie ad montem oliuarum qui est mons luminis et consolationis. CA. XI.

ET cum appropiquaret hierosolyme et bethanie ad montem oliuarum mittit duos ex discipulis suis: et ait illis. Ite in castellum quod contra vos est: et statim introeuntes illuc inuenietis pullum ligatum sup quem neo adhuc hominum sedit: Soluite illum: et adducite. Et si quis vobis dixerit: quid facitis: dicite quia dno necessarius est: et protinus illum dimittet huc. Et abeuntes inuenerunt pullum ligatum ante ianuam foris in biuio: et soluunt eum. Et quidam de illic stantibus dicebant illis: Quid facitis soluentes pullum? Qui dixerunt eis: sicut precepat illis ihs: et dimiserunt eis. Et duxerunt pullum ad iesum et imponunt illi vestimenta sua: et sedit sup eum. Multi autem vestimenta sua strauerunt in via: alii autem frondes cedebant de arboribus et sternebant in via. Et qui precedebant et qui sequebant clamabant dicentes: Osanna: benedictus qui venit in nomine dni: benedictum quod venit regnum patris nostri dauid: osanna in excelsis.

CHRY. Postquam dns sue virtutis sufficienter experientiam dederat: et crux instabat in ianuis: ora cum ia maiori agit claritate quam aduersarios illamatura erat. et io quis multoties per ascenderit hierosolymam: nunquam tamen cum tanta excellentia sicut mo. THEOPHI. Ut si velit valeat gliam ei agnoscere et per pphetias de eo completas scirent quia ipse verus deus. Si vero noluerint maius fieret eis iudicium: quia tot claris miraculis non crediderunt. hinc igitur aduenit claritatem euangelista describes dicit: Et cum appro. hiero. et betha. ad mon. oli. mittit duos ex discipulis suis. BEDA: Bethania villula est iuxta ciuitas in latere montis oliueti: vbi lazarus est suscitatus a mortuis. Huc autem discipulos misit et ad quod: ondit subdes: Et ait illis: Ite in castellum quod est contra vos. THEOPHI. Considera vocata dns discipulis predixerit. s. quia inuenirent pullum. vnde segt. Et statim introeuntes illic inueneitis pullum ligatum sup quem nemo adhuc hominum sedit: soluite illum et adducite. et si quis vobis dixerit: quid facitis: dicite quia dno necessarius est. et statim dimitterent accipe. Unde sequit: Et continuo illum dimittet huc. Et sic dns predixerat: ita impletur. Una segt: Et abeuntes inuenerunt pullum ligatum ante ianuam foris in biuio: et soluunt eum. AVGV. De con. eua. Matteus asinam dic: et pullum: ceteri autem de asina tacent. vbi quod vtrumque fecisse potest intelligi: nulla repugnatia est: nec si alius vnus: alius aliud commemoraret: quasi tominus moueri ox si alius vnus: alius vtrumque commemoraret. Segt: Et quidam de illic stantibus dicebant illis: Quid facitis: soluentes pullum? Qui dixerunt eis: sicut precepat illis ihs: et dimiserunt eis. s. pullum. THEOPHI. Non autem dimitterent: nisi diuina virtus eis inuberet cogens illos presentem qui rurales existentes et colonum pmiserunt pullum auferre. Segt: Et duxerunt pullum ad iesum: et imponunt illi vestimenta sua: et sedit sup eum. CHRY. Non quidem quia ex necessitate a monte oliueti vsque hierusalem sup pullum ire dnm oportebat: cum iudeam et oem galileam pedes pambulauerat: sed signum erat quod fiebat. Segt: Multi autem vestimenta sua strauerunt in via. HIERO. Sub pedibus pulli asine. Aly autem fronde. cede. de arbo. et sterne. in via. Magis autem ad ornatum et ad sacramentum ptinet: quam ad necessitatem. Segt: Et quia precei. et qui sequebant. clama. dicebant. Osanna: benedictus. quia venit in nomine dni. Multitudo. n. donec corrupta non fuit cognouit quia progenies erat: propter quod honorificauit iesus vnusquisque per fidem virtutem. vnde laudantes ipsum: hymnum leuiticum assumpserunt dicentes: Osanna. quod hebraicum quodam idem est quod saluum me fac: sic vox quodam idem quod hymnus. Estimo autem primum eet veritatis: nam in centesimo decimoseptimo psalmo habet: O dne saluum me fac. quod in hebraico scriptum est: Osanna. BEDA. Est autem osanna verbum hebraicum compositum

tū ex duob⁹:corrupto ⁊ integro. Salua nanqꝫ siue saluifica apō eos dr̄ osy. At vo ānā iteriectio ē depcātis:quo apō lati nos ē dolētis heu. HIERO. Osāna igr̄.i.saluifica dicūt vt hoies saluēt ab eo bñdicto vicēte ⁊ veniēte i noie dñi.i. pris sui qñ filiꝰ ō pre nomē suscepit:⁊ pr̄ ō filio. CHRY. Sic g̃ dāt deo gloriā dicētes. Bñdict⁹ qui venit i noie dñi. Bñdicūt etiā regnuꝫ xpi dicētes: Bñdictū qō venit regnū pris nr̄i dauid. THEOPHI. Regnū āt dauid regnum xpi dicebāt:⁊ qz ō semīe dauid xps ōscēderat:simlꝫ qz da uid iterptat manufortis.gs.n.fuit mānfortis nisi dñs cuiꝰ man⁹ tot ⁊ talia miracula opata ē. CHRY. Uñ ⁊ mltoti ens ppbe dauid xpm nūcupāt:ppter origine xpi ex dauid fm carne. BEDA. Legim⁹ aūt in euāgelio ioānis:qz ne facerēt eū regē in mōtez fugit. Nūc aūt vbi passurus hiero solymā venit:nō refugit eos q se regē nūcupāt: vt apte do/ ceret qz nō tpalis ⁊ terreni:sz eterni i celis rex esset impery atqꝫ ad regnū p ptēptū mortis pueniret. Notādū aūt q̃ta sit ꝓsonātia turbe cū voce gabrielis q ait. Dabit illi dñs deꝰ sedē dauid pris sui: vt.s.gēte cui dauid quōdā tpalis regni gubernacla ꝓbuit:hāc ipe vbis ⁊ factis ad regnū celeste vo caret. CHRY. Et vlteriꝰ dāt glīā deo cū subdūt: Osan/ na in excelsis.i. hymnus ⁊ glīa sit vniuersoꝝ deo q ē in ex/ celsis. HIERO. Uel osāna.i.saluifica in excelsis ⁊ imis .i. vt iusti edificēt i ruinā angelorū:⁊ terreni ⁊ subterranei etiā saluētur. Mystice aūt appropinquat dñs hierosolyme q̃ est visio pacis. In q̃ manet fixa imobilisqꝫ felicitas q̃ fm apl̄m est oium credētiū. BEDA. Bethania aūt domus obediētie dr̄: qz mltos añ passionē suā docēdo domū sibi obediētie effecit:⁊ i mōte oliueti posita eē dr̄:qz eccl̄ia vn/ ctione spūaliū charismatuꝫ: ⁊ scie pietatisqꝫ luce refouet. Misit aūt discipulos in castellū qō ꝯ eos erat:hoc ē docto res q indocta orbis loca quasi ꝯpositi castelli menia euāge licādo penetrarēt destinauit. HIERO. Bini vocant ⁊ bi ni mittunt discipuli xpi:qñ charitas nō cōsistit cū vno vt dicit. Ue soli. Duo educūt hebreos de egypto: duo depor tant botrū de terra sancta:vt sp ppositi iūgāt opus ⁊ sciam ⁊ duo mādata de duab⁹ tabulis ꝓferāt:⁊ duob⁹ fontib⁹ ab luant:⁊ de duob⁹ vectib⁹ arcā dñi portēt:⁊ iter duos cheru bin deū cognoscāt spū ⁊ mēte psallentes. THEOPHI. Nō aūt erat ei nēcari⁹ pullus:sz eū q̃siuit oñdēs q⁹ ōbebat se ad gētilē ppl̄m trāsferre. BEDA. Pullus.n. asine lasci uus ⁊ liber ppl̄m nationū significat:sup quez nemo adhuc hoīuꝫ sedit:qz nēo rōnabiliū doctorū frenū correctōis quo vl̄ linguā cohibere a malo vel i artā vite viā ire cogeretur vtilia suadēdo ꝓtulerat. HIERO. Inuenerūt aūt pullū ligatū añ ianuā foris: qz ppl̄s gētilis ligat⁹ erat vinculis pec catoꝝ suoꝝ añ ianuā fidei.i. ex eccl̄iam. AMBRO. sup lucā: Uel inuenerūt eū ligatū añ ianuā:qz ex xpm gentiqꝫ ē foris ē i via.q aūt in xpo est:foris nō ē in trāsitu siue i diuio addidit vbi nulli⁹ certa possessio:nō psepe:nō alimēta:non stabulū:misera fuit⁹ cui vagū ius ē. Plures.n.dños hz qui vnū nō hz. Alieni alligāt vt possideāt:iste soluit vt teneat. Uehemētioza enī dona nouit eē q̃ vincula. BEDA. Ul recte in diuio stabat:qz nō viā certā vite fideiqꝫ tenebat sz pl̄es dubioſqꝫ sectaꝝ calles seq̃bāt erroneus. HIERO. Uel in diuio.i. in libertate arbitry dubitās iter vitā ⁊ mor tē. THEOPHI. Uel in diuio.i.in vita hac:solutus ē āt a discipulis p baptismū ⁊ fidē. HIERO. Quidā aūt dice bāt:qd facitis:ac si dicerēt. Quis pōt dimittere peccata:

THEOPHI. Ul phibētes sūt demōes qb⁹ fuerūt apl̄i fortiozes. BEDA. Ul magri erroꝝ q veniētib⁹ ad salutē gētiū doctorib⁹ obsistebāt:at postq̃ fidei dñice ptās appa/ ruit credētibus aduersarioꝝ q̃relis:liber credētiū ppl̄s ad dñm quē corde portaret adducebāt. Uestimēta aūt apl̄oꝝ q̃ illi ꝓnūt: vl̄ doctria vtutū vl̄ discretio scripturaꝝ vl̄ ec clesiasticoꝝ dogmatū varietates itelligi pñt:qb⁹ illi corda hoīuꝫ añ nuda ⁊ frigida q̃ xpo sessore digna fiāt operiunt.

HIERO. Uel ponūt vestimenta sua.i.stolā primam in mortalitatis p baptismi sacramēta afferūt. Sedit aūt dns sup eū.i.in eis regnare cepit:vt nō regnet peccatū i lasciua carne:sz iusticia ⁊ pax ⁊ gaudiū i spūsco. Multi aūt strae rūt vestimēta sua in via sub pedib⁹ pulli asine. Qui sūt pe des:nisi extremi q portant qō ad iudicāduꝫ ꝓstituit apls:q ⁊ ipsi etsi nō sūt deorsuꝫ in quo sedit dns:tñ cū militib⁹ a io āne instruunt. BEDA. Uel multi vestimēta sua i via ster nunt: qz sancti martyres ppie se carnis amictu exuentes simplicioꝝ dei famulis viā suo sanguine parant. Multi ēt vestimēta sua in via sternūt:qz corpa sua p abstinētiā do māt:vt dei iter ad mōtē parēt: vl̄ exēpla bona sequētib⁹ p/ beāt. Frōdes aūt vel ramos de arboꝝib⁹ cedūt q in doctri na veritatis semina patrū de eoꝝ elogo rapiūt. ⁊ h̄ in via ōi ad auditoꝝ aiuꝫ veniētis:humili pdicatiōe submittūt.

THEOPHI. Eternam⁹ ⁊ nos viā vite nr̄e:cedētes ra mos de arboꝝib⁹.i.scōs imitātes. Nā arbores sci sūt ō gb⁹ palma florebūt: āgusti radicib⁹:lati floꝝib⁹ ⁊ fructib⁹: qñ bon⁹ odor xpi sūt. Sternūt viā mādatoꝝ ōi bona fama.q p ibāt ppbe sūt:⁊ q seq̃bant apl̄i. BEDA. Et qz oēs electi siue q i iudea eē poterāt:siue q nūc i ecclesia existūt:i medi atoꝛē dei ⁊ hominū crediderūt ⁊ credūt. Qui precūt ⁊ q ve quunt Osanna clamabāt. THEOPHI. Sz ⁊ q ꝓeunt:⁊ qui sequūt nostroꝝ actuū ad laudē sunt dei. Quidaz enim in preterita vita bonū fecerūt initiū: sequēs vero non ē vt prior:neqz in laudem dei finita.

¶ Et introiuit hierosolymam in templum: ⁊ cir/ cunspectis oībus cuz iā vespera esset hora: exijt in bethaniam cum duodecim. Et alia die cum exirent a bethania esurijt. Cumqz vidisset a lōge ficum habentem folia: venit siqd forte inueniret i ea. Et cum venisset ad eaz:nihil inuenit preter fo lia. Non enim erat tempus ficorum. Et respon dens dixit ei: Jaz nō amplius i eternū ex te q̃squ fructū manducet. Et audiebant discipuli eius.

BEDA. Appropīquāte tpe passiōis:appropinq̃re voluit dns loco passiōis:vt p ꝺ intimaret qz suā spōte morte subi/ ret. vnde dr̄: Et introiuit hierosolymā in templū. Qz aūt igref/ sus ciuitatē ꝓmo templū adyt:formā nobis religiōis qua seq̃ mur ꝓmōstrat:vt cū forte quēlibet locū i quo fit dom⁹ ofo nis itramus:ꝓmo ad hāc diuertamus. Hoc quoqꝫ itelligē dū ē:q⁹ tāte dns fuerit pauptatis ⁊ ita nulli sit adulat⁹: vt i vrbe maria nullū hospitē:nullā inuenerit mansionē:sz i agr rulo puulo apud laçaruz sororesqz ei⁹ habitaret.eoꝝ appe vic⁹ bethania ē.vnde seq̃t: Et circūspectis oīb⁹.sigs cū ho/ spitio suscipet. Cū iā vespa esset hora exyt in bethaniā cus duodeciz. Nō hoc semel fec:sz p oēs qnqz dies:exquo hie/ rosolymā ascēderat vsqz ad tps passionis hocipz sempe re solebat:vt p diē in templo doceret:nocte vero exīes moz retur i mōte oliueti. Sequit: Et alia die cuz exiret a betha nia esuryt. CHRY. Qualiter āt mane esuriebat vt mar the⁹ dic:nisi qz dispēsatiue ꝺ carni sue ꝓcessit. Segt: Cūqꝫ vidisset a lōge ficū habētē folia vēit siqd forte inueniret in ea. Māifestū ē aūt q⁹ hoc fm suspitionē discipl̄oꝝ dr̄ g esu ebāt pp hoc xpz ad ficulneā accessisse:⁊ pp hoc ficulneaz ipaz maledictā esse:q⁹ i ea fructū nō inuenit. Nā segt: Et cū venisset ad eā:nihil inuenit pter folia. Nō.n.erat tps ficoꝝ. Et rndēs dixit ei: Jam non amplius i eternū q̃squ ex te fru ctuz manducet. Maledicit ergo ficulneā ,ppter discipulos vt cōfidāt. Quia eniz vbiq⁹ beneficia tribuebat: nullumq⁹ puniebat:oportebat autem eius punitiue virtutis demon/ strationē prebere:vt discerēt q⁹ posset etiā iudeos psequi

tes ficcare: noluit hoc demõstrare in hoib⁹: vñ in plãta sue virtutis punitiue ꝓbuit signũ: vnde oñdit q⁹ ꝓncipaliter ꝓpter hoc ad ficulneã venit: nõ ꝓpter esuriẽ. Quis enĩ taz inscius ẽ q⁹ matutino tpe tali stimulare ẽ esurie: aut qd ẽ qõ impediret cum comedere anteq̃z domũ exiret? Neqz põt dici q⁹ visio fruct⁹ excitauit ĩ esuriẽ appetitũ: nõ. n. erat fico de ficu fructus añ tps tribuere nõ valẽte: Qua etiaz, pena erat dignũ ficũ fructũ nõ habere añ tps? Ideoqz ex his suf ficiẽter syllogiçari põt q⁹ ꝓpriã volebat demõstrare virtu tẽ: vt nõ frangerẽtur ais in eius passione. THEOPHI. Uolẽs oñdere discipul' q⁹ si vellet hos q crucifixuri erant ipm in momẽto posset eterminare. Mystice aũt dñs intro iuit in tẽplũ: sz rursus exiuit: oñdens q⁹ ipm reliqueret de sertũ z in rapinã. BEDA. Circunspicit aũt oia corda: z in dicẽtib⁹ veritati: z nõ inueniẽs vbi caput reclinet secedit ad fideles: z in eis q obediũt mãsionẽ facit. Bethania nãqz dom⁹ obediẽtie dr. HIERO. Mane aũt ad iudeos ve nit: atqz nos in vespa mũdi visitat. BEDA. Sicut aũt pa rabolas loquẽ ita z opaẽ: iõ esuriẽs in ficu fructũ q̃rit: cui⁹ ẽ deret plebẽ iudeoz ꝓ folia. i. vba iustitie q̃ hẽbat sine fru ctu. i. bono ope nõ posse saluari: sz scindi z in ignẽ mitti. Esu riẽs ĝ. i. salutẽ humãi generis desiderãs: vidit ficũ. i. iudeũ habẽtẽ folia. i. eloga legis z ꝓphetaz: z q̃siuit in ea fructũ boni opis: docẽdo: corripiẽdo: miracula faciẽdo: z nõ inuẽit boz sterilis ẽ caueto: sz potius pauperi xp̃o fructũ pietatis quo indiget offer. CHRY. Est aũt z aliter dicere q⁹ dñs ante tẽp⁹ fructũ q̃siuit in ficu: z nõ inueniens maledixit: qz oẽs q mandata legis adimplẽt: isti suo tpe fructificare dicũ tur. sicut est illud mãdatũ: nõ mechaberis. Qui aũt nõ solũ nõ mechaẽ sz pmanet vgo: qõ est magis virtutib⁹ excedit. Dñs aũt a pfectis nõ solũ exigit vt ꝓutes obseruẽt: sed su ꝑa mãdata fructificent.

¶ Et veniũt itez̃ hierosolymã. Et cũ itroisset ĩ tẽ plũ cepit eĳcere vẽdẽtes z emẽtes ĩ tẽplo: z mẽ sas numulariox̃ z cathedras vẽdentiũ colũbas euertit. Et nõ sinebat vt q̃sq̃z trãsferret vas p tẽ plũ. Et docebat eos dicẽs: Nõne scriptũ est: qz dom⁹ mea dom⁹ oõnis vocabit oib⁹ gentib⁹? Uos aũt fecistis eã spelũcã latronũ. Quo audi to principes sacerdotũ z scribe q̃rebant quõ eũ pderẽt. Timebãt enĩ euz: quoniã vniuersa turba admirabatur super doctrina eius.

BEDA. Quia maledicẽdo ficũ infructuosaz ꝑ figuram dñs fecit: hoc idẽ mox aptius oñdit eiciẽdo ipzobos de tẽ plo. Ficus. n. nõ peccauit si añ tps fructũ nõ habuit: sz sacer dotes, vñ dr: Et veniũt hierosolymã. Et cũ introisset ĩ tẽplũ cepit eĳcere vẽden. z emẽ. in tẽplo. Et qdẽ credẽduz ẽ q⁹ ea tñ vẽdi vel emi reppit ĩ tẽplo: q̃ ad ministeriũ tẽpli necessa ria cẽnt. Si ĝ ea q̃ alibi libere geri poterãt: dñs ĩ domo sua talia negocia geri nõ patit. q̃tomagis p ea q̃ nunq̃z fieri licet: plus celestis ire merentẽ: si ĩ edib⁹ deo sacratis agunt. Segt̃. Et mẽsas numulariozũ. THEOPHI. Numula rios vocat campsores nũmoz̃. Num⁹. n. gen⁹ eris minuti est. Segt̃: Et cathe. vẽdẽ. colũ. euertit. BEDA. Qz spũs scus ĩ colũba sup dñm apparuit: recte p colũbas spũsci cha rismata designant. Colũba igt̃ vendit: qñ man⁹ ipositio p quã spũscus recipit: ad p̃ciũ põbet. Cathedras aũt vẽdẽtũ colũbas euertit: qz q spualẽ gr̃az venundant: vel ante ho mines vel añ dei oculos sacerdotio puã. THEOPHI. Sz z siquis baptismatis gratiam z puritatẽ tradiderit de moni p peccatũ: suã colũbã vẽdidit: z ꝓpter hoc foras ꝺ tẽ plo eycit. Segt̃: Et nõ sin. vt q̃sq̃z trãsfer. vas p tẽplũ. BE DA. De vasis illis dicit: q̃ mercãdi gr̃a inferebant. Lete z absit vt vasa deo dicata dñs eyceret ꝺ tẽplo: vl itroferre p biberet in tẽplũ: vbi futuri examinis ꝓtendit exẽplũ: qz de ecclesia repellit reprobos: z ne vltra ad inturbandam ec clesiã itrẽt. eterno eos verbere ꝓpescit. Sz z peccata q̃ coz dibus fideliũ inerãt: diuinit⁹ immissa cõpũctio tollit: z ne vltra repetant: diuina in eis gratia adiuuat. Segt̃. Et do cebat eos dicẽs: Nõne scriptũ ẽ: qz dom⁹ mea domus oõ nis vocabit cũctis gentibus? HIERO. Juxta esaiam. Uos aũt fecistis eã spelũcaz latronũ: iuxta hieremiã. BE DA. Omnibus inquit gẽtib⁹ nõ vnigeniti iudee: nec ĩ vno hierosolyme vrbis loco: sed in toto orbe terrarũ. Et nequa q̃z taurorum z hircorũ z arietum: sed orationis. THEO PHI. Spelũcã aũt latronũ templũ nominat ꝓpter lucrũ. Genus nanq̃z latronũ ad lucrũ se ꝓgregat. Quia ergo illa animalia q̃ ad sacrificiũ oblata erãt cã lucri vendebãt: la trones ipos dixit. Ad hoc. n. in templo erãt: vel vt nõ dan tes corporaliter persequerent: vel dãtes spiritualiter neca rẽt. Tẽplũ etiã z domus dei mens est z ꝓscia fideliũ: q̃ si in lesiõe ꝓrimi pernersas cogitatiões ꝓfert: quasi in spelũca latrones residẽt. Ergo mens fideliũ spelũca latronis fit' qñ relicta simplicitate sanctitatis illud conaẽ agere: quo vale at ꝓximis nocere. AVGV. de cõ. euã. Joãnes aũt longe diuerso ordie hoc narrat. vnde manifestũ ẽ nõ semel: sz ite rum hoc cẽ a dño fcñ: sed illud ꝓmũ ꝓmemoratũ a Joãne: hoc vltimũ a ceteris trib⁹. THEOPHI. Quod ẽt est in maiorẽ redargutionẽ iudeoz̃: qz cũ dñs hoc totiẽs fecerit: ipsi minime se correxerũt. AVGV. de cõ. euã. In hoc ẽt marcus nõ cundẽ ordinẽ tenet cũ matthẽo: sed qz matthe⁹ ita connectit: Et relictis illis abyt foras extra ciuitatẽ ĩ be thaniã. vñ mane reuertẽtẽ ĩ ciuitatẽ: arbori maledixisse cõ memorat. ꝓbabilius credit ipe potius tenuisse ordinẽ tpis de vendẽtibus z emẽtibus z eiectis de tẽplo. Pretermisit ergo marcus quod prima die factũ ẽ: cũ intrauit in tẽplo: z recordatũ interposuit cũ dixisset q⁹ nõ inuenerit aliqd in fi culnea ꝓter folia: quod secũdo die factum est sicut ambo te stãtur. GLO. Quẽ aũt effectũ correctio dñi ĩ ministris tẽ pli habuerit: ostẽdit euãgelista cũ subdit. Quo audito ꝓnci. sacer. z scri. que. qũo cum perderẽt. Secundũ illud Amos: Odio habuerunt corripientẽ in porta: z loquentẽ perfecte abominati sunt. Ad hoc autẽ tam iniquo ꝓposito ad tẽpus: solo timore retrahebantur. vnde subditur: Timebant enĩz cum quoniã vniuersa turba admirabat' super doctrina ei⁹. Erat enim docens eos sicut potestatez habens: z non sicut scribe eorum z pharisei vt alibi dicitur.

¶ Et cum vespera facta esset: egrediebatur de ci uitate. Et cũ mane transirent: viderunt ficũ arĩ dã factã a radicibus. Et recordatus petrus dicit ei. Rabbi: ecce ficus cui maledixisti aruit. Et re spõdens ie⁹us ait illis: Habete fidẽ dei: Amẽ di co vobis: qz quicunq̃z dixerit huic mõti tollere: z mittere ĩ mari: z nõ hesitauerit ĩ corde suo: sz crediderit: qz quodcũq̃z dixerit fiat: fiet ei. Pro ptera dico vobis: oĩa quecunq̃z orãtes petitis credite quia accipietis: z euenient vobis. z cuz stabitis ad orandum dimittite siquid habetis ad uersus aliquem: vt z pater vester qui ĩ celis est dimittat vobis peccata vestra. Quod si vos nõ dimiseritis: nec pater vester qui ĩ celis est dimit tet vobis peccata vestra.

HIERO. Relinquēs dñs post se tenebras in iudeorum cordib⁹:vt sol egredicbat de ciuitate ad aliā q̄ ē beniuola ⁊ obediēs: Et hoc significat cū dr:Et cū vespa eēt facta egrediebat de ciuitate. Ez occidit sol:⁊ ozit sol. lux.n. ablata a scribis:lucet ī aplis.vñ in ciuitatē reuertit:ppter qō subditur:Et cū mane trāsirent.s.ī ciuitatē euntes: viderūt ficum aridā factaz a radicib⁹. THEOPHI. Nō miraculū magnū videt in hoc q⁹ tā hūidam ⁊ viridē arborē siccauerit. Quis āt matthe⁹ dicat ficulneā ꝓtinuo arefactā:⁊ q⁹ videntes discipli admirati sūt:nō admireris si nūc a marco audis ficū in crastinū arefactā vidisse discipl⁹os. Nā sic intelligendū ē hoc qō dr a matthęo.s.q⁹ nō statiz viderūt:sed ī crastinū. AVGV. de cō.euan. Intelligit aūt nō tūc aruisse qū viderūt:ez ꝓtinuo qū maledicta ē:neqz enī arescētē:ez penit⁹ arefactā viderūt:ac sic eā cōtinuo ī vbo dñi aruisse itellexerūt. HIERO. Ficus aūt arida a radicib⁹:synagoga ē a caym:⁊ a ceteris a qb⁹ ois sanguis ab abel vsqz ad çachariā regrit. BEDA. A radicib⁹ aūt arefacta ē ficus:vt oñdat nō solū huano extrinsecus:ez diuino intus fauore fundit⁹ destituenda. Nā ⁊ vitā pdit in celis ⁊ patriā ī terris. HIERO. Petr⁹ aūt agnoscit aridā ⁊ abscisaz radicē:cui succedit oliua fructifera pulchra vocata a dño.vnde segt:Et recor.pe. dixit ei:Rabbi:ecce fi.cui male.arui t. CHRY. Q⁹ aūt petrus ⁊ alij discipuli mirati sūt:nō erat pfecte fidei: nō.n.magnū erat hoc deo. Quia q̄ nō manifeste nouerant eius virtutez ex ignorātia fecit eos in admirationē prūpe.⁊ iō subdit: Et respōdēs ihesus ait illis: Hētis fidē dei: Amē dico vo. q⁹ q̄ dixerit huic mōti.q.d.nō solū lignū siccare poteritis:ez ⁊ mōtē iussu ac ꝑcepto transmutare. THEOPHI. Mirare aūt diuinā miraz q̄liter nobis appropinquātib⁹ ad eū p fidē miraculoz virtutē ꝓdonat quā ipse possidet p nāz:intñ vt et mōtes trāsmutare possimus. BEDA. Solēt aūt gētiles q ꝺ ecclīaz maledicta scripsere imꝓparе nris q⁹ nō habuerūt plenā fidē dei:q nunq̄ mōtes transferre potuerūt. Quibus respōdēdū est:nō oia scripta eē q̄ in ecclīa sunt gesta:sicut ⁊ de factis ipi⁹ xpi scriptura testat. Fieri āt potuit:si necessitas id fieri poposcisset:quō factū legim⁹ ꝑcib⁹ gregoz hemocesariēsis:cui⁹ ꝑcib⁹ mōs tāti spacy religit structoz⁹ ecclīe:q̄tū op⁹ habuerat. CHRY. Uel aliter. Sicut ficū nō ꝓpter se siccauit.ez in signū hiernsalē ad arefactionez p uēture:⁊ ad demōstrationē virtutis sue:sic intelligēdū ē ⁊ de ꝓmissiōe q̄ est circa mōtez:q̄uis hō transmutatio nō sit ꝑpossibilis ꝑm dei virtutez. HIERO. Christus igit q est mons crescēs de lapide absciſo sine manibus:tollit ⁊ mitti tur in mare:qū apli dicūt:digne trāsferamur ad gētes alteras:qz vos idignos iudicastis audiētes vbū dei. BEDA. Uel qz mōtis noīe diabolus significat ꝓpter supbiā: mōs ad ꝑceptuz eoz q fortes sūt in fide tollit de terra.⁊ ī mare ꝓicit cū ꝓdicātib⁹ verbū dei doctoribus sanctis:īmūdus spūs ab eoz corde repellit q ad vitā ꝓordinati:⁊ ī turbulētis amarisqz ifideliū mētib⁹ vesaniā sue tyrānidis exercer ꝓmittit. In quo tāto acri⁹ desenit:q̄to amplius se dolet a lesione ꝓoz fuisse depulsuz. Segt:Propterea dr.vo.oia q̄. orā.pe.cre.qz acci.⁊ eue.vo. THEOPHI. Qui.n.ex affectu credit manifestū ē q⁹ in deū erigit coz suū ⁊ illi cōiungitur:⁊ certificat coz ei⁹ calefactū q̄si suā petitionē iā ꝓsecutū:qō gdē intelligibile ē ei qui passus ē hoc:⁊ mihi gdē videt illos hoc pati q mēsurā ⁊ modū attēdūt:ꝓp hoc dñs dicit q⁹ oia accipietis que cuz fide petieritis. Qui.n. credit se totū disponi a deo:cū lachrymis itercedēs:⁊ q̄si dñi pedes in oſone tenere se cogitās:que iuste postulat consequetur. Vis aūt ⁊ aliter que petis accipere:dimitte si qd ꝺ te peccauerit frater tuus. Et hoc est qō subdit: Et cū sta. ad oran dū dr. siquid ha.aduer aliquē:vt ⁊ pr̄ vester q⁹ in celis est dr. vo.pec.vra. HIERO. Septē vsus oronis dñice marcus suo more in vna oratione cōprehendit. Is aūt cui dimissa sūt oia pcta quid amplius rogabit:nisi vt perseueret in eo quod obtinuit: BEDA. Notāda autem distinctio deprecantium:q perfectam habet fidem que per dilectionē operatur:ille orando vel etiā iubendo pōt trāsferre montes spiritales:quō fecit paulus de helima mago.qui vero tāte vestigiū pfectionis necdū ꝺdescēdere q̄unt:postulēt sibi pcta dimitti:⁊ ipetrabūt:si tū ī se peccātib⁹ alys ꝑmo ipsi dimittāt. Sin aūt hoc facere ꝓtēnūt:nō solū orādo virtutes facere:ez nec seruoz pñt veniā ꝺseq pctoz. Et B ē qō subdit. Or si vos non dimiseritis:nec pater vester qui in celis est: dr. vo.peccata vestra.

¶ Et uenit rursus hierosolymā. Et cū ambularet ī tēplo:accedūt ad eū sūmi sacerdotes ⁊ scribe ⁊ seniores:⁊ dicūt ei: In q̄ ptāte hec facis:⁊ qs dedit tibi hanc potestatē vt ita facias: Ihesus aūt rndēs ait illis. Interrogabo vos ⁊ ego vnū verbū:⁊ respōdete mihi:⁊ dicā vobis ī q̄ ptāte hec faciā. Baptismū ioannis de celo erat:an ex hoib⁹: Respōdete mihi. At illi cogitabāt secuz dicētes: Si dixerimus ꝺ celo:dicet nobis: Quare ergo nō credidistis ei: Si dixerim⁹ ex hoib⁹: timemus populū. Omnes. n. habebāt ioānē q⁹ vere ꝓpheta eēt. Et respōdentes dicūt ihesu: Nescimus: Et respondens ihesus ait illis. Neqz ego dico vobis in qua potestate hec faciam.

HIERO. Quia dominus de templo eiecerat eos q⁹ templū q̄si tabernā rer venaliū faciebāt:irati fuerāt:⁊ iō accedunt vt interrogēt ⁊ tēteni.vnde dicit: Et veni. rur. hiero. ⁊ cū ambu.ī tē.ac.ad eū sū.sa.⁊ scri.⁊ sc.⁊ dr.illi: In q̄ po.hec facis:⁊ qs dc.ti.po.vt ista facias.q.d. Quis es tu q talia facis:⁊ Nunquid doctoz̄ te cōstituis:⁊ te ordinas principē sacerdotū: BEDA: Et qdē quādo dicūt: In q̄ ptāte hec facis:de dei dubitabāt potestate:⁊ subintelligi volūt diabolī esse qō facit: Addētes quoq: Quis dedit tibi hāc potestatē.manifestissime dei filiū negāt:quē putāt nō suis:sed alienis viribꝰ signa facere. THEOPHI. Hec aūt dicebāt credētes ipz ī iudicationē reducere:vt si diceret: In ptāte mea:ipm tenerent. Si aūt diceret: In ptāte alteriꝰ:ab eo discedere pplm ꝓcurarēt:q ipm deū esse credebant. Dominus vero illos interrogat de ioanne:nō frustra ne qz sophistice:ez qz de eo ioannes phibuerat testimoniū. vnde sequitur: Ille aūt respōdēs ait illis: Inter.vos ⁊ ego. BEDA. Poterat qdē dominus apta respōsione temtatoz calūniatores ꝓfutare:ez prudenter interrogat vt suo vel silētio vel fatio ꝺdēnent:qō apparet ex eo qō subdit: Et illi cogi.secū di. Si dixerim⁹ de celo.di.no. Quare q̄ nō creditis ei: Quasi quē cōfitemini de celo habuisse ꝓphetiā:mihi test⁹ moniuz perhibuit:⁊ ab illo audistis:ī q̄ ista facio ptāte. Sequit: Si dixerimus:ex hominib⁹. Uiderūt ergo qōlibet boz respondisse:ī laqueū se casuros:timentes lapidatōez:ez magis timētes vitatis cōfessionē. vnde segt: Et respōdētes: dicunt ihesu: Nescim⁹. HIERO. De lucerna iuidi obscurāt:vt dicitur:paraui lucernā christo meo:inimicos ei⁹ iduā ꝓfusione. Segt: Respōdens ihesus ait illis: Neqz ego dico vobis ī qua ptāte hec faciā. HIERO. q.d. Nō vobis dico quod scio qz nō vultis fateri qō scitis. Notādum aūt q⁹ duas ob causas maxime scia veritatis ē occultanda q̄rēnt⁹.s.cū is q̄rit:aut minus capax est ad intelligenduz quod queritur:aut contemptu veritatis:aut aliquo alio indignus est cui debeat aperiri quod querit.

Et cepit illis ī pabolis loq. Uineaz pastiauit hō: ⁊ circūdedit sepe: ⁊ fodit lacū: ⁊ edificauit turrī: ⁊ locauit eā agricolis ⁊ pegre pfect⁹ ē. Et misit ad agricolas ī tpe seruū: vt ab agricol' accipet ō fructu vinee. Qui app̄hēsū eū ceciderūt ⁊ dimisūt vacuū. Et itez misit ad illos aliū seruū ⁊ illū ī capite vlnerauerūt: ⁊ ꝓtūelijs affecerūt. Et rursū aliū misit: ⁊ illū occiderūt: ⁊ plures alios quosdā cedētes: alios vero occidētes. Adhuc ḡ vnū hns filiū charissimum ⁊ illū misit ad eos nouissimū dicēs: qz reuerebūt filiū meū. Coloni aūt dixerūt ad inuicē. Hic ē heres: venite occidam⁹ eū ⁊ nra erit hēditas. Et apprehēdētes eū ceciderūt: ⁊ eiecerūt extra vineā. Quid ḡ faciet dns vinee? Veniet ⁊ pdet colonos: ⁊ dabit vineā alijs. Nec scripturā hāc legistis: Lapidē quē reprobauerūt edificātes: hic factus ē i caput āguli. a dño factū ē istud ⁊ ē mirabile ī oculis nr̄is. Et q̄rebāt eū tenere ⁊ timuerūt turbā: Cognouerūt. n. qm̄ ad eos pabolā hāc dixerit. Et relicto eo abierunt.

GLO. Postq̄ dns pcudēti interrogatiōe tētato⁹ ora cōcluserat: nīter eo⁹ malicia pabolice demonstrat. vñ dicit. Et ce. il. ī para. log. Uineā pasti. hō. HIERO. Hō ōs pr̄ dr̄ hūano affectu. vinea dom⁹ israel ē. Sepis ē custodia angelo⁹. Lacus ē lex. turris tēplū. agricole sacerdotes. BEDA. Uel sepis mur⁹ ē orbis: lac⁹ siue torcular altare: aut illa torcularia quoz tres psalmi p̄notāt titulo. THEOPHI. Uel sepis ē lex: phibens eos alienigenis cōmisceri. Segt: Et pe. pfe. ē. BEDA. Nō loci mutatōe: sz abrevia dei a vica: vt vinitor⁹ libez opandi arbitriū dereliquat. Segt: Et misit ad agri. in tpe ser. vt ab agri. ac. ō fru. vinee. Serui missi pphe: fruct⁹ vinee obediētia ē. De pphis alij cesi: alij vulnerati: alij occisi sūt. vñ segt: Qui app. cū ce. ⁊ dimi. eū va. BEDA. Seru⁹ ḡ p̄mo missus ē ipe legifer moyses itelligit. Sz cesuz eū dimiserūt vacuū: irritauerunt. n. moysen ī castris. Segt: Et ite. mi. ad il. ali. ser. ⁊ il. in ca. vul. ⁊ ꝓtu. affe. Seru⁹ alter dauid regez ⁊ ceteros psalmistas significat: sz hūc affectū ꝓtūelys in capite vulnerauerūt qui psalmistaz carmia quipēdētes: ipz dauid abiecerī dicētes: Que nob ps cū dauid. Segt: Et rur. ali. mi. ⁊ il. oc. ⁊ plu. al. quos. ce. ali. ꝛo occi. Tertiū cū suis socys seruū pphaz chorū itellige. Sz quē pphaz nō sūt psecuti: Vis sane tribus suoz gradib⁹: oiuz sub lege doctorū figurā posse ꝓtrebēdi dns alibi ꝓnunciat dicēs: qm̄ nec ē ipleri oia q̄ scripta sūt in lege ⁊ pphis ⁊ psalmis de me. THEOPHI. Uel alr̄ per p̄mū seruū itellige pphas: q circa tps helie fuerūt: qm̄ micheā vberauit sedechias pseudo pphā. Scōm vo seruū quē in capite vulnerauerūt. i. affecerūt iniuria itellige ꝓpbetas q fuerūt circa tps Osee ⁊ Esaie. Tertiū vo fuū itelige pphas q fuerūt circa tps danielis ⁊ eçechielis. Segt: Adhuc er. vnū ba. fi. cha. ⁊ il. mi. ad eos nouiss. dicēs: qz forte reue. filiū meū. HIERO. Filius charissim⁹ ⁊ nouissim⁹ dr̄. BEDA. Uel aūt dicit: Reuerebūt fi. me. p ironiā hoc de ignorantia dicit: sz ambigere dr̄ deus: vt libera volūtas hoi reseruet. THEOPHI. Uel aliter. Nō ignorans q̄d eos opari. Coloni aūt di. ad iui. hic est heres: venite occida⁹ eū: ⁊ no. erit here. BEDA. Manifestissime dns pbat iudeoz ꝓncipes nō p ignorātiā: sz p inuidiā crucifixisse filiuz dei. Intellexerūt enim hūc eē cui dictū est: Dabo tibi gentes hereditatē tuā. Hāc occasionē eius mali coloni p̄ripere moliebant: cū crucifigētes eū iudei. fidē q̄ p eū est extingere ⁊ suā magis q̄ ex lege ē iusticiā p̄ferre: ac gētib⁹ imbuendis conabant ī serere: Segt. Et app̄. eū. occi. ⁊ eie. ex vineā. THEOPHI. Scilz extra hierusalem: ex ciuitatē quippe crucifixus ē dns. HIERO. Uel eiecerūt eū extra vineā. i. ex plebē dicētes: Samaritanus es ⁊ demoniū habes. Ul' q̄ q̄stū in se erat: ex suis eū finib⁹ excludētes: gētibus susci piēdū dederūt. Segt: Quid er. fa. dns vinee? Ue. ⁊ p. co. ⁊ da. vi. alys. AVGV. de con. euā. Et q̄dē matthe⁹ illos respondisse subiungit atq̄ dixisse: Malos male pdet: q̄ō marcus h̄ nō ab ipis rñsum eē ꝓmemorat: sz dns post interrogationē suā ipz sibi quodāmō rñdisse: Sz facile pōt itelligi vel illoz vocē ita subiunctā vt nō īterponeret: illi rñderūt aut illi dixerūt: sz tñ intelligeret: aut iō rñsionē istā dño potī⁹ attributā: q̄z cū vez dixerūt: etiā ō illis h̄ ipe rñdit q ve ritas ē. THEOPHI. Dns ḡ vinee ē pr̄ filij interēpti: ⁊ ipse filius intereptus q pdet colonos: tradēs ipos romanis ⁊ pplm̄ dabit alys colonis. i. aplis: Perlegas actus apostolorum ⁊ inuenies tria milia ⁊ quinq̄z milia repente credentium ⁊ fructificantiū deo. HIERO. Uel dat vinea alys .i. ab oriente ⁊ occidēte ⁊ austro ⁊ ab aquilone venientib⁹ ⁊ recumbentib⁹ cū abrahā isaac ⁊ iacob in regno dei. BEDA. Hoc aūt ita diuinitus fuisse ꝓcuratū ꝓphetico statiz affirmauit exēplo: subyciēs: Nec scrip. hanc le. La. quē reprobauerūt edificātes. ī cap. anguli: q. d. Quō īplebit hec ꝓphetia. nisi q̄ xp̄s a vobis reprobat⁹ ⁊ occisus: traditus est gentib⁹ p̄dicādus: vt quasi lapis angularis duos populos condat ī semetipsum: atq̄ ex vtroq̄ pplo vnā sibi fideliū ciuitatē: vnū tēplū edificet: Posdē enī synagoge magros quos supra colonos dixerat: nūc edificantes appellat: q̄z subitaz sibi plebē ad ferendos vite fructus q̄si vineā videbant excolere: ipsi q̄ hāc deo inhabitatore dignā q̄si domū cōstruere atq̄ ornare ꝓcipiebant. THEOPHI. Lapis ergo quē reprobauerūt doctores: hic factus est in caput anguli. i. in caput eccl'ie. Angulus nāq̄ eccl'ia est q̄si cōiungēs iudeos ⁊ gētiles. hic aūt angulus. s. eccl'ia a domino fact⁹ ē: ⁊ est mirabilis ī oculis nr̄is. s. fideliū: nā ab ifidelib⁹ miraculis detrabit. Mirabilis q̄dē ē eccl'ia q̄si miracl'is sistēs domino coopante apl'is ⁊ ꝓmonē confirmāte sequētib⁹ signis. ⁊ hoc ē q̄ō dr̄: A dño fcm̄ ē istud: ⁊ ē mirabile in oculis nr̄is. HIERO. Uel aliter. Hic lapis reprob⁹ quez gestat āgulus cōiungēs ī cena agnū cū pane: finiēs vet⁹: nouū īchoās testamētū: prestat mira ī oculis nr̄is: vt topaziō. BEDA. Prīcipes aūt sacerdotū ostēdebāt vera eē q̄ dominus dixerat: q̄ō pz ex hoc q̄ subditur: Et q̄rebāt eū tenere. Ipse. n. ē heres cui⁹ iiustā necē dicebat eē vindicandā a patre. Apparaliter aūt cuiq̄ fideliū cū mysteriū baptismi cōmittit q̄si vinea quā excolat locat. Sed missus seru⁹ ꝓtumelys affectus vel cesus eycit: cū sermo audit⁹ vel ꝓtēnit: vel q̄ō peius ē etiā blasphemat. Occisum insup heredē quātū in se ē occidit: q filiū dei cōculcauit. Perdito malo cultore vinea dat alteri: cum dono gratie: q̄ō sup⁹ spreuit: humilis q̄sq̄ ditabit. Sed ⁊ hoc q̄ pncipes sacerdotū manū mittere q̄rentes in ieſuz: tūnoze turbe retinent: quotidie gerit in ecclesia: cū glibet solo noīe super eā quā nō diligit: ecclesiasti ce fidei ⁊ pacis vnitatē ꝓpter cohabitātiū fratrum bonoz multitudinē aut erubescit aut timet impugnare.

Et mittūt ad eū quosdā ex phariseis ⁊ herodianis vt eū caperēt ī verbo. Qui venientes dicūt ei: Magister scim⁹ q̄z verax es: ⁊ nō curas quēq̄. Nec. n. vides in faciē hoiuz: sed in veritate viam dei doces: Licet dari tributū cesari: an nō dabi-

ꝫ. Qui sciés versutiaꝫ illoꝝ ait illis: Quid me
tẽtatis? Afferte mihi denariũ vt videã. At illi tu
lerũt ei. Et ait illis: Cuiꝰ ẽ imago hec ⁊ iscriptio?
Dicũt ei: Cesaris. Rñdens aũtẽ ihesus dixit illis.
Reddite igitur que sunt cesaris cesari. ⁊ que sũt
dei deo. Et mirabant sup eo.

BEDA. Querẽtes dñm cõphendere sumi sacerdotes ti
muerũt turbã: atq; iõ qõ p se nõ potuerũt: terrenis ptãtibꝰ
efficere tẽtabãt: vt vel ipsi a morte eius viderẽtur ĩmunes.
Et ideo dicit: Et mit. ad eũ quosdã ex phari. ⁊ hero. vt eum
caperẽt in verbo. THEOPHI. Diximꝰ alibi de herodi
anis: q; hereſis quedã noua erat dicẽtiũ xpm eẽ herodẽ p
pter hoc q; defecerãt successiones regni iudeoꝝ. Ally vero
dicũt herodianos milites fuisse herodis quos pharisei p te
stibus inducebant de his q̃ dicebãtur a xpo: vt eũ caperent
⁊ adducerẽt. Vide aũt eoꝝ maliciã: qualr cũ adulatõe xpm
decipere volebãt. Nã segt: Qui ve. di. ei: Magr: scimꝰ quia
ve. es. HIERO. Pellitis. n. vbis eũ ĩterrogabãt: ⁊ circũ
dabãt eũ sicut apes mel portantes in ore: aculeũ in tergo.

BEDA. Blanda aũt ⁊ fraudulẽta interrogatio illuc pro
uocat respõdẽtẽ: vt magis deũ q̃ cesarẽ timeat: ⁊ dicat nõ
debere tributa solui: vt statim audientes herodiani: seditiõ
nis ɔ romanos auctorẽ habeãt. Et iõ subdũt: Et nõ curas
quẽq;. nec. n. vides fa. hoĩuꝫ. THEOPHI. Ita vt cesarẽ
nõ honores. s. ɔ veritatẽ. Ideo subdũt: Sz in veri. viaꝫ dei
do. Licet tri. dari ce. an nõ dabimꝰ? Totũ enĩ artificiũ eoꝝ
erat vndiq; p̃cipitiũ hñs: vt si diceret: q; licet cẽsũ cesari da
ri puocẽt ɔ eũ plebẽ q̃si i seruitutẽ reducẽtẽ ipꝫ pplꝫ. Sive
ro diceret q; nõ liꝫ dari: sic accusarẽt eũ tãq; excitaret pplꝫ
ɔ cesarẽ: sz sapie fons fugit dolos eoꝝ. vñ segt: Qui sciés
ver. eoꝝ: ait illis: Quid me ten. Afferte mihi denariũ vt vi.
At illi attu. BEDA. Denarius ẽ genꝰ nũmi: qõ p. x. num
mis ɨputabãt: ⁊ bẽbat ĩmaginẽ cesaris. vñ segt: Et ait illis.
Cuius ẽ imago hec ⁊ iscriptio? Dicũt ei: Cesaris. Qui putãt
interrogationẽ saluatoris ignorãtiã eẽ nõ dispẽsationẽ: ex
hoc discãt q; potuit scire cuius imago esset: sz interrogat: vt
ad sermonẽ eoꝝ ꝓpetẽter rñdeat. vñ segt: Respõdẽs aũt ie
sus dixit illis: Reddite igit que sũt ce. cesari: ⁊ que sunt dei
deo. THEOPHI. Quasi. d. date qõ ĩmaginẽ babꝫ ima
ginato: idest denariũ cesari. Potestis. n. ⁊ cẽsum cesari da
re: ⁊ deo ꝓpria offerre. BEDA. Idest decimas ⁊ ꝑmitias
⁊ oblationes ⁊ victimas: quõ ⁊ ipe reddidit q̃ dei sũt: pñs fa
cies volũtatẽ. HIERO. Uel aliter: Nũmũ hũtez cesaris
ĩmaginẽ reddite coactũ cesari. vosipsos libenter deo reddi
te. Signatum est. n. super nos lumen vultꝰ tui dñe nõ cesa
ris. THEOPHI. Quasi cesar etiã est vnicuiusq; nostrũ
corpoꝝ ineuitabilis necessitas. Jubet ergo dñs dari corpo
ri cibaria ꝓpa ⁊ vestitũ: ⁊ que sũt dei deo. Sequitur: Et mi
rabantur super eo. Qui credere deb uerãt: ad tantã sapien
tiam sunt mirati: q; calliditas eoꝝ nõ inuenisset locum.

¶ Et venerũt ad eũ saducei q; dicũt resurrectiõez
nõ eẽ: ⁊ ĩterrogabãt eũ dicẽtes: Magr moyses
nob scripsit: vt si frater mortuꝰ fuerit ⁊ dimiſit
vxorẽ: ⁊ filios nõ reliq̃rit: accipiat frater eiꝰ vxo
rẽ ipiꝰ: ⁊ resuscitet semẽ fratri suo. Septẽ g̃ frẽs
erãt ⁊ primꝰ accepit vxorẽ: ⁊ mortuꝰ ẽ ñ relicto
semie. Et secũdꝰ accepit eã: ⁊ mortuꝰ est: ⁊ nec
iste reliq̃t semẽ. Et tertiꝰ simiꝰr. Et acceperũt eã
similiter septẽ: ⁊ nõ reliquerũt semẽ. Nouissime
oĩum defuncta ẽ ⁊ mulier: In resurrectiõe ergo
cũ resurrexerint: cuius de his erit vxor? Septez
enĩ habuerũt eã vxorẽ. Et rñdens ihesus ait illis:
Nõne iõ erratis: nõ sciẽtes scripturas neq; virtu
tẽ dei? Cũ. n. a mortuis resurrexerint: neq; nubẽt
neq; nubẽt: sz erũt sicẽ angeli dei in celis. De mor
tuis autem q; resurgãt non legistis i libro moy
si sup rubuꝫ: quomodo dixerit illi deus inquiẽs
Ego sum deꝰ abraam: ⁊ deus isaac: ⁊ deus ia
cob? Non est deus mortuorum: sed viuorum.
Uos ergo multum erratis.

GLO. Postq̃ dñs sapiẽter phariseorũ callidã tẽtationẽ
euitauit: ondit quo ẽt saduceos tẽtantes cõfundit. vñ. d: Et
ve. ad eũ sadu. q; di. resur. nõ eẽ. THEOPHI. Heresis
quedã iudeoꝝ erat: q; dicebanẽ saducei: ⁊ hi resurrectiones
negabãt ⁊ dicebãt q; nõ sit angelus neq; spũs. Pi g̃ accedẽ
tes ad ihm: dolose narrationẽ quãdã ingerierũt p quã osten
derẽt resurrectionẽ nõ eẽ nec factã nec fiẽdã. Et iõ subdit:
At inter. eũ di. Magr. In qua qdẽ narratione septẽ ponũt
qui mulierem acceperant: vt magis rez trabãt a resurrecti
one. BEDA. Recte. n. istiusmodi fingũt fabulã q̃ delyra
mẽti arguat eos qui resurrectionẽ asserũt corpoꝝ. Põt aũt
fieri vt vere in gente eoꝝ aliq̃n hoc acciderit. HIERO.
Mystice aũt mulier sterilis nõ relinquẽs semẽ ex septẽ fra
tribus nouissime morieñs: quid aliud significat q̃m iudaicam
synagogã relictam a spiritu septiformi: q. vy. patriarchas i
plcuit: q; non reliq̃runt ei semẽ abrae: quod ẽ iesus christus.
Iz. n. puer natus ẽ illis: nob tamẽ gẽtibus datꝰ est: q̃ mulier
mortua erat christo: nec cuiq̃ patriarche de. vy. in resurre
ctione cõiungetur. Septenario nanq; numero vniuersitas
pfertoꝝ significatur vt versauice p esa. dicit. Apprehẽdent
. vy. mulieres viꝝ vnum. i. vy. ecclesie quas domiꝰ amat
arguit: ⁊ castigat: eũ vna fide adorant. vnde segt: Et respon
dẽs ihesus ait illis: Nõne ideo er. non sci. scrip. neq; vir. dei:
THEOPHI. Quasi di. Uos itelligitis q̃lẽ resurrectio
nem scriptura annunciet. Creditis enĩz q; restauratio cor
poꝝ talium sit futura: qualia nunc sunt: nõ aũt sic erit. Sic
igit ignoratis scripturaz: sz etiã virtutẽ ignoratis diuinam.
Uos enim consideratis q̃si difficile dicẽtes: Qualiter pote
runt mẽbra dissoluta coniungi ⁊ aĩabꝰ adungi: hoc enĩz re
spectu diuine potẽtie quasi nihil ẽ. Segt: Cũ enĩ a mor. re
sur. neq; nubẽt: neq; nubẽt: sz erũt sicut angeli dei i celis.
Quasi. d. diuina q̃daz erit vite restauratio ⁊ angelica cui vl
terius nõ cõrumpemur: sz eodẽ modo manebimꝰ: ⁊ pp hoc
nuptie auferẽtur. Nã nuptie quidẽ nunc sunt ꝓpter corru
ptionẽ: vt p successionẽ generis pñistamus: ⁊ nõ deficiamus:
tunc vero sicut angeli erimus: q; sunt sine successiõe nuptia
li ⁊ nunc̃q; desinũt. BEDA. Considerãdũ ẽ hic q; latia cõ
suetudo hic greco idiomati nõ respõdet. Nubere enĩ ꝓprie
dicũt mulieres: ⁊ viri vxores ducere: sz nos simplr dcm in
telligam: vt nubere de viris: ⁊ nubi ɔ vxoribus scriptũ sit.
HIERO. Sic igit erant nõ itelligẽtes scripturas: q; i re
surrectõe hoies erunt sicut angeli dei. i. nemo ibi morit: ne
mo ibi nascit: nec infans ẽ ibi nec senex. THEOPHI. Ut
aliter ẽt decipiunt nõ itelligẽtes scripturas. Si. n. has itel
lexissent: itelligerent quomõ p scripturas resurrectio mor
tuoꝝ possit probari. vñ subdit: De mõtuis ãt q; resur. nõ le.
i libro moy. su. ru. quomodo dixit illis deꝰ ingens: Ego sus
deus abra. deus isa. ⁊ deus iacob. HIERO. Dico aũt sup
rubum: i quo est similitudo vestra: i quo ignis ardebat: sed
non ei spinas consumebat: sic vos iflãmat eloquium meum
nec spinas vestras sub maledicto germinatas absumit.
THEOPHI. Dico aũt: Ego sum deꝰ abra. deus isa. ⁊ deus
iacob. Quasi. d. deus viuẽtiũ. vnde subdit: Nõ ẽ deus mor
tuoꝝ sz viuoꝝ. Nõ enĩ dixit: ego fui: sed ego sum: tanq̃ illi
ꝑsentes existant. Sz forte aliquis dicet q; hoc dixit solum
deus de anima abrae: non de corpore. Ad quod dicimus: q;

q̄ abzaam vtrūq; imporrat. ſ. corpus ⁊ aīaz: ita vt ⁊ corpis ipſe ſit deus: ⁊ corpus viuat apud deū. i. in dei ordinatione.

BEDA. Uel q̄ cū probauit animas pmanere poſt mor tē: neq; enī poterat fieri: vt cor eſſet deus qui nequaq; ſub ſiſterent: conſequenter introduceretur ⁊ corporum reſurre ctio: que cuz animabus bona malaq; geſſerūt. HIERO. Cum autē dicit deus abzaam: deus iſaac: ⁊ deus iacob: ter deum nominando: trinitatem intimauit. Cum autez dicit: Non eſt deus mor. vnum deū iterans: vnam ſubſtantiam ſignificauit. Uiuunt autem qui vendicant portionem quam elegerant. mortui aūt ſunt: qui quod vendicauerunt perdiderūt. Vos ergo multū erratis. GLO. Quia videli cet ⁊ ſcripturis ꝓtradicebant: ⁊ virtuti dei derogabant.

¶ Et acceſſit vnus de ſcribis: qui audierat illos cōquirentes: ⁊ videns q̄m bene illis reſpōderit interrogauit eū q̄ eſſet primū omniū mandato rū. Jeſus aūt reſpondit ei: q̄ primū omniū man datum eſt: Audi iſrael. Dominꝰ deus tuus deꝰ vnꝰ eſt: ⁊ diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo et ex tota aīa tua: et ex tota mente tua: ⁊ ex tota virtute tua. hoc eſt primū mandatū. Secundūz aūt ſimile eſt illi: Diliges proximū tuū tanq̄z te ipſuz. Maius horū aliud mandatū nō ē. Et ait illi ſcriba: bene magiſter in veritate diriſti: quia vnus eſt deus ⁊ non eſt alius preter eum. Et vt diligaī ex toto corde: ⁊ ex toto itellectu: ⁊ ex tota aīa: ⁊ ex tota fortitudine: ⁊ diligere primū ſicut ſeipſum: maius eſt oibus holocauſtoma tibus ⁊ ſacrificijs. Jeſus aūt videns q̄ ſapiēter reſpōdiſſet: dixit illi: Non es longe a regno dei. Et nemo iam audebat eū interrogare.

GLO. Poſtq̄z dñs ꝓfutauit phariſeos ⁊ ſaduceos tentā tes: hic oñdit quo ſatiſſecit ſcribe q̄rēti. vnde dr. Et acceſ. vnus de ſcri. q̄ au. il. cō. ⁊ vi. q̄m bñ il. reſ. inter. eū: q̄ eſ. pri. om. mā. HIERO. Que ē hec queſtio pbleumatis q̄ eſt cōmune omnibus peritis in lege: niſi q̄ diuerſa in exodo ⁊ leuitico ⁊ deutronomio ordinantur mandata: vnde non vnum: ſed duo iutulit mandata: quibus quaſi duobus vbe ribus ſuper pectus ſponſe eleuatis: noſtra alitur infantia. Et ideo ſubditur: Primū mādatuz eſt: Audi iſrael. dñs deꝰ tuus deus vnꝰ eſt. Primū oīuz maximū mādatū dicit: hoc eſt: q̄ ante oīa debemus in corde ſinguli quaſi vnicū pietā tis fundamētū locare. i. cognitio atq; cōfeſſio diuine vnita tis cū executione bone opationis que in dilectione dei ⁊ p ximi perficit. vnde ſubdit: Et dili. do. de. tu. ex to. cor. ⁊ ex to. ani. tu. ⁊ ex to. men. tu. ⁊ ex to. vir. tu. hoc. eſt primum mā. rauit. Eſt enim virtus anime animalis quā expedit in dicē do: Ex tota anima tua: ad quā pertinet ira ⁊ deſideriuz: que oīa tribui vult diuino amori. Eſt ⁊ alia vis que dicit natu ralis: ad quā pertinet nutritiua ⁊ augmentatiua: ⁊ iſta eſt et banda dño tota: propter q̄ dicit: Ex toto cor. Eſt ⁊ alia vis rationalis quā mentē vocat. ⁊ iſta etiā eſt banda deo tota. corporales referri poteſt. Sequitur: Secundū aūt ſimile ē huic: Diliges proximū tuū ſicut teipſum. THEOPHI. Propter hoc dicit eſſe ſimile: quia hec duo mandata alter natim ſunt ſibi ꝓsona: ⁊ recipꝛocce conuertuntur. nam qui diligit deū: diligit ⁊ factura ſuā. principale aūt factorū eius eſt homo. vnde qui diligit deū: diligere debz omnes homines. Qui vero diligit proximū: qui mlrotiēs dat cauſaz ſcādali: multomagis eū debz diligere q̄ ſemp̄ pītat bñficia: Et iō ꝑpter coherentiā horū mandatorꝝ ſubdit: Maius horum aliō mandatū nō ē. Sequiī: Et ait illi ſcri. Bñ magr̄ i veri. diriſti. BEDA. Oſtendit ex hoc q̄ dic: Maiꝰ ē oibus ho locauſtomatibus ⁊ ſacrificijs grauē ſepe iter ſcribas ⁊ pha riſeos q̄nez eſſe verſatā: q̄ eſſet mandatū primū ſiue ma ximū diuine legis: q̄buſdam videlz hoſtias ⁊ ſacrificia lau dantibus: alijs vero fidei ⁊ dilectionis opera p̄ferētibꝰ: eo q̄ plurimi patrū ante legē ex fide tm̄ que p dilectionē opa tur placerent deo. In hac ſentētia ſcriba iſte ſe fuiſſe decla rat. Sequiī. Jeſus aūt vi. q̄ ſapi. rn̄. dixit illi. Nō lōge es a regno dei. THEOPHI. In quo nō eū eē pfectuz teſtaī non enī dixit: Intra regnū celorū es: ſed non longe es a re gno dei. BEDA. Ideo aūt nō fuit longe a regno dei: qa ſententie illius qui noui teſtamenti ⁊ euangelice perfecti onis eſt propria: fautor extitiſſe probatus eſt. AVGV. ō con. euan. Nec moueat q̄ matthaeus dicit tētantē fuiſſe: a quo dominus interrogatus eſt. Fieri enī poteſt vt quāuis tentās acceſſerit. domini tamen reſponſione correctus ſit. Aut certe ipſaz tētationē nō accipiamus malam tanq̄z de cipere volentis inimicum: ſz cautam potius tanq̄z experiri amplius volentis ignotum. HIERO. Uel nō eſt lōge q̄ venit callide. Longior nanq; eſt ignorantia a regno dei q̄z ſciētia vñ ſupza ſaduceis: Erratis inquit neſciētes ſcripturā neq; virtutē dei. Sequitur: Et nemo audebat eum inter rogare. Quia enim in ſermonibus cōfutati ſūt vltra nō iter rogant: ſz aptiſſime comprehēſuz Romāe tradant poteſta ti. Ex quo iutelligimus venena inuidie poſſe quidem ſupe rari: ſed difficile conquieſcere.

¶ Et reſpondēs ieſus dicebat docens in tēplo: Quomodo dicunt ſcribe Chriſtū filiuz eſſe da uid? Ipſe enīz dauid dicit i ſpiritu ſancto: Dixit dominus dño meo: ſede a dextris meis: donec ponaz inimicos tuos ſcabellū pedū tuorū. Ipſe ergo dauid dicit ipſum dominuz: ⁊ vnde eſt fi lius eius? Et multa turba euz libēter audiebat.

THEOPHI. Quia chriſtus ad paſſionē vēturus erat: opinionē falſam corrigit iudeoꝝ q̄ chriſtū filiū Dauid eē di cebant nō dominū eius. vñ dr. Et reſpondēs ieſus di. do. in tēplo. HIERO. Ideſt palā eis de ſe logtur vt ieꝛcuſabi les ſint. Segtur. n. Quomodo dicunt ſcribe xp̄s filiū dauid eē? THEOPHI. Oſtēdit vero chriſtus ſe eē dñz p ꝟba dauid: Nam ſegtur: Ipſe enī dicebat i ſpiritu ſancto: Dixit dñs dño meo: ſede a dextris meis. q. d. Non poteſtis mihi dicere q̄ dauid abſq; gratia ſpiritus ſancti hoc dixerit: ſz in ſpiritu ſancto vocauit euz dñs. Et q̄ ſit dñs oñdit per hoc q̄ ſubdit: Donec po. ini. tn. ſca. pedum tuo z. Ipſi. n. erant inimici eius: quos deus pater poſuit ſcabellum chriſti. Qz aūt a patre ſubyciunt ei inimici: nō ifirmitatē filij ſz vnita tē nature: q̄ i altero alter opaī ſignificat. Naz ⁊ filius ſuby cit inimicos pri: q̄z patrē clarificat ſup terrā. GLO. Sic ergo dominus ex p̄dictis concludit dubitabilē q̄ſtionē. Nā ex verb dauid p̄miſſis habetur q̄ chriſtus ſit dominus da uid. ex dicto aūt ſcribaꝝ habetur q̄ ſit filius eius. Et hoc ē quod ſubdit: Ipe ergo dauid dic eū dñm: ⁊ vnde eſt filius eius? BEDA. Interrogatio ieſu nobis ꝓfuit vſq; hodie contra iudeos, ⁊ hi enī q̄ confitētur xp̄z eē vēturum: homi nem ſimplicem ⁊ ſanctum viruz aſſerunt de genere dauid. Interrogemus ergo eos docti a domino: ſi ſimplex homo eſt: ⁊ tm̄ filius dauid: quomodo vocet eum dauid dominuz ſuuz in ſpiritu ſancto? Non autē reprehenduntur q̄ dauid filium dicunt: ſed q̄ dei filium eum eſſe non credunt. Segtur. Et mlta tur. libē. eū. au. GLO. Quia ſcilicet videbāt euz ſapienter reſpondentem ⁊ interrogantem.

¶ Et dicebat eis i doctrina ſua: Cauete a ſcribis

qui volũt in scholis ambulare: ⁊ salutari in foro ⁊ in primis cathedris sedere in synagogis: ⁊ primos discubitus in cenis. Qui devorant domos viduarum sub obtentu prolixe orationis: hi accipient prolixius iudicium.

HIERO. Confutatis scribis ⁊ phariseis: vt ignis eorum arida exempla incendit. vnde dicit: Et dice. eis in doctrina sua Ca. a scri. qui vo. in sch. ambula. BEDA. Ambulare i scholis: cultoribus vestimentis indutos: ad publicũ procedere significat: in quo inter cetera dives ille qui epulabatur quotidie splendide peccasse describit. THEOPHI. In scholis aũt venerabilibus ambulabant ex hoc volentes ꝓbono rari: ⁊ similr alia appetebant que cedũt ad gloriã. Naz sequitur: Et salu. i fo. ⁊ i pri. ca. se. in sy. ⁊ pri. discu. in ce. s. volunt.

BEDA. Notãdum aũt qꝫ nõ salutari in foro: nõ primos sedere vel discũbere vetat eos qbus hoc officiu ordine cõpetit: sed eos qui hec: siue habita siue non habita indebite amant: a fidelibus quasi improbos vocet esse cauẽdos: animũ videlz nõ gradũ redarguẽs: licet culpa nõ careat: si ydẽ in foro litibus inter essent: qui in cathedra moysi synagoge magistri cupiũt appellari. Duplici sane rõne vanegloꝛie cupidis attendere inbemur: ne. s. eoꝝ: vel simulatione seducamur: estimantes bona eẽ qꝫ faciũt: vel emulatiõe inflammemur frastra gaudẽtes i bõis qꝫ laudari simulãt. THEO. PHI. Specialiter etiã aplos vocet vt nullã cũ scribis habeant ꝺuersationẽ sed ipz xpz imitenr: ordinãsqꝫ ipos magistros i his que sũt circa vitam agẽda: alios eis supponit.

BEDA. Nõ solũ aũt laudes ab hominibus: veꝝ ẽt pecunias querũt: vnde sequit. Qui de. do. vi. sub obtẽ. proli. ora. Sũt. n. g se iustos simulãtes a pctõꝝ suoꝝ ꝺscia turbatis qꝫ si pꝛoni pro eis in iudicio futuri: pecunias accipere nõ dubitant: ⁊ cũ porrecta manꝰ pauperi ꝑces iuuare soleat: illi ob hoc maxime in precibus pnoctant vt pauꝑi nũmũ tollant. THEOPHI. Accedebãt aũt scribe ad has mulieres qꝫ sine ꝓtectiõe viri manebãt: qꝫsi earũ fierẽt ꝓtectores: ⁊ simulatione orationis ⁊ habitu reuerentie ⁊ hypocrisi viduas ꝺcipiebant: ⁊ sic etiã devorabãt diuitũ domos. Sequit. Hi acci. plix. iudiciũ. s. qꝫ ceteri iudeorum peccantium.

¶ Et sedens ihesus ꝓtra gazophilaciũ aspiciebat quõ turba iactaret in gazophilaciũ: ⁊ multi diuites iactabant multa. Cũ veniss̃et aũt vna vidua pauper misit duo minuta: qꝺ est quadrans. Et cõuocãs discipꝛos suos ait illis: Amẽ dico vobꝫ quꝫ vidua hec pauper plus omnibus misit: q mi serunt in gazophilaciũ. Omnes enĩ ex eo quod abundabat illis miserũt: hec vero ꝺ penuria sua omnia que habuit misit totũ victum suum.

BEDA. Dominus qui appetituros primatus ⁊ vanegloꝛie cauendos esse monuerat: etiã dona ferentes in domuꝫ domini certo examine discernit: vnde dicit: Et sedens ihs ꝺ gaꝯo. aspi. quõ tur. iactaret in gaꝯo. Sermone greco phylaxe seruare dicit. ⁊ gaꝯa pfica lingua diuitie vocantur. vnde, gaꝯophilaciũ locus appellari soler quo diuitie seruanr: quo nomine ⁊ arca in qua donaria populi ꝯgregabanr ad vsus templi necessarios: ⁊ porticus in quibꝰ seruabanr appellabanr. Habes exẽplũ de porticibꝰ in euangelio. Dec iquit verba locutus est in gaꝯophilatio docens in templo. Habes ⁊ de arca in libro regũ: Et attulit ioiada põtifex gaꝯophilacium vnum. THEOPHI. Erat autem laudabilis consuetudo apud iudeos: vt. s. habentes ⁊ volentes aliquid in gaꝯophilacio ponerent quod esset ꝓ sacerdotibus ⁊ pauperibꝰ ⁊ viduis: vt ex inde nutrirenr. vnde subditur. Et multi di. ia. mul. Multis aũt hoc facientibus accessit ⁊ vidua: ostẽdens affectũ in oblatiõe pecunie: ꝼm ꝓpriã vitutẽ. vñ subdit: Cũ ve. ãt vna vi. pau. mi. duo mi. qꝺ est quadrans.

BEDA. Quadrãtẽ vocãt calculatores quartã partẽ cuiuslibet rei videlicet ⁊ loci: aut tpis aut pecunie. Horatius ergo hoc loco quartã partẽ sicli. i. quinqꝫ obolos significat. Sequit: Et cõ. disci. suu. ait illis: Amẽ dico vobis qm vi. hec pau. plus omnibus misit q mise. in gaꝯo. Deus. n. nõ subtrahit offerentiũ sed ꝯsciẽtiaꝫ pensat: nec perpendit quãtus in eo sacrificio: sꝫ ex qãto ꝓferat. vñ subdit: Omnes. n. ex eo qꝺ abunda. illis: mi. hec vero in pe. sua omnia que ha. mi. to. victum suum. HIERO. Mystice aũt diuites sũt q ꝓferũt de thesauro cordis sui noua ⁊ vetera: que sunt incerta ⁊ occulta sapientie ꝺmine vtriusqꝫ testamẽti. paupercula aũt q̃ est vt ego ⁊ mei similes: qui mitto quod possuꝫ: ⁊ desidero quod non possum vobis explanare: nam nõ quantũ vos autdistis: sed ex qãto cõsiderat deus vnusqꝫ aũt quadrantes potest offerre que est voluntas ꝓumpta: que dicitur quadrans: qz cum tribus consistit. s. cogitatu verbo: ⁊ facto. Qꝺ dicit: Totum victum suum misit. hoc significat: quia tota voluntas corꝓris in victu cõsistit. vnde dicitur: Totus labor hominis in ore suo est. THEOPHI. vel aliter: Vidua ista anima hoĩs est: reliquẽs sathanã cui fuerat adiuncta q̃ mittit in tẽpli erario duo minuta: carnẽ. s. ⁊ mẽtẽ. carnẽ qdẽ ꝓ abstinẽtiã: mentẽ vero ꝓ humilitatẽ vt sic audire valeat qꝺ totũ victũ suũ posuit ⁊ sacrũ fecit: nihil de suo mũdo relinquens. BEDA. Allegorice aũt diuites q in gaꝯophylaciũ munera mittebant iudeos de iusticia legis elatos designãt. Vidua pauper: ecclesie simplicitatẽ designat. pauper qdẽ: qz spiñ supbie vel cõcupiscentias tpaliũ abiecit. vidua vo: qz eiꝰ ꝓ ea mõtẽ ptulit. Dec i gaꝯophylaciũ duo minuta mittit: qz dilectionẽ dei ⁊ primi seu fidei ⁊ orationis munera defert: q̃ ꝯsideratur ꝓprie fragilitatis minuta: sed merito pie itentõis accepta cũctis supientibus iudeoꝝ opibus pstant. ex abundanti sibi iudeus mittit i munera dei q de iusticia sua presumit. Omnẽ aũt victuꝫ suum i dei munere mittit ecclesia: qz omne quod viuit: non sui meriti sed diuini muneris esse intelligit.

CAPITVLVM. XIII.

Et cuꝫ egrederetur de templo ait illis vnus ex discipulis suis: Magister aspice qles lapides: ⁊ qles structure. Et rñdens ihesus ait illi: Vides has magnas edificatiões? Nõ relinquet lapis sup lapidez qui non destruatur.

BEDA. Quia fundata eccl'ia xpi: Judea dignas sue pfidie pẽas erat luitura: apte dñs post laudatã i pauꝑe vidue devotionez eccl'ie egredit de tẽplo: ruinãqꝫ ei futurã atq; edificia nũc admirãda: nõ mlto post ꝓtenẽda eẽ pdixit. vnde dr: Et cũ egre. de tẽp. ait illi vnꝰ ex di. suis. Magr aspi. qꝺ les la. ⁊ q̃. structure. THEOPHI. Quia. n. mlta circa destructoez bierusalẽ dñs locutꝰ fuerat: discipli eiꝰ mirabant qꝺ tã magna ⁊ pulchra edificia destrui debeãt: ⁊ pp hoc oĩ dũt ei tẽpli decorem: q nõ solũ ait ꝺ destruẽda foze: sꝫ ⁊ qꝺ i eis lapis sup lapidẽ ñ reliquer̃et vñ segt: Et rñs. ihs ait illi: Vides has oẽs mag. edifica. Nõ reli. la. su. lapi. q nõ ꝺstruatur. Gꝫ dicerẽt alig qꝺ mlte relige remãserũt: vt xpm nendacẽ nitãr ostẽdere: sed nequaq̃ est hoc. Etsi. n. aliq̃ religue remansissent: tamẽ vsqꝫ ad vlem cõsummatoez nõ relinquitur lapis sup lapidẽ. Preterea narrat qꝺ beliꝰ hadrianꝰ ciuitatẽ ⁊ tẽplũ a fundamẽto euertit: ita qꝺ verbũ domini qꝺ hic dr sit ipletũ. BEDA. Diuinitus aũt ꝓcuratũ é: vt pdictefacta ꝓ ozbẽ fidei euãgelice gra tẽplũ ipm cũ cerimonys tolleret: negs forte pusilus ī fide si videret illa ꝓmanere q̃ a deo sunt ĩstituta paulati a synceritate fidei que eĩ christo iesu ad carnalẽ laberet iudayszmũ. HIERO. In B ẽt enu

merat dñs discipul' cladē nouissimi tpis.i.ōstructōem tēpli cūplebet littera sua:de q̄ lapis super lapidē nō relinq̄t.i.te/ stimonia ꝓphetaꝝ sup eos i quo iudei retorquebant ea vt i esdram ⁊ zorobabel ⁊ machabeos. BEDA. Receden/ te etiā domino de tēplo oīa legis edificia ⁊ compositio mā datoꝝ ita destructa ē vt nihil a iudeis impleri possit:⁊ capi te sublato:vniuersa inter se membra cōpugnant.

¶Et cū sederet i mōte olinaꝝ cōtra tēplū iterro/ gabāt eū sepatiz petrus ⁊ iacobus ⁊ ioannes ⁊ andreas: Dic nobis q̄n ista fiēt: ⁊ q̄ sign̄ erit q̄n hec oīa icipient ꝯsummari. Et rñdens ihesus cepit dicere illis: Videte neq̄s vos seducat. Mult̄ ti.n. venient i noie meo:dicentes q̄z ego sum: ⁊ multos seducent. Cuz audieritis aūt bella ⁊ opi niones belloꝝ ne timueritis. Oportet.n. hec fie/ ri:sed nōdū finis. Exurget.n.gens contra gentē: ⁊ regnum super regnum: ⁊ erunt terremotus p loca ⁊ fames initium dolorum hec.

BEDA. Quia laudātib⁹ gbusdā edificatões templi dñs palā rñderat hec eē oīa destruenda: discipuli secreto tps ⁊ signa p̄dicte destructōis iterrogāt.vnde dr: Et cū sederet i monte oli.ꝓtra tē.iter.eū. Sedet dominus i monte oliuaꝝ ꝓtra tēplū:cū de ruina ⁊ excidio tēpli disputat: vt etiā ipso corpis situ verbis q̄ loquit cōgruat:mystice designās q⁹ qe tus manens i sanctis:supboꝝ detestatur amētiā. Mons.n. oliueti fructiferā designat sancte eccl̄ie celsitudinē. AV/ GV. Interrogantib⁹ aūt eū discipulis:ea rñdit dñs q̄ iam ex illo tpe fuerāt secutura:siue de excidio hierusalez vnde orta ē ipsius interrogationis occasio:siue de aduētu suo p ec clesiaz i qua vsq̄z ad finē venire nō cessat. In suis.n.veniēs agnoscit:dū ei⁹ quotidie mēbra nascūt: siue de ipo fine in quo appebit viuos iudicatur⁹ ⁊ mortuos. THEOPHI. Pz anteq̄s eis ad iterrogata rñdeat:mētē eoꝝ cōfirmat vt nō seducant.vnde seq̄t. Et rñ.ihesus cepit di.il. Vide.negs vos seducat. Hoc aūt dicit q⁹ icipiētib⁹ circa iudeaz passio nib⁹ isurrexerūt qdā q̄ se doctores esse dicebāt.vnde sequi tur. Multi.n.ve.in noie meo di.q⁹ ego suz. BEDA. Mul/ ti enim imminēte hyerosolimoꝝ excidio extitere qui se eē christos dixerunt:tps̄q̄ libertatis iā appropinquare. Mul/ ti etiaz i eccl̄esia ipsis etiā tēporib⁹ apostoloꝝ hereśiarche pdiere. Multi etiaz i noie christi venere antichristi: quoꝝ primus est simon magus: cui sicut in actibus apostolorum legimus auscultabāt q̄ in samaria erāt dicētes: Hec est vir tus dei q̄ vocat magna. vñ ⁊ hic subdit: Et mul.sedu. A tpe aūt dominice passionis in pplo iudeoꝝ q̄ latronē seditiosuz elegerūt:⁊ xp̄m saluatorē abiecerūt:nec hostiū:nec seditio nes ciuiū cessauerūt. vñ segtur: Cū au.autē bella ⁊ opi. bel. ne ti. Sed bis aduētantib⁹:apli ne terreant̄ ne hierusalem iudeāq̄ deserāt admonent̄:q̄z vz.nō stati finis:q⁹ poti⁹ in q̄dragesimū differēdū sit ānū. Et h̄ ē q̄ subdit: Oportet eni hec fie.sz nondū finis.i.desolatio ꝓuincie vltimūq̄z vz bis ac tēpli excidiū.segtur: Exurget aūt gens ꝛ gētē: ⁊ reg. sup regnū. THEOPHI. Idest romani ꝛ iudeos:quod ioseph̄us narrat ante destructionē hierusalē factū. Cū eni gens iudeoꝝ tributū nō redderet:romani venerūt turba/ ti.sed q⁹ tunc tēporis romani misericordes erāt:cepissent q dē eoꝝ spolia:nō fuisset tn̄ destructio hierusalē.sz q⁹ deus ꝛ iudeos preliarē:ostendit̄ p id q̄ subdit: Et erūt terremo tus per loca ⁊ fames. BEDA. Cōstat aūt hoc tpe iudaice seditionis ad litteram contigisse. Potest vero regnum sup regnum:⁊ pestilentia eorum quoꝝ fmo serpit vt cancer: ⁊ fames audiendi verbum dei:⁊ cōmotio vniuerse terre: ⁊ a vera fide separatio in hereticis magis intelligi: qui con/ tra se inuicem dimicantes:ecclesie victoriam faciunt.

¶Videte aūt vosmetipsos:tradēt.n. vos i ꝯcilijs ⁊ i synagogis vapulabitis: ⁊ añ p̄sides ⁊ reges stabitis pp me in testimoniū illis. Et in oēs gen/ tes primū oz p̄dicari euangeliū. Et cuz duxerint vos tradētes: nolite p̄cogitare q̄d loquamini:sz q⁹ datuz fuerit vobis in illa hora id loquamini. Nō eni vos estis loquētes:sz spūssanctus: Tra det aūt frater fratrē in mortē: ⁊ pater filiū: ⁊ cōsurgent filij in parētes: ⁊ morte afficiēt eos. Et eritis odio omnibus hoib⁹ propter nomē meū. Qui autem sustinuerit in finem hic saluus erit.

BEDA. Quo merito hierosolymis ac puicie iudeoꝝ vni uersē irrogāda tot fuerūt aduersa dñs mānifestat cū dic: vi/ dete aūt vosmetipsos. Tradēt.n. vos in ꝯci.⁊ i syna. vapu. Ea gppe iudaice gēti maxia cā erat excidy: q⁹ post occisio/ nē saluatoris nois quoq̄z ac fidei ei⁹ p̄cones ipia crudelita te vexabāt. THEOPHI. Cōueniēter aūt ꝓposuit narra tionē de his q̄ circa apl̄os erāt: vt i ꝓpzys tribulatianib⁹ ali q̄lē ꝯsolationē bērēt ex cōib⁹ tribulationib⁹ ⁊ passionibus. Segtur.n. Et añ re.⁊ pre.sta. pp me:in testi.illis. Reges ām ⁊ p̄sides dicit:sicut agrippā:neronē:⁊ herodē. Qz ām dic. Añ re.⁊ pre.sta. p.me.nō modicā eis cōsolationē dedit:q⁹.s. p pter eū erāt passuri. Qz aūt dicit. In testimoniū illis.sic itel ligit.i.in p̄iudiciū eoꝝ:vt.s.eēnt i excusablies q⁹.s. aplis la borātib⁹ illi nō potuerūt veritati ꝯiungi. Deide vt crederent q⁹ pp tribulatiões ⁊ picula p̄dicatio ipediret: subdit: Et in om.gen.p̄mū oz p̄dicare euā. AVGV. de cō.euan. Matthe⁹ addit: Et tūc veniet ꝯsumatio. Qz hoc qō mar cus ait: Primū:signat vtiq̄ anteq̄ veniat ꝯsumatio. BE DA. Hoc ita fuisse cōpletū eccl̄iastice testant̄ histozie:i q/ bus refert q⁹ apli oēs mlto añ excidiū iudee puincie ad p dicādū euangeliū toto orbe fuerunt dispsi:excepto iacobo cebedei:⁊ iacobo frater dñi q̄ in iudea p verbo dñi pri⁹ san guinē fuderāt. Quin ergo nouerat dñs corda disciploꝝ ō ex cidio ac p̄dition̄e sue gentis eē cōtristanda:hoc eos solatio alleuat vt nossent sibi et iudeis abiectis socios non deesse gaudy regniq̄ celestis:imo multoplures q̄z de iudea peri/ rent ex oīb⁹ toto orbe hoīb⁹ esse colligendos. GLO. Poterat etiā alia sollicitudo in discipuloꝝ cordibus oriri. q⁹ eni audierant q⁹ ante reges ⁊ p̄sides essent ducēdi: ne dubitarent q⁹ ex defectu proprie scientie ac facūdie ad rñ dēdū insufficientes essent:dñs eos cōsolat̄ cū subdit: Et cuz dux.vos tra.no.p̄cogita.q̄d loq̄.sed q⁹ da.fu.vo. in illa ho. id loquamini. BEDA. Cū eni ppter christū ducimur ad iudices:voluntatem tn̄ nostraz pro xpo debemus offerre: Ceterum ipse christus q̄tū in nobis habitat loqtur:⁊ spūs sancti in rñdendo gratia dabit. vñ segtur: Nō eni vos estis lo.sed spiritussanctus. THEOPHI. Predicit et eis q⁹ erat grauius:q⁹.s.a ppings psecutionē patient̄. vñ segtur: Tradet aūt frater fra.in mor.⁊ pater fi.⁊ ꝯsur.fi. i parētes. ⁊ mor.affici.eos. BEDA. Hoc in psecutionibus fieri cre bro vidimus:nec vllus ē inter eos fidus affect⁹ quoniz di uersa fides ē. THEOPHI. Hoc autē dicit:vt audito h̄ preparēt se vt psecutiones ⁊ mala patiētius sustinerēt. Deī deī ꝯsolationē iducit dicēs: Et eritis odio oīb⁹ hoīb⁹ pp no men meū.q⁹.n.habeamur odio ppter christū:cā ē sufficiēs patiēter psecutiones sustinēdi:nō.n.martyrē facit pena:sz cā. Sed in hoc etiā q⁹ segtur: Qui aūt susti.in fi.hic saluus erit.⁊ nō modica cōsolatio esse videtur iter persecutiones.

¶Cū aūt videritis abominationē desolatōnis stā/ tem vbi non debet: qui legit intelligit: tunc qui i iudea sunt fugiant in montes: ⁊ qui super tectū

nō descendat in domū: nec introeat vt tollat quid de domo sua: ⁊ q̄ in agro erit non reuertat̄ retro tollere vestimētū suū. Ueh aūt prēgnātib⁹ ⁊ nutrientibus i illis diēb⁹. Orate ergo: vt hyeme nō fiant. Erunt enīz dies illi tribulatiōis tales: quales non fuerunt ab initio creature: quā condidit deus vsqz nūc: neqz fient. Et nisi breuiasset dominus dies: non fuisset salua omnis caro. Sed propter electos quos elegit breuiauit dies.

GLO. Premissis his q̄ ātea excidiū ciuitatis erāt futura: nūc dns pdicit ea q̄ circa ipaz ciuitatis destructiōem ptigerūt dicēs: Cū aūt videa. abomi. deso. stantē vbi nō dz: q legit itelligat. AVGV. de cō. euā. Matthe⁹ dicit: Stātē i loco scō. i hac aūt mutatōe vbi marc⁹ exposuit eandē sniam. Ideo gppe: Ubi nō debet. s. i loco scō: vbi nō dz. BEDA. Quādo aūt ad itelligētiā puocamur mysticū mōstrat esse qō dcm̄ ē. Pōt autē simplr aut de antichristo accipi: aut de imagie cesaris: quā pilat⁹ posuit i tēplo: aut de hadriani eq̄stri statua q̄ i ipo scō sancto⁹ loco multo tpe stetit. Abominatio quoq; fm veterē scripturā idolū nuncupat: ⁊ iccirco addidit. Desolatōis: q̄ in desolato tēplo: atqz deserto idolū positū sit. THEOPHI. Uel abominationē desolatiōis dicit igressum hostiū i ciuitatē p violentiā. AVGV. ad esichium: Lucas vo vt oñderet tūc factā fuisse abominationē desolationis: aut expugnationē hierusalē hoc eodem loco dñi vba cōmemorat: Cū videritis circūdari ab exercitu hierusalē: tūc scitote q⁹ appropiquauit desolatio ei⁹. Sequitur: Tūc q̄ i iudea sunt: fu. i mōtes. BEDA. Dec iuxta litterā facta eē ostat: cū appropiquāte romano bello: ⁊ exterminio iudaice gentis: oraculo admoniti oēs q̄ erāt i puicia christiani: lōgius discesserūt vt ecclesiastica narrat historia: ⁊ trās iordanē secedentes: manebant ad tps i ciuitate Pella: sub tutela agrippe regis iudeo⁹: cui⁹ i actib⁹ apl'o⁹ mētio ē: q cū ea q̄ sibi obtēperare volebat parte iudeo⁹: sp impio romāo⁹ subdit⁹ agebat. THEOPHI. Bene aūt dixit: Qui i iudea sunt; q⁹ apl'i i iudea adhuc nō erāt: sz ante pñiū fugati sūt a hierusalē. GLO. Ul'magis ipsi exierūt; spū ducti diuio. Segt̄: Et q̄ sup tectū: nō descē. i do. nec introeat tol. qd de do. sua. Desiderabile. n. erit etiā nudo corpe ō tanta tribulatiōe saluari. Sequit̄: Ueh aūt preg. ⁊ nutri. in illis diēb⁹. BEDA. Quia⁹. s. vl'veteri vl'mani⁹ filio⁹ sarcia pgrauate fuge nēcitatē ñ minime ipediēt. THEOPHI. Mihi aūt vr̄ q⁹ filio⁹ esuz i his oñdat: nā fame ⁊ pestilētia afflicti manus filys iniecerūt. GLO. Postq̄ aūt fecerat mētionē de duplici ipedimēto fuge: q⁹. s. posset eē vel ex cupiditate re⁹ asportādar⁹: vl'ex ōportatiōe nato⁹: tāgit tertiū ipedimētū: qō. s. ē ex pte tpis dicēs: Orate ḡ vt hyeme ñ fiāt. THEOPHI. Ne. s. ex difficultate tpis ipediāt q̄ fugere cupiūt. Tāz āt tāte necitatis ad effugiēdū ꝓueniēter assignat cū dic̄: Erūt. n. i dieb⁹ ill'tribula. ta. q̄. nō fue. ab initō crea. quā ꝓdi. de⁹ vsqz nūc: nz fiēt. AVGV. ad esichium. Josep⁹. n. q̄ iudaicas scripsit historias: talia mlta dicit illi ppl'o tūc accidisse: vt vix credibilia videāt. vñ nō imerito dictū est talē tribulatōnē nec fuisse a creature initio nec futurā. Sz etsi tpe antichristi tal'aut maior forsitā erit: itelligēdū ē de illo ppl'o dictū: q⁹ eis tal'āpli⁹ futura non erit. Si enī ātichristū illi pmi ⁊ pcipui recepturi sūt factur⁹: ē tē idē ppl's tribulatione poti⁹q̄ passur⁹. BEDA. Hoc āt solū ē i tātis malis rfugiū: vt de⁹ q̄ dat vtutē patiēdi: breuiet potētiā psequēdi: vñ segt̄: et nisi breui. do. di. tē. THEOPHI. Idest nisi i breui spacio bellū romano⁹ fuisset: nō fuis. sal. oīs caro. i. null⁹ euasisset iudeus; sz pp electos quos elegit. i. pp iudeos credētes: aut i poste⁹ credituros: breuiauit dies. i. cito. bellū ē terminatū. nā psciebat de⁹ q⁹ multi post desolationē ciuitatis crederēt iudeo⁹. hui⁹ grā eo⁹ gen⁹ ex toto destrui nō pmisit. AVGV. ad esichiū: Quidā āt cōuenienter⁹ itellexisse mihi videt̄ mala ipa significata noie diez: sic dicti sūt dies mali in alys scripture diuine locis: neqz illi dies ipsi mali sūt: sz ea q̄ fiūt i eis. Ipsa ergo dcā sūt breuia ri: vt deo donāte tolerātiā min⁹ sētirēt: ac sic q̄ magna erant breuia fierent. BEDA. Uel al'r: Dec q̄ dicit ab illo loco. Erūt dies tribulatiōis. tpib⁹ antichristi ꝓprie ꝓgrūt: qui nō solū tormēta crebriora ⁊ acerbiora q̄ pius ꝓsueuerāt igerē da sūt fidelib⁹: sz qō graui⁹ ē signo⁹ quoqz opatio eos qui tormēta igerūt comitabit. Dec āt tribulatio q̄to ceteris q̄ pcessere pssura⁹ pōdere grauior fuit: tāto ē tpis breuitate moderatior futura: Nāqz trib⁹ ānis ⁊ dimidio q̄tū de prophetia danielis ⁊ apocalypsi ioānis cōyci pōt: ecclia pro⁹ pugnāda eē credit. Juxta vo sensus spūales: cū videmus abominationē desolatiōis stare vbi nō dz: h̄ ē hereses ⁊ fallacitia regnare iter eos q̄ celestib⁹ mysterys videbāt eē cōsecrati: tūc qcūqz i iudea: hoc ē i ꝓfessiōe ve fidei pfistimus: tāto alti⁹ vtutū culmē debem⁹ ascēdere: q̄to plures āpla vestigia itinera seq̄ videm⁹. HIERO. Fuga. n. i mōtes ē: vt nō descēdat ad ima q̄ ascēdit ad alta. BEDA. Tūc q̄ supra tectū ē: hoc ē q̄ excedēs aīo carnalia feā tā q̄ in aura libera spūaliter viuit: ne descēdat ad īfimos act⁹ pristine ꝓuersationis: nz ea q̄ religīrat mūdi: carnisue ōsideria repetat. Dom⁹ nāqz nra vl'mūd⁹ h̄: vl'ipsa i q̄ degim⁹ nra intelligēda ē caro.

HIERO. Dicit. n. Orate vt hyeme nō fiat fuga vra vel sabbato. i. ne finiāt fruct⁹ nri opis cuz fine tpis. hyeme. n. finit fruct⁹: sabbato vero tempus. BEDA. Si autem de consumatione mundi intelligatur hec precipi: vt non refrigescat fides nostra ⁊ in christum charitas: neqz vt ociosi in opere dei torpeamus virtutū sabbato. THEOPHI. Oportet etiam nos a peccato fugere cum feruore: ⁊ non frigide ⁊ gete. HIERO. Tribulatio āt erit igēs ⁊ dies breues pp electos: ne malitia hui⁹ tpis mutet intellectū eoz.

¶ Et tunc siquis vobis dixerit: Ecce hic est christus: ecce illic: ne crediderit is. Exurgēt enī pseudo christi ⁊ pseudo prophete: ⁊ dabūt signa ⁊ prodigia ad seducendos si fieri potest etiam electos. Uos ergo videte. Ecce predixi vobis omnia. Sed in illis diebus post tribulationem illā sol contenebrabitur: ⁊ luna non dabit splendorē suū. Et stelle celi erunt decidētes: ⁊ virtutes q̄ in celis sūt mouebūtur. Et tūc videbunt filium hois venientē i nubib⁹ cū virtute mlta ⁊ glia. Et tē mittet āgelos suos: ⁊ ꝓgregabit electos suos a q̄ttuor vētis a sūmo terre vsqz ad summū celi.

THEOPHI. Postq̄ ea que ad hierusalem pertinebāt dns cōpleuit: nunc de aduentu loquitur antichristi dicēs: Et tunc siquis vobis dixerit: ecce hic est christus: ecce illic ne crediderit is. Hoc autem q⁹ dicit Tunc: non sic itelligas idest statim cum completa fuerint supradicta circa hierusalem: sicut ⁊ matthe⁹ post christi generationem dicit: In diebus illis venit Joannes: nunquid īmediate post christi natiuitatem: non. sed indeterminate vel indistincte: sic ⁊ in hoc loco Tunc accipi potest: non. s. quando hierusalē desolabitur: sed circa tempus aduētus antichristi. Sequitur Exurgent. n. pseudo christi: ⁊ pseu. prophe. ⁊ da. si. ⁊ pro. ad se. si fieri potest etiā electos. Multi enim christi nomen suscipient: ita etiam vt fideles seducant. AVGV. xx. de ci. dei: Soluetur enim tunc sathanas: ⁊ per antichristum in omni virtute sua mirabiliter quidez sed mēdaciter operabitur. Solet autem ambigi: vtrum propterea dicta sint ab apostolo signa ⁊ prodigia mēdacij: quon⁹ā mortales sensus

per fantasmata decepturus est: vt quod non facit: facere videatur: an qz illa ipsa etiam si erunt vera prodigia: ad mẽdacia pertrahent credituros non ea potuisse nisi diuinitus fieri: vtutem diaboli nescientes: maxime qñ tãtam: q̃tã nunq̃ habuit accepit ptãtẽ: sz pp qõlibz boz dcñ sit seducent eis signis atqz pdigys q seduci merebunt. GREGO. sup eçe. Cur ãt sub dubitatiõe dr: Si fieri põt. Cũ qd futuz sit a dño psciat. Unũ vo ex duob9 ẽ: qz si electi sunt fieri nõ potest. si aũt fieri põt: electi nõ sũt. Ista ergo dominici sm̃ois dubitatio in electis exprimit trepidationẽ mentis: quos z electos noiat: qz cernit qs i fide z bono ope psistent: qz q electi sunt ad psistẽdũ: p signa pdicatoz ãtichristi tẽtabũt ad cadẽdũ. BEDA. Quidã ãt h ad captiuitatis iudaice tps referũt: vbi mlti christos se ẽe dicẽtes ẽceptas post se cateruas ppli trahebãt: sz i illa ciuitatis obsidione null9 erat fide ri deberet: vnde meli9 de hereticis accipiẽdũ ẽ: q contra ecclesiã venientes christos se eẽ mẽtirent: quoz pm9 simõ magus fuit: extrem9 aũt ille maioz ceteris ẽ antichristus. Seq̃ tur. Uos q̃ vi. ec. p. vo. oia. AVGV. ad plebẽ hippo. Nõ mala qbus erat hic mũdus abũdatur9: aut pdixit vt bona post secli finẽ secutura certiozes expectaremus: qñ mala si militer pnũciata ante scli finẽ precedentia sentiremus.

THEOPHI. Post ãtichristi ãt aduẽtũ alterabit z mutabit machia mũdialis obscuratis siderib9: pp abũdãtiam claritatis xpi. vñ segt: Sz i dieb9 illis post tribulationẽ illã sol cõte. z lu. nõ da. splẽ. su. z stel. ce. erũt dec. BEDA. Sidera. n. i die iudicy videbũt obscura: non diminutõe sue lucis accidẽte sz supueniẽte claritate veri lumis: hoc est sũmi iudicis q̃uis nil phibeat itelligi veraciter solẽ tũc z lunam cũ siderib9 ceteris ad tps sui lumĩe puari: qũo de sole factũ ostat tpe pñice passionis. Cetez pacto die iudicy cũ fuerit celũ nouũ z terra noua: tũc fiet qđ esa. dic: Erit lux lũe sicut lux solis: z lux solis septẽpliciter. Segt: Et vir, q̃ sũt i celo mouebũt. THEOPHI. Uidelicet vtutes ãgelice stupebũt tãta magnalia videtes fieri: z coz iudicari cõseruos. BEDA: Quid miz boies ad hoc iudiciũ pturbari: c9 aspectũ z ipe ãgelice tremũt ptãtes? Quid faciunt ibi tabule qñ tremunt colũne: Quid virgula deserti patit: cũ cedrus padisi pcutit? HIERO. Uel alr: Sol obtenebrabit ad gelida coꝛda vt hyeme. Et lũa nõ dabit splẽdoꝛẽ suũ. serẽa a tẽpestate dissensionũ. Et stelle celi erũt decidẽtes i lumĩe qñ pene deerit semẽ abrae: cui sũt similate. Et vtutes q̃ sunt i celis monebũt. ad irã vidicte qñ mittet a filio hois veniente: de cui9 aduẽtu subdit: z tũc vi. fi. ho.. ve. i nu. cũ virtu. mag. z gla. g. f. pus siẽ pluuia i vellus sedeõ descẽdit cũ bũilitate. AVGV. ad esichiũ: Qz. n. dictũ ẽ apostolis ab ãgelis: Sic veniet qũo vidistis eũ eũtẽ i celũ. merito credẽd9 ẽ nõ solũ i eodẽ coꝛpe: veꝛ ẽt i nube vẽtur9: qñ sic veniet sicut abiit: z nubes suscepit eũ abeũtẽ. THEOPHI. Uidebũt ãt dñz tãq̃ filiũ hois. s. i coꝛpe: qõ. n. vr coꝛp9 ẽ. AVGV. Prio ỡ trinitate: Uisio qppe filij hois exhibeẽt ẽt malis: nã visio forme dei nõ nisi mũdis coꝛde: qz ipsi deũ videbũt: Et qz filiũ dei sm id qđ i forma dei eqlis ẽ pri: iniq videre nõ pñt: oz ãt vt iudicẽ viuoz z mortuoz cozã quo iudicabũt z iusti videãt z iniq: iõ oportebat vt filius hois accipet iudiciaria ptãtẽ: de cui9 executiõe moꝛ subdit: Et tũc mittet angelos su. THEOPHI. Uide q xps ihs mittit ãgelos siẽ z pr. Ubi g̃ sunt q dñt q pri nõ ẽ eqlis: Agrediẽt nãq̃ ãgeli ogregare fideles electos: vt i aera rapti obuiãt iesu xpo. vñ segt: Et ogre. elec. suos a q̃ttuoz ventis. BEDA. A q̃ttuoz ãt vẽtis a q̃ttuoz mũdi ptib9 dicit: occiẽte: occidẽte: aglone: z austro. Et ne qsq̃ putaret a q̃ttuoz solũmõ plagis terre: z ñ poti9 a cũctis ei9 finib9 simul z mediterraneis regionib9 electos eẽ ogregãdos apte subiunxit: A summo terre vsq̃ ad summũ celi. i. ab extremis terre finib9 vsq̃ ad vltimos terminos eius: vbi lõge aspectãtibus circulus celi terre finib9 ĩsidere vr. Nullus ergo i die illa remanebit electus: q non venienti ad iudiciũ dño in aera occurrat. Ueniunt ad iudiciũ z reprobi: vt pacto iudicio dissipẽt z pereãt a facie dei.

Ficu aũt discite parabolaz. Cum iam ramus eius tener fuerit z nata fuerit folia: cognoscitis qz in prio sit estas. Sic z vos cũ videritis hec fieri: scitote q i prio sit in ostijs. Amẽ dico vobis qñ nõ trãsibit generatio hec: donec oia ista fiãt. Celũ z terra trãsibũt: verba autẽ mea nõ trãsiẽt.

BEDA. Sub exẽplo arboris docuit dñs assumatiõis exẽplũ dicẽs: Ficu ãt discite parabolã. Cũ iaz ra. eius te. fue. z na. fue. folia. cog. qz i prio sit estas. Sic z vos: cũ vi. h fi. sci. q i pr. sit i ostys. THEOPHI. q. d. Sc̃ cũ ficui nascũt folia stati ẽ estas: sic z post ãgustias antichristi statĩ nullo seqñte medio: xpi erit aduẽtus. q estas erit iustis ex hyeme: pecatoribus vo hyems ex estate. AVGV. ad esichiũ. Ut aliter: Dia q̃ a tribus euãgelistis dcã sũt de dñi aduẽtu: dili gẽtius iter se collata atqz discussa fortasse iueniunt ad hoc ptinere: qõ quottidie venit i coꝛpe suo qõ ẽ eccl'ia exceptis his locis vbi ille aduẽtus vltimus ita pmittit: vt ppinq̃re dicat: z q i vltio sm̃ois sz matthẽũ ipse aduẽtus euidẽter exp̃mit: vbi dr: Cũ veneꝛi. fi. ho. i ma. sua. Quid. n. ẽ: Cũ videritis h fieri: nisi ea q̃ supra dixit i qbus ẽ ẽt id qđ ait: Et tũc videbũt filiũ hois venientẽ i nubibus. Nõ itaqz tũc erit finis: sz tũc erit i prio. an dicẽdũ ẽ nõ oia q̃ supra comemoꝛata sũt eẽ itelligẽda: sz aliq̃ coꝛ: h vz excepto qđ dictũ ẽ: Et tũc vide. fi. ho. venientẽ. Ipse qppe finis erit: nõ tũc primus erit: sz matthẽus apuit nullis exceptis eẽ accipiẽdũ dicẽs: Cũ vide. h oia: scitote qz ppe ẽ i ianuis: Intelligitur g̃ qđ supra dictũ ẽ sic: Et mittet ãgelos suos de q̃ttuoz mũdi partibus. i. ỡ toto oꝛbe terraz ogregabit electos suos: q̃ tota hora nouissima faẽ venies i suis mẽbris tãq̃ in nubibus. BEDA. Põt ãt h fructificatio fici mystice intelligi sup statu synagoge: q̃ veniẽte ad se dño qz fructũ iusticie nõ hẽbat in eis q tũc icreduli erãt: eterna sterilitate dãnatã ẽ. Sz qñ dixit apls q cũ plenitudo gẽtiũ itrauerit: oĩs israel saluus erit. Quid ẽ h: nisi q diu sterilis arboꝛ fici fructuz quẽ negauerat reddet: qđ vbi factuz fuerit estatẽ vere pacis eẽ in prio nõ ãbiges. HIERO. Uel folia fici nata verba sunt pñtia: estas, pria dies ẽ iudicy i q̃ vnaq̃q; arboꝛ mãifestabit q̃ itus habuit: aridũ ad oburẽdũ: an viride ad plãtãdũ cuz ligno vite. Segt. Amẽ di. vo. qñ nõ transi. gene. h: donec oia fiãt. BEDA. Noie gnãtionis ãt oẽ hoium significat genus: aut spãliter iudeoz. THEOPHI. Uel alr: Non trãsib. gene. h. s. xpianoz donec oia fiãt: q̃ circa hierusalẽ z antichristi aduẽtũ dcã sũt. Nõ. n. dicit gnãtionez apl'oz: qz maioꝛ ps apl'oz nõ puenit vsq̃ ad hierusalẽ assumationez. Dicit ãt hoc de generatiõe xpianoz: volẽs discipulos assolari ne crederẽt q illis tpib9 fides deficeret. pus. n. elemẽta immobilia deficiẽt q̃z verba xpi. vñ subdit: Celũ z terra trãsibũt: vba aũt mea nõ trãsiẽt. BEDA. Celũ qđ trãsibit nõ ethereũ sed aereũ: sz aereũ itelligere dẽm9. Quocũq; n. venire potuit aq̃ deluuij: eo iuxta beati Petri sniam ignis iudicy perueniet. Trãsient aũt celũ z terra p eam quã nũc hũt imaginẽ: attamen per essentiã sine fine subsistent.

De die aũt illo vel hoza nemo scit: neq; angeli i celo: neq; filius: nisi pater. Uidete: vigilate: z ozate. Nescitis eniz quando tempus sit. Sicut homo qui peregre pfectus reliquit domũ suam z dedit seruis suis ptãtez cuiusq; opis: z ianitori pcepit vt vigilet. Uigilate ergo. Nescitis eniz quãdo dñs dom9 veniat: sero: an media nocte:

an galli cantu:an mane:ne cum venerit repente inueniat vos dormiētes. Quod aūt vobis dico: omnibus dico. Uigilate.

THEOPHI. Uolēs dñs discipl'os ꝑedire ab ĩterrogatione illi⁹ diei ⁊ hore dixit: De die aūt illo ⁊ hora ne.scit: nꝫ an.ĩ ce.ne.fi.nisi pr̃. Si.n.dixisset:qz scio:tamē nolo vob̃ revelare:ipos nō modicū ꝓtristasset. Nūc vo sapiētius egit:⁊ ipos excludit ab hꝰ ĩterrogatōe:ne ei molesti fierent ĩ hoc q̄ dixit: Neqꝫ ãgeli sciūt neqꝫ ego. AVGV. ix. de trini. Ignoratio aūt diei atqꝫ hore obycit vnigenito deo: vt de⁹ ex deo nat⁹ nō sit in ea nature pfectione q̄ de⁹ ē. Sꝫ ꝑmuꝫ sensu cōis iudicy sentiēdū ē: an credibile eē possit vt aliqd ex oībus nesciat:q oībus ad id quod sunt atqꝫ erunt auctor ē. Quo.n.extra ei⁹ nature sciam ē p quaꝫ ⁊ ĩ q̄ id qō efficiē dū sit cōtinet̃: Nanc aūt ille diē ignorat que aduentus sui dies ē humane nature qō agere diffiniūt:q̄tū ĩ se ē psciūt: ⁊ segtur gerēdoꝝ cognitio volūtatē agendi. Quo ergo dñs glie aduētus sui ignorata die nature eē ĩperfecte creditur: q̄ ⁊ necessitatē habeat adueniēdi:⁊ sciaꝫ aduēt⁹ sui nō adepta sit: Jam vo q̄ta ipietatis geminaī occasio: si deo pr̃i deputabiī idignitatis affect⁹: si ei ademerit btitudinis cognitōꝫ cui mōtis iduxerit pscientiā:q si i eo oēs sciēcie thesauri sunt:die hūc nō ignorat:sꝫ meminisse nos ꝓuēit occultos ĩ eo scie thesauros eē. Ignoratio igr̃ ei⁹ ē fꝫ q thesauri sciētie ĩ eo latēt. In oībus.n.que de⁹ ignorare se logtur ignoratōe nō ōtinet̃:sꝫ aut tps ē nō loq̄ndi: aut dispēsatio ñ agēdi. Si āt tūc cognouisse de⁹ dr̃:q abrahā eū amauerit cū hoc nō celauit abrae:necesse ē ⁊ vt pr̃ ob id die scire dicatur: qz nō celauerit filio. Si itaqꝫ die fili⁹ nescit:sacramētū est vt taceat. ecōtrario pr̃ solus ostēdit scire:qz nō tacet. Absit āt corporaliū mutationū nouitates in patre ⁊ filio existimari. Denigꝫ ne p ifirmitatē ignorare dicaī cōtinuo subiecit: Uidete:vigilate ⁊ orate:nescitis.n.quādo tps sit. HIERO. Uigilia.n.op⁹ ē mētis ante mortē corpis. THEOPHI. Docet aūt vigilare ⁊ orare:duo hec. Multi nāqꝫ vigilam⁹: sꝫ noctes ducētes ĩ prauitates. ad hoc aūt ꝓfter similitudinez iducit dicēs: Sic hō q pe.pfec.re.do.su.⁊ de.f.su.po.cu.op. ⁊ia.pce. vt vigilet. BEDA. Homo q pegre pfect⁹ religt domū suā tps est:q ad patrē post resurrectionē victor ascēdens:ecclesiā corpaliter religt:quā tamē nūq̄ diuine pscientis psidio destituit. GREGO. i ho. Carnis eteni loc⁹ pro prie terra ē:que velut ad pegrinādū ducta ē:cuꝫ p redēpto rē nr̃m ē ĩ celis collocata. Dedit aute seruis suis ptātem cui iusq̄ opis:qz fidelib⁹ suis ꝓcessa sanctisp̃us gr̃a: facultatez tribuit bonis opibus fruiēdi. Janitori quoq̄ ꝑcepit vt vigilarꝫ:qz ordini pastoꝝ ꝓmisse sibi ecclie curā iubet ipēdere. Nō solū āt rectores ecclie:sꝫ oēs vigilare ꝑcipimur:ianuas corpdiū custodiētes:ne antiq hostis mala suggestio subĩtret: ne nos dñs dormiētes iueniat. vñ ex hac silitudie ꝓcludēs subdit: Uigilate q̄.nescitis.n.qñ dñs do.ve.sero:an me. no. an gal.cā. an ma.ne cū vene.re.ĩue. vos dormiētes. HIERO. Nā q dormit:nō corpora vā sꝫ phātasmata ītendit ⁊ vacuus vigilat de his q̄ viderat:sic nimiꝝ sūtq quos mūdi amor rapit ĩ vita deserūt post vitā qō somniabāt ꝑ certo.

THEOPHI. Uide aūt qz nō dixit: Nescio qñ tps erit: sed nescitis. Propter hoc.n.hoc occultauit:qz nobis expediebat. nā si nūc ignorātes finē nō curam⁹ qd facerem⁹ si finē scirem⁹: malicias nāq ꝫ nras differrem⁹ vsqꝫ ad vltimū. Attēdamus ēt dictiōes:sero nāqꝫ finis existit:cū qs moriī senectute. media nocte:cū qs moriī ĩ medio iuuētutis. galli cātu vo:cū rō ꝓlet̃ ĩ nob̃. Cū.n.icipit puer fꝫ rōnē viuere: tūc gall⁹ ĩ eo vociferat̃ excitās a somno sensualitatis. mane aūt puerilis ē etas. Oꝫ.n.oēs istos finē pscire:nam ⁊ puero cauēdū ne ibaptiçatus ptrāseat. HIERO. Hoc aūt finē cōcludit Simonē: vt cōe oīum preceptū nouissimi p primos audiāt: vñ subdit: Quō aūt vo.di.oīb⁹ dico: vig. AVGV. ad besiciū. Nō solū.n.illis dixit qb⁹ tūc audiētib⁹ loq̄bat: ꝫ ēt illis q fuerūt post illos añ nos ⁊ ad nos ipsos: ⁊ q erūt p nos vsqꝫ ad nouissimū ei⁹ aduētū. Nūqd āt oēs iuēt̃ eū dies ille ĩ hac vita:aut qs̄q̄ dict⁹ ē q ad defunctos ēt pueneat qō ait: Uigilate:ne cū vene. repē. iue. vos dormiētes. Cur itaqꝫ oīb⁹ dicit q ad eos solos ptineat:q tunc erūt:nisi qz ad oēs ptinet qūo dixi: Tūc.n.vnicuiq; veniet dies ille cū venerit ei⁹ dies: vt tal'hīc exeat q̄lis ē iudicād⁹ illo die: ac p Ꝫ vigilare dꝫ oīs xp̃ian⁹:ne ꝑaratū cū iuēiat dñi aduēt⁹: Imparatū aūt iueniet dies ille quē imparatum iueniet siue vite huius vltimus dies.

CAP. XIIII.

ERat āt pascha ⁊ azima post biduū ⁊ q̄rebant summi sacerdotes ⁊ scribe qūo cum dolo tenerent ⁊ occiderent. Dicebant enim: Non in die festo:ne forte tumult⁹ fieret in pplo.

HIERO. Nūc aspgam⁹ libꝝ nrꝫ de sanguie:⁊ limia postmoꝝ:⁊ funē coccieū circūdem⁹ domui oīonis nr̃e:⁊ doctri in manu nr̃a: vt ⁊ are ligemus vaccā ruffam:et i valle occisam enarrare possim⁹. De xp̃i.n.occisiōe narratur⁹ euāgelista ꝑmittit. Erat āt pascha ⁊ açima post biduū. BEDA. Pascha qdē hebraice dr̃ phase:nō a passiōe vt pleriqꝫ arbitrant̃:sꝫ a trāsitu noiaī:eo q extermiator vidēs sanguine in fozib⁹ israelitaꝝ ptrāsierit nec peusserit eos:vl'ipe dñs pl'os bēs auxiliū pp'lo suo desup ābulauit. HIERO. Uel pascha trāsit⁹ iterptaī. phase vo imolatio. De imolatiōe agni ⁊ trāsitu pp'li p mare vel p egyptū. Prefiguraī āt passio xp̃i ⁊ redēptio pp'li de iferno:qñ nos post biduū visitat. i. plenissima luna etate xp̃i pfecta:vt nec cū aliq̄ pte tenebrosa carnes agni imaculati q tollit peccata mūdi ĩ vna domo:q est ecclia catholica:calciati charitate:⁊ armati vture comedam⁹. BEDA. Hoc āt iuxta veteris instr̃i scripturā intr̃ pascha ⁊ açia distat:q pascha ipe sol⁹ dies appellaī:i q ago occidebaī ad vespaz:h̄ ē. xiiij. lūa mēsis ꝑmi. xv. āt luna qñ egressū ē ō egypto succedebat festitas açimoꝝ:q septē diebus. i. vsqꝫ ad. xxi. die eiusdē mēsis ad vespaz ē statuta solēnitas. vez euāgeliste idifferēter ⁊ die açimoꝝ p pascha:q̄ die⁹ açimoꝝ pascha ponere solēt. vñ ⁊ marc⁹ hꝰ dicit. Erat aūt pascha ⁊ açima post biduū:qz ⁊ pasche dies ĩ açimis pani⁹ ē celebrari ꝑcepi⁹:⁊ nos q̄si pascha ꝑpetuū facientes: ꝑ ex Ꝫ mūdo trāsire ꝑcipimur. HIERO. Principibus autē egressa ē iniqtas ĩ babylone:q tēpluꝫ ⁊ vasa ⁊ se purificare ꝫ legē ad esum agni debuerāt. vñ segt̃: Et q̄re.sum.sacer. ⁊ scri. qūo eū dolo tene.⁊ occideret. Occiso āt capite totum corp⁹ inerue efficit. vñ miseri faciūt q̄ caput moriaī: Uita āt āt die festū q euenit illis:nō.n.ē festinitas his q̄ vitaz misericordiā ꝑdiderūt:vñ segt̃: Dicebāt āt: Nō in die festo ne forte tumult⁹ fieret ĩ pp'lo. BEDA. Nō qdē metuētes seditōez vt simplex ꝫmo demōstrat:sꝫ cauentes ne auxilio pp'li de suis manib⁹ tolleret̃. THEOPHI. Ipse tamen christus tempus sibi constituerat passionis: voluit.n. ĩ pascha crucifigi:qz ipse verum erat pascha.

Et cū eēt bethanie in domo symonis leprosi: ⁊ recūberet: venit mlier habēs alabastr̃ vnguēti nardi spicati ꝑciosi: ⁊ fracto alabastro effudit sup caput ei⁹. Erāt āt qdā idigne ferētes ītra semetipsos: ⁊ dicētes: Ut qd pditio ista vnguenti fcā ē? Poterat.n. vnguētū istō venūdari plusq̄ trecentis denarijs: ⁊ dari paupibus. Et fremebant in eaꝫ. Jesus aūt dixit: Sinite eā. Quid illi molesti estis? Bonum opus operata ē in me.

Semper enim pauperes habetis vobiscum: ⁊ cum volueritis potestis illis benefacere: me aũt non semper habebitis. Quod habuit hec fecit: preuenit vngere corpus meum in sepulturam. Amen dico vobis: vbicũq; predicatum fuerit euangelium istud in vniuerso mundo: ⁊ q̃ fecit hec narrabitur in memoriam eius.

BEDA. Passurus dñs ꝑ toto mũdo ⁊ vniuersas natões sub sanguie redẽptur⁹: morat ĩ bethania. i. ĩ domo obedientis. vñ dicit: Et cũ eẽt be. ĩ do. si. lepro. ⁊ recũ. venit mulier.

HIERO. Vinul⁹. n. fuo⁊ semp ad lectũ suũ redit. i. filius patri obediens vsq; ad mortem: a nobis obedientiã petit.

BEDA. Dic aũt: Simõis lepro⁹ nõ q̃ leprosus illo tpe manere⁹: sz q̃ antea leprosus: postea a saluatore mũdatus est noie pristino permanente: vt virtus curantis appareat.

THEOPHI. Quãuis ãt q̃tuor euãgeliste vnguẽtũ mulieris memorarẽt: nõ ẽ tñ vna: sz due. vna gdẽ q̃ describit a ioanne: q̃ sozor ẽ laçari: q̃. s. ante sex dies pasche vnxit pedes ihesu: alia vo q̃ a reliqs trib⁹ euãgelistis ꝺscribit. Adhuc ãt si attẽdas: iuenies has tres eẽ. A ioãne. n. vna ꝺscribit. altera vo a Luca: a duob⁹ vero reliqs altera. Que. n. a luca describit meretrix eẽ dr: ĩ medio ꝑdicatõis tpe ad ihesum venisse. Hec vo q̃ a matthEo ⁊ marco describit: dr ĩ tpe passionis Ego ãt nihil aliud itelligẽdũ arbitror: nisi q̃ nõ aliã gdẽ fuisse mulierẽ: q̃ peccatrix tũc accessit a pedes ihesu: sz eãdem mariã bis hoc fecisse: semel. s. qñ lucas narrauit cũ ꝓmo accedẽs cũ hũilitate ⁊ lachrymis: meruit pctõz remissiones. ⁊ B ioãnes ꝓmemorauit: cuz de laçaro resuscitãdo cepisset loq; ãteq̃ vẽiret ĩ bethaniã dicens: Maria ãt erat q̃ vnxit dñz vnguento: ⁊ extersit pedes ei⁹ capillis suis: cui⁹ frater laçar⁹ ifirmabat. Nõ ãt ĩ bethãia rursus fec: aliud ẽ qñ ad luce narratõez nõ ptinet: sz pariter narrat a reliqs trib⁹. Nõ q̃ matthe⁹ ⁊ marc⁹ caput dñi vnguẽto illo pfusũ dicũt: Joãnes ãt pedes: accipiam⁹ nõ solũ caput: sz ẽt pedes domini pfudisse mulierẽ: nisi forte qñ marcus fracto alabastro pfusuz caput ꝓmemorat: tã q̃sq; calũnios⁹ ẽ: vt ĩ vase fracto neget aliqd remãere potuisse vnde ẽt pedes domini p/funderet. Sz religios⁹ ꝓtẽdet aliqs nõ ita fractuz eẽ: vt totũ effunderet: vel pus accipiat pfusos pedes: anteq̃ illud fractũ eẽt: vt ĩ itegro remãeret. vñ ẽt caput pfuderet. BEDA. Est aũt alabastrum gen⁹ marmoris candidi: varys colozib⁹ itercincti: qõ ad vasa vnguẽtaria cauare solent: eo q̃ optie seruare ea icozrupta dicaũt. Nard⁹ vo ẽ frutex aromatic⁹ cuius gtãdi vt aiũt ⁊ crassa radice: sz breui ac nigra fragiliq. Quãuis ãt piguis sit tñ redolet vt cupssius aspo. sapoze: folio quo dẽsoq̃z: cui⁹ cacumia ĩ aristas se spgũt: iõq̃z gemina dote pigmẽtary nardi spicas ac folia celebrãt. Et ꝺ ẽ qõ ait marc⁹: Unguẽti nardi spicati ꝑciosi. q̃ vz vnguẽtũ illõ qõ attulit maria dño: nõ solũ de radice cõfectũ ẽ nardi: vex ẽt quo ꝑciosi eẽt: spicaz quoq; filioz ei⁹ adiectiõe odoz ac vtutis illi⁹ erat accumulata gra.

THEOPHI. Ut sic ĩ gremio dr: Nardi pistici. i. fidelis: eo q̃ vnguẽtũ nardi erat absq; dolo cũ fide ꝑfectũ.

AVGV. De cõ. euã. Pot ãt videri de cõmemorauerũt q̃ erat iesus in bethania: vbi de illo ꝑcioso vnguẽto dr. Joãnes aũt añ sex dies pasche dic iesuz veniss⁹ in bethaniã: de eodẽ vnguẽto narraturus. Sz q̃ ita mouent: uõ itelligunt matthEũ ⁊ marcũ illud qõ in bethania de vnguẽto factũ erat: nõ post illã ꝑdicationẽ de biduo sz adhuc cũ sex dies eẽnt añ pascha recapitulãdo posuisse.

HIERO. Mystice aũt symon leprosus mũdũ ifidelem pũo: ⁊ postea fidelẽ significat. mulier ãt cũ alabastro ecclesiasticã fidẽ: q̃ dic: Nard⁹ mea dedit odorẽ suũ. Pistica nardus dr. i. mystica ⁊ ꝑciosa. Pom⁹ ipleta odore celũ ⁊ terra ẽ. Fractũ alabastrũ: carnale ꝺsideriũ ẽ: qõ frãgit ad caput ex quo oẽ corp⁹ cõpaginatũ ẽ. recũbẽte ipso. i. humiliãte se vt eũ tãgeret fides peccatricis: q̃ de pedib⁹ ascẽdit ad caput: ⁊ ad pedes a capite descẽdit p fidẽ. i. ad xpm ⁊ ad mẽbra ei⁹. Segt: Erat aũt gdã idig. ferẽ. ĩtra semetip. dicẽ. vt gd pdicta: Per synodochen dr vn⁹ ꝓ mlt̃is: ⁊ multi ꝓ vno. Perdit⁹. n. iudas de salute pditionem iuenit: ⁊ ĩ vite fructifera mortis laqueus nascit. Sub ptextu aũt auaritie mysteriuz fidei logt. Etenĩ nra fides trecẽtis emit denarys in decez sensib⁹: iteriozib⁹. s. ⁊ exteriozib⁹. s. ꝓ corp⁹ ⁊ aiam ⁊ spiritũ triplicatis.

BEDA. Q̃ aũt dicit: Et fremuerũt in eã: neq̃ q̃ dẽm⁹ de diligẽtib⁹ xpm apostolis dictũ credere: sz de iuda poti⁹ sub numero plurali.

THEOPHI. Uel ꝓuenit ex vi inui q̃ discipuli plures mulierẽ arguerũt: eo q̃ sepe xpm audierãt de elemosyna docẽte. Judas vo nõ eadẽ itẽtione idigne tulit: sz pp amorẽ pecunie ⁊ turpe lucruz: vñ ⁊ ioãnes ipsuz solũ ꝓmemorat tãq̃ fraudulẽta itẽtiõe mulierẽ arguẽte. Dicit aũt: Et fre. in eã. i. molesti erant ei expro brãtes ⁊ iniurias iferẽtes. Arguit ãt dñs discipulos eo q̃ ꝺ fideriũ ipediũt mulieris: vñ segt: Jesus ãt dixit: Sinite eã qd illi molesti estis: Postq̃z enĩ mun⁹ obtulerat: illaz ꝓ obprobria puertebãt.

ORIGE. sup mat. Poluerũt. n. de pditiõe vnguẽti: qõ poterat venũdari multo ꝑcio ⁊ dari pauperibus. tñ nõ dẽbat fieri hoc: q̃z ꝓuẽiẽs erat vt sup caput xpi funderet sancta ⁊ decẽti ifusiõe. vñ segt. Bonũ op⁹ opata ẽ in me. Usq; adeo aũt efficax ẽ laus hui⁹ opis boni: vt exhoret nos oẽs odoziferis ⁊ ꝑciosis opibus ꝺplere dñi caput: vt de nobis dicat: Q̃ bonũ op⁹ fecim⁹ sup caput xpi: q̃ semper gdẽ habem⁹ q̃diu in hac vita sum⁹ pauper nobiscũ ⁊ opus habẽtes cura corp⁹ q̃ pfecerũt in verbo ⁊ diuites facti sunt in sapia dei. Nõ aũt possunt sufficere vt semp diebus ⁊ noctibus habeãt secũ filiũ dei. i. verbũ ⁊ sapiam dei. Segt. n. Sẽp. n. pauper hẽbitis vobiscũ: ⁊ cũ volueritis potestis illi benefacere: me aũt nõ semp hẽbitis.

BEDA. Nihil gdẽ videt in hoc loco de presentia corpali locut⁹: q̃ nequaq̃ cũ eis ita futurus sit post resurrectionẽ qũo tunc in oi cõuictu ⁊ familiaritate.

HIERO. Dicit ẽt: Bonũ opus opata est in me: q̃z q̃ credit in deũ: reputat ei ad iusticiã. Aliud est. n. credere ei: ⁊ aliud credere in eũ: idest totũ eycere te in illũ Segtur: Qõ habuit. i. qõ potuit hoc fecit: preuenit vngere corp⁹ meũ in sepulturã.

BEDA. Quasi diceret: Nos putatis pditionẽ eẽ vnguenti: officiũ sepulture est.

THEOPHI. Preuenit. n. q̃si a deo ducta vngere corpus meuz in signũ sepulture future: in quo pditorẽ cõfundit: ac si ei diceret. Qua cõscientia mulierẽ cõfundis q̃ ĩ sepulturã corp⁹ meũ vngit: teipsuz vero nõ ꝓfundis q̃ me in mortẽ trades? Prophetiçat aũt dñs cõsequẽter duas pphetias. s. q̃ euãgeliũ eius predicabit ĩ vniuerso mũdo: ⁊ q̃ opus mulieris laudabit. vñ segtur: Amẽ dico vobis: vbicũq; predicatum fu. ⁊c.

BEDA. Notandũ aũt q̃ sic maria gloriã adepta ẽ in toto orbe de obsequio qõ dño exhibuit: ita ecõuerso ille q̃ obsequio eius detrahere non timuit: longe lateq; infamatus est. sed dominus bonuz laude digna remunerans: futuras impy contumelias tacendo preteryt.

¶ Et iudas scharioties vnus de duodecim abiit ad sũmos sacerdotes: vt pderet eũ illis. Qui audientes gauisi sunt: ⁊ promiserũt ei pecuniã se daturos. Et q̃rebat qũo illuz opportune traderet.

BEDA. Infelix iudas damnuz quod ex effusiõe vnguẽti fecisse credebat: vult magistri precio compensare: vdicit: Et in. sca. vnus de duo. abyt ad sum. sa. vt pderet eum illis.

CHRY. in ser. de pas. Quid mihi eius patriã dicis vtinam ipsum quoq; nescire licuisset. Sz alter erat discipulus qui iudas Jacobi çelotes vocabatur: ⁊ ne appellatio-

ne cognominis fiat cõfusio psonaꝝ: ꝓpterea hũc ab illo separauit. ¶ Nõ aũt dixit: Judas ꝓditoꝛ: vt doceat detractationes nescire ⁊ accusationes declinare. Oꝛ aũt dicit: Unus de xy. auget detestabilitatẽ ꝓditoꝛis. naꝫ ⁊ alij discipuli erãt: qui fuerant numero lxx. ſꝫ illi non ĩtimi: nõ tanta confidentia sociati sunt: isti autem xy. fuerunt cõprobati. hec erat caterua legalis de q̃ proditoꝛ malignus exiuit. HIERO. Unus tamẽ erat de xy. numero: nõ vnus merito: vnus coꝛpoze: nõ vnus aĩo. Abyt aũt ad ꝑncipes postq̃ exyt ⁊ intrauit in eũ sathanas: vnũq̃q; aĩal ad simile sibi iungit. BEDA. Oꝛ aũt dixit: Abyt. ostẽdit eũ nõ a ꝑncipibus inuitatũ: nõ vlla necessitate cõstrictuz: sed sponte ꝓpria scelerate mentis iniſſe consilium. THEOPHI. Dicit aũt vt ꝓderet eũ illis. i. vt annunciaret illis quãdo solus existeret. Timebãt aũt ĩ eũ irruere quãdo docebat ꝓpter turbã. HIERO. Promittit aũt se tradere vt magister eiꝰ dyabolꝰ ante dicebat: Tibi dabo ptãtẽ hãc vniuersaꝫ: Segt̃: Qui audiẽtes gauisi sũt: ⁊ ꝓmi. ei pecu. se da. Promittũt q̃dẽ pecuniã: ⁊ amittũt vitã quã ipe recipit cũ vitã amittit. CHRY. ĩ ſ. de paſ. O dementiã: ĩmo cupiditatẽ ꝓditoꝛis. cũcta. n. mala cupiditas ꝓcreauit: Nã cupiditas captas aĩas retinet: ⁊ oĩbus nodis alligatas ꝛstringit: ⁊ reꝛ oblitionẽ ĩponit: ⁊ alienatõnẽ mẽtis ostẽdit. Ab hac iudas captiuꝰ cupiditatis insania: conuersationis: mensꝫ: discipulatꝰ: admonitõis: suasionis: oblitꝰ ẽ. Nã segt̃: Et q̃rebat qũo eũ oppoꝛtune tradere. HIERO. Sꝫ oppoꝛtunitas doli nunq̃ inuenitur: vt non vindicet̃ hic aut illic. BEDA. ¶ Multi hodie scelus iude q̃ dominum ac magistꝝ deũq̃ suũ pecunia vendiderit: velut ĩmane ⁊ nephariuz exhoꝛrẽt: nec tamẽ cauẽt. nam cũ ꝑ muneribus charitatis ⁊ veritatis iura ſpernunt: deuz qui est charitas ⁊ veritas produnt.

¶ Et ꝓmo die azimoꝛũ quãdo pascha ĩmolabãt dicunt ei discipuli: Quo vis eamus ⁊ paremus tibi vt manduces pascha? Et mittit duos ex discipulis suis: ⁊ dic̃ eis: Jte ĩ ciuitatẽ: ⁊ occurret vobis homo lagenam aque baiulans. Sequimini euꝫ: ⁊ quocũq; ĩtroierit dicite dño domus q̃ magister dic̃: Ubi ẽ refectio mea: vbi pascha cũ discipulis meis maducẽ? Et ipse vobis ỏmõstrabit cenaculũ grãde ſtratuz: ⁊ illic parate nobis. Et abierunt discipli eius: ⁊ venerũt ĩ ciuitatẽ: ⁊ ĩuenerũt sicut dixerat illis: ⁊ parauerũt pascha.

CHRY. in ſmone de paſ. Qñ iudas de ꝓditiõe tractabat: alij discipuli sũt de ꝓparatiõe pasche solliciti. vñ dr̃: Et ꝓmo die açi. qñ pascha im. di. ei disci. Quo vis eam⁹ ⁊ paream⁹ tibi cõ. pascha? BEDA. Primũ die açimoꝛ. xiiij. diez ꝓmi mẽsis appellat: q̃ fermẽto abiecto ĩmolare. i. agnũ occidere solebãt ad vesperã: qõ exponẽs apostolꝰ ait: Pascha nostrũ ĩmolatꝰ ẽ xps. q ſz die sequẽti. i. xv. luna sit crucifixꝰ attũ nocte q̃ agnꝰ ĩmolabat̃: ⁊ coꝛporis sanguiniſq; sui tradens mysteria celebranda: ⁊ a iudeis tẽtus ac ligatus: ipsi⁹ ĩmolatõis: hoc ẽ passiõis sue sacrauit exordiũ. HIERO. Açima vo q̃ cũ amaritudĩe. i. lactucis agrestib⁹ mãducant̃: redẽptio nra ẽ: amaritudo vo passio dñi. THEOPHI. Ex hoc aũt q̃ dicũt discipuli: Quo vis eam⁹? manifeste vĩ q̃ xps hospitiũ aliq̃ nõ hẽbat: ſz neq; discipuli ꝓpias domos: si enĩ habuiſſent: duxiſſent eũ ad illas. HIERO. Dicũt ẽt. Quo vis eam⁹? vt cũ volũtate dei dirigam⁹ greſſus nr̃os: dñs aũt indicat cũ quo manducat pascha: ⁊ moze suo mittit duos: q̃ supra exposuimus. vñ segt̃: Et mittit duo. ex discipli. suis ⁊ dicit eis. Jte in ciui. THEOPHI. ¶ Mittit q̃dẽ ex discipulis suis petrũ. ſ. ⁊ ioanẽ vt lucas dic̃ ad ignotũ hominẽ: ĩuẽs ex B q̃ posset nõ pati. Nã q̃ mentez ignoti nouit vt ipsos recipet: q̃d nõ opareꝰ ĩ alys? Dat ẽt eis signũ vt domũ. ſ. ĩuenirẽt cũ ſubdit: Et occurret vobis hõ la. aq̃ baiulãs. AVGV. de cõ. euã. Marcꝰ lagenã dicit quã ĩ cas amphoꝛã: ille vasis genꝰ: iſte modũ ſignificauit: vterq; veritatẽ ſnie custodiuit. BEDA. Indiciũ aũt pñtie diuinitatis ẽ: q̃ cũ discipulis loquẽs q̃d alibi futurũ sit notuꝫ. vñ segt̃: Et abi. disci. eiꝰ ⁊ ve. in ciui. ⁊ iue. sic̃ dixit illis ⁊ pa. pat.

CHRY. in ſer. de paſ. Nõ illud q̃ nr̃z: ſz iterum indeq; illud aũt q̃ nr̃m ẽ nõ ſolũ ꝓſtituit: ſz ipse factꝰ ẽ pascha. Sꝫ cur illud mãducauit? q̃ factꝰ ẽ sub lege: vt eos q̃ sub lege erãt redimeret: ⁊ ipse legi requiẽ daret: ⁊ vt nemo dicat: q ĩõ eã euacuauerit: q̃ eã iplere vt molestã ⁊ ardnã ñ valuit: ipse ꝑus eã cõplenit: ⁊ sic fecit eã requiescere. HIERO. Mystice aũt ciuitas ecclesia ẽ: que muro fidei cingitur. ꝓ occurrens populus ꝓmittiuus est: amphoza aq̃: lex. lr̃e. BEDA. Uel aqua: lauacrũ gr̃e: lagena fragilitatem vel gnat eoꝝ ꝑ quos eadem erat gratia mundo monſtranda. THEOPHI. Lagenã aque poztat qui baptiçatꝰ est. q aũt baptiſma baiulat: venit ad requiẽ ꝑm rõnez vitẽ: ⁊ cut in domo requie potitur. vnde ſubdit: Sequimini eum.

HIERO. Qui. ſ. ducit ĩ altũ vbi est refectio christi. dominus dom⁹ petrus aplus est: cui dñs domũ suã credidit: vt sit vna fides sub vno pastoꝛe. Cenaculũ grande ecclesia magna est: in q̃ narrat̃ nomen dñi ſtrata varietate virtutũ ⁊ linguaꝝ. BEDA. Uel cenaculuz magnuz ſpiritualiter lex est: q̃ de anguſtys lr̃e egrediens ⁊ ſublimi loco. i. in altemẽtis solario recipit saluatorẽ. Cõsulte aũt siue aq̃ baiuli: ſue dñi domus sunt ptermiſſa vocabula: vt oĩbus verus pascha celebꝛare volẽtibus: hoc est christi sacramẽtis imbuere quẽq; siue mentis hospitio suſcipere querentibus: facultas dãda signet̃. THEOPHI. Uel dñs dom⁹ itellecꝰ est. q ostẽdit cenaculũ grãde. i. altitudinẽ itelligentiaꝝ. qõ ⁊ ſi altum sit: tñ nihil hz vanegloꝛie ⁊ tumoꝛis: sed sternit̃ ⁊ plenũ fit humilitate. Ibi aũt. i. in tali mẽte pascha christo parat̃ a petro. ſ. ⁊ ioanne. i. ab actione ⁊ contemplatione.

¶ Uespere aũt facto: venit cum duodecim. Et discũbentibus eis ⁊ mãducãtib⁹ ait ieſus: Amẽ dico vobis: q̃ vnus ex vobis tradet me qui mãducat mecũ. At illi ceperunt cõtriſtari ⁊ dicere ei ſingulatim. Nunq̃d ego? Qui ait illis: Unus ex duodecim q̃ intingit mecũ manũ in catino. Et filius quidem hois vadit: ſicut ſcriptũ est de eo. Ue aũt hõi illi: per quẽ filius hominis tradet̃. Bonum erat ei ſi non eſſet natus homo ille.

BEDA. Dñs q̃ de sua paſſione ꝑdixerat: ẽt de proditore ꝑdicit: dans locũ pnie: vt cum itellexiſſet sciri cogitationes suas peniteret eũ facti ſui. vñ dr̃: Ueſpe aũt fac. ve. euz. xy. ⁊ diſcũ. eis ⁊ man. ait ieſus: Amen dico vobis q̃ vn⁹ ex vobis me tradet: q̃ manducat meũ. CHRY. in ſer. de paſſi. Ubi pz q̃ nõ apte euz oĩb⁹ publicabat: ne ꝑudentioꝛe eũ faceret: nec ẽt penit⁹ ſilentio ꝓteribat: ne celari arbitratus: audacter ad ꝑditionem ꝓperaret. THEOPHI. Sed qũo discũbentes cenabãt: cũ lex ꝑcipet: q̃ ſtãtes erecti deberẽt pascha comedere: ꝓbabile aũt ẽ pri⁹ eos adipleſſe pascha legale: deide discubuiſſe: icipiẽte eo ꝓpriũ tradere pascha. HIERO. Uespa aũt dicit: vesperã idicat mundi. Circa vndecimã nãq; horã veniũt nouiſſimi: qui pmi deniuz eterne vite accipiũt. Oẽs igit̃ discipuli tanguntur a dño: vt fiat armonia citbare: oẽs nerui bũ ſuſpenſi cõsona voce rñdent. Nã segt̃: At illi ceperũt cõtriſtari: ⁊ dicere ei ſingulati: Nunq̃d ego: Un⁹ aũt remiſſius ⁊ pecunie amore madefactus dixit: Nunq̃d ego ſum rabi: ſicut in matheo legit̃. THEOPHI. Ceperũt aũt alij discipuli ꝓtriſtari propter dñi verbuz. Nam ⁊ ſi extra banc exiſterent paſſio

nem:magis tñ credũt illi q oĩuz nouit coꝛda q̃ sibi. Segt̃: Qui ait illis:vn⁹ ex duodecĩ:q ĩtingit mecũ manũ ĩ catino. BEDA:Judas.s.q ceteris ꝺtristatis ꝛ retrahẽtib⁹ mãuz cũ magistro manũ mittit ĩ catinũ. Et qꝛ pus dixerat:Unus ex vob me tradet.pseuerat,pditoꝛ ĩ malo: mãifesti⁹ arguit: ꝛ tamẽ nomẽ ꝓꝛiũ nõ designat. HIERO. ꝺicit ãt: Un⁹ de duodecĩ:q̃ſi ab eis sepat⁹:sepat.n. seoꝛsuz lup⁹ ouẽ quaz capit. Quis q̃ de ouili egrediť:lupi moꝛsib⁹ pꝛs: Judas ãt nec ꝓmo:nec secũdo coꝛrept⁹ a,pditõe retrahit pedez. vñ pena ꝑdicť:vt quẽ pudoꝛ nõ vicerat:coꝛrigãt denũciata suppli/cig.ꝛ ꝳ ẽ qõ subdiť:Et fili⁹ qdẽ ho.va.sicut scriptũ ẽ de eo. THEOPHI. ꝓer ꝳ qõ ꝺr: Uadit:oñdiť q̃ moꝛs xp̃i fu it volũtaria ꝛ nõ necĩa. HIERO. Gz qꝛ ml'ti bonũ vt iu/das faciũt:sz oĩno illis nõ ꝓficiťrecte subdiť: Ue ãt ho.illi q̃uẽ fi.ho.tradeť. BEDA:Gz ꝛ bodie quoq̃ ĩ sempiter nũ ve illi homini:q ad mẽsaz ꝺñi malign⁹ accedit. Et enĩ il/le ĩ exẽplũ iude filiũ hois tradit:nõ qdẽ iudeis pectoꝛibus: sz tñ peccatoꝛib⁹ mẽbꝛis suis. Segt̃: Bonũ erat ei:si nõ eẽt nat⁹ hõ ille. HIERO. Scilicet ĩtimo latẽs vtero m ť no: meli⁹.n.ẽ nõ eẽ:q̃ ad toꝛmẽta eẽ. THEOPHI. Quãtũ .n.ex fine meli⁹ fuisz ei q̃ eẽt si nõ ,pditoꝛ existeret: nã de⁹ fecit ipz ad opera bona:sz postq̃ ad tantã deuenit maliciaz melius fuisset ei si natus non fuisset.

¶ Et manducantibus illis: accepit iesus panez: ꝛ bñdicens fregit: ꝛ dedit eis: ꝛ ait: sumite: hoc ẽ coꝛpus meuz. Et accepto calice gratias agẽs dedit eis. Et biberũt ex illo omnes. Et ait illis. Hic ẽ sanguis meus noui testamenti:q pro mul tis effundetur. Amen dico vobis q̃ iam non bi/bam de genimine vitis: vsq̃ in diem illum cum illud bibam nouum in regno dei.

BEDA:Finitis pasche veteris solẽnys trãsit ad nouum vt.s.pro carne agni ac sanguine:sui coꝛporis sanguinisq̃ sa/cramentum substituꝛeret. vnde ꝺr: Et man.ill.acce.iesus pa nẽ.vt.s.ipz se esse mõstraret:cui iurauit dominus: Tu es sa cerdos in eternũ fm ordinẽ melchisedech. Segt̃: Et bene. fre. THEOPHI. Idest gras agens fregit:qõ ꝛ nos faci mus oꝛones supaddẽtes. BEDA:Frãgit etiã ipe panem q̃uẽ discipulis poꝛrigit:vt ostẽdat coꝛpis sui fractõem non absq̃ sua spõte vl'pcuratõe futurã:quẽ etiã bñdixit:qꝛ na/turã humanã quã passurus assumpsit:ipe vna cum patre ꝛ spũsctõ gra diuine vtutis ipleuit. Bñdixit panẽ ac fregit: qꝛ hoiez assumptũ ita moꝛti subdere dignat⁹ ẽ: vt ei diuine i/moꝛtalitatis ieese potẽtiã demõstraret: Jõq̃ veloci⁹ eum a moꝛte resuscitãdũ eẽ doceret. Segt̃. Et dedit eis ꝛ ait: Su mite: ꝳ ẽ coꝛp⁹ meũ. THEO. Doc.s.qõ nũc do: ꝛ qõ nunc coꝛp⁹ trãsmutať.nã dñs ait: Panis quẽ ego dabo caro mea ẽ.sz tñ caro xp̃i nõ vr̃ pp nr̃az ifirmitatẽ:panis.n.ꝛ vinũ de nr̃a ꝛsuetudie ẽ:si vo carnẽ ꝛ sãguinẽ cernerem⁹:sumere nõ sustinerem⁹. pp ꝳ dñs nr̃e ifirmitati ꝛdescẽdẽs: spẽs panis ꝛ vini ꝛseruat:sz panẽ ꝛ vinũ ĩ veritatẽ ꝛuertit carnis ꝛ san guis. CHRY. in ser.de pas. Et nũc ẽt ille p̃sto ẽ xp̃s:q illã oꝛnauit mẽsaz:ipse istã quoq̃ ꝛsecrat. Nõ.n.hõ ẽ q ꝓpositã coꝛp⁹ xp̃i facit ꝛ sanguinẽ:sz ille q ꝓ nobis crucifixus est xp̃s. Sacerdotis oꝛe ꝟba ,pferunť:ꝛ dei virtute cõsecrãt ꝛ gra:ꝳ verbo qõ dicit,Hoc ẽ coꝛp⁹ meũ,ꝓpositã ꝛsecranť: ꝛ sic illa voꝛ q̃ dicit,Crescite ꝛ ml'tiplicamini ꝛ replete terrã semel qdẽ dcã ẽ:sz oĩ tpe sentit effectũ ad gnãtionẽ opante natura:ita ꝛ voꝛ ista semel qdẽ dcã ẽ sz p oẽs mẽsas eccl'ie vsq̃ in hodiernũ diẽ ꝛ vsq̃ ad ei⁹aduẽtũ p̃stat sacrificio fir mitatẽ. HIERO. Mystice aũt in pane transfigurat dñs coꝛp⁹ suũ:qõ ẽ eccl'esia p̃ns:q̃ accipiť in fide: bñdiciť in nu/mero:frãgiť ĩ passionib⁹:dať ĩ exẽplis: sumiť in doctrinis: formať in sanguinẽ suũ in calice vino ꝛ aq̃ ꝓmixtũ: vt alio purgemur a culpis:alio redimamur a penis: Sãguĩe nãq̃z agni fuãť dom⁹a pcussiõe angeli:ꝛ aq̃ maris rubꝛi extĩguũ tur inimici:q̃ sunt mysteria eccl'ie xp̃i. Uñ segt̃: Et acce.ca. gras agẽs de eis:Hra.n.ꝛ non meritis saluati sumus a deo:

GREGO.y.moza.Cuz appꝛopinq̃ret ẽt passiõi accepto pane gras egisse pbibeť.gras itaq̃z egit q flagella aliene ini qtatis susceꝑit:ꝛ q nil pcussiõe dignũ exhibuit: humiliter ĩ passiõe bñdicit:vt hĩc oñdat qd vnusq̃sq̃z in flagello culpe facere dẽat:si ipse eq̃nimiter flagella culpe poꝛtat aliene. vt hĩc ẽt oñdat qd ĩ coꝛrectiõe faciat subdit⁹: si in flagello posit⁹ p̃ri gras egit eq̃lis. BEDA. Qꝛ ꝛ nos in xp̃o ꝛ in no bis xp̃m manere oꝛ: vinũ dñici calicis aq̃ misceť. Attestan te.n.ioãne aq̃ ppl'i sunt:ꝛ neq̃z aquã solã:nz solũ vinũ cuiq̃ lz offerre:ne talis oblatio caput a mẽbꝛis secernẽdum eẽ si gnificet:ꝛ vel xp̃m sine nostre redẽptõis amoꝛe pati potuís se:vel nos sine illi⁹ passiõe saluari ac pati posse offerri ꝛtin/gat. Segt̃:Et biberũt ex illo oẽs. HIERO. Ebꝛietas fe lix:satietas salutaris:q̃ quãto copiosi⁹ sumiť:tãto sobꝛieta/tẽ mẽtis donare dignať. THEOPHI. Quidã aũt dicũt iudã mysterioꝛ nõ fuisse pticipẽ: sz q̃ exiuerit anteq̃ dñs mysteria largireť. Ally ẽt dicũt q illi tradidit de illo myste rio. CHRY. in ser.de pas. Chꝛist⁹.n.sanguinẽ ei q eũ ven didit offerebat:vt hẽret remissionẽ pctõꝛ: si tñ impi⁹ exi/stere noluisset. HIERO. Bibit ergo iudas:sz non satura tus:nec siti extĩguit ignis eterni:qꝛ in igne sumit mysteria xp̃i:cui⁹ sacrificiũ nõ emũdat.sz eos cogitatio ĩsipiẽs ꝑduc ad culpas: q se cenosis crudelitatis fetoꝛibus miscuerunt.

CHRY. in ser.de pas. Nullus ergo sit iudas in dñi men sa.hoc sacrificiũ cib⁹ spũalis est: nã sicut coꝛpoꝛalis cibus cũ vẽtrẽ ĩuenerit aduersis humoꝛibus occupari amplius ledit:ita est ꝛ iste spiritualis cibus si aliquẽ reperit maligni tate pollutũ:magis eũ pdit nõ sua natura:sz accipientis vi tio. Pura igiť sit mens in oĩbus:pura cogitatio:qꝛ ꝛ sacrifi cium purũ est. Segtur: Et Ait illis:hic est san. me⁹ noui te staměti. BEDA. Hoc ad distinctioné respicit veteris te staměti qõ hircoꝛ ꝛ vituloꝛ est sanguĩe dedicatũ: dicente ĩter aspgẽdũ legislatoꝛe.ꝳ ẽ sanguis testaměti qõ mãdauit ad nos deus. Segtur: Qui pro mul. effundeť. HIERO. Non enim oẽs emundat. Sequitur: Amẽ dico vobis q̃ iã non bi.de geni.vi.vsq̃ in diem illum cum illud bi. no.in re gno dei. THEOPHI. Quasi diceret: Non bibam de vi no vsq̃ ad resurrectionem:regnũ enĩ resurrectionẽ vocat: quasi tunc regnauerit cõtra moꝛtez. Post resurrectionem vero bibit cũ discipulis:ꝛ comedit:ostendens q̃ idem ipse esset q passus est: Nouuz aũt bibit illid.i.nouo quodãmõ ꝛ alieno: Non enĩ coꝛpus habebat passibile indigens cibo:sz ĩmoꝛtale ꝛ incoꝛruptibile. Intelligendum est autem ꝛ sic: Uitis est ipse dominus genimen vitis mysteria ꝛ ĩtellect⁹ occultus quẽ ipse generat:qui docet hoiem scientiaz. In re gno autem dei.i.in futuro seculo bibet cum suis discipulis mysteria ꝛ sapientiaz:noua quedam nos docens:ꝛ reuelãs que nunc occultat. BEDA. Uel aliter: Uitez siue vineã domini appellatam esse synagogam esaias testatur dicens: Uinea domini sabaoth domus israel est. Jturus ergo dñs ad passionem ait: Jam non bibam de ge. vi. ac si aperte di cat: Nõ vltra carnalibus synagoge cerimonys delectabor: in quibus ẽt ista paschalis agni sacra locũ tenuere p̃cipuũ. Aderit enĩ tẽpus mee resurrectionis:aderit dies illa cũ in regno dei positus.i.gloria vite ĩmoꝛtalis sublimatus:de sa lute eiusdẽ populi fonte gratie spiritualis regenerãt vobis cum gaudio pfundar. HIERO. Consideranduꝫ autem q̃ hic dominus mutat tñ sacrificium: sed non mutat tem pus: vt nos nunq̃ cenã dñi ante quartãdecimã lunã facia mus:q facit in.xiiij.resurrectionẽ in.xi.luna cenaz domini faciet:qõ nunq̃ in veteri testamẽto nec in nouo factuz est.

¶ Et hymno dicto: exierũt in montẽ oliuaꝝ. Et ait eis iesus: Oẽs scãdalizabimini ī nocte ista: qꝛ scriptuꝫ ẽ: percutiã pastorẽ ⁊ dispergent̃ oues. Sed postq̃ resurrexero precedam vos ī galileam: ¶ Petrus aũt ait illi: Etsi oẽs scãdalizati fuerit: sed nõ ego. Et ait illi iesus: Amẽ dico tibi: qꝛ tu hodie in nocte hac priusq̃ gallꝰ vocẽ bis dederit: ter me es negaturus. At ille amplius loq̃bat̃. Et si oportuerit me simul commori tibi: nõ te negabo. Similiter autem ⁊ omnes dicebãt.

HYLA. Sicut gras egerũt anteq̃ biberẽt: ita etiã gras agũt ⁊ postq̃ biberũt. vñ dr̃: Et hymno dicto exi. ī mon. oli. vt. s. adiscas: ⁊ ante cibũ: ⁊ post cibũ gr̃aꝝ reddere actiões. HIERO. Hymnũ. n. dicit laudẽ dñi vt ẽ ī psalmo: Edẽt pau. ⁊ sa. ⁊ lau. domi. g reg. eũ. Et adorauerũt ⁊ mãducauerũt oẽs pingues terre. THEOPHI. Simul etiaꝫ ⁊ hic ondit qõ amplectibile erat sibi ꝓ nobis mori: qꝛ cũ tradendus erat deũ laudare dignat⁹ ẽ. Docet ẽt nos cũ ī ãgustias ĩcidimus ꝓpter multoꝝ salutẽ nõ ꝓtristari: sꝫ deo gras agere: g ī nostra tribulatõe opaꝫ ml'toꝝ salutẽ. BEDA: Põt etiã hymnus ille ītelligi quẽ dñs ꝯ Joãnẽ patri gras agẽs decantabat: in quo ⁊ ꝓ seipo: ⁊ ꝓ discipulis: ⁊ ꝓ eis q ꝓ vbũ ipoꝝ crediturī erant: eleuatis sursum oculis precabatur.

THEOPHI. Exiuit ãt ī mõtẽ: vt ad eũ solitariũ existẽtẽ: exeuntes ipꝫ caperẽt absq; tumultu. Si. n. accessissent cũ ī ciuitate mãebat forte fuisset multitudo populi conturbata: ⁊ tunc manifeste occasionẽ inimici captantes videret̃ ipꝫ iuste īterficere tãq̃ populũ concitantẽ. BEDA: Pulchre ẽt dñs discipulos sacramẽtis ibutos ī mõtẽ educit oliuaꝝ: vt typice designet nos ꝓ acceptionẽ sacramẽtoꝝ ad altiora vtutũ dona ⁊ charismata sanctispũs: qbus ī corde p ungamur ascẽdere debere. HIERO. In monte etiã oliueti iesus tenet̃: vñ ad celos ascendit: vt nos sciamus qꝛ in de ascendimus ad celos vnde vigilamꝰ ⁊ oramꝰ ⁊ ligamur: nec repugnamus ī terra. BEDA: Predicit aũt dominus discipulis qd passuri sunt: vt cũ passi fuerīt: nõ despent salutẽ sꝫ agẽtes penitẽtiã liberẽt̃. vñ seq̃t̃: Et ait illis iesus: Omnes scãdaliçambiini ī me ī nocte ista. HIERO. Oẽs qdẽ cadũt: sꝫ nõ oẽs iacẽt. Nunqd. n. q dormit nõ aduciet vt resurgat: Carnale ẽ cadere: sꝫ diabolicũ ẽ iacere. THEOPHI. Permisit ãt eos dñs cadere: vt nõ ī seipsis ꝓfidãt. ⁊ ne videret̃ ꝑ qõ ꝓdixerat ex quodã argumẽto apparẽti ꝓdixisse īducit testimoniũ ꝯacharie ꝓphete. vñ seq̃tur: Percutiã pastorẽ ⁊ dispgẽt̃ oues gregis. BEDA. Hoc alys verbis in ꝯacharia ꝓpheta scriptũ ẽ: ⁊ ex ꝑsona ꝓphete ad dñz dr̃: Percute pastorẽ ⁊ dispgent̃ oues. Prophe ta. n. postulat passionẽ dñi: pr̃ rñdet: Percutiã pastorẽ: ꝑcib⁹ iferioꝝ. Filiꝰ a patre mittit̃: ⁊ pcutit̃. i. icarnat̃ ⁊ patit̃. THEOPHI. Dicst aũt pr̃: Percutiam pastorem: qꝛ ipsum pcuti dimisit. Oues discipulos dicit: q̃si ĩnocentes ⁊ quasi absq; malitia Ultimo ꝯsolationem inducit dicẽs: Sed postq̃ resurrexero ꝓcedã vos in galileã. HIERO. In quo vera ꝓmittit resurrectio: vt spes non extinguat̃. Segtur: Petrus aũt ait ei. Et si oẽs scan. fu. sed nõ ego. Ecce quis sine pẽnis in altũ volare nititur: sed corpus aggrauat aiam: vt timore humane mortis tim̃or dñi supetur. BEDA. Et petrus ergo de ardore fidei ꝓmittebat: ⁊ saluator quasi deus futura nouerat. vnde segtur: Et ait illi iesus: Amen di. tibi qꝛ tu ho. in noc. hac priusq̃ gal. bis vo. de. ter me es negatu. AVGV. De con. euan. Cũ oẽs euangeliste dicãt predixisse dominuꝫ q ei̇ petrus esset negaturus: anteq̃ gallns cãtaret: Marcus hoc solũ narrauit expressius. vnde nõnullis videt̃ non cõgruere ceteris: qꝛ parũ attendunt. Tota. n. petri negatio trina ẽ: q̃ si tota post primũ galli cãtũ ĩciperet: falsuꝫ dixisse viderent̃ tres alꝫ euãgeliste: q. s. anteq̃ gallus cantaret. ter eũ esset negaturus. Rursus si totã trinã negationẽ antepegisset q̃ cãtare gallus inciperet: supfluo dixisset marcus ex ꝑsona dñi: Priusq̃ gallus bis vocẽ dederit: ter me negaturus es. Sed qꝛ ante primũ galli cãtũ cepta est illa trina negacio: attẽderũt illi tres nõ quãdo eã cõpleturus eẽt pertrus: sed quãta futura esset. i. trina: ⁊ quãdo ceptura. i. ante galli cantũ q̃q̃ in aĩo eius ⁊ ante primũ galli cantum tota cõcepta est. Marcus aũt de ipsarũ vocũ ĩteruallo planius elocut⁹ est. THEOPHI. Nõ sic ītelligit: Petrus semel negauit: deinde gallus cãtauit: negante vero eo duab⁹ alys negationib⁹: tũc gall⁹ scõo vocẽ emisit. HIERO. Gallus lucis nũtius quis est nisi spiritussanctus: cuius voce in prophetia ⁊ in apostolis nos de trina negatione excitamur ad amarissimos post lapsum fletus: qui male cogitauimus de deo: ⁊ male locuti sumus ad proximos: ⁊ male fecimus ad nosmetipsos. BEDA. Fides autem apostoli petri: ⁊ ardens affectus ad dominũ cõsequenter ostẽditur. Segt̃. n. At ille ampli. loque. Et si opor. me si. cõmo. tibi nõ te negabo. THEOPHI. Seruorem etiam ītrepiditꝰ ⁊ alꝫ discipuli ostẽderunt. Nam sequitur: Similiter autem ⁊ omnes dicebãt. sed tñ resistebãt veritati: quã christus predixerat.

¶ Et veniũt in prediũ cui nomen gethsemani. Et ait discipulis suis: Sedete hic donec orem. Et assumit ¶ petrũ ⁊ Jacobuꝫ ⁊ Joãnẽ secũ: ⁊ cepit pauere ⁊ tedere. Et ait illis: Tristis ẽ anima mea vsq; ad mortẽ. Sustinete h ⁊ vigilate. Et cũ pcessisset paululũ: pcidit sup terrã: ⁊ orabat vt si fieri posset trãsiret ab eo hora: ⁊ dixit: Abba pr̃: oia tibi possibilia sũt: trãsfer calicẽ hunc a me: Sed nõ qõ ego volo: sꝫ qõ tu. Et venit ⁊ ĩuenit eos dormiẽtes. Et ait petro: Symon dormis: Nõ potuisti vna hora vigilare: Vigilate ⁊ orate: vt nõ ītretis ī tẽtationẽ. Spirit⁹ quidem prompt̃us ẽ: caro vero ifirma. Et iterũ abiens orauit eũdẽ sermonẽ dicẽs. Et reuersus denuo: ĩuenit eos dormiẽtes. Erãt. n. oculi eorum grauati: ⁊ ignorabãt qd rñderẽt ei. Et venit tertio: ⁊ ait illis: Dormite iã: ⁊ requescite. Sufficit. Venit hora: ecce filius hois tradet̃ in manus peccatoꝝ. Surgite eamus: Ecce qui me tradet prope est.

GLO. Postq̃ dñs scãdalũ discipuloꝝ ꝓdixerat: nũc euãgeliста narrat de oratõe ipsius: ī q̃ ꝓ discipulis credit̃ orasse: ⁊ prio describens locũ orationis dicit: Et veniunt in prediũ cui nomẽ gethsemani. BEDA. Monstrat̃ vsq; hodie locus gethsemani: in quo dominus orauit ad radices mõtis oliueti. Interptat̃ aũt gethsemani vallis pinguiũ siue pinguedinum. Cum aũt dominus in mõte orat: nos docet sublimia orando inquiri debere. At cum in valle pinguedinis orat: insinuat nobis humilitatem semper in orationibus: ⁊ interne pinguedinem dilectionis esse seruandam. Ipse ẽt per vallem humilitatis ⁊ pinguedinẽ charitatis ꝓ nobis mortem subyt. HIERO. In valle etiam pinguedinum tauri pingues obsederunt eum. Segquitur: Et ait discipulis suis. Sedete hic donec orem. Separantur in oratione qui seperantur in passione: qꝛ ille orat: illi dormiunt: pinguedine corꝺis oppressi. THEOPHI. Singulariter etiã erat consuetudo illi semper orare: formam nobis tradens vt lentiuꝫ ⁊ solitudinem in orationibus requiramus. Sequitur: Et assumit petrum ⁊ Jacobuꝫ ⁊ Joannẽ secum. Illos

tres tñ assumit q̄ glorie eius ī mōte thabor ispectores exti
terāt: vt q̄ gloriosa viderāt: viderēt ꝛ tristia: ꝛ addiscerent
q̄ verus erat dō ī hoc q̄ tristat. Unde segt. Et cepit pauere
re ꝛ tedere. qz. n. totum assumpserat hominē: assūpsit ꝛ na
turales ꝓprietates hoīs: pauere ꝛ tedere ꝛ cōtristari natu
raliter: nā hoīes naturaliter inuiti tēdunt ad mortē: vñ se
quit. Et ait illis: Tristis est aīa mea vsq̄ ad mortē. BE
DA. Quasi de ꝰ ī corpore cōstitutus fragilitatē carnis ex
ponit: vt eo ꝛ q̄ sacramētū īcarnatiōis obiurgāt excludere
tur ipietas: nā q̄ corpus suscepit oīa debuit suscipe q̄ corpo
ris sūt: vt esuriret: sitiret: angeret: cōtristaret. Diuinitas. n.
q̄ hos ꝓmutari nescit affectus. THEOPHI. Quidā āt
hoc sic itellexerūt. q. d. Tristor. n. nō q̄ mori debeo: sed q̄
israelite ꝓpinq̄ mei me crucifixuri sūt: ac p hoc a regno dei
debēt excludi. HIERO. In hoc ēt pauere ꝛ tristari doce
mur añ iudiciū mortis: qō nō possumus p nos dicere: sz p il
lū: Uenit ꝓnceps mūdi huius ꝛ ī me nō hz q̄q̄. Segt: Su
ri. hic ꝛ vigilate. BEDA: Nō q̄ sōno dormitiōis ꝓhibet
cui ꝰ tps nō erat īminēte discrimīe: sz a sōno infidelitatis ꝛ
torpore mētis. Paululū aūt ꝓcedēs ruit ī faciē suā: ꝛ hum
litatē mētis habitu carnis oñdit. Uñ segt: Et cū ꝓcess. pau.
proci. sup ter. ꝛ ora. vt si fieri posset trāsi. ab eo hora. AV
GV. de cō. euā. Nō dixit si facere posset: sz si fieri posz: fie
ri. n. pōt qō ille voluerit. Sic itaq̄ dictū ē: Si fieri pōt: ac
si dicerēt: si vellet. Et negs putaret cū prīs minuisse ptātē:
manifestauit quo ītellectu accipiēdū sit qō dictū ē. Nā seq
tur: ꝛ dixit. Abba pr̄: oia tibi possi. sunt. In quo satis oñdit
nō ex ipossilitate: sz ex volūtate prīs dictū eē: si fieri pōt. Or
aūt marc ꝰ nō solū pr̄: sz abba pr̄ cū dixisse ꝓmemorat. hoc
ē abba hebraice: qō latine pr̄. Et fortasse dñs ꝓpter aliqō
sacramētū vtrūq̄ dixit: volēs ostēdere se illā tristis psonā
iā sui corporis. i. ecclie suscepisse: cui fact ꝰ ē angularis lapis
veniēti ad eū parti ex hebreis: ad quos ptinet qō ait abba:
partim ex gētib ꝰ ad quos ptinet qō ait pr̄. BEDA. Orat
aūt transire calicē: vt ostēdat vere q̄ hō erat. vnde subdit.
Transfer calicē hūc a me. Reminiscēs aūt ꝛ ppter qd mis
sus est: pficit dispēsationē ad quā missus est: ꝛ clamat: Sz
nō qō ego volo: sz qō tu. Quasi. d. Si morīt moꝛs me non
moriente fm carnē: trāseat calix. vez qz nō aliter hoc fiet:
nō qō ego volo: sz qō tu. Multi adhuc ꝓtristantur futura
mortē: sz habeāt rectū cor: vitēt mortē quā possunt: sz si nō
possunt dicant id qō ꝓpter nos dñs dixit. HIERO. Ex
quo etiā vsq̄ ī finē nō cessat nos docere patrib ꝰ obedire: ꝛ
volūtatē eo ꝛ: volūtati nostre ꝓponere. Segt. Et venit ꝛ ī
uenit eos dor. Sicut. n. dormiūt mēte: sic ꝛ corpe. Post oro
icrepat. Unde segt: Et ait petro: symō dormis: nō po. vna
hora vigi. mecū: Quasi. d. Qui vna hora nō potuisti mecū
vigilare: qūo mortē spernes tu q̄ spōdes mori mecū: Segt
Uigilate ꝛ orate vt nō ītre. ī tēta. s. negādi me. BEDA
Nō ait: Orate ne tētemini: qz ipossibile est humanā aīam
nō tētari: sz ne ītretis ī tētationē: hoc ē ne vos tētatio supe
ret. HIERO. In tētationē aūt ītrare dr̄ q̄ orare negli
git. Segt: Spirit ꝰ qdē ꝓmt ꝰ ē: caro āt īfirma. THEO
PHI. Quasi. d. Spūs qdē vester ꝓmpt ꝰ est ad me non ne
gādū: ꝛ ppterea hoc ꝓmittitis: sz caro vestra ī tātū īfirma
ta ē: q̄ nisi dñs p oronē virtutē carni dederit: ī tētationē ī
trabitis. BEDA. Temerarios hic reprimit: q̄ qcqd cre
diderit: putāt se cōseq̄ posse: sz q̄tū ex mētis ardore cōfidi
mus tātū ex fragilitate carnis timeam ꝰ. Facit ēt hic locus
aduersus eos q̄ dicūt vnā ī domino opationē ꝛ vnā volun
tatē fuisse. Duas. n. volūtates ostendit: humanā. s. que pro
pter infirmitatē carnis recusat passionē: ꝛ diuinā que ꝓm
ptissima est. Segt: Et iterū abi. ora eundē sermonē discēs.
THEOPHI. Ut. s. p secūdariā orationem q̄ verus hō
ēt affirmaret. Sequitur: Et reuersus denuo iue. eos dor.
tamē nō vehemēter redarguit. Erāt. n. oculi eoꝝ grauati.
s. sōno. Et igno. qd respōderēt ei. p hoc īfirmitatē hūanā
addiscas: ne. s. grauati sōno ꝓmittam ꝰ ea que nobis impos
sibilia sunt. Ideo tertio abyt ad orandū orōne ꝑdicta. vn
de sequitur: Et venit tertio. ꝛ ait illis: Dormi. iam ꝛ requi.
Nō turbat cōtra illos cū post redargutionē pceus fecerint
sed ironice dicit illis: Dor. iam ꝛ reg. qz iā sciebat q̄ prodi
tor approping̃bat. Et q̄ ironice dixerit apparet per hoc qō
subdit: Sufficit, venit hora: ecce tra. fi. ho. ī ma. pec. Hoc
dicebat veridēs somnū eoꝝ: q̄si diceret: nunc tēpus est vt
dormiatis quādo inimicus approp̄inquat. Deinde subiun
git: Surgite eamus: ecce q̄ me tradet ppe ē. Nō vt fugerēt
hoc dixit: sz vt inimicis obuiarent. AVGV. de cō. euan.
Uel aliter: Per hoc q̄ cū dixisset Dor. iā ꝛ reg. adiungit
Sufficit, ꝛ deinde infert: Uenit hora: ecce tra. fi. ho. vtiq̄
itelligendū est post illud: Dor. ꝛ reg. siluisse dominū aliquā
tū: vt hoc fieret qō permiserat: ꝛ tunc intulisse: Uenit ho
ra. ꝛ ideo īterponit: Sufficit. s. q̄ requieistis. HIERO.
Trina autem discipulorum dormitio tres mortuos quos
dominus suscitauit significat: primus in domo: secundus
ad sepulchrum: tertius de sepulchro. Trina aūt domini vi
gilia docet nos orando ꝛ de preteritis ꝛ de futuris ꝛ de pre
sentibus veniam rogare.

¶ Et adhuc eo loquente venit iudas scharioth
vn ꝰ de duodeci ꝛ cū eo turba multa cū gladijs
ꝛ lignis: missi a sūmis sacerdotibus ꝛ scribis ꝛ
seniorib ꝰ. Dederat aūt traditor eis signū dicēs:
Quēcūq̄ osculat ꝰ fuero ipse est tenetę eum: ꝛ
ducite caute. Et cū venisset statim accedens ad
eum ait: Rabbi. Et osculatus ē eū. At illi man ꝰ
iecerūt in iesum: ꝛ tenuerunt eum. Unus autē
de circunstātib ꝰ educēs gladiū percussit seruum
sūmi sacerdotis: ꝛ āputauit illi auriculā. Et res
pōdēs ait illis: Tāq̄ ad latronē existis cū gladi
is ꝛ lignis cōprehendere me. Quotidie erā apō
vos ī tēplo docens: ꝛ nō me tenuistis: sz vt iple
ant scripture. Tūc discipuli eius relinquētes eū
oēs fugerunt. Adolescens aūt qdā sequebat illū
amictus syndone sup nudo: ꝛ tenuerunt eum.
At ille relicta syndone: nudus ꝓfugit ab eis.

BEDA. Postq̄ tertio dñs orauerat: ꝛ apostolor timo
rē seq̄nte penitētia ipetrauerat corrigendū: securus de pas
sione sua pgit ad psecutores: de quor aduētu euāgelista di
cit: Et adhuc eo loq̄nte ve. iudas scarioth vnus de. xy.

THEO. Hoc nō frustra ponit: sz ad maiorē ꝑditoris re
dargutionē q̄ cū de ꝓmo choro discipulor existeret: ꝑ do
minū ī rabiē versus est. Segt: Et cū eo tur. mul. cū gla. ꝛ li
gnis missi a sū. sa. ꝛ scri. ꝛ senio. HIERO. Incūbit. n. virtu
ti seculi: q̄ despat de adiutorio dei. BEDA. Adhuc tamē
hz aliqd iudas de verecūdia discipuli: cū cū nō palā tradi
dit psecutorib ꝰ: sz p signū osculi. vnde segt: Dederat āt tra.
eis signū dicēs: Quēcunq̄ oscu. fu. ipse ē te. cū. ꝛ du. caute.
THEOPHI. Uide ei ꝰ īsensibilitatē: quomō credebat
in osculo christū decipere: vt q̄si amicus estimaret. Si aūt
amicus eras o iuda: cuius grā cū inimicis accessisti: sed ois
prauitas sine ꝓuidentia est: Sequit: Et cū ve. stati ac. ad
eum ait: Rabbi: ꝛ oscu. est eum. HIERO. Dat iudas si
gnum osculi cum veneno doli: sic chayn obtulit sacrifici
um subdolum ꝛ reprobatum. BEDA. Inuidens āt ꝛ sce
lerata cōfidentia magistr̄ vocat: ꝛ osculuz īfert ei quē tra
dit. Suscipit āt domin ꝰ osculuz traditoris: nō quo simula
re nos doceat: sz ne ꝑditionē fugere videat: simul ꝛ illud

psalmi cõplens: Cuz his q oderunt pacẽ erã pacificus. Sequiť: Et illima. inie. ĩ eum. ⁊ tenue. euz. HIERO. Hic adest ioseph venditus a fratrib⁹ ⁊ ferrũ ptransiuit animã ei⁹. Sequiť: Un⁹ aũt de circũ. edu. gla. pcus. ser. sũmi sa. ⁊ am. illi auri. BEDA. Petrus hoc fecit vt ioãnes declarat codẽ mẽtis ardore quo cetera faciebat. Sciebat enĩz quomõ phinees puniẽdo sacrilegos: mercedẽ iusticie ⁊ sacerdoty perẽnis acceperit. THEOPHI. Tacet ãt nomẽ ei⁹ marcus: vt nõ videreť suũ laudare magistrũ q̃si çe lãtẽ ꝓ christo. Innuit aũt petr⁹ ex hoc q⁹ iobediẽtes erãt ⁊ icreduli spernẽtes scripturas: nã si habuissent aures audiẽtes scripturas: nõ crucifixissent dominũ glorie. Amputauit aũt auriculã serui sũmi sacerdotis: nã sũmi sacerdotes ꝑmo ꝓteribãt scripturas: q̃si serui nõ audiẽtes facti. Sequiť. Et rñdẽs ihesus ait illis. Tãq̃ ad latro. exi. cũ gla. ⁊ lignis. BEDA. Quasi di. Stultũ ẽ cũ gladys ⁊ fustib⁹ querere eũ q vltro se vestris tradidit manib⁹: ⁊ ĩ nocte q̃si latitantẽ ꝓ ꝓditorẽ ĩuestigare: q quotidie ĩ tẽplo docebat. THEOPHI. Istud ãt diuinitatẽ ei⁹ ostẽdit. qñ. n. ĩ tẽplo docebat nõ valuerũt ipm capere: q̃uis ĩ manib⁹ eorũ eẽt: qz nõdũ tẽpus aduenerat passionis. qñ aũt ipe voluit: tũc tradidit seipsuz vt adimplerenť scripture: qz tanq̃ agnus ad occisionẽ ductus ẽ. nõ clamans neq̃ vociferãs: ſz volũtarie patiẽs. Segť: tũc discipuli ei⁹ re. eũ oẽs fugerũt.

BEDA. In hoc ipleť ꝛmo: quẽ dñs dixerat: q⁹ oẽs discipuli scandaliçarenť ĩ illo in ipsa nocte. Sequiť: Adoles. ãt gdaz sequebaťr illũ. amic. syn. sup nudo. subaudiť corpore: qz nõ aliud indumenti q̃z solã habebat syndonẽ. Sequiť: Et tenuerũt eũ. At ille re. syn. nu. pfu. ab eis. quoꝛ. ſ. pñtiã detestabaťr ⁊ facta nõ a dño: cuius amorẽ ⁊ absens corpore fixũ suauit ĩ mẽte. HIERO. Sic etiã ioseph relicto pallio nudus de manib⁹ ipudice femĩe aufugit. Qui vult effugere manus iniquoꝛ: relinq̃ns mente que mundi sũt fugiat post ieſuz. THEOPHI. Probabile ãt videť q⁹ hic adolescẽs erat ō illa domo: ĩ q̃ pascha comederãt. Qui dã vero dicũt hũc adolescẽtẽ fuisse iacobũ fratrẽ dñi: q dicebaťr iustus: q ab apostolis post christi ascẽsionẽ cathedrã hierosolymoꝛ accepit. GREGO. xliij. mor. Ut hoc de ioãne dr̃. q ⁊ſ post vt vba redẽptoris audiret ad crucẽ redyt: ꝓius tñ territus fugit. nã ⁊ illũ eo tpe fuisse adolescẽtẽ lõga post hoc ĩ carne vita ei⁹ iditio ẽ. Potuit. n. fieri vt ad horã tenẽtiũ manib⁹ elapsus: mox resumpto idumẽto redierit: ⁊ sub dubia lucis nocte: se turbis ducentiũ ieſum q̃si vnus de ipsis ĩmiscuerit: donec ad artiũ pontificis cui erat notus peruenireť: vt ipse in suo euãgelio cõmemorat. Sic aũt petrus q culpã negationis pñe lachrymis abluit recupationẽ ostẽdit coꝛ q ĩ martyrio labunť. ita ceteri discipuli q articulũ cõprehensionis fugiendo ꝓuenerũt: cautelam fugiendi docent eos qui se minus idoneos ad tolerãda supplicia sentiunt.

¶ Et adduxerunt ieſum ad summũ sacerdotez: ⁊ cõuenerũt oẽs sacerdotes ⁊ scribe ⁊ semores. Petrus aũt a longe secutus est eum vsq̃ itro ĩ atrium sũmi sacerdotis: ⁊ sedebat cũ ministris ad ignẽ ⁊ calefaciebat se. Sũmi vero sacerdotes ⁊ oẽ conciliũ: querebãt aduersus ieſum testimoniũ: vt eum morti traderent: nec ĩueniebãt. Multi. n. falsum testimoniũ dicebãt aduersus eum: ⁊ cõuenientia testimonia nõ erãt. Et qdã surgentes: falsum testimoniũ ferebãt aduersus eũ dicẽtes: Quoniã nos audiuimus eũ dicẽtẽ: Ego dissoluã tẽplũ hoc manufactũ: ⁊ post triduũ aliud nõ manufactũ edificabo. Et nõ erat conueniens testimonium illoꝛum.

GLO. Narrauerat euãgelista supius: quomõ dñs a ministris sacerdotũ fuerat captꝰ: nũc narrare icipit qũo ĩ domo ꝓncipis sacerdotũ morti adiudicatꝰ fuit. vñ dr̃. Et adduz. ieſu ad sũmũ sacerdotẽ. BEDA. Sũmũ sacerdotẽ significat cayphã: q sicut ioãnes scribit erat põtifex ãni illius: ō quo testaťr Josephus: q⁹ põtificatũ sibi emerit a ꝓncipe romano. Segť: Et cõuenerunt in vnuz oẽs sacerdotes: ⁊ scribe ⁊ seniores. HIERO. Tũc facta est congregatio tauroꝛ ĩ vaccis populoꝛ. Segtur: Petrus ãt a longe sequebaťr euz vsq̃ ĩtro in atriuz sũmi sacerdotis. Timor. n. retrahit: ſz charitas trahit. BEDA. Merito ãt a longe seq̃baťr: qiã erat ꝓxime negaturus. Neq̃. n. negare posset: si christo ꝓxim⁹ adhesisset. Segtur: Et sede. cuz ministris ad ignẽ ⁊ calefaciebat se. HIERO. In atrio cũ ministris calefacit se ad ignẽ. Atriũ sacerdotis ẽ secularis cuitus. ministri demonia sunt: cuz gb⁹ q manet: flere peccata ñ põt. ignis desideriũ carnale. BEDA. Est. n. ignis charitas: de quo dr̃: Ignẽ veni mittere in terraz: q sup ardentes descẽdẽs varys linguis eos laudare dñm docuit. Est ⁊ ignis cupiditatis: de quo dr̃: Oẽs adulterãtes velut clybanus cozda coꝛ. hic ignis ĩ atrio cayphe instinctu maligni spũs accensus: ad neganduz: ad blasphemandũ dñm ꝓfidoꝛ linguas armabat. Qõ enĩ itus ĩ domo maligna sy nodus gerebat. hoc ignis in atrio iter frigoza noctis accensus figurabat. Quoniã enĩ abũdat iniqtas: refrigescit charitas multoꝛ. hoc frigore torpens ad horã petrus: q̃si pr̃nis ministroruz cayphe calefieri cupiebat: qz tẽporalis cõmodi solaciũ ꝓfidoꝛ societate querebat. Segtur. Sũmi vo sacer. ⁊ oẽ cõ. que. aduersus ie. te. vt cuz mor. traderẽt.

THEOPHI. Lege pcipiẽte q⁹ vnus existeret sũmus sacerdos: tunc multi erãt substituti: ⁊ destituti ãnis singulos: q determinatũ eis tẽpus cõplentes iaz cõpleuerãt: ⁊ a sacerdotio destituti erant. Figuraz aũt iudicy: qõ in ꝓcessu iudicium agebant operantur: testimonia querentes vt videantur ieſuz iuste dãnare ⁊ pdere. HIERO. Sz mẽtita est inigtas sibi: vt regina aduersus Joseph: ⁊ sacerdotes aduersus susannã. ſz ignis sine materia deficit. vnde segť: Nec inueniebãt. Multi. n. fal. testi. di. aduersus eũ: ⁊ co. testi. non erant. Qõ enĩ variaťr: icertũ habeť. Segtur: Et gdaz sur. fal. testi. ferebãt. Moris est hereticoꝛ vmbram de veritate trahere. nõ ille dixit quod ille dicũt. ſz simile verbum de templo coꝛporis sui: qõ post biduũ resuscitauit. THEOPHI. Nõ. n. dñs dixerat: Ego dissoluã illũ ſz soluite. neq̃ manufactũ dixit: ſz simpliciter templum.

HIERO. Dixit etiam: Suscitabo viuũ aĩal significãs ⁊ ſprans templum. Falsus testis est qui in eo sensu dicta ꝓtelligit: quo non dicuntur.

¶ Et surgẽs ãt sũmus sacerdos ĩ mediũ ĩterrogauit ieſu dicẽs: Nõ rñdes qcq̃ ad ea q̃ tibi obiciunť ab his? Ille aũt tacebat: ⁊ nihil rndit. Rursus sũmus sacerdos ĩterrogabat eũ: ⁊ dixit: Tu es christus filiꝰ dei benedicti? Jesus ãt dixit illi: Ego sũ. Et videbitis filiũ hominis sedentẽ a dextris virtutis dei: ⁊ venientẽ cũ nubib⁹ celi. Sũmus ãt sacerdos scindẽs vestimẽta sua ait: Quid adhuc desideramus testes? Audistis blasphemiã. Quid vobis videť? Qui oẽs cõdẽnauerũt eũ cẽ reũ mortis. Et ceperũt qdã cõspuere eũ ⁊ velare faciẽ eius: ⁊ colaphis eũ cedere ⁊ dicere ei: ꝓphetiza. Et ministri alapis eũ cedebant.

BEDA. Quanto iesus tacebat ad īdignos rñsione sua falsos testes ⁊ sacerdotes īpios: tanto magis pōtifex furore supatus eū ad rñdēdū puocat. vt ex q̄libet occasiōe ser monis:locū iueniat accusandi. vñ dr̄:Et exur.sum.sa.ī me diū iter.ipm di. Nō rñdes gcq̄s ad ea q̄ tibi obyci.ab bis: iratus gdē p̄nceps:⁊ ipatiēs non īueniens calūnie locum: exurgit de solio vt īsaniā mētis motu corporis demōstra ret. HIERO. Cz ipse de⁹ ⁊ saluator noster q mūdo salu tē cōtulit:⁊ humano generi sua pietate subuenit: sīc ouis ad occisionē sine voce ducit: ⁊ obmutuit ⁊ siluit a bonis. Vnde segtur: Ille āt tacebat ⁊ nihil rñdit. Taciturnitas christi apologiaz.i.excusationem ade absoluit. THEO PHI. Tacebat āt sciēs q̄ nō attēderēt vbis eius. vñ scōz lucā rñdit: Si dixero vobis:nō creditis mihi. vnde segt. Rursus sum.sacer.iter.eū ⁊ dix.ei. Tu es christus filiꝰ dei bñdicti: Interrogat gdē hoc sūmus sacerdos:nō vt addi scēs crederet.cz vt ex hoc aliquā occasionē captaret. Que rit āt. Tu es christus filiꝰ dei benedicti: Multi.nāq̄ erāt christi.i.vncti.sīc reges ⁊ summi sacerdotes: cz nullus eo rum dicebat filiꝰ dei bñdicti. q̄si semp collaudari: HIE RO. Nunc āt expectabant de longe: ī ppe nō vident: sīc isaac caligātibꝰ oculis iacob sub manibꝰ nō agnoscit: cz lō ge de eo futura canit. Segtur. Iesus āt dixit illi. Ego sū. vt.s.iexcusabiles sint. THEOPHI. Sciebat. nāq̄ qñ nō crederēt.tñ rñdit.ne postea dicerēt. si audissemus ali qd ab eo.credidissemus ei.hoc āt est ī corp̄ iudiciū :qz au dierūt ⁊ nō crediderūt. AVGV. de cō.euā. Matthеus āt nō dixit respōdisse iesū. Ego sū.sed tu dixisti. cz marcus tantū valere ostēdit qđ ei dicit Iesus.tu dixisti quantū si diceret: Ego sum. Segtur: Et vide.fi.ho.se.a dex.vir. dei. ⁊ ve.cum nubibꝰ celi. THEOPHI. Ac si.d. Videbitis me tanq̄ filiuz hominis a dextris patris sedētē. Virtutē nāq̄ hic patrē dicit:nō āt sine corpore veniet:cz qualis ap paruit crucifigētibꝰ ī iudicio eis apparebit. BEDA. Si ergo tibi ī christo o iudee:o pagane ⁊ hereticе cōtēptus ī firmitas ⁊ crux cōtumelia ē:vide qz p hoc filius hois ad dextrā dei patris sessurus:⁊ in sua cuz nubibus celi est ma iestate futurus. HIERO. Et qđē sacerdos interrogat fi liuz dei: Iesus aūt respōdet filiuz hominis:vt hīc intelliga mus dei filiuz idē esse ⁊ filiuz hominis:⁊ ne quaternitatez faciamus in trinitate:cz hō in deo:⁊ deꝰ in hoie sit. Dicit āt a dextris virtutis sedentē.i.in vita regnantē sempiterna:⁊ virtute diuina. Et veni.cū nu.celi. In nube ascēdit: cū nube veniet.i.ī corpe suo solo:qđ sumpsit a virgine ascendit:⁊ cū multiformi ecclesia:q̄ corpus ipsius ⁊ plenitudo eius:ad iu diciū venturus est. LEO papa. Cayphas aūt ad exagge randam auditi fmonis inuidiā.scidit vestimenta sua:⁊ ne sciēs qd hec significaret īsania:sacerdotali se honore p̄va uit:oblitus p̄cepti illius:qđ legitur de p̄ncipe sacerdotū: De capite suo cidarim non deponet:⁊ vestimenta sua non dirumpet. Naz segtur: Sum.autē sa.sci.vestimē.sua ait: Quid adhuc desi.testes:audi.blas.quid vobis videtur: THEOPHI. Adiplet qđē sacerdos cōsuetudinē iudai cā. Cū.n.aliqd itolerabile ⁊ triste illis occurrebat:vestimē ta scindebant. Ut ergo mōstraret:q̄ christus magnā ⁊ ito lerabilē blasphemiā dixerit:vestimenta scidit. BEDA. Altiozi autē mysterio factuz est:vt ī passione dñi pontifex iudeoꝝ sua ipse vestimēta discinderet:hoc est ephot:cū tu nica dñi nec ab ipsis q euz crucifixere militibꝰ scīdi pote rit. Figurabat enī:qz sacerdotiū iudeoꝝ p scelerib⁹ ipsoꝝ pontificū esset scindendū. Soliditas vero ecclie q̄ vestis sui redēptoris solet appellari nunq̄ valet disrūpi. THEO PHI. Ex eo āt sacerdotiū iudeoꝝ scidēdū erat:q̄ cōdēna uerūt christū cē reū mortis.vnde segt:Qui oēs cōdē.eum cē reū mortis. HIERO. Cōdēnant qđē eū cē reū mortis vt reatu suo reatū nostrū solueret. Segt: Et ceperūt gdā conspuere eum.vt.s.sputaminibꝰ susceptis faciem anime nostre lauaret:⁊ velamine faciei sue velamē cordiū nostro rum auferret:⁊ colaphis quibus in caput percussus est:caput humani generis:quod ē adam:sanaret:⁊ alapis qbus expal matus est:maxima laus eius nostris manibꝰ labysq̄ plau deret:vt dicitur: Omnes gentes plaudite manibus. BE DA. Qz vero dicunt ei: Prophetiza:quis est qui te percus sit:quasi in contumeliam faciunt eius q se a populis ꝓphe tam haberi voluit. AVGV. de cō.euan. Hoc autem in telligitur passus dominus vsq̄ ad mane in domo p̄cipis sacerdotum:quo p̄ius adductus est.

¶ Et cū esset petrus in atrio seorsum: venit vna ex ancillis summi sacerdotis ⁊ cū vidisset petrū calefacientē se:aspiciens illū ait: Et tu cū iesu na zareno eras. At ille negauit dicēs: Neq̄ scio ne q̄ noui qd dicas: Et exīit foras añ atriū: ⁊ gallꝰ cātauit. Rursus āt cū vidisset illū ancilla cepit dicere circunstātibꝰ. qz hic ex illis ē. At ille iterꝝ negauit. Et post pusillū rursus q astabāt dicebāt petro: Vere ex illis es:nā ⁊ galileus es. Ille autē cepit anathematizare ⁊ iurare:qz nescio hoiez istū quē dicitis. Et statiz gallus iterū cātauit: Et recordatus ē petrus verbi q̄ dixerat ei iesus priusq̄ gal lus cantet bis:ter me negabis. Et cepit flere.

AVGV. De cō.euan. De petri tētatione que īter p̄dictas domini cōtumelias facta est:nō eodē ordine oēs euā geliste narrant. Nā lucas explicat p̄us tētationē petri:tuz demū bas dñi cōtumelias. Joānes aūt īcipit petri tētatio nē dicere:⁊ īterposuit quedā de cōtumelys dñi. ⁊ adiūxit q̄ inde missus est ad cayphā pontificē:⁊ inde recapitulat vt explicet quā ceperat tētationē petri. Matthеus aūt ⁊ marcus p̄imo cōmemorant christi cōtumelias: deide pe tri tētationē:de qua dr̄:Et cuz esset petrus ī atrio seor. ve. vna ex ancil.sum.sacer. BEDA. Quid autē sibi vult q̄ p ma eū ꝓdit ancilla:cuz viri vtiq̄ cuz magis potuerint re cognoscere:nisi vt ⁊ iste sexus peccasse ī necē videreť dñi:⁊ iste sexus redimereť p dñi passionē: Segtur: At ille ne.di. Neq̄ scio neq̄ noui qd dicas. HIERO. Petrus sine sp̄i ritu voci ancille cessit:cū spū nec p̄ncipibꝰ nec regibꝰ cedit. THEOPHI. Hoc aūt eū pati dispensatiue p̄misit dñs ne.s.extolleret se simulq̄ vt peccantibꝰ misericors ostēda tur:tāq̄ ex seipso īstructus humane īfirmitatis cuētū. Se gtur. Et exi.fo.ante atri.⁊ statī gal.cantauit. BEDA. De hoc galli cantu ceteri euangeliste tacēt:nō tamē factuz ne gant:sīc ⁊ multa alia aly silētio p̄tereunt q̄ aly narrāt. Se gtur: Rursus autē.cuz vide.cuz an.cepit dicere circum.qz hic ex illis est. AVGV. de cō.euan. Nec ancilla nō cadē cz alia est:sicut dicit matthеus. Sane hoc quoq̄ itelligitur qz in secunda negatiōe a duobꝰ cōpellatus est:ab ancilla.s. quā cōmemorāt matthеꝰ ⁊ marcꝰ: ⁊ ab alio quē cōmemo rat lucas. Segť. At ille iterꝝ negauit. Jā petrꝰ redierat vt quēadmoduz dicit ioannes:ad focū stans iterum negaret. vnde ancilla dicebat qđ supra dictum est: non illi.s. petro: cz bis g illo exeunte ibi remanserant:sic tamē vt ille audi ret.vnde rediens ⁊ rursus ad ignem stans resistebat negā do verbis eoruz. Liquido enim colligitur collatis de hac re omnibus euangelistarum testimonys:non ante ianuaz secundo petrum negasse:cz intus in atrio ad ignem: Mat theum autē ⁊ marcum qui cōmemorauerunt exisse cū fo ras:regressum eius breuitatis causa tacuisse. BEDA. In hac autem negatione petri discimus non solum abne gari christum: ab eo q dicit eum non esse christum:sed ab illo etiā qui cuz sit negat se esse christianū. Dominus enim

nō ait petro: discipulū meū te negabis: ſz me negabis. Negauit ergo christū cū se negauit ei⁹ discipulum. Segt: Et post pusi. rur. q asta. di. pe. vere ex illis es: nā ꝛ gali. es. Nō q alia lingua galilei ꝗ hierosolymite loq̄rent: q vtiq; fuerūt hebrei: ſz q vnaq; ꝓpria ꝓuincia ꝛ regio suas habet ꝓprietates ac vernaculū loquēdi sonum vitare non possunt.

THEO. Igit timore petrus pterrit⁹ ꝛ dñi ſimone oblit⁹ dicētis: Qui me ꝓfessus fuerit cora hominib⁹: ꝓfitebor ꝛ ego cū cora patre meo: dñm abnegauit. vnde segt: Ille āt cepit anathe. ꝛ iura. q nesci. ho. istum quem di. BEDA. Quā noxia sunt prauo ꝛ cōsilia: iter infideles hoiem negauit se nosse: qué inter discipulos deū fuerat confessus. Solet ām scriptura sacra merituꝫ causa ꝛ ꝓ statū designare tē po ꝛ. vnde Petrus qui media nocte negauit: ad galli cantuꝫ penituit. vnde subdit: Et statim ite ꝛ gal. can. Et recorda. est petrus uer. qō dixit ei iesus: priuſq; gal. cantet bis: ter me negabis. Et cepit flere. THEOPHI. Lachryme enī ꝛ pet ꝛ christo per penitentiaꝫ adduxerunt. Cōfundantur itaq; nouatiani q dicunt q̄ qui post suſceptionē baptismatis peccauerit: nō ſuſcipitur ut sibi delictuꝫ remittat. Ecce enī petrus q ꝛ christi corpus ſumpſit ꝛ sanguinez: ꝓ penitentiaꝫ est ſuſceptus. Etenī ſanct⁹ defectus ꝓpter hoc scripti sunt ut ꝛ nos ſi per incautelaꝫ deciderimus: recurſum haberemus per eo ꝛ exēplū: ꝛ ſperemus ꝓ penitentiaꝫ ſubleuari. HIERO. Mystice aūt prima ancilla tribulatio est: secunda cōſensio: tertius vir actus est. Dec trina negatio quā abluit ꝓ flet⁹ verbi christi recordatio. Tuc nobis gallus cantat: quādo ꝑdicator q̄ſq; ꝓ penitētiaꝫ corda nostra ad compūctionē excitat. Tunc incipimus flere: quādo ignimur intus per ſcintillaꝫ ſcie: ꝛ foris eximus cū extra cycinus quod intus fuimus.

Ca. XV.

Et ꝛfestiꝫ mane ꝛſiliū facientes sūmi sacerdotes cū senioꝛib⁹ ꝛ scribis ꝛ vniuerſo ꝛcilio vicētes iesū duxerūt. Et tradiderūt pilato ꝛ iterroga uit eū pilatus: Tu es rex iudeoruꝫ? At ille respondēs: ait illi: Tu dicis. Et accusabāt eū sūmi sacerdotes in multis. Pilatus autē rursū iterrogauit eū dicēs. Non respōdes q̄q̄? Vide i quātis te accusant: Jesus aūt nihil amplius respondit: ita vt miraretur pilatus.

BEDA. Habebant iudei hunc morē: vt quē adiudicaſſent mori: ligatuꝫ iudici traderēt. vnde post cōdēnationē christi ſubiungit euangelista. Et cōfestiꝫ mane cōſi. faciē. ſum. sacer. cū senio. ꝛ scribis ꝛ vniuer. cōci. vinci. iesum duxe. ꝛ tradi. pilato. Attamē notandū q̄ nō tunc ꝓmū ligauerunt eū: ſz mox cōprehenſum nocte in orto vt ioannes declarat: ligauerunt. THEOPHI. Tradiderūt itaq; iesū romanis. ſz ꝛ ipſi a deo traditi fuerūt i manib⁹ romano ꝛ: vt adimplerent scripture dicētes. Scōz opa manuū corū retribue illis. Segt: Et inter. eū pila. Tu es rex iudeoruꝫ?

BEDA. Pilato nihil aliud criminis iterrogāte niſi vt ꝛ rex iudeo ꝛ ſit: arguunt ipietatis iudei: q̄ nec falso qdē inuenire potuerunt qō obycerent ſaluatori. Segtur: At ille respōdens ait illi: Tu dicis. Sic respōdet: vt ve ꝛ diceret: ꝛ ſermo eius calūnie nō pateret. THEOPHI. Dubiaꝫ enī respōſionē emiſit. nā: Tu dicis: pōt ſic intelligi: Tu dicis hoc: ſed ego non dico. Et nota q̄ pilato q̄ iuitus fert sententiaꝫ aliqua i parte responderit: ſacerdotibus aūt ꝛ ꝑncipibus respondere noluerit: indignoſq; ſermone ſuo iudicauerit. Segtur. Et accuſauerūt eū sum. sacer. in multis

AVGV. de cō. euan. Lucas etiam iſta crimina que falſo obiecerūt aperuit: ſic enī narrat: Ceperūt accuſare eum dicentes: Hunc inuenimus ſubuertentē gētē nostrā: ꝛ phibētē tributa dari ceſari: ꝛ dicentē ſe christū regē eſſe. Segtur: Pilatus aūt rurſus interrogabat eū dicēs: Non rūdes q̄q̄? vides in q̄ntis te accuſāt: BEDA. Ethnicus qdē est qui condēnat ieſū: ſed cām refert in populū iudeo ꝛ: Segt: Jesus aūt amplius nihil resp. ita vt mira. pilatus. Nihil q̄dem respōdere voluit ne crimē diluens dimitteretur a pīde ꝛ crucis vtilitas differretur. THEOPHI. Mirabatur aūt pilatus: q ꝛ cum legis doct⁹ esset ꝛ eloquēs ꝛ potēs rūſione ſua eoꝝ accuſatiōes ifringere: nō rūdebat q̄q̄ ſz magis accuſationes viriliter ſuſtinebat.

¶ Per diem autem festum ſolebat dimittere illis vnum ex vinctis quēcūq; petiſſent. Erat aūt qui dicebatur barrabas: qui cū ſeditioſis erat vinctus q ī ſeditiōe fecerat homicidiū. Et cū aſcēdiſſet turba: cepit rogare ſicut ſemper faciebat illis. Pilatus aūt respondit eis ꝛ dixit: Vultis dimittam vobis regem iudeo ꝛ? Sciebat enī q̄ ꝓ īuidiam tradidiſſent eum summi sacerdotes. Pontifices aūt concitauerūt turbā: vt magis barrabā dimitteret eis. Pilatus aūt iterū respōdens ait illis: Quid ergo vultis faciam regi iudeo ꝛ? At illi iterū clamauerunt: Crucifige eum. Pilat⁹ vero dicebat illis: Quid enī mali fecit? At illi magis clamabāt: crucifige eū. Pilat⁹ aūt volēs populo ſatiſfacere: dimiſit illis barrabā: ꝛ tradidit ieſum flagellis ceſum vt crucifigeretur.

BEDA. Multas liberandi ſaluatorē pilatus occaſiōes dedit: primo latronem iuſto conferens. vnde dicitur: per diem aūt feſtū dimit. ſole. il. vnū ex vinctis quēcūq; petiſſent. GLO. Nō qdē ſolitus erat facere ut gratiam populi captaret. ꝛ precipue in die feſto qñ de tota ꝓuincia iudeo populus hieroſolymam ꝛfluebat. Et vt maio ꝛ iudeoꝝ impobitas appareat: deſcribitur cōſequenter enormitas cuiꝑe latronis quē iudei christo pretulerunt. vnde segtur: Erat aūt q dicebatur barrabas: q cū ſeditioſis vin. erat: q̄ in ſedi. fecerat homicidiū. In quo oſtendit ꝛ ex grauitate culpe notabilis q̄ homicidiū fecerat: ꝛ ex modo faciendi: q̄ cū turbatione ciuitatis hoc fecerat: ſeditionē ꝛcitando: ꝛ etiaꝫ q̄ culpa eius manifeſta erat: nam ꝛ cum ſeditioſis vinctus erat. Segtur. Et cū aſcen. tur. cepit ro. ſicut ſem. facie. illis

AVGV. de cō. euā. Nulla queſtio eſt q̄ matthеus hic dicit. ipſos petiſſe vt aliquis eis dimitteret: qō marcus hic dicit. Nihil. n. iteresſt ſi alius aliud tacet: quod alius cōmemorat. Segtur: Pilat⁹ ergo rñ. eis dixit. Vul. di. vo. re. iud. Scie. enī q̄ p īui. tradi. eū ſum. sacer. Queri potest q̄ ꝛba pilatus dixerit: vtrum que a matthеo: an que a marco referuntur: Aliud. n. vī esse: Quem vultis dimittam vobis: barrabam: an ieſum q dicitur xp̄s: vt matthe⁹ refert: aut. Vultis vobis dimittā regē iudeoꝝ vt hic dicit. Sed q̄ christos reges dicebant: ꝛ q̄ dixit illū an illū: manifeſtum est eum dixiſſe an vellent dimitti regem iudeoꝝ. i. xp̄m. Nihil aūt iteresſt ne q̄ hic tacuit marcus de barraba hoc ſolum volēs dicere qō ad dominū ꝓtinebat: quādo qdē in eo ꝛ reſpōſione ſtis ꝛ ipſe oſtendit quem ſibi dimitti voluerint. Nam ſequitur: Ponti. autez concita. turbam vt magis barrabā dimitteret eis. BEDA. Heret iudeis vſq; hodie ſua peritia quā tanto labore impetrarunt: quia enī data ſibi optione iesu latronem: pro ſaluatore interfectorem elegerunt: mortō ſalutem perdiderunt ꝛ vitam: ꝛ latrocinys ac ſeditiōib⁹ ſe intantum ſubdiderunt vt patriam regnumq; ſuum: qō plus christo amauerunt: perdiderint: ꝛ libertatem: corpus

ꝛ aiam nũq̃ reciperent ꝛ. Deide aliaꝫ occasionẽ dat pilatus liberandi saluatorẽ cũ segt̃: Pila. aũt ite. rñ. ait il. Quid ergo vult. fac. regi iudeoꝝ? AVGV. de. cõ. euan. Jã satis apparet q̃ id marcus velit oñdere: dicendo regẽ iudeoꝝ: qđ matthe⁹ dicẽdo christũ. Non. n. dicebant̃ christi reges niſi iudeoꝝ. Jn hoc enĩ loco ꝑ matthеũ dicit̃. Quid igr̃ faciam de ieſu q̃ dr̃ christus? Segt̃: At illi clamabant: Crucifige euꝫ. THEOPHI. Uide autẽ iudeoꝝ prauitatẽ ꝛ pro eo q̃ populo nõ reſiſtebat. Illi nãq̃ clamabant: Crucifige. hic tẽtat humiliter ab illo p̃iudicio eruere ieſum: ꝛ ideo rurſus interrogat. vnde ſegtur: Pila. autez dice. eis: Quid enĩ ma. feẽ? Occaſionẽ nãq̃ ex hoc ſumere volebat vt chriſtũ ſolueret inocentẽ. BEDA. Judei vero iſanientes: ꝛ hieremie: Facta eſt mihi hereditas mea: ſicut leo in ſilua: dederunt ſup me vocẽ ſuã. Segt̃: Pila. autẽ vo: ſatiſ. po. dicere volebat ſue ſatiſfaciẽtes: interrogationi p̃ſidis nõ reſpõdent. vñ ſeq̃tur: At illi magis clamabant: Crucifige euꝫ. vt ipleret illõ mi. il. bar. ꝛ tradi. ieſum fla. cc. vt crucifigereť. THEOPHI. Uolebat qdẽ ſatiſſacere populo. i. eoꝝ facere volũtatez: ꝛ nõ qõ erat placituꝫ iuſticie ꝛ deo. HIERO. Duo birci aſſunt: vnus apõpeius. i. emiſſarius cuꝫ peccatis populi in deſertũ inferni abſolutus dimittit̃: alter p̃ peccatis abſolutoꝝ vt agnus occiditur. pars dñi ſemp̃ mactať: pars diaboli q̃ eſt magiſter eouꝫ qõ ſonat barrabas effrenata in tartaꝝ p̃cipitať. BEDA. Jeſus autez flagellatus non ab alio q̃ ab ipſo pilato itelligendus eſt: Scribit nãq̃ ioannes. Apprehendit pilatus ieſuꝫ ꝛ flagellauit: qõ quidez ideo feciſſe credẽdus eſt: vt ſatiati penis ac opprobrijs eius iudei mortẽ vltra ſitire deſiſterent.

¶ Milites ãt duxerunt eũ i atriũ pretorij ꝛ cõuocant totam cohortem: ꝛ induſit eũ purpura. Et ponẽtes ſpineã coronam: ꝛ ceperũt ſalutare eum: Aue rex iudeoꝝ. Et percutiebãt caput eius arũdine: ꝛ conſpuebant eum: ꝛ ponẽtes genua adorabãt eũ. Et poſtq̃ illuſerũt ei exuerũt illũ purpura ꝛ induerũt eũ veſtimẽtis ſuis. THEOPHI. Militaris vana gloria ſemp̃ inordinatis gaudens ꝛ opprobrijs ſibi ꝓpria oñdebat. vñ dicit̃: Milites autẽ duxe. eũ i atri. p̃to. ꝛ cõuo. to. cohor. i. totũ ordinẽ militie. Et indu. eũ pur. ſicut regẽ. BEDA. Quia enĩ rex iudeoꝝ fuerat appellatus: ꝛ hoc ei ſcribe ꝛ ſacerdotes crimẽ obiecerant: q̃ ſibi in populo iſraelitico vſurparet ip̃eriũ: illudẽtes hoc faciunt: vt nudatũ p̃ſtinis veſtib⁹ induant purpura: q̃ reges veteres vtebant̃. AVGV. de cõ. euã. Intelligit̃ ãt qõ matthеus ait. Chlamydẽ coccineã circumderunt ei: hic marcũ dixiſſe idutuꝫ purpura. ꝓ regia enim purpura chlamys illa coccinea ab illudentibus adhibita erat: ꝛ eſt rubra quedaꝫ purpura cocco ſimillima: põt enim fieri vt purpurã etiaꝫ marcus cõmemorauerit: quaꝫ chlamys habebat: q̃uis eẽt coccinea. BEDA. Pro diadema autẽ ponunt ei coronaꝫ ſpineã. vñ ſegt̃: Et impoſ. ei plec. ſpi. coronã. Pro ſceptro autẽ regali dant calamũ vt matthe⁹ ſcribit ꝛ adorãt q̃ſi regẽ. vñ ſegt̃. Et cepe. ſalu. eũ. Aue rex iudeorũ. Et q̃ milites eũ q̃ſi q̃ deũ ſeipſũ falſo dixiſſet adorabãt illudentes. p̃z ex hoc qõ ſubdit̃: Et percu. ca. eius arũ. ꝛ ſpu. eũ. Et ponẽ. genua ado. eũ: quaſi falſo ſe dixiſſet deum. HIERO. Opprobria autem eius noſtrum abſtulere opprobriũ. Uincula eius nos liberos fecerunt. Corona ſpinea capitis eius diadema regni adepti ſum⁹. Uulneribus eius ſumus ſanati. AVGV. de cõ. euan. Appet autem matthеũ ꝛ marcũ recapitulãdo iſta poſuiſſe. non quo tunc factũ ſit: cũ eũ pilatus iam crucifigendum tradidiſſet: Joãnes. n. apõ pilatũ dicit hec geſta. hoc autem quod ſegt̃. Et poſtq̃ illuſe. ei. exu. eũ pur. ꝛ idu. eũ veſti. ſuis. i fine factũ intelligit̃: cũ iã adduceret̃ ad crucifigẽdũ. HIERO. Myſtice aũt veſtimẽtis ſuis nudat̃ ieſus. i. iudeis. purpura iduit̃. i. gẽtili eccleſia q̃ de ſcopulis collecta eſt. Jtez ea exutus i fine ſcandaliçante: iudaica rurſuꝫ iduit̃ plebe. Cũ enĩ intrauerit plenitudo gẽtiuꝫ: tunc oĩs iſrael ſaluus erit.

BEDA. Uel i purpura qua idutus eſt dñs: ipſa eius caro quã paſſionibus obiecit inſinuat̃: in corona vo quã portabat ſpinea: noſtroꝝ ſuſceptio peccatoꝝ. THEOPHI. Induam⁹ ꝛ nos purpurã ſtolaꝫ regaleꝫ: q̃ vt reges ambulare debem⁹: calcãtes ſup̃ ſerpentes: ꝛ ſcorpiões: ꝛ ſuppeditantes peccatũ. Chriſtiani nãq̃ dicimur. i. vncti: ſicut ꝛ tũc reges vncti dicebant̃. Sumam⁹ ꝛ coronã ſpineam. i. feſtinemus coronari vita arta: ꝛ abſtinentꝫ ꝛ puritate. BEDA. Caput autẽ chriſti percutiunt: q̃m eũ veꝝ deuꝫ eẽ negant. Et q̃ per arundinẽ ſcriptura ſolet confici: quaſi arundine caput chriſti feriunt: q̃ diuinitati illius cõtradicentes errorẽ ſuũ confirmare auctoritate ſacre ſcripture conant̃. Spuũt in faciẽ eius qui gratie pãtiam verbis execrandis reſpuũt. Sunt ꝛ hodie q̃ cum certa fide vt deuꝫ veꝝ adorant: ꝑ ſuerſis actibus vba eius quaſi fabuloſa deſpiciunt: ac p̃miſſa verbi illius tpalibus illecebris poſtponunt. Sic autẽ cayphas neſcius dixit: Oportet vnꝫ hoiez mori pro pplo: ſic ꝛ milites neſcientes faciunt.

¶ Et educũt illũ vt crucifigerent eũ. Et angariauerunt pretereũtẽ quẽpiã ſimonẽ cyreneũ veniẽtem de villa: patrem alexandri ꝛ ruffi vt tolleret crucẽ eius. Et perducunt illũ in golgatha locũ: q̃d ẽ interpretatũ caluarie locus. Et dabant ei bibere myrrhatum vinũ ꝛ nõ accepit. Et crucifigẽtes eũ: diuiſerũt veſtimenta eius: mittẽtes ſortem ſuper eis quis q̃d tolleret. Erat ãt hora tertia: ꝛ crucifixerunt eũ. Et erat titulus cauſe ei⁹ inſcript⁹ rex iudeorũ. Et cũ eo crucifigũt duos vnũ a dextris: ꝛ aliũ a ſiniſtris ei⁹ latrões. Et ipleta ẽ ſcriptura q̃ dicit: Et cũ iniq̃s deputatus eſt.

GLO. Poſt cõdẽnationẽ chriſti ꝛ contumelias cõdẽnato illatas. ad crucifixionẽ ei⁹ narrandã euangeliſta accedit dicens. Et edu. illum: vt crucifige. eũ. HIERO. Dic educit̃ abel in agrũ a fratre vt perimat̃. Dic adeſt iſaac cuꝫ lignis: ꝛ abraã cũ ariete veprib⁹ herẽte. Dic etiã ioſeph cuꝫ faſce ſomniato ꝛ tunica talari ſanguine lita. Dic adeſt moyſes cũ virga ꝛ ꝑpẽte ſuſpẽſo in ligno. Dic eſt botrus in ligno portatus. Dic adeſt beliſeus cũ ligno ad q̃rendã ſecurim q̃ in imo demerſa eſt: ꝛ natauit ad lignũ. i. genus humanũ qõ a ligno vetito in infernũ occidit: p̃ lignũ crucis xp̃i ꝛ p̃ baptiſmũ aque ad paradiſuꝫ natauit. Dic adeſt ionas de ligno ſorti in mare ventrẽq̃ ceti triduo miſſus. Segtur. Et angari. quẽpiã p̃te. ſimo. cyre. veni. de villa pa. alex. ꝛ ruf. vt tol. cru. ei⁹. THEOPHI. Joãnes autẽ ait q̃ ipemet baiulabat ſibi crucẽ. vtrũq̃. n. fuit: nã ipſe qdẽ p̃ baiulauit ſibi crucẽ donec p̃teryt qdã quẽ angariauerũt: ꝛ tũc ille portabat. Dixit autẽ quoꝝ filioꝝ erat p̃. ad maiorẽ fidẽ ꝛ affirmationẽ: nã homo ille adhuc viuebat: qui poterat oĩa que circa crucẽ facta ſunt enarrare. HIERO. Cũ autẽ aly per merita patꝝ ſuoꝝ ꝓmemorent̃: aly p̃ merita filioꝝ ſuoꝝ. hic ſymõ qui crucẽ in angaria portat: meritis filioꝝ ſuoꝝ qui erant diſcipuli cõmemoratur. De hoc nos i p̃ſenti vita admonemur parẽtes adiuuari. per natoꝝ ſuoꝝ ſapientiã vl̃ merita: vt populus iudaicus ꝓpter patriarchaꝝ ꝛ ꝓphetaruꝫ ꝛ apoſtoloꝝ merita ſemp̃ cõmemorať. Simon ãt iſte q̃ portat crucẽ in angaria: ipſe eſt q̃ laborat p̃ laude dñ̃a. Cogũt. n. hoies dñ̃c laborare: quẽ nõ cogit timor ꝛ dilectio

dei. BEDA. Uel q3 simō iste nō hierosolymita: sz cyrenē cē phibet. Cyrene.n. libye ciuitas est: recte p eū ppli gētiū designant: q quōdā pegrini ⁊ hospites testamentoꝝ: nunc obediēdo heredes sūt dei: coheredes āt christi. Uñ apte si mon obediēs: cyrene heres iterp̄tat. De villa āt veniſſe refert. villa.n. grece pagus dr. vñ paganos appellamus eos quos a ciuitate dei alienos videm⁹. De pago igr egrediēs simon crucē portat post ieſuz: cuz ppls nationū paganis ritibus derelictis: vestigia dñice: passionis obedienter āplectit: Segtur: Et pdu. cuz in gol. lo. qō est iterp. cal. loc⁹. Extra vrbē ⁊ foris portā: loca sunt in gb⁹ truncant capita dānatoꝝ: ⁊ caluarie. i. decollatoꝝ sumpsere nomen. Propterea āt ibi crucifixus est dñs: vt vbi pus erat area dānatoꝝ ibi erigerent vexilla martiry. HIERO. Tradunt āt iudei q̄ in hoc mōtis loco īmolat⁹ ē aries p ysaac: ⁊ ibi decaluatur christus. i. a carne sua: carnali videlicet iudea separatur. Segtur: Et da. ci bib. myr. vinū. AVGV. de cō. euā. Hoc itelligendū est matthēū dixisse cū felle mixtū: fel gpe p amaritudie posuit: ⁊ myrrhatū vinū amarissimū est: q̄q̄ fieri possit: vt ⁊ fel ⁊ myrrha vinū amarissimum rederent. THEOPHI. Ul ordinatiōe quadā exīte alq alia afferebant qdā acetū ⁊ fel: qdā vinuz myrrhatum.

HIERO. Uel myrrhatū vinū hoc ē acetū: p hoc succ⁹ letalis pomi abstergit. BEDA. Amara vitis amaꝝ vinū fecit quo ppinat dñm ieſū vt ipleat qō scriptū ē: Dederūt i cibuz meū fel: ⁊ i siti mea potauerūt me aceto. AVGV. de cō. euā. Qui āt subdit: Et nō accepit. itelligitur nō accepit vt biberet: gustauit āt vt matthe⁹ testis ē: ⁊ sic idē matthe⁹ ait: Noluit bibere: hoc marc⁹ dixit: Et nō accepit tacuit āt q̄ gustauit. HIERO. Nō accepit et id pro quo patit. vñ de eo dr. Que nō rapui: tūc exoluebā. Segt: Et crucifi. eū diuiſſe. vesti. sua: mittē. sortē sup eis qd q̄sq̄ tolleret. Hoc loco figurat sal⁹ lignū. p̄mū lignū scie boni ⁊ mali fuit. secundū lignū boni tñ nobis ⁊ vite lignū ē. Extensio manus p̄me ad lignū: morte apphēdit. Extēsio āt scē: vitā que pierat iuenit. Ligno hoc vehimur p mare vndosū ad terrā viuētiū. cruce.n. sua xp̄s cruciatū nostruz absoluit. ⁊ morte sua morte nostrā necauit. Aū forma serpētis serpētē necat q̄ serpente de virga facto alq absorbent serpentes. Ipsa aūt species crucis qnd ē nisi forma: quadrata mūdi: Uriēs de verrtice fulget. Arctos dexterā tenet. Auster leua ꝑsistit. Occidēs. sub plātis firmat. Uñ apls: vt sciam⁹ q̄ sit altitudo ⁊ latitudo: lōgitudo ⁊ pfūdū. Aues qñ volāt ad ethera formā crucis sumūt. bō natans p aq̄s: forma crucis vehit. Nauis marina atten̄a cruci similata sufflatur. Tabula: signū salutis ⁊ crucis describit. BEDA: Uel i trāsuerso: ligno crucis vbi figūt man⁹ gaudiū spei signat. Per man⁹ gaudiū spei signat. Per man⁹. n. opa: p latitudinē hilaritatē opātis itelligim⁹: qz tristicia fac angustias p altitudinē cui caput adiungit expectationē retributionis de sublimi iusticia dei: p lōgitudinē q̄ totū corp⁹ extēdit tolerātiā: vñ lōganimes dicūt p pfūdū qō terre ē ifixū ipz sacramētū secretū. Quādiu ergo hic agūt corpa nra: vt destruat corpus peccati: tēp⁹ nobis ē crucis. THEOPHI. Q autē ponebāt sorte sup vestimēta ei⁹: ⁊ hoc hodie illudentes fecerūt quasi regis vestimēta diuidēs. etenī vilia erāt nō valde pcios. Hoc āt ioānes euāgelista pleni⁹ exponit qz scilicet milites cetera in quattuor partes iuxta suū numerū diuidētes de tunica que in consutilis erat desup cōtexta p totū sortez miserūt. HIERO. Uestimenta autem dñi eius mādata sunt quibus tegitur corp⁹ eius. i. ecclesia. que diuidunt inter se milites gentium: vt sint quattuor ordines cū vna fide. i. coniugati ⁊ viduati: prepositi ⁊ separati. Sortiti sunt tunicam indiuisam que est pax ⁊ vnitas. Sequit: Erat autē hora tertia ⁊ cruci. eū. Hoc vere ⁊ ppie marcus tulit: naz sexta hora tenebre suffinderūt terrā: vt non q̄sq̄ potuiſſz morere caput. AVGV. de cō. euā. Si hora q̄si sexta pilato sedēte p tribunali tradit⁹ ē iesus crucifigendus iudeis vt ioānes refert: quo hora tertia crucifix⁹ ē: sic vba marci nō itelligētes qdā putauerūt. Pri⁹ ergo q̄ hora crucifigi potuerit videam⁹: deide videbim⁹ cur hora tertia crucifixū dixerit marc⁹: Hora erat q̄si sexta cū tradit⁹ ē crucifigē⁹ a pilato sedēte p tribunali: vt dictū ē. nō. n. iā plena sexta erat: sz q̄si sexta. i. pacta qnta ⁊ aliqd ēt de sexta eē cepat: vt pacta qnta: ⁊ ichoata sexta gererent hec q̄ narrata sūt i crucifixione dñi nostri donec cōpleta sexta: illo pēdēte fieret hec q̄ dicunt tenebre. Queram⁹ aūt iam cur dixerit marcus: Erat aūt hora ter. ⁊ cru. eū: Jaz certe dixerat: Et crucifigētes eū: diui. vesti. ei⁹ sic ēt ceteri attestant: q̄ eo crucifixo vestimēta diuisa sūt. Si enī rei geste tēp⁹ voluit cōmemorare marc⁹ sufficeret dicere: Erat aūt hora tertia. vt qd adiunxit: Et crucifixerūt eū: nisi qz voluit aliqd recapitulando significare qō q̄situ ſuenirēt cū scriptura ipa illis tpib⁹ legerēt: qb⁹ vniuerse eccl̄ie notū erat q̄ hora dñs ligno fuit pēsus ē: vñ possz huiusmodi vl erroz tolli: vl mēdaciū refutari. Sz qz sciebat a militib⁹ suspēsuz dñm: nō a iudeis sic ioānes aptissime dicit: occulte ostendere voluit eos magis crucifixisse: qz clamauerūt vt crucifigeret: q̄ illos q̄ militū pncipi suo sz suū officiū pbuerūt. Intelligit ergo fuisse hora tertia cū clamauerūt iudei vt dñs crucifigeret ⁊ vsq̄ sme demōstrat tūc eos crucifixisse: qñ clamauerūt. Innatib⁹ āt pilati ad exeipendū dñm: ⁊ i tumultu iudeoꝝ dicētiū: ꝑsūptū tps duaꝝ horaꝝ itelligim⁹: ⁊ circa horam fuisse sexta: q̄ nōdū terminata gesta sūt q̄ ab eo tpe quo pilat⁹ dñz tradidit vsq̄ ad tenebras factas narrant. Facile āt videbit g sine ipietatis duritie voluerit attēdere: q̄ oportuno loco marc⁹ hoc de tertia hora posuerit: vbi. s. factu ministroꝝ multū cōmemoratū ē. Ergo ne q̄sq̄ cogitatione tāti criminis auersus a iudeis i milites illos conuerteret. Erat igt hora tertia: ⁊ cru. eū. vt illi cū poti⁹ crucifixisse inueniant: quos hora tertia vt crucifigeret clamare potuisse diligēs iquisitor ueniet: cū aduerterit hoc qō a militib⁹ factū est hora sexta factū eē. AVGV. de ques. ve. ⁊ no. testamēti. Judeoꝝ g̃ sniaz de crucifixiōe christi: tertia hora datā vult itelligi. Dominis. n. g mozti addicit: ex eo iam mortu⁹ cōputatur quo sniaz excepit. Manifestauit g̃ marcus: qz nō iudicis snia saluator crucifixus ē. difficile est enī innocētē ꝑbare eū: g snia iudicis punit. AVGV. de cō. euā. Quāq̄ nō desint: q parasceue quā ioānes commemorat dicēs: Erat āt pasceue hora quasi sexta: hora diei tertia velint itelligi. dicūt. n.: Die qdē illo qué dies sabbati seqbatur pasceué fuisse pasche iudeoꝝ: q̄ ab eodē sabbato iaz inciperet azima: sz tñ vez pascha qō iam in passione dñi celebraz non iudeorum: sed xpianorum cepisse ꝑ p. rari. i. pauci sceuez here ab ea hora noctis. ix. in eo q̄ dñs a iudeis occidendus ꝓparabatur. Parasceué qppe interpretatur ꝓparatio. Ab illa ergo hora noctis vsq̄ ad eius crucifixionē occurrit hora pasceuē sexta fm ioānem: ⁊ hora diei tertia fm marcum. Quis fidelis nō huic faueat solutiōi questionis? Si modo possit aliquis articulus conyci vnde ab hora nona noctis cepisse pasceué pasche nostre. i. ꝓparationē mortis xpi congruenter intelligamus. Si enim dicamus eā cepisse qñ a iudeis apphensus est dñs adhuc noctis partes ꝓme erāt: sed qñ ad domū pductus ē soceri cayphe: vbi ⁊ auditus ē a pncipib⁹: adhuc gallus nō cātauerat. Si autē quando pilato tradit⁹ ē: iā mane fuisse apertissime scriptū ē. Restat ergo vt itelligam⁹ tūc cepisse ꝓparationē mortis dñi: qñ oēs pncipes sacerdotū dixerūt reus ē mortis: Non enīz audiret surde conyciē eo tpe nonā hora noctis cē potuisse: vt recapitulando intelligat de petri negatione postea dictum ē quod antea factum erat. Sequitur: ⁊ erat ti. cau. eius inscrip. rex iudeoꝝ. THEO. Scripserunt āt hunc titulum

ſ.cām ꝓpter quā crucifix⁹ ē.q̄ſi vituperātes ei⁹ opinionē q̄ regē ſeipſū faciebat: vt ſic ꝓtereūtes miſereri nō valerēt ſz magis ei ip̄roperarēt tāq̄ tyrāno. HIERO. Scripſerūt āt hoc trib⁹ liguis: Hebraice Malchus iudeox: Grece basilios eromoloſeon: Latine rex ꝓfeſſox. Ne tres lingue cōmemoraret pfidiaz iudeox. BEDA. Titulus aūt hic positus ſupra crucē illud oñdit qz nec occidēdo potuerūt efficere vt euz regez nō haberent: q eis fm ſua opa reddiretur ē. Segtur: Et cū eo cru.ou.latro. vnū a dex. ⁊ vnū a ſi. ni.ei⁹. THEO. Ut.ſ.hoīes prauā opinionez ō eū ꝓcipe/rēt: q ⁊ ipe latro ⁊ malefic⁹ eēt. hoc āt diſpēſatiue factū ē ad ipl̄ēdū ſcripturā. vñ ſegtur: Et ipleta ē ſcrip. q̄ dicit: Et cū iniqs reputat⁹ ē. HIERO. Cū iniqs veritas deputata vnū religt ſiniſtr⁹: alter⁹ aſſumit dexterū: ſicut in die iudicy faciet. ⁊ ſimili crimine tā diſſimiles ſortiuntur vias: alter antecedit petrū in paradiſū. alter iudā ī infernū. Cōfeſſio breuis vitā acqſiuit lōgā: ⁊ blaſphemia finita pena plectitur eterna. BEDA. Myſtice āt latrones q cū dño crucifixi ſūt: ſignificāt eos q ſub fide ⁊ ꝓfeſſiōe chriſti: vl̄ago nē martyrij vel q̄libet artioris diſcipline inſtituta ſubeūt. Sed qui hoc ꝓ eterna gl̄ia gerūt: dextri latronis fide deſi/gnant: q ꝺo humane laudis intuitu ſiniſtri latronis mentē imitant ⁊ actus. THEO. Vl̄ aliter: Iudicū erāt duo latrones duox ppl̄ox. ſ. iudaici ⁊ gentilis: ambo nāq̄ inig: gentilis qdē tanq̄ legē naturalē ꝑtergrediēs: iudaicus vero ſcriptaz legē quā ei tradiderat dñs: ſz gentilis penitēs: iudaicus vſq̄ in finē blaſphemus: ī quox medio crucifigitur dñs: ipſe enī eſt lapis angularis nos cōiungens.

¶ Et ꝑtereūtes blaſphemabāt eū: mouētes capita ſua ⁊ dicētes: Vah q ꝺſtruis tēplū ꝺi: ⁊ i tribus dieb⁹ reedificas. Saluū fac temetipm deſcē dēs ꝺ cruce. Similr ⁊ ſūmi ſacerdotes illudētes ad alterutrū cū ſcribis dicebāt: Alios saluos fecit: ſeipm nō poteſt saluū facē. Chriſt⁹ rex iſrael: deſcendat nūc de cruce: vt videam⁹ ⁊ credam⁹: Et qui cum eo crucifixi erant: conuitiabantur ei.

HIERO. Pullo iude ligato ad vitē ⁊ ei⁹ pallio ī ſanguine vue intincto: lacerāt bedi vineā blaſphemātes chriſtū: ⁊ mouētes capita ſua. vñ dr̄: Et ꝑte. blaſ. eū mo. ca. ſua: ⁊ di. vah q deſ. tē. dei. THEOPHI. Trāſeūtes. n. chriſtuz blaſphemabāt: exꝓbrātes ei tāq̄ ſeductoi. Diabolus āt mouebat illos ad dicēdū q ꝺe cruce deſcēderet. qz. n. noluerat q ſal⁹ fiebat ꝑ crucē: rurſus igerebat ſe ad tētandū chriſtū: vt ſi a cruce deſcēderet: cert⁹ fieret q nō ē ve filius dei: ⁊ ſic ſal⁹ q̄ ꝑ crucē eſt deſtruereť: ſz ipe dei ver⁹ exiſtēs filiꝰ nō deſcēdit. Si enī deſcēdere debuiſſet nō illuc a p̄nci/pio aſcēdiſſet: ſz qz videbat q ꝑ hūc modū ſalutē fieri opoꝛtebat: ſuſtinuit crucifigi ⁊ multa alia pati: ⁊ pficere opus ſuū. Segť. Similer ⁊ ſūmi ſacer. illu. ad alter. cū ſcri. di. ce. Alios ſaluos fecit: ſeip. ñ po. ſal. facere. Hec dicebāt ei⁹ miracula abolētes q̄ſi ab eo fz apparētiam ꝓpetrata fuiſſent. opās nāq̄ miracula multos ſaluabat. BEDA. Sic et nolētes cōfitenť q alios ſaluos fecit. Itaq̄ vos veſtra ꝺēnat ſnīa: q. n. alios ſaluos fecit: ſeipz ſaluare poterat. Segť: Chriſtus rex iſrael deſcēdat nūc de cruce: vt videam⁹ ⁊ credam⁹. HIERO. Et viderūt poſtea reſurgentez de ſepulchro: quē de crucis deſcendere nō credebāt poſſe patibulo. Ubi eſt o iudei infidelitas veſtra: voſipſos conſulo: voſipſos iudicium peto. Quāto mirabilius ē mortuū poſſe reſurgere: q̄ adhuc viuū de cruce velle deſcendere Parua petiſtis: dū maiora ꝓuenerint: ſz infidelitas veſtra non potuit ſanari ſignis multo fortioribus q̄ petiſtis. hic oēs declinauerūt ſimul inutiles facti ſunt. vnde ſequitur.

Et q cū eo crucifi. erāt cōuicia. ei. AVGV. ꝺ cōcor. euā. Quo hoc verꝰ ē qñ qdē vn⁹ eox cōuiciat⁹ ē fz luce teſtimoniū: alter ⁊ ꝓpeſcuit eū: ⁊ ī deū credidit: niſi itelligam⁹ mat theū ⁊ Marcū breuiter ꝑſtringentes hūc locū: pluralē nūmerꝰ ꝓ ſingulari poſuiſſe. THEOPHI. Vel duo a principio cōuitiabantur ei: deinde vnus cognoſcēs ipſū innocētē increpat alterum blaſphemantem.

¶ Et facta hora ſexta: tenebre facte ſunt ſuper totam terram vſq̄ in horam nonam. Et hora nona exclamauit ieſus voce magna. dicēs: Heloy: heloy: lamazabatāi. Quod eſt interpretatū: Deus meus: deus meus: vt qd dereliquiſti me? Et quidam de circunſtantibus audientes dicebāt: Ecce heliam vocat. Currens autem vnus ⁊ implens ſpongiā aceto circūponensq̄ calamo potum dabat ei dicēs: Sinite: videamus ſi veit helias ad deponendum eum. Jeſus autem emiſſa voce magna: expirauit.

BEDA. Clariſſimū lumē mūdo retraxit radios ſuos: ne aut pēdētē viderent dominū: aut ipy blaſphemātes ſua luce fruerētur. vnde dr̄. ⁊ facta hora ſexta tenebre facte ſunt per totā terrā vſq̄ ī horā nonā. AVGV. ꝺ cōcor. euāge. Addidit aūt lucas. Uñ facte ſūt tenebre. i. ſolē obſcuratū.

THEOPHI. Si aūt tps eclypſis fuiſſet poſſet gs dicere q nālis fuiſſet hec paſſio: ſed tūc. xiiij. erat luna: cū nālis eclypſis fieri ñ poſſz. Segť: Et hora nona exclamauit ieſus voce magna dicens Heloy: heloy. HIERO. Nona hora ſuenit euerſa domo: decima dragma q̄ perierat. BEDA. Uā ⁊ adā peccante ſcriptū ē q audiuerit vocē dñi dei ambulantis in paradiſo ad aurā poſt meridiē: ⁊ q̄ hora prim⁹ adā peccādo mortē huic mundo inuexit: eadē hora ſecūd⁹ adā mortē moriēdo ꝺeſtruxit. Et notādū q recedente a cētro mundi ſole crucifixus eſt dñs: oriēte aūtē ſole: reſurrectionis ſue myſteria celebrauit: qz mortuus eſt ꝓpter peccata nr̄a: ⁊ reſurrexit ꝓpter iuſtificationē noſtrā. Nec mireris verboꝛ humilitatē: querimonias derelicti: cū formam ſerui ſciēs ſcandalū crucis videas. Sicut enim eſurire ⁊ ſitire ⁊ fatigari nō erāt ꝓ̄pa deitatis: ſed corporales paſſiones: ita quod dicit: Ut qd dereliqſti me? corporalis vocis erat ꝓpriū: qz ſolet fm naturā corpus nullatenus velle a ſibi coniūcta vita fraudari. Sz. n. ipſe ſaluator dicebat hoc: ſed ꝓp̄e oñdebat corporis fragilitatē. vt hō ergo loquiť in eos circūferēs motus q ī periculis poſiti a dño deſeri nos putamus. THEOPHI. Vel hoc loquiť homo crucifixus deo ꝓ me. nos enī homines ſumus derelicti: ipſe nūq̄ a patre derelictus fuit. Audi enī quid dicit: Nō ſum ſolus ſed quia pater mecū eſt. Etſi etiā hoc ꝓ iudeis dixerit: q̄ſt ⁊ ipſe fm carnē iudeus exiſtens: ac ſi diceret: Ut quid hebraicū populū dereliquiſti? vt tuū crucifigerēt filiū? Sic enim aliquādo cōſueuimus dicere: Deus induit me. i. meā naturā. ſ. humanā: ſic ⁊ hic: dereliquiſti me: oportet intelligere humanā naturā vel iudaicum populū. Sequiť: Et q/dam de cir. au. di. Ecce heliam vocat. BEDA. Sz quos arbitror milites fuiſſe romanos: non intelligentes ſermonis hebraici proprietatē: ſed ex eo q dixit heloy putantes ab eo heliam vocatū. Si autem iudeos qui hoc dixerunt intelligere volueris: hoc faciunt vt eum imbecillitatis infament: q helie auxiliū deprecetur. Sequiť: Currens aūt vnus ⁊ im. ſpon. ace. Quā ob cauſaz dño acetū ſit potui datum ioannes plenius oſtendit dicens: q ieſus vt cōſumaret ſcriptura dixit: Sitio. Illi autez ſpōgiam plenā aceto obtulerūt ori ei⁹. HIERO. Inuenit autē hic iudeox ſimilitudine. ſpongiā. ſ. cānā infirmā aridaz: ignibus aptam

ĩplet aceto: hoc ẽ malicia ⁊ dolo. AVGV. de cõ. cuã. De helia vo nõ ips g obtulit spõgiã cũ aceto: sz ceteros dixisse matthe' narrauit. vñ itelligim⁹ ⁊ illũ: ⁊ ceteros hoc dixisse HIERO. Jofirmata ãt carne vox iualuit diuina q̃ dicit. Aperite mihi portas iustitie. vñ segt: Jesus ãt emis. vo. mag. expirauit. Cũ ima voce siue sine voce nos morimur: g de terra sum⁹. Ille voce cũ exaltata voce expirauit g de celo descẽdit. THEO. Et g morti dñaꝫ ⁊ precipit: sicut dñs potestatiue expirat. Qualis ãt ꝟ vox fuerit lucas ꝺclarat. Pater ingt: i manꝰ tuas cõmẽdo spiritũ meũ. Eteni christꝰ extunc p hoc nobis voluit declarare: q sanctoꝝ anime in manus dei ascẽdunt. Nã pus ab inferis oĩum anime tenebanꝫ donec venit g predicauit captiuis remissionem.

¶ Et velũ templi scissũ ẽ in duo: a sũmo vsq̃ deorsũ. Videns ãt cẽturio q ex aduerso stabat: q sic clamãs expirasset: ait: Vere hic homo filius dei erat. Erãt ãt ⁊ mulieres ꝺ lõge aspiciẽtes: iter q̃s erat maria magdalene ⁊ maria iacobi minoris ⁊ ioseph mater: ⁊ salome. Et cũ eẽt i galilea sequebanꝫ eũ: ⁊ ministrabãt ei: ⁊ alie multe que simul cũ eo ascenderant hierosolymam.

GLO. Postq̃ narrauit euangelista passionẽ ⁊ mortem christi: nũc psegt de his q̃ post mortẽ dñi ꝓtigerũt. vñ dr: Et velũ tẽ. scis. ẽ i duo a sũ. vsq̃ de. HIERO. Velũ tẽpli scindit. i. celũ aperit. THEOPHI. Scissũ ẽ et velũ in nuẽte deo: q spiritussancti gra a tẽplo recedit ⁊ scindit vt sanctasanctoꝝ ab oĩbꝰ videda cẽnt: ⁊ q tẽplũ lugebit i iude is cũ calamitates deplorabũt ⁊ vestimẽta scindẽt. Hoc et ⁊ tẽplũ animatũ. s. corpus christi oñdit: in cuiꝰ passione vestimentũ eiꝰ laceratũ ẽ. s. caro. ⁊ aliud etiã significat. Caro nãq̃ velũ est nr̃i tẽpli. s. mentis nr̃e. Virtus aũt carnis scissa ẽ i christi passionibꝰ a sũmo vsq̃ deorsũ. s. ab adã vsq̃ ad vltimos homines. Naz ⁊ adaz effectus est sanus p passionem christi ⁊ eius caro nõ manet sub maledicto neq̃ digna ẽcorruptiõe: sz oẽs icorruptione honorati sum⁹: Videns aũt centurio. Centurio dicit cẽtũ militũ ꝓnceps. Videns ãt q ita protestatiue: ⁊ dominabiliter expirasset: mirat⁹ est ⁊ pfessus ẽ.

BEDA. Manifesta aũt cã miraculi cẽturionis exponit: q videns dominũ sic expirasse. i. spũz emisisse dixerit: Vere hõ hic filiꝰ dei erat. Nullꝰ. n. hz potestatẽ mittẽdi spirituz nisi q aiaꝫ ꝺditor ẽ. AVGV. iuy. de trini. Et hoc maxie mirat⁹ est q post illã vocẽ in qua figurã peccati nr̃i edidit cõtinuo tradidit spiritũ. demõstrauit enĩ spiritus mediatoris q nulla pena peccati vsq̃ ad mortẽ carnis eius accesserit: qz non eum deseruit inuitus: sed quõ voluit: quippe dei verbo ad vnitatẽ psone ꝺiunctus. HIERO. Nouissimi aũt nũc primi efficiũt. Gentilis ꝓficẽt ppls. Judea cecata negat ne fiat eis erroꝝ peioꝝ ꝓre. THEOPHI. Et sic ordo ꝺuertit dũ iudei occidunt: ⁊ gẽtilis ꝓficẽt: ⁊ discipuli fugiunt ⁊ mulieres expectãt. Sequit. n. Erãt autẽ ⁊ mulie. de longe aspici. iter quas erat ma. magda. ⁊ ma. ia. mi. ⁊ ioseph mater ⁊ salome. Salome dicta est mater filiozum zebedei.

ORIGE. Opinatus autem sũ hoc vidẽs apud matthẽũ ⁊ marcũ hic tres precipuas mulieres nominatas: ⁊ duas q/dem vterq̃ euãgelista exponit: Mariã magda. ⁊ mariam ia. Tertia aũt a matthẽo dicit mr̃ filiozũ zebedei: a Marco autẽ tertia illa salome appellat. BEDA. Jacobum autẽ minorẽ dicit iacobũ alphei: qz ⁊ frater dñi dicebatur: eo q esset filius marie matertere dñi: cuiꝰ meminit ioannes dicens. Stabãt iuxta crucẽ iesu mater eius: ⁊ sororꝰ matris eiꝰ maria cleophe: ⁊ maria magda. Mariã aũt cleophe videt cã dicere a patre siue cognatione. Vocabat autem minoꝝ iacobus ad distinctionem maioris iacobi: videlicet filꝫ zebedei: q iter primos apostolos vocatꝰ ẽ a dño. Cõsuetudinis aũt iudaice fuit: nec inducebat in culpã more gentis antique: vt mulieres de sua substantia victũ atq̃ vestitũ pcuriboꝰ ministrarẽt. vñ sequit: Et cũ eẽt i galilea seque. eũ ⁊ mi. ei. Ministrabãt dño qdẽ de substãtia sua: vt meteret eaꝫ carnalia cuius ille metebãt spiritalia: ⁊ vt typũ oñderet magistroꝝ: q victu atq̃ vestitu ex discipulis deberent esse ꝺtenti. Sz videam⁹ q̃les comites habuerint. Sequitur. n. Et alie multe q̃ simul cũ eo ascen. hierosolymam.

HIERO. Sicut nõ excludit mulieb̃is sexꝰ a salute p mariã vginẽ: ita nõ repellit a mysteryo crucis scia ⁊ resurrectionis p viduã: Magdalenã: Mariã ⁊ ceteras mres.

¶ Et iã cũ sero eẽt factũ: qz erat parasceue: qꝺ est añ sabbatũ: venit ioseph ab arimathia nobilis ꝺcter itroiuit ad pilatũ: ⁊ petijt corpꝰ iesu. Pilatꝰ ãt mirabat si iã obisset. Et accersito cẽturiõe: iterrogauit eũ: si iã mortuꝰ eẽt. Et cũ cognouisset a cẽturiõe donauit corpꝰ ioseph. Joseph ãt mercatus syndonẽ: deponẽs eũ inuolui i syndõe: ⁊ posuit eũ in monumẽto qꝺ erat excisũ ꝺ petra: ⁊ advoluit lapidẽ ad ostiũ mõumẽti. Maria ãt magdalene ⁊ maria ioseph aspiciebãt vbi ponerẽt.

GLO. Post passionẽ ⁊ mortẽ christi euangelista sepultura eiꝰ enarrat dicẽs: Et iã cũ sero esset fac. qz erat para. qꝺ est añ sabbat. ve. io. ab ar. BEDA. Parasceue grece: latine ꝓparatio dr: quo noia iudei qui inter grecos morabanꝫ sexta/ tam sabbati appellabãt: eo q i illo ea q̃ regei sabbati nocia eẽnt: ꝓparare tolerẽt. Quia g̃ sexta die bõ factꝰ ẽ: septima ãt die conditoz ab oĩ ope suo regenit: recte saluatoz sexta die crucifixꝰ bũane restauratõis ĩpleuit archanũ. Sabbato ãt i sepulchro gescẽs: resurrectiõis q̃ octaua die ventura erat: expectabat euentũ. Sic ⁊ nos i hac qdẽ seculi etate mũdo nece ẽ crucifigi: i septima vo die. i. cũ mortis gs debitũ soluit: corpa qdẽ i tumulis: aias aũt secreta i pace cũ dño post bona opa oz gescere. donec octaua etate ẽt corpa ipa resurrectiõe glorificata cũ aiab⁹ icorruptionẽ accipiãt. Talẽ ãt eẽ ꝺcebat g corpꝰ dñi sepeliret: g ẽt p iustitiã meritoꝝ tali ministerio dignꝰ eẽt: ⁊ p nobilitatẽ potẽtie secularis facultatẽ posz obtinere mistrãdi. ⁊ iõ dr q erat nobil' ẽcurio expectãs regnũ dei. Decurio vocat q sit de ordine curie ⁊ offi/ ciũ curie administraret: g ẽt curial' a ꝓcurãdo mũera ciuilia solet appellari. Arimathia ãt ipa ẽ ramathaim ciuitas belchãe ⁊ samuelis. HIERO. Que iterptat ꝺponẽs: ꝺ q fuit da. itro. ad pi. ⁊ pe. coz. iesu. THEO. Audet ausũ laudabile nõ. n. excogitauit: a diuitys decidã: ⁊ expellar a iudeis: si corpꝰ petã eiꝰ q ẽ blasphemꝰ cõdẽnatꝰ. Segt. Pilatꝰ ãt mirans si iã obyisz. Putabat. n. q diu viueret i cruce: sic ⁊ latrones i patibulo viuebãt diu. Segt. Et accer. cẽ. iter. eũ si iã mortuꝰ eẽt. s. añ horã q̃ ceteri mori ꝓsueuerũt. Segt: Et cũ cog. a cẽ. s. q̃ mortuꝰ eẽt donauit corpus ioseph. BEDA. Nõ ãt glibet ignotꝰ aut mediocris ad pfidẽ accedere ⁊ crucifixi corpꝰ poterat ipetrare. Segt: Joseph aũt mer. syn. ⁊ depo. cũ inuol. in syn. THEOPHI. Precioſũ corpꝰ ꝓcio se sepeliẽs. cuz. n. eẽt discipulꝰ dñi sciebat q̃liter corpꝰ ꝓcio honorari deberet. BEDA. Possum⁹ ãt ꝟz itelligẽtia spiritalem hoc sentire: q corpꝰ dñi nõ auro nõ gemmis ⁊ serico sed linteamine puro obuoluendũ sit: hinc ecclie mos obtinuit: vt sacrificiuz altaris nõ in serico neq̃ i panno tincto sed in lino terreno celebreẽ: sic corpꝰ ẽ dñi i syndõe mũda sepultũ: iuxta qꝺ i gestis põtificalibꝰ a. b. siluestro legim⁹ eẽ statutũ: q̃q̃ ⁊ ꝟ significz q ille i syndõe mũda inuolut iesu g pura eũ mẽte suscepit. segt. Et po. eũ i mo. qꝺ erat excisũ

pe.ꝛ sduol.la.ad osti.mo. Dicit ꝙ monumentū dñi domus rotūda fuit.de subiacēte rupe excisa:tāte altitudinis vt̄ hō rect⁹ exīs vix extēta manu culmē posset attīgere:ꝛ hz itroi tū ab oriēte:cui lapis magn⁹ iuolut⁹ atq; iposit⁹ est.in eius rta fcīm est:septē hūs pedes lōgitudinis:triū palmoꝝ mēsu raq; paulmēto alti⁹ eminēs.g.f.loc⁹ nō desup:sz a latere me richiano ꝙ totū patet:vñ corpus iferebaī. Color aūt monu mēti ꝛ loculi albo ꝛ rubeo dr̄ cē pmixtus. HIERO. Se/ pultura aūt xp̄i resurgim⁹:descēdsine ei⁹ad īferos nos ascē dimus ad celos.hic inuenitur mel in ore leonis mortui.

THEOPHI. Imitemur autē ꝛ nos ioseph:recipientes xp̄i corp⁹ ꝙ vnitate:ꝛ ponam⁹ illud in monumēto excīso de petra.i.i aīa memorante ꝛ nō obliuiscēte deū.illa enim aīa ex petra excīsa.i.ex christo q est petra g ꝓtinet firmitatē. Inuoluere etiā debem⁹ ipm̄ i syndone.i.i corpe puro susci/ pe.Syndon nanq; ē corp⁹ qō est aīe idumentū:decet enim nō solū pura aīa corp⁹ christi suscipe:sz i corpe puro. Inuol uere aūt oportet:sz nō apire:nā secretū clausum est ꝛ occul/ tū. Sequit:Maria aūt magda.ꝛ Maria ioseph aspiciebāt vbi ponerer. BEDA. In luca legimus ꝙ stabāt noti ei⁹ a lōge ꝛ mulieres q̄ secute erāt eū. Dis ergo notis iesu post depositū eius corp⁹ ad sua remeātib⁹ sole mulieres q̄ arti⁹ amabāt fun⁹ subsecute quō ponerer respicere curabāt:vt rascentes sancte mulieres.i.aīe humiles idē faciūt:cū amo re saluatoris feruētes passionis eius vestigys in hoc seculo qui ꝓparāda est reges futura:diligēter obsequunt:ꝛ si fo/ te valeāt imitari pia curiositate: quo ordine sit eius passio cōpleta ꝓpendūt. HIERO. Nec etiā ꝓgrūūt ad populuz iudaicū in fine credentē:q nobilitat fide vt abrae sit filius deponit desperationē:expectat regnū dei. Intrat ad xp̄ia/ nos vt baptizer:qō significat nomen pilati.i.malleatoris. g domat ferreas gētes:vt regat eas in vga ferrea:ꝛ petit sa/ crificiū qō donat penitētibus in fine viaticū:ꝛ corde mūdo ꝛ peccatis mortuo inuoluit munimine fidei stabilitū opculo spei ꝙ opa charitatis ꝓcludit. Finis.n.precepti est charitas: aspicientibus a lōge electis q sunt stelle maris:qñ si fieri pōt scandalizabunt etiam electi. Capi. XVI.

T cū transisset sabbatū:maria mag dalene ꝛ maria iacobi ꝛ salome eme rūt aromata: vt veniētes vngerēt ie sū. Et valde māe vna sabbatoꝝ vēiūt bāt ad monumētū:orto iā sole. Et dice/ ad inuicē. Quis reuoluet nob lapidē ab ostio monumēti: Et respicientes viderūt reuolutū lapi dē. Erat qppe magn⁹ valde. Et introeūtes i mo/ numētū viderūt iuuenē sedentē i dextris cooptū stola cādida: ꝛ obstupuerūt. Qui dicit illis: Ne lite expauescere Jesuz q̄ritis nazarenū crucifixū: surrexit nō ē hic. Ecce loc⁹ vbi posuerūt eū. Sz ite dicite discipulis ei⁹ ꝛ petro:qz p̄cedet vos i gali leā. Ibi eū videbitis:sicut dixit vobis. At ille ex/ euntes fugerūt ꝺ monumēto. Invaserat.n.eas tre mor ꝛ pauor:ꝛ nēini qcq; dixerūt. Timebant.n.

HIERO. Post sabbati tristitiam felix irradiat dies:que primatū in diebus tenet:luce prima in eo lucescente:ꝛ dño magda.ꝛ ma.ia.ꝛ sa.eme aro.vt ve.vn.iesum .GLO. Re ligiose.n. mulieres sepulto dño cum licuit operari.i. vsq; ad solis occasum vngūenta parauerūt vt lucas dicit. Et qz p an gustia tpis non poterant explere:mox transacto sabbato.i. occidēte sole vt opandi licentia redit festinauerunt emere aromata:sicut marc⁹ dicit hic:vt veniētes mane vngerent corp⁹ iesu:neq; vespe sabbati poccupāte iaz noctis articulo monumētū adire valuerunt.vñ segtur: Et valde ma. vna sab.ve.ad monu.oz.iā sole. SEVE. Mulieres hoc loco fe minea deuotiōe discurrūt:q̄ nō vt viuēti fidē sz vt mortuo vnguēta deferūt ad sepulchr̄.ꝛ vt sepulto parant merozis obsequia:nō vt resurgēti ꝓparant diuinoꝝ gaudia triūpho rū. THEOPHI. Non.n.magnitudinē atq; dignitatem diuinitatis christi sapiūt. Venerūt autem iuxta consuetu/ dinē indeoꝝ vngere corpus iesu vt.s.maneret odoriferū: ꝛ ne humiditate scaturiret:nā aromata virtutē habēt desic/ catiuā humiditatē corpis abso:bētia.vñ īcorruptū corpus ꝓseruāt. GREGO. i ho. Nos āt i eū q ē mortu⁹ credētes si odore vtutū refecti cū opinione bonoꝝ opeꝝ dñz q̄rim⁹ ad monumētū illi⁹ cū aromatib⁹ venim⁹. Segt: Et valde ma.vna sab.ve.ad mo.orto iā sole. AVGV. de cō.euā. Ꝺr lucas dicit:valde diluculo ꝛ ioānes: Mane cū adhuc tene/ bre essēt:hoc itelligit marc⁹ dicere:valde mane oriēte iā so le.i.cum celū ab orientis parte albescer et:qō fit vtiq; solis oriētis vicinitate. Lic⁹.n.ē ille fulgor q noīe auroze appellari solet :ō nō pugnat ei q ait. Cū adhuc tenebre eēnt. Die qp pe surgēte aliq̄ lige tenebraꝝ tāto min⁹ sūt:q̄to magis ori tur lux. nec accipiēdū ē qō ait: Valde māe orto iā sole.tāqz sol ipe iā videret sup terrā:sz de ꝓximo adueniēte ī has p/ tes sole.i.ortu suo iā celū illuminare icipiēte. HIERO. Valde ḡ mane dicit qō alius euāgelista dicit:diluculo. Di/ luculū āt ē iter tenebras noctis ꝛ dici claritatē. In q̄ salus humani generis ꝓuenit:felici vicinitate in eccl̄am declarā da more solis q ꝓxima luce ꝓsurgēs roseā ꝓmittit auroraz: vt gratiā ꝓclari splendoris ꝓparatis oculis possit ituēri qñ tps dñice resurrectiōis il uxit:vt tūc laudes christi tota ca neret ꝑm exemplū feminarū eccl̄ia.qñ genus humanū exē plo sue resurrectionis aiauit:qñ vitā pstitit ꝛ lumē credulitatis ifudit. BEDA. Sicut aūt ꝙ valde mane mulieres/ venerūt ad monumētū.iuxta historiā magnus fervor cha/ ritatis ondit:ita iuxta itellectū mysticū nobis dat exēplū vt illuminata facie:discussisqz vitioꝝ tenebris:odoreꝝ bo/ noꝝ opeꝝ dño ꝛ orationū suauitatem studeamus offerre.

THEOPHI. Dicit aūt. Una sab.i.prima dieꝝ hebdo/ made. Sabbata nāqz dies hebdomade nūcupant̄:vna vo dr̄ ꝓma. BEDA. Quel ꝓma sabbatoꝝ prima dies est a die sabbatoꝝ.i.regetionū q̄ i sabbatis custodiebant̄. Sequit. Et di.adin.gs re.no.la.ab os.mo. SEVERI. Obscuratū erat vr̄z pect⁹ oculi clausi:ꝛ iō patefecī sepulchri gloriā ꝓus nō videbatis. Segtur.n. Et respi.vi.re.la. BEDA. Quō lapis ꝙ angelū reuolutus sit. Matthe⁹ sufficiēter exponit. Hec reuolutio lapidis mystice reserationem sacramētoꝝ xp̄i:q̄ velamine lre legalis tenebant̄:insinuat.lex.n.lapide scripta ē. Segtur. Erat quippe magn⁹ valde. SEVERI. Et plus iaz magnus merito q̄z forma q creatoris mūdi corpus ꝛ claudere ꝛ operire sufficit. GREGO. Mulieres aūt angelos videt q̄ cū aromatib⁹ venerūt:qz ille mentes sup/ nos ciues aspiciūt:que cū virtutib⁹ ad sancta desideria ve niunt.vnde segtur. Et itro.in mo.vi.iuue.se.in dex.cooper. stola cādi.ꝛ obstu. THEOPHI. Si matthe⁹ dicit an/ gelū sedere super lapidē. Marcus vero ꝙ mulieres intro/ euntes monumentū viderunt sedentē iuuenē:nō mireris: nam quē viderūt prius sedentē sup lapidē:ipm etiā ītus in monumēto postmodū viderunt. AVGV. de con.euan. Aut itelligam⁹ matthēū tacuisse de illo angelo quē ītrātes viderūt:marcū vo de illo quē foris sup lapidē sedētē vide/ rūt:vt duos viderīt:ꝛ a duob⁹ sigillati audierint q̄ dixerūt angeli de ihesu.aut certe ītrātes in monumētū in aliqua se/ pta macerie debemus accipere:qua cōmunitū locū tūc fu/ isse credibile est in aliquo spatio ante petraz:q̄ excisa locus

factus fuerat sepulture: vt ipsum viderint in eodem spatio sedentē a dextris quē dicit mattheus sedētem sup lapidē. THEOPHI. Quidā aūt dicūt q̄ alie fuerūt mulieres q̄ dicunt a matthēo: alie q̄ a marco: s̄z Maria magda. seq̄bant oēs feruidā festinationē hīs t ardētē affectū. BEDA. Introierūt g̈ mulieres ad sepulchrū vt cōsepulte xp̄o: xp̄o surgerēt de sepulchro. videt iuuenē vt cernerēt nr̄e resurrectōis etatē q̄ nescit resurrectio senectutē: t vbi nasci moriq̄ nescit: ibi etas nec admittit detrimēta: nec īdiget īcremētis. vñ iuuenē nō senē: nō īfantez: s̄z iocūdā etatem videbāt. BEDA. Uiderūt aūt iuuenē sedentē in dextris. i. ad meridianā partē loci illi⁹ vbi positū erat. corp⁹. n. qō supinū iacēs: caput habebat ad occasū: dextrā necesse erat hr̄e ad austrum. GREGO. in ho. Quid autez p sinistrā: nisi vita pñs? Quid vero p dextrā: nisi vita ppetua desiganť? Quia igit redēptor noster iā pñtis vite corruptionē trāsierat: recte angelus q nūciare phennē ei⁹ vitā venerat: in dextera sedebat. BEDA. Uidēt etiā iuuenē sedētē a dextris: qz resurrectio recipit nil sinistrū. Uidēt etiā cooptū stola candida. Stola ista nō est ex mortali vellere: sed ex vtute vitali splēdēs celesti lumine. nō colore terreno dicēte prophēta: Amict⁹ lumine sicut vestimēto. t de iustis: Tūc iusti fulgebūt sicut sol. GREGO. in ho. Uel stola cādida cooptus apparuit: qz festiuitatis nr̄e gaudia nūciauit: cādor etenim vestis: splēdorē nr̄e denunciat solēnitatis. HIERO. Uestis etiā cādida vera letitia est hoste depulso regnoq; adepto: rege pacis q̄sito t īuēto t nunq̄ dimisso. Hoc igr̄ īnuēs formā resurrectōis timētib⁹ mortē oñdit. Qz aūt obstupuerūt. i. qō oculus nō vidit nec auris audiuit: nec in cor hois ascēdit q̄ pparauit de⁹ diligētib⁹ se. Sequtur Qui dicit illis: noli expa. GREGO. in ho. Ac si dicat. Paueāt illi qui nō amāt aduētū supnor̄ ciuiū. ptimescāt q carnalib⁹ desiderys pñsi: ad cor̄ societatē ptīgere se posse desperāt. vos aūt cur ptimescitis: q vr̄os ꝯciues videtis? HIERO. Nō. n. ē timor īcharitate. Quid expauescerēt q̄ īuenerūt quē q̄sierūt? GREGO. In ho. S̄z iā gd angelus subiūgit audiamus: Jesum q̄ritis nazarenū. Jesus latino elogo salutaris. i. saluator iterpťať. at vo tūc mlti Jesus dici poterāt: nec tñ substātialr: s̄z nūcupatiue: iō t loc⁹ subiūgit: vt de quo iesu dictū sit manifestēť: naçarenū. Et cāz ptin⁹ subdit: Crucifixū. THEO. Nō enī erubescit crucē: i hac nāq; sal⁹ hominū ē t beator̄ pncipiū. HIERO. Radix āt amara crucis euanuit. Flos vite cū fructib⁹ erupit. i. qui iacuit morte surrexit ī glīa. vñ addit. surrexit: nō ē hic. GREGO. i ho. Nō ē hic: dr̄ p pñtiā carnis: q tñ nusq̄ derat p pñtiā maiestatis. THEO. Et q̄si dicat. Vultis certificari ō ei⁹ resurrectiōe subdit: Ecce loc⁹ vbi posuerūt eum. Propter hoc. n. t reuoluerat lapidē vt locū oñderet. HIERO. Oñdit āt īmortalitas mortalib⁹ ad gr̄az actionē debitā: vt ītelligam⁹ qd fuerim⁹: t sciam⁹ qd futuri erim⁹. Sequtur. S̄z ite dic. dis. ei⁹ t pe. qz p̄ce: vos ī galileā. Mulierib⁹ dr̄ vt nūciēt aplis: qz p mulierē mors annūciata ē. p mulierē vita resurgēs. Hic aūt specialiter: Et petro: qz se īdignū iudicauit discipulatu cū ter negauit magistrū: sed peccata p̄territa non nocēt qñ nō placēt. GREGO. i ho. Si āt hūc angel⁹ non noīatī exp̄meret q magistrū negauerat: venire iter discipulos nō auderet. vocat q̄ ex noie ne desperaret ex negatiōe.

AVGV. de con. euā. Qz aūt dicit: Pre. vos in ga. ibi eū vi. si. di. vo. videť hoc sonare q̄ Jesus nō erat demonstraturus se discipulis post resurrectionem nisi in galilea: quā demonstrationem nunc ipse marcus commemorauit. Qz enī dixit: Mane p̄ma sabbati apparuit marie magdalene. post hoc duobus euntibus in villam: factum est in hierusalem ipso die resurrectionis. deinde venit ad vltimam manifestationē: quā factā scimus in mon⁹ oliueti nō longe a hierusalē. Nūquā igr̄ commemorat marc⁹ īpletū qō ab āgelo p̄nunciatū eē testať. Mattheus vero nullū aliū locū omnino cōmemorat: vbi discipuli postq̄ surrexit viderit dīcm si in galilea s̄z angeli p̄dicationē. S̄z cū nō sit exp̄ssū q̄n id futurz eēt: vtz p̄mū anteq̄ alibi ab eis visus eēt: idq; ips⁹ discipulos matthe⁹ dicit isse in galileā in montē: nō exp̄mit die nec narrādi ordinē: nō aduersať qdē mattheus narrationib⁹ ceterorz: s̄z dat eis ītelligēdi atq; accipiēdi locū. Uerūtamē q̄ dñs nō ibi p̄mū se demōstrauit⁹ erat: s̄z in galilea vbi postea visus est se videndū mādauit: q̄uis fideliť facit ītentū ad q̄rendū in quo mysterio dcm ītelligať. GREGO. in ho. Galilea nāq; trāsmigratio iterpťať. iā q̄ppe redēptor noster a passione ad resurrectionē: a morte ad vitā trāsmigrauerat: t nos resurrectōis ei⁹ gloriā post leti videbim⁹: si mō a vitys ad vtutū celsitudinē trāsmigram⁹. Qui ergo in sepulchro nūciať: in trāsmigratione oñdit: qz is q in mortificatiōe carnis agnoscit in trāsmigratione mētis vidēť. HIERO. Breuis ergo snīa in syllabis: s̄z igēs in q̄titate p̄missio. Ibi est gaudy nr̄i fons t salutis eterne origo p̄parata. Ibi congregant discipsiones t sanant contriti corde. Ibi ingt eū videbitis: s̄z nō sicut vidistis. AVGV. de cō. euā. Significať etiā q̄ gr̄a xp̄i de populo israel erat trāsmigratura ad gētes: a quibus apostoli nullo modo p̄dicantes suscipiētur: nisi cis viā dñs in cor cordibus preueniēs parasset. t hoc est. Pre. vos in ga. ibi eū vi. i. ibi mēbra eius inuenietis. Sequitur: At ille exeūtes fugierunt de monumento. Inuaserat. n. eas tremor t pauor. THEOPHI. Idest stupor ppter visionē angeli t admirationē resurrectionis. SEVE. Angelus qdē sedet in monumēto fugiūt mulieres: qz ille de celesti substātia cōfidit: turbanť iste de ꝯditione terrena. Sepulchrū qui mori non potest: timere nescit. mulieres autem t de p̄senti facto tremūt: t sepulchrum vt mortales adhuc mortaliter expauescūt. HIERO. Hoc etiā dicit de futura vita in qua fugiet dolor t gemitus. Imitanť. n. mulieres ante resurrectionē omniaq; faciūt: post resurrectionē fugientes mortem t paurē. Sequitur: Et ne. quicq̄ dix. time. eniz. THEOPHI. Aut ppter iudeos: aut timore visionis detente tacebant hoc qō audierant. AVGV. de cō. euan. Queri aūt potest quēadmodū hoc dicat marcus cū dicat matthe⁹: Et exierunt cito de monumēto cum timore t gaudio magno: currētes nūciare discipulis eius. nisi ītelligamus ipsor angelor̄ nemini ausas fuisse aliqō dicere: idest respondere ad ea que ab illis audierāt: aut certe custodibus quos iacentes viderunt. nam illud gaudiū qō matthe⁹ cōmemorat nō repugnat timori de quo marcus dicit. Debuimus enim vtrūq; in illar̄ aīo fcm ītelligere: etiā si matthe⁹ de timore nō diceret. Cū vero t ipse dicat. Exierūt cito de monumēto cū timore t gaudio magno nihil ex hac re qōnis remanere pmittit. THEO. Signāter etiā dr̄ q⁹ nemini geq̄ dixerūt: qz mulierib⁹ audire nō log datū est: discere nō debuerūt.

¶ Surgēs aūt iesus: māe p̄ma sabbati apparuit primo marie magdalene de qua ecciderat septem demonia. Illa vadens nunciauit his qui cum eo fuerāt lugentibus t flentibus. Et illi audientes: quia viueret t visus esset ab ea: non crediderunt. Post hec autē duobus ex his ambulantib⁹ ostensus est in alia effigie euntibus ī villaz: t illi cūctis nunciauerunt ceteris: nec illis crediderunt.

AVGV. de cō. euā. Jā post resurrectionē quēadmodum apparuit dñs ꝯsiderādū ē. Dicit. n. marc⁹: Surgēs aūt mane p̄ma sab. ap. pri. ma. mag. de qua eie. septem demonia.

BEDA. Hec apparitio quomodo et vbi facta sit: Johannes plenissime docet. Surrexit autem dominus mane de monumento in quo sero iam facto erat depositus: vt

adimpleretur illud psalmiste. Ad vesperaz demorabit fle
tus:z ad matutinū letitia. THEOPHI. Vel aliter: Qz di
cit. Surgēs iesus. ibi pūcta. deide dicas. Mane pri. sab. ap.
primo Marie magda. GREGO. in ho. Ut enim sanson
media nocte nō solū de gaza exyt: sed etiā portas tulit: sic z
redēptor noster ante lucē resurgēs nō soluz liber de iferno
exyt: sed ipsa etiā iferni claustra destruxit. Ne Maria aūt
bic marc⁹ septē demonia eiecta fuisse testat: z qd septē de
monia nisi vniuersa vitia significāt: qz enī septē diebus oē
tps cōprehēdit: recte septenario numero vniuersitas figu
rat. THEOPHI. Septē ergo demonia Maria habuit
q̄ vniuersis vitys plena fuit. aut septē demonia septez vtu
tibus spūs ꝛrios dicit: vt spūs absq; timore absq; sapientia:
absq; intellectu: z quecūq; alia donis spūsancti opponunt.
HIERO. Si aūt de qua ciecerat septem demonia ꝑmo
ostēdit: qz meretrices z publicani p̄cedēt synagogam in re
gnum dei vt latro p̄cessit aplos. BEDA. In pncipio etiā
mulier iductrix culpe viro fuit: nūc q̄ morte ꝑmo gustauit:
resurrectionē ꝑmo videt: ne ppetui reatus apud viros op
probriū sustineret. z q̄ viro culpā trāsfuderat: transfudit: z
gras. Nā segtur. Illa va. nū. bis q cū eo fu. lu. z flen. HIE
RO. Flēt z lugēt q nōdum viderūt: sz nō post multū ꝛsola
bunt. Beati. n. q lugēt nunc: qm̄ ipsi ꝛsolabunt. BEDA.
Recte aūt hec mulier que letitiā dñice resurrectiōis ꝑma
nunciauit: a septē demonibus curata cē memorat: ne gsq;
digne penites de admissoꝝ venia desperaret: z vt vbi abū
dauit petrū supabūdasse z gratia mōstraret. SEVERI.
Nūciat aūt Maria: sed iā nō femina: sed ecclesiā gestans:
vt supra sicut femina tacebat: hic in ecclesia z nunciet z lo
quat. Sequitur: At illi au. q̄ vixe. z vi. esset ab ea: non cre.
GREGO. in ho. Qz resurrectionē dñicā discipuli tarde
crediderunt: nō tā illoꝝ infirmitas q̄z nra vt ita dicā futura
firmitas fuit. Ipsa nāq; resurrectio illis dubitātib⁹ p mul
ta argumēta mōstrata est: q̄ dū nos legētes agnoscimus: gd
aliud q̄z de eoꝝ dubitatione solidamur. Sequit: Post hec
autē dn. ex his am. ostē. est in alia effi. eun. i vil. AVGV.
de cō. euā. Ne istis duobus quoꝝ vnus erat cleophas. Lu
cas totū narrat: sed Marcus hic breuiter pstrigit. Castellū
qppe illud de quo lucas logtur: nō absurde accipimus etiā
villā potuisse appellari. z in codicibus gdem grecis magis
agrū iuenimus q̄z villā. Agri aūt noīe non castella tm̄: vez
etiā municipia z colonie solēt vocari extra ciuitatē: q̄ quasi
caput z mater est ceteraꝝ. Qz autez ait Marcus eis in alia
effigie dñz apparuisse: hoc lucas dicit q̄ eoꝝ oculi tenebā
tur: ne agnoscerēt eū. Oculis. n. eoꝝ acciderat aliqd qō ita
manere pmissum est vsq; ad fractionē panis. SEVERI.
Nemo aūt putet xp̄m sua resurrectione sui vultus effigiez
cōmutasse: sed mutat effigies dū efficit ex mortali īmorta
lis: vt ꝟ sic acgsiuisse vultus gloziā: nō vultus substātiā pdi
disse. Duobus aūt visus est: qz duobus populis. i. gētibus z
iudeis resurrectionis fides p̄dicāda monstrat. Segtur: Et
illi eū. nū. cete. nec il. cre. Qō marcus dicit. Nūciauerūt ce
teris: nec illis crediderūt. cū Lu. dicat q̄ iam ide loq̄bant
vere resurrexisse dñz: z Simoni apparuisse: gd itelligendū
est nisi aliquos ibi fuisse q nollēt credere. THEOPHI.
Non. n. de. xi. apostolis hoc dicit: sz de quibusdā alys quos
ceteros nominat. HIERO. Mystice aūt intelligit q̄ fi
des hic laborat agēs actiuā vitā: illic cōtemplatiua secura
visione regnat. Hic per speculuz ꝛtuemur imaginē: illic fa
cie ad faciē videbimus veritatem. vnde ambulātibus. i. la
borātibus ostensus est in alia effigie z nunciātibus non est
creditū: dū sicut Moyses viderūt q̄ nō sufficiebat eis qui
dicit. Ostēde mihi temetipm. Oblitus enim carnis sue po
stulat in vita ista quod speramus in futura.

¶ Nouissime aūt recūbētibus illis vndecim ap
paruit: z exprobrauit incredulitatē coꝝ z duritiā
cordis: quia his qui viderāt eum resurrexisse non
crediderunt: Et dixit eis. Euntes in mūdum vni
uersū: predicate euāgelium omni creature. Qui
crediderit z baptizatus fuerit: salvus erit: q̄ vero
nō crediderit condemnabit. Signa autē eos qui
crediderint: hec sequent: In nomine meo demo
nia ejicient: linguis loquent nouis: serpentes tol
lent. Et si mortiferū quid biberit: nō eis nocebit.
Super egros manus ponent: z bene habebūt.
GLO. Cōpletur⁹ euāgelicā narratione Marc⁹ nouissi
mā apparitionē qua xp̄s post resurrectionē discipulis ap
paruit cōmemorat di. Nouissime autem recū. illis. xi. appa.
GREGO. in ho. Notādū aūt qd lucas in actibus referat
dicens. Cōuescens pcepit eis ab hierosolymis ne discede
rent. z post pauca. Videntibus illis eleuat⁹ est. Nomedit. n.
z ascēdit: vt videlicet p affectū comestionis veritas patesce
ret carnis. vnde z hic dicit q̄ recūbētib⁹ illis nouissime ap
paruit. HIERO. Apparuit autem. xi. simul ꝯgregatis: vt
oēs testes sint z enarrarēt oībus qō cōiter viderūt z audie
runt. Segt: Et expro. icre. coꝝ z du. coꝝ. coꝝ: qz bis q vi. eū
re. nō cre. AVGV. de cō. euā. Quō aūt nouissime hoc fa
ctū ē: Nouissimū q̄ppe illud est: q̄ dñz in terra apl̄i viderūt
qō factū ē. xl. die post resurrectionē ei⁹. Nūqd nā tūc expro
braturus erat: q̄ nō credidissent eis q eū viderāt resurrexis
se: q̄n iā z ipsi post resurrectionē toties eū viderant. Restat
igit vt itelligam⁹ nūc marcū breuiter cōmemorare voluis
se: z iā dixisse: Nouiss. me: qz ipo die hoc nouiss. mū fuit iā in
cipiēte nocturno tpe postea q̄z discipuli ō castello redierūt
i hierusalē: z inuenerūt sicut dicit lucas. xi. z qui cū illis erāt
colloquētes de resurrectione dñi. Sed erāt ibi vtiq; nō cre
dētes. His ergo sicut marcus dicit discūbētibus: z adhuc i
de sicut dicit loquētibus: stetit i medio coꝝ dñs z ait illis:
Pax vobis. sicut lucas z ioānes dicunt. Verbis itaq; dñi: q̄
tūc eū locutū eē discipulis lucas: ioannesq; dixerūt: interpo
nit z illa exprobratio de q̄ marcus hic dicit. Sz hic rursus
mouet. quō discūbentibus. xi. dicit apparuisse marcus si il
lud tps est dici dñici iā noctis initio: cū apte ioānes dicat ñ
cū eis fuisse thomā: quē credim⁹ exysse ide añq̄z dñs ad eos
intraret postea q̄z illi duo redeūtes de castello cuz ipsis. xi.
collocuti sūt: sicut apud lucaz iuenit. Sed lucas in sua nar
ratiōe dat locū: quo possit itelligi dū hec loquerētur pri⁹ in
de exysse thomā: z postea dñz intrasse. marcus aūt q̄ dicit
Nouissime discūbētib⁹ illis. xi. apparuit. etiā thomam ullic
fuisse cogit fateri: nisi forte q̄z⁹ vno absente. xi. tñ voluit
appellare: qz eadē tūc apostolica societas hoc numero nun
cupabat. anteq̄z matthias in locū iude subrogaret. Aut si ꝟ
duxe accipe: illud accipiam⁹ post mltas ōmratiōes ei⁹ cuz
nouissime recūbētib⁹. xi. apparuisse. i. ipo. xl. die. Et qm̄ iaz
erat ab eis ascēsur⁹ i celū: hoc eis illo die magis exprobrari
voluisse: qz his q audierāt eū resurrexisse nō crediderāt añ
q̄z ipsi cuz videret: cū vtiq; post ascēsionē suā p̄dicātib⁹ euā
geliū etiā gentibus q̄ nō viderūt fuerāt crediture. post illaz
quippe exprobrationē ait idē marc⁹: Et dixit eis. Euntes in
mūdū vniuer. Et infra: Qui vo nō cre. ꝺdē. Hoc ergo p̄dica
turi: nōne ipsi p̄mit⁹ fuerāt obiurgandi q̄ anteq̄z dñm vidis
sent nō crediderūt eis qbus pri⁹ apparuisset: GREGO.
in ho. Iccirco etiā tūc dñs discipulos increpauit cū coꝝ pal
religt: vt vba que recedēs diceret: in corde audiētiū artius
ipressa remanerēt. HIERO. Exprobrat aūt īcredulita
tē vt succedat credulitas. Exprobrat duritiam cordis lapi
dei: vt succedat coꝝ carneū charitate plenū. GREGO. in
ho. Increpata igit coꝝ duritia: qd admonēdo dicat audia
mus. Segtur. n. Euntes in mū. vni. p̄di. euā. oi cre. Dis crea
ture noīe signat homo. Omnis. n. creature aliqd hz ho

mo.hz nãqz cõe esse cũ lapidibus:viuere cũ arborib⁹:sentire cus ꝺialib⁹:itelligere cũ angelis.Omni.n.creature ꝑdicaꝫ euangeliũ:cum soli hoĩ ꝑdicaꝫ:qz ille videlicet doceꝫ: ꝓpter quẽ in terra cũcta creata sunt:ꝛ a quo oĩa ꝙ quandã sil'tudinẽ aliena nõ sunt.Põt etiã oĩs creature noie oĩs natio gẽtiũ ꝺesignari.añ.n.ociñ fuerat.In viã gentiũ ne abieritis.nũc aũt ꝺr̃.Predicate euan.omni creature.vt.ſ.ꝑus a iudea aplõz repulſa ꝑdicatio:tũc nobis in aduitoziũ fieret cum hãc illa ad dãnatiõis ſue teſtimoniũ ſupbe repuliſſet.

THEOPHI.Uel omni creature.i.credẽti ꝛ nõ credenti.Segtur.Qui cre.ꝛ bap.fu.ſal.erit.Nõ.n.ſufficit credere: nã q credit ꝛ nõdũ eſt baptiçat⁹:ſz cathecuminus nõdũ eſt pfecte ſalutẽ adept⁹. GREGO.in ho.Hortaſſe aũt vnuſqſq apud ſemetiꝑm ꝺicat.Ego iã credidi:ſaluus ero.vez ꝺicit ſi fidẽ operibus teneat.Uera etenĩ fides eſt:q̃ in hoc qõ vbis ꝺicit:operib⁹ nõ ꝺicit.Segtur:Qui vero nõ credẽ. BEDA.Quid adhuc hic ꝺicem⁹ de paruulis qui ꝙ etatẽ adhuc credere nõ valẽt:nã de maioribus nulla q̃ſtio eſt.In eccl'ia.n.ſaluatoris ꝙ alios paruuli credunt ſicut ex alys ea q̃ illis in baptiſmo pctã remittunt̃ ptraxerũt.Segtur.Signa aũt eos q cre.hec ſequẽ.In no.meo ꝺemo.eycient.lin.lo.no.ſerp.tollẽt. THEOPHI.Hoc eſt diſpgẽt itellectuales:ſicut illud.Calcabitis ſup ſerpẽtes ꝛ ſcorpiones.itellectualiter itelligit.Põt aũt itelligi de ſenſibilib⁹ ſpẽtibus:ſicut etiã paulus a vipera nullũ habuit nocumentum.Segtur:Et ſi mozti.qd bi.nõ eis no.Multa talia fcã in hiſtoziis legimus.Multos nãqz venena bibita xpi munita ſignaculo ledere nõ valebãt.Segtur:Sup egros ma. ĩpo.ꝛ bñ habebunt. GREGO.in ho.Nunqd autez:quia iſta ſigna nõ facimus minime credimus:Sed hec neceſſaria in exordio eccl'ie fuerunt:vt.n.fides creſceret credẽtiũ: miraculis fuit nutriẽda:qz ꝛ nos cũ arbuſta plãtam⁹:tãdiu eis aquã fundimus quouſqz ea in terra ꝓualuiſſe videam⁹: qt ſi ſemel radicẽ fixerit a rigãdo ceſſamus.Habemus de his ſignis atqz virtutibus q̃ adhuc ſubtili⁹ ꝓſiderare debeamus.Sãcta qppe eccl'ia quottidie ſpiritaliter facit:qõ tũc p apoſtolos coꝛporaliter faciebat:Nã ſacerdotes eius cuz p exorciſmi gr̃am manũ credẽtibus ĩponũt:habitare malignos ſp̃ũs in eoꝝ mẽtibus ꝓtradicũt:qd aliud faciunt:niſi demonia eyciunt:Et fideles quiqz qui iam ſecularia verba derelinquunt:ſancta aũt myſteria ꝛonãt.linguis loquũtur nouis:qui dum bonis ſuis exhortationibus malitiã de alienis coꝛdibus auferunt.ſerpẽtes tollunt:ꝛ dũ peſtiferas ſuaſiones audiunt:ſed tamẽ ad operationẽ prauã minime ptrahuntur:moꝛtifeꝝ eſt qõ bibunt:ſed nõ eis nocebit:qui quotiẽs proximos ſuos in bono opere ĩfirmari cõſpiciunt: dum exemplo ſue operationis illoꝝ vitam roborant:ſuper egros manus ĩponunt vt bene habeant.Que nimiꝝ miracula tanto maioza ſunt:quãto ſpiritalia:ꝛ quãto per hec nõ coꝛpoza:ſed anime ſuſcitantur.

¶Et dominus quidem ieſus poſtq̃ locutus eſt eis:aſſumptus eſt in celuz:ꝛ ſedet a dextris dei. Illi aũt profecti ꝑdicauerũt vbiqz dño cooperãte:ꝛ ſermonẽ ꝓfirmante:ſequentibus ſignis.

HIERO.Dñs ieſus qui de celo deſcẽderat ad liberãdã ĩfirmitatis noſtre naturã:ipſe etiã ſup celos aſcendit:vnde ꝺicit.Et dñs quidẽ ieſus poſtq̃ lo.eſt eis aſſum.eſt in celũ.

AVGV.de cõ.euã.In quo ſatis videt oſtẽdere nouiſſimũ cũ illis in terra ꝑmiſſũ habuiſſe ꝓmonẽ:q̃uis nõ oĩmodo ad id coartari videaꝫ.non.n.ait.Poſtq̃ hec locutus eſt eis.vñ admittit ſi neceſſitas cogeret:non illã fuiſſe nouiſſimã locutionẽ:ſed ad oĩa que cũ eis oĩbus illis diebus locutus eſt poſſe ptinere qõ ꝺicũ eſt.Poſtq̃ locutus eſt eis.aſſ. eſt in celũ.Sed qz ea q̃ ſupra diximus magis ſuadẽt nouiſſimũ ꝺiẽ fuiſſe:ideo poſt premiſſã locutionẽ quã marc⁹ cõmemozauit:adiunctis etiã illis verbis q̃ cõmemozaũt̃ i ꝺex⁹ apoſtoloꝝ credẽdũ ẽ aſſũptũ eẽ dñz ĩ celũ. GREGO. in.ho.In veteri teſtamẽto cognouimus ꝙ helias ſit rapt⁹ i celũ.Sed aliꝺ ẽ celũ ethereũ:aliꝺ celum aereũ.Celũ qppe aereũ terre eſt ꝓximũ.In celũ itaqz aerũ helias ſubleuat. eſt vt ĩ ſecreta q̃ꝺã regione terre repẽte ꝺuceret:vbi i magna iã carnis ꝛ ſpũs gete viueret:quoaduſqz ad finẽ mũꝺi redeat:ꝛ moꝛtis debitũ ſoluat.Notãꝺũ quoqz eſt ꝙ helias in curru legit̃ aſcẽꝺiſſe:vt videlicet apte illis demõſtraret noſter nõ curru:nõ angelis ſubleuatus legit̃.quia qui fecerat oĩa ſuper oĩa ſua virtute ferebaꝫ.Conſiderãdum vero nobis ẽ quod marcus ſubdit:Et ſedet a dextris dei.cũ Stephanus ꝺicat:Uideo celos apertos ꝛ filiuz hominis ſtantẽ a dextris dei.ſed ſedere iuꝺicãtis ẽ:ſtare vero pugnãtis vꝫ adiuuantis.Stephanus ergo in laboꝛis certamine poſitus ſtantẽ vidit quem aꝺiutorem habuit:ſed hũc poſt aſſũptionis ſue gloziã nẽ marcus ſedere ꝺeſcribit:quia poſt aſſũptionis ſue gloziã iuꝺex in fine videbit̃. AVGV.De ſymbolo.Seſſionem igitur iſtã non accipiamus quaſi ſit in humanis membris poſitus:tanq̃ pater ſedeat in ſiniſtra vt filius ſedeat a ꝺextris:ſed ipſã ꝺexterã intelligimus poteſtatem quaz accepit ille homo a deo vt veniat iuꝺicaturus q ꝓmo venerat iuꝺicãꝺus.Sedere enĩ habitare itelligitur:quomoꝺo ꝺicimus ꝺe quocũqz hoie.In illa patria ſeꝺit ꝙ tres ános.Sic ergo credite habitare xp̃m in ꝺextera ꝺei patris: Beatus enim eſt ꝛ habitat ĩ beatituꝺine que ꝺextera p̃ris vocat̃. Ibi.n. oĩs ꝺextera ẽ:qz nulla ẽ ibi miſeria.Segtur. Illi aũt pfecti pꝺi.vbiq̃ dño coop.ꝛ ſer.ꝛfir.ſequẽ.ſignis. BEDA.Notã ta q marc⁹ euãgeliſta euãgeliũ ſuũ q̃ſto inchoauit tarꝺius tanto in longinquioza tpa ſcribendo pozrexit.ab initio.n. euãgelice ꝑdicationis qõ a ioãne factũ ẽ cepit ꝛ ad illud vꝫ ꝙ tps narrando puenit quo aplĩ idẽ euãgely verbũ ꝙ totuz oꝛbẽ ſeminauerũt. GREGO.in ho.Quid aũt i his ꝺiſſe rãꝺum ẽ:niſi ꝙ ꝑceptũ obeꝺiẽtia:obeꝺiẽtiã vo ſigna ſecutura ſũt.Precepat.n.dñs:Euntes in mũꝺũ vniuerſũ predicate euãgeliũ.ꝛ in actibus:Eritis mihi teſtes vſqz ad extremũ terre. AVGV.ad eſichiũ.Quo aũt pacto ab aplis ẽ pꝺicatio iſta ꝓpleta:qñ vſqz adhuc ſũt gẽtes in qbus mõ cepit ꝛ ĩ qbus nõꝺũ cepit ĩpleri:Nõ vtiqz hoc a dño ſic mãꝺatum eſt aplis tãq̃ ipi ſoli qb⁹ tũc loq̃bat tñ munus fuerit ipleturi:ſed ſicut eis ſolis vꝫ ꝺixiſſe:Ecce ego vobiſcũ ſũ vſq̃ ad conſumationẽ ſeculi:qõ tamen cum vniuerſe eccleſie pmiſſe:que alys moꝛientibus alys naſceutibus hic vſq̃ in ſeculi cõſũmationẽ futura ẽ:gs.nõ itelligat. THEOPHI. Sciẽꝺũ eſt aũt ꝛ hic ꝙ ſermo ꝙ opa ꝓfirmaꝫ ſicut ĩ aplis tũc opationes cõfirmabãt ꝓmonẽ ſequẽtibus ſignis. Et aũt o xp̃e vt noſtri ſermones quos ꝺe virtute ꝺicimus ꝙ opa cõfirmenẽ ꝛ actus vt tandẽ ſimus pfecti te coopante in omnib⁹ verbis ꝛ opib⁹:quia te ꝺecet ꝛ ſermonum ꝛ opẽ rum gloria. AMEN.

Feria tertia poſt dominicam.In ra.pal. xiiii.
Erat paſcha azimoꝛum. xvi.
Dominica in ſancto paſcha. Marie magdalene. vltimo
In aſcẽſione dñi. Recũbentibus.xi. viii.
Dñica ſexta poſt pẽtecoſtẽ. Cũ turba multa. vi.
Dñica. xi. Exiens ieſus de finibus.
In decollatiõe Joãnis baptiſte. Miſit herodes ꝙ.
In vigilia ſancti Jacobi apoſtoli.
Acceſſerũt ad ieſũ iacobus ꝛ ioannes fi. xvi.
In ſanctorum cyriaci largi ꝛ ſmaragdi. xvii.
Euntes in mundum vniuerſum.
In natali ꝓfeſſoꝝ Uidete vigilate ꝛ oꝛate. ix.
Feria quarta quattuoꝛ temporum ſeptembris. ſy.
Reſpondens vnus de turba.
Sabbato primo quadrageſime.Cum ſero eſſet ſcñ.

INter cetera incarnationis xpi mysteria q̄ esaias ꝓphe
ta diligēter ⁊ apte p̄nūciat:
dic̄: Induaꝫ celos tenebris:
⁊ saccū ponā opimētū eoꝝ.
dns dedit mihi liguā eruditā vt sciā sustentare eū q̄ la
psus ē verbo. Erigit mane:
mane erigit mihi aurem: vt
audiā quasi magr̄z. Ex q̄b⁹
verbis accipe posium⁹ euā/
gely fm Lucā māz: modū
scribēdi: finē: ⁊ cōditionem
scriptoris. AVGV. ō cō-
euā. Lucas. n. circa sacerdotalē dn̄i stirpē atq; psonā magis
occupat⁹ videt: vnde p vitulū significatus est: ꝓpter mai
mā victoriā sacerdotis. AMBRO. Vitulus. n. sacerdota
lis ē victima: vnde bene ꝓgruit vitulo hic euāgely liber q̄ a
sacerdotib⁹ ichoauit: ⁊ ꝓsumauit in vitulo: q̄ oīuz pctā susci
piēs ꝓ toti⁹ mundi vita ē īmolat⁹: ⁊ ipsaz vituli īmolationē
lucas stilo quodā plenioꝛe diffudit. GLO. Nz igit̄ passio
nē xpi p̄ncipaliṫ exponere lucas intēdit: hui⁹ euāgely mā si
gnificari pōt i eo q̄d dr̄. Induā celos tenebris. ⁊ saccū ponā
opimētuz coꝝ. Nā ad lr̄az i passione xpi tenebre facte sunt
⁊ in discipulis fides obscurata est. HIERO. sup esaiā. Et
xp̄us despectus erat ⁊ ignobilis quādo pendebat in cruce: ⁊
abscōditus est vult⁹ eius atq; despect⁹: vt humano coꝛpoꝛe
diuina potētia celaret. HIERO. Sermo autē luce tā in
euāgelio q̄ i actib⁹ apl̄oꝝ cōptioꝛ est: ⁊ seculari redolet elo
quētia. vnde subdit. Dns dedit mihi liguā eruditā. AM/
BRO. Nā lz scriptura diuina mūdane euacuet sapie disci
plinā: q̄ in maioꝛe fucata ꝟboꝝ ambitu: q̄ re ꝛōne subni
xa sit: tñ figs in scripturis diuinis etiā illa q̄ imitāda illi pu
tāt q̄rat: iueniet. Pcūs. n. lucas velut quēdā bistoricū ordi
nez tenuit: ⁊ plura nobis gestoꝝ dn̄i miracula reuelauit: ita
tñ vt oēs sapiētie virtutes euāgely ipsi⁹ cōplecteret bisto
ria. Quid. n. ꝓcelleti⁹ ad sapiaz nālē: q̄ spūscī creatoꝛē
etiā dn̄ice icarnatiōis extitisse reserauit: Docet moralia in
eodē libꝛo: quēadmodū. s. amare inimicū debeā. Docet etiā
rōnalia cū lego: qm̄ q̄ fidelis est in minimo ⁊ i magno fide
lis est. EVSE. In ecclīastica bistoria. Is ḡ genere qdē an
tiochenus: arte medic⁹: fm hāc medicinā quā ex apl̄oꝝ vel
societate vel traditiōe susceperat: duos nobis medicinales
libꝛos gbus nō coꝛpoꝛa: sz aie curent explicuit. vñ segtur:
Ut sciā sustētare eū q̄ lapsus est ꝟbo. HIERO. sup esaiā.
Dicit. n. se a dn̄o accepisse fmonē: qm̄ lapsum errantēq; po
pulū sustētet ⁊ reuocet ad salutē. GRECVS expositoꝛ.
Cū aūt lucas bone īdolis eēt ⁊ capacitatis strēnue: ⁊ greco
sciaz ꝓsecut⁹ est. Grāmaticā sigdē atq; poesim adept⁹ pfe
cte: Rhetoricā aūt ⁊ psuadendi lepoꝛē assecutus ad plenū:
neq; philosophie muneri⁹ caruit: deniq; ⁊ medicinā acq/
rit. Et quoniā nature velocitate satis de humana gustaue/
rat sapiētia: ad altioꝛē ꝓuolat. Accelerat igit̄ ad iudeā ⁊ vi
sibiliter ⁊ verbotenus xp̄z adit. Cūq; veritatē cognoscereꝫ
verus efficit̄ xpi discipulus: plurimum magro cōmoꝛatus.
GLO. vñ subdit̄. Erigit mane q̄si a iuuētute ad secularē
sapiētiā. Mane erigit mihi aurē ad diuina: vt audiā quasi
magr̄z. s. ipz xp̄z. EVSE. in eccle. bistoria. Tradunt aūt q̄
euāgeliū suū ex pauli oꝛe ꝓscripserit: sicut ⁊ marcus q̄ ex pe
tri oꝛe fuerāt p̄dicata ꝓscripsit. CHRY. sup mattheum.
Uterq; aūt coꝝ magr̄z imitat⁹ est: hic q̄dē paulū sup flumi
na fluentē: ille aūt petꝝ breuilogo studentē. AVGV. de
cō. euā. Eo aūt tpe scripser ūt quo nō solū ab eccl̄ia xp̄i: vez
etiā ab ipsis adhuc in carne manētib⁹ apostolis ꝓbari me/
ruerunt. Et hec ꝓhemialiter dicta sufficiant.

QVoniā quidē multi conati sūt ordīa
re narrationē q̄ i nob cōplete sūt rez.
sic̄ tradiderūt nob q̄ ab initio ipi vide
rūt ⁊ ministri fuerūt fmōis. Uisuz ē
⁊ mihi assecuto a p̄ncipio oīa diligē
ter ex ordine tibi scribere optīe theophile: vt co/
gnoscas coꝝ verboꝝ de q̄b⁹ eruditus es veritatē.
EVSE. In ecclīastica bistoria. Lucas i initio euāgely sui
cām cur scripserit īdicauit: videlicet qm̄ multi aly temere p̄
sūpserāt enarrare res q̄ sibi magis erant ad ligdū cōpte. Et
b ē qō dicit: Qm̄ qdē multi conati sūt ordinare narratiōez
rez. AMBRO. Nā sicut multi i iudeoꝝ populo diuino i/
fusi spū ꝓphetauerunt: aly aūt pseudo ꝓphete erāt pot⁹ q̄z
ꝓphete: sic ⁊ nūc i nouo testamento multi euāgelia scribere
conati sūt: q̄ boni nūmulary nō ꝓbarunt. ⁊ aliō qdē fertur
euāgeliū qō duodeciz scripsisse dicūt. Iusus ē ēt basilides
euāgeliū scribere. Gert aliō fz thomā: ⁊ aliō fz matthiam.
BEDA. Multos ḡ eos nō tā numerositate q̄z hereseos
multifarie diuersitate cōmēdat: q̄ nō spūscī munere dōati:
sz vacuo laboꝛe conati magis ordinauerūt narrationē q̄z bi
storie texuerūt vitatē. AMBRO. Qui. n. conat⁹ ē ordina
re: suo laboꝛe conat⁹ ē: nec ꝓfecit suo cōatu. Sūt. n. ⁊ dona/
tōes: ⁊ gr̄a dei q̄ vbi se ifuderit rigare ꝓsueuit: vt nō egeat: sz
redūdet scriptoris ingeniū. Et iō bñ dic̄: Rez q̄ i nobis ꝓple
te sūt vl̄ q̄ i nobis redūdāt. qō. n. redūdat nulli ō fic̄: ⁊ de cō/
pleto nemo dubitat: cū fidē effectus astruat: exitus prodat.
ORIGE. Dicit aūt Rez: q̄z nō fz phātasiā iuxta bereti/
cos exercuit iesus carnalē ipi⁹ aduētū: sz cū vitas eēt re ve
ra negociuz ꝓsecutus ē. Affectuz aūt suuz īdicat ex hoc qō
ait: Que i nobis cōplete sunt. i. q̄ i nobis manifestissime sūt
ostēse. certa. n. fide ⁊ rōne cognouerat: neq; i aliquo fluctua
bat. CHRY. Euāgelista aūt nō soluz testimōio ꝓtētus est
ꝓpo: sz ad apl̄os totuz refert: ide robur venat̄ sermoni: ⁊ iō
subdit: sicut tradiderunt nobis q̄ ab initio ipsi viderunt.
EVSE. in eccle. bisto. Certus ē q̄ veritatem uel paulo ex
ponēte: uel alys apostolis q̄ ab initio ipsi uiderāt ul̄ sibi tra
diderāt ꝓsecutus sit. CHRY. Dicit aūt: Uiderunt: q̄z hoc
maxime robur nāciscit credulitatis. qō addiscitur ab his
q̄ p̄sentialiter uiderunt. ORIGE. Pala ē aūt q̄ cuiusdaz
doctrine finis est i ipsa doctrina: sicut geometrie. alteri⁹ vo
doctrine finis i opere cōputat̄: sicut medicine: ⁊ ita ē i fmo
ne dei. Et iō post̄q̄ significauerat sciam ex hoc q̄ dixerat:
Ipsi viderūt: demōstrat opa: ex hoc qō segtur. Et ministri
fuerūt fmonis vel verbi. AMBRO. Nā cōgruit ista lo/
cutio vt mai⁹ mysteriū verbi q̄z auditū eē credamus. sz q̄z
nō prolatiuū verbū sz substātiale significat̄: nō vulgare ver
bū: sed celeste intelligamus: cui apostoli ministrarūt. CY/
RIL. Ex autem dicit huius verbi visores fuisse apl̄os ꝓcoꝛ
dat cū ioanne q̄ dicit: Uerbū caro factū ē ⁊ habitauit in no
bis: ⁊ vidim⁹ gloriā eius. Uerbū nāq; mediāte carne visibi
le factū est. AMBRO. Nō solū aūt fm coꝛpus viderūt.
dīm: sed etiā fm verbū. Uiderūt. n. verbū q̄ cū moyse ⁊ be
lia viderūt gloriaz verbi. aly nō viderūt: q̄ coꝛpus tātūmō
videre potuerūt. ORIGE. Ut in exodo quidē scriptum ē:
Populus videbat vocē dn̄i; voꝛ aūt audit̄ pot⁹ q̄z videt̄
Sz ꝓpterea ita scriptū est: vt oīderet nobis alys videre
oculis vocē dn̄i gbus illi aspiciūt q̄ merent̄. Porro i euāge
lio nō voꝛ cernit̄: sz fmo q̄ voce p̄stātioꝛ ē. THEOPHI.
Ex hoc enī manifeste innuit̄: q̄ lucas nō fuit discipulus ab
initio: sed pcessu tp̄is. Aly aūt fuerunt discipuli ab initio vt
petrus ⁊ filij zebedei. BEDA. Et tñ matthe⁹ quoq; ⁊ io/
annes i multis q̄ scriberēt ab his q̄ ifātiā pueriā: genealo
giāq; eius scire ⁊ gestis interesse potuerāt: audire op⁹ habe
bant. ORIGE. Deide facultatē scribēdi replicat: quoniā

ea que scripsit:non rumore cognouit:sz ab initio fuerat ipse subsecut⁹. vñ segtur:Visũ est ⁊ mihi assecuto a ꝓncipio oia diligẽter ex ordine tibi scribere optime theophile. AMBRO. Cũ dicit:Visũ est ⁊ mihi:nõ negat deo visũ:q deo.n. ꝓparaꝝ volũtas hoiuz. Prolixiorẽ aũt hũc euangely libzũ q̃z ceteros cẽ nemo dubitauerit:⁊ iõ non ea q̃ falsa sunt:sz q̃ vera sibi vẽdicat. Et iõ dicit:assecuto q dẽ oia visuz est scribere nõ oia:sz ex oib⁹:qz q̃ fecit iesus si scribanꝝ oia:nec ipz mundũ cape arbitror. Cõsulto aũt q̃ ab alus sunt scripta ꝓteryt. vt ꝓpzys gbusdã singuli euãgelioꝝ libzi mysterioꝝ gestorũqz miraculis eminerent. THEOPHI. Scribit aũt ad theophilũ vir ꝛclytum fortassis ⁊ ꝓncipẽ. qz q dicit Optime. nõ dicebaꝝ nisi ꝓncipib⁹ ⁊ ꝓfidib⁹. sicut ⁊ paulus Festo presidi dixit, Optime Feste. BEDA. Theophilus aũt interꝑtaꝝ amãs deũ. vel amatus a deo. q̃s q̃ amat deũ siue a deo se desiderat amari:ad sc̃a scriptũ putet euãgeliũ. ⁊ vt sibi datũ mun⁹ sibiq; cõmendatũ pign⁹ ꝓfuet. Nõ aũt nouoꝝ quorũlibet eidẽ theophilo ⁊ velut ignotoꝝ rõ pãdẽ da:sz eoꝝ de qb⁹ erudit⁹ est verboꝝ ꝓmittit veritas expzi mẽda cũ subdit:Ut cognoscas eoꝝ verboꝝ de qb⁹ erudit⁹ es:veritatẽ. s. vt quo qd ordine a dño gestũ dcm̃ue sit:agno scere queat. CHRY. Uel alr:vt certitudinẽ habeas ⁊ se/ curus eristas:que auditu perceperas ꝓspiciẽs in scriptura. THEOPHI. Plerũq;.n.cũ sine scripto aliqd dr:calũni anꝝ illud ãsi falsũ. cum vero gs q̃ dicit scripserit:tũc magis credim⁹:q̃si nisi putaret vera:nõ scriberet. CHRY. Uel alr:Totũ euãgeliste ꝓhemiũ duo ꝓtinet:ꝓditionẽ coꝝ q añ cũ euãgeliũ scripserãt puta matthei ⁊ marci:⁊ rursus cur ⁊ ipe scribere ꝓposuit. Cũ vo dixisset:Conati sũt. vocabulũ po tẽs applicari ⁊ ad ꝓsũptuose aggrediẽtes mãz:⁊ ad honeste ptractãtes illã:duabus additiõibus, dubiã sn̄iaz certificat: ꝑmo qdẽ qz dixit:Que in nobis cõplete sunt rex. scõo qz di xit:Sicut tradiderũt nobis q ab initio ipi viderunt. Simul aũt hoc qõ dico. Tradiderũt. ĩdicare mihi videt q⁹ ⁊ ipi mo neanꝝ ꝓpagare:velut.n. illi tradiderũt:ipsos quoq; oportet accipiẽtes scr i ãt ĩ adiuicẽ ꝓmulgare. Nõdũ aũt cõmen dãtes scripture q̃ tradita fuerãt:ꝓtigebat ĩcõueniẽtia pluri ma ꝓuenire diuturnitate tpis. vñ merito q de ꝑmis visori/ bus vbi ⁊ ministris vbi acceperãt ĩ scriptis vniuerso mundo traditionẽ ꝑstiterũt:⁊ calũnias ꝓpellẽtes:⁊ obliuionem de struẽtes:⁊ ex ipsa traditiõe ĩtegritatẽ accõmodãtes. La. I.

FUit ĩ diebus herodis regis iude sa cerdos qdã noie zacharias de vice abia:⁊ vxor illi⁹ ỏ filiab⁹ aarõ:⁊ no mẽ ei⁹ helisabeth. Erãt ãt iusti ãbo añ deũ icedẽtes ĩ oib⁹ mãdatis ⁊ iu stificatiõib⁹ dñi sine q̃rela. Et ñ erat illis fili⁹ eo q⁹ esset helisabeth sterilis ⁊ ambo processissent in diebus suis.

CHRY. Euãgelice narratõis exordiũ a zacharia sumit ⁊natiuitate ioãnis. mirũ añ miꝝ edisserẽs. min⁹ añ mai⁹. nã qñ vgo paritura erat. ꝓparauit gr̃a vt vetus ꝓus ꝓciperet. Declarat aũt tps cũ dicit. Fuit ĩ dieb⁹ herodis ⁊ adycit di/ gnitatẽ cũ subdit:Regis iude. Ali⁹ aũt herodes fuit q ioan nẽ occidit. sz ille tetrarcha fuit. hic aũt rex. BEDA. Tẽ pus autẽ herodis alienigene regis dñico attestaꝝ aduẽtui. ꝓdictuz nãqz fuerat qz nõ deficiet ꝓnceps de iuda. neqz dux de femore ei⁹ donec veniat q mittendus ẽ. Ex quo.n. pres ex egypto exierũt sue gẽtis iudicib⁹ vsqz ad samuel ꝓ/ phetã:ac deide regib⁹ vsqz ad trãsmigrationẽ babylonie re gebãtur. Post redituz vo babylonie p põtifices rex sũma gerebaꝝ vsqz ad hircanũ regẽ sil⁹ ⁊ põtificẽ quo ab herode interẽpto iudee regnũ ipi herodi alienigene iussu augusti ce saris tradiꝝ gubernãdũ:cui⁹. xxxi. ãno iuxta ꝓphetiã supra/ dictã:q mittẽdus erat aduenit. AMBRO. Docet autẽ nos diuina scriptura nõ solũ mores in his q ꝑdicabiles sũt: sed etiã parẽtes oportere laudari. vt veluti trãsmissa ima/ culate puritatis hereditas ĩ his quos volum⁹ laudare ꝑcel lat. Nõ solũ igit̃ a parẽtib⁹ sz ẽt a maiorib⁹ sãcti ioãnis no/ bilitas ꝓpagaꝝ. nõ seculari ptate sublimis sz religionis suc cessiõe venerabilis. Plena ẽ igit̃ laudatio q̃ genus:mores: officiũ:factũ iudiciũ cõprehẽdit. officiũ ĩ sacerdotio. vñ di/ cit. Sacerdos qdã noie zacharias. BEDA. in ho. De sa cerdotali.n. ꝑsapia Joãnes ort⁹:vt eo potẽti⁹ imitatione sa cerdoty ꝓconizaret quo ipz ad sacerdotale gen⁹ pertinere clarescerẽt. AMBRO. Genus aũt cõprehẽdit ĩ maiori b⁹. vñ segt̃:De vice abia. i. nobilis iter familias. BEDA. Erãt. n. ꝓncipes sactuary. i. sũmi sacerdotes tã de filys eleaz zar q̃z de filys ithamar. quoꝝ vices ꝑz ministeria sua vt in/ grederẽt domũ dei. xxiiy. sortib⁹ dauid distinxit:ĩ qb⁹ fami lie abia ỏ qua zacharias ort⁹ ẽ:sors ꝓtigit octaua. Nõ aute frustra ꝓmus noui testamẽti ꝓco ĩ octaue sortis iure nascit qz sicut septenario sepe numero ꝓpter sabbatũ vetus testa mẽtũ:sic nouus aliquotiẽs p octonariũ ꝓpter sacramẽtum dñice vr̃e resurrectiõis exꝑmit̃. THEOPHI. Uoles etiã oñdere q⁹ legaliter ex sacerdotali genere erat:subdit: Et vxor illi de filiab⁹ aaron:⁊ nomẽ ei⁹ helisabeth. Letitr. xxy. Nõ.n. ꝓmittebaꝝ ỏ alia tribu vxorẽ accipe:sz ỏ sua. He lisabeth ĩterꝑtaꝝ reges:zacharias vero memoria dñi. BE/ DA. in ho. Justis.n. parẽtib⁹ ioãnes ẽ genitus:vt eo ꝑfec/ ti⁹ iusticie ꝓcepta populis daret:quo hec ipsa nõ q̃si nouitia didicisset:sz velut hereditario iure a ꝓgenitoꝛib⁹ accepta ꝑ/ uaret. vñ segtur. Erãt aũt ãbo iusti añ deũ. AMBRO. Et sic mores ĩ egtate cõprehẽdit. Bñ aũt dicit añ deũ. fieri .n. põt ut aligs affectata bonitate populari iust⁹ videaꝝ mi hi. iustus aũt ante deũ nõ sit:si iustitia nõ ex mẽtis simplici tate formeꝝ:sz adulatiõe simuleꝝ. Perfecta igit̃ laus est añ deũ iustũ eẽ:solus.n. ꝑfectior est q ab eo ꝓbaꝝ:q nõ põt falli. Cũ aũt cõprehẽdit in mãdato:in iustificatiõe iudiciũ. vñ segtur:Incedẽtes in oib⁹ mãdatis ⁊ iustificatiõib⁹ dñi. ĩcedimus .n. mãdatis celestibus obedimus:in mãdatis dñi ĩcedimus cũ ꝓgrue iudicam⁹:tenere dñi iustificatiões videmur. Vo uidere aũt oportet bona nõ solũ corã deo:sz etiã corã hoib⁹ vñ segtur:Sine q̃rela. Nulla.n. q̃rela ẽ vbi ⁊ mẽtis bonitas ꝓcedat ⁊ facti:⁊ plerũq; iustitia durior hoiuz q̃relã excitat. ORIGE. Põt etiã aligd iustũ iniuste fieri:vt si iactantie cã gs pauꝑi clargiaꝝ:qõ nõ ẽ sine q̃rela. Segtur:Et nõ erat illis filius:eo q⁹ erat sterilis helisabeth:⁊ ambo ꝓcessissent ĩ diebus suis. CHRY. Nõ solũ aũt helisabeth erat sterilis sz ⁊ ꝑriarchaꝝ ꝓinges:Sara:Rebecca:Rachel:qõ dcm̃? erat antigs. nõ possumus dicere q⁹ peccati effectus esset ste rilitas:cũcti iusti:cũcti virtuosi. Dec aũt fuit sterilitatis ca: vt cũ videris virginẽ parientẽ dñz:nõ sis ĩcredulus exerci tãs mentẽ tuã in aluo steriliũ. THEOPHI. Et vt etiã ra addisceres q⁹ lex dei multiplicationẽ filioꝝ nõ appetit cor ꝓrale:sz magis spũale. Proceꝛserãt auteꝝ ambo:nõ solũ fm corpus:sz fm spũs ascẽsiones in corde ponẽtes:⁊ vitã suã vt die ⁊ nõ vt noctẽ habẽtes:quasi in die honeste ambulãtes.

¶ Factũ ẽ aũt cũ sacerdotio fũgeret zacharias ĩ ordine vicis suc añ deũ fm ꝓsuetudinẽ sacerdo tij sorte exijt vt icẽsũ poneret:ingressus in tẽplũ domini. Et omnis multitudo populi erat orãs foris hora incensi.

BEDA. Per moysen dñs vnũ ꝓstituit sũmuz sacerdoꝛ cui mõtuo vnũ succedere iussit:⁊ hoc vsqz ad dauid tpa fir tũ est:a quo ples fieri dño agẽte decretũ est. vnde nũc zacha rias in ordine vicis sue sacerdotio functus cẽ asserit cuz cr Factũ est aũt cum sacerdotio fungeret zacharias in ordine vicis sue ante deum fm ꝓsue. sacer. sorte exyt vt incensum

poneret ingressum in templo dñi. AMBRO. Videt autem hic sacerdotes designari sacerdos: qui semel in anno solus sumebat sanguinem hostie pro peccatis populi: et pro delictis. BEDA. Non autem nunc omnis sacerdos in secundo sanctuario intrabat: non sine sanguine quem offerret pro se et pro populi delictis. BEDA. Non autem nunc nouo sorte electus est cum incensum erat adolendum: sed pisca sorte cum ordine suo promouetur in vicem Abia successeret. Segtur: Et factum est postquam impleti sunt dies ministerii eius abiit in domum suam. Incensum in sancta sanctorum a pontifice deferri expectante populo tempus oportuno die septimi mensis est iussum: et hac die expiationis siue propitiationis vocari: cuius diei mysterium aperte ad hebreos pertinebat: vt propitium nobis faceret patrem: et interpellaret pro peccatis eorum quod adhuc pro futuris temporibus expectant. AMBRO. Hic autem ille sumus sacerdos qui adhuc sorte electus: qui vere adhuc ignorat: quia nescit sorte eligit: humano iudicio non comprehendit. Ille igitur requirat: et alius figuratur: vere in eternum sacerdos qui non hostiarum cruore: sed propio patrem deum generi reconciliaret humano: et tunc quidem vices erant: nunc autem est perpetuitas.

¶ Apparuit autem illi angelus dñi stans a dextris altaris incensi. Et zacharias turbatus est videns et timor irruit super eum. Dixit autem ad illum angelus: Ne timeas zacharia: quoniam exaudita est oratio tua. Et uxor tua helisabeth pariet tibi filium: et vocabis nomen eius ioannem: et erit gaudium tibi: et exultatio: et multi in eius natiuitate gaudebunt.

CHRY. Ingressus zacharias in templum vt preces ferret pro ciuitatis ad deum: et quasi dei et hominum mediator: vidit angelum ite? stantem. vñ dr. Apparuit autem illi angel? dñi stans a dextris altaris incensi. AMBRO. Bene apparuisse dr ei ne deum repete aspexerunt: vt qui non potuerit puideri apparere dicat. Non. n. ipse nisi sensibilia videt: et is cuius in voluntate situ est videri: et cum voluerit: et hoc specialiter: aut a deo scriptura diuina testatur. ORIGE. Et in tm in presto sclo dicimus: angeli apparebunt: sed ille tm videbit qui mundum habuit cor. Hoc autem nec nocere poterit quemquam nec iuuare. CHRY. Manifeste autem apparuit non in somnis: eo quod nimis arduum annuntiabat. vñ manifestiori et mirabiliori visione egebat. DA MA. Non angeli non vt sunt hominib? patefiunt: sed transfigurati: put possunt visores aspicere qui cuique inserit dominus. BASI. Dicit autem: Altaris incensi. eo quod altare erat altare deputatum ad holocausta. AMBRO. Non imerito autem angelus vt in templo quasi veri sacerdotis annunciabat iam aduentus: et celeste sacrificium parabat: in quo angeli ministrarent: non. n. dubites assistere angelum qui christus immolat. Apparuit autem a dextris altaris incensi: quasi diuine insigne misericordie offerebat. Dñs. n. a dextris est mihi: ne commouear. CHRY. Non tamen autem hoc quamcunque sit iustus absque timore cernere angelum. vñ et nunc zacharias aspectum non tolerans presentie angeli: nec fulgore illum valens sufferre turbatur. Et in quo subdit: Et zacharias turbatus est videns. Dicit autem auriga perterrito: loraque dimittente currunt equi precipites: totaque quadriga puertit: sic accidere solet aie quotiens ab aliquo stupore vel sollicitudine deprimit. vñ et hic subdit. Et timor irruit super eum. ORIGE. Nouum quippe facies humanis se obtutibus plebis turbat mente: animumque seruat. vñ angel? scies hac humana ne nam pro nunc perturbationi medet. Nam segt: Ait autem ad illum angel? ne timeas zacharia. ATHANA. Invita antony. Non non difficilis est bonorum spirituum malorumque discretio. si. n. post timorem successerit gaudium: a deo venisse sciam? auxilium: quia se manifestauerit: hostis est quia vt. Non solum autem incussa formido pro nouo letificat nuncio: subdens: Quoniam exaudita est deprecatio tua: et uxor tua helisabeth pariet tibi filium. AVGV. de questi. eum. Ubi pro hoc attendendum est: quia non est visile vt cum pro peccatis populi vel salute vel redemptione sacrificium ille offerret: quo potuerit publicis votis relictis hoc senex uxore his pro accipiendis filius orare pertinere: nam nemo orat accipere quod accepturum se despat. Usque adeo autem ille iam se habiturum filios despabat: vt hoc angelo promitteti non crederet. Ergo quod ei dr: Exaudita est deprecatio tua. pro populo intelligendum est: cuius populi quia salus et redemptio et peccatorum abolitio per christum futura erat: adhuc nunciat zacharie nascituros filios: quia percursor xpi destinabat. CHRY. Uel quia exaudita ei? deprecatio pbat quod hoc quia signendus erat ei filius clamas: Ecce agnus dei qui tollit peccata mundi. THEO. Quasi ipso dicente: vñ erit mihi hoc manifestum: ait angelus ex hoc quod helisabeth pariet: credes quia peccata populo sunt remissa: AMBRO. Uel alr. Plena spes et redundantia sunt diuina beneficia non exiguo constricta munere. sed verbi bonorum concreuata congestu: vt hic primus peccatiois fructus promittit: deinde sterilis partus uxoris: Cuius nomen pnunciat subdens: Et vocabis nomen eius ioannem.

BEDA. Singularis meriti indicium dat: quatenus hoib? a deo vel iponit nomen vel nunciat. CHRY. sup ioannem: Illud quoque ostendere: quin in quibus ab ipsa teneritate infantie virtus refulgere debebat: a principio diuinit? sumebat noia his vero quod postea debebant excrescere: nomen postea ponebat. BEDA. Joannes gratia interpretat in qua est gratia: vel deni gratia: quod noie declaratur primo parentibus eius gratis: quibus decrepitis nasceret filius ex donata. deinde ipsi ioanni quod magnus coram deo erat futurus: postremo etiam filius israel quos ad dnm erat conuersur?: vñ segt: Et erit gau. tibi et exul. CHRY. Quia non. n. iustus oritur in mundo. ministri natiuitatis eius letatur: quia vbi ille nascitur quod qui ad penas et exgastulum relegatur: minister osternatur et concidit. AMBRO. Sanctus autem non solum parentum gratia: sed etiam salus est plurimorum. vñ sequitur: Et multi in natiuitate eius gaudebunt. Admonet hoc loco sancto spu generatione letari: admonetur parentes gratias agere. non. n. mediocre munus est dei: dare liberos propagatores generis successionis heredes.

¶ Erit enim magnus coram dño: et vinum et siceram non bibet. Et spiritu sco replebit adhuc ex utero matris sue: et multos filiorum israel conuertet ad dnm deum ipsorum. Et ipse precedet ante illum in spiritu et virtute helie vt conuertat corda patrum in filios: et incredulos ad prudentiam iustorum: parare dño plebem perfectam.

AMBRO. Post letitiam plurimorum magnitudo virtutis promittit cum dr: Erit. n. magnus coram dño. Non corpis sed anie magnitudinem declarauit. et coram dño magnitudo anie magnitudo virtutis. THEOPHI. Multi nanque magni dicuntur: sed coram hoib?: non coram deo sic hypocrite. ita ait et parentes ioannis iusti coram dño dicti sunt. AMBRO. Deinde non fines alicui? propagauit ipy: non triumphos bellici certaminis reportauit: sed quod est apli? predicas: in desertorum solitudinis hominum corpisque lasciuia magna anie virtute depsit. vñ segt. Et uinum et siceram non bibet.

BEDA. Sicera interpretat ebrietas quo uocabulo hebrei omne quod inebriare potest poculum: siue de pomis: siue de frugib?: seu de quibuslibet alia mala confectum significat. Propositum hoc in lege nazareorum erat uinum et sicera tpe obsecratiois abstinere. Non ioannes ceteriqui tales vt sp nazarei. i. sancti manere possint sp his abstinere satagunt. non. n. decet uino in quo est luxuria inebriari cum quo musto spus sancti desiderat inpleri. vñ recte cui vini ebrietas tollit: spus gratia cumulat. Segtur at Et spu sancto replebitur adhuc ex utero matris sue. AMBRO. Qui spus sanctus infundit magnaque est plenitudo virtutum. Sigde scus ioannes antequam nasceret matris adhuc in utero posit?: spus accepti gratiam designauit: cum in utero parentis exiliens dni euangelizauit aduentum. Alio? est spus unite huius: alius gre. Ille nascendo sumit ex-

ordiū:moriēdo defectū. Iste nō eratibus coerceť:nō obitu extīguitur: non aluo mris excludiť. GRECVS. Qō aūt erit op⁹ ioānis:q̄due p spīm scīm paget:oñdit subdēs. Et multos filioꝝ isrl' ꝙuertet ad dñm deū ipoꝝ. ORIGE. Joānes q̄dē plīmos ꝙuertit. Oñi aūt opus est vt oēs ad deū p̄ez cō uertat. BEDA. Cū aūt ioānes q xp̄o testimoniū phibēs: in ei⁹ fide pplos baptizabat:dř filios isrl' ad dñm deū ipsoꝝ ꝙuertisse.ps xp̄m dñz deū cē isrl'. vnde desināt arriani xp̄m dñz deū cē:negare. Erubescāt photiniani xp̄o ex virgine p̄n cipiū dare. Cessent manichei aliū ppl̄i isrl'atq; aliū xp̄ianoꝝ deū credere. AMBRO. Nō aūtē egemus testimonio:q̄ plīmoꝝ scūs ioannes cozda ꝙuertit:in quo nobis ꝓphetice scripture ꝛ euāgelice suffragaňť:Vox.n.clamatis in deserto Parate viā dño. Nō.n de se:sz de dño p̄dicabat p̄enūcius xp̄i.ꝛ iō segtur:Et ipe p̄cedet ante illū in spū ꝛ virtute helie. Bene p̄cedet ante illū q p̄nūcius nat⁹ et p̄nūcius mortuus est. Bene etiā iūgiť In spū ꝛ virtute helie. ORIGE. Nō dicit in aīa helie:sz in spū ꝛ virtute. Spūs.n.q fuerat ī helia venit in ioāne:ꝛ silr virt⁹ eius. AMBRO. Nunq̄.n.sine virtute spūs vel sine spū virt⁹:ꝛ iō ī spū ꝛ virtute:q̄ scūs helias ꝛ virtute būit magnā ꝛ gram. virtutē:vt ad fidē aios populoꝝ a pfidia rectorq̄ret. virtutē abstinētie atq; patiētie ꝛ spīm ꝓphetādi:in defto helias:in defto ioannes. Ille achab regis q̄z nō q̄suit:hic sprevit herodis. Ille iozdanē diuisit hic ad lauacrū salutare ꝙuertit. Ille ꝓzis:hic sequētis dñici ꝑcursoꝝ aduēt⁹. BEDA. Q̄z aūt de helia p malachiā p̄dictū est:hoc p angelū de ioanne dř:cū subdiť:Ut ꝙuertat coꝛ da patꝝ in filios. spūalē antiquoꝝ scoꝝ sciaz populis p̄dicādo infūdēs. Et ī credulos ad prudētiā iustoꝝ.q̄ ē nō ō legis operibus iustitiā p̄sumere:sed ex fide salutē q̄rere. GRECVS. Uel aliter: Parētes ioānis ꝛ apostoloꝝ iudei fuerūt sz tamē ꝺ euāgeliū ex supbia ꝛ ifidelitate seuiebant. Itaq; tanq̄ benigni filij ioannes p̄us:ꝛ apostoli ꝙsequenter eis veritatē mōstrabāt:in ꝓpriā iustitiā ꝛ prudētiam eos attrahētes:sic etiā helias religas hebreoꝝ ꝙuertit ad apostoloꝝ veritatē. BEDA. Q̄z vero zachariam p plebe supplicantē direxerat exauditū:subiungit: Parare dño plebē pfectā. in quo docet quo ordine plebs eadē saluari ꝛ pfici debeat:ad predicationē.s.ioānis penitēdo ꝛ credēdo ī xp̄z. THEOPHI. Uel aliter: Joānes plebē parauit:nō icredulā:sed pfectā. i. preparatā ad suscipiēdū xp̄z. ORIGE. Sacramentū aūt ioānis vsq; nūc expleť in mūdo. Quicūq̄.n.crediturus est in iesum chr̄istū:antea spiritus ꝛ virtus ioānis ad aīaz illius venit:ꝛ ꝓparat domino populū perfectū.

¶ Et dixit zacharias ad angelū: Unde hoc sciaz Ego.n.sū senex:ꝛ vxor mea ꝓcessit ī dieb⁹ suis. Et rīdēs ag̃elus dixit ei: Ego sū gabriel q̄ asto añ deū:ꝛ missus suz loq̄ ad te:ꝛ hec tibi euāgelizare. Et ecce eris tacēs ꝛ nō poteris loq̄ vsq; ī diez quo hec fiāt:p eo q̄ nō credidisti verbis meis q̄ iplebūť i tpe suo. Et erat plebs expectās zachariā ꝛ mirabāť q̄ tardaret ipe ī tēplo. Egressus āt nō poterat loqui ad illos. Et cognouerunt q̄ visionē vidisset ī templo:ꝛ ipse erat innuens illis:ꝛ permansit mutus.

CHRY. Dabito respū zacharias ad ꝓpriā etatē:gnetiā ꝙiugis sterilitate ꝙspecta diffisus est. vnde dř: Et dixit zacharias ad angelū: vnde hoc sciaꝛ q̄si dicat. quō hoc fiet:ꝛ Et cāz dubitatiōis subdit: Ego.n.sum senex:ꝛ vxor mea ꝓcessit ī diebus suis. q. d. Etas intēpesta:nā ieipta:ego generās debilis: terra sterilis. Nō aūt cēseť ꝓpter hoc dignus eē venia sacerdos:dū seriē rex expostulat. q̄cunq; n. deus aliqd indicat oportet in fide suscipe:nā sup huiusmodi disceptare ꝙtumacis est anime. vnde segtur: Et respon. ange. dixit ei: Ego sum gabriel q̄ asto ante deū. BEDA. q. d. Si hō talia signa p mitteret:īpune signū flagitare liceret:at cū angelus pmittat iā dubitare nō decet. Segtur: Et missus sum log ad te:ꝛ hec tibi euāgeliçare. CHRY. Ut cū audias me a deo missum fore:nihil humanū estimes ex his q̄ tibi dicunť. Neq; .n. ex me loquoꝛ:sz mittētis relata denūcio. hec est eni nūcij bonitas:vt nihil ex se referat. BEDA. Ubi notandus est q̄ angelus se ꝛ ante deū stare ꝛ ad euangeliçandū çachariē missū esse testať. GREGO. in ho. Q̄z ꝛ cū ad nos venit angeli sic exteri⁹ iplent ministeriū vt tū nunq̄ iteri⁹ desint p ꝓtēplationē. q̄z etsi circūscript⁹ est angelicus spūs:sūmus tamē spūs q deus est circūscriptus non est. Angeli itaq; etsi missi ante ipz sunt:q̄z quōlibet missi veniāť:itra ipz currūt. BEDA. Dat aūt ei signū:qō rogaťe: vt q̄ diſcredēdo, incutī⁹ é:iā tacēdo credere discat. vñ segť: Et ecce eris tacēs ꝛ nō poteris loq̄. CHRY. Ut avi generatiua ad organa vocaliavicu la trāsferātur:nec ituitu sacerdoty ei parcit:sed ob hoc plectebaťe āpli⁹:q̄z circa fidē ceteris pesse debebat. THEO. Sed q̄z verbū qō iugi aio habeť pōt etiā surdū significare: q̄z bene talis eris surdus ꝛ nō poteris loq. Cōueniēter.n. duo passus est:tanq̄ enim iobediens surditatem incurrit:ꝛ tanq̄ ꝺdictoꝛ taciturnitatem. CHRY. Dicit aūt: Et ecce .q. d. in hoc īstanti. Sed ꝙsidera miserationē domini in hoc qō segtur: Usq; in diē quo hec fiēt. q. d. Cū p cuētus rex qō dico ostēdo:ꝛ noueris te iure punitū tunc te de pena cripā. Et causam pene oñdit cū subdiť: Pro eo q̄ non credidisti verbis meis. q̄ īplebuntur in tpe suo:nō attendens virtutē eius q̄ misit me:cui ego assisto. Si aūt is q̄ erga natiuitatē mortalē īcredulus erat punīť:qualiter q̄ celestē ꝛ ineffabilē calūniaťe vitabit vltionē. GRECVS. Dū aūt hec īrinsecus agerenť dilatio tpis admirati cogebat expectantē foris. Secus multitudinē. vnde sequiť. Et erat plebs expectans zacharias. ꝛ mirabat q̄ tardaret ipe ī tēplo. Cūq; per diuersa vagaret fuspitio:q̄libet dictabat ad libitū dōec çacharias egrediens populo cuit silēdo qō latendo perpessus é. vñ sequitur: Egressus aūt non poterat loq̄ ad illos:ꝛ cogno. q̄ visionē vidisset ī templo. THEOPHI. Innuebat aūt populo çacharias forte cām taciturnitatis interrogāti:quā loqui nō ualens:q̄ muta declarabat. vnde sequitur: Et ipse erat innuens illis ꝛ permansit mutus. AMBRO. Estāt mut⁹ q̄dē sine verbo corpis actus indicare moliēs:nec exprimens eius uoluntatē.

¶ Et factū est vt impleti sūt dies officij eius abiit in domū suā. Post hos aūt dies concepit helysabeth vxoꝛ eius:ꝛ occultabat se mēsib⁹ q̄nq; dicēs: Quia sic fecit mihi dñs ī diebus quibus respexit auferre oppꝛobriū meū iter hoies.

BEDA. Uicis sue tpe pontifices tēpli tūñ officijs mancipati nō soluz a cōplexu uxoꝛ:sed ab ipso quoq; domus suaꝛ abstinebāť īgressu. vnde dř: Et factuz é ut ipleti sunt dies officij eius:abyt in domuz suā. Q̄z.n. tunc sacerdotalis ex stirpe aaron successio q̄rebaťe necessario tps substituendē soboli ꝓcurabatur: At ga nunc nō carnalis successio:sz ꝓfectio spiritalis ingritur:sacerdotib⁹ vt semp altari queāt assistere:semp castitas obseruāda p̄cipitur. Segtur: Post hos aūtē dies ꝛcepit helysabeth vxoꝛ eius. Post dies. s. officij sacharie cōpletos. Hesta sunt autē hec mēse septēbri. vñ calendas octobris:quando oportebat iudeos iciunium sceno phegie celebrare:īminente equinoctio in quo īcipit noꝛ ē nox iozq̄ dies:quia chr̄istuz oportet crescere:ioannē autem minui. Nec frustra tunc dies iciunioꝛ erāt:q̄ per ioannē hoibus afflictio penitentie predicāda. Segtur: Et occultabat se mensibus qnq;. AMBRO. Que causa occultationis nisi pudoꝛ:Sunt enim quedā tempoze p̄scripta cōgio:quando dare operam p̄creandis liberis sit decorum

dū anni vigent: dū suscipiendoꝝ liberorū spes est. At vbi ꝛ matura eui secutus successerit: ꝛ etas est regēdis liberis habilioꝛ q̄ creādis: pudoꝛ est legitimis licet fetus gestare indecia: ꝛ grauari aliene etatis onere: ꝛ tumescere aluū nō sui tē poꝛis fructu. Pudebat ergo ꝓpter etatē: vnde intelligi pōt cā: qꝛ iā nō ꝓueniebāt iter se ꝓcubitu ꝓingali. neq; enī ea q̄ senilē nō erubesceret coitū: erubesceret ptū: ꝫ tñ erubescit onus parētis: q̄diu nescit mysteriū religionis. Sed que oculta bat se qꝛ ꝓcepat filiū: iactare se cepit qꝛ generabat ꝓpbetā. ORIGE. Et iō dicit: Mēsib⁹ q̄nq;. i. donec maria ꝓciperet: ꝛ fetus eius exultās cū gaudio ꝓphetaret. AMBRO. Et cuius partus sui erubesceret etatē: rursus caruis se se gaudebat obꝛobrio dicēs: Quia sic fecit mihi dñs.

CHRY. Scilicz soluit sterilitatē: donū supra nāz ꝓcessit ꝛ petra ifructuosa spicas virētes ꝓduxit. abstulit ōdec⁹ dū genetricē fecit. vñ segt: In die. q. re. au. ob. me. īt. ho. AMBRO. Pudoꝛ enim est feminis nuptiaꝝ ꝑmia nō bre: qb⁹ hec sola ē cā nubēdi. CHRY. Dupliciter igit gaudet dū ꝛ a nota sterilitatis ipaz eripuit dñs: ꝛ qñ illustrē partū enī nit: sed gratia celestis huius oꝛtus fuit exoꝛdiū. BEDA. Mystice aūt p zachariā sacerdotiuz iudeoꝝ: p quē elisabeth pōt lex ipa designari: q̄ sacerdotū doctrinis exercitata spiritales deo filios gignere debebat: sed nō valebat: qꝛ neminē ad ꝑfectionē adduxit lex. Erāt ābo iusti. qꝛ bona ē lex ꝛ sacerdotiū. p illo tpe sanctū. Ambo ꝓcesserāt in dieb⁹ suis. qꝛ aduenīēte xpo iā incuruant ad senīū. Ingredit zacharias tēplū qꝛ sacerdotū ē ītrare in sanctuariū mysterioꝝ celesti uz. Ꝗoꝛis oꝛat mltitudo: qꝛ mystica penetrare negt. Dū alta ri tbimiama ꝑōit: nascituꝝ ioānē agnoscit: qꝛ dū doctoꝛes flāma diuine lectiōis ardēt: grāz dei p ihz ꝓditurā reperiūt ꝛ hoc p angelū: qꝛ lex p angelos oꝛdinata est. AMBRO. In vno aūt voꝛ totius plebis obmutuit: qꝛ ī vno totus ad deū loqbat ppls. trāsiuit enī ad nos dei verbū ꝛ ī nobis nō tacet. Mutus ē q nō intelligit legē. Cur enī tibi magis vide aī mut⁹ eē q sōnū: q̄ q mysteriū nescit: Innuēti similis est ppls iudeoꝝ: q actuū suoꝝ ꝑstare non potest rationem.

BEDA. Et tñ elisabeth ꝓcipit ioannē: ga īteriora legis sacramentis christi abundant. Cōceptum quinqz mēsibus ocultat: ga moyses quīqz libris mysteria christi designat. seu ga christi dispensatio in quinqz mundi etatibus per sanctoꝝ dicta vel facta figuratur.

¶ In mense aūt sexto: missus ē angelus gabriel a deo ī ciuitatē galilee cui nomē nazareth: ad virginē desponsatā viro cui nomē erat ioseph ō domo dauid: ꝛ nomen virginis maria.

BEDA. Quia christi incarnatio vel sexta etate seculi fuꝛa: vl ad implētionē legis erat ꝓfutura: recte sexto mēse ꝓcepti ioānis missus ad mariā angelus nasciturū nūciat saluatoꝛē. vnde dicit. In mēse aūt sexto. Mēsē sextū martiuz ꝛ xxv. die dñs nr ꝛ cōceptus tradit ꝛ passus: sic intellige: cui⁹. xxv. die dñs nr ꝛ cōceptus tradit ꝛ passus: sic nulli arbitrant equinoctiū vernale: vl illo solstitiū bruma le fieri credam⁹: ꝓuenit cū lucis incremēto ꝓcipi vel nasci eū q illumiat oēz boiez veniētez in hūc mundū. At sigs añ dñice natiuitatis ꝛ ꝓceptiōis tēp⁹ cōsiderat lucē vel crescere vel tenebꝛas supare ꝓuicerit: dicim⁹ ꝛ nos qa ioānes anteq̄ faciē aduentus eius regnū celoꝛum euāgelizabat. BA SI. Adeūt aūt nos celestes spūs: nō q̄si ex seipsis: sed ex eo q̄ diuine sapie decoꝛē ꝓspiciūt. vnde segt: Missus est angelus Gabriel a deo. GREGO. in ho. Ad mariā. n. virginez nō quilibet angelus: sed gabriel archangelus mittit. ad quē quippe ministeriū sūmū angelū venire dignū fuerat: q sum mū omniū nūciabat: Qui iccirco ꝓuato noīe censet: vt si gnet ꝑ vocabulum in operatiōe quid valeat. Gabriel enī ōi fortitudo noiatur. p dei ergo fortitudinē nunciādus erat: q virtutū dñs ꝛ potēs in ꝓlio ad debellādas ptātes aereas veniebat. GLO. Additur aūt ꝛ locus quo mittitur cū subdi tur. In ciui. gali. cui no. naçareth. Naçareus enīz. i. sanctus sanctoꝝ nunciabat venturus. BEDA. in ho. Aptū autē humane restauratiōis principiū: vt angelus a deo mittere tur ad virginē partu ꝓsecrādū diuino: qꝛ ꝓima pditōis humane fuit cā: cum serpēs a diabolo mittebat ad mulierem spiritu supbie decipiēdā: vñ segt: Ad virginē. AVGV. de sancta virginitate: Illum enī solū virginitas decēter parere potuit. qui in sua natiuitate parem habere non potuit Oꝛtebat enim caput nostrum ꝓpter insigne miraculum fm coꝛpus nasci de virgine: qō significaret mēbꝛa sua de virgine etiā fm spiū nascitura. HIERO. in sermōe assum. Et bene angelus ad virginē mittit. ga semp est angelis cognata virginitas. Profecto in carne ꝑter carnē viuere nō terrena vita ē: sed celestis. CHRY. sup matth. Nō aūt angelus post partū annūciat virgini: ne nimiū exinde turbaret. Et ideo ante ꝓceptionē illā alloquit: nō ī somnis immo visibiliter assistit. nā q̄si magnā valde relationē accipiēs egebat añ rei euētū visione soleni. AMBRO. Bñ aūt vtrūq; posuit scriptura: vt ꝛ ōspōsata eēt: ꝛ virgo. Segt. n. De. viro. Virgo: vt expers virilis consoꝛtz videretur. Desponsata: ne temerate virginitatis adureretur infamia: cui grauis aluus coꝛruptele videretur ifigne ꝓferre. Maluit aūt domin⁹ aliquos de suo oꝛtu q̄ de matris pudoꝛe dubitare. sciebat. n. tenerā eē virginis verecundiā ꝛ lubricam fama pudoꝛis: nec putauit oꝛtus sui fidē mīis iniurys aduꝛuē dā. Seruat itaq; sancte marie sicut pudoꝛe integra: ita ꝛ iui olabilis opīone virginitas. nec decuit sinistra virginib⁹ opinione viuētib⁹ velamen excusatiōis relinq; ꝑ famata mr quoq; domini videret. Quid aūt iudeis: qd herodi posset ascribi: si natū videret ex adulterio ꝑsecuti? Quēadmoduz aūt ipe diceret: Nō veni legē soluere: sed adīplere si videretur cepisse a legis iniuria? cū ptus inupte lege dāneť. Quid q̄ etiā fides marie verbis magis adscisc itur: ꝛ mendacy cā remouet? videt. n. culpā obūbꝛare noluisse mendacio inupta pregnans. Causam aūt mentiēdi desponsata nō habuit: cū cōingy premiū ꝛ gra nuptiaꝝ part⁹ sit femina. Nō mediocris quoq; causa ē vt virginitas marie falleret ꝓcipez mūdi: q cū desponsatā viro cerneret: partū nō potuit habere suspectū. ORIGE. Si. n. nō habuisset sponsuz: statī cogitatio tacita diabolū surrepsisset: quō q̄ nō accubuit cū viro pregnās eēt: debet iste ꝓcept⁹ esse diuin⁹: debet aligd humana natura eē sublimi⁹. AMBRO. Sz tamē magis refellet ꝓcipes seculi. demonū enī malicia facile ēt occulta deꝓbēdit. At vero q̄ secularibus vanitatibus occupant: scire diuīa nō possunt. gnetiā locupletioꝛ testis pudoꝛis maritus adhibet: q̄ posz ꝛ delere iniuriā ꝛ vidicare obꝛobriū: si nō agnosceret sacramētū. de quo subdit: Cui nomē erat ioseph de domo dauid. BEDA. ī ho. Nō nō tñ ad ioseph: sz etiā ptinet ad mariā. Legis nanq; erat ꝑceptū: vt de sua q̄sq; tribu aut familia acciperet vxoꝛē. Segtur: Et nomen vīginis maria. BEDA. sup lucam: Maria hebꝛaice stella maris: syriace vero dña vocat: ꝛ merito: qꝛ hec totius mundi dñm lucē seculis meruit generare perennem.

¶ Et ingressus angelus ad eam dixit: Aue gratia plena dominus tecum: benedicta tu in mulieribus. Que cū audisset turbata est ī sermone ei⁹: ꝛ cogitabat qualis esset ista salutatio.

AMBRO. Discę virginē moꝛibus: sola in penetralibus quaz nemo viroꝝ videret: sol⁹ angelus reperiret. vnde dr: Et ingres. ange. ad eā. Et ne qdē degeneri deꝓrauaretur affatu: ab angelo salutat. GRECVS. Cōtra vocē ꝑus edita mulieri: dirigit nunc sermo ad virginem. In illa doloꝛi

bus ptus est causa peccati punita: i hac per gaudiū mestitia pellit. vnde iocunditatē nō absurde ꝓnunciat angelus virgini dicēs: Aue. Cū autē digna cognosceret spōsaliū attestatur: cū dicit: Gratia plena. quasi enī quedā arra aut dos spōsi ostenditur: q̄ fecūda sit gratys. Dozū. n. q̄ dicit: hec sunt sponse: alia sponsi. HIERO. in sermone de assū. Et bene gra plena: ga ceteris per ptes ꝓstat: Marie vo simul se totam infudit gre plenitudo. Vere gra plena: p quā largo spiritus sancti imbze supfusa est ois creatura. Jam aūt erat cū vgine: q ad vginē mittebat angelū: t pcessit nūciū suuz dns nec teneri potuit locis: q oibus babet in locis. vnde sequit. Dns tecū. AVGV. in ser. de nati. Magis q̄ mecuz: ipse enī in tuo est cozde: in tuo fit vtero: adimplet mētez: adimplet ventrem. GRECVS. Hoc aūt est totū legationis cōplemētū. dei. n. verbū vt spōsus supza rationē vnionē efficiēs tanq̄ ipse germinās: idēq̄ germiat. totā nāz hūanā sibypsi ꝓfortauit. Ultimū vo pontī tāq̄ pfectissimū t cōpē dioſū. Benedicta tu i mulierib⁹. Una. s. p cūctis mulieribus. vel etiā bndicātur in te mlieres: sicut mares in filio: sz magis vterq̄z in vtrisq̄z. Velut. n. p vnā t vnū femina t marē peccatū simul ac tristicia intrauit: sic t nūc p vnā t vnū bndictio reuocata est t letitia: t ad singulos est pfusa. AMBRO. Discе aūt virginē a verecūdia: ga pauebat: nā segtur: Que cū audisset: turbata est in sermone ei⁹. Trepidare virginū est: t ad oēs ingressus viri pauere: oēs viri affat⁹ vereri. Discе virgo vbozē vitare lasciuia: Maria etiā salutātez angeli verebat. GRECVS. Cū assueta fozet bis visioni b⁹: euangelista nō visioni: sz relatib⁹ turbatiōez attribuit dicēs: Turbata est in sermōe ei⁹. Attende aūt virginis t pudicā t prudētē t oāz simt t vocē. audita letitia dictuz exaiauit: t neq̄z mālifeste obstitit p icredulitatē: nec statī parz ex lenitate: eue lenitatē cuitās simul t duritiā cacharie. vñ sequit: Et co. qua. es. if. sal. Nō ꝓceptio: nā adhuc ignozabat i mēsitatē mystery: sz salutatio nūqd libidinosa: vt a viro ad virginē: an diuisa: dū dei faceret mētionē dicēs: Dns tecuz AMBRO. Bndictiōis et nouā formulā mirabat: q̄ nusq̄ē aī cōpta: soli marie h̄ fuabat. ORI. Si. n. sciuisz maria ad aliū quēpiā similē fcm eē fmonē: vtpote q̄ bēbat legis sciaz: nunq̄ eā q̄si peregrinā talis salutatio exterruisset.

¶ Et ait angelus ei: Ne timeas maria: inuenisti enī gram apud deū. Ecce ꝓcipies in vtero t paries filiū: t vocabis nomē ei⁹ ihesū. Hic erit magn⁹ t filius altissimi vocabit. Et dabit illi dns de⁹ sedem dauid patris eius: t regnabit i domo iacob i eternū: t regni eius non erit finis.

BEDA. Quia salutatiōe in solita virginē turbataz videbat: q̄si familiari⁹ notā vocās ex noīe: ne timere debeat iubet. vñ dr: Et ait ei āgelus: ne timeas maria. GRECVS. q. d. Nō accessi decepturus: imo decepti⁹ absolutiōez deprecare. Nō veni p daturus iuiolabilē tuā virginitatē: sz cōditoris puritatis t custodis cōtubernia reserare. Nō suz serpētis mīster sz pimētis serpētē legat⁹ spōsaliū tractatoz ꝑ īsidiaz molitor: Hic g neq̄q̄ distrahētib⁹ ipaz ꝓsideratōib⁹ vexari pmisit: ne dyndicaret ifid⁹ mīster negocy. CHRY. Qui aūt apud deū meret graz: nō hz qd timeat. vñ segt: Inuenisti enī graz apd deū. Qualr āt illā gsq̄z repiet: nisi būilitate mediāte? Būilib⁹. n. dat ds graz. GRECVS. Inuenit en i graz vgo cozā deo: ga splēdoze pudicitie ppriā exoz nās aiaz: gratū deo se bitaculū p parauit: nec solū celibatuz iuiolabilē ꝓfuauit: sz et ūmaculatā ꝓscias custodiuit. ORIGE. Inuenerāt enī ples graz aī eā: Et iō subdit qō p̄ꝑum ē dicēs: Ecce ꝓcipies i vtero. GRECVS. Ex dr: ecce: cōeleritatē t pūtiā denotat: i sinuās cū ei⁹ vbo celebratā eē ꝓceptionē. Hic āt: Cōcipies i vtero: vt demonstret dnm ab ipo vtero vginali t de nra suba carnē suscipe. Velut. n. diuinum vbū emūdatuz nāz hūanā t ptū t nre gnātiōis pmozdia. Et iō sine pctō t hūano semine p singula sicut nos in carne cōcipitur t nouē mēsiū spatio gestat in vtero. GREGO. nisenus: Sz qm̄ ꝓtigit special⁹ diuinū cōcipi spūm: t spūm parere salutarē fm pphām iō addidit: Et paries filium.

AMBRO. Nō aūt oēs sūt sicut maria: vt dū de spūsco cōcipiūt vbū pariāt. Sūt aūt q̄ aboztiuū excludāt vbū aī q̄ pariāt. Sūt q̄ i vtero xp̄m bēant: sz nōdū formauerint.

GREGO. nisen⁹. Cū āt expectatio part⁹ mlieri⁹ tiozez incutiat: sedat timoris metū dulcis part⁹ relatio: cū subdit Et vocabis nom̄ ei⁹ ihz. Saluatoris. n. aduēt⁹ ē cuiuslibet timoris ppulsio. BEDA. Jhs aūt saluator siue salutaris ītrptat. GRECVS. Dicit aūt: tu vocabis nō pr̄: pre enī caret q̄tū ad inferiozē generationē: sicut t matre respectu superne. CYRIL. Hoc aūt nom̄ de nouo fuit vbo impositū natiuitati ꝓgruens carnis: fm illud pphetic⁹: Vocabitur tibi nomē nouū qō os dn̄i noīauit. GRECVS. Uerus qz hoc nomē cōe est sibi cū successoze moysi: Necirco innuens angel⁹ q̄ nō erit fz illi⁹ similitudinē subiūgit: Hic erit magnus. AMBRO. Dictum est quidem etiam de ioāne ga erit magnus: sed ille q̄si homo magn⁹: hic q̄si magn⁹ ds Late. n. fundit dei virt⁹: late celestis substātie magnitudo pozrigit. nō loco c̄laudit: nō opīone cōprehēdit: nō estimatōe ꝓcludit: non etate varīat. ORIGE. Uide q̄ magnitudinem saluatoris quō i toto orbe diffusa sit. ascende i celos: quō celestia repleuerit. descēde cogitatōe ad abyssos et vide cū illuc descēdisse. si hoc videris: pariter intueberis opē cōpletū: hic erit magn⁹. GRECVS. Neq̄z carnis assumptio deitatis derogat celsitudini: imo pot⁹ humānitatis bumilitas sublimat. vnde segt. Et fili⁹ altissimi vocabit: Nō vtiq̄z tu ipones vocabulū: sz ipe vocabit. a quo: nisi a ꝓsubstātiali genitoze. nullus. n. filiū nouit nisi pater. Penes quē vero īfallibilis ē notīcia geniti: nec ver⁹ īterpres é erga ipo sitionē ꝓgruā nois. pp qō dicit: Dic ē fili⁹ meus dilect⁹, aeterno sīgdē est q̄uis nūc ad nostrā doctrinā nomē eius patuerit. Et iō ait: vocabit: nō fiet vl generabit. nā t ante secula fuerat ꝓsubstātialis patri. Hūc ergo ꝓcipies: hui⁹ mater efficieris: hūc virginalis cella cōcludet: cui⁹ celeste spatium capax nō extitit. CHRY. Letex sīgdē enoꝛme gbusdaz videt: deū habitare corpus. Nōne sol cui⁹ ē corpus sensibile quocūq̄z radios mittit: nō ledit in ꝓpria puritate: Pulto q̄ magis iustīcie sol ex vtero virginali mundissimū corp⁹ assumēs: nō tm̄ cōtaminat⁹ nō ē: imo etiā ipaz matrē sanctificatē ostēdit. GRECVS. Et vt vginē redderet memorem ꝓphetaz subdit: Et dabit illi dns de⁹ sedem dauid patris eius. vt noscat liquido: qm̄ g nascitur⁹ eab ea ipse ē vbs qué illi pmiserunt ex dauid semine nasciturū. CYRIL. Nō tamē ex ioseph ē editū corp⁹ xp̄i mūdissimū: fm. n. vnā lineā cognatōis ꝓfluxerāt ioseph t virgo: ex q̄ formā humanitatis vnigenit⁹ sumpsit. BASIL. Nō aūt i materiali sede dauid sedit dns translato iudaico regno ad herodē: sz sedē appellat dauid: i qua resedit dns: idūssolubile regnū. vñ segt: Et regnabit i domo iacob in eternū. CHRY. Dicat aūt ad pns domuz iacob eos q de numero iudeoz crediderūt i illū. Ut. n. paul⁹ dicit. Nō oēs q ex israel sunt: hi sunt israelite: sz q sunt filij pmissiōis cōputant i semīe. BEDA. Ul domuz iacob tā ecclesiā dicit: vel q̄ de bona radice nata: vel cuz oleaster eēt: merito tamē fidei i bonā ē inserta oliuā. GRECVS. Nullius aūt ē in eternū regnare nisi dei solius: quo fit vt ꝓpter incarnationē dicat dauid sedē accipe: tamē idē ipe iquātū deus rex eternus agnoscit. Segt: Et regni ei⁹ nō erit finis. nō solū inquantū deus ē: sed etiā in eo q̄ homo. t ꝓsenti quidē hz regnū multoz: finaliter vero vniuersoz cuz ei oīa subyciāt. BEDA. Omittat ergo Nestorius dicere hoiem tm̄ ex virgine natū: t hūc a verbo dei nō in vnitate

pſone esse receptū. Angelus enī qui eūdē ipm patrē habere dauid: quē filiū altissimi vocari ꝓnūciat: in duab⁹ naturis vnā xpi pſonā demōstrat. Nō aūt ideo futuri temporis ꝟbis angelus vtit̄ ga fz hereticos xps añ Mariā nō fuerit fz ga fm eandē personā homo cū deo idē fily nomē sortit̄.

¶ Dixit aūt maria ad angelū: Quo fiet istud qm̄ virū non cognosco? Et rndens angelus dixit ei: Spūssanctus superueniet in te: ⁊ virtus altissimi obūbrabit tibi. Ideoqz ⁊ qđ nascet̄ ex te sanctum: vocabitur filiꝰ dei.

AMBRO. Neqz nō credere ãgelo maria ōbuit neqz tã temere vsurpare diuīa. vñ dicit̄. Dixit autem maria ad angelum: Quomodo fiet istud? Tentatio⁹ est ista rñsio q̄ verba sacerdotis. Dec ait: Quomō fiet istud? Ille respōdit vnde hoc sciã? Negat ille se credere: ⁊ quasi fidei adhuc aliq̄d uz q̄rit auctorē. Ista se facere ꝓfitet̄: nec dubitat esse faciendū: qđ quomō fiat inquirit. Legerat maria: Ecce ꝯcipiet in vtero: ⁊ pariet filiū: iō credidit futurꝫ sed quomō fieret ante nō legerat. nō. n. quēadmodū fieret: vel ꝓphete tāto fuerat reuelatū: tantū enī mysteriū nō hoīs fuit: sed angeli ore ꝓmēdū. GREGO. nisenꝰ: Attēde etiā mūde vgis vocē partū ānunciat angelus: ipsa vero virginitati inniti: ꝓestantiorē incorruptibilitatē angelica visione ꝺyudicās. vnde dicit. Quoniā virū non cognosco. BASI. Cognitio multifarie dicit̄: dicit̄. n. cognitio nr̄i cōditoris sapientia: ac magnaliū suoꝝ notitia: necnō mādatoꝝ custodia: ⁊ que fit apud eū appropinquatio ⁊ copula nuptialis: vt hic accipiat. GREGO. nisenꝰ: Dec igit̄ Marie ꝟba idiciū sūt eoꝝ q̄ tractabat i mētis archanō: nā si cā copule cōiugalis ioseph desponsari voluisset: cur admiratiōe ducta est dū sibi narrat cōceptio: cū nimirū ipsa ꝑstolaret̄ ad tempus mater effici iuxta legis nāz. Uerū ga oblatū corꝑ deo quasi quoddam ex sacris inuiolabile reseruari decebat: ⁊ iō dicit. Quō virū nō cognosco. q. d. Et si sis angelus: tamē q̄ virum cognoscā: ex impossibilibus cernitur. qualiter igitur mater ero carens cōiuge? ioseph quidez in spōsuz agnoui. GREGO. Sz cōsidera qualiter virgini soluit dubiū angelus: ac explanat intemeratū cōnubiū ⁊ ineffabilē partū. Segt̄ eniz. Et respondēs angelus dixit ei: Spiritussanctus superuenie in te. CRHY. q. d. Nō q̄ras ordinem naturalē vbi natura trāscēdunt ⁊ superāt q̄ tractant̄. Dicis: quō fiet istō qm̄ virū nō cognosco: q nimmo coipso cōtinget q̄ es coniugis inexpta. nā si virū expta fuisses: nō digna cēsereris hoc mysterio: nō q̄ ꝓphanū sit cōiugiū: fz q̄ virginitas potior. Decebat enī cōmunē omniuz dñm: ⁊ in natiuitate nobiscū participare: ⁊ ab ea discrepare. q̄ enim ex vtero nasceret: habuit cōe nobiscuz. q̄ autem absq; concubitu nasceretur plus a nobis obtinuit q̄ beatuz corꝑ illud qđ ob exuberā tē mundiciā virginis marie: vt videt̄ donū anime ad seipz allexit. In singulis enī ceteris vix vtiqz anima syncera sanctū spiritus impetrabit ꝓsentiam: sed nunc caro recepta/ eiusū efficitur spiritus. GREGO. nisenꝰ. Tabulas enim nostre nature quas culpa cōfregerat: denuo verus legislator de terra nostra sibi dolauit: absqz cōcubitu diuinitatis sue corpus suscꝑtibile creās: quod diuinus digitus sculpsit. s. spiritus superueniēs virgini. CHRY. Insup ⁊ virtꝰ altissimi obūbrabit tibi. Altissimi regis virtus chr̄istus est: qui per aduentum spūssancti formatur in virgine. GREGO. xviij. moraliū. Per obumbrationis enim vocabulū incarnādi dei vtraqz nā significatur: vmbra enim a lumine formatur ⁊ corꝑe. Dns aūt ꝑ diuinitatē lumē ē. ga ergo lumen incorꝑeū in eius erat vtero corꝑandū: recte ei dr̄. Virtus altissimi obūbrabit tibi, i. corꝑi in te diuinitatis accipiet incorꝑeū lumē diuinitatis. Hoc enī marie dr̄ ꝓpter mētis refrigeriū celitus datū. BEDA. Non ergo virili qđ nō cognoscis semine: fz spūssancti quo impleris ope cōcipies. cōcupiscentie in te nō erit est⁹: vbi vmbrā faciet spūssc̄us. GREGO. nisenus. vel dicit: Obūbrabit tibi. ga sicut corꝑis vmbra ꝓcedentiū caractere cōformatur: ita indicia deitatis fily ex virtute generandi patebunt Sicut enim in nobis q̄dā viuifica virtus i materia corporali cōspicit̄ qua homo format̄: sic in virgine altissimi virtus ꝑ viuificantē spūm pariter corꝑi insitā materiā carnis ex virgineo corꝑe ad formādū nouū hoīez assumpsit. vnde segt̄: Ideoqz ⁊ qđ nascetur ex te sanctuz. ATHANA. Profitemur enī qm̄ nature humane assumptū ex maria corꝑus verissimū extitit. ⁊ idē fm nāz corꝑi nr̄o: soror nanq; nr̄a maria est: cū oēs ab adaz descēderim⁹. BASI. Unde ⁊ paulus dicit Qm̄ misit deus filiū suuz natum non per mulierem: fz ex muliere. Nā hoc qđ dico ꝑ mulierē trāsitura poterat indicare natiuitatis sñiam. qđ aūt dr̄: ex muliere: manifestat ꝯmunionē nature geniti respectu parētis.

GREGO. xviij. moza. Ad distinctionē aūt nostre sanctitatis iesus singulariter sanctus nasciturus asseritur. nos q̄ ꝑpe etsi sancti efficimur: nō tamē nascimur. ga ipsa nature corruptibilis cognatiōe cōstringimur. ille aūt solus veraciter scūs ē: q ex cōiunctiōe carnalis copule cōcept⁹ nō est: q nō sicut hereticus desipit: alter in humanitate: alter in deitate est. vt purus homo cōceptus atq; editus: ⁊ post ꝑ meritū vt deus esset accepit: Sz nunciante angelo ⁊ aduenient̄e spiritu: mox ꝟbuz in vtero: mox intra vteꝝ verbuz caro. vnde sequit̄: Uocabit̄ filiꝰ dei. GRECVS. Tu āt attēde q̄liter v̄gini angelus totā trinitatē edidit: duz spūscū cōmouat virtutē ⁊ altissimū: trinitas. n. indiuisibilis est.

¶ Et ecce helisabeth cognata tua: ⁊ ipsa cōcepit filium i senectute sua. Et hic mēsis ē sextus illi: q̄ vocatur sterilis: q⁹ non erit ipossibile apud deū omne verbū. Dixit autē maria: Ecce ancilla dñi fiat mihi fz verbū tuū. Et discessit ab illa angel⁹.

CHRY. Quoniā ꝓcedēs dcm̄ supabat virginis mentē ad humiliora declinauit: fmonē per sensibilia ipsi suadēs. Unde dicit: Et ecce helisabeth cognata tua. Animaduerte Gabrielis idustriā: nō memoratur eā Sare vl' Rebecce vl' Rachelis: q⁹ antiquiora erāt exēpla: fz iminēs fcm̄ iducit: vt eius mentē corroboret: ⁊ ob hoc ⁊ etatē ꝯmemorauit: cū dicit: Et ipsa cōcepit filiū i senectute sua. Et defectuz nature. Sequit̄. n. Et hic mensis est sext⁹ illi que vocat̄ sterilis. Nō. n. a ꝓncipio ꝯcept⁹ helisabeth statiz annūciauit: fz acto sex mēsiū spatio: vt tumor ventris perbibeat argumentuz.

GREGO. Naçançen⁹. Sz q̄ret aliqs: Qualiter ad dauid xps refert̄: Digdē maria de sanguīe manauit aaron: cuius cognatā angelus helisabeth asseruit: fz B nutu supno ꝓtigit vt regiū genus sacerdotali stirpi iungeret̄: vt chr̄ist⁹ q̄ rex ē ⁊ sacerdos ab vtrisq; fz carnē nasceret̄. Legit̄ etiā i exodo: Qm̄ aaron ꝓmus fm legē sacerdos: dixit ex tribu iude ꝯiugez helisabeth filiā aminadab: ⁊ attende sacratissimā spūs admīstrationē: dū ⁊ hanc ꝯcharie ꝯiugē statuit helisabeth vocari reducens nos ad illā helisabeth quā duxerat aarō.

BEDA. Sic ergo ne virgo se parere posse diffidat: accepit exēplum sterilis anus pariture: vt discat oīa deo possibilia eē: et q̄ nature ordine videntur eē ꝓtraria. vñ segt̄: Quia nō erit ipossibile apud deū oē vbū. CHRY. Ipe nāq; cū sit nature dns cuncta pōt cū velit: q̄ cūcta pagit ⁊ disponit: vite mortisq; loza gubernans. AVGV. contra faustuz. Quisqs aūt dicit: Si omnipotēs deus ē: faciat vt ea q̄ facta sunt facta nō fuerit: nō ꝑcipit se dicere vt ea q̄ vera sunt eo ipo q̄ vera sunt falsa sint: Potest enīz facere q̄ aliqd non sit qđ erat: velut cū aliquē q̄ cepit eē nascēdo: faciat non eē moriēdo. Quis aūt dicat: vt id qđ iā non est: faciat non eē: quicqd enī ꝓteritū est: iam non ē: sī de ipo fieri aliquid pōt:

adhuc est de quo fiat. Et si est: quō preteritū est: nō ergo est qō vere dixim⁹ fuisse: sz ideo verū est illud fuisse: qz in nra sñia verū est: nō in ea re q̄ iaz nō est: banc aūt sñiam de⁹ falsam facere nō pōt. Omnipotēte āt deū nō ita dicimus ac si eū ēt mozi posse credamus. Ille plane oīpotēs vere sol⁹ dr qō vere est: etiam a quo solo est qcqd aliquo mō est. AMBRO. Vide aūt humilitatē vginis vide deuotiōez. Segt enī: Dixit āt ma. Ecce an. dñi. Ancillā se dicit q̄ mr eligitur nec repentina exaltata ꝓmissiōe est. Mitē. n. humilēqz patritura humilitatē debuit etiā ipsa pferre. simul etiā ancillā se dicēdo: nullā sibi ꝓrogatiuā tante gratie vendicauit: qn faceret qō iubereť. vnde segt fiat mihi fm verbū tuū. Habes obsequz: vide votū. Ecce ancilla dñi. apparatus officy est: Fiat mihi fm vbz tuū. ꝛceptus est voti. EVSE. Ali⁹ aliud qddā in pñti sermone virginis extollet apicib⁹: biq; dē ꝛstātiā: hic obediētie ꝓmptitudinē: ali⁹q; nō allecta ē tā splēdidis ꝛ arduis p magnū archāgelū ꝓmissis pollicitis: ali⁹ q; nō excessit modū ī dādo instātias: sz eq̄lr cauit ꝛ euenitatē ꝛ çacharie inobediētiā: mihi aut hūilitatis ꝓfunditas nō min⁹ ꝛspicit admirāda. GREGO. xvij. mo. Per ineffabile nāqz sacramētū ꝛcepto scō partu īuiolabili fm veritatē vtriusqz nāe eadē vgo āçilla dñi fuit ꝛ mr. BEDA. Accepto āt vgis ꝛsensu mox angelus celestia repetit: vñ segt: ꝛ discessit ab illa angelus. EVSE. Nō solū ipetrās qō optabat sz stupēs in virginea forma ꝛ vtutis plenitudine,

Exurgens aūt maria ī diebus illis abijt in montana cum festinatione in ciuitatē iuda: ꝛ intrauit in domuz zacharie: ꝛ salutauit helisabeth. Et factū est vt audiuit salutationē marie helisabeth: exultauit infans ī vtero eis. Et repleta est spūsācto helisabeth: Et exclamauit voce magna ꝛ dixit: Bñdicta tu iter mulieres: ꝛ benedict⁹ fructus vētris tui. Et vnde hoc mihi vt veniat mater dñi mei ad me? Ecce enim vt facta est vox salutationis tue in auribus meis: exultauit in gaudio infans in vtero meo. Et beata que credidisti qm̄ perficiētur ea que dicta sunt tibi a domino.

AMBRO. Angel⁹ cū absc̄ōdita nūciaret vt fides astrueret: exēplo femine sterilis cōceptū virginis nūciauit. Ubi hoc audiuit Maria: nō quasi incredula de oracūlo: nec q̄si incerta de nūcio: nec quasi dubitās de exēplo: sed q̄si leta ꝓ voto: religiosa ꝓ officio: festina pre gaudio in mōtana prexit: vnde dr: Exur. aūt ma. in di. il. abi. in mōtana. Quo enīz iā deo plena: nisi ad superiora cum festinatione ꝛscenderet.

ORIGE. Ibs enī q̄ in vtero illius erat festinabat adhuc in ventre matris ioānē positū sanctificare, vnde sequit: Cū festinatione. AMBRO. Nescit tarda molimina spūssancti gratia. Discite virgines nō demorari in plateis: non aliquos ī publico mlscere sermōes. THEOPHI. Propter hoc abijt in mōtana: quia çacharias in mōtanis habitabat: vnde sequitur: In çi. iu. ꝛ intra. ī do. çacharie. AMBRO. Discite vos sancte mulieres sedulitatem quam pregnantibus debeatis exhibere cognatis. Mariam autem que sola in intimis penetrabilibus versabatur: non a publico virginitatis pudor: non a studio asperitas montium: non ab officio prolixitas itineris retardauit. Discite etiaz virgines bumilitatem marie: venit propinqua ad proximam: iunior ad seniorem: nec solum venit: sed ꝛ prior salutauit. vnde sequitur: Et saluta. helisabeth. Decet enim vt quanto castior virgo tanto humilior sit: noueritq; deferre senioribus. Sit magistra humilitatis in qua est professio castitatis. Est etiam causa pietatis: quia superior venit ad inferiorem: vt inferior adiuuetur: Maria ad helisabeth: christus ad ioannem.

CHRY. sup mat. Uel aliter celabat que supradicta sūt in se virgo: nec cuiq̄ boīum pandit: nō. n. credebat ab alijs posse fidē adhiberi mirandis relatib⁹: imo magis putabat se pati conuitia: si diceret. quasi volēs scelus proprium paliare. GRECVS. Ad solam āt refugit helisabeth: sic enī consueuerat propter cognationem ꝛ ꝓterceteram huiusmodi cōiunctionem. AMBRO. Cito aūt euētus marie ꝛ presentie dominice beneficia declarantur. naz sequit: Et fac. est vt audi. salu. ma. helisa. exul. inf. in vte. eius. Vide distinctionē singulorūqz verborz proprietates: vocē p̄z helisabeth audiuit: sz ioānes p̄z gratiā sensit. illa nāe ordie audiuit: iste exultauit rōe mysterij. illa marie, iste: dñi sēsit aduētū. GRECVS. Prophete enim parēte acutius videt ꝛ audit: salutatoq; ꝓphetatū: sz qm̄ vbis nō poterat: saltat in vtero: qō maximū existit in gaudio. Quis vnq̄ nouit tripudiū natiuitate antigus? Insinuauit gra que nature ignota exiterant: reclusus ventre miles agnouit dñm ac regē ozituz: ventris tegmine nō obstāte mystice visiōi. inspexit. n. nō palpebris: sed spiritu. ORIGE. Nō aūtē antea repletus fuerat spiritu donec assisteret: que christum gerebat in vtero. tunc aūt ꝛ spū erat plenus: ꝛ resultabat in parente: vñ sequit: Et reple. ē spiritusācto helisabeth. Nō āt dubiū est quin q̄ tūc repleta ē spūsc̄o: ꝓpter filiū sit repleta. AMBRO. Illa aūt q̄ se occultauerat ꝛ cōcepat filiū: iactare se cepit qz generabat ꝓphetā: ꝛ que erubescebat ante: benedicit. vnde segt: Et excla. vo. mag. ꝛ dixit. Bñdi. tu iter mulieres. Magna voce clamauit: vbi dñi sensit aduentū: qz religiosus credidit partū. ORIGE. Dicit aūt: Benedicta tu inter mulieres. Nulla enī vnq̄ tante fuit gre particeps aut esse poterat. Unius enim diuini germinus parens est vnica. BEDA. Eadē aūt voce ab helisabeth q̄ a gabriele benedicit: q̄tenus ꝛ angelis ꝛ boībus venerāda monstret.

THEOPHI. Quia vo alie sancte mulieres fuerūt q̄ tñ genuerūt filios peccato ingnatos subiūgit: Et bene. fru. ve. tui. Uel aliter intelligit: dixerat: Benedicta tu inter mulieres. deide q̄si iterrogāte aliquo, q̄re subiūgit: Et bñ. fru. ve. tui. sicut dicit ī psalmo: Benedict⁹ q̄ venit in noīe dñi deus dominus ꝛ illuxit nobis. Cōsueuit enīz sacra scriptura: ꝛ p qz recipe. ORIGE. Fructum autē vētris dei genetricis dñm dixit: qz nequaq̄ ex viro: sed ex sola maria, pcesit: naz q̄ semē sumpserunt a patrib⁹ fructus eoz existūt. GRECVS. Solus q̄ hic fruct⁹ benedict⁹: qz absq; viro ꝛ absq; peccato ꝓducit. BEDA. Iste ē fruct⁹ q̄ dauid ꝓmittit: De fructu ventris tui ponā sup sedē tuā. SEVE. In q̄ parte emergit eutycis redargutio: dū fructus ventris christus asserit, Dis. n. fruetus ē eiusdē nature cuz plāta. vnde ꝛ virginē relinquit eiusdē fuisse nature cū secūdo adam q̄ tollit peccata mundi. Sz ꝛ q̄ phantasticā opinionē de carne christi cōfingunt: in vero dei genetricis partu erubescāt: nā ipe fructus ex ipa substātia ꝓcedit arboris. Ubi sunt etiā dicentes: quasi per aqueductum christū transisse per virginē. aduertāt ex dictis helisabeth: quā repleuit spūs christū fructū fuisse ventris. Sequitur: Unde hoc mihi vt veniat mater domini mei ad me? AMBRO. Non quasi ignorans dicit: scit enī esse sancti spiritus gratiam ꝛ opationē: vt mater domini matrē ꝓphete ad ꝓfectū sui pignoris saluet: sed q̄ si non humani hoc meriti: sed diuine gratie munus esse cognoscat. Ita dicit: Unde hoc mihi? hoc est qua iustitia: quibus factis: pro quibus meritis? ORIGE. Conuenit aūtē hoc dicens cum filio: nam ꝛ ioannes indignum se sentiebat aduentu christi ad ipsum. Matrem autem domini nunciat adhuc virginē existentem: preoccupans euentum ex dicto prophetico. Diuina autem promissio duxerat mariam ad helisabeth: vt ioannis testimonium ab vtero peruēiret ad dominum. ꝛ tunc enim ioannē dominus in prophetam constituit. vnde sequitur: Ecce enīz vt fa. est vox salu. tue in

auri.me.exul.in.in vte.meo. AVGV.ad dardanū: hoc aūt vt diceret sīc euangelista locutus ē: repleta est spūsan cto: quo pculdubio reuelāte cognouit qd illa exultatio si gnificass. infantis enim illius venisse matrē cuius ipse pre cursor t demōstrator eēt futurus. Potuit ergo eē ista signi ficatio rei tante a maioribus cognoscēde non a paruulo co gnite. nō. n. dixit: Exultauit in fide infans in vtero meo sed exultauit in gaudio. Videmus autez exultationē non solū paruulo: sz etiā pecor. nō vtiqz de aliq fide vel religione vl' qcūqz rōnabili cognitōe veniētē: sz hec inusitata t noua extitit: qz in vtero t ei⁹ aduētu q oīuz saluatorē fuerat pari tura. Jō hec exultatio t tanq mīri dñi reddita resalutatio sicut solēt miracula fieri: facta est diuinit⁹ in īfante: nō būa nit⁹ ab infante: q̄q̄ etiā si vsqzadeo in illo puero ē accele rat⁹ vsus rōnis t volūtatis: vt intra viscera mīna iaz possz agnoscere: credere: t ꝓsentire: etiā hoc in miraculis baben dū diuine potētie: nō ad humane trahēdū exēplar nature.

ORIGE. Uenerat aūt mater dñi visura helisabeth mi raculosū ꝓceptū quē rettulerat āgelus: vt p hoc seq̄tur cre dulitas potiorīs ad virginē manaturi. Et ad hāc fidē facit sermo helisabeth dicētis: Et beata que credidisti: qm̄ pfici ent ea q̄ dicta sūt tibi a dño. AMBRO. Uides minime dubitasse Mariā sz credidisse: t ideo fructuz fidei ꝓsecutā

BEDA. Nec mirū si dñs redēpturus mūdnz: opationez suā inchoauit a matre: vt p quā salus oīb⁹ parabat eadē p sona fructū salutis hauriret ex pignore. AMBRO. Sz t vos btī q audiuistis t credidistis. q̄cūqz. n. crediderit aīa t ꝓcipit t gnāt dī vbū t opa ei⁹ agnoscit. BEDA. Dis āt aīa q̄ vbū dī mēte ꝓcepit: vtutū statiz celsa cacūina gressu ꝓscē dit amoris: q̄ten⁹ ciuitatē iuda. i. confessionis t laudis arcē pe netrare t vsqz ad pfectionē fidei spei t charitatis: q̄si trib⁹ in ea mēsib⁹ valeat ꝓmorari. ORIGE. sup eccl. Simil t de ꝑterito t ō pūti t de futuro p ppbie spīm tacta ē: q̄ t cā ꝑmissionib⁹ angeli credidisse cognouit: t mīrem noīans: ga redēptorē būani generis i vtero portare itellexit: ēt cū oīa pficieda ꝑdiceret: qd ēt de futuro sequeret aspexit.

¶ Et ait Maria: Magnificat aīa mea dominū.

AMBRO. Sicut pcūm a mlierib⁹ cepit: ita t bona a mu lierib⁹ ichoātur. vñ nō ociosuz videt q t añ ioannē helisa beth ppbetiçat: t Maria añ dñi gnātionē. Sequit autez vt marie quo psona melior: eo ppbetia sit plenior. BASI. Virgo enī itētiōe sublimi ac speculatiōe pfunda īmēsitatē cōceptūs mysteri⁹ q̄sī pfundi⁹ gradiēs magnificat deū. vñ dr. Et ait ma. Magnificat aīa ma. do. GRECVS. q̄si diceret. Mirabilia q̄ de⁹ pnunciauit i meo corpe exercebit: sz aīa mea ifructuosa apō deū nō erit. Cōuenit aūt mihi t volun tatis fructū afferre: nā q̄tū amplo doceor miraculo: tantū deus nec augmētū nec detrimētū recipe pōt: qd est qō Ma ria logt: Magnificat aīa mea dñm: Sz si ꝓsiderē dñm sal uatorē imaginē eē inuisibilis dei: t aīaz factam ad eius ima ginē vt sit imago imaginis: tūc videbo q̄n in exēplo eor q solēt imagines pingere: q̄n magnificauero aīam meā opere cogitatione: sermōe: tūc imago dei grandis efficit: t ipse do min⁹ cuius imago ē in aīa mea magnificatur.

¶ Et exultauit spūs meus: in deo salutari meo.

BASI. Prim⁹ spūs fruct⁹ ē par t gaudiū. Quia ergo vir go sancta totā sibi hauserat spūs grāz: merito subiungit: Et exul. spi. me. in ō. sa. me. Idē animā dicit t spīm. Consueta autem in scripturis exultationis ꝓlatio insinuat alacrem quendam t iocosum habituz aīe in his qui digni sunt. Pro inde virgo exultat in dño ineffabili cordis tripudio: t resul tione in strepitu honesti affectus. Sequit. In deo salutari meo. BEDA. Quia eiusdē iesu. i. saluatorīs spiritus vir ginis eterna, diuinitate letat: cui⁹ caro tēporali ꝓceptiōe fetat. AMBRO. Magnificat ḡ aīa marie dñz: t exultat spūs eius in deo: eo q⁹ aīa t spū patre filioqz deuota. vnū de uz p quē oīa pio veneranr affectu. Sit aūt in singulis ma rie aīa vt magnificet dñm. Sit i singul' spūs marie vt exul tet i dño. Si fm carnē vna mr est xpi: fm fidē tī oīum fru ctus ē xps. Dis enī aīa accipit dei vbū: si tū imaculata t im munis a vitys intemerata castimoniū pudoris custodiat.

THEOPHI. Ille aūt deū magnificat: qui digne sequit xpm: t dū xpian⁹ vocat: xpi nō minuit dignitatē: magna t celestia opando: t tūc spūs ei⁹. i. spiritale chrisma exultabit .i. pficiet: t nō mortificabit. BASI. Siq̄ vero lux in cor suū irrepserit: t ad deū diligēdū t ꝓtēnēda corporea: p illaz obscurā t breuē imaginē pfectā pcipe iusto⁹ ꝓscīaz absqz vlla difficultate ꝓsequētiū in dño gaudiū. ORIGE. Pri us aūt aīa magnificat dñm vt postea exultet i deo: nisi enīz antea crediderimus exultare nō possumus.

¶ Quia respexit humilitatē ancille sue ecce enim ex hoc beatā me dicent omnes generationes.

GRECVS expositor: Causam manifesta t cur se magni ficare deū deceat: ac exultare in illo dicens. Quia respexit humilitatem ancille sue: quasi diceret: Ipse prouidit non ego expectaui: hūilib⁹ erā cōtenta. Nūc āt ad ineffabile con filiū eligor: t exaltor de terra ad sydera. AVGV. i ser. de assum. O vera hūilitas: q̄ deū hoībus peperit: vitā mortalib⁹ edidit: celos inouauit: mūdū purificauit: padisiuz apuit: t ho minū aīas liberauit. Facta ē marie hūilitas scala celestis p quā deus descēdit ad terras. Quid enī est dicere respexit nisi approbauit? Multi. n. videt i cōspectu hoīuz humiles eē: sz eor humilitas a dño non respicit. Si. n. veraciter hu miles essent: deīde ab hoībus nō se laudari vellent: non in hoc mundo: sed in deo spūs eor exultaret. ORIGE. Sz qd humile atqz deiectū que dei filiuz gestabat i vtero? Sz considera qm̄ humilitas i scripturis vna de virtutibus pre dicat: q̄ a philosophis modestia dr. Sed t nos eaz posiu⁹ appellare quodā circuitu: cuz aligs non est inflatus: sed ipe se deycit. BEDA. Cuius aūt humilitas respicit recte btā ab oībus cognominat. vnde segt: Ecce. n. ex hoc beatā me dicēt omnes generationes. ATHANA. Si n. fz ppbe tam beati sunt q habēt semen i syon: t primos i hierusalē: quantuz debet esse preconium diuine ac sacrosancte virgi nis marie: que fm carnē verbi genitrix est effecta? GRE CVS. Non aūt se beatā appellat iani vexata gloria. vnde enī focus in ipsa superbie: que se ancillā domini nūcupauit? sed sacro tacta spiritu que futura sunt pscīuit. BEDA. De cebat enī vt sicut per superbiā p̄mi parentis mors in mun dum intrauit: ita per humilitatem marie vite introitus vi deretur. THEOPHI. Et ideo dicit: Oēs generationes, non solū belisabeth: sz etiā oēs credentiū nationes.

¶ Quia fecit mihi magna qui potens est: t sanctum nomen eius.

THEOPHI. Ostendit virgo nō p suā virtutē se beatā predicādā: sz cām assignat dicens: Quia. fe. mi. ma. q po. est. Que tibi magna fecit? Credo vt creatura ederes creatorē: famula dñm generares: vt per te mundū deus redimeret: per te illuminaret: per te ad vitam reuocaret. TITVS. Quomodo vero magna? nisi q⁹ manens illibata cōcipio su perans nutu dei naturaz? Digna reputata sum viro nō quo modocunqz genitrix effici: sed vnigeniti saluatoris. BE DA. Respicit autē hoc ad initiuz carminis vbi dictuz est Magnificat anima mea dominū. Sola enīz aīa illa cui do minus magna facere dignat dignis euz p̄conys magnifica re pōt. TITVS. Dicit aūt: Qui potēs est, vt sīgs diffidat in conceptionis negocio: dū virgo manēs cōcepit. retorq̄at miraculū ad potentiā operantis. Nec quia vnigenitus ac cessit ad femīā. ex hoc iquinatur: q̄ sanctuz est nomē ei⁹.

BASI. Sanctū vero dicit nomē dei: non qa in syllabis quādam significatiuā virtutē ꝓtineat: sed qz quomōlibet dei speculatio sancta dignoscitur ⁊ syncera. BEDA. Singularis. n. potētie diuine transcēdit oēz creaturaz: ⁊ ab vniuersis q̄ fecit lege segregat: qō greca locutōe meli⁹ intelligit. In quo ipsuz vbū qō dic agiō: q̄si ex terrā cē significat.

¶ Et misericordia eius a progenie in progenies: timentibus eum.

BEDA. A specialibus se donis ad generalia dei iudicia ꝓuertēs totius humani generis statū describit subdēs: Et mīa eius a ꝓge. in ꝓge. ti. eū. q. o. Nō solum mihi fecit magna q̄ potens est: sed in omni gēte q̄ timet deū acceptus est illi. ORIGE. Misericordia enī dei vt dic Augu. nō i vna generatiōe sed in sempiternū extēdit a generatiōe in generationē. GRECVS: Et misericordia eius quā habz in generatōe gnationū: ego ꝓcipio: ac ipse corpori aīato ꝓiungit: nostrā tractās salutē solius intuitu pietatis. Miserē autē nō qualitercūqz: sed his quos timor eius ꝓfecit in qualibet natiōe. vnde dicit: Timētibus eū. qui. s. penitētia ducti ⁊ ad fidē ⁊ penitētiā ꝓuertunt. nā qui obstinati sunt: incredulitatis vitio clauserūt sibi ianuam pietatis. THEOPHI. Uel per hoc iīnuit q̄ timētes misericordiā ꝓsequēt in generatione ista. i. in presenti seculo: ⁊ futurā. i. in scl̄o futuro. In hoc scl̄o cētuplū accipiētes: i illo vo mlto maiora.

¶ Fecit potentiā i brachio suo: dispersit superbos mēte cordis sui.

BEDA. Humani generis statū describēs: qd superbi ⁊ qd humiles mereantur ostendit dicens: Fecit potentiaz in brachio suo. i. in ipso dei filio. sicut. n. tuū brachiū est quo operaris: sic brachiū dei dictū est eius vbū: p quod opatus est mūdū. ORIGE. Timētib⁹ autem se fecit potentiam in brachio suo: qa lz infirmus ad deū accesseris: si timueris eū. p missaz virtutē ꝓsequeris. THEOPHI. In brachio suo. s. eius filio incarnato potētiaz fecit: qz natura deuicta ē virgine pariente: ⁊ deo humanato. GRECVS: Uel dic. Fecit. p faciet potētiā: nō vt dudū per moysen ꝓtra egyptios: nec per angelum: puta quando multa milia rebellium prostranit assyrioz. nec quoq̄ alio mediāte nisi in proprio brachio triumphuz docuit intelligibiles hostes superando. vñ sequitur: Dispersit super. mē. coz. sui. s. quālibet mentez elatā non parentē eius aduentui: quinetiam aperuit ⁊ vitiosas ostendit superbas cogitationes eorum. CYRIL. Magis aūt ꝓprie de demonū hostili caterua intelligēda sunt hec: hos enī seuientes i terra dissipauit aduenies dñs ⁊ ꝓditos ab eis obedientie sue restituit. THEOPHI. Nōt B etiā de iudeis intelligi: quos in omnem dispersit regionez: sicut nunc dispersi sunt.

¶ Deposuit potentes de sede: ⁊ exaltauit humiles.

BEDA. Qz dixit fecit potentiam in brachio suo. ⁊ q̄ premiserat: Et misericordia eius a progenie in a proge: his versiculis p singula ꝓtinuata est annectēduz: qz. s. p oēs seculi generatiōes ⁊ perire superbi ⁊ humiles exaltari: pia iustaq̄ diuine potētie dispensatione non cessant. vnde dicit: Depo. po. de se. ⁊ exaltauit humiles. CYRIL. Magna sapiebant demōes ⁊ diabolus: gētiluū sapiētes: pharisei ⁊ scribe: hos tamē deposuit: erexitq̄ humiliantes se sub potenti manu dei: dās illis virtutē calcādi serpentes ⁊ scorpiones: omnēq̄ ptātez inimici. Erant ⁊ q̄nq̄ iudei potestate superbi: sed prostrauit hos incrudelitas: ex gētib⁹ aūt ignobiles ⁊ humiles per fidem ad apicē cōscēderūt. GRECVS. Deitatis. n. tribunal nr̄ intellectus esse cognoscitur: sz iniq̄ vtutes post trāsgressionē incubuerunt precordys protoplasti: tanq̄ in propo solio. Ob hoc q̄ venit dñs: ⁊ spūs iniquos eiecit a sedib⁹ volūtatū: ⁊ pstratos a demonys exaltauit eoz cōsciētias purgās: ⁊ eoz mētē statuēs ꝓpriā sedem.

¶ Esurientes ipleuit bōis: ⁊ diuites dimisit ianes.

GLO. Qz būana pspitas pcipue i honorib⁹ potētatuū ⁊ i abūdantia diuitiaz ꝓsistere videt: p⁹ deiectionē potētiuz ⁊ exaltationē humiliū de diuitū examinatiōe ⁊ paupez repletiōe mētionē fac di. Esu. ip. bo. ⁊ di. di. ina. BASI. sup psal. Disponit gdē nos pñs vbū et quo ad sensibilia edocēs rez mūdanaz incertitudinē. Laduca siqdē sunt hec: sicut vnda q̄ ab impetu vētoz hincinde diffundit. Intellectua liter aūt sumēdo esuriebat gen⁹ hūmanū exceptis iudeis: hos nanqz ditauerat legis traditio ⁊ sctōz dogmata. pphaā. Qz vo nō hūiliter beserūt vbo būanato dimissi sunt inanes: nihil deferētes: nō fidem: nō scīam: ⁊ spe bonoz p̄uati sunt: ⁊ a terrena hierusalē: ⁊ a vita futura excluſi. Quos vero ō gētibus fames ⁊ sitis ꝓtriuerat: cū besissent dño repleti sunt spiritalibus bonis. GLO. Qui etiā eterna toto studio quasi esurientes desiderant saturabūtur: cum chr̄istus apparuerit in gloria: sz q̄ terrenis gaudēt in fine totius brevitudinis inanes dimittentur.

¶ Suscepit israel puerū suum recordatus misericordie sue. Sic locutus est ad patres nr̄os abraam ⁊ semini eius i secula.

GLO. Post generalē diuīe pietatis ⁊ iusticie ꝓmemoratōez ad singularē noue icarnatōis dispēsatōez ꝓuertit vba dicēs: Susce. isra. pu. suuz. q̄si medic⁹ egz: visibilis iter homines fact⁹ vt faceret isrl̄. i. videntem deū puez suū. BEDA. Obedientē. s. ⁊ hūilē: nā q̄ cōtemnit hūiliari: nō pōt saluari. BASI. Israel. n. dicnō mālē quē sola nobilitabat appellatio: sz spūalē q̄ nōmē fidei retinebat: habēs oculos tēdentes ad deū videdū p fidē. Pōt ēt ad israel carnalē hoc adaptari: cū ex eo ifiniti crediderūt. Hoc aūt fecit recordatus misericordie sue. hoc. n. ipleuit qō abrae ꝓmisit di. Qñ bene dicēt i semine tuo oēs cognatōes terre. Dui⁹ q̄ ꝓmissionis dei genitrix recordata dicebat: Sicut lo. ē ad pa. no. abra. ⁊ se. ei⁹ in secula. Nā ⁊ abrae deiñ ē: Statuā pactū meū iter me ⁊ te: ⁊ iter semē tuū post te i genātionib⁹ suis federe sempiterno: vt sim deus tu⁹ ⁊ seminis tui post te. BEDA. Semē aūt dicit nō tā carne ꝓgēit⁹ q̄z fidei eius vestigia secut⁹: q̄bus aduētus saluatoris i secula ꝓmissus ē. GLO. Quia ipa ꝓmissio hereditatis nullo fine claudet: ⁊ vsqz i finē seculi credētes nō deerūt: ⁊ beatitudinis gloria erit perēnis.

¶ Abansit autem maria cuz illa quasi mensibus tribus: ⁊ reuersa est in domum suam.

AMBRO. Tādiu māsit maria: q̄diu belisabeth parendi tempus ipleret. vñ dr̄: Māsit au. ma. cū illa q̄. men. tri.

THEOPHI. In sexto. n. mēse ꝓceptōis pcursoris vēit āgel⁹ ad mariā q̄ māsit cū belisabeth mēsib⁹ trib⁹ ⁊ sic nouē mēses iplenī. AMBRO. Nō āt sola familiaritas ē cā q̄ diu māsit: sz ēt tāti nati pfectio. nā si prio igressu tāt⁹ pgret sus extitit vt ad salutationē marie exultaret ifans i vtero: repleī spūscō mr̄ ifantis: q̄tum putam⁹ vsu tāti tpis sancte marie addidisse pūtiā: Bñ ergo iducit exhibuisse officiū: ⁊ mysticū nūez custodisse. BEDA. Alia. n. casta q̄ spiritalis vbi desiderū cōcipit: neēe ē vt alta celestis exercit⁹ iuga subeat: ⁊ q̄si triū mēsiū dies ibidē demorata: quousq̄ fidei ⁊ spei ⁊ charitatis luce radiet: pseuerare nō desistat. THEOPHI. Quādo vo belisabeth paritura erat: virgo recessit. vñ segt: Et re. ē i do. sua. s. pp multitudinē q̄ ad partū cōgregari debebat. Icōueniēs āt erat i talib⁹ vginem esse pūtez.

GRECVS. Mos. n. est virginib⁹ cedere: quotiēs pgnās parit. Ut aūt ꝓpriā applicuit domū: alio qdem nullatenus abyt. ibi vero manebat vlteri⁹: donec adesse part⁹ borā cognouit: ibiq̄ ioseph dubitans ab angelo edocetur.

¶ Helisabeth autē impletū est tēpus pariendi ⁊

peperit filiū. Et audierūt vicini ⁊ cognati eius qz magnificauit dñs misericordiam suam cum illa ⁊ congratulabantur ei.

AMBRO. Si diligenter aduertas plenitudinis verbuz nuscz inuenies positū nisi in generatōe iustoz: vñ ⁊ nūc dr: Deli. ät iple. ē tē. pari. Plenitudinē. n. hz iusti vita: īanes ät sunt dies ipioz. CHRY. Iccirco ät ös helisabeth partū retardauit: vt gaudiū augeret ⁊ famosiorē faceret mlierē. vñ segr: Et audi. vi. ⁊ cog. eius qz ma. do. mi. suā cū illa. ⁊ cō. ei. Nā q sterilitatē eius cognouerāt: testes diuine gre sūt esse cti. Nemo aūt viso infante cū silētio discedebat: sed deū g illū ex insperato cōcesserat collaudabat. AMBRO. Da bet enī sanctoz editio letitiā plurimoz: qm̄ cōmune est bo nū. Iusticia enī cōmunis est virtus: ⁊ ideo in ortu iusti futu re vite insigne p̄mittit: ⁊ gra secuture virtutis exultatione vicinorum p̄figurate designatur.

Et factum est in die octauo venerunt circūcidere puerū: ⁊ vocabāt eū noie p̄is sui zachariam. Et rndens mater eius dixit: Nequaqz: sed vocabitur ioannes. Et dixerūt ad illā: Quia nemo ē in cognatiōe tua qui voceť hoc noīe. Innuebāt aūt p̄i eius quē vellet vocari eū. Et postulās pugillarē scripsit dicēs: Joānes est nomē eius. Et mirati sunt vniuersi. Apertū est aūt ilico os eius ⁊ lingua eius: ⁊ loquebatur benedicens deum.

CHRY. Circūcisionis norma primo tradita est abrae in signū distinctiōis vt gen⁹ patriarche ipermixtū ꝓseruet: ⁊ sic p̄missa bona cōseq valeāt. Vbi aūt pacti cōsummať ne gociū: appositū signū de medio tollit. sic igit ⁊ p xp̄m circū sione cessante baptismus succedit: sed antea ioānē circunci di decebat. vñ dr: Et fac. ē i die octa. vene. circū puerū. Dixerat. n. dñs. Infans. viy. die circūcidatur in vobis. Hāc ät tēporis mēsurā a diuina clemētia cōstitutā autumo duplici de cā. primo qdē vt in tenerrima etate leuius patiať dolorē sectionis carnis. Secūdo vt ex ipsis opibus moneamur: qm̄ hoc agebať in signuz. Tener enim puer minime discernit que circa ipsuz fiūt. Post circūcisionē ät nomē impone bať. vñ segtur: Et vocauit nomen eius zachariā. Hoc aūt iō fiebat qa prius oportet sumere signaculū dñi: ⁊ postea nomē būnū. vel qz nullus nisi p̄i⁹ abyciat carnalia qō significat circūcisio: dign⁹ ē qp i libro vite noīa eius scribať. AMBRO. Miretur ät sanctus euāgelista p̄mittēdū putauit: qp pluri mi infantē p̄is noīe zachariā appellādū putarūt: vt aduertas matri nō nomē alicuius diuersi generis: sz id scō infusuz spū: qō ab angelo ante zacharie fuerat ꝓnunciatuz Et qdē ille mutus intimare vocabulū filij negt vxori: sz p ꝓphetiā helisabeth didicit: qō nō didicerat a marito. vnde sequit Et ref. ma. ei. di. Neqqz sz vocabit ioānes. Nec mireris si nomē mulier qō nō audiuit asseruit: qū spūs ei scūs q angelo mādauerat reuelauit. neqz poterat dñi ignorare p nūcium: q ꝓphetauerat xp̄m. Et bene segt: Et dix. ad il. qz ne. ē in co. tua: q vo. hoc no. Ut intelligas nomē nō generis ēē sed vatis. Zacharias quoqz nutu interrogatur. vnde segt: Innuebāt aūt patri eius quē vellet vocari eū. Sz qa incredulitas ei affatū eripuerat ⁊ auditū: qō voce nō poterat manu ⁊ lris est locut⁹. vñ segt: Et po. pu. scr. di. Joā. ē no. ei. Hoc est nō ei nos nomē iponim⁹ q iā a deo nomē accepit.

ORIGE. Zacharias qdē iterp̄tať memor dei: Joānes ät significat ōmōstrātē: Ueteruz ⁊ absētis memor p̄tis dcmō stratio est. Debebat aūt ioānes nō memorīā dei vt absētis exp̄mere: imo digito demōstrare p̄sentem dicēs: Ecce agnus dei. CHRY. Quinetiā hoc noīa ioānes gra dei iterp̄tať. Qz g gra diuina fauente nō nā helisabeth būc filiū cepit: bū ficy memoriā in noīe pueri ꝓscripserť. THEOPHI. Qz vo cū muliere circa hoc noīa pueri p̄r mut⁹ ꝓcordauit: Se qť. Et mirati sūt vniuersi. Nemo enī h⁹ noīs erat in cognatione eoz vt aligs diceret. q̄ antea ß ambo cogitasset.

GREGO. naçançen⁹. Editus g ioānes: çacharie soluit si lētiū: vnde segť: Apertū est aūt illico os ei⁹: ⁊ lingua ei⁹. Absurdū enī erat vt cū vox vbi ꝓgressa fuisset: p̄ maneret eli guis. AMBRO. Merito ēt ꝓtinuo resoluta est ligua ei⁹ qa quā vinxerat incredulitas soluit fides. credamus igit ⁊ nos vt lingua nostra que incredulitatis vinculis est ligata: rationis voce soluatur. scribam⁹ spū mysteria: si volumus loqui. Scribam⁹ prenūciū xp̄i: sed nō in tabulis lapideis: sz in tabulis cordis carnalib⁹. Etenī q ioānes logť xp̄m ꝓphetiçat. Segť. n. Et lo. be. deū. BEDA. Allegorice aūt ioannis celebrata natiuitas gra noui testi est inchoata: cui vicini ⁊ cognati noīa p̄is: q̄z ioānis iponere mallebāt: quia iudei q legis obſuatiōe q̄si affinitate iuncti erāt: magis iusticiā q̄ ex lege ē sectari: q̄z fidei graz suscipe cupiebāt. Sz ioānis ß ē gre ōi vocabulū: mr̄ vbis: p̄r lris nūtiare satagūt: qz ⁊ lex ipsa psalmiqz ⁊ prophete apertis sententiarū vocibus graz christi predicant: ⁊ sacerdotiū illud vetus figurans cerimoniarum ac sacrificioz vmbris eidem testimonium phibet. Pulcherqz zacharias. viy. die ꝓlis edite loquit: qz p domini resurrectionē que octaua die: hoc ē post septimū sabbati facta est: occulta legalis sacerdoty archana patuerunt.

¶ Et factus est timor super omnes vicios eoz: ⁊ super oīa montana iudee diuulgabantur oīa verba hec: ⁊ posuerūt omnes q audierant i cor de suo dicētes: Quisputas puer iste erit? Etenī manus domini erat cum illo.

THEOPHI. Sicut in taciturnitate çacharie mirat⁹ ē populus: ita ⁊ cuz locut⁹ est. vnde dicit: Et fa. ē ti. sup oēs vici. eo. ⁊ su. oīa mon. iu. diuul. om. ver. hec. vt ꝓpter hec duo magnū aliquid circa natū puez vniuersi existimēt. hec aūt oīa dispēsatiue fiebant: vt qui testis esse christi debebat existeret fidedign⁹. vnde sequitur: Et posuerunt omnes qui audierant in corde suo di. Quisputas puer iste erit? BEDA. Precurrētia enim signa prebēt iter p̄cursori vitatis ⁊ futur⁹ ꝓpheta p̄missis commēdatur auspicys. vñ segtur: Etenim ma. do. erat cū illo. GLO. Prodigia enī ös i illo peragebat: q̄ nō faciebat ioānes: sz dextra diuina. GRECVS. Mystice autē tēpore diuine resurrectōis predicata gratia christi salubris timor non solum iudeoz: qz erant vicini vel situ loci vel scīa legis: sed etiam exteroz gentium corda cōcussit: nec tm̄ montana iudee: sed oīa mūdani regni mundaneqz sapientie culmina christi fama transcendit.

¶ Et zacharias pater eius repletus est spūsc̄o: ⁊ prophetauit dicens: Benedictus dñs deus isrl: qz visitauit ⁊ fecit redemptionem plebis sue.

AMBRO. Bon⁹ deus ⁊ facilis indulgere peccatis non solū ablata restituit: sz etiā insperata concedit. Nemo ergo diffidat: nemo veteꝛ conscius delictoꝛ premia diuina desperet. Nouit deus mutare sententiā: si tu noueris emendare delictū. Ille siquidē dudū mutus prophetiçat. vnde dicitur: Et çacha. pa. eius reple. est spūsc̄o. CHRY. Scilicet operatione sancti spūs: nec quocunqz modo gratiā spūssancti nactus: sed ad plenū: ⁊ fulgebat in eo prophetie donum. vnde segtur: Et prophetauit. ORIGE. Plenus axtē spū sancto zacharias duas prophetias generaliter nūciat: p̄mā de christo: alteram de ioanne: quod manifeste de verbis illius probatur in quibus quasi de presenti: ⁊ quasi iaz versa rentur in mundo loquitur de ioanne: ⁊ primo de saluatore dicēs: Benedictus do. de. is. qz visi. ⁊ fe. redem. plebis sue.

CHRY. Quis deū benediceret çacharias: visitationē dic

esse factā ab eo erga pplz suū: siue materiales israelitas qs velit accipere. venit enī ad oues que perierant domus isrl' siue spiritales. i. fideles q digni fuerūt hac visitatiōe efficace erga se diuinā ꝓuisionē faciētes. BEDA. Uisitauit āt dñs plebē suā ꝗsi lōga ifirmitate tabescētez: ꝛ ꝗsi vēditam sub pctō vnici filij sui sanguīe redemit. Oz qz çacharias ꝓ xiō faciēdū cognouerat ꝓphico moze ꝗsi iā fcīn narrat. Dicē āt: Plebē suā. nō qz veniēs suā iuenit: sz qz visitādo suā fecē.

¶ Et erexit cornu salutis nobis in domo dauid pueri sui.

THEOPHI. Uidebaꝫ deus dormire peccata mlta respiciens: sed in nouissimis incarnatus tēporibus excitatꝰ ē ꝛ ꝓtriuit demones q nos oderant, vñ dr. Et er. co. sa. no. in do. da. pue. sui. ORIGE. Oz de semine dauid fm carnez natus ē xps: vñ dr: Cornu salutis nobis ī domo dauid: sicut ꝛ alibi dictū est: Uinea facta ē in cornu. i. in iesu christo.

CHRY. Cornu aūt noīat ptātē: glīaz ꝛ famā: metaphorice a bruti ꝗalibꝫ illud accipiēs: gbꝫ loco muniminis ꝛ glīa cornua deꝫ dedit. BEDA. Cornu etiā salutis regnū salutis xpi vocatur. Ossa sigdē oīa carne inuoluta sūt. Cornu excedit carnē: ꝛ iō cornu salutis regnū xpi vocaꝫ: quo mundus ꝛ carnis gaudia superātur: in cuius figurā dauid ꝛ salomon cornu olei sunt in regni gloziā consecrati.

¶ Sicut locutus est per os sanctorum: qui a seculo sunt prophetarum eius.

THEOPHI. Oz de domo dauid xps nasceret: micheas mētionē facit dicēs: Et tu bethleez terra iuda nequaq̄ minima es: ex te enīz exiet dux: q reget pplz meū isrl'. Sz ꝛ oēs ꝓphe de incarnatōe dixerūt: Et iō dr: Sicut lo. est p os sanctorum ꝓphetarum. GREGO. Per qō innuit deū per illos cē locutū. ꝛ nō eē humanū qō dixerūt. BEDA. Dicit āt. Qui a seculo sunt. qz tota veteris testamēti scriptura ꝓphetice de xpo processit: nam ꝛ ipse pater adam ꝛ ceteri patrum: factis suis eiꝰ dispensationi testimonium reddunt.

¶ Salutem ex inimicis nostris: ꝛ de manu omnium qui oderunt nos.

BEDA. Cū ꝑmo breuiter ꝑmisisset: Erexit cornu salutis nobis: ꝓtinus explanās qd dixerit subdit: Salutē ex inimicis nr̄is. q. d. erexit nobis cornu. i. erexit nobis salutē ex inimicis nr̄is. Et de mānu oīuz qui oderūt nos. ORIGE. Nō aūt putemus nūc de corpalibꝰ inimicis dici: sz de spiritalibꝰ. Uenit enī dñs ihs fortis in ꝑlio destruere oēs inimicos nr̄os: vt nos de eoꝝ insidijs ꝛ tētatiōibꝰ liberos faceret.

¶ Ad faciēdā misericordiā cū ꝑribus nostris: ꝛ memorari testamēti sui sancti. Jusiurandum qō iurauit ad abraā patrē nostrū datuꝝ se nobis.

BEDA. Dixerat dñz iuxta eloqum ꝓphaꝝ in domo dauid nasciturū: dicit cūdē ad explēdū testamētuz qō abrae disposuit nos eē liberatuꝝ: ga bis precipue patriarchis de suo semine: vel congregatio gentium: vel christi est incarnatio ꝓmissa. ꝓmittit aūt dauid: qz abrae sanctus ecclesie cetus est promissus: dauid autē q ex eo xps nasciturus esset: audiuit. Et ideo post id qō dictū ē de dauid: subdit de abraā dicēs: Ad faciēdā mīam cū pa. nostris. ORIGE. Ego puto q in aduentu dñi saluatoris ꝛ Abraam ꝛ Isaac ꝛ Jacob functi sunt mīa eius. Non est. n. credibile vt qui prius viderūt diē illius ꝛ letati sunt: postea in aduētu ipsius nihil vtilitatis accipent cū scriptū sit: Pacē faciēs per sanguinē crucis sue: siue sup terrā siue in celis. THEOPHI. Christi etiā gratia se vsqz ad illos extendit: qui mōtui extiterūt: qz per eū resurgemus nō solū nos: sed ꝛ qui fuerunt ante mortui. Fecit ꝛ misericordiam cū patribus nostris: fm q corūz spem ꝛ desiderium ipleuit. vnde segtur: Et memorari testamēti sui sancti. illiꝰ. s. ō quo dr. Bñdicēs benedicā tibi. ꝛ mltiplicabo te. Multiplicatus ē enī abraā ī oībꝰ gētibꝰ ꝓ imitationē fidei eius adoptatis in filios: sz ēt pres vidētes suos filios talia beneficia recepisse cōgaudēt ꝛ recipiūt mīaz in se ipsis. vnde segt: Jusiurandū qō iu. ad abra. pa. no. datu. se nobis. BASILI. Nemo autē audiēs q iurasset dñs abrae: ad iuradū sit ꝓmptus. sicut. n. furor de deo dicꝰ non significat passionē sz punitionē: sic neqz deus iurat vt hō: sz vbum eius loco iuramēti nobis ad veritatez exprimit' immutabilis sententia quod promissuz est approbans.

¶ Ut sine timore de manu inimicorum nostroꝝ liberati seruiamus illi.

CHRY. Quia exortū nob cornu salutis ex domo dauid dixerat. ostendit q per ipsum ꝛ gloziam participamus ꝛ dispendia inimici vitauimus: vnde dicit: Ut sine ti. de manu inimicorum no. li. serui. illi. Duo predicta nō facile reperiet aliquis sese comitantia. plures enīeuitāt pericula: sed vita gloziosa ꝓuātur: sicut sceleris patratores qui decarecre ex indulgentia regia absoluūtur. econtra gaudent angeli gloria: sed ob hanc periclitari coguntur: sicut milites bellico si vitam inclytam amplexantes securitate multoties carunt. Sz B cornu ꝛ saluat ꝛ glīficat. saluat qdē eripiēs a mnib' hostiū: nō leuiter sz mirifice: vt nō sit vltra timēdū. Et B ē qō dicit: Ut sine timore. ORIGE. Uel al' crebro de hostiū manu aliq liberātur: sed nō absqz timore. Luz enim met' ꝛ discrimē ante ꝑceperint: ꝛ sic de inimicoꝝ manu qs eruatur: liberatus ē qdē: sz nō sine timore: ideo dixit q xpi aduentus sine timore nos a māibus hostiū cripi fecit. Nō enīz eoꝝ insidias sensimus: sed repēte ab eis nos segregās. eduxit ad sortis proprie mansionem.

¶ In sanctitate ꝛ iusticia coram ipso omnibus diebus nostris.

CHRY. Glorificat çacharias dñz: qz fecit nos sibi fuire cū plena fiducia nō carnaliter vt iudei ī sanguīe victimaꝝ: sz spiritaliter ī bonis opibꝰ. Et hoc ē qō dicit: In sci. ꝛ iusti. Est. n. sanctitas apta circa deū egtas. Justicia vō que ē circa hoīes: puta q aligs reuerenter exequaꝫ diuia: ꝛ quo ad homines laudabiliter cōuersetur. Dicit aūt: non coza hoībus: vt hypocrite volentes hoībus placere sz coraz deo: sicut hi quoꝝ cōmendatio nō est ab hoībꝰ sed a deo: ꝛ hoc nō semel aut ad tps sz singulis diebꝰ ꝛ q̄diu vixerint. vñ dicit: Oībꝰ diebus nr̄is. BEDA. Nā q vel ante morte ab eius fruitio discedit: vel imūdicia qualibet siue iniusticia fidei siue synceritatem cōmaculat: vel coza hoībꝰ tm ꝛ nō coza deo sanctus ꝛ iustus eē contēdit: nōdū perfecte de manu spiritaliū inimicoꝝ liberatus domino seruit: sed exēplo vetez samaritanoꝝ dys gentiū pariter ꝛ demonio fuire conatur.

¶ Et tu puer prophetа altissimi vocaberis: preibis enim ante faciem domini parare vias eius.

AMBRO. Pulchre cū de dño ꝓphetaret: ad ꝓphaz sua vba ꝓuertit: vt boc quoqz bñficiū esse dñi designaret: ne cū publica numeraret: sua ꝗsi īgratꝰ tacuisse videret. vnde dr. Et tu. pu. p. al. vo. ORIGE. Jō reor çachariā festinasse vt loqret ad puerꝝ: qz sciebat eū post paulū ī heremo moraturꝝ: nec se eius posse hre pntiā. AMBRO. Sz fortasse q octo dierꝝ infantē allogtur. verꝝ si tenemꝰ supioza: intelligimus profecto q potuit voce patris natꝰ audire: q marie salutatōez anteq̄ nasceret audiuit. sciebat ꝓpheta alias eē aures ꝓphete: q̄ spū dei nō corpis etate refant: hēbat intelligendi sensuz: g exultādi hēbat affectū. BEDA. Nisi forte putādus ē çacharias ꝓpter eos q aderāt potius ista struēdo futura sui filij q̄ dudū p āgelū didicerat: mox: vt log potuit ꝑdicare voluisse. Audiāt arriani q xpz quē ioannes ꝓphetādo pbat altissimū vocat: sicut ī psalmo dr: Dō natus ē in

ea:z ipe fundauit eā altissimus. CHRY. Sicut āt regib⁹ commilitones sunt qui eis viciniores existūt: sic ioānes cū esset amicus sponsi de prope ei⁹ aduentuz ꝑcessit. z hoc est quod subdit. Preibis eniz āte faciez dñi parare vias eius. Aly eniz prophete emin⁹ xp̄i mysteriū ꝑdicauerāt: hic vero ꝑpi⁹ ꝑdicauit: vt z xp̄z videret z eū ceteris idicaret. GRE GO. xix. mor. Quisquis āt ꝑdicādo a sordib⁹ vitioꝝ corda audientium mūdat: veniētis sapiētie ad cor viā ꝑparat.

¶ Ad dandam scientiam salutis plebi eius: in remissionem peccatorum eorum.

THEOPHI. Qualiter ꝑcursor viā dñi ꝑparauit expōit subdens: Ad dan. sciam salu. ple. eius. Salus dñs iesus est: data est aūt plebi scia salutis. i. christi a ioāne: q testimoniū ꝓbibebat de christo. BEDA. Qui eni iesu. i. saluatoris nomen exponere desiderans salutis mentionem frequentat: sed ne tēporales salutez promitti putarēt subdit: In remissionē peccatoꝝ eoꝝ. THEOPHI. Nō eniz aliter cognitus eēt deus: nisi plebi peccata dimisset. Dei eniz ē peccata dimittere. BEDA. Uerꝝ iudei nō christū suscipe: sed antichristū malūt expectare: q2 non ītus a peccati dominio: sed foris ab humane seruitutis iugo cupiunt liberari.

¶ Per viscera misericordie dei nostri: ī quibus visitauit nos oriens ex alto.

THEOPHI. Quia de⁹ peccata nobis dimisit: nō ꝓpter opa nr̄a sz ꝓpter misericordiā suam: ideo cōuenienter addidit: Per vise. mise. dei nostri. CHRY. Quā qdē misi cordiā nō ipsimet ingrētes inuenimus: sed desuper nobis de⁹ aperuit. vnde segtur: In qbus. s. misericordie operib⁹: Uisitauit nos. assumpta carne: Oriens ex alto. GRE CVS. In altis pmanēs tamē in terrēnis pñs: nō diuisionē patiens: neqꝫ circūscriptionē: quod intellectus noster comprehendere nō pōt: nec vlla serie verboꝝ exprimere.

¶ Illuminare his qui ī tenebris z in vmbra mortis sedent: ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.

BEDA. Recte xp̄s oriens vocat: q2 nob ortū vere lucis aquit. vnde segtur: Illuminare bis q in tenebris z in vm. mor. sedent. CHRY. Tenebras hic appellat non materiales: sed errorem z a fide distantiam. BASI. Tenebrosa enim erat plebs gentilis que idolorū cultu grauabat: donec lux orta dispersit caliginem z splendorem veritatis expandit. GREGO. iiij. mo. Umbra vo mortis obliuio mētis accipitur. Sicut eni mors hoc qō iterficit agit: vt nō sit in vita: ita obliuio hoc qō itercipit agit vt nō sit in memoria. vnde iudeoꝝ ppls q dei oblitus fuerat: dicit in vmbra mortis sedere. Umbra ēt mortis mors carnis accipit: q2 sic vā mors est q aia sepat a deo: ita vmbra mortis est q caro separatur ab aia. vñ voce martyꝝ dicit: Operuit nos vmbra mortis. Per vmbrā ēt mortis imitatio diaboli q mors in apocalypsi dr̄ designat: q2 sic vmbra iuxta q̄litatez corporis ducit: ita actiōes iniquoꝝ de specie imitatōis eius exprimuntur. CRHY. Recte aūt dicit: Sedēt. nō eni ambulabamus in tenebris: sz sedebam⁹. THEOPHI. Nō solū autem oriēs dñs bis q in tenebris sedent illuminat: sz aliqd āpli⁹ facit. vñ segtur: Ad dirigēdos pedes nr̄os in viā pacis. Uia pacis ē via iusticie ad quā direxit pedes. i. affect⁹ aiaꝝ nr̄arū. CREGO. in ho. Tūc eni gressus nr̄os in viā pacis dirigimus: qñ per illud actionū iter pergimus: in quo ab auctoris nr̄i gra nō discordemus. AMBRO. Simul z illō aduerte q̄ paucis beliçabeth: q̄ multis çacharias ꝓpheti çet: z vterq̄ sancto ipletus spiritu loq̄bat: sz disciplina fuat vt mulier discere magis que diuina sūt studeat q̄ docere.

¶ Puer aūt crescebat z cōfortabatur spiritu: z erat in desertis vsq3 ad die ostēsiōis sue ad israel.

BEDA. Predicator penitētie futur⁹: vt liberius auditores suos a mundi illecebris erudiendo subtollat primeuaz in desertis trāsigit vitam. vnde dicit: Puer autē crescebat.

THEOPHI. Scōz corpalē etatē: z cōfortabat. Simul eni cū corpore spūale donū crescebat: z spūs operatōes i eo magis ac magis oñdebant. ORIGE. Uel crescebat spiritu nec ī eadē pmanebat mēsura q̄ cepat: sz semp crescebat spūs i eo: semp volūtas ei⁹ ad melioza tendēs habebat ꝓfectⁿ suos: z mens diuinius aligd contēplabat. Exercebat se memoria: vt pura i thesauro suo recōderet. Addit āt Et cōfortabat. Infirma. n. ē humana nā. Legimus eni: Caro aūt infirma. Cōfortāda ē itaqz spū: spūs eni pmpt⁹ ē. Multi cōfortātur carue: athleta dei spū roborād⁹ ē: vt sapiaz carnis elidat. vñ recessit: fugiēs tumultū vbiū pp frequētiaz. Se quit. n. Et erat in desertis: vbi purior aer ē: celū apti⁹: z familiarior de⁹: vt q2 nōdū baptismi z ꝓdicationis tps aduenerat: vacaret orationibus: z cū angelis conuersaret: appellaret dñm: z illū audiret dicētē. Ecce assuz. THEOPHI. Uel erat ī desertis vt extra multoꝝ malitiā nutriret: z vt neminē vereret arguere. Si. n. fuisz in mūdo forte fuisset amicitia z conuersatione boīuz deprauat⁹: simlēt vt eēt fide dign⁹ q̄ ꝓdicaturus erat xp̄z. Occultabat āt in desertis: do nec placuit deo ipsum israelitico populo demōstrare. vñ se quitur. Usq3 ad die ostēsionis sue ad israel. AMBRO. Pulchre āt tempus quo fuit in vtero prophet⁹ describit: ne Marie presentia taceatur: sed tempus siletur infantie: eo q̄ presentia matris domini in vtero roborat⁹: qui ifantis impedimenta nesciuit. CAPI. II.

FActū ē aūt ī diebus illis exīt edictū a cesare augusto: vt describeret vniuersus orbis. Hec descriptio pria facta ē a p̄side syrie cyrio. Et ibāt oēs vt pfiterent singuli i suā ciuitatem. Ascendit aūt z ioseph a galilea de ciuitate nazareth ī iudeā ciuitatē dauid que vocat bethleem: eo q̄ esset de domo z familia dauid: vt profiteretur cū maria desponsata sibi vxore pregnante.

BEDA. Nasciturus in carne dei filius: sicut de virgine natus virginitatis sibi decus ostendit esse gratissimum: ita pacatissimo tpe seculi procreatur: q2 pacē querere docuit: z pacis sectatores inuisere dignat. Nullū autē potuit magis esse pacis indiciū q̄ vna totū orbez descriptione cōcludi cuius moderator augustus: tanta duodecim annis circa tēpus dñice natiuitatis pace regnauit: vt bellis toto orbe sopitis ꝓphete presagiū ad litterā videat ipleri. vñ dicit: Factum est aūt in diebus illis: Exyt edic. a ces. augusto vt describeret vniuersus orbis. GRECVS. Tunc etiam nascit christ⁹: cū ꝓncipes iudeoꝝ defecerant: z ad romanos principes translatum erat ī perīū: gbus iudei tributa solnebant. z sic ipletur ꝓphetia ꝓdicens nō deficere ducē de iuda: nec principē de femoribus ei⁹: donec veniat q̄ mittendus est. Jā vero cesare augusto. xlij. annum ipery peragēte: exyt ab eo edictum totū orbē cōscribi ad tributa soluēda: quod cuidā cyrino cesar cōmiserat: quē iudee z syrie presidem statuit. vñ segtur: Hec descriptio prima facta est a p̄side syrie cyrino. BEDA. Signat hāc descriptionē vel primā eē eaꝝ que totū orbē cōclinserint: q2 plereq3 iā partes terrarū sepe legunt fuisse descripte: vel primo tunc cepisse quando cyrinus in syriam missus est. AMBRO. Pulchre autem p̄sidis nomen addidit: vt seriem temporis designaret. naz si consules ascribūtur tabulis emptionis: quanto magis redēptioni omnium debuit tempus ascribi. BEDA. Superna autem dispensatione professio census ita descripta est: vt in suam quisq3 patriam ire iuberetur: ſm q⁹ sequitur:

Et ibant oēs vt ꝓfite.singuli ī ciuita.suaz. Nō ideo fcm̄ est: vt dñs alibi concept⁹:alibi natus:insidiantis herodis furo rē facili⁹ euaderet.vnde segtur:Ascen.au.ꝛ ioseph a galilea de ciuita.naza.in iudeā. CHRY. Domino autez dirigente augustus B edictū censuit:vt vnigeniti pītia famuletur: nā B edictuz matrez attrahebat in patriā:quaz ꝓphete p̄dixerāt.s.ī bethleē iude.vñ dicit:Ciuitatē dauid que vocatur bethleē. GRECVS. B aūt addidit ciuitatez dauid: vt ꝓmissionē factaz dauid a deo ex fructu ventris ei⁹ rex ppetuus adueniret:eē ꝓpletā annūcict.vñ segtur:Et q̄ esset de domo ꝛ familia dauid. Per B autē q̄ ioseph erat de cognatōe dauid:cōtent⁹ fuit euangelista ipaz quoqz ginez de cognatōe dauid ꝓmulgare: cū lex diuina p̄ciperet cōiugales copulas ex eadē ꝓgenie ꝓtrahi.vñ segtur:Cū maria despō sata sibi vxore prægnāte. CYRIL. Dicit aūt eā fuisse desponsataz:inuēs q̄ solis sponsalib⁹ precedentib⁹ ē cōceptio subsecuta:neqz.n.ex virili semine sancta virgo concepit.

GREGO.ī bo. Mystice aūt nascituro dño mundus describit:qz ille appebat in carne q electos suos ascriberet in eternitate. AMBRO. Et dū ꝓfessio secularis ostdit:spiritalis ꝓlicat:nō terraz regi dicanda:sed celi.ꝓfessio ista fidei census aiaz ē. Abolito.n.synagoge cēsu vetusto:nouus cēsus ecclesie parabat.deniqz vt scias censuz nō augusti eē sz christi:tot⁹ orbis ꝓfiteri iubet. Quis aūt poterat ꝓfessio né toti⁹ orbis exigere:nisi q toti⁹ orbis hēbat ꝓperiū: Nō.n. augusti sed dñi est terra ꝛ plenitudo ei⁹. BEDA. Qui et vocabulū augusti pfectissime ꝓpleuit:vtputa suos ꝛ augere desiderās:ꝛ augere sufficiēs. THEOPHI. Cōueniēs et erat:vt p xp̄z cult⁹ multoz deoz deficeret:ꝛ vnus de⁹ coleretur:vnde vn⁹ rex orbi ꝓperasse describit. ORIGE. Diligentius aūt intuēti sacramētū quoddā videt figurari: q̄ ī toti⁹ orb ꝓfessione describi oportuit christuz: vt cum oib⁹ script⁹ sanctificaret oēs:ꝛ cū orbe relat⁹ in cēsuz: cōmunionē sui preberet orbi. BEDA. Sicut aūt tūc ꝓperāte augusto ꝛ presidente cyrino ibāt singuli ī suā ciuitatē vt ꝓfiterētur censuz.sic modo ꝓperāte christo p doctores ecclesie presides ꝓfiteri debem⁹ censuz iusticie. AMBRO. Nec est ergo prima ꝓfessiomentiū dño cui oēs ꝓfitent:nō ꝓconis euocatōe:sz vatis dicētis:oēs gētes plaudite manib⁹. Deni q̄z vt sciant censum eē iusticie:veniunt ad eum ioseph ꝛ maria:hoc ē iustus ꝛ virgo. Ille qui verbū seruaret: ista q̄ pareret. BEDA. Ciuitas nostra ꝛ patria ē beata ad quā crescētib⁹ quotidie virtutib⁹ ire debem⁹. Quotidie autem sancta ecclesia suum comitata doctorem de rota mundana cōuersatiōis qō galilea sonat:in ciuitatē iuda.s.ꝓfessiōis ꝛ laudis ascēdens:īcensum sue deuotiōis regi eterno ꝓsoluit:q̄ in exemplo beate virgis Marie cōcepit nos virgo de spū:q̄ alyqdē desponsata ab alio fecūdat:dū ꝓposito sibi pōtifici visibiliter iungitur:sed inuisibilis spūs virtute cumulatur: iudicans ipso nomine:q̄ instātia loquētis magistri nil valet: nisi augmētum superni inuaminis vt audiatur acceperit.

¶ Factum est autem cum essent ibi:impleti sunt dies vt pareret. Et peperit filium suuz primogenitum:ꝛ pānis eum inuoluit:ꝛ reclinauit eū in presepio:qz non erat ei locus in diuersorio.

AMBRO. Breuiter sanctus lucas ꝛ quō ꝛ quo tēpore ꝛ quo loco ꝼm carnē christus natus sit:explicauit dicēs: Factum est aūt cuz essent ibi:impleti sunt dies vt pareret. Quō qdē:qz nupta cōcepit:sed virgo generauit. GREGO. nisenus. Apparēs.n.vt bō nō p oīa legib⁹ hūane nature subycitur:nā q̄ ex muliere nascit:humilitatē redolet. Virginitas vero que ortui deseruiuit:ostēdit q̄ trāscēderet boiez Qui⁹ ergo iocūda portatio:ort⁹ imaculat⁹:part⁹ facil:absqz corruptela natiuitas:nec ex luxu ꝯcipiens.nec dolorib⁹ edita:qz nāqz ea que nature nr̄e mortem per culpam inseruit dānata ē:vt cū doloribz pareret:oportebat parētē vite cuz gaudio partū pficere. Eo aūt tpe p ꝯcorruptionē virgineaz ad vitā trāsmigrat mortaliū:ī quo diminui ꝯcipiūt tenebre ꝛ nocturna īmēsitas exuberātia deficere cogit. Moz enī peccati finē prauitatis attigerat:sz de cetero tēdit ad nihilū pp̄ve lucis pītiā:q̄ radys euāgelicis totū orbē lustrauit.

BEDA. Eo ēt tpe dignat⁹ ē ꝯcarnari:quo mox nat⁹ censu cesaris ascriberet:atqz ob nostri liberationē ipse fuitio subderet:vñ ēt nō solū pp̄ iudiciū regy schematis:sz ēt pp̄ nos sacramētū dñs ī bethleē nascit. GREGO. Bethleē ꝓppe dom⁹ panis ītrp̄tat. Ipse nāqz ē q̄ ait:Ego sum panis viuus q̄ de celo descēdi. Locus q̄ in quo dñs nascit dom⁹ panis antea vocabat:qz futurū erat vt ibi ille p nāz carnis appareret:q̄ electorum mentes interna satietate reficeret.

BEDA. Sed ꝛ vsqz ad cōsummationē seculi dñs in naçareth cōcipi:in bethleez nasci nō desinit:cū glibet audientium verbū floze suscepto domum in se eterni panis efficit quotidie in vtero virginali:hoc est in aīo credētiuz p fidez cōcipit:p baptismū gignit:Segtur:Et pepit filiū suū ꝓmogenitū. HIERO. cōtra beluidiū:Ex hoc beluidi⁹ nititr ꝓbare ꝓmogenitū dici nō posse:nisi eū qui habeat:ꝛ frēs: sicut vnigenit⁹ ille vocat q̄ parētibus sit solus fili⁹. Nos aūt ita diffinim⁹:Unigenit⁹ ē ꝓmogenit⁹:nō oīs ꝓmogenit⁹ est vnigenit⁹. Primogenitū nō esse dicim⁹ eum quē alq̄ subsequuntur:sed ante quē nullus. Alioqn si nō est ꝓmogenitus si is quē sequātur ꝛ fratres tādiu sacerdotib⁹ primogenita nō debētur:quādiu ꝛ alq̄ fuerit procreati:ne forte partu postea nō sequēte vnigenit⁹ sit ꝛ nō primogenitus. BEDA. Est etiā vnigenit⁹ in substantia diuinitatis:primogenitus susceptione humanitatis.primogenit⁹ in gar:vnigenitus in natura. HIERO. Cōtra beluidiū:Nulla aūt ibi obstetrix nulla mulierculaz sollicitudo ītercessit. Ipsa pānis inuoluit infantem.ipsa mater ꝛ obstetrix fuit:vnde sequitur: Et pānis eum inuoluit. BEDA. Qui totū mundū vario vestit ornatu pānis vilib⁹ inuoluit:vt nos stolam primā recipere valeamus:per quē oīa facta sunt:manus pedesqz astringit: vt nostras man⁹ ad opus bonum exercitet: pedesqz sint in viam pacis directi. GRECVS. O admirabilem coarctationem ꝛ peregrinationē quā subyt q̄ ꝓtinet orbē.ab initio captat penuriam:ꝛ eam in seipso decorat:uimirum si voluisset venire poterat mouēdo celū: cōcutiendo terraz. emittens fulmina:nō autē sic processit.nō enī perdere:sed saluare volebat:ab ipsis primordys humanā cōculcare superbiaz atqz ideo nō tūn homo fit:sed etiā bō pauper:ꝛ pauperē matrem elegit:que caret bis quib⁹ natū infantē reclinet. Segtur.n.Et reclinauit eū ī ꝓsepio. BEDA. Duri ꝓsepis angustia continetur cui celum sedes ē:vt nos per celestis regni gaudia dilatet.qui panis est angelorum in ꝓsepio reclinat: vt nos quasi sancta animalia carnis sue frumento reficiat.

CYRIL. Reperit etiam hominem factum bestiales in anima:ꝛ ideo in presepio loco pabuli ponitur:vt vitā bestialem mutantes:ad cōsonam homini perducamur scientiaz: pertingentes non fenum:sed panem celestem vite corpus.

BEDA. Qui autem ad dextram patris sedet:in diuersorio eget:vt nobis in domo patris sui multas māsiones ꝓparet:vnde segtur: Quia nō erat ei locus in diuersorio. Nascitur non in parentum domo:sed in diuersorio ꝛ in via quia per incarnationis mysteriū:via factus est: qua nos ad patriaz vbi veritate ꝛ vita fruemur adduceret. GREGO. in homi. Et vt ostenderet:qz per humanitatem quaz assumpserat.quasi in alieno nascebatur non ꝼm potestatē sed ꝼm naturam. AMBRO. Propter te ergo infirmitas in se potentia:propter te inopia in se opulentia:noli hoc elti mare quod cernis:sz quod redimeris agnosce. Plus domine iesu iniurys tuis debeo q̄ redemptus sum:q̄ opibus q̄ creatus. Non prodesse nasci: nisi etiam redimi profuisset.

¶ Et pastores erāt i regione eadez vigilantes: ⁊ custodiētes vigilias noctis sup gregē suū. Et ecce āgelus dñi stetit iuxta illos: ⁊ claritas dei circufulsit illos: ⁊ timuerūt timore magno. Et dixit illis angelus: Nolite timere. Ecce.n. euāgelizo vobis gaudiū magnū qđ erit oi populo: qz natus ē vobis hodie saluator: qui est christus dñs in ciuitate dauid. Et hoc vobis signū: Inuenietis infantem pānis inuolutum: ⁊ positum in presepio.

AMBRO. Uidete quēadmodū dīna curia fidē astruat: Angelus mariā: angel⁹ ioseph: angel⁹ pastores edocet. de q bus dr̄: Et pastores erāt i regiōe eadē vigilāres ⁊ custodientes vigilias noctis sup gregē suū. CHRY. Joseph qdē in somnis appuit angel⁹: pastorib⁹ aūt visibiliter ꝯfi rudiori⁹: nō aūt angel⁹ iuit hierosolymā: nō regīuit scribas ⁊ phariseos: erāt.n. corrupti: ⁊ p̄ inuidia cruciabantur. Sz hi erāt syncerī: antiquā ꝙuersationē patriarcharū ⁊ moysi colētes. Est aūt semita quedā ad philosophiā pducens innocentia.

BEDA i ho. Nusqz āt in tota veteris testamēti serie reperim⁹ angelos q tā sedulo apparuere pribus: cum luce apparuisse. Sz hoc puilegiū recte huic tpi ē ꝙuatū. qñ exortū ē i tenebris lumē rectis corde. vñ segt̄: ⁊ claritas dei circūfulsit illos AMBRO. Ex vtero fundit̄: sz coruscat a celo: terrēo i diuersorio iacet: sz celesti lumīe viget. GRECVS. Uere pauidi facti sunt i miraculo. vñ segtur: Et timuerunt timore magno. Sed angel⁹ cū pauor ineruerit: fugat ipm. vnde segtur: Et dixit illis angelus: nolite timere. nō solū se dat terrore sed etiā alacritatē infundit. Segt̄ enī: Ecce enī euā. vo. gau. ma. qđ erit oi populo. Nō soli pplo iudeoz: sed etiā oībus. Causa aūt gaudy ostendit̄: nouus ⁊ admirabilis partus manifestat̄ ex ipsis noībus. Nā segt̄: Quia natus ē vobis hodie saluator q est christus dñs: quoz p̄mus. i. saluator est actionis: tertium autē. s. dominus maiestatis. CYRIL. Sed id quod in medio ponit̄. s. christus non naturaz significat: sed hypostasim cōpositaz. In christo.n. saluatore vnctionez fore celebratā fatemur: non tamē figuralē sicut olim in regibus ex oleo ꝯfi ex pphetica grā: neqz ad perfectionē alicuius negocy: iuxta illud esaie: Hec dicit dom⁹ christo meo cyro. Qui quāqz esset idolatra: dict⁹ ē christ⁹ vt celesti censura totā occuparet babyloniorū ꝓuinciaz. Fuit autē vnctus saluator spiritusco humanitus in forma serui: vngēs aūt vt de⁹ spūsco credētes in eū. GRECVS. Duius aūt natiuitatis ⁊ tps ostēdit: cū dicit: Hodie. ⁊ locū cuz subdit: In ciuitate dauid. ⁊ signa cū subiūgit. Et ꝺ vobis signum: Inuenietis infantē pānis inuolutū: ⁊ positum in presepio. Ecce pastoribus angeli pastorem precipuuz p̄dicant tanqz agnū in antro manifestatuz ⁊ editū. BEDA. Credibz aūt infantia saluatoris ⁊ angeloz preconys ⁊ euangelistarū nobis est ꝛculcata testimonys: vt nostris altius corporibus qđ pro nobis factū sit infigat̄. Et notādū q⁹ signum dat̄ nō tyrio excepto ostro: sz pānis squalentibus inuolutū: nō in ornatis auro stratorys: sz in presepib⁹ inueniendū. MAXIMVS in sermone natiui. Sz si tibi pāni fortassis vilescunt: angelos collaudantes admirare. Si presepe despicis: erige parūper oculos: ⁊ nouam in celo stellā p̄testantē mundo natiuitatē dñicam cōuere. Si credis vilia: crede mirifica. Si de his que humilitatis sunt dis⁹putas: que alta sunt celestia venerare. GRECO. in ho. Mystice aūt q⁹ vigilātib⁹ pastorib⁹ angelus apparet: eosqz claritas dei circūfulsit: hoc est q⁹ illi p̄ ceteris videre sublimia merentur: qui fidelib⁹ gregib⁹ p̄esse sollicite sciūt. Dūqz ipsi pie super gregē vigilant: diuina sup eos lati⁹ grā coruscat. BEDA. in homi. Significant enī mystice pastores isti gregū doctores quoscqz ac rectores fideliuz animarum. Nox cuius vigilias custodiebant sup gregem suuz pericula tentationū indicat: a qbus se suosqz subiectos custodire nō desistunt. Et bene nato dño pastores sup gregez vigilant: qz natus est q dicit: Ego sum pastor bonus: sed ⁊ tps imminebat quo idem pastor oues suas que dispersē erant: ad unite pascua reuocaret. ORIGE. Ceteruz si ad secretiorē oportet ascendere intellectū: dicā quosdam fuisse pastores angelos q res humanas regerēt. Et cū hoz vnusqsqz suam custodiā cōseruaret: venisse angelū nato dño: ⁊ annūciasse pastoribꝰ q⁹ uerus eēt pastor exortus. Angeli enī ante aduētum saluatoris: paz poterāt cōmissis sibi utilitatis afferre Uix enī aliqs unus ex singulis gentibus credebat in deum: nunc aūt populi accedunt ad fidem iesu.

¶ Et subito facta ē cū angelo multitudo militie celestis: laudantiū deū ⁊ dicētiū: Gloria in altissimis deo ⁊ in terra paz hoib⁹ bone voluntatis.

BEDA. Ne parua unius angeli uideretur auctoritas: postqz unus sacramētum noue natiuitatis edocuit: statim multitudo celestiū agminuz affuit. unde dr̄. Et subito facta ē cuz angelo multitudo militie celestis. Bñ chorus adueniens angeloz militie celestis uocabulū accipit: Qui ⁊ duci illi i ꝓlio q ad debellandas aereas ptātes apparuit humiliter obsecūdat: ⁊ ipse ptātes easdem cōtrarias: ne mortales tantū tentare valeant quātuz volunt fortiter armis celestibus perturbat. qz vero deus ⁊ hō nasci t̄: iure hoibus paz ⁊ deo gloria canit̄. vnde segtur. Laudantium deū ⁊ dicentiuz Gloria in altissimis deo. vno angelo: vno euangeliçante nūcio: natuz in carne deuz: mox multitudo militie celestis in laudem creatoris prorūpit: vt ⁊ christo deuotionē ipendat ⁊ nos suo instruat exēplo: quotiens aliqs fratrū sacre erudi tionis verbum insonuerit: vel ipsi que pietatis sunt ad mētem reduxerimus: deo statim laudes corde: ore: ⁊ ope reddamus. CHRY. Et olim quidē angeli ad puniendū mittebantur. puta ad israelitas: ad dauid: ad sodomitas: ad gemitus cōuallē. nūc ecōtra canūt in terra grās agentes deo: eo q⁹ suū descensum ad hoies eis reserauit. GREGO. xxviij. moraliū. Simul etiā laudāt qz redemptioni nr̄e voces sue exultationis accōmodāt: simul etiā qz duz nos cōspiciunt recipi: suū gaudent numerū ipleri. BEDA. Optāt ēt pacē hoibus cū subdunt: Et in terra paz hoibus. qz quos infirmos prius abiectosqz despexerāt: nascente in carne dño iam socios venerant̄. CYRIL. Hec autē pax per christū facta est. Reconciliauit enī nos per se deo ⁊ patri: culpam hostilem de medio auferens: duos populos in vnum hominem pacificauit: ac celicolas ⁊ terrenos in vnuz gregem cōposuit. BEDA. Quibus aūt hoibus pacez poscant. exponunt dicentes: Bone voluntatis. eis. s. q⁹ suscipiunt natum christū. nō enī est pax impys: sz pax multa diligentibus nomen dei. ORIGE. Sed diligens lector ingrat quō saluator dicat: Nō veni pacē mittere sup terrā. ⁊ nunc angeli de eius natiuitate cantāt: In terra paz hoibus: sed hoc q⁹ pax eē dr̄ in hoibus bone volūtatis soluit questionē. pax.n. quā nō dat dñs sup terrā: nō ē pax bone volūtatis. AVGV. xiij. de trinitate. Pertinet.n. iusticia ad bonam voluntatē.

CHRY. Aspice aūt m irandus ꝓcessum angelos ad nos deduxit prius: ac deinde duxit hominē ad superna. factum est celū terra: cū terrena deberet recipere. ORIGE. Mystice autem videbant angeli se opus quod eis creditum fuerat implere nō posse: absqz eo qui vere saluare poterat: ⁊ medicinā suā iferiorem eē ꝙz hoīuz cura poscebat. vñ sic̄ si veniat aliqs q habeat summā in medicina notitiaz: ⁊ illi q prius sanari nequiuerant: cernētes ad magistri manū putredines cessare vulnerum: nō inuideant: sed in laude medici erūpant: ⁊ dei qui sibi egrotātibusqz tāte scientie hoiez miserit: multitudo angeloz pro christi aduētu deuz laudent.

¶ Et fcm̃ é vt discesserunt ab eis angeli ĩ celũ: pastores loquebantur ad iuicez: Trãseamus vsqz bethleẽ: ⁊ videamus hoc verbũ quod factũ est quod fecit dñs ⁊ ostẽdit nobis. Et venerũt festinantes: ⁊ inuenerunt mariam ⁊ ioseph: ⁊ ifantẽ positũ i presepio. Videntes aũt cognouerunt de verbo: quod dcm̃ erat illis ō puero hoc. Et oẽs q̃ audierunt mirati sunt: ⁊ de his que dicta erãt a pastoribus ad ipos. Maria aũt ꝓseruabat oia verba hec: ꝓferens in corde suo. Et reuersi sunt pastores glorificantes ⁊ laudãtes deuz i oibus que audierant ⁊ viderãt: sicut dictuz é ad illos.

GRECVS. Que visa sũt ⁊ relata stupore igesserunt pastoribus: ⁊ sic ouilia sua omiserũt: ⁊ ꝓfecti sunt nocte bethleẽ: lucẽ idagãtes saluatoris. vñ dr: Et fcm̃ é vt discesserunt ab eis angeli ĩ celũ: pastores loquebãtur adinuicẽ: Trãseamus vsqz bethleez ⁊ vi. hoc ver. qō. fa. est. BEDA. Uere q̃si vigilãtes: nō dixerũt videamus puer: sz verbũ qō fcm̃ é. i. verbũ quod semp erat videam⁹ qũo ꝓ nobis caro fcm̃ é: sigdẽ hocipz verbũ dñs est. Segtur enĩ: Quod fecit dñs: ⁊ ostẽdit nobis. i. videamus quō verbũ ipm ipse se fecerit ⁊ ostẽdit nobis carnẽ suã. AMBRO. Uide q̃ singulariter scriptura singulor libzet momẽta verbor. Etenĩ cũ caro dñi videt: videt vbuz: qō é filius. nō mediocre fidei tibi ꝑ videat exẽplũ: nō vilis psona pastor. simplicitas. n. querit: nō ambitio desiderat. Segt: Et venerũt festinãtes. Nemo. n. cũ. desidia christũ regrit. ORIGE. Quia vo festinãtes venerũt: ⁊ nō pededẽtiz: Ideo segt: Et inuenerũt mariã q̃. s. fudit iesuz i partu. Et ioseph. s. dispẽsatorẽ ort⁹ dñici. Et ifantẽ positũ in psepio. s. ipsum saluatorẽ. BEDA. Est aũt iusti ordinis: vt honore digno celebrata vbi incarnatiõe: ad ipam q̃q̃z vbi gloriã intuendã pertingat. vñ sequit: Uidẽtes autẽ cogno. de vbo quod dictũ erat illis de puero hoc.

GRECVS. Occulta. s. fide felicia relata cõtuentes: nec cõtenti de veritate: stupere q̃ primitus viderant ⁊ percepe rant angelo nũciãte: nō solum marie ⁊ ioseph promebãt: sz etiam ceteris: ⁊ quod est amplius eor mentib⁹ infigebant. vnde segt: Et oẽs q audierũt mirati sunt: ⁊ de his que dicta erãt a pastoribus ad ipsos. Quomō enĩ nō erat mirandum videre celicolã in terrenis: ⁊ terrã pace ꝯciliari celestib⁹: ⁊ ineffabilẽ illũ infantulũ numine quidẽ celestia: humãitate vo terrestria ꝯnectẽtẽ adinuicẽ: ⁊ sui cõpagine fed⁹ mirãdũ pstãtẽ. GLO. Nec solũ mirãtur de icarnatiõis mysterio: sz ẽt de tãta pastor attestatiõe: q̃ fingere laudita nescirẽt: sz simplici facũdia va pdicarẽt. AMBRO. Nec ꝓtẽnenda putes q̃si vba vilia ꝑphetar a pastorib⁹: ⁊ maria colligit fidẽ: vñ segt: Maria aũt cõseruabat oia verba hec cõferẽs in corde suo. Discam⁹ sancte virginis in oib⁹ castitatẽ: que nõ minus ore pudica: q̃ corpore: argumẽta fidei ꝓferebat in corde. BEDA. in homi: Uirginalis enĩ pudicitie iura custodiens: secreta xpi q̃ nouerat nemini diuulgare uolebat: sz ꝓferebat ea q̃ faciẽda legerat cuz his q̃ iã facta cognouit nõ ore ꝓmẽs: sz clauso in corde custodiens. GRECVS. Quicqd ẽt ei rettulerat angel⁹: gcqd a pastorib⁹ audierat: cuncta ꝓgerebat in mẽte ⁊ adinuicẽ cõparãs: unã in oibus mater sapiẽ cernebat ꝓcordiã: vere de⁹ erat q̃ nat⁹ erat ex ea. ATHANA. Singuli ãt in xpi natiuitate exultabãt nõ humanit⁹ sicut in puero nato soliti sunt hoies ꝓgaudere sz in xpi psentia ⁊ lucis diuine fulgore, unde segt: Et reuersi sunt pastores glorificantes ⁊ laudantes deuz in oibus q̃ audierãt. BEDA. s. ab angelis. Et uiderãt. s. in bethleez sicut dcm̃ é ad illos. i. in hoc glorificant q̃ non aliud uenientes inuenerãt q̃ dictũ est ad illos: siue sicut dictũ est ad illos: gloziam deo laudesq̃ referunt: Etenĩ hoc illis facere dictũ est ab angelis nõ quidẽ verbo iperantibus: sed formã sue deuotionis offerentibus: cum deo in excelsis gloziaz resonarẽt. BEDA. in ho. Mystice aũt intellectualiũ pastores gregum: imo cuncti fideles exẽplo hor pastor trãseãt cogitatione vsqz in bethleẽ. ⁊ incarnationẽ christi dignis celebrent honoribus. Transeam⁹ aũt abiectis cõcupiscentys carnalibus toto mẽtis desiderio: vsqz in bethleez superna ideſt domũ panis viui: vt quẽ illi in psepio videre vagiẽtẽ: nos in patris solio mereamur videre regnantem. Non est aũt tanta beatitudo cũ desidia ac torpore querẽda: sed alacriter sunt christi sequenda vestigia. Uidentes aũt cognouerũt. Et nos que dicta sunt de saluatore nostro plena dilectiõe festinemus amplecti: vt hoc in futuro perfecte cognitionis visu cõprehẽdere valeamus. BEDA. super lucam: Dñici ẽt gregis pastores precedẽtium patrum vitaz in qua panis vite seruat quasi bethleẽ port⁹ contẽplando subeunt: nihilq̃z in hac aliud reperiunt: q̃z virginalẽ ecclesie pulchritudinẽ q̃si Mariã: virilẽ spiritualiũ doctoruz cetum: quasi ioseph: ⁊ humilẽ christi aduentuz scripture paginis sacre ingerũ: quasi in presepio positũ xpm ifantẽ. ORIGE. Uel presepe illud israel erat ꝑ m illud esaie. Cognouit bos possessorem suũ: ⁊ asin⁹ presepe dñi sui. BEDA. in homi. Nō celauere aũt silẽtio pastores que agnouerãt: q̃z ecclesie pastores in hoc ordinati sunt: vt que in scripturis didicerunt auditoribus ostendant. BEDA. super lucã: Magistri etiaz spiritualiũ gregũ mō ceteris dormientibus cõtemplando celestia subeunt: mō fideliũ exẽpla querẽdo circũeunt: mō ad publicũ pastoralis officy docendo reuertunt. BEDA. in ho. Unusquisq̃z ẽt qui priuatus viuere creditur: pastoris officiũ tenet: si bonor actuuz cogitationũq̃z mundaruz aggregãs multitudinẽ: hãc iusto moderamĩe gubernare: scripturarũ pastu nutrire: ⁊ ꝺ demonũ insidias seruare ꝓdit.

¶ Et postquã cõsũmati sunt dies octo: vt circũcideret puer: vocatũ ẽ nomẽ ei⁹ iesus: Nõ vocatum est ab angelo priusq̃z in vtero cõciperetur.

BEDA. in homi. Exposita natiuitate dñica: subiungit euangelista atq̃z ait: Et postq̃z consũmati sunt dies octo vt circuncideretur puer. AMBRO. Quis puer nisi ille de quo dictũ est: puer natus est nobis ⁊ filius dat⁹ est nobis. factus est enĩ sub lege: vt eos qui sub lege erãt lucrifaceret. EPIPHA. Dicunt autez hebionis ⁊ cherinthi sequaces sufficit discipulo: si sit sicut magister eius. Circuncidit autẽ se christus: tu ergo circũcidaris: Fallunt autem destruẽtes sua principia. Si enĩ fateretur hebion christum deum celitus descendentem octauo die fuisse circũcisum: tunc prebetus descendentem octauo die fuisse circũcisum: tunc preberet circũcisiõi materiam argumẽti: sed cum nudũ hũc aisserit hoiem: non puer est cã vt circũcidatur. sicut nec ifantes sunt sue circũcisiõis auctores Nos enĩ deũ ipsum fatemur celitus descendentem ⁊ in claustro virgineo mozam duxisse fetibus ꝓtraxisse: quoadusq̃z sibi ex vtero virgineo humanitatis carnẽ perfecte cõponeret. q̃ circũcisus est veraciter: non apparenter octauo die: q̃tenus cũ ad spiritalem effectũ figure puenerit tã ab ipso q̃z a suis discipulis diuulgent nõ vltra figure: sed veritas. ORIGE. Sicut. n. mortui sum⁹ cũ illo moriẽte: ⁊ ꝓsurrexim⁹ resurgẽti: sic cũ eo circũcisi sumus. vñ nequaq̃z nunc indigemus circũcisione carnali. EPIPHA. Pluribus aũt ex causis circuncisus est christus. Et primo quidẽ vt ostẽdat carnis veritatẽ contra manichẽum: ⁊ illos qui apparenter cũ dicunt ꝑdisse. Deinde vt pateat q̃ nequaq̃z deitati cõsubstantiale corpus extulerit: vt fatur apolinaris. neqz celit⁹ detulit illud: vt asserit valẽtinus. ⁊ vt cõfirmet circũcisionem quam olim instituerat eius aduentui seruientem. quinetiã vt nulla sit iudeis excusatio: nã nisi circũcisus fuisset obycere poterãt: q̃ non

possent ic̃ircũcisum xp̃z recipe. BEDA. ibo. Ut ẽt nobis obediẽdi virtutẽ ꝓmẽdaret exẽplo: ⁊ vt eos q sub lege posi ti legis onera portare nequerãt: sua ꝓpassiõe iuuaret: vt q i similitudie carnis pcti aduenit: remediũ quo caro pcti con suuerat mũdari nõ respuit. Idẽ enĩ salutifere curatõis au rilĩ circũcisio i lege cõtra originalis pcti vulnus agebat: qõ nũc baptismus reuelate gr̃e tpe consuevit: excepto q regni celestis ianuã nõdũ itrare poterãt: tm̃ i sinu abrae post mor tẽ btã rege ꝓsolati supne pacis igressum spe felici expecta/ bãt. ATHANA. Nihil.n. aliud exꝑmebat circuncisio nisi gr̃atõis vetuste spoliationẽ p b̃ q circũcidebat pars corꝑis: q̃ corꝑalis natiuitatis cã existit. Hoc ãt tũc tꝑis age bat i signũ futuri p xp̃z baptismatis: Iccirco postq̃ venit si gnatũ: cessauit figura. vbi nãq tota vetustas tollit p baptis mũ: supfluũ est qõ partis sectio p̃figurat. CYRIL. Octa uo aũt die cõsuetũ erat carnalẽ celebrari circũcisionẽ. octa ua. n. die christ⁹ a mortuis resurrexit ⁊ isinuauit nobis spũa lẽ circũcisionẽ dicẽs: Cuntes docete oẽs gẽtes baptiçantes eos. BEDA. In ei⁹ aũt resurrectõe p̃figurata est vtraq3 nr̃a resurrectio ⁊ carnis ⁊ spũs. christ⁹. n. circũcisus n r̃az na turã docuit ⁊ nũc p ipm̃ a vitioꝝ labe purgandã: ⁊ ĩ nouissi mo die a mortis peste restaurãdã. ⁊ sic dñs octaua die: b̃ est post septimã sabbati resurrexit: ita ⁊ ipsi post sex hui⁹ seculi etates: ⁊ septimã sabbati aiaꝝ: q̃ nũc iteriz i alia vita gerit: q̃si octauo tpe surgem⁹. CYRIL. Scõm ãt legis p̃ceptũ eodẽ die ipositionẽ nois recepit. vnde seq̃t: Uocatũ ẽ nom̃ eius ies⁹. qõ iterp̃tat saluator. edit⁹ enĩ fuit ad totius orb̃ salutẽ: quã sua circũcisiõe p̃figurauit: r̃m q apostolus dicit: Circunciſi estis circũcisiõe nõ mãufacta i expoliatõe corꝑo ris carnis. s. i circũcisiõe xp̃i. BEDA. Sz ⁊ b̃ q eodẽ die fecit. Abraam. n. q p̃mum circuncisionis sacramentum ac cepit: i die sue circuncisionis amplificatione nominis bene dici ꝓmeruit. ORIGE. Nomẽ autẽ ies⁹ gl̃iosuz oiq3 cul tu dignissimũ: nomẽ qõ ẽ sup oẽ nomẽ: nõ decuit p̃mum ab boĩbus appellari: neq3 ab eis afferri i mũdũ. vndesignãter euãgelista subdit: Qđ vocatũ est ab angelo p̃usq̃ i vtero cõ cipetur. BEDA. Duius aũt nois etiaz electi in sua spũali circũcisione participes existere gaudẽt: vt sicut a xp̃o chri stiani: ita etiam a saluatore saluati vocent: quod illis a deo vocabuluz nou solum p̃usq̃ i vtero ecclesie per fidẽ conci/ perẽt: sz etiaz ante tempora secularia vocatũ est.

¶ Et postq̃ ipleti sunt dies purgatiõis ei⁹ r̃m le gẽ moysi: tulerunt illũ in hierusalẽ: vt sisterẽt eũ dño: sicut scriptũ est in lege dñi: Quia oẽ mascu linum adaperiens vuluã sanctũ dño vocabitur. Et vt darent hostiam r̃m q dictũ est in lege do mini: par turturum aut duos pullos colũbarũ.

CYRIL. Post circũcisionẽ rursus expectat purgatiõis tẽpus. vñ dr̃. Et postq̃ ipleti sunt dies purgationis eius r̃m legẽ moysi. BEDA. Si legis ipsius verba diligẽti⁹ inspe xeris: pfecto reperies q ipsa dei genitrix sicut a cõmixtiõe virili: sic a legali fit iure ĩmunis. Non. n. oĩs mulier pariẽs: sed ea que suscepto semine peperit designat ĩmunda: ritu/ q̃ legis docet esse mundãda: ad distinctionẽ. s. illius q̃ vir go concepit ⁊ peperit. Sed vt nos a legis vinculo soluere mur sicut christus: ita ⁊ beata maria legi ẽ sponte subiecta.

TITVS. Uñ elegãter euãgelista ꝓtulit q cõpleti sunt dies purgationis ei⁹ r̃m legẽ. nã reuera nõ incũbebat neces sitas virgini sacre: vt dies purgationis ei⁹ expectaret: que cũ ex spũsco cõcepisset caruit coniugio. Segtur: Tulerunt illũ in hierusalẽ vt sisterent eũ dño. ATHANA. Sed q̃ a paternis aspectib⁹ latuit dñs: aut gs locus excipit ab tus iperio: vt ibi existẽdo semotus a patre sit: nisi afferat hierosolymã: ⁊ introducat in tẽpluz: Sed forte cã nostri hꝰ scripta sunt. Sicut. n. nõ gr̃a sui hõ factus est: ⁊ circũcisus i carne: sz vt nos p gr̃az faceret ocos: ⁊ vt spiritualiter circũ cidamur: sic pp nos sistit dño: vt discam⁹ deo pũtare nos/ ipsos. BEDA. Post tricesimũ ãt ⁊ tertiũ circũcisiõis die dño sistit: mystice isinuãs neminẽ nisi circũcisuz vitys: dñi cis dignũ cẽ ꝓspectib⁹. neminẽ nisi mortalitatis nexib⁹ absolutũ supne ciuitatis gaudia posse pfecte subire. segtur: Sic̃ scriptũ ẽ i lege dñi. ORIGE. Ubi sũt q deũ legis negãt a xp̃o fuisse in euãgelio p̃dicatũ: An putãdũ ẽ: q filiũ suũ bo n⁹ de⁹ sub lege inimici fecit: quã ipse nõ dederat: In lege. n. moysi scriptũ ẽ qõ segt: Qz oẽ masculinũ adapiens vuluã sanctũ dño vocabit. BEDA. Qz dicit: Adapiens vuluã. ⁊ bois ⁊ pecoris ꝓmogenitũ significat: qõ vtrũq3 dño vocari: atq3 iõ sacerdotis eẽ p̃ceptũ ẽ: ita dũtaxat vt ꝓ bois ꝓmoge to pciũ accipet: ⁊ oẽ aĩal ĩmundum redimi faceret. GRE GO. nise. Hoc ãt legis decretũ ĩ solo ĩcarnato deo singula riter: ⁊ ab alys differẽter ipleri vr̃. Ipse nãq3 solus ieffabili ter ꝓcept⁹ ac incõp̃hẽsibiliter edit⁹ virginalez vtꝛ apuit: nõ añ a cõnubio reseratuz: Fuans ⁊ post ptũ mirabile iuio/ labiliter signaculũ castitatis. AMBRO. Nõ enĩ virilis coit⁹ vulue virginalis secreta reserauit: sz ĩmaculatũ semẽ i uiolabili vtero spũsanct⁹ ifudit. Qui g̃ vuluã sanctificauit alienã: vt nasceret ꝓpheta. hic ẽ q apuit matri sue vuluã: vt ĩmaculat⁹ exiret. BEDA. Qz ergo ait Adapiens vuluaz. cõsuete natiuitatis more logr̃: nõ q dñs q̃eri vẽtris hospi tiũ: qõ ingressus sanctificaret: egressus deuirginasse credẽd⁹ sit. GREGO. nisen⁹. Sol⁹ aũt hic pt⁹ masculin⁹ spiritualiter eẽ cõspicit: q nil de femineitate culpe portauit: vñ reue/ ra sanct⁹ vocat⁹ ẽ. vñ ⁊ gabriel q̃si b̃ decretũ ad ipm̃ solũ p tincre memorãs dicebat: Qõ ex te nasceꝛ sanctũ vocabit filiꝰ dei. Et in ceteris qdẽ ꝓmogenitis sanctos illos vocari euãgelica solertia statuit: tãq̃ oblatione diuina sortitos hꝰ nomẽ: at in totiꝰ ꝓmogenito creature: qõ nascit sanctũ, pnũ ciat angelus: q̃si ꝓprie scñ existẽs. AMBRO. Solus. n. p oĩa in natis de femĩa sanct⁹ dñs ies⁹ q terrene ꝓtagia cor ruptele ĩmaculati ptus nouitate nõ senserit: ⁊ celesti maie/ state depulerit: nã si litterã segmur: quo scũs oĩs masculus cũ multos sceleratissimos fuisse nõ lateat: sz ille sanctus p quẽ figurã futuri mystery legis diuine p̃scripta signabant: eo q sol⁹ sanct⁹ ecclesie virginis ad generãdos ppl̃os aperi ret genitale secretũ. CYRIL. O pfunditas sciaꝛ sapiẽ ⁊ sciẽtie dei. offert hostias q p singulas hostias bonorat cũ pre: figuras legis custodit veritas: q legis ẽ cõditor: sic de⁹ legẽ custodiuit vt hõ: vñ segtur: Et vt darẽt hostiã r̃m q dictũ erat in lege dñi: Par turturũ: aut duos pullos colũbarũ. BEDA. in bo. Hostia aũt hec paupeꝛ erat. p̃cepit qp pe dñs i lege: vt q possent agnũ ꝓ filio aut filia: simul ⁊ tur turẽ siue colũbã offerrẽt. Qui vero nõ sufficiebãt ad offerẽ dum agnũ: duos iaz turtures vel duos colũbe pullos offer rent: ergo dñs cum diues eẽt: paup fieri dignat⁹ est: vt nos sua paupertate diuitiarũ suarum donaret esse participes.

CYRIL. Uidẽdũ aũt qd hec oblata isinuant. Nimiruz loquacissima est tutur in auib⁹: at colũba est aĩal mãsuetũ. Talis aũt fact⁹ est erga nos saluator mãsuetudinez pfecte colens: ⁊ vt tutur orbẽ alleꝛit: replẽs horto suũ ꝓphys me lodys. Occidebat ergo tutur aut colũba: vt ipse ꝓ figuras nobis pãdat passur⁹ in carne ꝓ vita mũdi. BEDA. ibo. Uel colũba simplicitatẽ: turtur ĩdicat castitatem: qz ⁊ colũ ba simplicitatis ⁊ castitatis amator est turtur: ita vt si cõiu gẽ casu pdiderit nõ vltra aliã q̃rere curet. Merito g̃ tur/ tur ⁊ colũba domino offerunt in hostiã: qz simplex ⁊ pudi ca fidelium conuersatio est illi iusticie sacrificium gratum.

ATHANA. Ideo vero bina iussit offerri: qz boĩ con sistente ex aĩa ⁊ corꝑe: duplũ a nobis poscit de⁹: castitatem ⁊ mansuetudinẽ: nõ solũ corꝑis sed ẽt anime: alioquĩ erit

homo fictor ⁊ hypocrita:gerens ĩ tegumentum occulte malicie innocentiã apparentez. BEDA. in ho. Cum vo vtraq3 auis propter cõsuetudinẽ gemẽdi pñtes sanctor lucr designat:in hoc tñ differũt q turtur soliuagus:colũba autẽ gregatiz volare cõsueuit:⁊ ob id iste secretas orationum lachrymas:illa publicos ecclesie cõuẽtus ĩsinuat. BEDA sup lucam:Vel colũba que gregatim volat:actiue vite frequẽtiaz demonstrat. Turtur qui singularitate gaudet:speculatiue vite culmina denunciat. Et q3 eque vtraq3 conditori accepta est hostia:consulte lucas vtrũ turtures an pulli colũbaꝝ ꝓ dño sint oblati nõ dixit: ne vnuz alteri viuendi ordinem preferret:sed vtrunq3 sequendum doceret.

¶ Et ecce homo erat in hierusalem cui nomẽ symeon. Et homo iste iustus ⁊ timorat⁹ expectãs ꝯsolationẽ israel ⁊ spũssanctus erat i eo. Et responsum accepat a spũsco:non visurum se mortẽ nisi prius videret christũ dñi. Et venit i spiritu in tẽplum. Et cum inducerẽt puerũ iesum parẽtes eius: vt facerẽt ꝑm consuetudinem legis pro eo: ⁊ ipse accepit eum in vlnas suas.

AMBRO. Nõ solũ ab angelis ⁊ ꝓphetis a pastorib⁹ ⁊ a parẽtib⁹:sz etiã a senioribꝰ ⁊ iustis generatio dñi accepit testimoniũ. vñ dr: Et ecce hõ erat i hierusalez cui nomẽ symeon:⁊ hõ iste iustus ⁊ timorat⁹. BEDA. Quia difficulter iusticia sine timore custodit:nõ illũ dico timorẽ q tpalia sibi bõa subtrahi phozrescit:quẽ pfecta dilectio foras mittit: sz timorẽ dñi sanctũ q manet i secula:quo iust⁹ deũ q̃to ardẽtius diligit:tãto solerti⁹ offendere cauet. AMBRO. Et bene iust⁹ q nõ suã sz ppli gr̃az regrebat. vñ segt: Expectãs ꝯsolationẽ israel. GREGO. Nisenus. Nõ vtiq3 mũdanã felicitatẽ i ꝯsolationẽ israel prudẽs symeon expectabat:sed verã trãslationẽ ad vitatis decorẽ p separatõez a legis vmbra:habuerat nãq3 p oracula q visurus eẽt xp̃m dñi pusq3 de seculo pñti trãsmigraret. vnde segt: Et spũssanctus erat i eo. a quo. s. iustificabat. Et respõ. ac. a spũssan. nõ vi. se morz nisi ꝑus videret xp̃z dñi. AMBRO. Cupiebat ipe qdez corpozee viculis fragilitatis absolui:sed expectabat videre pmissuz. sciebat. n. q3 beati oculi q viderẽt. GREGO. xviij. moza. In quo etiam discimus quãto desiderio explebe israelitica sancti viri incarnationis eius mysteriuz videre cupierunt. BEDA. Videre aũt mortẽ experiri eam significat:multũq3 felix mortez videbit carnis qcunq3 christuz dñi pus oculis carnis videre sategerit:conuersationẽ babẽdo in celesti hierusalẽ:tẽpli dei limia frequẽtãdo:ꝫ ẽ sanctor i gb⁹ de⁹ hitat exẽpla sectãdo. Eadẽ aũt spũs gr̃a qua olim vẽturũ pcognouerat:⁊ nũc veniẽtẽ cognouit. vñ segtur Et venit in spiritu in tẽplũ. ORIGE. Et tu si vis tenere iesum:⁊ amplexari manib⁹:oi labore nitere:vt ducez bẽas spũm:veniasq3 ad tẽplũ dei. Segt. n. Et cũ idu. pue. iesum parẽ. ei⁹. s. Maria mr̃ ⁊ ioseph q putabat pr̃. Ut facerẽt ꝑm cõsuetudinem legis ꝓ eo:⁊ ipse accepit eum in vlnas suas.

GREGO. nisen⁹. Quã beat⁹ ille sacer ad sacra itroit⁹: p quẽ ad vite terminũ maturauit. Beate man⁹ q̃ verbũ vite palpauerũt:⁊ vlne quoq3 q̃s ad susceptiõs pauit. BEDA. Accepit aũt iust⁹ ꝑm legẽ puerꝝ suũ in vlnas suas vt significet iusticiã operꝝ q̃ ex lege erat p man⁹ ⁊ brachia figuratorꝝ humili gdẽ:sz salutari fidei euãgelice gr̃e imitãdũ. Accepit senior ifantẽ christũ:vt insinuet ꝫ seculũ q̃si senio iã defessum ad ifantiã ⁊ inocẽtiã christiane cõuersatiõis rediturũ.

¶ Et bñdixit deum ⁊ dixit: Nunc dimittis seruũ tuum domine ꝑm verbum tuum in pace. Quia viderunt oculi mei salutare tuum. Quod parasti ante faciem omnium populorum. Lumẽ ad reuelationẽ gentium: ⁊ gloriã plebis tue israel.

ORIGE. Si aũt ad tactũ fimbrie vestimẽti mulier sanata ẽ:qd putãdũ ẽ de symeone q in suas vlnas accepit ifantem ⁊ gaudebat videꝝ puulũ a se gestari:q venerat ad victos, resoluẽdos:sciẽs neminẽ eũ posse de claustro corporis emittere cũ spe future vite:nisi is quẽ in brachys cõtinebat, vñ dr: Et bñdi. deũ:⁊ dixit: Nũc dimit. ser. tuũ dñe. THEOPHI. Qr dicit dñe:ꝓfitẽtis ẽ:q ipse mortis est ⁊ vite dñs:⁊ sic puerꝝ quẽ susceptit deũ ꝓfiteꝛ. ORIGE. q. d. q̃dũ xp̃s nõ tenebã:clausus erã:⁊ de viculis exire nõ poteraz. BASI. Si aũt voces iustorꝝ ingras:oẽs sup ꝫ mũdo ⁊ eius fle/bili moza ĩgemiscũt. Heu mihi dicit dauid:q3 incolat⁹ meꝰ plongat⁹ ẽ. AMBRO. Uiõ g̃ iustũ velut corpozee carcere molis iclusuz velle dissolui vt ĩcipiat eẽ cũ xp̃o. sz q vlr dimitti:veniat in tẽplũ:veniat in hierusalez:expectet xp̃m dñi:accipiat in manib⁹ vbũ dei:⁊ cõplectat velut qbusdam fidei sue brachys. tũc dimitteꝛ:vt nõ videat mortẽ q videt vitã. GRECVS. Symeon aũt bñdicebat deũ iter cetera:q ꝓmissa sibi facta sortita erãt efficacie veritatẽ:nam cõsolationẽ israel oculis pspicere meruit:⁊ manib⁹ portare. ⁊ iõ dicit: ꝑm verbum tuum. i. cũ finẽ obtinueri ꝓmissorũ. at vbi visibiliter senſi qõ desiderabã:nũc soluis tuũ fuum nec gustu mortis attonitũ:nec hesitatiõis cogitationib⁹ cõturbatũ. ⁊ iõ subdit: In pace. GREGO. nisenus: Qz post qꝫ xps culpã hostilẽ destruxit:nos quoq3 patri reconciliauit factq ẽ trãslatio sanctorꝝ in pace. ORIGE. Quis ẽ aũt q de seculo isto recedit in pace. nisi is q ĩtelligit q⁹ de⁹ erat in xp̃o mũdũ reconcilias sibi:nihilq3 habet inimicũ deo: sed oẽm pacẽ bonis ĩ se opib⁹ assumpsit. GRECVS. Fuerat aũt sibi repromissuz nõ visurũ se mortẽ: nisi prius videret xp̃z dñi:⁊ iõ ꝫ ipletũ oũdens subdit: Qz viderũt oculi mei salutare tuũ. GREGO. nisenus: Beati oculi tui tã ase q̃ corpis:hi qdẽ visibiliter deũ suscipiẽtes:illi vo nõ solũ q vi sa sunt attẽdẽtes:ĩmo illuminati fulgore spũs dñi verbuz in carne cognoscẽtes:salutare nãq3 qõ tuis oculis pcepisti: ipse iesus ẽ:quo noie salus declarat. CYRIL. Fuerat aũt xp̃i mysteriũ qõ patuit in vltimis tẽporib⁹ seculi pparatus añ mũdi originẽ. vñ segtur: Qõ parasti añ faciẽ oĩuz pplorꝝ

ATHANA. s. ꝓfectã toti mũdo p xp̃m salutẽ. q̃liter q̃ supradictũ est:q expectabat israel cõsolationẽ:eo q. s. tũc futurã esse cõsolationẽ israel agnouit in spũ:cuz ⁊ in oĩbus pplis paratũ est salutare. GRECVS. Attẽde ẽt sagacitatem digni ⁊ venerãdi senis:añq3 dign⁹ videret beate visionis:pstolabat solamẽ israel. Ut autẽ qõ sperabat obtineret: exclamat se vidisse salutẽ oĩum pplorꝝ:adeo. n. infantis ineffabile iubar illustrauit eũ:vt pcessu tpis secutura mor ꝫ bi fierent nota. THEOPHI. Signãter aũt ꝓdicit: Ante faciẽ:vt. s. oĩb⁹ ei⁹ icarnatio appareret. hoc aũt salutare dicit esse gentiũ lumẽ. ⁊ gloriã israel: vnde segtur: Lumẽ ad reuelationẽ gentiũ. ATHANA. Hẽtes. n. ante xp̃i aduentum in vltimis tenebris erãt constitute: cognitione diuina ꝑuate. CYRIL. Sed xp̃s aduenies factus est lux tenebrosis ⁊ erraticis:quos diabolica man⁹ pressit. Uocati sunt aũt a deo patre ad noticiã fily: q est lux vera. ATHANA. Israel aũt lz tenuiter lege illuminabat:⁊ iõ nõ dicit q lumẽ illis ꝓtulerit:sed subdit: Et gloriã plebis tue israel. Memorãs antiquã historiaz:q sicut olim moyses dñm allocutus ẽ:sic ⁊ ipsi diuinã humanitatis quẽdo glorioſaz rettulit faciẽ:sic ⁊ ipsi diuinã humanitatis lucẽ ptingẽtes:vetus abyciẽtes velamẽ:in eãdẽ imagines trãsformarent de gloria in gloriã. CYRIL. Uã ⁊ ſi quidam eoꝝ iobediẽtes fuerit:tñ reliquie salue facte sunt:⁊ p xp̃m puenerunt ad gloriã. Darũ ꝓmitie fuere diui apostoli:quoꝝ fulgores vniuersum orbẽ illuminãt. fuit etiaz christus singulariter israel gl̃ia. q3 ꝑm carnẽ ex eis processit:q̃ uis cunctis vt deus ꝑesset p secula bñdictus. GREGO. nisen⁹: Et ideo signãter dixit: Plebis tue:q3 non ab eis ꝑ

est adorat⁹:sed ĩsuper ex eis ē ꝺm carnē natus. BEDA. Et bene reuelatio gentiũ israelis glorie p̃fertur:qz cũ pleni tudo gentiuz itroierit: tunc oĩs israel saluus erit.

Et erant pater eius ⁊ mater eius mirãtes sup his que dicebantur de illo. Et benedixit illis sy/meon:⁊ dixit ad Mariã matrẽ eius. Ecce posi tus est hic ĩ ruinam ⁊ ĩ resurrectionez multoruz ĩ israel: ⁊ ĩ signum cui cõtradicetur: Et tuam ipsius animam pertransibit gladius: vt reuelen/tur ex multis coꝛdibus cogitationes.

GRECVS. Trãscẽdentiũ rex noticia:quotiẽs ĩ memo riã venerit:totiẽs renouat ĩ mente miraculuz. vnde dr̃. Et erãt pr̃ ei⁹ ⁊ mr̃ mirãtes sup his q̃ dicebanť de illo. ORI GE. Tã ab angelo q̃z a multitudie celestis exercit⁹: necnõ ⁊a pastoꝛib⁹ ⁊ ipo symeone. BEDA. Patrẽ saluatoꝛis ap pellat:nõ q⁹ vere pr̃ fuerit ei:ſz quo ad famã marie cõseruã dã pater ſit ab oĩb⁹ estimatus. AVGV. Quãuis ⁊ eo mõ pater illius valeat dici quo ⁊ vir marie:recte intelligiť sine cõmixtiõe carnis:ipsa copulatiõe cõiungy multo videlicz cõ iunctius q̃z si eẽt aliũde adoptat⁹. neq;n. ꝓpterea nõ erat appellandus ioseph pater chriſti:qz nõ eũ concũbẽdo genu erat:qñquidẽ pater esset:⁊ ei quẽ nõ ex sua ꝺinge ꝓcreatuz aliũde adoptaſſz. ORIGE. Qui autẽ altius aliqd ingrit: põt dicere qñ generatõis oꝛdo a dauid vsq; ad ioseph õdu ris:vt gñatõis oꝛdo hẽret locũ:pr̃ dñi appellatus ē. GRE CVS. Laudibus aũt dñis exhibitis:vertit se simeõ ad be nedictõez adducẽtiũ puer. vñ segť: Et bñdixit illis simeõ. Ẽcce hic positus ē in ruinã ⁊ resurrectionẽ multoꝛ. AMBRO. Ut.s.iustoꝛ iniquo rũq; merita discernat:⁊ p nostroꝛ q̃litate factoꝛ iudex ve rus ⁊ iust⁹:aut supplicia decernat:aut p̃mia. ORIGE. Ui dẽdũ ē aũt ne forte saluator nõ eque alys ĩ ruinã venerit ⁊ in resurrectionẽ:qz.n.peccato stabã:p̃mo mihi vtilitas fuit vt caderẽ:⁊ peccato morerer. Deniq; ⁊ sci ꝓphete qñ angu stius aliqd cõtẽplabanť cadebãt in facie suaz:vt peccata p ruinã pleni⁹ purgarenť. hoc ipsuz ⁊ saluatoꝛ tibi p̃mũ cõce/dit. peccatoꝛ eras:cadat in te peccatoꝛ:vt possis dehinc re/surgere ⁊ dicere: Qui cõmoꝛtui sum⁹:⁊ ꝺuiuem⁹. CHRY. Resurrectio qdẽ ē cõuersatio noua. cũ enĩ lasciu⁹ casť⁹ effi/cit:auarus misericos:atroꝛ mãsuescit:resurrectio celebra tur:moꝛtuo qdẽ peccato:resurgẽte vo iustícia. Segť: Et in signũ cui ꝺicet. BASI. Signum cõtradictionẽ accipiẽs ꝓprie crux dr̃ a scriptura. Sec̃.n.ingt moyses serpẽtẽ eneũ ⁊ posuit p signo. CREGO. nise. Nisceť aũt dedec⁹ glo/rie: Pui⁹.n.rei nobis christicolis ē hoc signũ ĩdiciũ: ꝺictio nis vo dũ ab his qdẽ accipiť vt ridiculosum ⁊ horribile: ab his vo admodũ aduenerãdũ. Uel forsan ipm xp̃m noĩat si gnũ:tangẽs supra naturam existentem ⁊ signoꝛum auctoꝛez.

BASI. Est.n.signũ alicuius rei mirabilis ⁊ occulte indi/catiuũ:visum qdẽ a simpliciꝛibus:itellectũ vero ab habẽ tibus exercitatũ itellectũ. ORIGE. Oibus aũt q̃ de xp̃o narrat hist oꝛia ꝺicit:nõ q⁹ ꝺicant di q credebãt in eum. Nos qppe scim⁹ oĩa vera eẽ q̃ scripta sunt:sed qz apud ĩcre dulos vniuersa q̃ de eo scripta sunt:signuz sunt cui ꝺiceť.

GREGO. nisenus: Hec sigdẽ de filio dicunť:spectãt tñ ad eius genitricẽ:duz singula sibi assumit simul pietata ⁊ glorificata:nec tñ p̃spera:sed illa denunciat ẽr dolorosa.nã segtur. Et tuã ipsi⁹ aiam ptrãsibit gladius. ORIGH. Nul la docet hist oꝛia beatã mariã ex hac vita glady occisiõe mi grasse:p̃sertí cũ nõ aĩa:ſz coꝛpus ferro soleat iterfici. vñ re/stat itelligi gladiũ illũ de quo dr̃. Et gladius in labys eoꝛ. hoc est dolorẽ dñice passionis aĩam eius ptransisse:que ⁊ si xp̃m vtpote dei filiũ sponte ꝓpria moꝛi:moꝛtẽq; ipsam nõ dubitaret esse deuictuꝝ:ex sua tñ carne ꝓcreatũ: non sine doloꝛis affectu potuit videre crucifigi. AMBRO. Uel prudentiã marie nõ ignarã mystery celestis ostẽdit:viuuz est.n.verbũ dei ⁊ validũ:⁊ acutius omni gladio acutissimo.

AVGV. de quc.no.⁊ ve.testamẽti. Ul per hoc significa uit q⁹ Maria:p quã gestũ est. ĩcarnationis mysteriũ ĩ moꝛ te dñi stupoꝛe quodã dubitauit:videns filiũ dei sic humilia tum vt vsq; ad moꝛtẽ descenderet. Et sicut gladius ptran siens iuxta hominẽ timoꝛẽ facit:non penetrit:ita ⁊ dubitatio mesticiaz fecit:nõ tñ occidit.qz nõ sedit in aĩo:sed ptransyt quasi per vmbrã. GREGO. nisenus: Sed nec ipsaz solã in ea passione occupari significat cũ subdiť: Ut reuelentur ex multis coꝛdibus cogitationes:quod dicit vt euentuz de signet.non autem causualiter ponitur. Uis enim omnibus euenientibus:secuta est erga multos intentionuz directio. Quidam enim deum fatebantur in cruce:alyne sic ab ĩfa mys ⁊ criminationibus desistebant. Uel hoc dictũ ē:quate nus tempoꝛe passionis pateant ex plurium coꝛdibus medi tationes:⁊ emendentur per resurrectionem. veloꝛ enĩ illis post ambiguitatem certitudo superuenit:nisi forte reuela tionem:illuminationem quis estimet:vt solitum est scriptu re. BEDA. Sed ⁊ vsq; ad cõsumationẽ seculi presentis ecclesie aĩam gladius durissime tribulationis pertransire non cessat:cum signo fidei ab imꝓboꝛis contradici:cuz au dito dei verbo multos cũ xp̃o resurgere:sed plures a credu litate ruere gemebũda pertractat:cum reuelatis multoꝛũ

clarauit. ORIGE. Est ãt ⁊ alti⁹ gd itelligẽduz aduersus eos q ꝺoctoꝛẽ latrãt dicẽtes: Ecce de⁹ legis ⁊ ꝓphetaꝝ:vi dete q̃lis sit: Ego ingt occidaz:⁊ ego viuificabo. si ꝓpterea cruẽtus ē iudex ⁊ crudelis cõditoꝛ:manifestissimũ ē ⁊ ieſuz eẽ illi⁹ filiũ:cadẽ sigdẽ de eo ꝟ scripta sũt:q⁹ veniat ĩ ruinã ⁊ resurrectionẽ multoꝝ. AMBRO. Ut.s.iustoꝝ iniquo rũq; merita discernat:⁊ p nostroꝝ q̃litate factoꝝ iudex ve rus ⁊ iust⁹:aut supplicia decernat:aut p̃mia. ORIGE. Ui dẽdũ ē aũt ne forte saluatoꝛ nõ eque alys ĩ ruinã venerit ⁊ in resurrectionẽ:qz.n.peccato stabã:p̃mo mihi vtilitas fuit vt caderẽ:⁊ peccato morerer. Deniq; ⁊ sci ꝓphete qñ angu stius aliqd cõtẽplabanť cadebãt in facie suaz:vt peccata p ruinã pleni⁹ purgarenť. hoc ipsuz ⁊ saluatoꝛ tibi p̃mũ cõce/dit. peccatoꝛ eras:cadat in te peccatoꝛ:vt possis dehinc re/surgere ⁊ dicere: Qui cõmoꝛtui sum⁹:⁊ ꝺuiuem⁹. CHRY. Resurrectio qdẽ ē cõuersatio noua. cũ enĩ lasciu⁹ casť⁹ effi/cit:auarus misericos:atroꝝ mãsuescit:resurrectio celebra tur:moꝛtuo qdẽ peccato:resurgẽte vo iustícia. Segť: Et in signũ cui ꝺiceť. BASI. Signum cõtradictionẽ accipiẽs ꝓprie crux dr̃ a scriptura. Sec̃.n.ingt moyses serpẽtẽ eneũ ⁊ posuit p signo. CREGO. nise. Nisceť aũt dedec⁹ glo/rie: Pui⁹.n.rei nobis christicolis ē hoc signũ ĩdiciũ: ꝺictio nis vo dũ ab his qdẽ accipiť vt ridiculosum ⁊ horribile: ab his vo admodũ aduenerãdũ. Uel forsan ipm xp̃m noĩat si gnũ:tangẽs supra naturam existentem ⁊ signoꝛum auctoꝛez.

BASI. Est.n.signũ alicuius rei mirabilis ⁊ occulte indi/catiuũ:visum qdẽ a simpliciꝛibus:itellectũ vero ab habẽ tibus exercitatũ itellectũ. ORIGE. Oibus aũt q̃ de xp̃o narrat hist oꝛia ꝺicit:nõ q⁹ ꝺicant di q credebãt in eum. Nos qppe scim⁹ oĩa vera eẽ q̃ scripta sunt:sed qz apud ĩcre dulos vniuersa q̃ de eo scripta sunt:signuz sunt cui ꝺiceť.

GREGO. nisenus: Hec sigdẽ de filio dicunť:spectãt tñ ad eius genitricẽ:duz singula sibi assumit simul pietata ⁊ glorificata:nec tñ p̃spera:sed illa denunciat ẽr dolorosa.nã segtur. Et tuã ipsi⁹ aiam ptrãsibit gladius. ORIGH. Nul la docet hist oꝛia beatã mariã ex hac vita glady occisiõe mi grasse:p̃sertí cũ nõ aĩa:ſz coꝛpus ferro soleat iterfici. vñ re/stat itelligi gladiũ illũ de quo dr̃. Et gladius in labys eoꝛ. hoc est dolorẽ dñice passionis aĩam eius ptransisse:que ⁊ si xp̃m vtpote dei filiũ sponte ꝓpria moꝛi:moꝛtẽq; ipsam nõ dubitaret esse deuictuꝝ:ex sua tñ carne ꝓcreatũ: non sine doloꝛis affectu potuit videre crucifigi. AMBRO. Uel prudentiã marie nõ ignarã mystery celestis ostẽdit:viuuz est.n.verbũ dei ⁊ validũ:⁊ acutius omni gladio acutissimo.

AVGV. de quc.no.⁊ ve.testamẽti. Ul per hoc significa uit q⁹ Maria:p quã gestũ est. ĩcarnationis mysteriũ ĩ moꝛ te dñi stupoꝛe quodã dubitauit:videns filiũ dei sic humilia tum vt vsq; ad moꝛtẽ descenderet. Et sicut gladius ptran siens iuxta hominẽ timoꝛẽ facit:non penetrit:ita ⁊ dubitatio mesticiaz fecit:nõ tñ occidit.qz nõ sedit in aĩo:sed ptransyt quasi per vmbrã. GREGO. nisenus: Sed nec ipsaz solã in ea passione occupari significat cũ subdiť: Ut reuelentur ex multis coꝛdibus cogitationes:quod dicit vt euentuz de signet.non autem causualiter ponitur. Uis enim omnibus euenientibus:secuta est erga multos intentionuz directio. Quidam enim deum fatebantur in cruce:alyne sic ab ĩfa mys ⁊ criminationibus desistebant. Uel hoc dictũ ē:quate nus tempoꝛe passionis pateant ex plurium coꝛdibus medi tationes:⁊ emendentur per resurrectionem. veloꝛ enĩ illis post ambiguitatem certitudo superuenit:nisi forte reuela tionem:illuminationem quis estimet:vt solitum est scriptu re. BEDA. Sed ⁊ vsq; ad cõsumationẽ seculi presentis ecclesie aĩam gladius durissime tribulationis pertransire non cessat:cum signo fidei ab imꝓboꝛis contradici:cuz au dito dei verbo multos cũ xp̃o resurgere:sed plures a credu litate ruere gemebũda pertractat:cum reuelatis multoꝛũ

cordiū cogitatōib⁹:vbi optimū euāgely seuit femē:vbi çica nia vitioꝝ vel pl⁹ iusto ꝑualare vel sola germiare cōspicit. ORIGE. Cogitatões ēt male ī boīb⁹ erāt:q̄ ꝓpterea reue late sūt vt occideret eas ille q ꝓ nob mōtu⁹ ē. Quādiu.n.ab scōdite erāt:ipossibile erat eas penit⁹ iterfici.vñ ⁊ nos si pec cauerim⁹:debem⁹ dicere: Iuigtatez meā nō abscōdi. Si.n. reuelauerim⁹ peccata nr̄a:nō solū deo:sed bis q possunt me deri vulneribus nostris:delebuntur peccata nostra.

¶ Et erat Anna prophetissa filia phanuel de tri bu aser: hec proceſſerat ī diebus multis: ⁊ vixe/ rat cum viro suo ānis septē a virginitate sua. Et hec vidua vsq3 ad annos octogitaquatuor: que non discedebat de templo ieiunijs ⁊ obsecratio nibus seruiens nocte ac die. Et hec ipsa hora su perueniens confitebat dño: ⁊ loquebat de illo oibus qui expectabant redemptionem israel.

AMBRO. Prophetauerat symeon: ꝓphetauerat copu/ lata coniugio: ꝓphetauerat vgo: debuit ⁊ vidua ꝓphetare: ne q̄ ꝓfessio deesset aut sexus. ⁊ ideo dr̄. Et erat āna ꝓphetis sa filia phanuel ō tribu açer. THEOPHI. Immorat⁹ euāgelista circa anne descriptionē: ⁊ patrē ⁊ tribū enarrās: testes q̄si multos adducēs q patrē ⁊ tribū viderūt. GRE GO. Nisenus: Uel qr tūc tpis cū hac alie q̄daz eodē nomi ne nūcupabāt. Ut igit ad eā manifesta discretio fieret: pa/ trē ei⁹ cōmemorat: ⁊ generis q̄litatē ōscribit. AMBRO. Antea vero ⁊ stipendys viduitatis ⁊ moribus talis iducit: vt digna fuisse credat q̄ redēptorē oīuz nunciaret. vnde se/ gtur: Hec ꝓcesserat ī diebus multis ⁊ vixerat cuz viro suo ānis septē a vginitate sua: ⁊ hec vidua vsq3 ad annos octua gitaq̄tuor. ORIGE. Neq3.n.spūssanct⁹ fortuitu habita uit ī ea: bonū.n.est ꝑmū siq̄ potest virginitatis grāz posside re. Si aūt hoc nō potuerit:sz euenerit ei vt pdat virz: vidua pseueret. qō qdē nō solū post mortē viri: sed etiā cum ille vi uit dz habere in animo: vt etiā si nō euenerit: volūtas ipsi⁹ ⁊ ꝓposituz a domino cozonet: ⁊ dicat: Hoc voueo: hoc pro/ mitto: si mihi humanū aliqd quod nō opto cōtigerit: nihil aliud faciaz q̄ incontaminata ⁊ vidua pseuerē. Juste ergo sancta mulier spūz ꝓphetandi meruit accipere: qr longa ca stitate: longis etiā ieiunys ad hoc culmē ascēderat. vnde se gtur: Que nō discedebat de tēplo ieiunys ⁊ obsecrationib⁹ seruiens die ac nocte. GREGO. In quo liquet q̄ cetera/ rū virtutū ierat ei congeries: ⁊ aspice ꝓformez symeoni vir tutib⁹: simul.n.erāt in tēplo: simul ēt digni reputati sūt pro phetica grā. vñ segtur: Et hec ipsa hora supueniens cōfite/ bat dño. GREGO. nisen⁹: Hoc est regratiabat videdo mūdi salutē in israel. ⁊ ꝓfortabat de iesu: qm̄ ipse esset redē ptor: idēq3 saluator. vñ segt. et loq̄bat ō illo oīb⁹ q expecta bant redēptionē israel. Nez qr anna ꝓphetissa modicum aliqd ⁊ nō nimis clarz de xpo disseruit euāgeliū: nō seriati duxit q̄ ab ea sunt dicta. Forsan aūt ob hoc aligs symeonē pueniſſe fatebit: eo q̄ is qdē formā legis gerebat. nā ⁊ ipm nomē notat obediētiā: illa vo grē: qō iterptatio nois mani festat: iter quos xps medi⁹ erat: iccirco illū qdē dimisit cuz lege morientē: hāc vo fouet vltra viuētē p grāz. BEDA. Juxta itellectū ēt mysticū anna ecclesiā significat: q̄ in pñ ti spōsi sui est morte q̄si viduata. Numer⁹ ēt annoꝝ vidui tatis eius tps ecclesie designat: quo in corpore ꝓstituta pe/ regriat a dño. septies qdē duodeni. lxxxiiij. faciunt: ⁊. vij. q dē ad hui⁹ seculi cursum q dieb⁹. vij. voluit. xij. vo ad per fectionem doctrine apostolice pertinent. Ideoq3 siue vni uersalis ecclesia: seu quelibet anima fidelis que totuz vite sue tēpus apostolicis curat mancipare institutis: octogita quattuor annis dño seruire laudatur. Tempus etiaz septē annoꝝ quo cū viro suo mānerat ꝓgruit: maz pp dñice ꝑsile giū maiestatis quo in carne versat⁹ docuit: in signū pfectio nis simplex septē annoꝝ ē numer⁹ exp̄ssus: Arridet ēt eccle sie mysterys ⁊ anna: ⁊ gra ei⁹ iterpretabat: ⁊ filia ē phanue lis: qui facies dei dicitur ⁊ de tribu açer. i. beati descendit.

¶ Et vt pfecerunt oīa ſm legē dñi reuersi sunt in galileam in ciuitatē suam nazareth. Puer autez crescebat: ⁊ cōfortabat plenus sapientia: ⁊ gra tia dei erat in illo. Et ibant parētes eius per oēs annos in hierusalem in die solenni pasche.

BEDA. Pretermissit hoc loco lucas que a matthęo sa tis exposita nouerat. dñm videlicet post hoc ne ab herode necandus inueniretur: in egyptum a parentibus esse dela/ tum: defuncto q̄ herode sic demū in galileam reuersum: na çareth ciuitatē suaz inhabitare cepisse. Solent enī euange liste singuli sic omittere quedaz: que vel ab alys cōmemo rata viderunt: vel ab alys cōmemorāda in spiritu preuide runt: vt continuata sue narrationis serie: quasi nulla preter mississe videanť: q̄ tñ alterius euāgeliste cōsiderata scriptu ra quo loco trāsita fuerint: diligens lector inueniat. Unde multis pretermissis lucas dicit: Et vt perfecerunt oīa ſz legē dñi: reuersi sūt in galileā ciuitatē suaz naçareth. THEO PHI. Erat qdē eoꝝ ciuitas betthleē sicut patria: naçareth vero tāq̄ habitaculū. AVGV. de cō. euāge. Forte aūt ꝑ mouet: quo dicat mattheus propterea cum puero parētes eius isse in galileam: qr metu archelai in iudeam ire nolue runt: cum propterea magis isse in galileam videantur: qr ci uitas eorum erat naçareth galilee: sicut lucas hic nō tacet. Sed itelligendū est: vbi angelus in somnis in egypto dixit ad ioseph: Surge ⁊ accipe puerum ⁊ matrem eius ⁊ vade in terram israel: sic intellectum primo eē a ioseph: vt putaret iussum se esse pergere in iudeam. ipsa.n. intelligi primitus potuit terra israel. pozro autem postea quoniam comperit illic regnare filiuz herodis archelaū: noluit obycere se illi periculo: cum posset terra israel etiā sic intelligi: vt etiaz ga lilea illi deputaretur: qr ⁊ ipsam populus israel incolebat. GRECVS. Uel aliter: Enumerat hic lucas tempus añ descensum in egyptum: neq3.n. ante purgationē eā ioseph deduxisset. Ante vero q̄ in egyptum descenderent. non re ceperant per oracula vt naçaret pergerent: imo quasi liben tius in patria conuersantes illuc vltro pergebant: Cum eni ad nihil aliud ascensus in bethleem euenisset: nisi causa de scriptionis: expedito eo: cuius causa ascenderant: descēdūt in naçareth. THEOPHI. Poterat autez ſm cozpus ex ipso vtero in mensura mature etatis prodire: sed videretur hoc ſm phantasiam: propterea paulatim crescit. vnde seg tur. Puer aūt crescebat. ⁊ confortabatur. BEDA. Notanda est distinctio verborum: qr dñs iesus christus in eo q̄ puer erat. i. habitū humāe fragilitatis induerat: crescere ⁊ cōfor tari habebat. ATHANA. Ceterum si ſm quosdam ca ro in diuinam naturā mutata est: quo capiebat augmentū: increato enim augmentuz attribuere nefarium est. CY RIL. Decenter vero etatis incremento sapiē diuxit aug mentum cū dicit. Et cōfortabatur. s. spū: nam iuxta mensu ram etatis corporee: natura diuina sapiam propriā revela bat. THEOPHI. Si enī dū paruus etate erat omnem sapientiā demonstrasset: videret prodigiū: sz ꝑ pfectū eta tis seipsum ostēdebat: vt totū impleret ozbē. Non aūt qua si suscipiens sapiaz spū confortari dicitur: quod eniz ab ini tio perfectissimum est: quo pōt deinde perfectius fieri: vñ sequitur: Ple. sapi. ⁊ gratia dei erat in illo. BEDA. Sapiē tia quidem: qr in ipso habitat oīs plenitudo diuinitatis corz poraliter. gratia āt: qr homini iesu christo magna gratia do natum ē: vt exquo homo fieri cepisset: perfectus esset ⁊ de us: multo aūt magis in eo q̄ verbum dei ⁊ deus erat. nec confortari indigebat: nec habebat augeri. Adhuc aūt eaꝫ

parvulus esset habebat gratiam dei: vt quō in illo oīa mirabilia fuerant ita ꝛ pītia mirabilis esset: vt dei sapīa cōplere/tur. Segtur: Et ibant parentes eius p oēs annos ī hie. ī die solēni pasche. CHRY. In hebreoꝝ solēnitatib⁹ nō soluꝫ tps: sed etiā locum obseruare lex iusserat: ꝛ ideo nec domini parētes extra hierosolymā celebrare pascha volebant.

AVGV. de cō. euan. Quo aūt ibant parētes eius p oēs annos pueritie xpi in hierlm: si archelai timore illuc prohibebant accedere: hoc mihi dissoluere non eēt difficile: nec si aliqs euangelista ꝓ expressisset q̄diu regnaret archelaus. Fieri. n. poterat vt p die festū iter tam ingentē turbā latenter ascenderēt mox reuersuri: vbi tū alys diebꝰ hitare meruerunt: vt nec solēnitate ptermissa essent irreligiosi: nec cōtinua māsione cōspicui cū vero etiā de regno archelai oēs q̄ fuerit diuturnū tacuerint: iste quoqꝫ intellectus patꝫ: q̄ lucas dicit: per omnes annos eos ascēdere solitos ī hierlm: tunc accipimus factum: cum iam non timeret archelaus.

¶ Et cum factus esset annorum duodecim: ascendentibus illis in hierosolymam sm̄ ꝓsuetudinē diei festi: consumatisqꝫ diebus cum redirent: remansit puer iesus in hierusalē: ꝛ nō cognouerūt parentes eius. Existimātes aūt illū esse in comitatu: venerunt iter diei: ꝛ requirebāt eū iter cognatos ꝛ notos. Et non inuenientes: regressi sunt ī hierusalem requirentes eū. Et factū est post triduum inuenerunt illum in templo sedentem i medio doctoꝝ audiētē illos: ꝛ interrogātē eos. Stupebant aūt oēs q̄ eū audiebāt sup prudētia ꝛ responsis eiꝰ. Et vidētes admirati sūt. Et dixit mater eiꝰ ad illū: Fili qd fecisti nobis sic: Ecce pater tuus ꝛ ego dolētes querebamꝰ te. Et ait ad illos. Quid ē q̄ me q̄rebatis: Nesciebatis q̄ in his q̄ patris mei sunt oportet me eē: Et ipsi non intellexerunt verbum quod locutus est ad eos.

CYRIL. Quia dixerat euangelista q̄ puer crescebat ꝛ confortabatur: ꝓprium sermonē verificat: inducens iesum vna cū sacra virgine in hierusalem ascendentē. vñ dī: Et cū factꝰ esset ie. an. xy. ascen. illis die. GRECVS. Non enim iudiciū sapie trāscēdit etatis mensuram: sed quo tēpore pernes nos discretionis ratio perfici cōsueuit. xy. s. anno xpi sapientia demōstratur. AMBRO. Vel a. xy. anno dñice susmitur disputationis exordium: hic. n. pdicāde fidei euāgelicantiū numerus debebatur. BASI. Possumus ꝛ hoc dicere: q̄ sicut septenario numero sic ꝛ duodenario q̄ multiplicatis inter se inuicez septenary partibus constat: vl̄ rez vel temporum vniuersitas ac perfectio designetur: atqꝫ iō quo oīa loca vel tempora doceat occupari: recte a duodecimo numero iubar xpi sumit exordiuꝫ. BEDA. in homi. Maūt dominus per oēs annos cum parentibus ī pasca hierosolymā venit: humilitatis est humane indiciū: bois nāq̄ est ad offerenda deo sacrificia cōcurrere: ꝛ eū orationibꝰ cōciliare. Fecit ergo dominus iter homines homo natus: q̄ō faciendū hominibus per angelos imperauit deus. vnde dicitur. Scōm cōsuetudinē diei festi: Sequamur igit̄ iter humane cōuersationis eius: si deitatis gl̄iam delectamur inueri. GRECVS. Celebrato autem festo alys remeantibus: iesus latenter remansit. vnde sequitur. Cōsummatisqꝫ diebus cum redirent: remansit puer iesus in hierusalem: ꝛ non cognouerunt parentes eius. Dicit autem. cōsummatis diebus: q̄z septem diebus durabat solēnitas. Ideo autez latenter remanet: ne parentes ipedimēto eēnt disputatiōi pagēde cū legispitis: vl̄ forsitā hoc euitās ne videat parentes/

contēnere: si mandantibus nō pareret. Latēter ergo remanet: ne aut retrahatur: aut sit inobediens. ORIGE. Non aūt miremur parētes vocatos: quoꝝ alter ob partum alter ob obsequiū patris ꝛ matris meruerūt vocabula. BEDA. in ho. Sz queret aliqs: Quomō dei filius tāta parentuꝫ cura nutritus potuerit obliuiscendo relinq̄: Cui respōdendū: Quia filius israel moris fuit vt tēporibus festis vel hierosolymā cōfluentes: vel ad ꝓpria redeūtes: seorsuꝫ viri: seorsuꝫ femine incederēt: infantesq̄ vel pueri cū quolibet parente indifferēter ire potuerint: ideoq̄ mariā vel ioseph vicissim putasse puerū iesum quē secū nō cernebāt: cū altero parente reuersum. vnde segtur. Existi. au. il. esse ī comi. vene. iter diei: ꝛ requi. eū iter cognatos ꝛ notos. ORIGE. Sicut āt qñ insidiabantur ei iudei: elapsus est de medio eoꝝ ꝛ nō apparuit. sic ꝛ nunc puto remansisse pueꝝ iesuꝫ: ꝛ parentes eiꝰ vbi remanserit ignorasse. Segtur. n. Et nō inue. re. sunt in hie. req. eum. GLO. Una quidē die reuersi sunt a hierusalē. secūda querūt iter cognatos ꝛ notos: ꝛ nō inuenientes tertia die regressi sunt in hierusalē: ꝛ ibi inuenerūt. vnde sequitur: Et factū est post tri. iue. eū in tēplo. ORIGE. Nō statim vt querīt inuenīt: nō. n. iter cognatos ꝛ carnis ꝓpinquos inuenitur iesus: neqꝫ. n. poterat humana cognatio dei filiū cōtinere. Nō inuenīt inter notos: q̄ maior est mortali noticia in multoꝝ comitatu nō pōt inueniri: nec vbiq̄ inuenerūt: sed in tēplo. Et tu ergo quere iesum in templo dei: quere in eccl̄a vbi xpi ꝑmonē atqꝫ sapiaz. i. filiū dei reperies. AMBRO. Post triduū repit̄ in tēplo: vt esset idicio q̄ post triduuꝫ triūphalis passionis in sede celesti ꝛ bonore diuino fi dei nr̄e se oīderet: resurgens q̄ mortuꝰ credebat̄. GLO. Vel q̄ quesitꝰ aduētus christi a patriarchis aū legē nō est inuentus: quesitus a ꝓphetis ꝛ iustis sub lege nō est inuentꝰ: quesitꝰ a gentilibꝰ sub gr̄a inuenīt. ORIGE. Quia vo parvulus erat: inuenīt in medio ꝓceptoꝝ sanctificās ꝛ erudiēs eos. vñ dī: Sedentē ī medio doctoꝝ audientē illos ꝛ interrogantem. ꝛ hoc pietatis officio vt nos doceret quid pueris q̄uis sapiētes ꝛ eruditi sint cōueniret: vt audiāt potiꝰ magistros q̄z docere desiderent: ꝛ se vana ostētatiōe nō iactent. Interrogabat aūt nō vt addisceret: sed vt interrogans erudiret. ex vno q̄ppe doctrine fonte manat ꝛ interrogare ꝛ rñdere sapiēter. vñ segī: Stupe. āt om. q̄ eum audie. su. pru. ꝛ rñ. suis. BEDA. Ad oīdendū. n. q̄ homo erat: boies magistros humiliter audiebat. ad ꝓbādū vo q̄ ds erat eisdē loquētibus sublimiter rīdebat. GRECVS. Querit. n. rationabiliter: audit prudēter: rīdetqꝫ prudētiꝰ q̄ō stupore faciebat. vñ segtur: Et vi. admi. sunt. CHRY. sup ioānē: Nullū q̄ppe miraculū egit dñs in pueritia. hoc tamē vnum ꝓdit lucas: ꝓ q̄ō mirabilis videbat̄. BEDA. Diuina sigdē lingua sapiaz ꝓdebat: sed īfirmitatē etas ꝓtendebat humanā. vñ iudei iter alta que audiūt: ꝛ īfirma que vidēt dubia admiratiōe turbātur. nos aūt nequaq̄ miremur: si sciētes sm̄ ꝓphetam q̄ sic paruulꝰ natus est nobis: q̄ ꝑmanet deꝰ fortis. GREGVS. Mirāda vo di genitrix maternis affecta viscerib⁹ quasi cū lamētis ingsitionē dolorosaz oīdit: ꝛ oīa sicut mater ꝛ fiducialiter ꝛ humiliter ꝛ affectuose exprimit. vñ segtur: Et dixit mater eius ad illū: Fili qd fecisti nobis sic. ecce pa. tuus ꝛ ego do. quere. te. ORIGE. Nouerat virgo sacrata būc nō eē filiū ioseph: ꝛ tñ patrē vocat illiꝰ spōsuꝫ suū: ꝓ iudeoꝝ suspitiōez estimātiū ipm vulgo fore cōceptū. Dicet aūt forte simplici⁹ q̄ eū honorauit spūs sanctus pr̄is noīe: eo q̄ puerꝝ iesū educauit. artificiosius vero eo q̄ genealogiam ioseph ex dauid pduxit: ne superflua censeret. Cur autē dolētes eū querebāt: an ex eō q̄ pierit puer: an errauerit: Absit. Nūquid. n. fieri poterat vt perditum formidarent infantem: quē dñm esse cognouerant: sz quomodo tu si qñ scripturas legis queris in eis sensum cuz dolore: non q̄ scripturas errasse arbitreris: sed veritatem

quã intrinsecus hñt queris inuenire. ita illi querebãt iesum: ne forte relinquẽs eos reuersus cẽt ad celos: cũ illi placuisset itez descẽsurus. Oportet ergo eũ qui querit iesuz nõ ne gligenter ⁊ dissolute trãsire sic̃ multi querũt ⁊ nõ inueniũt: sz cũ labore ⁊ dolore. GLO. Uel metuebãt ne qõ herodes ĩ ifantia ei⁹ patrasse quesierat: tũc iã in pueritia positũ inuenta opportunitate aly iterficerẽt. GRECVS. Sz ipse dñs rñdet ad oĩa ⁊ corrigẽs quodãmõ dictũ ei⁹ de eo q putabãt pater. vez patrẽ manifestat docẽs nõ p ifima gradi: sz in altũ extolli. vñ segtur: Et ait ad illos: Quid est q me querebatis: BEDA. Et qõ poti⁹ debebat ei cui est eternus filius: mentis oculos attolere cogit. vñ segtur: Nescie. qz in his q̃ pa. mei sunt opor. me eẽ: AMBRO. Due sunt in christo generatiões: vna ẽ paterna: altera materna. pꝛna diuinior: mꝛna vero q̃ in nꝛz laborẽ vsũq̃ descẽdit. CYRIL. Hoc igit̃ dicit oñdẽs se mẽsurã humanã trãscẽdere: ⁊ innuẽs q sacra virgo effecta sit ministra negocy cũ peperit carnẽ. ipe vero nãliter ⁊ vere de⁹ erat: ⁊ fili⁹ patris excelsi. Hinc aũt valẽtini seq̃ces audiẽtes q tẽplũ erat dei pudeãt dicere q creator ⁊ legis de⁹ ⁊ tẽpli nõ ipe pꝛ est christi. EPIPHA. Attẽdat ⁊ hebion q post ãnos. xy. ⁊ nõ post tricesimũ annũ christus repitur stupẽdus in ꝓmonibus gꝛe. quãobrẽ nõ est dicere q postq̃ venit ad eũ spiritus in baptismo: fact⁹ fuit xp̃s: sz ab ipa pueritia ⁊ tẽplũ agnouit ⁊ pꝛez. GRECVS. Hec ẽ demõstratio pꝛima sapie ⁊ virt⁹ pueri iesu. que nãq̃ puerilia eius vocant: diabolice putamus esse consideratio nis: nisi quis ea sola velit acceptare nequaq̃ bis q̃ tenem⁹ oppugnantia: sed magis consona ꝓpheticis dictis: quia speciosus p filys hoĩum: ⁊ matri obediens: ⁊ moribus facetus: ⁊ visu nõ modicũ venerãdus ⁊ placidus: ad loquendum facundus: dulcis ⁊ puidus: ⁊ multũ strẽnuitate cognit⁹ tanq̃ qui repletus sapia fuerat: ⁊ sicut in alys sic conuersationis humane atq̃ locutionis q̃uis supra hominem terminus ⁊ rõ: mansuetudo. n. sibi pꝛecipuũ. Super hec aũt omnia vbi ascendit super verticem eius: nec humana manus excepta mꝛna. Hic aũt possumus vtilitatẽ cõsequi. Dum. n. mariaz increpat dñs querentẽ ipsum inter ꝓpinquos: omissionem vinculoꝝ sanguinis apertissime suggerit: oñdens q nõ contingit metã pfectionis attingere eũ: q adhuc vagatur in his que corpori cõferunt: ⁊ q homo deficit a pfectione per affectũ cognatoꝝ. Segtur: Et ipsi nõ intel. ver. quod locu. est ad illos. BEDA. Quia. s. de sua diuinitate ad eos loquebatur. ORIGE. Uel nesciebant vtrũ dicẽs: in his que patris mei sunt: significaret ĩ tẽplo: an aliqd altius ⁊ qõ magis edificat. Unusq̃sq̃. n. nꝛz si bon⁹ fuerit: poti⁹ sessio õi pꝛis ẽ. Sigs aũt nostꝝ sessio dei patris est: bẽt in medio sui iesum.

¶ Et descendit cum eis: ⁊ venit nazareth ⁊ erat subditus illis. Et mater eius cõseruabat omnia verba hec ꝓferẽs i corde suo. Et iesus ꝓficiebat sapientia ⁊ etate ⁊ gratia apud deum ⁊ hoies.

GRECVS: Totam intermediã christi vitã que est iter ostensionẽ etatis ⁊ tempus baptismatis velut immunẽ alicuius famosi ⁊ publici miraculi ⁊ doctrine euangelista subyno verbo colligit dicẽs: Et descẽ. cũ eis: ⁊ venit naçareth. ORIGE. Crebro iesus descẽdit cũ discipulis suis nec semꝑ versaꝛ ĩ mõte. qz nõ valebãt q varys morbis laborabant ascendere in montẽ. iccirco ⁊ nunc descẽdit ad illos q deor sum erãt. Segtur: Et erat subdit⁹ illis. GRECVS: Quã doqz. n. verbo pꝛius leges instituens: ipse secundario opere cõprobabat: sicut illud: Bon⁹ pastor aiaz suã ponit pro oubus suis. Ipse nãq̃ paulo post nostram salutem exquirens aiam exposuit ꝓpriã. aliquando vero pꝛius viuẽdi ꝓponit exemplar: ⁊ postea ꝓmebat verbotenus sanctionem: sicut hic: hec tria pre ceteris opere monstrans: diligere deum: honorare parentes: deum vero ⁊ ipsis pre ferre parentibus Cũ. n. reprehẽderet a parentib⁹ minoris cure ceterã reputat q̃s que sunt dei: deniqz ipsis quoqz parẽtib⁹ obediẽtiã pꝛestat. BEDA. Quid. n. magister virtutis nisi officiũ pietatis ĩpleret: Quid iter nos aliud q̃s quod agi a nobis vellz: ageret: ORIGE. Discam⁹ ergo ⁊ nos fily parẽtib⁹ nostris esse subiecti: q si patres nõ fuerint: subyciamur his qui patrum habent etatẽ. Jesus fili⁹ dei subycitur ioseph ⁊ maric: ego vo subyciar episcopo q mihi cõstitut⁹ est pr̃: puto q intelligebat ioseph: qz maior se erat iesus: ⁊ trepidus inodera baꝛ imperiũ. Uideat ergo vnusq̃sq̃ q̃ sepe q subiect⁹ ẽ maior sit. qõ si intellexerit: nõ eleuabit̃ superbia q est sublimior dignitate: sciẽs sibi meliorẽ eẽ subiectũ. GREGO. nisen⁹. Amplius qñ impuberib⁹ adhuc ẽ ipfecta discretio: egerq̃ per ꝓuectos ad statũ ꝓuehi perfectiorẽ. iõ cũ ptigisset duodecimũ ãnũ: paret parentib⁹ vt oñdat q̃ gcqd p ꝓmotionẽ pficit̃: añq̃ ad finẽ pueniat: obediẽtiã tanq̃ pducentẽ ad bonũ vtiliter amplexaꝛ. BASI. in libro religionũ. Ab ipa aũt ꝓmeua etate parentib⁹ obediẽs quẽlibet laborẽ corporeum humiliter ⁊ reuerenter sustinuit: Cum. n. boies. eẽnt honesti ⁊ iusti: egeni tam ẽ necessario pꝛ penuriã patiẽtes: teste pꝛesepi part⁹ venerãdi mistro. manifestũ est q̃ sudores corporeos cõtinuo frequẽtabãt: necessaria vite sibi querentes: iesus aũt obediens illis vt scriptura testaꝛ etiã in sustinẽdo laborẽs subiectionẽ plenariã sustiẽbat. AMBRO. Et miraris si patri defert qui subditur matri: nõ vriq̃s ifirmitatis: sed pietatis est ista subiectio. Attollat lz caput hereticus vt alienis auxilys asserat q mittit̃ idigere. Nũqd ⁊ humano egebat auxilio: vt materno seruiret imperio: deferebat ancille: deferebat simulato patri: ⁊ miraris si deo detulit: an homini deferre pietatis ẽ: deferre deo: ifirmitatis:

BEDA. Uirgo aũt siue q̃ intellexit siue q̃ nõdũ itelligere potuit oĩa sua pariter ĩ corde q̃si ruminãda ⁊ diligentius scrutãda recõdebat. vñ segt̃: Et mr̃ ei⁹ ꝑser. oĩa ver. hec ꝓfc. ĩ cor. suo. GRECVS. Cõsidera pudẽtissimã mulierẽ mariã: ve sapie mꝛem q̃lr scholaris sit pueri. Non. n. vt puero: neqz vt viro: sz vt õo vocabat: vlteri⁹ ⁊ illius voces dñas ⁊ opa reputabat: iccirco nil ex victis aut actis ab eo icassũ illi patebat: sed sic ipm verbũ pꝛius in visceribus ita nunc ciusdem modos ⁊ dicta cõcipiebat: ⁊ in corde suo quodammodo fouebat: ⁊ hoc quidẽ iã secũ in pñti cõtẽplabaꝛ. hoc aũt expectabat in futuꝝ clarius reuelandũ: ⁊ hac quidem tãq̃ regula ⁊ lege ⁊ per totã vitã vtebaꝛ. vñ segtur: Et iesus ꝓficiebat etate ⁊ sapia ⁊ gr̃a apd deũ ⁊ hoies. THEOPHI. Sz iquiũt: Quo põt equalis patri eẽ in suba: q quasi ꝓfectus crescere dr̃: nõ aũt in eo q est vbũ dr̃ incrementũ suscipere: sed in eo q fact⁹ est hõ. Si euĩ vere ꝓfccit: posq̃ factum est caro q añ imperfect⁹ extiterat: qd ergo gr̃as agim⁹ ei velut incarnato pro nobis: Qualiter aũt si ipse est vа sapiẽtia: in sapientia põt augeri: vel qualr q ceteris largitur gr̃am: ipe ĩ gr̃a ꝓmouet: Ampli⁹ si nemo scãdaliçaꝛ cũ audit q vbũ seipm humiliauerit: ifima q̃dã de deo vbo sentiens: sed poti⁹ miraꝛ mĩam ei⁹: quo nõ ẽ supuacaneũ scãdaliçariˢ audiẽdo q ꝓficit: Nã sic̃ ꝓ nob humiliat⁹ ẽ. sic ꝓ nobis pfecit vt nos in eo pficiam⁹ q lapsi fuim⁹ p pctũ. nã gd spectat ad nos ipse vere pro nobis xp̃s suscepit: vt cũcta reformet in melius. CYRIL. Et attẽde q nõ dixit ꝓficere võũ sz iesũ: ne simplex vbũ ꝓficere intelligas: sz vbũ caro factũ. THEOPHI. Et sic̃ vbũ ĩ carne passum fatemur: q̃uis sola caro fuit passa: qz caro vbi erat q̃ patiebaꝛ. ita ꝓficere dr̃ ex eo q humanitas ꝓficiebat in ipso. GREGO. naçançenus. Dicit̃ aũt ꝼm humanitatẽ ꝓficere: nõ q ipa suscipiat augmentũ que ab initio fuit pfcã: sz ex eo q paulatim manifestabaꝛ. THEO. Nãlis. n. lex respuit hoiem sensu maiore vti q̃s etas corpis patiaꝛ: erat itaq̃ vbũ factũ hõ perfectũ: cũ sit virt⁹ ⁊ sapia pr̃is. Uel: qz dandũ erat aliqd nr̃e nãe moꝛib⁹: ne aliq̃ extraneũ a videtib⁹ reputet̃ tãq̃ hõ

paulati crescẽte corpore manifestabat seipm: ⁊ quotidie sapiẽtor ab audientib⁹ ⁊ videntib⁹ censebaꝫ. GRECVS. Proficiebat ergo ſm etatẽ gdẽ corpore in virilẽ statũ pmoto. sapia aũt p eos q ab eo diuina docebaꝫ. gratia vero qua cũ gaudio promouemur: credẽtes in fine obtinere que ab ipso pmissa sũt: vt hoc quidẽ apõ deũ ex eo q assumpta carne paternũ opus peregit: apõ hoies vo p cõuersationem eoꝝ a cultu idoloꝝ ad sume trinitatis notitiã. THEO. Dicit enĩ: Apud deũ ⁊ hoies: qz prius decet placere deo ⁊ postea hoibus. GREGO. nisenus. Differenter etiaz ꝓficit verbũ in his q ipm suscipiũt: ſm enim mensuram illius apparet: aut infans: aut adultus: aut perfectus. Capi. III.

ANno autẽ quintodecimo imperij tyberij cesaris: procurãte pontio pilato iudeã: tetrarcha aũt galilee herode: philippo aũt fratre eiꝰ tetrarcha ituree ⁊ traconiditis regionis: ⁊ lysania abiline tetrarcha: sub principibus sacerdotũ anna ⁊ caypha: factum est verbum domini super ioannem zacharie filium in deserto.

GREGO. in ho. Redẽptoris ꝓcursoꝝ quo tempore vbuz ꝓdicationis accepit: memorato romane reipu. principe ⁊ iudee regibus designaꝫ cũ dicit: Anno aũt quintodecimo imperij tyberij cesaris. qz. n. illũ ꝓdicare veniebat: q ex iudea quosdã: ⁊ multos ex gentib⁹ redẽptur⁹ erat: per regẽ gentiũ ⁊ ꝓncipes iudeoꝝ ꝓdicationis eiꝰ tpa designanť. Qz autez gentilitas colligenda erat in romana repu. vnꝰ ꝓfuisse describiť cũ dr: Impery tyberij cesaris. GRECVS. Mortuo enĩ augusto monarcha a quo romani ꝓncipes nomẽ augusti adepti sunt: tyberius post illuz ad iura monarchie succedẽs. xv. annũ suscepti principat⁹ agebat. ORIGE. Et in ꝓphetico quidẽ sermone solis iudeis ꝓdicato: solũ iudeozũ regnũ describiť. Visio ingt esaie ĩ dieb⁹ ocie ioathã ⁊ achaz regũ iuda. at in euãgelio qõ erat ꝓdicandũ vniuerso mũdo dñium describiť tyberij cesaris: q totiꝰ orbis dñs videbať. veꝝ si solũ hi qui sunt de gentib⁹ essent saluandi: satis erat soli⁹ tyberij facere mẽtionez. Sz qz oportebat ⁊ iudeos credere. ob hoc etiã iudeoꝝ regna describiť: seu tetrarchie cũ subdiť: Procurãte pontio pylato iudeã: tetrarcha autez galilee herode: philippo autem fratre eius tetrarcha ituree ⁊ traconitidis regionis: ⁊ lysania abiline tetrarcha. GREGO. in homi. Quia enim iudea erat pro culpa ꝑfidie dispergenda in iudee regno: per partem ⁊ partem plurimi principabãtur: ſm illud: Omne regnum in seipm diuisum desolabitur. BEDA. Pylatus qdẽ. xy. ãno tyberij cesaris ĩ iudeam missus ꝓcurationẽ gẽtis suscepit: atqz ibi p. x. cõtinuos annos vsqz ad ipm pene finẽ tyberij pdurauit. Herodes aũt ⁊ philippus ⁊ lysanias filij sunt herodis illius: sub quo dñs natus est: inter quos ⁊ ipse herodes archela⁹ frater eoꝝ decẽ ãnis regnauit: q a iudeis apud augustũ criminat⁹. apõ vienneñz exilio peryt. Regnũ aũt iudee quo minus validum fieret idẽ august⁹ per tetrarchias diuidere curauit. GREGO. in ho. Et qz ioãnes illũ ꝓdicauit: q simul rex ⁊ sacerdos existeret: lucas euangelista ꝓdicationis eiꝰ tpa nõ solũ per regnũ: sz ẽt p sacerdotiũ designauit. vñ subdiť. Sub ꝓncipe sacer. anna ⁊ caypha. BEDA. Ambo quidẽ incipiente ꝓdicatõe ioãnis. i. annas ⁊ cayphas ꝓncipes fuere sacerdotũ: sed annas illũ annũ: cayphas vo eũ quo crucẽ dñs ascendit administrabat trib⁹ alijs ĩ medio pontificatu ꝑfunctis: veꝝ hi maxime q ad dñi passionẽ ptinẽt: ab euãgelista cõmemoraꝫ tur. Legalib⁹ nanq; tũc preceptis vi ⁊ ambitõe cessantibus nulli pontificat⁹ bonoꝝ vite vel generis merito reddebať: sz romana ptãte sũma sacerdoty pstabať. Joseph⁹. n. refert q valerius gracchus ãna a sacerdotio turbato ismaelem pontificem designauit filiũ baphi: sz ẽt hũc non multo post abyciẽs: eleaçaꝝ ananie põtificis filiũ subrogauit. post ãnũ vo ⁊ hũc arcet officio ⁊ simõi cuidã caphi filio põtificat⁹ tradidit ministeriũ: quo nõ amplius ipse q̃ vni⁹ ãni spatio ꝑfunctus ioseph⁹: cui ⁊ cayphas nomẽ fuit: ita accepit successoꝝ q hoc oẽ tps quo dñs nr docuisse describiť: ĩtra quadrieny spatia coartať. AMBRO. Cõgregatur⁹ ãt ecclẽz dei filius añ opať in ꝼunlo. Et iõ bñ dr: Factũ ẽ vbũ dñi sup ioãnẽ çacharie filiũ: vt ecclesia nõ ab hoie cepit sz a vbo. Bñ autẽ lucas ꝓpendio vsus ẽ: vt ioãnẽ declararet ꝓphetã di. Factũ ẽ sup eũ vbũ dei: alia non adderet. nullꝰ. n. eget iudiciõ sui q vbo dei abũdat: vnũ itaqz dicẽs: oĩa declarauit. At vo matheꝰ ⁊ marcꝰ ⁊ vestitu ⁊ cinctu ⁊ cibo ꝓphetã declarare voluerũt. CHRY. Uerbũ aũt dei hic mãdatũ eẽ dr: qz non a se venit çacharie filiꝰ sz deo ipz mouẽte. THEOPHI. Per totũ aũt tps ꝓteritũ vsqz ad sui oñsionẽ occultꝰ fuit in deserto. ⁊ hoc est qõ subdiť: In deserto. vt nulla suspitio innascať hoibus vt gra affinitatis ad christũ vel cõuersatiõis a teneris ãnis: talia ꝺ ipo testaretur. vñ ipe testificãs dicebat Ego nesciebã illũ. GRE. nisenꝰ. Simul etiã qui in spiritu ⁊ vtute helie hãc vitã ingressus ẽ: amotꝰ a cõuersatiõe huma na imuisibilium speculatiõi vacans: ne huiusmodi fallacys que p sensus ingerũť assuetus: q̃ndã ꝓfusionẽ ac errorẽ incurreret erga viri boni discretionẽ. Et iõ ad tantam diuinaruz gratiaꝝ eleuatꝰ ẽ apicẽ: vt plusq̃ ꝓphetis sibi gra ifundere tur. qz mundũ ⁊ exps cuiuslibz nãlis passionis: desideriũ suum a principio vsqz ad finem diuinis aspectibus obtulit.

AMBRO. Desertũ etiam est ipsa ecclia: quia plures filij deserte magis q̃ eius que hz viruz. Factũ est ergo verbum dñi vt q̃ erat ante deserta: fructũ nobis terra generaret.

¶ Et venit in oẽm regionem iordanis predicans baptismum pnie in remissionem peccatoꝝ: sicut scriptum est in libro sermonum esaie prophete: Vox clamantis in deserto: parate viam domini: rectas facite semitas eius. Omnis vallis implebitur: ⁊ omnis mons ⁊ collis humiliabitur. Et erunt prava in directa ⁊ aspera in vias planas: ⁊ videbit omnis caro salutare dei.

AMBRO. Factũ verbũ vox secuta ẽ. Uerbũ. n. prius intus opať: segtur nobis officiũ. vñ dr: Et ve. in oẽm regionez iordanis. ORIGE. Jordanis idẽ ẽ qõ descẽdes: descẽdit. n. dei filius aqua salubris. Que aũt loca ꝺcebat pambulare baptistã: nisi iordani circũadiacẽtia: vt siquẽ penitere cõtingeret ꝓtinus occurreret fluẽti humilitas ad recipiendũ pnie baptismũ. Subdiť. n. ꝓdi. bapti. peni. ĩ remissio. pctõꝝ. GRE. in ho. Lũctis legẽtib⁹ liq̃t: qz ioãnes baptismũ pnie nõ solũ ꝓdicauit: veꝝ ẽt qbusdã ꝺdit: tñ baptismũ suũ in remissionẽ pctõrũ dare nõ potuit. CHRY. sup ioannẽ: Cũ. n. nõdũ oblata eẽt hostia nec ꝺscẽdisset spũs: qualiter erat fiẽda remissio: Quid ẽ g̃ q̃ lucas dic: In remissionẽ pctõꝝ: Erãt sigdẽ iudei ignari: nec culpas ꝓpas ppẽdebãt. Qñ igr hz erat cã malꝝ vt pctã agnoscerẽt ad redẽptorẽ q̃rẽdũ: venit ioãnes hortãs illos pniam agere: vt p pniam effecti meliozes atqz cõtriti ad recipiendã veniã satagant. Apte ergo cũ dixisset: q̃ venit ꝓdicans baptismũ pnie in remissionem peccatorũ. q. d. Accirco suadebat illis penitere: vt subsequẽtem veniam facilius ipetrarẽt: credẽtes in christũ. nam nisi pnia ducerent: nequaq̃ exposcerẽt gram. vnde baptima illud nullã aliã hz cãz: nisi q̃ ꝓparatoriũ erat ad fidẽ christi.

GRE. in ho. Uel ioannes dr ꝓdicans baptismum pnie in remissionẽ pctõꝝ: q̃n baptismuz qõ peccata solueret: quia dare nõ poterat ꝓdicabat: vt sicut incarnatũ verbum ꝑis ꝓcurrebat vbo ꝓdicationis: ita baptismũ pnie quo pctã solui nõ possunt.

AMBRO. Et ideo plerīq; sancto ioāni typū legis imponunt: eo q; lex pctīm denūciare potuit: donare non potuit.
GREGO. naçançenus. Et vt aliquatenꝰ de baptismatū dīa disseramꝰ baptiçauit moyses: sz ī aq̄ nube ⁊ mari. hoc aūt figuraliter agebaſ. Baptiçauit quoq; ioānes non vtiq; ritu iudeoꝝ: nō. n. solū ī aqua: sz etiā in remissionē pctōꝝ: nō tm̄ oīno spiritaliter: neq; n. addit in spū. Baptiçat iesus: sz in spū: ⁊ hic est pfectio. Est quoq; quartū baptisma: qō fit per martyriū ⁊ sanguinē: quo ēt ipse xp̄s est baptiçatus: qō ceteris est venerabilius nimis eatenus quatenus iteratis contagys nō fedaſ. Est etiā gntū ex lachrymis: laboriosius tm̄ iuxta qō qdem singulis noctibꝰ suū rigat cubile ⁊ stratum in lachrymis. Segt̄: Sicut scriptū est in libro esaie ꝓphe: Vox clamātis in deserto. AMBRO. Bñ vox dr̄ ioānes vbi p̄nūciꝰ: qz vox p̄cedit inferioꝝ: vbū sequit̄ quod p̄cellit.
GREGO. Qui ēt in deserto clamat: qz derelicte ac destitute iudee solatiū redēptōis ānunciat. Quid aūt clamaret apiē: cū dr̄: Parate viam dñi: rectas facite semitas eiꝰ. Dis enī q fidē rectā ⁊ bona opa p̄dicat: qd aliud q̄ veniēti dño ad corda audiētiū viaz parat: vt rectas deo semitas faciat: dū mūdas ī aīo cogitatōes p fmonem bone p̄dicatōis formaſ.
ORIGE. Uel ī corde nostro via ꝓparāda ē dño magnū. n. é cor hois ⁊ spatiosū: si tū fuerit mūdū: neq; ī corporis q̄titate: sz ī vtute sensuū magnitudinē eiꝰ itelligeq̄ tātā sciaz capiat vitatis. Prepara g̃ ī tuo corde viā dño p uersationē bonā: ⁊ egregys vl̄ pfectis opibꝰ dirige semitā vite: vt ī te fmo ōi absq; offensa pambulet.
BASI. Et qz semita ē via quā p̄cedentes calcauerāt: ⁊ quā p̄ores hoīes cozzuerūt eā iterato dirigere iubet fmo ill̄ q a p̄cedētiū çelo recedūt.
CHRY. Clamare aūt: para. viā do. nō regis erat sz p̄cursoris officiū. Et ío eū vocauerat vocē: qz vbi erat p̄cursor.
CYRIL. Sz q̄si qs rīderet ⁊ diceret: Qualr viaz ꝓparabimꝰ dño: vl̄ q̄lr eiꝰ semitas rectas faciemꝰ: cum pla sint impediméta honestā vitā volētibꝰ ducere: Ad hoc ꝓphēticus fmo rīdet. Sūt. n. vie q̄dā ⁊ semite neq̄q̄ ad eundū habiles: adeo vt alicubi ad tumulos ⁊ iuga tollāt̄: alicubi decliues sint. ⁊ ad hoc remouendū dic̄. Dis val. imple. et om. mons ⁊ col. humiliabiť. Quedā viaꝝ inequalr dispositē sunt: ⁊ dū nūc surſū erigunt: nūc vergūt dorſū: valde sūt ad eundū difficiles: ⁊ q̄tū ad hoc subdit: Et erūt p̄ua in directa: ⁊ aspera ī vias planas. Hoc aūt itelligiť actuz eē: p nostri saluatoris potētiā. quōdā. n. euāgelice cōuersatiōis ⁊ vite iter erat ad eundū difficile: ex eo q; ⁊ mētes singulorū mūdane voluptates oppꝛesserāt: vt aūt deꝰ factus hō pctīs dānauit in carne explanata sūt oia: ⁊ reddita sūt ad eunduz facilia: ⁊ nec collis nec vallis proficere volentibus obuiat.
ORIGE. Qñ. n. venit iesus ⁊ spīs suū misit: oīs vallis repleta ē operibꝰ bonis ⁊ fructibꝰ spūsci: quos si habueris nō solū vallis eē desistis: sz ēt mōs dei eē icipies.
GREGO. nisenus. Uel quietā in virtutibus cōuersationē significat p cōualles: fm illud psalmi. Ualles abundabunt frumento.
CHRY. Elatos aūt superbos noīe montis denunciat: quos xp̄s humiliauit. Colles aūt desperatos appellat: nō solum ob superbiam mentis sue: sed ꝓpter desperatiōis sterilitatem: collis. n. nullus fructus ꝓducit.
ORIGE. Ul̄ intelligas qñ mōtes ⁊ colles q sūt aduersarie ptātes: p aduēt̄ xp̄i ꝓstrati sūt.
BASI. Sicut aūt colles respectu montiū magnitudine differūt ī alys sūt idem: sic ⁊ aduerse potestates ꝓposito quidem conformes sunt: īmanitate tm̄ offensionū secernuntur.
GREGO. in homi. Uel vallis impleta crescit: mons aūt ⁊ collis humiliatus decrescit: quia ī fide christi ⁊ gentilitas plenitudinē gratie accepit: ⁊ iudea p errorem perfidie ℞ vnde tumebat perdidit. Humiles enīz donū accipiunt quod a se corda superbientium repellunt.
CHRY. Uel p hoc declarat legis difficultatē in fidei facilitatem conuersam: ac si dicat: non vlterius sudores ⁊ dolores īminent: sed gr̄a ⁊ remissio peccatorum facilē viā pariunt ad salutē.
GRE. nisen⁹: Uel iubet valles ipleri: deyci vero colles ⁊ mōtes: volēs oīdere q; nec ob defectū virtutis ordo sit concauus: nec discrepet ob excessum.
GRE. ī homi. Prava aūt directa fiunt: cū maloꝝ corda p iniusticiā detorta ad iustitie regulā dirigunt̄. Aspa aūt in vias planas īmutant̄: cū īmites atq; iracūde mētes p infusionē superne gr̄e ad lenitatē māsuetudinis redeūt.
CHRY. Deinde bonū subycit cāz dicēs: Et vide. om. ca. salu. dei. oīdens qñ vsq; ad fines mūdi diffundet̄ euāgely virt⁹ atq; cognitio ex more ferino ⁊ obstinata volūtate: ad māsuetudinē ⁊ lenitatez humanū genus cōuertens. Nō aūt solū iudei ⁊ pselīti: immo tota humana natura salutare dei videbit.
CHRY. i. pris qui filium misit vt nostrū saluatorē. Caro aūt ad pūs accipitur pro toto homine.
GRE. ī ho. vel alter: Omnis caro .i. omnis homo salutare dei videlicz christuz in hac vita videre non potuit. ꝓpheta ergo oculū ad extremuz iudicy diem tendit: qñ hunc oēs ⁊ electi ⁊ reprobi pariter videbunt.

¶ Dicebat ergo ad turbas que exibant vt baptizarēt̄ ab ipso. Genimina viperarū: quis ostēdit vobis fugere a ventura ira? facite ergo fructus dignos pnie: ⁊ ne ceperitis dicere: patrez hēm⁹ abraā. Dico. n. vobis: qz potens est deus de lapidibus istis suscitare filios abrae. Jā. n. securis ad radicē arboris posita est. Omnis ergo arbor non faciēs fructū bonū excidet̄ ⁊ in ignē mittet̄.
CHRY. Uanēs aligs ī pristino statu ⁊ mozes suos ⁊ consuetudinē nō reliquēs: nequaq̄ rite ad baptismū venit. Si gs ergo velit baptiçari: egrediaſ. vñ signanter dr̄: Et dicebat. q̄ exi. vt ba. ab ipo. Egrediētibꝰ itaq; ad lauacꝝ turbis loquit̄ que sequūt̄. Si. n. iā egressi essēt: nequaq̄ ad eos diceret: genimina viperaꝝ.
CHRY. Ille itaq; cultor deserti videns oēs icolas palestine circūstātes ipz ⁊ admirantes: nō flectebaſ p tanta reuerētia: sz īsurgēs in ipsos arguebat eos. Sacra aūt scriptura fz stimulātes passiones plerūq; ferarū noīa iponit hoibus. Interduz canes eos noians ꝓpacitatis: equos ob luxū: asinos ꝓpter demētiā: ⁊ leones: ⁊ pardos cā rapacitatis ⁊ petulātie: aspides cā doli: serpētes ⁊ vipas cā veneni ⁊ calliditatis. Uñ ⁊ nunc ioānes iudeos audacter genimina viperaꝝ vocat.
BASI. Oportet autē scire q; hec noia natꝰ ⁊ filiꝰ de aīalibꝰ dicūt̄, genimē vo pōt dici fetꝰ añq̄ efficiť: fructꝰ etiā palmaꝝ genimina dicunt̄ raro aūt in aīalibus accipiūt̄ ⁊ semp ī malo.
ORIGE. Serūt aūt viperā marē cocūdo necare: cuius semē excrescens pimit matrē: ⁊ sic ꝓdit ī lucē scisso parētis vtero in vindictā quodāmō parētis genitozis. itaq; parricida é, ples vipa. Tales erāt iudei q patres spiritales coꝝ atq; doctozes occidebāt. Quid aūt si inenit eos peccātes sz icipiētes cōuerti: nō debebat eis cōuitiari sz ꝓmulcere: Dicēdum q; nō adhibebat mentē bis q̄ fiebāt exteriꝰ. mētis. n. coꝝ archana cognouerat dño reuelāte. nimis. n. se iactabāt ī ꝓgenitozibꝰ, Nāc ergo radicē scindēs noīat illos genimina viperaꝝ nō gdez vituperans patriarchas: aut eos vipas noians.
GRE. Sed qz p hoc q; bonis inidēt cosq; psequunt̄: patꝝ suoꝝ carnalium vias sequētes: q̄si venenati filij de veneficis parētibus nati sunt. Quia vo supradicta snīa intēdit q; extremo christus examine ab oī carne videbiť: recte subdit: Quis ostendit vobis fugere a vētura ira: Uētura ira est animaduersio vltionis extreme.
AMBRO. Ostendit aūt his dei misericordia infusa ꝓuidētia: vt gerant suoꝝ pniam delictoꝝ futuri terroꝛē iudicy prouida deuotione metuentes: aut fortasse iuxta qō scriptum est: Estote prudentes sicut serpētes. oñ dunt̄ hr̄e prudētiā naturalē q; futura videāt ⁊ spōte deprecent: sed adhuc noxia non relinq̄nt.
GREGO. in homi.

Dz vero nunc fugere ab ira peccatorũ nõ valet: g nũc ad lamenta pnie nõ recurrit. Subdit: Facite ergo fructꝰ dignos pnie. CHRY. Nõ.n. satis est penitẽtibꝰ peccata dimittere: sed opus est eius fructus ferre ꝑm illud: Declina a malo: ⁊ fac bonũ. sicut nõ sufficit ad sanationẽ sagittã euellere: sz oportet vlceri medicamẽtũ apponere. Nõ aũt dicit fructũ fructꝰ pnie: sz dignos pnie admonet eẽ faciẽdos. Quisqs.n. illicita nulla cõmisit: buic cõcedit vt licitis vtat: ac sigs in se ꝓpetrasse illicita. Neqz.n. par fructꝰ eẽ boni operis debz ei⁹ g min⁹ ⁊ g ampli⁹ deligt: aut eius qui in nullis: ⁊ eius g cõuenit: vt tãto maiora querat bonoꝝ opeꝝ lucra ꝓ pniaz: ẽto grauiora sibi intulit dãna per culpaz. MAXI. Pnie fructus est impassibilitas aĩe qua plenarie non fruimur: dũ interdum passionibus instigamur: nõdũ enĩ fructꝰ pnie dignos pegimus. peniteamus ergo veraciter vt a passionibꝰ expediti pcõꝝ veniã cõsequamur. GREGO. in ho. Sz iudei de generis nobilitate gloriantes: iccirco se agnoscere peccatores nolebant: qz de babrae stirpe descẽderant: gbꝰ recte dr: Et ne cepitis dicere: pr̃ez hẽm⁹ abrahã. CHRY. Nõ hoc indicãs q ab abrahã nãli origine nõ descenderãt: sz qz nihil ꝓdest ab abrahã descendisse: nisi ꝑm virtutez cognationis nãqz leges cõstituit scriptura vocare: nõ eas que ꝑm naturã cõsistunt: sz que deriuant a virtute vel vitio. Quibꝰ nãqz se qsqz cõformẽ statuit: boꝝ filiꝰ vel frater vocat. CIRYL. Quid.n. confert carnalis generositas: nisi cõsimilibus studys fulciat: Vanũ est igit extolli de bonis ꝓdecessoribus: ⁊ deficere ab coꝝ vtutibus. BASI. Neqz.n equũ velocẽ eẽ facit ꝑris erga cursum strẽnuitas: sed veluti ceteroꝝ aialiũ ꝓbitas cõsiderat in singulis: sic quoqz laus ꝓpria viri discernit quã pũtiũ bonoꝝ in se ꝓbat argumentũ. Turpe nãqz ẽ alienis ornari decoribus: quẽ virtus ꝓpria nõ venustat. GRE. nisenus: Sc igr iudeoꝝ ꝓmulgato exilio: ꝓter ingerit cõuocationẽ gentili um: quos lapides appellat. vñ sequtur: Dico.n. vobis qz põt deꝰ de lapidib⁹ istis suscitare filios abrae. CHRY. q.d. Ne putetis q si vos perieritis filys ꝓuect patriarcha. põt enĩ deus etiã ex lapidibus boies illi ꝓbere: ⁊ ad illũ pducere sanguinẽ: nã ⁊ ab ipso ꝓncipio sic euenit. Et nãqz qõ est ex lapidib⁹ boies fieri: equipollet exitus filij ab illo emortuo vtero fare. AMBRO. Sz lz deꝰ possit diuersas ꝓuertere ⁊ mutare naturas: tñ mihi plus mysteriũ q̃z miraculuz ꝓdest. Quid.n. aliõ q̃z lapides babebãt: q lapidib⁹ fuiebãt: files vtiqz bis q fecerãt eos. Prophetat igitur saxosis gentilium fides ifundẽda pectorib⁹: ⁊ futuros per fidẽ abrae filios oraculo pollicent. Ut aũt scias qz lapidib⁹ comparati sunt boies: arborib⁹ quoqz boies cõparauit cũ subdit. Jam enĩ securis posita est ad radicẽ arboris. Explĩ aũt iõ facta est mutatio: vt illo cõparatõis ꝓcessu qdã intelligat boĩ cle mẽtior iã ꝓfect⁹. ORIGE. Et qdẽ si iã igrueret ꝓsũmatio ⁊ tẽpoꝝ finis ĩstaret: nulla mihi qõ nascerẽt. dicerẽ enim ꝓpterea hoc ꝓpbatũ eẽ: qz illo tpe ꝓplebit. Cũ ãt tãta post secula fluxerit quo spũsicus B dicit: ego puto israelitico populo ꝓpbetari q ꝑcisio eius vicina sit. Dis.n. q egrediebãtur ad eũ vt baptiçarent: h̃ iter cetera loqbat. CYRIL. Securi ergo ĩ pũti noiat mortiferã iram: q diuinitus irruit in iudeos ꝓpter exercitã ipietatẽ ĩ xp̃z: nõ tñ bessse radici securi prenunciat: sz ad radicẽ. i. iuxta radicẽ positaz. Decisi nanq fuerũt rami: nec radicitus extirpata est plãta: relige enĩ israel salue fiẽt. GREGO. in ho. Vel aliter: Arbor hꝰ mundi est vniuersum genus humanũ. Securis vo ẽ redemptor noster: q velud ex manubrio ⁊ ferro tenetur ex bũanitate: sed iscidit ex diuinitate: que videlicet securis iam ad radicem arboris posita est: qz ⁊ si ꝓ patiẽtiã expectat: videtur tñ quid factura ẽ. Et notãdũ ẽ q nõ iuxta ramos securiz ꝓpositam: sed ad radicẽ dicit. Cum.n. malorum filij tolluntur: quid aliud q̃z rami infructuose arboris abscinduntur: Cuz vero tota simul ꝓgenies cũ parente tollitur: infructuosa arbor a radice abscisa est. Unusqsqz aũt quersus paratam citius gehenne cõcremationẽ iuenit q fructũ boni operis contẽnit. vnde sequtur: Omnis ergo ar. que nõ fa. fru. bo. exci. ⁊ in ig. mittet. CHRY. Eleganter dictũ est: Nõ faciẽs fructum. ⁊ adycit: Bonũ. officiosum enĩ hoc animal deꝰ ⁊ creauit ⁊ naturalis est sibi exercitioꝝ ĩstantia: ocium vero innaturale. Obest enĩz iertia etiã cũctis corporis membris: nulli aũt vt aĩe. Ea namqz cũ cõtinuo sit naturaliter mobilis: ociari non patit. sicut autez ociũ malũ est: ita ⁊ indecens exercitiũ. Ex eo aũt q ꝑmisit pniam predicat q securis adiacet: nõ qdẽ inscidẽs: sed terrorẽ incutiens. AMBRO. Faciat ergo fructũ qui põt gratie: g debz pnie: adest dominus g fructũ requirat: fecundos vinificet: steriles reprehẽdat.

¶ Et interrogabant eum turbe dicẽtes: Quid ergo faciemus? Respondẽs aũt dicebat illis: Qui hz duas tunicas det non habẽti: ⁊ q hz escas: similiter faciat. Venerũt ãt ⁊ publicãi vt baptizarent: ⁊ dixerũt ad illũ: Magister: qd faciem⁹? At ille dixit ad eos: Nihil amplius q̃z quod constitutũ est vobis faciatis. Interrogabant aũt cũ ⁊ milites dicẽtes: Quid faciem⁹ ⁊ nos? Et ait illis: Neminem concutiatis: neqz calumniam faciatis ⁊ contenti estote stipendijs vestris.

GRE. in homi. In premissis verbis baptiste ioãnis cõstat q audientiũ corda turbata sunt que conciliuz querebãt: cũ subinfertur: Et iter. eũ tur. dicẽ. Quid ergo faciem⁹. ORIGE. Tres ordines inducũtur scisitantiũ ioãnẽ sup salute sua: vnus quẽ scriptura appellauit turbas: ali⁹ quẽ publicanos noiat: terti⁹ g militũ appellatõe cẽsẽt. THEOPHI. Et qdẽ publicanis ⁊ militibus a malo abstinere ꝓcipit: Turbis autẽ quasi non malicios existentib⁹ bonum aliqõ precipit obseruari. vnde sequitur. Respondens autẽ di. il. qui habz. du. tu. det nõ hñti. GREGO. in ho. Propter hoc q tunica plus ẽ necessaria vsui nr̃o q̃z pallium: ad fructum dignũ pnie pertinet: vt nõ solũ exteriores quecunqz sed ipsa nobis valde necessaria diuidere cuz proximis debeamus: sz vl tunicã qua vestimur: vel escã qua carnaliter viuim⁹. vnde sequitur. Et qui habet escas similiter faciat. BASI. Hic aũt docemur q ex omni eo quod affluit supra ꝓpriu victus necessitatẽ: tenemur erogare illi q non hz ꝓpter deũ: g quecunqz possidemus largitus est. GREGO. in hom. Dz enĩ in lege scriptum est: Diliges ꝓximum tuũ sicut teipsuz. minus proximum amare conuincit qui non cũ eo in necessitate illius etiam ea que sunt sibi necessaria partitur: iccirco de diuidendis cum proximo duab⁹ tunicis datur precepti⁹: qñ si vna diuidit nemo vestitur. Inter hec aũt sciendum est q̃tum mĩe opera valeãt: cũ ad fructus dignos penitẽtie ipsa ꝓ ceteris precipiunt. AMBRO. Alia enĩ officiorum precepta propria sunt singuloꝝ: misericordia cõis ẽ vsus. iõ cõe preceptũ ẽ oĩb⁹ vt cõferãt nõ habenti. Misericordia est plenitudo virtutũ: misericordie tamẽ ipsi⁹ ꝓ possibilitate cõditioni humane mẽsura fuatur: vt nõ sibi vnus q̃z totum eripiat: sed quod habet cum paupere partiat.

ORIGE. Profundiorẽ ãt locꝰ iste recipit itellectũ. Quo enĩ nõ debem⁹ duob⁹ fuire dñis: sic nec duas hr̃e tunicas: ne sit vnũ idumẽtũ veteris bois ⁊ alteꝝ noui: sz õbem⁹ nos exuere veterẽ boiez ⁊ ei dare q nudus est. Alius.n. hz vnũ: alius vo oino nõ habet. Cõtraria. s. fortitudo. ⁊ quõ scriptuz ẽ vt in ꝓfundũ maris ꝓcipitem⁹ nr̃a delicta: sic puci a nob oportz vitia ateq̃z pctã: ⁊ iacere sup eũ g eoꝝ nob cã extitit.

THEOPHI. Quidã ãt tunicas duas esse dixit: spm̃ scripture ⁊ litterã habentẽ vero duo hec monet ioannes vt instruat ignorantẽ ⁊ det ei ad min⁹ lr̃am. BEDA. Quãtã ãt baptiste fmo vtutẽ hũerit: hĩc ꝓbaf̃: cũ ⁊ publicãos ⁊ milites ad cõsiliũ salutis sue coegerit igrẽdũ. vñ seq̃f̃: Uenerũt aũt publicani vt baptiçarẽt ⁊ dixerũt: Magf̃ qd faciem⁹? CHRY. Magna est vtutis fortitudo dũ felicitatis viã regrũt ab indigno locupletes. BEDA. Precepit ergo eis ne vltra prescriptũ exigãt. vñ seq̃f̃: Et ille dixit ad eos: Nichil ampli⁹ q̃ qõ vobis cõstitutũ est faciatis. Publicani vo appellantur hi q vectigalia publica exigunt: siue q cõductores sũt vectigaliũ fisci: vl̃ rep̃ publicap̃: necnõ ⁊ hi q secli h⁹ lucra p negocia sectanf̃: eodẽ vocabulo cẽsenf̃: quos oẽs pariter i suo quẽq gradu ab agẽda fraude coercet: vt dũ ꝓmo se ab alienoꝝ tentarẽt appetitu: tãdẽ ad ꝓpa cũ ꝓximis cõmunicãda ptingerẽt. Segtur: Interro. ãt eũ ⁊ mi. di. Quid faciemus ⁊ nos? Justissimo aũt moderamie ꝓmonet: ne ab eis calũniãdo ꝓdã regrãt: qbus militãdo ꝓdesse debuerãt. vnde seq̃tur: Et ait illis: Neminẽ cõcutiatis. s. p violentiaꝫ Neq; calũniaꝫ faciatis. s. p fraudulentã maliciã. Et cõtẽti estote stipẽdys vr̃is. AMBRO. Docens iccirco stipẽdia militie constituta: ne dũ sumpt⁹ q̃ritur: ꝓdo crasset̃. GREGO. naçançenus. Stipẽdiũ. n. appellat̃ ĩperialẽ ꝓuisionẽ: ⁊ deputata per legẽ dignitatib⁹ munera. AVGV. ℨ fausti. Sciebat. n. eos cũ militarẽt ñ eẽ homicidas: sz mistros legis: ⁊ nõ vltores iniuriap̃ suap̃: sz salutis publice defensores: alioqn rñderet eis: Arma abycite: militiã istã deserite: neminẽ pcutite: vulnerate: psternite. Quid. n. culpaf̃ i bello: an qz moriũf̃ qñq; morituri: vt domẽter i pace victuri? hoc repbendere timidoꝝ est nõ religiosoꝝ: nocẽdi cupiditas: vlciscẽdi crudelitas: impacat⁹ atq; ĩplacabilis aĩus: feritas rebellãdi: libido dominãdi ⁊ siqua talia. Hec sũt q̃ i bell̃ iure culpanf̃: q̃ plerũq; vt etiã inde puniant̃ aduersus violẽtiã resistẽtiũ: siue deo siue aliquo legitimo ĩperio iubẽte: gerenda ipsa bella suscipiũf̃ a bonis: cũ in eo rep̃ humanaruꝫ ordine inueniunt̃: vbi eos vel iubere tale aliqd vl̃ i talibus obedire iuste ipe ordo ꝓstrigit. CHRY. sup mat. Uolebat ãt ioanes qñ publicanis ⁊ militib⁹ loq̃bat̃: ad aliã maiorem philosophiam ipsos traducere: sed quoniam nondum erant ad illa idonei: mioza reserat ne si potioza proferret: neq; q̃ illis intenderent: ⁊ his etiam priuarentur.

¶ Existimãte aũt pplo ⁊ cogitantibus oĩbus in cordibus suis de ioanne ne forte ipse eẽt christ⁹ rñdit ioannes dicens oĩbus: Ego quidẽ aqua baptizo vos. Uenit ãt fortior me post me: cui⁹ nõ sũ dign⁹ soluere corrigiã calciamẽtoꝝ ei⁹: ipse vos babtizabit in spũsco ⁊ igni. Cui⁹ ventilabꝝ in manu eius: ⁊ purgabit aream suã: ⁊ cõgregabit triticum in horreum suum: paleas autem cõburet igni inextinguibili.

ORIGE. Dignũ erat vt plus ioãni q̃ ceteris hoĩb⁹ deferret̃: q alr̃ q̃ cũcti mortales vixerat: quam ob cãm diligebãt qdẽ eũ iustissime: sed nõ seruabãt in charitate modũ. vñ dr̃: Exi. au. po. ⁊ cogi. om. in cor. su. de ioãne: ne for. ipe eẽt xps. AMBRO. Quid aũt inepti⁹? q̃ q⁹ is q i alio estimat̃: in se ipso eẽ nõ credit̃? quẽ p mulierẽ vẽtuꝝ putabãt: p virginez veniss̃e nõ credũt: ⁊ vtiq; diuĩ aduent⁹ signũ i virginis partu: non in mulieris constitutũ est. ORIGE. Habet ãt periculũ dilectio si modũ trãseat. debet. n. q aliquã diligit nãm ⁊ cãs cõsiderare diligendi: ⁊ non plus diligere q̃ meretur. nam mensuraꝫ charitatis modũq; si trãscederit: ⁊ qui diligit ⁊ qui diligitur in peccato erunt. GREGO. Unde ioannes non fuit gloriatus in habita opinione de ipso ab omnibus: nec aliquatenus visus est primatum appetere: sed infimam humilitatẽ amplexus est. vñ segtur: Rñdit ioãdi. oĩ Ego quidẽ bapti. vos in aqua. BEDA. Quo aũt respõdit eis q in secreto cordis quia christus eẽt cogitabant, nisi qa nõ solũ cogitabãt: sz etiã sicut alius euãgelista declarat: missis ad eũ sacerdotibus ac leuitis an essz christus ingrebant. AMBRO. Uel videbat ioannes cordis occulta. Sed consideremus cuius gratia: dei. n. munus est qui reuelat: non virtus hominis q diuino magis adiuuat̃ beneficio q̃ naturali cernit officio. Cito aũt respõdens probauit non esse se christũ qui visibili opatur officio: nã cum ex duabus naturis. i. ex aĩa hõ subsistit ⁊ corpe: visibile p visibilia: iuisibile p iuisibile mysteriũ ꝓsecrat̃. aqua. n. corpus abluitur spiritu aĩe delicta mundant̃: sz etiã in ipso fonte sanctificatio diuinitatis aspiret: ⁊ ideo aliud fuit baptisma penitentie aliud est gratie. Istud baptisma ex vtroq; illõ ex vno. Op⁹ hominis est gerere penitẽtiã delictoꝝ. dei munus ẽ gratiaꝫ implere mystery. Declinãs ergo maiestatis inuidiã nõ vbo sed ope declarauit nõ esse se christũ. vnde segtur: Uenit. n. fortior me post me. In hoc q⁹ dicit fortior me: cõparationẽ nõ fecit. neq; n. inter dei filiũ ⁊ hominẽ vlla poterat esse cõparatio: sed quia multi fortes fortior nemo nisi christus. Deniq; nõ fecit comparationẽ eo q⁹ addiderit: Cuius nõ sum dignus soluere corrigiã calciamentoꝝ eius. AVGV. de con. euã. Mattheus quidẽ dicit: Cuius nõ sum dignus calciamenta portare. Itaq; si ad rem pertinet aliquid aliud intelligere in eo q⁹ dictum est: Calciamẽta portare: ⁊ corrigiã calciamentoꝝ soluere: vt vnus euangelista ꝓ hoc: aly aliud dicerent: oẽs verũ narrauerunt. Si aũt nihil intendit ioannes cũ de calciamentis domini diceret: nisi excellẽtiam ei⁹ ⁊ humilitatẽ suã: quodlibet hoꝝ dixerit: siue de soluẽda calciamentoꝝ corrigia: siue de portandis calciamẽtis: eandẽ rẽ sniam tenuit. Quisquis etiã verbis suis per calciamenta memoriã eãdẽ significationẽ humilitatis expsit. AMBRO. Per hoc etiã q⁹ dicit: Cuius non sum dignus calciamẽta portare: euãgelice pdicationis oñdit apostolos gratiã esse collatã: q sunt calciati in euãgeliũ. videt̃ tamẽ ideo hoc dicere: q⁹ plerunq; ioãnes personã accipit populi iudeoruꝫ. GRE. Sed ⁊ ioãnes se indignũ esse ad soluendũ corrigiã calciamenti eius denunciat. ac si aperte dicat. Ego redemptoris vestigia denudare nõ valeo: q spõsi nomẽ mihi ĩmeritus nõ vsurpo. Mos. n. apũ veteres fuit: vt siquis eã que sibi cõpeteret accipe nollet vxorẽ: ille ei calciamentũ solueret: qui ad hanc sponsus iure ꝓpinquitatis veniret. Uel qz calciamenta ex mortuis aĩalibus fiunt: incarnatus dns ẽ assumpsit. Corrigia ergo calciamenti est ligatura mysteri. Joãnes itaq; soluere corrigiam calciamenti eius non valet: quia incarnationis mysteriũ nec ipse inuestigare sufficit: qui hãc p prophetie spiritũ agnouit. CHRY. Et qz dixerat q⁹ suus baptisma nil plus haberet q̃ aquã: ꝓsequẽter oñdit excellẽtiam exhibiti p xpm baptismatis cũ subdit: Ipse vos baptiçabit in spũ sancto ⁊ igni. p ipsam dicti metaphoram ostendens abũdantiã gr̃e. nõ. n. ait: Habit vobis spiritum sc̃m: sed baptiçabit. ac rursus p id quod de igne subiecit: ostendit vtutẽ gr̃e: ⁊ sic christus aquã vocat: spũs gratiam: ostendens per vocabulũ aque nitorẽ qui ꝓtingit ex ea: ⁊ cõsolationem ĩmensam que mentibus capacibus illius ingerit̃. sic ⁊ ioannes p ignis vocabulum exprimit feruorẽ ⁊ rectitudinẽ gratie: necnõ ⁊ peccatoꝝ ꝓsumptionẽ. BEDA: Põt ⁊ spũsanctus noie ignis sanctificatus intelligi: qz incẽdit p amorem ⁊ p sapiam corda q̃ replet illuminat. vñ ⁊ apostoli baptisma spiritus in ignis visione percipiunt. Sũt qui ita exponũt q⁹ in presenti in spũ ⁊ in futuro baptiçaremur in igne: vt videlicet sicut in remissionẽ oĩum peccatoꝝ ex aqua ⁊ spũ renascimur: ita ⁊ tũc de leuibus quibusdam peccatis purgatorii ignis baptismate mũdemur. ORIGE. Et quõ ioãnes in

iordanē fluuiū veniētes ad baptismū p̄stolabaī: ⁊ alios abigebat dicēs: Generatio viperax. eos vero q̄ ꝓfitebaī pctā suscipiebat. sic stabit in igneo flumine dñs iesus iuxta flammeā rūpheā: vt q̄cunq̄ post exitū vite huius ad paradisum trāsire desiderat: ⁊ purgatiōe idiget: hoc eū lauamine baptisma fet: ⁊ ad paradisū trāsmittat: eū vero q̄ nō hēt signū p̄iorū baptismatū lauacro igneo nō baptiçet. BASI. Nō aūt pp hoc q̄ dicit: Baptiçabit vos in spū sancto. integrū q̄s eē baptisma fatebiī: i quo nomē soli⁹ spūs inuocatus est. oportet .n. semp illibatā manere assignatā traditionē in viuificāte gratia. nā addere vl̄ minuere quicq̄ excludit a vita ꝑpetua. sicut .n. credim⁹: sic ⁊ baptisma suscipimus i noie p̄ris ⁊ filij ⁊ spūssancti. GRECVS. Per hoc ergo q̄ dicit: Baptiçabit i spūsancto. oñdit abūdantiā gr̄e ⁊ beneficy copiaz. Ne aūt aliqui putēt q̄ dona largiri ⁊ ptās ⁊ volūtas est creatori: punire vero inobediētes nullā sibi foze cām: ob hoc sub dit: Cui⁹ ventilabz̄ū in manu ei⁹. ostēdens q̄ nō solū munificus est dignis: sed etiā ꝑuaricationū vltor. Ventilabz̄ū aūt ꝓmptitudinē iudicy exp̄mit. nō .n. cū inducys: sed in istanti ⁊ absq̄ quolibet interuallo separat dānādos a collegio saluandoz. CYRIL. Per hoc aūt q̄ subdit. Et p̄mūdabit areā suā. designat baptista ecclesiā ptinere ad x̄p̄z quasi ad dñm. BEDA. Per areā .n. p̄sens ecclesia figuraī: in qua multi sunt vocati: pauci vo electi. cui⁹ aree purgatio ⁊ nūc viritim geriī: cū quisq̄ puersus vel ob manifesta peccata de ecclesia sacerdotali castigatiōe eyciī: vl̄ ob occulta post moztē diuina districtiōe dānaī. Et vniuersaliter in fine p̄fici⁹ est dignis: sed etiā ꝑuaricationū vltor. Ventilabz̄ū aūt ꝓmptitudinē iudicy exp̄mit. nō .n. cū inducys: sed in istanti ⁊ absq̄ quolibet interuallo separat dānādos a collegio salv

ri rubro gratulamur submersos egyptios:sed in ōserto mū
dane cōuersatiōis hostes occurrūt:aly q duce xpi gratia no
stro sudore vincanť:donec pueniam⁹ ad patriā. CHRY.
Dicit aūt:apertū est celū:tāq̄ bacten⁹ recluſuz fuisset. Jam
aūt ouili superno ⁊ infimo in vnuz redacto: ⁊ vno existente
omnū pastore:celū patuit:⁊ homo terricola aggregat⁹ est an
gelis. BEDA. Nō eniz ei celū tūc apertū est:cui⁹ oculi ce
lorū interiora cernebant:sed virtus ibi baptismatis oñdit:
de quo quisq̄z cū egredit:regni celestis ei ianua aperit:dū
q̄z caro innoxia frigentibus tangit ags opp⁹sita quondā
noxys rūphea extinguit ignea. CHRY. Descēdit etiam
spūssanctus ad christū tanq̄ ad generis nostri principiū:vt
in christo sit p̄mo qui nō sibi sed nobis potius illū suscepit
vñ segtur:Et descēdit spūssanct⁹ corpali spē sicut columba
in ipsuz. Nō existimet aligs q⁹ cū nō habuit eū suscepit ipz
Jpe nāq̄ illū desursuz tāq̄ de⁹ mittebat:at idē vt homo re
cipiebat iferius. Igit ex eo deuolauit in eū:ex ipsius deita
te ad ei⁹ humanitatē. AVGV. xv. ō trini. Absurdissimū
aūt est cū iā. xxx. annoz eēt accepisse spiritūsanctū: sz venit
ad baptismū sicut sine peccato ita nō sine spūsancto. Di.n.
de ioāne scriptū est:spiritusancto replebit ab vtero matris
sue:qd de homine christo credendū est:cuius carnis ipa cō
ceptio nō carnalis sz spiritalis fuit:Nūc ergo corpus suū.i.
eccl'iam p̄figurare dignatus ē:in qua baptiçati p̄cipue acci
piunt spūscū. CHRY. Redolebat illud baptisma aliqd
vetustatis:⁊ partim sapiebat nouitatē.q⁹.n. baptisma susci
peret a ppheta:oñdebat aliqd vetustatis.q⁹ aūt spūs descē
derit:nouū aliqd designabat. AMBRO. Merito āt spūs
se in corpe demōstrauit qñ in diuinitatis substātia nō vide
tur. Aduertam⁹ mysteriuz quare sicut colūba. simplicitatē
enī lauacri regrit gra qñ in typo veteri colūba quōdā ad il
lam arcaz:q̄ sola fuit diluuy ūmunis reuersa est. CHRY.
Uel nūc vt māsue:udinē magistri declaret:in specie colum
bina apparet.in pētecoste aūt quēadmodū ignis:vt oñdat
ponā. Cum.n. oportebat delictis ignoscere:mansuetudo ne
cessaria erat:sed vt adepti sumus gram: restat examinis:⁊
iudicy tps. CYPRI. de vnitate eccl'ie. Est autē columba
simplex ⁊ letū aīal nō felle amarū:nō morsib⁹ fenū:nō vn
gule laceratiōe violētū:hospitia humana diligere:vnius do
mus nosse cōsortiū:cū generāt filios simul sedere:cū cōme
ant volatu inuicē coherere: uersatione cōmuni vitā suaz
degere:oris osculo ꝓcordiā pacis agnoscere:legez circa oīa
vnanimitatis iplere. CHRY. Et qdē xp̄s ī ortu suo p pl'i
ma se māifestauerat oracula. vex q⁹ noluerunt aduertere:
cū medio latuerit tpe:rursū se ab alio clarioze patefecit p̄n
cipio:nō stella sz desup īdicabat p̄ in vndis iordāis:⁊ spūs
deuolabat,ptrahēs illā vocē sup verticez ei⁹ q baptiçabat.
vñ segtur:Et vox de celo fa. est:Tu es fili⁹ meus dilec. in te
cōpla. mihi. AMBRO. Uidim⁹ spiritū sed in specie cor
porali. Et patrē quē videre non possum⁹:audiamus. Jnuisi
bilis enī est pater:sz ⁊ filius inuisibilis sm diuinitatē:sz de
monstrare se voluit in corpe.⁊ q⁹ pater corpus nō gerebat:
ideo pbare voluit nob in filio sese p̄sentē dicēs: Tu es fili⁹
meus. ATHANA. Sacra quidem scriptura ex noīe fi
ly duplicē intellectū oñdit. vnū quidē vt in euāgelio dicit:
Dedit eis potestatē vt fiant fily dei. Alterz aūt intellectum
iuxta quē isaac est fili⁹ abrae. Christus ergo nō simpliciter
dicit dei filius:sed cū articuli additiōe:vt cōprehēdamus
qñ ipse solus est qui reuera ⁊ sm naturaz est filius: quāob
rē ⁊ vnigenit⁹ dicit:nā si sm insaniā arry dicit filius:sicut q
hoc nomē per gratiā assequunt:in nullo a nobis differre vi
debit. Restat ergo sm aliū intellectū fatendū esse christuz
filiū dei:sm quem isaac filius abraee esse cognoscitur: quod
enim ab alio naturaliter gignit:nō aūt ab extrinseco sumit
exordiū:filiū natura recenset:sed dicit: Nunquid vt homi
nis est passibilis natiuitas fily ? minime. sed deus cum sit
indiuisibilis ipassibil'r p̄ est fily. vñ ybū p̄is dr:q⁹ nec ipse
vt humanū passibiliter ꝓducit:⁊ cū simplex sit nā diuina
vnius solius fily p̄ ē:⁊ ꝓpter hoc addit:Dilect⁹. CHRY.
Cū.n. qs vnū solū possidet filiū:maxime diligit. si vo p̄ fa
ctus sit pl'iū:dispartit⁹ affect⁹ remittit. ATHANA. Cū
autem antea ꝓpheta ꝓtulerit dei promissa dicēs: Dixit
xp̄m filiū meū:nūc apō iordanē:q̄si ꝓsumato ꝓmisso dece
ter subiūgit: Jn te com. mi. BEDA. Ac si dicat: i te placi
tū mihi cōstitutuz. i. hoc p te gerere qō mihi placet. GRE.
super eçe. Uel al'r. Qis q penitēdo corrigit aliqua q̄ fecit:eo
ipso q⁹ penitet se sibi displicuisse idicat:q⁹ emēdat qō fecit.
Et q⁹ oīpotens p̄ humano modo de peccatoribus locut⁹ ē
dicens: Penitet me fecisse hoiem:q̄si semetipsi displicuit i
peccatoribus quos creauit:in solo aūt xpo sibi cōplacuit:q⁹
in solo eo nō inuenit culpā:i qua se reprehēdat q̄si p pniaz.
AVGV. de con. euan. Qz aūt matthe⁹ dicit: Dic ē filius
me⁹:Lucas āt: Tu es fili⁹ meus dilect⁹. ad eandē sniam ex
plicādā valet .vox.n. celestis vnū hoz dixit:sz matthe⁹ oīs
dere voluit ad id valere qō dictū est:hic est fili⁹ me⁹. vt illis
qui potius audiebant:indicaret q⁹ ipse esset filius dei. non
enim christo indicabatur qui sciebat:sed audiebant q ade
rant:. ppter quos etiā ipsa vox facta est.

¶ Et ipse iesus erat incipiens quasi annoz um tri
ginta vt putabat filius ioseph:qui fuit hely:qui
fuit mathat:qui fuit leui:qui fuit melchi:qui fuit
iānc:qui fuit ioseph:qui fuit mathathie:qui fuit
amos:q fuit naū: q fuit hesl:q fuit nagge:q fuit
maath:q fuit mathathie:qui fuit semei:q fuit io
seph:q fuit iuda:q fuit ioāna:qui fuit resa:q fuit
zorobabel:q fuit salathiel:q fuit neri:q fuit mel
chi:q fuit addi:qui fuit cosan:qui fuit helmadā:
qui fuit her: qui fuit iesu:q fuit heliezer: q fuit
iorī:qui fuit mathat:qui fuit leui:q fuit simeon:
qui fuit iuda:qui fuit ioseph:qui fuit iona:qui fu
it heliachi:qui fuit melcha:qui fuit mēna:qui fu
it mathatha:qui fuit nathā:qui fuit dauid:qui
fuit iesse:qui fuit obeth.qui fuit booz:q fuit sal
mon:qui fuit naason:qui fuit aminadab:q fuit
arā:qui fuit esron:qui fuit phares:qui fuit iude:
qui fuit iacob qui fuit isaac:qui fuit abrae:qui fu
it thare:qui fuit nachor:qui fuit saruch:qui fuit
ragan:q fu it phalech:qui fuit heber:qui fuit sa
le:q fuit chainam:qui fuit arphaxat:q fuit sem:
qui fut noe:qui fuit lamech:qui fui mat husalez:
qui fuit enoch:qui fuit iareth:qui fuit malalehel:
qui fuit chainan:qui fuit enos:qui fuit seth:qui
fuit adam:qui dei.

ORIGE. Cū aūt baptizatū dñm dixisset: generationem
dñi exponit nō a superioribus ad iferiora deducēs: sed a xpo
vsq̄ ad ipm puenit deū. vñ dicit. Et ipse iesus erat incipiens
quasi annoz. xxx. Qñ enī baptizat⁹ ē:⁊ mysteriū scōe gene
rationis assūpsit:tūc dr incepisse:vt tu quoq̄ priorē natiuita
tem destruas:⁊ i scōa regeneratōe nascaris. GREGO. na
çan. Est ergo cōsiderandū quis esset qui baptiçat⁹ ē ⁊ a quo
⁊ quando. Mundus siquidem ⁊ a ioanne ⁊ iaz inceptis mi
raculis:vt ex hinc suscipiamus doctrinā nos p̄mūdādi:⁊
humilitatem amplexandi:quin ⁊ in perfectione ⁊ spiritalis
⁊ carnalis etatis p̄dicādi:quoz primū dictus est baptisme
suscipiētib⁹ ⁊ nō p̄munietib⁹ se p habitū bonū. nā si rela
xationē pctorū faciat donum baptismi: verendum tamen

est ne ad eūdem vomitū reuertamur. Scōm dictum est ad uersus īsurgētes cōtrā dispensatores mysteriū: figdez īpi dignitate p̄cellūt: Tertiū editū est illis q de iuuenta cōfidūt: ⁊ qōlibet tēpus arbitrant ad p̄lationez vel doctrinā spectare. Purgat iesus: ⁊ tu purgationē cōtemnis a ioāne: ac tu in tuū monitorem īsurgis tricenari⁹: tu aūt docendo seniores nā glibet noxius ad rūdēdū parat⁹ est. Nō ē aūt lex ecclie: quod raro contingit: eo q̄ nec vnica hirundo ver statuit.

CHRY. Uel iccirco vsq; ad illam etatē q̄ cuncta peccata recipit: expectat totā legē pficiēs: neq; dicat q̄ iō legem soluit q̄ eā ñ poterat ꝯsummare. GRECVS. Ob hoc ēt tricenari⁹ accedit ad baptisma: vt oñdat q̄ spiritaľ regeneratio vikos parit pfectos ſm spiritalē etatē. BEDA. Pōt etiā tricenalis baptiçati saluatoris etas nr̄i ēt baptismatis ītimare mysteriū ꝓpter fidē. ſ. trinitatis ⁊ opatōez ōcalogi.

GREGO. naçā. Baptiçādus ē tñ ifantulus si necessitas trāsmigrare. Sz dices: Christus tricenari⁹ baptiçaī cū de⁹ eēt: tu vo iubes accelerare baptisma: cuz dixisti ōs: ad obiectum soluisti. Ipse nō īdigebat purgamine: nec aliq̄ ūmine dat piaculū: si trāsmigres ī corruptiōe nat⁹: nō āt īcorrupti onis veste īdutus. Et qdē bonū ē baptismi mūditiā custodire: sz poti⁹ ē iterdū paulisp maculari q̄z gra carcere omnino.

CYRIL. Lz tñ x̄ps ſm carnē careat pre: suspicabāt aliq eū p̄rez b̄re. vñ sequt: Ut putabaī fili⁹ ioseph. AMBRO. Bñ: Ut putabaī: q vere nō erat: sz iō putabaī: qz cuz maria q̄ ioseph viro suo erat desponsata genuerat. Cur aūt ioseph magis q̄z marie generatio describit: cū maria de spūscō genuerit x̄pz: ⁊ ioseph a gñatōe oñi videat alien⁹: dubitare posse m⁹: nisi ꝯsuetudo nos īstrueret scripturaz: q̄ sp̄ viri ozigines q̄rit: maxie cū ī ioseph ozigie ēt ozigo sit marie: nā cū vir iust⁹ fuerit ioseph: vtiq; ex tribu sua: ⁊ ex patria sua accepit vxorē. itaq; ⁊ cēsus tpe ascēdit ioseph ō domo ⁊ de p̄ria david: vt p̄fiteret cū maria vxore sua: q̄ ex eadē domo ⁊ ex eadē p̄ria p̄fessionē defert: vtiq; eiusdē trib⁹ ⁊ eiusdē patrie se eē designat. vñ generationē ioseph explicans subdit: Qui fuit bely. Illud aūt aduertam⁹ q̄ scūs mattheus iacob qui fuit p̄ ioseph filiū nathā eē ꝯmemorat: lucas vo ioseph: cui desponsata fuit maria: filiū bely eē descripsit: quō vnius duo p̄res. ſ. bely ⁊ iacob eē potuerūt. GREGO. naçan. Dicūt aūt qdā q̄ vnica ē successio a david vsq; ad ioseph: sz diuersis noīb⁹ ab vtroq; euāgelista narrat. Sz hoc absurde fatetur: qñ initiū hui⁹ gnātōis duos frēs obtinuit: nathā. ſ. ⁊ salomonē. vñ generatiōes diuersimode pfluxerūt. EVSE. Ꝯo ergo vbo ſnīe ītellectuz attētius explicem⁹. ſi. n. approbāte mattheo ioseph eē filiū iacob: lucas silr approbasset ioseph eē filiū bely: eēt aliq̄ ꝯtroversia. Cetez cū approbāte mattheo lucas pluriū opinionē declararet: nō ꝓpriaz dicēs vt putabaī: nō arbitroz aliq̄ō reliq dubiū. Cū. n. eēnt ītер iudeos diuerse opiniones de x̄po: ⁊ oēs reducerēt ipsuz ad dauid: pp̄ pmissiōes ei factas: plūmi aūt assererēt christū a dauid eē futuz: p salomonē ⁊ alios reges: qdā hāc opinionem vitabāt: eo q̄ plurima de regibus dicunt enormia. Et qz de iechonia hieremias dixit: q̄ nō oriet semē ex eo collocādum ī sede dauid: quoz opiniones ꝯmemorat lucas sentiēs enarrare mattheū q̄lis eēt veritas generationis. ⁊ hec est p̄ma rō. Est ⁊ alia p̄fundioz: Mattheus. n. cum īcipet scribere añ cōceptiōez marie ⁊ carnalez natiuitatē iesu: oppotune velut ī historia p̄mittit carnalem ꝓgenie: vñ ⁊ gnātionem a supioribus deriuat descēdēs. Cum. n. verbū dei carnem accipet descēdebat. sz lucas ad factā p lauacz regenerationē p̄silit: ⁊ ibi aliā genez successionē expōit: ⁊ ab imis ad p̄ma subleuās pariter: ⁊ pctōz quos narrauit mattheus memoriam abdicat: eo q̄ gcūq; ī deo renascit: sit alienus a criminosis parētib⁹ dei fili⁹ fact⁹: ⁊ eoz q̄ sz deū vitaz duxerūt bonestā. Sic. n. abrae dictū ē: Tu, pficisceris ad patres tuos: nō qdē carnales: sz in deo p̄res: pp̄ similitudinez bonestatis. Igit ci q̄ in deo nascit ascribit parētes q̄ sūt ſm deuz p egparātiā moz. AVGV. de que. no. ⁊ ve. testamēti: Ul' aliter: Matthe⁹ a dauid p salomonē descēdit ad ioseph: lucas vo ab hely q̄ tpe fuit saluatoris ascēdit p traducē nathā fily dauid ⁊ hely: ⁊ ioseph iūxit tribū oñdēs vni⁹ generis eē vtrūq;: ac p hoc nō solū ioseph filiū eē saluatorem: sz ⁊ hely. Ipa. n. rōne q̄ ioseph fili⁹ dr eē saluator: ipa etiā ē ⁊ hely filius ⁊ ceteroz oiuz q de eadē tribu sūt. hinc ē qō dicit aplus: Quoz p̄res ⁊ ex q̄bus x̄ps sz carnē. AVGV. de que. euā. Ul' tres cāe occurrūt: quaz aliquā euāgelista secut⁹ sit. aut .n. vn⁹ euāgelista p̄rez ei⁹ a quo genit⁹ ē noīauit: alter vo vl' auū maternū vl' aliquez de cognatis maioribus posuit. aut vnus erat ioseph naturalis p̄r: ⁊ alter eū adoptauit. aut more iudeoz cū sine filys vn⁹ decessisset ci⁹ vxorē ꝓpinqu⁹ recipiēs filiū quē genuit ꝓpinquo mortuo deputauit. AMBRO. Tradit. n. nathā: q̄ a salomone gen⁹ duxit: iacob generasse filiū: ⁊ vxore supstite decessisse: quaz postea melchi accepit vxorē: ex q̄ generat⁹ ē hely. Rursus hely fr̄e iacob sine liberis decedente: copulat⁹ ē fratris vxori ⁊ genauit filiū ioseph: q̄ iuxta legē iacob fili⁹ dr: qñ semē fratris defūcti iuxta legis veteris seriē suscitabat. BEDA. Ul' aliter: Jacob fratris hely. sine liberis defūcti vxorē de mādato legis accipiēs genuit ioseph: natura qdē germinis filiū suū: sz vo legis p̄ceptū efficit fili⁹ hely. AVGV. ō que. no. ⁊ ve. testamēti: Probabili⁹. n. ſtelligim⁹ lucā adoptātis oziginez tenuisse: q̄ noluit ioseph genitū dicere ab illo: cui⁹ filiū esse narrauit. cōmodi⁹. n. fili⁹ dict⁹ ē a quo fuerat adoptat⁹ q̄z dicere ab illo genit⁹: cui⁹ carne nō erat nat⁹. Matthe⁹ āt dicēs: Abraā genuit ysaac. Isaac aūt genuit iacob: atq; in hoc vbo q̄ō ē genuit pseuerans donec in vltimo diceret: Jacob autem genuit ioseph: satis exp̄ssit ad eum se patrē pduxisse oziginē generātiū: a quo ioseph nō adoptat⁹ sz genitus erat: quāq; si ēt genituz lucas diceret ioseph ab hely: nec sic nos hoc vbū pturbare deberet: neq;. n. absurde q̄z dicit nō carne sed charitate genuisse: quem sibi filium adoptauit. Merito autem lucas adoptionis oziginem suscepit: quia per adoptionem efficimur fily dei: p carnalem vero generationē fili⁹ dei poti⁹ pp̄ nos filius hois fact⁹ est. CHRY. Qz vo hec ps euāgely ꝯsistit ī serie noīuz: nihil p̄cioſuz exinde acqri existimāt. Ne igr̄ hoc patiamur: expiamur ēt hūc passū scrutari. Est. n. ex nudis noībus copioſū haurire thesauz qz pluriū rez īdicatiua sūt noīa: nā ⁊ diuinā clemētiā ⁊ oblatas a mulierib⁹ gratiaz actōes sapiūt. cū. n. filios impetrāt: nomē īponebāt a dono. GLO. Interptaī igit hely de⁹ meus vel scādens. Qui fuit mathat. i. donās peccata. Qui fuit leui. i. additus. AMBRO. Pulchre lucas quādo filios iacob nō poterat plures comphēdere: ne extra generationes euagari supflua serie videret: lz ī alys. i. lōge posteri oribus: patriarchaz tamē ātiq̄ noīa nō pretermittēda arbitratus est: ioseph: iude: symeonis: ⁊ leui. Quatuor. n. genera ī his cognoscimus fuisse virtutū: ī iuda passiōis dominice p figuram mysteriū ꝓphetatū: ī ioseph p̄cessisse castitatis exēplum: in symeone vidictam pudoris: in leui officiū sacerdotis. vnde sequitur: Qui fuit melchi. i. rex meus. Qui fuit iāne. i. dextra. Qui fuit ioseph. i. accrescēs: fuit autez alius iste ioseph. Qui fuit mathathie. i. donū dei. vel aliquando. Qui fuit amos. i. onerās vel onerauit. Qui fuit naum. idest cōsolatio vel consolator. Qui fuit esli. idest adiuua me. Qui fuit nagge: idest meridies vel meridianum. Qui fuit naath. i. desiderium. Qui fuit mathathie. vt supra. Qui fuit semei. .i. obediēs. Qui fuit ioseph. i. augmētū. Qui fuit iuda. i. cōfitens. Qui fuit ioāna. i. dñs vel gra ei⁹ vel dñs misericors. q̄ fuit resa. i. misericors. Qui fuit ꝯrobabel. i. ꝓnceps vel ma

giſter babylonis. Qui fuit ſalatiel.i.peritio mea deus. Qui fuit neri.i.lucerna mea. Qui fuit melchi.i.regnū meū. Qui fuit addi.i.robuſtus vel violētus. Qui fuit coſā.i.dominās. Qui fuit helmadā.qđ eſt dei mēſura. Qui fuit ber.qđ ē vigilās: vel vigilia vl' pelliceus. Qui fuit ieſu.qđ ē ſaluator. Qui fuit eliēçer.i.de⁹ me⁹ adiutor. Qui fuit iozan.i.dñs exultās vel exaltans. Qui fuit mathat .vt ſupra. Qui fuit leui.vt ſupra. Qui fuit ſimeon.i.audiuit triſtitiā vl' ſignū. Qui fuit iuda .vt ſupra. Qui fuit ioſeph.vt ſupra. Qui fuit iona.i.colūba vl' dolēs. Qui fuit eliachī.qđ eſt dei reſurrectio. Qui fuit melcha.i.rex eius. Qui fuit mēna.qđ ē viſcera mea. Qui fuit mathathia.i.donum. Qui fuit nathan.i.dedit: vel dantis.

AMBRO. Per nathan aūt expreſſaz aduertim⁹ ꝓphetie dignitatē: vt qz vn⁹ oīa chriſtus ieſus: in ſingulis quoqz maiozibus gnā vtutū diuerſa ꝓcederēt. Seqr̄. Qui fuit dauid. ORIGE. Dñs deſcēdēs ī mūdū aſſūpſit pctōz oīuz pſonā: z naſci voluit de ſtirpe ſalomois: vt refert mattheus cui⁹ pctā ſcripta ſūt: z ceteroz ex qb⁹ multi fecerūt malum ī ꝺſpcū dei. Qui vo aſcēdit z ſcōo p baptiſmū ozt⁹ eē deſcribit̄: vt refert lucas: nō p ſalomonē ſz p nathā naſcit̄: g arguit p̄rem ſup vrie mozte oztuqz ſalomonis. AVGV. ī lib. retracta. Dicēdū aūt q⁹ hō⁹ nois ꝓpha arguit dauid: ne puteī idē fuiſſe hō cū alter fuerit. GREGO. naçan. Sz a dauid vltra ꝛz vtrūqz euāgeliſtā ē generis ꝓceſſus īdiuiſibil'. vñ ſeqr̄: Qui fu. ieſſe. GLO. Interptaī dauid māu fortis: Jeſſe incenſum. Seqr̄: Qui fuit obeth. qđ eſt ſeruitus. Qui fuit booç. quod eſt fortis. Qui fuit ſalmon. qđ ē ſenſibilis vl' pacificus. Qui fuit naaſon. qđ ē auguriū vl' ꝓpentin⁹. Qui fuit aminadab. i. ppl's volūtarius. Qui fuit arā. qđ ē erectus vel excelſus. Qui fuit eſron. i. ſagitta. Qui fuit phares. quod eſt diuiſio. Qui fuit iude. i. cōfitēs. Qui fuit iacob. qđ ē ſupplantator. Qui fuit iſaac. qđ ē riſus vel gaudiū. Qui fuit abraaz. qđ eſt pater multarum gentium vel vidēs ppl'z. CHRY. Mattheus quidē tanqz q iudeis ſcribebat: nihil ſtatuit vlterius ſcribere: niſi q⁹ ab abraam z dauid chriſtus ꝓceſſerat. hoc enī maxime placabat iudeos. Lucas vo ſicut g oībus cōiter loquebaī vlterius ꝓtendit ꝓmonem attingēs vſqz ad adā. vnde ſeqr̄: Qui fuit thare. GLO. Nō iterꝓtaī explozatio ſiue nequitia. Qui fuit nachoz. qđ ē regens lux. Qui fuit ſeruth. qđ eſt cozrigia vel comprehēdēs lorum: vel perfectio. Qui fuit ragan. qđ eſt egrot⁹ vel paſcēs. Qui fuit phales. qđ eſt diuidens vel diuiſum. Qui fuit heber. qđ eſt trāſitus. Qui fuit ſale. qđ eſt tollēs. Qui fuit chinan. qđ eſt lamentatio vel poſſeſſio coz. BEDA. Nomen z gnātio cainan iuxta hebraicā vitatē neqz in geneſi neqz in vbis diez inueniī: ſz arphaxat ſelaa vl' ſale filiū nullo īterpoſito gentiſſe phibeī. Scito ergo lncā hāc gnātiōez de. lxx. ī terptū editōe ſumſiſſe: vbi ſcriptuz eſt q⁹ arphaxat. cxxxv. annoz genuerit cainā: z: z ipſe cainan. cū. xxxv. fuerit anno rū genuerit ſela. Seqr̄: Qui fu. arpha. GLO. Nō ē ſanās depopulationē. Qui fuit ſem. qđ eſt nomē vel noīatus. Qui fuit Noe. qđ ē reges. AMBRO. Noe qdez iuſti iter dñicas gnationes cōmemoratio nō debuit ꝓtermitti: vt qz edificator ecclie naſcebaī: cū ſui gnis auctoz ꝓmiſiſſe videaī: qz eā in typo añ fūdauerat. Qui fuit lamech. GLO. qđ ē humiliatū vl' pcutiētē: pcuſſū vl' hūilē. Qui fuit mathuſale. qđ ē mortis emiſſio vl' mortu⁹ ē z iterrogauit. AMBRO. ꝙ⁹ vltra diluuiū numerēnī anni: vt qñ ſolus eſt xp̄s vn⁹ c⁹ vita nullā ſentit etatē: ī maiorib⁹ quoqz ſuis nō ſenſiſſe diluuia videreī. Qui fuit euoch. z hic pietatis dñice z diuinitatis manifeſtū īdiciū eſt: eo q⁹ nec mortē ſenſerit dñs. z ad celum remeauerit: cui⁹ gnis auctor rapt⁹ ad celū ē. vñ manifeſtū eſt xp̄m potuiſſe nō mori: ſz voluiſſe: vt nobis moꝛs illa ꝓdeſſet. z ille qdem raptus ne malitia mutaret coꝛ eius. dñs aūt quez malicia ſeculi mutare nō poterat: eo vñ venerat: nature ſue maieſtate remeauit. BEDA. Pulcbre aūt a baptiçato dei filio vſqz ad deū patrē aſcēdens. lxx. gradu enoch ponit: q dilata mozte tranſlat⁹ eſt in paradiſum: vt ſignificet eos q in gr̄am adoptōis filioz ex aq̄ z ſpūſancto regenerant̄: iterim poſt cozpis abſolutōez eternā ſuſcipiēdos in regez. Septuagenari⁹. n. ꝓpter ſeptimā ſabbati illoz requiē ſignificat q iuuante dei gr̄a decalogū legis ꝛplerunt. GLO. Interptaī aūt enoch dedicatio. Qui fuit iared qđ eſt deſcēdēs ſiue ꝛtinēs. g fuit malaleel. qđ ē laudat⁹ dei vel laudās deū. Qui fuit cainan. vt ſupra. Qui fuit enos. i. hō deſperās vl' violēt⁹. Qui fuit ſeth. qđ eſt poſitio ſiue poſuit.

AMBRO. Seth poſterioz fili⁹ ade ñ ſileī: vt cū due ſint ppl̄i gnātōes ſignificareī ī typo ī poſterioze poti⁹ q̄z in ꝓze gnatiōe xp̄m numerādū. Seqtur: Qui fuit adam. GLO. Nō eſt hō vel terren⁹ vel īdigēs. Qui fuit dei. AMBRO. Quid pulchri⁹ potuit ꝙuenire: q̄z vt ſcā generatio a dei filio icipet: z vſqz ad dei filiū ducereī. creatuſqz ꝓcederet ī figura vt nat⁹ in vitate ſeq̄retur: ad imaginē factus ꝓiret: pp quē dei imago deſcēderet. Putauit ēt lucas ad deū xp̄i oriḡinē referēdā: q⁹ ver⁹ xp̄i generato⁹ ōs ſit: vel ſm generatōez verā p̄r: vel ſm lauacrū z regeneratiōez myſtici auctoꝛ muneris. Et iō nō a p̄mo gnātōez ei⁹ cepit ōſcribere: ſed poſtea q̄z baptiſma ei⁹ explicuit: vt z ſm naturā z ſm gratiā dei filiū demōſtraret. Oz aūt euidētius diuine generatōis īdiciuz: q̄ q⁹ de generatōe dictur⁹ p̄rem p̄miſit loquentē: Tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹. AVGV. de cō. euā. Satis etiaz p hoc demōſtrat: nō ſe iō dixiſſe ioſeph filiū hely q⁹ de illo genit⁹: ſz q⁹ ab illo poti⁹ illi fuerit adoptat⁹: cū etiā ipm adā filiū dixit: cū ſit factus a dō: ſz p gr̄am quā poſtea peccādo amiſit tāq̄z fili⁹ ī paradiſo ꝙſtitut⁹ ſit. THEOPHI. Jō ēt generatione finit ī deū: vt add iſcam⁹: q⁹ g in medio ſūt p̄res xp̄s ad deuz erigeī: z filios dei faciet: vt ēt crederet xp̄i gnātio ſine ſemine fuiſſe. q. d. Si nō credis q⁹ ſcōs adaz factus ſit ſine ſemine: deuenias ad p̄mū adā: īuenies eū abſqz ſemine factū a dō.

AVGV. de cō. euan. Et matthe⁹ qdē ſignificare voluit dominū deſcēdēte ad nr̄az mortalitatez: iō generatiōes ab abraā vſqz ad xp̄i natiuitatē deſcēdendo cōmemorauit ab initio euāgely ſui. Lucas aūt nō ab initio: ſz a baptiſmo xp̄i generatiōes narrat: nec deſcēdēdo ſz aſcēdēdo tanqz facerdotē ī expiādis pctis magis aſſignās: vbi teſtimoꝛiū phibuit dicēs: Ecce q tollit pctā mūdi. Aſcēdēdo autez ꝓuenit ad deū cui mūdati z expiati recōciliamur. AMBRO. Nec ſic euāgeliſte diſcrepare videantur: qui veterē ordinē ſunt ſecuti. Nec mireris ſi ab abraam pl̄es ſm lucā ſucceſſiones vſqz ad xp̄m ſunt pauciores ſm mattheū: cū p alias pſonas generatiōez fatearis eē decurſā. Pōt. n. fieri vt aly lōgeuas trāſegerīt vitā: alteri⁹ vo generatiōis viri in matura etate deceſſerint: cum videam⁹ q̄z plures ſenes cū ſuis nepotib⁹ vixiſſe: alios vo viros ſtati filys obiſſe ſuſceptis. AVGV. de cō. euā. Cōueniētiſſime āt lucas baptiçato dño generationes p. lxxvy. pſonas ſurſū vſus numerat. Nā z aſcēdēs ad deū cui p pctōz abolitōez recōciliamur expſſus eſt: z p baptiſmū fit hoī oīum remiſſio pctōz q̄ illo nūero ſignificatā vnicies ſeptē. lxx. z ſeptē ſūt. In denario āt pfectio btitudīs ē. vñ māifeſtū ē q⁹ trāſgreſſio denary deſignat peccatū p ſupbiam plus aliqd hr̄e cupiētis. hoc aūt ſepties ꝓpterea ducit̄: vt motu hoīs facta ſignificetur illa trāſgreſſio. Denario. n. numero incoꝛporea ps hoīs ſignificatur: q̄ternario vo coꝛp⁹. mot⁹ aūt ī numeris nō exp̄mitur cū dicim⁹: vnum duo tria: ſz cū dicim⁹: ſemel bis ter. vnde p ſepties. xi. ſignificatur motu hoīs facta tranſgreſſio. Capi. IIII.

IEſus aūt plenus ſpiritu ſcō regreſſus eſt a iordane: z agebatur ſpū in deſertū diebus quadraginta: z tēbatur a diabolo. Et nihil manducauit in diebus illis: z conſummatis

illis esurijt. Dixit aũt illi diabolus: Si filius dei es dic lapidi huic vt panis fiat. Et rñdit ad illuz ihesus: Scriptum est: quia non in pane solo viuit homo: sed in omni verbo dei.

THEOPHI. Post baptismũ xps tẽtaꝝ: innuens nobis ꝙ postq̃ erimꝰ baptiçati tẽtatiões iminẽt nobis. vñ dicit: Jesus aũt ple. spi. san. regressꝰ ẽ a iordane. CIRYL. Dudũ dixit deus: Nõ ꝑmanebit spũs meꝰ i hoibꝰ istis: eo ꝙ sũt caro. vbi vero regeneratiõe p aquã ⁊ spiritũ ditati sumꝰ: facti sumus diuine nature ꝓticipes. p spũs aũt ꝓticipationẽ ꝓmo genitꝰ: aut in multis fratribꝰ ꝓmus: recepit spiritũ: q ⁊ spũs dator est: vt ẽt ad nos p ipm ꝓueniat gra spũssancti. ORI GE. Qñ igit legis iesuz plenũ spiritusancto: ⁊ i actibus scribit de apostolis: ꝙ repleti fuerint spiritusancto: vide ne eq̃les putes eẽ apostolos saluatori. Quõ. n. si volueris dicere: Hec vasa plena sunt vino vl olco: nõ statiz dices ꝙ eq̃li mẽsura sunt plena: sic ⁊ iesus ⁊ paulus pleni erãt spũsancto: sed vas pauli multo minꝰ erat q̃ iesu: ⁊ tñ erat ꝑfm mẽsurã suaz vtrũq; repletũ. accepto itaq; a saluatore pleno spũsancto baptismo: q sup eũ in specie columbe de celis venerat: ducebat a spiritu: qz quotquot spũ deducũt: hi filij dei sunt. iste aũt supra oẽs ꝓprie filiꝰ dei erat. BEDA. Necui aũt veniret i dubiũ a quo spũ ductũ siue expulsũ: aly euãgeliste dicerent: i desertu: ꝓsulte lucas demũ itulit: Et agebat in deserto spũ. xl. dieb⁹. neqd extra eũ valuisse spũs putaret imũdus Si vo nos arbitrio ꝓprio nram vitã disponimꝰ: quõ ipe trahebat inuitꝰ: Qz q̃ dicit agebat spũ: huiusmõi bz intellectũ: Spõte spiritalẽ duxit ꝓuersationẽ: vt locũ exhiberet tẽtanti. BASI. Nõ. n. vbo ꝓuocãs inimicũ: sz ope visitans q̃rit deserta: delectat. n. diabolꝰ in dserto nõ patit eẽ in vrbibꝰ: extristat ipm ꝓcordia ciuiũ. AMBRO. Agebat igit ꝓsilio in desertu vt diabolũ ꝓuocaret. nã nisi ille certasset: non mi bi iste vicisset. Mysterio: vt illũ adam de exilio liberaret: q de paradiso in desertuz eiectꝰ est. Exẽplo: vt oñderet nobis diabolũ ad melioza tẽdentibus inuidere: ⁊ tũc magis esse cauendũ ne mystery gr̃az deserat mẽtis ifirmitas. vñ segtur: Et tẽtabat a diabolo. CYRIL. Ecce factꝰ est in athletis iubẽs agones deꝰ i his q coronat sanctoꝝ vertices. GREGO. Postis tñ noster mentẽ mediatoris dei ⁊ hoiuz tẽtatione quassare nõ valuit: sic enī dignatus est tẽtatiões exterius susçipe: vt tñ eius mens interius diuinitati inherẽs incõcussa ꝑmaneret. ORIGE. Tentat aũt iesus a diabolo xl. diebꝰ: ⁊ q̃ fuerint tẽtamẽta nescimꝰ: q̃ iõ fortsitan ꝓtermissa sũt: qz maiora erãt q̃ vt ifis traderent. BASI. Ul dñs p q̃dragenã itẽtatus mãsit. nouerat. n. diabolꝰ ꝙ ieiunabat ⁊ nõ famescebat: ⁊ iõ nõ audebat accedere. vñ sequit. Et nihil. die. Jeiunauit sigdez ostẽdens: ꝙ illi q se vult ad pugnas tentationũ accigere sobrietas est necessaria. AMBRO. Tria igr̃ sunt q̃ ad vsum ꝓficiũt salutis humane: sacramẽtu: desertu: ieiuniu. Nemo nisi q legittime certauerit coronat. nemo aũt ad certamẽ virtutis admittit: nisi ꝓius ab oibus ablutus maculis delictoꝝ gr̃e celestis munere cõsecret. GREGO. naçã. xl. sigdẽ dieb⁹ ieiunauit nihil mãducãs: erat. n. deꝰ. nos aũt ieuniũ polliciti ꝓportionamꝰ: lz ꝯelus aliqbus ꝓgredi suadeat vltra posse. BASI. Sed tñ nõ sic ytẽdũ est carne: vt p egestatez alimẽti nãlis vigor eiꝰ soluat: neq; vt ad vltimatũ torporẽ intellectꝰ vrgeatur per dissolutõis excessũ. vñ dñs noster semel hoc pegit: sed p totum ꝓfs tps ordine debito gubernauit corpꝰ: ⁊ sic moyses ⁊ helias. CHRY. Ualde aũt prudẽter factũ est ꝙ in ieiunando eoꝝ nõ excessit numeꝝ: ne. s. putaretur appenter venisse: nõ aũt recepisse verã carnẽ: aut ꝑter humanã eẽ naturaz. AMBRO. xl. aũt dieꝝ mysticũ uumeꝝ recognoscis. tot enī dieb⁹ aquas abyssi effusas eã meministi: ⁊ tot iciũio dieꝝ scificato refusã celi serenioris oñdit clementiã. tot ieiunio dieꝝ moyses ꝓceptionẽ legis emeruit: tot ãnos i heremo ꝓstituti ꝓres panẽ ãgeloꝝ cõsecuti sunt. AVGV. de cõ. euan. Numerꝰ aũt iste laborosi hꝰ tpis sacrz: quo sub disciplina regis xpi aduersus diabolũ dimicamus. Dic. n. numerus tpalẽ vitã significat tpa. n. annoꝝ q̃dripartitis vicibus currũt. xl. aũt q̃ter habẽt decẽ. Decem ipa ẽcem ab vno vsq; ad q̃ttuor ꝓgrediẽte numero ꝓsumant: qõ declarat ꝙ .xl. dieꝝ ieiuniũ: hoc est humiliatõez aie ꝓsecrauit ⁊ lex ⁊ ꝓphete p moysen ⁊ heliã: ⁊ euãgeliũ p ipsiꝰ dñi ieiuniũ. BASI. Uerꝝ qz nõ esurire supra hoiem ẽ: assũpsit dñs passionez famis: dicas eã nõ eẽ pctm: ⁊ ꝓcessit cũ voluit nãe humãe q̃ sua sũt pati ⁊ agere. vñ segtur. Et ꝓsumatis ill esuryt. Non coactꝰ ad necessitatẽ q̃ preest nãe: sz q̃si ꝓuocãs: diabolum ad duellũ. Sẽtiens. n. diabolꝰ: qz vbi fames: ibi ibecillitas. aggredit ad tẽtãdũ: ⁊ q̃si tẽtationũ excogitatoz: famẽ christo patiẽti: suadebat lapidibꝰ appetitũ sedare. vñ segtur: Dixit aũt illi dia. si filiꝰ dei es: dic lapidi huic vt panis fiat.

AMBRO. Tria ꝑcipue docemur tela eẽ diaboli: gbꝰ ad cõuertẽdã mẽtẽ hois ꝓsueuit armari: gule vnũ: aliud iactãtie: tertium ambitionis. Inde ergo cepit. vñ iã vicit. s. adaz. Discamus igr̃ cauere gulã: cauere luxuriã: qz telũ ẽ diaboli. Sz qd sibi vult talis sermo: Si filiꝰ dei es: nisi qz cognouerat dei filiũ eẽ vẽturꝝ: sed venisse p hãc ifirmitatẽ corporis nõ putabat: Aliõ ẽ explorantis: aliud tentantis: iõ ꝓfitet se credere: ⁊ boi conat illudere. ORIGE. Rogato aute pre a filio panẽ. nec dãte lapidẽ ꝑ pane: iste q̃si aduersariꝰ ⁊ fallax: p pane dabat lapidẽ. BASI. Suadebat qdẽ lapidibꝰ appetitũ sedare: hoc est ꝓmutare desideriũ ab alimẽto nãli ad existentiam ꝑter naturã. ORIGE. Puto etiã ꝙ vsq; hodie lapidẽ diabolus ostẽdit: ⁊ hortet singulos ad loquẽdum: dic vt lapis iste panis fiat: Si videris hereticos dogmatũ suoꝝ mẽdaciũ p pane comedere: sito lapidem eoruz esse sermonẽ quẽ mõstrat ei diabolꝰ. BASI. Dissipatoz ãt tẽtationũ xps: nõ repellit a nã famẽ. vnde segt: Et rñdit ad il. ie. scriptũ est qz nõ in solo pa. vi. hõ: sed in oi verbo dei.

THEOPHI. q. d. Nõ lol panibꝰ humana natura sustẽtatur: imo sufficit verbũ dei ad nutriẽdũ vniuersã naturaz humanã. Talr pastus est israeliticus populus colligens annis. xl. manna: ⁊ gaudens volatiliũ preda. diuino cõsilio belyas cõuiuas habuit coruos. Heliseus herbis agrestibus socios nutriuit. CYRIL. Uel aliter: Terrenis cibis terrenũ nostrũ alitur corpꝰ: anima vero ratiõalis diuino verbo vigorat ad bonã hitudinẽ spũs: nõ enī naturã icorpoream corpꝰ alit. GREGO. nise. Uñ nõ alitur vtus pane. nec p carnes bene se bz aia ⁊ pinguescit: alys epulis vita sublimis educatur ⁊ crescit. nutrimẽtũ boni castitas panis: sapia pulmẽtũ: iustitia potꝰ: ipassibilis statꝰ delectatio bene sapere.

AMBRO. Uides igr̃ quo genere vtat armoruz quo bomine a spiritalis negtie icursiõe defẽdat aduersũ icitamenta gule: nõ. n. q̃si ds vtitur ptãte: qd enī mihi ꝓderat: Sed q̃si hõ cõi sibi accepit auxilio vt diuino pabulo lectionis intentus famẽ corporis negligat: ailmẽtũ vbi acqrat. non enī põt q verbũ segtur panẽ desiderare terrenũ: humanis enim diuina prestare non dubiũ est simul cũ dicit: non in solo pane viuit hõ ostẽdit hoiem eẽ tentatũ. hoc est susceptionem nram: non suam diuinitatem.

¶ Et duxit illũ diabolus: ⁊ ostendit illi omnia regna orbis terre in momento temporis: ⁊ ait illi: Tibi dabo potestatem hãc vniuersam ⁊ gloriã illoruz: quia mihi tradita sunt: ⁊ cui volo do illa. Tu ergo ꝑcidẽs si adoraueris coram me: erũt tua omnia. Et respondens iesus dixit illi: Scriptũ ẽ Dominũ deũ tuũ adorabis: ⁊ illi soli seruies.

THEOPHI. Primo inimicus xp̃z de gula tẽtauerat: sic̃ z adã. deinde de cupiditate siue auaricia: in hoc q̃ oĩdit ei oĩa regina mũdi. vñ sequit̃: Et du. illũ diabol⁹ z oĩdit ei oĩa reg. or. ter. in mo. tpis. GRE. in ho. Quid mir̃ si se p̃misit ab illo in montẽ duci: q̃ se p̃tulit etiã a mẽbris ip̃ius crucifigi: THEOPHI. Sz q̃liter oĩdit ei oĩa regna orbis terre: Quidã dicũt q̃ mente hec ei oĩdit. ego aũt dico q̃ sensibiliter z in phãtasia apparere fecit. TITVS. Uel descripsit orbẽ verbo z velut quandã domũ intẽtioni eius manifestat vt existimabat. AMBRO. Bene aũt in momento tpis secularia z terrena monstrãt. nõ. n. tã ꝓspect⁹ celeritas indicat̃: q̃ caduce fragilitas ptãtis exprimit̃. In momento. n. cũcta illa p̃tereũt: z sepe honor secli abut anteq̃ veneris. Sequit̃ Et ait illi: Tibi da. pote. hãc vniuersaz z gloriã illorum: q̃ mihi tradita sunt z cui volo do illa. TITVS. In vtroq̃ mẽtiebat̃: neq̃. n. hẽbat: nec ꝓferre poterat quo carebat. null⁹. n. obtinet potestatẽ: sz ad pugnã est aduersari⁹ derelictus. AMBRO. Alibi. n. legit̃: q̃ oĩs ptãs a deo est. itaq̃ a deo est potestatũ ordinatio: a malo ambitio potestatis: nec est potestas mala: sed is q̃ male vtit̃ ptãte. Quid ergo bonũ est vti ptãte: studere honori: bonuz si deferat̃ non eripiatur. Distingue tñ hoc ip̃m bonũ: ali⁹. n. bon⁹ in seculo: alius pfecte virtutis vsus. Bonũ est. n. deuz q̃rere: z cognoscẽde diuinitatis studiũ nullis occupationibus ꝓpediri. q̃ si is qui deũ q̃rit ꝓpter fragilitatẽ carnis z mẽtis angustias sepe tentat̃: quãtomagis q̃ seculũ q̃rit: obnoxi⁹ est: Docemur ergo ambitiõez despicere: eo q̃ diabolice subiecit potestati. TITVS. Dabet aũt forsitan gratia domesticũ piculũ: vt dominet̃ alys p̃ius fuit. curuat̃ ad obsequm vt honore donet̃: z dũ vult esse sublimior: simulata humilitate fit vilior. vñ subdit: Tu ergo si adorueris corã me: erũt tibi oĩa subdita. CIRYL. Nũo tu cui⁹ sors est ĩextinguibilis flãma: q̃liter oĩuz dño q̃ sua sunt spõdes: putasti cultorẽ hr̃e cuius metu tremũt vniuersa: ORIGE. Uel aliter totũ: Duo reges certatiz regnare festinãt pcti rex peccatorib⁹ diabolus: z iustitie rex iustis christ⁹. sciensq̃ diabolus ad hoc venisse xp̃m: vt regnũ ei⁹ tolleret: oĩdit ei oĩa regna mũdi: Nõ quidem regnũ persar̃ medor̃: sed regnuz suũ quõ regnaret in mũdo: quõ. s. aly regnent̃ a fornicatione: aly ab auaricia. Et oĩdit ei in puncto tpis: hoc est in p̃senti tempor̃ cursu: quia ad cõparationẽ eternitatis: pũcti obtinet ĩstar. neq̃. n. necessariũ hẽbat saluator: vt ei diutius huius seculi negocia mõstrarent̃: sz statiz vt acie luminũ suor̃ ad ꝓtẽplandũ vertit: z peccata regnantia z eos qui regnarent̃ a vitys aspexit. dicit q̃ ad eũ: Uenisti vt aduersus me de ĩperio dimices: ado ra me z accipe regnũ qõ teneo. Uer̃ dñs vult qdẽ regnare: z q̃si iustitia vt absq̃ peccato regnet. vult gẽtes sibi esse subiectas: vt seruiãt vitati: nec sic vult regnare ceteris: vt ipe regnet̃ ab alio. vñ sequit̃: Et rñdens ihesus dixit illi: scriptũ ẽ Dñz deũ tuũ adorabis: z illi soli seruies. BEDA. Dicens diabolus saluatori: Si p̃cidẽs adoraueris me. ecõtrario audit: q̃ ipse magis adorare eũ debeat q̃si dñm z deũ suum.

CYRIL. Qualr̃ aũt si ꝑz hereticos filⁱ⁹ est creatura: adorat̃: qõ crimẽ ĩferret̃ aduersus eos q̃ seruierunt creature z nõ creatori: si filiũ ꝑm eos creaturã existẽtẽ colimus tanq̃ deũ. ORIGE. Uel alr̃. Vos igt oĩs ꝓpterea mihi volo ee subiectos: vt dñm deũ adorẽt: z ipsi soli seruiãt: tu aũt a me vis icipe peccatũ qõ ego dissolutur⁹ huc veni. CYRIL. Hoc aũt mãdatũ ei⁹ tetigit intima: añ aduentũ eniz ei⁹ ipse vbiq̃ colebat̃. lex aũt diuina eyciẽs ip̃m a dñio vsurpato, adorare statuit solũ eũ: q̃ nãliter de⁹ est. BEDA. Querat aũt aliqs quõ ꝓueniat qõ hic p̃cipit̃: soli dño seruiẽdũ apl̃i vbo q̃ dicit: Per charitatẽ seruite inuicẽ: Sz in greco dulia i telligit̃ seruit⁹ cõis: hoc ẽ siue deo siue hoĩ exhibita: ꝑz quã iubemur seruire inuicẽ. Latria aũt vocat̃ seruit⁹ diuinitatis cultui debita: q̃ iubemur soli deo seruire.

¶ Et duxit illũ in hierusalẽ z statuit eũ sup pinnaculum tẽpli. z dixit illi: Si filius dei es: mitte te hinc deorsũ. Scriptũ ẽ. n. q̃ angelis suis mandauit de te: vt conseruẽt te: z quia in manibus tollẽt te: ne forte offẽdas ad lapidẽ pedẽ tuũ. Et respondẽs ihesus ait illi: Dictũ ẽ: Non tẽtabis dñm deum tuum. Et ꝓsũmata oi tẽtatiõe: diabolus recessit ab illo vsq̃z ad tẽpus.

AMBRO: Segñ iactãtie telũ. quo in pcliue velingtur: q̃ dũ boies gliã virtutis siue iactare desiderant: de loco meritor̃ z statõe decidũt. vñ dr̃: Et du. il. in hieru. z statuit eus supra pinaculũ tẽpli. ORIGE. Sequebat̃ plane q̃si athleta ad tẽtationẽ spõte p̃ficiscẽs: z quodãmodo loquebatur: Duc quo vis z ĩuenies me in oĩbus fortiorẽ. AMBRO. Ita ẽ aũt iactãtia vt dũ se putat vnusq̃sq̃ ad altiora ꝓscendere: sublimiũ vsurpatõe factor̃ ad iferiora trahatur. vnde sequitur. Et dixit illi: si filⁱ⁹ dei es: mitte te hinc deorsum.

ATHANA. Nõ aũt ꝓtra diuinitatem certamẽ diabolus inyt: neq̃ enĩ audebat: z iõ dicebat: Si filⁱ⁹ dei es. sz cũ hoĩe certamẽ inyt quem quondam seducere potuit. AMBRO. Uere aũt diabolica vox est: q̃ mentẽ hominis ꝏ gradu altiori meritor̃ p̃cipitare ꝓtẽdit: fil'infirmitatẽ suã diabol⁹ malitiãq̃ designat. qr̃ nemini põt nocere nisi ipe deorsum se miserit. nã q̃ relictis celestib⁹ terrena elegit: volũtarium qõdã p̃cipitiũ vite labẽtis incurrit: simul qñ telũ suũ diabolus vidit obtusum: q̃ oẽs hoies ꝓpr̃ie subiecerat ptãti: plus cepit hoiez iudicare. Trãsfigurat aũt se sathanas velut angelũ lucis: z de scripturis sepe diuinis laqueuz fidelibus parat. vnde sequtur. Scriptũ est. n. quoniã angelis suis mãdauit de te: vt ꝑseruẽt te: z qr̃ in manib⁹ tollẽt te: ne forte offendas ad lapidẽ pedẽ tuũ. ORIGE. Uñ tibi diabole scire q̃ ista scripta sũt: nũq̃d legisti ꝓphas vel diuina eloga: legisti qdẽ: nõ vt ipe ex lectiõe eorum melior fieres: sed vt de simplici littera eos q̃ amici sunt l̃re interficias. scis qr̃ si de alys ei⁹ voluminib⁹ log volueris: nõ decipies. AMBRO. Ergo nõ te capiat hereticus: qr̃ põt de scripturis aliqua exempla ꝓferre. vtit̃ z diabolus testimonys scripturaruz. nõ vt doceat sz vt fallat. ORIGE. Uide aũt quõ z ipsus testimõys versipellis ẽ: vult enĩ minuere gliã saluatoris: q̃si angelor̃ ĩdigeat auxilio offẽsurus pedẽ nisi eor̃ manib⁹ subleueret̃. Hoc enĩ testimoniũ nõ de xp̃o: sed ꝏ sanctis gnãlr̃ scriptũ est. neq̃ enĩ ĩdiget angelor̃ auxilio q̃ maior ẽ angelis: qn poti⁹ disce diabole: q̃ nisi de⁹ adiuuaret ãgelos offenderet pedẽ suũ: z tu ꝓpterea cũ fulgure cecidisti: quia credere in iesũ christũ dei filiũ noluisti. Quare aũt siles qõ segtur: Sup aspidẽ z basiliscũ ambulabis: nisi qr̃ tu es basiliscⁿ: tu draco: tu leo. AMBRO. Sz dñs rursus ne ea q̃ ꝏ se fuerãt ꝓphetiçata ad arbitriũ diaboli putauit ee facẽda sed diuinitatis ꝓpr̃ie auctoritate seruata versutie eius occurrit. vt qa scriptur̃ exemplũ ꝓtenderat: scriptur̃ vicereť exẽplis: vñ segtur: Et respõ. ie. ait illi: Dictũ ẽ qa nõ tẽtabis dñm deũ tuũ. CHRY. Diabolicũ enĩ est scipm inyicere ad picula: z tẽtare si eripiat de⁹. CYRIL. Nõ enim tentantib⁹ largitur ds auxilia: sed credẽtib⁹ in eũ. vnde xps tẽtantibus eũ nõ ostẽdebat miracula: gbus dicebat: Hãc tio ꝓaua signũ q̃rit z nõ dabit̃ ei. CHRY. Aspice ãt quõ nõ turbat⁹ ẽ dñs: imo de scripturis humillime cũ iniquo disceptat: z conformeris christo ꝓ posse. Nouit diabolus arma christi gbus succubuit: ex mansuetudine eum cepit: ex humilitate deuicit. Tu quoq̃ cum videris hoiem effectuz diabolũ: z tibi obuiantẽ eo mõ deuincas. doceas aiam tuã formare os ꝏdecens ori xp̃i: sicut enim cũ romanus forsan resident iudex: nõ exaudiet responsum ignorantis eo modo loqui quo ipse: sic z christus nisi suo modo loquaris non ex-

audiet te:nec vacabit tibi. GREGO.nise. Legittime aũt pugnãti agonũ repit̃ termin⁹:vel q⁹ aduersari⁹ sua spõte cedat vicẽti:vel trino casu deponit̃ ꝑm pugnatozie artis ocre tũ. vñ segt̃: Et ꝓsum.om.tẽta.dia.recess.vsq; ad ten.ab illo.

AMBRO. Nõ dixisset scriptura oẽm tẽtatõez ꝓsumma tionũ cãe cupiditatũ sunt.s.carnis oblectatio. spes glie:auditas potẽtie. ATHANA. Accesserat qdẽ ad eũ hostis vt ad hoiez:nõ iueniẽs aũt in ipo antiq sui seminis signa diceſſit. AMBRO. Uides g̃ ipm diabolũ in studio nõ esse ptinacẽ:cedere ve solere vtuti:z si iuidere nõ ỏsinat tñ ista re fozmidat:q2 frequẽti⁹ refugit triũphari.audito itaq; dei noie recessit ingt vsq; ad tps:postea.n.nõ tẽtatur⁹:sed apte pugnatur⁹ vẽit. THEOPHI. Uel q2 ỏ voluptate tẽtauerat ī deserto:recessit ab eo vsq; ad tps crucis:in quo eum erat de tristitia tẽtaturus. MAXI. Uel diabolus ī ỏserto ꝛpo suggesserat ꝓferre mũdi mãm diuino amozi quez dñs retrocedere iussit: qỏ erat indiciũ diuini amozis. vñ postea satagebat ꝓuaricationẽ eũ facere dilectõis ad ꝓximos:z iõ docẽte eo semitas vite: ꝓuocabat ad illius isidias phariseos z scribas:vt ad eoz odiũ puertãt̃:sz dñs dilectõis intuitu quẽ habebat ī eos monebat:arguebat:bñficia ꝓferre nõ cessabat. AVGV. de cõ. euã. Totũ aũt hoc silr matthe⁹ narrat:sz nõ eodẽ ozdine. vñ icertũ est qd pri⁹ factũ sit:vtz regna terre pri⁹ demõstrata sint ei: z postea ī pinnã templi leuat⁹ sit:an ℟ pri⁹ z illud postea:nihil tñ ad rem dũ oia facta eẽ manifestũ sit. MAXI. Ob hoc ãt euãgelistaz. hãc iste:illã vo ille ꝓmittit:q2 inanis gloria z auaritia adinuicẽ sese gignũt. ORIGE. Joãnes aũt q2 a deo exozdiũ fecerat dicẽs: In ꝓncipio erat verbũ.tẽtationẽ oñi nõ descripsit: q2 ỏs tẽtari nõ põt:de quo ei erat sermo: q2 vero ī matthei euãgelio z in luca gnãtio hoĩs scribit̃ z ī marco:hõ aũt est q2 tentatur:ideo Matthe⁹ Lucas z Marcus tentati onem domini descripserunt.

¶ Et regressus ẽ iesus ī virtute spirit⁹ in galileam z fama exiit ꝑ vniuersam regionẽ de illo. Et ipe docebat in synagogis eoz̃ : z magnificabat̃ ab omnibus: z venit nazareth vbi erat nutritus: z ī trahit ꝑm cõsuetudinẽ suã diei sabbati in synagogã: z surrexit legere. Et traditus ẽ illi liber esaie ꝓphete: z vt reuoluit libz̃ inuenit locz vbi scriptũ erat: Spũs domini sup me: ꝓpter qỏ vnxit me: euãgelizare paupibus misit me:sanari cõtritos coꝛde:predicare captiuis remissionẽ: z cecis visũ: dimittere cõfractos in remissionẽ: ꝑdicare anñũ dñi acceptũ z diẽ retributionis. Et cũ plicuisset libz̃: reddidit ministro z sedit. Et omniũ in synagoga oculi erãt intẽdẽtes in euz. Cepit ãt dicere ad illos:q2 hodie impleta est hec scriptura in auribus vestris.

ORIGE. Q2 dñs tẽtatozẽ vicerat: vt⁹ ei addita ẽ:q̃tũ.s. ad manifestatõez. vñ dr̃:Et re.est ie.in vir.spũs in galileaz.

BEDA. Uirtutẽ spũs signa miracloz dicit. CIRYL. Agebat aũt miracula:nõ ab extrinseco z quasi acquisitam bñs spũssancti gr̃az sicut alq sancti:sed potius cuz eẽt nãlr dei filius z cõsozs oĩum que sunt p̃ris tãq; ꝓpa vtute z opatione vtit̃ ea que ẽ spũssancti. Decebat aũt extunc eum notum fieri: z humanationis fulgere mysteriuz apud cos qui erãt ỏ sanguĩe isrl̃:iõ segtur. Et fa. exyt ꝑ vniuersã regionẽ de illo. BEDA. Et q2 sapientia pertinet ad doctrinã:virtus vero referr̃ ad opa:vtraq; hic coniungunt̃. vnde sequitur: Et ipse docebat in synagogis eoz̃um. Synagoga grece:latine dr̃ cõgregatio:quỏ noie nõ solũ turbaz̃ ꝓuentum sz z domũ in qua ad audiendũ vbũ dei ꝓueniebãt iudei appellare solebãt:sicut nos ecclias z loca z chozos fideliũ vocamus.vez̃ differt inter synagogã que congregatio:z ecclesiã que cõuocatio interꝑtat̃.q2.s.z peczora z queq; res ꝓgregari ī vnũ pñt:cõuocari nõ pñt:nisi rõne vtẽtia:iõ noue gre populũ quasi maioze dignitate ꝑditũ:recti⁹ ecclĩaz q̃ synagogã noiare apostolicis doctrĩs visum est. Merito ãt z magnificat⁹ a pñtib⁹ assciuerat̃ ꝓcedentibus factoz̃ dictoz̃ue indicijs cum segt̃: Et magnifica. ab oĩb⁹. ORIGE. Caue aũt ẽ ne beatos tñ illos iudices:z te arbitreris ꝓuiatũ esse xpi doctrina:q2 nũc etiã in toto ozbe docet ꝑ ozgana sua:z nũc magis glozificat̃ ab oĩbus q̃ illo tpe quo tñ in vna prouincia cognoscebat̃. CIRYL. Largit̃ aũt sui notitiã illis inter quos educat⁹ est ꝑm carnẽ. vñ segt̃: Et venit naza. vbi erat nutrit⁹. THEOPHI. Ut z nos doceat ꝓius ꝓpriosbñficiare z docere: deinde z ad reliquos amicitiã spargere.

BEDA. Cõfluebãt aũt die sabbati ī synagogis: vt feriatis mũdi negocijs ad meditãda legis monita geto cozde residerent. vnde segt̃: Et intra. ꝛz cõsuetu. suã die sab. in synagogam. AMBRO. Ita aũt dñs ad oia se curauit obsequa: vt ne lectozis qdẽ aspernerer̃ officiũ. vñ segtur: Et surrexit legere: z traditus est illi liber esaie. Accepit qdẽ libz̃: vt oñ deret seipm eẽ qui locutus est ī ꝓphetis: z remoueret sacri legis pfidozum: q aliũ deũ dicũt veteris testamẽti: aliũ noui: vl̃ qui initiũ xpi dicunt esse de virgine. Qũo enim cepit ex virgine: q añ virginẽ loquebat̃? ORIGE. Nõ aũt fozmidatuitu reuoluit libz̃: z caput de se vaticinãs repit lectionis: sed hoc ꝓuidẽtie dei fuit. vnde segtur: Et vt reuol. li. inuenit locum vbi scri. erat: spũs oñi sup me. christus enī est qui ita cõmemozat. ATHA. Explicãs. n. nobis causam facte ī mũdo reuelationis z sue humanationi hoc dicit: sicut enī filiꝰ cum sit spiritus datoz: non recusat fateri tãq; homo q⁹ ī spiritu dei eycit dmonia: ita nõ recusat dicere: spũs domini super me: ꝓ eo q⁹ factus est homo. CIRYL. Similiter aũt fatemur eum vnctũ fuisse inquantũ carnẽ suscepit. vñ segtur: Propter quod vnxit me. nõ enī vngitur diuina natura: sz qỏ nobis cognatũ exist̃: sic etiã z q⁹ dicit se missũ: imputãdũ est humanitati. nã sequit̃: Euãgelizare paupe. mi. me.

AMBRO. Uides trinitatẽ coeternã atq; pfectã: ipz logtur scriptura iesuz deũ hoiemq; in vtero pfectum. logtur z ꝑem z spñsanctũ qni coopatoz oñdit̃: qñ cozpozali specie sicut columba descendit in christum. ORIGE. Paupes aũt nationes dicit: isti aũt erãt paupes nihil oĩno possidentes. nõ deũ: nõ legẽ: nõ ꝓphas: nõ iustitiã: reliquasq; vtutes.

AMBRO. Uel vniuersalr vngitur oleo spiritali z virtute celesti: vt pauptatẽ ꝏditiõis humane thesauro resurrectionis rigaret eterno. BEDA. Mittitur etiã euangeliçare pauperibus dicẽs: Beati paupes: q2 vestz est regnũ celoz̃. CYRIL. Fozsitan enī paupibus spũ in his ostendit exhibitũ liberale donũ iter oia dona que per christũ obtinent̃. Segtur: Sanare cõtritos coꝛde. vocat cõtritos coꝛde debiles: fragilem mentẽ habẽtes: z resistere nequeuntes insultibus passionũ: qb⁹ remediũ sanitatis ꝓmittit. BASI. Ut cõtritos coꝛde venit sanare. i. remedium dare bñtibus coꝛ cõtritum a sathana per peccatum: eo q⁹ ꝑ ceteris peccatum coꝛ humanuz ꝓsternit. BEDA. Uel q2 scriptum est. Coꝛ cõtritum z humiliatũ deus non spernit: ideo missum se dicit ad sanandum cõtritos coꝛde ꝛz illud psalmi: Qui sanat ꝏtritos coꝛde. Sequitur: Et predicare captiuis remissionẽ.

CHRY. Captiuationis vocabulũ multiplex est. Est enī captiuatio bona: sicut paulus dicit: Captiuantes omnem intellectum ad obedientiam christi. Est z praua z sensibilis que est a cozpozalibus hostibus: sed deterioz est intelligibilis de qua hic dicit. Fungitur enim peccatum pessima tyrannide. precipiens mala: z obedientes confundens:

ab hoc intelligibili carcere nos christus eripuit. THEO. Possunt aũt ꝛ hec de mortuis intelligi: qui captiui existentes soluti fũt ab inferni dominio p xpi resurrectõez. Segt: Et visum cecis. CYRIL. Profluentes. n. a diabolo tenebras ĩ corda humana: christus quasi sol iusticie remouit facies hoies filios nõ noctis ꝛ tenebraꝝ sz lucis ꝛ diei. Qui. n. aliquãdo errabãt: pceperũt iustoꝝ semitas. Segtur. Dimittere cõfractos in remissioẽ. ORIGE. Quid. n. ita fractuz atqz collisum fuerat vt homo: q a iesu dimissus ẽ ꝛ sanatus.

BEDA. Uel dimittere cõfractos ĩ remissionẽ. i. eos q legis põdere ĩportabili fuerãt depressi releuare. ORIGE. Ita ãt oĩa pdicta sunt: vt post visionẽ ex cecitate: post libertatẽ ex viculis: post sanitatẽ a diuersis vulneribꝰ veniamꝰ ad annũ dñi acceptum. vñ segtur: Predicare annũ dñi acceptũ. Aũt aũt qdã iuxta simplicẽ intelligẽtiã ãno vno euangeliũ saluatorẽ ĩ iudea pdicasse. ꝛ hoc ẽ qõ dr: Predicare annũ dñi acceptũ. Uel ãnus dñi acceptꝰ ẽ totũ tẽpus ecclesie quo dũ vsaq ĩ corpe pegrinaꝝ a dño. BEDA. Neqz. n. solꝰ ille annꝰ quo dñs pdicabat fuit acceptabilis: sz etiã iste quo pdicat apls dicẽs: Ecce nũc tps aceptabile. Post annũ sane dñi acceptabilẽ subdit: Et diem retributiõis. s. extreme: qñ reddet vnicuiqz sm opus suũ. AMBRO. Uel diẽ hunc ãnũ dñi acceptũ dicit ppetuis diffusiuz tpibus: q redire ĩ orbẽ laboris nesciat: cõtinuationẽ fructꝰ boibus ꝛ getis ĩdulgeat. Segtur: Et cũ pli. li. red. mini. ꝛ sedit. BEDA. Libꝛ audiẽtibꝰ illis q aderãt legit: sed lectũ ministro reddidit: qz dũ eẽt ĩ mũdo palã locutꝰ ẽ docẽs ĩ synagogis ꝛ tẽplo: sz ad celestia reuersurꝰ bis q ab initio viderãt: ꝛ ministri sm monis fuerãt euangeliçãdi offiñ tradidit. Stans legit: quia nobis scripturas q̃ de ipo erãt aperuit: qz ĩ carne dignatus est operi. sed reddito libro residet: qz se supne getis solio restituit. Stare. n. opantis ẽ: sedere aũt ge scẽtis vel iudicãtis: sic ꝛ pdicatoꝛ verbi surgat: legat. i. opeꝝ ꝛ pdicet ꝛ resideat. i. pmia getis expectet. Reuolutũ aũt libꝛ legit: qz ecclesiam misso spũ oẽz vitatẽ docuit. plicatũ ministro reddidit: qz nõ oĩa oĩbus dicẽda: sz p captu audiẽtiũ cõmittit doctoꝛi dispensandũ vbũ. Segt: Et oĩuz ĩ syna. ocu. erãt intẽ. ĩ eũ. ORIGE. Et nũc ẽt si volumꝰ: oculi nri pñt intẽdere saluatorẽ. Cũ. n. pncipale cordis tui direxeris ad sapientiã: vitatẽ deiqz vni genitũ cõtẽplandũ: oculi tui ĩtuent iesuz. CIRYL. Tũc ãt oĩuz oculos cõuertebat ad se: quodãmõ stupentiũ qualꝛlras nouit qs nõ didicit: sz qñ mos erat iudeis: pmulgatas de christo pphetias dicere cõsummari: vel in gbusdã eoruz ppositis: vel in aligbus sanctis prophetis dñs hoc predicauit. vñ sequit: Cepit aũt di. ad il. quia bo. imple. ẽ hec scrip. in au. vestris. BEDA. Quia. s. sicut illa scriptura predixerat: ꝛ magna faciebat: ꝛ maioza dominus euangeliçabat.

¶ Et oẽs testimoniũ illi dabãt: ꝛ mirabant ĩ verbis gẽe que pcedebãt de ore ipius ꝛ dicebãt: Nõne hic ẽ filius ioseph: Et ait illis: Utiqz dicetis mihi hãc simlitudinẽ: Medice cura teipm. Quanta audiuimus facta ĩ capharnauz: fac ꝛ hic in patria tua. Ait ãt: Amẽ dico vobis: qz nemo pphe ta acceptus est in patria sua. In veritate dico vobis multe vidue erãt in diebus helie in israel quãdo clausum est celum annis tribus ꝛ mensibus sex: cum facta eẽt fames magna in oĩ terra: ꝛ ad nullã illarũ missus est helias: nisi ĩ sarepta sidoie ad mulierẽ viduam. Et multi leprosi erãt in isrl sub heliseo pphetа: ꝛ nemo eorum mundatus est nisi naaman syrus.

CHRY. Cũ venisset naçareth dñs a miraculis abstinet: ne puocaret eos ad maiorẽ liuorẽ. Pretẽdit aũt eis doctrina nõ minus admirandũ miracul's. erat enĩ quedã diuina dña ineffabilis in dictis saluatoris cõcurrẽs: aĩas pmulcens auditoꝝ. vñ dr: Et oẽs testi. il. da. ꝛ mira. ĩ ver. gre q̃ pcedebãt de ore ipsi⁹. BEDA. Testimoniũ illi dabãt attestãdo illũ ve eẽ vt dixerat: de quo pphеta cecinerat. CHRY. Sz stulti admirãtes monis vtutẽ puipẽdũt ipz ab eo qui putabaꝛ pr. vñ sequit. Et di. Nõ. hic ẽ fi. ioseph: GYRIL. Sed qd ipedit vt venerabil' ꝛ admirabil' sit: si filiꝰ esset vt putabaꝛ ioseph: Nõne vides diuina miracla: sathanã iã prostratũ: nõnullos ab his egritudinibꝰ liberatos: CHRY. Post multũ enĩ tps ꝛ signoꝝ oñsiones pfectus ẽ ad eos: nec eũ sustinuerũt: sed itez se succẽdebãt ĩuidia. vnde segt: Et ait illis: vtiqz dice. mi. hãc sili. Medice cu. teipz. Quãta audiuimus facta ĩ caphar. fac ꝛ hic in pa. tua. CYRIL. Cõmune qdem puerbiũ erat apud hebreos ad ipperitus exercitatũ: clamabãt. n. alig otra medicos ifirmos: Medice sana teipm. GLO. Quasi dicerẽt: Qui in capharnaũ plectẽ curasse audim⁹. cura etiã teipm. i. fac silr in tua ciuitate: vbi ocepꝰ es ꝛ nutritꝰ. AVGV. de psen. cuã. Cũ aũt tanta magna ab illo facta fuisse memorãt: que se nõdũ narrasse scit: qd euidẽti⁹ q̃z hoc eũ sciẽter poccupasse narrãdũ: Neqz enĩ tñ ab eius baptismo pgressus ẽ vt oblitꝰ puteꝛ: nondũ se aligd cõmemorasse de his q̃ ĩ capharnaũ gesta fuerãt.

AMBRO. Non ociose aũt saluatoꝛ se excusat q̃ nulla ĩ patria sua miracula virtutis operatus sit: ne foztassis aligs viliorẽ patrie nobis esse debere putaret affectũ. Nã segtur Ait aũt. Amẽ dico vobis. qz ppheta ne. acce. ẽ in patria sua. CYRIL. q. d. Vultis multa pdigia inter vos a me fieri: penes quos sũ nutritus: sz non latet me q̃daz cõis q̃ multis accidit passio. Otemnunt enĩ quodãmõ semp eriaz optima queqz qñ non raro otingũt alicui: sz suppetũt ad velle: ꝛ sic etiam cõtingit in boibus: familiaris enim qz semp presto ẽ debita reuerẽtia priuaꝛ a notis eius. BEDA. Prophetа aũt dici in scripturis christum ꝛ moyses testis est qui dicit: Prophetam vobis suscitabit deus de fratribus vestris.

AMBRO. Hoc aũt exẽplo declaraꝛ q̃ frustra opem misericordie celestis expectes: si aliene fructibus virtutis ĩsideas. Aspernatoꝛ enĩ ös inuidoꝝ est: ꝛ ab his q̃ diuina bñficia in alys psequunt: miracula sue potestatis auertit. Dñice quippe carnis actus diuinitatis exẽpluz est: ꝛ inuisibilia eius nobis p ea que sunt visibilia demõstrant. Uidete igit qd mali ĩuidia afferat. indigna ppter ĩuidiã patria iudicat in qua ciuis operet q̃ digna sunt: in q̃ dei filius nasceretur.

ORIGE. Qtũ ad Luce historiã ptinet: nedum ĩ capharnaũ fecisse aliqõ signũ describit: nã anteq̃z veniret ĩ capharnaũ in naçareth dixisse legitur quecũqz audiuimus facta ĩ capharnaũ. vnde puto in pñti sermõe aligd latitare mysteriy: ꝛ naçareth eẽ typũ indeoꝝ: capharnaũ typũ gentiũ. Erit enĩ tps qñ dictuꝰ est populus israel. que oñdisti vniuerso orbi: oñde ꝛ nobis: pdica sermonẽ tuũ populo tuo israel: vt saltẽ cũ subtrauerit plenitudo gẽtiũ tũc oĩs israel saluꝰ fiat. Quãobrẽ videt mihi opueniẽter rñdisse salatoz: Medeo p pha acceptꝰ est in pa. sua. plus iuxta sacrz q̃ iuxta lram: sz ꝛ hieremias in anathoth pria sua non fuerit acceptus: ꝛ reliqui pphete. sed magis videtur mihi itelligi vt dicamus patriam omniũ pphetaꝝ fuisse populũ circũcisionis. Et nationes quidem susceperunt vaticiniũ iesu christi: magis habentes moysen ꝛ pphetas de christo pdicantes: q̃ illi q ex his non susceperunt iesum. AMBRO. Pene autez apto cõparationis exẽplo: arrogantia ciuiũ retundit inuidoꝝ dñicumqz factũ scripturis docet veteribus cõuenire. Nam segtur: In veri. di. vo. mul. vi. erant in israel ĩ diebus helie. Non qz helie dies fuerunt: sed in quibus helias operatus est. CHRY. Ipse quidem terrestris angelus celestis homo: qui nec tectum nec mensam nec amictum habebat: vt

multi:clauē celoꝝ gerit in lingua. Et hoc est quod sequit:Oñ clau. est celū an. tri. ⁊ mensi. sex. Postq̄ aūt celū serauit:ter ramq; reddidit sterilē regnabat fames:⁊ ꝓsupta sūt cozpa. vnde sequit:Cū facta eēt fames i terra. BASI. Ut enī aspe ritit ex saturitate nō modicū generari obprobriū:p famē ill' ieiuniū attulit:quo culpā eoꝝ que ī imensū crescebat cobi/ buit. Cozui aūt facti sunt insto cibi ministri: qui cōsueuerūt alioꝝ pabula vsurpare. CHRY. Sz qñ exiccat⁹ ē fluui⁹ ex quo pocula iuste dabant:vade ingt deus in sareptā sido nie:illic mādabo mulieri vidue vt pascat te. vñ ⁊ h̄ sequit: Et ad nullā eaꝝ missus est helyas nisi ī sarepta sidonie ad mulierē viduā. Quod ex quadam dei dispēsatione factū ē: fecit enī deus eū per longū iter pgere vsq; in sidonem vt vi sa mūdi peste poscat a dño pluuias. Multi āt tūc tpis opu/ lenti erāt:sed nullus tale aligd fecit vt vidua. reuerentiam enī mulieris ad ꝓphetam:non predioꝝ:sed voluntatis fie/ bant diuitie. AMBRO. Mystice aūt dicit:In dieb⁹ he/ lie:qz dies faciebat illis qui in eius operib⁹ lucē videbant gr̄e spiritalis. ⁊ iō apiebat celū videtib⁹ diuina mysteria: claudebat qñ fames erat:qz nulla erat cognoscēde dīnita tis vbertas. In vidua aūt illa ad quā helias direct⁹ ē typus ecclesie ꝑmissus est. ORIGE. Occupāte. n. fame populus isr̄l. audiendi sermonē dei venit ꝓpha ad viduaz: de qua dicit:Multi filij deserte magis q̄z ei⁹ q̄ habet virū:⁊ cū ve nisset:panem illius ⁊ alimenta multiplicat. BEDA. Si/ donia aūt venatio inutilis: Sarepta icendiū: vel angustia panis interp̄tatur. Quib⁹ oībus gentilitas exp̄mit:q̄ inuti/ li venatōi dedita. i. lucris ⁊ negocys seculi seruiēs:incendiū carnaliū cupiditatuz panisq; spiritalis angustias patiebat: donec helias. i. ꝓpheticus sermo cessante scriptura ītelli gentis:p perfidia iudeoꝝ venit ad ecclesiam vt receptus pasceret ⁊ reficeret cozda credentiū. BASI. Quelibet ēt anima viduata ⁊ priuata virtute ⁊ diuina notitia:post q̄z di uinuz verbū recipit ꝓpria delicta cognoscēs:docet nutrire verbū virtutum panib⁹:⁊ irrigare fonte vite doctrinaz ve/ ritatis. ORIGE. Sed ⁊ aliud ad eundē sensum pertinēs loquitur cū subdit:Et multi leprosi erant in isr̄l sub beli/ seo prophete:⁊ nemo eoꝝ mūdatus est nisi naaman syrus: qui vtiq; non erat ex isr̄l. AMBRO. Mystice autē po pulus eccl̄iam cōtingit vt sequatur ppl̄s ille ex alienigenis congregatus:ante leprosus prius q̄z mystico baptiçaretur ī flumine. i. post sacramēta baptismatis: maculis cozporis et mētis ablutis imaculata vgo cepit eē sine ruga. BEDA. Naaman enī qui decorus interpretatur populū significat nationū: q̄ septies lauari iubet:qz illud baptisma saluat qō septiformis spūs regenerat. Caro ei⁹ post lauacrū sic̄ pueri apparet:qz mf̄ gr̄a oēs in vnā parit ifantiā. vel qz christo con/ format de quo dicit. Puer natus est nobis.

¶ Et repleti sunt oēs in synagoga ira hec audien tes. Et surrexerūt ⁊ eiecerūt illū extra ciuitatē: ⁊ duxerūt illū vsq; ad supciliuz mōtis sup quē ciui tas illoꝝ erat edificata: vt p̄cipitarēt eū. Ipse āt transiens:per mediū illorum ibat.

GRECVS. Qz prauā eoꝝ ītention ē redarguerat:iō indi/ gnant̄. ⁊ hoc est qō dr̄. Et repleti sunt oēs in synagoga ira. p eo etiaz qō dixerat: hodie ꝓpleta est hec ꝓphetia arbitrati sunt q⁹ seipsuz ꝓpararet ꝓphetis:⁊ ideo indignant̄ ⁊ fugant eum extra ciuitatē. vñ sequit: Et surrexe. ⁊ eiece. illū extra ciuitatē. AMBRO. Nec mirū si pdiderunt salutem: qui eiecerunt de suis finib⁹ saluatorē. Dñs autez qui docuerat apostolos exēplo sui oībus oīa fieri:nec volentes repudiat: nec inuitos alligat:nec eycientibus reluctatur: nec roganti bus deest:non mediocriter autē inuidia ꝓdit̄: q̄ charitatis oblita in acerba odia causas amoris inflectit. Cum enī ipse dominus per ppl̄os beneficia diffunderet: illi in iurias ir/ rogabāt vñ sequtur: Et dux. il. vsq; ad supci. mōtis sup quez ciuitas illoꝝ erat edificata: vt p̄cipitarēt eū. BEDA. Pe iozes sunt iudei discipl̄i: diabolo magro. Ille vero ait:Dit te te deozsum. isti facto mittere conant̄: sed illoꝝ mēte mu tata subito vel obstupefacta descēdit: qz adhuc illis penitē tie locū reseruat. vnde sequit: Ipse au. trāsi. p mediū illorum ibat. CHRY. In quo ⁊ que sint humanitatis:⁊ que sint diuinitatis ostēdit. stare. n. in medio isidiantiū ⁊ non appze bēdi:diuinitatis eminētiā ostēdebat: discedere vo dispēsa/ tionis approbat mysteriū. AMBRO. Simul itellige nō ex necessitate fuisse: sed volūtariā cozporis passionē. eteniz qñ vult capi:quādo vult elabi. Nam quēadmodū a pau cis teneri potuit q; a populo nō tenet̄: sed voluit sacrilegiuz eē multoꝝ. vt a paucis gdem affligeret̄. sz ꝑ toto orbe mo/ reret̄. Quin etiā malebat iudeos adhuc sanare q̄z pdere: vt efficaci furoris exitu desinerēt velle qō implere nō possent.

BEDA. Nondū etiam venerat hora passionis: q̄ in para sceue pasche futura extiterat:necdū locū passionis adierat qui non in naçareth:sed hierosolymis hostiaꝝ sanguine fi/ gurabat̄:nec hoc genus mortis elegerat:qui crucifigenduz se a seculo preconabatur.

¶ Et descēdit i capharnaū ciuitatē galilee: ibiq; docebat illos sabbatis. Et stupebant i doctrina eius:qz ī potestate erat sermo ipsi⁹. Et i synago ga erat hō hīs demoniū imūdū ⁊ exclamauit vo ce magna dicens: Sine:qd nobis ⁊ tibi iesu na/ zarene. Venisti pdere nos. Scio. n. te:qz sis san ctus dei. Et increpauit illū iesus dicēs: Obmute sce: ⁊ exi ab eo. Et cū p̄iecisset illud demoniuz ī mediuz exīit ab illo: nihilq; illi nocuit. Et factus ē pauor i oīb⁹ ⁊ colloquebant̄ adiuicez dicētes: Quod est hoc verbū: qz i pōte ⁊ virtute iperat imūdis spiritibus ⁊ exeūt: Et diuulgabat̄ fama de illo in oēm locū regionis.

AMBRO. Non indignatione cōmotus dñs:nec scelere offensus iudeā deseruit:gn ēt imemoz iiurie:memoz clemē tie:nūc docēdo:nūc sanādo in fide plebis cozda demulcet. vñ dicit̄. Et descē. in ca. ciui. gali:ibi. do. il. sab. CIRYL. Quāuis enī sciret q⁹ iobedientes eēnt ⁊ duri cozdis tñ visi tat illos:sic̄ bonus medic⁹ illos q; vltima laborāt egritudi/ ne tentat̄ sanare. Docebat aūt in synagogis ꝓfidenter: sz il lud esaie: Nequaq̄ occulte locut⁹ sum:nec̄ in obscuro loco terre. In sabbato quoq; disputabat cū eis:qz vacabāt. Mi rat̄ sūt ergo de doctrine vtute ⁊ ptātis magnitudine. vñ se q̄t̄. Et stu. i do. ei⁹ qz ī ptā. erat ser. ipsius. i. non blādus sed ī perioſus ad salutē. Judei aūt putabāt esse xp̄s sicut aliquē sanctoꝝ aut ꝓphetarū. Ut aūt maiozem de eo opinionem accipiant trāscendit mēsuram ꝓpheticam. non enim dice/ bat: Dec dicit dñs. vt ꝓphete consueuerant dicere: sed sic̄ dñs legis que sunt supra legem prozoferebat: transferens lit/ teram ad veritatem:⁊ figuras ad spūalem intelligentiam.

BEDA. Sermo etiā doctoris in potestate fit: cū ea que docet operatur:qui enim facto destruit qō predicat:cōtem nitur. CIRYL. Oppoztune aūt dogmatibus plerūq; ar dua miscet opera:quos enim non disponit rō ad cognoscen dū:bos īstigat signoꝝ ostensio. vnde sequtur: Et ī syna. erat hō ha. demo. immundum. AMBRO. Sabbato medici/ ne diuine opera cepta significat:vt ide noua creatura cepe rit vnde vetus creatura, ante desinit: ne sub lege esse dei fi lium:sz supra legem in ipso principio designaret. Bene etiā sabbato cepit:vt ipsum se ostenderet creatorez:quia opera operibus interserit:⁊ prosequitur opus quod ipse ante iam ceperat:vt si domum faber renouare disponat: nō a funda

mentis ſz a culminib⁹ iciplt ſoluere vetuſtatē ita vt ibi pr⁹ manū admouet vbi ante deſierat. Deinde a minoribus incipit vt ad maiora pueniat. liberare a demone etiam boies ſz in vbo dei poſſunt: reſurrectioné mortuis imperare dini ne ſolius ē ptātis. CIRYL. Calumniabant aūt iudei gloriam xpi dicētes. Dic nō eycit demones niſi in beelçebub pncipe demoniorū: ad qō remouendū cū repreſentarent demones inuicte ptāti eius: nec tolerarēt cōgreſſum deitatis: ſeuā vocē emittebant. vñ t hic ſequit: Excla. vo. ma. di. Sine: quid no. t tibi ie. naça: ve. per. nos. BEDA. q. d. Paulum a me vexando quieſce: cui nulla eſt ſocietas cum noſtra fraude. AMBRO. Nec quēq̄ mouere debet: q iesu naçareni nomē in hoc libro diabolus dixiſſe primus iducitur: nec. n. ab eo chriſtus nomē accepit: qō de celo angelus ad virginē detulit. Eſt huius impudentie diabolus. vt inter boies aliquid primus vſurpet: t ad boies quaſi nouū deferat: quo terrorē ſue ptātis incutiat. vnde ſegtur: Scio enim te: quia ſis ſanct⁹ dei. ATHA. Nō dicebat eū ſanctum dei: quaſi alys ſanctis ſilis: ſed quaſi eo ſingulariter ſancto exiſtente cū articuli adiectione. Ipſe eſt enīz nāliter ſanct⁹ cuius pticipatiōe oēs aly ſancti vocant̄ neq̄ tamē hoc dicebat quaſi eū vaciter noſſet: ſz ſe cognoſcere fingebat. CIRYL. Putauerūt enim demones q p huiuſmōi laudē faceret ipſum inanis glozie amatorē: vt abſtineret ab eoz cōtrarietate: vtpote pro gratia grām recōpēſans. CHRY. Voluit etiam demō pturbare ordinē rerum: t apoſtolorū rapere dignitatē: t ſuggerere mlt̄is vt ei obediāt. ATANA. Quāuis igitur vera fateret: cōpeſcebat tamē eius ſermonē ne ſimul cū veritate etiā ſuā iniquitatē pmulget vt nos etiā aſſuefaciat ne curemus de talibus: t ſi vera loqui videantur. Nefas eſt enī vt cum aſſit nobis ſcriptura diuina: iſtruamur a diabolo. vnde ſequitur: Et increpa. il. di. obmute. t exi ab illo. BEDA. Diuina autem permiſſione liberandus a demone homo proiicitur in medium: vt virtus patefacta ſaluatoris: plures ad viaz ſalutis inuitet. vnde ſequitur: Et cum proie. il. demo: in me. exyt ab illo: nihilq̄ illi nocuit. Videtur autem repugnare quod hic dicitur Marco qui ait: Et diſcerpēs eum ſpūs imundus: t exclamās voce magna exiuit ab eo. Niſi intelligam⁹ hoc dixiſſe marcū: diſcerpens eum: qō hic lucas dicit: Et cuz proiecisſet illum in mediuz: vt q ſecutus ait: Nihilq̄ illi nocuit. intelligatur qz iactatio illa mēbroz atq̄ vexatio non euz debilitauit: ſicut ſolēt exire demonia etiam quibuſdam mēbris amputatis t euulſis: vñ merito pro tam ītegra reſtitutiōe ſanitatis miranī. nā ſegtur: Et fact⁹ eſt pauor ī om. t colloq̄. adin. dicen. Qō eſt hoc ver. qō ī ptāte t vir. īpe. īmun. ſpi. t exeunt. THEOPHI. Quaſi dicāt. qle eſt p̄ceptū hoc qō p̄cepit exi ab eo:: t exyt. BEDA: Expellere quidē demonia t homines ſanctī: ſz in verbo dei pñt: ipſuz aūt dei verbū ppria ptāte virtutes operat̄. AMBRO. Myſtice āt q in ſynagoga ſpiritū habebat immundū populus eſt iudeoz qui in nodatus diaboli laqueis ſimulatā corporis mūditiā iterioris mētis ſordib⁹ inquinabat: t bñ ſpīm īmundum habebat qz ſpīm ſanctū amiſerat. ītroierat enī diabolus: vnde chriſt⁹ exierat. THEOPHI. Sciēdū eſt etiā q multi nūc demonia bñt. ſ. q demonioz deſideria īplent: vt furioſi habēt ōmoniū ire: t ſic de ceteris: ſz dñs ī ſynagogā venit cū mēs boīs fuerit congregata: t tūc dicit demoni ihabitāti: obmutesce. t ſtati eycies eū ī mediū: egredi ab eo. nō enī decet hominē ſp iracūdū eē: beſtiale, nāq̄ hoc ē: nec ſp abſq̄ ira. iſē ſibile nāq̄ hoc ē: ſz mediū iter ābulare oz: t irā cōtra mala bre: t ſic pycit hō cū īmundus ſpūs ab eo egredi t̄.

¶ Surgens aūt ieſus de ſynagoga ītroiuit in domuz ſimonis. Socrus aūt ſimonis tenebat magnis febribus. t rogauerunt euz pro ea. Et ſtās ſuper illam īperauit febri t dimiſit illam t cōtinuo ſurgens miniſtrabat illis.

AMBRO. Poſtq̄ lucas viz a ſpiritu nequitie liberatū ante premiſit: ſubſtituit femine ſanitatē. Verūq̄z enm ſexū dominus curaturus aduenerat: t prioz ſanari debuit q̄ creatus eſt. vñ dicitur: Surgens aūt de ſynagoga introiuit in domū ſimonis. CHRY. Manebat enī apud diſcipulos honorās ipſos: t ob hoc alioiores reddens. CYRIL. Aſpice autem quomodo manet penes virū inopē chriſtus q ſpontanea volūtate paupertatez p nobis paſſus eſt vt diuiſcamus cū pauperibus cōuerſari: nec ſpnere depreſſos t pauperes. Legī Socrus aūt Simonis tenebat magnis febribus t rogauerūt illū pro ea. HIERO. ſup Matth. Mō ſaluatoz rogatus: modo vltro curat egrotos oſtēdens ſe cōtra peccatorū quoq̄z paſſiones t p̄cibus ſemp annuere fidē liū: t ea que ipſi minime ī ſe itelligūt vel itelligēda dare: vt nō itellecta dimittere. ſz illud. Delicta qs itelligit: ab occultis meis mūda me dñe. CHRY. Oz aūt matthеus hic recticuit nō differt. illud enī ē breuitatis: hoc āt exḡſite interpretatōis. Segtur: Et ſtās ſup illā: īperauit febri t dimiſit illā. BASI. In quo lucas figurauit ſimonem tanq̄ de p̄cepto aīali ſenſibili facto ſic dicēs febri imperatū: et q̄ febris nō omiſit impantis operatiōē. vnde ſegtur: Et ōtinuo ſurgēs miniſtrabat illis. CHRY. Qz enī morbus curabilis erat per modum medēdi poteſtatem ſuam declarauit: faciens quod minime ars medicine facere potuiſſet. Poſt febris enim ſedationem multo tempore patientes egent: vt priſti ne reſtituantur ſanitati: tunc aūté ſimul omnia facta ſunt. AMBRO. Si aūt altiori cōſilio iſta ꝓpendamus: animi debemus intelligere t corporis ſanitatez: vt prius animus qui ſerpētis laborabat inſidys abſolutus ſit. Deniq̄z nō poſtquis eua eſuryt q̄ ſerpētis eā vſutia tētauit: t ideo aduersus ipm auctorez peccati prius debuit medicina ſalutis opari. Noctaſſis etiā ī typo mulieris illius varys criminū febrib⁹ caro noſtra langueſcebat: nec minorē febrē amoris eſſe dixerim q̄ caloris. BEDA. Si enī viruz a demonio liberatum moraliter animum ab inmunda cogitatiōe purgarum ſignificare dixerim⁹: cōſequenter femina febrib⁹ tenta ſed ad imperiū dñi curata: carnē oſtēdit a concupiſcentie ſue feruore p cōtinētie p̄cepta frenatam. CIRYL. Et nos ergo ſuſcipiamus ieſum. cum enim viſitauerit nos: t portamus eum in mente t corde: tunc enormium voluptatum eſtum extinguet: t incolumes faciet vt miniſtremus ei hoc eſt ei beneplacita peragamus.

¶ Cum autez ſol occidiſſet oēs q̄ habebant iſirmos varijs lāguoribus ducebāt illos ad euz: at ille ſingul manus iponens curabat eos. Exibant aūtē demōia a multis clamātia t dicentia qz tu es filius dei. Et icrepans nō ſinebat ea loq qz ſciebant ipſum eſſe xpm.

THEOPHI. Cōſiderādū ē turbe deſideriū: naz cū ſol occidiſſet: adducunt ad eum infirmos: non a tpe impediti. vnde dicit. Cum aūt ſol occi. oēs qui habebāt infirmos varys languoribus ducebant illos ad eum. ORIGE. Ideo quidem circa ſolis occaſum. i. elapſa die illos educebant: qz verecundabant̄ vel timebant phariſeos: vel qz ō die ſtenti erant circa alia: vel qz putabant, nō licere ſanare in ſabbato ipſe autem ſanabat eos: vnde ſequitur: At ille ſingu. ma. impo. cura. eos. CIRYL. Quamuis autem vt deus poſſet omnes verbo pellere morbos tamen tangit eos: oſtendens propriam carnem efficacem ad preſtanda remedia: nam caro dei erat. Sicut enim ignis appoſitus vaſi eneo imprimit ei proprie caliditatis effectum: ſic omnipotens dei verbum cum vniuit ſibi veraciter aſſumptū templū ex

virgine animatū ⁊ intellectū particeps sue ptātis eius effectum inseruit. Tangit ⁊ nos: imo potius nos illā tangamus quatenꝰ ⁊ nos ab aiaꝝ infirmitatibus liberet: necnon a demonū impugnatiõe ⁊ supbia. Sequitur eni. Exie. ãt demo. a mul. cla. ⁊ dicẽ. qz tu es fi. dei. BEDA. Demonia filiū õi cõfitẽtur. ⁊ sicut postea dr̃: Sciebãt ipsum esse xp̃m. quia cũ ieunio fatigatum eum diabolus videret: verum hominẽ intellexit: sed quia tentando non pꝛeualuit: vtrum filius õi esset dubitabat. nunc aũt per signorum potentias vel intellexit vel potius suspicatus est esse filium dei. Nõ igitur iõ iudeis eum crucifigere persuasit: quia christum sine dei filium nõ esse putauit: ſz quia se morte illius nõ puidit eẽ dãnandum. De hoc enim mysterio a seculis abscondito dicit apostolus: ꝙ nemo pꝛincipum huius seculi cognouit. Si. n. cognouissent: nunq̃ dñm glorie crucifixissent. CHRY. In hoc autẽ ꝙ sequitur: Et increpans nõ sinebat ea loqui. percipe christi humilitatem: non sinebat vt demones imũdi eum manifestarent. non enī oportebat eos subripere officy aplici gliaz: nec decebat christi mysterium lingua feda publicari. THEOPHI. Quia non est speciosa laus in ore peccatoris: vel quia nolebat inuidiã accendere iudeorũ: ex hoc ꝙ ab oibus laudaretur. BEDA. Ipsi aũt apli pꝛecipiũtur reticere de illo: ne diuina maiestate pꝛedicata: passionis dispensatio differretur.

¶ Facta aũt die egressus ibat in desertũ locum ⁊ turbe requirebant eum ⁊ venerũt vsq; ad ipsum ⁊ detinebant illũ ne discederet ab eis. Quibus ille ait: Quia ⁊ alijs ciuitatibus oportet me euãgelizare regnũ dei: quia ideo missus sum. Et erat pꝛedicans in synagogis galilee.

CHRY. Postq̃ satis vtilitatis pplis p miracula est collatũ oportebat eũ abesse: maiora nãq; putant miracla post absentiã operantis: dũ ipsa magis exclamant ⁊ vice vocis fruũtur: vnde dr̃: Ea. aũt die egres. ibat in des. locũ. GRECVS. Abyt etiã in desertũ vt marcus dicit ⁊ orabat: nõ ꝙ ipse oone indigeret: sed vt nobis bone operationis fieret forma. CHRY. Pharisei quidem ipsis pꝛodigijs pdicãtibus potẽtiam christi scandaliçabãtur. Populi vero eloquia audiẽtes acquiescebant: ⁊ sequebant. vnde sequitur: Et turbe requirebant eum ⁊ venerũt vsq; ad ipm ⁊ detinebãt illũ ne discederet ab eis. nõ qdẽ alig pmatũ aut scribaꝝ sed quoscũq; malicie fucus nõ denigrauerat: ⁊ illesaz habebãt ꝓsciaz. GRECVS. Qz aũt marcus dicit aplos peruenisse ad eũ dicẽtes: ꝙ oes querũt te: Lucas vero dicat populos peruenisse: nõ discrepãt ab inuicẽ. Applicuerãt enim ad ipsũ populi: apostoloꝝ sequẽtes vestigia. Dñs aũt gaudebat detẽtus: sed mãdabat vt eũ dimitterẽt: vt etiam alij participes forẽt eius doctrine: quasi tempore sue pñtie nõ multuz duraturo. vnde sequit: Quibus ait: Quia ⁊ alijs ciui. oz me euã. reg. dei qz ideo missus sum. Marcus dicit: Ad hoc veni ostẽdẽs diuinitatis eius celsitudinẽ ⁊ volũtariam exinanitionẽ. Lucas vero dicit Ad hoc missus sum. i. incarnationẽ ostendẽs: necnõ beneplacitũ patris missionẽ appellãs. ⁊ ille quidem simpliciter dicit: Ut pdicẽ. iste vero regnuz dei adiungit quod est ipe christus. CHRY. Simul etiã ꝓsidera ꝙ poterat in eodẽ loco manendo oes attrahere ad se: nõ tamẽ hoc fecit: pꝛebẽs nobis exẽplum vt perambulemꝰ ⁊ requiramus pereuntes sicut pastor ouẽ pditã: ⁊ medicꝰ accedit ad infirmũ: vna enī anima recupata: poterit aligs mille delicta abolere. vnde ⁊ hic sequit: Et erat pꝛedicans in synagogis galileee. frequẽtabat quidẽ synagogas: docẽs illos ꝙ non esset seductor: nam si iugiter inhabitata coleret: diffamarent eum velut latitantẽ. BEDA. Si ãt occasus solis mystice moꝛs domini exprimitur: die redeunte resurrectio illius indicat cuius manifestata luce a credẽtiũ turbis requirit ⁊ ingẽtiũ deserto inuẽtus: ne abeat detinet: maxi cũ hoc ꝓtigerit pꝛima sabbati quo resurrectio celebrata est.

CAPITVLVM. V.

Factũ est aũt: cũ turbe irruerẽt i eum vt audirẽt verbum dei: ⁊ ipse stabat secus stagnum genezareth. Et vidit duas naues stãtes secus stagnũ. Piscatores ãt descẽderãt ⁊ lauabãt rhetia. Ascẽdẽs aũt in vnã nauim que erat simonis: rogauit eum a terra reducere pusillum. Et sedẽs docebat de nauicula turbas.

AMBRO. Ubi dñs imꝑiuit multis varia genera sanitatum: nec tempe nec loco cepit a studio sanandi turba cohiberi. vespera incubuit: sequebãtur: stagnũ occurrit: ⁊ turbe vrgebant: vnde dicitur: factũ est cũ ãt turbe irruerent in eum. CHRY. Erãt enim ei cõnexi diligentes eũ ⁊ mirãtes: tenere cupientes. Quis. n. discessisset dũ huiusmodi miracula faciebat: ꝙ noluisset solã pspicere faciez ⁊ os talia loquẽs: neqz. n. in agẽdo miracula solũ admirabilis erat: ſz visus eiꝰ abũdabat plurima gratia. vnde ⁊ loquẽtẽ eũ audiũt in silẽtio: seriã locutiõis nõ irrũpẽtes. dicitur enim. Ut audirent vbum dei: ⁊ ipe stabat secus stagnum geneçareth. BEDA. Stagnũ geneçareth idem dicunt esse quod mare galilee vel mare tyberiadis. ſz mare galilee ab adiacẽte puincia dr̃: mare ãt tyberiadis a pꝛima ciuitate. Porro geneçareth a laci ipsius natura: que crispantibꝰ aquis de seipo sibi exercitare aura perbibet: greco vocabulo quasi generãs sibi auram dicitur. Neqz eniz in stagni morem sternit aqua: sed frequẽtibꝰ auris spirantibus agitat: hausto dulcis ⁊ ad potãduz habilis. Sed hebꝛee lingue ꝓsuetudie ois aq̃ cõgregatio siue dulcis siue false mare nuncupat. THEOPHI. Fugit aũt dominus gloriã q̃tomagis ipsa cuz sequebat: ⁊ ideo a turb se separãs ascẽdit i naue: Et vidit du. naues stãtes secꝰ sta. piscatores au. descẽ. ⁊ laua. rhetia. CHRY. Qd̃ signum erat vacationis. Secundum vero matthеum inuenit eos reficiẽtes rhetia: tãtus enī erat pauptatis excessus: vt laniata repararent: noua nequeũtes hre: volẽs autẽ diligẽter congregare spectaculum: vt nemo remãeret post tergũ: sed oes facie ad faciẽ cernerẽt: ascẽdit in nauiz. vnde dicitur: Ascẽ. au. in vnã na. q̃ erat simo. roga. eum a ter. reduc. pusillũ. THEOPHI. Uide autẽ christi mãsuetudinem: quomodo rogat petrum: ⁊ petri obedientiã: quõ in omnibꝰ fuit obediẽs. CHRY. Postq̃ vero multa pegerat miracula itez doctrinã ꝓponit: ⁊ existẽs in mari piscatur existentes in terra. vnde sequitur: Et sedens do. tur. de nauicula.

GREGO. Naçãçenus: Cunctis condescendens vt a pꝛofundis extrahat piscẽ: hominẽ. ſ. natãtẽ in mobilibꝰ rebus ⁊ amaris hꝰ vite ꝓcellis. BEDA. Mystice autẽ due naues circuncisionẽ ⁊ ꝓputiuz figurãt: quas videt dominꝰ: qz in vtroq; populo nouit qui sunt eiꝰ: ⁊ ad future vite tranquillitatem quasi ad littus videndo: hoc est misericorditer visitando ꝓbebit. Piscatores sunt ecclesie doctores: q nos p rhete fidei comꝓhendunt: ⁊ quasi littoꝛi: sic terre viuentium aduehunt. Sed hec rhetia modo laxantur in capturã modo lota plicantur: quia non omne tempus est habile doctrine: sed nunc exercenda ẽ lingua doctoꝛis: ⁊ nunc suimet cura gerenda. Nauis simonis est ecclesia pꝛimitiua de qua paulus dicit: Qui operatus est petro in apostolatum circuncisionis. bene vna dicta quia multitudinis credentiuz erat coꝛ vnũ ⁊ anima vna. AVGV. De con euan. De qua docebat turbas: quia de auctoritate ecclesie docet gentes. ꝙ autem dominus ascendens in nauim rogat eum a terra reducere pusillum: signficat temperate vtendum verbo ad turbas: vt nec terrena eis ꝓcipiantur: nec a terrenis i ꝓfun

da sacramento⁹ recedatur. Uel ꝑus in primis regionibus gentibus predicandum: vt quod postea dicit: Duc in altum ad remotiores gētes postea predicāduꝫ precipiat.

¶ Ut cessauit aūt loqui dixit ad simonē: Duc in altū: ⁊ laxate rhetia vestra in capturam. Et rñ/dens simon dixit illi: Preceptor ꝓ totam noctē laborātes nihil cepimus in verbo aūt tuo laxa/bo rhete. Et cū hoc fecissent ꝛcluserūt pisciū mꝫ titudinē copiosaꝫ. Rūpebatur autē rhete eorum Et annuerūt socijs qui erāt in alia naui: vt veni rēt ⁊ adiuuarēt eos. Et venerūt ⁊ implenerunt ambas nauiculas ita vt pene mergerentur.

CYRIL. Postq̄ sufficiēter populū docuerat: regreditur iterū ad magnificētias ꝓprias ⁊ ꝓ piscatoria ministeria pis/catur discipulos. vnde sequit: Ut au. cessa. lo. di. ad simonē Duc in altū: ⁊ laxate rhe. ve. in capturam. ¶ CHRY. Lōde scēdēs eniꝫ boibus sicut magos perfidus vocauit: sic ⁊ pis/catores ꝓ piscatoriā artē. THEOPHI. Petrus aūt non distulit. vnde sequit: Et rñ. simō dixit illi. Prece. ꝓ to. no. la. ni. cepim⁹. Nō aūt addidit: Nō te audiā: nec secundis labo ribus me exponam: sed magis subdidit: In verbo autē tuo laxabo rhete. Quia vō turbaꝫ de nauicula dñs instruxerat non sine mercede nauicule dñm dereliquit: dupliciter bñ/ficians ipsuꝫ: qz primo dedit ei multitudinē pisciū: ⁊ deinde discipulū ipsum fecit: vnde sequit: Et cū hoc fecissēt: cōclu. pis. mul. co. Tot aūt pisces cepit: vt nō posset eos foras edu cere: sed a socys auxiliū peteret vnde sequit: Rūp. au. rhe. eo. ⁊ annue. so. qui erāt in alia naui: vt veni. ⁊ adiu. eos. Per nutum ipsos vocat: quia ex stupore ꝓpter capturaꝫ pisci uꝫ loqui nō poterat. ⁊ sequit de eor auxilio cū dr: Et vene. ⁊ imple. am. na. ita vt pene mergerent. AVGV. de con. euā. Joānes quidē videt simile miraculū dicere: sed illud longe aliud est quod factum est post resurrectionez domini ad mare tyberiadis: ibi enim nō solū ipsuꝫ tempus valde di uersum est: sed etiam res ipsa plurimū distat. nā rhetia illic in dexterā partē missa cētū quinquaginta tres pisces cepe runt: magnos quidē: sed pertinuit ad euangelistā dicere: q̄ cum tam magni essent rhetia nō sunt disrupta. respicientez scilicet ad hoc factum q̄d lucas cōmemorat: vbi ꝓ multi/tudine pisciū rhetia rūpebant. AMBRO. Mystice aūt nauis petri ꝑm matth̄. fluctuat: ꝑm lucā repletur piscib⁹: vt ⁊ principia ecclesie fluctuantis: ⁊ posteriora exuberantis agnoscas. Non turbatur ista que petrū habet: turbatur illa que iudā habet in vtraq̄ petrus: sed qui suis meritis firm⁹ est: turbat alienis. Laueam⁹ igitur proditorē: ne ꝓ vnū plu rimi fluctuem⁹. Illic turbatio vbi modica fides: hic securi tas vbi perfecta dilectio. Denigz ⁊si alys imperat vt laxēt rhetia sua soli tamē petro dicit: Duc in altū: hoc ē in ꝓfun dū disputationū. Quid est taz altū q̄ scire dei filiū: Que sūt aūt aplor q̄ laxari iubētur rhetia: nisi vbor ꝓplexiones ⁊ q̄ si qdā oronis sinus ⁊ disputationū recessus: q̄ eos quos ce/perint nō amittāt. Et bene aplica ist̄ruméta piscādi rhetia sunt que nō captos ꝑmūt sed reseruāt: ⁊ fluctuantes de in fimis ad supna trāsducūt. Dicit aūt: Preceptor ꝓ totā noctē laborātes nihil cepim⁹. qz nō hoc humane facūdie opus: sz supne vocationis est mun⁹. Qui aūt nihil ante ceperāt: ma gnā in vbo dñi ꝛcludūt pisciū mltitudinē. CYRIL. Hoc autē fuit figura futuri: nō eni incassum laborabūt euangeli ce doctrine rhete tendētes: sed greges gētiū aggregabunt.

AVGV. De cō. euā. Qz aūt rhetia rūpebantur ⁊ pisciū co pia ⁊ nauicule implete sūt: ita vt pene mergerēt: significat boīum carnaliū multitudinē tantā futurā in ecclesia vt ēt disruptione pacis per hereses ⁊ scismata scinderent. BE DA. Rūpitur aūt rhete: sed nō labitur piscis: qz suos dñs iuter psequētiū scādala seruat. AMBRO. Alia aūt nauis est iudea ex qua ioānes ⁊ iacobus eliguntur. Si igit de sy/nagoga ad nauim petri: hoc est ad eccl̄iaz ꝓuenerūt vt ꝓle rēt ambas nauiculas: oēs. n. ī noīe iesu genuflectūt: siue iu deis: siue grecus. BEDA. Ut alia nauis ē ecclesia gētiū: q̄ ⁊ ipsa vna nauicula nō sufficiēte piscibus ipletur electis: Quia nouit dñs q̄ sunt eius: ⁊ apud ipsum certus est suoꝝ numerus electorū: dūq̄ tot in iudea credituros non inueīt quod ad fidē vitāq̄ predestinatos nouit eternā: q̄si alteri⁹ nauis: receptacula piscib⁹ querēs suis: Lorda quoq̄ gentiū fidei gratia replet: ⁊ bene rupto rheti socia nauis aduocat. Quando autem iudas proditor: simon magus: ananias ⁊ saphira: ⁊ multi discipulorū abierunt retro: ac deinde bar/nabas ⁊ paulus a gentium sunt apostolatu segregati. AM BRO. Possumus tamen ⁊ aliam ecclesiam intelligere na uim alterius: ab vna enim plures ecclesie deriuantur. CI RYLLVS. Innuit autez socys vt auxiliarent eis. Mul ti enim sequuntur apostolorum labores: ⁊ prius illi qui eua geliorū ediderūt scripturas: post quos alij ꝑfides ⁊ populo rū pastores: ⁊ in deitatis doctrina periti. BEDA. Parus autē impletio nauiū in fines seculi crescit: sed q̄ iplete mer guntur. hoc ē in submersione premunt: non enim sunt sub/merse sed piclitate. Apostolus exponit dicēs: In nouissimis diebus erunt tpa periculosa: ⁊ erūt boīes seipsos amātes: ⁊ cetera. nā mergi naues est homines in seculo ex quo electi per fidem fuerāt morum prauitate relabi.

¶ Quod cū videret simō petrus ꝓcidit ad genua iesu dicēs: Exi a me domine: qz homo peccator sum. Stupor. n. circūdederat eum: ⁊ oēs q̄ cū illo erant i captura pisciū quā cepant. Silr aūt iaco bū ⁊ ioānē filios zebedei: qui erāt socij simonis. Et ait ad simonē iesus: Noli timere: ex hoc iam homines eris capiens. Et subductis ad terram nauibus relictis omnibus secuti sunt eum.

AMBRO. Admirabat petrus dona diuina: ⁊ quo plus metuerat presumebat magis. vnde dicit: Quod cum vide. simon petr⁹ ꝓci. ad ge. ie. di. Exi a me dñe: qz hō pctor sum.

CYRIL. Reducens enim ad ꝓscientiā patrata delicta: tremit ⁊ trepidat ⁊ velut īmundus munduꝫ non credat se posse fuscipe: acceperat enim a lege distinguendū esse inter maculatuꝫ ⁊ scīm. GREGO. nisen⁹. Cum eniꝫ mandasset demergere rhetia: tota copia pisciuꝫ capta est: q̄tuꝫ ipe ma ris dñs ⁊ terre voluerat. Vox. n. vbi semp est vox virtutis: cui⁹ precepto in origine mūdi lux ⁊ cetere creature ꝓdibāt. In his admiratur petrus. vnde sequit: Stupor enim circū. eum; ⁊ om. qui cum illo erant in captu. pisc. quaꝫ cepe. simi/liter autez iaco. ⁊ ioā. fili. çebe. qui erant so. simonis. AV GV. De con euan. Andreā non nominat: qui tamen intel/ligitur in ea naui fuisse ꝑm matthei ⁊ marci narrationem. Et ait ad simonem iesus: Noli timere. AMBRO. Dic ⁊ tu: Exi a me domine. qz peccator sum. vt respondeat de⁹. Noli timere. Indulgēti domino peccatū fatere. Uides q̄ bonus dominus qui tantum tribuit hominibus: vt viuifi/candi habeant potestatem. vnde sequit: Ex hoc iam homi/nes eris capiens. BEDA. Hoc ad ipsum petrum speciali ter pertinet. exponit enim ei dominus quid hec captura pi sciuꝫ significet: q̄. s. ipse sicut nunc ꝓ rhetia pisces: sic aliquā do ꝓ verba sit capturus homines: totusq̄ facti huius ordo quid in ecclesia: cuius ipse typuꝫ tenet: quotidie gerat ostē dit. CHRY. Considera autem eor fidem ⁊ obedientiā. habentes enim opus pre manibus appetibilis piscationis: cum audissent mandātem non distulerunt: sed relictis om nibus sequebāt. Talem enim obedientiam requirit a no/bis christus: vt eam non pretermittamus: etiam si aliquid

valde necessariū vrgeat. Unde ⁊ segr̃: Et subductis ad terr̃a nauibus relic. om secu. sūt eū. AVGV. de cō. euange. Matthe⁹ ⁊ marcus breuiter hoc perstringūt: quēadmodū gestū sit qō lucas hic apertius explicauit. Hoc tamē videt̃ distare ꝙ tñ petro a dño dcm̃ cōmemorat: Ex hoc iā boies eris capiēs: qō illi ambobus fratrib⁹ dictū eē narrauerunt. Sed potuit vtiqz prius hoc petro dici: cū de capta ingenti multitudine pisciū miraret̃: quod lucas insinuauit: ⁊ ābob⁹ postea: qō illi duo cōmemorauerūt. vel intelligendū ē hoc primo fuisse factum qō lucas ꝓmemorat. nec tūc eos a dño vocatos: sz tñ fuisse p̄dictū petro: ꝙ boies eēt capturus: nō autē ꝙ nunq̄ pisces esset capturus. vnde datur locus intelligere eos ad capturā pisciū remeasse: vt postea fieret quod matthēus ⁊ marcus narrant: tunc nō subductis ad terrā nauibus tanq̄ cura redeūdi: sed ita eū secuti sunt tanq̄ vocantem aut iubentē. Sed si ſm ioānē iuxta iordanez secuti sūt eum petrus ⁊ audreas: quomodo ab alys euāgelistis dicit̃ ꝙ eos in galilea piscātes inuenit: ⁊ ad discipulatū vocauit: nisi qz intelligēdū est nō sic eos vidisse dñm iuxta iordanē vt ei inseparabiliter cohererent: sed tñ cognouisse quis es set eūqz miratos ad propria remeasse. AMBRO. Ly stice aūt quos petrus in vbo capit: in verbo credidit: negat suā predaz: negat suū munus: Exi inquit a me domine. No li timere ⁊ tu que tua sunt domino deferre: quia que sua nobis ille concessit. AVGV. de que. euā. Uel aliter. Ex p sona eccl̃ie carnalibus hominib⁹ plene petrus dicit: Exi a me quia homo peccator sum. tanq̄ ecclesia turbis carnalium ipleta ⁊ eoꝝ moribus pene submersa: regnū spiritaliū in quibus maxime persona christi eminet: a se quodammodo repellit. Nō enim hoc voce lingue dicūt homines bonis ministris dei vt eos a se repellāt: sed voce morū ⁊ actuū sua dēt a se recedi: ne p bonos merganť: ⁊ eo vehemētius quo deferūt eis honorez: vt honorificētiā eoꝝ signifi cauerit pe tras cadēs ad pedes dñi: Mores āt in eo ꝙ dixit: Exi a me BEDA. Confortat aūt dñs timorē carnalium: ne gs vel de sua sciētia culpe tremēs: vel de aliox innocētia stupēs sanctitatis iter formidet aggredi. AVGV. de que. euan. Dñs aūt dū nō recessit ab eis significat in bonis ⁊ spūalib⁹ viris non esse oportere hanc volūtatē: vt peccatis turbarū cōmoti: quo quasi securius tranquilliusqz viuant: munus ecclesiasticū deserāt. Ex aūt subductis ad terraz naubus: relictis omnibus secuti sunt eū: pōt significare finem temporis quo ab huiusmodi salo: qui christo inheserunt: penit⁹ recessuri sunt.

¶ Et factū ē cū esset in vna ciuitatum: ⁊ ecce vir plenus lepra videns iesuz ⁊ procidēs i faciē suā rogauit eū dicēs: Dñe si vis potes me mūdare. Et extendēs iesus manū tetigit eū dicēs: Volo: Admundare. Et cōfestim lepra discessit ab illo. Et ipse pcepit illi vt nemini diceret: sed vade oñde te sacerdoti: ⁊ offer pro emundatiōe tua sicē precepit moyses in testimoniū illis. Perambulabat aūt magis sermo de illo ⁊ ꝓueniebant turbe multe vt audirēt ⁊ curarentur ab infirmitatibus suis. Ipse autē secedebat in desertum: ⁊ orabat.

AMBRO. Quarto signo ex quo in capharnaū dñs vēit leprosus sanatur. Si autem quarto die solem illuminauit ⁊ clariorem ceteris fecit: hoc clari⁹ opus estimare debem⁹ de quo dicitur. Et factum est cum esset in vna ciuita. ⁊ ecce vir plenus lepra. Bene vbi leprosus mundatur: certus non exprimit̃ locus: vt ostendatur non vnum populum specialis alicuius ciuitatis: sed omnes populos fuisse sanatos.

ATHANA. Adorauit autē leprosus dominum deum existētē in corpore: ⁊ neq̄ ꝓpter carnē putauit eē creaturaz verbū dei: nec pro eo ꝙ verbū erat vilipēdit carnē quā vestiebat: imo vt in tēplo creato adorabat oium creatorem in faciē ꝓcidens. Sequitur enim: Et videns iesum ⁊ procidēs in faciē rogauit eum. AMBRO. Qz in faciem procidit humilitatis est ⁊ pudoris: vt vnusquisqz de vite sue maculis erubescat: sed cōfessionē verecundia nō repressit: ostēdit vulnus: remediū postulauit dicēs: Domine si vis potes me mundare. De voluntate domini nō quasi pietatis incredulus dubitauit: sed quasi iniquitatis sue ꝓscius non presumpsit. religionis autē ⁊ fidei plena cōfessio est. in voluntate domini tribuit potestatem. CYRIL. Nouerat enī lepra experimētis medicoꝝ nō cedere: sed vidit diuina maiestate pelli demones: ⁊ ceteros ab alys valitudinibus curari: q̄ cōiecit diuina dextra fieri. TYTVS. Addiscamus etiaz ex verbis leprosi corporaliū infirmitatū medelam nō quere sed diuino beneplacito totum committere: qui nouit opportuna ⁊ omnia iudicio disposuit. AMBROSIVS. Eo autem sanat genere quo fuerat obsecratus. vnde sequitur: Et extendens iesus manum tetigit illum. Lex tangi leprosos prohibet: sed qui dominus legis est nō obsequitur legi: sed legez facit. Nō ergo tetigit quia sine tactu mū dare non poterat: sz vt ꝓbaret qz subiect⁹ non erat legi nec cōtagiū timebat vt boies: sed qz cōtaminari nō poterat: qz alios liberabat. simul econtrario vt lepra tactu dñi fugare tur: que solebat contaminare tangentez. THEOPHI. Ipsi⁹ enī sacra caro ē purgatiua ⁊ vitā tribuēs: sicut existēs vbi dei caro. AMBRO. In hoc āt qō subdit: Volo: mundare: habes volūtatē: habes ⁊ pietatis effectū. CYRIL. A maiestate aūt ꝓcessit ꝑiosuz mādatū. Qual̃ igit̃ i seruis cōputatur vnigenit⁹ filius qui volendo tantūmodo cūcta potest: Legitur de deo patre ꝙ oīa quecūq; voluit feč. Qui vo sui patris ptāte fungitur: quō diuersificabit̃ in natura ab eo: Solent etiā quecunq; sunt eiusdē virtutis: eiusdē esse substātie. Mirare tū in bis christuz diuine ⁊ corporaliter opantez. diuinū enī est ita velle vt presto fiāt oīa: humanū autē extēdere dexterā. Unus itaq; christ⁹ ex vtrisqz pficit̃: eo ꝙ vbuz caro fcm̃ ē. GREGO. nisen⁹: Et qz cū vtraqz hominis pticula aīa. s. ⁊ corpore vnita ē deitas: ꝓ vtraqz patebāt supne nature indicia. Corp⁹ enīz reconditum in se lumē declarabat: cū palpādo p̄stabat remedia: sed aīa ꝑpotenti voluntate diuinā ostendebat virtutē. velut. n. sensus tact⁹ ꝓpri⁹ corporis ē: sic ⁊ animē voluntarius motus: vult anima: tangit corpus. AMBRO. Dicit ergo volo ꝓpter photinū. impat ꝓpter arriū. tangit ꝓpter manicheū. Nihil aūt mediū est inter op⁹ dei atqz p̄ceptū: vt intelligas medētis affectū: vtutē operis. vnde sequit̃: Et cōfestī lepra discessit ab illo. Sed ne lepra trāsire possit in medicū. vnusqsq; dñice humilitatis exēplo iactātiā viter. nā sequit̃: Et precepit illi vt nemini diceret. vt. s. doceret non vulgāda nostra beneficia sz premenda: vt non soluz a mercede abstineam⁹ pecunie. sz etiam gratie. aut fortasse illa silenty causa est imperati. ꝙ meliores putabat: qui fide magis spontāea q̄s speratis beneficijs credidissent. CYRIL. Leproso etiā silete sufficiebat ipsa negocij vox ad narrādum oībus agnoscētibus per eum potestatem curātis. CHRY. Et qz vt plurimuz homines dum egrotāt dei sunt memores: vt autem conualescunt hebetātur. mādat vt deū pre oculis habeat: dans gloziā deo. vnde segtur: Sed vade: oñde te sacerdoti. vt. s. mundatus leprosus cōmitteret se sacerdotis aspectui: ac sic p illius censuram numerareť iter suos. AMBRO. Et vt etiā intelligeret sacerdos non legis ordine: sed gratia dei supra legē esse curatū: vt dū mādat sacrificiū ſm precepti moysi: oñderz dñs qz legē nō solueret: sz ipleret. vnde sequit̃: Et offer p emun. tua sicut pcepit moyses. AVGV. de que. euā. Uidet̃ hic approbare sacrificium qō p moysen

ceptū est:cū id nō recipiat eccl̄ia:qđ iō iussisse intelligi pōt ga nōdū ceperat eē sacrificiū scūz scōz qđ corpus eius ē:nō eniz oportebat auferri significatiua sacrificia priusq̄z illud qđ significabat cōfirmatū esset cōtestatiōe apl̄oz p̄dicātiū z fide credētiū ppl̄oz. AMBRO. Uel ga lex spiritalis ē: videt sacrificiū mādasse spiritale. vñ dixit. Sic p̄cepit moyses. Deniqz addidit. In testimoniū ill̄. TITVS. Pereti ci ppera hoc accipiūt dicētes. in obprobriū legis eē dictuz. Qualr aūt iuberet offerre p emūdātiōe fm p̄ceptū moysi.

CYRIL. Dicit ergo. In testimoniū illis. qz ex hoc facto ostenditur chr̄istū incōpabili excellētia moysi p̄ferri: qz. n. moyses insufficiens erat a sorore lepre pellere morbū: orabat dñm vt eaz liberaret. sed saluator ī ptāte diuina ptulit Uolo mūdare. CYRIL. Uel in testimoniū illis: hoc est ad reprehēsionē eoz z ad ꝓbationē q̄ legē reuereor. Cum enī te curauerī: mitto te ad sacerdotū experiētia: vt attestēris mihi q̄ nō suz p̄uaricat⁹ legē. z quāuis dñs impedēs remedia moneret nemini dicere: instruēs nos euitare supbia: fama tñ eius volabat vndiqz īstillās auditui cunctorū miraculū. vñ segt̄. Perā. ma. se. de il. BEDA. Unius aūt pfecta saluatio multas ad dñz cogit turbas. vñ segt̄: Et cō. tur. ml̄. vt au. z cu. ab īfi. su. Ut enī lepr̄osus exteri⁹ z interi⁹ se sanatū doceret: p̄ceptū bñficiū vt marcus ait etiā iussus nō tacet. GREGO. vi. mo. Redēptor aūt nr̄ p die mira cula in vrbib⁹ exhibet z ad oronis studiū ī nocte pnoctat. vñ sequit̄. Ipse āūt se. in deś. z ora. vt pfectis videlicet p̄dicatoribꝰ īnuat: q̄ten⁹ nec actiuā amore speculatiōis fundit⁹ deserāt: nec cōtēplatiōis gaudia opationis nimietate contēnāt sed geti cōtēplātes sorbeāt qđ occupati erga ꝓximos loquētes profundāt. BEDA. Qz autē secedit orare nō ei natura tribuas q̄ dicit: Uolo mūdare. fz ei q̄ extēdēs manū tetigit lepr̄osuz: nō q̄ iuxta nestoriū gemina sit filꝰ psona: sed eiusdē psone: sicut nature: sic z operatōes sunt due. GREGO. naçançen⁹: Et opera qdē in populo; orones aūt in deserto pagebat vt plurimū: sāctiēs q̄ liceat parūp gescere: vt mēte sincera cū deo colloq̄mur. Neqz enī ipe indigebat remotōe: qz nō erat in eo qđ remitteret cū de⁹ eēt: fz vt patet at nobis z opatiōis horā z altioris solertie. BEDA. Typice aūt lepr̄osus hūanū gen⁹ languidū peccatis designat: plenū lepra: qz oēs peccauerūt z egēt gr̄a dei: vt. s. extēta manu ,i. vbo dei humanā cōtingēte nām: a p̄sci erroris varietate mūdent. z offerāt p emundatiōe corpa sua hostiā viuam.

AMBRO. Si aūt lepre medicina vbū est: ꝓtēptus vbi: lepra mētis est. THEOPHI. Uide aūt q̄ postq̄z mūdar⁹ est aliquis tunc dignus est offerre hoc mun⁹. s. corpus z sanguinem domini: quod est diuine vnitum nature.

¶ Et factū ē ī vna dierū: z ipe sedebat docēs. Et erāt pharisei sedētes z legis doctores q̄ venerāt ex oi castello galilee z iudee z hierlz: z virt⁹ dñi erat ad sanādū eos. Et ecce viri portātes ī lecto hoiez q̄ erat paralytic⁹. Et q̄rebāt eū īferre z ponere añ eū. Et ñ inuenientes q̄ pte illū īferrēt p turba: ascenderūt supra tectū: z p tegulas sūmiserūt eū cū lecto ī mediū añ ihm. Quoz fidez vt vidit dixit: Hō remittunt tibi pcta tua. Et ceperūt cogitare scribe z pharisei dicētes. Quis est hic qui loquitur blasphemias: Quis pōt dimittere peccata: nisi solus de⁹? Ut cognouit aūt iesus cogitatōes coz: rñdens dixit ad illos: Quid cogitatis ī corib⁹ vestris: Quid est facilius dicere dimittuntur tibi peccata: an dicere surge z ambula: Ut autem sciatis q̄ filius hois habet ptātem ī terra dimittēdi peccata: ait paralytico: Tibi dico surge tolle grabatū tuū: z vade in domū tuā. Et ꝓfestiz cōsurgēs coz illis tulit lectū in quo iacebat: z abijt ī domū suā magnificās deum. Et stupor apprehēdit omnes z magnificabāt deū. Et repleti sunt timore dicentes: quia vidimus mirabilia hodie.

CYRIL. Scribe z pharisei q̄ facti fuerāt prodigioz xp̄i visores: audiebant ipsiz quoqz docentē. vñ dr̄: Et factū ē ī vna dieꝝ: z iesus sede. do. z erāt. pha. seden. z legis doc. qui vene. ex oi castel. gali. z iu. z hierlm: z vir. dñi erat ad sanandos. Non quasi mutuo acciperet ptātez alterius: fz q̄si deus z dñs ꝓpria, operabat ỹtute. fiunt aūt hoies sepe donorum spiritaliū digni: fz plerūqz deficiūt ea rone quā nouit donorū largitor: quod in chr̄isto non accidit: affluebat enī in prestandis remedys virtus diuina. Quia vero necessariū erat vbi tanta scriba z phariseorum turba conuenerat: aliquid fieri ex his que virtuti attestarent ipsius: coram eis q̄ eum puipendebant factū ē quoddā miraculū ī paralytico. ī quo quia defecisse videbat medicinalis ars: portabat a primis ad supnū z celestē medicū. vñ segtur: Et ecce viri por. ī lec. homi. q̄ erat paralytic⁹ z querebāt eū infer. z po. ante eum.

CHRY. Mirādi vo sunt q̄ paralyticū adduxerūt: q̄liter cū nequissent ītrare p ostiū: nouū aliqd z alienū attentauerūt. vñ segtur: Et nō inue. q̄ parte euz īfer. pre. tur. ascē. supra tec. detegētes aūt tectū deponūt grabatū z ponūt ī medio paralyticū. vñ segtur: Et p tegu. submise. illū cū lec. ī me. ante iesuz. Dicet aligs demissum fuisse locū a quo p tegulas deposuerūt paralytici lectuz. BEDA. Uoiez autē dñs a paralysi curatur⁹ ꝓmo peccatoz vincula dissoluit vt ostēderet eū ob nexus culpaz artuum dissolutione damnari: nec nisi his relaxatis membroz posse recupatione sanari. vñ segt̄. Quoz fidē vt vi. dixit: Hō: remit. ti. pec. tua. AMBRO. Magnus dñs q̄ alioz merito ignoscit alys: z dum alios probat: alys relaxat errata. Tur apud te hō collega nō valeat: cū apud deū seruus z ītercedendi meritū z ius hēat ipe trādi: si grauiū pctōz diffidis vēiā: adhibe pcatores: adhibe ecclīā q̄ p te pceť: cui⁹ ꝓtēplatōe qđ tibi dñs negare possit: ignoscat. CHRY. Occurrebat aūt z ī hoc ipi⁹ patientis fides: nō. n. sustinuisz se īferi⁹ submitti: nisi credidisset.

AVGV. de cō. cuā. Qz āt dic̄: Hō: dimittūt tibi pcta: ad hoc īsinuandum valet: qz homini dimittebant peccata q̄ eo ipso q̄ hō erat nō possz dicere: Nō peccaui. Simlr et vt ille q̄ hoī dimittebat intelligeret de⁹. CHRY. Nos aūt sic corpalr patimur: satagim⁹ nociuū abycere. cuz vo male sit aīe z differim⁹: atqz iō nec a corporis nociuis curamur. Ab scidam⁹ igit̄ fontē maloz: z cessabūt egritudinū fluxꝰ. Metu aūt mltitudinis suā ītētionē apire pharisei nō audebāt: fz solū ī corib⁹ suis meditabāt. vnde segt̄. Et cepe. cogitare scri. z pha. dicentes: Quis est hic q̄ lo. blasphemiā: CYRIL. In quo mortis p̄cipitāt sniaz. Erat enī mādatū in lege. q̄ qcūqz blasphemaret in deum: morte puniret. AMBRO. Itaqz ab ipis ex operib⁹ suis dei filꝰ accipit testimoniū: nā z validius est ad fidē qđ confitentur inuiti: z pnicio si⁹ ad culpā quod negāt: q̄ suis assertiōib⁹ relinquit. vnde segt̄. Quis pōt peccata dimittere nisi solus de⁹? AMBRO. Magna ī fide plebis amentia: vt cum confessa fuerit solius dei esse donare peccata: non credat deo peccata donāti. BEDA. Uerum enim dicūt quia nemo peccata dimittere nisi de⁹ potest: qui per eos quoqz dimittit q̄bus dimittendi tribuit potestatem. Et ideo chr̄ist⁹ vere deus esse probatur: quia dimittere peccata quasi deus potest. AMBRO. Dñs aūt saluos volēs facere peccatores ex occultoruz cognitōe deū se eē demōstrat. vnde segt̄. Ut āt cognouit de⁹ cogita. eoz

rñdēs dī:ad illos:Quid cogi.i cor.vīs: CYRIL.q.d.O pharisei ga dicitis:Quis pōt pctā dimittere nisi solus de⁹: Respōdeo vob.Quis pōt secreta cordis scrutari:nisi solus de⁹:g p ꝓphās dic̄.Ego dñs scrutās corda ꝛ ꝓbans rencs. CYRIL.Si ergo icreduli estis erga primū.ſ.remissionē pctī:ecce aliud adycio dū itima vra patefacio.gn etiā aliud dū paralytici corp⁹ ꝓsolido.vñ subdit.Quid est facilius di. dimit.ti.pec.an di.sur.ꝛ am:Palā gdē ē qz ꝓsolidare corp⁹ facili⁹ē.ꝙto nāqz nobilior ē aīa corpe:tāto ē excellētior ab solutio criminū.verū ga illud nō creditis:eo ꝙ lateat adu cīā qō min⁹ē aptius tñ q̄ten⁹qō est magis occultū p hoc de mōstreī.Et gdē cū allocut⁹ ē infirmātez:nō dixit dimitto tibi peccata:ppīā exprimens potestatem:sed remittuntur tibi pctā.Cogētib⁹ āt illis euidēti⁹ ppīā declarat ptātē di cēs.Ut āt scia.ga fi.ho.po.hz ī ter.di.pec. THEOPHI. Uide ꝙ ī ter.di.pec.Duz eni sum⁹ in terra:pctā nra delere possum⁹.Postqz vo a terra tollimur:nō valebimus ꝓfiteri: claudit.n.ianua. CHRY.Demōstrat aūt pctōr veniaz p corpis sanationē.vñ segt̄.Ait paly.ti.di.su.Ipsā vero cor pis sanationē demonstrat p lecti portationē.vt sic nō repu teī fantasia qō fcīm ē.vñ segt̄:Tol. gra.tu.ꝛ va.ī do.tu.q.d. Ego volebā p tuā passionē curare illos g sani videtur infir māt āt ī anima.hz ga nolūt: vade tuā corrector⁹ familiam. AMBRO.Nec mora vlla sanitatis īteruēit:vnū dictor remediozūqz momētū ē.vñ segt̄:Et ꝓf.sur co.il.tu.lec.ī quo ia.ꝛ abyt ī do.suā ma.deū. CYRIL.Quo fcō patuit ꝙ fi lius hois pōt ī terra relaxare pctā: qō p se ꝛ p nob dixerat. ipe nanqz vt de⁹ fact⁹ hō tanqz dñs legis pctā dimittit.Sor titi sum⁹ ēt nos ab eo tā mirabilē grāz.Dictū ē.n. discipul' Quor remiseritis pctā:remittunt eis.Q uo aūt nō magis ipse peccata dimittit:g ceteris ptātem faciēdi hoc tradidit. CHRY.Reges aūt terreni ꝛ pncipes homicidas absol uētes a pena pñti liberāt.a criminib⁹ expiare aūt nō pñt. AMBRO.Spectāt aūt surgētē icreduli⁹: mirātur abeū tez.vñ segt̄:Et stupor app.om.ꝛ mag.deū. CHRI. Pau latiz serpūt iudei magnificantes deū nō tñ putāt eū deum: eē:obstabat.n.eis caro:nec tñ erat modicū estimare cū pre cipuū eē mortaliū:ꝛ a deo ꝓcessisse. AMBRO.Diuini āt opis miracula malūt timere q̄ credere.vnde segt̄.Et rep. sūt ti.d.ga vi.mi.ho.Si āt credidissent nō timuissent:vtiqz hz dilexissēt:pfecta.n.dilectio foras timorē excludit. Non ociosa aūt b⁹ paralytici nec angusta medicina ē: qñ orasse ꝑmittitur:nō ppter suffragiū:sed ppter exēplū. AVGV. de q̄sti.euā.De palytico eniz pōt intelligi aiaz dissolutā mē bris:hoc est operationibus xp̄m q̄rere.i.volūtatez vbi dei. Impediri aūt a turbis.ſ.cogitationum nisi tecta.i.opta scri pturar apiat ꝛ p hoc ad noticiā christi pueniat:hoc ē ad ei⁹ humilitatē fidei pietate descēdat. BEDA.Et bñ dom⁹ iesu tegulis ꝓtecta describit:ga sub ꝓtēptibili litteraū vela mine spiritalis gr̄e vtus inuenit. AMBRO. Unusqsq aūt eger petēdo pctōres salutis debet adhibere p quos no stre vite ꝓpago resoluta actuūqz nrorū clauda vestigia vbi celestis remedio reformētur.Sint igitur aliqui monitores mētis g aīum hois q̄uis exteriozis corpozis debilitate tor pētez ad superiora erigāt:quor rursus adminiculis ꝛ attol lere:ꝛ humiliare se facilis ante iesuz locet:dñico videri di gnus aspectu. humilitatē enim respicit dñs. AVGV.de questi.euā.Si ergo a q̄b⁹ depōitur:bonos doctores eccl'e pñt significare:ꝙ aūt cū lecto deponit:significat ab hoīe in ista carne adhuc ꝓstituto xp̄z ōbere cognosci. AMBRO. Dñs aūt plenā spez resurrectiōis ostendens pctā donat aior debilitatem carnis excludit.hoc est.n.totū hoiez esse cura tum.Quāuis igit magnū sit hoibus pctā dimittere.tñ mul to diuini⁹ est resurrectionē donare corpib⁹ qñquidē deus resurrectio est.lectus autem q tolli iubet:nihil est aliud q̄ corpus humanū. AVGV.de q̄st.euā.Ut nō iā in carnali bus gaudys tanqz in lecto regescat infirmitas aīe.hz magis ipsa ꝓtineat affectiones carnales ꝛ tendat ad domum suaz idest requiem secretorum cordis sui. AMBRO.Uel do mum repetere suam hoc est ad paradisum redire. ea. n. est vera domus que hominem prima suscepit:non iure amissa sed fraude.Merito ergo restituitur quoniam venerat qui nexum fraudis aboleret:iusqz reformaret.

¶Et post hec exīt:ꝛ vidit publicanū noie leui se dentē ad teloneū ꝛ ait illi.Sequre me.Et relictis oībus surgēs secutus est eū.Et fecit ei conuiuiū magnū leui ī domo sua:ꝛ erat turba mlta publi canor ꝛ alior q cū illis erāt discūbētes.Et mur murabāt pharisei ꝛ scribe eor dicentes ad discī pulos ei⁹.Quare cū publicanis ꝛ pctōrib⁹ man ducatis ꝛ bibitis:Et rñdēs iesus dixit ad illos. Nō egēt q sani sunt medico:hz q male hñt.Non eni veni vocare iustos: hz pctōres ad pniam.

AVGV.Post paralyticū sanatū de cōuersione publica ni subiungit dicēs:Et post hec exyt ꝛ vidit publicanum no mine leui sedentē ad teloneū.Ipse est matthe⁹ qui ꝛ leui. BEDA.Sed lucas ꝛ marcus ꝓpter honorē euangelistę nomē tacēt vulgatū.Matthe⁹ aūt in sermonis principio accusator sui factus:matthe⁹ se ꝛ publicanū noīat:ne gs a salute desper ꝙ īmanitate pctōr cū ipse de publicāo ī apo stolū sit mutat⁹. CYRIL.Publicanus.n.fuerat leui: vir aur⁹:effrenis erga supflua: aliēi amator:Hoc ē.n.publicāo rū officiū:hz ab ipsis officinis malicie detrahit:Christo cuz vocāte.vñ segt̄:Et ait illi.Sequre me. AMBRO.Seq iu bet nō corpis gressu:hz mētis affectu.Itaqz ille vbo vocat⁹: ppīa dereligt q rapiebat aliēa. vnde segt̄:Et relictis oib⁹ surgēs secutus ē eū. CHRY.Ubi ꝛ vocātis virtutē ꝛ vo cati obediētiā cōsidera.Neqz.n.obstitit:neqz vacillauit: hz ꝙtinus paruit:nec ī ppīā domū ire voluit vt suis hoc inti maret:sic nec piscatores. BASI.Nec solū fenora telonei postposuit:sed ēt cōtēpsit picula q̄ sibi ac suis accidere pote rāt:duz calculos telonei dimitteret impfectos. THEO PHI.Et sic ab accipiēte cēsuz a trāscūtib⁹:xp̄s censuz acce pit:nō gdē ei⁹ accipiēs pecuniā:hz totaliter eū trālferēs ad suū ꝓfectū. CHRY.Uocatū āt leui domin⁹ honorauit: dū cū eo ꝓfestī epulat⁹ ē:hoc.n.ei maiorē p̄stabat fiduciaz. vñ segt̄:Et fecit ei ꝓuiuium magnum leui ī do.sua. Nec solū cū eo di scūbit imo cū plurib⁹:vñ segt̄.Et erat turba mlt̄. publi. ꝛ alio. g cū il.erāt discūbē.Cōuenerant.n.publicani ad eū sicut ad collegā ꝛ hoiez eiusdē officy:hz ꝛ ipse glorians de pñtia xp̄i cōuocauit oēs.Christ⁹ etiam q̄libz genus remedy exhibe bat:ꝛ nō solū disputādo ꝛ pstando sanitatis remidia vel ēt redarguēdo emulos:hz ēt cōedēdo nōnullos errantiū corri gebat.ide nos īstruens ꝙ qōlz opus ꝛ tp̄s pōt nob vtilitatē afferre.Sz nec publicanor pticipationē vitauit pp vtilita tē seqntē more medici:g nisi tāgeret sanē: nō libarer a mō bo. AMBRO.Cū pctōrib⁹.n.māducādo ēt cū gētib⁹ nō ꝓhibz nos inire cōuiuiū. CHRY.Hz tñ dñs inculpatus ē ide a phariseis īuidētibus ꝛ volētibus a xp̄o discipl'os se pare.vñ segt̄:Et murmur.phari.ꝛ scribe. dicē.ad discī.ei⁹ Quare cū publi.ꝛ pec.mandu.ꝛ bibitis: AMBRO.Ser pētina vor ē:hāc ꝓmā vocē Xp̄s emisit dicēs eue: Quid di xit de⁹.nolite manducare ꝛc.g̃ p̄ris sui venena diffundunt. AVGV.de cō.euā. Videt āt lucas hoc aliqz̄to differēti⁹ ab alys euāgelistis cōmemorasse.nō.n.dic̄ tñ dño obiectū esse:ꝙ cū publicāis ꝛ phariseis manducaret ꝛ biberet:hz di scipulis ꝙ de ipso ac de ipsis acciperetur. Propterea enim matthe⁹ ꝛ marcus de christo discipulis obiectuz narrāt:qz ꝙ discipuli cum publicanis ꝛ peccatoribus manducabant

magistro magis obyciebaꝫ: quez sectādo imitabantur. vna ergo sententia est tāto melius insinuata quanto quibusdaz vbis manente veritate varia. CHRY. Ipse autē dñs in contrariū cozum sermonē cōuertit. ostendens nō eē culpaz cū pctōzibus ꝟuersari: sz ēt cōsonum mīe ꝓpzie. vñ sequit. ⁊ rñdēs iesus dixit ad il. Nō egēt me. g sa. sūt: sz g male habēt In quo ꝟmemozat eos cōis infirmitatis: ⁊ de nūero languē tiū eos eē oñdit: se vo medicū eē latēter subiūgit. Nō. n. ve. vo. iu. sz pctōres. GREGO. nisen⁹. q. d. Adeo peccatozes nō abominoz. qz coz tñ gra veni nō vt mancāt pctōres: sz vt ꝟuertāt: ⁊ boni fiant. AVGV. de cō. euā. Un addidit In pnīaz. qō ad explanādā snīaz valet: ne gsqz pctōres ob hoc ipo q pctōres sūt: diligi arbitret a xpo: cū illa sīlitudo de egrotis bene intimet quid velit de⁹ vocando pctōres tā qz medicus egrotos vt ab iniquitate tanqz ab egritudie sal ui fiant. AMBRO. Sz quō dū iustificias dilexit: neqz vi dit dauid iustū derelictū: si iustus derelinquit pctōr ascisci tur: nō itelligas q eos iustos dicit q ex lege pſumāt ⁊ euāge ly gratiā nō regrāt. Neo āt iustificat ex lege: sed redimit ex gra. Nō vocat g eos q se iustos dicūt. vsurpatozes. n. iusti cie nō vocant ad graz. nā si gra ē ex pnīa: vtiqz q fastidit pe nitētiā abdicat graz. BEDA. Pctōres aūt vocat eos qui sua mala attēdentes nec p legē iustificari se posse putātes chzisti gre se penitēdo despiciūt. CHRY. Ironice āt dic illos iustos sic qñ dr. Ecce adā fact⁹ ē qsi vn⁹ nr̄m: q āt nul lus erat iustus sup terrā oñdit paulus dicēs. Oēs peccaue rūt ⁊ egēt gra dei. GREGO. nisen⁹. Uel dicit nō egere sa nos ⁊ iustos medico. s. angelos: sed male hītes ⁊ pctōres. i. nos qz mozbū pctī icurrim⁹ q in celis nō ē. BEDA. Per Matthei aūt electionē fides gentiū exp̄mit: q pus mūdāis ībiabāt: sz nūc xpi cozp⁹ sedula deuotōe ꝟficiūt. THEO PHI. Uel publican⁹ ē q pncipi mundi seruit ⁊ debitū car ni reddit: cui gulosus reddit escas: adulter voluptatē: ⁊ ali⁹ aliud. Cū aūt viderit eū dñs sedētē in teloneo. i. nō mouen tē se ad maiorē negciā: tūc a malo crigeť: ⁊ sequeť iesuz: ⁊ su scipiet ī domo aīe dñz. AMBRO. Qui aūt domicilio xp̄s recipit interno: maxīs delectatiōib⁹ exuberātiū pascit vo luptatū: itaqz libenter dñs ingredit ⁊ in ei⁹ recūbit affectu: sz rursus accēdit inuidia pfidoz: ⁊ future pene spēs p̄figu rat: epulātib⁹. n. fidelib⁹ in regno celozū pfidia iciu na toꝛ q̄bitur. BEDA. Uel p hoc designat iudeoz inuidia q̄ de gētiū salute tozq̄t. AMBRO. Simul etiā oñdit q̄tū sit inter emulos legis ⁊ gre: q⁹ illi q legē sequūtur mētis famē patiētur eternā. Qui vo vbū in interiozib⁹ aīe receperūt ali mēti celestis ⁊ fontis vbertate recreati esurire ⁊ sitire non pūt. Et iō g aīo ieiunabant murmurabāt.

¶ At illi dixerūt ad eū. Quare discipli io ān is ie iunāt freqnter ⁊ obsecratiōes faciūt: sīlr ⁊ phari seoz: tui āt edūt ⁊ bibūt: Quib⁹ ipe ait: Nūqd potestis filios sponsi dū cū ill ē spōsus facere ie iunare: Ueniēt aūt dies: cū ablat⁹ fuerit ab ill spōsus: tūc ieiunabūt in illis dieb⁹. Dicebat aūt ⁊ sīlitudinē ad illos. Qz nemo ꝓmissurā a nouo vestimēto mittit ī vestimētum vetus: alioquī ⁊ nouū rūpit: ⁊ veteri nō ꝟuenit cōmissura a nouo Et nēo mittit vinū nouū i vtres veteres: alioqn rūpit vinū nouū vtres: ⁊ vinū effūdet ⁊ vtres pe reūt. Sz vinū nouū i vtres nouos mittēdū ē: ⁊ vtraqz cōseruāt. Et nemo bibens uetus statim ult nouū: dicit enī: Uetus melius est.

CYRIL. Postqz primū vbū acceperūt a xpo ab alys ad alia se transferunt: volentes ostendere sacros discipulos ⁊ pſum cū eis iesum minime curasse de lege. vnde dr: At illi dixerūt ad eū: Quare discī. ioan. ieiu. frequē: ⁊ obsecra. faci. similiter ⁊ phari. tui aūt edūt ⁊ bibūt: Quasi dicāt comedi tis cū publicanis ⁊ pctōrib⁹: cū iubeat lex īmūdo nō cōica re: sz in excusatiōne ꝑuaricatōis vob accedit mīa. Cur ergo nō ieiunatis: vt mos ē fīm legē volētib⁹ viuere: Sz sci q dez iccirco ieiunāt vt corpus affligētes getēt passiōes ipsi⁹. Sz xp̄s nō egebat ieiunio ad pfectionē vtutis: cū tāq̄z de⁹ absq lut⁹ cēt a quolibz vīculo passiōis: sz nec ei⁹ comitiua ieiūio egebat: sz pticeps gre ei⁹ sine ieiunio decozata vtuose ꝟuer sabať. q si tps. xl. dieb⁹ ieiunauerat: nō hoc fuit vt i se passio nē mortificaret: sz vt nozmā abstinētie oñdat carnalibus:

AVGV. de cō. euā. Euidēter aūt lucas alios ō alys hoc dixisse narrauit. vñ g matth̄. dic. Tūc accesserūt ad eū discī pli ioānis dicētes. Quare nos ⁊ pharisei ieiunam⁹. nisi q ⁊ ipsi aderāt: ⁊ oēs certatiz vt gsqz poterat hoc obiecerunt:

AVGV. ī eodē. Est aūt duplex ieiuniū. vnū ī tribulatōe ad ꝓficiādū deū ī pctis. aliō ī gaudio: cū tāto min⁹ delectāt carnalia: q̄to spiritaliū maiō sarcia ē. Interrogat⁹ g dñs cur discipuli ei⁹ nō ieiunarēt de vtroqz ieiunio rñdit. ⁊ pmo de ieiunio tribulatōis. Segť enī. Quib⁹ ipse ait. Nunqd po. fi. spo. dum cum il. est spon. face. ieiunare. CYRIL. Quasi. d. ꝓzesens tps leticie ē ⁊ alacritatis. nō igiť īmiscēda sūt tri stia. CYRIL. Saluatozis. n. nr̄i ī hoc seculo demōstratio nihil aliō fuit q̄ q̄dā festiuitas itelligibilr q̄si quādā spōsaz copulās illi nr̄az nāz: vt quondā sterilis fecūda fieret. Igiť fily spōsi eē noscūť qcūqz vocati sunt ab eo p nouā ⁊ euāge licā disciplinā: nō āt scribe cū phariseis q solā legis vmbrā ꝟsiderāt. AVGV. de cō. euā. Per hoc aūt q⁹ solus lucas dic. Nō potestis filios sponsi facere ieiunare: intelligiť eos ipsos q loq̄bant fuisse facturos vt lugētes ieiūarēt fily spō si: qm̄ ipi eēnt spōsuz occisuri. CYRIL. Ubi vo ꝓcesserat filī⁹ spōsi q⁹ nō decebat eos laborare tāq̄z g spiritalē solēni tatē habebāt: ne iter nos anullaret ieiuniū: dispēsatiue sub iungit dicēs. Ueniēt aūt dies cū ablat⁹ fuerit ab eis spōsus: tūc ieiunabunt ī illis dieb⁹. AVGV. de q̄. euā. q. d. Tūc desolabūť ⁊ ī meroze ⁊ luctu erūt: donec eis p spm̄scm̄ gau dia ꝟsolatozia retribuant. AMBRO. Uel al⁹. Non hoc ieiuniū relegat quo cōficit caro: ⁊ cozpis luxuria castigat: iciuniuz nos cōmēdat deo: sz nō possum⁹ ieiunare q ꝟz ha bem⁹: ⁊ chzisti carnē epulamur ⁊ sanguinem. BASI. Fily ēt spōsi ieiunare neq̄unt: hoc ē aīe nutrimētū nō sumere nec viuere ī oī verbo qō de oze dei ꝓcedit. AMBRO. Sz q sunt illi dies q bus nob chzistus auferet: cū ipse dixerit. Uo biscū ero vsq ad ꝟsūmationē mundi: sz nemo tibi xp̄s pōt auferre nisi te illi ipse auferas. BEDA. Quādiu. n. spon sus nobiscū ē ī leticia sum⁹: nec ieiunare possium⁹ nec luge re. Cū aūt p pectā ille recedit: tunc idicēdum ē ieiuniū: ⁊ re grēdus luct⁹. AMBRO. Deniqz de aī dcīn est ieiunio vt sequētia declarant. Segť. n. Dicebat aūt similitudinē ad il los: Qz nemo ꝓmissurā. i. pticulā ablatā a vestimēto nouo imittit ī vestimētū vet⁹. Appellauit ieiuniū vestimentū ve tus. qō exuēdū aplus estimauit dicēs: Spoliate vos veterē hoīez cū actib⁹ suis. In eadē igiť forma series ꝟuēit pcepto rum: ne actus veteris ⁊ noui hois misceam⁹. AVGV. de q̄. euā. Uel al⁹. Dono spūssci pcepto. Hen⁹ aūt ieiuny qō fit p leticiā iā renouati ī vitā spiritalē cōuenientissime cele brāt: qō anteq̄z accipiāt dicit eos eē tāq̄z vetera vestimēta. gb⁹ inconuenienter pān⁹ nou⁹ assuiť. i. aliq̄ pticula doctrie q̄ ad noue vite tēperātiā ptiet: qz si hoc fiat ⁊ ipsa doctrina quodāmō scidiť q̄ docet generale ieiuniū nō a ꝓcupia cibo rū tm̄: sz ab oī leticia tēporaliū delectationū: c⁹ pticulā q̄ ad cibos ptiet: dic nō opoztere hoīb⁹ adhuc veteri consuetudi ni deditis ipartiri: qz ⁊ illic quasi concisio videť fieri. ⁊ ipsi vetustati nō cōuenit. Dicit ēt eos esse similes veterib⁹ vtri bus. vnde sequitur: Et nemo mit. vinū no. ī vtres veteres.

AMBRO. Fragilitas humāe cōditōis aperit: cū cozpo

ra nostra exuuus defunctoꝝ aialiũ ꝓparanť. AVGV. de q̃sti. euã. Ueteribus autem vtribus comparanť apli qui vino nouo q̃si spiritalibꝰ p̃ceptis facilibꝰ disrũpunť q̃ ꝺtineãt. vñ segť. Aliogn. rũ. vi. no. vtr. ꝛ ipsũ ef. ꝛ vtr. pere. Erũt aũt noui vtres cũ posť ascẽsionẽ accepto desiderio ꝓsolationis eius: orãdo ꝛ sperãdo inouabunť. vñ segť: Sz no. vi. in vtr. no. mit. ẽ: ꝛ vtraqz ꝓser. BEDA. Uino sigdẽ intus reficimur: veste aũt foris tegimur. Uestis g̃ sũt bona opa q̃ foris agimꝰ: qbꝰ cozã hoĩbꝰ lucemꝰ: vinũ feruoz fidei: spei: ꝛ charitatis. Aliter: Ueteres vtres sũt scribe ꝛ pharisei: nouꝰ pannus: ꝛ nouũ vinũ p̃cepta euangely. GREGO. nisenꝰ. Uinũ enī de nouo elicitũ: pp feruoꝛẽ nãlis hũidi fumositz ẽ de spumãs nãli agitatione a se mãlez fordicie. Tale vinũ nouũ testamẽtũ ẽ: qđ antiq vtres q pp incredulitatẽ iueterati sũt: nõ capiũt: imo scindunť excellẽtia doctrĩe: necnõ ꝛ gratiã spũs icassuz fluere faciũt. qa ĩ maliuolã aiaz nõ ĩtroibit sapia. BEDA. Sz cuicũqz aie nõdũ ĩ nouitate: sz ĩ vetusta malicie pseuerãti: nouoꝝ mysterioꝝ sacramẽta nõ debẽt mitti: q ẽt p̃ceptis euãgelicis p̃cepta legis miscere volũt. vt galathe: vinũ nouuz in vtres veteres mittunt. Segť: Et ne. bi. ve. sta. vlt no. di. enī ve. me. ẽ: qz iudeis vite veteris salua ĩbutis noue gr̃e precepta sordebãt. qa maiozũ traditiõi bus cõmaculati dulcedinẽ spiritaliũ verboꝝ percipe non valebant.

CAPI. VI.

FActũ est aũt i sabbato secundo ꝓmo cuz transiret per sata vellebant discipuli eius spicas et manducabãt confricantes eas manibus suis: Quidam autẽ phariseoꝝ dicebant illis: Quid facitis qđ nõ licet in sabbatis: Et respondẽs ihesus ad eos dixit. Nec hoc legistis qđ fecit dauid: cũ esurisset ipse ꝛ qui cũ illo erãt: quõ intrauit i domũ dei: ꝛ panes ꝓpositõis sumpsit: ꝛ mãducauit: ꝛ dedit his qui cũ ipso erant: quos non licet manducare nisi tñ sacerdotibus. Et dicebat illis: quia dominus est filius hominis etiam sabbati.

AMBRO. Nõ solũ ꝓzehensione verboꝝ: sed etiã ipso vsu specieqz gestoꝝ icipit hoiez dñs veteris obseruatiõe legis exuere. vñ dr̃. Factũ ẽ au. i sab. se. pzi. cũ trã. p sa. vel. dis. ei. spi. ꝛ mã. ꝓf. eas ma. su. BEDA. Nõ hũtes enī discipuli spaciũ mãducãdi pp ipoztunitatẽ turbaruz esuriebant: vt hoies: sed vellẽtes spicas inediã cõsolabanť: qđ est indiciuz austerioris vite: nõ preparatas escas: sed simplices querere cibos. THEOPHI. Dicit aũt i sabbato secundo primo. qa iudei oẽm festiuitatẽ sabbatuz nuncupabãt: requies enī dicit sabbatũ. Multotiẽs ergo cõtingebat i pascue festiui tas: ꝛ vocabãt pascuez festuz pp sabbatuz. deide p̃ncipale sabbatuz. secũdũ primuz dicebãt q̃si scõm exis a precedẽtis diei festiuitate. CHRY. Duplex enī erat festũ: ꝛ pncipalis festi ꝛ alterius solẽnitatis sabbati. ISIDO. Uel dicit secundo p̃mo. qz scõm erat pasca: p̃muz autẽ azimoꝝ. cuz imolarent enī pascha in sero: sequẽti die festuz açimoꝝ celebrabãt. qđ ãt ita fit: ps ex hoc q̃ apli vellebãt spicas: ꝛ mãducabant. in illo nãqz tpe spice flectuntur a fructu. EPI PHA. Die igit sabbati visi sunt transeuntes per segetes ꝛ spicas edebãt: oñdentes qñ dissoluti ẽ viculuz sabbati: vbi maguuz aduenit sabbatuz. hoc est xps qui fecit nos gesere ab opere delictoꝝ nostroꝝ. CYRIL. Phari sei autem ꝛ scribe ignari sacrarum scripturarum in vnum cõspiraueranť ad reprehẽdendum christi discipulos. vnde sequitur. Quidam autem phariseoꝝ dicebãt illis: Quid facitis quod non licet in sabbatis: Dic mihi tu cum in sabbato tibi mensa proponitur: nonne frãgis panem: Quid igitur alios reprehẽdis: BEDA. Ally vero dicunt ipsi dño hec fuisse obiecta: sed a diuersis. ꝛ ipsi dño ꝛ discipulis potuerũt obyci: ꝛ cuicũqz obiectũ ad ipsuz maxie respicit. AMBRO. Dñs aũt defensoꝛes legis arguit nescire q̃ legis sunt exẽplũ iducẽs dauid. vnde segť: Et rñdens ihesus ad eos dixit. Nec hoc legistis qđ fecit dauid: ꝛ q cũ eo erãt. CYRIL. Quasi. d. Cũ expresse dicat lex moysi: Iudicate iustum iudiciũ: nec ꝓsiderabis psonã in iudicio: qualiter ĩcrepatis discipulos: qui vsqz in hodiernũ diẽ extollitis dauid vt sanctuz: ꝛ prophetam: cum moysi p̃ceptũ nõ seruauerit: CHRY: Et attẽde q̃ q̃cũqz dño fit sermo pro suis. i. discipulis: seruos ducit in mediũ. s. dauid ꝛ sacerdotes. q̃s vo ꝓ se introducit patrem sicut ibi. Pater meꝰ vsqz modo operať: ꝛ ego opoꝛ. THEOPHI. Aliter aũteos reprimit cuz subditur Et dicebat illis. qa dñs est filiꝰ hois ẽt sabbati. q. d. Ego suz dñs sabbati tanq̃ dispositoꝛ: ꝛ sicut legislatoꝛ ptãtẽ habeo soluere sabbatũ. filiꝰ enī hois vocatꝰ est xps: q dei exis filiꝰ miraculose dignatus ẽ filius hois pp hoies fieri ꝛ vocari.

CHRY. Marcus aũt de cõi nã hoc ipsum protulisse fatetur: dicebat enī ꝓpter homines sabbatũ factũ ẽ nõ homo pp sabbatũ. Expedit igiť poti sabbatũ hoi subyci q̃ huic colla subycere sabbato. AMBRO. Nõ mediocre autez mysteriũ hic est. Ager. n. ẽ hic mũdus. agri seges ĩ satõe hũani generis fecunditas numerosa scõz. Spice agri fructꝰ ecclesie: quos opibꝰ discutientes suis apostoli pascebanť: nõ se alentes ꝓfectu: ꝛ tanq̃ follicul' coꝛpoꝝ mentiũ fructꝰ ad fidei lucẽ preclaris opeꝝ suoꝝ miracul' eruebãt. BEDA. Spicas enī ꝓfricãt. qz in illis quos i coꝛpus xpi volũt trayere: moꝛtificant veterẽ hoiez: cuz actibus suis a terrẽa intentõe extrahendo. AMBRO. Sed hoc putabant iudei sabbato nõ licere. chriſtꝰ autẽ noue gr̃e munere designabat ociuz legis opus gratie. mire tamẽ scõo p̃muz: non p̃mo secundũ sabbatũ dixit: qz sabbatũ illud ex lege solutũ est: qđ erit p̃muz: ꝛ hoc p̃mũ fcm̃ est qđ secundo ꝓstitutũ est. Sabbatũ igitur dr̃ secunduz iuxta numeꝝ: p̃mum iuxta opationis gr̃az. melius est enī sabbatuz quo ipunitas dať: q̃z quo pena p̃scribiť. Hoc forte p̃mũ est. Hoc i pdestinatõe ꝓsily ꝛ secundũ i sanctione decreti. Deide q̃ dauid cũ socys fugit: hic p̃figuratꝰ in lege chriſtus est: q cũ apostolis p̃ncipez mũdi lateret. Quõ autẽ ille obseruatoꝛ legis atqz defensoꝛ panes ꝛ ipse mãducauit: ꝛ dedit his q secũ erãt: quos non licebat manducare nisi sacerdotibꝰ: nisi vt p illaz demõstraret figuram sacerdotalẽ cibũ ad vsuz transire populoꝝ: siue q̃ oẽs vitã sacerdotalez debemꝰ imitari: siue q̃ oẽs filij ecclesie sacerdotes sumus. vngimur. n. i sacerdotiũ sanctum offerẽtes nosmetipsos deo hostias spiritales. Si autem sabbatuz ꝓpter hoies fcm̃ ẽ: vtilitas aũt hoium postulabat esurientẽ hoiez q diu fuerit terre fructibus abdicatus veteris panis vitare ieiunia: non vtiqz lex soluitur: sed impletur.

¶ Factũ ẽ ãt ꝛ in alio sabbato: vt itraret in synagogã ꝛ doceret. Et erat ibi hõ ꝛ manꝰ eius dextera arida. Obseruabãt ãt scribe ꝛ pharisei: si in sabbato curaret: vt inuẽirẽt vñ accusarẽt eũ. Ipe vero sciebat cogitationes eoꝝ. ꝛ ait hõi q hẽbat manũ aridã. Surge ꝛ sta i mediũ. Et surgẽs stetit. Ait ãt ad illos ihs. Interrogo vos si licz sabbato bñ facere: an male: aiaz saluã facere an pdere: Et circũspectis oibus dixit hoi. Extẽde manum tuã. Et extendit: ꝛ restituta est manus eiꝰ. Ipsi ãt repleti sunt isipientia: ꝛ colloquebantur adinuicem quid nam facerent de iesu.

AMBRO. Dic ad alia progredit dominus: nam qui totũ

hominem salvum facere disposuerat: per singula membra currebat. vnde dr. Factū est autē in alio sabbato vt ītraret in synagogas & doceret. BEDA. Sabbatis maxīe curat & docet: nō solū pp insinuandū spiritale sabbatū sed etiā p/pter celebriorē ppli cōuentū. CYRIL. Docebat autē a re uera trāscēdētia itellectus: & que salutis future p eus resera bant audiētib⁹ semitā. deide pcedēte doctrīa. subito diuinā oñdebat virtutē. vñ sequit. Et er. ibi hō & ma. ei. dex. arida.

BEDA. Quia vo destructionē sabbati quā in discipulis arguebāt pbabibili magr excusauerat exēplo: nūc ipsus ob seruādo magrm calūnari volūt. vñ segtur. Observabāt ār scribe & pharisei si in sabbatis curaret: vt. s. si nō curet crude litatis vel imbecillitatis: si curet transgressionis vicio argu ant. vñ sequit: Ut inuenirēt. vñ accusarent eū. CYRIL. Dic enī est mos aduersary: pascit in se dolozis morbū alioz preconys: sed dns nouit oīa: & corda rimat. vñ segt. Ipse ār sciebat cogitatōes eoz. & ait hoī q hēbat manū aridā: surge & sta ī medio. Et surgēs stetit: vt forsan ītaret ad pietatez crudelē phariseū: & ipsa passio flāmas mitigaret liuozis.

BEDA. Preueniēs ār dns calūniā quā sibi pparabāt ar guit eos q precepta legis male iterpretādo ēt a bonis opib⁹ sabbato estimabāt feriāduz: cū lex a seruili ope. i. malis ab/ stinere precipiat in sabbato. vñ segt: Dit aūt ad illos ies⁹: Interrogo vos si licet sabbato benefacere an male? CY/ RIL. Nimis est idonea qstio. nā si licet in sabbato bñface re. Nec aligd obstat vt laborātes a deo mīaz pseqnēt: desī nas colligere aduersus xpm calūniā: Si ār nō licet in sabba to bñfacere & lex pbibet aiaz salutē: factus est legis accusa tor. Ipsaz quoq sabbati sanctionē si velimus discutere: ad opus pietatis introducū fuisse r eperiem⁹. Jussit. n. in sab bato feriari: vt quiescat inquit puer tuus & ancilla tua: bos tuus & quodlibet pecus tuum. q vero bonis miserēt & ceteroz pecoz: quō ñ miserebit hoīs graui morbo pplexi?

AMBRO. Lex aūt in presentib⁹ formā prefigurauit fu turoz: in quib⁹ vtiqz malozū ferie sūt nō bonoz: nā licet se cularia opa pgescant: nō ociosus tamē boni operis act⁹ est in dei laudes requiescere. AVGV. ō questi. euā. Cū aūt dns corpus curauerit: sic interrogauit: Aiaz saluā facere an perdere? Uel q illa miracula pp fidē faciebat: vbi salus ē aīe. vel q ipsa sanatio man⁹ dextere salutē aīe significabat: q a bonis opib⁹ cessans: aridā quodāmō dexterā habere vi debat. vel aiaz p boie posuit: sicut dici solet. Tot anime ibi fuerūt. AVGV. de cō. euā. Sz potest mouere quō mat/ theus dixerit: q ipsi iterrogauerūt dñm si licet curare sab/ bato: cū lucas hic illos potius a dño interrogatos esse perhi beat. itaqz intelligēdū ē q illi pus interrogauerūt dñz: si lz sabbato curare. Deinde intelligēs cogitatiōes eoz: adituz accusandi q̄rentiū. pstituit ī medio eū quē fuerat sanatur⁹: & iterrogauit que marc⁹ & lucas eū iterrogasse pmemorāt. Segt: Et circūspectis oībus. TYTVS. Quasi collectis oīum oculis. gnetiā incitata mēte eoz ad psiderationez ne gocy dixit hoī. Extēde manū tuā: Ego tibi mando q creaui hoīem. audit aūt qui lesaz habebat manū: & sanus fit. vñ se quit: Et extēdit & restituta est sani. manus eius. Quos autē oportebat in miraculo stupere augēt malitiā. vñ segt: Ipsi aūt repleti sūt insipiētia: & colloquebantur adinuicē: qdnā facerēt de ies⁹. ORIGE. Et vt narrat matthe⁹: Exeunt & psilianť: vt occidāt eū. CYRIL. Cernis o pharisee opā tē diuīe ac supna maiestate liberātē lāguētes: & mortez por tas ex liuore. BEDA. Pō aūt iste būanū gen⁹ significat ī fecūditate boni opis arefactū p mānū ī prio parēte ad pomū extēsa quā sanauit inocēs man⁹ ī crucē extēsa: & bñ man⁹ in synagoga erat arida: qa vbi mai⁹ donū scie: ibi trāsgressoz maiozi subiacet culpe. AMBRO. Audisti igit vba dicen tis Extēde manū tuā. Hōis ista gnālisqz medicia ē. & tu q pu tas manū bēre te sanā: caue ne auaritia yl sacrilegio contra baī. Extēde sepi⁹ eā: vt primū iuues: vt vidue pfidiū feras: eripias iniurie quē vides iniuste ptūelie subiacere. extende ad pauperē q te obsecrat: extēde ad dñm p peccatis tuis: sic man⁹ extendit: sic sanatur.

¶ Factū ē aūt: ī illis dieb⁹ exīt ī mōtem orare: & erat pnoctās i oratione dei. Et cū dies factus esset vocauit discipl⁹ suos: & elegit duodecī ex ipis quos & apl⁹ noīauit: simonē quē cognominauit petrum: & ādreā fratrē eius: iacobū & ioānē: phi lippū & bartholomeū: matheū et thomā: iacobū alphei: & simonez qui vocatur zelotes: & iudam iacobi: & iudam scarioth qui fuit proditor.

GLO. Insurgētib⁹ aduersarys ō xpi miracla & doctrinā apl⁹ elegit q̄si defēsores vitatis & testes: quoz electiōi oro nē pmittit: vñ dr. Facīē ār i il. die. exi. ī mō. or. AMB. No li īsidiatrices apire aures vt putes filiū dei q̄si ifirmū roga re vt īpetret qō iplere ñ possit. ptātis. n. obediētie magr ad pcepta vtutis suo nos iformat exēplo. CYRIL. Scrute mur igr in his q̄ xps egit: q̄liter nos doceat oīomib⁹ ditinis īsistere: semotim. s. & secreto: nemine videte. amota quoq; mūdana sollicitudine: vt sursuz ad diuīe speculatōis ituitū erigatur intentio: qō designat in hoc q semotiz orabat ihs exiēs ī mōtē. AMBRO. Ubiqz ēt solus obsecrat. dei. n. psiliū humana vota nō capiūt. Nec gsqz iterioz pōt eē pti/ ceps xpo: non aūt oīs q orat ascendit in montē: sed q orat a terrēis ad supioza pgrediēs: sed nō ille q de seculi dīrys aut de bonoze sollicit⁹ ē. Oēs sublimes ī montē ascendunt. que re ī euāgelio: ītuenies solos in montē cū dño ascendisse disci pulos. Spēs autē tibi christiane datur forma pscribit quā debeas emulari: cū sequitur: Et erat pernoctans ī oratione dei. Quid. n. te p salute tua facere oz: qñ pro te christ⁹ ī ora tiōe pnoctat? CYRIL. Exurge igitur & tu tēpore noctis. Purior est. n. tūc tpis anima: ipse tenebre filētiū nimiū pot sunt sufficienter ad pspunctionem pducere. Ceterum si ips quoq celū inspicias punctatum stellis quasi infinitis lumi nib⁹: si consideres q qui per diē saltāt: iniurianturqz: bi tūc nihil a mortuis discrepant: detestaberis quēlibet aut/uz hu manum. Pec omnia sufficiunt ad animam erigendam: tūc non vexat inanis gloria: non accidia: non pcitatio occupat: non sic ignis ferri sequestrat rubiginē velut nocturna ora/ tio eruginē peccatoz. Quē de die solis estus perussit: nocte refrigeratur: quēlibet rorē superant nocturne lachryme: & contra pcupiscētiā valēt & quēlibet timorē: si vero predicto rore nō foueat: homo arescit sub die. Quapropter licet non multum orez noctu: semel ora vigilādo: & sufficit: ostēde q non solū ad corpus nor pertinet: sed etiam ad aiam. AM BRO. Quid aūt te facere conuenit cū vis aliquod officiū pietatis adoziri: quādo christus missur⁹ apostolos pus ora/ uit. Sequitur eniz: Et cū dies fa. esset voca. discī. su. & elegit .xy. ex ipsis: quos & apo. nominauit. Quos. s. ad propagādū auxilium salutis humane per terrarum orbez satorez fidei destinauit. Simul aduerte celeste consilium: non sapientes aliquos: non diuites: non nobiles: sed piscatores & publica/ nos quos dirigeret elegit: ne diuitys aut potentie nobilita/ tisqz auctoritate traxisse aliquos ad suam gratiam videret: vt veritatis ratio non disputatiōis gratia prenaleret. CY RIL. Attende autem maximam euangeliste sedulitatem non soluz dicit electos fuisse sacros apostolos: immo nomi/ natim eos enumerat: ne quisquam audeat alios inscribere apostolorum catalogo! Simonem quem cognominauit pe trum & andream fratrem eius. BEDA. Non modo pri/ mum eum cognominauit: sed longe pri⁹ cuz ab andrea ad/ ducto dicit: Tu vocaberis cephas: quod iterpretat petr⁹.

Sz volēs lucas nomina apostoloz enumerare: cū necesse

baberet petꝛ dicere.breuiter voluit inuere qꝫ nõboc antea cognoiareñ ſz ita dñs cognomiauerit. EVSE. Scõa ãt cõ binatio ẽ iacobi ⁊ ioãnis.vnde ſeqt̃: Jacobũ ⁊ Joãnẽ. ãbos .ſ.filios ẽbedei.q etiã piſcatoꝛes fuerũt. Poſt hos ãt dicit: Philippũ ⁊ bartholomeũ. Philippũ dicit ioãnes fuiſſe de bethſayda:cõciuẽ andree ⁊ petri:ipſe quoqꝫ bartholome⁹ the⁹ vero ex his qui pꝛi⁹ cenſus exigebant vocat⁹ ẽ. de quo ſubdit: Matheũ ⁊ thomã. BEDA. Matthe⁹ ꝓpari ſuo thome in ordine:humilitatis cauſa ſe ſupponit:cũ a ceteris euãgeliſtis plat⁹ ſit. Sequitur: Jacobũ alphei ⁊ ſimonẽ qui vocaꝛ zelotes. GLO. Quia.ſ.fuit de ciuitate galilee qui in terꝓtatur zelus:qõ additur ad differentiam ſimonis petri. Sequitur: Judã iacobi ⁊ iudam ſcarioth qui fuit ꝓditoꝛ. AVGV. de con.euã. In noie iude iacobi lucas videt̃ diſcrepare a Matheo qui eũ thadeũ appellat. Sed qꝫ vnq̃ ꝓbibuit duob⁹ vel trib⁹ noibus vnũ hoiem vocari? Eligit autẽ iudas ꝓditoꝛ nõ per ĩprudentiã: ſz per ꝓuidẽtiã. ſuſcꝛperat qdẽ hominis fragilitatẽ: ⁊ iõ nec has ptes recuſauit ĩfirmitatis bũane. voluit ab apl̃o ſuo tradi: vt tu a ſocio ꝓdit⁹ moderate feras: tuũ erraſſe iudiciũ piſſe beneficium. BEDA. Myſtice aũt mõs ĩ quo apl̃os elegit: altitudinẽ deſignat iuſticie:qua inſtituẽdi erãt ⁊ eã ꝓdicaturi. ſic ⁊ lex in mõte data fuit. CYRIL. Oꝛ ſi libet interꝓtationem apl̃icoꝛum nominũ ſcire: ſcito qꝫ petr⁹ dicit̃ diſſoluens vel agnoſcens:andreas decoꝛa potẽtia vel reſpõdẽs:iacob⁹ aũt ſupplantatoꝛ doloꝛis: ioãnes domini gr̃a: matthe⁹ donat⁹: philippus os magnuꝫ vel oꝛificiuꝫ lampadis:bartholome⁹ filius aquas ſuſpendentis: thomas abyſſus vel geminus: iacobus alphei ſupplantatoꝛ greſſus vite: Judas confeſſio: ⁊ ſimon obedientia.

¶ Et deſcẽdẽs cũ illis ſtetit in loco campeſtri: ⁊ turba diſcipuloꝛ ei⁹ ⁊ mltitudo copioſa plebis ab oĩ iudea ⁊ hieruſalẽ: ⁊ maritima: ⁊ tyri: ⁊ ſidõis: q venerãt vt audirẽt eum: et ſanarent̃ a lãguoꝛib⁹ ſuis. Et q vexabant̃ a ſpiritib⁹ ĩmũdis curabant̃. Et omnis turba querebat eum tangere: qꝫ virtus de illo exibat: et ſanabat omnes.

CYRIL. Celebꝛata oꝛdinatione apl̃oꝛ: plurib⁹ congregatis ⁊ de regiõe iudeoꝛũ: nec nõ a maritima tyri ⁊ ſidonis qui erant idolatre: conſtituit eos totius oꝛbis doctoꝛes: vtpote qui euocarent iudeos a legis ſeruitute: cultoꝛes autẽ demonũ ab erroꝛe gentili ad veritatis cognitionẽ: vñ dicitur: Et deſcẽ. de mõ. cũ il. ſte. ĩ lo. cam. ⁊ tur. diſci. el⁹: ⁊ mul. copi. ple. ab oĩ iu. ⁊ hieruſalẽ ⁊ maritia. BEDA. Nõ a primo mari galilee maritimã dic̃: qꝫ ĩ nõ miraculi loco ponereñ: ſz a mari magno cognoiaꝛ: in quo ẽt tyr⁹ ⁊ ſidon cõpbẽdi poterãt. de gb⁹ ſeqtur: Et tyri ⁊ ſidonis Que qꝫ ciuitates gẽtiũ ſũt cõſulte noiati ponunt̃. vt quãta ſit fama vtus qꝫ ſaluatoꝛis ĩtimeat: q externas quoqꝫ ad ſanitatẽ doctrinã capeſſendaꝫ ciuitates accerſiat. vñ ſeqt̃: Qui venerãt vt audirẽt eũ. THEOPHI. Hoc ẽ ad aiaꝛ medelaꝫ vt ſanarent̃ a lãguoꝛib⁹ ſuis. ℔ ẽ ad medelaꝫ coꝛpoꝛ. GYRIL. Poſtq̃ ãt ſacerdos publicauit apoſtolos: plurima ⁊ ardua fecit miracula: vt q ꝓuenerãt iudei ⁊ gẽtiles: ſcirent eos decoꝛatos eſſe a xp̃o dignitate apoſtolat⁹: ⁊ q ipſe non erat ſic vn⁹ alioꝛ hoium: magis aũt de⁹: vt verbũ incarnatum. vñ ſeqtur Et oĩs turba q̃rebat eum tan. qꝫ vir. de illo exi. ⁊ ſana. oẽs. Neq.n. alienam virtutem accipiebat chriſtus: ſed cum naturaliter eſſet de⁹ ꝓpriam virtutẽ ſup infirmos emittens ſanabat oẽs. AMBRO. Aduerte autẽ oĩa diligẽter: qũo ⁊ cũ apoſtolis aſcẽdat ac deſcẽdat ad turbas: qũo cũ turba ſeqtur ad excelſa. deniq; vbi deſcẽdit in uenit infirmos. in excelſis.n. ĩfirmi eſſe nõ pñt. BEDA. Raro hoc quoqꝫ vſpiam vel turbas dominũ ad altioꝛa ſequi: vel quẽpiaꝫ debilẽ inuenies in mõte curari: ſz extincta febꝛe libidinũ: acceſſaq; ſcientie luce pedetẽti quẽq̃ ad culmen ſubire virtutũ. Turba aũt q̃ dominum tãgere potuit: ſpirit⁹ illi⁹ virtute ſanaꝛ: vt ſupꝛa lepꝛoſus domino tangẽte mundaꝛ: Tact⁹ ergo ſaluatoꝛis: op⁹ eſt ſalutis: quẽ tangere eſt fideliter in eũ credere: a quo tãgi eſt ei⁹ munere ſanari.

¶ Et ipe eleuatis oculis ĩ diſcipulos ſuos dicebat Bti paupes: qꝫ veſtrũ ẽ regnũ dei. Bti qui nũc eſuritis: qm̃ ſaturabimi. Bti qui nũc fletis: qꝫ ri debitis. Bti eſtis cũ vos oderit hoies: ⁊ cũ ſeꝓauerit vos ⁊ exꝓobꝛauerit. ⁊ eiecerit nomen veſtrũ tãq̃ malũ ꝓp filium hois: Gaudete ĩ illa die: ⁊ exultate: ecce enĩ merces veſtra mlta ẽ ĩ celo. Scõz hec. n. faciebãt ꝓphetis pꝛes eoꝛũ.

CYRIL. Poſt apl̃oꝛ oꝛdiationẽ ad euãgelice vite noui tatẽ ſaluatoꝛ ſuos diſcipulos rectificauit. AMBRO. Diuinitatis aũt ꝓmptur⁹ oꝛacula ĩcipit eẽ ſublimioꝛ: ⁊ ſi ĩ hũili ſtabat: tñ oculos eleuauit. vnde dr̃: Et ipſe eleuatis oculis. Quid ẽ leuare oculos niſi iteri⁹ lumen apire. BEDA. Et q̃uis gnãliter oĩb⁹ loq̃tur: ſpãli⁹ tñ oculos in diſcipulos leuat. Seq̃. n. In diſcipulos ſuos: vt bis q vbũ ĩtenta coꝛdis aure ꝓcipiũt: lati⁹ ſapoꝛis ĩtimi lumen apiat: AMBRO. Quattuoꝛ ãt tm̃ beatitudies lucas poſuit: octo vo matthe⁹. ſz ĩ iſtis octo ille ſũt q̃ttuoꝛ: ⁊ ĩ iſtis q̃ttuoꝛ ille octo. Dic. n. q̃ttuoꝛ velut vtutes ãplex⁹ ẽ cardinales: ille ĩ illis octo myſticũ oꝛdineꝫ reſeruit: ſic̃. n. ſpei nr̃e octaua pfectio eſt: ita octaua ſũma vtutũ ẽ. Prima aũt btitudinẽ pauptatis vter qꝫ euãgeliſta poſuit. oꝛdie. n. pria ẽ: ⁊ parẽs q̃dã virtutuꝫ: qꝫ qui cõtẽpſerit ſecularia: ipſe merebit̃ ſempiterna. Nec põt qſq̃ meritũ regni celeſtis adipiſci: q mũdi cupiditatẽ poſt ſe emergẽdi nõ bz facultatẽ. vñ ſeqt̃. Dicebat: Bti paupes.

CYRIL. In euãgelio quidẽ qõ eſt ꝓz matthẽũ btõs fieri dixit paupes ſpũ: vt ĩtelligam⁹ eẽ pauperẽ ſpũ bñtez intellectũ modeſtũ ⁊ quodãmõ remiſſuꝫ. vñ dicit ſaluatoꝛ: Diſcite a me: qꝫ mitis ſuꝫ ⁊ hũilis coꝛde. Hic aũt btõs aſſerit pauperes nõ addito ſpũ: paupes appellãs diuitias cõtẽnẽtes. ö cebat. n. vt cũ pnũciaturi eẽnt ſaluti feri euangely dogma: mẽtẽ nõ gereꝛẽt cupidã: ſz ꝓmptũ affectũ bẽꝛẽt erga maiora. CYRIL. Nõ ãt oĩs quẽ pauptas ꝓmit btũs ẽ: ſz q xp̃i ꝓceptũ mũdanis ꝓtulerit opib⁹. Plures. n. paupes ſunt in ſubſtãtia. auariſſimi tñ ꝓz affectũ quos nõ ſoluat pauptas: ſz affect⁹ dãnat. Nihil. n. ĩuoluntarioꝛ btificabile eſt: eo q oĩs vt⁹ libero deſignaꝛ arbitrio. Btũs g̃ paup: q̃ſi xp̃i diſcipulus q ꝓ nobis pauptatẽ ſuſtinuit. nã ipſe dñs qõlibet op⁹ ĩpleuit: qõ ad btitudinẽ ducit: ſe ꝓbẽs exemplar diſcẽtibus.

EVSE. Sz cũ celeſte regnũ ĩ mltis gradibus bonoꝛ ꝓſiderẽt. ꝓmus gradus ſcãdẽtiũ ẽ eoꝛ q diuino ĩtuitu colunt pauptatẽ. tales ãt feẽ eos q ꝓzio fci ſũt eius diſcipuli. Ob ℔ in coꝛ ꝓſona dic̃. Qꝛ vr̃m ẽ regnũ dei. q̃ſi demonſtratiue ℔ ꝓferẽs ad pũtes ad quos ẽt oculos eleuauit. CYRIL. Poſtq̃ igit̃ mãdauit pauptatẽ colere: ea q ꝓſequunt̃ iopiã coꝛonat bonoꝛibus. Cõtingit autẽ pauptatem colentes ne ceſſarioꝛ incurrere defectum: ⁊ vix acquirere victuꝫ: iccirco non ſinit diſcipulos puſillanimes ſuper hoc fieri dicẽs. Beati qui nunc eſuritis. CYRIL. Jdeſt beati qui caſtigatis coꝛpus veſtruꝫ: ⁊ ſuituti ſubycitis qui in fame ⁊ ſiti verbo operam datis qꝛ celeſtiũ tunc gaudioꝛ habebitis vbertate ꝓfrui. GREGO. niſenus: Altius aũt ſic̃ ꝓz ſenſibilẽ eſcã diuerſificaꝛ pticipantium appetitus ad comeſtibiliuꝫ ſpẽs: ſic ⁊ in cibo aĩe: ab his qdẽ opinabile ab his autẽ appetitur qõ naturaliꝛ ẽ bonuꝫ. vnde ℔ ꝑm mattheuꝫ beatificãtur: q iuſticiã loco cibi ⁊ potus reputant: nõ inq̃ ꝓticulariẽ: ſed yl̃em virtutem quam qui eſurit Beatificandum dicit.

BEDA. Apertissime nos instruens nūq̄ nos satis iustos estimare debere: sz quotidianū iusticie semp amare ꝓfectū: ad cui⁹ ꝓfectā saturitatē nō i hoc seculo sz i futuro possum⁹ puenire psalmista oñdit dicēs: Satiabor cuz manifestabit gl̄ia tua. vñ segt̄: Quia saturabimini. GREGO. nisenus. Quidis. n. iusticie desideratoꝝ copiā spōdet. Nihil. n. eozuz q̄ fm voluptatē i vita q̄runt satiat iquirētes. Solū aūt vtutis studiū subsegt̄ ꝑmiū qō indeficiēs gaudiū iserit anime.

CYRIL. Consequtur āt inopiā nō solū defect⁹ reꝝ ad delectatōes faciētiū: sz ēt depssus vl̄t⁹ ꝓp mestitiā. vnde segt̄: Beati q nūc fletis. Beatificat flētes ñ eos q simpl̄r ab oculis lachrymas emittūt. Cōe. n. est hoc tā fidelib⁹ q̄z ifidelib⁹ siqō tristiū accidat. Magis aūt illos beatos asserit: q leuez vitā: z iplicitā carnalib⁹ voluptatibus deditā vitāt refutantes delitias z pene lachrymantes ꝓpter odiū mundanoꝝ.

CHRY. Magnū qd vo fm deū tristicia ē: z ipetrat ei penitentiā i salutē. vñ paulus cū nō b̄ret suos defect⁹ flere: ꝑ alienis lugebat. tal̄ luct⁹ ē alacritatis mā. vñ segt̄: Quia ridebitis. Eteni si nihil ꝓsum⁹ bis ꝑ qb⁹ flemus: tñ ꝓficim⁹ nobisme tipsis. nā q sic aliena deflet multomagis non ꝑteribit iflebil̄r sua delicta. Magis aūt nec facile labet̄ i scelus: nō dissoluamur i hac breui vita: ne suspirem⁹ in ifinita. Nō q̄ramus delitias a qb⁹ manat luctus z doloz nimi⁹: sz tristemur tristicia q̄ germinat veniā. Est ēt dñs sepi⁹ repire lugētē: ridētez neq̄q̄. BASI. Promittit aūt flētib⁹ risum: nō gdē emissuz ꝑ mandibulas sonū: sz merā ꝛipmixtā cuilibet tristicie alacritarē. BEDA. Qui ergo pp diuitias beredi tatis xp̄i: pp panē vite eterne: ꝓpter spez celestiū gaudioꝝ: flet⁹: esurie: pauptatēq̄z pati desiderat beat⁹ ē. Multo aūt beatioz q bas virtutes iter aduersa seruare nō trepidat. vñ segt̄: Beati eri. cū vos ode. hoies. Lz. n. hoies odiant cozde nephādo: dilectū coz christo ledere nequeūt. Segt̄: Et cuz sepa. vos. separent: z a synagoga expellāt: christ⁹ iuenit z cō firmat. Segt̄: Et exprobrauerit. exprobrent nomē crucifixi. Ipse cōmoztuos sibi cozresuscitat: z consedere facit cū celestib⁹. Sequit̄: Et ciecc. no. vestꝝ tanq̄ malū. vbi nomen christianoꝝ significat quo a gentilib⁹ iudeisq̄z sepissime q̄tum ad ipsos memozie abzasuz z ab hoib⁹ est abiectuz: nulla existēte causa ody: nisi ꝓp filiū hoīs q. s. credētes nomen christi: suū cognomē facere voluerūt. Docet ergo eos ab hominib⁹ insectandos: sz vltra hoies cē beandos. vñ sequitur Bau. in il. die z exul. ec. n. mer. ve. ml̄. est in celo. CHRY. Multū z paucū mēsurāt dignitate ꝑferentis. Queramus igitur qs multā ꝑmisit mercedē: siquidem ꝓpheta vl̄ apl̄s velut hō paucū eē multū existimauit: nūc aut̄ dñs q possi det pennes thesauros: opes q̄ quēlibet itellectū trāscēdūt multā pollicit⁹ ē mercedē. BASI. Rursus magnū aliqñ absolutā hz itentionē: sic magnū ēcelū z magna ē terra. aliqñ vero ad aliqd hz relationē: vt magnus equus z bos in cōpatiōe sil̄iuz: sic arbitroz ml̄tā foze mercedē repositā patietibus oppzobria ꝓp xp̄m: nō tāq̄ cōpataz ad ea q̄ penes nos sūt: sz i se ml̄tā exñtē z tāq̄ a deo donatā. DAMA. Illa ēt q̄ mēsurari vl̄ numerari pñt: termiate igerūt. qō āt ex q̄dā excellētia oēz trāscēdit mensurā z numerū: ideter miate dī magnū z ml̄tū: puta qñ dicim⁹ ml̄tā eē dei miseri cozdiā. EVSE. Deinde muniēs discipulos ad pugnaz aduersarioꝝ quā passuri erāt p totū ozbē pdicantes subdit: se cūdū h. n. facie. ꝑ. pa. eoꝝ. AMBRO. Qz ꝓphas vt iudei vsq̄ ad mozte cozpis psecuti sūt. BEDA. Quia vera dicētes solēt psecutionē pati: nec tñ iō ꝓphete antiqui timoze psecutionis a veritatis ꝓdicatione defecerunt. EVSE. Hoc āt dicebat muniēs discipulos ad pugnā aduersarioꝝ ꝓdicātes p totū ozbē. AMBRO. In hoc q̄ ꝓ dicit: Bti paupes. hēs tēpantiā q̄ te a pct̄o abstinet: seculū calcat: illebzosa nō q̄rit. beati q esuritis. hēs iusticiā. q enim esurit esurieti cōpatit cōpatiēdo largit̄: largēdo fit iustus: qz iusticia ei⁹ manet in eternū. Bti q nūc fletis. habes ꝓndētiā cuius ē flere quotidiana: z ea q̄ eterna sūt q̄rere. Beati eritis cū vos oderit hoies. habes foztitudinē: sz eā q̄ nō odiū meret ex crimie: sz psecutiōz patiat ex fide. Sic. n. ad passiōis puenit cozonā: si gr̄az hoiuz negligas: diuinā seq̄ris. q tēpe rātia cozdis hz mūditiā; iusticia misericordiā: pace ꝓpudentia: māsuetudinē foztitudo. Connexe sibi sūt z ꝓcatbenate vtutes: vt q vnā hz: pl̄es hr̄e videatur. z sanctis vna cōpetit virt⁹: sz ei⁹ q̄ fuerit vberioz vberi⁹ ē ꝓmiū. Quāta hospitalitas i abzaā: q̄ta humilitas: sz qz fide p̄stitit: fidei p ceteris meruit ꝓncipatū. Ergo vnicuiqz plura ꝓmia qz plurima in centiua virtutum: sed quo in aliquo merito copiosius: hoc etiam in ꝓmio redundantius.

¶ Verūtñ ve vobis diuitib⁹ q hētis cōsolationē vestram. Ve vobis q saturati estis: qz esurietis. Ve vobis qui ridetis nūc: qz lugebitis z flebitis. Ve cū benedixerint vobis oēs hoies. Secūz hec eni faciebant ꝓphetis patres eoꝝ.

CYRIL. Predicto q pauptas pp deuz cā sit cuiuslibet boni: z q esurire z flere nō vacabit mercede sanctoꝝ. trāsfert ꝓmonē ad oppositā: z inuit ipsa dānatiōis z supplicy fo re materiā. vñ dr̄: Verūtñ ve vobis diuitib⁹ q ha. ꝓso. vraz:

CYRIL. Nec. n. dictio ve: semp in scripturis dr̄ his q nō pñt euadere a futuro supplicio. AMBRO. Lz aūt pecuniarys copys multa sūt lenocinia delictoꝝ: pleraq̄z tñ sunt icētiua virtutū. q̄q̄ virt⁹ subsidia nō reqrat: z cōmēdatioz sit collatio paupis: q̄q̄ diuitis. liberalitas tñ nō eos q habeāt diuitias: sz eis q vti bis nesciāt: sñie celestis auctozitate ꝓdēnat. Nā vt ille paup laudabilioz ē q ꝓmpto largiē affectu: ita criminosioz diues ē: q de eo referre gr̄az deo debuit qō accepit: nec cēsuz ad cōez vsū datū sine vsu abscōdere. Nō cēsus igit̄ sz affect⁹ i crimie ē. Et q̄q̄ nulla pena grauioz sit q̄ succesꝝ. ꝑfutura ꝓpendys anxio timoze fugare: tñ qñ quaritie desideria ꝓgerēdi q̄dā voluptate pascunt: q ꝓsolationē vite pñtis habuerūt remuneratiōz ꝓpetuā ꝑdiderūt. Possum⁹ tñ hic diuitē itelligere ppl̄m iudeozum vel bereticos vel certe phariseos: q vbertate vboꝝ z quodā ambitio se facūdie pr̄imonio delectati: simplicitatem vere fidei supgressi thesauros iutiles ꝑdiderunt. Segt̄: Ue vo. q saturamini. qz esurietis. BEDA. Dives ille purpurat⁹ saturabat epulans quotidie splēdide: sz dirū ve sustinebat esuriēs q̄ de laçari quē ōsperexerat digito guttā aq̄ q̄rebat. BASI. Qz aūt necessaria sit abstinētie rō palā ē ex eo q apl̄s eā inter fruct⁹ spūs enumerauit. Subiectio. n. cozpis p nihil aliō sic obtinet̄: sic ꝑ abstinētiā q̄ sic quodā freno decet ꝓfecere iuuētutis feruoz. Est igit̄ abstinētia iterēptio criminis: amotio passionū: vite spiritalis initiū: obtūdens in se illecebzarū aculeū. Ne aūt coīcidētia fiat cū inimicis dei: decet accipi quodlibet cū exigit tps: ad ostēdēdum q mūdis oia mūda. Procedēdo gdē ad necessaria vite: abstinēdo autē oīo ab his q̄ faciūt ad voluptatē. Attamē nec eādē hozaz si bi cūctis sancire possibile: nec modū nec mēsurā. Sit autē cōis intētio nō expectare repletionē. Replere nāq̄z vētre: ipsum quoq̄z coz⁹ iutile facit erga ꝓpzias opationes: somnolētū z ad nocumēta dispositum. BEDA. aliter: Si bti sunt illi q iusticie semp esuriūt opa: ifelices eō estimādi sūt q sibi in deliciis placētes nullā veri boni famē patiunt. Segtur: Ue vo. q ride. nūc: qz luge. z flebitis. BASI. Cū dñs ridētes nūc arguat palā est q nunq̄z erit fideli tēp⁹ risus: z ꝑcipue in tāta multitudie eoꝝ q in pct̄o mozium ꝓ q bus oz lugere. supflu⁹ aūt risus est imoderantie signum z effrenis anime mot⁹: sed vsq̄ ad vult⁹ iocūditatē exprime re passionē anime non decet. CHRY. Sic aūt mihi cur cōcuteris z defluis q debes assistere terribili iudicio et ponere rationem de oīb⁹ bic operatis. BEDA. Quia vero

ipsa pctī nutrix adulatio: sicut oleū flāmis: sic ī culpa arden
tib⁹ solita ē ministrare fomnetū. Subdit: Ue cū bñ. vo. om.
boies. CHRY. Nō āt ꝓtrariū ē qō hic dr ei qō alibi dñs
dicit: Luceat lux vestra coꝝ hoīb⁹. vt. s. manifestemus bñ
agere ad gl̄iaz dei nō ad ꝓpriā. Pernicioſum. n. gd ē inanis
gl̄ia: ꝛ ide sumit oꝛtū inigtas atqz despatio ꝛ mr̄ maloꝝ aua
ritia. qꝫ si vīā q̄ris diuertēdi ab hoc: dirigas aspectuz semp
ad deū: ꝛ esto cōtentus ea q̄ apud eū est gl̄ia. nā si ī q̄libz fa
cultate doctoꝛes eligere oz ī arbitros: qūo vtutis expimen
tū plurib⁹ credis: nō aūt illi q ꝑ oīb⁹ eā nouit: ꝛ dare ꝛ cozo
nare pōt: a quo si gl̄iaz cupis: vita laudē humanam. De nul
lo eni alio magis ꝛsueuim⁹ admirari q̄z de respuēte gl̄iā. qꝫ
si nos multomagis dñs oīum. Deīde illud ꝛsideres: qꝫ bo
minū gl̄ia celeriter deficit: qꝛ ꝑ cursuz tpis obliuioni tradū
tur. Segr̄: Scōz B. n. facie. ꝓphe. pa. eoꝝ. BEDA. Pseu
do ꝓphe significanr̄: eo qꝫ ad captādū vulgi fauoꝛē futura
ꝓlog conēr̄. Itaqz dñs ī mōte btitudines solūmō ꝓboꝝ: in
cāpo vo ēt veh describit reꝓbozoꝝ: qꝛ rudes adhuc audito
res necesse ē terꝛoꝛib⁹ ad bōa cōpelli: pfectos aūt ē satis est
ꝑmys inuitari. AMBRO. Et attēde qꝫ matthe⁹ ꝓmys
ad virtutē ꝛ fidē ꝓphos puocauit. hic āt ēt a criminib⁹ atqz
peccatis futuroꝝ supplicioꝝ denunciatione deterruit.

¶ Sed vobis dico q̄ auditis: Diligite inimicos
vīos: benefacite his qui vos oderūt. Bñdicite
maledicētib⁹ vobis: ꝛ oꝛate ꝑ calūniātib⁹ vos.
Et qui te pcutit ī maxillā: ꝓbe ei ꝛ alteraz. ꝛ ab
eo qui aufert tibi vestimētū: ēt tunicā noli ꝓhibe
re. Omni aūt petenti te tribue: ꝛ qui aufert que
tua sūt: ne repetas. Et ꝓout vultis vt faciāt vo
bis homines ꝛ vos facite illis similiter.

BEDA. Quia dixerat supza qd ab inimicis pati possent:
nunc qualr̄ cū eisdē inimicis agere debeāt ostendit dicens.
Sed vo. di. q auditis. AMBRO. Nō ociose plurimoruz
factoꝝ celestiū enumeratiōe ꝓgressus: ad hunc locū serī⁹
venit: vt ppls diuinis miracul'roborat⁹ vltra legis tramitē
virtutum vestigijs ꝓgredi edoceret. Deniqz ī ter tria ma
xima: spem: fidē: ꝛ charitatē: maioꝛ ē charitas q̄ ordinat cū
dr̄: Dili. ini. vrōs. BASI. Inimici quidez ꝓprium ē obeē
ꝛ isidiari. Omnis igit̄ qui q̄litercunqz nocet alicui dr̄ inimi
cus. CYRIL. Cōueniēs aūt erat huiusmodi cōuersatio
doctoꝛib⁹ scis q ꝑdicaturi erant vbiqz terrarum salutarez
sermonez: quos si ꝓtingeret velle recipe de psequētib⁹ vin
dictam: omisissent eos ad cognitionem veritatis vocare.
CHRY. Nō aūt dicit: Ne odio habeas: sz Diligas. neqz
simplr̄ mādauit diligere: sz ēt bñfacere. vñ segtur: Bñfaci.
bis q ode. vos. BASI. Uerū qꝛ bō ex coꝛpe cōsistit ꝛ aīa:
ꝑm aīaz gdē bñfaciem⁹ hīs arguētes ꝛ ꝓmonētes eos: ꝛ oīo
ad ꝓuersionē manuducētes: ꝑm coꝛp⁹ aūt bñfaciētes eis in
necessarys victui. Sequitur: Benedicite maledicē. vobis.
CHRY. Qui. n. pcutiūt ꝓprias aīas: digni sūt lachrymis
ꝛ fletib⁹ nō maledictiōib⁹. Nihil. n. detestabili⁹ ē aīa male
dicta: nec īmūdi⁹ lingua q̄ maledictōes offert. Nō es: aspidū
venena nō euomas: nec vtaris in beluā. Est tibi datū os nō
vt mozdeas: sz vt alioꝝ vulnera sanes. Inimicos āt māda
uit nobis ānumerare graduī amicoꝝ: nō quozūcūqz: sz ꝑci
puoꝝ ꝑ qb⁹ oꝛare solem⁹. vñ segtur: Oꝛate ꝑ psequētibus
vos. Pleriqz aūt ecōtra ꝓcūbentes: ꝛ fronte sup terrā pcu
tientes: ꝛ man⁹ expādentes: nō ꝑ suis crimib⁹ oꝛant deum:
sed aduersus inimicos qō nihil aliud est q̄ seipsuz trāsfode
re. Cū q ꝓhibuit cōtra inimicos oꝛare ꝑcaris: vt te maledi
centē inimicis exaudiat: qūo possibile ē audiri q̄ ꝓuocas
exauditurū vberando inimicū coꝛā rege: ꝛ si nō manibus
verbis tñ. Quid facis hō: stas vt veniā ipetres peccatoꝝ: ꝛ
ꝑples os amaritudine. Mitigationū est tēp⁹ oꝛationis ꝛ ge
mit⁹: nō furoꝛis. BEDA. Sz merito mouer̄ qō: qūo in ꝓ
phetis inueniunr̄ mlte ipꝛecatiōes aduersus inimicos: Ubi
vidēdū ē qꝛ ꝓphete ꝑ ipꝛecationē gd cēt futurū cecinerūt:
nō optātis voto. sz spū ꝓuidētis. GYRIL. Uet⁹ autē lex
mādabat nō offendere alios: vel si ꝓri⁹ fuerim⁹ lesi: non vl
tra ꝓpoꝛtiōes ledētiū iras ꝓtēdere. sz pfectio legis in xp̄o
est ꝛ in suis mādatis. vñ segr̄: Et q te pcutit in maxillā: ꝓbe
ei ꝛ alterā. CYRIL. Nā ꝛ medici cū calce feriunt̄ ab insa
nis: tūc maxie miserent̄ eis: ꝛ accīgūt se ad eoꝝ remedia:
Tu quoqz sil'ez habeas ꝓiecturā erga psequētes. Ipsi nā
qz sunt q pcipue īfirmant̄. nec ꝓri⁹ desistam⁹ q̄z totā amari
tudinē cuomuerūt. tūc vberes gr̄as aget tibi: ꝛ ipse de⁹ te
coꝛonabit: eo qꝫ frēm tuū in pessima egritudie libasti. BE
DA. Fere aūt cūcti ꝺ hoc mādatū ꝓcedim⁹: ꝛ pserti potē
tes vl' ꝓncipes: nō solū si passi fuerīt ꝓtumelias: sz ꝛ si pstita
eis nō sit reuerētia: aduersarios reputātes qcūqz eos min⁹
reueriti fūt q̄z se reputauerīt dignos. Est āt magna īfamia
ꝓncipis eē ꝓmptū ad vīdictā: nā ꝛ q̄l'r aliū docebit nil mali
ꝓo malo repēdere: q nocēti retribuere satagit: CYRIL.
Uult aūt dñs īsup eē cōtēptoꝛē reꝛ: vñ segtur: Et ab eo q
aufert tibi vestimētū: ēt tunicā noli ꝓhibere. Dec ē. n. vir
tus aīe q̄ oīo auersa ē a passiōe cupiditatis diuitiaꝝ. Decet
eniz eū q pi⁹ ē: ꝛ obliuiſci maloꝝ: vt ꝛ ea qb⁹ caros amicos
iuuam⁹ psequētib⁹ conferam⁹. CHRY. Nō autem dixit
Fer humilr̄ iniuriantis ipetū: sz ꝓcedas ꝑ sapientiā: ꝛ vlte
rius te disꝓnas ad patiēdū q̄ ille cupiat facere: supans īso
lentiā ei⁹ vbertate prudēti: vt habito pudoꝛe in excellenti
patiētia tua descēdat. Sz dicet aliqs. Qūo pōt hoc fieri cū
videris deū factū hoīem tot passuz ꝑ te: adhuc q̄ris ꝛ dubi
tas: qūo possibile sit negtys ignoscere cōseruoꝝ: qs tale pas
sus est q̄le dñs tu⁹ dū ligaret̄: flagellaret̄: sputa pferēs: moꝛ
tez patiēs: vñ segr̄. Omni aūt petēti te tribue. AVGV.
de ser. do. Nō dicit oīa petenti: sz vt id des qō iuste ꝛ bone
ste potes. i. qō nec tibi nec alteri noceat q̄: tuz sciri aut credi
ab hoīe pōt: ꝛ cui iuste negaueris qō petit: iudicāda est iusti
cia: ꝛ aliqñ meli⁹ aliqd tribues: cū petētē inusta coꝛrexeris.
CHRY. In hoc tū peccam⁹ nō modicū: nō solū nō dan
do petentib⁹. sed ꝛ eos increpando. Cur inquit nō laboꝛat:
cur ociosus alit̄: Dic mihi ꝛ tu laboꝛādo possides: Sed ꝛ si
laboꝛas: ad hoc laboꝛas vt vituperes alium ꝓpter vnicū
panē ꝛ tunicā. appellas cupidū. nihil tribuas: nec ꝓuitieris
Cur nec tu misereris: ꝛ volentibus dissuades: Si cunctis
indrūter erogauerim⁹: semper miserebimur. Quia enim
abꝛaā cūctos recipiebat recepit ꝛ angelos. Nā ꝛ si hōicida
sit ꝛ ꝓdo: nonne tibi dign⁹ videtur panis habēdi: Nō igi
tur simus seueri aliozum censoꝛes: ne nos quoqz exquisite
iudicemur. Segtur: Et qui aufert que tua sunt: ne repetas.
CHRY. A deo percipim⁹ omnia. quod autē dicim⁹ meū
ꝛ tuum: nuda tñ sunt verba. si nāqz domum tuam asseris
emisisti verbuz carens subsistētia rei. Nā ꝛ aer ꝛ soluz ꝛ ce
mentuz creatoꝛis sunt. Tu etiā ipse qui domū cōstruxisti:
sed ꝛ si tu⁹ sit vsus dubitatur: non solū ꝓpter moꝛtē: sed ēt
ꝓpter rerū euentus. aīa tua non possidetur a te: ꝛ quo pa
cto tue reputabuntur opes: Uult aūt de⁹ tua foꝛe: que tibi
ꝓo frībus credita sunt. fient aūt tua: si ꝓo alys dispensaue
ris. Sin vero tibi affluenter expēderis: q̄ sunt tua iam fcā
sunt aliena. Sed ꝓpter nefandā opū cupidinē hoīes in cu
rys cōrixant̄: ꝺ qō xps ait: Et qui aufert q̄ tua sunt ne repe
tas. AVGV. de ser. do. Qō de veste: domo: fundo: iumē
to: ꝛ generaliter oī pecunia dicit. Non aūt chr̄istianum oz
sic possidere seruū qūo equuz aut argentuz: seruus si bone
stius a te regeret̄: q̄z ab illo q eum tibi cupit auferre: nescio
vtrū qsq̄z dicere audeat eū debere ꝓtēni. CHRY. Est āt
nob īsita lex nālis ꝑ quā dinoscimus qd sit vtus ꝛ vitiū. vñ
segr̄. Et ꝓut vul. vt fa. vo. bo. ꝛ vos. fa. il. fil'r. Nō ait: Quecū
qz nō vultis vt faciāt: nec vos faciatis. Cum enim duc sint

vie que ducunt ad virtutē. ſ. abſtinētia mali: ⁊ opatio boni. hāc ponit p iſtā ⁊ p illā ſignificans: ⁊ ſigdē dixiſſet: Ut ſitis hoīes: diligite beſtias: eēt mādatū difficile. ſi vero hoīes diligere iuſſit: ad qō nālis monitio ē: quā difficultatē res cōtinet: quam leones ⁊ lupi ſeruant: ī qbus naturalis cognatio ad amicitiā cogit: Oſtendit igit q; xp̄s nihil ſtatuit nr̄am tranſcēdens nām: ſed qō dudū iſeruit cōſciētie noſtre: docz vt ꝓpria voluntas p lege ſit tibi: vt ſi vis bene tibi: benefacias alȝ: ſi vis vt alius tui miſereat: ꝓmi miſerere.

¶ Etſi diligitis eos q; vos diligūt q̄ vobis eſt gratia: Nā ⁊ pctōres diligētes ſe diligūt: Etſi benefacitis his q; vobis bñfaciunt: q̄ vobis ē gīa: Si quidē ⁊ pctōres hoc faciūt. Etſi mutuū dederitis his a quib⁹ ſpatis recipere: q̄ gīa ē vobis: Nā ⁊ pctōres pctōrib⁹ fenerāt vt recipiāt eq̄lia. Verūtamē diligite inimicos veſtros: benefacite: ⁊ mutuum date: nihil inde ſperātes: ⁊ erit merces vīa multa: ⁊ eritis filȝ altiſſimi: qz ipſe benign⁹ ē ſup ingratos et malos. Eſtote ergo miſericoz des ſicut et pater veſter miſericoz eſt.

CHRY. Dixerat dñs diligēdos eē ĩimicos: ne autē puta res hypbolice eſſe dcm̄: eſtimās ſolum ad terrorē eis dici: adȝcit rōnē dicēs: Etſi diligi. il. g vos dili. q̄. vo. ē gra: plures gdē cāe ſunt q̄ dilectōes ꝓſtituūt. Dilectio vō ſpiritalis vniuerſas ꝓcellit. nihil. n. terrenū eaz parit: nō vtilitas: nō bñficiū: nō nā: nō tps ſz de celo deſcēdit. Quid aūt miraris ſi nō īdiget beneficio vt cōſiſtat: quādo nec ex caſu malox puer tit. pater qdē paſſus iniurias: rūpit fedus amoris. coniunx poſt iurgia vix relingt. filius ſi lōgeuū videat p̄ez grauar. At paulus ibat ad lapidātes bñfactor⁹ eis. moyſes lapidar a iudeis: ⁊ orat pro eis. Veneremur itaq; ſpiritales amicitias: qz ſunt ĩſolubiles. vnde arguēs volētes pigreſcere ſubdit: Nam ⁊ peccatores diligētes ſe diligūt. q. d. Quia volo vos his ampli⁹ aliquid poſſidere nō moneo amicos diligere: ſz etiā inimicos: Benefacientib⁹ etiaz benefacere cōmune eſt oīb⁹: Oſtendit āt ſe pax plus petere q̄ ſit moris peccatox qui benefaciūt amicis. vnde ſequitur: Etſi benefacitis qui vo. benefa. que vo. eſt gratia: ſigdez ⁊ peccato. hoc faciunt. BEDA. Non ſoluz aūt dilectionē vel beneficiū peccatox quaſi infructuoſam redarguit: ſz etiam mutuuz. vnde ſegtur: Etſi mutuum dederitis his a quibus ſperatis recipere: q̄ gra eſt vobis: Nā ⁊ peccatores peccatoribus fenerantur. ideſt mutuant vt recipiant eq̄lia. AMBRO. In tres aūt partes philoſophia ſibi videtur diuiſiſſe iuſticiaz: vnā in deū que pietas vocar: alterā in parētes vel reliquū gen⁹ humanū: tertiā ī mortuos vt his exequiax iura ſoluātur: at dñs legis oraculū ac ꝓphetie faſtigiū ſupgreſſus in eos quoq; q̄ leſerunt: pietatis cōplexit officiuz cum ſubdit: Verūtn̄ diligite ĩnimicos veſtros. CHRY. In quo plus tibi q̄ illi cōferes. ille. n. diligit a cōſeruo: tu vero efficieris ſimilis deo. eſt aūt maxie virtutis q̄n nocere volētes benefic⁹ cōplectimur. vnde ſubdit: Et bñfacite. ſicut. n. forma eē ſuccēſaz aq̄ proiecta extīguit: ſic irā rō cū lenitate. qō. n. eſt aq̄ igni: hoc eſt ire humilitas: ⁊ mānſuetudo. Et ſic non extinguit ignis p ignē: ſic nec ira p iraz mitigar. GREGO. niſen⁹: Debet aūt homo vitare dānoſam ſollicitudinez: ne querat ab inope diuitiarū augmēta eris ⁊ aurī metallozuz: ſteriliū exigens fructū. vnde ſubdit: Et mutuū date: nihil īde ſperātes. Malignā fenorū excogitationē ſigs appellet furtum ⁊ homicidium: non peccabit: naz quid refert ſuffoſſo pariete quemq; erepta poſſidere: ac fenorum neceſſitate poſſidere illicita: BASIL. Talis autem auaritie modus tokos merito nuncupatur in greco: apperiēdo ꝓpter mali fecunditatem. Animalia ſiquidez tractu temporis adoleſcunt ⁊ pariunt ⁊ fen⁹ ſtatim cum oritur īcipit procreare. Animalium que citi⁹ pariunt: citi⁹ a generatione deſiſtunt. Sed nūm⁹ auarorū cū tēpore propagatur: aīalia trāſſerē tia partum ad ꝓprios alūnos: ipſa parere ceſſant. es autē auarozum ⁊ ſuperuenientia procreat: ⁊ precedentia renouat. Non attentes igitur mortiferam beluam. Que namq; vtilitas ſi cauetur: hodierna pauperies que iterato irruet augmentata iam meditare vnde reſtituas: vnde intantum multiplicabitur cenſus: vt tuā partim releuet egeſtatē partim integret capitale: ⁊ inſuper pariat fen⁹. Sed ais Quali ter ergo victum acquiram: labora: ſerui: tandem mendica. vnumquodq; tollerabili⁹ eſt fenoris mutuo. Dicis autem Quodnā eſt illud mutuum cui ſpes retributionis non beret: Cōſidera virutē ſermonis: ⁊ miraberis pietatez auctoris. Cū dar⁹ es paupi diuine charitatis ītuitu: idipſum ⁊ mutuum eſt ⁊ donum: donuz quidē ob īſperatā retributionem; at mutuum ob munificentiam domini qui vice illi⁹ reſtituit: vnde ſequit: Et erit merces veſtra multa. Nō vis omnipotentem tibi obligari ad reſtitutionem: an quemq̄ opulentium ciuiū ſi fideiubeat acceptas: deum autem ꝓ pauperibus fideiubentem repudias: CHRY. Attende mutui naturā mirabilē: alius recipit: ⁊ alius obligat: ſe ꝓ debitis centuplū in p̄ſenti reddens: in futuro vō vitaz eternam. AMBRO. Quanta miſericordie merces qui filȝ diuine miſericordie aſciſcit. Sequitur enī. Et eritis filȝ altiſſimi. Sequere igitur miſericordiā: vt mereaꝛis gratiaz. late patet benignitas dei: ſuper ingratos pluit: malis fecunda non negat terra prouent⁹. Sequitur: q⁹ ipſe benign⁹ eſt ſuper ingratos ⁊ malos. BEDA. Vel tēporalia bona largiendo: vel celeſtia dona ſingulari gratia inſpirando. CYRIL. Magnū eſt ergo preconiū pietatis. reddit. n. h̄ vir⁹ nos deo ꝓximes: ⁊ q̄ſi q̄dā ſigna ſublimis nature nr̄is ipſi mit. aīab⁹: vñ ſegtur: Eſtote ergo miſericordes ſicut ⁊ p̄r vr⁹ miſericors eſt. ATHANA. Ut. ſ. aſpiciētes bñficia ei⁹ bona que facimus nō hoīum ſed eius intuitu faciam⁹ quatenus a deo non ab hominibus premia conſequamur.

¶ Nolite iudicare ⁊ non iudicabimini. Nolite condēnare ⁊ non condēnabimini. Dimittite: et dimittemini: Date ⁊ dabitur vobis. Menſuraz bonam et cōfertā et coagitataz et ſupefluētē dabunt in ſinum veſtrum. Eadem quippe menſura qua menſi fueritis: remetietur vobis.

AMBRO. Addidit dñs nō temere iudicandum: ne cui conſcius ipſe delicti in alteruz cogaris ferre ſententiaz. vñ dicit: Noli. iudi. CHRY. Non iudices precedentes tei. qui diſcipulus es magiſtrum: peccator innocentez: quos nō oz increpare ſed monere ⁊ charitatiue corrigere. nec etiam iudicandum eſt in icertis ⁊ qualibuſcūq; que nec ſimilitudinē bñt pcti: aut q̄ nō ſūt grauia ſiue phibita. GYRIL. Sedat ergo hic peſſimā paſſionē noſtraꝛ cōſciarū cōtemptus principū. q̄uis enī deceat aliquos ſe circūſpicere ⁊ ſz deum conuerſari: hoc non faciunt. ſed examinant aliena. Et ſi videant aliquos ifirmari: tanq̄ ꝓpriarū paſſionū oblīti faciunt hoc detractionis materiā. CHRY. Nec facile reperies quēq̄ neq; patrēfamilias neq; clauſtralem extertē hui⁹ erroris. Sunt aūt ⁊ he diabolice tentationis iſtdie: naz qui ſeuere diſcutit aliena: nunq̄ ꝓpriox reatuū memi rebit veniā. vnde ſegt: Et nō iudicabimini. Sic. n. pi⁹ ⁊ mitis reꝓimit peccatoꝛ timorē ſic ſeuer⁹ ⁊ dir⁹ adȝcit criminibus ꝓpriis. CREGO. niſen⁹: Nō igit cū acrimonia ſpicietis in ſuos ſniam: ne ſilia patiamini: vocat. n. iudicius aſpiorē dānationē. vñ ſegtur: Noli. cōdē. ⁊ nō condē. Non eni iudiciū cū venia ꝓhibet. BEDA. Breui aūt ſnia cuncta que de cōuerſando cū inimicis mandauerat: cōprehen

dēdo ꝯcludit dicēs. Dimit. ꝛ dimit. vo. Da. ꝛ da. vobis. Ubi dimittere nos iurias ꝛ dare būficia iubet: vt ꝛ nob pctā di mittent ꝛ vita det eterna. CYRIL. Qz āt āpliozi māu re cōpēsationē accipiem⁹ a deo q largiflue donat diligētib⁹ eū oñdit subdēs: mēsurā bonā ꝓfertā ꝛ coagitatā: ꝛ supefflu entē dabunt i sinū vr̄uz. THEOPHI. q. d. Sic si farinā sine pcitate mēsurare velles ꝓferres eā: coagitares: ꝛ super effunderes abūde: sic dñs mēsurā magnā: ꝛ supeffluētē da bit i sinū vr̄uz. AVGV. de cō euā. Dicit aūt: Dabunt. qz p illoz merita gb⁹ vel calicē aq frigide i noie discipli dede runt: mercedē celestē recipe merebūt. Segt: Eadē qp. mē. qua mē. fue. re. vob. BASI. Qua enī mēsura vnusqq3 ve strū mēsurat in bene opando aut peccando: eadē vel pmia vel penas feret. THEOPHI. Interrogabit autē fortas sis aliqs subtiliꝰ: Si enī supfluenter reddit: quō eadē est mēsura: Ad qō dicim⁹ q nō dixit: In tāta mēsura remetie tur vob: sz i eadē. Qui. n. bene fecit: bene fiet ei: qō ē remeti ri eadē mēsura. Sz supfluentē mensurā dicit: qz millies bñ fiet ei: Sic: ꝛ in iudicādo. Qui. n. iudicat: ꝛ deīde iudicat: ac cipit eandē mensuraz. Sm vo q ad plus diiudicabat: qz si bi simile iudicauit: Sz hoc supefflues ē mēsura. CYRIL. Hoc aūt soluit apls dicēs: Qui pce seminat: hoc est modice ꝛ manu tēaci: pce ꝛ metet. hoc est nō copiose. ꝛ qui seminat in benedictionibus: in benedictiōibus ꝛ metet: hoc ē copio se. Si quis autē non habet si non faciat: nō delinquit. in eo enim qō habet acceptatur. non in eo quo caret.

¶ Dicebat aūt illis ꝛ similitudinē: Nūquid pōt cecus cecū ducere? Nōne ambo in foueā cadūt? Nō est discipl⁹ supra magistrū. Perfect⁹ autē ois erit: si sit sicut magister ei⁹. Quid āt vides fe stucaz in oculo fratris tui: trabem aūt q̄ in ocu lo tuo est nō considerasꝰ Aut qūo potes dicere fri tuo: Frater sine: eiciā festucā ō oc'o tuo: ipe in oculo tuo trabez non videsꝰ Hypocrita eīce primū trabem de oculo tuo: ꝛ tūc perspicies vt educas festucam de oculo fratris tui.

CYRIL. Addidit dom⁹ pdictis parabolā valde neca riā. vnde dr̄: Dice. au. il. ꝛ sim. Erāt enī eius discipuli futuri mundi doctozes: vnde docebat eos scire viā conuersatiōis honeste quasi illustratam mentem habentes diuino fulgo re: ne ceci cecos ducerent. ꝛ ideo subdit: Nūquid potest ce. ce. duce. nōne am. in fo. cadūt: Atsi cōtingat aliūuos hoc at tingere: vt eq̄lē virtutē docētiū virtuti possideāt: sistant in mēsura docētiū ꝛ illoz sequantur vestigia. vnde segt: Nō ē dis. supra ma. pfec. au. om. erit. s. discipul⁹ si sit sic magr ei⁹. Unde ꝛ paulus dicit: Imitatozes mei estote sic ꝛ ego xp̄i: xp̄o q nō iudicāte cur tu iudicas? nz. n. venit iudicare mun dū: sz misereri. THEOPHI. Uel aliter: Si tu aliū iudi cas: ꝛ ipse in eisdē peccas: nōne assimilaris ceco cecū ducē ti: qūo enī ille a te duceꝰ ad bonū. cū ꝛ tu pecces. Nō ē enīz discipulus supra magistrū: Si igit tu peccas q te magr̄z ꝛ ductozē putas: vbi erit q a te disciplinatur ꝛ ducit? Perfe ctus enī erit discipulus: si sit sicut magr̄ eius. BEDA. Ut sensus bui⁹ sme pēdet ex supiozib⁹: vbi dāda elemosyna ꝛ iniuria dimittēda pcipit. Si te ingt ira ꝛ violētū ꝛ ꝛ peten tē auaricia cecauerit: nūqd tu mēte vitiata vitiū ei⁹ curare poteris? Si ēt magister xp̄s q q̄si de⁹ potuit suas vlcisci in iurias: maluit pſecutozes patiēdo reddere mitiozes: eandē necesse est q discipuli qui puri homines sunt regulam per fectionis sequantur. AVGV. De. q. enan. Uel q dicit Nunquid pōt cecus cecū ducere. iō subiunxit: vt non spe rarent a leuitis se accepturos mēsuram illam de qua dixit: Dabūt i sinū vestrū. qm decimas dabāt eis. quos cecos di xit: qz euāgeliū nō tenerēt: vt illā remunerationē p discipu los dñi potiꝰ plebs icipet iā spare: quos imitatozes suos vo lens ostēdere addidit: Nō est discipulus supra magistrum.

THEOPHI. Inducit aūt dñs ꝛ aliā pabolā de eodem subdēs. Quid āt vides festucā. i. modicū crimis i oculo fra tris tui: Trabē aūt q̄ in oculo tuo ē ꝛc. i. peccatū tuū maxi mū nō ꝓsideras. BEDA. Hoc aūt ad supiozē sensuz respi cit: vbi cecū a ceco duci. i. peccātē a peccatoze castigari non posse pmonuit. vñ dr̄: Aut qūo potes dicere fratri tuo: Fra ter sine eyciā festucā de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem nō vides. CYRIL. q. d. Qui grauib⁹ obnoxi⁹ ē peccatis q̄ trabē vocat. qualiter dānat eū qui pauca vel qñq3 nil ma li ꝓmisit: hoc. n. festuca significat. THEOPHI. Cōuenit āt hoc oīb⁹ ꝛ maxīe doctozib⁹ q subditoz cū minima pecca ta puniant: ppria ipunita relinquunt. propter hoc eos dñs hypocrytas vocat: qui ex hoc alioz peccata iudicāt vt iu sti videant. vñ segtur. Hypocrita eyce primū tra. de ocu lo tuo: ꝛ tūc perspi. vt edu. festu. de oculo fratris tui. CY RIL. Uidelicet teipsum primū mūdū ostēdas a magnis pctis ꝓiter consules proximo modica confitenti. BASI. Uideꝰ enī reuera cognitio suipsius grauissimū oium. neq3 enī solus oculus exterioza videns sup se visu nō vtiꝰ: sed ꝛ ipse noster intellect⁹ cū alienū velociter coniectat peccatū: lentus est erga propriorum perceptionem defectuum.

¶ Nō ē enī arbor bona q̄ facit fruct⁹ malos: neq3 arbor mala faciēs fructū bonū. Unaqueq3 enīz arbor de fructu suo cognoscit. Neq3. n. de spi nis colligūt fic⁹: neq3 de rubo vindemiāt vuaz. Bonus homo de bono thesauro cordis sui p fert bonū: ꝛ malus homo de malo thesauro p fert malū. Ex abundantia enī cordis os loquit.

BEDA. Cōtra hypochritā: q̄ cepat dñs exegt dicēs. Nō est. n. ar. bo. q̄ fa. fru. ma. ne. ar. ma. fa. fru. bonuz. q. d. Si ve rā ꝛ nō fictā vis hr̄e iusticiā: q̄ verbis ostētas: ēt facto cōpē sa: qz ꝛ si se bonū fingat hypochrita: ñ ē bon⁹ q facit opa ma la: ꝛ si repbēdat īsontē. nō iō malus ē q fac opa bona. TY TVS. Hoc aūt audiēs nō sumas inde tibi fauorē inertie. naturaliter enī arbor moueꝰ: tu vero libero arbitrio funge ris: ꝛ ois arbor sterilis ad aliqd ordinata ē: tu vero fact⁹ es ad opa virtutū. ISIDORVS. abbas: Nō ergo penitētiā sz ptinaciā mali excludit: cū enī mala sit nō pōt fructus bo nos ꝓducere: ī virtutē vero cōuersa fructificabit. Nō aūt ē arboꝛib⁹ natura: hoc est nobis affectio. ꝛ si ergo arbor mala nō pōt fructū bonū producere: poterit tñ. CHRY. Quā uis aūt fruct⁹ causeꝰ ex arboze: facit tñ noticiam arboris eo q̄ arboꝛis distinctio p fructū appet. vnde segtur. Unaque qz enī arbor de fru. suo cognoscit. CYRIL. Sed ꝛ vita mozū vniuscuiusqz erit significatiua: nz enī extrisecis orna mentis ꝛ fictis humilitatib⁹: vere felicitatis apprehendit decoꝛ: sed ex his que aliquis operatur: cuius rei exemplu ponens subdit: Neq3 enim de spinis colligunt ficus. AM BRO. In spinis istius mūdi ficus illa repiri nō pōt: que fe cundis fructib⁹ melioꝛ est: bone spes ei resurrectionis apta tur. Uel qz vt legisti: Ficus dederunt grossos sꝰ: q̄ ima turus ꝛ caduc⁹ ꝛ inutilis in synagoga fruct⁹ ante precessit. vel qz immatura nostra vita est in corpoze: matura in resur rectione: ꝛ ideo procul a nobis debemus seculares sollicitu dines abdicare que mozdent animum: mentēq3 adurūt: vt maturos fruct⁹ culture diligētis possim⁹ adipisci: hoc ergo ad mundum ꝛ resurrectionem: alterum ad animam ꝛ cor. pus referꝰ: cum subditur. Neq3 de rubo vindemiant vuaz vel qz nemo pōt peccatis fructū acquirit aīe sue: q̄ sicut vua p prima terris corrumpitur: in superioꝛibus maturatur: vl qz nemo pōt dānationē carnis euadere: nisi quez chriſt⁹ rede-

merit qui sicut vua pependit ī ligno. BEDA. Uel spinas ⁊ rubū seculi curas ⁊ punctiones puto eē vicioꝝ. ficus vo ⁊ vuā dulcedinē noue cōuersatiōis ⁊ feruorē dilectionis. nō autē de spinis ficᵒ: neqꝫ vua de rubo colligīt: qz mēs adhuc veteris hois ꝓsuetudie depssa similare potest: sꝫ fructᵒ noui hominis ferre nō pōt. Sed sciendu q sicut ferax palmes sepi inuolutᵒ recūbit: portāsqꝫ fructū spina nō suū vsibus seruat humanis: sic dicta vel acta maloꝝ siquādo proſunt bonis nō hoc ipsi faciūt mali: sed fit de illis dei cōsilio.

CYRIL. Postqꝫ aūt ostendit q ex operibᵒ pōt discerni hō bonus ⁊ malus: sicut ex fructibᵒ arboꝝ: nunc idē oñdit p aliud signū dicēs. Bonᵒ ho. ō bo. the. coꝛ. sui p. bo. ⁊ ma. ho. de ma. the. p. malū. BEDA. Idē ē thesaurᵒ coꝛdis qđ radix est arboꝛis. Qui ergo in coꝛde thesauꝝ patiētie pfectiqꝫ hꝫ amoꝛis: optimos fructᵒ effundens diligit inimicū: ⁊ cetera facit que supra edocuit. at qui thesauꝝ nequaꝫ coꝛde seruat: contraria facit. BASI. Uerbi etiā conditio coꝛ a quo processit manifestat: euidenter ostendens dispositionē pre coꝛdioꝝ nostroꝝ. vnde segtur: Ex abūdantia enī coꝛdis os loqtur. CHRY. Naturalis. n. cōsequētia est: vt cū intus abūdet negtia. effluāt oꝛetenus vba nequā. vnde cuꝫ audieris hoīem inhonesta ꝓferētē: nō tantā in eo putes latere maliciā: q̄ta vbis exp̄mit: sꝫ ꝓiecta fontē riuo eē vberioꝛē. BEDA. Per oꝛis etiam locutionē dns vniuersa que dicto vel facto vel cogitatu de coꝛde pferim⁹ insinuat: moꝛis enī est scripturaꝝ verba p rebus ponere.

¶ Quid āt vocatis me dñe dñe: ⁊ nō facitis que dico: Omnis qui vēit ad me: ⁊ audit sermones meos ⁊ facit eos: oñdā vobis cui similis sit. Similis ē hoī edificāti domū qui fodit ī altū: ⁊ posuit fundamētū supra petrā. Inundatōe āt facta illisuꝫ ē flumen domui illi: ⁊ nō potuit eā mouere. Fundata enī erat supra petrā. Qui aūt audit ⁊ nō facit similis ē hoī edificāti domū suā supra terrā sine fundamēto: in quā illisus ē fluuiᵒ ⁊ cōtinuo cecidit: ⁊ fcā ē ruina domus illius magna.

BEDA. Ne aliquis sibi frustra blādiret ex eo q dictuꝫ est: Ex abūdātia coꝛdis os loqtur. quasi verba solū ⁊ nō magis opa veri chr̄istiani q̄rant: ꝓsequēter dns adiūgit: Quid āt vocatis me dñe: dñe: ⁊ nō fa. que dico: quasi dicat. qđ folia recte cōfessiōis vos germinare iactatis: qui nullos opis boni fructᵒ ostēditis: CYRIL. Cōuenit aūt soli supreme oīum nature dominationis ⁊ nomē ⁊ res. ATHANA. Nō est ergo hoc verbū hois sꝫ dei ostēdētis p̄priū oꝛtum a patre: dns enī est q natᵒ est a solo dño: nō timeas aūt dualitatē: nō enī fm naturā sepant. CYRIL. Que aūt sit vtilitas in mādatoꝝ obseruatiōe: qđue dānuꝫ accidere possit ex inobediētia ostēdit subdens: Omis q ve. ad me: ⁊ au. fmo. meos ⁊ fac eos ostēdā vob cui similis sit: similis ē hoī edifi. do. q fo. in altū. ⁊ po. funda. supra petraꝫ. BEDA. Petra erat xp̄s q fodit in altuꝫ, qui p̄ceptis humilitatis terrena oīa de coꝛdib⁹ fideliū eruit: ne ꝓpter cōmodum tpale fuiāt deo.

BASIL. Ponere aūt fundamētū supra petrā hoc ē initi fidei xp̄i: vt īmobilis pseueret in aduersis siue humanitus siue diuinit⁹ accidāt. BEDA. Uel fundamētū domᵒ ipsa ē itētio bone ꝓuersatiōis: q̄ pfectᵒ verbi auditoꝝ in adiplendis xp̄i mādatis firmiter īserit. AMBRO. Uel oīuꝫ fundamētū docet eē virtutū obediētiā celestiuꝫ p̄ceptoꝝ: per quā domᵒ hec nr̄a nō in ꝓfluuio uoluptatū: nō negtie spiritalis icursu: nō ībre mūdano: nō hereticoꝝ possit nebulosis disputationib⁹ ꝓmoueri. vñ segtur. Inūda. au. fa. illi. est fluuo. il. ⁊ nō po. eā mouere. BEDA. Inūdatio tribᵒ mōis fit. vel īmūdoꝝ spirituū: vel ip̄roboꝝ hoīuꝫ: vel ipsa mētis aut carnis ingetudīe: ⁊ q̄tū p̄pꝛys viribᵒ hoīes fidūt: īclināt: q̄tū vo īuictissime illi petre adherēt. ēt labefactari neq̄unt.

CHRY. Ostēdit ēt nobis dns q nullā parit fides vilitatē: si feda sit cōuersatio. vñ segt. Qui aūt au. ⁊ nō fa. filis est hoī edi. do. su. su. ter. fine fundamēto. BEDA. Domᵒ diaboli mūdᵒ q in maligno positᵒ ē: quē sup terrā edificat: qz obsequētes sibi de celis ad terrena detrahit: fine fundamēto edificat: qz oē peccatū fundamētū nō hꝫ: qz nō ex proꝓria nā subsistit: malū qppe sine substātia ē: qō tī qōcunqꝫ fit ī boni natura ꝓualescit. Quia vero a fundo oꝛ fundamētū: possumᵒ ēt fundamētū p fundo positū nō incōueniēter accipe: sic̄ q in puteo mergīt putei fundo retinet: sic aīa coꝛ ruens: q̄si in quodā fundi loco ꝓsistit: si se ī aliq̄ peccati mēsura ꝓtinet. Sed cū peccato ī quo labit nō pōt eē ꝓtēta: vidū quotidie ad deteriora deycit: q̄si in puteo ī quo cecidit: fundū nō īuenit quo figat. Ingruēte aūt q̄libet tētatione: ⁊ vere mali ⁊ ficte boni peiores fiūt: donec ad extremū ꝓpetiā labant in penā: vñ segt. In quā illi. ē fluui. ⁊ cōti. ceci. ⁊ fcā est ruina domᵒ illiᵒ magna. Pōt ēt p ipetuꝫ flumis extremi iudicy discrimē itelligi: q̄ vtraqꝫ domo ꝓsumata: ibūt ipi in supplicīū eternū: iusti autem in vitā eternā. CYRIL. Uel sup terrā sine fundamento edificāt: qui sup barenam dubietatis que fm opinionē est ponit fundamentū spiritalis fabrice: qō pauce stille tētationū dissiparūt. AUGU. de cō. euā. Duc aūt sermonē dñi plixū sic exoꝛsus ē lucas sicut ⁊ mattheus. vterqꝫ enī dixit: Beati pauperes. deinde multa q̄ sequuntur in vtriusqꝫ narratione similia sunt. ⁊ad extremum sermonis ipsa cōclusio ꝓrsus eadē reperit. s. de hoīe q edificat supra petrā ⁊ sup barenaꝫ. posset ergo facilime credi eundē lucas dñi interposuisse fmonem aliquas tū p̄termisisse snias quas mattheus posuit. Itē alias posuisse quas mattheus nō dixit: nisi moneret q mattheus i monte dicit habitum sermonē a dño sedente: lucas aūt in loco cāpestri a dño stāte: nō tamē istos duos fmones lōgis tēporis distantia separi īprobabiliter credit: q ⁊ ante ꝓpstea quedā silia vel eadē ambo narrarunt: q̄q̄ illud possit occurrere in aliqua excellētioꝝ pte mōtis: p̄rimo cum solis discipulis fuisse dominū quādo ex eis illos. xy. elegit: deide cum eis descēdisse de monte. s. de ipsa mōtis celsitudine in cāpestrē locū, i. in aliquā eq̄litatē que in latere mōtis erat: ⁊ multas turbas capere poterat: atqꝫ ibi stetisse donec ad eū turbe cōgregarent: ac postea cum sedisset accessisse proꝓpinquius discipulos suos atqꝫ illis ceterisqꝫ turbis p̄sentibus vnum hab uisse sermonem.

CAPI. VII.

CUm āt īplesset oīa verba sua in aures plebis: ītrauit capharnaū. Centurionis aūt cuiusdā fmus male habēs erat moꝛitur⁹ q illi erat p̄ciosus. Et cū audisset de iesu: misit ad eū seniozes iudeoꝝ rogās eū vt vēiret: ⁊ saluaret fmū ei⁹. At illi cū venissent ad iesuꝫ rogabāt eū sollicite dicētes ei: qz dign⁹ ē vt hoc illi p̄stes. Diligit enī gētē nr̄aꝫ: ⁊ synagogā ipe edificauit nob. Iesus āt ibat cū illᵒ. Et cū iā nō lōge eēt a domo: misit ad eū centurio amicos dicēs: Dñe noli vexari. Nō. n. sū dignus vt sub tectū meū intres: pp qđ ⁊ meipsū nō sū dignuꝫ arbitratus vt veniré ad te: sꝫ dic verbo ⁊ sanabīt puer meus. Nā ⁊ ego hō sū sub ptāte ꝓstitut⁹ hns sub me milites: ⁊ dico huic vad ⁊ vadit: ⁊ alio veni ⁊ vēit: ⁊ fmo meo fac hoc ⁊ facᵒ. Quo audito ihs mirat⁹ ē et puer

sus sequẽtibus se turbis dixit: Amẽ dico vobis nec ĩ isrl tãtã fidẽ inueni. Et reuersi q missi fuerant domum inuenerunt seruũ q lãguerat sanũ.

TITVS. Cũ pfectiõib⁹ documẽtis suos refecisset discipulos: vadit capharnaum: ibi pdigiosa opaturus: vnde pcit: Luc autẽ implesset oĩa vba sua ĩ aures plebis: itrauit ĩ capharnaũ. AVGV. De cõ.euã. Dic intelligendũ ẽ: q non ẽtũ tpis interuallũ cũ istos ꝓmones terminasset itrauerit capharnaũ. ipso quippe iteruallo leprosus ille mundat⁹ est: quẽ suo loco matthẽus interponit. AMBRO. Pulchre autẽ vbi pcepta cõpleuit: forma docet suor preceptor exe qui. nã statim gentilis cẽturionis ꝙ⁹ dño curãdus offert. vnde sequit. Centuriõis aũt cuiusdã ꝙ⁹ male bñs erat mozitur⁹ q illi erat pciosus. Q⁹ morituꝝ dixerit euãgelista nõ fellit: moriturus. n. erat nisi fuisset sanatus a xpo. EVSE. Strenuus siquidẽ ĩ bellicis erat iste centurio: z militib⁹ roãis pfect⁹. Quia vo specialis ꝙ⁹ iens ei⁹ domi lãgues iacebat: ꝑsiderans quales saluator erga ceteros vtutes agebat sanãdo lãguidos. z iudicãs q non ꝙ⁹ vires humanas hec agebant miracula: mittit ad eũ: vt ad deũ: non habito respectu ad apparẽs organũ: quo cũ hoib⁹ ꝓuersabat. vnde sequitur: Et cũ audisset de iesu: misit ad eum seniores iudeoꝝ rogãs eũ vt veniret: z saluaret ꝙ⁹ suũ. AVGV. De con.euã. Quõ ergo veꝝ erit quod matthẽus narrat: Accessit ad eũ qdã centurio: cũ ipse non accesserit: vbi diligenter aduertes itelligam⁹ matthẽũ nõ deseruisse vsitatum modũ loquẽdi. si enĩ ipsa puentio vsitate dicit palios fieri ẽptomagis accessus palios fieri põt: Nõ q̃ absurde matthe⁹ palios facto accessu centurionis ad dñm cõpendio dicere voluit: ipz poti⁹ accessisse ad chr̃istum: ẽillos pquos vba sua misit: quia quo magis credidit: eo magis accessit. CHRY. Qualiter etiã matthe⁹ dicit q ipse dixit: Non sum dignus vt ĩres sub tectũ meuz. lucas autẽ hic dicit. Quoniã rogat vt veniat. Sz mihi videt: q lucas significat nob iudaicas blandicias. Credibile enĩz est vt cũ vellet abire cẽturio: retraheretur a iudeis blandientib⁹ z dicentib⁹: q nos eũtes ducem⁹ euz. vnde z eorum preces adulationib⁹ plene sunt. Sequit enim: At illi cũ venisset ad iesuz: roga. euz. soli. dicentes: q dign⁹ est vt hoc illi prestes: dili. enĩz gentem nostraz z synagogaz ipse edificauit nobis. Decebat siquidem ipsos dicere: quoniã ipse volebat venire z supplicare: nos autem detenuim⁹ calamitatẽ videntes z cadauer quod ĩ domo iacebat: aut ꝓmere fidei ei⁹ imensitatẽ: sz nolebãt pp iuidiã fidẽ viri detegere. ne magn⁹ aliqs eẽ videret cui pces porrigunt. q aũt matthe⁹ significat ipsuz israelitã nõ esse: lucas vo dicit: Qm̃ edificauit synagogã: nõ est ẽrium. Potuit enĩ z iude⁹ nõ eẽ z synagogã cõstruxisse. BEDA. In hoc autez ostẽdunt q sicut nos ecclesiã: sic ẽt illi i synagogã nõ cõuentum solũmodo fideliũ. sed etiã locũ quo cõueniebãt sint soliti appellare. EVSE. Et seniores quidem iudeoꝝ pro modicis sumptib⁹ ad opus synagoge datis gratiam poscunt: sed dñs non ꝓpter hoc sed ꝓ maiori: volens. s. generare credulitatem in cunctis mortalibus p suaz virtutẽ seipsum exhibuit. vnde sequitur: Jesus aũt ibat cum illis. AMBRO. Qõ vtiqz nõ iõ faciebat: qa absens curare nõ poterat: sz vt formã tibi daret humilitatis imitande: ad reguli filiuz noluit pergere: ne videret magis diuitys detulisse: hic ipse p rexit: ne videret in cẽturionis famulo cõditionẽ desperasse seruilẽ: cẽturio vo militari tumore deposito reuerẽtiam summit: z ad fidẽ facilis: z ad honorificẽtiam ꝓmptus. vnde sequitur: Et cũ lõ. esset a domo: misit ad eũ cẽtu. ami. di. dñe noli vexari. Non enĩ hoĩs sed dei ptãte cõiecit daria christo dominibus sanitatem. Judei quidem dignitatẽ ei⁹ prætenderant. iste vo indignũ se asseruit: non soluz bñficy: sed ẽt susceptionis dñi: Nõ. n. dign⁹ suz: vt sub tectũ meũ ĩtres.

CHRY. Postq̃z. n. liberat⁹ ẽ a iudeoꝝ tedio: tunc mittit dicẽs. Ne putes pre tedio me nõ venisse: sz ĩdignũ reputaui te domi recipe. AMBRO. Bñ aũt lucas ĩ occursũ amicos dixẽ eẽ a cẽturiõe trãsmissos: ne pñtia sua: z generare dñi ve cũdiã videret: z officio ꝓuocasse. vñ sequitur: Propter qõ z meipsuz nõ sum dig. arbi. vt veni. ad te: sz dic tñ v. z sana. pu. me⁹. CHRY. Vbi attẽde cẽturionẽ debitã opinionẽ bñtem de dño. nõ enĩ dixit: Ora: sz tñmõ iube: dubitans ne se humiliãdo rẽnueret. Subdit: Nã z ego bõ sum sub ptã. cõsti. ba. sub me mili. z di. huic va. z va. z alio ve. z ve. z ser. meo fac hoc. z fac. BEDA. Dominẽ se vt ptãti vel tribuni vl ꝑsidis subditũ dicit: ĩperare tñ minozib⁹: vt subaudiatur eũ multomagis qui de⁹ sit: nõ p aduẽtũ tñ corporis: sed p angelor ministeria posse iplere qõ vellet. repellẽde enĩz erãt vel infirmitates corpor vl fortitudines ꝑsie: z verbo dñi: z ministerys angelor. CHRY. Est aũt hic notandũ q⁹ hoc verbũ ꝯac: ĩperiũ designat dictũ suo: ob hoc de⁹ cũ hoĩem vellet creare nõ ait vnigenito: ꝯac hoĩem sed faciamus hoĩem: vt p formã cõsensus verborũ declaret eqparãtiam. Quia ergo in xpo cõsiderabat excellentiã dñi: ob hoc ait: Dic verbo. nã z ego dico suo meo ꝛc. xps aũt nõ eũ reprehendit: sed ei⁹ itentionez roborauit. vñ seqtur: Quo audito iesus mirat⁹ est. BEDA. Sed qs in illo fecerat ipsaz fidẽ nisi ille q admirabat: sed z si alius eã fecisset qd miraret: q pscius erat: q⁹ ergo mirat dñs: nobis mirãdũ eẽ significat. oẽs. n. tales mot⁹ cũ de deo dicũt: nõ pturbati animi signa sunt sz docẽtis magri. CHRY. Ut aũt liqueat tibi q⁹ dñs hoc iõ dixit vt alios istruat: prudẽter. n. euãgelista hoc apponens subdit: Amen dico vobis. nec in israel tantã fidẽ inueni. AMBRO. Et quidẽ si sic legas: In nullo tantã fidez inueni in israel. simplex itellect⁹ z facilis est. si vero iuxta grecos: nec in israel tantã fidẽ inueni: fides huiusmodi ẽt elector⁹ z deũ videntib⁹ anteferr. BEDA. Nõ aũt de oĩb⁹ retro patriarchis z pphetis: sz de pñtis cui logtur hoĩbus: gbus iõ cẽturionis fides antefertur: qz illi legis ꝓphetarũq; monitis edocti: hic aũt nemine docente sponte credidit. AMBRO. Probatur aũt fides dñi: z serui sanitas roborat. vñ sequitur: Et rc. qui mis. fue. do. inue. ser. qui lang. sanũ: Põt ergo meritũ dñi z famulis suffragari: nõ solũ fidei merito: sed z studio discipline. BEDA. Plenius aũt hec explicat matthẽus: q⁹ dicẽte dño centurioni: Vade sicut credidisti fiat tibi: sanat⁹ sit puer ex illa hora. Sed beato luce moris est que plene viderit ab alys euangelistis exposita abbreuiare: vel ẽt de industria ꝓterire: que vero ab eis omissa vl breuiter cognouerit tacta dilucidare solerti⁹. AMBRO. Mystice autem seruo cẽturionis ppls nationũ qui munda ne seruitutis vinculis tenebatur: eger letalibus passionib⁹ bñficio dñi sanandus exp̃mitur. BEDA. Cẽturio aũt cuius fides israeli ꝓfertur: electos gẽtibus ostendit: q quasi centenario milite stipati virtutũ spiritaliuz sunt pfectione sublimes. numer⁹ enĩ cẽtenari⁹ q de leua trãsferr ad dexterã in celis vite significatiõe poni ꝓsueuit: Tales ergo p bis necesse est dño supplicẽt: q adhuc spũ fruitutis ꝓmunt. nos aũt q de gẽtib⁹ credim⁹: nõ ipsi ad dñm venire posslumus quẽ in carne videre nõ valem⁹: sz ad. eũ accedere debem⁹: p fidẽ. Seniores aũt iudeoꝝ mittere hoc ẽ sũmos ecclesie viros q nos ad dñm ꝓcesserũt: suppliciter obsecrãdo patronos acquirere: q nobis testimoniũ reddentes: q⁹ ecclesiam edificare curemus: p nostris pctis intercedãt. Pulchre ãt dr: qz iesus nõ lõge erat a domo: qa ꝓpe timẽtes eũ salutare ipsius: z q nãli lege recte vtiẽ: quo bona q̃ nouit operat: eo illi qui bon⁹ est apiat. AMBRO. Nõ vult aũt iesum vexari cẽturio: qz quẽ iudeoꝝ ppls crucifixit: ĩuiolatũ ab ĩiuria manere desiderat ppls nationũ. z qõ ad mysteriũ spectat vidit in pectora adhuc gẽtiliuz non esse penetrabilem

chriſtū. BEDA. Milites aūt ꝛ fui q cēturioni obediunt: vtutes ſūt nāles: quaꝝ copiā mlti ad dñz veniētes deferūt ſecū. THEOPHI. Ul aliꝛ. Cēturio ē itellectꝰ q multoꝝ ī militia ꝓnceps exiſtit: dū mltas ī hac vita res hz. Dz āt ſeruū ifirmuz: irrōnabilē aīe partē: irascibile ꝛ cupiſcibilē dico. Et mittit ad ieſum mediatores iudeos. i. confeſſionis cogitationes ꝛ verba: ꝛ cōfeſtim ſuſcipit ſeruum ſanum.

¶ Et factum ē: deinceps ibat ieſus in ciuitatē q̄ vocaꝛ nayn: ꝛ ibāt cum eo diſcipuli eius: ꝛ turba copioſa. Cū aūt appropinquaret porte ciuitatis: ecce defunctus efferebaꝛ filius vnicꝰ matris ſue. Et hec vidua erat ꝛ turba ciuitatis mlta cū illa. Quaz cū vidiſſz dñs miſericordia motꝰ ſup eaz dixit illi: Noli flere. Et acceſſit ꝛ tetigit locu lū. Hi āt q portabāt ſteterūt. Et ait: Adoleſcēs: tibi dico ſurge. Et reſedit qui erat mortuꝰ ꝛ cepit loqui: ꝛ dedit illum matri ſue. Accepit autē oēs timor ꝛ magnificabant deū dicētes: Quia ꝓpheta magnus ſurrexit ī nobis: ꝛ quia deus viſitauit plebē ſuam. Et exīt hic ſermo ī vniuerſam iudeam de illo: ꝛ in omnem circa regionē.

CYRIL. Mira dñs miris ānectit: ꝛ ſupra gdē accerſitꝰ occurrit: hic vo nō vocatꝰ accedit. vñ dī. Et fa eſt. dein. ibat ieſus ī ciui. q̄ vocaꝛ nayz. BEDA. Nayz ē ciuitas galilee ī ſecūdo miliario mōtis thabor. diuīo aūt nutu multa turba dñz comitaꝛ: vt multi eſſent tāti miraculi teſtes. vñ ſequit: Et ibāt cū illo diſcipli eius ꝛ turba copioſa. GREGO. Ni ſenus: Reſurrectōis aūt experimētū non ita vbis ſicut opib⁹ a ſaluatore didicimus q ab iſeriozib⁹ ichoās opus miraculi: fidē noſtrā aſſuefacit ad maiora. Ꝓīo quidē ī egritudine deſperata fui cēturionis: reſurrectōis icepit poteſtatez. poſt hec altiozi ptāte ducit boies ad fidē reſurrectionis: dū ſuſcitauit filiū vidue: q ferebaꝛ ad monumentuz. vnde ſequitur: Cuz āt approp in. poz. ciui. ecce defun. effere. fi. vni. matris ſue. Diceret eniz aliquis de puero centurionis: q̄ moriturus non erat. vt igitur temerariā linguā cōpeſceret: iā de functo iuueni chriſtum obuiare fatetur vnico filio vidue. nā ſequitur: Et hec vidua erat ꝛ tur. ciui. mul. cum illa: Ꝛrū ne molem breuibus verbis explicuit. Mater vidua erat: ꝛ non ſperabat vlterius filios procreare: nō habebat in quez aſpectū dirigeret vice defuncti. būc ſolū lactauerat: ſolꝰ ad erat alachritatis cā in domo: gegd mīi dulce ac p̄cioſuz hic ſolus extiterat. CYRIL. Miſerāda paſſio ꝛ ad fletuz ꝛ lachrimas potēs puocare. vñ ſegtur: Quā cū vidiſſ. do. miſ. motꝰ ſup eaz dixit illi: noli flere. BEDA. q. d. Deſiſte. q̄ſi mortuū flere qué mox viuū reſurgere videbis. CHRY. Jubens aūt ceſſare a lachrymis q ꝓſolatur meſtos: monet nos pītib⁹ defunctis ꝓſolationē recipe reſurrectionē ſperātes: ꝛz aūt feretrū vita obuiās morti. vñ ſegtur: Et acceſſit ꝛ tetigit locu, hi au, q porta. ſteterūt. CYRIL. Jō autez nō ſolo vbo pagit miraculū: ſz ꝛ feretrū tāgit: vt cognoſcas efficax ee ſacrū xpi corꝑ ad humanā ſalutē: ē eni corꝑ vite ꝛ caro verbi omnipotētis cuiꝰ habet virtutē ſicut eniz ferrū adiunctum igni pficit opꝰ ignis: ſic poſtq̄z caro vnita eſt verbo qō viuificat oīa: ipſa quoq̄z facta eſt viuificatiua ꝛ mortis expulſiua. TYTVS. Nō āt ſaluator ſimilis ē belie deflenti filiū ſaraptāe. nec qualis beliſeꝰ: q̄ ꝓpriū corꝑ applicuit corpori defuncti: nec qualis eſt petrꝰ. qui pro tha bita orauit: ſed ipſe eſt qui non entia velut entia vocat: qui mortuos, vt uiuos alloqui poteſt. vnde ſequitur: Et ait adoleſcens tibi dico ſurge. GREGO. niſenꝰ. Qui dixit adoleſcentem: florentis ſignificauit tēporis horam primā producentē lanuginē: q paulo añ mulcebris erat maternozum oculoꝝ aſpectui: iā aſpirās ad tps ſpōſalium virga generis ſucceſſiōis ramꝰ: bacul⁹ ſenectutis. TITVS. Jncōtāter aūt erectꝰ eſt cui ſunt mādata directa. diuīa eni ptās ē irrefragabilis: nulla mora: nulla orationū inſtantia. vñ ſegtur: Et reſedit q erat mor. ꝛ ce. lo. ꝛ dedit illū matri ſue. Indicia ſunt hec vere reſurrectiōis. corꝑ eni exaīe log nō pōt. nec reportaſſet mulier ad domū defunctū filiū inaīatum. BEDA. Pulchre aūt euāgeliſta dñm ꝑ⁹ miſericordia motū ee ſup mīe ac ſic filiū reſuſcitare teſtaꝛ: vt in vno nobis exemplū imitāde pietatis oñderet: in altero fide mirāde ptātis aſtrueret: vñ ſegtur: Accepit aūt oēs ti. ꝛ magnificabant deū dicētes: q̄ ꝓpheta magnꝰ ſur. in nobis: ꝛ q̄ deus viſitauit plebē ſuā. CYRIL. Hoc magnū fuit in populo inſenſibili ꝛ īgrato: poſt modicū eni nec ꝓphetā: nec ad vtilitatē populi ꝓcedere ipm exiſtimauit. Neminē aūt habitātium iudeā hoc. miraculū latuit. vñ ſegtur: Et exyt h̄ fmo in vniuerſaz iudeā: ꝛ in oēm circa regionē. AMBRO. Jdoneū aūt ē dicere: q̄ ſeptē reſurrectiōes añ dñicā narrant: quaꝝ ꝓīa ē fily ſaraptane: ſecūda fily ſunamitis: tertia q̄ facta ē in reliquijs beliſei: q̄rta q̄ facta eſt in nayn. gnta fily archiſynagogi: ſexta laçari: ſeptia in xpi paſſione multa nāq̄ corꝑa ſanctoꝝ ſurrexerūt. octaua ē xpi q̄ expers mortis remāſit, vlteriꝰ in ſignū q̄ cōis reſurrectio q̄ morte futura eſt i octaua etate: nō tolleꝛ morte: ſed idiſſolubilis ꝓmanebit.

BEDA. Defunctꝰ aūt q extra portā ciuitatis multis ē intuentib⁹ elatꝰ ſignificat hoīem letali funere crīminū ſoporatū ꝛ aīe morte nō cordis adhuc cubili tegentē: ſz ad multoꝝ notitiā ꝑ locutionis operiſue indiciū: quaſi ꝑ ciuitatis hoſtia ꝓpalantē. Porta ei ciuitatis puto aliquē de ſenſib⁹ eſſe corꝑalib⁹: qui bñ filiꝰ vnicus matris ſue fuiſſe phibetur: q̄ vna ē ex mltis pſonis collecta mater eccleſia: vidua aūt eſſe eccleſiā: oīs aīa que ſe dñi morte redēptā meminit agnoſcit. AMBRO. Hanc eni viduā populoꝝ turba cīcūſeptā plus video ee q̄z feminā q̄ reſurrectione vnici adleſcētis filij a pōpa funeris reuocat ad vitā ſuarū contēplatione lachrymaꝝ: q̄ flere prohibet eū cui reſurrectio debebatur. BEDA. Uel nouati dogma cōfundit: qui dū pententiū mundationē euacuare conatur: matrē eccleſiam de natoꝝ ſuoꝝ ſpiritali extinctione plorantē ſpe vite reddendā negat cōſolari debere. AMBRO. Vic aūt mortuꝰ in loculo materialib⁹ quattuor ad ſepulchruz ferebaꝛ elementis: ſz ſpem reſurgēdi habebat: q̄z ferebaꝛ in ligno: q̄ ꝛ ſi nobis ante nō ꝑderat: tū poſtea q̄z chriſtus id tetigit: ꝓficere cepit ad vitā: vt eſſet indiciō ſalutē populo ꝑ crucis patibulum refundēdam. Jn ſecreto eni iacemꝰ exanimes: cuz vel ignis in modice cupiditatis exeſtuat: vel frigidꝰ humoꝝ exundat: ꝛ pigra quadam coꝝporis habitudine vigoz debetaꝛ animoꝝum. BEDA. Uel loculus in quo mortuꝰ effertur male ſecura deſperati coꝝporis cōſciētia eſt. q̄ vero ſepelie dum ꝓtant: vel īmunda deſideria vel blandimenta ſunt ſocioꝝ: qui dño loculū tangente ſteterunt: q̄z ſuperni fozmidine iudicij tacta cōſcientia: carnales ſepe voluptates ꝛ iuſte laudantes cohercēs ad ſe reuertitur: vocantiq̄z ad vitam reſpōdet ſaluatori. AMBRO. Si ergo graue peccatum eſt: qō penitētie tue lachrymis ipſe lauare non poſſis: fleat. ꝓ te mater eccleſia: aſſiſtat ꝛ turba iā reſurgēs a filio nere: ꝛ incipies alia vita loqui timebunt oēs. vnius eni exemplo oēs coꝛrigunt. Laudabūt etiā deū qui tanta nobis remedia vitāde mortis indulſit. BEDA. Viſitauit autē deus plebē ſuā nō ſolū ſemel verbū ſuū iꝯ coꝝporādo: ſz ſemper in coꝛda mittendo. THEOPHI. Uiduā ēt potes intelligere aīaz virū amittentē, i. diuinū ſermonē. filiꝰ eni eſt intellectus qui extra ciuitatem effertur viuentium. Locus eius eſt coꝝpus eius: quod quidam dixerunt eſſe perſe pulchrum: Tangens autem eum dominus eleuat ipſum

ſtruenescere faciens eū qui ſurgens a peccato incipit loqui ⁊ alios edocere. Non enī ꝓius ei crederetur.

¶ Et nunciauerunt ioanni diſcipuli eius de oībus his. Et conuocauit duos de diſcipulis ſuis ioānes. Et miſit ad ieſum dicēs: Tu es q ventur⁹ es: an aliū expectam⁹? Cū āt veniſſēt ad eū viri dixerūt: ioānes baptiſta miſit nos ad te dicēs: Tu es q vēturꝰ es an aliū expectam⁹? In ipa aūt hora multos curauit a lāguoribus ſuis ⁊ plagis ⁊ ſpiritibus malis ⁊ cecis multis donauit viſū. Et reſpondēs dixit illis: Eūtes renūciate ioanni q audiſtis ⁊ vidiſtis. Quia ceci vidēt: claudi ambulāt: leproſi mūdanť: ſurdi audiunt: mortui reſurgūt: pauper euāgelizātur: ⁊ beat⁹ ē q cūq; nō fuerit ſcādalizatus in me.

CYRIL. Miraculū qđ oēs ībabitātes iudeā ⁊ galileā ſciuerāt: referūt ſancto baptiſte qđā ex ei⁹ diſcipulis. vī ſe nō ſimplici corde vt opinor: ſz inuidia ſtimulāte. nā ⁊ alibi ꝙquerunť dicētes: Rabbi: q erat tecū trans iordanē: ecce hic baptiçat: ⁊ oēs veniūt ad eū. CHRY. Tūc āt magis ad eū erigimur: cū īcūbit neceſſitas ⁊ iō ioannes detrudit eos ad chriſtū. Segť enī: Et cōuoca duos de diſcipu. ſuis ioannes ⁊ miſit eos ad ieſuꝫ dicēs. Tu es q vēturus es: an aliuꝫ expectam⁹? BEDA. Non ait. Tu es qui veniſti: ſz tu es qui vēturꝰ es: Et eſt ſenſus. Māda mihi: qz iterficiēdus ad berode ⁊ ad īferna deſcenſurus ſum: vtrū te ⁊ infernis debeā nunciare q ſuperis nunciaui: an hoc nō ꝓueniat filio dei: ⁊ aliū ad hec ſacramenta miſſurus es? CYRIL. Sz oīo reprobanda ē talis apinio. nūq; enī reperim⁹ ſacramenta ſcripturā diſſerere: q ī fernalibus ꝓnunciauerit baptiſta ioānes ſaluatoris aduētū. Illud ⁊ vex eſt dicere: q nō ignorauit baptiſta virtutē myſterij īcarnationis vnigeniti. vī ⁊ hoc cū alys nouerat: q illuminaturus erat ī īferno manentes cū ꝓ oībus guſtauerit mortē tā viuis q̄ mortuis. Sz qī. fmo ſacre ſcripture hūc qđē predixit ventuꝝ tā; deū ⁊ dīm: aly vo miſſi ſunt ſicut famuli ante chriſtū iō oīum ſaluator ⁊ dns a ꝓphetis nominabať: q venit: vel qui vēturus eſt: fm illud pſalmi. Benedictus q venit: in nomine dñi. ⁊ in Abacuc: poſt modicū qui venturus eſt veniet: ⁊ nō tardabit. Igitur diuinus baptiſta q̄ſi nomen accipiens a ſacra ſcriptura: miſit quoſdā diſcipulorū ſuoꝝ q̄ſitu/ros: an ipſe ſit q venit: vel q venturus ē. AMBRO. Sed quō fieri poſſet vt de quo dixerat: Ecce q tollit pctā mundi: adhuc eū dei filiū eſſe ñ crederet? aut. n. inſolentie eſt ei tribuere diuina q̄ neſcit: aut de dei filio dubitaſſe pfidie ē. Nonnulli āt de ipſo ioāne intelligunt magnū qđē ita prophetā vt xpm agnoſceret: ſed tñ non tanq; dubiū ſed tanq; piū vatē quē ventuꝝ crediderat: nō credidiſſet morituꝝ. Non igitur fide ſz pietate dubitauit: ſicut ⁊ petrus dicēs ꝓpitius tibi eſto dñe: non. fiet hoc. CYRIL. Uel ex diſpē ſatiōe īterrogat nouerat. n: vt ꝑcurſor paſſiōis xpi myſteriuz: ſed vt diſcipulis ſuis oſtet quāta ſit excellētia ſaluatoris: ex ꝓphys diſcipulis prudentiores miſit: quos ꝑcepit ſcitari: ⁊ viua ſaluatoris voce conycere: ſi ipſe eſt q expectabatur. vī ſubditur: Cū āt ad eum veniſſ. viri dixe. Ioānes baptiſta mi. nos ad te di. Tu es q ventu. es: an aliū expectam⁹? Sciēs āt vt de⁹ quo aīo miſiſſet eos ioānes: ⁊ cām aduentus eoꝝ: tunc temporis egit vberiora miracula. vī ſeq tur. In ipſa autez hora curauit multos a languoribus ⁊ plagis ⁊ ſpiritibus malis: ⁊ cecis multis donauit viſum. Non dicit eis expte. Ie. Sz ſū: ſed ꝺ ducit eos magis ad rei certitudinē: vt ꝓgrua rōne ſumētes fidē ipſius reuertanť ad eū miſit eos. vī nō ad vba: ſz ad ꝓpoſitū mittentis rīſū exhibuit: nā ſequiť: Et rīdēs di. il. Eūtes renūciate ioanni q vidiſtis. q. d. narrate ioāni: q̄ qdē audiſtis p ꝓphetas cōſūmari vo vidiſtis a me. Ea enī tūc agebat q̄ ꝓdixerant: ꝓphete eū factuꝝ. de gb⁹ ſubdiť: Quia ceci vidēt: claudi ambulāt: leproſi mūdanť. ſurdi audi. mor. reſurgūt. AMBRO. Plenū ſane teſtimoniū q̄ dominū ꝓpheta cognoſceret: de ipſo enī fuerat ꝓphetatū: Quia domin⁹ dat eſcā eſurientib⁹: erigit eliſos: ſoluit ꝓpeditos: illuminat cecos: ⁊ q iſta facit regnabit in eternū. Ergo nō humane iſta: ſz diuine vtutis inſignia ſunt. Huius aūt euāgely exēpla vl'ra vl' nulla inueniūť. vn⁹ thobias ocnlos recepit. ⁊ hec fuit angeli nō bois medicina. helias mortuū ſuſcitauit: ipe tñ rogauit ⁊ flenit: hic iuſſit. heliſeus leprоſū mūdari fecit: nō tamen ibi valuit ꝑcepti auctoritas: ſed myſterij figura.

THEOHPI. Sūt ēt hec vba Iſaie dicētis. Deꝰ ipſe veniet: ⁊ ſaluabit nos: tūc aperienť oculi cecoꝝ ⁊ aures ſurdoꝝ patebūt. tūc ſaliet ſicut ceruꝰ claud⁹. BEDA. Et qō his nō minus ē ſubdiť:, Pauperes euāgeliçanť paupes. ſ. ſpū vel opib⁹ īmus illuminanť: vt iter diuites ⁊ egenos ī ꝓdicatiōe nulla diſtantia ſit. hoc magr̄i ꝓbauit veritatē qñ oīs q apud eū ſaluari pōt equal' eſt. AMBRO. Sz tñ pua adhuc iſta dñice teſtificatiōis exempla: plenitudo fidei: crux dñi: obitus ſepultura eſt. vī addidit. Et beatus ē q nō fuerit ſcādalizatus ī me. Crux enī etiā electis ſcādalū poſſz afferre: ſed nullū hoc mai⁹ diuine pſone ē teſtimoniū. Nihil enī ē qō magis eē vltra humana videat: q̄ totū ſe vnū obtuliſſe ꝓ mūdo. CYRIL. Ul'p hoc volebat oñdere q̄ quecūq; vſabanť īcordib⁹ coꝝ: ab oculis ipſius effugere nequerūt: ipſi enī erant, q ſcandalizabanť de ipſo.

AMBRO. Myſtice aūt ī ioanne ſupra dixim⁹ typū eē legis q̄ ꝓnuncia fuit chriſti. Mittit q̄ ioānes diſcipulos ſuos ad chriſtū: vt ſupplemētū ſcientie cōſeq̄mur: qz plenitudo legis ē chriſt⁹. Et fortaſſe iſti diſcipuli ſūt duo populi: quoꝝ vn⁹ ex iudeis credidit: alter ex gētib⁹: q iō credidit: qa audiuit. Voluerūt ergo ⁊ iſti videre: qz beati oculi q videt. Cū aut venerint ad euāgeliū: ⁊ cognouerunt illuminari cecos: ambulare claudos: tūc dicent: Oculis noſtris ꝓſpeximus: videmur enī nobis vidiſſe q̄ legimus: aut fortaſſe in parte quadā corporis noſtri: oēs videmur inueſtigaſſe dñice ſerie paſſionis. fides. n. per paucos ad plures peruenit. Lex ergo chriſtum venturum annunciat: euāgely ſcriptura veniſſe confirmat.

¶ Et cum diſceſſiſſent nūcij ioannis cepit de ioāne dicere ad turbas. Quid exiſtis ī deſertum videre? Arūdinē vēto agitatā? Sz qđ exiſtis videre? Hominē mollib⁹ veſtimentis indutū? Ecce qui in veſte preciosa ſūt ⁊ delitijs: in domib⁹ regum ſunt. Sed quid exiſtis videre? Prophetā. Utiq; dico vobis: ⁊ pluſq; prophetā. Hic ē de quo ſcriptū ē: Ecce mitto angelū meū ante faciē tuā q ꝓparabit viā tuā ārte te. Dico. n. vobis maior iter natos mulierꝫ ꝓpheta ioāne baptiſta nō eſt. Qui aūt minor ē ī regno dei: maior ē illo.

CYRIL. Coniecit dñs tāq; hominū ſecreta cognoſcēs aliquos dicturos: ſi vſq; hodie ignorat ioānes ieſum q̄liter eū oſtendebat nobis dicēs. Ecce agnus dei qui tollit peccatum mundi: vt igitur ſanaret hanc paſſionez que eis acciderat: damnum quod ex ſcandalo procedebat excluſit. vnde dicitur: Et cum diſceſſ. nuncy ioannis cepit ꝺ i. de ioanne ad tur. Quid exiſtis in deſer tum videre? Arundi. vento agitatam? q̄ſi dicat mirati eſtis de ioāne baptiſta ⁊

pluries prexistis ad eū pcurrētes tā lōga ōserti itinera frustra. siquidē si sic leuē ipz existimatis: vt similis sit arūdini declinanti quocunqz agitat vēt⁹. Talis.n. eē vī: si q̄ cognouit ex leuitate se ignorare fatet. TITVS. Nō āt existis in desertū: vbi nulla iucunditas: ciuitatibus omissis: nisi ō hoc viro curā gerentes. GRECVS. Hoc āt post recessū discipulorz ioannis dns dixit: Non.n. pūtibus eis proferre volebat baptiste pconia: ne blandientis verba esse putarē/tur. AMBROSIVS. Non ociose āt ioannis hic pson laudatur: q̄ vite amore post habito iusticie formā nec mortis terrore mutauit. Deserto.n. mundus hic comparari vī adhuc sterilis: adhuc incultus: ī quē negat nobis dns ita p/deundū: vt mente carnis iflatos vacuosqz vtutis iterne viros t fragilis glie seculari sublimitate iactantes: exemplari quodā t imagine nobis putemus imitandos: quos pcellis huius mundi obnoxios vita mobilis ingetat: iure arundim cōparandos. GRECVS. Est ēt infallibile testimonium vite ioannis vestitus cū carcere: in quē detrusus nō fuisset: si sciuisset fauere principibus. vnde segtur: Sed qd existis videre: ho. molli. vestimentis idutum: ecce q in ve. pcio. sunt: t in delitys in domi. regū sunt. Molli. vestimentis indutos: viuētes in delitys significat. CHRI. Mollis āt vestis dissoluit rigidā aiam t si rigidum corpus assumat t aspez: facile p huiusmodi mollitiē delicatuz reddit t fragile. Facto vero corpore molliori necesse ē t aiaz participare lesionē: nā vt plurimū operationes ipsius pson dispositionibus corporis. CYRIL. Qualiter ergo tanta sedulitas religionis vt carnales passiones subyceret: ad tā tam ignorantiā deueniret: nisi ex mentis leuitate quā non asperitates: sed illecebre mūdane delectāt: Igitur si velut non colentē delicioſa ioannē imitamini: date ei robur cōtinentie cōpetens. si vero nihil amplius debeī honeste puersationi: quid omissa reuerentia delicatorz incolam deserti: vilecqz tegumē t camelorz vellus miramini: CHRY. Per vtrūqz āt dictorz designat: q̄ Joānes nec naturaliter nec facile mobilis erat: necvlla voluptate flecteret. AMBROSIVS. Et q̄uis plerosqz molliozis cura vestis effemiet tū alia vī hic indumenta significare būana. s. corpōa quibus aīa nra vestitur. Sunt āt mollia indumēta delicioſi actus t mores. hi vero qbus fluida delitys mēbra soluuntur: regni celestis exteriores sunt: quos rectores mundi huius atq; tenebrarz ceperunt. hi sunt.n. reges q dñant suorz operz emulos. CYRIL. Hz forte incōueniens ē circa hoc excusare ioannē: fatemini.n. cū imitabilez esse. vñ subdit. Hz qd existis videre ppbetā: vtiqz dico vobis pluſq̄ prophetā. ppbete nāqz pdicabant venturz. hic āt nō solum venturz pdicauit: sz t psentē indicauit dicens: Ecce agnus dei. AMBROSIVS. Maior sane ppbeta: ī quo finis est ppbetarz: ga multi cupierūt videre quē iste pspexit: quē iste baptizauit. CYRIL. Cū igit t a loco t a vestibus t ex cursu horum more eius descripserit: introducit ppbete testimoniū dicēs. Hic ē de quo scriptū ē. s. ī malachia: Ecce mitto angelū meuz. THEOPHYLACTVS. Angelū appellat hoīez: non qr nā esset angelus: hō.n. nāliter erat: sz qr opus angeli exercebat nūciando xpi aduentū. GRECVS. Quod āt subdit: Ante faciē tuaz: ppīgtatez designat: apparuit.n. hoībus prope xpi aduentū. qua pp t pluſq̄ prophetam ipz esse existimandū est. nā t hi qui in militys collaterales sūt regibus digniores t familiores sūt. AMBROSIVS. Viaz āt dño non solū nascendi fz carnē ordine fideiqz nūcio: sed ēt precursu quodā parauit passionis. vnde sequitur Qui preparabit viam tuā ante te. AMBRO. Si autez t xps ppha quō maior hic oībus: sz ī ter mulieris ñ vgis natos: maior.n. is fuit: qb⁹ eēlis poterat eē sorte nascēdi. vñ segtur. Dico.n. vob: Dato ī ter natos mlierz ppha ioāne baptistā nō ē. CHRI. Suffic qdē dñi vox pbēs testioniū peminē/tie ioannis ī ter hoīes: repiet aūt q vult t rei vritatē pson: si mensā ei⁹ cōsiderauit: si vitā: si mētis excellentiā: velut enī q celitus descendisset: degebat ī terra: fere nullā gerēs curaz de corpore. intellectualiter erectus in celum: t soli deo cōiunctus: de nullo mūdanorz sollicitus: sermo seuer⁹ t lenis: nā cū populo iudeorz viriliter t feruenter: cū rege audacter: cū ppīys discipls leniter conferebat: nil frustra vel leniter: sz oīa pueniēter agebat. ISIDO. Abbas: Maior ēt ī ter natos mulierz ioannes: eo q⁹ ab ipso matris vtero ppbetauit: t positus in tenebris lumē qd iā venerat nō ignorauit. AMBRO. Denicq eo vsqz cū dei filio nō poterit ioānis esse vlla collatio: vt t ifra angelos estimet. vñ sequit: Qui aūt minor ē in regno dei: maior ē illo. BEDA. Hec sīa duobus mōis pōt itelligi: aut enī regnū dei appellauit: qd nondū accepimus: ī quo sunt angeli: t quilibet in eis minor: maior est quolibet iusto portante corpus: qd aggrauat animā. aut si regnū dei intelligi voluit huius tpis ecclesiā: seipsū dns significauit q⁹ nascendi tpe minor erat ioanne: maior autē diuinitatis auctoritate t potestate dñi ca. pinde sm primā expositionē ita distinguit: Qui aūt minor est in regno dei. ac deinde subiferet: Maior est illo. posteriorē vo ita: Qui aūt minor est. ac deinde subinfertur. In regno dei: maior est illo. CHRY. Ut enīz copia lapidū ioannis occasionē iudeis nō daret pferendi ioānē christo hoc subdidit: Ne aūt putes q⁹ cōparatiue se dixerit maiorē ioanne. AMBRO. Alia enī ē ista natura: nec humanis generationib⁹ comparanda. Nō potest enī homini cū deo vlla esse collatio. CYRIL. Mystice autē cum ioannis prerogatiuam oñdit inter natos mulierz: ponit ex opposito aliquid maius eo. s. qui per spiritum sanctū nat⁹ est filius dei. regnū enī donū dei ipūs est. Quāuis ergo sm operationem t sanctitatē: minores sumus his qui legis mysterium sunt assecuti: quos ioannes significat: tamen maiora p christum attingimus pticipes facti diuine nature.

Et oīs populus audiēs: t publicani iustificauerūt deū: baptizati baptismo ioannis. Pharisei aūt t legisperiti consilium dei spreuerunt i semetipsos: nō baptizati ab eo. Ait aūt dns: Cui ergo similes dicā hoies generatiōis huius t cui siles sunt: Similes sunt pueris sedentibus in foro t loquentibus adinuicē t dicentibus: Cātauim⁹ vobis t vos nō saltastis: lamētauimus: t nō plorastis. Venit autē ioannes baptista: neqz mā ducās panē: neqz bibēs vinū: t dicitis: Demoniū habz: Venit filius hois māducās: t bibēs: t dicitis: Ecce hō deuorator: t bibēs vinū: amic⁹ publicanorz t peccatorz. Et iustificata est sapientia ab omnibus filijs suis.

CHRY. Premissa cōmēdatiōe ioannis: magnū pharisecorz t legisperitorz pdidit crimen: q nec post publicanos baptisma ioannis acceperūt. vñ dr: Et omnis po. au. t publica. iustifica. deū bapti. bap. ioannis. AMBRO. Justificatur deus per baptismū: dū se homines peccata ppria confitendo iustificant. qui enim peccat t confitetur deo peccatum: iustificat deū credens ei vincenti: ab eoqz gratiam sperās. In baptismate igit iustificatur deus: in quo est t cōfessio t venia peccatorz. EVSE. Quia etiam crediderunt: iustificauerūt deum: apparuit enim eis iustus in oībus que fecit. pharisei autem repellendo ioannem tanqz inobedientes non consonabant prophete dicenti: Ut iustificeris in sermonibus tuis. vnde sequitur. Pharisei autem t legispe. consilium dei spreue. in semetipsis non bapti. ab eo. BEDA

Hec verba siue ex psona euangeliste: siue ex psona salua/
toris vt qbusdã placet dicta sũt. q̃ aũt dicit In semetipsis
vel cõtra semetipsos: significat qa q gratiã dei respuit: con
tra semetipsum facit. vel ad semetipsos missum dei consi/
liũ stulti ⁊ ingrati vituperant̃ noluisse recipere. Cõsiliũ er/
go est dei q̃ p passionẽ ⁊ mortẽ christi saluare decreuit: qõ
pharisei ⁊ legisperiti spreuerũt. AMBRO. Nõ cõdẽna/
mus ergo sicut pharisei cõsiliũ dei qõ est in ioannis baptis/
mate. hoc est cõsiliũ qõ magni cõsily angelus reperit. Joã/
nis cõsiliũ nemo cõtemnit: dei consiliũ quis refutet? CY
RIL. Erat aũt quidã modus ludendi talis ꝓsuetus apud
filios iudeoꝝ. bipartiebatur pueroꝝ caterua: qui rexꝝ pñ/
tis vite deridentes repentinã transmutationẽ: hi quidẽ ca
nebant: hi vero merebant. sed nec gaudentibus cõgaude/
bant merentes: nec q gaudebant cõfortabãt se flentibus.
deinde arguebant se inuicẽ ip̃properantes incompassionis
malitiã. tale qd passam fuisse indeoꝝ plebẽ vna cũ princi/
pibus christi inuebat. vnde ex persona christi subdit: Cui
ergo di. similes ho. gene. huius ⁊ cui si. sunt: Similes sunt
pue. sedẽ. i foro. ⁊ loquẽ. adiui. ⁊ dicẽ. Cantauim⁹ vobis ty/
bys ⁊ nõ saltastis. lamentauim⁹. ⁊ non plorastis. BEDA. Genera
tio iudeoꝝ ꝓparat̃ pueris: qꝝ doctores olim ꝓphetas babe
bant: de qbus dicitur: Ex ore infan. ⁊ lactẽ. pfe. laudem.

AMBRO. Cantauerũt aũt ꝓphete spiritalibus modu
lis publice salutis oracula resultantes: fleuerũt threnis fle
bilibus iudeoꝝ dura corda mulcentes. Hoc canticũ nõ in
foro nõ in plateis canebat̃: sed in bierusalẽ. ipsa ẽ enĩ dñi/
cũ foꝝ: in quo p̃ceptoꝝ celestiũ iura cõdunt̃. GREGO.
Risse. Canticũ aũt ⁊ lamẽtatio nil aliud est q̃ excessus. hoc
qdẽ gaudy: illud vero merozis. Resonat aũt quedã ꝓsona
melodia ex orgãno musico: ẽm quã dũ homo pede ⁊ mo/
tu ꝓsono corporis cõmouet: ĩtrinsecã dispositionẽ manife
stat: ⁊ iõ dicit: Lamentauimus. ⁊c. AVGV. de questio.
euan. Hec aũt ptinent ad ioãnẽ ⁊ christũ. Qꝝ enĩ dicit. La/
mentauimus: ⁊ nõ plorastis: ad ioannẽ ptinet cuius absti/
nentia a cibis ⁊ potu luctũ penitentie significabat. vñ ex/
ponendo subdit. Venit enĩ ioannes baptista nec̃ mandu/
cans panẽ: nec̃ bibens vinũ ⁊ dicitis: Demoniũ hz. CY/
RIL. Presumunt criminari virum qualibet admiratiõe
dignum. Demoniũ habere dicũt mortificãtẽ legẽ peccati:
que latet ĩ mẽbris. AVGV. ꝺ que. euã. Qꝝ ãt dixerat: Cã
tauimus tybys: ⁊ nõ saltastis: ad ipsum dñm ptinet q vten
do cum ceteris cibo ⁊ potu: leticiam regni significabat. vñ
sequitur. Venit filius ho. man. ⁊ bi. ⁊ di. Ecce hõ deuo. ⁊ bi/
bẽs vinũ. TITVS. Voluit enĩ christus abstinere ab hu
iusmodi cibis ne occasionẽ daret hereticis: qui dicũt crea/
turas esse malas ⁊ vituperant carnes ⁊ vinũ. CYRIL.
Vbi aũtẽ potuerũt oñdere dñm voratoꝝ: inuenit̃ enim
christus vbiq̃ reprimere ĩmoderantiã ⁊ ad modestiã du/
cẽs. Cõuersabat̃ aũt cũ publicanis ⁊ peccatoꝝ. vñ ꝓtra
euã dicebant: Amicus publicanoꝝ ⁊ peccatoꝝ: cum tamen
nullatenus ipse posset in peccatum incidere: sed ecõtra fie
bat eis causa salutis: non enĩ coinquinat̃ sol radians super
totã terrã ⁊ frequenter superueniens ĩmundis corporib⁹.
nec sol iusticie ledet̃ conuersando cum prauis. Nemo aũt
conetur cõparare propriã mensuram dignitatib⁹ christi.
sed quilibet propriam fragilitatẽ considerans vitet cõsor/
tia talium. prava nãq̃ colloquia mores corrũpunt bonos.
Sequitur: Et iustificata est sapiẽtia ab omnib⁹ filys suis.

AMBRO. Sapientia dei fili⁹ est p naturam: non p pro
fectum: que iustificatur per baptisma: in eo q̃ non p contu/
maciam refutatur: sed p iusticiam dei munus agnoscitur.
In eo ergo iustificatio dei ẽ: si nõ ad ĩdignos ⁊ obnoxios:
sed ad innocentes p ablutionem sanctos ⁊ iustos videat̃
sua munera transtulisse. CHRY. Filios aũtẽ sapientie
dicit sapientes. consueuit enim scriptura malos magis ex
peccato q̃ ex nomine iudicare: bonos aũtẽ filios appellare
ifirmantis eos virtutis. AMBRO. Bene aũt dicit. Ab
omnibus: qꝝ circa oẽs iusticia reseruat̃: vt susceptio fiat fi/
delium ⁊ electio perfidoꝝ. AVGV. de que. euã. Vel q̃
dicit. Justificata est sapiẽtia ab oĩbus filys suis: ostẽdit fili/
os sapiẽtie itelligere: nec in abstinendo nec in manducãdo
esse iustitiã: sed in equanimitate tolerandi inopiã. nõ enim
vsus: sed ꝺcupiscẽtia reprehendẽda est dũmodo ꝺgruas in ge
neribus alimentoꝝ his cum qbus tibi viuendũ est.

¶ Rogabat ãt illũ qdã de phariseis vt mãduca
ret cũ illo. Et ĩgressus domũ pharisei discubu/
it. Et ecce mulier q̃ erat ĩ ciuitate peccatrix vt co
gnouit q̃ iesus accubuit ĩ domo pharisei attulit
alabastrũ vnguẽti: ⁊ stãs retro secus pedes ei⁹
lachrymis cepit rigare pedes ei⁹: ⁊ capillis ca/
pitis sui tergebat ⁊ osculabat̃ pedes ei⁹ ⁊ vnguẽ
to vngebat. Videns autem pharise⁹ q̃ vocauerat
eũ: ait ĩtra se dicẽs: Hic si eẽt ꝓpheta sciret vtiq̃
q̃ ⁊ q̃lis ẽ mulier q̃ tãgit eũ qa peccatrix ẽ. Et rñ
dẽs iesus dixit ad illũ: Symon habeo tibi aliqd
dicere. At ille ait: Magister dic. Duo ꝺbitores
erãt cuidam feneratori: vnus debebat denarios
qngẽtos: ⁊ ali⁹ qnq̃gita. Nõ habẽtib⁹ illis vnde
redderẽt. donauit vtriq̃. Quis ergo eum plus
diligit? Respondens simon dixit: Estimo quia
is cui plus donauit. At ille dixit ei: Recte iudica
sti. Et conuersus ad mulierem dixit simoni. Vi
des hanc mulierem. Intraui in domũ tuã. aquã
pedibus meis nõ dedisti. Hec autem lachrymis
rigauit pedes meos: ⁊ capillis suis tersit. Osculum mihi nõ dedisti: hec autez exquo intraui: nõ
cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meũ
non vnxisti: hec autẽ vnguento vnxit pedes me
os. Propter quod dico tibi: Remittunt̃ ei pec
cata multa: quoniam dilexit multum. Cui au/
tem minus dimittitur: minus diligit. Dixit autẽ
ad illam: Remittuntur tibi peccata. Et ceperũt
q̃ simul accumbebãt dicere ĩtra se: Quis est hic
qui etiam peccata dimittit? Dixit autem ad mu
lierem. Fides tua te saluam fecit. Vade ĩ pace.

BEDA. Quia superius dictum fuerat. Et omnis popu/
lus audien. ⁊ publicani iustificauerunt deum baptiçati ba/
ptismate ioannis. Jdẽ euangelista que verbis proposuerat
etiam factis astruit: iustificatam. s. sapientiam a iustis ⁊ pe/
nitentibus dicens: Rogabat autem illum quidam pharise
us vt manducaret cum illo. GREGO. nisenus. Hec con
scriptio quendam vtilez intellectum sapit. Sunt enim ple
riq̃ eorum qui se iustificant inflati suspitione vani sensus:
priusq̃ veniat ver⁹ iudiciũ. separantes seipsos velut agnos
ab hedis: nec tecto nec escis cum plerisq̃ communicare ve
lentes: abominantes omnes quicunque non extremum
sed medium tenent callem in vita. Lucas ergo plus me/
dicus animarum q̃ corporum ostendit ipsum deum ⁊ sal/
uatorem nostrum pyssime alios visitantem: vnde sequit̃:
Et ingressus domũ pharisei discubuit. Nõ vt aliquid de vi
tys ei⁹ sortiat̃: sz vt ipartiat̃ de iusticia ppria. CYRIL.
Mulier autem inhoneste vite promens autem fidelem
affectum: venit ad christum quasi potentem veniam com/

missoꝝ largiri. Segtur.n. Et ecce mulier q̃ erat in ciuitate peccatrix: vt cogno. q̃ iesus accubuit ī domo phariſei: attulit alabaſtrū vnguenti. BEDA. Alabaſtrū ē genus marmoris cādidi varijs coloribus itercincti: qō ad vaſa vnguētaria cauari ſolet: eo q̃ optime ſuare ea ſcorrupta dicatur.

GREGO. in ho. Qz.n. hec mulier turpitudinis ſue maculas aſpexit: lauāda ad fontē miſericordie cucurrit: quinā tes nō erubuit. nā qz ſemetipam grauiter erubeſcebat itus nihil eē credidit qō verecundaret foris. Diſcite quo dolor ardet: q̃ flere ⁊ inter epulas nō erubeſcit. GREGO. niſe nus: Indignitatẽ ãt ſuã oīdens ſtabat poſt tergū deiectis luminibus ⁊ effuſa coma pedes ãplectẽs: lachrymiſq; eos pfundens: rebus triſtē aīum oīdebat veniaꝫ ĩplorans. Sequit. n. Et ſtans retro ſecus pedes eius: lachrymis cepit rigare pedes eius. GREGO. In ho. Oculis.n. terrena cupierat: ſꝫ hos iã p penitentiã conterens flebat. Capillos ad cõpoſitionez vultus exhibuerat: ſꝫ iaꝫ capillis lachrymas tergebat. vñ ſequit: Et capillis capitis ſui tergebat. oze ſup ba dixerat: ſꝫ pedes dñi oſculãs hoc in redẽptoris ſui veſtigia figebat. vñ ſequit: Et oſculabat pedes eius. Unguentū ſibi p odore ſue carnis exhibuit. Quod g̃ ſibi turpiter exhibuerat: hoc iã deo laudabiliter offerebat. vñ ſequit: Et vnguento vngebat. Quot ergo ī ſe habuit oblectamẽta: tot de ſe inuenit holocauſta. Cõuertit ad virtutū numeruꝫ: numerum criminū: vt totū deo fuiret in patiẽtia: quicquid ex ſe deū ꝓtemſerat in culpa. Sic igit meretrix effecta ē honeſtior vginib⁹. Poſtq̃ n. accenſa ē penitentia: exarſit in xpi amore: ⁊ hec qdez q̃ dicta ſunt agebant exteri⁹. q̃ vero revoluebat eius intẽtio multo feruentioꝛa his erant q̃ ſolus deus inſpiciebat. GREGO. in ho. Nec ãt phariſeus intuens deſpicit: ⁊ non ſolū venientez peccatricẽ mulierez ſꝫ ẽt ſuſcipientem dñm repbendit. videns ãt phariſeus q̃ vocauerat eū: ait ītra ſe dicens: Si hic eet prophet: ſciret vtiq; q̃ ⁊ qualis mulier eſt que tangit eū. Ecce: phariſeus veraciter apud ſe ſuꝑbus ⁊ fallaciter iuſtus egrū repbendit de egritudine: medicū de ſubuentione: q̃ profecto mulier ſi ad phariſei pedes veniſſet: calcibus repulſa diſcederet. Inquinari.n. ſe alieno pctō crederet: qz hūc vera ſua iuſtitia nō replebat. Sic ⁊ qdã ſacerdotali officio pditi: ſigd fortaſſe iuſte exterius vel tenuiter egerint: ꝓtinus ſubiectos deſpiciunt: ⁊ peccatores quoq; in plebe poſitos dedignãtur. Neceſſe eſt ãt vt cũ peccatores quoſq; ꝓſpicim⁹: noſmetipos ꝑius in eoꝝ calamitate defleamus: qz fortaſſe in ſimilibus aut lapſi ſumus aut labi poſſumus. Oportet ãt vt ſollicite diſcernamus: qz diſtrictione debemus vitys: cõpaſſionem nature. Si enim feriẽdus eſt peccator: nutriendus eſt ꝓxim⁹. Cũ vero iã per penitentiã pcutit ipſe qō fecit: iã nr ꝓximus peccator nō eſt: qz hic in ſe punit qō iuſtitia diuina repbẽdit. Inter duos g̃ egros medic⁹ aderat: ſꝫ vn⁹ in febre ſenſuꝫ tenebat alter ſenſū pdiderat mẽtis. Illa qppe flebat qō fecerat: phariſeus ãt de falſa iuſtitia elat⁹: vim ſue valitudinis exaggerebat. TYTVS. Dñs ãt nō vba ei⁹ audiens: ſꝫ cogitatiões iſpiciens: dīz ſe ꝓphaꝝ oſtẽdit. vñ ſequitur. Et rndẽs ieſus dixit ad illū. Simō bẽo tibi aliqd dicere. GLO. Qz quidẽ dixit ei⁹ cogitatiõi rndẽs. Phariſeus ãt ex vbis dñi attẽtior eſt fcūs. vnde dr. At ille ait. Magr dic. GREGO. E duob⁹ ãt ei debitoribus paradigma opponitur: quorum vnus minus: alius amplius dz. vnde ſequit: Duo debitores erant cuidã feneratori: vnus debebat denarios gngẽtos: ⁊ alius quinquaginta. TYTVS. q.d. Neqz tu abſqz debito es. quid igitur ſi in paucioribus teneris? nō ſuperbias: qz tu quoq; venia eges. vñ de venia ſubdit dicens. Non habẽ. ãt il. vnde red. donauit vtriſqz.

GLO. Nullus enim pōt p ſeipz a debito peccati liberari niſi diuina gra veniam ꝓſequat. GREGO. in ho. Utrorũq; ãt debito dimiſſo: qs amplꝰ largitorẽ debiti diligat phariſeus iterrogat. Sequit enī: Quis ergo plus eum diligit? Quibus vbis protinus ille rndit. Eſtimo qz is cui plus donauit. Qua in re notãdū eſt: q̃ dū ſua ſnia phariſeus cõuincit. q̃ſi freneticus funẽ portat ex quo liget. vñ ſequit: Ait ille dixit ei: recte iudicaſti. Enumerant ãt ei bona peccatricis: enumerant ⁊ mala falſi iuſti: vñ ſequit. Et cõuer. ad mulierem. di. Simoni: vides hanc mulierẽ. intrauī ī do. tuã.

AMBRO. q.d. facilis ē vſus aquaꝝ: nō ē facilis lachrymaꝝ effuſio. tu promptis nō es vſus: hec effudit nō prompta: lauans lachrymis pedes meos lauit maculas ꝓprias: terſit comis: vt p eas ſibi aſſumat ſacros ſudores: ⁊ gb⁹ vernata eſt ad peccatū iuuentutez: venata eſt ſanctitatem.

CHRY. Sicut ãt vbi vehemẽs imber ꝓrumpit: fit ſerenitas: ſic lachrymis effuſis apparet trãquillitas: ⁊ perit caligo reatuū. ⁊ ſicut p aquã ⁊ ſpiritū: ſic per lachrymas ⁊ confeſſionẽ denuo mundamur. vnde ſequit: Propter qō dico tibi remittunt ei peccata multa: quoniã dile. mul. Nã qui vehementer ſe ingeſſerūt malis: rurſus ⁊ bonis vehementer inſiſtent: conſcy ad quot debita ſe obligauerunt.

GREGO. Tanto ergo amplius peccati rubigo cõſumitur: quãto peccatoris coꝛ magno charitatis igne cõcrematur. TYTVS. Contingit ãt ſepius eum q̃ multuꝫ peccauit per cõfeſſionẽ purgari. Pauca vero peccantez: ex arrogantia nō venire ad cõfeſſionis remediū. vñ ſequit: Cui ãt minus dimittit: min⁹ diligit. CHRY. Opus eſt ergo nobis ferueti anima: qz nihil ĩpedit hoiez fieri magnū. Nullus ergo cõſtitutoꝝ in peccatis deſperet. nemo virtuoſus dormitet: nec hic confidat. Sepe enī meretrix ꝓcedet eū: nec ille diffidat: poſſibile nãq; eſt eum etiam primos ſuperare. vnde ⁊ hic ſubdit. Dixit ãt ad illaꝫ: Remit. tibi pec. tua. GREGO. Ecce. q̃ ad medicū venerat egra ſanata ē ſed de ſalute eius: adhuc aly egrotãt. Sequit enī: Et cepe. q̃ ſimul accũ. dicere ītra ſe: qs eſt hic q̃ etiã pec. dimittit? ſꝫ celeſtis medic⁹ egros nō reſpicit: quos etiã de medicamẽto fieri deteriores vidit. eam ãt quã ſanauerat: p pietatis ſue ſniaꝫ ꝓfirmat. vnde ſequit: Dixit ãt ad mul. fi. tua te ſal. fecit. qz. ſ. hoc qō petyt poſſe ſe accipere non dubitauit.

THEOPHI. Poſtq̃ ãt ei peccata dimiſit: nō ſiſtit in remiſſionẽ peccati: ſꝫ adycit opationẽ boni. vñ ſubdit: Vade ī pace. i. in iuſticia: qz iuſticia eſt paxꝝ hoīs ad deū: ſic peccatū eſt inimicitia ītꝛ deuꝫ ⁊ hoiem. q.d. operare oia que ad pacẽ dei te ducunt. AMBRO. Hoc ãt loco pleriq; pati videnꝫ ſcrupulū queſtionis: vtrū videant euãgeliſte diſcordaſſe de fide. GRECVS. Quia enī q̃ttuoꝛ euãgeliſte dicunt chriſtū vnctū fuiſſe vnguento a muliere: tres puto fuiſſe mulieres ex ꝓpriaꝝ qualitate: ex mõ agẽdi: ex differentia tempoꝝ: Joannes qdẽ narrat de maria ſoꝛore laçari: quoniam ſex diebus ante paſcha vnxit pedes ieſu in ꝓpria domo. At mattheus: Poſtq̃ dom⁹ dixerat: Scitis ga poſt biduū fiet paſcha: ſubdit q̃ in bethania in domo ſimonis leproſi mulier fudit vnguentū ſup domini caput: nō ãt vnxit pedes vt maria. Marc⁹ etiã mattheo ſimiliter: lucas ãt nō circa tempus paſce: ſed in medio euãgely hoc refert. Chriſoſtomus ãt binas aſſerit has mulieres fuiſſe: vnã quidem que continetur in ioanne: alterã vero cuius mentio fit a tribus. AMBRO. Danc ergo mulierem inducit mattheus ſupra caput chriſti effudentẽ vnguentum: ⁊ ideo noluit dicere peccatricem. naꝫ peccatrix ſm lucam ſupra chriſti pedes effudit vnguentum. Poteſt ergo non eadẽ eſſe: ne ſibi contrarium euangeliſte diuiſſe videantur. Pōt etiã queſtio meriti ⁊ temporis diuerſitate diſſolui: vt adhuc illa peccatrix ſit: iam iſta pfectioꝛ. AVGV. de con. euã. Eandẽ enim mariã bis hoc feciſſe arbitroꝛ intelligendū: ſemel. ſ. qō lucas narrauit cū primo accedẽs cũ humilitate ⁊ lachrymis meruit remiſſionẽ peccatoꝝ. vnde ioannes cum de laçaro reſuſcitando cepiſſet

loqui:anteq̄ veniret in bethaniaz dicit:Maria aūt erat q̄ vnxit dñm vnguento:⁊ tersit pedes eius capillis suis: cui⁹ frater lazarus infirmabaſ. Jam itaq̄ hoc maria fecerat. Qđ aūt in bethania rurſuz fecit:aliud eſt:qđ ad luce narrationē non ptinet:ſed pariter narraſ ab alys trib⁹. GRE/GO.in home.Myſtico aūt intellectu phariſeus de falſa iuſticia ꝑſumens iudaicū populū:peccatrix mulier: ſed ad veſtigia dñi veniens ⁊ plozās ꝓuerſaz gētilitatē deſignat.

AMBRO.Uel ꝓnceps huius ſeculi quidā leproſus eſt. dom⁹ aūt ſimonis leproſi terra eſt:ergo domin⁹ ex illis ſuperioꝛib⁹ locis deſcēdit ī terrā:neq̄ enī ſanari potuiſſz hec mulier q̄ ſpēm habet aīe vel eccleſie:niſi chriſtus veniſſet in terrā.Merito aūt ſpēm accipit peccatricis: qz chriſtus quoq; formā peccatoꝛis accepit:itaq̄ ſi cōſtituas aīam fideliter appꝛopinquantē deo:nō peccatis turpib⁹ ⁊ obſcenis:ſz pie ſeruientē dei verbo:habentē īmaculate fiduciaz caſtitatis:ad ipm chriſti caput aſcendit:Caput aūtē chriſti de⁹ eſt:ſed q̄ caput nō tenet chriſti:ille pedes teneat.Peccatoꝛ ad pedes:iuſt⁹ ad caput:habet tī etiaz ea q̄ peccauit vnguētū. GREGO.Quid aliud vnguēto niſi bon⁹ odoꝛ opinionis exꝓimiť:ſi igī recta opera agim⁹.qb⁹ opinione boni odoꝛis eccl̄az reſpergam⁹:qd in coꝛpe dñi niſi vnguētū fundim⁹:Sz ſecus pedes mulier ſtetit:ꝓtra pedes enīz dñi ſtetim⁹:cū in peccatis poſiti ei⁹ itinerib⁹ retinebamur. ſz ſi ad verā penitētiā poſt peccata ꝓuertimur:iā retro ſec⁹ pedes ſtamus:qz eius veſtigia ſegmur quē ipugnabamus.

AMBRO.Defer ⁊ tu poſt peccata penitentiā: vbicūq̄ audieris chriſti nomē accurre. Jn cuiuſcūq̄ iteriozē domū ieſū ītraſſe cognoueris:⁊ ipſe feſtina: cū reppereris ſapiaz: cū reppereris iuſticiā in aliquibus penetralib⁹ recumbētē accurre ad pedes:hoc eſt vel extremam partem quere ſapie:lachꝛymis ꝓfitere peccata.Et foꝛtaſſe i ō non lauit pedes ſuos chriſtus:vt eos lachꝛymis nos lauem⁹.Bone lachꝛyme q̄ non ſolū noſtrū pñt lauare delictū:ſz etiā verbi celeſtis rigare veſtigiū:vt greſſus eius nobis exuberēt.Bone lachꝛyme in quib⁹ nō ſolū redemptio peccatoꝛ: ſz etiā iuſtoꝛ refectio eſt. GREGO.Lachꝛymis enī dñi pedes rigam⁹:ſi q̄buſlibet vltimis mēbꝛis dñi ꝓpaſſionis affectu inclinemur.Capillis pedes dñi tergim⁹:qñ ſanctis eius q⁹ ex charitate cōpatimur:ex bis que nobis ſupfluūt miſeremur. AMBRO.Expande etiā capillos:ſterne ante cū oēs coꝛpoꝛis tui dignitates: nō mediocres capilli ſunt qui poſſūt pedes tergere chriſti. GREGO. Oſculaſ mulier pedes quos terſit:qđ nos quoq; plene agim⁹ ſi ſtudioſe diligim⁹:quos ex largitate continemus: Poteſt quoq; ꝑ pedes ipm myſteriū incarnatiōis eius ītelligi. oſculamur igitur redemptoꝛis pedes cū myſteriū incarnatiōis ei⁹ ex toto coꝛde diligim⁹.Unguento pedes vngim⁹:cuz ipſam humilitatis eius potentiam ſacri eloquy bona opinione ꝓdicamus.ſed hoc etiam phariſeus vidit:⁊ inuidit: quia cum iudaicus populus gentilitatē deū predicare conſpicit: ſua apud ſe malitia tabeſcit:ſic autez phariſeus retunditur: vt per eum pfidus ille populus oſtendatur: quia videlicet ī fidelis ille popul⁹ nec ea que extra ſe erant:vnq̄ ꝓ dño tribuit.Conuerſa aūt gentilitas ꝑ eo non ſolum rez ſubſtantiā:ſed etiā ſanguinē fudit.vnde phariſeo dicit.Aquā pedibus meis non dediſti:hec autē lachꝛymis riga.pe.me/os.Aqua quippe extra nos eſt:lachꝛymarum humoꝛ intra nos eſt:Jnfidelis etiā ille populus deo oſculuz non dedit: quia ex charitate eum amare noluit:cui ex timoꝛe ſeruiuit oſculum quippe dilectionis eſt ſignū:vocata autē gentilitas redemptoꝛis ſui veſtigia oſculari non ceſſat: quia ī ei⁹ ꝓtinuo amoꝛe ſuſpirat. AMBRO.Nō mediocris autē hec meriti ē de q̄ dr̄:Exquo intrauī: nō ceſſauit oſculari pedes meos:vt aliud niſi ſapiaz loq nesciat:niſi iuſticiā dilige re:niſi caſtitatē libare:niſi pudicitiā oſculari GREGO. ꝓphariſeo autem dicitur:Oleo caput meuz non vnxiſti: qz ipſam quoq; diuinitatis potentiā:in qua ſe iudaicus populus credere ſpopondit:digna laude ꝑdicare neglexit. Hec aūt vnguento vnxit pedes meos:qz dum īcarnationis eius myſterium gentilitas credidit:ſumma laude eius etiam predicauit. AMBRO.Beatus qui poteſt ⁊ oleo vngere pedes chriſti:ſed beatioꝛ qui vngit vnguento:multoꝛ enīz floꝛ in vnum collecta ſparſit.⁊ foꝛtaſſe iſtud vnguentum non poſſet alius niſi eccleſia ſola deferre:que diuerſi ſpiraminis īnumerabiles hz floꝛes.⁊ ideo nemo poteſt tātū diligere quantum illa que in pluribus diligit. Jn domo aūt phariſei.i.in domo legis ⁊ prophete:non phariſeus ſed eccleſia iuſtificaſ.Phariſeus.n.non credidit:iſta credebat.lex myſterium non habet:quo occulta mundantur:⁊ ideo quod ī lege minus eſt:conſummatur in euangelio.Duo aūt debitores duo populi ſūt:feneratoꝛi illi theſauri celeſtis obnoxy. Non materialem aūt feneratoꝛi huic debemus pecuniaz:ſz meritoꝛ examina:era virtutū: quarum merita grauitatis pondere:iuſticie ſpē:ſono ꝓfeſſionis exꝑēduntur. Nō mediocris aūt eſt iſte denarius ī quo regis imago foꝛmaſ.veh mihi ſi non habuero quod accepi:aut qz difficile quiſq̄ eſt qui feneratoꝛi huic debitū integrū poſſit exoluere.veh mihi ſi non petiero concedi mihi debituz.Sed quis eſt populus iſte qui amplius debet:niſi nos quibus amplius creditum eſt:Jllis credita ſunt eloquia dei.nobis creditur virginis partꝰ emanuel.i.nobiſcū deus: domini cruꝛ: moꝛs: reſurrectio:itaq̄ non eſt dubium q⁹ plus debet qui plus accipit ſz boies.plus foꝛtaſſe offendit:qui plus debuerit.Sz ꝑ miſericoꝛdiaz dñi cauſa mutatur:vt amplius diligat qui amplius debuit:ſi tī gratiam cōſequatur.Et ideo quoniaz nihil eſt quod digne deo referre poſſimus. veh mihi ⁊ ſi nō dilexero. Reddamus ergo amoꝛem ꝓ debito:amplius enim diligit cui donatur amplius.

Cap. VIII.

ET factū ē deinceps et ipſe iter faciebat per ciuitates et caſtella predicās et euāgelizās regnū dei :et duodecim cū illo: et mulieres aliq̄ que erant curate a ſpiritib⁹ malignis et ifirmitatib⁹:maria q̄ vocaſ magdalene:de q̄ ſeptem demonia exierāt:et ioanna vxoꝛ chuze ꝓcuratoꝛis herodis:⁊ ſuſanna et alie multe q̄ miniſtrabāt ei de facultatibus ſuis.

HIERO.Qui celitus deſcendit vt exēplū fieret nobis ⁊ foꝛma:inſtruit nos nō pigritare in docendo. vnde dr̄:Et fcm̄ eſt deinceps ⁊ ipſe iter faciebat per ciuitates ⁊ caſtella predicans ⁊ euangelizans regnū dei. GREGO.nazā zen⁹.Uadit quippe de loco in locum:nō ſolum.vt plēs lucreaſ:ſed etiā ut multa dedicet loca.Dormit laboꝛat: ut ſōnū ⁊ laboꝛē ſanctificet.ploꝛat:vt det ꝑciū lachꝛymis:predicat celeſtia:vt audiētes exaltet. TITVS.Qui enī de celo ad terrā deſcendit:ānunciat habitantibus terraz regnū celeſte:vt terraz in celum conuertat.Quis aūt ꝑdicare debebat regnū dei:niſi filius dei cuius eſt regnuz .venerunt plures prophete:non tamen predicauerunt regnū celoꝛū. nam qualiter eoꝛum que non viderunt ſermonē pretēderēt:ꝰ ISIDO.abbas.Hoc autē regnū dei aliquibus videtur altius ⁊ melius regno celeſti: quibuſdam vo vnum ⁊ idem ſm eſſentiam ſed diuerſimode nominari : aliquādo quidē regnū dei a regnante:aliquando autē regnū celoꝛ a ſubditis angelis ⁊ ſanctis qui celi dicunť. BEDA.Moꝛe aūt aquile ꝓuocantis ad volandum pullos ſuos dominus pedetentim diſcipulos ſuos ad ſublimia erigit.Siquidem primo docet in ſynagogis ⁊ miracula facit:ex bis duodecim quos apoſtolos nominat elegit:poſtmoduz omnes

predicans secuꝫ ducit. vnde sequitur. Et duodecim cū illo. Non docētes aut p̄dicātes: sꝫ īstruēdi ab eo. Ne aūt femineus sex⁹ phiberi videret seq̄ christū subdit: Et mulieres aliq̄ q̄ erant curate a spīritib⁹ malis ⁊ īfirmitatibus. Maria q̄ vocat magdalena de q̄ septē demonia exierāt. BEDA. Maria magdalena ipsa est cui⁹ tacito noīe proxima lectio penitentiā nominat. Naz pulchre euāgelista vbi eā cū domino iter facere cōmemorat: noto hāc vocabulo manifestat. vbi vero peccatricē sꝫ penitētē describit mulierez generaliter dicit: ne nomen tante fame prisci errozis nota fuscaret: de q̄ demonia septē exisse referunt. GREGO. in hom. Quid enī per septē demonia nisi vniuersa vitia intelliguntur? Quia enī septē diebus omne tēpus cōprehendit: recte septenario numero vniuersitas figurat. Septē ergo demonia maria habuit: q̄ vniuersis vitys plena fuit. Sequit: Et ioāna vxor chuze procur. hero. ⁊ susanna ⁊ alie multe que ministra. ei de facultatibus suis: HIERO. contra vigilantiū. Consuetudinis iudaice fuit. nec ducebāt in culpā more gentis antiquo: vt mulieres de substantia sua victum atq; vestitum p̄ceptozibus darent: hoc q̄z scandalum facere poterat in nationibus paulus se abiecisse cōmorat. Ministrabant aūt domino de substātia sua: vt meteret eaz carnalia cuius ipse metabāt spiritalia: nō q⁹ indigeret cibis dominus creaturaz: sed vt typū ostēderet magistrozz: q⁹ victu atq; vestitu de discipulis deberent esse cōtenti. BEDA. Interp̄etatur aūt maria amaz mare propter penitentie rugitum. Magdalena turris: vel ⟨m⟩eli⁹ turrensis: a turre de qua dicit: Factus es spes mea turris fortitudinis: a facie inimici. Joāna dominus gratia ei⁹: vel dominus misericors interp̄tatur: videlicet quia ei⁹ est omne quod viuimus. Si autem maria mundata a sorde vitiozz ecclesiam de gentibus insinuat: cur non ioanna eandem designat ecclesiam: quondam idolozz cultui subditā? Naz quilibet malignus spiritus dum p̄ regno diaboli facit: q̄si herodis procurator existit. Interp̄etatur susanna lilium aut gratia eius p̄pter odozifez celestis vite candorē aureumq; interne dilectionis ardorem.

¶ Cum aūt turba plurima cōueniret ⁊ de ciuitatibus p̄properarēt ad eum: dixit per similitudinez Exijt qui seminat: seminare semen suum. Et dū seminat: aliud cecidit secus viam: ⁊ conculcatū est ⁊ volucres celi comederūt illud. Et aliud cecidit supra petram ⁊ natum aruit: quia nō habebat humorez. Et aliud cecidit inter spinas ⁊ sil exorte spine suffocauerūt illud. Et aliud cecidit i terram bonam: ⁊ ortum fecit fructuz centuplū. Hec dicēs clamabat: Qui habet aures audiēdi audiat. Interrogabāt aūt euz discipuli eius que esset hec parabola? Quib⁹ ipse dixit: Vobis datum est nosse mysteriū regni dei: ceteris autem in parabolis vt videntes nō videāt: ⁊ audientes nō intelligāt. Est autem hec parabola: Semē ē verbum dei. Quod aūt secus viā: hi sūt qui audiūt: deinde venit diabolus ⁊ tollit verbum de corde eorum ne credentes salui fiant. Nā q⁹ supra petrā: hi sūt qui cū audierit cū gaudio suscipiūt verbū. Et hi radices nō hūt. q; ad tps credūt ⁊ i tpe tētatiōis recedūt. Q⁹ aūt i spinas cecidit: hi sūt q audierūt: ⁊a sollicitudinib⁹ ⁊ diuitijs ⁊ voluptatib⁹ vite eūtes suffocāt ⁊ nō referūt fructū. Q⁹ autem in bonam terram: hi sunt qui in corde bono ⁊ optimo audientes verbum retinent ⁊ fructū afferunt in patientia.

THEOPHI. Q⁹ dauid in p̄sona xp̄i p̄dixerat: aperiā in parabolis os meū: hic dns iplet. vñ dr. Cū aūt tur. plu. que ⁊ de ciuita. ppe. ad eū: dixit p̄ silitudinē. Logtur aūt dns p̄ silitudinē: p̄mo q̄dē vt attētiozes faceret audītozes: sicuerūt. n. hoīes in obscuris se exercitare: ⁊ spernere manifesta. deīde, vt nō caperēt īdigni q̄ mystice dicebant. ORIGE. Et iō signāter dr. Cū turba plurima ꝓueniret. Non. n. sunt multi: sed pauci qui p̄ artā viā incedunt: ⁊ qui īueniūt viā q̄ ducit ad vitā. vnde matthēus dicit q⁹ extra domū docebat p̄ parabolas: sꝫ ītra domū parabolā discipulis exponebat. EVSE. Satis aūt ꝓgrue xp̄s p̄mā ꝓponit parabolā multitudini: nō solū tunc astātiū: sꝫ etiā futurozz post illos īducentē ad audiētiā verbozz suozz cum dicit. Exyt q̄ seminat seminare semē suū. BEDA. Satozē istū nullum melius q̄z filium dei itelligere possumus: qui de sinu p̄ris quasi creature nō erat accessus egrediēs: ad hoc venit in mūdū vt testimoniū p̄hiberet veritati. CHRY. Exyt aūt q⁹ vbiq; est nō localiter: sꝫ p̄ amictū carnis nobis appropiauit. Decēter autē aduētum p̄priū xp̄us exitū nominat. eramus. n. exclusi a deo: ⁊ sicuti cōdēnati ⁊ rebelles regi eiecti sunt: qui vero cū recōciliare vult eos: exeundo ad ipsos extra cum eis loqtur: donec dignos iam factos aspectu regio introducat: sic etiaz xp̄us fecit. THEOPHI. Exyt aūt nunc non vt agricolas p̄deret: aut cōbureret terrā: sꝫ exyt seminare. sepe. n. agricola qui seminat ob aliā causam exyt' non solū vt seminet. EVSE. Exiuerūt aūt nōnulli a patria celesti ⁊ ad homines descēderunt: non tamē vt seminarēt: neq;. n. satozes erant: sꝫ administratozy spiritus in ministeriū missi. Moyses etiā ⁊ p̄phete post eum nō inseruerunt hominibus mysteria regni celozz: sꝫ retrahēdo insipientes ab erroze negtie ⁊ idolozz cultu: quasi colebant animas hominuz ⁊ in noualia redigebant. Solus aūt omnium sator verbum dei exiuit euāgeliçaturus noua semina: scilicet mysteria regni celozz. THEOPHI. Non cessat aūt dei filius semper in nostris animabus seminare: non solū cum docet: sꝫ etiā cum creat in nostris animabus seminat semina bona. TYTVS. Exyt aūt vt seminaret semē suū: nō aūt accepit verbū quasi mutuatū: cum ipse naturaliter sit verbū dei viui. Non est igitur suū p̄priū semē pauli vel ioānis: sed habēt cum acceperint. Christus aūt habet p̄priū semē p̄ferēs doctrinā ex sua natura. vnde ⁊ iudei dicebāt: qualiter hic litteras nouit: quas non didicit. EVSE. Decet igit duos esse gradus eozz qui recipiunt semina: primum quidē eozz qui digni facti sunt vocatione celesti: sed labuntur a gratia p̄pter negligētiaz ⁊ torpozē. secundū vero multiplicatiū semē in bonis fructibus. Ponit aūt ⁊m matthēū tres differētias in quolibet gradu. Nā qui corrūpunt semē non similē habēt p̄ditionis modū: ⁊ qui ab eo fructificant: non equam recipiunt copiam. Sane actiones perditum ostendit semen. Quidam. n. cum non peccauerint: suis aiabus insita sibi semina salubria p̄diderunt subtracta abintē tione ⁊ memoria eozz per spiritus malignos ⁊ demones: qui volant per aerē vel viros fallaces ⁊ callidos que volatilia nūcupauit. Vñ subdit. Et dū seminat: aliō cecidit sec⁹ viā. THEOPHI. Nō dixit q⁹ seminans ꝓiecit aliud secus viam: sed q⁹ semen cecidit. Qui enim seminat docet rectus sermonez: sed sermo diuersimode cadit in audiētes: vt quidam eozum via dicantur: Et cōculcatum est: ⁊ volucres celi comede. illud. CYRIL. Arida enim est ⁊ inculta quodammodo omnis via: eo q⁹ a cunctis conculcatur: ac nihil ex seminibus humatur in ea. Sic igitur habentes cor indocile nō penetrat diuina monitio: vt possit laudē germinare

virtutum:sed tales sunt via frequẽtata ĩmundis spiritib⁹. Sunt iterum aliqui leuiter gerentes fidẽ in se quasi ĩ ver/boꝛ simplicitate:boꝛum fides caret radice:de qb⁹ subdit: Et aliud ceci.supꝛa petraꝫ ꝛ natũ aruit:qꝛ nõ habe.humo. BEDA.Petram dicit duꝛꝫ ꝛ indomitũ coꝛ.hoc est autẽ humoꝛ ad radicẽ seminis:qõ iuxta aliam parabolam oleũ ad lampades virginũ nutriendas.i. amoꝛ ꝛ pseuerãtia virtutis. EVSE.Sunt etiam aliqui qui per auariciã ꝛ appetitũ voluptatum ꝛ mundanas sollicitudines quas quidã spinas nuncupant immissum sibi semen suffocari fecerũt: de quibus subditur:Et aliud ceci.ĩter spi.ꝛ simul exoꝛ.spine suffocauerunt illud. CHRY.Sicut enim spine non permittunt oꝛiri semen:sed ex condẽsatione suffocant immissum sic sollicitudines vite presentis semen ꝓspiritale fructificare nõ sinunt.increpandus aũt esset agricola q supꝛa per sensibiles spinas ꝛ petrã ꝛ viam seminaret. Non enim possibile est petrã terraꝫ fieri:nec viam nõ esse viã: nec spinas nõ esse spinas.in rõnalibus autẽ secus est. Possibile ẽ enim petram conuerti in terrã pinguẽ.ꝛ viam non concul cari:ꝛ spinas dissipari. CYRIL.Sunt aũt terra pinguis verbi semina ꝛ retinent ꝛ fouent.Et quantũ ad hoc subditur.Et aliud cecidit in terram bonã:ꝛ oꝛtum fecit fructuꝫ centuplũ.Cum enim in mentẽ mundam ab omnibus perturbantib⁹ verbum diuinum infunditur:tunc immittit radices in profundum:ꝛ germinat tanꝯ spica:ꝛ conueniẽter perficitur. BEDA.Fructum enim cẽtuplum fructũ pfectum dicit.nam denarius numerus ꝑ pfectione semp accipitur:quia in decẽ ꝓceptis legis custodia continet.Denarius autem numerus ꝑ semetipsuꝫ multiplicatus:in cẽtenarium surgit.vnde centenarius magna pfectio significat. CYRIL.Que aũt sit sententia parabole:accipiamus ꝑ eum qui eam composuit:vnde sequit: Hec dicens clamauit.Qui habet.au.audi.audiat. BASI.Audire ptinet ad intellectum.vnde ꝑ hoc dominus excitat ad exaudiẽduꝫ attende mentionez eoꝝ que dicunt. BEDA. Quotiens enim hec admonitio vel in euangelio vel ĩ apocalypsi ioãnis,interponitur:mysticũ esse quod dicitur : querendũqꝫ a nobis intentius ostendit.vnde discipuli ignozantes salutoꝛẽ interrogant.Sequit enim: Interrogabãt aũt eum discipuli eius que esset hec parabola. Nemo tamẽ putet finita moꝛ parabola discipulos hoc interrogasse:sz vt marcus ait cũ esset singularis interrogauerũt euꝫ. ORIGE.Est autẽ parabola sermo quasi facti:nõ aũt facti iuxta qõ dicitur: possibilis autẽ fieri reꝛ significatiuus ꝑ transumptionẽ eaꝝ que in parabola tradunt. Enigma vero est processus sermonis in his que dicuntur quasi facta:que tamẽ nõ sunt facta:nec possibilia fieri : significant vo aliquid in occulto:sicut qõ dicit in libꝛo iudicũ ꝙ ligna iuerunt vt vngerent sibi regẽ. Non ẽ aũt ad litteraz factũ qõ dicit.Exiit qui seminat.sicut ea que narrat hiſtoria possibile tamen fuit fieri. EVSE.Domin⁹ vero docuit eos cãz quare turbis ꝑ parabolas loquebat.vnde subditur.Quibus ipse dixit.Vobis est datum noſſe mysterium regni dei. GREGO. naçançenus.Cũ hoc audis: nõ introducas diuersas naturas ꝼz quosdã hereticos q putant hos gdẽ esse pereũtis nature:hos vo salubris.quosdã vo sic se habere vt eoꝝ voluntas eos ducat ad pei⁹ vel meli⁹. Sed addas ei qõ dicit:Vobis datũ ẽ.i. volẽtib⁹ ꝛ similiter dignis. THEOPHI. His aũt qui sunt indigni tantis mysterys obscure dicunt.vnde sequit.Ceteris aũt in patabolis:vt videntes non videant:ꝛ audientes non intelligant.Videre enim se putant:non vident autem:ꝛ audiunt quidẽ: sed non ĩtelligunt.Cui⁹ ergo gratia hoc eis cꝛristus abscondit:ne maiꝰ eis ꝓiudiciũ generetur si postꝫ nouerint: cꝛristi mysteria contempserint.Qui enim intelligit:ꝛ postea spernit: grauiꝰ punietur. BEDA.Recte igitur in parabolis audiũt: qñ clausis sensib⁹ coꝛdis:ñ curant cognoscere veritatez obliti eius qõ dñs dixerat.Qui hꝫ aures audiẽdi audiat. GREGO.in home.Dñs ãt dignatus ẽ exponere qõ dicebat: vt sciam⁹ reꝛ significatiões q̃rere ẽt in his q̃ ꝑ semetipꝫ voluit explanare.Segtur.n.Est ãt hec parabola:Semen ẽ verbũ dei. EVSE.Destruentiũ ãt ĩmissa semĩa suis aĩabus tres dicit esse cãs.Quidaꝫ.n.destruunt in se semen recõditus:dantes leuiter auditũ volentibus fallere.de qbus subdit:Quod ãt secus viã:hi sunt q audiũt: deide venit diabolus ꝛ tollit vbũ de coꝛde coꝝ:ne credentes salui fiãt. BEDA.Qui.s.vbũ qõ audiunt:nulla fide:nullo ĩtellectu: nulla saltẽ tẽtãde vtilitatis actiõe ꝓcipere dignant. EVSE. Quidã vo cuꝫ in mẽtis ꝓfundo nõ susceperint vbuꝫ dei:facile extinguunt adueniente aduersitate.de qbus subditur. Nã q supꝛa petrã:hi sunt q cũ audie.cuꝫ gau.susci.ver.ꝛ hi radi.nõ ha.qui ad tem.cre.ꝛ in,tpo.tenta.recedunt. CYRIL.Cuꝫ.n.intrant ecclesiã letanter attẽtant diuina mysteria:sz ex leui voluntate:vt ãt egressi sunt ecclesiã: obliui sunt sacrarũ disciplinaꝝ:ꝛ si fides xpiana non fluctuet pmanent.turbante vo psecutione pfugaz hĩt mentez: fides eoꝝ caret radice. GREGO.in homel.Multi boni opis initia proponunt:sz moꝛ vt fatigari aduersitatibus vel tentationibus ceperint:inchoata derelinquunt. Petrosa g̃ terra humoꝛẽ non habuit:q̃ hoc qõ germinauerat: ad⁹ fructus pseuerantiã non pduxit. EVSE.Quidã vo suffocãt⁹ recõditũ in eis semen diuitys ꝛ illecebꝛis:q̃si gbusdaꝫ suffocantibus spinis.de qbus subdit:Qõ ãt in spinis ccidit hi sunt q audie.ꝛ a sollicitu.ꝛ diuit.ꝛ volup.vite eun.suffo.ꝛ ñ refe. fructuꝫ. GREGO.in home.Quiꝝ quõ dñs diuitias spinas interptatus sit:cũ ille pungant iste delectẽt: ꝛ tñ spine sunt:qꝛ cogitationũ suaꝝ punctionibus mentez lacerant:ꝛ cũ vsqꝫ ad peccatũ ptrahunt:q̃si inflicto vulnere cruentãt. Duo ãt sũt q diuitys iungit:sollicitudines:ꝛ voluptates:qꝛ ꝑ curaz mentẽ oppꝛimunt:ꝛ ꝑ affluentiã resoluũt. suffocãt ãt semen:qꝛ ĩoꝛtunis cogitationibus guttur mentis strangulant:ꝛ dum bonum desideriuꝫ intrare ad coꝛ non sinũt: quasi aditum vitalis flatus vetant. EVSE.Dec ãt ex pmissione a saluatoꝛe predicta sunt.Sic ãt se hꝛe patefacit effectus:non.n.aliter aliqui a verbo diuini cultus deficiunt: nisi ꝼm aliquem modoꝝ predictoꝝ ab eo. CHRY.Et vt plura bꝛeuibus comprehendam.hi quidem tanꝯ negligentes audire:hi tanꝯ delicati ꝛ debiles.hi vero tanꝯ serui facti voluptatis ꝛ rerum mundi a bono desistunt.Bon⁹ ẽt oꝛdo vie:petre: ꝛ spinaꝝ:opus est ꝓmo memorie ꝛ cautele:deinde foꝛtitudinis:ꝑ̃ter contemptus ꝑ̃tium. Consequenter ponit bonam terram contrario mõ se habentez ad viã ꝛ petram ꝛ spinas cũ subdit:Qõ ãt in terram bonaz hi sunt q in coꝛde bono ꝛ optimo verbũ retinent: ꝛ fructuꝫ afferunt in patientia. Nã qui secus viam positi sunt.non retinent verbũ:sed rapit eis semen diabolus.q vo sunt in petra:non sustinent in patientia tentationis insultũ ꝓp imbecillitatez:qui vo sunt in spinis nõ fructificãt sz suffocantur. GREGO.in home.Terra ergo bona fructũ ꝑ patientiã reddit:qꝛ nulla sunt bona que agimus:si non equanimiter ẽt proximoꝝ mala toleramus.fructum ergo ꝑ patientiam reddunt.qꝛ cũ humiliter flagella suscipiũt post flagella ad requiem sublimiter cum gaudio suscipiuntur.

¶ Nẽo ãt lucernã accẽdẽs opit eã vase:aut subt⁹ lectũ ponit:ꝼz supꝛa cãdelabꝛũ ponit:vt intrãtes videãt lumẽ. Nõ ẽ.n.occultũ qõ nõ mãifestet: nec abscõditũ qõ nõ cognoscaꝫ:ꝛ ĩ palã veniat. Videte ergo qd audiatis. Qui.n.hꝫ dabit illi:ꝛ quicunqꝫ nõ habet :etiam quod putat se habere

auferetur ab illo.

BEDA. Quia supra dixerat aplis. Uobis datū est nosse mysteriū regni dei: ceteris aūt in pabolis. nūc ostēdit p eos aliqñ etiā ceteris idē mysteriū eē reuelandū dicēs: Ne. au. lu. accē. ope. cā vase. aut sub. le. po. ſz su. cāde. po. ut ītrā. vi. lumē. AVSE. q. d. Sic lucerna accēdit vt luceat: non vt operiat sub modio vl lecto: sic ēt secreta regni celoꝝ in pabolis edita: q̄uis lateāt alienos a fide: nō tñ penes oēs manifestū habebūt sensuz. vñ subdit: Nō enī est oc. qō nō mani. ne. absco. qō nō co. ꝛ ī pa. veniat. q. d. q̄uis plīma ī pabolis dicta sūt: vt videtes nō videāt: ꝛ audiētes nō itelligāt. propter sui īcredulitatē: totꝰ tñ ꝓmo patebit. AVGV. de q̄. euā. Uel aliter: Totā his verbis typice docet fiduciā p̄dicandi: ne gs timore carnaliū incōmodoꝝ lucē scie abscondat. vasis enī ꝛ lecti noīe carnē: lucerne aūt vocabulo verbū designat: qō ob metū carnaliū incōmodoꝝ occlat: qui ipam carnē ꝓponit manifestatiōi veritatis: ꝛ ea q̄si operit verbū: qui p̄dicare trepidat. Supra cādelabruz aūt ponit lucernā. qui corpus suū ministerio dei subycit: vt supior sit p̄dicatio veritatis: ꝛ inferior seruitꝰ corporis. ORIGE. Sed ꝛ qui vult adaptare lucernā perfectioꝛib⁹ christi discipulis: psuadebit nobis per ea que dicta sunt de ioanne: qñ ipse erat lucerna ardens ꝛ lucens: non decet ergo eū q lucernā rōnalem accendit in aīa: abscondere eā sub lecto vbi gs requiescit: nec sub aliquo alio vase: qz q facit hoc nō puidet intrantibus domum qb⁹ lucerna parat: ſz oportet superponere candelabro. i. omni ecclesie. CHRY. Hoc aūt dicens inducit eos ad vite diligentiā docens eos strenuos esse quasi expositos aspectib⁹ omnium ac pugnātes in mundo quasi in theatro. q. d. ne cōsideretis q manem⁹ in modica parte mundi: eritis enī omnibus noti: quia tantā virtutē impossibile est latere. MAXI. Uel forsan seipsuz appellat dñs lucernā radiantē cunctis habitātib⁹ domū. i. mundū: cū sit naturaliter deus: ꝛ factus dispensatiue caro: ꝛ sic quasi lux ad instar lucerne retinet ī testa carnis per mediaz animam: sicut p lychinū ignis ī testa lucerne. Uocat aūt cādelabrū ecclesiā: supra quā verbū diuinū effulgēs: quasi quandā domū illuminat radys veritatis. Dixit aūt similitudinarie vas aut lectū corporalē cultū legis sub quo ꝓtineri nō vult. BEDA. Instāter āt nos dñs docet verbo auscultare: vt etiā ꝛ nostro illud pectore cōtinue ruminare: ꝛ alieno eructare sufficiam⁹ auditui. vnde seqt: Uidete ergo qd audiatis. Qui enī ha. da. il. ꝛ quicunq; non ha. etiā qō pu. se ha. aufe. ab illo. q. d. tota intentione verbo quod auditis operam date: quia qui amore habet vbi: dabitur illi ꝛ sensus intelligendi quod amat: at qui verbi audiendi amore nō habet: ꝛsi vel naturali īgenio: vel litteratorio se callere putauerit exercitio: nulla sapientie dulcedine gaudebit. Sepe enīz desidiosus īgeniū accipit: vt de negligentia iustius puniatur: quia quod sine labore asseq potuit: scire contemnit: ꝛ nōnunquā studiosus tarditate ītelligentie ꝓmīt: vt eo maiora ꝓmia retributiōis īueniat: quo magis studio inuenitionis elaborat.

¶ Uenerūt aūt ad illum mater ꝛ fratres eius: ꝛ nō poterant adire eum pre turba. Et nunciatuz ē illi: Mater tua ꝛ fratres tui stāt foris volētes te videre. Qui respōdēs dixit ad eos: Mater mea ꝛ fratres mei hi sūt q verbū di audiūt ꝛ faciunt.

TYTVS. Derelictis cognatis carnalibus dominus insistebat doctrine paterne: quia vero desiderabatur propter absentiam accedunt ad eum. vnde dicitur: Uene. au. ad illum ma. ꝛ fra. eius. ꝛ non pote. adi. eum pre turba. Si audieris de fratribus domini adduce pietatem: ꝛ intellige gratiam. nullus enim ſm diuinitatē saluatoris frater est: vnigenitus. n. est: ſz pietatis gratia cōmunicauit nobis in carne ꝛ sanguine: ꝛ factus ē frater noster cū esset naturaliter deus. BEDA. Fratres tñ dñi ſz carnē dicunt: nō fily beate Marie genitricis dei ſz heluidiū: nec fily ioseph de alia vxore ſm quosdā putandi sunt: ſz cozz potius intelligendi sunt ēt cognati. TYTVS. Putabant āt fratres eius: q cū eoruz audiret presentiā dimitteret populū reuerit⁹ maternū nomen: ꝛ flexus amore materno. vnde segtur. Et nuncia. est il. Mater tua. ꝛ frat. tu. fo. stāt vo. te videre. CHRY. Considera q̄le erat astante ei toto populo: ꝛ ab ore eius pendente iā inchoata doctrina: eū foras extrahere. Ob hoc dñs q̄si increpando respondit. Segtur: Qui respon. di. ad eos. Mater me. ꝛ fra. me. hi sūt: q ver. dei audiūt ꝛ faciunt. AMBRO. Moralis magister q ō se ceteris ꝓbet exēplum: pscripturus ceteris qñ qui non reliqrit prez aut matrē suam: non est filio dei dignus sentētie huic ipse primus se subycit: non q̄ materne refutet pietatis obsequia. ipsius. n. preceptū est: q non honozificauerit patrem ꝛ matrez morte moziatur: ſz qz paternis se mysteriys amplio⁹ q̄ maternis affectibus debere cognoscit. neq; tñ iniurioſe refutant parentes: ſz religioſiozes copule mentiū docētur esse q̄ corpoꝝ: ergo hic non vt gdā heretici tendiculas aucupantur mater negat: que ēt de cruce agnoscitur: ſz necessitudini cozporali pscriptoꝝ celestiuz forma pfertur. BEDA. Di igitur qui verbū dei audiunt ꝛ faciunt mater dñi vocātur: eo q illū quotidie suo exēplo vel dicto quasi parturit in cozdibus proximoꝝ: fratres quoq; sunt eius: cum ꝛ ipsi faciant voluntatē patris eius q in celis est. CHRY. Non āt hoc dixit increpando matrē: ſz eam plurimuz adiuuādo. Nā si erga ceteros sollicitus erat: vt generaret eis de se debitam opinionē: multo magis erga matrē: non aūt eleuasset eam ad illa fastigia: si semper expectaret honozari ab eo tanq̄ a filio: nō aūt eum dñz reputaret. THEOPHI. Quidam vero hoc sic intelligunt: q̄ xp̄o docēte quidam inuidentes: subsanantes euz super doctrina eius dixerunt. Mater tua ꝛ fratres tui stant foris volentes te videre: tanq̄ pp hoc ignobilem eum demonstrarent. ꝛ ideo qui mentem eoruz cognouit: sic eis respondit: qñ nō nocet vilis consanguinitas: sed si ignobilis quis existat: audiat aūt verbum dei: ipsiz consanguineum reputat: qz tñ audire solum neminem saluat: sed magis condemnat. subiungit: Et faciunt. Decet. n. audire ꝛ facere. verbum autem dei dicit suam doctrinam quecunq; enim ipse dicebat: patris erāt. AMBRO. Mystice autem nō debuit foris stare qui christus querebat. Unde ꝛ ille ait: Accedite ad eum ꝛ illuminamini. Si enim foris stant: nec ipsi agnoscuntur parentes: ꝛ propter nostrum fortasse non agnoscūtur exemplū: quem admodū nos nō agnoscimur si foris stemus. Illud quoq; intelligere non abhorret: qz per figuram parentum demōstrat iudeos: ex quibus est christus ſz carnē: ecclesiamq; synagoge credidit preferendā. BEDA. Intus. n. eo docente venientes intrare nequeunt: cuius spiritaliter intellige re dicta negligunt p̄occupans āt turba intrauit in domuz: qz differente iudea gentilitas confluxit ad christum. foris autem stantes volunt christum videre: qui spiritalem in lege sensuz querentes sese ad custodiaz littere foris fixerūt. ꝛ quasi christum potius ad docenda carnalia cogunt exire q̄ se ad discenda spiritalia consentiunt intrare.

¶ Factum est autē in vna dierū: ꝛ ipse ascendit ī vnā naviculā: ꝛ discipli ei⁹: ꝛ ait ad illos. Trās/fretem⁹ trans stagnum. Et ascenderūt. Et navigantib⁹ illis obdormiuit. Et descendit procella venti ī stagnū: ꝛ ꝓpellebāt: ꝛ periclitabāt. Accedētes āt suscitauerūt eū dicētes: p̄ceptor pim⁹. At ille

surgens increpauit vētum ⁊ tempestatē aque et cessauit: ⁊ facta est trāquillitas. Dixit autē illis. Ubi est fides vestra: Qui timētes mirati sūt ad iuicez dicentes: Quis putas hic est: Quia ⁊ vē tis et mari imperat: et obediunt ei:

CYRIL. Quia discipuli omnes beneficiatos a xp̄o videbāt: decebat etiā ipsos sensim in būficijs xp̄i delectari: non .n. silr̄ gs ꝓsiderat: q̄ fiūt in alienis coꝛpoꝛib⁹ ⁊ in suo: ⁊ ideo dn̄s discipulos ⁊ mari ⁊ vētis exposuit. vñ dr̄: Eciā est autē in vna diez: ⁊ ipe ascēdit in vnā nauiculā: ⁊ discipuli eius: ⁊ ait ad illos. Transfretemus trans stagnum. ⁊ ascēderunt.

CHRY. Uitans qdē lucas q̄stionē q̄ sibi fieri posset de tēpoꝛ ordine: dicit eū in vna diez itrasse nauiculā. CYRIL. Si aūt vigilāte dn̄o accidisset tēpestas vel nō timuissent discipuli: vel nō exhoꝛruissent: vel nō credidissent eū posse tale aliqd facere. Quapꝛopter dormit p̄stās tps timori. Sequitur. n. Nauigātibus aūt illis obdoꝛmiuit. ⁊ descē. pcel. vē. in stagnū. AMBRO. Supra habes qꝛ pnoctabat in oꝛone: quō hic in tēpestate doꝛmit: sz exp̄mit securitas tēpestatis: quō oīb⁹ timētib⁹ solus itrepidus gescebat: sz gescebat coꝛpoꝛis somno cū intēderet diuinitatis mysterio: nihil. n. sine vbo fit. CYRIL. Cū magna aūt dispēsatione videt eē pactū: ne moꝛ postq̄ tēpestas iuadere cepit nauiculā: q̄reret ab eo suffragiū. Sz postq̄ malū iualuit: vt manifestioꝛ fiat diuine maiestatis ptās. vñ dr̄. Et cōpellebant ⁊ piclitabant. Nō qdē dn̄s pmisit exercitationis gr̄a vt cū ꝓfessi fuerīt piculū: cognoscāt miracli magnitudinē. Unde postq̄ magnitudo piculi in itolerabilē metū eos vertebat: tanq̄ aliā spez nō bītes salutis: nisi solū ip̄z dn̄z virtutū eū excitauerūt. Sequtur. Accedentes aususcitauerunt eum dicētes. Pꝛeceptoꝛ pimus. AVGV. de cō. euā. Matthe⁹ qdē dicit. Dne salua nos pimus. Marc⁹ aūt: Magr̄ nō ad te attinet: qꝛ pim⁹: Eadē aūt ē sn̄ia excitātiū dn̄z volētiūq̄ salutari. Nec op⁹ est q̄rere: qd hoꝛ poti⁹ xp̄o dcm̄ sit: siue. n. aliqd hoꝛ triū dixerit: siue alia vba q̄ nullus euāgelistaꝛ cōmoꝛauit: tantūdē aūt valētia: qd ad rē itereat: q̄q̄ etiā hoc fieri potuerit: vt plurib⁹ cum excitātib⁹ oīa hec: aliud autē ab alio diceret. CYRIL. Nō aūt erat pōle eos pire exn̄te cū eis oīpotēte. vñ ilico surgit xp̄s q hz oīum ptātē: ⁊ sedat ꝓfesti. pcellā ⁊ vētoꝛ ipetū: ⁊ cessauit tēpestas: ⁊ fcā est trāquillitas: in quo ostēdit se deum eē: cui in psalmo dr̄. Tu dn̄aris ptāti maris: motū aūt fluctuū ei⁹ tu mitigas. BEDA. Sic igit in hac nauigatiōe dn̄s ytrāq̄ vni⁹ eiusdēq̄z psone nāz oñdit dū is q vt hō doꝛmit in naui furoꝛē maris vt deus vbo coercet. CYRIL. Simul autē cū tēpestate aq̄z: soluit tēpestatē aiaz. vñ sequitur. Dixit aūt illis. Ubi est fides vr̄a: In quo vbo oñdit q timoꝛē nō facit tētationū iductio: sz ibecillitas mētis: Sicut. n. auz pbat in igne: sic in tētationib⁹ fides. AVGV. de cō. euā. Hoc autē ab alys euāgelistis alys vbis dcm̄ est. Matthe⁹. n. dicit eū dixisse. Quid timidi estis modice fidei: Marc⁹ aūt ita dicit. Quid timidi estis: ne dum habetis fidē. i. illā pfectaz velut granum synapis. hoc ergo ⁊ ille ait. Modice fidei. Lucas aūt. Ubi est fides vestra: Et totuz qdē dici potuit. Quid timidi estis: Ubi est fides vestra: Modice fidei. vnde aliud hic: aliud ille cōmemoꝛat. AMBRO. Pacata igit tēpestate ad iperiū xp̄i discipuli stupefacti miraculo susurrabāt adinuicē. vñ sequit. Qui timētes mirati sūt adinuicē dicētes. Quis putas hic est quia ⁊ ventis iperat ⁊ mari: ⁊ obediunt ei: Nō aūt discipuli vt ignorātes eū hoc dixerūt adinuicē. Nouerāt. n. eū dcm̄ esse ⁊ filiū dei ihesum. admirant̄ ātem inare potestatis abūdātiā: ⁊ diuinitatis gloriā: q̄uis similis nobis esset ⁊ visibilis ſm carnē. vñ dicunt: Quis est hic. i. qualis ⁊ q̄tus ⁊ in q̄ta virtute ⁊ maiestate: Imperiosum eni est opus: dn̄atiuū ꝓceptū: nō seruilis petitio. BEDA. Uel nō discipuli sz naute ⁊ alij mirant̄ q in naui erāt. Allegoꝛice aūt mare vel stagnū tenebꝛosus ē ⁊ amar⁹ mūdi est⁹. Nauicula arboꝛ crucis: cuius būficio fideles adiuti emersis mūdi fluctib⁹ obtinēt littus p̄rie celestis. AMBRO. Itaq̄ dn̄s: q se itelligit pp diuinū in terras mysteriū venisse: relictis naue ascēdit parētib⁹. BEDA. Ascēdūt aūt ⁊ discipuli admoniti cū eo. vñ ipse ait: Sigs vult post me venire abneget semetip̄z: ⁊ tollat crucē suaz: ⁊ sequat̄ me. Discipulis nauigātib⁹. i. fidelibus seculū calcātib⁹: ⁊ futuri seculi aīo getez meditātib⁹: ⁊ p scīspūs flatū: vel ēt ꝓpꝛy remigij conatū ifidos mūdi fastus certatiz p⁹ terga iactātib⁹: subito obdoꝛmiuit dn̄s. i. aduenit tps dn̄ice passiōis: ⁊ ōscendit ꝓcella: qꝛ dn̄o somnū moꝛtis in cruce subeūte: fluct⁹ psecutionū demōiacis flatib⁹ excitati exurgūt. fluctib⁹ aūt nō dn̄i patiētia turbat̄: sz discipuloꝛ ibecillitas ꝓcutit̄ ⁊ trepidat: q suscitarūt dn̄m: ne eo doꝛmiēte pereāt: qꝛ cuius moꝛtē viderāt: resurrectionē optant: q̄ si differret: ipsi ī ꝓpetuū peririēt. Uñ surgēs increpat ventū: qꝛ celeri resurrectiōe p moꝛtē destruit supbiā diaboli q habebat īperiū moꝛtis. Tēpestatez aūt aque facit cessare: qꝛ rabiē iudeoꝛ moꝛti ei⁹ īsultātiū resurgēs labefacit. AMBRO. Et aduertas sine tētatiōe neminē posse ex ꝟ vite curriculo demigrare: qꝛ exercitiū fidei tētatio ē. Subiecti igit̄ sum⁹ negcie spiritaľ ꝓcellis: sz q̄si quigiles naute gubernatoꝛē excitem⁹ q nō fuiat: sz impet vētis: q ⁊ si iaz nō doꝛmiat sui coꝛpis somno: caueamus tñ ne nr̄i coꝛpis somno nobis doꝛmiat ⁊ gescat. Nā aūt arguunt̄ q pāte xp̄o timebāt: cū vtiq̄ ibi aderat q pire nō posset. BEDA. Cui silē ē: q post moꝛtē discipls apparēs exꝓbꝛauit incredulitatē coꝛ: ⁊ sic tumidis gurgitibus se datis: patefecit cunctis potentiam sue diuinitatis.

¶ Et nauigauerunt ad regionem gerazenoꝛum que est contra galileam. Et cū de naui egressus esset ad terram: occurrit illi vir quidam q habebat demoniū iā tempoꝛibus multis: ⁊ vestimēto non induebatur: neq̄z in domo mānebat: sed in monumentis. Is vt vidit ihesum: ꝓcidit ante illū ⁊ exclamans voce magna dixit. Quid mihi ⁊ tibi ē iesu fili dī altissimi: Obsecro te ne me toꝛqueas. Pꝛecipiebat enim spiritui immūdo: vt exiret ab homine. Multis eniz tempoꝛibus arripebat illuz: ⁊ vinciebatur cathenis et compedibus custoditus et ruptis vinculis agebatur a demonio in deserto. Interrogauit autem illum ihesus dicens: Quod tibi nomen est: At ille dixit: Legio. Quia intrauerant demonia multa in eū Et rogauerunt illuz ne imperaret illis vt i abyssum irent. Erat autez ibi greꝛ pꝛocoꝛum multoꝛum pascentiū in monte: et rogabant eū vt pmitteret eis in illos īgredi. Et pmisit illos. Exierūt ergo demonia ab homine: et intrauerunt in poꝛcos: et impetu abijt greꝛ per pꝛeceps in stagnuz et suffocatus est. Quod vt viderunt factū q pascebant fugerunt: et nūciauerunt in ciuitatē et i villas. Exierunt autez videre quod factū est. et venerunt ad ihesum: et inuenerunt hominez sedētem a quo demonia exierāt: vestitū ac sana mēte ad pedes ei⁹: et timuerūt. Nūciauerūt aūt illis et qui viderāt: quomodo sanus factus esset a legione. Et rogauerunt illum omnis multitudo

gerazenoꝝ: vt discederet ab ipsis: qꝛ magno timore tenebãt. Ipse aũt ascẽdẽs nauĩ reuersus ẽ. Et rogauit illũ vir a quo demonia exierãt vt cũ eo eẽt. Dimisit ãt cũ ihesus dicẽs: Redi ĩ domũ tuã: ⁊ narra quanta tibi fecit deꝰ. Et abĳt p vniuersam ciuitatẽ pdicãs quanta fecisset illi ihesus.

CHRY. Saluatoꝛ nauigando vna cũ discipul' ad portũ puenit. vñ dr: Et nauigauerũt ad regio. geraze. q̃ est contra galileã. TYTVS. Veracioꝛa exẽplaria nec gerazenoꝝ hũt: nec gadaroꝝ: ſz gergezinoꝝ. est. n. gadara ciuitas in iudea: stagnuz ãt vel mare nullatenus inuenit ĩ ea. ſz geraza ciuitas arabie ẽ: nec stagnũ nec mare iuxta hũs. Est ãt gergeza a qua: gergesei vrbs antiq̃ iuxta tyberiacũ stagnũ: circa quã est rupes stagno vicino: in qõ oñdit deiectos fuisse porcos a demonib⁹: qꝛ tñ geraza ⁊ gadara ꝓfiniũ hũt cũ terra gergezinoꝝ. verisimile ẽ inde ad hoꝝ terraz porcos fuisse adductos. BEDA. Geraza. n. vrbs est insignis arabie trans iordanẽ iũcta mõti galaad: quã tenuit trib⁹ manasse nõ longe a stagno tyberiadis in quo porci precipitati sunt.

CHRY. Cuz ãt dñs descẽdisset a mari: occurrit ei aliud terribili⁹ miraculũ. naz demoniacus tanq̃ fuus videꝰ dñz fuitutẽ ꝓfitet. vñ segt: Et cũ egress. eẽt ad ter. occur. ei vir q daz q demoniũ hẽbat iaz tpib⁹ multis. AVGV. De cõ. euã. Oꝛ matthe⁹ duos dic̃ fuisse demõiacos. marc⁹ ⁊ lucas ãt vnũ ꝓmemoꝛãt: intelligas vnũ eoꝝ fuisse psone alicui⁹ clarioꝛis ⁊ famosioꝛis quẽ regio illa maxie dolebat: ⁊ p cuius salute plimum satagebat. Hoc volẽtes significare duo euãgeliste solũ ꝓmemoꝛandũ iudicauerũt: de quo facti huius fama lati⁹ pclariusq̃ fragrauerat. CHRY. Vl' lucas elegit ex illis duob⁹ cuz q senioꝛ erat. vñ flebili⁹ narrat ei⁹ ifoꝛtuniũ cũ subdit: Et vesti. ñ idue. neq̃ ĩ do. ma. ſz in mo. Vsitãt ãt õmones moꝛtuoꝝ sepulchꝛa: volẽtes ibuere homines piculosa doctria: q. ſ. moꝛtuoꝝ aĩe demones fiunt.

CYRIL. Oꝛ ãt nudus petebat õfunctoꝝ sepulchꝛa: demoniace ferocitatis erat idiciũ. pmittit ãt quosdã dispẽsatiue deꝰ subesse õmonib⁹: vt nos ppendam⁹ p eos q̃les sũt demões erga nos: vt rẽnuam⁹ eis subyci velle: ⁊ sic vno patiẽte edificanť q̃plures. CHRY. Oꝛ vo hoiez eũ ppli fatebanť accesserũt demões diuinitatẽ pdicãtes ipi⁹: quã ẽt mare sua trãqllitate clamauerat. vñ segtur: Ꝭs vt vidit ieſuz ꝓci. añ il. ⁊ excla. vo. ma. ⁊ dixit. CYRIL. Attendas hic timoꝛẽ annexũ audacie ⁊ desperationi multe. signũ enĩ diabolice despationis est in audiẽdo dicere. Quid mihi ⁊ tibi est ieſu fili dei altissimi: Timoꝛis vo cũ pcať. Obsecro te ne me toꝛqueas. Sz si nosti eũ eẽ filiũ dei altissimi: fateris eũ deũ celi ⁊ terre: ⁊ eoꝝ q̃ ꝓtinẽtur in eis. Qualr igiť nõ tua immo sua vsurpas: ⁊ dicis: Quid mihi ⁊ tibi: Quis aũt pncipũ terrenoꝝ oĩno sustinebit a barbaris laceſſiri suo subiectos ĩpio: vñ segť. Precipie. n. spi. ĩmu. vt exi. ab hoie. Et necessitatẽ pcepti oñdit subdẽs: Multis. n. tẽ. arri. il. ⁊ vi cie. ea. ⁊ cõpe. custo. ⁊ ru. vin. age. a õmo. ĩ defto. CHRY. Vñ qꝛ néo audebat demoniacũ tenere: ipse xps ad cuz vadit alloq̃ns ipm. Segť. Interroga. au. il. ie. di. Qõ ti. no. ẽ: Nõ velut insciꝰ nomen ingrit: sz vt confessa peste quã tolerabat: virtus curantis gratioꝝ emicaret. BEDA. Sed ⁊ nostri tpis sacerdotes qui per exoꝛcismi gratiã demones eycere nouunt: solent dicere patientes non aliter valere curari: nisi oẽ qõ ab ĩmundis spiritib⁹ vigilãtes dormiẽtesue ptulerint ꝓfitendo patenter exponãt: ⁊ maxime qñ coꝛpis humani concubitũ petere se ac patrare cõfingũt. vñ ⁊ h cõfessio subdit. At ille dixit: Legio. qz itra. demo. mul. in eũ.

GREGO. nisenus. Imitãtes gdaz demones supnas milicias ⁊ legiones angelicas dicunt se legionẽ: sicut ⁊ eoꝝ princeps dicit se posituꝝ thꝛonũ sup astra: vt fiat altissimo filĩs. CHRY. Postq̃ autẽ dñs supuenerat demonibus creaturã dei ꝓturbantibus putabãt eũ ꝓpter excessuz eoꝝ q̃ fiebãt nõ expectare tps supplicy: ⁊ qꝛ culpã diffiteri nõ poterãt: instãt ne cito sustineãt penã. vñ segtur. Et rogauit ne im. il. vt in abyss. irẽt. THEOPHI. Oꝛ quidẽ postulãt demones volẽtes adhuc cũ hoĩb⁹ ꝓuersari. CYRIL. Hoc aũt palã est q̃ emule caterue maiestatis diuine: ieffabili potẽtia saluatoꝛis detrudebanť ad inferna. MAXI. Statuit aũt deus vnicuiq̃ manerici pctoꝝ ꝓsonã penã: gehẽnã ignis ꝓpter carnis incẽdiũ: stridoꝛẽ: dẽtiũ ꝓpter rusum lasciuiũ: itolerabilẽ sitim ꝓpter voluptatẽ ⁊ crapulaz: puigilẽ vermẽ ꝓpter obliquũ ⁊ maligñ coꝛ: caligiñe ꝓpter tuã ꝓpter ignoꝛãtiã ⁊ fallaciã: lymbũ abyssi ꝓpter superbiã: vñ demonib⁹ tanq̃ supbis abyssus delegať. Segtur. Erat aũt ibi greꝛ mul. poꝛ. pascẽtium in mõte. AVGV. de cõ. euã. Oꝛ marc⁹ dixit circa montẽ fuisse gregẽ poꝛcoꝝ: lucas aũt in mõte nõ repugnat. greꝛ. n. poꝛcoꝝ tã magnus fuit: vt aligd eius eẽt in mõte aligd circa montẽ: erãt. n. duo milia poꝛcoꝝ sicut marcus exꝑssit. AMBRO. Demones autẽ celestis luminis claritatẽ sustinere nõ poterãt: vt q oculos volẽt radios solis ferre nõ possiunt. CYRIL. Et iõ turba ĩmũdoꝝ spirituũ petit mitti in ꝓfoꝛmẽ sibi gregẽ ĩmũdoꝝ poꝛcoꝝ. Sequitur. Et roga. cum: vt pmit. eos in il. ingredi.

ATHA. in vita antony. Oꝛ si sup poꝛcos ptãt nõ hũt multo magis nullum habẽt dominiũ octra hoies factos ad imaginẽ dei. oꝑtet ergo deum solũ timere: ꝺtẽnere aũt illos. CYRIL. Dñs aũt ꝓcessit eis potestatẽ vt hoc iter cetera fiat nobis cã salutis ⁊ roboꝛis spes. Sequitur. Et pmisit illos. Cõsiderare ergo oz q demones pꝛaui sunt ⁊ hostiles his qui eis sunt subditi: vt põt patere ex eo q ꝓcipitare rũt ⁊ suffocauerũt in aquis. vñ segtur. Exie. ergo demo. ab ho. ⁊ ĩtra. in poꝛ. ⁊ ĩpe. abyt greꝛ p pceps ĩ sta. ⁊ suffo. est. Et ideo ꝓcessit eis xꝑus petẽtibus: vt ex euẽtu appareat q̃ sint crudeles. Erat etiã necessariũ ostẽdere filiũ dei ꝓuidẽtiaz reꝛ hr̃e nõ minus q̃ pater: vt eq̃litatis decoꝛ in vtroq̃ apparcat. TYTVS. Fugã aũt pastoꝛes arripiũt: ne cũ poꝛcis pirẽt. vñ segť. Qõ vt vide. fa. q pasce. fu. ⁊ nũcia. ĩ ciui. ⁊ vil. ⁊ hꝫ terroꝛẽ ciuib⁹ ĩtulerũt. Duxit aũt eos ad saluatoꝛẽ iẽsum. Vbi ꝓsidera q̃ dũ deus hoies punit in reb⁹ ꝓfert bñficiũ aĩabus. Cũ aũt pfecti eẽnt: viderũt sanũ eũ q iugiter vexabať. Segtur. Et inue. ho. se. a quo demo. exi. vestitus. Qui antea ꝓtinuo nudus erat: ac sana mẽte ad pedes eius. nõ. n. discedit a pedib⁹ a qb⁹ est nactus salutẽ: ⁊ sic agnoscentes signũ: mirati sũt passionis remediũ: ⁊ obstupuerũt in facto. Segtur. Et timuerũt. Hoc aũt fcñ parti viſu cõperũt parti ẋbis audiuerãt. Segtur. Nũciauerũt aũt illis q viderãt quõ sanus fcũs est a legione. Oꝑtebat aũt eos suppliare dño ne ide recederet: sz custos eẽt regionis ne demones haberẽt accessũ ad eos: sz pre timoꝛe ꝓpriã salutẽ amiserũt: rogãtes saluatoꝛẽ recedere. Segť: Et rog. il. om. multitu. regiõis geracenoꝝ vt discederet ab ipis: qꝛ timoꝛe magno tenebanť. THEO. Timebãt enĩ ne iteꝝ dãnũ aliquod paterenť: sicut passi fuerant ĩ submersione poꝛcoꝝ.

CHRY. Attendas aũt christi humilitatẽ: postq̃ enĩ collatis a se talib⁹ beneficijs emittebãt eũ: nõ obstat sz discedit: eos q seipsos idignos sua doctrina ꝓmulgauerãt relinq̃ens. Sequitur: Ipse aũt ascẽdẽs nauĩ reuersus est. TYTVS. Sz eo discedẽte ille q passus fuerat a saluatoꝛe nõ discedit. Sequiť: Et rogabat illũ a quo demonia exierãt: vt cũ eo esset. THEOPHI. Nã sic exptus timebat ne forte elõgatus a iesu rursus demonibus esset paratus: dominus autem ostẽdit ei q ꝓ q̃uis non sit cum eo ꝓsentialiter: tamẽ potest eum gratia sua ꝓtegere. Sequitur enim. Dimisit aũt eũ ihesus dicens: Redi in domũ tuã: ⁊ narra q̃nta tibi fecit deus. Non autem dixit. Quanta tibi feci ego.

formam prebens humilitatis: vt rectitudines nostras referamus in deum. TYTVS. Nec tñ preuaricatur in lege veritatis: quicqd. n. filius operatur: pater operatur. Cur ãt qui vbiq; oés liberatos mõebat nulli dicere: huic liberato a legione dicit: narra q̃ta tibi fecit deus: q̃. s. tota regio illa deũ ignorabat irretita cultib⁹ demonũ. Uel verius: qñ quidem ad patrẽ retorquet miraculũ dicit: Narra: cũ vero logtur de seipso monet nulli dicere. Ille ãt qui liberatus ẽ a demonibus: nouerat deũ esse iesum: ⁊ iõ predicauit quanta fecit illi iesus. Sequitur. n. Et abyt p vniuersaz ciuitatẽ pdicãs q̃ta illi fecit iesus. CHRY. Et sic illos qui se indignos sua doctrina promulgauerant derelinquẽs: statuit eis eũ i magistrũ q fuerat demõibus liberatus. BEDA. Mystice ãt gerasa significat nationẽ gentium q̃s post passionẽ: ⁊ resurrectionez suam dñs per pdicatores visitauit. vnde gerasa vel gergesi vt quidã legũt: interptatur colonũ ejciens. i. diabolũ a quo prius incolebaf: vel aduena propi quans qui prius longe erat. AMBRO. Lz ãt discordet numerus curatoꝝ a xpo fm lucam ⁊ matthеum tñ cõcordat mysterium. Ut. n. iste q habebat demoniũ populi gentilis est figura: duo quoq; illi similiter figurã populi gẽtilis accipiunt: qñ cũ tres filios noe genuerit: sem: cham: ⁊ iapheth: sem tñmodo familia in possessionẽ accita est dei: ⁊ ex duobus illis diuersaꝝ nationuz populi pullularunt: q multis iquit tpibus habebat õmoniũ: vt pote q a diluuio vsq; ad aduentum dñi vexabaf. Nudus ãt erat: qz tegumentũ nature siue ⁊ virtutis amisit. AVGV. de que. euã. In domo non habitabat: hoc est in scia sua nõ requiescebat. In monumentis manebat. i. in mortuis opibus hoc est peccatis delectabaf. AMBRO. Uel qd sunt corpora pfidoꝝ: nisi qdã sepulchra ĩ gbus dei verba nõ habitãt: AVGV. de que. euã. Quod ãt cõpedibus ferreis ⁊ catbenis ligabatur significat graues ⁊ duras leges gentiũ: quibus ẽt in eorum republica peccata cohibenf: q ãt vinculis talibus diruptis agebaf a demonio in desertum: significat q ẽt ipsis transgressis legib⁹ ad ea scelera cupiditate ducebaf: que iã vulgarẽ consuetudinẽ excederet. q vero in eo legio demonũ erat: significate sunt gentes que multis demonibus seruiebant. q in porcos pascentes in montibus demonia ire concessa sunt: significat ẽt imundos ⁊ supbos boies gb⁹ demonia dñanf pp idoloꝝ cultus. AMBRO. Porci. n. bi sũt: q imundoꝝ vsu aialiuz vocis ⁊ rõis exptes: luculẽtis vite sue actib⁹: nãliuz coinquinauerũt oznamẽta vtutũ. AVGV. de que. euã. Qz ãt ĩ stagnũ pcipitati sunt: significat q iã clarificaf ecclesia: ⁊ liberato ppl̃o gẽtium a dñatione demonioꝝ in abditis agũt sacrilegos ritus suos q xpo credere noluerunt: ceca ⁊ pfunda curiositate submersi. AMBRO. Impetu ãt ferunf in pceps: qñ nulli⁹ meriti ꝓtemplatione reuocanf: sz tanq; de supiorib⁹ ad iferioza p ipsa bitatis pcliue detrusi: iter fluenta mũdi huius ĩtercluso pereũt spũs cõmeatu. Neq; z. n. in bis q fluido estu voluptatis huc atq; illuc ferunf illi⁹ spũs pt esse vitale cõmerciuz. Uidemus igif: qz hõ ipse sue ẽ auctor erũne: nam nisi qs porci more vixisset: nunq; accepisset in eũ diabolus ptãtez: aut si accepisset nõ vt pderet: sz vt pbaret. ⁊ fortasse diabolus qz post dñi aduentũ bonos iaz depdari non poterat: non oiuz bosum sz leuiũ querit interitũ: vt latro non armatis sz infirmis inermibus. Uiderũt hoc magistri gregum ⁊ fugerũt: Neq; n. vel philosophie professores vel pricipes synagoge pereuntibus populis possiunt ferre medicinã. solus est christus q aufert peccata pplorum. AVGV. de que. euã. Uel q porcoꝝ pastores fugientes ista nunciauerunt: significat quosdã primates impioꝝ tanq; christianam legem fugientes: potentiam tñ eius per gentes stupendo ⁊ mirando pdicare. q ãt gerasẽi cognoscentes quod factum est: rogant iesum vt ab eis discederet magno timore perpulsi: significat magnitudinẽ vetusta suauitate delectatã: honorare q; dẽ: sz nolle pati christianã legẽ: dũ dicunt q eam iplere nõ possunt. Admirantes tamen fidelẽ populum a pristina pdita conuersatione sanatũ. AMBRO. Uel in gerasenorum ciuitate species synagoge videf existere qui rogabãt vt discederet: quia timore magno tenebantur. Infirma. n. mens non capit dei verbum nec põt pondus sustinere sapiẽtie. Et ideo diutius molestus nõ fuit: sed ascendit ab iferioribus ad superiora. synagoga. s. ad ecclesiã: ⁊ egressus est p stagnũ. nemo enim de eccl̃ia ad synagogam sine piculo tranſit salutis: sed ille qui de synagoga ad ecclesiam trãsire desiderat: crucẽ suam tollat: vt discrimẽ euadat. AVGV. de con. euan. Qz autẽ ille sanatus cupit iam esse cum christo: ⁊ dicitur ei. Redi in domum tuam: ⁊ narra quanta tibi fecit deus: sic intelligitur: vt sic quisq; itelligat post remissionẽ peccatorum redeundum sibi in conscientiam bonam sicut in domum ⁊ seruiendum euangelio propter aliorum salutem: vt deinde cum christo requiescat: ne cuz prepropere vult esse cum christo negligat mysterium predicationis fraterne redemptioni accomomdatum.

¶ Factũ ẽ aũt cũ rediſſet iesus excepit illũ turba. Erãt aũt oẽs expectãtes eũ. Et ecce vẽit vir cui nom̃ iair⁹: ⁊ ipe princeps synagoge erat: ⁊ cecidit ad pedes iesu rogãs eũ: vt iraret ĩ domũ ei⁹: qz vnica filia erat ei fere ãnorũ duodeci: ⁊ hec morieba. Et cõtigit dũ iret: a turbis oprimebaf. Et mlier q̃dã erat i fluxu sãguis ab ãnis duodeci: q̃ medicos erogauerat oẽz substaz suã: nec ab vllo potuit curari. Accessit retro ⁊ tetigit fibriã vesti mẽti ei⁹: ⁊ pfesti stetit fluxꝰ sãguis ei⁹. Et ait ihs Quis ẽ q me tetigit: Negãtib⁹ aũt oib⁹ dixit petr⁹ ⁊ q cũ illo erãt: Preceptor: turbe te oprimũt ⁊ affligũt ⁊ dicis q̃s me tetigit: Et dixit ihs: Tetigit me aliquis: Nam ⁊ ego noui virtutẽ de me exisse. Uidens autez mulier: quia non latuit: tremens venit ⁊ procidit ante pedes ei⁹: ⁊ ob quã causam tetigerit eum indicauit coram omni populo. ⁊ quẽadmodũ cõfesti sanata sit. At ipse dixit ei. Filia fides tua te saluã fecit. Uade i pace.

AVGV. de con. euã. Post narratũ apud gerasenos miraculum: transit ad narrandũ de archisynagogi filia dicẽs: ꝙa. est au. cum re. ie. exce. il. tur. Erant ãt om. expec. eum.

THEOPHI. Simul quidem pp doctrinaz ⁊ pp miracula. AVGV. de con. euan. Qz vero adiungit: Et ecce vir cui no. iairus. non continuo factum accipiendum est: sz prius illud de conuiuio publicanoruz: sicut narrat matthеus: cui rei sic coniungit hoc. vt non possit aliud factum consequenter intelligi. TYTVS. Est ãt positum nomen iudeoruz causa qui tunc nouerunt quod accidit: vt nomẽ demonstratio miraculi fiat. Accessit ãt non aliquis infimoꝝ sed princeps synagoge: vt magis obturarentur iudeorum ora. vnde sequitur. Et ip. prin. syna. erat. Accessit autem ad christum cã necessitatis: vrget. n. aliquando dolor ad agendum ea que decent fm illud psalmi: In chamo ⁊ freno maxillas eoꝝ constringe: qui nõ approximãt ad te. THEOPHI. Unde necessitate instante eccidit ad pedes eius. Sequitur Et ceci. ad pe. iesu. Decebat autẽ vt absq; necessitate cogente caderet ad pedes eius: ⁊ cognosceret ipm deum esse. CHRY. Sed considera eius inertiaz: qrit. n. a christo vt in domum veniat: Sequitur: Rogans eum vt ĩtra. in do. eius ignorans scilz q absens poterat liberare. nam si

sciuisset:dixisset sicut cēturio. Dic vbo ⁊ curabit filia mea.
GRECVS. Causa aūt aduētus ei⁹ ponit cū subdit. Qz vni.fi.erat illi.domus fundamentū successio generis: Fere ānoz.xy.i ipso.s.floze etatis:⁊ hec moziebat.pro thalamis efferēda ad tumulū. CHRY. Aduenerat autez dns:nō vt iudicaret mūdū:sed vt saluaret. q̄propter nō examinat dignitatē petētis:sed equanimiter arripit opus sciēs q̄ maiº erat futurū eo qō q̄rebat. vocabat aūt ad remediū egrotātis:nouit āt se suscitaturꝝ iā mortuā ⁊ ītuꝝ terrenis firmā spē resurrectiōis. AMBRO. Suscitatur⁹ aūt mortuam ad faciēdū fidē:emozroissam ante curauit:sic vt ⁊ resurrectio tpalis in passione dñi celebzabat:vt ppetua illa credatur. Et ꝓtigit duz ıret a turba cōprimebat. CYRIL. Nō maximū erat indiciū q̄ verā carnē iduerat:⁊ oēm ꝓcularet supbiā.neq;.n.a lōge sequebant:sed eum circūdabant.
GREGO. Quedā aūt mulier graui morbo detēta:ob cuius īfirmitatis curā medici oēs diuitias ꝓsumpserant:solā spē in tāta diffidētia reperit:vt ꝓcideret dño. de q̄ segtur: Et mulier que erat in flu.san.ab an.xy.que in me.ero.om. sub.suam nec ab vl.po.cu.ac.retro. TYTVS. Qualr aūt nō est digna pconio hec mulier:q̄ viriº extictis cozpozeis ob ꝓtinuū sanguinis fluxū:⁊ tanto ppło ꝓcurrēte circa illū affectu robozata ⁊ fide petierat ppłz:⁊ retro latēs tetigerat fimbziā vestimēti. Segtur. Teti.fim.vesti.ei⁹. CYRIL. Neq;.n.licebat īmūdis vel tāgere quēq̄ scōz:vel appzopī quare viro scō. CHRY. Ritu aūt legis hiusmodi passio reputabat īmūditia magna.alr etiā. Nōdū.n.nec ipsa habebat dignā opinionē de eo: nō.n.putauisset latere:sed tñ ꝓfisa de sanitate accedit. THEOPHI. Sicut aūt cū alīs oculū lucerne lucēti adhibet aut igni spinas statim operant:sic qdē q fidē affert potēti curare statī curationē ꝓsequit. Et ꝓfe.ste.flu.san.eius. CHRY. Nō aūt sola vestimēta ipsi⁹ mulierē saluauerunt:nā ⁊ milites fortiti sunt ea ītra se:sz fidei ei⁹ intētio. THEOPHI. Credidit.n.⁊ saluata est:⁊ vt ꝓgruū fuit pmo tetigit xp̄z itellectualr:deīde cozporalr. GRECVS. Audiuit aūt dns tacitas mulieris ꝓsideratiōes ⁊ tacēs liberauit tacētē:passus sua spōte sanitatis rapinā:sz postea miraculuz publicat.vñ segtur. Et ait iesus:qs est q me tetigit: CYRIL. Non enim latuit dñz ppetratū miraculū:sz q cūcta cognoscit:q̄si nesciret īterrogat. GRECVS. Nesciētib⁹ aūt discipulis qō q̄rebatur sz putantib⁹ de simplici quodā tactu dicere:dñi q̄stioni respondēt. Sequitur.n. Negantib⁹ autē om.di.pe.⁊ qui cū illo erant:pceptoz turbe te comp.⁊ affli.⁊ dicis quis me tetigit: Et ideo dns tactū sua responsione distinguit. Sequitur enim. Et dixit illis iesus. Teti.me ali.sicut etiā dicebat Quis habet aures audiēdi audiat. q̄nis oēs habeāt huiusmodi cozporalē auditū:sz nō est vere audire si audiat īcaute:nec vere tāgere:si īfideliter tangatur. CYRIL. Prōpalat autē ꝓsequēter qō factū est:cum subdit. Nā ⁊ ego noui virtutē de me exisse. Materialius respondet sz opinionē audiētium.hic tamē nobis manifestat q ipse verus est de⁹:⁊ ex eo qō ꝑdigialiter factū est etiā ex ꝑmonib⁹. trāscēdit.n.naturā nostrā ⁊ forsan angelicā posse quenq̄ virtutē emittere q̄si a ꝓpria nā. Cōuenit aūt hoc soli supme nature:nulla nāq creaturaꝝ aliquā gerit sanādi ptātē vel etiā aliqua alia.s.miracula faciēdi:sz diuinitus pstitā.nō.n.ambitione glozie nō dimisit latere diuine virtutis ostensionē qui multotiēs pceperat taceri sua miracula:sz quia spectabat ad vtilitatē coꝝ qui vocabantur per fidē ad gratiam.
CHRY. Primo.n.soluit femineum metum: ne remozsum conscientie pateretur q̄si surripiens grāz. Secūdo cozrigit eam:qz latere putauerat. Tertio fidem eius exprimit cunctis:vt ⁊ alȳ imitentur. proditq̄ nō minus miraculū retētione sanguinis:duz oñdit sibi cūcta patere. CYRIL. Insup pncipē synagoge psuadebat idubitabiliter credere q̄ a laqueis mortis eripiet filiā eius. CHRY. Ob hoc āt dns non statī cā manifestauerat:vt ostenso q̄ oīa sibi liḡnt faciat mulierez pdicare:qō factū est:vt suspitione miraculuz careat.vñ segtur: Audiens āt muli.qz.non la.cū tre.ve.⁊ pci.añ pedes eius:⁊ ob quā cām teti.eū indi.co.om.po.⁊ quēad.ꝓfestim sa.sit. ORIGE. Eadem āt sanitatez quaz nacta est mulier ex ꝓtactu vbi ꝓfirmauit saluatoz. vñ segtur: At ipe dixit illi:fi.fi.t.te.sal.fe.vade ī pace.i.esto sana a tuo flagello:⁊ sanat qdez pro p fidē aīam:deīde vo cozp⁹.
TITVS. Vocat āt filiam iā fidei cā sanataz. fides enīz gr̄am adoptionis īpendit. BVSE. in ccc.histo. Dicunt āt hanc mulierē in pameade q̄ est cesarea philippi:vñ fuit ozunda statuisse triūphos insignes collati sibi būficij a saluatoze:stabat nāq; sup altā basiz ad limina domus eius eneū simulacrū mulieris flexis genibus: manibusq; iunctis q̄si pcareī:ex cuius opposito aliud erectū simulacruz ad ista viri:eiusdēq; materie amictū diploide ⁊ manū versus mulierē extendens:añ cuius pedes sup ipsam basiz aliena species plante ozta:q̄ vsq; ad enee diploidis ozas ptingēs medicina oīum passionū esse ferebat. Hanc āt statuā dicebat repsentare xp̄m:quā maxīus destruxit. AMBRO. Mystice āt reliq̄rat in gerasenis synagogā xp̄s:⁊ quē sui non receperant:recepimus alieni. BEDA. Uel in fine seculi dns est ad iudeos rediturus:atq; ab eis p fidei ꝓfessionē liberter excipiendus. AMBRO. Quē āt putamus synagogaz pncipē:esse nisi legē cuius ꝓtemplationez dns synagogaz nō penitus dereligt. BEDA. Uel pnceps synagoge moy ses intelligit:vñ bene iairus.i.illuminās vel illūinatus vocat:qz q accipit vba vite dare nobis ⁊ p hoc ceteros illuminat.⁊ a spūsancto illuminat. Cecidit āt archisynagogus ad pedes iesu:qz legislatoz cū tota patrū pgenie xp̄s in carne apparentē longe sibi pferendus esse cognouit. Si.n.caput xp̄i deus:quenienter pedes accipiendi sunt incarnatio:qua terrā nr̄e mortalitatis tetigit. rogauit āt intrare in domum eius:quia eius videre desiderabat aduentuz. Filia autem vnica eius est synagoga:q̄ sola legali est institutione cōposita:q̄.xy.etatis anno:hoc est tpe pubertatis appzopinquāte moziebat:qz nobiliter a ꝓphetis educata:postq̄ ad intelligibiles annos puenerat:ī qbus spiritales deo fructº gignere debebat:subito erroꝝ languoze ꝓsternata:spiritalis vite viā amisit.⁊ si xp̄s non succurreret cozruisset in mortē. Ad puellam āt sanandā pergens dns a turba cōprimitur:qz gentī inde salutaria monita pbens:carnaliuz populoꝝ est consuetudine grauatus. AMBRO. Ad hanc āt pncipis filiam dū properat dei vbuz vt saluos faceret filios isr̄l:ecclesia ex gentibus ꝓgregata que inferiozuz lapsu crimi-nuz deperibat:paratā alys fide pripuit sanitatē. BEDA. Dupliciter āt sanguinis fluxus pt itelligi:hoc est ⁊ sup idolatrie prostitutiōe:⁊ super his que carnis ⁊ sanguinis oblectatione patrantur. AMBRO. Quid āt sibi vult q̄ hec pncipis filia annoꝝ duodecim moziebatur: ⁊ mulier ista fluxu sanguinis ab annis duodecim laboꝝauit:nisi vt intelligat:qz q̄diu synagoga viguit.laborauit ecclesia. BEDA. Una.n.pene seculi etate synagoga ī patriarchis nasci cepit: ⁊ gentiliū nationez idolatria fedauit. AMBRO. Sicut āt illa in medicis erogauerat oēm substātiam suam:ita cōgregatio gentiū amiserat oīa dona nature. BEDA. Medicos āt intellige siue falsos theologos siue philosophos:leguq; doctozes secularīū:q multa de virtutibus vitiisq; disserentes:vtilia se viuendi instituta mortalibus dare pmitebant:seu ipsos īmundos spūs:q velut boibus ꝓsulendo:sepzo deo colendos ingerebāt:qbus audiēdis gētilitas:q̄si magis naturalis industrie vires expenderat: tanto minus potuit ab iniquitatis sue sozde curari. AMBRO. Audiens autem egrotare populū iudeozuz: sperare cepit salutis siue remediuz. Tps venisse cognouit:quo medicus adesse

de celo:surrexit vt occurreret fide ꝓmptioꝛ:pudoꝛe ꝓtectioꝛ.ℜ.n.ē pudoꝛis ⁊ fidei agnoscere ifirmitatē:nō ōspare veniā:verecunda ḡ fimbꝛiā tetigit:fidelis accessit:religiosa credidit:sapiēs sanatā se esse cognouit:sic scā plebs gētiū q̄ deo credidit:pctiñ erubuit vt oserereꝛ:fidē detulit vt credeꝛet:deuotionē exhibuit vt rogaret:sapiētiā iduit vt sanitatē suā ipsa sentiret:fiduciā sūpsit:vt fatereꝛ q̄ ꝓpiuisset alienū. ℜetro aūt tāgit xp̄us:qꝛ scriptū est. Post dñz deū tuū ambulabis. BEDA. Et ipe ait. Sigs mihi ministrat: me sequat. siue qꝛ pñtē in carne dñz nō vidēs:vel qꝛ pactis dispēsatiōis sacris ꝓ fidē cepit vestigia ei⁹ subseq. GREGO. iij. moza. Premēte aūt turba vna redēptoꝛē nrz mulier tetigit:qꝛ carnales qqz in ecclia eū cōprimūt a quo lōge sūt:⁊ soli tāgūt q̄ huic veraciter humiles adiūgunt. Turba igit ꝑmit:⁊ nō tāgit:qꝛ ⁊ ipoꝛtuna est ꝓ pñtiā:⁊ absens ꝓ vitā. BEDA. Uel vna credula mulier dñz tāgit:qꝛ q̄ diuersis hereſib⁹ iordinate affligit:solo catholice ecclie coꝛde fideli ꝛ q̄rit. AMBRO. Nō.n.credūt q̄ cōprimūt:credūt q̄ tāgūt. fide tāgit xp̄us:fide videt. Denicz vt fidē credētis exp̄meret dicit. Ego cognoui vtutē de me exisse:qō ē euidēti⁹ iudiciū:qꝛ nō itra poſitatē ꝓditionis humane atqz itra coꝛpis clausſtrū diuinitas coartata ē:sz vltra fines nre mediocritatis virtus exundat eterna:non.n.humana ope plebs gētiū liberat:sz dei mun⁹ est ꝓgregatio nationū:que etiā breui fide misericoꝛdiā inclinat eternā. Nā si ꝓfidere⁹ q̄ta sit fides nra:⁊ itelligam⁹ q̄t⁹ sit dei filī⁹:videm⁹ qꝛ cōparatiōe eius fimbꝛiā tñmō tāgim⁹:supioza vo vestimēti ei⁹ nequim⁹ attīgere. Si igit ⁊ nos curari volum⁹:fide tāgam⁹ fimbꝛiā xp̄i:nō aūt latet eū qcūqz tetigerit. Beatus q̄ extremā ptē vbi tetigerit:nā totū qs pōt ꝓphēdere:

¶ Adhuc illo loquente venit quidam ad ꝓncipez synagoge dicēs ei:quia moꝛtua est filia tua: noli vexare illuz. Jesus aūt audito hoc verbo respondit patri puelle: Noli timere: Crede tm̄ ⁊ salua erit. Et cum veniſſet domū nō permisit intrare secū quenquā nisi petrū ⁊ iacobū ⁊ ioānē ⁊ patrē ⁊ matrē puelle. Flebant aūt oēs ⁊ plangebant illam. At ille dixit: Nolite flere. Non est moꝛtua puella:sed doꝛmit. Et deridebāt eū: scientes quia moꝛtua eēt. Ipse aūt tenēs manū ei⁹ clamauit dicēs: Puella surge. Et reuersus ē spiritus ei⁹ ⁊ surrexit cōtinuo. Et iussit illi dare mādūcare. ⁊ stupuerunt parentes eius:quibus ꝓcepit ne alicui dicerent quod factum erat.

CHRY. Oppoꝛtune dñs expectabat puelle moꝛtem:vt ꝓpalaret resurrectiōis miraculū:ꝓpter qō ⁊ tardi⁹ icedit. ⁊ logtur cū muliere diutius vt archisynagogi filia expiraret.⁊ hui⁹ aduēt⁹ nūcy aduenirēt. vñ dr. Adhuc illo loquēte ye.g.ad ꝑn.fyna.di.ei qꝛ moꝛ.est fi.tu.no.vex.il. AUG. de cō.euā. Sz cū matthe⁹ archisynagogū nō moꝛtuꝛā filiā suā narret dño nūciasse:sz oīno defunctā.lucas aūt ⁊marc⁹ nōdū moꝛtuā:vsqz adeo vt dicant veniſſe postea q̄ moꝛtuā nūciarent:ꝓsiderandū est ne repugnare videat. Et itelligendū est bꝛeuitatis hoc cā matthēū poti⁹ dicere voluisse:rogatū eē dñz vt faceret qō eū feciſſe mānifestū ē:vt.s. moꝛtuā suscitaret. Attēdit.n.nō verba pris de filia sua:sed qō est potissimū volūtatē. Sane si alq duo vel quisqz eoꝛ ꝑem cōmemoꝛasset dixisse:qō veniētes de domo dixerūt: vt iam nō vexareꝛ iesus:qꝛ puella moꝛtua fuisset:repugnaret eius cogitatiōi ẏba q̄ posuit matthēus. Nūc vero illud nūciantib⁹ ⁊ ꝓhibētibus ne magꝛ veniret:non legit q̄ ipse ꝓsen erit. vñ dñs nō diffidentē reꝛehēdit:sed credētē roboꝛstius ꝓfirmauit. vñ sequit: Jesus āt au.hoc ver.resp.ps. pu.no.ti.sz crede tm̄: ⁊ salua erit. ATHANA. Fidem dñs exigit ab iuocantib⁹ eū:non qꝛ idiget adminiculo aliorū:ipse nanqz ⁊ dñs ⁊ largitoꝛ est fidei. Sz ne videreꝛ ex acceptiōe ꝑsonaꝝ sua dona ꝓferre:oñdit q̄ credētib⁹ fauet:⁊ ne sine fide accipiāt bñficia:⁊ ea ꝓ ifidelitatē aboleāt. vult .n.bñfaciēs duraꝛ grāz:⁊ sanās icōcussū pmaneꝛ remediū.

THEO. Moꝛtuā āt suscitatur⁹ eiecit oēs:q̄si nos docēs absqz inani gl'a eē:⁊ nihil ad demōstratiōne facere:⁊ q̄ cū gs dz miracula ꝑpetrare ñ decet ipz eē in medio plimoꝛū: sz solitariū:⁊ ab alys separatū. vñ sequit: Et cū puer.ad do. nō pmiſ.intra.secū quēqz nisi petrū ⁊ ioannē ⁊ iacobū:⁊ patrem ⁊ matrez puelle. Solos autem hos intromisit tanqz discipuloꝝ vertices:⁊ potētes miraculū occultare. nō enim volebat ipz añ tps pluribus reuelari: foꝛte ꝑ inuidiam iudeoꝝ. Sic ⁊ cū gs nobis inuidet:ñ debemus iusticias nras ei reuelaꝛ:ne ei maioris iuidie occasio tribuat. CHRY. Ceteros aūt discipulos nō assumpsit: ꝓuocās eos ad appetitū maioꝛez:ob id quoqz q̄ nōdum erant plene dispositi:vt ⁊ alȳ istos imitent. Assumpsit et parentes i testes: ne gs dicere posset fallax eē resurrectionis indiciū. Ad hoc et illud nota q̄ deflētes exclusit a domo:⁊ idignos oñdit hꝰ visione. Segtur.n. Flebāt.n.oēs ⁊ plangebant illā. Qꝛ si tūc exclusit multomagis nūc: tunc.n.nōdum patuerat in somnuz moꝛtē fuisse ꝙuersā. Nullus ergo de cetero se ꝓtendat iniuriā inferens xp̄i victoꝛie q̄ superauit moꝛtē ⁊ eaz in somnum ꝙuertit:ad cuius ostēsionez subdit. At ille dixit: Nol.fle.ñ ē.n.moꝛ.puel.sz doꝛmit. Oñdens singula sibi foꝛe ī prōptu ⁊ q̄ eā vnificaret:q̄si suscitaret in sōno:nihilomin⁹ tñ deridebāt eum. Segtur.n. Et deridebant eū scientes qꝛ moꝛtua eēt. Quos nō obiurgauit:nec derisionē repsit:vt ēt derisio fiat moꝛtis indiciū. naz qꝛ vtplurimū post acta miracula hoīes pseuerāt incredulī:verbis ꝓphys eos puenit. vt āt quasi ꝓvisuz disponeret ad resurrectionis fidē tenet manū puelle. vñ segtur: Ipse āt te.ma.e.cla.di.pu.surge. Cūqz tenuisset suscitat eaz. vnde segtur: Et reuer. est spūs eius ⁊ sur. ꝓtinuo. Nō.n.infudit aliaz aīam:sz illā eandē que expirauerat restituit. Nec solūmodo suscitat:īmo iubet ēt illaz cibari. Segtur.n. Et iussit illi da.man.ne.s.phantasticū eē videat qō factuz est:nec ipse ꝓpinat:sz alys mādat. Sicut ⁊ in lazaro dixit: Soluite eū ac deinde participē mense fecit. GRECUS. Deide stupefactos miraculo ⁊ pene clamātes parentes cohibet ne factum ꝑdicent. Segtur.n. Et stu.pa.e.qui.ꝑce.ne alicui dicerent qō factū erat. Oñdens q̄ largitoꝛ bonoꝝ est:non āt cupidus glorie: oatqz totuz nihil recipiens. Qui vero venatur opeꝝ gl'am aliqd quidem exhibuit aliqd vero recepit. BEDA. Mystice āt saluata a fluxu sanguinis muliere:moꝛ filia ꝓncipis moꝛtua nunciatur:qꝛ dū ecclesia a vitioꝝ labe mundata est: ꝓtinuo synagoga pfidia atqz inuidia soluta est. Perfidia quidē:qꝛ in xp̄m credere noluit:inuidia vero:qꝛ ecclīam credidisse doluit. AMBRO. Adhuc aūt ⁊ seruuli ꝓncipis increduli erant ad resurrectionē quam iesus in lege ꝑdixit:in euāgelio compleuit. vñ dicunt: Noli vexare illū:quasi sit sibi impossibile suscitare moꝛtuā. BEDA. Uel ꝓ eos significāt qui a deo destitutum synagoge statū vident: vt restaurari posse non credant. ideoqz ꝓ suscitatiōe illius supplicādū eē nō estimēt. sz q̄ ipoſia sūt apō hoīes. poſia sūt apud deū. vñ dñs ei dixit: Noli timere:crede tātū ⁊ salua erit. Pater puelle cetus doctoꝝ legis accipitur:qui si credere voluerit ēt subiecta ei synagoga salua erit. AMBRO. Itaqz cum veniſſet in domum:paucos future resurrectionis arbitros asciuit:non.n.a multis ꝓtinuo est credita resurrectio. Que tñ tante diuersitatis est cā: Supra publice filius vidue suscitaꝛ:hic remouent plures arbitri:sz puto q̄ pietas ibi dñi declaraꝛ:qꝛ vidua mater vnici filȳ nō patiebaꝛ moꝛas. est

enis forma sapientie in filio vidue cito ecclesiã creditura. In archisynagogi filia crediturus qdẽ iudeos: sz ex pluribꝰ pauciores. Deniqꝫ dicẽte dño: Non ẽ mortua puella: sz dormit: deridebant eũ. Quicũqꝫ.n. non credit: irridet. Fleant igiꝛ mortuos suos q putant mortuos. vbi resurrectionis fides est: nõ mortis spes sed gratis est. BEDA. Synagoga ẽt qꝛ sponsi leticiã qua viuere possit amisit: q̃si inter plãgẽtes mortua iacens: nec hociꝫ q̃re plãgat intelligit. AMBRO. Tenẽs ãt dñs manuꝫ puelle sanauit eã: beatus.n. si cuius manus sapia teneat: inducat i penetralia sua: iubeat manducare. panis.n. celestis est dei verbũ. inde t illa sapia que dei corpis t sãguinis altaria repleuit alimẽtis. Venite ingt edite panes meos: t bibite vinũ qõ miscui vobis. BEDA. Surrexit ãt puella ꝓtinuo: qꝛ xpo manu ꝓfortãte: bõ a morte aiẽ resipiscit. Sunt.n. nõnulli qui iacente tñ cogitatione peccati sibi mortẽ ꝓscisc̃unt. sz tales se viuificare significans dñs: suscitauit filiã archisynagogi. Aly vo ipsum malum quod delectantur agendo mortuũ suum quasi extra portas efferunt: t hos se suscitare demõstrans: suscitauit filium vidue extra portas ciuitatis. Quidã vo ẽt peccati cõsuetudine se q̃si sepeliẽdo corrũpunt: t ad hos ẽt erigẽdos adest gra saluatoris: ad qõ intimandũ resuscitauit lazarum q̃ttuor dies in monumẽto hãtes. Quãto ãt grauior ẽ mors aiẽ: tanto acrior penitentis feruor insistat. vnde iacentẽ in ꝓclaui mortuã leui voce resuscitat: ablatũ foras iuuenẽ pluribus dictis corroborat. Ad q̃triduanũ vo suscitandũ fremuit spũ: lachrymas fudit: t voce magna clamauit. Sed t hic notãdum q̃ publica noxia publico egent remedio: leuia pcta secreta q̃nt pnia deleri. Puella in domo iacens paucis arbitris resurgit: iuuenis extra domũ turba mlta comitante suscitatur: lazarus de monumẽto vocatus multis populis innotuit.

Capitulum. IX.

Conuocatis ãt ibs duodecĩ apostolis dedit illis virtutẽ t ptãtẽ sup oĩa ꝺmonia: t vt lãguores curarẽt: Et misit illos p̃dicare regnũ dei t sanare infirmos: Et ait ad illos: Nihil tuleritis in via: neqꝫ virgã: neqꝫ paz: neqꝫ panẽ: neqꝫ pecuniã: neqꝫ duas tunicas hẽatis. Et i quã cũqꝫ domũ itraueritis ibi manete: t ide ne exeatis. Et qcũqꝫ nõ recepint vos exeũtes ꝺ ciuitate illa etiã puluerẽ pedũ vꝛoꝝ excutite i testimoniũ supza illos. Egressi aũt circuibant p castella euãgelizantes t curantes vbiqꝫ.

CYRIL. Decebat ĩstitutos ministros sacraꝝ doctrinaꝝ posse mira pãgere t p ipsos effectus credi q cẽnt dei ministri. vñ dr: Cõuocatis aũt. xy. apo. dedit illis vtutẽ t potestatẽ sup oĩa demonia. In quo elatum supcilium diaboli flectit: q dicebat aliqñ. Non est q ꝺdicere valeat. EVSE. Et vt p eos veneꝛ genus humanũ: nõ solum dat eis vt prauos spũs pellãt: sed etiã q̃libet ifirmitatẽ sanẽt ex eius iperio. vñ segtur. Et vt languores curarent. CYRIL. Attẽdas hic diuinã filij ptãtez nature corporali nõ ꝓuenientẽ: agere nãqꝫ miracula aderat sanctis: nõ nã: sz participatione spũs sancti. Sup hoc aũt alys ꝓcedere potestatẽ prorsus alienũ erat ab coꝝ virtute. Qualiter.n. posset nã creata sup spũs dona possidere diuum? At dñs noster ieſus xps tanqꝫ nãr de? exĩstẽs ipartiꝛ huiusmodi graz qbus vult: nõ ĩuocãs in eos alienã virtutẽ: sed ifundens ex promptuarys proprys.

CHRY. Postq̃ aũt satis ꝓfortati fuerãt ex eius comitiua: t cõpetẽs nacti sunt argumẽtũ vtutis ei?: mittit eos. vñ sequit. Et mi. il. p̃di. re. dei. t san. ĩfir. Ubi ꝓsidera q nõ cõmittit eis aliqꝺ sensibile dre: sic moyses t pphe q terrã t bona terrena ꝓmittebãt. hi vo regnũ celoꝝ t q̃cunqꝫ continent in eo. GREGO. naçãceçus. Mittens ãt discipulos ad p dicandũ dñs multa eis iniũxit: quoꝝ sũma est: sic eos vmo dos esse: sic ostantes atqꝫ modestos: t vt breuiter loq̃r celestes: vt nõ minus pp coꝝ modũ viuendi q̃s pp verbũ euangelica doctrina ꝓpagaret. Et iõ cũ eris t baculi carentia t amictus singularitate mittebant. Et iõ subdit: Et ait ad illos: Nihil tuleritis in via: neqꝫ virgã neqꝫ perã: neqꝫ panẽ neqꝫ pecuniã: neqꝫ duas tũicas habeatis. CHRY. Prima qdẽ p hoc ꝓstituebat. ꝓmo qdẽ insuspectos reddẽs discipulos. secundo seq̃strans eos a q̃libz cura: vt totũ studiũ adhiberẽt verbo. tertio docens eos ꝓpriã virtutẽ. Sz forsan dicet aliqs cetera qdez hre rõnez: sz non hre perã i via. nec duas tunicas: nec baculũ: cuius rei cã p̃cipit? Volẽs. s. excitare eos in q̃libz diligẽtia. Et vt loq̃r ex hoĩbus ãgelos faciet eos: dirimens a q̃libz cura vite vt vna sola cura deteneant doctrine. EVSE. Volens igiꝛ eos carere cupidine rez in sollicitudinib? vite ptestatus ẽ hec: sumebat.n. experimentũ fidei t aiositatis coꝝ q habito i mãdatis extremis vitã ducere pauptatis nõ effugiũt q̃ iubent: decebat.n. eos quoddã cõmerciuz facere: t recipiẽtes salubres virtutes recõpẽsare obediẽtia mandatoꝝ: t cũ milites cos faceret regni dei: accigit eos ad pugnã in hostes: monẽs colere pauptatẽ. nullus.n. militãs deo ĩplicat se vite secularis negocijs. AMBRO. Qualis q̃ esse debeat q euangelizat regnũ dei: ꝓceptis euãgelicis ostignat: hoc est vt sublidy securi laris ãmunicula nõ regrat: fideiqꝫ totus inherẽs putet quo minus ista regrat: magis posse suppetere. THEOPHI. Sic.n. ipsos mendicos mittit q neqꝫ panes ipsos portare vult: nec aliqd aliõ qbus indigẽt multi. AVGV. de cõcuan. Vel dñs hec possidere discipulos ac ferre noluit: non q necessaria nõ sint sustẽtatiõi huius vite: sz qꝛ sic eos mittebat vt eis hec deberi monstraret ab illis qbus euãgelizãtibus annũciarent: vt sic securi non possiderent: neq; credẽtibus annũciarent: vt sic securi non possiderent: neq; portarẽt huic vite necia: nec magna: nec minima. Ideo posuit ꝑm marcũ nec virgã: oĩdens a fidelibus suis oĩa debere ministris suis nulla supflua regrentibus. Hãc ãt potestatez virge noĩe significauit: cũ diceret: Ne qd tollerent i via nisi virgã tñ. AMBRO. Pñt ẽt q volunt hoc ad eũ deducere tractatũ: vt spiritalẽ tñmodo locus iste firmare videaꝛ affectũ: q velut indumentũ quoddã videaꝛ corporis exuisse: non solũ ptãte reiecta ꝓemptisq; diuitys: sz et carnis ipsius illecebris abdicatis. THEOPHI. Quidaz ẽt aplos nõ portare perã neqꝫ baculũ: aut duas tunicas sic intelligũt: q nõ thesaurizent. hoc.n. pera innuit ꝓgregãs mulcta. neqꝫ sint iracũdi t tribulati spiritus: qõ significat baculus: neqꝫ sint ficti t duplici corde: qõ significat tunica duplex. CYRIL. Sz diceret aliqs vñ eis necessaria erunt? Et iõ subdit: Et in quãcunqꝫ do. intra. ibi ma. t in. ne exe. q.d. sufficiat vobis discipulorum fructus q recipiẽtes a vobis spiritalia vos ꝓcurabũt. Jussit aũt eos in vna domo manere. vt nec hospitẽ grauẽt cũ. s. dimittẽdo: nec ipi gulositatis t leuitatis suspitionẽ ĩcurrant. AMBRO. Alienũ nãq; labozis sit q ĩgressi sunt in ciuitatẽ t predicatio apostolica ad illos vsqꝫ puenerit, siue excutiꝛ puluis cũ nihil ab eis accipiãt: nec ad victũ qdẽ necessariũ qui euãgeliũ sprecuerit.

CHRY. Nam ꝓbabile valde est ꝓtẽnentes sermonẽ t patrẽfamilias se famulis benignos oĩdere: vel bñdictiones coꝝ exigere. AMBRO. Ut mediocris ẽt boni remuneratio doceꝛ hospity: vt non solũ paces tribuamus bo-

spitib⁹:vex etiã ſtq̃ eos terrene obũbrant delicta leuitatis receptis aplice ꝑdicatiõis veſtigys auferantur. BEDA. Qui vo pfida negligẽtia vel etiã ſtudio vbũ dei ꝺtenũt:bo rũ vitãda cõio eſt:excutiẽdus puluis pedũ:ne geſtis ianib⁹ pulueri cõparãdis mẽtis caſte veſtigiũ polluat. RVSE. Cũ aũt ꝑcepiſſet dñs diſcipulos ſuos tanq̃ milites dei diui nis vtutib⁹ ꝛ ſapie monitis:mittẽs eos iudeis vt doctores: ꝛ medicos ipſi ſm hoc ꝑcedebãt. vñ ſeq̃. Egreſſi aũt circu. ꝑ caſt.euã.ꝛ cur.vbiq̃. Quaſi doctores qdẽ euãgeliçãtes:ſz q̃ſi medici pſtãtes remedia ꝛ vba miraculis cõprobãtes.

¶ Audiuit aũt herodes tetrarcha oia q̃ fiebãt ab eo:ꝛ heſitabat:eo q̃ dicẽt a q̃buſdã:q̃ ioãnes ſurrexit a mortuis:a q̃buſdã vero q̃ helias apparu it:ab alijs aũt q̃ ꝓpha vn⁹ ꝺ ãtiqs ſurrexit:Et ait herodes. Ioannem ego decollaui:Quis eſt aũt iſte de quo ego talia audio:Et q̃rebat videre eũ.

CHRY. Multo trãſacto tpe nõ a ꝓncipio ꝓcepit hero des fcã ieſu:vt pateat tibi tyrãni ſuꝑbia:vñ ꝺr. Audiuit aũt hero.tetra.oia q̃ fi.ab eo. THEO. Ide herodes erat filꝰ magni herodis q̃ pueros iteremit:ſed ille qdẽ rex erat:iſte aũt tetrarcha. Ingrebat aũt ꝺ chriſto gs eẽt.vñ ſequit: Et heſitabat. CHRY. Pctores.n.ſciẽtes ꝛ neſciẽtes quẽq̃ vtrepitũ ptimeſcunt:peccatũ aũt nemine arguẽte boiez ꝓ ꝺit:nemine accuſante ꝺdẽnat:ꝛ timidũ ꝛ pigrũ reddit de liquẽte. Ea ãt timoris ponit ꝓſequẽter cũ ꝺr: Eo q̃ ꝺi.a q̃. q̃ Ioãnes ſur.a moꝛ.a q̃.vo q̃:hel.ap.ab alys aũt q̃ ꝓph. vnus de ãti.ſur. THEOPHI. Iudei enĩ reſurrectionẽ mortuoꝝ expectabãt in vita carnali ꝛ in comeſtatiõibus ꝛ potib⁹. Sz reſurgẽtes nõ erũt i carnalib⁹ actib⁹. CHRY. Cum ergo audiſſet herodes quibus ieſus vteret miracu lis ait. Ioannẽ ego decollaui:qꝫ nõ erat oſtentationis ver bũ:ſed cõſolantis ſuũ timoꝛẽ:ꝛ perſuadentis aĩe ꝑturbate recolere q̃ ipſe eũ occidit. Et q̃ ioannẽ decollauerat ſub ꝺit:Quis aũt eſt iſte de quo au.ta. THEOPHI.q.d.Si ioannes eſt ꝛ a mortuis reſurrexit:videns eũ cognoſcã.vñ ſequit. Et que.vi.eum. AVGV.de cõ.euan. Lucas aũt hunc eundem narrandi ordinẽ quẽ marcus tenens nõ co git credi rerũ geſtaꝝ eũdem ordinẽ fuiſſe. In his etiã ver bis marco atteſtat.ad hoc tantũmodo q̃ aly dixerint nõ he rodes:ioannẽ a mortuis ſurrexiſſe:ſed q̃ heſitantẽ cõme moꝛauit herodẽ:intelligendũ eſt aut poſt iſtaz heſitationẽ cõfirmaſſe in aĩo ſuo quod ab alys dicebatur:cum ait pue ris ſuis ſicut matthe⁹ narrat: Hic eſt ioannes baptiſta: ipſe ſurrexit a mortuis:aut ita pronuncianda ſunt hec ver ba matthei vt heſitantem adhuc indicent.

¶ Et reuerſi apoſtoli narrauerũt illi quecunque fecerũt:ꝛ aſſumptis illis ſeceſſit ſeoꝛſum i locũ deſertuz qui ẽ bethſaide. Quod cũ cognouiſſẽt turbe ſecute ſũt illũ:ꝛ excepit eos ꝛ loquebat illis ꝺ regno dei:ꝛ eos qui cura indigebant ſana bat. Dies autem ceperat declinare. Et accedentes duodecim dixerũt illi: Dimitte turbas vt eũtes in caſtella villaſq̃ que circa ſunt diuertant ꝛ inueniãt eſcas:quia hic i loco ꝺſerto ſumus. Ait autem ad illos: Vos date illis manducare. At illi dixerunt: Nõ ſũt nobis pluſq̃ qnq̃ panes ꝛ duo piſces niſi forte nos eamus ꝛ emam⁹ in omnem hanc turbã eſcas. Erant aũt fere viri qnq̃ milia. Ait ãt ad diſcipulos ſuos: Facite illos diſcumbere per ꝙuiuia quiquagenos:ꝛ ita fecerũt Et diſcumbere fecerũt omnes. Acceptis autez quinq̃ panib⁹ ꝛ duobus piſcibus:reſpexit in celũ ꝛ benedixit illis:ꝛ fregit ꝛ diſtribuit diſcipulis ſuis vt ponerẽt ãte turbas. Et mãducauerũt omnes ꝛ ſaturati ſunt. Et ſublatũ eſt qꝺ ſupfuit illis fragmentoꝝ cophini duodecim.

AVGV.de cõ.euã. Matthe⁹ ꝛ marcus ex ꝓcedentiũ occaſione narrãt quẽadmodũ ſit ioannes ab herode occiſus.lucas aũt q̃ iã lõge ſupra de paſſiõe ioãnis narrauerat: poſtq̃ cõmemoꝛauit illã herodis heſitationẽ de dño:gſnã eſſet:ꝓtinuo ſubiungit. Et reuer.apo.nar.illi que.fecerunt.

BEDA. Nõ ſolũ aũt narrãt q̃ ipſi fecerũt ꝛ docuerũt:ſz etiã q̃ ioãnes eis in docẽdo occupatis ſit paſſus:vel ſui vel eiuſdẽ ioãnis ei diſcipuli renũciãt ſicut matthe⁹ inſinuat.

ISIDO. Qꝛ vero dñs viros ſanguinũ abominat̃:ꝛ cõmo rãtes cũ eis:ſi a ꝓpꝛys criminib⁹ nõ diſcedãt:poſt occiſio nẽ baptiſte deſerẽs occiſoꝛes diſceſſit.vñ ſeqtur. Et aſſum ptis illis ſeceſ.ſeoꝛ.in lo.deſer.qui eſt bethſaide. BEDA. Eſt aũt bethſaida in galilea ciuitas andree ꝛ petri ꝛ philip pi apoſtoloꝝ ꝓpe ſtagnũ geneçareth. Nõ aũt timoꝛe moꝛ tis hoc egit:vt qdã arbitrant̃:ſz parcẽs inimicis ſuis ne ho micidio homicidiũ iũgerẽt:ſimul ꝛ oppoꝛtunũ ſue paſſiõis tẽpus expectans. CHRY. Nõ aũt pus ſed relato ſibi qꝺ acciderat diſceſſit manifeſtãs ꝑ ſingula carnis veritatem.

THEOPHI. In deſertũ autẽ locũ abyt dñs:qꝛ opera turus erat miraculũ panũ:ne quis diceret:de ciuitate ꝓpe exiſtente oblati ſunt panes. CHRY. Vel vadit in deſer tũ locũ vt nemo ſequereꝰ. Sed nec ſic plebs diſceſſit:ſz co mitat̃ ipm.vnde ſeqtur. Qꝺ cũ cogno.turbe ſecu.ſunt illũ.

CYRIL. Di qdẽ poſtulantes a demonibus liberari. Di vero languoꝝ remotionẽ:necnõ quos eius oblectabat doctrina illũ attẽtiſſime viſitabãt. BEDA. Ipſe aũt vt potens piuſq̃ ſaluatoꝛ excipiẽdo fatigatos:docendo iſcios:ſa nãdo egrotos reficiẽdo ieiunos:ꝙtũ deuotione credentiũ delectẽt̃:inſinuat.vnde ſeqtur. Et excepit illos ꝛ lo.il.de re gno dei:ꝛ eos qui cura ĩdigebãt ſanabat. THEOPHI. Ut addiſcas q̃ que ſm nos eſt ſapiẽtia diuiditur verbo ꝛ opere:ꝛ qꝺ decet dicere operata:ꝛ operari dicta. Reclinan te aũt die:diſcipuli iam ĩcipiẽtes alioꝝ curã habere:turbe miſerẽtur.vnde ſequitur. Dies autem ceperat declinare.ꝛ acce.xy.ꝛ dix.illi. Dimit.tur.vt eũ.in caſtella villaſq̃ que circa ſunt diuer.ꝛ inue.eſcas:qꝛ hic in loco deſerto ſumus.

CYRIL. Sicut.n.dem̃ eſt diuerſaꝝ paſſionum poſtula bãt remedia:ꝛ qꝛ videbãt diſcipuli ſolo nutu poſſe perfici: qꝺ ĩfirmi petebãt:dicunt. Dimitte eos:ne amplius anxien tur. Aſpice aũt exuberantẽ mãſuetudinẽ eius qui rogat̃:nõ enim illa tm̃ largit̃ q̃ poſtulãt diſcipuli:ſed ſequẽtibus ipz adycit bona munifice dextre:mandans eis eſcas exhiberi. vnde ſeqtur. Ait autẽ ad illos. Vos da.il.man. THEOPHI. Nõ aũt hoc dicit coꝝ reſpõſionẽ ignoꝛãs:ſed volẽs ipſos ĩducere vt dicerẽt quot panes haberẽt:ꝛ ſic magnuz oſtẽderet ex coꝝ ꝓfeſſione miraculũ panũ ꝙtitate audita.

CYRIL. Sed qꝺ mãdabat̃ ĩtolerabile diſcipulis erat qui nõ habebant penes ſe niſi quinq̃ panes ꝛ duos piſces vnde ſequitur. Ait illi dixe. Nõ ſunt nobis pluſq̃ qnq̃ panes et duo piſces:niſi forte nos eamus et ema.in om.hanc tur.eſ. AVGV.de con.euã. In q̃bus quidẽ verbis lucas in vnã ſentẽtiam ꝓſtrixit reſponſionem philippi dicentis. Ducentoꝝ denarioruz panes nõ ſufficiunt eis:vt vnuſq̃ q̃ modicuz quid accipiat:ꝛ reſpõſionẽ andree dicẽtis. Eſt puer vnus hic qui habet quinq̃ panes hordeaceos ꝛ duos piſces:vt narrat ioannes. Quod enim ait: Non ſunt nobis pluſq̃ quinq̃ panes ꝛ duo piſces:ad andree rettulit reſponſionem. Qꝛ vo adiunxit: Niſi forte nos eamus ꝛ emamus in omnẽ hanc turbam eſcas:videꝛ ad rñſionẽ philippi pertinere:niſi q̃ de ducentis denarys tacuit:quanq̃ et

in ipsi⁹ andree sñia hoc posset itelligi. Cum.n. dixisset. Est puer vnus hic q hz qnqz panes hozdeaceos ⁊ duos pisces: adiũxit. Hz hec qd sunt iter tãtos: hoc est dicere: nisi forte nos eam⁹ ⁊ emam⁹ in oẽm hãc turbã escas. Ex q̃ varietate vboz: rez aũt sniarumqz ꝓcordia satis apparet salubriter nos doceri: nihil q̃rendũ in vbis nisi loquẽtiũ volũtatẽ: cui demonstrãde iuigilare debẽt oẽs veridici narratores: cuz de boue vel ō ãgelo vl̃ de deo aliqd narrãt. CYRIL. Ut aũt adhuc ad magis ardua ferat miraculũ: oñdit ñ parua fuisse multitudo viroz cũ sequit: Erãt aũt viri fere quinqz milia: exceptis. s. mulieribus atqz pueris: vt ali⁹ euãgelista refert. THEOPHI. Docet aũt dñs q̃ decet cũ hospitalitate conuiuari: vt ꝓximos ꝓsolatiõis participẽ facere. vñ segtur. Fit ãt ad disci. faci. il. discũ. p qui. gnq̃geos: ⁊ ita fecerũt: ⁊ discũ. fece. oẽs. AVGV. De cõ. euan. Dz lucas hic dicit: gnq̃genos iussos eẽ discũbere: marc⁹ vero gnq̃genos ⁊ cẽtenos: iõ nõ mouet: qz vn⁹ ptẽ dixit: alter totũ. vez si ali⁹ de gnq̃genis tñ cõmemoraret: alius de cẽtenis tñ: valde videret eẽ ꝓriũ: nec satis dinosceret vtrũqz dcñ eẽ. vnũ aũt ab altero: alterz ab altero eẽ cõmemoratũ: ⁊ tñ attẽti⁹ ꝓsideratũ iueniri debuisse qs nõ fateat hoc ideo dici: qz existũt sepe aliq̃ eiusmodi q̃ parz itendẽtibus: temere iudicãtib⁹ ꝓria videant: ⁊ nõ sint. CHRY. Et qz credẽduz erat xp̃s veniss̃e a pre factur⁹ miraculũ aspexit in celuz. vñ segtur. Ecce. aũt gnqz panibus: ⁊ duob⁹ piscib⁹ respexit in celũ. CYRIL. Hoc etiã dispẽsatiue p nobis fecit: vt discam⁹ q̃ in ꝓncipio mẽse cũ frãgere debem⁹ panẽ: debem⁹ deo offerre ⁊ elicere sup ipz benedictionẽ supnã. vñ segtur. Et bñdixit ⁊ fregit: ⁊ disc. suis distri. vt pone. ante turbas. CHRY. Dat qdẽ eis p man⁹ discipulorz honorãdo eos: ⁊ ne dẽt oblitioni iã pacto miraculo: nõ aũt ex nõ entibus facit escas ad pascendũ turbas vt obturet os manichei asserẽtis alienã esse ab eo creaturã: ostendẽs se esse victualiũ largitorem: ⁊ cum qui dixit. Herminet terra. Multiplicat quoqz pisces: ad significandũ q̃ taz mari q̃z aride dñabat. bene aũt in languentibus spãle pegit miraculũ: agit ⁊ bñficiũ generale alens oẽs etiã non languẽtes. vnde segtur. Et mãdu. om. ⁊ saturati sunt. GREGO. nisenus. Quib⁹ nec celũ fluebat mãna: nec tellus iuxta sui nãz ꝓducẽs frumẽtũ corz satisfaciebat egestati: sz ex ineffabilibus horreis diuine potẽtie bñficiũ affluebat. Panis parat factus in manibus ministrãtiũ: necnõ p saturitatẽ edẽtiũ augmẽtat. Esuz etiã pisciũ corz necessitati non administrabat mare: sz ille q in mari pisciũ genus iseruit. AMBRO. Non exiguo sed multiplicato cibo populũ liquet esse satiatũ: vides icomprẽhensibili quodã rigatu iter diuidentiũ manus: quas non fregerãt multiplicare particulas: ⁊ itacta frãgentium digitis spõte sua fragmẽta surripere. CYRIL. Nec vsqz adhuc tantũ puenit miraculũ: sed segtur. Et subla. est qõ supfluit eis frag. cophini. xy. Ut hinc esset manifesta certificatio q opus charitatis in ꝓximos vberẽ vendicat retributionẽ a deo. THEOPHI. Et vt addiscere mus q̃tuz hospitalitas põt ⁊ q̃tũ augent nostra cũ indigentibus subuenimus. CHRY. Fecit aũt supabũdare nõ panes: sed fragmenta: vt ostendat illorz panũ esse reliquias: que tot facte sunt vt totidẽ eẽnt cophini quot ⁊ discipuli. AMBRO. Mystice aũt postq̃z illa: que ecclesie typuz accepit: fluxu curata sanguinis: postea q̃z apostoli ad euangelizandũ sunt destinati gratie celestis ipartitur alimentum. Sed quibus ipartiatur aduerte: nõ ociosis: non in ciuitate quasi in sinagoga vel seculari dignitate residentibus: sed iter deserta querẽtibus christũ. BEDA. Qui derelicta iudea que ꝓphetie sibi non credendo caput abstulerat: in deserto ecclesie: que virũ non habebat: verbi pabula largit. Petentẽ vero deserta gẽtiũ christũ multe fidelium caterue relictis menib⁹ prisce ꝓuersationis ⁊ variorz dogmatum sequũtur.

AMBRO. Qui ãt fastidiũt: ipi excipiunt a xp̃o: ⁊ cũ ipis loquit dei vbũ: nõ ō secularib⁹ sz de regno Et q cozpalis gerũt vlcera passionis: his medicinã sñaz libenter indulget. Ubiq; aũt mystery ordo seruat: vt ꝓus p remissionẽ peccatorz vulnerib⁹ medicina tribuat: postea vo alimonia mẽse celestis exuberet. BEDA. Die ãt declinãte turbã refici. i fine seculorz appropinquãte: vel cũ sol iusticie p nobis occubuit. AMBRO. Quãq̃ nõdũ validiorib⁹ hec turba refuciat alimẽtis: primũ enĩ i modũ lactis quinq; sũt panes: ⁊ septẽ: tertiũ ipz corpus xp̃i ẽ esca solidiorz. Digs aũt petere cibũ veret ipse relictis suis oĩbus festinet ad dei vbũ. Dum autẽ aliqs audire incipit dei verbũ incipit esurire. Incipiũt apostoli esurientẽ videre: ⁊ si illi adhuc nõ itelligãt qd esuriãt itellexit xp̃s: scit q nõ secularẽ cibũ esuriãt sed cibum xp̃i. nõdũ enĩ intellexerant apostoli cibũ credẽtes nõ eẽ venalẽ. Nouerat xp̃s nos pot⁹ esse redimendos: suas vo epulas eẽ gratuitas. BEDA. Nõdũ aũt erãt aplis nisi quiq; panes mosayce legis: ⁊ duo pisces vtriusq; testamẽti: que in abdito mysteriorz latẽtiũ quasi aquis abyssi regebant. Dz vero gnqz sunt exteriozis hois sensus: gnqz milia viri oĩm secuti designãt eos q i seculari adhuc habitu positi exteriorib⁹ que possident: bene vti nouerũt: q quinq; panib⁹ alit⁹ qz tales necesse ẽ legalibus adhuc ꝓceptis instrui. nã q mundo ad itegrũ renũciãt euãgelica refectiõe sublimes sũt. Diuersi autẽ ꝓuiuãtium discubitus: designãt diuersos per orbẽ terrarũ ecclesiarũ conuentus: qui vnã catholicã faciunt. AMBRO. Dic vero panis quẽ frangit ihesus: mystice quidem dei verbũ ẽ ⁊ sermo de christo: qui cũ diuiditur augetur. de paucis. n. sermõib⁹ populis redundanté alimoniaz ministrauit. Dedit sermones nobis velut panes: q nõ ou libãtur ore geminant. BEDA. Turbis ãt esurientib⁹ saluatoz nõ noua creat cibaria: sz acceptis bis que habuerũt discipuli benedicit: qz veniẽs in carne: non alia q̃ ꝓdicta sũt ꝓdicat: sed prophetie dicta mysterys gratie grauida demonstrat. Respicit in celũ: ut illuc dirigendã mentis aciẽ ibi lucẽ scie doceat esse querẽdã. Frangit ⁊ ante turbas ponẽda distribuit discipulis: qz legis ⁊ prophetie sacra eis vt per mundũ ꝓdicent patefecit. AMBRO. Nõ ociose ãt que turbe supersũt a discipulis colliguntur. qz ea que diuina sunt apud electos facilius possis q̃z apud populos reperire. Beatus ille qui potest colligere: que etiã doctis supersunt. Qua rõne aũt cophinos christus. xy. ipleuit: nisi vt illud populi iudaici solueret: qz manus eius in cophino seruierunt: hic est populus qui ante lutũ in cophinis colligebat. sed iam per crucẽ christi vite celestis operatur alimoniam. Nec paucorũ hoc munus sz oĩum est. nã p. xy. cophinos tanquã tribuũ singularũ fidei firmamẽtum redũdat. BEDA. Uel p cophinos. xy. apl̃i figurãtur: ⁊ oẽs sequẽtes doctorez: foris quidem hominibus despecti: sed ĩtus satulitaris cibi reliquys cumulati.

¶ Et factũ ẽ cũ solus esset orans erant cum illo ⁊ discipuli: ⁊ interrogauit illos dicens: Quẽ me dicunt esse turbe. At illi respondẽtes ⁊ dixerunt Joãnẽ baptistã: alij aũt heliã: alij vero qz vnus ꝓphetaz de priorib⁹ surrexit. Dixit aũt illis. Vos aũt quẽ me esse dicitis. Respondens simõ petrus dixit: Christũ dei. At ille increpans illos ꝓcepit ne cui dicerẽt hec: dicẽs qz oz filiũ hois multa pati ⁊ reprobari a seniorib⁹ ⁊ a principibus sacerdotũ ⁊ scribis ⁊ occidi: ⁊ tertia die resurgere.

CYRIL. Sequestratus a populis dñs: ⁊ seorsum positus vacabat orationibus. vñ dicitur: Et factũ est cum solus esset orans: erant cum illo ⁊ discipuli. Forma enim in hoc scipsũ

constituebat docēs discipulos artē facilē doctrinaliū dog/
matū.reor enī oportere pphārum antistites etiā meritis pre
esse subditis suis in reb⁹ necessarys iugiter cōuersātes:ꝛ il/
la tractātes quib⁹ deus placat. BEDA. Aderant autem
discipuli dño sz ipe patrē solus orauit:qz pūt sancti dño fi/
dei amoris q̄ societate cōiungi:vbiqz solus obsecrat:qz dei
cōsilium humana vota nō capiūt:nec quisq̄ potest interio/
rum particeps eē cū xpo. CYRIL. Poterat aūt oratōis
negociū turbare discipulos:videbāt enī humanitus orare:
quē oli viderant auctoritate diuina pagentē miracula. Ut
igit huius ꝓpelleret turbationē eos interrogat:nō qz nesciz
ab exterioris⁹ sibi collata pōnia:sz vt eos a pluriū opinioe
auferret.ꝛ rectā fidē eis insereret.vñ segtur: Et interroga/
uit illos dicēs: Quē me dicūt eē turbe: BEDA. Pulchre
dns fidē discipulorū exploraturus:pus turbaꝝ sniaz inter/
rogat ne illoꝝ cōfessio:nō vitatis agnitōe ꝓbata: sed vulgi
videat opione formata:nec compta credere: sed instar be/
rodis de auditis besitare putentur. AVGV. de cō. euan.
Potest aūt illō mouere q̄ lucas dīm interrogasse discipu/
los suos quē illum dicerent hoies:tūc dixit cum esset solus
orans:ꝛ adessent et ipsi.porro aūt marcus in via dicit illos
hoc ab eodē interrogatos.sed hoc eū mouet:qz nūq̄ orauit
in via. AMBRO. Nō est aūt ociosa turbe opinio quā di/
scipuli respōdent:cū subdit: At illi respōderūt ꝛ dixerunt:
Joannē baptistam quē decollatū sciebāt. Alij āt beliā quē
venturū putabant:alij aūt qz ꝓphā vnus de prioris⁹ surre
xit. Sed hoc querere alteri⁹ prudētie est.nā si paulo aposto
lo satis est nihil scire nisi xpm iesum ꝛ hunc crucifixū:quid
amplius mihi desiderandū est scire q̄ xpm. CYRIL. Ui
de āt ī interrogatōib⁹ elegantiā. Dirigit enī ꝓpus eos ad ex/
trinsecas laudes:vt eis euulsis verā opionē generet.vñ cuz
dixissent discipuli plebis opionē:eoꝝ sniam interrogat cum
subditur: Dicit aut illis: Uos aūt quē me esse dicitis: O q̄
ꝑcipuū illō vos. Excipit eos ab alijs vt eoꝝ vitēt opiones.
q.d. Uos qui cēsura mea vocati estis ad apostolatū testes
miraculoꝝ meoꝝ:quē me eē dicitis: Preuenit aūt petrus
cēteros:fitq̄ os tot⁹ collegij:eructatq̄ diuini amoris elo/
quia: pfertq̄ fidei cōfessionē cum dr: Ñdens aūt petrus
dixit,xpm dei. Nō ait simplr eū esse xpm dei:sed magis cū
articulo.vnde in greco habet: Ton christon. Nam plēs di/
uinitus vncti:diuersimode vocati sunt christi. Quidā eniz
vncti fuerūt in reges:quidā in ꝓphas.nos autem p christū
sancto perunct⁹ spū:nomē obtinuim⁹ christi:sed vn⁹ solus ē
qui est xpi dei ꝛ patris quasi ipso solo ꝓprium habēte prem
qui in celis est:ꝛ sic lucas cōcordat quidē in sententys cum
matheo: q narrauit petrū dixisse: Tu es xps fili⁹ dei viui.
sed vtens breuiloquio ait eū dixisse xpm dei. AMBRO.
In vno .n. hoc noie ꝛ dīnitatis ꝛ icarnatōis exp̄sio ꝛ fides
est passionis. Complexus est itaqz oia q ꝛ nām ꝛ nomē exp̄s
sit:in quo summa virtutum ē. CYRIL. Sz notandum q
vnū cōfessus est eē xpm prudētissim⁹ petrus ꝫ psumentes
hemanuelē in duos christos diuidere. Neqz enī scisciat⁹
est eos dicens: Quē dicunt homines esse diuinum vbū. sed
filiū hominis:quē petrus cōfessus est eē filiuz dei. In hoc
ergo admirandus est ꝛ dignus factus tā ꝑcipuis honorib⁹:
qz quē admiratus est is forma nostra hūc credidit eē xpm
patris.ſ.hoiem factū verbum qō ꝓcessit de pris substantia.
AMBRO. Dominus āt iesus xps ꝓdicari se ꝓmo noluit
ne vllus strepitus nasceret.vñ segt: At ille icrepās eos pre
cepit ne cui dicerent. Multis ex causis iubz tacere discipu
los:vt fallat principē mūdi:vt declinet iactātiā:doceat hu/
militatē.ergo christus noluit gloriari.ꝛ tu q ignobilis nat⁹
es gloriaris: Simul ne rudes ꝛ imperfecti adhuc discipuli
maxime predicationis molibus opprimant. Prohibentur
ergo euāgeliçare eū dei filiū:vt euāgeliçaret postea crucifi
xuz. CHRY. Oportūe ēt dns tūc vetuit nulli dicere q
ipse esset xps quaten⁹ sublatis de medio scādal: ꝛ crucis cō
sūmato patibulo: habitualiter ipimeret audiētiū mēti cō
uenies de eo opinio.nā radicatū semel ꝛ postmodū euulsū:
vix vnquā ōnuo ifitū reti nebit. Qō aūt semel infitū pseue
rat imobile de facili ꝓcrescit.nā si petr⁹ ex solo auditu scā/
daliçatus est:qd q̄ plures paterent cū audissent filiū dei eē
viderēt aūt crucifixū ꝛ ꝓsputū. CYRIL. Oportebat ergo
discipulos eū vbiq̄ terrarū ꝓdicare:hoc enī erat opus ele/
ctorum ab eo ad apostolatus officiū. Sed vt sacra scriptura
testat:tēpus est vnicuiq̄ rei. Decebat enī vt crux ꝛ resurre/
ctio impleret:ꝛ sic sequeret aplōr ꝓdicatio.vnde segt: Dce
dicens q oportet filiū hois multa pati ꝛ reprobari a senio.
ꝛ ꝓncipibus sacerdotū ꝛ scribis:ꝛ occidi:ꝛ tertia die resurge
re. AMBRO. Ꝟortasse q sciebat dns difficile passionis ꝛ
resurrectōis mysteriū ēt discipulos credituros: ipse voluit
esse sue passionis ꝛ resurrectionis asertor.

¶ Dicebat aūt ad omnes: Si quis vult post me
venire:abneget semetipm̄:ꝛ tollat crucez suam
quotidie ꝛ sequat me. Qui enim voluerit aiam
suam saluam facere perdet illam. Nam qui per
diderit animam suam ꝓpter me saluā faciet illā.
Quid enī ꝓficit homo si lucret vniuersū mūdū:
se aūt ipm̄ perdat ꝛ detrimentū sui faciat: Nam
qui me erubuerit:ꝛ meos sermones:hūc filius
hominis erubescet cū venerit in maiestate sua ꝛ
patris ꝛ sanctorum angelorū. Dico aūt vobis
vere sunt aliqui hic stantes: qui non gustabunt
mortem donec videant regnum dei.

CYRIL. Ducū magnanimi strēnuos ī armis ad audaciā
ꝓuocāt:nō solū eis honores pollicēdo victorie:sed ēt ipsuz
pati generosū esse fatētes. Tale q̄d videm⁹ docere dīm ie/
sum xpm:ꝓdixerat.n.apostolis q̄ oporteret eū perpeti iu/
deoꝝ calūnias:occidi:ꝛ tertia die resurgere. Ne igit puta/
rēt xpm quidē passurū persecutiones ꝓ vita mūdi:eis vo li
ceret lentā vitā ducere.oñdit nēcio q̄ per equa certamina
gradi decet cupientes eius gl̄iam obtinere.vñ dr. Dicebat āt
ad oēs. BEDA. Pulchre posuit ad oēs q supiora que ad
fidē dñice natiuitatis vel passionis pertinent cū solis disci/
pulis seorsū egit. CHRY. Cū aūt saluator sit pius ꝛ beni/
gnus nullū inuitū aut coactū habere vult famulū:sed spon
taneos ꝛ grās agētes ei ꝓ famulatu.ꝛ ideo neminem cogen
do aut necessitatē ꝑponēdo:sed psuadendo ꝛ benefaciendo
vniuersos volētes attrahit dicēs: Siquis vult. BASI. Ui
tā aūt ꝓpriā informam optime ꝓuersatōis tradidit volēti/
bus ei obedire cū dicit: Post me venire.nō obsecutōez cor/
porale insinuans:esset enī ī oīb⁹ ipossibilis dño iam in celis
exīte:sed debitā cōuersatōis ꝓ posse imitatōez. BEDA.
Nisi aūt gs a semetipo deficiat ad eū g supra ipm est nō ap
propinquat.vñ dr. Abneget semetipz. BASI. Abnegatio
quidē suipsius ē totalis preteritorū oblīuio:ꝛ recessus a pro
prijs volūtatib⁹. ORIGE. Abnegat ēt aliqs seipm dū vi/
tā prius ī malitia cōsuetā alteratōe debita cōmutat:puta q
dudū ī lasciuia vixerat:abneget semetipm lasciuū cū sit ca/
stus.ꝛ sīlr abstinētia cuiuslibet criminis suipsius abnega/
tio est. BASI. Appetitus aūt mortis tolerande ꝓ christo
ꝛ mortificatio mēbroꝝ que sunt sup terrā:ꝛ viriliter dispo/
ni ad omne periculū sustinendū pro christo ꝛ non affici quē/
q̄ ad vitā pntem:hoc est tollere crucē suaz. vnde subditur.
Et tollat crucē suā quotidie. THEOPHI. Crucē h dic
mortē exprobrabilē innuens:q̄ si quis vult christuz seq:nō
dz effugere pp ipm etiā exprobrabilē mortē. GREGO.
in homi. Duob⁹ etiā modis crux tollit:dum aut per abstinē
tiam affligit corpus:aut per ꝓpassionem afficitur animus.

GRECVS. Recte aũt cõiungit hec duo: abneget semet ipm ⁊ tollat crucẽ suã. Sicut. n. q parat⁹ est ascendere crucẽ sumit in mente sua mortis intentionẽ: sicq; vadit vt non estimãs ampli⁹ hãc vitã pticipare: ita q seq vult dñm: pmo dz abnegare seipm: ⁊ sic tollere crucẽ: vt ei⁹ volũtas sit pm pta ad oẽm miseriã sustinẽdã. BASI. In hoc igr ꝓsistit p fectio vt ipossibiliter se hẽat fm affectuz etiã ad ipm viue re: ⁊ hẽat i ꝓmptu mortis respõsum ut nequaq; in seipso ꝓfi dat. Sumit aũt exordiũ pfectio ab exterioꝝ alienatiõe: puta possessionũ vel inanis glorie vel pcise affectiõis inutiliuz rerũ. BEDA. Predictã igit crucẽ ⁊ quotidie tollere: ⁊ ea sumpta dñm seq iubemur: q crucẽ ppriã baiulauit. vñ sequi tur: ⁊ sequat me. ORIGẽ. Qui⁹ aũt cãs assignat subdẽs: Qui. n. voluerit aiaz suã saluã facere pdet illaz. i. q vult fm vitã pñtẽ viuere: ⁊ ppriã aiam in sensibilib⁹ ꝺseruare: hic eã pdet. non ducẽs eã ad terminos beatitudinis. Ecõtrario ãt subdit: Nã qui pdiderit aiam suã ppter me saluã faciet illã .i. qui negligit sensibilia ituitu veritatis: exponẽs se morti: hic tanq; aiam pdens pro xpo eaz potius saluabit. Itaq; si aiam saluari beatũ est: relatũ ad eã que est in deo salutem: dz esse ⁊ quedã bona pditio aie que fit intuitu christi. Vide tur etiã mihi p simile ei qõ est abnegare seipm fm predicta dicere: pdere quẽlibet ppriã aiam peccatricẽ: vt sumat eam que p virtutẽ saluatur. CYRIL. Oz aũt incõparabiliter exercitiũ pacis xpi: supet delitias ⁊ pciosa mũdi: ĩsinuat sub dẽs: Quid pficit hoĩ si lucret vniuersum mundũ: seipz aũt pdat ⁊ detrimentum sui faciat: q. d. Cũ aliqs aspiciẽs pñtez dulcedinẽ aut vtilitatẽ: rẽnuit gdẽ pati: eligit aũt splendide viuere si sit opulẽtus: qõ inde sibi cõmodũ erit cũ pdiderit aiam: Trãsit. n. huius mũdi figura ⁊ amena velut vmbra discedũt. Nõ. n. pderũt thesauri ipietatis: eripit aũt a mor te iusticia. GRE. in ho. Quia ergo scã eccla hz aliud tẽpus persecutiõis: atq; aliud pacis: dñs vtraq; tpa designauit in ꝓceptis. nam psecutiõis tpe ponẽda ẽ aĩa: qõ significauit di cens: Qui pdiderit aiam. Pacis aũt tpe ea que ampli⁹ dña ri pñt frãgẽda sunt desideria terrena: qõ significauit dicẽs: Quid pficit homini: Plerũq; aũt labẽtia cũcta despicim⁹: sed tñ adhuc humane verecũdie vsu prepedimur: vt recti tudinẽ quã seruam⁹ in mente nõdũ exprimere valeam⁹ in voce. Sed huic quidẽ vulneri cõgruũ dñs subiungit medi camẽtũ dicẽs: Nã qui me erubuerit ⁊ meos sermones: hũc filius hois erubescet. THEO. Erubescit christuz qui di cit: Nungd credã crucifixo: Sed ⁊ seniores eius erubescit: qui euangely ruditatẽ ꝓtemnit q ãt hunc dñs erubescet in regno suo tale est: sicut si aliquis paterfamilias hñs seruuz prauuz: erubescat eum noiare. CYRIL. Incutit autẽ eis timorẽ dicẽs se celit⁹ descensuꝝ: nõ in pristina humilitate ⁊ mẽsura, ppoztiõabili nobis: sed in gloria patris ministrãtib⁹ angelis. Segtur. n. Cum venerit in maiestate sua ⁊ patris ⁊ sanctoꝝ angeloꝝ. Pessimuz igr ⁊ damnosuz notari inimici tia ⁊ operis inertia: qñ tant⁹ iudex descenderit: agminibus circũstantib⁹ angeloꝝ. Hinc aũt pcipias: q̃ carne sumpta ⁊ sanguine fili⁹ nõ minus est deus q̃ se pollicet in maiestate dei patris venturum: ⁊ q̃ ei tanq; iudici omnium ministra bũt angeli: q factus est homo silis nobis. AMBRO. Sẽ per aũt dñs sicut exigit ad ꝑmia futura virtutũ: atq; vtilẽ se cularium rerũ docet esse ꝓẽptum: ita etiã infirmitatem men tis humane pñtiũ remuneratione sustentat. Arduum quip pe est crucem tollere: ⁊ animam periculis: morti corpus of ferre: negare quid sis: cuz velis esse qõ non sis: raroq; q̃uis excelsa virtus futuris cõmutat pñtia. ergo bonus magister ne qs desperatiõe frangat aut tedio: ꝓtinuo se videndum fidelibus pollicet dicens: Dico autẽ vobis vere: sunt aliqui hic stantes qui nõ gustabũt mortẽ: donec videant regnum dei. THEOPHI. Idest gloziã in qua iusti erunt. hoc aũt dixit de trãsfiguratiõe que forma erat future glorie: ac si di ceret: sunt aliqui hic stãtes. s. petrus iacobus ⁊ ioannes qui non attingent mortẽ: donec in tempore trãsfigurationis vi deant i qua gl'ia crũt q me cõfitẽtur. GREGO. i ho. Ut regnũ dei hoc loco pñs eccl'ia vocat. ⁊ qdã ex discipl'is vsq; adeo in corpe victuri erãt vt eccl'iaz dei ꝺstructã ꝺspicerẽt: ⁊ cõtra mũdi huius gl'iam erectaz. AMBRO. Itaq; si q nos volum⁹ mortẽ nõ timere: stem⁹ vbi xps est. soli enĩ non queunt gustare mortẽ: qui stare possunt cũ christo: in quo li cet ex verbi ipsius qualitate ppendere: nec tenuẽ quidẽ sen sum mortis bituros: q xpi videantur meruisse cõsortia. Ler te mors corporis libando gustet: vita aie possidendo tenea tur. Non enĩ hic mors corporis: sed anime denegatur.

¶ Factũ est aũt post hec verba fere dies octo ⁊ assũpsit petrũ iacobũ ⁊ ioanẽ: ⁊ ascẽdit in montẽ vt oraret. Et facta est dum oraret species vultus ei⁹ altera: ⁊ vestit⁹ eius alb⁹: ⁊ refulgẽs. Et ecce duo viri loq̃bãt cũ illo. Erant aũt moyses ⁊ helias visi in maiestate ⁊ dicebant excessũ ei⁹ quez completurus erat in hierusalem.

EVSE. Cum dñs discipulis suis secũ apparitionis sue, p mulgauerit ingens mysteriũ: ne solis verbis credere vide rentur: pcedit ad opa oñdens eis oculata fide imaginem re gni sui. vnde dr: Factum est aũt post hec vba fere dies octo ⁊ as. pe. ia. ⁊ io. ⁊ ascen. i mon. vt ora. DAMA. Matthe⁹ qdem ⁊ marcus sexto die post factã ꝓmissionẽ discipulis: ip eas aũt post octauũ dicit celebratã fuisse trãsfigurationem: nec est dissonãtia in dictis: sz q sex numerauerunt demptis extremis. pmo dico ⁊ vltimo quo pollicit⁹ é: ⁊ quo fecit: tue dios cõputauerũt. At q octo cõnumerauit: vtrũq; pdictoꝝ cõputauit. Sed cur nõ oẽs sz aliq vocati sũt ad hanc visiõ nẽ? Unus qdem erat q solus indignus erat diuitatis visiõe .s. iudas: fm illud: Tollat impi⁹: ne videat gl'iaz dei. Si so lus ergo eẽt dimissus tanq; inuidus ad maiozã cẽt malicias ꝓuocat⁹. Proinde pditoꝛ tollit pditionis occasionẽ cum dimisit inferius reliquã apl'oꝝ cõgeriez. Assumpsit ãt tres vt i duob⁹ vel tribus stet oẽ vbũ. Petrũ qdẽ assũpsit: volẽs testimoniũ qõ testatus fuerat ei ostẽdere p pñs testimoniũ cõfirmari: ⁊ q̃si pfidem futurũ totius eccl'ie. Sz iacobũ al sumpsit tanq; mozituꝝ p xpo ante oẽs discipulos, ioannẽ vo tanq; theologie purissimũ organũ: vt visa gl'ia filij q̃ no subiacet tẽpori resonet illud: In ꝓncipio erat verbũ. AM BRO. Uel petrus ascẽdit q claues regni celoꝝ accepit: io annes cui cõmittit mr: iacob⁹ qui ꝑm⁹ soliũ sacerdotale cõ scendit. THEO. Ut assumit hos tãq; hãc rẽ eclare potẽ tes ⁊ nulli alij revelare. Ascẽdit autẽ in mõte vt oret: do cens nos solitarios ⁊ ascẽdentes ora re ad nihil terrenoz declinãtes. DAMA. Alr tam orant serui: alr oãbat dñs. nã fui oãtis oro est p ĩtellect⁹ ascensũ ad eũ. sed sacer itel lect⁹ xpi q fm hypostasiz deo vnit⁹ erat: manuducẽs nos ad ascẽsuz quo p oronẽ ad deũ ascendit: ⁊ docẽs q̃ aduersarij dei nõ est: sed tanq; ꝓncipiũ venerat genitorez: gnetiã allici ens tyrannũ explorantẽ si de⁹ eẽt: qõ miraculoꝝ vtus ꝓdica bat: q̃si sub quadã esca hamũ cõtegeret: vt q spe deificatio nis hamauerat hoiez: corpus amictu decenter hamaretur. vñ segr: Et fcã ẽ dũ oraret spes vult⁹ ei⁹ altera. CYRIL. Non tanq; corpe humanã formã mutãte: sed quadã splen dida gloria superueniẽte. DAMA. Uidens aũt diabol⁹ oronibus refulgentẽ: recordat⁹ est moysi cuius glorificata est facies: sed moyses quidẽ glorificat extrinsecus aduenie te gloria. dñs aũt ex ĩnato glorie diuine fulgore. Cum enim fm hypostasis vnionẽ vna ⁊ eadem sit gloria verbi ⁊ car nis: trãsfiguratur: non quasi accipiens qõ non erat: sz quod erat manifestãs discipl'is. vñ fz matthẽ⁹ dr: q̃ trãsfigurat⁹ est coram eis: ⁊ q̃ facies eius refulsit vt sol. qõ enim est i sen

sibilib⁹ sol: hoc in intelligibilib⁹ de⁹. Et sic̄ sol q ē lucis fons de facili videri nō pōt: lux aūt ei⁹ ex eo q̄ ad terrā peruenit aspicit̄: sic facies xp̄i intēsi⁹ refulget vt sol. vestimēta āt ei⁹ dealbāt̄ vt nix. Vñ segt̄: Et vestitus eius alb⁹ refulgens. Illustratus. s. p̄ diuine lucis participationē. Quis aūt ita se hūtibus: vt vn⁹ ostendere⁹ dñs noui ⁊ veteris testamēti: ⁊ hereticoꝝ ora obturent̄: ⁊ fides fiat resurrectōis: necnon qui trāsfigurabāt viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ dñs crederet̄. Moyses et helias tanq̄ famuli assistāt dño in glia. vnde segt̄: Ecce duo viri loquebant̄ cū illo: erāt aūt moyses ⁊ helias visi i maiestate. Oportebat eni vt videtes cōseruoꝝ gliaꝫ ⁊ fiduciam mirarent̄ quidē piū dñi cū descensū: celarēt vo eos q̄ prius laborauerant: visuri amenitatem futuroꝝ bonoꝝ: ⁊ magis fortificarent̄ i laborib⁹. nā qui laborū nouerit emolumenta: labores facilius tolerabit. CHRY. Vel quoq; qñ vult dñs ⁊ famulos: ⁊ vt pateat cū nō esse aduersarium dei ⁊ legis trāsgressorē: eos sibi assistētes mīauit. Nō. n. legislator moyses: ⁊ q̄ p̄ glia diuina çelatus est helias astitissent ei: ſz ⁊ ꝓpter virtutes viroꝝ demōstrandas: nā vterq; p̄ mādatis diuinis q̄ſz plies se mori exposuerat. Volebat ēt discipulos eos imitari i regimie ppli: vt fierēt mites sicut moyses: ⁊ çelantes sicut helias. Inducit ēt oēs vt oñdat crucis gloriam: ad cōsolandū petrū ⁊ alios passionē timētes. vñ segt̄: Et dicebant excessū eius quē cōpletur⁹ erat i hierlm. CYRIL. Videlz mysteriū dispēsatōis i carne: necnō salutiferam passionē cōpletā i venerabili cruce. AMBRO. Mystice aūt audit ⁊ credit: resurrectōis gliaꝫ videbit. octaua eni dic fcā est resurrectio. vñ ⁊ pleriq; psalmi p̄ octaua scribūt̄: aut forte vt oñderet nobis qō dixerat: q̄ is q̄ ꝓpter dei vbū pdide restituet. BEDA. Nam sicut ipse post septimam sabbati qua in sepulchro quieuerat a mortuis resurrexit: ⁊ nos post sex scli. b⁹etates ⁊ septimā: quietis aīarum q̄ interi i alia vita gerit̄ quasi octaua etate resurgemus. AMBRO. Sed matheus ⁊ marcus post dies sex assumptos hos ē cōmorarunt: de quo possemus dicere q̄ post sex milia annoꝝ: mille eni anni in conspectu dei tanq̄ dies vna: sed plures q̄ſz sex milia cōputant̄ anni: ⁊ maluim⁹ sex dies p̄ simbolum ītelligere q̄ sex dieb⁹ mundi opera sunt creata: vt p̄ tps opa: ⁊ q̄ opa mūdū ītelligamus. Et ió mūdi tpibus ipletis: resurrectio futura mōstrat̄. aut q̄ is qui mūdū ascēderit: ⁊ hui⁹ post seculi mōēta trāscenderit: velut in sublimi locat⁹: future resurrectionis fructus expectabit in eternū. BEDA. Unde in montē oraturus ⁊ transfiguratur⁹ ascendit: vt oñdat eos q̄ fructū resurrectōis expectant: ⁊ regē i decore suo videre desiderāt: mente in excelsis habitare ⁊ continuis p̄tib⁹ debere incūbere. AMBRO. Putarē i tribus qui ducuntur ad mōtem mystice genus humanū cōprehensum: q̄ ex tribus filys noe genus omne defluxit humanū: nisi electos cernerē: tres igit̄ eligunt̄ q̄ ascēdūt in montē: q̄ nemo pōt resurrectionis videre gliam: nisi qui mysteriū trinitatis incorrupta fidei synceritate fuauerit. BEDA. Trāsfiguraturus aūt saluator gloriā future vel sue vel nostre resurrectionis oñdit: q̄ ēlis tūc aplis apparuit post iudicium cūctis apparebit electis. Vestitus aūt dñi scōꝝ illius chor⁹ accipit̄: q̄ videlicet dño in terris ꝓsistente despectus videbatur: sed illo montē petente: nouo cādore refulget: q̄ nūc fily dei sumus. ⁊ nōdū apparuit quid erim⁹. Scim⁹ aūt qñ cū apparuerit siles ei erim⁹. AMBRO. Ualt. Pro tua politate tibi vbū aut minuit̄ aut crescit: ac nisi altioris prudentie cacumen ascendas: nō tibi apparet q̄ta sit gloria in dei verbo. Vestimenta aūt vbi sunt sermones scripturaꝝ: ⁊ quedā itellectus idumenta diuini. Et sicut vestit⁹ alb⁹ refulsit: ita in oculis tue mētis diuinaꝝ lectionum sensus aperit. Inde apparet moyses ⁊ helias: hoc est lex ⁊ prophā in verbo: neq; enim lex potest esse sine verbo: nec prophā nisi qui de dei filio prophetauit.

¶ Petrus vero ⁊ qui cū illo erant: grauati erant somno. Et euigilantes viderūt maiestatem eius ⁊ duos viros qui stabant cum illo. Et factū est cum discederent ab illo: ait petrus ad iesū. Preceptor: bonū est nos hic esse: ⁊ faciamus tria tabernacula: vnū tibi: ⁊ vnum moysi: ⁊ vnum helie. Nesciens qd diceret. Hec aūt illo loquēte facta est nubes ⁊ obumbrauit eos: ⁊ timuerūt intrantibus illis in nubem. Et vox facta est de nube dicens: Hic est filius meus dilectus ipsum audite. Et dum fieret vox inuentus est iesus solus: ⁊ ipsi tacuerunt ⁊ nemini dixerunt in illis diebꝰ quicquam ex his que viderant.

THEO. Christo vacāte orōni: petr⁹ somno deprimit̄: infirm⁹. n. erat: ⁊ qō humanū erat ipleuit. vñ dr̄: Petr⁹ vo ⁊ q̄ cū illo crāt grauati erāt somno. Excitati aūt gloriā eius cernūt: ⁊ duos viros cū eo. vñ segtur: Et euigilā. vi. maiest. eius: ⁊ duos viros q̄ stabāt cū illo. CHRY. Uel somnū vocat ingestū eis nimiū stupore ex illa visione: neq;. n. nocturnuꝫ tps erat: sed lucis excellentia grauabat oculoꝝ debilitatez.

AMBRO. Premit. n. incōprehēsibilis splēdor diuinitatis nr̄i corpis sensus. nā si solis radiū e regiōe oculoꝝ ꝓtuentiū torpa negt acies ꝓtinere: quō dei gliaꝫ humanoꝝ ferret corruptela mēbroꝝ: Et fortasse ideo grauati somno erant: vt resurrectiōis viderēt spēm post quietē: Itaq; vigilātes viderūt maiestatē ei⁹: nemo. n. nisi vigilās gloriā videt xp̄i. Delectat⁹ est petr⁹ ⁊ quē seculi hui⁹ illecebrosa nō caperēt gloria resurrectiōis illexit: vñ segtur: Et fa. ē cū disce. ab il. ait pe. ad ie. p̄cep. bonū ē nos hic cē. CYRIL. Estimabat forsan diu⁹ petr⁹ ī manere tps regni dei: ⁊ ió approbat montis incolatū. DAMA. Nō est aūt bonū petre tibi q̄ christ⁹ ibi morer: qñ si mānisset: nequaq̄ tibi facta p̄missio ꝓsequer̄ effectū: neq;. n. claues obtinuisses regni: nec mors tyrānī aboluta cēt. Nō q̄ras añ tps felicia: vt adaꝫ deificationē. Erit qñ hūc aspectū idefinēter p̄cipias: ⁊ cohabitabis illi q̄ lux est ⁊ vita. AMBRO. Petr⁹ aūt nō solū affectu ſz etiā scōrū deuotōe pstantior ad edificāda tabernacula tria ī piger operius cōis obsequij ministeriuꝫ pollicet̄. Segtur enim. Et faciam⁹ tria tabernacula: vnū tibi: ⁊ vnuꝫ moysi: ⁊ vnū helie. DAMA. Nō aūt te dñs tabernaculoꝝ ſz vniuersalis eccl̄ie ꝓstructorē ꝓstituit. vba tua: tui discipli: ones tue mādauerūt effectui: xp̄o tabernaculū ꝓstruētes: necnō ⁊ seruis ei⁹. Hoc aūt nō ex intētiōe petr⁹ pferebat: ſz ispiratiōe spūs reuelātis futura. vñ segtur: Nesciens qd diceret. CYRIL. Nesciebat ēt qd diceret: neq;. n. aderat tps finis secli: nec pticipāde a sanctis p̄misse spei. Et cū iā sumeret ex ordiū dispēsatio quo pacto xp̄m oportebat desistere a mundi dilectiōe volentē pati p̄ eo. DAMA. Decebat etiam nō solū pstringere fructū incarnatiōis ad opus existentiuꝫ in monte: sed diffundi ad oēs credētes qō per crucem ⁊ passionem erat consummandū. TYTVS. Ignorabat etiaꝫ petrus qō dixerat: qz nō oportebat tribus tria tabernacula facere. Non enim cōnumerant̄ domino famuli: nec comparātur creature creatori. AMBRO. Neq; capit humana conditio in hoc corruptibili corpe facere tabernaculū deo: siue in animo siue in corpore siue in quolibet alio loco. Et q̄uis nesciret quid diceret: tamen pollicebatur officiuꝫ cui non inconsulta petulantia: sed primatum deuotio fructus pietatis accumulat: Nam quod ignorabat: conditionis fuit: quod promittebat deuotiōis. CHRY. Uel aliter. Eu

diebat q̄ oportebat ipm mori ⁊ tertia die resurgere. videbat aūt multā distātiā ⁊ solitudinē. vñ cōsiderauit q̄ plurimā haberet locū tutelā: ob hoc dixit: Bonū est nos hic esse. Viderat quoq; moyses q̄ nubē intrauit: ⁊ helias q̄ in mōtē ignē deduxit. Igit euāgelista cōfusionē mētis eius ex qua hoc pferebat ondens dixit: Nesciens qd diceret. AVGV. de cō. euan. Or aūt hic lucas dixit de moyse ⁊ helia: Et factū ē dū discederēt ab illo: ait petrus ad iesum: Preceptor: bonum ē nos hic ee. Nō debet putari cōtrariū ei qō matthēus ⁊ marcus ita cōiunxerūt petrū hec suggessisse: quasi adhuc moyses ⁊ helias cū domino loquerent. nō enī expresserūt tūc sz tacuerūt potius qō iste addidit illis discedētib⁹ ꝟ petrū dño suggessisse. THEOPHI. Petro aūt dicēte: Faciam⁹ tria tabernacula. dñs tabernaculū nō manufactū fabricat: ⁊ in eum ingredit cū pphetis. vnde subdit: Hoc aūt illo loquēte facta est nubes ⁊ obumbrauit eos: vt onderet q̄ non minor est patre. Sicut enī in veteri testamēto in nube hitare dñs dicebat: sic ⁊ nunc nubes suscepit dominū: nō caligino sa sed lucida. BASI. Nā obscuritas legis trāsierat: sic enī fumus ab igne: sic nubes a luce causata est. Verū q̄ nebula signū trāquillitatis est: ges future māsionis onditur p nubē operimentum. AMBRO. Diuini enī spūs est obumbratio ista que nō caligat affectib⁹ hoīum: sed reuelat occulta.

ORIGE. Hanc aūt gloriā discipuli sufferre nequeuntes: pcubuerūt humiliati sub potēti dextra dei nimiū timētes: cū scirent q̄ dictū fuit moysi: Nō videbit homo faciē mea ⁊ viuet. vnde sequit: Et timue. intrā. il. ī nubē. AMBRO. Cognosce aūt nubē istam non coacti aeris caligine piceā: ⁊ que celum tenebrarum horroze subtexat: sed lucidaz nubē que nos nō pluuialib⁹ aquis imadidet: sed ō q̄ mētes hominū in voce dei oīpotentis emissa fidei ros rigauit. segt enī: Et vox fa. est de nube di. hic est fili. me. dile. Non helias filius: nō moyses filius: sed: Hic est filius qué solum videtis.

CYRIL. Qualiter ergo oportebat eū qui reuera filius ē: factū vel creatū existimare: deo patre desuper intonante: Hic est filius me⁹. q. d. non vnus ex filys: sed qui vere ⁊ nāliter filius: ad cuius exemplar alij sūt adoptiui. Illi ergo ius sit obedire cum subdit: Ipsum audite. Et magis q̄ ad moysen ⁊ heliam: q̄ christus est finis legis ⁊ pphetarum. vnde signanter euangelista subdit: Et dum fieret vox: inuentus ē iesus solus. THEOPHI. Ne. s. putaret aligs hoc dictuz: hic est filius me⁹ dilect⁹: de moyse vel helia fuisse platum.

AMBRO. Recesserūt ergo illi vbi ceperat dñs designari: tres etiā in pncipio⁹ vident: vnus in fide: pfecte enī fidei vnum sūt. Ergo ⁊ illi quasi recipiunt in christi corpus: quia ⁊ nos vnum erimus in christo iesu: aut fortasse q̄ lex ⁊ pphete ex verbo. THEOPHI. Que aūt ex vbo ceperunt: i verbo desinunt: per hoc enī inuit q̄ vsq; ad tps aliq̄ lex et pphete apparerent: sicut hic moyses ⁊ helias. Postmoduz autem solus iesus illis recedentib⁹. nam tunc euangelium manet transactis legalibus. BEDA. Et nota sicut domino in iozdane baptiçato sic etiam in monte clarificato totius trinitatis mysteriū declarari: q̄ gloziam illius quam ī baptisinate confitemur: in resurrectione videbimus. Nec frustra spūscūs hic in lucida nube: illic apparet ī columba: q̄ qui nunc simplici coze fidem quam percipit seruat: tūc luce apte visionis q̄ crediderat cōtemplabitur. ORIGE. Non vult autem iesus dici que ipsius spectant ad gloriā aī suā passionē. vnde sequitur. Et ipsi tacue. ⁊ ne. dix. in il. die. quicq̄ ex his que viderāt. Offensi. n. fuissent: ⁊ precipue vulgus si vidisset crucifigi eū qui sic fuerat glorificatus. DAMA. Hoc etiam precepit dñs: sciens discipulos imperfectos qui nondum sortiti erant plenā spūs participationem: ne corda aliozum qui non viderant subuerterētur tristitia. Et ne proditor incitaretur ad inuidie rabiem.

¶ Factum est autem in sequenti die descendentibus illis de mōte: occurrit illis turba multa. Et ecce vir de turba exclamauit dicens: magr̄ obsecro te: respice in filiuz meū: q̄ vnic⁹ est mihi. Et ecce spūs apprehēdit eum: ⁊ subito clamat: ⁊ elidit ⁊ dissipat eum cum spuma: ⁊ vix discedit dilanians eum. Et rogaui discipulos tuos ut eijcerent illum ⁊ non potuerunt. Respondens aūt iesus dixit: O generatio infidelis ⁊ peruersa: vsq; quo ero apud vos ⁊ patiar vos? Adduc hūc filium tuum. Et cum accederet: elisit illum demoniū ⁊ dissipauit. Et increpauit Iesus spiritū immundū et sanauit puerū: ⁊ reddidit illū patri ei⁹. Stupebant autem omnes in magnitudine dei.

BEDA. Loca reb⁹ cōgruūt. In mōte orat dñs: trāsformatur: discipulis archana siue maiestatis aperit: i ferioza delcendens: turbe occursu excipit. vñ dr̄: Factū est au. in se. die de scen. il. de mon. oc. il. tur. multa. Sursū patris vocē pandit: dorsuz spūs malos expellit. vñ segtur: Et ec. vir ō tur. exclama. di. ma. obse. te: respi. in fil. m eū. TYTVS. Videt mihi ipiēs qdē hic esse. nō. n. dixit saluatoz: Fac hoc vel illud: sed respice. Hoc. n. sufficit ad salutē: sic pphēta dicebat: Respice in me ⁊ miserere mei. Et dic: In filiū meū: vt rōnabilem demonstret inuerecundiā: q̄ solus in multitudine clamat. Addit: Quia vnicus est mihi. q. d. null⁹ alius expectat patrus remediū senectutis. Cōsequenter explicat passionem vt audientē moueat ad pietatē dicens: Et ecce spi. apprehēdit eū. ⁊ sub. cla. ⁊ eli. ⁊ dis. eū cū spu. ⁊ vix discedit a. eū. Deinde videt criminari discipulos. Sed magis respōdet q̄ iuste verecundiā deposuerit dicens: Et rogaui discipu. tu. vt eū. il. q̄ nō potuerūt. q. d. nō putes q̄ leuiter ad te puenerim: stupēda ē dignitas tua: nec statī te molestaui: ad discipulos tuos accessi pmo: nūc q̄ nō curauerunt: cogoz pficisci ad te. vñ ⁊ dominus nō ipm sz gen⁹ incredulū increpat. Sequit: Respondens au. ie. O gene. infi. ⁊ puer. vsq; quo ero apud vos: ⁊ pa. vos? CHRY. Sed hūc hoīem multū ifirmari i fide euāgelioz scriptura oñdit ex pluribus: ex eo. s. q̄ dixit: Adiuua incredulitatē meā: ⁊ si potes. ⁊ ex eo q̄ christus dixit: Credenti oia possibilia sunt. CYRIL. Vnde melius puto incredulum reputatū demoniaci patrē q̄ ⁊ sacros apl̄os obiurgauit dicens eos nō posse imperare demonibus: potiꝰ aūt erat bonorādo deū ab eo petere gratiā: annuit enī veneratus. Quia dicit debilitari erga virtutē q̄ est in spūs malignos: eos: q̄ a christo adepti sunt potestatē eyciendi eos: gratiaz magis q̄ lūniaī q̄ fulgentes ea in quibus xp̄s operat. vnde offendit christus accusatis sanctis qbus est cōmissium verbū pdicationū sacrarū: pp qō dominꝰ increpat eū ⁊ cōcordes ei dicēs: O generatio infidelis ⁊ puersa. q. d. Tua tue ifidelitatis gratia effectū sortita nō est. CHRY. Nō aūt dirigit sermonē ad eū tm̄: sed ad oēs iudeos: ne faciat eū hesitare: oportebat enī scādaliçari q̄ plures. THEOPHI. q̄ aūt dicit: Peruersa. demostrat q̄ nō a pncipio neq; naturaliter inerat eis malicia: sed nā quidā erāt recti semen abrae exītes: sed per malicia erāt puersi. CYRIL. Quasi nescientes pceder rectis incessibus. cum eis aūt qui sic sunt dispositi: christus commozari dedignatur. vnde dicit: Usq; quo ero apud vos ⁊ patiar vos? ferens quasi moleste cozum conuersationem propter prauitatem ipsozum. CHRY. Per hoc etiaz ondit desideratum sibi esse suum recessum: ⁊ q̄ non erat gratue crucis patibulum: sed magis ipsozum conuersatio. HE DA. Non q̄ tedio superatus sit mansuetus ⁊ mitis: sed in similitudine medici si egrotum videat contra sua precepta

se gerere dicat: vsq; quo accedam ad domum tuā: me aliud iubente: te aliud facientē. Jn tantū aūt nō est iratus homini: ꝙz vitio vt statiz itulerit. Adduc huc filiū tuū. TYTVS. Poterat qdē solo iussu eū liberare: sed ꝓpalat suā passionē subyciēs ifirmū ꝓsentiū visioni. Deinde demoniū postq; dominū sensit: cōcutit puerū. vñ segtur: Et cū acce. eli. illuz demo. t dissipauit. vt sic ꝓi⁹ exprimat passio: deide adhibea tur remediū. CHRY. Nō tñ hoc dominus ad ostentatio nez facit: sed cā ꝑris: vt cū viderit demoniū conturbari ꝓpter solā vocationē: sic saltē inducat ad fidē futuri miracu li. de quo segtur: Et increpauit ihesus spiritui ĩmun. t sanauit puerum. CYRIL. Antea aūt nō erat patris sed demonis occupātis. Subdit aūt euāgelista stupere plebez in magnalys dei dicēs: Stupebāt aūt oēs in magnitudine dei. qō dicit ꝓpter donū christi: qui sacris quoq; apostolis contulit potestatē agēdi diuina miracula t imperandi demonibus. BEDA. Mystice aūt ꝓ qualitate meritoꝝ quotidie alys ascēdit dñs: dū pfectos quoꝝ cōuersatio in celis est sublimi⁹ extollēdo glorificat: t de eternis istruit: t docet que a turbis audiri nō valēt. Alys ār descēdit: dū terrenos t insipientes cōfortat docet t castigat. Dūc aūt demoniacū: matthaeus lunaticū: marcus surdū t mutū describit. Significat enī illos qui vt luna mutant ꝑ diuersa vitia crescentes t decrescētes: q muti sunt nō cōfitendo fidē. Sic surdi: nec ipsum fidei audiēdo sermonē. Dū puer aūt ad dñz accedit elidit: qz cōuersi ad dñm plerūq; a demonio graui⁹ pulsantur: vt vel odiū virtutis icutiat: vel expulsiōis sue vindicet iniuriā: sicut ecclesie ꝓmordys tot grauissima intulit certamina: quot suo regno doluit subito illata dispēdia. Nō puez aūt: q vim patiebat: ꝙz demoniū q iferebat increpat quia q peccātez emēdare desiderat: vitiū arguēdo t odiendo depellere: sed hominem debet amando refouere donec sana tum spiritalibus ecclesie possit reddere patribus.

¶ Omnibusq; mirātibus in oibus que faciebat: dixit ad discipulos suos: Ponite vos in cordib⁹ vestris sermones istos. Filius enim hominis futurū est vt tradat in manus hoiuz. At illi ignorabant verbū istud: t erat velatū ante eos vt nō sentirēt illud: t timebāt eū iterrogare de hoc verbo. CYRIL. Dia q̄cūq; opabat iesus admiratiōe digna pones oēs erāt. irradiabat. n. qddā ꝓcupuū t diuinū ĩ q̄lz opatiōe ipi⁹ ꝙz illō: Gloziā t decorē supponens ei. Et si oēs qdem mirarent ĩ his q̄ faciebat: ipse tñ hec q̄ sequunt: nō oib⁹ sed discipulis retulit. vñ dr: Oibusq; mirā. i oi. que facie. dixit ad disci. suos: Po. vos ĩ cor. ve. fmo. istos. Osteōderat in mō te discipulis gloriaz suam: t post hoc liberauerat quēdam a spū nequā: sed oportebat eū sustinere passionem ꝓ nobis Poterāt aūt discipuli cōturbari dicētes: Nunquid decepti sumus dū deū eē eū arbitraremur: Ut ergo scirēt qd circa ipsuz futurū erat velut quoddā depositū iubet eos in mente hr̄e passionis mysterium dicēs. Poni. vos in cor. vestris. Quod dicit: Vos: distinguit eos ab alys. Neqz. n. oportebat vulgares scire quoniā passurus esset: sed erāt potius certificandi: qñ mortuus resurgeret destruens mortē ne scandalizarent. TYTVS. Cūctis igit admirātib⁹ signa: ipe ꝓnunciat passionē: nō. n. signa saluāt: sed crux bñficia ꝑstat. vnde subdit. Filiꝰ. n. ho. futu. ē vt trada. in ma. hoiuz. ORIGE. Nō aūt exprimit manifeste a quo tradēdus sit: aligs enim dicit eū traditu ꝝ a iuda: aligs a pplo: Paul⁹ aūt dicit q deus pater ꝓ nobis oīb⁹ tradidit eū: sed iudas tanq̄ ꝓ pecunia tradēs eū hostiliter ꝓdidit: sed pr̄ bñficy cā. THEO. Eoꝝ aūt infirmitati dñs ꝙdescendens: t eos disciplina qua dam gubernās: qō de cruce dictū ē itelligere nō pmisit. vñ segtur. At il. igno. ver. istud: t erat vela. añ eos vt non senti.

illud. BEDA. Dec ignorātia discipuloꝝ nō tam de tarditate q̄z de amore nasciī: qui carnales adhuc t mystery crucis ignari: quē deū verū crediderūt: mortuuꝝ credere neguerūt. Et qz per figuras eum sepe loquentē audire solebāt: etiā que de sua traditione loquebaī: figuratiue eū illud significare putabant. CYRIL. Dicet ār aligs forsan: q̄liter ignorauerunt discipuli crucis xp̄i mysteriū: cū ꝑ vmbram legis ĩ plib⁹ locis tangeret: Dz vt paulus cōmemorat: vsq; ad hodiernum diem qñ legiī moyses velamē: adiacet cordi eoꝝ. Expedit ergo accedētes ad xp̄m dicere: Detege oculos meos t ꝓtēplaboz mirabilia de lege tua. THEO. Ui de etiā discipuloꝝ reuerentiā ĩ hoc qō segtur: Et time. iter. eum de hoc ver. Nam timoz gradus est reuerentie.

¶ Intrauit ār cogitatio in eos: qs eoꝝ maioz eēt. At ihesus videns cogitatōes cordis illoꝝ apphēdit puerū t statuit illū secꝰ se: et ait illis: Quicūq; suscepit puerꝝ istū ĩ noie meo: me recipit et quicunq; me recepit recipit eū q me misit. Nā q mioz ē iter oēs vos hic maioz ē. Rndēs ār ioānes dixit. Preceptoz: vidimꝰ quēdā in noie tuo ei̇cientē demonia et phibuimus eū: qz nō sequitur te nobiscum. Et ait ad illos ihesus: Nolite prohibere. Qui enim non est aduersum vos: ꝓ vobis est. CYRIL. Insidiaī diabolꝰ mltimode diligētib⁹ optimā vitā: t sigdē per carnales illecebras obsidere valeat alicꝰ mētē affectꝰ voluptatū exacuit: sigs ār hos effugerit laqos cupidis: glie suscitat passionē: q̄ qdē passio vane glie inuasit quēdā aplorꝝ suoꝝ. vñ dr. Intra. au. co. ĩ eos qs eo. esset ma. hoc enī cogitare est cupiētis ceteris supereſſe. Improbabile aūt puto oēs discipulos hāc egritudinē incurrisse: t iō nec crimē aliq̄ ꝓtra aliquē discipuloꝝ euangelista machinari videret exp̄mit ideterminate dicēs: q intrauit in eos cogi. THEOPHI. Uideī ār hāc passionē ex hoc ortā fuisse q demoniacū curare nō valuerūt: eis de hoc altercātib⁹: vno dicēte q nō ꝑpter meā impotentiā sed alteri⁹ curari nō valuit: vt ex hoc accensa contentio fuerit quis coꝝ maioz essz. BEDA. Uel qz viderāt petrū iacobū t ioanē sco⁹sus ductos ĩ mōtē: t petro claues regni celoꝝ ꝓmissas fuisse irati sunt: vel ipsos tres ceteris. vl petrū oibus eē ꝓlatū: vl qz tributi solutione petrū ipsi dño parificatū viderāt: ipsum ꝓceteris arbitrabāt ꝑferēdū. Dz diligēs lector hāc ĩtra cos q̄stionē et añ didragma redditū ĩueniet fuisse vsatā. Deniq; matthaeus hoc in caphar naū memorat eē gestū. dicit autez marcus: Et venerunt caphar naum qui cuz in domo essent interrogabat eos: quid in via tractabatis: At illi tacebant: Siquidē inter se in via disputauerunt qs illoꝝ eēt maioz. CYRIL. Dominus aūt qui nouit saluos facere videns ĩ mente discipuloꝝ super hoc cogitationē exortā velut q̄dā amaritudinis radicē ꝓ̄ius q̄z augmentū susciperet: radicitꝰ eā euellit. cū. n. inchoāt passiones ĩ nobis facile deuincunt: sed aucte difficile sunt mobiles. vnde segt: At ihesus vi. cog. cor. eo. appr̄e. pu. sta. eū pe. se. Discat q nudū hoiez putat eē iesum se errasse. q̄uis enī vbū caro factū sit: mās it tñ deus, nā solius dei ē posse rimari corda t renes. q aūt puer assūpsit t ponebat penes se: agebat cā aplorꝝ vtilitatis t nostre. Depascitur enī inanis glozie morbus vt plimum: qui pemi nent in hoibus alys. Puer aūt syncerā gerit mentez imma culatum cor: t manet in simplicitate cogitationuz: non ambit honores: nec nouit cuiusuis ꝓrogatiue modum: nec refugit videri non minus se habere: multam gerit seueritatē in mente t corde. Tales autem dominus ampleratur t diligit: t prope e dignatur habere. q. qui elegerūt que sua sūt sapere. Ait enim: Discite a me: quia mitis suz t humilis coz

de. vñ segt: Et ait il. qcūqz suscepерit puerz istuz i noie meo. me recipit. q. d. qñ vna t eadē ē merces honorantibus sanctis: siue forsan minim⁹ sit: siue preclarus honore t gloria: qz in eo xps suscipit: qūo non vanū est petere inuicez fungi progatiua: BEDA. In hoc aūt non simplr pauperes xpi ab his qui velint esse maiores. p eius docet honore suscipiē dos: vel malicia paruulos istos esse suadet. vnde cū dicerz: Quicūqz suscepit puerz istū: addit in noie meo: vt. s. formaz virtutis quā nā duce puer obseruat ipsi p noie christi ratio nis industria sequant. Sz qz t se i puero suscipi docet t ipe puer natus est nobis: ne putaret hoc esse solū quod videba tur subiunxit: Et qcunqz me recipit: recipit illum qui misit me. Tale se vtiqz ac tantū credi volēs: qlis t ḡtus est pr.

AMBRO. Qui enī imitatorē xpi recipit: xpz recipit: t q imaginē dei recipit: deū recipit. Sz qz imaginē dei nō poteram⁹ videre facta est nobis p incarnationē verbi pñs: vt reconciliaret nobis q supra nos ē diuinitas. CYRIL. Adhuc aūt magis insinuat pmissi verbi intentionē dicēs: Nā q minor est iter vos oēs: h maior ē. Oō ō modesto dicit: q nihil ō se sublime putat ppter honestatē. THEO. Qz ḡ dns dixerat: Qui minor est inter vos oēs hic maior est. timuit ioannes ne forte malū aliqō fecerit: ppria ptāte quēdā hoiez p hibentes. nā phibitio nō minorē phibentē oñdit: sed maiō aliqd sapiētē. vñ subdit: Ridens aūt ioānes dixit: Preceptor vidim⁹ quēdā i noie tuo eycientē demonia: t phibuimus eū. Nō qdē inuidētes: sz opationē miraculoz diiudicātes. nō enī cū eis miraculoz ptātē acceperat: neqz cū dominus miserat sicut illos neqz iesum in oib⁹ sequebat. vñ subdit: Qui non sequitur te nobiscū. AMBRO. Joānes enizz plūmū diligēs: t iō reamat⁹ plūmū excludēdū putat būficio eū q nō vtat obsego. CYRIL. Sz oportebat magis pēsare nō būc ipsū eē miraculoz auctorē: sz grāz q ē in eo q i vtute xpi miracula pficit. Quid aūt si nō cōnūeret aplis q xpi gra cozonāt mlte sūt differētie xpi donoz: sz qz tradiderat salnator ptātez aplis vt spūs inūdos eycerēt: putauerūt nulli alioz q sibi solis licere cōcessam gerere dignitatē. t iō accedunt scisciātes si liceat t alys hoc agere. AMBRO. Nō reprehendit ātt ioannes qz amore faciebat: sz docet vt noverit infirmoz eē firmorūqz distātiā. Et iō dns t si fortiores remunerat: tñ non excludit infirmos. vñ segt. Et ait ad il. ie.. Noli. phi. Qui. n. nō ē aduer. nos: p no. ē: Bene domine. nā t ioseph t nicodem⁹ occulti discipuli ppter metū: i tēpore tñ suū tibi officiū nō negauerūt: sz tñ q alibi dixisti: q nō est mecū aduersū me ē. t q mecū nō colligit dispergit: aperi nob ne videat eē cōtrariū. t puto qz sigs mētiū ꝓsideret scrutatorē: nō debeat dubitare vniuscuiusqz factū mēte discerni. CHRY. Illic enī cū dixit: Qui nō est mecū adsum me ē: ostendit diabolū t iudeos sibi esse cōtrarios: hic aūt oñdit eū qui in noie christi demones eyciebat in parte cū eis existere. CYRIL. q. d. Pro vob q xpz diligitis: sūt qui prosequi volunt que ad ipsius gl'iam spectant: eiusdem gratia cozonati. THEOPHI. Mirare aūt xpi virtutez qualiter per indignos t non discipulos eius gra operat: sic t per sacerdotes scificant hoies: qbus sacerdotes sancti nō fuerint. AMBRO. Cuz aūt h eos: q possunt per man⁹ impositionem imundis imperare spiritibus in noie iesu neget eē phibendos: sm matthēū dicit bis: Nō noui vos. Sz advertere debem⁹ ñ eē sniaz discordiā: sz illō censeri q ñ solū officyī clericos: sz ēt vtutis opa regrāt: tñqz eē xpi noñ. vt ēt parū scīs opitulet ad pfidiū: t si ñ opitulet ad graz. vñ nemo purgati hois sibi gram vendicet: i quo eterni nois vtus pperata sit. nō enī merito suo diabolus: sed odio sui vincit.

BEDA. Itaqz in hereticis t malis catholicis non sacramenta cōmunia in quibus nobiscum sunt t aduersum nos non sunt: sed diuisionem paci veritatiqz contrariam qua aduersum nos sunt t dominum non sequuntur nobiscum detestari t prohibere debemus.

Factū ē aūt duz complerent dies assūptōis eius t ipe faciē suā firmauit vt iret in hierusalē. Et misit nūcios āte cōspectū suū: t eūtes intrauerūt in ciuitatē samaritanoz vt parēt illi. Et nō receperūt eū: qa facies ei⁹ erat eūtis hierlz. Cum vidissent aūt discipuli ei⁹ iacobus t ioannes dixerūt. Dne vis dicim⁹ vt ignis dēscēdat ō celo t ꝯsūat illos? Et conuersus increpauit illos t dixit: Nescitis cui⁹ spūs estis. fili⁹ hominis non venit animas perdere sed saluare. Et abierunt in aliud castellum.

CYRIL. Cū īmineret tps q decebat dñm pacta passione salubri: celū ascēdere: decreuit ascēdere hierosolymam. vñ dicit. Factū ē au. dū cōple. di. assum. ei⁹ t ipse faci. iu. firma. vt iret in hierusalē. TYTVS. Qz ibi oportebat vez agnū offerri vbi figuralis agnus īmolabatur. Dicit aūt: Firmauit faciem suā. i. non huc t illuc ibat: nec perambulabat vicos t municipia: sed iter tenebat versus hierusalez. BEDA. Lessent ergo pagani quasi hominez videre crucifixū: quem t tempus siue crucifixionis cōstat quasi deum prenūciasse. t quasi sponte crucifigendus locum quo crucifigēdus erat firmata facie ideſt obstinata atqz impterrita mēte petiisse. CYRIL. Misit autez nuncios paraturos ei t commētatib⁹ eius hospitium: qui cum iuissent ad terram samaritanozum: non fuerunt admissi. vnde segtur: Et mi. nun. in. ante conspe. suum. Et eun. intraue. in ciuita. samari. vt para. il. t nō recepe. illum. AMBRO. Discе quia recipi noluit ab his quos sciebat non simplici mente cōuersos: nam si voluisset ex indeuotis deuotos fecisset: sed deus quos dignatur vocat: t quem vult religiosum faciat. Cur autem nō receperunt euangelista memorat dicēs: Quia facies eius erat euntis in hierusalē. THEO. Sed si intelligamus q propter hoc illum non receperunt: quia ire hierusalez determinauerat: inueniunt hi excusati q non receperunt eum: Sed dicendum est q in hoc q dicit euangelista: Et nō receperunt illū: intelligitur illud q neqz in samariaz venit. deinde quasi aliquo interrogante: quare non receperūt ipsum: neqz eos adiuuit: soluēs h dic: nō quia impotens esset: sed q illuc ire nolebat: sed magis hierosolymam. BEDA. Vel hierusalem ire conspiciētes samaritani dominū non recipiunt. nō enīz contuntur iudei samaritanis: vt ioannes oñdit. CYRIL. Sed cum dominus: qui añ omnia nouerat: sciret q ei⁹ nuncy non essent a samaritanis recipiendi: ideo tamē precepit eis q precederent: quia mos erat ei omnia satagere erga profectum discipulorum. Ascendebat quidem hierosolymam propinquante tempore passionis. vt igitur quando pati videret nō scandaliçarentur: considerātes q oportet patientes esse cum contumelias inferunt aliqui: premisit quasi quoddam preludium samaritanoruz repulsam. Profuit autē eis t aliter. Futuri enim erāt doctores orbis terrarum: ciuitates t villas percurrentes ad predicandū euangelicam doctrinam: quibus aliquando occurrerent aliqui minime recipientes sacram predicationem. quasi non concedentes secum cōmorari iesum. Docuit igitur eos q dimittere nam annunciantes doctrinam plenā esse debebant patiētia t mansuetudine. Non autem hostiles t iracundi: t in peccantes in eos attrociter insurgentes: sed adhuc nō erāt tales. īmo zelo feruido ꝯcitati: volebāt ignem de celo sup eos deducere. Sequitur: Cum vi. au. discī. eius iaco. t io. dixe. Domine vis dici. vt ig. descen. de ce. t consum. illos: AMBRO. Sciebāt enim t phinees reputatum ad iusticiam: quia sacrilegos interemerat: t ad preces helie ignem descēdisse de celo: vt ꝓphete vindicaret iniuria. BEDA. Sācti

eniz viri qui optime scirent mortẽ istã que aiam dissoluit a corpore non esse formidandam: sed eorũ tamẽ aĩum qui illam timerent: nonnulla peccata morte punirent quo t ui uentib⁹ v: ilis met⁹ incuteret t illos qui morte puniebant: non ipsa mors noceret: sed peccatũ quod augeri posset si uerent. AMBRO. Sz vindicet qui timet: vindictã non querit: q ns timet. silr ostendit nobis in apostolis fuisse me rita ꝓphetaꝝ: qñ eandẽ sibi ptãtẽ quã ꝓphã meruit ipetrã di iure psumũt: t bñ psumũt q ad sermonẽ suũ ignis ꝺ celo descẽderet: qñ filij sunt tonitrui. TYTVS. Censet ãt ab eis multo iustius esse samaritanos perire: dominum nõ admittẽtes: cũ q nquaginta seruũ excludere tẽtantes. Dñs aũt in eos nõ cõmouet: vt oñderet q nõ ꝺz vltionis studiũ pfectã virtus nec vlla sit iracũdia vbi plenitudo sit charitatis. nã nec excludẽda est ifirmitas: sz iumãda procul a religiosis indignatio: pcul a magnanimis cupiditas vltionis. vñ seq tur: Et ouer. icre. il. t di. Nescitis cu. spi. estis. BEDA. Reprehendit in eis dñs nõ exemplũ ꝓphete sancti: sz ignorantiã vindicandi que adhuc erat in rudib⁹: aiaduertẽtes eos nõ amare correptionem: sed odio desiderare vindictã. Ita postea cũ eos docuit: qd esset diligere ꝓximũ tanq̃ seipz: infuso ẽt spũsco nõ ꝺfuerũt tales vidicte: cuis multo rari⁹ cũ in veteri testõ: q: sicut segr: Eli⁹ ꝺo. nõ ve. ani. perde. sed saluare. q. ꝺ. t vos ergo q eius spũ signati estis etiã acta eius imitamini: nunc pie consulentes: sed in futuro iuste iudicãtes. AMBRO. Non enĩ semp in eos qui peccauerunt est vindicandũ: q: nõnũq̃ ampli⁹ ꝓdest clemẽtia tibi ad patiẽtiam: lapso: ad correptionem. Deniq̃ samaritani citi⁹ crediderunt a quibus hoc loco ignis arcetur.

¶ Factum ẽ aũt ambulantibus illis in via dixit q dam ad illum: Sequar te quocunq̃ ieris. Dixit illi iesus: Vulpes foueas habent: t volucres celi nidos: filius aũt hois non habet vbi caput suũ reclinet. Alt aũt ad alterũ: Sequere me. Ille aũt dixit: Dñe pmitte mihi primũ ire: t sepelire patrẽ meũ. Dixitq̃ ei iesus: Sine vt mortui sepeliant mortuos suos: tu aũt vade t anũcia regnũ dei. Et ait alter: Sequar te dñe: sz pmitte mihi primũ renũciare his qui domi sunt. Ait ad illuz iesus: Nemo mittẽs manũ suã in aratruz t aspiciens retro: aptus est regno dei.

CYRL. Et si munific⁹ sit oĩuz dñs: nõ simpliciter t ipse uide singulis dat superna t diuina dona: sz illis q digni sunt recipere: qui. s. aĩam suã alienant a maculis prauitatũ: t hoc nos docet euãgelicoꝝ ꝺctoꝝ vt⁹ cũ dicit: Factũ est au. am. il. in via: di: q. ad illũ. Segr te quocũq̃ ieris. Primo gdẽ plima cõtinet in accessu iuertia: ñter oñdit q plenus sit impudẽtia nimia. neq̃ n. simplr xp̃z seq petebat: sic aly plures de populo: sz magis insiliebat ad aplicas dignitates: cũ paulus dicat: Nõ assumat g sq̃ sibi honorẽ sz a deo vocat⁹.

ATHANA. Alius ẽt fuit eqparare se incõprehensibil saluatoris ptãti dicẽs: Sequar te quocũq̃ ieris: eo q sequi saluatorẽ simplr ad eius audiendã doctrinã possibile ẽ humane nature ꝓprietate qua fungit erga hoies: non est aũt possibile secũ cõcurrere vbilibet exñti: ipse nãq̃ incõprehensibilis est: t nõ circũscribit loco. CYRIL. Alio quoq̃ modo non immerito recusabilẽ facit eũ: docebat enĩz ipm crucẽ suã accipere ad sequendũ dñm: t abrenũciare pñtis vite affectib⁹: t hoc dñs in eo reprehendit: non vituperans sed corrigẽs. Segtur: Et ait illi iesus: Vulpes foueas hñt: t volucres celi nidos: filius aũt hois nõ habz vbi ca. su. reclĩet. THEO. Quia enĩz viderat dñm multũ populũ adducentẽ putauit q ab eis haberet preciũ: t q si ipse dñm sequeret posset pecunia cõgregare. BEDA. Unde dr ei: Quid me ꝓpter diuitias t lucra hui⁹ seculi cupis sequi: cũ tãte sz pauptatis vt nec hospitiolũ gdẽ habeã t nõ meo vtar tecto: CHRY. Aspice qualiter pauptatez quã dñs docuerat per opera demonstrat. Nõ erat ei mẽsa: non cãdelabrum nõ domus: nec quicq̃ aliud taliũ. CYRIL. Distice aũt significatio: vulpes t volatilia celi malignas t astutas potestates demonũ vocat. q. ꝺ. quando vulpes t volatilia ĩ te mãsionẽ hñt: qualiter christus in te requiesceret: Quid cõe ẽ luci t tenebris:

ATHANA. Uel in hoc dñs magnitudinẽ sui mũeris docet. q. ꝺ. Oia generabilia circũscribi pñt: verbũ vero dei incõprehẽsibilis ptãtis ẽ. Et iõ ne dicas: Sequar te quocũq̃ ieris. Letaꝝ si velis discipulus fieri: abdices irrõnabilia: eo q ꝓ impossibile est euz qui morat in irrationabilitate: vbi discipulũ fieri. AMBRO. Uel vulpes hereticis ꝓparat: fallax q ꝓpe aĩal t insidys semp intẽtũ t rapinã fraudis exercet. Nihil tutũ: nihil ociosuz: nihil patit eẽ secuꝝ eo q ꝓ intra ipz hospitia hominũ predã requirũt. Ita sunt heretici: q domum sibi parare non norunt: sed circũscriptionibus suis alios decipere conãtur. hoc aĩal neq̃ mãsuescit vnq̃. vnde apls ait: Hereticũ post vnã correctionẽ deuita. volucres vo celi frequenter ad nequitie spiritalis similitudinẽ deriuantur: t veluti nidos quosdã struũt in pectoribꝰ ꝓprobaꝝ: t iõ dñante versutia in affectibus singulorũ nulla põt diuinitatis esse possessio. Ubi aũt mentẽ pbauerit ĩnoxiã: supra ipz quodãmodo vim sue maiestatis reclinat: q: profusiore ẽdã gra bonoꝝ pectoribꝰ iserat. Sic igr nõ videt cõuenire rõni vt simplicẽ fidelẽq̃ ipsum arbitremur: qui domini dignatione respuit: cũ indefessi famulatus obsequium spopõdisset. Sed dñs nõ obsequioꝝ speciem: sed pluritatẽ querit affectus nec obsequiũ eius admittit: cuius nõ probatur officium: circũspectũ eteni fidei ꝺz eẽ hospitiuz: nedũ ifidelibus nr̃e dom⁹ interna reseram⁹: i alienã pfidiã ipzouida credulitate labamur. Itaq̃ vt aduertas deũ nõ cultus aspernatẽ eẽ sed fraudis: qui repudiauit fraudulentũ elegit innocentem. Sequit. Ait aũt ad alterũ: Sequere me. Sed hoc dic ei cuius prem iam sciebat mortuũ. vñ segtur: Ille aũt dixit: Dñe pmitte mi. pri. ire t sepe. pa. meũ. BEDA. Non discipulatũ respuit: sed expleta primũ paterni funeris pietate: liberior asseq ꝺsiderat. AMBRO. Sz dñs quos miss ad uocat. vñ segtur Dixitq̃ iesus: Sine vt moz. se. moz. su. tu aũt va. t annũ. reg. dei. Cũ religiosiuz humani corpis sepeliẽdi acceperim⁹ offiñ: quo prni quoq̃ funeris sepultura ꝓhibetur: nisi vt itelligas hũana post habẽda diuinis: bonũ studiuz sz mai⁹ impedimẽtũ. nã qui ptitur studiũ: ꝺriuat affectũ: qui diuidit curam differt profectum: ergo prius sunt obeunda q̃ maxima: nã t apli ne occuparent studio dispẽsandi ministros paupib⁹ ordinarũt. CHRY. Quid aũt magis necessariũ prnis exegis: qd facili⁹: cũ nõ eẽt mltũ tpis dãduz: p hoc docemur q ꝓ minimũ tpis frustra ducere ꝺcet: t si mille cogentia sunt: imo pferre spiritalia cũctis admodũ necessarys. Diabolus. n. insistit attẽtus volẽs aliquẽ aditũ iuenire: t si modicã sumat negligẽtiã magnã operat pusillanimitatẽ. AMBRO. Nõ ergo paterni funeris sepultura ꝓhibetur: sed necessitudini generis diuine religiõis pietas anteferr. Illud ꝓfectibus reliquitur: hoc mãdatur relectis: quo aũt mortui sepelire mortuos possunt: nisi geminã hic intelligas mortẽ: vnã nature: alterã culpe. Est etiã mors tertia: ĩ qua pctõ morimur: deo viuim⁹. CHRY. Cum ergo dixisset mortuos suos: oñdit hũe nõ eẽ mortuũ ei⁹. puto. n. de numero ifideliũ fuisse defunctum. AMBRO. Aut q: sepulchrũ patens est guttur ipioꝝ: memoria eoꝝ abolenda pscribit: quoꝝ simr cũ corpe meritũ occidit: nec renocat ab officio pris fili⁹: sz fidelis a pfido cõlocatione secernit: nõ iterdictũ ẽ muneris: sz religiõis mysteriũ cõmunionẽ nobis cum gẽtibus mortuis nõ futurã. CYRIL. vel aliter: Erat enĩz

pr̃ senectute grauat⁹.putat aũt honestũ aliqd agere dũ ꝓpo neret obfuare ei debitã pietatẽ:ꝫ illud:Honora pr̃em tuũ ⁊ matrẽ tuã.vñ vbi vocat⁹ ẽ ad euangelicũ mysteriũ dicẽte dño:Sequere me.q̃rebat ĩducias q̃ sufficere possent ad de/crepiti pr̃is sustẽtationẽ dicẽs:Permitte mihi pr̃imũ ire ⁊ sepelire patrẽ meũ. nõ q⁹ defunctũ patrẽ sepelire rogaret: neq;.n.xps hoc agere volentẽ ipediuisset:sed dixit sepelire .i.sustẽtare ĩ senectute vsq; ad mortez. Sz dñs ad eũ dixit: Sine mortuos sepelire mortuos suos.erant.n.⁊ alij curato res linea parẽtele astricti:ꝫ vt estimo mortui eo q⁹ nõdum xp̃o crediderãt. Vnde pcipe q⁹ pferẽda sit pietas qua deo te nemur amori parẽtũ:qbus reuerentiã exhibemus:q; p eos geniti sum⁹.Sz oĩum de⁹ cũ nõ essem⁹ ad eẽ nos cõduxit: parẽtes qũt facti sũt ministri ĩtroitus ad eũ. AVGV.de con.euã. Dec q̃ dicebat dñs illi cui dixerat:Sequere me.Ali⁹ vo discipul⁹ misit se in medio:cui nemo aliqd dixerat.vñ se quit:Et alter ait.Sequar te dñe:ꝫ pmitte mihi ire ⁊ renũciare bis q domi sũt.nescite quõ fieri solet querãt me.

CYRIL.Imitãda aut̃ hõ ꝓmissio ⁊ omni laude plena: ꝫ q̃rere renũciare bis q domi sunt licẽtiãdo se ab eis:oñdit q⁹ vtcũq; diuisus sit a dño:dũ hoc pfecte adire ꝓposuerit mẽte.nã velle cõsulere ꝓximos nõ ꝓsensuros: huic ꝓposito ĩdicat se vtcũq; labẽtẽ.pp qõ dñs hoc ip̃robat.Sequtur:Ait ad illũ iesus:Neo mit.manũ suã ĩ aratrũ ⁊ respiciẽs retro apt⁹ est regno dei.Apposuit manũ aratro:q affectuosus ẽ ad sequẽdũ:tñ respicit retro q dilationẽ petit:occasiõe redeun di ad dñz:⁊ cũ ꝓpings ꝓferẽdi. AVGV.de vbis dũi.q.d. ei:Vocat te oziẽs:⁊ tu attẽdis occidẽtẽ. BEDA.Manũ ẽt cuilibz ĩ aratr̃ mittere ẽ q̃si quodã ꝓpũctõis ist̃ro.lignor ferro dñice passiõis duritiẽ sui corzdis atterere atq; ad serẽ/dos bonor̃ ope̅ fructus apire:quã figs excolere incipiens cum vxore loth ad ea que reliquerat respicere delectat̃:fu turi iã regni mũere p̃uat̃. GRECVS.Crebri nãq; ĩtuit⁹ eor̃ q̃ defuim⁹ pp ꝓsuetudinẽ trahũt ad retroacta:violẽtũ .n.qd vsus ẽ ad retinẽdũ sibi:Nõne bit⁹ ex vsu.ex hĩtu vo nã ĩascit̃:Naz vero amouere vl̃ alterare difficile.Nã ⁊ si paulisp declinet coacta:redit ad seip̃z velociter. BEDA. Si ãt secutur⁹ dñz discipl'us gavel domi renũciare velit ar guit̃:qd fiet illis:qui nulla vtilitatis gratia sepe visitant do mos illorum quos in mundo reliquerunt:

CA .X.

POst hec aut̃ designauit dñs ⁊ alios septuagintaduos:⁊ misit illos binos añ faciẽ suaz ĩ oẽz ciuitatẽ ⁊ locũ quo erat ipse venturus. Et dicebat illis Messis quidem multa:operarij au/tem pauci. Rogat cautem dominum messis vt mittat operarios in mẽssem suam.

CYRIL.Certificauerat de⁹ p.pphas:q euãgely p̃dicatio salutaris ꝓphẽsura erat nõ solũ ist̃l'z ẽt gẽtiũ greges. Et iõ a xp̃o post.xy.apl'os ⁊ alij.lxxy.sũt ist̃ituti.vñ dr̃. Post h̃ ãt ꝺsignauit dñs ⁊ alios.lxxy. BEDA.Bñ.lxxy. mittũt̃:qz totidẽ mũdi gentiũ euãgeliũ p̃dicandũ erat:vt quõ.xy.pri mo pp.xy.tribꝰ ist̃l'it:ita ⁊ hi pp exteras gẽtes destinarẽt̃ ibu endas. AVGV.de que.euã.Sic ẽt.xxiiy.bozis tot⁹ozbis pagit̃atq; lustrat̃:ita mysteriũ illustrãdi ozbis p euãgeliuz trinitatis ĩ.lxxy.discipul'itimat̃:ter.n.xxiiy septuagitaduo faciũt. BEDA.Sic ãt.xy. apl'os formã ep̃oz p̃mõstrare nemo ẽ q dubitz:sic ⁊ bos.lxxy.figurã p̃sbyteroz.i.scõi ozdi nis sacerdotũ gessisse sciẽdũ ẽ: taz ⁊si p̃mis eccl'ie tpib⁹:vt apostolica scriptura testis ẽ: vtriq; p̃sbyteri vtriq; vocabã tur ⁊ ep̃i:quor̃ vnũ sapie maturitatẽ: aliud industriã cure pastoralis significat. CYRIL.Dui⁹ ẽt forma ĩ vbis moy/si figurabat̃:q iubẽte deo.lxx.elegit qbus de⁹ sp̃m infunde bat. In numeris etiã scriptũ est de filys ist̃l'q venerũt ĩ be lim qõ interp̃tat̃ ascẽsus:⁊ erãt ibi.xy.fontes aquar̃:⁊.lxx. palme.Cõuolãtes enĩ ad augmẽtũ spiritale reperiem⁹.xy. fontes.s.sacros apostolos: a quib⁹ baurim⁹ salutis sciaz:sic a fontibus saluatoris:⁊.lxx.palmas:hos.s.q nunc destinati sunt a xp̃o.Est enĩ palma arbor bone medulle: bñ radicata ⁊ fertilis:⁊ semper nascẽs ĩ aquis:alta simul ⁊ frõdes porzi/gens sursum.Segt̃:Et misit illos binos. GREGO.i ho. Binos ĩ predicatione discipulos mittit:q; duo sunt p̃cepta charitatis:dei.s.amor ⁊ p̃rimi:Aut min⁹ q̃z inter duos chari/tas haberi nõ potest:q̃tenus h̃ nobis tacit⁹ ĩnuar:q; q chari tatẽ erga alter̃ nõ habz:p̃dicatõis offiñ suscipere nullaten⁹ debet. ORIGE.Sic ẽt ex duodecĩ bini ⁊ bini numerati fuerũt:vt in eor̃ catbalogo matthe⁹ oñdit:q⁹.n.bini famu/larent̃ dei vbo ãtiquũ eẽ videt̃.Eduxit.n. de⁹ isrl' ꝺ egypto p man⁹ moysi ⁊ aaron. Josue quoq; ⁊ caleph cõzdantes p̃cauerunt ꝓuocatũ a.xy.explozatozib⁹ pplm.vñ dr̃. Fra fratre adiut⁹ vt ciuitas vallata. BASI.Simul ẽt p hoc i/dicauit q⁹ si aliqui pares sunt in spiritalib⁹ donis:hoc nõ si net in eis prevalere ꝓprie opinionis passionẽ. GREGO. in ho.Bene aũt subdit:Añ faciẽ suã ĩ oẽm ciuitatẽ ⁊ locum quo erat ipse venturus.Predicatozes aũt suos dñs segt̃:qz p̃dicatio preuenit:⁊ tũc ad mẽtis nr̃e habitaculũ dñs venit quãdo verba exhozatõis p̃currũt:atq; per hoc veritas in mẽte suscipitur.Hic p̃dicatozibus esaias dicit:Parate viã domini:rectas facite semitas dei nr̃i. THEO.Designaue rat aũt dñs discipulos ꝓpter multitudinẽ doctozib⁹ idige/dituri erãt ĩnumerabiles exũtes:multis doctozib⁹ indige/bant.vñ segt̃:Messis qdẽ mlta. CHRY.Sz q̃r messez vocat:cũ res ad pñs exozdiũ sumãt:nõdũ iacto aratro: aut sulcis ꝓductis de messib⁹ tractat.poterãt enĩ discipuli va cillare ⁊ secũ meditari:⁊ dicere qual'r nos numerus bz̃uis emẽdare poterim⁹ totũ mũdum:idiote sophistas:munitos nudi:dñantes subiecti.Ne igit̃ cõsideratõe taliũ turbaren/tur:vocat euangeliũ messẽ.q.d.parata sũt oĩa:mitto vos ad paratã collectionẽ fructuũ eodẽ die:⁊ serere potestis ⁊ me/tere.Sic q̃ colon⁹ exiẽs ad messes letat̃:sic etiã vos multo ampli⁹ ⁊ alacri⁹ nec̃iuz est exire ĩ mũdũ.naz hoc negocium messis ẽ:agros nob exhibẽs p̃paratos. GREGO.i ho.Sz nõ sine graui meroze log possum⁹ qõ subdit:Opa.aũt pau. qz ⁊ si sunt q bona audiãt:desũt q dicãt:Ecce mũdus facer dotib⁹ plen⁹.ꝫ tñ in messe dei rarus valde repit̃ opator:qz offiñ qdẽ sacerdotale suscipim⁹:ꝫ opus officij nõ ip̃lemus.

BEDA.Sic ãt messis mlta ẽ ois turba credẽtiũ:ita ope/rary pauci sũt apl'i:⁊ imitatozes eozũ q mittunt̃ ad messez.

CYRIL.Sic ãt agri spacioſi messores mltos exigũt:sic ⁊ mltitudo credituror̃ xp̃m.vñ subdit:Ro. er.do. mes. vt mit.op.in mes.suã.Illo ãt attẽde q⁹ cũ dixissz:Rogate dñs messis vt mittat oparios ĩ messez suã:ipe postmodũ hoc q egit.Ipe igit̃ ẽ dñs messis:ac p eũ:⁊ cũ eo de⁹ pr̃ oib⁹ oñat.

CHRY.Multiplicauit aũt postmodũ eos:nõ addens ad numer̃ ꝭz cõcedẽs vtutẽ.Insinuat aũt q⁹ magnũ donũ est oparios mitti ĩ messẽ dĩnã.p hoc qõ dic̃:dñs messis sup hoc eẽ rogandũ. GREGO.Per hoc ẽt iducẽdi sũt subditi:vt p̃o suis pastozibus rogẽt:vt digna eis opari valeãt:nec ab exhoztatione tozpeat lingua.sepe enĩ p sua negtia p̃dicantiũ restringit̃ lingua.Sepe vo ex subiectoz culpa agit̃:vt eis q p̃sunt predicationis sermo subtrahatur.

Ite ecce ego mitto vos sicut agnos ĩter lupos Nolite portare saculum neq; peram neq; calcia menta:⁊ neminem per viam salutaueritis.

CYRIL.Narrat lucas ꝓñr.lxx.discipl'os vẽdicasse sibi a xp̃o apl'icã eruditionẽ:modestiã:ĩocẽtiã:egtatẽ:nihilq; mũdãoz sacris p̃dicatõib⁹ p̃ferre.aspirare ãt adeo ad fozti dinẽ mentis vt nullũ terribiliũ fozmident:neq; ipsã mortẽ

vñ dicit: Ite. CHRY. Erat.n. iter oĩa picula eox solatiuz virt⁹ mittẽtis eos. ⁊ ideo dicit: Ecce ego mitto vos. q. d. hoc sufficit ad cõsolationẽ vestrã: hoc sufficit ad sperãdũ ⁊ nõ timẽdũ supueniẽtia mala: que significat subdẽs: sicut agnos inter lupos. ISIDO. abbas: Denotãs simplicitatẽ ⁊ innocẽtiã: nã ꝺbacchãtes ⁊ sua enormitate iniuriãtes nature nõ agnos appellat sed bedos. AMBRO. Cõtraria aũt sunt sibi ista ą alia. vt alia ab alys deuorent. s. agni ą lupis: sz bonus pastoz lupos gregi suo timere non nouit. Ideoqz isti discipuli nõ i predã: sz ad grãm dirigũtur: sollicitudo.n. pastoris bõi efficit vt lupi ĩ agnos audere nihil possint. Mittit ergo agnos iter lupos vt cõpleret illud. Tũc lupi ⁊ agni simul pascent. CHRY. Hoc.n. fuit mãifestũ indiciũ ꝑclari triũphi: vt circũdati eẽnt discipli xpi ab hostib⁹: quasi agni iter lupos eos tamẽ cõuerterẽt. BEDA. Ut specialiter lupos vocat scribas ⁊ phariseos qui sunt clerici iudeoruz. AMBRO. Vel lupis sunt heretici cõpandi. lupi.n. bestie sunt que insidiantur ouilib⁹ ⁊ circa pastorales versant casas. Ꝑa bitacula domox intrare nõ audẽt. sõnũ: canũ abstiã: aut decipiam pastox explorãt: ouiũ guttur inuadũt: vt cito strãgulẽt: feri: rapaces: natura corpis rigidiores: vt se facile nõ possunt inflectere: impetu quodaz suo ferũtur: ⁊ iõ sepe deludunt. Siquẽ priores boies viderit: vocẽ eius quadã nature vi feruntur eripe. si aũt hõ pri⁹ eos viderit: exagitati mẽorãtur. Sic heretici insidiantur ouilib⁹ xpi: fremunt circa caulas nocturno tpe. semp.n. pfidis nox ẽ: ą lucẽ xpi nebulis prauę interpretatiõis obducũt stabula tũ xpi intrare nõ audẽt. ⁊ iõ nõ sanant. sic curat⁹ ẽ ille in stabulo ą icidit in latrones. Explorãt pastoris absentiã: qz pñtibus pastoribus oues xpi incursare nõ possunt. Quadã ẽt mẽtis intẽtione duri ac rigidi nequaquã solẽt a suo errore deflectere: quos scripture ver⁹ interꝑs xps illudit: vt iuanũ suos effundãt impetus: ⁊ nocere non pñt: qui siquẽ versuta disputatõis sue circũscriptiõe preueniũt: faciũt obmutescere. mutus ẽ.n. ą verbũ dei non eadẽ qua ẽ gloria ꝓfiteꝛ. Caue igit ne tibi vocẽ tollat beneꝺicus ne priozẽ nõ ipe deꝑbenderis. serpit.n. dũ latet ei⁹ pfidia. si aũt cõmẽta ipietatis ei⁹ agnoueris: iacturã pie vocis timere non poteris. Guttur inuadũt: vitalibus vulnus affigunt dũ aiam petũt. Si etiã audies aliquẽ sacerdotem dici ⁊ rapinas eius cognoscis: foris ouis: itus lupus est: qui bumane necis ĩsaturabili crudelitate rabiem suam desiderat explere. GRE. In pastorali. Multi enim cum regiminis cura suscipiunt: ad lacerãdos subditos inardescũt: terroreꝫ ptãtis exhibent. Et quia charitatis viscera non bẽnt: deum videre appetũt: pres se esse minime recognoscũt: humilitatis locũ i elatione dñatiõis imutãt. Cõtra que oĩa ꝓsideranꝺũ nobis ẽ qz sicut agni iter lupos mittunt: vt sensũ fuandi innocẽtie moꝛsũ malitie nõ habeamus. Qui enĩ locũ pdicationis suscipit mala inferre nõ ꝺz: sed tolerare. Quez ⁊ si qñ zelus rectitudinis exigit vt erga subꝺtos seuiant: intus tamen paterna pietate diligat quos foris quasi ĩsequẽdo castigat. Qz tunc rectoꝛ bene exhibet: cũ terrene cupiditatis bonoribus nequaqꝫ mentis colla supponit. vnde subdit. Nolite portare saccũlũ neqz perã. GREGO. nazãzenus. Quox sũma ẽ vt adeo virtuosi existãt: q nõ minus ꝑpter vite modũ qꝫ ꝑpter eox vbũ euãgeliũ ꝑficiat. GREGO. in eçechiele. Tãta enĩ pdicatorũ ꝺz esse ĩ deo fiducia: vt pñtis vite sũptibus ꝙuis nõ ꝓuideat: tamẽ sibi hos non deesse certissime sciat. Ne dũ mens eius occupat ad tpalia: min⁹ alys ꝓuideat eterna. CYRIL. Sic igit ꝓcepat: nec de ipso suꝺbiecto curã hre cũ dixerat: Mitto vos sic agnos iter lupos. Nec etiã ꝓcessit sollicitos eẽ erga extrinseca corpi: cũ dixit: Nolite portare saccũlũ neqz perã. Nec etiã cõcessit portare aliquid eox q̃ nõdum vnita sunt corpori. vnde subdit: Nec calciamẽta. Nõ autẽ saccũlũ ⁊ perã portare ꝓhibuit: sed nec aliquam study distractionẽ permisit assumere: qui nec ob obuiãtiũ salutatõe distrahi voluit. vñ subdit: Et neminẽ ꝑ viã salutaueritis. Nõ ⁊ dudũ ab heliseo dictũ fuit. q. d. recto tramite ad opus ꝓcedite: nõ alternãtes benedictiõibus benedictões. Damnũ.n. ẽ expẽdere tps ꝓdicatiõib⁹ ꝙpetẽs.

AMBRO. Non g̃ hic dñs ꝓhibuit q beniuolẽtie displiceret offiñ: sz q psequẽde deuotiõis intẽtio plus placeret.

GREGO. naçãçenus: Mãdauit etiã hoc eis dñs ad vbiglã: ne videret ĩ eis magis vigere blãditias: voluit etiam eos nõ eẽ sollicitos ĩ vbis alienis. GRE. in hom. Nec autẽ vba sigs etiã ꝑ allegoriã velit intelligi: pecunia clausa in saculo ẽ sapia occulta. Qui igit sapie vbũ ꝺz: ⁊ hoc erogare proximo negligit: quasi pecuniã in sacculo ligatã tenet. Perperam vero onera seculi: q calciamẽta mortuox opex exẽpla significant. Qui ergo offiñ pdicatiõis suscipit: dignũ nõ est vt opus seculariũ negocioꝝ portet. nedũ hoc eius collatę primit ad pdicãda celestia nõ assurgat: nec debet stultorum operũ exẽpla ꝙspicere: ne sua opa quasi ex mortuis pellib⁹ credat munire: ne. s. qz alios talia fecisse cõsiderat: se etiam facere licenter putet. AMBRO. Nihil etiã dñs in nobis mortale vult eẽ. Mortale.n. atqz terrenũ calciamẽtũ moyses iubetur soluere cuz mitterẽt ad pplm liberanduz. Qd si quẽ mouet: qua rõne in egypto calciati iubent edere agnũ: apli aũt sine calciamẽto ad pdicãdum euangeliũ dirigunt: Is considerare debet quia in egypto positus debz adhuc morsus cauere serpentis: multa enim venena in egypto. Et q typo pascha celebrat patere põt vulneri. q aũt minister ẽ veritatis: venena nõ trepidat. GRE. in ho. Ois aũt qui salutat in via ex occasione salutat itineris: nõ ex studio optande salutis. Qui igit non amore eterne patrie sed premioruz ambitu salutẽ audiẽtibus pdicat: quasi in itinere salutat qz ex occasione: ⁊ nõ ex intẽtione salutẽ audientibus exoptat.

¶ In quãcũqꝫ domum intraueritis primũ dicite: pax huic domui: ⁊ si ibi fuerit filius pacis: requiescet sup illuz pax vestra: sin aũt ad vos reuertet. In eadẽ aũt domo manete: edẽtes ⁊ bibẽtes que apud illos sunt. Dignus enĩ ẽ oparius mercede sua: Nolite trãsire de domo in domũ. Et in quã cũqꝫ ciuitatẽ intraueritis ⁊ susceperint vos: manducate q̃ apponunt vobis: ⁊ curate infirmos q ĩ illa sunt: ⁊ dicite illis: Appropinqbit in vos regnũ dei. In quãcũqꝫ aũt ciuitatẽ intraueritis ⁊ nõ susceperint vos: exeũtes ĩ plateas ei⁹ dicite: Etiã pulueres q adhesit nobis ꝺ ciuitate vestra extergimus in vos. Tñ hoc scitote qz appropiquabit regnum dei. Dico vobis: qz sodomis in die illa remissius erit q̃ illi ciuitati.

CHRY. Bonox oĩuz mater pax est. sine qua cetera inania sũt ꝓpter qꝺ dñs discipulis itrantib⁹ domos: illico pacẽ iussit ꝓferre tanqꝫ bonox indiciũ dicẽs: In quãcũqꝫ domũ itraueritis ꝓmũ dicite: pax huic domui. AMBRO. Ut. s. pacis perferamus nuncium ipse primus ingressus pacis benedictione celebretur. CHRY. Unde pontifex ecclesie tradit eam dicens. Pax vobis. Implorant autem pacem sancti: non solum eam que versatur inter homines adiuuicem: sed ⁊ eam que pertinet ad nosipsos. nam sepius in pectoze bellum gerimus ⁊ nullo molestante turbamur: nec non praua desideria contra nos crebro insurgunt. TYTVS. Dicitur autem: Pax huic domui: scilicet habitantibus domum: omnes alloquantur maiores pariter ⁊ minores: neqz cum indignus vestra salutatio dirigetur. vnde subditur: Et si ibi fuerit filius pacis: requiescet super illuz pax vestra. quasi. ꝺ. vos quidem profertis verbum: res autem

pacis applicabit meo iudicio vbicūqz dignū eē videbit. Si qs aūt nō sit dign⁹:nō estis delusi:nec vbox vrox grā pax: imo reciprocat ad vos. Et hoc ē qō subdit. Sinaūt ad vos reuertet. GRE. Pax.n. que ab ore pdicatoris offert:aut requiescet in domo:si i ea fuerit qsqz pdestinatus ad vitā:z celeste vbū sequtur qō audit.aut si null⁹ audire voluerit:ipe pdicator sine fructu nō erit qz ad eū pax reuertit:dū ei a dño pro labore sui operis merces recōpensat. Si aūt pax vestra recipitur.dignū ē vt ab eis terrena stipendia ꝓsequamur:quibus patrie celestis premia offerim⁹.vñ sequtur: In eadē aūt domo manete edētes z bibentes que apud illos sunt. Ecce qui peram z saculū portari prohibuit: sumptus z alimenta ex eadem predicatione concedit. CHRY. Sed ne aliqs diceret:cōsumo res pprias parādo aduenis mēsam: illū prīmo intrantē facit tibi pacis donū offerre:cui nihil est equale:vt scias te maiora qz des suscipe. TYTVS. Uel aliter cōtinua:Quia nō estis ꝓstituti iudices eox:q sunt digni vel indigni:edatis z bibatis q vobis offerunt ab eis. Dimittite aūt mihi eox:q vos recipiunt examen: nisi vobis quoqz sit notū nō esse ibi filiū pacis:tunc.n.fortassis retrocedere debetis. THEOPHI. Uide igit qualiter discipulos mēdicare instituit:z p precio eos nutrimentū bēre voluit.nā subditur:Dignus est.n.operarius mercede sua. GRE. Sunt.n. iā de mercede operaꝝ ipsa alimēta sustentatiōis: vt hic merces de labore pdicatiōis inchoet:que illic de veritatis visione pficit. Qua in re ꝓsiderādū ē: q⁹ vni nostro opi due mercedes debent:vna in via que nos in labore sustētat: alia in patria que nos in resurrectione remunerat. Merces itaqz que in pātī recipit hoc in nobis dz agere: vt ad sequentem mercedē robustius tendat. Uer⁹ q̄ qsqz pdicator nō iō predicare debet:vt i hoc tpe mercedē accipiat:sz iō mercedez recipere:vt pdicare valeat. Quisquis namqz iō predicat:vt hic laudis vel muneris mercedē recipiat: eterna mercede se puat. AMBRO. Subdit virt⁹ alia.ne de domo ad domū qs vaga facilitate demigret. Sequtur.n. Nolite trāsire de domo in domū.vt.s. amore hospitali fuemus cōstantiā: nz aliquā amicitie necitudinē facile resoluam⁹. BEDA. Descripto āt duerse dom⁹ hospitio: qd iā i ciuitatib⁹ agere debeāt docet:pys.s.i oibus cōicare:ab ipiox vo p omnia societate secerni.vñ segt. Et in quācūqz ciuitatē itraueritis:z susceperit vos:māducate que apponunt vobis. THEOPHI. Quānis modica existāt:z vilia nihil ampli⁹ inquirētes denūciat ēt eis vt operātes miracla hoies ad suas pdicationes attraherēt.vñ subdit: Et curate infirmos:q in illa sunt. Et dicite illis:appropinq̄bit in vos regnū dei. Si enī prius curaueritis deide docueritis:p̄sperabit sermo:z hoies credent regnū dei appropiquare.non.n.curarent:nisi hoc aliq̄ virtus diuina pficeret. Sed etiā cū fm aiam curant: appropinq̄t i eos regnū dei:qō lōge ē ab eo cui dominat pctm.

CHRY. Uide aūt dignitatē apl̄oz:nihil sensibile monētur ꝓferre:q̄lia circa moysen z ꝓphas.s.bona terrena. sz q̄dam noua z mirabilia.s.regnū dei. MAXI. Dicit autē appropiquauit.nō vt oñdat tpis breuitatē neqz enī regnū dei venit cū obseruatiōe:sz oñdit dispositionē hominum ad regnum dei:qō quidē potētia est in oibus credētibus:actu vero i his q respuūt corporalē vitā: z solam eligunt spiritalez: qui dicere possunt. Uiuo aūt non ego:sed viuit in me xps.

AMBRO. Deinde docet excutiēdū de pedib⁹ puluerez sigs recipiēdos ciuitatis hospitio nō putauerit dicēs: In q̄cunqz ciuitatatē itraue.z non rece.vos: exeuntes in pla. dicite etiā puluerem pedum qui adhesit nobis de ciuitate vestra extergim⁹ i vos. BEDA. Uel ad cōtestatōez terreni laboris:quē ꝓ illis inaniter susceperunt: vel vt oñdat vsqz adeo se ab ipsis nihil terrenū querere: vt etiam puluerem de terra eox nō sibi patiant adherere. Uel per pedes ipsuz opus z incessus predicationis significatur:puluis vero quo aspergunt: terrene leuitas est cogitationis:a qua z sumnii doctores ūmunes eē nequeūt. Qui ergo sprenerit doctrinā labores z picula docētiū:ad testimoniū sue dānatiōis inflet ctūt. ORIGE. Extergēdo ḡ puluerē pedū in eos quodā modo dicūt:puluis peccatox vrox merito veniet sup vos. Et attēde q⁹ quecūqz ciuitates nō suscipiūt apostolos sanā qz doctrinā hūt plateas:iuxta illō: Lata ē via que ducit ad pditionē. THEOPHI. Et sicut recipiētib⁹ apl̄os appropinq̄re regnū dei dicit in būficiū:sic nō recipiētib⁹ in puidiciū.vnde subdit: Tamē hoc scitote qz appropinq̄bit regnū dei. Sicut aduētus regis est gbusdā ad penā: gbusdā vero ad honorē. vñ de eox pena subdit: Dico aūt vobis qz sodo. ī illa die remiss.erit:q̄ illi ciuitati. EVSE. Nā i ciuitate sodomitarū non caruerunt angeli hospitio: sed loth inuētus ē dignus eos hospitari. Si ergo ad accessum discipulorum nec vnus inuenietur in ciuitate qui eos recipiat:quomodo nō peior erit ciuitate sodomorum: Hic sermo docebat eos audacter aggredi regulā paupertatis.non enim posset consistere ciuitas z villa necvicus sine aliquo incola noto deo. nam nec sodoma subsisteret nō reperto loth: quo recedēte tota repēte peryt. BEDA. Sodomite quoqz ipsi z si hospitales fuerint iter cetera carnis aieqz flagitia: nulli tamē apud eos tales hospites q̄les apl̄i repti sunt. z loth quidem aspectu z auditu iustus erat: non tamē ibi aliquid docuisse aut signa fecisse perhibetur.

¶ Ue tibi corozaim: ve tibi bethsaida: quia si in tyro z sydone facte fuissent virtutes q̄ facte sunt in vobis:oliz in cilicio z cinere sedētes peniterēt. Uerūtamen tyro z sydoni remissius erit in iudicio q̄z vobis. Et tu capharnaū vsque ad celū exaltata: vsque ad infernuz demergeris: Qui vos audit me audit z q vos spernit:me spernit. Qui aūt me spernit:spernit eum q me misit.

AMBRO. Docet dñs:grauiori pene obnoxios foze qui euāgeliū nō seqndū q̄ q legē iudicauerūt eē soluēdā oi. Ue tibi corozaiz. Ue ti.bethsaida. BEDA. Corozaiz bethsaida:z capharnaum:tyberias quoqz quaz ioānes noīat: ciuitates sunt galilee site in littore laci genezareth: qui ab euāgelistis mare galilee vel tyberiadis appellatur. plangit ergo dominus has ciuitates que post tanta miracula atqz virtutes non penituerunt:peiorefqz sunt gentilibus: naturale tantum ius dissipantibus:quia post descripte legis cōtemptum:filium quoqz dei z gloriam eius spernere non timuerunt. vnde sequitur: Quia si in tyro z sydone facte fuissent virtutes que in vobis facte sunt:oliz in cilitio z cinere sedē tes peniterent. In cilitio quod de pilis caprarum conterit asperam peccati pungentis memoriam significat. In cinere autem mortis consideratione:per quam in puluerem redigimur demonstrat. Pozro in sessione humilitatem pzie cōscientie significat.impletum autem videmus hodie dictum scilicet saluatoris:quia corozaim z bethsaida p̄sente domino credere noluerunt. Tyrus aūt z sydon z quondam dauid ac salomoni amici fuere:z post euangeliçantib⁹ christi credidere discipulis. CHRY. Deplorat autem dominus has ciuitates ad nostrum exemplum:eo q effusio lachrymarum z gemitus amarus super patientes īsensibilitatem doloris: non modicum antidotuz ē:z ad correctionem patientium:z ad remedium ingemiscētium super eos. Non solū aūt per deploratione inducit eos ad bonū:sed ēt p terroreꝫ.vñ segtur: Uerūtamen tyro z sydoni remissius erit q̄z vobis in iudicio. Poc z nos audire debem⁹: non enī solis illis:sed etiam nobis peius iudicium statuit: nisi recesserimus intrantes ad nos hospites quoz pulueres excutere. Cum autem plurima signa fecisset dominꝰ in

capharnaũ:ꝛ eã icolã habuisset:videbaꝫ sup alias ciuitates exaltata:ſz ꝓpter icredulitatẽ cecidit i ruinã.vñ segt:Et tu ca.vſqz i ce.exal.vſqz ad ifernũ demergeris vt.ſ.iudiciũ ſit ꝓportiõabile honori. BEDA. Duplex ãt i hac ſnia ſẽſus ẽ.Uel iõ ad ifernũ demergeris:qz ꝺ ꝑdicationẽ meã ſupbiſ ſime reſtitiſti:vt.ſ.itelligaꝫ i celũ exaltata ꝑ ſupbiã. Uel iõ qz es exaltata vſqz ad celũ meo hoſpitio ꝛ meis ſignis:ma ne gs putaret hãc icrepatiõez vel tm̃õ ciuitatiꝫ vel pſo nis cõuenire q̃ dñz i carne videtes ſpernebãt: ꝛ nõ oibus g Qui vos audit:me audit. CYRIL. Per qõ docet qcgd p ſcõs apl̃os dñ acceptãdũ ee:qz g illos audit: xp̃m audit. In Segt.n. Et q vos ſpnit:me ſp. BEDA. Ut.ſ.i audiẽdo gſ dñz ſaluatorẽ:imo ipz p̃rem ſpnere ſe vl̃ audire diſceret.nã magr audiſ:ꝛ i filio p̃ honorat. AVGV. Dever.dñi. Si ãt ſermo dei ad vos quoqz peruenit:ꝛ i eo loco vos cõſtitu it:videte ne ſpnatis:nos ne ad illũ pueniat:qõ nobis feceri tis. BEDA. Põt ꝛ ita itelligi:Qui vos ſpnit me ſpnit.i.q nõ faĉ mĩaz vni de frib⁹ meis mĩmis: nec mihi faĉ. Qui ãt me ſpnit nolẽs credere filiũ dei:ſpnit cũ q me miſit: qz ego ꝛ p̃ vnũ ſum⁹. TYTVS. Sil̃ aũt i hoc diſcipl̃os cõſolaꝫ .q.d. Nõ dicatis:cur imus paſſuri ꝺtumelias:accõmodate liguã:ego ꝑbeo gr̃am:i me vr̃a redundat cõtumelia.

¶ Reuerſi ſũt aũt ſeptuagitaduo cum gaudio di centes. Dñe ẽt demonia ſubĳciũt nobis in noĩe tuo.ꝛ ait illis: Videbã ſathanã ſicut fulgur ꝺ ce lo cadẽtẽ. Ecce dedi vobis ptãtẽ calcandi ſupra ſerpẽtes:ꝛ ſcoꝛpiones ꝛ ſup oẽz virtutẽ inimici: ꝛ nihil vobis nocebit. Uerũtñ in hoc nolite gau dere qz ſpũs vobis ſubĳciunt̃. Gaudete ãt q̃ no mina veſtra ſcripta ſunt in celis.

CYRIL. Supra dcm̃ ẽ q̃ dñs miſit diſcipulos gr̃a ſpũs ſci iſignitos:ꝛ fcĩ ꝑdicatõis miniſtri ptãtẽ ſup imũdos ſpũs acceperũt:nũc aũt reuerſi ꝺfitent̃ honorãtis eos potẽtiam, vñ dr̃. Reuerſi ſunt aũt.lxxy. cũ gau.di.dñe etiã demonia ſubĳciũt nobis i noĩe tuo. Uidebant̃ quidẽ gaudere magis q̃ fcĩ ſunt miraculoꝝ auctores:q̃z q̃ facti erãt ꝑdicationis miniſtri. Erat aũt melius eos gaudere in illis quos ceperãt ſĩc vocatis ꝑ ipm dicit paulus: Gaudiũ meũ ꝛ corona mea. GREGO. xxiiy. moraliũ. Dire aũt dñs vt i diſcipulo coꝛdib⁹ elationẽ ꝓmeret idiciũ ruine rettulit:qõ ipſe magr elatiõis accepit:vt i auctore ſuꝑbie diſcerẽt quid de elatõis vitio foꝛmidarẽt.vñ ſequit̃: Uidebã ſathanã ſic̃ fulgur ꝺ ce lo cadẽtẽ. BASI. Dicitur ſathanas:eo q̃ aduerſat̃ bono: hoc.n.ſignificat nom̃ hebꝛaicũ.ſed diabol⁹ dr̃ eo q̃ coopat̃ nobis i malo:ꝛ accuſatoꝛ ſit. Nã ei⁹ ẽ icoꝛporea: loc⁹ aere⁹. BEDA. Nõ aũt dicit. Uõ video:ſed p̃us videbã:qñ coꝛ ruit. Qz aũt ait:Sicut fulgur:vl̃ ꝑcipitẽ:de ſupnis ad ima la pſum ſignificat.vl̃ qz deiectus adhuc trãſfigurat ſe i ãgelũ lutis. TYTVS. Se aũt dic̃ vidiſſe tãq̃ iudicẽ q nouit i coꝛpoꝛeoꝝ paſſiones.vl̃ dicit: Sicut fulgur: qz nã fulgidus erat vt fulgur:ſz fact⁹ ẽ tenebꝛoſus ꝑ affectũ:qz qõ de⁹ fe cit bonũ. Ipe i ſe alterauit i malũ. BASI. Supne.n.vir tutes nõ ſũt nãl̃r ſcẽ:ſz ſm analogiã diuini amoꝛis mẽſuraz ſcificatõis ſoꝛtiũt̃. Et ſicut ferrũ poſitũ i igne nõ deſinit ee ferrum:vehemẽti tamẽ flãme vnione tã effectu q̃ aſpectu ĩ ignẽ ꝓtranſit:ſic ꝛ alme vtutes ex ꝓticipatõe ei⁹ qõ ẽ nãl̃r ſacrũ:inſitã bñt ſcificatõez.neq.n.cecidiſſet ſathanas ſi na tura fuiſſet inſuſceptibil̃ mali. CYRIL. Uel aliter. Uide bam ſathanam ſicut fulgur de celo cadentez.i.ab vltia vtu te in extremam fragilitatem. Nã ante ſaluatoꝛis aduentuz ſubegerat ſibi oꝛbem:ꝛ ab omnibus colebatur:ſed cum vni genitum v̄bum dei de celo deſcendit:coꝛruit tãq̃ fulgur:qz conculcatur ab adoꝛantibus chriſtuz. vnde ſequitur: Et ec ce dedi vo.pot̃ſ.calcan.ſupra ſerpen.ꝛ ſcoꝛpi. TYTVS. Serpentes quidem aliquando figuraliter in deſerto moꝛ debant iudeos:ꝛ necabant eos eo q̃ infideles erant. venit autem qui ſerpentes illos perimeret eneus ſerpens crucifi xus:vt ſiquis credens in eũ ꝓſpexerit:liberet̃ a moꝛſibus ꝛ ſaluet̃. CHRY. Deinde ne putarem⁹ hoc dici de beſtys ſubiunxit:Et ſupra omnem virtutẽ inimici. BEDA. Hoc eſt omne genus imundoꝝ ſpirituũ de obſeſſis coꝛporib⁹ ey ciendi.ꝛ quãtũ ad ipſos ſubdit:Et nihil vobis nocebit. Quã uis ꝛ ad litteraz poſſit accipi, Paulus enĩ a vipera inuaſus nihil mali patitur:ꝛ ioannes hauſto veneno nõ ledit̃. Hoc autem inter ſerpentes qui dente:ꝛ ſcoꝛpiones qui cauda no cent:diſtare arbitroꝛ:q̃ ſerpentes aperte ſeuientes:ſcoꝛpio nes clanculo inſidiantes: vel homines vel demones ſigni ficent.vel ſerpentes qui inchoandis virtutibus venena ꝓa ue perſuaſionis obyciunt:ſcoꝛpiones qui conſummatas vir tutes ad finem vitiare intendunt. THEO. Uel ſerpẽtes ſunt qui viſibiliter nocent:veluti foꝛnicationis ꝛ homicidy demon: qui vero iuiſibiliter nocent ſcoꝛpiones vocantur: ſicut in vitys ſpiritalibus. GRE. niſenus. Voluptas etiã ſerpẽs dicitur in ſcriptura:cuius natura eſt:q̃ ſi caput eius muri ſtricturam attigerit:totuz ſequẽs coꝛpus ad ſe trahit: ſic natura neceſſariũ ꝺceſſit hoĩ domiciliũ. Sed ꝑ hãc neceſ ſitatẽ aggrediẽs voluptas animum ad ĩmoderatum quen dam oꝛnatuz puertit:ad hoc ſubſequentẽ auaritiam trahit: quã ipudicitia ſegtur.i.vltimũ mẽbrũ ꝛ cauda beſtialitatis Sed quẽadmodũ non eſt ꝑ caudã ſerpentẽ retrahi:ſic non eſt incipiendũ ab vltimis ad cuellendũ voluptates: niſi qs prioꝛẽ aditum obtulerit,malitie. ATHANA. Deludũt autẽ nunc per chriſti virtutẽ pueri voluptatez:qui quondã ſeducebat grandeuos:ꝛ virgines pſeuerãt cõcultantes ſer pentine voluptatis fallacias. Sz ꝛ quidã ipſum aculeũ ſcoꝛ pionis.i.diaboli conculcãtes.ſ.moꝛtẽ:non timuerunt interi tum:verbi gratia: martyres facti: pleriq̃ vero poſtpoſitis terrenis libero greſſu cõuerſantur in celis: principem aeris non timentes. TYTVS. Sed quia letitia qua eos letos videbat:inanem gloziã ſapiebat.gaudebant.n.q̃ quaſi ſub limes effecti:terribiles hominibus: ꝛ demonibus erant.iõ dominus ſubiungit:Uerũtamẽ in hoc nolite gaudere quia ſpiritus ſubyciuntur vobis. BEDA. De ſubiectione ſpiri tuum cum caro ſint gaudere prohibentur: quia ſpiritus ey cere ſicut ꝛ virtutes alias facere interdum non eſt eius me riti qui operat̃:ſz ĩuocatio nominis chriſti: hoc agit ad ꝺdẽ nationẽ eoꝝ q̃ ĩuocant:vel ad vtilitatẽ coꝝ q̃ vident ꝛ audi unt. CYRIL. Sed cur dñe nõ ſinis letari i honorib⁹ a te collatis cũ ſcriptũ ſit. In noĩe tuo exultabũt tota die: Sed dñs eos ad maĩ⁹ gaudiũ erigit.vñ ſubdit: Gaudete autẽ.qz noĩa veſtra ſcripta ſunt in celis. BEDA. q.d. Nõ oporꝛet vos de demonũ humiliatione ſed de veſtra ſublimatione gaudere. Salubꝛiter aũt intelligendũ eſt:q̃ ſiue celeſtia ſi ue terreſtria quis opera geſſerit: per hoc q̃ſi lr̃is annotatus apud dei memoꝛiam ſit eternal̃r affixus. THEOPH. Scripta ſunt enim noĩa ſanctoꝛum in libꝛo vite nõ incau ſtro:ſed memoꝛia dei ꝛ gratia. Et diabolus qdem deſup ca dit:hoĩes vero inferius exiſtẽtes ſuperius aſcribunt̃ in cel̃. BASI. Quidã aũt ſunt qui ſcribunt̃ quidẽ nõ in vita: ſed ſm bieremiã in terra:vt ſm hoc itelligat̃ duplex quedã de ſcriptio:hoꝝ qdẽ ad vitã:illoꝝ ad pfectionẽ. Nõ aũt dr̃: De leant̃ de libꝛo viuẽtiũ itelligit̃ de his,q̃ digni putabant̃ i li bꝛo dei ꝓſcribi. Et ſz hoc fieri dicit̃ ſcripture mutatio:qñ a virtute delabimur in peccatũ:vel econtra.

¶ In ipſa hoꝛa exultauit in ſpũ ſcõ ꝛ dixit: Confi

teor tibi dñe pater celi ⁊ terre: q̄ abscondisti hec a sapientib⁹ ⁊ prudentibus ⁊ reuelasti ea paruulis. Etiā pater q̄n̄ sic placuit ante te. Oia mihi tradita sunt a patre meo. Et nemo scit quis sit filius nisi pater: et quis sit pater nisi fili⁹: et cui voluerit filius reuelare.

THEOPHI. Sicut benignus p̄r videṡ filios suos diligi gaudet: sic ⁊ xp̄s exultat: q̄ apl̄i tātis bōis factisūt digni vñ dr. In ipa aūt hora exultauit spūscō. CYRIL. Inspexit qdē p spūs opationē quā apl̄is tradidit pluriuz acgsitionē. vñ i spū scō letat⁹ dr. i. in effectib⁹ q̄ p spm̄sciā pueniunt. q̄si. n. amator horuz: gaudy reputabat materiā ꝓuersionez errātiū de quo gr̄as agit. vñ segtur: Confiteor tibi p̄r dñe celi ⁊ terre. BEDA. Cōfessio ñ sp pnīaz sz ⁊ gr̄arū actionē significat: vt i psalmis sepissime legim⁹. CYRIL. Ecce aūt inqunt illi quoz corda puersa sunt: gr̄as refert fili⁹ p̄ri tāq̄ minor. Sz qd ipedit ꝓsubstantialē filiū laudare ppriū genitorē mūdū saluātē p eū: q̄ si cēses ꝓfessiōis cā hūc eē minorē: aspice q̄ vocat eū p̄rez suū ⁊ dñz celi ⁊ terre. TYTVS. Alia. n. p xp̄z ex nō entibus ꝓducta sunt. sz sol⁹ ipe icōprehensibiliter a p̄re ē genit⁹ soli⁹. n. vnigeniti tāq̄ veri filij nāl̄r p̄r ē. vñ sol⁹ p̄ri dic̄ Cōfiteor tibi p̄r. hoc ē glorificō te. Nec mireris si p̄rez fili⁹ glorificat: tota. n. hypostasis vnigeniti genitoris ē glia: nā ⁊ q̄ fcā sūt ⁊ celū ⁊ angeli glia sunt creatoris. verū q̄ hec nimis infime sita sunt: respectu dignitatis ipius: sol⁹ fili⁹ cū de⁹ pfecte sit filius genitor: pfecte glorificat p̄rez. ATHANA. Nouim⁹ et sepi⁹ saluatorē huana ꝓferre: hz. n. adiūctā hūanitatē diuinitas: nec tñ pp corpis tegimē deum ignorres. Sz qd rñdēt i hoc q̄ volūt subsistētiā eē malifozmāt vo sibi deū aliū a vo p̄re xp̄i. Et hūc dicūt eē vnigenitū mali creatorē ⁊ negtie p̄ncipē: necnō mūdialis machine ꝓditorē. Ait aūt dñs apprōbās vba moysi. Confiteor tibi p̄r dñe celi ⁊ terre. EPIPHA. Editū aūt a martiōe euāgliū hz: Regratior tibi dñe celi: tacēs q̄ dr: Et terre. ⁊ q̄ dr: P̄r. ne itelligat q̄ vocat xp̄s p̄rez creatorē celi ⁊ terre. AMBRO. Postremo apit celeste mysteriū: quo placuit deo vt paruulis magis q̄z prudētib⁹ sui⁹ mūdi suā gr̄az reuelaret. vñ segtur. q̄ abscōdisti hec a sapiētib⁹ ⁊ prudētib⁹: ⁊ reuelasti ea paruulis. THEO. Pōt sic distingui vt dicat a sapientibus. i. a phariseis ⁊ scribis legē interptantibus. Et prudentibus. i. ab his qui a scribis fuerant docti. sapiens enim ē qui docet: prudēs vero q̄ docet. Paruulos vero vocat dñs suos discipl'os: quos nō legis doctores: sz ō turba ⁊ piscatores elegit: q̄ sūt vocati ñ malinoli q̄si puuli. AMBRO. Ut puuliū hic accipiam⁹ q̄ se exaltare nō nouerit: ⁊ phaleratis ſmonib⁹ artē sue iactār prudētie: qō phariseī plericz faciūt. BEDA. Grās igit agit q̄ apl̄is q̄si puulis aduētus sui aperuit sacra: q̄ ignorauerūt scribe ⁊ phariseī: q̄ sibi sapiētes videt: ⁊ i cōspectu suo prudētes. THEOPHI. Abscōdita igr̄ sūt mysteria ab his q̄ putāt se eē sapiētes: ⁊ nō sūt. nam si eēnt: eis reuelata fuissēt. BEDA. Ñ sapiētib⁹ ⁊ prudētib⁹ nō ipsipietes ⁊ hebetes: sz paruulos. i. humiles apposuit: vt pbaret se tumorē dānasse nō acumē. ORIGE. Gēsus. n. defectus: pparatio fit supueniētis perfectōis. Qui. n. nō sentit q̄ careat vo bono pp bonū pñs qō sibi iesse vr: vo bono ꝑuat.

CHRY. Non aūt letat ⁊ gr̄as agit: q̄ dei mysteria latebāt scribas ⁊ phariseos. hec. n. nō erat mā alacritatis: sz gemitus. sed de hoc gr̄as agit: q̄z qō sapientes nō nouerant: hi nouerunt. Gratias aūt super hoc agit p̄ri cū quo ipse simul hoc facit: oñdens nimiā dilectionez qua diligit nos. Oñdit aūt ꝓiter q̄ huius rei prima volūtas sua sit: ⁊ patris qui ppria volūtate hoc agebat. vñ segt: etiaz p̄r q̄z sic pla. ante te.

GREGO. Vis verbis exēpla hūilitatis accipim⁹: ne temere discutere supna ꝓfilia de alioz vocatiōe aliorūue repulsione p̄sumam⁹. iustū. n. eē nō pōt: qō placuit iusto. i. cum ctis g̃ q̄ exteri⁹ disponūt: apta cā rōnis ē occulte iustitia voluntatis. CHRY. Cū vo dixisset. Confiteor tibi q̄z reuelasti ea paulis. ne putares q̄ ipe xp̄s hac vtute ꝑuatus nō posset hoc facere subiūgit: Oia tradita sunt mihi a p̄re meo.

ATHANA. Hoc ñ recte itelligētes arry sequaces delirāt in dñm dicētes: Si data sunt ei oia. i. dñiū creature: fuit tp̄s quo ea nō habuit: ⁊ sic nō est de substa p̄ris: nā si eēt: nō eēt ei opus recipe: sz ex hoc magis demētia coz carpet. Si. n. ꝑusquā recepisset vacabat creatura a verbo: q̄lr saluabit illud. Oia i eo ꝓsistūt: Tetez si sil'post q̄ facta ē creatura: ta fuit tradita ei. nō erat op⁹ tradere: p ipm nāq̄ facta sunt oia. Nō ergo vt ipi putāt: significat h̄ creature dñiū: imo significatiuū ē hoc verbū facte dispēsatōis i carne. post q̄ enī hō peccauit: pturbata sunt oia. vñ verbū caro factum ē: vt oia restauraret. Data sūt ergo ei oia. nō q̄ potestate careret sz vt saluator emendet vniuersa: vt sicut p verbum omnia in principio introducta sunt i esse: ita cū verbū caro fañ est, in ipo oia restaurent. BEDA. Vel dic: Oia sibi tradita nō mūdi elemēta sz hi qbus puulis spū sacra filij p̄r reuelauit: ⁊ ō quoz salute cū h̄ loq̄ret exultauit. AVGV. Vel cū oia legis oipotēt agnoscis: nō degenere p̄ris: cū tradita legis filiū ꝓfiteris. Cui p nām oia vni⁹ sube iura sunt, ppria nō dono collata p gr̄az. Cū āt dixisset oia sibi fore a p̄re tradita: ascēdit ad ppria gliā ⁊ excellētiā: oñdēs i nullo se fugari a p̄re: subdit: Et nēo nouit q̄ sit fili⁹ nisi p̄r: ⁊ q̄ sit p̄r nisi fili⁹. Nō valet. n. creature itētio ꝓphēdere modū dine substātie q̄ oēz supat itellectū: ⁊ decor ei⁹ eq̄libet ꝓsideratione trāscēdit: sed a seipa qd sit nā diuina cognoscit. itaq̄ p̄r q̄d q̄ nouit filiū: ⁊ fili⁹ p id quo ē nouit patrē: nō ītermediēte aliq̄ dria q̄tū ad diuinitatis nām. q̄ eniz sit de⁹: credimus. Quid aūt nāliter sit icōprehēsibile ē. Si vero creatus est filius: quō solus sciret p̄rez: aut quō solū a p̄re sciret: Scire nāq̄z nām diuinā ipole est cuilibet creature. scire aūt q̄dā eorum q̄ creata sunt qd sit: nō trāscendit quēlibet itellectum: quāuis superet nostrū sensum. ATHANA. Hoc aūt dño dicēte cōstat arrianos ei obsistere dum dicūt non videri p̄rem a filio. Sed coz oñdit infamia si seipsum nouit verbū: qō oib⁹ patris ⁊ sui p̄stat notitia. Segtur. n. Et cui voluerit filius reuelare. TYTVS. Est autem reuelatio traditio notitionis iuxta ꝓportionem nature ⁊ virtutum vniuscuiusq̄z: ⁊ vbi qdē est nā cōsilis: ibi est cognitio sine doctrina: h̄ aūt ē p reuelationē disciplina. ORIGE. Vult aūt reuelare vt verbū nō irrōnabilr ⁊ tanq̄ iusticiā q̄ nouit digne ⁊ tēpora reuelādi ⁊ mēsuras reuelationis. Reuelat aūt remouens oppositū cordi velamen: necnon tenebras quas posuit i sui latibulū. sed quoniā ex hoc putāt quidā alteri⁹ sunt opinionis: cōstruere nefarium suum dogma: q̄. s. ignotus erat p̄r iesu sanctis antiqs. Dicenduz est eis: quia qō dr cuicunq̄z vult filius reuelare: non soluz retorquet ad tp̄s futurū: exquo saluator hoc ꝓtulit: sed etiā ad tp̄s p̄teritū. q̄ si velint hoc vbū reuelare p peccato sumere: dicēdū est eis q̄ non est idem cognoscere ⁊ credere. Aly datur per spm̄ smo scie: aly fides in eodē spū. Erāt ergo primo quidē credentes: non aūt cognoscētes. AMBRO. Ut scias aūt q̄z sicut filius patrem quibus vult reuelat etiaz pater reuelat q̄bus vult filiū. Audi dñm dicentez: Beat⁹ es simō bariona: q̄z caro ⁊ sanguis nō reuelauit tibi: sz p̄r me⁹ q̄ i cel̄ē.

¶ Et ꝓuersus ad discipulos suos dixit: Bti oculi q̄ vidēt q̄ vos videtis. Dico enī vobis: q̄ multi ꝓphete ⁊ reges voluerūt videre q̄ vos videtis ⁊ non viderunt: ⁊ audire q̄ auditis: ⁊ nō audierūt.

THEOPHI. Q̄z superi⁹ dixerat: Nemo nouit quis sit pater nisi filius: ⁊ cui voluerit filius reuelare: verificat discipulos quibus pater per eum reuelabat. vnde dicitur. Et

cõuersus ad discipulos suos dixit. Bti oculi q̃ vident q̃ vos vi. ⁊ cecã mẽtẽ gerẽtes nec videre volẽtes: totũ se ꝑbebat dilibãt. Illud tñ scire cõuenit: qz videre nõ significat actũ oculoz ꝓ mẽtis recreationẽ in pstitis bñficys: puta sigs dicat Vidit bona tpa. i. gauisus ẽ i bonis tpib⁹: ꝙz illõ: Videas bona bierlim. Multi. n. iudeoz viderũt xp̃z diuine opantẽ: corporali. s. ituitu: nec tñ oib⁹ btificatio cõuenit. nõ. n. credi derũt: ꝙz neqz viderũt gl̃ia dei ocul' mẽtis. Btificati sunt ergo oculi nr̃i i hoc q̃ fide vidim⁹ vbũ ꝑ nobis hoiem fcm̃ i. ꝑmẽs nob decorẽ sui numinis. vt nos sibi cõformes faciat ꝑ scificationẽ atqz iustitiã. THEOPHI. Btificat ãt eos ⁊ oẽs simplr̃ q eũ fide respiciũt ex hoc q̃ antiq̃ ꝓphete ⁊ reges deũ i carne videre ⁊ audire optauerũt. vñ segt̃. Dico. n. vo. q̃ mlt̃. ꝓphe. ⁊ re. vo. vi. q̃ vos vide. ⁊ nõ vi. ⁊ au. q̃ vos audi. ⁊ nõ au. BEDA. Matthe⁹ apti⁹ ꝓphas ⁊ iustos appellat: ipi .n. sunt reges magni: qz tẽtationũ suaz motib⁹ cõfẽtiẽdo succũbere ꝙz regẽdo ꝑesse noluerũt. CHRY. Ex hoc ãt doctõ plẽs existimãt ꝓphas caruisse xp̃i notitia. sed si opta uerũt videre q̃ viderũt apli: nouerũt illũ vẽturũ ad hoies: ⁊ dispẽsatuz q̃ dispẽsauit: nullus. n. bz hoc appetitũ q̃ mente nõ cõcepit: nouerãt g̃ filiũ dei. vñ nõ simplr̃ dic: Voluerũt videre me: ꝙz q̃ vos videtis nec audire me: ꝙz q̃ vos auditis. Viderãt. n. ipm: nõ tñ iã icarnatũ: nec sic cũ hoibus cõuersã tẽ: nec tãta maiestate eis loq̃ntẽ. BEDA. Illi enim a lõge i spiciẽtes p speculũ ⁊ i enigmate viderũt. Apli aũt in pñtiaz bñtes dñz q̃cũqz voluisset ĩterrogãdo discentes: nequaq̃ p angelos aut alias visionũ spẽs, op⁹ habebãt doceri. ORI GE. Sz q̃re dicit plerosqz ꝓphas optasse nõ aũt oẽs: qz de abrãa dr̃ q̃ vidit diẽ xp̃i ⁊ letat⁹ ẽ: quã visionẽ nõ plures immo pauci cõtigerũt. fuerunt autem alq̃ ꝓphete ⁊ iusti non cauti: vt visionẽ abrahe ⁊ pitiam apostolorum attingerent. Et hos dicit non vidisse sed optasse.

¶ Et ecce qdã legisp⁹ surrexit tẽtãs illũ ⁊ dicẽs Magister qd faciẽdo vitã eternã possidebo? At ille dixit ad eũ. In lege qd scriptũ ẽ? Quo legis? Ille rñdẽs dixit. Diliges dñm deũ tuum ex toto corde tuo ⁊ ex tota anima tua: et ex oibus viribus tuis: ⁊ ex oi mente tua: et primũ tuũ sicut teipm. Dixitqz illi: Recte respodisti: Hoc fac ⁊ vives. BEDA. Dixerat supra dñs q̃ noia eoz scripta sunt i cel' vñ vt puto occasionẽ tẽtãdi dñz legisp⁹ assũpsit. vñ dr̃: Et ec. g. legis. sur. tẽtans illũ. CYRIL. Erant. n. qdã verbosi q̃ ꝑceptũ moysi ũtile diceret: ipe aũt quasdã nouas doctrinas ꝓmeret: volẽs g̃ legisperit⁹ seducere xp̃m vt aliqd contra moysen loqueret: adest tẽtans ipm: magistz vocãs: doceri nõ patiẽs. Et qz dñs solitus erat his q̃ veniebãt ad euz log de vita eterna: vtiq̃ legispitus eius eloquys. Et qñ tentabat astute nihil aliud audit nisi que per moysen edita sũt Segtur. n. At ille dixit ad eũ: In lege qd scriptũ est? quõ legis? AMBRO. Erat enĩ ex his qui sibi legisperiti videnr̃ q̃ vba legis tenẽt: vim legis ignorãt: ⁊ ex ipso legis capitulo docet eẽ legis ignaros. ꝓbãs q̃ in ꝓncipio statim lex patrez ⁊ filiũ ꝓdicauerit: icarnatõis dñice annũciauerit sacramentũ. Sequit enĩ Ille rñdens dixit. Dili. dñm deũ tuũ ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aĩa tua: ⁊ ex oi. viri. tuis: ⁊ ex to. mẽte tua. BASI. Q̃ dr̃: Tota mẽte tua i cetera nõ recipit sectionẽ: nam q̃tãcunqz dilectionez in ifirmis expenderis: hoc tibi necessario a toto deficiet. Sicut enĩ in vase aliquo pleno liquore quantũ emanat foras: tñ necesse ẽ plenitudini vero gari: sic ⁊ in aĩa inquantum emanauerit ab ipsius dilectione ad illicita: in tantum minui necessarium est amorẽ ad deum. GREGO. nisenus. In tria aũt quedã aĩe vis discernit̃. Nec enĩ est augmẽtatiua solũ ⁊ nutritiua: q̃ ẽt i plantis repit̃. Alia est que sensualr̃ disponit̃: q̃ saluabat̃ i nã irrationaliũ aĩalium. Perfecta aũt vis aĩe est rõnalis: q̃ i nã bũana cõspicit̃. Dicẽdo ergo coz: subaz corporalẽ significauit. s. nutritiuã. dicẽdo vo aĩam mediocrẽ. i. sensitiuã. dicẽdo vero mẽtẽ: altiorẽ nãm. i. intellectiuã ⁊ ꝓsideratiuã potentiã.

THEOPHI. Dic igit̃ intelligenduz est q̃ oportet nos oẽm viritutẽ aĩe amori diuino subycere. ⁊ hoc viril'r ⁊ non remisse. vñ addit̃: Et ex oibus viribus tuis. MAXI. Cum hac igr̃ itentõe trinã ad deũ dilectionem lex pertractat: vt auellat nos a trina mũdi bitudine: qua respicit̃ ad possessiones: ad gl̃iaz: ⁊ ad voluptates: in quibus etiã tẽtatus ẽ xp̃s.

BASI. Sigs aũt querat quo pacto diuina dilectio poterit obtineri: dicem⁹ qñ indocibil' ẽ diuina dilectio: nã nec lucis gaudere pñtia: nec vitã amplecti ab alio didicimus: vel amare parẽtes aut alũnos: ⁊ multomagis diuine dilectiõis doctrina. Sz seminalis q̃dã ratio nobis insita ẽ intrinsecus bñs cãs vt hõ deo adhereat: quã rõnẽ accipiens doctria diuinoz ꝑceptoz colere diligenter: cauteqz fouere: ⁊ ad pfectionẽ diuine gr̃e pducere ꝓsueuit. nãl'r enĩ bonũ amamus. amam⁹ ẽt ꝓpriũ ⁊ cognatũ: necnõ ⁊ benefactoz⁹ spõte affectionẽ totã pfundim⁹. Si igit̃ bon⁹ est de⁹: oia vo bonuz desiderãt: qõ volũtarie perficit̃: nãl'r nobis inest: quẽ ⁊ si p bonitatẽ mĩme nouissem⁹: ex hoc ipo tñ q̃ ab ipso processimus tenemur ipz vltra modũ amare: tanq̃z. s. nobis cognatum. Maioz ẽt ẽ ⁊ benefactoz oib⁹ q̃ nãl'r diligunt̃. Est igr̃ ꝓmũ ⁊ ꝑcipuũ mãdatũ diuine dilectõis: ꝙ ãt ꝓmi ꝓpletiuũ ⁊ ab eo cõpletũ quo monemur diligere ꝓximũ. vñ segt̃. Et ꝓxi. tuũ sicut teipz. Sortimur aũt a deo potẽtiã ad hoc exꝑ cutionẽ mandati. Quis aũt nõ nouit qñ mãsuetũ ⁊ cõicatiuum aĩal est hõ: nõ aũt solitariũ ⁊ siluestre? Nihil enĩ tã ꝓꝓriuz ẽ nr̃e nature: sicut adiuicẽ cõicare: ⁊ mutuo indigere: ⁊ cognatũ diligere. Quoz q̃ pucniẽs dñs nob tradidit semina: hoz ꝓñ fructꝰ regrit CHRY. Tu tñ attẽde q̃lr fere cũ eodẽ excessu postulat vtrũq̃ ꝑceptũ. de deo. n. ait. Toto corde tuo. ꝺ ꝓxio: Sic teipz. Qõ si diligẽter obseruaret̃ nec seruꝰ eẽt: nec liber: nec victoz nec victꝰ: nec diues: nec pauꝑ nec notꝰ vnq̃z eẽt diabolus. Potiꝰ enĩ palee ignis sustinerẽt ĩmissionẽ q̃ feruorẽ charitatis diabolus: adeo cũcta supat dilectõis cõstãtia. GREGO. xxix. mo. Cũ aũt dicat̃: Diliges ꝓximũ tuũ sicut teipm. quõ alteri miserãdo pius ẽ. qui adhuc iuste viuẽdo fit ipius sibimeipsi? CHRY. Cũ aũt legispitus rñdisset q̃ ꝓtinebant̃ i lege: Christꝰ: cui nota sunt oĩa: scidit fallacie eiꝰ rhetia. Segt̃. n. Dixitqz illi: recte rñdisti: hoc fac ⁊ vives. ORIGE. Ex his ĩdubitãter colligit̃ q̃ vita que ꝑdicat̃ fm mũdi creatorẽ deũ ⁊ antiq̃s scripturas ab eo traditas: vita ꝑpetua ẽ. Attestat̃ enim dñs sumẽti: ex deuteronomio qdẽ illud: Diliges dominũ deũ tuũ: Ex leuitico vo illud: Diliges ꝓximũ tuũ sicut teipm. Hec aũt dicta sunt ꝓtra sequaces valẽtini basilidis ⁊ marchiõis. Quid enĩ aliud voluit nos facere ad q̃rendum vitam eternã: nisi que cõtinent lex ⁊ ꝓphete.

¶ Ille aũt volẽs iustificare seipsũ dixit ab iesum Et quis ẽ meus ꝓximus? Suspiciens aũt iesus dixit. Hõ quidã descẽdebat ab hierlz i hierico ⁊ icidit i latrones: qui ẽt dispolianerũt eũ: ⁊ plagis ꝑpositis abierũt sẽiuuo relicto. Accidit aũt vt sacerdos qdã descẽderet eadẽ via: ⁊ viso illo ꝑteriuit. Similiter ⁊ leuita: cũ eẽt sec⁹ locũ ⁊ videret eũ ꝓtransijt. Samaritãus aũt qdã iter faciẽs venit secus eũ ⁊ vidẽs eũ: misericordia motus ẽ. Et appꝛopiãs alligauit vulnera eius: infundens

oleū et vinū: ⁊ ipones illū in iumētū suum duxit in stabulum: ⁊ curā eius egit. Et altera die protulit duos denarios: ⁊ dedit stabulario ⁊ ait. Cura illius habe: ⁊ quodcunq; supererogaueris: ego cum rediero reddam tibi. Quis horum trium uidetur tibi proximus fuisse illi qui incidit in latrones? At ille dixit. Qui fecit misericordiam in illum. Et ait illi ihesus. Vade ⁊ tu fac similiter.

CYRIL. Laudatus legisperitus a saluatore q̄ recte rñdit: i supbiā prupit: nullū sibi primū putans eē: q̄si nullus eēt ei i iustitia parandus. vñ dr: Ille aūt volēs iustificare seipm: dixit ad ihesum: Et qs est meus prim⁹? Circūueniūt enī eū quodammō alternati vitia: a fallacia qua tētādo q̄si uerat: ad arrogantiā lapsus. In hoc aūt q̄rit: Quis ē me⁹ primus: vacuus a dilectōe primi oīditur: cū non estimet aliquē sibi primū eē: ⁊ p ons a dilectione diuina: qñ cum fratrē nō diligat quē videt: nō pōt deū diligere quē non videt. AMBRO. Rndit ēt q̄ nesciret primū suū: q; non credebat in xpm: ⁊ q̄ xpm nescit: nescit legē. Cū. n. vitatem ignoret: quō pōt scire legē: q̄ ānūciat vitatē? THEO. Saluator ātē nō actibus aut dignitatib⁹: sz nā determinat primū. q. d. nō putes q̄ q̄uis iust⁹ sis: nllī tibi sit prim⁹. Dēs nāq; q eandē nām cōicant: primi tui sūt: fias igit ⁊ tu eozū prim⁹: nō loco sed affectu: ⁊ circa eos cura: ⁊ ad hoc samari tanū i exēplū ducit. vñ segt: Suspiciēs ātē ihesus dixit. Dō q dā descēde. ab hieru. in hie. GRECVS. Bñ ē generis appellatio. nō. n. ait. Descēdit quidā: sz bō qdā. nā sermo fit de tota būanitate. AVGV. de que. euā. Dō. n. iste ipse adaz itelligit in genere būano. Dierusalē ciuitas pacis: illa celestis: a cuius btitudine lapsus ē. hierico interpretat luna ⁊ significat mortalitatē nostrā ppter hoc q̄ nascit: crescit senescit: ⁊ occidit. AVGV. otra pelagiū: Vel hierusalē que interpt̄at visio pacis: paradisū dicim⁹. Ān. n. q̄z peccaret bō in visiōe pacis erat: B ē i paradiso: gcgd videbat pax erat ⁊ letitia. Inde descēdit q̄si humiliat⁹ ⁊ miser factus p peccatū. hierico. i. in mundū: in quo omnia orta occidunt sicut luna. THEO. Nō aūt dicit Descēdit: sed descēdebat: semper. n. būana natura ad iferiora tendebat: ⁊ non in parte sz in toto vite attendebat passibili. BASI. Cōuenit etiā hoc siquis loca pserperit. hiericho enī tenet loca ouallia palestine. hic rusalem vero in cacumine sita est occupans apicez montis venit igitur homo ab altis ad infima vt a latronibus capereī: qui incolebāt desertū. vñ sequitur: Et icidit i latrones.

CHRY. Primū isti⁹ bois miserādus ē casus: q̄ inermis ac ōstitut⁹ i latrōes iciderit: q̄z iprouid⁹ icautusq; eā viaz elegerit: qua euadere pdonū man⁹ neguerit. nō. n. posset inermis armatos: iprouid⁹ pessimos: icaut⁹ nociuos effugere. Quippe cum malicia sp armata sit dolis: crudelitate septa: munita fallacia: ⁊ ad nocēdi scuitiā pparata. AMBRO. Qui sūt aūt isti latrones nisi angeli noctis atq; tenebraz: i quos nō icidisset: nisi eis mādati celestis deuius se feciss̄et obnoxiū. CHRY. In exordio igit mūdi nocēdi fallacia⁹ diabolus ē opatus i hoīem: in quē fallēdi virus exercuit: ⁊ malitie nocētiā ōdicauit. AVGV. otra pelagiū: Incidit g̃ i latrones. i. i diabolū ⁊ angelos ei⁹: g̃ p inobediētiā pmi hominis humanū gen⁹ despoliauerūt mox. s. ornamētis: ⁊ vulneraūerūt bono. s. politatis liberi arbitrij pdito. vñ segtur. Qui etiā despoliauerūt eū: ⁊ plagis ipositis abierūt. In illo. n. peccāte plagā fecit: i nos vō plagas: cū p vnū peccatū q̄ō otrahim⁹ supaddimus multa peccata. AVGV. de que. euā. Vel spoliauerūt hoīez imortalitate: ⁊ plagis impositis peccata suadēdo reliq̄rūt semiuiuū: q; ex pte q̄ pōt itellige re ⁊ cognōscere deū viuus est bō: ex pte autez qua peccatis cōtabescit ⁊ pmit: mortu⁹ est. ⁊ hoc est q̄ō subdit: semiuiuo relicto. AVGV. ō pela. Semiuiu⁹ enī hz vitalē motū. i. liberū arbitriū vulneratū q̄ ad eternā vitā quaz pdiderat redire nō sufficiebat: ⁊ iō iacebat: q; vires ei ppie ad surgē dū nō sufficiebāt: vt ad se sanādū medicū. i. deum reqreret.

THEOPHI. Aut semiuiu⁹ dr bō post pctiñ: q; aīa imor talis ē: cozp⁹ vō mortale ita vt medictas hois morti succūbat: aut q; humana nā in xpo sperabat cōseq salutem: itaq; nō oīo morti succūberet: sz inq̄tū adā peccauerat: mors in mūdū itrauit: i xpi vā iustificatione mors erat destruenda.

AMBRO. Vel spoliāt q̄ accepimus indumenta grē spi ritalis: ⁊ sic vulnera iferre ꝯsueuerūt. nā si intemerata que sumpsim⁹ iduméta seruem⁹: plagas latronū sentire nō pos sumus. BASI. Vel pōt itelligi q̄ expoliauerūt eū: plagis ꝑus ipositis: pcedūt. n. vulnera nuditatē: vt itelligas q̄ peccatū grē pcedit carentiā. BEDA. Dicunt ātē plage peccata: q; his nāe humane itegritas violat. Abierūt aūt nō ab i sidys cessādo: sz insidiarum fraudes occultādo. CHRY. Dic itaq; bō. i. adā iacebat ōstitut⁹ salutis auxilio: cōfossus vulnerib⁹ delictoꝝ: cui nec sacerdos aarō transiens sacrifi cio potuit pfuisse. Segtur enī: Accidit aūt vt sacer. qdā de scen. eadē via: ⁊ viso eo pterierit. Nec ēt eius frater mosis leuita: p legē potuit subuenire. vñ segt. Similr ⁊ leuita cuz eēt secus locū ⁊ videret cū ptrāsyt. AVGV. contra pela giū: Vel i sacerdote ⁊ leuita duo tpa itelligunt: legis. s. ⁊ pphaꝝ: i sacerdote lex p quā sacerdotiū ⁊ sacrificia institut sunt. in leuita vaticiniū ppharum: quoꝝ tpib⁹ humanū gen⁹ sanari nō potuit: q; per legē ꝺdictio peccati non abolcuit.

THEOPHI. Dicit aūt pteryt. q; lex venit ⁊ sterit viaz ad tps pfixum: deinde nō valēs curare abyt. vide ēt q; lex nō ad hoc data est pcogitatiue vt hoīem curaret: non enim poterat bōa pncipio suscipe christi mysteriū: ⁊ iō dicit: Accidit vt sacerdos quidā. qō cōsueuim⁹ dicere i bis que nō pre meditatiue fiūt. AVGV. ō ver. dñi. Vel q; bō descēdēs a hierlim i hierico israelita fuisse itelligit: qō itelligi pōt q; trāsiens sacerdos vtiq; genere primus pteryt iacentez, transit leuita ⁊ hic genere proximus: iacentem ⁊ ipse contē psit. THEOPHI. Diserti inquam illius fuere euz cogitauerunt: postmodū vero tenacitate deuicti abierunt re trorsum. hoc enī designat qō dicit: Pteryt. AVGV. de v. dñi. Trāsyt samaritan⁹ gñe lōginquus: misericordia primus: fecit qō sequit: Samaritanus aūt qdā iter faciens ve nit secus eum. In quo samaritano se voluit itelligi dñs no ster ihesus xp̄s. samaritanus. n. custos iterpt̄at: ⁊ de ipso dici tur: Nō dormitabit neq; dormiet q̄ custodit israel: q; resur gēs a mortuis iā nō morit. Deniq; cū dcm eēt illi: Quia sa maritanus es ⁊ dēmoniū habes: negauit se habere demoni um. q; se nouerat demonū expulsorem: nō se negauit infir mi custodē. GRECVS. Vocat aūt hic xp̄s se samarita nū opportune: cū. n. alloquereī legisperitū supbientem in lege voluit exp̄mere q̄ñ nec sacerdos nec leuita ⁊ qui con uersabant i lege: legis ppositū iplebant: sed ipe venit cōsū maturus legis ppositū. AMBRO. Dic aūt samaritanus etiā erat ōscēdens. Quis enī ē qui descēdit de celo: nisi qui ascēdit i celū filius hois q̄ ē in celo? THEOPHI. Dicit ā Iter faciēs: quasi ex pposito hoc statuēs: vt nos curaret.

AVGV. ō pela. Venit aūt in silitudine carnis peccati: ideo secus euz quasi in similitudine. GRECVS. Vel se cus viam venit: fuit enim vere viator: non deuiator gra nisi descēdēs ad terram. AMBRO. Veniēs aūt fact⁹ est cō passionis nostre susceptione finitim⁹ ⁊ misericordie colati one vicin⁹. vnde segtur: Et videns euz misericordia mot⁹ ē.

AVGV. cōtra pelagiū: Videns qdem eū iacentē: nō valē tez: nō currentē ⁊ ideo misericordia motus est. q; in eo nul lū meritū inuenit quo curari dignus eēt. sed ipse de peccato dānauit peccatū i carne. vñ segt: Et appro. alligauit vulne ra ei⁹ infundens oleū ⁊ vinū. AVGV. de ver dñi. Quid

enſtam lōginquū. quid tā remotū? q̄ de⁹ ab hoibus: īmor/talis a mortalib⁹: iustus a peccatoribus: nō loco lōge ſed diſſi/militudine. Cū ergo hret ī ſe duo bona. ſ. iuſtitiā ⁊ īmortalita/tē: ⁊ nos duo mala. ſ. inigtatē ⁊ mortalitatē ſi vtrūq; maluz nr̄m ſuſcepiſſet: par nr̄ fuiſſet ⁊ liberatore nobiſcū op⁹ habe/ret. vt ergo eſſet nō hoc q̄ nos: ſed ꝑpe nos: nō ē ille pecca/tor vt tu: ſed fact⁹ eſt mortalis q̄ tu ſuſcipiēdo penā. ⁊ non ſuſcipiēdo culpā: deleuit ⁊ penā. AVGV. de que. euā. Al/ligatio vulnez ē cohibitio peccatoz: oleū ꝯſolatio ſpei, bo/hortatio ad operādū feruētiſſime in ſpū. AMBRO. Uel miſſiōe peccati: ſic vino cōpungit denunciatione iudicy. GRECO. xx. mozā. Uel ī vino mozſuz diſtrictionis ad/hibet: i olco mollitiē pietatis: ꝑ vinū vnguāt putrida: ꝑ ole/um ſanāda foueant. Miſcēda ē ergo lenitas cū ſeueritate: ⁊ faciendū ē q̄dam ex vtroq; tēperamētū: vt neq; multa aſpitate exulcerēt ſubditi: neq; nimia benignitate ſoluāt. THEOPHI. Uel alr. Que ſm boiez ē ꝟuerſio oleū eſt: q̄ ꝟo ſm deū vinū ē: qđ dīnitatē ſignificat: quā nemo potu/iſſet ſuſtiere: niſi oleū hret. i. ꝟuerſatio hūana. vñ q̄dāo pat⁹ ē hūane: q̄dā dinit⁹. Infudit g̃ oleū ⁊ vinū: qz nos hūanita/te ⁊ dīnitate ſaluauit. CHRY. Ul vinū ifudit. i. ſanguinē paſſiōis ⁊ oleū chriſmatis vt idulgētia dareť ꝑ ſanguinez. ſcificatō ꝯferret ꝑ chriſmatis vnctōz a celeſti medico ꝯſeſ/ſa loca ligāt: ⁊ itra ſemetipa retinētia medicinā opāte me/dicamie: ꝑſtie ſanitati reddūt. Infuſo ergo vino ⁊ olco: ipo/ſuit eū ſup iumētum. vnde ſegt: Et ipones illuz in iu. ſu. du/xit ī ſtabulū: ⁊ curā eius egit. AVGV. de q̄. euā. Jumētū ei⁹ eſt caro: q̄ ad nos venire dignatus ē. Imponi iumēto: ē ī/ſā icarnatōez xp̄i credere. AMBRO. Uel iumēto ipo/nit dū pcta nr̄a portat: ⁊ ꝑ nobis dolet. hō. n. iumēto ſimilis fact⁹ ē: ⁊ ideo ſupza iumētū ſuū nos ipoſuit: ne nos eſſemus ſicut equus ⁊ mulus, vt ꝑ noſtri corpis aſſumptionē ifirmi/tatē noſtre carnis aboleret. THEOPHI. Uel ipoſuit ī ſuū iumētū. i. ī corpus ſuū: mēbra nāq; ſua nos fecit ⁊ ptici/pes corpis eius: ⁊ lex qđē nō oēs ſuſcipiebat: Moabiteingt ⁊ āmonite nō itrabūt in eccliaz dei. nūc vero ī oī gente q̄ ti/met dn̄m. ab eo ſuſcipiť volēs credere ⁊ ps eccleſie fieri. pp hoc dicit: q̄ duxit eū ī ſtabulū. CHRY. Eſt. n. ſtabulū ec/cleſia que in itinere mundi laſſatos: ⁊ ſarcinis ōlictoz ōfeſ/ſos ſuſcipit veniētes: vbi ōpoſito onere peccatoz viatoz laſ/ſus reficit. ⁊ refectus ſalubri paſcua reparat. Et hoc eſt qđ dr̄: Et curā illius egit: Totum enim gcgd cōtrariuz nocēs: ⁊ malū eſt: fozis eſt: qz intra ſtabulum reges omnis ſalubri/tatiſq; incluſa eſt. BEDA. Et bene iumento impoſituz du/xit in ſtabulum: qz nemo niſi ꝑ baptiſmuz corpi chriſti adu/natus: eccleſiam intrabit. AMBRO. Sz qz nō vacabat: ſamaritano huic diu in terris degere redeūdum erat vnde deſcenderat. vnde ſegt. Et alte. die ptu. duos dena. ⁊ dedit ſtabulario. ⁊ ait: Curā illi⁹ habe. Quis eſt iſte alter dies: niſi fozte ille dn̄ice reſurrectōis: ō quo dcīn eſt: Hec ē dies quā fecit dn̄s: Duo aūt denary ſunt duo teſtamenta que imagi/nem in ſe hnt eterni regis exp̄ſſam: quoz ꝑcio vulnera nr̄a curant. AVGV. de que. euā. Uel duo denary ſunt duo ꝑcepta charitatis: quā ꝑ ſpm̄ ſcm̄ acceperūt apli ad euāgeli/candū ceteris: vel ꝓmiſſio vite ꝓntis ⁊ future. ORI. Uel duo denary vr̄ mihi eē ſcia ſacrī: quō pr̄ in filio ⁊ filius ī pa/tre ſit: q̄ velut mercede donat ecclie angelus: vt diligētius curet boiem ſibi cōmendatuz: quē ꝓ angustia tpis etiam ipſe curauerat. Et promittit ei gcgd de ſuo in medela ſemi/uiuētis expēderet: illico eſſe reddēdū. vnde ſegt. Et qđcun/q; ſuperogaueris ego cū rediero reddā tibi. AVGV. de que. euan. Stabulari⁹ fuit apls q̄ ſuperogauit. aut illō cō/ſiliū qđ ait: De ꝟginib⁹ aūt ꝑceptū dn̄i nō habeo: conſilium aūt do. aut ꝙ etiāmanib⁹ ſuis opatus eſt: ne īfirmozum alu/quē ī nouitate euāgely grauaret: cū ei liceret ex euāgelio paſci. Multū ēt ſuperogauerūt apli. ſz ⁊ ꝑ tpe doctozes q̄ ve/tus ⁊ nouū teſtm̄ expoſuere. ſuperogauerūt ꝑ q̄bus retribu/tionē accipiēt. AMBRO. Beat⁹ ergo ille ſtabulari⁹ qui alteri⁹ vulnera curať pōt. Btūs ille cui dicit ieſus: Qđcūq; ſuperogaueris: reuertēs reddā tibi. Sed q̄n reuerteris dn̄e niſi iudicy die: Nā licet vbiq; ſis ſemp ⁊ ſtās ī medio nr̄m: nō cerneris a nobis: erit tn̄ tps quo vniuerſa caro te reſpici/et reuertētez. Reddes ergo q̄ debes btis: q̄b⁹ es debitor. Utinā nos ſimus idonei debitozes: vt q̄ accepim⁹ poſſim⁹ exoluere. CYRIL. Dis q̄ ꝓmiſiſti: opportūe iā dn̄s legiſ/peritū ſterrogat ſubdēs: Quis hoz triū tibi vr̄ ꝓxim⁹ fuiſſe: illi q̄ icidit ī latrones? At ille dixit q̄ fecit miſericordiā in illū. Neq; n. ſacerdos neq; leuita factus fuit ꝓximus patien/tis: ſed ille q̄ ē eius miſertus. Inutilis eſt enim ſacerdoty di/gnitas ⁊ legis ſcia: niſi ꝑ bona opa cōfirmetur. vñ ſequitur: Et ait illi ieſus: vade tu ⁊ fac ſimiliter. CHRY. q. d. Si/quem vides oppreſſum nō dicas: vtiq; neq̄ ē: ſz ſiue genti/lis ſit ſiue iudeus ⁊ ope idigeat: nō cauilleris auxiliari que/cūq; mala fuerit paſſus. AVGV. ō doctrina xp̄iana. Ex hoc itelligimus eū eſſe ꝓximū: cui vel exhibenduz eſt offiñ miſericordie ſi indiget: ⁊ exhibēdū eēt ſi indigeret. Ex quo iam ꝓn̄s ſt: vt etiā ille a quo nobis viciſſim exhibendū eſt ꝓximus noſter ſit. ꝓximi. n. nomē ad aliqd eſt: nec quiſq̄ eē ꝓximus: niſi ꝓximo pōt. Nullū aūt exceptum eſſe cui mi/ſericordie denegetur offiñ: quis nō videat: dicente dn̄o: Be/nefacite his q̄ vos oderunt. vñ manifeſtum eſt hoc ꝑcepto quo iubemur diligere ꝓximum: etiam ſanctos angelos ꝓti/neri: a quibus tanta nobis miſericordie impendunť officia: ex quo ⁊ ipſe dn̄s ꝓximum nr̄m ſe dici voluit: ſignificans ſe opitulatū eſſe ſeminuo iacente in via. AMBRO. Nō. n. cognatio facit ꝓximuz ſed miſericordia: qz miſericordia eſt ꝟz nām. nihil. n. tā ꝟz naturā q̄z iuuare cōſortē nature.

¶ Factū ē aūt dū irēt: ⁊ ipſe itrauit in quoddam caſtellū: ⁊ mulier quedā martha noīe excepit il/lū ī domū ſuā ⁊ huic erat ſoror noīe maria. Que ēt ſedēs ſec⁹ pedes domini audiebat verbū illi⁹: martha aūt ſatagebat circa frequēs miniſteriuz. Que ſtetit ⁊ ait: Dn̄e: nō ē tibi cure q̄ ſoror mea reliqt me ſolā miniſtrare? Dic ergo illi vt me ad/iuuet. Et rñdēs dixit illi dn̄s: Martha martha ſollicita es: ⁊ turbaris erga pluria. Porro vnuz eſt neceſſarium: Maria optimam partez elegit: que non auferetur ab ea.

BEDA. Dilectio dei ⁊ ꝓximi q̄ ſupius ꝟbis ⁊ parabolis ꝓtinebať: hic ipſis reb⁹ ⁊ varietate ōſignať. Dicit enī: Ecn̄ ē aūt dū irēt: ⁊ ipſe itra. in qōdā caſtellū. ORIGE. Cuius qdē nomē lucas hic tacet: ſz ioānes exprimit vocās ipm̄ be/thaniā. AVGV. de verbis dn̄i. Sz dn̄s q̄ in ſua ꝓpria ve/nit: ⁊ ſui eū nō receperūt: ſuſcept⁹ ē tanq̄ hoſpes. Segt enī: Et mulier q̄dā martha noīe exce. il. ī do. ſuā. ſic ſolēt ſuſcipi pegrini: ſz tn̄ ſuſcepit famula dn̄i: egra ſaluatorē: creatura creatorē. Ne qs aūt dicat: O beati q̄ xp̄m ſuſcipe ī domū, p/riam meruerūt: noli dolere cū igt: Qđ enī vni ex minimis meis feciſtis: mihi feciſtis. Accepta autez forma ſerui: in il/la paſci a ſeruis voluit dignatōe: nō ꝺditione. Habebat car/nem in qua qdē eſuriret ⁊ ſitiret: ſz in beremo eſurienti āgeli miniſtrabāt. ergo quo paſci voluit: paſcēti pſtitit: Martha igiť dominū paſcere diſponēs: ⁊ ꝓparās circa miniſteriū oc/cupabatur: Maria vero ſoror ei⁹ paſci magis elegit a domi/no. Sequitur enim. Et huic erat ſoror nomine maria: que etiam ſedens ſecus pedes domini audiebat verbum illius.

CHRY. Non ſimpliciter dicitur de maria q̄ ſederet

ppe ieſuz: ſz ſec⁹ pedes illi⁹: vt oſidat diligẽtiã aſſiduitatẽ: ꝛ ſolertiã erga auditionẽ: ꝛ multã reuerẽtiã quã habebat ad dñm. AVGV. de vbis dñi: Quãto aũt humili⁹ ad pedes ſedebat: tãto ampli⁹ capiebat. Dfluit. n. aqua ad humilitatẽ ꝯuallis: denatat de tumozib⁹ coll'. BASI. Dis aũt opatio ꝛ vbũ ſaluatozis regula ẽ pietatis ꝛ vtutis: ob hoc. n. induit cozpus noſtꝝ: vt nos cõuerſationẽ illi⁹ imitemur pzo poſſe.

CHRY. Exẽplo igit' ſuo docet diſcipulos qualiter ſe gerere debeãt in domib⁹ eoꝝ q eos ſuſcipiũt: vt. ſ. applicãtes ad domũ nõ reſupini geſcãt: ſed poti⁹ repleãt ſuſcipiẽtes ſacris ꝛ diuinis doctrinis. hi vo q domũ parãt: exeãt obuiã hilariter ꝛ feruẽter duab⁹ de cãis: pmo qdẽ edificabunt in doctrinis eoꝝ: quos ſuſcipiũt: deinde ꝛ recipiẽt charitatis mercedẽ. vñ ꝛ hic ſequitur: Martha aũt ſatagebat circa frequẽs miniſteriũ. AVGV. de vbis dñi. Bene martha circa cozporalẽ dñi neceſſitatẽ vel volũtatẽ miniſtrabat quaſi mortali: ſz q erat in carne mortali: in pncipio erat vbuz. Ecce qõ maria audiebat: Verbũ caro fcm̃ eſt. Ecce cui martha miniſtrabat: laborabat iſta: vacabat illa. verũtñ martha laborãs multũ in illa occupatione ꝛ negocio miniſtrãdi iterpellauit dñm: ꝛ de ſoroze ꝯqueſta ẽ. Segt'. n. Et ait: dñe: nõ ẽ ti. cu. q ſoz. mea re. me ſo. mi. Erat. n. maria itẽta dulcedini vbi dñi. a martha ꝯuiuiũ dño pabat' in cuius cõuiuio maria iã iucũ dabat'. Cũ ergo ſuauiter audiret vbũ dulciſſimũ ꝛ corde intenſiſſimo paſceretur: iterpellato dño a ſoroze ſua: qũo putamus eã timuiſſe ne diceret ei dñs: Surge ꝛ adiuua ſozorem tuã: Mira enim ſuauitate tenebat': q̃ pfecto maioz ẽ mẽtis q̃ vẽtris: ſz cãz ſuã tãq̃ ociosa iudici maluit ꝯmittere. nec in rñdendo voluit laborare. ſi. n. pararet rñdẽdi fmonez remitteret audiẽdi itẽtionẽ. Rñdit ergo dñs q in vbo non laborabat. qz verbũ erat: Segtur. n. Et rñdens dixit illi dñs: Martha mar. ſol. es ꝛ turbaris erga plurima. Repetitio noĩs idiciũ ẽ dilectiõis: aut forte mouẽde itentiõis: vt audiat attenti⁹. Bis vocata audit. Turbaris erga plurima. i. circa multa es occupata: vult. n. hõ occurrere: qñ miniſtrat: ꝛ aliq̃ nõ põt: q̃rit' qõ deeſt: parat' qõ adeſt: diſtendit' anim⁹. nam ſi martha ſufficeret: adiutoziũ ſozoris non poſceret. multa ſunt: diuerſa ſunt: quia carnalia ſunt: quia tpalia ſunt. Preponit' aũt vnũ multis: nõ eniz a multis vnũ: ſed multa ab vno. vnde ſegtur: Porro vnũ ẽ neceſſariũ. Circa vnum ſe voluit occupari fm illud: Mihi adherere deo bonuz eſt. vnũ ſunt pr' ꝛ filius ꝛ ſpũſcũs: ad hoc vnuz non nos pducit niſi multi habeamus coz vnũ. CYRIL. Vel aliter. Cũ ſuſceperint alig frẽs deũ nõ ſollicitent' erga multuz offiñ: nec poſcãt q̃ pre manib⁹ nõ ſũt: ꝛ op⁹ exuperãt: grauat. n. paſſim in q̃libz re qõ ſupfluit: gnãt. n. volẽtibus cõferre tediũ: ꝯuiuis ãt vr̃, q ſũt alys cã laboris. BASI. Abſurdũ ẽt ẽ cibos ad ſuſtẽtationẽ cozpis ſumere: ac p eos itez officere cozpi: ꝛ ipedire ipm erga mandatoz diuinoz offiñ. Si ergo aduenĩat aliqs paupez: ſumat fozmã ꝛ exẽplar modeſtie ciboz: nec cã viuere volẽtiũ ĩ õlitys mẽſaz ppriã ꝑparem⁹. vniſormis enĩ ẽ xpiani vita. ad vnã itẽdẽs itẽtiõez. ſ. ad gloriã dei. Multifozmis vo ꝛ varia vita coz q de foris ſunt: p libitu variata: Tu vo cur dum copiam ciboz ꝛ cã delectatiõis frĩ ꝑparas mẽſam: criminaris eũ voluptatis: ꝛ diffũdis in eum guloſitatis oppzobria: arguẽs delitias ei⁹ in eo qõ ꝑparas: Nõ ꝯmẽdauit dñs marthã occupatã circa freq̃ns miniſterium. AVGV. de ver. dñi. Quid g̃ putam⁹ reprehẽſũ eẽ miſteriũ marthe: quã cura hoſpitalitatis occupauerat: q̃ tãto hoſpite letabat': hoc ſi vez ẽ: dimittãt hoĩes q miniſtrãt egẽtib⁹: vacẽt vbo: occupent' circa ſciaz ſalutarẽ. nihil ſit cura eis gs pegrin⁹ ĩ vico ſit: gs egeat pane. vacẽt opa miſicoz die. vni iſtet' ſcie. THEOPHI. Nõ g̃ dñs hoſpitalitatez ꝓhibet: ſz plimoz turbatõez. ſ. abſtractõez ꝛ tumultũ: ꝛ vide ꝯſiliuz dñi: q ꝑus dñs nihil dixerat marthe: ſz poſtq̃ illa ſozoẽ ab auditu ſtudebat euellere: tũc dñs occaſiõe habita icrepauit eã vſq enĩ adeo honorat' hoſpitalitas: dõec ad ne ceſſaria nos attrahit. Cum vo icipit ab vtilioribus ipedire: mãifeſtũ ẽ q honorabilioz ẽ diuinoz audit⁹. AVGV. de ver. do. Nõ g̃ dñs opus rephẽdit: ſz mun⁹ diſtixit. Segt'. n. Maria optimã pt̃ẽ elegit q̃ nõ auferet' ab ea: Nõ tu malaz ſz illa meliozẽ: vñ meliozẽ: qz ab ea nõ auferet': a te auferet aliq̃ on⁹ necitatis. Nõ enĩ cũ veneris ad illã pfiaz ĩueniespegrinũ quẽ ſuſcipias hoſpitio: ſed bono tuo auferet': Tu nauigas: meli⁹ eſt det'. auferet' a te labor vt reges det'. Tu nauigas: illa ĩ poztu ẽ. eterna enĩ ẽ dulcedo vitatis: in hac tĩ vita augeat' g̃ te ſicut get': ĩ illa pficiet': nũq̃ auferet'. AMBRO. Agat g̃ te ſicut mariã deſideriũ ſapie: hoc enĩ mai⁹: hoc pfectius op⁹: ne miniſtery cura cognitõez vbi celeſtis auertat: Nec arguas eos ꝛ ocioſos iudices: quos videas ſapie ſtudere. AVGV. de que. euã. Myſtice aũt q martha excepit illũ ĩ domũ ſuam ſignificat eccleſiã que nũc excepit dñm ĩ coz ſuũ. Maria ſoroz ei⁹ q̃ ſedebat ad pedes dñi ꝛ audiebat vbuz eius: ſignifi cat eãdẽ eccliã: ſed ĩ futuro ſeculo: vbi ceſſans ab ope miniſterioq̃ ĩdigẽtie: ſola ſapie perfruit'. Oz ãt ꝯquerit' q̃ ſozoz ei⁹ eam nõ adiuuet: occaſio dat' ſnie dñi: q̃ oſtẽdit iſtã eccleſiam ſollicitã eẽ ꝛ turbari erga plĩma: cũ ſit vnũ neceſſariũ: ad qõ p miniſteriũ bui⁹ merita puenit'. Mariã vo dicit optimã pt̃ẽ elegiſſe: qz p hãc ad illã tendit' ꝛ nõ auferet'. GREGO. vi. moza. Vel p mariã q̃ vba dñi reſidẽs audiebat: ꝛ platiua vita exp̃mit'. p martha exteriozib⁹ obſequijs occupatã: actiua vita ſignificat': ſed marthe cura nõ rephendit: marie vo laudat'. qz magna ſunt actiue vite merita: ſed nõ platiue potioza. vñ nec auferri vnq̃ marie ps dr̃: qz actiue vite opa cozpoze trãſeunt: cõtemplatiue autem gaudia meliꝰ ex fine cõualeſcunt.

Capitulũ. XI.

Et factũ ẽ cũ eſſet ĩ quodã loco oãs vt ceſſauit: dixit vn⁹ ex diſcipulis ei⁹ ad eũ: Dñe doce nos oꝛare ſicut docuit ioãnes diſcipl'os ſuos. Et ait illis: Cũ oratis dicite: Pater ſcificet nom̃ tuũ. aduenia tregnũ tuũ: panẽ noſtrũ quotidianũ da nobis hodie: ꝛ dimitte nobis pcã nã ſiquidẽ ꝛ nos dimittimus debẽti nobis: ꝛ ne nos inducas in tẽtationem.

BEDA. Poſt hiſtoriã ſozoꝝ que duas eccle vitas ſignificauerũt. nõ fruſtra dñs ꝛ ipſe oraſſe: ꝛ diſcipulos oꝛare docuiſſe ſcribit': qz ꝛ oro quã docuit: vtriuſq̃ in ſe vite cõtinet myſteriũ: ꝛ ipar̃ pfectio vitar̃: nr̃is nõ virib⁹ ẽ obtinẽda. ſz ꝑcib⁹, vñ dr̃: Et factũ eſt cũ eẽt ĩ quo. lo. oꝛãs. CYRIL. Cũ ãt bẽat oĩs boni plenitudinẽ: cur oꝛat ſi plen⁹ ẽ? ꝛ ĩ nullo penit⁹ eget: Ad hoc dicim⁹ q cõpetit ei ex mõ diſpẽſatõis ĩ carne. cũ voluerit hũana, pſeq tpe ad hoc ꝑueniẽte. Si. n. comedit ꝛ bibit: nõ icongruc vtebat' oꝛone: vt doceat nos nõ eẽ erga hoc tepidos: ſed attentius iſiſtere oꝛonibus. TVS. Cum aũt nouã ꝯuerſatõem vidiſſent diſcipuli: nouã fozmam oꝛationis poſtulauerũt cum plures oꝛationes continerent' in veteri teſtõ. vñ ſequitur: Ut ceſſauit: dixit vn⁹ ex diſcipulis eius ad eũ: Dñe doce nos oꝛare: ne. ſ. cõtra deũ peccemus: aliqua q̃rentes p alys: vel deo aſſiſtẽtes ĩ oꝛone nõ eo mõ quo expedit. ORIGE. Et vt oꝛonis doctrinam proferat infert: Sic' ꝛ ioan. docu. diſcipu. ſuos. de quo. ſ. nos docuiſti: q̃ inter natos mulier̃ nullus eo maioz ſurrexit. et qz pcepiſti nobis petere eterna ꝛ grãdia: vnde erit nos adhozum puenire notitiam: niſi a te deo ꝛ ſaluatoze noſtro.

GREGO. niſenus. Oꝛationis ergo doctrinã exꝑtulant: diſcipulis qui ſolerter notitiam oꝛationis expoſtulant: oſtendens q̃liter implozari opozteat diuinũ auditum. BASI. Duo autẽ ſunt modi oꝛonis. Unus quidem laudis cum militate: ſecũdus vero petitionis remiſſioz. Quotiens ergo

ozas nō p⁹ ad petēdū ꝓrūpas. Sin aūt tuum crimiaris affectū q̄si necitate coact⁹ supplices deo. Ez cū icipis ozare quā libet desere creaturā visibilē ⁊ iuisibilē. Sum⁹ aūt exord i uz a laude illi⁹ q cuncta creauit. vñ subdit: Et ait illis: Cuz ozaueritis dicite: pr̄. AVGV. de v. dñi. Prim⁹ ſmo q̄ste gr̄e. faciē tuā nō audebas ad celū attollere ⁊ subito accepisti gr̄az x̄pi. Ex malo seruo fact⁹ es bon⁹ fili⁹: iō presume nō de tua opatiōe ſz de christi gr̄a. Nō q̄ hic arrogantia ē: ſz fides, predicare q̄ accepis: nō ē supbia: sed deuotio. Ergo at tolle oculos ad p̄ez q te p lauacrū genuit: q p filiuz te rede mit: p̄ez dicas q̄si filius. Sed noli tibi aliqd spāliter vendicare. solius christi spālis ē p̄r nob est pater oīb⁹ in cōi: qa il lū soluz genuit: nos aūt creauit. Et iō ſm matth. dicit: Pr̄ nr̄. ⁊ addit q es in celis. In illis. ſ. celis de qb⁹ dictuz est. Celi enarrāt gloziam dei. Celū ē vbi culpa cessauit. vbi nullum mortis ē vuln⁹. THEOPHI. Nō aūt dicit: Qui es i celis tanq̄ ibi circūscribaf: sed vt ad celos erigat auditoreꝫ ⁊ ab strabata terrenis. GREGO. nisen⁹. Vide aūt quāte ꝓpatiōis op⁹ est: vt audacter possis deo dicere pater: qa si ad res mūdanas intuitū dirigis: aut būanā gloziaz ambis: aut sordes passibilis appetitus: ⁊ banc oronē enuncies. Audire mihi videor deū dicētem: Cū corrupte fueris vite si patreꝫ vocas icorruptibilitatis genitorez: feda voce ignas incorruptibile nomē. nā qui patrē mādauit vocare: pferre mēdaciuz nō cōcessit. Oiuz vo bonoꝝ exordiū est glorificare nomē dei i vita nr̄a. vñ subdit Scificet nom̄ tuū. Quis. n. ē adeo bestialis q videns in credētib⁹ vitā purā nō glr̄ficet nomen i uocatuz i tali vita. Igit̄ q dicit i oronе: scificet i me iuocatū nomē tuuz: hoc ozat fiam tuo ꝓcurrēte subsidio: iust⁹ absti nens a quolibet malo. CHRY. Sicut enī cū gs celi pulchritudinez aspicit dicit: gloria tibi de⁹: sic etiā cū aspicit alicuius vtutē: ga hoīs vtus multomagis q̄ celū glorificat deum. AVGV. de ver. do. Vel dr̄: Scificet nomē tuuz in nob: vt ad nos possit ei⁹ scificatio puenire. TYTVS. Vel dic: Scificet nom̄ tuū. i. nota sit tua scitas toti mūdo: ⁊ laudet te decenter. Rectos aūt decet collatidatio. Jussit igit̄ ozare p emēdatiōe mūdi toti⁹. CYRIL. Qm̄ penes eos ad quos nonduz puenit fides ꝓtenit̄ adhuc nom̄ dei. ſz vbi iubar veritatis sup eos illuxerit: eū fatebūt scm̄ scōz. TYTVS. Et q̄ i noīe iesu ē gloria dei p̄ris tunc nom̄ p̄ris scifitabit̄: qui x̄ps erit notus. ORIGE. Vel q̄ nom̄ dei ab eratib⁹ attribuitur culturis ⁊ creaturis: nōduz est sanctificatū: vt sit sepatū a gbus debuit separi. Decet g̃ nos ozare vt nom̄ dei adapteſ soli vo deo: cui adaptaf q̄ subdit: Adueniat regnuz tuū. vt. ſ. euacueſ p̄ncipat⁹ ⁊ ptās ⁊ vtus ⁊ regnū mūdi: q̄netiā pctm̄ q̄ regnat i mortalib⁹ nr̄is corporibus.

GREGO. nisen⁹ Implozam⁹ etiā a dño liberari a corruptione. exui a morte. Vel ſm quosdaz: Aduenīat regnū tuū. i. veniat sup nos spūſcūs tu⁹ vt purificet uos. AVGV. de ver. domini. Tunc enim venit regnū dei q̄n cius sumus gr̄am ꝓsecuti. Ipse enim ait regnuz dei intra vos est. CYRIL. Vel q hoc dicūt videtur optare rursuz refulgentē in mūdo oīuz saluatorē. Mādauit aūt i oronе petere illud tēpus reuera terribile vt sciāt q viuere decet eos nō lēte vel remisse vt illud tēp⁹ nō paret eis flammaz ⁊ vindictaz: sed magis honeste ſm volūtatē ipsius vt eis tēpus illud nectat coronas. vñ ſm matth. segit̄: Fiat volūtas tua sicut in celo ⁊ in terra. CHRY. q. d. ꝓsta nobis dñe ꝓuersationē imitari celestē: quatenus quecūq tu vis: nos ēt velim⁹. GRE. nisen⁹. Qm̄ eniz vitā humanā post resurrectionez silem dic ē ventura vite angelice: ꝓsequēs ē vitā mūdanā ad vitā q postmodū speratur disponi: vt in carne viuētes carnaliter nō viuam⁹. Per hoc aūt ver⁹ medic⁹ aie soluit morbi nāz: vt quos occupauit infirmitas p hoc q a volūtate diuina recesserāt: a morbo denuo liberet copulatio ad volūtatē diui nā. Est. n. sanitas anime executio debita voluntatis diuine.

AVGV. in encheridiō: Apud euangelistā igit̄ matheuz septē petitiōes ꝓtinere videt dñica oro: euāgelista vo lucas in oratōe dñica petitiones nō septē sed qnqz cōplexus ē: nec ab illo vtiqz discrepauit. Ez quo illa septē sintelligēda: ipe sub breuitate cōmouit. Nomē q̄ppe ei scificatur i spū: dei ār regnū in resurrectiōe futuꝝ ē. Quidens g̃ lucas tertiā petitiōnē duaꝝ superioꝝ eē quodāmō repetitionē: magis eā pter mittēdo voluit itelligi. Deide tres alias adiūxit: Et ꝑmo d̄ pane quotidiano dicēs: Panē no. quoti. da. no. ho. AVGV. de v. dñi. In greco dr̄ epiusiō. hoc ē supsubstātialē: ñ iste est panis q vadit i corp⁹: ſz ille panis vite eterne qui aie nr̄e subaz fulc̄. Latin⁹ āt hūc quotidianū panē dic̄: quē greci dicūt aduenīētē. Si quotidian⁹ ille ē panis: cur p⁹ānuz illuz sumas: quēadmōz greci in oziēte facere ꝓsueuerūt: Accipe quotidie qd̄ quotidie tibi ꝓsit: sic viue q̄ quotidie mereris accipe. Vox dñi significaf ⁊ remissio pctoꝝ. qui vl nus hēt medicinā querit: vuln⁹ est qz sub peccato sum⁹. medicina est celeste ⁊ venerabile sacr̄m. Si quotidie accipis: quotidie tibi est hodie: Christ⁹ tibi quotidie resurgit: hodie enī est qñ christus resurgit. TYTVS. Vel panis aīaꝝ diuina ē vt⁹ afferēs futurā vitā pēnē: sic pāis ex terra ꝓdiens vitā tpalē ꝓfuat. Cū āt quotidianū dixisſz dīnū q aduenit ⁊ futur⁹ ē significat: quē nob hodie p̄stari regrim⁹: poscentes quoddā eius p̄ncipiū atqz gustū: qñ spūs in nob inhabitās vtutē opaf: q̄ supat oēz vtutē būanā: puta castitatē: būilitatē. CYRIL. Putāt āt forsan alīq indecēs esse scōs a deo q̄rere corpalia. ⁊ ob hāc cām applicant qd̄ dr̄ ad spiritalem ꝓsideratōez. Ego āt ꝓcedā q̄ oz scōs p̄cipue satagere ab obtinēda spiritalia dona. Illud tñ decet īspicere qd̄ irrephēsibil⁹ petūt dño p̄cipiēte panē cōez. ex eo. n. q̄ panē iussit q̄rere. i. quotidianū aliñtū: videt q̄ nihil cōcedat eos hr̄e: sed magis honestā colere pauptatē. nō. n. ē hūtiū panē petere: ſz oppresſoꝝ penuria. BASI. q. d. panē quotidianū q nr̄e subē ꝓpetit ad vitā diurnā: nō tibiipsi cōmēdes: ſz ad deuz cā ei⁹ refugias: exponēs ei necitatē nāe. CHRY. Postulāda q̄ sunt diuinit⁹ necia vite: non ciboꝝ diuersitates. ⁊ vina odorifera ⁊ cetera q̄ delectāt guttur: onerāt aūt vētrē: ⁊ mētē pturbāt: ſz panis q pōt subaz corporis sustētare: ⁊ illū qui nob hodie tñmō sufficit: vt de crastino nō cogitemus: vnā āt solā petitionē sensibilē q̄rimus: vt p̄tib⁹ nō affligamur. GREGO. nisenus. Postq̄ autē p bona opa fiduciā sumere docuit: ꝑiter remissionē reatuū docet ꝓlozare. Seq̄ quī. n. Et dimitte nob pctā nr̄a. TITVS. Hoc ēt addi tū ē necessario: pro eo q̄ null⁹ sine pctō repit̄: ne ꝓpediāt a sacra ꝓticipatiōe ꝓpter būana pctā. Cuz. n. teneamur exhibere x̄po oīmodā scitatē q spūſcm̄ habitare facit i nob: redarguēdi sumus si nō obseruemus ei tēplū mūdū. Huic āt defectui subueīt p dei bonitatē idulgētē humane fragilitati pctoꝝ punitionē. Hoc aūt ipz iuste fit a iusto deo q̄n nos quasi debitorib⁹ relaxamus: bis. ſ. q nob nocuerūt: ⁊ debita nō exhibuerūt. vñ subdit: Sicgdē ⁊ ipsi dimit. om. de. nob. CYRIL. Vult enī vt ita loquar: patientie quā hoīes colūt imitatorē fieri deū: vt qualē ipsi exhibuerūt ꝓseruis bōitatē: talē pari lāce recipe petāt a deo q iuste recōpēsat: ⁊ nouit oī miſeri. CHRY. Decigr̄ aīaduertētes grates agēdē sūt debitorib⁹ nr̄is: fiūt. n. nob si sapim⁹ cā idulgētie maxie: ⁊ pauca exhibētes plurima repiem⁹. naz ⁊ nos multa debemus ⁊ magna debita dño: quoꝝ si minimā ptē a nob vellet exigere: iā periss̄em⁹. AVGV. de v. do. Debitū autē gd ē nisi pctm̄? Ergo si nō accepisses alieni fenoris pecuniā non deberes. ⁊ iō pctm̄ tibi īputaf. Habuisti. n. pecuniā cuz q̄ dues nasceris ad imaginē ⁊ ſilitudinez fact⁹ dei. sed ꝑdidisti qō habebas: sic duz arrogātiā desiderās vēdicare: ꝑdidisti humilitatis pecuniā: accepisti a diabolo debitum quod nō erat necessarium. cautionē tuam tenebat inimicus: sed eaz dñs crucifixit: ⁊ suo cruore deleuit. Potēs ēst autē dñs qui

abstulit petiñ:ꝛ debita nꝛa donauit:custodire nos aduersus diaboli isidias:g culpā generare ꝓsueuit.vñ segt̄:Et ne nos inducas in tēptionē quā.s.ferre nō possum⁹:Sz q̄si athleta talē vult tēptionē:quā ferre possit humana conditio.

TYTVS.A diabolo enī ñ tētari ē ipossibile; sz ne a deo derelinq̄mur ad tentatiōes hoc deprecamur.Qō ār ex pmissione diuina ꝓtingit:illud de⁹ qñz facere dr̄ i scriptura. ꝛ fm hoc nisi ꝓhibeat tētatōis ingalescētiā que supra nos ē: tunc nos in tentationem inducit. MAXI.Ut mādat dns vt petamus:Ne nos inducas in tentationem.i.non permittas voluptuosarum ꝛ spōtanearuz tentationū nos experiētia pati.Jacob⁹ aūt docet,pueritate certātes nō remitti i tētationibus inuoluntarys ꝛ causatiuis laborū dicens.Omne gaudiū estimate fratres mei cum in tētationes varias inciderītis. BASI. Nō tñ decet nos orando petere afflictiones corporales.vniuersaliter.n.ꝓcepit orare:nō subire tentationē.sed postq̄z aliqs subyt expedit a dño petere vtutez pferēdi vt ꝓsumet̄ i nobis illud.Qui sustinet vsq̄z ad finez saluus erit. AVGV.in enchiridion:Ar vo q⁹ matthеus i vltimo posuit:Sed libera nos a malo.iste nō posuit: vt intelligam⁹ ad illud superi⁹ qō de tētatione dictum est pertinere.Ideo qppe ait:Sz libera. nō ait:Et libera.tanq̄z vnaz petitionē ōmōstrans noli ꝟ sz ꝟ sed sciat vnusqsq̄z i eo se liberarj a malo:q⁹ nō infert̄ in tētationē. AVGV.de verb. dñi.Unusquisq̄z.n.petit vt a malo:hoc est ab inimico ꝛ peccato libereꝛ:sed qui deo se cōmittit:diabolū non timet:Si enim deus pro nobis:quis cōtra nos:

¶Et ait ad illos: Quis vīz hēbit amicuz et ibit ad illū media nocte:et dicet illi:Amice cōmoda mihi tres pānes:qñ amic⁹ me⁹ vēit de via ad me et nō habeo qō ponā añ illū:et ille deit⁹ rñdēs dicat:noli mihi molestus esse:iaz ostiū clausū ē:et pueri mei mecū sūt in cubili: nō possum surgere et dare tibi.Et ille si perseuerauerit pulsās: dico vobis:et si non dabit illi surgēs eo q⁹ amicus ei⁹ sit: pp ipꝛobitatē tñ eius surget et dabit illi quot quot habet necessarios.

¶HRY.Docuerat supra saluato⁹ ad petitionē aplōꝛ q̄liter oportet orare:poterat aūt contingere eos q hoc salutare documētū receperant:effundere qdē preces iuxta traditā formam:sed negligēter ꝛ remisse hoc facere:deinde cuz nō exaudirēt pprīmā vel scōaz oronē desistere ab oronib⁹ Itaqz ne hoc pateremur:p modū parabole manifestat: q⁹ pusillanimitas i orationib⁹ dānosa est.Utilissimū vo est in eis patiētiā habere.vñ dr̄:Et ait ad illos :Quis vestrū habebit amicū:¶ THEOPHI.Amicus iste deus est g oēs amat:ꝛ oēs saluos vult fieri. AMBRO. Quis etiaz ē nobis amicitioꝛ:q̄z q ꝓ nobis corpus suū tradidit:Dat̄ aūt nobis hic alius ꝓcepti mod⁹:vt oīb⁹ mometis:nō solū diebus sed ēt noctib⁹ oro deferat̄.Segt̄.n.:Et ibit ad il.me.nocte. Sic petyt dauid qñ dicebat:Med ia nocte surgebā ad cōfitēdū tibi.Neqz enī timuit excitare dormiētem:quē scit sp esse vigilātez.naz si ille tā scūs:ꝛ q regni erat necessitatibus occupat⁹ septies i die laudē dño dicebat:qd nos facere debem⁹ q eo amplius rogare debem⁹ quo frequēti⁹ carnis ac mētis fragilitate deligm⁹:q⁹ diligēdo dñm deū tuū nō solū tibi:sed ꝛ alys poteris emereri.Segt̄ enī:Et di.il.Amice cōmoda mihi tres pa.qñ ami. me.ve. ad me de via:ꝛ nō ha. qō po.añ illū. AVGV.de v.do.Qui aūt sunt isti tres panes:nisi mystery celestis alimētū:fieri enī pōt vt aliqs passus fuerit amicū aliqd iterrogātē:qō rñdere ñ possit:ꝛ tūc se inuenit nō habere:qī coactus ē dare.Uenit g tibi amicus ō via.i.vita hui⁹ seculi:in qua oēs velut peregrini trāseūt:nec vllus quasi possessoꝛ manet:sed omni homini dicitur:Tranꝛ si da venturo locum:aut forte de via mala:hoc est de vita mala fatigat⁹ nescio qs amicus tu⁹ nō inueniēs veritatē:q audita ꝛ pcepta btūs fiat.Uenit ad te tāq̄z ad xpianū ꝛ dic Redde mihi rōnē.Et iterrogat qō forte tu p simplicitatē fidei nesciebas:ꝛ ñ ē vñ reficias esuriētē:ꝛ cōpelleris q̄rere i dñicis libris:fortassis enī q⁹ ille interrogauit:in libro positū ē:sz obscurū ē ipz paulū aut petrū aut aliquē pphaz iterrogare nō sineris.Jaz enīregescit familia ista cū dño isto suo; ꝛ seculi h⁹ ignoratia valida ē:hoc ē nox media: ꝛ vrget amicus esuriēs:cui simplex fides nō sufficit:Nūqd deserendus est:q ad ipm dñm:cū quo familia regescit:pulsa orando:de quo subditur:Et il. dei.rñ.di. Noli mihi molest⁹ esse.q differt:dare vult vt amplius desideres dilatuz:ne vilescat citodatū. BASI.Fortitan ēt ob hoc differt q̄si ingeminans tui assiduitatē:ꝛ frequētiā erga se:ꝛ vt agnoscas qd donū dei sit:ꝛ i timore donata custodias.Quicqd enī aliqs multo labore acgrit nitit̄ custodire:ne cum illud perdiderit suuz laborem amittat. GLO.Non ergo aufert impetrādi licentiam sed vehemētius accēdit desideriū orādi: oīsa difficultate ꝓsequēdi.Sequit̄.n.Jā ostiū clausum ē. AMBRO. Hoc ē ostiū qō apire sibi ēt paulus exposcit:ñ solū suis:sz ēt ppli⁹ oronib⁹ obsecrans se iuuari: vt aperiat̄ sibi ostiū ad loquēdū mysteriū xpi. Et fortasse illud ē ostiū qō aptū vidit ioānes.cui dct̄ ē:Ascende huc ꝛ ondā tibi q̄ oportet fieri.

AVGV.de q̄.euā.Significat̄ ergo tps famis vbi:cū itelligētia claudit̄:ꝛ illi q apostolicā sapiētiā tanq̄z panē erogantes p orbē terre ꝓdicauerūt:iā sūt i secreta gete cū dño:Et hoc ē qō subdit̄:Et pueri mei mecum sunt i cubili. CRIGO.nisen⁹ Opportune eos q p arma iusticie ipassibilitatē vēdicauerūt sibi pueros appellat:docēs q⁹ bonum qō p situdia in nob acgrit̄ ab initio fuerat i natura repositū.naz qō aliqs abzenūcians carni p rōnē exercitio vite virtuose passionē ꝓfutauit:tūc q̄si puer isensibiliter se hz erga passiones. Cubile autē requiē itelligim⁹ saluato⁹. GLO.Et ppter premissa subdit:Nō possum surgere ꝛ dare tibi.qō ē ad difficultatē impetrādi referēdū. AVGV.de q̄.euā.Uel aliter.Amic⁹ ad quē venit media nocte:vt accōmodet tres panes:vtiqz ad similitudinē ponit̄ hz quā qs rogat deū i media tribulatōe ꝓstitut⁹:vt ei tribuat itelligētiā trinitatis:q̄ pre sentis vite cōsolet̄ labores.Ipsa.n.angustia media nox ē q̄ cogit̄ vehemēter istare.In trib⁹ aūt panib⁹ etiā illud signifikat̄ vni⁹ substātie eē trinitatē.amic⁹ aūt veniēs de via itelligit̄ hois appetit⁹:qui dz rōni fuire. Fuiebat aūt ꝓsuetudini tpali:quā viā vocat ,ppter oia transeuntia.Cōuersio autē hoīe ad deū:etiā ille appetit⁹ a cōsuetudine reuocat. Sed si nō ꝓsolet̄ interi⁹ gaudiū de doctrina spirituali:q̄ creatoris trinitas ꝑdicat̄:magne angustie sunt i hoīe quē ꝑmit crūna mortal:cū ab his q̄ foris ōlectāt precipit̄ abstinentia:ꝛ int⁹ nō ē refectio de letitia doctrine spiritalꝛ:ꝛ tñ orādo efficit̄ vt accipiat desiderās intellectū a dño:etiā si hō desit p quem sapia ꝑdicet̄.Segt̄ enī:Et ille si pseuerauerit pulsans:dico vob.Et si non dabit illi surgēs:eo q⁹ amic⁹ ei⁹ sit: ,ppter improbitatē tñ ei⁹ surget:ꝛ dabit illi quotquot hz necessarios. Cōparatio ē a minori: si enīz amic⁹ hō surgit de lecto ꝛ dat nō amicitia sz tedio cōpulsus:quantomagis de⁹ dat: qui sine tedio largissime donat qō petit⁹? AVGV.de v.do.Cū autē pueneris ad tres panes:hoc ē ad cibū ꝛ intelligentiaz trinitatis habes ꝛ vñ vuas:ꝛ vnde pascas.Ne timeas:ne finias:nō enim panis ille finietur:sed indigentiaz tuam fiet.discе ꝛ doce:viue ꝛ pasce. THEOPHI.Uel aliter; Media nox finis ē vite:i quo multi ad deū aduenit̄.Amicus aūt est angel⁹ qui accipit animā.Uel media nox ē profundū tentationum in quo constitutus petit a deo tres panes:necessitatē.s. corporis aīe ꝛ spirit⁹:p que i tentationib⁹ nō periclitamur.Amicus autem qui de via venit ipse deus

est qui i tẽtationibus nos ꝓbat: cui nõ hz quod apponat g i tentatione infirmat. Qõ aũt dicit: Et clausa est ianua intelligẽdum est q̃ docet nos ante tẽtatiões ꝑparatos eẽ: postq̃ vo tentationi incidimus: ꝓparationis ianua claudit ⁊ imparati inuẽti: nisi deus adiuuet periclitamur.

¶ Et ego dico vobis: Petite ⁊ dabit vobis. querite ⁊ inuenietis: Pulsate ⁊ aperiet vobis. Omis enī qui petit accipit: ⁊ qui q̃rit inuenit: ⁊ pulsanti aperiet. Quis aũt ex vobis patrẽ petit panẽ: nunquid lapidem dabit illi: aut piscem: nunqd pro pisce serpentem dabit illi: Aut si petierit ouum: nunquid porriget illi scorpionez: Si ergo vos cũ sitis mali nostis bõa data dare filijs vestris: quãtomagis pater vester celestis de celo dabit spiritum bonum petentibus se:

AVGV. de ver. do. Posita filitudine adiunxit exhortationẽ dñs: ⁊ oĩno stimulauit nos q̃rere: petere: pulsare: donec accipiamus qõ petim⁹. vñ dicit: Et ego dico vobis peti te ⁊ dabitur vob. CYRIL. Qr dic̃ dico vob: vim hz iuramẽti: deus enīz nõ mẽtit. Qñcũqz aũt inuit audiẽtib⁹ aliqd cũ iuramẽto oñdit inexcusabilẽ nostre fidei paruitatem.

CHRY. Per petitionẽ aũt orõnẽ oñdit: p ingsitionẽ vo studiũ ⁊ sollicitudinẽ cũ subdit: Querite ⁊ inuenietis. que. n. querunt plurima cura indigẽt: qõ maxime eẽ in deo. Plura nãqz sunt que sensuz nr̃m impediũt: sicut g̃ auꝛ pditum q̃ri mus: sic deũ sollicite pgram⁹. Oñdit ẽt q̃ q̃uis nõ apiat ili co ianuã tñ imozãdũ est. vñ subdit. Pulsate ⁊ apiet vob. ga uz vt faciat te pulsare: ideo nõ mox annuit vt exposcas.

GRECVS. Uel p hoc q̃ dicit: Pulsate: forsitã insinuat petere cũ effectu. pulsat enī aliqs mãu. Boni ãt opis signũ ẽ manus: vel hec tria pñt alr distingui. vtutis enī initiũ est petere notã fieri viã veritatis. Hcõs vo gradus est q̃rere q̃liter oporteat trãsire per viã. Tertius gradus est vt cũ virtutes attigerit pulset ad ostiũ vt ĩtret spatiosam cognitionẽ que omnia ozando aliqs acgrit. Uel petere gdẽ est ozare: q̃rere vo p bona opa agere oõni cõdigna. Pulsare ãt est oõni immozari nec desistere. AVGV. de ver. do. Nõ autez nos tantũ hortaretur: vt peteremus nisi dare vellet. Erubescat humana pigritia: plus vult ille dare q̃ nos accipere.

AMBRO. Qui aũt promittit aliqd: spez debz afferre. p̃missi: vt mometis obediẽtia deferat: ꝓmissis fides. ⁊ ideo subdit: Dis. n. q pe. acci. ⁊ q̃ q̃rit inue. ⁊ pul. ape. ORIGE. Queret aũt aliqs q̃liter qdã ozãtes nõ exaudiantur: Ad qõ dicẽdũ: q̃ qcunqz recto tramite ad q̃rẽdũ accedit: nil omittens ex his q̃ oferunt ad petitoꝛ obtẽtũ: accipiet reuera qõ precatus est dari sibi. Siqs aũt diuertẽs a ꝓposito ỏbite petitionis: cũ nõ petat: vt decet: nõ petit: Quo fit vt cũ nõ recipiat: qõ hic dr̃: nõ falsificet. Nã ⁊ magr̃o dicẽte: Quicunqz veniet ad me assequet disciplinaꝛ peritiã: adire magr̃z realiter accipimus hoc est vt feruenter ⁊ diligẽter vacet doctrinis ipi⁹. vñ ⁊ iacob⁹ dic̃: Petitis ⁊ nõ accipitis: eo q̃ male petatis. s. cã voluptatũ vanaꝛ. Hz dicet aliqs. ĩmo cũ aliqui rogãt p diuĩa noticia obtinẽda: ⁊ recupatiõe vtutũ non obtinẽt: cui dicẽdũ q̃ nõ ꝓpter se bona petiuerũt accipe: sz vt cõmendent p ea. BASI. Siqs ẽt ob torporẽ exhibeat se desideryꝰ ⁊ traditoꝛ sui fiat in man⁹ hostiũ: hũcõs nec adiuuat: nec exaudit: eo q̃ p pctm̃ alienũ se fecit a deo. decet g̃ offerre qdẽ qcqd interest sua: clamare ãt ad deũ vt adiuuet eũ. Est aũt diuinũ subsidiũ implozãdũ nõ remisse nec mẽte huc illucqz vagante: eo q̃ talis nõ solũ nõ impetrabit quod petit: sz magis dñm irritabit. nã si aliquis cozã pricipe stãs fixũ hz intrinsecũ ⁊ extrisecũ oculũ: ne forsitã puniat: quãtomagis cozã deo attentũ ac tremebundũ oportz assistere: Si vo debilitatus a pctõ fixe neqs orare: quãtũcũqz potes teipz cohibeas: vt stãdo cozã deo ad eũ dirigas intellectuz ⁊ deus ignoscit: eo q̃ nõ ex negligẽtia sz ex fragilitate non potes vt oz assistere cozã deo. Si sic g̃ teipsuz ꝓpellis ne discedas donec accipias. Ideo g̃ qñqz petis ⁊ nõ accipis: qz pperaz postulasti: vel infideliter: vel leuiter: vel nõ ꝓferẽtia tibi: vl̃ ỏstitisti. Sepi⁹ ãt gdã obuiãt dicẽtes: Quare oramus: an ignorat deus qb⁹ op⁹ ẽ nob: Nouit qppe: ⁊ oĩa spũalia vberius dat nob ⁊ anteq̃ postulem⁹: sed opera vtutis ⁊ regnuz celorum oportet ꝓius optare: optãtez vo q̃rere: ingerentẽ p fidem ⁊ patientiam quicquid interest sua: ĩ nullo delicto redargutũ a ꝓpria ꝓscientia. AMBRO. Ergo ꝓceptiu⁹ locus frequẽter orãdi spes ẽ impetrãdi: rõ aũt pstadẽdi ꝓius fuit in ꝓcepto: postea fit in exẽplo: qõ ostendit subdens: Quis ãt ex vob patrẽ petit panẽ: nũqd lapidẽ dabit illi:

CYRIL. In quo instruit nos saluatoꝛ qddã necessariuz. frequẽter enī incõsulto voluptatũ ĩpetu irruimus ad pniti osa desideria. Cũ igit̃ aliquid taliũ a deo petim⁹: nequaq̃ impetrabim⁹: ad qõ oñendũ vtit̃ patenti exẽplo ex his q̃ penes nos sunt. cũ enī filius tu⁹ petit panẽ gratãter ꝓpinas: quia cibum petit oppoꝛtunuz. Quãdo vo sensus penuria lapidẽ poscit vt comedat nõ affers ei: sz poti⁹ ꝓbibes cũ a nociuo desiderio: vt sit sensus: Quis ãt ex vo. pa. pe. panẽ. quẽ. s. pr̃ dat. Nunqd lapidẽ dabit illi: scilicz si petierit. Eadem quoq̃ rõ ẽ i serpẽte ⁊ pisce de quo subdit. Aut piscẽ: nũquid pro pisce serpentẽ dabit illi: Et similiter i ouo ⁊ scorpione. de quo subdit: Aut si petierit ouuz nunqd porriget illi scorpionẽ: ORIGE. Tu tñ attẽde: si panis qdẽ est aĩe cib⁹ in cogitatõe: sine quo non ꝓtingit saluari: puta pspicax rõ vite debite. piscis aũt ẽ amoꝛ disciplineꝛ: puta mundi ỏstitutionẽ agnoscere: elemẽtoꝛ effectũ: ⁊ quecũqz cõsequẽter disserit sapia. Itaq̃ nec vice panis deus ꝓpinat lapidem: quem volebat diabolus a xp̃o mãducari: nec vice piscis serpẽtẽ: quẽ comedũt ethiopes: ĩdigni pisces comedere. nec simpliciter dat vite nutritiue ⁊ vtil̃ nõ comestibilia ⁊ nociua: qõ referr̃ ad scorpionẽ ⁊ ouũ. AVGV. de que. euã. Uel poti⁹ ĩtelligat charitas ꝓpter maiozẽ appetitũ tam neceſſariũ vt sine illa cetera nihil sint: sicut sine pane mẽsa iops: cui cõtraria ẽ corꝺis duritia quã lapidi cõparauit. Piscis aũt ĩtelligit̃ fides ĩuisibiliũ vel ꝓpter aquã baptismi: vel qz de ĩuisibilibus locis capit̃. Qõ etiã fides h⁹ mũdi fluctibus circũiactata: nõ frangit̃: recte pisci cõparat̃. Cui cõtrariũ posuit serpentem ꝓpter venena fallacie: q̃ etiã ꝓmo hoĩ male suadẽdo ꝑsemi nauit. In ouo ĩtelligit̃ spes. Quũ enī nõdũ est fetus pfect⁹ ⁊ sed fouendo sepraꝛ. Cui cõtrariuz posuit scorpionez: cuius aculeus venenatus retro timẽdus est: sic̃ cõtrarium spei ẽ retro respicere: cũ spes futuroꝛ in illa q̃ ante sũt se extẽdat.

AVGV. de v. domini. Quãta tibi loquit̃ mundus: q̃ta post dorsum strepit vt retro respicias: O mũde ĩmunde qd strepis: qd auertere conaris. tenere vis periens qd faceres si maneres. quẽ nõ deciperes dulcis: si amar⁹ alimẽta mentiris: CYRIL. Ex ꝓmisso aũt exemplo cõcludit: Si ergo vos cũ sitis mali. i. cũ mentẽ susceptiuã prauitatis geratis: nõ aũt vniformẽ ⁊ fixã in bono sicut de⁹. BEDA. Ul̃ malos vocat seculi amatoꝛes: q̃ dant illa q̃ ꝓm sensum suũ iudicant bona que etiaz i sua natura sunt bõa ⁊ ad vsum ifirme vite ptinẽt: vnde subdit: Nostis bona data dare filys vr̃is. Apostoli etiã qui merito electionis bonitatẽ humani generis excesserãt: supne bonitatis respectu mali esse dicunt̃: qz nihil per semetipsum bonuz nisi deitas sola. Qõ vo subdit̃. Quantomagis pr̃ vester de celo dabit spm̃ bonũ petentib⁹ se: Pro quo matthe⁹ posuit: Dabit bona competentib⁹ se. ostendit̃ spm̃ scĩ plenitudinez bonoꝛum dei: q̃ omnes vtilitates que ex donoꝛum dei gratia suscipiunt̃: ex isto fonte emanant. ATHANA. Nisi autẽ spũscũs esset de sub

stantia dei q solus est bonus: nequaq̃ hic appellarē bonus qñ dñs renuit dici bonus: in eo q̄ hō fact⁹ est. AVGV. de v. do. Ergo auare qd queris: aut si aliud petas: quid tibi sufficiat: cui deus non sufficit:

¶ Et erat iesus eiciēs demoniū ⁊ illud erat mutum: ⁊ cum eiecisset demoniū locutus ē mutus ⁊ admirate sunt turbe. Quidā aūt ex eis dixerūt In beelzebub p̄cipe demoniorū eiicit demōia Et alij tētantes: signū de celo querebant ab eo.

GLO. Promiserat dñs q̄ spūs bonus dareť orantib⁹: cuius. gdē beneficiū subsequēti miraculo ōmōstrat. vñ dr. Et erat iesus eiciēs demoniū ⁊ illud erat mutum. THEO. PHI. Dicitur autē mut⁹ vt ī plurib⁹ qui non loquiť. Dicit ēt ⁊ q̄ ñ audit: sz magis ꝑprie q nec audit nec logť. Qui ā ta natiuitate ñ audiuit: ex necitate nō logť. Ea. n. logmur q̄ p auditū log docēur. Sigs tñ ex aliq̄ passione supueniēte auditū amiserit: hūc nihil ꝓhibet log. Qui aūt dño oblat⁹ fuit ⁊ mutus erat lingua: ⁊ surdus auditu. TYTVS. Mutū āt vel surdū dicit dēoniū: qō hāc igerit passionē q̄ nō audiať diuinū vbū. Nā demōes auferentes aptitudinē humani affect⁹: obtundūt aīe nře auditū: iccirco venit xp̄s vt ⁊ eiciat demoniū: ⁊ audiam⁹ vbū vitatis. vnū eniz sanauit vt vniuersalē p̄gustationē faciat humane salutis. vñ segť. Et cum eiecisset demoniū locutus est mutus. REMI. Demōiac⁹ aūt iste apud matthēū nō solū mut⁹: sz ⁊ cecus fuisse narratur. Tria igiť signa simľi vno hoīe ꝑpetrata sunt. Cecus videt: mut⁹ logť: possessus a dēone liberať. qō quotidie ꝓpleť ī ꝓfessione credētiū: vt expulso p̄imū demōe: fidei lumē aspiciāt. deinde ad laudes dei tacentia p̄ius ora laxenť. CYRIL. Hoc aūt miraculo pacto extollebat eū multitudo p̄conys: ⁊ glozia q̄ deū decet. vñ sequiť. Et admi. sūt turbe.

BEDA. Turbis aūt: que minus erudite videbanť: dñi sē per facta mirātibus: scribe ⁊ pharisei vľ negare: vel sinistra interp̄etatiōe quertere laborabant: quasi nō diuinitatis: sz ām̄udi spūs opa fuissent. vñ segť. Quidā aūt ex eis dixerūt ī beel. p̄nci. demo. eycit demonia. Beelçebub de⁹ erat acharon. nā beel qdē ipse baal: çebub aūt musca vocať. Dicit āt beelçebub quasi vir muscaꝝ: ex cuius spurcissimo ritu p̄nci pē demonioꝝ cognominabāt. CYRIL. Aly vō paribus stimulati liuozis aculeis: petebāt ab eo celeste videre portē tū. vñ segť: Aly tētantes signū de celo q̄rebāt ab eo. Quasi dicerēt: q̄uis abhoīe demōiū eiecceris: nō tñ hoc ē diuīe opatiōis argumētū nōdū enī vidim⁹ aliqd p̄oribus sile miraculis. Moyses enī trāsduxit populū per mediū maris: iosue vero succesſoz eius solem retardauit in gabaon. tu vero nihil hoz ostendisti. Querere enim p̄odigia ō celo innuit: q̄ huiusmodi cogitationibus tunc tempozis afficiebantur erga christum.

¶ Ipse aūt vt vidit cogitationes eorum dixit eis: Oē regnū in se diuisū: desolabiť: ⁊ domus supra domū cadet: Si āt ⁊ sathanas ī seipsū diuisus est quō stabit regnū ei⁹: qz dicitis ī beelzebub me eiicere demonia: Si āt ego ī beelzebub eiicio dēonia: filij vri in quo eiiciūt: Ideo ipsi iudices vri erūt: Porro si ī digito dei eiicio demonia pfecto peruenit in uos regnum dei.

CHRY. Cū phariseoꝝ suspitio irrationabilis eēt: metu multitudinis nō audebāt eā diuulgare: sz ī aīo suo eā vertebant. vñ dr. Ipse aūt vt vidit. eoꝝ dixit eis: Omne reg. in se diui. deso. ⁊ do. supra do. cadet. BEDA. Nō ad dicta: sz ad cogitata respondit: vt vel sic compellerenť credere potētie eius q̄ cordis videbat occulta. CYRIL. Nō aūt rīdebat ex scripturis: qz nō attēdebāt falso eas exponentes: sed ex his rīdet q̄ cōiter accidūt. Domus enī ⁊ ciuitas si fuerit diuisa velociter dissipatur: ⁊ etiā regnū quo nihil ēvalidius firmat enī regna ⁊ domos subditoꝝ ꝓcordia. Si ergo ingo ego per demonez demonia eycio dissensio inter eos est: ⁊ perit virtus coꝝ: vñ subdit: Si aūt sathā. in seip. diui. est: quō sta. reg. ipsius: qz dicitis me ī beel. eycere demonia: Nō enī sathanas sibypsi repugnat: nec suis satellitibus nocet: sz potius statuit regnū suuz. Restat ergo q̄ diuina virtute cōtrā sathanā. AMBRO. In hoc etiā oñdit regnū suū indiuiduum esse atq̄ ꝑpetuū: ⁊ ideo q non in xp̄o spez gerūt: sed in p̄ncipe demonioꝝ eycere demones opinantur: eos regni negat esse ꝑpetui: qō spectat etiā ad populū iudeoꝝ. Quō. n. pōt regnū iudeoꝝ eē ꝑpetuū: qñ a legis pplo ihs negať qui ex lege ōbeť: ita ex parte se fides iudaice plebis impugnat. ipy glia diuidiť: diuidēdo dissoluiť. ⁊ ideo regnū eccl̄ie manebit eternū q̄: idiuidua fides coꝝ⁹ ēvnū. BEDA. Regnū etiā patris ⁊ filij ⁊ spūssancti nō ē diuisuz: qō est eterna stabilitate mānuz. Desistāt igiť arriani iuniorē patre filiū: filio vō spūscm dicere: qz quoꝝ vnū ē regnū: hoꝝ est ⁊ vna maiestas. CHRY. Nec igiť ē p̄ria solutio. Sc̄ōa vō q̄ ēō discipl⁹: quā ponit subdēs. Si autez ego ī beel. eycio demonia: filij vri ī quo eyciūt: Nō dic discipuli mei: sz filij vestri: volēs eoꝝ p̄mulcere furorē. CYRIL. Judei. nāq̄ ⁊ a iudeis fm carnē exorti sunt christi discipuli: q̄ ptātez in spūs īmūdos adepti erāt a christo: ⁊ oppssos ab eis in noīe xp̄i liberabāt. Cū ergo filij vri sathanā ī noīe meo cōterunt: quō nō hz multā amentiā: dicere me a beelçebub vtutē hře: dānabimini igī ex fide natoꝝ vroꝝ. vnde subdit: Ideo ipsi iudices vri erūt. CHRY. Qm̄ enī ex vob emanantes mihi obediūt: liq̄t q̄ cōdēnabūt operantes cōtraria. BEDA. Uel alr. Filios iudeoꝝ exorcistas gentis illius significat: q̄ ad īuocationē dei eyciebant demones. q. d. Si expulsio demonū ī filijs vris deo nō demonibus deputať: quare ī me idē opus nō eandē hēat causam: Ergo ipsi vri iudices erūt: nō ptāte sz opatōe: dū illi expulsionē demonū deo assignāt: vos beelçebub p̄ncipi demonioꝝ. CYRIL. Postq̄ q̄ dicitis calumnie notaz hz: manifestum ē q̄ in spū dei eycio demonia: vñ subdit: Porro si in digito dei eycio demonia: pfecto puenit ī vos regnuz dei. AVGV. de ꝑsensu cuā. Quod lucas digitū dei dic: vbi matthēus dixit spūm: ab eadem snīa nō recedit qn poti⁹ ⁊ aliqd docz: vt nouerim⁹ quēadmodū itelligam⁹ vbicūq̄z scripturaꝝ legerimus digitū dei. AVGV. de q. euāge. Dr aūt spūsscūs digitus dei ꝓpticipationē donoꝝ q̄ ī eo dāť vnicuiq̄z ꝓpria siue hoīus siue angeloꝝ. in nullis enim mēbris nr̄is magis apparet partitio q̄z ī digitis. CYRIL. Vl spūsscūs dicitur digitus ōfilius enim manus ⁊ brachium patris dictus est: operatur enī pater cuncta p eū. Sicut igiť digitus non est alienus a manu: sed ei naturaliter insitus: sic spūsscūs cōsubstantialiter connexus est filio: ⁊ p euz oīa filius opať. AMBRO. Nec tū tibi mēbroꝝ cōpactōe nostroꝝ portio quedā videtur facienda virtutis: idiuidue eniz rei non potest esse diuisio: ⁊ ideo ad formam vnitatis: non ad distinctionem potestatis referenda digiti nuncupatio ē. ATHANA. Ad ꝑsens aūt non rēnuit dominus gratia siue humanitatis dicere se minorē spūsancto: dicens se ī eo demones eycere: quasi nō sufficiēte humana natura ad demonum expulsionez: nisi virtute spiritussancti. CYRIL. Et ideo conueniēter dicitur peruenit in vos regnum dei. i. si ego homo existens in spiritu diuino eycio demones: ditata est humana natura in me: ⁊ aduenit regnum dei. CHRY. Dicit autem. Sup vos: vt eos attraheret. q. d. si vobis aduenīūt prospera: cur vestra bona fastiditis: AMBRO. Simul ostēdit etiam imperialē quandā esse spiritussancti ptātē: in quo regnuz ē dei: nos quoq̄z in quibus habitat spiritus esse regalē domū.

TYTVS. Uel dicit puenit in vos regnū dei. vt intelligatur: puenit cōtra vos: nō ꝑ vobis: hozrēdus enīz est pefidis chzisti secundus aduentus.

¶ Cū fortis armatus custodit atrium suū: in pace sunt ea que possidet. Si autem fortioz eo superueniens vicerit eum: vniuersa arma eius auferet in quibus confidebat: ⁊ spolia eius distribuet. Qui non est mecū: contra me est: ⁊ qui non colligit mecū: dispergit.

CYRIL. Quia necessariū erat per multas ꝓsideratiōes detrabentiū retractare sermonē: vtiī nūc exēplo manifesti simo: qō demīrat volētib⁹ intueri. q⁹ ꝑncipē huius seculi vtute sibi infita vicit dicēs: Cū fozt. ar. custo. atriū suū: ī pace sūt ea q̄ possidet. CHRY. Fortē vocat diabolū: nō qz nāliter hmōi sit: ſz inuēs antiquā ei⁹ tyrānidē: quā pusillanimitas nostra causauit. CYRIL. Erat enī ante saluatozis aduentum violētia multa: rapiēs alienos greges. ſ. dei ⁊ q̄si ad ꝓpziū ducēs ouile. THEOPHI. Arma aūt ei⁹ sūt oēs species pctōz: in gb⁹ ꝓfidēs inualuit ꝓtra hoīes. BEDA. Atrium vo illi⁹ mūdus vocat: qui in maligno positus est: in quo vsqz ad saluatozis aduētuz potiebaī ꝑperio: qz in cozdibus ifideliū: sine vlla ꝓdictiōe gescebat: sed fortioz potētia xp̄s victoz: oēs hoīes liberādo ipm eiecit. vñ subdit Si āt fozti oz illo superueniet ⁊ vicerit eū vniuersa arma ei⁹ auferet: in q bus ꝓfidebat: ⁊ spolia ei⁹ distribuet. CYRIL. Postq̄. n. est hō: inuasit illū: ⁊ arma eius abstulit. BEDA. Sunt ergo arma eius astutie: doliqz nequitie spiritalis: spolia vero eius ipsi hoīes sūt ab eo decepti. CYRIL. Nā q dudū iretiti fuerant ab eo iudei in diuinā ignozantiā ⁊ errozē: euocati sunt per scōs ap̄los ad noticiaz veritatis: ⁊ oblati sunt deo patri ꝑ fidē adhibitā filio. BASI. Distribuit ēt spolia exhibens fideles custodie angelozū ad hoīuz salutez. BEDA. Victoz ēt xp̄s spolia distribuit: qō ē ifigne triūphātis: qz captiuā ducēs captiuitatē dedit dona hoīb⁹: quosdā qdē ap̄los. alios euāgelistas: hos ꝓphās: illos pastozes ozdinās ⁊ doctozes. CHRY. Deide ponit quarta solo cū subdit: Qui nō est mecū: aduersuz me est. q. d. ego volo hoīes offerre deo: sathanas aūt ꝓtrariū: qualr ergo q mihi nō coopatur sed dissipat q̄ mea sūt: tā mihi ꝓfētane⁹ fieret: vt vna mecū eyceret demones. Segt. Et q nō colligit mecū: dispergit.

CYRIL. Quasi. d. ego veni vt filios dei ab eo dispersos cōgregē: et ipse sathanas cū mecū ñ sit: q̄ collegi ⁊ saluaui tē tat dispergere. Qualiter ergo q meis dispēsatiōib⁹ refragat virtutē mihi ministrat? CHRY. At sigs non coopaī aduersarius est: multomagis q obstat. videt tū mihi ⁊ iudeos ad pīs sub enigmate tangere ozdinās eos cū diabolo: nā ⁊ ipsi agebāt ꝯ eū: ⁊ dispergebāt quos congregabat.

¶ Cū immundus spiritus exierit de homine ambulat per loca inaquosa: querens requiē ⁊ nō iueniēs dicit: Reuertar in domum meā vñ exiui. Et cū venerit inuenit eā scopis mūdataz. Et tūc vadit ⁊ assumit septem alios spiritus secū nequiores se: ⁊ ingressi habitant ibi: ⁊ fiunt nouissima hominis illius peioza priozibus.

CYRIL. Post premissa oñdit dñs: vñ ꝓtingit ppl'o iudeorum vt ad hoz opiones laberētur de xp̄o dicēs: Cū immundus spūs exierit ab hoīe ambulat ꝑ loca inaquosa: q̄rēs regē. Qz .n. ꝫ exēplū ad iudeos spectet matthe⁹ expressit dicēs. Sic erit ⁊ generationi huic pessime. Quādiu enī erāt in egypto viuētes ritu egyptioz: inhitabat ī eis spūs malign⁹: q expulsus ē ab eis: qñ mactauerūt agnū ī figura xp̄i: ⁊ liniti sūt ei⁹ sanguīne: ⁊ sic euitauerūt destructorē. AMBRO. Itaqz in vno hoīe totius pplī iudaici ꝓparatio est: a quo ꝑ legē spiritus imūdus exierat. Hz qz in gentib⁹ quozū cozda prius arida erāt: sed postmodū per baptisma roze spūs humescebāt: ꝑpter fidē xp̄i regez diabolus inuenire non potuit. Immūdis enī spiritib⁹ xp̄s incēdiū est: ideo regressus ē ad plebē iudeoz: vñ segtur: Et nō iue. dic̄: Reuertar ī do. me. vñ exiui. ORIGE. i. ad eos q sūt ex isrl': quos vidit nihil diuinū in se ꝓtinētes: sed desertos ⁊ vacātes habitiōi eius. vñ se quit: Et cū ve. iue. sco. mū. AMBRO. Fozēsī enī ⁊ pfunctozis specie cōpta animo manet interioze pollutioz. Neqz .n. sacri fōtis irriguo aut abluebat aut restringebat ardozē: meritoqz ad eū spiritus redibat imūdus: adducēs secum septē spūs negozes. vñ segtur: Et tūc va. ⁊ as. se. sep. ali. spi. ne. se: ⁊ ingressi ha. ibi. qñ. ſ. in hebdomada legis ⁊ octaue mysteriū ꝓmisit. Itaqz vt nobis multiplicaī septifozmis spūs grā: ita illis imūdoz spūuz oīs cumulaī iniuria. Uniuersitas .n. hoc nūero aliquotiēs ꝓphēdit. CHRY. Incolūt āt aīas iudeozum demones peiozes ꝓzib⁹: nam tē tpis in ꝓphas seuiebāt: nūc vo ipsi dño ꝓpharū iuriaī: atqz iō a vespasiano ⁊ tito peioza passi fuerūt: q̄ ī egypto ⁊ ī babylōe: vñ sequitur: Et fiunt no. ho illi⁹ pei. priozibus. Tunc etiam adrat eis diuina ꝓuisio: ⁊ grā spūssancti. nunc vero etiam hac cura ꝓuātur: ꝓpter qō virtutis maioz penuria nūc: ⁊ erumna intensioz: ⁊ demonū exactio seuioz. CYRIL. Sūt etiā nouissima peioza ꝓzib⁹: Fm illud aplicū: Deli⁹ erat eis vitatis viā nō cognoscere q̄ post agnitaz retroire. BEDA. Pōt ēt hoc accipi de heretico quolz vel scismatico vel etiā malo catholico: de quo tpe baptismatis spūs exierat imundus: locaqz inaquosa pagrat. i. cozda fideliū: q̄ a mollitie fluxe cogitatōis expurgata sunt. callidus ifidiator explorat si quos ibi negtie sue gressus figere possit. Dic aūt: Reuer. in do. meā. vñ exiui. In quo timēduz ē ne culpa quā in nob extīctā credebam⁹: ꝑ incuriā nos vacātes opprimat. Inuenit aūt eā scopis mundatā: hoc ē grā baptismatis a pctōz labe castigatā: ſz nulla bōi operis idustria cumulatā. Per septez autē malos spūs quos assumit: vniuersa vitia designat. Negozes aūt dicunt: qz nō solū habebit illa septē vitia: q̄ septē spiritalib⁹ sunt contraria virtutib⁹: sed etiā per hypocrisim ipsas se virtutes habero simulabit. CHRY. Nō solū aūt illis: sed ⁊ nob fozē dicta accipiam⁹ que sequunt. Et erūt nouissima hominis illi⁹ peioza ꝓzibus: qz si illustrati: ⁊ a pīstinis malis remoti: denuo redimus ad eandē negtiā: grauioz deinceps erit pena sequentiū peccatozum. BEDA. Posset etiam simpliciter intelligi dominū hec ad distinctionez suozum ⁊ sathane operum adiūxisse: q⁹ scilicet ipse semper polluta mundare: sathanas vero mundata grauiozibus sozdibus contaminare festinet.

¶ Factū est aūt cum hec diceret: extollens vocē quedam mulier de turba dixit illi: Beatus venter qui te portauit: ⁊ vbera que suxisti. At ille dixit: Quinimmo: beati qui audiunt verbū dei: ⁊ custodiunt illud.

BEDA. Scribis ⁊ phariseis dominū tētāt̄ibus: simul ⁊ blasphemantib⁹: incarnationē eius magna fiducia; quedaz mulier confitet. vnde sequitur: Factum est autem cuz hec diceret: Extol. vo. quedaz mulier de tur. di. illi: Beatus vēter qui te poz. ⁊ vbera que suxisti. vbi ⁊ presentium calumniam: ⁊ futurozum confundit hereticoz pefidiam. nam sicut tunc iudei sanctispūs opera blasphemando verum dei filium negabant: sic heretici postea negando mariam semp virginem: spirituſſancti cooperante virtute: nascituro vnigenito deo: carnis sue materiam ministrasse: verum consubstantialemqz patri: filium hominis fateri non debere dixerunt. Sed si caro verbi dei fm carnem nascētis a carne virginis matris pronunciatur extranea: sine causa venter qui

eum portasset: & vbera que lactassent: beatificantur. Qua vero cõsequẽtia eius lacte credatur nutrit⁹: ex cuius semĩe negatur cõcept⁹: cũ exynius & eiusdẽ fontis origine fm physicos vterq; vigor manare phibeat: Nõ ãt tm̃o eã q̃ vbus dei corporaliter generare meruerat: sed & omnes q idẽ verbus spiritaliter auditu fidei cõcipe: & boni opis custodia vl' i suo vel i p̃xiorẽ corde parere & q̃si alere studuerint: asserit eẽ btõs. Sequitur eni. Ait ille dixit: Quinimo: beati qui audiunt verbum dei & custodiunt illud. CHRY. Non fuit hoc responsum repudiãtis matrem: sed ostendẽtis q̃ nihil ei partus profuisset: nisi valde bona & fidelis fuisset. Letetum si marie non proderat sine virtutibus anime christus ab ea ortum traxisse: multo magis nobis siue patrẽ siue fratrem siue filium virtuosum habeam⁹: nos autem absistamus ab illius virtute: nequaq̃ hoc prodesse valebit. BEDA. Eadẽ aũt õi genitrix: & inde quidem beata: quia verbi incarnandi ministra est facta temporalis. sed inde multo beatior: quia eiusdem semper amandi custos manebat eterna. Hac etiam sententia sapientes iudeorum percutit q verbum dei on audire & custodire: sed negare & blasphemare querebant.

¶ Turbis aũt ꝯcurrẽtibus cepit dicere: Generatio hec generatio nequam est: signũ querit: & signũ non dabit ei nisi signum ione pphete. Nam sicut fuit ionas signum niniuitis: ita erit et filius hominis generationi isti. Regina austri surget i iudicio cum viris generationis huius & condẽnabit illos: quia venit a finibus terre audire sapientiam salomonis. Et ecce plusq̃ salomon hic. Viri niniuite surgent in iudicio cum generatione hac et ꝯdemnabũt illã: quia penitentiã egerũt in predicatione ione. Et ecce plusq̃ iona hic.

BEDA. Duplici domin⁹ fuerat questione pulsatus. Qui dã eni calũniabãtur eum i beelzebub eiecisse demonia: gb⁹ bacten⁹ est respõsum: & alij tẽtantes signũ de celo querebãt ab eo: qbus ab hinc rũdere incipit. vñ segt. Turbis ãt ꝯcurrẽtib⁹ cepit dicere: generatio hec generatio nequã ẽ. AMBRO. Ut scias synagoge ppl'z deformari: vbi ecclesie btitudo laudatur: sicut aũt fuit ionas signũ niniuitis: ita erit & filius hois iudeis. vnde subditur: Signũ q̃rit: & signũ nõ dabit ei: nisi sig. ione pphe. BASI. Signũ est res in ppatulo posita alicuius occulti cõtinẽs in se declarationẽ. sicut ione signũ descẽsus ad inferos: ac iterũ ascẽsus xpi resurrecti onẽ a mortuis repũtat. vñ subdit: Nã sicut ionas fuit signũ niniuitis: ita & filius hois generatiõi isti. BEDA. Signus eis tribuit: nõ de celo q̃ indigni erãt videre: sed de pfundo inferni: signũ. s. incarnationis nõ diuinitatis: passiõis nõ glorificatiõis. AMBRO. Ut aũt ione typus signũ dñice passionis est: ita etiã grauiũ que iudei ꝯmiserũt testificatio peccatorũ est: simul aduertere licet & maiestatis oraculũ & pietatis iudiciũ. nãq; niniuitaꝝ exẽplo & denũciat suppliciũ: & remediũ demõstrat. vñ etiã debẽt iudei nõ desperare indulgẽtiã si velint agere pniaꝝ. THEOPHI. Sed ionas post exitũ suũ a vẽtre ceti sua pdicatione niniuitas convertit: xpo vo resurgẽti iudeorum generatio ñ credidit, vñ p̃iudiciũ fuit eis: de quo p̃iudicio subdit duplex exẽplũ cum dicitur: Regina austri sur. in iudic. cũ viris gene. huius: & cõdẽna. illos. BEDA. Non vtiq; potestate iudicij: sz ꝯpatiõe facti meliorẽs. vñ segt: Qz venit a finib⁹ ter. au. sapi. salo. & ecce plusq̃ salomon hic. Dic in isto loco nõ ꝓnomẽ est: sed aduerbiũ loci: & significat. i. in pñtiaꝝ inter vos ꝯuersatur: q incõparabiliter est salomone pstantior. CHRY. Nõ ãt dixit. Maior salomõe ego sum: vt ꝓsuadeat nobis humiliari & si fecundi⁹ sum⁹ spiritaliũ gratiarũ. q. d. Festinauit ad audiendũ salomonez mulier barbara: p taz longũ iter auditura scientiã visibiliũ animãtiũ: & vires herbarũ: vos aũt cũ assistatis & audiatis õ inuisibilib⁹ & celestib⁹ ipsã sapiẽtiã vos instruentem: & verba signis & operibus comprobantem: alienamini contra verbum & miracula insensibiliter pteritis.

BEDA. Si ãt regina austri que electa esse nõ dubitatur: surget in iudicio cum reprobis: ostendit vna cunctorum: bonorum. s. malorumq; resurrectio mortaliũ: & hoc non iuxta fabulas iudeorum mille annis ante iudicium: sed in ipso & se futura iudicio. AMBRO. In hoc quoq; iudeoꝝ plebem damnans ecclesie mysterium vehementer exprimit que in regina austri per studium percipiẽde sapie de totius orbis finibus ꝯgregatur: vt pacisci salomonis verba cognoscat. regina plane: cuius regnum ẽ indiuisum: de diuersis & distantibus populis in vnũ corpus assurgẽs. GREGO. nisenus. Sicut aũt illa regina erat ethiopũ: & longe distans sic in principio nigra erat ecclesia gentiũ: & multũ distabat a veri õi notitia. Ãt vbi pacificus christus emicuit: tunc cecutientibus iudeis accedũt gentiles: offerũtq; xpo pietatis aromata: & aurũ diuine noticie & gẽmas: obediẽtiã. s. precepti oꝝ. THEOPHI. Uel qz auster laudat in scriptura: fit calidus & viuificãs. Ala igit regnans in austro. i. in spiritali cõuersatõe: venit audire sapientiã salomonis regis pacifici domini dei nostri. i. i contemplationẽ erigit: ad quam nullus perueniet: nisi regnet in bõa vita. Ponit aũt conse quẽter exemplũ de niniuitis dicẽs: Uiri niniuite surgẽt in iudicio cũ generatiõe hac & cõdemnabũt illã. CHRY. Cõdemnatõis iudiciũ ex similib⁹ vl' dissimilib⁹ fit. ex similib⁹ quidem sicut i pabola de decẽ virginib⁹. ex dissimilib⁹ autem sicut cum niniuite cõdẽnãt eos q erãt tempore christi: vt sic fiat cõdemnatio clarior. Nam illi quidez barbari: hi vo iudei: hi refecti ppheticis documẽtis: illi nunq̃ accesserãt auditũ diuinũ: illuc iuit seru⁹: huc dominus. ille eueniẽte predicabat; iste regnũ celoꝝ annunciat. notum ẽ ergo cuilibz: q̃ iudeos decebat poti⁹ credere: accidit ãt ꝓrariũ. vnde subdit: Quia penitentiam egerũt in predicatõe ione: & ecce plus q̃ ionas hic. AMBRO. Secũdũ misterium autem: ex duobus cõstat ecclesia: vt aut peccare nesciat: q̃. s. pertinet ad austri reginã. aut peccare desinat: q̃. s. pertinet ad niniuitas penitẽtiaz agentes. Penitentia enim delictus abolet: sapiẽtia cauet. AVGV. de cõ. euan. Hoc autem lucas narrat eo loco quidem quo matthẽus: sed aliquanto dispari ordine. Quis autem nõ videat superfluo queri quo illa ordine dominus dixerit: cũ & hoc discere debeamus: q̃ euangelistarum excellentissimam auctoritatẽ non esse mẽdacium. Sed quisq̃ non hoc ordine cuiusq̃ sermonem disposuerit: quo ille a quo processit: cum ipsius ordinis nihil interfit ad rez: siue ita sit: siue ita.

¶ Nemo lucernã accendit & in abscõdito ponit: neq; sub modio sed supra candelabrũ: vt q̃ ingrediunt lumen videant. Lucerna corporis tui est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex: totum corpus tuũ lucidũ erit. Si aũt nequã fuerit etiam corpus tuum tenebrosum erit. Uide ergo ne lumẽ quod in te est: tenebre sint. Si ergo corpus tuũ totũ lucidũ fuerit non habens aliquam partem tenebraꝝ: erit lucidũ totũ. Et sicut lucerna fulgoris illumibabit te.

CYRIL. Dicebant iudei dominũ exercere miracula: nõ propter fidem: sed ꝓpter applausus videntium. Reprobat igitur presentem calumniam: inducens exemplum lucerne cum dicit: Nemo lucernam accendit: & in abscondito po

nit:neqz sub modio:sz supra candelabrū:vt qui ingrediunt lumē videāt. BEDA. De seipso dns hic logt:oñdens z si supra dixerit nullū generationi nequaz:nisi signū ione dan dū:nequaq; tñ lucis sue claritatē fidelib⁹ occultādaz. Ipse qdē lucernā accēdit:q testā humane nature flāma sue diui nitatis ipleuit:quā ꝓfecto lucernā nec credētibus abscōde re:nec modio supponere:hoc est sub mēsura legis ĩcludere: vel intra vni⁹ iudee gētis terminos voluit cohibere. Oz su pra cādelabrū posuit.i.ecclesiā:qz in nostris fontib⁹ fidem sue incarnationis affixit:vt q ecclesiā fideliter ĩgredi volue rint lumē veritatis palā queāt intueri. Deniqz precepit ne opa tuā mō:sed cogitationes:z ipsas cordis intentiones mū dare z castigare meminerint:nā segt: Lucerna corpis tui. AMBRO. Uel lucerna fides est:iuxta qō scriptū ē: Lucerna pedibus meis verbū tuū dne:verbū eni dei fides nostra est.lucerna aūt lucere nō pōt:nisi aliūde lumē accepit. vnde z virtus nre mētis z sensus accendit:vt mna q̄ pierat possit repiri. Neo q̄ fidē sub lege ꝓstituat:lex.n.ītra mensurā ē:vltra mensurā grā:lex obūbrat:grā clarificat. THEO. Uel aliter:qz iudei videntes miracula accusabāt ex cordis mentis malitia:ꝓpter hoc dicit dns:q accipientes lucernā a deo:itellcm.s.ex emulatiōe obscurati:miracla z beneficia nō cognoscebāt:sed ad hoc intellectū a deo suscepim⁹:vt su pra cādelabrū ponerem⁹:vt ēt alq q ingrediūtur lumen vi deāt. Sapiēs qdē iaz ingressus est.q vo addidit:adhuc am bulat:quasi phariseis dicat. Oz vos vti itellectu ad miracu lorū noticiā z alys declarare:qm̄ que videtis sunt opa non beelçebub sed filij dei.vñ ꝑm hunc intellectum subdit. Lucerna corpis tui est oculus tu⁹. ORIGE. Oculus quip pe appellat ꝓpe intellcm nostruz:totā aūt aiaz q̄uis nō cor poreā hic tropologice vocat corp⁹ illustrat.n.ab itellcū aia tota. THEOPHI. Sicut āt corpis ocl's si lucidus fue rit:corp⁹ lucidū erit:si vo tenebrosus:z corp⁹ sil'r tenebrosū sic ꝓparat intellect⁹ad aiaz.vñ subdit: Si oculus tu⁹ fuerit simplex:totū corp⁹ tuū lucidū erit:si āt nequā:totū corpus tuū tenebrosuz erit. ORIGE. Intellect⁹.n.a suo ꝓncipio in solo simplicitatis studio est:nullā ꝓtinente duplicitatē z dolū z diuisionē in se. CHRY. Si ergo intellcm corrupi m⁹ q potest soluere passiones:totā lesimus aiam: patimur q̄z dirā caliginē: puersiōe excecati itellectus.vñ subdit: Ui de ergo ne lumē q̄ i te est tenebre sint. Nō sensibiles dicit tenebras:sed intrinsecā habētes originē:z quas nobiscū pas sim deferim⁹:extincto nobis oculo aie:ō cuius luminis vir tute subdit dicēs. Si ergo corpus tuum totū lucidū fuerit: nō dns aliquā partē tenebraz erit lucidū totū:z sicut lucer na fulgoris illumīabit te. ORIGE. Ideſt si corpus tuum sensibile factū est luminosum illustrato corpore a lucerna: adeo vt nō ampli⁹ i te sit mēbz tenebrosū:multomagis te nō peccāte:in tantū fiet lucidū totū tuum corpus spiritale: vt comparētur splēdores eius illustranti lucerne duz lux q̄ erat in corpe:que consueuerat esse caligo:dirigit quocunq; preceperit intellectus. GREGO. naçançe. Uel aliter. Ec clesie lucerna z oculus est prelatus.necesse est ergo vt sicut oculo puro vero habēte corpus dirigitur:impuro vero exi stente deuiat:sic z in prelato qualitercūq; se habeat:oportz pariter naufragium pati ecclesiaz vel saluari. GREGO. xxviij.moza. Uel aliter. Appellatōe corporis vnaq̄q; actio intelligitur.que intentionem suam quasi intuentium ocu lus sequitur. Unde dicitur: Lucerna itaq; corporis est ocu lus:quia per bone intentionis radium:merita illustrantur actionis. Si ergo oculus tuus simplex fuerit: totum corp⁹ tuum lucidum erit. Quia si recte intendimus per simplici tatem cogitationis:bonum opus efficitur: etiam si minus bonum esse videatur. Et si oculus tuus nequaz fuerit.totū corpus tuum tenebrosum erit. Quia cum peruersa intenti one quid vel recte agitur:z si splendere coram hominibus cernitur:tamē apud examen interni iudicis obscuratur:vn de z recte subditur: Uide ergo ne lumen quod inte est:tene bre sint. Quia si hoc quod bene nos agere credimus:ex ma la intentione fuscamus:quanta ipsa mala sunt que mala cē z cum agimus non ignoramus. BEDA. Luz aūt subdit. Si ergo corpus tuū lucidū fuerit. Totū corpus nostruz om nia opera nostra dicit. Si igitur bonum bona intentiōe pa traueris:nō hīs in tua cōscia aliquā ptez tenebrose cogita tionis.z si cōtigerit aliquē ꝓximoz tua bona actione noce ri:tu tamen ꝓ tuo simplici corde:z hic gratia z in futuro lucis gloria donaberis. Quod significat subdēs: Et sicut lu cerna fulgoris illuminabit'te. Dec contra hypocresim pha riseorum sub dolo signa querētiū spāliter dicta sunt.

¶ Et cū loqret:rogauit illū qdā pharise⁹ vt prā deret apd se. Ihs āt ingressus recubuit. Pharise⁹ autem cepit intra se reputans dicere:quare non baptizatus esset ante prandium. Et ait dominus ad illū: Nūc vos pharisei qd de foris est calicis z catini mūdatis qd aūt intus est vīm: plenuz ē rapina z iniquitate. Stulti:nōne qui fecit quod de foris est:etiā id qd de intus est fecit. Uerūtñ qd supest date elemosynaz:z ecce oia mūda sūt vobis. Sed ve vobis phariseis q decimatis mēt az z rutā z omne olus:z ꝑteritis iudiciū z cha ritatē dei. Hec aūt oportuit facere z illa nō omit tere. Ue vobis phariseis: q diligitis primas ca thedras i synagogis et salutatōes i foro. Ue vo bis qui estis vt monumenta que non parent: et homines ambulantes supra nesciūt.

CYRIL. Phariseus q̄uis tenax eēt sui ꝓpositi dominū tñ in ꝓpriā domū vocat.vnde dicit: Et cum loque. roga.il. qdā phari.vt prandere apud se. BEDA. Consulte lucas non ait: Et cū hec loquere: sed cū loquere: vt ostēdat euz non statim finitis q̄ ꝓposuerat verbis: sed aliquot iter positis apud phariseū prandere rogatū. AVGV. de cō euā. Ut enim hoc lucas narraret:digressus est a matthco circa illū locū vbi ambo cōmemorauerāt:quod dictū est a domino de signo ione:z de regia austri:z de niniuitis:z de spiritu īmundo.post quez ꝑmonē dicit mattheus: Adhuc eo loquē te ad turbas: Ecce mater eius z fratres stabāt foris queren tes ei loqui. Lucas aūt i eo sermone domini:cōmemoratis etiā quibusdam que mattheus dixisse dñm ꝓtermisit:ab ordine quem cum matthco tenuerat:digredit. BEDA. Itaq; postquam nunciatis sibi foris matre z fratribus ait: q.n. fecerit voluntatez domini:hic frater meus z soror mea z mater est:datur intelligi: rogatus phariseī intrasse conuiuium. CYRIL. Sed ipse christus qui eorum phariseorum nequiciam nouerat:dispensatiue condescendit:satagens cō mouere eos ad similitudinem optimorum medicorum:qui grauius infirmantibus afferunt remedia sue industrie.vn de sequitur: Et ingressus recubuit. Dedit autem occasionem verbis christi indocilis phariseus scandaliçatus:quia cum opinaretur eum iustum z prophetam:nō conformabatur irrationabili eorum consuetudini.vnde subditur: Pharisеus autem cepit intra se reputans dicere:quare nō baptiçatus esset ante prandium. AVGV. de verbis do. Omni eniz die phariseī antequā prandrent abluebāt se aqua: quasi quotidiana lauatio possit cordis esse mūdatio. Apud seipsum autez phariseus cogitauit:voce non sonuit. Ille tamen audiuit qui iterioza cernebat.vnde sequitur: Et ait dominus ad illum: Nūc vos phariseī quod de foris est calicis z catini mundatis:quod autem intus est vestrum plenum

est rapina ⁊ iniquitate. CYRIL. Poterat aũt dñs ⁊ alys uti uerbis ꝓmouens phariseum insanũ: captat tñ tẽpꝰ ⁊ ex his que erãt pre manibꝰ ꝓtexit documẽtũ. Poza nanq; mẽ se ⁊ pabuli: sum it ꝑ exẽplo calicẽ ⁊ catinũ oñdens q; mundos ⁊ lotos decet esse syncere mistrãtes deo: ñ solũ a spurcitia corpali: imo ⁊ ab ea que latet itrinsecus penes mentẽ: siẽ aliquod vasoꝝ gbus seruitur in mẽsa: bonũ ẽ ⁊ extrinsecis ⁊ intrinsecis carere cõtagys AMBRO. Uide aũt corpa nra terrenoꝝ: ⁊ fragiliũ expssione significari: que breui lapsu precipitata frangunt: ⁊ facile ea que mẽs voluit interne per sensus ⁊ gesta corpis ꝓdit sicut illa. q̃ calix interius ꝓtinet: foris lucẽt. vñ ⁊ in posteriozibꝰ nõ dubiũ est vocabulo calicis passionẽ corpis declarari. Cernis igitur q; nos nõ exteriora bꝰ calicis ⁊ catini: sz interioza ꝓtaminãt: q; dixit. Qõ intus est vestrũ: plenũ est rapina ⁊ inigtate. AVGV. de ver. do. Sed quõ nõ pepercit boi a quo fuerat inuitat⁹? Magis gdẽ obiurgãdo pepcit vt corrccto i iudicio pcerz. Deide ostẽdit nob: qz ⁊ baptisma qõ sel' adhibeẽ p fidẽ mũdat: fides aũt intꝰ est: nõ foris. fidẽ ãt cõtẽnebãt pharisei: ⁊ qõ foris erat lauabãt: intꝰ ignatissimi manebãt: qõ dñs ím probat dicẽs: Stulti: nonne q fecit qõ de foris ẽ: etiaz id qõ ẽ intꝰ ẽ fecit. BEDA. q.d. Qui vtranq; hois nãm fecit: vtrãq; mũdari desiderat. hoc ẽ cõtra manicheos: q aiaz tñ a deo: carnẽ vero putãt a diabolo creatã. Hoc etiã est ꝓtra illos q corpalia pctã: fornicationẽ. s. furtuz: ↄc. talia pctã q̃si grauissima detestãtur. spiritalia vo q̃ nõ minus dãnat apls vt leuia ꝓtẽnũt. AMBRO. Dñs ãt q̃si bonꝰ preceptoꝝ docuit quõ nñi corpis mũdare ꝓtagiũ debeam⁹: dicẽs: Uerũtñ qõ supereſt date elemosynã: ⁊ ecce oĩa munda sunt vobis. Uides quãta remedia? Mũdat nos misericordia: mundat nos dei sermo. iuxta q; scriptũ est: Jã vos mũdi estis ꝑpter sermonẽ quẽ locutꝰ suz vob. AVGV. ô elemosyna. Misericors monet misericordiã fieri: ⁊ qz seruare q̃rit quos magno redemit ꝑcio: post gram baptismi sordidatos. docet denuo posse seruari. CHRY. Dicit ãt: Date elemosynã: non iniusticiã. est enĩ elemosyna que caret iniusticia q̃libet. hec oĩa facit mũda: ⁊ ieiunio est prestantioz: qõ q̃uis sit laborioſius: illa tñ est lucrosioz. Illustrat aiaz: ipinguat: bonã efficit ⁊ decorã. Qui cogitat misereri rogãti citius a pctis desistet. Sicut enĩ medicus q crebro vulneratis medeẽ: frangit de facili in erũnis alioꝝ: sic ⁊ nos si vacauerim⁹ egenozũ auxilys de facili ꝓtẽnem⁹ pñtia: ⁊ ĩ celũ leuabimur. nõ paruũ ẽ igit elemosyne cataplasma: cũ valeat oĩbꝰ apponi vulneribus. BEDA. Dicit aũt. Qõ supest. s. necessario victui ⁊ vestimẽto. Neqz. n. ita faciẽda iubeẽ elemosyna: vt teipsuz cõsumas inopia: sed vt tui cura corpis expleta: inopẽ q̃tũ vales sustẽtes. Uel ita intelligẽduz: Qõ supest. i. qõ tam multo scelere preoccupatis solũ remediũ restat: Date elemosynaz qui sermo ad oĩa que vtili miseratione fiũt: valet. nõ enĩ solũ qui dat esuriẽti cibũ ↄc. hꝰ: verũ etiã q dat veniã precanti: atqz orat ꝑ eo: ⁊ q corripit: ⁊ aliq̃ emẽdatoria pena plectit elemosynã dat. THEOPHI. Uel dicit. Qõ supest. nam facultates pñsidẽt cupido cordi. AMBRO. Totus itaqz pulcherrim⁹ ab hinc dirigiẽ locus: vt q̃n nos ad studiũ simplicitatis inuitat: supflua iudeoꝝ ⁊ terrena ꝓdẽnet. Et tam ipsis pctõꝝ abolitio ꝓmittitur: si misericordiã ꝓsequaẽ.

AVGV. de ver. do. Si aũt mũdari nõ pñt nisi credẽtes in eũ: qui fide mũdat cor: qd est qõ dicit. Date elemosynam ⁊ ecce omnia munda sunt vobis? Attẽdamus: forte ⁊ ipe exponit. Illi. n. de omnibꝰ suis fructibꝰ decimam partem detrabebãt: ⁊ elemosynas dabãt: qõ nõ facile aliqs facit xpianus. Irriserũt ergo illũ eis hoc dicẽtez: quasi hoibꝰ qui elemosynas nõ faceret. Hoc deꝰ sciẽs subiungit: Sed veh vob phariseis q decimatis mẽtã ⁊ rutã ⁊ oẽ olus: ⁊ ꝑteritis iudiciũ: ⁊ charitatẽ dei. Nõ q̃ ẽ hoc facere elemosynã: facere enĩ elemosynã ẽ facere mĩaz: Si itelligis: a te incipe. Quõ. n. es misericors alteri: si crudelis es tibi? Audi scripturã dicẽtez miserere aĩe tue placẽs deo. Redi ad ꝓsciaz tuã: q; cunq; male aut infideliter viuis: ⁊ ibi ĩuenis medicãtez animã tuã: vel forte egestate obmutescẽtez. In iudicio ⁊ charitate face elemosynã cũ aĩa tua. Quid ẽ iudiciũ? Displice tibi. Quid ẽ charitas? Dilige deũ: dilige ꝓximũ. Hãc elemosynã si ꝑtermitis q̃tũuis ames nihil facis: q̃n tecũ ñ facis. CYRIL. Uel hoc dicit in phariseoꝝ reꝑhẽsionẽ qz illa sola precepta attẽtiꝰ obseruari iubebãt a pplis subiectis q̃ cã erãt illis redditurz fecũdoꝝ. vñ nec minĩa oleꝝ post ponerẽt: opꝰ aũt ĩgerẽde dilectiõis ad deũ: ⁊ iudicy iustã cẽsurã negligebant. THEOPHI. Quia enĩ deũ cõtẽnebãt indifferenter tractantes: precipit eis dilectionẽ dei habere. Per iudiciũ vo dilectionẽ ĩnuit ꝓmi: nã q; aliqs iuste iudicet, ꝓximi ex eiꝰ dilectiõe ꝓuenit. AMBRO. Uel iudiciũ iõ: qz non oĩa q̃ agũt ĩ iudiciũ referũt charitatẽ. qz ñ ex affectu diligãt deũ. Sed ne rursus fidei studiosos nos faciat opeꝝ negligẽtes: pfectõez fideĩ viri breui fmõe ↄcludit: vt ⁊ fide ⁊ opibꝰ approbeẽ dicẽs: hec ãt oportuit facere: ⁊ illa nõ omittere. CHRY. Ubi gdẽ fmo iudaice mũdatõis agebaẽ totaliter ꝑteriuit: sz qz decima elyna q̃dã ẽ: ⁊ nõdũ erat tps expĩse ite rimẽdi legalia ꝓpter hoc dicit: Hec oportuit facere. AMBRO. Arrogãtiã q̃z iactãtiũ iudeoꝝ redarguit: dũ ꝓmas cathedras ĩ synagogis: ⁊ salutatões ĩ foro. CYRIL. Per ea qui bus illos reꝑhẽdit: nos faẽ meliozes. Uult eteni nos ambitõe carere: ⁊ nõ plus vẽari apparẽtiã q̃z veri exĩtiã: qõ nic pharisei agebãt. Salutari. n. ab aliqbꝰ ⁊ ꝑsidere eis: non vere nos idoneos eẽ oñdit: plibꝰ. n. hec ꝓtingũt cũ boi nõ sint. vñ subdit: Ueh vob q estis vt monumẽta q̃ nõ apparẽt. Uolẽtes. n. ab hoibꝰ salutari: ⁊ eis ꝑsidere vt magni estimẽt: ab occultis sepulchris nõ differũt: q̃ nitẽt quidẽ extrinsecus ornamẽtis: sũt ãt plena oĩ spurcitia. AMBRO. Et q̃si sepulchra que nõ apparẽt specie fallũt: visuq; decipiũt trãseuntes. vñ seq̃. Et hoies ambulantes supra nesciũt. ita. s. vt cum foris speciosa promittant: plena fetoris includant.

CHRY. Sz q; tales extiterint phariseι non ẽ mirabile. Si aũt nos digni reputati fieri templa dei: fiamus repente sepulcra solum fetorem cõtinẽtia: hoc est extreme miserie.

CYRIL. Aĩt aũt hic apostata iulianus vitanda eẽ sepulchra: que xps ipse ait eẽ ĩmũda: sed ignorauit vim verboꝝ saluatoris. non enim iussit a monumentis discedere: sed eis comparauit phariseorum ficticium populum.

¶ Respõdẽs aũt quidam ex legisperitis ait illi: Magister: hec dicẽs etiam ꝓtumeliaz nobis facis. At ille ait: Et vobis legisperitis veh: qz oneratis homines oneribus: que portare nõ possũt: ⁊ ipsi vno digito vestro nõ tãgitis sarcinas. Ue vobis qui edificatis monumenta prophetarũ: patres aũt vestri occiderũt illos. Profecto testificamini q; ꝓsentitis operibus patrũ vestrorum: qñ quidez ipsi eos occiderũt: vos aũt edificatis eorum sepulchra. propterea ⁊ sapiẽtia dei dixit. Mittam ad illos prophetas ⁊ apostolos: ⁊ ex illis occident ⁊ persequent: vt inquiratur sanguis omnium prophetarum qui effusus est a ꝓstituone mundi a generatõe ista: a sanguine Abel vsq; ad sanguinem zacharie: qui perijt inter altare ⁊ edem. Ita dico vobis requiretur ab hac generatione. Ueh vobis legisperitis q tulistis clauem scientie: ipsi nõ itroistis: ⁊ eos qui introibãt phi-

buistis. Cum autem hec ad illos diceret: ceperũt pharisei ⁊ legisperiti grauiter insistere: ⁊ os eiꝰ oppzimere de multis insidiantes ei et querentes aliquid capere de ozе eius vt accusarent eum.

CYRIL. Redargutio q̃ mansuetos trãsfert ī melius suꝑbis hoibꝰ cõiter itollerabil' esse solet. vñ cuz saluatoz reꝑhenderet phariseos tãq̃ deuiãtes a recto calle: pcellebaꝫ ex hoc legisperitoꝫ caterua. vñ dr: Rñdens aut̃ gdã ex legisperitis ait illi: Magister hec dicẽs etiã nob ꝓtumeliã facis. BEDA. Oẽ misera ꝓscĩa que audito dei verbo sibi cõtumeliã fieri putat: ⁊ ꝓmemozata pena pfidoꝫ se sp intelligit eẽ damnãdã. THEOPHI. Erant ãt alq legisperiti a phariseis: nã pharisei diuisi ab alys q̃si religiosi videbant̃. CYRIL. Christꝰ aũt legisperitis iuectiuã ingerit: ⁊ depzimit vanũ eoꝝ supciliũ. vñ segt̃. Vt ille ait: Et vob legisperitis veh: q; boies oneratis onerib⁹ que pozt̃are nõ pñt: ⁊ ipsi vno digito nõ tangitis sarcinas. Exẽplo patiẽti vtiꝫ ad eos dirigẽdũ. Erat lex onerosa iudeis: vt fatent̃ xpi discipli: ipsi vo fasces iportabiles legis colligantes: ⁊ subditis supponẽtes: ipsi nullaten⁹ opari curabãt. THEOPHI. Quotiẽs ẽt doctoz facit q̃ docet: alleniat fascẽ: tradens ad exẽplũ 'seipsuz. Ñ vo nil agit eoꝝ q̃ docet: tũc graues fasces videnẽ eis q doctrinã suscipiũt: vtpote q nec a doctoze pñt pztari.

BEDA. Recte ãt audiũt q sarcinas legis vno digito nõ tangerẽt: hoc est nec ī minimis qdẽ eã pficerẽt: q̃s se contra mozẽ patꝝ sine fide ⁊ gra christi suare ⁊ seruandaꝫ tradere ꝓsumebãt. GREGO. Tales quoq; mõ plures sunt iudices seueri peccãtiũ: ⁊ debiles agoniste; itolerabiles legislatozes: ⁊ debiles pzlatozes: nec appzopiquare volentes: nec palpare vite honestatẽ: quã irremediabiliter exigũta subiectis. CYRIL. Postq̃ igit̃ reprobauit oneroſaz legispito rũ officinã: iducit coẽm iuectiuã ī cũctos ꝓncipes iudeozũ dicẽs: Veh vob q edificatis monumẽta ꝓphetaꝝ: ⁊ patres vri occiderũt illos. AMBRO. Bon⁹ ẽ hic loc⁹ aduersus superstitionẽ vanissimã iudeoꝝ: qz edificãdo sepulchza prophetaꝝ patrũ suoꝝ facta damnabãt: emulãdo aũt paterna scelerã in seipsos snĩam retozquebãt. nõ eniz edificatio: sed emulatio loco criminis estimaꝫ. vnde subdit: Profecto testificamini q cõsentitis operibus patrum vestroꝝ: quoniã qdem ipsi eos occiderũt: vos aũt edificatis eoꝝ sepulchza.

BEDA. Simulabãt quidẽ se ob fauozẽ vulgi captandũ: patrũ suoꝝ hozrere perfidiam: memozias ꝓphetarum: qui ab eis occisi sunt: magnifice oznãdo: sed ipso ope testificãt: ꝙtum pñe negtie ꝓsentiãt: iiurys agẽdo dñm q ꝓphetis p nunciatũ. vñ subdit: Propterea ⁊ sapia dei dixit: Mittam ad illos ꝓphetas ⁊ aplos ⁊ ex illis occidẽt ⁊ persequentur.

AMBRO. Dei sapia xps ẽ. Deniq; ī matthẽo habes: Ecce ego mitto ad vos ꝓphetas ⁊ sapiẽtes. BEDA. Si aũt eadẽ sapia dei ꝓphas apostolosq; misit: cessẽt heretici xpo ex ygine ꝓncipiũ dare: omittãt aliũ legis ⁊ ꝓphetaꝝ: aliũ noui testi deũ pdicare: q̃uis sepe etiã apostolica scriptura prophetas nõ eos solũ q futurã christi icarnationem: sed eos q futura celestis regni gaudia pdicẽt: appellet. Sz nequaquã hos crediderim aplis in cathalogi ordine preferendos.

ATHANA. Siue aũt occidãt: mozs occisoꝝ altius cõtra eos clamabit: siue psequant̃: memozalia sue iniquitatis emittunt. Fuga. n. psecutionẽ passoꝝ in magnuz redundat psequẽtiũ crimen. nemo enĩ pium ⁊ mansuetũ fugit: sed potius austeꝝ ⁊ moribus imbutum inigs. Et ideo segtur: Vt ī quirat̃ sanguis oĩum ꝓphetarũ: q effusus est a cõstitutione mũdi a generatione ista. BEDA. Queritur quõ sanguis oĩum ꝓphetaꝝ atq; iustoꝝ ab vna iudeozũ gnatiõe regrat̃ cum multi sanctoꝝ siue añ icarnationẽ siue post ab alys nationib⁹ sint iterẽpti. Sed mozis est scripturaruz duas sepe gnãtiões hoĩuz bonozum malozũq; cõputare. CYRIL. Et si ergo dicat demfatiue a gnãtione: ista nõ expzimit solũ tunc astãtes ⁊ audiẽtes: sed quẽlibet. homicidã astruitur. n. sil'i sile. CHRY. Letexꝝ si dicat iudeos grauioza passuros hoc nõ ĩmerito fit: eo q ⁊ peioza oĩb⁹ ausi sunt: ⁊ nullo ꝓteritoꝝ castigati fuerũt: sz cum vidissent alios peccasse ⁊ punitos fuisse: nõ fuerũt meliozes effecti: sz silia ꝓmiserũt: nõ ãt ita q pro ꝓmissis alioꝝ aly luãt penã. THEOPHI. Oñ dit aũt dñs iudeos eẽ heredes malitie cayn: ex eo q subdit A sanguine abel: vsq; ad sanguinẽ çacharie q peryt ĩteralta re ⁊ edem. Abel sigdem a cayn occisus est. Zachariã autez quẽ occiderũt inter altare ⁊ edẽ gdam dicunt esse antiquũ çachariã filium ioiade sacerdotis. BEDA. Quare igit̃ a sanguĩe abel q ꝑmus martyriũ passus ẽ: miruz nõ est: sz q̃re vsq; ad sanguinẽ çacharie: q̃rendũ ẽ: cũ ⁊ multi post eũ vsq; ad natiuitatẽ xpi: ⁊ ipso moꝝ nato ĩnocẽtes pereptisint: nisi forte qz abel pastoz ouiũ: çacharias sacerdos fuit: ⁊ hic ī cãpo: ille ī atrio templi necat⁹ est: vtriusq; gradus martyres ⁊ laici. s. ⁊ altaris officio mãcipati sub coꝝ ĩtimãt̃ vocabulo:

GREGO. nise. Quidã aũt dicũt q çacharias pr ioannis spũ ꝓphetie cõyciẽs mysteriũ ỽginitatis ĩtacte dei genitricis neq̃q̃ seq̃strauit illã a loco tẽpli ỽginib⁹ ꝓputato: volẽs oñdere q ī ptãte ꝓditozis oĩum erat nouũ oztũ ostendere: q enixe vigozẽ celibat⁹ nõ auferret. Erat aũt hic loc⁹ medi⁹ iter altare ⁊ edem in q̃ erat altare eneũ sitũ: vbi ꝓpter hoc eũ occiderũt. Audiũt ẽt cũ audirẽt regẽ mũdi vẽturum: dispẽsatiue metu subiectõis aggrediũt̃ eum q attestabaꝫ oztum ipsi⁹ mactãtes sacerdoteꝫ in tẽplo. GRECVS. Aly autẽ aliam causam dicunt esse iterit⁹ çacharie. cum. n. occideret̃ ĩfantes. magn⁹ ioanes cũ coetãeis suis occidẽdus erat: sed helisabet eripiẽs filiũ de medio cedis: petyt beremũ. vnde cum satellites herodis helisabet: ⁊ puerum nõ inuenirẽt: cõuertunt iram ī çachariã: occidẽtes ipm ministrantẽ in templo. Segtur eni: Veh vobis legisperitis q tulistis clauẽ scie

BASI. Hec vox veh: q̃ itolerabilib⁹ pfertur doloribus: eis ꝓuenit q paulo post detrudẽdi erãt ī graue supplicium.

CYRIL. Clauẽ aũt scie ipsã dicim⁹ eẽ legem. Erat. n. ex vmbza ⁊ figura iustitie xpi. Decebat g̃ legisperitos q̃si indagãtes legem moysi ⁊ dicta ꝓphãrum reserare quodãmõ populo iudeoꝝ ianuas notitie xpi. Hoc aũt nõ fecerunt: sz ecõtra ỏrogabãt diuinis miracul' ⁊ ỏtra ei⁹ dogmata clamabãt Quid eũ auditis: sic igit̃ tulerũt. i. abstulerũt clauẽ scie. vñ segtur: Ipsi nõ ĩtroistis: ⁊ eos q ĩtroibant: phibuistis. Sed ⁊ fides ẽ clauis scie: fit enĩ p fidez veritatis cognitio sm illud Isaie: Nisi crediderit is: ñ itelligetis. Sustulerũt ergo legispiti clauẽ scie. ñ pmittẽtes hoies credere ī xpz. AVGV. ỏ q̃. euã. Sed ⁊ clauis scie ẽ bũilitas xpi quã nec ipsi ĩtelligere: nec ab alys ĩtelligi volebãt. AMBRO. Arguunt̃ ẽt adhuc sub noie iudeoꝝ: ⁊ futuro supplicio statuunt̃ obnoxy: qz cũ doctrinã sibi dine cognitõis vsurpẽt: ⁊ alios ĩpediant: nec ipi qõ pfitẽt̃ agnoscãt. AVG. ỏ cõ. euã. Hec ãt oĩa matthẽus narrat eẽ dicta postq̃ dñs ī hierl'm venerat. Lucas aũt hic narrat cũ adhuc dñs iter ageret in hierl'm: vñ mihi sil'es videnẽ eẽ ꝼmões quoꝝ ille alteꝝ: iste alteꝝ narrauit.

BEDA. Quãtũ ãt va pfidie sil'atõis ⁊ ipietatis sue crimina audierit pharisei ⁊ legispiti: ipsi testant̃ q nõ respiscere sz doctorẽ vitatis ĩsidys moliunt̃ aggredi. segtur. n. Cũ aũt hoc ad il. di. ceperũt phari. ⁊ legispiti gra. ĩsiste. CYRIL. Sumit̃ ãt ĩsistere p ĩstare vel ĩuidere vel seuire: Ceperunt ãt ĩterrũpe ꝼmonẽ ei⁹ ī plib⁹. vñ segt̃: Et os ei⁹ oppzi. ỏ mul.

THEOPHI. Cũ. n. ples iterrogãt vnũ ỏ diuersis materys cũ neq̃at sil'ex oĩb⁹ rñdere: vñ ĩsipiẽtib⁹ q dubitet. hoc igit̃ igeniabant̃ ⁊ illi nefary ỏ ipz. sz ⁊ al'r q̃rebant os ei⁹ oppmere. s. vt puocarẽt eũ ad aliqd dicẽdũ: vñ possz dãnari. vñ segt̃. Insi. ei ⁊ q̃rẽ. ali. cape de ozе ei⁹ vt accu. eũ. Qỏ primo dixerat. Oppmere: nũc dicit Cape vl'rape aliqd ex ozе ei⁹

Interrogabāt eū nūc qdē de lege: vt arguāt eū q̄si blasphemū obloquētē de moyse: nūc vō de cesare. vt accusant eum tāq̄ īsidiosuz ⁊ hostē maiestatis cesaree. CA. XII.

MUltis ātē turbis circūstātib⁹ ita vt se/inuicē ꝯculcarēt cepit dicere ad discipl̄os suos: Attēdite a fermēto phariseoꝝ: q̄ō ē hypocrisis. Nihil.n. opt̄ tū ē q̄ō n̄ reueleť neq̄ abscōditū q̄ō n̄ sciať. Q̄m q̄ ī tenebris dixistis: ī lumie dicēt: ⁊ q̄ō ī aure locuti estis in cubili: p̄dicabit̄ i tectis.

THEOPHI. Pharisei qdē conabanť iesuz capere i sermone: vt ppl̄os ab eo abducerēt: hoc ātē in ꝯtrariū vertit̄. Magis.n. adibāt ppl̄i p millenarios ꝯgregati adeo cupiētes bere xp̄o: vt seinuicē ꝯprimerēt. tā validū qd ē vitas: ⁊ dolus ībecill' vbiq̄z. vñ dr̄: Multis ātē turbis circūstātib⁹ ita vt seinuicē cōculcarent. ce. di. ad di. su. Attē. a fer. pha. qō. est hypocrisis. CYRIL. Quia.n. cauillatores erāt: ob hoc xp̄s ab eis sibi cauere admonebat discipl̄os. GREGO. naçā. Est ātē q̄n fermūtū laudať tāq̄ efficiēs panē vitalē. Est ātē q̄n vitupaťr: significās vetustā ⁊ acidam maliciam. THEOPHI. Vocať igit̄ fermūtū hypocresiz tāq̄ alterātē ⁊ corrūpentē ītētōes hoīuz q⁹ se īgesserit. Nihil.n. sic alterat mores vt hypocrisis. BEDA. Nā sic modicū fermētū totaz farie massaz corrūpit: sic simūlatio aīuz: tota virtutū synceritate ⁊ vitate fraudabit. AMBRO. Pulcherrimū ātē locū tenēde simplicitatis ⁊ emulāde fidei saluator ītexuit: ne iudaice more pfidie alia pmam⁹ i affectu: alia voce simūlem⁹: cū vltimo tpe occulta cogitationū accusantiū: aut ēt defendētiū secreta nr̄e mētis apitura videanť. vñ subdit: Nihil ātē optū ē: q̄ō nō reueleť: nz absconditū: q̄ō nō sciať. ORIGE. Aut g̃ de illo tpe hoc dic̄: qñ iudicabit de⁹ occulta hominū. aut id dic̄: qz q̄tūcūq̄z coneť aliquis occultare bona alioꝝ ifamys: bonū nāl'r latere non p̄ot. CHRY. q. d. discipl̄is: q̄uis nūc qdā vocent vos seductores ⁊ magos: deteget oīa tp̄s: ⁊ arguet eoꝝ calūniā: ⁊ vr̄az declarabit vtutez. vñ q̄cūq̄z vob ī quo angulo palestine locutus fuz: hec audacter ⁊ frōte detecta ⁊ q̄libz sublata formidine toti orbi p̄dicate. Et iō subdit: Q̄m q̄ ī tenebris dixistis: ī lumie dicent: ⁊ q̄ō ī aure locuti estis: ⁊ in cubili p̄dicabit̄ in tectis. BEDA. Uel hoc dic̄. qz q̄ ītēr tenebras quondaz p̄ssuraꝝ carcerūq̄z vmbras locuti vel passi sunt apostoli: nūc clarificata p orbē: ī eccl'ia lectis eoꝝ actib⁹ publice p̄dicāť. Sane q⁹ dic̄: Predicabit̄ i tectis: iuxta morē puicie palestine logtur vbi solēt i tectis residere. ñ.n. tecta nr̄o more culminib⁹ sublimata: sz plano scemate faciūt eq̄lia. ergo dic̄. Predicabit i tectis. i. cunctis audiētib⁹ palā dicet̄. THEOPHI. Uel hoc ꝑponit̄ phariseis. q. d. O pharisei q̄ ī tene. i. q̄ō ī opacis cordib⁹ vr̄is tētare me conamini: ī lumine dicet̄: Ego.n. suz lux: ⁊ in me luce notuz fiet: qcqd vestra machinaťr caligo: ⁊ q̄ō in aure locuti estis: ⁊ in cubicul'. i. qcqd mutuis susurris vr̄is anr̄ib⁹ īstillastis: p̄dicabit̄ in tectis. i. ita mihi fuit audibile: acsi ī tectis p̄dicatū fuisset. Dic etiā ītelligere potes q⁹ lux sit euāgeliū: tecta vō alte apl'oꝝ aie. Quotquot vō ꝯcilia ti sunt pharisei: diuulgata sunt postmodū ⁊ audita ī euāgelioluce. stāte magno p̄cone spūsc̄ sup apl'oꝝ aias.

¶ Dico autē vobis amicis meis ne terreāmini ab his qui occidūt corpus: ⁊ post hoc non habent amplius quid faciāt. Ostendā aūt vobis quez timeatis: Timete eū qui postq̄ occiderit: hz ptātez mittere in gehennā. Ita dico vobis: hūc timete. Nōne quinq̄z passeres veneūt dipōdio: ⁊ vn⁹ ex illis nō est in obliuione coraī deo: Sed et capilli capitis vestri oēs numerati sūt. Nolite ergo timere multis passeribus pluris estis vos.

CYRIL. Q̄m gemina est cā p̄fidie: que aut ex inolita malitia: aut ex accidēti metu nascit̄: ne qs metu territ⁹ deū quē corde cognoscit negare cogať. pulchre addit: Dico ātē vobis amicis meis: ne terreamini ab his q occidūt corpus. CYRIL. Nō gbuscunqz enī simpl'r h̄ mo conuenire videť: ⁊ his q deū ex tota diligūt mente: gbus cōuenit dicere. Quis nos sepabit a charitate xp̄i: qui ātē nō tales sunt: labiles sūt ⁊ ad p̄siliendū parati. pozzo dñs dicit: Maiorē hanc dilectionē nemo hz q̄ vt aīaz suā ponat quis pro amicis suis. Quo modo ātē non est iconuenientissimum xp̄o nōrependere: qō ab eo recipimus? AMBRO. Mortē etiā vocet nō eē terribilē: quā locupletioze fenore sit īmortalitas redemptura. CYRIL. Est ergo aduertēdum q⁹ laboribus parať cozone: ⁊ boies quibus mortales vsqz ad tempus suam iram extendunt: fitq̄z illis nostre p̄secutionis finis cozporalis ītertus. vñ subdit. Et post hoc nō hñt amplius quid faciant.

BEDA. Ergo supuacua furiunt insania: qui mortua membra feris auibusq̄z discerpēda ꝓiciunt: cum nequaq̄z oīpotentie dei: qn ea resuscitando viuificet resistere possint. CHRY. Considera qualr dominus discipulos oībus superiores cōstituit: ipam mortē cunctis terribilez horrentans ꝓtenere. Simul autem ⁊ documēta īmortalitatis aie ostēdit eis cum subdit. Ostendā autem vobis: quem timeatis: timete eum q postq̄ occiderit: hz potestatem mittere in gehēnam. AMBRO. Mors.n. nature finis non pene est ⁊ ideo mortem supplicij corporalis esse defectum: penā vō aie eē ꝑpetuaz: deūq̄z solum esse metuendū. cuius potestati nō nā ꝑscribat: sz eadem natura subiaceat. ꝯcludit: Ita dico vobis. hūc timete. THEOPHI. Vinc nota q⁹ peccatorib⁹ qdē mors ad suppliciū ferť: ⁊ hic cruciatis ipis per interitū ⁊ cōsequēter in gehennam detrusis: sed si sermonem discuteris, quid nam aliud ītelliges? non enim dicit: Qui mittit i gehennā: sed qui ptātem habet mittere. Nō eniz quicunqz cum peccato moriunť: statiz detrudunť in penā: sed fit interdum remissio oblationū ⁊ orationū cā que ꝑ defūctis dāť.

AMBRO. Inspirauerat ergo dñs simplicitatis affectū: virtutem mentis erexerat: fides sola nutabat. Bene eaz de rebus vilioribus roborauit: subdens: Nōne quiqz passeres veneunt dipōdio: ⁊ vnus ex illis non est in obliuione coram deo? q. d. si de⁹ obliuionē passeꝝ non hz: hominū quō habere potest? BEDA. Dipondius genus est ponderis leuissimi ex duobus assibus cōpositi. GLO. Nō aūt in numeris est vnum: hoc in ponderibus assis: q̄ō duo: hoc dipondius.

AMBRO. Fortasse autez dicat aliq⁹ quomō apostolus dixit: Nonne de bobus cura est deo? cuz bos passere pciosior sit: sed aliud est cura: aliud sciētia. ORIGE. Ad litterā Igit̄ acumen diuine prouisiōis que ꝓcedit vsqz ad minima per hoc significať. Mystice autem quinq̄z passeres spiritales sensus iuste significant: qui excelsa ⁊ supra homines sentiunt: deum ītuentes: uocem audientes diuinā: gustātes pabulum vite: olfacientes odorē vnguētoꝝ christi: palpātes vi/uum verbum. Qui dipōdio veneuntes. i. vilipensi ab eis: q⁹ ea q̄ sunt spūs stultitiā iudicāt: nō danť in obliuiōe coram deo. Dr̄ ātē os aliquoꝝ īmemor fieri pp eoꝝ facinora. THEO. Uel bi qnqz sēsus duob⁹ assib⁹ vēdūť nouo. l. ⁊ veteri testo: et iō nō danť obliuiōi a deo. quoꝝ. n. sensus tradunť verbote: vt sint apti ad spiritale pabulū: hoꝝ semp memor ē dñs.

AMBRO. Uel alr: Passer bon⁹ est cui volandi natura suppeditat. volandi enī nobis gram natura ōdit: voluptas abstulit. que malorum messis grauat animam: atqz in naram corporee molis īclinat. Quinq̄z igit̄ corporis sensus fi terrenarum sordium cibū querāt: ad supioꝝ operuz fruct reuolare nō p̄nt. Ut ergo malus passer q volādi vsuz terre

ne vicio labis aboleuerit: ꝙles sūt isti passeres: g vipōdiove neūt luxuric. s. ꝓcio secularis. aduersarī enī tāꝯ captiua mācipia viliozis ꝓcio estimatōis adyecit. At dñs tāꝯ specio sa seruitia: q̄ ad imaginē sui fecit: idoneos sui opis estimat: ꝛ magno ꝓcio nos redemit. CYRIL. Est igitur sibi cure diligēter nosse scōz vitā. vñ subdit: Sz ꝛ capilli capitis ve stri oēs numerati sūt. Per qō significat ꝙ oia q̄ ad eos spectāt: diligētissime nouit: diligentiā. n. cure adhibite numera tio māifestat. AMBRO. Deniqꝫ numer⁹ capillorꝫ nō in actu ꝓputatōis: sz i facilitate cognitōis accipit: bñ tñ nūera ti dicūt: qz ea q̄ volumus fuare nūeram⁹. CYRIL. ADy stice āt caput qdē hoīs ē itellect⁹: capilli vo cogitatōes q̄ pa tēt deo. THEOPHI. Ut caput vniuscuiusqꝫ fideliū itel liges aptā xpo ꝙuersationē: crines aūt ei⁹ mortificatia cor poris opa: q̄ numerant a deo: ꝛ digna sunt ꝓuisione diuina. AMBRO. Si igr tāta dei ē maiestas: vt vn⁹ ex passerib⁹ aut nr̄oꝫ nūer⁹ capillorꝫ ꝓter sciaz dei ñ sit: qꝫ idignū ē estīa re ꝙ fideliū corda dñs aut ignoret: aut spnat qui viliora co gnoscat. vñ ꝙcīēter ꝛcludit: Nolite g̃ timere: mltis passeri bus plis estis vos. BEDA. Nō plēs estis legēdū ē: qō ad ꝓpationē nūeri ptinet: sz pluris estis: ꝺ ē apud deū maiozis dignitatis. ATHANA. Quero āt ab arriāis si q̄si dedi gnarent⁹ alia facere: solū filiū fecit: cetera vo filio subro gauit: quō puisiōe vtit vsqꝫ ad tā modica: capillū ꝛ passerē. Quoꝫ. n. puisiōe fungit: horꝫ creator est suo verbo.

¶ Dico aūt vobis: omnis qcunque ꝓfessus fue rit me coram hominibus: ꝛ filius hominis ꝓfite bit illum coram angelis dei. Qui aūt negauerit me coram hominib⁹: negabit coram angelis dei Et omnis qui dicit verbum in filium hominis rcitte illi: ei āt q̄ in spm̄scm̄ blasphemauerit: nō remittet. Cū aūt inducent vos in sinagogas: ꝛ ad magistratus ꝛ potestates nolite solliciti esse qualiter aut quid respondeatis: aut qd dicatis: Spiritus enim sanctus docebit vos in ipsa hora qd oporteat vos dicere.

BEDA. Supra dctm̄ est opa q̄libet ꝛ verba abscondita esse reuelāda. Nunc aūt cōcludit hāc reuelationē nō in vili quolibet conciliabulo: sz i cōspectu supne ciuitatis eternīqꝫ regis ac iudicis agendā dicēs: Dico aute vob: oīs quicunqꝫ ꝓfessus fuerit me coram hoīb⁹: ꝛ filius hoīs ꝓfitebit illū coram āgel⁹ dei. AMBRO. Preclare ēt fidē acuēdo ītexuit ꝛ fi dei ipsi vtutum fundam̄ta subiecit: Nā vt fortitudinis īcen tiuū ē fides: ita fidei fundam̄tū ē fortitudo. CHRY. Nō ē ergo dīs ꝓtētus itrīseca fide: sz exteriorē ꝓfessionez expo stulat: vrgēs nos ad fiduciā ꝛ maiorē affectū. Et qr hoc oīb⁹ vtile ē cōiter logr dicēs: Oīs qcū. ꝓfes. fue. me. CYRIL. Ait āt paulus: Si ꝓfitearis ore tuo dñm iesum: ꝛ credas in corde tuo: q̄ de⁹ eū a mortuis suscitauit: salu⁹ eris. Totum xpi mysterium in his iterp̄tat: decet. n. pus oriz a deo pre vbum. i. vnigenitū ex ipsi⁹ suba fateri dñm oīz. non tanꝫ ab extrīseco: ꝛ furtiuum sortitū dñiū: sed exīte reuera ꝛ nā liter dñm: sicut ꝛ pr̄. Cōsequnter oz fateri: q̄ deus hūc a mor tuis suscitauit ipm. s. fcm̄ hoīem ꝛ passum in carne ꝓ nobis: sic enī resurrexit a mortuis. Quisqs ergo sic cōfitebit xpm coram hoībus. vz: vt deū ꝛ dñm: xps eum ꝓfitebit coraz ange lis dei: tunc tpis cum ōscēdet cū sanctis angel⁹ in gloria pris sui in seculi cōsummatōe. EVSE. Quid aūt erit glorios⁹ ꝙ ipm vnigenitū dei verbuz attestari ꝓ nobis in diuino iu dicio: ac ipso effectu remuneratōez testimony ꝓmere indi tiuz in alam eius: cui testimoniū phibet: nō. n. manēs extra eū cui testimoniū reddet: sz bītās i eo: ꝛ iplēs eum lumine suo testimoniū dabit. Cū aūt conuocassent eos spe bona ꝙ tā ta pmissa: itex eos iducit terribiliorib⁹ minis dicēs. Qui āt negauerit me coram hoīb⁹: ō negabit coram āgel⁹ dei. CHRY. Et i dānatōe mai⁹ supplicium: ꝛ i bonis maior recōpensatio ponit. q. d. Tu hic ꝓfiteris: aut negas: ego aūt illic. Bonoꝫ enī malorūꝫ retributio cū augmēto i futuro seculo te pstola t. EVSE. Opportune āt hāc ꝛminatōez pōit: ne cōfessi onem ipsi⁹ cōtenerēt ꝙ pena q̄ est negari a filio dei: qō est a sapia denegari: ꝛ a vita deficere: ꝛ lumīe priuari: ꝛ oīb⁹ de stitui bonis. Sz ꝛ hec cūcta pati coram pre q̄ est in celis ꝛ āgel⁹ dei. CYRIL. Negātes āt sunt ꝑmo qdē q̄ iminēte psecu tōe fidē postposuerūt: abnegāt ēt hereticū doctores ꝛ discipu li. CHRY. Sūt ēt alij abnegatōis modi: quos paul⁹ ōscri bit di. Cōfitent se nosse deū: factis aūt negāt. Et itex: Gigs suoꝫ ꝛ maxie domesticoꝫ curā nō hz: fidē negauit: ꝛ ifideli ē deterior. Jtē auaritiā fugite: que est idolatria: postꝫ g̃ tot sūt modi negatōis: palā ē ꝙ totidē sunt cōfessiōis: quos qcū qꝫ fuauerit: audiet illā btissimā vocez q̄ xps laudauit oēs q ꝓfessi fuerit eū. Attēde āt vboꝫ cautelā. In greco. n. dic qs gs cōfitebit i me. oīdens ꝙ nō ꝓprijs viribꝫ: sz adiutus supna gra xpm aligs cōfitebit. Ne negāte vo nō dixit: i me: sed me. nā destitut⁹ gra denegat: redarguit tī: qz destitutio pr eum q̄ ōserit fit. BEDA. Ne āt ex eo ꝙ ait eos q̄ se negauerit eē denegādos: vna cūctoꝫ. hoc ē eoꝝ q̄ studio ꝛ coꝝ q̄ firmitate vel ignorātia negāt cōditio putaret: cōtinuo subiecit: Et oīs q̄ di. ver. i fi. ho. remit. illi: ei āt q̄ in spm̄scm̄ bla. nō remit. CYRIL. Sz si hoc vult inuere saluator ꝙ si qō iurios⁹ vbuz dicat a nob in hoīz cōem: obtinebim⁹ si peniteamus vēiā. Nulla difficultas ē in sermone: qz cuz nāl⁹ bon⁹ sit ōs: emēdat volētes penitere. vex si ad ipm xpm re torqueat. Imo: q̄l⁹ icōdēnabil⁹ ē q̄ dic vbū i eū: AMBRO. Utiqꝫ filiū hoīs xpm itelligim⁹: q̄ de spūsco gnatus ex vgie ē: eo ꝙ parēs ei⁹ in terris sola sit vgo. Nūqd g̃ maior spūsā ctus xpo vt in xpm peccātes veniā ꝓsequant: in spm̄scm̄ de linquētes remissionē nō mereātur adipisci: Sz vbi vnitas ptātis ē: nulla ꝓpatōis ē qō. ATHANA. Uiri qdē ātiq studiosius origenes: ꝛ mirādus theognost⁹ hāc cōscribūt eē spūsci blasphemiā: qñ q̄ digni reputati sunt dono spūsci p baptismū regrediūt ad peccādū. ob hoc. n. aiūt illos nec ve niā obtinere. put paulus dic: Impole est eos q̄ fci sunt participes spūsancti: ꝛ plapsi sunt reuocari rursū ad pnīaz. Addit āt vterqꝫ itentiōez ꝓpriā: nam origenes cām hui⁹ sic explicat: De⁹ qdem pr̄ oia pcurrit: ꝛ singula cōtinet. virt⁹ autē filij ad sola rōnalia extēdit: spūs vo sanct⁹ solus iest pticipā tibus eum in domo baptisinatis. Qñ ergo catheçumini pec cāt ꝛ gētiles: peccant in filium q̄ in eis manet: possunt tamē veniā obtinere: cum digni fiūt dono regnātōis: qñ vero ba ptiçati derelīquunt: dicit hoc nephas attingere spīm: ad quē cum pueniss̄ent: peccauerunt. ꝛ iō irreuocabilem fore damnatōez. Theognost⁹ vero ait: ꝙ qui primum ꝛ scōm excessit limen: minorē penā merebit: sed q̄ tertium quoqꝫ ptransit: nō amplius accipiet veniam. Primū qdem ꝛ scōm limē vocauit doctrinā pris ꝛ filij. tertiuz vo i pticipatōe spūssancti: Fz illud. Cum venerit spūs veritatis: docebit vos oēz veritatē nō tanꝫ doctrina spūs dogma filij supet: sz qr filij⁹ cōdescēdit impfectis: spūs vo signaculum est eoꝝ: q̄ pficiunt. Sic igr non qr superet spūs filium: expers est venie blasphemia spūs: sed qdez qr impfectorum est remissio: perfectis vo nulla restat excusatio: sed cum filius sit in patre: est in illis in q bus est pr̄: nec abest spirit⁹. Indiuisibilis est enim sancta trias. Ad hec si oīa p filium fcā sunt: ꝛ oīa in ipso ꝓsistunt: erit ipe nimiꝫ in oībus: vt necessariū sit peccantē in filium: i patrē: ꝛ in spm̄scm̄ peccare. sacrum āt baptisma i noīe patris ꝛ filij ꝛ spūssancti datur: ꝛ sic peccantes post baptismū in sanctam trinitatē exercēt blasphemiā. Ceterum si pharisei baptismum non susceperant: qualiter redarguebat eos: ac si blasphemassent in spm̄sanctum: cuius nondum erant facti

participes: ꝑserti cum nō de pctis simplr: sz de blasphemia eos icrepabat: Differūt aūt qñ q peccat: trāsgredit legē. q vo blasphemat: ī ipaz offendit deitatē. Sz aliter. Si eis qui deliquūt post baptisma nō idulgetur vidicta reatuū qualiter apls penitēti in cozintho ꝺdonat: Retrogressos vo galathas parit: quousqz xps denuo formet ī eis. Cur aūt z nouatū arguim⁹ iterimentē pniaz post baptismū. apls aūt ad hebreos nō dissipat pniaz pctoꝝ: Sz ne putarēt ſm ritū legis pnie cā multa fore: z quotidiana baptismata: ob hoc penitere qdē monet: vnicā āt fore insinuat ꝓ baptisma renouationē. Talia vo ꝺsiderās recurro ad dispēsationē q̄ fit ī christo: q de⁹ exūs hō fact⁹ é: tauq̄ de⁹ suscitat mortuos: sic: care ne vestit⁹ fitiebat: laborabat: z patiebat. Qñ igr alig spectā tes hūana vidēt dñz sitiētē aut patiētē: z obloquūt in saluatorē: velut in hoez. peccāt qdē: pūt tñ cito cū pēituerit accipere veniaz ꝓtendētes ꝓ cā fragilitatez corpis. Qñ vo rursus aspicientes alig opa deitatis dubitāt de nā corpis: ipsi quoq̄ nimiū peccāt. Sz z his pēitētib⁹ cito ꝓt ignosci: eo q̄ z ipsi excusatoez hūt ab opeꝝ magnitudie. Qñ vo diuinitatis opa retorquēt ad diabolū: merito irreuocabilē ferūt sentētiā: qm̄ arbitrati sunt diabolū fore deū: z veꝝ deuz nihil plusq̄z demones ī opib⁹ putauerūt hre. Ad hāc ergo pfidiā pharisei puenerāt. saluatore. n. oīdēte prīs opa: mortuos suscitās: cecos illuminās: z silia faciēs: hō opa dicebāt eē beelçebub. eque. n. dicere poterant vidētes mūdi ordinē: z erga eū ꝓuisionē: q̄ mundus ad beelçebub ē creat⁹. Quādiu igitur ad hūana spectātes mēte claudicabāt dicētes: Nōne h̄ ē carpētary filⁱ⁹: z quō lras q̄s nō didicit nouit: Sustiebat eos tāq̄z in filiū hominis peccātes: sz vbi magis isanūt dicētes: opa dei esse beelçebub nō ampli⁹ eos sustinuit. Sic enī z tādiu patres eoꝝ sustinebat: q̄diu cā panis z aq̄ murmurabāt: sz postq̄z vitulū ꝺflātes in eū collata sibi dixit⁹ būficia referūt: puniti sūt. ꝓmo qdē nō paucis eoꝝ occisis: postmodū dixit: Ego aūt in die vltōis visitabo hoc pctm̄ eoruz. Talē ergo z nūc pharisei audiunt sniam: vt in flāma diabolo pata ppetuo corrodant cū eo. Nō igit̄ facīdo collatōez inter blasphemiā dictā in ipm: z spūscm̄ hec dixit tāq̄z maior sit spūs: sed vtraq̄z blasphemia in ipm ꝓlata: hāc minorē illā validiorē oīdit. ipm enī vidētes hoiez vitupabant: z ei⁹ opa beelçebub esse dicebāt. AMBRO. Sic igit̄ videt gbusdā: vt eūdē z filiū z spūscm̄ itelligam⁹: salua distīctōe psonaꝝ z vnitate subē: qz vn⁹ z de⁹ z hō xps est spirit⁹: sicut scriptum est: Spūs ante faciez vestrā xps dñs: Idem spūssanct⁹: qz z pr̄ sanctus z filius sanctus: z spūssanctus. Si ergo vtrūq̄z xps est: quē est diuersitas nisi vt sciamus quia diuinitatē xpi nobis negare nō liceat. BEDA. Valiter. Qui opa spūssancti dicit eē beelçebub: isti ñ dimittet̄ neq̄z in pñti seculo neq̄z in futuro: nō q⁹ negemus ei si pniaz agere possit: posse dimitti a deo: sz q⁹ credamus eū blasphemū exigētib⁹ meritis: sicut nūq̄z ad remissionē: ita nec ad ipsos digne pnie fruct⁹ esse puentuꝝ: sz illud: Exececauit oculos eoꝝ ne ꝺuertāt: z sanē illos. CYRIL. Qz si creatura eēt spūscūs: nō aūt de diuina suba prīs z filⁱ⁹: q̄liter acta in eū ꝺtumelia tāta fert̄ penā q̄ta ꝓmulgat̄ ꝺtra blasphemātes in deū. BEDA. Neq̄z tñ gcūq̄z spūscm̄ nō esse: aut deuz nō eē: sed pr̄e filioq̄z minorē ꝺfitēt: hoc irremissibilis blasphemie crimīe tenent̄: qz hūana ignorātia ducti faciūt: nō īuidētia diabolica sicut p̄ncipes iudeoꝝ. AVGV. de v. do. Uel alr. Si hic diceret̄ q blasphemauerit: quancunq̄z blasphemiā in spūscm̄ oēm itelligere ōberem⁹. Sed qz dictū est: Qui blasphemauerit in spūscm̄: ille intelligat̄ q nō oīmō: sed eo modo blasphemauerit vtei nunq̄z possit ignosci. sic enī dcm̄ est. Deus neminē tētat. s. nō oī: sed quodā tētatōis mō. Quis aūt sit iste modus blasphemādi ꝺtra spūscm̄ dicamus. Primū quidē credētiū būficiuz est in spūsco remissio pctoꝝ. ꝺtra hoc donū gratuitū loqtur coꝝ impenitēs: Jpa ergo ipenitētia est spūs blasphemia: que nō remittit neq̄z ī hoc seculo neq̄z ī futuro: qz pnia ipetrat remissionem in hoc seculo: q̄ valeat ī futuro. CYRIL. Cū aūt tñ metū icusserit dñs discedētibus a recta ꝓfessione: ꝑcepit de cetero nō curare de rūso: eo q⁹ fidel⁹ disp̄ositis ꝓstituit vba ꝺgrua spūs tanq̄z doctoz habitās. vñ segt̄. Cum aūt iducēt vos ī synagogas z ad magr̄atus z potestates: nolite sollicitī eē qual⁹ aut qd rñdeatis: aut qd dicatis. GLO. Dicit aūt Qual⁹ q̄z tū ad modū ꝓferēdi. Quid: quātū ad modū īuendi. Rñdeatis īterrogātibus. Aut qd dicatis: discere volētibus. BEDA. Cū. n. ꝓpter xpm ducimur ad iudices: volūtatē tm̄ nostrā ꝓ xpo debem⁹ offerre: Letex ī rñdēdo spūs sancti gr̄a ministrabit̄. vñ subditur: Spūs enim scūs docebit vos ī ipa hora: que oporteat vos dicere. CHRY. Alibi vos ī ipa hora: que oporteat vos dicere. CHRY. Alibi vo dr̄: Estote pati cūctis ad rñdendū: gcūq̄z q̄siuerit a vobis rōnē spei q̄ fouet vos. Qñ nāq̄z oritur iter amicos agon p̄cipit nos meditari. qñ vo terribile ē ptoziū: z pauoz circū quaq̄z dat ꝓpziū monimētū vt audendum sit z loquēdū: nō āt obstupescēdum. THEOPHI. Qm̄ igit̄ duplex ē infirmitas: z aut pene formidine martyriū fugim⁹: aut qz rudes sum⁹ z nescim⁹ reddere rōnē fidei: vtrūq̄z exclusit. metum qdē penaꝝ: ī eo q⁹ dixit: Ne timeatis occidētes corp⁹. timorem vero inscie in hoc q⁹ dixit: Nolite solliciti esse qliter aut quid respondeatis.

¶ Dixit aūt ei q̄daz de turba: Magister dic fratri meo vt diuidat mecū hereditatē. At ille dixit ei: Homo: q̄s me constituit iudicem aut diuisorez supra vos? Dixitq̄z ad illos. Videte z cauete ab oī auaritia: qz nō in abūdantia cuiusq̄z vita eius est ex his que possidet.

AMBRO. Tot⁹ supior loc⁹ ad subeūdā ꝓ cōfessiōe vitā passionē aut ꝺtemptu mortis aut spe ꝑmy: aut māsuri denūciatōe supplicy: cui nūq̄z venia laxet̄ īstruit. Et qm̄ auaritia plerūq̄z solet tētare virtutē: etiā h⁹ abolēde rei pceptū subiecit z exēplū cum dr̄: Dixit aūt ei q̄dā de turba: Magister dic frī meo vt diuidat mecū hereditatez. THEOPHI. Duo frēs q̄z de hereditate pr̄na diuidēda contēdebant. q̄s erat vt alter alteꝝ fraudare itēderet. Dns aūt docens nos q⁹ nō oz ad terrena flecti repellit vocātē eum ad hereditatis diuisionē. vñ segt̄. At ille dixit ei: Homo q̄s me cōsti. iudicē aut diuisorē. s. facultatuz sup vos? BEDA. Qui magro supne pacis gaudia ꝺmēdāti: terrene diuisiōis vult īgerere molestiā: merito hō vocat̄ ſm illud: Cū sit inter vos celus z ꝺtentio: nōne hoies estis? CYRIL. Fuit aūt dei filⁱ⁹ qñ fact⁹ est filⁱs nobis: ꝓstitut⁹ a deo pr̄e in regē z p̄ncipē super ſyon mōtē scm̄ ei⁹: annūcians mādatū diuinū. AMBRO. Dñ ergo terrena declinat: q ꝓ diuina ōscēderat: nec iudex dignatur eē litiū z arbiter facultatū: vinoꝝ dns mortuoꝝ: qz iudiciū: arbitriūq̄z meritoꝝ. Nō igit̄ qd petas: sz a quo postules ītuēdū ē. nec maiorib⁹ itēto aīo putes minorib⁹ obstrepēdū. vñ nō īmerito refutat̄ hic frater: q disp̄satorē celestiū gestiebat cōzuptibilib⁹ occupare: cū iter frēs p̄mōiū nō iudex medius: sz pietas debeat sequestra iuidere: quā q̄s immortalitatis p̄monium non pecunie sit hominib⁹ expectandum. BEDA. Occasione āt huius stulti petitoris aduersus auaritie pestē: z turbas etiam discipulos ꝑceptis pariter z exēplis munire satagit. vnde segtur: Dixitq̄z ad illos: Uidete z cauete ab oī auaritia. Dicit aūt: Ab oī. qz non nulla simplr geri vident̄: sed internus arbiter qua itentiōe fiant ꝺiudicat. CYRIL. Ut dic̄: Ab oī auaritia. s. magna z pua. Est. n. iutilis auaritia dicēte dño: domos celatas edificabitis z nō habitabitis ī eis. z alibi: Decē ingera vincarum faciēt lagūculā vnā. z. xxx. modȳ semētis faciēt modios tres. Sz z ſm aliū modū est iutilis: quē oīdit subdēs: qz nō

in abundantia cuiusq; vita eius est ex his que possidet.

THEOPHI. Hoc dic dns refellés auaroz itentiões q videnť coacernare diuitias q̃si diu victuri. Sed numquid te opulẽtia longeuum efficiet: Quid igitur manifeste susti/nes mala icerte causa quietis. nam dubiuz est an debeas at tingere senium: cuius gratia thesauriças.

Dixit aũt similitudiné ad illos: dicés: Hois cu iusdã diuitis vberes fructus ager attulit: ⁊ cogi tabat intra se dicens: Quid faciã q̃ nõ hẽo quo cõgregẽ fructꝰ meos: Et dixit: Hoc faciaz. De/gabo oia q̃ nata sunt mihi ⁊ bona mea: ⁊ dicam aie mee: Anima habes multa bona posita in an/nos plurimos: requesce: comede: bibe: epulare. Dixit aũt illi deus: Stulte hac nocte aiam tuaz repetẽt a te. Que aũt parasti cuius erũt: Sic est qui sibi thesaurizat: ⁊ non est in deum diues.

THEOPHI. Dico q̃ ex affluẽtia opũ nõ ꝓtẽdať vita hũana: ad hꝰ fidẽ: pabolã subdit dicẽs: Dixit ãt sili. ad il. di. Do. cuiuſ. diui. vbe. fru. ager attulit. BASI. Nõ facturi q dẽ ex vbertate fructuũ aliqd bõi vt magis diuĩa lõganimi tas pateat: q̃ vsqz ad malos suã bonitatẽ extẽdit: pluẽs sup iustos ⁊ iniustos. Que vo sunt q̃ h̃ homo bñfactoi recõpen sat: Nõ memmit cõis nature: nec arbitratꝰ est oportere qõ supfluit: dispẽsari egentibꝰ: ⁊ horrea qdez crepabãt p copia pp auariciã: noua nõ valẽs suscipe ꝓpter mltitudinẽ: pp qõ ipsa ei ꝰ silia ⁊ steriles cure. vñ segť. Et cogi. ĩ se di. Quid fa. q̃ ñ ha. quo cõ. fru. meos: Conq̃rit eq̃ paupibꝰ: an ñ qué pmit iopia dic: qd faciã: vñ victꝰ: vñ calciamẽta: talia ⁊ locu ples pfert: Urgẽt. n. ipsius aiaz diuitie a ꝓmtuarys emanã tes: ne forte cũ exiuerit, psint egẽtibus: a sili gulosoz q mal lẽt edacitate crepare q̃s idigẽtibꝰ ꝺ reliquys iptiri. GRE GO. xv. moza. Dangustia ex sacietate nata. dicẽs. n. qd fa ciã: pfecto idicat: qz votoz suoz effectibꝰ pssus sub quodã speriaz horrea: cõuocabo egenos: sed cogitat non vt distri buat: ſz vt cõgreget. Segť enĩ: Et dixit: hoc faciã: Destruaz horrea mea. Bene facis: nã digna ꝺstructõe negcie ꝓmptu ria dissolue horrea: ex qb̃ nullã: cõsolationẽ accepit: subdit: Et maiora faciã. At si ⁊ hoc impleueris: nunquid destrues iterũ: qd stultꝰ q̃s in ifinitũ labozare. Horrea sunt tibi si vis pauperũ domꝰ, sed dices: Cui iniuriã facio, ꝓpria retinẽdo ñã ⁊ segtur: Et illuc congregabo oia q̃ nata sunt mihi: ⁊ bo na mea. Dic mihi q̃ tua: vñ ea sumẽs in vitã tulisti: sic q̃ pre ueniẽs spectacula, phiberet aduenientes appropriando sibi: qõ ad vsum cõez ordinať. Siles sunt diuites q cõia q̃ poccu pauerũt estimãt sua eẽ. si enĩ qlibet sue necessitatis sufficiẽ tiam recipiẽs: relinq̃ret supfluũ idigẽti: non esset diues nec pauper. CYRIL. Attẽde ⁊ aliter eẽ friuolũ etꝰ vbũ cum dicit: Cõ. om. q̃ na. sunt mihi. q̃si nõ putaret ea diuinitꝰ obti nere: ſz fructꝰ eẽ laboz suoz. BASI. Ceteruz si fateris ea tibi diuinitꝰ puenisse: an iniustus est deus ineq̃liter res no/bis distribuens: Cur tu abũdas: ille vo mendicat: nisi vt tu bone dispensationis merita cõsequaris: ille vero patientie brauys decoreť. At tu nõne spoliatores: q̃ dispẽsanda susce pisti propria reputãdo: Est panis famelici quẽ tu tenes nu di tunica: quã in cõclãui conseruas: discalciati calceus qui penes te marcescit: indigentis argentũ qõ possides ibuma tũ: quo circa tot iniuraris: quot dare valeres. CHRY. Sed ⁊ in hoc errat: q̃ bona putat que sunt indifferentia. re ruz enĩ quedã sunt bone: quedã male: quedã medie: Bona quidem sunt castitas: ⁊ humilitas ⁊ bꝺ: que cuz bõ eligit fit bonꝰ. his aũt opposita sunt mala. q̃ hõ dũ eligit fit malus. Media vo sunt vt diuitie. q̃ q̃qz qdẽ ordinanť in bonũ. ſ. ad elemosynã: q̃qz ad malũ. ſ. ad auariciã. ⁊ siliter inopia. q̃qz ad blasphemiã: q̃qz ad sapiam ꝑm affectũ vtentiuz.

CYRIL. Diues igiť nõ parat ꝓmanẽtia horrea ſz cadu ca: ⁊ qõ stultꝰ ẽ: uite lõgitudinẽ sibi taxat: segtur enĩ: Et di cã aie mee. Aia habes mlta bona posita ĩ annos plurimos. Sed o diues fructꝰ qdẽ habes in horreis: ſz annos plũmos vñ poteris obtinere: ATHANA. Sigs ãt sic viuat: q̃ si quotidie moriturus: eo q̃ incerta est nãliter vita nra: non peccabit. semp. n. maioz timoz plũmuz voluptatis dissoluit. Sed eꝺcio diues lõgeuitatẽ sibi repromittens ad uolupta tes aspirat. Segť. n. Requesce. ſ. a labore. Cõede: bibe: epu lare: magno. ſ. apparatu. BASI. Tã ꝓuidus es erga bo na aie: ut escas corporeas aie ascribas: sigdez vtutẽ hz: si fe cũda ẽ opationum bonaz si deo adhesit: bona plũma possi det: ⁊ bono gaudio gaudet. Uez q̃ totꝰ carnalis es passiõi/bus subiectꝰ a vẽtre nõ ab aia clamas. CHRY. Nõ autẽ decet vacare delitys ⁊ impinguare corꝰ. ⁊ attenuare aiam fasceq̃ ei grauare: ⁊ tenebras obducere: spissumq̃ velamẽ: eo q̃ in delitys dñatiuũ aie fuit. Fuile vo corpori dñať. Ali mentoz aũt idiget corꝰ nõ delitiaz vt nutriať: nõ vt scin dať ⁊ fluat. Neq̃ enĩ aie soli: ſz ⁊ ipsi corpi sunt nociue deli tie: eo q̃ ex forti fit debile: ex sano egrotatiuũ: ex agili gra/ue: ex formoso ꝺforme: ex iuuene veterosuz. BASI. Per missus aũt ẽ deliberare in oĩbꝰ ⁊ manifestare ꝓpositũ pro priũ: vt cõdignã mereať sui affectꝰ sniam. Sed dũ in abdi/to logť: eloquia eiꝰ examinãť in celo: vñ sibi rñsa pueniũt. Segtur enĩ: Dixit aũt illi deꝰ: Stulte hac nocte aiam tuaz repetẽt a te. Audi ꝓueniẽs tibi stulticie nomẽ: qõ tibi nllus ꝓposuit horum: ſz ipse deꝰ. GREGO. xxv. moza. Fadẽ no cte sublatꝰ ẽ: q multa tpa fuerat ꝑstolatꝰ: vt. ſ. q in lõguz sibi subsidia colligẽdo ꝓsperarat: subsequẽtẽ diẽ vel vnũ mi/me videret. CHRY. Dicit aũt repetẽt a te: Exposcebãt enĩ eã forsan terribiles quedã virtutes ad hoc misse: qñ si de ciuitate in ciuitatẽ transeuntes egemus ductore: multo magis aia absoluta a corpore: ⁊ ad futurã vitã trãsmigrãs indigebit ducatu. Ob hoc multotiens recusat aia: ⁊ regre/ditur in ꝓfundũ: cuz ꝺz exire a corpore. semp enĩ stimulat nos cõsciapeccatoz: ſz ꝑcipue cũ debemꝰ trahi ad terribile iudiciũ. Tunc enĩ tota ꝓgeries criminũ innouať. ⁊ pre ocu lis posita mentẽ precellit. ⁊ sicut carcerati semp quidẽ do/lorosi sunt: tũc aũt precipue cũ debent iudici ꝑsentari: sic ⁊ aia marie in ipso tẽpore de peccato cruciať ⁊ dolet. Multo aũt magis cuz fuerit euulsa. GREGO. xxv. moza. In nocte aũt ablata est aia que in obscuritate cordis ẽ emissa. In nocte ablata est: que cõsiderationis lucẽ habere noluit vt qõ pati poterat ꝑuideret. Subdit aũt: Que ãt pa. cuius erũt: CHRY. Vic. n. ea deseres: nõ soluz nullũ inde p/cipiens cõmodum: sed ⁊ sarcinã peccatorũ portans sup hu meros proprios. Et q̃ quidẽ a te ꝓgesta sunt: plerũqz in ma nus inimicoz peruenient: a te vo super his rõ regreť. Seq tur: Sic est qui sibi thesau. ⁊ nõ est in deũ diues. BEDA. Dic enĩ stultꝰ est: ⁊ ĩ nocte rapiendꝰ. Ergo qui vult eẽ ĩ deũ diues: nõ sibi thesauriçet: sed pauperibꝰ possessa distribuat.

AMRO. Frustra enĩ ꝓgreget opes q se bis nescit vsuz: neqz enĩ nostra sunt que non possumus auferre nobiscũ: so la virtus comes est defunctoz: sola nos sequitur misericor/dia: que tabernacula defunctis acquirit eterna.

Dixitqz ad discipulos suos: Ideo dico vobis Nolite solliciti esse aie vestre quid manducetis: neqz corpori vestro quid induamini. Aia plus est q̃s esca: ⁊ corpus plus q̃s vestimentum.

THEOPHI. Paulati dns ꝓuenit ad pfectiorẽ doctri nã. Docuit enĩ supra cauenduz esse ab auaricia: subdiditqz

parabolã diuitis ĩsinuans p eã q̃ stult⁹ est q̃ supflua cupit
Deide ꝓcedẽte ꝑmone:neq3 ō necꝫ sinit nos sollicitudinẽ
gerere:auaricie radicẽ euellẽs.vnde dic̃: Ideo di.vob.q.d.
Postq̃ stult⁹ est q̃ sibi maiorẽ vite mensurã attribuit: ꝛ exĩ
de magis efficiꝫ cupidus. Nolite sollicĩti eẽ ani.ve.qd man
ducetis. Nõ qz ĩtelligibil' aĩa comedat:ſz qz nõ videt aliter
aĩam posse cõiunctaz manere corpi:nisi dũ nutrimur. vl' qz
aĩati corpis ẽ nutrimẽtũ suscipe:ꝯgrue aĩe nutriri attribuit.
naz ꝛ virt⁹ nutritiua dr̃ aĩa:vt sic ĩtelligat̃: Ne solliciti sitis
nutritiue parti aĩe qd edatis: Pot̃ ãt ẽt corp⁹ mortuũ vesti
ri.vñ subdit: Neq3 cor.ve.qd induami. CHRY. Qz aũt
dr̃:nolite solliciti esse:nõ idẽ ẽ qõ nolite opari:ſz nolite reb⁹
mundanis mẽte affigi. Cõtingit.n.aliquẽ operãtez nihil sol
licitũ eẽ. CYRIL. Preeminet aũt aĩa cibo: ꝛ corpus ve
stitui. vñ subdit: Aĩa plus ẽ q̃ esca:ꝛ corp⁹ plus q̃ vestimẽ
tũ.q.d. Deus q̃ qõ maius est exhibuit:quõ non dabit qõ mi
nus ẽ: Nõ ergo multũ nr̃a ĩtentio modicis ĩsistat:nec ĩtelle
ct⁹ noster fuiat ad vestitũ ꝛ victũ querendũ.magis aũt co/
gitet q̃cunq3 saluãt aĩam ꝛ subleuãt ad regnũ celoꝝ. AM
BRO. Nihil aũt morali⁹ ad faciendã fidẽ oĩa credẽtibus
a deo posse ꝓferri:q̃ q̃ aere⁹ ille spũs vitale collegiũ aĩe cor
poriscq3 ꝓtubernio federatũ nõ defic̃:nisi cũ venerit dies su
prema moriẽdi. Cũ igit̃ aĩa ĩdumento corporis vestiat̃:ꝛ vi
gore aĩe corp⁹ aiet̃:absurdũ ẽ vt vict⁹ nob copiã defuturaz
putem⁹:qui viuẽdi iugem substãtiã consequamur.

¶ Cõsiderate coruos:quia nõ seminãt neq3 me
tunt:quibus nõ est cellariũ neq3 horreuz:ꝛ deus
pascit illos. Quãto magis vos pluris estis illis.
Quis aũt vestruz cogitando potest adũcere ad
staturam suam cubitũ vnũ: Si ergo neq3 quod
minimũ est potestis:qd de ceteris solliciti estis:

CYRIL. Sicut supra erigẽdo nos ad spiritalẽ audaciaz
per aues induxit dicens: A Multis passerib⁹ pluris estis vos:
sic ꝛ nũc ex volatilib⁹ firmã ꝛ indubitabilem fiduciaz nob
adducit dicens: Considerate coruos:qz non seminant neq3
metunt.s.ad acgrendũ cibuz:quib⁹ nõ est cellariũ neq3 hor
reum.s.ad cõseruãduz. Et deus pascit illos:q̃to magis vos
pluris estis illis: BEDA. i.carius vos valetis:qz rõnale
aĩal sicut homo:sublimius ordinatũ est in rez natura q̃ ir
rõnabilia:sicut sunt aues. AMBRO. Magnũ aũt quod
fide sequamur exemplũ:nã volatilibus celi quib⁹ nullum
exercitiũ cultionis:nullus ō messiũ fecunditate puentus ẽ
indeficientẽ ꝓuidẽtia diuina largit̃ alimoniã. Verũ ẽ igit̃
cãm inopie nostre auaritiã videri:etenĩ illis iccirco fine la
bore pabuli vsus exuberat:quo fructus ad escam cõem da
tos:spãli quodam nesciũt vẽdicare dñatu. Nos cõia amisi
mus:dũ ꝓpria vẽdicamus.nã nec ꝓpriũ gequã vbi ꝓpetuũ
nihil:nec certa copia vbi incertus euẽtus. CHRY. Luz
aũt posset dñs exẽplũ ab hoĩb⁹ sumere q̃ mĩme terrena cu
rauerũt beliã dico moysen:ꝛ ioannẽ ꝛ ceteros hȳ: comme/
morauit volatilia:sequẽs vetus testñ:qõ ad apẽ trãsmittit
ꝛ formicã ꝛ alia hȳ:quibus naturales quosdã mores inse
ruit cõditor. THEODORICVS. Jõ aũt omissa men
tione alioꝝ volatiliũ:corvoꝝ mẽtionez facit:qz pullos cor
uozũ spãli ꝓuidẽtia deus nutrit.nã corui pariũt gdẽ: nõ ãt
nutriũt:ſz negligũt pullos suos:gbus miro mõ ab aere pa
bulũ q̃dã aura delatũ ad os puenit qõ hiãtes suscipiunt: ꝛ
sic nutriuntur.forsan ẽt ꝛ talia p synodochẽ dcã sũt:toto si
gnificato p ptẽ. vñ in matthẽo dñs remittit ad volatilia ce
li:hic vero spãl'r ad corvos tanq3 gulosiores ꝛ rapaciores.
EVSE. In corui ẽt aligd plus significat.auibus enĩ col
ligẽtibus legumĩa ꝓmptius ẽ alimẽtũ:vescẽtibus vo carni
bus:sic corui difficilius ẽ ad habendũ:nec tñ hȳ aues de/
fectũ pabuli patiũtur pp ꝓuidẽtiã dei diffusaz vbiq3. Utiq3
aũt ad idẽ ꝛ tertio syllogismo dicẽs:. Quis autẽ ve.cogi.po/
ady.ad sta.su.cubi.vnũ. CHRY Nota q̃ aĩam gdem se
mel dedit de⁹ ꝛ eadẽ pseuerat:ſz corp⁹ quotidie sumit ĩcre/
mẽtũ.ptransiẽs igit̃ aĩaz q̃si nõ recipiẽtẽ augmentũ:de solo
corpe facit mẽtionẽ:dãs ĩtelligere q̃ nõ auget̃ p solũ alimẽ
tum:ſz ꝓuisiõe diuina p hoc q̃ nullus nutrimẽtũ accipien
do aliqd ad suã staturã adycere põt. vñ ꝯcludi t̃: Si q̃ neq3
qõ minimũ ẽ po.qd de ce.solli.estis: EVSE.q.d. Si nul⁹
sua cura corporeã ĩgeniatus est sibi staturã. Sz neq3 termi
no tpis vite põt aliqs vel breuissimũ tps hore excogitando
adycere:cur oz supflue de necessarys vite cogitare: BE/
DA. Illi ergo tegẽdi corporis curã relinqte:cuius videtis
cura factũ esse vt tante stature corp⁹ habeatis. AVGV.
de que.euã. Cum aũt de augenda corporis statura loque/
retur:dicit qõ minimũ est hoc.s.deo corpora operari.

¶ Considerate lilia agri quomodo crescũt. Nõ
laborant neq3 nent. Dico aũt vobis:quia nec Sa
lomon in omni gloria sua vestiebat̃:sicut vnum
ex istis. Si aũt fenũ qõ hodie est in agro:ꝛ cras
in clibanũ mittitur deus sic vestit:quãto magis
vos pusille fidei: Et vos nolite querere qd mã
ducetis:aut quid bibatis:ꝛ nolite in sublime tol
li. Hec aũt oĩa gentes mũdi querunt. Pater aũt
vester scit quoniam his indigetis. Verumtamẽ
querite primum regnum dei ꝛ iusticiaz eius: ꝛ
hec omnia adũciẽtur vobis.

CHRY. Sicut supius dñs de alimentis monebat: ita ꝛ
nũc monet de vestitu dicẽs: Cõsiderate lilia agri: quo cre/
scũt:nõ laborãt nz nent:vt.s.sibi faciãt ĩduméta. Sicut aũt
supra cũ dñs dixit: Nõ seminãt volatilia. nõ reprobauit se
mẽtẽ sz supfluã curã:sic cũ dixit: Nõ laborant nz nent.non
op⁹ itermit:ſz cogitationẽ. EVSE. Sigs aũt moralĩ vlt
decorari ꝑcioso vestitu:videat oculate q̃ de⁹ ẽt vsq3 ad flo
res q ex terra oriunt̃ multiplicẽ sui sapiẽtiã ꝓpagãs: ornã
uit hos diuersis coloríb⁹:tenuib⁹ mẽbranis:flozũ murice ꝛ
auro lõge meliores ĩcturas accõmodãs:adeo q̃ nec penel
aliquẽ regẽ deliciosũ:nec ẽt ipsũ salomonẽ q apõ antiqs rã
in diuitys q̃ ĩ sapiẽtia ꝛ ĩ delityz celeber fuit tã ꝑciosũ op⁹
fuerit ĩuentũ. vñ segtur. Dico ãt vobis: qz nec salomon i oi
glo.sua vestie.sicut vnũ ex istis. CHRY. Nõ vtiť hic vo
latiliũ exẽplo:cignũ cõmemorãs aut pauonẽ ſz lilia. Vult
enĩ vtriq3 dẽclarare hypbolẽ.s.ab ifirmitate rez:q̃ tñ sunt
sortite decorẽ ꝛ a ꝑcio decoris:q ꝓcessus ẽ lilys. vñ postmo
dũ nõ vocat ea lilia sz fenũ cũ subdit̃: Si aũt fenum qõ in
agro ẽ hodie:nec dicit Cras nõ entia.ſz subdit: Sed cras in
clibanũ mittet̃.neq3 dicit simplr: Deus vestit. ſz dicit: De⁹
sic vestit:qõ m'tã hz exꝑssionẽ.ꝛ subdit: Quãto magis vos:
qõ ẽ exꝑmẽtis ꝑciositatẽ ꝛ prudẽtiã humani generis. Deni
q3 cũ ĩcrepare deceret:vtiť ꝛ hic moderãtia non infidelita
tis:sed paucitatis fidei:arguens cũ subdit: Pusille fidei:vt
per hoc magis excitet nos ad dictoruz pſuasionez: vt nõ so
lũ nõ cogitem⁹ de vestib⁹:ſz nec affectem⁹ vestimentorum
decorẽ. CYRIL. Sufficit enĩ prudẽtib⁹ soli⁹ cã necessi
tatis aptũ habere vestitũ:ꝛ ciboꝝ modestiã nõ excedentẽ:
qõ satis est. Sufficiunt ẽt sanctis que sunt in christo spiritu
les delitie ꝛ subsequens gl'a. AMBRO. Nõ ociosuz aũt
videt̃:q̃ flos vel boĩ cõferr̃: vel certe plus pene q̃ hoĩbus
in salamõe ꝓferr̃: vt pre claritate colorís angeloꝝ celestiũ
gloriam putem⁹ expressam:qui vere mundi isti⁹ flores sũt
q̃ eorum claritatib⁹ mundus ornatur:ꝛ bonũ odorem san
ctificationis aspirant:qui nulla sollicitudine prepediti: nul
lo vsu laboris exerciti:diuine in se liberalitatis gratiam:ꝛ
celestis seruant dona nature. vñ bñ ꝛ hic vestit⁹ gloria sua

salomõ: ꝛ alibi cooptus ostendit ꝙ ifirmitatẽ coꝛporee na
ture velut virtute q̃dã mẽtis adopertã opeꝛ gloriã vestie
bat. Angeli vo quoꝛ natura diuinioꝛ expers manet iniurie
coꝛporal'recte ꝯ maximo viro p̃ferunt. nec tñ ĩ nob miſe
ricoꝛdiã dei desperare debem⁹: quib⁹ p resurrectiõis gr̃am
dñs ſil'em angeloꝛ ſpem pollicet. CYRIL. Absonũ autẽ
erat discipulos debẽtes nozmã ꝛ exẽplar ꝓuersatiõis bone
ste alys trad ere: ĩ eã icidere: a qb⁹ discedendum esse opoꝛte
bat eos ꝓulere. Et iõ dominus subdit: Et vos nolite q̃rere
qd manducetis: aut qd bibatis. Jn B ét dñs cõsuluit nõ mo
dicũ studio sacraꝛ p̃dicationũ: monẽs discipulos sollicitudi
nẽ humanã abycere. BEDA. Notandũ tñ est ꝙ non ait:
Nolite querere aut soliciti esse de cibo aut potu aut ĩdumẽ
to: sed qd manducetis aut bibatis: vbi mihi videt̃ argui q
ſpreto victu vel vestitu cõĩ lautioꝛa sibi vel austerioꝛa p̃ bis
cũ quib⁹ vitã ducũt alimẽta vel indumẽta reqrũt. GRE
GO. nisen⁹. Sed dicet̃ aliq obtinuerũt dñia: honoꝛes: ꝛ di
uitias cũ oꝛassent: q̃liter ergo ꝓhibes nos talia oꝛando q̃re
re: Et qdẽ ꝙ oĩa hec ad diuinũ ꝓsiliũ ptineãt oĩb⁹ p̃z hec tñ
a deo ꝓferunt petẽtib⁹ vt discẽtes deũ nos exaudire in mi
noꝛib⁹ petũtoĩb⁹: eleuemur ad altioꝛẽ affectũ: sicut ĩ pueris
videm⁹: q moꝛ nati maternis adherẽt vberib⁹: ſi vo pubue
rit puul⁹ ſpernit mãmas: q̃rit aut monile: aut aliqd talium:
qb⁹ oculus delectat̃: postq̃ aũt mẽs cũ coꝛpe creuerit: cedẽs
cũctis puerilib⁹ desideryis: q̃rit a parẽtib⁹ q̃ cõueniũt vite
pfecte. AVGV. de q̃. euã. Prohibita autẽ sollicitudine
de alimẽtis ꝓnter ne extollãt admõuit dicẽs: Nolite ĩ sub
lime tolli. Primo enĩ boc ad necessitatẽ ꝓplẽdã bõ q̃rit: cũ
aũt bis abũdauerit incipit de talib⁹ supbire. Tale est boc:
si se vulnerat⁹ aliqs iactet: qꝛ habeat multa emplastra in
domo: cuꝯ boc illi bonũ esset vt vulnera non bꝛet: ꝛ ne vno
quidẽ ĩdigeret emplastro. THEOPHI. Vel eleuatõeꝯ
nihil aliud vocat q̃ꝫ vagũ mẽtis motũ: alꝫ aliud meditãtis:
ꝛ ex boc saliẽtis ad aliud ꝛ sublimia cogitãtis. BASI. Et
vt itelligas b⁹ eleuatõem: memẽto vanitatis ꝓprie iuuen
tutis si quãdo manẽs solus cogitasti de vita ꝛ ꝓmotõibus
discurrẽs a ꝓncipatu in ꝓncipatũ: amplex⁹ es diuitias: edifi
casti palatia: amicis bene fecisti: vltus es inimicos. ẽ aũt pec
catum talis abstractio: intenta enĩ circa supflua delectatio
a veritate seducit. vnde ꝓueniẽter subdit: Nec enĩꝯ om. gẽ.
mũ. q̃rũt. ſ. voluptatẽ: diuitias: ꝛ bõ. GREGO. nisen⁹. Ad
bibere enĩ sollicitudinẽ reb⁹ apparentib⁹ ꝓpriũ est coꝛuꝯ
qui nullam supponũt spem futuri seculi: neq̃ metũ iudicij.
BASI. Sed de necessarys vite subdit: Pater autem ve.
scit: qm̃ bis ĩdigetis. CHRY. Nõ dixit: Deꝰ sed P̃r: vt ip
sos ad maioꝛẽ ꝓmoueret fiduciã. Quis.n. est p̃z q patiat̃ ne
cessaria filys nõ mĩstrare: ſꝫ ꝛ aliud adycit: Nõ. n. poteris
dicere: ꝙ p̃r qdẽ est: ignoꝛat tñ bis nos ĩdigere. nã q naturã
creauit: ei⁹ ĩdigentiaꝫ nouit. AMBRO. Ostẽdit aũt cõse
quẽter nec ad p̃ñs: nec in reliquũ fidelib⁹ gr̃am defuturaꝫ:
ſi mõ q diuina desiderãt: terrena nõ q̃rant. Jndecoꝛ qppe
est boies curare de cibo: q militãt ꝓ regno. Nouit rex quẽ
admodũ familiã suã pascat: alat: ꝛ vestiat: vnde segt̃: Uexꝛ
tamẽ q̃rite primũ regnũ dei: ꝛ hec omnia adycient̃ vobis.
CHRY. Non regnũ: sed ét opes xp̃s pollicet̃ cuꝯ eo. Si
eni nos a curis eos eripim⁹: q pretermittẽtes sua nostroꝛuꝯ
diligentiam habẽt: multo magis deus. BEDA. Judicat
enim aliud esse quod ꝓncipaliter datur: aliud quod super
additur: qꝛ nobis intentione eternitas: in vsu vo tempoꝛa
litas esse debet.

Nolite timere pusillus grex: quia complacuit
patri vestro dare vobis regnũ. Uẽdite que pos
sidetis ꝛ date elemosynã: facite vobis sacculos
q nõ veteraſcũt: thesaurũ nõ deficiẽtem in celis.
Quo fur nõ appꝛopiat: nꝫ tinea coꝛrũpit. Ubi
eni thesaurus vester est: ibi et coꝛ vestrum erit.

GLO. Postq̃ dñs tpaliũ curã a coꝛdibus discipuloꝛ re
mouit: hic excludit ab eis timoꝛẽ: ex quo supflua cura pce
dit dicẽs: Nolite ti. pusil. grex. THEOPHI. Pusillum
gregẽ dñs vocat volẽtes discipulos ei⁹ fieri. vel qꝛ in boc se
culo sancti pui videtur cã volũtarie pauptatis: vel qꝛ supꝛ
ant̃ a mlt̃itudie angeloꝛ: q incõpabiliter p̃cellũt q̃ nr̃a sũt.
BEDA. Pusillũ ét dñs gregẽ electoꝛ noĩat vel ad ꝓpa
tionẽ maioꝛis numeri repꝛoboꝛ: vl'poti⁹ ob humilitatis de
uotionẽ. CYRIL. Quare ãt timere nõ debẽt oñdit sub
dens. Qꝛ cõpla. pa. ve. da. vo. regnũ. q. d. Eũ q tã p̃ciosa lar
git̃. q̃l'r pigebit erga vos clemẽtiã exercere: Quãuis. n. bic
grex puus sit ꝛ nã ꝛ numero ꝛ gl'a: bonitas tñ p̃ris ꝛcessit ꝛ
huic pusillo gregi celestiũ spũum soꝛtẽ. ſ. regnũ celoꝛ. q̃ vt
possideatis regnũ celoꝛ opes terrenas ꝓtenite. vñ subdit:
Uẽdite q̃ possi. ꝛ da. elemosynã. BEDA. q. d. Nolite time
re ne pp regnũ dei militãtib⁹ hui⁹ vite necĩa desint: qn etiaꝫ
possessa pp elemosynã vẽdite: qõ tũc digne fit: qñ q semel
p dño suo oĩb⁹ ſpretis: nihilomin⁹ p⁹ hoc laboꝛe manuũ opa
tur. vñ ꝛ victũ trãsigere: ꝛ elemosynã dare q̃at. CHRY.
Nõ ẽ enĩ peccatũ ꝙ elemosyna neq̃at abolere: antidotũ est
cuilibet ꝓuenięs vulneri. ſꝫ ꝛ elemosyna nõ solũ ĩ pecunys
fit: ſꝫ ꝛ in reb⁹ dũ aliqs aliũ ptegat: dũ medic⁹ medet̃: dum
sapiens ꝓsilit. CREGO. naq̃. Uereoꝛ ãt ne putes pieta
tis tibi necessitatẽ nõ eẽ ſꝫ arbitriũ. opinabar ꝛ ipse boc: sed
terrẽt me bedi ad sinistrã statuti: nõ qꝛ rapuerũt ſꝫ qꝛ x̃pm
in egẽtib⁹ nõ placarũt. CHRY. Nã sine elemosyna ipoſ
sibile ẽ regnũ videre. Sicut enĩ fons ſi aq̃s in se ꝓtinuerit
vitiat̃: sic ꝛ diuites cũ oĩa penes se teneãt. BASI. Sed q̃
ret aliqs qd ꝓsiderãtẽ oꝛ vẽdere q̃ possidẽt̃: nunqd tã q̃ꝫ eis
naturaliter noxys vel pp tẽtationẽ accidẽtẽ aĩab⁹ ex eis:
Ad boc dicẽdũ ẽ: primo qdẽ ꝙ singulũ coꝛ. q̃ sunt̃ si p seipſuꝫ
malũ exĩsteret nõ eẽt creatura dei: oĩs enĩ creatura dei bo
na. ꝓnter aũt qꝛ mãdatũ dñicũ nõ docuit abycere tã q̃ꝫ ma
la q̃ possidẽt̃ ſꝫ dispẽsare dicens: Et date elemosynã. CY
RIL. Molestũ aũt forte est boc mãdatũ diuitib⁹: sanã tñ
mentẽ habẽtib⁹ nõ ẽ iutile. thesauriçant enĩ sibi regnũ cele
ste. vñ segtur: Ꝛa. vo. fac. qui nõ veteraſcũt. BEDA. Ele
mosynas vꝫ opando: q̃rũ merces in eternum maneat: vbi
nõ boc ꝓceptũ esse putandũ est: vt nil pecunie reseruetur
a sanctis vel suis vel pauperũ vsib⁹: cum ꝛ ipse domin⁹ cui
angeli mĩstrabant loculos habuisse legat̃ a fidelib⁹ oblata
ꝓfuãs: ſꝫ ne deo pp ista fuiat̃: ꝛ ob iopie timoꝛẽ iusticia õse
rat̃. GREGO. nisen⁹. Precipit autẽ sensibiles ꝛ terrenas
opes sursum condere: quo virt⁹ coꝛruptiua non attingit. vñ
subdit. Ubi. non defi. in ce. quo fur non appꝛo. neq̃ tinea
coꝛrumpit. THEOPHI. q. d. Dic tinea demolitur: non
autem in celis. deinde qꝛ tinea quedã nõ demolit̃: addidit
de fure: Aurũ enĩ nõ demolit̃ tinea: ſꝫ fur tollit. BEDA.
Siue igit̃ boc simpl'r accipiẽdũ est ꝙ pecunia seruata defi
ciat: data aũt ꝓmo pennẽ fructũ conferat in celis: seu ita
ꝙ thesaur⁹ boni opis ſi cõmodi terrestris occasione cõdat̃
facile coꝛrupt⁹ intereat: at ſi celesti solũ intentione ꝓgerat̃:
nõ exteri⁹ boĩum fauoꝛe: quasi a fure qui de foꝛis rapit: non
int⁹ inani gl'a quasi a tinea q̃ interi⁹ scindit valet maculari.
GLO. Uel fures sunt heretici ꝛ demones qui ad hoc in
tenti sunt vt spiritalib⁹ non spolient. tinea que vestes laten
ter rodit inuidia est que studiuꝫ bonum lacerat: ꝛ cõpassio
nez vnitatis dissipat. THEOPHI. Poꝛro qꝛ nõ oĩa fur
to tollunt̃ addit potioꝛẽ rõnem ꝛ nullã p̃sus patiẽtẽ istãtiã
dicens: Ubi enĩ est the. ve. ibi ꝛ coꝛ ve. erit. q. d. Esto ꝙ nec
tinea demoliat̃: nec fur tollat. boc ipsum qõ est habere coꝛ
affixũ thesauro sepulto: ꝛ diuinũ opus. ſ. animaꝫ terre ĩmer
gere: q̃to est digniuꝫ supplicio: EVSE. Nam quilibet hõ
naturaliter depẽdet ab eo erga qõ studet: illuc totũ animũ
applicat: vbi totũ cõmodum possidere putauit. Unde sigs

in rebus pñtis vite hz totã mentẽ ꝛ intẽtionẽ quã coꝛ noiauit: in terrenis versaꝛ. Si vo mentẽ applicauerit ad celestia ibi mẽtẽ habebit: vt videaꝛ solo cõpe cũ hoib⁹ ꝓuersari: aio vo iã sit aggressus mãsiões celestes. BEDA. Hoc autem nõ solũ de pecunia: sz de cunctis passiõibus sentiendus ẽ. luxurioſi epule: sũt thesauri: lasciui ludicra: amatozis libido. ¶ Sint lumbi vestri precincti: et lucerne ardentes in manibus vestris: et vos similes hominibus expectantib⁹ dominũ suũ quando reuertaꝛ a nuptijs: vt cum venerit et pulsauerit cõfestim aperiant ei. Beati serui illi: quos cuz venerit dominus inuenerit vigilantes. Amẽ dico vobis q̃ precinget se et faciet illos discumbere: et trãsiẽs ministrabit illi. Et si venerit in secũda vigilia: et si in tertia vigilia venerit: et ita inuenerit: beati sunt sui illi. Hoc aũt scitote qz si sciret pfamilias qua hoza fur veniret: vigilaret vtiqz: et nõ sineret perfodi domum suam. Et vos estote parati: qz qua hoza non putatis: filius hominis veniet.

THEOPHI. Postq̃ suũ discipulũ modestũ statuit dominus: spoliãs eum q̃libet vite cura ꝛ eleuatõe: iã nunc ad ministrãduz iducit dicẽs: Sint lumbi vestri pcincti. i. semp procliues ad exequenedam opera domini nostri. Et lucerne ardentes. i. non ducatis vitam in tenebzis: sed assit vob lux ratiõis oñdens vob agenda ꝛ fugiẽda. Est enim hic mũdus noꝛ: cicti vero lumbos sunt qui practicam exequunt nam talis est ministrantium habitus quib⁹ opoꝛtet adesse ꝛ lucernas ardentes. i. discretõis donum: vt valeat dinosce re practic⁹ non solũ qd opoꝛteat agere: sed ꝛ quomodo: alio quin ĩ pcipitio supbie homines ruunt. Notandũ autẽ q̃ primo iubet lumbos pcingi: secundo lucernas ardere. nã primo quidẽ est operatio: deinde speculatio que est illustratio mẽtis. Igit studeam⁹ exercere virtutes vt duas lucernas habeam⁹ ardentes. s. conceptum mẽtis iugiter in anima emicantez: quo nos illustramur: ꝛ doctrinã qua ceteros illuminamus. MAXI. Uel lucernas accensas docet habere p oꝛonẽ ꝛ ꝓtemplationẽ ꝛ spiritalẽ dilectionem. CYRIL. Uel subcingi significat agilitatẽ ꝛ pmptitudinem ad sustinẽda mala ituitu diuini amoꝛis. Lucerne aũt accẽsio signi ficat vt nõ patiamur aliquos i tenebzis ignozantie viuere.

GREGO. in ho. Uel aliter. Lũbos pcingim⁹ cũ carnis luxuriã p ꝓtinẽtiã coartam⁹. viris. n. luxuria in lũbis est: feminis in vmblico. a principali igit sexu lũboꝛ noie luxuria designaꝛ. Sed qz min⁹ẽ mala nõ agere: nisi ẽt q̃q studeat bonis opib⁹ ĩsudare addit. Et lucerne ardẽtes in manib⁹ vestris. Lucernas q̃ppe ardẽtes in manib⁹ tenem⁹: cũ p bona opa pximis nris lucis exẽpla mõstram⁹. AVGV. de que. euã. Ut docet ꝛ lũbos pcigere ꝓpter ꝓtinẽtiã ab amore rex⁹ secularium: ꝛ lucernas ardẽtes bre vt hoc ipsum vo fine ꝛ recta itentiõe fiat. GREGO. in ho. Sed si vtrunq̃ hoꝛ agit: restat vt q̃squis ille ẽ totã spẽ suã in redemptoris sui aduẽtũ cõstituat: vñ subdit: Et vos simi. homi. expe. do. su. qñ reuer. a nuptys. Ad nuptias quippe domin⁹ abyt: qz ascẽdens in celũ: supnã sibi multitudinẽ angeloꝛ nou⁹ hõ copulauit. THEOPHI. Quotidie ẽt in celis desponsat sanctoꝛ aĩas: quas ei paulus vel ali⁹ similis offert virginẽ castam. Redit aũt a nuptys celebzatis in celis: forsan quidem vniuersaliter in consumatione totius: quando veniet de celo in gloria patris: forsan etiam singulis hozis astans iopiate particulari vniuscuiusq̃ cõsumationi. CYRIL. Considera etiã q̃ a nuptys q̃si a solẽnitate venit: in q̃ semp existit diuinitas: nihil enim potest incozruptibili nature inferre tristitiã. GREGO. nisen⁹. Uel aliter cõsumatis nuptys: ꝛ despõsata sibi eccl'ia: ꝛ admissa ea ĩ thalamũ secretorũ pstolabant angeli reditũ regis ad naturalẽ btitudinẽ: q̃ bus silem fieri decet nraz vitã: vt sic illi sine malicia cõuersantes pati fuerit dñicũ regressum recipe: sic ꝛ nos vigilantes ad obediẽtiã ꝓmptos nos faciamus cũ aduenerit pulsans. Sequit. n. Ut cũ vene. ꝛ pulsa. ꝓfe. api. illi. GREGO. in ho. Uenit q̃ppe cũ ad iudiciũ ꝓperat. pulsat vo cũ iam p egritudis molestiã eẽ mortẽ vicinã designat: cui ꝓfesti apimus: si hũc cuz amoze susciꝑimus. Aperire. n. iudici pulsanti nõ vult: q̃ exire de coꝛpe trepidat: ꝛ eũ quẽ cõtẽpsisse se meminit: videre iudicẽ formidat. Qui aũt de sua spe ꝛ opatione securus ẽ: pulsanti ꝓfesti apit: qz cũ tps, ppinq̃ mozis agnoscuerit: de gloria retributiõis hilarescit. vñ subdit: Beati illi: quos cũ venerit do. inue. vigilantes. Uigilat q̃ ad aspectuz veri luminis mẽtis oculos aptos tz: qui fuat opando qõ credit: qui a se toꝛporis ꝛ negligentie tenebzas repellit. GREGO. nisen⁹. Propter hanc igit vigiliã obseruãdam supza dñs monuit: vt sint lũbi pcincti: ꝛ lucerne ardẽtes. Lũbi men enĩ oppositũ oculis pellit somnolẽtiaz oculoꝛ. Lũbi ẽt cĩgulo pstricti reddũt cõp⁹ ĩsusceptibile somni. Nã q̃ pctus est castitate: ꝛ pura ꝓscia illustrat⁹ pseuerat in somnis. CYRIL. Cum igit dñs veniens suos ĩsomnes inueneris ꝛ pcinctos: coꝛ illuminatũ habẽtes: tũc eos pmulgabit beatos. Segtur. n. Amẽ dico vobis qz pcinget se. Et quo pcipiamus q̃ similia nobis retribuet: duz succinctis se precinget. ORIGE. Erit. n. pcinct⁹ iusticia circa lũbos suos fm Isaiam. GREGO. Per quã pcingit se. i. ad retributiones sẽ pparat. THEOPHI. Uel pcinget se in eo q̃ nõ totam vbertatẽ bonoꝛ largit: sz hãc cohibet fm certã mẽsuram. Quis enĩ deũ capere põt quant⁹ est: vñ seraphin mihi velari dicunt pp excellẽtiã diuini splẽdoris. Segt: Et faciet illos discũbere. i. oĩno regescere. Sicut enĩ discũbens totũ coꝛp⁹ facit pausare: sic ĩ futuro aduẽtu scti totaliter regescẽt. bti enĩ nõ habuerũt requiẽ coꝛpis: illic vero fiml' cũ animab⁹ spiritalia coꝛpoza incozruptionem soꝛtita: plena gaudebũt quiete. CYRIL. Faciet igitur illos discũbere: quasi fessos refocillans: apponens spiritales delitias: ꝛ stattiens dapsilẽ donoꝛ suoꝛ mensam. DIONI. in epla ad tyt⁹: Di scubitum enim opinãtur quietẽ a multis laboꝛib⁹: ꝛ vitam sine lesione ꝛ conuersationẽ diuinam in lumine ꝛ regione viuentium vniuerso sancto affectu adipletam: ꝛ copiosam donationem omnium donoꝛ fm quã leticia adiplent. hoc est enĩ q̃ iesus faciet eos recũbere dans eis perpetuaz quietem: ꝛ distribuens eis bonoꝛ multitudinem. vnde sequit. Et transiens mini. illis. THEOPHI. Quasi vicez equalem eis reddẽs: vt sicut ipsi ministrauerunt ei: ita ꝛ ipse eis ministret. GREGO. in home. Transiens vo dictũ est cum de iudicio ad regnũ redit: vel dñs nobis post iudiciuz transit: qui ab humanitatis forma in diuinitatis suc cõtemplationem nos eleuat. CYRIL. Nouit aũt dñs lubricũ fragilitatis humane ad peccãdũ. sz qñ bon⁹ ẽ desperare nõ sinit sed magis miseret ꝛ dat nobis pniam in salutis antidotuz. ꝛ ideo subdit. Et si venerit in secũ. vigi. ꝛ si. in ter. vig. venerit ꝛ ita inue. beati sunt sui illi. Diuidũt enĩ excubãtes in tres aut quattuoꝛ vigilias. GREGO. in home. Prima ergo vigilia ꝓmeuum temp⁹ est vite nostre. i. pueritia. secunda adolescentia vel iuuent⁹. terra aũt senect⁹ accipitur. Qui ergo vigilare in prima vigilia noluit: custodiat vl' secam. Et qui in secũda noluit: tertie vigilie remedia non amittat: vt qui conuerti in pueritia neglexit saltem in tẽpoze iuuẽtutis vel ĩ senectute resipiscat. CIRYL. De pria tñ vigilia mẽtio nẽ nõ fac: qz pueritia nõ punit a deo sz veniã meret. Sed vo ꝛ tertia etas oz obedientiã deo: ꝛ vitam honestam ducere ad voluntarem ipsius. GRECVS. Uel ad primaz vigiliã ꝓtinent diligentius viuentes quasi primuz gradũ sor

titi.ad scdam vero medie ꝓuersationis mēsuram tenentes: ad tertiā vero q sunt infra hos:ꝛ idē dc q̄rta putandū est:ꝛsi ꝓtingat de qnta. Diuerse.n.sunt ꝓuersationū mēsure:ꝛ bonus remunerator metit vnicuiq; qđ dignū est. THEOPHI. Uel qz vigilie sunt hore noctis ꝓuocātes sopore bominib⁹:itelligas etiā in vita nr̄a cē q̄sdā horas q̄ faciūt nos beatos si ꝛomnes repti fuerimus. Rapuit tibi aliqs facultates:defuncti sunt tibi fily:accusat⁹ es:sꝫ si in his tpib⁹ nō feceris ꝓtra dei mādata quicq; vigilante te ꝛueniet in scda ꝛ tertia vigilia.i.in tpe malo pnicioſum somnū aīabus lentis iferentē. GREGO.in bome. Ad excutiend ꝛ zero no stre mētis desidiam etiā exteriora dāna p similitudinem ad mediū deducunt:nā subdit. Hoc aūt scito.quoniā si sciret paterfa.qua hora fur ve.vigi.vti.ꝛ nō fine.pfo.domū suā. THEOPHI. Quidā hūc furē intelligūt cē diabolū:domū animā:patrēfamilias hominē:nō tamē videt hec accepto ꝓsonare sequētibus.aduētus eniz dñi cōparat huic furi tanq̄ ex iopinato ꝓueniēs fm illud apostoli. Dies dñi sicut fur:ita in nocte veniet.vnde ꝛ hic subdit. Et vos estote. Uel aliter. Nesciēte patrefamilias fur domū pfodit:qz dū a sui custodia spūs dormit:ꝓuisa moꝛs veniēs carnis nostre habitaculū irrūpit:furi autē resisteret si vigilaret:quia aduētus iudicis qui occulte animā capit:ꝓcauēs ei penitus occurreret:ne ipenitēs periret: Hora vero vltima⁹ dñs iccirco nobis voluit cē icognitā:vt dū illā:puidere nō possumus:ad illā sine itermissione ꝓparemur.

Dixit autē ei petrus: Domine ad nos dicis hāc parabolā:an ꝛ ad omnes? Dixit autē dominus Quisputas est fidelis dispensator ꝛ prudēs quē cōstituit dominꝰ sup familiaz suam vt det illi in tempore tritici mensuram? Beatus ille seruꝰ quem cū venerit dominꝰ:inuenerit ita facientē: Uere dico vobis:quoniā supra omia que possidet;cōstituet illum. Q̄ō si dixerit seruꝰ ille i corde suo: morā facit dominꝰ meus venire ꝛ cepe rit pcutere seruos ꝛ ancillas. ꝛ edere ꝛ bibere ꝛ inebriari; ꝛ vēiet dominꝰ serui illius i die qua nō sperat. ꝛ hora qua nescit. ꝛ diuidet eum partēq; eius cum infidelibus ponet.

THEOPHI. Petrus cui iā cōmissa ecclesia fuerat q̄si oiuz curā gerēs:iquirit vtꝛ ad oēs dñs parabolā ꝓtulisset. vñ dr̄. Dixit aūt ei petrus. Dñe ad nos dicis parabolā hāc:an ad oēs? BEDA. Duo dñs in ꝓmissa parabola mouerat:ꝛ se videlicet subito vēturꝛ:ꝛ illū cos paratos expectare debere. Sz de quo horꝛ:an de vtroq; petrus interrogauerit: quousq; sibi socysq; suis ꝓrauerit:cū ait. Ad nos dicis:an ad oēs? Non facile patet. Et quidē in eo q̄ ait. Nos.ꝛ Oēs. non alios q̄ apostolos apostolozūq; similes ꝛ ceteros fideles vel x̄pianos:ꝛ infideles:vel eos qui viritim.i.sigillatim moriētes:sui iudicis aduentū nolētes volētesq; suscipiūt:ꝛ eos q in vniuersali iudicio viui sunt in carne reperiendi significare putādus est. Dixꝛ est aūt si petrus dubitauit:vel oībus sobrie ꝛ pie ꝛ iuste viuendū expectātibus beatā spez: vel iopinatū singulorꝛ ꝛ oīum futurꝛ esse iudiciū. vnde restat itelligi his.s.duobus iam bene cognitis ea que nescire poterat q̄sisse:videlicet si sublimia illa vite celestis instituta:q̄bus possessa vēdere:sacculos q nō veterascerēt facere: lūbis pctis:lucernisq; ardētib⁹ vigilare ꝓceperat:ad apostolos solū similesq; corꝛ aut ad oēs q saluādi sunt ptineāt. CYRIL. Ualidā aūt mētē habētibus ꝛueniūt ardua:ꝛ excellētia mādatorꝛ sanctorꝛ.bis vero q nondū ad hāc vir tutē attigerūt:ꝛueniunt ea a quibus oīs facultas excludit. vnde dñs exēplo manifestissimo vtitur:ostendēs mandatum ꝓmissum ꝛuenire bis qui admissi sunt in gradum discipulorꝛ:Sequit enī:Dixit aūt dominus:Quisputas est fidelis dispensator? AMBRO. Uel aliter. Supiozis gdē in omnes ꝓcepti forma est generalis:veꝛ series sequentis exēpli dispensatozibus:hoc est sacerdotibus videt esse ꝓposita.vnde sequit:Dixit aūt dominus. Quisputas est fidelis dispensator ꝛ prudens quē constituit dominus super familiā suā:vt det illi in tēpore tritici mensurā? THEOPHI.q.d. Predicta parabola cōiter oēs fideles attingit. sed quid vobis apostolis ꝛ doctozibus cōueniat audiatis. Quero enī qs dispēsator inueniat in se habens fidelitatē ꝛ prudentiā.sicut enim in despēsationib⁹ facultatū. sive aliquis incautus sit fidelis dño existens:sive etiā prudēs sit ꝛ infidelis:dispercunt res domini:sic ꝛ in rebus diuinis:opꝰ est fidelitate ꝛ prudētia. Noui enim multos deū colētes ꝛ fideles:quia vo non poterāt prudenter ecclesiastica tractare negocia:nō solū possessiones sed etiam animas destruebāt:vtētes i peccatozes indiscreta virtute:p imoderata penitentie mandata:vl iportunā mansuetudinē. CHRY. Querit aūt hic dñs non quasi fidelē ꝛ prudentē dispēsatorē ignozans:sed volēs innuere raritatē rei: ꝛ huiusmodi pfulatus magnitudinē. THEOPHI. Quisquis ergo fidelis fuerit inuentus ꝛ prudēs:pficeat familie domini: vt singulis tēpozib⁹ det tritici mensuraz vel sermonē doctrine quo pascunt anime: vel opeꝛ exēplū quo vita informetur. AVGV. de que.euā. Mensurā aūt dicit ꝓpter modū capacitatis quozūcunq; audientiū. ISIDO. Additū est etiā in tēpore q̄ beneficiū non suo tempore datum redditur cassum:ꝛ nomē beneficy perdit. Qđē est panis esurienti qđē appetibilis:satiato aūt nō multū. De huius aūt fui dispensatozis ꝓmio subdit dicēs: Beat⁹ ille seruus:quē cū venerit dominus:inuenerit sic facientē. BASI. Nō dicit agentē a casu:sꝫ sic facientē. nō enī vincere solū conuenit: sed etiā certare legitime.hoc aūt est sic singula exequi: sic recipimus in mandatis. CYRIL. Sic ergo fidelis seruꝰ ꝛ prudēs:oppoztuno tpe distribuēs prudēter cibaria famulis:hoc est spiritales escas beat⁹ erit:iuxta dcm̄ saluatoris: in hoc.s.q̄ obtinebit adhuc maioza:ꝛ merebit ꝓmia familiaribꝰ debita.vnde sequit: Uere dico vobis quia sup oīa que possidet constituet illum. BEDA. Quanta eniz iter bonos auditozes ꝛ bonos doctozes est meritorꝛ distantia: tanta est etiā ꝓmiorꝛ.hos enī aduenies cū vigilantes inuenerit faciet discumbere:illos aūt cū fideliter prudenterq; dispēsantes inuenerit:sup oīa que possidet constituet.i. super omnia celestis regni gaudia:nō vtiq; vt horꝛ soli dominum teneant:sꝫ vt eorꝛ abundātius ceteris sanctis eterna possessione fruant. THEOPHI. Uel sup omnia bona sua cōstituet eū: non solū super suā familiā: sꝫ vt tam terrena q̄ celestia ei obediāt:qualis fuit iesus naue ꝛ belias: alter soli:alter nubibꝰ mādans:ꝛ oēs sancti quasi dei amici rebus dei vtunt. Quicūq; etiā vitā virtuose pagit: ꝛ seruos suos.i.iram ꝛ concupiscentiā recte dispositit:exhibens tēporibus singulis mensurā frumēti:ire quidē vt afficiat in habētes odio dcum. ꝓcupiscentie vo vt necessaria vtat carnis ꝓuisione:ordinans eā in deū. Talis inquā cōstituetur sup omnia q̄ possidet dominus:dignus omnia p specu latiuū intellcm̄ intueri. CHRY. Dominus aūt nō solū ex honore bonis reseruato:sed ex minis pene in malos corrigit auditorē.vnde sequit: Quod si dixerit seruꝰ ille in corde suo:morā facit dñs meꝰ venire. BEDA. Nota inter vitia serui mali ascriptū:q̄ tardū domini sui reditū putauerit. Non aūt inter boni virtutes annumeratuz:q̄ hunc citū sperauerit:sꝫ tm̄ fideliter ministrauerit. Nil ergo meliꝰ est:q̄ vt patiēter sustineam⁹:ignozare qđ sciri nō potest: sꝫ tm̄ laboremus vt idonei ꝛueniamur. THEO. Ex eo aūt

q̄ nō cōsideraſ hora finis multa peccata eueniunt: naz ſi cogitarem⁹ dñm venire: t preſto eſſe terminū vite noſtre: min⁹ vtiqz peccaremus. vñ ſequitur: Et cepit pcutere pue/ros: t ācillas: t edere: t bibere: t iebriari. BEDA. In hoc ſeruo cunctoz pſulū maloz narraſ damnatio: q neglecto domini timore: non mō ipſi luxurie vacant: ſed etiā ſubdi/tos iniurys ſtimulant: cuius t typice poſſit intelligi pueros t ancillas pcutere. corda infirmoz⁹ praua exēplo vitiare. Edere aūt: bibere: t inebriari facinoz⁹ t ſeculi illecebris q̄ hominē dementant occupari. De eius autē pena ſubdit: Veniet dominus ſerui illius die qua nō ſperat. ſ. iudicy vl̄ mortis. Et diuidet eū. BASI. Non quidē diuidit corp⁹ vt hoc quidē exponaſ tormentis: illud vero dimittaſ. naz fabulosum eſt hoc neqz iuſti iudicy cū deliquerit totuz: di/midiū pati penā. nec anima ſecaſ tota criminosaz cōſcien/tiam poſſidens. t cū corpore mala cooperans: ſz diuiſio ei⁹ eſt perpetua alienatio aīe a ſpū. Nunc enī t ſi nō ſit gratia ſpūs ī indignis: videſ tamē vtcunqz adeſſe cōuerſionē eo/ruz expectans ad ſalutē: tunc vō totaliter amputabiſ ani/ma. Spūs ergo ſanctus t brauiuz eſt iuſtoz: t prima cōdē/natio peccatoz: qm̄ cū indigni amittent. BEDA. Vel di/uidet eū a fideliū cōſortio ſegregando: t eis q nunqz ad fi/dem pertinuerant ſociando. vñ ſequit: Partēqz eius cum infidelib⁹ ponet. quia q ſuoz t domeſticoz curam nō ha/bet. fidē negauit: t ē ifideli deterior: vt ait apl̄s. THEO PHI. Recte etiā infidelis diſpenſatoz cū infidelibus par tem accipiet quia vera caruit fide.

¶ Ille autem ſeruus qui cognouit voluntatez do/mini ſui: t non ſe preparauit: t nō fecit ſm̄ volū/tatem eius plagis vapulabit multis: qui autem nō cognouit t fecit digna: plagis vapulabit pau/cis. Omni autem cui multum datum eſt: mul/tum quereſtur ab eo: t cui commendauerūt mul/tum: plus petent ab eo.

THEOPHI. Dic nobis dñs maius aliquid t terribili/us oſtdit. non enī ſolū diſpenſatoz infidelis accepta p̄uabi/tur gratia vt nihil eum iuuet ad vitandū ſupplicia: ſz ma/gis fiet ei damnationis cauſa dignitatis imenſitas. vñ dr̄. Ille aūt ſeruus qui cognouit voluntatē domini ſui: t nō fe/cit ſm̄ voluntatē ei⁹ plagis vapulabit multis. CHRY. Nō enī ſil̄r in oībus omnia iudicanī: ſz maioz cognitio ſit maioris pene materia. vnde ſacerdos eadez peccans cum populo: multo grauiora patieſ. CYRIL. Homo enī per ſpicax q turpiorib⁹ ſuam voluntatē inclinauit: inexcuſabi/le pctm̄ cōmiſit: quaſi ꝓpter maliciam recedens a domini voluntate: ſed homo ruſtican⁹ rōnabili⁹ implorabit veniā vindicantis. vñ ſubditur: Qui au. nō co. t fe. dig. pla. vapu. paucis. THEOPHI. Dic obyciunt aliqui merito puni/tur q ſciens voluntatē domini nō ꝓſequit. Sed cur punit ignorans: quia cum ipſe ſcire potuiſſet noluit: ſed pigritās ipſe fuit ignorantie ſue cā. BASI. Sed dices. ſi hic qdez multa ſuſtinet verbera: hic aūtē pauca: qualiter dicunt q/dā q nō imponit finem ſupplicys: Sed ſciendū eſt q hoc qō hic dr̄: nō numeroz penaz: ſed differentiam indicat. pōt enim aliquis eē dign⁹ inextinguibili flāma: vel remiſſioni vel intēſioni: t indeficiente verme: vel mitius torquēte vl̄ fortius. THEOPHI. Oſtēdit aūt ꝓſequēter quare do/ctoribus t ſcientibus intenſior pena debeatur: cū dr̄: Om/ni au. cui mul. da. ē: mul. que. ab eo: t cui cōmen. mul. plus pe. ab eo. Daſ quidē doctoribus gra faciendi miracula: ſed cōmendaſ eis ſermonis t doctrine gratia: ſz in dato quidē nō dicit aliquid plus petendū: ſz in cōmēdato ſiue depoſi/to: nā gra verbi īcremēto eget: t a doctore requirit ampli/us. nō enim decet cum torpere: ſed augere verbi talentuz.

BEDA. Vel aliter: Multū ſepe datur ēt q bus dā p̄uatis q bus ēt cognitio dñice voluntatis: t exeq̄ndi q̄ cognoſcunt facultas ipendit. Multuz aūt cōmendaſ illi: cui cū ſua ſalu/te dñici quoqz gregis paſcēdi cura ꝓmittit: maiori q̄ gre do/natos ſi deliq̄rint: maioz vindicta ſeq̄tur. Mitiſſima aūt oīus pena erit eoz q ꝓter pctm̄ qō originaliter traxerūt nullum inſup addiderūt: t i ceteris q addiderūt tanto gſqz ibi tole/rabiliorē hēbit dānationē: q̄to hic minoz hūit inigratez.

¶ Ignem veni mittere in terraz: t quid volo ni/ſi vt accēdatur? Baptiſma autem habeo bapti/zari: t quomodo coartoz vſqz duz perficiatur. Putatis quia pacem veni mittere in terrā? Nō dico vobis: ſed ſeparationē. Erunt enim ex hoc quinqz in domo vna diuiſi: tres ī duos: t duo ī tres diuidentur: pater in filium: t filius ī patrez ſuum: mater in filiā: t filia in matrē. ſocrus i nu/rum ſuam: t nurus in ſocrum ſuam.

AMBRO. Diſpēſatoz⁹. i. ſacerdotibus p̄miſſa videnī eſſe p̄poſita: q̄ ſciant ſibi graue ī futuraz penā eſſe ſubeun/daz: ſi familiā dñi gubernare neglexerit: ſz q̄ exiguus eſt p̄/fectus metu ſupplicy ab erroze reuocari: ideo dñs ad que/rendā cupiditatez diuinitatis inflāmat dicēs: Ignē ve. mit/te. in terrā. Non vtiqz illū ꝓſumptoz bonoz: ſz bone volū/tatis auctorē q aurea dñice domus vaſa meliozat: fenū vo/ſumit t ſtipulā. CYRIL. Nos ē āt ſacre ſcripturē ignē qſiqz dicere ſacros t diuinos ſm̄ones. Sicut. n. q aur⁹ t ar/gentū purgare nouerūt: p ignē ꝓſumūt eoz fozdicie: ſic ſal/uator⁹ p euangelica documēta in vtute ſpūs abſtergit intel/lectū coz q credūt in eū. Dic eſt igiſ ignis ſalubris t vtilis quo habitatores terre frigidi quodāmō t extincti pp pctm̄ incaleſcunt ad pietatis vitā. CHRY. Terraz. n. ad pſes vocat: non cā quaz pedibus terimus ſz plaſmatā manibus eius. ſ. hoiem: cui dñs ignē ingerit ad ꝓſumptionē peccato/ruz t innouationē aīaz. TYTVS. Eſt āt intelligendus cum de celo veniſſe: non enim ſi de terra veniſſet in terraz diceret: Ignem veni mittere in terram. CYRL. Huius autem ignis dominus accelerabat incendium. vnde ſequi/tur: Et quid volo: niſi vt accendatur? Credebant enim iam quidam ex iſrael: quozū exoziuz fuerant venerandi diſci/puli. ſed ignis ſemel in iudea accenſus totum orbem occu/pare debebat: conſummata tamen paſſionis eius diſpenſa/tione. vnde ſequitur: Baptiſma autē habeo baptizari. Nā ante venerabilem crucem: t eius reſurrectionem a mortu/is. in ſola iudea fiebat mentio p̄dicationis t miraculoz⁹ ipſius. poſtqz aūt principē vite inſanientes occiderunt ſuc apoſtolis precepit dicens: Euntes docete omnes gentes.

GREGO. ſuper ezechielem. Vel aliter: Ignis i terram mittitur: cū p ardoze ſancti ſpūs afflata: terrena mēs a car/nalibus ſuis deſiderys crematur: ſuccenſa autem ſpiritali amoze malum quod fecit plangit: t ſic terra ardet: quando accuſante ſe conſcientia coz peccatoris in doloze penitētie crematur. BEDA. Addit autem: Baptiſmo habeo bap/tizari. i. ſanguinis propry tinctione prius habeo perfundi: t ſic corda credētiū ſpūs igne iflāmari. AMBRO. Tā/ta autem eſt domini dignatio: vt infundende nobis dcho/tionis t conſummande perfectionis in nobis: t maturāde pro nobis paſſionis ſtudium ſibi ineſſe teſtetur. vnde ſequi/tur: Et quomodo coartoz vſqz dum perficiatur. Quidam codices habent: Et coāgoz. i. contriſtoz. Cum enim in ſe ni/hil habuit quod doleret: noſtris tamē angebaſ crimnis: t tempore mortis meſticiam pretendebat: quam nō ex me/tu mortis ſue ſed ex moza noſtre redemptionis aſſumpſe/rat. Qui enim vſqz ad perfectionez angitur de perfectione ſecurus eſt: qz cuz ꝓditio corporalis affectus: non formido

mortis offendit: nã qui corpus suscepit: oia debuit subire q̃ corporis sunt: vt esuriret: sitiret: angeret: & cõtristaretur. diuinitas aũt p hos affectus nescit cõmutari. Simul etiã ostẽdit: q̃ in certamine passionis mors corporis: absolutio anxietudinis: nõ coaceruatiua sit doloris. BEDA. Quõ aũt post baptisma sue passionis: post ignis spiritalis aduen/ tũ terra sit arsura declarat subdẽs. Putatis q̃ pacẽ veni dare i terrã: nõ dico vob: sz separationẽ. CHRY. Quid dicis domine: Nõ venisti pacẽ daturus: qui factus es nob pax: pacificãs p crucẽ celestia & terrestria: qui dixisti: Pacẽ meã do vobis. Sed manifestũ est q̃ vtilis quidẽ est pax: qñq̃ aũt damnosa: & separans ab amore diuino: per quã. s. cõsentitur bis qui a deo dissident: & ob hoc federa terrena docuit vitare fideles. vnde sequit: Erunt enim quinq̃ ex hoc in domo vna diuisi: tres in duos: & duo in tres diuiden tur: pater in filiũ. AMBRO. Cũ sex psonarũ videat fa/ cta subiectio patris & filij: matris: & filie: socri & nurus: gn/ q̃ tñ sũt: q̃: eadẽ mater que socrus accipi põt: que enim est mater filij: socrus eius vxoris est. CHRY. Per hoc aũt futurũ euentũ ptulit. Contingebat enim in eadẽ domo ali quẽ esse fidelẽ: cuius pater vellet eũ ad infidelitatẽ ptra/ here: sz intãtũ pualuit virt⁹ doctrine christi: ut filij patres dimitterent: matres q̃ filie: & liberos parentes. Libuit enĩ fideles christi non solũ contemnere ppria: sz & cũcta simul pati dũmodo cultu fidei nõ careant. Si aute purus homo esset: vnde suppeteret ei hoc posse meditari: q̃ a patribus plus amaret q̃ filij: & a filijs plusq̃ patres: & a viris plusq̃ ꝓiuges: & hoc non in vna domo aut centũ sed vbiq̃ terra/ rũ: & nõ solũ hoc pdixit: sed etiam opere cõsumauit. AM BRO. Mystica aũt interptatiõe dom⁹ vna: homo vnus est. duos aũt legim⁹ frequenter: aiam & corpus. q̃ si duob⁹ ꝓuenerit: efficit vtraq̃ vnũ. aliud est qõ seruit: aliud cui ser/ bycit. Tres aũt anime affectiones sunt: vna rõnabil: alia cõcupiscibilis: tertia impetibilis. Duo ergo in tres: & tres i duo diuidunt. Etenim p aduentũ christi homo qui erat ir rõnabilis: rõnabilis factꝰ est. Eram⁹ carnales terreni. mi/ sit deus spm̃ suũ in corda nostra: facti sumus filij spũales. Possumus etiã dicere q̃ in hac domo sunt alij quinq̃. i. odor: tactus: gustus: visus: & auditus. Si ergo sm ea que au dimus aut legimus sensu visus atq̃ auditus excludamus superfluas voluptates corporis: que gustu tactuque & odo re percipiuntur: duo in tres diuidimus: eo q̃ mentis ha/ bitus vitiorum non capiatur illecebris: Aut si quinque sensus acceperimus corporales: vitia iam corporis & pec/ cata se separant. Possunt etiã caro videri atq̃ aĩa ab odo/ re tactu gustuq̃ luxurie separata: fortior enim rõnis sexus velut viriles fertur affectus: hec molliorẽ studet tenere rõ nẽ. Ex bis itaq̃ diuersarũ cupiditatũ mot⁹ inoleuit. sz vbi in se anima redit degeneres abiurat heredes. Caro q̃ppe cupiditatib⁹ suis quas sibi ipsa generauit: tanq̃ sentibus mũdi doluit esse cõfixã. Sz velut corporis quedã atq̃ aĩe nurus voluptas motui praue cupiditatis inubit: Ergo quã diu mansit in vna domo ꝓspirantibus vitijs indiuidua cõ/ sensio nulla videbat esse diuisio. vbi vero christus ignem quo delicta corporis exureret: vel gladiũ quo secreta pene/ trantur misit in terras: tunc caro atq̃ anima regeneratõis innouata mysterijs: copulam posteritatis eliminat: ut diui dantur parẽtes in filios: dum intemperãs motus intempe rantiã abdicat: & aĩa declinat in consortiũ culpe. Filij quo/ q̃ in parentes diuidunt: dum renouati homines vitia ve/ tusta declinant: voluptasq̃ adolescentior seriose dom⁹ re/ fugit disciplinã. BEDA. Uel aliter. Per tres significãt q̃ fidem trinitatis habent: q̃ duo infideles qui a fidei vni/ tate dissentiũt. Pater autez diabolus est: cui⁹ filij imitan/ do eram⁹: sed postq̃ venit ignis ille celestis: nos ab inuicẽ sepauit: & oñdit alterũ patrẽ q̃ est in celis. Mater synagoga filia est ecclia ꝓmitiua: q̃ & eã de qua gen⁹ ducit synagogaz fidei persecutricẽ sustinuit: & ipsa eidẽ synagoge fidei veri tate ꝓtradixit. socrus synagoga: nurus ecclesia de gentib⁹ quia sponsus ecclesie christus filij⁹ est synagoge ꝓm carnẽ. Synagoga ergo in nuꝛ & in filiã est diuisa: q̃ credentes de vtroq̃ ppl'o psequũt: sz & ille in socrũ & in matrem sũt diui/ se: q̃ volunt carnalẽ circumcisionem suscipere.

¶ Dicebat aũt ad turbas: Cum videritis nubẽ orientem ab occasu statim dicitis nymbus vẽit & ita fit. & cũ austrũ flantem: dicitis quia estus erit: & ita fit. Hypocrite faciẽ celi & terre nostis ꝓbare. hoc autem tempus quomodo nõ ꝓbatis? Quid autem & a vobisipsis nõ iudicatis quod iustum est?

THEOPHI. Cum de ꝓdicatione disceptasset: & eam no minasset gladiũ: poterant audientes turbari nesciẽtes qd diceret. & ideo dñs subdit: q̃ sicut aereas dispositiões q̃ dam signa cognoscũt sic deberent eius aduentum cogno scere. & hoc est quod dicit. Cum videritis nubem orientez ab occasu: statim dicitis: Nymbus venit: & ita fit: & cum au/ strũ flantez dicitis: q̃ estus erit: & ita fit q̃si. d. Uerba mea & opa mea me indicãt ꝑiũ vobis. potestis igit ꝓiectare q̃ nõ veni pacẽ dare sz ibrez & turbinẽ. Ego. n. sum nubes & ve nio ab occasu. i. ab humana nã pridẽ multa induta pctõꝛ caligine. Ueni ẽt ponere ignẽ. i. estuz incitare. Sym. n. au/ ster vẽtus calidus & oppositꝰ borealj frigiditati. BEDA. Uel q̃ ex elementoꝛ ĩmutatione statũ auraꝛ q̃ voluerũt facilime ꝓnoscere potuerunt: possent ẽt si vellent tem/ pus aduentus domini ex dictis intelligere prophetarum.

CYRIL. Prophete. n. multipharie ꝓnunciauerũt chri/ sti mysterium. Dicebat ergo si prudentes essent ad futura prospectum intendere: nec ignorare futuras tempestates post vitã pñtem valerent. erit. n. ventus & pluuia: & suppli/ cium futuꝛ per ignem: & hoc significat cum dr: Nymbus venit. decebat ẽt salutis tps non ignorare. s. aduentum sal/ uatoris: per quem pfecta pietas intrauit mundum. Et hoc significatur cum dicitur: Dicitis q̃ estus erit. vñ in eorum reprehẽsione subditur: Hypocrite: faciẽ celi & terre nostis p bare: hoc ãt tps quõ non probatis? BASI. Est ãt notandũ q̃ necessarie sunt humane vite fidei coniecture dummõ quis vltra mensuram non perquirat eoꝛ indicia. Est enĩz nonnulla de pluuijs futuris percipere. plura quoq̃ de esti bus & ipetu vẽtoꝛ vl' pticularib⁹ vel vlib⁹ vel violẽtis vl' le uib⁹. Quãta vo cõmoditas ex eoꝛ cõiectura vite pstet̃ gs nescit? Interest enĩ naute ꝓnosticari ꝓcellaꝛ picula: viato ri mutationẽ aeris: colono fructuũ copiã. BEDA. Sed ne alig de turba se ꝓphetice lectiõis ignaros tẽpoꝛ cursus nos ꝓbare nõ posse causarẽtur: vigilãter adiũgit. Quid aũt & a vobis ipsis nõ iudicatis q̃ iustũ ẽ? Ostẽdẽs eos & si lra nesciant: nãli tñ ingenio posse dinoscere cũ qui opa fecit q̃ nullus alius fecisset: supra hominẽ & deum esse. Unde post hui⁹ seculi iniusticias: iustum creatoris iudiciũ eẽ venturũ. ORIGE. Nisi aũt esset nobis natura insitum id quod iu/ stum est iudicare: nunquã saluator hoc diceret.

¶ Cum autem vadis cũ aduersario tuo ad prin cipem in via, da operam liberari ab illo ne fo/ rte trahat te ad iudicem: & iudex tradat te exa ctori. & exactor mittat te i carcerẽ. Dico tibi nõ exies inde donec etiã nouissimũ minutũ reddas.

THEOPHI. Postq̃ oñdit dñs laudabilẽ discordiã: ex hinc docet laudabilẽ pacẽ cum dicit: Cuz aũt va. cũ aduer. tuo ad prin. in via da ope. li. ab illo. q. d. cũ trahit te aduer/ sarius ad iudicium: da operam. i. omnibus modis excogi/

tes vt absoluaris ab illo. Uel da operã.i. tñi nihil habeas: mntu ũ accipe: ut absoluaris ab illo: ne te cozã iudice cõueniat. vñ sequit: Ne forte trahat te apud iudicẽ: ⁊ iudex tradet exactozi: ⁊ exactoz mittat te in carcerẽ. CYRIL. In quo angustias patieris donec etiã nouissimũ assem exigẽt. Et hoc est qõ subdit: Dico tibi: nõ exibis ide donec ẽt nouissimũ minutũ reddas. CHRY. Uidet mihi de pñtib⁹ iudicib⁹ dicere: ⁊ de itinere ad pñs iudiciũ ⁊ de carcere hui⁹ mũdi. p hec enĩ q̃ apparẽt ⁊ in ꝓmptu sunt irrõnabiles homines se corrigere ꝓsueuerũt. frequẽter enĩ nõ solũ ex futuris bonis vl malis cõmonet: sz etiã ex pñtib⁹ ꝓpter grossiores auditores. AMBRO. Uel aduersari⁹ noster diabolus est q̃ serit illecebras delictoꝝ: ut habeat ĩ supplicio ꝓticipes: quos habuit in errore ꝓsortes. Aduersarius etiaz nobis est ois vitioꝝ vsus. Denicꝝ aduersaria est nobis mala ꝓscia: q̃ nos ⁊ hic afficit: ⁊ in futuꝝ accusabit ⁊ pdet. Hem⁹ igit operã ut dũ in hoc sum⁹ vite curriculo ꝓstituti: tanq̃ a malo aduersario: ita ab ĩprobo liberemur actu: ne dũ imus cũ aduersario ad magistratũ in via nostrũ ꝓdẽnet error ẽ: Quis aũt est magistratus: nisi penes quẽ ois ptãs est: Hic aũt magꝫatus tradit reũ iudici: ei. s. cui viuoꝝ ⁊ mortuozũ tribuit ptãtẽ. s. iesu christo per quẽ occulta redarguunt: ⁊ ĩprobi operis pena mandat. Ipse exactozi tradit ⁊ ĩ carcerẽ mittit. dicit enĩ: Tollite ⁊ mittite illũ in tenebras exteriores: ⁊ exactores suos monstrat esse angelos: de qb⁹ dicit: exibunt angeli ⁊ separabũt malos de medio iustozũ: ⁊ mittent eos in caminũ ignis. Sed subdit: Dico tibi: non exies donec etiã nouissimũ minutũ reddas. Si enĩ q̃ pecuniã soluũt non pri⁹ euacuant fenoris nomen q̃ toti⁹ sortis vsq̃ ad minimũ quocũq̃ solutionis genere: quantitas vniuersa soluat. sic cõpensatione charitatis actuũq̃ reliquoꝝ vl satisfactione q̃cunq̃ peccati pena dissoluit. ORIGE. Uel aliter. Quattuor psonas hic ponit: aduersary: pncipis: exactozis: ⁊ iudicis. apud matthẽũ vero psona ptermissa ẽ pncipis: ⁊ p exactore minister incert⁹. Discrepant etiam q̃ ille quadrantẽ: iste minutũ posuit: vterq̃ aũt dixit nouissimũ. Cunctis aũt hominib⁹ duos angelos adesse legimus. malũ q̃ aduersa exhortat: bonũ q̃ optima psuadet. Ille autem aduersari⁹ noster quotiensc̃unq̃ peccam⁹ exultat: sciẽs q̃ñ habet potestatẽ apud pncipẽ seculi hui⁹: qui se miserat: exultandi ⁊ gloziandi. Cũ articulo aũt in greco eũ posuit: ut ex plurib⁹ vnũ mõstraret: quia vnusquisq̃ sub sue gẽtis ẽ pncipe. Da ergo operã vt libereris ab aduersario tuo: siue a pncipe ad quẽ te aduersarius trahit: habendo sapiẽtiã: iusticiã: fortitudinẽ: ⁊ tẽperantiã. Si aũt dederis operã esto in eo q̃ dicit: Ego sum via: aliogn trahet te aduersari⁹ ad iudicẽ. Dicit aũt: Trahet. vt oñdat nolentes ad cõdẽnationẽ cõpelli. Iudicẽ autem aliuz nescio nisi dñm nr̃m iesum christum: qui tradit exactozi. Singuli exactores proprios habemus: dominantur exactores si debuerimus aliquid. si omnibus vniuersa reddidero: nemo exactoꝝ est: ⁊ intrepida mente respondeo. Nihil tibi debeo. Quod si debitoz fuero: mittet me exactor in carcerẽ: nec patietur exire nisi debitũ omniũ persoluero. nõ enĩz habet exactor potestatẽ: vt mihi saltem quadrantẽ cõcedat: q̃ donauit debitozi quingentos denarios: ⁊ alỹ quinquaginta dñs erat. iste qui exactoꝝ est: dominus non est: sed a domino ad exigenda debita ꝓpositus. Nouissimum aũt minutũ dicit gracile ⁊ tenue. peccata enim nostra aut pinguia sunt aut tenuia. beatus igit est qui non peccat. Secundo aũt si tenue peccatuz habeat: inter ipsa quoq̃ tenuia diuersitas est: aliogn non diceret: donec nouissimũ redderet minutũ. Si enim paz debet: nõ egredieꝫ nisi soluat minimũ quadrantẽ. qui autem magno debito fuit obnoxius: infinita ei ad reddendum secula numerabuntur. BEDA. Uel aliter. Aduersarius noster in via: est sermo dei contrari⁹ nostris carnali b⁹ desideryis in ꝑsenti vita: a quo liberaꝫ qui preceptis ei⁹ subdit. alioquin tradetur iudici: quia sermone domini cõtẽpto peccatoꝝ reus tenebitur in examine iudicis: quez iudex exactozi tradet. i. maligno spiritui ad vltionẽ qui mittitur in carcerẽ. i. infernũ. vbi qz semper soluere penas patiendo: sz nunq̃ ꝑsoluendo: veniã ꝓsequi non poterit: nũq̃ exinde exibit: sz cũ terribilissimo serpente diabolo ꝑpetuas penas luet.

XIII. CA.

Aderant aũt quidam ipso in tpe nũciantes illi de galileis: quoꝝ sanguinẽ pilat⁹ miscuit cũ sacrificijs eoꝝ. Et respõdẽs dixit illis: Putatis q̃ hi galilei ꝑ omnibus galileis peccatozes fuerint: qz talia passi sũt? Nõ dico vobis: sz nisi penitentiã habueritis oẽs similiter peribitis: sicut illi decẽ ⁊ octo supra quos cecidit turris ĩ syloe: ⁊ occidit eos. Putatis q̃z ipsi debitozes fuerint: ꝑter oẽs homines habitantes in hierusalẽ? Non dico vobis sed si non penitentiam egeritis: omnes similiter peribitis.

GLO. Qz de penis peccantiũ fecerat mẽtionẽ: opportune nunciaꝫ quozundã peccantiũ pena: ex cuius exẽplo etiã alys peccatozib⁹ penã cõminaꝫ. vñ dicit: Aderant gdã ipso in tpe nunciantes illi de galileis: quoꝝ sanguinẽ miscuit pilat⁹ cũ sacrificys eoꝝ. CYRIL. Erãt. n. seqces dogmatũ iudee galilei: cui⁹ mentionẽ lucas in actib⁹ aplozꝝ fecit: q̃ dicebat: nõ opz quẽq̃ vocari dñz. vñ q̃ plures eozuz: qz cesarem non fatebant dñm: a pilato puniti sunt. Dicebant ẽt non oportere alias a statutis victimis ĩ lege moysi offerre deo. vnde prohibebant statutas a populo victimas pro salute imperatozis: ⁊ populi romani offerre. pilatus ergo idignatus in galileos iussit inter ipsas victimas q̃s ritu legis se offerre putabant occidi: ita q̃ sanguis offerentium oblatis victimis miscer̃etur. Credente aũt vulgo iustissime ꝑdictos talia passos esse quasi scandala seminantes in populo incitantes pncipes in odium subditoꝝ: narrauerunt hec saluatozi: volentes ꝓcipere quid ei super hoc videret. Ipse autem peccatozes hos esse ponit: non tamen hic asserit talia passos esse: tanq̃ peiozes non patientibus. vnde segtur: Et respõdens dixit illis: putatis q̃ hi galilei pre omnibus galileis peccatozes fuerunt: qz talia passi sunt: non dico vobis. CHRY. Punit enim deus quosdam peccatoꝝ amputãs eoꝝ negtiã: ⁊ penã illi statuẽs leuiozẽ: ⁊ plene semouens eos ab alys ⁊ viuẽtes in malicia corrigẽs ꝑ hoc diuinationẽ. Rursus alios hic nõ punit vt si sibi cauerint ꝓuenientes: pñtẽ penã effugiẽt ⁊ futurũ supplicii. Si vo ꝓsecuerint: maiꝰ patiant tormẽtũ. TYTUS. Manifestat ⁊ hic qz q̃cũq̃ ex iudicys accidũt in reoꝝ supplicii: nõ solũ iudicantiũ ptãte: sz ẽt nutu dei ꝓtingũt. vñ siue iusta conscia puniat iudex siue aliud itendẽs cõdẽnet: cõmẽdãdũ est negociũ diuine cẽsure. CYRIL. Remouens ergo populares ab itestinis ĩsidys occasiõe religiõis cõcitatis subiugit: Nisi penitẽtiã habueritis: ⁊ nisi cessaueritis cõspirare cõtra pncipes: q̃ nutu diuino nõ agitis. Omnes simul vel similiter peribitis: ⁊ vester sanguis vestris victimis coniunget.

CHRY. In hoc autem ostendit q̃ illos permisit talia pati: vt viuentes alienis periculis territi fierent regni heredes. Quid igitur dices vt melioꝝ ego fiam: ille punitur: non ideo: sed punitur quidem ꝓpter ꝓpria crimina. Sit vero ex hoc videntibus salutis materia. BEDA. Sed quia pnĩam non habuerunt. xl. dñice passionis anno: venientes Romani: quos designabat pilatus ad eozum gentes

ptinēs:ꝛ incipiētes a galilea.vñ dñica ꝓdicatio ceperat:ra/
dicit⁹ impiā gētē deleuerūt:ꝛ nō solū atria tēpli quo sacri/
ficia deferri ꝛsueuerāt:sʒ interioꝛa dom⁹ humano sangui/
ne fedarūt. CHRY. Iterū aūt aly decē ꝛ octo obruti fue
rāt a q̄dā turre:de qb⁹ eadē subdit dicēs. Sic illi. xviy.fu/
per quos cecidit turris in Siloe ꝛ occidit eos: putatis qꝛ ꝛ
ipsi debitoꝛes fuerūt ꝓter oēs boīes habitātes ī hieruſalē:
nō dico vobis. Non.n.hic oēs punit dās alys īducias peni
tēdi.nec tñ cūctos future punitioni reſeruat:ne plures,pui
dentiaʒ abnegarēt. TYTVS. Una aūt turris cōparat
toti ciuitati vt ps totū ꝓterreat.vñ subdit: Sʒ si nō pniaʒ
egeritis:oēs silr peribitis. q.d. Tota ciuitas paulopost oc/
cupabit si ꝓseuerauerit id igene īfidelitate. AMBRO.
Mystice aūt ī illis quoꝝ sanguinē pilat⁹ miscuit cū sacri/
ficys eoꝝ figura q̄dā videt:eos tangēs:q coactu diabolico
nō pure offerūt sacrificiū:quoꝝ oratio est in peccatū: sicut
de iuda scriptū est q ꝑditione sanguis dñici iter sacrificia
posit⁹ cogitabat. BEDA. Pilat⁹.n.q ītерpretat os mal/
leatoꝛis diabolū significat:semp cedere ꝓpatū.sanguis pec/
catū:sacrificia bonas actiones exprimūt:pilat⁹ ḡ sanguinē
galileoꝝ cū sacrificys eoꝝ miscet:qñ diabolus elemosynā
ꝛ cetera bona fideliū vl carnis delectatiōe vl humane lau
dis ambitione vel q̄libet alia peste cōmaculat.illi etiā bie
rosolymite a ruina turris oppꝛessi significāt iudeos q peni
tere noluerūt cū menib⁹ suis eē pituros:ne frustra.x.ꝛ.viii.
q numer⁹ apō grecos ex i.ꝛ H ē eisdē lr̄is gb⁹ nomē iesu ī
cipit exprimit. Significat aūt iudeos hinc maxīe pituros
illū q ē turris foꝛtitudinis q̄ merito est ī siloe que iterꝑtat
missus:significat enī eū q missus a patre venit in mūdū:q
omnes super quos cecidit conteret.

¶ Dicebat āt ꝛ hāc similitudinē. Arboꝛē fici ha
bebat qdā plātatā in vinea sua: ꝛ venit querēs
fructū in illa: ꝛ nō inuenit. Dixit āt ad cultoꝛē vi
nee. Ecce āni tres sūt exquo venio querens fru
ctū ī ficulnea hac: ꝛ nō inuenio: Succide ergo il
lā. Ut qd ēt terrā occupat: At ille rñdens dixit
illi. Dñe dimitte illā ꝛ hoc anno vsqʒ dū fodiā
circa illā ꝛ mittā stercoꝛa. Et si qdē fecerit fru
ctū:sinaūt in futurū succides eam.

TYTVS. Jactabant se iudei ex eo q.x.ꝛ.vii.pierāt .ipi
vo oēs remāserūt,illesi.vñ ꝓponit eis fici ꝑabolā. Dicit.n.
Dicebat āt hāc similitudinē:arboꝛē fici hēbat qdā plātatā
ī vinea sua. AMBRO. Vinea dñi sabaoth erat :quā de/
dit ī rapinā gētiū. Apta aūt synagoge arboꝛis isti⁹ cōpara/
tio est:qꝛ ficē ista arboꝛ redūdat folys fluētib⁹: spez posses/
soꝛib⁹ suis cassa speratoꝝ ꝓuētuū expectatiōe destituit:ita
etiā ī synagoga dū doctoꝛes ei⁹ operib⁹ īfecūdi:vbis tñ ve
lut folys redundantib⁹ gloziāt:inanis vmbra legis exube
rat. Nec etiaʒ sola arboꝛ ab initio germinat poma ꝓ flori/
b⁹ ꝛ poma decidūt.vt poma succedāt: manēt tñ aliq̄ ꝑtū
ꝑata nec decidūt. Etenī ꝑmū synagoge ppls velut inutilis
decidit fruct⁹:vt de pīguedine religiōis antiq̄ nou⁹ eccl'ie
ppls emergeret:ꝑmi tñ ex israel grossi matureſcētis exem
plo pulcherrimoꝝ gr̄a fructuū ceteris ꝑstiterūt:qb⁹ dr̄: Se
debitis sup.xy.thꝛonos. Nōnulli tñ ficū istā nō synagoge
sʒ malitie ꝛ iꝓbitatis figurā putāt: Di tñ ī nullo distant:
nisi q ꝓ specie gen⁹ eligūt. BEDA. Ipse āt dñs synagogā
q moysen īstituit,ī carne nat⁹ apparuit:ꝛ crebrī⁹ ī synago/
ga docēs fructū fidei q̄siuit:sʒ ī phariseoꝝ mēte nō inuenit.
vñ seq̄t: Et venit fructū querēs ī illa:ꝛ non inuenit. AM/
BRO. Querebat aūt dñs:non qꝛ fructuʒ ficulnee deesse
nesciret:sʒ vt oñderet i figura: qꝛ fructū synagoga iam ba/
bere deberet. Denicq̄ ex sequentibus docet non se āñ tps
veniſſe:q ꝓ trienniū venit. Sic.n.habes. Dixit āt ad cultoꝛ/
rē vinee. Ecce āni tres sūt exquo venio querēs fructū ī fi/
culnea hac:ꝛ nō inuenio. Uenit ad abraā: venit ad moyseꝝ:
venit ad mariā:hoc ē venit in signaculo:venit ī lege:venit
ī coꝛpoꝛe.aduētū ei⁹ ex beneficijs recognoscim⁹. Alibi pu/
rificatio:alibi sanctificatio:alibi iustificatio est. Circūcisio
purificauit:lex sanctificauit:gr̄a iustificauit q̄ ppls iudeoꝝ
neq̄ purificari potuit:qꝛ circūcisionē coꝛporis nō aī habu
it:neq̄ sanctificari:qꝛ vtutē legis ignoꝛās: carnalia magis
q̄ spiritualia sequebat⁹.neq̄ iustificari:qꝛ delictoꝝ suoꝝ
pniaʒ nō gerēs:gr̄aʒ nesciebat: Merito ergo null⁹ fruct⁹ ī
synagoga iuent⁹ est:ꝛ iō iubet⁹ excidi. Sequit⁹.n.succi.q̄ il/
lā:vt qd ēt terrā occupat: Bon⁹ aūt cultoꝛ:ꝛ foꝛtassis ille ī
quo ecclie fundamtū ē:ꝓsagiēs altoꝝ ad gētes:se āt ad eos
q ex circūcisiōe sūt eē mittēdū.religiose ne excidat⁹ īterue/
nit:fret⁹ vocatiōe sua:ēt ppm iudeoꝝ ꝓ ecclesiā posse sal/
uari.vñ seq̄t At ille rñdēs dixit illi. Dñe dimitte illā ꝛ hoc
āno. Cito duritiā supbiāq̄ iudeoꝝ cās eē sterilitatis agno/
uit. Itaq̄ venit excolere:q nouit vitia rep̄hēdere. vñ sub/
dit. Usq̄ dū fodiā circa illā. Pollicet⁹ dura coꝛdis eoꝝ apli
cis ligonib⁹ eē fodiēda:ne radicē sapie:terraꝝ aceruus ob/
ruat ꝛ abscondat. Subdit aūt ꝛ mittā stercoꝛa.i.humilita/
tis affectū ꝓ quem in euāgeliū xpi ēt iudeus foꝛe existima/
tur fructuosus.vñ subdit: Et sigdē fecerit fructū.bñ.s.erit.
Sinautē ī futuꝝ succides illā. BEDA. Nō gdez p roma
nos factū est:a qbus gēs iudea succisa:ꝛ a terra ꝑmissionis
expulsa est. AVGV. de ver.do. Uel aliter: Totū arboꝛ
ficulnea gen⁹ humanū ē.ꝓimus.n.hō:q peccauit folys fi/
culnee pudenda velauit:hoc est membꝛa vnde nati sum⁹.

THEOPHI. Sʒ ꝛ gsq̄ nr̄uʒ fic⁹ est ī vinea dei: hoc ē ī
ecclesia vel ī hoc mūdo plātata. GREGO. ī ho. Tertio
āt dñs ad ficulneā venit: qꝛ nām generis hūani aī legē sb
lege:sub gr̄a:expectādo:admonēdo:visitādo reqsiuit. Sʒ
tñ in trib⁹ ānis fructū se nō inuenisse ꝙqueri: qꝛ quozūdā
prauoꝝ mentes nec inspirata lex nālis coꝛrigit:nec ꝓcepta
erudiūt:nec incarnatiōis ei⁹ miracula ꝙuertūt. THEO
PHI. Tertio āt nā nr̄a fructū petita nō tribuit:semel qdē
cū in gadiso ꝓuaricati sumus ꝓceptū:scōo cū in lege vitulū
ꝙflauerūt:tertio cū saluatoꝛē rēnuerūt:Sʒ in triēniū intel
ligendū ē ꝓ trib⁹ etatibus:puerili : virili ꝛ senili. GRE
GO. in ho. Sʒ cū magno timoꝛe audiēduʒ ē qō dr̄: Succi.
ergo il. vt qd ēt terrā occupat. Unusqsq̄.n.iuxta modū su/
um inq̄tū locū vite p̄tis tenet:si fructū bone opatiōis nō
exhibet: velut ifructuosa arboꝛ terrā occupat: qꝛ ī eo loco ī
quo ipse ē:ꝛ alys opandi occasionem negat. BASI. Pro
priuʒ.n.ē diuine ꝓpiciatiōis nō silēter penas infligere: sʒ ꝑ
mittere minas reuocādo ad pniaʒ:sicut niniuitis fecit ꝛ nē
cultoꝛi dicit. Succide eā: puocās qdē ipm ad curā eius:su/
scitās vo sterilē aiaʒ ad ꝓducendos obitos fruct⁹. GRE
GO. naçan. Igit nec nos feriam⁹ subito:sʒ ꝓualeam⁹ mi/
si coꝛdia:ne secem⁹ ficū potentē adhuc fructū facere: quam
foꝛsitā curabit piti custodis studiū. vñ ꝛ hic subdit: Et ille
rñdens dixit illi:dimitte illā hoc āno vsq̄ dū fodiā circa il
lam. GREGO. in ho. Per cultoꝛē vinee ꝓpositoꝝ oꝛdo
exprimit⁹ q ꝑsūt eccl'ie dñice vinee curā gerūt. THEO
PHI. Uel paterfamilias de⁹ pr̄ est:cultoꝛ vo xp̄s:q ficuʒ
amputari vt sterilē nō ꝓmittit:q̄si ad pr̄eʒ diceret: Si p le
gē ꝛ ꝓphetas fructū pnie ñ dederūt:meis eos irrigabo pas
sionib⁹ ꝛ doctrinis:ꝛ foꝛsitan dabūt obedientie fructum.

AVGV. de ver. dñi. Uel colonus q intercedit est oīs sā
ctus q intra ecclesiā oꝛat ꝓ eis q sunt extra ecclesiā dicēs:
Dñe:dimitte illā hoc āno.i.tpe isto sub gr̄a vsq̄ dū fodiaʒ
circa illā: Circūfodere ē hūilitatē ꝛ patientiā docere. Cos
sa.n.ē hūilis terra:stercus āt in bono itelligē: sordes sunt sʒ
fructū dāt:sordes cultoꝛis doloꝛ ē pctoꝛis. Qui āt agūt pe/
nitētiaʒ:in sordibus agāt ꝛ faciter agāt. GREGO. ī ho.

Ul'peccata carnis stercora vocāt:ex stercore igr ad fructū reuiuiscit arbor:qz deꝑsideratiõe peccati ad bona se opa resuscitat aīus. Gz sūt pleriqz q īcrepatiões audiūt:z tñ ad penitētiã redire ꝓtēnūt.pp qõ subdit:Et sigdē fecerit fructū.

AVGV.de.ver.do. Bñ.s.erit:Sinaūt ī futuꝝ succides eã.qñ.s.ī iudicio venies iudicare viuos z mortuos: īterim mõ pcit. GRE.ī ho. Qui āt nūc ñ vult ad fecūditatē pīgue scere:p īcrepatonē illic cadit: vñ iã resurgeꝛ p pñiaz ñ valz.

¶Erat aūt docēs in synagoga eorū sabbatis. Et ecce mulier q̄ habebat spiritum infirmitatis annis decē z octo:z erat inclinata:nec oīo poterat sursū respicere:Quā cū videret ihesus vocauit eā ad se:z ait illi:Mulier:dimissa es ab infirmitate tua:Et imposuit illi manus:z ꝑfestiz erecta est:z glorificabat deū. Rñdēs āt archysynagogus īdignās qz sabbatis curasset ihesus:dicebat turbe. Sex dies sūt in qb⁹ oz operari. In his ergo venite z curamini:z nõ in die sabbati. Rñdit aūt ad illū dñs z dixit.Hypocrite vnusquisqz vestꝝ sabbato nõ soluit bouē suū aut asinū a psepio z ducit adaquare:Hāc aūt filiaz abrae quā alligauit sathanas:ecce decē z octo ānis:nõ oportuit solui a vinculo isto die sabbati:Et cum hec diceret erubescebāt oēs aduersarij ei⁹:z oīs ppls gaudebat in vniuersis que gloriose fiebant ab eo.

AMBRO.Lito qõ ō synagoga dixerat īdicauit:ad ipsā. vtiqz arborē venisse se mõstrat:q ī eadem ꝑdicabat.vñ dr: Erat āt docēs ī synagoga eoꝝ sabbatis. CHRY. Docet gdē nõ seorsum:sz ī synagogis secure ī nullo dubitans:nec aligd ꝓtra legē moysi statuēs.sabbato āt qz tūc iudei legi vacabāt. CYRIL. Ad expugnationē aūt corruptionis z mortis z iuidie diaboli ꝓtra nos:ꝑdyt īcarnatõe vbi.z hoc apparet ex ipsis euentib⁹.Segr.n.Et ecce mulier q̄ hēbat spīm īfirmitatis ānis.x.z.viy.Dicit aūt spīm īfirmitatis gā mulier hec patiebat atrocitate diaboli:derelicta a deo pp ꝓpria crimīa vl'pp trāsgressionē ade:ob quā hūana corpora īfirmitatē z mortē īcurrerūt.Dat aūt sup hoc de⁹ diabolo ptātē: vt hoīes mole aduersitatis depssi:velīt ad meliora trāsire.Hen⁹ āt īfirmitatis oñdit dicēs:Et erat īclinata: nec oīo poterat sursuz respicere. BASI. Brutoꝝ sigdez caput humi deflexū ē:terrā cernit.Caput hoīs erectū ē in celū oculi supna ꝓspiciunt:ꝓuenit.n. qrere supna.trāscēde re terrena ītuitu. CYRIL.Oñdēs āt dñs aduētū suū in hūc mūdū dissolutiuū esse hūanaꝝ passionū: mulierē sanauit.vñ segr:Quam cuz vidisz ihesus vocauit ad se z ait illi. Mulier dimissa es ab īfirmitate tua. Uox aptissima deo plena maiestate supna. Ꝟugat.n.morbuz ipatozio motu: q ēt man⁹ illi īponit.Segr.n.Imposuit illi man⁹ z ꝑfestī erecta ē:z glorificabat deū. In q̄ oportet ppēdere sacrā carnē īduisse vtutē diuinā.Erat.n. ipsius dei caro: nõ aūt alicui⁹ alteri⁹:q̄si separatim exñte filio hoīs a filio dei: sicut falso aliq⁹ visuz é.Gz īgrate synagoge psul: postq̄ vidit feminā humi repētē solo tactu erectā:z diuina referēte magnalia ardēs dñi gloria irretit īuidia:arguitqz miraculū q̄si videret sollicitari p sabbato.vñ sequit:Rñdēs aūt archysinagogus īdignans qz sabbato curasset hoiez ihesus dicebat turbe:Sex dies sūt in qb⁹ oz operari: in his venite z curamini z nõ ī die sabbati. Doztat ceteris dieb⁹ dispsos z prophetas vacātes opib⁹ nõ sabbato videre z mirari ꝑdigia dñi ne forte cedāt.Gz dic:lex ꝓhibuit ab opꝫ manuali die sabbati abstinere:nunquid ab eo q ybo z ore fit:Uesses ergo comedere z potare ac loqui z psallere in sabbato.Et si nec legē legis:cur tibi sabbatū:Letexꝝ si manuale opus lex ꝓhibuit:quō manuale op⁹ ē feminā verbo erigere: AMBRO. Deniqz z de⁹ ab opib⁹ mūdi geuit:nõ ab opib⁹ qb⁹ sempiterna z iugis opatio est:hīc filī⁹ ait: Pr me⁹ vsqz mō operat:z ego operoz.vt ad simulitudinez dei secularia nra opa nõ religiosa cessarēt.vñ dñs specialiter ei rñdit.Segr. eni:Rñdit āt ad illū dñs z dixit:Hypocrita vnusqsqz vrz in sabbato nõ soluit bouē suū aut asinum a psepio:z ducit adaquare: BEDA. Hypocrita ē q ī theatro assumit alie nā psonā:sic z in vita pñti qdā alia gerūt ī cozde: z alia superficialiter oñdūt hoīb⁹. CHRY. Bñ igit dic hipocritaz ꝑncipē synagoge:qz faciē bēbat legis cultozis. Dēs vo ei⁹ erat vsuti z īuidi.nō.n.turbat pp sabbatuz qz violat:sz ppꝛ xp̄z qz glorificat.Tu tñ attēde q vbi qdē opus fieri iussit sic cū palytico iussit grabatū tollere:transtulit fmonem ad maī⁹:ꝓuicēs eos p dignitatē pris cū dic: Pr meus vsqz mō opat z ego operoz.hic āt vbi totū faciēs verbo: nihil aliud adyc ex his q̄ ipi faciebāt:calūniā soluit. CYRIL. Arguitur āt archisynagog⁹ vt hypocrita: dū bzuta gdē adaquat ī sabbato.mulierē vo nõ magis genīre q̄ fide filiā abrae nõ dignā putat solui ab egritudinis vinculo.vñ suddit: Hanc aūt filiam abrae quam alligauit sathanas:ecce.x.z. viy.annis nõ oportuit solui a vinculo isto die sabbati:Pallebat sigdez mulierē tanq̄ q̄drupedia cernere terram q̄ hoīs statura recipe:dummõ xp̄s nõ magnificaret. Non āt erat eis gd rñderet:sz ipi sibypsis erāt irrefragabilis rephēsio. vñ segtur:Et cū hec diceret erubescebāt oēs aduersarij ei⁹. sz ppls quasi cõmoda ex miraculis ꝓfis letabat de signis. vñ sequit:Et oīs ppls gaudebat in vniuersis q̄ gloriose fiebant ab eo. Nā claritas opeꝝ oēm qõnem soluebat apud eos q non q̄rebant mētib⁹ puersis. GREGO.ī ho. Hystice āt hoc significat ficulnea īfructuosa:qõ mulier inelicta.hūana.n.nā ad pctīn ex volūtate cozrues:qz fructū obdientie ferre noluit:statū rectitudinis amisit. z hoc significat ficulnea reseruata:qõ mulier erecta. AMBRO. Uel ficus synagogā figurat. Deniqz in muliere infirma q̄si ecclesie figura succedit:q̄ cū mensuraz legis z resurrectionis īpleuerit:in illa gete ꝑpetua in sublime erecta fastigiū:ici nationē nr̄e infirmitatis sentire nõ potuit.nec aliter curari potuisset hec mulier:nisi qz legē impleuit z grām: naz in decē verbis legis pfectio est:in octauo nūero resurrectiōis plenitudo. GREGO.in home. Uel aliter.Sexto die factus ē:atqz eodē sexto die opa cuncta dñi pfecta sūt. Denarius āt nūerus in trigonū ductꝰ.x.z viy.facit.qz ergo hō q sexto die factus ē:pfecta opa hr̄e noluit:sz ante legē: sub lege:atqz in exordio ichoantis gr̄e īfirmus extitit.x.z viy. annis mulier curua fuit. AVGV.de ver.dñi. Quod ergo significauit triēniuz ī arbore:hoc.x.z viy.ānī in illa mulliere:qz ter seni.x.zviy.faciūt.Curua āt erat:sursū aspicere non poterat:qz sursuz cozda sine cā audiebat. GREGO. in ho.Oīs.n.pctōr terrena cogitans:celestia non regrens: sursuz respicere nõ valet:qz dū desideria inferioza segtur: a mentis sue rectitudine curuat:z hoc sp videt z sine intermissione cogitat. Uocauit eaz dñs:z erexit: qz illūminauit z audiuit. Uocat.n.qñqz:sz non erigit:qz plerūqz videmus q agenda sunt:sz opa nõ implemus. vsitata.n. culpa obligat mentē: vt nequaq̄ surgere possit ad rectitudinē. Conatur z labit qz vbi diu spōte pstitit:ibi cū noluerit cadit. AMBRO. Opus āt sabbati signū futuri est:q vnusquisqz perfunctus lege z gratia:p misericozdiā dei cozpozee fragilitatis molestys exuetur. Cur āt aliud animal īdicauit: nisi vt ostenderet futurum:vt iudaicus z gentilis populus:sitim cozporis :estusqz mundi huius dominici fontis vberrate deponat:z sic per cuocationem duozum populozum ecclesiam saluam futuram. BEDA. Filia autem abrae est anima quecunqz fidelis:vel ecclesia de vtroqz populo ad

fidei vnitatē collecta. Idem ergo mystice est bouē vel asi/
nū solutum a presepio potum duci: qđ est filiam abrae a vi
culo nostre inclinationis erigi.

¶Dicebat ergo: cui simile est regnū dei: ⁊ cui si
mile estimabo illđ? Simile ē grano synapis: qđ
acceptū hō misit i hortū suū ⁊ creuit: ⁊ factū ē i
arborē magnā ⁊ volucres celi requeuerī i ramis
ei?: Et iterꝫ dixit: cui simile estimabo regnū dei?
Simile ē fermēto qđ acceptū mulier abscondit
i farine sata tria: donec fermētaret totum.

GLO. Erubescētib⁹ aduersarys ⁊ populo gaudente de
bis q̄ glorioſe fiebāt a xp̄o: p̄fectū euāgely ꝓsequenter sub
gbuſdā similitudinib⁹ manifestat. vñ dicit. Dicebat ergo:
Cui simile est regnū dei: ⁊ cui simile estimabo illud: simile
ē grano synapis. AMBRO. Alio loco granū synapis le/
git vbi ꝓfert: ḡ si regnū celoꝝ sit granū synapis ē: ⁊ fides si
cut granū synapis: fides ē vtiqꝫ regnū celoꝝ: qđ itra nos ē.
Granū qdē synapis: res ē vilis ⁊ simplex: si teri ceperit. viz
suā fundit. Et fides simplex p̄mo vī: sꝫ si atterat aduersis:
grꝫ sue virtutis effūdit. Grana synapis martyres sūt. ha/
bebāt odorē fidei: sꝫ latebāt. Uenit psecutio: ꝓtriti sūt gla/
dio: p toti⁹ mūdi terminos grana sui sparser martyry. Ipe
bon⁹ odor sum⁹: seminari voluit velut granuꝫ synapis: qđ
acceptū hō misit i hortū suū. In horto eni xp̄s capt⁹ ⁊ sepul
t⁹ ē, vbi etiā resurrexit ⁊ fact⁹ est arbor. vñ sequit: Et factū
ē i arborē magnā. Dñs. n. noster granū ē cū sepelit i terra:
arbor: cū elevat i celū. Est etiā arbor mūdū obumbrās. vñ
sequit: Et requieuerūt volu. celi in ramis eius. P̄tātes ce
loꝝ ⁊ quicūqꝫ spiritalibus factis euolare meruerunt. Ra/
mus est petrus. Ram⁹ est paulus: in quoꝝ synus ⁊ quosdā
disputationū recessus: qui eramus longe assumptis virtu/
tū remigys aduolamus. ḡ semina i horto tuo xp̄m: hortus
vtiqꝫ loc⁹ est plen⁹ florū i quo grā tui opis effloreat: ⁊ mul/
tiplex odor varie virtutis exalet. Ibi ergo xp̄s: vbi fruct⁹
est seminis. CYRIL. Uel aliter. Regnū dei ē euāgeliū
p qđ acquirimus posse regnare cū xp̄o. Sicut igit synapis
semen superat quidē quātitate a seminibus olerꝫ aliorus,
Crescit aūt adeo vt pluriū fiat vmbraculū auiū: sic ⁊ salua/
toris doctrina penes paucos erat i principio. sed postea re/
cepit augmentum. BEDA. Homo autem christus est:
hortus est ecclesia: eius disciplinis colenda. qui bene dicit
granum accepisse: qꝫ dona q̄ nobis cū patre tribuit ex diui/
nitate: nobiscum accipit ex hūanitate. Creuit aūt euāgely
p̄dicatio cunctū disseminata per orbem. Crescit ⁊ in mēte
cuiusqꝫ credentis: qꝫ nemo repente fit p̄fectus. Crescendo
autem non berbarū que velociter arescunt: sꝫ arborum i/
star exurgit. Rami huius arboris dogmatū sunt diuersita
tes: in quibus anime caste virtutū pēnis ad supna tenden/
tes nidificāt ⁊ requiescūt. THEOHPI. Uel hō glibet
granū synapis. i. euāgelicū ꝑmonē accipiens. ⁊ in horto ani
me sue serens arborē magnā facit: vt ⁊ ramos producat: ⁊
celi volatilia. i. qui terrenis supeminent: in ramis predica/
tionis. i. in expansis considerationib⁹ requiescūt. Paulus
.n. quasi granum modicum accepit. Ananie rudimētū: sed
plantans illud in viridario suo: p̄duxit multas ⁊ bonas do
ctrinas: i gb⁹ habitant q̄ sunt intellectu excelsi: puta Dio/
nysius Dierotheus ⁊ alij q̄plures. Deinde simile dicit fer
mēto regnū dei. Segt. n. Et iterū dixit: Cui simile estima/
bo illud: simile ē fermēto. AMBRO. Pleriqꝫ fermentū
christū putant: qꝫ fermentū ex farina vtute nō specie gene
ri suo p̄stat: sic ⁊ xp̄s ex patribus equalis corpore sed digni
tate incōpabilis p̄eminebat. Igitur sancta ecclesia ty/
pum mulieris figurat. de qua subditur. Qđ acceptum mu/
lier abscondit in farine sata tria donec fermentaret totū
BEDA. Satum est genus mensure iuxta morē prouin
cie palestine: vnū ⁊ dimidiū modiū capiens. AMBRO.
Farina huius mulieris nos sumus: que dominū Jesum in
interioribus nostre mentis abscondit: donec nostra secre/
ta penetralia calor sapiētie celestis obducat. Et qꝫ in trib⁹
mensuris absc̄ditum dicit esse fermentū: congrue visum
est vt dei filiū crederemus absconditū in lege: ac opertum
in prophetis: euangelicis predicationib⁹ adimpletum: me
tamen sequi iuuat qđ ipse dñs docuit: fermentū esse spiri/
talem doctrinam ecclesie. Ecclesia autem renatus hoiem i
corpore ⁊ anima ⁊ spiritu fermento spiritali sanctificat. cū
tria hec pari quadam cupiditatum lance consentiunt: ⁊ eq̄
lis aspirat concordia voluptatum: Itaqꝫ si in hac vita tres
mensure in eodem manserint: donec fermententur ⁊ fiant
vnū: erit in futurum diligentibus christum incorrupta cō/
munio. THEOPHI. Uel pro femina itelligas animā:
tria vero sata trinam partem eius: rationabilem: irascibilem
⁊ concupiscibilem. Si igitur aliquis in hac trina parte cō/
diderit verbum dei: faciet hoc totum spiritale: vt nec ratio
nale peccet in documentis: nec ira aut concupiscētia enor/
miter ferantur: sed confortentur verbo dei. AVGV.
de ver. do. Uel tria sata farine: genus humanū est: qđ ō tri
bus noe filys ē reparatū. Mulier q̄ absc̄dit fermētum: dei
sapiētia ē. EVSE. Uel aliter: Fermentū dñs noīat spiri/
tum sanctū: q̄si vtutē p̄cedentē ex semīe. i. verbo dei. Tria
āt sata farine: significāt notitiā p̄ris ⁊ filij ⁊ spūssancti: quā
mulier. i. diuina sapia ⁊ spūssanctus largit. BEDA. Uel
fermētum dilectionē dicit: q̄ feruere facit ⁊ excitat mentes.
Abscondit ergo mulier. i. ecclesia fermentū dilectionis in
sata tria: qꝫ p̄cepit vt diligamus deū ex toto corde: ex tota
aīa ⁊ ex tota virtute. Et hoc donec fermentet totū. i. donec
charitas totam mentem i sui perfectione commutet quod
hic inchoatur: sed in futurum perficietur.

¶Et ibat p ciuitates ⁊ castella docēs ⁊ iter faci
ens i hierusalē. Ait āt illi qdā: Dñe si pauci sūt q
saluent? Ipe āt dixit ad illos: Cōtendite itrare p
angustā portā: qꝫ multi dico vobis q̄rent itrare
⁊ nō poterūt. Cū āt itrauerit pīfamilias ⁊ clau/
serit ostiū icipietis foris stare: ⁊ pulsare ad ostiū
dicētes. Dñe aperi nob: ⁊ rñdēs dicet vob: Ne
scio vos vnđ sitis. Tūc icipietis dicere māduca
uim⁹ corā te ⁊ bibim⁹ ⁊ i plateis nostris docui
sti. Et dicet vobis: Nescio vos vñ sitis. Discedi
te a me oēs operarij iniqtatis. Ibi erit flet⁹ et stri
dor dētiū. Cū videritis: abraā isaac: et iacob: et
oēs pphetas i regno dī: vos āt expelli foras. Et
venient ab oriēte et occidēte et aqlone et austro et
accūbēt i regno dei: Et ecce sunt nouissimi: qui
erant primi: et sunt primi: qui erant nouissimi.

GLO. Premissis similitudinibus de multiplicatione
euāgelice doctrine: eius diffusioni vbiqꝫ predicando inten
dit. vnde dicit: Et ibat per ciuitates ⁊ castel. do. ⁊ iter faci/
ens in hieru. THEOPHI. Non eniꝫ sola parua loca vi
sitabat: sicut faciunt qui simplices fallere volunt. neqꝫ so/
las ciuitates vt ostentatores faciunt: ⁊ gloriam querētes:
sed sicut communis dominus ⁊ pater omnibus prouidēs
omnia circuibat. Non aūt visitabat municipia: vitans bit
rusalē: ac si timeret legisperitorum reprehensiones aut mor
tem que poterat inde contingere. vñ subdit: Et iter faciēs
in hierusalem. Uaꝫ vbi plures erant egroti: ibi se medicus
magis ingerebat. Sequitur: Ait autem quidam illi: dñe si

pauci sunt q saluantur .GLO. Que qdez q̃stio ad hoc pti nere vr̃ de quo supra agebat .nã in p̃missa siltudie dixerat q̃ regeuerũt volucres celi ī ramis ei⁹:p qõ intelligi põt mlt̃ os cẽ q salutis regez ꝓsẽq̃rent .Et q̃ ille vn⁹ pro oib⁹ q̃sie rat:dñs nõ singulariter ei rñdet.vñ sequr: Ipse ãt dixit ad illos: Cõtendite ītra.p ãgu.por. BASI. Sicut.n.ī via ter/rena exit⁹ a recto multã latitudiné hz:sic q egredit̃ a trami te ducẽte ad regnũ celoz in multa latitudine errozis repi/tur. Rectũ ãt iter ẽ angustũ q̃lz ỏclinatiõe piculosa exñte: siue dextrozsũ siue sinistrozsuz:sicut ī põte a quo vtrinq; di uertẽs flũini ĩmergit̃. CYRIL. Angusta ẽt porta erum/nas ⁊ patiẽtias sctõz significat. Sicut.n.pugnaz victoria attestat̃ militis strenuitati:sic p̃clarz efficiet valida ppen/sio laborz ⁊ tẽtationũ. CHRY. Quid est g̃ qõ dñs alibi dicit: Jugũ meuz suaue ẽ:⁊ onus meũ leue: Nõ gdẽ ꝓdicit̃ sz hoc dictuz ẽ pp tentationũ nãz:illud vo pp affectũ tran/seũtiũ. Est.n.molestũ aligd nature facile reputari q̃ id af fectãter amplectimur. Si ẽt via salutis ãgusta erit ī introi tu:tũ p eaz puenit̃ ad latitudiné: cõrio vo lata deducit ad ĩteritũ. GREGO. xi.mo. Dicturus ãt angustę porte in troitũ p̃misit:ꝓtendite:q̃ nisi mẽtis ꝓtentio feruerat:vnda mũdi nõ vincit̃:p quã aĩa sp ad ima reuocat̃. CYRIL. Non videt̃ ãt dñs satisfacere q̃renti vtrũ pauci sint q salu/uent̃:duz declarat viã p quaz gsq; põt fieri iustus. Sz dicẽ duz:q̃ mos erat saluatozis nõ rñdere interrogãtibus fz q̃ eis videbat̃ quotiẽs inutilia q̃rebãt:sz respiciẽdo q̃ vtile audiẽtibus foret: Quid ãt cõmodi ꝑueniret audiẽtib⁹:scire an multi sint q saluent̃:an pauci? Necessariuz ãt magis erat scire modũ quo aliqs puenit ad salutẽ. Dispensatiue q̃ ad q̃stionis vaniloquz nihil dicit:sz trãsfert suuz fmonẽ ad rẽ magis necessariã. AVGV. de v̄.do. Uel aliter. Cõfir mauit dñs q̃ audiuit.s.q̃ pauci sunt q saluant̃ . qz p angu/stã portaz pauci intrãt. Alio aũt loco hoc idẽ ipse ait. Arta est via q̃ ducit ad vitã:⁊ pauci sũt q̃ ĩgrediunt̃ p illã. vnde subdit. Qz mul.di.vo.q̃rũt ītrare. BEDA. Salutis amo re ꝓuocati. Et non poterunt:itineris asperitate deterriti.

BASI. Uacillat.n.aĩa:q̃quidẽ ꝓsiderat eterna eligẽdo virtutẽ:q̃ p̃tia respicit:pferẽdo illecebras. Ḥ intuet̃ ocia carnis:illic subiectionẽ ipsi⁹. Ḥ ebrietatẽ:illic sobrietatem hic dissolutos risus:illic copiã lachrymaz.hic choreas:illic orationes hic fistulas:illic fletus.hic luxuriã:illic castimo/niã. AVGV. de ver.do. Nõ ãt ꝓtrarius sibi est dñs q dixit q̃ pauci sunt qui ītrant per angustã portam: Et alibi di cit: Multi ab oriente ⁊ occidente venient.pauci sunt in cõ paratione perditorum:multi in societate angelorum. Uix videnr̃ grana q̃ area triturat̃:sed tanta massa ꝓcessura ẽ de arca hac:vt ĩpleat borreũ celi. CYRIL. Qõ aũt dete stabiles sint:qui intrare nõ possunt p euidẽs exemplũ de/clarauit subdẽs:Cũ aũt ītra.paterfa. ⁊ clau.ostiũ: īcipietis fo.sta.⁊ pulsare ostiũ dicẽtes. Domie aperi nobis. Sicut si p̃familias qui multos ad cõuiuiũ ꝓuocauit īgresso cũ cõ uiuis:⁊ ostio recluso postmodum pulsantes adueniant.

BEDA. Est aũt paterfamilias xp̃s:qui cum vbiq; ex di/uinitate sit:illis iam intus esse dicitur:quos in celũ p̃s sua visione letificat:sed quasi foris est his quos in hac peregri natione certantes occultus adiuuat. Intrabit vero cũ to/taz ecclesiã ad sui ꝓtemplationẽ pducet. Claudet ostiũ:cuz reprobis locũ penitentie tollet:qui foris stantes pulsabunt .i.a iustis segregati:misericordiã quã contẽpserunt frustra iplorabunt:vñ seq̃t:Et respondens dicet vobis:nescio vos vñ sitis. GREGO. v.mo. Nescire dei ꝑprobare est:sicut ⁊ nescire mentiri. Uir verax dicit̃ qui labi per mendaciuz dedignatur:non q̃ si mentiri velit nesciat: sed q̃ falsa lo qui veritatis amore cõtẽnat. Ueritatis igitur lumen tene/bras quas reprobat ignorat. Sequitur: Tunc incipietis di cere:manducauimus corã te:⁊ bibimus:⁊ ī plateis nostris docuisti. CYRIL. Hoc israelitis ꝓuenit q̃ fm ritũ legis offerẽtes deo victimas edebãt̃ ⁊ gaudebãt̃. Audiebãt quo q̃ in synagogis libros moysi:q̃ in suis scriptis nõ q̃ sua sunt sed q̃ dei: tradebat. THEOPHI. Uel simpliciter ad israelitas dr̃:eo q̃ ex eis christus fm carnẽ nat⁹ ẽ:⁊ cuz eo comedebãt̃ ⁊ bibebant:⁊ eũ p̃dicantẽ audiebãt. Sz ⁊ chri/stianis hec ꝓgruẽt.nos enī comedim⁹ corpus christi:⁊ bibi m⁹ sanguinẽ ei⁹ quotidie:ad mẽsaz mysticã accedẽtes: do cetq; ī plateis aiaz nostraz. BEDA. Ul mystice mãdu cat corã dño ⁊ bibit q̃ vbi pabulũ auide suscipit. vñ q̃si ex/ponẽdo subdit̃: In plateis nostris docuisti. Scriptura.n.i obscuriozibus cibus ẽ:q̃ q̃si exponẽdo frãgit̃:⁊ mãducan do glutit̃.potus ẽ ī aptiozibus:vbi ita sorbet̃ sicut inuenit̃. Nõ aũt festiuitatũ epulatio iuuat:quẽ fidei pietas non cõ/mẽdat:nõ scientia scripturaz notũ deo facit:quẽ opez ini/quitas īdignũ oñdit.vñ subdit̃. Et dicet vobis: nescio vos vñ sitis. Discedite a me operary iniquitatis. BASI. Illis forsitan loquit̃ quos describit apls in ꝑticia ꝑsona dicens: Si linguis hoĩuz loq̃r ⁊ angelorz ⁊ bẽam oẽm sciaz:⁊ distri buero oẽs facultates meas ī cibos paupez:charitatez aũt nõ habuero nihil mihi ꝓdest. Qõ eniz non fit diuini amo/ris intuitu:sed ad acquirẽdã ab hominibus laudẽ: nõ inue nit laudẽ apud deũ. THEOPHI. Attẽde etiaz q̃ dere/stabiles sunt illi: in quoz plateis dñs docet. vnde si docẽ tem euz audierimus ñ in plateis sz in angustiis ⁊ humilib⁹ cordibus:non erimus detestabiles. BEDA. Duplex aũt ostendit̃ gehenne pena.s.frigoris ⁊ feruoris: vnde sequit̃: Ibi erit fletus ⁊ stridor dẽtiuz. Fletus.n.de ardore:stridor dentiũ de frigore solet excitari. Uel stridor dentiũ ꝓdit ī dignantis affectũ:q̃ qui sero penitet:sero sibi irascatur.

GLO. Uel stridebunt dentes q̃ hic de edacitate gaude/bant:flebunt oculi q̃ hic per ꝓcupiscentias vagabant̃. Per vtrũq; aũt veraz ipioz resurrectionẽ designat. THEO PHI. Pertinet etiã hoc ad israelitas cũ q̃bus loquebat̃ q̃ ex hoc maxie ꝓcellunt̃ q̃ gentiles cũ patrib⁹ regescunt:ipi vo excludunt̃:vñ addidit. Cũ videritis abraam ysaac ⁊ ia/cob ⁊ oẽs ꝓphetas in regno dei:vos autem expelli foras.⁊ venient ab oriente ⁊ occidente ⁊ ab aquilone ⁊ austro ⁊ ac/cũbent in regno dei. EVSE. Predicti enī patres añ tẽpo ra legis:fm euangelicã formã errorẽ multoz deoz vere/linquẽtes:assumpserunt sublimis dei notitiaz:q̃bus pares facti sunt multi gentiliũ:ob similẽ vitaz.filij aũt eoz alie/nationẽ sũt passi ab euãgelica disciplina.vñ sequit̃ Et ecce sũt nouissimi q̃ erãt p̃mi:⁊ sũt p̃mi q̃ erãt nouissimi. CYRIL. Judeis enī q̃ p̃mũ locũ tenebant p̃late sunt gentes. THEOPHI. Nos aũt vt videt̃ p̃mi sum⁹:q̃ ab ipis cu nabulis rudimẽta accepim⁹:⁊ forsitan erim⁹ nouissimi re/spectu gẽtiliũ:q̃ circa finẽ vite crediderũt. BEDA. Mul ti etiã prius feruentes postea torpẽt:multi pri⁹ frigidi sibi to inardescunt:mlti in seculo despecti in futuro sunt glori/ficandi. Aly apud homines glorioſi in fine sunt dãnandi.

¶ In ipsa die accesserũt qdã pharisei dicẽtes illi. Exi ⁊ vade hinc qz herodes vult te occidere. Et ait illi. Ite ⁊ dicite vlpi illi. Ecce ejcio ỏmo nia ⁊ sanitates p̃ficio hodie et cras. ⁊ tertia die ꝓsumor. Uerũtñ oz me hodie ⁊ cras ⁊ sequẽti die ãbulare.qz ñ capit ꝓphaz pire extra hierlz. Hierlz hierlz q̃ occidis ꝓphetas:et lapidas eos q̃ mittũt̃ ad te: Quoties volui ꝓgregare filios tuos quẽadmodũ auis nidũ suũ sub pẽnis:et no luisti. Ecce relinquetur vobis dom⁹ vestra deser ta. Dico aũt vobis:qz ñ videbitis me donec ve niat cũ dicetis: Benedict⁹ qui venit i noie dñi.

CYRIL. Predicta dñi ẏba: phariseoꝝ aĩos pnouocauerũt ad irã. videbãt. n. pplos iaꝫ ꝓtritos fidẽ eĩ⁹ eripe itaq̃ ꝙsi pdẽtes offñ pplis ꝑsidendi: ⁊ deficiẽtes ĩ lucro simulãtes se eũ diligere: suadẽt illi vt ide discederet. vñ dr̃: In ip sa die accef. g. pha. di. illi. Exi ⁊ va. hĩc qz hero. vult occi. te. Ẽps ãt q renes ⁊ corda scrutaf̃ eis leniter ⁊ figuraliter rñdet. vñ segtur: Et ait illis: Ite ⁊ dicite vulpi illi. BEDA. Propter dolos ⁊ ĩsidias herodẽ vulpẽ appellat: qõ plenuꝫ fraudis est aĩal: in fouea pp ĩsidias latẽs: odore fetẽs: nũq̃ rectis itinerib⁹ incedẽs: q̃ oĩa hereticis ꝓueniũt quoꝝ typũ herodes tenet: q xp̃s. i. hũilitatẽ christiane fidei ĩ credẽtib⁹ conanf̃ extinguere. CYRIL. Uel aliter vr̃ hic ꝓmo mutatus esse ⁊ non spectare ad personã herodis: vt alĩq̃ putauerunt: sed magis ad phariſaicas fictiões penes. n. ipꝫ phariseũ oñdit prope manẽtẽ dũ dixit: Ite ⁊ dicite vulpi huic. sicut in greco hẽtur. vñ hoc ꝑcepit dicendũ qõ poterat vr/gere phariseoꝝ turbã. Ecce ingt eycio demõia: ⁊ sanitates pficio hodie ⁊ cras: ⁊ tertia die consumor. Doc se ꝓmittit opaturꝝ qõ iudeis displicebat. s. q⁹ ĩmundis ĩparet ſpiritib⁹ ⁊ eripet a morbis ifirmãtes: vsq̃ dũ ꝓpria ſpõte sustineret crucis patibulũ. Qz vo phariſei credebãt q⁹ manũ trepida ret herodis: q dñs erat vtutuꝫ: hoc excludit dicẽs: Uerũtñ ops me hodie ⁊ cras ⁊ seq̃nti die ambulare. Nõ dicit Opz: nequaq̃ sibi necessitatẽ ingruentẽ oñdit: sz magis arbitrio ꝓprie volũtatis pergeret quo volebat: quouscq̃ finẽ venerande crucis subiret: cui⁹ iã xp̃s ĩminere tps oñdit: cũ dixit Hodie ⁊ cras. THEOPHI. Ac si dicat: Quid de morte mea cogitatis? ecce fiet post modicum. Qz ãt dr̃: Hodie ⁊ cras. hoc multos dies significat. sicut ⁊ nos in cõmuni sermone soliti sum⁹ dicere. Hodie ⁊ cras fit hoc qõ fiat ĩ tanta distãtia tpis. Et vt euãgelicũ ꝓmonẽ euidentius exponamus: nõ intelligas q⁹ oportet me hodie ⁊ cras ãbulare: sz si stas ĩ hodie ⁊ cras: ẽide subiũgas: ⁊ seq̃nti die ambulaf̃: siĉ ⁊ pluries nũerãdo ꝓsueiu⁹ dicere die dñica: ⁊ secunda feria ⁊ tertia egrediar. q. ꝓputãdo duas: vt tertia ẽnoteť. sic ⁊ dñs q̃si cõputãdo dicit: Oportet me hodie ⁊ cras: ⁊ postea tertio die ire bierusalẽ. AVGV. de q̃. euã. Uel mystice ab illo hec dicta itelligunt̃. vt referant̃ ad corp⁹ eius qõ ẽ ecclesia. Expellunt̃. n. demonia cũ relictis illis superstitionibus credũt̃ in eũ gẽtes ⁊ pficiunt̃ sanitates cũ ꝛz ꝑcepta ei⁹ posteaq̃ fuerit diabolo ⁊ huic seculo renunciatũ vsq̃ in finẽ resurrectionis: qua tãq̃ tertia ꝓsummabiť: hoc ẽ ad plenitudinẽ angelicã. p corporis ẽt ĩmortalitatẽ pficieť ecclia. THEOPHI. Sed qz illi dicebant ei: Exeas hinc: qz herodes te querit occidere: in galilea loquẽtes vbi regnabat herodes: oñdit q⁹ nõ in galilea: sz in bierusalẽ ꝓdinatũ fuerat ei pati. vñ segt̃: Quia nõ capit ꝓphetã pire extra bierusalẽ. Cũ audis. Nõ capit. i. nõ occet extra bierusalẽ pphetã ĩteremi: nõ putes viz coactiuã iudeis iductã: sz quãtuꝫ ad eoꝝ affectũ sanguis auidũ ꝓueniẽter hoc dicit: velut siges p/donẽ atrocissimũ videṡ dicat. Nõ oz hãc viã in q̃ pdo insidiaf̃ viatorib⁹ ĩmunẽ eẽ a sanguie: sic ⁊ nõ oportebat alibi ẽq̃ vbi morabanf̃ pdones pire dñm pphetaꝝ: nã assueti pphetaꝝ sanguinib⁹: occidẽt ⁊ dñm. vñ segt̃: Bierusalẽ bierusalẽ q occidis pphetas ⁊ lapidas eos q mittũf̃ ad te. BEDA. Bierusalẽ nõ saxa ⁊ edificia ciuitatis. sz habitatores vocat: quã pris plãgit affectu. CHRY. Geminatio. n. vbi miserãtis ẽ: aut nimiũ diligẽtis: nã tãq̃ ad amicã negligẽtẽ amatorẽ ⁊ iõ puniẽdã dñs logt̃. GRECVS. Sed ⁊ nois geminatio vehemẽtẽ repbẽsionẽ oñdit. nã q̃ nouit deum: qũo dei mistros psegtur? CYRIL. Qz aũt cẽnt ĩmemores diuinoꝝ bonoꝝ ostẽdit subdẽs. Quotiẽs volui ꝓgregare filios tuos: quẽadmodũ auis nidũ suũ sub pẽnis ⁊ nolui sti: Quãduxit eos p sapiẽtissimũ moysen: monuit p pphetas. voluit sub alis. i. sub tegmine sue vtutis illos hẽre: at illi caruerũt tã desiderabilib⁹ bonis ĩgrati existẽtes. AVGV. in enchi. Dicit aũt: Ego volui ⁊ tu noluisti. q. d. Illud aggregaui mea volũtate sp efficace: te nolẽte feci: qz ĩgrata sp fuisti. BEDA. Pulchre aũt q herodez de sua nece tractatẽ vulpẽ vocauerat: seipsũ aui ꝓparat: qz vulpes fraudulẽter sp auib⁹ ĩsidias itẽdũt. BASI. Filios ẽt bierusalẽ pullis ĩ nido ꝓparauit. ac si dicat aues q̃ in altũ ꝓsueuerũt volare excepte sũt a nocumentis idisidiãtiũ: tu tũ eris vt pull⁹ egẽs alieno suffragio. Patre igiť auolãte aufereris a nido q̃si ipotẽs ad tutelã: ⁊ debilis ad fugaz. vñ segt̃: Ecce relinquo. ve. deserta. BEDA. Ipsam ciuitatẽ quã nidũ vocauerat ẽt nũc domũ iudeoꝝ appellat. Occiso. n. dño venerunt romani: ⁊ q̃si nidũ vacuũ diripiẽtes: tulerũt eoꝝ locũ: gẽtẽ ⁊ regnũ. THEOPHI. Uel dom⁹ vr̃a. i. tẽplũ: ac si dicat q̃diu vt⁹ erat in vobis: tẽplũ erat meũ: sz postq̃ feciſtis ip sum spelũcã latronũ: nõ ẽ de cetero dom⁹ mea sz vr̃a. Uel domũ dicit totã gẽtẽ iudeoꝝ: iuxta illud: Dom⁹ iacob bñdicite dño. p qõ ostẽdit q⁹ ipse erat q gubernabat eos ⁊ eripiebat ab hostiũ manib⁹. Segf̃: dico ãt vobis: qz nõ videbitis me donec veniat: cũ dicetis: Bñdictus q̃ ve. in no. do.

AVGV. de cõ. euã. Huic narratiõi luce nõ vr̃ aduersari q⁹ turbe dixerũt: Ueniẽte dño ĩ bierusalẽ: bñdict⁹ q̃ venit ĩ noĩe dñi: qz nõdũ illuc venerat: ⁊ nondũ dictũ erat. CYRIL. Discesserat enĩ dñs a bierolymis tãq̃ idignos existẽtes sui pñtia deserẽs: deide mltis miraculis factis rursum bierosolymã redit: vbi ei turba occurrit dicẽs: Osãna filio dauid. Bñdict⁹ q̃ venit ĩ noĩe dñi. AVGV. de cõ. euan. Sz qz nõ dicẽ lucas quo ide tẽ accessĩt dñs: vt nõ veniret nisi eo tpe quo iã illõ diceref̃: perseuerat q̃ppe in itinere suo donec veniat bierusalẽ. De illo suo aduẽtu quo ĩ claritate vẽtur⁹ ẽ hoc significat. THEOPHI. Tũc. n. ⁊ iuiti ꝓfitebunt̃ eũ saluatorẽ ⁊ dñm: q̃ nullus erit ide pfect⁹. Diccns ãt: Nõ videbitis me donec veniat tẽ. ñ significat illã horã: sz tps crucis. q. d. postq̃ crucifixeritis me: ñ ãpli⁹ videbitis me donec iterũ veniã. AVGV. de cõ. euã. Intelligẽd⁹ ẽ q̃ lucas velle ꝓoccupasse añq̃ ei⁹ narratio dñz pduceret bierusalẽ aut eidẽ ciuitati iã approqĩquãtẽ talia rñdisse monẽtib⁹ vt caueret herodẽ: q̃lia matthe⁹ dicẽ eẽ locutũ cũ iã per ueniſſet bierusalẽ. BEDA. Uel dicẽ: nõ me videbitis. q. d. nisi pniaz egeritis ⁊ ꝓfessi fueritis me filiũ oĩpotẽtis pris: ĩ scõo aduẽtu faciẽ meã nõ videbitis.

Capitulum: XIIII.

Et factũ est cũ itraret iesus ĩ domũ cuiusdaz pncipis phariseoꝝ sabbato manducare panẽ: ⁊ ipsi obseruabant euz. Et ecce hõ quidã hydropicus erat ante illũ. Et rñdẽs iesus dixit ad legisperitos et phariseos: Si licz sabbato curare? At illi tacuerũt. Ipse vero apprehensum sanauit eũ ac dimisit. Et rñdens ad illos dixit: Cuius vĩum asinus: aut bos in puteũ cadet: et nõ cõtinuo extrahet illũ die sabbati? Et nõ poterant ad hec respõdere illi.

CYRIL. Quãuis dñs maliciaz phariseoꝝ cognosceret: tñ eoꝝ fiebat cõuiua vt prodesset ꝑsentibus per verba ⁊ miracula. vñ subdiť: Et fã. est cũ intra. in do. cu. princi. pha. sab. mã. pa. ⁊ ipsi obser. eũ si. s. reuerẽtiã legis cõtemneret. ⁊ an quicq̃ prohibitorũz faceret in die sabbati. Itaq̃ hydropico veniente in medium: interrogatione reprehendit insolentiam phariseorum: cum arguere volentium: vnde diciť: Et ecce homo quidã hydropicus erat ante illum. Et respõdens iesus dixit ad legisperitos ⁊ phariseos: si licet sabbato curare? BEDA. Quod dicitur respõdisse iesus: ad hoc respicit quod premissum est: Et ipsi obser. eũ: Dñs. n. nouit cogitatiões hoĩz. THEOPHI. In sua ãt interrogatiõe

veridet eos sicut amẽtes: deo.n. bñdicẽte sabbatũ: ipi phi bẽt opari bona ĩ eo. dies ãt q̃ bonoꝝ opaz ñ admittit: male dicta ẽ. BEDA. Sz merito ĩterrogati tacẽt: qz ꝺ se dictũ qcqd dixerit vidẽt. Nã si licet sabbato curare: q̃re saluatorẽ an curet obſuãt: ſi nõ licet: q̃re ipſo sabbato pecora curãt: vñ ſeq̃t: At illi tacuerũt. CYRIL. Neglectis igr iudeorũz iſidys: liberat a morbo hydropicũ: g metu phariſeorũ remedia ñ poſtulabat pp sabbatuz: ſz ſolum aſtabat vt ex aſpectu mirſt⁹ ei⁹ ſaluaret eũ. Qõ dñs cognoſcẽs nõ poſtulat ab eo ſi vellet ſalu⁹ fieri: ſz ꝓtin⁹ eũ ſanauit. vñ ſequtur: Ipſe vo app̃s. ſana. eũ ac dimiſit. THEOPHI. In quo ñ hoc pſpexit dñs: ne ſcandalizaret phariſeos: ſz vt bñfaciat egẽti remedys: decet.n. nos cũ magna reſultat vtilitas nõ curare ſi ſtulti ſcãdalizent. CYRIL. Sz qz phariſei iep te tacuerũt: ſoluit xps iflexibilẽ eoꝝ ĩprudẽtiã ꝓſideratiõibus ſerys ad hoc vtẽs. vñ ſequtur: Et rñ. ad il. dixit: Cu. ve. aſi. aut bos in pu. ca. z non cõ. ex. il. die ſabbati. THEOPHI. q. d. Si ꝓhibuit lex miſereri ĩ ſabbato: ne curã hẽas fily tui pclitãtis ĩ ſabbato: ſz gd dico fily q̃ñ nec bouẽ ꝑteris ſi pclitãtez videris: BEDA. In quo ſic obſuatores ſuos phariſeos ꝓuicit: vt eoſdẽ ẽt auaritie ꝓdẽnet: g ĩ libatione aĩalis ſue auaricie ꝓſulebãt. Quãto ergo magis xps hominẽ g multo melioꝝ ẽ pecore debuit liberare? AVGV. de cõ. cuã. Cõgruenter ãt hydropicũ aĩali qõ cecidit ĩ puteum ꝓpauit: humore. n. laborabat: ſicut illã mulierẽ quã aligatã dixerat z ipſe ſoluebat ꝓpauit iumento qõ ſoluit vt ad aquã ducat. BEDA. Cõpetẽti g exẽplo ſoluit qõez: vt oñdat eos violare ſabbatũ in ope cupiditatis g eũ violare arguerũt in ope charitatis. vñ ſequtur: Et nõ po. ad hoc rñ. illi: Yſtice ãt hydropic⁹ ꝓpat ei quẽ fluxus carnaliũ voluptatũ exuberãs aggrauat. hydropicus. n. morb⁹ ab aquoſo hũore vocabulum trahit. AVGV. de q̃. euã. Uel hydropicuz recte ꝓpam⁹ diuiti auaro. ſicut. n. ille q̃to magis abũdat humore inordinato: tãto ampli⁹ ſitit: ſic z iſte q̃to ẽ copioſioꝝ diuitys gb⁹ non bñ vtit: tãto ardẽtius talia cõcupiſcit. GREGO. xiiy. mo. Recte g̃ hydropicus ante phariſeũ curat: qz p alteri⁹ egritudinẽ corꝑis ĩ altero exprimit lãguoꝝ ſeu egritudo cordis z mẽtis. BEDA. Bñ ãt ĩ exẽplo bouẽ z aſinũ noãt: vt vl ſapiẽtes z habetes: vel vtrũq; populum ſignificet. ſ. iudeum: iugo legis preſſum: z gentilem nulla ratione domitum: omnes. n. a puteo, concupiſcentie demerſos dominus extrahit.

¶ Dicebat aũt z ad iuitatos parabolã: ĩtendens qũo primos accubit⁹ eligerent: dicens ad illos. Cũ inuitat⁹ fueris ad nuptias nõ diſcũbas in primo loco. ne forte honoratioꝝ te ſit inuitat⁹ ab illo: z veniens is q te z illũ vocauit dicat tibi: da huic locũ: et tũc ĩcipias cũ ruboꝝe nouiſſimũ locũ tenere. Sed cũ vocat⁹ fueris: vade recũbe in nouiſſimo loco. vt cũ venerit q inuitauit dicat tibi: Amice aſcende ſuperi⁹. Tunc erit tibi gloria coram ſimł diſcũbentibus. Qz oĩs qui ſe exaltat humiliabit̃: et qui ſe humiliat exaltabit̃.

AMBRO. Prius curat⁹ ẽ hydropicus in quo fluxus carnis exuberãs aĩe grauabat officia: ſpũs extinguebat ardorẽ Deĩde docet̃ humilitas: dũ in nuptiali appetẽtia loci ſuperioris arcet̃. vñ dr. Di. aũt ad iui. pa. inte. qũo pri. accu. eli. di. ad il: Cũ iui. fu. ad nup. nõ diſ. in pri. loco. CYRIL. Proſilire enĩ ꝓmpte ad honoꝝes g nobis nõ ꝓueniũt: indicat nos temerarios eẽ: z nra facta vitupio replet. vñ ſeq̃t: Ne forte hono. te ſit iui. ab eo: z ve. is q te z il. iui. di. ti. Da. huic lo. z tũc ici. cũ ru. no. lo. tenere. CHRY. Et ſic qõ cõ cupiuit: nequaq; obtinuit ãbitioſus honoꝝis: ſz paſſus ẽ repulſam z ſatagẽs q̃liter abũdet honoꝝib⁹ nõ honoraf̃. z qz nihil ẽ egpollẽs modeſtie: auditoꝝ ad oppoſitũ ꝓducit. Nõ ſolũ ꝓhibet ãbire ꝓmatũ: ſz venari vltia. vñ ſeq̃t: Sz cuz vo. fu. va. re. in no. loco. GREGO. Si enĩ aligs non vult alys p̃locari: nãciſcit̃ hoc ex diuina ſnĩa. vñ ſequtur: At cum ve. q te iui. di. ti. Amice aſcẽ. ſupius. Nec dicẽs nõ grauiter obiurgat: ſz leniter, iniũgit. ſufficit. n. monitio apud diſcretos z ſic ꝓ humilitate aligs coronat̃ honoꝝe. vñ ſeq̃t: Tũc erit ti. glia co. ſi. diſcũbẽtib⁹. BASI. Occupare igit̃ locus vltimũ ĩ quibus iuxta mãdatũ dñicũ ꝓueniẽs ẽ ſz rurſus in hũc ꝓtẽtioſe irruere reprobatũ tãq; iterẽptoriũ ſordis z cauſatiuũ tumult⁹: z de eo mota ꝓtẽtio egparabit, vos litigãtibus de ꝓmatu. Qua pp ſic hic dñs dicit expedit quibusdã ſanciẽti cõmittere accubit⁹ ordinẽ: ſic z in patiẽtia nos mutuo ſuſtinebim⁹ honeſte z ſm ordinẽ oĩa ꝓſequẽtes: nõ ad apparẽtiã pluriũ nec videbimur humilitatez ptractere p vehemẽtẽ ꝓtradictionẽ: magis aũt p humilitatẽ patiẽtiã obtinebim⁹. Mai⁹ ẽ. n. ex repugnãtia ſuphie idiciũ q̃z ex pacto accubitu qñ eũ cũ impio obtinemus. THEOPHI. Nemo aũt putet p̃miſſam xp̃i doctrinã modicã eẽ z idignam culminis dei vbi. nõ enĩ piũ dices eẽ medicũ pollicitũ ſanare podagrã: ictũ vo digiti vel dẽtis dolorẽ nolẽtem curare. Pozro quo pua paſſio vane gl'ie: q̃ vſabat p̃mos quirẽtes accubit⁹? Decebat igit̃ humilitatis magr̃m oẽm ramũ prauitatis radicis ãputare: ſz z illud ꝓſidera: qz pſto cena z paſſione p̃mat⁹ cozã ſaluatore vexãte miſeros opportunitatẽ bẽbat monitio. CYRIL. Oſtẽſo igit̃ tã modico exẽplo ambitioſoꝝ cõtẽptũ: z nõ ambitioſoꝝ exaltationẽ: adiecit magnus quo: gnãlẽ ſnĩaz ꝓferẽs cũ ſubdit̃: Quia oĩs q ſe exal. hu. z q ſe hu. exal. qõ dr ſm diuinũ iudiciũ: nõ ſm humanã ꝓſiudinẽ: ſm quã plures cõcupiſcẽtes honorẽ cõſequunt̃: alyvo ſe humiliantes inglorij remanẽt. THEOPHI. Dorro nõ finaliter nec oĩb⁹ hominib⁹ eſt reuerẽd⁹: g ſe honoribus ingerit: ſed dũ a gbuſdã honoraf̃: alys detrabũt ei: z quãdoqz etiã ipſi honorantes. BEDA. Sed qñ hanc admonitionẽ cuãgeliſta parabolã vocat; breuiter intuendũ gd myſtice ſignificet: quiſquis nuptias chriſti z eccleſie inuitatus adierit: mẽbris eccleſie per fidem coniunct⁹ non ſe extollat. q. ſublimioꝝ ceteris de meritis gloriãdo. Dabit enim locum bonoratioꝝi poſt inuitato cum illoruz qui ſe in chriſto ſecuti ſunt agilitate preĩt: z cũ ruboꝝe noniſſimum locuz tenet quãdo de alys melioꝝa cognoſcẽs quicquid de ſua opinione celſum ſentiebat humiliat. Sed recũbit aliquis i nouiſſimo loco ſm illud: Quãto magnus es: humilia te in oibus. veniens aũt dñs quem humilem inuenerit: amici nomine beatificans aſcendere ſuperius preciper. Quicũq; ergo humiliauerit ſe ſicut puulus: hic eſt maioꝝ in regno celoꝝ. pulchre ãt dr: Tũc erit tibi glia ne nũc q̃rere ĩcipias qõ tibi ſeruat̃ in fine. Põt etiã z hoc in hac vita intelligi: qz quotidie dñs ſuas nuptias intrat: ſuperbos deſpiciens: z humilibus ſepe tãta ſui ſpũs onera preſtans: vt diſcũbentium. i. fidelium cetus eos admirando glorificet. Ex concluſione totius generali que ſubditur manifeſte claret precedentem dñi ſermonem typice intelligeuduz. Neq; enĩ oĩs q ſe coza hoibus exaltat humiliat̃: aut q ſe in cõſpectu hoĩum humiliat exaltat̃ ab eis. ſed qui ſe de meritis eleuat humiliabitur a dño: z qui ſe de beneficijs humiliat: exaltabitur ab eo.

¶ Dicebat aũt z ei q ſe inuitauerat: Cũ facis prandiũ aut cenaz noli vocare amicos tuos: neq; fratres tuos: neq; cognatos: neq; vicinos. neq; diuites: ne forte et ipſi te reinuitẽt: et fiat tibi retributio. Sed cũ facis cõuiuiũ. voca pauperes: debiles: claudos: et cecos. et beat⁹ eris: qz nõ bñt retribuere tibi. Retribuet̃. n. tibi ĩ reſurrectõe iuſtoꝝ.

THEOPHI. Ex duabus ptibus cena cõpositã. s. ex vocantib⁹ z vocatis: ptẽ vocatoꝝ ad bũilitatẽ iã monuerat: ꝑseq̃nter vocantẽ monẽdo remunerat retrahẽs eũ ne gr̃a boium ꝙuuaret. vñ dr̃. Dicebat ãt ei q se inuitauerat: Cuz facis prãdiũ aut cenã: noli vocare ami. tuos: neqz fra. neqz cogna. neqz vicinos diuites. CHRY. Multe cause fũt gbus amicitie fedus ꝓbiť: z illicitas qdem ꝑmittimus. Proponemus ãt nãles z morales. nãles qdem puta pr̃is ad filiũ: fratris ad fr̃es: z aliꝝ huiusmodi. qõ significat dicens: Neqz fr̃es neqz cognatos: morales ãt sũt puta ꝙuua fact⁹ est: aut ꝙuicin⁹ est: z q̃ũ ad hos dicit: Neqz vicinos: BEDA. Fratres igiť z amicos z diuites alterutrũ conuiuia celebrare nõ q̃si scelus iterdicit: sz sicut cetera necessitatis humane cõmercia: ad promerenda vite celestis premia: nil valere oñdit. vnde subdit. Ne forte z ipsi te reinuitent: z fiet tibi retributio. Nõ ait: Et fiet tibi peccatuz. Cui simile est id qõ alibi dicit: Etsi bene feceritis his q vobis bene faciunt que vobis est gratia: Sunt tñ quedã mutua fratrũ vicinorũq; ꝙuuia que nõ solũ in p̃ti retributionẽ: sz z dãnationem ꝓcipiunt in futuro: que aũt collatione oium celebrantur: aut vicibus solent a contubernalibus exhiberi: in quibus ad hoc ꝙuenitur vt feda gerãtur copia vini: z incitetur libidinis diuersa voluptas. CHRY. Non igiť hac specie alys bñficia ꝓferamus: vt nobis retribuãt. Dec. n. frigida est intẽtio: vnde talis amicitia celerius euanescit. Si vo pauperẽ vocaueris: deũ nũq̃ oblũiscentẽ habebis debitorẽ. vnde segtur: Sz cũ facis ꝙuuiũ: voca pauperes: debiles claudos: z cecos. Quãto. n. minor ẽ frater: tãto magis p eũ xp̃s accedit z visitat. Nã qui magnum suscipit sepe pp vanã gloriam facit: sz vtilitas pluries queriť vt promoueať p illũ. Possem qdez plures proponere ob hoc celeberrimos sanctoꝝ colentes: vt illis mediantibus ampliorẽ gratiaz obtineant p̃incipũ. Non igiť illos qneram⁹ qui nobis retribuere p̃nt. Segtur. n. Et beatus eris: qz ñ hñt retribuere tibi. Nõ ergo turbemur: cũ ñ recipim⁹ bñficiũ cõpensationẽ: sz cũ recepimus: qñ si recepim⁹ nõ amplius recipiem⁹ illic: sz si minime retribuat hõ: tunc tibi deus retribuet. vñ segť: Retribueť. n. resurrectione iustoꝝ. BEDA. Etsi oes resurgũt: iustoꝝ tñ resurrectio dr̃: qz in hac resurrectiõe beatos se eẽ nõ dubitant. Ergo q paupes ad ꝙuuiũ vocãt: i futuro ꝓmia recipiẽt. Qui ãt amicos fratres z diuites vocat: recepit mercedẽ suã. Sz si hoc pp deum facit in exẽplum filiozum iob: sicut cetera fraterne dilectionis officia: ipse qui iussit remunerat. CHRY. Sed dicis immundus est pauper z sordidus: laua eũ: z fac tecũ in mẽsa sedere. Si vestes sordidas hz: mũdũ idumẽtũ exibeas, xp̃s accedit p eũ: z tu friuola loq̃ris: GREGO. nisi nus. Nõ g negligas iacẽtes q̃si nullo sint digni: cogita quid sint: z ꝓciositatẽ eoꝝ ũuenies. Saluatoris induerũt imaginẽ: futuroꝝ bonoꝝ heredes regni clauigeri: accusatores z excusatores idonei: non loquentes sed inspecti a iudice. CHRY. Decet g eos surſuz i solario suscipe: si nõ placet saltẽ deorsuz vbi sũt subiugalia z famuli xp̃z suscipias: fiat saltẽ paup editus. vbi. n. ẽ elemosyna: nõ audet intrare diabolus. z si nõ secũ cõsedeas: mitte saltẽ eis de mẽsa fercula ORIGE. Mystice vo qui vanã gloriam vitat: vocat ad spiritale cõuiuium paupes. i. iperitos: vt dicet debiles hoc est lesam cõsciam habẽtes: vt sanet claudos. i. declinãtes a rõne: vt rectas semitas faciãt. Cecos. i. q carent cõtẽplatione veritatis: vt verã lucẽ videãt. Oz aũt dicit. Non possũt retribuere tibi. i. non nouerunt responsum proferre.

Dec cũ audisset qdã de simł discũbẽtib⁹ dixit illi: Beat⁹ q manducabit panez in regno dei. At ipse dixit ei: Homo qdam fecit cenã magnaz z vocauit mltos. Et misit seruũ suũ hora cene dicere inuitatis vt venirẽt qz iã pata sũt oia. Et ceperũt simł oẽs excusare. Primꝰ dixit ei: Villam emi: z necesse habeo exire z videre illaz. Rogo te habe me excusatũ. Et alter dixit: Juga boum emi qnqz: z eo ꝓbare illa. Rogo te habe me excusatũ. Et aliꝰ dixit: Uxorẽ duxi: z iõ nõ possuz venire. Et reuersus seruꝰ nũciauit hec dño suo. Tũc iratꝰ pr̃familias dixit seruo suo: Exi cito in plateas z vicos ciuitatis: z paupes ac debiles: z cecos z claudos itroduc huc. Et ait seruus: Dñe factũ est vt ipasti: z adhuc locꝰ est. Et ait dñs ꝛuo: Exi i vias z sepes et ꝓpelle intrare: vt ipleať dom⁹ mea. Dico aũt vobis q nemo virorũ illoꝝ qui vocati sunt gustabunt cenam meaz. EVSE. Docuerat supra dñs ꝓparare ꝙuuiũ repẽdere nequeũtib⁹: cũ sit recõpẽsandũ in resurrectõe iustoꝝ: z iõ qui dã itelligens vnũ z idẽ eẽ resurrectionẽ iustoꝝ z regnũ dei recõpensationẽ ꝑdictã cõmẽdat. Segtur enĩ: Dec cum audisset qdã. de simul discũ. dixit illi: Bea. q mãdu. panẽ in regno dei. CYRIL. Dõ iste aĩalis erat nõ diligẽter ꝓcipiẽs ea q̃ xp̃s ꝓtulerat: putauit. n. corporeas eẽ remuneratiões sanctoꝝ. AVGV. de ver. do. Uel qz in lõginq̃ iste suspirabat: z panis iste quẽ desiderabat: ante illũ discumbebat. Quis eniz est panis regni dei. nisi qui dicit: Ego sum panis viuus qui de celo descendi: nolite parare fauces: sed cor. BEDA. Sed quia uonnulli hunc panez fidetenus quasi odorando percipiunt: dulcedinem vero eius attigere veraciter gustando fastidiunt. Subiecta parabola dominus talium torporem celestibus epulis dignum non esse redarguit. Sequitur enim: At ille dixit ei: Homo quidam fecit cenam magnam: z voca. multos. CYRIL. Homo iste deus pater est: fm q̃ imagines ad similitudinem veritatis figurantur. CHRY. Quotiens enim punitiuam suaz virtutem indicare vult deus: vrsa pardus: leo: z huiusmodi nũcupatur: quando vero misericordiam exprimere vult: dicitur homo. CYRIL. Dic ergo conditor omnium atqz glorie pater parauit cenam magnam in christo peractam. In nouissimis enim temporibus z quasi in occasu nostri seculi illuxit nobis dei filius: z mortem pro nobis sustinens: dedit nobis proprium corpus comedere: vnde z agnus in vespe imolabať iuxta legẽ mosaycã. merito igiť cena dictũ est paratũ in xp̃o cõuiuiũ. GREGO. in ho. Uel fecit cenã magnã: qz sacietatẽ nobis dulcedinis eterne preparauit qui vocauit multos: sed pauci veniunt: qz non nunq̃ ipsi q ei per fidẽ subiecti sunt: eterno eiꝰ cõuiuio viuendo contradicunt. Hoc autẽ distare inter delicias corporis z cordis solet: q corporales delitie cum non habentur: graue in se desiderium accendunt: cum vero habite eduntur: comedentez protinus in fastidiũ per sacietatem vertunt. At cõtra: spiritales delitie cũ non habẽtur in fastidio sunt: cũ vero habẽtur in desiderio. Sed superna pietas cõtemptas illas delitias ad memorie nostre oculos reuocat: atqz vt fastidium nostrum repellere debeamus inuitat. vnde segtur: Et miłt seruum suum hora cene dicere inuitatis vt venirẽt. CYRIL. Iste seruus qui missus est ipse christus est: qui cum esset naturaliter deus z verus dei filius: exinaniuit seipsuz formam serui accipiens. Missus est autem hora cene: nõ enim a principio verbum patris nostram naturaz suscepit sed in nouissimo tempore. subdit autem: Quia parata sunt omnia. Parauit enim pater in christo bona collata mũdo per ipsum peccatoruz amotionem: spiritussancti participationem. adoptionis splẽdorẽ: ad hoc vocauit xp̃s per euan

gelica documenta. AVGV.de ver.do.Uel aliter: Dō iste mediator est dei ⁊ hois xps iesus. Misit vt venirent in uitati.i.p missos vocati ꝓphetas:q olim ūitabāt ad cenaꝫ xpi:sepe missi sunt ad populū israel:sepe vocauerunt vt ad horā cene venirent. Illi inuitantes acceperunt: cenā repu diarunt:ꝓphetas legerunt:⁊ xpm occiderunt:⁊ tunc nobis cenā nescientes parauerunt. Parata iaꝫ cena.i.immolato xpo missi sunt apostoli ad quos missi fuerant ante prophe te. GREGO.in homē. Per hunc ergo seruū qui a patre familias ad inuitandū mittit:ꝑdicatoꝝ ordo significatur: sepe āt solet euenire:vt psona potens famulus habeat de/ spectum:cūqꝫ p eum dns aliquid mandat: non despicitur persona loquentis serui qz seruatur ī corde mittentis reue rentia dñi. Offert ergo deus quod rogari debuit:non roga re.dare vult quod vix sperari poterat:⁊ tamen simul om/ nes excusant. Sequitur enim. Et cepe.si.om.excusare. Ec/ ce homo diues inuitat:⁊ pauperes occurrere festinant:ad dei inuitamur conuiuium:⁊ nos excusamus. AVGV. de ver.do. Tres āt fuerunt excusationes de quibus subdi tur:ꝓmus dixit ei. Uil.emi.⁊ ne.ba.exi.⁊ vide.illam:ro. te ba.me excusatum. In villa empta dominatio notatur.er go superbia castigatur vitium primus. primus.n.homo do minari voluit:qui dominium habere noluit. GREGO. in ho. Uel per villam terrena substantia designatur: Exit ergo videre illā:qui sola exteriora cogitat pp substantiaꝫ.

AMBRO. Sic igitur emerite militie viro contemnen darum stipendiū ꝓscribit facultatū:q neqꝫ ille q studys ī tentus inferioribus:possessiones sibi terrenas coemit: re/ gnum celi possit adipisci:cum dns dicat. Uende oīa tua ⁊ sequere me. Segtur. Et alter dixit: Juga boum emi gnqꝫ: ⁊ eo probare illa. AVGV.de ver.domini: Quiqꝫ iuga boum sensus carnis huius quinqꝫ numerantur. In oculis visus est:in auribus auditus:in naribus odoratus:in fauci bus gustus: in omnibus membris tactus. Sed quia iuga sunt in tribus prioribus sensibus facilius apparet. Duo sūt oculi:due aures:gemine nares. Ecce tria iuga:⁊ faucibus.i. sensu gustandi geminatio quedaꝫ inuenitur.quia nihil gu stando sapit nisi lingua:⁊ palato tangatur:voluptas carnis que ad tactū pertinet occulte geminat: est ⁊ forinsecus ⁊ ī trinsecus. Dicunt āt iuga bouꝫ:qz p sensus istos carnis ter rena regrunt. Boues.n.terraꝫ versant:hoīes āt remoti a fide terrenis dediti:nolunt credere aliqd nisi ad quod sen su corporis pueniunt gnqꝫ partito. Nō inqt ego credo: ni/ si quod video. Si talia cogitaremus quinqꝫ illis iugis bo/ um a cena ipediremur. vt noueritis aūt istoꝝ quinqꝫ sen/ suū nō delectationē q mulcet:⁊ igerit voluptatē:sꝫ curiosi/ tatē quādā notatā fuisse. Nō ait gnqꝫ iuga boū emi:eo pa/ scere illa:sꝫ eo ꝓbare illa. GREGO.in ho. Corporales ēt sensus qz iterna cōphēdere nequnt:sꝫ sola exteriora agno/ scunt:recte p eos curiositas designat:q dū alienam q̄rit vi tā discutere super sua ītima:nesciens studet exteriora co/ gitare. Sed notādū q ꝑ is q ꝓpter villā ⁊ is q ꝓpter ꝓban/ da iuga boum a cena sui inuitatoris se excusat:humilitatis vba prmisceꝫ.dū.n.dic: Rogo:⁊ venire ptemnit. humilitas sonat in voce:superbia in actiōe. Segt: Alius dixit. Uxorem duxi:⁊ iō nō possum venire. AVGV.de ver.do. Jsta est voluptas carnis q multos ipedit vtinā forīs ⁊ nō ītus. Qui enī dixit: Uxorē duxi:carnē amplexat:carnis voluptatib⁹ iocūdatur: a cena excusat: obseruet ne fame iterna moria tur. BASI. Dicit aūt Nō possuꝫ venire.eo q ītellectus human⁹ vgeus ad mūdanas illecebras debilis ē ad agēdū. GREGO.in homē. Quātis aūt bonū sit cōiugium.atqꝫ ad ꝓpagādā sobolē diuina ꝓuidētia ꝓstitutū: nōnulli tñ p hoc nō fecūditatē prolis:sed desideria expetunt voluptā/ tis. Et iccirco per rē iusta significari pōt:nō incōgrue res in iusta. AMBRO. Uel cōiugiū nō reprehendit:sꝫ ad maio rē honorē vocat ītegritas:qñ mulier inupta cogitat q̄ sit dñi.vt sit sancta corpore ⁊ spiritu:q aūt nupta ē:cogitat que sūt mūdi. AVGV.de v̄.do. Joānes āt dicēs: De qō ē in mūdo cōcupiscētia carnis ē ⁊ cōcupiscētia oculoꝝ.⁊ ambi/ tio seculi īde cepit vbi euāgeliū terminū posuit. Cōcupisce tia carnis.vxorē duxi:ꝛcupiscētia oculoꝝ gnqꝫ iuga boum emi. Ambitio seculi: villā emi. Apte āt in totū cōmemorati sūt gnqꝫ sensus p solos ocl'os:q̄ꝝ ē ī gnqꝫ sēsib⁹ ꝓncipat⁹.p pterea cū ꝓprie ad oculos ptineat visus ipsiꝫ videre p oc gnqꝫ sensus solem⁹ appellare. CYRIL. Quos aūt ītelli/ gemus fuisse eos q rēnuerunt ꝑdictoꝝ cā venire:nisi presby des iudeoꝝ:quos p totā sacrā paginā de bis redargutos es vidē⁹. ORIGE. vel aliter: Di q villā emerūt ⁊ refutāt cenā:sūt q receperūt alia dogmata diuinitatis: nec experti sūt vbū qō possidebāt. Js āt q gnqꝫ paria boū emit.ē q nāꝫ ītellectualē cōtēnit:⁊ sensibilia seqūt. vñ ī corpoream nām cō/ ꝓhēdere nō pōt. Qui aūt vxorē duxit:ē q ꝛiunct⁹ ē carni: voluptatū magis amatoꝝ q̄ dei. AMBRO. Uel tria ge/ nera hoīum a cōsortio isti⁹ cene estimem⁹ excludi:gētiliū:u deoꝝ:⁊ hereticoꝝ:iudei corporali mysterio iuga sibi legis īponūt. Quinqꝫ aūt iuga sunt vboꝝ decē: vel gnqꝫ libri ve teris legis. At vo hereſis velut eua femineo rigore fidei tē tat affectū. Et apl'is dicit auariciā eē fugiēdā: ne ipediti mo re gētili ad regnū xpi puenire nequeam⁹. ergo ⁊ ille q villā emit alien⁹ a regno ē.⁊ ille q iugū:poti⁹ legis q̄ gratie mun⁹ elegit:⁊ ille q se ꝓpter ducēdā excusat vxorē. Segt: Et re/ ser.nūcia.hec dño suo. AVGV.gnto sup geñ.ad litteraꝫ: Nō ꝓpter iferioꝝ sciam de⁹ nūcys idiget q̄si p eos fiet scié tioꝝ:sed nouit oīa stabiliter atqꝫ incōmutabiliter. Dabet aūt nūcios ꝓpter nos ⁊ ꝓpter ipsos:qz illo mō deo parere ⁊ assistere:vt eum de inferioribus consulant:eiusqꝫ iugnis iussis obtēperent bonū est eis in ordie ꝓprie nature. CY RIL. Judeoꝝ autem primatibus vocationē renuentib⁹ sicut ipsi dicebāt: Nūquid aliqs prīcipū credidit in eū: ita gnatus est paterfamilias:quasi eis dignis indignatōe ⁊ ira, vñ segtur: Tūc ira.paterfamilias. BEDA. Nō q̄ ire pas sio diuine substātie accidat:sꝫ talis opatio q̄ in nobis ab ira fit:dei ira ⁊ īdignatio dr̄. CYRIL. Sic ergo īdignat⁹ dr̄ familias ī ꝓncipes iudeoꝝ:⁊ vocati sūt loco eoꝝ q erant de multitudine iudeoꝝ fragilē ⁊ ipotētē mētē hītes. Loquē/ te.n.petro:primo quidē tria milia:deinde gnqꝫ milia credi derunt:⁊ postmodū plūr⁹ ppl's. vnde dr̄: dixit ser. suo. Exi ci.in pla.⁊ vi.ciui.⁊ pau.ac debi.ce.⁊ clau.itro. huc. AM/ BRO. Jnuitat aūt paupes:debiles.⁊ cecos: vt ostendatur q nullū debilitas corporis excludit a regno rariusqꝫ delin quat:cui desit illecebra peccandi:vel q infirmitas pecca/ torū p mīam dñi remittat:vñ mittit ad plateas:vt de latio ribus vitys ad augustā venirēt viā. GREGO.in homē. Quia ergo venire superbi rēnuūt paupes eligunt:dicit.n. debiles ⁊ q iudicio suo apud semetipsos ifirmi sunt.nā pau peres ⁊ q̄si fortes:sūt q positi ī pauptate supbiūt:ceci sūt q nulli⁹ ingeny lumē hīt.claudi sunt:q rectos gressus in ope ratione nō hīt. Sed dū horꝝ vitia in mēbroꝝ debilitate si gnificant sic illi peccatores fuerūt:q vocati venire nolue/ runt:ita hi quoqꝫ q ītitant ⁊ veniūt.sꝫ peccatores supbi re spuunt:humiles eligunt. Vos itaqꝫ elegit de⁹ quos despi/ cit mundus:qz plerūqꝫ ipsa despectio hoīem reuocat ad se metipsum. Et tāto celeri⁹ vocē dei alig audiūt:q̄to ī hoc mūdo nō hīt,vñ delectent. Cū g de vicis ⁊ plateis ad cenā quosdā dns vocat:illū ppl'z designat qui tenere legis vba nam cōuersationeꝫ nouerat. Sed multitudo que exl' israel pp'lo credidit:locū supni cōuiuy non ipleuit. vnde segt: Et ait ser. Dīe fa.ē vt ipe.⁊ adhuc lo.ē. Jntrauit.n.iā frequen tia iudeoꝝ:sꝫ adhuc locus vacat in regno vbi suscipi debe at numerositas gētiū:vñ subdit: Et ait do.ser. Exi in vias ⁊ se.⁊ cō.intra.vt ple. do.me. Cū ꝓuinas suos colligi ex vys

ꝛ sepib⁹ ꝑcepit:agreste ꝑplm.i.gētilē q̄rit. AMBRO.Ut mittit ad vias ꝛ circa sepes:q⁹ hi apti sunt in regno celoꝝ q̄ nullis pūtiū cupiditatib⁹ occupati:ad futura festināt ī quo dā bono volūtatis tramite cōstituti:ꝛ q̄ modo sepis q̄ ab ī cultis culta secernat:ꝛ incursus arceat bestiaꝝ:nozit bona malaq̄ distīguere:ꝛ aduersus tentamēta negtie spiritalis fidei munimē ꝑtendere. AVGV.de ver.do. Uenerūt de plateis ꝛ vicis gētes: veniūt de sepib⁹ heretici. Nā sepes q̄ cōstruūt:diuisiōes q̄rūt.abstrahant a sepib⁹:euellant a spinis:ſz cogi nolūt:volūtate īquiunt nostra ītrem⁹. Non hoc scitur ide volūtas. GREGO.in ho. Qui ergo huius mū di aduersitatibus fracti a dei amoze redeūt.cōpellunt ī trare. Sed valde treméda est snīa que subīfertur: Dico āt vobis q⁹ nemo viroꝝ illoꝝ qui vocati sunt gustabit cenaz meam. Nemo ergo contēnat:ne dum vocatus excusat:cuz voluntatem habuerit intrare non valeat.

¶ Ibant aūt turbe multe cū eo ꝛ conuersus dixit ad illos: Siquis venit ad me: ꝛ non odit patrez suuz: ꝛ matrē ꝛ vxozē: ꝛ filios ꝛ fratres ꝛ sozo res adhuc aūt ꝛ aīam suaz: non potest meus eē discipulus. Et qui non baiulat crucem suam ꝛ venit post me: non potest meus eē discipulus. GREGO.in ho. Ad audita celestia ꝑmia inardescit ani m⁹:iāq̄ illic cupit assistere:vbi se sperat sine fine gaudere: vñ dr. Ibāt aūt tur.mul.cū eo.ꝛ cōuer.dixit ad illos: Si qs ve.ad me:ꝛ nō odit pa.suuz ꝛ ma.ꝛ vxo.ꝛ fi.ꝛ fra.ꝛ sozo. ad huc aūt ꝛ ani.su.nō po.eē me⁹ discipulus. THEOHPI. Quia enī multi comitātiū ipsū nō ex toto affectu ſz tepide seq̄bant:osīdit q̄lē deceat eē suū discipulū. GREGO.in ho. Sz ꝓcōtari libet quō parētes ꝛ carnaliter ꝓpinquos precipimur odisse: qui iubemur ꝛ inimicos diligere. Sed si vim precepti ꝑpendimus:vtrunq̄ agere p discretionem valem⁹:vt eos q̄ nobis carnis cognatiōe ꝓiūcti sūt: ꝛ quos ꝓfios notiꝝ⁹ diligam⁹:ꝛ quos aduersarios ī via dei patimur:odiēdo ꝛ fugiēdo nesciam⁹. Quasi enī p odiuz diligit q̄ carnaliter sapiēs:dū ꝓcaua nobis īgerit:nō audit. AMBRO. Eteni si ꝑpter te dñs sue renūciat mīri dicēs, Que est mr̄ mea:ꝛ q̄ fratres mei:cur tu dño tuo cupias anteferri:Sed nz ignozare nām nz seuire dñs iubet.ſz ita indulgere nāe: vt venereris auctozē: nec a deo parētū amoze desistas. GREGO.in ho. Ut aūt dñs demōstraret hoc erga ꝓfios odiū nō de affectiōe ꝓcedere:ſz de charitate: addidit dicēs:adhuc aūt ꝛ aīam suā. Cōstat ergo q⁹ amando dz odisse ꝓrimū q̄ sic eū odit sicut seipsuz.tūc.n.bñ aīam nr̄az odim⁹:cū ei⁹ carnalib⁹ desideryis nō acgescim⁹:cū eius appetitū frangim⁹:eius volūtatib⁹ reluctamur. Que ergo cō tepta ad melius ducit:quasi p odiū amat. CYRIL. Nō est aūt fugiēda vita:q̄ in cozpoze viuit.ſz fuāda sicut ꝛ paulus fuauit:vt ꝛpz adhuc viuens in cozpoze ꝑdicaret. Sed ꝓciosaz sibi esse fatet. GREGO.in ho. Hoc aūt aīe odiū q̄liter exhiberi debeat manifestat subdēs:Qui nō baiulat crucē suā ꝛ venit p⁹ me:nō pōt me⁹ eē discipul⁹. CHRY. Nō aūt hoc dicit vt trabē sup humeros apponam⁹: sed vt semp mortē pre oculis nr̄is habeam⁹:sicut ꝛ paulus mozie bat quotidie:ꝛ mortē contēnebat. BASI. Crucē etiā tol lens mortē dñi annunciabat dicens: Mihi mūdus crucifixus est:ꝛ ego mundo.q̄ etiaz nos in ipso baptisinate antici pamus:vbi verus hō noster crucifixus est:vt destruat̄ corpus ꝑti. GREGO.in home. Uel q⁹ crux a cruciatu dr̄ duobus modis crucē dñi baiulamus.cū aut per abstinen tiā carnē affligimus:aut p cōpassionem ꝓximi necessitatē illius nr̄am putam⁹:Sed q⁹ nōnulli carnis abstinētiā non ꝓo deo:ſz p inani glia exhibēt: ꝛ ꝓpassionē nō spiritaliter ſz carnal̄r ꝑpendūt:recte addit̄:ꝛ venit post me. Baiulare .n.crucē ꝛ post dñz ire:ē vel carnis abstinentiā:vel ꝓpassio nē ꝓximoꝝ ꝓo studio eterne intentionis exhiberi.

¶ Quis.n.ex vobis volens turriz edificare:nō ne prius sedēs cōputat sumpt⁹ qui necessarij sūt si habeat ad pficiēdū:ne posteaq̄ posuerit fūda mentū: ꝛ nō potuerit pficere:oēs q̄ vident incipiāt illudere ei dicētes. Q⁹ hō cepit edificare ꝛ nō potuit ꝓsūmare? Aut quis rex itur⁹ ꝓmittere bellū aduersus aliū regē: nōne sedēs pri⁹ cogitat si possit cū decē milib⁹ occurrere ei qui cū viginti milib⁹ venit ad se? Alioquin adhuc illo lōge agēte:legationē mittens rogat ea q̄ pacis sūt. Sic ergo omnis ex vobis qui nō renūciat omnibus q̄ possidet:nō potest meus esse discipulus. GREGO.in ho. Q⁹ sublimia ꝑcepta data sunt: ꝓtin⁹ cō paratio edificāde sublimitatis adiūgitur cū dr̄. Quis.n.ex vobis vo.tur.edifi.nōne ꝓus sedēs cō.sum.q⁹ necess.sunt: si habe.ad pficiendū: Dē.n.qō agim⁹:puenire p studiū ꝓsiderationis debem⁹. Si igit̄ humilitatis turrim ꝓstruere cupimus:ꝓus nos ꝑparare ad aduersa huius seculi debemus. BASI. Uel turris ē alta speculatio ad custodiā ciuitatis ꝛ ꝓceptionē hostiliū occursuū apta:ad hui⁹ instar nobis datus ē intellect⁹ ꝓseruatiu⁹ bonoꝝ:ꝑmeditatiu⁹ ꝓrioꝝ.ad huius edificationē ꝑcipit dñs sedentes ponere calculū:si suppetat facultas ad finē. GREGO.nisen⁹: Insistendū est n.vt cuiuslibz ardui ꝓpositi termin⁹ attigat̄ varys augmentis mādatoꝝ dei ꝓsumando opus diuinū:nā neq̄ lapis vn⁹ ē tota turris fabrica.neq̄ vnicū mandatū ducit ad aīe pfectionē. Sz fundamentū opz subsistere ꝛ ſz aplm insup apparatus ē auri ꝛ argēti ꝛ ꝑcioſoꝝ lapidū apponēdus. vñ sb dit̄: Ne postea q̄z posuerit fundamentū ꝛ nō potuerit pficere:oēs q̄ viderint īcipiant illudere ei dicentes: q⁹ hic hō cepit edificare:ꝛ ñ potuit ꝓsūmare. THEOPHI. Nos.n. debemus ponere fundamentū.i.seq̄ xpi initiū: ꝛ finez non ꝑponere: sicut illi de q̄bus ioānes dicit q⁹ multi ex discipulis eius abierunt retrorsuz. Uel fundamentū intellige doctrinalē ꝓmonē.puta de abstinētia. Opus ē igit̄ ꝑdicto fundamento opationis edificiuz:vt pficiat̄ nobis turris fortitudinis a facie inimici. Alioqn derideā hō a videntib⁹ cuz taz hoībus q̄z demonibus. GREGO.in ho. In bonis.n. operationibus intenti nisi ꝓtra malignos spiritus sollicite vigilemus:ipsos irrisozes patimur quos ad malum ꝓsuasores habemus. Sz ex mīozi ad maius ſmilitudo ſubditur: vt ex rebus minimis maioza pēsent̄. Nā segtur: Aut quis rex iturus cōmittere bellū aduersus aliū regez:nonne ꝓus sedēs cogitat si possit cū decē milibus occurrere ei:q⁹ cū viginti milibus venit ad se: CYRIL. Incūbit.n.nobis pre liū ꝓtra spiritalia negcie in celestibus. Urget āt nos ꝛ alioruz hostiū multitudo:carnale flagitiū lex seuiens in membris nr̄is:ꝛ varie passiones hoc ē dira hostium multitudo. AVGV.de que.euā. Uel decē milia ꝓliaturi cū rege qui bz viginti milia significant ſmplicitatez xpiani hoīs dimicaturi cuz duplicitate diaboli. THEOPHI. Est āt rex pctiū regnans in nostro mortali cozpoze:ſz ꝛ noster intellectus creatus ē rex:q̄ si repugnare velit peccato: toto aīo cogitet secū. Nā demones sunt peccati satellites qui vident viginti miliū numero precellere decē miliā nostrū:q⁹ cum incozpozei sint nobis cōparati cozpozeis multo maiozem fortitudinem habere censentur. AVGV.de que.euan. Sicut āt de turri non perfecta per opprobrium deterrit dicentiuz:quia hic homo cepit edificare:ꝛ non potuit con-

summare sic in rege cū quo dimicandū est ipsam pacez ac/
cusauit cū subdit: Aliogn adhuc illo longe agēte legationē
mittens rogat ea que pacis sunt. Significans ēt minas im
minentuz tentationū a diabolo nō sustinere eos q renūci/
ant oībus q̄ possident: t pacē cum eo facere ꝫsentiendo illi
ad cōmittendū peccata. GREGO. vl' aliter. In illo tre
mēdo examine cū rege nr̄o ex equo ad iudiciū nō venim⁹:
decē milia qppe ad vigintimilia: simplū ad duplū sunt. Cū
duplo ergo exercitu ꝫ simplū venit: qz nos vix in solo ope
pparatos sil'de ope t cogitatiōe discutit. Dū q̄ adhuc lōge
est: qz adhuc pūs p iudiciū non videt. mittamus ad euz le/
gatiōz lachrymas nr̄as: mificordie opa: hostias placatiōis:
hec est nr̄a legatio: q̄ regē venientez placat. AVGV. ad
letū. Quō aūt ptineant iste silitudines ipse occasione satis
apuit dicēs: Sic q̄ oīs ex vobis q nō renunciat oībus q̄ pos
sidet: nō potest meus esse discipulus. Itaqz sūptus ad turriz
edificandā: t valentia decē miliuz aduersus regē q viginti
mil[illegible] aliud est q̄z vt renūciet vnusqsqz oībus que
sunt eius. Prelocutio āt supioz cū extrema locutione con/
cordat: ī eo.n. q̄ adhuc renunciat oībus q̄ sunt eius ēt illud
ptinet: vt oderit patrē suuz aut matrē t vxorē t filios t fra
tres t sorores: adhuc t aīam suaz. Oia.n. hec ppria alicui⁹
sunt q̄ plerunqz iplicant t ipediunt ad obtinenda nō ista p/
pria tpaliter trāsitura sz ī eternū māsura cōmūia. BASI.
Est āt intētio dñi p exēpla pdicta: nō vtiqz pbere ptātē ei⁹
discipulū fieri vel nō fieri sic licet: vel nō inchoare fūdamē
tum vel tractare pacē: sz oīndere ipossibilitatē diuini bene
placiti obtuandi iter distrahentia aīam inter q̄ piclitat fa
cta venalis ab astutys demōis. BEDA. Distat át iter re
nunciare oībus: t relinq̄re oīa. paucoz.n. pfectoz est relin
quere oīa: hoc ē curas mūdi postponere: cunctoz āt fideli/
um est renunciare omnibus. hoc est sic tenere que mundi
sunt: vt tamen per ea non teneantur in mundo.

¶ Bonū est sal. Si autez sal euanuerit: in quo cō
dietur? Neqz in terrā: neqz in sterquiliniuz vtile
ē: sz foras mittet. Qui hz aures audiēdi audiat.

BEDA. Dixerat superius turrim virtutum non solum
ꝫsummandā: sz ēt inchoandā: ad quod ptinet qō dicit: Bo
nuz est sal. Bonū est sale sapiētie spiritalis cordis archana
ꝫdire: imo cum apostolis sal terre fieri. EVSE. Sal.n. ex
substantiā qdez ex aqua ꝫstat t spiritu modicum qd terre
streitatis participans. desiccat āt fluidam nāz corruptoz
corpoz: vt mortua corpora cōseruet. Merito igitur disci/
pulos suos cōpat sali: eo q̄ ipsi regenerati sunt p aquam t
spiñ. Tūqz toti spiritaliter viuerent t non ex carnē ad mo
dum salis corruptā vitaz hoīum in terra degentiū ꝫuerte
bant: t vtuosa vita suos sequaces oblectando condiebant.
THEOPHI. Nō soluz āt eos q donati sunt magistra/
li grā: sz ēt idiotas exposcit ad modū salis fieri vtiles pxi/
mis. Si vo q futurus ē vtilis alys fiat reprobus: iuuari nō
poterit. vñ segtur: Si āt sal euanuerit: in quo cōdiet. BE
DA. q.d. Si qs semel ꝫdimēto vitatis illumīatus ad apo
stasiā redierit quo alio doctore corrigetur? qui. s. eā quā ip/
se gustauit sapie dulcedinē? vl' aduersis seculi pterrit⁹? vl' il
lecebris illect⁹ abiecit. vñ segtur: Neqz ī terrā: neqz ī ster/
quiniū vtile ē: sz foras mittet. Sal.n. cum ad ꝫdiēdos cibos
carnesqz siccādas valere desierit: nulli iā vsui aptum erit.
Neqz.n. in terrā vtile ē: cui⁹ iniectu germinare ꝓhibetur:
neqz ī sterquiliniū agriculture pfuturz: sic q̄ post agnitionez
vitatis retrocedit neqz ipse fructū bōi opis ferre: nec alios
excolere valet: sz foras mittēd⁹ ē: hoc ē ab ecclesie vnitate
secernēdus. THEO. Verum quia sermo parabolicus t
obscurus erat: excitans dñs auditoz ne qualitercunqz
accipem qō dictū ē ō sale subdit: Qui hz aures audiēdi au/
diat. hoc ē si cui sapia inest intelligat. Aures enī hic cogno/
scitiuā vim aīe t aptitudinem itelligēdi accipe debemus.
BEDA. Audiat etiaz non contēnendo: sed obediendo t
faciendo que dicit

CA. XV.

Rant aūt appropinquātes ei publi
cani t peccatores vt audirēt illū: et
murmurabāt pharisei t scribe dicē
tes: Quia hic peccatores recipit et
māducat cū illis. Et ait ad illos pa/
bolā istā dicēs. Quis ex vobis homo qui hz cē/
tū oues: t si pdiderit vnā ex illis nonne dimittit
nonagintanouē in deserto: t vadit ad illā: q̄ perie
rat donec inueniat eā? Et cū inuenerit eaz: impo
nit in humeros suos gaudens t veniens domū
cōuocat amicos t vicinos dicēs illis: Cōgratu
lamini mihi: quia ināeni ouē meam que perierat.
Dico vobis q̄ ita gaudium erit in celo sup vno
peccatore penitentiam agente: q̄z supra nona/
gintanouem iustis qui non indigent penitentia.

AMBRO. Didiceras in supioriby⁹ secularib⁹ occupatiōi/
bus nō teneri: caduca nō pferre ppetuis. Sed qz fragilitas
humana firmū negt in tāto seculi lubrico tenere vestigiū:
ēt aduersus errorē remedia tibi bon⁹ medic⁹ demōstrauit:
spez venie iudex misericors nō negauit. vñ subdit: Erāt āt
appropinquantes ei publi. t pecca. vt audi. eū. GLO. i. q̄ publica ex/
gūt vectigalia vel ꝫducūt: t q̄ lucra seculi p negocia sectāt.
THEOPHI. Doc enī exeqbāt cui⁹ cā carnē susceperat:
admittēs peccatores: sic medic⁹ egrotātes. Gz pharisei ve
criminosi huic pietati murmurare cōpensabāt. vñ segt: Et
murmu. pha. t scri. di. qz hic pec. re. t mā. cum illis. GRE
GO. in hom. Ex q̄ re colligit qz vā iusticia ꝫpassiones hz:
falsa ōdignatōz: q̄uis t iusti soleāt recte peccatoriby⁹ idigna
ri. sz aliud ē qō agit typo supbie: aliud qō çelo disciplīe: qz
iusti t si foris increpatiōes p disciplinā exaggerāt: it⁹ tñ dul
cedinē p charitatē fuāt. Preponūt sibi in aīo ipsos plerūq
quos corrigūt qō agētes p disciplinā subditos t p humilita
tem custodiūt semetipsos. At ptra hi q de falsa iusticia sup
bire solēt: ceteros quoqz despiciūt: nulla ifirmantibus mi
sericordia condescendunt. Et quo se peccatores esse non
credunt: eo deterius peccatores fiunt: de quoz numero
pharisei erant: qui dyudicantes dominum q̄ peccatores
suscīperet: arenti corde ipsum fontem misericordie repre/
hendebant: Sed qz egri erant ita vt egros se esse nescirent;
quatenꝰ quod erant agnoscerent: celestis medicus blandis
eos fomentis curat. Sequitur enim. Et ait ad illos para/
bolam istam dicens: Quis ex vobis homo: similitudinem
dedit: quā in se homo recognosceret: t tamen ad auctorem
hominum pertineret. qz enim centenarius pfectus est nu/
merus: ipse centum oues habuit cum sanctoz̄um angelorū
t hominum naturam possedit. vnde subdit: Qui habet cen
tum oues. GYRIL. Hinc percipe latitudinem regni sal/
uatoris nostri. Dicit enim oues esse centum: referens nume
rum subiectarum sibi rationalium naturarum ad integras
multitudinem. Est enim centenarius numerus perfectus
ex decem decadibus constitutus. Sed ex his vna oberra/
uit. scilicet genus humanū quod terrā colit. AMBRO.
Diues pastor cuius nos omnes centesima portio sumus.
vnde sequitur: Et si perdiderit vnam ex illis. GREGO.
Una ouis tunc perit: quando peccando homo pascua vite
reliquit. In deserta autem nonagintanouez remanserant
qz rōnalis creature numerus. angelorum videlicet t homi
num: qui ad videndū deum condit⁹ fuerat: percunte boie
erat ūminutus. vnde segtur. Nōne dimittit nonagintanouē

in desertò.qz.s.angelozꝫ chozos reliquit in celo. Tunc autē homo celū deseruit:cū peccauit. Et vt pfecta summa ouiū itegraret in celo:homo pditus q̄rebat in terra.vñ sequtur. Et vadit ad illā q̄ perierat donec inueniat illaz. CYRIL. Nūquid aūt seruiens in reliquas motus est pietate vnius: nequaq̄. Sunt.n.ille in tuto circūsepiēte illas potētissima dextera:sz magis oportebat misereri pereūtis:ne īperfecta videret residua multitudo. Una.n.reducta sortiē cētenarius ppriā speciē. AVGV. de que.euan. Uel illas nonagintanouē dixit quas reliquit in deserto superbos significās quibus ad pfectionē vnitas deest.cū enī q̄sq̄ a vera vnitate diuellitur:supbe diuellitur:siue quippe potestatis esse cupiens:non sequit vnū quod ē deus. vni aūt deputat oēs per pniam recōciliatos que humilitate obtinet. GREGO. ad gregez vrgendo:sed supponens homero z portans clementer annumerauit gregi.vñ sequtur: Et cū inuenerit ouē imponit in humeros suos gaudens. GREGO.in home: Ouē humeris suis īposuit:quia būanā naturā suscipiēs peccata nostra ipse portauit. Inuenta aūt oue ad domūredit: quia pastoz nr reparato homine ad regnum celeste redyt. vnde sequit: Et veniens domū ꝓuocat amicos z vicinos dicens illis:Congratulamini mihi qz inueni ouē meā q̄ perierat.amicos z vicinos vocat angelozꝫ chozos:qz amici eius sunt:qz volūtatē eius ꝓtinue in sua stabilitate custodiunt. Vicini quoq̄ eius sunt:qz claritatē visionis illius sua assiduitate perfruuntur. THEOPHI. Superne igit virtutes oues dicūtur in eo ꝙ omnis natura creata aspectu dei bestialis est. In eo vero ꝙ rationalis est:amici z vicini dicūtur. GREGO.in ho. Et notandū ꝙ non dicat. Congratulamini inuēte oui:sed Mihi:quia videlicet eius est gaudiū vita nostra:z cum nos ad celū reducimur:solēnitatem letitie illius īplemus. AMBRO. Angeli aūt quoniā sunt rationabiles:non imerito hominū redemptionē letantur. vnde sequitur. Dico vobis ꝙ ita gaudiuz erit in celo super vno peccatore penitentiā agente q̄ supra nonagintanouez iustis qui non indigent penitentia. Hoc proficiat ad incentiua probitatis:si vnusquisq̄ conuersionem suam gratam fore credat cetibꝰ angelozꝫ:aut quozꝫ affectare patrociniū aut vereri debet offensaz. GREGO.in home. Plus aūt de querēs peccatozibus q̄ de stantibus iustis in celo gaudium esse fatetur:quia plerunq̄ hi qui nullis se oppressos peccatozꝫ molibus sciūt:stant quidem in via iustitie:sed tamen ad celestem patriam anxie non anhelant:z plerūq̄z pigri remanent ad exercenda bona ꝓcipua:qz securi sibi sunt ꝙ nulla cōmiserint mala grauioza. At contra nonnunq̄ bi qui se aliqua illicita egisse meminerunt:ex ipso suo dolore cōpuncti ad amorē dei inardescūt. Et qz errasse se a deo ꝑsiderant dāna precedētia lucris sequentibus recompensant. Maius ergo gaudiū fit in celo:quia z durꝫ in prelio plus cū militē diligit:qui post fugā reuersus hostē fortiter ꝓmit: q̄ euz qui nunq̄ terga prebuit z nunq̄ aligd fortiter fecit. Sic agricola illā āpliꝰ terrā amat:que post spinas vberes fruges profert:q̄ eam que nūq̄ spinas habuit:z nunq̄ fertilem messez producit. Sed inter hec sciendū ē: quia sunt pleriq̄ iusti in quoruz vita tantuz est gaudiuz:vt eis queli bet peccatorum penitentia ꝓponi nullatenus possit: Unde ergo colligendum quantū deo gaudium faciat quādo bene militer plāgit iustus.si facit in celo gaudium:qñ hoc quod male gessit:per penitentiā dānat iniustus.

¶ Aut que mulier hās drachmas decem: si perdiderit drachmā vnā:nōne accēdit lucernā z euertit domuz z querit diligēter:donec iuēiat eā: Et cum inuenerit:cōuocat amicas z vicinas dicens Cōgratulamini mihi:quia inueni drachmā quā pdideraz. Ita dico vobis: qz gaudiū erit cozam āgelis dei sup vno peccatoze penitentiā agente.

CYRIL. Per precedentē parabolā in qua genus humanum dicebat ouis erratica: docebamur nos fore creaturā sublimis dei q̄ fecit nos z nō ipsi nos:cuius pascue oues sumus:subiungit secunda parabola: q̄ genus humanū cōparat drachme q̄ peryt. Per quā oīndit nos ad silitudinem z imaginē regiaz factos eē.s.sūmi dei. Ua drachma nūmus est ipressaz hās regiam figuraz.vñ dr: Aut que mulier hās decē drachmas. GREGO.in home. Qui signatur p pastorē:ipse p mulierē:ipse.n.deus:ipse z dei sapiētia. Angeloruz āt hoīum nāz ad cognoscendū se dās ꝓdidit:z ad similitudinē suam creauit. Decē ergo drachmas habuit:qz nouem sunt ordies angelozꝫ:sz vt cōpleret electoz numerus: hō decimus est creatus. AVGV. de que.euā. Uel in nouē drachmis sic z in nonagintanouez ouibus ponit eoz significationem q̄ de se presumentes:peccatozibus ad salutē redeuntibus se preponūt. vnum.n.deest z a nouez vt decē sint:z a nonagintanouē vt centum sint:cui vni deputat oēs per penitentiā reconciliatos. GREGO.in ho. Et qz imago exprimit in drachma:mulier drachmā pdiderat:quando homo qui ꝓditus ad imaginem dei fuerat:peccādo a similitudine sui cōditoris recessit. Et hoc est quod subditur. Si perdiderit drachmam vnam nonne accendit lucernā: Accendit mulier lucernaz qz dei sapia apparuit i humanitate. Lucerna quippe lumen in testa est:lumen vero i testa est diuinitas i carne. Accēsa āt lucerna. Sequitur: Et euertit domū. Qz.s.moxvt eiꝰ diuinitas p carnē claruit:omnis se nostra ꝓscientia ꝓcussit: qz euersionis sermo non discrepat in eo ꝙ in alys codicibus legit Emūdat: qz prauа mēs si non prius pre timore euertit:ab asuetis vitys non mūdatur.euersa āt domo:inuenitur drachma. Sequitur.n. Et q̄rit diligenter donec iueniat.qz.s.cū perturbatur ꝓscia hoīs reparatur in hoīe similitudo ꝓditoris. GREGO.nazanzenus: Inuenta aūt drachma:celestes virtutes facit pticipes gaudy:q̄s ministras dispēsationes fecit.vñ sequtur: Et cū inuenerit conuocat amicas z vicinas dicēs:Congratulamini mihi qz inueni drachmam quam pdideram. GREGO. in home. Superne.n.virtutes tanto diuine sapiētie iuxta sunt:q̄to ei p gratiam continue visionis appropinquant.

THEOPHI. Ul amice sūt vt exequētes volūtatē ipiꝰ vicine vo vt ico:pozee. vl fozte amice ipsius sūt oēs supne vtutes:vicine vo sūt ppīgozes.s.throni cherubi z seraphin.

GREGO.nisenꝰ. Uel aliter. Doc reoz dām nobis ꝓponere in īquisitiōe pdite drachme: qz nulla nobis a ceteris virtutibus vtilitas ꝓuenit q̄s drachmas vocat: q̄uis pstō sint oēs vna sola deficiente anime viduate:qua.s.diuine similitudinis nitorē sortitur:ꝓpter qō ꝓmo quidē iubet lucernā accendere.s.verbū diuinū qō absconditа patefacit. Uel forsan penitentie lampadē:sz in domo ppria.i.i seipso z in sua ꝓscientia oportet pquirere drachmā pditam.i.regis imaginē:que nō penitus ōperyt:sed est tecta sub fimo: q̄ significat carnis contagia:q̄bus studiose absterſis.i. diligentis per solertiā vite elucescit qō queriē. vnde oportet ipsā q̄ inuenit gratulari.necnō ad participia gaudy vocare vicinas .i.cōtubernales virtutes.i.rationabilē z concupiscibilez.z innatū iracundie affectum. Et sique sint tales vires circa animam considerate:quas docet gaudere in domino:deinde concludēs parabolam subdit: Ita dico vobis: gaudium erit angelis sup vno peccatoze penitentiā agente. GREGO.in ho. Penitentiā agere est preterita mala plangere: z plangenda non perpetrare.nam qui sic alia deploraꝫ: vt tamē alia cōmittat:adhuc pniaz agere aut ignoraꝫ aut dissimulat. Cogitādum est etiā vt per hoc conditoꝛi suo satis-

faciat: vt q cõmisit, phibita sibi: abscidere debeat et ꝓcessa. ꝛ se rephẽdat i minimis: q se meminit in maximis deligsse.

¶ Ait autem: Homo quidã habuit duos filios ꝛ dixit adolescẽtioꝛ ex illis patri: Pater da mihi portionẽ substãtie que me ꝓtigit. Et diuisit illis substantiã. Et nõ post multos dies cõgregatis omnibus adolescẽtioꝛ fili⁹ pegre, pfectus est i regionẽ lõginquã: ꝛ ibi dissipauit substãtiã suã viuẽdo luxurioſe. Et postq̃ oia cõsũmassz: facta ẽ fames valida in regione illa: ꝛ ipse cepit egere. Et abijt ꝛ adhesit vni ciuium regionis illius: ꝛ misit illum in villaz suã vt pasceret porcos. Et cupiebat implere vẽtrem suũ de siliquis q̃s porci manducabant: ꝛ nemo illi dabat.

AMBRO. Tres ex ordine lucas parabolas posuit. Quis q̃ perierat ꝛ inuẽta est: dracbma perierat ꝛ inuẽta est. filius q erat mortuus reuixit: vt triplici remedio prouocati vulnera nr̃a curemus. Christus vt pastor te suo corpore vehit, q̃rit vt mulier ecclesia: recipit de⁹ pater: ꝑma misericordia: secũda suffragatio: tertia reconciliatio. CHRY. Est ẽt inter pabolas supradictas rõ distinctionis ꝛ psonas vel mẽtes peccantiũ: vt pater filiũ recipiat penitẽtẽ q arbitrꝝ sui libertate vtit̃ vt cognoscat vñ ceciderit. Pastor vero ouez errantẽ ꝛ non sapientẽ reuerti regrat: ꝛ humeris suis referat: irrationabili aĩali iprudentẽ hoiem cõparans: q alieno dolo circũuentus errauerat sicut ouis. Presens ergo parabola ꝓponit cũ dr̃: Ait ãt. Homo qdaz habuit duos filios. Sunt q dicant ꝺ duobus filys istis seniorẽ angelos esse: iuniorẽ vo hoiez ponunt: q in longinquã peregrinationẽ abierit: qñ in terrã de celis ꝛ padiso cecidit: ꝛ aptant ꝓsequẽtia respiciẽtes ad cãm vel statũ ade. sz hic sensus pius qdez vr̃: nescio tñ si verus sit: qz iunioꝛ filius ad penitẽtiã venit sua spõte recordatus ꝓterite abũdantie patris sui. Dñs ãt veniens ad pniam vocauit humanũ genus dũ sponte sua regredi vnde ceciderat non cogitaret. deinde senioꝛ filius i reditu ꝛ salute fratris sui tristat̃: cũ dñs dicat leticiã eẽ apõ angelos sup vno peccatore pniam agente. CYRIL. Quidã vo p seniorẽ filiũ dicunt significari israel ſm carnẽ: p aliuz vo qui discessit a patre: describit̃ multitudo gentiũ. AVGV. de que. euã. Dic q̃ hõ bñs duos filios: deus bñs duos populos intelligit̃: ꝛ tanq̃ duas stirpes generis hũani: vnã eoꝝ q pmanserunt in vnius dei cultu: alterã eoꝝ q vsq; ad colendũ idola deseruerunt deũ. Ab ipso ergo exordio creature mortaliũ: maioꝛ filius ad cultũ vnius dei ptinet: mioꝛ ãt petit vt sibi ps substãtie que eũ tangeret daret̃ a pr̃e. vñ sequit̃: Et dixit adolescẽtioꝛ ex illis patri: Pr̃ da mihi portionẽ substantie q̃ me ꝓtingit. tanq̃ aĩa ptãte sua delectata id qõ illi ẽ viuere. intelligere: meminisse vel ingenio alacri excellere petit q̃ diuina sunt munera. hec ãt in ptãte sua accepit p libez arbitriũ. vñ sequit̃: Et diuisit illi substantiaz. THEOPHI. Nois substãtia rationalitas est: quã ꝓcomitat̃ libertas arbitry: ꝛ filr̃ quecũqz dñs dedit nobis ꝓ substantia nr̃a putabit̃: vt celũ terra ꝛ vniuersa creatura: lex ꝛ prophete. AMBRO. Vides ãt q ꝺiuinũ patrimonium petentibus dat̃: nec putes culpã patris q adolescẽtioꝛi dedit nulla dei regno ifirma etas: nec fides grauat̃ ãnis. Ꝑpe certe se iudicauit idoneum q poposcit: atqz vtinã nõ recessisset a patre ipedimentũ nescisset etatis. Sequitur. n. Et ñ post multos dies congregatis oibus adolescẽtioꝛ filius pegre, pfectus est i regionẽ longinquã. CHRY. Minoꝛ filius in regionẽ longinquã, pfectus est nõ localr̃ a deo decedẽs: q vbiqz ẽ: sz affectu. fugit. n. deũ pctoꝛ: vt a longinquo stet. AVGV. de ver. do. Quisquis. n. ita vult esse similis deo vt fortitudinẽ suam ad illaz custodiat: nos ab illo recedat ei coherendo vt custodiat filitudinẽ ꝛ imaginẽ ad quã factus est. Porro si quisse vult imitari deum vt quõ deus non hz a quo regat̃: sic ipse velit sua potestate vti: vt nullo regente viuat: qd restat: nisi vt recedẽs a vitate vanescat?

AVGV. de que. euan. Qõ ãt nõ post multos dies factũ: vt ꝛgregatis oĩbus pegre, pficisceret in regionẽ longinquã: que est obliuio dei. hoc ẽ qz non multo post instinctionẽ humani generis placuit aĩe p libez arbitriuz ferre iocũ velut quandã potentiaz nature sue: ꝛ deserere eũ a quo ꝺdita est fides de viribus suis: q̃s vires tanto ꝓsumit ciꝰ: q̃to eum deseruit a quo date sunt. vñ sequit̃: Et ibi dissipauit substantiã suaz viuendo luxurioſe. Luxuriosam vocat pdigã vitaz vocat amantẽ fundere atqz spaciari pẽpis exterioribus intus inanescentez: cum ea qsqz sequit̃: q ad alia procedunt: ꝛ relinquit eum g sibi est interioꝛ. vñ sequit̃: Et postq̃ cõsummasset oĩa: facta ẽ fames magna in regione illa. Fames est indigentia vbi veritatis. Segtur: Et ipe cepit egere. AMBRO. Merito egeꝛ cepit: q thesauros sapientie ꝛ scie dei: diuitiarũqz celestiũ altitudinez dereliqꝰ. Sequit̃: Et abijt ꝛ adhesit vni ciuiũ regionis illius. AVGV. de que. cuã. Unus ciuiuz regionis illius aligs acertus princeps est ad militiã diaboli ptinens: cuius villa est mundus ptãtis ipsius. de qua segtur: Et misit illũ in villã suam vt pasceret porcos. Porci sunt ĩmundi spũs q sub ipo erãt. BEDA. Porcos ãt pascere: est ea qbus ĩmundi spũs gaudent: opari. Segtur: Et cupiebat ĩplere ventrẽ suum de siliquis q̃s porci manducabant. AMBRO. Siliqua genus leguminis est: intus ianis: foris mollis: quo corpus nõ refici: sz impletur: vt sit magis oneri q̃ vsui. AVGV. de que. euã. Silique ergo qbus porcos pascebat: seculares doctrine sunt: steriles: vanitatẽ psonantes: ꝺ qbus laudes idoloꝝ fabularũqz ad deos gentiũ ptinẽtiũ vario ſmone atqz carminibus pcrepant: qbus demonia delectant̃. vñ cũ iste satiari cupiebat: aliqd solidũ ꝛ rectuz qõ ad beatã vitaz pueneret ĩuenire volebat i talib⁹ ꝛ nõ poterat. vñ segtur: Et nemo illi dabat. CYRIL. Sed cũ iudei multipliciter arguntur in sacra scriptura de multis criminib⁹: quõ populo illi conuenient verba maioris filij dicentis: Ecce tot annis seruio tibi: ꝛ nunq̃ mandatũ tuuz ꝓteriui. Est ergo hic sensus parabole: Arguentibus eum pharisei s ꝛ scribis q̃ recipiat peccatores: proponit pñtem parabolam: in qua hominẽ vocat deum: qui pater est duoꝝ fratrum: iustoꝝ. i. ꝛ peccatoꝝ quoꝝ primus gradus est iustorum ab initio iusticiã sequentium. scõus gradus est hoĩum p penitentiam ad iusticiã reductoꝝ. BASILI. Facit ẽt ad antigonis ꝓsistẽtiã magis aĩus senilis ꝛ grauitas q̃ canicies capilloꝝ: nec qui ſm etatez ẽ iuuenis icrepat̃: sz iuuenis moribus q ſm passiões vituit. TYTVS. Abyt ergo adolescentioꝛ nondũ adultus mẽte: petitqz a patre id qõ ei de hereditate ꝓtingit: vt. i. nõ ex necessitate fuiat: sumus. n. aĩalia rationalia liberuz arbitriũ habentia. CHRY. Dicit ãt scriptura diuidere patre vere ꝛ ppetue sunt opes aĩe bene vtenti. Que. n. ex deo ẽ in prima natiuitate hoĩbus substantia rationalis eq̃liter cunctis nascentibus datur. De subsequenti aũt conuersatione vnusquisqz plus aut minus huius substantie possidere iubetur: dum vnus ea que sumpserit patris esse credens: quasi paterna custodit: alius sicut ꝓprie possessionis licentia dissipandis abutitur: Ostenditur autem libertas arbitrij: qz pater qui neqz discedere volentem retinuit: ne liberi arbitrꝝ auferat potestatem: neqz manere cupientez cogit ab discedere. Abyt ãt longe nõ locoꝝ tranſlatione: sz mẽtis declinatione. vñ segtur: Peregre ꝓfectus est in regionẽ lõginquam. AMBRO. Quid. n. longinquius est q̃ a seccedere: nec regionibus sed moribus separari? etenim qui se

a christo sepat: exul ē patrie: ⁊ ciuis mūdi. Merito ergo p/
degit patrimoniū qui recessit ab ecclesia. TITVS. Ūñ
⁊ denoiatus ē, pdigus dissipans substantiā suā .i. intellectū
rectū: castimoniā: documenta veritatis: noticiam genitoris:
memoriā creationis: sensum. AMBRO. Facta est autez
in regione illa fames nō epulaꝝ sed bonoꝝ opeꝝ atqꝫ vir/
tutū q̄ sūt miser abilioria ieiunia: eteni q recedit a verbo ōi
esurit: qz nō i solo pane viuit hō: sed i oi verbo ōi. q recedit a
thesauro eget. Egere ḡ ideo cepit ⁊ famē pati: qz nihil pdige
satis est voluntati. Abyt itaqꝫ ⁊ adhesit vni ciuiuꝫ Qui eni
heret i laqueo ē: ⁊ videtur ciuis iste princeps esse isti⁹ mun
di: Denigz ad villam eius mittitur quā emit: q se excusat a
regno. BEDA. In villam eni mitti ē sūbe mūdial' cupidi
tate subiugari. AMBRO. Pascit āt porcos illos i quos
petiuit diabol⁹ itroire: i sordib⁹ ac fetore viuētes. THEO
PHI. Nos igit pascit qz alios pcellit i vitio vt sūt lenones
archipdones: archipublicani: q alys sūt doctores operatio/
nis male. CHRY. Uel spiritalibus destitut⁹ operibus: q̄/
si prudentia ⁊ intellectu porcos pascere dicit: hoc ē sordidas
⁊ imundas i aia sua cogitationes nutrire: ⁊ dedit escas irra/
tionabiles praue psuersationis: dulces quidem egenti bono
rum: qz suaue psuersis videtur omne opus carnce volupta/
tis: que vtutes aie penitus eneruat ⁊ perimit. huiusmodi ci/
bos q̄si porcinos ⁊ male dulces. i. carnaliū delectationum
illecebras: filiquaꝝ noie scriptura ōsignat. AMBRO. Cu
piebat āt filigs vētrē iplere suū: nec eni alia ē cura luxurio/
sis nisi vt vētrē suū ipleāt. THEO. Quibus null⁹ dat sa/
turitatez malox: distat eni a deo q talib⁹ vesci. Demones
aūt ad ꝫ studēt: ne vnq̄ saturitas malox pueniat. GLO.
Uel nemo illi dabat: qz cū diabol⁹ aliquē suū facit: vltra ei
abūdantiā nō curat sciens eum esse mortuum.

¶ In se autem reuersus dixit: Quanti mercēna
rij in domo patris mei abundant panibus: ego
autem hic fame pereo: Surgam ⁊ ibo ad patrez
meum ⁊ dicam ei: Pater peccaui i celū ⁊ coram
te: iaz nō sum dignus vocari filius tuus: fac me
sicut vnū de mercēnarijs tuis. Et surgēs venit
ad patrē suuz. Cum autem adhuc lōge eēt: vidit
illū pater ipsi⁹: ⁊ misercordia mot⁹ ē: ⁊ accurrēs
cecidit super collū eius: ⁊ osculat⁹ est eum. Di/
xitqꝫ ei filius: Pater: peccaui i celuz ⁊ coraz te:
iam nō sum dignus vocari filius tuus. Dixit aūt
pater ad seruos suos. Cito pferte stolā primaz:
⁊ induite illum: ⁊ date annulum in manu eius: ⁊
calciamenta in pedes eius: ⁊ adducite vitulum
saginatum ⁊ occidite: ⁊ manducemus ⁊ epu/
lemur: quia hic filius meus mortu⁹ erat: ⁊ revi/
xit: perierat: ⁊ inuentus est. Et ceperūt epulari.

GREGO. nisen⁹: Lōtē pserat pñez i primo recessu adolescē
tioz filij⁹: ⁊ opes pñas pfuderat. At vbi lapsu tpis ē attrit⁹
labozib⁹: oū mercēnari⁹ fieret: ⁊ eodē cū porcis pabulo pa/
sceretur: redyt i domuz pñā castigat⁹: vñ dr. In se āt re. di.
Quanti merce. i do. pa. mei abun. pa. ego aūt hic fame peo:
AMBRO. Bñ i se reuertit: q a se recessit. eteni q ad deū
regredit se sibi reddit: ⁊ q recedit a christo se sibi abdicat.

AVGV. de. que. euan. In se autē reuersus est cū ab eis
que foris secus frustra illiciunt ⁊ seducunt: in ꝺscientie sue
interioza suam intentionem reduxit. BASI. Est autez
tres differentias obedientie discretio. aut enim metuē
tes supplicia ꝺclinam⁹ a malo: ⁊ sum⁹ i dispositiōe fuili. aut
mercedis lucra venātes exegmur q̄ mādant mercenarys
assimilati: aut ipsius gr̄a boni ⁊ dilectiōis ad euz qui dedit
legem seruimus: ⁊ sic dispositionē redolem⁹ filioꝝ. AM/
BRO. Fili⁹. n. q bēt sanctispūs pign⁹ i corde: secularis mer
cedis lucra nō q̄rit: sed ius suat heredis. Sūt ēt mercēnary
boni q ꝺducūt ad vineā. Isti nō filigs: sz panib⁹ abundant.

AVGV. ō que. euā. Ūñ aūt hoc scire poterat i quo tan
ta erat oblitio dei: sic i oibus idolatris fuit: nisi qz ista reco/
gitatio resipiscētis ē: cū euangeliū pdicaret: iam poterat ta/
lis aīa aduertere multos pdicare veritatem: iter quos qui/
dā eēnt nō ipsius amoze veritatis ducti: sz cupiditate cōpa/
randoꝝ seculariū cōmodoꝝ: q tū nō aliud annunciāt: sicut
heretici: vñ mercēnary recte appellant. In eadē qppe do/
mo eundē panē vbi tractātes: nō tū in hereditatē eternam
vocati: sz tpali mercede cōducti. CHRY. Signāter aūt
subdit: Ego āt hic fame perco. quasi diceret: Ego nō alien⁹:
sed fili⁹ boni pris: ⁊ frater filij obsequentis. ego liber ⁊ gene
rosus: factus sum miserioz mercennarius: a summa celsitu/
dine prime nobilitatis ad infimam humilitatem delapsus.

GREGO. nisenus: Non prius autez redyt ad pristinam
felicitatē q̄ i se rediens sentiret opprimētis erumne pseuti
am: ⁊ meditaretur penitentie vba que subdunt: Surgam.

AVGV. de que. euā. Qz iacebat. Et ibo. qz longe aberat.
ad patrē meum: qz sub principe porcoꝝ erat. Cetera vo sunt
pniam meditātis in cōfessione peccati: nōdū tū agētis. non
enim iā dicit pri sed dictuꝝ se eē pmittit cū venerit. Intel/
ligas igit hoc nūc accipiēdū esse venire ad patrē in ecclesia
ꝓstituti per fidē: vbi peccatoꝝ legitima ⁊ fructuosa iā possit
eē ꝓfessio. dicit ergo dictuꝝ se eē patri. pater. AMBRO
Quā misericoz q offensius nec paternū nomē dedignatur
audire: Peccaui. hec est prima confessio apud auctorē natu
re: presulē mīe: arbitrū culpe. Sed ⁊si deus nouit oia: vocē
tū tue cōfessionis expectat. Oze. n. cōfessio fit ad salutez: qz
alleuiat pōdus errozis quisquis ipse se onerat: ⁊ accusatiōis
excludit inuidiā: qui accusatorē puenit confitendo. frustra
velis occultare quē nihil fallit: ⁊ sine periculo prodas quod
scias eē iā cognituz. cōfitere magis vt iteruenīat pro te xp̄s.
roget pro te ecclesia: illachrymet ppl's: nec verearis ne non
impetres. Aduocatus spōdet veniā: patronus pmittit recō
ciliationē. tibi paterne pietatis pollicetur assertor. Subdit
aūt. In celū coram te. CHRY. Dicēs coram te: oñdit hūc pa/
trem deū debere intelligi: deus eni solus ꝓspector est oium
a quo nec i corde meditata pctā abscondi pñt. AVGV.
de que. euan. Utrū autē hoc est peccatum in celum quod
est coram te vt celuz appellauerit ipsam summitatē patris:
an potius peccaui in celum coram sanctis animabus: coraz
te aūt in ipso penetrali cōscientie. CHRY. Uel celū hoc
loco intelligatur: qui enim in celum peccat: quod ⁊si super/
num tamen visibile elementuz est: ipse est qui peccat in ho/
minē quē suscepit filius dei pro salute nostra. AMBRO.
Uel peccato anime celestia significantur dona spūs iminu
ta. vel qz ab illi⁹ gremio matris hierusalem que est in celo
non oportuit deuiari. deiectus aūt se exaltare non debet.
vnde subdit iā nō sum dignus vocari filius tuus. Et vt me/
rito sue humilitatis possit attolli subdit: fac me sicut vnum
de mercēnarys tuis. BEDA. Ad filij affectuz: qui omnia
que patris sunt: sua esse nō ambigit: aspirare nequaq̄ presu/
mit: sed mercēnary statū iā pro mercede seruiturus deside
rat: verum nec hunc quidem nisi paterna dignatione se me
reri posse testatur. GREGO. nise. Dunc autem filiū pro/
digum spūssanctus nobis descripsit: vt istruamur nos quali
ter debeam⁹ cordis deplorare peccamina. CHRY. Qui
postq̄ dixit. Ibo ad patrem meum q̄ ei cūcta attulit bona.
non mansit: sed totum iter transiuit. Sequitur enim: Et sur
gens venit ad patrem suum sic ⁊ nos faciamus. nec pigeat
nos lōgitudinis vie. quia si voluerim⁹ fiet regressus celer
⁊ facilis: dūmodo deseramus peccatū quod nos a domo pa

terna reduxit:ē aūt pr̄ redeuntib⁹ clemēs:nā subdit: Cū ād
adhuc lōge eēt vidit illū pr̄ suus. AVGV.ō que. euā. Vi
.n.q̄ intelligeret deū lōge existēs:cū tñ iā pie q̄reret vidit il
lū pr̄ ipsius. Impios enī ꝛ supbos ꝓuenīēter nō videre dr̄ tā
q̄ añ oculos nō hās:Añ oculos.n. bri nō nisi q diligūt dici
solēt. CHRY. Sēsit aūt pr̄ pniam: nō expectauit recipe
ꝓfessiōis vba:sz ꝓuenit petitionē mirificorditer agēs:vñ sub
dit:Et misericordia mot⁹ ē. GREGO. nise. Cōfessiōis me
ditatio placauit ei prem: vt obuiā iret ei ꝛ oscula collo ꝓfer
ret:Seqūt.n. Et occurrēs cecidit sup collū ei⁹: ꝛ osculatus
ē eū. Qō significat rōnale iugū hois ozi ipositū p euāgelicā
traditionē q̄ abiecit obseruātiā legis. CHRY. Quid.n. ē
aliud q occurrit:nisi q nos peccatis ipedītibus nr̄a vtute
ad deū puenire nō poteramus: Ipse aūt potēs ad ualidos
puenire descēdit. osculaī aūt os p qō emissa ō corde ꝓfessio
penitētis exierat:quā pr̄ letus excepit. AMBRO. Occur
rit igit tibi q audit te ītra mētis secreta tractātē. Et cū ad
huc longe sis:occurrit ne quis ipediat:ꝓplectit quoqz:in oc
cursu.n.p̄sciētia ē:ī cōplexu clemētia:ꝛ q̄si quodā pr̄y amo
ris affectu supra collū cadit vt iacētē erigat:ꝛ oneratū pecca
tis atqz ī terrena deflexū:reflectat ad celū. malo g̃ filio⁹ eē q̄z
ouis. Ouis.n. a pastore repit:a pr̄e filio⁹ honorat. AVGV.
de q̄ euā. Uel occurrēs cecidit sup collū eius. non enī pr̄ vni
genitū filiū suū deseruit:in quo vsqz in nr̄az lōgiquā pegri
nationē cucurrit:q2 de⁹ erat ī x̄po mundū reconcilians sibi.
Cadere aūt sup collū eius:ē humiliari ī amplexū ei⁹ brachi
um suū:qō ē dñs ihesus x̄ps. Consolari autē vbo gratie ōi ad
spē īdulgētie peccatorū:hoc ē post lōga itinera remeantem
mereri a pr̄e oscūlū charitatis. Incipit aūt iā ꝓstitutus in ec
clesia peccata ꝓfiteri. nec dicit oīa que dicturuz se eē ꝓmise
rat. Seqūtur enī: Dixitqz filius ei. pr̄ peccaui ī celū ꝛ coram te:
ꝛ iā non sum dignus vocari filius. hoc enī vult fieri p grām:
quo se īdignū p merita fatet: Nō addit qō ī illa meditatiōe
dixerat. Fac me sicut vnū de mercēnarys tuis. Cū.n. panez
nō br̄et:vel mercēnarius esse cupiebat qō ē post oscūlū pr̄is
generosissime iā dedignabat. CHRY. Pr̄ aūt ad filiū ser
monē nō dirigit:sed ministris loquit:q2 q penitet orat: sed
responsum verbo vere non accipit: misericordiā vo effica
citer in effectu ītuet. Seqūtur enīz: Dixit aūt pater ad seruos
suos: Cito ꝓferte stolā primā ꝛ īduite illū. THEOPHI.
Seruos vel angelos ītelligas administratorios spūs: vel sa
cerdotes qui baptismate ꝛ vbo doctrine aiam vestiunt ipso
christo. Quotquot enim in christo baptizati sumus:christū
induimus. AVGV. ō que euāge. Uel stola prima est di
gnitas quā pdidit adā. Serui q eam ꝓferunt sunt reconci
liatiōis pdicatores. AMBRO. Uel stola ē amictus sapiē
tie:quo nuda corporis aplī tegūt. accepit aūt sapiam primā:
est enim ꝛ alia que mysterium nescit. Annulus aūt est synce
re fidei signaculū ꝛ expressio veritatis:de quo sequitur: Et
date ei annulū ī manu eius. BEDA. Idest in operatione
vt p opa fides clarescat:ꝛ p fidē opa ꝓfirmēt. AVGV. ō
q̄. euan. Uel annulus ī manu pign⁹ ē spūssancti. ꝓpter gra
tie pticipationē que digito bene significat. CHRY. Ut iu
bet annulū dari siue signacli salutaris symbolū seu magis
despōsatiōis isigne ꝛ nuptiarū pign⁹ quibus christus eccle
siā spōsat: cū aīa resipiscēs p ānulū fidei iūgit. AVGV.
de q̄. euā. Calciamēta āt ī pedes ꝓparatio est euāgelizādi ad
ñ tāgēda terrēa:ō gb⁹ seqūt. Et calciamenta ī pedes. CHRY.
Ut mādat calciamēta pedib⁹ ponī:aut ꝓp coopienda vesti
gia. vt p lubricū mundi istius fixus īcedat:aut ꝓpter mor
tificationem membrorum: vite enī nostre cursus in scriptu
ris pes appellatur:ꝛ mortificationis. species calciamentis
ponitur:q2 de aīalium mortuorum pellibus conficiūt. Ad
dit ꝛ vitulum illi saginatum ingulandum in conuiuy exhi
bitione: Sequitur enim: Et adducite vitulum saginatum .i.
dominum iesum christum: quem vitulum nominat ꝓpter
hostiā corporis immaculati. Saginatū autē dixit: q2 pinguis
ꝛ optimus in tantum ē: vt pro totius mundi salute sufficiat
Nō aūt ipse pr̄ vitulū īmolauit:sz alys īmolādū tradidit: p
mittēt. n. pr̄e cōsentiens filius ab hoib⁹ crucifixus ē. AV
GV. ō que. euā. Ut vitul⁹ saginat⁹ ē ipe dñs sz carnē satis
t⁹ opprobrys. Et aūt ipera ꝛ vt adducāt eū: quid aliud ē nisi
vt p̄dicēt cū: ꝛ ānunciādo faciāt venire ī exhausta fame vi
scera fily esurietis: Nā ēt vt occidant eū iubz. hoc ē vt mor
tem eius īfinuēt. tūc enī cuiqz occidit: cū credit occisū. Se
gtur. Et mādūcemus. AMRRO. Bū carnē vituli q̄ sa
cerdotalis ē victima q̄ p peccatis fiebat. Epulāte aūt idue
cum dicit epulemur: vt ostenderet quoniam patern⁹ est ci
bus salus nostra: ꝛ patris est gaudium nostrozum redēptio
peccatorum. CHRY. Ipse enim pater gaudet in redi
tu fily: ꝛ conuiuatur in vitulo: quia misericordie siue fructū
in īmolatione fily sui gaudens creator in acquisitione popu
li credentis epulatur. vnde sequitur: Quia hic filius meus
mortus erat ꝛ reuixit: perierat ꝛ inuentus est. AMBRO.
Ille peryt qui fuit: Itaqz gētes nō sunt: christianus fuit adā
test tamē ꝛ hic vna species accipi generis humani: fuit adā
ꝛ in illo fuim⁹ omnes: peryt adam: ꝛ in illo omnes perierūt.
Homo igitur in illo homine qui perierat reformatur. pōt ꝛ
de agente penitentiam dictum videri: quia non moritur ni
si qui aliquando vixerit. Et gentes quidez cum crediderit
per gratiam viuificantur: qui vero lapsus fuerit per penite
tiam reuiuiscit. THEOPHI. Quantū ergo ad vitiozuz
conditionē mortuus fuerat desperatus. Sed quantum ad
humanam naturam que mutabilis est: ꝛ potesta vitio ad
virtutem conuerti deperditus dicitur. nam minus est per
di q̄ mori. Quilibet aūt reuocatus ꝛ mundatus a crimine:
saginati vituli particeps causa letitie fit patri ꝛ famulis ei⁹:
idest angelis ꝛ sacerdotibus. vnde sequitur, Et ceperunt
omnes epulari. AVGV. Iste epule atqz festiuitas nūc ce
lebrantur per orbem terrarum ecclesia dilatata atqz dif
fusa. vitulus enim ille in corpore ꝛ sanguine dominico ꝛ of
fertur patri: ꝛ pascit totam domum.

¶ Erat autē filius eius senior ī agro. Et cū veni
ret ꝛ appropiquaret domui audiuit symphoniā
ꝛ chorz: ꝛ vocauit vnū ō seruis: ꝛ iterrogauit qd
hec essent. Isqz dixit illi: Frater tuus venit: ꝛ
occidit pater tuus vitulū saginatū: quia salutem
illū recepit. Indignatus ē aūt ꝛ nolebat introire.
Pater ergo illi⁹ egressus cepit rogare illū. At ille
respōdēs dixit patri suo: Ecce tot annis seruio ti
bi: et nunqz mandatū tuuz preteriui: ꝛ nunqz de
disti mihi hedū vt cū amicis meis epularer. Sed
postqz filio⁹ tuus hic q̄ deuorauit substantiā suā
cū meretricibus: vēit: occidisti illi vitulū saginatū
At ipe dixit illi: Fili tu sp mecū es: ꝛ omnia mea
tua sunt. Epulari aūt ꝛ gaudere oportebat: quia
frater tuus hic mortuus erat ꝛ reuixit: perierat ꝛ i
uentus est.

BEDA. Murmurantibus de peccatorū suscepticōe scri
bis ꝛ phariseis: tres per ordinem parabolas saluator posuit.
Quabus primis quantū ipse cū angelis de penitentium sa
lute gaudeat insinuat. In hac vero tertia non suuz tātūmō
suozūqz gaudiū demōstrat: sz ꝛ inuidētiū murmur repreh
dit. Dicit.n. Erat aūt filius eius senior in agro. AVGV.
de que. euā. Maior filio⁹ populus israel ē. nō quidē p fectus
in lōginquā regionē: sed tamē in domo nō est. In agro autē
est. i. in ipsa hereditaria opulentia legis: ꝛ prophetarum ter
rena potius operatur. Ueniens autem de agro domuz ap

propinquare cepit.i.labore huius operis improbato ex eis/dem scripturis ecclesie libertatez ꝓsiderauit. vnde sequit: Et cum veni.ꝛ appro.do.audi.simpho.ꝛ chorum idest spiri/tusancto plenos vocibus consonis euangelium predicare. Segtur Et vocauit vnū de seruis:ꝛ interrogauit quid hoc esset.idest sumit ad legendum aliquem ꝓphetaꝫ:ꝛ in eo q̄/rens quodammō interrogat.vnde ista festa in ecclesia cele/brantur in qua se esse non videt. Respondet ei seruus pa/ter tuus.Sequitur enī. Iscꝫ dixit illi: Frater tuus ve/nit:ꝛ occidit pater tuꝰ vitulū saginatuꝫ.quia saluū illū rece/pit.q.d. In extremis terre fuit frater tuus:ſꝫ inde maior ex/ultatio cantantiuꝫ domino canticum nouuꝫ:qz laus ei⁹ ab extremis terre:ꝛ ꝓpter eū qui absens erat occisus ē vir sci/ens ferre imbecillitatem:qz quibus non est narratuꝫ de eo viderunt. AMBRO. Adolescentiori āt filio.i. pplo ex gē/tibus:israel tanc̄ maior frater bñficiū paterne benedictio/nis inuidit:qō faciebant iudei:quia christus cū gentib⁹ epu/laret.vnde sequitur: Indignatus est āt ꝛ nolebat introire. AVGV. ō que.euā. Indignat ēt ꝛ nūc:ꝛ adhuc nō vult intrare. Cum ergo plenitudo gentiuꝫ introierit: egredietur oppoꝛtuno tempoꝛe pater eius:vt etiaꝫ ois israel salu⁹ fiat. Vñ segtur: Pater ergo illius egressus cepit rogare eum. Et/ enī quādoc̄ aperta vocatio iudeoꝝ ī salutē euangelij: quā manifestationē vocationis tanc̄ egressum patris appellat ad rogandū maiorem filiū. Deinde que rñdit maior filius: ꝙstiones duas hūt. Sequit enī: Ait ille respōdens dixit pri/ori suo:ecce tot annis seruio tibi:ꝛ nūc̄ mandatū tuū preteri/ui. De mandato non pretergresso facile illud occurrit:nō ō/mni mādato dictū:ſꝫ ō vno maxime necessario:ꝙ nullum aliū deū preter vnū creatorē oīum colere visus ē. Neqꝫ iste filius in omnib⁹ israelitis:sed in his intelligitur personam habere qui nunc̄ ab vno deo ad simulacra conuersi sunt. Quāc̄.n.terrena desideraret:ab vno tamē deo iste deside/rabat bona:cuius cōia cū peccatoꝛib⁹. vñ ꝛ in psalmo dicit: Ut iumentū factus sum apud te:ꝛ ego semp tecū. Sed qs est hedus quē nūc̄ accepit ad epulandū: Segtur enim: Et noꝛ hedi noīe significari valꝫ. AMBRO. Iude⁹ hedū reg/nū c̄ristianus agnū.ꝛ ideo illis barrabas soluit:nob agnus immolatur. Queri etiā in hedo videt:qz iudei ritū veteris sa/crificij perdiderunt.vel qui hedū querunt: expectant anti/christum. AVGV. de q̄.euan. Sꝫ nō inuenio exitū hui⁹ sme. Multū.n.absurdū est eū cui post dicit: Tu mecum es semp:hoc a pre optasse:vt antichristo crederet. Neqꝫ oīno aliquē iudeoꝝ:q antixpm crediturī sūt:istū filiū fas ē itelli/gi. Quo aūt epularet ex illo hedo si ipse ē antichristus q ei non crederet: Ac si hoc est epulari ex hedi occisione: quod est de antichristi pditōe letari:quō dicit fili⁹ qué recepit pa/ter:hoc sibi nō fuisse cōcessuꝫ:cū oēs filij de eius pditione letaturi sūt: Ipsū igit sibi dñm negatū ad epulandū cōque/riit:oū eū peccatorē putat.cū enī hedus est illi genti.i.cū eū sabbati violatorē ꝛ ꝓphanatorē estimet:iucūdari epulis il/lius non meruit. GREGO. Qz āt dicit: Cū amicis meis aut ex persona principuꝫ cum plebe intelligit: aut ex perso/na populi hierosolymitani cuꝫ ceteris populis iuda. HIE/RO. Uel dic: Nūc̄ ō disti mihi hedū.idest nll's sanguis p/phete vel sacerdotis a romano īperio nos liberauit. AM/BRO. Impudens aūt filius similis est publicano iustificā/ti sc.qz legez seruabat ī lra.impie accusabat fratrem: ꝙ cuꝫ meretricibus paternam substantiam prodegisset. Segtur enim: Sed postc̄ filius tuus hic qui deuoꝛauit substantiaꝫ suam cū meretricibus venit:occidisti illi vitulū saginatū: cōfitetur venisse xp̄m:sed inuidia nō vult saluari. AVGV. Nō aūt pater eū.q.mentientem redarguit:sed secum pseuerantiam eius approbās ad pfectionez potioris atqꝫ iucūdioris exultatio/nis inuitat.vnde sequitur: Ait ipse dixit illi: Fili tu semp me cum es. HIERO. Uel quod dixerat:iactantia est nō veri/tas:cui pater non consentit:sed alia cōpescit ratione dicens: Mecū es:lege qua stringeris:nō qz non peccauerit: se quia deus eum semp castigando retraxit. Nec miruꝫ si patri mē/titur q fratri inuidet. AMBRO. Sed bonus pater etiam hunc saluare cupiebat dicens: Tu mecū semp es.vel quasi iudeus in lege vel quasi iustus in cōmunione. AVGV. Quid aūt sibi vult ꝙ addidit: Et oīa mea tua sūt.quasi nō sint ꝛ fratris:sed sic a perfectis ꝛ imoꝛtalibus filijs habent oīa:vt sint ꝛ oīuꝫ singula:ꝛ omnia singulorum:vt enim cu/piditas nihil sine angustia:ita nihil cum angustia charitas tenet. Sꝫ quo oīa:nonne ꝛ angelos deus in possessionē tali filio subiecisse putandus est:si possessionem sic accipias: vt eius possessoꝛ ipse sit dñs:nō vtiqꝫ oīa. Non enī domini eri/mus:sed cōsoꝛtes potius angeloꝝ. Si vero possessio sic ītel/ligit:quo recte dicim⁹ possidere aīas:veritatē non inuenio cur nō vere ac ꝓprie id possimus accipere. Nō enī id loqui/mur:vt dominas veritatis dicamus aīas. Aut si noīe possessionis ab hoc sensu ipedimur:illō quoqꝫ auferat. non enim ait pater: Oīa possides:sed oīa mea tua sunt:nec tamen vt ipsius dñi. Quod .n. est ī nostra pecunia:pōt familie nre vl' alimētū,esse vel oznamentū vel aliud hꝫ. Et certe cum ipm ꝑfem recte ille possit suuꝫ dicere:non video quomodo que ipsius recte vocari ponit:diuersis dūtaxat mōis. Cum enīꝫ beatitudinē illam obtinuerimus:nostra erunt ad videndū superioza:ad conuinendum equalia:ad dominandum infe/rioza. Congaudeat igitur securissimus maior frater. AM/BRO. Si enim desinat inuidere:oīa sua sunt:vel iudeus sa/cramenta veteris testamēti:vel baptiçatus noua etiaꝫ pos/sidēs. THEO. Uel aliter: Totuꝫ ꝓsona filij:que vī mur/murare:sumitur ꝓ oībus quicūqꝫ scādaliçantur ī subditis: sicut Dauid introducit personam passam scandalum in pec/catoꝛum pace. TYTVS. Maior igitur filiꝰ sic agricola īsistebat agriculture:nō terrestrē sꝫ aīe agꝝ fodiēs:ꝛ salutis arboꝛes inserens.s.vtutes. THEO. Uel erat in agro:hoc ē in mūdo colēs,ꝓpriā carnez:vt repleatur panibus:ꝛ semi/nans ī lachrymis vt in gaudio metat.sed cognitis gestis no/lebat ītrare ad cōe gaudiū. CHRY. Queritꝫ aūt si afficit passione liuoꝛis:dolens in ꝓsperis alioꝝ. Dicendū est autē ꝙ null⁹ sanctoꝝ dolet in talibus: immo bona alioꝝ sua exi/stimat:nō aūt oporteꝫ oīa quecunqꝫ parabola continet ad litteraz ꝓtractare:sed sensum eliciētes cui⁹ cā componit ni/hil,aliud pscrutari. Hec ꝙ parabola ad hoc ē cōposita vt pec/catoꝛes nō diffidāt reuerti: sciētes ꝙ magna ꝓsequent. vñ ītroducit alios turbatos ī coꝝ bonis:vt idicet eos liuoꝛe ta/bescētes:ſꝫ tāto decore honoratos redeūtes: vt etiā iuidio/si possint alijs fieri. THEO. Uel phariseoꝝ intentionez coꝛrigit dñs per pītē parabolaz quos ex hypostasi noīat iu/stos.q.d. Esto vos vere iustos esse:nec transgressos aliquod mandatoꝛum:nūqd igitur ꝓpter hoc non oportet admitte/re a flagitijs redeūtes? HIERO. vel aliter. Omnis iusti/cia in comparatiōe dei:est iniusticia. vnde paulus: Quis me liberabit de coꝛpoꝛe moꝛtis huius.vnde apostoli ō dignati sunt pro petitione matris filioꝛuꝫ ꝛebedei. CYRIL. Oō ꝛ nosipsi qñqꝫ patimur: viuunt enim quidam prestantissi/mam ꝛ optimam vitam: alius aūt in ipso senio multotiēs ad deū cōuertitur:vel foꝛsitā extremū diē claudere debēs hac diluit reat⁹ dño mi&ante. Hoc qdē aliq̄ndo respuit ex importuna pusillanimitate:nō attēdētes mentē saluatoꝛis q de salute peuntiū gaudet. THEO. Dic̄ ꝙ filius pri: Gra/tis duxi ī doloꝛib⁹ vitā a pctoꝛibus molestat⁹.ꝛ nūc̄ causa mei decreuisti mactandum esse hedum idest persequētem

me peccatorem: vt paululum recrearer: qualis hedus fuit achab helie. Qui dicebat domine pphetas tuos occiderũt.
AMBRO. Vel alr. Notatur hic frater vsq; adeo: vt de villa venire dicatur: hoc est terrenis opibus occupat⁹: ignorans q̃ sunt spũs dei: vt deniq; nũq̃ pro se vel hedũ quera-tur occisum: non.n. pro inuidia: sed pro venia mundi agnus est ĩmolatus. ĩuidus hedũ querit: innocens agnum, p se desiderat imolari. ideo z senior dr: eo q̃ cito qs p inuidiam cõse nescat: ideo z foris stat: eo q̃ maliuolẽtis cuz excludat. ideo chor z symphoniã audire non põt: hoc ẽ in villa theatralis incentiua lasciuie. sed plebis concordiaz cõcinentis que de peccatore saluato dulcẽ leticie suauitatẽ resultat. q̃ enim sibi iusti videntur indignantur qñ alicui pctm̃ fatenti venia laxat̃. Quis tu es qs dño cõtradicas: ne videlicet culpaz relaxaret: cum tu cui volueris ignoscas: sed remittendis post penitentiam debem⁹ fauere peccatis. ne dũ venie alterius inuidemus ipsi eã nõ mereamur a dño nõ inuideamus de longinqua regione remeantibus: quia z nos fuimus in regione longinqua. CAPI. XVI.

DIcebat ãt z ad discipulos suos. Hõ quidã erat dives q̃ habebat villicũ z hic diffamatus ẽ apud illũ: quasi dissipasset bona illius: Et vocauit illũ z ait illi. Quid hoc audio ỏ te: redde rationẽ villicatõis tue. Jã.n. non poteris villicare. Ait ãt villic⁹ intra se. Quid faciã: q̃z dominus me⁹ aufert a me villicationẽ: Fodere nõ valeo: mẽdicare erubesco. Scio qd faciã: vt cũ amotus fuero a villicatione: recipiant me in domos suas. Cõuocatis itaq; singlis debitorib⁹ domini sui: dicebat primo: Quãtũ debes domino meo: At ille dixit: Centũ cados oleĩ. Dixitq; illi: Accipe cautionẽ tuã: z sede cito z scribe quinquagita. Deide alio dixit. Tu vero quantum ỏbes: Qui ait: centũ choros tritici. Ait illi: Accipe lĩas tuas: z scribe octuaginta.

BEDA. Postq̃ murmurantes de penitentium receptione tribus parabolis saluator redarguit: quartam mox quitamq; de elemosyna danda z persimonia sequenda subiũgit: quia z ordo predicandi aptissimus est: vt post penitentiam elemosyna subiũgatur. vnde dicitur: Dicebat autem ad discipulos suos: Homo quidam erat dives qui habebat villicum. CHRY. Opinio quedã erronea aggrauata mortalibus auget crimina: minuit bona. Ea vero est opinari: q̃ ea quecũq; possidemus in vsu vite possideamus vt domini: z ideo etiam oportune ea apprehẽdimus tanq̃ bona pcipua. Sed contrariũ est: nõ.n. nos vt domini in vita presenti collocati sumus in propria domo: sed tanq̃ hospites z aduene quo nolumus ducimur: z quo tempore non putamus q̃ nũc locuples est in breui fit mendicus. Ergo quicunq; sis: noueris te esse dispensatorem alienor̃: z transitory vsus z breuis tibi iura concessa sunt. Abiecto ergo ab anima domini fastu: sumas humilitatem z modestiam villici BEDA. Villicus quippe ville gubernator est. vnde z a villa nomen accepit. Iconomus autem tam pecunie q̃ frugum z omnium que habet dominus dispẽsator est. AMBRO. Ex hoc ergo discimus nõ ipsos esse dominos: sed potius villicos alienaz facultatũ. THEO. Deinde q̃ cum non exercemus dispensationem opuz ad libitũ domini: sed ad proprias illecebras: commissis abutimur: criminosi villici sumus. vnde sequitur: Et hic diffamatus est apud illum: quasi dissipasset bona illius. CHRY. Interea eiusdem a villicatione eripiẽ. Sequitur enĩ: Et vocauit illuz: z ait ei: Quid hoc audio de te: Redde rationẽ villicationis tue. Jam enim non poteris villicare. Quotidie talia nobis per effect⁹ exclamat dominus: ostendens nobis fruentem in meridie sospitate: priusq̃ vesperascat exanimem: z alium inter prandia expirantem: z diuersimode ab hac villicatione discedimus. Is fidelis dispẽsator qui de ppria dispensatione cõfidit: deside rat cum paulo dissolui: z esse cum christo. Is autem cui⁹ sũt vota terrena: anxiatur in exitu. vnde de hoc villico subdit: Ait aũt villicus intra se. Quid fa. q̃z do. meus. au. a me villicationẽ: fodere nõ valeo: mẽdicare erubesco. Impotẽte esse ĩ ope crimẽ est vite inertis. Nõ enĩ timeret si cõsueuis set affectare labores. q̃ si ẽm allegoriã accipiam⁹ parabolam post trãsmigrationẽ hic factam non est tẽpus operandi. Vita presens habet exercitiũ mandatoruz: futura vero solatium. Si nihil operatus es hic. frustra in futurum curas: sed nec mendicando ꝓficies: Duius indiciũ sunt virgines fatue: que imprudenter a prudentibus mendicauerũt. sed reuerse sunt vacue. quilibet enĩ suã cõuersationẽ vt tunicã induit: non est autem eam exuere nec cambire cum alio. Sed debitorum remissionez ingeniatus ẽ negtie villicus: statuẽs sibi maloz remediũ i cõsernis. Negt enĩ: Scio qd faciã: vt cum amot⁹ fuero a villicatõe. recipiãt me i domos suas. Quotiens enĩ quis exitũ suũ pcipiens: leuat bñficio sarcinã peccatoz vel relaxando debita debitor: vel tricuens in opibus copiam: ea que sũt domini largiẽs: multos amicos cõciliat prebituros sibi coram iudice testimonium veritatis: non vocibus: sed bonoruz operũ oñsione: qui etiã paraturos p testimoniũ refrigerij mãsionẽ. Nihil aũt ẽ nostrum: sed oĩa sunt ditiõis dei. vnde segtur: Cõuocatis itaq; singulis debitoribus domini sui dicebat primo. Quantum debes domino meo: Ãt ille dixit: Centum cados olei. BEDA. Cados grece est amphora continens vrnas tres. Sequitur: Dixitq; illi: Accipe cautionez tuam z sede: z cito scribe quinquaginta. dimidiam ei partem dimittens. Sequitur: deinde alio dixit: tu vero q̃nt̃ũ debes ait cẽtum choros tritici. Chorus modus. xxx. cõpletur. Segtur: Ait illi: Accipe litteras tuas: z scribe. lxxx. Quintã partẽ ei dimittens. Simpliciter ergo sic potest accipi. Quisquis indigentiam pauperis vel ex dimidia vel ex quinta alleuiat parte: misericordie sue mercede donandus est. AVGV. de quc. euã ge. Vel q̃ de centum cadis olei quinquaginta fecit scribi a debitore: z de centum chozis tritici octoginta: ad hoc valere arbitroz: vt ea que in sacerdotes atq; leuitas inde⁹ quiq; operatur in ecclesia christi abundent: vt cũ illi decimas darent: isti dimidias dent: sicut de bonis suis fecit zacheus aut certe duas decimas dando: idest vnam quintam supererent impendia iudeoruz.

¶ Et laudauit dominus villicum iniquitatis: q̃z prudenter fecisset: quia filij huius seculi prudentiores filijs lucis i generatione sua sunt. Et ego vob dico: Facite vobis amicos de mammona iniquitatis: vt cũ defeceritis: recipiãt vos in eterna tabernacula. Qui fidelis ẽ i minimo: z i maiori fidelis ẽ: z q̃ i modico iniqu⁹ ẽ: z i maiori iniqu⁹ ẽ. Si ergo i iniquo mãmõa fideles nõ fuistis: quod verum est quis credet vobis: Et si in alieno fideles non fuistis: quod vestrũ ẽ quis dabit vobis: Nemo seruus põt duobus dñis seruire. Aut.n. vnũ odio habebit: et alterũ diliget: aut vni adhere bit: z alterũ contemnet. Non potestis deo seruire et mammone.

AVGV. de que. euã. Uillicũ quẽ dñs eyciebat a villica tu laudauit dñs: eo q̃ in futurꝫ sibi pspexerit. vnde dicit: Et lau. do. vil. inig. qz pru. egisset. Nõ tñ oĩa debem⁹ ad imitan dũ sumere. nõ enĩ dño nro faciẽda ẽ ĩ aliquo fraus: vt ỗ ipsa fraude elemosynas faciam⁹. ORIGE. Uerꝫ qz gentiles dicũt prudentiã eẽ virtutẽ: ꝛ diffiniũt eã peritiã bonorꝫ ma loꝝ ꝛ neutrorꝫ: vel cognitionẽ angelorꝫ ꝛ nõ agẽdorꝫ. ꝓside randũ est vtrũ hec dictio plã aut vnũ significet. dr̃ enim q̃ de⁹ parauit celos prudẽtia: ꝓstat bonã eẽ prudẽtiã q̃ dñs ce los parauit. dr̃ etiã ĩ gene. fm. lxx. q̃ serpẽs prudẽtissimus erat: vbi prudentiã nõ virtutẽ dicit: ſz astutiã ad mala incli nationẽ bñtẽ: ꝛ fm hoc dr̃: q̃ dñs laudauit villicũ qz prudẽ ter egisset: hoc est callide ꝛ perperã. Et forsitã qỗ dixit: Lau dauit: nõ fm verã ꝓmẽdatõez: sed abusiue dictũ est: vt cuz dicim⁹ aliquẽ cõmendari in mediocrib⁹ ꝛ differentibus re bus. ꝛ quodãmõ mirãdus esse cõcursus ꝛ acumẽ gb⁹ vigor mẽtis elicit̃. AVGV. de que. euã. Ecõtrario dñr iste fili tudines: vt itelligam⁹ si laudari potuit ipse a dño: q̃ fraudẽ faciebat. q̃to ampli⁹ placeãt deo q̃ fm ci⁹ ꝓceptuz opa illa faciunt. ORIGE. Filꝫ quoqz huius scculi nõ sapiẽtiozes ſz prudentiozes dñr lucis filys. ꝛ hoc nõ absolute et simplr sed in genere suo. Segt̃: Qz filꝫ b⁹ scli prudẽtiozes filys lu cis ĩ gnãtõe sua sũt. BEDA. Filꝫ lucis ꝛ filꝫ b⁹ scli vocã tur: quo filꝫ regni ꝛ filꝫ pditiõis: cui⁹ enĩ vnusq̃sq; agit opa eius cognoiat ꝛ filiꝫ. THEO. Filios q̃ b⁹ scli vocat cogita tões q̃ sibi cõmoda sũt ĩ terra. filios vỗ lucis spiritales opes tractãtes ituitu dini amoris. Inuenimur aũt ĩ hũanis gdẽ administratõib⁹ prudẽter oĩa disponẽtes: ꝛ sũmopere sata gentes: vt si defecerim⁹ ab administratõe: habeam⁹ vite refu giũ: cũ vỗ dispẽsare ỗbem⁹ dina: ñ ꝓmeditamur q̃ nob post modũ sũt ꝓfutura. GREGO. xvii. mo. Ut g̃ĩ sua manu boies post mortẽ qcq̃ iueniãt: añ mortẽ diuitias suas ĩ pau perũ manib⁹ ponãt. vñ segtur: Et ego vob dico: facite vob amicos de mãmona iniquitatis. AVGV. ỗ ver. do. Qỗ hebrei vocãt mãmona: latine diuitie vocañ: acsi diceret: facite vobis amicos de diuitys iniqtatis. Uoc ãt gdã ma le intelligendo rapiũt aliena ꝛ inde aliqd pauperib⁹ largiũ tur: ꝛ putãt se facere qỗ ꝓceptũ ẽ. Intellect⁹ iste cozrigen dus ẽ. De iustis laboz⁹ elemosynas facite: nõ enĩ cozruptu ri estis iudicẽ xp̃m: si de ꝑda iopis dares aliqd iudici: vt pro te iudicaret: si iudex ille ꝓ te iudicabit: tãta vis ẽ iustitie: vt ẽt tibi displiceat. Noli tibi pĩgere talẽ deũ: fos iustitie ẽ. No li q̃ elemosynas facere de fenore ꝛ vsuris: fidelib⁹ dico: qb⁹ corpus xpi erogam⁹. sed si pecunias tales bẽtis ỗ malo ẽ qỗ bẽtis. Jam nolite malũ facere. Zache⁹ dixit: Dimidiũ rerũ meaꝝ do pauperib⁹. Ecce qũo currit: qui currit facere ami cos ỗ mãmona iniqtatis: ꝛ ne re⁹ aliũde teneret̃. Si cui ali quid tuli: q̃druplũ reddã. Est ꝛ ali⁹ itellect⁹: Mãmone ini gtatis diuitie secũ sũt oẽs: vndecũqz sint. Si enĩ veras diui tias queris: alie sũt quibus iob nudus abũdabat: quãdo in deũ coz plenũ habebat. Iste enĩ ab inigtate appellãt diui tie: quia vere non sunt: paupertate enĩ plene sunt: ꝛ semper obnoxie castbus. Si. n. vere diuitie eẽnt: securitatẽ tibi da rent. AVGV. de que. euã. Ut diuitie eẽnt: securitatẽ tibi da nõ sũt iste diuitie nisi iniquis: ꝛ qui ĩ eis cõstituũt spem atq; copiam sue beatitudinis. A iustis vỗ cũ ꝑsidẽt: est gdẽ ista pecunia: sed nõ sũt illis diuitie nisi celestes ꝛ spiritales. AMRRO. Uel iniquũ mãmona dixit: qz varys diuitia rũ illecebris nostras auaricias tentat affect⁹: vt velim⁹ ser uire diuitys. BASI. Uel si succesꝛis primonio ab iustis cõgregata cepisti. ĩ plurib⁹ enĩ ꝑdecessorib⁹ necesse ẽ aliquẽ reperiri q̃ iniuste vsurpauerit aliena. Ponat̃ aũt vt nec pa ter exegerit: ſz aurum vnde habes: Siquidẽ dicis me: igna rus dei es: nõ hñs notitiã creatoris: si vỗ a dõ: dic nob rõnez pp quã eas accepisti: an ñ dñi ẽ terra ꝛ plenitudo ei⁹: q̃ si cõis dñi nr̃a sunt: erũt ꝛ cõseruoꝝ nr̃oꝝ. THEO. Ille q̃ dicũt opes negcie q̃scũqz dñs dedit ad ĩpẽdia necessitatis fratrũ ac ꝓseruozũ nr̃oꝝ: nos vỗ tenemus nobis. Dicebat igr̃ a pn cipio oia paupib⁹ tradi: verũ qz iniquitatis fuim⁹ villici neg ter retinẽtes qỗ deputatũ ẽ ad aliozũ op⁹: nõ ẽ oĩo manẽdũ in hac credulitate: sed ꝑaręiẽdũ ẽ paupibus vt recipiamur ab eis in celestibus tabernacul̃. Segt̃. n. Ut cũ defeceritis recipiãt vos ĩ eterna tabernacla. GREGO. xxv. mo. Si aũt eozũ amicitys eterna tabernacula acgrimus dãtes pen sare debemus: qz patronis poti⁹ munera offerim⁹ q̃s egenis dona largimur. AVGV. de ver. do. Qui sunt enĩ q̃ habe bũt tabernacula eterna nisi scĩ ỗi: Et q̃ sũt q̃ ab ipsis accipiẽ di sũt in tabernacula eterna: nisi q̃ eoꝝ idigẽtie fuiunt: ꝛ qỗ eis op⁹ ẽ bilariter submistrãt. Isti sũt mĩmi xp̃i q̃ oĩa sua di miserũt ꝛ secuti sũt eũ: ꝛ qcqd habuerũt paupib⁹ distribue rũt: vt deo sine seculari cõpede expediti seruirẽt: ꝛ ab oneri b⁹ mũdi liberatos velut pẽnatos sursũ hũeros tollerẽt.

AVGV. ỗ q̃. euã. Nõ ergo eos a gb⁹ recipi volum⁹ in ta bernacula eterna tãq̃ ỗbitozes ỗi fas ẽ itelligi: cũ iusti ꝛ scĩ significẽt̃ ꝟ loco q̃ eos ĩtroducãt: q̃ necessitatib⁹ suis terre na bõa cõicauerũt. AMBRO. Ualr̃: Facite vo. ami. ỗ ini quo mãmõa. vt largiẽdo paupib⁹ ãgelorꝫ ceterozũq; scõrũ gr̃az ꝓpem⁹. CHRY. Attẽde ẽt q̃ ñ dixit: vt suscipiãt vos ĩ suis mãsiõib⁹ ñ. n. ipi sũt q̃ suscipiũt. vñ cũ dixisset Facite vo. ami. addidit. De mã. inig. oñdẽs q̃ ñ simplr cozũ amici tia nob patrocinabit̃: nisi bõa opa nos comitẽt̃: nisi cuacue m⁹ iuste diuitias ꝓgestas iuste. Ars igr̃ artiũ pitissima ẽ ele mosyna. nõ. n. nobis domos fabricat luteas: ſz vitã pennẽ ĩ pẽdit. Singlaꝝ artiũ alia alteri⁹ admiculo idiget. cũ ãt mi sereri oz: nulli⁹ alteri⁹: ſz soli⁹ voluntatis est op⁹. CYRIL. Sic igit̃ docebat xp̃s affluẽtes diuitys sũmopere diligere amicitiã paupuz ꝛ thesauriçare ĩ celis. Nouerat ãt humane mẽtis desidiã: quỗ ambientes diuitias nullũ charitatiuum opus impendunt egentibus. q̃ igit̃ talibus nullus spirituali um donozum fructus ꝓueniat: manifestis exemplis ostẽ dit subdens: Qui fide. ẽ in minimo: ꝛ in maio. fide. est. ꝛ qui in modi. iniquus est: ꝛ in maio. iniquus est. Aperit aũt nobis dñs oculũ cozdis exponens qỗ dixerat cũ subdit: Si g̃ĩ ini quo mã. fide. nõ fu. qỗ. vez ẽ gs cre. vobis: Est igr̃ mĩmũ ini gs mãmõa. i. terrene diuitie: q̃ supna sapientib⁹ nihil eẽ vidẽ tur. Arbitroꝝ ergo aliquẽ eẽ ĩ modico fidelẽ cũ ỗ bis mĩmis oppressis erũna subsidiũ iptit̃. Itaqz si ĩ modico fuerim⁹ p fidi: quo pacto ab eo obtinebim⁹ vez. i. diuinoꝝ charisma tũ vber donũ aie humane ĩprimẽs diuinã spẽm. Quod aũt ad hoc tendat intentio verboꝝ domini: per sequentia pa tet. Dicit enim: Et si ĩ alieno nõ fuistis fideles qỗ vestrũ est quis dabit vobis: AMBRO. Aliene nobis diuitie sũt: qz ꝓter naturã sũt: neq; nobiscũ nascunt̃ neq; nobiscũ trãseũt. xp̃s aũt nr̃ est: qz hominum vita ẽ. deniqz ĩ ꝓpria venit.

THEO. Sic igit̃ hucusq; docuit nos q̃s fideliter deceat dispẽsare diuitias. sed qz opũ dispẽsatio ſz deũ nõ aliter ob tinet̃: q̃s per ĩpassibilitatẽ aĩ ad diuitias nõ affecti subiungit Nemo ser. põt duo. do. ser. AMBRO. Nõ qz duo ſz vn⁹ est dñs. nã ꝛ si sint q̃ mãmone seruiãt: tñ nõ ille nouit aliq̃ iura dñatus: sed ipsi sibi iugũ seruitutis ĩponũt. Un⁹ ẽ dñs qz vn⁹ ẽ deus. vñ ꝑ ꝑis ꝛ filꝫ vnũ esse dñatũ. Et huius rõ nem assignat subdẽs: Aut enĩ vnũ odio habebit ꝛ alte. dili. aut vni adherebit: ꝛ alte cõtem. AVGV. de q̃ euã. Nec aũt nõ passiz aut quasi temere dcã sunt. nemo. n. ĩterrogat⁹ vtrũ diligat diabolũ: respõdet se diligere: ſz poti⁹ odisse: de um ãt se diligere oẽs fere pclamãt: q̃ aut vnũ odiet. s. diabo lũ: altez diliget. s. deũ. aut alteri adherebit. s. diabolo: cũ q̃si eius pmia tempozalia sectat̃: ꝛ alterũ cõtemnet. s. deũ: sicut solent minas eius postponere cupiditatibus suis qui de bo nitate eius ad ipunitatẽ sibi blandiunt̃. CYRIL. Lõclu sio aũt est torius sermonis qỗ sequitur: Non pote. deo ser. ꝛ mam. Totũigit̃ studiũ transferamus ad alterũ dinitys ab

renunciãtes. BEDA. Audiat ergo hoc auar⁹: non posse simul diuitys christoqz seruiri: ⁊ tñ nõ dixit: Qui hz diuitias. sed Qui seruit diuitys. Qui enim diuitiarum seruus est: diuitias custodit vt seruus: qui autem seruitutis excussit iugũ distribuit eas vt dominus. sed qui seruit mãmone: illi vtiqz seruit qui rebus istis terrenis merito sue peruersitatis prepositus ⁊ princeps huius seculi nominatur.

¶ Audiebant autem omnia hec pharisei q erant auari: ⁊ deridebant illum. Et ait illis: Vos estis qui iustificatis vos coꝝ hoibus: deus aũt nouit coꝛda vestra. Quia quod hoibus altũ ẽ: abominatio est apud deũ. Lex ⁊ pphete vsqz ad ioãnez ex eo regnũ dei euangelizat: ⁊ omnis in illud vim facit. Facilius est aũt celũ ⁊ terrã ꝑterire: q̃z ỏ lege vnum apicẽ cadere. Omnis qui dimittit vxorem suã ⁊ alterã ducit: mechat: ⁊ qui dimissaz a viro ducit: mechatur.

BEDA. Monuerat christus scribas ⁊ phariseos ỏ sua iusticia nõ presumere: sed pctõres penitẽtes recipe. ⁊ elemosynis sua pctã redimere: sz illi ꝑceptorez misericordie humilitatis ⁊ pſimonie deridebãt. vñ dicit. Audie. autem oĩa bei pha. q erãt aua. ⁊ deridebat eũ. Duas ob cãs: qz vel minuc vtilia imparet. vl'a se iã facta supfluis ĩgereret. THEOs At domin⁹ detegẽs in eis occultã maliciã: ostẽdit eos simulare iusticiaz. vnde subdit: Et ait illis: Vos estis q iustificatis vos coꝝ homi. Justificat se coꝝam hoĩb⁹ q pctõres tanq̃ ifirmos desperatosqz cõtemnũt: se aũt ipsos tãq̃ pfectos clemosynaꝝ remedio op⁹ nõ hẽre credũt: sz noxy tumoris altitudo. q̃ sit iuste dãnanda videt ille q illuminabit absco dita tenebraꝝ. vnde sequit: De⁹ aũt no. coꝛ. THEO. Et iõ abominabiles ei estis ob arrogantiã ⁊ ambitũ humãi fauoris. vñ subdit: Qz qỏ hoĩb⁹ altũ est. abominatio est apud deũ. BEDA. Disputantẽ aũt ꝓtra auariciã saluatorẽ: pharisei deridebãt: quasi ꝓtraria legi ꝓphetisqz preciperet: vbi multi ditissimi deo placuisse leguntur. sz ⁊ ipse moyses pplm quez regebat: si legẽ sequeret: oĩbus terrenis bonis abũdanturũ pdixit: q̃bus domin⁹ occurrẽs oñdit inter legẽ ⁊ euangeliũ: sicut pmissionũ ita ⁊ ꝑceptorũ nõ minimã cẽ differẽtiã. vñ subdit. Lex ⁊ ꝓphe. vsqz ad ioãnẽ. AMBRO. Nõ qz lex defecẽ: sed qz incepit euangely pdicatio. videnꝫ. n. minoza ꝓpleri cũ potioza succedãt. CHRY. Per hoc ãt redit eos celeres ad sui fidẽ: qz si vsqz ad tps ioãnis ꝓsũmata sunt oĩa: ego suz q veni. Nõ. n. destitissent ꝓphete: nisi venissem ego. Qz dices. Qualiter ꝓphete vsq̃ad ioannẽ: cũ multo plꝰ ꝓphete in nouo q̃ in veteri testõ fuerint? sz de illis ꝓphetis dic q pnunciauerũt christi aduentũ. EVSE. Nouerant aũt prioꝛes ꝓphete pdicationẽ regni celorũ: sed nullus coꝝ expresse annũciauerat populo iudeoꝝum: eo q puerilem mentẽ iudei habentes imbecilles erant circa predicatiõis ĩmensitatẽ. Prim⁹ autẽ ioannes manifeste predicauit appꝛopinquasse regnuz celoꝝum: necnon ⁊ peccatoꝝum remissionem per lauacrũ regeneratiõis. vnde sequitur: Lex regnũ dei euangeliçat: ⁊ omnis in illud vim fac. AMBRO. Lex. n. multa ꝛz naturã tradidit: vt naturalib⁹ idul gentioꝛ desiderys ad iusticie studiũ nos vocaret. xps naturam incidit: quia naturales quoq; amputat voluptates: sed ideo vim facimus nature: vt non ad terrena demergat: sed ad supna se erigat. EVSE. Magna enim pugna incũbit mortalib⁹ in ascensu celorũ. q̃ enim homines carne mortali vestiti subiugent voluptatẽ: ⁊ omnẽ illicitum appetitum: imitari volentes vitã angelicã: quõ non fit violẽter? Quis autez videns diuino insudãtes cultui: ⁊ pene suam carnem mortificantes: nõ reuera fatebit illos vim ferre regno celoꝝ? sz ⁊ siquis indagauerit mirandũ propositũ venerãdorũ martyrũ: fatebit eos vim irrogare in regnum celoꝝum.

AVGV. de que. euã. Vim etiã faciũt in regnũ celorum nõ solũ tpalia ista ꝓtemnãt: sed etiã linguas deridẽtiũ se talia ꝓtemnẽtes. Doc. n. subiũxit euãgelista cũ dixisset: deridẽtes fuisse iesuz: cũ de ꝓtemnẽdis terrenis diuitys loquerentur. BEDA. Ne ãt putarẽt i eo q̃ dixit: Lex ⁊ ꝓphete vsqz ad ioãnẽ: legis vl' ꝓphetaꝝ ab eo ỏstructoꝛez pdicari: hoc excludit subdẽs: Facili⁹ aũt est celũ ⁊ terrã ꝑterire: q̃ de lege vnũ apicẽ cadere. Preterit. n. figura h⁹ mũdi. de lege aũt nec vni⁹ gdẽ littere sũmitas. i. nec minima q̃z a sacris spiritalib⁹ vacãt: ⁊ tñ lex ⁊ ꝓphete vsqz ad ioãnẽ: qz nõ potuit vltra vẽtuꝝ ꝓphetiçari qỏ ioãnis ꝑconio iã venisse clarebat. qỏ ãt de lege i ꝓpetuũ nõ violãda pdixerat: vno exẽpli gra de illo sũpto ꝓfirmat testimõio dicẽs: Dis q dimittit vxorẽ suam ⁊ ducit alterã mechat: ⁊ q dimissã a viro ducit mechatur. vt ex hoc vno discerẽt ẽt i ceteris eũ nõ ad soluẽda: sed implenda decreta legis venisse. THEO. Qz eni cũ impfectis lex impfecte loquereꝫ: ex hoc patz q̃ duris ꝑcordus iudeoꝝ ait: Si vir odio hũerit cõiugem: dimittet eaz: quia cũ homicide eẽnt ⁊ gauderent i sanguine: nec astrictoꝝ sibi miserebant adeo vt filios ⁊ filias mactarẽt demonib⁹: nũc vo pfectioris doctrine opus est. Ob hoc igit dico: q̃ si quis repudiat cõiugẽ: nõ incũbente causa fornicatõis mechat: ⁊ q aliã duxerit mechat. AMBRO. Pri⁹ aũt dicendũ arbitror de lege cõiugy: vt postea de ꝓhibẽdo diuorcio disputem⁹. Quidã putãt oẽ cõiugiũ a deo esse: qz scriptũ ẽ: Quos deus cõiunxit hõ nõ separet. Quos ergo aplus dixit: Si infidelis discedit discedat. In quo ostendit non a deo esse oẽ cõiugium: neqz. n. xpiani gentilib⁹ dei iudicio cõiungunt. Noli ergo vxorem dimittere ne deũ tue culpe diffitearis auctorem. Ateni si alienos multomagis vxorios debes tolerare ⁊ emẽdare mores: que cum puulis feta dimittit. Durum si excludas parentẽ: pignora teneas: vt ad ꝓtumeliã parentis addas etiã pietatis iniuriã: duri⁹ si, ꝓpter matrẽ ctiã filios simul pellas: pateris ne liberos tuos viuente te esse sub vitrico ac icolumi matre esse sub nouerca? Quã periculosum si fragilẽ adolescẽtie etatẽ erroꝛi offeras: q̃ impiũ si eius destituas senectutẽ cui⁹ deflozaueris iuuẽtutem. Pone si repudiata nõ nubat: ⁊ hoc tibi debuit displicere cui adultero fidẽ fuat. Pone si nubat: necessitas illius tuũ crimẽ ẽ: ⁊ qỏ posuerat regnũ dei euangeliçari: ⁊ cũ dixisset ỏ lege vnũ apicẽ nõ posse cadere: subiecit: Dis qui dimittit vxorẽ suã ⁊c. Vir christus est: vxoꝛ ecclesia: charitate vxoꝛ: integritate virgo. ergo quẽ deus traxit ad filium non separet pfecutio: non auertat luxuria: nõ pbia depredet: hereticus non inficiat: in deus nõ sepet. Adulteri sunt omnes qui adulterare cupiũt fidei ⁊ sapientie veritatem.

¶ Homo quidã erat diues qui induebatur purpura ⁊ bysso: ⁊ epulabat quotidie splendide. Erat quidã mẽdicus nomine lazarus qui iacebat ad ianuã ei⁹ vlceribus plenus: cupiens saturari de micis que cadebant de mensa diuitis: ⁊ nẽo illi dabat. Sed ⁊ canes veniebant: ⁊ lingebant vlcera eius

BEDA. Admonuerat supra dominus facere amicos de mãmona iniquitatis: quod audientes pharisei deridebãt. deide illa que propositurat: exemplis astruit dicẽs: Homo quidam erat diues. CHRY. Erat: non est. quia preterit quasi vmbra fugiens. Non autem omnis sancta paupertas aut diuitie criminose: sed ⁊ luxuria infamat diuitias: ita paupertatem cõmẽdat sanctitas. Sequitur: Et indu. pur. ⁊ byſſo. AMBRO. Purpura color regy habitus est: ⁊ conchis

marinis ferro circũcisis emissa. byssus vo genus lini candi/di ⁊ mollissimi. GRE. in ho. Si aũt subtiliũ p̃cioſarumq3 veſtiũ cultus culpa nõ eſt: nequaq3 ſermo dei hoc tã vigilã ter exprimeret. Nemo qppe veſtimẽta p̃cioſa niſi ad inanẽ gloriã q̃rit: vt honoratior ceteris cẽvideaſ. nemo. n. vult ibi p̃cioſis veſtib⁹ idui: vbi ab alijs nõ poſſit videri. CHRY. Cinerez ⁊ puluerem ⁊ terram purpura ⁊ ſerico protegebat ſm veſtimenta eius: ita ⁊ epule. ⁊ nos quales epule: talia ⁊ veſtimenta. vnde ſeq̃: Et epulabatur quotidie ſplẽdide. GREGO. p̃mo mora. Ubi ſolerter ĩtuendũ eſt: qz cele/brari ſine culpa nequit vix p̃ſit: pene ſemp epula p̃comitaſ voluptas. Nã cũ corp⁹ in refectiõis delectatõe reſoluit̃: cor ad inane gaudiũ relaxatur. Segtur: Et erat quidã mẽdic⁹ noĩe laçarus. AMBRO. Narratio magis q̃z parabola vi deſ: qñ ẽt nomẽ exprimit̃. CHRY. Parabola vo illa eſt: vbi exẽplũ ponit̃: ⁊ tacent̃ noĩa. Interptaſ aũt laçar⁹ q ad/iutus eſt: paup. n. erat: ⁊ illũ domin⁹ adiuuabat. CYRIL. Uel aliter. Pñs ſermo de diuite ⁊ laçaro ſilitudinarie ſcri/ptus ẽ in pabola vt innoteſcat qp q terrenis affluũt opib⁹: ni ſi velint opitulari neceſſitatib⁹ paupez: graue ĩcurrẽt ſniaz. Refert aũt traditio iudeoruz laçaruz quendam fuiſſe tũc tpis in hieroſolymis extrema preſſum inopia ⁊ ifirmitate: cuius meminit dñs introducẽs eũ in exẽplũ ad maiorẽ ſer/monis manifeſtationẽ. GRE. in. ho. Notandũ etiã eſt: qz in populo plus ſolẽt noĩa diuitũ q̃z paupez ſciri. Dominus autem nomen pauperis dicit: ⁊ nomẽ diuitis nõ dicit: quia deus humiles nouit atq3 approbat: ſuppos ignorat: Ut aũt amplius pbaretur pauper: ſimul hũc ⁊ pauptas ⁊ egritudo tabefecit. Sequitur. eni. Qui iacebat ad ianuam eius vlce/ribus plenus. CHRY. Ideo iacebat ad ianuaz: ne diues diceret: Nõ vidi: nemo mihi nunciauit. videbat eum exiẽs: ⁊ reuertens. ideo vlceribus plenus: vt crudelitatez diuitis ſuo corpore demonſtraret. mortem corporis tui vides iace re ante ianuam: ⁊ non miſereris. ſi dei precepta nõ conſide ras: ſaltem ꝯditiõis tue miſerere: ⁊ time ne ipſe talis efficia ris. egrotatio aũt habet aliquod ſolacium: ſi opes hẽt. Quã ta ergo in iſto pena eſt: in quo inter tanta vulnera non me/minit dolores plagarum: ſed famẽ. Segtur enim: Cupiens ſaturari de micis que cadebãt de menſa diuitis. q. d. Quod ꝓcis de menſa: hoc p̃be in elemoſynã: fac damna lucruz. AMBRO. Inſolẽtia aũt ⁊ tumor diuitũ in diuitys ꝓpe/tentibus ſubinferẽ. Segtur eniz: Et nemo illi dabat. Ita. n. ſunt conditionis humane immemores: vt tanq3 ſupra natu ram ſiti: de miſerys paupez incentiua ſuaruz capiant volu ptatũ: rideant inopẽ: inſultent egenti: ⁊ quoz miſereri dece at: bis auferant. AVGV. De ver. do. Inexplebilis enim auaricia diuitũ: nec timet deũ: nec hoiem vereſ. non parcit patri: amico fidẽ non ſeruat: viduam oppꝛimit: rem pupilli inuadit. GRE. in ho. Inſuper pauper videbat p̃cedentez diuitem ab obſequentibus circũfulciri: ſe in firmitate ⁊ in/opia a nullo viſitari. nã quia nemo ei ad viſitandũ aderat: teſtanẽ canes q licenter vulnera eius lingebant. Segtur. n. Sed ⁊ ca. venie. ⁊ linge. vlce. eius. CHRY. Ulcera que nllius hoiuz lauare dignabatur ⁊ tractare: fere mites lam bunt. GRE. in ho. Ex vna ergo re omnipotens deus duo iudicia exhibuit: dũ lazarũ paupẽ ante ianuã diuitis iace re p̃miſit: vt ⁊ diues impius damnatiõis ſibi angeret vltio/nẽ: ⁊ tẽtatus paup creſceret ad remũerationẽ: qz ꝓſpiciebat ille quotidie cui miſereret̃: videbat iſte de quo probaret̃. ¶ Factũ eſt aũt vt moreret̃ mendicus ⁊ portare tur ab angelis in ſinũ abrae. Mortuus eſt autez ⁊ diues: ⁊ ſepultus eſt in iferno. Eleuans autez oculos ſuos cum eſſet in tormentis: vidit abraã a longe ⁊ lazarum in ſinu eius: ⁊ ipſe clamãs di/xit: Pater abraam miſerere mei: ⁊ mitte lazarũ vt intingat extremũ digiti ſui in aquaz: vt refrige ret linguã meaz: quia crucior ĩ hac flamma. Et dixit illi abraam: Fili recordare qz recepiſti bo na in vita tua: ⁊ lazarus ſimiliter mala. Nũc aũt hic conſolatur: tu vero cruciaris. Et ĩ bis omni bus inter nos ⁊ vos chaos magnũ firmatuz ẽ: ut hi qui volũt hinc trãſire ad vos nõ poſſint: neqz inde huc tranſmeare.

CHRY. Audiuim⁹ qd vtriqz ĩ terra paſſi ſũt: videamus qd vtriqz patiãtur apũd inferos. Qũ tpale fuit p̃teryt: qũ ſe/qtur eternũ ẽ. Uterqz mortu⁹ eſt. illũ angeli: hũc pene ſuſce perũt. Dñr. n. Factũ ẽ aũt vt more. mẽdi. ⁊ porta. ĩ ſinu abrae. Tãte pene repẽte delitys cõmutanť. Portaſ poſt tãtos la bores: qz defecerat: ne ſaltẽ ambulãs laboraret: ⁊ portabaſ ab angelis. Nõ ſufficerat ad portãdũ paupere vn⁹ angelus ſz ꝓpterea plẽs veniũt vt chorũ leticie faciant. gaudet vnuſ quiſq3 ãgelus tm̃ on⁹ tãgere: libẽter talib⁹ onerib⁹ p̃grauãtur vt ducãt hoies ad regna celoz. Portat⁹ ẽ aũt ĩ ſinu abrae: vt illũ palparet ⁊ refocillaret: Sinus abrae padiſus ẽ. Jõ ãt ãgeli miſtrãtes tuleŕt paupez ⁊ locauerũt eũ ĩ ſinu abrae: qz lz deſpect⁹ iaceret: ñ tm̃ õſpauit: nec blaſphemauit dicẽs: Dic diues in negcia viuẽs gaudet ⁊ tribulatiõez nõ patiť. ego vo nec obtinere valeo neceſſariã eſcã. AVGV. ô orizie aie. Qz ãt abrae ſinũ exiſtimas eẽ corporeũ vereor ne in re tãta ioculariter nõ ſerio agere credaris. Neqz. n. vſqz adeo deci pis vt arbitreris corporeũ ſinũ hoĩs vni⁹ ferre tot aĩas. imo vt ſm te loq̃r tot corpa: quot illuc ãgeli ſicut lazaz̃ pferunt niſi opineris fortaſſe illã vnã aĩaz ſolã ad eũdẽ ſinũ puenire meruiſſe. Si errare pueriliter nõ vis: ſinũ abrae itellige re motã ſedẽ q̃ etis atqz ſecretã: vbi ẽ abraã: ⁊ iõ abrae dictã: ñ q⁹ ipſius tm̃ ſit: ſed q⁹ ipſe multarũ gẽtiũ pater ſit q ad imi tandum fidei p̃cipatũ p̃poſitus eſt. GREGO. in homẽ. Cum autem duo eſſent iferius corda paupis. ſ. ⁊ diuitis: vn⁹ deſuper erat inſpector: qui ⁊ paupem tẽtãdo exercebat ad glaz ⁊ diuitẽ tolerãdo expectabat ad penã. vñ ſeq̃. Mortu us eſt aũt ⁊ diues. CHRY. Mortuus qdẽ eſt tunc corpe ſed erat illi ante aĩa mortua: nihil enim agebat ex operibus anime. nam totus feruor eius qui prouenit ex dilectione p̃ximi expirauit: ⁊ erat c. ꝓpe defuncto defunctior. Nul/lus autem eſt qui ſepeliendo diuiti miniſtraſſe dicatur vt laçaro. eo nanqz q⁹ in lato itinere delectatus multos ha/buit obſequẽtes adulatores: vt peruenit ad finem priuatus eſt omnibus. Simpliciter enim ſequitur: Et ſepultus eſt in inferno. Sed etiam anima eius dum viueret ſepeliebaſ ob ruta corpore quaſi ſepulchro. AVGV. ô que euãge. Se/pultura aũt inferni penarum pfunditas eſt: que ſuperbos ⁊ immiſericordes poſt hanc vitam vorat. BASI. Eſt autẽ infernus gdam locus cõis in intimo terre obumbratus vn/diqz ⁊ opacus: cuius eſt quoddã orificium in profundum tẽ dens. per qõ patet deſcenſus animab⁹ ad mala damnatis.

CHRY. Uel ſicut regum carceres extra manent: ſic ⁊ extra mundum foris alicubi eſt infernus. vnde ⁊ exteriores tenebre dicte ſunt. THEO. Quidã vero dicũt ifernũ eẽ tranſitum ab apparenti ad diſparens ⁊ deformitatem ani/me. Quamdiu enim anima peccatoris in corpore eſt: ap/paret per proprias operationes: vt autem euolat de cor/pore fit deformis. CHRY. Sicut autem pauperi dum viueret grauiorem penam reddebat iacere ante ianuam diuitis: ⁊ aliena bona proſpicere: ſic diuiti mortuo auge/bat exitiuz accubitus in gehenna: ⁊ proſpectus delectatiõis laçari: ne ſolum tormentorum natura: ſed ⁊ collatione bono ris illius intolerabilius ſentiret ſupplicium: vnde ſequitur. Eleuãs autẽ ocu. ſu. cum eſſet in tor. vi. abra. a longe. Aleua uit quidem oculos: vt illum inſpiceret nõ vt deſpiceret. laza

rus enī surſuz erat:ille deorſuz.illū plures angeli portabāt: iſtū infinita tormēta poſſidebāt.vnde nō dicit.Cū cēt in tor mēto:ſed In tormētis.totus.n.ī tormētis erat oculos ſolos liberos hēbat:vt alteri⁹ leticiā poſſit aſpicere:vt magis tor queaſ:qz nō hz qō ali⁹ hz.aliorū diuitie eoꝝ g in pauptate ſunt:tormēta ſunt. GRE.Si āt abraā adhuc in imis non cēt:hūc diues ī tormētis poſit⁹ nō videret. Eos.n.g celeſtis patrie vias ſecuti ſunt:poſt egreſſum carnis īferni clauſtra tenuerūt:nō ut pena quaſi pctōres plecteaet:ſz vt illos ī lo cis remotioꝛib⁹ regeſcētes: qz necdū itercesſio mediatoꝛis aduenerat:ab ingreſſu regni reatus prime culpe retineret.

CHRY. Multi aūt erāt paupes iuſti:ſed g tacuit ad li/ mina ei⁹ aſpectui occurrit ad ei⁹ triſticiā. Segtur:Et laça.ī ſi.ei⁹. Vnc īnoteſcit g oēs g a nobis offenduntur:obyciun tur nr̄o cōſpectui.Diues aūt laçaꝝ nō penes aliū iuſtū:ſz in ſinu abrae videt.erat.n.abraā charitatiu⁹:hic aūt crudelita tis arguitur. Ille ſedēs ante foꝛes venabatur trāſeuntes:ꝛ ī domū ꝓpriā ingerebat:hic vero ꝛ manētes ītus auertebat.

GRE.in ho. Qui nimiꝝ diues eū cuius in hac vita miſere ri non voluit:in ſuo iam ſupplicio poſit⁹ patronum querit.

THEO. Nō tñ dirigit ſermonē ad laçaꝝ ſz ad abraā:qz foꝛſā erubeſcebat ꝛ putabat laçaꝝ remiſci maloꝝ ex ꝓprys iudicās de illo.vñ ſegtur:Et ipſe cla.dixit. CHRY. Ma gne.n.pene:magnam vocez reddebat: Pater abraam. q.d. Patrē te voco nā:quō filius g pdidit ſuā ſubſtātiaz.lz meo vitio te patrez pdiderim.Miſerere mei. Fruſtra agis peni tentiā vbi nō eſt pnīe loc⁹. Tormēta te cogūt: nō mentis af fectus.Quicūqz in regno celoꝝ eſt:neſcio an eius qui in in/ ferno ē valeat miſereri.Creatoꝛ creature miſereꝛ ſue. Un⁹ venit medicus qui ſanaret moꝛbos:aly ſanare nō poterāt. Mitte laçaꝝ:erras miſer.Abraā mittere nō pōt. ſz ſuſcipe pōt:vt intīgat extremū digiti ſui in aquā. Laçaꝝ videre nō dignabaris:ꝛ nūc digitū eius deſideras. Doc qō petis:tu ei debebas facere cum adhuc viueret.Aquā deſideras:g deli catos cibos ante faſtidiebas.Uide cōſciaz pctōris: nō totū audet poſcere digitū. Inſtruimur autē ēꝫ ſit vtile in diuitys nō cōfidere:ecce diues īdiget paupe g qñqz eſuriebat. Mu tūtur res:ꝛ notificaſ oībus quis eēt diues:qs eſſet paup.ſic .n.in theatris cū aduenpaſcit:ꝛ aſtātes recedūt: exeuntes ꝛ amictū deponētes:g reges ꝛ ptoꝛes viſi fuerāt:oib⁹ vlcerib⁹ pleni videnſ vt ſūt:ſic ꝛ aduenīēte moꝛte:ꝛ ſoluto ſpectacu lo:vniuerſi laruis egeſtatis ꝛ diuitiaꝝ depoſitis:ex ſolis opi bus diiudicanſ g nā vere ſint diuites: g paupes: g glorioſi que inglory. GRE.in ho. Diues.n.iſte g vlcerato pauperi: mēſe ſue vel minuta dare noluit:in inferno poſitus vſqz ad minīa querēda puenit.nā guttā aque petiuit:g micas panis negauit. BASI. Cōdignū āt ꝓmiū reddiſ diuiti illi: ignis ꝛ īfernalis pena:lingua arefacta:vice lire ſonātis gemitus. vice pot⁹ deſideriū ſtille. vice ſpeculatoꝝ enoꝛmiū: caligo pfunda:vice ambit⁹ inceſſantis quigil vmes.vñ ſegtur:Ut refrigeret lin.me.qz crucioꝛ in hac flāma. CHRY. Nō āt qz diues fuerat toꝛqbatur:ſz qz miſer⁹ nō fuit. GRE.in ho. Vnc colligēdū ē qua pena mulctādus ſit g aliena diripit:ſi īferni dānatiōe pcutiſ g ꝓpria nō largiſ. AMBRO. Cru ciatur ēt:qz luxurioſo carere delitys pena ē:aq̄ āt ē refectō aīe in doloꝛib⁹ cōſtitute. GRE.in ho. Quid aūt eſt q ī toꝛ mētis poſit⁹ liguā ſuā refrigerari poſtulat:niſi q⁹ is g cōuiuē do de loq̄ctate peccauerat:p retributiōis iuſticiā in lingua atrocius ardebat:Abūdare.n.incōuiuys loquacitas ſolet.

CHRY. Multa etiā lingua eius ſuperba locuta eſt:vbi pctm̄:ibi ꝛ pena.ꝛ qz plīmū lingua peccauit:amplius toꝛque tur. AVGV.ō q̄.cuā. Uel g linguā ſuā vult refrigerari cū in flāma tot⁹ arderet:ſignificat qō ſcriptum ē: Moꝛs et vi ta in mānib⁹ lingue.ꝛ qz oꝛe cōfeſſio fit ad ſalutē:quod per ſnp biā ille non fecit. Extremū aūt digiti:vel mīmā opatio nē ſignificat:q̄ p ſpm̄ſcm̄ ſubueniſ. AVGV.de oꝛigie aīe

Dicis āt:mēbra hic aīe deſcribunſ:ꝛ vis p oculū totū caput itelligi:qz dict⁹ ē leuare oculos ſuos:p linguā fauces.p digi/ tū manū:Quid aūt cauſe eſt vt noīa iſta mēbroꝝ in deo tibi corp⁹ nō faciāt:in aīa faciāt:An vo qñ de creatura dicuntur ꝓprie accipiēda ſūt.qñ aūt de creatore tropice atqz trāſla/ te:Pennas itaqz coꝛpeas datur⁹ es nobisqm̄ nō creatoꝛ ſz creatura.i.hō dicit:Si aſſūpſero pēnas meas diluculo. Hoꝛ ro ſi ꝓpterea linguā hūit diues ille coꝛpoꝛeā:qm̄ dixit Re/ frigeret linguā meā.ī nobis quoqz adhuc in carne viuētib⁹ manus hz ipſa lingua coꝛpoꝛea:qz ſcriptū eſt: Moꝛs ꝛ vita in manib⁹ lingne. GRE.niſen⁹. Sic āt pſtantiſſima ſpecu loꝝ tales repīāt facierū imagines:q̄les ꝛ ipſe obiecte faci es extāt:letas qdē letātiū:triſtū vo triſtes:ſic ꝛ iuſtū dei iu/ diciū ſil'e fit diſpōnib⁹ nr̄is.vñ qz diues nō fuit miſer⁹ pau pis iacētis ad ianuā:cū mīa egeat nō eraudiſ. Segtur enīz Et di.il.abra.i. Frecoꝛ.qz re.bo.in.vi.tua. CHRY. Aſpi/ ce pr̄iarche bonitatē vocat illū filiū:qō māſuetudinem ei⁹ pōt exprimere:nullū tñ pbet auxiliū ei g ſe remedio prima/ uerat.vnde dic̄: Recoꝛdare.i.aīaduertas pctā:ne oblīſca ris g fueris oblectat⁹ diuitys:recepiſti bona in vita tua id/ eſt illa que vera bona eſſe putabas:nō potes ꝛ ī terra regnaſ ſe ꝛ hic regnare.diuitie non pñt eſſe vere ꝛ in terra ꝛ in infe ris. Sequitur:Et laça.ſil'r mala. Nō g laçar⁹ ea mala puta uerit:ſed ex cēſura diuitis hoc dicebat:qui inopiam ꝛ famē ꝛ durā egritndinē eſtimabat mala. Quādo igit̄ ifirmitatis ꝛ egrotatiōis magnitudo ꝓmit laçaruz cogitem⁹ ꝛ letanter accipiam⁹ mala in vita nr̄a. AVGV:oc q̄.cnā. Nec igitur ei dicunt̄:qz felicitatē dilexit ſeculi:nec aliā virā ꝓter illam in q̄ ſuperb⁹ tumebat adamauit. Laçaꝝ āt dic̄ mala rece/ piſſe:qz itellexit h⁹ ſeculi moꝛtalitatē: laboꝛes: ꝛ dolꝛes ꝛ erumnas: penā eſſe petī:qz oēs in adā moꝛimur: quia facē eſt tranſgreſſiōe moꝛtal'. CHRY. Dicit ēt: Recipiſti bo/ na in vita tua:q̄ſi debita.q.d. Sigd boni fecisti vñ ꝓmius dēreſ:oīa recepiſti illo mūdo:epulās:ditaſ⁹: oblectat⁹:ſic ceſſib⁹ pſpis.hic āt ſigd mali ꝓmiſit vniuerſa recipit paup tate:fame.ꝛ extrē is oppſſus miſys:ꝛ vterqz vſz huc nuā accesſit.hic gdē a petis pp qō ꝛ ꝓſolatiōne ſoꝛtiſ:tu vo a iu/ ſticia:pp qō īmitigabilē pfers penā.vñ ſegtur: Nūc āt h⁹ cō ſo.tu vo cruciaris. GRE.ī ho. Quecūqz g ī ꝑ ſclo bñ bētis cū vos bōa egiſſe recolitis:valde de ipſis ptimeſcite:ne cō/ ceſſa vob⁹ pſpitas coꝛūdē remūeratio ſit bonoꝝ:ꝛ cū quol/ libz paupes nōnul'a repbēſibilia ppetrare cōſpiciti:qz foꝛ taſſe quos ſupfluitas tenuiſſime prauitatis coingnat: cami nus pauptatis purgat CHRY. Sed dices: Nōne ē aliqs g ꝛ hic ꝛ illic venia pfruaſ:ꝛ hoc quidē difficile ē:ꝛ de nume ro ipoſſibiliū.nā ꝛſi pauptas nō vrgeat:vrget tñ ābitio. Si egritudo nō ſtimulet:ira īflāmat. ſi tētatōes nō ipetūt emer gūt ſepi⁹ cogitatōes iniq. Nō ē āt pu⁹ laboꝛ iracūdiā refre nare:ꝓpescere illicita ōſideria:oītatiōes ſedare:deſpatiōes remittere.vitā aſperā ducere. Talia vo nō agētē: ipoſſibile ē ſaluari. GRE.ī ho. Rūderi ēt pōt g mali i hac vita bōa r̄cipiūt qz oē ſuū gaudiū felicitatē trāſitoꝛiā putāt. Iuſti āt hr̄e h qdē pñt bōa:nec tñ ī recōpēſatiōe recipe:qz vū melio ra.i.eterna appetūt:coꝝ iudicio q̄libet bōa affuerit:bōa mi me videſ. CHRY. Poſt mīam āt ōi in ꝓprys ſtudys ſpe randū ē de ſalute:nō nūerādo pr̄es aut pr̄ios vl'aīcos. Fra ter.n.nō liberat.ꝛ iō ſubdiſ:Et ī bis oīb⁹ ma.cha.firma.ē in ter nos ꝛ vos. THEO. Chaos magnū ſignificat iuſtoꝝ a pctōrib⁹ diſtātiā.nā ſic affect⁹ coꝝ vary fuerāt:ſic ēt māſio nes nō modicū differūt. CHRY. Nō firmatū dr̄:qz non pōt diſſolui:agitari:vl' cōcuti. AMBRO. Inter diuitē igf ꝛ paupez chaos magnū ē:qz p⁹ moꝛtē neq̄unt merita muta ri:vñ ſegt̄:Ut hi q volūt hīc ad nos trāſire ñ poſſit:neq; ide huc trāſmeare. CHRY.q.d. Uidere poſſum⁹:trāſire non poſſum⁹.ꝛ nos videm⁹ qd fugerim⁹:ꝛ vos videtis qd pdide ritis:ꝛ nr̄a gaudia cumulāt vr̄a toꝛmēta:ꝛ vr̄a toꝛmenta cu

mulāt nra gaudia. GREG.i ho. Sic.n. trāsire reprobi ad electos cupiūt.i.a supplicioꝝ suoꝝ afflictōe migrare:ita ad afflictos atqꝫ i tormētis positos trāsire iustorū ē mēte ire p misericordiā:eosqꝫ velle liberare:sz iustoꝝ aīe q̄uis i sue na ture bōitate misericordiā habeāt:iā tñ auctoris sui iusticie coniuncte: tanta rectitudine cōstring ūt:vt nulla ad repro bos ꝓpassiōe moueāt:nec iniusti ergo ad beatoꝝ sortē trāse unt:qz dānatiōe ppetua ꝓstrīgūt.nec iusti ad reprobos trāsi re pūt:qz erecti iā p iusticiā iudicy:eis nllo mō ex aliq̄ cōpas siōe miserēt. THEO. Hīc elicis argumētū ꝺ origenis seq̄ ces q dicūt:Cū termin⁹ sit iponēd⁹ supplicys: erit tps quo aggregabūt pctores iustis z ꝺo. AVGV.ō q.euā. Ondit ,n.picōmutabilitatē diuie sne nullū auxiliū misericordie posse pberi pctoribꝰ a iustis etiam si velint pbere:quo admo net vt in hac vita boies subueniāt gbus possunt ne si postea etiam optime recepti fuerint eis quos diligunt opitulari nō valeant. Illud enim qꝺ scriptū est.vt z ipsi recipiant vos in eterna tabernacula:nō de superbis z immisericordib⁹ scri ptum est:sed de bis q sibi eos amicos de opibus misericor die fecerūt.quos iusti nō velut ppria potestate quasi grati ficando recipiunt:sed permissione diuina.

¶ Et ait: Rogo te pater vt mittas eum in domū patris mei. Habeo.n.quinqꝫ fratres: vt testet illis:ne z ipsi veniant in hunc locū tormētorū. Et ait illi abraam: Habēt moysen z ꝓphetas audi ant illos. At ille dixit: Nō pater abraā: sed siqs ex mortuis ierit ad eos: penitentiā agēt. Ait aut illi: Si moysen z ꝓphetas nō audiūt:neqꝫ siquis ex mortuis resurrexerit credent.

GREG.i ho. Postq̄ ardenti diuiti de se spes tollit:ei⁹ anim⁹ ad ꝓximos quos reliq̄rat incurrit.vñ dr. Et ait: Ro. te.pa.vt mit.eū i do.pa.mei. AVGV.ō q.euā. Lazarum petit mitti ga sensit se ꝺignū q testimoniū phibeat vitati. Et qz nō ꝓetrauerat paululū refrigerari:multo minus cre dit se relaxari posse ab iferis ad predicationez veritatis. CHRY. Uide aūt quersitatē:nec i ipsis penis ꝓtinet vi tatē. Si pr ē abraā:quo dicis: Mitte eū in domū pris mei: sed non es oblit⁹ pris tui:qz ille te pdidit. GREG. i ho. Reprobor ū aūt mētē pena sua q̄q̄ inutiliter erudit ad cha ritatē:vt iā tūc etiā suos spāliter diligāt:qui hic dū peccata diligerent:nec se amabāt vñ segt: Habeo enī gnq̄ fra.vt te ste.il.ne z ipi veni.i būc locū tormētoꝝ. AMBRO. Seri us autez diues iste magister esse icipit:cum iam nec discen di tempus habeatur vel docendi. GREG. in homilia. Quia in re notādū est ardenti diuiti q̄ta supplicia cumulā tur.ad penā nanq̄ suā ei cognitio seruat z memoria.cogno uit.n.lazarū quē ꝺesperit: z fratrū suoꝝ meminit quos re liquit.vt.n.peccatores in supplicio ampli⁹ puniāt: z eoꝝ vi dent gloriā quos cōtēpserūt: z ꝺe illoꝝ pena torquent quos inutiliter amauerūt: Petēti aūt diuiti vt lazar⁹ mitteret ab abraā ptin⁹ ñdet.vñ segtur: Et ait illi abraaz: Ha.mo. z ꝓphe.audi.illos. CHRY.q.ꝺ. Non sint tibi magis cure fratres tui q̄ ꝺeo qui eos creauit: statuitqꝫ eis docto res qui eos cōmonerēt z sollicitarent. Uocat aūt hic moysē z ꝓphetas scripta mosaica z ꝓphetica AMBRO. Quo loco euidētissime declarat dns vetus testū:esse fidei firmi tatem retundēs pfidiā iudeoꝝ:z excludēs negcias hereti coꝝ. GREG. in home. Sed qui ꝺei verba ꝺesperе rat:hoc audire nō posse suos sequaces estimabat. vnde se quitur: At ille dixit Non pater abraam: sed siquis ex moꝝ tuis ierit ad illos penitentiam agent. CHRY. Quia.n. audiendo scripturas contemnebat z fabulas esse putabat: ex bis que passus fuerat:ipse quoqꝫ ꝺiiudicabat ꝺe fratri bus. GREG. nisenus. Sed z aliud quoddam ꝺogma docemur:qꝺ lazari quidē aīa nō ē erga pītia sollicita nec re torquet se ad aliquod relictoꝝ.at ꝺiues q̄si quodā viſco ēt post morte a vita detinet carnali.nā sīgs oīo carnalis fm mentē fiat:nec postq̄ corpus exuerit remouet a passiōibus eius. GREG. in ho. Sed mox ꝺiuiti veraci snīa rndet. Sequit enī. Ait aūt illi: Si moysen z ꝓphetas nō audiunt neqꝫ sīgs ex mortuis resurrexerit credēt ei. Quia q ꝺyabo le gis ꝺespiciūt redēptoris pcepta qui ex mortuis resurrexit: quāto subtiliora sūt:tāto hic difficili⁹ iplebūt. CHRY. Or aūt verū sit qꝺ q nō auscultat scripturis:nec mortuis redi uis auscultat:oñderūt iudei:qui nunc quidē volebāt occide re lazarū:nunc vo inuadebāt aplos:cū tñ a mortuis ñ nulli resurrexerint hora crucis. Sed z illud cōsidera qꝺ q̄sq̄ mor tuus seruus est.quecūq̄ vo ꝺicūt scripture ꝺicit dns. vnde z si resurgat mortuus: si celitus ꝺescēderit angelus:oīb⁹ ma gis sūt digne fide scripture. nā angeloruꝫ dns viuorum z mortuoꝝ eas instituit. Si aūt sciret hoc ꝺeus qꝺ mortui re surgentes ꝓdessent viuētib⁹:non hoc omisisset:qui pro vtili tate nostra singula queqꝫ tractat. sed si crebro resurgerent mortui:hoc itez tēpore cōtenere: sz z diabolus facile itro duceret puersa ꝺogmata. id quoqꝫ p ꝺorgana sua fingens ñ quidē susciās vere defunctos:sed qbusdā fallacys spectan tiū frustrās intuitū vel ingenias quosdā morte simulare.

AVGV. De curis pro mortuo babendis. Diceret autez aligs si nulla est mortuis cura de viuis quomodo ꝺiues ro gauit abraā vt mitteret lazarum ad qnqꝫ fratres suos: Sz nūqꝺ qz hoc ꝺiues ille dixit ideo qꝺ fratres agerent vel qꝺ paterent in illo tpe sciuit: ita illi cura fuit de viuis:q̄uis qꝺ agerent oīno nesciret:sicut nobis ē cura ꝺ mortu s q̄uis qꝺ agant oīo nesciam⁹. Sed rursus occurrit qō:quō hic abraā esse sciebat moysen z prophetas.i.libros eorū: vbi ēt noue rat ꝺiuitē illū in delitys:lazarū vero in doloribus vixisse: Uerū non cū hec agerent in viuis sed eis mortuis potuit la zaro indicāte cognoscere:ne falsum sit qꝺ ait ꝓpheta: Abra am nescinit nos. Pūt z ab angel'q reb⁹ q̄ agunt hic pīto sūt audire aliquid mortui.possunt ēt aliqua que necessarium ē eos nosse nō solū pterita verū etiā futura spiritu ꝺei reuelā te cognoscere. AVGV. de que.euā. Per allegoziā autem hec sic accipi pūt:vt in diuite intelligant superbi iudeorum ignorantes ꝺei iusticiam z suā volentes ostituere. Purpu ra z byssus ꝺignitas regni est: z auferetur inquit a vobis re gnum ꝺei. epulatio splendida iactantia legis est:in qua glo riabant plus ad pompam elatiōis abutētes ea:q̄ ad necessi tatē salutis vtentes: Mendic⁹ autez nomine lazarus:qui in terptatur adiutus:significat indigentē veluti gentilem ali quem aut publicanū:qui tanto magis adiuuat: q̄to minus ꝺe suaꝝ copia facultatū presumit. GREG. in ho. Laza rus igitur vlceribus plenus gentilē populum figulariter ex primit qui ꝺum ad ꝺeum conuersus peccata sua confiteri non erubuit:huic vulnus in cute fuit: Quid enim est pecca toꝝ confessio nisi quedam vulnerum ruptio: sed lazarus vulneratus cupiebat saturari ō micis que cadebant ꝺe mē sa diuitis: z nemo illi ꝺabat: quia gentilem quenqꝫ ad cogni tionē legis admittere superbus ille populus ꝺespiciebat. z quia ea verba ꝺefluebant ꝺe scientia quasi mice cadebant ꝺe mensa. AVGV. ꝺe.que.euang. Canes aūt qui vlcera paupis lingebant:nequissimi boies sunt amantes peccata qui lata lingua etiā laudare non cessant opera mala que in se alius gemens z cōfitens ꝺetestatur. GREG. i home. Nonnūquā etiam solent in sacro eloquio per canes ꝓdica toꝝ itelligi: fm illud: Lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso. Canum etenim lingua vulnus ꝺum lingit curat: quia doctores sancti ꝺum in confessione peccati nostri nos instruunt:quasi vulnus mentis per linguam tangūt. Diues autem sepultus est in inferno: in sinum vero abrae lazarus ab angelis ꝺuctus est ideſt in secretam requiem: ꝺe qua

veritas dicit: Multi veniēt ab oriēte ⁊ occidēte: ⁊ recūbēt cū abraā isaac ⁊ iacob ī regno celoꝝ. filij aūt regni eycientur in tenebras exteriores. De longinquo aūt ad videndū laçarum oculos diues leuat: qz duz per damnationis sue supplicia infideles in imo sunt: fideles quosqz ante diem extremi iudicij super se in requie attendunt: quorum post gaudia cōtēplari nullaten⁹ possunt. Lōge vero est qō cōspiciūt: qz illuc per meritū non attingunt. In lingua aūt ampli⁹ ardere ostenditur: qz infidelis ppls: verba legis in ore tenuit: que opere seruare contempsit. Ibi ergo amplius ardebit: vbi se amplius ostendit scire qō facere noluit. Abraam aūt filiū eum vocat: quē tamen a tormento non liberat: qm̄ hui⁹ infidelis populi patres: qz multos a sua fide deuiasse considerant: eos nulla cōpassione a tormentis eripiunt: quos tamē per carnez filios recognoscūt. AVGV. de q. euā. Quīqz aūt fratres quos habere dicit in domo patris sui: iudeos significat: q appellati sunt quinqz: quia sub lege detinebant que per moysen data est: q qnqz libros cōscripsit. CHRY. Uel habuit qnqz fratres. i. qnqz sensus quibus ante seruierat: ⁊ ideo laçarū amare nō poterat: qz illi fratres nō amāt paupertatē. Illi te fratres in hec tormenta miserunt: saluari non possunt nisi moriantur: alioquin necesse ē vt fratres habitēt cū fratre suo. Sed qd queris vt mittaz laçarū: hūt moysen ⁊ pphetas. Moyses laçarus pauper fuit: maiores diuitias eē arbitrat⁹ paupertatē xp̄i: q̄z diuitias pharaonis. Dieremias ī lacū missus pane tribulatiōis vescebat̄: ⁊ oēs pphete istos fratres docēt: sed isti fratres saluari nō possūt nisi aliquis ab inferis resurrexerit. Isti. n. fratres añq̄z christus resurgeret: me ducebāt ī mortē: ille mortuus est: sz isti fratres resurrexerunt. nunc oculus me⁹ xp̄z videt: auris eū audit: tactus amplectit̄. Ex hoc autē qō dixim⁹: locū determinam⁹ martioni ⁊ manicheo q destruūt vetus testm̄. Unde ergo quid dicat abraam: si moysen ⁊ pphas nō audiunt. q. d. Bene facis eum qui resurrecturus est expectando: sed in illis christus loquitur. si illos audies ⁊ illuz auditur⁹ es.

GREGO. in ho. Judaicus aūt ppls qz moysi verba spiritaliter intelligere cōtēpsit: ad eū de quo moyses locut⁹ fuerat non peruenit. AMBRO. Ul'aīr: Laçarus est pauper inseculo: sz deo diues. neqz enī oīs sancta paupertas aut diuitie criminose: sz fit̄ luxuria īfamat diuitias: ita pauptatē cōmēdat sanctitas. Siue apostolicus aliqs pauper in verbo: locuplex ī fide: qui verā teneat fidē: verboꝝ insulas non requirit. Cui simile illū puto: qui ceſus sepius a iudeis: vlcera sui corporis lābenda gbusdam velut canib⁹ offerebat. Bea ti canes in quos vlceꝝ taliū distillat humor: vt impleat cor quo custodire domū: seruare gregē: cauere assuescaz lupos. ⁊ quia panis verbū est: fides aūt verbi ē mice: velut quedā dogmata fidei sūt mysteria. s. scripturaꝝ. Arriani āt q societatē potētie regalis affectant: vt impugnent ecclesie vitatē nōne tibi videntur in quadā purpura ⁊ byſſo iacere: qui cū p veris fucata defendant: diuitib⁹ abundant ꝑmonibus. Diues hereſis euangelia multa composuit: ⁊ pauper fides hoc solū euāgeliū tenuit qō accepit. Dues philosophia plures sibi deos fecit: pauper ecclia vnū deū nouit: nōne ille videnſ egene diuitie: ⁊ redundare paupertas. AVGV. de que. euan. Alr ēt itelligi pōt illa narratio: vt laçarū dn̄m significare accipiam⁹ iacentē ad ianuam illius diuitis: qz se ad aures superbyssimas iudeoꝝ: īcarnatōis humilitate deiecit: cupiēs saturari de micis que cadebāt ō mēsa diuitis. i. querēs ab eis vl'mīma opa iustitie: que sue mēse. i. sue ptāti p̄ superbiā nō vsurparēt: q̄ opa q̄z̄uis mīma ⁊ sine disciplina perseuerantie vite bone: saltem interdum vel casu facerēt: sicut mice de mensa cadere solent. Ulcera: passiones sunt dn̄i. Canes qui ea lingebant: gentes sunt quos immundos iudei dicebant: ⁊ tamen passiones domini in sacramentis corporis ⁊ sanguinis eius per totum iam orbez suauitatē deuotissima lambūt. Sinus abrae intelligit̄ secretū p̄is quo post passionen resurgens assumptus est dn̄s: quo eum post atum ab angelis: ideo dn̄ puto: quia ipsam receptionem qua ī secretū patris accessit: angeli anūciauerūt discipulis. Cetera ꝑm superiorem expositionen accipi possunt: quia secretū p̄is bn̄ intelligit̄: vbi etiam ante resurrectionē iusto rum anime viuunt cum deo. CAPI. XVII.

DIxit ad discipulos suos: Impossibile est vt nō veniāt scādala. Ue aūt illi p quem veniūt. Utilius est illi si lapis molaris iponat̄ circa collū ei⁹, ⁊ proiçiatur ī mare: q̄z vt scandalizet vnum de pusillis istis.

THEOPHI. Qz pharisei existētes auari conuitiabant̄ christo ō pauptate p̄dicanti: induxit parabolan diuitis ⁊ laçari. Deinde cum discipulis cōfert ō phariseis īdicans eos scismaticos ⁊ diuīe vie impeditores eē. vnde dr. Et ad discipulos suos ait: Impossibile est vt nō veniāt scandala. i. impedimenta bone ⁊ deo placite cōuersatiōis. CHRY. Sunt aūt duplicia scādala: quoꝝ hec quidē diuine glozie refragātur. hec vero ꝓdeunt solū ad irrogādū fratribus ipedimentū. nam excogitatiōes hereſū: ⁊ quicūqz s̄ veritatē fit̄ ꝑmodiuine glozie refragant̄. Non tamē ad p̄sens memorari videnſ huiusmodi scandala: sed magis ea que cōtigunt inter amicos ⁊ fratres: sicut iurgia: detractiōes: ⁊ huiusmodi. vn de postea subdit: Si peccauerit ī te frater tu⁹ rē. THEO. Uel dicit: q⁹ necesse est emergere multa p̄dicatiōis ⁊ veritatis obstacula: sicut pharisei impediebāt christi p̄dicationes Querūt autez aliqui: Si necesse est vt veniāt scandala: cur domin⁹ arguit scādaloꝝ auctorē: Segtur eni: Ue aūt illi p quē veniūt: Quicqd enim parit necessitas: veniale est. Sed attēde q⁹ necessitas ista ex libero arbitrio sortit̄ originē. vi dēs. n. dn̄s q̄liter hoies īnitunt̄ malo: nec ꝓponit aliqd bo ni: dixit q⁹ q̄z̄tū est ex cōsequētia eoꝝ que videnſ necesse est cōtingere scādala: sic̄ si medic⁹ videſ quēq̄z mala dieta vrē tē dicat: necesse ē hūc egrotare. ⁊ iō īducēti scādala ve dicit: ⁊ penā ei cominat̄ dicēs: Utili⁹ ē illi si lapis molaris iponat̄ circa collū eius: ⁊ pyciatur ī mare: q̄z vt scandaliçet vnū de pusill'istis. BEDA. Scōz morē puincie palestine logtur: cū maiorū criminū apō veteres iudeos fuerit pena: vt ī p̄o fundū ligato saxo demergerenť. ⁊ reuera vtili⁹ est innoxiū pena q̄z̄uis atrocissima tpali tm̄ vitā finire copozeā: q̄z fr̄i no cētē morte aīe mereri ꝑpetuā. Recte aūt q scādaliçari pōt pusillus appellatur. q. n. magn⁹ est: qōcūqz viderit: qōcūqz passus fuerit: nō declinat a fide. Inquantū ergo sine pecca to possum⁹: euitare ꝓximoꝝ scandalū debemus. Si autem de veritate scandalū sumitur: vtilius ꝑmittitur scandalū q̄z veritas relinquatur. CHRY. Per scandaliçantis autem penam brauiū saluantis addisce. nisi enīz vnius aie sal⁹ cēt sibi nimiū cure: nō cōminaretur scādaliçatib⁹ tantā penā.

¶ Attendite vobis. Si peccauerit in te frater tuus: increpa illum: ⁊ si penitentiam egerit: dimitte illi. Et si septies in die peccauerit ī te: ⁊ septies in die conuersus fuerit ad te dicens: Penitet me: dimitte illi.

AMBRO. Post diuitē q cruciat̄ ī penis: subiacet̄ p̄ceptū venie largiēde his qui se ab erroze conuertūt: ne quem desperatio nō reuocet a culpa. vnde dicitur: Attendite vobis.

THEO. q. d. Necesse est scādala cōtingere: nō tm̄ necessariū est vos perire si peccaueritis: sicut non est necesse ones perire lupo veniēte: si vigilet pastoz. Et qm̄ multe sunt scandaliçantium differētie: quidam enim sunt insanabiles: quidam sanabiles. Et ideo subiūgit: Si peccauerit in te frater

nꝰ icrepa illū: ꝛſi penitẽtiã egerit: dimitte illi. AMBRO. Ut neqꝫ difficilis venia nec remiſſa ſit ĩdulgentia. neqꝫ auſtera percellat ĩuectio: vel cõuentia nõ ĩuitet ad culpam. vñ ꝛ alibi dr̃. Corripe ipm̃ inter te ꝛ ipm̃ ſolũ. plus enĩ ꝓfic̃ amica correctio q̃ accuſatio turbulenta. Illa pudore ĩcutit nec ĩdignatiõez mouet: ſeruet poti⁹ qõ prodi metuat q̃ mo/ueat. Bonũ quippe eſt vt amicũ magis te: q̃ inimicũ. Facilius enĩ ꝓſilys acquieſcit: q̃ iniurie ſubcum bit. Infirm⁹ cuſtos diuturnitatis eſt timor: pudor aũt bon⁹ magr̃ officij. q. n. metuit reprimit: nõ emẽdat. Pulchre aũt poſuit: Si peccauerit in te. Nõ. n. ẽ eq̃ ꝓditio ĩ deũ hoiemq; peccare. BEDA. Intuẽdũ eſt aũt qz nõ paſſim peccãti dimittere iubet: ſed penitentiã agenti. boc. n. ordine ſcandala ꝺclinari poſſum⁹: ſi nullũ ledam⁹: ſi peccãtẽ çelo iuſticie correpim⁹. ſi penitẽti miſericordie viſcera pãdim⁹. THEO. Sz q̃ret aliqs: Si cũ pluries ĩdulſerĩ fratri: iterũ fit nociu⁹: gd agẽdũ ẽ ſecũ: Nõ qõni huic rũdẽs ſubdit: Et ſi ſepties in die pecca. in te: ꝛ ſepti. i die cõuer. fue. ad te dicens: peni. me: dimitte illi. BEDA. Septenario numero nõ venie dãde terminus ponit̃: ſed vel oĩa pctã dimittẽda vel ſp penitenti dimittẽdũ ꝓcipit̃. Solet enĩ ſepe p ſeptẽ cuiuſq; rei aut tpis vniuerſitas indicari. AMBRO. Uel qz ſeptima die rege bis diuturna ꝓmittit̃ vt quẽadmodũ mala iſtius mũdi opa uit de⁹ ab opibus ſuis: poſt bebdomadã iſti⁹ mũdi reges no ceſſabunt: ita ẽt vindicte ſeueritas conquieſcat.

¶ Et dixerũt apoſtoli dño: adauge nobis fidem

Dixit aũt dñs: Si habueritis fidem ſicut granũ ſynapis dicetis huic arbori morꝫ eradicare: et trãſplantare in mare: ꝛ obediet vobis.

THEO. Audiẽtes diſcipuli dñz de quibuſdã arduis diſſerentẽ puta de pauptate ꝛ ſcandalis euitãdis petunt ſibi fidez augeri: p quã poſſent pauptatẽ ſequi. nihil enĩ adeo cultum ſuggerit pauptatis ſicut credere ꝛ ſperare in dño ꝛ vt p fidẽ ſcãdalis valeãt reſiſtere. vñ dr̃: Et dixe. apoſ. do. adau. no. fidẽ. GREGO. xxv. moza. Utq; iã accepta p initiũ fi erat q̃ſi p augmtũ graduũ ad pfectionẽ veniret. AVGV. de que euan. Põt qdẽ intelligi hãc fidẽ ſibi augeri poſtulaſſe q̃ crediderũt ea que nõ viderũt: ſz tñ dr̃ ẽt fides rez q̃ non vbis ſed ipſis reb⁹ pñtibus credit̃ qõ futurũ ẽ: cũ iã p ſpẽm manifeſtã ſe ꝓtẽplãdũ ꝓbebit ſcis ipa dei ſapia p quã fcã ſũt oĩa. THEO. Dñs aũt oñdit eis q̃ bñ peterẽt: ꝛ q̃ credere ꝏberẽt cõſtater: oñdẽs eis q̃ fides mlta põt. vñ ſeq̃t: Dixit aute do. Si. ha. fi. ſi. gra. ſy. di. huic ar. mo. era. ꝛ trãſplã. i ma. ti i terra: ꝛ obe. vobis. Duo magna cõcurrũt in idẽ trãſpoſitio: radica tutem fidei manifeſtat. CHRY. ¶ Pentionẽ autem facit ſynapis: qz eius granũ ꝛſi ſit puũ q̃titate. eſt tñ ptãte virtuoſius omnibus. Inſinuat igit̃ q̃ mmũ ſue fidei magna põt Si aũt morũ nõ trãſpoſuerũt apli nõ calũnieris non enim dixit. Trãſferetis: ſz Trãſferre poteritis ſz noluerũt: qz op⁹ non erat cum maiora fecerint. Queret autem aliquis: Quõ chriſtus dicit mmã partẽ eẽ fidei q̃ morũ vel montem põt trãſponere cũ paulus dicat hãc eſſe oẽm fidẽ. q̃ mõtes trãſfert. Dicendum igit̃ eſt q̃ apl's attribuit toti fidei montem trãſponere nõ tanq̃ tota fides ſolũ hoc poſſit. ſed qz hoc caliibus magnũ videbat̃ ꝓpter eminẽtiã corꝑis. BEDA. Uel fidẽ pfectã dñs hic grano ſynapis ꝓpat eo q̃ ſit i facie humilis ꝛ in pectore feruẽs. ¶ Pyſtice aũt per morum: cuius coloꝛe ſanguineo fructus ꝛ virgulata rubent euãgeliuz: crucis exꝑimit̃: q̃ p fidẽ apl'oꝝ de gente iudeoꝝz: in qua velut i ſtirpe: generis tenebat̃: verbis predicationis eradicata ꝛ i mare gentium plantata eſt. AMBRO. Uel hoc dr̃ quãdo fides ſpñ excludit immundum. nam fructus morꝫ primo albet in floꝛe qui inde iam formatus erutilat maturitate nigreſcit. Diabolus quoq; ex albenti angelice floꝛe naturę nãe ꝛ ptãte rutilanti preuaricatõe deiectus: retro inhoꝛruit odoꝛe peccati. CHRY. ¶ Morũ etiam diabolo aptabis. nam ſicut morꝫ frondibus vermes alũtur: ſic diabolus per cogitationes exoꝛtas ab eo: alit nobis vermẽ perpetuã. ſed hanc morum poteſt fides ab aiabus noſtris euellere: ꝛ in abyſſum demergere.

¶ Quis autem veſtrum habens ſeruum arantem aut paſcentẽ boues: qui regreſſo de agro dicat illi ſtatiz trãſi: ꝛ recumbe: ꝛ nõ dicit: para q̃ cenẽ: ꝛ precinge te: ꝛ miniſtra mihi: donec mã ducem ꝛ bibam: ꝛ poſt hec tu manducabis ꝛ bibes: Nunquid gratiaz habet ſeruo illi: quia fecit que ei imperauerat: Non puto. Sic ꝛ vos cũ feceritis omnia que p̃cepta ſũt vobis dicite ſerui inutiles ſum⁹. Quod debuimus facere fecimus.

THEO. Quia fides ꝓpriũ poſſeſſorẽ facit diuinoꝝ mãdatoꝝ obſeruatorẽ: viuificis eũ exoꝝnans operib⁹. exinde videbat̃ boiez ĩcurrere poſſe ſuperbie vitiũ. vnde p̃monuit dñs apoſtolos ne ſuperbiant in virtutib⁹ ſuis per exẽplum conueniens dicens. Quis autem ve. babens ſeruum aranteꝫ aut bo. paſcen. qui regreſ. de agro di. illi: ſta. tran. ꝛ recumbe. AVGV. de que. euan. Uel aliter. Manc ergo fidem preſentiſſime veritatis pleriſq; non intelligentib⁹ videri poteſt dñs: diſcipulis ſuis nõ ad id qõ petierãt reſpõdiſſe. Difficile aũt mihi apparet niſi intelligamus ex fide in fidem. i. ex fide iſta qua miniſtratur deo: in eam fidem ſignificaſſe tranſferi vbi fruantur deo. Augebit̃ enim fides cũ primo verbis predicantibus: deinde rebus apparentibus creditur: ſed illa contẽplatio ſummaz quietem habet: que ĩ eterno dei regno retribuitur. Sũma vero quies illa ꝓmiuz eſt iuſtoꝝ laborum qui eccleſie adminiſtratione peraguntur. ꝛ ideo q̃uis in agro aret ſeruus aut paſcat: hoc eſt in vita ſeculari: vel terrena verſet negocia: vel ſtultis boib⁹ tãq̃ pecoꝛibus ſeruiat. opus eſt vt poſt illos laboꝛes domi veniat: hoc eſt eccleſie ſocietur. BEDA. Uel ſeru⁹ ꝺ agro egreditur: cum intermiſſo ad tempus opere predicandi ad conſcientiam doctoꝛ recurrit: ſua ſecũ acta vel dicta retractãs: cui non ſtatim dñs dicit: Tranſi ꝺ hac vita mortali: Recũbe. i. ĩ eterna ſede de beate vite fouere. AMRBO. Intelligitur enim qz nullus recũbit niſi ante trãſierit. deniqꝫ ꝛ moyſes ante trãſiuit vt magnũ viſũ videret. Sicut ergo tu non ſolũ ñ dicis ſuo tuo: Recumbe: ſed exigis ab eo aliud miniſteriũ: ita nec in te patitur dñs vnius vſum eſſe operis ꝛ laboꝛis: quia dum viuimus debemus ſẽp operari. vnde ſeq̃t: Et non dicat ei: para q̃ cenem: ꝛ precinge te: ꝛ miniſtra mihi donec manducem ꝛ bibam: BEDA. Jubet parari qõ cenet: hoc eſt poſt laboꝛem aperte locutionis humilitatem quoq; conſiderationis proꝓrie exhibere: tali cena domin⁹ paſci deſiderat. precingi autem eſt mentem bumiliataz ab omnibus fluctuantium cogitationum finibus quibus operum greſſus impediri ſolet conſtringere. nam qui veſtimẽta precingit: hoc agit ne incedens inuoluatur ad lapſum. Miniſtrare vero deo. eſt abſq; gratie eius auxilio nihil virium habenti profiteri. AVGV. de que. euan. ¶ Miniſtrãtibus etiam: hoc eſt euangeliçantibus ſeruis ſuis mãducat ꝛ bibit dñs confeſſionem ꝛ fidem gentium. Sequitur: Et poſt ß tu manducab ꝛ bibes. BEDA. Quaſi dicat. Poſtq̃ tue predicationis ope delectatus: tueq; cõpunctionis epulis fuero refectus: tunc demum tranſies ꝛ eternis mee ſapientie dapibus in eternum reficieris. CYRIL. Docet autem domin⁹ q̃ ius poteſtatis dñice: quaſi debitã ſubiectionez regrit a famul': cũ ſubdit: Nunqd grãm hz ſuo illi: quia fecit q̃ ſibi imperauerat: Nõ puto. ꝓ hoc morbus ſupbie tollitur. Quid ſupbis: ignoras q̃ ſi nõ ꝓſoluis debitũ: periculuz

mminet. Si vero persoluas: nullam gratiam facis: fm illud pauli: Si euangeliçauero non est mihi gloria: necessitas. n. mihi ē: veh mihi si nō euāgeliçauero. Cōsidera q̄ q̄ apud nos dominant: nō referunt grās: cū alig subditoꝝ sta tuta sibi ꝓsequunt obsega: ꝫ ex beniuolētia sepi⁹ suoꝝ ꝓuocātes affectū: maiorē eis appetitū seruiēdi aggenerāt. Sic ꝛ de⁹ petit qdē a nob famulatū iure ꝯuity. vez qz clemens ꝛ bon⁹ ē: honores laborātib⁹ pollicetur: ꝛ superemiet subditis beniuolētie magnitudo. AMBRO. Nō g̃ te iactes si bñ ꝯuisti: qđ facere debuisti. Obsequit sol. obtēperat luna: ꝯuiunt angeli: ꝛ nos ergo non a nob laudē exigamus. vñ cōcludēs subdit: Sic ꝛ vos cū oīa benefeceritis: dicite Quia serui inutiles sum⁹: qz qđ debuim⁹ facere fecim⁹

BEDA. Serui qdē qz ꝓcio empti. Inutiles: qz dñs bonorū nr̄oꝝ nō indiget: vel qz nō sunt ꝺigne passiones h⁹ tpis ad futurā gloriā. Hec igit est ī hoīb⁹ fidei pfectio: si oībus que sunt ꝓcepta impletis: imperfectos se esse nouerint.

¶ Et factum est: dum iret ihesus in hierusalē trāsibat per mediā samariā ꝛ galileā. Et cum ingrederet quoddā castellū: occurrerūt ei decē viri leprosi. Qui steterūt a longe ꝛ leuauerūt vocē dicētes: Jesu p̄cepto ꝛ: miserere nostri. Quos vt vidit dixit: Jte ostendite vos sacerdotib⁹. Et factū est dum irent: mūdati sunt. Un⁹ aūt ex illis vt vidit qz mūdat⁹ ē: regressus ē cū magna voce magnificans deū. Et cecidit in faciē ante pedes ei⁹ grās agens. Et hic erat samaritan⁹. Rñdens āt ihesus dixit: Nōne decē mundati sunt: Et nouē vbi sūt Non est inuentus q̄ rediret: ꝛ daret gloriā deo nisi hic alienigena. Et ait illi: Surge vade: qz fides tua te saluum fecit.

AMBRO. Post p̄dictā parabolā rep̄hendunt ingrati. dr̄. n. Et fcm̄ est dū iret ihesus in hieru. trāsibat p mediā samariaꝫ ꝛ galileā. TYTVS. Ut oñdat q⁹ samaritani qdē beniuoli: iudei vo p̄dictis beneficijs sunt ingrati: erat. n. discordia inter samaritāos ꝛ iudeos: quā ipse q̃si pacificās iter vtrosq; trāsit: vt vtrosq; ꝯpingat in vnū nomē hoīs. CYRIL. Deinde suā gliā saluator manifestat: attrahēs ad fidem israel. vnde segtur: Et cū ingrederet qdā castellu⁹: occurrerūt ei decē viri leprosi: ab vrbib⁹ ꝛ oppidis expulsi ꝛ q̃si īmundi ritu legis mosaice. TYTVS. Couersabant aūt ad inuicē: qz feccrat eos vnanīes cōitas passiōis ꝛ pstolabant trāsitū ihesu solliciti donec aduenientē xp̄m viderent. vnde segtur. Qui steterūt a lōge: eo q⁹ lex iudeoꝝ leprā immūdā iudicat lex aūt euāgelica nō externā: ꝫ internā asserit cē īmūdam.

THEO. A lōge ergo stāt q̃si verecūdātes de īmundicia que eis īputabat: putabāt. n. q⁹ xp̄s nō fastidiret ad modu⁹ aliorū. sic ergo abstiterūt loco: sed facti sunt ꝓximi deprecādo. ꝓpe. n. est dominus oībus inuocātib⁹ cum in veritate. vñ segtur: Et leuauerūt vocē dicētes: Jesu p̄ceptor miſere nr̄i. TYTVS. Dicūt nomē ihesu ꝛ lucrifaciūt rē. nā ihesus īterp̄tat saluator. Dicūt miſere nobis pp expientiā virtutis eius: neq; argentū petētes: neq; auꝝ: ꝫ vt aspectū corpis sanū obtineāt. THEOPHI. Nec simplr obsecrāt eū: nec rogāt eū vt mortalē: vocāt. n. eū p̄ceptorē. i. dñm quo pene vident hūc opinari deū. At ipe iubet illis vt oñderent se sacerdotib⁹. vñ segt: Qđ vt vidit dixit: Jte oñdite vos sacerdotib⁹. Ipsi. n. expiebant si mūdati forēt a lepra vl nō. CYRIL. Lex ēt mūdatos lepra iubebat offerre sacrificiū eā purgatiōis. THEO. Jubere ergo eis vt irent ad sacerdotes: nihil aliud innuebat nisi q⁹ debebāt curari. vñ segt: Et fcm̄ ē dū irēt: mūdati sūt. CYRIL. In quo iudeoꝝ pōtifices emuli gl̃ie ei⁹ cognoscere poterāt q⁹ inopinate ꝛ mirifice sanati sunt: concedente chr̃isto eis salutē. THEO. Cum autem decem essent: nouem qui israelite erant ingrati fuerunt: sed alienigena samaritan⁹ reuersus: voces emittebat benignas. vnde segt: Unus autem ex illis vt vidit quia mundatus est regressus est cum magna voce magnificans deum. TYTVS. Dedit aut. m ei appropinquandi fiduciaꝫ suscepta purgatio. vnde sequitur: Et cecidit in faciaꝫ suā ante pedes ei⁹ gratias agens. Ex ꝓcubitu supplicatione fidem suam simul cum beniuolentia pādēs. Segt:

Et hic erat samaritan⁹. THEO. Dinc poterit gsq; concipere: q⁹ nihil īpedit quēcūq; placere deo ꝛ si de genere ꝓhabeno ꝓcesserit: dūmodo bonū gerat ꝓpositū. Nullus etiā natus ex sanctis superbiat: nouē enī g israelite erāt: ingrati fuerūt. vñ sequit: Respōdens aūt ihesus dixit: nōne decē mūdati sūt: ꝛ nouē vbi sūt: Nō ē inuēt⁹ qui rediret: ꝛ daret glām deo nisi hic alienigena. TYTVS. Per hoc oñdit q⁹ ꝓmptiores ad fidem erant alienigene: lentus enī erat ad fidē israel. vnde subdit: Et ait illi: surge: vade: qz fides tua te saluū fecit.

AVGV. ō q̃. euā. Dystice aūt leprosi intelligi possunt sciam vere fidei nō habētes varias doctrinas, pfitent errores. Nō enī absōdūt ipitiā suā: sed p sūma peritia ꝓferunt in lucē: ꝛ iactantiā ꝯmonis oñdūt. Coloris q̄ppe vitiū lepra est. vera ergo falsis inordinate pmixta ī vna disputatiōe vt narratiōe hoīs tāq; in vni⁹ corporis coloꝛe apparētia significat lepram tanq; veris falsisq; colorꝫ locis: humana corpora variante atq; maculante. Di aūt taꝫ vitādi sūt ecclie: vt si fieri pōt longi⁹ remoti magno clamore xp̄m iterpellēt. Qz autē p̄ceptorē eū inuocauerūt satis puto vere lepra falsā esse doctrinā: quā bon⁹ p̄ceptor abstergat. Nullū aūt eorū gb⁹ hec corpalia bñficia dñs pstitit: inenit mississe ad sacerdotes nisi leprosos. sacerdotiū. n. iudeorꝫ figura fuit sacerdotij qđ ē ieccl'ia. Cetera aūt vitia p seipm interi⁹ ī cōscia dñs sanat ꝛ corrigit. Doctrina vo vel ibuēdi p sacramēta vel cauendati sūt. qz gentiles ad quos venerat petrus nōdū accepto baptismatis sacramento per qđ spiritaliter ad sacerdotes pueniēt: infusione spūssancti declarant. Quisquis ergo in ecclesie societate doctrinā integrā verāq; assequatur. eo q⁹ manifestatur varietate mendaciorū tāquam lepra carunisse: hic pia humilitate nō prosternitur similis est illis de quibus dicit apostolus: q⁹ cum deum cognouissent: non vt deum magnificauerunt aut gratias egerunt: ideo tales in nouenario numero tanq; imperfecti remanebunt. Nouem enim indigent vno vt quadam vnitatis forma coagulentur vt. x. sint. Ille autem qui gratias egit vnice ecclesie significatione approbatus est. Et quia illi erant iudei amisisse per superbiam declarati sunt regnum celorum. vbi maxime vnitas custoditur. Jste vero qui erat samaritanus quod interpretatur custos: illi a quo accepit tribuēs quod accepit fm illud: Custodiam meam ad te custodiam: vnitatem regni humili deuotione seruauit. BEDA. Cecidit aūt in faciē ex malis que se ꝓpetrasse meminit erubescit g surgere ꝛ ire p̄cipit. qz qui īfirmitatē suam cognoscens humiliter iacet p diuini verbi consolationē ad fortia opera ꝓficere iubetur. Si autem fides saluū fecit eum qui se ad agendas gratias inclinauit: ergo perfidia pdit eos de q⁹ acceptis beneficijs dare gloriam neglexerunt. Quapropter fidē per humilitatem augeri debere sicut in parabola superiori decernitur: ita hic ipsis rebus ostenditur.

¶ Interrogatus autem a phariseis quando veniret regnum dei: Respondens eis dixit: Non veniet regnum dei cum obseruatiōe: neq; dicēt: ecce hic aut ecce illic. Ecce enī regnū dei ītra vos est.

CYRIL. Cũ saluator ĩ sermonib⁹ quos ad alios dirige/bat frequẽter regnũ dei meminisset: ob hoc pharisei eũ de/ridebãt. vñ dr: Interrogatus aũt a phariseis qñ venit regnũ dei regnũ q̃si irrisorie dicerẽt: añq̃ veiat: de quo loq̃ris mors crucis te occupabit: dñs aũt patiam oñdẽs: icreparus nõ in/.n. Rñdit eis ⁊ dixit: Nõ venit regnũ dei cuꝫ obseruatione loꝫ. BEDA. Illõ.n. tps neq; ab boib⁹ neq; ab ãgelis põt geloꝫ ẽ manifestatũ pconys. vñ subdit: Neq; dicẽt: Ecce obseruari: sicut tps incarnatiõis ꝓphetarũ: vaticinys ⁊ an/bic: aut ecce illic. Uel aliter: Interrogant de tpe regni dei qr sic ifra dr: Existimabãt q̃ veniẽte hierosolymã dño ꝓfei sti regnũ dei manifestaret. vñ dns rñdet: q̃ regnũ dei ñ venit/ cũ obseruatiõe. CYRIL. Golũ ãt ad vtilitatẽ cuiuslibet bois eẽ fatet illõ q̃ subdit. Ecce.n. regnũ dei ĩtra vos ẽ. i. in vris affectib⁹: ⁊ ĩ ptãte vra id cape. põt.n. qlibet hõ iustifica GD. naçã. Ut fortsitã regnũ nob⁹ ĩsitũ dic ĩditam aiab⁹ nris q̃ p fidẽ xpi ⁊ vtutib⁹ ornat⁹ regnũ obtiere celozũ. GRE. leticiã p spũm scũz: ea .n. ẽ velut imago ⁊ arra pennis leticie seipz dic ĩtra illos positũ boc est in cozdibus cozum p fidem regnantem.

¶ Et ait ad discipulos suos: Uenient dies qñ desi deretis videre vnũ diẽ filij bois et nõ videbitis. Et dicẽt vobis: ecce bic et ecce illic: Nolite ire: neq; sectemi. Nã sic̃ fulgur cozuscãs de sub celo in ea que sub celo sunt fulget: ita erit filius bois ĩ die sua. Primuz autem oportet illum multa pa ti: et reprobari a generatione hac.

CYRIL. Quia dns dixerat: Regnũ dei ĩtra vos ẽ: voluit discipulos eẽ paratos ad patiam: vt effecti strenui ĩtrare va leãt regnũ dei: p:edicit ergo eis: q̃ anteq̃ de celo veniat: in fine seculi psecutio irruet sup eos. vñ dicit: Et ait ad discipu los suos. Uenient dies qñ dsideretis videre vnũ diẽ filij bois ⁊ nõ videbitis: significãs q̃ tãta erit psecutio: q̃ vnũ diẽ ei⁹ videre cupiãt: illi⁹. s. tpis: quo adhuc ꝓuersabant cũ xpo. sa/ne iudei xpm mltis angustiauerũt ĩproperys ⁊ iniurys sed ꝓpatione maloꝫ maioꝫ minoza eligẽda videt. THEO. Luc. n. absq; sollicitudine viuebãt: xpo cos ꝓcurãte ⁊ pte/gẽte: sed futuꝫ erat qñ xpo absente traderent periculis: ad reges ⁊ ꝓncipes ducti: ⁊ tũc tps ꝓmũ cuperẽt q̃si trãgllum.

BEDA. Ut diẽ xpi dic̃ regnũ ei⁹ qõ speram⁹ futurũ: ⁊ bñ dicit vnũ diẽ: qr ĩ illa beatitudinis gloria tenebraꝫ interru/ptio nulla ẽ. bonũ ergo ẽ diẽ xpi ỗsiderare nec tñ magnitu/die ỗsidery nobis sõnia figere ỗbem⁹ q̃ñ ĩstet dies dñi. vñ segtur: ⁊ dicẽt vobis: Ecce bic: ecce illic: nolite ire: neq; secte/mini. EVSE. q. d. Si aduenięte antichristo fama ỗ eo vo/let: q̃si apparuerit xps: nõ egrediamini: neq; sequamini. naz impossibile ẽ eũ q semel ĩ terra visus ẽ: iterum ĩ angulis ter re ꝓuersari: Erit igit̃ bic de quo dr nõ ver⁹ xps: manifestuz .n. signũ secundi aduentus saluatoris nostri hoc ẽ q̃ subito totũ ozbis claritas ei⁹ aduent⁹ replebit. vñ segt: Nã sic̃ ful/gur cozu. de ce. in ea q̃ sub ce. sũt fulget: ita erit fili⁹ bois in die sua. Nõ.n. apparebit sup terrã ambulans: sicut quidam homo cois: sed vniuersaliter irradiabit: oñdens cunctis in/bar ꝓprie deitatis. BEDA. Et pulchre ait. Cozuscãs de sub celo. qz iudiciũ sub celo: hoc est ĩ aeris medio gerẽt ꝑm illud apli: Simul rapiemur cũ illis in nubibus obuiam xpo in aera. Si aũt dns in iudicio sicut fulgur apparebit nullus tunc in sua mente latere ꝓmittit: qz ipso iudicis fulgore pe/netratur. potest aũt hec domini responsio ⁊ de illo eius ad/uentu quo quotidie venit in ecclesia accipi. Intantum eniz sepe hereticiturbauerunt ecclesiam: dicendo in suo dogma te fidem christi manere: vt fideles illoꝫ temporum desidе rarẽt dñm vel vno die si fieri posset redire ad terras: vt p se ipm qũo se bẽat fidei veritas intimaret: Et nõ videbitis in quit: qz nõ ẽ op⁹ corporali visione dñm redire: qz semel per vniuersũ mũdũ euãgely vigoze exhibuit. CYRIL. Opinabant aũt discipuli q̃ vadẽs hierosolymã statim oñderet regnũ dei. Hãc igr opinionẽ resecãs notũ facit eis q̃ ꝓmo de cebat eũ salubze passionẽ sufferre: deinde ad patrẽ ascẽdere ⁊ desup fulgere: vt ozbẽ terraꝫ ĩ iustitia iudicet. vñ subdit: Primũ ãt oz illũ multa pati: ⁊ repzo. a gene. hac. BEDA. Generatiõez nõ tm̃ iudeoꝫ: vez ẽt oĩum reprobozũ appel lat: a quibus ẽt nũc filius bois in corpore suo: hoc ẽ in eccle sia multa patitur ⁊ reprobat̃. Inserit aũt de sua passione lo quens de gloria sui aduent⁹ vt dolorẽ passiõis spe promisse clarificationis mitigarent: simulq; seipsos pararent: si glori am regni diligerent mortis non horrere periculuz.

¶ Et sicut factuz ẽ in dieb⁹ noe: ita erit ⁊ ĩ diebus filij bois. Edebãt ⁊ bibebãt: vxores ducebant: ⁊ dabant̃ ad nuptias vsq; in diẽ qua intrauit noe ĩ archã: ⁊ venit diluuiũ ⁊ pdidit oẽs. Similiter sic̃ factuz est in diebus loth. Edebãt ⁊ bibebãt: emebant ⁊ vendebãt: plãtabãt ⁊ edificabant: qua die autem exijt loth a sodomis: pluit ignez ⁊ sulphur ỗ celo ⁊ omnes perdidit. Secundũ hec erit qua die filius hominis revelabitur.

BEDA. Aduẽtũ dñi quẽ fulguri cito trãsuolãti ꝓparaue rat: nunc cõparat diebus noe ⁊ loth: q̃ñ repentinus mortali bus supuenit interit⁹. vnde dicit̃: Et si. fa. ẽ ĩ diebus noe ita erit ĩ die filij bois. CHRY. Quia.n. tũc non crediderunt cõminatorys verbis passi sunt repente reale iudicium: eozũ autẽ icredulitas ex aĩa lẽta ꝓcedebat: nã quecũq; vult ali gs ⁊ intẽdit: ea ẽt expectat. vñ segt: Edebãt: ⁊ bibebãt: vxo res ducebãt ⁊ da. ad nuptias vsq; ĩ diẽ qua ĩtrauit noe ĩ arcã ⁊ vẽit diluuiũ: ⁊ pdidit oẽs. AMBRO. Bñ cãz diluy ỗ no stris asserit ꝓcessisse peccatis q̃ de⁹ malũ nõ creauit: sz nra sibi merita repperũt ñ qr ꝓiugia danẽt̃: neq;.n. alimta dãnã tur: cũ ĩ istis successiõis: ĩ illr nãe subsidia sint: sz ĩ oĩbus mo/dus q̃rit̃. gcgd.n. abũdãti⁹ ẽ: a malo ẽ. BEDA. Mystice ãt noe arcã edificat: cũ dns ecclĩã ỗ xpi fidelibus q̃si lignis leuigatis adunãdo ꝓstruit. quã pfecte ꝓsũmatã igredit̃: cuz hãc ĩ die iudicy psentia sue visionis etern⁹ bitator illustrat. sed cũ arca edificat̃: iniq luxuriãt̃. cũ vo itrat̃ itereũt: qr qui sãctis hic certãtib⁹ ĩsultãt: eis illic cozonatis eterna dãnatio ne plectẽtur. EVSE. Qr vo vsus ẽ dns exemplo diluuy: ne putaret aligs futurum diluuiũ ex aqua: vtitur secundo exẽ/plo loth docẽs modũ perditionis impiozuz: q̃ igne dimisso celitus supervenięt impys ira dei. vñ subdit. Similiter sic̃ factũ est ĩ diebus loth. edebãt ⁊ bibebãt: emebant: ⁊ vende/bant. plantabãt ⁊ edificabãt. BEDA. Pretermisso illo ĩ/fãdo sodomozum scelere: sola ea que leuia vel nulla putari poterãt delicta ꝓmemozat. vt intelligas illicita quali pena feriant̃: si licita ĩmoderatius acta igne ⁊ sulphure puniunt̃ Sequit̃. n. Qua die aũt exijt loth a sodo. pluit ig. ⁊ sul. de ce lo ⁊ oẽs perdidit. HVSE. Nõ prius dixit ignez celitus de/curriss̃e sup ipios sodomozũ q̃ loth exisset ab eis: sicut ⁊ di/luuiũ nõ prius terre ĩcolas perdidit q̃ noe arcam intrasset. qr q̃diu noe vel loth ꝓuersabant̃ cũ ipys: deus non irroga/bat iram: ne vna cũ peccatozibus deperirẽt. volens autem eos perdere subtraxit iustum: sic ⁊ in ꝓsũmatione seculi non prius erit finis q̃ omnes iusti sint semoti ab impys. vnde sc quit̃: Scõz hec erit. qua die filius ho. revelabit̃. BEDA. Quia qui interim non apparens oĩa videt tunc apparens oĩa iudicabit apparebit autem iudicaturus eo maxime tpe quo cunctos iudiciozũ eius oblitos: huic seculocon speserit esse mãcipatos. THEOPHI. Postq̃.n. venerit antixps

boies fiēt lasciui:dediti enormib⁹ vitys:fm illō aplī: Volu ptatū amatores magis q̄z dī.fi.n.antichriſt⁹ ē cuiuslibz pcī habitaculū gd aliud iferet misero tūc tpis hoīuz generi nisi sua.ꝛ hoc dñs inuit per exempla diluuy ꝛ sodomitaꝝ. BE DA.Mystice aūt loth:g interptaī declinās:ē popul⁹ ele ctoꝝ:g dū insodomis.i.iter reprobos vt aduena moratur: quātū valet eozū scelera declinat.Exeūte aūt loth:sodoma perit:qz in cōsummatiōe seculi exibūt angeli ꝛ separabunt malos de medio iustoꝝ:ꝛ mittēt eos ī caminū ignis. Ignis tū ꝛ suphur q̄ de celo pluisse memorat:nō ipaz pennis supplicy flāmā:sed subitaneū diei illius significat aduentum.

¶ In illa hora q fuerit ī tecto:ꝛ vasa ei⁹ in domo nō descendat tollere illa:ꝛq in agro similiter nō redeat retro. Memores estote vxoris loth. Qui cunqz quesierit animam suam saluaz facere perdet illaz. Et quicūq pdiderit illā viuificabit eā.

AMBRO.Quia pp iprobos necesse ē vt pbi in hoc seculo cōtritionē cordis aiaq patiaī:quo vberiorē mercedē accipiāt:in futuꝝ gbusdā remedys instruunt cū dr. In il.ho. q fue.in tecto:ꝛ vasa eius in domo:nō descēdat tollere illa. Hoc est siqs supiora iā domus sue eminentiūq virtutū culmen ascēdit:ad terrena mūdi hui⁹ opera nō accedat. AVGV.de que.euan. In tecto.n.ē:qui excedēs carnalia tanq̄z in aura libera spiritaliter viuit.vasa.n.in domo sunt sensus carnales quib⁹ ad inuestigādū veritatē que intellectu capiī: multi vtentes penitus errauerūt Caueat g̃ spiritalis hō:ne in die tribulationis rursus vita carnali que p sensus corporis pasciī:delectat⁹ ad vasa huius mūdi tollēda descendat. Segī:Ego q ī agro similr nō rede.retro.i.qui operaī in ecclesia:sicut paulus plantans:ꝛ sicut apollo rigās:nō respiciat spē secularē cui renunciauit. THEOPHI. Hec autez oīa matthe⁹ pro captōe hierosolymoꝝ a dño dicta fatetur: vt supueniētib⁹ romāis nec domi cōsistentes descēdere deberēt p quocunqz necessario: sed protinus arripe fugā:nec in agro manētes redire domū.Et nimiꝝ in captiōe hieroso/lymoꝝ stat hec euenisse:itez fore vētura in antixpi aduētu:magis aūt in ipso tpe cōsummatōis cū ꝛ tūc itolerabilis sit futura calamitas. EVSE. Innuit ergo p hoc futurā eē psecutionē a filio pditionis in xpi fideles. Diē igī illā vocat tēpus pcedens finē mūdi:in quo qui fugit nō reuertatur ꝛ amittens bona nō curet.nec imiteī cōiugē loth que post fugā in exitu de ciuitate sodomoꝝ reuersa mortua ē ꝛ colūna salis effecta.vñ segī:Memores estote vxoris loth. AMBRO.Que iō qz retrospexit pdidit nature sue munus. Retro.n.sathanas:retro.n.sodoma.quapropter fuge intemperantiā:declinato luxuriā:recordare qz ille qui se veteribus studys non reflexit:ideo cuasit:quia puenit ad montem. Ila qm̄ ad posteriora respexit nec mariti adiuta suffragio ad montē puenire potuit:sed remansit. AVGV.de q̄.euan. Significat igitur vxor loth.eos qui in tribulatiōe retrospiciunt:ꝛ se a spe diuine promissiōis auertūt: ꝛ ideo statua salis facta est:vt admonēdo boies ne hoc faciāt: tanq̄z cōdiat cor coꝝ ne sint fatui. THEOPHI. Cōsequenter subiungit subsequētia premissoꝝ dicēs quicunqz q̄sic.sal.ani.pdet il.q.d. Nō querat aliquis in psecutionibus antichristi curare propriā aīam:nā pdet eā:quisqs aūt cedibus ꝛ periculis se dederit: saluus erit.vnde sequitur. Et quicunqz pdiderit il.viuifi.eā. Nequaq̄z se tyranno subyciens pp vite amorē.

CYRIL.Nūo ēt aliqs pdat pprīā aīaz:vt saluā eā faciat. mānifestat paul⁹ dicēs de gbusdā q carnē suā crucifixerunt. cū vitys ꝛ cupiscētys:laboī.s.ꝛ pietate aggrediētes agōes.

¶ Dico aūt vobis.in illa nocte erunt duo ī lecto vno vnus assumeī ꝛ alter relinquetur. Due erūt molentes in vnū: vna assumeī ꝛ altera relinqueī

Duo in agro: vnus assumetur ꝛ alter relinqueī. Respondentes dicunt illi: Vbi dñe? Qui dixit illis. Vbicūq fuerit corp⁹:illuc congregabūtur aq̄le.

BEDA.Dixerat supra dñs cū q ī agro sit retro redire nō debere:q̄ ne de his tñ qui apte de agro redituri:hoc ē palā dñm negaturi sūt dictū putares:pgit oñdere nonnullos eē q cū faciē hr̄e ī anteriora videanī:aio tñ retro respiciūt. vñ dr. Dico aūt vo. In illa no.erūt duo ī lecto vno.vn⁹ assumetur:ꝛ alter relinqueī. AMBRO. Bñ nocte dicit:qz añ xps hora tenebraruz ē:eo q pectorib⁹ hoīum tenebras antixpus infundat:cū dicat se eē xpm.xps aūt sicut fulgur cozuscans fulget vt in illa nocte resurrectiōis glaz videre possimus.

AVGV.ō.q̄.euā.Ul'ī illa nocte dicit:hoc ē i illa tribulatiōe. THEO.Ul' iopinatū docet eē xpi aduētū:qđ fiet rū eē noctu docemur.Cū āt dixisset duūtes vix saluari:ostendit q nec oēs diuites pereūt:nec oēs paupes saluāī. CYRIL.Per duos.n.exūtes ī vno lecto vr ōignare diuites q escētes ī mūdanis delicys.lect⁹ nāq̄z signū geris ē.ñ aūt q cūq diuitys affluūt sūt ipy:sed aligs ē pb⁹ ꝛ i fide electus. hic igī assumeī.alter vo q talis nō existit dimitteī.Descendēs.n.dñs ad iudiciū mittet āgelos suos q ceteris i terra dēs.n.dñs ad iudiciū mittet āgelos suos q ceteris i terra derelictis penā passuris scōs ꝛ iustos ei adducēt.fm illū aplm Rapiemur ī nubib⁹ obuiā xpo ī aera. AMBRO.Uel ex vno strato ifirmitatis humāe vnus relinquit .i. improbāt alter vo assumiī.i.rapiī obuiā xpo ī aera:Sequī.Dne erit molen.in vnū:vna assumeī :ꝛ altera relinqueī. CYRIL. Per molētes inuere videnī paupes ꝛ pressos laboziibus adq̄ ēt ptinet quod subdiī: Duo ī agro vnus assumeī :ꝛ alter relinqueī. In his.n.nō modicū differt:nā hi sarcinā paupertatis viriliter sustinēt vitā agētes honestā ꝛ humilē q assumētur.bi vero sunt ad ppbana pmptissimi qui relinquentur.

AMBRO.Uel p molentes significari videnī q exoculatis alimenta querūt:ꝛ ī apertū ex iferioribus pferunt.Et forte tasse mūdus iste pistrinū ē:aīa aūt nostra velut quodā carcere icludiī corpali. In hoc ergo pistrino vel synagoga:vt asa obnoxia delictis triticum molendo madefactum ꝛ granum humore corruptū nō pōt iterioza ab exteriozibus separe:q ideo relinquiī:quia eius similago displicuit. At vero sancta ecclesia vel anima nullis maculata ꝓtagys delictozum:quale triticum molit:quod solis eterni calore torridū bonam similaginē de penetralibus hoīum deo offert.Qui sint autē agricole possumus reperire si aduertamus duas mentes eē in nobis vnā exteriozis hominis q̄ corrumpiī:aliā iterioris que per sacramētum renouaī. Iste igī sūt operantes ī agro nostro:quaz altera bonū fructū diligentia dat: altera amittit incuria. Uel duos populos interpretemur in hoc mūdo qui agro ꝓparātur:quoꝝ alter qui fidelis ē assumitur: alter qui infidelis ē relinquitur. AVGV.de que.euā.Uel tria genera hoīuz hic videntur significari:vnū coꝝ.q ocium ꝛ otem eligunt:q neq̄z negocys secularibus neq̄z ecclesiasticis occupati:q̄ illoꝝ quies lecti noīe significata est. alterum eorum que in plebibus ꝓstituti regunt a doctoribus agentes ea que sunt huius seculi:quos ꝛ feminarū noīe significauit: qz consilys platozū regi bis expedit:ꝛ molētes dixit:quasi tū i vno pozaliū ozbē negocioꝝ atq̄z circuitū vertūt:quasi tū i vnō molentes dixit inquātū de istis rebus ꝛ negocys suis plenis vsibus ecclesie. Tertiū genus ē corū qui operanturī eccliē mysterio tāq̄z ī agro dei. In his ergo tribus generibus bina sunt rursus genera hoīuz ī singulis:quozū aliqui in ecclesia pmanēt q assumūī aliqui cadūt q relinquūī. AMBRO. Nō.n.iniqu⁹ ē de⁹:vt pares studys ī societate vitēdi atq discreta actū q̄litate meritoꝝ remūeratiōe discernat. Nō aūt merita hoīum copule vsus exeq̄ī:qz nō oēs qō adoptiī efficiūt:sed q perseuerauerit vsq̄z in finem hic saluus erit.

CYRIL.Quia ergo dixit q̄ gdam assumerentur vriliter q ene.īquirūt discipuli quo assumerentur. vnde sequitur

ridentes dicũt illi: Ubi dñe? BEDA. Duo aũt saluator interrogatus vbi. s. sint boni assumẽdi: & vbi mali relinquendi vnũ dixit: aliud subintelligendũ reliqt. vnde sequit. Qui dicit eis: Ubicũq; fuerit cor. il. ogre. & agle. CYRIL. q. d. si dueniũt: ita cũ venerit filius hois: tũc oẽs agle. i. sancti cõcurrẽt ad eũ. AMBRO. Justor enĩ aie aglis ꝓpanĩ. eo q; al ta petãt: humilia derelinquãt & longeuã ducere ferunt eta tẽ. de corpore aũt dubitare nõ possumus maxie si meminimus q; a pilato ioseph corpus accepit: Nõne tibi videtur agle circa corp⁹ mulieres aplorũq; conuẽt⁹ circa dñi sepulturã: Nõne tibi videtur agle circa corpus qñ veniet ĩ nubi b⁹ & videbit eũ oĩs oculus: Est aũt corpus de quo dictũ est. Caro mea vere ẽ cibus. Circa hoc corpus agle sunt: que circũiolãt spiritalib⁹ alis. Sũt ẽt circa corp⁹ aquile q̃ credunt iesũ xpm in carne venisse. Et ẽ ecclesia in q̃ q; baptismi gram spiritu renouamur. EVSE. Uel q; aglas mortua aialia deuorãt ꝓncipes hui⁹ seculi ỗnotauit: & eos q; tunc tpis sanctos ỗi psequẽt: penes quos relinquũt assũptiõis idigni: qui corp⁹ vl cadauer dicũt: vl punitrices vtutes q̃ fracture sũt: ipior hic q; aquilas ỗnotanĩ. AVGV. de cõ. euã. Hec aũt dat ꝓcupãdo vt ꝑpus cõmemorar et: que post a dño dicta sũt: vel bis a dño dicta facit intelligi. CAPI. XVIII.

Dicebat aũt & pabolã ad illos qñ oz semp orare & nõ deficere: dicẽs: Judex qdã erat ĩ quadã ciuitate: q; deũ nõ timebat: & hoiez nõ reuerebat. Uidua aũt erat qdam erat ĩ ciuitate illa & veniebat ad eum dicens: Uindica me ỗ aduersario meo. Et nolebat ꝓ multũ tpus. Post hec aũt dixit intra se. Et si deũ nõ timeo nec hoiem reuereor tñ q; molesta ẽ mihi hec vidua vindicabo illã: ne i nouissimo veniẽs sugillet me. Ait aũt dñs: Audite qd iudex iniquitatis dicit. Deus ãt nõ faciet vindictã elector suor clamãtiũ ad se die ac nocte: & patiẽtiã hẽbit ĩ illis? Dico ãt vobis: q; cito faciet vindictam illorũz. Ueruntamẽ filius hominis veniens putas inueniet fidez in terra?

THEO. Postq̃ erũnarũ & periculor dñs meminit subdit hor remediũ qõ ẽ oro iugis & ꝓmeditata. vñ dr: Dicebat aũt & para. ad illos. qñ oz sp orare: & nõ ỗficere. CHRY. Qui te redemit: q; te facere voluit ỗmauit. Nõ vult te cessare a pcib⁹ vult te bñficia meditari dũ petis. vult te rogãdo accipe qõ bẽignitas ỗsiderat iptiri. Nec vnq̃ orãti bñficia denegat: q; vt orãtes nõ deficiãt: fua pietate ĩstigat: hortamẽta dñi libẽter admitte: qõ ꝓcipit velle ỗbes: nolle si ipe dñs phiberet: denigz ꝓsidera quãta ẽ tibi cõcessa felicitas: oro nib⁹ fabulari cũ do: qõ ỗsideras postulare: q; & si ỳbis siler tñ bñficys rñdet. nõ aspnat qõ petis. nõ tedet nisi forte tacucis horis rogare nõ ỗsistit: aut oĩa q̃ iust⁹ fz deũ gerit: & dicit ad oronẽ sũt reputãda. AVGV. De que. euã. Parabolas autem dñs aut ꝑm similitudinẽ ponit: sicut de feneratore q; cum duobus debitoribus donasset quod debebãt: ab eo pl⁹ dilectus est cui plus donauit: aut de ipsa similitudine aligd probat: veluti est illud: qõ si fenũ agri quod hodie ẽ: & cras ĩ clibanum mittitur deus sic vestit quanto magis vos modice fidei. Sic ergo iniquus iudex non ex similitudine sed ex dissimilitudine adhibitus est: ỗ quo subdit. Judex qui. erat i ci. qua. q; deũ nõ time. & ho. ñ reue. THEO. Uide q; impudentem erga hoies cẽ grauioris ẽ mali indiciũ. Deum. n. q̃ plures nõ timẽt: attñ humão cohibent pudore: & iõ minꝰ peccãt. Cũ vero fit aliqs impudens: ẽt quo ad hoies: tũc excrescit cumulus vicior: Segtur: Uidua aũt q̃. erat in illa ciui. AVGV. Ista vidua põt hẽre similitudinẽ ecclie que desolata videt: donec veniat dñs: qui nũc in secreto curam ei⁹ gerit: Sz q; segtur: Et venic. ad eũ dicẽs: vindica me de aduer. meo: & nole. ꝓ multũ tps. Dic monet cur electi dei se vindicare deprecẽtur: qõ ẽt in apocalypsi ioãnis de martyribus dicit. cũ aptissime moneamur vt ꝑ nostris inimicis & psecutoribus orem⁹. Intelligendũ ẽ aũt eã vindictã esse iu storũ vt oẽs mali peant. Pereũt aũt duob⁹ modis: aut conuersione ad iusticiã: aut amissa per suppliciũ potestate. Itaq; si omnes hoies cõuerterentur ad deũ: diabolus tñ remaneret in seculi fine damnãdus: quẽ finẽ cũ iusti videre desiderant nõ absurde vindictã ỗsiderare dicũtur. CYRIL. Uel aliter. Quotiẽs nobis ab aliquibus irrogãtur offense: tũc glorioſaz eẽ putabim⁹ obliuionẽ malor: quotiens vero aligd ad ipſaz dei gloriã peccant: cõtra dogmatis diuini ministros bellãtes tũc deũ adimus postulãtes ſubſidiũ & exclamates ꝓtra impugnãtes gloriã eius. AVGV. de que. euan. Apud iniquissimũ ergo iudicẽ: vſqz ad affectũ implẽdi desidery valuit trahere pseuerãtia deprecantis. vnde sequitur: Post hec au. di. intra se: Etsi deũ nõ timeo: neq; horeuereor: tñ q; molesta ẽ mihi hec vidua: vindicabo illã: ne in nouiſ. veni. fugillet me. Multo igit certiores eẽ debẽt: q; deũ pseueranter rogãt: fontẽ iustitie atq; misericordie. Unde segtur: Ait au. do. Au. qd iu. iniqui. dicit: deus aũt nõ faciet vindi. elc. suo. clamã. ad se die ac nocte: & patiaz hẽbit: in illis. THEOPHI. q. d. si iudicẽ imbutũ quolibet scelere demulsit assiduitas: q̃nto magis patrẽ mifico rdie deũ flectem⁹ ad pietatẽ orãdo. vñ sequit: Dico ãt vobis: q; cito faciet vindictã il. Tetauerũt ãt qdã subtili⁹ hãc ĩdagare parabolã. dicũt. n. viduã eẽ quãlibet aiaz: q̃ pristinũ vir. s. diabolum excludit: ob hoc ei aduersantẽ: q; accedit ad deũ iusticie iudicẽ: qui neq; deũ timet: nã ipse solus ẽ deus. sz nec veretur hoiem: nõ ẽ. n. apud deũ psonar acceptio. Dui⁹ igitur vidue. i. aie supplicãtis iugiter sibi contra diabolũ misereẽ deus: demulcente eũ instãtia ei⁹. Postq̃ dñs docuit q; vtẽdũ sit ĩ tpe ꝓsumatois oratõe ꝓtũc futuris picul' subdit. Uerũtamẽ filius hois veni. pu. inue. fidẽ ĩ terra? AVGV. de ver. do. Dicit aũt hoc dñs de fide: q̃ pfecta ẽ. Ipsa. n. vix inuenit in terra: Ecce plena ẽ ecclesia dei: gs huc accederet: si nulla eẽt fides? gs nõ mõtes trãsferret si plena eẽt fides?

BEDA. Cũ aũt oipotens ꝓditor in forma filii hois appariturit tãta erit raritas eletor: vt nõ tã ob clamorẽ fideliũ q̃ torporẽ altior totius mũdi sit accelerãda ruina. Dr aũt dñs hic quasi dubitatiue dicit non dubitat sed arguit: naz & nos aliquando de rebus quas certas habemus: ĩcrepatiue verbũ dubitationis ponimus: vt si dicat seruo. Considera: forsitan dñs tuus sum. AVGV. de ver. do. Hoc aũt dñs adducit: vt ostendat q; si fides ỗficit: oratio perit: ergo vt oremus credamus: vt & ipsa fides non deficiat oremus. Fides fundit orationẽ: fusa oratio fidei impetrat firmitatem.

Dixit autẽ & ad quosdam qui in se confidebant tanquam iusti: & aspnabantur ceteros: parabolã istam dicens: Duo hoies ascendebant in templum vt orarent: vnus phariseus & alter publicanus. Phariseus stans hec apud se orabat. Deꝰ gratias ago tibi: quia non sum sicut ceteri hominum: raptores: iniusti: adulteri: velut etiã hic publican⁹. Jeiuno bis ĩ sabbato: decimas do oĩa q̃ possideo. Et publican⁹ a lõge stãs nolebat nec oculos ad celũ leuare: sz pcutiebat pect⁹ suũ

dicens. Deus propitius esto mihi peccatori. Amē dico vobis descēdit hic iustificatus in domuz suam ab illo: qz omnis qui se exaltat humiliabitur: z qui se humiliat exaltabitur.

AVGV. de v. do. Quia fides nō ē supbox: sz humiliū. p̄missis subiecit parabolā de humilitate: z ꝯ supbiā: vñ dicit. Dixit aūt z ad quosdā q̄ in se confidebāt tāq̄ iusti z aspnabant̄ ceteros. para. istā. THEO. Quia enī supbia plus q̄ alie passiones verat hoiuz mētes: ió crebrius ō hac monet. Est āt supbia dei cōtēptꝰ. quotiēs. n. aliqs nō deo: sz sibi ascribit bona q̄ facit: qd ē aliud q̄ dei negatio: cā igit confidentiū in seipis nō aūt totū attribuētiū deo: sz ob hoc ēt ceteros cōtēnētiū parabolā pponit: oīdēs q̄ iustitia q̄uis hoiez approximet deo si tñ assumat supbiā ad ifimū deiecit hoiez. vñ segtur. Duo homines ascenderunt in templū vt orarent. vnus pharisēus z alter publicanus.

GRECVS. Diligentia quidē oronis docuit nos p viduā z iudicē. hic aūt p pharisēū z publicanū docet nos: quo sint ei dirigēda precamina: ne sit infructuosum oronis negociū. Cōdēnatus est aūt pharisēus cū incaute oraret. naz segtur. Pharisēꝰ aūt stās hec apud se orabat. THEOPHI. Per hoc q̄ dicit Stās: elatū eius animū notat: ipso. n. habitu supbissimus videbat̄. BASI. Dicit aūt. Apud se orabat q̄si nō apud deū: qz ad seipz redibat p peccatū supbie: Segtur. n. Deus gras ago tibi. AVGV. de v. do. Nō reprehēdit: qz deo gras agebat: sed qz nihil sibi addi cupiebat. Ergo iā plenus es: iā abundas. nō est q̄re dicas. Dimitte nobis debita nra. Quis ē igit qui impūe oppugnat graz si reprehenditur qui supbe agit gras: Audiāt q dicūt. Deus me hoiem fecit: ego me iustū facio. O peior z detestabilior pharisēo q supbe iustū se dicebat: sed tñ inde gras deo agebat. THEO. Attēde aūt seriē oronis pharisei. Primo nāq̄ dixit q̄ ei aderāt: deinde subiungit q̄ hēbat. Segtur. n. Quia nō sum sic ceteri hoium: raptores: iniusti: adulteri. AVGV. de ver. do. Diceret saltē sicut multi hoies. Quid ē ceteri hoies. nisi oēs pter ipz: Ego ingt iustus sum ceteri peccatores. GRE. xxiiij. mo. Quattuoz gppe sunt species qbus oīs tumor arrogantiū ōmōstrat. cū bonū aut a semetipis hre se estimāt: aut si sibi datū desup credūt p suis se hoc accepisse meritis putāt: aut certe cū iactāt se hre qō nō hīt: aut despectis ceteris singulariter videri appetunt hēre qō hīt. vñ z pharisēꝰ hic bonoz sibi opz merita singlariter tribuit. AVGV. de ver. do. Ecce aūt ex vicino publicano maioris erat ei tumoris occasio. Segt. n. Uelut ēt hic pub. q. d. Ego solus suz Iste de ceteris est. CHRY. Nō. n. satiauerat cōtēptū ei? tota humana natura: sz z publicanū aggressus ē. moderatiō āt peccasset si publicanū excepisset. Nūc aūt vno verbo z absentes inuadit: z vulnera pātis lacessit. Nō est autez gratiaz actio īuectiua aliox. Si regratiaris deo ipe tibi tñ sufficias: nec te ad hoies trāsferas: nec primū cōdēnes. BASI. Discrepat aūt elatus: a conuiciatore sola habitudine. Is. n. in alios vtitur cōuitys: hic aūt se mētis temeritate extollit. CHRY. Qui autem alys cōuitiat: sibi z alys multa mala facit. primo. n. audientē reddit peiorē: qz si sit peccator: fit letior criminis iueto collega: si sit iust⁹: extollit: p aliena crimīa īduct⁹ ō se magna putare. Secōo coitatē ecclīe ledit. nō. n. oēs audiētes vitupāt eū solū q peccauit. sz ritu xpiano cōtumelias inectūt. Tertio dei gloriā blasphemare facit. sicut. n. recte agētibus nomē dei glorificat: sic nobis peccātib⁹ blasphemat. Quarto eū q audiuit opprobria ꝯfundit īprudentiorē cū z aduersariū faciēs. Quinto statuit se pene obnoxiū: rebus platis q̄ sibi nō cōueniūt. THEOPHI. Expedit āt nō solū declinare a malo: sed ēt agere bonū. Et ió cū dixisset: Nō suz sic adulteri: subiūgit p oppositū. Ieiuno bis in sabbato: Sabbatū hi dicebāt hebdomadaz ab vltima die getis. Ieiunabāt. n. pharisei secūda z quinta feria. sic igr ieiunia obiecit ꝯtra passionē adultery. nā ex voluptate ē lasciuia. Rapacibus vo z iniustis opposuit decimarū solutionē. Segtur enī decimas do oīum que possideo. q. d. Adeo rapias z negtias refugio: vt ēt mea cōtribuā. GRE. xix. moza. Ecce cuitatē cordis sui infidiātibꝰ hostib⁹ p elationē aperuit: quā frustra p ieiuniū z oīones clausit: Unca sum munita sunt cetera: cū locus vn⁹ de quo hosti patz aditio munitus non est. AVGV. de ver. do. Quere āt i veribis eius: nihil inuenies qō deū rogauerit. ascēdit qdē orare, noluit deū rogare: sz se laudare: z rogāti insultare. publicanū aūt cordis cōsciētia remouebat: sz pietas applicabat. vnde segtur: Et publican⁹ a longe stans nolebat nec oculos ad celū leuare. THEOPHI. Quāuis aūt publicanus sterisse dicatur: distabat tñ a pharisēo tā vbis q̄ bitu: necnō z corde contrito. nā verebatur oculos leuare i celū: cēsens īdignos visionis superne eos qui maluerunt bona terrena spectare z querere. necnō z pectus tūdebat. vnde segtur: Oz percutiebat pectus suū: cor quodāmō pungens cā cogitationū prauaz necnō z excitans vt dormitans. vñ nō aliud q̄ deū p̄pitiationē petebat. Segtur. n. dicēs: Deus ppicius esto mihi peccatori. CHRY. Audiuit qz nō sum velut hic publicanus: nec indignatus est: sed compunctus detexit ille vulnus: querit hic medicinā. Nemo igit illum frigidū p̄ferat verbū. Nō audeo: pudoroſius sum nō possū aperire os. Tanta reuerentia est diabolica. Vult tibi diabolus obseruare fores acceſsius ad deū. AVGV. de ver. do. Quid igit miraris si deus ignoscit: qñ ipse agnoscit: de lōginquo stabat: deo tñ appropinquabat: z cū dñs de ppe attendebat. Excelsus enī dñs z būilia respicit: nec oculos ad celū leuabat vt non spiceret: tremebat cōsciētia: spes subleuabat: peccatū percutiebat pectus suū. penas de seipso exigebat: pterea dñs cōfitēti parcebat. Audisti superbū accusatorem: audisti humilē reum: audi nūc iudicē dicentem: Amen amen dico vobis: Descendit hic iustificat⁹ in do. suā ab illo. CHRY. Geminos aurigas z duas bigas in stadio positas sermo presens ꝓponit. in altera quidem iustitiā cū supbia. i altera pctm̄ z humilitatē. z vides bigā peccati superare iustitiā: nō ppriis viribus: sed humilitatis cōiunctę. Illaz vo deuictā nō fragilitate iustitie: sed mole z tumore superbie. nā sicut humilitas sui eminētiam peccati pōdus superat: z saliens attigit deū: sic superbia ob sui molē de facili iustitiā deprimit: si ergo plura facta strenue geras: putas aūt te posse ꝑsumere: tota carnis oratione. si vero mille feras i cōscientia fasces reatuz: z hoc solum de te credas q̄ es infimus oīum: multaz obtines ante deum fiduciam. Et ideo sue snie cām assignās subdit: qz omnis qui se exaltat humiliabitur: z q̄ se humiliat exaltabitur. Humilitatis nomē multiplex est. Est. n. q̄dā vt⁹ humilitatis. Est z finis illud: Loz contritū z humiliatū deus nō despicias. Est z humilitas ab erumnis: iuxta illud: Humiliauit in terra vitam meā. Est z humilitas a peccatis z superbia z infatiabili tate diuitiaz. Quid enī humilius his qui se submittunt inimicis diuitys z potentatu: z hec reputant magna. BASI. Similiter etiaz z exaltari laudabiliter cōtingit: quando. s. nō humilia cogitas: sed mens tua est per magnanimitatē in virtute erecta. Talis aūt animi celsitudo ē eminētia in tristitys: terrenoz cōtemptus: conuersatio in celis: z videtur huiusmodi mentis sublimitas eandem habere differentiam ad elationez quam arrogantia parit: quam habet corpulentia corporis bene dispositi ad inflationez carnis cum ex brāchio pisi tumet. CHRY. Dec igit fastus inflatio ab ipsis celis potest deprimere nō cauentes. humilitas vo z ab ipsa abyssō reatuū hoiez sublimare. hec enī pre pharisēo publicanū saluauit. latronē añ aplos i paradisū duxit. illa vero ētā in corpoream ingressa est potestatem. Ceterum si iuxta deiectā humilitas tam facile currit vt superbiam iustitie ipsa trahat. si iustitie coniunxeris caz: quo non ibit: assistet ipsa trinubali diuino in medio angelorū cum fiducia multa. Nunquid⁹ si fastus coniunct⁹ iustitie eā deprimere potuisset: si cō

lūcē sit petrō: in quandam gehennam detrudet: hoc dico nō vt negligamus iusticiam: sed vt fastū vitemus. THEO PHI. Sed forsitan mirabitur aliquis: quō phariseus cum pauca verba sue laudis protulerit cōdēnetur. Job vero cū pluria fuderit coronat. Ex. s. q phariseꝰ talia dicebat crimi nādo alios nulla rōne cogēte: iob vero vrgētibꝰ dū amicis ꝛ pressuris premētibꝰ coactus est ꝓpias vtutes referre ad dei gloriā: ne hoīes desisterēt a ꝓfectu vtutis. BEDA. Typice aūt phariseus ē ꝑplis iudeoꝝ q ex iustificationibus legis extollit merita sua: publicanꝰ vero gētilis est: q longe a deo positus ꝓfitet peccata sua: quoꝝ vnꝰ supbiēdo recessit būiliatꝰ: alter lamētādo appropinq̄re meruit exaltatus.

¶ Afferebant aūt ad illū infantes: vt eos tāgeret. Qō cū viderent discipuli icrepabāt illos. Jesus aūt cōuocās illos dixit: Sinite parulos venire ad me ꝛ nolite vetare eos. Talium ē .n. regnū dei. Amen dico vobis quicunq; nō acceperit regnū dei sicut puer: nō intrabit in illud.

THEOPHI. Post p̄dictā humilitatē dñs docꝫ p ea que rebāt aūt ad illū infantes vt eos tāgeret. AVGV. de ver. do. Cui afferūtur tāgēdi nisi saluatori: sꝫ si saluator est: sal uādi offerūtur illi q venit saluū facere qō perierat: vbi isti perierāt: quātū ad ipsos ptinet inocētes. Sꝫ fm aplum per vnū hominē intrauit pctm̄ i orbē terraꝝ. Veniāt ergo par uuli vt lāguidi ad medicū: pditi ad redēptorē. AMBRO. Burū aūt aliqbꝰ videri pōt: q discipli dñm ifantulos adire pbibebāt. Segt .n. Qō cū vide. disci. icrepabāt illos. Ubi vel mysteriū itelligas vel affectū. Neqꝫ .n. hoc iuidie aut in pueros mētis asperitate faciebāt. sꝫ sedule virtutis obsega dño ōferebāt: ne ꝓximereť a turbis. Respnēda qppe ē vti litas nostra vbi diuinitatis iniuria ē. In mysterio aūt q ꝓpi us saluari pplm iudeorū ex quo fꝫ carnē nati fuerāt: gestie bant. Sciebāt qdē mysteriū q vtrisq; pplis vocatio debe ret. Naꝫ ꝛ pro chananea muliere supplicarūt sꝫ fortasse ad huc ordinē nesciebāt. vñ segt. Jesus aūt duo. eos di. Sini par. ve. ad me: ꝛ nolite vetare eos: Taliū est .n. re. dei. Non etas ꝑfertur etati: alioqn obesset adolescere. Cur g̃ pueros dic aptos ee regno celoꝝ: fortasse q malicia nesciāt: fraudā re nō nouerint: ꝛ ferre nō audeāt: scrutari ignorēt: opes: bo nore: ambitionē nō apperāt: sꝫ nō ignorare ista virtꝰ ē: sꝫ con temnere. Non enim virtus est non posse peccare: sed nol le. Nō igit puericia sꝫ emula puerilis simplicitatis bonitas desigt. BEDA. Uñ signāter dixit. Taliū: nō Istoꝝ: vt oñderet nō etatē regnare sed mores: ꝛ his q similē haberēt inocentiā ꝛ simplicitatē ꝑmia reꝑomitti. AMBRO. De niq; hoc saluator exꝑsit dicēs. Amē dico vobis: qcunq; nō accepit re. dei sicut puer: nō itrabit in il. Quis puer imitan dus est appstolis xpi: nisi de quo Ysaias dicit: Puer natus ē nobis: q cū malediceret: nō maledixit. Itaq; in pueritia est ꝙdā venerabilis moꝝ senectus ꝛ i senectute inocens pueri tia. BASI. Suscipiemus aūt regnū oi vt puer: si dispositi fuerimꝰ erga doctrinā dñi: vt puer in disciplina nequaq̃ cō tradicens nec disputās cū magris: sed credibiliter ꝛ obedi enter imbibens documenta. THEOPHI. Bētiliū ergo sapiētes querētes sapiaz i mysterio qō ē regnū dei: nec volē tes hoc absq; fide syllogistice probationis admittere: meri to exclusi sunt ab hoc regno.

¶ Et iterrogauit eū qdā princeps dicēs. Magr bone q̄d faciēdo vitā eternā possidebo? Dixit aūt ei iesus: Quid me dicis bonū? Nēo bonꝰ nisi solus deus. Mandata nosti: Non occides: non mechaberis: non furtum facies: nō falsum testimoniuz dices: honora patrem tuum ꝛ matrem tuā. Qui ait: Hec oīa custodiui a iuuētute mea. Quo audito iesus ait ei. Adhuc vnū tibi deest. Oīa q̄cūq; hēs vēde: ꝛ da paupibꝰ: ꝛ habebis thesauꝝ in celo ꝛ veni sequere me. His ille audi tis contristatus est: quia diues erat valde.

BEDA. Audierat ꝓnceps qdā a dño tm̄ eos q pueroꝝ vl let esse similes: regnū dei itraturos: atq; ideo poscit sibi nō p parabolā: sꝫ palā qbꝰ operū meritis vitā eternā ꝓsequat exponi. vñ dicit: Et inter. euꝫ qui .p̄n. di. Magr bo. qd faci. vi. eter possidebo. AMBRO. Tentatoꝝ princeps iste ma gistrū bonū dixit: q deū bonū dicere debuisset. Nam licet in diuinitate bonitas sit ꝛ in bonitate diuinitas tamen addendo. Magister bone: i portione bonū dixit: non in vni uersitate. nā deꝰ i vniuersitate bonꝰ: hō ex pte. CYRIL. Putauit aūt se xm̄ capere dum vituperaret mosaicū ꝑce ptū. introduceret vero sua statuta. accedit ergo ad magistꝝ ꝛ bonum eum nuncupans: dicit se velle doceri quia tentati ue querebat: Qui apprehendit sapientes in astutia sua con uenienter ei respondet. nam sequitur dixit aūt ei iesus: q̄d me dicis bonū: nemo bonꝰ nisi solus deꝰ. AMB. Nō bonū se negat: sed deū designat: bonus q̄dē nō ē: nisi plenus boni tatis: q si quē moueat: q nemo bonꝰ: moueat ꝛ illō: nisi ōs. q si a deo filiꝰ nō excipiť: vtiq; nec a bono xps excipiť. naꝫ qūo nō bonus ex bono natꝰ: arboꝝ .n. bona fructꝰ bonos fa cit: Quō nō bonꝰ cū bonitatis sua substātia ex p̄e assumpta nō degnāuit i filio q̄ nō degnāuit i spū: Spiritus tuus ingt bonꝰ deducet me in terrā rectā. q si bonus spiritus q excē pit a filio: bonus vtiq; ꝛ ille qui tradidit. Itaq; q: legisperi tus est iste q tētat: sicut i libro alio demonstrat. Et bene di xit. Nemo bonꝰ nisi vnus deus vt admoneret q: scriptū ē. Nō tentabis dñm deū tuū: sꝫ magis cōfiteť dño qm̄ bonꝰ.

CHRY. Ul aliter. Duaꝝ quidē dicere hūc ꝓcipem nō vereboꝝ: nā hoc christus ei ꝓperat: tētatoꝛē aūt minime.

TYTVS. Ergo cū dicit magister bōe q̄d faciēdo ꝛē. q. d. Bonus es dignare me respōso: i eo q q̄ro doctus suꝫ vetus testamētū: te tū pstantioꝛē video nō ꝓmittēte terrā: sed p̄e dicantem regnū celoꝝ. Dic g̃ mihi q̄d faciēdo vitā eternaꝫ potero possidere? Intentionē igit attēdēs saluatoꝛ q: fides ē via ad opera: cū dixisset ille: Quid faciā: hac q̄stione omis sa in notitiā fidei eū ducit. velut siquis iterrogaret medicū q̄d comedā: ꝛ ille oñderet q̄ deberēt cibū p̄cedere: ꝛ iō eū ad patrē remittit dicēs. Quid me dicis bonū? nō q ipse bo nus nō eēt: erat .n. bonū ex bono patre germē: bonꝰ boni fi lius. AVGV. de con. euā. Pōt autez videri distare aliud qō fm matthēum dicitur. quid me interrogas de bono? qō ad illud magis referri pōt: quod ait ille querēs. Quid boni faciam? Ibi .n. ꝛ bonuꝫ noīauit: ꝛ iterrogatio ē. commodissi me intelligitur vtrunq; dictū q̄d me dicis bonū: ꝛ quid me interrogas de bono: qō ad illud magis referri potest. TY TVS. Deiq; postq̃ docuit cognitionē fidei subiūgit. Da data nosti. q. d. qñ ꝓius deū noueris: tūc optime q̄res q̄d fa cies. CHRY. Expectāte aūt ꝓncipe audire xpm̄ dicente. Recedas a mandatis mosaicis: ꝛ meis attēde: ad mosaica eū mittit. vñ segtur: nō occides: nō mechaberis. THEO PHI. Primo quidē lex ea corrigit ad que facilꝰ labimur: vt mechari: cuius incētiuū est intrinsecum ꝛ naturale: ꝛ oc cidere: q: immanis belua furoꝛ. Sed furtū ꝛ falsi testimōij culpaꝫ raro contingit incurrere: sed ꝛ grauioꝛa illa existūt. ꝛ ideo secūdario furtuꝫ ꝛ falsum testimoniū ponit: vt rariꝰ fallentia ꝛ leuioꝛa. Segtur .n. Non furtū facies. non falsuꝫ testimonium dices. BASI. Nō ē aūt intelligenduꝫ fures ee solum bursaꝝ incisores: vel latrocinātes in balneis. Sꝫ ꝛ si qui duces legionum statuti vel commisso sibi regimine ciuitatū aut gentium. hoc quidem furtim tollunt: hec vero

vi ac publice exigunt. TYTVS. Sed videas in nō agendo p̄cepta ꝓsistere: qm̄ si mechat⁹ non fueris: castus es. si nō fureris: beniuolus. si falso nō testeris: veridic⁹. Attende virtutē iam facilē p̄ bonitatē statuētis. Nā mali fugā ingerit: nō boni exercitiū: quelibet aūt quies quolibz est facilior opere. THEOPHI. Sed ga ī parētes ꝓmittere: quāc̄z magnū sit crimen: raro tamē accidit. post oīa ponit. Honora patrē tuū ⁊ matrē. AMBRO. Est āt honor nō solū honorificētie: sed etiā largitatis. Honor eniz est deferre p̄ meritis. Pasce patrē tuū: pasce matrē: ⁊ si paueris: adhuc non reddidisti dolores ⁊ cruciatus quos p̄ te mater passa ē. Illi debes qō hēs: cui debes qō es: quātū iudiciū si pascat ecclia quos tu pascere nolis. Sed dices. Quod erā parētib⁹ collaturus: ecclesie mallē cōferre. Nō querit deus donum de fame parētū: sz vt pascēdos scriptura dicit parētes ita pp deū relinquēdos: si īpediāt deuote mētis affectū. Segtur. Qui ait. Hec oīa custo. a iuuen. mea. HIERO. Mentit adolescēs. Si. n. qō postpositū ē in mādatis. Diliges p̄ximū tuuz sicut te ipsuz: ope cōplesset: quō postea audiēs. Uade ⁊ vēde oīa q̄ habes: ⁊ da pauperib⁹: tristis absc̄essit. BEDA. Uel nō ē putādus esse mētitus: sed simpliciter vt vixerit. s. exterius esse cōfessus: aliogn nequac̄z marcus diceret: q̄ iesus intuitus eū dilexit euz. TYTVS. Oñdit aūt ꝓsequēter dominus q̄ si aliqs vetus testamētū pegerit: perfectus nō est sed deest ei seq xp̄m: vñ subdit. Quo audito iesus ait ei. ad huc vnū tibi deest: oīa q̄cunqz hēs vēde ⁊ da paupib⁹: ⁊ hē bis thesaurū ī celo. q. d. Queris quō sit possidēda vita eterna: sparge facultates pauperib⁹ ⁊ obtinebis illā. Parua sūt que impendis: magna que recipis. ATHANA. Nō. n. mūduz despiciētes putemus grādia gdē abdicasse: ga tota terra est in ꝓparatiōe celi breuissima: quapp si toti terre domiaremur: ei abrenūciātes: nihil dignū esset in ꝓparatōe regni celorū. BEDA. Quicūq; ergo pfectus esse voluerit: oportet vēdere que habz: nō ex pte sic̄ ananias fecit ⁊ saphira: sed totum. THEOPHI. vnde dicēs. Oīa que habes: summā pauptatē suadet. Sigd eniz restiterit: illius seruus est. BASI. Nō tamē docet facultates vendere: eo q̄ nāliter sint praue. alioquin creatura dei nō eēnt: vnde eas nō tā q̄z malas abycere: sz dispōere monuit. ⁊ ꝺdēnat aliqs ñ qz eas possidet: sed ga eis abusus ē. Quo fit vt facultatū fz māda dei dispensatio: ⁊ crimina deleat ⁊ regnū ꝓferat. vnde subdit. Et da pauperibus. CHRY. Poterat gdē de⁹ alere paupes: ⁊ sine hoc q̄ nos miseramur eoz: sed vult dātes dilectione astringi accipientib⁹. BASI. Dicente aūt dño. Da paupibus: puto nō expedire cuic̄z negligenter gerere: sz oīa diligenter disponere: ꝑcipue p̄ scipsū: si ex pte se habeat. sin aūt p̄ eos de gb⁹ cōstat q̄ fideliter ⁊ ꝓdenter disponāt maledictus. n. q̄ negligēter perficit opa dñi. CHRY. Gz illud q̄rit quō xp̄s erogare cūcta pauperibus perfectōis cē fatet̄: paulus autē ex dilectione hoc asserit esse imperfectū sed valde cōsonat qō subiūxit. Et veni sequere me. qō oñditur ex dilectione. In hoc eni cognoscēt omnes q̄ mei estis discipuli si dilectōez habueritis adiuicē. THEOPHI. Cum pauptate. n. ceteras quoq; virtutes hoiez habere oz. ob hoc ait. Et veni sequere me. i. in ceteris esto meus discipulus: iugiter me sequaris. CYRIL. Princeps aūt ille vi ni recentis capax non fuit: vetus vter exñs: sed tristitia ruptus ē. vñ segt̄: Dis ille auditis contristatus est: quia diues erat valde. BASI. mercator non tristatur in nūdinis pacis cēdo q̄ possidet: acgrendo sibi opportuna. Tu vo tristaris puluerē dans vt acquiras vitam beatam.

¶ Uidēs aūt iesus illū tristē factuz dixit. q̄z difficile qui pecunias hñt: in regnū dei intrabūt. Facilius est eni camelū p̄ foramē acus transire: q̄z diuitē intrare ī regnū dei. Et dixerūt q̄ audiebāt: Et qs pōt salu⁹ fieri? Ait illis. Que impossibilia sūt apō hoies: possibilia sūt apō deū. Ait aūt petr⁹. Ecce nos dimisim⁹ omnia ⁊ secuti sum⁹ te. Qui dixit eis: Amē dico vob: nēo est q̄ reliq̄rit domū aut parētes: aut frēs aut vxorē: aut filios aut agros pp regnū dei: ⁊ nō recipiat multo plura ī hoc tpe: et i seculo futuro vitam eternam.

THEOPHI. Qm̄ diues audita opū abiectiōe tristatus fuit: dñs admiratēr locut⁹ est. Dī. n. Uidēs au. ie. il. tri. fa. dixit. Q̄ difficile qui pecu. hñt. in re. dei intrare. Nō dicit impossibile ē eos intrare: sed difficile. Pōt enī perditias adipisci superna: sed difficile est: qz viscosiozes sunt visco diuitie. ⁊ vix euellitur animus occupat⁹ ab eis: sed subsequenter vt impossibile hoc indicat cum dicit. Facilius ē. n. camelus pforamē acus trāsire: q̄z diuitē intrare in regnū dei. Nomē qō in greco pomī equinocū est ad animal qō camelus dr̄: ⁊ ad rudētē: quocunqz ergo modo intelligas impossibile est. Quid igit̄ dicēdū ē: primo quidē q̄ reuera ita se hz. Aliud enim est diues: aliud euconomus. nam diues qui sibi reseruat diuitias. Euconomus vero siue dispensator qui ad opus alioz̄ has tenet. CHRY. Abrabā quidē possidebat opes pauperib⁹: ⁊ q̄ iuste eas possident: quasi suscipiētes a deo dispensant ī diuinis mādatis. qui vero cōtra deū acquisierūt: ⁊ in expendēdo faciunt illud idē. meretricib⁹ ⁊ parasitis dātes: vel humi abscondētes: egenis vero nihil ipēdētes. Nō ergo p̄hibz ditari: sz opib⁹ famulari. vult vt necessarys vtamur eis: nō vt custodiamus: nam famuli ē custodire: sed domini dispensare: si cōseruari eas vellet: non tradidisset eas hominib⁹: sed sineret in terra iacere. THEOPHI. Postro attendas illud q̄ diuitē quidē impossibile dicit saluari: possidentē vo diuitias difficile: quasi dicat: diues qui capit ē a diuitys ⁊ famulatur eis nō saluabitur: habēs vero illas .s. qui eis dominatur vix saluabitur causa humāe fragilitatis. Conatur. n. nos diabolus supplātare: quoadusq̄ possidemus diuitias ⁊ difficile ē aufugere decipulas ei⁹, iōq̄ bonū est pauptas ⁊ quasi tentatōe carēs. CHRY. Nulla. n. est diuitia⁊ ꝓmoditas aīa patiēte penuriā: nec lesio pauperta tis: aīa diuitys affluente. Si aūt ditescentis indiciū ē nullū egere: ⁊ pauperascētis indigere. palā est q̄ magis eē pauperē facit magis ditescere. Facili⁹ ē. n. q̄ quis ī paupertate q̄z ī diuitys opes cōtēnet: neq̄. n. talis ē ambit⁹ vt per magis habere fedet̄: Sed per hoc cōsueuit magis accēdi: sic̄ ignis q̄ maioz̄ suscipit escā: q̄ āt mala videnf eē iopie cōia sūt: q̄ vero diuitia⁊ ꝓpria sunt ea⁊. AVGV. de que euā. Diuitē ergo hic appellat cupidū re⁊ temporaliū: ⁊ de talibus superbiētē. his diuitib⁹ contrary sunt pauperes spiritu quorum ē regnū celorū. Mystite aūt facili⁹ est xp̄s pati p̄ dilectoribz⁹ seculi: q̄z dilectores seculi ad xp̄z posse conuerti. Camelī. n. nomine se intelligi voluit. qz spōte humiliat⁹ ifirmitatis nr̄e onera sustulit: p̄ acū aūt punctiones significat: per punctiones dolores in passione susceptos: forame aūt acus dicit angustiam passionis. CHRY. Dic aūt sermo quasi grauis transcendebat discipulorū virtutē. vñ sequitur. Et dixerunt qui hec audiebāt: Et qs pōt salu⁹ fieri? Hoc dixerunt discipuli non de se: sed de toto mundo timētes. AVGV. de que. euan. Lū autē incōparabiliter maior sit turba pauperū que diuitib⁹ perditis pōt saluari: intellexerūt omnes q̄ diuitias amāt: et si adipisci nequeant in diuitū numero deputari. Sequit: Ait illis: que ipossibilia sunt apud homines: possibilia sunt apud deum. Quod non ita intelligendum est quasi diues cuz cupiditate ⁊ superbia in regnū dei intrat̄⁹. sed possibile est deo vt a cupiditate ⁊ superbia ad charitatem ⁊ humilitatez cōuertatur. THEOPHI. Apud homines ergo quoz̄ serpit intentio ad terrena: ipossi

bilis est salus vt dictū est: apō deum vero possibilis est. Cū enīz homo ꝓfiliariū habet deū: ⁊ iustificationes ⁊ doctrīas pauperratis imbiberit: necnō eius auxiliū inuocet hoc fiet rit: recōpēsationē expectabit. Qui vō parua possidēs ea ab dicauit: quid ei sperādū ceēt: q̄rere ōcebat. vñ sequit: Ait āt bis: BEDA. q. d. Decim⁹ qō iussisti: qd igit dabis nobis p̄ my: Et ga nō sufficit dimittere oīa iūgit qō pfectū ē dicēs: Et secuti sum⁹ te. CYRIL. Illud aūt necesse ē dicere: q̄ paucis abrenūciātes q̄tū spectat ad ꝓpositū ⁊ obediētiaz pari lance cū opulētis pendūtur parib⁹ vtentes affectibus. dū rex quas possidēt abiectiōez vltro inferūt. vñ segt: Amē dico vobis. Nemo ē q̄ reli. do. aut parē. aut fra. aut vxo. aut fi. aut agr. pp̄ reg. dei ⁊ nō recipiat mul. plu. in hoc tpe ⁊ in secu. futu. vitā eternā. Eleuat ad acceptissimā spē oēs audi entes iureiurādo ꝓmittens: dū apponit sermoni amē. Do/ctrina enī diuina mūdū vocāte ad fidē xp̄i: forsitan aliq̄ re spiciētes parētes infideles noluerūt eos turbare veniendo ad fidē. ⁊ similis ē ratio alioz germanoz. Deserūt aūt gdā patrē ⁊ matrē: ⁊ totius parētele amorē despiciūt pp̄ amorez xp̄isti. BEDA. Sensus igit iste ē: q̄ pp̄ regnū dei inquirē dū oēs affect⁹ cōtēpserit: oēs seculi diuitias: delicias risus q̄s calcauerit: multo plura in p̄nti recipiet. cuius sn̄ie occasi one gdā iudaicā mille ānoz fabulā post resurrectionem in sto edificāt: q̄n oīa q̄ pp̄ deū dimittimus multiplici nobis sint fenore reddēda ⁊ insup̄ vita eterna donāda. Necvidēt inexpti q̄ si in ceteris digna sit repromissio: in vroz⁹ tū in rta alios euāgelistas centenis: appareat turpitudo: p̄sertim cum dīs in resurrectiōe nō esse nubendū testetur. Et iuxta marcū ea q̄ dimissa fuerint: in hoc tpe cū psecutionib⁹ acci piēda cōfirmet: quasi illis mille ānis abesse dogmatiçant.

CYRIL. Hoc ergo dicim⁹: q̄ omissis tpalib⁹ ⁊ carnali/ b⁹ multo maioza sibi aliquis vēdicabit: q̄n ⁊ apli cū pauca dimiserint: obtinuerunt multiplicia dona charismatum: ⁊ celebres reputati sūt vbiq̄z: Erim⁹ ergo similes illis: si do mū quis dimittet: recipiet mansiones supnas: si patrē: p̄rez bēbit celestē. Si a germanis recesserit: in frēz hūc recipiat p̄s. Cū dimiserit cōiugē: iueniet diuinā sapiaz a qua ꝓcrea bit spiritales fruct⁹: iueniet hierlz celestē q̄ est mr̄ nr̄a. A fra tribus ēt ⁊ a sororib⁹ sui ꝓpositi glutino spiritali colligatis multo ī hac vita gratiosiorē recipiet charitatem.

CAssūpsit āt ies̄us duodecī ⁊ ait illis: Ecce ascē dim⁹ hierosolymā: ⁊ ꝓsumabūt oīa q̄ scripta sūt p̄ ꝓphetas de filio hois. Tradet. n. gētib⁹ ⁊ illu det ⁊ flagellabit ⁊ ꝓspuet. ⁊ postq̄z flagellauerit occidēt eū: ⁊ die tertia resurget. Et ipsi nihil ho rū itellexerūt. Et erat verbū istud absconditū ab eis: ⁊ non intelligebant que dicebantur.

THEOPHI. Preuidēs enīz quosdā here loz aīos turbādos: eis longe ante ⁊ passiōis sue penaz: ⁊ re surrectiōis sue gloriā predicit. vnde dicit: Assumpsit aūt ihs p̄ppbe. de filio hois. BEDA. Preuidēs enīz quosdā here ticos futuros qui xp̄m dicerēt legi ꝓphetisq̄z docuisse ꝏtra ria: oñdit q̄ per prophetarum presagia sue passionis ⁊ poste riozis glozie sit celebrata perfectio. CHRY. Seozsum autem de passione cum discipulis confert. Non enim opoz tebat hunc sermonem pluribus diuulgari: ne turbarentur. Ob hoc autem predicebat discipulis. vt excitati per expe ctationem facilius sustinerent. CHRY. Et vt sciant: quo niam passionem prenouit: ⁊ spontaneus ad eam accessit. ne dicerent: qualiter in manus hostiū incidit: qui nos ꝓmitte bat saluare. vñ seriatim ordinez passiōis enarrat subdens.

Tradet. n. gētib⁹: ⁊ illudetur ⁊ flagellabitur ⁊ conspuetur. CHRY. Hoc isaias predixerat dicēs: Obtuli scapulas meas ad verbera: genas meas ad alapas: ⁊ faciē meā nō di uerti a sputoz. dedecoze. Sz ⁊ crucis patibulū p̄dixit ꝓpba cū ait: Tradidit in mortē aīam suā: ⁊ cū sceleratis reputat⁹ est. vnde ⁊ hic subdit. Et postq̄z flagellauerint occidēt eum Sed ⁊ resurrectionē eius dauid predixit dicens. Nō dere liques aīaz meā ī inferno. vnde hic subdit: Et tertia die re/surget. ISIDO. Admiroz aūt dementiā querētiū cur xp̄s ante triduū resurrexit. si enim resurgeret tardius q̄z p̄dixe rat: impotētie esset: celerius vero: est summe virtutis indici uz. Si quē enim cum spoponderit suo creatoz post triduū psoluere debitum: eadez die satisfaciētē viderimus: nō fal lacē sed potius vt veridicū cum mirabimur. dicā etiam q̄ non dixit se post tres dies resurrectuz: sed die tertia. Dēs parasceuē: habes sabbatum vsq̄z ad solis occasum: ⁊ post sabbatum resurrexit. CYRIL. Discipuli autem nonduz nouerant exquisite quod prophete predixerant: sed postq̄z resurrexit aperuit eis sensum: vt intelligerent scripturas. vnde sequitur: Et ipsi nihil horum intellexerunt. BE/DA. Quia enim discipuli eius vitam maxime desidera bāt: eius mortē audire nō poterant. Et quoniam non solū hominem inocentē: sed ⁊ deum vez sciebāt: hūc nullaten⁹ mori posse putabant. Et q̄ parabolas eū sepe loquentez au dire ꝓsueuerant quotiens aliquid de sua passione dicebat: ad aliud allegozice referēdum esse credebāt. vnde sequit: Erat autem verbum istud absconditum ab eis: ⁊ non intelli gebāt que dicebant. Judei vero q̄ in ei⁹ necē ꝓspirauerāt: q̄ de passione sua loquereē dicēs in ioāne: Oportet exalta ri filium hominis intelligebant. vnde dixerūt: Nos audiui mus ex lege quia chr̄ist⁹ manet in eternum: ⁊ quomodo tu dicis. Oportet exaltari filium hominis?

CFactū est aūt cū appropinquaret hierico: ccc⁹ qdā sedebat secus viā mendicās. Et cū audiret turbā pretereūtē: interrogabat qd hoc esset. Di xerūt aūt ei: q̄ ies̄us nazarenus transiret. Et cla/mauit dicēs. Jesu fili dauid miserere mei. Et q̄ preibāt increpabāt eū vt taceret. Ipse vero mlto magis clamabat: fili dauid miserere mei. Stās aūt ies̄us iussit illū adduci ad se. Et cū appropin quasset: interrogauit illū dicens: Quid tibi vis fa ciā? At ille dixit: Dñe vt videā. Et ies̄us dixit ei: Respice. Fides tua te saluū fecit. ⁊ cōfestim vi/dit: ⁊ sequebat illū: magnificans deum. Et om nis plebs vt vidit: dedit laudem deo.

GREGO. in hom. Quia carnales adhuc discipli nō vo lebāt capere verba mystery: venit ad miraculum: ante eo rum oculos cec⁹ lumē recipit: vt eos ad fidē celestia facta solidarent. vnde dicit: Ea. est aūt. cū appro. hie. ce. qui. se. se. vi. mēdicās. THEOPHI. Et ne icessus dñi esset iutilis: ī via: fecit ceci miraculū: hoc documētū discipul⁹ suis dans: vt in omnib⁹ simus ꝓficui: ⁊ nihil sit ī nob⁹ ociosum. AV GV. de questi. euan. Possemus de appropinquantib⁹ hie richo sic intelligere: vt iam inde egressi: prope tamē adhuc essent ad eā ciuitatē: q̄dem minus vsitate dicit. Sed tū videri posset hoc dictū: quoniam matthe⁹ egredientib⁹ eis ab hiericho dicit illuminatos duos cecos: q̄ iuxta viaz sede bant. De numero quidem nulla esset q̄stio: si alter euangeli starum de vno tacuisset vnius reminiscens. nam ⁊ marcus vnū cōmemoraz: cū ⁊ egredientib⁹ eis ab hiericho dicit illu minatū: cuius ⁊ nomen dixit ⁊ patrem: vt intelligam⁹ cum fuisse potissimū. alterz ignotum: vt merito ille notus etiam solus decenter cōmemoraretur. Sed quoniā que sequūtur

in euangelio ſm lucam:aptiſſime oſtendunt illud quod ipe narrat adhuc venientibus ipſis hiericho factum eſſe: nihil aliud reſtat intelligere: niſi bis eſſe factuz hoc miraculū:ſe mel in vno ceco:cū adhuc veniret in illā ciuitatē:itez ī duo bus cū inde egrederet:vt illud vnū lucas: alterū matthe⁹ enarrat. CHRY. Multus aūt erat populus circa xp̄z ⁊ cec⁹ eū qdē nō nouerat:ſētiebāt āt effectū:⁊ rapiebat p affe cum:qō nō hauſit aſpect⁹. vnde ſubditur: Et cū au.tur. pte. inter.qd hoc eſſet. Et oculati qdē ſm opīonē loq̄bant. Seq tur: Dixe.aūt ei:q⁹ ieſus naça.trāſiret. Cecus vero vera cla mabat:alia doceſ:⁊ alia p̄dicat. Nā ſeq̄t: Et cla.di.ie. fi.da. mi.mei. Quis te docuit hoc hō:nō plegiſti libros p̄uat⁹ lu minib⁹?:Unde igiſ noſti luminare mundi:vere dñs illumi nat ceos. CHRY. Jn iudaiſmo aūt nutrit⁹ nō ignorauit q⁹ de p̄genie dauid deus ſz carnē naſcereſ:⁊ iō ei vt deo lo q̄ſ dicēs. Miſerere mei:hunc imitentur q in duo diuidunt xp̄m:hic.n.xp̄m tanq̄ deū adit:⁊ filiū dauid eū noīat: mirē tur autem inſtātiā confeſſionis eius. Quidā.n.eū ꝓfitētem fidē compeſcebāt. Sequit: Et q prei. īcrepa.eū vt tace. Sz per inhibitiones huiuſmodi non impediebatur eius auda cia. Nouit eniz fides oīb⁹ repugnare:⁊ in oīa triumphare. vtile enī ē p̄ro cultu diuino pudorē deponere:nā ſi cā pecu nie ſunt impudentes nōnulli:p̄ro aīe ſalute nō decet bonaz induere impudētiā:vnde ſegtur. Ipſe vero multoma.cla. Ēi.da.mi.mei. Siſtit aūt xp̄m vox inuocātis in fide:⁊ inuo cantes in fide reſpicit.⁊ ideo merito vocat cecū ⁊ accedere iuſſit.vnde ſeq̄t: Stans aūt ieſus iuſſit illū adduci ad ſe:vt .ſ.q p̄us fide eū tetigerat:appropinq̄ret ⁊ corpore. Appropi quantem cecū dñs interrogat: Nā ſequiſ: Et cū app.iter.il. di. Quid tibi vis faciā:Diſpēſatiue interrogat:nō q̄ſi igno rās: ſzvt ſcirent aſtantes q⁹ nō petebat pecuniā:ſed diuinā efficatiā:vt a deo. vñ ſeq̄t: At il.di.do.vt vide. CHRY. Uel qz calūniatores vītatis iudei poſſent dicere:vt in ceco nato:nō ē hic ſz ſimilis eius:voluit vt cecus p̄us oſtenderet defectū nāe:⁊ tūc cognoſcat gratie maieſtatē.at vbi petitio nis modū cecus explicuit:tūc ſumma maieſtate p̄cepit ei vt videret.vñ ſeq̄t. Et dixit il.ie.: Reſpice:qō redūdabat in crimē pfidie iudeoz:qs enī ꝑpharus talia dixit:Aſpice tū quid aſſumat medicus ab eo cui collata ē ſanitas. Sequiſ eniz: Fides tua te ſaluum fecit. Pro fide enim venduntur beneficia diffunditur enim gratia quā ſuſcepit fides. Et ſi cut ab aliquo fonte bi quidem paruis vaſis modicuz aque hauriunt:bi vero maioꝛib⁹ multū:fonte nō deſtinguēte mē ſuras:⁊ ſm feneſtras que aperiūtur magis vel min⁹ ſplen doꝛ ſolis infundiſ:ita ſm capacitatē intētionis hauriſ gra. vertiſ aūt vox xp̄i in lucē languētis.erat enī verbū vere lu cis.vñ ſeq̄t. Et confeſtim vidit. At cecus ⁊ ante beneficiuz fidem oſtendit feruidam:⁊ poſt beneficium beniuoletiam obſeruauit. Seq̄t ⁊ ſeq̄.il.ma.de. CHRI. Ex quo pz q⁹ a duplici cecitate libabaſ:corpali.ſ.⁊ ītellectuali.neqz.n.glīfi caſſz vt deū niſi ve vidiſſz:ſz ⁊ alys fact⁹ ē occaſio glīficādi deum. Sequitur: Et omnis plebs vt vi. de.lau.deo. BE DA. Nō ſolum p̄ro impetrato munere lucis.ſz ⁊ merito fi dei ipetrātis. CHRY. Dic āt neceſſe ē querere cur xp̄s demoniacum quidez curatū ſequi volētez p̄hibet:cecum aūt illuminatū ſequētez nō ꝓhibet:ſed neutrū irrationale puto:illū enim mittit p̄conē:vt ex ſua ꝓſiſtētia bñfactorē p̄dicet. erat enī excellēs miraculū videre furioſuz ſane mē tis effectū. Cecū vo pmittit ſeq;qñ hieroſolymā aſcēdebat q crucē pfecturus altū myſteriū:vt recētez habentes mira culi mētionē nō exiſtimaret eū infirmitate poti⁹ q̄ mīa pa ti. AMBRO. Jn hoc aūt typus populi gētilis eſt q ſacra mento dñico recepit amiſſi luminis claritatem. Nihil autē intereſt:vtrū in vno ceco medicinā:an in duobus accipiat: qñ ex chaz ⁊ iaphet noe filys originē ducēs in duobus ce cis duos generis ſui p̄tēdebat auctoꝛes. GRGO. in ho. Uel cecū ē genus humanū:qō in parente primo claritatez ſuperne lucis ignorās:dānationis ſue tenebras patiſ. Hie richo aūt interpretatur luna:que dū mēſtruis mōētis de creſcit:defectū noſtre mortalitatis deſignat.dū igiſ condi tor noſter appropinquat hiericho:cecus ad lumen redit:qa dū diuinitas defectū nr̄e carnis ſuſcepit humanū genus lu mē qō amiſerat recepit. Qui ergo eterne lucis claritatē ne ſcit:cecus eſt. Si aūt tam redēptorē credidit qui dixit. Ego ſum via iuxta viā ſedet Si vo credidit ⁊ exorat:vt eternū luñ recipiat iuxta viā ſedz ⁊ medicat. Illi āt q illz veniēte p̄cedūt deſignāt carnaliū deſideriozz turbas tumultuſqz vitiozū:qui p̄iuſq̄z ieſus ad coꝛ noſtrū pueniat:diſſipant co gitatione nr̄am:⁊ in ipſa nos nr̄a oꝛone ꝓturbant. Ipſe vero magis clamabat:quia quanto grauioꝛi tumultu cogitatōe premimur:tanto oratioꝛi inſiſtere ardētius debemus. Eū autē adhuc turbas phantaſmatum in oratione patimur ſe ſum aliquatenus trāſeuntē ſentimus: Cum vero oratioꝛi vehemēter inſiſtimus:deus in coꝛde figitur:⁊ lux amiſſa re paraſ.vl trāſire humanitatis eſt:ſtare diuinitatis. Cecū igi tur clamātez dñs trāſiens audiuit: ſtans illūinauit: quia p hūanitatē ſuā vocib⁹ nr̄e cecitatis ꝓpatiēdo miſerꝝ ē:ſz lu mē nobis gr̄e p diuinitatis potētiā ifudit. Ad hoc aūt reg rit qd velit vt coꝛ adoꝛez excitet:peti.n.hoc vult:qō ⁊ nos petere ⁊ ſe ꝓcedere p̄noſcit. AMBRO. Ul iterrogauit ce cū vt crederem⁹:niſi ꝓfitētē nō poſſe ſaluari. GREGO. i ho. Cec⁹ āt a dño nō auz:ſz lucē q̄rit. Et nos nō falſas diui tias:ſz lucē q̄ramus: quā videre cū ſolis āgelis poſſim⁹:ad quā lucē via fides ē.vñ recte ceco dr̄: Reſpice: fides tua te ſaluū feč. Qui videt ⁊ ſeq̄t:qz bonū qō itelligit opaſ. AV GV.de q.euā. Si āt hiericho lunā ⁊ ob hoc mortalitatē in terp̄retamur:morti p̄ſiquās dñs iudeis ſolis lumē euange lij iuſſerat p̄dicari:quos ſignificauit ille vnus cecus qui lu cas cōmemoꝛat:a morte aūt reſurgēs atqz deſcendens ad deis ⁊ gentib⁹ quos duos populos ſignificare videnſ duo ceci commemoꝛati a matthęo. CA. XIX.

Et igreſſus pambulabat hiericho. Et ecce vir noīe zacheus: ⁊ hic p̄ ceps erat publicāoꝛū: ⁊ ipſe diues. Et querebat videre ieſuz qs eſſz: ⁊ nō poterat p̄e turba:qz ſtatura pu ſillus erat. Et p̄curres aſcēdit ī arboꝛē ſicomoꝛ vt videret eū:qz ide erat tranſiturus. ⁊ cū venit ſet ad locū:ſuſpiciens ieſus vidit illuz:⁊ dixit ad eū: zachee feſtinans deſcende: qz hodie ī domo tua opoꝛtet me manere. Et feſtinans deſcendit: ⁊ excepit illū gaudens. Et cuz viderent omnes murmurabāt dicentes:q⁹ ad hoiem peccatoꝛez diuertiſſet. Stās aūt zacheus dixit ad ieſum. ec ce dimidiū bonoꝛ meoꝛ do pauperibus:⁊ ſiqd aliquē defraudaui reddo q̄druplū. Ait ieſus ad eū. Quia hodie ſalus domui huic facta eſt:eo q ⁊ ipſe filius ſit abrae. Venit enīz filius hominis querere ⁊ ſaluum facere quod perierat.

AMBRO. Zacheus ī ſicomoꝛo:cecus ī via:quoꝛ alter tat.de q̄ dr̄. Et igreſſus ieſus pābu.hie.⁊ ec.vir noīe ẓache. ⁊ hic erat p̄n.publica.⁊ ipſe diues. Et bñ p̄nceps iducit pu blicanoꝛ. Quis.n.de ſe deſpet qñ iſte puenit ad gratiā: cui ceſſus ex fraude:⁊ ipſe qdem diues: vt ſcias oēs diuites aua ros. CYRIL. Sz ẓache⁹ in his moꝛam non trazit:ſed ſu ctus eſt dignus p̄opitiatiōe dei:qui ceꝛos illuminat:⁊ lorū

ginquos vocat. TYTVS. Pullulauerat aũt in eo semen salutis: qz cupiebat ihesuz videre. vnde segr̃ 7 q̃rebat videre ihesuz qs esset. Utpote q nunq̃ eũ viderat: qz si vidisset dudũ põt negtie imozari. Duo aũt erãt impedimẽta huic visiõi. aũt paruus statura. vñ segr̃: Et non poterat pre turba: quia statz ꝙ huius expressit: vide ne forte malicia pusillus: aut adhuc pusillus fide. nõdũ enĩ pronus erat cũ ascẽderet: nõ dũ viderat christũ. TYTVS. Sed ille bonũ adiuenit in genitũ: nã pcurrẽs in arborẽ sicomoz ascendit: 7 trãseuntez iesuz desideratũ videbat. vnde sequĩ: Et pcurrẽs ascendit in arborẽ sicomoz vt videret illũ qa inde erat transitu re ꝙ q̃rim⁹. dedit ei supza id qõ expectabat. vnde sequĩ. Et cũ venisset ad lo. suspiciẽs iesus vidit illũ. CYRIL. Uidit gdẽ boĩs animã pmptissime nitentẽ ad sancte viuẽdũ: 7 eũ ad pietatẽ ꝛuertit. AMBRO. Capit eũ se nõ inuitar⁹ inuitat. vñ segr̃: Et dixit ad eũ. Zachee festinans descẽde: ga rẽ bospitis sui esse mercedẽ: sz tñ 7si nõ vocẽ: inuitãtis audi erat affectũ. BEDA. Ecce aũt camelus deposita ibi sarci na per foramẽ acus transit: hoc est diues 7 publicanus reli cto amoze diuitiaz: cõtẽpto sensu fraudũ: benedictionẽ dñi ce susceptionis accepit. Segtur: Et festinãs descẽdit: 7 acce pit illũ gaudẽs. AMBRO. Discant diuites non in facultatib⁹: tatib⁹ crimẽ babere: sed in bis qui vti nesciunt facultatib⁹: Nã diuitie sicut impedimẽta sunt iprobis: ita bonis sũt admẽta virtutis. CHRY. Sed ꝛsidera nimiã saluatozis bonitatẽ. Insons cũ sontib⁹ cõuersar̃. Fons iustitie cũ auaritie nebula iniuriã patir̃: sed fulgoze iustitie auari ritia: q̃ est materia prauitatis. ingressus domũ publicani nul tant in bis q̃ ab eo fiebãt. Sequĩr enĩ. Et cũ vide. om. murtiã delet. sed mozdaces 7 criminatiõis amatozes inuehi tẽ mu. dicẽ. ga ad bo. pec. diuertisz. Ipse vo icusat⁹ vt epulo 7 publicatoz amic⁹ spernebat hec: vt cõsummaret ppositũ. ga 7 medicus nisi patiar̃ saniez egrotoz: non liberat a mozbo: qõ 7 tunc cõtigit: qñ cõuersus est publican⁹ 7 factus est melioz. Sequĩr: Stãs aũt Zache⁹ dixit ad iesum: Ecce di. bo. meo. dñe. do. pau. 7 sigd ali. defrauda. red. q̃druplũ. Au di mirabile: Nõdũ didicit. 7 obedit: Et sicut sol p radios in fusus in domũ nõ illustrat verbo. sed opere: ita saluatoz ra dys iustitie: negtie fugauit caliginẽ: nã lux in tenebzis lucz Quodlibet aũt vnitũ ẽ validũ: diuisuz aũt debile: 7 iõ bipartit substantiã. Est ãt diligẽti⁹ attendẽdũ: q⁹ opes çachei nõ solũ erãt iniuste: sz ẽt ex patrimonio fuerũt cõgregate aliogn quõ poterat extorta iniqua restituere in quadrupluz. Scie bat. n. legẽ iubẽtẽ restituere in quadrupluz. Scie lex nõ terr̃eat: dãna mitigẽt. nõ q̃ expectat çacheus legis cẽ surã: ipse sibi iudex effect⁹. THEOPHI. Sed si subtili⁹ indagare velim⁹ nibil de ꝓpzys restabat facultatib⁹. Data eniz medietate bonoz paupib⁹ ex residuo reddebat lesis ĩ quadruplo: nec solũ hoc promittebat: sed faciebat. Nõ eniz ait: Dabo medietatẽ 7 restituã quadrupluz: sed do 7 reddo. At christus illi salutẽ ãnunciat. Sequĩr: Hit ic. ad eũ quia ho. sa. huic do. facta est. ipsum çacheum significans assecutũ fuisse salutẽ p domũ habitatozẽ significãs. Sequĩr: Eo q⁹ ipse filius sit abrae. Nõ enĩ vocasset abrae filiũ inanimatã fabricã. BEDA. Filiꝰ aũt abrae çacheus dr̃: non quia dei eius stirpe genit⁹: sed quia eius est fidem imitat⁹: vt sicut ille terrã domũq̃ paternã deseruit: ita iste bona sua partiendo paupib⁹ relinqueret. Pulchre aũt dicit: Et ipse. vt nõ solũ eos q iuste vixerãt: sed 7 eos q ab iniustitia respiscũt: ad filios ꝓmissionis pertinere declaret. THEOPHI. Nõ aũt dixit q⁹ filius erat abrae. sz qñ nũc ẽ. nã ꝓus qñ erat publicanoz ꝓnceps nullã similitudinẽ bñs ad abzaã iustũ: nõ erat abrae filiꝰ. Sed quia murmurabãt quidã eo q⁹ mozaretur cũ viro peccatoze: ad compescẽdos illos subdit: Uẽit enĩz filius hois querere 7 saluum facere quod perierat.

CHRY. q. d. Quid me criminamini si rectifico peccatores: taz enim procul est a me odiũ peccatoz: q⁹ cozuz cã ad uenerim. nã medicus veni: nõ iudex: ob hoc cõuiua fio languẽtiũ: patiozqz fetoreꝫ: vt presẽ remedia. Queret aũt aliquis quomodo paulus iubet siquis frater fuerit ꝓcax aut auarus: cum huiusmodi nec cibũ esse sumendũ. Christus ãt erat publicanozum conuiua: sed nondum ꝓuecti erant isti vt fierẽt frẽs: sed 7 tunc vitare precepit paulus frẽs cũ perstant ĩ malo: bi vo erãt mutati. BEDA. Mystice aũt ça cheus q interꝓtatur iustificatus: credẽtẽ ex gẽtib⁹ pplm̃ significat: q p occupationẽ tpaliũ depressus erat 7 minim⁹: sz a deo scificat⁹: q intrãtẽ hierico saluatozẽ videre voluit: dũ fidẽ quã mũdo attulit: pticipare q̃siuit. CYRIL. Turba ãt ẽ ipite ꝓfusio mltitudinis: q̃ vticẽ neguit videre sapiẽ. q̃ çache⁹ q̃diu ĩ turba ẽ: ñ vidit xp̃z: sz plebeiã trãgressus isciãtia: meruit quẽ ỏsiderabat aspicer̃. BEDA. Ul turba. i. vitioꝛ ꝓsuetudo q̃ cecũ clamãtẽ icrepabat: ẽt hũc suspiciẽtez tardat: sz sic ãpli⁹ clamãdo cec⁹ turbã vic̃: ita pusill⁹ terrena reliquẽdo 7 arborẽ crucis ascẽdẽdo: turbã obstãtẽ trãscẽdit. Sicomoz⁹ nãq̃ q̃ ẽ arbor filyꝰ mozo filis: sz altitudie pstãs vñ 7 a latinis celsa nũcupar̃. Sic⁹ fatua dr̃: 7 eadẽ dñica crux credẽtes alit vt fic⁹: ab icredulis irridet vt fatua. Quã arborẽ pusill⁹ statura zache⁹ vt coꝛaltari possit ascẽdit: cũ qlibz bũil' 7 ꝓprie cõsci⁹ ifirmitatis clamat: Mihi absit gloziari: nisi ĩ cruce dñi nr̃i iesu christi. AMBRO. Pulchre ãt addidit: qz illa pte erat trãsitur⁹ dñs: vel vbi sicomoz⁹ vl' vbi creditur⁹ vt mysteriũ fuaret: 7 gr̃az semiarz. sic. n. venerat: vt p iudeos veniret ad gẽtes. Uidit itaqz zacheuz surszum: iã. n. sublimitas fidei iter fructꝰ bonoz opez: iter fecunde altitudinẽ arboris emĩnebat. Zache⁹ aũt supza arborẽ est: qz ẽ supza legẽ. BEDA. Perãbulãs aũt dñs venit ad locũ vbi zache⁹ sicomoz ascẽderat: qz missis p mundũ pdicatozib⁹ in gb⁹ ipse loquebar̃ 7 ibat. Uenit ad ppl̃z nationuz q passiõis ei⁹ fide iã sublimis erat: quẽ suspiciens vidit: qz p gratiã elegit. Manebat aũt aliquãdo dñs in domo pncipis phariseoz: sz cũ opa digna deo faciẽtẽ lingua venenata carpebant. vñ coz perosus facinora discessit dicẽs: Relinquet̃ domus vestra deserta. Podie autẽ ĩ domo pusilli zachei oz illũ manere. i. noue legis gr̃a cozuscantẽ ĩ humiliũ nationũ corde gescere. Oõ aũt descẽderet de sicomoro 7 sic mansionẽ ĩ domo pare iubet̃: hoc ẽ qõ ait apl's: Etsi cognouim⁹ ꝟz carnẽ xp̃z: sed iã nũc nõ nouim⁹. Etsi. n. mortuꝰ ẽ ex infirmitate: sed viuit ex virtute dei. Mãifestũ ẽ aũt iudeos gẽtiũ semp odisse salutẽ: sz salus q̃ olim iudeoz domos iplebat: bodie ppl̃z nationũ illuxit: eo q⁹ 7 ipse populus filius sit abrae credẽdo ĩ deũ. THEOPHI. Sz 7 facile ẽ hoc ad mozalẽ vtilitatẽ retoz̃re. Quisqs. n. i malicia plurib⁹ ꝑest: puus ẽ statura spiritali: 7 nõ põt videre iesuz pre turba. Naz ppleꝛus a passionib⁹ 7 secularib⁹ reb⁹: nõ aspicit iesuz ãbulãtez .i. ĩ nob operãtẽ nullũ opus ei⁹ cognoscẽs. Ascẽdit autẽ supficomoz. i. voluptatis dulcedinẽ: q̃ significat p ficuz: deprimẽs eam: 7 sic sublimioꝛ fact⁹: videt 7 videt a xp̃o. GREGO. xxvij. moz. Uel qz sicomoz⁹ ficus fatua dr̃: pusillus zache⁹ sicomoz subyt 7 dñz vidit: qz q mũdi stulticiã humiliter eligũt: ipsi de bis sapiẽtiã subtiliter ꝛtẽplanr̃. Quid. n. in boc mũdo stulti⁹ q̃ amissa nõ q̃rere: possessa rapientib⁹ relaxare: nullam ꝓ acceptis iniurys iniuriã reddere. Per banc autẽ sapientẽ stulticiã: 7si nondũ solide vt ẽ: iã tamen p contẽplatõis lumẽ dei sapientia videt̃. THEOPHI. Dicit aũt ei dñs: Festinãs descẽde. hoc ẽ: Ascendisti p penitentiã ad altiozẽ locũ: descẽde per humilitatẽ: ne te supplanter elatio: oportet. n. me ĩ bũilis domo manere. Heminin aũt

bonis in nobis existētibus: corporalibus.s.ꝛ spūalibus: cū cta corpalia derelinquit iustus pauperib⁹:sed spiritalia nō deserit bona:sz sīgd exegit ab aliquo reddit ī q̄druplū:signi ficans per hoc q̄ sīgs p̄ penitentiā pergit iu contraio trami te prisce p̄uitatis:p multiplices virtutes sanat omnia p̄i stina delicta:ac sic p̄merebit saluti vocaturq; filiꝰ a abrae eo q̄ a p̄prie cognatiōe exierit.s.ab antiqua nequitia.

¶ Hec illis audiētib⁹ adiiciēs dixit parabolaz eo q̄ eēt p̄pe hierlīm: ꝛ qz existīarēt q̄ p̄festiz regnū dei manifestaret. Dixit ergo. Hō quidam nobi lis abiit in regionē lōginquā accipere sibi regnū ꝛ reuerti. Vocatis aūt decē seruis suis: dedit eis de cē mnas: ꝛ ait ad illos. Negociamini dū venio. Ciues aūt ei⁹ oderāt eū: ꝛ miserūt legatōnē post illū dicētes: Nolumus hūc regnare sup nos. Et factū est vt rediret accepto regno: ꝛ iussit voca ri seruos qb⁹ dedit pecuniā vt sciret quātū q̄sq; negociat⁹ eēt. Venit aūt primus dicēs: Domi ne mna tua decē mnas acquisiuit. Et ait illi. Euge serue bone:qz ī modico fuisti fidelis:eris ptātez habēs supra decē ciuitates. Et alter venit dicēs Domine mna tua fecit q̄nq; mnas. Et huic ait. Et tu esto sup q̄nq; ciuitates. Et terti⁹ venit di cēs: Dñe ecce mna tua quā habui repositā in su dario. Timui.n.te qz hō austerus es : tollis qđ nō posuisti: ꝛ metis quod nō seminasti. Dicit ei. De ore tuo te iudico serue neq̄z. Sciebas eniz q̄ ego hō austerus suz:tollēs quod nō posui ꝛ me tens qđ nō seminaui. ꝛ quare nō dedisti pecuni az meā ad mēsaz ꝛ ego veniens cū vsuris vtiq; exegissez illaz: ꝛ astantib⁹ dixit. Auferte ab illo mnam ꝛ date illi qui decē mnas habz. ꝛ dixerūt ei: Domine habz decē mnas. Dico autem vo bis quia omni habenti dabitur ꝛ abundabit. ab eo aūt qui non habet ꝛ qđ habet auferet ab eo. Veruntamen inimicos meos illos qui noluerūt me regnare super se adducite huc ꝛ interficite ante me.

BVSE. Estimabāt q̄daz in primo saluatoris aduentu re gnū eius venire:ꝛ hoc putabant mox tunc fieri cū ascēsur⁹ erat hierosolimam:adeo obstupefecerāt eos miracula diui na q̄ fecerat. Et iō instruit eos nō p̄ius se recipere regnū a pa tre:q̄z ab hoīb⁹ iret ad p̄rez. Et iō dicit: Hec illis audiētib⁹ adiiciēs dixit parabolā:eo q̄ eēt p̄pe hierlz quia estimarēt q̄ p̄festim regnū dei manifestaret. THEOPHI. Sz do min⁹ oñdit eis q̄ vana q̄dā estimarēt:nō enī est sensibile re gnum dei. Oñdit etiā q̄ q̄si deus nouit cogitatiōes eoz p̄ ponēs eis subsequētē parabolā. vnde seq̄t: Dixit ergo: Hō quidā nobilis abyt in regionē longinquā accipe sibi regnū ꝛ reuerti. CYRIL. Describit aūt sensus hⁱ parabole my steria christi a primo vsq; ad vltimū. Hō.n.fact⁹ ē de⁹ vbū exñs:ꝛ q̄uis seru⁹ factus sit:ē tñ nobilis ꝼm ineffabilē ortū a p̄re. BASI. Nō solū ꝼm deitatē dñs nobilis ē:sz etiā ꝼm gen⁹ hūauz ex semine dauid ꝼm carnē exort⁹. Abyt āt in re gionē lōginquā:nō tā locali distātia separatā q̄z rerū ꝺditio ne. Ipse enī de⁹ p̄pe est vnicuiq; nr̄m:cū nr̄a bona opa nos ei astringūt:ꝛ distat quotiēs nos berendo ꝺditioni elonga mur ab eo. Ad hāc igit terrenā regionē accessit lōginquā q deo:vt gētiū regnū accipet ꝼm illō: Postula a me ꝛ dabo ti bi gentes hereditatē tuā. AVGV. de que. euā. Ut regio lōginqua ecclesia gētiū ē:vsq; ad fines terre.abyt.n. vt ple nitudo gentiū intraret:reuertetur vt oīs israel saluus fiat. EVSE. Uel p̄ hoc q̄ p̄fect⁹ ē ad regionē longinquā ascē suz p̄priū a terra in celos designat. Cū vero subdit: Accipe re sibi regnū ꝛ redire:secūdā sui apparitionē gloriosam ꝛ re giā ostendit. Et primo quidē hominē se vocat p̄pter natiui tatē in carne. deide nobilē:nōdū āt se regē appellat:qz non dū ī p̄ria apparitōe regia fūgebat maiestate. Sz ꝛ bū dr ob tiere sibi regnū:nā dāte sibi p̄re illō obtiuit ꝼz illō dāiel: Et ce filiꝰ hoīs vēiebat ī nubib⁹ ꝛ datū ē ei regnū. CYRIL. Ascēdens.n. ad celos sedet a dexterā maiestatis ī excelsis: ascēdens aūt dispensauit credētib⁹ in cū diuinoz charis matū differētiā:sicut seruis ꝓmittūtur dñice facultates: vt aliquid lucrantes famulatus sui ferāt p̄conia. vnde sequi tur: Uoca.aūt decē ser.su.de.il de.mnas. Cōsueuit sacra scri ptura in signū p̄fectiōis vti numero denario: quez sigs nūe rādo excedere velit ab vnitate itez̄ inchoabit: q̄si denario ꝓducto ad metā:ꝛ iō ī dispēsatiōe talētoz̄ eū q metā attigit diuini officij.x.ait mnas recepisse. AVG. ō q̄. eu. Ut p.x. mnas legē significat pp decalogū.x.āt ꝓuos hos qb⁹ sub illa positis gra p̄dicata ē. Sic.n. ītelligēdū ē eis datas mnas ad vsuz cū ītellexerūt legē remoto velamie ad euāgeliū ptine re. BEDA. Mna nāq; quā greci minā vocāt:centū drag mis appēdit. Et ois scripture ꝼmo qz vite celestis p̄fectōes suggerit:q̄si nūeri cētenary pōdere fulgescit. EVSE. Si gnificat q̄ p eos q mnas recipiūt suos discipulos qb⁹ mnas exhibēs singulas parē cūctis dispēsatōez cōmittēs negocia ri iussit. Seqtur: Et ait ad il.nego.duz venio. Nullū autem aliud negociū erat nisi dogma regni sui itentis mortalibus p̄dicatū p suos discipulos. Idē āt ē oīum documētū:eadēq; fides:vnuz baptisma ꝛ ob hoc mna vna singulis dat. CY RIL. Mlta aūt ē hoz̄ dīa ad illos q ificiati sunt regnū dei. De qb⁹ subdit: Ciues aūt ei⁹ ode.il.ꝛ mise.lega. post.il lū di. No.hūc reg.sup nos. hoc ē q̄ xps ipropauit iudeis dū cēs: Nūc vo videt ꝛ oderūt me ꝛ p̄rez meū. renuerūt āt re gnūci⁹ dicētes pilato: Nō hēm⁹ regē nisi cesarē. EVSE. p B.n.qđ dicit: Ciues ei⁹. iudeos significat oztos ex egde pge nie ꝼm carnē:ꝛ qñ ritu legis cum illis piter;vtebat. AV GV. de q̄. euā. Miserūt autē legatioué post eū:qz etiā post resurrectionē ei⁹ imiserūt p̄secutōes aplis:ꝛ p̄dicatōes euā gely respuerunt. EVSE. Postq̄ autē saluator hec docuit ptinētia ad p̄mū ei⁹ aduētuz:ꝓiter glorioſuz ꝛ regiuz eius reditum oñdit dicēs. Et fa.ē vt redi.acce. re.ꝛ iussit vocari ꝼuos:quibus dedit pe.vt sciret q̄tuz q̄sq; negociatus esset. CHRY. Duo regna dei nouit sacra scriptura:alterū qđē ex creatōe:ꝼz q̄ ē rex oīuz creatōis iure.alterz āt ex appro batiōe:ꝼm q̄ iustis dñat: p̄pria spōte eis subiectis: ꝛ hoc re gnū hic dr̄ accepisse. AVGV. de q̄. euā. Redit ēt accep to regno:qz in manifestissima claritate vētur⁹ est q eis hui lis appuit cū diceret: Regnū meū nō ē ō hoc mūdo. CY RI. Redeūte āt xpo sumpto regno merebūt p̄conia: ꝛ de lectabūt vbi ministri ī supnis honoꝛib⁹ qz multiplicauerunt talētū plurib⁹ acqsitis. vñ subdit: Ueit aūt p̄m⁹ dicēs. Dñe mna tua decē mnas acqsiuit. BEDA. Prim⁹ ꝼuus ozdo doctoz̄ ē ī circūcisiōe missoz̄:q vnā mnā negociatur⁹ acce pit:qz vnā fidē p̄dicare iussus ē. Sz hec mna.x. mnas acqsi uit:qz pplz sub lege ꝓstitutū fibimz docēdo sociauit. Seqt: Et ai.illi: Euge ꝼ.bo.qz ī mo.fui.fi.eris ptā.hūs sup.x.ciuita tes. In modico fu⁹ ē fidelis:qz nō adulterat vbū dei. Quic qd.n.ī p̄nti pcipim⁹ donoz̄:ī cōparatiōe futuroz̄ pauciz ē. GRECVS. Sed qz mercedē p̄priox̄ bonoz̄ accipit: de cē dr̄ ciuitatib⁹ preesse. de his ꝓmissis quidaz infime conie ctantes existimant se p̄returis ꝛ p̄refecturis donari in terre na hierusalē reparata lapidibus p̄ciosis:si boneste in xpo

fuerūt ꝓuersati:ambitū potestatis ⁊ prelationis ab anima minime deponētes. AMBRO. Sed ciuitates decē sunt pbata sicut argētū mētibus hominū fenerauerit:naꝫ sicut ierusalē dicit edificata vt ciuitas:ita sunt aīe pacifice. Et al. ve. di. Dñe mna tua fe. gnqꝫ mnas. BEDA. Seruꝰ euangelica fides:quinqꝫ mnas fecit: quia gentes corporis sensibus antea mancipatas ad fidei euangelice gratiā ꝓuer tit. Sequit ⁊ huic ait: Et tu esto supra gnqꝫ ciuitates. hoc ē ex eaꝝ quas imbueras animaꝝ fide ⁊ ꝓuersatiōe sublimis fulgeas. AMBRO. Vl aliter fortasse: Iste q gnqꝫ mnas acqsiuit:mozalia habꝫ:qꝫ gnqꝫ sunt corpis sensus. Ille q de cē duplicia.i.mystica legis:⁊ mozalia ꝓbitatis. Possumꝰ ⁊ hic decem mnas decē verba intelligere.i.legis doctrinā:qn que mnas magisteria discipline:sed legisperitū in oībꝰ volo ē pfectū. Bene āt qꝫ de iudeis dicit:Duo soli multiplicatā pecuniā deferūt:nō vtiqꝫ eris sed disputationis vsuris. CHRY. Alia ē.n. pecunia fenoris:alia doctrine celestis vsura.in terrenis enī opibus nō euenit vnū fieri diuitē:nisi alter depaupereť:sed ī spiritualibus nō euenit quēq̄ ditari nisi faciat ⁊ aliū locupletē. In corporeis enī participatio mi nuit:sed in spiritalibꝰ auget. AVGV. de que. euan. Vel aliter. q̄ vnus eorum qui bene vsi sunt decem acquisiuit:⁊ alter.v. significat eos esse acqsitos in gregē dñi a gbꝰ iā lex p gr̄aꝫ intellecta ē:siue pp. x. legis ꝓcepta. siue qꝫ ille p quē lex lata ē: gnqꝫ libros ꝓscripsit:ad hoc ptinent. x. ⁊. v. ciuita tes quibus eos ꝓponit:multiplicationē.s.intelligētie in ipa veritate que de vnoquoqꝫ ꝓcepto vel de vno quolibet li bro pullulat:⁊ ad vnū reducta quasi ciuitatē facit viuētiuꝫ rationū eternaꝝ. Est.n. ciuitas nō quorūlibet aīantiū:sꝫ rō nabiliū mltitudo:legis vnius societate deuincta. q̄ ergo ser ui reddētes rōnēꝫ ex eo qđ acceperāt:laudāt q lucrati sunt significat eos bonā reddere rationē:q bene vsi sunt:qđ acce perūt ad augēdas diuitias dñi p eos q credūt in eū. Qđ qui facere nolūt:in illo signati sunt q mnā suā in sudario serua uit. De quo sequit: Et tertiꝰ venit dicēs: Dñe ecce mna tua quā ha. repo. in sudario. Sūt enī boies hac sibi puersitate blādientes vt dicāt. Sufficit vt de se vnusqsq rōnem red dat:quid opus ē alys predicare ⁊ ministrare: vt etiā rōnē de ipsis qsqꝫ reddere cogatur:cū apud dñm ēt illi sint inexcu sabiles:qbꝰ lex data nō ē:neqꝫ ⁊ q audito euāgelio nō obedi uerūt:qa p creaturā poterāt cognoscere creatorē. vñ sequit Timui enīꝫ te:qꝫ ho. au. es tol. qđ nō po. ⁊ me. qđ nō semina sti. Doc ē enī quasi metere vbi nō seminauit. i. eos impieta te reos tenere:qbꝰ vbuꝫ aut legis aut euāgely ministratuꝫ nō est. hoc aūt veluti iudicy periculū deuitantes pigro labo re a vbi ministratiōe ꝓcessūt:⁊ hoc est q̄si in sudario ligare qđ acceperūt. THEOPHI. Sudario enī mortuoꝝ faci es velat. Merito ergo hic piger dicit mnā in sudario inuol uisse: qꝫ eā mortificās ⁊ ociosaꝫ dimittēs:nō tractauit nec auxit. BEDA. Vel pecuniā in sudario ligare:ē pcepta do na sub ocio lēti corporis abscondere. Qꝫ aūt putauerat se p excusationē dixisse:in culpā propriā vertit. vñ seq̄t: Dicit ei de ore tuo te iu. ser. nequam. Fuus neq̄ vocat q̄si piger ad exercēdū negociū:⁊ superbꝰ ad accusandū dñi iudiciū. Sci ebas q̄ ego austerus hō sum tolēs qđ nō posui:⁊ metens qđ nō seminaui:⁊ q̄re nō dedisti pecuniā meā ad mēsam:q.d. Si durū me ē noueras ⁊ aliena sectari:quare non tibi hec cogitatio icussit timorez:vt scires me mea diligētius q̄situ rū: Pecunia aūt vel argentū predicatio euangely ē ⁊ sermo diuinꝰ:qa eloqa dñi eloqa casta:argētū igne examinatū:q ser mo dñi dari debuit ad mēsaꝫ:hoc est ꝓmptis paratisq̄ cor dibus intimari. AVGV. de q̄. euā. Vel mēsa ad quā dan da erat pecunia ꝓfessionē ipsaꝫ religionis accipimꝰ:q̄ tanq̄ publice ꝓponit ad vsuꝫ necessariū saluti. CHRY. In sen sibilibꝰ aūt diuitys debitores soliꝰ obseruatōis obnoxy sūt. quantū enī recipiūt tantū eos reddere necesse ē:⁊ nihil plꝰ ab eis q̄ritur. In diuinis aūt elogis nō solū ad custodiā obli gamur:sed etiā multiplicare monemur. vñ seq̄t Et ego ve ni. cū vsu. vtiqꝫ exegissez illā. BEDA. Qui enī vbi pecūiā a doctore pcipit credēdo:neče ē vt eā cū vsuris soluat opan do vl vt ex eo qđ audiuit ēt alia studeat itelligere:q̄ nec dū ex ꝓdicatoris ore didicit. CYRIL. Doctorū.n.ē inserere auditoribꝰ salutarē ⁊ pficuū sermonē. opꝰ aūt diuine virtu tis est attrahere obedientes ad audiētiā:⁊ fertilē eoꝝ redde re itellectū. Nō ē aūt hic seruꝰ laudatꝰ:neqꝫ honorē ꝓme ruit:sed potiꝰ tanq̄ iners ē ꝓdēnatus. vñ sequitur. Et astāti dixit: Auferab eo mnaꝫ:⁊ da il. qui. x. mnas habet. AVGV. de q̄. euā. Per qđ significat ⁊ illū posse amittere mu nus dei qui bñs nō hꝫ. i. eo nō vtit:⁊ eo augeri q bñs hꝫ. i. be ne vtitur. BEDA. Mystice āt hoc vt reor idicat itrante plenitudinē gētiū oēs isrl saluū futuꝝ:⁊ tūc abūdantiā gr̄e spiritalis quā mō nos tepide exercemꝰ:illiꝰ pplī doctoribus ē ꝓferēdā. CHRY. Iō āt dicit astātibꝰ. Auferte ei mnā quia nō ē prudentis animi punire:sꝫ alio quodā. s. ministro eget ad puniēdū officio iudicis:nā ⁊ deꝰ nō ipmet penas ir rogat sꝫ mediātibꝰ āgelis. AVGV. De alys suis sileť: q q̄si pdigi debitores q̄ acceperant pdiderūt. In duobꝰ suis il lis q lucrati sūt:pauci signati sūt:q p duas vices ad cultores vinee sunt destinati:ī reliqs oēs iudei. Seq̄t: Et dixe. il. Dñe hꝫ. x. mnas. Et ne hoc iniustū videreť subdit: Dico aūt vo. qꝫ om. habenti dabiť. THEOPHI. Qꝫ cum decē auxerit decu plādo:palā ē q̄ ⁊ plura decuplās pluris lucrifiet occasio do mino. Deside vo ⁊ ocioso q nō satagit augere qđ accepit: ipsꝫ quoqꝫ qđ possidet auferet. vnde seq̄t: Ab eo āt q nō hꝫ ⁊ qđ hꝫ auf. ab eo. Nec vacꝫ sensus dñicꝰ:cū possꝫ dari alys ⁊ mltiplicari. Dec autē nō solū ad ꝓmonē ⁊ doctrinā referē da sunt: sꝫ ēt ad mozales vtutes:qñ ⁊ ī his dat nobꝰ deꝰ sua charismata:hūc dotās iciūio:illū oratione:aliū māsuetudie vl humilitate:qbꝰ si ūigilauerimꝰ mltiplicamꝰ ea:si vo tepea mus extinguemꝰ. Deide de aduersarys subdit: Verūtī ini. me. il. q no. me regna. su. se:ad. huc ⁊ interfi. ante me. AV GV. ō q̄. euā. Per qđ designat ipietatē iudeoꝝ:qꝫ ad eū no lueŕt ꝓuerti. THEOPHI. Quos tradidit morti mittēs eos ī ignē exteriorē:sꝫ ⁊ ī hoc mūdo mactati sunt flebiliter ab exercitu romānoꝝ. CHRY. Dec ꝺ martiōistas ꝓpetūt nā ⁊ xps dic̄: Adducite hostes meos ⁊ occidite coram me: cuꝫ tū illi bonū dicāt xp̄z:deū vo veteris testamēti malū. Patet aūt q̄ pr̄ ⁊ filiꝰ eadē facit:nā pater ad vineā destinat exerci tū. filiꝰ āt hostes coram se trucidari facꝫ. Dec autē q̄ ī luca scri bit parabola:alia ē ab ea que ī mattheo narrat de talētis. nā ꝺ gdē ex vno capitali accepto: vary fuere ꝓuentus:qꝫ ex vna mna accepta hic gnqꝫ talenta:ille obtulit decem. Sed apud mattheū ꝺtrariū:nā q duo accepit duo superaddidit: ⁊ q gnqꝫ:tantūdē:vnde ⁊ premys donantur īparibus.

¶ Et his dictis precedebat ascendens hierosoly mas. Et factū est cū appropiquasset ad bethphage ⁊ bethaniā ad mōtez q vocatur oliueti: misit duos discipl̄os suos dicēs: Ite in castellū quod cōtra vos ē. In qđ introeūtes:inuenietis pullum asine alligatū cui nemo vnq̄ hominū sedit:solui te illum:⁊ adducite. Et siqs vos interrogauerit quare soluitis:sic dicetis ei: Quia dñs operam eius desiderat. Abierūt aūt qui missi erāt:⁊ inue nerūt sicut dixit illis stantem pullum. Soluenti bus autem illis pullum: dixerunt domini eius ad illos: Quid soluitis pullum? Ad illi dixerunt:

quia dominus eum necessarium habet. Et duxerunt illum ad iesum. Et iacientes vestimẽta sua supra pullũ: imposuerũt iesum. Exeũte aũt illo substernebant vestimenta sua in via.

TYTVS. Quia dñs dixerat: Appropiquauit regnũ dei: videntes illũ in hierl'z ascẽdentez: putabãt ideo ascendere vt' regnũ dei inchoaret. Cõsummata ergo parabola in qua errorẽ predictũ cozrexit. Et ostenso q' nõdũ insidiantẽ sibi mortẽ deuicerat: pcedebat ad passionẽ ascendens hieroso lymã. vnde dr: Et his dictis pce. ascẽ. BEDA. Ostendẽs etiã de eiusdem ciuitatis cuẽtu parabolã fuisse pmissaz: q̃ z ipsuz erat occisura z hostili clade peritura. Sequit: Et fa. est cũ app. ad bet. z beth. ad mon. q vo. oli. mi. du. disci. suos. Bethphage erat locus sacerdotũ in mõte olireti: Bethania quoqz ciuitas siue villula ex latere mõtis eiusdẽ q̃si stadys xv. a hierusalẽ. CHRY. Et quidẽ in exordys indifferenter se dñs ingerebat iudeis. sed vbi sufficiẽter edidit sue potestatis experimẽtũ: auctozitate multa singula queqz ptractat. Multa igitur fiũt miracula: pdixit qñ inuenietis pullũ indomitũ. z hoc est quod subdit dicẽs. Ite in ca. qõ ptra vos est: in quod intro. inue. pul. asi. alli. cui ne. vnq̃ ho. sedit. Predicit etiã q' nemo phibebit: sed cũ audierint silebunt. vnde sequit: Soluite illũ z adducite. Siqs vos iterrogauerit: Quare soluitis: sic dicetis ei: Quia dominus operã eius desiderat. TYTVS. In hoc aũt diuinã fore vocationem patuit: nõ enim potest aliquis resistere deo que sua sũt euocanti. Discipuli aũt iussi ducere pullũ non refutauerũt hoc officiũ vt paruũ: sed abierunt vt adducerent cũ. vnde sequitur: Abi. aũt qui iussi erant: z inuene. sicut dixit pullũ stãtẽ. BASI. Sic quoqz decet nos z infima opera plurimo cuz affectu z studio aggredi: scientes q' quicquid intuitu dei fit non est paruũ. sed dignum in regno celozum. TYTVS. Obmutescunt autem ob excellentiaz fortis vtutis nequeuntes resistere saluatoris elogis qui ligauerunt asinũ. Sequitur enim: Soluentibus aũt illis pul. dixe. dñi ei': ad illos: Quid soluitis pullũ? At illi dixerũt: q̃z dñs eũ necessarium habet. Maiestatiuum eniz nomẽ ẽ dñs: Rex eniz erat venturus in conspectu multitudinis. AVGV. de con. euan. Nec moueat q' matthe' asinã z pullũ dicit: ceteri aũt ỏ asina tacẽt. vbi enĩ vtrunqz factum potest intelligi nulla repugnantia ẽ: nec si alius alia cõmemozarer: quãto minus vbi ali' vnũ: z alius vtrũqz. GLO. Nec solũ discipuli obsecuti sunt christo in pullo alieno: sed etiã in proprys vestimentis: que partim asino imposuerũt: partim sternebant in via. vnde sequitur: Et duxerũt illum ad iesum: z iacientes vestimenta sua supra pullũ imposuerũt iesum. Exeunte aũt illo substernebant vestimẽta sua in via. BEDA. Juxta alios euangelistas: nõ discipuli tm̃: sz etiã plurimi de turba vestimẽta sternebant in via. AMBRO. Mystice aũt dñs vẽit ad mõtẽ olireti: vt nouellas oleas in sublimi virtute plãtaret: z fortasse ipse mõs xps ẽ: gs. n. alius tales fructus ferret oliuaz spũsco fecũdaz: BEDA. Pulchre aũt ciuitates posite i mõte olireti referunt: hoc est in ipso domino: q vnctionez spiritaliũ charismatũ z scientie pietatisq̃ luce refouet. ORIGE. Bethania aũt interpretatur dom' obediẽtie: Bethphage vero dom' maxillaz: sacerdotalis qdez loc', maxille. n. sacerdotibus dabantur: sicut in lege precipit. Jl luc vero vbi obediẽtia ibi locus sacerdotibus mancipatur. mittit saluator discipulos suos vt soluãt asine pullũ. AMBRO. In castello. n. erant: z erat ligatus pullus cuz asina: nec poterat solui nisi iussu dñi. Soluit eũ man' apostolica talis act': talis vita: talis grã. Esto talis vt ligatos possis soluere: in asina qdẽ matthe' euã. q̃si mrez figurauit errozis: h̃ ãt i pullo gnãlitatẽ ppli gẽtilis expssit. Et bñ: In quo nẽo sedit: q̃z nullus anteq̃ xps: nationũ pplos vocauit ad ecclĩaz. Alligat' aũt pfidie vinculis tenebaz: in quo adductus dño errozis famulatu: sed dñatũ vendicare sibi nõ poterat quẽ dñm fecerat non natura: sed culpa. Et ideo cũ dñs dr: vnus agnoscit. Misera seruit' cui vagũ ius est. plures enim habz dños: qui vnũ non habet. Mieni alligant vt possideant: ille soluit vt teneat: vehementioza enim dona nouit esse q̃ vincula. ORIGE. Multi ergo erãt dñi h' pulli anteq̃ saluatorẽ eũ haberet necessariũ. postq̃ vero ille cepit eẽ dñs plures eẽ dñi cessauerũt: nemo enĩ põt deo seruire z mãmone. Quando malicie seruim': multis sum' passionib' vitiisq̃ subiecti. Necessariũ aũt hz dñs pullũ: q̃z cupit nos solui vinculis peccatoz. ORIGE. sup ioãnẽ. Ego aũt opinoz non frustra castellũ eẽ hunc locuz: vbi stabat asina ligata z pullus: q̃si castellũ enĩ respectu totius orbis celestis tota terra despicitur absqz adiectione alterius nois nũcupatũ. AMBRO. Nec illud est ociosuz: q' duo discipuli dirigunt: pe dacis regie baptiçauit eunuchũ. THEO. Ut' duo missi ĩ inuũt: q' ad itroductõez gẽtil' ppli z subiectõez ei' ad xpm duos faciũt grad' ,pphe z apli. Ducũt aũt eũ a q̃daz castello vt ĩnoteat nob̃ q' hic ppls rusticãus erat z idoctus. AMBRO. Illi ergo directi cũ soluerẽt pullũ: nõ suis vbis sunt vsi: sed dixerunt sicut dixerat illis iesus: vt agnoscas q' nõ suo sermõe sed vbo dei: nec ,pprio sed christi noie fidem populis ifudere gentilibus: atqz aduersarie potestates q̃ sibi nationũ obsequa vẽdicabãt: mãdato cessere diuino. ORIGE. Deide mittunt discipuli vestes suas super asinũ: z sedere faciũt saluatorẽ: dũ assumũt ,monẽ dei: z ponunt cũ super eaz audientiũ. Uestib' exuunt z substernunt eas i via: q̃z vestimẽta apostoloz: opa eoz bona sunt: z reuera solutus a discipulis asinus: z portas iesum icedit sup vestimẽta apostoloz quando doctrinã eoz imitant z vitã. Quis nostruz ita beat' ẽ vt sedeat super illũ iesus? AMBRO. Nõ eniz mundi dñm gestari super dorsuz asine delectauit: sz vt late te mysterio in secretis animarum interioze consensu: Mystice rectoz insideret regens mentis vestigia: lasciuiam carnis infrenans: sermo ei' habena est: stimulus est.

¶ Et cũ approp̃inq̃ret iam ad descensum mõtis olireti: ceperũt oẽs turbe descẽdẽtiũ discipuloz gaudẽtes laudare deũ voce magna sup oĩb' q̃s viderãt virtutib' dicẽtes: Bñdictus q̃ venit rex in nomine dñi: pax i celo: z gloria in excelsis. Et qdaz phariseoz de turbis dixerũt ad illos. Magister increpa discipulos tuos. Quib' ipe ait: Dico vobis: q̃z si hi tacuerit: lapides clamabunt.

ORIGE. Quãdiu in mõte fuit dominus cũ solis apostolis mozabaz: quãdo autem vicin' cepit esse descẽsui: tũc occurrit ei turba populoz. vñ dicit. Et cuz iam approp̃inqua. descen. mõ. oli. cep. om. tur. descẽdẽ. disci. gau. lau. deũ voce magna. THEOPHI. Discipulos vocat non solũ. xy. aut .lxx. sed omnes qui christum sequebãtur: seu causa miraculozum seu ad aliquam delectationem doctrine: quibus igeri pueri potuerunt: vt narrant aly euangeliste. vnde sequit: Sup omni. quas vide. virtutibus. BEDA. Multas qdẽ virtutes domini viderãt: sz maxime lazari resurrectionem stupebant. nã vt ioãnes ait: ppterea obuiaz venit ei turba: quia audierunt eum fecisse hoc signum. Notandum enim est non tunc primũ saluatorez hierusalẽ adisse: sz multoties antea sicut ioannes cõmemozat. AMBRO. Turba igit agnoscẽs deum regem appellat: prophetiaz repetit: expectatum quoqz fm carnez dauid filium venisse declarat. vnde sequitur: Dicẽtes: Benedictus qui venit rex i nomine dñi.

BEDA. i. in nomine dei patris: Cuius possit itelligi: et i nomine suo: qz et ipse dominus est: sed melius vba ei⁹ nostꝛ doctrigunt intellectũ, gbus ait: Ego veni i nomine pris mei: hui militatis. n. magister ẽ christus. Nõ aũt rex xps dr ad exigẽdum tributũ: vel ferro exercitũ armandũ: hostesqꝫ visibiliter debellandos: sed qꝫ mẽtes regat: et in regnũ celoꝝ credẽtes perducat. qꝫ eni rex esse voluit israel: miseratõis idiciuz est: nõ potestatis augmentũ. veꝝ qz christus i carne totius mundi propitiatio illuxit: pulchre sibi inuicẽ i laude eius cesti simul et terrena cõcinũt. Eo eni nascẽte celestiũ agmina cantãt: eodẽ aũt celis se reddituro mortales vicem laudis rependunt. vñ sequitur: Pax in celo. THEOPHI. Et gloria i excelsis: laudãtib⁹. s. angelis deũ i tali reconcilia tõe. nã bocipm qꝫ deus visibiliter ambulat in territorio inimicoꝝ suorum significat ipsum nobiscum habere pcordiã. Sed pharisei boc audientes murmurabant: eo qꝫ turba eũ regem vocabat et laudabat vt deuz: referentes nomẽ regis ad seditionẽ: nomẽ vero domini ad blasphemiam: vñ sequitur: Et qdã pharisecoꝝ de turbis dixerũt ad illũ: Magister increpa discipl⁹ tuos. BEDA. Miracula iuidoꝝ demẽ uerãt: huius discipulos quasi melius edocti redarguendos estimant. CYRIL. Sed dominus nõ cõpescuit laudãtes eũ vt deũ: sed magis reprehẽsores cõpescẽs: attestat sibi sua per glozia deitatis. vñ sequitur: Quib⁹ ipse ait: Dico vobis: qz si bi tacuerint lapides clamabũt. THEOPHI. q. d. Nõ sine causa vt homines me taliter laudãt sed pmoniti virtutibus quas viderunt. BEDA. Crucifixo etiã domino no tis eius tacentibus pre timoze: lapides et saxa canebant: dũ postq̃ emisit spiritũ terra mota ẽ: et petre scisse sunt: et monumenta apta sunt. AMBRO. Neqz etiã miruz ẽ si laudes domini cõtra naturã suã saxa respondeant: quẽ scopulis duriozes pdicant pereptoꝛes. s. turba post exiguũ crucifixura eũ vt deũ: sed magis reprehẽsores cõpescẽs: attestat sibi suam glozia deitatis. vñ sequitur: Quib⁹ ipse ait: Dico vobis: qz si tacuerint lapides clamabũt. THEOPHI. q. d. Nõ sine causa vt homines me taliter laudãt sed pmoniti virtutibus quas viderunt. BEDA. Crucifixo etiã domino non

de oīb⁹ angustet in retributiõe. Tũc aũt anima ꝓditiõez reatus sui ad terram consternitur: cum caro quã vitã suam credidit: redire ad puluerem vrgetur. Tunc ī morte fily illius cadunt: cum cogitatões illicite q̄ modo ex illa ꝓdeunt in extrema vita vltione dissipantur: que etiam cogitatiões per lapides significari valent. Peruersa enim mens cũ per uerse cogitationi peruersionez adycit: quasi lapidem supra lapidem ponit. sed cum ad vltionem suam anima ducitur: omnis cogitatõuz cõstructio dissipatur. Prauã aũt animã deus assidue visitat ꝑcepto: aliquãdo flagello: aliquãdo aũt miraculo: vt vera que nesciebat audiat: ⁊ ea cõtẽnens a doloze compuncta redeat: aut beneficys denicta malũ quod fecit erubescat. Sed qz visitationis sue tẽpus nõ cognoscit in extremo vite traditur suis inimicis.

¶ Et ingressus in templũ cepit eyjcere vendẽtes in illo ⁊ emẽtes: dicẽs illis: Scriptũ ẽ: qz dom⁹ mea domus oratõis ẽ: Vos aũt fecistis eam spelũcã latronũ. Et erat docens quotidie in tẽplo. Principes aũt sacerdotum ⁊ scribe ⁊ principes plebis querebant illum perdere: ⁊ non inueniebãt quid facerent illi. Omnis enim populus suspensus erat audiens illum

GREGO. ī ho. Qui narrauerat mala ventura ꝓtinus tẽplũ ingressus ẽ: vt de illo vẽdẽtes ⁊ ementes eyceret: oñdẽs q⁹ ruina ꝑplũ maxime ex culpa sacerdotuz fuit. vñ dr: Et ingress. ī tem. cepit eycere vẽ. ī illo ⁊ emẽtes. AMBRO. De⁹ enī tẽplũ suũ nõ mercatoris vult esse diuersoriũ: sz domicilii sanctitatis: nec vẽdibili religionis officio: sz obsego gratuito vsũ ministery sacerdotalis īformat. CYRIL. Erat autẽ ī tẽplo mltitudo mercatoꝝ q vendebant aīalia ritu legis mactanda ī hostys: sz iã aderat tps desinẽdi vmbram: refulgẽdi vo christi vitatẽ. ob hoc christ⁹ qui cũ patre simul colebat ī tẽplo: iussit ritus corrigi legis: fieri vero tẽplũ orationis domũ. vñ subdit: Dicẽs illis: Scriptũ est: qz domus mea dom⁹ oronis ẽ: vos aũt fecistis illã spelũcã latronũ. GREGO. Qui enī ad accipiẽda munera in tẽplo residebant: qz qbusdã nõ dantib⁹ lesiones exgrerent: dubiũ non erat. THEOPHI. Hoc etiaz dominus fecit in ꝓncipio predicationis sue: vt narrat ioãnes: ⁊ nunc itez illud fec: qz ad maius crimẽ iudeoꝝ redundat: qui non fuerunt ex priori admonitione castigati. AVGV. de que. euan. Mysti ce aũt tẽplum ipsum hominez christuz intelligas: vel etiã adiũcto corpore ei⁹ q̄ est ecclesia. secundũ aũt id quod est caput ecclesie dictum est: Soluite templũ hoc: ⁊ ī triduo suscitabo illud. scõz id vero q̄ est adiũcta ecclis ītelligitur tẽplũ de quo videt dixisse: Auferte ista hic. significauit enī futuros in ecclia: q suia negocia poti⁹ agerent: vel receptacula ibi haberẽt ad occultãda scelera sua: q̄z vt charitatez xpi seq̄rent: ⁊ peccatoꝝ cõfessione accepta venia corrigerent:

GREGO. in homi. Redẽptor vero nr predicatiõis vba nec idignis nec ingratis subtrahit. vnde postq̄z rigorem discipline eyciendo puersos tenuit: donum bis gratie oñdit. nam subditur. Et erat docens quotidie in templo. CYRIL. Decebat autez ex bis que christus dixerat ⁊ fecerat: eum adorare vt deum. sed ipsi nequaq̄z hoc faciẽtes: querebant eum occidere. Sequitur enim: Principes autez sacerdotum ⁊ scribe ⁊ principes plebis querebant illũ perdere.

BEDA. Uel qz quotidie docebat in templo: vel qz latrones eiecerat de templo: vel quia veniẽs illuc quasi rex ⁊ dominus a credentiũ turba laudem hymni celestis accepit.

CYRIL. Sz populus grauiorem estimationem accepit de christo q̄z scribe ⁊ pharisei ⁊ ꝓncipes iudeoꝝ: qui fidem christi: nõ acceptãtes alios īcrepabãt. vñ segt: Et non inueniebant qd facerent illi. Dis enim populus suspensus erat audiens illum. BEDA. Quod duobus modis intelligi põt: qz vel timẽtes populi tumultũ: ⁊ nõ ineniebãt quid facerẽt de iesu quẽ ꝓdere disposuerũt. vel ideo iesuz perdere q̄rebant: qz suo magisterio neglecto plẽs ad euz audiendũ cõfluere cernebãt. GREGO. ī ho. Mystice aute sicut tẽplum dei ī ciuitate est: ita in plebe fideli vita religiosoꝝ. Et sepe nõnulli religiõis habitũ sumunt: ⁊ dũ sacroꝝ ordinum locũ ꝓcipiũt: sancte religiõis officiũ in ꝓmertiũ terrene negociatõis trahũt. Videtes qppe in tẽplo sunt q hoc qõ quibusdã iure cõpetit: ad premiũ largiunt. Justitiã enī vẽdere ẽ hanc pro ꝑmy acceptione seruare. Emẽtes vero in tẽplo sunt q dum hoc ꝓsoluere ꝓximo qõ iustum est nolunt: dũq rem iure debitã facere cõtẽnũt: dato patronis ꝑmio emũt peccatũ. ORIGE. Siquis ergo vendit eyciet: ⁊ ꝓcipue si vẽdit colũbas. Si enī ea que mihi a spũscõ sunt revelata ⁊ credita: aut in vulgus ꝓcio vendidero: aut absq̄ mercede ñ docuero: qd aliud facio nisi columbã. i. spũsanctũ vendo?

AMBRO. Generalr itaq̄ dominus docet seculares oī tẽplo abesse debere ꝓtractus. Spiritalr aũt nummularios repulit. q de pecunia dñi. i. scriptura diuina lucꝝ q̄runt: nec bona malaq̄ discernũt. GREGO. ī ho. Qui domũ dī spelunca latronũ faciũt: qz duz puersi boies locũ religionis tenent: ibi malitie sue gladys occidũt: vbi vinificare ꝓmos oronis sue īterceſſiõe debuerũt: Tẽplũ quoq̄ est ipsa mẽs fideliũ q̄ si in lesione ꝓximi puersas cogitatões ꝓferat: q̄si in spelũca latrones residẽt. Cum aũt mẽtẽ fideliũ ad cauẽda mala subtilr erudit: q̄tidie vitas ī tẽplo docet. La. XX.

Factũ est: in vna dierũ docente illo ꝑplm ī tẽplo ⁊ euãgelizãte cõuenerũt ꝓncipes sacerdotum ⁊ scribe cũ seniorib⁹: ⁊ aiũt dicẽtes ad illuz. Dic nobis in q̄ ptate hec facis. Aut qs est qui dedit tibi hãc ptatem? Respõdens ãt ihesus dixit ad illos: Interrogabo vos ⁊ ego vnũ verbũ. Respõdete mihi: Baptismus ioãnis de celo erat: an ex hominibus? At illi cogitabant intra se dicentes. Quia si dixerimus de celo: dicet: Quare ergo nõ credidistis illi? Si aũt dixerimus ex hoibus: plebs vniuersa lapidabit nos. Certi enī sũt ioãnẽ ꝑphetã eẽ. Et respõderũt se nescire vnde eẽt. Et ihesus ait illis. Neq̄z ego dico vobis in qua potestate hec facio.

AVGV. de cõsensu euangelistaꝝ. Cũ memorasset lucas eiectos de templo ementes ⁊ vendentes: prętermisit q̄ erat in bethaniam: ⁊ regrediebatur in ciuitatez: ⁊ quid de fi culnea factũ est: ⁊ q̄ mirãtibus discipulis de fidei vtute risum est. Atq̄ bis ꝓtermissis: non q̄si ex ordine dies ꝑsequens sicut Marcus: intulit dicens. Et factum est in vna dierum docente illo populum in templo ⁊ euangelizante conuenerũt principes sacerdotum ⁊ scribe cum seniozi. Qz dicit factum in vna dierum: ea dies intelligitur: in qua id gestuz matheus ⁊ marcus rettulerunt. EVSE. Cum autez ꝓncipes mirari deberent docentez celestia dogmata: ⁊ cognoscere per dicta ⁊ facta hunc esse christum quem ꝑphete ꝓcinerant: incumbentes subuersioni populi christum ꝓhibebãt. Sed quit enim: Et aiunt dicentes ad illũ: Dic nobis in qua potestate hec facis. Aut qs est q dedit tibi hanc potestatẽ. CYRIL. Quasi dicãt: Scom legẽ mosaycã solis exoziſtis ex leuitico sanguine data est auctozitas docendi: necnon sacerdotum atriorum potestas: at tu oztus ex inda cõmissos nobis fasces vsurpas. Sed si nouisses o pharisee scripturas recoleres q̄ hic est sacerdos qui ꝑm ordinem melchisedech of-

fert deo i se credentes per cultū q legē transcēdit. Quid igi
tur anxiaris: eiectis ab atrys sacris q̄ opportuna videbant
legalib⁹ victimis: eo vocante ad verā iustificationē p fidē.
BEDA. Uel qñ dicūt: In qua potestate hec facis: de dei
dubitant potestate: ⁊ subintelligi volunt diaboli eē qđ fac.
Addentes quoq; At quis est qui dedit tibi hāc potestatez:
manifestissime dei filium negāt quē putāt nō suis: sed alie
nis virib⁹ signa facere. Poterat aūt dñs apta respōsiōe ten
tatoꝝ calūniaz confutare: sed prudenter interrogat: vt suo
silētio vel sententia condēnēt. Sequit enī. Respōdens aūt
dixit ad illos: Interrogabo ⁊ ego vos vnū verbū: responde
te mihi. Baptisma iohānis de celo erat: an ex homi: THEO
PHI. Ut enim ostēderet eos semp fuisse spūi scō rebelles:
⁊ ne duz isaie cui⁹ nō erat memoria: sed nup viso ioanni cre
dere noluerunt. Ob hoc versa vice opponit eis hāc questio
nē: ostēdens q̄ si tanto ꝓphete ioanni qui apud eos maioꝝ
videbatur minime crediderūt: ꝓhibēti testimoniū eius: q̄li
ter ei crederent respondenti qua auctoritate hoc faceret:
EVSE. Querit aūt de ioāne baptista: nō vnde erat oriun
dus: sed vnde legē sucepisset baptismatis. CYRIL. Sed
illi fugere veritatē nō horuerūt. Deus enī misit ioannē sic
vocē clamātē: Parate viā domino. Timuerūt āt dicere ve
ritatē: ne dicerēt: Cur nō credidistis: ⁊ cauent reprehēdere
precursorē: nō metu diuino: sed populi. vñ sequit: At illi co
gi. intra se dicētes: Quia si dixerim⁹ de celo: dicet: Quare q̄
non credidistis ei: BEDA. q. d. Quē confitemini de celo
habuisse ꝓphetam mihi testimonium perhibuit. Et ab il
lo audistis: in qua potestate hec faciā. Segtur: Si au. dixe.
rē ex hominibus: plebs vniuer. lapi. nos. Certi sunt enim ioā
nē ꝓphetam esse. viderūt ergo quōlibet respondissent: in
laqueū se casuros: timētes lapidationē: sed magis veritatis
confessionem. vnde sequit: Et responderūt se nescire vnde
eēt. Quia ergo nolunt fateri hoc quod sciūt: repulsi sunt: vt
eis dominus nō diceret qō sciebat. vnde segtur. Et ait illis
iesus: Nec; ego dico vob⁹ in qua potestate hec facio. Ob du
as enim causas maxime scientia veritatis ē occultāda que
rentibus: cum. s. is qui querit minus capax est ad intelligen
dum ea q̄ querit: aut odio vel contēptu veritatis indignus
est qui debeat aperiri quod querit.

¶ Cepit aūt dicere ad plebem parabolaz hanc:
Homo qdam plantauit vineam ⁊ locauit eā co
lōis: ⁊ ipse pegre fuit multis tēporibus. Et i tpe
videmie illo misit ad cultores seruū: vt ō fructu
vinee darēt illi: Qui cesuz dimiserunt eū inanē.
Et addidit alterz seruū mittere. Illi āt hunc quo
q̄ cedētes ⁊ afficiētes ꝓtumelia: dimisērūt ianē.
⁊ addidit tertiū mittere: q ⁊ illuz vulnerātes eie
cerunt. Dixit āt dñs vinee: Quid faciam: Mittam filium meum dilectuz: forsitan cuz hunc vi
derint verebunt. Quē cum vidissent coloni: co
gitauerunt itra se dicētes: Hic est heres. Occida
mus illum vt nostra fiat hereditas. Et eiectum
illum extra vineam occiderunt. Quid ergo faci
et illis dom⁹ vinee: Veniet et perdet colonos
istos et dabit vineā alijs. Quo audito dixerūt il
li: Absit. Ille aūt aspiciēs eos ait. Quid est ergo
hoc qđ scriptū est: lapidē quē reprobauerūt edi
ficantes hic factus est in caput anguli: Omis qui
ceciderit supra illū lapidē conquassabitur. supra
quē aūt ceciderit cōminuet illum.

EVSE. Cōgregatis i vnū principib⁹ ꝑpli iudeoꝝ in ipo tē
plo: ea que ꝓtra ipz facturi erāt ⁊ supuētuꝝ eis exterminiū
figurate pabolā ꝓtulit. Dicit. n. Cepit aūt dicere ad plebez
parabolā hāc. Hō plāta. vi. AVGV. de cō. euā. Tacuit
matthe⁹ breuitatis cā qđ lucas nō tacet: pabolā istā nō ad
solos ꝓncipes dictā q̄ de ptāte interrogauerāt: sz ēt ad plebē.
AMBRO. Pleriq; āt varie significatōes ō vinee appel
latiōe oriuāt: sed euidēter isaias vineā dñi sabaoth domū
israel eē memorat. Hāc vineā qs alium nisi deus cōdidit:
BEDA. Hō ergo q plātauit vineam ipe est qui iurta aliā
pabolā cōduxit opariοs i vineā suā. EVSE. Sed parabo
la quā isaias dicit vineā rephēdit. Saluatoris vo parabola
nō est ꝓtra vineā dcā: sed de cultoribꝰ vinee de qb⁹ subdit:
Et locauit eā colonis. i. senioribus ꝑpli: ⁊ ꝓncipib⁹ sacerdo
tū: ⁊ doctoribꝰ: ⁊ optimatib⁹ cūctis. THEOPHI. Uel q
libet ō populo ē vinea: idē est ēt cultor: qlibet. n. nostrū seipz
colit. Hac igit vinea cōmissa cultoribꝰ: abyt. i. dimisit illos
ꝓgredi suo arbitrio. vñ segt: Et ipse peregre fuit multis tē
poribus. AMBRO. Nō qz ex loco ad locū ꝓfectꝰ ē dñs:
qui vbiq; semp ꝑsens est: sed qz ꝑsentior ē diligētib⁹. negli
gētibus abest. Multis aūt tēporib⁹ abfuit: ne ꝓpera vide
ret exactio: nam quo idulgētior liberalitas: eo iexcusabili
or pernicacia. CYRIL. Uel deus absentauit se a vinea
pluriū annoꝝ curriculis. qz postq̄ visus est in spē ignis de
scēdisse in mōte syna: nō amplius visibiliꝫ prebuit eis suam
ꝑsentiā. Nulla tñ interpellatio cōtigit qua nō mitteret de⁹
ꝓphetas ⁊ iustos cōmonentes: vñ segt: Et in tēpore vinde.
misit ad cultores seruum: vt de fructu vinee darent illi.
THEOPHI. Dicūt aūt de fructu vinee: qz nō totū fru
ctū: sed aliqd de fructu volebat accipe. Naz qd lucratur ōs
a nobis nisi suam notitiā: que etiam est nostra vtilitas.
BEDA. Bñ aūt fructū posuit non ꝓuentū: nullus enim
huius vinee prouentus inuentus est. Seruus ergo primus
missus ē moyses: qui p quadraginta annos fructum aliquē
legis quā dederat a cultoribꝰ requirebat: sed vexatus ē ꝓ
pter eos: qz exacerbauerūt spiritū eius. vnde sequitur: Qui
cesū dimiserūt eū inanē. AMBRO. Exactū ē aūt vt plēs
alios destinaret: quos iudei ihonores ⁊ ianes sibi de quib⁹
nihil potuerunt proficere dimiserūt. vñ segt: Et addidit al
terum seruū mittere. BEDA. Seruꝰ alter dauid signifi
catur: q missus est vt post edicta legalia cultores vinee psal
modie modulamine ad exercitium boni operis excitaret.
Sz ⁊ cōtra hūc dixerūt: Que nobis pars in dauid: aut q̄ he
reditas i filio Iesai: vñ segt: Illi aūt hūc cedētes ⁊ afficien
tes cōtumelia dimiserūt inanem. Sed nec sic destitit. sequi
tur enim: Et addidit tertiū mittere. Per quē ꝓphetaꝝ cho
rū itellige: qui cōtinuis attestationibus pplm cōuenerunt.
Sed quē ꝓphetaꝝ nō sunt ꝑsecuti: vnde segtur: Qui ⁊ illū
vulnerantes eiecerunt. Pis autem tribus seruoꝝ gradi
bus omnium sub lege doctoꝝ figuraz posse cōprehendi:
dominus alibi manifestat dicens: Quoniam necesse est im
pleri oīa q̄ scripta sunt in lege moysi ⁊ ꝓphetis ⁊ psalmis
de me. THEOPHI. Prophetis igitur talia mala passis
filius destinat. Segtur enim. Dixit aūt dñs vinee: qđ faciā:
BEDA. Qz dominus vinee dubitatiue loqtur: nō ō igno
rantia venit: quid. n. nesciat deus pater: sz ambigere dicit:
vt libera volūtas hois seruet. CYRIL. Deliberat etiam
secum dominus vinee quid agat: non q̄si carens ministris:
Sed quia pertractato quolibet igenio salutis hnmane: po
pulo vero nequaq̄ adiuto aliud maius adiungit: vnde con
sequenter dicit: Mittam filium meū dilectum forsitan cū
hunc viderit verebuntur. THEOPHI. Dixit autē hoc
non tanq̄ ignorans q̄ peius eū essent tractaturi q̄ prophe
tas: sed qz oportebat filium eis fieri reuerendū: Qz si cōtu
m⁹ces fuerint occidendo: hoc cumulat eorum crimen. Ne
ergo dicerent aliqui diuinam prescietiam necessario fuisse:
inobedientie causam: iō sic figurat sermonē. AMBRO.

Filiū igitur vnigenitū sibi missum pfidi iudei q̄si beredē re
mouere cupiētes: occiderūt crucifigendo: ⁊ eiecerūt negan
do. vñ segt: Quē cū vidissent coloni: cogitauerūt intra se di
cētes: Hic est heres occida. eū: vt nostra fiat hereditas. He
res christus é: idēq; testator. heres q̄ morti ꝓprie supponit:
⁊ testamētorū que ipse cōtulit: tanq̄ hereditaria in nostris
pfectib⁹ emolumēta consequtur. BEDA. Mānifestissime
aūt dñs pbat iudeox̄ pncipes nō p ignorātiā: sed p inuiden
tiā crucifixisse filiū dei. Intellexer ūt. n. hūc esse cui dcm é:
Dabo tibi gentes hereditatē tuā. Segtur: Et eiectū illū ex
tra vineam occiderunt. Quia iesus vt sanctificaret per suū
sanguinē populū: extra portā passus é. THEOPHI. Sz
q̄ superius populū non hierusalem loco vinee sumpsimus:
forsan magis ꝓprie dici potest: q̄ occidit q̄dem eū populus
extra vineā. THEOPHI. i. extra populi manus passus
est dñs: q̄. s. populus ei nō ꝓprijs manib⁹ necē intulit. sz tra
dens hunc pilato ⁊ gentib⁹. Quidā aūt per vineā scripturā
itellexerunt: cui nō credentes dominū necauerūt. vñ extra
vineaz. i. extra scripturā dicit dñs passus. BEDA. Siue
eiect⁹ extra vineā ⁊ occisus é: q̄ ꝑus é ab īfideliuz corde re
pulsus: ac deīde cruci addict⁹ est. CHRY. Dispēsationis
aūt nō negligētie é post ꝓphetas xp̄z venisse. Non. n. deus
oīa repēte ꝓsequitur: sed cōdescēdit ꝓpter sui pietatē: q̄ si
post seruos veniēte filiū cōtēpserūt: multomagis nec ātea
eū audirēt. Qui. n. nō audiebāt minora ꝓcepta: quō audiuis
sent maiora? AMBRO. Pulchre aūt iterrogat: vt sua se
ipsi dānēt sentētia. Segt. n. Quid ergo faciet illis domin⁹
vinee. BASI. Hoc aūt fit quasi bis q̄ dānātur nihil habē
tib⁹ opponere cuidētte iuris. Proprīū aūt é diuīne miserā
tionis nō infigere penas silētio: sed p̄dicere minis: reuocan
do eos ad penitētiā. vnde ⁊ hic segtur: veniet ⁊ perdet colo
nis istos: ⁊ dabit vineā alys. AMBRO. Venturū dñs di
cit vinee: q̄ in filio assit etiā paterna maiestas: vel q̄ vlti
mis tpib⁹ ꝑsentior humanis aspiret affectibus. CYRIL.
excluſi sunt igit iudeox̄ ꝓmates quasi dominice voluntati
repugnantes: ⁊ sterilē reddentes vineā sibi cōmissam: Est
aūt datus cult⁹ vinee sacerdotib⁹ noui testamēti. cū autem
virtutē enigmatis senserūt: recusant illud pati. vñ sequitur:
Quo audito dixerūt illi: Absit. Nec tamen euaserūt ob sui
pertinaciam ⁊ inobediētiā erga fidē xp̄i. THEOPHI.
Aliter aūt videt mattheus dicere: dñz. s. quesiuisse: Quid
faciet illis cultorib⁹ vinee. iudeos vero respōdisse: Malos
male perdet. Nō é aūt repugnātia: nā vtrūq; factum. ꝓmo
eniz ipsi ꝓmulgauerūt illā sententiā: postea sentientes quo
tēdebat parabola dixerūt. Absit: vt lucas hic narrat. AV
GV. de cō. euan. Vel alr. In illa de q̄ logmur turba erāt q̄
dolose dñz iterrogauerāt: in qua potestate faceret. Erant ēt
q̄ nō dolose. sz fidelr acclamauerūt: Benedictus q̄ venit in
noīe dñi. ac p hoc erāt q̄ dicerēt: pdet illos ⁊ vineam suā da
bit alys. Que vox recte etiā ipsius dñi fuisse intelligit: siue
ꝓpter veritatē: sine ꝓpter mēbrorum ei⁹ cū suo capite vni
tatē. Erant etiā q̄ talia rūdentibus dicerēt: Absit q̄ intelli
gebāt in seipos hanc parabolā dictā. Segt: Ille aūt aspici
ens eos ait: Quid ē q̄ hoc q̄ scriptū est: Lapidē quez repro
bauerūt edificātes: hic factus est ī caput anguli? BEDA
. q. d. quō iplebit hec prophetia: nisi q̄ christus a vobis re
probatus ⁊ occisus: crediturus ē gentib⁹ p̄dicandus. vt qua
si lapis angularis ex vtroq; populo vnum sibi tēpluz edifi
cet. EVSE. Lapis aūt dicit christus ꝓpter terrestre cor
pus abscisus sine manib⁹ ꝑm visionem danielis ꝓpter ortū
ex virgine. Lapis aūt non argenteus aut aureus: q̄ nō rex
aliquis glorioſus: sz bō humilis ⁊ abiect⁹ ꝓpter q̄ edifican
tes eum reprobauerunt. THEOPHI. Reprobauerūt
enim eū pncipes populi cum dixerunt: Dic a deo non est
Ille vero tam vtilis fuit: tam electus: vt in capite anguli po
neretur. CYRIL. Angulo vero comparat sacra scriptura
cōcursū vtriusq; populi: israelitici. s. ⁊ gētilis in vnā fidem.
Cōpegit. n. saluator vtrūq; pplm in vnum nouū hoīez: coali
ans eos ī vno corpe pri. Salubris ergo é lapis angulo facto
ab eo. Detrimētū āt īfert iudeis ipugnātib⁹ hunc spiritalez
cōcursuz. THEOPHI. Duas āt cōdemnatiōes ꝓmemo
rat. vnā q̄dē aīaꝝ suaꝝ: quā passi sunt scādaliçati in xp̄o. Et
hoc tāgit cum dicit. Omnis qui ceciderit sup illū lapidē: cō
q̄ssabit. Alia vo captiuitatis ⁊ exterminy: quā intulit eis la
pis ab ipsis ꝓtempt⁹. Et hoc tāgit cuz subdit. Supra quē ā
ipe ceciderit: cōminuet illū: vel vētilabit eū. Sic eni venti
lati sunt iudei a iudea p vniuersū orbē: vt ab area palee. Et
attēde ordinē: nā p̄eābulū é scelus in eū ꝓmissuz: Segt ā
iusta ōi vīdicta. BEDA. Vel alr: Qui pctōr é: ⁊ tū illi cre
dit. cadit q̄dē sup lapidē: ⁊ ꝙquassat: reseruat. n. ꝑ patientiā
ad salutē. Supra quē vero ille ceciderit: hoc é cui lapis ipse
irruerit: q̄ ipm negauit: cōminuet eum: vt nec testa quidez
remaneat in q̄ hauriat aq̄ pusillum. Siue de his dicit: q̄ cas
dūt sup eū: qui illum modo cōtemnūt: iō nōdū penitus ītē
reunt: sed cōquassant: vt nō recti ambulent. Sup quos gtit
cadit: veniet illis desuper in iudicio cū pena pditionis ideo
cōminuet eos: vt sint rāq̄ puluis: quem ꝓcit ventus a fa
cie terre. AMBRO. Vinea etiā typus noster é: agricola
ꝓpe omnipotēs pr̄: vitis xp̄s: at vero nos palmites. Recte
vinea christi populus nominatur: vel q̄ crucis in frōte ꝓ
texatur indicium: vel q̄ fructꝰ ex postrema anni legat ētā
te: vel q̄ omnibus vt ordinibus vinearum: ita pauperibus
atq; diuitibus seruis ⁊ dominis in eccl̄ia equa dimēsio nul
la discretio sit. Et vt vitis maritat arboribus: ita corpus aīe
hanc vineā diligens agricola fodere ⁊ tondere cōsuescit: ne
luxuriet vmbra foliox̄: verbozūq; infructuosa iactātia ma
turitatē idolis naturalis impediat: decet totius orbis hicce
vindemiā: vbi totius orbis est vinea. BEDA. Vel mora
li intellectu cuiq; fidelium vinea quā excolat locatur: dum
mysterium baptismi quod exerceat sibi cōmittit: Mittit
seruus vnus: alter: tertius: cum lex psalmodia: ⁊ prophetia
legitur: Sed missus seruus ꝓtumelys affectus vl̄ cesus dis
cum sermo auditus ꝓtemnitur vel blasphematur. Missus
heredem ēt̄ū in se est occidit: qui filiū dei peccando cōcul
cat. pdito malo cultore: vinea dat alteri: cuz dono gratie q̄
superbus sprenit: humilis ditatur.

¶ Et querebāt pncipes sacerdotū: ⁊ scribe mit
tere ī illū manus illa hora ⁊ timuerūt populū.
Cognouerūt. n. q̄ ad ipsos dixerit similitudinē
istā. Et obseruātes miserunt insidiatores q̄ se iu
stos simularent: vt caperent eum in sermone: ⁊
traderēt illum pncipatui: ⁊ potestati p̄sidis.
Et iterrogauerūt eū dicētes: Magister scimus
q̄ recte dicis ⁊ doces: ⁊ nō accipis personā ho
minis: sed viā dei in veritate doces. Licet nobis
tributum dare cesari: an non? Considerans aūt
dolum illorum dixit ad eos. Quid me tentaris?
Ostendite mihi denarium: Cuius habet imagi
nem ⁊ superscriptionem. Respondentes dixe
runt: Cesaris. Et ait illis: Reddite ergo que sūt
cesaris cesari: ⁊ que sunt dei deo: Et non potue
runt verbum eius reprehendere coram plebe:
⁊ mirati in responso eius tacuerunt.

CYRIL. Docebat quidem pncipes iudeozum intelli
gentes q̄ de ipsis parabola diceretur: a malo sic discederet
quasi de futuris instructos: sed hoc non cōsiderantes: occa
sionem suoꝝ colligunt criminū. vnde dicitur: Et querebāt
pncipes sacerdotum. ⁊ scribe mittere in illū ma. in illa ho.

Nec refrenauit eos legis preceptū qō dicit: Innocentē z iu
stū nō occides: sz cōpescuit eoz nefandū proposituz plebis
timor. Segr̃.n. Et timuerūt populū. Preferūt.n. diuine re
uerētie humanū timorē. Que aūt huiꝰ prepositi fuerit occa
siō subdit: Cognouerūt.n.q; ad ipsos dixerit similitudinē
istā. BEDA. Et ita querēdo ipsum occidere docebāt ve
ra esse: q̄ i parabola dixerat. Ipse.n.est heres cuiꝰ iniustam
necē dicebant esse vindicādā illi nequā coloni q dei filium
grebāt occidere. Hoc etiā quotidie geriť in ecclesia: cuz qli
bet solo nomine frater: eā quā nō diligit ecclesiastice fidei
ac pacis vnitatē ꝓpter bonoz multitudinē. vl erubescit vl
timet ipugnare. Et qz pncipes q̄rētes dñz cōprehēdere: qō
ꝑse nō poterāt: presidis manibꝰ efficere tentabant. vñ segr̃:
Et obseruantes misē. insidias. q se iustos simularent. CY
RIL. Videbanť.n. esse leues. erāt aūt graues obliti dei di
centis: Quis hic q mihi absc̄dit consiliū: Adeūt.n. christū
oiuz saluatorē q̄si hoīez cōez. vñ sequiť: Ut caperēt eū i ser
mone. Et tradere eū pncipatui z potestati presidis. THEOPHI. Pa
rauerūt aūt dño laqos: illaqati sunt tamen i eis pedes eoz.
Audi nāq astutiā: Et interrogauerūt illū dicentes: Magi
ster scimꝰ q recte dicis z doces. BEDA. Blanda z frau
dulēta interrogatio illuc ꝓuocat respōdentē vt magis deū
q̄ cesarē timeat. Segr̃ enim: Et nō accipis psonā hois: sed
in veritate viam dei doces. Et hoc dicunt ad hoc: vt dicat
nō debere tributa solui: vt statiz audiētes ministri presidis
q iuxta alios euangelistas affuisse leguntur: seditionis eum
contra romanos auctorē teneant: vñ consequēter q̄rūt: Li
cet nob dare tributū cesari: an nō: Erat enī i populo magna
seditio: dicentibꝰ alys ꝑ securitate q̄ romani pro omnibus
militabāt: debere tributa ꝑsolui: phariseis cōtradicentibus
nō debere populū dei: q decimas z p̄mitias daret: humāis
legibus subiacere. THEOPHI. Intendebāt ergo q; si
diceret oportere dari cēsū cesari: crimiareť a ppl'o: q̄si seruti subyciens gentē. Si vero prohiberet censum reddere:
in veritate viam dei doces. Et boc dicunt ad hoc: vt dicat
eum representarent vt scismaticū presidi. Ipse vero laqos
eoz effugit. Sequiť.n. Cōsiderās aūt dolum eoz dixit ad
eos. Quid me tētatis: Ostēdite mihi denariū cuiꝰ hz imagi
nē z superscriptionē. AMBRO. Docet ℔ loco dñs circū
spectos nos i respōdēdo aduersus hereticos vel iudeos cē
debere: sic alibi dixit: Estote astuti sic serpentes. BEDA.
Qui aūt putant interrogatiōez saluatoris ignorātiam esse
discant ex p̃ti loco q; potuerit scire iesus cuiꝰ imago esset
in nūmo: sed interrogat: vt ad sermonē eorum cōpetēter re
spondeat. Sequitur.n. Respondentes dixerunt: Cesaris. Non
putemꝰ cesarē augustū. sz tyberiū significari. Oēs.n. romāi
reges a primo C. Cesare Cesares appellati sunt. Ex eoz aūt
rnsione cōuenienter dñs qōnem soluit. Segr̃.n. Et ait illis:
Reddite ergo q̄ sunt cesaris cesari: z q̄ sunt dei deo. TY
RS. q.d. verbis tētatis. operibꝰ obedite: subystis cesaris
seruitutē: suscepistis q̄ eiꝰ sunt. Date ergo illi cēsū: deo timo
rem. Nō enī exigit deus denariū: sed fidē. BEDA. Red
dite etiaz deo q̄ dei sūt: decimas. s. p̄mitias: oblationes: z vi
ctimas. THEOPHI. Et attēde q; nō dixit: Date: sz red
dite. debitū enī est: tueť enim te pncipes tuiꝰ ab hostibꝰ. vi
tam tuā reddit trāquillaz. p bis ergo teneris ei i censu. Sz
z hoc ipsum quod offers: nūmisma. s. ab eo habes. Reddas
ergo nūmisma regiuz regi. Deus etiā tibi tradidit intellectū
z rōnem: restituas hoc ei non comparatus bestys: sed in oi
bus rationabiliter procedens. AMBRO. Tu ergo si vis
non esse obnoxius cesari: noli habere que mūdi sunt. Et be
ne ꝓius que cesaris sunt reddenda discernit. neqz enim po
test quis esse domini: nisi ꝓius renunciauerit mūdo: q̄ gra
uia vincula pmittere deo z non soluere: maioz est contra
ctus fidei q̄ pecunie. ORIGE. Habet aūtē locus iste ali
quid mystici. Due enim sunt imagines in homine. vna quā
accepit a deo: altera inimici. Sicut enim denarius hz ima
ginē iperatoriuz mūdi: sic q facit opera tenebraz istaz por
tat imaginem eius cuius habet opa. Dicit ergo. Reddite q̄
sunt cesaris cesari: hoc est: Abycite terrenā imaginem vt pos
sitis vobis imaginē celestē imponētes reddere que di sunt
deo: vt. s. deum diligam⁹ z c. q̄ vt moyses dicit deꝰ requirit a
nobis. Postulat aūt a nobis deus: nō qz necessariuz hz vt ei
aliqd tribuamus: sed vt postq̄ ei dederimꝰ: hoc ipsum nob
tribuat in salutē. BEDA. Qui aūt credere debuerāt ad
tantā sapiētiam mirati sunt q; calliditas eorum insidiādi ñ
inuenisset locum. vñ segtur: Et non potuerunt verbum eiꝰ
reprehēdere coram plebe z mirati in rñso eiꝰ tacuerunt.

THEOHPI. Hoc.n. erat qō precipue intendebant: īcre
pare eum coram populo: qō obtinere nequerunt ꝓpter sapiē
tissimam eius responsionem.

¶ Accesserunt āt quidā saduceorum qui negant
eē resurrectōez z interrogauerūt eū dicētes. Ma
gister moyses scripsit nobis: si frater alicuiꝰ moz
tuus fuerit habēs vxorē z hic sine liberis fuerit
vt accipiat eam frater eius vxorē z suscitet semē
fratri suo. Septē ergo frēs erāt: z primus acce
pit vxorem z mortuus est sine filijs. Et sequens
accepit illā z ipse mortuus ē sine filio. Et terti⁹
accepit illā: similiter z oēs septē z nō reliq̄runt
semen: z mortui sūt. Nouissime omniū mortua
ē z mulier. In resurrectione ergo cuius eoz erit
vxor: Siquidē septē habuerūt eā vxorē. Et ait
illis iesus: Filij huius seculi nubūt: z tradūť ad
nuptias: illi vero qui digni habebūť seculo illo
et resurrectione ex mortuis: neque nubūt neque
ducūt vxores: neqz vltra mori poterūt. Equales
enī āgelis sūt z filij sūt dei: cū sint filij resurrectio
nis. Quia vero resurgāt mortui: et moyses osten
dit secus rubū: sicut dicit dominū deū abraam:
et deū isaac et deum iacob. Deus autem nō est
mortuoz: sed viuoz. Omnes enī viuūt ei: Re
spondentes autem quidaz scribarū dixerunt ei.
Magister bene dixisti. Et amplius nō audebāt
eum quicq̄ interrogare.

BEDA. Due erāt hereses in iudeis: vna phariseoz q tra
ditionū z obseruationū sibi iustitiā ꝓferebāt. vñ z diuisi vo
cabanť a populo. Altera saduceorū q īterptanť iusti: vendi
cātes sibi qō nō erant. Illis ergo abeuntibus hi ad tentādū
accedūt. vñ dr: Accesserūt aūt qui. saduceorum q negant eē
resurrectionē. ORIGE. Saduceoz heresis nō solum re
surrectionē mortuoz negat: sed etiā putat animā īterire cū
corpore. Hi ergo verbis saluatoris īsidiātes: eo tēpore q̄sti
onem proposuerūt: quo eum viderūt de resurrectione doce
re discipulos: vnde segr̃: Et interrogauerunt eum dicentes:
Magister nobis scripsit moyses: Si frater alicuius mortu
us fuerit habēs vxorez: z hic sine filys fuerit: vt accipiat eā
frater eius in vxorem z suscitet. se. fratri suo. AMBRO. Se
cundū legis litteram nubere cogiť etiam īuita vt defuncti
semē excitet frater. spūs aūt magr̃ est castitatis. THEO.
Saducei āt fragile fūdamētū substituētes nō credebāt re
surrectōis ꝓmonē. Opinātes enim carnalē eē futuraz vitā
in resurrectiōe merito fallebanť. z ideo tanq̄ impossibile
calumniātes dogma resurrectiōis: fingūt hanc narrationē
dicētes: Septem ergo fratres erant: z primus accepit vxo
rem z mortuus est sine filys: z sequens accepit illaz: z mor
tuus ē sine filio, z tertius accepit illā. similiter z oēs septē. z

nō reliquerūt semen: ⁊ mortui sunt. Nouissime āt oīuz mor tua est ⁊ mulier. BEDA. Hāc fabulā confingūt: q̄ delira mēti arguat eos q resurrectōez asserūt mortuoꝝ. Turpitu dinē ergo fabule opponūt: vt resurrectiōis denegēt verita tē. vñ subdit: In resurrectione ergo cui⁹ eoꝝ erit vxor: siq dem septē habuerūt eam vxorem. AMBRO. Mystice hec mulier synagoga est: q̄ septem viros habuit: sicut dicit Samaritane: qnq̄ viros habuisti. Qz samaritana tñ qnq̄ libros moysi: synagoga septē segr̄ pricipaliter: ⁊ de nullo p pter perfidiam suā hereditarie ptātis semen accepit. ⁊ ideo partem cū viris suis in resurrectōe habere nō potuit: qz spi ritale preceptū ꝑm sensuz carnis inuertit. Nō. n. frater car nalis aligs denūciat⁹ est q semē fratris suscitaret defuncti. sed ille de mortuo populo iudeoꝝ: sapientiaz sibi diuini cul tus asciscēret i vxorez: atqz ex ea semen in apostolis susci taret: q quasi defunctoꝝ relige iudeoꝝ: in formes adhuc in synagoge vtero derelicti: ꝑm electionez gratie reseruari no uu seminis admixtione meruerūt. BEDA. Siue septē hi fratres reprobis congruūt: q ꝑ totā hui⁹ seculi vitā q̄ septē dieb⁹ voluit a bōis opib⁹ steriles existūt: gb⁹ iunctim mor te prereptis. ad vltimū ⁊ ipsa mūdana conuersatio q̄si vxor infecūda transibit. THEOPHI. Domin⁹ aūt ostendēs resurrectionē nō esse futurā cōuersationē carnalē: eoꝝ dog ma euulsit simul cū fragili fundamēto. vnde segtur: Et ait illis ihesus: Fily h⁹ seculi nubūt: ⁊ tradūr̄ ad nuptias. AV GV. de q̄. euā. Quia cōnubia pp filios: fily pp succes sionē: successio propter mortem. vbi ergo mors non est: neqz con nubia. vnde sequitur: Illi vero qui digni habebuntur seclo illo: ⁊ resurrectione ex mortuis neqz nubent neqz ducunt vxores. neqz enim vltro mori poterunt. BEDA. Quod non ita intelligēdū ē quasi soli digni vel resurrecturi vel si ne nuptys futuri sint: sz oēs ēt pctōres resurrecturi: ⁊ absqz nuptys sunt in seculo illo mansuri. Dominus autē vt ad re surrectionis gloziam inquirendaz animos incitaret: de ele ctis tñ voluit facere sermonē. AVGV. de q̄stio. euā. Si cut aūt nūc sermo noster decedentib⁹ ⁊ succedentibus syl labis peragit̄ atqz perficit̄: ita ⁊ ipsi homines quoꝝ ꝑmo ē: decedendo ⁊ succedendo peragunt atqz perficiunt ordinē huius seculi: q tempozali rerum pulchritudine contexitur. In illa aūt vita quādo verbū dei quo fruemur: nulla decess sione atqz successione syllabaꝝ complet̄: sed omnia que ha bet semp manēdo simul habet: ita participes eius gb⁹ ipm solū erit vita: neqz moriendo decedent: neqz nascendo suc cedent: sicut nunc est in angelis. vnde sequitur: Equales. n. angelis sunt. CYRIL. Sicut. n. multitudo anggeloꝝ plī ma quidē est: nō aūt ꝓpagata per generationē: sz ex creatio ne cōsistens: ita ⁊ his q resurgūt nō est op⁹ vlterius nuptys. vñ segr̄: Et fily dei sunt: cū sint fily resurrectōis. THEO PHI. q. d. Qz ōs est q opar̄ in resurrectione: merito dñr dei fily q per resurrectionē regenerar̄. non eniz aliqd carna le in resurgentiū generatione cōspicitur: non coitus: nō ma trix: non partus. BEDA. Uel equales angelis ⁊ filys sūt dei: qz gloria resurrectōis innouati: sine vllo mortis metu: sine vlla labe corruptionis: sine vllo terreni status actu: ꝑ petua deivisione fruuntur. ORIGE. Sz qz domin⁹ ī mat theo dcit qō hic prętermittit̄: Erratis: nesciētes scripturas. ꝓpono scripturā vbi scriptū sit: Neqz nubēt neqz nubētur. Quantum. n. ego estimo: neqz in veteri: neqz ī nouo testamē to quicq̄ tale reperit̄. sed omnis eoꝝ error ō scripture lecti one quam non intelligunt subrepsit. Dicitur. n. in isaia. Ele cti mei bibent. ⁊ putant hec ⁊ similia futura cē in resurrecti one. Paulus aūt oēs has bñdictiones spiritaliter interpre tans ⁊ sciens non esse carnales ad ephesios dicit: Benedixi sti nos in omni benedictione spirituali. THEOPHI. Ut dñs rōnis suprapositę scripture testimoniū addit subdens. Quia vero resurgāt mortui: ⁊ moyses ostēdit secus rubum sicut dic̄ dñm deū abraā ⁊ deum isaac ⁊ deuz iacob. q. d. Si semel redierūt in nihilū patriarche: ne viuerēt apud deū in spe resurrectōis nō dixisset: Ego sum: sed fuerant. Consueu mus enī de rebus corruptis ⁊ preteritis dicere: Eraz dñs il lius rei. nūc vero qñ dixit: Ego sum, oñdit q̄ vinētiū est dñs. ⁊ hoc est qō subdit: De⁹ aūt nō ē mortuoꝝ: sz viuoꝝ. oēs enim viuunt ei. Quāuis enī exanimes sint: viuūt tamē apud eū in spe resurgēdi. BEDA. Uel hoc dicit: vt cū p bauerit aīas pmanere post mortē: qō saducei negabant: sic quens introduceret̄ ⁊ corpoꝝ resurrectio: que cum animab⁹ bona malaue gesserunt. Est autē vera vita qua insti deo vi uunt: etiam quādo corpore moriunt. Ad ꝓbandam aūt resurrectionis veritatē: multo manifestiozib⁹ exemplis ex ꝓphetis vti valuit: sed saducei qnq̄ tñ libros moysi recipi eb⁹nt: ꝓphetarum vaticinia respuentes. CHRY. Sicut aūt sancti cōmunē ozbis dominū sibi appropriant: nō dero gantes ei⁹ dominio: sed ꝓpriū affectū pandētes: ꝑm mo rem amantiū q non patiunt̄ cū multis diligere: sed volunt p̄cipua ⁊ specialē quandam dilectionē exprimere: sic ⁊ de specialiter se hoꝝ deū dicebat. nō coartādo hui⁹ dominū: sz ampliando. Nō enī sic multitudo subditoꝝ: sicut virtus fa mulantiū pādit ei⁹ dñium. vñ non sic gaudet dici deus celi ⁊ terre: sicut cum dicit̄: Deus abraā: deus isaac: ⁊ de⁹ iacob. Et apud mortales qdem a dominis denoiant̄ famuli. Dici mus enim: Uillicus talis ducis. ecōtrario aūt deus dicitur abrahe. THEOPHI. Cōfutatis aūt saduceis fauent ie su scribe tanq̄ saduceoꝝ oppositi. vñ segtur: Respōdentes aūt qdā scribaꝝ dixerūt: Magister: bene dixisti. BEDA. Et qz in sermonibus ꝓfutati sunt: vltra nō iterrogāt. vñ seg tur: Et amplius nō audebāt eū quicq̄ iterrogare: sed cōpe die posse qdem supari: sed difficile cōquiescere.

¶ Dixit autem ad illos: Quomodo dicūt chri stum filiū esse dauid: ⁊ ipse dauid dicit in libro psalmorum: Dixit dominus domino meo sede a dextris meis: donec ponam inimicos tuos scā bellū pedum tuoꝝ: Dauid ergo dominum illū vocat: ⁊ quomodo ei⁹ filius est:

THEOPHI. Quāuis dñs ad passionē erat itur⁹ in bre ui: ꝑdicat ꝓpriā deitatē. nec hoc, tñ icaute aut arrogāter: sed modeste q̄rit. vñ dr̄: Dixit aūt ad illos: Quō dicūt xpm filiū dauid eē. AMBRO. Nō reprehendunt̄ hoc loco: qz dauid filiū cōfitent̄: qz cecus ille dauid filiū cōfitēdo meruit sani tatem: Et pueri dicētes: Osanna filio dauid, pcelse predicar tionis gloriā deo deferebant: sz reprehendunt̄: qz non credūt filium dei. vñ subdit: Et ipse dauid dicit in libro psalmoꝝ: Dixit dominus dño meo. Et pater dñs: ⁊ filius dñs: sed non duo dñi: sz vnus est dñs. qz pr̄ in filio ⁊ filius in pr̄e. Ipse ad dexterā patris sedet: qz patri cōsors: nulli scōs est. Segtur enim. Sede a dextris meis. Nec pferr̄ qui ad dexteram se det: nec iniuriam patitur qui admittit̄: gradus nō q̄rit dignita tis: vbi plenitudo est diuinitatis. AVGV. de symbolo. Sessione aūt ista nō accipiam⁹ humanis mēbris posita: cū q̄ pater sedeat in finistra: ⁊ fili⁹ sedeat ad dextrā: sed ipsam dextrā itelligamus potestatē quā accepit: ille bō suscepta a deo vt veniat iudicaturus q primo venerat iudicandus.

CYRIL. Uel q̄ sedet ad dexterā patris: superna ei⁹ glo riā ꝓbat: nā quoꝝ est tronus equalis: ⁊ maiestas. Sessio re in deo significat regnum ⁊ omnium potestatem. Sedet ergo a dextris dei patris: qz verbū ex paterna substantia p diens. factum caro: diuinā nō exuit dignitatem. THEO PHI. Manifestat ergo q̄ aduersarius patris nō est: sz secū cōcordat: cū pr̄ repugnet aduersarys ei⁹. Segtur. n. Donec ponā inimicos tuos scabellū peduz tuoꝝ. AMBRO. Er

go ꝛ deū christum ꝛ hominem esse credamus: cui a patre su byciuntur inimici: non per infirmitatem potestatis sue: sed per vnitatem nature: qz in altero alter operatur. nā ꝛ filius subycit inimicos patri: qz patrem clarificat super terram.

THEOPHI. Querit ergo ipse: ꝛ mota dubitatiōe sinit illos colligere qd sequatur. vñ subdit: Dauid ergo dominū illū vocat ꝛ quō filius ei⁹ ē: CHRY. Dauid quidē pater christi ꝛ seru⁹: hoc quidem ſm carnem: illud ſm spiritum.

CYRIL. Et nos ergo nouis phariseis qui nec veruz dei filiū: nec ꝙ deū esse fatētur natū ex sacra virgīe: sed diuidūt vnū filiū in duos: talē obicimus questionez: quo pacto fili⁹ dauid dñs ei⁹ ē: ꝛ nō humano dominio: sed diuino.

¶ Audiente autez omni populo dixit discipulis suis: Attēdite a scribis q volūt ambulare in stolis: ꝛ amāt salutatōes i foro: ꝛ prias cathedras i synagogis: et primos discubitus i conuiuijs. Qui deuorāt domos viduarū: simulantes lōgaz oza tionē. hi accipient damnatiōem maiorem.

CHRY. Nihil autem ē fortius q̄ ex ꝓphetis disputare. boc enim ē ꝛ ipsis reb⁹ validius: Naz christo faciente mira cula contradicebant multotiens. cum vero allegauit ꝓphe tiam tacuerunt: qz non habebant quid dicerent. Eis autem tacentib⁹ contra eos inuebitur. vnde dicitur: Audiente aūt omni populo dixit discipul' suis. THEOPHI. Quia enī eos ozō doctores mittebat: merito mōet nō eē eis imitādā pharisęorum ambitionem. vnde sequitur: Attendite a scri. qui volunt ambu. in stolis. BEDA. i. cultiozib⁹ vestimen tis induti ad publicum procedere: in quo iter cetera dines peccasse describitur. CYRIL. Passiones autez erāt scri barum: amor glozie inanis ꝛ lucri. vt igitur tam pessima cri mina euitarent discipuli: commonet eos subdens: Et amāt saluationes in foro. THEOPHI. Quod est a blandien tib⁹ venantium opinionē fame. vel agunt hoc causa cōgre gande pecunie. Sequitur: Et primas cathe. in syna. ꝛ primos discubit⁹ in conuiuijs. BEDA. Non primos sedere vl' di scumbere vetat eos quib⁹ hoc officij ordine competit: sed eos qui hoc indebite amāt docet esse cauendos: animū vel gradum redarguens: quanuis ꝛ hoc culpa nō careat. si ydē in foro litibus velint interesse: qui in synagoga magistri de siderant appellari. Duplici autem ratione a vane glozie cu pidis attendere inbemur: ne vel eozum simulatione duca mur estimante bona esse que faciunt: vel emulatione infla memur: frustra gaudentes in bonis laudari que simulant. Non solū autem laudes ab hominib⁹. sed ꝛ pecunius que runt. Sequitur enim. q deuozant domos viduaꝝ simulan tes lōgam oronem. Justos. n. ꝛ magni meriti apud deuz se simulātes. ab infirmis ꝛ peccatoꝝ suoꝝ ꝛscia turbatis q̄si pa troni p eis i iudicio futuri pecunias accipe non dubitant.

CHRY. Ingurgitantes ēt se viduaꝝ bonis paupertatez atterunt non q̄l' cunq̄ comedētes: sed deuozātes ꝛ ad pra uitatē oronē. vtētes: qō grauiozi pēa facit eos obnoxios. vñ sequit'. hi accipient maiozē damnationē. THEOPHI. Quia nō solum mala faciunt: sed ꝛ oza tiones pretendunt: ꝛ virtutem faciunt prauitatis excusationē. Uiduas etiaz de pauperant q̄ꝝ oportebat misereri: vō ob sui presentiaz eas cogunt exponere. BEDA. Uel qz laudes ab hoīb⁹ ꝛ pe cunias querūt: maiozi dānatōe plectunt. Ca. XXI.

Respiciēs aūt vidit eos qui mittebāt munera sua in gazophylatiū diuidē tes. Vidit autem et quādam viduā paupeculaz mittētē era minuta duo. Et dixit: Uere dico vobis: quia vi dua hec pauper plusq̄ oēs misit. Nam omnes hi ex abundanti sibi miserunt in munera dei: hec autem ex eo quod deest illi omnem victum suū quem habuit misit.

GLO. ꝓpter q̄ dñs redarguit scribarum auaritiaz: qui domos viduarum demozabant: cōmendat vidue elemosynā. vnde dicit': Respiciēs āt vidit eos q mittebāt munera sua i gaçophilatium diuites. BEDA. Quia sermone greco phi laxe seruare dicit' ꝛ gaça lingua ꝓsica: diuitie vocant'. gaço philantiū loc⁹ appelari solet: quo diuitie seruant'. Erat autē arcba fozamen habens desuper posita iuxta altare ad dex tram ingredientibus domū domini: in quā mittebant sacer dotes q custodiebant hostia omnem pecuniam que defere batur ad tēplum domini. dominus aūt sic operantes in do mo sua discutit ita ꝛ dona ferētes respicit: ꝛ quem dignū vi derit laudat: quē reprobū dānat. vnde segtur: Uidit autem ꝛ quandam viduam paupercula mittentē era minuta duo.

CYRIL. Duos obolos offerebat quos cum iudoziб⁹ ad diurnū victū acqsierat. vel que quotidie p aliena poscit suf fragia deo donat: ostēdens ei suam paupertatem fructiferā vincit igitur alios ꝛ iusta censura cozonat' a deo. vnde seq'. Et ait illis: Uere dico vobis: qz vidua hec pauper plusquaz oēs misit. BEDA. Acceptabile. n. est deo qcqd bono aio obtulerimus: qui coz ꝛ non substantiaz pensat: nec ꝓpendit quantum in eius sacrificio: sed ex quanto ꝓferat'. vñ seq'. Nam oēs hi ex abūdanti sibi miserunt i munera dei. hec āt ex eo quod illi deest: omnez victum quem habuit misit.

CHRY. Nō enim paucitatē oblati: sed copiam affectus ituitus est deus. Non est elemosyna ex pluribus pauca ipē dere: sed illud vidue que totā sibi euacuauit substātiaz. Qz si nequis tātū offerre sicut ꝛ vidua: offer saltē totū supfluū.

BEDA. Mystice aūt diuites qui in gaçophylatiū mune ra mittebāt: significāt iudeos de iustitia legis elatos: vidua paup ecclesie simplicitatē que paupcula vocatur: quia vel supbie spiritū vel peccata tāq̄ mūdi diuitias abiecit: vidua vero. qz vir eius ꝓ ea mortem pertulit. hec in gaçophyla ttium duo era minuta mittit: qz in cōspectu dei apud quem nostri operis oblationes cōseruant': munera sua defert siue dilectōez dei ꝛ ꝓximi: siue fidei ꝛ ozatōis q̄ cūctis supbozū indeoꝝ opib⁹ ꝓstant. Ex abūdāti enī in munera dei imittūt iudei: q de iustitia sua presumūt. Ecclesia aūt omnem victū suū mittit: qz oē qō viuit: di eē muneris itelligit. THEO. Uel vidua pōt itelligi quēlibz aiaz: ozbataz q̄si ꝓmo viro ꝓ stina lege: ꝛ nō digna copule vbi dei: que loco arre offert ōo fidē ꝛ ꝓsciam bonā. plus videt' offerre diuitibus in sermōe ꝛ superfluentibus moralibus gentiliū virtutib⁹.

¶ Et quibusdam dicētibus de templo q lapidi bus bonis ꝛ donis exoznatuz eēt dixit: Hec que videtis venient dies: in qbus nō relinquetur la pis super lapidem qui non destruatur. Interro gauerunt autem illuz dicētes: Preceptoz: Quī hec erunt: et qō signū cum fieri icipient: Qui di xit: Uidete ne seducamini. Multi. n. venient i no mine meo dicētes: Quia ego suz: et tēp⁹ appzo piquabit. Nolite ergo ire post illos.

EVSE. Oz spectanda fozent: que pertinebant ad templi structurā manifestant hystozie: ꝛ hucusq̄ quedam ꝓseruan tur reliquie. quibus percipiunt' que diudum erant fabrica ruz vestigia. Sed dominus mirātibus tēpli fabricas: ꝓmul gauit q̄ in eo lapis super lapidem non maneret. Dicitur enim: Et quibusdam dicentib⁹ de tēplo q̄ lapidibus bonis exoznatū esset dixit: Hec que videtis venient dies in quib⁹ non relinquetur lapis super lapidem qui non destruatur. Decebat enim locum illum ꝓpter cultoꝝ audaciam oīmodā

desolatõez pati. BEDA. Diuina ẽt dispensatio ꝓcurauit: vt ciuitas ipsa ⁊ tẽplũ subuerteretur: ne gs forte adhuc parulus in fide vidẽs illos cõstare: dũ sacrificioꝝ ritũ attonitus superet: rapetur intuitu. AMBRO. Verũ igitur dcñ ẽ de tẽplo manufacto qõ eẽt subuertẽduz. Nihil.n. ẽ manufactũ: qõ non aut vetustas ꝺficiat: aut vis subruat: aut ignis exurat. Tamẽ ẽ ⁊ aliud tẽpluz. s. synagoga cui⁹ structura vetus: ecclesia surgẽte dissoluitur. Est etiã tẽplũ in vnoquoqz qõ deficiente fide labit̃: ⁊ maxime sigs falso christi nom̃ obtendat: quo interiozẽ expugnet affectũ. CYRIL. Neq̃q̃ autẽ discipuli aduerterant vim dictoꝝ: sed arbitrabant̃ de cõsummatõe seculi dcñ esse. Et iõ q̃rebãt quo tpe deberẽt accidere. vñ segtur: Interrogauerũt aũt illũ dicentes: Preceptor: qñ hec erunt: ⁊ quod signũ cũ fieri incipient: AMBRO. Matthe⁹ tertiaz interrogationẽ addidit: vt ⁊ tẽpli tẽpora destruẽdi: ⁊ signũ aduent⁹ ⁊ cõsummatio seculi a discipulis quereret̃. Interrogat⁹ autẽ dñs quando tẽpli futura eẽt destructio: ⁊ qõ signũ eẽt eius aduẽt⁹: de signis docz. ꝺ tpe nõ curat intimãdũ. Sequitur.n. Qui dixit: videte ne seducamini. ATHANA. Cũ.n. sint nob a ꝺo charisma ta ⁊ dogmata que sunt super hominẽ tradita. s. celestis conuersationis forma: virt⁹ contra demones: ⁊ adoptio ⁊ notitia patris ⁊ verbi: ⁊ spũssancti donũ: Aduersari⁹ noster diabolus circuit: querẽs nob̃ surripere insita semina verbi. Dominꝰ aũt tanq̃ sua ꝓciosa dona in nob̃ sua documẽta cõcludens monet: ne seducamur. Magnũ aũt quoddã donũ tribuit nob̃ dei vbũ: vt nõ soluz ex apparẽtib⁹ nõ decipiamur: sed etiã siqua latentia sint dyudicem⁹ per spirit⁹ gratiã. Cũ eniz sit odiosus diabolus inuentoz malicie: hoc quod ipse ẽ occultat: nom̃ vero cũctis cupitũ simulat callide: puta sigs subycere sibi volẽs filios alienos: parẽtib⁹ absentib⁹ fingat eoꝝ vultus: ⁊ filios desiderãtes seducat. Ergo in vnaquaqz heresim diabolus figurat⁹ dicit: Ego sum christus: ⁊ apud me veritas est. vnde segtur: Multi enim venient in nomine meo dicentes: qz ego sum: ⁊ tempus appropinquabit.

CYRIL. Ante suũ enĩ descensum de celo ꝓueniẽt alig: quib⁹ acquiescere non oportet. voluit.n. vnigenitũ verbuz dei cũ vẽit vt mũdũ saluaret latere: vt crucẽ sustineret ⁊ pro nobis. Sed secundus eius aduentus non erit clãculo vt ante: sed terribibis ⁊ manifestus. descendet enim in gloria dei patris ministrantibus angelis vt mundum in iusticia iudicet. vnde cõcludit: Nolite ergo ire post illos. TYTVS. Vl'fortsitã nõ dicit pseudo christos ante consummationez venientes: sed eos qui fuere tẽpore apostoloz. BEDA. Multi enĩ iminente hierosolymoꝝ excidio principes extitere: q se dicerẽt esse christos: tẽpusq̃ libertatis appropinq̃re. Multi ẽt in ecclesia hereśiarche diẽ dñi instare predicarunt: quos apostolus ad thessa. dãnat. Multi ẽt in nomine xp̃i venere antixp̃i. quoꝝ prim⁹ ẽ simon magus: cui dicebãt hic est virtus dei que vocatur magna.

¶ Cũ aũt audieritis prelia et seditõcs nolite terreri. Oportet primum hec fieri: sed nondum statim finis. Tunc dicebat illis: Surget gens ꝓtra gentem: et regnũ aduersus regnũ: ⁊ terremotus magni erũt per loca: et pestilẽtie: et fames terroresq̃ de celo: et signa magna erunt.

GREGO. in ho. Periturꝰ mũdi precurrẽtia mala denũciat dñs: vt eo minus ꝓturbent: venientia: quo fuerint prescita. Minus.n. iacula feriunt q̃ puident̃. vñ dicit. Cum autẽ audieritis plia ⁊ seditões: nolite terreri. Bella ad hostes pertinent seditiones ad ciues. Utergo nos ꝺicet exterius interiusq̃ turbari: aliud nos fatetur ab hostibus: aliud a fratribus perpeti. AMBRO. Verboꝝ ãt celestiũ nulli magis q̃ nos testes sumus: quo mũdi finis inuenit: quãta prelia: ⁊ quas opiniones accepim⁹ prelioꝝ. GREGO. in ho. Sz his malis ꝓuenientibus qz nõ statiz finis sequat̃ adiungit: Oportet hec pri. fie. sz nõdũ sta. fi. Ultima.n. tribulatio mũ tis tribulationib⁹ ꝓuenit̃: qz multa debẽt mala ꝓcurrere: vt malũ valeãt sine fine nũciare. vñ segtur: Tũc dicebat illis: Surget gẽs ꝓtra gentẽ: ⁊ regnum aduersus regnũ. Quia necesse est vt alia ex celo: alia ex terra: alia ab elemẽtis: alia ab hoĩbus patiamur. h ergo signat̃ perturbatio hominum. Sequit̃. Et terremot⁹ magni erunt per loca. Ecce respectus ire desuper. CHRY. Terremot⁹ enim qñq̃ ire signũ est: nã ⁊ quãdo crucifixus est dominus: mota est terra. Quandoq̃ vo prouisionis indiciũ: sicut ozãtibus apostolis cõmot⁹ est locus i quo erãt ogregati. Segũ: ⁊ pestilẽtie. GREGO. i ho. Ecce iequalitas cozpoꝝ. Et fames. Ecce sterilitas terre. Terroresq̃ de celo: ⁊ signa magna erũt. Ecce iequalitas aeris: qõ ad eas tẽpestates referendum est que nequaq̃ ordinem tempoꝝ seruant: que enim ozdinate veniũt signum nõ sunt. Omnia enim que ad vsum vite accepimus: ad vsuz conuertimus culpe. Sed cuncta que ad vsum prauitatis inflexim⁹: ad vsum nobis vertunt̃ vltionis. AMBRO. Occasum ergo seculi precedunt quedam egritudines mundi. s. fames: pestilẽtia: ⁊ psecutio. THEOPHI. Quidam autẽ hec non solum in consummatione futura: sed ⁊ tẽpore captionis hierusalez fuisse impleta voluerunt. Auctoze nã qz pacis perẽpto: merito in eis seditões ⁊ bella locũ habuerunt: Ex bellis aũt pestis ⁊ fames consequit̃. hec quidez agre cadaueri⁹ infecto: illa incultis manentibus agris. Sed ⁊ iosephus intolerabiles erũnas cueniss̃e recitat ꝓpter famem: ⁊ tempore claudy cesaris fames inualuit: vt in actib⁹ legit̃: ⁊ plurima terribilia contigerunt captioné hierusalez idicantia: vt iosephus narrat. CHRY. Dicit aũt q nõ statim finis ciuitatis cueẽiet: vt. s. hierosolyma capiatur: sz post ꝓlia multa. BEDA. Admonent̃ ẽt apli ne terreant̃ his precurrentib⁹ ne hierosolymã iudeãq̃ deserãt. Poterãt aũt regnũ ꝓtra regnũ: ⁊ pestilẽtia coꝝ quoꝝ fimo scerpit vt cãcer: ⁊ fames audiẽdi verbi dei: ⁊ cõmotio vniuerse terre: ⁊ a ꝺa fide separatio etiã in hereticis itelligi: q contra seinicem dimicãtes: ecclesie victoziã faciunt. AMBRO. Sunt aũt ⁊ alia bella que vir sustinet christianus: diuersarũ quoqz p lia cupiditatum studiozũqz cõflictus. Multo eriaz graniores sunt domestici hostes q̃ extranei.

¶ Sed ante hec oia injcient vobis manus suas: ⁊ psequent̃: tradẽtes in synagogas ⁊ custodias: trahẽtes ad reges ⁊ pñides ꝓpter nomen meuz. Cõtiget aũt vobis i testimoniuz. Ponite ergo i cozdibus vestris nõ pmeditari quẽadmoduz rideatis. Ego.n. dabo vobis os ⁊ sapientiam: cui non poterunt resistere ⁊ cõtradicere oẽs aduersarij vestri: Trademini autẽ a parentibus ⁊ fratribus: ⁊ cognatis ⁊ amicis: et morte afficient ex vobis. Et eritis odio omnib⁹ hoib⁹ ꝓpter nomẽ meũ. Et capillus de capite vestro nõ peribit. In patientia vestra possidebitis animas vestras:

GREGO. in homilia. Quia cuncta que predicta sunt nõ de iniusticia ferentis sunt: sed de meritis mundi patientis: facta prauoꝝ hominũ prenũciant̃ cum dicit: Sed ante hec omnia injcient vobis manus suas. ⁊ persequentur: tradentes in synagogas ⁊ custodias: tradentes ad reges ⁊ pñides ꝓpter nomen meuz. Ac si dicat: Prius cozda hominũ post elementa turbabunt̃: vt cum rerum ozdo cõfunditur: ex qua tribulatione veniat demõstretur. Nam quamuis finis mundi ex ipso suo ozdine pendeat: pertuerfiores tamen quosqz inueniens: quia digne ruinis illozum oppugnantur

mantur innotescit. CYRIL. Uel hoc dicit: Qz priusq̃ a romanis hierusalē caperet: passi psecutiones a iudeis discipuli incarcerati sunt: t pntati pncipib⁹. Missus est paul⁹ romā ad cesarē: astititq; festo t agrippe. Segtur: Cōtinget āt vobis in testimoniū. GREGCVS. In martyriū. i. in martyrij gloriā. GREGO. in home. Uel in testimoniuz videlicet eoz: qz vos pseq̃ndo mortes inferūt: aut videdo non imitant: vt inde puersi sine excusatione pereāt. vnde electi exēpluz capiunt vt viuant: sz auditis tot terroribus turbari poterāt auditoz corda. vnde ad eoz psolationem subdit: Ponite ergo in cordib⁹ vestris nō pmeditari quēad modū rñdeatis. THEOPHI. Qz. n. idiote erant t ipe/riti hoc eis dñs dicit: ne pturbarent reddituri sapiētib⁹ rationē: t cām subdit: Ego. n. dabo vobis os t sapiētiā cui nō poterunt resistere t dicere oēs aduersary vestri. q. d. Gtim a me sortiemini facundiā t sapientiā: vt nec oēs aduersary vestri si in vnū pueniant resistere valeant vobis: nec in sapiētia. i. vita theorematū nec in eloq̃ntia t sermonis lepore. Sepe. n. multi sapientiā qdez hñt in mente: sz cum sint prouocabiles ad turbationē totū confundunt: cū tps fuerit proponendi. non āt tales fuerunt apostoli: sz vtriq; gratiosi fuerūt. GREGO. Ac si dns suis dicat: nolite terreri. vos ad certamē accedetis: ego pliozvos vba editis: sz ego'siz q loquoz. AMBRO. Alibi āt xps i discipulis: alibi pater: alibi spūs loquit patris. non discordant ista: sz cōgruunt. qđ vnus loquitur tres loquunt: qz vox é vna trini catis. THEOPHI. Dis āt dictis: t propulso iperitie timore: subdit t aliud qđđā necessariū qđ eoz aios poterat cōmouere: ne subito irruens eos turbaret. Segtur enim: Trademini āt a parentibus t fratribus t cognatis: t mortem afficient ex vobis. GREGO. in home. Plus in nobis ea tormenta seuiunt: que ab illis patimur: de quoz mentibus pſumebamus: qz cū damno corporis mala nos cruciāt amisse charitatis. GREGO. nisenus. Cōsideremus aūt statū qui tunc tpis erat oībus suspectis: adinuicem diuide bant cognationes: inuicē disgregate p cultus: t filius genti lis prodito⁹ fiebat parentū fideliū: t ī filiū qui crediderat: pater in infidelitate obstinatus accusato⁹ fiebat. Oīs etas erat exposita pseq̃ntibus fidē: nec mulieribus succurrebat naturalis sexus fragilitas. THEOPHI. Pis āt dictis t de odio subiungit qđ ab oībus patient. Segtur eniz: Et eritis odio oībus hoībus pp nomen meum. GREGO. in home. Sed quia dura sunt: que predicuntur de afflictione mortis protinus cōsolatio subditur de gaudio resurrectionis cum dicitur: Et capillus de capite vestro nō peribit. q. d. martyrib⁹ suis: Cur timetis ne pereat quod incisum do let: quando t illud in vobis pire non potest: quod incisum nō dolet? BEDA. Uel aliter: Capillus de capite discipulorum domini non peribit: quia non solum fortia facta vel dicta sanctoruz: sed t tenuissima cogitatio digna mercede donabitur. GREGO. v. mora. Qui autez patientiam in aduersis tenet: inde contra aduersa omnia fortis efficitur. vi sibi t seipsuz vincendo dñatur. vnde sequitur: In patiē/tia. possi. ani. vestras. Quid enim est animas possidere: nisi perfecte in omnibus viuere: cūctisq; mentis motibus q̃si ex arce vtutis dominari. GREGO. ī home. Per patiē/tiaz igitur aias nostras possidemus: qz dum nobismetipsis dñari discimus: boc ipsum incipimus possidere qđ sum⁹. Iccirco autem possessio anime in virtute patientie ponit. qz radix omniū custosq; virtutum patientia est. Patiētia vero est aliena mala equanimiter perpeti: cōtra cū quoq; qui mala irrogat nullo dolore mozderi.

C Cum aūt videritis circundari ab exercitu hierusalem: tunc scitote quia appropiquauit desolatio ei⁹. Sic q in iudea sunt fugiant ad mōtes t qui in medio eius sunt discedant: t q in regionibus non intrent in eā: quia dies vltiōis hi sūt: vt impleantur oia q̃ scripta sunt. Ueh aūt pgnātibus t nutrientib⁹ in illis diebus. Erit. n. pressura magna super terraz: t ira populo huic. Et cadent in ore gladij: t captiui ducentur ī oēs gētes. Et hierusalem calcabitur a gentibus donec impleantur tempora nationum.

BEDA. Dactenus ea q p. xl. annos: necdū fine adueniēte futura erant: dicta sunt: hinc ipse finis desolatiōis que a romano exercitu facta est domini vbis exponit cuz dicit: Cum aūt videritis circūdari ab exercitu hierusalem: tunc scitote: qz appropinquauit desolatio ei⁹. AVSE. Desolationē hierusalē vocat nō ampli⁹ eā a suis nec fm ritū legalē pstitui: ita q̃ nullus expectet post futurā obsidionē aliā innouationē fieri: sicut accidit tēpore regis psaz: t illustris antiochi: t itez tēpore pōpei. AVGV. ad hesitium: Hec aūt dñi vba iō lucas hoc loco cōmemorauit: vt oñdat tūc factā fuisse abominati onē desolationis q̃ a daniele pdicta est: de qua matthеus t marcus locuti sunt quādo expugnata est hierusalē. AMBRO. Judei enī putauerūt abominationē desolatiōis tūc factā eo q̃ caput porci ī tēplo iecerunt: illudētes romani iudaice ritū obseruantie. AVSE. Domin⁹ aūt futurā in ciuitate puidens famē: monebat discipulos ne in futura obsidione ī ciuitatē pfugerent: tanq̃ ad locū tutū: t a deo protectū: sed magis inde discederent: t ad montes cōfugerent. vñ sequit. Tunc q in iudea sunt: fugiant in montes. BEDA. Ecclesiastica narrat historia cunctos q in iudea erāt christianos iminēte hieroiolymorū excidio cōmonitos a dño loco discessisse: t trans iordanē habitasse in ciuitate quadā pella nomine: donec desolatio iudee pleret. AVGV. ad hesitiū: Pro hoc aūt matheus t marc⁹ dixerūt: Et q supra tectū ē: nō descēdat ī domū. addidit āt: Nec ītroeat: vt tollat aliqd de domo. Pro quo lucas subdit: Et q in medio ei⁹ sūt discedāt. BEDA. Sed quomō ab exercitu ciuitate iā circūdata q in medio ei⁹ sunt discedēt: nisi forte qđ promisit tunc: nō ad ipsuz tēpus obsidionis referat: sed ad primū ante obsidionē tempus: cū se primū miles roman⁹ per galilee vl' samarie fines cepit diffūdere. AVGV. ad hesitiū: Pro eo aūt q̃ matthe⁹ t marc⁹ posuerūt: Et q in agro erit: nō reuertat retro tollere vestimētū suū. apertius iste subdit. Et q in regionib⁹: nō intrent in eā: qz dies vltionis hi sunt: vt ipleant oia que scripta sunt. BEDA. Dies aūt vltionis hi sunt: dies videlicet dñici sanguinis vltionē petentes. AVGV. ad hesitiū: Deīde similiter lucas psequit sic t aly duo. Ueh aūt pregnantib⁹ t nutrientib⁹ in illis dieb⁹. Et sic ergo lucas patefacit qđ poterat esse īcertū. s. id qđ dictū est de abominatione desolationis: nō ad seculi finē sz ad expugnationē hierusalē pertinere. BEDA. Dicit ergo: Ueh pregnātib⁹: pñte captiuitate: Et nutriētibus siue mamātib⁹: vt q/dā interpretant: quaz vel vteri: vel manus filiozū sarcina pregrauate: fuge necessitatez nō minimum impediunt.

THEOPHI. Quidā vero dicunt dñm p hoc significare filioz esum: quē t iosephus narrat. CHRY. Deīde pdictoz assignat cām dicēs: Erit enī pressura magna super terrā: t ira populo huic. Talia enī mala eos occupauerunt vt nulla deinceps erūna possit eoz calamitatibus adequari: vt iosephus narrauit. EVSE. Qualiter. s. adueniētib⁹ romanis t vrbem capiētib⁹: multe caterue iudaici populi ī ore gladij piere. vnde sequit: Et cadent in ore gladij. Sz t plures necati sunt fame. Hoc vo accidebāt. primo qdē sub tyto t vespasiano: post hos autez tempore hadriani principis Romanorum: quādo natale solum iudeis in accessibi/

le est factū. vñ sequit: Et captiui ducent in oēs gētes. Tō tū. n. ozbē iudei repleuerūt: ⁊ vsq; ad fines terre puenerūt: ⁊ cū eo; terra ab alienigenis inhabitet: solis ipsis est inaccessibilis facta. vñ sequit: Et hierusalē calcabit a gentibus donec ipleantur tēpora nationū. BEDA. Que .s. apostolus cōmemorat dicens: Cecitas ex parte facta est in isrl: ⁊ sic oīs israel saluus fiet. Qui cū promissa salute fuerit potitus ad patriū solū rediturus non temere speratur. AMBRO. Mystice aūt abominatio desolationis aduentus antichristi est eo q; sacrilegys in faustis mentiuz interioza cōtaminet: sedens iuxta historiā in tēplo: vt sibi vendicet diuine soliū potestatis. Juxta interptationē aūt spiritalem pulchre inducit: eo q; in affectibus singulo; vestigiū perfidie sue confirmare ōsideret: ⁊ scripturis disputās se eē christū: tūc approp̄inq̄bit desolatio: qñ a vera religiōe pleriq; lapsi desistēt: tūc erit dñi dies: qñ sicut p̄mus aduētus dñi fuit pp ter redimenda peccata: ita ⁊ secundus erit propter reprimenda delicta: ne plures perfidie errore labantur. Est ⁊ alius antichristus. i. diabolus: q; hierusalē. i. animam pacificā obsidere nitat sue legis exercitu. Ergo quando in medio tēpli est diabolus desolatio abominatiōis ē. Cū aūt vnicuiq; laboranti christi pñtia spiritalis illuxerit: tollitur iniquus ex medio ⁊ incipit regnare iusticia. Est ēt terti⁹ anti christ⁹ vt arri⁹ ⁊ sabelli⁹: ⁊ oēs q nos praua itētiōe seducūt. De aūt sunt pgnantes gbus ve dr: q̄ aruinaz sue carnis ex tēdūt: ⁊ qbus intimo; gressus pigrescat animo; ⁊ effecte virtutū: feteq; vitio;. Sed nec ille pgnantes cōdēnatiōis exortes sunt: q̄ in bono; actuū molimine cōstitute: necdū aliquos suscepti operis dedere ꝓcessus. Sunt q̄ dei timore cōcipiunt. sz nō oēs pariūt: sunt. n. q̄ abortiuū excludūt verbū anteq; pariant. sūt etiā q̄ ī vtero christū habeāt: sed nōdū formauerunt. ergo q̄ parit iusticiā: christū parit. Nos ēt paruulos nostros ablactare ꝓperem⁹: ne nos q̄si ꝑfecto rū parētes: aut iudicy dies: aut mortis inueniat. Quod ita fit: si oīa dicta iusticie in corde custodias: nec senectutis tēpus expectes: sz ī p̄ma etate sapiētiā sine corruptela corpis tui cito ꝯcipias: cito nutrias. In fine āt iudea oīs a natiōi b⁹ credituris sbyciet ī ore gladij spiritalis ē fmo bis acut⁹.

¶ Et erunt signa in sole luna ⁊ stellis: ⁊ ī terris pressura gentiū pre cōfusione sonitus maris ⁊ fluctuum: arescentibus hominibus pre timore: ⁊ expectatiōe que superuenient vniuerso orbi. Nam virtutes celo; mouebūtur. Et tunc videbunt filium hominis venientem in nube cuz potestate magna ⁊ maiestate.

BEDA. Quid ipletis nationū tpib⁹ sequat: exordie manifestat dicens: Erunt signa in sole ⁊ luna ⁊ stellis. AMBRO. Que qdē signa fm matthēū euidenti⁹ exprimunt: tūc igt sol obscurabit: ⁊ luna nō dabit lumē suū: ⁊ stelle cadēt de celo. EVSE. Tūc. n. cū vite corruptibilis ꝯsūmatio aget: ⁊ fm aplm spēs hui⁹ mūdi trāsibit: ⁊ nouū succedit seculū: ī q̄ vice sensibiliū luminariū ipse christ⁹ fulgebit. q. iubar. ⁊ rex noui seculi: cui⁹ erit tāta numinis virt⁹ ⁊ gloria: vt sol q nūc radiat atq; luna ⁊ cetera sidera: aduētu maioris luminis occultent. CHRY. Sic. n. ī hoc seculo luna ⁊ sidera mox obfuscant orto sole: sic ī gloriosa xpi apparitiōe sol obtenebrescet: ⁊ luna nō dabit ꝓpriū iubar. ⁊ stelle cadēt de celo: pore spoliate amictu: vt potioris lucis amictu potiant. EVSE. Que aūt eueniēt orbi post luminariū obtenebrationē ex qb⁹ fiet angustia gētiū ꝯnter exprimit dicēs: Et ī ter. pres. gen. p. confu. so. ma. ⁊ fluctuū: Ubi videt docere p̄ncipiū trāsmutationis vniuersi futuruz: ex defectu substātie būide. Hec enim prima deuozata vel cōgelata: vt nō amplius audiat sonit⁹ maris nec ꝯtingāt arenā fluct⁹ eius cā exuberātis siccitatis cetere mūdi ptes nō ampli⁹ obtinētes vapore solitū emissum ex suba humida trāsmutatione patient: ⁊ sic cū apparitio saluatoris ꝑfecta re debeat repugnātia deo prodigia exordiū sumēt furoris proemia ex siccitatibus: vt nec tēpestas nec frenit⁹ maris vlteri⁹ audiat. Quo facto subsequtur āgustia supstitū hoiuz vñ segtur: Arescētibus. i. tabescētib⁹ hoibus pre ti. ⁊ expe. eo;. s. q̄ sup. vni. orbi. Que āt tunc ingruant mūdo: ꝯsequnter oñdit subdēs: Naz vtutes celo; mouebuntur. THEO PHI. vel aliter. Cū alterabit supioz orbis: ⁊ elementa ioza merito patient iacturā. vñ segtur: Et in terris pressura gentiū pre ꝯfusione sonit⁹ maris ⁊ fluctuū. q. d. Mare terribilier fremet: ⁊ littus maris agitabit tēpestate: ita vt sit pplo terre pressura. i. cois miseria: vt tabescāt timore ⁊ expectatiōe malo; irruentiū mūdo. vñ segtur: Arescētib⁹ hoibus pre timore ⁊ expectatiōe q̄ supuenient vniuerso orbi.

AVGV. ad hesitiū: Gz dices: Cōfiteri vos pena vestra cōpellit adesse iā finez: dū impleat qđ pnunciatū est. Nulla. n. patriā: nullū locuz nris tpibus ñ affligi aut tribulari certū est: Gz si ista mala q̄ nūc patit gen⁹ humanū certa fūr in dicia iā dñm esse ventur⁹: qd est qđ dicit aplus: Cū dixerit: pax ⁊ securitas. Uideamus g̃ ne forte melius intelligat nō eo mō impleri q̄ ꝓdicta sunt his vbis: sz tunc potius esse vētura qñ sic erit tribulatio vniuerso orbi: vt ad ecclesias pti neat: q̄ vniuerso orbe tribulabit: nō ad eos q tribulabūt ea. ipsi. n. sunt dicturi: Pax ⁊ securitas. Nunc āt ista mala que tanq̄ summa extrema q; credunt vtriq; regno: xpi. s. ⁊ diaboli videmus esse coia. Pariter qppe bis boni affligunt ⁊ mali: iter que tā mala adhuc vsq; quaq; frequntant luxurio sa diuinia. Doccine ē arescere pre timore: an poti⁹ inardescere pre libidine. THEOPHI. Nō solū aūt mortales rue pre libidine. THEOPHI. Nō solū aūt mortales fluctuabunt cū alterabit mundus: sz ēt angeli stupebunt ī tazterribilibus mutationibus vniuersi. vñ segtur: Nā vtutes celo; mouebunt. GREGO. in home. Quid. n. vtutes celo; nisi angelos: dñationes ⁊ pncipatus: ⁊ potestates appellat: q̄ in aduentu districti iudicis: nris tūc oculis visibiliter apparebunt: vt districte tūc a nobis exigāt hoc qđ nos mō inuisibilis ꝓdito; eq̄nimiter portat. EVSE. Cū ēt dei filius sit venturus in glozia: ⁊ ꝓfuturus elatā, ꝛrānidē filij peccati, ministrātibus angelis celi fozes a sectilo clause patebūt vt spectentur excelsa. CHRY. Uel, vtutes celice mouebunt: quāuis sibi ꝓscie nō sint, videntes. n. infinitas multitudines ꝓdēnari: ñ intrepide stabunt illic. BEDA. Uñ ⁊ in iob dicit: Colūne celi ꝓtremescunt: ⁊ pauēt ad nutum eius. Quid ergo faciūt tabule qñ tremunt columne? qd virgula deserti patit: cum cedrus paradisi ꝓcutit. EVSE. Uel vtutes celo; sunt q̄ presunt sensibilibus partib⁹ vniuersi: que qdem tunc mouebuntur vt potiozem statum attingant. Absoluentur. n. in seculo nouo a ministerio: quo deo seruiunt circa sensibilia corpora fm corruptionis statum. AVGV. ad hesitiū. Sed ne dñs propinquante secundo aduentu suo: ea pro magno predixisse videatur que hunc mundo etiam ante primum eius aduentum fieri contigerant: ⁊ videamur ab eis qui plura in historia gentiū ⁊ maiora legerunt: Nec que dicta sunt melius ī ecclesia existimo intelligi. Ecclesia. n. est sol ⁊ luna ⁊ stelle: cui dictum est: Pulchra vt luna: electa vt sol. que tunc non apparebit ꝑsecutoribus vltra modū sentientibus. AMBRO. Pluribus ēt a religiōe deficiētibus clara fides obscurabit nubis pfidie: q; sol celestis in fide ī ea minuit vel augetur: ⁊ sicut menstruis. i. mensiū defectibus luna vel terre oppositu cū fuerit ex regione solis vanescit: sic ⁊ sancta ecclesia cum lumini celesti vitia carnis obsistunt: fulgoreꝫ diuini luminis de christi radys nō potest mutuari. nā ī ꝑsecutionibus lucē diuini solis plerūq; amoz vite, huius excludit. Cadūt etiaz stelle i. glozia micantes viri si ꝑsecutiōis acerbitas cōtale

scatq̃ oportet fieri donec ecclie mltitudo cumuleť.sic.n.p
banť boni:sic,pdunť ifirmi. AVGV,ad hesitiuz. Qz aũt
dictũ ē:Et i terris pfiura gentiũ:gẽtes voluit itelligi:nõ q̃ i
semine abrae bñdicẽť:sz q̃ ad finistrã stabũt. AMBRO.
Ergo vary animoꝝ est? ita graues erũt vt delictoꝝ multi
tudine male cõscys futuri iudicy metu:sacri nobis ros fõ
tis arescat. Quẽadmodũ aũt dñi expectať aduẽt? vt ei? p
sentia i toto fiat vel hominis orbe vl mũdi: q̃ fit i singulis
cũ oĩb? affectib? receperis chzistũ:sic virtutes celoꝝ i ad
uẽtu dñi augmẽtũ gratie ꝓsequenť: ꝛ plenitudie diuinita
tis ,ppi?se infundẽte mouebunť. Sũt etiã virtutes celorũ
q̃ enarrãt gloriã dei q̃ plenioze xpi infusiõe mouebunť: vt
videãt chzistũ. AVGV.ad hesitiũ: Uel virtutes celorũ
mouebunť:qz ipys pſequẽtib? gdaz fideles fortissimi tur
babunť. Segť. Et tũc videbũt filiũ hois. THEOPHI.
Tã fideles q̃ infideles. Radiabit.n.ampli? sole:tã ipse q̃
crucei?: vñ ab oĩb? cognosceť. AVGV. Qz aũt dicit: Ue
niẽte i nube duob? modis accipi põt:siue i eccl'ia sua tãq̃
nube veniẽte:sic nũc venire nõ cessat:sz iõ tũc cũ ptãte ma
gna ꝛ maiestate:qz maioꝝ maiestas ꝛ potestas illi? appare
bit sanctis:qbus magnã vtutẽ dabit ne tãta pſecutiõe vin
canť:siue i corpoze suo i quo sedet ad dexterã pris: merito
credẽdus ẽ non solũ in eodẽ corpoze:vez ẽt in nube vẽtu
rus:qñ sic veniet sic abyt:nubes aũt suscepit eum ab oculis
eoꝝ. CHRY. Semp.n.de? i nube apparet:sm illud: Nu
bes ꝛ caligo i circuitu ei?. vñ ꝛ filí? hois i nubib? veniet: vt
de? ꝛ dñs:nõ lateter sz in gloria digna deo. Et iõ subdit: Cũ
potestate magna ꝛ maiestate. CYRIL. Intelligẽdũ ẽ si
militer magna. Primã enĩ apparitionẽ pſecut? ẽ cũ ifirmi
tate ꝛ humilitate nra: sz secũdã celebrabit cũ ppria potesta
te ꝛ magna maiestate. GREGO.in home. In potestate
enĩ ꝛ maiestate visuri sunt: quẽ in humilitate positũ audi
re noluerunt vt virtutẽ eius tanto tunc destricti? sentiãt:
q̃to ceruicem cordis ad eius patientiã non inclinant.

Chis aũt fieri icipiẽtib? respicite ꝛ leuate capi
ta vestra: qñ appzopiquat redẽptio vestra. Et
dixit illis similitudinẽ: Uidete ficulneã ꝛ oẽs ar
boꝛes: cũ pducũt iã ex se fructũ: scitis quoniã p
pe ẽ estas. ita ꝛ vos cũ videritis hec fieri scitote
qz ppe est regnũ dei. Amẽ dico vobis qñ nõ p
teribit generatio hec donec oĩa fiant. Celũ ꝛ ter
ra trãsibũt verba aũt mea non transient.

GREGO.in home. Quia premissa contra reprobos di
cta sunt:mox ad electoꝝ consolationẽ vba vtunť: Haz
subditur: Dis autẽ fieri incipientibus:respicite ꝛ leuate ca
pita vestra:qñ appzo.redem. vra. Ac si dicat: Cum plage
mundi crebzescunt:leuate capita.i.exhilarate corda: quia
dũ finiť mundus:cui? amici non estis prope fit redemptio
quam quesistis. In scriptura enim sacra sepe caput pro mẽ
te ponitur.qz sicut capite reguntur mẽbza:ita cogitatiões
mente disponuntur. Capita itaq̃ leuare:est mẽtes nostras
ad gaudia patrie celestis erigere. EVSE. Uł aliter. Trã
sactis corpozalibus aderunt intelligibilia celestia.s. regnũ
seculi non amplius trãsituri:ꝛ tunc dignis salubzia promis
sa tribuentur.vnde dicit: Dis aũt fieri incipientibus respi
cite ꝛ leuate capita vestra:quoniam appzopinquat redem
ptio vestra. Acceptis enĩ dei ,pmissis que speramus: erige
mur q̃ ante curui fueram?:ꝛ eleuabim? capita nra: humi
liati quondã:eo q̃ redẽptio nostra quã sperabam? aderit:
illa.s.quã tota creatura expectat. THEOPHI.i.pfecta
libertas corporis ꝛ anime. Sicut enĩ prim? aduẽtus domi
ni fuit ad reformationẽ animaꝝ nostrarum: sic secundus
autem hec ad discipulos suos:non tanq̃ ad eos qui dura
re deberẽt in vita ista vsq; ad terminũ mundi: sed q̃si vno
corpoze existente ipsis ꝛ nobis ꝛ posteris vsq; ad ꝯsumma
tionẽ mundi credituris in xpm. GREGO.in ho. Qz aũt
calcari mũdus atq; despici debeat: ,puida cõparatiõe ma
nifestat cũ subdit: Uidete ficulneã ꝛ oẽs arboꝛes:cũ produ
cũt ex se fructũ:scitis q̃ñ prope ẽ estas:ita ꝛ vos cũ videri
tis hec fieri:scitote q̃ñ prope ẽ regnũ dei.q.d. Sicut ex fru
ctu arboꝛis vicina estas agnoscit: ita ex ruina mundi ,ppe
cognoscit esse regnũ dei. Et ex hoc ostdit qz fructus mũdi
ruina est. Ad hoc.n.germinat: vt quecũq; germie aluit:cla
dibus ꝯsumat. Bene aũt regnũ dei estati cõparať: qz tunc
meroris nri nebule trãseunt:ꝛ vite dies eterni solis clarita
te fulgescunt. AMBRO. Mattheus ãt de sola dixit fi
culnea:hic de arboꝛibus oĩbus. Duplicez ãt hz figurã ficul
nea:vel cũ dura miteſcunt:vel cũ peccata luxuriant. Siue
ergo cũ fructus oĩbus viresci arboꝛibus: ꝛ ficulnea fecun
da iam floꝛet.i.cũ oĩs lingua ꝯfiteť deo:ꝯfitente ẽt populo
iudeoꝝ:sperare dñi debemus aduentuz quo tanq̃ tpibus
estiuis resurrectionis fructus metenť. Siue cũ leuẽ fragi
leq; iactantiã tanq̃ folia synagoge hõ inigtatis iduerit:co
nuicere debemus appzopinq̃re iudiciũ:nã remũerare fidẽ
dñs:ꝛ delinq̃ndi finem afferre festinat. AVGV.ad hesi
tium:Cuz ãt dicit:Cũ videritis hec fieri q̃ intelligere pote
rimus nisi ea q̃ supza memozata sunt? In his ãt est qõ ait:
Et tunc videbunt filiũ hois venientẽ. Proinde cũ hoc vi
sum fuerit:nõ iaz erit regnũ dei:sz prope erit. An dicenduz
est non oĩa que supza cõmemozata sunt eẽ intelligẽda vbi
ait. Cũ videritis hec fieri:sz aliq̃ eoꝝ: hoc.s.excepto qõ dic
tum est:Et tunc videbũt filiũ hois. Sz matthеus aperuit
nullis exceptis esse accipiendũ dicens: Ita ꝛ vos cũ videri
tis hec oĩa. Inter que est qõ videbitur filius hois veniens
vt intelligatur de aduentu quo nunc venit in mẽbris suis
tanq̃ in nubibus. vł i ecclesia tanq̃ in nube magna. TY
TVS. Uel aliter dicit: Prope est regnũ dei:qz dũ hec fiẽt
nondũ vltimus finis rez eueniet:sz iam in finẽ tendũt. nã
ꝛ ipse aduentus dñi eliminans oĩuz principatũ ꝛ potestatẽ
ꝑparat regno dei. EVSE. Sicut.n.in hac vita sol bieme
recedente ac succedente vez radium calidum mittens fo
uet ac viuificat humi condita semina exuentia prisca figu
ram:pullulant ãt noua variũ virozẽ habentia: sic ꝛ glorio
sus vnigeniti dei aduentus viuificatiuis radys illustrans
nouuz seculũ:dudũ cõdita p totũ mundũ semina.s.dormiẽ
tes in puluere terre potioꝛibus coꝛporibus q̃ prius produ
cet in lucẽ: ac ꝯfutata morte regnabit deinceps vita seculi
noui. GREGO.in ho. Oia ãt predicta sub magna certi
tudine confirmanť:cũ subdit:Amẽ dico vobis qz non ꝑte
ribit generatio hec donec oĩa fiant. BEDA. Multum
cõmendat qõ ita ꝓnunciat: Et si dicere fas ẽ iuratio eius ẽ
qõ dicit: Amẽ dico vobis: Amen qppe interꝑtať vez. Igiť
veritas dicit: Uez dico vobis:qõ si nõ diceret:mentiri oĩ
no nõ posset. Generationez ãt:aut omne genus humanũ di
cit:aut specialiter iudeoꝝ. EVSE. Uel generationẽ dicit
nouã generationem ecclesie sancte siue:ostendens duratu
rum populum fidelium vsq; ad id tempus quo visurus sit
oĩa:ꝛ euentus verboꝝ saluatoꝛis oculis apprehendet.

THEOPHI. Quia .n.turbatiões ꝛ bella:ꝛ alteratiões
tam elementoꝝ q̃ ceterarum reꝝ futurum esse ꝑdixe
rat:ne quis suspicaret qz ꝛ ipsa chzistianitas peritura foꝛet
subiungit: Celũ ꝛ terra transibunt: vba ãt mea nõ trãsient.
q.d. Et si cũcta cõmoueanť: fides tũ mea non deficiet. Ex
quo innuit ecclesiam preferre toti creature: sz creatura pa
tietur alterationem: fideliuz vero ecclesia ꝛ sermones euã
gely permanebunt. GREGO in ho. Uel aliter: Celuz ꝛ
terra transibunt ꝛc. quasi dicat. Omne quod apud nos du
rabile est: sine mutatiõe durabile ad eternitatẽ non ẽ: ꝛ oẽ
quod apud me transire cernitur: fixũ ꝛ sine transitu teneť:

quia sine mutabilitate manentes sentẽtias exprimit sermo meus q trãsit. BEDA. Celuz ãt qõ transibit: nõ etherẽũ siue sidereũ: siue aereũ a quo aues celi noiant intelligere debemus. Si aũt terra trãsibit: quomõ ecclesiastes dicit: Terra in eternũ stat: sz aperta rõne celũ t terra p eã quaz nũc bñt imaginẽ trãseũt: attamẽ p eẽntiã sine fine sbsistũt.

¶ Attendite autez vobis ne forte grauent corda vestra in crapula t ebrietate t curis huius vite: t superueniat i vos repẽtina dies illa. Tãqz laqueus enĩ superueniet in omnes q sedent super faciem omnis terre. Vigilate itaqz omni tẽpore orantes: vt digni habeamini fugere ista oia q futura sunt: t stare ante filium hominis.

THEOPHI. Posuit supra dñs terribilia t sensibilia maloz indicia q occupabũt pctores: sz ɔ hec mala remediuz ẽ cautela t oratio. vñ dicit: Attẽ. ãt vo. ne for. gra. cor. ve. in crapu. t ebrietate. BASI. Singulũ aialiũ a ɔditore oium deo bz itrinsecus cãs faciẽtes ad tutelã ɔsistentie proprie. pp q t xps nob dedit hãc monitionẽ: vt q illis a natura: hec nobis auxilio rõnis t cautela ɔtingãt. Fugiẽtibus q dẽ pctñ: vt irrõabilia fugiũt mortifera pabula: ingrentib9 vo iustitiã sicut illa herbas nutritiuas regrũt: t iõ dicit: Attẽdite vobis: vt. s. discernere possitis a salubri nociuũ. Sed qñ dupliciter ɔtingit attẽdere: hinc gdẽ corporis oculis: illinc vo p intellectiuã vtutẽ: oculus corporis virtute non attingit. Restat igit dictũ eẽ de ope intellect9: Attẽdite. hoc est vndiqz circũspicite vos: puigil bñtes ad vram custodiã aie lumẽ. Neqz ãt dixit: Attendite vris aut eis q circa vos sunt: sz vobis: vos. n. estis intellect9 t aia: vestrũ ãt corpus ẽ sensus: Circa vos ãt opes: artes: t reliq vite suppellex: quibus nõ monet attẽdendũ: sz aie cui9 ꝑcipua cura bñda. Eadem vero admonitio egrotãtes sanat: t sanos pficit: seruatores pñtiũ: puisores futuroz: nõ alienoz censores: sz suoz scrutatores: nõ dimittẽtes intellectũ suũ fieri passionũ: sz irrationale aie subyciẽtes rõnali. Cur ãt sit attendendũ: subiũgit dicẽs. Ne forte grauent corda vra in crapula t ebrietate t curis huius vite. TYTVS. q. d: Cauete ne lumina mẽtis vre grauent. Cura nãqz pñtis vite t crapula t ebrietas fugãt prudentiã: q̃ssant fidẽ: opant naufragia. BASI. Est ãt ebrietas nimi9 vsus vini: crapula vo anxietas t nausea: q̃ est in ebrietate: a motione capitis greco vocabulo dicta. Sicut igit cibis vt ñ esuriam9: sic t potib9 ne sitim patiamur vtẽduz ẽ: vitãdo diligenti9 lapsuz. Fallax. n. ẽ vini igestio: aia ãt vino libera prudẽtissima erit t optima: sz humecta vini vaporib9 q̃si quadã nube velat. Curiositas aũt huius vite quãuis nihil inhibitoz ɔtinere videat: si tñ ad cultũ diuinuz nõ coadiuuet: vitãda ẽ: t q̃re hoc dixerit ostẽdit subdẽs: Ut supue. ĩ vos repẽ. di. illa. THEOPHI. Nã. n. cũ deliberatiõe veniet dies illa: sz ex ꝑuiso t furtiz capiens tanqz laqueus nõ cauẽtes. vñ segtur: tanqz la. n. supue. in om. q se. su. fa. om. terre. Nõ diligẽtius discuti põt. Capiet. n. dies illa sedentes in supficie terre quasi ꝑmedita tos t inertes. Quotquot vo sunt solertes t agiles ad bonũ: non sedentes t ociantes in terrenis: sz surgẽtes ab eis sibi dicentes: Surge vade: qñ non est hic tibi reges: talibus ñ est illa dies vt laqueus i discrimẽ: sz vt dies festiuus. EVSE. Predicta igitur docuit esse attendenda ad cauendam grauedinẽ inde ꝓuenientẽ. vñ sequit: Vigi. ita. oĩ tpe: orã. vt dig. ba. fuge. ista om. q̃ futu. sũt. THEOPHI. s. famẽ: pestem: t cetera huiusmodi q̃ tpaliter electis t alys iminẽt t ea que postmoduz accidunt eis perenniter. Illa. n. aliter capere non possum9 nisi p vigilias t orationes. AVGV. de cõ. euã. Hec intelligit illa fuga quã matheus cõmemorat: que nõ debet fieri in hyeme vel sabbato. Ad hyemem pertinẽt cure hui9 vite: q̃ tristes sunt velut hyems. Ad sabbatũ vo crapula t ebrietas: q̃ carnali leticia luxuriaqz cor submergit atqz obruit: qõ malũ sabbati noie significat: qz illo die iudei delitys affluũt: dũ spiritale sabbatũ ignorãt.

THEOPHI. Et qz christianũ decet nõ solũ fugere mala: sz etiã niti ad gloriã exequendã: subdit: Et stare ante filiũ hominis. Hec est enĩ angelica gloria stare ante filiũ hominis deũ nostrũ: t faciẽ ei9 iugiter cernere. BEDA. Et certe siquis sapiens medicus ꝑciperet attendere a succo alicuius herbe: ne repentinus iteritus supueniat: magno studio medici mandata suaremus. Nunc aũt saluatoze admonẽte ebrietatẽ t crapulã: t curas seculi eẽ cauendas: bis saluciari t cõsumi nõ timent: qz fidem quã medici dictis ꝑbẽt: domini verbis prebere contemnunt.

¶ Erat autem diebus docens i templo: noctib9 vero exiens morabatur in monte: qui vocat oliueti. Et omnis populus manicabat ad eum in templo audire eum.

BEDA. Que verbis preceperat dñs suis cõfirmat exẽplis. nã qui nos ante iudicis aduentũ t incertũ singulozus exitũ ad vigilandũ hortatus est t oratiõnibus instat. vñ tẽpore passionis siue doctrine vigilys t precibus imminẽte dicit: Erat aũt diebus docens in tẽplo. In quo suo exẽplo insinuat hoc esse digne deo vigilare vel dicto vel facto proximis viã veritatis ostendere. CYRIL. Que aũt erant q docebat: nisi transcendentia cultũ legis. instabat enĩ tẽpus quo debebat vmbra ĩ veritatẽ trãsformari. THEOPHI. Tacuerunt aũt euangeliste pleraqz documenta christi: g cũ p trienniũ fere predicauerit: documenta eius q conscripserunt: dicet aliquis vix ad vnius diei sermonem sufficere: Ex pluribus ergo pauca describentes: dederũt nobis quẽdam gustũ dulcedinis doctrine ipsius. Ostẽdit aũt nobis domin9 q oporteat noctu t quiete alloqui deũ t in die prodesse hominibus t colligere qdẽ in nocte: distribuere vero collecta ĩ die. vnde subdit. Noctibus vero exiens morabat in monte qui vocat olioueti. Non quasi opus habens oratione: sz ad exemplũ dandũ hoc egit. CYRIL. Quia vero eloquiũ eius ĩ potestate erat: t potestatiue trãsferebat in spiritalẽ cultũ q̃ per moysen t prophetas traditа fuerant in figuris. populus euz auidius audiebat. vñ sequitur. Et omnis populus mãicabat. i. mane venire accelerabat ad eum in tẽplo audire eum. Populo aũt ante lucẽ venienti ad eum congruũ erat dicere: Deus de9 meus: ad te de luce vigilio. BEDA. Mystice autem t nos cuz inter prospera sobrie t pie t iuste conuersamur: diebus in templo docemus: quia formam boni operis fidelibus prebentes: noctibus vero in monte olioueti moramur: quia in tenebris angustiarum spiritali consolatione respiramus: t ad nos quoque populus manicat: cum vel discussis operibus tenebrarum: vel cunctis nebulis pressurarum nos imitantur.

GA. XXII.

Propinquabat autem dies festus azimorũ qui dicitur pasca: t quere bant principes sacerdotum t scribe quomodo ihesũ interficerent: timebant vero plebem.

CHRY. Umbra nostrorum fuerunt festa iudaica: t iõ si quesieris a iudeo de pasca t azimis: nil magni proferet commemorans liberationem ab egypto. Siquis autem a me quesierit: non audiet egyptum nec pharaonem: sed absolutionem erroris t tenebrarum diaboli: non per moysen sed per filium dei. GLO. Ad cui9 passionem enarrandã accedens euangelista premittit de figura dicens. Appropinquabat autem dies festus azimorum qui dicit pasca.

BEDA. Pasca qdem hebraice dicitur phase. non a passione: sz a transitu noiatur: eo q exterminator videns sanguinē in fozib⁹ israelitaz ptrāsierit: nec pcusserit primoge nita eoz. Vel ipse dñs pbens auxiliū pplō suo desuper am bulauit. Doc āt inter pasca z açima distat: q pasca ipse sol⁹ dies appellat: in quo agnus occidebat ad vesperā: hoc est. xiiij. luna primi mensis. xv. āt luna qñ egressus ē de egypto succedebat festiuitas açimoz septē diebus vsq ad vigesi mam primā diez eiusdē mensis: vñ euāgelij scriptura idi ferenter vnū pro alio ponere solet: vñ hic dicit dies açimo rum q dicit pasca. Significatur āt p mysteriū q xps semel pro nobis passus: p totū tps huius seculi qō septez diebus agitur in açimis synceritatis z veritatis precepit esse viuē dum. CHRY. Principes āt sacerdotū nefarias res tra ctant in festo. vnde segtur. Et quere. princi. sacer z scri. quō sacerdotū z illo defuncto creari aliū. Tunc vero cū incipe rent iudaici ritus dissolui: multi erant pncipes sacerdotuz annuatim creati. Hi q volentes iesum occidere non metu unt diuina: ne. s. ex tpe sacro maius īcurrant peccati conta gium: sz vbiq timent hūana. vñ segtur. Time. ve. plebem.

BEDA. Non qdē seditionē metuētes: sz cauētes ne au sce gregatis eis in atrio cayphe matthеus acta attestat.

¶ Intrauit aūt sathanas in iudam q cognomina batur scharioth: vnū de duodecim: z abijt z locu tus est cū principibus sacerdotū z magistratib⁹ quēadmoduz illū traderet eis. Et gauisi sunt: z pacti sūt pecuniā illi dare. Et spopōdit. Et q̄re bat oppoztunitatē: vt traderet illū sine turbis.

THEOPHI. Quia dictū est q principes sacerdotum q̄rebant modū quo interficientes iesuz nullū incurrerent periculum: consequenter modus qui eis occurrit narratur cum dicitur: Intrauit āt sathanas in iudam. TYTVS. In iudam sathanas intrauit: non impellens: sed patulū in ueniens bostium. nā oblitus oīum que viderat ad solā aua riciam dirigebat intuitum. CHRY. Ponit autem eius cognomen subdens. Qui cognominabatur scharioth. Erat eniz alius iudas. TYTVS. Subdit autē: Unus de duo decim. Nam numerum adimplebat: non autem vere fun gebat apostolica dignitate. CHRY. Vel hoc addit euā gelista velut absonum quidem: ac si diceret erat de primo choro diligentius electoz. BEDA. Non est āt huic con trarium quod ioannes dicit: Post buccellā intrasse in euz sathanaz: q: nunc intrauit: vt quasi alienum tentaret. tunc āt quasi proprium ad quecunq vellet agenda attraberet.

CHRY. Attende autem magnam inde nequiciam: tuz quia per se proficiscitur: tum quia pro precio hoc facit. Se quitur enim: Et abyt z locutus est cum principibus sacerdo tum z magistratibus quemadmodum illum traderet eis. Et gauisi sunt. THEOPHI. Magistratus hic appellā tur prepositi constructionum templi: vel ēt illi quos Ro mani populo prefecerant: ne prouerent in tumultus: erāt .n. seditiosi. CHRY. Propter auariciaz āt iudas factus est talis. Segtur eniz: Et pacti sūt pecuniā illi dare. Tales eniz auaricia generat passiones: reddit ipios: z deuz ignora re cōpellit: z si millies bñ factuz sit eis: ad nocendū ipellit. vñ z hic segtur: Et spopondit. THEOPHI. idest pepi git z promisit. z q̄rebat oppoztunitatē vt euz traderet sine turbis. i. querebat eū tradere qñ videret eū seoz̄sū existen tez sine turbis. BEDA. Multi āt inde scelus exhoz̄rēt: nec tamen cauent. qui eniz charitatis z veritatis iura sper nit: xpm qui est veritas z charitas prodit: maxime cuz non infirmitate vel ignorantia peccet: sed ad simulitudinē inde querat oppoztunitatez. vt arbitris absentibus: veritatem mendacio: virtutem crimine immutet.

¶ Uenit autem dies azimorum: in qua necesse erat occidi pasca. Et misit petrū z ioannem dicēs: Euntes parate nobis pasca: vt māducem⁹. At illi dixerūt: Ubi vis paremus? Et dixit ad eos: Ecce introeūtibus vobis i ciuitatē occurret vobis homo quidā amphoram aque portans: sequimini eum in domum in quā intrat: z dicetis patrifamilias domus: Dicit tibi magr: Ubi est diuersoriū: vbi pasca cū discipulis meis māducem? Et ipse ostendet vobis cenaculum magnū stratū: z ibi parate. Euntes aūt inuenerūt sicut dixit illis: z parauerunt pasca.

TYTVS. Ut nobis dominus celeste pasca dimitteret typicū manducauit: figurā remouens: vt veritas locū obtineret: vñ dicit: Uenit aūt dies azimoz in q necesse erat occidi pasca. BEDA. Dies azimoz pasce quartādecimā primi mensis appellat: quando fermento abiecto pasca. i. agn⁹ occidi ad vesperā cōsueuerat. EVSE. Siqs aūt dicat: Si prima azimoz discipuli saluatoz parāt pasca: ergo z cadē die oportet nos pasca celebrare. Dicemus hoc non fuisse monitionē: sz bistoriā facti: qō accidit tēpore salutifere passionis. Aliud aūt est narrare gesta vetera: z aliud sancire: ac posteris statuta reliquere. Quietiā saluator nō egit pasca cū iudeis quando agnū īmolabant. nā illi qdem hoc egerunt in parasceue: qñ passus est dñs: vnde non introierunt in atriū pilati vt manducarent pasca. ex quo enī veritati insidiati sunt: verbū veritatis a se expulerunt: non primo die azimoz quo die debebat īmolari pasca manducātes solitū sibi pasca. erant enī erga aliud attēti: sz die sequēti post illā que erat azimoz secūda. Dominus vero prima die azimoz: hoc est quinta feria sabbati pasca cū discipulis peregit. THEOPHI. Eadē aūt quinta feria: mittit duos ex discipulis suis ad parandū pasca: petrū. s. z ioannē: alterz. s. vt diligentē: alterz vt dilectuz. vnde sequit. Et misit petrum z ioannē dicens: Euntes parate nobis pasca vt māducemus. Per omnia manifestans q vsq ad extremū vite non est aduersatus legi. Mittit autem eos ad alienā domum. nam nulla domus erat ei neq discipulis suis: aliogn apud aliquem eorum pasca celebrasset. z ideo subdit: At illi dixerunt. Ubi vis paremus? BEDA. quasi dicant. Nō habemus domicilium: non habemus tabernaculū: audiāt quibus edificandaz domoz̄ū cura est: cognoscant christuz omnium dominum locū vbi caput reclinaret non habuisse. CHRY. Cum aūt ignorent ad quem mitterent signū dedit eis: sicut z samuel sauli. vnde subdit. Et dixit ad eos: Ecce introeuntibus vobis in ciuitatez: occurret vobis homo: amphoram aque portans: sequimini eum in domuz in quā intrat. AMBRO. Primū maiestatē diuinitatis adtuerte: cum discipulis loquit: z iam nouit quid alibi sit futurum: deinde dignationē eius intuere: quia non persona diuitis aut potentis eligitur: sed pauper ambitur. z angustuz hospitium pauperis amplis nobilium edibus antefertur. Sciebat autem dominus nomē eius cuius sciebat mysteriū z occursum: sz iō sine noīe designatur: vt ignobilis estimet. THEOPHI. Vel iō mittit eos ad hominez ignotum: vt ostendat q passionem voluntarie subyt. Qui eniz mentē huius ignoti viri subegit vt eos susciperet: poterat quodcūq voluisset cū iudeis tractare. dicunt aūt quidaz q ideo non dixit nomē hominis: ne pditor cognito nomine domuz panderet phariseis qui venientes cepissent euz priusq̄ cena fieret z spiritalia mysteria discipulis traderet

Ꝫ quibꝰdã iudicys in quandã domũ dirigit eos. vñ, sequitur: Et dicetis patrifamilias domꝰ: dicit tibi magister: vbi est diuersoriũ: vbi pascha cuꝫ discipulis meis mãducem: Et ipse vobis oñdet cenaculũ magnuꝫ stratum: ⁊ ibi pate.

GLO. Quibꝰ signis inuentis discipuli sollicite q̃ mãdata eis fuerãt ipleruñt. vnde sequitur. Euntes aũt inuenerũt sicut p̃dixit illis iesus: ⁊ parauerũt pascha. BEDA. Hoc pascha exponẽs apostolus ait: Pascha nostrũ imolatus ẽ xp̃s: qõ quidẽ pascha tũc necesse erat occidi: quasi paterno ꝟsilio ac diffinitione sanctiõ: qui lꝫ die sequẽti hoc ẽ. xv. luna sit crucifixus: hac tñ nocte qua agnus imolabaꝫ a iudeis tentus ac ligatus imolationis hoc est passionis sue sacrauit exordiũ. THEOPHI. Intelligamus aũt die qdẽ azimoruꝫ totã uersationẽ q̃ ẽ in luce spirituali nullã redolentẽ uetustatẽ p̃me p̃uaricatiõis adeãt qua viuẽtes nõ decet delectari in xp̃i mysteryꝫ. Hec aũt mysteria petrꝰ ⁊ ioãnes parãt .i. actio ⁊ ꝺtẽplatio: feruor celi ⁊ mansuetudo pacifica. Dis aũt paratoribus occurrit hõ: qz p p̃dicta reperimus statuꝫ hois: q creatus ẽ ad imaginẽ dei: q portat amphoraã aque: q̃ significat gratiã spũssancti. Amphora aũt ẽ humilitas cordis: humilibꝰ enĩ dat gr̃am: q se cognoscũt cẽ terrã ⁊ pulueꝛ. AMBRO. Uel amphora ẽ mẽsura pfectioꝛ: aq̃ aũt ẽ q̃ sacramẽtũ xp̃i cẽ meruit: q̃ lauare meruit non lauari.

BEDA. Parant aũt pascha vbi aque inferũ amphora. qz tps adest quo veri pasce cultoribꝰ: typicꝰ de limie auferaꝫ eruor: ⁊ ad tolleda crimina viuifici fontis baptisma ꝓsecratur. ORIGE. sup mat. Ego aũt puto q hõ q ingrediẽtibus discipulis ĩ ciuitatẽ occurrit amphoraã aq̃ portãs: erat qdã minister patrisfamilias: portãs mũdatoriã aut potabile aquã in vase fictili: quẽ puto eẽ moysen spiritalẽ doctrinã portãtẽ ĩ corporalibꝰ bistorys. Qui aũt nõ consequunt spiritaliter cũ: nõ celebrãt pascha cũ iesu. Attẽdamus g̃ ipso dño cõstituto nobiscũ ad superioꝛẽ locũ: ĩ quo ẽ diuersoriũ: qõ demõstraꝫ ab itellectu: q ẽ ĩ vnoquoq̃ hoie paterfamilias: discipulis xp̃i. Hec aũt domꝰ superioꝛ sit nobis magna vt capiat iesum vbuꝫ dei: qõ nõ capiꝫ nisi a magnis sensu. Et sit domꝰ hec a p̃familias. i. itellectu p̃parata filio dei: ⁊ sit mundata nullo mõ hũs malicie sordes. Sit etiã domꝰ illius p̃ceps nõ qualibũscũq̃ cognitũ hũs nomen. Unde mystice dicit ꝑm matthеũ. Ite ad quẽdã. AMBRO. In superioꝛibus aũt magnũ hꝫ stratũ: vt magnũ meritũ eius aduertas in quo dñs cũ discipulis sublimiũ virtutũ eiꝰ delectatione requiesceret. ORIGE. sup mat. Scire aũt debemꝰ quñ g in epulatiõibus ⁊ sollicitudinibus secularibus sũt: nõ ascẽdũt ĩ domũ illã supioꝛẽ: ⁊ ꝓpterea non celebrãt cũ iesu pascha. Post ꝑmones enĩ discipuloꝛ: quibus catheçizauerũt patrem familias: ideſt intellectum: venit ⁊ diuinitas coepulans discipulis in domo predicta.

¶ Et cũ facta esset hora discubuit: ⁊ duodecim apli cum eo. Et ait illis: Desiderio desideraui hoc pascha manducare vobiscũ añq̃ patiar. Dico enĩ vobis: qz ex hoc non manducabo illud: donec impleatur ĩ regno dei. Et accepto calice gratias egit ⁊ dixit: Accipite ⁊ diuidite iter vos. Dico enĩ vobis q̃ non bibam de generatiõe vitis: donec regnum dei veniat.

CYRIL. Postq̃ discipuli pascha parauerant agit de pasce comestione. vnde dicitur: Et cũ facta eẽt hora: discubuit ⁊ duodecim apostoli cũ eo. BEDA. Hora manducãdi pasce designat quartamdecimã diem primi mẽsis perdutã ad vesperã. xv. luna iam terris apparente. THEOPHI. Ꝫ q̃liter dñs discumbere dicit: cũ iudei stantes pascha manducarent: Dicũt ergo q cum mãducauissent legale pascha accubuerunt ꝑm cõmunẽ vsũ mãducãtes quosdã alios cibos. Segtur. Et ait illis: Desiderio desideraui hoc pascha mãducare vobiscũ anteq̃ patiar. CYRIL. Quod ideo dicit. qz discipulus auarus proditiõis tps explorabat: ne traderet eũ ante festũ pasce: non explicauerat dñs dominum vel vit penes quẽ pascã perageret: cuius cãm p hec verba oñdit. THEOPHI. Uel dicit desiderio desideraui. q. d. Hec vltima mihi cena vobiscũ est: pp qõ ⁊ amabilis est mihi: sicut ⁊ q pegre p̃fecturi sunt vltima vba suis dulcius ꝓferunt. CHRY. Uel hoc dicit: qz post illud pascha crux iminebat. Inuenimꝰ aũt pluries eũ p̃dicante suam passionẽ ⁊ eã cupientez euenire. BEDA. Desiderat g̃ primo typicũ pascha cũ discipulis mãducare: ⁊ sic passionis sue mundo mysteria declarare. EVSE. Uel aliter. Quz dñs nouum pascha celebraret: oppoꝛtũe dixit: Desiderio desideraui hoc pascha. i. nouũ mysteriũ noui testamenti qõ tradebat discipulis: qõ plures ante eũ prophete ⁊ iusti cupierãt Ꝫ ⁊ ipse sitiens cõmunez salutẽ: hoc tradebat mysterium qõ toti mundo cõpeteret. Pascha vero moysi statutũ erat i vno loco. s. in hierusalẽ celebrari. vñ non ꝛgruebat oĩb⁹ gentibus. ⁊ ideo nõ erat desideratũ. EVSE. Ex hoc bebionitarum dementia de carnis esu redargui poterat: dño manducante pascha iudeoꝛ. vñ signãter dixit. Hoc pascha. ne quis ad aliud inuertere posset. BEDA. Sic ergo dñs legalis pasce approbatoꝛ extitit: ⁊ hoc ad sue dispensationis figurã docendo ptinuisse vetat vltra carnaliter exhiberi. vñ subdit: Dico. n. vobis qz ex hoc non mãducabo illud donec impleatur in regno dei. i. nequaq̃ vltra mosaicum pascha celebrabo: donec ĩ ecclesia spiritaliter intellectuꝫ ꝛpleatur. ipsum. n. est regnum dei: ꝑm illud: Regnum dei intra vos est. Ad vetus ãt illud pascha: cui finem desiderabat imponere: p tinet etiam illud quod subditur: Et accepto calice gratias egit ⁊ dixit: accipite ⁊ diuidite inter vos. Ob hoc gras egit quia vetera tranſitura ⁊ ventura fuerant omnia nona.

CHRY. Pemento ergo cũ ad mensam sederis q̃ post mensam oportet te orare atq̃ ideo ventrez impleas sobrie: ne grauatus nequeas genuflectere ac supplicare deo. Nõ igitur post escas ad lectum: sed ad oratione vertamur. sic enim hoc christus significauit: q̃ post escas nõ sommus: non cubile: sed oratio ⁊ sacrarum lectio scripturarum succedere debeat. Sequitur: Dico. n. vobis q non bibã de generatione vitis: donec regnũ dei veniat. BEDA. Potquidez hoc ⁊ simpliciter accipi: q̃ ab hac hora cene vsq; ad tempus resurrectionis quo in regno dei erat venturus: vinum bibiturus non esset: postea nãq; cibum potiq̃ sumpsisse eum testatur petrus dicẽs. Qui manducauimus ⁊ bibimꝰ cuz illo postq̃ resurrexit a mortuis. THEOPHI. Dicitur autem resurrectio regnum dei: quia mortez exterminauit. vnde ⁊ dauid ait. Dominus regnauit decorem indutus est: scilicet formosi amictus: Ꝫ Isaiam: exuta corporis corruptela. Resurrectione autem aduenĩente corpo cum discipulis bibit: vt probaret q̃ resurrectio ñ erat phãtastica. BEDA. Sed multo consequẽtius est: vt sicut ꝓa typicum agni esum: sic ⁊ potum pasce neget se gustaturum: donec ostensa glozia regni dei: fides mundi adueniat: vt per duo maxima legis edicta: escam scilicet ⁊ potum paschalem spiritaliter ĩmutata disceres omnia legis sacramenta ad spiritalem obseruantiam fuisse transferenda.

¶ Et accepto pane gras egit: ⁊ fregit: ⁊ dedit eis dicẽs: Hoc ẽ corpꝰ meũ: qõ ꝓ vobis tradeꝫ. Hoc facite ĩ meã ꝑmemoratiõnẽ. Simr ⁊ calicẽ postq̃ cenauit dicens. Hic est calix nouũ testamentũ in sanguine meo: qui pro vobis fundetur.

BEDA. Finitis pasce veteris solennys: transit ad nouum quod in sue redemptionis memoziam ecclesiam frequentare desiderat: pro carne agni ⁊ sanguine: sue carnis

sanguinisq3 sacramentū in panis ac vini figura substituēs: sacerdos in eternū factus ſm ordinē melchisedech. Unde dicit: Et acce. pane gratias egit. siē ⁊ de veteribꝰ terminandis grias egerat: nobis exēpluꝫ tribuens in oī boni opis incohatione ⁊ pfectione deū esse glorificādū. Segtur: Et fregit. Frāgit ipse panē quē porrigit: vt oñdat corporis sui fractionē: non sine sua sponte futurā. Et dedit eis dicēs: Hoc est corpus meū qđ pro vobis tradet. GREGO. nisenus: Panis. n. ante cōsecrationē coīs panis ē: sz vbi ꝓsecrat mysterio fit: ⁊ dicit corpus xpi. CYRIL. Nec dubites an hoc sit eo manifeste dicente: Hoc ē corpus meū. sz potiꝰ suscipe vba saluatoris i fide. Cū. n. sit vitas: ñ mētit: Insanijūt igit dicētes mystica bñdictiōz a scificatiōe cessare: sique relige remanserint eiꝰ in die subsequntez: Non. n. mutabit sanctoctiñ corpus xpi sz vtus bñdictionis ⁊ viuificatiua gra iugis in eo est. Uirtus. n. viuificatiua dei patris vnigenituꝫ verbū est qđ caro factū est: nō desinēs esse vbuꝫ sz efficiēs carnē viuificatiuā. Si. n. ī aliquo liquore modicū panis imiseris: reperies hunc ibibituꝫ q̄litate illius. Igit viuificatiuuꝫ dei verbū vniens seipm ꝓprie carni: fecit eā viuificatiuā. Nunqd ergo ⁊ gñ in nobis vita dei est: dei vbo exīte in nobis viuificatiuū erit nr̄um corpus: Sz aliud ē ſm participationis habitudinē nos bre in nobis dei filiū: aliud ipz fuisse factū carnē. i. corpus sumptū ex alma virgine: ꝓpriū corpus effecisse. Decebat ergo eū nr̄is quodāmō viri corpozibus p sacrā eius carnē ⁊ pciosuꝫ sanguinē q̄ accipimus in bñdictione viuificatiuā in pane ⁊ vino. Ne. n. horrere mus carnē ⁊ sanguinē apposita sacris altaribus: cōdescendens deus nr̄is fragilitatibus influit oblatis vim vite: Cōuertens ea in veritatē ꝓprie carnis: vt corpus vite q̄si qđdam semen viuificatiuū inueniat in nobis: vñ subdit: Hoc facite in meā cōmemorationē. CHRY. sup ioannē: Hoc fecit xps ducens nos ad maius amicitie fedus: suāq3 claritatē declarans erga nos: pstans se non solū videri desiderā tibus: sz ⁊ palpare ⁊ comedere ⁊ amplecti ⁊ totū affectum explere. Igit vt leones flāmaz spirantes: sic ab illa mensa discedim⁹ terribiles effecti diabolo. BASI. Decet ād quo pacto decet edere corpus xpi: in memoriaz. s. obediētie xpi vsq3 ad mortē: vt q viuunt nō amplius in se viuāt: sz in eo q pro eis mortuus est ⁊ resurrexit. THEOPHI. Duos āt calices lucas cōmemorat. de altero qdem suprādixit. Accipite ⁊ dividite inter vos: quē dicet aliqs esse typuꝫ veteris testamenti. alteꝫ vero post panis fractionem ⁊ distributio nem ipse partit discipulis. vñ subdit: Similiter ⁊ calicem postq3 cenauit. BEDA. Subauditur. dedit eis: vt sit plena ꝓstructio. AVGV. de con. euange. Uel q lucas bis ō calice cōmemorauit: prius anteq3 panē daret: ide postq3 panem dedit: illud qđ superius dixit ꝓoccupauit: vt solet: illō vero qđ ordine suo posuit: non cōmemorauerat superius. Utrūq3 aūt coniunctum eandem sententiā facit: q illoruꝫ est. f. matthei ⁊ marci. THEOPHI. Noīat āt dñs hunc calicē noui testamēti. vñ segtur. Dicēs: hic ē calix nouuꝫ testamentū in sanguine meo q pro vobis fundetur. significās nouum testamentum in suo sanguine exordiuꝫ sumere: nā in veteri testamento sanguis animalium affuit: cuꝫ data fuit lex: nunc vero sanguis verbi dei significat nobis nouum testamentum. Cum autem dicit: Pro vobis: non significat pro solis apostolis corpus christi datum ⁊ sanguinem effusum fuisse: sed causa totius humane nature. Et vetus quidem pasca ad remouendam seruitutem egypti fiebat: sanguis autem agni ad primogenitorum custodiam: nouuꝫ vero pascha ad peccatorum remissionem: sanguis autez christi ad conseruationem eorum qui dedicati sunt deo.

CHRY. Hic enim sanguis operatur in nobis imaginez regiam: nobilitatem anime non permittit marcescere: proinus irrigans animam: magnamq3 inspirans virtutem. Hic sanguis fugat demones: aduocat angelos ⁊ dominuꝫ angeloꝝ. Hic sanguis effusus lauit orbē ⁊ adibilē fecit cēlū. Cuiꝰ pticipes sanguinis sunt supernis virtutibus amicti regio pallio: magis aūt ipo rege induti. Et sicut si mundus accesseris salubriter accessisti: sic si imbutus conscientia praua: dānose accedis in penā ⁊ supplicia. Nā si g ipera toriā coinquināt purpurā: pari pena plectunt cum eis g diuellunt: absurdū nō est si ⁊ g obscena mēte corpus xpi recipiūt: pari pena plectunt cū his g illud clauis trāsfoderunt.

BEDA. Quia vero panis cōfirmat: vinū vero sanguinē operat in carne: hoc ad corpus xpi: illud refert ad sanguinē. Uerū qz ⁊ nos in xpo ⁊ in nobis xpm manere oportet: vinū dñici calicis aq̄ miscet teste enī ioāne. Atque mīte populi sūt. THEOPHI. Primo aūt datur panis: secundario calix: prior enī est ī spiritalibus laboriosus actꝰ velut panis: nō solū qz ī vultus sudore laborat: sed ēt qz dū comeditur: nō est facilis ad glutiendū. Deinde post labores sequitur exultatio diuine gratie que ē calix. BEDA. Ideo aūt tunc cenati ꝓmunicarūt apostoli: qz necesse erat pascha typicū ante cōsūmari: ⁊ sic ad veri pasce sacramēta trāsiri. nūc aūt in honorē tanti sacramēti placuit magistris ecclesie: ꝓ us nos spiritalibus epulis refici: ac deīde terrenis. GREGVS. Totū aūt corpus ⁊ sanguinē dñi suscipit ēt si mysterioꝝ partez accipiat. Sic. n. vnū sigillū diuersis totā suam figurā impartitur. ⁊ integrum manet post distributionē: ⁊ sicut vna vox penetrat ad multoꝝ auditus: sic nulli dubiū sit corpus ⁊ sanguinem dñi totū in oībus reperiri. Fractio aūt panis venerandi passionem significat.

¶ Uerūtñ ecce manꝰ tradētis me: mecū ē ī mensa. Et qdē filiꝰ hois ſz q̄ diffinitū ē vadit. Uexñ ve hoi illi p quē tradet. Et ipi ceperūt quere re iter se: quis eēt ex eis qui hoc facturus esset.

AVGV. de cōsen. euāge. Cū tradidisset dominus discipulis calicē rursus de traditore suo locutus est dicens: Uerūtamē ecce manꝰ tradētis me: mecū ē ī mēsa. THEOPHI. Quod dixit nō soluz vt oñdat se scire futura: sz ēt vt oñdat nobis ꝓpriā bonitatē: ſm quā nō prętermisit quin persequeret ea que spectabant ad deū. Dat enī nobis exēplū: vt vsq3 ad finē satagamus lucrari peccatores: ⁊ vt ostē dat pditoris nequiciam: qui ⁊ cōtra fieri non erubuit.

CHRY. Et particeps exīs mysterioꝝ cōuersus nō est. fit enī scelus eius vtiq3 imanius: tū quia tali proposito imbutus adyt mysteria: tū qz adiens melior factus non fuit: nec metu nec bñficio nec honore. BEDA. Et tamē ñ designat specialr: ne māifestiꝰ corrept⁹: ipudētior fieret. Addit autem crimen in numero: vt agat conscius pniam. Predicit autez ⁊ penaz vt quez pudor nō vicerat: corrigant denunciata supplicia. vnde sequitur. Et g. fi. ho. ſm q̄ diffinitū est vadit. THEOPHI. Nō q̄si nō valēs tueri seipz: sed sicut definiens sibi mortem: propter humanam salutem. CHRY. Sed qz iudas ea que sunt scripta praua intentione agebat ne quis putet eū innoxiuꝫ tanq3 dispensationis ministrum subdit. Ueruntamē veh homini illi per quē tradetur. BEDA. Sed ⁊ veh homini illi g ad mēsaz dñi indignus accedens ī exemplum iude filiū hois tradit: nō quidē iudeis: sed peccatoribꝰ mēbris suis. Et quāuis scirent. xi. apostoli. q̄ nihil contra dominum cogitarent: quia tñ plus credūt magistro q̄z sibi: timentes fragilitatē suaz: q̄rūt de pctō cuiꝰ ꝓscientiā nō habebāt. Segtur. n. Et ipsi cepe. q̄rere inter se. quis esset ex eis qui hoc facturus esset.

BASI. Sicut. n. in corporalibus passionibus sunt multe quas non sentiunt patientes: porro magis adhibent fidem ꝓiecture medicoꝝ q̄z propriaz insensibilitatē attēdant: sic ⁊ aie passionibus siquis in se peccatum non sentiat: credere tñ debet his qui plus possunt cognoscere sua peccata.

¶ Facta ē aūt: ⁊ cōtētio iter eos: qs eox̄ videret̄ esse maior. Dixit āt eis: Reges gētiū dñant̄ eorū ⁊ q ptāt̄ hñt sup eos benefici vocant̄. Vos āt nō sic: Sz q maior ē i vob fiat sic̄ minor: ⁊ q p̄cessor ē: sic̄ ministrator. Nā quis maior ē: q recūbit: an qui ministrat? Nōne qui recūbit? Ego aūt in medio vestrū sum sicut qui ministrat.

THEOPHI. Cū iter se q̄rerēt qs eēt dñs traditur⁹: ꝓse quēs erat adinuicē sibi dicere: Tu ꝓditur⁹ es ⁊ ex hoc coacti fūt dicere ego potior: ego maior: ⁊ similia. vñ dr. Facta ē āt ⁊ ꝓtentio iter eos qs eox̄ videretur esse maior. GREGVS. Vl'b ꝓtētio vr̄ būisse motiuū: q cū dñs ab hoīb⁹ trās migraret: oportebat aliquē eox̄ fieri alior̄ ꝓncipez: q̄si dñi vicē gerēte. BEDA. Sic āt boni i scripturis exēpla patr̄ gb⁹ ꝓficiāt ⁊ humilient̄ regrūt: sic reprobi sigd forte in eis ctis reph̄sibile reperint: q̄si suas ex eo neqtias obtecturi libēter solēt amplecti. Jō multi ardēti⁹ legūt: q⁹ facta ē ꝓtētio iter discipulos xp̄i. AMBRO. Sl.n. ꝓtēdebant apli nō excusatiōi obtēdit: sz cautioni ꝓponit̄. Caueam⁹ g̃ ne i ꝓditiōe aliq̄ iter nos de platiōe possit cē ꝓtētio. BEDA. Potius aūt videam⁹: nō qd carnales adhuc discipuli gesserint: sz qd iusserit spiritalis magister. Segt̄.n. dixit āt eis Reges gētiū dñant̄ eox̄. CHRY. Gentiliū meminit: vt ex hoc rē vituperādā oñdat. Gētiliū.n. ē ābire pmatū. CYRIL. Sz ⁊ blādi ꝑmones eis offerunt̄ a subditis. vñ segt̄ Et q ptāt̄ hñt sup eos benefici vocant̄. Sz illi qdē q̄si exortores a sacris legib⁹ huiusmodi subiacēt morbis. velt̄ āt culmē ē i humilitate. vñ sequit̄: Vos aūt nō sic: sz q maior ē i vobis fiat sic̄ minor. BASI. Nō g̃ extollat p̄sidēt dignitas: ne ab humilitatis beatitudine corruat. Illud āt nouerit q⁹ humilitas vā ministeriū pluriū ē. Sic̄.n. q plurib⁹ ministrat vulneratis ⁊ abstergit cuiuslibet vulneris saniē: nō sumit mīsteriū i cās elatiōis: sic multo magis cui ꝓmisse sūt cure fraternox̄ lāguorūz vt oīuz mīster redditur⁹ ꝑ oīb⁹ rōnē: cogitar̄ dz ⁊ cē sollicit⁹. ⁊ sic q maior ē: fiat sicut minor. Decet aūt ⁊ corporale obsequiū ab his q p̄sidēt offerri exēplo dñi lauātis pedes discipulox̄. vñ sequit̄: Et q p̄cessor ē: sic̄ mīstrator. Nō ē aūt timendū ne in subdito soluat̄ humilitatis ꝓpositū: dū ei a maiori fuit̄. Sz ī imitatiōe pādit̄ būilitas. AMBRO. Cōtuēdū ē āt qr nō ois honorifi cētie studio humilitas definit̄. Pōt.n. deferre alicui ꝑ seculi gratiā potentie metū: vtilitatisq; ꝓtuitū: tua edificatio q̄rit̄ nō alteri⁹ honor: ⁊ iō vna dat̄ oīb⁹ forma sñie vt nō de platiōe iactātia fit: sz de humilitate ꝓtentio. BEDA. In hac tñ forma a dño tradita maiores nō minima discretiōe op⁹ hñt: ne.s. ad īstar regū gētiū dñari subiectis: seq; ab eis gaudeāt laudib⁹ attolli. ⁊ tñ ꝺ delīquētiū vitia p̄celū iusticie sint erecti. Ad vba āt exhortatiōis suimet adiūgit exēplū. vñ segt̄: Nā qs maior ē q recūbit an q mini. Nōne q̄ recū. Ego āt ī me. ve. sū: si. q mini. CHRY. q. d. Non putes discipulū tui egere: te vo nō illi⁹. Ego.n. q nullo egeo. q̄ vniuersa egēt celestia ⁊ terrestria: ad ministerialē gradū ꝓdescēdi. THEO. Oñdit āt se mīstrātē eis cū panē ⁊ calicē distribuit: cui⁹ mīstery mētionē facit rememorās eos si de eodē pane comederūt: ⁊ ō eodē calice biberūt si ipe xp̄s oīb⁹ mīstrauit: vnū debēt oēs sentire. BEDA. Vel loquit̄ de ministerio quo ꝑm ioannē eox̄ pedes lauit dñs ⁊ magr: q̄uis ēt vbo mīstrādi possint oīa q̄ i carne gessit itelligi: sz ⁊ suū sanguinē se ꝑ nobis effundere ministrando significat.

¶ Vos āt estis qui pmānsistis mecū i tētationib⁹ meis. Et ego dispono vobis sic̄ disposuit mihi pater me⁹ regnū: vt edatis ⁊ bibatis sup mensā meā i regno meo: ⁊ sedeatis sup thronos duodecim iudicantes duodecim tribus israel.

THEOPHI. Sicut dñs ꝓditor⁹ p̄nūciauerat veb: sic discipulis remanētibus ecōtrario bona p̄nunciat dicens. Vos āt estis q pmānsi. me. in tenta. meis. BEDA. Nō.n. inchoatio patiētis: sz pseuerātia celestis regni gloria dona tur: qr pseuerātiā q̄ ꝓstantia seu fortitudo mētis vocat̄: dicimus eē cūctax̄ colūnā virtutū. Fili⁹ ergo dei secuz pmanētes ī tentationib⁹ eternū ducit ad regnū. Si.n. ꝓplātati fuim⁹ filitudini mortis ei⁹: siml⁹ ⁊ resurrectōis erim⁹, vt segtur. Et ego dispo. vo. si. dispo. mihi pa. me. regnū. AMBRO. Regnū dī ñ ē ō hoc mūdo. Nō āt eq̄litas ad dñs: sz filitudis emulatio ē: sol⁹.n. xp̄s plena imago dei ē: pp expīsaz in se paterne gratitudinis vnitatē. Justus āt hō ad imaginē dei est: si pp imitandā diuine ꝓuersatiōis filitudinem mundū hunc dei cognitiōe ꝓtēnat: vñ ⁊ corpus christi edimus: vt vite eterne possimus esse ptices: ꝑpter qō sequitur. Ut edatis ⁊ biba. su. men. meā in regno meo. Nō.n. vi ctus ⁊ potus nobis ꝑm⁹ loco spōdet̄: sed cōmunicatio grē celestis ⁊ vite. BEDA. Vel mensa ꝓposita oībus sanctis ad fruendū celestis est gloria vite: qua qui esuriūt ⁊ sitiūt iusticiā saturabunt̄ fruēdo desiderato gaudio veri boni. THEOPHI. Non aūt hoc dixit q̄si futuris illic corporalibus escis: ⁊ q̄si regno suo sensibili futuro: erit enim illic angelica cōuersatio sicut saduceis ꝓdixit. Sz ⁊ paulus dicit non esse regnū dei escam ⁊ potū. CYRIL. Sed ex his que sunt apud nos spiritalia designat. nā progarriua q̄r dā funguntur apud reges terrenos: q eis quasi continue cōfidēt. Ex humano ergo iudicio oñdit: q apud eū in primis honorib⁹ statuent̄. BEDA. Hec est enim imitatio dei tre excelsi: vt q nunc humiles gaudent ministrare ꝓfectis: tunc super domini mensam sublimes: vite perpetue dapibus alantur. Et qui hic in tētationibus iniuste iudicati cū domino permanent: illic cum eo super tētatores suos iusti iudices veniant. vnde sequitur. Et sedea. super thro. xy. iudi. xy. tribus israel. THEOPHI. Hoc ē ꝺdemnātes ex duodecim tribubus infideles. AMBRO. Non aūt. xy. throni tanq̄z aliq̄ corporalis sunt receptacula sessionis: sed quia ꝑm diuinaz similitudinē iudicat christus cognitione cordium: non interrogatione factox̄: virtute remunerās: impietatem condemnans: ita apostoli in iudicinm spiritale formantur remuneratione fidei: execratione pfidie: virtute errorem redarguentes: sacrilegos odio pſequentes.

CHRY. Nūquid autem illic sedebit ⁊ iudas: Si quid boni promisero si censearis indignus multabo te. Et ideo loquens cū discipulis: non simpliciter promisit sed addidit. Qui pmānsistis mecū in tentationibus. BEDA. Ab eius ergo subli mitate promissi iudas excipitur. Nā ⁊ antequā hec dñs dicere et exysse credendus est. Excipiunt̄ ⁊ illi quicunq; audiētis incomprehensibilis sacramenti verbis: abierunt retro.

¶ Dixit aūt dñs simoni. Simon ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sic̄ triticū. Ego āt rogaui ꝓ te vt ñ ōficiat fides tua. Et tu aliquādo cōuersus: ꝓfirma fratres tuos. Qui dixit ei: Dñe tecū paratus sū ⁊ in carcerem: ⁊ in mortez ire. Et ille dixit: Dico tibi petre: non cātabit hodie gallus: donec ter abneges nosse me.

BEDA. Ne gloriarentur vndecim apostoli: ⁊ suis viribus tribuerent: q⁹ soli pene inter tot milia iudeorum dicerentur in tentationibus permansisse cum domino: ostēdit eos si non iuuantis se dñi essent opitulatione ꝓtecti: eadē procella cum ceteris potuisse conteri. vnde sequitur. Dixit autem dominus simoni: Simon: ecce sathanas expetiuit vos: vt cribraret sicut triticū: idest expetiuit vos tentare: ⁊

velūt q triticū purgat ventilādo ꝓcutere.in quo docet nullius fidē a diabolo:nisi deo ꝑmittente tentari. THEO. Nec autē petro dixit:eo q̄ fortior alys erat ⁊ supbire poterat ī his q̄ ꝓmissa erant a xp̄o. CYRIL. Vel vt oñdat cū mētis nr̄e nō decet:vt ꝑesse ceteris velit:⁊ iō omissis ceteris venit ad petrū ceteris ꝓlatus. vñ segtur: Ego āt roga. ꝓ te vt nō deficiat fides tua. CHRY. Nō āt dixit: Ego ꝑmisi:sz ozaui:humiliter.n.logtur tēdēs ad passionē:vt humanitatē demōstret.nā q nō depcatiōe sz iperio dixerat: Sup hanc petrā edificabo eccl̄siā meā.⁊ tibi dabo claues regni celoz̄:quō op⁹ habebat ozōne vt ꝓcitatā vnius hois aiam coerceret: Nō āt dixit: Rogaui.vt nō neges:sz ne deseras fidē. THEO. Nā ⁊ si paululū agitādus sis babes tñ reconditū semen fidei cuius deciecerit folia spūs tētatoris:viget tñ radix.petit q̄ sathanas te ledere tāq̄ inuidens tibi de mea dilectiōe:sz cuius egomet ꝓ te sim depcatus: tu tñ delinqs.vñ segt̄: Et tu aliq̄n conuer.ꝓfir.fra.tuos.q.d. Postq̄ me negato plozaueris ac penitueris:corrobora ceteros:cū te pncipez apl̄oz̄ deputauerim. Doc.n.decet te q̄ mecū robur es ⁊ petra ecclesie. Doc āt intelligendū ē non qui vsq̄ ad fin̄ mundi futuri sunt fidelibus:ne.s.aliqs cre dētiū diffidat:videt eū q cū eēt apostolus denegauit ac ite rū ꝑ penitētiā obtinuit ꝓgatiuā:vt eēt antistes mundi.

CYRIL. Admirare igr̄ exuberātiā diuīe patiētie:ne discipulū faceret:nōdū patrato crimīe largit⁹ē veniam fratres tuos. BEDA. q.d. Sicut ego tuā fidē ne deficiat orādo ꝓtexi:ita tui firmiores fratres ne de venia desperent ꝓfortare memēto. AMBRO. Caue ergo iactantiam:caue seculū. Ille iubet ꝓfirmare fratres suos q dixit. Dia relinqmus ⁊ secuti sum⁹te. BEDA. Qr̄ vo se dñs dixerat ꝓ fide petri rogasse cōscius ille ꝑsentis affectus fidei q̄ feruētis:sed futuri casus nescius nō credit se vllatenus ab eo posse deficere.vñ segtur: Qui dixit ei. Dñe te.paratus ⁊ in car.⁊ in mor.ire. THEOPHI. Pre nimia gdē dilectiōe flāmescit ⁊ ipossibilia sibi pollicet. Decebat autē audito semel a vitate q̄ tentand⁹ eēt nō ampli⁹ ꝓtendere. Sz dñs videns eū ꝑsūptuose loq̄nte:ꝑmit tētariōis speciē.s. q̄ negatur⁹ eēt. vñ segt̄. Et ille dixit:dico tibi petre ñ cāta bit hodie gallus:dōec ter abneges nosse me. AMBRO. Petrus gdē ⁊ si spū prōptus corporis:tñ adhuc ifirmus affectu denunciat dñm negaturus. Neq̄.n.poterat diuine ꝓstātiā intētionis eq̄re. Passio dñi emulos habet:pares ñ habet: sufficit hūanū ꝓpositū absq̄ diuino subsidio. Petrus.n.q̄ uis feruēs eēt:derelict⁹ tñ a deo:subplātatus fuit ab hoste. BASI. Sciēdū āt q̄ deo ꝑmittēte timorati lapsus patiūtur q̄q̄ ad fast⁹ ꝓcedētis remediū. Sz q̄uis idē videatur eē delictū timorati ⁊ alioz̄:refert nō modicū: nā timorat⁹ ex gbusdā isidys ⁊ pene ꝓut voluit peccauit. Aly vo nullā gerēdo curā neq̄ sui nr̄i dei peccāt:nō distīguētes īter peccare ⁊ agere vtuose. vñ reor ⁊ iussiōis modū in eis dēre forre diuersus.nā timorat⁹ quodā iuuamīe idigēs:⁊ circa eandē rē erga quā peccauit iussa dr̄ ꝓferre. Aly vo cū totū bonū aīe dstruxerit:affligi ⁊ moueri ꝑceptis subyci dñt quo usq̄ ratū sit illis deū iustū iudicē eē ⁊ cōtremiscāt. AVGV. de cō.euā. Doc āt qō ꝟ dr̄:de petri negatiōe ꝑdcā:oēs gdē euāgeliste cōmemorant:sz nō oēs ex vna eadēq̄ occasione sermones ad eā cōmemorandā veniūt.nā matthe⁹ ⁊ marcus eā subnectūt postea q̄ dñs egressus est ex illa domo vbi manducauerant pasca.lucas vero ⁊ Ioannes añq̄ inde eēt egressus. Sed facile possemus ītelligere aut illos duos ea recapitulādo posuisse:aut istos ꝓoccupādo:nisi magis moueret q̄ tā diuersa nō tñ verba:sed ēt sn̄ias dñi prē-

mittūt gb⁹ ꝓmot⁹ petr⁹ illā ꝑsumptionē ꝑferret:vl̄ ꝑ dño vel cū dño moriēdi vt magis cogāt ītelligi ter eū exp̄ssisse ꝑsumptionē suaz diuersis locis sermonis christi:⁊ ter illi a dño respōsum:q̄ eum ante galli cantū ter esset negaturus.

¶ Et dixit eis. Mñ misi vos sine sacculo ⁊ pera ⁊ calciamētis nūqd aliqd defuit vob⁹? At illi dixerūt: Nihil. Dixit ergo eis: Sz nūc q hz sacculū tollat silr̄ ⁊ perā. Et q nō hz vēdat tunicā suā ⁊ emat gladiū. Dico.n. vob qñ adhuc hoc qō scriptū ē oz ipleri in me:⁊ cū iniquis deputat⁹ē. Etenī ea q̄ sūt ō me finē hñt. At illi dixerūt. dñe ecce duo gladij hic. At ille dixit eis: Satis est.

CYRIL. Predixerat aūt dñs petro q̄ eū eēt negaturus tpe.s.sue captionis. Sed q̄ semel facta est mētio de captione ei⁹:cōsequēter nūciat supuenientē ꝫ iudeos cōflictū. vñ dr̄: Et dixit eis: Qñ misi vos sine sacculo ⁊ pera ⁊ calciamētis nunqd aliqd defuit vobis? Miserat.n.saluator sanctos apostolos ꝑdicare ciuitatib⁹ ⁊ oppidis regnū celoz̄: precipiens vt euntes nullius corporalium curā gererent: sed in eo totā spem viuendi reponerent. CHRY. Sicut autez qui docet natare circa pncipiuz quidem manus suas supponens:attentius sustentat suos discipulos: postea vo plerunq̄ manum abstrahens iubet vt sibi opituletur: quinimo ⁊ panlulum emergi permittunt:ita ⁊ chr̄ist⁹ fecit discipulis: In exordys quidem presto in cunctis eis aderat:parans eis vberrime affluentiam omniuz. vnde sequitur. At illi dixerunt Nihil. At vbi oportebat ⁊ ꝓprias vires oñdere:subtraxit eis aliquātulū grām:iubēs eis ex se nōnulla pagere:vñ segt̄: Dicit ergo eis:sz nūc q hz sacculū quo.s.portat̄ pecunia: Tollat silr̄ ⁊ perā.q̄.s.portanr̄ cibaria. Et gdē qñ nec calciamēta nec çonā bēbant:baculū nec es: nullius passi sunt penuriā vt aūt marsupiū cōcessit eis ⁊ perā esurire videnr̄ ⁊ sitire ⁊ nuditatē pati:ac si eis diceret. Dacten⁹ cūcta vobis vberrime affluebant:nūc aūt volo vos ⁊ iopiā experiri:ideoq̄z nō addico necessitati pristine legis:sed mādo ⁊ loculū habere ⁊ perā. Poterat aūt ⁊ deus vsq̄ in finē eos in tanta constituere copia:sed noluit ob multas causas primo quidem vt nihil sibi tribuerent:sed recognoscerent totum emanasse diuinitus.secundo vt moderari sibi sciāt. tertio ne maiora de se opinentur. Horum igitur causa permittens eos incurrere multa inopinatorum:relaxauit poris legis rigorem:ne grauis ⁊ intolerabilis fieret eis vita.

BEDA. Non eniz eadem viuendi regula persecutionis qua pacis tempore discipulos informat:missis quidem discipulis ad predicanduz:ne quid tollerent in via precepit: ordinans scilicet vt qui euangelium nunciat de euangelio viuat. Instante vero mortis articulo:⁊ tota gente pastorez simul ⁊ gregem persequente:congruam tempori regulam decernit:ꝑmittens vt tollāt victui necessaria:donec sopita insania psecutoruz temp⁹ euangeliçandi redeat. vbi nobis quoq̄ dat exemplum: iusta nonnūquā cā instante:quedaz de nostri proposito rigore posse sine culpa ītermitti. AVgu.contra faustū. Nulla ergo instantia precipiētis sz ratione dispensātis pro temporum diuersitate precepta vel consilia vel permissa mutantur. AMBRO. Qui autem ferire prohibet:cur emere gladium iubet? nisi forte vt sit parata defensio:non vltio necessaria:⁊ videre potuisse vindicari sed noluisse? vnde sequitur: Et qui nō habet scilicet saccu lum: Vendat tunicam suam ⁊ emat gladium. CHRY. Quid est hoc?q̄ dixerat: Siquis te pcusserit ī dextera genavtas ei ⁊ aliā:nūc armat discipulos:⁊ solo gladio:nā si penitus armare decebat:nō solū oportebat gladiū possidere:sz ⁊ scuta ⁊ galeas. Sz ⁊ si mille huiusmodi possiderēt arma: pro tot insultib⁹ ⁊ isidys pp̄loz̄:tyrannoz̄:vrbiū:nationū:

ḡliter.xi.cōparerent:ꝛ ex solo aspectu agminū non ꝓtremiscerent:nutriti in stagnis ꝛ fluuys. Non ergo putemus eum iussisse vt gladios possiderēt:sꝫ p gladios innuit iminētes insidias iudeoꝝ.vñ sequtur:Dico.n.vo.qñ adhuc hoc qđ scriptum est oꝫ ipleri in me:Et cū inigs deputat⁹ est. THEO. Cū.n.ipse iter se supra de ꝓgatiuis ꝓtenderit:Nō est ingt tps ꝓgatiuaꝝ:imo piculoꝝ excidiū. nā ego magister vester ducor ad mortē ñ honorabilē cū ipys deputādus. Ete nim ea q̄ sunt de me.s.ꝑdicta finē hūt.i.ipletionez. Uolens ergo violētū insultū inuere:meminit glady:nec prorsus reuelauit:ne tangerent accidia:nec prorsus obticuit:ne repētinis aggressib⁹ fluctuarēt. sꝫ postea recolētes mirarētur: quō se ipm p̄ciuz exhibuit passiōi p salute hūana. BASI. Uel dns nō iubet portare marsupiū ꝛ perā ꝛ emere gladiū sꝫ ꝑdicit futuꝝ: q.s.apli obluti tpis passiōis donoꝝ ꝛ legis dni auderēt sumere gladios.sepius.n.scriptura vtit ipera/tiua ꝟmonis specie loco ꝓphetie. In plurib⁹ tñ libris ñ inuenit:accipiat:tollat:vel emat:sꝫ tollet ꝛ emet. THEO. Uel p hoc ꝓnunciat eis q incurrerēt famē ꝛ sitim:qō innuit p perā:ꝛ aduersitates nō nullas:qō innuit p gladiū. Uel aliter: q dns dicit:Qui hēt saculū tollat silr ꝛ perā. videt sermo ad discipl'os fieri: sꝫ reuera respicit quālibet iudei p sonā.q.d.Si qs iudeoꝝ abūdat facultatib⁹ ꝓgestis oibus fugiat. Si ăt qs vltima oppssius penuria colit regionez:bicet amictū vendat ꝛ gladiū emat. Inuadet.n.eos itolerabilis ipetus pugne vt nihil ad resistendū sufficiat. Deinde pādit hoꝝ maloꝝ cām:qz.s.passus ē penā ꝓphanis debitā cū latronibus crucifixus. Et cū ad hoc quentū fuerit:sumet finē vbuz dispēsatiōis. Persecutoribus ăt accidēt q̄ a ꝓphetis sunt ꝑdicta. Nec igit dns ꝑdixit de futuris regiōi iudeorum sed discipuli non intelligebant profunditatem dictorum putātes ob futuꝝ ꝓditoris insultū gladys opus esse. vñ sequtur:At illi dixerūt:Dñe ecce duo glady hic:At ille dixit eis:Satis est. CHRY. Et qdez sī hūano eos volebat uti auxilio nec cētū sufficerent glady: q si nolebat eos uti hūano subsidio:ēt duo supuacui sūt. THEO. Noluit ḡ dns eos repbendere q̄si nō intelligētes:sꝫ dicēs satis ē:eos dimisit. Sicut cum nos aliquē alloquentes cum vidimus nō intelligere qō dicitur dicimus:bene: sine ne ipsuz molestemus. Quidā ăt dicūt dnz ironice dixisse:Satis ē.q.d.ex quo duo sūt glady sufficiāt nobis ad tātā mltitudinē: q̄ta nos oz inuadere. BEDA. Uel duo glady sufficiūt ad testimonium sponte passi saluatoris: vnus qui ꝛ apl'is audaciā ꝓ dño certādi ꝛ dño virtutē medicādi doceret iesse: alter q neq̄q̄ vagina exept⁹:oñderet eos nec totū qō potuere ꝓ ei⁹facere defensiōe ꝓmissos. AMBRO. Uel qz lex referre nō vetat:fortasse petro duos gladios offerēti satis eē dicit:q̄si licuerit vsq ad euāgeliū: vt sit in lege egtatis eruditio:in euāgelio bonitatis pfectio. Est ēt gladi⁹ spiritalis vt vēdas primoniū ꝛ emas vbū quo mētis penetralia vestiunt. Est ēt gladi⁹ passionis:vt exuas corp⁹: ꝛ imolate carnis exuuys emat tibi sacra corona martyry. Nouet adhuc q duos gladios discipuli ꝓtulerūt ne forte vnū nouī:vnū veteris testamēti sit:qbus aduersus diaboli armamur insidias. Deinde dicit dns:Satis est quasi nil desit ei qui vtriusq testamēti doctrina munierit.

¶ Et egressus ibat ſꝫ ꝓsuetudinē i mōtē oliuaꝝ. Secuti sūt ăt illū ꝛ discipuli. Et cū pueniſſet ad locū dixit illis:Orate:ne intretis i tētationez. Et ipse auulsus ē ab eis quātū iact⁹ ē lapidis ꝛ posi tis genib⁹ orabat dicēs:Pater si vis trāſfer calicez istū a me. Uerūtū ñ mea volūtas sꝫ tua fiat.

BEDA. Tradēdus a discipulo dns ꝓsueti secessus locus quo facillime repiri posſit adit.vñ sequit:Et egressus ibat ſm ꝓsue. i mō.oli. CYRIL. Ne die nāq ꝓuersabat hierolosolymis:obscura vo nocte succedēte i mōtē oliuaꝝ cuz suis ꝓuersabat discipulis.vñ subdit:Secu.sūt aut̄ il.ꝛ di. BEDA. Pulchre ăt sui corpis mysteryꝫ ibutos i mōtes oliuaꝝ discipulos educit:vt oēs i morte sua baptiçatos sanctispūs charismate ꝓfirmādos eē ōsignet. THEOPHI. Post cenā ăt neq̄q̄ tertia ꝛ hoc⁹ ꝛ somn⁹ occupāt dñm: sed oro ꝛ doctrina.vñ seq̄t.Et cū pue.ad lo.di.illis.Orate ne intretis in ten. BEDA. Impossibile qdē ē humanā aīaz nō tētari.vñ nō ait:Orate ne tētemini:sꝫ orate ne ītretis i tētationē. ß ē ne tētatio vos supet vltia. CYRIL. Ez ne sol' vbis eis ꝑdesset:ꝓcedēs paululū orabat.vñ sequit. Et ipse auul.ē ab eis q̄tū iact⁹ ē lapidis:vbiq ītenies cū semorturz orātē:vt discas q aīo attēto ꝛ corde geto colloquēdus ē cū deo sublimi. Nō ăt q̄si egēs alieni suffragy p̄cib⁹ ifistebat: q ē oipotētissima vt⁹ p̄ris:sꝫ vt discam⁹ nō eē in tētationib⁹ dormitādū:sꝫ magis oronib⁹ insistēdū. BEDA. Solus ēt orat ꝓ oīb⁹q solus erat passur⁹ ꝓ oīb⁹ significās tātū oronē suā q̄tū ꝛ passionē a nra distare. AVGV. de q̄.enā. Iuni flex⁹ genuū de quo dr̄.Et posi.geni.ora.hūan⁹ qdē vtus est pnos terre supplicare maiorib⁹:fcō oñdētes fortiores eē q rogant̄.Palā ē ăt hūanā nāz nihil hre deo ꝓdignū. Et ideo honorifica signa q̄ iuicē exhibem⁹:fatētes nos humiliores eē respectu excellētie ꝓximi:trāſūpsim⁹ ad obsega icōpabilis nāe.vñ ille q nros lāguores portauit:ac ꝓ nobis ītercesſit ꝓ hoiez quē sūpsit genuflectit orādo:fanciēs nō eē sup/biēdū oronis tpe:sꝫ ꝓ oīa būilitati ꝓformādū:qz de⁹ supbis resistit:dat ăt būilib⁹ grām. CHRY. Quelibet ăt ars vbis ꝛ opib⁹ oñdit ab eo q docet.qz ḡ dns venerat docturus nos q̄libet vtutē:ob hoc eadē dicit ꝛ facit.vñ qz iusserat vbis orare:ne ītrarēt i tētationē:hoc ēt ope docet. Segt.n. dicēs:Pr̄ si vis trāſ.ca.istū a me. Nō dicit:Si vis.q̄si ignorās an pr̄i placeret.nz.n.magis ardua cognitio ē hac cogni tiōe pr̄ne subtātie quā ipse solus pspicaciter nouit fm illū: Sic nouit me pr̄:ꝛ ego no.pr̄ez.nz hoc dicit q̄si respuēs passionē. Qui.n.ꝓminat⁹ ē discipulo volēti ei⁹ passionē ipedire vt sathanā eū vocaret p⁹ mlta ꝓconia:q̄liter crucifigi nolebat:Cur igit̄ ita dictū ē ꝓsideres quātū erat audire:q de us ineffabilis:q quēlibet ītellectū trāſcēdit voluit vtez subire vgineū:lac suggere:ꝛ hūana q̄q pati.qñ ḡ fere icredibile erat qō erat futuꝝ:ꝓmo qdē misit ꝓphetas ß nūciātes: postea ipse idut⁹ carne veniēs:vt nō phātasma putaret:ꝓmittit carnē ferre nāles defect⁹:esurire:sitire:ꝛ dormire:lazare:affici:ꝛ anxiari:ob hoc ꝛ recusat morte:verā hūanitatē demōstrās. AMBRO. Dicit ḡ. Si vis trāſferri a me calicē istū q̄si hō morte recusans:q̄si de⁹ ſniam suā fuas. BEDA. Uel trāſferri a se calicē postulat.nō qdē timore patiendi:sꝫ mīa ꝓris populi:ne ab illo bibat calicē ꝓpinatū.vñ ꝛ signāter nō dicit:Trāſfer a me calicē:sꝫ calicē istū:hoc ē populi iudeoꝝ:g excusationē ignorātie hre nō pōt:g me quotidie vaticināt. DIONY. Alexādrin⁹.Ut g dicit:Trāſfer calicē istū a me:nō ē hoc:nō aduenīat mihi:nisi.n. aduenerit trāſferri nō poterit. Igit̄ vt sensit iā ꝑsentē:cepit affici ꝛ tristari:ꝛ q̄si iā ꝓpinquāte eo dicit: Trāſfer calicē hūc. Sic.n.qō ꝓterit:nec ītactū ē nec ꝓmanēs:sic ꝛ saluator leuiter īuadēte tētatione flagitat pelli:ꝛ hoc ē nō ītrare i tētatō né:qō ꝓsulit eē orādū:pfectissim⁹ ăt mod⁹ tētatiōes euitādi māifestat̄ cū dr̄. Uerūtū nō mea volūtas:sꝫ tua fiat.de⁹.n. inexptus ē maloꝝ.Ult aut̄ nobis bona largiri supra id qō petim⁹ vel itelligimus: ergo pfectā voluntatem patris quā ipse nouerat:petit soztiri effectum:que eadem est ꝛ sua fm deitatem. Renuit aūt impleri humanam voluntatem quā dicit suaz:paterna volūtate minorē. ATHANA.

Deminuz.n.hic velle oñdit: alterz gdez humanũ qđ ẽ carnis:alterz vo diuinũ:humanitas.n.ob carnis fragilitatẽ recusat passionẽ:sz diuinus eiꝰ affectus affectãter eaz subyt: eo p ñ esset possibile eũ detineri a morte. GREGO.nis:Apollinaris ãt asserit p xps ñ habuit sz terrenã nãz ppriã voluntatẽ:sz solũ in xpo est volũtas dei:q de celo descendit. Dicat ergo quã volũtatez vult dñs nequaq̃ euenire:Neq̃.n.deitas aufert ppriã volũtatẽ. BEDA. Appropinquãs ẽt passioni saluatoꝛ confirmantiũ in sevocẽ supsit: vt cũ hoc iminet qđ fieri volumus:sic p infirmitatẽ petamus vt non fiat quatenus p fortitudinẽ parati simus: vt voluntas ꝺditoꝛis nostri ẽt ꝓtra nostrã voluntatem fiat.

¶ Apparuit aũt illi angelus de celo ꝓfortãs eũ. Et factus in agonia ꝓlixiꝰ orabat. Et factus est sudoꝛ eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terram. Et cũ surrexisset ab oratione z venisset ad discipulos suos: invenit eos dormientes pre tristicia. Et ait illis: Quid dormitis? Surgite z orate: ne intretis in tentationem.

THEOPHI. Ut nobis ĩnotescꝛet oratiõis virtus: q̃ tam: vt dicit: Apparuit ãt illi angelus de celo ꝓfortans eũ. BEDA. Alibi leginus qz angeli accesserunt z ministrabant ei: In documẽto ĝ vtriusq̃ nature ãgeli: z ei ministraſſe:z eũ ꝓfortasse dicunt. Creatoꝛ.n.creature sue nõ eguit p fidio:sz hõ factus:sicut pp nos tristis ẽ:ita pp nos ꝓfortat. THEO. Quidã aũt dicũt: qñ apparuit ei angelus glorificãs eũ z dicẽs: Domĩe tua ẽ vtus.tu nãq̃ potes ꝓtra moꝛtẽ z infernũ genꝰ hũanũ liberare. CHRY. Et qz nõ phã nis veritatẽ: z opilet hereticoꝛ oza: queq̃ hũana sustinet. Segt̃.n.Et fa.in agonia ꝓlixiꝰ orabat. AMBRO. Poꝛrẽt pleriq̃ boc loco.q tristiciã saluatoꝛis ad argumẽtũ inducẽtes potius a principio q̃ suscepte ad tps infirmitatis iclinãt. Ego aũt non solũ excusandũ nõ puto:sz nusq̃ magis pietatẽ eius maiestatẽq̃ demiroꝛ. Minus.n.ꝛtulerat mihi:nisi meũ suscepisset affectũ. Suscepit.n.tristiciaz meã vt mihi suaz leticiã largiretur. Confidenter tristiciã nomine: quia cruceꝫ predico. Debuit ergo dolorẽ suscipere: vt vinceret. Neq̃.n.habent fortitudinis laudẽ q stupoꝛẽ magis vulnerũ tulerint q̃ dolorem. Nos ergo voluit erudire: quẽadmodũ moꝛtẽ: z qđ est amplius: future moꝛtis mesticiã vincerem. Doles ergo dñe nõ mea: sed tua vulnera. Infirma tus est.n. ꝓpter delicta nra: z fortasse tristis est iõ qz pꝰ adlapsũ talũ trãsitu nobis erat ex hoc seculo recedẽdũ: vt mori ẽẽt necesse. Nec illud distat a vo. Sed tristis erat p pseuangoꝛibus suis: quos sciebat in malis sacrilegy penas datuꝛos. GREGO. xxiiij. moꝛa. Appropinquãte ẽt morte nostrementis in se certamẽ expressit: qui viz quãdã terroris ac fortmidis patimur: cũ p solutionẽ carnis eterno iudicio ꝓpinquam? nec ĩmerito: qñ aĩa post pusillũ hoc ĩuenit qđ in eternum mutare nõ possit. THEOPHI. Oꝛ autem humane nature foret ꝓmissa oratio.non autẽ diuine: vt dicunt arriani: patet ẽt ex eo quod subdit. Sequitur.n.Et factus est su.ei sicut gutte sang. decurrẽtis in terram. BEDA. Nemo sudoꝛẽ hũc ifirmitati deputet: qz ɔ nãz ẽ sudare sanguinẽ:sz potiꝰ itelligat p B nobis declaratũ q effectũ iã sue ꝓcis obtineret: vt.s.fidẽ discipuloꝛ quã terrena adhuc fragilitas arguebat: suo sanguie purgaret. AVGV. in sentẽ. ꝓsperi. Orans ẽt cuz sudoꝛe sanguineo dñs significabat de coꝛpe suo toto qđ ẽ eccl̃ia manatura martyria. THEOPHI. Vel hoc prouerbialiter dicitur de eo qui vehemẽter sudauit: q̃ sudauit sanguinẽ. Volens igit̃ euãgelista in tuere q̃ grossis sudoꝛ guttis madebat: sumit guttas sanguinis ad exẽplũ. Post hoc aũt ĩueniẽs discipulos dormiẽtes pre tristicia ĩproperat eis: simul admonens vt oꝛarent. Segtur enĩ: Et cũ surrexisset ab orati. z venis. ad disci. suos ĩuenit eos dormiẽtes pre tristicia. CHRY. Erat enĩ ĩtẽpestũ noctis: z discipuloꝛ oculi pre angustia ꝓmebantur: z erat somnꝰ non toꝛporis: sed meroꝛis. AVGV. de ꝓsen. euange. Non autem expressit hic lucas quota oratiõe dñs ad discipulos venerit: nihil tamen hoc matthęo z marco repugnauit. BEDA. Demonstrat autem dominus consequẽter: qz pro discipulis oꝛauerit: quos monet oꝛationuz suarum vigilando: z oꝛando existere participes. Sequitur enim. Et ait illis. Quid dormitis surgite z oꝛate ne intretis in tentationem. THEOPHI. Hoc est ne a tentatione superentur. Hoc enim est non induci in tentationem: non demergi ab ea. Uel simpliciter nos iubet oꝛare: vt tranquilla sit nostra vita nec ĩmergamur in aliquod molestoꝛum. Diabolicum enim est z superbum quẽq̃ se in tentationem precipitare. vnde z iacobꝰ nõ dixit. Inycite vos in tentationes: sed cum incideritis: omne gaudium existimate: deĩuito voluntarium facientes.

¶ Adhuc eo loquente: ecce turba: z qui vocabatur iudas vnus de duodecim antecedebat eos: z appropiquauit iesu: vt oscularetur eũ. Jesus aũt dixit illi: Juda osculo filiũ hominis tradis? Uidentes aũt hi qui circa ipsum erant quod futurum erat: dixerũt ei. Domine: si percutim? in gladio? Et percussit vnꝰ ex illis seruũ principis sacerdotũ: z amputauit auriculam eiꝰ dextraz. Respondens aũt iesus ait. Sinite vsqz huc. Et cũ tetigisset auriculam eiꝰ sanauit eũ. Dixit aũt iesus ad eos: q̃ venerant ad se principes sacerdotũ z magistratꝰ tẽpli z seniores: Quasi ad latronem existis cũ gladijs z fustibꝰ. Cũ quotidie vobiscũ fuerim in tẽplo nõ extendistis manꝰ in me. Sed hec est hora vestra z potestas tenebrarũ.

GLO. Premissa oratione christi: subycitur de eius proditione: qua a discipulo prodit. Dicitur enim. Adhuc eo loquente ecce turba z qui vocabat iudas vnus de duodeciz antecedebat eos. CYRYL. Dicit autem qui vocabatur iudas: quasi nomẽ eius habens exoꝛsum: addit autez vnus de. xy. ad significantiã nequitie proditoꝛis: Nã qui bonoratus fuerat eque apostolis: factꝰ est occasionis causa in xpm.

CHRY. Sicut enĩ insanabilia vulnez nec austeris medicamẽtis obediũt nec demulcẽtibꝰ: sic aĩa vbi semel ẽ captiuata: z si ipsam vederit cruciq̃ peccato: nullũ emolumẽtum ex admonitionibus cõsequet̃: quod z iude accidit a proditione nõ cessanti: cuius oĩ modo doctrine esset a xpo cohibitus. vnde segtur: Et appropinquauit iesu vt oscularetur eum. CYRIL. Immemoꝛ enim glorie xpi: putauit foꝛtan posse latẽter agere: ausus precipuũ dilectionis signum oꝛganũ efficere doli. CHRY. Non aũt discedẽdum ẽ a fratrum admonitione: quanq̃ nihil propter nostra verba eueniat: nam z riuuli z si nullus hauriat fluunt: z si forsan non persuaseris hodie: poteris forsan cras. Piscatoꝛ enim per totam diez: vacua trahens rhetia circa sero piscem capit. vnde dominus: z si sciret iudaz non conuertendum: nõ destitit facere: que sua intererat. Sequitur eniz: Jesus aũt dixit ei. Juda oscula filiuz homi. tradis? AMBRO. Per interrogationem pronunciandũ puto: quasi amantis affectu coꝛripiat pditoꝛẽ. CHRY. Propriũ aũt nomẽ ponit qđ magis volentis erat z reuocãtis: q̃ prouocati ad iram.

AMBRO. Dicit ãt. Oscula tradis? hoc ẽ amoꝛis pigno-

re vulnus infligis: ⁊ pacis ĩstrumẽto mortẽ irrogas: Ser uus dñi: discipulus ꝑdis magistrum: electus auctorem.

CHRY. Non ãt dicit: Tradis magistrũ tuum: dñm tuũ benefactorẽ: sz Filiũ ho. Hoc est mansuetũ ⁊ mitez: q si nõ esset magister ⁊ dñs: qz tñ tam suauiter erga te gessit: nõ es set a te ꝓdendus. AMBRO. Magna o dñe significatio potestatis: magna disciplina virtutis: ⁊ ꝓfiliũ ꝓditiõis aperitur ⁊ adhuc patiẽtia non negat. Ostẽdit deus quez ꝑderet: dñi occulta manifestat. oñdit quẽ traderet: dux dicit: Filiũ hois: qz caro ñ diuinitas cõprehendit. Illud tñ plus ꝯfutat ingratũ q eũ tradiderit: q cũ esset dei filiꝰ. pp nos filius hois esse voluisset. q. d. pp te suscepi ingrate qõ tradis hypocrita. AVGV. Hoc g̃ dñs cũ traderet primo dixit qõ ait lucas: Juda osculo fi. ho. tra. Deinde qõ mattheus: Amice ad qd venisti: Deinde id qõ ioãnes commemorat. Quẽ queritis: AMBRO. Osculatus est ãt eum dñs non quo simulare nos doceat: sz vt neq; ꝓditorẽ refugere videret: ⁊ plus afficeret ꝓditorẽ cui amoris officia nõ negaret. THEOPHI. Zelãt ãt discipuli ⁊ gladios euaginãt. vñ segtur. Uidentes ãt hi q circa ipz erãt qõ futum erat: dixerunt ei: Dñe si pcutimus in gladio. Sz q̃liter hñt gladios: qz mactauerant agnũ: ⁊ a mẽsa discesserãt. Aly ãt discipuli q̃runt an pcuterent: sz petrus vbiq; feruens ꝑ dño p/suasionẽ non expectat sz pcutit seruũ pontificis. vñ segtur Et pcussit vnus ex illis ser. prin. sacer. ⁊ amputa. auricu. eiꝰ dexterã. AVGV. de con. euan. Qui pcussit fm ioannez petrus erat: quẽ ãt pcussit malchus vocabat. AMBRO. Eruditus. n. in lege petrꝰ prõptus affectu: q sciret phinees reputatũ ad iustitiã q sacrilegos peremisset: pcussit principis seruũ. AVGV. de cõ. euã. Deide lucas dicit: Respõdens ãt ihesus ait. Sinite vsq; huc. Et hoc est qõ mattheus cõmemorat: Conuerte gladiũ tuũ in locum suum. Nec moue at q̃si ꝯrariuz sit: qõ lucas hic dicit dominum respondisse: Sinite vsq; huc. q̃si post istã pcussionẽ ita dictũ fuerit: vt placuerit ei vsq; huc factũ: sz ãpliꝰ fieri noluerit: cũ ĩ vbis q̃ matthe⁹ posuit: itelligat̃ potiꝰ totũ factũ quo vsus ẽ gladio petrꝰ dño displicuisse. Illud enĩ vez ẽ: q cũ iterrogasset dicẽtes. Dñe: si pcutim⁹ ĩ gladio: tũc respõdit: Sinite vsq; huc. i. nõ vos moueat qõ futum ẽ: pmittẽdi sũt hucusq; ꝓgredi hoc ẽ vt me appẽdãt ⁊ inpleant̃ q̃ de me scripta sũt. Nõ. n. diceret. Ridens ãt ihesus: nisi ad interrogationẽ eoꝝ rñderet: nõ facto petri. Sed inter mozas verborũ interrogantiũ dñi: ⁊ illius respondẽtis: Petrus auiditate defensionis pcussit. Sed nõ potuit simul dici q̃ simul fieri potuerũt. tũc sicut dic̃ lucas sanauit eũ: q pcussus erat Segtur. n. ⁊ cũ tetigisset auriculã eiꝰ sanauit eũ. BEDA. Nũq; enĩ pietatis sue dñs obliuiscit. Illi iusto mortẽ inferũt: iste psequẽtiũ vulnera sanat. AMBRO. Sed cum dñs vulnere cruẽtum deterſit: mysteria diuina subiecit: vt seruus p̃ncipis mũdi nõ nature ꝯditione: sz culpe auris vnus excipet: qui nõ audisset vba sapiẽtie. Aut si petrus volens pcussit aurẽ: docuit q aurẽ in spez habere nõ deberet: quã in mysterio nõ haberet. Sed q̃re petrus: qz ipse ligãdi ⁊ soluẽdi adeptus est ptãtẽ. ⁊ iõ tollit gladio spiritali aurez interiorẽ male itelligẽtis. Sz dñs ipse refundit auditũ demonstrans ⁊ ipsos si cõuertant̃ posse saluari qui in passiõe dñi vulnerati sunt: eo q oẽ peccatũ fidei mysterys abluat.

BEDA. Uel seruus iste populus est iudeoꝝ: ꝓncipibus sacerdotũ idebito mancipatꝰ officio: qui in passione domini dexterã auriculã. i. spiritalẽ legis intelligẽtiã perdidit: q sez auris: Petri gladio decidit: non qõ ille sensum itelligẽdi audientibꝰ tollat: sed diuino ablatũ iudicio negligẽtibꝰ pandat. Uerum eadem dextera auris in his qui in eodem populo crediderunt diuina dignatione pristino est restituta officio. Sequitur: Dixit autem ihesus ad eos q venerant ad se principes sacerdotũ ⁊ magistratus templi ⁊ seniores Quasi ad latronẽ existis cum gladys ⁊ fustibꝰ. CHRY. Accesserãt. n. nocte timẽtes multitudis ipetũ ⁊ iõ dicit: qd vobis opus erat his armis in eũ q vobiscũ est semp: ⁊ hoc ẽ qõ segtur: Cũ quotidie vobiscũ fuerĩ in tẽplo nõ extẽdistis manꝰ in me. CYRIL. Ubi nõ iculpat dñs ꝓfides iudeoꝝ q nõ sibi mature parauerãt ĩsidias mortis: sz arguit eos q temere opinabant̃ eũ se ĩuasisse ipso iunto: ac si dicat: Tunc nõ cepistis me qz nolebã: sz nec nũc possetis: nisi me sponte vestris subyceremanibꝰ. vñ segtur: Sed hec est hora vra. idest paruũ tẽpus cõcessum est vobis exercende in me vestre superbie patre votis meis fauente. Dicit etiam: q hec potestas est tenebris data. i. diabolo: ⁊ iudeis insurgendi in chꝛistum. Et hoc est quod subditur. Et potestas tenebraꝝ.

BEDA. q. d. Ideo aduersum me in tenebris cõgregamini: qz ptãs vestra qua sic contra lucem mundi armamini in tenebris est. Queritur aũt quomodo ihesus p̃ncipes sacerdotum: magistratus templi: ⁊ seniores qui ad se venerunt alloqui dicatur: cum apud alios euangelistas non ipsos venisse: verũ in atrio cayphe expectãtes ministros mississe ꝓhibeantur. Sed huic contrarietati rñdetur: q illi non per seipsos: sed per eos quos miserunt ad apprehendendũ ꝑs in sue iussionis potestatem venerunt.

¶ Cõprehẽdentes aũt eũ: duxerũt ad domũ pricipis sacerdotũ: petrꝰ vero seqbat̃ eũ a lõge. Accẽso ãt igne ĩ medio atrij: ⁊ circũsedẽtibꝰ illis: erat petrꝰ in medio eoꝝ. Quẽ cũ vidisset ancilla qdã sedẽtẽ ad lumẽ: ⁊ eũ fuisset intuita: dixit. Et hic cũ illo erat. At ille negauit eũ dicẽs. Mulier nõ noui illũ: Et post pusillũ aliꝰ vidẽs eum dixit. Et tu de illis es. Petrꝰ vero ait: O hõ nõ sum. Et cessantibus ãt fere vnaꝰ: aliꝰ qdẽ affirmabat dicẽs. Uere ⁊ hic cũ illo erat: nã ⁊ galileꝰ ẽ. Et ait petrus: O hõ nescio qd dicis. Et cõtinuo adhuc illo loquẽte cãtauit gallus. Et conuersus dñs respexit petrum. Et recordatus est petrus verbi dñi: quod dixerat: qz priusq̃ gallus cãteret me negabis. Et egressus foras petrꝰ fleuit amare.

AMBRO. Nõ intellexerũt infelices mysteriũ: nec venerati sunt tam clementẽ pietatis affectũ q ẽt hostes suos nõ passus est vulnerari. Dicitur enĩ: Cõprehendẽtes aũt eum duxerunt ad domũ ꝓncipis sacerdotum. Cum legimus teneri ihesum: caueamus ne putemus eum teneri fm diuinitatem: ⁊ inuitum quasi ifirmũ. tenet̃ enĩ ⁊ ligat̃ fm corporis veritatẽ. BEDA. Princeps aũt sacerdotũ cayphas significat: q fm ioannẽ erat põtifex anni illius. AVGV. de cõ. euan. Sed primo ad annã ductus est socerũ cayphe, sicut Joannes dicit q̃ ad cayphã: vt mattheꝰ dicit. Quacus aũt ⁊ lucas nomẽ non dicũt pontificis. CHRY. Jo aũt ducitur ad domũ pontificis: vt de consensu ꝓncipis sacerdotum singula queq; facerent. illuc enim omnes conuenerant chꝛistum prestolantes: magnus autem feruor petri ostenditur qui non aufugit: cum alios fugientes vidisset. Sequitur enim. Petrus vero sequebatur eum a longe.

AMBRO. Bene a longe sequebatur: iam proximus negatur: neq; enim negare potuisset si chꝛisto proximus adhesisset. Sed in hoc fit reuerendus q dominum non reliquit: etiã cũ timeret metus nature est cura pietatis. BEDA. Qz autem ad passionem euntez dominum a longe sequit petrus: significat ecclesiam secuturam q est imitatura passionem domini: sed longe differenter. ecclesia. n. pro se patit̃: at ille p ecclesia. AMBRO. Jã aũt in domo ꝓncipis sacerdotũ ignis ardebat. vnde segtur. Accẽso ãt igne in

ne.atry ꝛ circũ.il.erat pe.in me.coꝛ. Adeſſit petrus vt ca
lefaceret ſe:qꝛ clauſo dño caloꝛ mẽtis iã in co refrigerat.
CHRY. Tradite.n.erant petro claues regni celoꝝ: cre
denda erat ei ppłoꝝ innumera multitudo:que eſſet inuo
lutapeccatis. Erat aũt petrus paulo durioꝛ:ſicut truncata
rus principis ſacerdotũ declarat auricula. Dic igiť tã du
rus tanꝯ ſeuerus:ſi donũ non peccandi fuiſſet adeptus: q̃
venia cõmiſſis populis donaretur: quẽ diuina prouidẽtia
permiſit:q̃ primo ipſe labereť in peccatũ:quo erga peccan
tes durioꝛẽ ſententiã proprij caſus intuitu tẽperaret. ꝛ cuꝯ
ſe calefacere vellet ad ꝓximas:acceſſit ad eũ puella de qua
ſequitur:Quem cũ vidiſſet ancilla q̃daꝯ ſedentẽ ad lumen: ꝛ
eum fuiſſet intuita dixit:Et hic cuꝯ illo erat. AMBRO.
Quid ſibi vult q̃ primo eũ prodit ancilla:cũ viri vtiqꝯ ma
gis potuerit eũ recognoſcere:niſi vt iſte ſexus peccare ĩ ne
ce dñi videreť: vt ꝛ iſte ſexus redimereť p dñi paſſionem.
Petrus aũt proditus negat.malo.n.negaſſe petrum q̃ dñꝯ
fefelliſſe.vnde ſequitur. At il.nega.di. Mulier non noui il
lum. CHRY. Quid ais o petre: Vox tua repente muta
ta eſt:os enim plenum fidei ꝛ amoꝛis:in odium perfidiãqꝯ
conuerſum eſt:nõ tibi flagella:nondũ ſunt admota tormẽ
ta:qui te interrogat:nullus eſt coꝝ q̃ auctoꝛitate ſui poſſit
foꝛmidinẽ incutere ꝓfitenti.mulier te ſimplici voce iterro
gat:ꝛ forte nec prodituꝛa ꝓfeſſum: nec tñ mulier ſꝯ puella
oſtiaria:vile mancipiũ. AMBRO. Sꝯ ideo negauit pe
trus qꝛ promiſit incaute:non negat in monte: non in tẽplo
non in ſua domo:ſed in pretoꝛio iudeoꝛum. Ibi negat:vbi
ieſus ligatus eſt:vbi veritas non eſt. Negans autem dicit:
Non noui illũ.temerariũ ꝗppe erat:vt diceret qꝛ nouerat
eũ:quẽ mens humana non põt ꝓprehendere: nemo.n.no
uit filiũ niſi pater. Rurſuꝯ ſecũda vice negat x̃pm. Sequi
tur.n. Et poſt puſillũ alius videṡ eũ dixit. Et tu de illis es.
AVGV. de cõcoꝛ.euange. Intelligiť aũt q̃ in hac ſecũ
da negatione a duobus eſt cõpellatus:ab ancilla.ſ. quã cõ
memoꝛant mattheus ꝛ marcus:ꝛ ab alio quẽ cõmemoꝛat
lucas. Hoc ergo qõ hic lucas dicit:ꝛ poſt puſillũ:iam egreſ
ſus erat ianuã petrus ꝛ primũ gallus cantauerat vt marc⁹
dicit. Iam redierat:vt quemadmodũ dicit ioannes: ad fo
cũ ſtãs iteꝝ negaret: De qua negatione ſequiť. Petrus ve
ro ait o homo nõ ſum. AMBRO. Noluit enĩ ſe negare:
q̃ chriſtus. aut qꝛ videbať negare chriſti ſocietatẽ: vtiqꝯ ſe
negauit. BEDA. In hac aũt negatione petri dicimus nõ
ſolũ ab eo negari chriſtum qui dicit euꝯ non eſſe chriſtum.
ſed ab illo ẽt q̃ cũ ſit negat ſe eſſe chriſtianũ. AMBRO.
Tertio quoqꝯ interrogat. Segť enĩ: Et inter.fa.q̃.ho. vnius
ali⁹ q̃.affir.di. Vere ꝛ hic cũ illo erat. AVGV. de cõcoꝛ.
euan. Nõ matthe⁹ ꝛ marcus dicũt poſt puſillũ:q̃tũ eẽt hoc
tẽporis manifeſtat hic lucas dicẽdo: Et iteruallo facto q̃ſi
horę vnius. de hoc autem interuallo tacet ioannes. Item
quod mattheus ꝛ marcus non ſingulari ſed plurali nume
ro enunciant eos qui cum petro agebant:cum lucas ꝛ ioan
nes vnum dicant facile eſt intelligere:aut pluralem nume
rum pro ſingulari vſitata locutione vſurpaſſe mattheum
ꝛ marcum:aut q̃ vnus maxime tanq̃ qui eum viderat af
firmabat:ceteri autem ſecuti eius fidem petrum ſimul vt
gebant. Iam vero illud quod mattheus ipſi petro dictum
aſſeuerat. Nonne te vidi in oꝛto: Marcus autem ꝛ lucas
inter ſe illos de petro locutos: aut ſententiam intelligim⁹
tenuiſſe eos:qui compellatum dicunt petrum.tantum enĩ
valet quod de illo coꝝam illo dicebatur:q̃tum ſi illi dicere
tur:aut vtroqꝯ mõ dictũ:ꝛ alios hunc:alios illum modum
cõmemoraſſe. BEDA. Subdit autem. Nam ꝛ gali.ẽ. nõ
q̃ alia ligua galilei:atq̃ alia loquerẽtur hieroſolymite:qui
vtriq̃ fuerunt hebꝛei: ſed q̃ vnaquęq̃ prouincia ꝛ regio
ſuas habendo proprietates: vſitatum loquẽdi ſonũ vitare
non poſſit. Sequitur. ꝛ ait pe. o homo neſcio quid dicis.

AMBRO. Hoc ẽ ſacrilegia vra neſcio: ſꝯ nos excuſam⁹
ipſe nõ excuſauit. Nõ.n.ſatis eſt inuoluta rñſio ꝓfitẽtis ieſuꝯ
ſed apta cõfeſſio. ꝛ iõ petrus nõ de iduſtria rñdiſſe ſic ĩducĩ
tur:qꝛ poſtea recoꝛdat⁹ eſt ꝛ tñ fleuit. BEDA. Solet aũt
ſacra ſcriptura ſepe meritũ cauſarũ per meritũ deſignare
tẽpoꝛũ. vnde petrus qui media nocte peccauit:ad gallican
tum penituit. Segtur.n. Et conti.il. adhuc lo.gal.cãtauit.
qõ in tenebꝛis obliuionis errauit:vere lucis rememoꝛatio
ne coꝛꝛexit. AVGV. de concoꝛ.euan. Halli aũt cantum
poſt trinã negationẽ petri intelligimus:ſicut marcus exꝑſ
ſit. BEDA. Hunc gallum myſtice opinoꝛ aliquẽ doctoꝝ
intelligendũ:qui iactantes ꝛ ſomnolentos increpat dicẽs:
Euigilate iuſti:ꝛ nolite peccare. CHRY. Admirare autẽ
curam magiſtri:quia cum vinctus eẽt multa vtebatur pro
uiſione erga diſcipulum quẽ nutu erigens ad lachꝛymas
prouocauit. Segtur enĩ. Et ꝓuerſus domin⁹ reſpexit petrũ
AVGV. de cõſen.euan. Quod quomodo accipiendum
ſit diligentius conſiderandum eſt. Dicit enim mattheus.
Petrus enĩ ſedebat foꝛis in atrio.quod non diceret: niſi il
la cuꝯ domino intus agerentur. Similiter ꝛ in eo qõ dixit
marcus. Et cum eſſet petrus in atrio deoꝛſum:oſtendit nõ
ſolum in interioꝛibus:ſed etiam in ſuperioꝛib⁹ geſta que di
xerat. Quomodo ergo reſpexit dominus petrum facie coꝛ
porali: Quapropter mihi videtur illa reſpectio diuinit⁹ fa
cta. Et ſicut dictum eſt: Reſpice ꝛ exaudi me: ꝛ conuertere
domine ꝛ libera animam meam:ita dictũ arbitroꝛ: Cõuer
ſus dominus reſpexit petrum. BEDA. Reſpicere nãqꝯ
eius miſereri eſt:qꝛ non ſolum cum agitur penitentia:verũ
ẽt vt agať dei miſericoꝛdia neceſſaria eſt. AMBRO. De
niqꝯ quos ieſus reſpicit: plorant delictum.vñ ſegtur. Et re
coꝛdatus eſt petr⁹ verbi dñi q̃ dixerat. Quia ꝑus q̃ gallus
cãtet:ter me negabis. Et egreſſus foras petrus fleuit ama
re. Quare fleuit:qꝛ errauit vt hõ:lachꝛimas eius lego:ſatiſ
factionẽ nõ lego. Lauent lachꝛyme delictum:qõ voce pu
doꝛ eſt cõfiteri. Negauit prio ꝛ ſecũdo ꝛ nõ fleuit:qꝛ adhuc
nõ reſpexerat dñs. Negauit tertio reſpexit eũ ieſus:ꝛ ama
riſſime fleuit:ꝛ tu ſi veniã vis mereri dilue lachꝛymis cul
pam tuã. CHRY. Non aũt audebat petrus palaꝯ flere:
ne a lachꝛymis deprehenderetur:ſed foras exiens lachꝛy
mabatur. Flebat aũt non propter penam:ſed qꝛ dilectum
negauerat:quod moleſtius erat ei quolibet ſupplicio.

¶ Et viri q̃ tenebant illũ: illudebant ei cedẽtes:
Et velauerũt eum: ꝛ percutiebant faciem ei⁹: Et
interrogauerũt eũ dicẽtes. Prophetiza: Quis
eſt qui te percuſſit: Et alia multa blaſphemantes
dicebant in eũ. Et vt factus eſt dies: cõgregatũ ſunt
ſeniores plebis ꝛ principes ſacerdotũ ꝛ ſcribe:
ꝛ duxerũt illũ in concilium ſuuꝯ dicentes. Si tu
es chriſtus:dic nobis. Et ait illis. Si vobis di
xero nõ creditis mihi:ſi aũt ꝛ interrogauero nõ rñ
debitis mihi:neqꝯ dimittetis. Et hoc autẽꝯ erit
filius hois ſedẽs a dextris virtutis dei. Dixerũt
aũt oẽs. Tu ergo es filius dei: Qui ait: Vos di
citis qꝛ ego ſum. At illi dixerũt: Quid adhuc de
ſideram⁹ teſtimoniũ. Ipſi.n. audiuim⁹ ỏ ore ei⁹.

AVGV. De con.euange. De petri tentatione:que inter
dñi contumelias facta eſt:non eodem ordine oẽs narrant.
Nã illas prio cõmemoraꝛ matthe⁹ ꝛ marcus: deĩde petri
tẽtationẽ Lucas vo explicauit prius tentationẽ petri: deĩ
de dñi cõtumelias dicens:et vi.qui tene.eum illude.ei ce
dentes. CHRY. Celi ꝛ terre domin⁹ ceſus ſuſtinet:ꝛ pa
titur impioꝛum ridicula:formam nobis patientię prebẽs.

THEO. Necnō dñs pphetaꝝ vt pseudo pphā deludīt. Seqt. Et vela. eū ꝛ pcu. fa. ei⁹ ꝛ iter. eū di. Prophe. no. qs ē q te pcussit. BEDA. Hec q̄si ī ꝓtumeliā faciebāt ei⁹ q se a populis pphaꝝ voluit haberi. Sz tūc q cesus ē colaphis iudeoꝝ: cedīt ēt nūc blasphemys falsoꝝ xpianoꝝ. Uela/uerūt āt eū: nō vt eoꝝ ille scelera nō videat: sz vt a se ipi facie ei⁹ absc̄dāt. Peretici aūt ꝛ iudei: ꝛ mali catolici eū re/probis actib⁹ exacerbātes: q̄si ei illudētes dicūt: Quis ē q te pcussit: Dū ab illo suas cogitatiōes ꝛ opa tenebraꝝ co/gnosci nō estimāt. AVGV. de cō. cuā. Hec aūt ītelligīt passus dñs vsq; mane ī domo p̄ncipis sacerdotū: quo p̄ius adduct⁹ ē: vñ seqt. Et vt fa. ē dies ꝓuc. seni. ple. ꝛ p̄n. sacer. ꝛ scri. ꝛ duxe. eū ī ꝓsi. su. di. Si tu es xp̄s dic nobis. BEDA. Nō veritatē desiderabāt: sz calūniā p̄parabāt. Sigdē xp̄z hoiez tm̄m̄o de stirpe dauid vēturꝝ sperātes: hoc ab eo q̄re bāt: vt si diceret: Ego sū xp̄s: calūniarent q̄ sibi arroget re giā ptātē. THEO. Ipse vo sciebat eoꝝ p̄cordia q̄ q non crediderāt opib⁹: multomin⁹ ꝑmonib⁹ crederent. vñ seqt. Et ait illis: Si vob. dixe. nō cre. mihi. BEDA. Sepe. n. di xerat se xp̄m ee: puta cū dicebat: Ego ꝛ p̄ vnū sum⁹: ꝛ cete/ra talia: Si āt īterro. nō rñ. mi. neq; dimittetis. Interroga/uerat. n. eos qūo dicerēt xp̄z filiū ee dauid: cū dauid in sp̄ū dñz suū illū vocauerit: vez illi neq; dicēti credeř: neq; iter rogāti rñdere voluerūt: q̄ āt semē dauid calūniari q̄rebāt plus ē q̄ audiūt. Seqt. Ex ꝟ āt erit fi. ho. se. a dex. vir. dei.

THEO. q. d. Nō ē vobis de cetero tp̄s ꝑmonū ꝛ doctri/ne: sz deiceps iudicy tp̄s erit: cū videbitis me filiū hois se/dētē a dextris virtutis dei. CYRIL. Cū āt de deo sessio dř atq; thron⁹: regia ꝛ vniuersis p̄incipans dignitas desi gnař. Nō. n. putabamus tribunal quoddaꝝ positum ee cui credam⁹ inniti dñm oiuz: sz nec oio dextrū vel finistruz ee penes diuinā nām. ppriū. n. est corpoꝝ figura: ꝛ locus ꝛ ses sio. Qualiter aūt paris honozis: paris quoq; ꝓsessus fili⁹ vi debiť ee: si nō ē ꝑm nām fili⁹: nāle z ī se ꝓprietatē hīs p̄ris.

THEO. Dec igiť audientes timere debebāt: sz illi post hec vba magis īsaniūt. vñ seqt: Di. aūt oēs Tu g̃ es fi. dei: BEDA. q̄ se filiū dei dixerat: acceperūt ī eo q̄ ait. Erit fi. ho. se. ad dex. vir. dei. AMRO. Dominus autem ma/luit se regem ꝓbare q̄z dicere: vt cōdēnādi causam hře nō possint: q q̄ obiciunt hoc fatētur. Seqt: Qui ait: Uos di. q̄ ego sū. CYRIL. Doc aūt dicēte xpo: succensuit phari seoꝝ coborz vsurpans ignominie vocez. vñ sequitur. Et il. dixe. Quid adhuc desi. testi. ipsi enim audi. de oze eius.

THEOPHI. Ex quo patet q̄ iobedientes nulla ꝓmoda ferūt reuelatis sibi secretiozib⁹: sz maiozē penā acquirunt ꝓpter q̄ talia opoꝛtet eis esse occulte. CA. XXIII.

Et surgens oīs mltitudo eoꝝ duxe/rūt illū ad pilatū. Ceperūt aūt illum accusare dicētes. Hūc iuenim⁹ sub/uertētē gētē nostrā: ꝛ p̄hibētē tribu/ta dari cesari: ꝛ dicētē se xp̄z regē ee Pilat⁹ aūt interrogauit eū dicens: Tu es rex iu deoꝝ: At ille respōdens ait: Tu dicis. Ait aūt pi latus ad p̄incipes sacerdotū ꝛ turbas: Nihil ī/uenio cause in hoc homine. Et illi inualescebāt dicētes cōmouit populū docens per vniuersaz iudeam incipiens a galilea vsq; huc.

AVGV. de cō. cuā. Postq; ꝓpleuit lucas narrādo petri negationē: recapitulauit q̄ cū dño gesta sunt circa mane: cō memozās q̄dā q̄ alij tacuerūt: atq; ita ꝓtexuit narrationez: filia alys narrās cū dicit. Et sur. oīs mul. eo. duxe. il. ad pila tū. BEDA. Ut īpleret ꝑmo iesu quē ō sua morte p̄dixit: Tradeť gētib⁹. s. Romanis. nā pilat⁹ roman⁹ erat: eūq; ro/mani lu iudeā p̄fidē miserāt. AVGV. de cō. cuā. Dehde Apō pilatū gesta sic narrat. Ceperūt āt eū accusare dicētes: Dunc iue. subuer. gē. no. ꝛ p̄hi. tri. da. cesa. ꝛ di. se chr̄i. re. cē. Doc matthe⁹ ꝛ marc⁹ nō dixerūt cū tū dicerēt q̄ eū accusa/bāt: sz iste ēt īpa crimia q̄ falso obiecerūt apuit. THEO. Euidēter āt aduersāt vitati. Nō. n. dñs p̄hibuit dare cēsu. sz magis dare iussit. Qualiter āt ppl̄z subuertebat: an vt re/gnū aggrederet: sz ꝟ ē icredibile cūctis: q̄ volēte multitu/dine tota eū ī regē eligere sciēs fugit. BEDA. Duob⁹ aūt dño obiectis. s. q̄ tributa cesari dari ꝓhibuerit: ꝛ se xp̄m re/gē diceret: potuit fieri vt illō q̄ dñs ait. Reddite q̄ sūt cę/saris cesari: ēt pilatū audisse ꝓtigerit. Jōq; cāz hāc q̄si aprā iudeoꝝ mēdaciū puniēdēs solū q̄ nesciebat: de regni vbo īterrogādū putauit. Seqt. Pila. āt iter. eū di. Tu es rex iu deoꝝ. THEO. Nibi vī q̄ boc a xp̄o q̄sierit ꝓtritū obie/cti crimis subsanādo. q. d. Tu paup: humilis: nud⁹: cui nul/lus adiutor: accusaris de regni ābitiōe: ad q̄ op⁹ ē mltoꝝ adiutoꝝ ꝛ sūptuū. BEDA. Eodē āt vbo p̄fidi: quo ꝛ p̄ncy/pib⁹ sacerdotū rñdet: vt ꝓpa sniā cōdēnet. Seqt. Ait il. ni. ret eoꝝ calūnie: recurrūt ad clamoꝝ subsidia. Seqt: At il/li ait: Tu dicis. THEOHPHI. Illi āt cū nihil aliud fatue īua, dicētes: Cō. popu. do. p vni. iude. ici. a gali. vsq; huc. q. d. ꝓteruertit pplm nec ī vna pte tm̄ sz a galilea icepit: ꝛ hucu/q; puenit trāsiēs p iudeā: puto āt eos nō absq; cā meminiſ/se galilee: sz volētes īcutere timorē pilato. Galileı. n. scisma tici fuerūt: ꝛ noua tētates: q̄lis fuit iudas galile⁹: cui⁹ in actu bus apostoloꝝ fit mētio. BEDA. Dis aūt vbis nō illis: sz se accusant. Docuisse. n. populū ꝛ a p̄stini tp̄is ignauia vocā/do cōmouisse: taliq; actu totam terrā ꝓmissionis ptrāsi/se non criminis sed indicium est virtutis. AMBRO. Et cusatur aūt dñs ꝛ tacet: q̄ defensione non indiget. ambāt defendi: qui timent vinci. Nō ergo accusationē tacēdo cō firmat: sed despicit non refellendo. Quid ergo timeret: qui non ambit salutem: solus vim suā p̄odit: vt acquirat oīus.

¶ Pilat⁹ aūt audiens galileā iterrogauit si hō ga/lileus esset. Et vt cognouit q̄ de herodis ptāte eēt remisit eū ad herodē: q̄ ꝛ ipse hierosolymis erat illis diebus. Herodes aūt viso iesu gaudiſus est valde. Erat. n. cupiens ex mlto tpe videre eū eo q̄ audiret mlta de eo: ꝛ sperabat signum ali/qd videre ab eo fieri. Interrogabat āt eū mltis sermonibus. At ipse nihil illi rñdebat. Stabant aūt p̄incipes sacerdotū ꝛ scribe cōstanter accu/santes eū. Spreuit aūt illū herodes cuz exercitu suo: ꝛ illusit indutū veste alba: ꝛ remisit ad pi/latū. Et facti sunt amici herodes ꝛ pilatus in ip/sa die: nam antea inimici erant adinuicez.

BEDA. Pilatus de p̄missa accusatione nō interrogā/dū dñm ratus: sed ipsum magis nacta occasione cupit ab eo iudicādo liberū reddere: vñ dř. Pilat⁹ aūt audi. galileā interro. si hō gali. esset. Et ne cōtra cū q̄ insontē: ꝛ ꝓpter iuidiā traditū cognouerat: sniam dare cogeret: herodi eum misit audiēdū: vt ipse potius eū qui eius patrie tetracha ex/istebat: vel absolueret: vel puniret. Segtur. Et vt cogno. q̄ de hero. ptāte esset: remi. eū ad hero. q̄ ꝛ ipse hiero. erat illis diebus. THEOHPI. In hoc seqt legez romanam: que iubebat quēlibet a p̄incipe sue iurisdictionis cōdemnari.

GREGO. x. mo. Christi āt famā herodes explozare vo/luit: cū eius miracula videre concupiuit: t: Sequitur. Dero. aūt vi. ie. ga. ē val. Erat. n. cu. ex mul. tē. vi. illū. THEO. Non tanq̄ lucraturus q̄q̄ vtilitatis ex eius aspectu: sed patiens nouoꝝ cupidinē credebat videre quēdā extraneū hominē: de quo audierat q̄ sapiens ꝛ mirificus esset: vnde

sequit. Eo q audi. mul. de il. z spe. sig. ali. vi. ab eo fieri. Vo lebat et audire ab eo qd diceret: z iō interrogat eū q̄si deri fozie se dīs ad ipm z eū subsannās: Segtur: Interro. aūt il lū multis monib⁹. Jesus q cūcta rōne peregit: z q teste da bus hre silentiū. Sermo. n. platus ei cui nihil proficit: ode BRO. Tacuit z nihil fecit: qz nec illi⁹ credulitas mereba tur videre diuina. Et dīs iactantiā declīabat: z forte typi pheris: mirabilia xpi opera in euāgelio videre nō possunt. GREGO. xxv. mo. Hoc et audientes nos opz addiscere: vt quoties auditozes nostri nra volunt q̄si laudādo cogno scere ñ āt sua puersa mutare oīo taceamus: ne si oñtatiōis studio vbū dei logmur: z illoz q̄ erat culpa eē nō desinat: z nra q̄ non erat fiat. Multa āt sūt q̄ audientis animū pdunt: maxime si auditozes nri z sp laudāt qō audiūt: z nunq̄ qō laudāt sequunt. GREGO. xx. mo. Ingsit⁹ ergo redemptoz tacuit: expectat⁹ miracula adhibere ptemsit: seseqz apud se in occultis retinēs: eos quos exteriora qrere cōperit: ingra tos foris religd: magis eligēs apte a superbientibus despici: q̄z a nō credentib⁹ vacua voce laudari. vñ segtur. Sta. āt. prin. sacer. z scri. con. accu. euz: spze. āt il. hero. cū exer. suo: z illu. indu. veste alba z remi. ad pilatū. AMBRO. Nō ociosū q̄ veste alba induit ab herode: īmaculate tribues indicia passionis: q̄ agnus dei sine macula cū gloria mūdi peccata susciperet. THEOPHI. Tu tñ psidera q̄ p ea q̄ facit di abolus ipediē: ogerit derisiones z obprobria in xpm: ex qui bus declarat q̄ dīs seditiosus nō sit aliogn nō derideret plebe reddita suspecta: z nouitatibus gaudēte. Misso āt xpi a pilato ad herodē fit amicitie coīs exordiū q̄si pilato nō vsurpāte sibi subditos ditioni herodis. vñ subdit. Et fa. sunt ami. he. z pi. in ipsa die: nā ante ini. erant ad inuicē. At tende diabolū vbiq̄z oiūgentē disiūcta: vt xpi pagat necē. Erubescamus ergo nos: si cā nre salutis nec amicos in pzo prio federe pseruem⁹. AMBRO. In typo ēt herodis atq̄ pilati: q amici ex inimicis p Jesuz xpm facti sunt: z plebis israelis z ppli gētilis figura fuat: q p dīi passionē vtriusq̄z fit futura pcordia: ita tñ vt pus pplus nationum capiat dei verbū: z ad ppm iudeoz fidei sue deuotionē transmittat: vt illi quoq̄z gloria maiestatis sue corpus vestiant xpi qō ante desperāt. BEDA. Vel hoc herodis z pilati fed⁹ significat: qō gentiles z iudei genere z religione z mēte dis sidentes: in christianis persequendis consentiunt.

¶ Pilat⁹ aūt cōuocatis principib⁹ sacerdotuz z magistratib⁹ z plebe: dixit ad illos. Obtulistis mihi hūc hominem: quasi auertentem populū z ecce ego coram vobis interrogans nullaz cām inuenio in hoīe isto: ex his in qb⁹ euz accusatis. Sed neq̄z herodes. Nā remisi vos ad illū: z ecce nihil dignū morte actū ē ei. Emēdatū ergo il lū dimittā. Necesse aūt habebat dimittere eis p diē festū vnū. Exclamauit aūt simul vniuersa tur ba dicens. Tolle hūc: z dimitte nobis barrabā. Qui erat ppter seditionē quādā factā in ciuita te z homicidiū missus in carcerē. Iterū āt pilat⁹ locutus est ad eos: volens dimittere iesum. At illi succlamabāt dicētes. Crucifige: crucifige eū. Ille āt tertio dixit ad illos. Quid enim mali fecit iste? Nullā cām mortis inuenio in eo. Corripiā ergo illū: z dimittā. At illi instabāt vocib⁹ magnis postulātes vt crucifigeret: z inualescebāt voces eoz̄ū. Et pilat⁹ adiudicauit fieri petitionē eoz̄ū. Dimisit aūt illis eum qui propter homicidium z seditionem missus fuerat in carcerem quē petebant. Jesum vero tradidit voluntati eorum.

AVGV. De cō. euā. Rediēs lucas ad ea q̄ apud p̄sidez gerebāt. vñ digressus erat: vt narraret qō apō herodē actū ē ita dicit: Pilatus aūt cuo. pn. sacer. z ma. z ple. di. ad eos. obtu. mi. hūc ho. q̄si auer. po. z ec. ego co. vo. iter. nul. cau. i ue. in ho. isto ex his i q. eū accusatis. Hic itelligim⁹ eū pter misisse quēadmodū a dīo q̄sierit: qd accusatozib⁹ rīderet.

AMBRO. Dic pilatus xpm absoluit iudicio: crucifigit misterio. ad herodē mittit: ad pilatū remittit. vñ segt. Ex nz he. nā remisi vos ad illū: z ecce nihil dignū morte actuz est ei: Et si vterq̄z reū nō pnūciat: ob metū tñ aliene crude litatis studys pilat⁹ obsegt. THEOPHI. Duoz g̃ viro rū testimonio iesus īsons oñdit. iudei vo qz accusabāt nul lū testē obtulerūt: cui credere oporteret. Vide ergo qūo su peret vitas: Jesus tatet: z testāt inimici: proclamāt iudei: z nullus coz attestat clamozib⁹. BEDA. Pereāt ergo scri pta q̄ tāto p⁹tpe ptra xp̄z ppositā: nō illū apō pilatū magice artis accusatū: sz ponētes apud dīm pfidie z falsitatis ac cusandos eē demōstrāt. THEOPHI. Let⁹ ergo pilat⁹ nec satis apud veritatē seuer⁹: qz timebat accusatiōes: stib iūgit. Emēdatū g̃ illū dimittā. BEDA. q. d. Flagris illū z ludibrys quātū iubetis afficiā: dūmō inoxiuz sanguinem nō sitiatis. segt: Necesse āt habe. dimit. eis p di. festū vnū. Necesse hēbat nō iperialis legis sanctiōe: sz annua gētis cō suetudine deuict⁹: cui p talta gaudebat placere. THEO PHI. Romani enī iudeis pceserāt ꝺm leges z rit⁹ ꝑpos cōuersari. Mos aūt patri⁹ erat iudeis petere dānatos a pn cipe: sic a saule ionathan petiuerūt. vñ z ō eoz petitiōe nūc subdit: Excla. aūt si. vni. tur. di. Tolle hūc z dimit. no. bar. q erat pp sedi. quādā factaz in ciui. z homi. mis. in carcerem.

AMBRO. Nō imerito homicide absolutionē petūt: q flagitabāt īnocētis exitiū: tales leges hz inigtas: vt q oderit īnocētia: scelus diligat. In quo tñ nois interptatio spem dat figure: barrabas. n. p̄ris filī⁹ latine dr̄. Illi ergo quib⁹ dr̄: Vos ex p̄re diabolo estis: vero dei filio: patris sui filium id est antichristum prelaturi eē pdunt. BEDA. Veret aūt iudeis vsq̄z hodie sua petitio: qz. n. data sibi optione: pro ie su latronē: p saluatore īterfectorē elegerūt: merito salutez vitāq̄z pdiderūt: z latrocinys se ac seditionib⁹ intantū subie cerunt vt z p̄riam z regnū suū pdiderit. THEOPHI. Sic igit gens olī sancta fuerit ad ceddēū: pilat⁹ gētilis ce dē, phibet. Segtur. n. Iterq̄ aūt pila. locu. est ad il. vo. di. ie sum. At il. succla. di. Cru. cru. eū. BEDA. Pessimo. n. gene re mortis occidere innocētē: hoc ē crucifigere desiderant. Pdentes. n. in ligno crucifixi: clauis ad lignū pedib⁹ mani busq̄z cōfixis: pducta morte necabant: ne dolor citius fini retur. Vex a dīo electa erat moz̄s crucis quā diabolo supe rato: tanq̄z trophеum in frontibus fidelium erat posit⁹.

THEOPHI. Tertio autē pilatus xpm absoluit. Segtur enī. Ille aūt ter. dixit ad il. Quid enī mali fecit iste: nul. cau. moz. inue. in eo. Coz. g̃ il. z dimittā. BEDA. Hāc cor reptionē q̄ populo satisfaceret: ne vsq̄z ad crucifigēdū salua torē seuirēt: pilat⁹ q̄rebat: nō solū obtulisse: sed etiam deri dendo z flagellando exhibuisse: verba ioannis testantur. Quia vero totam accusationem quā aduersus dīm detu lerūt: sollicita pilati īterrogatiōe videbant euacuatā: tādē ad solas se preces puertūt. vnde sequit: At il. insta. vo. ma. postu. vt cru. z inua. vo. eoz̄ū. THEOPHI. Tertio cla māt cōtra xpm: vt per trinā hāc vocē: suā eē occisionez xpi approbēt: quā petēdo extorserūt. Sequitur enim. Et pila. adiu. fieri peti. eoz: dimi. aūt euz il. qui ppter homi. z sedi. mis. fue. in car. ie. ve. tradi. volun. eoz̄um. CHRY. Puta-

bant enim hoc se posse astruere q̄ iesus deteri⁹ esset latrone, & adeo neq̄: vt neq̄ pro pietate: neq̄ pro festi prerogatiua deberet liberari.

¶ Et cū ducerēt eū appḧēderūt simonē quēdaz cyrenēsem venientē de villa: & iposuerūt illi crucē portare post iesū. Sequebat aūt illū multa turba populi & mulierū: q̄ plāgebāt & lamētabant eū. Conuersus āt ad illas dixit iesus: Filie hierusalē nolite flere sup me: sz sup vosipsas flete & sup filios vestros. Quīm ecce venient dies ī q̄b⁹ dicēt: Beati steriles: & vētres q̄ nō genuerūt: & vbera que nō lactauerūt. Tunc incipient dicere mōtibus cadite sup nos: & collibus operite nos. Quia si in viridi ligno hec faciūt: in arido q̄d fiet? Ducebant aūt & alij duo neq̄ cū eo: vt interficerent.

GLO. Posita ordinatiōe christi: contigit agit de eius crucifixiōe cū dr. Et cū ducerēt eū appḧenderunt simonē quēdaz cyrenēsez venientē de villa: & iposuerūt ei crucē portare post iesū. AVGV. de con. euan. Joannes āt narrat q̄ iesus baiulabat sibi crucē. vñ itelligit q̄ ipse sibi portabat crucē cū exiret in eū q̄ dr calvarie locū: Simon āt ī itinere angariat⁹ ē: cui data ē portāda crux vsq̄ ad locū: nullus. n. alioz acceptabat crucē baiulare: eo q̄ lignū detestabile putabat: & iō simoni cyreneo q̄si ī quandā iacturā ipo fuerit crucē portaī quā alij recusabāt. Vic adipleī illd isaie: Cuius pncipat⁹ sup humez ei⁹. pncipatus. n. xpi ē crux ei⁹ pp quā fm apostolū de⁹ eū exaltauit. Et sicut ī signū dignitatis alij baltheū alij mitrā portāt: sic & dns crucē. Etsi ingras inuenies nō aliter ī nobis regnare iesuz: nisi p aspitates: quo fit vt delicioſi inīci sunt xpi crucis. AMBRO. Christus ergo crucē baiulās: iā tropheū suū victor attulit. crux sup humeros iponit: q: siue simō siue ipe portauerit: & xps in hoīe: & hō portauit in xpo. Nec discordant euangeliste sniē q̄ concordat mysteriū. Et bonus ordo nr̄i pfectus ē: vt pus crucis sue trophea ipse erigeret: deide martyrib⁹ traderet erigēdū. Nō iudeus ē q̄ crucē portat: sz alienigena atq̄ peregrinus: nec pcedit: sz sequitur: iuxta hoc q̄ scriptū est: Tollat crucē suaz & seq̄tur me. BEDA. Simon aūt obediens: cyrene beres interptatur. vnde p eū populi gentiuz designant: qui quondaz peregrini & hospites testōz: nunc obediendo facti sunt dei heredes. De villa aūt simon egrediens: crucē portat p⁹ iesuz: cū paganis ritib⁹ derelictis: vestigia dñice passionis obedienter amplectit. Villa. n. grece pagos vocat: a q̄ pagani nomē trahūt. THEOPHI. Ut ille tollit crucē xpi q̄ venit a villa. i. dimittit hūc mundū & opa ei⁹: in hierusalē. i. in supnā libertatē tēdens. Ex hoc ēt nō modicū sumit documētū. Qui. n. ad modum xpi magister est: debet ipse prius tollere crucē: & timore dei propriaz carnē cōfigere: & sic subditis & obedientib⁹ ea ponere. Segt aūt xpz ēt multitudo plebis & mulierū. nā subdit. Sequebat aūt illū multa turba populi & mulierū q̄ plangebāt & lamētabant eū. BEDA. Multa q̄dē turba crucez dñi: sz non vna cadēq̄ mēte seq̄bat. Nā populus q̄ ei⁹ morte ipetrauerat: vt morientem letus aspiceret: mulieres vero vt morituꝝ plorarent. Nō aūt iō solus mulieruz planctus sequebatur: q: nō ēt innumerus viroz cetus de eius erat passione mestissimus: sed q: femineus quasi contēptibilioz sexus liberius poterat q̄d senserat ostentare. CYRYL. Amās etiā lachrymaz est semp sexus femineus & mentem hūs flexibilē ad pietatē. THEOPHI. Per hoc ēt significabat q̄ multitudo magna iudeoz eēt post crucez itura credens in iesum. Sed & mens infirma que significatur p feminā: si sumpta cordis cōtritione per penitentiā fleat: segtur iesum ppter nostrā salutē afflictū. Flebāt igit mulieres p cōpassionē. Eū aūt qui vltro patit flere nō oz: sz magis ei applaudere: & iō eas flere vetat. Segt enī. Cōuersus aūt iesus ad illas dixit. Filie hierusalē: nolite flere sup me.

BEDA. Cui⁹. s. cita resurrectio mortē soluere pōt: cuius mors & oēm mortē & ipsuz mortis destructura ē auctoz. Notandū aūt cū filias hierusalē appellat: q̄ nō sole q̄ cum eo venerāt a galilea: sz & eiusdē vrbis ciues ei mulieres adheserūt. THEOPHI. Mādat de plorātib⁹ eū in futura mala pspectū intēdere: & sup illis flere. Segt. n. sup vosipsas flete & sup filios vestros. CYRIL. Significās in futuro mulieres liberis eē orbādas: nā irruēte bello in terra iudeoz cūcti simul pibū & magni & pui: vñ segt. Quia ecce venient dies in q̄b⁹ dicēt: beate steriles: & vētres q̄ nō genuerunt: & vbera q̄ nō lactauerūt. THEOPHI. Cū. n. feminе crudeliter suos assabūt filios & vēter q̄ pduxerat flebiliter: iterato recipiet genitū. BEDA. In quo die vēture a romanis obsidionis & captiuitatis tps significat de qbus supra dixerat. Ue pregnātib⁹ & nutrientib⁹ in illis dieb⁹. Naturale est aūt īminēte captiuitate hostili alta vel abdita q̄rere. vñ segtur: Tunc incipient mōtib⁹ dicere. Cadite sup nos. & collib⁹: operite nos. Refert enī iosephus insistentib⁹ sibi romanis: certatiz iuuenes cauernas montiū colliūq̄ petisse spelūcas. pōt etiā q̄ beatificandas dicit steriles de his itelligi q̄ vtrolibet sexu se castrauerunt ppter regnū celoz montib⁹ collibusq̄ dicit. cadite super nos: & operite nos: cū glibet sue fragilitatis memores ingruente tentationū articulo: sublimiū quozcunq̄ viroz quesierint exēplis monitis & precib⁹ defendi. Segtur. Quia si in vi. li. hec fa. in ari. q̄d fiet? GREGO. xxi. mo. De lignū viride: & nos lignū aridū dixit: q: ipse i se vim diuinitatis habuit: nos vero qui puri hoies sumus: lignum aridum appellamur. THEOPHI. quasi dicat iudeis: Si ergo in me lignū fructiferuz iugiter virens taliter seuierunt romani: q̄d non attētabunt erga vos: populuz oī co quasi lignū aridum priuatum qualibet viuificante virtute. nec vllum fructum ferentez. BEDA. Uel quasi oībus diceret. Si ego qui peccatum nō feci: lignū vite appellatus sine igne passionis a mundo non exeo: quid putas eis manere torméti qui sunt fructib⁹ vacui? THEOPHI. Malā aūt opinionem de domino inuere volens diabolus, etiā latrones faciebat crucifigi cum eo. vnde sequitur. Ducebant aūt & alij duo neq̄ cum eo vt interficerentur.

¶ Et postq̄ venerunt in locū qui vocatur calua rie: ibi crucifixerunt euz: & latrones: vnum a dextris: alterum a sinistris.

ATHANA. Ubi corruptū ē genus humanum: ibi xps propriū corpus exposuit: vt vbi semniata est corruptio: ibi dem incorruptio oriatur: pp q̄ in loco caluarie crucifigitur. Dicitur enī. Et postq̄ venerunt in locum q̄ vocat. cal. ibi cruci. eū. Que locum doctores iudeoruz aiunt esse sepulchrum ade. BEDA. Uel aliter: Solis portam loca erant in quibus trucidabant capita dānatoruꝝ: & calvarie. i. decollatoruꝝ sumpsere runt nomen. Et sic pro oīum salute quasi noxius: inter noxios crucifigitur: vt vbi abundauit peccatum superabūdet & gratia. CYRIL. Non aūt ipse vnigenitus dei filius in propria natura qua deus est: passus est: que sunt corporis: sz magis in natura terrena. Decet. n. vtrunq̄ de vno & eodem filio dici: scilicet & non pati diuine: & passum esse humanē. EVSE. Si autem aliter post cōuersationē cum hominibus euanescens subito cuolaret fugiens mortem ab hoīb⁹ cōparetur phantasmati: & queadmodum siquis incōbustibile quoddam nobis vas: & prevalens ignis nature vellet ostendere: flamme illud traderet: & cōsequenter a flamma illud illesum extraheret. Sic dei verbum volens osten-

dere instrumētum quo vsus est ad humanā salutē esse pre
ualens mozti :mozrale mozti exposuit ad ōmōstrandā eius
naturā:deinde post modicū a mozte illud eripuit in signuz
diuine virtutis:Et prima quidē cā mortis xpi hec ē.secūda
vero diuine ptātis oīsio : cozpus xpi inhabitantis.cū enim
antiquitus deificarent hoīes cōem exituz mortis:soztitos:
quos heroas ⁊ diuos noiabāt:docuit illū solū mozruū verū
deū eē fatēdū:quē bzauia victozie morte prostrata decozāt.
Tertia ratio ē victima pro toto genere hoīuz mactāda:qua
oblata tota ptās demonū peryt:⁊ erroz quilibet est sedatus
Est ⁊ alia cā salutifere mortis: vt discipuli oculata fide ꝓspi
cerēt resurrectiōez post mortē: ad quā ꝓpā spez erigere do
cebāt: vt mortē ptēnētes: agonē ꝑ errozes iniret alacriter.

CHRY. Nō aūt sui mortē ꝯ nō habebat:cū sit vita:sed
hoīuz vēit ꝓsūpturus saluatoz.vñ nō ꝓpa morte cozpus de
posuit:sed ab hoīb⁹ illatā sustinuit:sed ⁊ sī egrotauisset coz
pus ei⁹:⁊ ī ꝓspectu oīuz soluere ē:incōueniēs erat cū g sana
re alioz lāguozes:hēret ꝓpriū cozpus affectū lāguozib⁹: sed
ac deinde rursus se offerret nō crederetur ei de resurrectio
ne disserenti: oportet enī mortem resurrectionē ꝑcedere.
Cur ergo resurrectiōez palā qdē ꝑdicaret:clāculo vero mo
rerē:nimiz si latēter hec euenissēt qō excogitarēt hoīes ī
credulitatis calūnias:quo pateret xpi ī mortē victozia: nisi
cozā oīb⁹ eā patiēs ꝑ icozruptionē cozporis ꝓbass extictā:
Sed dices: decebat saltē gloziosā mortē sibi excogitare: vt
euitaret ignominiā crucis:sed ⁊ si hoc fecisset:suspectuz se
redidisset:quasi nō hīs virtutē contra quanlibet mortem.
Sicut ergo pugil ꝓsternēs illū quē hostes obtulerit:oñdit
excellentioz oībus : sic oīum vita ab hostibus illatam quā
putabāt eē dirā ⁊ infamē detestabilez mortē in cruce susce
pit:vt hac interēpta dominiū mortis totaliter destruat: ꝓ
qō nō caput ei amputat vt ioanni:neq; sectus ē vt isaias: vt
cozpus integz ⁊ indiuisibile mozti seruet: ⁊ nō fiat occasio
volētib⁹ ecclesiā diuidere. Volebat ēt subpozrare quaz in
curreram⁹ maledictionē: maledictā mortē. s.crucis susci
piēdo ꝓ illud. Maledict⁹ hō qui pēdet ī ligno. In cruce
ēt expāsis māib⁹ mozit:vt altera qdē māu veterē populū:
altera eos g sūt ex gētib⁹ trabat:vtroscz sibi cōiūgēs. Mo
riēs etiā in curce a dēonib⁹ expiat aerē ⁊ ascēsū nobis parat ī
celuz. THEO. Quia ēt p lignū moz intrauerat:necesse
erat vt per lignū exterminarē : ⁊ vt dns per ligni dolozes
iuicē⁹ trāsiens ꝓfutaret delectationem proueniētē ex ligno
GREGO.nisenus. Sed ⁊ figura crucis a medio cōtactu
in quattuoz extrema ptita: significat virtutē ⁊ prouidentiā
eius qui in ea pepēdit vbicz diffusā. AVGV.de q̄.no.⁊
ve.testamēti. Non frustra ēt tale genus mortis elegit:vt
latitudis:⁊ altitudis:⁊ lōgitudinis ⁊ ꝓfunditatis:ō quibus
apostolus logē magister existeret. Nā latitudo ē ī eo ligno:
qō trasuersū ōsiz figit:hoc ad bōa opa ptiet : qz ibi extēdūt
manus. Lōgitudo ī eo quod ab ipo ligno vsq; ad terrā con
spicuū ē. ibi.n.quodāmō statur.i.psistit ⁊ pseueratur quod
lōganimitati tribuit. Altitudo ē in ea ligni pte que ab illo
qō trāsuersū figit:sursū versus relingit:hoc ē ad caput cruci
fixi:qz bene sperātiū supna expectatio ē. Jaz vero illud ex
ligno qō fixū occultat:vnde totū illud exurget: ꝓfunditatē
significat gratuite gratie. CHRY. Duos etiā latrōes vtrī
q; crucifixerunt:vt eoz suspitionis fieret pticeps : vñ segit.
Et latro.vnū a dextris:ali.a sinistris:sz ñ ita euēit:nā de illis
nil dr. Huius āt crux vbicz honozat : reges diadēata ōpo
nētes assumūt crucē:in purpuris:ī diadematib⁹:in armis:ī
mēsa sacrata vbicz terrarū crux emicat:ñ talia sūt humāa.
Viuētib⁹.n.istis q egerūt strēnue arridēt ꝓpria gesta.his āt
peūtib⁹ peūt:sed ī xpo totū cōtrariū. Nā ante crucē oīa me
sta:vt aūt crucifixus ē:oīa clarioza facta sunt : vt noscas nō
purū hoiem esse crucifixū. BEDA. Duo aūt latrones cū
xpo crucifixi:significāt eos q sub fide xpi vel agone marty
ry vel ꝓtinētie artiozis instituta subeūt: sed q hec pro eter
na gloria faciunt dexteri latronis:qui autem humane lau
dis intuitu:sinistri latronis actus imitantur.

¶ Jesus aūt dicebat : Pater dimitte illis . Non
.n. sciūt qd faciūt. Dividētes vero vestimēta ei⁹
miserūt sortes: ⁊ stabat populus expectās: ⁊ dēri
debāt cū principes cū eis dicentes. Alios saluos
fecit:seipsuz saluū faciat:si hic est xps dei elect⁹.
Illudebāt āt ei: ⁊ milites accedētes: ⁊ acetū offe
rētes ei dicētes. Si tu es rex iudeoz saluū te fac.

CHRY. Quia dns dixerat . Orate pro persequentibus
vos:hoc ēt crucē ascēdens fecit.vñ sequitur: Jesus autē di.
Pr̄ di.illis. Nō qz nō posset ipse relaxare:sed vt nos pro per
sequentibus orare doceret:nō solum verbo:sed ⁊ opere. Di
cit autē:dimitte eis:si penituerint. Sanct.n.penitentibus si
vellēt post tantā nequiciā reatus p fidē dilue re. BEDA.
Neq; putādū est hic eū frustra orasse:sed in eis q post eius
passionē crēdiderunt:qō orabat impetrasse. Notandū sane
q̄ non pro eis orauit qui filium dei intellexerunt crucifige
re:nec confiteri voluerunt:sed pro eis q nesciebant quid fa
cerēt:çelū dei hītes:sed nō ꝛz sciam.vñ subdit: Nō.n.sciūt
qd faciūt. GRECVS. Permanētes vo post crucē ī ifide
litate nullus per ignorantiaz iuuari putabit dignis miracu
lis sonora voce eū ꝑdicantib⁹ eē deū. AMBRO. Refert
q̄ cōsiderare q̄lis crucē ascēdat:nōdū.n.video:talis q̄ ascen
dat:q sclīm vincere parat:vt scīs adiumēta nō q̄rat: victus ē
aūt adā q vestimēta q̄siuit:vicit ille q tegumēta deposuit:⁊
talis ascēdit:quales nos auctoze deo natura formauit:talis
in paradiso primus hō habitauerat:talis in paradiso homo
secundus intrauit:Pulchze autē ascēsurus crucem regalia
vestimenta deposuit:vt scias quasi hoiem passium esse:non
quasi deū regē:sī vtrūq; xps. ATHANA. Qui ēt cun
ctas conditiones nostras cā nr̄i susce pit: induit vestimēta
nostra signa mortificationis ade:vt exuat illa ⁊ hozū vice
induit nos vitam ⁊ incozruptionem . Sequit: Dividentes
vero vestimēta eius:miserūt sortes. THEO. Sozsitan.n.
plures eoz egebāt:vel forte magis ad obprobrium hoc fa
ciebant:⁊ ex quadā lasciuia:quid.n.preciosum inueniebant
in vestib⁹:. BEDA. In sorte aūt dr̄ gra dei ꝓmendata est:
qz cū sors mittit non psone cuiusq; vel meritis:sed occulto
dei iudicio cedit. AVGV. de cō.euā. Hoc qdē breuiter
dictū ē a tribus euangelistis. Joānes distinctius hoc expli
cat:quēadmodū hoc gestū sit. THEO. Beludētes igitur
hoc agebāt. Nā vbi principes subsannabāt qd dicere opoz
tet ō vulgo: Segtur.n. Et stabat populus qui.s.petierat eū
crucifigi. Spectans.s.finem. Et deridebant eū principes cū
eis. AVGV. de cōsen.euā. Qz ꝓncipes dixit nec addidit
Sacerdotū: oēs ꝓmates generali noīe complexus ē: vt ibi
possent itellige scribe ⁊ seniozes. BEDA. Qui ēt nolētes
ꝓfitent q̄ alios saluos fec. Segtur.n.dicētes . Alios saluos
fec:seipz saluū faciat.si hic ē xps dī elect⁹. ATHANA.
Dns aūt vere saluatoz nō saluādo seipz:sed creaturā liberā
do volebat cognosci saluatoz. Neq;.n.medic⁹ qz sibi mede
tur:medicus eē cognoscit:nisi erga lāguidos arte probet:sic
dns saluatoz existēs:nō habeat opus salutis:neq; descendē
do de cruce volebat cognosci saluatoz sed mozando.multo
nāq; maioze salutē moz saluatozis affert hoīb⁹ q̄ descen
sus de cruce. GRECVS. Videns aūt diabolus nullū eē
sibi defensaculū titubabat:⁊ quasi aliud nō valēs tētauit vl
terius ꝓpinari saluatozi acetū ad bibendū. Segtur.n. Illu
debant aūt ei ⁊ milites accedentes: acetum offerentes illi.
quod contra seipm facere diabolus ignorabat. Nam ama
ritudinem ire ex preuaricatione legis factam qua cunctos

detinebat saluatori prebebat: quā ille sumēs cōsumebat: vt vice aceti vinū det nob ī potū: qđ sapia miscuit. THEO. Obtulerūt aūt milites xpo acetū q̄si regi subministrantes: Sequit̄ .n. dicētes. Si tu es rex iudeorū saluus te fac. BE DA. Et notandū q̄ iudei vocabulum xpi scripture sibi au ctoritate creditum blasphemātes irridēt. Milites vō vtpo te scriptura nescy non christo sed regi iudeorū insultant. ¶ Erat aūt ꝛ superscriptio scripta sup eū lītis gre cis ꝛ latinis ꝛ hebraicis: hic ē rex iudeoꝝ. Unus aūt de his q pēdebāt latronibus blasphemabat eū dicēs. Si tu es xps: saluū fac temetipꝫ ꝛ nos. Rīdens aūt alter increpabat eū dicēs. Neq; tu times deū: qz in eadē damnatiōe es. Et nos qdē iuste: nā digna factis recipimus. Hic vero nihil mali gessit. Et dicebat ad iesū. Dñe memēto mei cū veneris in regnū tuū. Et dixit illi iesus. Amē dico tibi: hodie mecum eris in paradiso.

THEOPHI. Aliā attēde sagacitatē demonis agitatā ī xpm: triplici .n. litteraꝝ figura pmīgabat accusationē iesu: ne. s. quēcūq; trāseūtiū lateat q̄ ob hoc suspensus fuerat: quia se regē faciebat. Dr̄ .n. erat āt ꝛ suprascriptio scripta sup illū litteris grecis: latinis: ꝛ hebraicis. Hic est rex iudeoꝝ: q̄ qđ significabat potētissimas gentiū: quales erant romani: pru dētissimas: quales greci: maxime deū colētes: quale fuit iu deoꝝ genus: subyci debere impio xpi. AMBRO. Veri to aūt supra crucē ponit̄ titulus: qz nō humani corporis: sed diuine ptātis ē regnū qđ hz christ⁹. Lego titulū regis iudeo rum cū lego. Regnū meū nō ē de hoc mūdo. Lego cām xpi super caput eius scriptā cū lego: Et deus erat verbū: caput .n. xpi: deus. CYRIL. Alter aūt latronū eadē cuz iudeis eructuabat. Segr̄ .n. Unus aūt de his qui pendebāt latro nibus blasphemabat eū dicēs: Si tu es xps: saluū fac teipꝫ ꝛ nos. Alter vero refrenabat voces ipsius. Sequit̄ .n. Rī dēs āt alter increpabat eū dicēs. Neq; tu times deū: qz ī ca dem dominatiōe es. Sed ꝛ ppriū reatum confessus est sub dēs. Et nos qdē iuste: nā digna factis recipim⁹. CHRY. Dic fungitur vice iudicis cōdemnatus incipit de veritate censere qui corā pilato post multa tormenta confessus ē sce lera. Quia aliud est homo censor quez latēt intima: ꝛ aliud ds qui mentes penetrat. Et ibi qdē post cōfessionē pena sub sequitur: hic aūt cōfessio fit ad salutem: sed et xpm ꝓnun ciat īnocētē cū subdit: Dic vō nihil mali fec̄ q.o. Nouā vide iniuriaꝝ: honestatez damnari cū scelere. Nos vinētes occi dimus: hic mortuos suscitauit: nos aliena sumus furati: hic ꝛ sua iubet tribuere. beatus igitur latro astantes docebat talia disserēs: quib⁹ alteꝝ īcrepabat. Sed vt videt extīctos audit⁹ astantiū: redit ꝛ sequenter ad eū qui nouit ꝓcordia. Sequit̄ .n. Et dicebat ad iesū. Dñe memēto mei cū veneris in regnū tuū. Crucifixum aspicis: ꝛ dñm ꝓfiteris. cōdēnati vides figuram: ꝛ regis predicas dignitatem. Mille malis imbutus: postulas iustitie fontez reminisci tue nequicie: sz dices: video qdē apparēs opprobriū: sed ītueor latēs regnū. ꝛ tu auertis mea publica scelera: ꝛ acceptas fidem inten tionis occulte: Discipulū veritatis vsurpauit nequicia: disci pulus nequicie nō commutabit veritas. GREGO. xvij. mo. In cruce clauī manus eius pedesq; ligauerant: nihilq; a pēis ī eo liberū nisi coz ꝛ lingua remanserūt. Inspirāte ō totū illud ei obtulit: qđ ī se libeꝝ īuēit. vt iuꝝ hoc qđ scriptū ē: Corde crederet ad iustitiam: ore cōfiteretur ad salutem. Tres autem virtutes quas apostolus memorat: subito re pletus gratia: ꝛ accepit latro: ꝛ seruauit in cruce. Fidem nāq; habuit: qui regnaturū deū credidit: qué secū pariter morientē vidit: spez habuit: qui regni eius aditū postula uit: q charitatē quoq; ī morte sua viuaciter tenuit: q fratrē ꝛ collatronem pro simili scelere morientē de iniquitate sua redarguit. AMBRO. Pulcherrimuz aūt datur affectā de conuersionis exēplum q̄ tam cito latroni venia relaxa tur. Cito ignoscit dominus: quia cito ille cōuertitur ꝛ vberi oz ē gratia cui precatio. semp enim domin⁹ plus tribuit q̄ ro gatur: ille rogabat vt memor sui eēt. De dño autem sequit. Et dixit illi iesus: Amen dico tibi: hodie mecū eris in para diso. Vita est enim esse cum xpo: ꝛ vbi christus: ibi regnum. THEO. Et quēadmodū quisq; rex victorioſus rediens ex triumpho optima predaꝝ fert secum: sic ꝛ dominus pre datus portione diabolicaꝝ predarum scilicet latronem du cit secū in paradisum. CHRY. Erat ergo videre saluato rē in medio latronuz: trutinam iustucie. trutinantem fidem ꝛ infidelitatem. Expulit diabolus de paradiso adā: christus latronem impulit ante totum orbem ꝛ ante apostolos. nu do verbo sola fide in paradisum introiuit. ne quis post erro res introitum desperaret. Attende celeritatez a cruce in ce los: a condemnatione in paradisum: vt noueris nō ad beni uolentiam illius: sed ad clementiam dominum totū feciſſe. Si aūt iam facta est bonorum retributio: nunquid superua cua erit resurrectio: Si enim introduxit latronem in par disum: corpus autem eius corruptuz remansit foris: liquet non esse resurrectionem corporum: hec dicūt illi. Sed caro que fuit laborum particeps: nunquid priuabitur premijs: Audi paulū dicētē. Oportet corruptibile hoc incorruptio nem induere: Sed si dominus pollicitus est regnum celo/ rum: introduxit autem latronem in paradisum. nondum ei retribuit premia. Sed dicunt nomine paradisi regnum ce/ lorum noīauit: vsitato nomine vtens dum alloqueretur la tronem qui nihil audiuerat de arduis documentis. Quidā autem non sic legunt. Hodie mecū eris in paradiso. Dico tibi hodie: ꝛ consequenter: Mecum eris in paradiso. Sed adhuc euidentioꝛez solutionē subiungemus. nam me/ dici cum videt aliquem desperatū: dicūt tam mortuus est. Sic ꝛ latro quoniam non amplius timebatur eius regreſ/ sus ad perditionem: dicitur paradisuz introisse. THEO. Hoc tamen est verius omnib⁹: q̄ quāuis omnia pmissa sor titi sunt: ꝛ latro ꝛ alij sancti: ne sine nobis consumeretur: vt dicitur in epistola ad hebreos. sunt tamen in regno celorum ꝛ in paradiso. GREGO. nisenus. Dic itez oportet discu tere quomodo latro censeatur dignus paradiso cuz sanctis flammea framea prohibeat introitum. Sed attende q̄ ser mo diuinus eaz versatilē dicit vt indignis quidem obuiet: dignis vero liberum ad vitaz patefaciat aditū. GRE. xv. mo. Uel illa rumphea flāmea versatilis dicitur: pro eo q̄ sciſſet quandoq; venire tempus vt etiā remoueri debuiſſ: quando scilicet veniret qui sue incarnationis mysterio pa radisi nobis iter aperiret. AMBRO. Sed ꝛ illud solien tes inducunt latrones: iste vnum conuitiante: vnum regnā tem: fortasse ꝛ iste prius cōuitiatus est: sz repēte cōuersus ē. Potuit etiam de vno pluraliter dici: sicut est illud: In capa nis pellibus ābulabāt: Secti sunt: cū solus helias melotidē habuisse: Isaias sectus esse doceatur. Mystice autem duo latrones populos peccatores significant per baptismū cru cifigendos esse cum christo: quorum dissensio diuersitatem pariter credentium significat. BEDA. Quicunq; enim baptiçati sumus in christo iesu: in morte ipsius baptiçati su mus: per baptismum autem cum peccatores essemus ablu mur: sed aly dum deum in carne passum laudant coronan tur: aly dum aut fidem aut opera baptismi habere renue runt: dono quod accepere priuantur.

¶ Erat aūt fere hora sexta: ꝛ tenebre facte sunt in vniuersa terra vsq; in horā nonā. Et obscurat⁹ ē

sol: ⁊ velū tēpli sciſſuz ē mediū: Et clamās voce magna ieſus ait. Pater: in manꝰ tuas commendo ſpiritum meū. Et hec dicens expirauit.

CYRIL. Poſtq̄z cruci tradiderunt dominū omniū: mundi machina lugebat proprium dominum: ⁊ obtenebrata eſt lux in meridie ſm amos. vnde dr. Erat aūt fere hora ſexta: ⁊ tenebre facte ſunt in vniuerſa terra vſqz in horaz nonam. Quod erat manifeſtum idicium q̄ forent paſſure caliginez crucifigentium anime. AVGV. de con. euangeliſta/rum. Hoc autem quod de tenebris dictum eſt: etiā alij duo matthēus ⁊ marcus conteſtantur: Addit autē lucas: Unde facte ſunt tenebre: cum ſubdit: Et obſcuratus eſt ſol. AV GV. tertio de ciuitate dei. Quaz ſolis obſcurationem non canonico curſu ſiderum accidiſſe ſatis oſtendit: q̄ tunc erat paſca iudeorū: quod plena luna ſolenniter agitur. Re/gularis aūt ſolis defectio: nō niſi fine lune cōtingit. DIO NY. ad polycarpum. Apud heliopolim eniz tunc preſentes inopinabiliter ſoli lunam incidentē videbamus. nō. n. erat conueniens tēpus: ⁊ rurſus ipſaz a nona hora vſqz ad veſperam ad ſolis diametrum ſupernaturaliter reſtitutaz. Eccliſm etiam illam ex oriente vidimus inchoatam ⁊ vſqz ad ſolarem terminum venientem: poſtea regredientem rurſus ex eodez nō defectū ⁊ repurgationem: ſed econtrario ſm diametrum factam. talia ſunt eius temporis ſuperna turalia: ⁊ ſoli chriſto qui eſt omniū cauſa poſſibilia. GRE CVS. Hoc igitur prodigiuz factum eſt: vt pateret q̄ qui mortem ſuſcepat: gubernatoz eſſet totius creature. AM BRO. Sol etiam occidit ſacrilegis. vt funeſti ſpectaculū ſceleris obumbraret: tenebre effuſe ſunt oculis perfidorū vt fidei lumen reſurgeret. BEDA. Uolens autem lucas miraculum miraculo adiungere ſubiungit: Et velum templi ſciſſum eſt medium. Hoc expirante domino factum eſt: ſicut matthēus ⁊ marcus cōteſtantur: ſed lucas preoccupādo narrauit. THEO. Per hoc autem dominus oſtendebat: q̄ nō erunt vlterius ſanctaſanctoruz inacceſſibilia: ſed tradita in manus romanoꝝ inquinarentur ⁊ eoꝝ aditus pateret. AMBRO. Uelum etiā ſcinditur: quo duoꝝ populoꝝ diuiſio ſynagoge prophanatio declaratur. Scinditur velum vetus: vt eccleſia noua fidei ſue vela ſuſpēdat. Synagoge velamen ſuſpenditur: vt religionis interna myſteria reuelata: mentis cernamus intuitu. THEO. Per hoc etiam oſtēditur q̄ velū quod ſequeſtrabat nos a ſacris que ſunt in celo diſrumpitur: ideſt dei inimicitia ⁊ peccatū. AMBRO. Deinde ēt vbi aſſumpte mortalitatis implētū eſt omne myſterium ⁊ immortalitatis ſola remanſit. vnde ſequitur: Et clamans voce magna ait ieſus: Pater: in manꝰ tuas commendo ſpiritū meum. BEDA. Patrem inuocā do filium dei ſe eſſe declarat: ſpiritum vero commendādo: non defectum ſue virtutis: ſed confidentiam eiuſdem cum patre ptātis inſinuat. AMBRO. Caro mozitur vt reſurgat ſpiritus. Patri commendatur: vt celeſtia quoqz ab inquitatis vinculo ſoluerentur: ⁊ pax fieret in celo: quam terrena ſequerentur. CYRIL. Hec aūt vox edocet q̄ animе ſanctoruz non deinceps in inferno clauduntur vt prius: ſed apud deum ſunt: huius rei facto chriſto principio. ATHANA. Cōmendat enim patri p ſe vniuerſos mortales in ſe viuificatos: nam ſumus membra eius: ſm illud apoſtoli ad galath: Oēs vnum eſtis in chriſto. GREGO. niſenus: Decet autem querere qualiter in eodem tempore dominus tripartitur ſeipſuz in viſcera terre: vt dixerat phariſeis: In paradiſuz dei: vt dixit latroni: in manus paternas vt nunc dicitur. Sed recte conſiderātibus hoc nec queſtionem dignum videtur: nam qui vbiq̄z eſt per diuinam potentiam quolibet loco adeſt. AMBRO. Commendatur ergo patri ſpiritus: ſed cum ſit in ſuperioribus: illuminat ⁊ inferna: vt vniuerſa redimantur: ⁊ eniz chriſtus omnia ⁊ in chriſto omnia. GREGO. inſenus. Aliaſolutio eſt q̄ tempore paſſionis neutram partem humanitatis ſemel vnita diuinitas dimiſit: ſed animam de corpore ſponte diſiunxit: ſe tamen in vtroq̄ permanentez oſtendit. nam per corpus in quo mortem ſuſcepit: confutauit mortis potentiaz: per animam vero latroni parauit introitum paradiſi. Dicit autem Iſaias de ſuperna hieruſalem: que a paradiſo non eſt alia: Super manus meas depinxi menia tua. vnde palaz eſt q̄ exiſtēs in paradiſo manus patris inhabitabat. DAMA. Uel expreſſius loquēdo ī ſe pulchro erat ſm corpus: in inferno ſm animam: ſed ſicut deꝰ ⁊ in paradiſo cū latrone: ⁊ in throno erat cū pre ⁊ ſpirituſancto.

THEO. Clamās vero alta voce expirat: ga ierat ei potestas ponēdi aiaz ſuā: ⁊ eā reſumēdi. vñ ſegtur: Et hoc dicēs expirauit. AMBRO. q. d. Tradidit ſpiritū q̄z nō inuitus amiſit. qō. n. emittit: voluntariū eſt. qō amittit neceſſariuz.

¶ Uidens aūtē cēturio quod factum fuerat: glorificauit deum dicēs: Uere hic homo iuſtꝰ erat. Et omnis turba eoꝝ qui ſimul aderāt ad ſpectaculum iſtud: ⁊ videbāt que fiebant: pcutiētes pectora ſua reuertebantur. Stabant autez omnes noti eius a longe: ⁊ mulieres que ſecute eū erant a galilea hec videntes.

AVGV. quarto de trinitate. Cum poſt illam vocem cōtinuo tradidit ſpiritū: hoc maxime q̄ aderāt ſunt mirati. lōga. n. morte cruciabātur ligno ſuſpenſi. vnde dicit: Uidens aūt centurio qō factū fuerat: glorificauit deū dicens: Uere hic homo iuſtus erat. AVGV. de conſen. euāgeli. Nō eſt aūt cōtrarium q̄ matthēus viſo terremotu: dicit admiratū cēturionez: cū lucas dicat hoc eū admiratum fuiſſe q̄ emiſſa illa voce expiraſſet: oſtendens quam poteſtatem habuit quando moreretur. In eo autem quod matthēus dixit: non ſolum viſo terremotu: ſed addidit ⁊ his que fiebant integꝝ locū fuiſſe demonſtrauit lucē: vt diceret ipſuz domini mortem fuiſſe miratum. Qz autem lucas etiaz ipſe dixit: Uidēs autē centurio quod factum erat: in eo genere īclusit omnia que facta erant: in illa hora mirabiliter tanq̄z vnuz mirabile factū cōmemorans: cuius quaſi membra ⁊ partes erant omnia illa miracula. Quod autez alius dixit centurionem dixiſſe. Uere filius dei erat iſte: Lucas autem ait q̄ iuſtus erat: putari pōt diuerſum: ſz vel vtrūq̄z dictū a centurione debemus intelligere: ⁊ aliud illū: ⁊ aliud iſtum cōmemoraſſe: vel fortaſſe lucā exprimere voluiſſe ſententiaz centurionis: quomodo dixerit ieſuz filiū dei. forte. n. nō eum vnigenitum equalem patri centurio intellexerat. Sed ideo filiū dei dixerat: quia iuſtū crediderat ſicut multi iuſti dicti ſunt filij dei. Iā vero quia matthēus addidit eos qui cū cēturione erant: lucas vero hoc tacuit non eſt contrarium: cū alius dicit quod alius tacet: ⁊ matthēus dixit. Timuerūt valde. lucas autez non dixit. Timuit. ſed glorificauit deum: quis non intelligat deuz timendo glorificaſſe: THEOPHI. Nūc autē videtur effectum ſortiri quod dominus dixerat. Cū exaltatus fuero: omnia ad me trahā. Exaltatus nāq̄z in cruce attraxit latronez ⁊ centurionē: ſed ⁊ quoſdā iudeoruz de quibus ſequitur. Et omnis turba eoꝝ qui ſimul aderant ad ſpectaculuz iſtud: ⁊ videbant que fiebant percutiētes pectora ſua reuertebantur. BEDA. Quod percutiebāt pectora: quia penitentie ⁊ luctus indiciuz eſt: poteſt dupliciter intelligi. ſiue enim eū cuius vitā dilexerunt iniuſte occiſuz dolebant: ſiue cuius mortez ſe impetraſſe meminerant: hūc in morte amplius glorificatū tremebāt. Notāduz autē q̄ gentiles deū timentes: aperte cōfeſſionis voce glorificant: iudei percutientes ſoluz pectora: ſilentes domum

redeunt. AMBRO. O duriora saxis pectora iudeox. Iudex arguit:credit minister:proditor scelus suum morte condemnat:elemēta fugiunt:terra concutitur:monumenta reserātur:iudeorum tamē īmobilis duritia manet orbe cōcusso. BEDA. Unde merito p centurionē fides ecclesie designatur:que dei filiuz tacente synagoga confirmat. Impletur aūt quod dominus patri conqueritur dicens. Elongasti a me amicum z proximum:z notos meos a miseria. vnde sequitur. Stabant autē omnes noti eius a longe. THEO. Sed feminarū genus olim maledictum:manet z videt hec omnia. Sequitur enim: Et mulieres que secute erant eum a galilea hec videntes. Et sic prime refocillant iustificationes ut benedictione a passione profluēte sic z resurrectiōe.

¶ Et ecce vir nomie ioseph qui erat decurio vir bonus z iustus:hic non consenserat cōsilio z actibus eorum:ab arimathia ciuitate iudee:q ui expectabat z ipse regnum dei. Hic accessit ad pilatuz z petijt corpus iesu: z ꝺpositum inuoluit i syndone: z posuit eum in monumēto excīso in quo nō duz quisq̄ posit⁹ fuerat. Et dies erat pascheues z sabbatum illucescebat. Subsecute autem mulieres que cū eo venerant de galilea viderūt monumentum: z quemadmoduz positum erat corp⁹ eius: z reuertentes pauerūt aromata z vnguēta z sabbato quidem siluerunt fm mandatum.

GRECVS. Fuerat q̄dq̄ ioseph occultus christi discipulus deniq̄ vinculuz timoris rumpens feruentior factus dominicū corpus turpiter pendens a ligno deposuit: cōparans preciosaz margaritā verboz modestia. vñ dr. Et ecce vir nomine ioseph qui erat decurio. BEDA. Decurio vocatur q⁹ sit de ordine curie z officia curie administret:q etiā curialis a procurando munera ciuilia solet appellari. Magne ergo ioseph dignitatis apud seculum sed maioris apud deum meriti fuisse laudatur. vñ segtur: Uir bonus z iustus hic non consen. cōsi. z acti. eox:ab arimathia ciuitate iudee. Arimathia ipsa est ramatha ciuitas belcane z samuelis.

AVGV. de con. eua. Dicit autem ioānes q⁹ erat discipulus iesu. vnde z hic subditur: Qui expecta. z ipse regnū dei. Merito autem monet: Cur ille qui propter timorem occultus erat discipulus:ausus sit petere corp⁹ eius:quod nullus eorum qui eū palā sequebātur auderet. Segtur enim: Hic accessit ad pilatū: z petyt corpus iesu. Sed intelligendū est istum fiducia dignitatis hoc fecisse qua preditus poterat familiariter intrare ad pilatum. In extremo autē illo officio funeri exhibendo minus videtur curasse de iudeis:q̄uis soleret i dño audiendo eox inimicitias deuitare. BEDA. Sic igitur per iusticiam meritorum sepeliendo corpori dominico dignus fuit per nobilitatem potētie secularis illud impetrare. vnde sequitur: Et depositū inuoluit in syndone. Ex simplici sepultura domini ambitio diuitum condemnatur:q nec i tumulis qdē possint carere diuitys. ATHA. Enormiter etiam agunt qui condiunt corpora mortuorum z ea non sepeliunt etiaz si sancta sint:quid enim sanctius aut maius domini corpore:quod tamen in monumento positū est:donec die tertia resurrexit. Sequitur. n. Et posuit eum in monumēto excīso. BEDA. Scilicet de petra nesi ex multis lapidibus edificatum esset:post resurrectionez suffossis tumuli fundamētis ablatus furto diceretur. In nouo etiā ponit monumēto. Nā segtur: In quo nondū quisq̄ positus fuerat:ne post resurrectionez ceteris corporibus remanentibus:surrexisse alius suspicaretur: quia vero sexta die bō factus est:recte dns sexta die crucifixus humane redemptionis impleuit arcanū. vnde sequit: Et erat dies parasceues:qō ꝓparatio interpretatur:quo noie sextam feriam appellabāt:qz ea die q̄ i sabbatū forēt necessaria ꝓparabāt: qz vo septimo die requieuit ꝺditor ab ope suo: Sabbato dns i sepulchro requieuit. vñ segtur. Et sabbatum illucescebat. Subsecute autē legim⁹:qz stabāt oēs noti ei⁹ a lōge: z mulieres que pza aūt legim⁹:qz stabāt oēs noti ei⁹ a lōge: z mulieres que secute erāt eū. bis q̄ notis iesū post depositū ei⁹ cadauer ad sua remeātib⁹:sole mulieres q̄ arti⁹ amabāt funus subsecute:quo ponere illud ipicere cupiebant. Segtur enī: Subsecute aūt mulieres q̄ cū ipso venerāt de galilea viderūt monumētū: z quēadmodū posi. erat corp⁹ ei⁹. vt. s. ei tpe cōgruo mun⁹ possent sue deuotionis offerre. THEO. Neq̄ tū fidē debi tam adhuc habebāt:sz quasi puro boī aromata z vnguenta parabāt more iudeox q talia exhibebāt defunctis. vñ segtur. Et reuer. parauc. aroma. z vnguēta. BEDA. Scīpto enī dño q̄diu licebat opari. i. vsq̄ ad solis occasū vnguētis preparandis erāt occupate. Mādatū aūt erat: vt sabbati sentiū. i. ges a vespera vsq̄ ad vesperā fuaret. Segt. n. Et sabbato qdē siluerūt fm mandatū. AMBRO. Mystice aūt iustus xpi corpus sepelit. Talis ē. n. xpi sepultura q̄ frau dē iniquitatēq̄ nō habeat. Merito aūt matthe⁹ hūc diuitē dixit. suscipiēdo. n. diuitē nescīuit fidei paupertatē. iust⁹ corpus christi operit syndone. vesti z tu dñi corpus gloria sua: vt z ipse sis iust⁹: z si mortuū credis:operi tamen diuitaris plenitudine sue:sz z vestitur eccl'ia inocētie gra. BEDA. Ille etiā in syndone mūda inuoluit iesū qui pura mēte eus suscepit. AMBRO. Nec ociose ali⁹ euāgelista monimē tū nouū dixit:ali⁹ monumētum ioseph. z cuius tumulus bis parat qui sub lege sunt mortis, victor mortis tumulū suus non habet. Que enī cōicatio tumulo z deo:solus enī tumulo includit:qz mors xpi z si sit cōis fm nām:spālis ē fm virtutē. Bene aūt xps in monumento conditur iusti: vt iustitie habitatione requiescat. monumentū enī hoc in duritie gentilis petra iustus excidit penetrali verbi vt penetraret in natiōib⁹ virtus xpi:cui pulcherrime amotus est lapis. Quicūq̄ in se bene humauerit xpm:diligēter custodiat ne eum pdat:ne ve perfidie sit ingressus. BEDA. Qz autem dns sexta die crucifigit:septima in sepulchro quiescit:significat q⁹ in sexta mundi etate nos pro domino pati: z velut mundo crucifigi necesse est. in septima vo idest post mortē corpora qdē i tumulis:aīe vero cū dño requiescūt:vsq̄ huc z mulieres sancte. i. aīe humiles dilectiōe feruētes passioni xpi diligēter obsequūt. z si forte valeant imitari: seduta cu riositate quo ordine sit eadē passio cōpleta ppendūt:qua lecta:audita:recordata:mox ad parāda se opera virtutū quibus xps delectet cōuertunt: vt futura presentis vite paraceue z requie beata:tēpore resurrectiōis occurrere christo valeāt cū aromatib⁹ spiritaliū actionū. CAPI. .XXIII.

VIa autē sabbati valde diluculo venerunt ad monumentum portantes q̄ parauerant aromata: z inuenerūt lapidem reuolutum a monumēto: z ingresse nō inuenerūt corpus domini iesu. Et factum est dum mente cōsternate essent de isto:ecce duo viri steterūt secus illas in veste fulgenti. Cum timerent autē z declinarent vultum in terram dixerunt ad illas. Quid quaritis: viuentem cum mortuis: Non est hic:sed surrexit. Recordamini qualiter locutus ē vobis cum adhuc i galilea esset dicens: Quia oportet filiū hois tradi in manus hominum peccatoruz

ꝛ crucifigi: ꝛ die tertia resurgere. Et recordate sunt verborum ei⁹: ꝛ regresse a monumento nunciauerũt hec omnia illis vndecim: ꝛ ceteris omnib⁹. Erat autem maria magdalene ꝛ ioana: ꝛ maria iacobi: ꝛ cetere que cum eis erãt que dicebãt ad apostolos hec. Et visa sunt ãte illos sicut deliramẽtum verba ista: ꝛ non crediderunt illis. Petrus autẽ surgens cucurrit ad monumentum: ꝛ procumbens vidit linteamina sola posita: ꝛ abijt secũ mirans quod factum fuerat.

BEDA. Religiose mulieres nõ soluz in die parasceue sz etiã sabbato transacto. i. sole occidente: mox vt operandi licentia remeauit emerunt aromata: vt venientes vngerẽt corp⁹ ihesu sic marc⁹ testat: ꝓoccupante tñ iã noctis articulo sabbati valde diluculo venerunt ad monumentũ portãtes que parauerant aromata. Una autẽ sabbati siue prima sabbati monumentũ adire non valuerunt: Et ideo dicit: Una aũt sabbati valde diluculo venerunt ad monumentũ portãtes prima ẽ a sabbato quã diez dominicã pp dñi resurrectionẽ mos christian⁹ appellat. Or autẽ valde diluculo mulieres venere ad monumẽtũ: magn⁹ q̃rẽdi ꝛ inueniẽdi dñm feruor charitatis ostendit. AMBRO. Sz magna ozit hoc loco plerisqz dubitatio: sigdẽ dic valde diluculo: Matthe⁹ vespere sabbati inllieres ad monumẽtũ vẽisse dixerit. sz euãgelistas de diuersis putes dixisse temporib⁹: vt primas alias mulieres ꝛ alias conyctas visiones. Or autem scriptum est Vespere ãt sabbati que luces cit i ꝑma sabbati resurrexisse dñz sic temperanduz est: vt neqz mane dominica que est prima post sabbatũ: neqz sabbato resurrectio facta credatur: nam quomodo triduuz cõpletur? Non ergo vesperascente die: sz vespere noctis resurrexit. Heiqz grec⁹ Sero dixit. Sero aũt: ꝛ horã significat i occasu diei ꝛ rei cuiuslibet tarditatẽ: quomodo si dicas: Sero mihi suggestuz est. Est ergo ꝛ sero tps noctis ꝓfundũ: vñ ꝛ mulieres ad mõumentũ accedẽdi hñt facultatez custodib⁹ gesctib⁹. Et vt scias nocte factuz mulieres alie sciunt: alie nesciunt. sciunt que obseruant noctibus ꝛ diebus: nesciũt que recesserunt. Nescit vna maria magdalene ꝑm ioannem: nam eadem ꝛ ante scire ꝛ postea nescire nõ potuit. ergo si plures marie: plures etiã fortasse Marie magdalene: cũ illud nomẽ persone sit: hoc sumat a loco. AVGV de consen. euangelista. Uel Matthe⁹ a ꝓma parte noctis qõ ẽ vespere: ipsã voluit noctẽ significare cui⁹ noctis fine venerunt ad monumẽtũ. ꝛ hoc ea de causa: quia iam a vespere parauerant: ꝛ licebat afferre aromata trãsacto sabbato. EVSE. Jacebat aũt orgaũ verbi extinctũ: magn⁹ vero lapis claudebat sepulchriũ: quasi mors cũ duxisset captiuum: sed nondum lapso triduo. vita se promit iterum post sufficientez mortis coniunctionem. vnde sequitur. Et inuenerunt lapidem reuolutũ a monumento. THEOPHI. Nam Angelus reuoluerat eũ: vt testatur Matthe⁹. CHRY. Amotus est autẽ lapis post resurrectionem propter mulieres: vt credant resurrexisse dominum videntes monumentum vacuuz corpore. vnde sequitur: Et ingresse non inuenerunt corp⁹ do. ihesus. CYRIL. Cum igitur non inuenissent corpus christi quod resurrexerat: ducebantur diuersis cogitationibus ꝛ propter amorem christi ꝛ adhibitam sollicitudinem meruerunt visionẽ angelicam. Sequitur enim: Et fac. est dum mente consternate essent de isto: ecce duo viri steterunt iuxta illas in veste fulgenti. EVSE. Jocunditatis ꝛ gaudy indicia salutifere resurrectionis ꝛ fulgentes amict⁹ prestãtes. Moyses enim plagas egiptys preparans in flamma ignis angelum perspexit: sed non tales visi sunt mulieribus in sepulchro: sed mites ꝛ hilares: quales decebat cõspici i regno ꝛ gaudio dñi. Et sicut i passione eclipsatus ẽ sol: merorꝛis ꝛ angustie signa promens crucifigentibus filiũ dei: ita angeli vite ac resurrectionis precones habitum salutiferi festi candidati designabant.. AMBRO. Sed quomodo marcus vnum iuuenem in albis sedentẽ: matthe⁹ vnum: Joãnes ꝛ lucas duos angelos in albis sedentes visos esse memorauerunt? AVGV. de consen. euangelista. Possumus itelligere vnum angelũ visũ a mulieribus: ꝛ ꝑm Marcũ ꝛ ꝑm Matthe⁹: vt eas ingressas in monumentũ accipiamus. s. i aliquod spaciũ: qõ erat aliqua materia cõmunitũ ante illuz saxei sepulchri locũ atqz ibi vidisse angelũ sedẽtẽ a dextris qõ dicit Marcus. deinde intus ab eis dũ inspicerent locuz in qua iacebat corpus dñi visos duos alios angelos stantes sicut dixit lucas locutos ad earũdẽ exhortãdũ animũ ꝛ edificandam fidẽ. vnde sequitur: Cũ time. au. ꝛ declina. vul. inter. BEDA. Sancte mulieres astantibus sibi angelis nõ in terram cecidisse: sed vultũ dicunt in terrã declinasse nec quẽpiã sãctorꝛuz legimus tpe dominice resurrectiõis vel ipsi dño vel angelis sibi visis terre ꝓstratũ adorasse. vñ mos obtinuit ecclesiasticus vt vel in memoriã dñice vel in nře spez resurrectõis oĩbus dñicis diebus ꝛ toto gnquagesimo tẽporꝛe nõ flexis genibus: sed declinatis in terrã vultib⁹ oremus. Nõ erat aũt in monumento: q̃ locus est mortuorũ: q̃rẽdus ille qui ad vitã resurrexit a mortuis. Et iõ subdit: Dixerũt ad illas. s. angeli ad mulieres. Quid queritis viuẽ. cũ mor. nõ ẽ hic: sed surrexit: Die autẽ tertia sicut ipse inter discipulos tã viros q̃ feminas predixit resurrectiõis sue triũ phũ celebrauit: vñ sequit: Recor. q̃li. locu. ẽ vo. cũ adhuc i galilea esset dicens: Quia opor. filiũ homi. tra. in manus homi. pecca. ꝛ cruci. ꝛ tertia die resurgere. Die nãqz parasceue hora. ix. spiritũ tradẽs: vespere sepultus. mane prima sabbati resurrexit. ATHA. Poterat siquidẽ statim suscitare corpus a morte. Sed dixisset aliquis eum nequaquam fuisse vel non plene mortem ei inhesisse ꝛ fortasse si resurrectio domini fuisset dilata: latuisset incorruptionis honor. Ut igitur corpus ostenderet mortuum vnius interpellationem diei passus est: ꝛ tertia die corpus suum incorruptum demõstrauit. BEDA. Uno etiam die in sepulchro ꝛ duabus noctibus iacuit: quia lucem sue simple mortis: tenebris duple nostre mortis adiunxit. CYRIL. Instructe autem mulieres angelorꝛuz affatibus accelerantes rettulerũt discipulis. vnde sequitur: Et recordate sunt verborum eius. Et regresse a monumento: nunciauerunt hec omnia illis vndecim ꝛ ceteris omnibus. Nanqz femina que quondam mortis fuit ministra venerandum resurrectionis mysteriuz prima percepit ꝛ nunciat. Adeptum est igitur femineum genus ꝛ ignominie absolutionem ꝛ maledictionis repudium. AMBRO. Mulieribus autem docere in ecclesia non permittitur: sed domi viros suos interrogant. Ad eos ergo femina mittitur qui domestici sunt. Que autem fuerint he mulieres ostendit subdens: Erat autem maria magdalene. BEDA. Ipsa est sorꝛ lazari. Et ioanna vxor cuse procuratoris herodis. Et maria iacobi. i. mater iacobi minoris ꝛ ioseph. Et cõmuniter ꝰ alys subdit: Et cetere q̃ cũ eis erãt: q̃ dicebãt ad apostolos hec. Ut. n. ꝓpetui reatus apud viros mulier obprobriũ non sustineret: que culpã viro transfuderat: transfudit ꝛ grãm. THEO. Est aũt naturaliter incredibile mortalibus resurrectionis miraculum. vnde sequit. Et visa sunt anteillos sicut deliramentum verba ista: ꝛ non credebãt illis. BEDA. Quod non tam illorũ infirmitas q̃ nostra vt ita dicam futura firmitas fuit. Ipsa nãqz resurrectio illis dubitantibus permulta argumẽta monstrata ẽ que dũ nos legentes agnoscimus: de eorum dubitatione solidamur. THEO. Petr⁹ ãt hoc audiẽs tollit moras ꝛ va-

dit admonumētū:quia nec ignis nouit moras ingestus materie: vnde sequitur: Petrus aūt surgens cucurrit ad monumentum. IVSE. Solus enim ipse credit feminis dicentibus se angelos vidisse: ꝛ cum esset eximij affectꝰ preceteris sedulum se promebat:passim circūspiciens dñm. vnde segt: Et procūbēs vidit sola linteamina posita. THEOPHI. Cū aūt ad monumentum fuisset hoc primo cōsecutus ē: vt miraretur que prius ab ipso vel ab alijs veridebātur. vñ sequitur: Et abijt secū mirās qō factū fuerat. i. apud se mirās rei euentum: qualiter sola linteamina derelicta fuere corpe mirrha perunctō: vel quantaꝫ opportunitatē habuisset furvt ꝫ semotim inuoluta dimittens circūstantibus militibus corpus auferret. AVGV. de concor. euangelista. Intelligitur aūt hoc lucas recapitulando posuisse de petro. tunc. n. cucurrit petrus ad monumentum quando ꝛ ioannes: cum tantummodo a mulieribus pcipue a maria magdalene nūciatum eis fuerat de corpore ablato. postea autem facta sūt hec de visione angelorum. Jō aūt lucas petrū solum commemorauit: quia illi primitus maria nunciauerat. Itez pōt mouere qꝫ petrum non intrantem: sed procumbentem dīc lucas sola linteamina vidisse ꝛ discessisse mirantem: cum ioannes dicat ita se linteamina vidisse posita: ꝛ seipsum post petrum intrasse. Sed intelligendum est petrum primo procumbentem vidisse: quod lucas commemorat: ioannes tacet. post autem ingressus est antequam ioannes intraret.

BEDA. Juxta intellectum vero mysticū per hoc qꝫ mulieres valde diluculo veniunt ad monumentum: datur nobis exemplum discussis vitiorum tenebris ad domini corpus accedere. nam ꝛ sepulchrum illud figuraꝫ dominici babebat altaris: in quo corporis christi mysteria non in serico: nō in panno tincto: sed instar syndonis quo eū ioseph inuoluit in linthceo puro debent consecrari: vt sicut ipse veram terrene nature substantiam pro nobis morti obtulit: ita ꝛ nos in commemoratione ipsius purum de terregermine cādidumqꝫ ꝛ multimodo quasi mortificationis genere castigatum altari linum imponamus. Aromata autem que mulieres deferunt significant odorem virtutum ꝛ orationum suauitatem quibus altari appropinquare debemus. Reuolutio autem lapidis insinuat reserationem sacramentorum que tegebantur velamine littere legis que in lapide scripta est: cuius ablato tegmine corpus dñi mortuum nō inuenit sed viuum euangelizatur: quia ꝛsi cognouimus sm carnem christum: sed iā nunc non nouimus: quomodo aūt posito in sepulchro corpore domini angeli astitisse leguntur: ita etiaꝫ tempore consecratiōis mystery corporis christi assistere sūt credendi. Nos ergo exemplo deuotarum rerū quotiēs mysterys celestibus appropinquamus propter angelicam p̄sentiam seu propter reuerentiam sacre oblationis cum omni humilitate vultum declinemus in terram: nos cinerem ꝛ terram esse recolentes.

℣ Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum quod erat in spatio stadiorū sexaginta ab hieru salem nomine emaus. ꝛ ipsi loquebantur ad ūuicem de his omnibus que acciderant. Et factuꝫ ē dum fabularentur: ꝛ secū quererent: ꝛ ipe iesus appropinquans ibat cum illis. Oculi autem eorum tenebantur ne eum agnoscerent: ꝛ ait ad illos: Qui sunt hi sermones quos confertis ad inuicem ambulantes: ꝛ estis tristes? Et respōdēs vnus cui nomen cleophas dixit ei: Tu solus peregrinus es in hierusalē: ꝛ non cognouisti que facta sunt in illa his diebus? Quibus ille dixit. Que? Et dixerunt de iesu nazareno qꝫ fuit vir ppheta: potens in opere ꝛ sermone: coram deo ꝛ omni populo. Et quomodo eum tradiderunt summi sacerdotes ꝛ principes nostri in damnationē mortis ꝛ crucifixerunt eum. Nos autez sperabamus: quia ipse esset redempturus israel. Et nunc super hec omnia tertia dies est hodie qꝫ hec facta sunt. Sed ꝛ mulieres quedam ex nostris terruerunt nos: que ante lucem fuerunt ad monumentum: ꝛ non inuento corpore eius venerunt dicētes se etiam visionem angelorum vidisse: qui dicunt eū viuere. Et abierunt quidā ex nostris ad monumētū ꝛ ita inuenerunt sicut mulieres dixerūt: ipsū vero non inuenerunt.

GLO. Post manifestationē resurrectionis christi p angelos mulieribus factā: manifestatur vlterius eadem resurrectio per ipsius christi apparitionē discipulis. vnde dicitur: Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum. THEO. Quidam alterum horum duorum lucam inquiunt esse: ꝛ ob hoc suum nomē occultasse. AMBRO. Vel duob⁹ discipulis seorsū dominus iaz se vespere demōstrat. sammaeni: ꝛ cleophe. AVGVSTI. de consen. euange. Castellus autem illud nō absurde accipimus etiā villam sm marcus potuisse appellari. Deinde castellum describit dicens: Nō erat in spacio stadiorū sexaginta ab hierusalē noie emaus. BEDA. Ipsa est nicopolis ciuitas insignis palestine: que post expugnatiōem iudee sub marco aurelio antonio prīcipe restaurata cum statu mutauit ꝛ nomen. Stadium aūt quod greci auctore vt dicunt hercule viarum spacia mensi rat octaua ē pars miliary. Et iō sexaginta stadia septem milia passuum ꝛ quinquaginta significat: qō spaciū itineris eis qui de morte ꝛ sepultura domini certi gradiebantur de resurrectione domini duby: nam resurrectionē que post septimam sabbati facta ē octauo numero contineri nullus ambigit. Discipuli ergo qꝫ de domino loquentes incedūt: sextū miliariū cepti itineris compleuerant: quia illum finc querela viuentem vsqꝫ ad mortē quam in sexta sabbati subyre perueniisse dolebant. Compleuerant ꝛ septimum quia hunc in sepulchro nō dubitabant quieuisse. Sed de octauo diuidium trīm peregerant: quia gloriā iam celebzare resurrectionis non credebant perfecte. THEOPHILVS. Prędicti autem discipuli loquebantur de his ad inuicē que acciderant: non quasi credentes sed sicut stupentes i rebus ex traneis. vnde sequitur: Et ipsi loquebantur ad inuicem de his omnibus que acciderant. BEDA. Loquētes aūt de se domin⁹ appropinquans comitatur. vt ꝛ fidez resurrectionis mentibus eorum incendat: ꝛ quod se facturum promiserat impleat: scilicet vt vbi sunt duo vel tres in nomine meo congregati ibi sum in medio eorū. vñ sequit: Et factum est dum fabularentē: ꝛ secū quererent: ꝛ ipse iesus appropinquans ibat cum illis. THEO. Obtento eni iam spiritali corpore non obstat loci distantia quin adesset quibus volebat: nec vlterius naturalibus legibus corpus suum regebat: sed spiritaliter ꝛ supra naturam: vnde vt marcus dicit: sub alia forma eis videbatur. in qua non concedebat eis: eius cognitio. Sequitur enim: Oculi autem eorum tenebantur: ne illum agnoscerēt. vt scilicet totā suā dubiā ītētionē reuelēt ꝛ vulnus detegentes recipiant medecinā: ꝛ vt cognoscerēt qꝫ quāuis corpus ipsum qō passum fuerat resurrexerit non tñ amplius tale erat vt esset omnibus visibile: sz tñ ab his a quibus vellet videri: ꝛ vt non dubitent quare de ceteris

non conuersatur inter plebem: quia .s. post resurrectionez conuersatio eius non esset digna hominibus: sed diuina magis: quod etiaz est forma resurrectionis future in qua sicut angeli conuersabimur z filij dei. GREGO. in hom. Con uenienter etiam eis speciem quam recognoscerēt non ostē dit: hoc agens foris in oculis corporis: quod apud ipsos age batur intus in oculis cordis. ipsi nanqz apud seipsos intus z amabant z dubitabant. De se ergo loquentibus presentiā exhibuit. sed de se dubitantibus cognitionis siue speciez ab scondit: verba quidem eis contulit. Naz sequitur: Et ait ad illos. Qui sunt hi sermones quos confertis ad inuicem ambulantes z estis tristes: GRECVS. Conferebāt quidem inter se quasi non amplius expectantes christum viuentē: sed dolorosi quasi perempto saluatore. vnde sequitur: Et respōdens vnus cui nomē cleophas: dixit ei: Tu solus peregrinus es in hierusalē: z non cognouisti que facta sunt in illa his diebus: THEO. q.d. Tu sol⁹ peregrinus: z extra confinia hierusalez habitans: z expers es eorum que in medio eius contigerunt vt hec ignoras: BEDA. Vel hoc discebant. sed reuera peregrinus erat eis: a quorū nature fragilitate percepta iam resurrectionis gloria longe distabat: z a quorum fide vtpote resurrectionis eius nescia manebat extraneus. Sed adhuc dominus interrogat: nam sequitur: Quibus ille dixit: Que: Et ponitur eorum responsio cū subditur: Et dixerunt ei: De iesu nazareno qui fuit vir prophe ta. Prophetam fatentur: filium dei tacent: Vel nondū perfecte credentes: vel solliciti ne inciderēt in manus indeoz persequentium: quia nesciebant quis esset quod verum credebant celantes: Ad cuius commendationez subditur: potens in opere z sermone. THEO. Primo quidē est opus secundo sermo. nullus enim doctrine sermo approbatur: ni si prius is qui docet: se oñdat auctorem: precedit enim opus aspectum. nam nisi mundaueris intellectus speculum per quod homines vt precedēte diuino cultu viuamus sine scā dalo plurimorum. GRECVS. Deinde assignatur causa tristicie: traditio z passio christi: cum sequitur: Et quomodo tradiderunt eum summi sacerdotes z principes nostri in damnationem mortis: z crucifixerunt eum. Subditur autem desperantium vox: cum dicitur: Nos autem sperabamus q ipse esset redemptur⁹ israel. Sperabamus inquit: nō speramus: ac si mors domini similis esset mortibus aliorum. THEOPHI. Expectabant enim christum saluatum z redempturum populum israel ab ingruentibus malis z a seruitute romanorum: ipsum quoqz credebant terre num regem fieri: quem putabant promulgatam in se mortis sententiam cauere potuisse. BEDA. Merito ergo tristes incedebant: quia z seipsos quodāmodo arguebāt: q in illo redemptionem sperauerint: quem iam mortuum videbant: nec resurrecturum credebāt: z maxime dolebant euz sine causa occisum quem nouerāt innocentem. THEO. Uidentur tamen hi viri non omnino icreduli esse per hoc quod subditur: Et nunc super hec omnia tertia dies est hodie q hec facta sunt. In quo videtur habere memoriā eius q eis dominus dixerat se tertia die resurrecturum. GRECVS. Porro relatam a mulieribus resurrectionis famaz commemorat: cum subditur: Sed z mulieres quedā ex nostris terruerūt nos: que ante lucē fuerunt ad monumentū: non inuēto corpore eius venerunt dicētes se etiam visionem angelorum vidisse: qui dicūt eum viuere. Dicūt quidem hoc quasi non credētes: propter qō referūt se territos. i. stupefactos. nō. n. qō erat eis relatū firmū estimabāt. aut angelicaz illuminationē fuisse: sz stuporis z turbinis cām inde sumebant. Testimoniuz quoqz petri non certum estimabāt dum diceret: se non vidisse dominum: sed resurrectionem eius conjecere ex eo q corpus ipsius in sepulchro non iacebat. vnde sequitur: Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum: z ita inuenerunt sicut mulieres dixerunt. ipsū vero nō inuenerunt. AVGV. de cōcordātys euāgelistarū: Cū autē lucas dixerit petrū accurrisse admonumētū: z cleopham dixisse: ipse rettulerit q quidaz eorum ierant ad monumentum: intelligitur attestari ioanni q duo ierūt ad monumentum: sed petrum primo solum commemorauit: qz illi primitus maria nunciauerat.

¶ Et ipse dixit ad eos: O stulti z tardi corde ad credendum in omnibus que locuti sūt prophete. Nonne hec oportuit pati christum z ita intrare in gloriam suam: Et incipiēs a moyse z omnib⁹ prophetis interpretabatur illis in omnibus scripturis que ō ipso erāt. Et appropinquauerunt castello quo ibant: z ipse se finxit longius ire. Et coegerunt illuz dicentes: Mane nobiscum quoniam aduesperascit: z inclinata est iam dies. Et intrauit cum illis. Et factum est dum recūberet cū eis accepit panem z benedixit ac fregit z porrigebat illis. Et aperti sunt oculi eorū z cognouerūt eum. Et ipse euanuit ex oculis eorum. Et dixerūt ad inuicem. Nonne cor nostrū ardēs erat in nobis dū loqueretur i via: z aperiret nobis scripturas: Et surgentes eadē hora regressi sūt i hierusalem: z inuenerūt congregatos vndecim z eos qui cum illis erant dicentes q surrexit dominus vere: z apparuit simoni. Et ipsi narrabāt que gesta erant in via: z quomodo cognouerunt eū in fractione panis.

THEOPHI. Quia predicti discipuli nimia dubietate laborabant: domin⁹ eos redarguit. vnde dicit: Et ipse dixit ad eos: O stulti. Vere enī eadē dixerāt que z astantes cruci: Alios saluos fecit: seipsum nō potest saluū facere. Et tardi corde ad credendū in omnib⁹ que locuti sūt prophete. Contingit enī credere que locuti sūt prophete. pticulariter q̄dā: z nō vniuersaliter oīa: puta si aliquis credat que de cruce christi dicunt a prophetis sicut est illud: Foderunt manus meas z pedes meos. que vero spectant ad resurrectionē nō credāt: sicut ē illud: Nō dabis sanctū tuū videre corruptionem. Decet aūt in omnib⁹ fidē adhibere prophetis tam in gloriosis que ō christo p̄dixerūt: q̄z in ignoris: qz ex passiōe malorū est ingressus in gloriā. Unde sequitur: Nonne hec oportuit pati christū: z ita intrare in gloriā suā: s. fm humanitatē. ISIDORVS. Sz z si oportebat christū pati: tñ qui crucifixerunt rei sūt pene: nō enim satagebant pficere quod de⁹ disponebat. vnde z eorū executio fuit impia: dei vero dispensatio prudētissima: qui nequitiam eorū in beneficia generis humani cōuertit: quasi ytēs vipereis carnib⁹ ad antidoti salutiferi cōfectionem. CHRY. Et ideo dominus ostendit consequenter hec omnia non euenisse simpliciter: sed ex dei proposito ante predestiato. vnde sequitur: Et incipiens a moyse z omnibus prophetis interpretabatur illis in omnibus scripturis que de ipso erant: quasi diceret: Postq̄z estis tardi: ego p̄optos vos reddam: mysteria scripturarum vobis exponendo. Nam sacrificium abrae cum isaac dimisso immolatus est aries: hoc prefigurauit. Sed z in alys scripturis ppheticis sparsim iacent mysteria crucis z resurrectionis xpi. BEDA. Si autem

moyses ⁊ prophete de christo locuti sūt:⁊ cum p passionē in gloriā intraturum predixerunt:quomodo gloriatur se esse christianū: qui neq; qualiter scripture ad christū ptineant inuestigat:neq; ad gloriā quā cum christo habere cupit:per passionē attingere desiderat. GRECVS. Qz vo ꝑdixit euangelista: Tenebant oculi eoz ne eū agnoscerēt:dōec sermo domini mentē eoz mouueret ad fidē: cōuenienter opportunū aspectum sui auditui subiungit. vnde sequit: Et appropiquauerūt castello quo ibāt: ⁊ ipse finxit se lōgi⁹ ire.

AVGV. de que. euā. Nō nō ad mēdaciū ptinet. nō eniz omne qđ fingim⁹ mendaciū est:sed quando id fingimus qđ nihil significat: tunc mendacium ē. cū autem fictio nostra refertur ad aliquā significationē:non ē mēdaciū sz aliqua figura veritatis: alioquin omnia que a sapientibus ⁊ sanctis viris vel etiam ab ipso domino figurate dicta sunt mendacia deputabuntur: quia ꝑm vsitatum intellectum non cōsistit veritas in talib⁹ dictis. Sicut autez dicta:ita etiam fingunt facta sine mendacio ad aliquaz rē significandam.

GREGO. in home. Quia ḡ adhuc in eoz cordibus peregrin⁹ erat a fide:ire se lōgi⁹ finxit. Fingere nāq; cōponere dicim⁹. vnde ⁊ cōpositores lutifigulos vocam⁹. Nihil ergo simplex veritas p duplicitatē fecit: sed talē se exhibuit in corpore:qualis apud illos erat in mente. Sz qz eē extranei a charitate nō poterāt:hi cū quib⁹ charitas gradiebat:euz ad hospitiū q̄si pegrinū vocāt. vnde segt: Et coegerūt illū Ex quo exemplo colligitur quia peregrini ad hospitium nō solum inuitandi sunt:sed etiam trahēdi. GLO. Nec solū factis eum cogunt: sed etiam verbis inducunt. Sequitur enim: Dicentes: Mane nobiscum: quoniam adue sperascit: ⁊ inclinata est iam dies. s. ad occasum. GERGO. i home. Ecce autem cuz per membra sua christus suscipit suscepto/res suos etiam per semetipsum requirit. Sequitur enim. Et intrauit cum illis. Mensam ponunt: cibos afferunt:et deum quem in scripture sacre expositione nō cognouerāt in panis fractione cognoscunt. Sequitur enim: Et factum est dum recumberet cum illis:accepit panez ⁊ benedixit ac fregit:⁊ porrigebat illis: ⁊ aperti sunt oculi eoz ⁊ cognouerunt eum. CHRY. Quod non de sensibilibus oculis dictum ē:sed de sensu mentali. AVGV. de cō euā. Neq; enim clausis oculis ambulabant:sed inerat aliquid quo nō sinerentur agnoscere quod videbant:quod. s. caligo ⁊ aligs humor efficere solet: non quia dominus non poterat transformare carnem suam: vt alia reuera esset effigies:quam solebant intuer:quadoquidem ⁊ ante passionem transformatus est in monte: vt facies eius clarescceret sicut sol. Sed non ita nunc factum est. non enim incongruenter accipim⁹ hoc impedimentuz in oculis eoz a sathana fuisse ne agnosceretur iesus:sed tñ a christo facta ē permisso vsq; ad sacramētū panis: vt veritate corporis eius participata: remouen intelligatur impedimentum inimici: vt christus possit agnosci. THEO. Sed ⁊ aliud innuit:q. s. sumētib⁹ sacrum panem aperiuntur oculi vt eum agnoscāt. magnaz enim ⁊ ineffabilem vim habet dñi caro. AVGV. de que. euan. Vel q dominus se ire longius finxit:cum comitaret discipulis exponens sacras scripturas:vtruz ipse esset ignorantibus: significat quia hospitalitatis officio ad suā cognitionem peruenire posse homines intimauit: vt cum longi⁹ ipse ab hominibus abscesserit super omnes celos cum eis transit: qui hec exhibent seruis eius. Tenet ḡ christum ne longi⁹ ab eo eat quisquis cathetizatur vbo i omnib⁹ bonis ei q se cathetizat cōmunicat. Etenī isti cathetizati erāt vbo cū exponerz eis scripturas. Et quia hospitalitatē sectati sūt eum quē in ipsa expositione scripturaruz nō cognouerūt:i panis fractione cognoscunt. non enim auditores legis iusti sūt apud deū:sz factores legis iustificabūtur. GREGO. in home. Quisquis ergo audita vult intelligere: festiat ea que iaz intelligere potuit:opere implere. Ecce dominus nō est cognitus dum loqueretur:⁊ dignatus est cognosci dum pascitur. Sequitur enim: Et ipse euanuit ex oculis eoz.

THEOPHI. Non enim tale corpus habebat: vt diuti/us cum eis cōmorari deberet:⁊ hoc pariter augeret affectū eoz. vnde sequit: Et dixerunt adinuicem: Nōne cor no/strum ardens erat in nobis:dum loqueretur in via ⁊ apiret nobis scripturas. ORIGE. Per quod innuit q̄ prolati scr/mones a saluatore accendebant audientium cor ad amorē diuinum. GREGO. in ho. pentheco. Ex audito. n. sermo/ne inardescit animus:corporis frigus recedit:mēs in supno/desiderio fit anxia. Audire libet ꝓcepta celestia:⁊ quot mā/datis instruitur:quasi tot facibus inflāmatur. THEO. Af/debant ergo cor eoz vel igne verborū domini quibus inten/debant tanq; veris. Vel quia eo disserente scripturas: pre/cellebatur intrinsecus cor eoz:q̄ ille q disserebat dominus esset. Adeo ergo letati sunt. vt nullā morā passi: mox reuer/si sint in hierusalem. ⁊ hoc est quod sequitur: Et surgētes eadem hora:regressi sunt in hierlm. surrexerunt quidem ea/dez hora:peruenerūt aūt per plures horas:sicut oportebat sexaginta stadia transeuntes. AVGV. de concor. euan. Jam aūt fama erat q̄ surrexerat iesus a mulieribus facta: ⁊ a simone petro:cui iam apparuerat. Uteniz isti duo hec in/quitur. n. Et inuenerunt cōgregatos vndecim:⁊ cos qui cuz ipsis erant dicentes q̄ surrexit dominus vere:⁊ apparuit si/moni. BEDA. Omnium enim viroz primo dominus ap/parusse videtur petro ex his quos euangeliste quattuor:⁊ paulus apostolus cōmemorauerunt. CHRY. Non enim simul omnibus se manifestabat:vt fereret fidei semina. nā/qui primo viderat ⁊ certus erat:alys referebat. Deinde ser/mo prodiens preparabat animuz auditoris visioni:⁊ ideo primo digniori ⁊ fideliori omnibus apparuit. Erat. n. opus anime fidelissime. que prius acciperet hunc aspectuz: vt mi/nime turbaretur inopinata visione. Et ideo primo videtur a petro: vt qui primo confessus est cum christū: primo resur/rectionem videre mereatur: ⁊ etiam quia eum negauerat: prius ei voluit apparere cōsolans cum ne desperaret. Post petrū vero alys apparuit:quandoq; pauciozibus:quādoq; pluribus:quod duo discipuli confitentur. Sequitur enim Et ipsi narrauerunt que gesta erant in via:⁊ quomō cogno/uerunt eū in fractione panis. AVGV. de concordā. euā/ge. Quod autem ait marcus annunciauerunt ceteris:nec il/lis crediderunt:cum lucas dicat:q̄ iam inde loquebantur vere resurrexisse dominum:quid intelligendum est:nisi ali/quos ibi fuisse qui hoc credere nollent:

CDum aūt hec loquuntur: stetit iesus in medio eoz ⁊ dixit eis: Pax vobis. Ego sum:nolite timere. Conturbati vero ⁊ conterriti estimabāt se spiritū videre. Et dixit eis. Quid turbati estis ⁊ cogitationes ascendunt in corda vestra: Vide/te manus meas ⁊ pedes:quia egoipse sum. Pal/pate ⁊ videte:quia spiritus carnem ⁊ ossa non habet sicut me videtis habere. Et cum hec dixis/set ostendit eis manus ⁊ pedes.

CYRIL. Undiqz resurrectionis fama per apostolos di/uulgata ⁊ affectu discipulorum erecto ad christi visionē ve/nit desideratus:⁊ querentibus ⁊ expectantibus reuelatur: nec disceptat vt de alio:sed euidēter se offert. vnde dicitur Dū hec aūt loquūtur:stetit iesus in medio eoz. AVGV. De concor. euāgelista. Nanc ostensionez domini post resur/rectionem ⁊ ioānes cōmemorat. Sed quod dicit ioannes: Nō cum illis fuisse apostolū thomā:cū ꝑz lucam duo illi re/gressi i hierusalē:innenerūt cōgregatos vndecim: ꝑcul dub-

bio intelligendū est q̄ inde thomas exierit: añq̄ dominus hec loquētibus appareret. Dat .n. lucas locū i sua narratio nē q̄o possit intelligi dū hec loquerētur: p̄i⁹ ide exisse tho mā: t postea dñm intrasse: nisi q̄s dicat nō illos vndecī q iaz multo numero discipulozū. Sed cū adiunxit lucas: Et eos qui cū ipsis erant. Satis vtiq̄ declarauit euidenti⁹ illos vn decī aplos q vocabantur apostoli cū q̄bus ceteri erant. Sed videamus cui⁹ mystery gratia fm matthēū t marcū resur gēs ita mandauerit: Precedā vos in galileā: ibi me videbi tis: Quod si cōpletū ē, tamē post multa completuz est: cum sic mādatū sit vt aut hoc solū: aut hoc primū expectaretur fieri debuisse. AMBRO. Unde hoc conueniēti⁹ arbitror q̄ domin⁹ qdem mādauerit discipulis vt in galilea eū vide rent, sed illis ob metū intra conclaue residentibus primū se obtulisse. GREGVS. Nec hoc ē promissi trāsgressio sed portu⁹ festinata ex benignitate ipletio q̄ pusillanimitatē di scipulozū: AMRO. Postea vero cōfirmatis animis: vnde cum illos galileā petisse. Uel nihil obstat si dicantur paucio res intra conclaue: t in mōte q̄plures fuisse. EVSE. Duo eni euāgeliste, s. lucas t ioannes: solis vndecī hūc scribūt ap paruisse in hierusalē ceteri vero duo in galileā ꝓperare non solū vndecim sed ēt vniuersis discipulis t fratribus dixerūt angelū t saluatorē vidisse: de q̄bus t paulus meminit dicēs: Deinde apparuit plus q̄ qui ngentis fratribus simul. Est autē verior solutio: q̄ prius q̄ in hierusalē latitantib⁹ semel aut bis visus est ad eozū consolationem: in galilea vero nō in conclaui aut semel aut bis sed cum multa ptāte oñsiōez fuī fecit ꝑbens se eis viuētē post passionē in signis multis vt lucas testatur i actib⁹. AVGV. de con. euā. Uel q̄ ab an gelo hoc ē a dño dictū est: ꝓphetice accipiēdū ē. In galilea eni fm trāsmigrationis significationē itelligendū occurrit q̄ de populo israel trasmigraturi erant ad gētes: quib⁹ apo stoli ꝑdicantes non crederēt nisi ipse dñs viā in cozdib⁹ ho mīnū ꝓpararet. t hoc itelligitur: Precedet vos in galileaz Secūdū aūt illud q̄ galilea interptatur reuelatio: nō iam i forma serui intelligendū ē: sed in qua ē equalis patri: quam ꝓmisit electozib⁹ suis. illa erit reuelatio tāq̄ vera galilea cū q̄ videbimus eū sicuti est. Ipsa ēt erat beatioz transmigratio ex isto seculo in illam eternitatē. vnde ad nos veniēs non re cessit: t quo nos precedens non deseruit. THEO. Primo igitur dominus in medio discipulozū stans solito pacis affa tu eozū turbinē sedat: ostēdēs q̄ ipse idē ē magister eozū q̄ forma ꝓmisit electozib⁹ suis. illa erit reuelatio tāq̄ vera galilea cū hoc verbo gaudebat: quo etiā eos muniuit cū ad predicādū misit. vnde segtur: Et dixit eis: Pax vobis: ego sum: nolite timere. CYRILLVS. Pudeat ergo nos pacis munus deserere: quam nobis hinc discedēs christus reliquit. Pax t res t nomen dulce quam t dei esse accepimus iuxta illud: Pax dei. t eius esse deum: iuxta illud: Deus pacis ipsam eē deū: iuxta illud: Ipse est pax nostra. Pax bonū commenda tum ab omnibus: obseruatum autem a paucis. Que autem est causa: Portassis ambitio dominy aut facultatum aut li uoz: aut odium: aut contemptus: aut aliquid huiusmodi ex his que dei ignaros videmus incurrere. Dei quippe ꝑcipue pax est: que confert omnia: cuius nihil est adeo ꝓ ꝓuium sicut vnitas nature: t pacificus status. Transiumi tur vero ab angelis t diuinis potestatibus: que ad deum t ad inuicem pacifice se habent. Diffunditur vero per totam creaturaz: cuius est decoz tranquillitas: in nobis autem ma nat fm animam quidem per inuestigationē virtutum t cō municationem: fm corpus vero in membrozū t elemētoꝝ cōmēsuratione: quoz̄ alterum pulchritudo. alterum sani tas appellatur. BEDA. Discipuli autem nouerant chri stum verū hominem: cū quo tanto tēpore fuerant conuersa ti, sed postquam mortuus est: non credunt tertia die potuis se verā carnē de sepulchro resurgere. Putant ergo se videre spūm quē emisit in passione, vnde sequitur. Cōturbati vero t conterriti: existimabant se spūm videre. Error ille apl'oz̄ secta est manicheozū. AMBRO. Adducti autē virtutuz exēplis petrū t ioannē nō credimus potuisse dubitare. Cur ergo lucas inducit fuisse turbatos? Primo oīuz quia pauco rum opinionē sententia maioris partis includit. Deinde q̄ t si petrus de resurrectione crediderat: turbari tamē potu it q̄ se dominus cū cozpore vectibus obseratis ꝑuisus in funderet. THEOPHI. Uerū q̄ per verbū pacis nōē se datus turbo in animabus discipulozū. aliunde indicat eis se filiū dei eē: quimentis cognoscebat archana. vnde sequit Et dixit eis: Quid turbati estis: t cogitationes ascendunt in cozda vestra? BEDA. Quales vtiq̄ cogitationes nisi fal se t pernicioſe? Perdidit enī christus fructum passionis: si non esset veritas resurrectiōis: tanquam bonus agricola di sceret quod ibi plantaui inueniam: ideſt fidez que in coz de scendit. quia desuper est. Cogitationes autez iste non desup descenderunt sed de imo in coz sicut herba male ascēderūt. CYRIL. Hoc autem fuit euidentissimuz signū q̄ nō ali us est qui videtur sed ille idem quez viderant in ligno moz tuum: t positum in sepulchro quem non latebat aliquid eo rum que erant in homine. AMBROSIVS. Considere mus autem qua gratia fm ioannem apostoli crediderunt qui gauisi sunt scōm lucam qui incredulī redarguuntur. Et videtur mihi ioannes quasi apostolus maioza t altioza teti gisse hec sequentia t humanis proxima hic historico vsus circuitu: ille compendio: quia t de illo dubitari non potest quia testimonium perhibet de his: quibus ipse interfuit: t ideo vtrunq̄z verum putamus. Nam t si in primo lucas eos non credidisse dicat: postea tamen credidisse demon strat. CYRIL. Comprobans autem dominus deuictaz esse mortem t humanam naturam iam in christo corruptio nem exuisse primo ostendit eius manus t pedes t clauoruz foramina. vnde subdit: Uidete manus meas t pedes quia ego ipse sum. THEOPHI. Sed t aliud subiungit: pal pationem scilicet manuuz atq̄z pedum cum dicit. Palpa te t videte: quia spiritus carnem t ossa non habet sicut me videtis habere quasi diceret: Uos putatis me esse spiri tum. ideſt phantasma: sicut plures defunctozum circa sepul chra videri sunt soliti. Sed scitote q̄ spiritus neq̄z carnem habet: neq̄z ossa: ego autē carnē t ossa habeo. AMBRO. Hoc autem dominus ideo dixit: vt speciem nobis sue resur rectionis ostenderet: nam quod palpatur corpus est. In coz pore autem resurgemus: sed illud subtilius: hoc crassius: vt pote adhuc terrene labis qualitate concretum. Non ergo per incorpoream naturam: sed per resurrectionis corporee qualitatē christ⁹ clausa penetrauit. GREGO. xiy. moza. Non enim in illa resurrectionis gloria corpus nostruz erit impalpabile: t ventis aereq̄z subtilius vt cuticius dixit: sed subtile quidē per effectū spiritalis potentie: palpabile autē per veritatē nature. Sequitur: Et cū hec dixisset: ostendit eis manus t pedes. BEDA. Quibus. s. indicata clauoruz vestigia claruere: sed fm ioannem etiaz latus eis ostendit: cum fuerit lancea perforatum: vt. s. ostensa vulnerū cicatri ce dubietatis eozū vulnus sanaret. Solent autem in hoc lo co gētiles calūniaz ſtruere: quasi nō valuerit dominus vul nera sibi inflicta curare: Quibus respondēduz est: q̄ nō est cōsequēs: vt qui maiora fecisse probatur: minora facere ne querit sz certe dispēsatōis gra q̄ mortē ōstruxit: signa mor tis ōlere noluit: ꝑmo qdē vt p hoc discipl⁹ fidē sue resurre ctōis astrueret: deide vt pri p nob supplicās q̄le gen⁹ mōtis p hoie ptulerit semp oñdat: tertio vt sua morte redēptis q̄ misericorditer sint adiuti: ꝓpositis eiusdem mortis idicys iſinuet. postremo vt i iudicio q̄ iuste dāpnē ipy denūciet.

¶ Adhuc autem illis nō credētibus ⁊ mirantib⁹ pre gaudio dixit: Habetis hic aliquid quod manducetur? At illi obtulerūt ei partem piscis assi: ⁊ fauum mellis. Et cū māducasset coram eis: sumēs reliquias dedit eis. Et dixit ad eos: Hec sūt verba que locutus sum ad vos cum adhuc essez vobiscū quoniā necesse ē iplere oia que scripta sunt in lege moysi ⁊ pphetis ⁊ psalmis de me.

CYRIL. Oñderat dñs discipulis man⁹ ⁊ pedes: vt certificaret discipulos q̄ corpus quod passuz fuerat resurrexit. Ut adhuc aūt magis certificaret: aliqd māducabile petyt. vnde dr: Adhuc autem illis nō credentibus ⁊ mirantibus pre gau. dixit: Habetis hic aliqd qō māducē. GREGO. nisenus: Et iussu qdē legis pascha cū amaricantibus edebat qz adhuc amaritudo manebat: post resurrectionē vero cib⁹ fauo mellis dulcoratur. vñ segtur. At illi obtulerūt ei ptez piscis assi ⁊ fauū mellis. BEDA. Ad insinuādū ergo resurrectionis sue veritatē nō solū tāgi a discipulis: sed ēt cōuesci cū illis dignatur: ne arbitrétur eū nō solide: sed imaginabiliʳ sibi apparere. vnde sequit: Et cū māducasset coram eis sumēs reliquias dedit eis. Māducauit quidē ptāte nō ex necessitate Aliter enī absorbet aquā terra sitiens: aliter sol calens: illa indigētia iste potentia. GRECVS. Si damus dominuz vere comedisse: demus ⁊ oēs boies post resurrectionē vti ei bozū fomentis. Sz que ex quadā dispēsatione fiunt a salua tore: nō sūt regula ⁊ norma nature: qñ in qbusdā alys dispē sauit. Resuscitabit.n. nostra corpora incorrupta qui tū dereliquit ppria corporis foramina: que claui foraverant ⁊ lateris circatricē vt ostendat q̄ mansit post resurrectionē natura corporis nec ē i aliā mutatus substantiā. BEDA. Māducauit ergo post resurrectionē: nō quasi cibo indigēs: nec quasi in resurrectiōe quā expectam⁹ cibis egere significās: sed vt eo modo naturā corporis resurgētis astrueret. Mystice aūt piscis assus quē christus comedit: significat christū passū: ipse enim latere dignat i aquis generis humani. Capi voluit laqueo mortis nostre ⁊ quasi tribulatiōe assatus ē tē pore passionis sue: sz fauus mellis nobis extitit i resurrectione. In fauo quidē mellis vtrāqz naturā exprimere voluit p/sone sue. Fauus quippe mellis in cera ē: mel vero in cera: est diuinitas in būanitate. THEO. Uidētur aūt ⁊ comesta aliud habere mysteriū. q̄ enī māducauit partē piscis assi: significauit q̄ naturā nostrā in huius vite mari natātē assās cam igne proprie deitatis ⁊ exiccans eius humiditatē: quā a profundis vndis contraxerat: escam fecit diuinam: ⁊ eam que prius erat abominabilis preparauit deo cibū suauē: qō significat fauus mellis. vel per piscem assum significat vitā actiuā consumētē nostrā humiditatē laborū prunis. contēplationē vero significat per fauū mellis: propter dulcedinē eloquiorum dei. BEDA. Postq̄ autem visus est ⁊ tactus manducanit ne in alīquo sensus humanos ludificasse videretur misit manus ad scripturas. vnde sequit: Et dixit ad illos: Hec sunt verba que locutus sum ad vos: cum adhuc essem vobiscum. idest cum adhuc essem in carnem mortali in qua estis ⁊ vos. tūc qdē in eadē carne resuscitat⁹ erat sed cū illis in eadē mortalitate nō erat. ⁊ subdit: Quoniā necesse ē ipleri oīa que scripta sunt i lege moysi ⁊ pphetis ⁊ psalmis de me. AVGV. de con. euā. Illud attendāt qui magicis artibus christū tanta potuisse: ⁊ nomē suuz ad apostolos in se cōuertendos arte ipsa cōsecrasse delyrāt vtrū potuit magicis artib⁹ pphetas diuino spū anteq̄ in terra nasceretur iplere. Neqz .n. si magicis artib⁹ fecit vt coleretur ⁊ mortuus magus erat anteq̄ natus cui prophetando venturo gens vna deputata est.

¶ Tunc aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas ⁊ dixit eis: Quoniaz sic scriptuz est: ⁊ sic oportebat christū pati ⁊ resurgere a mortuis tertia die: ⁊ predicare i nomine eius penitentiā ⁊ remissionē peccatoz in omnes gentes incipientib⁹ ab hyerosolyma. Uos aūt testes estis horum: ⁊ ego mittam promissum patris mei in vos. Uos autem sedete in ciuitate quoadusqz induamini virtute ex alto.

BEDA. Postq̄ pbuit se videndū oculis: manibus contrectādū: legis commemorauit scripturas: cōsequēter aperuit illi sensū: vt intelligatur qō legit. vnde dicit. Tūc aperuit illi sensū: vt intelligerent scripturas. THEO. Alioquin quo mō eorū aīa turbata ⁊ vacillās circa christi mysteriū studuisset. sed ⁊ verbis eos docuit. Sequitur.n. Et dixit eis: qñ sic scriptū ē: ⁊ sic oportebat xp̄m pati. s. per lignū crucis. BEDA. Perdidit aūt xp̄s fructū passionis: si nō eēt veritas resurrectiōis. vnde subdit: Et resurgere a mortuis die tertia. Deinde post cōmendatā sui corporis veritatē: cōmendat ecclesie vnitatē cū subdit: Et predicare i nomine eius pniam ⁊ remissionē peccatorū in oēs gentes. EVSE. Dictū.n. erat Postula a me: ⁊: ⁊ dabo tibi gentes hereditatē tuā: Oportebat aūt conuersos ex gentibus expiari a quolibet contagio ⁊ macula ipsius virtute: quasi contaminatos ab errore demonū: ydolatrie: ⁊ quasi nuper conuersos a vita execrabili ⁊ īpudica. ⁊ ideo dicit: q̄ oportet predicari prius qdē penitentiā: consequēter remissionē peccatorū i oēs gentes. Eis enīz qui priusq̄ verā ostenderunt malorz pniam: salubri gratia veniā cōmissorum donauit: pro quibus ⁊ mortem subyt.

THEO. In hoc vero q̄ dicit Pniam ⁊ remissionē peccatorū etiam de baptismate meminit in quo per depositionē priorū scelerum subsequitur venia peccatorū. Sed quo pacto intelligetur in solo christi nomine baptisma fieri: cū alibi mandet hoc fieri in noīe patris ⁊ fily ⁊ spiritussancti: Et primo quidē dicimus q̄ non intelligitur q̄ in solo christi nomine fiat baptisma: sed q̄ christi babtismate aliquis baptizetur. i. spiritaliter non iudaice nec tali quali ioannes baptizabat ad solā penitētiā: sed ad spiritus almi participationē: sicut ⁊ christus in iordane baptizatus ostendit spiritusfactū in specie colūbina. Porro baptisma in christi noīe. i. mortē christi intelligas: sicut.n. ipse post mortem triduo resurrexit sic ⁊ nos ter in aquā mergimur ⁊ cōueniēter emergimur in corruptibilitatis spiritus arrā recipiētes. Hoc ēt christus nomen continet in se: ⁊ patrē quasi vnctorē ⁊ spiritū quasi unctionē: ⁊ filiū quasi vnctum. s. hm̄ humanā naturā. Non autem decebat amplius bipartitū cē humanū genus i indeos ⁊ gētiles. Et ideo vt omnes in vnū vniret mandauit incipi. ab hierusalē. BEDA. Non solū qz credita fūr illis eloquia dei ⁊ eorum ē adoptio filiorū ⁊ gloria: verū etiā vt gentes varys erroribus iplicate hoc maxīe indicio dīnę pietatis ad spē venire prouocentur: q̄ eis qui filiū dī crucifixerūt venia concedetur. CHRY. Insuper ne dicerent aliqui: Ideo q̄ omissis notis iuerunt se ostenturos ad extraneos. Ideo prius apud ipsos occisores pandunt resurrectionis signa in eadem ciuitate in qua prorupit temerarius ausus. Ubi enī crucifixores credere videntur: resurrectio plurimum demonstratur. EVSE. Sz si ea que christus predexit iaz sortiuntur effectum: ⁊ verbum eius viuax ⁊ efficax per vniuersum mūdū oculata fide perspicitur tēpus ē non incredulos esse erga eum qui protulit verbum. Cū.n. necesse ē diuinaz vitā ducere: cuius opera viuida verbis consona ostendūtur que quidem ministerio apostoloz umpleta sūt. vnde subdit. Uos āt estis testes hoz: mortis. s. ⁊ resurrectiōis. THEO. Consequēter ne turbati cogitarent quomodo nos homines

ydiote testimonium perhibebimus gẽtibus ⁊ iudeis qui te occiderunt: subiũgit: Et ego mitto promiſ. pa. mei in vos: qõ .ſ. per ioelem promiſerat dicens: Effundam ſpiritum meum ſuper omnem carnem. CHRY. Sicut autem milites in uaſuros mꝫtos nemo dux exire ſinit donec armati ſint: ⁊ ſic diſcipulos ante ſpiritus deſcenſum: ad conflictum egredi non permittit. vnde ſubdit: Vos autem ſedete in ciui. quo aduſqꝫ indua. vir. ex alto. THEO. i. virtute non humana ſed celeſti: nec dixit: Suſcipiatis: ſed indnamini: integrã tutelam ſpiritalis velaminis idicans. BEDA. De hac ãt virtute. i. ſpiritu ſancto dicit etiaꝫ angelus marie: Et virtus altiſſimi obumbrabit tibi. ⁊ ipſe dominus alibi: Nam ⁊ ego noui virtutem de me exiſſe. THEO. Cur autem nõ chriſto preſente vel eo diſcedente ſtatim ſpiritus venit? Decebat enim eos fieri cupidos rei: ⁊ demum recipere gratiam. tunc enim magis ad deum erigimur: cum incumbit neceſſitas. oportebat enim interim noſtram comparere naturam in celo: ⁊ federa conſummari: ac deinde ſpiritum aduenire: ⁊ gaudia celebrari ſerena. Attende etiam quantam eis neceſſitatẽ impoſuit hieroſolymis eſſe: in eo qꝺ illic ſpiritum promiſit largiri. Ne enim rurſus poſt eius reſurrectionem quaſi fugerent: hac expectatione quaſi quodã vinculo omnes ſimul eos ibi detinuit. dicit autem: Donec induamini virtute ex alto. Nec expreſſit quãdo vt ſint iugiter vigiles. Quid ergo miraris: ſi diem nobis nouiſſimum non pandit: cum diem hunc propinquum pandere noluit? GRE. in paſtora. Admonẽdi ſunt ergo quos a pdicatiõis officio: vl' imperfectio vel etas prohibet: ⁊ tamẽ precipitatio impellit nedũ ſibi tantum onus officij precipitatione arrogant: viam ſibi ſubſequentis meliorationis abſcindant. Ipſa enim veritas que repente quos vellet roborare potuiſſet: vt exemplum ſequentibus daret: ne imperfecti predicare preſumerent: poſtq̃ plene diſcipulos de virtute predicationis inſtruxit: mandauit eis vt in ciuitate ſederent donec induerentur virtute ex alto. In ciuitate quippe ſedemus: ſi intra mentium noſtrarum nos clauſtra conſtringimus: ne loquendo ex terius euagemur: vt cuꝫ virtute diuina perfecte induimur: tunc quaſi a nobiſmetipſis foras ẽt alios inſtruentes exeamus. AMBRO. Conſideremus autem quomodo ſm ioannem acceperint ſpiritum ſanctum: hic autez in ciuitate iubentur ſedere. quo aduſqꝫ induantur virtute ex alto: ſed ſpiritum ſanctum vel illis. ꝛ. quaſi pfectionibus inſufflauit: ⁊ reliquis poſtea tribuendum promittit: vel eiſdez ibi inſufflauit: hic ſpopondit. Nec videtur eſſe contrarium: cum diuiſiones ſint gratiarum. ergo aliam inſufflauit ibi operationem: hic aliam pollicetur. Ibi enim remittendorum gratia tributa eſt peccatorum: quod videtur eſſe anguſtius: ⁊ ideo inſufflatur a chriſto: vt credas ſpiritum ſanctuꝫ chriſti ⁊ credas de deo ſpiritũ. Deus enim ſolus peccata dimittit: lucas autem linguarum gratiam deſcribit effuſam. CHRY. Vel dicit: Accipite ſpiritum ſanctum: vt eos idoneos faceret ad receptionem: aut quod futuruꝫ eſt: vt preſens indicauit. AVGV. ꝓv. de trini. Vel dominus poſt reſurrectionem ſuam bis dedit ſpiritum ſanctũ: ſemel in terra propter dilectionẽ proximo ꝓ: ⁊ iterꝫ de celo propter dilectionẽ dei.

¶ Eduxit autem eos foras in bethaniam: ⁊ eleuatis manibus ſuis benedixit eis: ⁊ factuꝫ ẽ: dũ benediceret illis receſſit ab eis: ⁊ ferebatur i celũ ⁊ ipſi adorantes regreſſi ſunt in hieruſalẽ cũ gaudio magno: ⁊ erant ſemper in templo laudãtes ⁊ benedicentes deum. Amen

BEDA. Pretermiſſis omnibus que per .xliij. dies agi a domino cuꝫ diſcipulis potuerunt: primo diei reſurrectionis eius coniũgit tacite nouiſſimum diem quo aſcendit in celũ dicens: Eduxit autem eos foras in bethaniam. Primo quidem propter nomen ciuitatis que domus obedientie dicit̃ qui enim propter inobedientiam peruerſorum deſcendit: propter obedientiam conuerſorum aſcẽdit. deinde propter ſitum eiuſdem ville que in latere montis oliuarum poſita eſſe narratur: quia videlicet obedientis eccleſie domus in ipſius ſummi montis. i. in chriſti latere: fidei: ſpei: dilectiõiſqꝫ ſue fundamento locauit. Eos autem benedicit: quibus precepta docẽdi tradiderat. vnde ſequitur: Et eleuatis manibus ſuis benedixit eis. THEOPHI. Forſan vim conſeruatiuam influens eis vſqꝫ ad aduentuꝫ ſpiritus: ⁊ fortaſſis inſtruens nos: vt quotiens recedimus: benedictionibus ſubditos deo commendemus. ORIGE. Oꝛ autem eleuatis manibus benedixit eos: ſignificat qꝺ deceat benedicẽtem cuiq̃ ornatuꝫ eſſe varys opibus ⁊ arduis reſpectu aliorum: ſic enim manus tolluntur in altum. CHRY. Attende autem qꝺ dominus bꝛauia repꝛomiſſa aſpectu ſubiecit. promiſerat quidem coꝛpoꝛum reſurrectionem: a moꝛtuis reſurrexit: ⁊ per .xl. dies diſcipulos certificat. ꝓmittitur etiam qꝺ in nubibus rapiemur in aere: ⁊ hoc ipſe patefecit per opera: Sequitur enim: Et factum eſt duꝫ benediceret illis: receſſit ab eis ⁊ ferebatur i celũ. THEOPHI. Et helias quidem videbatur quaſi aſſumi in celum: ſed ſaluatoꝛ ipſe pꝛecurſoꝛ omnium aſcendit in celũ: appariturus diuino conſpectui in ſacro ſuo coꝛpoꝛe: ⁊ iam noſtra natura in chriſto bonoꝛatur a qualibet virtute angelica. CHRY. Sed dices: quid intereſt mea? quia ⁊ tu in nubibus ſuſcipieris ſimiliter: nam coꝛpus tuum connaturale eſt illi coꝛpoꝛi. Erat igitur ⁊ coꝛpus tuum tam agile vt poſſit tranſire per aera. naꝫ ſicut caput: ſic ⁊ coꝛpus: ſicut principium: ſic ⁊ finis. Aſpice autem quomodo bonoꝛatus es per hoc pꝛincipium. Infima pars rationalis creature homo erat: ſed pedes effecti ſunt caput: ſublimati in regiam ſedem in ſuo capite. BEDA. Aſcendente autem in celum domino: diſcipuli adorantes vbi ſteterunt nouiſſime pedes eius: confeſtim hieroſolymam redeunt: vbi promiſſionem patris ſunt expectare precepti. Sequitur enim: Et ipſi adoꝛantes: regreſſi ſunt in hieruſalem cũ gaudio magno. Gaudia magna agũt: quia deum ac dominum ſuum poſt triumphuꝫ reſurrectionis etiam celos penetraſſe letantur. GRECVS. Et erãt vigilantes non degentes in pꝛoꝛys laboꝛibus: ſed expectãtes ſupernaꝫ gratiam conuerſantur in templo: inter cetera etiam loci honeſtatem addiſcentes. vnde. dicitur: Et erant ſemper in templo. THEOPHI. Nõdum aderat ſpiritus: ⁊ iam ſpiritaliter conuerſantur: pꝛius erant recluſi: iam ſtãt in medio pꝛincipum ſacerdotum: nec aliquo diſtrahuntur mundano ſed omnibus contemptis iugiter deum laudant. Sequitur enim: Laudantes ⁊ benedicentes deum. BEDA. Et attende qꝺ lucas inter quattuoꝛ animalia celi deſignatus accipitur per vitulum: cuius victima qui in ſacerdotium eligebantur initiari ſunt iuſſi: eo qꝺ ipſe ſacerdotium chriſti ceteris amplius exponendum ſuſcepit. ⁊ euãgelium ſuum quod a miniſterio templi per ſacerdotiuꝫ zacharie cepit: in templi deuotione compleuit: ⁊ apoſtolos ibi miniſtros noui ſacerdotij futuros non in victimarum ſanguine: ſed in laude dei ⁊ in benedictione cõcluſit: vt in loco oꝛationis ⁊ inter laudum deuotiones pꝛomiſſuꝫ ſpiritus ſancti aduentum paratis coꝛdibus expectent. THEO. Quos nos imitantes in ſacra vita ſemp degam?: laudãtes ⁊ benedicẽtes deũ: cui eſt glia ⁊ benedictõ ⁊ virt? in ſecula: Amẽ.

Domenica prima de aduentu.
Erunt signa in sole ⁊ luna. xxi.
Dominica quarta Anno quintodecimo Impy iiy.
Dominica post natiuitatem domini
Erat ioseph ⁊ maria y.
In octaua natiuitatis domini
Postquã consummati sunt dies y.
Dominica prima post epiphaniam
Cum factus esset iesus annorum y.
In sexagesima: Cum turba multa viy.
In quinquagesima Assumpsit iesus. xy. viy.
Feria quinta post dominicam secundam in. xl.
Dixit iesus discipulis suis parabolam hanc. xvi.
Sabbato post eandem.
Dixit iesus discipulis suis homo quidam xv.
Dominica tertia in quadragesima
Erat iesus eyciens demonium xi.
Feria secunda post eandem
Dixerunt pharisei ad iesum: quanta au. iiy.
Feria quinta post eandem
Surgens iesus de synagoga iiy.
Feria quinta post dominicam quartam in. xl.
Ibat iesus in ciuitatem que vocatur naym. vy.
Feria quinta post dominicam in passione
Rogabat iesum quidam phariseus vy.
Feria quarta post dominicam in ramis palmarum
Appropinquabat dies festus xxy.
Feria secunda post dominicaz resurrectionis
Duo ex discipulis iesu ibant xxiiy.
Dñica prima post pentbe. Estote misericordes vi.
Dominica secunda Homo quidã fecit cenam xiiy.
Dominica tertia Erant appropinquantes xv.
Dominica quarta Cũ turbe irruerent v.
Dominica octaua Homo quidam erat diues xvi.
Dominica nona Cum appropinquaret iesus xix.
Dominica decima Dicebat iesus ad quosdam xvy.
Dominica duodecima Beati oculi qui vident ix.
Dominica tertiadecima
Dum iret iesus hierosolymam xvy.
Dominica quintadecima Ibat iesus in ciuitatem. vy.
Dominica sextadecima Cum intrasset iesus xiiy.
In dedicationibus: Egressus iesus perambu. xix.
In festo sancti Siluestri pape
Sint lumbi vestri precincti: ⁊ lucerne ar. xy.
In festo purificationis beate mar.e virginis
Postqz impleti sunt dies y.
In festo annunciationis sancte marie
Missus est angelus gabriel i.
In festo sancti marci euangeliste
Designauit dominus iesus ⁊ alios x.
In festo natiuitatis sancti ioannis baptiste i.
Elisabet impletum est tempus pariendi xy.
In festo sancte marie magdalene
Rogabat iesum quidam x.
In festo assumptionis sancte Marie
Intrauit iesus in quoddam castellum i.
In vigilia sancti ioannis baptiste.
Cuit in diebus herodis
In festo sancti apollinaris episcopi ⁊ martyris xxy.
Facta est autem contentio inter discipulos xi.
In vigilia assumptionis beate Marie virginis
Loquente iesu ad turbas extollens vocem v.
In vigilia sancti matthei apostoli ⁊ euangeliste
Vidit iesus publicanum nomine leui x.
In vigilia plurimorum apostolorum
Designauit dominus ⁊ alios xiiy.
In natali vnius martyris
Siquis venit ad me ⁊ non odit vi.
In natali plurimorum martyrum xy.
Descendens iesus de monte xi.
Attendite a fermento phariseorum xxi.
Dicebat iesus turbis iudeorum: ve vobis qui edi. x.
Cum audieritis prelia ⁊ seditiones: noli.
Qui vos audit me audit xy.
In festo confessorum pontificum xi.
Sint lumbi vestri precincti: ⁊ lucerne ar. xy
Nemo accendit lucernam xix.
Nolite timere pusillus grex
Homo quidam nobilis abyt in regionem
Feria quinta in quattuor temporibus aduentus y.
Exurgens maria abyt in montana
In nocte natiuitatis domini in secunda missa y.
Pastores loquebantur adinuicem
Feria tertia post resurrectionem domini xxiiy.
Stetit iesus in medio discipulorum suorum ix.
Feria quinta post festum pentheco.
Conuocatis iesus. xy. apostolis: dedit illis v.
Feria quinta post pentbe. iiy.
Factum est in vna dierum
Sabbato Surgiens iesus de synagoga xiy.
Sabbato. iiy. temporum in mense septembris
Dicebat iesus turbis similitudinem hanc y.
In natiuitate domini ad secundam missam
Exyt edictum a cesare augusto vt describi. xi.
In letanys maioribus
Quis vestrum habebit amicum xv.
Dominica tertia post festum pentheco.
Erant autem appropinquantes publicani

Finis tabule.

Beati Thome agnatis ꝓtinuū ī euangeliū Joannis.

Juine visiōis sublimitate illustratus isaias ꝓphēta dixit: Vidi dñm sedentez sup solium excelsum ⁊ eleuatū: ⁊ plena erat domus a maiestate ei⁹: ⁊ ea q̄ sub ipso erāt: replebāt tēplū. HIERO. sup isaiā. Quis sit iste dñs q videt: in euangelista ioāne plenius discim⁹: qui ait: Hec dicit Isaias qñ vidit gloriā dei: ⁊ locutus est de eo: haud dubium quin christum signi ficet. GLO. Unde ex verbis istis materia huius euangelij quod ꝑm ioannē ōscribit: designat EX ECCLE. histo. q̄ enī natiuitatē saluatoris ꝑm carnē vel matheus vel lucas descripserāt: reticuit hic ioānes: ⁊ a theologia atq̄ ab ipsa eius diuinitate sumit exordiū: que pars sine dubio ipsi velut eximio ꝑ spūm scīm reseruata est. ALCVI. Unde cū oīb⁹ diuine scripture pagīnis euāgeliū excellat: quia q̄ lex ⁊ prophete futurū ꝑdixerūt hoc cōpletū dicit euāgeliū. Inter ipsos aūt euāgelioruz scriptores ioannes eminet in diuinoz mysterioz̄ ꝑfundi tate: qui a tpe dñice ascensionis ꝑ annos. lxv. verbū dei absq̄ adminiculo scribendi vsq̄ ad vltima domitiani tpa ꝑdicauit: sed post occisionē domitiani cū nerua ꝑmittente ō exilio redisset ephesū: cōpulsus ab Epis asie de coeterna ꝑi diuinitate christi scripsit aduersus hereticos: q xp̄m ante mariā fuisse negabant. vnde merito in figura quattuor aīaliuz aquile volanti cōparāt: que volat altius cunctis auibus: ⁊ solis radios irreuerberatis aspicit luminib⁹. AVGV. sup Jo. Trāscendit enī ioannes oīa cacumina terrarū. transcēdit oēs campos aeris: trascēdit oēs altitudies siderū. trā scēdit oēs chozos ⁊ legiones āgelo⁹. nisi enī trāscēderet ista oīa q̄ creata sūt nō ꝓueniret ad eū ꝑ quē fcā sūt oīa. AVGV. ō cō. euā. Ex quo itelligi dat si diligēter aduertas: tres euāgelistas tpalia fcā dñi ⁊ dicta: que ad ifozmādos mozes vite pītis maxime valerēt: circa actiuā virtutem fuisse versatos. Joānem vero fcā dñi multo pauciora narrantē. dicta vero eius: ꝑsertī que trinitatis vnitatē ⁊ vite eterne fēlicitatē insinuarēt: diligentius ⁊ vberi⁹ cōscribentē i ⁊tute contēplatiua ꝓmēdādā suā itētoez ꝑdicationēq̄z tenuisse. vñ aīa lia tria ꝑ que tres alij euangeliste designantur: siue leo: siue homo: siue vitulus in terra gradiunt: quia tres euangeliste in his maxime occupati sūt q̄ xp̄s in carne opatus est: ⁊ que ꝓcepta mortalis vite exercende carnem portantibus tradidit. At vero ioannes supra nubila infirmitatis būane velut aquila volat ⁊ lucē incommutabilis veritatis accutissimis atq̄ firmissimis oculis cozdis intuetur. ipsā enim maxime diuinitatem dñi: qua ꝑi est equalis intēdit: eāq̄z p̄cipue suo euangelio q̄tū inter hoies sufficere credidit cōmēdare: curauit. GLO. Pōt igitur euangelista ioannes cum Isaia ꝓphēta dicere: Vidi dñm sedentem super solum excelsum ⁊ eleuatum inquantum acumine visus christum in diuinitatis maiestate regnantem inspexit: que quidem etiam sua natura excelsa est ⁊ super omnia alia eleuata. Dicat etiā euangelista ioannes. Et plena erat domus a maiestate eius: quia per ipsum narrat omnia esse facta ⁊ suo lumine omnes homines in hunc mundum venientes illustrari. Dicat etiam ꝙ ea que sub ipso erant replebant templum. quia dicit verbum caro factum. est ⁊ vidimus gloriam eius gloriam quasi vnigeniti a patre plenum gratie ⁊ veritatis. ꝑm ꝙ de plenitudine eius nos omnes accepimus. Hic igitur ꝓmissa verba materiam huius euangelij continēt: in quo ioannes dominum super solium excelsum sedentem insinuat: diuinitatē christi ostendēs: ⁊ terrā ab ei⁹ maiestate impleri ostendit: dum oīa ꝑ ei⁹ virtutē in eē ꝓducta oīdit: ⁊ ꝓpzys ꝓfectiōib⁹ repleta: ⁊ īferioza ei⁹. i. humāitatis mysteria: templum. i. ecclām replere docet: dum in sacris humanitatis xp̄i ⁊ gr̄am ⁊ gloziam fidelibus repzomittit.

CHRY. Nñ igit barbar⁹ hic ⁊ īdiscīplinatus talia logt: que nullus eoz̄ū q in terra sūt boīuz nouit vnq̄z: si hic solus eēt miraculū magnū eēt. Hūc aūt cū his ⁊ aliud isto mai⁹ tribuit argumentū: ꝙ a deo īspirata sūt ei que dicunt hic. s. ꝙ oēs audiūt: ⁊ suadet oīb⁹ ꝑ omne tps. Quis ergo nō admirabit habitātē in eo virtutē? ORIGE. in ho. Jōānes iterpt at gr̄a dei: siue in quo est gr̄a. vel cui donata est. Qui autez theologozum donatum est ita absconditā summi boni penetrare mysteria: ⁊ sic būanis mētib⁹ ītimare? CA. I.

N principio erat verbum.

CHRY. Omnibus alys euāgelistis ab incarnatiōe incipiētib⁹: ioānes trāscurrēs ꝓceptionē: natiuitatē: educatōez: augmētationē mox de eterna nob generatiōe narrat dicēs: In principio erat verbū. AVGV. lxxxiij. que. Nō grece logos dr: latine ⁊ rōnē ⁊ verbum significat: sed hoc loco melius verbū interptatur: vt significet nō solū ad patrē respectus: sed ad illa etiā que ꝑ verbū fcā sūt opatiua potētia. Rō aūt ⁊si nihil ꝑ eā fiat: recte rō dr. AVGV. sup Jo. Quottidie aūt dicēdo verba viluerūt nobis: q̄ sonādo ⁊ trāsecundo viluerūt. Est verbū ⁊ īipo boīe q̄ manet ītus. nā sonus ꝓcedit ex ore. Est verbū q̄ vere spāliter dr illud quod intelligis ō sono nō ipse son⁹. AVGV. xv. ō tri. Quisquis aūt pōt itelligere verbū: nō solū añq̄z sonet: verū et añq̄z sonoz̄ ei⁹ imagines cogitatione voluant. iā pōt videre ꝙ hoc speculū atq̄ in hoc enigmate aliquā verbi filiū dinē de quo dictū ē: In pncipio erat verbū. Necesse ē. n. cuz id q̄ scimus logmur ex ipa scīa quā memoziatenem⁹ nascat verbū: q̄ eiusmodi sit oīo cuiusmodi est illa scīa ō qua nascit. Formata quippe cogitatio ab ea re quā scim⁹ verbū est: q̄ in corde dicim⁹: q̄ nec grecū est nec latinū nec ligue alicui⁹. Sed cū id op⁹ est in eoz̄ū q̄b⁹ logmur ꝓferre noticiam: aliq̄ signū quo significet assumit. Proīde verbū q̄ foris sonat: signū est verbi q̄ itus latet: cui magis verbi cōpetit nomē. nā illud q̄ ꝓfert carnis oze: vox verbi est: verbū q̄z ⁊ ipm dr ꝓp illō a quo vt foris appeat assūptū ē. BASI. in ho. Hoc aūt vbū nō ē būanū vbū. Quo enī erat ī pncipio būanū verbū: vltio loco accipiente boīe gñatōis principiū: non igit in principio verbū erat humanū sed nec angelozū. Dis enīz creatura infra seculozum terminos est a creatore essendi sumēs principium. Sed audi euāgelium decenter. Ipsum enim vnigenitum verbum dixit. CHRY. Si aūt quis dixerit cur patrem dimittens mox nobis de filio loqtur: Et quoniā ille qdē manifestus omnibus erat: ⁊si nō vt pater: sed vt deus. vnigenit⁹ aūt ignozabat ideo decenter eā que de isto est cognitionē ꝓfestim ī initio studuit imponere his qui nesciebāt eū: sed neq̄z patrē in his que de filio sūt sermonibus tacuit. Propter hoc aūt ⁊ verbū eum vocauit. Quia enī docturus erat ꝙ hoc verbū vnigenitus ē filius ōi vt nō passibilē estimet q̄s̄q̄s generationē ꝓueniens vbi nūcupatiōe destruit pnitiosam suspitionē esse ex deo filiuz impassibiliter ostendēs. Secunda vero ratio est quia ea q̄ sūt patris nobis annūciare debebat. nō simpliciter vero eū verbum dixit: sed cum articuli adiectione a reliquis ipm separans. Consuetudo enim est scripture verba vocare leges ōi ⁊ pcepta. hoc autem verbum substantia quedam est hypostasis ens: ex ipso ꝓueniens impassibiliter patre. BASI. Quare igitur verbum quia impassibiliter natum est: quia ē generantis imago totum in seipso generantē demonstrans nihil inde separans sed in seipso pfectū existēs. AGVV.

xv. de trini. Sicut enim scia nostra illi scie dei: sic ⁊ nrm vbū qō nascit ex nostra scientia: dissimile ē illi verbo dei: qō natum est de patris essentia. Tale est aūt ac si dicerē ō patris scientia: de patris sapia: vel qz ē expressus de patre scientia: de patre sapia. Uerbū ergo dei patris vnigenit⁹ fili⁹: per oia patri similis ⁊ equalis: hoc enī ē oio qō pater: nō tū pr̄: quia iste filius: ille pater. ac per hoc nouit oia q̄ nouit pater: si ei nosse ō patre est: sicut esse: nosse enī ⁊ eē. bi vnū est. Et ideo patri: sicut esse non est a filio: ita nec nosse. Proinde tanq̄ seipm dicēs: pr̄ genuit verbū sibi eq̄le per oia. Nō enī seipz integre perfecteqz dixisset: si aligd minus aut ampli⁹ esset in eius verbo q̄z in seipso. Nostrum aūt verbū interi⁹ quod inuenimus esse vtcunqz illi simile: q̄tū sit etiā dissimile nō pigeat intueri. Est enī vbum mētis nostre: qō hac atqz hac volubili quadam motione iactam⁹: cū a nobis nūc id nūc illud: sic inuentuz fuerit vel occurrerit cogitat̄: ⁊ tūc fit vox verbū: quādo illud qō nos dixim⁹ volubili motione iactare: ad id qō scim⁹ puenit atqz inde format̄: ei⁹ oīmodā silitudinem capiens: vt quō res q̄qz scit̄: sic etiā cogitet̄. Quis nō videat q̄ta sit hec dissilitudo ab illo ōi vbo qō in forma ōi sic ē vt nō aī fuerit formabile postq̄z formatū: nō aliqñ possit esse īforme: sed sic forma simplex eq̄lis ei: ō quo ē. Qua propter ita dr̄ illud dei verbū vt dei cogitatio nō dicat̄: ne aligd eē q̄si volubile dicat̄ ī deo qp nūc habeat nūc accipiat formaz vt verbū sit: eāqz possit amittere atqz ī formiter quodamō volutari: AVGV. de v. dñi. Est. n. verbū dei forma q̄daz nō formata: fz forma oīuz formaz: forma icōmutabilis: sine lapsu: sine ōfectu: sine tpe: sine loco: supans oīa: existēs ī oī b⁹: fundamētū qōdā ī quosūt: ⁊ fastigiū sub quo sūt. BASI. Vz aūt ⁊ verbū nrm exterius diuini verbi sil'itudinē quandā. nā nostrū verbū totā declarat mētis cōceptionē: q̄ nāqz mēte cōcipim⁹: ea verbo ꝓferim⁹. ⁊ quidē cor nostrū q̄si fōs gdā ē. verbū vero platū q̄si gdā riuulus manans exipso.

CHRY. Cōsidera ēt ī euāgelista prudētiā spiritalē: noue/rat hoīes id qō antiq⁹ ē: ⁊ qō ē aī oīa maxime honorātes ⁊ ponētes deū: pp hoc pmū dicit pncipiū: In pncipio igt erat vbū. ORIGE. Plura aūt sūt signata ab hoc nomīe pncipiuz. Est enī pncipiū: sicut itineris ⁊ lōgitudinis: fm illud: Initiū boni itineris iustoz exercitiū. Est aūt pncipiū ⁊ gnātiōis iuxta illud: Hoc ē pncipiū creature dñi: sed ēt deū nō enor/miter asseret aligs oīum pncipiū. Illō ēt ex quo sicut ex pia cente materia alia fiunt: pncipiū ē penes eos q credūt illā ingenitā. Est ēt pncipiū fm spēm sicut xps pncipiū eorū ē q fz imaginē dei formati sūt: ē ēt pncipiū discipline: fm illō. Cū deberetis esse magistri pp tps: rursus idigetis vt doceamini q̄ sūt elemēta exordy sermonū dei. Duplex enī ē documēti pncipiū. hoc qdēnā: hoc vero quo ad nos: vt si dicat̄ initiū sapie fore. Nā qdē xpz iquātū sapia ⁊ verbū dei ē: quo ad nos vero iquātū vbū caro fcm̄ ē. Tot igit̄ significatis ad ꝓsens nobis de pnncipio occurrētib⁹ pōt accipi illō exquo qō est agēs. cōditor. n. xps ē velut pncipiū: fm qp sapia ē vt verbū ī pncipio q̄si ī sapia sit. plura. n. bona ō saluatore dicūtur. ve lut igit̄ vita in verbo ē: sic verbū ī pncipio. i. in sapia erat. Cō sidera vero si pot̄ ē fm hoc singificatū accipe nos pncipi/um: p vt fm sapiam: ⁊ exempla q̄ ī ea sūt fiūt oīa: vel qz pncipiū filij pr̄ē ⁊ pncipiū creaturarū ⁊ oīum entiū p illō. In pncipio erat verbū: vbū filiū itelligas in pncipio. i. in pr̄e dictū fore. AVGV. vi. de tri. Aut ī principio sicut dictū ē: ac si dr̄ aī oīa. BASI. Preuidit. n. spūssanct⁹ futuros quos dā inuidētes glorie vnigeniti qui pferrēt sophismata ad sub uersionē auditorū: qz si genitus ē: non erat: ⁊ anteq̄z genitus esset: non erat. Ne igitur talia garrire psumāt: spūssanct⁹ ait: In principio erat verbū. HYLA. y. de tri. Trāseunt tpa: trāseūt secula: tolunt̄ etates: pone aliqō qō voles tue opinio ni pncipiū: non tenes tpe: erat. n. vñ tractat̄. CHRY. Si cut aūt qs cū stat in naui secus littus: videt ciuitates ⁊ por⁹ Cū vo eū aligs in mediū pelagi duxerit a priozib⁹ quidē desi stere facit: nō tamē alicubi defigit ei oculū: ita euāgelista hic sup oēm nos ducens creaturā: suspensū dimittit oculū: non dans supspicere aliquē finē ad sup̄iora: hoc. n. ī pncipio erat semp ⁊ infinite essendi significatiuū ē. AVGV. de v. dñi. sed dicūt. Si filius est: natus ē. hoc fatemur. adiungūt deinde si natus est patri filius: erat pr̄ anteq̄z ei filius nasceretur. hoc respuit fides. Ergo ait: Nōne mihi redde: qūo ⁊ fili⁹ nat sci potuit pr̄i. vt coeu⁹ eēt ei a quo natus est: Post patrem. n. nascitur filius vtiqz patri moriturо succes̄surus. similitudi nes adhibēt de creaturis: ⁊ nobis laborandū est vt ⁊ nos in ueniamus similitudies earū rerū quas astruimus. Sz quo possumus increatura inuenire coeternū: qñ in creatura nō inuenimus eternū. Sed si pñt in ueniri ꝟ duo: coeua gene rās ⁊ generatū: ibi intelligimus eterna. ipsa quidē sapia di cta est ī scripturis cand⁹ lucis eterne. dcā ē imago patris. Hinc capiamus similitudinē vt inueniamus coeua: ex qui bus intelligamus coeterna. Nemo aūt dubitat q̄ splendor de igne exitponamus ergo ignē patrē illi⁹ splendoris: mox quidē vt lucernā accēdendo: simul cū igne ⁊ spēdor exist. fuisse. Imago existit de speculo: hoīs ītuētis speculū exist. imago: mox vt aspector extiterit: fz ille q ispicit erat anteq̄z accederet ad speculū. Ponamus ergo aligd natū sup aquā vt virgultū aut herbā: nōne cū imagine sua nascitur: Si er go semp esset virgultū: sempeēt ⁊ imago de virgulto: qō aūt de alio est vtiqz natum est. pōt ergo semp esse generās ⁊ sp cū illo qō de eo natū est. Sz dicet aliquis: ecce itellexi eter/nū pr̄em coeternū filiū: tū sicut effusū splendorē min⁹ igne lucentē: aut sicut effusaz imaginē min⁹ q̄z virgultū existēte. dicimus: nō: fz equalitas oīmo. nō credo ait: qz nō inuenimus filiū ⁊ coeternū patri: ⁊ nequaq̄z minorē: fz nō illis pos/sum⁹ inuenire in vno gñe silitudinū. Jūgam⁹ gambo gene/ra: vnū vnde ipsi dant silitudines. Et altez vnde nos dedi/m⁹. Dederūt. n. illi similitudies ex his q̄ precedunt tpe ab his agb⁹ nascūtur: sicut homo de hoīe: fz tū homo: ⁊ homo eiusdē substātie. Laudam⁹ ergo ī ista natiuitate equalita/tem nature: deest equalitas tēporis. In illo aūt genere silitudinū qō nos dedimus de splēdore ignis ⁊ de imagine vir gulti equalitatē nāc non inuenis: inuenies cocuitarem. To tū ergo ibi qō hic ex partib⁹ singulis ⁊ reb⁹ singulis inueni tur: ⁊ non hoc solū qō in creaturis: totū inuenio ibi: sed tāq̄ ī creatore. EX GESTIS. Scily ebpessini. Propterea ali cubi quidem filium appellat patris: alicubi autem verbum nominat: alicubi autez splendorem vocat scriptura diuina singula horum nominum de ipso dicens: vt intelligas ea q de christo dicuntur eē contra blasphemiā. quia enī tuus fi lius eiusdem tibi nature sit: volens sermo ostendere vnam substantiā patris ⁊ filij dicit filiū patris qui ex eo natus est vnigenitus. Deinde qm̄ natiuitas ⁊ filius apud nos ostenta tionez prebent passionis. ideoq̄z hunc filiū appellat ⁊ verbū: impassibilitatē natiuitatis eius noīe isto demonstrans. Sz qm̄ pater quispiam factus vt homo indubitanter seniorē fi lio suo demōstrat̄: ne hocipz etiaz de diuina natū eēnti aptares splendorem vocat vnigenitus patris. Splendor enī nascitur quidez ex sole. non autē intelligitur sole posterior. Coexistere ergo semper patri filius splendor tibi denūciet: impassibilitatez natiuitatis ostendat verbum: consubstātia litatem filij nomen insinuet. CHRY. Sed dicūt illi qm̄ hoc: idest in principio: non eternitatez ostendit simpliciter: Etenim ⁊ de celo illud ⁊ de terra dictum est. In principio inquit fecit deus celum ⁊ terram. sed quid commune habz erat ad fecit: sicut enim quod est: cum de homine quidem dicitur: tempus presens significat tm̄. Cū autem de deo id

qđ ẽ semp ⁊ eternaliter ita ⁊ erat. De nr̃a gdẽ cũ dr̃ nã: ꝑteri tũ singnificat tp̃s: cũ aũt de deo: eternitatẽ oñdit. ORI. in mor⁹ ꝼm analogiã alioꝝ verborũ declarat: aliqñ enĩ tpales vniuscuiusq; rei de q̃ ꝓdicaĩ sine vllo tpali motu designat: ideo ⁊ substantiuũ vocaĩ. HYLA. y. de tri. Respice igiĩ deus celũ ⁊ terrã. Fit g̃ in ꝑncipio qđ creaĩ ⁊ etates cõtinet qđ in principio cõtinet vt fieret. Piscator aũt illiteratus ĩ doctus: liber a tpe: solutus a seculis est: vicit oẽ ꝑncipiũ. erat ĩ ꝑncipio q̃ fiebat. ALCVI. Cõtra eos ergo q ꝓpter tpa eni qđ est: neq; in tpe aliquo ꝛcludit vt cepit qđ erat potiꝰ lẽ natiuitatẽ dicebãt r̃pz nõ semp fuisse: icipit euãgelista de eternitate verbi dicens: In principio erat verbum.

¶ Et verbum erat apud deum.

CHRY. Quia maxie ồi hoc est ꝓpriũ eternũ ⁊ sine ꝑncipio esse hoc ꝑmũ posuit. deinde ne quis audiẽs: In ꝑncipio erat ẏbũ. igenitũ ẏbũ dicat: cõfestiм remouit di. Et verbuz erat apud deũ. HYLA. y. de tri. Sine ꝑncipio. n. est apud deũ: ⁊ qui abest a tẽpore: nõ abest ab auctore. BASI. Rursus hoc dicit ꝓpter blaspbemãtes quod non erat: vbi ergo erat verbum: non in loco incircũscriptibilia cõtinentur: sed vbi erat: apud deũ: neq; pater loco neq; filiꝰ circũscriptiõe aliqua continentur. ORIGE. Utile est etiam inducere q̃ remiã: ad deũ aũt non fit: quasi prius nõ ens apud ipsũ. ex eo igr̃ q̃ iugiter ẽ i eo dr̃: Et v̄. erat ap. de. qz nec a ꝑncipio a patre seperatus est. CHRY. Non etiam dixit: In ồo erat: sed apud deum erat: eam que ꝼm hypostasim: eius eternitatem nobis oñdens. THEO. Uidetur autẽ mihi q̃ sabellius ex hoc dicto subuersus ẽ. Ipse. n. docebat q̃ pr̃ ⁊ filiꝰ ⁊ spiritusſanctus vna est ꝑsona que aliqñ vt pr̃ apparuit: aliqñ vt filius: aliqñ vt spũſsanctus. Manifeste vero confundit ex hoc verbo: Et verbum erat apud deum. Dic enim euangeliſta alium declarat esse filium: aliũ deum. s. patrem.

¶ Et deus erat verbum.

HYLA. y. de tri. Dicens verbũ sonus vocis: est enunciatio negocio: um ⁊ elocutio cogitationum: hoc verbum in ꝑncipio apud deum erat: quia sermo cogitationis eternus est cum qui cogitat sit eternus: sed quomodo in principio erat quod neq; ante tempus neq; post tempus est: Et nescio an ipsum possit esse in tempore. Loquentium enim sermo neq; est anteq̃ loquantur: ⁊ cum locuti erunt: non erit. In eo enim ipso q̃ loquunt̃: dum finiunt iam non erit id vnde cerpit: Sed si primam sñam rudis auditor admiseras: In principio erat verbum de sequenti quid queris: Et verbuz erat apud deum: Nunquid audieras de deo vt sermonem recondite cogitationis acciperes: aut fefellerat ioannem quid esset momenti inter inesse ⁊ adesse: Id enim quod in principio erat: nõ i altero esse: sed cum altero predicatur. Sta igitur verbi ⁊ nomẽ expecta. dicit nanq; Et deus erat verbum. Cessat sonus vocis ⁊ cogitatiõis eloquiũ. Uerbuz hic res est non sonus: natura non sermo: deus non inanitas est. HYLA. vy. de trini. Simplex autem nuncupatio est ⁊ caret offendiculo affectionis aliene. ad moysen dictum ẽ. Dedi te deum pharaoni: sed nunquid nõ adiecta noĩs causa dulti nominis significatio ẽ. Et vbi refertur ego dixi. loquẽ tis potius sermo est q̃ rei nomen: cum autem audio: Et deus erat verbũ: non dictum solũ audio verbum: sed demonstratuz esse intelligo qđ deus est. BASI. Sic igitur excludens accusationẽ blaspbemantiũ querentium quid est verbum respondet: Et deus erat verbum. THEO. Uel aliter continua. Postq̃ verbum erat apud deum: manifestuz est q̃ due persone erant: q̃uis vna natura duabus existat. vnde dicitur: Et deus erat verbum: ita vt vna natura sit patri ⁊ filio: cum sit vna deitas. ORIGE. Aduciendum etiã q̃ verbum in eo q̃ sit ad ꝓphetas illustrat ꝓphetas sapientie lumine. apud deum vero est verbum obtinens ab eo q̃ sit deus. vnde prelocauit hoc quod est: Uerbum erat apud deum: ei quod est deus erat verbum. CHRY. Et non vt plato hoc quidem intellectũ quendam: hoc vero aiaz mundi esse dicens. hec enim procul sunt a diuina natura: sed dñt: pater cum articuli adiectione dictus est ồs: filiꝰ ât sine hac. quid ergo apostolus dicit: Magni dei ⁊ saluatoris nostri ie su christi. ⁊ rursus: Qui est super omnia deus: ſz ⁊ romanis scribens dicit: Gratia vobis ⁊ pax a deo patre nr̃o: sine adiectione articuli: aliter ⁊ superfluum erat hic apponere superius continue adiectum. non igitur ⁊ si non est adiectus filio articulus propter hoc filius minor deus est.

¶ Hoc erat in principio apud deum.

HYLA. y. de tri. Quia dixerat: Deus erat verbuz: trepido in dicto: ⁊ me insolens sermo cõmouit: cũ vnũ deũ ꝓphe nunciauerũt: sed ne quo vltra trepidatio mea ꝓgredi possit: reddit sacramenti tanti piscator dispensationez: ⁊ refert ad vnũ oia: sine contumelia: sine abolitiõe: sine tempore dicens: Hoc erat in principio apud deum. apud vnũ ingenitũ deum: ex quo ipse vnus ingenitꝰ deꝰ est predicaĩ. THEO. Et rursus ne suspitio diabolica aliquos cõturbaret: ne forte cum verbum deus sit: insurrexerit contra patrez: vt aliq fabulantur gentiliũ: ⁊ separatus a patre fuerit ipsi patri cõtrarius dicit: Hoc erat in principio apud deuz. q. d. hoc dei verbuz nunq̃ a deo extitit separatũ. CHRY. Uel ne audiens. In principio erat verbũ: euiternũ quidem esties: seniorem vero spacio aliquo patris vitam suscipias: induxit: Hoc erat in principio apud deum. non enim fuit vnq̃ solitarius ab illo: sed semper deus apũ deũ erat: vel qz dixerat: Deus erat verbum: vt non estimet quis minorẽ esse deitatem filij: confestim cognoscitiua ꝓprie deitatis ponit: ⁊ eternitatẽ assumens cum dicit: Hoc erat in principio apũ deuz: ⁊ q̃ factum est adyciẽs: Oia per ipm̃ fcã sunt. ORIGE. Uel aliter: Postq̃ ꝑmiserat tres ꝓpões euangeliſta resumit tria in vnum dicens: Hoc erat in principio apud deuz In primo enĩ triũ didicimꝰ: in quo erat verbum: quia in ꝑncipio erat: in secundo apud quez: quia apud deum. in tertio quid erat verbum: quia deus. velut ergo demonstrans verbum predictum deũ: per hoc q̃ dicit hoc: ⁊ colligens in propositionẽ quartam: hoc quod est: In principio erat verbuz ⁊ verbũ erat apud deum: ⁊ deus erat verbum. ait: Hoc erat in principio apud deum. Querat autem aliquis: cur non est dictum: In principio erat verbũ dei: ⁊ verbuz dei erat apũ deum: ⁊ deus erat verbum dei: Quisqs autem vnicam veritatẽ fatebiĩ eẽ: palam est quoniaz ⁊ demonstratio eius q̃ est sapientia vna est. Sed si veritas vna ⁊ sapiẽtia vna. verbum quoq; quod veritatem enũciat sapiam expandit ĩ bis qui susceptibiles sunt: vnum siquidem erit: nec hoc dicimꝰ inficiantes verbum dei fore. sed ostendentes vtilitatem omissionis huius vocabuli dei. Ipse quoq; ioãnes ĩ apoca. dicit: Et nomen eius verbũ dei. ALCVI. Qualiter autẽ ponit substantiuũ verbum erat: vt intelligeres omnia tempora preueniſse coeternum deo patri verbum.

¶ Omnia per ipsum facta sunt.

ALCVI. Postq̃ dixit de nã filij: de opatione eiꝰ subiũgit dicẽs: Omnia per ipsum facta sunt. i. gcgd ẽ siue i substãtia siue in aliqua ꝓprietate. HYLA. y. de trini. Uel alr. Erat qdem verbum i ꝑncipio: sed potuit nõ eẽ añ ꝑncipiũ. ſz qđ ille: Oia per ipm̃ facta sũt: Infinitũ ẽ q̃ qđ fit oẽ quod factum est. ⁊ cum ab eo sint oĩa: ⁊ tp̃s ab eo est. CHRY.

Moyses quidē icipiēs scriptūrā veteris testamēti de sensibilib⁹ nobis logtur: ⁊ hoc enumerat ꝑ multa: In pncipio.n. ait fecit deus celū ⁊ terrā. deinde: iducit quoniā ⁊ lux facta est ⁊ firmamētū ⁊ stellarū nature: ⁊ genera animaliū. Euāgelista vero hec oīa excedēs vno verbo comprehendit vt cognita auditoribus ad altiorē festinās materiā totū hūc libꝝ instituens nō de operibus: sed de conditore. AVGV ꝓmo sup gene. ad lfam: Cū.n.dī: Oīa ꝑ ipm facta sunt; satis ostenditur ⁊ lux per ipsuꝫ facta: cum dixit deus: Fiat lux. ⁊ similiter de alys quod si ita est eternum est: q̄ ait deus fiat lux quia verbum dei deus apud deum patri coeternus est: cuius creatura tpalis fcā sit. Cū.n. verba sint tēporis cū dicimus: qñ ⁊ aliquando: eternū tñ est in verbo dei: quando aliquid fieri debeat: ⁊ tunc fit qñ fieri debuisse in illo verbo est in quo nō ē qñ ⁊ aliqñ quoniā totū illō verarū eternū ē.

AVGV. sup ioan. Qñ ergo pōt fieri vt verbū dei factuꝫ sit qñ deus ꝑ verbū fecit oīa: si ⁊ verbū ipsū fcīm est ꝑ qō aliud verbū fcīm est: Si hoc dicis q̄ est verbū verbi: ꝑ qō fcīm est illud: ipsū dico ego vnigenitū filiū dei: si aūt nō dicis verbū dei: concede non fcīm verbū per qō facta sunt oīa. AVGV. i. ō tri. Et si fcīm ñ ē: creatura ñ ē. si āt creatura ñ ē eius dē cū pre substātie ē: oīs enī substātia q̄ de⁹ ñ est creatura ē: ⁊ que creatura non est: deus est. THEO. Solent aūt arriani dicere q̄ sicut per serrā ostiū fieri dicimus. q̄si ꝑ organū sic ⁊ per filiū oīa facta fuisse dicunt nō q̄ ipse sit factor sz organū: ⁊ sic facturā aiunt filiū tanq̄ fcīm ad hoc vt ꝑ eū oīa fierent. Nos aūt ad huiusmodi fictores mendacy simplr rīdemus. si enī vt dicitis pr̄ creasset ad hoc filiū: vt eo tāq̄ organo vteret: videret q̄ inbonorabilior sit filiꝰ q̄ q̄ facta sūt sicut ea que ꝑ serraꝫ sūt facta: ipso organo nobiliora exist̄t nā serra ꝓpter ipsa facta est: sic ⁊ ꝓpter ipsa q̄ facta sunt vt aiunt pr̄ creauit filiū tāq̄ nō deberet deus cūcta creare: ne quaq̄ filiū ꝓduxisset qd his verbis insanī⁹: sed aiunt: q̄re ñ dixit q̄ oīa verbū fecit: sed vsus est hac ꝓpositione per: ne filium ingenitū intelligeres ⁊ sine pncipio ⁊ dei conditore.

CHRY. Sed si prepositio per conturbat te: ⁊ queris in scriptura q̄ ipsum verbum omnia faceret. audi dauid: Mitio tu domine terram fundasti: ⁊ opera manum tuaruꝫ sunt celi. Quod autez hoc de vnigenito dixerit addisces ab apostolo vtēte hoc verbo ēpistola ad hebreos de filio. Si vero de patre hoc ꝓphetam dixisse dicis: Paulū vero filū adoptasse idem fit rusus. Neqz enim id filio conuenire dixisset: nisi vehementer ꝓsideraret: quoniam que sunt dignitatis cohonorabilia sūt vtriq̄. Si rursus per prepositio aliquam subiectionē tibi videt inducere: cur paulus eam de patre ponit: Fidelis inquit dñs: per quem vocati sumus in societatem filij eius. Et iterum paulus apostolus per volūtatem dei. ORIGE. Errauit etiam in hoc valentinus: dicens verbū esse q̄ mūdane creationis pstitit cām creatori: sed si sic se habet veritas rerum ꝓput ipse intelligit: oportebat scriptum fore per creatorem vniuersa consistere a verbo: non autem econtra per verbum a creatore.

¶ Et sine ipso factum est nihil.

CHRY. Ut nō estimes cū dicit: Omnia per ipsum facta sunt: illa omnia solum dicere euz: que a moyse dicta sunt: cōuenienter inducit: Et sine ipso factum est nihil: siue visibile quid: siue intelligibile. Uel aliter: Ne hoc quod dixit: Omnia per ipsum facta sunt: de signis suspiceris nunc dici: de q̄bus reliqui euangeliste locuti sunt inducit: Et sine ipso factum est nihil. HYLA. Uel aliter dicet hoc quod dicit: Oīa per ipsum fcā sūt. nō habet modū: est ingenitus qui factus a nemine est: est ⁊ ipse genitus ab ingenito: reddidit auctorem cū ociū. pfessus est dicēs: Sine ipso factū est nihil: cum enim nihil sine eo intelligo: non esse solum: quia alius est ꝑ quē alius sine quo nō. ORIGE. in homi. Uel aliter. Ne existimares ea q̄ ꝑ verbū facta sunt ꝑ se existinentia nō cōtenta a verbo ait: Et sine ipso factū est nihil. hoc ē nihil factū est extra ipm. qa ipse ambit oīa cōseruās ea. AVGV. de que. no. ⁊ ve. testa. Uel dicens: Sine ipso factū est nihil: nullo modo ipsū facturā esse suspicari ōbere edocuit. Quīo eniz potest dici: Ipse est: factura cū nihil dicat deus sine ipso fecisse: ORIGE. sup ioan. Uel aliter: Si oīa per verbū facta sunt ō numero vero oīuz est malitia ⁊ totus fluxus peccati: ⁊ hec ꝑ verbū facta sunt: ⁊ hoc est falsū. quantum igit ad significata. Nihil ⁊ nō ens vnuz sunt. Uidet autem apostolus non entia prauа dicere. Uocat inquit deus ea q̄ non sunt tanq̄ ea que sunt. Totaq̄ prauitas nihil dicit dū absq̄ verbo facta est. AVGV. super ioan. Peccatū eniz non per ipsū factum est: ⁊ manifestum est quia peccatum nihil est: ⁊ nihil fiunt homines cum peccant. Et idolum nō ꝑ verbū factum est. habet qdē formam quādam humanam: ⁊ ipse homo per verbum factus est. Sz forma hois in idolo non per verbū facta est. scriptum est enim: Scimus q̄ nihil est idolum: ergo ista nō sūt facta per verbū: sed quecūq̄ facta sunt naturaliter: vniuersa natura rerum omnis omnino creatura ab angelo vsq̄ ad vermiculum. ORIGE. Valentinus autem exclusit ab omnibus ꝑ verbum factis que sunt in seculis facta. que credit ante verbū extitisse: preter euidentiā loquens. siquidem que putant ab eo diuina remouentur ab oībus que aūt velut ipse putat: penitus destruūt vere dicunt oīa. quidā eniz falso dicunt diabolū nō ē creaturā dei: inquātum enī diabolus est: creatura dei nō ē. Iō autem cui accidit esse diabolū diuina est creatura: ach̄ dicemus homicidā creaturā dei non esse: qui tamē in eo q̄ homo est creatura dei est. AVGV. de natura boni. Non aūt sūt audienda delyramenta hominū: qui nihil hoc loco aliquid intelligendū esse putant: qui ipsū nihil in fine suīe positū est. nec īteligūt nihil interesse vtrū dicat: Sine ipso nihil factū est: an sine ipso factū ē nihil. ORIGE. Ita accipiatur verbū ꝑ eo qō in quolibet hominū ē: quia ⁊ ipsū ipū est cuilibet ab eo qō in principio erat verbū: eria sine hoc verbo nihil committim⁹ simplr accipiēdo qō dī Nihil. Aut enī apostolus q̄ sine lege peccatū mortuū erat: aduciente vero mandato peccatū reuixit. non.n. reputatur peccatum lege non existente: sed nec peccatum erat non existiente verbo: q̄ dominus dicit. Si nō venissem ⁊ ceēm illis locutus peccatū nō hr̄ent. q̄libet.n. excusatio deficit volenti dare rīsū de crimine. dū verbo pūte ac iudicāte quid est agendum nō obedit quis illi: nec ꝓpter hoc iculpandū est verbū: sicut nec magister per cuius disciplinā nō remanet locus excusatiōis discipło oliquēti. velut de ignorātia. Oīa ergo per verbū fcā sūt nō solū nālia: sed ēt que ab irrōnalibus fiunt.

¶ Quod factum est in ipso vita erat.

BEDA. Quia euāgelista dixit oēm creaturā factā ēe ꝑ verbum. nequis forte crederet mutabile eius volumatē q̄si qui subito vellet facere creaturā quā ab eterno nūq̄ ante fecisset: ideo docere curauit factam quidem creaturam in tpe: sed ī eterna creatoris sapia: qñ ⁊ quos curaret sp fuisse dispositū. vnde dicit: Quod factū ē in ipso vita erat. AVGV. sup ioan. Pōt autem sic pūctari: Quod factum est in ipso: ⁊ postea dicat: Vita erat. ergo totū vita est: si sic ꝓcniciauerimus quid enī nō in in illo factū est: ipse est enim sapientia dei: ⁊ dī in psalmo: Omnia in sapientia fecisti: oīa ignotur sicut per illū: ita in illo facta sūt: si ergo qō in illo factum est vita est: ergo ⁊ terra vita est: ⁊ lapis vita est. inbonestius ē sic intelligere: ne nobis subrepat secta manicheoꝝ ⁊ dicat quia habet vitam lapis: ⁊ habet vitam paries. solent enī ista delyrantes dicere: ⁊ cum reprehensi fuerint ac repulsi quasi de scripturis proferunt dicentes: vt quid dictum est. Qō factum est in ipso vita erat. Pronuncia ergo sic: Quod factum est: hic subdistingue ⁊ deinde infer: In ipso vita erat. Facta est enim terra: sed ipsa terra que facta est non

est vita. est ãt in ipsa dei sapiẽtia spiritaliter ratio q̃dã qua terra fcã est. hec vita est. sicut arca ĩ oĩ ope non ẽ vita: arca ĩ arte vita ẽ: qz viuit aĩa artificis. sic g̃ qz sapĩa dei p quã fcã sunt oĩa: fm artẽ ꝺtinet oĩa q̃ fiunt p ipsaz artẽ: nõ hec cõtinuo sunt vita: sz qcquid fcm est: vita est in illo. ORIGE. Not ãt z sic distingui sine errore: Quod fcm est ĩ ipo: z postea dicaĩ: Vita erat: vt sit sensus: Oĩa q̃ p ipm: z in ipso facta sunt: in ipso vita sunt: zvnũ sunt. Erant. n. hoc est in q̃ris: quõ z q̃ rõne oĩa q̃ p vbũ facta sũt: ĩ ipso vitalr z vniformiter z cãliter subsistũt: accipe exẽpla ex creaturarũ natura. Conspice quõ oĩum rez q̃s mũdi huius sensibilis gloſ bositas ꝓhendit: cause simul z vniformiter ĩ isto sole qui est maximũ mundi luminare subsistunt: quõ numerositas herbaz z fructuũ in singulis seminibus simul ꝺtinet: quõ multiplices regule in arte artificis vnũ sunt: z in aĩo dispo nẽtis viuunt: quõ infinit⁹ lineaz numerus in vno puncto vnũ subsistit. z hui⁹ varia pspice exẽpla: ex qbus velut phy sice theozie pennis poteris arcana verbi mẽtis acie inspice re: z quantũ datur humanis rõnibus videre quõ oĩa que p verbũ sunt facta: ĩ ipso viuunt z facta sunt. HILA. Uel aliter ꝑt legi: In eo q̃ dixerat: Sine ipso factũ ẽ nihil. Posſ set aligs perturbatus dicere: est ergo aliqd per alterz factũ qõ tñ non sit sine eo factũ: z si aliqd p alterz: lz non sine eo iam non per eum oĩa: quia aliud est fecisse: aliud ẽ interuenisse facienti. Enarrat ergo euangelista quid non sine eo factum sit dicens: Quod fcm est in eo. hoc igitur non sine eo quod in eo factũ est. nã id quod in eo factũ est ẽt per eũ facta: qz nascebatur creato⁹ deus: sed ex hoc sine eo nihil factũ est qõ tñ in eo factũ ẽ: qz nascẽs de⁹ vita erat: z q̃ vita erat: ñ posteaq̃z nat⁹ est factus est vita. nihil g̃ sine eo fiebat ex bis que in eo fiebant: quia vita est in quo fiebãt: z deus q̃ ab eo natus est: non posteaq̃z natus est: sz nascẽdo quoq; extitit. CHRY. Uel aliter: Non apponemus finale punctum vbi dicitur: Sine ipso factum est nihil: fm hereticos. Illi. n. volẽtes spũscm creatũ dicere aiunt: Quod factum est in ipso vita erat. sz ita non potest intelligi. pr̃imũ qdem neq; tps erat hic spiritussancti meminisse. sz si de sacto spiritu hoc dictum est: age. sz eozum interim legamus modũ. ita. n. nobis hoc inconueniens erit. cuz. n. dicitur: Quod factum est in ipso vita erat: spũsanctũ dicunt dcm esse vitaz: sz vita hec z lux inuenit esse. Inducit eniz: Uita erat lux hominũ: quo circa fm eos lucẽ oĩum hunc spiritum dicit. qõ aũt supius vbũ dixit: hic ꝓfiter z deũ z vitã z lucẽ nominat Verbũ aũt caro fcm est. erit igit spũssanctus incarnatus: nõ filius iõ dimittẽtes hũc modũ legẽdi ad decentẽ venia m⁹ lectionẽ z expõnẽ: hoc aũt est cũ dr: Omnia p ipz facta sũt: z sine ipso factũ est nihil qõ fcm est. ibi quiescere: fac sermonẽ. deide ab ea q̃ deinceps est dictione icipe q̃ dicit. In ipso vita erat. ac si dicat: Sine eo fcm ẽ nihil qõ fcm ẽ. i. factum. Uita aũt

dicit p se lucere sz solis splendor in eo apparere. ita rōnabilis nr̄e nature ps duz pñtiaz vbi dei possidet: nō p se res intelligibiles z deū suuz: sz p ipsitū sibi diuinū lumē cognoscit Lux itaqz in tenebris lucet: qz dei vbz vita: z lux hoīum ī nr̄a nā que p se innestigata z ꝓsiderata iformis q̄daz tenebrosítas inuenit: lucere nō desinit: z qñ ipsa lux oī creature ē incomp̄hensibilis: tenebre eam non comp̄henderunt.

CHRY. Uel aliter: Totuz ab illo loco: Et vita erat lux hoīum: p̄muz nos de ꝓditione docuerat: deinde dicit: z que fm aīam bona p̄buit nobis veniens vbz. vñ dicit: Et vita erat lux hoīuz. Nō dicit: Lux iudeoz: sz vniuersal̄r hoīuz. nō. n. iudei solū: sz z gentiles ad hāc venerūt cognitionem. Non āt adiecit. Et angeloz: qñ ei de nā humana sermo ē gbus verbū venit euangelizans bona. ORIGE. Querūt āt quare non verbū lux hoīum dcīn est: sz vita q̄ in verbo fit: gbus rñdemus: qz vita ad pñs: non ea que cōis est rationaliū z irrōnaliū dicit: sz que adiungit verbo qō ī nobis fit p participationē verbi p̄mary ad discernendū apparentem vitā z non verā z cupiendā veraz vitā. Primus g̃ participamus vitā que apud quosdā quidez est potentia ñ actu lux: qui. s. non sunt auidi pquirere q̄ ad sciam ptinent: apud quosdā vo z actu lux efficit: g fm aplm emulant̄ dona melioza. s. verbū sapie. si tñ z tunc idez est vita z lux hoīuz: nullus manēs in tenebris pfecte viuere cōprobatur: nec gsq̄ viuentiū ꝓsistit in tenebris. CHRY. Uita. n. aduenientе nobis solutū est mortis imperium: z luce lucente nobis non vltra sunt tenebre: sed semper manet vita quaz mors superare non pōt: nec tenebre lucem. vnde sequitur: Et lux ī tenebris lucet. Tenebras mortē z errorem dicit: nā lux gdem sensibilis nō in tenebris lucet: sed sine illis. Predicatio vero christi ī medio erroris regnātis fulsit: z eum dispārere fecit: z ī vitam mortem fecit mortuus christus: ita eaz superās vt eos qui detinebātur reduceret. Qz igitur neqz mors eam superauit: neqz error: sed fulgida est eius p̄dicatio vbiqz: z lucet cuz propria fortitudine: propterea subdit: Et tenebre eam nō comp̄hen. ORIGE. Est etiā sciēduz q̄ sicut lux hoīum nomē est duaꝝ spiritualiū rez: sic z tenebre. Dicimus. n. hominum lucem possidentem opera lucis pficere: z etiam cognoscere quasi illustratū lumine scientie. z ecōtrario tenebras dicimus illicitos actus: z eaz que videtur sciētia: nō est aūt. Sicut āt pater lux est: z ī eo tenebre ñ sunt vlle: sic z saluator. Sz qz fm̄ similitudinē carnis peccati subyt: nō incongrue de eo dicitur: q̄ tenebre in eo sunt alique: ipso in se suscipiēte nostras tenebras vt eas dissiparet. Nec igit̄ lux q̄ facta est vita hominū: radiat ī tenebris aīarū nostrarū: z venit vbi p̄nceps tenebrarū bax cū genere bellat humano. Hāc lucē psecute sunt tenebre: qō pz ex his q̄ saluatoz z eius filij sustinēt: pugnātib⁹ tenebris ꝓtra filios lucis. Uez qz deus patrocinat̄ nō inualescūt. vñ nō apprehēdūt lucē. vel qz celeritatē cursus lucis subseq non valent pp ꝓpriā tarditatē. vel qz si supuenientē expectant fugant̄ luce appropiquāte. Oportet aūt id ꝓsiderare q̄ nō semp tenebre in sinistra parte sumunt̄: sed qñqz ī bona fm illud psalmi: Posuit tenebras latibulū suū: dū ea q̄ sunt erga deū ignota z imperceptibilia sunt. De hac ergo laudata caligine dicam: qñ versus lucem pergit: illamqz apprehendit: quia quod erat caligo dum ignorabat: in lucem cognitam vertit ei qui didicit. AVGV. x. de ciui. dei. Hoc āt initiū sancti euangely quidam platonicus aureis lr̄is pscribendū: z per omnes ecclesias in locis eminētissimis preponenduz esse dicebat. BEDA. Nam aly euangeliste christum in tempore natum describunt. Joannes vo cundē in principio testat̄ fuisse dicens. In p̄ncipio erat verbuz. Aly inter homines eū subito apparuisse cōmemorant: ille ipm apud deum semper fuisse testat̄ dicens: Et verbū erat apd deum. Aly eum verū hominez: ille verū confirmat deum dicens: Et deus erat verbum. Aly hominē apud homines eum temporaliter conuersatum: ille deū apud deū in pncipio manentem oñdit dicens: Hoc erat in pncipio apd deū. Aly magnalia que in hoīe gessit perhibent: ille q̄ omnem creaturam p ipm deus p̄r fecerit docet dicens: Oia p ipm facta sunt: z sine ipso factum est nihil.

¶ Fuit hō missus a deo: cui nomē erat ioānes: hic venit ī testimoniū: vt testimoniuz phiberet de lumine: vt oēs crederent p illū. Non erat ille lux: sed vt testimoniū perhiberet de lumine.

AVGV. Ea que dicta sūt supius de diuinitate xp̄i dēa sūt: q̄ sic venit ad nos: fm q̄ apparuit hō. Quia igit̄ sic erat hō vt lateret in illo deus: missus est ante illū magn̄ hō: per cuius testimoniū inueniret plusq̄ hō: z qs est hic: Fuit hō. THEOPHI. Nō angelus: vt suspitionē mlto⁹ dūtaxat̄ solueret. AVGV. Et quō posset iste vez de deo dicere: Missus a deo. CHRY. Nihil ō reliquo humanū esse estimatoz q̄ dicunt̄ ab illo: nō enī q̄ eius sunt: sz q̄ mittētis oīa loquit̄: iō z angelus nūcupatus est a ꝓpheta dicēte: Ego mitto angelū meuz. Angeli enīz virtus est nihil ꝓpriū dicere. Hoc autez qō dicit: Fuit missus: nō eius qui ad eē ꝓcessus ostensiuum est. Sicut aūt isaias missus fuit: nō aliunde q̄ a mundo: sz a statu quo vidit dñm sedentē sup soliū excelsum z eleuatū ad plebē: sic ioannes a deserto ad baptiçandū mittit̄. Ait enī: q̄ misit me baptiçare ille mihi dixit: Super quē videris cc. AVGV. Quid vocabat̄: Cui nomē erat ioānes. ALCVI. i. gratia dei vl in quo est gratia: q̄ grāz noui testamēti. i. xp̄m suo testimonio p̄mū mundo innotuit. Uel ioannes interp̄tat̄ cui donatū est: qz p grāz dei donatū est illi regē regū non solū p̄currere: sz etiā baptizare. AVGV. Quare venit: Hic venit in testimoniū vt testimoniū phiberet de lumine. ORIGE. Quidā ip̄oba re nituntur edita de christo testimonia ꝓphetaruz dicentes: Non egere testibus dei filiū habentē credulitatis sufficiētiā: tum in his que ꝓtulit salubribus verbis: tū in mirabilibus operibus suis. Siquidē z moyses credi meruit p verbuz z virtutes: nō egens p̄uys testibus. Ad hoc diceñdū est q̄ multis existētibus causis inducentibus ad credēdū: plerunq̄ gdā ex hac demonstratione nō admirant: ex alia vo habent cām vt credant. Deus aūt est q̄ p cuncris hominibus homo factus est. Cōstat igitur quoidā ex dictis ꝓphēticis ad christi admirationez coactos: mirantes tot ꝓphetaruz ante eius aduentū vocē: cōstituētes natiuitatis eius locū z alia huiusmodi: Illud quoq̄ aīaduertēdū q̄ p̄digio se virtutes ad credenduz ꝓuocare poterant eos qui tēpore xp̄i erant: nō autē post longa tempora non fabulosa que dā existimata fuerūt: plus enī peractis virtutibus facit ad credulitatē: que cuz virtutib⁹ queritur ꝓphetia. Est autē z tale quid dicere: q̄ quidaz in hoc q̄ testimoniū p̄bent deo bonorati sunt: Priuare vult ergo chozuz ꝓphetaꝝ ingenti gratia: qui dicit illos nō oportere de christo testimoniū exhibere. Accessit aūt his ioannes: vt testimoniū de luce perhibeat. CHRY. Non ea indigente testimonio. Sed propter quid ipse ioannes docet dicens: Ut omnes crederent per illum. Sicut enim carnē induit ne omnes pderet: ita z p̄conem hominem misit: vt cognatā audientes vocem facilius aduenirent. BEDA. Non autē ait: Ut omnes crederent in illum. Maledictus enim homo qui ꝓfidit in homine: sed vt oēs crederent per illum: hoc est per illius testimoniū crederent in lucem. THEOPHI. Si vero alig non crediderint: excusabilis permanet ipse. Nam ⁊ſi aligs includēs se in domo caliginis: z ip̄m solis radi⁹ nō illustret ipse cām tribuit z non sol: sic ioannes vt omnes crederent missus fuit: sed si minime ꝓsecutū est: ipse huius rei cā non extitit. CHRY. Quia vo multum apud nos maioz g te

statur:eo q testimoniū phibet ꝛ dignioꝛ fide esse videꝫ: ne quis ꝛ de ioanne hoc suspicꝫ:hanc suspitionez destruit dicens:Nō erat ille lux:sz vt testimoniū phiberet de lumīe. Si vero nō huic instans opinioni hoc resūpsit vt testimoniū phiberet de lumine:supfluū esset qđ dicit:ꝛ magis iteratio ꝓmonis q̄ explanatio doctrine. THEOPHI.Ez dicet aliqs:q̄ neqz ioānē neqz sctōꝝ quempiā lucē esse vel fuisse dicem⁹:sz si sctōꝝ aliquē lucē velimus dicere:ponemus lucē absqz articulo:vt si interrogatus fueris:vtrū ioannes ē lux sine articulo fecte ꝛcedas. Si vo cū articulo nō ꝛcedas. Non.n.est ipsa lux principalioꝛ:sed lux dicitur.qꝛ ꝑticipationem lucem habeat a vero lumine.

¶ Erat lux vera que illuminat omnez hominez venientem in hunc mundum.

AVGV.De quo lumīe ioānes testimoniū phibeat ostēdit dicens:Erat lux vera. CHRY. Ut aliter.Quis superius de ioāne dixerat q⁹ venit ꝛ missus ē:vt testeꝫ de lucem egs hoc audiens ꝑ testantis recentē pītiam ꝛ de eo cui testimoniū phibetur:talē quandā suspitionē accipiat:reducit mentē ꝛ ad eaz q̄ supza omne principiū ē:transiisse existentiā dicens:Erat lux vera. AVGV.Quare additum est vera:qꝛ ꝛ hō illuminatus dicit lux:sz vera lux illa est q̄ illuminat.nā ꝛ oculi nostri dicuntur lumina:ꝛ tū nisi aut ꝑ noctē lucerna accendaꝫ:aut per diē sol exeat:lumina illa si ne cā patent.vnde subdit:Que illuminat oēm hoīem. Si oēm hominez:q̄ ꝛ ipsum ioannē. Ipse ergo illuminabat:a quo se demonstrari volebat. Quomodo.n.plerunqz fit vt in aliquo coꝛpoze radiato cognoscatur oꝛtus esse sol:quem oculis videre non possumus:quia qui sanctios habent oculos:idonei non sunt videre parietem illuminatum aut aliquid huiusmodi:sic omnes ad quos venerat chꝛistus min⁹ erant idonei eum videre. Radiauit Joannem:ꝛ per illum confitentem se illuminatū:cognitus est ille qui illuminat. dicit autem:Venientem in hunc mundum. nā si illīc non recederet:non esset illuminandus:sed ideo hic illuminandus:quia illinc recessit:vbi homo poterat esse illumīatus. THEOPHI.Erubescat manicheus qui cōditoꝛis malignī ꝛ tenebꝛosi nos asserit creaturas. Non enim illuminamur:si veri luminis creature non essemus. CHRY. Ubi sunt ēt qui non dicunt eum verum deum:hic enī lux vera dicitur.Sed si illuminat oēm hominem venientē in hunc mundū:qualiter tot sine lumine permanserunt:Nō enim omnes cognouerunt chꝛisti culturā. Illuminat igit omnem hominez quantū ad eum pertinet.si autez quidā mentis oculos claudentes noluerunt recipere lucis huius radios non a lucis natura obtenebꝛatio est eis: sed a malitia coꝛ qui voluntarie pꝛiuāt seipsos gratie dono:nam gratia quidem ad omnes effusa est. Qui vero nolūt dono hoc frui sibypsis hanc imputent cecitatez. AVGV.Uel qō dicitur:illuminat omnē hominem:sic itelligimus nō quia nullus est hominum qui non illuminetur: sed quia nisi ab ipso null⁹ illuminaꝫ. BEDA.Sine naturali īgenio: sine sapientia diuina:sicut enim nemo a seipso esse:sic etiaz nemo a seipso sapiens esse potest. ORIGE.in hom. Uel alit er. Non de bis qui de occultis seminū causis i ꝑticulaꝛibus ꝓcedunt debemus intelligere q⁹ illuminat hominē venientē in hunc mundū:sz de bis qui spiritualiter p regenerationē gratie q̄ datur in baptismate in mundū veniunt inuisibilē. Eos itaqz vera lux illuminat qui in mūdū virtutū veniūt:nō eos q i mūdū vitioꝝ ruunt. THEOPHI.Uel aliter. Intellect⁹ nobis traditus ac nos diligēs: q ꝛ naturalis rō noīatur:dō lux tradita nobis a deo.Sed q dā male rōne vtētes seipsos obscurauerunt.

¶ In mundo erat:ꝛ mundus per ipm factus ē ꝛ mundus eum non cognouit.

AVGV.Lux q̄ illuminat omnē hominē veniētē i hūc mundū:huc venit ꝑ carnē:qꝛ duz hic esset ꝑ diuinitatem a stultis cecis ꝛ iniquis videri nō poterat:de qb⁹ supza dictū est:Tenebꝛe eaz non cōprehenderūt.ꝛ ideo dicit: In mundo erat. ORIGE.in ho.Ut eniz qui loquit:duz loqui cessat vox eius esse desinit ꝛ euanescit: Sic celestis pater si verbuz suū loqui cessauerit:effectus verbi:hoc est vniuersitas verbo cōdita nō subsistet.non aūt putes:qꝛ sic erat in mundo:quomō in mundo est terra:pecoza:ꝛ homines: sed quomodo artifex regens qō fecit.vnde sequit: Et mūdus ꝑ ipm factus est. Non enim sic fecit quomodo facit faber. qui eniz fabꝛicat extrinsecus est ad illud qō fabꝛicat. Deus autez infusus mundo fabꝛicat vbiqz positus:ꝛ nō recedit ab aliquo:ꝑsentia maiestatis facit qō facit:ꝛ gubernat qō facit:sic ergo erat in mundo:quomodo per quez factus est mundus. CHRY.Et iteruz quia in mundo erat: sed nō vt mundi cōtemporaneus ꝓpter hoc induxit: Et mundus per ipsuz factus est:per hoc ꝛ rursus te deducens ad eternā existentiā vnigeniti.qui eniz audierit quoniā opus ei⁹ hoc totū:ꝛsi valde insensibil fuerit:cogeꝫ concedere ante opera esse factoꝛē. THEOPHI.Simul autez hic ꝛ martionis subuertit rabiez:qui malignū conditoꝛē cuncta,pduxisse dicebat:necnon ꝛ arry qui filiuz dei dicebat creaturam.

AVGV.Quid est aūt mundus per ipsuz factus est:Celum terra:mare:ꝛ oīa que in eis sunt mundus dicit. Iterū in alia significatione: delectoꝛes mundi mundus dicunt: de quo sequit:Et mundus euz nō cognouit. Non eniz celi aut angeli aut sidera non cognouerunt creatoꝛē:quē confitentur dēmonia:oīa vndiqz testimonium perhibuerunt. Sed qui nō cognouerunt euz:q amando mundū dicti sūt mūdus.amando enī mundū habitamus coꝛde in mundo. nam qui non diligunt mundū: carne versantur in mundo: sed coꝛde inhabitant celū:sicut apostolus dicit: Nostra cōuersatio in celis est.amādo igit mūdū:hoc appellari meruerunt vbi habitant. Quomodo enī cum dicimus mala est illa domus aut bona:nō parietes incusamus aut laudam⁹: sed inhabitantes:sic ꝛ mundū dicim⁹ qui inhabitant mūdū amando. CHRY.Qui autez dei erant amici:euz cognouerunt etiaz ante coꝛporalem presentiā.vnde ꝛ chꝛist⁹ ait:Quoniā abꝛaam pater vester exultauit vt videret diez meuz.Cum ergo nos interpellant gentiles dicentes:Quid est qđ in vltimo tempoze venit nostraz operaturus salutē tanto tempoze negligens nos:dicimus quoniā ꝛ ante hoc i mundo erat ꝛ prouidebat operibus suis:ꝛ omnib⁹ dignis cognitus erat.ꝛsi euz mundus non cognouit:hi tamen quibus mundus non erat dignus eū cognouerunt.Dicēs aūt: Mundus eum non cognouit:bꝛeuiter causam ignozantie prebuit.Mundum enim vocat homines qui soli mundo affixi sunt:ꝛ que mundi sunt sapiunt. Nihil autē ita turbat mentē:vt liquefieri amoze presentium.

¶ In propꝛia venit ꝛ sui eum non receperunt. Quotquot aūt receperūt cū:dedit eis potestatē filios dei fieri his q̄ credūt i nomīe eius. Qui non ex sanguinibus:neque ex voluntate carnis: neqz ex voluntate viri:sz ex deo nati sunt.

CHRY.Dixit q⁹ mundus eum non cognouit de superioꝛibus loquens tempoꝛibus:sed de reliquo sermonem iduxit ad predicationis tempoza:ꝛ ait: In propꝛia venit.

AVGV.Quia scilicet omnia per ipsum facta sunt.

THEOPHI.Ut per propꝛia mundum intelligas: siue iudeam quam pꝛo hereditate elegerat. CHRY. In propꝛia ergo venit:non gratia siue necessitatis:sed gratia beneficy suoꝝ. Sed vnde venit q omnia iplet:ꝛ vbiqz adest: Ea quidez que ad nos descensione hic operatus est:qꝛ enī

in mundo existens:non putabatur adesse:eo q̄ nondū cognoscebatur:dignatus est induere carnem. Manifestationem vero hanc ⁊ condescensionem:presentiā vocat. Misericors autem existens deus omnia facit:vt nos ꝑ virtutem splendeamus:⁊ propter hoc quidem nullius necessitate:suasione vero ⁊ beneficijs volentes ad se attrahit:⁊ propterea venientem cum bi quidem susceperunt:alij vero ñ receperunt. Nullum enim vult inuitus neq̄ coactus habere famulatum:inuitum enim trahi par est cuius eo qui totaliter non seruit.vnde sequitur:Et sui eum non receperunt. Judeos nunc suos dicit:vt populum peculiarem: sed ⁊ omnes homines vt ab ipo factos.⁊ sicut superius pro communi verecundatus natura dicebat:quoniaꝫ mundus per ipsum factus conditorem non cognouit:ita ⁊ hic rursus pro iudeorum anxius:in deuotione grauius ponit accusationem dicens:Et sui eum non receperunt. AVGV.Si autem omnino nullus recepit:nullus ergo saluus factus est. Nemo enim saluus fiet:nisi qui christum recepit venientem. ⁊ idō addidit:Quotquot autē receperunt eum. CHRY. Sine sint serui:siue liberi:siue greci siue barbari:siue insipientes siue sapientes siue mulieres siue viri:siue pueri: siue senes:omnes eodem digni facti sunt honore.de quo sequitur:Dedit eis potestatem filios dei fieri. AMBRO. Magna beniuolētia vnicus natus ē:⁊ noluit manere vn⁹ non tūuit habere coheredes:q̄ hereditas eius non fit angusta si multi possederint. CHRY.Non autē dixit: qñ fecit eos filios dei fieri: sed dedit eis potestatem filios dei fieri:ostendens quoniam multo opus est studio: vt eam q̄ in baptismo adoptionis formata in imaginem incontaminataꝫ semper custodiamus.Simul autem ⁊ ostēdens quoniam potestatez hanc nullus nobis vel auferre poterit:nisi nosipsi auferamus.Si.n.qui ab hoibus dominiū aliquarum rex̄ suscipiūt tātum habēt robur quantū fere bi q̄ dederunt:multomagis nos qui a deo potimur hoc honore.Simul autem ostendere vult:quoniam hec gratia aduenit volentibus ⁊ studentibus.Etenim in potestate est liberi arbitrij:⁊ gratie opatione filios dei fieri. THEOPHI.Uel quia in resurrectione filiationem perfectissimam conseq̄mur:ꝺm q̄ apostolus dicit adoptionem filiorum dei expectantes redemptionez corporis nostri.Dedit ergo potestatem filios dei fieri.i.hanc gratiam in futura gratia consequendi. CHRY.Et quia in bisipsis ineffabilibus bonis hoc qdez est dei.s.dare gratiam:illud vero hominis.i.ꝑbere fidē:subiūgit:Bis q̄ cre.in nomie eius. Quid igit̄ nō dicis nobis o ioānes qō cor̄ sit suppliciū q̄ cū nō receperūt: q̄ nunqd isto supplicio fiet mai⁹ qñ ꝓiacente eis ptāte filios dei fieri nō fiant:sed volētes se ipsos tanto ꝓuant honore:sed etiaꝫ iextinguibilis eos suscipiet ignis:qō postea manifestius reuelabit. AVGV.Credētes ergo q̄ filij dei fiunt:⁊ fratres christi vtiq̄ na.cunt̄. Naꝫ si nō nascunt̄ filij quō esse possunt:Sed filij hominū nascunt̄ ex carne ⁊ sanguine ⁊ ex volūtate viri ⁊ cōplexu cōiugij. Illi aūt quomō nascant̄ subdit:Qui nō ex sanguinib⁹:tanq̄ maris ⁊ femine.Sāguina vel sanguines nō est latinū: sꝫ q̄ grece positū est pluraliter:maluit ille q̄ interptabat̄ sic ponere:⁊ q̄si minus latine loqui ꝺm grāmaticos:⁊ tū explicare veritatē ꝺꝫ auditū infirmorū:Ex sanguinibus enī maris ⁊ femine homines nascunt̄. BEDA.Sciendū etiam est: quia in scripturis sanctis sanguis cū dr̄ pluraliter:pctiñ significare solet.vnde:Libera me de sanguinibus. AVGV.In eo autem qō sequit̄:Neq̄ ex voluntate carnis: neq̄ ex voluntate viri:carnē ꝓ femina posuit: quia de costa cum facta eēt adam dixit:Hoc nunc os de ossibus meis:⁊ caro de carne mea:Ponit̄ ergo caro ꝓ vxore:quomō aliq̄n spūs ꝓ marito:q̄ ille imperare dꝫ:illa seruire.Quid enim peius est domo vbi femina hꝫ imperium super viruꝫ: Di ergo neq̄ ex voluntate carnis:neque ex voluntate viri: sed ex deo nati sūt. BEDA.Carnalis enī singulorū generatio a cōplexu coniugij duxit originē.at vō spūalis spūssancti gratia ministrat̄. CHRY.Hoc aūt narrat euangelista:vt vilitatem ⁊ humilitatē prioris partus qui est per sanguinē ⁊ voluntatem carnis addiscentes:⁊ altitudinē secundi qui per grām nobilitatē est cognoscentes:magnā quandaꝫ hic suscipiamus intelligentiā ⁊ dignam dono ipsius q̄ genuit: ⁊ multū post hoc studium demonstremus.

¶ Et verbuꝫ caro factū est:et habitauit ī nobis. AVGV.Cū dixisset.Ex deo nati sunt: quasi ne miraremur ⁊ horreerm⁹ tantā gratiā ⁊ nobis incredibile videret: q̄ hoies ex deo nati sunt:q̄si securitatē faciens ait: Et verbū caro factū ē.Quid ergo miraris q̄ hoies ex deo nascūtur:attende ipsuꝫ deū ex hominibus natū. CHRY. Aliter:Cū dixisset: quoniā ex deo nati sūt qui susceperunt eū huius honoris posuit causaꝫ:hoc scilicet verbū fieri carnem.factus est euī propriꝰ filius dei hominis filius:vt filios hominū faciat filios dei.Cū aūt audieris:Quoniā verbū caro factū est:ne turberis:neq̄ enīꝫ substantiā conuertit in carneꝫ.hoc enī vere impiū est intelligere:; sed manēs qō est:seruī formam assumpsit.Quia enī sunt q̄ dicūt:quoniam fantasmata quedā fuerint omnia ‘que incarnationis sunt:corū blasphemiā destruens: hanc dictionē: Factū est posuit.non transmutationē substantie:sed carnis vere assūptionē representare volens.Si vero dixerint:quoniaꝫ deus omnipotens est:quare ⁊ in carnem transmutari non potuit:Dicemus q̄ transmutari ab illa incōmutabili natura omnino procul est. AVGV.xv.de trinita. Sicut autez verbū nostrū vox quodāmodo corporis fit assumendo cā in qua manifestat̄ sensibus hominū: sic verbū dei caro factum est:assumendo eam in qua ⁊ ipsū manifestaret̄ sensibus hominū.Et sicut verbū nostrum fit vox nec mutat̄ in vocez:ita verbū dei caro qdem factū est sed absit vt mutaretur ī carneꝫ:assumendo quippe illam non ī eam se conuertēdo ⁊ hoc nostrum vox fit:illud caro fciñ est. EXGESTIS concily ephesini:Sermo etiā quē proferimus quo in alterutris locutionibus vtimur sermo est incorporeus: non aspectui subiectus:non tactu tractabilis: sed cum sermone induerit litteras ⁊ elementa visibilis fit:aspectui cōpetenter inuisibile est visibile fit:⁊ quod natura incorporeū est: inuenitur esse tractabile. ALCVI.Cum etiaꝫ credam animam incorpoream corpori coniungi: vt ex bis duobus fiat vnus homo:facilius possumus credere diuinaꝫ substātiam incorpoream anime ī corpore coniūgi in vnionez persone:ita vt verbum in carnē non sit cōuersū:nec caro ī verbum:cū nec corpus in aīaꝫ:nec anima conuertaꝫ ī corpus. THEOPHI.Appollinarī⁹ aūt laodicenus in hoc vero heresim statuit:dicebat enim q̄ christ⁹ aīam rōnalē non habuit:sed tm̄ carnē habens:diuinitatē ꝓ aīa q̄ corp⁹ dirigit ⁊ gubernat. AVGV.contra ser.arriani: Si autem mouentur in eo quod scriptuꝫ est:q̄ verbum caro factum est nec ibi anima nominatur: intelligāt carnem ꝓ homine posita:a parte totū figurate locutionis modo: sicut est Ad te omnis caro veniet. Item ex operibus legis: q̄ nō iustificabitur omnis caro:quod apertius alio loco dicit: Nō iustificabit̄ homo ex opib⁹ legis.Sic itaq̄ deus est.Uerbuꝫ caro factū est.ac si diceret.Uerbū homo factuꝫ est. THEOPHI.Euāgelista volēs ostēdere ienarrabilē dei cōdescēsuꝫ:carnē ꝓmemorat:vt illi⁹ admiremur mīsericordiā:quoniā propter nostrā salutem q̄ omnino remotuꝫ:⁊ distās est ab eius natura:assumpsit.s. carnē. aīa nāqꝫ habet aliquā ꝓpinquitatez ad deū. Si autem verbum incarnatū est:⁊ humanam animā non assumpsit:sequeretur q̄ adhuc anime nostre curate non essent:quod enim nō ad-

sumpsit:nō sanctificauit:Et q̄lis derisio:cuz aīa ꝑus pecca uerit:vt carnē assumendo sanctificauerit.id qō est ꝓcipa rius infirmū relinqueret:Subuertitur ex hoc dicto nesto rius:qui dicebat q̄ nō deus verbū ipse idē factus ē homo ex sacro ꝯceptus sanguine v̄ginis:ſz verbo peperit hoīez:q̄ oīs virtutis dotatus erat specie:ꝛ dei verbū illi erat cōiun ctum:ꝛ ex hoc duos filios asserebat: vnū natū de virgīe.ſ. hoīez:alterꝫ de deo.ſ.dei filiū homini illi ꝯiunctū ſm gr̄az habitudinem ꝛ amorē.Contra quē euangelista dixit:q̄ ipz verbum factū est hō:non q̄ verbū inueniens hoīem vtuo sum se sibi coniunxerit. CYRIL.ad nestoriū:Carnez.n. aīam aīa rationali vniens verbū sibi ſm subſistentiam ineffabiliterqz ꝛ intelligibiliter factus est hō:ꝛ appellatus est filius hominis: non ſm voluntatē solam aut benepla citū:sed neqz in assumptione persone solius diuerse quidē quo ad vnitionē collate nature: vnus āt ex ambob⁹ x̄ps ꝛ filius:non quasi differētia naturaꝝ interempta pp aduna tionez. THEOPHI.Addiscimus ergo per hoc quod di citur:Verbum caro factū est:qz ipsum verbū est homo: ꝛ filius dei existens factus est filius mulieris:que ꝓcipaliꝝ dei genitrix nuncupatur: tanq̄ deum in carne genuerit.

HYLA.ꝛ.de tri.Quidā autez volētes vnigenitū deuz qui in ꝓncipio apud deū erat deus verbū: non subſtanti uum deū esse ſz sermonē vocis emisse:vt quod loquentib⁹ verbū ſuuz:hoc sit patri deo filius argute subripere volūt: ne subſistens verbū deus ꝛ manēs in forma dei x̄ps homo natus fit:vt cū hoīem illum humane potius oziginis cā q̄z ſpiritualis ꝯceptionis sacramentum aīauerit: nō deus ver bum hoīem se ex partu virginis efficiēs extiterit: sed vt ꝓ phetis ſpūs prophetie:ita in ieſu verbum dei fuerit. Et ar guere nos solent q̄ christū dicamus esse natū nō nostri coz poris atqz aīe hoīem:cum nos verbū carnē factū: nostre ſi militudinis natū hoīem ꝓdicemus vt vere dei filius ve re hoīs filius natus sit.ꝛ vt per se sibi assumpſit ex virgine coꝛpus:ita ex se sibi aīam assumpſit que vtiqz ab homine nunq̄ gignētiuz oziginibus ꝓbetur.ꝛ cum ipse ille filius hoīs sit:q̄ ridicule ꝓeter dei filiū qui verbū caro factuz ē: aliū nescio quē tanq̄ ꝓphetā verbo dei aīatum ꝓdica bimus cū dīs ihs x̄ps ꝛ dei fili⁹ ꝛ hoīs fili⁹ sit. CHRY. Ne āt ab eo quod dcm̄ est:Verbū caro factū est: inconue nienter ſuſpiceris versionem illius incoꝛruptibilis nature subdit:Et habitauit in nobis.Quod.n.habitat:non idē est cum habitaculo:sed aliud,aliud autem dico ſm naturam: vnitione vero ꝛ copulatione vnum est deus verbum caro neqz ꝛfusione facta neqz destructiōe substātiarum. AL CVI.Vel habitauit in nobis.i.iter hoīes cōuersat⁹ est:

Et vidimus gloriam eius gloriaz quasi vnige niti a patre:plenum gratie ꝛ veritatis.

CHRY.Cum dixisset filij dei facti sumus:ꝛ nō aliter q̄z per hoc vbū caro factū ē:rursus ipsius dīc ꝛ aliud lucrū:Et vidim⁹ gl̄iam eius.quam vtiqz nō vidissem⁹: nisi per con sortiū būanitatis visus esset nobis:Si enim moyſi non ſu ſtinuerūt faciē glorificatam videre:sed velamine opus fu it q̄liter diuinitatē nudā existētē:īacessibilē ēt ipis ſupioꝛi b⁹ vtutib⁹ nos lutei ꝛ terrestres sufferre possemus: AV GV.Vel aliter:Quia verbū caro factū ē ꝛ habitauit ī no bis.Ista natiuitate collyriū fecit:vnde tergerent oculi coꝛ dis nostri.vt possimus videre maiestatē ei⁹ ꝓ eius huma nitatē.ꝛ ideo dr̄.Et vidimus gloriā eius.Gloziam eius ne mo posset videre niſi humilitate carnis sanaretur.Irrue rat enim homini quasi puluis ī oculū de terra: oculus iſte sauciatus erat:ꝛ terra illuc mittitur vt sanetur: caro te ob cecauerat:caro te sanat.Carnalis enim anima facta erat: consentiendo carnalibus affectibus.inde fuerat oculus coꝛdis cecatus.medicus fecit tibi collyrium: qñ sic venit vt de carne vitia carnis extīgueret.Uerbū enī caro fcm̄ ē: vt possis dicere:Uidim⁹ gloriā ei⁹. CHRY. Subdit āt Quasi vnigeniti a patre:qz mlti ꝓphetaꝝ glorificati sunt; puta moyses:helias:heliseus:ꝛ alij multi q̄cunq̄ miracula oñderūt:ſz ꝛ angeli hoīb⁹ apparētes:ꝛ eaz q̄ ē ꝓprie nature coꝛuscantē lucē manifestātes:sed ꝛ cherubin ꝛ seraphin cū multa gloria visa sunt a ꝓphēta.Ab oībus his nos abdu cens euāgelista:ꝛ supra omnē naturā ꝛ cōseruaꝝ nostroꝛū claritatē erigens mētē:ad ipm nos ꝓducit verticē.q.d.Nō vt ꝓphē aut alteri⁹ hoīs vel angeli aut archāgeli aut alicu ius supioꝛ virtutū est gloria quā vidim⁹:ſz quasi ipsi⁹ oña toꝛis.ipsi⁹ regis:ipsi⁹ naturalis filij vnigeniti. GREGO. In sacro eniz eloquio: sicut ꝛ q̄ſi aliquando nō ꝓ simili tudine ponit:sed pro veritate.vñ ꝛ istud: Quasi vnigeniti a patre. CHRY.Ac si diceret:Uidim⁹ gloriā q̄lem dece bat:ꝛ cōueniens est habere vnigenitū ꝛ naturalē filiū.Con suetudo eniz multoꝛ regez valde oznatū videntiū: vbi cū alijs enumerantes nō possunt vniuersā repzesentare clar i tatē hoc inducūt:Quid opoꝛtet multa dicere:q̄ſi rex ibat. sic ꝛ ioānes dicit:Uidimus gloriaz eius gloriam q̄ſi vnige niti a patre.Angeli enī apparentes vt serui ꝛ dñm habētes oīa agebant:ipse vero vt dominus cuz humili forma appa rens:sed ꝛ creature dominuz cognouerūt:stella magos vo cans:angeli pastoꝛes:puer exultans in vtero:sed ꝛ pater te status est de celis:ꝛ paraclitus super ip̄z aduenit.sed ꝛ ipsa rerum natura omni tuba clarius clamauit:quoniaz rex ce loꝛum aduenerat.Etenim demones fugiebant: infirmita tis species soluebantur:moꝛtuos dimittebant sepulchra:ꝛ animas a malitia ad virtutis verticem agebat:Quid vtiq̄ qs dicat ꝓceptoꝛū philosophiaz:celestiū legū virtutē:an gelice vrbanitatis bonaz oznationez: ORIGE. in ho. Ei⁹ aūt qō sequit̄:Plenū gratie ꝛ veritatis:duplex intelle ctus ē.Pōt enī de būanitate ac diuinitate īcarnati vbi acci pi:ita vt plenitudo gratie referat ad būanitatē ſz quā x̄ps caput ē ecclesie:ꝛ ꝓtimogenit⁹ creature vniuerse: qñ ma ximū ꝛ ꝓcipale gratie exēplū qua nullis ꝓcedētib⁹ me ritis homo efficitur deus:ī ipso ꝓmoꝛdialiter manifestū ē. Pōt etiam plenitudo gratie christi de spūsancto intelligi: cuius septifoꝛmis operatio humanitatē christi ꝯpleuit.Ple nitudo vero veritatis ad diuinitatē referī.Si vero pleni tudineꝫ gratie ꝛ veritatis de nouo testamento mauis intel ligere: non incongrue ꝓnunciabis plenitudinem gratie noui testamenti esse per christum donatam:ꝛ legaliuz sim bolozum veritatē in ipso esse impletā. THEOPHI.Ut Plenum gratia ꝓut ei⁹ verbū gratioſiuz erat dicente da uid:Diffusa est gratia in labijs tuis.Et veritate ſm q̄ moy ses ꝛ prophete loquebantur:aut operabant̄ in figura:chri stus autem cum veritate.

Joannes testimonium perhibet de ipso:ꝛ cla mat dicens:Hic erat quē dixi:qui post me venit ante me factus est:quia ꝓioꝛ me erat.

ALCVI.Dixerat superius fuisse missum hominem ad perhibendū testimoniū:hic determinat testimoniū suum qō manifeste ꝑcursoꝛ pnūciauit.vñ dicit̄:Joānes perhibet testimoniuz de ipso. CHRY. Uel aliter hoc iducit ac si dicat:Nō estimetis q̄ nos q fuimus cū eo multo tpe:ꝛ mē se ip̄ius comicauim⁹:ꝑpter gr̄az hoc testamur: qz ioānes q antea eū nō viderat:nec ei ꝓmoꝛatus fuerat:ei testimoniū perhibebat.Multotiēs aūt euāgelista reuoluit ei⁹ testimo nium:qz multam admirationem huius viri habebant iu dei.Et alij quidē euangeliste antiquoꝛum memi nerunt ꝓ phetarum dicentes:Hoc factum est vt impleatur quod di ctum est per ꝓphetaz.Hic autez altioꝛē ꝛ recentoꝛem te stem inducit:non intendens a seruo dominatoꝛem facere fidedignum: sed auditoꝛum imbecillitati condescendens

Quēadmodū.n.nisi serui formā assumpsisset:nō ita facile susceptibilis factus eēt: ita nisi serui voce auditū ꝓseruoꝝ ꝓexcitasset:nequaq̄ multi iudeoꝝ verbū xp̄i suscepissent: Sequtur:Et clamat.i.cū ꝓpalatiōe cū libertate sine subtractione oīa p̄dicat. Nō āt a principio dixit: qm̄ hic ē filius dei vnigenitus nālis.sz clamat dicēs:Hic erat quez dixi:q̄ post me venit añ me factus ē:q̄ ꝓ me erat. Quemadmodū.n.matres auiū non confestim pullos suos volationem docent:sz primo qdē extra niduz educūt:postea vero aliaz multo velociozē volationē apponunt:sic t ioānes non confestim iudeos ad alta duxit:sz interim paululū a terra eos euolare docuit dicens:q̄ xp̄s melioz eo erat qō nō paruuz interim erat. Et vide q̄lr sapiēter iducit testimoniū.ñ.n.solum apparentē xp̄m monstrat:sz t anteq̄ apparuisset euz p̄dicat. Qō significaī in hoc qō dicit: Hic erat de quo dixi: Hoc āt fecit vt facile susceptibilis esset christus hoīum mēte iam predetenta vt ab alys que de eo dicta erant: t nihil ad hoc humilitas habitus noceret. Ita.n.humili t cōmuni omnibus forma christus vtebatur:vt si simul t ẏba hec audissent de eo:t eum considerassent:ioannis testimoniū verisissent. THEOPHI.Dicit autem:Qui post me venit:videlicet ꝑm tempora natiuitatis: sex enim mensibus prior christo ioannes erat ꝑz humanitatē. CHRY.Uel hoc non dicit de ea generatione que est ex maria. Jam.n. natus erat xp̄s qñ hec a ioanne dicebantur: sed de aduētu eius ad predicationem. Dicit aūt:Ante me factus est.i.clarior est t honorabilior:ac si dicat: Non quia prior veni ad predicandum ex hoc maiorem me esse illo existimetis.

THEOPHI.Arriani vero hanc litteram sic exponunt: volentes ostendere q̄ dei filius non est a patre genitus: ſz factus:sicut vna alia creatura. AVGV. Non ergo intelligitur factus est anteq̄ ego essem factus: sed anteposit⁹ est mihi. CHRY.Si aūt quod dicitur. Ante me factus est:de productione ad esse intelligeretur:superfluum esset quod additur:Quia prior me erat. Quis enim est ita insipiens vt ignoret quoniam exquo ante euz factus est: prior eo erat: aliter autem econtrario oporteret dicere.ſ.prior me erat:quia ante me factus est:ergo quod dicit:Ante me factus est:de honore intelligitur:hoc enim quod futurum erat:factum dicit:quia consuetudo erat antiquorum prophetarum de futuris quasi de iam preteritis loqui.

¶Et de plenitudie eius nos omnes accepim⁹: t gratiaz p̄ gratia:Qz lex per moysen data ē: gratia t veritas per iesum christum facta est.

ORIGE.Sermo iste in p̄sona baptiste de christo testantis prolatus est:quod plurimos fallit ex hinc vsq̄ illuc ille enarrauit: credentes in persona ioannis apostoli recitari. Inconsequens autē est putare subito t quasi intempestiue interrumpi baptiste sermonez ex ẏbo discipuli t cuiq̄ sciēti percipere dictorum collationez in propatulo constat series dicti. Dixerat eniz ob hoc:Ante me factus est: qz prior me erat. Ex hoc aūt coniecto priorez me fore q̄ ex eius plenitudine ego quidez t ante me prophete accepim⁹ gratiā: secundaz p̄ prima:Pertigerunt eniz t illi post figuras p spirituz ad veritatis speculationem:hinc etiā perpendim⁹ ex plenitudine eius accipiētes legez quidez per moysen fore datam:gratiā aūt t veritatē per iesuz christū:nedū fore datam sed factā patre quidez legē dante per moysen:graz t veritatem faciente per iesum. Sed si iesus est qui dicit: Ego sum veritas:quō veritas sit per iesum:Sed intelligēdum est q̄ ipsa veritas substātialis ex prima veritate t ei⁹ imagine sculpte sunt multe veritates in his qui veritatez tractant:nequaq̄ per iesum christuz facta est nec prorsus per aliquē.sed vitas puta que consistit in paulo t aplis per iesum christum facta est. CHRY.Uel aliter:Coniungit hic testimonio ioannis baptiste suum testimoniū ioannes euāgelista dicēs:t de plenitudie ei⁹ t c̄. Nō ꝑcursoris ē ẏbū sed discipuli.q.d.Etiaz nos oēs duodeci t ois plenitudo fi deliū t q nūc sunt t futuroꝝ de plenitudie eius accepim⁹.

AVGV.Quid aūt accepistis:Et gratiā pro gra: Accepim⁹ eniz de plenitudine eius accepim⁹. primo gratiā:t rursus accepimus gratiā p gra. Quā gratiā ꝓmo accepim⁹:fidē. Uocaī enī gra q̄ gratis datur. hāc ergo accepit gratiā primā peccatoꝝ vt ei⁹ peccata dimitterēt. t itez gratiā pro gratia.i. pro hac gra in q̄ ex fide viuimus recepturi sum⁹ aliā idest vitā eternā: vita enī eterna quasi merces ē fidei:sz q̄ ipa fides gra ē: vita eterna gra ē p gra. Nō erat ista gra ī veteri testamēto:q̄ lex minabat:nō opitulabaī:iubebat:nō sanabat languorē:oñdebat:nō auferebat:sed ꝓparabat medico vēturo cū gra t veritate. vnde sequit:Quia lex p moysen data ē:gra t veritas p iesū christū facta ē. Mortez .n.tēporalē t eternā occidit mors p̄ii tui. ipsa est gra q̄ ꝓmissa t nō habita erat i lege. CHRY.Ut accepim⁹ gratiā pro gra.i. p vteri nouā. Sicut eni est iustitia t iusticia:adoptio t adoptio: circuncisio t circuncisio ita gratia t gratia:sed illa quidem vt typus: hec vero vt veritas. Hoc autem induxit ostendens qm̄ t iudei gratia salui bant:sed t nos oēs gratia salui sumus:misericordie autem t gratie fuit legē suscipere. Propterea cum dixisset:Gratiā pro gratia:ostendens magnitudinem eorum que data sunt subdit:Quia lex per moysen data est:gra t veritas p iesum xp̄m facta est. Et supra quidem ioānes ad seipsum ꝓparas xp̄m ait. Añ me fact⁹ est. Hic aūt euāgelista ad eū qui illo tempore magis in admiratiōe apud iudeos erat q̄ ioānes: xp̄i ꝓpationē facit.ſ.ad moysen. Ut ꝓsidera prudētiam non p̄sonarum sed reꝝ.ꝓparationē facit:gratiā t veritatez legi opponens.t huic addit:Data est:qō ministrantis erat:hunc aūt:Facta est:quod ē regis cū ptāte oīa operātis. cū gratia qdē:qz cū ptāte oīa dimittebat pctā.t gra3 qdē ei⁹ baptismatis donū:t adoptio q̄ q spiritum nobis dat:t alia multa ostēdūt,veritatē aūt pleni⁹ sciem⁹:si figuras veteris legis didicerimus.Ea eniz que in nouo testamēto pficiēda erāt: in veteri testō figuris p̄scripserūt:quas xp̄s veniens adimpleuit.Uñ figura data est p moysen:vitas p xp̄m facta est. vnitate p̄sone ꝓiunctus ē deo. In rebus vo eternis:summa veritas recte tribuitur dei verbo.

¶Deum nemo vidit vnq̄. Unigenitus filius q̄ est in sinu patris:ipse enarrauit.

ORIGE.Incōgrue eradius asserit hoc ꝓmulgatū fuisse nō a baptista ſz a discipulo.nā si illud de plenitudine eius nos oēs accepim⁹:a baptista prolatū est:quō nō est sequēs ipm de gra xp̄i suscipiētē t scōaz p p̄ria gra: ꝓfitentēq̄ legē p moysen fore traditā:gram vo t vitatē p iesuz xp̄m ꝓdiisse:intellexisse q̄liter deū nemo vidit vnq̄:q̄q̄ vnigenitus euz in patris gremio regescat iterpretatione ipi ioāni: nec non oībus his q̄ de pfectione gustauerint concesserit:Nō enī nunc p̄mit⁹ ānunciauit:nā p̄iusq̄ abraā fieret:docet nos abraā exultasse: vt videat eius gloriā. CHRY.Uel aliter.Euāgelista ostēdens multā eminētiā dono⁹ christi ad ea que per moysen dispensata sunt:vult de reliquo cām rōnalem dñe dicere.nā ille quidē famulus existēs:minor rex factus est minister:hic vo dñator t regis filius existēs multo maiora nobis attulit coexistens semp patri t videns cum. ꝓpter hoc ita intulit dicēs:Deuz nemo vidit vnq̄.

AVGV.ad paulinā:Quid g̃ ē qō iacob dicit:Uidi dñm facie ad faciez:t quod de moyse scriptum:Quia loquebatur cum deo facie ad faciē.t illud quod propheta ysaias lo

quês de seipso ait. Uidi dñm sabaoth sedentez in throno.
GREGO. xvy. moza. Sed patenter datur intelligi q̄
q̄diu hic mozaliter viuitur: videri per quasdaz imagines
potest deus: sed per ipsam nature sue speciez non potest: vt
anima gratia spiritus afflata: per figuras quasdā deum vi-
deat: sed ad ipsam vim eius essentie nō pertingat. hinc est
enim q̄ iacob qui deuz se vidisse testatur: non nisi angelum
vidit. hinc est q̄ moyses qui cū deo facie ad faciez loquit̄
dicit: Ostende mihi temetipsum manifeste vt videam te.
Ex qua eius petitione colligitur: quia euz sitiebat per incir
cunscripte nature sue claritatem cernere: quem iam cepe-
rat per quasdā imagines videre. CHRY. Si autez an-
tiqui patres ipsam viderunt naturaz nequaq̄ differenter
considerassent. simplex eniz quedā est ⁊ infigurabilis: non
sedet: neq̄z stat: neq̄ ambulat: hec enim corpoz sunt. vnde
⁊ per prophetam dicit: Ego visionem multiplicaui eis ⁊ in
manibus prophetaz assimilatus sum: hoc est descēdi eis:
non quod eram apparui: quia eniz filius dei per veraz car
nez appariturus erat nobis: primo exercitauit eos videre
deū: sicut possibile erat eis videre. AVGV. ad paulinā.
Sed cū sciptuz sit: Beati mundo corde: quoniaz ipsi deū
videbunt. ⁊ iterum. Cū apparuerit similes ei erimus: quo-
niam videbimus eum sicuti est: quid est quod hic dicitur:
Deum nemo vidit vnq̄z: An forte asse rñdetur q̄ illa testi-
monia de videndo deo sunt nō de viso: ipsi eniz deuz vide
bunt: dictū est: non viderunt: ⁊ nō vidimus: sed videbimus
eum sicuti est: deū eniz nemo vidit vnq̄z. Uel in hac vita, si
cuti ipse est: vel etiam in angelozuz vita sicuti visibilia ista
que corpozali visione cernuntur. GREGO. xvy. mora.
Si vero a quibusdā potest in hac corruptibili carne viuen
tibus: sed tamen inestimabile virtute crescentibus quodā
contemplationis acumine eterna claritas dei videri: hoc
ab hac sententia non abhorret: quoniā quisquis sapientiaz
que deus est videt: huic vite funditus moritur. ne iaz eius
amore teneatur. AVGV. xy. super genesim ad litteraz:
Nisi eniz ab hac vita quisq̄ quodammodo moriatur: siue
omnino exiens de corpore: siue ita auersus ⁊ alienat⁹ a car
nalibus sēsibus: vt merito nesciat: sicut apostolus ait: vtrū
in corpore an extra corpus sit: non in illam rapitur ⁊ subue
hitur visionem. GREGO. xviy. moza. Sciendum vero
est q̄ fuere nonnulli qui deuz dicerent in illa regione bea
titudinis in claritate sua conspici: sed in natura minime vi
deri: quos nimirum minoz ītquisitionis subtilitas fefellit:
neq̄. n. illi simplici ⁊ icōmutabili essentie aliō est claritas:
aliud natura. AVGV. ad paulinam: Si autem dicitur:
in hoc q̄ scriptū ē: Deū nemo vidit vnq̄z: hoies tātūmodo
intelligēdos, nā hoc apostolus planius explicās. Quē nemo
igt hominū vidit: sz nec videre e pōt ut ita dictū sit: Deū ne-
mo vidit vnq̄z: ac si diceret: Nullus hominuz. q̄stio illa sol
uitur videbit: vt nō sit huic sententie ꝓtrariū qō dñs ait: Ange
li eoz semp vident faciē patris mei. vt. s. angelos deū vide
re credam⁹: quem nemo vidit vnq̄z. s. hoīum. GREGO.
xviy. moza. Sūt tñ nōnulli q̄ nequaq̄ deū videre nec ange
los suspicant. CHRY. Dicētes q̄ ipz qō deus est: nō so-
lū ꝓphete sed nec angeli viderūt neq̄ archāgeli. Sz si iter
rogaueris eos audies de substātia nihil respondentes: Glo
ria vero ī excelsis deo nō solū cantātes: sed ⁊ ī terra pax ho
minibus bone volūtatis. Et si a cherubin ⁊ seraphin cōcu
pueris aliq̄d discere: mystica sanctimony melodiā audies:
⁊ quoniā plenū ē celū ⁊ terra gloria ei⁹. AVGV. ad pau
linā. Nō q̄dē ī tātū verū ē q̄z dei plenitudinē null⁹ nō solū
oculis corporis sz vel ipsa mēte aliquādo cōprehendit. Ali
ud est eniz videre aliud totū videndo cōprehēdere: quādo
quidem id videtur quod p̄sens vtcunque sentitur: totuz
autem comprehenditur videndo quod ita videtur ut ni-
hil eius lateat videntem: aut cuius fines circunspici pos-
sunt. CHRY. Sic igit̄ solus patrem videt filius ⁊ spiri
tussanctus. Quod enī creabilis ē nature: qualiter poterit
videre quod increabile est: Ita igit̄ nullus nouit deū vt fi
lius. vnde sequit̄: Unigenitus filiꝰ q̄ est in sinu patris ipse
enarrauit: ne propter nominis cōmunionē vnuz quendam
eoz qui gratia facti sunt filiozuz esse existimes euz: primo
quidem adiectus est articulus. Si vero hoc non sufficit ti-
bi: audi aliud nomen vnigenitus. HYLA. vi. de tri. Na-
ture quidē fides nō satis explicita videbat̄ ex nomine fi-
lij: nisi ꝓprietatis virtus per exceptionis significātiā adde
retur: preter filiū enim ⁊ vnigenitū nihil cognominans su-
spitionez penitus adoptionis exclusit: cū veritatem nomi-
nis vnigeniti natura prestaret. CHRY. Sed ⁊ aliud po-
suit dicens: Qui est in sinu patris. Et enim in sinu conuersa
ri multo plus est q̄ simpliciter videre. naz qui simpliciter
videt: non omnino eius qō videt cognitionē habet. qui vo
in sinu conuersatur nihil ignorabit. Cū igit̄ audieris q̄ nul
lus cognoscit patrem nisi filius: nequaq̄ dicas: qm̄ ⁊ si plus
oībus nouit patrem: sed nō quātus est nouit eum: ꝓpterea
euāgelista in sinu patris eum morari dicit: vt nō estimem⁹
per id aliud significatū q̄ familiaritatē vnigeniti ⁊ coeter
nitatē ad patrē. AVGV. In sinu enī patris idest ī secre-
to patris. Non enim deus habet sinuz quēadmodum nos
habemus in vestibus. aut cogitādus est sic sedere: quō nos
aut forte cinctus est vt sinū hꝫet: sed qz sinus nr̄ int⁹ est: se-
cretū patris sin⁹ pris vocat̄. Qui g̈ ī secreto patris nouit pa
trē: ipe enarrauit qō vidit. CHRY. Sz qd enarrauit: qm̄
vn⁹ ē deus: sz ⁊ hoc relig ꝓphete ⁊ moyses clamāt. qd ergo
plus didicim⁹ a filio in finibus paternalib⁹ existente: Pri-
mū qdē ipsa hec que aly narrauerūt: sunt enarrata ex opa-
tione vnigeniti. Deinde quoniā multo maiozē suscipimus
doctrinaz per vnigenitū: ⁊ cognouim⁹ quoniā spūs est de⁹
⁊ eos q̄ adorant eū ī spiritu ⁊ veritate adorare oz: ⁊ quoniā
deus pater est vnigeniti. BEDA. Preterea sciendum qz
si ad preteritum referat̄: quod ait: Enarrauit: homo factus
enarrauit: quid de trinitatis vnitate sentiēdū: qualiter ad
eius contēplationem properandum: quibus actibus sit p-
ueniendum: Si vero referat̄: ad futuz tunc enarrabit cū
electos suos ad visionē claritatis sue inducet. AVGV.
Fuerunt aūt hoies q̄ dicerent vanitate cordis sui decepti.
Pater inuisibilis est: filius aūt visibilis est. Si ergo ꝓpter
carnē filius visibilis dicit̄: ⁊ nos peccamus ⁊ est catholica
fides: Si autē vt ipsi dicunt: anteq̄ incarnaret̄: multū de-
lyrant si xp̄s sapientia dei ⁊ virtus dei ē: Sapientia enī dei
videri oculis non pōt: si verbum hominis oculis non vide
tur. verbuz dei sic videri potest. CHRY. Non igitur so
li ipsi propriuz est: deum nemo vidit vnq̄z sed ⁊ filio: qz vt
paulus dicit: est imago dei inuisibilis: qui vero inuisibilis
imago est: ⁊ ipe inuisibilis est.

¶ Et hoc est testimoniuz ioannis: quando mise
runt iudei ab hierosolymis sacerdotes ⁊ leuitas
ad eum vt interrogarent eum: Tu quis es: Et
confessus est: ⁊ nō negauit: ⁊ confessus est quia
non sum ego christus. Et interrogauerunt euz.
Quid ergo: Helias es tu: Et dixit. Nō sū. pro
pheta es tu: Et respondit: Non. Dixerunt er-
go ei: Quis es vt responsum demus his qui mi
serūt nos: Quid dicis de teipso: Ait: Ego vox
clamantis ī deserto dirigite viam domini: sicut
dixit isaias propheta.

ORIGE. Secunduz legitur hoc testimonium a ioanne
baptista de christo prolatum: incipiente primo illic. Hic est
de quo dixi: ⁊ ōsinēte ibi: Ipse enarrauit. THEOPHI.

vel aliter. Postq̃ supius dixit euãgelista q̃ ioãnes testaba tur de xpo: Ante me factus ẽ: nũc subiungit qñ p̃missiz te/ stimoniũ reddiderit xpo ioãnes. vñ dicit: Et hoc ẽ testimo niuz ioannis qñ miserũt iudei ab hierosolymis sacerdotes ꝛ leuitas ad ioannẽ. ORIGE. Judei qdez ab hierosoly/ mis vt cognati existentes baptiste de stirpe sacerdotali exi stentis: sacerdotes ꝛ leuitas destinant: scisciturosq̃ eẽt ioannes: eos. s. qui reputati sunt fm electionem ab alys dif ferre ꝛ ab electo hierolymozuz loco: Joannẽ itaq̃ querũt cũ tanta veneratione: Erga xp̃m ãt nihil huiusmodi factũ legitur a iudeis: sz quod erga ioannẽ iudei: hoc ioannes er/ ga xp̃m prosequitur: per proprios discipulos interrogans: Tu es qui venturus es an alium expectamus: CHRY. Sic autẽ fide dignum estimauerunt esse ioannẽ vt ei de se ipso dicenti crederẽt. vnde dicitur: Ut interrogarẽt eum: Tu quis es: AVGV. Non ãt mitterẽt nisi mouerẽtur excellẽtia auctozitatis eiꝰ: qz ausus ẽ baptiçar. ORIGE. Joannes ãt vt videtur discernebat ex q̃stione sacerdotũ ꝛ leuitaꝝ dubitationẽ: ne forte xp̃s esset baptizans: apertius tñ illud profiteri cauebant ne temerary putarent. Quapp merito vt eozum opinio fallaꝝ de eo p̃mitus aboleretur: ac subinde veritas propalaretur q̃ nõ sit xp̃s ante oĩa ma/ nifestat. vnde segtur. Et pfessus est ꝛ non negauit: ꝛ pfessꝰ est: qz nõ sum ego xp̃s. Dic ẽt adyciamus: qz tps aduentus christi populum recreabat quodãmodo iam pñs existens legisperitis ex sacris scripturis illius tps speratũ colligenti bus: propter quod Theodas nõ modicã multitudinez q̃si xp̃s pgregauit ꝛ post illum iudas galileus in diebus profes sionis. Cũ ergo feruẽtius christi expectaretur aduentus: iu dei transmittunt ad ioãnem per hoc quod est: Tu quis es. conycere volẽtes si ipse se xp̃m fateretur. Non ãt ex eo q̃ dicit: Non sum ego xp̃s: negauit. ex hoc. n. ipso pfessus ẽ ve ritatem. GREGO. Negauit plane quod nõ erat: sz non negauit quod erat: vt veritatẽ loquens: eius membruz fie ret: cuius sibi nomen fallaciter non vsurparet. CHRY. Uel aliter: Passi erant iudei quãdaz humanã passionẽ ad ioannẽ. Indignum. n. estimabãt subyci eũ xpo pp multa q̃ ioannis claritatẽ demonstrabãt: quoꝝ primũ erat genꝰ il/ lustre. Principis. n. sacerdotũ filius erat: deinde dura edu catio: hũanoꝝ despectio. In xpo ãt ꝯrariũ videbaꝫ genus humile: qõ ei exprobrabãt dicentes: Nõne hic est fabri filius dicta cõis ꝛ vestimẽta: nihil plus multis habẽtia: qz igi/ tur ioãnes ꝓtinue ad xp̃m mittebat volentes magis ioãnẽ hr̃e magistrũ: mittũt ad eũ opinãtes p blanditias eum alli cere ad ꝓfitendũ se xp̃m esse. Nõ ergo quosdam contempti biles mittunt: vt ad xp̃m ministros ꝛ herodianos sz sacer/ dotes ꝛ leuitas: ꝛ nõ quoscunq̃: sed eos qui erant ex hiero/ solymis: hoc est honorabiliores. Et ad hoc mittũt: vt inter rogarent: Tu quis es: nõ quasi ignorantes: sz volentes euz inducere ad hoc quod dixi: vnde ioãnes ad mentem ꝛ non ad interrogationẽ eis respondit. Et confessus est ꝛ nõ nega uit: ꝛ confessus est: qz non sum ego xp̃s. Et vide sapiaz euã/ geliste. tertio quasi idem dicit: ꝛ virtutẽ baptiste indicans: ꝛ maliciam ꝛ amentiam iudeoꝝ. Denoti enim famuli ẽ: nõ solum nõ rapere gloriã dñi: sz oblatam a multis respuere. Turbe qdez ex ignorantia ad hãc venerũt suspitionez: vt ioannez xp̃m estimarẽt. hi vo a maligna mẽte ex qua inter rogabãt eum: estimãtes p blanditias attrahere ad hoc qõ volebãt: nisi enim excogitassent hoc rñdenti: Non sum ego xp̃s: dixissent. Non hoc suspicati sumus: non hoc venimus interrogaturi: sed capti ꝛ manifesti effecti ad aliud veniũt. vñ sequit: Et interrogauerunt eum. Quid g̃: helias es tu: AVGV. Nouerãt enim q̃ pcessurus erat helias xp̃z: nõ enĩ alicui ignotũ erat nomẽ christi apud hebreos: sz nõ pu tabãt illũ esse xp̃z: nec tñ oĩo putauerũt xp̃z nõ eẽ vẽturuꝝ: ꝛ cũ sperarẽt vẽturuꝝ: offenderũt ĩ pñtez. Sequit: Et dixit nõ sum. GREGO. in ho. Ex his vbis nobis questio valde ĩ/ plexa generat. Alio qppe ĩ loco inquisitus a discipulis dñs de helie aduentu rñdit: Si vultis scire: ioãnes ipe ẽ helias. Regsitus aũt ioãnes dicit: Nõ sum helias. Quo g̃ pheta veritatis ẽ: si eiusdẽ veritatis fmonibꝰ cõcors nõ ẽ: ORI GE. Dicet aũt aliquis q̃ se ignorabat ioãnes eẽ helyam: ꝛ hoc nimiuz vtenter: g assistũt iterate incorporatiõis rõnt tan q̃ aĩa denuo induente corpora. Querũt enĩ iudei p leuitas ac sacerdotes an eẽt helias cũ iterate corporis assumptiõis documẽtũ verax arbitrant q̃si paternũ existẽs: nec alienũ ab archanoꝝ suoꝝ doctrina: ob hoc itaq̃ dicit ioãnes: Ne/ lias nõ sum. nã nescit primeuã vitã ꝓpriã: q̃liter aũt vr rõ/ nabile si tanq̃ pheta spũ illuminatꝰ ẽ: ꝛ de deo ꝛ vnigeni to tãta narrauit: ignorasse de seipso an vnq̃ ei⁹ anima fue/ rit ĩ helia: GREGO. i ho. Sz si subtiliter veritas ipa re/ quirat hoc qdẽ qõ inter se cõtrariũ sonuit: quõ cõtrariũ nõ sit inuenit. Ad zachariã nãq̃ de ioãne angelus dixit. Ipse pcedet ante illũ ĩ spũ ꝛ vtute helye: qz. s. sic helias scõs dñi aduẽtũ pueniet: ita ioãnes preuenit pmuz. Sic ille pcursoz ventuꝰ ẽ iudicis: ita iste pcursoz facturus est redẽptoris. Joannes igitur in spiritu helias erat: in persona helias non erat. Quod aũt dñs fatetur de spiritu: hoc ioãnes denegat de psona: ga ꝛ iustũ sic erat vt discipulis dñs spiritualez de ioanne sniam diceret: ꝛ ioãnes turbis carnalibus nõ de suo spiritu: sz de corpore rñderet. ORIGE. Rñdit g̃ leuitis ꝛ sacerdotibus Non suz. coniectãs ꝓpositũ questiõis cor/ nõ enim sapiebat pmissa examinatio si idẽ spus eẽt ĩ vtro/ q̃ sed si ioãnes eẽt ipse helias qui assumptus est: nũc appa/ rens fm q̃ a iudeis expectabatur absq̃ natiuitate. primus autem arbitrans resumptionẽ corporum dicet: q̃ inconse/ quẽs est filiũ zacharie tanti sacerdotis ĩ senio natũ: sñp om nem humanã expectationẽ ignozari a sacerdotibus ꝛ leui/ tis ipsuz natũ fuisse: maxime luca testãte q̃ fact⁹ est timor in oĩbus habitantibus circa eos. Sed forsan q̃n ꝓpe finez heliam expectabãt antichristũ quasi tropice sciscitari vidẽ tur: an es tu q̃ pnuncias christum venturum: ꝛ cause rñdit: Non suz. Sed ꝛ nihil mirabile: sicut in saluatore pluribus scientibus ex maria natiuitatẽ eius: quidã fallebantur pu/ tantes euz ioannẽ baptistã vel heliã aut aliquẽ ꝓphetaꝝ: sic ꝛ in ioãne quosdã ortus eius ex zacharia non latebat: ꝛ quidam dubitabant: si forsan q̃ expectabaꝫ helias apparu/ it in ioanne. Quoniam vero cum plures in israel editi fue/ rint prophete vnus de quo moyses prophetauerat preser/ tim expectabatur. iuxta illud: Prophetaz vobis suscitabit deus ex fratribus vestris: sicut mihi illi parebitis. Tertio scisciatur: non si foret propheta simpliciter: sed cum arti culo ĩ greco, ponitur. vnde sequitur: Prophetaz es tu: Per singulos enim prophetas nouerat populus israel neminez eoꝝ fore hunc quem moyses prophetauerat: qui sicut moy ses medius staret iter deum ꝛ homines: ꝛ accepto testamẽ to a deo traderet discipulis. Hoc autem illis nomen non christo attribuentibus: sed arbitrantibus alium a christo ipsum fore. Joannes sciuit quoniam ꝛ christus ille ꝓpheta esset. vñ subditur: Et respondit: nõ. AVGV. Uel q: ioã nes maioꝛ erat q̃ ꝓpheta: qz ꝓphete longe ꝓnunciauerũt: ioãnes presentẽ demonstrabat. Sequit: Dixerunt ergo ei quis es. vt responsum demus his q̃ miserunt nos: q̃d dicis de teipso: CHRY. Uides hic vehemẽti⁹ ĩsistẽtes ꝛ iter/ rogantes. Nunc autez cum mansuetudine eas que nõ erãt vere suspitiones destruentem ꝛ eam que est vera ponẽtez. vnde sequitur Ait: Ego vox clamantis in deserto. AV/ GV. Ysayas illud dixit: In ioãne prophetia ista ꝓpleta est. GREGO. Scitis autem q̃ vnigenitꝰ filius verbuz pa/ tris vocatur. Ex ipsa autem nostra locutione cognoscim⁹: quia prius vox sonat vt verbum possit audiri. Joannes er/ go vocem se asserit esse: quia verbum precedit: ꝛ per eius

ministeriū:patris verbū ab hoibus audiť. ORIGE. Inelegāter ā t beraclion de ioāne ⁊ pphetis ꝓsideras ait:Mñ vbū qđē saluator ē:vox ā t p ioānez itelligiť. Solus.n.sonꝰ ē ois gradus pphetieꝰ. Cui dicendū ꝙ si nō significatiuam ꝙ sonus ē vox ꝓphetica:quō transmittit nos ad illā saluatoꝛ:Scrutamini ingt scripturas. Dicit ā t ioānes se esse vocē dederit tuba:nemo se accinget ad plīū. Si g nil aliud cē clamātē i deſto:sz clamātis ī deſto eiꝰ.s.g stabat ⁊ clamabat:Sigs sitit veniat ad mē ⁊ bibat. Clamat.n. vt distā tes auditu pcipiāt ⁊ grauē hītes auditū sentiāt īmēsitatē eoꝛ q̄ dicunť. THEO. Uel qꝛ vītatē māifestat ānūciat. oēs.n.g in lege erant obscure loquebantur. GREGO. Uel in deserto ioānes clamat:qꝛ quasi derelicte ac destitute iudee:solatiū redēptoꝛis annunciat. ORIGE. Opus ā t vocis in deserto clamātis est:vt aīa a deo destituta:ad recta faciendā viā dñi reuocet:nequaq̄ prauitatē serpētini gressus ꝓfeq̄ndo:fm ꝓtemplationē quidem sublimatā in veritate absq̄ permixtione mendacy:⁊ fz actionē post cō gruā speculationē licitū opus referentē.vñ segtur:Dirigite viā dñi:sicut dixit isaias ꝓpheta. GREGO. Uia dñi

.n.nesciat q⁹ calciamēta ex mortuis aīalibus fiāt. Incarnatus vero dñs veniens q̄si calciatus apparuit qui in diuinitate sua mortalicina nr̄e corruptionis assūpsit. Corrigia ergo calciamēti est ligatura mysteriy. Joānes q̄ soluere corrigiā calciamēti eius nō valet: qz īcarnationis mysteriū nec ipe inuestigare sufficit: ac si patēter dicat: Quid mix si mihi ille p̄latus est quē post me q̄dez natū ꝓsidero: sz natiuitatis eius mysteriū non ꝓbendo. ORIGE. Quidaz vero nō inepte dixit hoc sic intelligendū: Non sum ego tanti vt causa mei descēdat a magnalibus: ac carnē q̄si calciamentū susceperiat. CHRY. Et qz ioānes cuz decenti libertate ea q̄ de xp̄o sunt oībus p̄dicabat: ꝓpterea euāgelista z locū designat dicēs: Hec in bethania facta sunt trans iordanem: vbi erat ioannes baptiçans. Non.n. in domo neqz ī angulo xp̄m p̄dicabat: sz iordanē transiens in media multitudine p̄tibus oībus q ab eo baptiçabantur. Quedā vero exē plariozz certius habent ī bethaboza. Bethania.n.nō vltra iordanem: neqz in deserto erat: sed prope hierosolymam.

GLO. Uel due sunt bethanie vna trans iordanē: altera citra non longe a hierusalem vbi lazarus fuit suscitatus.

CHRY. Hoc āt z propter aliā causaz designat: qz.n. res non antiquas narrabat: sed ante paruuz tempus contingētes: presentes: z videntes testes facit eozum que dicuntur: demonstrationem a locis tribuēs. ALCVI. Bethania vero domus obedientie interp̄tatur: per quā innuitur: qz p obedientiam fidei omnes ad baptisma debent peruenire.

ORIGE. Bethaboza vero interp̄tatur domus p̄parationis z ꝓuenit cū baptismo: p̄parātis dño plebē perfectā. Jordanis āt interpretatur descensus eoz. Quis āt erit hic fluuius nisi saluator noster per quem ingredientē in hunc mundū mundari ꝓuenit: non suū descendentē descensum sed humani generis: hic segregat donatas a moyse ab his que p ihesuz donantur sortes: huius riuuli letificant ciuitatē dei. Sicut āt draco latitat in egyptiaco fluuio: ita deus ī isto. Pater.n. est in filio: z q proficiscūtur illuc vbi se lauēt opprobriū egypti deponunt: ac apti ad p̄ceptionē hereditatis parantur: necnon a lepza mundātur: z duplicis capaces sunt gratie: ac prompti fiunt ad susceptionez spiritus almi. In aliud flumen nequaq̄z descendenti spiritali columba. Trans iordanem vero ioannes baptizat vt precursoz venientis non innocentes: sed peccatozes vocare.

¶ Altera die vidit ioannes iesum venientem ad se: z ait: Ecce agn⁹ dei: ecce q tollit peccata mūdi. Hic est de quo dixi: Post me venit vir q ante me factus est: qui prior me erat: z ego nesciebā eum. Sed vt manifestetur in israel: propterea veni ego in aqua baptizans.

ORIGE. Post testimoniū ioānis: iā videt iesus veniēs ad eū nō solū adhuc perseuerantē: sed z potiozem effectuz qō per diē secūdariā designatur: vñ dr: Altera die vidit ioannes iesuz venientē ad se. Prudē autez iesu mater protin⁹ vt illū ꝓcepit ad matrē ioānis pregnātē ꝓficiscit: z p vocez ꝓueniētē ad aures belisabeth ex marie salutatiōe exultat ioānes cōceptus in vtero: Hic aūt post ioannis testimonia ipse videt a baptista: accedēs ad eū: prius aūt auditu altiorum instruitur aliquis: ac deinde oculate inspicit illa. Per hoc aūt q⁹ maria ad belisabeth venit minozem: z filius dei ad baptistā: ad feruozē opitulandi minozibus z ad modestiam admonemur. Uerū vnde ad baptistā venit saluator nō hic dicit: sed ex dictis matthei colligim⁹ dicētis: Tūc venit iesus a galilea ad iordanē ad ioannē: vt baptizaretur ab eo. CHRY. Uel aliter: Matthe⁹ aduentū xp̄i ad baptismum p̄sentialiter dicit. Joānes aūt z rursus eū iuisse ad ioannez ostēdit post baptisma: z hoc manifestat qō postea dicit: Quia vidi spūz descēdētē z̄c. Partiti'enī sūt sibi euāgeliste tpa narratiōis. Matthe⁹ enī ea q̄ anteq̄z ligaret ioānes baptista p̄teriēs festinat ad ea q̄ deiceps sūt tpa. Sz ioānes his maxīe īmoraī: q̄. s. aū icarceratione ioānis fuerunt. vñ hic dr: Altera die vidit ioānes iesuz veniētē ad se. Cui⁹ igit gra scdo post baptismū ad eū veniebat: qz ipm baptizanē rat cū mltis vt nullus suspiceī qm̄ ex eadē cā ex q̄ ad ioan nē z alq ad ioānē veniret: puta peccata ꝓfessiu⁹ aut in penitentiā abluēd⁹ in flumīe. Propterea ergo accedit dans ioanni occasionē cognigēdi hāc suspitionē quā ioannes p vba cognit. vñ segt. z ait: Ecce agnus dei: ecce q tollit peccata mūdi. Qui igit ita pur⁹ erat vt aliozum peccata absoluere posset: manifestū ē qm̄ nō vt ꝓfiteret peccata accedit: sz vt occasionē det ioāni loquēdi de ipso. Uenit et scdo vt bi q ꝓza audierāt: certi⁹ recipiāt q̄ p̄dicta sūt: z alia rursus audiant. Dicit aūt. Ecce agn⁹ dei: inuens q⁹ hic ē q oli q̄rebat remēoraīs ꝓphetie isaie: z vmbze q fm moysen erat: vt a figura facili⁹ eos ducat ad vitatē. AVGV. Si aūt agnus dei ē innocens: z ioānes agn⁹ an nō z ipse ē innocēs: sz oēs ex illa ꝓpagine veniūt de q̄ cātat gemēs dauid: Ego in iniqtatibus ꝓcept⁹ sum. Solus ergo ille agn⁹ q nō sic venit: nō enī in iniqtate cōcept⁹ ē: nec in pctis mr̄ ei⁹ eum in vtero aluit: quē vgo cōcepit vgo peperit: qz fide ꝓcepit: z fide suscepit.

ORIGE. Sed cū gnqz offerant aīalia ī tēplo. tria terre/ stria: vitulus: ouis: z capra: volatilia vo duo: turtur z colūba z de ouib⁹ tria adducant: aries: ouis: agn⁹: de genere ouium agnū memorauit. Agnū enī in oblatiōib⁹ quotidianis offerri videm⁹: vnū qdē mane. alterū vo vespe. Quenā aūt oblatio alia pōt ee quotidiana a rōnali nā ꝓzhēdenda: nisi vbū vigēs agn⁹ typice nūcupatū. Hoc nēpe cēsebit oblatio matutina ad frequētiā itellect⁹ in diuinis relatū. neqz enī aīa pati pōt vt summis iugiter insistat: eo q corporis terrestris z grauis cōiugium est sortita. Ex hoc etiam verbo qō christus est conjectare de pluribus poterimus: z quodammodo vespere pertingemus a d corporalia procedentes. Qui autem hunc obtulit agnum ad īmolandum deus fuit in homine reconditus: magnus sacerdos qui dixit. Nemo tollit animam meam a me sed ego pono eam. vnde dicit. Agnus dei. Ipse enim nostros languores accipiens totius mundi tollens peccata: mortem quasi baptismuz suscepit. Apud deum enizⁿ pertransit incorrectum quicquid agimus quod disciplina indigeat: que per difficilia exercetur.

THEOPHI. Uel dicitur: christus agnus dei: inquātiz deus pater mortem christi acceptauit pro nostra salute: vel inquantum eum pro nobis tradidit morti. Sicut enim dicere cōsueuimus: Hec oblatio est talis hominis. idest quaz talis homo obtulit: sic z christus dicit agnus dei: dantis. f. filiuz suum pro nostra salute in mortem. z ille quidem agnus typicus nullius omnino peccatuz sustulit: hic vero peccatum vniuersi orbis terrarum: periclitantez eniz mundum eruit ab ira dei. vnde subdit: Ecce qui tol. pec. mun. Nō autem dixit qui tollet: sed qui tollit peccata mūdi: quasi semper hoc faciente ipso. nō eniz tunc soluz tulit cuz passus est, sed ex illo tempore vsqz ad presens tollit: nō semper crucifixus. vnaz eniz pro peccatis obtulit oblationez: sed semper purgans per illaz. GREGO. viij. moza. Tunc autez abumano genere plene peccatuz tolletur: cuz per incorruptionis gloriaz nostra corruptio permutabitur. Esse nāqz a culpa liberi non possum⁹: quousqz in corporis morte tenemur.

THEOPHI. Sed quare non dixit Peccata mundi: sz peccatuz: vt videlicet per hoc q⁹ dixit peccatum vniuerse liter peccatuz videretur innuere: sicut consueuimus dicere q⁹ homo electus est de paradiso. idest omne genus humanuz. BEDA. Uel peccatuz mūdi dicitur originale peccatuz quod est cōe totius mundi: quod quidez peccatum originale z singuloz superaddita xp̄s per grām relaxat.

AVGV. Qui.n. de nra nā petrū nō assūpsit:ipse ē q tollit nrm petrū. Nostis q̄ gdā boes dicūt:nos tollimus peccata ab boibus:q̄ sancti sumus.si.n.nō fuerit sanctus q baptizat:quō tollit petrū alteri⁹?cū sit ipse hō plen⁹ peccato? Contra istas disputationes hic legamus: Ecce q tol.pec.mū. vt nō sit p̄sumptio boibus i boies. ORIGE. Sicut tū iugi oblationi agni cognate sunt relique oblationes legales: sic huius agni oblationi cognate oblatiões videnť mihi effusiones sanguinis martyr̄: quor̄ patientia t cōfessione t promptitudine ad bonū obtundunť machinatiões ip̄ior̄. THEOPHI. Quia vero supius illis q ex pharisēis venerant ioānes dixerat:q̄ medius vestrū stat quem vos nescitis:hic ignorantibus demonstrat dicens: Hic est de quo dixi:post me venit vir:q ante me factus est. Vir dñs dicitur pp etatis perfectionem. Nam triginta annor̄ baptizatus est:vel q̄ spiritalis aīe vir est:t ecclesie sponsus. vñ paulus: Despondi vos vni viro:virginem castam exhibere christo. AVGV. Post me ăt venit:q̄ posterior natus est: Ante me factus est:q̄ p̄latus est mihi. GREGO. Prelationis autem eius causas aperuit:cū subiungit. Q̄ prior me erat: aīsi aperte dicat: Inde me ēt post natus superat quo eū natiuitatis sue tempora non angustant,nam q̄ui per matrez in tpe nascit:sine tpe est a p̄re generatus. THEOPHI. Auscultа o arrie:non dixit:Quia prior me creatus est: sz q̄ prior me erat. Audiat hoc pauli samosetani abusio q̄ ñ ex maria sumpsit primordium:quia si essendi principium sūmpsit ex virgine:qualiter prior extitit precursor? Nā manifestū est q̄ precursor xp̄m in sex mēsibus superabat sz humanam generationem. CHRY. Ut autem non videat re ex amicitia propter cognationem ei testimoniuz perhibere:quia cognatus eius erat sm carnē,propterea dicit. Ego nesciebam eum.t sm rationez hoc contigit. Etenim in deserto quersatus est ioannes. Miracula vero quecūq̄ xp̄o puero exīste facta sunt: puta que circa magos t quecūq̄ talia aī multuz contigerant tps: Joanne t ipso valde puero exīste. In medio vo tpe ignotus oībus exīstebat: pp quod subdit:Sed vt manifestet in israel:propter.veni ego in aq̄ baptizans. Pinc.n.manifestum est qm̄ t illa signa que quidā dicunt a christo in pueritia facta mendacia t fictiones sunt. Si.n.a p̄ria etate miracula fecisset iesus:nequaq̄ neq̄ ioānes eum ignorasset:nec reliqua multitudo indiguisset magistro ad manifestandum eum. Non igitur ipse xp̄s baptisma indigebat neq̄ aliquā aliam cāz habebat illud lauacrum. q̄ p̄monstrationē facere ei?fidei que est in xp̄m. Nō enī dixit:Ut mūdē eos q baptizanť,neq̄ vt liberē a peccatis veni baptizans.sz Ut manifesteť in israel. Sed nunqd sine baptismate nō licebat p̄dicare t iducere turbas:sz facti⁹ ita factū ē? Nequaq̄ enī occurrisset oēs si sine baptismate p̄dicatio facta eēt. AVGV. Ubi ergo cognitus est dñs supfluo ei via parabat:q̄ cognoscētib⁹ se ipse fact⁹ est via. Itaq̄ nō durauit diu baptisma ioānis:sz quoadusq̄ demōstrar⁹ est dñs humilis. Ergo vt dareť nobis a dño būili tatis exēplū ad p̄cipiēdā salutē baptismi suscepit baptismū serui:t ne p̄oneret baptismus fui baptismo dñi:baptizati sunt alij baptismo ꝺserui:sz q baptizati sūt baptismo cōserui:oportebat vt baptizarenť baptismo dñi:Qui aūt baptizabanť baptismo dñi:nō opus habēt baptismo cōserui.

¶ Et testimonium perhibuit ioannes dicens: Quia vidi spiritum descendentem quasi columbam de celo:t mansit super eum:t ego nesciebam eum:sed qui misit me baptizare in aqua:ille mihi dixit: Super quem videris spiritum descendentem t manentez super eum:hic est qui baptizat in spiritusancto. Et ego vidi:t testimonium perhibui:quia hic est filius dei.

CHRY. Quia ioānes testat⁹ est ita magnū qd q̄ sufficiens erat auditores oēs stupefacere:puta q̄ toti⁹ orbis terrarū solus ipse peccata tolleret:volēs credibilius id facere: reduxit hoc ad deū t spiritūsanctū. Posset enī aligs dicere ioāni:Qualiter igiť tu cognouisti eū?Audet q̄ p descēsuz spūssancti.vñ segť. Et testi.phi.io.di.q̄ vidi spi. descen. q̄si colū.de celo t ma.sup eū. AVGV. xv. de trini. Nō autē tūc vnct⁹ē xp̄s spūscō:q̄n sup eū baptiçatū velut colūba descendit. Tūc.n.corp⁹ suū.s.ecclesiaz suā p̄figurare dignat⁹ est in q̄ p̄cipue baptiçati accipiūt spiritūsanctū. Absurdissimū.n.est vt credam⁹ eū cū iā trigīta eēt annor̄:ei⁹.n.etatis a ioāne baptizat⁹ ē:accepisse spiritūsanctū:sz venisse ad illō baptisma siē sine vllo oīno pctō ita nō sine spūscō. Si enim de famulo ei⁹ t p̄cursore ipso ioāne scriptū ē:Spūscō repleбiť ab vtero matris sue:q̄ q̄uis seminat⁹ a p̄re:tū spiritum sanctū in vtero formať accepit:qd de hoie xp̄o itelligēduz est vel credēdū cui⁹ carnis ipsa ꝺceptio nō carnalis: sz spiritalis fuit: AVGV. de agone xp̄iano: Nō aūt dicim⁹ solū xp̄z verā corp⁹ habuisse.spiritū aūt sanctū fallaciter apparuisse oculis hoīuz:Sicut enī nō oportebat vt boies fallerет fili⁹ dei sic nec spūssanct⁹. sz oīpotēti deo qui vniuersaz creaturā ex nihilo fabricauit:nō erat difficile verū corpus colūbe sine aliarū colūbarū misterio figurare:sicut ei non fuit difficile verā corp⁹ in vtero virgis sine virili semine fabricare. AVGV. sup Jo. Duob⁹ ăt modis ostēdit visibiliter dñs spiritūsanctū:p colūbā sup dñz baptiçatū:p ignez vero sup discipulos cōgregatos.ibi simplicitas: hic feruor ostēditur. Ergo ne spiritu sanctificati dolū habeāt: in colūba demōstratū ē:t ne simplicitas frigida remaneat:in igne demōstratū est:nec moueat q̄ lingue diuise sunt. Noli dissipationē timere:vnitatē i colūba cognosce. Sic ergo oportebat demōstrari spiritūsanctū veniētē sup dñm:vt cognoscat vnusquisq̄ si habeat spiritū sanctū:simplicē se eē debere sicut colūbaz t habere cū fratribus verā pacē quā significant oscula colūbaruz: Osculanť t corrui:sed laniant. Alaniatu innocens est natura colūbaruz.nā corui de morte pascuntur.colūba non nisi de frugibus terre viuit. Si etiaz gemunt colūbe in amore:nolite mirari quia in columbe spē voluit demōstrari spiritussanct⁹: Ipse enim interpellat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Nō aūt spiritussanctus in semetipso:sed in nobis gemit: q̄ gemere nos facit: Qui enim nouit in p̄ssura se esse mortalitatis hui⁹ peregrinari se a dño:q̄diu p̄opter hoc gemit:bñ gemit:spūs illum docuit gemere. Multi autē gemunt i ifelicitate terrena: vel quassati dānis:vel egritudine corporis p̄grauati:sz nō colūbe gemitu gemūt. Un̄ ergo debuit demōstrari spūssanct⁹ vnitatē quādā designās:n:nisi p colūbā;vt pacate ecclesie diceret:Una ē colūba mea: Un̄ debuit būilitas figurari.nisi q̄ auē simplicē t gemētē: Apparuit ibi scā t va trinitas: p̄r i voce dicēte: Tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹:spūssanct⁹ in colūba. In ista trinitate missi sunt apli baptiçare: In noie p̄ris t filij t spūssancti. GREGO. y. mor:Dicit aūt:Manētē sup eum In cūctis nāq̄ fidelib⁹ spūssanct⁹ venit:sz in solo mediatore semp singulariter p̄manet:q̄ ei⁹ humanitatē numq̄ deseruit:ex cui⁹ diuinitate p̄cedit. Sed cū de eodē spiritu discipulis dicatur:Apud vos manebit:quomodo singulare signuz erit q̄ in christo permanet:Quod citius cognoscim⁹ si dona spiritus discernamus. In his enim donis sine quibus ad vitaz peruenіri nō potest:spiritussanctus in electis omnibus semper permanet: vt sunt mansuetudo: humilitas:fides:spes: charitas. In illis autez quibus per ostensionē nō nostra seruatur vita:sed alior̄ queritur: non semper manet sz aliquādo se a signor̄ ostēsionib⁹ subtrahit:vt humilius eius virtutes habeanť. Christus autē in cunctis eū semper t continue habuit p̄sentem. CHRY. Ne autē

aligs estimet qm̃ xp̃s natiuitatẽ habebat spiritusancto ad ueniente sicut ⁊ nos:hanc ẽt destruit suspitionẽ ostendens q; spiritussãcti descensio solũ p̃o manifestãdo xp̃o facta ẽ. vnde sequit̃:Et ego nesciebam eum ſz q misit me baptiçare in aqua:ille mihi dixit:Sup quẽ videris spiritũ descendentem ⁊ manentẽ sup eum:hic est q baptiçat in spũsãcto.

AVGV.Quis ãt misit ioannez:Si dicamus Pater:verum dicimus.Si dicamus Filius:verũ dicimus.Manifestius ãt ẽ:vt dicamus Pater ⁊ filius. Quomodo ergo nesciebat eum a quo missus est:Si.n.non nouerat euz a quo voluit baptiçari:temere dicebat:Ego a te debeo baptiçari nouerat ergo eum.Quid ergo est quod dicit.Et ego nesciebã eum:CHRY.Sed cum dicit nesciebam eum:anterius tp̃s dicit:non tp̃s quod est p̃ope baptismum: cũ phibebat eũ dicens:Ego a te debeo baptiçari. AVGV.Sz legantur alij euangeliste qui planius illud dixerunt: ⁊ iuenimus apertissime tunc descendisse columbam cum dñs ab aqua ascendit.Si ergo post baptisma descendit columba:⁊ anteq̃z baptiçaretur dixit illi ioannes:Ego a te debeo baptiçari:ante baptismum illum nouerat: quõ ergo dixit. Ego nesciebã eum:sed qui misit me baptizare ⁊c.hoc audiuit ioannes:vt nosceret eum quẽ non nouerat: an forte vt plenius nosset:quẽ iam nouerat:Nouerat qdez dñz:nouerat filiũ dei:nouerat q; ipse baptizaret in spiritusancto. Ante.n.q̃z veniret ad fluuiũ xp̃s:cũ multi ad ioannẽ cõcurrerent ait illis:Qui post me venit:maioz me ẽ:ipse vos baptizabit ĩ spũsancto ⁊ igne.Sz qd nõ nouerat:⁊ potestatez baptismi ip̃m dñm habituz̃ ⁊ sibi retẽtuz̃:ne paulus aut petrus diceret:Baptismus meus:sicut iuenis dixisse Euãgelium meũ:ſz ministeriũ plane trãsituz̃ in bonos ⁊ malos: Quid tibi faciat malus minister vbi bonus est dñs:Ecce post ioannẽ baptizatũ est:post homicidã nõ est baptizatuz q; ioannes dedit baptismũ suũ.homicida dedit baptismũ xp̃i:qõ sacr̃m tã scñ est:vt nec homicida mistrãte polluat̃ Potuit ãt dñs si vellet potestatez dare alicui seruo suo vt daret baptismũ suũ tanq̃z vice sua:⁊ ꝓstitueret tantaz vim in baptismate trãslato ĩ seruũ:q̃taz viz haberet baptisma datũ a dño.Hoc noluit:vt in illo esset spes baptizatorum a quo baptizatos se agnoscerent.⁊ noluit Suũ ponere spem in seruo.Si autem daret hanc potestatem seruis: tot eẽt baptismata quot essent serui:vt quomodo dictuz ẽ: baptisma ioannis:sic diceretur:baptisma petri vel pauli. p hanc ergo potestatẽ quã solũ sibi xp̃s retinuit:stat vnitas ecclie de qua dictũ est:Una est columba mea. Põt ãt fieri vt aliquis habeat baptismũ p̃ter colũbam:vt p̃osit ei baptismus p̃ter colũbã:nõ potest. CHRY.Et q; p̃ vocẽ emisit p̃dicãs filiũ:supuenit spiritussanctus vocẽ trahens sup caput xp̃i:ne qs p̃tiuz existimaret dici de ioãne qõ dictũ ẽ de xp̃o.Sed dicet aligs:q̃liter nõ crediderũt iudei: si viderunt spiritũ:Sed talia nõ solũ indigẽt oculis corporis. sed magis visione mẽtis.Si nãq̃ miracula faciẽtẽ videtes ĩtãtum ebzy erãt a liuore vt cõtraria his que videbant enunciarẽt:q̃liter solo aduẽtu spiritussancti in specie colũbe expulissent ĩcredulitatẽ:Quidã vo dicũt nõ oẽs vidisse spũz sed solũ ioãnẽ:⁊ eos qui deuotius dispositi erãt.Et si enim sensibilibꝫ oclis possibile erat videre in specie colũbe spiritũ descẽdentẽ:nõ tñ ꝓpter hoc necesse ẽ oibꝫ hoc fuisse manifestũ.Eteni çacharias in specie sensibili multa cõsiderauit.⁊ daniel ⁊ eçechiel.sed ⁊ moyses multa vidit:q̃lia alioz nullus.vñ subdit ioãnes:Et ego vidi ⁊ testimoniũ phibui: q; hic ẽ filius dei.Agnũ qdẽ euz vocauerat:⁊ qm̃ in spiritu baptiçare debebat dixit:Ꝑ liũ aũt ante hoc nusq̃z. AVGV.Oportebat enĩ vt ille baptiçaret q est filꝰ dei vnicus nõ adoptatus.Adoptati filij ministri sunt vnici: vnicus autem habet potestatez:adoptati ministerium.

¶Altera die iterũ stabat ioãnes: ⁊ ex discipulis eius duo.Et respiciens iesum ambulantẽ dixit: Ecce agnus dei.

CHRY.Quia multi his q̃ a p̃ncipio ioãnes dicebat nõ attendebãt:scda rursus eos excitat voce.vñ dr̃:Altera die itez̃ stabat ioãnes ⁊ ex discipulis eius duo. BEDA.Stabat qdẽ ioãnes q; illã vtutũ arcẽ ꝓscenderat:a q̃ nullis tentationũ posset ĩprobitatibꝫ deyci.Stabãt cũ illo discipuli: q; magisteriũ illiꝰ cozde seq̃bant̃ ĩmobili. CHRY.Sed q̃re nõ totũ mũdũ circuiuit in oĩ loco iudee p̃dicans eis: ſz stabat circa flumẽ expectãs eũ venire ⁊ ostẽdere veniente: q;.ſ.p opera xp̃i hoc fieri volebat.vide ẽt q̃liter hoc maioris edificatiõis fuit.q; enĩ paruã ĩmisit scintillã:repẽte flãma in altũ eleuata est.Aliter aũt ⁊ si circuiens hoc dixisset: videret̃ ex studio quodã humano fieri que fiebãt: ⁊ suspitione plenũ esset eius p̃coniũ.igit̃ ꝓphete qdem ⁊ apostoli oẽs absentẽ xp̃m p̃dicauerũt:hic qdẽ ante pñtiã ſm carnẽ illi vero post assumptionẽ:vnde vt ostẽdatur q; nõ voce luz:sed ⁊ oculis eũ ostẽdebat:subditur:Et respiciens iesum ambulantẽ dixit:Ecce agnus dei. THEOPHI. Respiciens inquit:quasi oculis innuens gratiaz ⁊ admirationem quã habebat in chr̃isto. AVGV.Joãnes quidẽ amicus sponsi erat:nõ querebat gloziaz suaz:sed testimoniũ phibebat veritati:Non enĩ voluit apud se remanere discipulos suos vt nõ sequerentur dominum:sed magis ostendit quẽ sequerentur dicens.Ecce agnus dei. CHRY. Non longum facit sermonez:quoniaz vnum solum in studio habebat adducere eos ⁊ coniungere chr̃isto: sciebat enim quoniam de reliquo non indigerent eo testante. Non autez singulariter discipulis loquitur de his Joannes:sed eis publice cum omnibus.q; ex cõmuni doctrina suscipientes seqꝫlam chr̃isti:firmi de reliquo permanserunt:nõ ꝓpter gratiam chr̃isti sequẽtes:sed ꝓpter suuz lucrum:⁊ non facit sermonem suum deprecatiuum:sed admiratur solum prudentem:⁊ demonstrat eis preparationez ꝓpter quem venit:⁊ modum preparationis.Agnus eniz vtrunq̃ insinuat: ⁊ dicit agnus cum articuli adiectione: excellenciam eius ostendens. AVGV.Iste eniz singulariter dicitur agnus solus sine macula sine peccato:non cuius macule absterse sunt sed cuius macula nulla fuerit.singulariter hic ẽ agnus dei qua singulariter huius agni sanguine solo homines redimi potuerunt.hic est agnus quez lupi timent:qui leones occisus occidit. BEDA.Ideo etiam agnum vocat. quia dona sui velleris sponte largiturum:ex quo vestem nobis nuptialem facere possumus:idest exempla viuendi nobis relicturum preuidit:quibus in dilectione calefieri debeamus. ALCVI.Mistice autem stat ioannes: cessat lex ⁊ venit iesus.idest gratia euangelij: cui ipsa lex perhibet testimonium.Ambulat iesus discipulos collecturus.

BEDA.Ambulatio ẽt iesu dispensationem incarnationis:qua ad nos venire ac nobis exempla viuendi prebere dignatus est:insinuat.

¶Et audierunt eum duo discipuli loquentem: ⁊ secuti sunt iesum.Conuersus autez iesus ⁊ videns eos sequẽtes se:dicit eis:Quid q̃ritis:Qui dixerũt ei:Rabbi:quod dicitur interpretatũ magister:vbi habitas:Dicit eis: Venite ⁊ videte. Venerũt ⁊ viderũt vbi maneret:⁊ apud eũ manserũt die illo.Hora aũt erat quasi decima. Erat aũt andreas frater symonis petri: vnus ex duobus qui audierant a ioanne ⁊ secuti fuerant eũ.

ALCVI. Joanne perhibente testimonium q; iesus esset agnus dei:discipuli qui p̃ius erant cum Joanne magistri imperium implentes secuti sunt iesum.vnde dicitur.

Et audierunt eū duo discipuli loq̄ntes ⁊ secuti sunt iesum. CHRY. Considera āt q̄ qñ dixit: ⁊ post me veniēs ante me factus ē: ⁊ qñ nō fuꝫ dign⁹ soluere corrigiā calciamēti ei⁹: nullū cepit. Sꝫ qñ ō dispēsatiōe locut⁹ ⁊ ad hūili⁹ ꝛmo dixit dicēs. Ecce agn⁹ dei. tūc secuti sūt eū discipli. Dū ti.n.nō ita adducunt cū aliqd magnuꝫ ⁊ excellū de deo dicat: sic cū benignū ⁊ amicū hoiem audiūt ⁊ aliqd ad salutē hoium ptinēs. Considerādū āt q⁹ ioānes dicit: Ecce agnus dei: ⁊ ꝛps nihil loqtur. nā ⁊ spōsus cū silētio adest: aly eū inducūt ⁊ spōsaꝫ i manu ei⁹ ponūt: quā cū acceperit de ea dixit: fꝫ accessit solū amicus ei⁹ ioānes dexterā ei sponse ꝛpo suit p ꝛmones suos: aias hoiuꝫ in manus ei ponēs: quos accipiens ita dispositi vt vltra ad ioannē ñ redirēt. Sꝫ aliud hic obꝛuandū ē: sicut.n.ī nuptys: nō puella ad spōsuꝫ vadit hoiuꝫ natura: fꝫ ad eā fili⁹ dei accessit: ⁊ ad domū duxit paternā. Et qdē aly discipuli ioannis erāt: q̄ non solū secuti ñ sunt: fꝫ ⁊ çelotipe ad xpm dispositi erāt. q̄ āt meliores erāt ꝛtenentes: fꝫ ab eo persuasi ꝓmittente q⁹ baptiçaret ī spū sancto xps: ⁊ ide discipuloꝛ studiū cū verecundia fieri. Neq̄.n.mox ascendentes interrogauerunt iesum de ne cessarys ⁊ maximis reb⁹: neq̄ publice fꝫ singulariter ei loqui studuerūt. vñ sequit: Conuersus āt iesus ⁊ videns eos seq̄ntes se: dicit eis qd q̄ritis: Pīc erudimur q⁹ cuꝫ nos be ne velle inceperimus: tunc deus dat nobis multas salutis occasiones. Interrogat aūt non vt discat: fꝫ vt ꝛ interroga tionem magis eos familiares faciat ⁊ ampliorē fiduciam det: ⁊ ostendat eos auditione dignos. THEOPHI. Ui de āt q⁹ seq̄ntibus se dīs ꝛuertit faciez ⁊ respexit: q⁹ nisi p bonā operationē ipsuꝫ secutus fueris: ad visionē faciei ei⁹ nunq̄ pertinges: neq̄ ad domum eius poteris peruenire. ALCVI. Argo illi discipuli tergum ipsius sequebāt vt viderent: ⁊ faciem dñi videre non poterant. ió ꝛuertit se: ⁊ quodāmodo de sua maiestate descendit: vt possint fa ciē discipuli illius ꝛtēplari. ORIGE. Forte āt nō frustra post sextū testimoniū desinit ioānes eos ꝛtestari: ⁊ iesus fꝫ septimū dicit: Quid queritis: CHRY. Sed illi non solū sequendo: sed interrogādo amoreꝫ suū: ⁊ ꝛps manifestaue runt. vnde sequitur: Qui dixerunt ei: Rabbi quod dicitur interpretatū magister vbi habitas: Nondū ab eo aliqd discentes: magistrū eū vocāt ad discipulatū se ipellētes ⁊ cāuectis ex ioānis testimonio ꝓphetis ꝓmōtes xpm docto rem: ac exprimēs desiderare habitaculū fily dei contueri. ALCVI. Nolūt enī trāsitorie vti ei⁹ magisterio fꝫ ingrit vbi maneat: vt ⁊ tūc in secreto vbis illi⁹ ibui: ⁊ exinde sepi⁹ possent eū visitare: ⁊ pleni⁹ īstrui. Mystice aūt volūt sibi ostēdi: in q⁹ xps habitet. vt eoꝛ exēplo se tales exhibeant in q⁹ velit habitare: vel q⁹ iesum ambulātē vident ⁊ statim vbi maneat querūt: nos monet: vt cū īcarnationē ei⁹ ad mētem reducimus: sollicito coꝛde eum rogemus: vt mānsionem eterni habitaculi nobis ostēdat: vñ quia videt bene petētes: libere eis sua reserat archana: vñ segtur: Dic eis venite ⁊ videte. q.d. habitaculuꝫ meuꝫ explicari nō potest ꝛmone sed opere demōstratur: venite ergo credēdo ⁊ operādo: ⁊ videte intelligendo. ORIGE. Ul per hoc q⁹ dicit. Uenite ad actiōem ñuitat: p hoc aūt q⁹ dicit Uidete ad cōtemplatiōem. CHRY. Christus autez nō dicit eis signa dom⁹ neq̄ locū: sed attrahit eos ad seq̄ndū: Nō dixit: Nō est ꝛps nūc: audietis cras: siquid vultis discere. sed vt ad amicos ⁊ familiares loqtur: qualiter alibi ait. Filius hoīnis nō hꝫ vbi caput reclinet. hic aūt dicit: Uenite ⁊ videte vbi bito. Sed q⁹ hoc q⁹ dixit. Non habet vbi caput suuꝫ reclinet: ōnōstrauit q⁹ hitaculū ꝓprium nō habebat: nō q⁹ in domo nō maneret. Segt enī: Uenerūt ⁊ viderūt vbi maneret: ⁊ māserūt ibi die illo. Qui⁹ āt gra māserūt: nō adiūgit euāgelista: q⁹ mānifestū erat q⁹ pp doctrinā. AVGV. Quā beatū āt die duxerūt: q̄s beatā noctē: Edificem⁹ ergo ⁊ nosmetipsi in coꝛde nr̄o ⁊ faciam⁹ domū: quo veniat ille ⁊ doceat nos. THEOPHI. Nō frustra aūt ⁊ ꝛps notauit euāgelista cū subdit: Hora āt erat q̄si decima. vt tam doctoꝛes q̄s discipulos erudiret q⁹ doctrina ꝓp ꝛps non est ꝓtermittēda. CHRY. Multū.n. studiū demonstrabāt ad audiēdū: in eo q⁹ neq̄ ab hoꝛa auersi sunt cū sol eēt ad occasum: ⁊ multis gdē carni fuientib⁹ ꝛps q̄ō est post escas: nō est aptū ad gppiaꝫ necessarioꝛ: eo q⁹ coꝛp⁹ escis grauat: Joānes vo cui⁹ isti erāt discipuli: nō erat talis: sed cū multo maioꝛi sobꝛietate vespe degens q̄s nos mane. AVGV. Numerus ēt iste legē significat: q⁹ in decē ꝓceptis data est lex. Uenerat aūt ꝛps vt ꝛpleret lex p dilectionē q̄ a iudeis ꝛpleri nō poterat p timoꝛē. vñ ⁊ decima hoꝛa dīs audiuit: Rabi. Magister.n. legis nō ē nisi datoꝛ legis. Segt. Erat aūt andreas frater symonis petri: vn⁹ ex duob⁹ q̄ audierāt a ioāne ⁊ secuti fuerāt eū. CHRY. Cui⁹ āt gra alteri⁹ nomē nō ponit: ⁊ dā dicūt ꝓpterea q⁹ hic q⁹ scribit est q⁹ secutus est eū. Quidā vo dicūt q⁹ ille ali⁹ nō ꝛsignis erat. q̄ igit vtilitas si dicerim⁹ nomē illi⁹: neq̄.n. septuaginta duoꝛ discipuloꝛ noīa euangelista posuit. ALCVI. Uel duo discipuli qui secuti sunt iesum sunt andreas ⁊ philippus.

¶ Inuenit hic ꝓmū fratrē suū symonez: ⁊ dicit ei. Inuenimus messiam quod est interpretatuꝫ christus. Et adduxit eum ad iesum. Intuit⁹ aūt eum iesus dixit: Tu es symon filius ioanna. tu vocaberis cephas: quod interpretatur petrus.

CHRY. Andreas que a iesu didicit: non detinuit apud seipsum: sed festinat ⁊ currit cito ad fratrem: traditurus ei bona que suscepit. vnde segt. Inuenit hic ꝓmū fratrē suū symonē: ⁊ dixit ei: Inuenim⁹ messiam quod est interpretatum xps. BEDA. Hoc est enim vere dīm inuenire: vera illius dilectione feruere: fraterne quoq̄ salutis curaꝫ gerere. CHRY. Et qdē nō dixerat euangelista q⁹ christus fuerat seqntib⁹ se locutus: sed ex his que hic dicuntur licꝫ addiscere. Quecunq̄ enī andreas didicit: in breui ostendit magistri virtutē: qui persuaserat eis: ⁊ coꝛum desiderium q̄ ꝓius habuerāt repꝛesentans. hoc enī, verbuꝫ iuenim⁹: est patientis ꝓpssurā ꝓpter absentiā ⁊ exultātis: postq̄ apparuit q̄ expectabat. AVGV. Messias aūt hebꝛaice: grece christus: latine vnctus dī. Christma enī vnctio est: ille aūt singulariter vnctus est: vñ oēs christiani vnguntur. ꝛm q⁹ in psalmo dī. Unxit te ōs deus tu⁹ oleo exultationis ꝓpe participibus tuis. Participes enim eius sūt omnes sancti: sed ille est singulariter sanctus ⁊ singulariter vnctus.

CHRY. Et ideo nō dixit messiam simpliciter: sed cū adiectione articuli. Cōsidera vero ex ipso principio obedientem petri mētem. confestim enim cucurrit nihil tardās. vñ sequtur. Et adduxit eum ad iesum. Sed nullus facilitatē ei imponat: si nō ꝓius multa perquirens ita sermonem suscepit. Cōueniens enim est ⁊ fratrem diligentius ei dixisse hoc: ⁊ per longa verba: sed euāgeliste vbiq̄ multa intermittunt: breuiloquy curaꝫ habētes. Aliter autē neq̄ dictū est q̄ñ credidit simpliciter: sed quoniam duxit eum ad iesum: illū ei de quo dixerat traditur⁹ vt omnia ab illo discat. Ip se aūt dīs incipit reuelare ea que deitatis sunt: ⁊ paulatim ea aperire ꝓdicationibus. Non enī minus q̄s signa ꝓphetie adducunt. hoc enim est maxime op⁹ dei: quod neq̄ imitari demones possunt. Nam in miraculis quidem ⁊ phantasia fit vtiq̄. Futura aūt predicere cum certitudine: illius solius incoꝛruptibilis est nature: vnde segtur: Intuit⁹ autē eum iesus dixit: Tu es symon filius ioāna. Tu vocaberis

cephas:quod interpretatur petr⁹. BEDA. Intuitus aũt est cũ non exterioribus oculis solũ: ſz ⁊ eterno diuinitatis intuitu vidit cordis ei⁹ ſimplicitatẽ:animi ſublimitatẽ: cuius merito cuncte eẽt ꝓferẽdus eccl̃ie. Neqꝫ ãt in petri vocabulo:q̃ſi hebreo vel ſyro aliã interptationẽ q̃rere oz.qz idẽ est grece ⁊ latine petrus:qõ ſyriace cephas ⁊ ĩ vtraqꝫ lingua nomẽ a petra deriuaẽ. Vocaẽ aũt petr⁹ ob firmitatẽ fidei:q̃ illi petre adhesit:de q̃ apl̃s ait: Petra ãt erat xp̃s:qui ſperãtes ĩ ſe ab hostis ĩſidys reddit tutos ⁊ ſpiritualiũ charismatũ fluẽta miniſtrat. AVGV. Non est ãt magnũ qz dñs dixit cui⁹ filius eẽt iſte:noĩa.n.noĩa ſctoꝝ suoz̃ sciebat quos añ ostitutionẽ mundi ꝑdestinauit. Illud ãt magnuz: qz mutauit ei nomẽ ⁊ fecit de ſimone petrũ. Petrus aũt a petra:petra vo eccleſia:ergo in petri noĩe figurata ẽ eccl̃ia. Et qs securus ẽ:niſi q edificat supra petrã? Intentũ ãt te fecit dñs.nã ſi antea petrus vocaret:nõ ita videres mysteriũ petre:⁊ putares casu eum ſic vocari:n ꝏ ꝓuidentia dei. Ideo eũ voluit aliud prius vocari:vt ex ipſa ꝓmutatiõe no minis ſacramẽti viuacitas cõmendaret. CHRY. Ideo ẽt nomen mutauit vt oſtendat:qz ipſe est q vetus testamẽtum dedit:⁊ nomina tranſmutauit: qz abram abraam vocauit:⁊ ſarai ſaram:⁊ iacob iſrael. Igitur multis quidez ⁊ a natiuitate nomina impoſuit:vt iſaac ⁊ ſamſon:alys aũt post eam que a progenitoribus est nuncupationem: vt petro ⁊ filys ẽbedei. nã quibus qdez a prima etate debebat virtus clareſcere:extunc noĩa ſuſceperũt:quibus ãt poſtea debebat augeri:poſtea nuncupatio poſita est. AVGV. de cõ.euã. Non ãt qua repugnãtia ꝑt putari ſi iuxta iordanẽ anteqꝫ ieſus iſſet in galileã:ad teſtimoniũ ioannis baptiſte ſecuti ſunt eũ duo:quoꝝ vnus erat andreas qui fratrẽ ſuũ ſimonẽ adduxit ad ieſuz:qñ ⁊ nomẽ vt petrus noĩaret accepit:cũ ab alys euãgeliſtis dicaẽ:q⁹ eos in galilea piſcãtes inuenerit:atqꝫ ad diſcipulatũ vocauerit.niſi qz intelligendũ eſt:non ſic eos vidiſſe dñm iuxta iordanẽ:vt ei iam ĩſeparabiliter ĩhereret:ſz tñ cognouiſſe qs eſſet:eũqꝫ miratos ad ꝓpria remeaſſe. Non ãt qs arbitret q⁹ tunc petr⁹ nomen accepit:vbi ait illi dñs:tu es petrus ⁊ ſuper hãc petram edificabo eccleſiam meã:ſed vbi cõmemorat ei dictum eſſe:Tu vocaberis cephas:qõ interpretatur petrus. ALCVI. Vel aliter: Nondũ ĩponit ei nomen:ſz p̃ſignat qõ poſtea fuit ei ĩpoſitũ:qñ dixit ei ieſus:Tu es petrus ⁊ ſuper banc petram edificabo eccleſiã meaz. Mutaturus ãt nomen xp̃s:voluit oſtendere ẽt nomen illud:quod a parẽtibus datum erat:non carere virtutis ſignificatiõe.ſimon enim obediens interp̃tatur:Joanna gratia: Jona colũba q.d. Tu es obediens:filius gr̃e:vel fili⁹ colũbe.i.ſpũſſancti. qz humilitatẽ de ſpũſcõ accepiſti:vt vocante andrea videre me deſiderares. Nõ enĩ dedignatus eſt maioz minozez ſequi.quia nõ eſt ordo etatis vbi eſt meritus fidei.

¶ In craſtinum voluit exire in galileam ⁊ ĩuenit philippuz. Et dicit ei ieſus: Sequere me. Erat aũt philippus a bethſaida ciuitate andree ⁊ petri. Inuenit philipp⁹ nathanael ⁊ dicit ei. Quẽ ſcripſit moyſes in lege ⁊ prophete:ĩuenim⁹ ieſũ filiuz ioſeph a nazaret: Et dixit ei nathanael: A nazaret poteſt aliqd boni cẽ? Dicit ei philipp⁹: Veni ⁊ vide.

CHRY. Poſtqꝫ accepit chriſt⁹ diſcipulos venit de reliquo ad alios cõuertẽdũ.ſ.philippũ ⁊ nathanaelẽ.vñ dr: In craſtinũ aũt voluit exire in galileã ALCVI. Aiudea.ſ. vbi erat io ãnes baptiçans.deferẽs honorẽ baptiſte: ne videaẽ magiſtrũ ei⁹ minuere:dũ adhuc ſtatũ hz. Vocaturus ẽt diſcipulũ ad ſequẽdũ voluit exire in galileã.i. in trãſmigrationẽ factã vel reuelationẽ.vt ſicut ipſe ꝓficiebat ſapia ⁊ etate ⁊ gr̃a apud deũ ⁊ hoĩes:⁊ ſic̃ paſſus eſt ⁊ reſurrexit: ⁊ ita ĩtrauit in gloriã ſuã.ſic ẽt ſuos ſeq̃ces oſtẽderet ⁊ exire ⁊ ꝓficere in virtutib⁹:⁊ p paſſiões ad gaudia trãſmigrare debere.vñ ſegt̃:Et ĩuenit philippũ: ⁊ dicit ei ieſus.ſequere me. Segtur q imitaẽ humilitatẽ ⁊ paſſionẽ ei⁹:vt ſit ſocius reſurrectiõis ⁊ aſcẽſionis. CHRY. Et vide q⁹ anteqꝫ alig̃s ei adhereret:nullũ vocauit.nã ſigdẽ nullo iã ſponte adueniente attraxiſſet:fortaſſis reſiluiſſent:nũc aũta ſeipſis eligẽtes ſeq̃ dñm:firmi de reliquo ꝓmãſerũt. Philippi ãt vocat magis notũ ei exiſtẽtẽ:qz in galilea nutrit⁹ erat. Qz vñ philippus ſecut⁹ ẽ xp̃m:nã andreas qdẽ audiẽs a ioanne baptiſta:petr⁹ aũt ab andrea:hic ãt a nullo aliqd diſcẽs ſolũ dicẽte xp̃o ad eũ:ſeq̃re me:cõfeſtim ꝓſiluit ſe. Cõuenies eſt aũt philippũ a ioãne audientẽ ſeq̃ xp̃m:vel ẽt vocẽ xp̃i hoc operatã eſſe. THEOPHI. Nõ enĩ ſimpl̃r omnib⁹ vox xp̃i dicebatur:ſed fideliũ ĩterioza ad eius inflãmabat amorẽ:deinde qz in corde philippi de xp̃o cogitatio erat:q⁹ in libris moyſi aſſidua lectio vt expectaret xp̃m:ſtatim eũ vidit credidit. Sorte aũt ab andrea ⁊ petro de xp̃o aliqd diſcẽs dicit.qz ex eadẽ patria erant:qõ euãgeliſta videt innuere q⁹ hoc q⁹ ſubdit. Erat autẽ philippus a bethſaida ciuitate andree ⁊ petri. CHRY. Chriſtus ẽt hinc ſuã virtutẽ oſtendit:q⁹ a terra nullũ ferẽte fructũ.nã a galilea prophet̃a nõ surgit:iclytos diſcipulo ꝝ elegit. ALCVI. Bethſaida ẽt domus venatoꝝ ĩterpretaẽ.quo noĩe ciuitatis curauit euã gelista oſtendere:quales tũc iam aĩo erãt philippus petrus ⁊ andreas:⁊ quales officio erant futuri.i.capiendis ad vitã aĩabus intenti. CHRY. Non ſolum autem philippus a xp̃o ꝓſuaſus eſt:ſed p̃co alys fit.vnde ſequitur: Inuenit philippus nathanael ⁊ dicit ei. Quẽ ſcripſit moyſes in lege ⁊ prophete .ĩuenim⁹ ieſuz filiũ ioſeph a naçareth. Vide qualiter ſollicitã mentez habebat:⁊ cõtinue meditabat:q̃ ſunt moyſi ⁊ expectabat aduentũ xp̃i:⁊ quidez q⁹ xp̃s debebat venire nouerat prius:qm̃ autẽ hic chriſt⁹ erat ignorabat. Dicit autem. Quẽ ſcripſit moyſes ⁊ pphete: credibilem faciens ſuã p̃dicationẽ:⁊ exhinc ꝓſuadens auditorẽ:q⁹ circa legem ⁊ prophetas ſollicitus erat:⁊ oĩa ꝓſcrutans cum veritate vt ⁊ xp̃s teſtatus eſt. Si vero dicit filium ioſeph: ne turberis: eius enĩ filius eſtimabaẽ eſſe. AVGV. Cui.ſ. deſponſata,erat mater eius:nam q⁹ ea intacta conceptus ⁊ natus ſit: bene nouerunt ex euangelio oẽs xp̃iani:addit autem ⁊ locum:A nazareth. THEOPHI. Nõ qz in ea natus erat ſed nutritus. Generatio enĩ eius multis erat incognita;ſed q⁹ in naçareth eſſet nutritus cognitũ erat:⁊ dixit ei nathanael:a naçareth põt aliqd boni eſſe? AVGV. Ambas,p̃ nunciationes põt ꝓñs vox philippi ſeq̃:ſiue ſic pronuncies tanq̃ cõfirmans:A naçareth põt aliquid boni eſſe:⁊ ille dicat. Veni ⁊ vide.ſiue ſicut dubitans ⁊ totum interrogans A naçareth poteſt aliquid boni eſſe:Veni ⁊ vide.Cũ ergo ſiue illo modo ſiue iſto pronuncietur:non repugnant verba ſequentia: noſtrum eſt querere quid potius intelligamus in his verbis:Nathanael enim doctiſſimus legis cũ audiſſet philippum dicentem: Inuenimus ieſum auditorem a naçareth erectus eſt in ſpem:⁊ dixit: A naçareth poteſt aliquid boni eſſe.Scrutatus enĩ erat ſcripturas,⁊ ſciebat q⁹ nõ facile aly ſcribe ⁊ phariſei nouerant qz ide erat expectandus ſaluator. ALCVI. Qui ſingulariter ſanctus ẽ. ĩnocens:ĩpollutus:de quo ꝓpheta. Exiet virga de radice ieſſe:⁊ naçareus.i.flos de radice ei⁹ aſcẽdet.vel põt hic verſiculus ſub dubitatione ĩterrogatiue proferri. CHRY. Audiuerat enim nathanael a ſcripturis q⁹ a bethleem oz xp̃m venire ꝺm illud.Et tu bethleez terra iuda ex te exiet dux qui reget ꝑplm meũ iſrael.Cum igitur audiuit A naçareth.dubitauit:nõ inueniens cõuenire enunciationem philippi:cum prophetica predicatione. Naçareum autem vocant prophete ab educatione:⁊ conuerſatione:conſide-

ra vero eius ingrendo prudentiã ⁊ mansuetudinẽ nõ.n.dixit:Decipis me philippe:sed interrogat dicens:An naçareth põt aliqd boni esse:Valde ãt ⁊ philippus prudẽs erat: Nõ enim interrogatus frangitur:sz ĩmoratur:vix volens duce re ad xp̃s:vnde segtur:Dicit ei philippus:veni ⁊ vide. Tra bit qdem eum ad xp̃m:sciens de reliquo eum non contradicturum:si verba ⁊ doctrinam illius gustauerit.

¶ Vidit iesus nathanael veniẽtẽ ad se:⁊ dicit de eo:Ecce vere israelita:ĩ quo dolus non ẽ. Dicit ei nathanael. Unde me nosti:Respõdit ihs: ⁊ dixit ei. Priusq̃ te philippus vocaret cuz esses sub ficu:vidi te. Rñdit ei nathanael ⁊ ait:Rabbi sus ⁊ dixit ei: Quia dixi tibi vidi te sub ficu credis: dis:maius his videbis. Et dicit ei: Amen amẽ dico vobis videbitis celũ apertum: ⁊ angelos dei ascẽdentes ⁊ descẽdentes supra filiũ hois.

CHRY. Nathanael nõ suscipiendo ex naçareth xp̃s eẽ eã q̃ illi erat circa scripturas diligentiã oñdit. Jn ñ respuendo vo eũ q annũciauerat multũ desideriũ qõ habebat circa xp̃i pñtiaz mõstrauit. Sciebat.n.q̃ poterat philipp⁹ circa locũ falli.vñ segtur:Vidit iesus nathanael veniẽtez ad se:⁊ diẽ de eo:Ecce vere israelita ĩ quo dolus ñ ẽ. Nequaq̃ .n.eũ accusare oportebat:sz vba nõ credentis ꝓtulerit.ma gis inuestigãs ꝓphetias q̃ philipp⁹:dicit ãt vere israelita:ĩ quo dolus ñ ẽ.qz nihil ad graz vl̃ odiũ loq̃bat. AVGV. Vel aliter.Quid est ĩ quo dolus nõ est:forte ñ hẽbat petñ forte illi medicus nõ erat necessari⁹:absit: Nemo sic nat⁹ ẽ vt medico illo nõ egeret. Dolus.n.est cũ aliud agit:⁊ aliõ fingitur:quõ ḡ in illo dolus nõ erat:si peccator est:fatetur se peccatorẽ. Si.n.peccator est:⁊ iustũ se dicit: dolus est in ore ipsius:ergo in nathanaele ꝓfessionẽ peccati laudauit:ñ indicauit nõ eẽ peccatorẽ. THEOPHI. Sz nathanael laudatus nõ acquieuit exemplo:sed expectauit:adhuc volens aliqd manifestius discere:⁊ interrogat. Sequit.n. dicit ei nathanael:vnde me nosti: CHRY. Ipse qdẽ igitur vt bõ inuestigat.iesus ãt vt deus respondebat. Segtur.n. Rñdit iesus ⁊ dixit ei:priusq̃ te philippus vocaret cum esses sub ficu vidi te. Non vt homo eum intuens: sed vt deꝰ desup cognoscens:Vidi inquit te.i.moz tuozum mansuetudinem.dicit ãt:Tũ esses sub ficu:quoniã nullus ibi erat sed sol⁹ philippus ⁊ nathanael singulariter loquebantur:⁊ propter hoc dictũ est q̃ videns eũ a longe dixit. Ecce vere israelita.vt scires qm̃ anteq̃ approximaret philipp⁹ hec loquebat christus ⁊ insuspicabile fiat christi testimonium. Noluit autẽ xp̃s dicere:Nõ sum ex naçareth.vt annuncia uit tibi philippus:sed ex bethleem:vt nõ faceret alterabilẽ sermonem:neq̃ etiam p hoc dedisset argumẽtum sufficiẽs qđ ipse esset xp̃s:sed ostẽdit se xp̃m p hoc q̃ pñs erat loquẽtibus illis. AVGV. Querẽdũ est enĩ an aliquid signifiet arbor fici. Jnuenimus arbores fici maledictã:qz sola folia habuit:⁊ fructu caruit. Jn origine humani generis adaz ⁊ eua cũ peccauissent:de folys ficus succinctoria sibi fecerunt. Folia ergo ficulnee intelliguntur peccata. Erat autẽ nathanael sub arbore fici:tanq̃ sub vmbra mortis:ac si dominus ei dicat O israel sine dolo gsgs es:O populeꝰ iudeus ex fide:anteq̃ te per apostolos meos vocarez:⁊ cum esses sub vmbra mortis ⁊ tu me nõ videres:ego te vidi. GRE GO. xvij. moza. Uel cum esses sub ficu vidi te.i. positum te sub vmbra legis elegi. AVGV. ō verbis domini. Re cordatus est autez nathanael se fuisse sub ficu:vbi nõ erat psentia corporali:sed scientia spiritali:⁊ qz sciebat se solum fuisse sub ficu agnouit in illo diuinitatem. CHRY. Sic ergo ab hac pdicatiõe ⁊ ab eo q̃ mentẽ scrutatus est eius ⁊ qz cũ aduersus eũ dicere videret nõ culpauit:sz laudauit cognouit qm̃ ve est xp̃s.vñ segt̃:Rñdit ei nathanael ⁊ ait: Rabbi:Tu es filiꝰ dei:tu es rex israel.q.d.Tu es q expectabaris:tu es q q̃rebaris:qz.n.argumẽtũ ĩaltercabile suscepit venit ad ꝓfessionẽ ⁊ in moza pozi diligẽtiã oñdẽs:⁊ in posteriozi ꝓfessiõe deuotionẽ.Multi ãt legẽtiũ ꝑmonẽ hũc anxiant. Petr⁹.n.q̃ miracula ⁊ doctrinã ꝓfessus ẽ qm̃ filiꝰ est dei beatificat:vt a pre reuelationẽ iã suscipiẽs. Nathanael aũt añ signa ⁊ doctrinã ꝑ dicẽs nihil tale audiuit. Est igit̃ huiꝰ cã qm̃ vba gdẽ eadẽ locut⁹ ẽ petr⁹ ⁊ nathanael:nõ aũt eadẽ mẽte:sz petr⁹ gdẽ ꝓfessus ẽ filiũ dei vt deũ veruz: hic ãt vt hoiez nudũ dicẽs ei:Tu es filiꝰ dei:induxit:Tu es rex israel. Dei aũt filiꝰ nõ israelitis ẽ rex solũ:sz ⁊ orbis terraz vniuersi. Hoc ẽt manifestũ ẽ ex his q̃ cõsequunt̃. nam petro nihil postea addidit xp̃s:sz q̃si pfecta eiꝰ existẽte fide ecclesiã se dixit ĩ ꝓfessiõe illiꝰ fabricaturuz eẽ. Nathanael ãt q̃si multa pte ⁊ maiori ꝓfessiõis deficiẽte ad maiora educitur.naz segt̃:Et dixit ei:qz dixi tibi:vidi te sub ficu credis: maiꝰ his videbis.q.d.Magnũ tibi visuz ẽ hoc eẽ qõ dixi: ⁊ propterea me regẽ israelis ꝓfessus es:qd igit̃ dices cũ maiꝰ videbis.⁊ quid sit istud maius:ostẽdit subdens: ⁊ dicit eis: Amẽ dico vobis:videbitis celũ aptũ ⁊ angelos dei ascendẽtes ⁊ descendentes sup filiũ hois. Vide qualiter paulatim eum a terra abducit:⁊ facit q̃ non vltra estimet christũ eẽ hoiem solum.cui.n.angeli ministrant.qualiter hic hõ purꝰ esset:per hoc igitur suadet angeloz se esse dñatorem:sicut enĩ in propriũ regis filiũ descẽderũt ⁊ ascenderunt in eũ ministri regales:hoc quidẽ in tpe crucis:hoc vo ĩ tpe resurrectionis ⁊ ascensionis:sed ⁊ ante hoc q̃ accesserũt ⁊ ministrabant ei:⁊ q̃ euangelizabãt eius natiuitatem. Futuruz vo a pterito pbauit:qui enĩ in pteritis virtutẽ eiꝰ agnouerat:⁊ de futuris audiens facilꝰ suscepit. AVGV. de ver. dñi. Recolamus aũt veterem histoziã quãdo iacob in somnis vidit scalaz a terra ptingentem vsq̃ in celũ:⁊ dñs incũbebat sup eam:⁊ angeli ascendebãt ⁊ descendebant per eã. Heniq̃ ipse iacob qz intellexit quid viderit:posuit lapidez ⁊ fudit oleum.dum vnxit lapidẽ iacob:nunquid idoluz fecit:significauit:non adozauit: agnoscitis christma: agnoscite ⁊ xp̃m. Ipse est lapis quez reprobauerunt edificantes. si ergo iacob vidit scalam qui est israel appellatus ⁊ nathanael iste vere israelita erat:conuenienter somnium iacob dominus dixit ei.q.d.cuius nomine te appellaui ipsius somnium in te apparuit:Videbis enĩ celum apertum: ⁊ angelos dei ascẽdẽtes ⁊ descẽdtes sup filiũ hois.si autem ad illũ descendunt ⁊ ad illum ascendunt:⁊ sursum est:⁊ hic est sursum in se:deorsum in suis. AVGV. sup Jo. Sũt aũt ãgeli dei boni predicatores predicãtes christuz:hoc est super filiuz hominis ascẽdunt:sicut paulus qui ascenderat vsq̃ ad tertiuz celuz:descendit vsq̃ ad lac potum puulis danduz: dixit aũt:Maius his videbis.qz plus est q̃ nos dominus vocatos iustificauit:q̃ q̃ vidit iacentes sub vmbra mortis Quid enim nobis proderat si ibi mansissemus: vbi nos vidit:Queritur autez quare nathanael cui tantũ testimoniũ phibuit.filius dei:iter.xij.apostolos nõ inuenitur. Jntelligere autẽ debem⁹ ipsuz eruditũ fuisse ⁊ pitũ legis:ꝓptereа noluit illũ dñs iter discipulos ponere: qz ideotas elegit. vnde cõfunderet mũduz:Volens enĩ supbos frãgere ceruices:nõ q̃siuit p oratorẽ piscatorẽ:sz de piscatore lucratus est iperatorẽ.Magn⁹ cyprianus orator:sz prius petrus piscator per quẽ postea crederet non tñ orator:sed etiam imperator.

CAPI. II.

In die tertia nuptie facte sũt ĩ chana galilee: ⁊ erat mater iesu ibi. Vocatus ẽ ãt iesus ⁊ discipuli eiꝰ ad nuptias. Et deficiente vino: dicit mr̃

iesu ad eū: Vinū nō hīt. Et dicit ei iesus. Quid mihi ⁊ tibi est mulier? Nondū venit hora mea.

CHRY. Quoniaz in galilea notus erat dñs: vocant euz ad nuptias: vnde segtur: Et die tertia nuptie facte sūt ī chana galilee. ALCVI. Galilea ē puincia in q̄ est chana vi culus. CHRY. Vocant ām ad nuptias dñm nō tanq̄z magnificuz aliquē: sz simpliciter tanq̄z notū: ⁊ vnū multoz. vñ hoc euangelista declarans ait: Et erat mater iesu ibi. sic. n. matrē vocauerant: ita ⁊ filiū. vñ segtur: Vocatus est ām iesus ⁊ discipuli eius ad nuptias: ⁊ accedit: Neq; n. ad dignitatē respiciebat suā: sz ad beneficiū nostrū. Qui. n. nō dedignatus ē formaz serui accipere: neq; dedignatus ē ad nuptias venire seruoz. AVGV. de v. dñi. Erubescat igit hō esse superbus: qñ factus est humilis deus. Ecce inter cetera filius virginis venit ad nuptias q̄ cum apud patrē esset instituit nuptias. BEDA. Quod etiam ad nuptias venire dignatus est: iuxta litterā fidez recte credentiū confirmat. Poro tatiani ⁊ martionis ceterozūq; g nuptys detrahūt: pfidia q̄z sit dānabilis insinuat. Si. n. thoro immaculato ⁊ nuptys debita castitate celebratis culpa inesset: nequaq̄z dñs ad has venire voluisset. Nunc ām q̄ bona ē castitas cōiugalis: melioz continentia vidualis: optima pfectio v̄ginalis. Ad probandā oīum electionē graduz: discernendū tī meritū singuloz ex intemerato marie virginis vtero nasci dignatus ē: a prophetico vidue Anne ore mox natus bñdicitur: a nuptiaz celebratoribus iam iuuenis inuitatus hospītia sue vtutis honorat. AVGV. Quid autez miruz si in illaz domū ad nuptias venit: q̄ in hūc mūdū ad nuptias venit? Pēt. n. h̄ sponsā quā redemit sāguine suo: ⁊ cui pign⁹ dedit spīm sanctuz: quā sibi p̄iunxerat in vtero v̄ginis. Uerbuz. n. ē sponsus ⁊ spōsa caro hūana: ⁊ vtrūq; vn⁹ filius dei ⁊ idē filius hoīs. Ille vterus virginis marie thalamus ei⁹ est: vnde p̄cessit tanq̄z spōsus de thalamo suo. BEDA. Nec vacat a mysterio q̄ die tertia nuptie facte referunt: primū q̄dez seculi tps ante legē patriarchaz exēplo. secundum sub lege prophetaz scriptis. tertiū sub gratia p̄conys euangelistaz quasi tertie diei luce mundo refulsit: in quo dñs in carne natus apparuit: sed ⁊ hoc quod in chana galilee. i. in celo transmigrationis eedem nuptie facte perhibētur: Typice denunciat eos maxime gratia xp̄i dignos existere: qui celo feruere pie deuotionis ac de vitys ad virtutes: de terrenis ad eterna nozunt transmigrare: discumbente aūt ad nuptias dño: vinū defecit vt vino melioze p ipm facto manifestaret glozia latētis in hoīe dei. vñ segtur. Et deficiēte vino: dicit mater iesu ad eū: Uinum nō habent.

CHRY. Dignū aūt ē q̄rere vñ venit in mētē matri: magnū qd imaginari de filio: neq; n. añ miraculū fecerat. Sequit. n. Hoc fecit initiū signoz iesus: sz reuelari icipiebat ⁊ a ioanne ⁊ ab his q̄ ad discipulos dixerat: sz añ hec oīa ipsa cōceptio ⁊ ea q̄ post natiuitatē facta sunt: maximā ei de puero ipsuerūt estimationē. vñ lucas dicit: Maria cōseruabat oīa vba hec comferens in cozde suo. Cui⁹ igitur gra nō añ miraculū eū icitauit: nā antea vt vn⁹ multoz ita p̄seruabat. vñ nō p̄sumebat ei mater tale qd dicere: q̄z vo auduit q̄ ioannes ei testificatus est: ⁊ q̄ discipulos iaz haberet de reliquo p̄fidēter rogat. ALCV. Significat ēt in hoc loco synagogā q̄ xp̄m p̄uocat ad faciēdū miraculū: familiare eni ē iudeis: miracula ingrere. Segtur: Et dicit ei iesus: qd mihi ⁊ tibi mulier? AVGV. Quidā derogātes euangelio ⁊ dicētes q̄ iesus nō fuit natus de maria v̄gine: hīc argumētū sumere conant errozis sui vt dicant: qūo erat mater ei⁹ cui dixit: Quid mihi ⁊ tibi mulier? Sed q̄s hoc narrauit vt credam⁹ q̄z hoc dñs dixit? Nempe ioānes euāgelista. At ipse dixit: Et erat ibi mater iesu: q̄re hoc. nisi q̄z vtrū q̄z ve z est? Sed nunq̄d iō venit ad nuptias: vt doceret matres cōtēni? CHRY. Sed q̄ valde venerabatur mīem: Audi lucā enarrantē: q̄liter subdit⁹ parētib⁹ erat. Nā vbi q̄ dē parētes nihil ipediūt eoz q̄ sum ⁊ fm deū: debitu ē subici eis. Qñ aūt nō tpe debito aliqd q̄runt: ⁊ abscindūt nos a spiritualib⁹: nō ex hoc fallaris. AVGV. de symbolo. Ut ergo distingueret iter deū ⁊ hoīez q̄z fm hoīez minoz ⁊ subditus erat. fm aūt deū supza oēs erat: dixit. Quid mihi ⁊ tibi est mulier? CHRY. Sed ⁊ pp aliā cām vt nō suspecta essent miracula q̄ fiebāt: ab his eni q̄ idigebāt: rogari oportuerat nō a matre: voluit oñdere qm oīa decēti tpe operat nō simul oīa faciens: q̄z cōfusio q̄dā eēt. ⁊ iō segt: Nōdum venit hora mea. i. nōdū cognit⁹ sum his qui assunt: sed neq; sciunt qm̄ defecit vinū: sine eos p̄mū hoc sentire. Qui enīz necessitatē non p̄sensit: neq; bñficij grandē insciscit sensum. AVGV. Uel iō q̄z dñs noster: fm q̄ deus erat. Miracula trem nō habebat: fm q̄ hō erat. habebat matrē. Miracula aūt qō facturus erat: fm diuinitatem factur⁹ erat: nō fz lū aūt qō facturus erat: fm diuinitatem factur⁹ erat: nō fz iufirmitatem humanaz. Miraculū tū exigebat mater: Ille nō tanq̄z agnoscens viscera humana: opaturus facta diuina dixit: Quid mihi ⁊ tibi est mulier: ⁊ tanq̄z dicat. Quod in me facit miraculum: non tu genuisti deitatem meaz. Dicitur autem Mulier fm femineum sexum: non fm corruptionem integritatis: sed q̄z genuisti in firmitatem meam: tunc te cognoscam cum ipsa infirmitas pendebit in cruce. vnde subdit: Nondū venit hora mea: quasi dicerer ibi re agnoscā cū pendere in cruce ifirmitas ceperit: cuius ⁊ mater es. Cōmendauit eni matrem discipulo: p̄ius matre morituros: ⁊ ante mortem matris resurrecturus. Videte aūt ne forte qūo inuenerunt manichei occasionē p̄fidie sue: q̄ dixit dominus: Quid mihi ⁊ tibi est mulier: sic inuenient mathematici occasionem fallacie: q̄z dixit: Nondū venit hora mea. Dicunt eni: vides q̄z sub fato erat xp̄s. q̄z dixit: Nondum venit hora mea. Credant aūt deo dicenti. Potē habeo ponendi animam meam: ⁊ iterum sumendi eam: ⁊ q̄ rant quare sit dictum: Nondū venit hora mea. Nec ideo iam sub fato ponant conditorem celi: quia si esset fatuz deo fideribus: non poterat esse sub necessitate fideru conditor fideru: qō nō solū xp̄s nō habuit: qō appellas fatū: sed nec tu aut ille aut quisquā hoīum. quare ergo dixit. Nondū venit hora mea: q̄z in potestate habebat qui mozeret: sed nondum videbat esse oppoztunū vt illa potestate vteretur. vocandi erant discipuli. annunciandum erat regnum celoz: faciende erant vittutes: cōmendāda erat diuinitas domini in miraculis. cōmendanda erat humilitas domini in p̄sa compassione mortalitatis. At vbi tātū fecit q̄tuz sufficere indicauit venit hora: non necessitatis sed voluntatis: non conditionis: sed potestatis.

Dicit mater eius ministris: Quodcunq; dixerit vobis facite. Erant aūt ibi lapidee hydrie sex posite sc̄om purificationē iudeoz capientes singule metretas binas vel ternas. Dicit eis iesus: Implete hydrias aqua. Et impleuerunt eas vsq; ad summū. Et dicit eis iesus: Haurite nūc ⁊ ferte architriclino: ⁊ tulerunt. Ut aūt gustauit architriclinus aquā vinū factā: ⁊ nō sciebat vnde esset: ministri aūt sciebāt qui hauserāt aquā: vocat sponsum architriclinus: ⁊ dicit ei: Omis hō primū bonū vinū ponit: ⁊ cū inebriati fuerit: tūc id quod deterius ē. Tu aūt seruasti bonū vinū vsq; adhuc. Hoc fecit initium signoz iesus in chana galilee: ⁊ manifestauit gloriam suam: ⁊ crediderunt in eum discipuli eius.

CHRY. Quāuis dixerit: Nōdum venit hora mea: postmodū fecit q̄ mater dixerat: vt etiā ex hoc sufficiens eēt demonstratio q̄ nō subiectus est horę. Si enī horę subyciebatur: qualiter debita hora nōduz facta hoc fecit: deinde ꝛ p̄pter honorē matris: vt nō finaliter ei contradicere videret neqz eā tot p̄sentib⁹ erubescere faceret. Adduxerat enīz mater eius ministros: vt a plurib⁹ fieret petitio. vnde sequit: Dic ad eū ministros. q.d. Lz abnegare videat tamē faciet: nouerat enim mr̄ eū piū ꝛ misericordē. Segt. Erāt aūt ibi lapidee hydrie sex posite fm purificationē iudeorum: capiētes singule metretas binas vel trinas. Hydrie vocantur vasa aquaz receptui parata. aquaz enim aqua hydor dicit. ALCVI. Vasa autez aquaz receptui parata erant fm purificationem iudeoruz quia inter alias phariseorum traditiones etiam hoc obseruabant: vt crebro se lauarēt. CHRY. Quia vero in aquo sa est palestina: ꝛ non erat multis in locis fontes ꝛ puteos inuenire: replebant hydrias aqua vt non currerent ad flumina si quādo īmūdi fierēt: lz de ꝓpe haberēt purgatiōis mōnēte: deide aqua īmissa: vinū subtilissimū factuz esset ꝓpter quod ait fm purificationē iudeoz. ostendens q̄ illa vasa numquā vini receptacula facta erāt. AVGV. Metretas. n. dicit mensuras quasdā: tanq̄ si diceret vrnas āphoras vel aliud huiusmodi. Metron enī mensurā dicunt greci: inde appellate metrete. BEDA. Quod aūt ait. Binas vel trinas: nō ita accipiendū est q̄ alie binas alie trinas: sed eedez ipse capere binas que etiā trinas. Sequit: Dixit eis Jesus: Implete hydrias aq̄: ꝛ ipleuerūt eas vsqz ad sūmū. CHRY. Sed quare anteq̄z implecuissent hydrias aqua: non fecit statim qualitatem transmutare: ꝛ ipsam substantiam ex nibilo facere quod quidem mirabilius est: sed non ita videtur credibile multis. Propterea enim multotiēs a miraculoz magnitudine abstinet: volens magis credibile eē quod fiebat cum hoc ꝛ peruersa dogmata euertit: qz enim sunt quidam qui mundi conditorem alium esse dicunt: plura miraculorum ex subiectis substantys facit: si enim contrarius ei eēt qui conditor est mundi: non vtiqz alienis vteretur ad ꝓpe virtutis demōstrationem. non autem ipse aquam hausit ꝛ tunc vinum ostendit: sed hoc iubet ministris vt eos testes haberet eius qō fiebat. vnde sequitur: Et dicit ei ihs. Haurite nunc ꝛ ferte architriclino. ALCVI. Triclinium or ptinceps tricliny. i. primus inter conuiuas q̄ more antiquo in lectis discumbebant. vnde quidam architriclinum intelligunt aliquem ex sacerdotibus iudeoz qui nuptys interesse poterant vt illos instrueret qualiter nuptys vti deberēt. CHRY. Vel aliter: Quia aliqui possent dicere q̄ conuiue ebry erant: ꝛ sensus iudicantium corruptus vt nescirent vtrum aqua vel vinum esset: hi autem quibus ministratio conuiuoruū credita est maxime vigiles sunt vnum opus habentes vt ornate ꝛ ordinate omnia disponant: ideo in testimonū eorum que fiebant dixit dominus: Ferte architriclino ꝓpter euigilātem eius sensum: ꝛ nō dixit: Propinate discumbentibus. HYLA. ity. de trini. Aqua igit hydrys infunditur: vinum calicibus hauritur infundētis scientie: sensus non conuenit haurientis. Qui infuderunt hauriri aquā existimāt qui hauriunt vinum infusum arbitrabant. vnde sequitur: Vt autem gustauit architriclinus aquam vinum factam: ꝛ non sciebat vnde esset: ministri autem sciebant q̄ hauserant aquam: vocat sponsum architriclinus. Nō autez aque simplicitas defecit: ꝛ vini sapor natus est: non per trāsfusionem potioris obtinetur quod infirmius est: sed abole tur quod erat. ꝛ quod non erat cepit. CHRY. Paulatim autem dominus volebat cognosci suorum signorum virtutem: ꝛ ideo neqz ipse reuelebat quod factum est: neqz ministros architriclinus vocauit. Non esset eis creditū puro homine existimato: tale testimonium reddentibus: sed vocat sponsum qui maxime poterat cōspicere quod fiebat. Non simpliciter autem christus vinum: sed vinum optimum fecit: vnde sequitur. Et dicit ei: Omnis homo primum bonuz vinum ponit ꝛc. Talia enim sunt christi miracula: vt multo his que per naturam fūnt: speciosiora ꝛ vtiliora fiant. igitur aqua vinum facta ministros testes habuit: boni vero vini facti architriclinū ꝛ sponsum. probabile autez est ꝛ spōsum aliquid respondisse: sed euangelista hoc pretermittit: tangēs solum id qō necessariū est scire. s. quoniā vinū aquā fecit. vnde statim subdit: Hoc fecit initiū signoz suoz ihs i chana galilee. Tunc enī signa maxime necessarium erat facere: quando discipuli iam congregati erant ꝛ deuoti: ꝛ attēdentes his que fiebant: manifeste aderant. Si vero dixerit quis non esse argumentum sufficiens: vt hoc sit principiuz signoruz quia additur. In chana galilee: quasi contingat alibi prius esse facta. Dicemus quod ꝛ antea diximus: quia iohannes dicit. Vt manifestetur israeli propterea veni baptizans: Si vero fm primam etatē miracula fecit: nequaq̄z indigebāt israelite alio māifestāte eū. Qui enīi breui tēpore ita per miraculoz multitudinē clarnit: vt eius nomen māifestuz fieret omnib⁹: multomagis si puer existēs a p̄ma etate miracula fecisset. Nā ꝛ ea q̄ fierent inopinabiliora existimarent ab infante facta: ꝛ tēpus ampli⁹ esset. Decēter aūt non icepit signa facere ex p̄ma etate: existimassent enī phāntasiam esse incarnationem ꝛ ante oportunum tēpus crucifixum tradidissent liuore liquefacti. AVGV. Hoc aūt miraculum domini quod de aqua vinū fecit: nō est mirū eis q̄ nouerunt quia deus fecit. Ipse enim fecit vinū illo die i hydrys qui oī anno hoc facit in vitib⁹: sed hoc assiduitate amisit admirationē. Itaq̄ seruauit sibi deus ūsitata quedam que faceret: vt tanq̄ dormientes homines ad se colendum mirabiliter excitaret: ꝓpter quod sequitur: Et māifestauit gloriā suam. AVGV. Quia ipse ē rex glorie qui sicut dominus elementa mutabat. CHRY. Et hoc q̄tū ex parte sua. Si vo ꝛ tunc multi non cognouerunt: sed tamē omnes postea erant miraculū audituri. Sequitur. ꝛ crediderunt i eum discipuli eius. Di enim debebant credere: ꝛ facilius ꝛ cum diligentia attendere his que fiebāt. AVGV. de cō. euan. Sed si tunc in eū crediderunt: nondum erant discipuli cum ad nuptias vocati sunt: sed illo more locutōis hoc dictum est quo logmur: cū dicimus apostolum paulū in thar so cilicie natū: neqz enim tunc iā erat apostolus: ita discipulos christi inuitatos ad nuptias cū audim⁹: nō iam discipulos sed qui futuri erāt discipuli itelligere debemus. AVGV. Illa aūt mysteria que i isto miraculo dñi latent videte: oportebat impleri in christo que de illo scripta erant: illa erat aqua. fecit aūt de aqua vinum cum aperuit eis sensuz ꝛ exposuit scripturas. sic enim sapit quod nō sapiebat: ꝛ inebriat quod nō inebriebat. BEDA. Apparente enī dño in carne: vinosa legalis seusus suauitas paulatim ceperat obscurnalē phariseoz interpretationē a p̄sca sua vtute deficere. AVGV. Si aūt iussisset aquā effundi ꝛ ipse mitteret vinum ex occultis creature finib⁹ videret scripturas veteres improbasse. Cū aūt ipsam aquam cōuertit in vinū: ostēdit nob⁹ q̄ ꝛ scriptura vetus ab ipso est: nam iussu ipsius implete sunt hydrie: sed nihil sapit illa scriptura: si non ibi christus intelligatur. nouimus aūt legē ex quib⁹ temporib⁹ narret. i. ab exordio mundi. Inde vsqz ad hoc tēpus quod nūc agimus sexta etas est. nam prima etas computatur ab adā vsqz ad noe: secunda a noe vsqz ad abraam: tertia ab abraā vsqz ad dauid: quarta a dauid vsqz ad trausmigrationē babylonis: quinta vsquz ad ioannem baptistā: sexta inde vsqz ad finem seculi. Sex ergo ille hydrie sex etates significāt:

quibus nō defuit ꝓphetia. Implete sunt prophetie:plene sūt hydrie. Quid ē aūt capiebāt metretas binas vl trinas? Si trinas tm̄ diceret:nō curreret animꝰ noster nisi ad my/steriū trinitatis. Sed forte nec sic debemꝰ inde sensum auer tere:quia dixit binas vel trinas:qa nominato patre ⁊ filio cōsequēter ⁊ spūsc̄s intelligēdus est. Oportet enim intelli gi charitatē inuicē patris ⁊ filij qō est spūsc̄s. Sed ē ⁊ aliꝰ intellectus nō prętermittendus:binę enī metrete intelligū tur in duobus generibus hominū.i.iudeis ⁊ grecis:tres aūt ꝓpter illoe tres filios significatos. ALCVI. Ministri aūt sunt doctores noui testamēti qui scripturas alias spiri tualiter interpretantur. Architriclinus aūt est aliquis legis/peritus vt nicodemꝰ:gamaliel:saulus. Dum ergo talibꝰ euā gelij verbū ꝓmittitur:qō in littera legis occultabaī:q̄si vi nū de aqua factū architriclino propinaī. Et bene in domo nuptiarū tres ordines discūbentiū describūt ga ecclesia tri bus ordinibꝰ fideliū cōstat:cōiugatorū:cōtinētiū:⁊ doctorū. Optimū aūt vinū christꝰ vsq; adhuc seruauit.i. euāgelium vsq; ad sextam etatem distulit.

¶ Post hec descendit capharnaū ipse et mater eius et fratres eius et discipuli eius:et ibi manse rūt nō multis diebus. Et ꝓpe erat pascha iude orum et ascendit ihesus hierosolymam.

CHRY. Quoniā aūt paulopost dn̄s hierosolymā ascen surus erat:capharnaum adyt:vt non vbique fratres ⁊ ma/tres secū trahat:vnde dicitur. Post hec descendit caphar naū ipse ⁊ mater eius ⁊ frēs illius ⁊ discipuli eius ⁊ ibi mā/serūt nō multis diebus. AVGV. Dic est aūt dn̄s deꝰ no ster excelsus vt nos faceret:hūilis:vt nos reficeret: ambu lans inter homines:patiēs humana:abscondens diuina. Ec ce habet mr̄em: habet fratres habet ⁊ discipulos:inde fra/tres: vnde mr̄es. Fratres enī scriptura nostra appellare cō suevit:nō eos solos qui nascunt ex eodē vtero:aut eodē pa tre:aut ex eodē gradu:velut compatrueles aut cōsobrinos Unde errgo fratres dn̄i? Non enim maria iterum peperit: absit. Inde cepit dignitas virginū:Abraaz patruꝰ erat loth ⁊ iacob laban syrū hēbat auūculū:⁊ vtriq; dicti sūt fratres.

ALCVI. Fratres ergo domini dicuntur cognati marie vel ioseph non filij marie vel ioseph: quia non soluz beata virgo:sed etiam ioseph testis castitatis eius ab omni actio ne coniugali īmunis permansit. AVGVSTI. de cōsen. euan. Or vero dicit. Et discipuli eius: incertum est vtrum iam illi adheserant etiam petrus ⁊ andreas ⁊ filij zebe/dei. Matthēus enim primo narrat ꝙ venerit ⁊ habi/tauerit in capharnaū. ⁊ postea ꝙ eos de nauibꝰ piscātes vo cauerit:an forte matthēus quod ꝓtermiserat recapitulauit quia sine vlla ꝓsequētis temporis differentia dixit. Ambu lans iuxta mare galilee vidit duos fratres:an potius alij di scipuli fuerūt. Scriptura enim euāgelica ⁊ apostolica: nō so lū illos duodenos appellat discipulos eius: sed omnes q in eū credētes ad regnū celorū magisterio eiꝰ erudiebanī. Il lud etiā regrēdū est quō hic dicit. Anteq; ioannes baptista missus esset in carcerem iesum isse in galileam:cū matthēꝰ dicat. Cū āt audisset ꝙ ioānes traditus cēt:recessit in galileā similiter etiam ⁊ marcus. Lucas etiā nihil quidem dicit de tradito ioāne:sed post baptismū ⁊ tentationē christi diē eū isse in galileam:sicut illi duo. vnde intelligitur tres euange listas:nō ioanni euāgeliste contraria narrasse:sed prętermi sisse primū domini aduentum in galileaz posteaq; baptiza tus est: quando illic aquam conuertit in vinum. EVSE. in ecclesiastica historia. Cum enim triū euāgeliorū ad ioānē euangelistā noticia peruenisset probasse quidem dicitur fi dē ⁊ veritatē dictorum:deesse tamen vidit aliqua ⁊ ea maxi me que primo predicationis sue tempore dn̄s gesserat. Cer tū est enī ꝙ in superioribus tribus euangelys hec videntur sola contineri que in eo gesta sunt anno quo ioannes bapti sta vel inclusus est in carcere vel punitus ⁊ ideo rogatꝰ dici tur ioānes apostolus:vt ea que prętierāt priores ante tra ditionē ioānis:saluatoris gesta conscriberet: vnde siquis di ligenter consideret: inueniet euāgelia nō dissonare:sed al/ terius temporis gesta esse que scribit ioānes:alterius vero que ceteri. CHRY. Neq; enī in capharnaū miraculū vl lū tunc operatus est:qui enī ciuitatē habitabāt illā: non sa/ne se habebant ad christū: sed erant valde corrupti:ideo ta mē accedit ⁊ parum ibi trahit tempus:propter eum qui ad matrez honorez. BEDA. Ideo etiam non multis diebꝰ ibi manserunt propter festum pasce qō iā appropinquabat. vnde sequit. Et prope erat pasca iudeorū. ORIGE. Sed quid intendit ibi appositio iudeorum:nō enim nationis alte rius pasce solennitas fuerat. Forsan vō quia quoddā est pa sca humanū:eorū qui procul ā proposito scripture celebrāt illud. quoddā vō diuinū ⁊ verū qō in spiritu ⁊ veritate per ficitur:ad distictionē ergo diuini dicit iudeorum. Sequit. Et ascēdit hierosolymā. ALCVI. Bis in euangelys legit: iesum ascēdisse hierosolymā. semel in primo anno predicati onis dū adhuc ioānes nō erat missus in carcerē:de hoc ascē su nūc agit:⁊ iterū illo anno quo erat passus:dedit aūt nob exēplum dn̄s q̄sta cura diuinis subdi debeamus imperys. Si enim ipse dei filiꝰ decreta legis a se data implebat: cele brans solēnitates cū ceteris hominibꝰ:quāto studio bono/ rum operū serui debent solēnitates ⁊ pūenire ⁊ celebrare.

ORIGE. Mystice aūt cū facta ē nuptia ꝓparatio in chana galilee descendit vna cū matre:fratribꝰ ⁊ discipulis i capharnaū:que interpretaī ager ꝓsolatōis. Oportebat enī post vini alacritatē ad agrū cōsolatōis vna cū matre ⁊ disci pulis ascendere saluatorē:cōsolaturū in futuris fructibꝰ:in agrorū multitudine susc̄ipientes disciplinā eius:⁊ aīam q̄l lū spūsc̄o concepit ⁊ iuuādos ibi. Sūt enim quidā fructificā tes ad quos dn̄s ipse descendit vna cū verbi ministris atq; discipulis:adiuuās hꝰ ꝓsente matre sua. Videntur aūt q capharnaum ducti sunt:nō capere diuturnā apud se iesum ꝓsentiā:q̄n illuminationē que de pluribꝰ dogmatibꝰ ē:infe riozis consolationis agellus non capit cū paucorū capax exi stat. ALCV. Vel capharnaū villa pulcherrima ē ⁊ signi ficat mundū in quē verbū patris descendit. BEDA. Nō multis autē diebꝰ ibi mansit:qz paruo in hoc mundo tēpo re cū hominibꝰ conuersat ꝰ est. ORIGE. Est autē hierosoly ma ciuitas regis magni:velut ipe saluatorꝫ ait:ad quā nul lus eorū qui manent in terris conscendit nec ingredit. Sed q̄libet aīa que naturalē obtinet celsitudinē ⁊ acumē intelli gibiliū perspicuuz eius ciuitatis ē incola:ad quā solus iesus ascēdisse dicitur. Videntur tamē post discipuli fore presen tes dum recolunt Zelus domus tue comedit me: sed qua/ si in quolibet discipulorum iesus ascendit.

¶ Et inuenit in templo vendētes oues ⁊ boues ⁊ columbas ⁊ nummularios sedentes. Et cuz fecisset quasi flagellum de funiculis:omnes eie/ cit de templo:oues quoq; ⁊ boues:⁊ nummu/ larioꝝ effudit es:⁊ mensas subuertit. Et his qui columbas vendebant dixit. Afferte ista hic: ⁊ nolite facere domum patris mei domum ne/ gociationis. Recordati sunt vero discipuli eius: qz scriptū est:zelus domus tue comedit me.

BEDA. Dn̄s hierusalē aduenies: continuo templuz ora turus adyt: nobis dans exemplum vt quocunq; propera/ mus:domuz dei primo ingrediamur dominū deprecaturi. vñ dicit. Et inuenit in tēplo vēdētes oues ⁊ boues ⁊ colum bas. AVGVS. Sacrificia enim illi populo pro eius carna litate talia data sunt: quibus teneretur ne ad idola deflue

ret: ⁊ immolabant boues ⁊ oues ⁊ columbas. BEDA. Sed quia de lōginquo properātes que iussa sunt immola lari dño: secum ferre nō poterant: eorum precia deferebāt. vnde nacta occasione hec animalia in tēplo scribe ⁊ phari sei vendi instituerūt vt venientes emerēt ⁊ offerrēt. Sadēq; oblata ipsi alys venderēt ⁊ sic sua lucra accumularēt. Un de ⁊ nūmulary ad hoc sedebant ad mēsas: vt inter empto/ res venditoresq; bestiarū prompta esset pecunia: vnde sub ditur. Et nūmularios sedētes. Dīs aūt nolens aliquid i do mo sua terrene esse negociatiōis: neq; eius que honesta pu tarēt: negociatores oēs expulit foras. AVGV. Et q fla gellādus erat ab eis: prior illos flagellauit: vnde segt. Et cū fecisset q̄si flagellū de funiculis: oēs eiecit ō tēplo. THE/ OPHI. Neq; solū eos eiecit q vēdebāt ⁊ emebāt: sed etiā res eorū: vnde subditur. Oues quoq; ⁊ boues ⁊ nūmulari os effudit es ⁊ mēsas euertit. s. nūmularias q̄ erāt quasi va sa denariorū. ORIGE. Consideremus aūt ne forte enor me videat q dei filiꝰ captis funiculis parat sibi flagellū ad eyciēdū de tēplo. Unū tamē refugiū ad hoc respōsionem reliqtur diuina ptās ihesu: vt cū volebat posset iracūdiā ho/ stiū suffocare: q̄uis essent inumeri: ⁊ sedare mētiū turbines Dīs enī dissipat cogitationes gētiū. Presens aūt historia i nullo minores potestates prētēdit his que ab eo miraculosi us edita sunt. gnīmo ostat hāc maiorē demōstrare potētiā miraculo quo aqua cōuersa est in vinū: eo q illic inanima/ ta subsistit materia: hic vo tot miliū hominū domātur inge nia. AVGV. de consen. euan. Manifestū est aūt non se mel: sed iterato hoc factū esse a dño. Sed illō primū cōme morat hic a ioāne: illō vltimū a ceteris tribꝰ. ORIGE. Et ioānes qdez hic dicit q expulit vendentes de tēplo. Mat theꝰ aūt ait. Dīs expulit vēdētes ⁊ emētes. Multo autem maior erat numerus emētiū q̄q vendētiuz: quoꝝ expulsio trāscēdebat dignitatē eius qui reputabat filiꝰ carpētary: ni si q diuina ptāte sibi oēs subiecit vt dictū est. BEDA. Lō mēdatur aūt in hac lectiōe vtraq; xpi natura: humana qui dē in hoc q matrē comitē habuisse phibet. diuina vo i hoc q verꝰ dei filiꝰ demonstrat. Segt enī. Et bis qui vendebant colūbas dixit. Auferte ista hinc: ⁊ nolite facere domū pris mei domū negociationis. CHRY. Ecce patrez vocat: ⁊ nō irascunt: estimāt enim simpliciter eū dicere: sed quia po/ stea apertius loqbat vt solaz representaret parilitatis intel ligentiā: propterea seniebāt. Et matthe q̄dē dicit q eyciens eos dicebat. Nolite facere domū meā spelūcaz latronū. Il lud enī fecit ad passionē veniēs: ideo duriozib⁹ sermonib⁹ vtebat. Hoc aūt in principio signoꝝ fecit: vnde non ita aspe ra sed remissa quodāmodo increpatione vtit. AVGV. Ecce tēplū illud figura adhuc erat ⁊ eiecit inde dīs oēs q ad nundinas venerant. ⁊ que ibi vendebāt: q̄ opꝰ habebāt homines in sacrificio illius tpis. Quid si ibi ebriosos inueni ret si negociatōis nō debet fieri domꝰ dei: potationis fieri debet: CHRY. Sed cuius gratia tali vehementia chri stus vsus est: quia enim in sabbato curaturus erat ⁊ multa facturus que videbant ab eis esse legis trāgressio: vt nō vi deatur deo contrarius hoc cuz periculo fecit dans intellige re q qui periculus se exponit pro bono ornatu domus: do minuz domꝰ nō cōtēnit: ⁊ ideo vt ostenderet sui cōsonantiā ad deū: nō dixit. Domū sanctā: sed domū patris mei. Et pro pter hoc etiā subditur: Recordati vero sunt discipuli eius: quia scriptū est. Zelus domꝰ tue comedit me. BEDA. Discipuli enī vidētes in eo hunc feruentissimū zeluz: recor dati sūt ga zelo domꝰ pris saluator eiecit impios de templo ALCVI. Zelus cuz i bono accipit: est qdā feruor animi quo mens relicto humano timore pro defensione veritatis accenditur. AVGV. Comeditur ergo zelo domꝰ dei: q omnia que videt ibi peruersa cupit emēdare: ⁊ si emenda re non potest: tolerat ⁊ gemit: si ergo in domo tua ne quid peruersuz fiat satagis: in domo dei vbi salus proposita est: debes pati quātū in te est sigd puersi videris: Amicus est: admoneatur lenite r: vxor est: seuerissime frenetur: ancilla est: etiam verberibus compescatur: fac quicqd potes pro p sona quaz portas. ALCVI. Mystice aūt quotidie deꝰ spiritaliter suam ecclesiam intrat ⁊ qualiter ibi vnusquisq; conuersetur attendit. Caueamꝰ ergo ne in ecclesia dei fabu lis vel risibꝰ vel odys vel cupiditatibus vacemꝰ: ne improuisus veniens nos flagellet ⁊ de ecclesia sua eyciat. ORI GE. Possibile est enim hierosolymitanum quoq; delicto subiacere ⁊ capacissimos deuiare: q nisi post delictum citis sime conuertant capacitatem amittunt: inuenit igitur in templo idest in sacris vl i enunciatione ecclesiastici sermo nis quosdam qui patris domum negociationis constitue bāt: qui. s. venales exponūt boues quos oportet obtuare ad oratrum: ne retrocedentes non disponant ad regnum dei. Qui etiaz preferūt māmonaz iniquitatis ouibus: ex quibꝰ hūt ornatus materiaz: qui etiā solertiaz columbaruz prima ta qualibet amaritudine vilipendūt. Cū ergo bos inueniet saluatoz in domo sacrata: facto ō funiculis flagello fugat il los: vna cum venalibus ouibus ⁊ bobus suis. Expargit eris ponderavelut īdigna in domo dei retineri: subuertitq; cōstitutas tabulas in aiabus auarozū ⁊ mandat ne vlteriꝰ in domo dei columbe vendant. Arbitroz autez ⁊ exemplū ipsuz statuisse per predicta secretius: vt intelligamus p hoc siquid agi debet erga sacrā illā oblationē a sacerdotibꝰ nō debere ritu sensibiliū oblationuz agi: nec legem obseruari debere vt carnales iudei volebāt: nā ihesu ppellente boues ⁊ oues: iubente auferri columbas: que plurimuz offerebāt iuxta consuetudinē iudeoz: ⁊ subuertente mensas materia liū nūmoꝝ non expresse: sz figuraliter continentiū diuinas impressiones: ea. s. que ex legis scripturā videbāt honesta: ⁊ vtente eo in plebē flagellis: dissoluenda ⁊ dispergēda hec erant: translato regno ad eos qui ex gentibus crediderūt. AVGV. Uel vendentes i ecclesia sunt qui que sua sunt querūt: non que iesu christi. Uenale habent totū: q volunt redimi. Symon iō volebat emere spiritūscū q vēdere vo lebat: erat enī de illis qui colūbas vēdūt: eteni in colūba ap paruit spūsscūs: colūba aūt nō est venalis: gratis dat: q gra tia vocat. BEDA. Undūt igit colūbas q acceptā spūs/ sci gratiā nō gratis vt pceptum est: sz ad premiū dant. Qui manuū ipositionē qua spūsscūs accipit: etsi nō i questū pe/ cunie: ad vulgi tn fauorē tribuūt qui sacros ordines non ad vite meritū sz ad gratiam largiūtur. AVGV. Boues ātem intelliguntur apostoli ⁊ prophete: q nobis scripturas sacras dispensauerunt. Qui ergo ipsis scripturis fallunt populos a quibꝰ querunt honores: vendunt boues: vendunt ⁊ oues. i. ipsas plebes: ⁊ cui vēdūt nisi diabolo: Quicqd enī de vnica ecclesia pcipit: qs tollit nisi leo rugiēs. BEDA. Ul oues sunt opa munditie ⁊ pietatis. Uendūt ergo oues qui huma ne gr̄a laudis opera pietatis exercent. Nūmos mutuo dāt in templo: qui aperte terrenis rebꝰ in ecclesia deseruiūt do mū etiā dīi faciūt domū negociatōis: nō solū hi q ppter sa cros ordines preciū pecunie vel laudis vel honores q̄runt: verumetiā hi qui gradū vl gratiā spiritualem quā in eccle sia domino largiente perceperūt: non simplici intentiōe: sz cura humane retributionis exercēt. AVGV. Signum autem quoddā nobis oñdit dīs q fecit flagellū de resticu lis: ⁊ inde negociationē in templo facientes flagellauit. Et enī vnusqsq; in pctis suis restē sibi texit: duz pctā addit pec catis. Qñ ergo aliqd patiūt homines ppter inigtates suas agnoscāt: q̄ dīs facit flagelluz de resticulis: ⁊ adhuc admo net eos vt mutent se: naz si se non mutauerint: audient in fi ne. Ligate illi manus ⁊ pedes. BEDA. Facto igit de fu niculis flagello illos eiecit de tēplo: quia de parte sortis sanc toꝝ eyciūtur: qui inter sanctos positi vel ficte vel aperte

faciũt opa mala. Oues quoq; t boues eiecit quia talium vi
tã piter t doctrinã ostẽdit esse reprobã. Nũmulariorũ quo
q; effudit es t mensas subuertit: qz dãnatis in fine reprobis
etiã ipsarũ quas dilexerũt rerũ tollet figurã: vẽditionẽ co/
lũbaz de tẽplo auferri precepit: qa grã spirit⁹ q̃ gratis acci/
pitur: gratis dari debet. ORIGE. Pot ẽt per tẽplũ intelli
gi aĩa studiosi: ppter inhabitãs verbũ dei: in qua ante dotri
nã iesu constiterãt terrestres t bestiales motus. Signũ aũt
terrestriũ motuũ bos est: quoniã est agricultor. Insensato/
rũ aũt motuũ ouis: qõ est plurib⁹ animalib⁹ irratiõali⁹. Le
uiũ vo atq; incõstantiũ mẽtiũ signũ est colũba. Vox vero q̃
bona videntur signa sunt era q̃ xps verbo doctrine expellit
vt non vltra domus patris eius sit forum.

C Respõderunt ergo iudei: t dixerunt ei. Qõ
signuz oñdis nobis qz hec facis? Rñdit iesus t
dixit eis: Soluite tẽpluz hoc: t in tribus diebus
excitabo illud. Dixerũt ergo iudei. Quadragin-
ta et sex annis edificatũ ẽ templũ hoc: et tu i trib⁹
diebus excitabis illud? Ille autem dicebat de tẽ
plo corporis sui. Cum ergo resurrexisset a mor
tuis recordati sunt discipuli eius: qz hoc dicebat
de corpore suo: et crediderũt scripture et sermõi
quem dixit iesus.

THEOPHI. Quia iudei videbant iesuz talia facere cũ
potestate multa t dicẽtez. Nolite facere domũ patris mei
domũ negociationis: signũ ab eo petũt: vnde dicit. Rñde/
rũt ergo iudei t dixerũt ei. Qõ signũ ostendis nobis: qa hec
facis? CHRY. Sed nũqd signa opus erãt: vt ea que ma
le fiebant cessare faceret? Nõne çelũ talẽ accipere ꝓ domo
dei maximũ signũ virtutis erat? Nõ aũt illi⁹ pphetie memi
nerãt: sed signũ petebant: simul qdẽ de suo turpi lucro ipe/
dito dolẽtes: simul aũt t p hoc ꝓhibere euz volẽtes. opinan
tur enĩ cũ aut ꝓuocare ad miracula: aut cessare ab his q̃ fie
bant: ꝓpterea nõ dat eis signũ: sicut t post petẽtib⁹ signum
rñdit dicẽs. Gnãtio mala t adultera signũ q̃rit t signũ non
dabit ei nisi signũ ione pphete. Sed tunc qdẽ manifestius
nũc aũt obscurius rñdet idẽ. Nõ aũt vtiq; qui nõ petentes
ꝓoccupat t signa dat: hic petentes auertisset nisi mentem
eorũ cognouisset dolosaz. Segtur enĩ: Et dixit eis: Soluite
tẽplũ hoc t in tribus dieb⁹ excitabo illud. BEDA. Quia
eniz signũ querebant a domino quare solita ẽmertia ꝓyce
re debuerit ex tẽplo. Rñdit. Qz ipz tẽplũ significabat tem
plũ corpis sui: in quo nulla ꝓrsus eẽt alicuius macula pecca
ti. q. d. Sic inanimatũ tẽplũ a vestris cõmertys sceleribus/
qz mea expio ptãte: ita t hoc corpis mei tẽplũ cuius istõ ge
stat figurã: vestris manib⁹ dissolutũ: tertia die resuscitabo.

THEOPHI. Nequaq̃ tamen illos ad homicidiuz pro
uocat dicẽs soluite: sed hoc eis affectantibus: non sibi esse
abscondituz demõstrat. Audiãt autẽ arriani quõ dñs mor
tis destructor dixit: Excitabo virtute videlicet propria.

AVGV. Resuscitauit euz qdez t pater cui dicit in psal
mis: Excita me t reddã illis: Gz qd fecit pater sine verbo:
quõ ergo euz pater resuscitat: sic t filius resuscitauit. qz fili
us dixit: Ego t pater vnuz sum⁹. CHRY. Propter qd ãt
signũ resurrectõis dat eis: qm̃. s. ß maxie erat q̃ ostẽdebat
euz nõ eẽ boicz puruz: posse adnersus mortẽ statuere trium
phuz t tyrãnidẽ eius longã velociter dissoluere. ORIG.
Utraq; aũt. s. t corp⁹ iesu t tẽplũ exẽplar mihi fore videnť
ecclesie: eo q̃ ex viuis lapidib⁹ cõstruiť in domuz spiritua
lez in sacerdotiuz scm̃: t ppter illud: Vos estis corpus xpi
t mẽbra de mẽbro. Quãuis ãt dissolui lapidũ videať struc/
tura: ac dissipari oĩa ossa xpi aduersitatibus tribulationuz
ĩstaurabiť tamẽ ac resuscitabiť die tertia: que in nouo celo
t noua terra ꝓsens erit. Sicut enim illud christi corpus
sensibile crucifixuz est ac sepultuz t postea resurrexit sic t
totale scõz xpi corpus cõcrucifixum est xpo. Quilibet enĩ
eorũ in nullo alio gloriať nisi in cruce xpi: p quã ipse crucifi
xus est mũdo: sed t cõsepult⁹ est xpo t resurrexit cũ eo: qa i
quadã nouitate vite ambulat. sed ꝼm beatã resurrectionez
nõdũ surrexit: vnde nõ scriptuz ẽ. Tertia die restaurabo il
lud: sed in tribus dieb⁹: pficiť enĩ eius erectio in oĩb⁹ tribus
dieb⁹. THEOPHI. Judei enĩ de inanimato tẽplo puta
tes cum hoc dicere deridebãt eũ: vnde sequitur. Dixerunt
ergo iudei. Quadragita t sex annis edificatũ est tẽplũ hoc
t tu in trib⁹ diebz excitabis illud? ALCVI. Et notãdus
q; nõ de ꝓrima edificatione: que a salomone septẽ annis p
fecta est: sed de reedicatõe q̃ facta est sub çorobabel p qua
draginta t sex ãnos impedientib⁹ inimicis respondebant.

ORIGE. Vel dicit aliquis: q̃draginta t sex annoz exur
gere compositũ. ex quo dauid allocutus est nathan, ꝓphetã
consulẽs de ꝛstructione tẽpli: ex tunc satagẽs ad cõgregan
dã materiã tẽpli: Aduerte vo si possibile est quadragena
riũ nũez statui erga tẽplũ pp q̃ttuor elemẽta mũdi: ac sena
riũ pp hoc q; hõ sexto die creatus est AVGV. iiij. de tri.
Vel hic numer⁹ pfectiõi dñici corpis apte cõgruit: q̃drage
sies enĩ sexies seni: fiunt ducẽta sexaginta sex: q numer⁹ die
rum cõplet nouẽ mẽses t sex dies. Ipsa aũt pfectio corporis
dñi tot diebus ad partũ ꝓducta cõperiť sicut a maioribus
traditũ suscipiẽs eccle custodit auctoritas. Octauo enĩ ka/
lẽdas aprilis concept⁹ crediť: quo t passus. Nat⁹ aũt traditť
octauo kalẽdas ianuary. Ab illo ergo die vsq; ad istũ cõpu
tati ducẽti sexagitasex repiũť dies: q senariũ numez q̃dra
gesies sexies habẽt. AVGV. octuagitatriũ qõnuz. Dicit
etiã conceptio hũana sic ꝓcedere t pfici ꝑmis sex dieb⁹ q̃sti
lactis habeat similitudinẽ: sequẽtib⁹ nouẽ dieb⁹ cõuertať i
sanguinem: deĩde duodecĩ dieb⁹ solideť: religs decẽ t octo
dieb⁹ formeť vsq; ad pfecta lineamẽta oĩuz mẽbroz: t in
reliquo tpe vsq; ad tps part⁹ magnitudine augeť. Sex aũt
t nouẽ t duodecĩ t. xviij. ĩ vnuz coacti fiũt. xlv. addito ergo
vno fiunt q̃dragintasex: q si fuerint multiplicati p ipsum se
nariũ nũez: q hui⁹ ordinatiõis caput tenet: fiũt ducẽti t se
ptuagitasex. i. nouẽ ĩses t sex dies. Nõ ergo absurde q̃dra
gintasex annis dicitť fabricatũ esse tẽplũ qõ corp⁹ eius signi
ficabat: vt quot ãni fuerint in fabricatõe tẽpli: tot dies fue/
runt in corpis dñici pfectiõe. AVGV. sup Joã. Mali
ter: qz dñs noster de adã corp⁹ accepit non de adã peccatuz
traxit: templũ corporeũ inde sumpsit: nõ iniquitatẽ que de
tẽplo pellẽda est. Si aũt facias q̃ttuor nomia greca. Anatole
qõ est oriens. Disis qõ est occidẽs: Arctos qõ est septẽtrio.
Mesembria: qõ ẽ meridies: capita verboz adam habent.
A quattuor eniz ventis dñs collectuz se dicit electos suos
cũ venerit ad iudiciũ. Habẽt aũt litteree nois adã nũez fm
grecos: t ibi inueniť q̃dragintasex annis edificatuz tẽpluz.
Habet enĩ adã alpha quod est vnuz: t delta quod quattuor
t alpha quod est vnum t. m. qõ est q̃dragita: t sic habes q̃/
dragintasex. Sed iudei qz caro erãt: carnalia sapiebãt: ille
spiritualiter loq̃batur: t de quo tẽplo diceret per cuãgelistã
nobis aperuit. Sequiť enim. Ille autẽ dicebat de tẽplo cor
poris sui. THEOPHI. Ex hoc aũt appollinarius cõtra/
dictionẽ sumit: volens ostendere q̃ caro christi esset inani/
mata eo q̃ templum sit inanimatum. ergo carnẽ christi et la
pidem t lignum facies: qz ex his templuz consistit. Si autẽ
quod dicitur. Anima mea turbata est: t potestatem habeo
ponendi animam meã: nequaq̃ dici dixeris: vbi pones illã.
In manus tuas domine comẽdo spiritũ meũ: non enĩ hoc
de anima irrationali intelligere poteris. Neq; quod dicit.
Non derelinques animã meam in inferno. ORIGE. Jõ
autem corpus domini templũ intelligitur: quia sicut tẽplũ
gloriam dei continebat habitantẽ in ipso: sic corpus christi

repzesentãs ecclesiã: vnigenitũ ꝫtinet: q ẽ imago dei ⁊ glia.
CHRY. Duo aũt erãt que obstabãt discipulis ne interiꝫ intelligerẽt: vnũ ipsa resurrectio: alterꝫ ꝙ qõ maiꝰ erat. s. q deus erat q in illo corpe hitabat: qõ dñs occulte oñderat dicens: Soluite tẽplũ, hoc ⁊c. Et iõ subdit. Cuꝫ er. sur. a mor. re. sũt dis. eiꝰ qa hoc dicebat de cor. suo: ⁊ cre. scri. ⁊ ser. quez dixit Jesus. ALCVI. Ãñ resurrectionẽ enĩ nõ intellige bãt scripturas: qz nõduꝫ accepãt spñm scñ. Sed ĩ die resurre ctiõis apparẽs dñs aputt discipulis sensuꝫ: vt itelligerẽt q ꝺ ꝓphaꝫ: q ꝓdixerũt xpm tertia die resurrectuꝝ: ⁊ sermõi quẽ ꝺo cõplemẽtuꝫ fidei attigemꝰ in magna corpoꝝ resurrectõe tũ differat ab ea que ẽ ꝙ speculũ in enigmate.

CCũ autẽ esset hierosolymis in pascha in die festo: multi crediderũt in nomine eius videtes signa que faciebat. Jpse aũt iesus nõ credebat semetipsum eis: eo ꝙ ipse nosset oẽs: ⁊ quia opus nõ erat vt quis testimoniũ phiberet de homie Ipse enĩ sciebat quid esset in homine.

BEDA. Superius cuãgelista narrauit gd dñs hierusalẽ aduẽiens gesserit: nũc ꝺo eodẽ hierosolymis cõmorante gd ab alys erga eũ actũ fuerit refert. vñ dr. Cũ ãt es. bie. in pas. i die fe. mlt. cre. ĩ no. eiꝰ vi. sig. q fa. ORIGE. Respiciẽ dũ ãt quõ ex signis eiꝰ pleriqꝫ videtes credebãt ĩ eũ. Nõ. n. dr pdigia fecisse bierlis: nisi forte cũ fcã sint ĩ scripturis nõ hñtur. Aduerte ꝺo si possibile ẽ in miraculis deputari q fecerit flagellũ ex funiculis ⁊ cunctos ex templo ppulerit.

CHRY. Pudẽtiores ãt fuerãt discipli q ad xpm accesse rãt nõ pp signa sz pp doctrinã: nã grossiores qdẽ p signa trahũt: rõnabiliores ꝺo p. pphias seu doctrinã. vñ subdit: Jpe aũt Jesus nõ credebat semetipz eis. AVGV. Quid sibi vult hoc: Alĩ credebãt ĩ noie eiꝰ: ⁊ ipse iesus nõ credebat se metipz eis: An forte ñ credebãt ei ⁊ fingebãt se credidisse: Sed non diceret euãgelista: Multi crediderũt in noie eiꝰ. Magna ẽ res ⁊ mira: Credũt boies in xpm: ⁊ xps nõ se credit boiꝰ: ꝓsertiz qz filiꝰ dei ẽ: ⁊ vtiq volẽs passus ẽ: et si nollet nunq̃ pateret: sed tales sũt oẽs cathecumini. Si dixeri mus cathecumino: credis xpo: rñdet: credo ⁊ signat se. Si interrogemus eũ: Manducas carnẽ filij hoĩs: nescit qd dicim⁹: qz iesus nõ se credidit ei. ORIGE. Uel dicẽdũ q ie sus nõ se credidit credẽtibꝰ in noie eius: ⁊ nõ in illũ. Jn illũ enĩ credunt q angustã viã vadunt ducẽtẽ ad vitã. q ãt credũt signis: nõ ĩ eũ sz ĩ noie eiꝰ credũt. CHRY. Uel boc dicit qz nõ cõfidebat in eis vt ĩ discipl̃is pfectis. neqz cõmitebat eis oĩa dogmata vt iã firmiter fidelibꝰ fratribꝰ. Non enĩ intẽdebat exteriozibus vbis: ad mẽtem eoꝝ intrans ⁊ tẽpus opportunũ manifeste sciens. vñ seqt̃: Eo ꝙ ipse nosset oẽs: ⁊ qz opus nõ erat vt qs testimoniũ phiberet de boie: ipse enĩ sciebat gd eẽt in boie. Scire enĩ ea q̃ sunt in corde hobus vt ppriozꝫ plasmatũ mentẽ addiscat. AVGV. Plus etiaꝫ nouerat artifex quid esset in opere suo q̃ ipsum opus quid esset in semetipso. Nam ⁊ petrus nouerat quid in ipso esset quando dixit: Tecum ero vsqz ad mortem. sed do minus nouerat gd eẽt in boie dicẽs: priusq̃ gallus cãtet ter me negabis. BEDA. Quapropter monemur vt nunq̃ de

consc̃ia nostra securi scimꝰ: sz semp solliciti forꝺmidemus: quia qõ nos latet eternũ arbitriũ latere nõ valet. CA. III

RAt aũt homo ex phariseis nicodemus noie princeps iudeozum: hic venit ad iesũ nocte ⁊ dixit ei: Rabbi scimus quia a deo veniſti magiſter. Nemo enim põt hec signa facere que tu facis: nisi fuerit deus cum eo. Rñdit iesus ⁊ dixit ei: Ãmẽ amen dico tibi: nisi quis renatus fuerit denuo non potest videre regnum dei.

AVGV: Superius dixerat ꝙ cũ eẽt hierosolymis multi crediderũt ĩ noie eius videntes signa ⁊ pdigia que faciebat. Ex his ãt erat nicodemꝰ: de quo dr. Erat ãt hõ ex phariseis nicodemꝰ noie. BEDA. Cuiꝰ ẽt dignitatis offiñ oñdit: cũ subdit ꝓin. iu. Deide gd egerit cũ subiecit: Pic ve. ad ie. no. cupiẽs. s. secreta eius allocutiõe pleniꝰ discere mysteria fideꝝ: cuiꝰ apta oñsiõe signoꝝ iaz rudimẽta pcepat.

CHRY. Adhuc tñ a iudaica detinebaꝫ infirmitate: ppter ea ⁊ nocte venit: trepidãs ĩ die hoc facere: vñ ⁊ euãgelista alibi dicit. Qm̃ ex pncipibꝰ multi crediderũt in eũ: sed ꝓpter iudeos non confitebantur: vt nõ extra synagogam fierent expulsi. AVGV. Nicodemꝰ etiã ex illo numero erat qui crediderũt: sz nõdũ renati sũt. vñ hoc ad rẽ pertiet q ĩ nocte venit: Renati autẽ ex aqua ⁊ spiritusancto audiunt ab apostolo: Fuistis aliqñ tenebre: nũc ãt lux ĩ dño.

AIMO. Ut pulchre ĩ nocte vẽisse dicit: qz tenebris ignorãtie obnubilatꝰ ad tantã lucẽ nõdũ peruenerat: vt pfecte deũ vexꝝ crederet. Nox enĩz ĩ sacro elogo ꝙ ignorãtia ponitur. vnde subdit: Et dixit ei: Rabbi scimus qz a deo veniſti magiſter. Quod autẽ hebraice rabbi, latine dicit magiſter. Magiſtꝝ ergo appellat ⁊ deũ tacet: qz credebat cuꝫ a deo missuꝫ: sz tñ vt dcñ est deũ nõ agnoscebat. AVGV. Unde autẽ iste crediderat: patet ꝙ id quod subdit: Nemo enĩz põt hec signa facere q̃ tu facis nisi fuerit deus cuꝫ eo. Sic ergo nicodemus de illis multis erat: q crediderant ĩ noie eius Uidẽtes signa que faciebat. CHRY. Sed tamen neq̃ a signis aliquid magnuꝫ existimabat de eo: sed adhuc humanã habens de eo mentem vt de prophetа loquitur: ad operationẽ eũ missuꝫ dicẽs. Et alieno auxilio idigentẽ hec agere que agebat. cũ tñ pater pfectũ eũ genuerit: ⁊ sufficiẽtẽ sibypsi: ⁊ nihil hñtem ĩperfectũ. qz ꝺo christi studiũ erat interim non ita dignitatez suã reuelare: sicut psuadere ꝙ nihil ex aduerso agebat patri: ꝓpterea in verbis multotiens humiliter loquẽs videt ĩ rebꝰ aũt cũ ptãte oĩa operat. Jdeoq̃ ⁊ nicodemus nunc manifeste quidẽ nihil excelsum loquit de ipso: occulte aũt ab humili eũ opione reducit: docens q suffciens sibypse ẽ in miraculoꝝ operatione. vnde subditur. Respõdit iesus ⁊ dixit ei: Amen amen dico tibi: nisi qs renatus fuerit denuo: non potest videre regnum dei. AVGV. Jsti sunt ergo qbus se credit iesus: qui nati fuerint denuo qui non in nocte veniunt ad iesuꝫ sicut nicodemus. tales enĩ iã etiam ꝓfitent. Dicit ergo: Nisi qs renatus fuerit ⁊c. q. d. Quia nõdũ es natus denuo. i. ex deo. Spirituali generatione. noticia quã habes de me spiritalis nõ est: sed aialis ⁊ hũana. Ego aũt dico tibi q siue tu siue alius quicunq̃: nisi ex deo denuo natus fuerit: nõ poterit apprehẽdere gloriam que circa me ẽ: sed extra regnũ erit. nã generatio que per baptiſmũ fit: illuminationẽ aie tribuit. CHRY. Uel littera talis est: Ãmẽ amẽ dico tibi: nisi qs renatus ⁊c. hoc ẽ: si tu nõ natus fueris desuper: ⁊ dogmatum susceperis certitudinẽ alicubi: extra erras ⁊ longe es a regno celoꝝ: seipsuꝫ hic ostendens ⁊ indicans: qm̃ non est hoc tñ quod videtur: sed alys oculis opus est ad videnduꝫ eum. Poc autẽ quod dicit: desuper. bi quidẽ. i. de celo exponũt: alij ꝺo a pncipio. Igitur iudei quidẽ si hoc audissent: deridentes vtiq̃ discessissent: hic vero ⁊ in hoc amozem discipuli ostendit q a christo vlterius interrogat.

CDicit ad eũ nicodemus: Quõ potest hõ nasci cum sit senex: nũquid potest in vẽtrẽ matris sue

iterato ītroire ⁊ renasci. Rñdit ihesus: Amē amē
dico tibi: nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spiri
tu sancto: non pōt introire in regnū dei. Qō na-
tū ē ex carne: caro ē: ⁊ quod natū ē ex spū: spūs ē
Non mireris quia dixi tibi: oportet vos nasci
denuo. Spiritus vbi vult spirat: ⁊ vocē eiꝰ au-
dis: sed nescis vnde veniat: aut quo vadat. Sic
est omnis qui natus est ex spiritu.

8 CHRY. Ueniens nicodemus ad Jesum vt ad hoiez au
diens maiora q̄z ab hoīe: erigit ad altitudinē eoz q̄ dicunt
nō gdē excidens a fide: sz infert hanc ipossibilitatē vt in ap
tiorē ꝓducet doctrinā. Duo aūt erāt q̄ admirabat. s. natiui
tas talis: ⁊ regnū: neq; enī audita erant apud iudeos. Sed
interim circa prius instat: ⁊ quod maxime eius mentez con
cutiebat. Unde dicitur: Dicit ad eū nicodemꝰ: Quō pōt hō
nasci cum sit senex: Numgd pōt in ventrē matris sue itera
to introire ⁊ renasci: BEDA. Sic verba ista sonare vidē
tur quasi puer queat iterato in ventrē matris introire ⁊ re-
nasci. Sed sciēdū q̄ ipse senex erat: ideoq; de se ꝓtulit exē-
plū ac si diceret: Ego sum senex ⁊ meā quero salutē: quō pos
sum in ventrē matris introire ⁊ renasci: CHRY. Rabbi
eū vocas ⁊ a deo venisse dicis: ⁊ nō suscipis que dicunt: sed
loqueris ad magīm dictionē q̄ multā ꝓturbationē inducit.
hoc enī. s. quō. querere eoz ē q̄ nō valide credūt: ⁊ multi sic
querētes a fide deciderūt: hi quidē dicētes: Quō deus est ī
carnatus: aly quō manſit impassibilis: ꝓpterea ⁊ hic ꝓ-
pter anxietatez modum exquirit: sed aliquis cogitationibus
prophanis spiritualia euertit: derisibilia loquit. AVGV.
Spūs enī loquit: ⁊ ille carnē sapit. nō nouerat iste nisi vnā
natiuitatē scilicet ex adam ⁊ eua: ⁊ ex deo ⁊ ecclesia nōdum
nouerat: sic tamē tu intellige natiuitatē spiritꝰ quomodo in
telligit nicodemꝰ natiuitatē carnis, quomō enim vterꝰ nō
pōt repeti: sic nec baptismꝰ. CHRY. Nicodemo aūt deci
denti ad eam que hic ē natiuitatē: xps manifestius reuelat
spiritualis natiuitatis modū. vñ sequitur: Respōdit Jesus:
Amē amē dico tibi. nisi quis renatꝰ fuerit ex aqua ⁊ spiritu
sancto: non potest introire in regnū dei. AVGV. Ait si di
cat. Tu carnalē gnātionem intelligis: sed ex aqua ⁊ spiritu
oportet q̄ nascatur homo ꝓpter regnum dei. Si ꝓpter here
ditatem patris hoīs tpalis nascitur aliquis ex viscerib⁹ ma
tris carnalis: ⁊ ꝓpter hereditatē patris dei sempiternā na-
scatur ex viscerib⁹ ecclesie: Cū āt ex duob⁹ hō ꝓsistat: ex cor
pore videlicet ⁊ aīa duplicē habet ⁊ hō modū gnātiōis. Aq̄
enī que visibilis est: ad emūdationē corpis intelligit. Spi-
ritus vō inuisibiliter cōcurrēs: ad emūdatiōem inuisibilis
anime innuit. CHRY. Si vō quis iterrogat qualiter ab
aqua hō nascit: interrogo ⁊ ego qualiter natus ē ada; a ter-
ra: Sicut enī in principio subyciebat elemētū terra: totū ve
ro opꝰ plasmātis erat: ita ⁊ nūc subycit elemētū aqua: totuz
vero est spūs gre. Tūc paradisū dedit in conuersatiōez: nunc
aūt celū nobis apuit. Sed que necessitas aq̄ bis q̄ spūm scīm
suscipiūt. diuina enī in ea perficiūtur simbola: sepultura ⁊
mortificatio: resurrectio ⁊ vita. Sicut enim in quodā sepul-
chro in aqua nobis submergētib⁹ capita: vetus hō sepelit:
⁊ submersus deorsum occultatur. deinde nouus rursus asce
dit: hoc etiā fit vt discas qm̄ virtus pris ⁊ filij ⁊ spiritussanc
ti oīa ꝓplet: ⁊ q̄ xps tres dies ad resurgēdū expectauit. Qō
igitur ē matrix fetui: hoc ē fideli aq̄. ī aq̄ enī plasmat ⁊ figu
ratur: sed qō in matrice plasmatur tpe indiget: quod vero ī
aqua non ita: sed in vno momēto oīa fiūt. Talis enī est na-
tura corpoꝝ vt tempore assumāt pfectionē. in spiritualib⁹
vero nō ē ita: qm̄ pfecta a principio constituuntur que fiūt.
exquo igitur ascendit a iordane dñs nō adhuc reptilia ani-
marū viuētiū: sed alas spūales ⁊ rationabiles aqua reddit.

AVGV. de baptis. puuloz. Sed quia nō ait: Nisi qs re-
natus fuerit ex aqua ⁊ spū nō habebit salutē: vel vitaz eter
nā: sed nō intrabit in regnū dei. ad hoc ingunt quidā: Par
uuli baptiçandi sunt vt sint cū xpo in regno dei: vbi nō erūt
si baptiçati nō fuerint: q̄buis ⁊ sine baptismo si paruuli mo-
riantur salutē vitāq; eternā habituri sint: quoniā nullo pec
cati vinculo astricti sunt. Sed cur nascat denuo nisi reno-
uandus a vetustate: aut vnde imago dei nō intrat in regnū
dei nisi impedimēto ꝓhibēte peccati. AIMO. Talia āt
ac tanta secreta mysteria nicodemo capere nō valenti: oīs
ex carnali natiuitate similitudinē dedit dicēs: Quod natus
est ex carne caro est: ⁊ qō natū est ex spū spūs est. Sicut enī
caro carnē ꝓcreat: ita quoq; spiritus spūz parit. CHRY.
Nihil igitur sensibiliū inquiras neq; estimes q̄ carnem ge-
ret spūs. domini enim caro genita est: non quidem a spiritu
solum: sed etiam a carne. Quod autem natum est ex spi-
ritu: spirituale est. Natiuitatem enim hic non eam que fm
substantiā dicit: sed eam que fm honorem ⁊ gratiam. Si igi
tur ⁊ filius dei ita natus ē: qd plus hēbit oīb⁹ q̄ ita nati sūt:
Inueniet aūt ⁊ spū minor: cū ei⁹ natiuitas grā spūs sit: ⁊ qd
hec a iudaicis distāt dogmatibus: Uide aūt ⁊ spiritussancti
dignitatē. dei enī opꝰ videt facere. supra. n. dixit. Quoniam
ex deo nati sunt. hic aūt qm̄ spūs eos generat. Dicēs autez
xps: qm̄ qui natus ē ex spū: spūs ē q; turbatus rursus vidit:
ad sensibile exēplū ducit sermonē dic s. Nō mireris q; dixi ti
bi: oportet vos nasci denuo. Dicēdo enīz ne mireris: oīdit
animi eius turbationē. Ponit autē exemplū q̄ neq; cōione
aliquā ad corpoz grossiciē habet: neq; ad icorporeoz pueri
ens naturā: quod ē vēti delatio: dicēs. Spiritꝰ vbi vult spi
rat: ⁊ vocē eius audis: sz nescis vnde veniat aut quo vadat.
Sic ē oīs qui natꝰ ē ex spū. Nō dicit tale ē. Si ventū nullus
detiet: sed quo vult fertur: multomagis spūs actionē natu
re leges detinere nō potērūt: nō terminū corporalis nativita
tis: neq; aliud qd taliū. Qm̄ aūt de vēto hic dcm ē: manife
stat illud quod dicit: Uocē eius audis. i. sonitū pcussiōis. nō
enī loquens ī fideli ⁊ nescienti spūs actionē hoc diceret. Dic
aūt: Ubi vult spirat: nō quasi electionē quādam vēto habē
te: sed eam que a natura ē mutatōem q̄ nō ꝓhibetur: ⁊ cum
ptāte fit. Et nescis vnde veniat aut quo vadat. i. si vnt⁹ spi
ritus cuius sensuz suscipis auditu ⁊ tactu interpretari nescis
viam: qualiter diuini spiritus opationē scrutaris: vnde sub
dit: Sic ē oīs q̄ natus ē ex spū. AVGV. Sed qs nostruz
nō videat verbi gratia austz eunte a meridie ad aglonem:
aut aliū ventū venientē ab oriēte ⁊ occidēte: quomodo ergo
nescimus vnde veniat: aut quo eat: BEDA. Spiritꝰ igit
sanctus est qui vbi vult spirat: quia ipse in potestate habet
cuius coz gratia sue visitationis illustret: ⁊ vocē eius audis:
cum te presente loquitur is qui spiritu sancto repletus est.

AVGV. Sonat psalmus: sonat euāgelium: sonat sermo
diuinus: vox spiritus est. hoc igitur dicit: quia verbo ⁊ sacra
mēto inuisibiliter adest spiritussanctus vt nascamur. AL
CVI. Ergo nescis vnde veniat aut quo vadat: q; etsi te pre
sente spiritus ad horam quēpiam replcuerit: nō potest vide
ri quomodo in eum intrauerit: vel quomodo redierit: quia
natura est inuisibilis. AIMO. Siue nescis vnde veniat:
quia quō credentes ad fidem introducat ignoras: vel quo
vadat: quia quomodo fideles ad speciem perducat nescis:
⁊ sic ē omnis qui natus est ex spiritu: ac si dicat. Spiritussanc
tus spiritus inuisibilis est: ita ⁊ quisquis ex spiritu nascitur
inuisibiliter nascitur. AVGV. Uel aliter: Et si tu nasca-
ris de spiritu: hoc eris: vt ille qui nō est natus adhuc de spi-
ritu: nesciat vnde venias aut quo eas. Hoc enī secutus ait:
Sic est omnis qui natus est ex spiritu. THEOPH. Cō
fundatur ergo macedonius impugnatoz spiritus: qui seruū
spiritumsanctum asseruit: Spiritus enim sanctus propria
potestate ⁊ vbi vult: ⁊ qualiter vult operatur.

¶ Respondit nicodemus ⁊ dixit ei: Quō possūt hec fieri? Respondit ihesus ⁊ dixit ei: Tu es magister in israel ⁊ hec ignoras? Amē amen dico tibi: qz quod scimus loquimur: ⁊ quod vidimus testamur: ⁊ testimoniū nostrū nō accipitis. Si terrena dixi vobis ⁊ nō creditis: quomodo si dixero vobis celestia credetis?

AIMO. Mysterium diuine maiestatis nicodem⁹ capere non valet que a dño audiebat: ⁊ ideo rōnem querēs factus nō abnegans: nō voto reprehēdētis: sed affectu discētis dominum interrogat: vnde dicitur. Respondit nicodem⁹ ⁊ dixit ei: Quō possunt hec fieri? CHRY. Quia igitur adhuc in iudaica vilitate manet: ⁊ exēplo ita manifesto dicto ei adhuc interrogat: de reliquo asperius ad eum xp̄s loquitur. vnde sequitur: Respondit ⁊ dixit ei: Tu es magr̄ in israel ⁊ hec ignoras? AVGV. Quid putamus dñm huic magro iudeorum quasi insultare voluisse? volebat quidem illum nasci ō spū. nēo ām ex spū nascī nisi humilis fuerit qz ipa humilitas facit nos nasci de spū. Ille aūt magisterio inflatus erat alicuius momēti sibi cē videbaf: qz doctor erat iudeorum. Deponit ergo dñs superbiā eius vt possit nasci de spū.

CHRY. Nequaq̄ tñ nequitiā accusat viri: sed insipientiā ⁊ ruditatem solū. Sed dicet aliquis: qd cōe babz hec natiuitas de qua, s. christus locut⁹ est ad iudaica dogmata? Dz qdē cōe: nā q p̄m⁹ bō fcūs ē: ⁊ q̄ de costa fcā ē mulier: ⁊ que steriles genuerūt: ⁊ que p aquā miracula pfecta sunt: Dico aūt q⁹ beliseus de aqua serrū eduxit: ⁊ q⁹ iudei mare rubrū trāsierūt: ⁊ q⁹ naaman syrus in iordane purgat⁹ ē? Hec oīa nabant. ⁊ ea que a prophetis sunt dicta occulte oīdūt hūc natiuitatis modū vtputa illud: Renouabitur vt aquile iuuentus tua. ⁊ beati quorū remisse sunt iniquitates. Sed ⁊ isaac figura huius natiuitatis erat. Hec igitur rememorās dixit: Tu es magr̄ in isrl' ⁊ hec ignoras? Rursus aūt aliūde suum sermonez ei credibilē facit: ad ibecillitatē eius cōdescendēs cū subdit. Amen amen dico tibi qz quod scim⁹ loq mur: ⁊ qō vidim⁹ testamur: ⁊ testimoniū nostrum non accipitis. Apud nos visus alys sensib⁹ certior ē: ⁊ si volum⁹ aliquē facere credere ita dicim⁹: qm̄ oculis nr̄is vidim⁹. Propterea xp̄s hūano loquēs ad eū sermone: nō visuz sensibilē inducit: sed manifestum ē q⁹ de certissima cognitione ⁊ non aliter se habente loquitur: igit̄ hoc quidē. i. quod scimus ait de seipso solo. AIMO. Queri aūt quare pluraliter dicat Quod scimus loquimur. Ad hoc dicēdum q⁹ vnigenitus ō filius erat qui hoc loquebatur: oīdens qualiter pater est in filio: ⁊ filius in patre: ⁊ spūssanct⁹ ab vtroq; indiuisibilis procedat. ALCVI. Uel dicit pluraliter: ac si dicat: Ego ⁊ illi qui mō spū sunt renati: intelligim⁹ illud quod loquimur: ⁊ quod vidim⁹ apud patrē in abscondito hoc testamur foris in mundo: ⁊ vos qui carnales estis ⁊ superbi nō accipitis testimoniū nostrū. THEOPHI. Quod nequaq̄ de nicodemo dicit: sed de genere iudeorū: qui vsq; ad finem in pfidia permanserunt. CHRY. Quod quidem non turbati verbū est: sed mansuetudinem ostēdentis. Sepe enī erudit nos cum ad aliquos locuti fuerimus ⁊ non persuaserimus non tristari neq; irasci: sed nostrū sermonē credibilē facere non solum nō irascendo: sed ēt non clamādo. Materia. n. ire clamor est: Jesus aūt dogmata excelsa tangere debens: propter audientium infirmitatez se detinet multotiens: ⁊ non ptinue dignis sua magnitudine dogmatib⁹ īmorat̄: sed magis bis que cōdescensionez bñt. vñ hic subditur: Si terrena dixi vobis: ⁊ non creditis: quō si dixero vobis celestia credetis? AVGV. Hoc est si nō creditis qz tēplū possum suscitare deiectū a vobis: quō creditis qz p spūm scm̄ pñt homines regenerari? CHRY. Uel aliter: Si baptismus terrenū dicat: nō mireris: qz in terra perficit: ⁊ cōparatione illius natiuitatis stupende que est ex substantia pris: terrena est gratie natiuitati: ⁊ bene nō dixit: Non intelligitis: sed non creditis. nā cū quis aliqua per intellectū suscipere non valet: amētie vel ignorantie imputat. Cū aūt hoc non suscipiat aliquis quod solū fide oportet suscipere: non amētie: sed infidelitatis est accusatio. Dicebātur aūt hec etsi nō credebantur: quia posteri erant ea suscepturi.

¶ Et nemo ascēdit ī celum: nisi qui descendit de celo: filius hominis qui est ī celo.

AVGV. De baptismo parnulorū Notata paululū ei⁹ ī peritia: q se ceteris de magisterio pferebat ⁊ oium taliū incredulitate reprehēsa: rūdet q⁹ aly credāt si illi nō credūt ad illō qō iterrogat⁹ est: quō pūt ista fieri dicens: Et nemo ascēdit in celū nisi qui descēdit ō celo: fili⁹ hois q est ī celo. .q.d. sic fiet generatio spūalis: vt sint celestes hoīes ex terrenis: qō adipisci nō poterūt: nisi mēbra mea efficiant: vt ipe ascēdat q descēdit: nō aliud deputās corpus suū. i. eccleſiaz suam q̄ seipsum. GREGO. xxvij. moza. Quia eniz nos vnū cū illo iam facti sumus: vnde solus venit in se: solus redit etiam in nobis: ⁊ is qui in celo semper est: ad celum quotidie ascendit. AVGV. De baptismo parnulorū: Quāuis autē ī terra factus sit filius hois: diuinitatē tñ suam: qua in celo manēs: descēdit ad terraz non indignās censuit noīe fily: hois sicut carnē suā dignatus ē noīe fily dei. per vnitatē enī persone: qua vtraq; substātia vnus ē xp̄s: ⁊ filius dei ambulabat in terra: ⁊ idem ipse filius hominis manebat in celo. Sit ergo credibiliorum fides ex in credibilioribus creditis. Si enim diuina substantia longe distantior potuit ppter nos ita suscipere hūanā substātiā vt vna persona fieret: q̄to credibilius aly sancti fiūt cū hoīe christo vnus christus: vt oībus per eius gratiā ascēdētib⁹: ipse vnus ascēdat in celū qui de celo descendit? CHRY. Uel aliter: Qz dixerat nicodemus: Scim⁹ qm̄ a deo vēisti magister: nē estimet ita esse magister vt multi pphetar̄ de terra existimantes subiungit: Et nemo ascēdit in celū: nisi qui descēdit de celo filius hominis qui est in celo. THEOPHI. Cū vo filiū hois descēdisse de celo audis: nō putes q⁹ de celo caro descēderit: hoc enī hereticor̄ dogma ē: qui docebāt q⁹ christus de celo corpus sumpserat: ⁊ per virginem transierat.

CHRY. Filiū enī hois nō carnē hic vocauit: sz a minori substātia se totū noīauit. Est enī ei cōsuetudo multotiens a diuinitate: multotiēs ab hūanitate totū vocare. BEDA. Si enī aliquis homo nudus de monte ad conuallia descēdat: ⁊ assumptis vestimētis et armis ad eundē montē ascendat recte ipse idē qui prius descendit ascēdisse perhibetur.

HYLA. x. de trini. Uel quia de celo descēdit ꝯcepte de spū oriḡnis causa ē. Nō eniz corpori Maria oriḡnē dedit: sz ad incremēta partūq; corporis omne qō sensus sui est naturale contulerit: q⁹ vero hominis filius ē: suscepte in virgine carnis est partus. q⁹ autē in celis est nature semp permanentis potestas ē: que non ex infinitatis sue virtute ī regionem diffiniti corporis coartauit verbi dei ptātē: ⁊ in forma serui manens ab oī intra extraq; celi mundiq; circulo: celi ac mundi dñs nō abfuit. per hoc ergo ⁊ de celo descēdit: qz filius hois ē ⁊ in celis est. quia vbiq; caro factū non amiserat manere quod factū est. AVGV. Miraris autē quia hic erat ⁊ in celo: Tales fecit discipulos suos: paulū audi dicentem: Nostra cōuersatio in celis ē. si hō paulus ambulabat ī terra: ⁊ conuersabatur in celis: deus celi ⁊ terre nō poterat esse in celo ⁊ in terra? CHRY. Uide autē quia qō valde videtur excelsum indignū est sua magnitudine. nō enī solū ī celo est: sed vbiq; ⁊ oīa replet: sed adhuc ad imbecillitatez auditoris loquitur paulatiz eū reducere volens.

¶Et sicut moyses exaltauit serpentem in deserto:ita exaltari oportet filium hominis:vt omnis qui credit in ipso non pereat:sed habeat vitam eternam.

CHRY.Quia dixerat beneficiū baptismi inducit huic cām.s.crucē dicēs:Et sicut moyses ꝛc. BEDA.Magistꝛ legis mosayce ad spūalē sensum eiusdē legis inducit recordans veteris historie:ꝛ hāc in figurā sue passionis atqꝫ humane saluationis factā edisserens. AVGV.de baptis. paruulorꝫ:Serpentū incursib⁹ in deserto multi moriebāt: ac sic moyses ex precepto dñi exaltauit in deserto eneū serpentez hunc videtes sanabant continuo.Exaltatus serpēs est mors xpi.eo significandi modo quo p efficiētē id qō efficitur significat.A serpente quippe mors venit:qui peccatū quo mori meret homini persuasit.dñs aūt in carnez suā nō peccatū trāstulit tāqꝫ venenū serpētis sed mortē: vt eēt in similitudie carnis peccati pena sine culpa:vñ i carne peccati ꝛ pena solueret ꝛ culpa. THEOPHI.Videas ergo figurā ad veritatē.Ibi eniz serpentis similitudo spēm qdē bestie hz:venenū aūt nō habet:sic ꝛ hic xps a pctō liber:in similitudinē carnis peccati venit.Exaltari aūt audiēs suspēsionem intelligas i altū vt sanctificaret aerem q sanctificauerat terrā ambulādo in ea:intelligas etiā per exaltationē gloziā.nā illa crucis altitudo gloria christi fcā est.i quo eniz iudicari voluit:in hoc huius mūdi pncipē iudicauit.Adam eniz iuste moztuus est:qa peccauit:dñs vero iniuste:qa peccatū nō fecit.Postqꝫ ergo iniuste mortē sustinuit superauit illū q eū tradidit morti:ꝛ sic liberauit adā a morte sed i hoc deuictū se inuenit.Nō enī potuit in cruce dñm ꝓtristare:vt crucifigētes odiret:sed magis diligebat:ꝛ pro eis orabat.sic igit crux xpi eius exaltatio ꝛ gloria facta est. CHRY.Jō etiā nō dixit:Pendere oportet filiū hoīs:sz Exaltari:qa honestius hoc videbat.vñ ꝛ propter audiētē ꝛ ppter figuram hoc posuit:vt discas qm̄ cognata sūt vetera nouis:deide vt cognoscas qm̄ nō iuit⁹ ad passionē venit:ꝛ adhuc vt discas qm̄ multis hinc nascit salus. AVGV.de baptis.paruulorū:Sicut ergo tunc q ꝓspiciebat exaltatū serpētez a veneno sanabat:ꝛ a morte liberabat:sic nūc q ꝓformat filitudinī mortis xpi p fidē baptismū qꝫ ei⁹ ꝛ a pctō p iustificationē ꝛ a morte p resurrectionē liberat:hoc est enī qō ait:vt oīs q credit in eū:nō pereat:sz hēat vitā eternā.qd ergo opus est vt morti xpi p baptismū ꝓformet paruulus si morsu serpētis nō est oīno venenatus? CHRY.Attende aūt q passionē obumbrate posuit:ne ex ei⁹ vbis fieret tristis auditor. Fructuz vo passiōis posuit manifeste.si enī q credūt in crucifixū nō peūt:mltomagis q crucifixus ē nō perit. AVG. Hoc āt itnteresset iter figuratā imaginē ꝛ rē ipsaz: q illi sanabant a morte ad tpalez vitā:hi aūt vt hēant vitā eternam.

¶Sic enim deus dilexit mūdū vt filiuz suuz vnigenitū daret vt omnis qui credit ī eum nō peat sz habeat vitam eternā. Non eniz misit deus filium suum in mūdum vt iudicet mūdum:sed vt saluetur mūdus per ipsum. Qui credit in eum nō iudicatur. Qui aūt nō credit iam iudicatus ē: qz nō credit in noie vnigeniti filij dei.

CHRY.Quia dixerat.Oportet exaltari filiū hoīs: quo mortē occlte significauit ne auditor tristis ab his fieret verbis:hūanū qd de eo suspicās ꝛ mortē eius estimās nō eē existētiā:hoc ad rectitudinē reducit:filiū dei dicēs eū q dat ad mortē:ꝛ mortē eius cā m esse vite eterne.vñ dicit:Sic eniz de⁹ dil.mū.vt fi.su.vnige.da vt oīs q cre.i eū nō peat:sz habeat eter.q.d. Ne mireris qm̄ ego debeo exaltari vt vos saluemini:eteni ꝛ pri hoc videt q ita nos dilexit:vt p suis ideo tis filiū dederit.dicēdo aūt:Sic ds dil.mū.multam ī dicat amoris intentionē.Multa enī est ꝛ infinita distātia:q eniz imortalis:q sine pncipio:q magnitudo ifinita:eos q sunt ex terra ꝛ cinere ifinitis plenos pctis dilexit.sz ꝛ ea q post hoc ponit:ostētatiua sunt magni amoris:nō eniz seruū:nō angelū:nō archāgelū dedit.sed filiū suū. Rursus si filios plures habuisset:ꝛ dedisset vnū:hoc ēt eēt maximū. Nūc vo filiuz vnicū dedit:vñ subdit:Unigenitū. HYLA. vi.de trini. Sz si dilectiōis hinc fides est creaturā creature prestitisse: nō facit magni meriti fidē vilis ꝛ spernēda iactura. Precio sa aūt sunt q cōmēdāt charitatē ꝛ ingentia ingētib⁹ estimā tur.Deus diligēs mūdū filiuz nō adoptiuuz:sz suū ꝛ vnigenitū dedit:hinc ꝓprietas est:natiuitas est:vitas ē: Nō creatio ē:nō adoptio est:nō falsitas ē:hinc dilectōis ꝛ charitatis fides:ē vt ad mūdi salutē ꝛ filiū suū ꝛ vnigenitū pstitisset.

THEOPHI.Videt aūt mihi q sicut spuri⁹ dixit:q filiⁱ⁹ hoīs descēdit de celo:cū caro de celis nō descenderit:sed ppter vnā psonā ī christo que dei sūt attribuit hoī:sz ꝛ nūc ecōuerso que sūt hoīs verbo dei appropriat: etenim deus dei fili⁹ ipassibilis manfit:sed qz vnus erat fm hyposta sim dei filius ꝛ homo qui passionē sustinuit:filius dari dicitur i mortez q passibiliter patiebatur. non natura propria: sed carne propria. Est autē maxima vtilitas cōsecuta ex huiusmodi datiōe mentē excedēs hūanā. Sequitur enī:Ut omnis qui credit ī eum nō pereat:sed habeat vitā eternā. Vetus nāqꝫ testamentū bis qui seruabāt illud diez lōgitudinem promittebat:euangeliū vo eternā ꝛ insolubilē vitam. AVGV. Notādū vo q eadē de filio dei vnigēito repli cat q de filio hoīs ī cruce exaltato ꝓmiserat dicens: Ut omnis q credit ī eā.quia idē redēptor ꝛ cōditor noster fili⁹ dei ātē secula existēs:fili⁹ hoīs fact⁹ est ī fine seculoz:vt q p oi unitatis sue potētiā nos creauerat ad perfruēdā beatitudinē perennis vite:ipse per fragilitatē hūanitatis nos restauraret ad percipiēdā quā pdidimus vitā. ALCVI.Vere aūt p filiū dei habebit mūdus vitā:qz nō alia ō causa vēit i mundū nisi vt saluet mundū:vnde sequitur: Nō enī misit deus fi.su.in mū.vt.iu.mū.sz vt sal.mun.p ips. AVGV. Quare enī saluator mundi dictus ē:nisi vt saluet mundū? ergo quantū ī medico ē sanare venit egrotus. Ipe se interimit qui precepta medici seruare non vult aut contemnit. CHRY.Sed qz hoc dicit:multi pigroz in peccatoz magnitudine ꝛ negligentie supabūdantia dei abutentes misericordia dicunt:nō est gehenna:non est supplicium:oia nobis deus peccata dimittit.Sed considerandū q duo sunt christi aduentus:qui iam factus est.ꝛ q futur⁹ ē. Et pro⁹ quidē factus est non:vt iudicet que facta sunt a nobis:sz vt dimittat.Secūdus aūt nō vt dimittat:sz vt iudicet. De pore igit ait: Non veni vt iudicē mundum:quia enim clemens ē:nō facit iudicium.sed interim remissionē omniū peccatoruz p baptismum primo:ꝛ postea per penitētiā:qz si hoc mō nō fecisset:vniuersi simul pditi essent.Omnes eniz peccauerunt ꝛ egēt gratia dei. Ne igitur aliquis crederet se ipune peccare:subdit de pena nō credētis:Qui credit in eum nō iudicatur.qui credit inquit:nō q inuestigat: qd igit si imundaz habeat vitā:maxime quidē paulus tales nō fideles esse dicit.Confitent ingt se nosse deū:factis aūt negant:sed hoc illud significat:qz ꝛ hoc q credit nō iudicat:sed opez quidē grauiorē sustinebit penā. ifidelitatis aūt causa nō tozqbit. ALCVI.Vel qz credit in eū ꝛ adheret ei vt mēbz capiti:nō iudicabit. AVGV.Quid āt dictuz spabas de eo q nō credit nisi q iudicat? Sz vide qd dic:Qui āt nō credit iā iudicat⁹ ē. Nōdū apparuit iudiciū:sz iaz fcm ē iudiciū. Nouit eni dns q sunt eius:nouit q pmaneāt ad coronā ꝛ q pmaneant ad flāmā. CHRY.Aut hoc dicit qz ipsuz diserēde re ipenitentis suppliciū est.esse enī extra lumē ēt ꝛ sz se mari mū suppliciū ē:vel qō futuz est prenūciat:sicut.n. q occidit

hominē: si nōdū sniā iudicantis ꝺdemnat⁹ sit: rei tamē natura ꝺdemnatus est: ita ꝙ qui incredulus est sicut ꝙ adā qui die comedit ō ligno mortu⁹ ē. GREGO. xxvy. moza. Ul' aliter: In extremo iudicio aliqui nō iudicantur ꝙ pereūt: de quibus hic dr̄: Qui non credit iā iudicatus est. Nō tñ causa discutit̄: qui a cōspectu districti iudicis iaz cuz dā natione sue infidelitatis abscēdunt: professionē vo fidei re/ tinētes: sed pfessiōis opera nō habentes redarguūtur vt pe reant. Qui vero nec fidei sacrāmta tenuerūt: increpationē iudicis in extrema examinatiōe nō audiūt: qz preiudicati i infidelitatis sue tenebris eius quē despexerāt inuectiōe ar gui nō merentur. Princeps nāq; terrenā rempublicam re/ gens: aliter punit ciuē interi⁹ delinquētez: atq; aliter hostē exterius rebellantez. In illo iura sua cōsulit: cōtra hostē vo bella mouet: dignaq; ei⁹ malicie tormēta retribuit: de malo vo eius quid lex habeat nō requirit. neq; enī lege necesse ē perimi eū q legenunq; potuit teneri. ALCVI. Quare āt iudicat⁹ est q nō credit: causam assignat dicēs: quia non cre dit i noīe vnigēiti filij dei. In hoc. n. solo noīe est salus. Nō habet deus multos filios qui possint saluare: būc habz vni genitum per quē saluat. AVGV. de baptis. paruulorz. Ubi ergo paruulos ponimus baptiçatos nisi iter eos q cre diderunt: hoc enīz eis acquirit̄ per virtutē sacramenti ꝙ of ferentiū respōsionē: ac p hoc eos qui baptiçati nō sunt: iter eos qui nō crediderūt statuimus.

¶ Hoc est autez iudicium: quia lux venit in mun dum: ꝙ dilexerunt homines magis tenebras q̄ lucem. Erāt enim eorum mala opera. Omnis enīz qui male agit odit lucē: ꝙ non venit ad lucē vt non arguantur opera eius. Qui autem facit veritatem venit ad lucem vt manifestentur ope ra eius: quia in deo sunt facta.

ALCVI. Reddit causaz quare nō crediderūt: ꝙ ḡre iu/ ste dānātur dicēs: Hoc est autem iudiciū: quia lux venit in mūdum. CHRY. Quasi dicat: Nūquid ipsi eam quesie/ rūt vel laborauerūt vt iuenirēt? Ipsa lux venit ad eos nec ei occurrerūt. vñ sequitur: Et dilexerūt homines magis te/ nebras q̄ lucem. Dic de reliquo oī eos priuat excusatōe: ve nit enī eripere a tenebris ꝙ ad lucez ducere. Quis ergo eius cez seipsuz appellat: de qua supra euāgelista dixit: Erat lux vera. Tenebras vo appellat peccata. Deinde quia videbaī multis esse incredibile qō dictum est: nullus enīz tenebras prebonorat luci: subdit causam quare hec passi sunt dicens: Erant enim eorum opera mala. Et siquidem in iudiciuz ve nisset: haberet hoc aliquam rationem: qui enim malorz si/ bi conscius est: fugere iudicez consueuit: parcenti vero qui deliquerūt occurrunt. dicens igit̄: Erant: eos qui multorz sibypsi erant conscy peccatorum maxime christo ad igno/ scendū venienti occurrere: qō ꝙ in multis factum est. Eteni publicani ꝙ peccatores venientes recūbebant cū ieſu: quia vero quidam sunt: ita molles ad eos qui pro virtute sunt la borez: vt vsqz ad vltimū velint adherere malitie: in horz iniuriam subdit: Omnis enim qui male agit odit lucez. Qō quidem dictum est de his qui eligunt in malitia manere.

ALCVI. Quia omnis qui male agit odit lucem. idest q̄ detigit petrñ. AVGV. x. cōfes. Qz. n. falli nolūt ꝙ falle re volūt: amāt eam cuz seipsaz idicat: ꝙ oderūt eā cū eos ipa luxindicat. Inde retribuet̄ eis vt eos nolentes manifestet ꝙ eis ipsa non sit manifesta. Amant ergo veritatem lucen/ tem: oderunt eam redarguentem. vnde sequitur. Et non venit ad lucem vt non arguantur opera eius. CHRY. Eum enim qui in paganismo viuit: nullus redarguit. quia deus tales habet: ꝙ digna dogmatib⁹ opera demōstrat. Qui vero xp̄i sunt male viuētes: ab omnib⁹ rectis accusant̄. Si aūt gentiles sunt recte viuētes hoc manifeste nō noui. Nō enīz mihi dicas eos q̄ a natura sunt mites ꝙ bonesti. nō enīz est hoc virtus: sed cuz dic qui a passionibus sustinet violen/ tiā ꝙ sapienter viuit: sz nō vtiq; habes. Si enim regni enun ciatio ꝙ gehēne mine ꝙ alia tāta documenta vix detinēt bo/ mines in virtute: nullo horum persuasi pertransibūt virtu tem. si vero hypocrisim fingūt glozie gratia hoc faciunt. vñ cum potuerint latere nō omittent vti malis desiderys: que etiā vtilitas est cū aliquis sobrius sit ꝙ nō rapit: fit vero va/ ne glozie seruus: hoc enim nō est recte viuere. Inanis enim glozie seruus fornicario nō minor est: multo eni plura ꝙ gra uiora operatur. Si aūt quidam recte sunt viuentes in gēti/ libus: non hoc aduersatur huic sermoni quia non freq̄nter cōtingit: sed raro. BEDA. Mozaliter etiam illi magis te nebras q̄ lucez diligunt: qui suos predicatorez bene docen tes odys ꝙ detractionibus isequūtur. Sequitur: Qui autez facit veritatez venit ad lucem: vt manifestentur opera ei⁹: quia in deo sunt facta. CHRY. Non autez de his qui ab initio facti sunt christiani hoc dicit: sed tātum de his qui ex gentibus vel iudeis ad rectam disponendi erant fidē. ostē/ dit enī quoniaz nullus vtiq; eliget in erroze viuens ad fidē venire: nisi prius iscribat sibypsi viam rectam. AVGV. de baptismo paruulorum: In deo aūt facta dicit opera eius qui venit ad lucem: quia itelligit iustificationē suam nō ad sua merita. sed ad dei gratiam pertinere. AVGV. super ioannem. Sed si omnia opera deus mala inuenit quomodo quidam fecerunt veritatem: ꝙ venerunt ad lucez. i. ad xp̄z: Sed dilexerunt inquit supra: tenebras magis q̄ lucem. ibi posuit vim. Multi dilexerunt peccata sua: multi ea confes si sunt. Accusat deus peccata tua: si ꝙ tu accuses adiungeris deo: oportet vt oderis in te opus tuum: ꝙ ames in te opus dei. Initium operum bonorum ꝓfessio est operum malorz. ꝙ tunc facis veritatem: qz nō te palpas: nō tibi blādiris. Ue nis autem ad lucem: quia hoc ipsuz qō tibi displicuit pecca/ tum tuum: nō tibi displiceret nisi deus tibi luceret: ꝙ ei⁹ ve/ ritas tibi ostēderet. Facit autem aliquis veritatez confessi onis ꝙ venit ad lucem in operibus bonis: etiam propter illa que videnī minuta esse peccata lingue: aut cogitationum: aut immoderationis in rebus concessis. quoniam minuta plu ra peccata: si negligant̄ occidūt. Minute sunt gutte que flu mē iplent: minuta sunt grana barene: sz si multa barena im ponat̄: barena pmit atq; opprimit. hoc facit sentina negle/ cta: qō facit fluct⁹ irruēs paulatim. per sentinaz itrat: sz diu itrando ꝙ nō exhauriēdo mergit nauē. Quid est aūt exhau/ rire: nisi bonis operibus agere ne obruāt peccata: gemēdo ieiunando: tribuēdo: ignoscendo.

¶ Post hec venit ieſus ꝙ discipuli eius i terram iudeā: ꝙ illic morabatur cum eis ꝙ baptizabat. Erat aūt ꝙ ioannes baptizans in ennon iuxta sa/ lim: quia aque multe erāt illic: ꝙ veniebant ꝙ ba ptizabant̄. Nōdum enim missus fuerat ioānes in carcerem. Facta est aūt questio ex discipulis ioānis cum iudeis de purificatione. Et venerūt ad ioānez ꝙ dixerunt ei: Rabbi: qui erat tecum trans iordanez cui tu testimonium perhibuisti: ecce hic baptizat ꝙ omnes veniunt ad eū.

CHRY. Nihil, veritate aptius neq; fortius: que neq; la tere vult: neq; periculū formidat: neq; isidys tremit: neq; gloziā q̄ a multis est desiderat: nulli humanoꝝ obnoxia. vñ ꝙ dñs in solēnitatib⁹ hierlm ascēdebat nō se ostētās: neque bonorē diligens: sed vt pluribus sua dogmata proponeret

ꝛ miraculoꝝ vtilitatem. Postꝙ aũt solennitates soluebãt ad iordanẽ frequenter veniebat: quia ꝛ illic etiã turbe concurrebant. vnde dicitur: Post hec venit iesus ꝛ discipuli eiꝰ in iudeaꝫ terram: ꝛ illic demorabatur cuꝫ eis. BEDA. Dicit aũt: Post hec. Non cõtinuo post disputationẽ cum nicodemo que facta est i hierosolymis: sed pacto spatio tẽporis de galilea in iudeam redyt. ALCVI. Per iudeam gdeꝫ significant cõfitentes quos visitat xps: vbi enim est peccatoꝝ ꝓfessio: vel diuinaꝝ laudũ: illic venit xps ꝛ discipuli eiꝰ .i. doctrina ꝛ illumiatio eius: ꝛ ibi morat purgãdo a vitys. vñ sequit. Et illic demo. cum eis ꝛ ba. CHRY. Cum aũt euãgelista postmodũ dicat ꝙ iesus nõ baptiçabat: sed discipuli eius: manifestum est qñ ꝛ hic hoc dicit: ꝙ soli discipli baptiçabãt. AVGV. Baptiçatꝰ aũt dñs baptiçabat non eo baptismate quo baptiçatus ẽ: baptiçatus est enī a seruo ostendens humilitatis viam ꝛ perducẽs ad baptismuꝫ dñi hoc est suuꝫ. Baptiçabat eniꝫ iesus quõ dominus: quomodo dei filius. BEDA. Christo autẽ iam baptiçãte adhuc baptiçat ioannes: quia adhuc permanet vmbra: nec debet ꝓcursoꝝ cessare donec veritas mãifestet. vnde sequit: Erat aũt ioannes baptiçãs in ennon iuxta salim. Ennos hebraice aqua: vnde quasi noꝫ iterpretatõe aperiẽs subdit: Quia aque multe erãt illic. Sali oppidũ est iuxta iordanẽ sitũ: vbi olim melchisedech regnauit. HIERO. ad euagriũ: Nec refert vtꝝ salem aut salim nomineꝫ cũ vocalibus i medio lr̃is perraro vtant hebrei: ꝛ ꝙ voluntate lectoꝝ ac regionũ varietate eadẽ verba diuersis sonis atqꝫ accentibꝰ ꝓferantur. Sequit: Et veniebant ꝛ baptiçabant. BEDA. Quãtũ cathecuminis nõdũ baptiçatis ꝓdest doctrĩa fidei: tãtũ ꝓfuit baptisma ioãnis: ꝙãte baptismũ christi: qꝝ sicut ille predicabat pniam ꝛ baptismum christi ꝓnunciabat: ꝛ in cognitõeꝫ veritatis: q̃ mũdo apparuit: attrahebat: sic ministri ecclesie ꝓmo eruditũt venientes ad fidẽ: post pctã eoꝝ redarguũt. deide i baptismo xpi remissionẽ ꝓmittũt: ꝛ sic i cognitionẽ ꝛ dilectionẽ vitatis attrahũt. CHRY. Discipłis ãt iesu baptiçãtibꝰ nõ cessauit Joãnes baptizãs vsqꝫ ad incarcerationẽ. qõ significat euãgelista cũ subdit: Nondũ enim missus fuerat ioãnes in carcerẽ. BEDA. Ecce aperte notat facta xpi ante ioãnem incarceratũ que aly ꝓterierũt: incipientes ab his que post missum ioannẽ in carcerẽ facta sunt. AVGV. Quare aũt baptiçabat ioannes: qꝝ oportebat vt dñs baptiçareꝫ. Nõ solũ aũt baptiçatus est ab eo: ne baptismus ioannis melioꝝ baptismate domini videretur.

CHRY. Sed cuius gratia vsqꝫ tunc baptiçabat: si eniꝫ cessasset: estimareꝫ çelo vl̃ ira hoc facere: sed perfistens non sibypsi gl̃iã acqrebat: sꝫ xpo auditoꝝ mittebat. Et multo efficaciꝰ hoc faciebat q̃ discipuli xpi: qꝝ isuspicabile eiꝰ erat testimoniũ: ꝛ maioꝝ gl̃iaꝫ apud oẽs habebat: ideo etiã adhuc baptiçabat: ne discipulos suos in ampliorẽ çelũ imitteret. Estimo aũt ꝛ ꝓpter hoc ꝓmissam esse morẽ ioannis: et eo sublato de medio iesũ maꝛie p̃dicare cepisse: vt oĩs multitudinis affectio ad xpꝫ transiret: ꝛ nõ vltra bis q̃ de vtroqꝫ erãt sentẽtys scinderent. Zelotipe eni se bñtes discipuli ioãnis ad xpi discipulos: ꝛ ad ipsuꝫ christum: qꝝ viderunt discipulos xpi baptiçãtes: ceperũt dicere ad eos q baptiçabãtur: quasi aliquid maiꝰ haberet baptisma ioãnis baptisma te discipuloꝝ xpi. vñ subdit: Facta est ergo questio ex discipłis ioãnis cuꝫ iudeis de purificatione: quoniã eniꝫ ipsi qõnem mouerunt: sed nõ iudei: euãgelista occulte mõstrat: nõ dicẽs ꝙ iudeus q̃siuit: sed ꝙ questio facta est ex discipłis ioannis. AVGV. Intelligas ergo dixisse iudeos maiorem esse christũ: ꝛ ad eius baptisma debere cõcurri. Illi aũt nonduꝫ intelligẽtes defendebant baptismum ioannis: vẽtum est ergo ad ipsum ioannem vt solueret questionem, vnde sequitur: Et venerunt ad ioannem ꝛ dixerunt ei: Rabbi: qui erat tecum trans iordanem. CHRY. Hoc est: quẽ tu baptiçasti: Nõ autem dixerũt: Quem tu baptiçasti: quia coacti eẽnt ꝛ vocis eiꝰ meminisse: que sup euꝫ est delata: sed dicunt: Qui erat tecũ. quasi q discipli ordinez habebat: nihil plus habẽs nobis: nũc se a te separãs baptiçat. audiũt ãt Cui etiã testimoniũ perhibuisti. q. d. quem tu claꝝ ostẽdisti ꝛ circũspectũ feciſti: eadem tibi audet: ꝛ hoc est qd dicũt. Ecce hic baptiçat. Nõ autẽ in hoc solum estimabant se excitare eum: sed ꝛ in eo ꝙ de reliquo ea que ipsoꝝ erãt reprobabanť. vnde subdũt: Et omnes veniũt ad eum. ALCVI. quasi dicãt te dimisso omnes currunt ad baptismum illius quem tu baptiçasti.

℣ Respondit ioannes ꝛ dixit: Non potest homo accipere quicquã nisi fuerit ei datũ de celo. Ipsi vos mihi testimoniũ perhibetis quod dixerim non sum ego christus: sed quia missus sũ ante illum. Qui habet spõsam spõsus est: amicus autem sponsi qui stat ꝛ audit eũ: gaudio gaudet ꝓpter vocem sponsi. In hoc ergo gaudiũ meum impletum est. Illuꝫ oportet crescere: me autem minui.

CHRY. Interrogatꝰ ioannes nõ vehemẽter discipulos increpat: timens ne ab eo separati: aliqd aliõ operent. sed remisse quodãmodo eis loquitur. vnde dicitur: Respõdit ioannes ꝛ dixit eis: Non potest homo accipere quicq̃ nisi fuerit ei datũ de celo. q. d. ꝛ si ꝑclara sunt que christi sunt: tñ omnes ad eum currũt mirari non oportet: deus enim est q hoc facit. Humana enim facile deprehẽsibilia sunt ꝛ ibecilia ꝛ velociter defluunt: hec autem non talia sunt. non ergo sunt humanitus adĩuenta: sed diuinitus ordinata. Si ãt humilius logr̃ de christo nõ mireris: nõ eniꝫ erat ꝓtingens q̃ ꝓassumptos a tali passiõe. s. iuidie ab initio doceret. ꝺia: sed iterum vult eos terrere ostẽdens q̃ ad impolia conant: ꝛ q̃ deo rebelles inueniunt. AVGV. Vel alr̃: Hoc ioannes de seipo dicit: quasi homo ō celo acceꝑit: ergo qꝛ acceꝑit aliquid esse̅m: inanem me vultis esse: vt loquar ꝓtra vitatem: uersionẽ: qñ dixerũt: Qui testimoniũ ꝓhibuisti. hoc eos cõtertit dicẽs: Ipsi vos mihi testimoniũ ꝓhibetis q̃ dixerim Non sum ego christus. q. d. si vez meum testimonium esti matis. dicite quoniã illũ mihi ꝓhonorare opꝰ. vnde subdit: Sed quoniã missus sum ante illuꝫ. q. d. minister suꝫ. Et ea q̃ sunt eiꝰ q me misit: dico nõ humana gr̃a blandiẽs ei: sꝫ patri eius qui me misit ministrãs. ALCVI. Sed si aliquis dicat quando quidẽ tu non es christus: quis ergo es tu: vel quis est ille cui perhibes testimonium: Ad hoc respondet: Ille est sponsus: ego sum amicus spõsi: missus vt per me spõsa ꝓparetur suo sponso. vnde subditur: Qui habet sponsaꝫ sponsus est: Sponsaꝫ dicit ecclesiaꝫ ex omnibus gentibꝰ cõgregataꝫ: que virgo est integritate mentis: ꝓfectione charitatis: vnitate catholice fidei: concordia pacis: integritate animi ꝛ corꝓris: que habet spõsum: de quo quotidie generat.

BEDA. Ceterum frustra ẽ virgo corꝓre que virgo non manet in mente. Hanc autem sponsaꝫ xps in thalamo vtri virginalis sibi sociauit. ꝛ eandem preꝯio sui sanguinis redemit. THEOPHI. Omnis etiã anime sponsus christus est. sponsaliuꝫ vero locus vbi coniunctio efficitur. locus est baptismatis siue ecclesia. Dat vero arram sponse: peccatoꝝ remissionem: spũssancti cõmunionem. perfectioꝛa vero in futuro seculo retribuet dignis. Nullus autem alius est spõsus nisi solus christus: omnes nanq̃ doctores paranymphi existunt: sicut ꝛ precursor. Nullus enim bonorum largitor est nisi dñs: oẽs aly ministri sunt bonorum que dant a dño catorum commendauit: qui eam non sibi: sed christo çlare

debet.vñ subdit: Amicus aũt spõsi q stat ⁊ audit eũ gaudio gaudet: ꝓpter vocẽ spõsi. AVGV.q.d. Nõ ẽ mea spõsa: sed nũquid nõ gaudes i nuptys: Immo gaudeo ait: qz amicus sponsi. CHRY. Sed q̃liter q dixit: Nõ sum dign⁹ sol uere corrigiã calciamẽti: amicũ nũc seipsum dicit: nõ quidez ꝓpter bonoris equalitatẽ: sed multitudinẽ gaudy repũtare volẽs. Nõ.n.i talib⁹ ita ministri spõsi letantur sicut amici. Simul aũt ⁊ cõdescẽdẽs eoz imbecillitati amicũ se dic̃: qz enim estimabãt eũ mozderi ab his q̃ fiebãt: oñdit q nõ solũ põ mozdet: sed ⁊ valde gaudet si spõsus spõsa cognoscit. AVGV. Sed q̃re stat qz nõ cadit: qz humilis ẽ. vide stã tẽ i solido: Nõ sus dignus corrigiã calciamẽti eius soluere. Stat aũt ⁊ audit eũ. si ergo cadit nõ audit eũ: ergo stare oz amicus spõsi ⁊ audire. i. ꝓmanere i gr̃a quã accepit: ⁊ audire vocẽ ad quã gaudeat. nõ inquit gaudeo ꝓpter vocẽ meã: sz ꝓpter vocẽ spõsi gaudeo: ego in audiẽdo: ille in dicendo: ego auris: ille verbũ. q enĩ custodit sponsaz vel vxorẽ amici sui: dat quidẽ operã vt nullus alius amet: sed si amari se ꝑ amico voluerit ⁊ vti voluerit cõmẽdata sibi: q̃z detestãdus vniuerso generi humano appet: Multos aũt adulteros vi deo: q sponsaz tanto p̃cio emptã possidere volũt: ⁊ id agunt vbis suis vt ꝓ spõso amenẽ. CHRY. Uel aliter: Qz dicit. Qui stat: non sine causa posuit: sed idicãs q̃ q̃ sua sunt iã cessauerũt. ⁊ qñ eũ de reliquo stare oportet ⁊ audire: qõ q dẽ dicit a pabola ꝓmonẽ transferẽs ad ꝓpositũ: qz.n. spõsi ⁊ spõse mentionẽ fecerat: oñdit qualiter hec spõsalia fiant: qz ꝑ vocẽ ⁊ doctrinã. Fides enĩ ẽ ex auditu: audit⁹ aũt p ver bũ dei. ⁊ qñ ea q̃ spauerat euenerũt: iccirco subdit: In hoc aũt gaudiũ meũ impletũ est. i. pfectũ est a me opus qõ fieri ꝓpter tebat: ⁊ plus nihil opari possus de reliquo. THEOPHI. Unde nũc gaudeo q. s. oẽs illũ attendũt. si enĩ nõ accessisset ad sponsum spõsa. i. popl's tũc dolerẽ ego paranym phus. AVGV. Uel aliter: In hoc gaudiũ meuz ipletũ ẽ: vt. s. gaudeã ad vocẽ spõsi: habeo gr̃az meã: plus nõ mihi assumo: ne qõ accepi amittã. Qui.n. vult gaudere de se tristis est. q aũt vult de deo gaudere sp gaudebit: qz de⁹ sempiternus est. BEDA. Gaudio aũt gaudet hõ ꝓpter vocẽ spõsi cũ intelligit nõ se debere gaudere de sapia sua: sed de sapia quã accepit a dño. Quisqs enĩ in benefactis nõ gloziã suam vel laudẽ requirit neq̃ terrena lucra sed celestia cupit: hic amicus ẽ spõsi. CHRY. Deide nõ solũ circa p̃tia sz etiã circa futura passionẽ iuidie a se remouet dicens: Illũ oz crescere: me aũt minui. q.d. q̃ nr̃a sunt steterũt: ⁊ cessauerũt de reliquo: crescunt autẽ q̃ sunt illi⁹. AVGV. Sed qd ẽ hoc Illum opz crescere: de⁹ nec crescit nec minuit: sed ioãnes ⁊ iesus quo ad carnem attinet: coeui erãt: sex mẽses qui itere rant nullã distinguunt etatẽ. Magnus est hoc sacrm. anteq̃ veniret dñs hoies gl̃iabant de se. venit ille hõ vt minueret hois gl̃ia: ⁊ augeret gl̃ia õi. sic.n. venit ille vt dimitteret peccata ⁊ hõ ꝓfiteret: eteniz ꝓfessio hois: humilitas hois: misericordia dei: altitudo dei. hanc aũt veritatẽ etiã passionibus significauerunt christus ⁊ ioannes. nam ioãnes capite minutus ẽ: x̃ps aũt in cruce exaltat⁹. deide natus est x̃ps cum iaz iciperet crescere dies: natus ẽ ioãnes quando cepat minui dies. Crescat ergo in nobis gl̃ia dei: ⁊ minuat gl̃ia nr̃a: vt i deo crescat ⁊ nr̃a: q̃to aũt magis itelligis deũ: videt in te crescere de⁹: nõ aũt i se crescit: sed sp pfectus ẽ: sicut si curarentur alicui⁹ oculi ex ꝓstina cecitate: ⁊ iciperet videre paululũ lucis ⁊ alia die plus videret: videret ei lux crescere: lux tamẽ pfecta ẽ: siue ipe videat siue nõ. sic.n. ⁊ iterioz hõ ꝓficit gdẽ i deo: ⁊ deus in illo videt crescere: ipe aũt minuit vt a gl̃ia sua decidat: ⁊ in gl̃ia dei surgat. THEOPHI. Uel aliter. Sicut alioz luminariũ aduenięte sole lumen extingui vr̃: sz nõ sit ꝓ veritatẽ extinctũ: sed a maiori occultatuz: sic ⁊ pcursoz tãq̃ stella a sole celatus minui dr̃. crescit aũt x̃ps ꝓ ut paulatim manifestat se ꝑ miracula, nõ q̃ in virtutib⁹ crescerat: aut proficeret: hec nempe nestoz est opinio: sed ꝓ ostensionem diuinitatis eius.

¶ Qui surs̃ũ venit super omnes est. Qui est ō terra de terra est: ⁊ de terra loquitur. Qui de celo venit super omnes est: ⁊ quod vidit ⁊ audiuit hoc testatur.

CHRY. Sicut vermis ligna corrodit: ⁊ erugo ferruz: ita vana gloria nutriẽtem se pdit aiaz. Ideo multo studio op⁹ est vt hãc destruamus passionẽ. vnde ioannes multis rõnibus discipulos suos hũtes passionẽ banc vix mitigat. Post illa enĩ que antea dixerat rursus eos alys disponit sermõibus dicẽs. Qui de surs̃ũ ve. su. oẽs est. q.d. qz vos meũ extollitis testimoniũ: ⁊ ex hoc dicitis me cẽ digniorez fide: eo sz cui testimoniũ phibui: hoc necesse est vos scire: q̃ nõ est euz qui de celis venit fieri fide dignũ ab eo qui terrã habitat. ⁊ hoc est qõ dicit: Sup omnes est. qz ipse sibi sufficiẽs: ⁊ qõ oibus incõparabiliter maior est. THEOPHI. Ipse.n. x̃ps de surs̃ũ venit a patre descẽdẽs: ⁊ super oẽs est distinctus ab oibus. ALCVI. Uel desurs̃ũ venit. i. ō altitudine humane nature: quã habuit ante pctm̃ p̃mi hois. de illa enim altitudine assumpsit verbuz dei humanã naturã: nõ assumpsit culpã cuius assumpsit penã. Sequitur: Qui est de terra: ō terra est. i. terren⁹ est. Et de ter. logt̃. i. terrena logt̃. CHRY. Et nimiz nõ ex terra erãt ei omnia: etenĩ animã habebat ⁊ spiritu participabat: non ex terra: q̃liter igr̃ ipe ō terra se cẽ dicit: nihil enĩ aliud ꝑ hoc ostẽdit occulte q̃z q puus ẽ velut terrene veniẽs: in terra natus: ⁊ nulla cõparatõe dignus ad christũ q nobis desuper venit. Nõ aũt dicit: De terra logt̃. qm̃ ex ꝓpria mẽte loquebat̃: sed de terra se log dicit in comparatiõe ad christi doctrinã. q.d. pua ⁊ humilia sunt q̃ mea sunt ꝓpata his que christi sunt: q̃lia decens est suscipere terrestrem naturã in cõparatione ad illuz in quo sunt oẽs thesauri sapie ⁊ scie dei abscõditi. AVGV. Uel q̃ dicit: De terra logt̃: de hoie dicebat q̃tum ad ipsum hominẽ ptinet. Si enĩ aliqua loquit̃ diuina illuminat⁹ est a deo sicut apls dicit: Nõ autẽ ego: sz gratia dei mecum. ergo ioãnes ⁊ qõ ad ioãnem pertinet de terra est: ⁊ de terra logtur. si qd diuinũ audiuistis a ioãne: illuminãtis est nõ recipiẽtis. CHRY. Extincta igr̃ discipulorz passione de reliquo cuz ampliozi p palatione logtur de christo. nam ante hoc supfluuz erat ista p̃mittere in mẽte audiẽtium locuz habere nõdum valẽtia. vnde segtur: Qui de celo. AVGV. i. de patre venit duobus modis: Sup oẽs est. p̃mo sup oẽz humanitatẽ q de ipa p̃sq̃ peccaret venit: scõo iuxta altitudinẽ pr̃is cui est eq̃l.

CHRY: Magnũ aũt qd ⁊ excelsum dicẽs ō x̃po: rursus ad humilius ducit sermonẽ dicẽs: Et qõ vi. ⁊ au. hoc te. qz. s. p sensus hos oia certissime discim⁹. ⁊ digni fide estimamur cẽ magistri de his q̃ visu suscepim⁹ vel auditu apꝑhendim⁹ hoc de x̃po astruere volens ioannes dixit: Qz vi. ⁊ audi. hoc testat̃: ostendẽs' q nihil coz que ab ipso dicebantur falsuz est: sz omnia vã sunt. q. dicat. Ego indigeo audire ea que ab illo dicunt̃ q desup venit: annũciãs ea que vidit ⁊ audiuit. idest que solus ipe manifeste nouit. THEOPHI. Cum ergo audis q̃ x̃ps ea que audiuit ⁊ vidit a patre loquit̃: non putes q̃ a pr̃e idigeat addiscere: sz qz oia q̃cũq̃ naturaliter nouit a pr̃e hz: ꝓpter hoc a patre audire dr̃ q̃cunq̃ nouit: sz qd est qõ fili⁹ audiuit a patre forte filius patris verbũ audiuit: ⁊ imo filius patris verbũ est. AVGV. Quando concipis verbũ qõ ꝓferas: rem vis dicere: ⁊ ipsa rei conceptio in corde tuo iam verbũ est. Quõ ergo tu verbũ qõ loqueris in corde habes: ⁊ apud te est: sic deus edidit verbũ: hoc est genuit filium. Cum ergo verbũ dei filius sit: filius aũt locut⁹ est nobis: non verbum suũ: sed verbum patris se nobis log voluit: qui verbuz patris loquebat̃: hoc ergo quomodo dicit: ⁊ oportuit dixit ioannes.

¶ Et testimoniū eius nemo accipit. Qui autem acceperit eius testimonium signauit: qz deus verax est. Quē enī misit deus verba dei loquitur. Nō enī ad mēsurā dat de⁹ spm̄. Pater diligit filiū: z omnia dedit in manu eius. Qui credit in filiū habet vitā eternā: qui aūt icredulus est filio: nō videbit vitā: sed ira dei manet super eum.

CHRY. Dixerat q⁹ viuit z audiuit. hoc testaf̄ q̄si excusans: ne qz pauci interiz crediturī erāt: falsa estimarenf̄ esse q̄ dicunf̄. z ꝓpter hoc subdit: Et testi. eius ne. ac. i. pauci: habebat enī discipulos q accipiebāt testimoniū eius i his que dicebanf̄. In hoc aūt suos discipulos tāgit nōduz credētes in eū: simul etiā iudaicā ostēdit īsensibilitatē: sicut z in principio euāgely dcm̄ est. In ꝓpria vēit: z sui eū nō receperūt.

AVGV. Uel aliter: Est gdā ppl's ꝓparat⁹ ad iraz dei dānādus cū diabolo: hoc nemo accipit testimōiū chr̄isti. Attēdit ergo in spiritu diuisionē: in genere aūt humano ꝓmixtionez. z qō nōdū locis separatū est: sepauit cordis aspectu: z vidit duos ppl'os infideliū z fideliū. Attendit infidelis z ait: Et te. eius ne. ac. deide tulit se a sinistra z aspexit ad dextrā: z secutus ait: Qui āt ac. eius te. sig. CHRY. i. mōstrauit z adhuc augēs timorē addit: Qm̄ de⁹ verax ē: oñdēs qm̄ non alr̄ qs discredet huic nisi falsi arguerit deū q misit illuz: qz nihil extra ea q̄ sunt pr̄is loquif̄: Et hoc ē qō subdit: Quē. n. misit de⁹: verba dei loquif̄. ALCVI. Uel aliter: Signauit. i. signū posuit in corde suo: q̄si singulare z spāle aliquid: hunc esse verū deū: qui passus est ad salutez hūani generis.

AVGV. Quid ē: qz deus verax est: nisi qz bō mendax ē: z deus verax ē: qz nemo hominū pōt dicere qd veritas ē: nisi illuminet ab eo qui mentiri nō pōt. Deus q̄ verax: xp̄s aūt de⁹. Uis ꝓbare: accipe testimoniū eius z inuenies. sz si nōdum itelligis deuz: nōdum accepisti testimonium ei⁹. Ipse ergo xp̄s ē deus verax: z misit illū deus: deus misit deū. iunge ambos vn⁹ deus: hoc enī quē misit deus de xp̄o dicebat vt se ab ipso distingueret. qd autez ipz ioānē nōne deus misit: sz vide quid adiūgat: nō enīz ad mensurā dat deus spm̄. hoīb⁹ ad mensurā dat: vnico filio nō dat ad mensuraz. Aly quidē daf̄ per spm̄ sermo sapīe: aly sermo scīe. aliō bz ille: z aliud iste bz. Mēsura diuisio quedā donoꝝ ē: sed xp̄s q̄ dat nō ad mensuram accepit. CHRY. Spm̄ aūt hic actōem spūssancti dicit. vult enī ostēdere qm̄ oēs quidē nos i mensura spūs actiones suscipimus: xp̄s autē omnē spūs suscipit actionē. qualr̄ igit̄ erit dignus suspect⁹ haberi: nihil. n. dicis qō nō dei ē: neqz qō nō spūs est. z iterim de deo verbo nihil logf̄: sed a pr̄e z spū dignam fide facit doctrinaz. Nam qm̄ deus est sciuerāt: z qm̄ spūs est nouerāt: z si nō decentē ō eo opinionē hēbant: qm̄ aūt filī⁹ est nesciuerāt. AVGV. Qz ergo de filio dixerat: Nō ad mensurā dat deus spm̄: subiungit: Pater dili. fi. z adiecit: Et oīa dedit in mānu eius. vt nosses z hic distincte qm̄ dcm̄ est: Pr̄ di. fi. Pr̄ enī diligit ioānez aut paulū: z tm̄ nō oīa ꝺdit i mānu eoꝝ: Pr̄ di. fi. sz quō filiū. nō quō dñs seruū: quō vnicū: nō quō adoptatum. Itaqz oīa dedit i manu ei⁹: vt tātus sit filī⁹ q̄tus est pr̄. ergo cū ad nos dignat⁹ est mittere filiū: nō putemus nobis aliquid minus missum q̄ est pater. THEOPHI. Sic ergo fz diuinitatem oīa dedit pr̄ filio: natura nō gratia. vel dedit oīa in manu eius fm̄ humanitatē: dñaf̄ enim omniū eoꝝ z q̄ i celo z que i terra sunt. ALCVI. Et qz oīa sūt in manu ei⁹: ergo z vita eterna. vñ subdit: Qui cre. in fi. bz vi. eter. BEDA. Nō debet hic itelligi fides q̄ verboten⁹ tenef̄: sz que operibus adimplef̄. CHRY. Non enī hic dicit q⁹ credere i filium sufficiat ad vitā habendaz ꝑpetuam: cum ipse alibi dicat: Nō ois qui dicit mihi dñe dñe ītrabit in regnuz celoꝝ. sz z que in spirituz est blaspbemia sufficit sola mittere in gebennā. sz z si i patrē z filiū z spm̄ scm̄ quis crediderit: ne esti mem⁹ sufficere ad salutē. opus est. n. nobis vita z ꝙuersatōe recta. deide sciēs nō ita ꝓmissiōe bonoꝝ multos adduci vt terribiliū minis: in hoc sermonē cōcludit di. Qui aūt increpat. ē fi. nō vi. vi. sed ira dei ma. sup eū. Uide qualr̄ hic ad p̄emia reducit eū q est supplicij sermonē: nō enim dixit ira filij: q̄s uis ipse sit iudex: sz pr̄ez ei⁹ istituit magis terrere volēs. Et ñ dicit manebit ī eo. Sz super eū: oñdēs quoniā nunquaz ab eo desistet. vt. n. nō estimet qs morte esse tēporaneaz dixit: Nō videbit vitaz. AVGV. Et nō dixit. Ira dei venit ad eum: sed manet sup euz: qz omnes qui nascunf̄ mortales habēt secuz iraz dei: quaz accepit ꝓmus adam: venit filius dei nō habēs peccatū: z idutus est mortalitate: moꝛtuus est vt viuas. Qui ergo nō vult credere i filiū ira ꝺi manet sup eū: de qua dicit apl's: Eram⁹ nā filij ire. Lapi. IIII.

VT ergo cognouit ieſus: qz audierūt pharisei q⁹ ieſus plures discipulos facē z baptizat q̄z ioānes: q̄q̄z ieſus nō baptizaret: sed discipuli eius: reliquit iudeā: z abijt iterꝝ in galileam. Oportebat aūt eū trāsire ꝑ mediam samariam. Uenit ergo in ciuitatē samarie que dicit sychar iuxta ꝓdiū q⁹ dedit iacob ioseph filio suo. Erat aūt ibi fons iacob: Jesus aūt fatigatus ex itinere sedebat sic supra fontē. hora aūt erat quasi sexta.

GLO. Postq̄z oñdit euāgelista qualr̄ ioānes repūlit discipulozꝝ suozꝝ iuidiā quā de ꝓfectu doctrine xp̄i ꝛceperāt: hostēdit quō xp̄s declinauit phariseozꝝ malitiā: q ꝺ ipz ex eadez cā çelo iuidie mouebanf̄. vñ dr̄: Ut q̄ co. ie. qz au. phari.

AVGV. Utiqz dñs si sciret pharisēos ita ꝺ se cognouisse q⁹ pl'es discipulos faceret z q⁹ pl'es baptiçaret: vt eis hoc ad salutē valeret seq̄ndi eū: nō relinq̄ret iudeā terrā: sz ꝓpter illos maneret ibi: qz vero cognouit eoꝝ sciam fit̄ z iuidentiā: qz nō hoc ꝓpterea didicerūt vt sequerenf̄: sz vt pl' querēf̄: abyt ide: Poterat quidē z p̄ns ab his ñ teneri si nolet: sz ī oī re quā gessit vt bō hoībus i se crediturīs ꝓbebat exēplū: qz vnusq̄sq̄ seru⁹ dei nō peccat si secesserit i aliū locū: vidēs furoꝛē se ꝓsequentiū. Fecit ergo hoc ille magister bon⁹ vt doceret: nō vt timeret. CHRY. Hoc etiam fecit mitigās eoꝝ iuidiā dueniēs est etiā euz hoc feciſſe: vt nō discrederef̄ carnis dispēsatio. si. n. retētus effugisset i suspitionem deuenissz veritas carnis. AVGV. Fortassis āt hoc moueat qō dcm̄ ē: Baptiçabat pl'es q̄z ioānes: z postea subz est: q̄q̄z ieſus nō baptiçaret: qd ergo fallium dcm̄ erat z correctū est: CHRY. Nō aūt ipe xp̄s baptiçabat. sed relatores volētes erigere eos q audiebāt iuidiam ita annūciabāt. s. q⁹ xp̄s pl'es baptiçaret q̄z ioānes. sz cui⁹ gr̄a ipse nō baptiçaret: ioannes ꝑdixit dicens: Ipse vos baptiçabit in spūsco z igne: nōdū aūt spm̄scm̄ dabat. decēter igr̄ non baptiçabat. discipuli vo id agebāt volētes multos adducere ad salutarem doctrinā: vt enīz nō semp circūeuntes ꝙgregarent eos q crediturī erant. vt in simone z fratre fecit: iō baptiçare instituerunt. Nihil. n. ampli⁹ hēbat discipulozꝝ baptisma ioānis baptismate: vtrunqz enim expers erat ea que ex spū est gr̄a: z vtriqz vna cā erat. s. adducere ad xp̄z eos qui baptiçabanf̄. AVGV. Uel alr̄: Utrūqz veꝝ est: qz ipe mūdabat: nō baptiçabat: z nō baptiçabat: Baptiçabat. n. qz ipe mūdabat: nō baptiçabat: qz ipse nō tingebat. Prebebāt discipli ministeriū corpis. ꝑbebat ille adiutoziū maiestatis: de quo dcm̄ ē: Ipe ē q baptiçat. ALCVI. Uolet aūt queri si in baptismo discipulozꝝ xp̄i spūssc̄us dareſ̄: cū dicaf̄ spūssanctus nondum erat datus: qz iesus nōdum erat glorificatus. Sed sciendus qz dabaf̄ spiritus: sz non ea manifestatione: qua post ascen-

sionē in linguis igneis datus est. qz sicut ipse christus i hoīe quē gerebat: semper habebat spīm: sed tñ postea super ipsuz baptizatū visibiliter descēdit spiritus i specie colūbe: sic antē manifestū z visibilē aduentuz spiritussci quicūqz sci eum latēter habere potuerūt. AVGV. ad seleucianuz. Intelligim⁹ aūt discipulos xpi iā fuisse baptizatos siue baptismo toānis: sicut nōnulli arbitrāt: siue qō magis credibile est baptismo christi: neqz n. ministerio baptizādi defuit: vt habere baptizatos seruos: per quos ceteros baptizaret: q nō decuit illius humilitatis ministerio quando eis lauit pedes. CHRY. Secedēs aūt christ⁹ de iudea rursus eisdē adhuc gbus z prius: vnde subdit: Et abyt itez in galileā: Siē autē apostoli expulsi a iudeis ad gētes venerūt: ita z christ⁹ ad samaritanos accedit: sed tñ omnē auferēs a iudeis excusationē non principaliter ad eos vadit: sed quasi trāsiēs: qō euāgelista occulte ostendit dicēs. Oportebat autē eū transire per samariam. Accepit autem hanc noiationē: qz mōs samarie somer dicebatur: ab eo qui possedit: qz g ibi habitabant olim nō samaritani: sed israelite vocabantur. Tempore autē precedente offenderunt deū: z rex assyriozum vltra eos ibi manere nō permisit: sed i babylonē z medos duxit: i samaria vero gentes ex diuersis locis ductas habitare fec. Volēs autē deus ostēdere q non ppter ibecillitatē iudeos tradidit: sed ppter peccata eoruz qui traditi sunt: imisit barbaris leones: q eos ledebāt. Annūciata sunt hec regi: z mittit sacerdotē quendā traditurz eis dei leges: sed tamē neqz ita ex toto ab ipietate desiterūt: sed ex media parte. Eteni tempore procedente rursus ad idola quidā resilierūt: venerabant tamē deum: qui a monte samaritanos seipsos vocabant. BEDA. Ideo aūt oportebat ipz transire per samariā: qz sita est inter iudeā z galileam. Est autez samaria insignis prouincie palestine ciuitas: adeo vt tota regio ei socia ta samaria dicat. Ad quez igit ipsius regionis locum dominus verterit euāgelista ostendit: vnde ergo dicitur. Venit ergo in ciuitatem samarie que dicit sichar. CHRY. Locus ille erat vbi pro dyna leui z symeō graue occisionē fecerunt. THEOPHI. Postqz aūt filij iacob illā ciuitatem desertā fecerunt occidentes sichimitas: hanc ciuitatem deserta tempore procedente dedit iacob i sortez ioseph: vnde dicitur in genesi. Do tibi partē vnā extra fratres tuos: quā tuli de manu amorrei in gladio z arcu meo: z hoc est quod subditur. Iuxta prediuz quod dedit iacob ioseph filio suo. Sequitur: Erat aūt ibi fons iacob. AVGV. Puteus erat: sed omnis puteus fons: non omnis fons puteus: vbi enim aqua de terra manat: z vsum prebet haurientibus fons dr: sed si in promptu z superficie sit: fons tantum dicit. Si aūt in alto z in profundo sit: ita puteus vocatur vt nomen fontis non amittat. THEOPHI. Quare autez euangelista de predio z fonte facit mentionē: primo quidem vt cuz audieris mulierē dicentem q pater noster iacob dedit nobis hūc fontem: nō admireris: secundo ex cōmemoratione fontis z predij edocemur: q ea que patriarche ppter fidē quā in deo habebant adepti sunt: iudei propter eorum impietatem perdiderunt: z eorum loca gētibus tradita sunt: quare nihil noui nunc accidit q gentiles pro iudeis regnuz celorz cōsecuti sunt. CHRY. Christ⁹ igr in samariā accedens facilē z delitiosā vitā abyciens: laboriosam vero sequēs: non subingalibus vtit: sed ita difficulter incedit vt ex itinere fatigetur: erudiens nos ita a superfluis alienos esse: vt multa necessaria abscindamus a nobis: z hoc euangelista ostendit dicens: Iesus ergo fatigatus ex itinere. AVGV. Inuenimus iesum fortē z infirmum. fortem quia in principio erat verbum. infirmum quia verbum caro factum est. Sic ergo infirmus iesus ab itinere fatigatus sedebat sic super fontem. CHRY. q. d. Non in throno aut puluinari: sed simpliciter vt contingebat super terram. Sessio autem propter laborem facta est: z vt expectaret discipulos: z propter estū refrigerās corpus apud fontē. vnde sequitur: Hora āt erat quasi sexta. THEOPHI. Et ne qs incusaret dñz: qre ipe in samariā venerit: cū hoc discipulis suis phibuerit: ppter hoc dicit q circa illū locū sedebat. s. ab itinere fessus

ALCVI. Mystice aūt dñs reliqt iudeaz. i. infidelitatem eoz qui eum reprobauerunt: z per apostolos abyt i galileā. i. i volubilitatē hui⁹ mūdi: docēs suos trāsmigrare ō vitys ad virtutes. Prediū autez non tā ioseph qz christo arbitror derelictū: cui⁹ figurā ioseph portauerit: quem vere sol adorat z luna z oēs stelle. Ad hoc pdiū venit dominus: vt samaritani q hereditatem sibi pfiarche israel vēdicare cupiebāt agnoscerent z cōuerterētur ad christum: qui est patriarche legittimus heres fact⁹. AVGV. Iter aūt ipsius est caro: pro nobis assumpta. qui enim vbiqz est: quo it: nisi quia non ad nos veniret: nisi formaz visibilis carnis assumeret: ideo fatigatus ab itinere qd est aliud qz fatigatus in carne: Qua re ergo hora sexta: quia etate seculi sexta. Computa tāquā vnam horā vnam etatem ab adam vsqz ad noe: secūdam a noe vsqz ad abraam: tertiam ab abraā vsqz ad dauid: quartam ad dauid vsqz ad transmigrationē babylonis: quintaz vsqz ad baptismū Ioannis. ide sexta agitur. AVGV. li. lxxxiy. questionum. Hora igitur sexta venit ad puteum dominus noster. Videō in puteo tenebrosam profunditatez. Admoneor ergo intelligere mundi huius ifimas partes. i. terrenas: quo venit dominus iesus hora sexta. i. sexta etate generis humani: tanqz senectute veteris hominis: quo iubemur exui vt induamur nouo. nā sexta etas senectus est: quoniam prima est infantia: secunda pueritia: tertia adolescentia: quarta iuuentus: quinta grauitas. Hora etiam sexta venit dominus ad puteum: idest media die. vnde iam incipit sol iste visibilis declinare in occasuz: quoniā nobis vocatis a christo visibilium delectatio minuitur: vt inuisibiliū amore homo interior recreatus ad interiorem lucem: que nunquam excidit: reuertat. Qr autem sedit humilitatem significat: vel quoniam solent sedere doctores: magistri denunciat personam.

¶ Venit mulier de samaria haurire aquā. Dicit ei iesus. Da mihi bibere. Discipuli enī ei⁹ abierāt in ciuitatē vt cibos emerēt. Dicit ergo ei mulier illa samaritana. Quō tu iudeus cum sis bibere a me poscis q sū mulier samaritana? Non enim coutuntur iudei samaritanis. Rndit iesus et dixit ei. Si scires donū dei: et quis ē qui dicit tibi da mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo: et ōdisset tibi aquā viuā. Dic ei mlier: dñe nz i quo haurias hēs z pute⁹ alt⁹ ē: vñ ergo hēs aqz viuā? Nūquid tu maior es pr nō iacob qui ōdit nobis puteū: z ipe ex eo bibit z filij ei⁹ z pecora ei⁹.

CHRY. Ne quis dicat: quoniam aduersatur suo precepto samaritanis loquens: posuit euangelista multas causas eius que ad mulierem locutionis: non enim ad hoc venit antecedenter vt samaritanis loquereť: nō tamen quia propter hoc nō venit: aduenientē ad se expellere oportebat. dicitur enim. Venit mulier de samaria haurire aquā: vide q z mulierem ostendit ppter estum exeuntem ad aquam.

AVGV. Nec autē mulier forma est ecclesie nō iustificate: sed iā iustificāde. Pertinet aūt ad imaginez rei q ab alienis venit. Samaritani enī alienigene fuerunt quanqz vicinas terras incolerent: vētura enim erat ecclesia de gētibus z aliena a genere iudeoz. THEOPHI. Congrue autez: disputatio ad mulierē a siti sumpsit occasionē. Segtur enī Dicit ei iesus, Da mihi bibere. quia hm humanitatem si

tiebat: ꝛ propter laborem ꝛ estuꝫ. AVGV. li. lxxxiy. qō. Sitiebat etiā iesus mulieris illius fidē: eoꝝ enī fidem sitit pro quibus sanguinem fudit. CHRY. Discimus autem dñi non solū circa itinera validū robur: sꝫ etiā circa cibaria negligentiā: nō. n. discipuli eius deferebant viaticula: ꝓpter hoc enī subdit. Discipuli aūt eius abiē. in ciui. vt ci. emerēt. Vnde etiā euāgelista ostendit christū humilē in eo q̄ solus relinquebaī: ꝛ nimiꝝ poterat si vellet aut nō oēs emittere: aut abeūtibus illis alios ministros habere: sꝫ noluit. Eteni ita discipulos assuefecit oēs superbiā conculcare. Sed forꝫtasse dicet aliquis. Quid magnū est si humiles erāt discipuli: piscatores existētes ꝛ tabernaculoꝝ factores: sꝫ repente facti sunt oībus regibus reuerentiores: collocutores ꝛ secutores dñi orbis terraꝝ. Maxime aūt q̄ ex humilibus sunt: q̄n dignitates q̄qꝫ assumpserīt facilius ad superbiā eleuātur. velut inexpte se habētes ad tātū honorē. Detinens igiī discipulos dñs i eadē humilitate erudiebat eos: vt p oia se restrīgerēt. Mulier ergo audiēs: Da mihi bibere: valde sapiēter ad formādā interrogationē: eū qui a xp̄o accepit sermonē: vnde sequiī. Dic ergo illi mu. Quō tu cū iu. sis a me bi. posq̄ sum mu. samaritana? Judeū gdē eū esse estimauit a figura ꝛ a locutiōe. Intuere vō qualiter mulier ingsitiua erat. Etsi enī oportebat custodire iesuꝫ vt nō coutereī illi: nō tn̄ oportebat illā custodire. Nō dixit euāgelista q̄ samaritani iudeis non coutenderentur sed subdit. Nō enī coutunī iudei samaritanis. Judei igiī a captiuitate reuertētes zelotipe se ad samaritanos habebant sicut ad alienigenas ꝛ impugnatores. Neqꝫ etiā scripturis oīb⁹ vtebanī: solū enī ea q̄ moysi sunt suscipientes: ꝓphetaꝝ nō multā curam habebāt. Cōtēdebāt etiā se in nobilitatē iudaicā imittere: vnde ꝛ iudei cos cū oīb⁹ gētib⁹ abominabāī. AVGV. Et oīno eoꝝ vasculis non vtebanī iudei. Et q̄ ferebat secū mulier vasculū vnde aquā hauriret: eo mirata é q̄ iudeus petebat ab ea bibere: q̄ nō solebāt facere iudei. CHRY. Sꝫ q̄liter xp̄s quesiuit ab ea bibere lege non concedente: Si autē quis dixerit: q̄ ꝓsciebat eā non daturaꝫ: imo ꝓpter hoc neqꝫ petere oportebat. Est igiī dicendū q̄ iō petyt: q̄ indifferens erat de reliquo tales obseruantias ꝓeterire. AVGV. Ille aūt q̄ bibere q̄rebat sitiebat fidē ipsius mulieris: vñ segtur. Rñdit iesus ꝛ di. ei: si scires do. dei: ꝛ q̄s est q̄ dicit ti. da mihi bi. tu. foꝝ. petiſ. ab eo ꝛ dō. ti. aquā viuā. ORIGE. Nā quasi dogma quoddā est neminē accipere diuinū donū ex nō q̄rētib⁹ illō: ipsiuꝫ aūt saluatoꝝ iubet pī poscere vt det illi ꝑm illud. Postula a me ꝛ dabo tibi gentes hereditatē tuā. Et ipse saluatoꝝ dic̄: Petite ꝛ dabiī vobis. ꝛ iō signāter dic̄: Petisses ꝛ dedisset tibi. AVGV. lxxxiy. q. Vnde āt oñdit nō se talē aquā petisse q̄lē ipsa ītellexerat: sꝫ q̄ ipse sciebat fidē eius: eidē sitiēti spūscū dare cupiebat. Hāc. n. recte ītelligim⁹ aquā viuam q̄ est donū dei: sic ipse ait: Si scires donū. AVGV. sup Jo: dī enī vulgo aqua viua illa q̄ de fonte exit. illa. n. q̄ colligiī de pluuia i lacunas: aut cisternas aqua viua nō dī. Etsi de fonte manauerit ꝛ in loco aliquo collecta steterit: nec ad se illud vnde manabat admiserit: sꝫ in rupto meatu tāq̄ a fōtis tramite sepata fuerit: nō dī aqua viua. CHRY. Spūs enī sci grāz q̄qꝫ scriptura ignē q̄qꝫ aquā vocat oñdens: q̄n nō substantie sunt hec noīa repūtatiua: sꝫ actiōis. Per ignis gdē appellationē erectiuū ꝛ calidū grē ꝛ cōsumptiuū peccatoꝝ enigmatice ī/sinuat. p aq̄ vero nūcupatōeꝝ purgamētū q̄ō est ex spiritu ꝛ multū refrigeriū recipiētibus eū mētib⁹ ostēdit. THEOPHI. Gratiā ergo spūsci duxit aquā viuā. i. viuificatiuam: refrigeratinā. ꝛ motiuā. Nā gra spūsci sp mouet illum qui bona opatur: ascēsiones in corde suo disponens. CHRY. Iterum aūt dominus eam ab humili suspitione erexit: qua estimabat eū vnū mlt̄oꝝ eē. multū. n. honorē tribuens dñz vocat. Sequiī. n. Dicit ei mulier dñe neqꝫ in quo bau. ba: ꝛ pu. alt⁹ est vñ ergo habes aqnā viuam? AVGV. Videte quō ītellexit aquā viuā. s. aquā q̄ erat in illo fonte. q. d. Tu mihi vis dare aquā viuā ꝛ ego fero vñ hauriaz: ꝛ tu nō fers. de hac ergo aq̄ viua mihi dare nō potes: q̄n hauritoriū nō habes: forte aliū fontē ꝓmittis. Sed nūqd tu ma. es ꝑ. no. ia. q. de. no. pu. istū ꝛ ipe ex eo bi. ꝛ fi. ci⁹ ꝛ pec. ei⁹. CHRY. q. d. nō potes dicere q̄ iacob dedit nobis hūc fontem ꝛ alio ipe vsus est: eteni ipe ꝛ sui ex eo bibebāt: quod nō esset: si melioꝛē aliū habuissent: de hoc igiī fonte dare nō potes: aliuꝫ aūt melioꝛē nō est te bñe nisi ꝓfitearis teipm maioꝛē esse iacob. vñ igiī habes aquā quā ꝓmittis te datuꝝ se nobis? THEOPHI. Oꝝ aūt dicit. Et pecora ei⁹? oñsiuū est abūdantie aquarum q̄si diceret. Nō soluꝫ fluuius est aqua vt iacob ex ea biberet ꝛ filij ei⁹: sed etiā ītantū est abūdās. vt tā te multitudini pecoꝝ patriarche sufficiat. CHRY. Vide āt qualiter scipsaꝫ ipulit in nobilitatē iudaicam. Samaritani enī abraā progenitoꝛē suū dicebāt: q̄si a chaldea exītes: sꝫ ꝛ iacob patrē vocabant q̄si ipsi⁹ exītē nepotē. BEDA. Vel patrē suū iacob vocat: qꝝ ipsa sub lege moysi vixerat ꝛ pdiuꝫ qō iacob filio suo ioseph dederat possidebat. ORIGE. Mystice aūt fons iacob scrip. ure sunt. figdem instructi in scripturis bibunt: vt iacob ꝛ filij eius. Simplices āt ꝛ rudes bibūt more pecoꝝ iacob.

¶ Rñdit iesus et dixit ei. Omis qui biberit ex aqua hac sitiet iterū. Qui aūt biberit ex aqua quā ego dabo ei: non sitiet i eternū: sed aqua quā ego dabo ei: fiet i eo fons aque saliētis i vitam eternaz.

Dicit ad eū mulier. Dñe da mihi hāc aquā: vt non sitiā neqꝫ veniā huc haurire. Dicit ei iesus. Vade voca virū tuū: et veni huc. Rñdit mulier et dixit: nō habeo virū: Dicit ei iesus: Bene dixisti: nō habeo virū. Quinqꝫ enī viros habuisti: et hūc quē habes nō é tu⁹ vir: hoc vere dixisti.

CHRY. Cū mulier q̄siuisset: nūqd tu maioꝛes patre nostro iacob: nō dixit maior sum: nc videreī gloziari: sꝫ p ea q̄ subdit hoc oñdit. Segtur enim. Rñdit ie. ꝛ di. ei. Omis q̄ bibit ex aq̄ hac sitiet iteꝝ. q aūt bi. ex aq̄ quā ego da ei. nō sitiet in eter. q. d. Si mirabilis fuit iacob: q̄ hāc aquā dedit: si dabo tibi multo hac potioꝛē. qd dices: nō aūt ab hac excusatione: sꝫ ex supeminētia ꝓparatōeꝝ facit: nō enim dicit: q̄n hec aq̄ vilis est ꝛ ptemptibilis: sꝫ id q̄ō natura testaī hoc ponit. sēs oīs q̄ bibit ex aq̄ hac sitiet iterum. AVGV. Oꝝ quidē verum est ꝛ de aq̄ sensibili. ꝛ de ea quā significat illa aq̄: eteni aq̄ in puteo voluptas est: seculi ī ꝓfunditate tenebroſa: hic eā hauriūt hoies hydria cupiditatū: nā qui ꝑmiserit cupiditatē: puenire nō pōt ad voluptatē. Cū puenerit q̄q̄z ad voluptatē seculi hui⁹: nūqd nō iteꝝ sitiet: q̄ de hac aq̄ q̄ biberit sitiet iteꝝ. Si aūt accepit a me aquā sitiet ī eternū: naz quō sitient q̄ inebriabunī ab vbertate dom⁹ dei: ꝓmittebat q̄ saginā q̄dā i satietatē spūsci. CHRY: Hāc āt excellētiā b⁹ aq̄ vt. s. q ex ea biberit nō sitiat ī eternū: p ea q̄ ꝓsequunt oñdit. Segī. n. Sꝫ aq̄ quā ego dabo ei fiet in eo fons aq̄ saliētis i vitā eternā. q. d. Sic q̄ fonte hz ītra se posituꝫ neq̄q̄ afficieī siti: ita ꝛ q̄ hāc aq̄q̄ hꝫ. s. quaz ego ei dabo. THEOPHI. Nā aq̄ quā ego tribuo sp multiplicaī: semina enīz ꝛ ꝑncipium boni sancti sumūt per gr̄az: ipsi vero negociant ꝛ opanī ad ei⁹ augmētū. CHRY. Vide aūt q̄l⁹ mlier paulatī ad dogmatū altitudinē ducīī. nā ꝓmum gdē estimauit eū iniquū quēdā eē iudeum: deinde audiēs aquā viuam sitispicata est de sensibili hoc dici: postea discēs: q̄n spiritualia erant que dicebanī: credidit qdez q̄n pōt aq̄ sitis necessitatē tollere: nōdū aūt sciebat que eēt hec aqua: sed querebat eā supioꝛē sēsibilib⁹ estimās, vnde subdiī. Dicit ad euꝫ mu-

lier. Dñe da mihi hāc aquā vt non sitiā neq; veniā huc hau
rire. Et sic eū patriarche iacob p̄ponit: de quo tā magnā opi
nionē hēbat. AVGV. Vel aliter. Adhuc illa mulier car
nis sapit: delectata ē nō sitire: ꝛ putabat hoc fm carnē sibi p̄
p̄ dies. xl. nec esuriret nec sitiret. g hoc potuit dare p. xl. dies
nō poterat dare semp: delectata aūt tali mūere rogat vt ei
aquā viuā daret: vnde sequit. Dicit ad eum mulier: Dñe da
mihi hāc aquā vt nō sitiā: nec veniā huc haurire. Ad laborē
enī indigentia cogebat: ꝛ laborē infirmitas recusabat: vtinā
audiret. Venite ad me oēs q laboratis ꝛ onerati estis: ꝛ ego
vos reficiā: hoc enī dicebat iesus vt iā nō laborare: sed illa
nōdū intelligebat: deniq; voluit dñs vt itelligeret: vnde se
quitur. Dicit ei ie. va. vo. vir tuū ꝛ veni huc. Quid est hoc:
p̄ virū suū ei volebat aquā illā dare: an q; non intelligebat:
per virū suū eam volebat docere: sicut aplūs dicit de mulie
ribus. Si que volunt discere domi viros suos interrogent:
sed ibi dicit: vbi nō est iesus q doceat: cū vo ipse dñs aderat
gd opus erat vt p virū ei loquereť: nūqd p virū loquebatur
marie q̄ sedit ad pedes eiꝰ. CHRY. Quia igr istabat mu
lier accipere aquā ꝓmissam querēs: dicit ei iesus. Voca vi
rū tuū: quasi oīdens qñ ꝛ illū oportet bis cōicare: hoc aūt
festinās accipere ꝛ rei turpitudinē occultans adhuc estima
bat se ad hoīes log: vñ sequit. Rñdit mu. ꝛ di. nō ha. viruꝫ.
hoc audiēs xps opportune de reliquo redargutionē induc:
nā ꝛ priores viros enumerat ꝛ eū q nunc occultabať redar
guit: vñ segť. Dic ei ie. bene dixisti q; nō habeo virū. AV
GV. Intelligas reuera istā mulierē nō habuisse tūc viruꝫ:
sed vtebať nescio quo nō legittimo viro: vñ ei conuenienter
mysteria logī dicens. Quinq; viros habuisti. ORIGE.
Uide autē si possibile est fontē iacob mystice totas esse scri
pturas: aquā vo iesu ea ꝓ quibꝰ edite sunt: q̄ nō est licitū om
nibꝰ pscrutari eo q̄ q̄ scripta sunt dictauerūt hoīes. Que ve
ro oculus nō vidit nec auris audiuit nec in cor hois ascēde
rūt in scriptis nō pōt redigi: sed ex fonte aque saliētis in vi
tā eternā. i. ex spūscō disciplīne patefiunt his qui nondū bu
manū cor gestant sed possunt dicere. Nos sensum xpi habe
mus. Qui ergo nō suscipit ꝓfunditatē vbor ꝛ si ad modicū
geuerit denuo insistēs dubitabit: qui aūt bibit de aqua chri
stī: ad hoc ꝓmouet: vt fons oīum q̄sitor ꝓrūpat in eo: sur
sum scaturizātibꝰ ags ꝛ puolāte eiꝰ mēte ad cōsequentiam
huius aq̄ ad vitā eternaꝫ. Volebat aūt mulier sine aqua ia
cob angelice ꝛ sup hoīes discere veritatē: neq; enī angeli in
digent fonte iacob vt bibāt: sed glibet in se hz fontem aque
scaturientis i vitā eternā ab ipso verbo. Et hoc ē qđ subdit.
Dicit ei mulier. Dñe da mihi hanc aquā: sed impole est hic
abs q̄z ea q̄ hauriť ex fonte iacob aquā capere que dať a ver
bo: vñ petēti samaritane aquā videť dicere iesus se illā p̄be
re nō alibi q̄z in fonte iacob. vñ segť. Dicit ei iesus: vade vo
ca virū tuum ꝛ veni huc. Si enī sitiamus: idoneū est primo
pocula sumere ex fonte iacob. fm aūt aplm vir aie lex est.
AVGV. li. lxxxiij. q. Quinq; autē viros gnq; libros qui
per moysen ministrati sūt nōnulli accipiūt: qđ aūt dictū ē:
Et hunc quem habes nō est tuus vir: de seipso dīm dixisse
itelligūt: vt iste sit sensus primo gnq; libris moysi quasi gn
q; viris seruisti: nunc aūt quem habes. i. quē audis nō ē tuꝰ
vir: q; nondum in eū credidisti: sed qñ nōduꝫ credens xpo
adhuc illoꝝ quinq; virorꝝ. i. gnq; librorꝝ copulatione tene
bať: potest mouere quō dici potuerit: gnq; viros habuisti:
q̄si nunc eos iā nō haberet. deide quō pōt itelligi a gnq; il
lis libris recedere hoīem vt ad chr̄istū transeat: cuz ille qui
credit in xpm: non relinquendos illos gnq; libros sed spiri
tualr itelligēdos multo auidius amplectať. Est ergo alius
itellectus. AVGV. sup Io. Uidēs. n. iesus q; mulier nō
ꝑfecta intellectū tuū: cū enī ordinata fuerit vita: intellect⁹
aīaz regit: ad ipam aīaz ptinens: nō enī alīud aligd ē q̄z aīa:
sed aligd aie est itellectꝰ. hoc ipz aie qō itellectus ꝛ mēs dr
illuminať luce supiore. Talis lux cum muliere loq̄bať: ꝛ in
illa itellectꝰ nō aderat: ergo dñs tanq̄z diceret illustrare vo
lo. ꝛ nō adest quē. voca ingt virū tuū. i. adhibe intellectuz p
quē docearis: quo regaris: ꝛ adhuc illa nōdū vocato illo vi
ro nō itelligit. Uideť āt mihi gnq; viros p̄ores aie nos pos
se accipe gnq; sensus corpis ante enī q̄z qsq; possit vti rōne
nō regiť nisi sensibus carnis: sed cū ceperit aīa capax esse ra
tionis: aut a sapiēte mēte regiť: aut ab errore: sed error ñ re
git sz perdit. Post illos ergo gnq; sensus mulier illa adhuc
errabat: error autem ille non erat legittimꝰ vir: sz adulter.
Dicit ergo dñs. Tolle istū adulterū q te corrūpit: ꝛ voca vi
rum tuum vt itelligas me. ORIGE. Ubi aūt decebat cō
futari a iesu putatū samaritāe virū nō esse virū nisi apō fon
tem iacob: Pōt etiā intelligi si vir aie lex est: q̄ samaritana
fm ogruā acceptōez verborꝝ legis ritui ifideliū tāq̄z viro il
legitimo se subyciebat. Reuocať aūt ad verbuz vitatis qō
resurrectuꝝ erat a mortuis nō deiceps morituꝝ.

¶ Dicit ei mulier. Dñe video q; ꝓpheta es tu.
Patres nostri i monte hoc adorauerūt: ꝛ vos dici
tis q; hierosolymis ē locꝰ vbi adorare oportz.
Dicit ei iesus. Mulier crede mihi: q; venit hora
qñ neq; i mōte hoc: neq; i hierosolymis adora
bitis patrē. Vos adoratis qō nescitis: nos ado
ramus quod scimus: q; salus ex iudeis est. Sed
venit hora ꝛ nūc ē: qñ veri adoratores adorabūt
patrē i spiritu ꝛ veritate. Nām ꝛ pater tales que
rit q adorēt eū. Spiritus ē deus: ꝛ eos qui ado
rāt eū: i spiritu ꝛ veritate oportet adorare.

CHRY. Mulier aūt a chr̄isto reꝑhensa nō cōtristata ē:
neq; dimittēs fugit: sz admirať magis ꝛ immoratur: vnde
dicitur: Dicit ei mulier. dñe vi. q; ꝓpha es tu. q. d. In hoc q̄
mihi occulta dicis: oñderis ꝓpheta eē. AVGV. Et fic ce
pit ad eā venire vir: nōdum plene venit. Prophetā dñz pu
tabat: erat qdem ꝛ ꝓpheta: nam de seipso ait. Nō est ꝓphe
ta sine honore nisi i patria sua. CHRY. Deide q; hoc su
spicata est: nihil mūdanum eū iterrogauit: non de corporis
sanitate: nō de virtus: nō molestať sitiēdo pro doctrinis solli
cita. AVGV. Et icipit querere qō illam solet mouere di
cēs: Patres no. in mō. hoc ado. ꝛ vos di. q; hiero. est lo. vbi
ado. oz. Cōtentio qppe fuerat iter samaritanos ꝛ iudeos: q;
iudei in tēplo a salomone fabricato adorabant deū: ꝛ iō me
liores se eē iactabāt. Quibꝰ samaritani dicebant: quō iacta
tis vos: q; tēplum habetis qō nos non habemus: nunquid
patres nostri qui deo placuerunt in illo tēplo adorauerunt
Melius ergo nos in hoc monte deuz rogamus: vbi patres
nostri deum adorauerunt. CHRY. Q; autem dicit. Pa
tres nostri eos qui circa abraam sunt intelligit: etenim illic
aiunt filium suū obtulisse. ORIGE. Uel samaritani mō
tem qui dr gariçim: iuxta quē iacob habitauit sanctū repu
tātes in eo deū adorāt. Sed iudei mōtē syon sacrū qd arbi
trātes illū locū putāt esse electū a deo: vez q; iudei a qbus
salus ꝓcessit exēplū sunt opinātiū sanos sermones. Sama
ritani vo diuersimode opinātiū cōgrue garizim qdez sama
ritani significāt: qō vocať distinctio seu diuisio: at iudei syō
qō est specula. CHRY. Chr̄istꝰ aūt nō soluit qōnem cōfe
stim: sed ad altiora mulierē trahit: de qbus non ꝑfecti locu
tus est: donec cōfessa est qñ ꝓpheta est. vt cum multa certi
tudine audiat de cetero que dīr: vñ segť. Dicit ei ie. Mu
lier. mi. q; ve. ho. qñ ne. i mō. hoc neq; in hiero. ado. patres
Dicit autem. Crede mihi. q; vbiq; nobis opus est fide ma
tre bonorum: que salutis est medicamentuz: sine qua nihil

magnoꝝ est possidere: sed q tentāt assimilanꝫ his q sine nauī pelagus tētāt trāsire: qui paꝝ qdē natare sufficiūt vltra vo ꝓcedētes cito mergūt. AVGV. Merito aūt iā ꝑsente viro audit mulier. Crede mihi. Jā enī est ī te q credat: ce pisti adesse intellectu: sed nisi crediderit̄ non intelligetis.

ALCV. Oꝛ aūt dicit. Uenit hoza: tps euāgelice doctrīe qō iam instabat dicit: qñ ablata oī vmbza figuraꝝ veritas pura luce mentes credentiuz illustratura erat. CHRY. Supuacuū aūt erat xpo docere ꝓpter quid patres in monte ꝛ iudei ī bierosolymis adozabāt: ideo hoc tacuit: verūtñ reuerentiozes iudeos iudicauit: nō a loco: sed a mēte: vnde subdit. Uos ado. qō. nes. nos ado. qō sci. qz salus ex iudeis est. ORIGE. Qō dico vos: q̄tū ad vocē: samaritani q̄tū ad anagogē: q erga scripturas aliene sūt opionis. Nos quo qz quo ad verbū iudei: quo ad allegoziā vo ego vbū: q vere ꝑm me cōformati sunt: obtinētes salutē ex dictis iudaicis.

CHRY. Samaritani qdē qō nesciebāt adozabāt qñ localē ꝛ particularē deū estimabāt: nihil de eo plus imaginātes q̄ de idolis. Et iccirco cultū dei cuz cultu demōum miscuerūt: iudei vero ab hac eruditi erāt suspitōe: etenī ozbis terraꝝ eū nouerant esse deū: ꝓpterea dixit. Nos ado. quod sci. Judeis aūt seipsuz cōnumerat ꝑm opinionē mulieris: loquēs quasi ꝓpheta iudeus existens: ideo dixit. Adozamus: cum tamen manifestū sit q ipse ē qui ab oīb⁹ adozat̄. ꝑ hoc aūt qō dicit. Quia sa. ex iu. ē: nihil aliud oñdit: q̄ q ozbi terraꝝ inde salutaria facta sunt. Scire enī deū ꝛ idola detestari illinc ꝓncipiū habuit ꝛ alia dogmata: sed ipz qō ē apud nos a iudeis oīonis ꝓncipiū hūit. Presentiā etiā suā salutē vocat quā dicit ex iudeis esse: ꝑz illud apostoli. Ex gb⁹ xps ꝑm carnē. Uide qualiter applaudit veteri testamēto qō radicē oñdit bonoꝝ: q oia semetipsuz nō esse cōtrariū legi de mōstrās. AVGV. Multū igit̄ dedit iudeis ex quoruz persona dixerat. Nos ado. quod sci. Sed non ex persona iudeoꝝ reprobozꝝ: sed ex qualib⁹ fuerāt apl̄i: quales fuerant ꝓphete: q̄les fuerant oēs illi sci q ꝓcia rexꝝ suaꝝ ad pedes apostoloꝝ posuerunt. CHRY. Sic igit̄ supabundātius vob̄ habēt iudei o mulier in modo adozatiōis: verūtñ thīc adozationis modus de reliquo finē habebit: vnde subdit. Qz ve. ho. ꝛ nunc est qñ veri ado. ado. pa. in spiritu ꝛ ve. Quia enī ꝓphete ante longa tpa multa ꝓdixerunt. Ideo dixit. Et nūc ē. Ne estimes hāc talē esse ꝓphetiā q̄ post mūltum tpis impleatur: res iam instat ꝛ in ianuis est. Dixit autem: Ueros adozatozes ad distinctionez falsozum: qñ quidam sunt falsi adozatozes ꝙ temporalia ꝛ caduca querūt in oīone: sive q ꝺ hoc qō ozāt agere nō cessant. CHRY. Uel dicēs: Ueros excludit cū samaritanis iudeos. Etsi enim iudeis illis meliozes eēnt: tñ futuris multo minozes sunt tanq̄ figura vitate: sūt igit̄ veri adozatozes q negz loco circūcludūt dei culturā: ꝛ deuz in spū colunt. ORIGE. Unde ꝛ paulus dicit. Cui seruio ī spū meo. Bis aūt scribit̄: Uenit hoza. ꝛ ꝓmo qdem nō adest ꝛ nūc est. In scdo vero dicit̄: Et nūc est: ꝛ puto ꝓmū qdem notare adozatōez ꝑter corpus futurā in perfectione. Scdm vero eā que fit in vita pñti pfecta q̄tuz licet humanā ꝓcedere naturā. Cū q̄ venerit hoza quā dicit dñs: euitandus est mons samaritanoruz: ꝛ in syon vbi est bierosolyma adozādus est de⁹: que ciuitas esse dicit a christo celsi ꝓncipis: Et hec est ecclesia vbi sacra oblatio: spūales victime diuinis aspectib⁹ offerunt a his q legez spirituale itellexerūt. Cū aūt venerit tpis complementū: tunc nequaq̄ pensandū vez cultū bierosolymis. i. in pñti ecclīa amplius ꝓtractari. Neq enim angeli apud bierosolymam colunt p̄rem: sic ꝛ qui similitudinē nacti sunt iudeoꝝ meli⁹ q̄ bi qui sunt bierosolymis colūt patrem. Cum aūt hec hora euenerit: patri aligs in filium deputat̄. Ea propter nō dictum est. Adozabitis deū: sed adozabitis patrez. Sed in pñti colunt patrez in spū ꝛ vitate veri adozatozes. CHRY. Dicit ergo hoc de ecclesia in qua est vera adozatio ꝛ deo cōgrua: vñ subdit. Nam ꝛ pater tales querit qui adozant eum. Etsi olim volebat eos veteribus imozari ꝓcessit eis figurā. hoc tñ fecit eis cōdescēdens vt ꝙ hoc ad veritatē iducant.

ORIGE. Si aūt pater querit: per iesum querit: q venit q̄ rere ꝛ saluare qō perierat: quos erudiens veros cultozes efficit. Oꝛ aūt subdit̄. Spiritus est deus: inde abstractuz esse suspicoz qō ad vitā veram nos pducit. nam ꝛ corpozali vita vinificamur a spū. CHRY. Uel indicat q deus incorporeus est: oportet igī incorporeā eius culturam esse: hoc est q aiam ꝛ intellect⁹ puritatem nos ei offerre: vñ subdit. Et eos q adozāt eū in spū ꝛ veritate oportet adozare. Quia enīz iudei animā quidem negligebāt: multū aūt circa corpus studium faciebant ad oīpariā purgantes: ꝛ ideo ait: qz nō corporis mundatione sed incorporeo quod est in nobis hoc est intellectu: quem dicit spiritum deus incorporeus colitur.

HYLA. y. de trinitate. Uel cum īm spiritū deū spiritum docuit adozandū ꝛ libertatē ac scientiā adozantium ꝛ adorandi infinitatem ostendit: ꝑm illud apostoli. Ubi spiritus domini: ibi libertas. CHRY. In veritate aūt oz adozare: qz prioza figura erant. s. circūcisio holocaustа ꝛ thymiama: ta: nunc aūt totuz est veritas. THEOPHI. Uel qz multi putant se deum ꝑm spiritum. i. animā adozare non rectas opiniones de eo habentes vt heretici: ꝓpter hoc addidit. Et veritate. Forte etiā dicet aligs q duas partes philosophie que ꝑm nos sunt incitat in predictis: actionem. s. ꝛ contemplationem: per spiritum nāqz actiuuz insinuat: ꝑz illud apostoli. Qui spiritu dei aguntur. cc. per veritatem vero contemplatiuuz. Uel aliter: Samaritanoꝝ erat opinio q deus loco cōcluderet: ꝛ q in hoc loco deum adozari oporteat. Contra quos dicit q veri adozatozes non localr: sed spiritualr adozāt: iudeis vero oīa sub figura ꝛ vmbza erant: ꝛ ō dicit q veri adozatozes non in figura adozabūt: sed in veritate. qz. n. ōs spūs est: spūales adozatozes q̄rit: qz vero veritas: veros. AVGV. Querebas monte forte adozandum vt deo esses ꝓpinquior: ꝛ ipse q in altis habitat: humilib⁹ appropinquat: ergo descende vt ascendas. Ascensiones iquit i cozde eius in cōualle plozatōis que humilitatē ꝺz in templo. Uis orare: in te ora: ꝛ ꝑus esto templū dei.

¶ Dicit ei mulier. Scio qz messias venit q dicit̄ christus. Cum ergo venerit: ille nobis annunciabit oīa. Dicit ei ihesus. Ego sū qui loquor tecū. CHRY: Mlier eoꝝ q̄ dcā sunt altitudie fatigata obstupuit. vñ segt̄: Dic̄ ei mu. scio. qz mes. ve. q dr̄ xps. AVGV. Unct⁹ latine: grece xps ē: hebraice messias ē: Sciebat q̄s eū posset docere: ꝛ iā docētē nōdum agnoscebat. vñ subdit: Cū q̄ ve. il. no. annū. oīa. q. d. mō iudei ō tēplo cōtēdūt: nos ō monte: cū q̄ ille venerit ꝛ mōtē spnet: ꝛ tēplū euertet: ꝛ docebit nos: vt ī spū ꝛ vitate nouerimus adozare. CHRY. Sz vñ erat samaritanis expectare xp̄m aduētū: Moysi qdē si scipiētes legē: ab ipsis moysi litteris hoc nouerāt. Jacob. n. de xpo ꝓphetiās dixit. Nō deficiet ꝓnceps ō iuda: nec dux ō femore ei⁹ donec veniat q mittēdus ē. Sed ꝛ moyses dic̄ ꝓphetā nobis suscitabit ōs ō fratrib⁹ nostris. ORIG. Siqdē nō est ignozādū q sicut ex iudeis surrexit iesus: xp̄s se eē nō solum dicēs sed ostēdens: sic ex samaritanis gdam dositheꝰ noīe asserebat se foze xp̄z q ꝓdicabat. AVGV. li. lxxxij. q. Fortasse aūt vt itelligētib⁹ idicaret gnaꝫ corporis sensus: gnaꝫ virozū noīe significari: post gnaꝫ carnales rōnes que supza ī littera patēt: sexta rōne noīnat xp̄m.

CHRY. Christ⁹ aūt de reliquo mulieri reuelat seipsum. vnde segt̄: Dicit ei iesus. Ego sum q loquoz tecū. Et quidē si circa principium hoc mulieri dixisset: videretur ei ex vanitate loqui: nunc aūt paulatim in memoziam christi eaz reducens: opportune reuelauit seipsum: ꝛ quidez iudeis que

rentibus: Si tu es christus dic nobis palam: nō manifeste seipm reuelauit: qz nō p discendo querebant: sed proinuri ando. Hec vo ex simplici mente loquebatur.

Et cōtinuo venerūt discipuli eius: z mirabañ quia cum muliere loquebatur. Nemo tñ dixit ei quid loqueris cū ea: vel: Reliquit ergo hydriā suaz mulier: z abijt in ciuitatē z dicit illis hoib⁹: Venite z videte hominē qui dixit mihi oia quecūqz feci. Nūquid ipse ē christ⁹: Exierūt ergo de ciuitate z veniebant ad eum.

CHRY. Expleta doctria z cōueniēter ad tps discipuli occurrerūt: vnde dicit. Et ptinuo ve. discipuli ei⁹ z mira. qz cū muli. loque. Admirabāt quidē supabūdantē christi mā suetudinē z humilitatē: qm̄ ita pspicuus existens: sustinuit log cū tāta būilitate mulieri iopi z samaritane. AVGV. Quia. s. querebat pditā qui venerat querere qđ pierat: hoc illi mirabañ: bonū. n. mirabañ z nō malū suspicabantur.

CHRY. Sed tamē admirātes nō interrogauerūt cām. vnde subditur. Nemo tamen dixit ei: quid queris aut quid loqueris cū ea: Erāt eruditi discipulorū ordinē obseruare: ita eū timebant z venerabañ: animirū alibi videñ confidenter interrogare: quia ad eos ptinentia necesse hēbant scrutari: hic autē nihil ad eos ptinebat qđ fiebat. ORIGE. Et fere quidē quasi quodā apostolo ad ciues vtiñ hac muliere: adeo eam inflammans p verba vt amphora dimissa iret in ciuitatē relatura cōciuibus: vnde sequitur. Reliqt q mulier hydriā suā. Nō curās de corpore ac viliori ppter utilitatē pluriū. Interest quoqz nostra omissis corporeis z neglectis satagere ad ipartiendū alys de cōmodis acqsitis.

AVGV. Hydria autem greco nomine appellaf tanqz si aquariuz diceref. qm̄ grece aqua hydor vocaf. CHRY. Et sic apostoli vocati dimiserunt rhetia: ita hec dimittit hydriam z euāgelista p opus fecit: z nō vnū tñ vocat: sed ciuitatē integraz: vnde sequitur. Et abyt in ciui. z dicit illis ho. venite z videte hominem qui dixit mihi oia quecunqz feci.

ORIGE. Cōuocat quidē illos ad videndū hominē cōtinentē verbū supra hominē. Quecūqz aūt fecit mulier: erat contuberniū gnqz cōiugū: z post illos cōuersatio cuz sexto non ppio viro quē deserens z septimo adherens: lagenam dereliquit iam pudica. CHRY. Nō verecūdata autem est hoc dicere. Sia enī cū ignita fuerit igne diuino: ad nihil eoz que sunt in terra de reliquo aspicit: neqz ad gloriā nec ad verecūdiā: sed ad vnā solā que detinet cā flāmaz. Volebat āt nō ex ppria annūciatione eos inducere: sed ex audita ppio cos facere cōmunicatores doctrine christi: vnde dixit: Venite z videte hominem: non dixit: Venite z credite: sed venite z videte: qđ leuius erat. Nouerat enim manifeste qm̄ solū gustātes de illo fonte eadem paterent que z ipsa. ALCVI. Paulatiz aūt venit ad predicandū christū: primo vocat hoiem: ne si diceret xp̄m: auditores irascerenf z nollent exire. CHRY. Uñ etiā neqz manifeste annunciauit xp̄m: neqz tñ totaliter siluit: sed dixit: Nunquid ipse ē xp̄s: z iō sermonē ei⁹ acceperūt. vñ segtur. Exierūt de ciuitate z veniebāt ad eū. AVGV. in libro. lxxxiij. q̄stiū. Qz aūt relicta hydria discessit mulier: non negligenter ptendum est. hydria enī amoz huj⁹ seculi significat. idest cupiditatē: qua boies de tenebrosa pfunditate: cui⁹ imaginem puteus gerit: hoc est de terrena uersatiōe: hauriūt voluptatē. Oportebat aūt vt christo credens seculo renunciaret: z relicta hydria cupiditatē secularē se reliquisse demōstraret. AVGV. sup ioañē. Proiecit ergo cupiditatem z ppterauit annunciare veritatem. Discant qui volunt euangeliçare vt prius hydriā ad puteū pueiāt. ORIGE. Sicā etiam mulier receptaculum honeste discipline: ea que primitus sapiebat: paruipendens deponit.

Interea rogabāt eū ei⁹ discipuli dicētes: Rabbi: māduca. Ille aūt dixit eis: Ego cibū hēo manducare quē vos nescitis. Dicebāt ergo discipuli adinuicē. Nūquid aliquis attulit ei māducare: Dicit eis ihesus. Meus cibus est vt faciam voluntatem eius qui misit me vt perficiaz opus eius.

AVGV. Erāt discipuli ei⁹ emere cibos: z venerāt: quos christo offerebant: vñ dicit. Interea rogabāt eum eius discipuli dicētes. Rabbi. māduca. CHRY. Videntes enī eū fatigatū ex itinere z estu qui erat: rogabāt eū vulgari eoruz voce. Neqz enim erat hoc temeritatis: sed amoris cura circa magistrū. ORIGE. Arbitrantur aptū fore tempus ad prandiū qđ erat inter recessuz mulieris ad ciuitatē: z aduētuz samaritanoz ad ipsuz: nō. n. corā aliquo aduena sibi propinquabāt escas. Ob hoc bñ positū ē: Interea. THEO. Dñs vero sciēs q samaritana totā ciuitatē ad eū traheret: hoc discipulis significauit: vñ segtur: Ille aūt dixit eis: Ego cibū hēo māducare quē vos nescitis. CHRY. Dominuz salutē h cibū vocauit: oñdēs quātū desideriū hz nře salutis fiē. n. nobis cōcupiscibile ē comedere: ita ei saluare nos. Tu vero intuere q nō stati reuelat: sed vbiqz in questionē imittit auditorē vt icipiēs q̄rere qđ dicit: et laborās: cū ampliori suscipiat desiderio. THEO. Dicit autez quem vos nescitis. i. nescitis q cibū voco salutē dominuz: vel nescitis q samaritani crediturī sunt z salui fiēt. Discipuli autez adhuc dubitabāt: vñ segtur. Dicebāt ergo dis. ad inuicē: Nūqd aliqs attulit ei mūducare: AVGV. Quid mirū si mulier illa nō intelligebat aquā: ecce discipuli non intelligūt escaz.

CHRY. Et qđē assuetā reuerētiā z honorē magistro prebēt ad seinuicē qđē loquētes: ipsum vero nō presumētes interrogare. THEO. In hoc aūt q dicūt discipuli. Nunqd aliqs attulit ei māducare: Cōsiderādū est q cibos ab alys oblatos dominus suscipere solebat: nō q alieno ministerio indigeret: qui dat escā oi carni: sz vt deferentes meritū consequerenf: simulqz formā tradēs nō erubescere paupertatē: neqz graue putare ab alys nutriri. ppriū. n. z necessariuz est doctorib⁹: alios hēre pcuratores ciboz: vt ipsi de nullo curātes verbi ministrationē pcurent sollicite. AVGV. Audiuit dñs cogitatiōes discipuloz z instruit eos vt magister: nō p circuitū sicut mulierē sed aperte: vñ segtur. Dicit eis ihesus: me⁹ cibus est vt fa. vo. ei⁹ q misit me. ORIGE. Idoneus cibus filio dei cum actor paterne voluntatis efficitur. hoc velle ī semetipso ptestans qđ erat ī patre. Vol⁹ āt filius pfecti operis paterne voluntatis est capax: ceteri vo sancti nil pter diuinā pagunt volūtatē. Plenā aūt z integrā facit dei voluntatēq dixit. Me⁹ cib⁹ ꝛc. ppius. n. cib⁹ eius oñdit. Quid aūt sit velle patris inuit sermo sequēs: Ut pficiā opus ei⁹. Sigdē simplicius quis asseret: qm̄ opus est iussum mandātis: puta si dicāt edificātes vel fodiētes se pficere opus ei⁹ q cōduxit eos: sed si p christū pficit opus dei: restat vt priusqz pficeret erat diminutū. Qualiter āt diminutum erat opus cū esset dei: pfectio quidē operis: rationalis nature est perfectio: ad hui⁹ enī operis pfectionē cum esset imperfectū: verbum caro factū accessit. Cū enim quodāmodo homo pfectus fieret: ob trāsgressionē factus est imperfectus. z ideo missus est saluator: primo quidem vt perficiat voluntatē eius qui misit eum. secundo vero: vt consummet op⁹: ōi: vt qlibet pfect⁹ fiat ad solidi cibi vsū. THEO. Op⁹ ēt dei pfecit. s. boiem dei fili⁹: nraz naturā in seipso sine pctō oñdēs in oi opere pfectam: z incorruptam. Opus etiā dei. s. legē perfecit: quia finis legis christus eam cessare faciens oibus que in ea erāt perfectis: z a corporali cultu in spiritalem reduxit. ORIGE. Mistice āt post poculi negociū: ac disciplinā distinctionis aquarū: cōsequens erat z de cibo

disceptare. Samaritana qdē petita potū nō bēbat ꝑbere Je
su dignū poculū. Discipuli vero iueniētes humilia pulmen
ta apud alienigenas ei obtulerunt rogātes eū vt manduca/
ret: Et attēde si forsā verē ne vbū di ꝑpis ñ vigoratū escis ī
eis ōficiat. Quecūqꝫ ḡ repiūt discipli his iugiter ꝓponūt v/
bū alere: vt corroboratū: atqꝫ roboratū ꝓficeret penes eos
q nutriūt ipaꝫ. Quēadmodū āt corpa egria cibo neqꝫ eisdē
alimtur neqꝫ eadē q̄ntitas ciborū cunctis sufficiens ē: sic ītel
ligendū ē ꝛ in his que sunt supra corpus. nam borū hoc qdē
plurimi. hoc qūt pauciorīs indiget nutrimenti: dissimilis ca
pedinis entia. Sed neqꝫ qualitas alentiū verborū atqꝫ in/
tentionum contēplatiuarū opationum cadē congruit oīb⁹.
Naꝫ nuper geniti infantes rationale appetant lac: perfecto/
rum autem est solidus cibus. Veridicus est ergo iesus di/
cens: Ego cibum habeo manducare quem vos nescitis. Sp
enim qui ꝓest infimis acnequcūtibus eadem cum vali/
dis videre hoc dicere potest.

¶ Nonne vos dicitis q̄ adhuc quattuor menses
sūt ꝛ messis venit: Ecce dico vobis: leuate ocu
los vestros ꝛ videte regiones: q̄ albe sunt iam
ad messē. Et qui metit mercedē accipit: ꝛ con/
gregat fructū in vitā eternā: Et qui seminat si/
mul gaudeat: ꝛ qui metit. In hoc enī ē verbum
verū: q̄ alius est qui seminat: alius ē qui metit.
Ego misi vos metere qō vos non laborastis.
Alij laborauerūt: ꝛ vos ī labores eoꝝ introistis.

CHRY. Que sit volūtas patris de cetero iterꝓtaī dicēs:
Nonne vos dicitis q̄ adhuc quattuor menses sunt ꝛ mes/
sis venit. THEO. Scilicet materialis. Ego aūt dico vo
bis q̄ messis intelligibilis adest. hoc enī dicebat pp samari
tanos venientes ad ipm: vñ subdit. Leuate oculos vestros
ꝛt videte regiones: q̄ albe sūt iā ad messē. CHRY. Rur
sus consuetis nominibus ad maximorum eos cōtēplatiōez
reducit. Regio enim ꝛ messis hic indicat multitudinez ani
marū que parate sunt ad ꝑdicationis susceptionem. oculos
āt hic dicit et eos q mētis et eos q corpis. Eteniꝫ videbant
de reliquo multitudinē samaritanorū venientē. Vas autez
ꝓparationes hominū decēter regiones albatas vocat: sicut
enim spice cum dealbate fuerint ad messem sunt parate:
ita et hi ad salutem sunt parati. Sed propter quid non ma
nifeste dicit q̄ ꝓparati sunt homines ad susceptionez ver
bi? Duarum quidem occasionum gratia: vnius quidem vt
manifestior fiat sermo ꝛ maius sub visum ducat que dicun
tur: alterius autem dulcior sit narratio: ꝛ permanentior eo/
rum que dicuntur memoria. AVGV. In opus autez fer
uebat ꝛ operarios mittere festinabat: vnde subditur. Et qui
metit mercedem accipit ꝛ congregat fructum in vitaꝫ eter
nam: vt ꝛ q seminat simul gaudeat ꝛ qui metit. CHRY/
SO. Per ea q̄ ꝟ dicit: diuidit terrena a celestibus: sicut enī
supra dixerat de aqua q̄ qui bibit banc aquam nō sitiet: ita
hic dicit: Qui metit congregat fructum in vitam eternam:
ꝛ iterum: Qui seminat simul gaudeat ꝛ qui metit. Prophe/
te enim sunt qui seminant: sed non illi messuerunt: sed apo/
stoli: quia enim infra dicet q̄ alius seminat ꝛ alius metit: ne
quis estimet q̄ prophete seminātes mercede ꝓmuentur: ex
traneum quiddam inducit: ꝛ a sensibilibus alienum: naꝫ in
rebus quidem sensibilibus: si contingat alium seminare ꝛ
alium metere: non simul letantur: sed dolent qui seminant
quasi alys laborantes: letantur autem soli qui metunt: hic
autez nō ita. Sed ꝛ qui non metunt seminantes: simul cū
metētibus letātur quoniā in mercede cōmunicant. AV
GV. Disparis. n. tēporis laborez habuerunt apostoli ꝛ pro
phete: sed gaudio pariter pfruent mercedem sil accepturi
sūt vitā eternam. CHRY. Ad hoc aūt qō dixerat sermo
nem prouerbialē inducit. vnde subdit. In hoc enim ē ver/
bum verum: q̄ alius est qui seminat: ꝛ alius qui metit. Hoc
quidem vulgariter dicebatur: siquando alij laborez susti/
nuerunt: ꝛ alij fructus metebāt. Sed ꝛ hic sermo iste ma
xime habet veritatē: q̄ prophete laborauerunt: sz vos fru/
ctus ex illorū laborib⁹ metitis. vnde subdit: Ego misi vos
metere qō vos non laborastis. AVGV. Quid ergo mes/
sores misit nō seminatores? Ibi ergo messores mittēdi: vbi
iam ꝓphete predicauerant legite labores illorum ꝛ non in
omnibus eorum laborib⁹ est ꝓphetia christi: ergo iam in iu
dea messis parata erat quando tot milia boūm precia rep/
suarū offerebant. ꝛ ad pedes apostolorū ponentes expedi/
tis humeris a sarcinis secularib⁹: xp̄m dominū sequebant.
de ipsa messe eiecta sunt pauca grana: ꝛ seminauerunt orbē
terraū: ꝛ surgit alia messis que ī fine scī metenda ē: ad quā
mettēdā non apli sed angeli mittēt. Messores iquit sūt an
geli. CHRY. Dicit ergo: Ego misi vos metere quod vos
non laborastis. q. d. Ubi minor labor est: maior aūt delecta/
tio ad hoc vos reseruaui: et qō laboriosius erat: hoc fuit ꝓ/
phetarum. s. mittere semina. vnde subdit: Alij laborauerunt
ꝛ vos in labores eorū introistis. Per hec oīa vult ostēdere
q̄ ꝓphetarū voluntas erat vt homines ad eū accederēt. Et
hoc lex ordinabat ꝛ ꝓpterea illi seminauerūt vt hūc facerēt
fructū. Ostēdit etiā q̄ ipse illos misit ꝛ q̄ multa ē cognatio
noui ad vetus testamētū. ORIGE. Ul'al'r totus. Quali/
ter quidē nō est inconueniēs hoc qō est. Leuate oculos ve/
stros ꝛc. allegorizare: Or aūt dī. Nōne vos dicitis: qñ qua
tuor menses sūt ꝛ messis venit nō fm allegoriā tractare: Pu
tamus ergo talia quedā esse in hoc q̄ dicunt discipuli. Quat
tuor menses sunt ꝛ messis venit. Plurimi. n. discipulorū ꝟ
bi animaduertētes veritatē incōꝓhensibilē forc humane
nature: qñ cōiecerūt aliā esse vitā a ꝓsente que corruptio/
ni quattuor elementorū quasi quattuor mensiū subiacitur:
putant solū post hanc vitam cognitionē eē veritatis. Dicit
igitur discipuli de messibus que sūt terminus operū ad ve/
ritatē conducētiū: q̄ post instantē quaternitatē contingūt.
bō aūt opinionem arguens velut non sanā: ingt verbū icar
natū bis qui talia suspicantur: Nōne vos dicitis q̄ adhuc
quattuor mēses sunt ꝛ messis venit? Ego aūt hoc dico: Le/
uate oculos vestros. In pluribus locis scripture diuine hoc
legitur: iubente nobis verbo diuino extollere: ac sublimare
cōsiderationes ꝛ cogitationes deorsum confitas: nec valēt
erigi nisi eleuante illas iesu: Nemo enī cōsistens in passioni
bus ꝛ viuens carnaliter hoc propositum seruat mandatum.
quapropter qui talis est non videbit regiones si albe sint
ad messem. Albescūt quidem regiones ad messem: cum ad
est verbū di illustrans. singulas regiones scripture fecūdās
in eius aduentu: ꝛ etiam omnia sensibilia sunt quasi regio/
nes albe parate ad messem: presto existente leuantibus ocu
lis ratione que de quolibet est: vt quisquis fulgorem prospi
ciat profuse vbilibet veritatis. Qui aūt mitit predictas mes/
ses duplex habet in metendo emolumentum: vnum quidē
dum accipit premium: vnde dicitur. Et qui metit: mercedē
accipit: quod arbitror dictum causa futurarum remunera/
tionum. Alterum quod sequitur. Et congregat fructum in
vitam eternam. Bonum habitum quoddam denotat intel/
lectus qui est fructus ex ipsa speculatione proueniens. Arbi
tror autem q̄ in qualibet doctrina seminat quidem qui pri/
cipia excogitat. que suscipientes alij ac perpetrantes siquid
noui potuerint exprimere coniungentes fiunt sue inuentio/
nis gratia: posteris causa: vt metendo quasi maturos fru/
ctus aggregent: Quanto autem magis hoc in arte artium
expedit contemplari: Siquidem seminantes sunt moyses
ꝛ prophete preuenientes aduentuꝫ christi. Metentes au/
tem sunt apostoli qui christum susceperunt ꝛ gloriam ei⁹
perspexerunt. Semen autem erat tota ratio fm reuela/

tiones mystery tẽporibus preteritis obfuscati silẽtio:regiones autez ideſt legales ac prophetice ſcripture nõdũ albuerant bis qui aduentus verbi nequaq̃ extiterunt capaces. Qui autem ſimul ſerens ⁊ mẽtes gaudeat erit:cum priuatio merozis ⁊ anguſtie in futuro fiet ſeculo:dũ etiam ieſus trãſfiguraretur in glozia:ſimul cum meſſoribus petro iacobo ⁊ ioanne moyſes ⁊ helyas ſatozes pariter gaudent in viden do fily dei gloziam. Attende tamen ſi hoc quod dico alias ⁊ alias intelligi poteſt:propter aliam ⁊ aliam vite conuerſationem in qua homnies iuſtificati ſunt vt liceat dicere aliũ quidem legis cultozem:alium vero euangely: ⁊ tamen exultant ſimul dum idem finis ab vno deo per vnum chriſtũ in vno ſpiritu ſanctoreponitur. Ad labozes autem prophetarum ⁊ moyſi aduenerunt apoſtoli inſtruente ieſu:meteres ac in bozrea colligentes anime ſue intellectũ in ſcripturis illozum reconditum:⁊ ſemper qui debite capiũt diſcipli nam priozum labozes ad maiozem euidentiam trahunt:nõ tantum labozantes ſunt hi qui ſemina condiderunt.

¶ Ex ciuitate autẽ illa multi crediderunt in eum ſamaritanorum propter verbum mulieris teſtimonium perhibentis:quia dixit mihi omnia q̃cunque feci. Cum veniſſent ergo ad illum ſamaritani rogauerunt eum vt ibi maneret. Et manſit ibi duos dies. Et multo plures crediderunt propter ſermonem eius. Et mulieri dicebant: quia iam non propter tuam loquelam credim⁹. Ipſi enim audiuimus ⁊ ſcimus:quia hic eſt vere ſaluator mundi.

ORIGE. Poſtq̃ dicta ſunt diſcipulis que tractata ſunt: reſumit ſcriptura de bis qui venerant de ciuitate ad ieſum: ⁊ crediderant per teſtimoniuz mulieris. CHRY. Sicut autẽ in meſſe cum facilitate fructus congregantur:⁊ in mẽto vno area manipulis repletur:ita ⁊ nunc fit:vnde dicitur: Ex ciuitate autem illa multi crediderunt in eũ ſamaritanozum propter verbũ mulieris teſtimonium perhibẽtis quia dixit mihi oĩa quecunq; feci. Conſiderabant enim q̃ nequaq̃ mulier gratanter eũ admirata eſſet:q̃ eius delicta redarguerat:niſi magnus quis eſſet ⁊ excellens qui predicabatur ab illa. Sic ergo ſolo mulieris teſtimonio credentes ⁊ nullum ſignum videntes exierunt deprecantes chriſtum vt apud eos maneret:⁊ hoc eſt quod ſequitur: Cum ergo venniſſent ad illum ſamaritani:rogauerũt eum vt ibi maneret. Iudei vero miracula videntes non detinuerunt euz apud ſeipſos:ſed omnia egerunt vt a regione eozum cum abyceret:nihil enim liuoze ⁊ inuidia deterius:nihil inani glozia dem ſamaritani volebant cum ſemper ſecum detinere:ipſe autem hoc non ſuſtinuit:ſed ſolum manſit ibi duobus die⁹. ⁊ poſt hec quod ſubditur: Et mãſit ibi duos dies. ORIGE. Non incõgrue autem aliquis illud obyciet:quomodo rogatus ſaluator cum ſamaritanis manet: qui iuſſit ciuitatem ſamaritanozum non ingredi: Palam enim quoniam ⁊ diſcipuli eius cum eo ingreſſi ſunt. Ad quod dicendum q̃ in viam gentiuz pergere eſt imbui gentili dogmate ⁊ in illo ambulare. Ciuitatez vero ſamaritanoz intrare eſt accepta re falſam doctrinam recipiẽtium legales prophetica:⁊ euãgelicos:⁊ apoſtolicos ſermones. Cum autẽ deſeruerint priam doctrinam ⁊ venerint ad ieſum licet cum eis manere. CHRYSO. Et iudei quidem etiam ſignis viſis incozrecti mãſerunt. hi autem ⁊ ſine ſignis multã circa euz fidez demonſtrauerunt:ſolum enim verba audierunt: vnde ſequitur: Et multo plures crediderunt propter ſermonem eius. Cuius igitur gratia hec verba non dicunt euangeliſte:vt diſcas quoniam multa magnozũ tranſcurrerũt:a fine vero totum oſtenderunt:ſuaſit enim toti ciuitati per ea que dicta ſunt. Vbi aũt auditozes non perſuadentur: tunc euangeliſte coguntur dicere ea que dicta ſunt:ne quod eſt ex indeuotione auditoz:imputet quis defectui predicantis: ipſi autẽ diſcipuli chriſti iam facti magiſtram repulerunt. vnde ſequitur: At mulieri dicebant:quia iam non ꝓpter tuam loq̃lam credimus:ipſi enim audiuimus ⁊ ſcimus q⁹ hic eſt vere ſaluator mundi. Vide aũt qualiter confeſtim intellexerũt q⁹ orbem terrarum liberare venerat:⁊ q⁹ ad cõmunẽ ſalutẽ veniens nõ debebat in iudeis ſuã cõcludere ꝓuidentiaz: ſz vbiq; ſeminare ſermonem. Dicentes etiam q⁹ eſt ſaluator mundi:oſtenderunt q⁹ mundus perditus erat:i magnis malis exiſtens:⁊ quidem venerunt ſaluare prophete ⁊ angeli: ſed hic eſt vere ſaluator:qui ſalutem tribuit non ſoluz temporaneam ſed eternam. Vide etiam qualiter audiẽtes mulierez dubitanter dicentez: Nunquid hic ẽ chriſtus:non dixerunt hi: Quoniã nos ſuſpicamur:ſed quoniã ſcimus:⁊ nõ ſimpliciter:ſed quoniam hic eſt vere ſaluator mundi: nõ q̃ſi vnum ex multis chriſtum confitentes:ſolũ verba audierunt ⁊ hoc dixerunt quod dicere habebant ſi miracula multa ⁊ magna vidiſſent. ORIGE. Ceterum ſi meminimus predictozum:non difficile eſt conyzere quomodo cum reperierint verbum ſyncerum alias diſciplinas relinquunt quaſi dogmatum ciuitatem:de qua egredientes ſalutifere credunt:⁊ puto ſtudioſe protuliſſe ioannem:cum nõ dixit: Rogabant eum ſamaritani intrare tñ ſamariaz vel ingredi ciuitatem:ſed etiam ibi manere. Manet nanq; ieſus penes deprecantes:⁊ preſertim quotiens qui precantur exeunt ciuitatem ⁊ verſus eũ veniunt. AVGV. Manet apud eos biduo:hoc eſt dat illis duo precepta charitatis. ORIGE. Neq; enim capaces erãt tertie diei eius:nõ enim erãt auidi miraculoſũ quid cernere:quale qui fuerant in chana galilee poſt triduum cum ieſu cõuiuantes. Initiũ aũt credendi multis fuit mulieris verbum. nõ eni ſic per ſeipm verbũ conficitur illuminans capientem:velut cum alterius dicto ſi bi teſtimonium perhibetur. AVGV. Sic ergo chriſtũ cognouerunt. primo per famam. poſtea per preſentiaz:ſicut agitur hodie cum eis qui foris ſunt:⁊ nondum ſunt xpiani: chriſtus nũciatur per chriſtianos amicos:tãq̃ illa muliere hoc eſt eccleſia nunciante ad chriſtum veniunt: credunt p iſtam feminã:⁊ multo plures ⁊ firmius in eo credunt:quoniam vere ipſe eſt ſaluator mundi. ORIGE. Impoſſibile eſt nanq; eandem circa intellectum fieri paſſionẽ videnti: ⁊ ei qui per videntem inſtruitur: magiſq; eſt per ſpem ambulare q̃ per fidem. vnde hi non ſolum teſtimonio hominis:ſed ob ipſam quoq; veritatem credunt.

¶ Poſt duos autem dies exiit inde:⁊ abiit i galileaz. Ipſe eni ieſus teſtimonium phibuit:quia propheta in ſua patria honorem non habet. Cũ ergo veniſſet in galileaz exceperunt eum galilei: cum omnia vidiſſent que fecerat hieroſolymis i die feſto. Et ipſi enim venerant ad diem feſtũ.

ALCVI. Poſt biduum quod fecit in ſamaria: abyit in galileam vbi nutritus fuerat. vnde dicitur. Poſt duos aũt dies exyt inde ⁊ abyit in galileaz. AVGV. Mouet autez nos vt euangeliſta dixerit conſequenter. Ipſe enim ieſus teſtimonium perhibuit:quia propheta in ſua patria honorem non habet. Magis enim videtur atteſtari potuiſſe q⁹ propheta in patria ſua honorem non habet ſi conteneret pgere in galileam ⁊ in ſamaria remãſiſſet. Hoc ego ſentio: in ſamaria biduum fecit ⁊ crediderunt in eum ſamaritani: tot dies fecit in galilea: ⁊ non crediderunt in eum galilei:⁊ propter hoc dixit q⁹ propheta in patria ſua honorez non habet. CHRY. Vel aliter: Ideo hoc adiectuz eſt quia non in capharnaum abyt:ſed in galileam ⁊ in chana: vt infra dicetur:ego enim patriam eum hic eſtimo dicere capharnaũ

quoniam aũt nõ potitus est illic honore: audi eũ dicentẽ: Et tu capharnaum que vsq; ad celum exaltata es: vsq; ad infernum descendes. Dicit autem hic patriam pr̃iam in qua videt̃ pl⁹ cõuersat⁹. THEO. Vl aliter. Qr do min⁹ exiẽs ō samaria venit in galileã: ne aliquis dubitaret ꝛ quereret: qua ō causa nõ semp in galilea mãeret: dicit q; ꝓpter hoc nõ manebat ī galilea: qr nullũ ibidẽ recipiebat honorẽ. qō ipse testatus ẽ dicẽs: qr pr̃opheta in sua patria nõ habet honorẽ. ORIGE. Perscrutãda est ãt hui⁹ dicti sentẽtia. Prima siquidẽ pr̃opheta; ī iudea erat: ꝛ est nõ ignotũ q; honore; a iudeis nequaq̃ sũt consecuti: iuxta illud: Quẽ nã ꝓphetarũ nõ persecuti sunt patres vestri? Miranda etiaz occurrit hui⁹ decreti veracitas: cum peruenerit non tantũ ad sanctos prophetas vilipẽsos a pr̃opr̃ijs: ꝛ ipsũ dominũ nostrũ: sed pr̃otensa sit etiaz ī quosdam pr̃ophetie sequaces contẽptos a suis ciuib⁹ ꝛ ad mortem deductos. CHRY. Quid igit̃: nonne videmus ꝛ apud suos multos in admirationẽ deductos: ita quidem: sed ab his que raro contingũt nõ oportet talia ꝓnũtiari. Sed ꝛ si in pr̃opria patria aliqui honorant̃: multomagis ī aliena. Cõsuetudo .n. facile boies contẽptibiles facere cõsueuit: quãdo igitur venit ī galileã: suscepterunt eum galilei. vnde sequitur. Cũ ergo venisset ī galileã exceperũt eũ galilei. Uides quoniaz qui mali dicebãt: hi maxime ad christum accedere inueniunt̃. Nam ꝓpter galileos dicitur. Interroga ꝛ vide quoniã pr̃opheta ex galilea non surrexit: ꝓpter samaritanos aũt improperabãt ei: Samaritanus es ꝛ demonium habes. Sed ecce samaritani ꝛ galilei credũt in confusionem iudeorum. Inueniuntur autẽ ꝛ galilei samaritanis meliores. nam illi quidem a mulieris crediderunt verbis. hi vo videntes signa que fa-
ciebat. vnde segt̃: Cũ oia vidissent que fe. hiero. ī die festo.

ORIGE. Qr enim dñs eycit de templo vendẽtes oues ꝛ boues: tam grande reperit̃: vt his moti galilei reciperent dñm: considerantes miranteq; maiestatem eius: non eiz minor potentia eius ostenditur in his q̃ vt ceci videant: audiantq; surdi. Estimo vero nec hec sola ipsum tũc fecisse: sz ꝛ alia signa. BEDA: Sed vnde data est eis videndi occasio. ostendit subdens. Et ipsi enī venerant ad diem festum. Mystice aũt intimatur q; gentibus in fide a duobus pr̃eceptis charitatis cõsolidatis: christus circa fines mũdi reuertet̃ ad patriã. i. ad iudeos. ORIGE. Expedit autem galileum. i. transmigrantem festare hierosolymis: vbi est templũ dei: ꝛ videre singula que peragit ibi iesus. Hoc enim est pr̃incipiũ vt galilei recipiant dei filiũ euntem ad ipsos: alioquin vel ñ recepissent illũ: vel etiã ipse nondũ ipsis ꝓparatis ad eius receptionẽ adeo pr̃ope venisset ad eos.

¶ Venit ergo iez in chana galilee vbi fecit aquã vinum. Et erat quidam regulus cuius filius infirmabatur capharnaum. Hic cum audisset qa Iesus aduenire a iudea ī galileam: abiit ad eum: ꝛ rogabat eum vt descenderet ꝛ sanaret filiũ eius. Incipiebat enim mori. Dixit ergo iesus ad eu;: Nisi signa ꝛ prodigia videritis nõ creditis. Dicit ad eũ regulus: Domine descẽde priusq̃ moriatur filius meus: Dicit ei iesus: Vade fili⁹ tu⁹ viuit. Credidit homo sermoni quẽ dixit ei iesus. ꝛ ibat. Jam aũt eo descendente serui occurrerũt ei: ꝛ nunciauerũt dicentes qr filius eius viueret. Interrogabat ergo horam ab eis in qua melius habuerat. Et dixerunt ei: quia heri hora septima reliquit eum febris. Cognouit ergo pater quia illa hora erat in qua dixit ei iesus filius tuus viuit: ꝛ credidit ipse ꝛ domus ei⁹ tota. Hoc iterꝫ fecit
dum signum fecit iesus cum venisset a iudea in galileam.

CHRY. Primo quidem dominus vt supra dictum est in chana galilee venerat vocatus ad nuptias. Nunc autem ad eos vadit vt magis eos attrahat spõte ad eos veniens pr̃ia patria dimissa: ꝛ vt fidem a pr̃iori miraculo in eis initium fortiorem faceret propter suam pr̃esentiã. AVGV. Ibi enī quando aquam in vinum conuertit crediderunt in eum discipuli eius. ꝛ vtiq; plena domus erat turbis cõiuũ tium ꝛ factũ est tam magnum miraculum ꝛ non crediderũt nisi discipuli eius ꝛ ideo hãc ciuitatẽ modo repetiuit. i. vt g per pr̃iora non crediderãt mõ credãt. THEO. Rememorat aũt nobis euãgelista miraculũ perpetratũ in chana galilea ō aqua cõuersa ī vinũ vt augeret christi pr̃econiũ: qr galilei non solũ ꝓpter miracula hierosolymis facta: sed ꝛ ꝓpter ea que apud ipsos facta erant receperũt iesum: simulq; vt ostenderet q; regulus credidit propter miraculũ ī chana ꝓpetratũ: quãuis eius non perfecte cognouerit dignitatẽ: vt segtur: Et erat gdã regulus cuius filiꝰ infirmabat capharnaũ. ORIGE. Putabit aũt aliquis regis herodis hunc eẽ regulũ: ꝛ aliqs asserit hunc esse de familia cesaris exercentẽ tũc temporis aliquid in iudea: negz enim dicit q; iudeus fuerit. CHRY. Regulus aũt dicit. aut quasi generis exist̃es regalis: aut dignitatẽ aliquã pr̃incipatus hñs: aut qr sic vocabatur. Igitur gdã hũc eundẽ esse existimãt centurionẽ: q; ẽ apud mattheũ. Ostenditur aũt alius esse ab eo. nam ille g; dem christũ volentem ire ad suam domũ rogat remanere: hic autem ꝛ nihil tale ꝓmittentẽ ad domum trahit. Et illeg dem ad iesum de monte descendentẽ capharnaũ intrauit: hic autem ad iesum in chana veniẽtẽ accessit. Et illius gdez puer a paralysi detinebat̃ huius aute filius a febre. De ll̃ g regulo subdit̃. Dic cũ audis. qr ie. adue. a iu. in gali. abut ad eum ꝛ ro. eum vt descẽ. ꝛ sa. fi. ei⁹: incipe. n. mori. AVGV. Qui rogabat nonne credebat? Quid a me expectas audir: dominum interroga quid de illo senserit. Sequitur. n. Dixit ergo iesus ad eum. Nisi signa ꝛ prodigia vide. nõ credis? Arguit hominẽ in fide tepidum: aut frigidũ: aut oĩno nullã fidei: sed tentare cupientem de sanitate filꝫ sui: qualis esset christus: quid esset: quantũ posset. Prodigium quidez appellatum ẽ quasi pr̃ozodiciũ qō pr̃ozo dicat: pr̃ozo significet ꝛ futurum aliquid pr̃otendat. AVGV. de con. euangeli. Deo autem dominus supra omnia mutabilia vult mentes credentis attollere: vt nec ipsa miracula: que ẽ̃uis diuinit⁹ de mutabilitate corpoꝛ fiũt: a fidelib⁹ queri velit. GRE-GO. Sed memẽtote etiã qui petyt ꝛ aperte cognoscens: qr in fide dubitauit. Poposcit nanq; vt descenderet ꝛ sanaret filiũ eius: vñ segtur: Dicit ad eum regulus: Dñe descẽde priusq̃ moriat̃ filiꝰ me⁹. Mirꝰ itaq; in illo credidit. quẽ nõ putauit posse salutẽ dare nisi pr̃esens esset ꝛ corpore. CHRY. Audi etiam qualiter adhuc terrene christum trahit: quasi non posset eum post mortem suscitare: si autem non credes venit ꝛ rogauit nil mirabile. Consueuerunt enim patres ex multo amore non solum medicis loqui de quibus confidũt sed dequibus non confidunt nihil volentes pr̃etermittere eorum que ad salutem pertinent, filiorum: si tamẽ valde crederet christi virtutem non neglexisset etiam in iudea ire. GREGO. Sed dñs qui rogatur vt vadat: qr nõ ẽsit vbi inuitatur: indicat. solo iussu salutem reddidit: qui voluntate oĩa creauit: vnde segtur. Dicit ei iesus: Vade filius tuus viuit. Dic superbia nostra retunditur qui in hominibus non naturã qua ad imaginem dei facti sunt: sed honores ꝛ dignitas veneramur. Redẽptoꝛ vero noster vt ostenderet quoniã q̃ alta sunt hominibus: sanctis despicienda sunt: ꝛ que despicienda sunt hominibus: despicienda non sunt sanctis:

Ad filium reguli ire noluit:ad seruum centurionis ire pa/
ratus fuit. CHRY. Uel aliter. Illic quidē fides cōfirma
ta erat:iccirco ꝛ promisit ire vt discamus viri deuotionem.
hic autem adhuc imperfectus erat:ꝛ nōdum nouerat ma/
iestate ꝙ absens curare poterat. vnde ex hoc ꝙ nō accedit
dixit ei iesus ꝛ ibat. Nō tamē integre neqꝫ sane. ORIGE.
Ostenditur aūt eius dignitas ꝛ officiū ex hoc ꝙ seruientes
illi occurrunt. vnde sequitur: Jam aūt eo descendente fui
occurrerūt ei:ꝛ nun. ei di. qꝛ fi. eiꝰ vi. CHRY: Qui quidē
obuiauerūt:nō vt annūciarent solū sed quasi estimātes de
reliquo superfluam eē xpi pītiam quē credebāt accedere.
Te aūt regulus non integre credidit:neqꝫ sane:oñdit ex hoc
quod sequitur: Interrogabat ergo hozā ab eis ī qua meli⁹
habuerat. Uolebat.n. scire vtrū casu vel ex pcepto xpi hoc
factū eēt. Sequit: Et dixerunt ei qꝛ heri hora septima reli/
quit eum febris. Uide qualiter miraculū manifestū ē. non
eni simpliciter neqꝫ vt cōtingit a periculo liberatus ē:sꝫ re/
pente ꝛ simul vt appareat nō eē ex nature ꝺsequētia quod
fiebat:sed actione christi. vnde sequit: Cog. ergo pr̄ qꝛ illa
hora erat ī qua dixit ei iesus: Fi.tu. vi.ꝛ cre. ipse ꝛ do. eiꝰ to.
AVGV. Si ergo ꝓpterea credidit:quia nunciatum est
ei ꝙ filius eiꝰ eēt sanus:ꝛ comparauit horam nunciantium
horę prenunciantis: quando rogabat nondum credebat.
BEDA. Unde datur intelligi ꝛ in fide gradus esse: sicut
ꝛ in alijs virtutibus quibus est initium incrementum atq;
perfectio. Huius ergo fides initium habuit cū fily:salutem
petyt:incrementū dum credidit sermoni domini dicentis
Filius tuus viuit. Deinde perfectionem obtinuit nuncian
tibus seruis. AVGV. Ad solum sermonem crediderūt
plures samaritani. Ad illud miraculum sola illa dom⁹ cre/
didit:vbi est factū. vnde subdit euangelista: Hoc iterū scōz
signū fecit iesus:cum venisset a iudea in galileā. CHRY.
Non sine causa hoc adiecit:sed ostendens quoniam secun/
do signo facto:nondum ad altitudinem samaritanorū nul/
lum signum videntium iudei peruenerūt. ORIGE. Am/
phibologiam autem cōtinet presens dictum. vno enim mo/
do denotat ꝙ iesus veniendo a iudea in galileam:duo fecit
miracula:quorum secundum est factum erga filū reguli.
alio modo sic. Duobus existentibus signis que iesus in ga/
lilea exercuit:scōm egit veniens a iudea in galileā. ꝛ hic sen/
sus verus est. Mystice autez per hoc ꝙ iesus bis in galileā
accedit:binus saluatoris aduentus in mundū ostenditur:
primus quidem misericordie:vt vino facto conuiuas exhi/
beret:secundus vero vt filium reguli ad mortez pene dedu
ctum suscitet. idest populum iudeorum qui post plenitudi/
nem gentium accedet saluandus in fine. Magnus autem
rex regum est qui constitutus est a deo in monte syon san/
cto eius:huius qui viderunt diem ꝛ gauisi sunt: reguli dino
scuntur. Arbitramur igitur regulum esse abraam: egrotuz
vero filium eius israeliticuz genus debilitatum erga cultū
diuinum. ideo incaluit ignitis spiculis inimici: vt proinde
febrire censeatur. Apparet autem ꝙ precedentibus sanctis
postēꝫ carnis exuerunt amictuz populus fuit cure. vnde le/
gitur in machabeis post mortē hieremie. Dic est hieremias
ꝓpheta dei:qui plurimum orat pro populo. Abraam igitur
obsecrat adiuuari a saluatore populum infirmum:ꝛ quidem
potestatis verbum de chana prodit:vbi dictum est: Filius
tuus vivit. Sed verbi efficacia in capharnaum agitur. naz
ibi filius reguli curatus est quasi in agro consolationis mo
rans quod significat genus quoddam debilium:non tamē
omnino fructibus priuatorum. Illud autem: Nisi signa et
prodigia vi. non cre. dictū illi refert ad multitudinē filiorū
suorū:ꝛ ad ipsum quodāmodo:sicut enim ioannes expecta
bat datum sibi signum. s. super quez videris spūm descen
dentez:sic ꝛ premortui sancti aduentū xpi ī carnez ꝛ signis
ꝛ prdigijs māifestādū expectabāt. Pēbat āt hic regulus nō
solū filiū sꝫ etiā seruos ꝙ quos singificaī maneries quedaz
min⁹ bene. ꝛ īfima credētiū nec a casu hora septima ōserit
filiū febris: nā septēarius numerus ē quietis. ALCVI.
Uel qꝛ ꝙ septiformē spūm est oīs remissio pctōrū. Septe/
nari⁹ eni ī tria ꝛ quattuor diuisus significat sāctā trinitatē ī
quattuor āni tpib⁹ ī q̄ttuor mūdi ptib⁹:in q̄ttuor elemētis.
ORIGE. Pōt quoq; significari duo aduēt⁹ christi vbi
ad animā: prim⁹ quidē ex facto vino prebēs aīe gaudium
spū alis cōuiuy:secūd⁹ vo oēs languoris ac mortis religas
ampruās. THEO. Regul⁹ aūt est oīs hō nō solum qui
regi vniuersorū ꝓpinquus existit ꝛm aīam: sꝫ qꝛ ꝛ ipse sup
oīa p̄ncipatū sumpsit:cui⁹ filiꝰ. i. mēs febricitat voluptatib⁹
prauis ꝛ ōsideryis: Accedit āt ad iesu⁹ ꝛ depcaī vt descēdat
. i. vt cōdescēsu misericordie vtaī ꝛ parcat peccatis pusq; a
voluptatū ifirmitate mortificeī. Sꝫ dns dicit: Vade. i. pfe
ctū ꝺtinuū circa bonū ostēdas:ꝛ tūc filiꝰ tu⁹ viuet. Si autē
ambulare cessaueris mortificabitur tibi intellectus circa
boni operationem. CA .V.

POst hec erat dies festꝰ iudeorum:
ꝛ ascēdit iesus hierosolymaz. Erat
auttez hierosolymis probatica pisci
na que cognomiatur hebraice beth
saida quiqz porticus habēs. In his
iacebat multitudo magna languentium :cecorū
claudorum:aridorum:expeciantium aque mo/
tum . Angelus autē domini descendebat scēm
tempus in piscinaz : ꝛ mouebatur aqua. Et qui
prior descendisset in piscinam post motionez aq̄
sanus fiebat a quacūqz detinebatur infirmitate.
Erat autem quidaz homo ibi triginta ꝛ octo an
nos habens in infirmitate sua. Hunc cum vidis
set Jesus iacentez:ꝛ cognouisset quia iam mul/
tum tempus haberet:dicit ei: Uis sanꝰ fieri: Re
spondit ei languidus: Domine hominez nō ha
beo: vt cū turbata fuerit aqua mittat me ī pisci
nam. Dum venio eni ego:alius ante me descen
dit. Dicit ei Jesus: Surge:tolle grabatum tuū
ꝛ ambula. Et statim sanꝰ factus ē homo ille. ꝛ
sustulit grabatum suum ꝛ ambulabat. Erat āt
sabbatum in die illo. Dicebant ergo iudei illi q
sanatus fuerat. Sabbatum est nō licet tibi tolle
re grabatum tuum. Respōdit eis: Qui me sanū
fecit ille mihi dixit: tolle grabatum tuū ꝛ ambu
la. Interrogauerunt ergo eum: Quis est ille ho
mo qui dixit tibi: tolle grabatum tuuz ꝛ ambu/
la: Is autez qui sanus fuerat effectus nesciebat
quis esset. Jesus enim declinauit a turba cōstitu
ta in loco.

AVGV. ō cō. euāge. Post miraculū in galilea factū:ide
Hierosolymā redit. Unde dicit: Post hec erat dies festus
iudeorū: ꝛ ascēdit Jesus hierosolymam. CHRY. Nibi
videī ꝙ erat dies festꝰ pētecostes:ascēdit autē Jesus hiero
solymā sēp in festis dieb⁹:vt cū eis dies festos faciens non
videaī legi cōtrari⁹: ꝛ ob ꝟ multitudinē simplicē per signa
ꝛ doctrinā attrahat:maxīe.n.ī dieb⁹ festis bi q iuxta positi
erāt cōcurrebāt. Sequit Erat āt hiero. p. pisci. que cogno.
hebza. bethsa. quinqz por. habens. ALCVI. Probaton

grece ouis:dicit. probatica ergo piscia peculiaris dicit:vbi sacerdotes cadauera hostiarū abluebant. CHRY. Dicebat quidē baptisma dari peccata purgans:cuius imago prescripta fuit in piscina ⁊ in alys pluribus:⁊ primum quidez dedit deus aquam expurgantē corporū sordes ⁊ inquinationes nō existentes:sed opinatas:puta eas que a funere ⁊ que a lepra ⁊ que ab alys talib⁹.deide ifirmitates diuersas per aquas facit solui. Unde sequitur. In his iacebat multitudo languentiū:de quibus elegit vnuz vt sanaret:de quo subdit:Erat autē qdaz hō ibi triginta ⁊ octo annos habens in infirmitate sua. CHRY. Non aūt cōfestiz eū a principio sanauit:sz primū eū familiarē sibi facit:per interrogationē future fidei faciens viam. Non aūt expetit fidē vt in cecis fecit dicens:Creditis quia possum hoc facere:quia hic nondum nouerat eū manifeste quis esset. Nam illi quidem ex alys eius virtutez cognoscētes:cōuenienter hec audierāt. Ay vo nondum eū cognoscētes:sed p signa eum cognituri post miracula requirūtur de fide. vnde sequitur:Hunc cuz vidisset Jesus iacentē ⁊ cognouisset quia multuz iam tempus haberet:dicit ei:Uis sanus fieri? Non hoc querit vt discat:hoc enim supfluū esset:sed vt ostenderet istius patiēti am qui triginta ⁊ octo annos habens:per vnūquēqz annuz eripi ab egritudine expectans assidebat ⁊ non desistebat. Et vt cognoscamus propter quam cām dimittens alios ad hūc venit:⁊ nō dicit:Uis te curabo? nondū enim aliqd magnum imaginabatur ille ō christo.nō aūt turbatus ē ad interrogationē:neqz dixit iniuriari mihi venisti:quādo interrogas si volo sanus fieri:sed mansuete rndiet Sequit enim. Respondit ei lang. Homine hominem non habeo:vt cumtur.fu.aqua mit.me in pisci.duz vēio enim ego:alius añ me descen. Non nouerat quis esset:qui interrogabat:neqz q curaturus esset eum:Opinabatur aūt fortasse vtilē sibi fore christum ad mittendū eum in aquam.sed christus ostendit q verbo omnia pōt faceret. vnde sequitur:Dicit ei Jesus:surge,tolle grabatū tuum ⁊ ambula. AVGV. Tria dixit sed surge non opis imperiū fuit sed operatio sanitatis. Sano autē quo imperauit:Tolle grabatū tuū ⁊ ambula.

CHRY. Intuere diuine sapiētie supabundantiā:non solum sanat sed ⁊ lectū portare iubet vt ⁊ credibile faceret miraculū ⁊ nullus existimet phantasiam esse quod factū ē. Nō enim nisi certissime et vehementer cōpacta essent mēbra lectulum ferre possent. Audiens autē languidus quonia cuspotestate et velut iubens dixit:Surge tolle grabatū tuum: non derisit dicēs:Angelus descendit et turbat aquā ⁊ solum vnum curat. Tu autem hō existens ex solo pcepto speras te magis angelis posse:sed audiuit et non discredidit:ei qui iussit et sanus factus est:vnde sequitur. Et statim sanus factus est homo:⁊ sustu.graba.su. et ambulauit. BEDA. Multum quippe inter sanationem domini et que a medicis infertur distare probatur.hec videlicet voce iubentis et mox implet. Illa vero per multa tempis interualla aliquotiens perficitur. CHRY. Igitur mirabile quidem ē hoc que aūt sequētur multo maiora erūt. Nā in initio quidē nullo molestante suaderi non ita mirabile est sicut quod post insanientibus iudeis et accusantibus christo obediuit:vt ondit euangelista consequēter dicens (Erat aūt sabbatū in illo dic:dicen.ergo iudei illi qui sanus fuerat factus sabbatū est nō li.ti.tol.graba.tuū. AVGV. Non calūniabat dño: q sanū fecerat sabbato:q eis respondere posset:q si cuiusq̄ iumentū in puteum cecidisset vtiqz die sabbati erueret illud et saluaret.sed qui portabat grabatū suū quasi dicat:si sanitas nō erat differenda nūquid ⁊ opus fuerat impandū? sed ille auctorē sanitatis sue obyciebat calūniatoribus:vñ sequitur:Respondit eis qui me sanum fecit ille mihi dixit: Tolle grabatū tuū et ambula.q d.quare non acciperem iussionem a quo acceperam sanitatem? CHRY. Nimirus malignari vellet poterat dicere:Si crimen est accusate eum qui iussit et deponam lectulum.sed ⁊ curationem vtiqz occultasset. Etenim sciebat non ita eos esse mozsos ex sabbati solutione:sicut ex infirmitatis sanatione:sed neqz hoc occultauit:neqz veniam petyt:sed clara voce beneficium confessus est. illi vero maligne interrogauerunt. vnde subditur:Interrogauerunt ergo eum quis est ille homo qui dixit tibi:Tolle grabatum tuum et ambula? Non dicunt:quis est qui fecit te sanum:sed in medium inducunt id quod fuerat effectus nesciebat quis esset. Jesus autem qui sanus uit a tur. consti. in loco. Et primum quidem vt eo absente testimonium insuspicabile fieret. Qui enim adeptus fuerat sanitatem idoneus erat beneficy testis. Demum vt nō plus faceret furorem illorum accendi:Soluis enim vinis eius cui inuidetur:non parnam inuidentibus immittit scintillam:propterea discedēs:permisit ab ipsis suum factū examinari. Quidam estimant hunc paralyticum esse cum qui in matthco positus est:sed non est. Ille enim multos habebat sui curam habentes ⁊ cum ferentes:hic autem nullū. Sed ⁊ locus vtrorunqz diuersus est. AVGV. Siquidem mediocri corde ⁊ humano ingenio consideremus hoc miraculum facientem quod ad potestatem pertinet:non magnum aliquid fecit:⁊ quod ad benignitatem paruz fecit. Tot iacebant et vnus curatus ē cum posset vno verbo oēs erigere. Quid ergo intelligendum est:nisi quia ptās illa et bonitas magis agebat quid anime in factis eius pro salute sempiterna intelligerent:q̄ quid pro tempozali salute corporis mererentur. In illis enim factis quicquid tēporaliter sanatum ē in membris mortalibus in fine defecit:anima q̄ credidit ad vitam eternā trāsitū fecit. Piscina illa et aqua illa populus mihi videtur significasse iudeorum. significat enim populus nomine aquarum:aperte nobis indicat apocalypsis ioannis. BEDA. Bene autem piscina probatica fuisse describitur. Ille enī populus ouis noīe significat:

sm illud psalmi: Nos populus tuus ⁊ oues gregis tui.
AVGV. Aqua ergo illa.i.popul⁹ ille quiqz libri moysi tanq̃ quiqz proticibus claudebatur:sz illi libri prodebant: languidos non sanabant. Lex enī peccatores conuincebat: nō absoluebat. BEDA. Deniqz multa genera languētiū in eadem iacuerunt:ceci.s.qui scientie lumīe carent:claudi qui ad ea que iubentur implenda:vires non habent.Aridi q superne dilectionis pīguedine carent. AVGV. Uenit autē chr̄istus ad populū iudeorum ⁊ faciēdo magna:docē do vtilia:turbauit peccatores.i.aquā presentia sua: ⁊ excitauit ad passiones suam:sed latens turbauit. Si enī cognouiss sent: nunq̃ dñm glorie crucifixissent. Subito enī videbat aqua turbata: ⁊ a quo turbabat nō videbatur. Descendere ergo in aquam turbatam:hoc est humiliter credere in domini passionem. Ibi sanabatur vnus: significans ecclesie vnitatem:posta quisquis venerit nō sanabatur: qz quisquis preter vnitatem fuerit:sanari nō poterit. veh illis q oderūt vnitatem: ⁊ partes sibi faciunt in hominibus. Habebat āt. xxxviij. annos ī infirmitate: qui sanatus est.hic.n.numer⁹ ad languorem ptinet magis q̃ ad sanitatē. Quadragenari⁹ enim nūerus sacratus:nobis in quadam perfectione commendatur: quia lex in decem preceptis data est: ⁊ p̄dicāda erat per totum mūdum:qui quattuor partibus cōmendat. Denarius autē per quattuor multiplicat⁹ ad q̃dragenariū peruenit. vel quia per euangelium quod quattuor libros habet impletur lex. Si ergo quadragenari⁹ numerus habet perfectionem legis: ⁊ lex non impletur nisi in gemino precepto charitatis:quid miraris quia lāguebat q.xl.min⁹ duos habebat:necessarius erat illi homo ad sanitatē. Sed homo ille qui ⁊ deus est: ⁊ quia illum iacentē duobus min⁹ inuenit:quia duo quedaz iubēdo quod min⁹ erat implenit. In duobus enīz domini iussis duo precepta significata sūt charitatis. Dei dilectio prior est ordine precipiendi.proximi autem dilectio:prior est ordine faciendi. Dicit ergo: Tolle grabatuz tuum:quasi diceret: Luz esses lāguidus portabat te proximus tuus:sanus factus es porta proximum tuum. Dicit etiam: Ambula. Sed quo iter agis nisi ad dominum deum tuū? BEDA. Quid.n.ē dicere: Surge ⁊ ambula: nisi a torpore ⁊ ignauia in quibus prius iacebas erigere: ⁊ī bonis operibus proficere stude. Tolle grabatum tuum.id est proximum tuum a quo protaris ⁊ ipse patienter tolera.
AVGV. Porta ergo eum cum quo ambulas: vt ad euz peruenias cum quo manere desideras. Ille autem non dum Jesum nouerat: quia ⁊ nos credimus in eum: quez non videmus: ⁊ vt non videatur declinat a turba Quadā bet. visio ista secretum desiderat.

¶ Postea inuenit eum Jesus in templo ⁊ dixit illi: Ecce sanus factus es: iam noli amplius peccare: ne deterius tibi aliquid contingat. Abijt ille homo ⁊ nunciauit iudeis: quia iesus esset qui fecit eum sanum. Propterea persequebantur iudei iesuz: quia hec faciebat in sabbato. Jesus autem respondit eis: Pater meus vsqz modo operatur ⁊ ego operor. Propterea ergo magis querebant eum iudei interficere: quia non solum solebat sabbatum: sed ⁊ patrem suum dicebat deum: ⁊ equalem se faciens deo.
CHRY. Curatus homo non secessit ad nundinas neq̃ voluptati aut vanegloriē dedit seipsum: sed in templo conuersabatur: quod maxime religionis est signum. vnde dicitur: Postea inuenit eum Jesus in templo. AVGV. Do minus quidem Jesus ⁊ in turba eum videbat ⁊ in templo. Ille autem languidus Jesum in turba non agnoscit: in templo agnoscit in loco sacrato. ALCVI. Quia si gratiam cōditoris cognoscere volumus: ⁊ ad eius visionē venire: fugienda est turba cogitationum ⁊ affectuum prauorū. declinanda sunt prauoz conuenticula. fugiendū est ad templuz vt nosipsos templū dei studeamus facere quos deus inuisere ⁊ in quibus manere dignetur. Sequitur: Et dixit illi: Ecce sanus factus es iam noli amplius peccare: ne deterius tibi aliquid contingat. CHRY. Ubi prius discimus q̃ ex peccatis ei nata est hec egritudo. quia enim sepius animam in nobis egrotantem insensibiliter habemus: corpus autez ⁊si paruam susceperit lesionem: oē facit studium vt ab infirmitate liberemur. Propterea deus punit corpus, phis que anima deliquit. secūdo vero q̃ verus est gehēne sermo. tertio q̃ longum est ⁊ infinitum supplicium. Dicunt enim quidam: Nunquid quia in breui temporis momento adulteratus suz: immortaliter crucior? vide q̃ hic tāto tempore pro peccatis cruciabatur: nō.n.tēporis mēsura peccata iudicantur: sed ipsa delictoz natura. Cū his aūt ⁊ illud discimus: q̃ si grauem fustineamus penā pro prioribus pctis. deinde in eadem īciderimus grauiora patiemur: ⁊ hoc decēter. qui.n. neq̃ supplicio factus ē melior vt insensibilis de reliquo ⁊ contēptor? ad maius ducet tormentū. si aūt hic nō omnes pro peccatis torquētur: nō confidamus. Nihil enīz nos hic pati pro peccatis. signuz est maioris illic futuri supplicy: nō autem omnes egritudines sunt ex peccatis sed plures. Quedam enim ⁊ a pigritia fiunt: quedam ppter probationem: sicut in iob. Sz ppter qd paralytico huic xp̄s de peccatis mētionem facit? Quidam huic paralytico detrahentes dicunt eum chr̄isti fuisse accusatorez: ⁊ propter hoc hec audisse. qd igitur dicent de paralytico qui est apud mattheum? etenim ⁊ illi dictū est: Dimittuntur tibi peccata tua: neq̃ etiā chr̄istus hunc incusat de preteritis: sed ad futurum eum munit solum. Alios igitur curans: peccatorum non meminit: quia his paralyticis ex peccatis egritudines sūt facte: alys autē ex īfirmitate naturali: vl̄ per hos reliquos omnes admonet. Cum his autem ⁊ illud est dicere: quoniam multaz vidit inesse anime huius patientiam: ⁊ vt valentem suscipere admonitionem eum admonet. Tribuit autem signum ei proprie deitatis. dicendo enim: Non amplius pecces: oñdit se scire omnia que ab eo facta erant delicta. AVGV. Nunc autem ille postea q̃ vidit Jesum: ⁊ cognouit eum auctorem salutis sue: non fuit piger in enāgeliçando quem viderat. vnde sequitur: Abyt ille homo ⁊ nunciauit eis: quia Jesus erat qui fecit eum sanum. CHRY. Non ita insensibilis erat: vt post tantum beneficium ⁊ admonitionez maligna mente hoc dicat. Si enim detrahere vellet: sanitatez tacens transgressionem dixisset: sed hoc non fecit? non enīz dixit: quoniam Jesus est qui dixit: Tolle grabatum tuum. quod videbatur iudeis crimen esse: sed dixit: Quoniam Jesus est qui me sanum fecit. AVGVSTINVS. Sic igitur ille annunciabat: ⁊ illi insaniebant. vnde sequitur. Propterea persequebantur iudei iesuz: quia hoc faciebat in sabbato. Manifestum enim opus corporale factum erat ante oculos iudeorum: non sanitas corporis: sed deportatio grabati: que non videbatur ita necessaria quemadmodum sanitas. Aperte ergo dicat dominus sacramentum sabbati ⁊ signum obseruandi vnius diei ad tempus datum esse iudeis. Impletionem vero ipsam sacramenti: in illo venisse cuz sequitur: Jesus autem respondit eis: Pater meus vsqz modo operatur: ⁊ ego operor. quasi dicat. Nolite putare quia sabbato ita regenit pater meus: vt ex illo non operetur. sed sicut ipse nunc operatur sine labore: operor ⁊ ego: sed ideo dictum est deum requieuisse: quia iam creaturam nullam condebat: postq̃ perfecta sūt omnia. quieté vero propterea appellauit scriptura: vt nos admoneret post bona opera

quieturos. Et sicut deus postq̃ fecit hominem ad imaginẽ
z similitudinem suam: z perfecit omnia opera sua bona val
de: requieuit septimo die: sic z tibi requiem non speres: nisi
cum redieris ad similitudinem in qua factus es: quã pecca
to perdidisti: z nisi cũ bona fueris operatus. AVGV.
quarto super genesim ad litteram: Dici ergo probabiliter
potest ad seruandum sabbatum iudeis fuisse preceptum in
vmbra futuri: que spiritualem requiem significaret: quam
deus exemplo quietis sue: fidelibus bona opera faciẽtibus
archana significatione pollicebatur. AVGV. super ioan
nem. Erit enim sabbatum huius seculi cum transierint sex
estates: quasi sex dies seculi: tunc enim ventura est requies
que promittit sanctis. AVGV. quarto super genesim
ad litteram. Cuius etiam quietis ipse dominus iesus myste
rium sua sepultura confirmauit. Ipso quippe die sabbati
requieuit in sepulchro: postq̃ sexto die consummauit opera
sua quando ait: Consummatum est. Quid ergo mirum si de
us istum diem quo erat christus in sepultura quieturus: vo
lens etiam hoc modo prenunciare ab operibus suis in vno
die requieuit: deinceps opaturus ordinem seculoz: Potest
etiam intelligi: deũ requieuisse a cõdendis generibus crea
ture: qz vltra iam non condidit aliqua genera noua. Dein
ceps autem vsq̃ nunc z vltra operatur eozundem generũ
administrationem que tunc instituta sunt: non vt ipso saltẽ
die septimo potentia eius a celi z terrre omniumq̃ rerum
quas condiderat gubernatione cessaret: alioquin continuo
dilaberentur. Creatoris nãq̃ potentia causa est subsistendi
oi creature: que ab eis que creata sunt regendis si aliquan
do cessaret: simul z eozum cessaret species: omnisq̃ natura
concideret: neq̃ enim sicut structuram ediũ cuz fabricaue
rit qs absedit: atq̃ illo cessante stat opus eius: ita mundus
vix ictu oculi stare põt: si ei deus regimen suũ subtraxerit:
proinde quidem dominus ait: Pater meus vsq̃ modo ope
ratur continuationem quandam opis eius: que vniuersam
creaturam continet atq̃ administret: ostendit. Aliter enim
posset intelligi si dicerz: Et nũc operatur: vbi nõ esset neces
se vt operis continuationem acciperemus. Aliter autem co
git intelligi cum ait: Usq̃ nũc ex illo scilicet quo cuncta cuz
cõderet operatus est. AVGVSTINVS super ioannẽ.
Ergo tanquaz diceret iudeis: quid expectatis vt non ope
rer sabbato: Sabbati dies vobis ad significationem meaz
preceptus est. opera dei attenditis: p me facta sunt omnia.
operatus est pater lucem: sed dixit vt fieret: si dixit verbo
opatus est: z verbum eius ego sum. Pater meus z nũc ope
ratus est cum fecit mundum: z vsq̃ nunc operatur: cũ regit
mũdũ. ergo z per me fecit: cuz fecit: z per me regit: cũ regit.
CHRY. Et quidem xps cum discipulos excusare opoz
tebat: dauid conseruum eozuz in mediũ ferebat. Quãdo ve
ro de seipso erat accusatio: ad patrem refugit. Cõsiderandũ
etiã q̃ neq̃ vt homo solum excusat: sed neq̃ vt deus soluz:
sed quãdoq̃ hoc quãdoq̃ illo modo: Uolebat enim vtrũq̃
credi z cõdescensionis dispẽsationem z deitatis dignitatẽ.
vnde hic equalitatẽ sui ad patrẽ ostẽdit: z in dicẽdo eum pa
trẽ singulariter. Dicit enim pater meus: z in agendo eadem
illi. Dicit enim: z ego operor. vnde sequitur: Propterea ergo
magis querebãt eum iudei interficere: quia nõ solum solue
bat sabbatum: sed z patrẽ suum dicebat deum. AVGV.
Nõ quõcũq̃: sed quid: equalẽ se facit deo. naz oẽs dicimus
deo: Pater noster q es i celis. Legimus z iudeos dixisse: Tu
tu sis pater noster. ergo nõ hinc irascebantur: quia patrem
suum dicebat deum sed q̃ longe alio modo q̃ homines.
AVGV. de cõ. euã. Dicẽdo. n. pater meus vsq̃ mõ ope
ratur: z ego operor. q̃ ei esset equalis voluit intelligi: conse
quẽs esse oñdẽs: vt qñ pater operaf. z filius opetur: quia pa
ter sine filio nõ operatur. CHRY. Si vo non naturalis es
set filius nec eiusdẽ substantie: hec excusatio maioz accusa
tione esset. Nõ enĩ prefectꝰ regalẽ legẽ trãsgrediẽs poterit
effugere: si accusatus se excuset dicens: Quoniaz z rex soluit
legem. Sed quia par est dignitas filij ad pr̃em: propterea
perfecta excusatio ẽ. sicut igitur pater operãs sabbato ab
solutus est a crimine: ita et filius. AVGV. Ecce itelligũt
iudei quod non intelligunt arriani. Arriani q̃ppe iequalẽ
dicũt filium patri: z ide heresis pulsat ecclesiã. CHRY.
Qui vero nolunt cum bona mente hoc suscipere: dicunt q̃
christus non fecit se equalem deo. sed iudei hoc suspicabãt;
sed ad hoc per ea que supradicta sũt superueniam. Nam
festum enĩ est q̃ iudei persequebanf christũ: q̃ soluebat
sabbatum: z q̃ dicebat patrem suum deũ. vnde z qõ conse
quenter adiungitur: Equalem se faciens deo. adheret pre
missis in veritate. HYLA. vy. de trini. Expositio enĩz ẽ
euangeliste causam demonstrãtis cur dñm iudei iterficere
vellent. CHRY. Et iterũ: si ipse hocipsum volebat astru
ere: sed iudei hoc inaniter suspicabant: non dimisisset do
minus eozum mentem in erroze: sed correxisset. neq̃ enim
euangelista hoc tacuisset sicut supra ỏ eo quod dictum est:
Soluite templuz hoc. AVGV. Nõ tñ iudei itellexerũt
christum: esse filium dei: sed itellexerunt i verbis christi: q̃
talis commendaref filius dei. q̃ equalis esset deo: qz ergo
nesciebãt: talẽ tamẽ p̃dicari agnoscebãt. Ideo dicit: Equalẽ
se faciẽs deo: nõ aũt ipse se faciebat equalẽ: sz ille illũ genue
rat equalem.

¶ Respondit itaqz iesus z dixit eis: Amẽ amen
dico vobis: non potest filius a se facere quicq̃;
nisi quod viderit patrez faciẽtẽ. Quecunq̃ enĩ
ille fecerit: hec z filius similiter facit. Pater enĩ
diligit filium: z omnia demonstrat ei que ipe fa
cit: z maiora his demonstrabit ei opera vt vos
miremini.

HILA. vy. de trinitate: Ad violati sabbati obiectuz sibi
reatum dixerat: Pater meꝰ vsq̃ modo operaf z ego opor
vt vsurpasse hoc ex auctoris intelligeret exemplis. Signi
ficans tamen hoc quod ipse ageret patris opus esse intelli
gẽdum: ga ipse in se oparetur opante: z rursum aduersus ea
inuidiam q̃ se deo equasset paterni nominis vsurpatione:
volens z natiuitatem confirmare z nature virtutem pro
fiteri: respondit. vnde dicitur. Respõdit itaq̃ iesus z dixit
eis: Amen amẽ dico vobis: nõ potest filius a se facere gq̃;
nisi quod viderit patrem facientem. AVGV. Quidã q̃
christianos se haberi volunt: arriani heretici dicẽtes ipsum
filium dei qui suscepit carnem: minoreż esse q̃ pater est. ea
piunt ex his verbis causam calumnie: respondent nobis:
Videtis quia dominus iesus cum aduerteret iudeos ex
hoc moueri: quia patri deo equalem se faceret: talia verba
subiunxit: vt se equalem non esse monstraret. qui enim nõ
potest inquiunt a se facere quicq̃: nisi qõ viderit patrem
facientem: vtiqz minor est: non equalis. Sed si deus erat
verbum: z est deus maior z deus minor: duos deos colim?
non vnum deum. HYLARIVS. septimo de trinitate.
Ne igitur exequatio illa per nomen naturam natiuitatis
que filij est auferet eidem: ait filiũ ab se nihil facere posse.
AVGV. Tanquam diceret: Quid scandalizati estis: qz
patrem meum dixi deum: et quia equalem me feci deo: ita
sum equalis: vt ille me genuerit: nõ vt ille a me: sed ego ab
illo sim filio. Hoc ẽ eẽ qõ posse. Quia ergo substãtia filij de
pr̃e est: ideo potentia filij de pr̃e ẽ. qz ergo filius non ẽa se.
ideo nõ põt a se. sic ergo nõ põt filiꝰ a se facere gq̃: nisi qõ
viderit patrem facientem: quia videre filij: hoc est natum
esse de patre: Non alia visio eius: z alia substantia eius. to

tum quod est de patre est. HYLA. vy. de trini. Ut autē maneret salutaris in patre ⁊ filio confessionis nostre ordo naturam natiuitatis ostendit: que potestatē efficiēdi: non p incremēta indultaꝝ ad vnūqōqꝫ opus viriū sumeret: ſꝫ de cognitōe p̄sumeret. p̄sumeret aūt nō de aliquo operis cor poralis exemplo: vt qō p̄i⁹ pater faceret: id postea filius fa cturus eēt. sed cū ex patre fili⁹ eēt nat⁹ p virtutis ac nature in se paterne ſcīam: nihil nisi quod patrem facientē vidis set: filiū facere posse testatus est. non. n. corporalib⁹ modis de⁹ videt: sed visus ei oīs in virtute nature ē. AVGV. vy. de trini. Hoc aūt si ꝓpterea dictū acceperim⁹ qz in forma accepta ex creatura minor ē fili⁹: cōsequés erit vt prior pa ter sup aquas ambulauerit: ⁊ cetera que filius in carne ap tyrus ista sentiat. AVGV. super ioan. Ambulatio tū illa carnis supra mare a p̄re fiebat p filiū. Quādo. n. caro ambu labat ⁊ diuinitas filij gubernabat: p̄ absens nō erat: cū fili⁹ dicat. Pater in me manens ipe facit opera. Cū ergo dixiſſꝫ: Non pōt fili⁹ a se facere quicq̄. Ne forte carnalis subripet intellect⁹: vt faceret sibi bō quasi duos fabros: vnū magꝫ alterū discipulū: vt quomō ille fecit archam: iste facit alte ram: secutus ait: Quecūqꝫ enī ille fecerit: hec ⁊ filius talia similia fa facit. Non ait: Quecūqꝫ pater facit: ⁊ filius talia similia fa cit: sed hec eadē. Mūdū p̄: mūdū fili⁹: mūdū spūssanctus. Si vn⁹ de⁹ pater: ⁊ fili⁹ ⁊ spūssanct⁹: vnus mūdus factus q patre per filiū in spūssancto. Hec ergo eadē facit. Addit āt: Similiter: ne alius error in aīo nasceret. Videt enī corpus boc idē facere qō animus: sed non similiter. animus enī im perat corpori: corpus visibile est: anim⁹ inuisibilis: vt face ret aliquid seruus: iubente domino fecit: idē ab vtroqꝫ fa ctū est: sed nūqd similiter? Nō ergo sic pater ⁊ fili⁹: sed hec eadē facit ⁊ similiter facit: vt intelligam⁹ simili potentia fa cere filiū eadē ipsa q̄ facit pater. Equalis igit ē patri filius. HYLA. vy. de tri. Uel alr. Oīa ⁊ eadē ad oñendaꝫ na ture virtutem locutus est. Est igitur natura eadem: cū ea dem omnia posse nature sit. Ubi vero similiter p filiuꝫ oīa eadem fiūt: similitudo operū solitudinez opantis exclusit. Hec igitur est verꝫ fidei nostre intelligentia: quia sub vna hac significatione testantur: ⁊ similiter facta natiuitatem ⁊ eadem facta naturam. CHRY. Uel aliter. Totum qō dicitur: A semetipso non potest filius facere quicq̄: intelli gendum est quia nihil contrarium patri: nihil alienū ab eo facere potest. Ideo autem non dicit: Quoniam nihil cōtra rium facit: sed quoniam nō potest facere: vt hinc ostendat indissimilitudinem ⁊ certitudinem paritatis. Non enim imbecillitatem filij: sed multam eius virtutem ostēdit hoc verbum: sicut enim cum dicimus: Impossibile est deuz pec care: non imbecillitatem eius accusamus: sed ineffabilem quandam virtutem eius testamur: ita cuz dicit filius: Nō possum a meipso facere quicq̄. hoc dicit: quoniam impossi bile est eum facere aliquid contrarium patri. AVGV. contra sermo. arrianorum. Hoc autem non deficientis est: sed in eo q̄ de patre natus est permanentis: tāqꝫ laudabi le est omnipotentem non posse mutari: q̄ꝫ laudabile est: q̄ omnipotens non potest mori. Potest enim fili⁹ facere q̄ non vidisset patrem facientem. si posset facere q̄ per illum non facit pater: hoc est. Si posset peccare: neqꝫ nature im mutabiliter bone: que a patre est genita: conueniret. Hoc autem quia non potest: non deficienter non potest: sed po tenter. CHRY. Dis autem que dicta sunt attestatur qō sequitur: Quecunqꝫ enī ille fecerit: hec similiter ⁊ filius fa cit. Si enim per seipsum pater oīa facit: ⁊ filius per seipsuꝫ facit: vt hoc qō dicit: similiter: maneat: vides qual'r intelli gentia est excelsa: humilitatis autem vba. si enī humili⁹ p ducit verba quedā nō mireris. qz enim persequebant euz excelsa audientes: ⁊ contrarium deo esse estimabant. parū per vba remisit. AVGV. Cum ergo dixisset ⁊ se eadē fa cere: ⁊ similiter que facit pater: subdit: Pater enī diligit fili um et oīa demōstrat ei quecūqꝫ ipse facit. Ad hoc quod su pra dixit: Nisi quod viderit: patrē facere: videt ꝓtinere et q̄ omnia demonstrat ei que ipe facit. Sed rursus mortalis co gitatio perturbatur. Dicet enim aliquis: Secursum facit pa ter vt possit filius videre quod facit: velut si faber doceat filium artem suā ⁊ demonstret ei quicquid facit. vt possit et ipse facere quod viderit patrem facientē. Cum ergo pa ter facit filius non facit: vt possit videre fili⁹ quod p̄ facit. Porro si fixum atqꝫ inconcussum tenemus: quia p filiū oīa pater facit: anteq̄ faciat demonstrat filio. Ubi etiā demon strat filio p̄ qō facit nisi in ipso filio p quē facit: si enī pater exempla faciat et filius attēdat manus patris quēadmodū faciat: vbi est illa inseparabilitas trinitatis? Non ergo faci endo demonstrat pater filio: sed demonstrando facit per fi lium. Uidet enim patrem filius demonstrantē anteq̄ ali qd fiat ⁊ ex demonstratione patris et visione filij fit quod fit a patre per filium. Sed dices: ostendo filio meo qō volo facere: et facit ipse atqꝫ ego per ipsum. Sed verba dicturus es filio tuo: sed ipse filius est verbū patris. Nunquid ergo per verbū loquereꝝ ad verbū an quia filius magnū ē verbū minora verba transitura erunt inter patrē ⁊ filium: ⁊ sonus aliquis ⁊ quasi creatura quedā tpalis exitura erat ex ore pa tris: et percussura aurem filij? Remoue oīa corpalia: simpli citatē vide si simplex es: si nō potes cōprehendere quid sit deus: vel hoc cōprehende quid nō deus sit: multū proficies si nō aliud q̄ ē senseris de deo. In mēte tua vide quod volo dicere: in qua video memoriam et cogitationem. demōstrat memoria tua cogitationi tue carthaginē: et quod in illa erat anteq̄ intenderes conuerse ad se cogitationi oñdit. Ecce fa cta est a memoria demonstratio: facta ē in cogitatione visio: ⁊ nulla verba in medio cucurrerūt. Nullū ex corpore signū datū est: sed tū oīa que in memoria tenes forinsecus accepi sti. Pater que demonstrat filio non accepit extrinsecus. in tus totū agitur: quia nihil creaturarū esset extrinsecus nisi pater hoc fecisset per filium: et eam pater demonstrando fecit: quia per filium videntē fecit. Sic ergo demonstrans pater filij visionē gignit: quemadmodū pater filium gignit. Demonstratio quippe generat visionē: non visio demōstratio nē. qō si purius ⁊ perfectius intueri valeremus: fortassis in ueniremus nec aliud esse patrē aliud eius demonstratiōez: nec aliud filiū aliud eius visionem. HYLA. vy. de trini. Non igi tur per ignorationem credendus est vnigenitus de us doctrina demonstrationis eguisse. Demonstratio enim operum nihil aliud hic nobis p̄terquam natiuitatis fidez ingerit: vt subsistentem filiuꝫ ex subsistente deo patre creda mus. AVGVSTI. Uidere enī patrem hoc est illi esse fi lium. Sic ergo demonstrat pater omnia que facit filio: vt a patre videat omnia filius. Uidendo enim natus est: et ab eo est illi videre: a quo est illi esse: et natum esse et permanere.

HYLARIVS. vy. de trinita. Neqꝫ autez incircun spectum se celestis sermo egit ne forte diuerse na ture significa tio sub occasione dicti ambigui subriperet. Demonstrata. n. potius opera patris esse ait domino q̄ꝫ ad operationē eorum naturam virtutis adiectam vt demonstratio ipsa natiuitas esse doceretur: cui per dilectionem patris operum paterno rum que per eum effici vellet esset cognata cognitio.

AVGVSTINVS. Sed ecce quem diximus patri co eternum videntem patrem et videndo existentem rur sus nobis tempora nominat. Nam sequitur: Et maiora his demonstrabit ei opera: Si autem demonstrabit. hoc est demonstraturus est: nondum demonstrauit: et tunc fi lio ōmōstratur⁹ ē: qū et istis. Seqr̄. n. Ut vos miremini? Et B difficile ē videre: quō tāq̄ tpaliter filio coeterno aliquan do mōstret eternus pater omnia sciēti que suntapud p̄ez.

Que sint autē illa maiora facile est intelligere ex hoc qō subditur: Sicut enī pr̄ suscitat mortuos ⁊ vīificat: sic ⁊ filius quos vult vīificat. Maiora enī opera sūt mortuos suscitare q̄z languidosos sanare. sed qui paulo ante loq̄batur vt deus cepit loqui vt hō. Demōstrabit enī quasi tpaliter hoī facto ī tpe opa maiora. i. resurrectionē corporum. Corpora. n. resurgēt per dispensationē humanā. sed aīe resurgent per substātiā dei. participatione. n. dei fit aīa beata nō participatione beate aīe. Qūo. n. aīa que inferior deo est: id quod ipsa inferius est hoc est corpus viuere facit: sic eandez aīaz non facit beate viuere nisi ꝙ ipsa aīa supius est. s. deus. vñ ⁊ p̄us dictū est ꝙ pr̄ diligit filiū ⁊ demonstrat ei q̄ ipse facit. Demonstrat enī pater filio vt anime suscitentur: q̄z p patrem ⁊ filium suscitantur nec possūt viuere nisi earū vita sit deus: vel nobis pater demonstraturus est nō illi. propterea subiungit: Ut vos miremini. Jn quo exposuit qd voluit dicere. Et maiora his demonstrabit ei opera. Sed quare non dixit Demonstrabit vobis sed filio: quia et nos membra sumus filij ⁊ ipse discit quodāmodo in membris suis quomō et patitur in nobis. sicut enim dixit: Quod vni ex minimis meis dedistis mihi dedistis. ita si iterrogaretur a nobis: Qñ eris discens cum tu doceas omnia: Respondet: Cum vnus ex minimis meis discit: ego disco.

¶ Sicut enī pater suscitat mortuos ⁊ viuificat: sic ⁊ filius quos vult viuificat. Neqz enī pater iudicat quēq̄z: sed omne iudiciū dedit filio vt omnes honorificent filium sicut honorificant p̄rem. Qui non honorificat filiū: non honorificat patrem qui misit illum.

AVGV. Q̄z dixerat ꝙ maiora his opera pr̄ demōstraturus est filio: que sint maiora prosequitur et dicit: Sicut enī pater suscitat mortuos ⁊ viuificat sic ⁊ filius quos vult viuificat. Plane maiora sunt ista: valde enim plus est vt resurgat mortuus q̄z vt conualescat egrotus. Non autem sic hoc intelligamus vt alios a patre suscitari: alios a filio estimemus: sed eosdem quos pater suscitat ⁊ viuificat: ipsos ⁊ filiꝰ suscitat et viuificat. Et ne quis diceret: Suscitat pater mortuos per filium: ille tāq̄z potens: iste tanq̄z ex aliena potestate. tanq̄z minister facit aliquid. Potestatem filij signauit dicens: Filius quos vult viuificat. Tenete hic non solum potestatem filij verum etiam ⁊ voluntatem. Eadem enim patris ⁊ filij potestas est et voluntas. non enim vult pater aliud q̄z filius: sed sicut illis vna substantia: sic vna voluntas ē.

HYLA. vij. de trini. Uelle quidem nature libertas est que ad perfecte virtutis beatitudinem cum arbitrij voluntate in libertate subsistat. AVGV. Sed qui sūt isti mortui quos viuificat pater ⁊ filius: Uult nobis insinuare resurrectionem mortuorum quam omnes expectamus: non illam quam quidam habuerunt vt ceteri crederent: resurrexit enim lazarus moriturus. Cum ergo dixisset: Sicut enīz pater suscitat mortuos ⁊ viuificat: ne intelligeremus illam mortuorum resurrectionem quam fecit ad miraculum non ad vitam eternam secutus: ait: Neqz enīz pater iudicat quēquam ⁊c. vt ostendat quia de illa resurrectione mortuorum dixerat que futura est in iudicio. Uel aliter. de resurrectione animarum dictum est: Sicut pater suscitat mortuos ⁊c. De resurrectione autem corporum sic dicit: Neqz enim pater iudicat quemquam ⁊c. Resurrectio enim animarum fit per substantiam patris et filij: et ideo id simul operantur pater ⁊ filius. Resurrectio vero corporū fit per dispensationē humanitatis non parti coeternam. Sz vide quomodo verbum christi mentem nostram huc atqz illuc ducit vno carnis loco remanere nō sinit: vt versando exerceat: exercendo mundet: mundando capaces reddat: capaces factos impleat. Paulo enī ante dicebat: q̄z demonstrat pater filio qd facit: videbaz quasi patrem facientem ⁊ filiū expectantem. modo rursus video filiū facientem: patrez vacantem. AVGV. primo de trini. Non enīz ꝙ dicit: Omne iudiciū dedit filio: sm illam locutionē dictū est qua dicit: Sic dedit filio vitā habere in semetipso vt significaret q̄z sic filiū genuit. Si. n. sic diceret. nō vtiqz diceret. Pater nō iudicat quēq̄z. sm hoc. n. ꝙ pater equalē genuit filiū iudicat cū illo. sm hoc ergo dictū ē: ꝙ ī iudicio nō forma dei sz forma filij hoīs apparebit. nō q̄z nō iudicabit: q dedit omne iudiciū filio: cuz de illo dicat filiꝰ: Est qui querat ⁊ iudicet: sz ita dictū est: Pater non iudicat quēq̄z: ac si diceretur: Patrem nemo videbit in iudicio: sed oēs filiū: q̄z filius hoīs ē: vt possit ⁊ ab impijs videri. cū ⁊ illi videbunt in quē pupugerūt. HYLA. septimo de tri. Uel alr̄: q̄z dixerat: Et filiꝰ quos vult viuificat: nenon natiuitatis videret in se habere nām: sz non nate potiꝰ potestatis iure subsistere: protinus subiecit: Neqz. n. pater iudicat quēq̄z: sz oē iudiciū dedit filio. Et in eo ꝙ omne iudiciū datū est nature: natiuitas demōstrat: qz ⁊ oīa hr̄e sola natura possit indifferens: neqz natiuitas aliquid possit hr̄e nisi datū sit. CHRY. Sic enī dedit vitā. i. genuit eū viuentē ita dedit iudiciū. i. genuit eū iudicē. Dedit enī. hic positū ē ne hūc ingenitū suspiceris neqz duos patres estimes. Dicit aūt: Omne iudiciū: q̄z dñs est ⁊ puniēdi ⁊ honorādi vt voluerit. HYLA. vij. de trini. Datū est. n. ei oē iudiciū: q̄z viuificat quos vult: neqz adeptū patris iudiciū pōt videri cū ipse non iudicet: q̄z filij iudicium ex iudicio est paterno: ab eo enim datum omne iudiciū est. Sz ostenti iudicij causa non tacita est. Segtur enim: Ut oēs honorificent filiū: sicut honorificant patrem. CHRY. Ne enim audiens qñ patrem habet auctorē: dissimilitudinē subsistē/tie estimes ⁊ honoris minorationem: complicat honorē filij patris honori: eundem ostendens esse honorem patris ⁊ filij: Sed nunqd patrem eum dicemus? abfit. q enī patrem cū dicit: nō adhuc filiū vt pr̄em honorat sed totū cōfundit. AVGV. Et p̄ius quidem filius videbatur vt serui: pater honorabat vt deus: apparebit filiꝰ equalis patri. Ut omnes honorificent filiū sicut honorificant patrem qui pr̄em honorificant ⁊ non honorificant filiū: nō pōtur qui pr̄em honorificant ⁊ non honorificant filiū: nō pōt fieri. vñ segt̄. Qui nō honorificat filiū nō honorificat patrem. ē. n. cū tibi cōmēdat deꝰ. q̄z deꝰ ē: ⁊ aliud cū tibi cōmēdatur deꝰ: q̄z pater est. Cū tibi cōmēdat deꝰ creatorē: tibi cōmēdatur. Cū tibi cōmēdat deꝰ: q̄z pater est. Cū tibi cōmēdat deꝰ creatorē: tibi cōmēdatur. Cū vō tibi q̄z pater ē cōmēdat: nihil tibi aliō q̄z filiꝰ cōmēdatur. q̄z pater dici nō pōt si filiū nō habz. Sz si forte patrē qdē honorificas tanq̄z maiorē: filiū tanq̄z minorē: ibi tollis honorē patris vbi minorē das filio. Quid enī tibi aliud vīta sentienti nisi q̄z pater equalē sibi filiū generare aut noluit aut nō potuit? Si noluit inuidit. si nō potuit defecit. Uter aliter: Quod oēs honorificent filiū sicut honorificant patrem. Ut oēs honorificent filiū sicut honorificant pr̄em redditū ē resurrectiōi aīarū quā sic opat filiꝰ sicut pr̄. sed pp resurrectionē corpum subdit: Qui nō honorificat filiū nō honorificat pr̄em q misit illū. Nō dixit sic. Honorat enī hō tps sed non sicut pr̄ deus. Sed dicit aliquis: Missus est filius ⁊ maior est pater: q̄z misit. Recede a carne: misionem audi. non separationem. Res humane fallūt hominēs: res diuine purgant: q̄z q̄z et ipse res humane dicant contra se testimoniū: velut siquis vrozē velit petere et p se non posset: amicū maiorē mittit qui eam petat. Et tamen attendē q̄z sit aliud in rebus humanis. Nunquid enīz hō pergit cum eo quemmittit? pater autem qui misit filium non recessit a filio cum dicat: Non sum solus quia pater mecum ē. AVGV. iiij. de trinita. Non autem eo ipso ꝙ de patre natus est missus dicitur filius: sed vel eo ꝙ appartuit huic mundo: verbum caro factum. vnde dicit: A patre exiui et ve-

ni in hunc mundum. Uel eo q̄ ex tempore cuiusq̄ mente percipitur sicut dictū est: Mitte illam vt mecū sit ⁊ mecuz laboret. NYLA. vy. de trini. Concluſa igitur sunt omnia aduersum heretici furoris ingenia. Filius est: quia a se nil facit. Deus est: q̄ quecūq̄z pater facit: ⁊ ipse eadē facit: vnū sunt: q̄ exequātur in honore. Nō est pater ipse: q̄ missus ē.

CAmen amen dico vobis: quia qui verbuz meum audit: ⁊ credit ei qui misit me: habet vitam eternam. Et in iudicium non venit: sed transiet a morte in vitam.

GLO. Quia dixerat q̄ filiꝰ quos vult viuificat: eōsequēter ostendit qualiter p filium pueniatur ad vitam dicens: Amen amen dico vobis: quia qui verbū meum audit ⁊ credit ei qui misit me: habz vitaz eternā. AVGV. Quando quidē in audiēdo ⁊ credendo vita eterna est: multo magis in intelligendo. Sed gradus pietatis est fides: fidei fructus intellectus. Et non dixit: mihi: Sed credit ei qui misit me. Quare verbū audit tuū: ⁊ credit alteri. quid volnit dicere: nisi quia verbū eius est in me. Et quid est. audit verbuz meum: non audit me. Credit autē ei qui misit me: ga cū illi credit verbo eiꝰ credit: mihi credit: quia verbū patris ego suz. CHRY. Uel non dixit: Qui audit sermones meos ⁊ credit mihi: estimassent. n. hoc eē tumorē ⁊ gloriationē verborū supfluā. Dicēs aūt: Credit ei qui misit me: suscepti bilem faciebat suū sermonē. Ex duobus. n. suū sermonē suscepti bilē facit: ⁊ in hoc q̄ pr̄i creditur ab eo q̄ ipsum audit: ⁊ in hoc q̄ multis bonis potietur. vnde sequit: Et in iudiciū non venit. AVGV. Sed quis ē hic: Erit quisq̄ paulo aplo melioz q̄ ait: Oz nos exhiberi oēs ante tribunal xp̄i. Aliquādo ergo iudiciū pena dicit: aliquī iudiciū discretio. dr̄. Ergo fm discretiōis oz nos oēs exhiberi ante tribunal xp̄i. Secundū iudiciū damnatiōis hic dr̄. In iudiciū nō veniet idest nō veniet i damnationē. Segtur: Sed trāsit a morte i vitā. Nō nūc trāsit: sed iam trāsyt a morte infidelitatis ad vitā fidei: a morte iniqtatis ad vitā iusticie. Ual'r. Ne putares credēdo te non moriturum fm carnē: scias te mortez quā debes supplicio adā pſolutuz. Accepit. n. ille i quo tūc oēs fuim⁹. morte morieris. Nec potes euadere dīnā sniaz. Sed cū pſolueris mortē veteris hois: suscipies vitaz noui hois: ⁊ trāsitū facies de morte ad vitā. Ad quā vitā: ad eternā. Resurrecturi. n. in fine seculi mortui in vitā eternā trāsibunt. vita. n. ista nec vita noīanda est: quia nō est vera vita: nisi que est eterna. AVGV. de ver. do. Uidemus aūt homines amatores pūtis vite talis ac finiende: sic pro illa laborare: vt q̄si veniat mortis metus: q̄quid pūt faciāt nō vt auferant: sed vt differant mortem. Si ergo tanto labore: tanta cura agitur vt aliquātulū plus viuatur: quō agendum est vt semper viuat: Etsi prudētes dicunt: qui omnibus modis agunt: vt differant mortem ⁊ viuant paucos dies: q̄s stulti sunt qui sic viuunt vt perdant eternum diem:

CAmen amen dico vobis: q̄z venit hora ⁊ nunc est q̄n mortui audiēt vocē filij dei: ⁊ q̄ audierint viuent. Sicut. n. pater habet vitaz in semetipso sic dedit ⁊ filio habere vitam in semetipso.

AVGV. Posset aliquis dicere: Ex patre aliquis viuificatur cui credit: qd tu nō viuificas: vide quia ⁊ filius quos vult viuificat. vnde dicit: Amen amen dico vobis: quia venit hora ⁊ nunc est quādo mortui audient vocem filij dei ⁊ qui audierint viuent. CHRY. Cum autem dicat: Uenit hora ne forte longum suspiceris tempus addidit: Et nunc est. Sicut enim in resurrectione futura vocē audientes prepcipietem suscitabimur: ita ⁊ tūc fuit. THEOPHI. Hoc enim dixit pro his quos a mortuis suscitaturus fuit. s. filia archisynagogi: filio vidue: ⁊ laçaro. AVGV. Uel aliter: Ne forte q̄z dixit: Transit de morte ad vitā: intelligamus hoc in futura resurrectione: ostendere volens quō trāsit q̄ credit: subiungit: Amen amen dico vobis: quia venit hora. que hora: Et nunc est: quādo mortui audient vocē filij dei. ⁊ qui audierint viuent. Non inquit: quia viuunt audiūt: sed audiendo reuiuiscūt. Quid est enim: audient: nisi obediēt. Qui enim credunt ⁊ fm veram fidem agunt: viuunt ⁊ mortui non sunt. Qui autem vel non credunt vel credunt male viuentes: ⁊ charitatē non hītes: mortui poti⁹ deputādi sūt: ⁊ tamen adhuc agitur hora ista ⁊ vsq̄z ad finem seculi ipsa hora vna agit̄: vt ioānes dic̄: Nouissima hora ē. AVGV. de ver. do. Qñ mortui idest infideles audient vocē filij dei: idest euangeliū. Et qui audierint. i. q̄ obedierit viuent. i. iustificabuntur: ⁊ infideles iam non erunt. AVGV. super ioannem. Sed queret aliquis: Habet filius vitam vnde viuant credentes: Audi ipsum dicentem: Sicut enim habet pater vitam in semetipso: sic dedit ⁊ filio habere vitam i semetipso. Uiuere quippe suum in illo est: non aliunde: non alienum est: non quasi particeps sit vite: que non est qō ipe. sed habet vitam in semetipso: vt ipsa vita sibi sit ipse. Quid tu: anima mortua eras. Audi patrem per filium: Surge vt in eo recipias vitā quam non habes in te. Qui habet vitam in semetipso. ⁊ sic agitur prima resurrectio. Dec enim vita q̄ pater ⁊ filius est: ad animam pertinet. Non enim vitam illam sapiētie sentit corpus: sed mens ratiōalis. HYLA. in lib. de synodis. Concluſi quidem heretici scripturarum auctoritatibus: hoc solum tribuere solent filio: vt patri tñ virtute similis sit. tollunt autem ei similitudinem nature non intelligentes non nisi ex nature similitudine similitudinem esse virtutis. neq̄z enim aliquando inferior natura superioris a se potioriſq̄ nature virtutem consequitur. Nō autem potest negari quin filius dei idem possit cuz dixerit. Quecunq̄z pater facit eadem ⁊ filius facit similiter. sed similitudini virtutis nature similitudo succedit cum dixit: Sicut habet pater vitam in semetipso: ita ⁊ filio dedit habere vitam in semetipso. In vita nature ⁊ essentie significatio est: que sicut habetur: ita data esse docetur ad habendū. Oz enim in vtroq̄z vita est: id i vtroq̄z significatur essentia ⁊ vita que gignitur ex vita. idest essentia que de essentia nascitur: dum non dissimilis nascitur. s. quia vita ex vita est: tenet in se originis sue indissimilem naturam. AVGV. xv. de trini. Intelligitur autem pater non sine vita existenti iam filio vitam dedisse: sed ita cuz sine tempore genuisse: vt vita quā pater filio gignēdo dedit coeterna sit vite eius qui dedit. HYLA. vy. de trini. Quod eniz ex viuo viuū natum est: habet natiuitatis perfectionem sine nouitate nature. non enim nouum est quod ex viuo generatur in viuū: quia nec ex nihilo ad natiuitatez vita quesita est. ⁊ vita que natiuitatem sumit ex vita: necesse est per nature vnitatem ⁊ perfecte natiuitatis sacramentū vt in viuente viuat et in se habeat vitam viuentem. Et quidem nature humane infirmitas ex disparibus comparatur: ⁊ ex inanimatis continetur ad vitā: nec statim in ea quod gignitur viuit: neq̄z totum viuit ex vita: cum in ea multa sint que sine nature sensu cū excreuerint desiccētur. In deo vero totuz quod est viuit. Deus eniz vita ē ⁊ ex vita non pōt quicq̄ esse nisi viuū.

AVGV. Ergo quod dr̄: Dedit filio: tale ē ac si diceretur: Genuit filiū. generando enī dedit. Quō dedit vt esset: sic dedit vt vita esset in semetipso: vt non aliunde vita indigeret: sed ipse esset plenitudo vite: vnde credentes aly viuerent dum viuerent. Quid interest ⁊ quia ille dedit: iste accepit.

CHRY. Uides indissimilitudinem in vno solo differentiam ostendentem in essendo: hunc quidem patrem: illum vero filium. NYLA. de syno. Discernitur enim persona accipientis et dantis. Non enim potest intelligi ipse atque vnus a se accepisse qui dederit: quia alius est ibi viuens:

alius profitens se viuere per auctorem.

¶ Et potestatem dedit ei iudicium facere: quia filius hominis est. Nolite mirari hoc quia venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem filij dei: & procedent qui bona fecerunt in resurrectionē vite: qui vero mala egerūt in resurrectionem iudicij.

THEO. Nō solū pr̄ dit filio q̄ viuificet: sed ēt q̄ iudicium faciat. vnde dicit: Et ptātem dit ei iudicium facere.

CHRY. Cuius aūt gratia circa hoc continue vertit: iudiciū dico & resurrectionē et vitā qm̄ hec maxime oium sūt q̄ introducere pūt & ifl exibilē facere auditorē. Qui. n. psuasus ē qm̄ resurget & filio dabit noxas eorū que deligt. etsi nihil aliō viderit signū hoc suscipiens curret benignū sibi iudicē faciēs: Segr̄. Qz filio hois ē: nolite mirari hoc. Paulus gdē samosetanus nō ita ait: sed sic: Dedit ei ptātem iudiciuz facere: qz filio hois ē. sed nullā cōueniētiā hz hoc dcm̄ ita. Nō. n. ppterea suscepit iudiciū q̄ hō ē: q̄ qs̄ phibet oēs hoies eē iudices: sed quia ineffabilis oi filio ē: ppterea etiudex ē. Ita igit̄ legendū: Quia filio hois ē: nolite mirari hoc. qz eniz videbāt audientibus obstare his q̄ dicebatur qm̄ nihil plus estimabant eē christū q̄s purū hoiem. q̄ vo dicebantur erant maiora q̄s fm hoiem et ēt q̄s fm āgelū et erāt solius oi. ideo hāc opinionē soluens dixit: Ne miremini qz filius hois est. & subdit cām q̄re non sit mirandū dicēs: Quia veni hora in qua omnes qui in monumētis sunt audient vocē filij dei. Et cuius gratia non dixit. Ne miremini qz filius hois est: & enim & ipse filius dei est. si resurrectionem posuit: quia scz opus dicens q̄ dei proprium erat: dat audientib⁹ ex eo sylogiçare de reliquo quoniam deus erat et dei filius. Eteniz qui argumenta cōplicant: cū partes ponētes nobiliter ōmō strauerint: quod queritur multotiens non inducunt ipi conclusionem: sed clariorem facientes victoriam dimittunt illi qui contradicit. vt pro eis sententiam ferat. Igitur eius quidē que fm lazarum resurrectionis supra reminiscens de iudicio tacuit: non enim propter iudicium surrexit lazarus Uniuersalē vero resurrectionem inducens iudiciū posuit. vnde sequitur: Et procedent qui bona fecerunt ī resurrectionem vite: qui vero mala egerūt in resuetectionē iudicy. Qz enī supra dixerat: Qui audit fmonē meū & credit ei q̄ misit me: in iudiciū non venit. vt non estimet quis q̄ credere sufficit ad salutem. Adiecit hz & de vita dū dicit: Et q̄ bona egerunt & qui mala egerunt. AVGV. Uel aliter: Inquantuz erat vbū ī principio apud deū dedit ei vitam hr̄e in semetipso: sed qz verbū caro factū ē ex virgīe maria homo factus filius hois est. Et quia filius hominis est accepit ptātē iudicium facere quod. s. erit in fine seculi. Et ibi erit resurrectio corpozum mortuorum. Animas ergo suscitat deus per christum filium dei: corpora suscitat per eundez filiū hois. vnde additur: Quia filius hois est. Naz fm q̄ dei filius est semp habuit. AVGV. de ver. do. Ad iudiciū enī forma hominis ventura ē: forma illa iudicabit que iudicata est. sedebit iudex qui stabat sub iudice. Damnabit veros reos qui fact⁹ est falso reus. Rectū enim erat vt iudicandi viderent iudicem. iudicandi autem erant boni & mali restabat vt in iudicio forma serui & bonis & malis ostenderetur. forma dei solis bonis seruaretur. Beati enim mundo corde qm̄ ipsi deum videbūt. AVGV. super Jo. Omnes aūt q̄ īstituerūt alicuius esse false religionis sectā: negare resurrectionē mētiū non potuerunt. sed multi carnis resurrectionem negauerūt: & nisi tu domine iesu dixeris eam: quid opponemus contradictoribus? Ad ipsam igitur ostendēdā subdit: Nolite mirari hoc. s. q̄ dedit potestatem filio hominis iudicium facie di: quia venit hora. AVGV. ō verbis domini. Dic nō addit: Et nunc est quia ista hora in fine seculi erit: Nolite inq̄ mirari qz dixi: Oportet homines ab hoīe iudicari. sed quos homines? non solū quos īueniet viuos. yō sequit̄. Quia venit hora in qua oēs qui in monumentis sunt. AVGV. super Jo. Quid euidentius corpora sunt in monumentis non anime. Superius etiā cū diceret: Uenit hora. & adderet: Et nūc est. subiecit. qm̄ mortui audiēt vocē filij dei. Nō dixit: Omnes mortui. mortuos. n. iniquos voluit intelligi: sed nō oēs iniqui obediunt euangelio. Et vero in fine oēs qui sunt in monumentis audient vocem eius. & procedent: noluit dicere: Et viuent. qō supra dixit: vbi vitā eternam itelligi voluit & beatā: quā non oēs habebunt qui de monumētis procedent. Accepisti certe potestatē iudicandi: quia filius hois es. Resurgent corpa de ipso iudicio. dic aliquid: & hoc audite. Qui bona fecerunt in resurrectionem vite viuere. s. cum angelis dei. Qui male egerunt: in resurrectionem iudicy. Dic iudicium pro pena posuit.

¶ Non possum ego a metipso facere quicq̄: sed sicut audio iudico: & iudicium meum iustuz est: quia non quero voluntatem meam: sed voluntatem eius qui misit me patris.

AVGV. Dicturi eramus xp̄o: Tu iudicabis: & pr̄ non iudicabit: nōne ergo fm patrem iudicabis? Et iō adiecit: Nō possum ego a me facere quicq̄. CHRY. Hoc ē nō extraneuz neq̄ dissimile his que vult pater a me fieri videbitis: sed sicut audio iudico. In quo nihil aliō oīdit q̄s qm̄ impossibile est eū aliqd aliō velle q̄s qō pr̄ vult. hoc est ita iudico ac si ipse pater eēt q̄ iudicaret. AVGV. Cū ageret de resurrectione aīarū nō dicebat: audio sed video. audio. n. nūc dicit tanq̄s precipiētis patris imperiū. Jā ergo sicut hō logitur quo maior est pater. AVGV. in ser. contra arrianos. Uel aliter dicit filius: Sicut audio iudico: siue ex humana subiectione: quia filius hominis est: siue fm illā incōmutabilē simplicemq̄z naturā que sic est filij: vt tamē ei de patre sit. In qua natura nō est aliud audire: aliud videre: aliō esse. Uñ ab illo est ei audire & videre a quo illi est ipsuz esse: & ideo sicut audit iudicat: quia sicut genitum est verbuz: vt idem verbum sit veritas: ita fm veritatem iudicat. Secundum quam iudicat. Et iudicium meum iustum est quia non quero voluntatem meam: sed voluntatez eius qui misit me patris. hoc. n. dicens ad illum hominem voluit referre intentionem nostram: qui voluntatem suam querēdo: nō eiusa quo factus est: non habuit iustum iudicium de seipso: sed iustum iudicium habitum est de ipso. Ipse quippe faciens voluntatez suam: non dei moziturum: se esse non credit: sed & hoc iudiciū eius iustum non fuit. Deniq̄s fecit & moztuus est: quia iudicium dei iustum est: quod iudicium facit dei filius: nō querendo voluntatem suam: cum sit etiam hominis filius: nō quia ipsius in iudicando nulla voluntas est: sed quia nō ita est voluntas eius propria vt sit a voluntate patris aliena.

AVGV. super ioan. Non ergo quero voluntatem meaz propriam. i. filij hominis que resistat deo. faciūt enim homines voluntatem suam non dei quando faciunt qō volunt: non quod iubet deus. Qñ aūt ita faciūt: qō volūt: vt tamen sequant̄ volūtatem dei: nō faciunt voluntatē suā. Uel ideo dicit filius: Nō quero voluntatē meam: qz christus non est de se: sed de patre suo est. CHRY. Ostendit. n. non aliam esse patris voluntatem pr̄eter suam: sed vnam vtriusq̄z. Et vero humanius hoc loquitur. Ne mireris. Hominem. n. putabant adhuc eum estimabant. Inde igitur suum iudicium iustum esse dixit. vnde quilibet alius excusans dixisset. qui. n. sua vult statuere: in suspitionem deueniet de corruptiōe iustitie. qui vero non suis innititur quā occasionē hēbit vt iniusta iudicet? AVGV. Filio vnic⁹ dic nō quero voluntatē meā: & homines volūt facere voluntatē suā. Faciam⁹ ergo

volūtatē patris :christi ⁊ spīritussancti:quia horum vna vo
luntas:vna potestas:vna maiestas est.

¶Si ego testimoniū perhibeo de meipso : testi
monium meum nō ē verū. Alius est qui testimo
nium perhibet de me: ⁊ scio quia verū est testimoni
um eius qđ phibet de me. Vos misistis ad ioan
nem: ⁊ testimoniū perhibuit veritati. Ego aūt
nō ab homine testimoniū accipio:sꝫ hec dico vt
vos salui sitis. Ille erat lucerna ardens ⁊ lucēs.
Vos aūt noluistis ad horaꝫ exultare in luce eiꝰ.
Ego aūt habeo testimoniū maius ioanne. Opa
ra q̄ dedit mihi pater vt perficiā ea:ipsa ope
ra q̄ ego facio testimoniū phibēt de me : quia
pater misit me. Et q̄ misit me pater:ipse testimo
nium perhibuit de me. Neq̄ vocē eius vnq̄ au
distis:neq̄ speciē eius vidistis. Et verbū eiꝰ nō
habetis in vobis manēs:quia quē misit ille:huic
vos non creditis. Scrutamini scripturas: quia
putatis in ipsis vitā eternaꝫ habere. Et ille sunt
que testimoniuꝫ perhibent de me: ⁊ non vultis
venire ad me vt vitam habeatis.

CHRY. Qr christus magna de se enunciauerat: quoꝝ
demonstratio non erat dicta ad cōfirmationē eoꝝ que dcā
sunt:oppositionem eoꝝ inducit dicens: Si ego testimoniū
perhibeo de me:testimoniū meum non est verum. Quis ātꝫ
nō statiꝫ turbabit̄.christū audiēs hoc dicentē: Eteniꝫ i mul
tis locis apparet sibypsi testatus. Si igit̄ oia hec falsa sunt
que nobis erit spes salutis: Uñ veritatē inueniemus: cū ipsa
veritas dicat: Testimoniū meū nō ē verū: Hoc igit̄ qđ dicit:
Nō ē verū:nō quātū ad dignitatē suā:sꝫ quātum ad illoꝝ su
spitionē loquebatur. Poterant.n.ei iudei subinferre: qñ ti
bi nō credim⁹. Nullus.n.vnq̄ sibi testans dignus est fide.
Deinde post oppositionē alias dat respōsiones manifestas
⁊ irrefragabiles:tres inducēs testes eoꝝ que dcā sunt: opa
que ab ipso sunt facta:patris testimoniū:⁊ ioānis predicatio
nem:⁊ ponit priorē minorē:eā.s.que ioannis.vñ dicit. Alius
est qui testimoniū phibet de me:⁊ scio qñ verū ē testimoni
um eius quod perhi.de me. AVGV. Nouerat enim ipse
verum esse de se testimoniū suū:sed propter infirmos ⁊ pro
pter incredulos querebat sol lucernas:fulgorē quippe solis
lippitudo eoꝝ ferre nō poterat:ideo quesitus ē ioānes qui
testimoniū phiberet veritati. Martyres nonne testes sunt
xpi:vt testimoniū perhibeant veritati: Sed si diligētius in
spicimus:quādo martyres phibent illi testimoniū: ipse si bi
perhibet testimoniū. Ipse.n.habitat in martyribus: vt per
hibeant testimoniū veritati. ALCVI. Uel aliter:ga xps
deus erat ⁊ homo:vtriusqꝫ nature proprietatē oñdit:aliquan
do loquēs fm hoc qđ ex hoīb⁹ assumpsit:aliqñ fm maiesta
tē diuinitatis. Quod ergo ait: Si ego testimoniū phi.rē.ex
parte humanitatis ē accipiēdū.⁊ ē sensus: Si ego hō de me
phibeo testimoniū.s.absqꝫ deo testimoniū meum non est
verum. vnde sequitur. Alius est qui testimonium perhibet
de me. Pater enim testimonium perhibet de christo: quia
in baptismo vox p̄ris audita ē:⁊ in mōte trāsfigurato xpo.
Segtur: Et scio q̄ verū ē testimoniū eiꝰ. Deus.n.veritas ē:
ergo testioniū veritatis qđ aliō pōt eē q̄ verū: CHRY.
Sed fm priorē intellectū possent illi dicere: Si nō est verū
testimonium tuum: quomodo dicis quoniam noui q̄ verū
ē testimoniū ioannis. vnde ad eoꝝ suspitionem respondet
dicens: Vos misistis ad ioannē ⁊ testimo. perhi. veritati. q.
d. Non misissetis ad ioannem si eum dignū fide non opina
remini. Et quod vtiqꝫ maius ē:non miserunt ad eum inter
rogandū de christo sed de seipso. Qui enī missi sunt non di
xerunt: Quid dicis de christo: sed tu quis es. quid dices de
teipso: ita magnā ō homie admirationē hēbāt. ALCVI.
Ille autem testimoniū perhibuit:non sibi sed veritati:sicut
amicus veritatis veritati christo testimoniū phibuit. Non
aūt dñs refellit testimoniū ioannis quod vere necessariuꝫ
fuit:sed ostendit non ita debere homines in ioannem inten
dere:vt iā non putēt solum christum sibi esse necessariū. vñ
subdit: Ego aūt nō ab ho. testi. acci. BEDA. Qr non indi
geo. Joannes aūt ⁊si testimonium perhibuit:non tñ vt chri
st⁹ cresceret:sed vt homines ad ipsi⁹ cognitionē. pmoueret.

CHRY. Testimonium etiā ioannis dei testimoniū erat
ab illo enim discens dixit qđ dixit. Sꝫ ne dicant: vnde manī
festū ē q̄ a deo didicit qđ didicit: eoꝝ suspitionē correxit
dicens: Sed hoc dico vt vos salui sitis. quasi diceret: Ego
quidē de⁹ existens non indigebam huiusmodi testimonio
humano: qr vero ei magis attenditis ⁊ eum magis omnib⁹
fide dignū putatis : mihi aūt neq̄ miracula faciēti credi
distis: propter hoc vobis ꝓmemoro testimoniū illius. vt. n.
non dicant: Quid igit̄ si ille dixit: Nos āt ñ suscepim⁹. ostē
dit quoniā nō acceptauerūt que ab eo dicta sūt. vnde segt̄:
Ille erat lucerna ardēs ⁊ lu. vos āt no. ad ho. exul. in lu. ei⁹.
Hoc aūt quod dicit: Ad horā: facilitatē credendi ostendit:
⁊ quācito ab eo resilierunt: quod si nō fecissent : cito eos ad
iesum manuduxisset. vocādo autem eū lucernam: ostendit
quoniā nō ex se habebat lumen: sed a spīritussancti gratia.

ALCVI. Joannes enī erat lucerna illuminat⁹ a christo
luce: ardens fide ⁊ dilectione: lucēs verbo ⁊ actione: qui pre
missus est vt inimicos christi confunderet: fm illō: Parauī
lucernam christo meo : inimicos eius induam confusione.

CHRY. Ad ioannē igit̄ vos duco nō quasi illius īdigens
testimonio: sed vt vos saluēini. nā habeo mai⁹ testimoniū:
ioanne. ⁊ hoc est quod sequitur: Ego aūt habeo testimoniū
maius ioāne. hoc aūt est quod ē ab operib⁹. vnde sequitur:
Opera.n.que ōdit mihi pater vt perficiā ea: ipsa opera que
ego fa. testi. perhi. de me qr misit me pater. ALCV. Qr
enim cecos illumiat: aures apperit : ora mutoꝝ resoluit: de
monia fugat : mortuos suscitat: opera hec testimonium per
hibent de christo. HILA. vij. de tr. nita. Unigenitus enī
de⁹ nō nomīs testimonio tñ:sꝫ etiā virtutis docꝫ eē se fillū.
opera.n.eius que facit testantur euꝫ a patre missum. Itaqꝫ
filij obedientia ⁊ paterna auctoritas docentur in misso. Sꝫ
qr opera nō sufficiūt incredibilib⁹ ad testimoniū. Segtur:
Et qui misit me pater: ipse testimoniū perhibet de me. Re
uoluite euangelica volumina ⁊ oē eoꝝ opus recensete: nul
lum aliud patris de filio testimoniū extat in libris q̄ q⁹ hic
sit filius suus. Quid infertur hodie calūnie vt adoptio no
minis sit: vt mendax deus sit vt noīa inania sint: BEDA.
Missio autem incarnatio eius debet intelligi. Deniqꝫ
ostendit q⁹ deus incorporeus sit: ⁊ q⁹ corporalibus ⁊ visibili
bus oculis videri non possit. vñ sequitur: Neq̄ vo. eius vn
au. neq̄ speciem eius vidi. ALCVI. Possent.n. iudei di
cere: Nos soliti sumus vocem domini audire in syna: ⁊ euꝫ
vidimus in specie ignis. Si ergo deus phiberet testimoniū
de te: nos intelligeremus vocem domini. Contra hoc dicit
Ego habeo testimonium a patre: q̄uis non intelligatis : qr
vos nunq̄ audistis vocem eius: neq̄ speciem eius vidistis.

CHRY. Quomō ergo moyses dicit: Si facta est aliquan
do huiusmodi res vt audiret populus vocē dei loquentis
de medio ignis: sicut tu audisti ⁊ vidisti: vidisse etiam eum
dicuntur Isaias ⁊ aly plures. Quid ergo est quod nunc ait
christus: Ju philosophicuꝫ eos īducit dogma: paulatī osten
dens quoniam neq̄ vox circa deum est: neq̄ species: sed su
perior ⁊ figuris est ⁊ loquelis talibus. Sicut enim dixit ne
q̄ vocem eius audistis. Propter hoc non indicat q⁹ vocē

emittat:sed nō audibilē ita dicēs. Neqz spēz ei⁹ vidistis non hoc dicit: q̄ speciez sensibilē habeat ꝛ visibilē:sed qm̄ nihil hoꝛ ē circa deū. ALCVI. Non.n.carnalibus auribus:sz spiritali intelligentia per gratiam spiritussancti audiri pōt. Non ergo vocē spiritalē audierāt:qm̄ eum amare ꝛ p̄ceptis eius obedire nolebant.neqz speciē eius viderūt:qz nō exterioꝛibus oculis videri pōt sed fide ꝛ dilectione. CHRY. Sz neqz possibile erat eis dicere: q̄ p̄cepta ei⁹ suscepissent ꝛ seruarent:ideoqz subiungit: Et vbū eius nō bētis ī vobis manēs.i. p̄cepta dei legē ꝛ ꝓphetas: ꝛ si enim ea deus cōstituit: sed apud vos nō sūt. si enī scripture vbiqz docēt vt mihi credatis:vos aūt nō creditis:manifestū est q̄ ꝑmo ei⁹ deficit a vobis. Et ꝓpter hoc subdit: Quia quem misit ille: huic vos nō creditis. ALCVI. Uel aliter: Uerbū quod ī p̄ncipio erat:non hūt in se manens:qui verbum dei quod audiunt ꝛ memoꝛia tenere ꝛ opere implere contemnunt. dixerat igit̄ se habere testimoniū a ioanne: ab operibus:a patre:addit ꝛ testimoniū a lege:que data ē p moysen dicēs. Scrutamini scripturas ī quib⁹ putatis vitā eternā habere: ꝛ ille sunt que testimonium ꝓhibent de me.q.d. Uos qui in scripturis putatis vitā eternā hr̄e: ꝛ me quasi cōtrarium moysi repudiatis: testimonio ipsi⁹ moysi me esse deū itelligere potestis: si ipas scripturas diligēter iuestigatis. Dis.n. scriptura testimoniuz ꝓhibet de chr̄isto:siue p figuras:siue p ꝓphetas:siue per angelorum mysteria. Sed his iudei de xp̄o non credderunt:ꝛ ideo vitā eternā habere nō possunt. vñ seq̄t: Et ñ vul.ve.ad me vt.vi.ha.q.d. Scripture ꝓhibēt testimoniū. Et tñ p tot testimonia ñ vultis venire ad me.i.ñ vultis mihi credere ꝛ a me querere verā salutē. CHRY. Uel aliter pōt ꝓtinuari: Possent illi dicere. Qualiter si vocē ei⁹ nō audiuim⁹:deus tibi testat⁹ē: ꝛ iō dicit: Scrutamini scripturas:ostendens q̄ p has testat⁹ est deus de eo.etenim in iordane testatus ē ꝛ ī mōte: Sz vocē quidē factā in mōte nō audierunt:factā aūt ī iordane audierūt:sz nō attēderūt. Propterea mittit eos ad scripturas: ostendens qm̄ ꝛ patris testimōiuz illic ē. Nō āt ad lectōez simplicē scripturaz: sz ad scrutationē exquisitā eos mittebat.qz ea que ō eo dicebant̄ in scripturis:desup obumbrabant̄.neqz ī superficie ex primebant̄:sed velut quidā thesaurus recondebant̄. Non dicit aūt:gb⁹ bētis vitā eternā: sed in quibus estimatis vos hr̄e:ostendens qm̄ non capiebāt magnū fructū ꝛ nobilē ex scripturis sola lectiōe estimātes se saluari cū fide eēnt ꝓuati. Propter qō subdit. Et nō vultis ve.ad me.qz ei credere nolebāt. BEDA. Qz āt venire p credere ponat̄ psalmista ostendit dicēs. Accedite ad eū ꝛ illuminamini. Subdit āt: Ut vitā bēatis. Si.n.aīa que peccat moꝛit: ꝛ ipi aīa ꝛ mēte moꝛtui erāt. Promittebat g̃ illis vitā aīe vel felicitatis eterne.

¶ Claritatē ab hoibus non accipio: sed cognoui vos: quia dilectionē dei non habetis in vobis. ego veni in nomine patris mei: ꝛ non accepistis me. Si alius venerit in nomine suo: illum accipietis. Quō vos potestis credere q̄ gloriā ab inuicē accipitis: ꝛ gloriā q̄ a solo deo ē nō queritis? Nolite putare quia ego accusaturus sum vos apd patrē. Est q̄ accusat vos moyses ī quo vos spatis. Si.n.crederetis moysi crederetis forsitā ꝛ mihi. De me.n.ille scripsit: Si aūt illius litteris nō creditis:quomodo verbis meis credetis?

CHRY. Quia dñs supra meminit ꝛ ioannis ꝛ testimony dei: ꝛ operum suoꝝ vt eos ad seipz attraheret: ꝓbabile erat multos suspicari q̄ hec diceret:glīaz hoīum amantis ꝛ ideo contra hoc dicit: Claritatez ab hoīe nō accipio:hoc ē non indigeo. Non enim est mea natura talis: vt indigeat que ab hominibus est gloria. Si.n.sol a lucerne lumine nō recipit adiectionē:multomagis ego humana gloria nō indigeo. ALCVI. Uel claritatē ab hoībus non accipio.i.laudē humanā nō quero.nō.n.veni vt honoꝛē ab hoībus accuperē carnalē:sed honoꝛem hoībus dareni spiritualem. Nō ergo ideo hoc loquor: vt gloriam meā queraz sed condoleo vobis errantibus:ꝛ volo vos reducere ad viā veritatis.vñ dicit: Sed cognoui vos:qz dilectionē dei non habetis in vobis. CHRY.q.d. Ideo hoc dixi: vt conuincam:vos quoniam ꝓpter amoꝛē dei me nō ꝓsequmini. Ateni ipse testatur mihi ꝛ per opera ꝛ p scripturas. Oportebat igitur ꝓ sicut me abyciebatis existimātes esse deo contrarium:ita nūc ad me veniretis:si deū amaretis:sed non amatis. Non aūt ab his solū sed etiam a futuris ℔ oñdit dicēs. Ego veni in noīe patris mei ꝛ non accipitis me. Si alī⁹ ve.in no. suo illū accipietis: Ideo dicit se in noīe patris venisse vt oēm abscidat occasionē indeuotionis. ALCVI. Ac si dicat ideo veni ī mundū vt per me glorificetur nomen patris:qz patri oia attribuo. Dilectionē ergo dei non habebāt qz nolebāt eū recipere q̄ ꝓris venerat facere voluntatē. Antichristus autez veniet in nomine nō ꝓris sed suo:vt nō gloriā ꝓris sed suaz que rat. Quia enī iudei noluerūt recipere xp̄m pena peccati buius cōgruet vt recipiāt antichristū: vt q̄ nolūt credere veritati credant mendacio. AVGV. de verbis do. Sed audiamus ꝛ ioannem: Audistis qz antichristus venit ꝛ nunc antichristi multi facti sunt. Quid autez expauescis in antichristo nisi qz nomen suum honoꝛaturus est: ꝛ nomen dominī contempturus? Quid aliud facit qui dicit: Ego iustificonisi boni fuerimus pistis? Ergo vita mea ex te pendebit: ꝛ salus mea ex te religabitur:ita ne oblitus sim fundamētū meum nonne petra erat chr̄istus? CHRY. Sic igitur irrefragabilē indeuotionis eoꝝ ponit demōstrationem.q.d. Ego amantes deum me persequeremini:multomagis ī antichristo hoc vos facere oporteret. ille enim non dicit se a patre missum:neqz ꝑm voluntatem illius venire:sed econtrario ea que sibi non congruūt rapiens super omnia deum se esse dicet. Manifestū est igitur q̄ iudeoꝝ persequebantur:ꝛ ody in deuz. Deinde causam eoꝝ insidelitatis ponit dicens. Quomodo vos potestis cre. qui gloriam abinuicem acci.ꝛ glo.que a solo deo est non queritis? Dinc enim rursus:oñdit quoniā non que dei sunt intendebāt.sed ꝓpriā volebant passionem defendere. ALCVI. Magnū igitur vitium ē iactantia ꝛ humane laudis ambitio que de se vult estimari qō de se non habet: Jō.n.nō possūt credere qz superba mēs eoꝝ laudari desiderat: ꝛ se sup alios efferre. BEDA. Doc āt vitiū melius caueri nō pōt; q̄z vt ad conscientias nostras redeamus:nosq; pulueré cē cōsideremus: ꝛ si quid nobis boni ineſſe deꝓhendimus non nobis sed deo ascribamus. Instruimur etiā vt semper nos tales exhibeamus:quales ab alys videri desideramus. Deniqz possent ipsi respondere. Ergo accusabis nos apud patrem? Et ideo eoꝝ questionem pueniēs subdit: Nolite putare quia ego accusaturus sū vos apud ꝑrem. CHRY. Quia.s. non veni damnare sed saluare. Est qui accu. vos Moyses:in quo vos speratis. Sicut enim de scripturis supra dixit. In quibus putatis vitam eternam habere: ita q̄ de moyse ait: in quo vos speratis: ex ꝓpꝛijs eos vbiqz capiens. Sed dicent: qualiter nos ille accusabit:quid tibi ꝛ moysi commune:qui sabbatum soluisti:? ideo subdit: Si enim crede.moysi: crederetis foꝛ.ꝛ michi. De me enim ille scripsit hec ex superioꝛibus constitutionem habere.cum enim in confessione deductum sit q̄ a deo veni: ab operibus:a voce ioannis:a patris testimonio: manifestum est q̄ Moyses eos accusabit. Etenim dixit: Siquis venerit signa faciens:ꝛ ad deum ducens ꝛ futura predicens cum veritate: oporteret ei obedire. Chr̄istus aūtem hec

oia fecit nec ei crediderũt. ALCVI. Forsitan aũt more nostro posuit: nõ qz dubitatio sit in deo. Scripsit ãt õ xpõ moyses dicẽs: Prophetã vobis suscitabit deꝰ de fratribus vestris tanq̃ me ipm audietis. AVGV. Extra faustũ. Sed siue qꝛ eũ figuris rerum vel gestarũ vel dictaꝛ ꝓnunciet siue qꝛ eiꝰ graz gliamqz cõmẽdet. Segr. Si aũt illiꝰ lris nõ: creditis: quõ verbis meis cre. THEO. q. d. ipse ẽt scripsit li recordari possitis. z cũ scriptis ñ credidistis: quõ vbis me/ aplõ vos libros reliquit: vt si forte obliuiscremini: de faci is nõ scriptis credetis? ALCVI. Ex hoc etiã colligit: qz q legit ꝑcepta q̃ rapinã z alia mala ꝓhibent: z implere ne/ gligunt dicta euangely: q̃ pfectiora z subtiliora sunt imple/ re non valẽt. CHRY. Et qdẽ si attẽderẽt his q̃ dicebant: oportebat q̃rere z ab eo discere q̃ sũt illa q̃ moyses ꝺ eo scri pst sed silent. Tale eni ẽ negtia: vt qcqd dicat aliqs vel fa/ ciat: maneat ꝓprium venenum conseruans. CA. VI.

POst hec abijt iesus trãs mare gali lee: qꝺ ẽ tyberiadis. Et sequebatur eũ multitudo magna: qz videbãt si gna q̃ faciebat sup his q infirmabãt. Subijt aũt ĝ in mõtẽ iesus: z ibi sedebat cũ discipulis suis. Erat ãt primum pascha dies festꝰ iudeorũ. Cũ subleuasset ĝ oculos iesus: z vidisset: qz multitudo maxia vẽit ad eũ: dixit ad philippũ: Unde emem⁹ panes vt mãducẽt hi? Hoc aũt dicebat tentãs eũ. Ipse eni sciebat qd eẽt facturus. Respondit ei philippꝰ: Ducẽtorũ denariorum panes nõ sufficiũt eis: vt vnusqsqz modicũ qd accipiat: Dicit ei vnꝰ ex discipulis eiꝰ andreas frater simonis petri: Est puer vnꝰ hic q habz quiqz panes ordeaceos z duos pisces: Sz hec qd sũt iter tãtos? Dicit ergo iesus: Facite ho mines discũbere: Erat aũt fenũ multũ i loco. Di scubuerũt ergo viri numero quasi quinqz milia. Accepit ergo iesus panes z cũ gratias egisset di stribuit discũbẽtib⁹. Similiter ex piscib⁹ q̃tũ vo lebãt. Ut ãt ipleti sũt: dixit discipulis suis: Colli gite que superauerũt fragmenta ne pereant. Col legerunt ergo: z impleuerũt duodeciz cophios fragmentorũ ex quinqz panib⁹ ordeaceis z duo bꝰ piscib⁹ que supfuerũt his q mãducauerãt. Illi ĝ hoies cũ vidissent qꝺ iesus fecerat signũ dice bãt: Quia hic ẽ vere ꝓpheta qui venturus est in mundum.

CHRY. Sicut iacula cũ in durũ aliquid iciderint cum multo impetu iaciunt: cũ ãt nõ habuerint aliquid obuiãs: dissoluit cito imissio z quiescit: ita z si cũ audacib⁹ hoib⁹ ipe/ tuose icesserim⁹ seuiũt magis. Si ãt cesserim⁹ facile mollu/ m⁹ eoꝝ isaniã. Propter ea xps furorẽ ex ꝓmissis ꝓmõib⁹ na tũ secedẽdo mitigauit: i galileã vadẽs: ñ tñ ad eadẽ loca vñ i bierz ascẽderat. ñ. n. i chana galilee: sz vltra mare iuit. vñ ait: Post hẽc abijt iesus trãs mare galilee qꝺ est tyberiadis.

AL. Hoc mare ꝓ diuersitate locoꝝ diuersis noib⁹ vocat sz ẽtũ ad ꝑtẽ locũ: mare galilee pp ꝓuinciã: tyberiadis ãt a ciuitate dr. Mare ãt dr: nõ qz sit amara aqua: sz iuxt bebrai/ cũ modũ oiuz ꝙgregatões aq̃ꝝ maria vocãt. Qꝺ mare dns ẽt freqnter trãsit vt ꝑplis ibi manẽtib⁹ vbũ ꝓdicatõis ipen/ dat. THEO. Trãsit. n. ꝺ loco ad locũ ꝓbãdo ꝑplis volũta tẽ: z auidiores hoies vniuscuiusqz ciuitatis: z sollicitiores reddẽs. vnde sequit: Et seq. eũ mul. ma. qz vide. si. q̃ fa. sup his q ifirmabãt. ALCVI. Scilicet qꝝ cecos illu miabat: z alia huiusmodi. Et sciẽdũ ẽ qꝝ quoscũqz i corpore sanabat: eos pariter reformabat i aia. CHRY. Tãta ãt doctrina potiẽtes a signis magis mouebãt: qꝝ grossiores mẽtis erãt. Signa. n. vt ait paulꝰ nõ sũt data fidelib⁹ sz ifidelib⁹. Sapientiores aũt erãt illi de quib⁹ in matthẽo dicit: qꝝ stupebãt i doctrina eius. Sed quare non dicit q̃ signa videbãt eum facientẽ. qñ hic euãgelista maiorẽ partẽ libri i sermonib⁹ dñi cõsumere studuit. Segtur Subijt ĝ i mõtẽ iesus z ibi sede. cũ disci. suis. In mõtẽ quidẽ ascẽdit ꝓpter signũ quod fieri ꝺbebat. Sz qꝝ discipulos secũ ascẽdere fecit: accusatio multitudinis erat ñ sequẽtis eũ. Ascẽdit ẽt i mõtẽ: erudiẽs nos a tumultib⁹ z ab ea q̃ in mũdo est turbatiõe quiescere: aptũ. n. ad philosophiã solitudo ẽ. Sequit: Erat aũt primũ pa. di. fe. iu. Uide qualiter i anno itegro nihil plus euãgelista nos docuit ꝺ signis christi q̃ꝝ paralyticũ sanauit z filiũ reguli. ñ. n. studuit vniuersa annũciare sz ex multis magna z pauca. Qualiter igitur nõ ascẽdit ad diẽ festum: paulatiz enim soluebat legẽ occasionez capiens a iudaica nequitia.

THEO. Quia. n. iudei eũ ꝑsequebãt: occasionẽ recessus accipiẽs legẽ exclusit: innuẽs obseruãtib⁹ qꝝ veritate aduniẽte: ois cessat figura. z qꝝ legib⁹ nõ subycit: vt legalia festa pficeret: z vide hoc quod nõ erat festũ christi: sed iudeorum.

BEDA. Siquis aũt verba euangelistarũ diligenter consideraverit facile cognoscet: qz vnius ãni spaciũ fuit inter decollationẽ ioãnis z passionẽ dñi. Cũ. n. matthe⁹ dicat: qz dñs audita nece ioãnis secessit in desertũ locũ: z ibi turbas pauit: z ioannes dicit qꝝ proximũ erat pascha iudeorum qñ turbas pauit: apte demõstrat qz iminẽte pascali festiuitate decolatus ẽ ioannes. Cuoluto aũt vniꝰ ãni spacio passus est christꝰ in eadẽ festiuitate. Sequit: Cũ subleuasset ĝ oculos iesus z vidis. qz. m'ti. max. ve. ad eũ dixit: ad phi. vñ eme. pa. vt mã. hi. Dixit cũ subleuasset oculos iesus vt discerem⁹ qꝝ oculos nõ erigebat huc atqz illuc sz pudice sedebat attẽtus cũ discipulis suis. CHRY. Neqz ẽt simpliciter sedebat cũ discipulis suis: sz diligẽter loquẽs aliqd eis z eos ad seipz cõuertẽs. Deide respiciẽs vidit turbã ad se veniẽtẽ. Cui⁹ igit gra philippũ iterrogat: sciebat. n. qꝝ discipulorꝝ eius cõgregatio ampliori idigebat doctrina. Talis aũt erat philippus q postea dixit. Unde nobis patrẽ z sufficit nobis. ꝓpterea igit prius eũ erudiebat. Nã si simpliciter factũ eẽt miraculũ nõ tantũ appareret: nũc aũt prius cogit cõfiteri inopiã vt certi⁹ discat miraculi magnitudinẽ. vñ segtur: Hoc ãt dicebat tẽ. cũ. Nõ qdẽ ignorãs id qꝺ debebat ab ipso dici: sz humane hoc dcm ẽ. Sicut eni qꝝ dr: Qui scrutatur corda hoiuz: nõ oñdit ignorãtie scrutatõez sz certissime cognitõis: ita cũ hic dicat. qꝝ tentauit eũ: nihil aliud dicit q̃ quoniã sciebat certissime. Sz z aliud ẽ dicere quoniam probationẽ eũ faciebat: per talem interrogationem inducens in certissimã signi cognitionem ꝓpter hoc z euãgelista ne infirmitate locutiõis minorationẽ aliquã suspiceris subiungit: Ipse enim sciebat quid esset facturus. ALCVI. Interrogat igitur non vt ignorata discat: sed vt discipulo adhuc rudi ꝓpriam tarditatem ostendat. quã ipse in se perpẽdere nõ valebat. THEO. Uel etiã vt alys ipsum ostenderet: non tanq̃ cor eius ignorans. AVGV. de con. euan. Sed si dominus ꝑm narrationez ioannis ꝓspectis turbis quesiuit a philippo tenta. ns eũ. vnde illis esce dari possent: põt monere qũo sit verũ qꝺ aly narrauerũt prius dixisse dño discipulos: vt dimitteret turbas. Quibus ille respõdit ꝑm matthẽũ: Non hñt necesse ire: date eis vos mãducare. intelligit igitur post hec verba dominũ inspexisse multitudinẽ z dixisse philippo: quod ioannes cõmemorat: alij autez prętermiserunt. CHRY. Uel aliter: Alia quidẽ sunt illa: alia aũt sunt hec non eisdez

facta temporibus. THEO. Philippū igit̄ domin⁹ tentās vtrū fidē haberet inuenit eū adhuc humanis passionibus subiacentem: qđ patet ex hoc qđ sequit̄: Ait̄dit ei philippus Ducēto⁹ denario⁹ panes nō sufficiūt eis: vt vnusq̄sq; modicū quid acci. ALCVI. In quo tarditatē suā ondit. nam si perfecte de creatore intelligeret: de eius potētie largitate nō diffideret. AVGV. de cō. euā. Q̄z aūt philipp⁹ ꝺ apō ioannez rn̄det: hoc marcus a discipulis rn̄siz esse cōmemorat: volens intelligi hoc ex ore ceteroꝝ philippum rn̄disse: q̄q̄z ꝙ pluralē numerꝝ ꝓ singl'ari vsitatissime ponere potuerit. THEO. Sed ꝙ andreaz dn̄s sil'em philippo inuenit: q̄uis altius de illo cōtēplantē. Sequit̄. n. Dicit ei vnus ex discipulis ei⁹ Andreas fra. simo. petri. Est puer hic q̄ habet q̄nq̄z panes hordea. ꝙ duos pisces. CHRY. Hstimo qđez nō sine causa id eū dicere: sz qz audiuerat signū qđ heliseus de panib⁹ hordeaceis fecerat: pauit. n. de. xx. panibus centū hoies. Ascēdit igit̄ mēte ī aliquod excelsū: sz ad sūmū nō potuit puenire: qđ patet ꝓ hoc qđ subdit: Hz hec qd sunt inter tantos? Astimabat enim q⁹ de pauciorib⁹ pauciora: ꝙ de pluribus plura facturus esset qui miracula faciebat: sed hoc non erat verū. Sil'r enī ei facile erat ꝙ de pluribus ꝙ de pauciorib⁹ pascere turbas. nō enī materia subiecta idigebat: sz ne viderent̄ creature aliene eē ab eius sapīa ipsis creaturis vtit̄ ad materiā miraculoꝝ. THEO. Confundant̄ manichei qui dicunt q⁹ panes ꝙ oīa huiusmodi creata sunt a malo deo: qz boni dei fili⁹ iesus xp̄s panes multiplicauit. nā si creature male fuissent: nequaq̄z bon⁹ mala multiplicasset. AVGV. de cō. euan. Qz aūt andreas apō ioānem de q̄nq̄z panib⁹ ꝙ duob⁹ piscib⁹ suggessit: hoc ceteri plurale numerꝝ ꝓ singulari ponētes ex discipuloꝝ ꝓsona rettulerūt. CHRY. Discam⁹ aūt hic q̄ voluptati attendim⁹: q̄ comedebāt mirabiles viri illi ꝙ magni: ꝙ q̄titatez eozum que īferebant̄: ꝙ vtilitatē mēse eoꝝ. Nōdū āt apparētib⁹ panib⁹ iussit eos discūbere: vt discas qm̄ nō entia vt ētia ei subsistunt: sicut paulus ait: Qui vocat ea que nō sunt: tanq̄z ea que sunt: Segtur. n. Dicit eis iesus: facite bo. discumbere.

ALCVI. Ad l'az hoes discūbere dicim⁹ iacēdo comedere more antiquo. vnde segtur. Erat aūt fenū multū ī loco.

THEO. i. herba viridis. Erat. n. pascha q⁹ in primo mēse veris perficiebatur: Sequit̄. Discu. ergo viri nu: q̄si q̄nq̄z milia. Soli viri numerātur ab euāgelista: qz legalē ꝺsuetudinē sequebat̄: Etenī moyses a. xx. annis ꝙ supra ppl'z cōnumerauit nulla mētione de mulieribus facta: īnuēs q⁹ oē qđ virile ē ꝙ iuuenile dignū ꝙ honorabile ē a pud ꝺnz. Segtur Accepit ergo iesus panē: ꝙ cū gratias egisset distri. discū. sil'r ex piscibus quātū volebāt. CHRY. Sed quare paralytici debēs sanare non orat: neq̄z suscitans mortuos: neq̄z mare q̄tans: hic aūt orat grās agēs: vt. s. oñdat eos qui comestionē incipiūt grās agere oportere deo. Sed ꝙ aliter in minoribus maxīe orat: vt discas q⁹ nō ꝓpter indigentiaz orat. Si. n. īdigeret orare multomagis in maioribus hoc fecisset. Quia vero illa ex auctoritate facit: manifestū ē q⁹ hic cōdescēdēdo nobis orat. ꝙ adhuc quoniā turba multa erat pn̄s: oportebat eis suaderi q⁹ fm volūtatē dei aduenerat: ꝙ iō cū occulte aliqđ miraculū faciebat: nō orabat: sed coz̄ multis orabat. ne crederent q⁹ eēt deo ꝛi⁹. HYLA. iy. ō tri. Qui q̄z igitur panes offeruntur turbe ꝙ frāgūtur: subzepūt in frā gentiū manus quedā fragmētoz̄ ꝓcreationes. nō īminuit̄ vñ ꝓfringitur: ꝙ tñ ꝓfringentis manū fragmēta occupāt: nō sensus: nō visus profectū tā cōspicabilis operatōis assequit̄ est quod nō erat. videtur quod non intelligitur: solū supest vt deus oīa posse credat̄. AVGV. Ubi. n. multiplicat de paucis granis segetes: inde in manibus suis multiplicauit q̄nq̄z panes: potestas enim erat in manibus christi: panes aūt illi quinq̄z quasi semina erant: nō quidem terre manda ta: sed ab eo qui terram fecit multiplicata. CHRY. Unde aūt quāta ē serui ꝙ domini differentia. nā ꝓphete quasi ex mensura habētes gratiā ita miracula faciebant. xp̄s aūt absoluta virtute faciēs cū multa superabundantia oīa opabatur. Sequitur: Ut aūt iple. sunt: dixit discipulis suis: Colligite q⁹ super. frag. ne pereant. Collegerūt ergo ꝛc. Nō gdē hec esse tatio superflua fuit: sed ne phantasiā existimarēt quod factū est. ꝓpter qđ etiā ex subiecta materia miraculū fecit. Sed quare nō turbis dedit fragmēta portāda: sed discipulis: q⁹ hos maxime erudire volebat: q⁹ orbis terrarū debebant eē magistri. Ego aūt nō solū admiroz multitudinē panū q̄ fcā est: sed ꝙ certitudinē supfluozū: qz neq̄z plus neq̄z minus fecit supflnū eē: sed tātū quātum volebat. s. xy. cophinos fm numerū. xy. apostolozū. THEOPHI. Addiscimus aūt ex miraculo ꝓpetrato nō fieri pusillanimes in coartatōibus paupertatis. BEDA. Turbe aūt cū vidissent signū qđ fecit dn̄s mirabātur: qz nōdū eū deū eē cognouerant: ideoq̄z euangelista subdit: Illi ergo hoies. qz carnales erāt ꝙ carnaliter itelligebāt cū vidissent qđ fecerat signū dicebāt: quia hic est vere ꝓphet⁹ q⁹ vēturꝰ ē ī mūdū. ALCVI. Nōdus plenī fide dn̄m vocant ꝓphetā: q⁹ nōdū deū dicere nouerāt sed iā multū profecerāt ex virtute miraculi: q⁹ cū secernētes ab alys: ꝓphetā vocabāt: sicut sciebant ī ꝓpīo illo ꝓphetam aliquādo miracula fecisse: nec fallūtur si dicūt eū ꝓphetā cū ipe dn̄s nouerit se ꝓphetā dicēs: Nō capit ꝓpheta ꝓ hierusalē. AVGV. Sic āt ꝓpheta ē xp̄s ꝙ dn̄s ꝓphetaꝝ sicut angelus ꝙ dn̄s angelozū. ex eo. n. q⁹ pn̄s ānunciauit angel⁹ erat: ex eo qđ futura prędixit ꝓpheta erat. ex eo q⁹ verbū caro factū ē: ꝙ angelozū ꝙ ꝓphetaꝝ dn̄s erat. nullus. n. ꝓpheta sine verbo dei. CHRY. Ex hoc aūt qđ dicit: Qui venturus est in mūdū: manifestū est q⁹ ꝓphetā quēdā principalē expectabant. Ut ideo qđ dicit: Hic ē vere ꝓpha. ī greco cū adiectōe articuli ponit̄: ad oñendū. s. eū ē discretus ab alys prophetis. AVGV. Cōsiderandū aūt q⁹ dr: quia deꝰ nō ē talis suba q̄ oculis videri possit: ꝙ miracula ei⁹ qui b⁹ totū mūdū regit: vniuersāq̄z creaturā admīstrat: adhibuitate viluerūt: sernauit sibi quedā que faceret oppoztuno tē poze: ꝓeter vsitatū cursū oziginēq̄z nature: nō vt maioza sz insolita videndo stuperent: q⁹ quotidiana viluerūt. Nā ius enī miraculū est gubernatio toti⁹ mūdi q̄z saturatio q̄z miliū hoiuz de q̄nq̄z panibus: ꝙ tñ hoc nemo miratur. Vlud miranꝫ hoies: nō qz maius: sz qz rarū ē. Nec tñ sufficit hoc intueri in miraculis christi. qz. n. dn̄s est in mōte: verbū dei ē in alto. pinde non quasi humiliter iacet: nec transeunter pretereundū ē. ALCVI. Mystice enī noīe maris turbidū seculū designatur. Mox aūt vt christus mare mozta litatis nostre adyt nascēdo: calcauit moziēdo: trāsyt resurgendo: secute sunt eū credēdo ꝙ imitando turbe credentiū ex vtroq̄z populo collectoꝝ. BEDA. Tunc aūt dominus subyt in montem quando celum ascēdit: quod designatur per montem. ALCVI. Qz enim turbis inferioribus relictis ad altioza cum discipulis ascendit: ostendit q⁹ simplicibus minoza precepta sūt cōmittēda: pfectiozib⁹ altioza. q⁹ īminēte pascha illos refic̄: significat: qz quisq̄z pane diuini verbi ꝙ cozpoze ꝙ sanguine domini desiderat refici: debz spirituale pascha facere. i. de vitys ad virtutes trāsire. Deuli vero domini sunt dona spiritualia: que cum dominus electis suis misericoziter concedit: tunc in eos oculos suos dirigit. i. respcūz pietatis īpēdit. AVGV. li. lxxxiy. q. Quicq̄ aūt panes hordeacei significant veteré legē: siue qz nondū spiritalibus: sed adhuc carnalibus data est lex. idest quinq̄z cozpozis sensibus deditis. Nam ꝙ ipse turbe quinq̄z milia hominum fuerunt: siue quia per Moysen lex ipsa data est. Moyses enī quinq̄z libzos scripsit. Ut q⁹ ozdeacei erant panes: bene significauit vel ipsam legem: que ita data erat: vt in ea vitale anime alimentum cozpozalibus sacramentis obtegeret̄. Ozdei enim medulla tenacissima palea tegitur.

Uel ipz ppl'm nondũ expoliatũ carnali desiderio tanq̃ pa lea cozdi ei⁹ inherebat. BEDA. Ordeuz ẽt pabulũ ẽ iu mẽtoꝝ ꝛ cibus seruoꝝ: ꝛ lex vetus data ẽ fuis ꝛ iumẽtis. i. carnalibus. AVGV. lib. lxxxiij. q̃sti. Duo ãt pisces q sa re: gbus ppl'us ille regebat: regiã. s. ꝛ sacerdotalẽ: q̃ tñ due pozẽ suauẽ pani dabãt: duas illas psonas videnꝫ significa psone dñm nr̃m p̃figurabãt: ambas. n. ille sustinuit. ALCVI. Uel duo pisces dicta vel scripta ꝓphetaꝝ ꝛ psalmi staꝝ significãt: ꝛ cũ quinarius ad gnq̃ sensus cozporis refe rãt: mille ad pfectionẽ referr̃. Qui vo gnq̃ sẽsus cozporis pfecte regere studẽt: viri dicunt a viriꝫ quos femiea mol lities nõ cozrũpit: fz sobrie ꝛ caste viuũt: ꝛ celestis sapiẽtie dulcedine merent recreari. AVGV. sup Jo. Puer ãt q ista habebat forte ppl'us israel erat q sensu puerili ea pozta bat: nec mãducabat. Illa. n. q̃ portabat clausa onerabant: apta pascebãt. BEDA. Pulchre ãt dicit: Dec qd sunt in ter tãtos: qz lex vetus paꝝ ꝓficiebat: quisq̃ eã suis manib⁹ suscepit. i. ope ipleuit. ꝛ eãdẽ spualr itelligẽdã cẽ docuit: qz lex neminẽ ducebat ad pfectũ. AVGV. sup ioã. Frãgẽ do ãt panes multiplicati sũt. Quinq̃. n. libri moysi in tos libꝛos cũ exponunt tanq̃ frangẽdo. i. disserẽdo fecerunt. AVGV. lib. lxxxiij. q̃sti. Dñs ẽt tanq̃ frãgendo ꝛ apien do qđ duꝫ erat ꝛ clausũ in lege discipulos ipleuit: cum eis post resurrectionẽ aperuit scripturas. AVGV. sup Jo. Qz ãt ignozãtia ppl'i erat i lege: ꝓpterea tẽtatio dñi ignozãtiaz discipuli demõstrabat. Sup fenũ ãt discũbebãt: qz carnalr sapiebãt. ꝛ i carnalib⁹ gescebãt: ois. n. caro fenuz. Illi ãt de panibus dñi iplenr̃: q qđ auribus audiũt operibus ipleant. AVGV. Que sunt ãt fragmẽta nisi q̃ ppl's non poterat põt capẽ mltitudo illis credant q idonei sũt: ꝛ alios docer̃ valẽt: sic erãt apli. vñ ꝛ. xy. ꝓphini ipleti sunt. ALCVI. Eophinis. n. fuilia iplent officia: Eophini igit sũt apli: ꝛ eo ruz imitatores: q licet i pñti sint despicabiles: spualiã sacra mentoꝝ: diuitys sunt iteritus referti. Dicunt ãt apli fuisse cophini: qz p apostolos fides sancte trinitatis erat predicã da in quattuoꝝ partibus mundi. Quod ãt nouos panes no luit facere: sed allatos cumulauit: significat quia veterem scripturam non reꝓbauit: sed aperiendo patefecit.

¶ Jesus ergo cũ cognouisset: qz vẽturi essent vt raperẽt eũ ꝛ facerẽt eũ regẽ: fugit iterũ i mõtem ipse solus. Ut ãt sero factũ ẽ: descẽderũt discipu li ei⁹ ad mare. Et cũ ascẽdissent nauim venerũt trãs mare i capharnaũ. Et tenebre iã facte erãt. Et non venerat ad eos iesus. Mare aũt vento magno flante exurgebat. Cum remigassent q̃si stadia vigintiquiq̃ aut triginta: videt iesũ ambu lãtẽ supra mare: ꝛ ꝓximũ naui fieri ꝛ timuerũt. Ille aũt dicit eis: Ego sũ: nolite timere. Voluerũt ergo accipere eũ in nauĩ: ꝛ statiz nauis fuit ad terrã ad quam ibant.

BEDA. Turbe viso tãto miraculo: itellexerũt piũ at q̃ lũt habere regẽ piũ ad regẽdũ: ꝛ potentẽ ad tuẽdum. Dñs igr̃ hoc cõgscẽs fugit i mõtẽ. i. ascedit celeriter. vñ dr̃ Jesus ergo cũ cogno. qz ven. ess. vt ra. eũ ꝛ fa. eũ regẽ fugit iterũ i mõtẽ ipse solus. Dat ergo itelligi q̃ dñs cũ sederet i mõte cũ discipulis suis: ꝛ videret turbas ad se venientes descẽde rar de mõte: ꝛ circa inferioza loca turbas pauerat. Nã quo fieri põt vt rursus ille fugeret: nisi ãte de mõte descẽderet.

AVGV. de cõcoꝛ. euã. Nõ aũt repugnat qđ matthe⁹ di xit: Ascẽdit in mõtẽ solus ozare. Neq̃ eniz cause ozãdi cõ traria ẽ causa fugiendi: quãdoqdẽ ꝛ hic dñs doceat hãc eẽ nobis magnã causã ozãdi qñ ẽ cã fugiẽdi. AVGV. Erat aũt rex q timebat fieri rex: nec talis rex q ab hominib⁹ fie ret: sz talis q hominib⁹ regnũ daret: semꝑ qdẽ ille cũ patre regnat ꝼm q̃ est fili⁹ dei. Predixerũt aũt ꝓphete regnum eius: ꝛ ꝼm id q̃ hõ factus christus: ꝛ fecit fideles suos chri stianos: q sunt regnũ eius qõ mõ colligit mõ emit sanguine christi. Erit aũt aliqñ manifestũ regnũ ei⁹: quando erit aperta claritas sanctoꝝ ei⁹ post iudiciũ ab eo factũ. Discipu li aũt ꝛ turbe credẽtes in eũ putauerũt illũ sic venisse vt iã regnaret: Hoc ẽ velle rapere ꝛ facere eũ regez. CHRY. Uide aũt quãta ẽ gule virtus: nõ vltra eis sabbati trãsgres sionis cura: nõ vltra zelãt ꝓ deo: sz oĩa remota sunt ventre repleto: ꝛ ꝓpheta iã erat apud eos: ꝛ regez eũ ithronizare volebãt. Christ⁹ aũt fugit erudiẽs nos mũdanas cõtẽnere dignitates. Sic igit iesus dimittit discipulos ꝛ ascendit in mõtẽ. Di vero a magistro relicti: vt sero factũ ẽ descende rũt ad mare. Et hoc ẽ qõ subdit: Ut ãt sero fa. ẽ descẽ. disci. ei⁹ ad mare. Et qdẽ vsq̃ ad vesperã expectauerũt eũ vẽtu rũ eẽ putantes ad se: facta vero vespera nõ vltra sustinent eũ nõ inquirere: tantus eos detinebat amoꝝ: sed ab amoꝛe igniti ascenderũt in nauẽ. vñ segt: Et cũ ascen. na. ve. trans ma. in caphar. Veniebãt qdẽ ad capharnaũ estimãtes se il lic eũ inuẽturos. AVGV. Sic ergo dixit finẽ ꝛ redit vt exponat quõ venerũt: qz p stagnũ nauigãtes trãsierũt: ꝛ dũ nauigarẽt ꝛcapitulãdo exponit qd acciderit dicẽs: Et te. iã fa. crãt ꝛ nõ ve. ad eos ie. CHRY. Nõ sine cã euãgelista tẽꝓ⁹ designat: fz vt per hoc calidũ eoꝝ amoꝛẽ ostẽdat. Nõ enĩ dixerũt: Uespera nũc ẽ ꝛ nox aduenit: fz ab amoꝛe igni ti ascenderũt in nauiz. multa autẽ erãt ex quibus ipedicbã tur a tẽpoꝛe. vñ dr̃: Et tene. iã fa. erant a tẽpestate. vñ sequi tur: Mare, au. ven. ma. flã. exurge. a lo. Non eniz erat ꝓpe terrã. vñ dr̃. Cũ remigassent ergo q̃si stadia. xxv. aut. xxx.

BEDA. Eo genere locutionis quo cũ dubitãdo logmur solemus dicere ferme. xxv. aut pppe. xxx. CHRY. Et vl timo ab inopinabili. vnde sequit. Uident iesum am. supra ma. ꝛ ꝓxi. fieri. Apparet qdẽ eis postq̃ illos dimiserat: illo qdẽ docẽs eos qd est derelicto: ꝛ amoꝛez excitãs maioꝛem: hic vero suã ꝑtutẽ oñdẽs: pp hoc igit illi turbabant. vnde sequit: Et timuerũt: qb⁹ turbatis dñs ꝓfortationẽ adhibet. vñ segt: Ille aũt dicit eis: Ego sũ: nolite timere. BEDA. Nõ aũt dixit: Ego suz iesus: sz tñ: Ego sũ: qz familiares ei⁹ erãt: iõq̃ audita voce facile potuerũt cognoscere magistrũ siue qõ veri⁹ ẽ: vt oñderet se illũ eẽ q moysi dixit: Ego sũ q suz. CHRY. Jõ aũt eis apparuit: vt oñdat qñ ipse ẽ q tẽ pestatẽ soluet. Hoc. n. oñdit euãgelista subdẽs: Uoluerunt ergo accipe eũ in naui: ꝛ statiz fuit nauis ad terrã: ad quaz ibãt. Tranquilla enĩ ꝓbuit eis nauigationẽ. Non aũt nauim ascẽdit: volẽs mai⁹ miraculũ operari: ꝛ deitatẽ ei⁹ reuelare aperti⁹. THEOPHI. Uide nãq̃ tria miracula. ꝓmuz ẽ q̃ ãbulabat supra mare. scõz ẽ q̃ fluct⁹ mitigat: tertiũ ẽ q̃ statiz facit nauiz ad terrã ire: ad quã ibãt. nã multuz distabãt a terra: cũ eis dñs apparuit. CHRY. Turbe aũt nõ oñdit se iesus supra mare abulantẽ: qz hoc signũ imbecilli tatẽ eoꝝ excedebat. fz neq̃ discipulis diu visus ẽ ℔ faciẽs. fz statĩ disparuit ab eis. AVGV. de cõ. euã. Nõ ẽ aũt ad uersuz q̃ matthe⁹ ꝓpus eũ dixit dixisse discipulos ascẽdere in nauiculã ꝛ ꝓcedere eũ trans fretũ. donec dimitteret tur bas: ac deinde dimissis turbis ascendisse in mõtẽ solus ora re: Joãnes vero ꝓx⁹ eũ fugisse cõmemozat solũ in montez ac deide inquit. Ut au. se. fa. ẽ: descẽderũt disci. ei⁹ ad mare ꝛ cum ascẽ. nauĩ. Quis enĩ nõ hoc videat recapitulãdo ioã nem postea dixisse factũ a discipulis qõ iã iesus iusserat an teq̃ fugisset in mõtẽ? CHRY. Uel aliter. Qbi vr̃ hoc signũ aliud ab eo qõ apud matthẽũ positũ ẽ. tũc enim non statim eũ susceperũt: nũc aũt psuasi sũt statim suscipere. et tũc quidem adhuc tẽpestas ꝑmanebat cõcutiẽs nauiz: nũc

autē cuz voce trangllitas aduenit. multotiens.n.eadez facit signa vt facile susceptibilia fiant. AVGV. Mystice āt pauit dñs turbas ⁊ ascēdit in montē. sic.n. de illo p̄dictū est: Cōgregatio ppl̄oꝝ circūdabit te: ⁊ pp hāc in altū regredere. i. vt circūdet te ꝯgregatio populoꝝ regredere in altū Quare āt dictū est fugit: neqz.n. si nollet tenere. Aliquid g̃ significauit fugiēdo: qz. s. nō potuit intelligi altitudo eiº. quicqd.n. nō itellexeris: fugit me dicis. g̃ fugit ī montē ipe solus: quia ascēdit sup oēs celos. Illo āt sursuz posito: discipuli in nauicula tēpestatē patiebant: nauicula illa ecclesiā p̄signabat. Tenebre iā facte erant: ⁊ merito: qz lux nō erat. nō.n. venerat ad illos ihesus. Quantū accedit finis mundi: crescunt errores: crescit inigtas. Lux veniqz charitas ē fz illud: Qui odit fratrē suuz: in tenebris est. Ipsi fluctº nauē turbantes: ⁊ tēpestates ⁊ vēti clamores sunt maledictoꝝ. inde charitas refrigescit: inde fluctus augent: ⁊ turbat nauis: nec tñ vēti illi ⁊ tēpestas ⁊ fluctus ⁊ tenebre id agebāt: vt vel nauis nō p̄moueret: vel soluta mergeret. Qui.n. p̄seuerauerit vsqz in finē: hic salvº erit. Quinarius āt numerus ad legē ptinet: ipsi sunt gnqz libri moysi. g̃ legez signat numerus vigesimusquintus: qñ gnquies gni fiunt viginti quinqz: Sz huic legi anteqz euangeliū veniret deerat p̄fectio: q̄ in senario numero ꝯpendit. Ipsa g̃ quinqz p sex multiplicent: vt lex p euangeliū ipleat: vt fiant sexies gni xxx. Ad eos ergo qui legē implent venit ihesus calcans fluctus. i. omnes tumores mundi sub pedibus dñs: oēs altitudines seculi p̄emens: ⁊ tñ tante sunt tribulationes: vt etiā ipsi g̃ credunt in ihesuz expauescant ne deficiāt. THEOPHI. Cuz āt hoīes vel demones nos p timorē nitunt mouere: audiamus xp̃m dicentez: Ego suz: nolite timere. i. ego sp assisto. ⁊ sicut deus p̄maneo: ⁊ nunqz ptranseo: nō perdatis in me fidem p̄o falsis terroribus. Videt ēt quō non in p̄incipio periculi dñs astitit: sed in fine. Permittit nanqz nos esse in medio periculoꝝ: vt certantes ī tribulationibº probabilioꝝ fiamus: ⁊ vt ad ipm soluz recurramus: g̃ potens est ex insperatis nos liberare. Cū.n. itellectus humanus sibi ꝑuidere nō poterit: tunc salus diuina aduenit. Si voluerimus ēt xp̃m in nauiculā nr̃am suscipere. i. in corporibus nr̃is habitare: statim inueniemur in terra ad quaz ire volumus. i. in celū. BEDA. Quia vero hec nauicula nō torpentes vehit: sed fortiter remigantes: significatur q̄ in ecclesia non desidiosi ⁊ molles: sed fortes ⁊ in bonis operibus perseuerantes peruenīūt ad portum salutis eterne.

¶ Altera die turba q̄ stabat trans mare vidit: qz nauicula alia nō erat ibi nisi vna: ⁊ qz nō introisset cū discipulis suis ihesus ī nauī: sz soli discipuli eiº abissent. Alie vero supuenerūt naues a tyberiade iuxta locū vbi māducauerāt panē g̃as agentes deo. Cū ergo vidisset turba: qz ihesus nō ee̊t ibi neqz discipuli eiº ascenderūt ī nauiculas: ⁊ venerūt capharnaū q̄rētes ihesū. Et cū inuenissent eum trās mare: dixerūt ei: Rabbi qñ huc veniste? Respōdit eis ihesus: ⁊ dixit: Amen amē dico vobis q̄ritis me nō qz vidistis signa: sed qz manducastis ex panibus: ⁊ saturati estis. Operamini nō cibū q̄ perit: sed q̄ pmanet ī vitā eternā quē filiº hoīs dabit vobis. Hūc enī pater signauit deus. CHRY. Dñs ⁊si turbis non manifeste ostēderit quō supra mare ambulauerit: dedit tamē eis latēter suspicari qō factuz erat: ⁊ hoc euāgelista oñdit dicēs: Altera die ⁊c. vsqz ibi abissent. Quid.n. hoc erat aliud q̄ suspicari q̄ mare pedes transiens recesserat. Neqz enī ē dicere q̄ in alia nauicula pertransiuit: qz vna erat ibi tñ ī quā ascenderūt discipuli eius: cū qbus ipse nō intrauerat. AVGV. Insinuatū aūt ē illis tā magnū miraculuz: venerunt ergo ⁊ alie naues iuxta locū illū vbi māducauerāt panē: in qbº turbe eū secute sūt. ⁊ B ē qō subdit: Alie ve.na. supuen̊t. vsqz ibi q̄rē tes eū. CHRY. Sz tñ pº miraculū tā magnū veniētes: nō ī terrogauerūt eū qualiter pertransiyt: neqz curauerūt tantū miraculū addiscere. Sequit enīz: Et cū inuenissent eum trās mare: dixerūt ei: Rabbi qñ huc veniste? Nisi qs dicat hic qñ p̄o q̄liter dictū ee̊ ab eis: dignū aūt ē ⁊ hic cōsp̄icere facilē eoꝝ mentē. Qui enī dicebant: Dic ē, ppheta: q studebāt rape ⁊ facere eū regē iueniētes eū nihil tale cōsiliant. AVGV. Ecce enī ille g̃ in mōte fugerat turbat̊ cū ipsis turbis loquit̊: mō teneāt: mō regē faciāt. Sz ille g̃ post miraculi sacramentū: ⁊ sermonē infert: ⁊ quoꝝ satiauit panibus ventrē: satiat sermonibus mentē. ALCVI. Qui.n. dedit exēplū fugiēde laudis ⁊ terreni ꝑery: dat exēplū doctoribus qualiter debeāt insistere predicatiōi. CHRY. Mansuetudo āt ⁊ lenitas nō vbiqz ē vtilis. cuz enīz deses fuerit discipulus ⁊ grossus: stimulo vti ad eū oportet: hoc ⁊ hic filiº dei facit. Ueniētibº enī turbis ⁊ blādiētibº ei dicēdo: Rabbi qñ huc veniste? vt oñdat q̄ eū g̃ ab hoībº ē: honorē nō cōcupiscit: sed solū inspicit eoꝝ salutē: redarguēdo eis respōdit: nō solū corrigere volēs: sz ⁊ mētē eoꝝ releuare vnde sequit: Rñdit eis ihesus ⁊ dixit. Amē amē di. vo. q̄ritis me nō qz vidistis signa: sz qz mandu. ex panibus ⁊ saturati estis. AVGV. q. dicat. ꝑpter carnē me q̄ritis non ꝑpter spūz. CHRY. Post reꝑhensionē aūt doctrinā eis adiungit dicēs: Operamini: nō ci. qui pe. sz g̃ pma. in vi. eter. q. d. Uos escā exq̄ritis tēporalē: ego aūt coꝝpora vra nutriui: vt p B exq̄reretis illā escā: q̄ nō tpaneā sz eternā tribuit vitā. ALCVI. Coꝝporeº cibus carnē tñ reficit exteriozis hominis: ⁊ semel acceptº nō sufficit: nisi quotidie accipiat: ipsa vero spiritalis aūt cibº pmanet ī eternū ⁊ satietatē ꝑpetuā ꝯmoꝝtalitatēqz largit̊. AVGV. Seipsuz aūt ostēdit cibū: vt in sequētibº illuceſcit: ac si dicat. Queritis me ꝑ aliud: q̄rite me nō qz vidistis signa: sz qz mandu. ex panibus ⁊ saturati estis. CHRY. Sz qz qdā eo q̄ volūt pigre nutriri: abutunt̊ hoc vbo: necessariū ē iducere id qō ē pauli: Qui furabat iā nō furet: magis aūt laboret operando manibº suis: vt habeat vnde tribuat necessitatē patiēti. sz ⁊ ipse corinthū veniēs: morabat̊ apud aquilā ⁊ priscillaz ⁊ opabat. Dicēdo aūt: Ne operamini cibū q̄ perit: nō ostendit q̄ oporteat pigritari: sz q̄ oporteat opari ⁊ dare: hic enī ē cibº q nō perit. opari aūt cibum q perit: ē affici secularibº reb⁹. Hoc igit̊ dixit: qz illi nullā fidei curā habuerūt: sz solū volebant vētrē ipl̄ere nihil laborātes: ⁊ hoc decēter cibū q̄ perit vocauit. AVGV. Sicut aūt samaritane dixerat: Si scires q petit a te bibere: postulasses ab eo ⁊ daret tibi aquā viuā. ita ⁊ hic subdit: Quē filiº bo. vo. da. ALCVI. Dñ aūt p manū sacerdotis coꝝpº xp̃i accipis nō sacerdoteꝝ quē vides sz illū quē nō vides attēde. Sacerdos ē dispensatoz huiº ci bi nō actoz. filiº hominis seipsuz dat nobis: vt nos in ipso ⁊ ipse in nobis maneat. Istū filiū hominis nolite sic accipere quasi alios filios hominū. Sequestratus est enim quadaz gr̃a ⁊ exceptus a numero oiuz. iste.n. filius hoīs ⁊ dei filiº ē. hoc est qō subdit: Hunc enim pater signauit deº. Signare est signū ponere. q. d. Nolite me cōtēnere qz filius hoīs sū. sic enim suz filius hoīs: vt deº pater me signaret. i. ꝑpetuum aliquid mihi daret: quo nō ꝯfunderer cuz genere humano; sed per me liberaret̊ genº humanū. HYLA. viy. de. tri. Signaculoꝝ aūt natura ē vt oēm impressē in se speciei exꝑplicent formā: ⁊ nihil minus ex eo in se habeant vñ signetur: ⁊ dū totū accipiūt qō imꝑimit̊: totū ex se preferūt quod impssuz ē. Uerbū igit̊ hoc ad diuine natiuitatis nō ꝑfecit exēplū: qz ī signaculis ⁊ materies sit ⁊ diuersitas ⁊ ꝑfectio: per quaz molliozibus naturis: validioꝝ genez species

imprimuntur. Unigenit⁹ vero de⁹ ꝛ p̄ sacramentū salutis nostre bois filius: volēs p̄rictatis nobis paterne ī se signa re speciē: signatū se a deo ait: vt p̄ hoc potestas ī eo vādi ad eternitatē esse ītelligi possit: qz oēz in se paterne formē ple in hoc misit hāc nobis afferentē escā. Uel signauit. i. hauit p̄ suū testimoniū. ALCVI. Mystice āt altera die .i. post ascensionē xp̄i turba stās ī bonis opib⁹: nō iacēs ī ter renis voluptatib⁹ expectat vt veniat ad eos iesus. Una āt nauis ē vna eccl̄ia. sz ꝛ alie naues q̄ supueniūt sunt quenti cula hereticoꝝ: q que sua sunt q̄runt non q̄ iesu xp̄i. vñ que niēter eis dicitur: Queritis me qz māducastis ex panibus.

AVGV. Quāmulti ēt nō q̄runt iesuz: nisi vt illis būfa cia⁹ fm̄ tps. alius negociū bz: q̄rit itercessionē clericoꝝ. ali us p̄mit a potētioꝝ: fugit ad eccl̄iaz. vir q̄rit iesus pp ihz. GREGO. xxiy. moza. Per eoꝝ ēt psonā dns illos intra sanctā eccl̄iā detestat: q p̄ sacros ordines ad dñm p̄pin quātes: nō in eisdē ordinib⁹ vtutuz merita sz subsidia p̄sen tis vite exgrunt. Satiatos qppe de panib⁹ dñm seq: est de sancta eccl̄ia tpalia alimēta supfisse. Et ñ pro signis dñz: sz pro panib⁹ q̄rere ē ad religiōis officiū: non pro augēdis vtu tibus: sz p̄ regrendis subsidys inbiare. BEDA. Illi ēt q in oꝛōe q̄runt non eterna sz tpalia: q̄runt iesum non pp ie sum sz pp aliqd aliud. Significat aūt mystice quoniaz he reticoꝝ quenticula carent hospitio chr̄isti ac discipulozuz eius: ꝛ dicunt alie supervenisse naues qz hereses repētine fuerunt. Per turbam āt que cognouit q̄ iesus nō erat ibi neq; discipuli eius: illi designantur qui cognoscentes erro res hereticoꝝ: relinquunt eos ꝛ ad verā fidem veniunt.

Dixerūt ergo ad eū: Quid faciemus vt operemur opa dei? Respondit iesus: ꝛ dixit eis. Hoc est op⁹ dei vt credatis in eū quē misit ille. Dixerūt ergo ei: Quod ergo tu facis signū vt videamus ꝛ credam⁹ tibi? Quid operaris? patres nostri māducauerūt māna in deserto: sicut scriptū est: Panē de celo dedit eis māducare. Dixit ergo eis iesus. Amē amen dico vobis: nō moyses dedit vobis panē de celo: sz pater meus dat vobis panē de celo verū. Panis. n. verus est q̄ de celo descendit: ꝛ dat vitā mūdo. Dixerūt ergo ad eū: Domine semper da nobis panem hūc.

ALCVI. Intellexerāt escā istā que p̄manet ī vitā eter nā ē opus dei: ꝛ iō iterrogāt qd faceret: vt istū cibū. i. opus dei operari possint. ꝛ hoc ē qō dicit. Dixerūt ḡ ad eū. Quid faciem⁹ vt operemur opera dei. BEDA. i. q̄ precepta ser uādo poterim⁹ iplere opa dei. CHRY. Hoc aūt dicebāt nō vt discāt ꝛ faciāt: sz ad cibi exhibitionē eū īducere volē tes. THEOPHI. Chr̄istus vo q̄uis cognosceret q̄ eis nihil p̄derat: tamez p̄pter cōmunē vtilitatē rūdit: ꝛ oūdit eis imo oīb⁹ hominib⁹ qō sit op⁹ dei: vñ segt: Rūdit iesus ꝛ dixit eis: Hoc ē op⁹ dei: vt credatis ī eū quez misit ille.

AVGV. Nō āt dicit: Ut credatis ei: sz vt credatis ī eū. Nō. n. cōtinuo q̄ credit ei: credit ī eū. nā ꝛ demones crede bāt ei: ꝛ ñ credebāt ī eū. ꝛ nos credim⁹ paulo: sz nō ī paulū. Credere ergo in eū ē credēdo amare: credēdo diligere: cre dendo in eū ire: ꝛ ei⁹ mēbris icorpozari. Ipsa est fides quaz de nobis exigit deus: que p̄ dilectionē operat. Discernitur tñ ab operibus fides: sicut dicit apostolus iustificari homi nē p̄ fidē sine opibus legis. Et sunt opera q̄ vident bona si ne fide chr̄isti: ꝛ nō sunt bona: qz non referunt ad eū finem ex quo sunt bona: finis enim legis chr̄istus ad iusticiam oī credenti: ꝛ ideo noluit discernere ab opere fidez: sed ipsam fidē dixit esse opus dei: ipsa ē enim fides q̄ per dilectionez operat. Nec dixit: Hoc ē opus vestrū. sed Hoc est op⁹ dei: vt credatis in euz: vt qui gloriat: in dño glorietur. Credere ergo in eū est manducare cibū qui permanet ī vitā eternā. vt quid paras dentē ꝛ ventrē? crede: ꝛ māducasti. Quia ergo inuitabat eos ad fidē: illi adhuc querebāt signa quibus crederēt. Judei enī signa querūt: ꝛ hoc est qō sequit. Dixerūt ergo ei: Quod ergo tu facis signū vt videamus ꝛ credamus tibi? quid operaris? CHRY. Nihil irrationabilius q̄z signo p̄e manib⁹ existēte: quasi nullo iā signo facto hoc dicant. neq; electionē signi fiendi domino p̄mittunt: sed i necessitatē euz estimāt ducere: vt nullū aliud faciat signuz q̄z tale quale factū est in eoꝝ parentib⁹. vnde subdūt: Patres nostri manducauerūt manna in deserto. ALCVI. Et ne videat māna aliquo mō cōtēnendū: auctoritate psal mi illud extollunt dicentes sic̄ scriptuz ē: Panē de celo de dit eis māducare. CHRY. Multis qdē factis signis: ꝛ ī egypto ꝛ in mari rubro ꝛ in deserto huius maxime memi nerūt: qō valde cōcupiscebāt p̄pter vētris tyrānidē. Neq; aūt dicūt q⁹ de⁹ hoc fecit: ne videant eū exequare deo: neq; moysen īducūt: vt nō videant chr̄istū deprimere: sz mediū ponūt dicētes: Patres nostri māduca. māna. Uel aliter.

AVGV. Domin⁹ iesus talē se dicebat: vt se moysi p̄ponēret. nō. n. ausus ē moyses de se dicere q⁹ daret cibuz q̄ nō perit. Attēdebāt itaq; quāta fecisset moyses: adhuc aliq̄ ma iora volebāt fieri. q. dicāt: Tu p̄mittis cibū q̄ nō perit: ꝛ nō talia operaris q̄lia moyses. Panes ordeaceos ille nō dedit sed māna de celo. CHRY. Licebat aūt dño dicere: quo niā moyse maiora miracula feci. sz nō erat tēpus horū vbo rū nūc: sed vnū erat ad qō studebat. s. ducere eos ad escam spiritalē. vñ segt: Dicit ergo eis iesus: Amē amē dico vobis Nō moyses dedit vo. pa. de celo: sz p̄r me⁹ dat vobis panez de celo verū. An nō ex celo erat māna: q̄liter igit ex celo di cit: sicut ꝛ volucres celi dicunt: ꝛ sic̄ dicit: Intonuit de ce lo dominus. Panē aūt nō vez vocat illū: nō qz falsuz erat miraculū de māna: sz qz figura erat: nō veritas. Non dixit: Nō moyses dedit: sz ego: sz pro moyse gdē deū: pro manna vero seipsuz posuit. AVGV. q. diceret. Illud māna hoc significabat. s. cibū de quo paulo ante locut⁹ fuz: ꝛ oia signa mea erāt. Signa mea dilexistis: qō significat p̄tēnitis. De⁹ eniz dat panē quē significauit manna ipsuz. s. dominū iesū chr̄istum. vnde sequitur. Panis eniz verus est qui de celo descen. ꝛ dat vitam mundo. BEDA. Non quidē elemen tis: sed hominibus habitatoribus mūdi. THEOPHI. Seipsuz dicit panē veruz: qz principale significatū per māna est vnigenitus dei filius homo factus. Māna nāq; iter pretatur: quid est hoc. naz iudei videntes stupefacti: vnus ad aliū dicebant: quid est hoc? Filius aūt dei factus homo ipse est potissimuz admiratiuum māna: ita vt cuilibet con tingat querere: quid est hoc? quomō filius dei filius homi nis est. quomō ex duab⁹ naturis vna fit p̄sona. ALCVI. Qui per assumptā humanitatē descēdit de celo: ꝛ per assu mētē diuinitatē dat vitaz mūdo. THEOPHI. Pic aūt panis vita fm̄ naturā existens: tanq̄z viui patris filius pro priū opus facit: qz vivificat cuncta: Sicut enī panis ex ter ra infirmaz naturā carnis conseruat: sic ꝛ chr̄istus per spiri tus operationes vivificat animaz: ꝛ etiā corpus incorrupti bile facit. nā per ei⁹ resurrectionē corporalis conferet icor ruptio: ꝛ ideo dicit q⁹ dat vitaz mundo. CHRY. Non iu deis solū: sed orbi terrarum. Illi vero inferius adhuc inspi ciebāt. vnde sequit: Dixerunt ergo ad eū: Domine semper da nobis hunc panē. Dicente aūt eo quoniā pater me⁹ dat vobis panem: nō dixerunt: Roga vt det: sed Da nobis.

AVGV. Sicut eniz samaritana cui dictū est: q biberit de hac aq̄: non sitiet vnq̄z. sz corp⁹ accipiēs ꝛ carere indigē tia volens. Da mihi inquit domine de hac aqua: sic ꝛ isti di cunt: Da mihi panem qui reficiat ꝛ non deficiat.

¶ Dixit autē eis ieſus: Ego ſuꝫ panis vite. Qui venit ad me nō eſuriet. ⁊ q credit i me nō ſitiet i eternū. Sꝫ dixi vobis: qꝛ ⁊ vidiſtis me ⁊ ñ credidiſtis. Omne qđ dat mihi pater ad me veniet: ⁊ eū q venit ad me nō ejciā foꝛas: qꝛ deſcendi de celo nō vt faciā voluntatē meā: ſꝫ voluntatem eius qui miſit me. Hec eſt. n. voluntas eius qui miſit me patris: vt oē quod dedit mihi non perdā ex eo: ſed reſuſcitez illud i nouiſſimo die. Hec eſt. n. voluntas patris mei qui miſit me: vt oīs qui videt filiū ⁊ credit in eum habeat vitaꝫ eternā: ⁊ ego reſuſcitabo euꝫ in nouiſſimo die.

CHRY. De reliquo dñs i myſterioꝛ traditionē eos inducturus ē: ⁊ primū de deitate ſua logtur. vñ dicitur: Dixit ăt eis ieſus: Ego ſuꝫ panis vite. Neq;. n. B de coꝛpoꝛe eiꝰ dictum ē: de illo. n. in fine dicit: Panis quem ego dabo: caro mea eſt. Sꝫ iterim de diuinitate logtur: Eteniꝫ caro pp deum vbuꝫ panis ē: qđ ſpiritū ipꝫ ſuſcipiēti panis celeſtis fit.

THEOPHI. Non ăt dixit: Ego ſuꝫ panis nutrimenti: ſꝫ Uite. Qꝛ. n. cūcta moꝛtifera erant: viuificauit nos xp̄s p ſeipſuꝫ. eſt ăt panis nō ꝛſuete vite: ſed illius que moꝛte nō reſecaꝛ. vnde ſubdiꝛ: Qui venit ad me nō eſuriet: ⁊ qui credit in me non ſitiet in eter. AVGV. Qui venit ad me. B eſt qui credit in me. ⁊ q dixit: Non eſuriet. hoc ꝛntelligendū eſt: Et nō ſitiet vnq;. vtroq;. n. ſignificatur eterna illa ſatietas: vbi nulla eſt egeſtas. THEOPHI. Uel nō ſitiet neq; eſuriet. i. ad verbū dei audiendū: neq; tedioſus efficietur: neq; ſitiet ſiti intellectuali: q̄ſi ñ bēat aquā baptiſmi ⁊ ſanctificationē per ſpiritum factam. AVGV. Panē igitur de celo deſideratis: ante vos habetis: ſed non māducatis. vnde ſeqtur: Sed dixi vobis: qꝛ ⁊ vidiſtis me ⁊ non credidiſtis. ALCVI. q. d. Nō ideo hoc dixi: q vos ſciā hoc pane ſatiandos: ſed potius ad ꝛmpꝛoperium veſtre ꝛcredulitatis dico: quia videtis ⁊ non creditis. CHRY. Uel p hoc q dicit: Dixi vobis: inſinuat teſtimonium ſcripturarum: de quo ſupra dixeraꝛ: Ille ſunt que teſtimoniū perhibent de me. Et iterum dixeraꝛ: Quoniam veni in nomine patris mei: ⁊ non ſuſcepiſtis me. hoc autem q dicit: Qꝛ vidiſtis me ⁊c̄ ſigna occulte inſinuat. AVGV. Sꝫ non ideo ego populum dei perdidi: quia vos vidiſtis ⁊ non credidiſtis. vnde ſequitur: Omne quod dat mihi pater: ad me veniet: ⁊ eum qui venit ad me non eyciaꝫ foꝛas. BEDA. Abſolute dicit. Omne. vt oſtenderet plenitudinē fidelīuꝫ. Qi aūt ſunt quos pater dat filio: quādo p occultaꝫ inſpiratione facit eos credere in filiuꝫ. ALCVI. Quēcūq; ergo pater traxerit ad hoc vt credat in me: veniet p fidē ad me: vt mihi iungaꝫ: ⁊ eū q paſſibus fidei ⁊ bone operationis veniet ad me: Nō eyciā foꝛas. i. ī ſecreto pure cōſciētie mecū moꝛabiꝛ: ⁊ tādem recipiā. cum ī eterna beatitudīe. AVGV. Illud enī intus vnde nō exiꝛ foꝛas: eſt magnū penetrale ⁊ dulce ſecretū ſine tedio: ſine amaritudie malaꝝ cogitationū: ſine ītꝛpellatiōe tentationū ⁊ doloꝝ: de quo dr. Intra ī gaudium dñi tui. CHRY. Per hoc aūt q dicit: Qđ dat mihi pater: oñdit quoniā nō ꝓtingēs res ē credere in chriſtū: neq; cogitationib⁹ humanis pficiꝛ: ſꝫ ea que deſuper reuelatione īdiget ēt anima deuota ſuſcipiente reuelationē. vnde nō ſunt ab accuſatione eruti: quibus non dat pater. indigemus enim ⁊ ea que ex nobis eſt voluntate ad credendū: per hoc aūt tangit incredulitatem eoꝝ oſtendens: quoniā qui non credit ei: voluntatez trāſgreditur patris. Paulus autez ait q ipſe eos tradiderit patri: cuꝫ tradiderit inquit regnum deo ⁊ patri. Sicut igitur pater dans non priuat ſeipſum: ſic nec filius tradens. dicitur aūt filius tradere: quoniā per eū ad patrem adducimur: Et de patre dictū eſt: Per quē vocati eſtis in ſocietatē filij ei⁹. Sic igiꝛ q venit ad me ſaluabiꝛ: qꝛ pro his veni ⁊ carnez aſſumpſi. vnde ſequiꝛ: Quia deſcen. de celo nō vt faciaꝫ volun. meā: ſed volun. ei⁹ qui miſit me. Quid dicis: alia ſunt tua ⁊ que illius: Ne igitur hoc aliquis ſuſpiceꝛ ſubiunxit: Hec eſt ăt volū. eius qui miſit me: vt oīs qui videt filiū ⁊ credit in eū habe. vitā eternā. Per hoc aūt ⁊ filius vult quia filij⁹ quos vult viuificat. Quid eſt igiꝛ quod dicit. Non aliud acturus veni q̄ꝝ qđ pater vult. q̄ſi non habens diuinā voluntatez a patre: omnia enim que patris ſunt: mea ſunt. ſed hoc nō ꝓpꝛie dixit: ſed in fine reſeruat: excelſa enī interiꝝ occultat. AVGV. Uel aliter: q̄re nō eyciat foꝛas ſubiungit dicēs: Quia deſcen. de celo non vt fa. volun. meā: ſed volū. eius q miſit me. Propterea enim anima a deo exyt: quia ſuperba erat. Superbia. n. eiecti ſum⁹: humilitate regredimur. Medicīnī quādo egritudinē diſcutit: ſi curet q p aliquā cauſaꝫ ſa ctuꝫ eſt: ⁊ ipſaꝫ cauſaꝫ nō curet ad tēpus videꝛ mederi: ſed cā manēte moꝛbus repetiꝛ. Ut ergo cauſa omniū moꝛboꝝ curareꝛ. i. ſuperbia: deſcendit ⁊ humilis factus eſt filij⁹ dei. Quid ſuperbis hō: filius dei, ppter te humilis factꝰ eſt. Pudeꝛet te foꝛtaſſe imitari humilē hominē: ſaltez imitare humilē deū. hec eſt enīꝝ cōmendatio humilitatis. Non veni facere voluntatē meā: ſed voluntatē eiꝰ qui miſit me. Superbia quippe facit voluntatē ſuaꝫ: humilitas voluntatez dei. HYLA. iij. de trini. Nō igiꝛ hoc dicit q a facit quod nō velit: ſed obedientiā ſuā ſub effectu paterne volūtatis oſtendit: volens ipſe volūtatez patris explere. AVGV. Ideo ergo q ad me venerit nō eyciā eū foꝛas: quia non veni facere voluntatē meā: humilis veni humilitatē docere. qui ad me venit inco:poꝛaꝛ mihi: ⁊ humilis fit: quia non faciet voluntatez ſuam: ſed dei: ⁊ ideo non eyciēꝛ foꝛas: quia cum ſuꝑbus eſſet ꝓiectus eſt foꝛas. ad me enīꝝ veniꝛe nō poteſt niſi humilis. non mittiꝛ foꝛas niſi ſuperbia: qui fuat humilitatem non labitur a veritate. Quare autez ideo nō eyciat foꝛas qui venit ad illuꝝ: quia non venit facere voluntatez ſuaꝫ: oſtendit cum ſubdit: Hec eſt enī voluntas ei⁹ q miſit me patris: vt omne quod dedit mihi pater non pdaꝝ ex eo. Ipſe illi datus eſt: qui ſeruat humilitatem nō eſt voluntas in conſpectu patris: vt pereat vn⁹ de puſillis. de tu⁹ mentib⁹ poteſt perire: de puſillis nihil perit: quia niſi fueris ſicut puſillus iſte: nō intrabitis in regnum celoꝝm.

AVGV. de cozrectiōe ⁊ gratia: Qui ergo in dei ꝓuidētiſſima diſpoſitione pꝛeſciti: pꝛedeſtinati: vocati: iuſtificati: glozificati ſunt etiā nondū renati: ſed ⁊ nondū nati: iaꝫ filij dei ſunt: ⁊ omnino perire nō poſſunt. hi enī vere veniūt ad chriſtuꝫ. Ab illo ergo dat ēt pſeuerantia in bono vſq; in finem. neq; eniꝝ dat niſi eis qui nō peribunt: q̄ſi qui nō perſeuerant peribunt. CHRY. Per hoc aūt qđ dicit: pdaꝝ ex eo: non oſtendit ſe indigere eoꝝ cura: ſed hoc dicit ꝓpter eoꝝ ſalutē. Poſtq̄ aūt dixeraꝛ: Non perdaꝝ ex eo: ⁊ non eyciam foꝛas. ſubiungit: Sed reſuſcitem eū in nouiſſimo die. quia in reſurrectione cōi mali eyciuntꝛ fm illud: Tollite eū ⁊ eycite eū in tenebꝛas exteꝛioꝛes. Ipſi etiaꝫ ꝓdentur ſꝫ illud: Qui poteſt animā ⁊ coꝛpus pdere in gehennaꝫ. Ideo autem multotiens reſurrectionez inducit: vt nō ex ſolis rebus pꝛeſentibus iudicent dei ꝓuidentiam: ſed aliaꝫ expectent vitā. AVGV. Uidete aūt quemadmodū ⁊ hic geminā illā reſurrectionez deſignet: qui venit ad me: modo reſurgit: humilis factus in mēbꝛis meis. Sequitur aūt: Sed reſuſcitem illū in nouiſſimo die. Ad exponendū autē quod dixeraꝛ: Oē quod dedit mihi pater. Et iterū quod dixeraꝛ: Non pdā ex eo: ſubiungit: Hec eſt enī voluntas patris mei qui miſit me. vt oīs qui videt filiuꝫ ⁊ credit in euꝫ habeat vitam eternam. Superius dixit: Qui audit verbuꝫ meum: ⁊ credit ei qui miſit me. Modo autez: Qui

videt filiū ⁊ credit in eū:nō dixit:Et credit in patrē. Hoc ē .n.credere in filiū:qō ⁊ in patrē:qz sicut pater hz vitaz in semetipso:sic dedit ⁊ filio vitā hre ī semetipso: vt sic'oīs q videt filiū ⁊ credit in eū:hēat vitaz eternā: credendo ⁊ transeundo ad vitā:tāq; pma illa resurrectiōe:⁊ qz ipsa nō ē subiūgit de secda. Et ego resuscita.eū in nouissimo dic.

¶ Murmurabant ergo iudei de illo:quia dixisset. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. Et dicebāt: Nonne hic ē filius ioseph:cuiꝰ nos nouimus patrē ⁊ matrem:? Quomō ergo dicit hic:qz de celo descēdi:? Respōdit ergo ihesus ⁊ dixit eis: Nolite murmurare inuicē. Nemo potest vēire ad me: nisi pater qui misit me traxerit eū; ⁊ ego resuscitabo eū i nouissimo dic. Est scriptū i pphetis: Erūt oēs docibiles dei. Oīs qui audiuit a patre ⁊ didicit venit ad me: Nō qz patrē vidit quisq;:nisi is q ē a deo:hic vidit patrē.

CHRY. Iudei existimantes se comestiōe carnali potiri nō turbabant:vsq;quo postea diffisi sūt.vñ dicit. Murmurabant ḡ iudei de illo: qz dixisset:Ego sū pa.vi.q de celo descēdi. Videbant qdez turbari in hoc q dixerat eū de celo descēdisse:sz nō hoc erat:qō turbationē faciebat:sz hoc qō nō expectabāt potiri mēsa corporali. Adhuc tñ eū venerabant qz recēs erat signū:⁊ pterea nō manifeste ei ꝺdicebāt:sz murmurādo dixerit subdit. Et dicebāt. Nōne hic ē ihesus filius ioseph:cuiꝰ nos nouimus patrē ⁊ matrē:quō ḡ dicit hic qz descēdi de celo. AVGV. Lōge āt ista erāt a pane de celo:nec eū esurire nouerāt.panis.n.iste īteriozis hoīs querit esurie. CHRY. Manifestū est.n.qñ mirabilē ei? nōdū sciuerāt generationē; pterea eū adhuc filiū ioseph dicūt: sz nō increpant. Nō.n.rndit eis. Nō sum filius ioseph:qz nō poterāt illuz mirabilē partū audire. Si vero eū q ex carnē ineffabilē. AVGV. Ab hoībus.n.carnē assumpsit:sz nō more hoīum.nā patrē habens in celo matrē elegit in terra ⁊ illic natus sine matre:⁊ hic sine patre:qd ḡ talib? murmurantibus respondit subditur. Respondit ergo ihesus ⁊ dixit eis:nolite murmurare inuicem.q.d. Scio quare non esuriatis sic:vt istū panem nō intelligatis neq; queratis. Nemo potest venire ad me:nisi pater qui misit me traxerit illum ⁊ quē nō trahat:qre illū trahat:⁊ illū non trahat noli velle iudicare:si nō vis errare.semel accipe ⁊ itellige: si nō trahetes:qñ nihil ī nob̄ ē positū:sz hoc nō qō ī nobis ē ꝺstruit: sz oñdit nos diuino auxilio idigētes. oñdit.n. hic nō eū q ī uitus venit:sz eū q multā patit oppugnationē. AVGV. Si.n.iuiti trahimur ad christū:ḡ iuiti credim?:ḡ violentia adhibet:nō volūtas excitat: sz itrare quisq; ecclesiam pōt nolens.credere nō pōt nisi volēs:corde enī credit ad iustitiā.si ergo inuit? venit qui trahit:nō credit: si nō credit nō venit.nō enī ad christuz ambulando currimus: sz credēdo nec motu corporis:sz volūtate cordis accedim?: ergo volū ⁊ dabit tibi petitiōes cordis tui.est quedā voluptas cordis cui dulcis est panis ille celestis:porro si poete dicere licuit. Trahit sua quenq; voluptas:quāto fortius nos dicere debemus trahi hominē ad xpm:qui delectatur veritate:beatitudine: iustitia:sempiterna vita:quod totum xps est. Animalia non habent corporis sensus voluptates suas ⁊ animus deseritur a voluptatibus suis. Ea amantem: desiderantem feruentem;fonti eterne patrie suspirantē:⁊ scit qd dicā:sed quare voluit dicere:quē traxerit pater si trahendi sum? ab illo trahamur:cui dicit qdā que diligit. Trahe me post te. Sz qd intelligi voluit aduertamus. Trahit pater ad filiū eos q ꝓpterea credūt in filiū:qz eū cogitāt patrē hre deuz. Deus.n.pater equalē sibi genuit filiū:⁊ qui cogitat atq; in fide sua sentit ac ruminat equalē eē pri eū ī quē credit: ipz trahit pr̄ ad filiū. Arrius credidit creaturā:nō eū traxit pr̄. Protinus dicit: Domo solus ē xps:q sic credit: nō eū pr̄ trahit:traxit petruz q dixit: Tu es xps filius dei viui. vñ ei dictū ē. Nō tibi reuelauit caro ⁊ sanguis:,sed pater me? q ī celis ē. Ista reuelatio ipsa attractio ē. Si.n.q iter delitias terrenas reuelant amātib? trahūt:nō trahet reuelatus xps a pre: Quid.n. forti? desiderat aīa q̄ vitatē:sz hic hoies esuriūt:ibi saturabunt.iō subiecit: Et ego resu.eū i no.die.q.d. saturabit:eo q ⁊ hic sitit ī resurrectione mortuoz:qñ ego resuscitabo eū. AVGV.de q̄.no.⁊ ve.te. Uel attrahit pr̄ ad filiū p opera q̄ faciebat p illū. CHRY. Nō pua dignitas fily si pr̄ adducit:⁊ ipe suscitat nō diuidēs ad pr̄z opera,sz ostēdens paritatē vtutis.deide oñdit modū ꝺz quē pr̄ trahit dicēs. Scriptū est ī pphet. Et erunt oēs doci.dei. Uides fidei dignitatē:qñ nō ab hoīb?neq; hoies:sz ab ipo deo eā debeant addiscere. Magr̄.n. p̄sidet oīb? pat? exīs sua tribuere:ad oēs suā doctrinā effundēs. Si aūt erūt oēs docibiles dei q̄liter gdā nō credūt:qz hoc de plurib? dictū est:siue qñ oēs q volūt. AVGV. de p̄dīstinatiōe sancto rū. Uel aliter. Sicut itegre loquimur cū de aliquo lr̄az magistro q in ciuitate solus ē dicimus: oēs iste hic litteras docet:nō qz oēs discūt:sz qz nemo nisi ab illo discit gcunq; ibi litteras discit. Ita recte dicim?. Omnes de? docet venire ad christū:non quia omnes veniūt:sz quia nemo aliter venit. AVGV. super ioan. Uel aliter. Oēs regni illius homines docibiles erūt dei:nō ab hoīb audient: ⁊ si hic ab hoīb audiūt tñ qō intelligunt intus datur. strepitū verboz ingero aurib? vestris nisi reuelet ille qui ītus est: qūo ergo o iudei me potestis agnoscere quos pater non docuit:

BEDA. Dicit aūt pluraliter. In prophetis: quia oēs prophete:vno eodemq; spiritu repleti:licet diuersa prophetarent:tamen ad idem tendebāt. quapropter cū quouis eoz oēs alq cōcordabāt:sicut cū ioele ꝓpheta qui dicit: Erunt oēs docibiles dei. GLO. Hoc in ioele nō inuenit.sed aliquid simile.dr̄.n.ibi. Fily syon exultate ⁊ letamini in dño deo nostro:qz dedit vob̄is doctorē. Expressius tū ē in isaia vbi dr̄: Ponam vniuersos filios tuos doctos a domino.

CHRY. Nō qdē precipuū est. qz āte p hoīes discebāt q̄ dei sunt:nūc aūt p vnicū filiū dei ⁊ spūmscūm. AVGV. de p̄dīstinatiōe scōz. Oēs gūt docibiles dei veniūt ad filiū:quoniā audierunt ⁊ didicerūt a patre p filiū: vnde subditur. Oīs qui audiuit a patre ⁊ didicit venit ad me. Si āt oīs qui audiuit a patre ⁊ didicit venit: pfecto omnis q̄ non venit nō audit a patre nec didicit. Ualde remota est a sensib? carnis hec schola in qua pr̄ audit ⁊ docet: vt veniatur ad filiū:nec agit hoc cū carnis aure sed cordis: vbi est ⁊ ipe filius.quia ipse est verbū eius per qō pater sic docet:simul est ⁊ spiritussanctus. Inseparabilia enī didicim? esse opera trinitatis:sed patri hoc potissimū ē attributū: qz de ipso p̄cedit ⁊ filio? ⁊ spirituscūs. Itaq; gratia que occulte ⁊ humanis cordib? diuina largitate tribuit:a nullo corde duro respuitur.ideo quippe tribuit: vt cordis duricia primitus auferatur. Cur ergo non omnes docet:vt veniant ad christū: nisi quia eos quos docet:misericordia docet: quos aūt nō docet:iudicio nō docet: si autem dixerimus q volūt discere:quos non docet: respondebitur nobis: Et vbi est quod ei dicitur. Deus tu conuertens viuificabis nos: aut si nō facit volentes ex'nolentibus deus:vt quid oret ecclesia ꝑm preceptum domini pro persecutoribus suis:non enī quisq; dicere potest credidi;:vt sic vocaret. preuenit quippe eum

misericordia dei: qz sic ē vocat⁹ vt crederet. AVGV. sup ioā. Ecce g̃ quō trahit pr̃ docēdo ō vitate ñ necessitatē ipo nēdo: suptrahere. n. dei ē. Ois g audiuit a pr̃e ⁊ didicit: vēit ad me. gd igit̃ xp̃s nihil docuit: gd q̄ patrē magr̃m hoies ñ viderūt: filiū viderūt: fili⁹ g̃ dicebat: sz pr̃ docebat. Si. n. ego hō cū siz illū doceo: g audiuit vbū meū: illū docet ⁊ pr̃ g audiuit vbū eius. Exponit aūt h̄ ipse ⁊ oñdit nobis gd di xerat ꝓtinuo subiūgens: Non qz pa. vi. gsq̄z: nisi g a deo est hic vi. patrē. q. d. Ne forte cū dico vobis: ois g audiuit a pa tre ⁊ didicit: dicatis apud vos. Nūq̄z vidim⁹ p̃rem: quō ab eo discere poterimus: a meipso audite: Ego noui patrē ab il lo sū: quō vbuz ē ab illo cuius ē verbū: nō q̄ sonat ⁊ trāsit: sed q̄ manet cum dicente: ⁊ trahit audientem. CHRY. Oēs gdem a deo sumus. Id vero qō est p̄cipuuz filij ⁊ p p̄rium hic non posuit pp auditorum imbecillitatem.

¶ Amen amē dico vobis: qui credit in me hz vi tam eternā. Ego suz panis vite. Patres vestri māducauerunt mānā in deserto: ⁊ mortui sūt. Hic est panis de celo descēdēs: vt siquis ex ipso manducauerit non moriatur. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. Siquis māducaue rit ex hoc pane: viuet in eternum.

AVGV. Reuelare voluit se dñs gd eēt. vñ dicit. Amē amen dico vobis: g credit ī me hz vitā eternā. q. d. Qui cre dit in me hz me: gd ē āt habere me: habere vitā eternā: vi ta. n. eterna ē verbū qō ī ꝑncipio erat apud deū: ⁊ vita erat lux hoīum: assumpsit vita mortē: vt vita occideret mortē. CHRY. Qz vero turbe instabāt: cibū corporalē peten tes ⁊ eius cibi q patribus eorum dat⁹ erat reminiscētes: vt oñdat q̄ oia illa figura erant huius vitatis pñtis mētionē de cibo spirituali facit dicēs. Ego sū panis vite. Panē qdē vite seip̄m vocat: qñ vitaz nostrā ꝓtinet ⁊ hāc ⁊ futuram.

AVGV. Sz qz illi de mānā supbiebant subiūgit: Pres vestri māducauerūt manna in deserto ⁊ mortui sūt. Ideo patres vestri qz similes estis illoꝝ murmuratorez: patres murmuratoꝝ filioꝝ. Nā de nulla re magis deū offendisse ille ppls dictus est: q̄z ꝺ deuz murmurādo. Ideo āt mortui sūt qz qō videbāt credebant: qō non videbāt nō credebāt neq̄z itelligebant. CHRY. Non āt fine cā addit. In de serto: sz occulte īsinuans qñ nō longū tps fuit: quo. s. man na datū ē neq̄z simul cū venit ī terrā ꝓmissionis: sz qz vide bāt panē datū a xp̃o minus cē illo qō patribus datū erat: ī eo q̄ illud desup descēdebat. Miraculū vo panū iferi⁹ ge rebatur ꝓpterea subiūgit: hic ē panis de celo descēdens.

AVGV. Hūc panē significauit mānā: hūc panē signifi cabat altare dei. Sacramēta hec sūt: ⁊ illa fuerūt: In signis diuersa sūt: ī re q̄ significāt paria sūt. Apostolū audi. Oēs eā dē escā spiritalē māducauerūt. CHRY. Deīde oñdit q̄ maxīe eos poterat psuadere: qñ ipi patrib⁹ suis multo di gniores effecti sūt: g mānā māducātes sūt mortui. ⁊ iō sub dit. Ut siqs ex ipo manducauerit: nō moriat. A fine vtriusq̄z cibi oñdit differētiā. panē aūt hic dogmata salutaria di cit. ⁊ fidē q̄ in ip̄m ē aut corpus suū: hec. n. ꝺseruāt aīam.

AVGV. Sz nūqd nos nō morimur: g māducauim⁹ pa nē descēdētē de celo: sic illi sūt mortui: quēadmodū ⁊ nos sumus morituri quātū attinet ad mortē huius corporis vi sibilē atq̄z carnalē. q̄tū aūt ptinet ad mortez spiritalē q̄ pa tres istoꝝ mortui sūt. Manducauit manna moyses ⁊ mul ti g dño placuerūt: ⁊ mortui nō sunt: qz visibilē cibuz spiri tualiter itellexerūt: spiritualiter gustauerunt vt spirituali ter saciarent̃. Nā ⁊ nos hodie accipim⁹ visibilē cibū: sz aliō est sacramentū: aliud virtus sacrameti: qñ multi de altari accipiunt. ⁊ accipiendo moriunt̃. vñ apostolus. Judicium sibi manducat ⁊ bibit: panē ergo celestē spūalez māducare ē inocētiā ad altare apportare. peccata ⁊si sint quotidiana: nō sint mortifera. ātēq̄z ad altare accedatis: attēdite qd di catis. Dimitte nobis debita nr̃a sic̄ ⁊ nos dimittim⁹ debito rib⁹ nostris: si dimittis: dimittent̃ tibi: secur⁹ accede: panis ē nō venenū. sigs g̃ ex hoc pane māducauerit: non morie. Sz qō ptinet ad virtutē sacramenti nō qō ptinet ad visibi le sacramētū: g māducat. s. ītus nō foris. ALCVI. Ideo inq̄z nō morit̃ q comedit hūc panē: qz ego suz panis viu⁹ q̄ de celo descēdi. THEOPHI. Per hoc. s. q̄ icarnat⁹ ē: nō ergo pri⁹ solū fuit hō: ⁊ postmodū assumpsit diuinitatēz vt nestori⁹ fabulat̃. AVGV. De celo descēdit ⁊ mānā: sz mānā vmbra erat: iste veritas ē. ALCVI. Est aūt mea vita viuificās. vñ sequit̃. Siqs māducauerit ex hoc pane viuet: non tm̄ in pñti p fidē ⁊ iusticiā: sed in eternū.

¶ Et panis quem ego dabo caro mea est: pro mundi vita.

AVGV. Determinat cōsequēter dñs quō se panē dicat nō tm̄ sz diuinitatez q̄ pascit oia: sz et sz hūanā nāz q̄ ē assū pta a vbo dei. cū subdit. Et panis quē ego dabo ca. mea ē. p mūdi vita. BEDA. Hūc panē tunc dñs dedit qñ myste riū corporis ⁊ sanguinis sui discipulis tradidit: ⁊ quādo se metip̄m deo patri obtulit ī ara crucis. qō vo dicit. Pro mu di vita. nō debem⁹ itelligere p elemētis: sz p hoīb⁹ q̄ mun di noīe designant̃. THEOPHI. In hoc q̄ dicit. Quez ego dabo: potātē suā demōstrat: q̄ non sic̄ fuus minor pre crucifixus ē: sz voluntarie. nā ⁊si a patre dari dicat: tñ sciēs tradidit ipe. Attēde aūt q̄ panis q ī mysterys a nobis assu mit̃: nō solū figuraz gerit carnis christi: sz ipse est vera caro christi. nō. n. dixit: Panis quē ego dabo figuraz carnis, mee gerit: sz caro mea est. Transmutat̃ aūt in enarrabilib⁹ vbis iste panis p mysticā benedictionē ⁊ habitationem spiritus sancti in carnē christi. Sz q̄re nō videmus carnē: qz si caro videret̃ horror nos in ei⁹ assumptiōe inuaderet. vñ vt nostri infirmitati cōdescendat̃ talis nobis videt̃ mysticus cibus sz q̄ nr̃e cōsuetudini ꝓpetebat̃. p mūdi aūt vita carnē suā tradidit: qz moriēdo mortē soluit. Ego ēt intelligo p mūdi vita resurrectionem: nā dñi mors vniuersalez resurrectio nez toti generi humano ministrauit: forte aūt ⁊ vitam que in sanctificatione ⁊ beatificatione consistit ⁊ spūs mundi vi tā dixit: q̄uis. n. non oēs susceperint vitam q̄ ē in sanctifica tione ⁊ spū: tñ dñs seip̄m pro mūdo tradidit. ⁊ q̄tū ī eo ē to t⁹ mūdus sanctificat̃. AVGV. Qñ aūt caperet caro q̄ dixit panē carnē: nouit aūt fideles corpus xp̃i. si corpus xp̃i esse non negligant: fiant corpus xp̃i: si volunt viuere de spu xp̃i. de spū. n. xp̃i non viuit: nisi corpus xp̃i: nungd. n. corp⁹ meū viuit de spiritu tuo? Hūc panez exponit apls dicens, Unū corpus multi sumus. O sacramentū pietatis o signū vnitatis. o vinculū charitatis. qui vult viuere accedat: cre dat: incorporetur vt viuificetur.

¶ Litigabāt ergo iudei adinuicē dicētes. Quo modo potest hic nobis carnē suam dare ad mā ducandum? Dixit ergo eis iesus. Amē amen di co vobis: nisi manducaueritis carnē filij hois ⁊ biberitis eius sanguinē: nō habebitis vitam ī vo bis. Qui manducat meam carnem ⁊ bibit meū sanguinez: habet vitā eternam: ⁊ ego resuscita bo eum in nouissimo die.

AVGV. Quia iudei panē concorditer non intelligebāt ad inuicem litigabant. vnde dicitur. Litigabāt ergo iudei ad inui. dicen. qūo potest hic no. da. car. suam ad manducā dum? Qui autem manducant talem panem: non litigant adinuicez: quoniaz per hūc deus habitare facit vnanimes in domo. BEDA. Putabant ergo iudei q̄ dominus par

ticulatim carnē suā diuideret: ⁊ eis ad mādducandū daret: ⁊ ideo litigabāt: qz nō intelligebāt. CHRY. Qz igit dice bant: hoc eē ipossibile: vt. s. carnē suā ad mādducandū daret seqtur: Dicit g eis ihesus: Amē amen dico vobis: nisi mādu caueritis carnē filij hois: ⁊ biberitis ei⁹ sanguinē: nō habe bitis vitā in vobis. AVGV. q. d. Quō gdez deū: ⁊ qsnaz fit modus mādducandi istū panē ignoratis: verū tn nisi mā ducaᷣ. ⁊c. BEDA. Et ne crederetur illis solis hoc dixisse sanguinē. AVGV. Et ne istā vitā intelligētes de hac re litigarēt: secut⁹ adiūxit. Qui mā. meā car. ⁊ bibit meū sanguinē: hz vitā: ⁊ ego eū resuscitabo eū in nouissimo die. CHRY. Uel aliter continuatur: quia promiserat se mā ducantibus vitā eternam. vt ergo hoc confirmet induxit. Qui mandu. meā carnem. ⁊c. AVGV. de ver. do. Mul ti quidez qui vel corde ficto carnem illā manducant: ⁊ san guinez bibunt: vel cū manducauerint apostate fiunt nun quid manent in chzisto: ⁊ chzistus in eis: Sed est profecto quidā modus manducādi illā carnez: ⁊ bibendi illū sangui nez quomodo qui manducauerit ⁊ biberit: in chzisto ma net ⁊ chzistus in eo. AVGV. xxi. de ciuitate dei. Hoc est illi qui non sacramēto ten⁹ tn̄: sz reuera corpus chzisti mā ducant: ⁊ sanguinez bibunt. CHRY. Et qa ego viuo: ma nifestuz est q ipse viuet. ⁊ ad hoc ostendēdū subiungit: Si cut mi. me. vi. pa. ⁊ ego viuo propter patrē: ⁊ qui man. me ⁊ ipse vi. ꝓpter me. Ac si dicat. Uiuo ego sicut pater. ⁊ ne ige nitū estimes adiecit: Propter patrē: patrē sibi esse pricipiū occulte insinuans. q autem dicit: Qui manducat me: ⁊ ipe viuet ꝓpter me: nō de vita simpliciter hoc dicit: sed de ap probata. Etenī etiā infideles viuunt non manducantes de carne illa: sed neq; de resurrectione cōi hoc dicit. zenī oēs suscitabunt̄: sz de gloriosa ⁊ mercedē habente. AVGV. Non autē ait. Sicut manduco patrē ⁊ ego viuo ꝓpter pa trē: ⁊ qui manducat me: ⁊ ipse viuet ꝓpter me. Non enīz fi lius participatione pris fit melioz: sicut participatione filij p̄ vnitatez corporis eius ⁊ sanguinis qō illa manducatio ⁊ potatio significat: nos efficimur meliores. Si g ita dictum est. Uiuo ꝓpter patrez: quia ipse de illo est: sine detrimēto equalitatis dictum est: nec tn̄ candē nostraz ⁊ suā equalita tem significauit: sed gratiam mediatoris ostendit. Si autē fm id accipimus. Uiuo propter patrez, quod alibi ait. Pa ter maior me est: hec verba ita dixit. Sicut misit me pater. Ac si diceret: vt ego viuam propter patrem: ideſt ad illum tanq̄ ad maiorem referam vitam meam: exinanitio mea fecit: in qua me misit. vt autez quisq; viuat propter me pti cipatio facit: qz manducat me. HYLA. viij. de trini. De veritate igitur carnis ⁊ sanguis chzisti: nō relict⁹ est ambi gendi locus: nūc. n. ex ipsius dn̄i professione ⁊ fide nr̄a vere caro ē: ⁊ vere sanguis ē. hec ergo vite nostre cā ē: qō ī nobis carnalib⁹ manentez per carnē xp̄m habemus: victuris no bis per eum ea conditiōe qua viuit ille per patrē. Si ergo nos naturaliter fm carnē per eū viuimus. i. naturā carnis sue adepti: qūo non nāliter fm spūm in se patrem habeat: cū viuat ipe p patrē: per patrem autē viuit: dum natiuitas

docens in capharnaum.

BEDA. Dixerat superius. Qui manducat meā carnez ⁊ bibit meū sanguinē: hēt vitā eternā: ⁊ vt ostēderet q̄ta di stantia sit inter corporalez cibū ⁊ potū: ⁊ spirituale myste riū corporis ⁊ sanguinis sui adiecit. Caro. n. mea vere est ci bus. ⁊ san. me. vere est potus. CHRY. Hoc aūt dicit: aut vt credāt his q̄ dicta sūt: vt nō estimēt enigma ⁊ parabolā esse: sz sciant qm̄ omnino oportet mādducare corpus chzisti aut vult dicere q⁹ verus cib⁹ est hic q animā saluat. AV GV. Uel aliter. Cū cibo ⁊ potu id appetāt hoīes vt nō esu riāt neq; sitiāt ꝑ vaciter nō ꝑstat nisi iste cib⁹ ⁊ pot⁹: q eos a gb⁹ sumit̄ imortales ⁊ incorruptibiles facit. i. societas ipa sanctoz: vbi pax erit: ⁊ vnitas plena atq; perfecta: ꝓpterea dominus noster corpus ⁊ sanguinez suū in eis rebus cōmē dauit: que ad vnū aliquid redigunt̄ ex multis. nanq; aliud .s. panis ex multis granis in vnuz constat. aliud. s. vinum ex multis acinis confluit: Deinde iam exponit quid sit mādu care corpus eius: ⁊ sanguinez bibere dicens. Qui man. me. car. ⁊ bibi. me. san. in me ma. ⁊ ego in illo. Hoc est ergo mā ducare illaz escam: ⁊ illuz bibere potuz: in chzisto manere: ⁊ chzistum in se habere. Ac per hoc qui non manet in chzi sto: ⁊ in quo non manet chzistus: ꝓculdubio nec mandu cat eius carnem: nec bibit eius sanguinem: sed magis tan te rei sacramentum ad iudicium sibi manducat ⁊ bibit.

Hoc est illi qui non sacramēto ten⁹ tn̄: sz reuera corpus chzisti mā ducant: ⁊ sanguinez bibunt. CHRY. Et qa ego viuo: ma nifestuz est q ipse viuet. ⁊ ad hoc ostendēdū subiungit: Si cut mi. me. vi. pa. ⁊ ego viuo ꝓpter patrē: ⁊ qui man. me ⁊ ipse vi. ꝓpter me. Ac si dicat. Uiuo ego sicut pater. ⁊ ne ige nitū estimes adiecit: Propter patrē: patrē sibi esse pricipiū occulte insinuans. q autem dicit: Qui manducat me: ⁊ ipe viuet ꝓpter me: nō de vita simpliciter hoc dicit: sed de ap probata. Etenī etiā infideles viuunt non manducantes de carne illa: sed neq; de resurrectione cōi hoc dicit. zenī oēs suscitabunt̄: sz de gloriosa ⁊ mercedē habente. AVGV. Non autē ait. Sicut manduco patrē ⁊ ego viuo ꝓpter pa trē: ⁊ qui manducat me: ⁊ ipse viuet ꝓpter me. Non enīz fi lius participatione pris fit melioz: sicut participatione filij p̄ vnitatez corporis eius ⁊ sanguinis qō illa manducatio ⁊ potatio significat: nos efficimur meliores. Si g ita dictum est. Uiuo ꝓpter patrez: quia ipse de illo est: sine detrimēto equalitatis dictum est: nec tn̄ candē nostraz ⁊ suā equalita tem significauit: sed gratiam mediatoris ostendit. Si autē fm id accipimus. Uiuo propter patrez, quod alibi ait. Pa ter maior me est: hec verba ita dixit. Sicut misit me pater. Ac si diceret: vt ego viuam propter patrem: ideſt ad illum tanq̄ ad maiorem referam vitam meam: exinanitio mea fecit: in qua me misit. vt autez quisq; viuat propter me pti cipatio facit: qz manducat me. HYLA. viij. de trini. De veritate igitur carnis ⁊ sanguis chzisti: nō relict⁹ est ambi gendi locus: nūc. n. ex ipsius dn̄i professione ⁊ fide nr̄a vere caro ē: ⁊ vere sanguis ē. hec ergo vite nostre cā ē: qō ī nobis carnalib⁹ manentez per carnē xp̄m habemus: victuris no bis per eum ea conditiōe qua viuit ille per patrē. Si ergo nos naturaliter fm carnē per eū viuimus. i. naturā carnis sue adepti: qūo non nāliter fm spūm in se patrem habeat: cū viuat ipe p patrē: per patrem autē viuit: dum natiuitas

Caro enī mea vere est cibus: ⁊ sanguis meus vere ē potus. Qui mādducat meā carnē: ⁊ bibit meū sanguinē: in me manet: ⁊ ego ī illo. Sic mi sit me viuēs pater: ⁊ ego viuo pp patrē: ⁊ q mā ducat me: ⁊ ipse viuet ꝓpter me. Hic est panis qui de celo descēdit. Non sicut manducauerūt pres vī māna et mortui sūt. Qui mādducat hūc panem: viuet in eternum. Hec dixit ī synagoga

non alienã ei intulit diuersãq; nãm. AVGV. Ut ãt illũ panẽ manducãdo viuamus: q eternã vitã ex nobis hẽ nõ possum⁹: de celo descẽdit. vñ segtur: Dic ẽ panis q de celo dscẽdit. HYLA. x. de tri. Se panẽ hic dicit: ac ne verbi vtus atq; nã defecisse existimaret in carnẽ: panẽ carnẽ suam eẽ dixit: vt p hoc q descẽdens de celis panis ẽ nõ ex humana ꝓceptiõe ozigo eẽ cozpozis ei⁹ existimaret: dũ celeste esse cozpus oñdit: at vero cũ panis ẽ: assũpti p vbuz cozpozis ẽ professio. THEOPHI. Nõ. n. puꝛ deũ comedim⁹ nã t ipalpabilis t incozpozeus est: neq; n. hoĩs puri carnez comedimus q̃ nil posset ꝓficere. Sz qz deus carnẽ sibi vniuit: caro eius viuificatiua existit: nõ q in dei nãm trãsierit: sz ꝑm quãdaz igniti ferri ꝓsuetudinez: q t ferrum manet: t ignis actũ oñdit: sic t caro dñi viuificatiua ẽ tanq; caro vbi dei. BEDA. Et vt oñderet distantiã vmbꝛe t lucis: typi t vitatis subiunxit. Nõ sicut manducauerũt patres vestri manna t mortui sunt q manducat hũc panẽ viuet i eternũ.

AVGV. q ãt illi mortui sũt: ita vult intelligi: vt non viuant i eternũ. Nã tpaliter t bi ꝓfecto morient: q xp̃m mãducant: sz viuũt in eternũ: qz xps ẽ vita eterna. CHRY. Si. n. possibile fuit sine messe t frumẽto t alys huiusmodi xl. annis illoꝛ vitaz ꝓseruare: multomagis nũc cibo spũali hoc facere poterit cuius illa erãt figure. freq̃nter ãt vitam repromittit: qz nihil est ita delectabile hoĩbus: vñ t in veteri testõ longitudo vite ꝓmittebaẽ: hic ãt vita finẽ nõ hñs. Simul ẽt q hoc oñdere vult: qm̃ sententiã morti tradentẽ pro peccato nunc soluit vitã eternam ꝓtrario promittens. Sequitur. Hec dixit in synagoga docẽs in capharnaũ. vbi .s. plurime virtutes eius sunt facte. Docebat autez in synagoga t in templo multitudinem attrahere volens t'ostendens qm̃ non est contrarius patri. BEDA. Mystice aũt capharnauz: que interꝓtatur villa pulcherrima: significat mundũ: synagoga vero iudaicum populũ: per hoc q̃ ostenditur q dñs per mysterium incarnationis mũdo apparẽs iudaico populo multa docuit: que ipse intellexit.

¶ Multi ergo audientes ex discipulis eius dixerũt. Durus est hic sermo. Et qs põt eũ audire? Sciẽs ãt ihesus apũd semetipm: q murmurarẽt de hoc discipuli ei⁹: dixit eis: Hoc vos scandalizat. Si ergo videritis filiũ hois ascendentẽ vbi erat pri⁹. Spũs ẽ q viuificat: caro nõ ꝓdest qcq̃. Verba q̃ ergo locutus sũ vobis: spũs t vita sũt. Sz sũt qdaz ex vobis q nõ credũt. Sciebat enĩ ab initio ihesus: q ẽnt credẽtes: t qs traditurus eẽt eũ. Et dicebat. Propterea dixi vobis q: nemo põt venire ad me nisi fuerit ei datuz a patre meo. Ex hoc multi discipuloꝛ ei⁹ abierũt retro: t iã nõ cũ illo ãbulabãt. Dixit ergo ihesus ad duodeci. Nũqd t vos vultis abire? Respõdit ergo ei sim̃õ petr⁹: Dñe ad quẽ ibimus? Verba vite eterne habes. Et nos credim⁹ t cognouim⁹ q tu es xp̃s filiꝰ dei. Respõdit ei ihesus: Nõne ego vos duodeci elegi: t ex vobis vn⁹ diabolus ẽ. Dicebat ãt de iuda simõis scariothis. Hic enim erat tradit⁹ eũ cũ esset vnus ex duodecim.

AVGV. Talia loquente iesu non crediderũt aliq̃d magnũ dicentem t verbis illis aliquã gratiã coopantẽ: sz ꝓput voluerũt intellexerunt: t more hominũ: q̃ poterat aut disponebat iesus carnez qua indutum erat verbũ veluti conscissam destribuere credentib⁹ in se. vnde dr. Multi ergo audi. non ex uni. sed ex disci. eius dixe. Du. est hic sermo.

CHRY. i. difficile susceptibilis: superexcedẽs cozꝛ ibecillitatẽ. putabãt. n. cũ supza scipm log maioza ꝓpria dignita/te: t dixerũt: Quis põt eũ audire: q̃si p seipsis respõdentes qz nõ debebãt. AVGV. Si aũt discipuli duꝛ habuerũt istũ sermonez: qd inimici: t tamen sic opoꝛtebat vt diceret qõ nõ ab hoĩbus itelligereẽ: secretũ dei intẽtũ debet facere: nõ aduersos. THEOPHI. Cũ aũt audis q discipuli eius murmurabant: nõ intelligas hos q actu sunt discipuli: sed hos q ĩ habitu t figura videbanẽ ab eo instrui. Nã inter discipulos etãt quidã ex plebe q dicebanẽ eius discipuli: qz multo cũ discipulis manebãt tpe. AVGV. Sic aũt apũ se ista dixerũt vt ab illo nõ audirentẽ: sed ille q noverat i ipsis apud seipsuz audiebat. vñ sequit. Sciẽs aũt ihesus apũ semetipsũ qz murmu. de hoc disci. ei⁹ dixit eis. hoc vos scãdali. ALCVI. Qõ. s. dixi vobis mãducare carnẽ meã: t bibere sanguinẽ meũ. CHRY. Erat aũt hoc sue ꝺeitatis signũ occulta ĩ mediũ ferre. vñ segẽ. Si q̃ vide. fi. ho. ascẽ. vbi erat ꝓius supple gd dicetis: Hoc t in nathanaele fecit dicens. Qm̃ dixi tibi: vidi te sub ficu. credis: maioza his videbis. Nõ igiẽ qõnes qõnib⁹ copulat: sed magnitudine dogmatũ t multitudine eos inducere vult. Non igit discipulos in scandalũ mittere volens hoc dicit: sed eoꝛ scãdalus soluere volens. nã duz estimãt euz de ioseph natũ: nõ suscipiunt ea q̃ dicebanẽ. Qui vero crediturꝰ erant: qm̃ de celo descendit: t illuc ascẽdit facilius attendũt bis q̃ dicebant.

AVGV. Uel aliter. Hinc soluit qõ illos cõmouerat: illũ. n. putabãt erogatuꝛ cozpus suũ: ille aũt dixit se ascensuꝝ in celũ vtiq; ĩtegrũ. Cũ videritis ingens filiũ hois ascẽdentẽ vbi erat pri⁹. Certe vel tũc videbitis qz nõ eo modo quo putatis erogat cozp⁹ suũ: t qz gratia ei⁹ nõ ꝓsumit mortalibus: filius aũt hoĩs xps ex virgine maria hic eẽ cepit i terra: vbi carnẽ assumpsit ex terra: qd q̃ vult qõ ait: Cuꝛ videfi. ho. ascẽ. vbi erat pri⁹: nisi vt itelligamus vnã psonaz esse xp̃m deũ t hoĩem: nõ duas: ne fides nostra sit q̃rmitaz: sz trinitas. Sic ergo erat filius hoĩs ĩ celo: quẽadmodũ filius dei erat in terra: filiꝰ dei in terra in susceptа carne: filius hominis ĩ celo ĩ vnitate psone. THEOPHI. Nõ q̃ pp hoc putes q de celo cozp⁹ xp̃i descẽderit: hoc. n. martiani hereticí t apollinaris ẽ dictũ: sz qz vnus t idẽ erat filiꝰ dei t hominis. CHRY. Propter hoc aũt t aliã solutionẽ iducit dicens. Spiritus est q viuificat: caro non ꝓdest quicq̃. quo aũt dicit tale est: spiritualiter opoꝛtet ea q̃ de me sunt audire. q aũt carnaliter audit: nihil ꝓficit. Est aũt carnaliter intelligere: simpliciter eaque ꝓposita sũt videre t nihil plus imaginari. Oꝑtet aũt nõ ita iudicare. sed oĩa mysteria ĩteriozib⁹ oculis inspicere: qõ semꝑ est spũaliter audire. Carnale vero erat dubitare q̃liter põt nobis carmen dare mãducare: quid igitur: non est vera caro: immo vtiq;. Qz igitur ait: Caro non ꝓdest quicq̃. non de sua carne vicit: sz de eius carne qui carnaliter accipiebat que dicebanẽ. AVGV. Uel aliter: Caro non ꝓdest quicq̃. Sed qõ illi intellexerũt: Carnẽ quippe sic itellexerũt: qõ i cadauere dilaniatur: aut in macello vendit: nõ qõ spiritu vegetat: accedat spiritus ad carnem t prodest plurimũ. nam si caro nihil prodesset: verbuz caro non fieret vt habitaret in nobis. sed spiritus per carnem aliquid operatus est in nobis. p salute nostra. AVGV. x. de ciui. dei. Non. n. caro p seipaz mundat: sed per vbũ a quo susceptа est: q cũ sit principium oĩum susceptа anima t carne: t aiam credentiũ mundat t carnez. Spiritus g̃ ẽ qui viuificat: caro non prodest quicq̃: sicut illi intellexerunt carnez. nõ sit ego do q̃ manducandu carnem meam: quia nec carnẽ debemus sapere sz carnez: proinde dicit. Uerba que ego locutus sum vobis spiritus t vita sunt. CHRY. i. spiritualia sunt: nihil habentia carnale neq; consequentiam naturalẽ: sed cruta sunt ab oi tali necessitate que in terra: t a legibus que hic posite sunt.

AVGV. Si ḡ intellexisti spūaliṫ: spūs ⁊ vita tibi sunt. si intellexisti carnaliṫ: ēt sic spūs ⁊ vita sunt: sz tibi nō sunt. Dixim⁹ enim ꝓmēdasse in māducatione carnis sue: ⁊ potatiōe sanguinis sui vt ī illo maneam⁹ ⁊ ipse ī nobis: hoc aūt gd facit nisi charitas? Charitas aūt dei diffusa ē ī cordib⁹ nr̄is p spūm sanctū q datus ē nobis: ergo spūs est q viuificat. CHRY. Et qz de carnali audiētia supra locut⁹ est subiūgit: Sz sūt qdā ex vobis q nō credūt. Dicēs qdā: discipulos excepit: suā aūt dignitatē oñdit: occulta reuelās. AVGV. Nō dixit: Sunt qdā in vobis q nō intelligūt: sz cāz dicit q̄ renō intelligant. Ꝓpheta.n. dixit. Nisi crediderit is: non intelligetis. nā q resistit: quō viuificaṫ? Aduersarius.n. radio lucis quo penetrādus ē: nō auertit aciē: sz claudit men tē: credāt ⁊ aperiāt: ⁊ illūinabunt. CHRY. Et vt discas: qm̄ ante hec vba ⁊ nō post q̄z murmurauerūt ⁊ scandalizati sūt: h xp̄s cognouerat: subiūgit euāgelista dicēs. Sciebat .n. ab initio ihesus q eēnt crediturī: ⁊ q⁹ traditurus eū esset. THEOPHI. Uolēs p hoc nobis euāgelista oñdere q⁹ aī ꝓstitutionē mūdi oīa cognoscebat: qō diuinitatis erat ī diciū. AVGV. Sz post q̄z distinxit credētes dīs a non credētib⁹: expōsuit cām q̄re nō credūt. vñ sequit: Et dicebat ꝓpterea dixi vobis: qz nemo pōt venire ad me: nisi fuerit ei datū a patre meo. CHRY. q. dicat. Nō turbāt me: neq; stuporē inferūt q nō credūt. Noui q̄bus dedit pater. Dixit aūt hoc: vt oñdat qm̄ nō illoz gloriā ꝓcupiscēs hoc dicebat: ⁊ vt suadeat eis q⁹ patrē ei⁹ existimēt deū ⁊ ñ ioseph.

AVGV. Ergo ⁊ credere dat nobis: nō.n. nihil ē credere .n. habes: qō nō accepisti? AVGV. de p̄destinatiōe sanctoz. Hoc aūt donū q̄busdā dari ⁊ q̄busdā nō dari oīno nō dubitat: qui nō vult manifestissimis sacris lr̄is repugnare. Cur aūt nō oībus det: fidelē mouere nō dz: q credit ex vno q̄ oēs ipse ī ꝑdēnatiōnē iustissimā: ita vt nulla dei eēt iusta retribensio: ⁊ si nullus inde liberaret. vñ ꝓstat magnā eē gr̄az q⁹ plurimi liberant. Cur aūt istū potius q̄z illū liberet: iscrutabilia sūt iudicia ei⁹: ⁊ inuestigabiles vie eius. Segtur: Ex hoc mlti discipuli ei⁹ abierūt retro: ⁊ iā cū illo ñ ābulabāt. CHRY. Nō dixit: Recesserūt: sz abierūt retro: ab ea q̄ erāt nocētiū: multa qdē vtilitas ⁊ necessitas. Qua.n. instabant cibū corporalē petētes: ⁊ ei⁹ q sub patrib⁹ dat⁹ ē remanducāt. AVGV. Et p̄cisi a corpe vitā pdiderūt: qz forte ī corpe nec fuerūt: inter nō credētes ⁊ ipsi reputati sunt. Abierūt retro non pauci sed multi post sathanā: non post christum: quomodo de quibusdam feminis dicit apostolus: Quedā conuerse sunt retro post sathanā. Petrū autem non repulit dīs retroire post sathanam. sz fecit post se ire. CHRY. Queret aūt aliqs q⁹ tps erat vba disp̄sandi his q̄ ꝓstructa erāt nocētiū: multa qdē vtilitas ⁊ necessitas. Qua.n. instabant cibū corporalē petētes: ⁊ ei⁹ q sub patrib⁹ dat⁹ ē remanducāt. Penitet aūt boiem dixisse qō verum est: dicit enim nescientes: oñdens qm̄ oia illa typ⁹ erāt. meminit cibi spiritalis. Nō igiṫ scandalizari oportebat: sz iterrogare cōgruū erat: q̄re illoz amentie scādalū fuit: nō idissolubilitatis eorū q dicebāt. AVGV. Et hoc ēt forte factū est ad cōsolationē nr̄a: qm̄ aliqñ contingit vt hō dicat verum: ⁊ qō dicit nō capiatur: atq; illi qui audiunt scandalizentur ⁊ discedant. Penitet aūt boiem dixisse qō verum est: dicit enim apud se hō: Non debui sic dicere: ⁊ sic dño contigit: Dixit ⁊ perdidit multos: sed non turbaṫ ipse: qz ab initio nouerat qui non eēnt credētes. nos si nobis contingat cōturbamur solatium in dño inueniam⁹: ⁊ tamē caute verba dicamus.

BEDA. Sciebat aūt dīs de alys discipulis qui remāse runt: an vellēt abire: sz tñ eos interrogauit vt fides eorum monstrareṫ ⁊ alys imitāda ꝓponeretur. vnde sequitur. Dixit ergo ihesus ad. xy. Nūqd ⁊ vos vul. abire? CHRY. Per būc aūt modū oportebat eos trahi. nā si eos laudasset passi essent aliquid humanuz: existimantes se gratiam xp̄o facere: eum non relinquēdo. ostendens vo se non indigere eoz seqla: magis eos detinuit. non aūt eis dixit. Abite: hoc enī eēt eos expellere: sz iterrogauit eos an vellēt abire: auferens eis vim ⁊ necessitatē: ⁊ nolens eos verecundia coarctari. ex necessitate enī detineri par esset: ac sī abirēt. Petrus aūt fratrū amator: amicitie ꝓseruator: p toto rñdet collegio. vnde segtur. Rñdit ergo ei sī. pe. Dñe ad quē ibimus?

AVGV. q̄si dicat. Repellis nos a te. da nobis alterum ad quē ibim⁹ si te⁊ relingm⁹. CHRY. Hoc aūt vbū multe est amicitie ostensiuū: qz. s. christus eis honorabilioz erat q̄z patres ⁊ matres: deinde vt nō videaṫ hoc ꝓpterea dicere: qz nō essent qui eos reciperēt subiūgit: Uerba vite eterne habes. Audiens.n. magistrū dicentē. qm̄ resuscitabo eū: ⁊ habebit vitā eternā: ostendit se recordati eorū que dicta sunt verborū: ⁊ iudei quidē dicebant. Nic est fili⁹ ioseph. hic vo dicit: Et nos credimus ⁊ cognouimus: qz tu es xp̄s filius dei. CHRY. Credidimus enim vt cognosceremus. nā si ꝓius cognoscere: deinde credere vellem⁹: nec cognosceremus nec credere valeremus. Hoc credimus ⁊ cognouimus: qz tu es xp̄s filius dei. i. quia ipsa vita eterna tu es: ⁊ non das in carne ⁊ sanguine tuo nisi quod es. CHRY. Quia vo petrus dixerat. Et nos credimus: dominus de collegio credentium excipit iudam. vnde sequitur: Respōdit ergo eis ihesus. Nōne ego vos. xy. elegi: ⁊ vnus ex vobis diabolus est? Qz autem dicit tale est: ne estimetis q⁹ secuti estis me: non redarguam malos. Dignum autē est hic quere: quare nunc nihil dicunt discipuli: sed postea formidātes dicunt. Nunquid ego sum domine? sed nonduz petrus audierat. Uade retro me sathana: ⁊ ꝓpter hoc timorem non habuit: nunc etiam non dicit: Unus ex vobis me tradet: sed diabolus est. ideo nesciebant quod dicebatur: sed maliciam estimabant vituperari solum. accusant autē hic christum gentiles insipienter. non enim electio eius vim infert his que futura: sunt: sed in volūtate posituz est salua ri ⁊ perire. BEDA. Uel dicēdum: q⁹ ad aliud elegit. xi. ⁊ ad aliō vnū. Et. elegit vt ī apostolica dignitate psueraret Unū elegit: vt per ꝑditionis eius officium salutē operaretur humani generis. AVGV. Electus enī est iste de quo nolente ⁊ nesciente magnū aliqd boni fieret. Sicut eniz inique male vtunt bonis opibus dei: sic ecōtra deus bñ vtit malis opibus hoium. Quid iuda peius? sed malo ei⁹ bñ vsus ē dīs: tradi se ꝓtulit: vt nos redimeret. Potest ēt sic itelligi qō ait. xy. elegi. qz cōsecrat⁹ est duodenarius numerus eoz qui p quattuor cardines mundi trinitatē fuerāt denūciaturi. nō aūt qz peryt inde vnus: ideo illi⁹ numeri bonor adēptus est. nā in locū peuntis ali⁹ subrogatus ē. GREGO. xiy. moza. Capitis aūt noīe censetur corpus cuz de puerso hoīe dr̄: Unus ex vobis diabolus est. vnde euangelista exponens subdit: Dicebat aūt de iuda symonis schariotis: hic enim erat traditurus eū: cū esset vnus de. xy. CHRY. cōsidera xp̄i sapiētiā: neq; n. xp̄s eū manifestū fecit ne inuerecundum faciat: ⁊ sic litigiosioz fiat. neq; eum latere p̄misit: ne estimans se latere sine timore operaretur.

CAPI. VII.

Post hec aūt ambulabat ihesus ī galileā. Nō. n. volebat in iudeā ambulare: qz querebāt eum iudei iterficere. Erat aūt in ꝓximo dies fest⁹ iudeoꝝ scenophegia. Dixerūt aūt ad eū fratres ei⁹. Trāsi hinc: ⁊ vade in iudeā: vt ⁊ discipuli tui videāt opa tua que facis. Nemo q̄ppe in occulto qd facit: ⁊ querit ipse ī palā eē. Si hec facis: manifesta teipsum mundo. Neq; enī fratres eius credebāt in eū. Dicit ergo eis ihesus.

Tempus meū ōndū ādueniť: tps āt vestruz sp
est paratū. Non potest mūdus odisse vos. Me
ām odit:qz ego testimoniū perhibeo de illo: quia
opera eius mala sunt. Vos ascendite ad diē fe
stū hūc. Ego enim non ascendam ad diem festū
istū:quia meum tempus nondū impletum est.

AVGV. Futuz erat vt aligs fidelis xpi absc̄deret se
ne a psecutoribus inueniret:7 ne illi pro crimine obycerē
latibulū p̄cessit in capite:qō in mēbro ꝓfirmaret. vñ dicit
Post hec āt ambū. ihesus in gali. Nō.n.vole.in iude.ambu.
qz q̄re.eū iudei interficere. BEDA. Dec vboz ꝓnexio ta
lis ē:vt intelligamus qm̄ in medio multa geri 7 fieri potue
rūt. Judea āt 7 Galilea regiōes sunt palestine ꝓuincie:sed
iudea dicta ē a tribu iuda:nō tm̄ solū illa regio quā trib⁹ iu
da:sz 7 illa quā tribus beniamin possidebat iudea dicta est
qz ex tribu iuda reges oziebant. Galilea vo dicitur:eo q̄ la
cteū pplm.i.candidū gignat. Galilea.n.grece:latine lac dr.
AVGV. Si āt hoc dns dixit q̄si nō posset ambulare in
ter iudeos:7 nō occidi a iudeis. Nanc.n.potentiā qm̄ voluit
demōstrauit:sz infirmitati nostre p̄bebat exēplū:nō ipse p
diderat ptātem:sz nostrā ꝓsolabat fragilitatē. CHRY.
Alz 7 illud est dicere qm̄ que deitatis oñdebat:7 q̄ humani
tatis 7.n. fugiebat psecutores vt hō:7 apparebat eis vt de⁹:
vtrunq; vere exñs. THEOPHI. Necessit ēt nunc ī ga
lileā qz nōdū passiōis aderat tps: Unde vanū reputabat ī
medio inimicoz manere:7 magis ipsos ad odiū īcitare vñ
7 ꝓsequenter tps describitur cum subditur. Erat aūt ī pro
ximo dies festus iudeoruz scenophegia. AVGV. Quid
hic scenophegia qui scripturas legerunt nouerūt:faciebāt
tabernacula in die festo ad similitudinē tabernaculorum
in quibus habitauerunt:cū ex egypto educti peregrinaren
tur in heremo:celebrabāt ex hoc diē festuz reminiscentes
beneficioz dñi:q tñ occisuri erant dñm. Appellabat autē
apud iudeos dies festus:cū tñ non esset vnus sed plures.
CHRY. Ostendit igit̄ p hoc euangelista: qm̄ multum
tps ptermisit. Cum.n.dns sedit in mōte:erat prope dies fe
stus pasce. Dic autem scenophegie meminit 7 in quinq; in
termedys mēsibus nihil aliud nobis enarrauit:nisi mira
culū panū 7 allocutionē factā ad eos q comederunt. Quia
.n.indeficiēter signa faciebat 7 disputabat:nō poterāt euā
geliste oīa enumerare:sz illa p̄cipue studuerūt dicere: pro
ḡbus aut q̄rela aut ꝺdictio quedaz a iudeis subseq̄bat: qō
7 hic apparet. THEOPHI. Quia enim fratres eius vi
derant ipm nō esse paratū ad descēdēdū subdit:Dixerunt
aūt fratres ei⁹ ad eū. Trāsi hic:7 vade in iudeā. BEDA.
Ac si dicāt: Tu signa facis:7 pauci ea vident. transi ergo ad
regiā vbē: vbi sūt p̄ncipes: vt visis signis laudē ꝓseq̄ris ab
eis: Gz qz ñ oēs discipli sp dñz seq̄bāt: sz eoz mlti ī iudea
erāt:iō sbdūt: Ut 7 disci. tui vide. opa tua q̄ facis. THEO.
.i.turbe q̄ sequūt te.nō.n.de.xy.dñt discipulis: sz de alys q
uersabāt cū illo. CHRY. Cum aut̄ auditis: Fres dñi
marie cogitate ꝓsāguinitatē:nō iterū piētis vllā ꝓpaginē.
Sic.n.ī sepulchro:vbi positū ē corp⁹ dñi; nec añ nec postea
mortu⁹ iacuit:sic vter⁹ marie:nec añ:nec postea gcq̄z morta
le cōcepit. opera gdē dñi discipulos nō latebāt:sz istos late
bāt:et iō dicebāt. Ut disci. tui vide. ope. q̄ tu facis. Loq̄bāt
aūt prudētiā carnis vbo qō caro factū ē. vñ 7 subdūt. Ne
mo gppe in occulto aligd facit:7 q̄rit ipse ī palā eē. Si hoc
facis:mānifesta teipz mūdo. q.d. Facis miracla:appare boi
bus:vt laudari possis ab hoib⁹:nā q eū vident monere glo
rie ipsi⁹ ꝓsulūt:7 qz būanā gloriā regrebāt: in eū nō crede
bāt:vñ seq̄t. Neq; n. fra. ei⁹ cre. in eū. Christū.n. ꝓsanguineū
potuerūt hre:credere aūt in eū ipsa ꝓpinquitate fastidierūt.
CHRY. Dignū est aūt mirari euangelistaz morez veri
tatis amicū:q̄liter nō verecūdant̄ dicere ea q̄ magistro vi
dent̄ ferre iniuriā:sz hoc maxie studuerūt cnūciare. Nō.n.
paruā hz detractionē q fratres ei⁹ decredebāt 7 vī qdem
initiū vboz q̄si amicoz eē. Multe aūt amaritudinis erāt
q̄ dicebant̄:qz de formidine 7 de amore glorie eū notāt.nā
dicūt. Nemo in occulto aligd facit. Qō erat dicere. Formi
dinē īcusantiū 7 simul suspicātiū q̄ fiebāt nō ve facta esse.
Per hoc āt q̄ dñt. Et q̄rit ipse in palā eē: amore glorie ī eo
notāt. Christ⁹ aūt māsuete eis rñdit:docens nos nō indigne
ferre:si alig ēt viles nobis ꝓsilient̄: Segtur.n. Dicit eis ie
sus. Tps meū nōdū aduenit:tps aūt ve.sem.ē paratū. BE
DA. Ne aūt videat hoc ꝺriū ei qō apls dicit. At vbi venit
plenitudo tpis:misit de⁹ filiū suū:referēdū ē qō hic dr:non
ad tps natiuitatis:sz ad tps glorificationis. AVGV. Da
bant enī illi cōsiliū ꝓsequēde glorie: veluti seculariter 7 ter
reno affectu monētes ne eēt ignobilis:7 latitaret. Sed dns
voluit ipsam celsitudinē p hūilitatis viā sternere. Dicit er
go. Tps meū. i. glorie mee: q̄ veniā in altitudine iudicatu
rus. Nōdū venit. Tps aūt ve.i. mūdi gloria semp ē paratū
Et qm̄ nos dñi corp⁹ sum⁹: qui nobis insultāt amatores hu⁹
seculi: dicam⁹ eis. Tps vestrū adest paratū. tps nostrū non
dū aduenit. excelsa.n. p̄ria: humilis via. Qui reculat viā: qd
querit p̄riam: CHRY. Uel aliter. Videt mihi aliud oc
culte īsinuari. fortassis.n. eū ꝓdere volebāt 7 tradere iude
is. iō dicit: Tps meum nōduz aduenit: hoc est tps crucis 7
mortis. Tps aūt vestruz semp ē paratuz: qz 7 si vos semper
sitis cū iudeis: nō iterficiēt vos eadē cū illis celātes. vñ se
qnit. Nō pōt vos odisse mūd⁹: me āt odit qz ego testi. phi.
de illo qz opa eius mala sunt. q.d. qualiter mūdus eos odit
qui eadē cū ipso volūt 7 p eisdē studēt: me aūt odit: qm̄ re
darguo eū. Intantū ergo gloriā boīum nō quero q̄ nō pre
termitto eos redarguere: sz sciā ex hoc odiuz nasci: 7 mortē
mitentari. Per hoc etiā ostēdit q̄ odium iudeoruz contra
cum cōcitabat publica redargutio: nō aute sabbati solutio.
THEOPHI. Uel dns cōtra duo de gbus illi eū argue
bant: alia duo inducit. Cōtra formidinē gdē dicit. q̄ opera
mūdi redarguit. i. opera eoz qui mūdana sapiūt: qō nō fa
ceret si formidolosus eēt: sz ꝺ inanē gloriā misit illos ad fe
stum. vñ segtur. Vos ascēdite ad diē festū hūc. nā si vane
glorie passione detineret: retinuisset eos secū. nā glorie cu
pidi ꝓsueuerūt multos hre q̄ seqnant̄ eos. CHRY. Hoc
etiā dicit ostēdēs q̄ eis blandiri nō vlt sz ꝓcedit eis iudai
ca facere. AVGV. Uel aliter. Uos ascēdite ad diem fe
stū hunc. vbi gloriā humanā queritis: vbi ertēdere vultis
carnalia gaudia: nō eterna cogitare. segt̄ ego āt nō ascēdā
ad diē festū istuz. CHRY. Scilicet mō vobiscū: qz meū
tps nōdū ipletū est. In futuro enī pasca crucifigend⁹ erat.
AVGV. Uel meū tps idest glorie mee nōduz aduenit:
ipse erit dies fest⁹ mens nō dieb⁹ istis p̄currens 7 trāsiens:
sed pmanens in eternū. Ipsa erit festiuitas 7 gaudium sine
fine: eternitas sine labore: serenitas sine nube.
Dec cū dixisset: ipse māsit in galilea. At ut ez
ascenderūt fratres eius tūc 7 ipse ascēdit ad diē
festū non manifeste: sed quasi in occulto. Judei
ergo q̄rebāt eū ī die festo: 7 dicebāt. Ubi ē ille:
Et murmur multus erat in turba de eo. Quidā
eni dicebāt qz bonus est: alij aūt dicebant nō: sz
seducit turbas. Nemo tamen palam loquebā
tur de illo propter metum iudeoruz.
THEOPHI. Quia dixerat dns. Nō ascēdā vobiscū. in
p̄ncipio deneganit ascēsuz: vitans iram frementum iudeo
rum: vnde dicitur. Dec cum dixisset: ipse mansit in galilea
postea ve. ascen. vñ segtur. Ut aūt ascen. fratres eius: tunc
7 ipse ascendit. AVGV. Ascendit aūt non gloriari tēpo

raliter.ſz aliqd docere ſalubꝛiter:de feſto eterno admone/
re. CHRY.Uel aſcẽdit:nõ vt patiaꝫ:ſz vt alios erudiat.
Latẽter ãt aſcẽdit.poterat.n.manifeſte aſcẽdere: ⁊ detine
reeoꝛ inoꝛdinatũ ipetũ:qõ mltotiẽs fecit.ſz nolebat ꝑ oti
nuo facere:ne magis ſuã diuinitatẽ denudaret:⁊ vt ĩcarna
tio eiꝰ certioꝛ eẽt:⁊ vt nos eruditet ad vtutẽ.Ut igiꝫ diſce/
rem⁹ qđ nos oporteat facere:q nõ poſſum⁹ pſecutoꝛes de/
tinere:voluit latẽter aſcẽdere. Nõ ãt dixit ĩ occlto: vt oſtẽ
dat diſpẽſatiue hoc eẽ fcm̃.Si.n.oĩa vt deꝰ ageret: quõ poſ
ſem⁹ nos ſcire icidentes bũanis picul̃ qd oporteat facere:
ALCVY.Uel occulte aſcẽdit:qz fauoꝛẽ boĩuz nõ q̃rit:
nõ põis ſtipantiũ ſz turbaꝫ ẽlectaꝫ. BEDA.Myſtice
ãt deſignaꝫ qz ſingul̃ qbuſqz carnalibꝰ humanã gl̃iaz q̃rẽ
tibꝰ diſs manet ĩ galilea: q̃ iterpꝛetaꝫ trãſmigratio ſcã.i.in
mẽbꝛis ſuis:q trãſmigrãt de vitys ad vtutes:⁊ ĩ eis pficiũt
ne gloziã q̃runt.Occulte ãt dñs aſcẽdit:qz oĩs gl̃ia eiꝰ ẽ ab
itus.i.de coꝛde puro ⁊ ꝛſcia bona ⁊ fide ñ ficta. AVGV.
Uel q̃ q̃ſi latẽter aſcẽdit:aliqd ſignificare voluit. Dia.n.
q̃ dcã ſũt antiquo ppl̃o iſrl̃: vmbꝛe fuerũt futuroꝛ: ⁊ ſceno
pbegia vmbꝛa erat futuroꝛ.Dia q̃ q̃ fiebãt ĩ figura:mani/
feſtanꝫ in nobis.Aſcẽdit q̃ in occulto: figura.n.erat ipz eẽ
in occulto.In ipſo die feſto xp̃s latebat:qz ipſe dies feſtus
xp̃i mẽbꝛa pegrinatura ſignificabat. Ille.n.ẽ in tabnacul̃
celebꝛatio tabernaculoꝛ.Segtur:Judei ãt q̃rebant eum ĩ
die feſto.⁊ dicebant:Ubi ẽ ille: CHRY.Ex multo odio
⁊ ĩimicitia:neq3.n.nominatim vocare volebant. Non ãt
multa erat eis in feſtiuitate reuerentia:nec multa religio:
qz a feſtiuitate credebant xp̃m fraudulenter detinere.Se
quitur:Et mur.mul.erat de eo in turba. AVGV.Mur
mur erat de ꝛtentione quã ꝛuenienter exponit dicẽs:Qui
dã.n.dice.qz bonus eſt.aly ãt dice.non ſed ſeducit turbas.
Quicunqz emicuerit in aliq̃ gr̃a.aly dicũt bonus ẽ: aly nõ
ſz ſeducit turbas.Qđ aũt dictũ eſt de deo valet ad conſola
tionẽ de quocũqz hoc dictũ fuerit xp̃iano. Et quidem ſi ſe
ducere decipere ẽ:nec xp̃s ſeductoꝛ.nec quiſq̃ dz ſeductoꝛ
eſſe xp̃ianus.Si ãt ſeducere aliũde aliquem ad aliud pſua
dendo ducere eſt:querenduz eſt vnde ⁊ quo.Si a bono ad
malũ malus ſeductoꝛ eſt:ſi a malo ad bonũ:bonus ẽ.⁊ vti/
nã ſic oẽs ſeductoꝛes vocemur ⁊ ſimus. CHRY.Igitur
illã qdez eſtimo opinionẽ multitudinis eſſe:qua.ſ.dicebaꝫ
bonus eſſe:hãc vo ꝓncipũ ⁊ ſacerdotũ:qõ oñditur ꝑ hoc q̃
dicunt:Seducit turbas.ñ dicũt:Seducit nos. Sequitur:
Nemo tñ palã loquebaꝫ de illo:pp me.iu. AVGV.Eo
rũ.ſ.qui dicebãt bonꝰ eſt:nõ q dicebãt:seducit turbas. Hec
enĩ clariꝰ ſonabant. Sed bonus eſt preſſius ſuſurrabant.
CHRY.Uide aũt eoꝝ q ꝓncipant corꝛuptionẽ. hi autẽ
qui ꝓncipatibus ſubyciunt:ſani quidẽ erant iudicio:ſz non
habebant libertatẽ dicendi:qõ maxime multitudinis eſt.
CJam aũt die feſto mediãte aſcendit ieſus in tẽ
plũ ⁊ docebat. Et mirabãt iudei dicẽtes Quo/
mõ hic litteras ſcit cũ nõ didicerit: Rñdit eis ie/
ſus ⁊ dixit: Mea doctrina nõ eſt mea:ſz eius q
miſit me. Siquis voluerit volũtatẽ eius facere:
cognoſcet de doctrina vtruz ex deo ſit:an ego a
meipſo loquar. Qui a ſemetipſo loqtur gloziaz
ꝓpriã q̃rit. Qui autẽ q̃rit gloziam eius qui miſit
eum:hic verax eſt.⁊ iniuſticia in illo non eſt.
CHRY.Dñs tardatione ſua auditoꝛes attẽtioꝛes face/
re volens:nõ in ꝓmis dieb⁹ aſcẽdit:ſz circa ſolẽnitatis me/
diũ.vñ dr̃:Jam aũt die feſto mediãte aſcen. Jeſus in tem.
⁊ doce.Qui enĩ ꝓmis dieb⁹ eũ q̃ſierũt:repẽte eũ pñtẽ vidẽ
tes magis ĩtendebãt docẽti:⁊ q bonũ eũ dicebãt: ⁊ q malũ:
illi qdẽ vt aliquid lucrarẽt ⁊ admirarent̃:hi vo vt ꝓhibẽ/
derẽt. THEOPHI.Nã in ꝓncipio feſti his q̃ feſti erãt
magis attẽdebãt.vnde poſtea xp̃m attentius audierunt.
AVGV.Quãtũ enĩ daꝫ ĩtelligi ipſaz feſtiuitatẽ diebus
pluribꝰ celebꝛabãt.⁊ iõ dicit. Jã die feſto mediãte.i.cũ illi⁹
diei feſti tot dies remãſiſſent quot ꝓteriſſent:vt ẽt hoc ĩple
reẽt qõ ait:Nõ aſcẽdã ad diẽ feſtũ hũc.i.ad quẽ vos vultis:
ꝓmum vel ſcõm diez.aſcẽdit aũt poſtea die feſto mediãte.
AVGV.de q̃ſ.no.⁊ ve.teſ.Cũc ẽt aſcẽdit:nõ q̃ſi ad diez
feſtũ ſz q̃ſi ad lucẽ.illi vo aſcẽderũt:q̃ſi ad pfruẽdũ delitys
diei feſti.Chriſto vo ille fuit dies feſtꝰ:quo paſſiõe ſua rede
mit mũdũ. AVGV.ſup Jo. Ille ãt q ꝓus latebat docebat
⁊ palã loqbaꝫ:⁊ nõ tenebaꝫ.Illud.n.qõ latebat erat cã exẽ
pli:hoc ptãtis. CHRY.Quid aũt docebat:nõ dixit euan
geliſta:ſz qõ mirabiliter docebat:hoc ſolũ oñdit:tãta enim
erat vt⁹ docẽtis vt q dixerãt:ſeducit turbas:trãſmutati mi
rarẽt.vñ ſeqt̃:Et mirabãt iudei dicẽtes:qũo h̃ l̃ras ſcit:cũ
nõ didicerit:Uide admirationẽ negtia plenã:Nõ.n.dic̃:q
in doctrina admirarent̃:ſed in aliã admirationẽ ĩciderũt.
AVGV.Oẽs qdẽ quãtũ arbitroꝛ admirabãt:ſz nõ oẽs
cõuertebant̃.Et vñ admiratio:qz ml̃ti nouerãt vbi natus:
quẽadmodũ fuerat educat⁹:Nunq̃ eũ viderãt l̃ras diſcen
tẽ:audiebãt tñ de lege diſputãtẽ:legis teſtimonia ꝓferẽtẽ
q̃ nemo poſſet ꝓferre niſi legiſſet:nemo legeret:niſi l̃ras di
diciſſet:⁊ iõ mirabant̃. GHRY.Ab hac aũt qõne cogno
ſcere debebãt:qñ hec ſcia humanit⁹ nõ erat in eo ſz diuini/
tus:ſz qz hoc ipſi nolebãt reuelare: ſz in ſola admiratione
ſtabãt:dñs hec reuelauit.Segt̃.n. Rñdit eis ieſus ⁊ dixit.
Mea doctrina nõ ẽ mea:ſz eiꝰ q miſit me. AVGV.Uꝛ
aũt hoc eẽ ꝛriũ q dicit:Mea ⁊ non mea:nã ſi dixiſſet:Jſta
doctrina nõ ẽ mea:nulla eẽt q̃ſtio.Que ẽ ergo doctrina pa/
tris:niſi vbũ p̃ris:Ipſe ergo xp̃s eſt doctrina p̃ris:ſi vbũ pa
tris eſt.Sed qz vbũ nõ pot eẽ nulliꝰ:ſz ẽ alicuiꝰ:⁊ ſuã doctri
nã dixit ſeipſuz ⁊ nõ ſuã:qz p̃ris eſt vbũ:qđ eſt tã tuũ q̃z tu:
⁊ qđ tam nõ tuum q̃z tu:Si alicuiꝰ es q ꝓ es:Breuiter ergo
hoc mihi dixiſſe videt̃:Mea doctrina nõ eſt mea. ac ſi di/
ceret:Ego nõ ſum a meipſo.Sabellianam hereſiz ſnĩa iſta
diſſoluit:qui dicere auſi ſunt ipſuz eẽ filiũ qui eſt ⁊ p̃r: duo
eſſe noĩa:ſed vnã rem. CHRY.Uel ſuaz dicit qñ eã do
cuerat:non ſuam autẽ:qñ patris erat doctrina.Sed ſi oĩa
que ſunt patris eius ſunt:ex hoc ipſo q̃ patris eſt: deberet
eſſe ⁊ ſua. Sed hoc q̃ dicit:Nõ eſt mea:vehemẽter oñdit
⁊ ſui ⁊ patris vnã eſſe doctrinã:acſi diceret:Nihil habeo ꝑ
mutatũ aut diuerſuz ſed ita ago vt dico:vt nõ eſtimeẽ aliõ
qđ ꝓter p̃em dicere vel agere. AVGV.p̃mo de trini.
Uel aliter:Fm aliud ſuã dixit:Fm aliud nõ ſuã:Fm formaz
dei:ſuã:Fm formã ſeru:non ſuã. AVGV.Siquis autez
hoc parum intellexerit:audiat cõſilium quod dominus cõ
ſequenter dat dicens:Siquis voluerit volũtatem eius fa
cere:⁊ cogno.de doc.vtrũ ex deo ſit:an ego a memetipſo lo
quar:quid eſt ſiquis volue.voluntatez eius facere:hoc eſt
credere ĩ cũ.ipſe enĩ ſupra dixit:Hoc eſt opus dei vt creda/
tis in eũ quẽ ipſe miſit. Quis aũt hoc neſciat hoc eẽ facere
voluntatẽ dei:opari opus eiꝰ:Cognoſcere aũt hoc eſt ĩtelli
gere:ergo noli q̃rere ĩtelligere vt credas:ſz crede vt intelli
gas:qz niſi crediderit̃ nõ ĩtelligetis. CHRY.Uel hoc
ita dicit:acſi dicat:Anfette irã ⁊ ĩuidiã ⁊ odiuz:qõ ſine cã
in me habetis:⁊ nihil erit qõ ꝓhibeat vos cognoſcere: qñ
dei verba ſunt que loquoꝛ.Deinde aliud inducit argumen
tum inſolubile:ab his que ſunt in cõſuetudine boĩum nos
erudiens.vñ ſegtur: Qui a ſemetipſo loqtur gl̃iam ꝓpriã q̃
rit.q.d.Qui aliquã ꝓpriã vult inſtituere doctrinaz: ꝓpter
nihil aliud hoc vult q̃z vt gl̃iam acquirat. Si vo ego gloziã
eius qui miſit me quero:cuiꝰ gr̃a aliena vellẽ vos docere:
Et hoc eſt qõ ſubdit:Qui aũt que.glo.eius q miſit illũ: hic
verax ẽ:⁊ iniuſticia in illo nõ eſt. THEO.q.d.Uerax ſuz

q2 doctrina mea ꝓtinet vītatē. Iniusticia in me nō est: q2 al
teri⁹ gloziā nō vsurpo. AVGV. Qui q̄rit gloziā ꝑpriam
antixp̄s est: Dn̄s āt noster magnū nobis exēpluz p̄buit bū
litatis: dū habitu ūnētus vt hō q̄rit gloziā patris nō suā. sed
tu qn̄ aligd boni facis: gloziā tuaz q̄ris qn̄ aligd mali facis
deo calūniā meditaris. CHRY. Uide g̃ qn̄ cā q̄daz pp
quā būilia de se dic̄ hec ē. vt credāt qn̄ nō desiderat gl̄iaz
neq3 p̄ncipatū: z ēt pp ibecillitatē audiētiū: z vt doceat ho
mies moderata sape: z nihil ō se dicere magnū: sz sp būile.
¶ Nonne moyses dedit vobis legez: Et nemo
ex vobis facit legē. Quid me q̄ritis interficere.
Respōdit turba z dixit: Demoniū habes. Quis te
q̄rit interficere. Respōdit ihesus z dixit eis. Unū
opus feci z oēs miramini. Propterea moyses
dedit vobis circūcisionē: non q2 ex moyse est: sz
ex patribus. Et in sabbato circūciditis hoiem.
Si circūcisionē accipit hō in sabbato vt non sol
uatur lex moysi: mihi idignamini q2 totū hoiez
sanum feci in sabbato. Nolite iudicare fm faci
em: sed iustum iudicium iudicate.

CHRY. Duas criminatiōes iudei ꝺ xp̄z iducebāt: vnaz
q⁹ sabbatū solueret: aliā q⁹ p̄ez suū dicebat deū: eq̄lez seip
suz faciēs deo. Hoc igit̄ p̄us ꝺfirmauit dū ondit q⁹ nō ē deo
ꝺrius sz eadē illi docet. De reliquo ad sabbati solutionē in
stat dicēs. Nōne moyses dc. vo. legē: z nemo ex vobis facit
legē. Ac si diceret. Lex dicit nō occides: vos āt occiditis: z
hoc ē qō subdit. Quid me q̄ritis interficere. At si diceret.
Etsi ego dissolui legē hoiez sanās: transgressio fuit: sz ī salu
tez: vos āt trāsgredimini in malū. vn̄ nō debeo a vobis de
solutiōe legis diiudicari. In duobus g̃ eos coꝛripuit: z dicē
do: qd me q̄ritis interficere. Ostendendo qn̄ occisionem
meditantes: nō sunt digni aliū diiudicare. AVGV. Uel
hoc dicit: q2 si legē faceret ī ipsis litteris xp̄m agnosceret: z
p̄sentez nō occiderent. Respondit āt ei turba: nō ptinentia ad
ordinē sz ad perturbationē. Sequitur. n. Respōdit turba
z dixit: Demoniuz habes: quis te querit interficere. Si di
ctū est q⁹ demoniū haberet: q demones expellebat: Dn̄s āt
non turbatus: sz in sua veritate tranqllus nō reddidit ma
ledictū pro maledicto: sed respondit tranquille. BEDA.
In quo nobis patientie reliquit exemplum: vt quotiēs no
bis ab aliq⁹ falsa obyciunt cōuetia: patiēter toleremus z
va q̄ possum⁹ nō obyciam⁹: sz salutaria monita p̄dicemus
Sequtur. n. Respondit ihesus z dixit eis. vnū op⁹ feci z oēs mira
mini. AVGV. At si diceret: Quid si oīa opa mea videre
tis: ipsi⁹. n. opa erāt q̄ in mūdo videbāt: z ipsum q fecit oia
nō videbāt: fecit vnā rē z turbati sunt: q2 saluū fecit hoiez
in sabbato. q̄si si q̄q̄ eoꝛū egrot⁹ sabbato sinceraret: alius
illū sanū fecisset q̄ ille q eos scādalizauit: q2 vnū hoiez sab
bato saluū fecit. CHRY. Hoc. n. ē qō dic̄: Miramini: hoc
est turbamini: tumultuatis: vide aūt qūo p̄udenter a lege
eos sillogizat. Ault. n. ostēdere q⁹ facere hoc op⁹ nō erat le
gē soluere. sunt. n. multa p̄ncipaliora q̄ lex de obseruatiōe
sabbati: p quoꝛ obseruationē lex non soluit̄ sz ipleť: z ideo
subdit. Propterea moyses dedit vobis circū. non quia ex
moyse est: sed ex patrib⁹: z in sabbato circūciditis hominē.
AVGV. q. d. Bene factū ē vt acciperetis circūcisionē a
moyse: nō q2 ex moyse est: sz ex patribus. Abraam enīz pri
mus accepit circūcisionez a dn̄o. Et in sabbato circuncidi
tis. Nouicit vos moyses: accepistis in lege vt circuncidatis
octauo die: Accepistis in lege vt vacetis septīo die. Si octa
uus dies illius qui natus est: occurrit ad diem septimū sab
bati: circūciditis hominem: que circuncisio pertinet ad ali
qō signaculū salutis: z non debēt hoies sabbato vacare a
salutte. ALCVI. Propter tres. n. cās data fuit circunci
sio: p̄mo vt signū cēt magne fidei abrae: scōo vt p eaz a cete
ris nationib⁹ discernerent̄: tertio vt illā in virili mēbro su
scipientes castitatē mētis z coꝛporis obseruare deberēt. Et
tātum ꝺferebat tūc circūcisio q̄tum nūc baptisma: nisi q
ianua nondum aperta erat. Concludit ergo ex premissis:
Si circunci. accipit ho. in sa. vt non so. lex mo. mihi indig.
quia to. ho. sa. feci in sabbato. CHRY. q. d. sabbati solu
tio in circūcisione legis ē obseruatio: sic z ego hoiem curās
sabbato legē fuaui. Uos q non estis legislatoꝛes. vltra mo
dū legē defenditis. Sz moyses iubet legē solui pp manda
tū: qō nō erat ex lege sz ex p̄rib⁹. Per hoc aūt qō dic̄: Totū
ho. sa. feci ī sabba. ostēdit circūcisionē ee p̄ticularē sanitatē.
AVGV. Coꝛte aūt illa circūcisio ipm dn̄z significabat.
Quid. n. ē circūcisio: nisi carnis expoliatio. Significauit q
expoliationē a coꝛde cupiditatū carnaliū. non ergo sine ca
data ē in eo mēbꝛo p qō ꝓcreat creatura moꝛtaliz: q2 per
vnū hoiez peccatū ītrauit in mūdū. Ideo aūt gr̄a cū p̄ce
tio nasc̄it. q2 oīs cū vitio ꝓpaginis nasc̄it: z nō mūdat deus
siue a vitio cū quo nascimur: siue a vitys que male vsūdo
adim⁹ nisi p xp̄m. cultellis. n. petrinis circūcidebāt: z petre
noie xp̄m figurabāt. Jō aūt octauo die. q2 post septimū sab
bati dn̄s die dn̄ico resurrexit. Ipsa aūt resurrectio nos cir
cūcidit. i. abstulit desideria carnalia: Intelligite hoc signifi
cari opus bonū qō ego feci totū hoiez saluū in sabbato: q2
z curat⁹ ē vt san⁹ cēt in coꝛpoꝛe: z credidit vt san⁹ cēt in aīa
Estis aūt ꝓhibiti fuilia opa facere sabbato. Nūqd seruile
opus est hoiem sanare in sabbato: Manducatis sigdē z bi
bitis sabbato: q2 ptinet ad saluté: p qō ostēditis opera salu
tis nullo mō esse die sabbati omittēda. CHRY. Nō aūt
dixit. Ego maius circūcisiōe opatus sum: sed solū factū nar
rans: iudiciū eis cōcessit. vnde subditur: Nolite iudicare sz
fa. sed iustum iudicium iudicate. q. d. non q2 moyses apud
vos hz maioꝛē gloziam q̄z ego: ex p̄sonaꝝ dignitāte feratis
sniam: sed a reꝝ natura. hoc. n. est iuste iudicare: Nullus āt
incusauit moysen de hoc q⁹ iussit sabbatū solui pp manda
tum circūcisionis: qō erat aliunde q̄z ex lege inducū. ergo
fidedignioꝛ vobis ē moyses qui iubet solui legē a mādato
non legali. AVGV. Hoc autez q⁹ dn̄s notauit hoc loco
cuadere in hoc seculo: magni laboꝛis est nō p̄sonaliter iudi
care: admonuit qdē dn̄s iudeos: admōuit z nos. qō. n. ꝓcio
sum sonabat de oꝛe dn̄i: z pp nos scriptū est: z nobis fuatus
z propter nos recitatū. surſuz est dn̄s: sed ēt hic est veritas
dn̄s. Coꝛpus enī dn̄i in quo surrexit vno loco ee pōt: vitas
eius vbiq3 diffusa est. Quis ergo est qui nō iudicat p̄sonali
ter qui equaliter diligit: Non enī cum hoies diuerso mō p
suis gradibus honoꝛamus: timendum est ne personas accē
piamus: nonnumq̄ enī est iudicium inter patrez z filiū nō
equamus filium patri in honoꝛe: sed p̄eponimus si bonaz
cām habet filium patri in veritate: z sic tribuimus honoꝛē
debitum: vt non perdat equitas meritum.

¶ Dicebant ergo quidam ex hierosolymis. Nō
ne hic est quē iudei q̄rūt interficere. Ecce palaz
loquitur: z nihil dicunt. Numqd vere cognouē
runt p̄ncipes quia hic est christus. Sz hūc sci
mus vnde sit: christus autem cuz venerit nemo
scit vnde sit. Clamabat ergo ihesus ī tēplo docēs
z dicēs: Et me scitis: z vnde sim scitis: z a me
ipso nō veni: sz ē verus qui misit me: quē vos ne
scitis. Ego scio eū. Et si dixero quia nescio eū:
ero similis vobis mendax: Sed scio eū: quia ab
ipso sum: z ipse me misit. Querebant ergo eū
apꝛehendere: z nemo misit in illū manus quia

nondum venerat hora eius.

AVGV. Supra dictū ē qꝫ dñs ideo velut occulte ascē/dit ad diē festū: nō qꝛ timebat ne teneret: cui ptās erat vt non teneret: sed vt significaret ēt in ipso die festo qui cele/brabat a iudeis se occultari ꝛ suū esse mysteriū: nūc āt ap/paret ptās q̄ putabat timiditas. Loq̄bat. n. palaꝫ in die fe/sto ita vt mirarent turbe. vñ dicit: Dicebant q̄ q. ex hiero. Nōne hic ē quē iudei que. interfi. Et ecce pa. loqui. ꝛ nihil ei dicunt. Nouerāt. n. q̄ scientia q̄rebat: mirabant q̄ potētia q magis potiti erāt signis: hi oēs erāt miserabiliores: q dei/tatis ei⁹ signū videtes maximū: oīa iudicio corrupto ꝛ pri/cipū pmittebant: an nō magnū signū insaniētes ꝛ q̄rentes iterficere: hre eū in manib⁹ ꝛ repēte gescere: AVGV. Igit nō plene intelligētes xpi potentiā: putauerūt eē prin/cipū scientiā q ei pepercerūt vñ subdunt. Nunqd vere co/gnouerūt pncipes qꝛ hic ē xps: CHRY. Sꝫ ipſi neq; pri/amentia dignā. vñ subdit. Sꝫ hunc scimus vñ sit. Christ⁹ āt cū ve. ne. scit vñ sit. AVGV. Hec opinio apō iudeos nō inaniter nata ē: inuenimus tñ q scripture dixerunt de xpo qñ nazareus vocabit: ergo pdixerunt vnde sit. Judei ēt dixerunt herodi querenti q xps in bethleez iude nasce/retur: ꝛ testimonium etiaꝫ propheticum attulerunt. vnde ergo nata est hec opinio apud iudeos: q christus cū vene/rit nemo sciat vñ sit: nisi qꝛ vtrūq; pronunciauerūt scriptu/re. Fm hoiem pdixerunt vnde esset: fm deū latebat ipios ꝛ q̄rebat pios. Hanc igit opinionē in eis generauerat: quod ysaiā dictū ē: Generationē eius qs enarrabit: Deniq; dñs ad vtrūq; respondit: ꝛ qꝛ nouerant eum vnde esset: ꝛ quia non nouerant. vñ segtur: Clamabat ergo iesus docens i tē/plo ꝛ dicens: Et me scitis: ꝛ vnde sim scitis. hoc est dicere: ꝛ vñ sim scitis: ꝛ vnde sim nescitis. vñ sim scitis: iesus a naza/ret: cuius ēt parētes nostis. Solus enim in hac causa late/bat virginis partus: quo excepto totus nouerant in iesu: qō/ad hominē pertiet. Recte ergo dixit: Et me nostis: ꝛ vnde sim scitis fm carnē ꝛ effigiē hois quā gerebat. Fm diuinita/tem autem a meipso non veni: sed est verus qui misit me.

CHRY. Per quod ea que i mēte habebāt reuelat: ac si diceret: Non sum de numero eox q sine causa venerūt: sꝫ est verax q misit me: ꝛ si verax est in veritate misit: ꝛ q mis/sus est: ogruū est veracem esse. Rursus aūt ex propriis ser/monibus eos capit. qꝛ enim dicebant: Cū venerit christus nullus cognoscit vñ est: ostendit ēt inde se christū esse quo/niā a pre venit: quē ipſi nesciebāt. ꝛ iō subdit: Quē vos ne/scitis. HYLA. vi. de tri. Nūqd aūt nō ois hō sꝫ in carne ex deo nat⁹ est. ꝛ qūo negat ab his vel seipsuꝫ. vel vñ ipse sit vñ sit ignoraī: nām ex q̄ ē dū vñ sit nescīt oīdit. Ignorari eni vñ sit: nō pōt qcqd subsistit ex nihilo: qꝛ hoc ipsum qō nō ignoraī ex nihilo ignorationē ei⁹ vñ sit nō hꝫ. Ob hoc āt gd sit ipse nescīt: dū ignoraī a quo sit. nō. n. cōfiteī filiuꝫ q negat natū. nec natū itelligit q putabit eum esse ex nihilo.

CHRY. Uel ignoraīa hic dicit q̄ ē p opa: sicut paulus ait. Cōfitenī se nosse deū: factis aūt negāt. Dupliciter autē eos redarguit. Et pmū qdē q occulte loq̄bant: hec i mediū iducit: clamās vt eos verecūdari faciat. AVGV. Deni/qꝫ vt ostēderet eis vñ possent scire subiecit. Ego scio eū. Er/go a me q̄rite vt sciatis eū. Patrē. n. nō cognoscit nisi filius ꝛ cui voluerit filius reuelare. Et si dixero quia nescio eum ero similis vobis mendax. CHRY. Qō est impossibile: qꝛ eni verax est q misit: cōgruum est ꝛ eū q missus est vera/cem esse. vbiq; aūt cognitionē patris soli sibi attribuit: qꝛ a patre est. vñ segtur: Et ego scio eū qꝛ ab ipo sum. HYLA. vi. de tri. Quero aūt vtrū id qō ab eo opus est: in eo creatio/nis aut naturā generationis ostendat. Si opus in eo crea/tionis est: vniuersa quoq; que creant a deo sunt: ꝛ qūo pa/trē nō vniuersa nouerūt: cū filiꝰ eū iccirco qꝛ ab eo est non nesciat: Si vo iccirco ei qꝛ ab eo sit eū nosse sit ppriuꝫ: qūo. nō hoc ei q ab eo ē erit ppriū. s. vt verus filius exnā dei sit: Habes igit pprietatē cognitiōis de pprietate gnātionis tñ ne forte id qō ab eo ē: aduent⁹ sni tps heresis inuaderet cōtinuo subiecit: Et ipse me misit. Tenuit ordinē euāgelici sacramēti: natū se pfessus ꝛ missuꝫ. AVGV. Ab ipso igt suꝫ: qꝛ filiꝰ de pre: q autē videtis me in carne ipse me misit: vbi noli itelligere nature dissimilitudinē: sꝫ generantis au/ctoritatē. CRHY. Irritauerūt aūt iudeos ea q̄ dicebant tur: pp hoc qō dixerat: Quē vos nescitis: qꝛ simulabāt se sci/re. vñ segt. Querebāt ergo eū apphēdere ꝛ nemo misit i eū man⁹. Uide furorē coꝛ iuisibiliter refrenatū: Euangelista vo humani⁹ ꝛ humilius loq volēs: vt ex hoc xps hō putare tur: nō dixit q eos iuisibiliter detinuit: sꝫ subiecit: Quia nō dū venerat hora ei⁹. AVGV. Hoc ē qꝛ nolebat. nō eniꝫ dñs sub fato nat⁹ ē: hoc nec de te credēdū ē: quātomagis de illo: per quē factus es: si tua hora volūtas est illius: illi⁹ hora que est nisi voluntas sua: Non ergo horam dixit qua coge/retur mori: sed qua dignaretur occidi.

¶ De turba autem multi crediderunt in eum. Et dicebant: Christus cum venerit: nunqd plura si/gna faciet: q̄m q̄ hic facit: Audierūt pharisei tur/bam murmurantem de illo hec: ꝛ miserūt prici/pes ꝛ pharisei ministros vt apprehenderēt eū. Dixit ergo eis iesus. Adhuc modicū tps vobis/cū sum ꝛ vado ad eū q me misit: Queritis me ꝛ nō inuenietis: ꝛ vbi ego sū vos ñ potestis venire. Dixerūt ergo iudei ad semetipsos. Quo hic itu/rus ē: qꝛ nō inueniem⁹ eū: Nūquid in dispersio/nez gentiū itur⁹ est: ꝛ doctur⁹ gētes: Quis ē hic sermo quē dixit: queritis me ꝛ nō inuenietis: ꝛ vbi sum ego vos non potestis venire:

AVGV. Humiles ꝛ pauperes saluos faciebat dñs. vñ of De turba āt. mul. cre. in eū. Turba. n. q̄ suā egritudinē cito vidit. ēt illi⁹ medicinā sine dilatione cognouit. GHRY. Uerūtn neq; in his erat sana fides sꝫ more multitudis vul/garia loq̄bant. Segt. n. Et di. Christ⁹ cū vene. nūqd signa plura faciet q̄m q̄ hic facit: Dicere. n. Christ⁹ cū venerit: erat nō firmiter credētiū hūc eē xpm. Ul ēt hoc dicere ē oīde/re eū nō eē xpm: ac si dicāt: Nōne ille cū venerit melior erit ꝛ plura signa faciet. grossiores. n. nō q doctrina sꝫ a signis i/ducunt. AVGV. Uel itelligūt. Si duo nō erūt. hic est xps. pncipes āt isaniebāt. Et iō medicū nō solū nō agnosce/bāt: sꝫ ēt occidere cupiebāt. vñ segt: Audierūt pharisei tur/bā murmurātē de illo hec: ꝛ mise. pn. ꝛ pha. ministros vt app/benderēt eū. CHRY. Multa qdē locut⁹ ē supra. sꝫ nihil tale fecerūt: qō maxie. n. eos mordebat: hoc erat: q turbe. s. xpm glorificabāt. Sabbati aūt solutio apparēs cā erat: quā sꝫ ptendebāt: ꝛ ipſi qdē nō audebāt xpm cape piculū timē/tes. Ministros āt mittūt tāq̄m piculis expositos. AVGV. Quia ergo nō poterāt apprehēdere nolētem. missi sunt vt: audirent docentem. Sequitur enim: Dixit ergo iesus: Ad huc modicum tempus vobiscum sum. CHRY. Uerba loquitur humilitatis plena: ac si diceret: Quid festīatis me interficere: paruum expectate tempus. AVGV. Quod modo ergo vultis facere facturi estis: sed non modo: qꝛ no/lo. Implere enim debeo dispensationem meam: ꝛ sic per/uenire ad passionem. CHRY. Per hoc igitur audaciorē turbam terruit: studiosiorē vero magis auidā faciebat ad audiendū: quasi paruo tēpore derelicto: in quo possent hac

doctrina potiri. Non ãt dixit simpliciter: Dic sum: sed Uobiscũ sũ. q. d. Et si pseq̃mini me: nõ tñ cessabo q̃ sunt pro vobis dispẽsans: ꝛ ea q̃ sunt ad salutẽ docens ꝛ monens vos. Quod ãt subdit: Et vado ad eũ q me mi. sufficiẽs erat eos terrere. THEOPHI. Tanq̃ patri sit de ipis ꝯsturus: qz si missuꝫ opprobrys affecerunt: nõ est dubiũ q̃ ꝛ mittẽti fecerũt iniuriã. BEDA. Dicit aũt: Uado ad eũ q misit me: ac si diceret: reuertẽs ascẽdo ad patrez q̃ me incarnari ꝓcepit: Illuc se dixit ire a quo nũq̃ recessit. CHRY. Qz vero eo indigebãt manifestat p hoc qõ dicit: Queritis me ꝛ nõ inuenietis. Sed vbi q̃sierũt eũ iudei: Dicit lucas qñ plangebãt mulieres sup eũ. probabile ãt est ꝛ multos alios hoc passos esse ꝛ ꝓcipue dũ ciuitas caperet eos meminisse christi ꝛ miraculoꝝ eius: ꝛ ꝑsentiã eius q̃rere. AVGV. Uel hic iã resurrectionẽ suam ꝓdixit: qz q̃siturꝰ illũ erant post resurrectionẽ compũcti. Noluerunt. n. eũ agnoscere ꝑsentẽ: ꝛ postea q̃sierunt cũ viderẽt in euz multitudinẽ credentẽ. vnde multi cõpuncti dixerũt: Quid faciemus? vide runt. n. xp̃m suo scelere morientẽ: ꝛ crediderũt ī xp̃z suis scelerib⁹ ignoscẽtẽ: ꝛ quousq̃ biberẽt sanguinez quẽ fuderũt: de sua salute desperauerunt. CHRY. Deinde ne qs euz p mortẽ communi mõ abire estimet: subiungit: Et vbi ego sũ vos non potestis venire. Si vero in morte maneret possent ad eũ ire: illuc. n. omnes abimus. AVGV. Non aũt dixit. Ubi ero: sed Ubi sum. Semp. n. ibi erat christus quo fuerat rediturus: sic redyt: vt nos non derelinqueret. Erat enim christus fm visibilem carnem in terra: fm inuisibilẽ maiestatem in celo ꝛ in terra. Non autem dixit. Non poteritis: sed non potestis venire. tales enim tunc erant q non possent. Nam vt sciatis: non hoc ad desperationem dictũ: ꝛ discipulis suis dixit tale aliquid: Quo ego vado vos non potestis venire. Deniq̃ hoc petro exposuit dicẽs: Quo ego vado non potes me sequi modo: sequeris autem postea.

CHRY. Hec autem omnia induxit volens eos attrahere. ꝛ enim modicũ tps quod relinquebatur ꝛ post recessuꝫ ipsum desiderabileꝫ esse: ꝛ euz non posse decetero inueniri sufficientia erant ad suadendũ vt ad eũ accederẽt. Per hoc ãt q̃ dicit: Uado ad eum qui misit me: ostẽdit nullam sibi fieri lesionẽ ab insidys eozum ꝛ passionẽ suam volũtariã sibi esse. passi sunt ãt aliqd ipsi iudei ad ea q̃ dicta sunt: ꝛ q̃runt ad seipsos quo debeat ire: quod non erat eozum q̃ desiderarent ab eo liberari. Sequitur. n. Dixerunt ḡ iudei ad semetipsos: quo hic iturus est: qz non inueniemus euz? Nunquid ī dispersionẽ gentiũ iturus est ꝛ docturus gẽtes? Sic enī gẽtes vocabãt q̃si exprobrãtes ꝛ magna in semetipsis gloriãtes. qz. s. gẽtes vbiq̃ dissemĩate erãt. ꝛ iperfecte adinuicẽ pmixte. Sed hoc opprobriũ postea ipsi sustinuerũt: qz vbiq̃ dispsi sunt. Antigtus aũt tota gens in vnũ collecta erat: ſz cũ iudei vbiq̃ terrarũ iã gẽtib⁹ pmixti essent: nõ diceret: Quo ego vado vos nõ potestis venire: si p hoc gẽtes itellexisset. AVGV. Dixerat ãt dñs: Quo ego vado: de sinu patris. Hoc ergo illi nullo mõ intellexerunt: ꝛ tamen ex hac occasione salutẽ nostrã predixerũt q̃ dñs iturus eẽt ad gẽtes: nõ presentia corporis: sed tamen pedibus suis. Misit enim ad nos mẽbra sua ꝛ fecit nos membra sua.

CHRY. Non autem dixerũt q̃ iturus eẽt ad gentes ledere eas: sed docere. Jam enī irã submiserãt ꝛ bis que dicã erãt crediderant. nequaq̃ aũt nisi credidissent quesissent ad seipsos: Quis est hic fm quẽ dixit: queritis me ꝛ non inuenietis: ꝛ vbi ego sum: vos non potestis venire.

¶ In nouissimo autez die magno festiuitatis stabat ihesus ꝛ clamabat dicẽs: Si quis sitit veniat ad me ꝛ bibat: Qui credit in me sicut dicit scriptura: flumina de ventre eius fluent aque viue. Hoc autem dixit de spiritu quẽ accepturi erant credentes in eum. Nondum enim erat spiritus datus: qz ihesus nondum erat glorificatus.

CHRY. Cũ recessuri essent domũ celebrata festinitate dñs dat eis viatica ad salutẽ. vñ dr: In nouissimo aũt die ma. fe. sta. ihesus ꝛ cla. di. Siqs sitit veni. ad me ꝛ bibat.

AVGV. Tũc enī agebaꝫ festinitas q̃ appellaꝫ scenophe gia. i. tabernaculoꝝ ꝓstructio. CHRY. Que p septẽ dies agebaꝫ. prĩa ãt dies ꝛ vltĩa erat celeberrima fm lege: ꝛ hoc significauit euãgelista cũ dixit: In nouissimo die magno festi. Medios aũt dies magis ad voluptatẽ cõsumebant. Jo ergo prĩa die hoc eis nõ dixit: sed neq̃ secũda: aut tertia: ne ea que dicebãt deperirẽt: eis voluptati vacantib⁹. Clamat aũt ꝓpter turbe multitudinẽ. THEOPHI. Simul qui dem vt audibilis fieret: atq̃ vt cõfidentiã largiret: ꝛ qz neminem formidabat. CHRY. Dicit aute: Siqs sitit. acsi diceret: Neminẽ necessitate ꝛ violẽtia attraho: sed siqs hs desideriũ multũ: hũc ego voco. AVGV. Est. n. sitis interioz: qz est hõ iterior: Cõstat aũt plus amare hoiem interiorem q̃ exteriorẽ. Si ergo sitim⁹: veniam⁹ nõ pedib⁹ ſz affectibus: nec migrãdo: sed amãdo. CHRY. Quia. n. de intellectuali loqtur potu: ostendit per hoc qõ post inducit. Qui credit in me: sicut dicit scriptura: flu. de ven. ei⁹ fluẽt aque viue. Sed vbi hoc dicit scriptura? nusq̃: Quid igitur: Qui credit in me sicut dicit scriptura hic subdistigruere oꝛ: vt postea subsequaꝫ: Flumina de ventre eius fluent aque viue: ostendens quoniam rectam oportet habere cognitiõez non ita a signis sicut a scripturis credere in ipsum. Dixi ꝛ superius dixit: Scrutamini scripturas. HIERO. in prologo gene. Uel hoc testimonium de prouerbys sumptum est: vbi. s. dicitur: Deriuentur fontes tui foris ꝛ in plateis aquas tuas diuide. AVGV. Uenter autez interioris hominis est conscientia cordis eius. Bibito autẽ isto liquore: viuescit purgata cõscientia: ꝛ hauriẽs fontẽ habebit. ꝛ ipse fons erit. Quis est fons: vel qs est fluxius q̃ manat de ventre interioris hois: Beniuolentia q̃ vult cõsulere. ꝓximo. Si bunt ergo q credunt in dño. si autem putat q̃ bibit: soli ipsi debet sufficere: nõ fluit aqua viua de vẽtre ei⁹. Si aũt ꝓximo festinat cõsulere: iõ nõ siccaꝫ qz manat. GREGO. super ezechielẽ. Cũ. n. a mente fideliũ sancte predicationis verba defluunt: q̃si de mẽte credentiũ aque viue flumina decurrunt. ventris autẽ viscera qd sunt aliud nisi mentis interna. i. recta intentio: sanctũ desideriũ: humilis ad deuz: pia ad proximum voluntas. CHRY. Dicit aũt flumina ꝛ non flumen: copiositatem ꝛ vbertatẽ occulte insinuans. Uiuentẽ aũt aquã dicit: agentẽ semp. Spiritus enī gratia cũ in mentẽ itrauerit ꝛ firmata fuerit oĩ fonte magis manat: ꝛ neq̃ deficit neq̃ euacuaꝫ: neq̃ stat: videbit qs vriq̃ hoc ad sapientiã stephani. ad petri linguã: ad pauli fluxum inspiciens. Nihil. n. eos detinebat: ſz sicut flumina multo ꝛ petu delati: oĩa secũ trahentes abibant. AVGV. Ad q̃lẽ aũt potũ dñs inuitasset: exposuit euãgelista ꝛ dixit: Hoc aũt dixit de spiritu quẽ accepturi erãt credẽtes in eũ. Quẽ dicit spiritũ nisi spiritũ sanctũ: nã vnusq̃sq̃ hõ hz in se ꝓprium spiritum. ALCVI. Spiritũ aũt sanctũ ante ascẽsionẽ apostolis ꝓmisit: post ascensionem in linguis ignis dedit. Inde dicit: Quẽ accepturi erant credentes in eum.

AVGV. Erat ergo spũs dei: sed nondũ in eis erat q̃ crediderãt in iesum: Ita enī disposuit nõ eis dare spiritũ ihesus nisi post resurrectionẽ suã. vnde segtur. Nondũ. n. erat spũ da. qz nõdũ iesus erat glori. CHRY. Apostoli quidẽ ihesus spũ eyciebant demonia: sed ea q̃ a xp̃o est potestate. quãdo enī mittebat eos. nõ dicitur: Dedit eis spiritũ sanctum: sed dedit eis potestatẽ. De prophetis autem ab omnibus confessum est q̃ spiritus sanct⁹ eis dabaꝫ: sed hec gratia a terra defecerat. AVGV. iiy. de tri. Sed qũo ꝛ de ioãne baptista dictũ ẽ: Spũsc̃o replebit ab vtero matris sue: ꝛ spũsc̃o

repletus zacharias inuenitur: vt de illo talia diceret: ⁊ spiri
tusancto maria vt talia de dño pdicaret. spūsancto symeon
⁊ anna vt magnitudinē xpi paruuli agnoscerent. Quō ergo
intelligīt: nisi qz certa illa spūssancti datio: post clarificatio
nē xpi futura erat. q̄lis nūq̄ antea fuerat: habitura. n. erat
quādaz pprietatē in ipso aduentu: q̄lis antea nunq̄ fuit.
Nusq̄. n. legimus linguis q̄s non nouerant hoies locutos
eius aduētū signis sensibilib⁹ demōstrari. AVGV. sup
veniēte in se spūsancto: sicut tūc factuz est: cuz oporteret ⁊
ioannē. Cuz g̃ ⁊ mō accipiat spūssanctus: q̄re nemo loquīt
linguis oīum gentiū: qz iā ipsa eccl̄ia liguis gentiū logtur ī
hac q nō est: nec mō accipit spīnsanctū. Si amas vnitatē ēt
tibi hz quisqs in illa aligd hz. Tolle inuidiā: ⁊ tuū est quod
habeo. Cuioz separat: charitas tangit. Ipsam habeto ⁊ cun
cta habebis: qz sine ipsa nihil pderit quicqd habere potue
ris. Charitas āt dei diffusa ē in cordibus nostris p spīnsctī
ū datus ē nobis. Quare g̃ dns post resurrectionē suaz spiri
tumsanctū dare voluit: vt. s. in resurrectionē nraz charitas
flagraret: ab amore seculi separaret: ⁊ tota curreret ī deū.
Qui. n. dixit: Qui credit in me veniat ⁊ bibat ⁊ flumina de
ventre eius fluent aque viue. Vitā eternā promisit: vbi ni
bil timeamus: vbi nō moziamur: qz g̃ tale est qō promisit
spūssancti charitate feruentibus: ideo ipsum spiritū noluit
dare: nisi cū eēt glorificatus: vt in suo corpore ostēderet vi
tam: quaz mō non habemus: sz in resurrectione speramus.
AVGV. contra faustū: Si itaq; hec causa erat vt nōdū
daret spīritusſactus: qz nondū erat iesus glorificatus: pro
culdubio clarificato iesu iaz causa erat vt statim daretur.
Cataphrices āt se promissuz paraclitū susc episse dixerunt:
⁊ binc a fide catholica deuiarūt. Manichei ēt que de pro
missione spīritussancti dicuntur: de manicheo asserūt esse
pdictū: tanq̄ s. antea non fuerit spiritus datus. CHRY.
Vel aliter: Gloziam christi crucem vocat: qz. n. inimici era
mus: donum aūt non inimicis sed amicis datur. oportebat
prius offerri hostiam: ⁊ inimicitiam in carne dissolui: ⁊ tūc
factos dei amicos suscipere donum.

¶ Ex illa ergo turba cum audissent hos sermo
nes ei⁹ dicebāt: Hic ē vere pphēta. Alij dicebāt
Hic est xps. Quidaz aūt dicebant: Nunquid a
galilea venit christus? Nonne scriptura dicit qz
ex semine dauid ⁊ de bethleez castello vbi erat
dauid venit christus? Dissensio itaq; facta ē in
turba pp eū: Quidā āt ex ipsis volebāt apprehē
dere eū: sz nemo misit sup eū manū: Venerūt er
go ministri ad pōtifices ⁊ phariseos ⁊ dixerūt eis
illi: Quare nō adduxistis illū? Rnderūt mīstri:
Nūq̄ sic locut⁹ ē hō: sicut hic hō loquīt. Respō
derūt ergo eis pharisei: Nunqd ⁊ vos seducti
estis? Nūquid ex pncipib⁹ aliquis credit in eū?
aut ex phariseis? Sed turba hec que non nouit
legem: maledicti sunt. Dixit nicodem⁹ ad eos:
ille qui venit ad iesum nocte: q vn⁹ erat ex ipsis:
Nunqd lex nostra iudicat hoiem: nisi pri⁹ audie
rit ab ipso: ⁊ cognouerit qd faciat? Respōderūt
⁊ dixerūt ei: Nūquid ⁊ tu galile⁹ es? Scrutare
scripturas ⁊ vide quia a galilea propheta non
surgit: ⁊ reuersi sunt vnusquisqz in domuz suaz.
BEDA. Cū dns inuitasset credentes in se ad potandum
spīritūsanctū: nata est de illo in turba dissensio: vnde dicit.
Ex illa ergo hora tur. cum au. hos ser. eius dicebant: hic est
ve pphēta. THEOPHI. Qui. s. expectabāt. Alij. s. ppli
dicebāt: hic est xps. ALCVI. Jā isti sitim illaz spūaliter
haurire ceperāt: iā sitiz ifidelitatis deposuerāt. alij ī sue ifi
delitatis ariditate pmanebāt: de qb⁹ subdit: Quidā autez
dice. Nūqd a galil. venit chr̄i. nōne scri. di. q ex semīe da. ⁊
de beth. ca. vbi erat da. xps ve. Nouerāt. n. qd de xpo predi
xissent pphete: sz ignorabāt oia in ipso ipleta fuisse: ⁊ q no
uerāt in naçareth nutritū: natiuitatis locū nō attēdebant:
nec pphetiā quā legerāt in eo pletā credebāt. CHRY.
Sed esto locū natiuitatis ignorabāt num ēt genus ignora
bant: qm̄ ex domo ⁊ familia dauid nat⁹ erat. Quare igitur
dicebāt: Nōne ex semīe dauid ve. xps? Sed ⁊ hoc obūbra
re volebāt: p educationē in naçareth oia malicioſe loquen
tes. vñ nō accedūt ad xpm q̄rētes: quō scripture dicūt q⁹ a
bethleez oz venire xpm: ⁊ tu aūt ex galilea venisti: sz oia ma
litiose loquunt. Et qz nō diligēter attēdebāt his q̄ dicebāt:
neq; discēdi gr̄a: pp hoc nihil eis xps rndit. Nathanaelem
āt dicentē: A nazareth pōt aligd boni eē: laudauit: vt vere
israelitā: qz veritatis erat inquisitoz ⁊ oia vetera diligēter
edoct⁹. Segtur: Dissensio itaq; fcā est propter eū in turba.
THEOPHI. Nō in pncipib⁹: nā pncipes vni⁹ volūtatis
erāt: vt vz nō eū reciperēt sicut xpm. Qui ergo magis mo
derati erāt in malitia: vbis tm̄ gloꝛie christi aduersabātur:
qui vo prioꝛes erāt man⁹ ēt appetebāt iponere. de qb⁹ sub
ditur. Quidam autem ex eis vo. ap. eū. CHRY. Hoc aūt
induxit euangelista ostendens qm̄ loquebantur neq; q̄ren
tes veritatem neq; discere volētes. Sequitur: Sed nemo
misit super illum manus. ALCVI. Quia. s. ipse non per
misit qui conatus illoꝛuz in sua ptāte habebat. CHRY.
Hoc autem sufficiens erat eos in cōpunctionez deducere:
sed non sunt compuncti. talis enim nequicia nulli vult cre
dere: ad vnum aspicit solum: vt eum cui insidiatur interfi
ciat. AVGV. Qui vero missi fuerant vt eum tenerent
redierunt imunes a crimine ⁊ pleni admiratione: de quib⁹
subditur: Venerunt ergo ministri ad pon. ⁊ pha. ⁊ dixerūt
eis illi: Quare nō addu. eum? ALCVI. Qui eum lapi
dare volentes: tenere non potuerunt: arguūt ministros qz
eum non adduxerant. CHRY. Ecce pharisei ⁊ scribe mi
racula videntes ⁊ scripturas legentes nihil profecerūt. mi
nistri autem nihil bozum habentes: ab vna sola allocutiōe
sunt capti. ⁊ abeuntes vt eum ligarent: redierunt ligati mi
raculo. Et non dixerunt: Non potuimus propter turbam:
sed precones efficiuntur christi sapientie. Nā sequitur: Re
sponderunt ministri: Nunq̄ sic locutus est homo sicut hic
homo loquitur. AVGV. Ille autem sic locutus est: qa
deus erat ⁊ homo. CHRY. Nō est aūt solum eoꝛuz pru
dentia admiranda: qz signis non eguerunt: sed a sola doctri
na sunt capti. nō enim dixerunt: nunq̄ talia miracula fecit
homo sed nunq̄ sic locutus est homo. Sed etiam admirā
da est eoꝛum securitas: quoniam ad phariseos qui contra
christum aduersabantur venerunt. ⁊ eis talia locuti sunt.
Nec tamē longū sermonē audierant: sed breuē. cū. n. mens
fuerit incoꝛrupta: nō lōgis ꝓmonib⁹ opus est. AVGV
Pharisei tamē eoꝛ testimoniū repulerūt. naz segtur: Rn
derunt ergo eis pharisei: nunqd ⁊ vos seducti estis? quasi
dicant: Videmus vos delectatos esse in sermonibus suis.
ALCVI. Et reuera laudabiliter seducti erant: qz dimis
so malo infidelitatis: trāsierant ad fidez. CHRY. Ab ar
gumento aūt insipienti cōtra eos syllogizant. nā segtur. nū
quid ex pncipibus aligs credidit in euz aut ex phariseis? sz
turba hec que nō nouit legē maledicti sūt. Hec aūt ē ipso
rum accusatio: qm̄ turba quidem credidit: ipsi aūt non cre
diderunt. AVGV. Qui enim non nouerāt legem ipsi ⁊
credebant in eum qui miserat legē: ⁊ eū q miserat legē con
dēnabāt illi qui docebāt legē: vt ipleretur quod dominus
dixerat: Ego veni vt nō videtes videāt: ⁊ videtes ceci fiāt.

CHRY. Qualr igit maledicti sūt illi g a lege suadētur: Vos potiꝰ maledicti estis q nō obſuastis legē. THEO. Ideo āt suauiter ꝛ blande pharisei ministris respōdēt: dubitauerūt ne forte ab eis prorsus segregentr: ꝛ xpo adycian tur. CHRY. Qr vero dixerant q nullus principū credidit in eum. Ad hoc excludendū subiungit: dicit nicodemus ad eos: Ille qui venit ad iesum nocte: g vnus erat ex illis.

AVGV. Ipse nō qdez incredulus: sz timidus. nā ideo nocte venerat ad lucē qr illumīari volebat: ꝛ sciri timebat. hic g̃ respondit iudeis. Nūquid lex nra iudicat hoiem nisi prius audi. ab ipso ꝛ cogno. qd faciat: Credebat. n. qr si eum tm̄modo patiēter vellent audire: forte similes fierent illis g missi sunt tenere: ꝛ maluerunt credere. Volebant āt illi puersi añ esse dānatores q̃ cognitores. AVGV. xxv. de ciui. dei. Dicit aūt lex nra de lege q̃ dei est: eo q ē ab illo data hoibus. CHRY. Ostēdit āt nicodemus eos neqz cognoscentes legē: neqz facientes que sunt legis. cū āt gruū esset ostendere q nō indiscrete miserūt vocaturi eum: rudius ꝛ iracundius vtunt ꝓtradictione. Nā segtur: Respōderunt ꝛ dixerunt ei: Nūquid ꝛ tu galileus es: AVGV. .i. quasi a galileo seductus. Dns. n. galileus dicebat: qm̄ de nazareth ciuitate erāt parentes eius: sm̄ mariā dixi parentes: non sm̄ virile semen. CHRY. Deinde iniurioſe q̃si eo nesciente scripturas induxerunt: Scrutare scri. ꝛ vide qr prophe. a galilea non surgit. ac si dicerent: Uade ꝛ disce. ALCVI. Non. n. locū vbi natus est: sz vbi puersabat attendebāt: ꝛ iō non solū messiā sz nec prophetā eum credebant. AVGV. Propheta qdē a galilea nō surgit: sz dns prophetas ꝛ inde surrexit. Segtur: Et reuersi sūt vnusqsq in domū suam. ALCVI. Nullo pfecto negocio vacui fide: ꝛ ideo fraudati vtilitate sunt reuersi in domū infidelitatis ꝛ impietatis sue. CAPI. VIII.

IEsus āt perrexit in montē olyueti: ꝛ diluculo iteruz venit in templū: ꝛ omnis populus venit ad eū: ꝛ sedens docebat eos. Adducunt autē scribe ꝛ pharisei mulierem i adulterio deprehensam: ꝛ statuerunt eaz in medio: ꝛ dixerūt ei: Magister: hec mulier modo dep̃hēsa est in adulterio. In lege aūt moyses mādauit nobis huiusmodi lapidare. Tu ergo qd dicis: Hoc aūt dicebāt tentātes eū: vt possent accusare eū. Jesus aūt iclinans se deorsum: digito scribebat in terra. Cū ergo pseuerarēt iterrogātes. erexit se ꝛ dixit eis. Qui sine pctō est vestrū primus in illā lapidē mittat. Et iterū se iclinās scribebat in terra. Audiētes aūt hec vnꝰ post vnum exibāt incipiētes a seniorib⁹: ꝛ remānsit solꝰ iesus: ꝛ mulier in medio stās. Erigēs aūt se iesus dixit ei: Mulier vbi sūt q te accusabāt: Nemo te cdēnauit: Que dixit: Nemo dne. Dixit ei iesus: Nec ego te condemnabo. Uade ꝛ iam amplius noli peccare.

ALCVI. Dns maxie circa suā passionē hāc sibi effecerat ꝓsuetudinē: vt in die qdē in tēplo qō erat hierosolymis vbū dei pdicaret: signa ꝛ miracula ostēderet: sero reuertebat in bethaniā: vbi apud sorores lazari hospitabat: ꝛ mane iter ad sūe opus reuertebat. Igit sm̄ hūc morē cū i vltimo die scenophegie tota die in tēplo pdicasset: vespe prexit in mōtē olyueti. ꝛ hoc ē qō dr. Jesus aūt perrexit in mōtem olyueti. AVGV. Ubi. n. decebat docere xp̃m nisi in mōte olyueti: in mōte vnguēti: in mōte chrismatis. xpi enim nomē a chrismate dictū ē. Chrisma aūt grece: latine vnctio noiat. Ideo aūt nos vnxit: qr luctatores ꝛ diabolum fecit.

ALCVI. Unctio. n. olei fessis ꝛ dolētib⁹ mēbris solet afferre leuamē. Mons ēt oluarū sublimitatē dñice pietatis designat: oleos grece: latine misericordia. Nā quoq olei myſterio aptissime ꝛgruit: supferr. n. oīb⁹ liquoribus: ꝛ sicut ait psalmista: Miserationes ei⁹ sup oīa opa ei⁹. Seqr: Et diluculo itez venit in tēplū. vt. s. misericordiā cū icipiēte nouā testamēti lumine: fidelib⁹ in tēplo vz suo pandēdā p̃bendā qz signaret. Nō'eni diluculo redibat: exortū noue gratie de signat. BEDA. Significat aūt q postq̃ per gr̃az cepit habitare in tēplo suo. i. in ecclesia: ex oībus gentibus credi derunt in eū. vñ segtur. Et oīs populus venichat ad eū ꝛ sedens docebat eos. ALCVI. Sessio humilitatē icarnationis insinuat. Sedēte ergo dño ad eum venit populus: qz postq̃ per suſceptā humanitatē visibilis apparuit: ceperūt eum multi audire ꝛ in eum credere: quē per humanitatē sm̄ proximū meminerant. Mansuetis aūt ꝛ simplicibus sm̄nem dñi admirantibus: scribe ꝛ pharisei interrogant: non vt discant: sed vt veritati laqueos nectant. vñ sequitur. Adducunt aūt scribe ꝛ pharisei: mulie. in adul. dep̃he. ꝛ statu. eaz in medio: ꝛ dixe. ei. Magister hec muli. dep̃he. est modo in adulterio. AVGV. Animaduerterant eniz eū nimiū cē mitem. De illo quippe fuerat ante predictuz: Procede ꝛ regna: propter veritatem ꝛ mansuetudinez ꝛ iustitiam. Ergo attulit veritatē vt doctor: māsuetudinē vt liberator: iustitiam vt cognitor. Cuz loqueretur: veritas agnoscebatur. aduersus inimicos nō moueretur: māsuetudo laudabatur. In tertio ergo iustitia. s. scandaluz posuerunt. Dixerunt. n. apud seipsos. Si eaz dimitti censuerit: iustitiā non tenebit. lex enim quod iniustum erat iubere non poterat: ꝛ ideo legem inducunt dicentes: In lege autez moyses mādauit nobis huiusmodi lapidare. vt autez mansuetudinē non pdat: in qua iaz populis amabilis factus est: eaz dimitti debere dicturus est. vnde eius sententiaz requirunt dicentes: Tu ergo quid dicis: Hinc nos inueniemus ad accusandū occasionez ꝛ reuz faciemus tanq̃ legis preuaricatorez: vñ euangelista subdit: Hec autez dicebant tē. eum vt pos. accu. eum. Sed dominus in respondēdo ꝛ iusticiaz seruatur us est: ꝛ a mansuetudine nō recessurus. Sequitur eniz: Jesus autem incli. se deorsuz digi. scribe. in terra. AVGV. de con. euā. Tanq̃ illos tales in terra scribendos significaret: non in cello vbi monuit discipulos vt se scriptos esse gauderent: aut q se humiliando quod capitis inclinatione monstrabat: signa in terra faceret: aut q iaz tempus esset: vt in terra que fructum daret: non in lapide sterili: sicut antea lex eius cōscriberetur. ALCVI. Per terraz enim coꝛ humanum ostenditur qō bonaruz vel malaruz actionuz solet redderre frucrus. per digituz autem qui articulozuz compositione flexibilis est: sublimitas discretionis exprimitur. Nos ergo instruit: vt cum quelibet mala proximorum conspicimus nō statiz ea temere damnemus: sed prius ad conscientiam cordis humiliter reuersi: digito discretionis ea sollicite disquiramus. BEDA. Quātū ēt ad hystoriaz pertinet per hoc q digito scripsit in terra. illuz se fore monstrauit. g quondam legez in lapide scripsit. Sequitur. Cuz autez perseuerarent interrogantes euz erexit se. AVGV. Non dixit: nō lapidet: ne cōtra legē dicere videret. Absit aūt vt hoc ceret lapidet. venit enī nō pdere qō iuenerat sz q̃rere qō perierat. Quid ergo respōdit. Qui sine peccato ē vestrū primus in illā lapidē mittat. Hec vox iustitie est: puniat peccatrix sed nō a peccatoribus: impleatur lex: sed nō a preuaricatoribus legis. GREGO. xiiy. moza. Qui enī prius semetipsuz nō iudicat: quid ī alio rectū iudicet iguorat: Et si no-

uit etiã p audituꝫ recte tamẽ aliena merita iudicare nõ vo-
let cui ꝯcia inocẽtie ꝑprie nullã iudicy regulam prebet.
AVGV. Cum ergo eos telo iusticie percussisset: nec di-
gnatus ẽ cadẽtes attẽdere: sed auertit ab eis obtutũ: vñ se
quit. Et iterũ se iclinãs scribe. in terra. ALCVI. Potest
etiã itelligi fecisse hoc dñs iuxta cõsuetudinẽ: vt ꝙsi aliqd
ages vltu itẽdẽs i aliꝰ: liberã eis exeũdi facultatẽ darꝫ. In ꝟ
bibitã correctiõez diligẽter ꝑpẽdam⁹: vtrũ ipsis pctis ꝺ gꝫ⁹
illi voce iusticie tanꝯ telo percussi sese ispiciẽtes & reos iue
niẽtes: vn⁹ post vnũ oẽs recesserũt. & hoc est qõ subdit. Au
diẽtes autẽ hec: vn⁹ post aliũ exibãt: icipiẽtes a senioribus.
GLO. Qui forte magis rei erãt vel magis culpas suas co
gnoscebãt. AVGV. Relicti sũt aũt duo: miseria & mise
ricordia: naꝫ segtur. Et remãsit sũt aũt duo: miseria & mise
rias. Credo territa est illa mulier: ab illo se puniẽdam spera
bat. i quo peccatũ iueniri ñ poterat. Ille aũt q aduersarios
ei⁹ repulerat lingua iusticie leuãs i illã oculos mãsuetudis i
terrogauit eã: vñ sequit. Erigẽs aũt se iesus dixit ei: Mulier
vbi sũt qui te accusabãt: Nemo te ꝑdẽnauit: que dixit. Ne
mo domine. Audiuim⁹ supra vocẽ iusticie: audiam⁹ nũc mã
suetudis: naꝫ segt. Dixit ei iesus. Nec ego te cõdẽno: a quo
te forte cõdemnari timuisti: qa in me peccatum nõ inuenisti.
Quid est Domine: Saues ergo pctis: nõ plane. Attẽde qõ se
quit: Vade & amplius noli peccare. Ergo & dñs dãnauit: sz
peccatũ: nõ hoiem: nam si peccato ꝑ auctoꝛ eẽt diceret: Va
de & viue vt vis: de mea liberatiõe esto secura. Ego te quan
tucunqꝫ peccaueris etiã a gehẽna & inferni tortoꝛib⁹ libera
bo: nõ hoc dixit. Intẽdant ergo q amãt in dño mãsuetudi
nẽ: & timeãt vitatẽ. Eteni dulcis & rectus dñs.

¶ Iteꝝ ergo locut⁹ ẽ eis iesus dicẽs. Ego sũ lux
mũdi. Qui sequitur me nõ ambulat in tenebris:
sed habebit lumen vite.

ALCVI. Quia mulierẽ absoluit a crimine: ne alig dubi
taret an ille quẽ videbãt verum hominem: posset peccata
dimittere: dignaꝫ ipse aptius sue diuinitatis potẽtiam de
mõstrare: vñ dicit: Iteꝝ er. lo. ẽ eis. dicens: Ego sũz lux mũ
di. BEDA. Ubi aduertẽdũ ẽ: qa nõ ait. Ego sũz lux ange
lozũ vel celi: sed lux mũdi. Idest hoim in tenebris ꝺmãtiũ
fim illud. illuminare his qui in tenebris & in vmbra moꝛ
tis sedent. CHRY. Uel aliter. Quia superius galyleam
ei afferebant: & quasi de quodã ꝓphetarũ de eo dubitabãt
voluit ostendere quoniã nõ vn⁹ ꝓphetaꝝ ẽ: sed dñator oꝛ
bis terrarum. vnde dicitur. Ite. er. lo. ẽ eis ie. di. Ego sũ lux
mundi: nõ galilee neqz palestine neqz iudee. AVGV.
Manichei solẽ istũ oculis carnis visibilẽ xp̃z dñz eẽ putaue
rũt: sz ecclesia catholica ꝓbat tale cõmẽtus. Non est eniz
domin⁹ christus sol fact⁹: sed q quẽ sol fact⁹ est. Omnia eni
per ipsum facta sũt: & ꝓpter nos sub sole factũ est: lumen q
fecit solem: carnis nube tegitur nõ vt obscureẽ: sed vt tem
peretur: Loquẽs ergo per nubem carnis: lumen indeficiẽs
lumen sapiẽtie ait hominibus. ego sum lux mundi. THE
OPHI. Uteris autem aduersus nestoziũ hoc pñti sermõe
nõ eni ait. Quoniã in me est lux mũdi: sed ego sũz lux mun
di. Ipse naqz qui bõ videbat idem & fili⁹ dei: & lux mũdi
erat: non sicut nugabatur nestozius. in simplici homine dei
fili⁹ habitabat. AVGV. Abstulit aũt te ab oculis carnis
& reuocauit ad oculos coꝛdis in hoc qõ subdit. Qui seq. me.
nõ ambu. in tene. sed ha. lu. vi. Nõ eni suffecit dicere. Habe
bit lumẽ: sed addidit: vite. Hec verba dñi cum verbis psal
mi cõcoꝛdant. In lumine tuo videbim⁹ lumẽ: quoniaz apũ
te est fons vite. In istis vsibus coꝛporalibus aliud est lumẽ
& aliud fons. Fontez fauces querũt: lumẽ oculi. apud deum
qõ lumẽ ẽ: hoc ẽ fons: Qui tibi lucet: vt videas: ipse tibi ma
nat vt bibas: qõ promisit futuri tẽpoꝛis verbũ posuit. In eo
quod facere debemus pñs temp⁹ posuit. Qui sequit inquit
habebit modo ꝑ fidez: post habebit per spẽm. Sequere istũ
solẽ visibilẽ: si ipse tẽdis ad occidentẽ quo & ille tẽdit: & si vo
lueris tu illũ deserere: ipe te deseret in occasu. Deus tu⁹ vbi
qz est totus. si nõ ab illo facies casum: nũqz a te ille faciet oc
casuz. Tenebre satis metuẽde sũt moꝛ: nõ oculoꝝ: & si oc'lo
rũ ñ exterioꝝ: sz iterioꝝ. vñ discernit ñ albũ & nigꝝ: sz iustũ
& iniustũ. CHRY. Intellectualiter eni dixit. Non ambu
lat in tenebris. i. nõ manet in erroꝛe. Hinc & nicodemũ lau
dat & mistros. & ipsos occulte insinuat: dolos cõplicantes: q
in tenebris & erroꝛe sunt: sed lucem nõ superabũt.

¶ Dixerũt ergo ei pharisei. Tu de teipso testimo
nium perhibes: testimonium tuũ non est verũ.
Respõdit iesus & dixit eis. Et si ego testimoniũ
perhibeo de meipso: verum est testimoniũ meũ
quia scio vnde venio: & quo vado. Uos aũt ne
scitis vnde venio: aut quo vado. Uos sm carnẽ
iudicatis: ego nõ iudico quẽqz. Etsi iudico ego:
iudicium meũ verꝝ est: qz solus nõ sum: sed ego
& qui misit me pater. Et in lege vestra scriptum
est: qz duoꝝ hominum testimonium verum ẽ.
Ego sum q testimoniuz perhibeo de meipso. &
testimoniũ phibet de me qui misit me pater.

CHRY. Quia dominus dixerat. Ego suz lux mundi: & q
sequitur me nõ ambulat i tenebris. Judei hoc euertere vo
luerũt. vnde dicit. Dixerũt ergo ei pharisei: tu ꝺ teipso testi
moniũ perhibes: & testimoniũ tuũ nõ est verꝝ. ALCVI.
Sic responderunt tãqz ipse dominus solus sibi testimoniũ
phiberet: cum cõstet q anteqz i carne appareret: multos te
stes premisit qui eius sacramenta predixerũt. CHRY. Do
minus autem euertit quod dixerãt. vnde sequitur. Respõ
dit iesus & dixit eis. Etsi ego testimonium perhibeo de me
ipso verum est testimonium meum. Hoc iuxta eoruz suspi
tionem locutus est: hominem euz nudum estimantium: &
causaz subiũgit. Quia scio vnde venio: & quo vado. id est ex
deo suz: & deus et dei filius. Non autẽ hoc dicit manifeste:
quia semper humilia miscet altis. deus aut ex ipse sibi fide
dignus testis est. AVGV. Ueruz est enim testimonium
luminis: siue se ostẽdat siue alia: Locutus est prophetа veꝝ
sed vnde habetur: nisi ꝺ fonte veritatis hauriret: ergo ido
neus est iesus: qui sibi testimonium perhibeat: dicens autẽ:
Quia scio vnde venio: & quo vado: patrẽ volebat intelligi:
patri enim gloriaz dabat filius: a quo est missus: q̃tuz ergo
debet homo glorificare euz a quo est creatus: non autez ve
niẽdo inde discessit: aut redeũdo nos dereliquit: nõ potest
hoc fieri ab isto sole: qui quando pergit ad occidentem dese
rit oꝛientem. Sicut autem sol iste & videntis faciẽ illustrat
& ceci: sed videt ille: ille non videt: sic & sapientia dei: verbũ
dei vbiqz presens est etiam infidelibus: sed quibus eam vi
deant oculos non habent coꝛdis: vt ergo dominus inter fi
deles suos & inimicos suos iudeos tanquam inter tene
bras & lucem distingueret subiungit: vos autem nescitis
vnde venio aut que vado. Isti ergo iudei videbant homi
nem: nec credebant deum: & ideo dominus subdit. Uos sz
carnem iudicatis: duz scilicet dicitis. Tu de teipso testimo
nium perhibes: & testimonium tuuz nõ est verꝝ. THEO
PHI. Ac si dicat. Uos quoniaz in carne sum: carnez me so
lam esse putantes: non autem deum sm carnez fallibiliter
iudicatis. AVGV. Quia enim deũ non intelligitis & ho
minez videtis: ideo vobis arrogans video. quia ego de me
testimoniuz perhibeo. Omnis eni homo quando de se per
bibere vult laudabile testimonium: superbus & arrogans

videtur: homines enim infirmi sumus: verū dicere ꝛ mentiri possumus: lux mentiri nō potest. CHRY. Uel aliter. Sicut ſm carnez viuere male viuere est: ita ſm carnem iudicare: iudicare iniustū ē. Et quia possent dicere. Si iuste iudicam⁹: ppter quid nō cōuincis: ppter quid nō cōdēnas: subiūgit ego nō iudico quēq̄. AVGV. Qđ duob⁹ modis intelligi potest: vt aut hoc intelligam⁹. Nō iudico quēquā. idest modo sicut dicit alio loco. Ego nō veni vt iudicez mūdū: ſz vt saluū faciā mundū: nō iudiciū suū negādo: sed differēdo: aut certe ga dixerat. Uos ſm carnē iudicatis: ita cō iūxit. Ego non iudico quēquā. vt subaudias ſm carnē xp̄m nō iudicare: sīc ab hoibus iudicat⁹ est: nam vt cognoscas iā iudicem xp̄m: subditur: Etsi iudico ego: iudiciū meū verum est. CHRY. q.d. ppter hoc dixi: nō iudico: quasi nō presummēs iudicare qz si iudicarē iuste vos ꝺdēnarē: sed nunc temp⁹ iudicij nō est: sed de futuro iudicio insinuat cū subdit. Quia solus nō sum: sed ego ꝛ qui misit me pater: ostendens ga non ipse solus eos cōdēnabit: sed ꝛ pater. Hoc autem ad suspitionem illorum loquitur: non enim estimabant dignū fidē esse filiū: nisi patris testimoniū assumpsisset. AVGV. Si aūt tecū est pater: quomodo te misit? Ergo domīe missio tua: incarnatio tua est: hoc ergo christus erat ſm carnem: ꝛ a patre non recesserat: quia pater ꝛ filius vbiqz erāt Erubesce sabelliane: non enim dixit. Ego sum pater: ꝛ ego ipe suz filius: sed solus non sum inquit ga mecum est pater. Distingue ergo personas: distingue intelligentiam: agnosce ga pater pater est: ꝛ filius filius est: sed noli dicere pater maior ē: filius minor. Una substātia est: vna coeternitas: perfecta equalitas. Ergo verum est inquit iudiciū meū: ga filius dei sum: vt tamen intelligas quia mecū est pater: non sic suz filius: vt ipsū deseruerim: formā serui accepi: sed formā dei non amisi. De iudicio dixerat: de testimonio vult dicere: nā sequitur. Et in lege vestra scriptum est: quia duorum hominum testimoniū verū ē. AVGV. Cōtra faustū. An forte manichei calūniantur ga non ait: In lege dei: sed in lege vestra scriptum ē. Ubi vsitatam locutionē scripturarū quis nō cognoscat: lege enim vestra dixit vobis data: sicut apostolus dicit euangelium suum: quod se tamen accepisse testatur: non ab homine: sed per reuelationem iesu christi.

AVGV. super ioā. Magnā aūt habet questionē ꝛ valde videtur in mysterio res esse constituta vbi de⁹ dixit. in ore duorū vel triū testium stat omne ver. Fieri enim potest vt duo mentiantur. Susanna casta duob⁹ falsis testib⁹ vrgebat: vniuersus ppls mētit⁹ ē contra christū: quomodo ergo accipienduz ē: In ore duorū vel triū stabit omne verbum: nisi qz hoc modo per mysterium trinitatis cōmendata ē: in q̄ ē perpetua stabilitas veritatis: Acccipite ergo nr̄z testiōniū ne sentiatis iudiciū: nō differo iudiciū differo testioniū vnde sequitur. Ego sum q testi. perhi. de meipso: ꝛ testimoniū perhi. de me q misit me pater. BEDA. In multis enī locis pater filio suo perhibet testimoniū. vt ē illud. Ego hodie genui te: ꝛ itē. Hic est filius me⁹ dilectus. CHRY. Uel aliter. Si qđ dictū ē simpliciter accipiat: questionem habz. naz in hominib⁹ quidem ppter hoc determinatū ē: q in ore duorū vel triū testiū stat omne verbū: ga vnus solus nō est fide dign⁹. In deo aūt qualiter vtiqz hoc habebit rationē: sed ꝛ aliter non staret qđ dictū est: nā in hoib⁹ cū duo de alicna retestant tūc testimonium ē verum: hoc enīz est duos testari. si vero vnus eorum: sibypsi testetur non adhuc sūt duo testes: Ad nihil ergo aliud hoc dixit q̄ vt oīdat se nihil minus patre habētez: aliogn nō dixisset. Ego ꝛ qui misit me pater. Considera etiā potestatē nihil habētem diminutū a patre. homo enim cū a seipso dignus fuerit fide: testimonio nō indiget: sed hoc in aliena re. In propria vero: cuz testimonio alieno indigeat: non adhuc dignus est fide. Dic vero totum cōtrariū: etenim in propria re testans ꝛ ab alio testimoniū habens: dixit se fide dignum esse. ALCVI. Uel potest sic intelligi qđ dicitur. q.d. Si vestra lex approbat testimoniū duor̄ hoīum q possent decipi: ꝛ plura testari: qua ratione meū ꝛ patris mei testimoniū qđ summa stabilitate firmū est: verū esse nō dicitis?

¶ Dicebāt ergo ei. Ubi est pater tu⁹? Respōdit iesus. Neqz me scitis neqz patrē meū. Si me sciretis forsitā ꝛ patrem meū sciretis. Hec verba loquut⁹ ē iesus i gazophylatio docēs i tēplo. Et néo apprehēdit eū: qz nondū venerat hora eius.

AVGV. Illi qui audierāt a dño: vos ſm carnē iudicatis: manifestauerūt qđ audierūt: p̄ez. n. xp̄i carnaliter accepērūt: vñ dr̄. Dicebāt ḡ ei. vbi ē p̄r tu⁹? q.d. Audiuim⁹ te dicere: solus nō sū: ſz ego ꝛ q misit me p̄r: nos solū te videmus oīde ḡ nobis tecū eē p̄ez tuū. THEOPHI. Quidā vo notāt hoc platū eē a iudeis q̄si ad cōtumeliā ꝛ ꝓpētii. Impbāt enī ei tāq̄ ex fornicatōe genito ꝛ ꝓpriū genitorē ignorāti: vel tāq̄ vili exñti: eo q p̄r ei⁹ putabatur. i. ioseph. q.d. ignot⁹ ꝛ ignobil' ē p̄r tu⁹: qd freqnter p̄ez nob iducis? Uz ḡ ñ vt scire volētes: ſz vt tētantes querebāt: ad pmissaz gōnē nō rñdet: vñ seqt̄. Rñ. ie. Nz me sci. nz pa. me. AVGV. q.d. Queritis Ubi est p̄r tuus: quasi me iam sciatis. quasi totū hoc sit: quod videtis. Ergo qz me non nostis: nō patrez meū vob nō oīdo. Me qppe hoīez putatis: nō p̄ez meū hominē queritis. Quia vero ſm qđ videtis aliud sum: ꝛ aliud ſz qđ nō videtis: p̄ez ām meū loquor occultū: occult⁹ p̄r ē q vt me noueritis: tūc ꝛ p̄ez meū scietis: ꝛ ꝺs ē qđ subdit. Si me sciretis: forsitā ꝛ pa. meū sciretis. CHRY. Dic ām hoc vt oīdat q nihil ei pdest dicere q sciāt patrē: ꝛ filiū nesciēt̄es. ORIGE. Cōtrariari āt videt ad iuicē qđ h dr̄. Neqz me scitis: nz patrē meū. ꝛ qđ supra dcm ē. Et me scitis: ꝛ vñ sim scitis: ſz tamē q dicit: Et me scitis: ad quosdā dicit hierosolymitaruz dicentiū. Nūquid vere itellexerūt pncipes qz hic ē xp̄s: hoc vo qđ dic̄. Neqz me scitis: ad phariseos dicitur. Hierosolymitis. tū i prioribus ait. Uerax ē qui me misit: quem vos nescitis. Queret itaqz aliquis: quo vez est qđ dicit. Si me sciretis ꝛ p̄rem meū sciretis cū hierosolymite: qb⁹ dicit. Et me scitis: p̄rem nesciuerūt. Dicendū aūt ē ad hoc qđ saluator quandoqz quidē de seipso vt de homine loquitur: quādoqz aūt ſm diuinā naturā: hoc ergo q dicit. Et me sci. de seipso hoie dicit: hoc vero. Neqz me sci. ō diuinita te. AVGV. Quid ē enī. Si me sciretis ꝛ patrē meū sciretis: nisi ego ꝛ pater vnū sumus? Quādo vides aliquē alicui similē: quotidiana locutio ē. Si būc vidisti: illū vidisti: propter similitudinē tale dedisti responsum: hinc ꝛ dūs. Si me iquit sciretis: ꝛ patrē meū sciretis: non qz pater ē filius: sed qz p̄ri similis ē fili⁹. THEOPHI. Erubescat arrianus: nā si iuxta eum creatura filius sit: q̄liter qui nouit creaturaz ꝛ deū nouit? neqz enī q substantiam nouit angeli: nouit ꝛ diui nam: cum itaqz qui filium nouit. ꝛ patrem nouit: igitur cōsubstantialis patri ē filius. AVGV. Hoc aūt verbū forsitā increpatiue dr̄. quod videtur esse verbū dubitatōis homines enī de rebus q̄s certas hñt aliqñ vbū dubitatōis ponūt: velut si idigneris suo tuo ꝛ dicas. Lōtemnis me: Lōsidera: forsan dominus tuus sum: sic ꝛ dñs dubitādo ierepat infideles cū dicit. Et patrē meū forsitā sciretis. ORIGE. Oportet aūt videre qñ qui alteriūs secre sunt: opinanē ex hoc pbari manifeste deū quem iudei colebāt: patrē nō esse xp̄i. Si enī inquiūt hoc phariseis deus promisiorem mundi colētibus dicebat saluator: manifestū est q patrē iesu ārum a ꝺditore mūdi existentē: nequaq̄ phariſei nouerunt. Hoc vero dicunt: non obseruantes consuetudinem locutionis in scripturis. Si enim aliquis valet inducere ea que de deo sunt a parētib⁹ eruditus: non autem bene viuat: hunc dicimus de deo noticiam non habere. vnde ꝛ filij beli-

ptēr eoꝝ malitiā deū ignozasse dicūtur: sic igiť ꝛ pharisei patrē ignozauerūt: nō enī viuebāt ꝑm cōditozis edictū. Est āt dñm q̄ simplr credere. Dicit enī in psalmo: Studete ꝛ vidēdeti. Multū eniz differt credēdo cognoscere ꝛ credere tm̄: sz pharisei gb⁹ ait: Neqz me scitis: neqz pꝛez meū. rō minime pꝛez bz. s. neqz ꝑm fidē: neqz ꝑz cognitionē. Sz ꝛ alr dic̄ scriptura illos q adiūcti sūt alicui cognoscere illō. Tūc eniz adaz cognouit vxozē suā cū ei ꝺiūctus é. Si ergo q adheret mulieri: mulierē cognoscit: ꝛ q adheret dño vn⁹ spiritꝰ ē. ꝛ deū cognoscit. ſi vo sic se bz: pharisei nec pꝛez nouerūt nec filiū. Post ß ē qdē aliquē cognoscer deū: ñ āt cognoscer pꝛez: infinitis q̄ oroib⁹ editis i lege ſi inuenim⁹ aliquē oz̄ādo dicēte deū patrē: tū ozāt eū tāq̄ deū ꝛ dñz. ne ꝓuenirēt gr̄az illud: Natrabo nomē tuū fratrib⁹ meis. Segť: Dec ver. lo. ie. in gaço. do. in tēplo. ALCVI. Saça ꝓfica lingua diui batur sup gb⁹ mozdebāt ꝛ accusabāt qm̄ seipm facit parez deū. CHRY. In tēplo loq̄bať i ordine magr̄i: ꝛ ꝺ loq̄ pr̄i. AVGV. Magna igiť fiducia sine timoze. nō enī pareť qđ nollet. vnde segtur: Et ne. appze. eū: q̄z nōdū venit ho. ei⁹. Nōnulli cū hoc audiūt: sub fato fuisse xp̄z credūt: sz si fatū sicut nōnulli intellexerūt: a fando dictū ē. i. a loq̄ndo ꝙuersiōib⁹ syderū. Quō ergo fatū bz p quē factū ē celū ꝛ sy dera: cū tua volūtas si recte sapias trāscēdat ꝛ sydera: an q̄ tā celo: Igitur nōdū venerat hoza ei⁹: nō qua cogereť mozi ꝛ ꝺiuitie. CHRY. In tēplo loq̄bať i ordine magr̄i: ꝛ ꝺ loq̄ pr̄i. AVGV. Magna igiť fiducia sine timoze. nō enī pareť qđ nollet. vnde segtur: Et ne. appze. eū: q̄z nōdū venit ho. ei⁹. Nōnulli cū hoc audiūt: sub fato fuisse xp̄z credūt: sz si fatū sicut nōnulli intellexerūt: a fando dictū ē. i. a loq̄ndo ꝙuersiōib⁹ syderū. Quō ergo fatū bz p quē factū ē celū

rat.ꝛ nō gloriā dātes dixerūt: Nunqd interficiet semetipꝫ: Oportebat enī eos cū demōstratiōe glie sic dicere. Nunqd aīa eiꝰ cū ipsi placuerit egredieť relicto coꝛpe: dns aūt ad eos q terrena sapiebāt: tanq̄ ad terrenos logť. vñ subdit: Et dice.eis: Uos de deoꝛ.estis.i.terrā sapitis: sursuꝫ coꝛ nō habetis. CHRY.q.d. Nō ē minuꝫ vos talia cogitare: homines carnales ꝛ nihil itelligētes spirituale. Ego de supnis suꝫ. AVGV. De qbꝰ supnis: Ab ipso pre quo nihil supi⁹: Uos de hoc mūdo estis: ego nō suꝫ de hoc mūdo: quō enim erat de mūdo p quē factꝰ ē mudus: BEDA. Et qui ante mundū fuit.illi autē de mūdo erāt: ga postq̄ mundus eē cepit fuerāt creati. CHRY. Uel pp mūdanas ꝛ vanas cogitatōes hoc dicit: Ego nō suꝫ ō hoc mūdo. THEOPHI. Nihil mūdanū siue terrenū affectās vñ nullatenus ad tanta insaniā deueniret vt meipm occideret. Sꝫ apollinariꝰ male suscipiēs hūc sermonē ait: qꝺ coꝛpꝰ dñi nō fuit de hoc mūdo: sꝫ de sursuꝫ celitus descēdit. Nunqd igiť ꝛ apostoli qbꝰ a dño dictū ē: Uos nō estis de hoc mūdo: oīa coꝛpoꝛa sūt celitus obtinentes. Sic igiť itelligēdū est cuꝫ dr. Ego nō sum de hoc mūdo: hoc ē. nō sum de numero vrm q mūdana curatis. ORIGE. Alius āt sensus ē coꝛ q̄ sūt de sursuꝫ: ꝛ eoruꝫ q̄ sūt de hoc mūdo. Deoꝛsuꝫ.n. sicut de loco aliquo itelligiť: sed mūdus mālis locis qdē diuerſ ꝺtinet: q oēs q̄ztū ad īmaterialia ꝛ īuisibilia deoꝛsuꝫ sunt: quo ad mūduꝫ vō compandū mūdi loca erunt vtiq̄ q̄dam deoꝛsuꝫ: ꝛ q̄dā sursuꝫ. Ubi aūt ē thesaurꝰ vniuscuiusq̄: ibi ē ꝛ coꝛ eiꝰ. Si itaq̄ aliqs thesauriçet i terra deoꝛsuꝫ efficiť. si vō aliquis thesauriçet in celis: fit desup: sed ꝛ transcendens oēs celos: in fine beatissimo inueniet. Et itez: Qui circa hūc mundū ē amoꝛ facit eū qui ō hoc mūdo ē: q autē nō diligit mūduꝫ: nec ea q̄ sunt in hoc mūdo nō ē de mūdo hoc. tamē ē ꝛ aliqs aliꝰ mūdus ꝓter hūc sensibilē mūduꝫ i quo sūt inuisibilia: cuiꝰ visū ꝛ decoꝛē videbūt hi q mūdo sūt coꝛde. Sꝫ ꝛ ipse ꝑmogenitus oīs creature pōt dici mūdus ꝓut ē sūma sapīa: oīa eniꝫ in sapīa sūt facta. In ipso itaq̄ erat totus mundus: i tantuꝫ differēs a mūdo māli: iquātū differt rō totius mūdi ab omni mā denudata a māli mūdo. Hīa ergo xpi dicit: Ego non suꝫ de hoc mūdo. q2 nō ꝓuersať in isto mūdo. AVGV. Exposuit autē dns qd intelligi voluerit cum dixit: Uos de hoc mūdo estis. q2. s. peccatoꝛes erāt. oēs aūt cū peccato nati sumꝰ: oēs viuēdo ad id qō nati eramꝰ addidimꝰ. Tota ergo infidelitas iudeoꝛ ipsa erat nō peccatū hr̄e: sed in peccatis moꝛi: vñ subdidit: Dixi ergo vob q2 moꝛiemini in peccatis vrīs. Credo ātiⁿ illa multitudine q̄ dñm audiebat: ꝛ eos fuisse q crediturī erāt: q̄si in oēs aūt ꝓcesserat illa seueriſſima sīa: In peccato vro moꝛiemini. Ac p hoc ꝛ illis q crediturī erant: spes erat ablata. reuocauit ergo eos ad spē adiū gēs. Si.n. nō crediderit̄ q2 ego sū: moꝛiemini i peccato vestro. Ergo si crediderit̄ q2 ego sū: nō moꝛiemini i pctō vro. CHRY. Si.n. pp hoc venit vt pctm̄ tollat: ꝛ aliter nō cōtigit illud exuere nisi p lauacruꝫ: nec ꝺtīgēt eū q non credit ex hac vita abire: veterē hoīeꝫ. i. pctm̄ hñtē: nō solū q2 ñ credit: sꝫ ēt q2 ꝓoꝛa pctā hīs hīc recedit: Cū āt dixit, Si nō crediderit̄ q2 ego sū. q2. nihil addidit: mltū ē qꝺ ꝺmēdauit q2 sic ēt ꝛ deꝰ moysi dixerat. Ego suꝫ q suꝫ: sed quō audio: Ego sum q suꝫ ꝛ nisi crediderit̄ q2 ego sū quasi alia nō sint: Sꝫ ꝓsius q̄liscūq̄ excellētia si mutabilis ē: vē nō ē. Nō. n. ē ibi vez eē vbi ē ꝛ nō eē. discute rez mutationeꝫ: īuenies fuit ꝛ erit. Cogita deū īuenies ē: vbi tēpꝰ ꝓteritū eē nō possit. vt ergo tu sis: trāscēde tps. hec itaq̄ ꝓmittēs: ne moziamur i peccatis nr̄is nihil aliō mihi videť his vbis dixisse: Nisi crediderit̄ q2 ego suꝫ: q̄ nisi crediderit̄ q2 deꝰ ℣. deo grās: q2 dixit: Nisi crediderit̄. nō dixit: nisi cepitis. qs. n. hoc capiat: ORIGE. Manifestū ē aūt qꝺ q moziť in peccatis suis q̄uis dicat se xpo credere. tū i vitate nō credit. q. n. credit iusticie: ñ iniusticiā faciet, ꝛ credēs in sapīaꝫ: nil stultum dicit aut facit. ꝛ sic si scrutatꝰ fueris ceteros itellecꝰ xpi inueni/ es quomodo q non credit xpo moziť in peccatis suis. Accedens autez ad ꝺxia eoꝝ que considerantur in christo: in peccatis suis moritur.

¶ Dicebant ergo ei: Tu quis es: Dicit eis iesus Principium q et loquoꝛ vobis. Multa habeo de vobis loqui ꝛ iudicare: sꝫ qui me misit verax ē: ꝛ ego q̄ audiui ab eo hec loquoꝛ i mūdo. Et nō cognouerūt: quia patrē eius dicebat deum. AVGV. Quia dixerat supra dns: Nisi crediderit̄is quia ego sum moziemini i pctis vrīs. Interrogāt illi velut querē tes: nosse in quem deberent credere: ne in suo peccato morerētur. vnde dicitur: Dicebāt ergo ei: Tu quis es. Non enī cum dixisti: Nisi crediderit̄is quia ego suꝫ: addidisti quis esses: sciebat aūt ibi quosdā eē crediturōs. ꝛ iō cum dixissent: Tu qs es: vt scirēt qd illū credere deberēt. Dixit eis iesus: Principium qui ꝛ loquoꝛ vobis. non tanquam diceret: principium sum: sed tanquam diceret. Principium me credite, quod in pronomine greco euidenter apparet: vbi principii feminini generis est. principium ergo me credite: ne moziamini i pctis vrīs. principiū. n. mutari nō pōt: i se manet; ꝛ ipse manet oīa. Absurdū ē aūt vt filiū dicamus principiū: ꝛ pr̄es principiū nō dicamus. nō tñ duo principia: sicut nec duos deos: spūs autē scūs patris ꝛ filꝰ ē spūs: nec pater ē nec filiꝰ. pr̄ris ꝛ filiꝰ ꝛ spūs sanctus sunt vnus deꝰ: vnū lumē: vnū principiū. Addidit aūt: Qui loquoꝛ vobis. q2 hūilis ꝓpter vos factus ad ista vba descēdi. Ergo credite me esse principiū: q2 vt hoc credatis nō solū suꝫ principiū: sed ꝛ loquoꝛ vobis. Nā si principiū sicuti ē ita maneret apud pr̄es: vt nō acciperet formam serui: quō ei crederēt: cū infirma coꝛda intelligibile vbum sine voce sensibili audire nō possent: BEDA. Sane i quibusdā exēplaribꝰ inueniť: Qui ꝛ loquoꝛ vobis: sꝫ ꝛgruenti⁹ eē ꝓbať si q2 legať: vt iste sit sensus: Principiuꝫ me esse credite: q2 ꝓpter vos ad hec vba descendi. CHRY. Uel aliter. Supra dixit: Ego nō iudico quēq̄: sꝫ aliud ē: Non iudico: ꝛ aliud habeo iudicare. nō iudico dixit ad ꝓsens. De autem futuꝝ dicit: Multa habeo de vobis loqui ꝛ iudicare: iudicium furacis vitas suꝫ. vñ segť: Sed qui misit me verax est. Uerax ē pater: non participando: sed generando veritatē. Nunqd eniꝫ dicturi sumus: Plus veritas q̄ verax est. Uerax filium incipiemus dicere patrē maiozem. CHRY. Dicit autem hoc vt non estiment quoniam tot audiens ex imbecillitate non punit: aut quia eoꝝ cogitationes ꝛ conuincere non nouit. THEOPHI. Uel quia dixerat. Multa habeo de vobis loqui ꝛ iudicare: iudicium futuro seculo reseruās subiungit. Sꝫ q me misit verax ē. q. d. Etsi vos ifideles estis pater me⁹ verax ē: qui diez stabiliuit in quo vobis retributio fiet. CHRY. Uel aliter: Si in hoc me misit pater non vt iudicez mundum: sed vt saluem mundum: verax aūt est pater. Cōuenienter nullū ego nunc iudico: sed hec loquoꝛ que sunt ad salutem: non q̄ ad iudiciū. vnde segtur: Et ego q̄ audiui ab eo: hec loquoꝛ in mūdo. ALCVI. Audisse autez a patre idez est ꝛ esse a patre: q2 ab illo habet audiētiā a quo hꝫ eēntiā. AVGV. Dat glīaꝫ pr̄i cū filiꝰ: tāq̄ dicat: Do gloriā ei cui⁹ suꝫ filius: quō tu supbꝰ es ad uersus eū cuius es seruus: ALCVI. Cū aūt audissent: Uerax ē q misit me nō itellexerūt de quo diceret. vñ subditur: Et nō cog. q2 pa. eius dice, deū. Nondū. n. oculos cordis

aptos bẽãt quibus patris ⁊ filij equalitatez intellexerũt.

¶ Dixit ergo eis ihesus: Cũ exaltaueritis filiũ hominis tũc cognoscetis q⁹ ego sum: ⁊ a meipso facio nihil: sed sicut docuit me pater hoc loquor. Et qui me misit mecũ ẽ: ⁊ nõ reliquit me solũ: q⁹ que placita sũt ei facio semp. Hec illo loquẽte: multi crediderũt in eum.

AVGV. Cũ dixisset dominus. Uerax est qui misit me: non intellexerũt iudei q⁹ de patre illis diceret. videbat autẽ ibi aliquos quos ipse nouerat post passionẽ suã esse creditu ros: ⁊ ideo sequitur. Dixit ergo eis ihesus: Cuz exaltaueritis filiũz hoĩs tũc cognoscetis q⁹ ego sum. Recolite illud. Ego sum q sum: ⁊ cognoscetis quid sit dictũ: Ego sum. Differo cognitionem vestraz: vt impleã passionẽ meaz: ordine vestro crucis dicit quia ⁊ ibi exaltatus ẽ qñ pependit in ligno. hoc cognoscetis: q cũ. ſ. exaltaueritis filiũ hoĩs. Exaltationẽ aũt oportebat impleri per man⁹ eoꝝ qui postea fuerant credituri: quib⁹ dicit hoc: quare: nisi vt nemo ĩ quocũq; scelere ⁊ male sibi cõscius desperet: quãdo videat eis donari homicidiũ q occiderãt xp̃m. CHRY. Uel aliter ꝓtinua: Qz mꝰ ta signa faciẽs ⁊ docens eos nõ conuerterat: ō cruce: de reli quo loquit dicẽs: Cũ exalta. ⁊c. q. d. Uos estimatis q⁹ tunc maxime a me separati eritis: quãdo me occideritis. Ego ãt dico qñ tũc maxime scietis ⁊ gra signoꝝ ⁊ resurrectionis ⁊ captiuitatis vestre: quoniã ego suz xp̃s filius dei: ⁊ q⁹ nõ cõtrarioz illi. ꝓpter qõ subdit. Et a meip. ni. fa. sed si. do. me pater sic loquoz. per hoc enim indifferẽtiaz substãtie manifestat: ⁊ q⁹ nihil extra paternales itelligẽtias logtur. si enim deo ꝓtrarius eẽm: nõ tantã iraz mouissez cõtra eos q meno audierũt. AVGV. Uel aliter. quia dixerat: Tũc cognoscetis q⁹ ego suz. ⁊ ad ipsuz eẽ pertinet tota trinitas: ne forte sub quia ego suz. ⁊ ad ipsuz eẽ pertinet tota trinitas: ne forte subtraret erroꝝ sabellianoꝝ cõtinuo subiunxit: Et a me fa. nihil. q. d. a meipso nõ sum: filius enim de patre est deus. Qz ergo addidit: Sicut do. me pr̃: hoc loquor: nemini vestꝝ obrepat cogitatio carnalis. Nolite vobis quasi duos hoĩes añ oculos ponere: ⁊ loquẽtez patrez ad filiũ: Sicut facis tu qñ aliqua verba dicis filio tuo. Que enī verba fierẽt vnico verbo. si aũt de⁹ loquitur in coꝛdibus vestris sine sono: quomõ loquitur filio suo: Incoꝛporaliter pr̃genuit filiũ: nec eũ sic docuit: quasi indoctuz incoꝛporaliter pr̃genuit filiũ: nec eũ sic docuit: quasi indoctus genuerit: sed hoc ẽ eũ docuisse quod est sciẽtẽ genuisse. Si enim simplex est natura veritatis: hoc est filio eẽ q⁹ nosse. quẽadmodũ ergo pater illi gignẽdo dedit vt eẽt: sic gignendo dedit vt nosset. CHRY. Rursus ad humilius sermonẽ reduxit. Sequit: Et q me misit. Ne aũt estimẽt hoc q⁹ dicit: Misit me: minoꝛationis esse. dicit: Decũ est: naz hoc quidẽ dispẽsatiõis: hoc aũt deitatis ẽ. AVGV. Et cũ ambo simul sint: vnus tamẽ ẽ missus: alter misit: qñ missio incarnatio ẽ: ⁊ ipsa incarnatio filij tñ ẽ: nõ ⁊ pr̃is. ergo inquit. Qui me misit. i. cuius auctoꝛitate tanq̃ paterna incarnat⁹ suz. Misit itaq; pater filiũ: sz ñ recessit a filio. vnde sequit: Et nõ rel. me solũ. Nõ enim quo misit filiũ: nõ ibi erat pater q dixit: Celũ ⁊ terra ego impleo: sz q̃re eũ nõ dereliqt subdit: Qz q̃ pla. sũt ei fa. sẽp. nõ ex quodã initio: sed sine initio sine fine. dei. n. gnãtio nõ bz initiũ tpis. CHRY. Uel aliter. Qz ꝓtinuo dicebat: Qñ nõ ex deo ẽ: ⁊ qz sabbatũ nõ custodit. Ō qõ ait: Qñ q̃ pla. sũt ei fa. sẽp. oñdens qñ ⁊ soluere sabbatum placitũ ẽ ei. Multipliciter. n. studet vt ostẽdat q⁹ nihil facit patri ꝓtrariũ ⁊ qz hoc humanius locut⁹ ẽ subditur: Hec il. lo. mꝰ. cre. ĩ eũ. Ac si diceret euangelista: Ne turberis sigd hũile a xp̃o audieris. g. n. post tãtã doctrinã nõdũ suasi erãt hũilia audiũt ⁊ suadẽtur: igit̃ crediderũt gdã: sz ñ vt oportebat. sz simpliciter: q̃si letãtes ⁊ regescẽtes ĩ vboꝝ humilitate. Et hoc ostendit euangelista in subsequentibus sermonibus in quibus narratur q⁹ rursus ei iniuriabantur.

¶ Dicebat ergo iesus ad eos q⁹ crediderunt ei iudeos. Si vos manseritis ĩ sermone meo: vere discipuli mei eritis ⁊ cognoscetis veritatẽ ⁊ veritas libabit vos: Rñderũt ei iudei: Semẽ abrae sumus ⁊ nemini seruiuim⁹ vnq̃. Quõ tu dicis: liberi eritis? Rñdit eis ihs. Amẽ amẽ dico vobis: qa oĩs q facit peccatũ seru⁹ ẽ peccati. Seru⁹ aũt nõ manet ĩ domo ĩ eternũ. Filiꝰ aũt manet ĩ eternũ. Si ḡ vos filiꝰ libauerit: vere liberi eritis.

AVGV. Uoluit dñs ĩ ꝓfundũ fundare fidẽ coꝛ q crediderãt: vt nõ superficieten⁹ crederent. ⁊ iõ dr̃. Dicebat ḡ ihs ad eos q crediderũt ei iudeos: Si vos manseritis ĩ sermõe meo: vere discipuli mei eritis: Per hoc q⁹ dic̃: Si mãseritis: oñdit ea q̃ ĩ coꝛ coꝛde erãt. Sciebat. n. qñ crediderũt gdẽ: sed nõ mãserũt: ⁊ magnũ gd eis ꝓmittit. ſ. vere discipulos ei⁹ fieri: In quo occulte tangit quosdã q ꝓpius ab spõ recesserãt: ⁊ illi eũ audierũt ⁊ crediderũt ⁊ recesserũt. qz ñ ꝓmãserũt.

AVG. ō v. do. Oẽs ãt nos vnũ magr̃z hẽm⁹: ⁊ sub illo cõdiscipuli sum⁹. Nec iõ magr̃i sum⁹: qz ō loco supioꝛe logmur sed magister ẽ oĩz q habitat ĩ nobis. ad discipulũ aũt parũ ẽ accedere: sed oportet manere nos. si ĩ illo nõ mãserim⁹ cadem⁹. Breue opus: breue vbuz: magnũ opere si mãseritis. Quid enī est in vbis dei manere: nisi nullis tentationib⁹ cedere. Si laboꝛ non est gratis accipis premium. Si laboꝛ est: attende magnum premium et cognoscetis veritatem.

AVGV. super Joan. q. d. Quia nũc credentes estis: manẽdo videtes eritis. Non. n. qz cognouerũt crediderũt: sed vt cognoscerẽt crediderũt. Quid. n. ẽ fides: nisi credere qõ non vides? Uitas qõ credidisti videre. Si ergo pmaneaꝫ in eo qõ credit̃: peruenit̃ ad id qõ videat̃: vt. ſ. contemplemur ipsam vitatẽ sicuti ẽ: non per vba sonãtia sz p lucẽ splendentẽ. Uitas incõmutabilis est: panis ẽ mẽtis: reficit: nec deficit: mutat vescentez: nõ ipsa in vescentẽ mutat̃. Ipsa aũt vitas vbũ dei est. hec vitas carne induta ẽ. ꝓpter nos latebat ĩ carne non vt negareꝫ sz vt differreꝫ vt in carne patereꝫ: vt caro peccati redimereꝫ. CHRY. Uel cognoscetis vitatez: hoc ẽ me. Ego enim sum vitas: iudaica qdẽ oĩa typus erãt: vitatẽ aũt a me scietis. AVGV. de ver. do. Forte aliqs diceret: Et qd mihi ꝓdest cognoscere vtatẽ? ⁊ ideo subiũgit: Et veritas liberabit vos. q. d. Si nõ ỏlectat vitas: delectat libtas. Liberari enī ꝓpie dicit̃ libeꝝ fieri: qũo sanari sanũ fieri. Hoc ĩ vbo greco plani⁹ est: nã in ꝏsuetudine latina maxime in eo cõsueuim⁹ audire hoc vbũ: vt quicunq; liberaꝫ: itelligaꝫ picula euadere: molestys carere. THEOPH. Sicut aũt supra infidelib⁹ ait: In peccatis vestris moriemini: sic manentib⁹ in fide: absolutionẽ annũciat peccatoꝛuz.

AVGV. iiy. de tri. Uñ etiã vitas liberabit nisi a morte? a coꝛruptiõe: a mutabilitate. Ueritas qppe imoꝛtalis incoꝛrupta incõmutabilis pmanet: vera aũt incõmutabilitas ẽ ipsa eternitas. CHRY. Foꝛ aũt q crediderãt erat etiam increpationes sufferre: sed hi statī seuiũt. Si aũt oportebat eos turbari in ꝓpoꝛi cõueniẽti⁹ erat vt turbarentur in hoc. ſ. q⁹ ixit. Cognoscetis vitatẽ vt dicerẽt. Nũc ergo vitatẽ nesci m⁹: lex igitur mẽdaciũ ẽ ⁊ cognitio nr̃a: sz nulli⁹ hoꝛ eis cura erat: sz de mũdãis reb⁹ dolẽt Nõ. n. aliã fuitutẽ nouerãt nisi mundanã: vnde sequit̃: Rñderũt ei iu. semen abrae sumus ⁊ ne. ser. vnq̃: quõ tu di. li. eritis. q. d. eos qui de genere sunt abrae quit sunt ingenui nõ oportebat ꝓuos vocare: nũq̃. n. seruiuimus. AVGV. Uel hoc rñderunt nõ illi q iã crediderãt: sed qui in turba erãt nõdũ credẽtes. hocautem ipsum. Nemini fuiuimus vnq̃ sz bui⁹ tpis libertatez quõ vez dixistis? Joseph nõ ẽ venũdat⁹? ꝓpbe sci ĩ captiuitatẽ nõ sũt ducti? o ingrati qd ẽ qõ vob assidue iputat de⁹? q⁹ vos de domo seruitutis liberauit: si nemini seruistis? Uos ãt q

loquimini quo soluebatis tributa rōanis: si nemini vnq̄ seruistis: CHRY. Qz vo nō ad vanā gloriā erāt que dicebā tur a xpo: sed ad salutē: nō voluit oīdere eos suos eē boiuz sed peccati: q̄ difficillima fuit⁹ est: a qua solus de⁹ eripe pōt. vnde segtur: Rñdit eis ihesus. Amē amē di. vo. qz om. q fa. pe. ser. est peccati. AVGV. Multū ꝓmēdat qō sic pronūciat: quodāmō si dici fas ē: iuratio eius est. Amen gppe iter pretatur vex: z tñ nō ē interptatū: nec grecus hoc interpres ausus est facere vel latin⁹. Nā hoc vbū amen hebreū ē: non ē aūt interptatū vt honorē haberet velamēto secreti: nō vt esset ligatū: sed ne vilesceret nudatū. Jam quātū hoc cōmē datū sit: ex ipsa geminatione cognoscite. Uerū dico vobis. vitas dicit: que vtiq̄ z si nō diceret vex dico: mētiri oīno ñ posset: tñ inculcat: dormiētes quodāmodo excitat: contēni non vult quod dicit. Dis inqt iude⁹: grecus: diues: pauper. iperator: z mēdic⁹ si facit peccatū: seruus ē peccati. GRE GO. in. mor. Qz gsquis se prauo desiderio subycit inigtatis dño dudū libera mētis colla supponit. sed huic dño con tradicim⁹: cū inigtati q̄ nos ceperat reluctam⁹: cū cōsuetudini violēter resistim⁹: cū culpā pnitēdo percutim⁹: z maculas sordiū lachrymis lauamus. GREGO. xxv. mora. Quanto aūt alig liber⁹ peragūt puersa q̄ volūt: tanto eius seruitio obnoxius obligant. AVGV. O miserabilis seruitus: seruus hois aliq̄n sui dñi duris iperys fatigat⁹: fugiēdo requiescit: seru⁹ peccati quo fugit: secū trahit quocunqz fugerit. Peccatū. n. qō facit intus est: voluptas trāsit: pctū nō trāsit. pteryt qō delectabat: remānsit qō pungat. Solus de pctō liberare pōt: q venit sine pctō: z fact⁹ ē sacrificiū ꝓ pctō. Nā segt. Seru⁹ aūt nō manet in domo in eternū. Ecclesia est dom⁹: seru⁹ peccatoz ē: multi ītrant in ecclesia peccatores. nō ergo dixit: Seru⁹ nō ē in domo: sed nō manet in domo in eternū. Si ergo nullus ibi seru⁹ erit: quis ibi erit: qs gloriabit mūduz se eē a pctō: multū nos terruit. sed adiūgit: Fili⁹ aūt manet in eternū. Ergo solus ī domo sua erit xps: An forte ī hoc q̄ dicit fili⁹: caput z corp⁹ ē: Nō. n. sine cā terruit: z spez ōdit: terruit: ne pctīs amarem⁹. spē ōdit: ne de pcti absolutione diffiderem⁹. H ē g̃ spes nr̄a: vt a libero liberemur. ipse. n. preciū dedit: nō argētū: sz sanguiné suum: z propter hoc subdit. Si er. fi. vos lib. ve. li. er. AVGV. de ver. do. Nō a barbaris: sz a diabolo: nō a corporis captiuitate: sz ab aīe iigtate. AVGV. sup ioā. Prima libertas est carere criminibus: sed ista inchoata est non pfecta libertas: qz caro cōcupiscit aduersus spīm: vt nō ea q̄ vultis facias. Libertas aūt plena atq̄s pfecta ē: qñ nulle erūt inimicitie: qñ nouissima inimica mors destruet. CHRY. Ualiter. qz dixerat: Qui facit pctīm seru⁹ ē peccati. ne precurrāt z dicāt: imolatiões habem⁹: ille nos eripere pñt. pterea induxit: Ser. nō ma. ī do. ī eter. Fi. ma. in eternū. Dom⁹ mentionē facit: pris principatū domū nominās: oīdēs ex trāslatione humanox: qm̄ sicut dñs in domo: ita ipse oīuz ptātez habet. hoc enī qō dicit: Nō manet: significat nō hz ptātem donādi: sed filius q̄ est dñs dom⁹ habz. Et ideo sacerdotes veteris legis nō habebāt ptātē p sacramēta legalia peccata dimittere. oēs enī peccauerūt: etiā sacerdotes: q̄ pro seipsis: vt dic apls: neēe hēbāt sacrificia offerre: sz fili⁹ hāc hz ptātē. vñ ꝯcludit: Si g̃ fi. vo. li. ve. li. er. oīdēs q̄ mūdana libertas de q̄ gl'iabant nō ē vera libertas. AVGV. Noli g̃ libertate abuti ad libere peccādū: sz vtere ad ñ peccādū. Erit. n. volūtas tua libera si fuerit pia. eris lib: si fueris fu⁹ iusticie.

¶ Scio qz filij abrae estis: sz queritis me interficere: qz sermo me⁹ nō capit ī vobis. Ego quod vidi apō patrē loquor: z vos q̄ vidistis apō patrē vestrū facitis. Rñderunt z dixerunt ei: Pater noster abraā ē. Dicit eis ihesus: Si filij abrae estis: opera abrae facite. Nunc aūt queritis me interficere: hominē qui veritatē vobis locutus sū quā audiui a deo. Hoc abraā non fecit. Vos facitis opera patris vestri.

AVG. Judei se libos dixerāt: qz semē erāt abrae. Quid g̃ dñs ad hoc rñderit subdit: Scio qz fi. abr. ef. q. o. Agnosco vos ga filij estis abrae carnis originc: ñ cordis fide, z tō subdit: Sz q̄rī. me īter. CHRY. Hoc. n. addidit vt nō dicāt. pctīs nō hem⁹. Dimittēs. n. oēz cox vitā redarguere hz qō p māib⁹ erat qō adhuc agere volebāt: ducit ī mediū. Patrē. n. eos a cognatiōe illa remouit: erudiēs ī hoc nō magna sape. Sic. n. libertas z fuit⁹ ē ab opib⁹: ita z cognatio: sz ne dicerēt hoc iuste agim⁹ subiūgit cāz dicēs. Qz smo me⁹ nō capit ī vob. AVGV. i. ñ capit ī cor vrm. qz nō recipit a corde vro. Sic ē. n. smo oī fidelib⁹: tā q̄ pisci ham⁹: tē capit: qñ capit: nec fit iniuria illis q̄ capiūt: ad salutē gppe nō ad pnicie capiūt. CHRY. Et nō dixit: Nō capitis meū smonez sz nō capit me⁹ smo ī vob: altitudinē suox dogmatū oīdēs: subdēs: Ego qō vidi apō pez meum loquor. nō enī solū cā dē subam: sz eādē veritatē habeo pri. AVGV. Dis aūt patrē suū deū vult itelligi. q. o. Ueritatez vidi: veritatē loquor: qz vitas suz. Si g̃ dñs vitatē loquit: quā vidit apud patrē: se vidit: se logtur: qz ipse ē vitas pris. ORIGE. Mānifestat aūt hec auctoritas saluatorē fuisse visorē eox q̄ sunt apud patrē: cū tñ hoies quib⁹ reuelatio fit visores non sint.

THEOPHI. Cū vo audis: Qō vidi loquor neq̄ꝯ corporalē visionē itelligas: sz nālē noticiā verā z approbatā. Sicut. n. oculi videtes ītegre aligd z vē, pspiciunt nec fallunt, sic ego vaciter ea loquor q̄ cognouia pre meo. Sequit: Et vos qō vidistis apud patrē vestr̄ facitis. ORIGE. Adhuc nōnominat patrē ipsox: paulo supi⁹ abraaz cōmemorauit: sz dictur⁹ ē altex patrē eox. s. diabolū: cui⁹ filij erāt inquantū mali erāt: nō inquātū homines erāt: malū g̃ qō faciūt dominj⁹ eis obiurgat z corripit. CHRY. Alia lra hz: Et vos q̄ vidistis apud patrē vestr̄ facite. q. o. Sicut ego vbis z vidistis apud patrē: ita z vos a reb⁹ oīdite abraā. ORIGE. Ite alia lra hz: Et vos q̄ audistis a pre facite. Audierāt. n. a pre ea q̄ ī lege z pphetis scripta sunt, Qui āt hoc vbo cōtra eos g alteri⁹ opionis sūt fuerit vsus: oīdit q̄ nō ali⁹ de⁹ ē g legē dedit: z pphetas: z xpi pr̄. Queram⁹ ēt ab iferētib⁹ ouas naturas dicētes: a pre qdē audiuisse alienos iconuenies ē: Si aūt ppzy saluatoris erāt z bre nāe qualr̄ q̄rebāt illum occidere: z saluatoris smonē nō capiebāt. Illi aūt lōge molesti⁹ acceperūt q̄z ptulerit dñs: quis eox eēt pater. nā eu⁹g multax gētiū pr̄ est: fatent̄ sui fore patrē: vñ segt: Respondert̄ z dixert̄: Pater noster abraā ē. AVGV. q. o. Quid tu dictur⁹ es ꝓtra abraā. Uidebāt. n. eū ꝓuocare vt aliquid mali diceret ō abraā: z eēt eis occasio faciēdi qō cogitabāt.

ORIGE. Sed z hoc ipz saluator iterimit tāq̄ falso dictū. vñ subdit: Dic eis ihesus: si filij abrae estis opa abrae facite. AVGV. Et tñ supi⁹ ait: Scio qz filij abrae estis. Uñ nūc ñ negauit eox originē sz fcā cōdēnat. caro eox ex illo erat: sz vita nō erat. ORIGE. Uel dicendū q̄ supra i greco habet: Scio q̄ semē abrae estis. vt ergo hec pateāt: videam⁹ ꝓmo corporalis seminis z filij differētiā. Manifestū ē. n. q̄ semē in seipso hz rōnes ei⁹ cui⁹ ē semē: adhuc manētes z pausantes. filius vero trāsmutato semine: z agente i apposita si bi materiā a muliere: p superinducta nutrimēta similitudinē accipit generātis: Et q̄tū ad corporalia. si aliquis ē filius alicuius subsistit ex semine: si vero aliquod est semē nō omnino filius efficitur. Uñ aute ex opibus iudicant aliqui seminū abrae: videndū ē ne forte ex aligbus seminalib⁹ rōnibus ifusis quibusdā aīabus oporteat imaginari eos g semē sunt abrae: Nō oēs igit̄ homines semen sunt abrae: neq. n. oēs habēt huiusmodi rōnes ꝓsitas ī eox aīab⁹. Oportet igi

tur eū g abraā semē ē: ei⁹ fieri p similitudinē ⁊ filiū. Possibi le vo ē ex negligētia ⁊ ocio destruere hoc qō est eius semē. sus q adhuc semē erāt abrae: ⁊ nōdū peremerāt possibilita di aūt ad quos sermo erat adhuc in spe erāt. vnde sciebat ie tē fiēdi fily abrae, ꝓpter qō eis dicit: Si filii abrae estis: opa abrae facite. Si āt sup hoc q erāt semē abrae: ad augmētū magnitudinis adoleuissent: vbū iesu caperēt: Sz qr non ac cesserāt ad hoc q eēnt fily: verbū nō capiūt: sed interficere volūt verbū ⁊ q̄si cōfringere nō capiētes magnitudinē ei⁹. Si igit aliqs vestrū semē ē abrae: ⁊ adhuc verbū dei nō ca pit: nō querat interficere verbū: sed trāsmutet se ad hoc q sit filius abrae: ⁊ tūc poterit capere filiū dei. Quidā āt vnū ex operib⁹ eligūt abrae: illud. s. credit abraā deo ⁊ reputatū ē illi ad iusticiā: vt āt ꝓcedat eis q fides sit op⁹: cur ñ dcīm q hoc dictū equipollet ei qō est: Cuncta opa abrae facite: vt tamē ex bistoria abrae allegorice sumpta: opa ei⁹ spūaliter ꝓsequamur. Neqz enī oportet eū qui vult esse filius abrae adire ancillaꝝ cōiugia: nec post obitū coniugis in senectute aliā ducere coiugē. Segt: Nūc aūt queritis me interficere hominē q veritatē locutus sum vobis. CHRY. Danc. s. veritatē q ē patri equalis. propter hoc eniz iudei querebāt eū interficere. ⁊ vt o stēdat q hoc nō ē contrariū patri sub dit: Quā audiui a deo. ALCVI. Quia ipse qui ē veritas a deo patre genit⁹ erat: audire enī nihil aliud est q̄ cē a ꝓre. ORIGE. Occidere me ingt hoiez. Interī non dico filiū dei: nō dico vbū: qr nō mozit vbū. hoc dico⁹ qō videtis: qr qō videtis potestis occidere: ⁊ quē ñ videtis offendere. Segt: Hoc abraā nō fecit. ALCVI. q. d. In hoc probatis vos nō ē filios abrae: qr facitis opera contraria opibus abrae. ORIGE. Sz dret ad hoc quidā qñ supflue dictū ē hoc q nō fecerit abraaz: qō suis tēpozibus non contingebat fie ri. non enī in suis dieb⁹ nat⁹ erat ꝓps. sed dicēdū q in tēpozi b⁹ abrae natus fuerat hō: q quā audierat a dño vitatē dice bat: nō tamē quesitus ē ab abraaz vt eū occideret. Et scias q spūalis aduētus iesu: nullo tpe defuit sctis. Ex hoc igit cō prehēdo oēm hoiez q post regenerationē ⁊ ceteras apud se factas diuinitus gras peccat denuo crucifigit dei filiū ꝓpīs reatibus in quos redyt. sed hoc abraā nō fecit. Segt: Uos facitis opa ꝓpīs vestri. AVGV. Adhuc nō dicit qs ē iste ꝓpr eoz. CHRY. Dicit āt hoc dñs volēs eis auferre super fluā gliaz de cognatiōe: ⁊ suadere eis vt nō vltra spez salu tis habeāt in cognatione naturali: sed in ea q̄ ē fm adoptio nē. hoc enim eos prohibebat venire ad christū: quia estima bāt cognationē abrae sibi sufficere ad salutem.

¶ Dixerūt itaqz ei: Nos ex fornicatione non su mus nati. Unū patrē habem⁹ deū. Dixit ergo eis iesus: Si de⁹ pr vester eēt: diligeretis vtiqz me. Ego enī ex deo processi ⁊ veni. Neque enīz a meipso veni: sed ille me misit. Quare loquelā meā nō cognoscitis: qr non potestis audire ser monem meum.

AVGV. Leperāt iudei vtrūqz cognoscere: qr nō de car nis gnātione loquer̄ dñs: sed de vite institutione. Cōsue tudo aūt scripturaꝝ ē fornicationē spūaliter appellare: cuz oys multis ⁊ falsis aīa tanq̄ prostituta subycit. vñ dr. Dixe rūt itaqz ei: Nos ex fornicatione nō sum⁹ nati. vnū patrem habem⁹ deū. THEOPHI. Quasi rūderēt q dei quere rēt vltionē: ⁊ iō aduersus eū cōsiliabātur. ORIGE. Uel aliter. Quia redarguti sunt non esse fily abrae: attrocius re spondent latenter designantes ex adulterio ꝓductuz fore saluatorē. sed magis mihi videt q conrixando respōderūt. Cum enim prius dixerant: Pater noster abraam est. ⁊ audi uissent: Si fily abrae estis opera abrae facite: fatētur se ba bere maiorem patrem q̄ abraam: scilicet deum ⁊ nō ex for nicatione sumpsisse exordium. Non enim ex sponsa: sed ex meretrice seu materia demon qui nihil facit ex se producit eos qui carnalib⁹ vsi inherent materie. CHRY. Sed quid dicitis vos patrem habetis deū: ⁊ christū icusatis hec dicētes: Et nimirū ex fornicatiōe multi eoz nati erant: et enim illicitas ꝓmixtiones faciebāt. nō tamē hoc redarguit sed instat vt oñdat q nō sunt ex deo: vnde sequitur: Dixit g eis iesus: Si de⁹ pr vester eēt: diligeretis vtiqz me. ego enīz ex deo processi ⁊ veni. HYLA. vy. de trini. Religiosi no minis assumptionē dei filii⁹ i his q se dei filios ꝓfitētes: pa trē sibi deū dicerēt: nō ꝓbauit: sed temerariā iudeoz vsurpationē patrē sibi deum psumētiū: per id q se non dili gerēt obiurgat: nō vtiqz dici pōt idipsuz eē ex deo exire qō veniss̄e. Sz cū ab his qui sibi deū patrē dicerēt: iccirco se di ligendū ait. quia ex deo exisset. cām dilectionis ex causa do cuit esse nascendi. Exisse enim ad incozporalis natiuitatis rettulit nomen: quia religio profitendi sibi patrem deum: ex dilectione christi q ex eo genitus sit merēda est. Nec. n. in deum patrez sit religiosus qui non diligit filium: cum di ligēdi fily non alia causa sit q̄ q ex deo sit. Ex deo igit filius est: non aduentu: sed natiuitate. dilectio autem in patrē hic erit omnis: si filius ex eo esse credat. AVGV Sic ergo q de deo ꝓcessit verbum eterna processio est. ab illo enī processit vsqz verbū patris ⁊ venit ad nos: qr verbum caro factum est. Aduentus eius humanitas eius: mansio eius: di uinitas eius: dicitis deū patrem cognoscite me vel fratrez.

HYLA. Nō eē āt a se sibi originē docuit cū subdidit: Ne q enim a meipso veni: sed ille me misit. ORIGE. Uoc ar bitroz dici ꝓpter quosdam per se venientes ⁊ non missos a patre: de quibus ī hieremia dicitur: Non mittebam eos ⁊ ipsi currebant. Quoniā autē qui duas naturas igerunt: vtī tur hoc verbo: obyciēdū est contra illos. Paulus enīz odie bat iesum cū persequeretur ecclesiā dei. vnde dominus ad eum: Quare me persequeris: Si ergo verū est quod hic di citur. Si deus pater vester esset: diligeretis me. palam est quoniā ⁊ recte conuertit: si non diligeretis: nequaq̄ deus pater vester esset. Paulus autem aliquo tempoze non dili gebat iesum: fuit ergo tempus quo deus pater pauli non ex titit. Nō igitur natura paulus dei filius fuit: sed postmodu dei filius fact⁹ ē. quādo vero de⁹ alicuius fit pater: nisi quā do mādata eius custodit: CHRY. Dr vo semper q̄rebāt dicētes: Quid ē hoc qō dicit: Quo ego vado vos nō potestis venire: ꝓpterea subdit: Quare loquelā meam nō cognosci tis: qr non pote. audi. sermonez meū. AVGV. Idco aūt audire nō poterant: qr corrigi credēdo nolebāt. CHRY. Primo igitur captāda est virtus que verbum diuinū exau diat: vt deinceps validi fistamus ad percipiendam totam locutionem iesu: quoniam quandiu quis curatus non est in auditu proprio: a verbo quod dicit surdo aperiaris: auditu percipere nequit.

¶ Uos ex patre diabolo estis: ⁊ desideria patris vestri vultis facere. Ille homicida erat ab initio ⁊ in veritate non stetit: qr veritas non est in eo. Cum loquit̄ mēdaciū: ex proprijs loquit̄: quia mendax est: ⁊ pater eius. Ego aūt si veritatē dico non creditis mihi. Quis ex vobis arguet me de peccato: Si veritatez dico: quare nō creditis mihi: Qui ex deo est: verba dei audit. Propte rea vos non auditis: qr ex deo non estis.

CHRY. Excluſit iudeos dominus a cognatione abraā: ⁊ quia maioza ausi sunt: vt. s. patrem suū deum dicerent: de reliquo percutit eos dicens: Uos ex patre diabolo estis.

AVGV. Dicitaz cauēda est heresis manicheoꝝ: que di

cit esse quãdã naturã mali: ⁊ gentẽ quandã tenebrarũ cum principibus suis. vnde diabolus originẽ ducit: ⁊ hic dicunt ducere originẽ carnẽ nostrã: ⁊ fm hoc putant dictũ a dño: Vos ex pre diabolo estis: q̃ cẽt illi velut nã mali ducẽtes originẽ de gẽte cõtraria tenebrarũ. ORIGE. In hoc aũt simile videnť incurrisse ei q̃ diceret alteraz esse oculi vidẽtis substantiam ⁊ alteram caligantis vel se auertentis. quẽadmodũ. n. ĩ his nõ differt substãtia: sed q̃dã cõtingit causa q̃ facit caligare sic substãtia cadẽ ẽ: siue recipiet rõnem siue nõ. AVGV. Judei ergo filij erãt diaboli imitando: non nascẽdo. vñ segť: Et desi. pa. ve. vul. fa. Ecce vñ filij estis. ſ. talia desideratis: nõ ga de illo nati estis. Queritis. n. me occi. ho. q̃ veritatẽ vobis dico. ⁊ ille inuidit hoĩ ⁊ occidit. vñ segť: Ille homici. erat ab initio. Utiq; in primo hoie ⁊ in quo potuit fieri homicidiũ. nõ enim posset occidi hõ: nisi pri⁹ fieret homo. Nõ ferro accinctus diabolus ad hoiez venit: verbũ malũ seminauit ⁊ occidit. Noli ergo putare nõ eẽ homicidiũ q̃ fratri tuo mala psuades. vos aũt ideo seuitis ĩ carne: q̃ nõ potestis ĩ mẽte. ORIGE. Perpẽde aũt q̃ non p̃ pter aliquẽ singulariter tñ: sz p toto genere q̃ peremit ingẽtũ in adaz cũcti moziunť: ⁊ vere dict⁹ est ab initio homicida. CHRY. Et nõ dixit. Opa sed desideria eius facitis oñdẽs q̃ñ vehemẽter ⁊ ille ⁊ ipsi ab occasionib⁹ possidenť ⁊ q̃ continue cũ accusabãt q̃ nõ ẽ a deo: ĩsinuat occulte q̃ hoc etiã eis ex diabolo ẽ. vñ segť: Et in veritate nõ stetit.

AVGV. xi. de ci. dei. Forte aũt aliquis dicet q̃ ab initio siue cõditionis ĩ vitate nõ steterit: ⁊ ideo nunq̃ beatus cum scis angelis fuerit: suo recusans eẽ subditus creatori ac per hoc falsus ⁊ fallax: q̃ pia subiectiõe noluit tenere q̃ natura ẽ: affectãs p supbã elationẽ simulare q̃ nõ est: Quic snie q̃sq̃s acgescit nõ cũ manicheis sapit: vt suã quãdaz p̃priaz: tanq̃ ex aduerso quodã p̃ncipio diabolus hẽat nãz mali: q tãta vanitate desipiũt: vt nõ attẽdãt nõ dixisse dñz: A veritate alien⁹ fuit: sz in vitate nõ stetit: vbi a vitate lapsuz itelligi voluit. Illud ẽt q̃ ait ioãnes. Ab initio diabolus peccat: hoc intelligũt: si naturale ẽ nullo mõ eẽ peccatũ: Sed quid rñdeť p̃pheticis testimõys: siue q̃ ait Isaias sub figurata psona p̃ncipis babylonie diabolũ notans: Quõ occidit lucifer q̃ mane oziebať: siue q̃ ezechiel: In delicys paradisi dei fuisti: q̃ si aliter ꝓueniẽti⁹ itelligi nequeũt oportet q̃ dictũ ẽ: In vitate nõ stetit: sic accipiam⁹ q̃ ĩ vitate fuerit: sed nõ pmãserit. ⁊ illud q̃ ab initio diabolus peccat: nõ ab initio ex quo creat⁹ ẽ peccare putãdus ẽ: sz ab initio peccati. cepit enĩ in ipso peccatũ ⁊ ipse initiũ peccati fuit. ORIGE. Est aũt vniforme gdẽ in veritate mozari: variũ aũt ac multiforme non mozari ĩ ea: quibusdaz: vt ita dicã: tremẽtibus gressib⁹ ⁊ nitẽtib⁹ sistere ĩ ea: nõ tñ obtiere valẽtib⁹. Quib⁹dã vo nõ passis illõ: sz ĩ piculo ꝓsistẽtib⁹ fm illud: Mihi aũt paulisp ꝓmoti sũt pedes: ⁊ ceteris ab ea cadẽtib⁹. Eã igť cur diabolus vitatẽ nõ colat subdiť: Q̃r vitas nõ ẽ ĩ eo. ſ. q̃ vana suspicať: ⁊ seductus ẽ ipe a seipo: ĩ hoc deteriozq̃ illi gdẽ ab eo fallũť: is aũt sibyp̃i deceptiõis auctoz existit. Sz oz iuestigare qũo dř q̃ vitas in ipso nõ est: vtq̃ q̃ nullã vnq̃ veraz doctrinã: sz cũcta q̃ opinať falsa sũt: vl q̃ xp̃i pticeps nõ ẽ q̃ dixit: Ego sũ vitas. Impossibile aũt ẽ aliquã rõnalẽ subaz de cũctis opiari falso: ⁊ de nullo vl exiliter rectitudinẽ ꝓspicere. Diabolus igiť saltẽ id ve capit dogma ꝓsiderãdo de se q̃ rõnalis ẽ. Nõ igiť ei⁹ nã ꝓsistit ex ꝓrio vitatis. i. ex errore ⁊ ignauia: nũq̃ enĩ vitatẽ cognoscere posset. AVGV. xi. de ci. dei. Vel cũ dicẽ: Q̃r vitas ĩ eo nõ ẽ: subiecit: iudiciũ q̃st q̃sissem⁹: vñ oñdať q̃ ĩ vitate nõ steterit: ait q̃ vitas non est in eo. Eẽt aũt ĩ eo si in ipsa stetisset. Segť: Cũ log. mẽ. expro. log. q̃ mẽ. ẽ ⁊ p̃ ei⁹. AVGV. In his vbis q̃dã diabolum putauerũt patrẽ habere. ⁊ q̃sierũt q̃s eẽt diaboli p̃. hic ẽ error manicheoz. Diabolũ aũt dñs dixit patrẽ mẽdacy: non enĩ omnis q̃ mẽtiť p̃ mẽdacy sui ẽ. Si. n. ab alio mendaciũ accepisti: ⁊ dixisti tu gdẽ mẽtitus es: sed pater mẽdacy nõ es. Ille vo q̃ nõ aliũde accepit mẽdaciũ: quo mẽdacio tanq̃ veneno serpẽs hoiez occideret: p̃ ẽ mẽdacy: sicut de⁹ p̃ est vitatis. THEOPHI. Js enĩ ⁊ deum apud hoies criminatus ẽ ad euaz dicẽs. Qñ iuidẽs vobis lignũ inhibuit. ⁊ apud deũ quõdaz criminatus ẽ hoies: vr cũ dixit: An gratis colit iob dñz: ORIGE. Attẽde tamẽ q̃ hoc nomẽ mẽdax dř tã de diabolo q̃ mẽdaciũ genuit: sicut hic dř: Q̃r mẽdax ẽ: q̃ de hoie: fm illõ psalmi. Qis hõ mẽdax. nã sigs mẽdax nõ ẽ: hõ nõ ẽ hõ tñ: ita q̃ ei ⁊ filio⁹ dici põt: Ego dixi dij estis. vñ cũ aliqs logť mẽdaciũ. de p̃pis logť. Spũs aũt scius logť a vbo vitatis ⁊ sapie: fm illõ: De meo accipiet ⁊ annũcia bit vob̃. AVGV. ỏ q̃. euã. Ul alr: Diabolus nõ speciale nomẽ ẽ: sz cõe. In quocũq; enĩ opa diaboli fuerit fuẽta: diabol⁹ ẽ appellãd⁹: opis. n. nomẽ ẽ ñ nãe. Itaq; h̃ ĩ loco patrẽ iudeoz cayn significat: cui⁹ imitatozes volẽtes eẽ iudei fal uatozẽ pemeť. ab ipso. n. forma data ẽ fratricidy: qđ dixit mẽdaciũ de p̃pzys log: vt oñderet vnũquẽq; nõ nisi propa volũtate peccare: sz quia cayn imitator diaboli est patrem eius diabolum dixit: cuius opera secutus est. ALCVI. Sz q̃ dñs vitas ẽ. ⁊ fili⁹ vacis dei vitatẽ dic̃: sz iudei q̃ filij erãt diaboli: auersi erãt a vitate. Et hoc ẽ q̃ segť. Ego ãt q̃ vi. di. vo. ñ cr. mi. ORI. Sz quõ hoc dř iudeis qui in cũ crediderãt: sz ꝓsidera q̃ põt aligs fm aliq̃ itẽtionẽ credere: fz aliã vo nõ credere: sic̃ q̃ credũt ĩ eũ q̃ sub põtio pilato crucifix⁹ ẽ: nõ aũt credũt ĩ natũ de maria vgine: ĩ eundẽ credũt ⁊ nõ credũt. Sic igiť bi ad quos loq̃bať credebãt ĩ eũ: fm q̃ videbať signoz factoz: nõ credebãt aũt bis q̃ pfunde ab eo dicebãt. CHRY. Q̃r igiť inimici estis vitatis: ĩ nullo me icusantes vultis me interficere: ⁊ ió subdit: Quis ex vob arguet me de pctõ: THEOPHI. q. d. Si dei fily estis vr q̃ peccãtes debetis habere odio. Si ǧ me quoq̃ qđ ex oro babetis nõ potestis arguere de pctõ: manifestũ ẽ q̃ pp vitatẽ me odio hẽtis: q̃ñ. ſ. dicebat se filiuz dei. ORIGE. Sz ãt hoc vbũ xp̃i magnã fiduciã: cũ nullus hoiuz fiducialiter hoc dicere potuerit: nisi solus dñs nr̃ q̃ pctiũ nõ feť. GREGO. ĩ ho. Pẽsate ãt mãsuetudinẽ dei: Nõ dedignať ex rõne oñdere se pctõrẽ nõ esse: q̃ ex vtute vinitatis poterat peccatozes iustificare. vñ subdit. Qui est ex deo vba dei audit: ꝓpterea vos nõ audi. q̃ ex deo non estis. AVGV. Noli attẽdere naturã sz vitiuz. Sũt isti ex deo ⁊ nõ sũt ex deo: nã ex deo: vitio nõ ex deo. Eis ãt hoc dcñ est q̃ nõ solũ pctõ vitiosi erãt: nã hoc cõe erat oĩb⁹: sz ẽt pcogniti q̃ non erãt credituri ea fide qua possent a peccatozũ obligatione liberari.

GREGO. ĩ ho. Interroget se ergo vnusq̃sq̃: si vba dei audire cordis pcipit: ⁊ itelligit vñ sit. Naz sunt nõnulli q̃ hec gdẽ dei nec aure corpis pcipe dignãť. Et sunt nõnulli q̃ hec cordis aure pcipiũt: sz nullo ea mẽtis desiderio cõplectunť: Et sunt nõnulli q̃ libẽter vba dei suscipiũt: ita vt ẽt in fletibus ꝓpungãť: sz post lachrymaz tps ad inigtarẽ redeũt. bi pfecto vba dei nõ audiũt: q̃ hec exercere i ope cõtenunt.

¶ Respõderunt ergo iudei: ⁊ dixerũt ei: Nonne bene dicimus nos: quia samaritãus es tu: ⁊ demoniũ habes: Rñdit ihesus ⁊ dixit: Ego demoniũ nõ hẽo: sz honorifico pẽz meũ ⁊ vos ihonorastis me. Ego ãt nõ q̃ro gloriã meã: Est q̃ querat: ⁊ iudicet. Amen amẽ dico vobis: siqs sermo meũ seruauerit mortẽ nõ videbit ĩ eternum.

CHRY. Cũ aliquid altuz dñs diceret: hoc apud iudeos q̃ valde insensibiles erant isania videbatur: vt ex cozuz responsione colligitur. Dicitur enĩ: Respon. ergo iu. ⁊ dixe. ei nonne bene di. nos: q̃ sa. es tu ⁊ demo. ha. ORIGE. Sed dignum ẽ querere: qũo cũ samaritãi secula futura deneget nec anime durabilitatem acceptẽt: ausi sunt samaritanum

dicere saluatorem: qui de resurrectione ⁊ iudicio tot ⁊ tanta edocuit. Sed forsan velut ipoperātes illi hoc dicūt quę sentiūt ipsi nō docet. ALCVI. Samaritani. n. gens odiosa israelitico pplo: decē tribub⁹ ī captiuitatē ductis: terrā eox possidebāt. ORI. Cōuenit quoqz ꝙ aliq de eo arbitrent ꝙ ſm samaritanos sentiret: vt nihil post obitū reseruet hoib⁹. ſz ficte ad placendū iudeis de resurrectiōe ⁊ eterna vita tractaret. Demoniū vero illū habere dicebant: ꝓpter eius sermones trāscēdētes capacitatē humanā: gb⁹ deū patrē suū asserebat. ⁊ se ō celo ōscēdisse: ⁊ cetera hꝺ. vt ꝓpter quę suspitōes eox: qz plures ī belzebub ꝓncipe ōmonioꝝ operitanū illū dicebāt tanqz ritus hebraicos dissoluētē. vtpote eox cogitatiōes reuelabat: ōmoniū ipz hre suspicabant. qū nabant ipm eycere demones. THEOPHI. Uel samarit

sibil'. Cū ergo qs steterit per ieſū in ītellectuali loco mortez nō gustabit: si statū seruat ſm illō. Sūt de hic stantib⁹ qui nō gustabūt mortē. cū āt aligs ſmonē xp̄i acceperit ⁊ custo dierit mortē nō videbit. CHRY. Rursus autē ex inani gl'ia ad cognatōez cōfugiūt. vnde segt̄: Nunqd tu maior es patre nr̄o abrahā qui mortuus est: Poterant ēt dicere: nun quid tu maior es deo cuius sermonē q audierūt mōtui sūt: ſz nō dicūt hoc: qz ēt q̄ abraā minorē eū estimabāt. ORI GE. Nō.n. discernūt: qz nō solū abraā: ſz etiā quolibet nato ex muliere q nat⁹ ex virgine maior ē: nec vez dicebāt iudei Abraā mortu⁹ē. audiunt.n. verbū xp̄i atqz seruauit. ⁊ hō filiē dicens de ꝓphetis de gb⁹ subdūt: Et ꝓphe. mor. sūt. naz ⁊ vbū filij dei custodierūt. cū verbū dn̄i factuz fuerit ad osee vel isaiā vel hieremiā: qō sigs alius custodiuit ipsi ꝓphete custodierūt. Mēdaciū ergo dicunt ⁊ ī hoc: Scimus qz de monium habes: ⁊ in hoc: Abraā mortu⁹ est ⁊ ꝓphe. GRE GO. in ho. Qz.n. eterne morti ībeserant: ⁊ eandez mortem cui ībeserant nō videbāt: cū solā mortē carnis aspicerent in vitatis sermone caligabāt. subdunt aūt: Quē teip̄m facis: THEOPHI. q. dicerēt. Tu q nulla cura dign⁹ es carpē tarij fili⁹ de galilea: tibi subzipis gloriam. BEDA. Quem teipsuz facis: hoc ē: Cuius meriti: cuiusue dignitatis vis cre di: Abraaz tū mortuus erat corpore: aīa āt viuebat. Maior autē ē mors aīe in eternū victure q̄ corpis qñqz moriturī. ORIGE. Secutiētiū aūt fuit hec platio: qm̄ nō se fecē ihs id qō ē: ſz ex patre recepit. vñ segt̄: Rñdit iesus: Si ego gl'i meip̄z: glo. mea nihil ē. CHRY. Hoc quātū ad coz suspi tionē dixit: sicut ⁊ supra. Testimoniū meū nō est vez: si te stimoniū phibeo de meipso. BEDA. Dis āt verbis nihil eē oñdit gl'iā vite p̄tis. AVGV. Dixit āt hoc pp illō qō dixerāt: Quē teipsuz facis. refert.n. gl'iaz suā ad p̄ez de quo ē. vñ subdit: Est p̄ me⁹ q glificat me. De isto vbo calūnian tur arriani fidei nr̄e: ⁊ dicūt: Ecce maior est pater qz glorifi cat filiū. Veretici nō legistis ⁊ ipsuz filiū dicentē q̄ gl'ificet patrē suū. ALCVI. Glorificauit aūt pater filiū: cū tēpo re baptismi: ⁊ ī mōte ⁊ tpe passiōis corā turbis vox facta est ad eū: ⁊ post passionē cū resuscitauit ⁊ collocauit eū ad dex trā sue maiestatis. CHRY. Addidit āt: Quē vos dicitis: qz de⁹ vester ē. Volebat.n. osidere qm̄ non solū patrē eū ne sciebāt: ſz neqz deū. THEOPHI. Nā si ve patrē cogno scerēt filiū ei⁹ venerarēt: Deū etiā cōtēnūt: q homicidiū in lege ꝓhibuit: aduersus xp̄m clamantes. vñ subdit: Et nō co gnouistis eū. ALCVI. q. d. Vos carnal'r illū deū vestrū vocatis: p tpalib⁹ ei fuitis ⁊ nō cognouistis eū: sic ītelligen dus ē spiritaliter ei fuire nescitis. AVGV. Quidā here tici dn̄t deū annūciatū ī veteri testam̄to: nō eē p̄ez xp̄i: sed nescio quē p̄ncipē maloz angl'oz. Cōtra ipsos q̄ dicit patrē suū: quez illi dicebāt deū suū. Et nō cognouerūt. Si enī ip̄z cognouissent: ei⁹ filiū recepissent. De se āt subdit: Ego āt no ui eū. Scōz carnē indicātib⁹: potuit ⁊ h̄ arrogās videri: sed arrogātia nō ita caueat. vt vitas relinquat pp qō subdit: Et si dixero: qz nō scio eū: ero similis vob mendax. CHRY. q. d. Sic vos dicētes scire eū mētimini: ita ego si dixero me nescire. ſz maxīa demonstratio ē q̄ ab illo sit missus hoc qō segt̄: Sz scio eū. THEOPHI. Nāliter ipsi⁹ cognitionē obtinēs. q̄lis enī ego suz: tal' ⁊ p̄: qm̄ ego meip̄z cognosco: ⁊ illū cognosco. Prebet āt idiciū q ip̄z cognoscat cuz subdit: Et ſmonē ei⁹ seruo. Sermonē mādata nūcupās. Quidā aūt sic ītelligūt. Sermonē ei⁹ seruo. i. rōez subē ei⁹. Eadē .n. ē rō subē p̄ris ⁊ filij. iōqz p̄ez cognosco. nā ꝛp qm̄ sumit: vt sit sensus: Am̄ ei⁹ ſmonē seruo. AVGV. Sermonē etiā p̄ris tanq̄z fili⁹ loq̄batur ⁊ ipse erat verbum patris quod ho minibus loquebatur. CHRY. Et qz dixerāt: Nunqd tu maior es p̄re nr̄o abraā: nihil de morte exponēs: se maiorez q̄ abraā eē oñdit. Inter cū subdit: Abraaz p̄ vester exul. vt vi. diē meū. vidit ⁊ gauisus ē. s. ppter būficiū qō a me habz vt a maiore. THEOPHI. q. d. Diē meū desiderabilē ha buit ⁊ letitie plenū: nō q̄si alic⁹ minimi aut forsitan. AV GV. Nō timuit: ſz exl'tauit vt videret. credētes vtiqz exul tauit sperādo vt videret ītelligēdo diē meū. Incertū autez pōt eē vtz dixerit tpalē diē dn̄i quo erat vēturus i carne an diē dn̄i q nescit oztū nescit occasū. Sed ego nō dubito p̄ez abraā totū scisse. Ait.n. suo suo quē mittebat: Pone manū sub femore meo: ⁊ iura mihi per deū celi. Ergo q fuit illa in ratio: nisi qz significabat ō gñe abrae vētuz i carne deū ce li? GRE. Tūc ēt diē dn̄i abrahā vidit: cū in figura sūme trinitatis tres āgelos hospitio suscepit. CHRY. Vel diē suū dicit diē crucis quē abraā ī oblatōe arietis ⁊ isaac p̄figu rauit: p hoc oñdēs q: nō iuitus ad passionē vēit ⁊ ostendēs eos eē alienos ab abraā. Si in gb⁹ ille exultauit hi dolent.

AVGV. Quale aūt gaudiū fuit cordis vidēris verbum manēs: splēdorē pys mētib⁹ refulgentē apō patrē manētez deū: ⁊ aliqū in carne vētuz nō de p̄is gremio recessuz.

¶ Dixerūt ergo iudei ad eum: Quinquagīta an nos nōdū bēs ⁊ abraā vidisti? Dixit ergo eis ie sus: Am̄ am̄ dico vob: anteq̄z abraā fieret ego sū. Tulerūt ergo lapides vt iacerēt in euz. Jesus aūt abscōdit se ⁊ exiuit de templo.

GREGO. Carnales mētes iudeoz audientiū verba xp̄i oculos a carne nō subleuāt: dū in eo solā carnis etatem pen sant. vñ dr̄: Dixerūt ergo iudei ad eum. Quinq̄ginta annos nōdū ha. ⁊ abraā vi. q̄si diceret multa sunt ānoz curricula ex quo abraā mortuus ē: ⁊ quō vidit diē tuū: carnal'r. n. hoc ītellexerūt. THEOPHI. Tūc āt. xxxiij. ānoz xp̄s erat q̄re g nō dixerūt: Quadra. annos nōdum ha. ſz gnquagīta: Supuacua ē huiusmodi questio. simpl'r enīz put eis occur rit dixerūt. Rñdēt tū qdā q: p gnq̄gesimū ānū ex reuerētia iubileū nomināt: in quo ⁊ captiuos manumittebāt: ⁊ tempri tys possessionib⁹ cedebāt. GREGO. Quos benigne redē ptoz nr̄ a carnis sue ītuitu submouet ⁊ ad diuinatis cōtēplā tionem trahit. vnde segtur: Dixit ergo eis iesus: Am̄ am̄ dico vobis anteq̄z abraā fieret ego sum. Ante enim ꝓtem tēporis est: suz vō p̄tis: ⁊ qz ꝓteritū ⁊ futuz tempus diuini ras nō habet: sed semp esse habet. non ait: Ante abraaz ego fui: ſz ante abraā ego sum. ſm illud. Ego sum qui sum. Q̄n er go vl' post abraā habuit eē: q ⁊ accedere potuit p exhibitōez p̄tie ⁊ recedere p cursū vite. AVGV. Qz vō creatura ē abraā: nō dixit: Anteq̄z abraā eēt: ſz anteq̄z fieret. nz h̄ dixit Ego fact⁹ suz: nā in p̄ncipio erat verbū. GREGO. Sz sū stinere ista eternitatis vba mētes ifideliū nō valētes: quez ītelligere nō poterāt obtuere q̄rebāt. vnde segtur. Tule. g la. iu. vt ia. ī eū. AVG. Tāta duritia quo currerent nisi ad siles. s. lapides: Qz vero postq̄z cuncta que ad eū spectabāt docendo pfecerat: hi lapides inycunt. deserit eos quasi coz rectionē nō suscipiētes. vñ subdit. Jesus aūt abscōdit se ⁊ exiuit de templo: Non aūt abscōdit se in angulo tēpli: q̄si timēs: aut ī domūculā fugiēs: vel post murū: aut colūnā diuertēs: sed celica ptāte inuisibilez īsidiantibus se cōstituens: p me dium illoz exiuit. Jesus aūt abscō. se ⁊ exi. de templo.

GREGO. Qui si diuinitatis sue potētiā exercere voluis set tacito nutu mētis ī suis eos actibus ligaret: aut in penas subite mortis obrueret: sed qui pati venerat exercere iudi cium nolebat. AVGV. Magis enī erat cōmendāda fa piētia q̄ exercēda potētia. ALCVI. Jō etiā fugit qz non dū venerat hora passiōis: ⁊ qz ipse non elegerat hoc genus mortis. AVGV. Ergo tanq̄z hō a lapidibus fugit. ſz veh illis a quoz lapideis cordibus deus fugit. BEDA. Vr stice aūt quotquot malas cogitationes quis assumit. quasi tot lapides in iesum mittit: ac deinde quātuz ad se pertinet si ad deliberationē transit: iesū extinguit. GREGO. Quid autem abscondendo se dominus significat: nisi q eis ipsa

veritas abscõdit: qui eius verba sequi contẽnunt: eã qppe quã si inuenit humilẽ veritas fugit mẽtẽ. Quid aũt nob hoc exẽplo loquitur: nisi vt etiã cũ resistere possumus irã superbi entiũ humiliter declinemus. GA. IX.

ET pteriẽs iesus vidit hominẽ cecũ a natiuitate: ⁊ interogauerũt eũ discipuli ei⁹. Rabbi: qs peccauit hic an parẽtes ei⁹ vt cecus nasceretur? Respõdit iesus: neq; hic peccauit: neq; parẽtes eius: sed vt manifestẽtur opa dei i illo. Me oportet operari opa eius qui misit me donec dies ẽ. Venit nox qñ nemo potest operari. Quãdiu sum in mundo: lux sum mundi. Hec cũ dixisset expuit in terram ⁊ fecit lutum ex sputo ⁊ liniuit lutũ super oculos cecí ⁊ dixit ei: Vade et lauа in natatoria syloe: qđ interpretatur missus. Abiit ergo ⁊ lauit: ⁊ venit videns.

CHRY. Qr iudei sermonũ christi altitudinẽ nõ suscepe/rãt: exiẽs de tẽplo curauit cecũ: sui absentia eoꝝ furorez mitigãs: ⁊ per operationẽ signi: eoꝝ duritiã molliẽs: ⁊ de his q̃ dicta sunt a se faciẽs fidẽ. vñ dicitur: Et prete. ie. vi. bo. ce. a nati. Ubi cõsiderãdũ q̃ egrediẽs de tẽplo studiose venit ad opus sui manifestatiuñ. ipse. n. vidit cecũ: nõ cecus ad eũ accessit. Et ita studiose respexit vt discipli eius vidẽtes eũ studiose aspiciẽtẽ interrogarent. Sequitur enim: Et interr. eum discipuli eius: Rabbi qs pec. hic an parẽtes eius: vt cecus nasceret? AVGV. Rabbi magister est. Magistꝝ appellãt: qr discere cupiebãt. questionẽ qppe ꝓposuerãt dño tanq̃ magistro. THEOPHI. Uidetur tñ hec qõ peccare: neq; n. susceperãt apostoli nugas gẽtiliñ: qñ aĩa ĩ alio seculo viuẽs peccauit. sz diligẽter ituẽti nõ apparet simplex hec questio. CHRY. Uenerũt. n. ad hãc interrogatõez: qr pri⁹ supra paralyticũ curãs dixit: Ecce san⁹ factus es: nõ vltra pecces. Illi igr cogitãtes qr ꝓp pctã fuerat ille palysi resolut⁹: q̃runt de isto: Si h̃ peccauit. qõ nõ ẽ dicere: a natiuitate. n. cec⁹ ẽ. Aut parẽtes ei⁹. sz neq; hoc. fili⁹. n. ꝓ pñe nõ sustiet penã. Segt: Rñdit ie. Neq; hic peccauit: neq; parentes ei⁹. AVGV. Fũgd vel ipse sine originali pctõ nat⁹ erat: vel viuẽdo nihil addiderat? Debãt q̃ pctñ ⁊ ipse ⁊ parẽtes ei⁹: sz nõ ipso peccato factũ ẽ vt cecus nasceret. Ipse aũt causam dicit quare cec⁹ sit nat⁹ cũ subdit: Sz vt mãifestarẽtur opera dei i illo. CHRY. Non aũt ex hoc ostẽdit q̃ aly ceci facti sunt ꝓp peccata parẽtũ. Neq; n. cõtingit vno peccãte alium puniri. qđ aũt dicit. Ut manifestet gloria dei: de seipso dicit nõ de patre. Illius enĩ glia iam manifesta erat: sz nunqd iste iniuste passus ẽ? Sz ego eũ bñficiũ accepisse dico per cecitatẽ. ꝓ hãc. n. iterioribus respexit oculis. Qui vero ex non ente ad eẽ eũ deduxit ptãtẽ bẽbat absq; iniuria ⁊ ita eũz dimittere. Dicit aũt qdã qñ vt: hic nõ est causatiuñ: sed significat euẽ tñ: sicut ⁊ illud: Lex subintrauit vt abũdaret delictuz. sic ⁊ boc cõsecutum est vt dñs oculos clausos apiens: ⁊ alia naturalis infirmitatis nocumẽta corrigẽs: suã demõstrauit vtutẽ. GREGO. i. mo. Alia itaq; ẽ pcussio qua peccator pcutit vt sine retractatione puniat: alia q̃ peccator pcutit vt corrigat: alia qua gsq; pcutit: nõ vt ꝑterita corriget: sz ne vẽtura ꝓmittat: alia ꝓ quã nec ꝑterita culpa cõgit: nec futura phibetur: Sed dũ inopinata salus percussionẽ sequit: saluatis viri⁹ cognita ardẽtius amat. CHRY. Et qr de seipso dixit: Ut manifestẽt gloria dei: subiungit: Me oportet opari opera ei⁹ q̃ misit me. i. me oportet manifestare meipsuz ⁊ facere ea q̃ manifestẽt me ꝑri eadẽ faciẽtẽ. BEDA. Luz. n. fili⁹ se opari opa patris asserit: sua ⁊ ꝑris opa eadẽ eẽ mõstrauit. que sunt infirma saluare: debilia roborare: homines illuminare. AVGV. Per hoc aũt q̃ dicit: Qui misit me: vniuersã gloriã dat illi de quo ẽ: qr ille habet filiũ q̃ de illo sit: ipse nõ hz de quo sit. CHRY. Addit aũt: Donec dies ẽ. i. donec licet credere hominibus in me: donec vita hec cõsistit oportet me operari. Et hoc ostendit subdẽs. Uenit nox qñ nemo põt operari. Nox dicta est ꝓm illud. Proycite euz in tenebras exteriores: Ubi ergo erit nox: vbi nemo põt operari: sz recipe qõ operatus est. Cũ viuis fac: siquid factur⁹ es.

CHRY. Ultra. n. neq; fides ẽ: neq; labores: neq; penitẽtia. AVGV. Si aũt modo operamur: h̃ ẽ dies: hic ẽ xps. vñ subdidit: Quãdiu sũ i mũdo: lux suz mũdi. Ecce ipse ẽ dies. Dies iste q̃ circuitu solis ipleť: paucas horas habz. Dies pñtie christi vsq; in ꝓsummationẽ seculi extendeť. Ipse. n. dixit: Ecce ego vobiscũ sum vsq; in ꝓsummationem seculi. CHRY. Qr vo ꝓmonẽ quẽ dixerat q̃ opa credi feť: subiũgit euangelista: Hec cũ dixis. expu. in ter. ⁊ fecit lu. ex spu. et li. su. occu. ceci. Qui aũt maiores substãtias de nihilo ad eẽ produxit: multomagis oculos sine materia feciſſet: Sed voluit docere seipsum eẽ creatorem q̃ in principio vsus est luto ad hominis formationẽ. Ideo autez non aqua vtitur ad lutũ faciendũ sed sputo vt nihil ascribat fonti: sz discas: qñ virtus ozis ei⁹ oculos aperuit ⁊ plasmauit: ⁊ deinde vt non videatur eis ex virtute terre esse curatio iussit lauari. vñ segtur: Et dixit ei: vade ⁊ laua in nata. sy. qđ interpre. missus: vt discas qñ nõ indigeo luto ad faciẽdos oculos. Et qr ĩ syloe erat vtus christi: q̃ oĩa operabat: ꝓpter hoc ⁊ interpretationem nobis euãgelista adiecit dicens: Qđ interpretat missus. vt discat qñ ⁊ illic xps euz curauit. Sicut. n. apostolus dicit q̃ petra erat christus: ita ⁊ syloe spiritualis erat: cuius repentinus aque defluxus occulte insinuat nobis christi manifestationẽ ꝓter omnem spem. Sed quare non statiz eũ fecit lauari: sed ad syloe misit: vt destruatur iudeorum ideuotio. Cõueniens enim erat oẽs eum videre euntem ⁊ lutũ super oculos habentem. Et etiam volens ostendere qñ nõ alienus ẽ a lege ⁊ veteri testamẽto: mittit eũ ad syloe. nõ ãt erat timendum ne syloe sumeret hanc gloriam. multi enim lauantes ibi oculos: nullo tali beneficio sunt potiti. Et itez vt discas ceci fidem qui nõ contradixit: neq; cogitauit apõ seipsum. Lutum solet magis excecare. multotiens laui i syloe: ⁊ in nullo sum adiutus: siquam virtutem haberet: ꝓsens vtiq; curasset: sed simpliciter obeduit. vnde sequit: Abiit ergo ⁊ la: ⁊ ve. vidẽs. Sic igitur manifestauit suã gloriam: non enim parua gloria est vt estimetur auctor creationis. Ea enim que de maiori est fides: quod minus ẽ certificat in vniuersa autem creatione honorabilior est homo. Eorum autem que in nobis sunt mẽbrorum: honorabilior est oculus: h̃ enim corpus gubernat: h̃ ornat visuz. Et quod sol est in orbe terrarum: hoc est oculus in corpore. vnde superiorem locum sortitur sicut in quodam regali loco collocat⁹.

THEOPHI. Quidam tamen dicunt: q̃ lutuz non fuit depositum: sed in oculos est conuersum. BEDA. Mystice autem postq̃ expulsus est de cordibus iudeorũ: mox trãsiuit ad gentilium populum. Preterire autem eius vel iter facere: est de celis in terram descendere. Itaq; videt cecuz. cum misericorditer respexit genus humanum. AVGV. Genus enim humanum est iste cecus. hec enim cecitas contingit in primo homine per peccatum: de quo omnes originem ducimus. cecus est ergo a natiuitate. Spuit dominus in terram: de saliua sua lutum fecit: quia verbum caro fcm̃ est: ⁊ inunxit oculos ceci. Inunctus erat ⁊ nondum videbat. quando enim inunxit: forte eum catheczminuz fecit. Mittit illum ad piscinam que vocatur syloe: quia baptiçatus ẽ in christo ⁊ tunc cum illuminauit. Pertinuit aute ad euãgelistam vt cõmendaret nobis nomẽ bui⁹ piscine. ⁊ ait: Qr interpretatur missus: Nisi. n. ille fuisset missus: nemo nostruz eẽt ab inigtate dimissus. GREGO. xxiij. mo. Uel aliter:

per saliuã sapor intime cõtẽplatõis accipit: que ad os a capite defluit: qz de claritate conditoris adhuc i hac vita nos positos gustu reuelatõis tãgit. vñ dñs saliuã luto miscuit: z ceci nati oculos reparauit: qz superna gratia carnalẽ cogitationẽ nostrã p admixtionẽ sue cõtẽplatõis irradiat: z ab originali cecitate hoiez ad intellectũ reformat.

¶ Itaqz vicini z qui viderãt eũ prius quia mendicus erat dicebant: Nõne hic ẽ q sedebat z mẽdicabat? Alĩ dicebãt quia hic est: alĩ autem neq̃ q̃z: sz similis ẽ eius. Ille vero dicebat qz ego suz. Dicebãt ergo ei: Quõ aperti sunt tibi oculi? Respõdit: Ille hõ qui dicitur ihesus lutuz fecit: z vnxit oculos meos z dixit mihi: Vade ad natatoria syloe Et laua. Et abĩ z laui: z video. Et dixerunt ei: Vbi ẽ ille? Ait: nescio. Adducunt eum ad phariseos qui cecus fuerat: Erat aũt sabbatũ qñ lutum fecit ihesus: z aperuit oculos eius. Iterum ergo interrogabant eũ pharisei quomõ vidisset. Ille autem dixit eis. Lutũ mihi posuit super oculos z laui z video: Dicebãt ergo ex phariseis quidam: Nõ est hic hõ a deo qui sabbatuz nõ custodit. Alĩ autem dicebant: Quomõ potest hõ peccator hec signa facere? Et scisma erat inter eos. Dicũt ergo ceco iterum: Tu quid dicis de illo qui aperuit oculos tuos? Ille autem dixit: Quia propheta est.

CHRY Inopinabilitas facti miraculi icredulitatẽ iducebat. z ideo dicit: Itaqz vicini z qui viderant eũ prius qz mẽdicus erat dicebãt: Nõne hic est qui sedebat z mẽdicabat? Mirabilis dei clemẽtia quo descendebat: Eos qui mẽdicabãt cũ multa deuotõe curabat: z hinc iudeoz os obstruẽs quoniã non preclaros: nõ insignes: neq̃ principes: sed ignobiles sua dignos ducebat prouidẽtia. etenim in salute oiuz venerat. Sequitur: Alĩ dicebant: qz hic ẽ. Ceco enim per lõgã viã eunte diligẽtes inspectores factiex inopinabilitate eius quod viderant: nõ vltra poterant dicere: Nõ ẽ hic. Sequitur: Alĩ aũt nequaq̃: sed similis eius ẽ. AVGV. Apti enĩ oculi vultũ mutauerãt. Seq̃t: Ille ãt dixit. qz ego suz. Vox grata ne damnetur ingrata. CHRY. Non enim verecundatus est de priori cecitate: neq̃ formidauit furorem plebis neq̃ renuit ostendere seipsum: vt p̃dicet benefactorem. Sequitur: Dicebant ergo ei: quomodo aperti sunt oculi tui. Hũc modũ neq̃ nos scimus neq̃ ipse q curatus est nouit: sed quod qdem factũ est nouerat: modũ aũt cõprehẽdere non poterat. vnde sequitur: Respondit: Ille homo qui dr ihesus: lutuz fecit: z liniuit oculos meos. Vide quomodo verax est. non dixit vnde fecit. Qõ eniz non nouerat non dic. neq̃z. n. sciuit quoniã in terra exput: quoniã aũt superũxit: petit sensuz tactus didicit. Sequitur: Et dixit: Vade ad natatoria syloe z laua. Et hoc etiã ex auditu testat9 est: recognouit enim eius vocez ex disputatione cũ discipulis. Et qz ad vnum se p̃parauerat. s. oia sibi suaderi a iubente subiungit: Et aby z laui: z vidi. AVGV. Ecce annũciator factus ẽ gratie: ecce euãgeliçat z cõfitet iudeis. Cecus ille p̃fitebat z cor impioz stringebat: qz nõ habebãt in corde quod iam ille habebat in facie. vnde sequtur. Et dixerunt vbi est ille? CHRY. Dicebant aũt hoc occasionem meditantes: iam .n. aduersus ipsum conspirauerãt. Christus autez nõ aderat his qui curabantur. non enim querebat gloriam neque se ostentare. Recedebat etiam semper curãs ihesus vt omnis suspitio tolleretur signorum. Qui enim non cognoscebant eum qualiter ob gratiam eius se curatos cõfiterent: vnde sequtur: Ait nescio. AVGV. In his verbis inũcto similis erat: nondũ vidẽti predicat: z nescit qd predicat. BEDA. Vnde figurã tenet catheciminoz: qui etsi credũt in ihesum adhuc tamen eũ quasi nesciũt: qz nõdũ loti existũt. Pharisеoz ãt erat approbare op9 vel iprobare. CHRY. Iudei igitur querẽtes: Vbi est ille. volebant eum inuenire vt eum ducerent ad eos. qz vero non habuerunt eum vbicũt cecũ. vnde sequtur: Adducũt eum ad pha. qui ce. fuerat. vt. s. vehemẽtius eũ iterrogarẽt. Propterea aũt z euãgelista subdit: Erat aũt sabbato quãdo lu. fecit: ie. z ape. ocu. ei9. Ut. s. eoz malã mentẽ demõstraret: z causam ppter quam eũ querebant: vt. s. occasionẽ cõtra eum inuenirent: z vt detraherent miraculo per estimatã legis p̃uaricationẽ: qõ etiã mãifestius est ex his que sequunt̃. Sequtur enim: Iterũ ergo interrogabant eum. nam quãdoquidez turbis dicebat sine periculo interrogatus: nõ ita magnum erat veritatẽ dicere. Mirabile ãt est nũc q9 in ampliori periculo ꝓstitutus: neq̃z negat neque ꝓtraria dicit prioribus. Sequitur enim: Ille autẽ dixit eis: Lutum posuit mihi super oculos meos: z laui: z video. Hoc autem ad eos qui iam audierant succinctus loquitur. Non enim dixit nomen dicentis: neq̃ quoniam dixit mihi: Vade z laua: sed confestim: Lutum posuit ẽ. z sic contrarium passi sunt eius qõ volebant. Duxerunt enim eum vt negarent: sed ab eo certius didicerunt. Sequitur: Dicebãt ergo ex phariseis. AVGV. Non omnes sed quidam iam eius iungebantur quidẽ. Dicebant ergo nec videntes nec inuicti. Non est hic hõ a deo qui sabbatum non custodit. Ipse potius custodiebat qui sine peccato erat. Sabbatum enim obseruare spiritualiter: est nõ habere peccatuz. z hoc admonet deus quãdo cõmendat sabbatũ. Omne opus seruile nõ facietis. Quid sit opus seruile a domino audite. Omis qui facit peccatum seruus est peccati. sed isti sabbatuz carnaliter obseruabãt: spiritualiter violabant. CHRY. Malitiose autem quod factum est silentes: estimataz p̃uaricationẽ in medium ferebant. Non enim dicebant quoniam sabbato curat: sed quoniam sabbatuz non seruat. Sequitur: Alĩ dicebant: Quomodo potest homo peccator hec signa facere? A signis enim inducebantur: sed imbecilliter erãt dispositi. congruum enim erat ostendere qualiter sabbatum nõ solui tur: sed nõdum banc habebãt mẽtem q9 deus esset: vt possent respondere quoniam dominus sabbati hec fecit. Nullus deniq̃ eoruz audebat ea que volebat manifeste dicere: sed in ambiguitate: bi quidem propter improbabilitatem. alĩ vero propter amorem principatus. Sequitur: Et scisma erat inter eos. Hoc scisma primo incepit in paulo: deinde in principibus. AVGV. Dies enim erat christus q9 inter lucem z tenebras diuidit. CHRY. Volentes autẽ qui dixerant: Homo peccator non potest talia signa facere: os aliorum obstruere: eum qui suscepit virtutis experientiam in medium ducunt: vt non videantur ipsi aduocationi vti. vnde sequtur: Dicunt ergo ceco iteruz. Tu quid dicis de illo qui aperuit tbi oculos? THEOPHI. Vide quomodo benivole querunt. non enim dixerunt: Tu quid dicis de illo qui sabbatũ non obseruat: sed miraculum cõmorant: Quomodo aperuit tibi oculos: bene ipsum sanari concitantes quasi dicerent: Benefecit tibi: vnde debes eũ predicare. AVGV. Vel querebant quemadmodum hominem calumniarentur: vt eum de synagoga eycerent. sed ille constanter quod sentiebat expressit. vnde sequitur: Ille autem dixit quia propheta est. Adhuc quidem imuinctus in corde: nondum dei filium confitebatur: non mentitur tamen. Ipse enim dominus de ipso ait: Non est propheta sine honore nisi in patria sua.

¶ Nõ crediderunt ergo iudei de illo quia cecus

fuisset: ⁊ vidisset donec vocauerũt parẽtes eiꝰ q̃ viderat: ⁊ iterrogauerũt eos dicẽtes: Hic ẽ filiꝰ vester quẽ vos dicitis: q̃ cecꝰ natꝰ ẽ: Qũo ergo nũc videt: Rñderũt eis parẽtes eius: ⁊ dixerũt. Scimus q̃ hic ẽ filius noster: ⁊ q̃ cecus natus ẽ. Qũo aũt nũc videat nescimꝰ: aut qs eius aperuit oculos nos nescimus: ipsum interrogate: ætatẽ hz: ipe ỗ se loq̃tur. Hec dixerũt parẽtes eius: qm̃ timebãt iudeos. Jã enĩ ꝓspirauerãt iudei vt siquis eum cõfiteretur esse christũ: extra synagogam fieret. Propterea parẽtes eius dixerũt: q̃ ætatem habet ipsum interrogate.

CHRY. Quia pharisei cecum attonitum facere non valuerunt: sed videbant eũ cum omni ꝓpalatione benefacto rem suũ prædicatẽ: per parẽtes putabant christi miraculum anihilare. vnde dicit: Non credi. ergo iudei de illo q̃ cecus fuisset ⁊ vidisset. donec voca. pa. eius q̃ viderat. AVGV. i. cecus erat ⁊ viderat. CHRY. Sed hec est vitatis natura: per que putatur insidias pati: per hec fortior fit. menda cium enĩ fibypsi quidem obuiat: ⁊ per ea per que ledere vitatẽ videt: per ea clariorẽ eam ostendit: quod ⁊ nũc factum est. Ne enim aliquis diceret q̃ vicini nihil certũ dixerũt: ſz per quandaz assimilationẽ locuti sunt. Parentes in mediũ ducũtur: qui maxime suũ filium cognoscebant. Statuẽtes aũt eos in medium: cũ multo furore interrogant. vnde seq̃tur. Et inter. eos dicen. hic est filius vester: ⁊ non dicũt: Qui quãdoq̃ fuit cecus sed quẽ dicitis quia natus est cecus. O inquinati quis pater eligeret talia mentiri de filio: Solum non dicunt quez vos fecistis cecum. Duobus aũt his ad negationẽ eos iducere conantur. ⁊ in hoc q̃ dicunt. Quem dicitis q̃ natus est cecus: ⁊ in hoc q̃ subdũt: Quomodo ergo nunc videt: THEOPHI. q. d. Aut hoc falsum est q̃ nũc videat: aut primũ q̃ cecus fuerit: sed constat hoc esse verum q̃ videt: falsum ergo fuit q̃ cecum eũ dicebatis. CHRY. Tribus ergo interrogationibus factis: si filius eorum est: si cecus fuit: ⁊ qualiter vidit. duas confitent. vnde sequit: Responderunt ergo eis parentes eius ⁊ dixerũt: Scimus q̃ hic est filius noster: ⁊ q̃ cecus natus est. Certiam autem aby ciũt. vñ subdũt: Qũo aũt nũc videat nescimꝰ aut qs eiꝰ aperuit oculos nos nescimꝰ. Et hoc etiã ꝓ vitate factũ ẽ: vt nullus alius sed is q̃ curatꝰ est ⁊ q̃ dignus fide erat: hoc confiteret. vnde seq̃tur: Ipse ætatem hz: ipse de se loquat. AVGV. q. d. Juste cogeremur log ꝓ ifante: q̃ ipse ꝓ se log nõ posset. Cecũ a natiuitate nouimus: sed loquẽtem. CHRY. Qualr ergo grati fuerit parẽtes q̃ eoz que scie bãt: q̃dam tacuerũt ꝓpter timorẽ iudeoz. Segtur. n. Hec dixerũt parẽtes eius q̃ timebãt iudeos. Rursus ⁊ hic opinionẽ iudeorum ⁊ mẽtem euangelista iducit. vnde segt: Jam enĩ ꝓspiauerũt vt siquis eum cõfiteret. christũ extra synagogã. illi expellebãt: ipse suscipiebat. segtur: Propterea parẽ. eius dixe: q̃ ætatem hz ipsum interrogate. ALCVI. In quo ostẽdit euangelista illos nõ pignorantiã: ſz ꝓpter metũ talia rñdisse. THEOPHI. Imbecilliores enĩ filio erãt qui testis aderat intrepidus veritatis: illuminatos habẽs oculos intellectus a deo.

¶ Vocauerunt ergo rursũ hoiem qui fuerat cecus: ⁊ dixerũt ei: Da gloriã deo. Nos scimus: q̃ hic hõ pctor est. Dixit ergo eis ille. Si peccator est nescio: vnũ scio q̃ cecus cuz essez mõ video. Dixerunt ergo illi: Quid fecit tibi? Quó aperuit tibi oculos? Respõdit eis: Dixi vobis iam ⁊ audistis. Quid itez vultis audire? Nũquid ⁊ vos vultis discipuli eius fieri? Maledixerũt ergo ei: ⁊ dixerũt: Tu discipulus illius sis: nos ãt moysi discipli sumus. Nos scimus q̃ moysi locutus ẽ deus: hunc aũt nescimus vñ sit. Rñdit ille hõ: ⁊ dixit eis. In hoc enim mirabile ẽ q̃ vos nescitis vñ sit: ⁊ aperuit meos oculos. Scimus ãt q̃ peccatores deꝰ nõ audit: sed siquis dĩ cultor ẽ: ⁊ voluntatẽ eiꝰ facit hũc exaudit. A seculo nõ ẽ auditũ: q̃ q̃s aperuit oculos ceci nati. Nisi cẽt hic a deo: nõ posset facere q̃cq̃. Rñderũt ⁊ dixerũt ei: In peccatis natꝰ es totꝰ: ⁊ tu doces nos? Et eiecerũt eũ

CHRY. Q̃ parẽtes miserũt pharisẽos ad illuz qui curatus ẽ: rursus vocauerũt eũ scõdo. vñ dicit: Voca. ergo rursus bo. q̃ ce. fue. Non aũt manifeste dicunt: Nega qm̃ xps te curauit: sed sub ptextu religiõis ad hoc eũ iducere volunt. vñ segt: Da gl'iã deo. q. d. Cõfitere. q̃ hic nihil est operatus.

AVGV. Nega qõ accepisti? hoc plane nõ est deo gloriaz dare: sed deũ potius blasphemare. ALCVI. Sic aũt volebãt illũ dare gloriã deo: vt sicut ⁊ ipsi xpz diceret peccatorem. vñ segt: Nos scimꝰ q̃ hõ homo peccator ẽ. CHRY. Qualr ergo nõ arguistis euz dicẽtez: Quis ex vobis arguet me de peccato? ALCVI. Sed ille vt neqz pateret calũnie: neqz veritatẽ celaret nõ dixit: Scio eũ iustum. nam sequitur: Dicit ergo illi: Si peccator est nescio. CHRY. Qualr qui dixit: Quoniam ꝓpheta est. nũc dicit: Si peccator ẽ nescio. nũqd modo timuit cecus? Absit: sed voluit xpm a rei testimonio ⁊ nõ a sua voce ab icusatiõe eripe: ⁊ suam respõsionem facere fidedignam ab accepto beneficio. vnde subdit: Unum scio: q̃ cecus cum essez: modo video. q. d. Nihil modo de hoc dico: vtrum sit peccator: ſz iterum dico q̃ manifeste noui. quia igitur nequiuerunt euertere qõ factum est: ad priores redeunt sermones: rursus modũ curationis ingrentes: sicut canes quidem venationẽ nunc huc: nunc illuc iuestigantes. vnde sequitur: Dixerunt ergo illi. Quid fecit tibi quomodo aperuit tibi oculos? hoc est. Nunquid præsagio aliquo? Non enim dixerunt: qualiter vidisti: sed qualiter aperuit oculos tibi. dantes occasionem detrahendi contra eius operationem. Donec igitur res inquisitione idigebat: cecus remisse loquebatur: quia vero iam vicerat: audacter de reliquo eis loquitur? vnde sequitur: Respõdit eis. Dixi vobis iam ⁊ audistis: quid iterum vultis audire. q. d. Non attenditis ad ea que dicuntur. vnde vltra non respõdebo vobis maniter iterrogantibus ⁊ non volentibus addiscere sed cauillari que dicuntur. vnde sequitur. Nũqd ⁊ vos vultis discipuli eiꝰ fieri? AVGV. Quid est. nũquid ⁊ vos: ni si q̃ iam ego suz. nũquid ⁊ vos vultis. iam video: sed non iuideo. Hec loquebatur iaz stomachans aduersus duritiam iudeoz: ⁊ ex ceco videẽs: nõ ferens cecos. CHRY. Itaq̃z forte gd ẽ vitas: ita imbecille mendacium. naz vitas quidẽ ⁊ si despectos assumserit: claros eos facit vel ostẽdit. Mẽdaciuz autem ⁊ si cum fortibus fuerit: imbecilles eos monstrat. Segtur: Maledixe. ergo ei ⁊ dixe. Tu discip. eius. sis.

AVGV. Maledictũ est si coz discutias: non fi vba perpendas. tale maledictum super nos ⁊ super filios nostros. Sequitur: Nos autem moysi discipuli sumus. nos scimus q̃ moysi locutus est deus. Sed tunc sciretis: q̃ per moysen predictus est deus: habetis enim dominum dicentẽ: Si crederetis moysi: crederetis ⁊ mihi. de me ille scripsit. ita ne segnem seruum ⁊ dorsum ponitis contra dominuz? nam subditis. Hunc autem nescimus vnde sit. CRHY. Ea que per visum cognoscitis: auditu minora estimatis: illa enim que nosse vos dicitis: a progenitoribus audistis. Sed nõne

fide dignior est: q certificauit q a deo vēit per miracula: q̄ non solū audistis sed vidistis: vnde sequit. Respondit ille hō z dixit eis: In hoc enī mirabile ē: q2 vos nescitis vnde sit: z aperuit oculos meos. Ubiq; signuz inducit: q2 hoc de/ prauare nō poterāt: sed ab eo cōuincebant: z q2 dixerāt: q homo peccator nō pōt talia signa facere: de cetero illoz as/ sumit iudiciū ,ppria vba eis in memoriā reducēs. vnde sub dit: Scimus aūt q2 peccatores deus non audit. q. d. Opinio hec mea z vestra cōis ē. AVGV. Adhuc tamē vnctus lo quitur. Nā z peccatores exaudit de⁹. Si enīz nō. frustra pu blicanus diceret: De⁹ propiti⁹ esto mihi peccatori: ex illa cō fessione meruit iustificationē: quo ipse cecus illumiationē. THEOPHI. Uel dicendū est: quoniā q dictū est deū non exaudire peccatores: hoc significat: q facere miracula deus peccatoribus nō cōcedit. Cū vero veniā iplorāt de cō missis: translati sunt de gradu peccantiū ad statuz peniten/ tiū. CHRY. Et vide q cū supra dixit: Si peccator est ne scio: non dubitans dixit: hic enī non solum a peccatis eū ex/ cusat: sed valde deo placentē ostendit. nam subdit: Siquis dei cultor ē: z voluntatē eius facit: hunc exaudit. Nō enim sufficit deuz cognoscere: sed voluntatē ei⁹ facere. deīde ex/ tollit quod factū est di. A scio nō est au. q2 quis ape. ocu. ce. nati. q. d. Si confitemini quoniā deus peccatores nō audit: hic autez miraculū fecit z tale quale nullus hoīuz fecit: ma nifestū est virtutē qua hoc fecit maiorē esse: q̄ q̄ est ꝑm ho/ minē virtus. vnde subdit: Nisi esset hic a deo: uon posset fa cere quicq̄. AVGV. Libere constanter veraciter: Dec enī que facta sunt a dño a quo fierent nisi a deo: aut quādo a discipl̄is talia fierent: nisi ī eis dñs habitaret: CHRY. Quia ergo veritatez locutus est in nullo confusus est: quā do maxime admirari eum oportebat tunc eū condemnāt. Sequitur enī. Respondērūt z dixerūt ei: In peccatis nat⁹ es totus: z tu doces nos. AVGV. Quid est totus: cū ocu lis clausis: sed qui aperuit oculos: saluat z totū. CHRY. Uel dicunt: Totus. ac si dicerēt: A pria etate in pctis es. hic igitur eius cecitatem exprobant ostendētes q propter pec cata factus est cecus: qō rationez non habebat. donec ergo expectabant eum negaturum esse: fidedignū esse putabāt: sed nunc eum eyciunt. vnde sequitur. Et eiecerunt eum fo ras. AVGV. Ipsi illum magistrum fecerant: ipsi vt di fecerent totiens interrogauerunt z ingrati docentem proie cerunt. BEDA. Solet enim maiorum consuetudo a mi noribus aliquid discere dedignari.

¶ Audiuit iesus: quia eiecerunt eū foras: z cuz inuēisset eū dixit ei: Tu credis in filium dei: Respondit ille z dixit. Quis ē domine vt credā in euz: Et dixit ei iesus. Et vidisti eum: z q loqui tur tecum ipse est. At ille ait: Credo dñe. Et p/ cidens adorauit eum. z dixit ei iesus: In iudiciū ego in hunc mundum vēi: vt qui non vident vi/ deant: z qui vident ceci fiant. Et audierūt qdā ex phariseis qui cū ipso erāt z dixerūt ei: Nūqd z nos ceci sum⁹: Dixit eis iesus. Si ceci essetis non haberetis peccatum. Nunc vero q2 dicitis videmus peccatum vestrum manet.

CHRY. Qui ,ppter veritatē z xpi ꝓfessionē iniuria oppri munt: hi maxime honorant: qō in ceco factū est. eiecerunt enī eū ex tēplo iudei. z inuenit eum dñs tepli z euz suscepit: si cut agonotheta athletā multū laborantē z coronauit. vnde dicitur: Audiuit iesus q2 eie. eū fo. z cuz inue. euz dixit ei. Tu cre. in fi. dei: Ostendit aūt euangelista: quoniaz ,ppter hoc venit iesus vt ei loquerē. Interrogat aūt non ignorās: sed volēs seipm notuz facere: z ostendēs quoniam multuz ap/ preciatur eius fidez. q. dicat. Plebs conuitiata est mihi. sed nulla mihi est cura illoz: vnius cura ē: vt tu credas. melior est faciēs voluntatē dei: q̄ decies mille iniqui. HYLA. vi. de trini. Si aūt sola christi qualiscūq; cōfessio fidei esset cōsummatio dictum fuisset: Tu credis in christum. Sed q2 hereticis pene oibus hoc nomē in ore eēt futuz, vt christuz cōfiterent: z filiū tamē negarent: id quod ,ppriū xp̄o est: ad fidem poscit. idest vt credat in dei filiū. Credidisse aūt in dei filiū qd ,ficit si credat in creaturaz cum a nobis fides in xp̄o non creature dei sed filij dei postuletur. CHRY. Nondū aūt cecus xp̄m nouerat cecus enī erat antecq̄ veni ret ad xp̄m: z post curationē a iudeis circuntrahebat. vnde sequit: Rndit ille z dixit. Quis est domine vt credā in eū: Desiderātis z valde igerētis anime verbuz est: p2o quo tor disputauit. Duc ignorat: vt discas ī eo veritatis amorē. nō/ dum dixit ei dñs: Ego sum q curaui te. sed medie adhuc lo/ gtur. vnde segtur: Et vidisti eum. THEOPHI. Doc ātur dicit: vt reducat ei in memoriā sanitatē: z q2 ab ipso virtute viuēdi accepat. Attēde aūt quoniā qui loqbat ex maria: na tus ē: z ipse idez est dei filius: non alius z alius ꝑm errorem nestoz. vnde segtur: Et q logtur tecuz ipse est. AVGV. Modo lauat faciem cordis eius. Deniq; iam facie lota cor dis z mūdata ꝺsciētia: agnoscit illū non filiuz hominis tan tum quod ante crediderat: sz iam filium dei qui carnem su sceperat. vñ segī. At ille ait: Credo domine. Parū est crede re. vis videre qualē credat. Et procidens adorauit eum. BEDA. In quo possunt sumere exemplum: vt nō erecta ceruice quis dominū roget sz supplex in terram prostratus eius misericordiaz iploret. CHRY. Per hoc igit ei⁹ diui nam virtutem ostendēs z verbo opus adiūgens. dominus autem illuz feruentiorem circa fidem fecit: z eos q sequeba tur erexit. vnde segtur: Et dixit eis iesus. In iudiciuz ego in hunc mundum veni. AVGV. Dies enim erat inter lucē z tenebras discurrens. recte autem subditur: Ut qui non vi dent videant: q2 de tenebris liberat. Sz quid est quod sub/ ditur. Et qui vident ceci fiant. audi qō segtur. Cōmoti sunt enim pharisei quidam ex verbis istis. vnde sequitur. Et au/ dierunt quidam ex phariseis qui cuz ipso erant: z dixerunt ei: Nunquid z nos ceci sumus. hoc enīz eos mouebat. Et q vident ceci fiāt. Sequitur: Dixit ergo eis iesus: Si ceci esse/ tis: non haberetis peccatuz. i. si vos cecos diceretis: z ad me dicū recurreretis: Nunc vero q2 dicitis: Uidemus. pecca/ tum vestrum manet. quia enī dicendo Uidemus: medicū non q̄ritis: in cecitate vestra mānebitis. hoc est ergo qō pau loante dixit: Ego veni: vt qui nō vident videant. i. qui se nō vidēre confitentur: z medicum querūt vt videāt: Et qui vi dent ceci fiant. i. qui se putant videre: z medicum non que/ runt: in sua cecitate permaneant. ergo istam discretionē vo cauit iudicium cum ait: In iudicium veni in hunc mundū. Non illud iudicium iam itulit mūdo: quod de vnis z mor tuis ī fine seculi iudicabit. CHRY. Uel aliter. In iudici um dixit. idest in maius supplicium: ostendens quoniā qui cōdemnauerunt eū ipsi sunt qui condemnati sunt. Qz autē dicit: Ut q non vident videant: z qui vident ceci fiant. Idē est quod paulus dicit: q gentes que non querebant iustitiā inuenerunt iustitiam: que est ex fide christi. Israel autem persequens legem iustitie: in legem iustitie non peruenit.

THEOPHI. q̄si dicat. Ecce qui a natiuitate non vide/ rat. iam videt anima in corpore. qui vero videre videntur: excecati sunt intellectu. CHRY. Sunt enī due visiones z due cecitates. s. sensibilis z intellectualis. illi autez ad sen sibilia inbiant solum z de sensibili solum verecundabā tur cecitate. vnde ostendit eis q melius esset eos ee cecos: q̄si videntes. propter quod dicit. Si ceci essetis. nō habe retis peccatum: quia tolerabilius fieret vobis supplicium: Sz nunc dicitis: quia videtis. THEOPHI. Non consi

derãtes factũ in ceco miraculum: non estis digni vẽia qua/
si ex visis miraculis ad fidẽ nõ attracti. CHRY. Hoc igi
tur quod estimabant esse magnã laudẽ: ostendit q̃ eis fert
suppliciũ: ꝛ simul cõsolat⁹ est eũ qui a natiuitate fuerat ce/
cus de coꝛporali cecitate. Nõ aũt sine causa euãgelista dic̃
memoꝛeꝫ quoniã isti illi erant q̃ prius restiterãt christo: de/
inde eũ lapidare voluerũt. Erãt enĩ qdã superficietenus se/
quẽtes: ꝛ facile ĩ ꝛtrariũ transmutabanꝫ. THEOPHI.
Uel aliter: Si ceci essetis. i. iscy scripturaꝝ: nequaq̃ tã grã
de vobis peccatũ incũberet tãq̃ ignoꝛantia peccãtib⁹: nũc
vero q̃ pudẽtes vos atq; legispitos asseritis: per vosipsos
condemnabiles estis.

CA. X.

AMen amẽ dico vobis: q nõ itrat p
ostiũ ĩ ouile ouiũ: sed ascẽdit aliũde:
ille fur ẽ ꝛ latro. Qui aũt itrat p ostiũ
pastoꝛ ẽ ouiu;: Huic ostiari⁹ apit: ꝛ
oues vocẽ ei⁹ audiunt. Et pꝛopꝛias
oues vocat noiatim: ꝛ educit eas. Et cũ ꝓpꝛias
oues emiserit ãte eas vadit: ꝛ oues illũ sequũt:
qꝛ sciũt vocẽ eius. Alienũ aũt non sequũt̃: sꝛ effu
giunt ab eo: quia non nouerunt vocem alienoꝝ.
Hoc pꝛouerbium dixit eis iesus. Illi autem non
cognouerunt quid loqueretur eis.

CHRY. Qꝛ dñs de cecitate iudeoꝝ disputauerat ne di/
cãt: Non ẽ ex nostra cecitate q̃ ad te non accedim⁹: sed a te
auertimur: vt erroneũ fugientes: vult oñdere q̃ non ẽ erro
neus sed pastoꝛ: ponẽs signa latrõis ꝛ pastoꝛis. Et pꝛio ostẽ
dit qs ẽ erroneus ꝛ fur dicens: Amen amen dico vobis: qui
nõ intrat per ostiũ in ouile ouiũ: sed ascẽdit aliũde: ille fur ẽ
ꝛ latro. Hoc aũt ꝛ eos q̃ ãte eũ fuerũt occulte ĩsinuat: ꝛ eos
q̃ post eũ futuri sunt antixp̃m ꝛ pseudo xp̃os. ostiũ autẽ scri
pturas vocauit: he enim dei cognitionẽ aperiũt: he oues cu
stodiũt: ꝛ lupos superuenire non permittũt. Hereticis ĩtroi
tuꝫ pꝛecludentes. Qui ergo non scripturis vtitur sed aliun
de ascendit: hoc ẽ aliam sibi ꝛ non legitimam viaꝫ facit: hic
furẽ. dicit autẽ: Ascendit ꝛ non intrat ad similitudinem fu
ris maceriaꝫ transcẽdere volentis: ꝛ periculose omnia agẽ
tis. dicẽs autẽ: Aliunde: etiam scribas occulte insinuauit q̃
docebãt mandata ꝛ doctrinas hominum: ꝛ legem pꝛeuari
cabant. Si autẽ infra seipsum ostium dicit: non oꝑtet tur
bari. etenim pastoꝛem seipsum ꝛ ouem differenter pꝛedi/
cat. qꝛ enĩ adducit nos patri: ostiũ se dicit. qꝛ vo ꝓcurat: pa/
stoꝛem. AVGV. Uel alr. Multi sunt qui fm q̃dam vite
bui⁹ cõsuetudinẽ dicunt̃ boni boies: q̃ ea que in lege mãda
ta sunt q̃si obseruãt: ꝛ xp̃iani nõ sunt. ꝛ plerũq; se iactãt sic
pharisei. nũq̃d ꝛ nos ceci sum⁹?: qꝛ vero oĩa ista que faciunt:
ꝛ nesciũt ad quẽ finẽ referãt: inaniter faciunt: dñs de grege
suo ꝛ ostio quo ĩtratur ad ouile similitudinẽ posuit dicens:
Amen amẽ ꝛ. Dicãt ergo pagani vel iudei vel heretici: be
ne viuimus: si per ostium non intrant: quid eis pꝛodest: Ad
hoc enim debet vnicuiq; pꝛodesse bene viuere: vt semper viuere: quia nec bene viuere dicendi sunt: qui finez
bene viuendi vel cecitate nesciunt vel inflatione contem/
nunt. Non est aũt cuiq̃ spes vera semper viuẽdi nisi cogno
scat vitam quod est christus. ꝛ per hanc ianuaꝫ intret in ouile. Huicunq; ergo vult intrare ad ouile: per ostiuꝫ intret: nõ
solum christum pꝛedicet: sed christi gloriaꝫ querat non suã.
Humilis autem ianua est christus: qui intrat per hanc ianu
am oꝑtet humilem esse: vt sano capite possit intrare. Qui
autem se non humiliat: sed extollit: per maceriam vult
ascendere: ideo exaltatur vt cadat. Querunt ergo plerũq;
tales homines etiaꝫ persuadere hominibus vt bene viuãt:
ꝛ christiani non sint: per aliam partem volunt ascendere:
rapere ꝛ occidere. Tales ergo fures sunt: qꝛ quod alienum
est suũ dicũt: Latrones: qꝛ qõ furanꝫ occidũt. CHRY.
Uidistis qualr descripsit latronẽ: ituere ꝛ pastoꝛis diffiniti/
onez. Segtur enĩ: Qui aũt intrat per ostiũ: pastoꝛ est ouiũ.
AVGV. de ver. dñi. Intrat per ostium: q̃ intrat per chri
stũ: qui imitat̃ passiõem xp̃i: q̃ cognoscit humilitatez xp̃i: vt
cũ deus factꝰ sit homo pꝛo nobis cognoscat se homo nõ esse
deum: sꝛ hominẽ. Qui enĩz vult deus videri cuz sit hõ. non
imitatur illum qui cũ deus eẽt: homo factus est. Tibi autẽ
nõ dicit̃: Esto aliquid minus q̃ es: sed agnosce qd es. Seq/
tur: Huic ostiarius aperit. CHRY. Nihil pꝛohibet ostia
riũ vocare moysen: ille enĩz est cui eloquia dei credita sunt.
THEOPHI. Uel spũsc̃us est ostiarius: per quem scri/
pture referate nobis indicant christũ. AVGV. Uel alr:
Ostiariũ ipsum dominũ debemus accipere. multo sunt enĩ
magis iter se diuersa in rebus humanis pastoꝛ ꝛ ostium: q̃z
ostiarius ꝛ ostiũ. ꝛ tamẽ dominus ꝛ pastoꝛez se dixit ꝛ ostiũ.
Cur ergo nõ itelligam⁹ ipsum ꝛ ostiarium: ipse enĩ se aperit:
q̃ seipsum exponit. Si aliam personam queris ostiary: vide
ostiariũ forte spñsanctũ: de quo dominus dic̃: Ipse vos do/
cebit oẽz veritatem. ostium est xp̃s qui est veritas. qs ape/
rit ostium: nisi qui docet vitatem? Cauendum tamen est ne
maioꝛ estimeꝫ ostiarius esse q̃z ostium: quia in domibus ho
minum ostiarius ostio: non ostium pꝛeponitur ostiario.
CHRY. Quia vero dicebant eum esse deceptoꝛez: ꝛ hoc
ex ĩfidelitate sui ipsoꝝ certificabant dicentes: quis pꝛin/
cipũ credit in eum: ostendit nũc q̃ ex hoc q̃ nõ attendunt
ei: ex oꝛdine ouium excludunt̃: vnde sequitur: oues vocem
eius audiũt. Si enim pastoꝛis ẽ per legitimũ ĩtrare ostium
per qõ ipe intrauit. ab ouiũ cõgregatione se abstrahunt qui
ipsuz nõ audiũt. Seq̃t̃: Et ꝓpꝛias oues vocat nominatim.
AVGV. Nouit enĩz noĩa p̃destinatoꝛũ. vnde discipulis
ait: Gaudete qm̃ nomina vestra scripta sunt in celo: Sequi
tur: Et educit eas. CHRY. Oues educebat quando eas
mittebat: non extra lupos: sed in medio lupoꝝ. Uidetur
autem ꝛ de ceco occulte insinuare. ꝛ enim illum eduxit vo
cãs ex medio iudeoꝝ occulte ꝛ vocem eius audiuit. AVGV.
Sed ꝛ quis alius oues emittit: nisi qui earũ peccata dimit
tit? vt euz sequi ouris libertate vinculis possint. Sequitur
enim: Et cuz pꝛopꝛias oues emiserit añ eas vadit. GLO.
Emittit siqdem eas de tenebꝛis ignoꝛantie ad lucẽ: dũ ante
eas vadit: q̃si in colũna nubis ꝛ ignis. CHRY. Nimiruz
pastoꝛes ꝛtrariũ faciũt oues sequentes: sed ipse oñdit se cõ
trariũ facere: qm̃ oues deducit ad veritatez. AVGV. Et
quis est q̃ oues pꝛecessit: nisi qui surgẽs a moꝛtuis iã nõ mo
rit̃: ꝛ patri dixit: Quos dedisti mihi: volo vt vbi ego sũ: ꝛ ipi
sint mecũ. Sequit̃: ꝛ oues illũ sequunt̃: qꝛ sciunt vocez ei⁹:
alienũ aũt nõ sequunt̃: sed fugiũt ab eo. quia non nouerunt
vocem alienoꝝ. CHRY. Alienos dicit eos q̃ circa theo/
dam ꝛ iudã: aut eos qui post hec alios debẽt decipere pseu/
do apostolos: vt enim non dicat̃ vnus illoꝝ esse per mul
ta se ab eis separat. Pꝛimo qdẽ per doctrinaz scripturaruz
per quas christ⁹ ad se homines adducebat: Illi vero ab eis
homines abstrahebant. Secũdo per ouiũ obedientiam. nã
in eum qdem non soluz viuentem: sed etiam moꝛtuum ho/
mines crediderunt: illos autem confestim reliquerunt.
THEOPHI. Significat etiam antichristuz: qui paulu
lum decipiens non obtinebit sequaces post eius moꝛtem.
AVGV. Sꝛ quomodo soluet̃ ista questio: Audiunt vo
cem christi quandoq; non oues. audiuit enim iudas: sed lu
pus erat: ꝛ non audiũt oues: aliqui enim eoꝝ qui christũ
crucifixerũt non audierunt. sed oues erant. Sed dicet ali
quis quando non audiebant: oues non erant. vox audita
eos mutauit: ꝛ ex lupis oues fecit. Ille autez adhuc mouet
q̃ per eçechielem obiurgat dominus pastoꝛes ꝛ dicit inter

cetera de ouibus: Errātem non reuocastis: ⁊ errātē dicit ⁊ ouē appellat. Nō erraret si vocez pastoris audiret: sed ideo errauit qz vocē aliēi audiuit. Dico ḡ. Nouit dñs qui sūt eiº: nouit prescitos: nouit predestinatos. Ipsi sunt oues: aliquā do seipsi nescunt: sed pastor nouit eas multe enī oues fortis sūt: ⁊ multi lupi itus. De predistinatis ergo loquit. Est autē aliqua vox pastoris i qua oues nō audiūt alienos: i qua non oues nō audiūt xp̄z. Que ē ista vox: Qui pseuerauerit vsqz i finē: hic salvº erit. Hāc vocē nō negligit ꝓprius: nō audit aliēus. Sequitur. Hoc prouer. dixit eis ihesus: Illi aūt nō cognouerūt quid loquebatur eis. Pascit enī dñs māifestis: exercet obscuris. Duz autē duo audiūt verba euangely: vnº impius: alter pius. ⁊ talia forte sūt: vt ambo nō itelligāt. Unus dicit: verū est quod dixit: ⁊ bonuz ē quod dixit: sed nos non itelligimus. Iste quia credit: iam pulsat: dignus est cui aperiatur: si pulsare ꝑsistat. Alius dicit: Nihil dixit g adhuc audiat: Nisi crediderit is nō intelliget is.

¶ Dixit ergo eis iterum ihesus: Amen amen dico vobis: quia ego sum ostiū ouiū. Omnes quotquot venerūt fures sunt ⁊ latrones: sed nō audierūt eos oues. Ego sum ostium. Per me siquis itroierit saluabitur: ⁊ ingredietur ⁊ egredieť: ⁊ pascua inueniet. Fur non venit: nisi vt furetur: ⁊ mactet ⁊ perdat. Ego veni vt vitam habeāt: ⁊ abundantius habeant.

CHRY. Dominus attētiozes volēs iudeos facere māifestat quod supza dixerat. vñ dicitur: Dixit ergo iterū eis ihesus: Āmē dico vob: ego suz ostiū ouiuz. AVGV. Ecce qō clausuz posuerat apuit: ipse ē ostiū: itremº: ⁊ nos itrasse gaudeamus. Sequitur: Omnes quotquot vene. fures sunt ⁊ latrones. CHRY. Non de prophetis hoc dicit sicut heretici dicūt: sed de seditiosis: vnde ⁊ laudās oues subiūgit: Sed nō audierūt eos oues. Nusqz autē videtur laudare eos qui nō obedierūt prophetis: sed eis detrahit vehemēter. AVGV. Intellige ergo: Quotquot venerūt preter me: nō autē preter illū prophete venerūt: qz cum illo venerūt qui cum verbo ōi venerūt: qui veraces fuerūt: quia ipse verbū ⁊ veritas venturus precones mittebat: sed corum corda quos miserat possidebat. carnem quippe ipse accepit ex tempore qui est semper. In principio enīz erat verbū: ante aduentuz autē eius quo humilis venit in carne precesserunt iusti: sic euz credentes venturuz: quō nos credimus in eum qui venit. tpa variata sunt: nō fides. Eadē enī fides vtrosqz cōiungit: ⁊ eos qni venturū esse: ⁊ eos g venisse crediderūt. Quot quot ergo ꝑter illū venerūt: fures fuerūt ⁊ latrones. i. ad furādum ⁊ occidendū venerunt. Sed nō audierūt eos oues illi. s. de qbus dictuz est: Nouit dñs qui sunt eius. Eos ergo nō audierūt oues: in qbus non erat vox christi: errantes: vana fingētes: miseros seducentes. quare aūt se ostiū dixerit apit subdens: Ego suz ostiū. p me siquis intro. saluabitur.

ALCVI. q. d. Mos non audiūt oues: sed me audiūt: qz ego suz ostiū: ⁊ q per me nō fictus: sed verus introierit perseuerando saluabitur. THEOPHI. Educit āt ad pascua dñs oues per ostiuz. vnde seqtur: Et ingredieť ⁊ egredieť ⁊ pascua inueniet. Que sunt autē hec pascua: nisi delectatio futura ⁊ requies in quā nos dñs introducit. AVGV. Sz quid est qō dicit: Ingredietur ⁊ egredieť: Ingredi quippe in ecclesiaz per ostiū ipsum valde bonum est: exire autem de ecclesia non est bonum. Potest ergo dici ingredi nos quando interius aliquid cogitamus: egredi autē quādo exterius aliqd opamur. Ex illō. Exiuit homo ad opus suuz.

THEOPHI. Uel ingredi dicit cui ē cure hō iterior. egredi vero qui hoiez exteriorē. idest mēbza que sunt super terram in christo mortificat: hic enī pascua in futuro reperiet seculo. CHRY. Uel hoc dicit ꝓpter apostolos g cū ocio itroierūt ⁊ exierūt: vt totiº orbis terraz facti dominiⁿ: ⁊ nullus eos eycere valuit. ⁊ nutrimentū habuerūt. AVGV. Sz plus me delectat qz ipse quodāmodo nos admonuit: cui secutus adiūgit. Fur nō venit nisi vt furet. ALCVI. q. d. Merito oues nō audiūt vocez furis: qz nō venit fur nisi vt furet: alienā rem sibi vsurpādo: nō de preceptis xpi suos fectatores īstruens: sed suis exēplis eos viuere suadēs. vnde subdit: Et mactet: mala doctrina retrahēdo a fide: Et pdat in eterna dānatiōe: illi ergo furātur ⁊ occidūt. Ego veni vt vitaz habeāt: ⁊ abūdātius habeant. AVGV. Videť mihi dixisse vt vitaz habeāt ingrediētes hoc est per fidez que per dilectionē operatur: per quā fidē in ouile ingrediunť vt viuant: qz iustus ex fide viuit: Et abūdātius habeāt. ſ. egre diētes. ſ. quādo veri fideles moriunť: ⁊ abūdātius habeant vitam: vbi nunqz deide morianť. Quātis ergo ⁊ hic in ipso ouili nō desinit pascua: inuenient tamē pascua vbi saturenť: qlia inuenit cui dictū est: Hodie mecuz eris in paradiso.

GREGO. sup eçech. i ho. xiy. Ingredietur ergo ad fidē: egredieť ad spēz: pascua vero inueniet in eterna satietate.

CHRY. Qz āt dicit: Fur nō venit nisi vt furet ⁊ mactet ⁊ pdat. de sedicionis dic qō ad litterā est factū oibus occisis ⁊ pditis g cos sequebanť: ⁊ sic etiā pñti vita eos ꝓuenerūt. Ego aūt veni pro salute ouiū: vt vitā habeāt: ⁊ abūdantius habeāt in regno celoz. ⁊ hec est tertia differentia qua se discernit a pseudo ꝓphis. THEOPHI. Mystice autē fur diabolus ē g venit tētādo vt furet ꝑ cogitatōes illicitas. et mactet ꝑ ꝓsensū: ⁊ deide per opa destruat.

¶ Ego sum pastor bonus. Bonus pastor aiam suam dat pro ouibus suis. Mercennarius autē ⁊ qui non est pastor: cuius non sunt oues ꝓprie videt lupuz venientem: ⁊ dimittit oues ⁊ fugit: ⁊ lupus rapit ⁊ dispergit oues. Mercēnarius autem fugit quia mercēnarius est: ⁊ non pertinet ad eum de ouibus.

AVGV. Aperuit dominus duas res quas quodāmodo clausas ꝓposuerat. primo qdez scimus qz ostiū ipse est: nūc autē ostēdit qz pastor est dicēs: Ego sum pastor bonus. Supza autē dixerat pastorem itrare per ostium. si ergo ipse est ostium: quomodo ꝑ seipsum intrat: Sicut ergo ipse per se ipsuz nouit patrem: nos autem per illū: sic itrat in ouile per seipsuz: nos aūt per ipsum. nos qz christum predicamus per ostiuz intramus: christus autem seipsuz predicat. lumen. n. ⁊ alia demōstrat: ⁊ seipsuz. Si autem ꝓpositi ecclesie qui filij sunt: pastores sunt: quomodo vnus pastor ē: nisi qz sunt illi omnes vnius mēbza pastoris: ⁊ quidē qui pastor ē: edit mēbris suis. naz ⁊ petrus pastor: ⁊ ceteri apostoli pastores: ⁊ omnes boni episcopi. Ostium vero nemo nostrum se dicit: hoc sibi ipse ꝓprie tenuit. non autem adderet: Bonus: nisi essent ⁊ pastores mali. ipi sunt fures ⁊ latrones: aut certe vt multum mercēnary. GREGO. in ho. Atqz eius bonitatis formaz quā nos imitemur adiūgit dicēs: Bonus pastor animā suā dat pro ouibus suis. fecit quod monuit: ostendit quod iussit: pro onibus suis animaz suam posuit: vt in sacramento nostro corpus suum ⁊ sanguinem verteret: ⁊ oues qs redemerat carnis sue alimēto satiaret. ostensa est nobis de contemptu mortis via quaz sequamur: apposita forma cui imprimamur. primū nobis est exteriora nostra misericordi ter ouibus eius impendere: postremum vero si necesse sit etiaz in mortem animam nostram pro eisdem ouibus minis strare. Qui autem non dat pro ouibus substantiaz suā quā do pro his daturus est animā suaz. AVGV. Non autez solus christus hoc fecit: ⁊ tamē si illi qui fecerunt: membra eius sunt: idem ipse vnus hoc fecit. ipse enim potuit facere

sineillis:illi sine illo non poterant. AVGV. Omnes ta men pastores boni fuerūt: nō solū qz sanguinē fuderunt: sz qz pro ouibus fuderūt.non enim fuderunt elatōe:sed charitate.nam z apud hereticos qui ppter iniquitates z errores suos aliquid molestiaz perpessi fuerūt nomine martyrū se iactāt: vt hoc pallio dealbati facilius furentur.qz lupi sunt. Non aūt omnes qui corpora sua in passione etiam ignibus tradūt estimandi sunt sanguinez fudisse pro ouibus:sed potius cōtra oues.dicit.n.apostolus:Si tradidero corpus meum vt ardeam:charitatē aūt nō habeā:nihil mihi prodest. Quomodo aūt habz vel exiguā charitatem qui etiā cōiunctos appellare pastores:sed pastorē vnū dicens.ego sum pastor bonus? CHRY. Sic igitur de cetero domin⁹ de passione sua disputabat oñdēs quoniā pro salute fieret mūdi: z non inuitus in hanc venit. Deinde rursus oñdit signa pastoris z mercēnary cum dicit. Mercēnarius autem z qui non est pastor:cuius nō sunt oues proprie:videt lupū veniē tem z dimittit oues z fugit. GREGO. Sunt enī nōnulli qui dū plus terrenā substantiā q̄z oues diligunt: merito no men pastoris perdūt.non enim pastor sed mercēnarius vocatur:q nō pro amore ītimo oues dominicas:sed ad temporales mercedes pascit. Mercēnarius quippe est qui pastoris locum tenet:sed lucrū animarū non querit:terrenis cōmodis inhiat:honore plationis gaudet. AVGV. de ver. do. Aliud ergo querit in ecclesia:nō deū querit.si deuz quereret:castus esset:quia legitimuz maritū aīa deum hz.quis/gs a deo preter deū aliquid querit:non caste deum querit. GREGO. in ho. Utrū vero pastor sit vel mercēnari⁹ cognosci veraciter non potest:si occasio necessitatis deest:trā quillitatis.n.tempore plerūq̄z ad gregis custodiaz:sicut verus pastor:sic etiā mercēnarius stat:sed lupus veniens indicat quo quisq̄z animo super gregis custodiā stabat. AVGV. de ver.do. Lupus autem diabolus est: z g illū sequūtur.naz dictū ē q̄ induti quidā pellibus ouiū:intus sunt lupi rapaces. AVGV. sup ioā. Ecce lup⁹ ouis guttur appre hēdit:diabol⁹ fideli adulteriū psuasit.excoīcād⁹ ē:sz excōicat⁹ inimicus erit:ifidiabitur:nocebit cū potuerit. vnde tacēs:non increpas:lupū veniētē vidisti z fugisti: corpore stetisti:animo fugisti:affectiones enī nostre motus animoruz sunt. letīcia animi diffusio ē.tristitia āt cōtractio.cupiditas animi progressio:timor animi fuga est. GREGO. in hom. Lupus etiā super oues venit cū quilibet iniustus z rapax pro:fideles quosq̄z atq̄z humiles oppримit. Sed is qui pastor eē videbatur z non erat: relinquit oues z fugit.qz duz sibi ab eo periculuz metuit:resistere eius iniustitie non psumit.fugit autez non mutando locum: sed subtrahendo solacia. Sed contra hec mercēnarius nullo zelo accendit:quia dū sola exteriora cōmoda requirit:interiora gregis dāna negligēter patit. vñ subdit:Mercēnarius aūt fugit:quia mercēs ē:z nō ptinet ad eū de ouib⁹. Sola ergo cā ē vt mercēnarius fugiat:qz mercēnari⁹ ē. Ac si dicat. Stare in piculo ouium nō pōt:qui in eo q̄ ouib⁹ preest:nō oues diligit sed lucra terrenū q̄rit.z ideo opponere se cōtra piculuz trepidat.ne hoc quod diligit amittat. AVGV. Si aūt apostoli pastores fuerūt nō mercēnary:quare fugiebāt quādo persecutionem patiebātur:z hoc domino dicente:Si vos pſecuti fuerint fugite:pulsemus:aderit qui apiat. AVGV. ad bonoram. Fugiunt ergo oīno de ciuitate in ciuitatē serui christi: ministri verbi z sacramēti eius:quādo eoruz gsq̄z spāliter a persecutoribus queritur:vt ab alys que nō ita requirantur nō deseratur ecclesia. Cū aūt omniū.i.epor z clericorū z laycorū est cōe periculū:bi qui alys iadigēt.non desiderantur ab bis qbus indigent.aut igit ad loca munita omnes transeant.aut qui habent remanendi necessitatē: nō relinquantur ab eis:per quos eoru ecclesiastica est iplēda necessitas

Tunc ergo de locis in quibus sumus pmēte persecutōe fugiendū est xpi ministris:quādo ibi aut plebs christi nō fuerit cui ministret:aut potest impleri p alios necessariū ministeriū:qbus eadē nō est causa fugiēdi. Cū aūt plebs manet z ministri fugiūt ministeriūq̄z subtrahit:qd erit nisi mercēnarioz illa fuga dānabil:qb⁹ nō ē cura ō ouib⁹? AVGV. sup ioā. In bonis g̃ noīantur ostiū ostiari⁹:pastor:z oues:in malis fures z latrones:mercēnary:lup⁹. AVGV. de ver. do. Diligendus est pastor:cauendus latro:tolerandus mercēnarius. Tādiu.n.ē vtilis mercēnari⁹:q̄diu nō videt lupū furē vel latronē:cū aūt viderit fugit. AVGV. sup ioan. Nec enī mercēnari⁹ diceret:nisi acciperet a cōducēte mercedez:fily eternā hereditatē patris patiēter expectāt: mercēnarius tēporalē mercedē cōducti festināter exoptat:z tū p linguas vtroq̄z dīna xpi glozia diffamatur. Inde ergo ledit:vnde mala facit:non vnde bona dicit:botrum carpe: spinam caue:qz botrus aliquando de radice vitis exoz⁹:pēdet in spinis.multi qppe in ecclia cōmoda terrena sectātes xpm predicant:z p eos vox xpi audit:z sequūtur oues non mercēnariū:sed vocē pastoris p mercennarium.

EGo sum pastor bonus z cognosco oues meas: z cognoscūt me mee. Sicut nouit me pater z ego agnosco patrē: z aiam meā pono pro ouibus meis. Et alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili: z illas oportet me adducere: z vocez meam audiēt z fiet vnum ouile z vnus pastor. Propterea me pater diligit:qz ego pono aiam meā vt iterū sumā eā. Neo tollit eā a me: sz ego pono eā a meipso. Potestatē habeo ponēdi eā: z potestatē habeo iterū sumendi eā. Hoc māda tū accepi a patre meo. Dissensio iterum facta ē inter iudeos ppter sermones hos. Dicebāt aūt multi ex ipsis: Demoniū habet z insanit. Quid eū auditis? Alij autem dicebāt: hec verba non sūt demonium habētis: Nunquid demoniū potest ceco:um oculos aperire?

CHRY. Duos superi⁹ malos premisit dñs:vnum qui furat z mactat z rapit:alterū qui non phibet:per illū sedicionos insinuās:per hūc iudeoz magistros confundens: z nō pcurātes creditas oues. Sed ab vtrisq̄z seipm xps distīxit: ab illis quidē qui ad ledendū venerūt in hoc q̄ dixit: Veni vt vitam habeant.ab bis q cōtēnūt lupoz rapinas:ex eo q̄ pro ouibus animam ponit:z ideo quasi concludēs subdit. Ego sum pastor bonus. Sed qz superi⁹ dixerat: q̄ oues pastoris vocē audiūt:z sequuntur eū:nequis dicat: Quid ergo dicis de bis qui tibi non credunt? ꝓsequenter subdit: Et cognoscunt me.z cognoscor a me mee. Quod z paulus ostendit dicens: Non repellit dñs plebem suam quā presciuit. GREGO. in ho. Ac si aperte dicat:diligo oues meas:z ipse me diligentes obsequūt.q.n. vitatē ñ diligit:adhuc minīe cognouit.

THEO. Hinc aūt differentiā mercēnary z pastoris eliciens. Nam mercennarius ignorat oues: quia raro visitat eas.pastor vero cognoscit oues ppias:tāq̄z erga eas sollicitus. CHRY. Deinde vt nō estimes parem mēsurā cognitionis christi z ouiuz:ꝓñr subdit: Sicut nouit me pater.et ego cognosco patrē.q.d. Ita certissime ipsum scio:sicut ipse me:hic ergo ē par cognitio.ibi non.nā segtur: Et aiam meam pono pro ouibus meis.

GREGO. in ho. Ac si aperte dicat: In hoc cōstat:qz cognosco patrē:z cognoscor a patre:qz aiaz meā pono pro ouibus meis.idest ea charitate qua pro ouibus meis morioz quantum patrem diligā ostendo. CHRY. Hoc etiā dicit ostēdens q̄ nō est erroneus:qz z apostolus qñ sciēs voluit ostē-

dere vex eē magr̄m. cōtra pseudo apl̄os induxit rationem periculis ꝛ mortibus. THEO. Seductores. n. nō expo/ suerūt aiaz suā pro ouib⁹: sz sic mercēnarij deserūt illos qui eos seqbātur. dñs āt vt nō capenī dixit: Sinite hos abire.

GREGO. Quia vero nō solū iudeā: sed ēt gentilitatem redimere venerat adiungit. Et alias oues habeo q̄ non sūt ex hoc ouili. AVGV. de ver: do. Loqbaī enim primo de ouili de genere carnis israel: erāt āt alij de genere fidei ipi⁹ israel: extra erant: adhuc ī gentib⁹: erāt p̄destinati: nōdum ꝯgregati. Nō ergo sūt de hoc ouili: qz ñ sūt de genere carnis israel: sz erūt de hoc ouili. nā segī: Et illos oz me adducere.

CHRY. Oñdit vtroslz diſpsos ꝛ pastores nō bñtes. Se gtur. Et vocē meā audiēt. Ac si dicat: Quid miramini si hi sūt me secuturi ꝛ vocē meā audituri: quādo alios videbitis me sequētes: ꝛ vocē meā audiētes: deinde ꝛ futurā eorum p̄nūciat vnionē. vnde subdit: Et fiet vnū ouile ꝛ vn⁹ pastor.

GREGO. in hom. Quasi ex duobus gregibus vnum ouile efficit: qz iudaicū ꝛ gentilē populuz in sua fide ꝯiūgit.

THEO. Idē nāqz oīb⁹ ē baptismi signaculū vn⁹ pastor vbū dei. Attendāt ergo māichei: qui vnū ouile ꝛ vn⁹ pastor ē noui ꝛ veteris testamēti. AVGV. Quid ergo ē. Nō suz missus nisi ad oues q̄ pierūt domus israel. nisi qz p̄tiā suā corporalē non exhibuit nisi pplo israel: ad gētes āt ñ prexit ipse sed misit. CHRY. Hoc āt vbū oz: quod hic positū ē: nō necessitatis ē demōstratiuū: sed ei⁹ quod oīo fiet. qz aūt alienū dicebant eū a pre subiungit. Propterea me pa. dili. qz ego po. ani. me. vt iterū sumā eā. AVGV. i. qz morior vt resurgā: cum magno enī pondere dictū ē. Ego pono. Nō gloriēter iudei: seuire potuerūt si ego voluero ponere aiaz meā gd seuiēdo facturi sūt: THEO. Dilexit āt pater filiū: ñ tanq̄ stipēdia mortis p̄o nobis sustinēde: dilectionē suā ei tribuēs: sed quasi sue gditatis p̄prietatē in genito in/ tuēs dū ex eadē charitate p̄o nobis voluit mortē subire.

CHRY. Uel vtiī hic cōdescēsione q.d. Etsi nihil aliud eēt B suasit mihi amare vos: q̄ vos ita amamī a pre vt ego ēt ꝓpter hoc diligar ab eo: qz p̄o vobis morior: ñ aūt a pre antea ñ amabar. ꝛ nos sum⁹ facti amoris ei⁹ cā. Similiter āt ꝛ hoc oñdere vult: qm̄ nō iuitus ad passionē venit. vnde sequitur. Nemo tollit eam a me: sed ego pono eā a meipso.

AVGV. iiy. de trini. In quo demōstrauit q̄ nulla cā pec cati vsq̄z ad mortē carnis accesserit: sz qz voluit qñ voluit: ꝛ qūo voluit: vnde segī. Ptātē ha. po. ani. meā. CHRY. Quia. n. multoties cōsiliabātur eum interficere: dicit: qm̄ nolēte eo iutilis erat hic labor. Ita. n. habeo ptātem aiam meā ponere: vt nullus possit me iuito facere: quod ī hoīb⁹ nō ē. nos. n. ñ habem⁹ ptātem alr ponere nisi iterficiendo nosmetipsos: ipse āt sol⁹ dñs ē ponēdi eā. Hoc aūt exñte vo ꝛ illud ꝓstat: q̄ quādocūqz voluerit eā suscipe possit. vnde segī: Et ptātē ha. ite. su. eā. In quo ꝛ resurrectionē demon/ strauit idubitabilē. Ut āt nō estimēt cū eū iterfecerit dere lictuz a patre subiūgit: Hoc mandatū accepi a patre meo. s. ponēdi aiam ꝛ sumēdi. Ex quo nō ē intelligendū: q̄ p̄i⁹ ex pectauerit audire: ꝛ opus ei fuerit discere: sed volūtarium mōstrauit p̄cessum: ꝛ ꝛtrarietatis ad patrem suspitionem destruxit. THEO. Nihil enim aliud mandatū hic dicit q̄z ea que ad p̄rem ꝓcordia. ALCVI. Uerbum. n. nō vbo accepit mandatuz: sed in verbo vnigenito p̄ris est oē māda tū. Cū aūt dicit fili⁹ accipere qō substātialr habet non pote stas minuī: sed generatio eius ostenditur. pater enim fi/ lio quē pfectū genuit: oīa gignēdo dedit. THEO. Postq̄ aūt de se sublimia ostēderat: mortis ꝛ vite se principem ex/ primens: rursū inducit humilia: sic mira dispositiōe vtraq̄ ꝯnectēs: vt nec minor aut subdit⁹ patri reputet: nec dei ad/ uersari⁹ sed eius ptātis ꝛ cōsily. AVGV. Per hoc autem qō dixit de anima sua: istruimur cōtra apolinaristas qui di cunt christum non habuisse animā humanā. i. rōnalē. Que/ ramus aūt qūo dominus aiam suam posuit. Christus enim ē verbū ꝛ homo. i. verbū: aīa ꝛ caro. christus ergo ex eo q̄ verbū ē ponit aiaz ꝛ iterū sumit eā: an ex eo q̄ aīa humana ē: ipsa se ponit: ꝛ iterū ipsa se sumit. an iterū ex eo q̄ caro est: caro aiaz ponit ꝛ iterū sumit: Si aūt dixerimus qz verbū dī posuit aiam suā: ꝛ iteruz sumpsit eam: ergo aliquādo aīa illa sepata ē a dei verbo. Nam. n. corpus ab aīa separatū a verbo aūt aiam sepatā nō dico. Si aūt dixerimus: qz ipsa se aīa posuit: absurdissimus sensus est. si. n. a verbo separata non erat: a seipsa poterat separari. Caro ergo ponit aiam su am: ꝛ iterū sumit eā: nō tamē ptāte sua: sed ptāte ihabitātis carnez. s. verbi. ALCVI. Et qz lux in tenebris luceba: ꝛ tenebre eū nō cōprehēderūt subiūgitur: Dissensio itaqz fa cta ē inter iudeos ꝓpter sermones hos. dicebant aūt multi ex ipsis: Demonium hz ꝛ insanit. CHRY. Quia. n. maio/ ra erant q̄z ꝑ hominē ea que dicebant: demoniū eū habe/ re dicebant. sed q̄ demonium non hēbat oñdūt aly ab his que fecit. vnde segtur: Aly aūt dicebāt: Hec verba nō sunt demoniū hītis. nūqd demoniū potest ceccoruz oculos apī re: q.d. Nec ipsa verba demoniū habentis videntur. Si ve ro nō suademini a verbis: ab opibus moueamini. quia ergo dñs eam que p res est tribuerat demonstrationē: filebat de reliquo. Neqz enim responsione erāt digni: sed ꝛ nos erudī uit mansuetudinē ꝛ longanimitatē oēm: ipsi etiā seipsos cō pescebant: quando ab inuicem diuisi altercarentur.

¶ Facta sunt autem encenia in hierosolymis ꝛ hyems erat. Et ambulabat iesus i templo i por/ ticu salomonis. Circūdederūt ergo eum iudei: ꝛ dixerūt ei: Quousqz aīaz nostrā tollis. Si tu es xp̄s dic nobis palam. Respondit eis iesus: Lo/ quor vobis: ꝛ nō creditis. Opera que ego facio in noīe patris mei: hec testimoniū perhibent de me. Sed vos nō creditis: qz non estis ex ouibus meis. Oues mee vocē meā audiūt: ꝛ ego cogno sco eas: ꝛ sequūt me: et ego vitā eternam do eis ꝛ nō peribūt in eternū: ꝛ nō rapiet eas quisquaz de manu mea. Pater me⁹ quod dedit mihi ma/ ius omnib⁹ est: ꝛ nemo potest rapere de manu patris mei. Ego ꝛ pater vnum sumus.

ALCVI. Audiuimus patientiā dei ꝛ iter opprobria pre dicationem salutis: sed ipsi obdurati magis eum tentare q̄z ipsi obedire volebāt. vnde dicitur: Fa. sint aūt ence. in hie rosolymis. AVGV. Encenia festiuitas erat dedicatiōis tēpli. Brece. n. cenō dicit nouū. quādocūqz nouū aliqd fue rit dedicatū encenia vocat. CHRY. Dicit. n. diē sm quā templū dedicatū ē: redeūtibus eis a captiuitate babylonis.

THEO. Splēdide q̄ psequebāt solēnitatē veluti ꝓsiū decorē recupante ciuitate post tā longā captiuitatē. AL/ CVI. Uel hec dedicatio in memoriā illi⁹ erat dedicatiōis quā iudas machabeus fecit. Prima. n. dedicatio a salomōe fcā ē tēpore autūni. Secunda a zorobabel ꝛ iesu sacerdote tēpore veris: hec aūt tēpore hyemali. vñ segtur: Et hyems erat. BEDA. Sub iuda. n. machabeo statutuz legitur vt eadē dedicatio p oēs ānos in memoriā solēnibus renouare tur officys. THEO. Xp̄s aūt hyemis euāgelista exprimit: ad oñendū q̄ primū cēt tps passiōis. nā in vere sequenti passus ē dñs ꝛ iō hierosolymis cōuersabatur. GREGO. y. mo. Uel iccirco hyemis curauit tps exprimere: vt ineste in deorum cordibus malicie frigus indicaret. CHRY. In hac autē solēnitate xp̄s cū multo studio aderat: de reliquo enim iudeā frequētabat: qz passio erat in ianuis. vñ sequit: Et ambu. ie. in tē. in porti. salomonis ALCVI. Porticus

salomonis dicitur: vbi rex ille ad oraculū stare consueuerat: ideo ex eius noīe cognominabat. Solet aūt portic⁹ qbus templū cingebat ex noīe templi vocari. Si āt filius dei i templo in quo caro butorū aīaliū offerebat ambulare voluit: q̄to magis nostrā ornīs domū in qua caro & sāguis eius assecrat visitare gaudebit. THE. Satagas tu quoq; dū hyems imminet. i. vita presens turbinib⁹ iniquitatis cōcussa spūales encenias tui tēpli celebrare: semp renouando teipm & ascē siōes i corde tuo disponēs: tūc iesus erit p̄sto tibi in portico salomonis: pacificū statuz tibi tribuens sub tegmine ppio i seculo āt futuro nemo renouatōis solēnia pficere poterit. AVGV. Qz ergo iudei friguerāta diligēdi charitate & ardebāt nocēdi cupiditate: nō accedebāt psequēdo: sz pme bāt psequendo. vnde sequit: circū. er. cū iu. & dixe. ei: Quousq; ani. no. tollis: Si tu es chri. dic no. palam. ñ veritatē ō siderabant: sed calumniam pparabant. CHRY. Opera .n. eius in nullo incusare valentes: captionē quādā ex vbis cupiebāt inuenire: Et ituere puersitatē illoz nā cū per seip̄m monē erudit dicūt ei: Quod signū ostendis. Cū aūt per opa demōstrat dicūt ei: Si tu es christ⁹ dic nobis palā. qnasi sp ad otrariū stantes. sz & plenū odio erat qđ dicūt. Dic nobis palā. Et nimirū ipse palaz omnia dicebat in festiuitatibus semp assistēs: & nihil occulte loquebat. sz & adultatiōis vba p̄mittūt dicentes. Quousq; aīam nostram tollis: vt. s. eum puocātes aliquam captionē inueniāt. ALCVI. Causant enī q̄ aios eoz̄ icertos & suspēsos dimittēdo tolleret qui venerat vt animas saluaret. AVGV. Querebāt autem audire a domino Ego sū christus. & fortasse ō xp̄o fm boiem sapiebāt: sz diuinitatē xp̄i in ppbetis nō intelligebāt. & sic si diceret: Ego sū xps: fm q̄ illi sapiebāt de semine dauid: calūniarent q̄ sibi arrogaret regiā ptātem. ALCVI. Et sic cogitabāt eū tradere ptāti presidis ad puniēdū: q̄si otra angustū ipium vsurparet: quare dīs ita tpauit rīsionē vt & calūniatoz̄ oza ꝯcluderet: & qz xps est fidelib⁹ pāderet. & de boie querētibus diuinitatis mysteria narrat. vnde sequit: rīdit eis ie. Lo. vo. tū credi. ope. q̄ ego fa. i no. pa. mei: hec testi. phi. de me. CHRY. Quia enī simulabant a solo verbo se suaderi q̄ a tot opibus nō sūt suasi: arguit maliciaz eoz̄. q. d. Si opibus nō creditis: q̄liter vbis credetis: & q̄re nō credāt ostendit subdens. Sed vos non creditis qz non estis ex ouibus meis. AVGV. Hoc aūt dixit: qz videbat eos ad sempiterni interitū predestinatos: ñ ad vitā eternā sui sanguinis precio cōpatos: oues enim sunt credendo. pastoz̄e sequēdo. THEO. Postq̄ vero dixerat: Nō estis ex ouib⁹ meis. Cōseq̄nter induxit eos vt oues ei⁹ efficiātur dicēs: Oues mee vo. me. audiūt. ALCVI. i. preceptis meis ex animo obediūt. Et ego cognosco eas. i. eligo. Et sequūtur me. h̄ māsuetudinis & innocētie viā icedēdo: & post ad gaudia eterne vite intrādo. vñ segt̄: Et ego vitā eternā do eis. AVGV. Ista sūt pascua de quib⁹ supra dixerat: Et pascua inueniet. bona pascua vita eterna dicit. ibi nulla berba aresc̄it: totū viret. Vos āt calūniā ppterea queritis: qz de vita p̄ti cogitatis. Sequit: Et nō pi. in eternū. Subaudi tāq̄ eis dixerit. Vos pbibitis i eternū: qz non estis ex ouib⁹ meis. THEO. Sz qūo videm⁹ iudā periss̄e: qz non permansit vsq; ad finē. Christus aūt de pseuerātib⁹ hoc dixit. Nā si quis separat ab ouium grege. desinens sequi pastorē: cōfestim incurrit periculū. AVGV. Quare aūt nō peāt subdit: Et nō rapiet eas quisq; ō manu mea. De illis. n. nec fur tollit: nec latro interficit. Securus est de numero illoz̄ qui pro eis nouit quid dedit. HYLA. vy. de tri. Lon ex deo intelligenda ē eius natiuitas. subiecit: Pater meus quod dedit mihi: maius omnibus ē. Non occultat ex patre esse se natū. qđ enim a patre accepit: accepit nascendo: non postea. AVGV. Non enim crescēdo: sed nascēdo equal est: q semper natus est de patre filius: de deo deus. Hoc est ergo qđ dedit mihi pater: qđ maius oībus est: vt. s. sim vbū eius: vt sim vnigenitus filius eius: vt sim splendor lucis ei⁹. Ideo ergo nemo rapit oues meas de manu mea: qz nec de manu patris mei. vnde sequitur. Et nemo potest rapere de manu patris mei Si manū intelligam⁹ potestatē vna ē patris & filij ptās: qz vna diuinitas. Si aūt manū itelligamus filiū: manus patris est ipse fili⁹: quod non ita dictū ē tanq̄ de⁹ pater habeat corporis mēbra: sed q̄ p ipm fcā sūt oīa. Nā solēt & boies dicere manus suas cē alios boies p quos faciūt qđ volūt. Aliquādo & ipm opus bois man⁹ bois dicitur: qđ fit p manū: sicut dicit quisq; agnoscere manū suaz: cū id qđ scriptum sit agnoscit. hoc āt loco manū p̄is & filij intelligim⁹ ptātē: ne forte cū hic manū patris ipsum filium dictū acceperimus: incipiat carnalis cogitatio ēt filij q̄rere filium. HYLA. vy. de tri. Ut enī per corporalē significationē: virtutē possis eiusdē nosse nature: cōmemorata ē filij man⁹: man⁹ p̄is: qz natura & vtus p̄is eēt i filio. CHRY. Deinde vt non estimes qz ipse quidē imbecillis ē. ppter patris aūt vtutē i tuto sūt oues: subdit: Ego & pater vnū sum⁹. AVGV. Utrūq; audi: & vnuz: & sumus: & a charybdi & a scylla liberaberis. Qz dixit vnū liberat te ab arrio: q̄ dixit sumus: liberat te a sabellio. Si vnū: non ergo diuersū: si sumus ergo pater & filius. AVGV. viy. de trini. Unum enī sumus. dictū est: Qđ ille: hoc & ego fm eēntiā: nō fm relatiuum. HYLA. viy. de trini. Hec igit̄ qz heretici negare nō possunt: impietatis sue mēdatio neganda corrūpūt. tentant enim id ad vnanimitatis referre cōsensum: vt voluntatis in his vnitas sit: nō nāe. i. vt nō p id qđ sūt: sz p id quod idem volūt vnū sint: sed p nature natiuitatē dū nihil deus in eo ex se gignēdo eū degenerat vnū sūt. Dūq; ō manu ei⁹ nō rapiunt̄: nō rapiuntur de manu patris: dum in operāte se operat̄ pater: dū ipse in patre: & in eo pater est. hoc nō pte stat creatura: sed natiuitas: nō efficit volūtas: sed potestas. non loquitur vnanimitas: sed natura. Non negam⁹ igitur vnanimitatē inter patrē & filiū. nā hoc solēt heretici mētiri: vt cū solā ꝯcordiā ad vnitatē nō respicim⁹: discordes eos a nobis affirmari loquantur: sed audiāt q̄ a nobis vnanimitas non negetur. Unum sunt pater & filius natura: bonore & virtute: nec natura eadē: potest velle diuersa.

¶ Sustulerunt ergo lapides iudei vt lapidarent eū. Respōdit eis iesus: Multa bona opera ostē di vobis ex p̄re meo. Propter quod eoz̄ opus me lapidatis: Respōdērūt ergo iudei: De bono opere non lapidamus te: sed de blaphemia. & qz tu homo cuz sis: facis teipsuz deū. Respōdit eis iesus: Nōne scriptū ē i lege vestra: qz ego dixi dij estis: Si illos dixit deos ad quos sermo dei factus ē & non pōt solui scriptura: quē pater sāctificauit: & misit i mūdū. Et vos dicitis qz blasphemas qz dixi filius dei sum. Si nō facio opa patris mei: nolite credere mihi. Si aūt facio: & si mihi ñ vultis credere: operibus credite: vt cognoscatis & credatis: qz pater in me est: & ego in patre.

AVGV. Audierunt iudei: Ego & pater vnum sumus: et non pertulerunt & more suo duri ad lapides cucurrerunt. vnde dicitur: Sustulerunt lapi. iu. vt lapi. eum. HYLA. vy. de tri. Nunc hereticorum furor iam dño in celis sedente pari infidelitate dictis non obedientes: odium impietatis exercent: verborum lapides initiunt: & si possent de tho

no eum suo in cruce detraberet. THEOPHI. Dominꝰ autem ostendens qꝫ nullam iustam habebant occasionē furendi aduersus eū:cōmemorat signa que fecerat.nā sequitur: Respon.eis Je. Mul.bo. opera oñ.vo.ex patre.meo ALCVI.s.in sanitatibus ifirmorū:in exhibitōe doctrie ⁊ miraculoꝝ:que ex patre oñdi. qꝝ eius gloriā p oīa q̄siui: ꝓpter quod eoꝝ opus me lapidatis: quāuis iuiti cōfitent multa bñficia sibi ꝓpensa a xp̄o : sed quod de sua patrisqꝫ equalitate dixerat:pro blasphemia deputabant.vñ sequit: Rñ.ei iu. De bo.ope.non lapi.te:sꝫ de blas.⁊ qꝝ tu bo.cū sis: fa.teipsū deū. AVGV. Ad hoc rñderūt qđ dixerat: Ego ⁊ pater vnū sumus. Ecce iudei itellexerunt quod arriani nō intelligūt.ideo. n.irati sūt:qm̄ senserūt ñ posse dici: Ego ⁊ pater vnū sum⁹.nisi vbi eq̄litas ē p̄s ⁊ filꝰ. HILA.vꝫ. de tri. Jude⁹ dic̄. Cū sis hō Arrian⁹:cū sis creatura.vtriqꝫ dicūt: Facis te deū Subycit enī arrianus:Substātie noue ⁊ aliene deū.vt ait alterius generis de⁹ sit: aut omnio nec de⁹. dicit enī: Nō ē filius ex natiuitate: nō ē de⁹ ex vitate: creatura est p̄stantior cunctis. CHRY. Dñs aūt non destruxit opinionē iudeoꝝ estimātiū qꝰ se deo parē diceret.sꝫ magis ꝛriū fac̄.nā segt: Rñ.eis ie. Nōne scrip.ē i lege vra: AVGV.i.nobis data: Qz ergo dixi dꝫ estis. Deus hoc dicit p̄ pphetā in psalmo:hoib⁹. Et legē appellauit dñs gnāliter oēs illas scripturas.q̄uis alicubi spāliter dicat legē:a pphetis eā distinguēs sicuti est. In his duob⁹ p̄ceptis tota lex pēdet et pphete. Aliqñ aūt i tria distribuit easdē scripturas vbi ait. Oportebat ipleri oīa que scripta sūt i lege ⁊ pphetis ⁊ psalmis ō me: Nūc vo ēt psalmos legis noīe nūcupauit:ex ḡbus sic argumētat: Si illos dixit deos:ad quos ser.dei fa. ē:et nō po.sol.scri.quē pa.sācti.⁊ mi.in mundū : vos dici.qꝝ blasphemas:qꝝ dixi filiꝰ dei sū. HYLA.vꝫ.de tri. Demōstratur⁹ qđē qꝰ ipse et pater vnū eēnt i eo p̄mo ieptia ridiculi opprobꝛy cōfutaī:qꝰ i reatū vocareī.qꝰ se cū hō eēt deus faceret. Cū.n.lex huiꝰ noīs appellationē sāctis hoībus ōcerneret:et sermo ōi idissolubilis cōfirmaret hāc ipartiti noīs pfessionē. Jā ergo nō ē crīminis qꝰ se deū:cū hō sit faciat:cū eos q hoīes sūt ōos lex dixerit. Et si a ceteris hoīb⁹ nō irreligiosa huius noīs vsurpatio ē:ab eo hoīe:quē sactificauit pater nō ipudenter vsurpari videt:qz dei filiū se dixerit cū p̄cellat ceteros p id qđ sāctificat⁹ i filiū ē:beato paulo dicēte: qꝰ p̄destinat⁹ ē filius dei i vtute fm̄ spūm sāctificatiōis.oīs .n.hec ō hoīe rūsio ē:qꝰ dei filiꝰ ēt hoīs filiꝰ est. AVGV. Uel alr̄. Sāctificauit.i.vt sāct⁹ eēt gignendo ei ōdit:qz sanctū eū genuit. Si āt fmo ōi factus ē ad hoīes vt diceret dy ipm̄ vbū ōi qūo ñ ē de⁹?: Si p fmonē ōi hoīes pticipādo fiūt dy:vbū vñ pticipaī ñē de⁹?: THEO. Uel sāctificauit eum hoc est sanxit sacrificari pro mūdo. In quo oñdit se nō esse deū sicut ceteri:nā saluū facere mūdū diuinū opus est: non aūt hoīs deificati per grām. CHRY. Uel interim qdem vt susciperetur sermo humilius locutus ē:postea aūt ad maius eos reduxit dicens: Si non facio opa patris mei: nolite credere mihi.per hoc oñdens qꝰ in nullo minor est patre.qz enim substantiā eius impossibile erat eis videre ab operum similitate et identitate demonstratiōem ei us que fꝫ virtutem indissimilitudis ē tribuit. HYLA.vꝫ.de tri. Quid ꝺ adoptio:qđ idulgētia noīs loci inuenit ne ex natura dei filius sit:cū dei filius ex nature paterne operibus credend⁹ sit non exequatur ac similis est deo creatura. Neqꝫ enim nature aliene potestas comparatur:gerere autem se non sua:sed que patris sunt testatur ne per magnificentiam gestorū natura natiuitas auferatur. Et qz sub sacramento assūpti corporis et nati ex maria:hoīs et dei filius non itelligebatur:fides nobis ītimatur ex gestis cū ait: Si autem facio et si mihi non vultis credere operibus credite. Cum enim sacramētum nati hominis intelligentiam diuine natiuitatis impediat cum diuina natiuitas omne opus suum sub misterio assumpti hominis exequit. Faciēs igitur opa patris demonstrare debuit:qđ eēt opib⁹ credēdū. Nā sequit: Ut cognoscatis ⁊ cre.quia pa.in me est ⁊ ego in pa. Hoc est illud. Dei filius sū.hoc est illud: Ego ⁊ pater vnū sum⁹. AVGV. Nō enī filius sic dicit: In me est pater: ⁊ ego i illo:quomodo possūt dicere homines. Si enī bene cogitemus: ⁊ bene viuamus in deo sum⁹: ⁊ de⁹ in nobis ē:q̄si participātes ei⁹ gratiaꝫ ⁊ illuminati ab ipso. Unigenitus autem dei filius in patre est: ⁊ pater in illo tanquā equalis.

¶ Querebant ergo eū apprehendere ⁊ exiuit de manibus eorum. Et abyt iterum trans iordanē in eum locum vbi erat ioānes baptizans primū: ⁊ mansit illic. Et multi venerunt ad eū: ⁊ dicebant:quia ioannes quidem signum fecit nullum. Omnia autem quecunqꝫ dixit ioannes de hoc vera erant: ⁊ multi crediderunt in eum.

BEDA. Adhuc iudeos in cepta dementia persistere cuā gelista oñdit dicēs:Querebāt ḡ eū apprehēdere. AVGV. Nō credendo ⁊ intelligendo:sed seuiendo ⁊ occidēdo. Tu apprehendas vt habeas.illi apprehendere volebāt:vt non haberent. vnde sequitur: Et exiuit de manibus eorum. Sed nō apprehenderūt:quia manus fidei nō habuerunt. Sed nō erat magnū verbo eycere carnē suam de manibus carnis. CHRY. Cum aūt christus aliquid magnū locut⁹ fuerit: recedit velociter : vt sedetur eorum furor per absentiam eius:quod vtiqꝫ ⁊ nunc fecit. vnde sequitur: Et abyt iterum trans iordanem in eum locum vbi erat ioannes baptizans primū ⁊ mā.illic. Ideo hūc locum euāgelista cōmemorat: vt discas quoniā ꝓpe abyt : vt recordetur eorum que illic facta sunt: ⁊ dicta a ioanne ⁊ testimony illius. BEDA. Dicit aūt. Ubi erat primū.i.a primeua.etate. Memorāte aūt eo ibi narrat:qz multi venerunt ad eum. vnde sequitur: Et multi venerunt ad eum ⁊ dicebant:quia ioannes quidē fecit signum nullū. AVGV.i.nullū miraculū oñdit. Non demonia fugauit: non cecos illuminauit:nō mortuos suscitauit. CHRY. Uide autem qualiter syllogismos cōponūt indubitabiles. Joannes quidem dicunt nullū signū fecit:hic autem facit: quare huius preeminentia ostenditur. Deinde ne putetur ioannes quia nullū signū fecit idignus testimonio:subdit: Omnia autez quecūqꝫ di.io.de hoc vera erāt, quasi dicāt: Et si nullū signum fecerit: tamen de hoc omnia veraciter dixit.ergo dicūt: Si ioāni credere oportebat:multomagis huic:cum illius testimonio etiam demonstratione signoꝝ habenti.vnde segtur: Et multi crediderūt i eū. AVGV. Ecce qui apprehenderunt permanentem : non quomodo iudei volebant apprehendere discedentem. Et nos ergo per lucernam veniamus ad diē:quia ioannes lucerna erat: et dici testimoniū perhibebat. THEOPHILVS. Notandum autem qꝰ crebro dominus educit populos:ad solitaria loca:de perfidiorum societate eripiens: vt magis fructificent sicut legem veterem daturus eduxit populum in desertum. Mystice autem recedens a hierosolymis dominus hoc est a plebe iudaica ad loca fontes habentia se transfert ideſt ad ecclesiam ex gentibus que habet fontem baptisini:per quem multi ad chr̄istum accedunt: quasi trāseuntes iordanem. XI. Capi.

Erat autem quidam languens lazarꝰ a bethānia:ō castello marie ⁊ marthe sororum eius. Maria aūt erat que vnxit dominum vnguento ⁊ extersit pedes eius capillis suis: cuius frater lazarus infirmabat. Miserūt ergo sorores

eius ad eum dicentes: Domine ecce quē amas infirmatur. Audiens aūt ihesus dixit eis: Infirmitas hec non est ad mortem: sed pro gloria dei vt glorificetur filius dei per eam. Diligebat aūt ihesus martham ⁊ sororem eius mariā ⁊ lazarum.

BEDA. Dixerat euangelista dominū trās iordanē abysse: tuncq; lazarū contigit infirmari. vnde dicitur: Erat qdā lan. la. a be. Hinc est qꝫ ī quibusdā exēplaribus copulatiua coniunctō: Et: posita inuenitur: vt sequentia verba supiori bus connexa videātur. Interpretatur aūt lazarus adiutus. Inter omnes enī mortuos quos dñs suscitauit: h magis ab eo adiuuat: quē nō solū mortuū sz quatriduanū suscitauit.

AVGV. Inter oia enim miracula que fecit dñs lazari resurrectio precipue predicat. Sz si attendam⁹ quis fecerit: delectari debemus potiꝰ: qꝫ mirari. Ille suscitauit hominē qui fecit hominē. plus enī est hominē creare qꝫ resuscitare.

Infirmabatur aūt ī bethania lazarus. vnde dicitur: A bethania de castello marie ⁊ marthe sororū eiꝰ. Quod castellū erat proximum hierosolymis. ALCVI. Et quia plures femine huiꝰ nominis erant: ne errarem⁹ in nomine: ostendi tur ex notissima actiōe. nam sequitur: Maria autem erat que vnxit dominū vnguēto: ⁊ exterfit pedes eiꝰ capillis suis. cuiꝰ frater lazarꝰ infirmabat. CHRY. Igit primū qdez illud necessariū discere: qñ hec nō fuit illa meretrix que in luca legit. Nec enī honesta fuit ⁊ studiosa circa christi susceptionē. AVGV. de cō. euā. Uel aliter. Hoc dicēs ioānes attestat lucę: qui hoc ī domo pharisei cuiusdā simōis factū nō narrauit. iā itaq; hoc maria fecerat. Nō aūt in bethania rursus fecit. aliud est: qō ad lucę narrationem nō pertinet: sed pariter narrat a trib.⁹ AVGV. de ver. do. Inuaserat igit lazarū pernicies inimica languoris miserādi hominis. corpus quotidie edax febris incēdium cōsumebat. Iderāt ātq; due sorores languēti: ⁊ casum dolentes: inuenis egrotātis lectulo iugiter inherebāt. vnde de eis mox subditur: Miserūt ergo sorores eius ad eū dicentes: Dñe ecce quē amas infirmatur. AVGV. super ioannē: Nō dixerūt vēi ⁊ sana. quē ause sunt dicere: Ibi iube ⁊ hic fiet: sed tātūmodo Ecce dñe ris. CHRY. Per h. n. ad miserēdū volunt attrahere christū. adhuc enim ei quasi homini intēdebāt. Ideo autez nō iuerūt ad christū sicut centurio ⁊ regulus. sed mittunt: qz vehemēter cōfidebāt de christo: propter multā familiaritatē: quā habebāt ad eū: ⁊ qz a luctu ōtinebāt. THEO. Et qz mulieres erant quas nō decet de facili domū exire. Multā aūt deuotionē ⁊ fidei magnitudinē exprimūt dicētes: Ecce quē amas infirmatur. tantam enī potentiā in dño eē credebāt: qꝫ mirū videretur qualiter virus sibi dilectuz infirmitas potuerit occupare. Sequitur: Audiēs āt ihesus dixit eis: Infirmitas hec nō est ad mortē. qz ipsa mors nō erat ad mortē: sed potius ad miraculū: quo facto crederent boies ī christū ⁊ vitarēt verā mortem. vñ sequit: Sed pro gloria dei. Ubi ex obliquo dñs deū se dixit ꝫ beretios qui dicūt: qꝫ filiꝰ dei nō fit deus. pro gloria ergo cuius dei audi qō sequit: Ut glorificet filiꝰ dei per eam. s. infirmitatem.

GHRY. Hoc āt vt: nō est causale: sed euētus. Nā euenit qdē aliūde infirmitas: vsus ē aūt ea ī gloriā dei. Sequitur: Diligebat āt ihesus martham ⁊ sororem eius ma. ⁊ lazarum.

AVGV. Ille lāguēs: ille tristes: oēs dilecti. Habebāt ꝫ spē: quoniā diligebāt ab eo q ē dolētiū ꝫsolator: lāguētiūqz sanator. CHRY. Per hoc etiam erudit nos euangelista non tristari siqua infirmitas facta fuerit, circa bonos viros ⁊ dei amicos.

Cum ergo audiuit quia infirmabatur tunc qui dem mansit in eodem loco duobus diebꝰ. Deinde post hec dicit discipulis suis eamus in iudeaz iterum. Dicūt ei discipuli: Rabbi: nūc querebāt te iudei lapidare: ⁊ iteruz vadis illuc? Respōdit ihesus: Nōne duodeciz hore sunt diei? Siqs ambulauerit in die non offendit: quia lucē huiꝰ mūdi videt: Si autem ambulauerit ī nocte: offendit: quia lux non est in eo.

ALCVI. Dominus nunciata infirmitate lazari quousqz quatriduū cōpleretur: sanare distulit vt mirabilius suscitaret. vnde dicit: Ut aūt audiuit qz infirmabat: tunc quidem mansit in eodem loco duobus diebus. CHRYSO. Ut scilicet expiraret ⁊ sepeliret et dicant: Quoniaz fetet vt nullus posset dicere quoniam nondum defunctum eum suscitauit. sed stupor fuit et non mors. Sequitur: Deinde post hec dicit discipulis suis. Eamus ī iudeam iterū. AVGV. Ubi pene fuerat lapidatus: qz propterea inde discessisse videbatur ne lapidaret. Discessit enim vt homo. Sed in rede undo quasi oblitus infirmitatē: oīdit potestatē. CHRY. Nusquā autez alibi dñs predixit discipulis quo iturus cēt: sed hic predixit: quia formidabant vehementer: vt non repente eos conturbet. Naz sequitur: Dicunt ei discipuli: Rabbi: nunc querebant te iudei lapidare: ⁊ tu iteruz vadis illuc? formidabant. n. ⁊ pro eo et pro scipsis. nondū enī erāt ī fide firmati. AVGVSTINVS. Cum aūt vellent dare cōsilium homines deo: discipuli magistro: corripuit eos. vnde sequitur: Respondit ihesus: Nonne duodecim hore sunt diei? Ut enī diem sese ostenderet duodeciz discipulos elegit. In hoc aūt verbo non ipsum iudam: sed successorē eius puidebat. Juda enī cadente successit matthias: ⁊ duodenarius numerus mansit. Hore ergo illustrētur a die et per horarū p̄dicationem credat mundus in diem. Ide ergo sequimini: si non vultis offendere. vnde subdit: Siquis ambu. ī die. nō offendit: qz lucē huius mundi videt. Siquis autem ambu. in nocte offendit qz lux non est ī eo. CHRY. q. d. g sibi nihil conscius est nequicie: nihil patietur ꝟsutie. Qui vero mala agit patietur. Itaq; non oportet formidare: nihil enim dignum morte gessimus. Uel aliter: Siquis lucem huius mūdi videt. securus est: multomagis qui mecum est nisi amouerit se a me. THEOPHILVS. Quidam vero hunc diez intelligunt tempus precedens passionem: noctem vero ipsā passionē. Dicit ergo eis. Dū dies ē. i. dū nōdū iminet tempꝰ passionis non offendetis. Non enim vos perseqētur iudei. Cum autem nox venerit passionem propriam dico: extunc noctem possidebitis angustiarum.

Hec ait: ⁊ post hec dicit eis: Lazarus amicus noster dormit: sed vado vt a somno excitem eū. Dixerūt ergo discipuli eius: Domine si dormit saluus erit: Dixerat autem ihesus de morte eiꝰ: illi autem putauerunt quia de dormitione somni diceret. Tūc ꝫ ihesus dixit eis manifeste: Lazarus mortuꝰ ē: ⁊ gaudeo propter vos vt credatis qñ non eram ibi. Sed eamus ad eū. Dixit ergo thomas qui dicitur didymus ad condiscipulos: Eamus ⁊ nos ⁊ moriamur cum eo.

CHRY. Posita vna cōfortatione discipl'orū: hic alio mō eos cōfortat oīdēs qñ nō hierosolimā ōbēt ire sed in bethaniā. vñ dr. Hec ait. Et post h dic ill. Lazarꝰ amicꝰ nr̄ dormit sed vado vt a sōno excitē eū. q. d. Nō eo rursus disputaturꝰ ꝫ iudeos: sed amicū nostrū excitaturus: pp hoc ꝫ dicit: Amicꝰ nr̄: vt oīdat necessariū suū aduētū. AVGV. Qd aūt dixit dormit verū dixit dño dormiebat: hoibus mortuus erat ꝫ eū suscitare nō poterāt. Nā dñs tāta facilitate excitabat

de sepulchro quãta tu excitas dormiẽtẽ de lecto. Ergo fm potentiam suaz dixit dormientẽ: sicut z apostolus dicit: De dormiẽtibus aũt nolo vos ignorare: dormiẽtes appellauit: quia resurrecturos prenũciauit. Sed quomõ ĩterest in ipsis q quotidie dormiũt z exurgũt: quid qsqz videat in somnis: alij sentiunt leta somnia: alij tozquẽtia: Sic vnusquisqz cuz causa sua dormit: cũ cã sua surgit. CHRY. Discipuli autẽ spedire voluerũt ei⁹ aduẽtuz in iudeã. vñ segtur: Dixerũt ergo discipuli ei⁹: Domine si dorm. sal. erit. Solet. n. eẽ somn⁹ egrotantiũ salutis indiciũ. q. d. Si dormit non igitur vtile est: q tu vadas ad excitandum eũ. AVGV. Quomodo ergo intellexerũt discipuli sic responderunt. vnde sequitur: Dixerat autẽ iesus de morte eius. illi vero putauerũt q de dormitione somni diceret. CHRY. Si vero quis dicat qõ non cognouerunt discipuli mortuũ esse ab eo quod dixit: Uado vt excitẽ illũ: stultuz. n. erat eum ire p tot stadia vt lazarũ a somno excitaret. Istud dicemus: qm̃ estimabãt hoc enigma eẽ qualia multa loquebaẽ. AVGV. Qz ergo obscure dixerat: Dormit: manifestat qõ dixerat. vñ sequit̃: Tũc ergo dixit eis ie. mani. Laza. moz. est. CHRY. Non autem hic adiecit. Uado vt resuscitem eum. non enim volebat verbis predicere quod per opera debebat certificare: vanã gloriam vbiqz nos fugere docens: Et q nõ opoz tet simpliciter pmittere. Segt̃. Et gaudeo pp vos vt credatis: quoniã non eram ibi. AVGV. Eger. n. nõ mortu⁹ fuerat nũciat⁹: sz quo lateret eũ q creauerat: ad cui⁹ manus aĩa morientis exierat. Dit ergo: Gaudeo pp vos vt credatis: qm̃ nõ erã ibi. vt iã ĩciperẽt admirari: qz dominus poterat dicere mortuum qõ nec viderat: nec audiuerat. Ubi meminisse debem⁹ q adhuc ẽt ipsoz discipulozũ miraculis edificabatur fides: nõ vt eẽ ĩciperet: sz vt q̃ cepat cresceret: q ergo dicit: Ut credatis: ĩtelligẽdũ ẽ vt ampli⁹ robustiusqz credatis:

THEO. Intellexerũt ãt qdã hoc sic: Gaudeo ingt p vobis. nã cũ illic ñ extiteri: cõfert ad maiozitatẽ fidei vr̃e: qm̃ si astitissem egrotãtẽ curassez qõ eẽt modicũ signũ ad mee virtutis ĩdiciũ. qz vo me absente supuenit moz: poti⁹ ĩ fide mea cozroboramini: cũ videbitis me posse ẽt defunctuz putrescẽtẽ resuscitare. CHRY. Igit̃ oẽs discipuli qdẽ timebãt iudeos: sup alios vero thomas. vñ segtur: Dic̃ ergo thomas q dr̃ didym⁹ ad cõdiscipulos: Eam⁹ z nos z mozi. cũ eo. Infirmioz. n. erat alys z ifidelioz: postea oĩbus fortioz fact⁹ est z irrephensibilis: q sol⁹ ozbẽ terrarũ pcurrit: z in medys plebib⁹ voluebatur volẽtibus eũ ĩterficere. BEDA. Ut castigati discipuli supiozibus domini verbis non ausi sunt vltra contradicere. Sed thomas pre omnibus socios hortatur: vt irent z mozerentur cum eo. In quo magna eius videtur esse cõstantia. Sic enim loquebatur: quasi facere posset q̃ alios hortabaẽ: ĩmemoz fue fragilitatis sicut z petrus.

¶ Uenit itaqz iesus: z inuenit eũ quattuoz dies iam in monumẽto habentẽ. Erat autẽ bethania iuxta hierosolymã quasi stadijs quindeciz. Multi autem ex iudeis venerant ad marthã z mariã vt cõsolarentur eas de fratre suo. Martha ergo vt audiuit: quia iesus venit occurrit illi: maria ãt domi sedebat. Dixit g martha ad iesuz: Domine si fuisses hic: frater meus non fuisset mortu⁹. Sed et nũc scio quia quecũqz poposceris a deo dabit tibi de⁹. Dicit illi iesus: Resurget frater tuus. Dicit ei martha: Scio qz resurget ĩ resurrectione in nouissimo die. Dicit ei iesus: Ego sũ resurrectio z vita. Qui credit in me etiã si mortu⁹ fuerit viuet: z omnis q viuit z credit in me non morietur in eternũ. Credis hoc? Ait illi: Utiqz domine: Ego credidi: quia tu es christus filiu⁹ dei qui in hunc mundũ venisti.

ALCVI. Dominus ad hoc venire distulerat: vt quattriduũ impleret̃: vt lazarus gloziosius resuscitaret̃. vñ dr̃: Uenit itaqz ie. z ĩue. eũ qua. di. iam in mo. habentẽ. CHRY. Manserat. n. dñs duobus diebus z ante duos dies venerat nuncius. In qua die lazarus est defunctus: ipse aũt quarta die accessit. AVGV. De quattuoz aũt diebus mlta dici possunt. Diuersis. n. modis vna res significari põt. Ut enim vnus dies mortis quẽ hõ trahit de mortis ppagine. Sed z legẽ naturalẽ trãsgrediuntur hoies: ecce alter dies mortis. Lex etiã scripture data ẽ diuinit⁹ p moysen z ipsa cõtenit. Adde tertiũ diẽ mortis. venit euãgeliũ z ipsuz trãsgredium tur hoies. Ecce quart⁹ dies mortis: etiã ad tales excitãdos domin⁹ nõ dedignat̃ accedere. ALCVI. Aliter. Primũ peccatũ extitit latio ĩ corde: secũdũ cõsensus: tertiũ factus. quartũ cõsuetudo. Sequit̃: Erat au. be. iuxta hiero. q̃si stadyis. xv. CHRY. Qõ erat miliaria duo. Hoc aũt ĩducit ad ostẽdendũ q cõgruũ fuit mlt̃os indeoz a hierosolymis adesse. vñ subdit̃: multi aũt ex iu. vene. ad ma. z mar. vt cõsolarentur eas de fra. suo. Sz qõ indei cõsolabantur dilectas a pso. eas de fra. suo. Sz qõ indei cõsolabantur dilectas a pso cũ iam statuissent q siquis christũ confiteret̃ extra synagogam fieret. Sed propter calamitatis necessitatez: aut quasi nobiles has mulieres reuerẽtes eas cõsolabãt: aut quia bi aderant qui non mali erant. multi enim ex ipsis credebant Hoc autem dicebat euangelista: ad ostendendum q lazarus vere mortuus erat. BEDA. Nondum aũt dñs castellum introierat: vnde adhuc extra castelluz posito occurrit illi. Marta. vñ segtur: Martha au. vt. au. qz ie. ve. occurrit illi. Maria au. do. se. CHRY. Nõ ãt assumit sororẽ obuiã spo vadẽs. Ult. n. singulariter xpolog: z qõ fem̃ ẽ ei ãnũciare. Cũ vo eã ĩ bonã spez duxit: tunc abit z vocauit mariã. THEO. Primo itaqz nõ pãdit sozoz: volẽs ãstates hoc latere: qm̃ si pcepisset maria xp̃z accedere: obuiã iret z comitarent̃ eã pplures iudei: qbus notũ fore aduẽtũ iesu martha nolebat. Segtur. Dixit aũt martha ad iesuz: dñe si fu. hic fra. me. nõ fuisset mortu⁹. CHRY. Credebat. n. ĩ xp̃z: sz nõ vt oportebat: nõdũ eniz cognoscebat: quoniã deus erat: z ideo dicebat: Si fuisses hic: frater me⁹ nõ fuisset mortu⁹. THEO. Quasi diffidens quoniam etiam absens si veller: posset prohibere mortem fratris sui. CHRY. Nondum etiam cognoscebat q propria virtute hoc faceret: quod apparet ex hoc quod subditur: Sed z nunc scio quia quecũqz poposceris a deo dabit tibi deus: vt de virtuoso quodam z approbato viro loquens. AVGV. Non autem dicit ei: Rogo te vt resuscites fratrem meum. vnde enim sciebat: si fratri ei⁹ resurgere vtile fuerat: hoc tm̃ dixit: Scio quia potes si vis facere: vtrũ facias: iudicij tui est: non presumptionis mee.

CHRY. Dominus autem vtraqz que non cognoscebat eam docuit. vnde sequitur: Dixit ei ie. resur. fra. tuus. Non dixit petam vt resurgat: sed si diceret: Non indigeo adiutorio: a meipso omnia facio: valde fuisset graue mulieri. sz hoc dicere: Resurget: medium erat. AVGV. Ambiguum autem fuit q dixit Resurget. Non enim ait Dõ. z ideo segtur: Dicit ei mar. Scio quia resurget in resurrectione in nouissimo die. De illa resurrectione secura fum: de hac incerta fuisse.

CHRY. Audierat autem mulier multa a christo de resurrectione loquẽte. dominus aũt manifestãs suam ostendit auctoritatez. nã subditur: Dicit ei ie. Ego sum resur. z vita. Quasi ostendens qm̃ non indiget alio adiutorio. si enim alio adiutorio indigeret: q̃l⁹ erit resurrectio? Si vero ipse est vita: non loco circũcluditur: sed vbiqz existens potest sanare. ALCVI. Ideo ego sum resurrectio: quia vita. Per quẽ nunc cũ alys resurget: per eundẽ pot z mõ resurgere. CHRY.

Illa ergo dicēte quecūqz petieris: ipse dicit: Qui cre. in me etiā si moz. fue. vi. ostēdens quoniā ipe ē tributoz bonoz̄um enī boc erat solū quod querebatur: vt solū lazarū suscitaret ctiones. AVGV. Dicit ergo: Qui cre. in me ēt si moz. fu. in carne. Viuet in anima. donec resurget caro nūqz postea moziturā. Nam vita aīe fides ē. Sequitur: Et oīs qui vi. in carnis. Nō morieť ī eternū. ALCVI. Propter vitā spiri tus z imortalitatē resurrectionis. Sciebat aūt domin⁹ quē querit. vnde sequiť: Credis hoc? Ait illi: vtiqz domine ego cre. qz tu es xp̄s fili⁹ dei viui qui ī hunc mun. ve. CHRY. Videtur mihi non intellexisse mulier quod dictū est: sed quoniā magnū quid erat intellexit: nō tn̄ cognouit quid est: propterea aliud interrogat: aliud respondit. AVGV. Vt aliter: Qm̄ hoc credidi q⁹ fili⁹ es dei: credidi qz tu es vita: qz z qui credit in te etiam si moriať viuet.

¶ Et cū hec dixisset: abijt z vocauit mariaz sozo rē suā silētio dicēs: Magister adest: z vocat te. Illa vt audiuit surrexit cito: z venit ad eū nondū .n. venerat ihs ī castellū: sz erat adhuc ī illo loco vbi occurrerat ei martha: Judei ergo q erāt cū ea ī domo z cōsolabāť eā: cū vidissēt mariā qz ci to surrexit z exijt: secuti sunt eā dicētes: Qz va/ dit ad monumētū vt ploret ibi. Maria ergo cuz veniisset vbi erat ihesus vidēs eū: cecidit ad pedes eius: z dixit ei. Domine si fuisses hic non esset mortuus frater meus.

CHRY. Ex virtute sermonum christi interim martha lucrata est luctus dissolutionem. ea enim que ad magistrū erat deuotio: non permittebat eā fētire pñtia q̄ luctū indu/ cere poterāt. vñ dicit: Et cū hec dixisset: abyt z vo. ma. sozo. suā silē. AVGV. Aduertēdū q⁹ suppressā vocē silētiū nū cupauit. nā quō siluit: cū subdať dicēs. Magister adest z vocat te. CHRY. Jō āt occulte sozorē vocat: si. n. sciuisset iudei xp̄m aduenire recessissēt: z nō fuissēt testes miraculi. AVGV. Aduertēdū ēt quēadmodū euāgelista nō dixe rit: vbi vel qñ vel quō mariā dñs vocauerit: vt hoc ī verbis marthe poti⁹ itelligeretur narrationis breuitate seruata. THEO. Siue ēt ipsā xp̄i p̄sētiā vocatōez reputauit. q. d. Inexcusabile ē vt eo pñte tu nō exeas obuiā ipi. CHRY. Omnib⁹ aūt assidētib⁹ illa lugēs z plāgēs nō expectauit ad se venire magistrū neqz dignitatē seruauit: neqz a luctu de/ tēta ē: sz surgēs ꝓfestiz obuiauit. vñ sequiť: Illa vt audi. sur. cito z ve. ad eū. AVGV. Ex quo patet q⁹ nō illā pueniss̄et martha si ei notus fuisset aduentus iesu. Sequiť. Nondū eni venerat Je. ī cast. sz erat adhuc ī illo loco vbi occurrerat ei martha. CHRY. Vacantius enī ibat: vt non videať inuere seipsū miraculo: sz rogari ab alys. Voc igitur vult occulte euāgelista insinuare: aut qz cito currebat: vt antici/ paret eū veniētē. vēit aūt nō sola: sz oēs trabēs iudeos. vñ sequiť: Judei igī g erāt ī domo cū ea: z cōsola. eā. cū vidiss. ma. qz cito surre. z exyt: secuti sūt eā dicētes: qz va. ad mo. vt ploret ibi. AVGV. Hoc ptinuit ad euāgelistā narrare vt videamus que occasio fuerit q⁹ plures ibi essent: quando lazar⁹ resuscitatus est: vt tā grāde miraculū q̄triduani moz tui resurgētis testes plures iueniret. Sequitur. Maria er/ go cū ve. vbi erat iesus: vidēs eū ce. ad pedes ei⁹. CHRY. Seruētio: hec sozore erat: nō. n. turbā verecūda ta ē: nec su spitione timuit: quā de xp̄o iudei habebāť: cū alig inimicoz xp̄i interessent: sed oīa cōtempsit humana p̄sente magro z soli sedabat ei g ad magistrum bonoz. THEOPHI. Qnāuis ēt se diminute videbatur habere dicēs: Dñe si fuis/ ses hic fra. me⁹ nō fuis. moz. ALCVI. q. d. Dū nobiscū p̄/ sens fuisti: nō moꝛb⁹: nō infirmitas aliq̄ apparere ausa est: apud q̄s vita nouerat habitare siue hospitati. AVGV. de ver. Q ifidelis ꝓuenio te adhuc posito ī seculo lazarus amicus moriť. Si amicus moriť inimicus qd patieť: parū ē si nō tibi soli supi fuiūt: Ecce tuū dilectū iferi rapuerūt.

BEDA. Nō aūt oīa dixit maria que martha ptulerat: qz cōsueto hominū moze lachrymis nō oīa que voluit z in aīo habuit proferre potuit.

¶ Jesus ergo vt vidit eā plorantem z iudeos q venerāt cū ea plorantes ifremuit spiritu z turba uit seipz z dixit: Vbi posuistis eū? Dicūt ei: Do mine veni z vide. Et lachrimat⁹ ē iesus. Dixerūt ergo iudei: Ecce qūo amabat eū. Quidam āt ex ipis dixerunt: Nō poterat hic q apuit oculos ceci nati facere vt hic nō moreret? Jesus g rursū fre mēs ī semetipo venit ad monumētū. Erat āt spe lūca: z lapis suppositus erat ei. Ait ihs. Tollite la pidē. Dicit ei martha soroz ei⁹ q moꝛtu⁹ fuerat: Dñe iā fetet: q̄triduanus ē. n. Dicit ei iesus: Nō ne dixi tibi: qm̄ si crediderīs videbis gloriaz dī? Tulerunt ergo lapidē.

CHRY. Marie loquēti nihil christ⁹ logť: neqz ea dic̄ q sozori dixerat. turba. n. aderat mlta z nō erat tps illoz vbo rū: Sed cōdescēdit z humiliať: būanā nām denudās: qz. n. miraculū magnū erat futurū: z multos p id lucratur⁹: sua ꝓ/ descēsiōe attrahit testes: z būanā mōstrat nāz. vñ dī: Jesus g vt vidit eā plorantē: z iu. q ve. cū ea plo. ifre. spū z turba. se metipz. AVGV. Quis. n. cū posset nisi ipe turbare? Tur batus ē xp̄s: qz voluit. esuriuit: qz voluit: ī illi⁹ ptātē erat sic vl sic affici vel nō affici. Verbū. n. aīaz suscepit z carnē: toti⁹ hois sibi coaptās ī pson̄e vnitate nāz: ac p boc vbi sūma po testas ē: ꝑz volūtatis nutū turbať ifirmitas. THEO. Ad approbādā. n. cōditionē būanā iubet ei qō sinū ē pseq: necnō iniūgit ei vtute spūssācti illāqz cōpescit. Hec āt cūcta nām pati dñs cōniuet: cū approbādo q⁹ bō vus et nō apparēs fu erat: tū ēt nos monēdo: ac metā mesticie z iocūditati īponē do. Nā ex toto nec cōpati nec merere ferinū: ac hozū exube rātia mulieb̄re: Segť z dixit. vbi posuistis eū. AVGV. de v. do. Nō locū sepulti ignozare credi debuerat: sed fidem populi approbare volebat. CHRY. Nō. n. vult ipse se inu cere: sz oīa ab alys discere z rogat⁹ facere vt ab oī suspitiōe eripiat signū. AVGV. li. lxxxiy. que. Qz et iterrogat vo/ cationē nostrā q̄ fit in occulto arbitroz significare. Predesti natio enī nostre vocatiōis occulta ē: cui⁹ secreti signū ē iter rogatio dñi quasi nesciētis cū ipsi nesciam⁹: vel q⁹ ignozare se pctōres alio loco dñs ostēdit dicēs: Nō noui vos. qz in dis sciplina et preceptis eius non sunt peccata. Sequitur: Dicūt ei domine veni et vide. CHRY. Nondum enīz aliquod signum resurrectionis monstrauerat: vnde ita videbatur iturus vt lachrymaturus: nō vt resuscitaturus. ꝓpter hoc ei dicunt: Veni et vide. AVGV. Videt aūt dñs quādo miseretur: vñ illi dicitur: Vide humilitatē meā z laborē me um et dimitte oīa peccata mea. Sequitur: Et lachryma. est ihesus. ALCVI. Qz fons pietatis erat: flebat p parte hu manitatis: quez resuscitare poterat per potētiā diuinitatis.

AVGV. Quare aūt fleuit christus: nisi qz boies flere do cuit? BEDA. Est autem hominum cōsuetudo caros suos mortuos lugere. Secundum hanc consuetudinez iudei do minum flere putabant. vnde subditur: Dixerunt ergo iu. Ecce qūo ama. eū. AVGV. Quid ē amabat eū? Nō veni vocare iustos: sed peccatoꝛes ad penitētiā. Sequitur. Qui

dā aūt ex ipsis dixe. Nō pote.hicq ape. ocu.ceci nati facere vt hic nō mozereť: Plus ē qō facturus ē: vt mortu⁹ suscite tur. CHRY. Frāt aūt ex inimicis eius q hoc dixerūt. Ex qbus igit oportebat eius admirari vtutē ex bis ei detrahūt .s. ex illuminatiōe ceci nati quasi nec illo miraculo facto. In hoc ēt se ostendunt eē corruptos: qz nondū christo aduenie te ad monumētū preasumūt accusatiōes non expectantes rei finē. Sequitur: Jesus ergo rur. fremēs in semetipso ve. ad monu. Studiose euāgelista frequēter dicit q lachrima tus ē z q fremuit: vt discas q vere nostraz nāz iduit. Quia enī hic magis alys euangelistis magna de eo loquitur: etiaz in rebus corporalib⁹ humiliora dicit. AVGV. Fremas aūt z in te si disponis reuiuiscere: oī hōi dicit q pmitur pes sima consuetudine. Segtur: Erat aūt spelū. z lapis suppositus ei. Mortuus sub lapide: reus sub lege. Lex.n.q̄ data est iudeis ī lapide scripta est. Oēs aūt rei sub lege sūt: iusto aūt nō ē lex posita. BEDA. Est aūt spelūca rupis cauata. Por ro monumentū dicit eo q mētem moneat: hoc ē mortuos ad memoriā reuocat. Segtur: Ait iesus tollite lapidem.

CHRY. Sed quare nō lapide iacente fecit resuscitari: Nōne poterat qui corpus mouit mortuū voce etiā multo magis lapidē mouere: Non aūt hoc fecit vt eos testes faciat miraculi: vt nō dicāt qō ī ceco dixerāt: Non est hic: Manus enī z accessus ad monumentū testabantur q ipse est.

AVGV. Mystice aūt dicit: Remouete lapidem. remouete legis pondus. gratiaz pdicate. AVGVSTINVS lib. lxxxiy. que. In quo puto illos significare q venientib⁹ ad ecclesiā ex gētib⁹: on⁹ circūcisiōis ponere volebāt: vel eos q in ecclesia corrupte viuūt: z offensiōi sūt credere volentibus.

AVGV. de ver. do. Jā āt maria z martha sorores lazari q xp̄s frequēter mortuos resuscitasse viderāt fratrē suū posse resuscitare penit⁹ nō credebāt. Nā segť: Dicit ei mar. so. ei⁹ q mor. fuc. Dñe iā fetet q̄tridua. n. ē. THEO. Hoc aūt martha tāq̄ diffidēs dicit veluti īpole credēs posse fratrez suscitari. ob dierū diuturnitatē. BEDA. Uel hec vba nō sūt despatiōis sz poti⁹ admiratiōis. CRHY. Sed hoc ēt qō dicit valet ad obstruēdū ideuotos: vt et miraculū testen tur man⁹ tollētes lapidē: z audit⁹ vocē audiēs xp̄i: et visus videtiū lazarū exire: et odorat⁹ fetorē recipiēs. THEO. Christ⁹ āt rememorat mulieri ea de qb⁹ secuz contulerat z pene vt obliuiscēti logtur. vñ segť: Dicit ei iesus: Nōne dixi ti. qm̄ si credi. videbis gl'iam dei: CHRY. Nō. n. memor erat mlier ei⁹ qō xp̄s dixerat: Qui credit ī me ēt si mortuus fuerit viuet: z discipl'is qdē dixit: Ut gl'ificeť fili⁹ ōi ī ea. h āt gl'iaz ōi ō p̄re dic. Infirmitates. n. eoz̄ q audiebāt cā erant dñie eoz̄ q̄ dicebāt: Nolebat dñs iterī turbare astātes: z iō dicit: Uidebis gl'iaz ōi. AVGV. In hoc āt ē gl'ia ōi qz z fe tētē et q̄driduanū resuscitat. Segtur: Tulerūt g lapidem.

ORI. Mora tollēdi lapidē asiacētē ex sorore defūcti causata ē. Nisi. n. dixisset: Jā fetet: ē. n. quatriduan⁹: non dicere tur: Dixit iesus: tollite lapidez: Sustulerunt ergo lapidem: nūc ergo longe tardius ablat⁹ ē. Cōmoduz ē igitur nihil interponere iter iussa iesu. z ipsoz̄ executionem.

CJesus aūt eleuatis sursum oculis dixit: Pater gratias ago tibi qm̄ audisti me. Ego aūt sciebaz qz sēp me audis: sed propter populū q circūstat dixi: vt credāt qz tu me misisti. Hec cum dixisset voce magna clamauit: Lazare veni foras. Et statī prodūt qui fuerat mortu⁹ ligat⁹ manus z pedes istitis: z facies illius sudario erat ligata. Dixit eis iesus: Soluite eū: z finite abire. Multi ḡ ex iudeis qui venerāt ad mariā z martbā z viderāt q̄ fecit ibs: crediderūt ī eū. Quidā aūt ex ipis abierūt ad pharisēos: z dixerūt eis q̄ fecit iesus.

ALCVI. Qz xp̄s fm hoiez minor erat pr̄e: ab illo petit suscitationē lazari: atqz iō se exaudituū eē dicit. vñ dicit: Je, āt el. sur. oc. di. P̄r gra. ago. ti. qm̄ exau. me. ORIGE. Ele uauit qdē sursū oculos: qm̄ intelligētiā humanā erexit: ad ducēs illā p ofone ad excelsū p̄rem. Oz z necesse ē, volentes ad exēplar orationis xp̄i ozare eleuare oculos cordis sursū: ac erigere illos a p̄ntib⁹ reb⁹: memoria cogitatōib⁹: atqz intentionib⁹. Si aūt digne ozātib⁹ huiusmodi qdā exp̄imitur a deo de ppria ofone ꝓmissio: adhuc te loquēte: Ecce assū. gd expedit arbitrari de dño z saluatore: erat. n. ozaturus p resurrectōe lazari. Oz pueniēs illi⁹ ofonē q solus bonus p̄r est: exaudiuit dicēda. Pro ipletōe igit orationis subdit gr̄az actōes dicēs: P̄r gr̄as ago ti. qm̄ exau. me. CHRY. Hoc est: nihil est cōtrariū mei ad te. Nō aūt oñdit q ipe nō potuit: vel q minor sit p̄re: qz boc z amicis dr̄ z honore eqlib⁹. Ut aūt oñdat qm̄ nō idiget ofone: subiūgit: Ego āt scie. qm̄ semp me au. q. d. Ad hoc q fiat volūtas mea: non indigeo orationē: ad hoc q tibi suadeā. vna. n. ē nr̄a volūtas. hoc āt obūbrate dicit ꝓpter auditoz̄ ibecillitatē. Deꝰ. n. nō ita di gnitatē suā respicit: vt ad salutē nr̄am: ꝓpterea excelsa qdē z magna: pauca z ipsa occultata: būilia vo multa circūfluūt ei⁹ fmonib⁹. HYLA. iy. de tri. Nō igit p̄ce eguit. nobis ozauit: ne fili⁹ ignozareť. vñ subdit: Oz ꝓpter pplm̄ g circū stat dixi vt credāt: qz tu me misisti. Cū. n. sibi nō p̄ficeret de p̄catōis fmo: ad ꝓfectū tū nr̄e fidei loqbať. Nō inops ergo auxily est: sz nos sum⁹ īopes doctrine. CHRY. Nō āt dixit: vt credāt qm̄ minor sū: qm̄ sine ofone nō possū facere: sz qm̄ tu me misisti. Nō dixit: misisti me ibecillē: fuituē reco gnoscentē: a meipso nihil facientē. sed me misisti: vt nō deo cōtrariū estimēt: nec dicāt. Nō est ex deo: z vt oñdā fm tuā volūtatē opus boc fieri. AVGV. de ver. do. Uenit aute xp̄s ad monumētū ī quo lazar⁹ dormiebat: z nō tanq̄ mor tuū: sz tāq̄ sanū: tāq̄ viuū: tāq̄ audire paratū: de sepulchro ꝓtin⁹ vocauit. vñ segť: Hec cū dixisset: voce magna clamauit: Lazare vēi foras. Jō dicit nomē: ne oēs mortui cogerēt exire. CHRY. Nō aūt dixit: Surge tu: sz veni foras. vt viuēti loquēs ei qui mortu⁹ fuerat. Propter qō ñ dixit: In noie p̄ris mei veni foras: aut resuscita eū p̄. Sed hec oīa dimittēs postq̄ orātis formā accepat: per res auctoritatē oñdit: qm̄ z boc sapientie sue est: p verba qdē cōdescēsionē: p res vero ostendere potestatē. THEO. Alta vero salutis vox q̄ lazarū suscitauit: idiciū ē tube magne sonature ī cōi resurrectōe. Alti⁹ ēt clamauit vt gētiliū ora refrener fabulātiū ī tumulis eē aīas defūctoz̄. nā q̄si foras manentes eā aduocat per clamorē. Sicut aūt vniuersalis resurrectio ictu oculoz̄ prouenier: sic z hec resurrectio singularis: z iō sequit: Et statī prodyt q mor. fue liga. ma. z pe. insti. z fa. ei⁹ su. erat ligata. Jam mācipat effectui qō dicit: Uenit hora cū audiēt defūcti vocē filij dei: z qui audierit viuēt. ORI. Nam vox elata z clamor non inconuenienter dicetur excitasse illū z sic adimpletuz est quod dixerat: Uado vt excitē eum. Sed z pater qui filium orantē exaudiuit suscitauit lazarum: vt sic resurrectio lazari cōe opus sit filij orantis z patris exaudientis. Sicut enim pater suscitat mortuos z viuificat: sic z filij⁹ quos vult viuificat. CHRY. Exyt aūt ligatus: vt non putaretur esse phantasma. Sed z boc q eribat ligatus nō minus videbatur esse q̄ resuscitare. Segtur. Dicit eis iesus. sol. euz. Ut videlicet tāgentes z ei appropinquātes videant: quia vere est ille. Sequitur: Et finite abire: z hoc propter humilitatem. non enim ducit eum: ne q̄ iubet secū ambulare ad sui demōstrationez. ORIGE. Dixerat autem supra dominus propter populum qui circūstat dixi vt credant: quia tu me misisti: nullo autem eozum credentem hoc dixisset: velut aliquis hominum inscius futurorum, vnde ad hoc remouenduz subditur: Multi er. ex

ihu.qui ve.ad mariam ꝛ mar.ꝛ vidē.que fecit:ꝛ credi.in eum.
Quidā aūt ex ipsis abierunt ad phariseos ꝛ dixerunt eis q̄
fecit iesus.Cōtinet gd ambiguū sermo ꝑsens:verū q̄ iuerūt
ad phariseos fuerunt ex illis multis qui crediderāt ꝓpo
nētes cōciliari christo hostiliter se habentes ad eū.Uel aly
a credētibus irritare volētes inuidū phariseoꝝ zelū i ipsū:
ꝛ videt mihi hoc magis euangelistaz exprimere velle.mul
tos enī dixit q ꝑ hoc qō viderunt crediderūt:veluti paucis
existētibus alys de q̄bus subdit:Quidā aūt ꝛc. AVGV.
li.lxxxiy.que.Quāq̄ aūt ꝑm cuāgeliste historiā resuscitatū
lazaꝝ plena fide teneamus:tñ in allegoria aliquid significa
re nō dubito.neq̄ cum res facte allegorizanť geste rei fidē
amittūt. AVGV.sup ioan.Omnis quidē qui peccat mo
ritur:sed deꝰ magna misericordia aīas suscitat:ne moriātur
in eternū.Intelligimus ergo tres mortuos quos in corpori
bus suscitauit aliquid significare de resurrectiōibus aiaꝝ.
GREGO.iiy.moza.Quellam enim in domo:mulierē ex
tra portam:in sepulchro aūt lazarū suscitat.Adhuc gppe in
domo.mortuꝰ iacet qui iacet in peccato.Jā quasi extra por
taz ducit cuius iniquitas vsq̄ ad inuerecundiā publice per
petratiōis operatur. AVGV.Uel intus ē mors:q̄ cogi
tatum malū nōdū processit in factū.Si aūt ipsum malū fe
cisti:q̄si mortuū extra portaz extulisti. GRE.Sepulture
vero aggere premit:qui in perpetratione nequitie ēt vsu cō
suetudinis pressius grauatur:sed hos plerūq̄z diuina gratia
respectꝰ sui lumine illustrat. AVGV.lib.lxxxiy.que.Ut
accipiamꝰ lazaꝝ in monumēto aīaz terrenis peccatis obru
tā. AVGV.sup ioan.Et tñ lazarū dñs amabat.si.n.pec
catores nō amaret:de celo ad terras nō descenderet.Bene
aūt de illo qui peccare cōsueverat dicit:Fetet.incipit enim
habere pessimā famā tāq̄ odore deterrimū. AVGV.li.
lxxxiy.que.Recte ēt dicit: Quatriduanus ē:vltimū enim
elementorū terra ē.significat.n.puteū terrenoꝝ peccatoꝝ
.i.cupiditatū carnaliū. AVGV.sup ioan.Fremuit autez
dñs:lachrymauit: voce magna clamauit:q̄ difficile surgit
quē moles cōsuetudinis premit.Turbat semetipsū xps:vt
tibi significet quō tu turbari debeas:cū tanta mole peccati
grauaris ꝛ premeris.Fides.n.hominis sibi displicētis freme
re debet in accusatiōe maloꝝ opeꝝ:vt violētie penitētis ce
dat cōsuetudo peccādi.Qñ dicis illud feci:ꝛ pepercit mihi
deꝰ:cuāgeliū audiui ꝛ contēpsi. Quid facio:Jā fremit chri
stus:q̄ fides fremit:in voce fremētis apparet spes resurgē
tis. GREGO.xxy.mo.Dicitur aūt lazaro:Ueni foras:vt
ab excusatione ꝛ occultatione peccati ad accusationē suam
ore proprio exire prouocet:vt q̄ intra cōscientiā suā absconsus iacet per nequitiā:a semetipso foras exeat ꝑ cōfessionez
AVGV.lib.lxxxiy.q̄. Q̄ aūt lazarꝰ exyt de monumēto:
aīaz significat recedētē a carnalibꝰ vitys.q̄ vo istitis obuo
lutꝰ:hoc ē q̄ ēt a carnalibꝰ recedētes ꝛ mēte seruiētes legi
dei:adhuc tñ in corpe cōstituti:alieni a molestys carnis eē
nō possumꝰ.q̄ aūt facies eiꝰ sudario tecta erat:hoc ē q̄ ī hac
vita plenā cognitionē hēre nō possumꝰ:q̄ aūt dic. Soluite
eū ꝛ sinite abire.hoc ē q̄ post hāc vitā auferuntur oīa vela
mina vt facie ad faciē videamꝰ. AVGV.sup ioā.Uel ali
ter:Qñ cōtēnis mortuꝰ iaces:qñ cōfiteris:ꝓcedis.Quid est
.n.ꝓcedere nisi ab occultis velut exeūdo mānifestari:Ex vt
cōfitearis deꝰ facit:magna voce clamādo.i.magna grā vocā
do.Mortuꝰ aūt ꝓcedēs adhuc ligat ē:confitēs adhuc reus
vt aūt soluerentur peccata eius ministris hoc dixit: Solui
te eū ꝛ sinite abire:qō est:Que solueritis super terraz erunt
soluta ꝛ in celis. ALCVI.Christus ergo suscitat:q̄ interi
us per seipsuz viuificat.Soluūt discipuli:q̄ per ministeri
um sacerdotū absoluūtur viuificati. BEDA.Per eos aūt
qui phariseis annūciauerūt significātur nōnulli q̄ videtes
bona fuoꝝ dei opa odys insequūtur ꝛ infamare conantur.

¶Collegerunt ergo pontifices ꝛ pharisei conci
liū ꝛ dicebant:Quid facimus:Quia hic homo
multa signa facit:Si dimittim⁹ eū sic:oēs credēt
in eū. Et veniēt romāi ꝛ tollēt nostrū locū ꝛ gētē.
Unus aūt ex ipsis cayphas noīe:cū eēt pōtifex an
ni illius dixit eis. Uos nescitis qcq̄ nec cogita
tis:q̄ expedit vobis vt vnus moriatur homo ꝑ
populo:ꝛ nō tota gēs peat. Hoc aūt a semetipso
nō dixit:sed cū eēt pontifex āni illius ꝓphetauit:
q̄ iesus moriturus erat ꝓ gente. Et nō tm̄ ꝓ
gente:sed vt filios dei q̄ erāt dispsi cōgregaret in
vnū. Ab illo ḡ die cogitauerūt vt interficerēt eum

THEO.Decebat admirari ac extollere cū g talia page
bat miracula:ipi vero potius consiliātur illū occidere.vñ
dicitur:Collegerūt ergo pōti.ꝛ pha.consiliū aduersus ie.ꝛ
dicebāt:Quid facimus: AVGV.Nec tñ dicebāt.Credi
m⁹.Plus enī pditi hoīes cogitabāt quō nocerēt ꝛ pderent
q̄q̄ quō sibi cōsulerēt ne pirēt:ꝛ tñ timebāt ꝛ q̄si cōsulebāt:
Dicebāt ei Quid facimus:q̄ hic homo multa signa facit.
CHRY.Noiez eū adhuc vocāt:g tātā susceperūt ei⁹ dei
tatis demōstrationē. ORI.Est āt p ea q̄ dicunť ab ipsis
ꝑsiderare eoꝝ insipiētiā ꝛ cecitatē. Insipiētiā gppe q̄ testifi
cabāť illū ꝛ multa pegisse miracula:ꝛ tñ estimabāt se posse
aduersus eū emulari. velut non posse ꝑ se aduersus eorū
emulatiōes.Cecitatis āt hoc ipz erat.ad faciēē.n.tot mira
cula ptinebat vt se ab eoꝝ insidys eximeret:nisi forte crede
rēt q̄ signa fecit:ꝛ putabāt ea ñ fieri diuina virtute. Pi qdē
igiť deliberabāt ñ dimittere ipz: opinātes se ꝑ hoc eē impe
dimēto volētib⁹ credere i eū.ꝛ romāis ne eis auferrēt ter
rā ꝛ gētē.vñ seqť:Si dimittim⁹ eū sic:oēs credēt i eū:ꝛ vēi.
roma.ꝛ tol.locū nr̄z ꝛ gētez .CHRY.Hoc dicētes ꝑpli
volūt ꝓcutere vt piclitādū ex suspitiōe tyrānidis.q.d.Si
romāi viderit eū turbas ducētē.suspicabūť nos i tyrānidē
velle ꝓsurgere ꝛ dēstruēt nostrā ciuitatē.sz fictio erat q̄ dice
banť .Quid.n.demostrabat tale:armigeros circūferebat ꝛ
equitaturas trahebat:Nōne deserta ꝑsequebāť:Sz vt nō
putētur ob passionē suā hoc dicere:totā ciuitatē piclitari
dicūt. AVGV.Uel timuerūt ne si oēs in xp̄z crederēt:
nemo remaneret q̄ aduersus romāos ciuitatē dei tēplūq̄z
defēderet:qñ cōtra ipsū tēplū ꝛ cōtra suas paternas leges
doctrinā xp̄i eē sētiebāt.tēporalia ergo ꝑdere timuerūt:ꝛ
vitā eternā nō cogitauerūt.nam ꝛ romāi post dñi passionē
ꝛ glorificatōez tulerūt eis ꝛ locū ꝛ gētez expugnādo ꝛ trāsse
rēdo. ORI. Sz ꝛ ꝑz anagogē locū coꝝ q̄ ex circūcisiōe sūt
gētes occupauerūt:q̄ ꝑ eoꝝ casū salus gētibus euenit.loco
.n.gētiū romani ponūť ex regnātib⁹ q̄ regno subērāt nūcu
patis.Hēs ēt ab eis sublata é:qa q̄ fuit populus dei:factus ē
nō populus. CHRY.Cū aūt illi bestiabāt:ꝛ nō i ordie cōsi
ly ꝓponebāt dicētes:qd facimus vn⁹ iuerecūde ꝛ cū crude
litate clamauit.vñ seqť:vn⁹ āt ex ipis caiphas no. cum eēt
pōti.anni illi⁹. AVGV.Nouere pōt quō dicať pontifex
anni illi⁹:cū domin⁹ cōstituerit vnū sūmū sacerdotem: cui
mortuo vn⁹ succederet.Sed intelligēdū ē ꝑ ambitiones ꝛ
ꝓtētiones inter iudeos postea ꝓstitutū eē plures fore pōtifi
ces:q̄ p annos singulos vicib⁹ ministrarēt:ꝛ forte ēt i vnuz
annū plures administrabāt:q̄b⁹ alio anno aly succedebāt.
ALCVI.Nam de hoc caipha iosephus refert q̄ precio
sibi sacerdotiū vni⁹ anni redemerit. ORI.Increpať aūt
caiphe prauitas i hoc q̄ dicit: Pōtifex anni illi⁹: quo .s. no
ster saluator exercuit ministerium passionis:ꝛ tamen cum
eēt pōtifex anni illius dixit eis: Uos nescitis quicq̄: neq̄
cogitatis:q̄ expe.vo.vt vnus moriať hō ꝓ popu.ꝛ non
tota gens pereat.q.d.Uos sedetis ꝛ adhuc segnius rem at
enditis:sed attendatis vnius hominis salutē ꝑ cōmuni re

publica oportere contenere. THEO. Hoc aũt ipse qdez prauꝫ dixit intentione:tñ spũssancti gratia ozo eius vsa est ad futuri presagiũ. vñ subdit: Hoc au.a semetipso ñ dixit:sz cũ eẽt põ.anni illi⁹ pphetauit:qz iesus mozitur⁹ erat p gẽte.

ORIGE. Non quicũqz prophetizat prophẽta ẽ:sicut nõ qcũqz ius psequit iust⁹ ẽ: sicut q facit aliquod opus ppter humanã gloziã. Caiphas ergo pphetauit quidẽ:nec tñ erat pphẽta: sicut z balaã. Audebit aũt quis dicere q̃ non per spiritũ scũz caiphas prophetauerit.qz ẽt spiritus maligni est attestari iesu z prophare p eo.iuxta illud qõ dr. Nouim⁹ te q̃ sis scũs dei.nã ei⁹ intẽtõis ẽ ñ fideles auditozes efficere: sz incitare ĩ pretozio psidẽtes aduersus iesuz:vt eũ pimerẽt. deide qõ dicit: Expedit vobis: qõ ps ei⁹ pphetie fuit:dicit verum vel mẽtitur: Nam si verum dicit: saluantur bi q in ptorio aduersus iesum nituntur:mozt̃uo iesu p populo:z p tingunt ad id quod expedit. Nõ si inconueniẽs ẽ:manifestũ q̃ nõ fuit spũssanct⁹ qui õdit hec pferri:qz spiritussanct⁹ nõ mẽtit. Si aũt quis velit veridicũ z ĩ hoc eẽ caiphaz:con uerteretur illi q̃ gratia dei pro omnibus gustet mozt̃e:z q̃ ẽ saluator omniũ hominũ maxie fideliũ. fatebitur ẽt cũcta q̃ sunt in hoc loco prophetiã eẽ veridicã: incipiẽdo ab illo Vos nihil scitis. Nihil enim nouerant qui iesuz ignorabãt eẽ veritatẽ:sapientiã:iustitiaz z pacẽ. Et q̃ ipsis quoqz erat expediens. vt hic vn⁹ inq̃tũ ẽ homo moziat̃ pro populo.ñ eni inquãtũ est imago ĩuisibilis dei ẽ susceptibilis mortis. Pro populo ãt obyt:velut potẽs toti⁹ orbis culpã in seipsũ retorquẽs diuĩpare ac delere. Ex hoc vero q̃ dicitur: Hoc ãt a semetipso non dixit: docemur q̃ aliqua nos homines p nos dicim⁹:nulla inducẽte virtute ad proferedũ:quedaz vero suadente nobis quadã virtute: etsi nõ integre exprimamus: z sic cõsequẽter disponamur ad ea insectãtes ea q̃ dicim⁹ :sed nõ intẽtionẽ dictozũ: velut caiphas ex se nihil protulit;nec dixit intẽtionẽ qz prophetiã dicti nõ accipiebat: Sed ẽt apud paulũ quidã legisperiti sunt nõ itelligẽtes nec ea que pferũt. AVGV. Dic docemur etiã hoies malos prophetie spũ futura p̃dicere:quod tamẽ euãgelista diuino attribuit sacramẽto:qz pontifex fuit.i.summus sacerdos.

CHRY. Uide aũt quanta spũssancti virtus est.a mente enim mala valuit verba proferre pphetie. Uide ẽt quãta est pontificalis virtus potestatis:pontifex eniz effectus etsi indignus existẽs:tñ prophetauit nesciẽs quid diceret. ozo enim solũ vsa ẽ gratia:contaminatũ autem coz non tetigit.

AVGV. Caiphas igitur de sola gẽte iudeorũ pphetauit in qua erãt oues de quibus ait ipse dominus: Nõ sũ missus nisi ad oues que perierũt dom⁹ israel.sed nouerat euãgelista alias eẽ oues que non erãt de hoc ouili quas oportebat adduci. z ideo addidit: Et non tñ pro gẽte: sed vt filios dei qui erãt diuersi congregaret in vnũ. Hec aũt fm predestinationẽ dicta sunt:nam neqz oues ei⁹ neqz fily dei adhuc erant. GREGO. vi.mo. Persecutozes igr̃ egerunt hoc quod perniciose moliti sunt: intulerunt mozt̃em: vt ab eo abscinderẽt fidelium deuotionẽ: sed fides inde creuit. vñ se banc extinguere infideliũ crudelitas credidit. Non eni ad pietatis sue obsequz redegit:qõ cõtra illũ humana crudelitas:extozsit. ORIGE. Cõcitati ãt ad irã ex verbis cayphe .taxauerunt vt occiderẽt dominuz. vnde sequitur: Ab illo ergo die cogitauerunt vt interficerẽt eum. Et quidem si non spiritu sancto cayphas prophetauerat: alius spiritus fuit qui valuit z per impium loqui: z sibi compares aduersus christum incitare. Qui autem vult respondere pro spiritu sancto: dicet q̃ sicut sacrarum intẽtionem scripturarũ ad vtilitatem prolatã:aliqui praue suscipiunt ad cõstituẽdam enozmem disciplinam:sic editam pro saluatore pphetiam veridicam:non debito modo percipientes consiliati sunt vt interficerent christuz. CHRY. Querebant quidẽ prius z eum interficere: nunc z sententiam firmauerunt.

¶ Jesus ergo iam nõ in palam ambulabat apud iudeos: sed abijt in regionem iuxta desertũ in ciuitatem que dicitur effrem: z ibi mozabatur cũ discipulis suis. Proximum autem erat pasca iudeorum: z ascenderũt multi hierosolymã de regione ante pascha vt sãctificarẽt seipsos. Quere bant ergo iesum: z colloquebantur adinuicẽ in templo stantes. Quid putatis:quia non veit ad diẽ festum istuz? Dederant ãt pontifices z pharisei mandatum:vt siquis cognouerit vbi sit indicet:vt apprehendant eũ.

ORIGE. Cum conciliũ cõgregauerũt põtifices z pharisei vt occiderẽt iesũ ipse cauti⁹ se obseruãs:nõ vltra cũ fiducia conuersabat cũ iudeis:sed neqz ad aliã ciuitatẽ abyt populatã:sz ad quãdã remotã. vnde dicit: Jesus ergo iã nõ in palã ãbulabat apud iudeos:sz abyt ĩ regionẽ iuxta desertũ in ciuitatẽ que dr effrem. AVGV. Nõ qz potẽtia ei⁹ defecerat:i qua si vellet palã cũ iudeis cõuersaret:z nihil ei facerẽt:sed exẽplũ discipulis dem̃rauit: quo appareret nõ eẽ peccatũ si fideles eius oculis psequẽtiũ se subtraherẽt:z furozẽ scelerator̃ latẽdo poti⁹ euitarẽt:q̃ se oñdẽdo magis accederẽt. ORIGE. Poneſtũ nãqz ẽ imminẽte agone cõfiteri iesuz no euitare cõfessionẽ: nec recusare subire mozt̃e gratia veritatis:nec min⁹ honestũ ẽ nõ tradere occasiones tãte tẽtatõi:nõ solũ ppter icertitudinẽ euẽt⁹ ppriꝫ:sz ne nos occasionẽ prestem⁹ vt aly magis impy ac noxy fiãt.nã sigs fact⁹ erga quẽq̃z materia criminis luet penas: quõ psecutorẽ nõ declinãs:nõ ẽt z pseq̃ntis delicto dabit respõsuz: Nõ sol⁹ aũt dñs illic iuit:imo vt nullã daret causam pergenti eũ:discipulos ẽt secũ duxit. vñ segtur: Et ibi mozabat cũ discipulis suis. CHRYSO. Qualiter putas turbatos discipulos hũane vidẽtes eũ saluatũ? Ipsi aũt q̃ oẽs letabãtur z festa celebrabãt:tũc occultant̃:z ĩ piculis sunt: sz tñ pmanebãt cũ eo sz illud: Vos estis q̃ pmãsistis mecũ in tẽtationibus meis. ORIGE. Quo ad anagogiã vero dicat̃ q̃ iesus dudũ cũ fiducia ambulabat inter iudeos:cũ verbũ diuinuz p pphetas ĩ ipsis cõuersabat̃:sed abyt illuc:nec est verbũ dei inter iudeos. Accessit aũt ad villã que ẽ ppe desertũ: de qua dr: Olti fily deserte:magis q̃z cõiugare. Villa aũt dicit effrem:q̃ interpt̃at̃ fertilitas. Fuit ãt effraiz frater manasse senioris ppli obliuioni traditi.post populũ.n.obliuiõi datũ pretermissũ.pdyt ex gẽtib⁹ abũdãtia. Discedẽs ergo a iudeis domin⁹:venit in terrã toti⁹ orbis ppe desertã eccle siã.q̃ dicitur ciuitas fecunda:z ibi mozat̃ cũ discipulis vsq̃z nũc. AVGV. Ille aũt q̃ de celo venerat pati:ppinquare voluit loco passiõis:qz imiebat hora passiõis. vñ segt̃. Pro ximũ aũt erat pasca iudeoꝝ. Debant iudei pasca in vmbris nos ĩ luce.sanguie occisi pecozis iudeoꝝ postes signati sũt: sanguine xpi frõtes nostre signant̃. Illũ diẽ festũ iudei crudentũ baberi dñi sanguine voluerũt.illo die festo occisus est agnus:q eũdẽ diẽ festũ suo sanguine cõsecrauit. Mandatũ aũt erat in lege iudeis.vt die festo quo pasca erat oẽs vndiqz cõuenirẽt:z illi⁹ diei celebratõe sanctificarent̃.vñ sequitur: Et ascẽderunt mlti hieroso.de regiõe ante pasca vt purificarent̃.seipsos. THEO. Ascẽderũt aũt ante pasca vt purgarentur:quoniam quicũqz peccauerãt inuiti vel spõtanei pasca nõ celebrabant nisi prius expiarentur vt mozis erat balneationibus z ieiunys ac rasura: quinetiam quasdam deputatas oblationes offerendo. Di ergo expiationem celebrantes: insidiantur domino. vnde sequitur: Querebant ergo iesum z colloquebantur adinuicez in templo stantes: qd putatis:quia nõ venit ad diem festum? CHRY. Insidiabantur ei:z tempus festi tempus faciebant occisionis.

ORI. Et pp hoc nō dixit: sed pascha dñi: sz. Judeozū. nā sal uator in illo patiebat insidias. ALCVI. Illi ergo q̄rebant iesū nō bene. nos aūt querimus eū stātes in templo dei: mu tuo nos cōsolādo et exorādo: vt veniat ad diē festū nostrū: et sua p̄sentia nos sanctificet. THEO. Sed si talia soluz pharisei p̄cipiūt vt capiatur. vnde segtur: Dederāt enī pon tifices et pharisei mādatū: vt siqs cognouerit vbi sit: idicet: vt apphēdāt eū. ORIGE. Et attēde q̄ ignorabāt vbi ē. oīsū ē. n. eū discessisse. Dices et qm̄ insidiātes iesū ignorabāt vbi sit pp qō ōderūt alia q̄z diuina mādata docētes discipli nas et mādata hoīum. AVGV. Nos aūt idicem⁹ mō iu deis vbi sit vtinā velit audire et apphēdere. CA. XII.

IEsus ergo āte sex dies pasche venit bethaniā: vbi lazarus fuerat mortu⁹ quē suscitauit iesus. Fecerūt autē ei cenam ibi: et martha ministrabat: la zar⁹ vero vn⁹ erat ex discūbentibus cum eo. Maria ergo accepit librā vnguenti nar di pistici pretiosi et vnxit pedes iesu et extersit pe des eius capillis suis et dom⁹ impleta ē ex odore vnguenti. Dixit ergo vn⁹ ex discipulis ei⁹ iudas scariothis qui erat eū traditur⁹. Quare hoc vn guētum non venditur trecentis denarijs et datū est egenis: Dixit autez hoc nō quia de egenis p tinebat ad eum: sed quia fur erat et loculos hīs ea que mittebantur portabat. Dixit ergo iesus: Sinite illam: vt in diem sepulture mee seruet il lud. Pauperes enim semper habebitis vobiscū me autem non semp habebitis. Cognouit ergo turba multa ex iudeis q̄ illic est: et venerunt nō propter iesū tm̄: sed vt lazarū viderent: quē suscī tauit a mortuis. Cogitauerunt autē principes sa cerdotū vt et lazarū interficerent q̄z multi pp illū abibant ex iudeis et credebant in iesū

ALCVI. Approp̄quāte tpe in quo dñs pati disposuit ap propinquit ipe loco in quo eiusdē passionis dispēsationē pfi cere voluit. vñ dicitur: Je. er. ante sex dies pasche venit in bethaniam. Primo venit in bethaniaz: deide hierosolymā. tio lazari memorie omniū artius imprimeret. vnde subditur: Ubi fue. laza. mor. quē sus. iesus. THEO. Decima autem die mēsis agnū iudei capiūt immolandū in festo pasce: ex tunc. n. festiuitatis prelibāt solēnia. quapropter in die que ē nona mensis: et precedit sextū diē ante pasca: epulātur splen dide: et exordiū festi hanc diē cōstituūt: quo fit vt iesus quo qz pergens bethaniā conuiuaretur. vnde sequitur: Jece. āt ei ce. et ibi mar. ministrabat. Per hoc aūt qō dixit q̄ martha ministrabat: insinuat q̄ in illius domo erat conuiuium. Sz attēde mulieris fidelitatē: nō enī famulabus imponit mini sterīū: sed ipsamet suscepit. innuere aūt volens euangelista vere resurrectionis lazari signū subdit: La. vero vnus erat ex discū. cū eo. AVGV. Viuebat: loquebatur: epulabat: veritas ostēdebatur: infidelitas iudeozum confundebatur.

CHRY. Maria aūt non faciebat cōem famulatum: sed ad solum dominum constituit honorem: et non vt ad homi nem accedit: sed vt ad deum. vnde sequitur: Ma. er. ac. li. vnguē. nar. pi. precio: et vnxit pe. ie. et extersit capil. su. pe. ei⁹.

AVGV. Quod ait pistici: locum aliquem credere debe mus: vnde erat hoc vnguentum pretiosū. ALCVI. Uel pistici idest fidelis: nec extraneis speciebus adulterati. Hec est illa mulier que quōdā peccatrix ī domo simonis venit ad dominū cū alabastro vnguenti. AVGV. de cō. euā. Q̄z autem hoc in bethania rursus fecit: aliud ē quod ad lucē narrationē nō pertinet: sed pariter narrat a tribus ioāne. s. matthēo et marco: q̄p ergo matthēus et marcus caput domi ni vnguento illo pfusum dicunt: ioannes autē pedes: nō so lū caput sed et pedes domini accipiamus perfudisse mulie rē. Matthēus et marcus recapitulādo ad illū diē redeunt in bethaniā qui erat ante sex dies pasce et narrāt qō ioānes de cena et vnguēto. Segtur: Et do. imple. ē ex odo. vnguēti.

AVGV. sup ioā. Ad apostolū reuoca intentionē q̄ dicit. Alys sumus odor vite ad vitā: alys sumus odor mortis ad mortem. deniq̄ audies hinc ex vnguento isto qūo erat alys odor bonus in vitam: alys odor bonus in mortē. vnde segt: Dixit ergo vnus ex discī. su. iu. scario. q̄ erat eū tradi. Quare hoc vn. non ven. ccc. dena. et da. est egenis. AVGV. de cō. euā. Q̄z aly dicunt discipulos murmurasse de vnguēti pre cioſi effusione: ioānes aūt iudā cōmemorat: puto discipulo rum nomine iudā significatū: plurali numero pro singulari vsur pato. Pōt etiā itelligi q̄ aly discipuli aut senserint hoc: aut dixerīt: aut eis iuda dicēte psuasū sit: atqz oīuz volūtatē mat thēus et marcus verbis ēt expressērunt. Sed iudas propte rea dixerit: q̄z fur erat: ceteri propter pauperū curā: ioānem vero de solo illo id commemorare voluisse: cuius ex hac oc casione furandi consuetudinē credidit intimandā. nā sequi tur: Dixit aūt hoc nō quia de ege. perti. ad eū: sed q̄z fur erat et locu. habēs: ea q̄ mitte. portabat. ALCVI. Portabat ministerio exportabat furto. AVGV. Non tūc peruit iu das quando accepit a iudeis pecuniā vt dominuz traderet iā fur erat: dñm perditus sequebatur: nō corde sed corpore. Voluit autem per hoc dominus nos admonere vt malos toleremus: ne corpus christi diuidamus: Qui aliquid de ec clesia furatur iude perdito comparatur: tolera malū bon⁹: vt venias ad premium bonorum: ne immitaris in penā ma lorum. Exemplum domini accipite conuersantis in terra: q̄ re habuit loculos cui angeli ministrabant. nisi quia eccle sia ipsius loculos habitura erat: Quare fures admisit: nisi vt eius ecclesia fures dum patitur toleraret: sed ille qui consueuerat de loculis pecuniam tollere non dubitauit ac cepta pecunia ipsū dominū vēdere. CHRY. Jō ēt ei fur exīti loculos cōmisit paupum: vt oēm abscinderet occasio nē. nō. n. habuit dicere qm̄ pper pecuniarū desideriū hoc fe cit: etenim sufficientem habebat ex loculo cōcupiscētie mi tigationem. THEO. Quidā vero administrationē pecu nie suscepisse iudā fatētur: tāq̄ minimū oīuz. nā pecunie ad ministratio doctrine administratiōe inferior est q̄z q̄ dicūt apostoli in actibus. Nō est equū nos derelinquere verbum dei et ministrare mensis. CHRYSO. Christus autem multa condescensione ad iudā vtēs non increpauit eū furti piētē sed cōem intulit excusationē. nam sequitur: Dixit erg o ie. sini. il. vt in diē sepul. mee. ser. illud. ALCVI. Significa cat se mortuū et ad sepeliendū aromatibus esse vngendū: iō marie: cui ad vnctionē mortui corporis multuz desideranti puenire non liceret: donatum sit viuenti adhuc impende re obsequium: qō post mortem celeri resurrectione preuenta nequiret. CHRY. Rursus ēt pp proditorē rememora tus ē sepulture. ac si d. Grauis sum tibi et onerosus sed ex pecta parum et adibo: et hoc ostendit cum subdit: Pauper es enim semper habebitis vobiscū me autē non sp habebi tis. AVGV. Loquebat de pistia corporis sui. nā sm maie statē suā: sm prouidentiā: sm ineffabilem et inuisibilē gra tiā impletur qō ab eo dictū ē. Ecce ego vobiscum sum vsqz ad consummationem seculi: Uel aliter. In iude persona si gnificati sunt in ecclesia mali. si. n. bonus es. habes christuz et in presenti per fidem et sacramentuz: et habebis semper quia cum hinc exieris: ad illū venies qui dixit latroni: Do

die mecū eris in paradiso. Si aūt male versaris: videris habere ī presenti xp̄m: q̄ baptiçaris baptismo xp̄i: accedis ad altare xp̄i: sed male viuēdo nō semp habebis. nō autē dixit habes: sed habebis: q̄ vnus malus corp⁹ malox̄ significat. Segū: Cogno. er. tut. mul. ex iudeis q̄ illic eēt: ⁊ vene. nō p. ie. tm̄: sz vt laza. vide. quē susci. a mortuis Curiositas eos adduxit: non charitas. THEO. Uisores. n. suscitati fieri cupiebāt: expectātes ēt de iferis aliqd lazaro referēte ppēdere. AVGV. Q̄ vō tātū miraculū dñi tāta erat cuidētia diffamatū: vt nō possent vl occultare qō factū ē vl negare: cogitauerūt vt lazax̄ iterficerēt. vñ segū: Cogi. aūt p̄n. sacer. vt ⁊ laza. iter. q̄ mul. pp. il. abi. ex iude. ⁊ credi. ī iesuz. O cecca seuitia q̄si dñs suscitare potuit mortuū ⁊ nō possit occisū Ecce vtrūq̄ dñs fecit: ⁊ lazarus mortū: ⁊ seipsuz suscitauit occisuz. CHRY. Nullū āt miraculū xp̄i eos ita furere fecit. hoc enī mirabili⁹ erat: ⁊ cotā multis factū est: ⁊ erat inopinabile mortuū quatriduanū videre ambulantē ⁊ loquētem. Al̄r ēt illi in alys putabant criminari sabbati solutōez: ⁊ hac via abducere turbas. hic aūt q̄ a nullo habebāt conqueri ō iesuz: aduersū lazarū faciūt conatuz. itaq̄ ⁊ in cecco hoc fecissent: nisi haberēt accusationē de sabbato. Al̄r autē Ille quidē ignobilis erat: ⁊ ciecerūt eū de tēplo. hoc ēt eos mordebat q⁹ festiuitatē ist̄antē oēs dimittētes bethaniā veniebāt. ALCVI. Mystice aūt q⁹ ante sex dies venerat bethaniaz: significat q⁹ ille qui sex dieb⁹ oīa fecerat: ⁊ sexto die hoiem creauerat ipe sexta mūdi etate: sexta feria: sexta hora redimere mūdū venerat. Cena āt dñica: fides ē eccle sie que p dilectionē operat̄: Martha ministrat: cuz fidelis aīa: opa sue deuotōis dño ipendit. Lazarus vn⁹ erat ex discūbentib⁹: cū hi qui post peccatox̄ mortē resuscitati sūt: ad iustitiā vna cū cis q̄ ī sua pmāserūt iustitia: ō pn̄tia vitatis exultāt: ⁊ celestis gr̄e mūerib⁹ alūt̄: ⁊ bn̄ ī bethania celebratur q̄ īterpt̄at̄ dom⁹ obediētie. nā eccl'ia ē obediētie dom⁹.

AVGV. Unguētū aūt quo maria vnxit pedes iesu: iustitia fuit: iō libza fuit. Erat āt vnguētū nardi pistici pciosi. Pistis grece: latine fides dr̄. Querebas opari iustitiā: iustus ex fide viuit. Unge pedes iesu bn̄ viuēdo. dñica sectare vestigia. capillis terge. si habes superflua da pauplb⁹ ⁊ dñi pedes tersisti. capilli. n. superflua corpis videt. ALCVI. Et notā dū q⁹ p̄mo tm̄ pedes vnxerat. h āt pedes ⁊ caput vnxit. ibi rudimēta penitentiū: h iustitia pfectax̄ designat aīax̄. p caput. n. dñi sublimitas dinitatis. p pedes būilitas īcarnatōis exp̄mit̄: vl p caput ipe xp̄s: p pedes paupes q̄ sūt mēbza ei⁹.

AVG. Dom⁹ āt repleta ē odore: mūd⁹ iplet⁹ ē bōa fama.

¶ In crastinum aūt turba multa que conuenerat ad diē festū cū audissent q̄ venit iesus hierosolymā acceperūt ramos palmax̄ ⁊ processerūt obuiam ei ⁊ clamabāt: O sanna: benedict⁹ q̄ venit in noīe dñi rex israel. Et inuenit iesus asellū ⁊ sedit sup eū sic̄ scriptū ē: Noli timere filia syō ecce rex tuus venit tibi sedēs sup pullū asine. Hec nō cognouerūt discipuli ei⁹ primū: sz quādo glorificatus est iesus: tūc recordati sunt quia hec erāt scripta de eo: ⁊ hec fecerūt ei. Testimoniū ergo perhibebat turba que erat cū eo quādo lazarum vocauit de monumento: ⁊ suscitauit eū a mortuis. Propterea ⁊ obuiā venit ei turba quia audierūt eū fecisse hoc signū. Pharisei ergo dixerūt ad semetipsos. Uidetis quia nihil proficimus? Ecce mundus totus post eum abīt.

CHRY. Preceptum legis erat: vt decima luna primi mensis agnus siue hedus in domo recluderetur vsq̄ ad quartādecimam lunā eiusdē mensis: q̄n ad vesperā īmolabatur: vñ ⁊ verus agn⁹ ex oī grege sine macula electus: populi sanctificatiōe īmolādus ante quinq̄ dies. i. decima luna hierosolymā ascendit. AVGV. Quātus aūt fructū apparuerit predicatiōis ei⁹ ⁊ quantus grex ouiū ex his que perierāt domus israel vocē pastoris audierit: intendendū ē ex eo quod dicit̄: In crastinū aūt tur. mul. que cōue. ad. die. fe. cū au. q̄ ve. ie. hiero. acce. ra. palmarū. Rami palmarū laudes sunt significātes victoriā qua erat dominus mortē moriēdo superaturus: ⁊ trophceo crucis de diabolo mortis principe triūphaturus. CHRY. Ostēdebāt aūt q̄n de re liquo maiorem q̄z de prophcta opinionē habebāt de eo. vñ segtur: Et processe. ob. ei: ⁊ cla. osan. bene. q̄ ve. in no. dñi rex israel. AVGV. Osanna vox est obsecrantis: magis affectum indicans: q̄z rē aliquā significans: sicut sunt in lingua latina: quas interiectiones vocant. BEDA. Est aūt compositum ex corrupto ⁊ integro. Osi. n. salua: anna obsecrantis est interiectio. osi ergo corruptū: anna est integrū: Benedictus aūt qui venit in noīe dñi: sic poti⁹ accipiendū est: vt in noīe domini. in noīe dei patris ītelligatur: q̄tuis possit intelligi etiā in noīe suo: quia ⁊ ipe dñs ē: sed verba eius melius nostrax̄ dirigūt ītellectū: qui ait: Ego veni in noīe patris mei: nō vtiq̄ amittit diuinitatē quādo nos docet humilitatem.

CHRY. Doc ē ēt qō maxīe coegit credere ī xp̄m omnes q̄n nō ē deo cōtrari⁹: ⁊ hoc maxīe erigebat plebē q⁹ ipse dicebat se a p̄re venisse. Ex his ergo vbis colligim⁹ q⁹ de⁹ ē. nā osanna: saluos fac īterpretatur. salutē aūt soli deo scriptura attribuit. Deinde q̄ ve ē deus qui venit īquiūt: nō q̄ vicit: hoc enī fuile ē quodāmō: illō vō dñicū. Dr ēt dicūt: In noīe dñi: illō idē erga ip̄m ptēdit. ñ. n. ī noīe fuit: sed dñi dicūt illū venire. AVGV. Quid āt magnū fuit regi seculox̄ regē fieri boiuz? Nō. n. rex israel xp̄s ad exigēdū tributū vl ferro exercitū armādū: sz rex israel q⁹ mētes regat q⁹ ī regnū celorū pducat: q⁹ q̄ rex esse voluit israel. dignatio ē nō pmoio mi nationis idiciū: nō ptātis augmētū. q. n. appellat̄ ē in terra rex indeox̄: ī celis ē dñs angelox̄. THEO. Judei aūt regē israel ipz nūcupabāt: q̄si sensibilē regē somniātes. Expectabāt nāq̄ exurgere quēdā ī regē maiorē q̄z fm̄ humanā nāz: saluatux̄ eos a romanox̄ iurisdictiōe. Duo aūt dñs venerit oñdit euāgelista subdēs: Et iue. ie. al. ⁊ se. su. eū. AVGV. Hoc breuiter dictū ē. nā quēadmodū sit ficū apō alios euāgelistas plenissime legit̄: Pullū aūt asine in quo nemo sedebat: hoc. n. apud alios euāgelistas iuenitur ītelligimus ppl'z gētiū: q̄ legē dñi nō accepat: asinā vero q̄ vtrūq̄ dño addūctū ē plebē ei⁹ que veniebat ex ppl'o israel. CHRY. Ecce q̄ hoc pphetice aliqd figurās: q̄n videlicet ī mūdū gentiū ppl'z debebat subiectū bere: ⁊ pphetiā quadā iplēs. AVGV. Adhibet aūt huic facto pphetiū testimoniū vt apparet q̄n maligni p̄ncipes iudeox̄ eū nō ītelligebāt i quo iple bant q̄ legebāt. vñ segtur: Hec scriptū ē: No. ti. fi. sy. cc. rex tu. ve. ti. se. su. pul. asine. In illo populo erat filia syon: ipa est hierusalem q̄ ē syon: cui dicitur: Noli timere. illū agnosce q̄ a te laudat̄: ⁊ noli trepidare cū patitur: q̄z ille sanguis fundit̄ tur per quem tuum delictum deleatur: ⁊ vita redimatur.

CHRY. Uel aliter: Quia reges eorum iniusti fuerant: ⁊ eos obnoxios bellis faciebāt confide ait. hic non talis: sed mitis ⁊ māsuetus: quod ostenditur ab asino. nō enim exercitū hūs ītrabat: sed asinū babēs solū. Uide aūt euāgelistę sapiētiā non verecūdat̄ priozem ignozātiā diuulgare. nam segt̄: Hec nō cog. disc. ei⁹ pri. sed q̄n glo. ē iesus. AVGV. ī. q̄n virtutē sue resurrectionis ostendit: tunc recordati sunt q⁹ hec erāt scripta de eo: ⁊ hoc fecerunt ei idest non alia q̄z que scripta erant de eo. CHRY. Hoc autem ignozabant quoniam ipse nō reuelauit eis. scādalizasset enim eos si rex exñs talia passur⁹ erat: ⁊ ēt nō suscepissent statim cognitio nē regni de quo dicebat: ō regno. n. tpali hoc dici putasset,

THEO. Aspice aũt cõsequẽtiã passiõis: suscitauit lazaꝝ: hoc oĩuꝫ nouissime reseruãs miraculũ: ⁊ ob hoc plurimi cõ
currebãt ⁊ credebãt. vñ segt. Testi. er. phi. tur: q cũ eo erat
feci. hoc signũ. Exinde liuor ⁊ insidie. vñ segt. Phariſei
abyt. AVGV. Turba turbauit turbã. Quid aũt inuidet
ceca turba: qꝛ post eũ abyt mũdus: p quẽ factꝰ est mundus:
CHRY. Mũdũ. n. hic turbã dicũt. videt aũt mihi hoc
dictũ eẽ eoꝝ q sani gdẽ erãt: nõ audebãt ãt ꝓpalari: demuꝫ
ab euentu deterrebant alios q̃si incõsumabilia tentantes.
THEO. Ac si diceret: Quãtucũqꝫ isidiami tãto hic augeb
⁊ gloria eius intendit: quis ergo profectus de tãtis isidys:
Erant aũt quidã gẽtiles ex his qui ascenderant
vt adorarẽt in die festo. Hi ergo accesserũt ad phi
lippũ q erat a bethsaida galilee: ⁊ rogauerũt euꝫ
dicẽtes. Dñe volumꝰ iesuꝫ videre: Venit philip
pus ⁊ dicit andree. Andreas rursuꝫ ⁊ philippus
dixerũt iesu. Jesus aũt rñdit dicens: Venit hora
vt clarificet filiꝰ hois. Amẽ amẽ dico vobis. nisi
ip̃z solũ manet. Si ãt mortuũ fuerit: mltũ fructũ
affert. Qui amat aĩaꝫ suã: pdet eaꝫ. Et qui odit
aiam suã in hoc mũdo: in vitam eternã custodit
eam. Si qs mihi ministrat: me sequatur. Et vbi
ego sum: illic ⁊ minister meus erit. Si quis mihi
ministrauerit: honorificabit euꝫ pater meus.

BEDA. Tẽplũ dñi hierosolymis situ adeo erat famosũ:
vt diebꝰ festis nõ solũ vicini: sed ẽt multe ex lõgis regiõibꝰ
gẽtes illuc aduenirẽt: sic de eunucho cãdacis regine ethio
pum actꝰ apostoloꝝ declarat. hac g cõsuetudine hi gẽtiles
venerãt adorare: de quibꝰ dr: Erãt aũt gen. g. ex his q ascẽ
liti fierẽt. Fama itaqꝫ audita ō xp̃o: volũt eũ videre. vñ se
quit: hi g acce. ad philip. g erat a bethsa. gal. ⁊ ro. eũ vi. dñe
vo. ie. videre. AVGV. Ecce volũt eũ iudei occidere: gen
tiles videre: sz ẽt illi ex iudeis erãt g clamabãt: Bñdictꝰ qui
venit in noie dñi. Ecce illi ex circũcisiõe: illi ex ꝓputio: ve
lut duo parietes ō diuerso veniẽtes: ⁊ in vnã fidẽ xp̃i pacis
osculo cõcurrẽtes. Segt. Ue. phi. ⁊ vi. andree. CHRY.
Quasi ꝑoꝛi exñti. audiuerat. n. Jn viã gẽtiũ ne abieritis: p
terea cũ cõdiscipulo cõicãs magr̃o refert. vñ segt: An. rur.
⁊ phi. dicũt iesu. AVGV. Audiamꝰ g vocẽ lapidis angu
laris. vñ segt. Je. ãt rñ. eis vi. ve. ho. vt cla. fi. hois. Forsitan
aligs putat iõ se dixisse glorificatũ: qꝛ gẽtiles volebant eum
videre: non ita est: sz videbat gẽtiles post passionẽ ⁊ resurre
crionẽ suã in oĩbus gentibꝰ credituros. Ex occasione igitur
istoꝝ gentiliũ g eũ videre cupiebãt: ãnunciat futurã pleni
tudinẽ gentiũ: ⁊ ꝓmittit iã adesse horã glorificationis sue:
q facta in celis gentes fuerãt credituꝛe ꝓm illud: Exaltare
sup celos deꝰ: ⁊ sup omnem terrã gl̃ia tua: sed altitudinem
glorificatõis oportuit vt p̃cederet humilitas passionis. vñ
adiunxit: Amẽ amen di. vo. Ni. gra. fru. ca. i ter. mor. fue. ip̃z
so. ma. Si aũt mor. fue. mul. fru. affert. Se aũt dicebat gra
num mortificandũ in infidelitate iudeoꝝ. multiplicãdũ
in fide populoꝝ. BEDA. Ipse enĩ ex semĩe patriarcharꝝ
in agro huius mũdi seminatꝰ ẽ. i. incarnatꝰ est: vt moriendo
cũ multiplicatione resurgeret. solus mortuus est: cũ mltis
surrexit. CHRY. Et qꝛ per ꝓmones nõ ita suadebat vti
tur exp̃imẽto: qꝛ frumẽtũ magis facit fructũ cũ mõtuũ fue
rit: Si aũt ex seminibꝰ accidit: multomagis in me. Quia igi
tur de reliquo debebat dimittere discipulos ad gentes vi
det ãt gẽtiles ꝓsiliẽtes ad fidẽ: oñdit qꝫ ip̃s erat vt ad cru
cẽ veniret. Nõ. n. ꝓiꝰ eos ad gẽtes misit. donec iudei offen
derũt. donec crucifixerũt: ⁊ qꝛ ō morte sua ꝓuidit discipulos
cõtristandos supabũdãtiã facit sermonis dicẽs. Nõ solũ si
nõ morte meã patiẽter sustinueritis: sz etiã si vosipsi nõ mo
riamini nullũ vobis erit lucrũ. ⁊ hoc ẽ qō subdit: Qui amat
ani. su. per. eã. AVGV. Hoc duobꝰ modis intelligi põt:
Qui amat pdet. i. si amas pdes: si cupis vitã tenere ī xp̃o: no
li morte timere. p xp̃o. Itẽ alio mõ Qui amat aĩam suam p
det eã. noli amare ī hac vita ne pdas ī eterna vita. hoc aũt
qō posterius dixi magis habere videt euãgelicũ sensũ. Se
quit. n. Et q odit ani. su. ī hoc mũ. in vi. eternã cu. eã. ergo qō
supra dictũ ẽ: Qui amat: subintelligit ī hoc mũdo. CHRY.
Amat aũt aĩam suã ī hoc mũdo q desideria eiꝰ icõueniẽtia
facit. odit aũt eã q nõ cedit ei noxia cõcupiscẽti. et nõ dixit:
Qui nõ cedit ei: sz Qui odit eã. Quẽadmodũ. n. eoꝝ q odio
habẽtur nec vocẽ audire sustinemꝰ nec visũ videre delecta
bit. ita et aĩaꝫ cũ ꝺria iniũgit q deo nõ placẽt cũ vehemẽtia
auertere oꝫ. THEO. Quia. n. valde onerosũ erat audire
q oporteret odire aĩam: cõsolat ꝑ hoc qō addit: Jn hoc mũ
do: tpis idicãs pticularitatẽ. nõ. n. ī ppetuũ iubet aĩam odio
hẽri: ⁊ emolumẽtũ ponit cũ dic: Jn vitã eternã custodit eã.
AVGV. Sz vide ne tibi subrepat: vt teip̃z iterimere ve
lis: sic itelligẽdo q debes ī hoc mũdo odisse aĩaꝫ tuã: hic. n.
gdã maligni atq puersi homicide flãmis se donãt: ags ꝓfo
cãt: ꝓcipitatiõe collidũt ⁊ peũt: hoc xp̃s nõ docuit: imo ⁊ dia
bolo ꝓcipitiũ suggerẽti rñdit: Vade sathanas. Cũ g cause ar
ticulus venerit: vt hec cõditio ꝓponat: aut faciẽdũ cẽ cõtra
ōi p̃ceptũ: aut ab hac vita migrãdũ: cõminãte morte ꝓsecu
toꝛe: ibi oderis ī hoc mũdo aĩaꝫ tuã. vt ī vitã eternã custodi
as eã. CHRY. Dulcis gdeꝫ est p̃ns vita bis g affixi sunt
ei: si vero quis ad celum respexerit: videns que ibi sunt bo
na: cito cõtẽnet vitã p̃ntẽ. Cũ. n. apparuerit melioꝛ: cõtẽnit
peioꝛ. Jn hoc g nos inducẽs xp̃s subdit: Qui mihi mĩstrat
me seqt. i. me imitet: de morte hoc dic ⁊ ō ea q ꝓpa assecu
tiõe: oꝫ. n. cũ g ministrat eũ cui ministrat sequi. AVGV
Quid g sit mĩstrare xp̃o: ī ipsis v bis agnoscimꝰ cũ dicit: Si
qs mi. mi. Ministrãt g iesu. g nõ q sua sũt qrũt: sz q iesu xp̃i:
hoc ẽ. n. me sequãt: vias ambulta meas nõ suas: nõ ea tm̃ q
ad mãz ptinẽt corꝓalẽ: sz oĩa opa bõa pp xp̃z faciẽs: vsqꝫ ad
illõ opꝰ magne charitatis: qõ ẽ aĩaꝫ ꝓ frib̃ ponere: sed quo
fructu: q mercede: Sequit: Et vbi ego suꝫ: il. ⁊ minist. me.
erit. Gratis amat: ⁊ opis quo mĩstrat illi ꝑciũ sit eẽ cũ illo.
CHRY. Oñdit aũt ꝑ hoc q resurrectio morti succedet.
Vbi aũt sum ait: qꝛ in celis añ resurrectionem xp̃s erat. igr
illic trãsmigremꝰ aio ⁊ mẽte. Segtur: Si qs mihi ministra
bono. cũ pa. meꝰ. AVGV. Per hoc intelligit exposuisse
vt supra dixerat: illic ⁊ minister meꝰ erit. nã quẽ maiorẽ ho
norẽ accipe poterit adoptatꝰ q̃z vt sit vbi ẽ vnicꝰ: CHRY.
Nõ aũt dixit Ego honorificabo cũ: sed pater meus: nõdũ. n.
de eo decentẽ opinionẽ habebãt: sed maiorem de patre.

Nũc anima mea turbata ẽ. Et quid dicã: Pa
ter saluifica me ex hac hora: Sed ꝓpterea veni ī
horam hanc. Pater clarifica nomen tuum. Ve
nit ergo vox de celo dicẽs: Et clarificaui: ⁊ iterꝫ
clarificabo. Turba ergo que stabat ⁊ audierat:
dicebat tonitruũ esse factũ. Alij aũt dicebant: An
gelus ei locutus est. Rñdit iesus ⁊ dixit. Nõ pro
pter me hec vox venit sed propter vos. Nũc iu
dicium est mundi. Nunc princeps huius mũdi
ejcietur foras. Et ego si exaltatus fuero a terra:
omnia traham ad meipsum. Hoc autez dicebat
significãs qua morte esset moriturus.

CHRY. Quia dñs ad passionē discipulos exhortat⁹ fuerat: ne dicāt q̄ ipse eōs dolores exñs hūanos facile de morte philosophāt: et nos admonet: ꝓpter hoc q̄ ipse est sine peccato. i. oñdit q̄ & ipe ī agonia sit: tñ ꝓpter vtilitatē mortē non renuit: vñ dicit: Nūc aia mea turbata est. AVGV. Audio q̄ ī hoc mūdo odit aīam suā: in vitā eternā custodit eā: & mūdū cōtēnere accēdor et ī ōrio mō nihil ē vite hui⁹ tot⁹: q̄tūlibet fuerit: plixior vapor ꝓ amore eternorū tpalia mihi cūcta vilescunt: et rursū dñm audio dicētē. Nūc aia mea turbata est. Seq iubes aīam meā: sed turbari video aīaz tuaz. quale fundamētū q̄rā si petra succūbit: Agnosco dñe misericordiā tuā: nā q̄ charitatis volūtate turbaris: multos ī corpore tuo q̄ sue infirmitatis necessitate turbāt ne despando pereant cōsolaris. In se ergo caput nostrū suscepit mēbroz suoz affectū: & iō nō ē ab aliquo turbat⁹: sed sicut de illo supra dictū ē: turbauit semetipm. CHRY. Appropinquans enī de reliquo cruci qō humanū est oñdit: et naturā nō volētē mori sed pūti adherentē vite oñdēs: qm̄ nō extra hūanas passiones erat: sicut n. esurire nō crimen ē: ita neq; pūtē vitā appetere: xps aūt corpus a peccato mundo bēbat: nō a nāli bus necessitatibus exutū: hoc igit dispēsationis est nō deitatis. AVGV. Deniq; hō q̄ sequi vult audiat qua hora sequatur: accessit forte hora terribilis: ꝓponit optio: aut faciē de inigtatis: aut subeunde passionis: turbat aīa īfirma. audi ergo q̄d subiungit: Et q̄d dicā: BEDA. Hoc est q̄d aliud nisi vt mēbra mea instruātur: Pr̄ saluifica me ex hac hora. AVGV. Docuit te quē inoces: cui⁹ volūtatē tue volūtati ꝓponas: ñ iō tibi videat ex alto diffidere: q̄ te vult ab initio ꝓficere. hoīs suscepit īfirmitatē: vt doceat cōrristatū dicere nō qō ego volo: sz qō tu vis. vñ & hic subdit: Sz ꝓp. ve. ī hoc hāc pr̄ clari. no. tn. ī sua. s. passiōe et resurrectiōe. CHRY. q. d. Nō bēo q̄d dicā: ereptionē q̄rens. Propterea. n. veni in horā hāc. ac si dicat: Etsi turbemur et tumultū patiamur: nō fugiam⁹ mortē: q̄ ego nūc turbat⁹ nō dico vt effugiā: oz enī ferre qō supuenit. ñ dico: Eripe me ex hora hac sed ōriū dico. s. clarifica nomē tuū: oñdit. n. q̄m̄ ꝓ vitate mozit gl̄iaz ōi hoc vocās: & B euenit. futuꝝ. n. erat vt post crucē ꝓuerteret orbis terrarū et cognosceret nomē dei et coleret nō solū patris sed ēt filij: sz tñ hoc silet. Seqtur. Ue. ergo vox. ō ce. di. Et clari. et iterū clarificabo. GRE. xxvi. mo. Dz̄ vbis ꝓ angelū logt̄ deus: Et cū nil ī imagine oñdit: sed supne vocis vba audiūtur: et nimirū de celestibus loq̄ns vba sua q̄ audiri ab oībus voluit rōnali creatura administrāte formauit.

AVGV. Clarificaui aūt dicit añq̄ facerē mūdū: et iterū clarificabo. cū resurget a mortuis. Vel aliter. Clarificaui: cū de virgine nat⁹ ē: cū miracula multa fecit cū descendēte spū scō ī spē colūbe mōstrat⁹ ē: & iterū clarificabo. cū resurget a mortuis: cū exaltabit sup celos deus et sup oēm terraz gloria eius. Seqt̄. Tur. ergo q̄ sta. & au. di. to. fa. eē. CHRY. Apta q̄dē et bene significatiua erat vox: sed cito ab eis euolauit: q̄si a grossioribus et carnalibus & desidiosis: & hi q̄dez sonitū tm̄ retinuerunt: aly vo q̄m̄ articulata erat vox nouerāt: q̄d aūt significauit nō adhuc de quibus subdit: Aly dicebāt. Angelus ei locut⁹ ē. Seqt̄: R̄ñ. ie. & di. Nō ꝓp. me hec vox ve. sed p. vos. AVGV. Hic oñdit illa voce nō sibi īdicatū qō iā sciebat: sed eis: q̄bus indicari oportebat. Sicut aūt vox illa nō pp eū facta ē sed ꝓpter eos: sic aīa eius: non ꝓpter ipsum sed ꝓpter eos turbata est. CHRY. Ad illud enī instat vox patris q̄ semp dicebant q̄m̄ non est ex deo. qui. n. a deo gl̄ificat̄ qualiter nō est ex deo: Ubi vide q̄ humilia ꝓpter eos facta sunt non q̄si filio auxilio indigente.

Quia ergo dixit: Clarificabo: ostendit cōsequēter & modum glorie. nā sequitur: Nūc iudiciū ē mūdi. AVGV. Iudiciū. n. q̄dō in fine expectat̄ erit ꝓmiorū penarūq̄z eternarum: dicit etiā iudiciū nō dānationis: sed discretionis hoc vocabat hic iudiciū discretionem. s. et a suis redēptis diaboli expulsionē. vñ seq̄t̄: Nūc ꝓnceps mūdi hui⁹ eyciet̄ foras: absit vt diabolū principē mūdi ita dictū existimem⁹: vt cū cōli & terre dñari posse credam⁹: sz mūdus appellat̄ in malis hoībus q̄ toto orbe terraꝝ diffusi sūt. Sic ergo dictū est. Ꝓnceps hui⁹ mūdi. i. princeps maloꝝ hoīuz: q̄ habitāt in mūdo. Ꝓpellat̄ ēt mūdus in bonis: q̄ similiter ꝓ totū orbē terraꝝ diffusi sunt: iō dicit aplus: De⁹ erat in xp̄o mūdū reconciliās sibi. hi sūt: ex quoꝝ cordib⁹ pr̄ncipes mūdi eycient̄ foras. pulsabit. n. dñs post passionē & glorificationē suā ꝓ vniuersum mūdū multos pp̄los credituros: in quoꝝ cordib⁹ diabolus ītus erat: cui q̄ñ ex fide renūtiant eyciet̄ foras. Sz nunqd de cordib⁹ veteꝝ iustoꝝ nō est eiectus foras: quō ergo dictus est nūc eyciet̄ foras: nisi q̄ tūc qō in hoībus paucissimis fa/ctū est: nūc in multis magnisq̄z populis iaz mox futurū esse predictū est. Quid ergo ait: Quispiā: q̄ diabol⁹ eyciet̄ foras: iā fideliū neminē tentat: imo tētare nō cessat: sz aliud est intrinsecus regnare: aliud foris secus oppugnare. CHRY. Sed quale est istud iudiciū quo diabol⁹ foras eyciet̄: exemplo id faciā manifestū: sit aligs debitores expetēs & feriat: & in vincula mittat. Deide ex eadē demētia: & eū q̄ nihil debet sub eundē carcerē ducat: hic & eoꝝ q̄ in alios fecit vindictā: ita & in xp̄o factū est. Eoꝝ. n. q̄ diabolus in nos fecit: p ea q̄ in xp̄z ausus est sustinebit vindictā: & ne gs dicat: Qualiter mittet̄ foras: si te supabit: subiūgit. Et ego si exaltat⁹ fuero a ter. om. tra. ad me ipm. Qualiter enī supat̄ qui & alios trahit: hoc aūt plus fuit dicere q̄z resurgam. Si. n. hoc dixisset: nōdū manifestū cēt q̄ traheret: dicēdo vo: Trahā: vtrūq̄z demōstrat. AVGV. Sz q̄ oia trahit: nisi ex gb⁹ diabolus eyciet̄ foras: nō aūt dixit Oēs: sz Oia: nō. n. oīuz est fides ñ itaq̄z hoc ad vniuersitatē hoīuz rettulit: sz ad creature ite/gritatē. i. spūm & aīaz & corp⁹. ad illud. s. q̄ intelligimus q̄ vi/uim⁹: q̄ visibiles sum⁹: aut: si oia ipi hoīes itelligēdi sūt: oia ꝓdestinata ad salutē possum⁹ dicere: aut certe oia hoīuz ge/nera sz inumerabiles differētias q̄bus iter se ꝓter sola pcta hoīes distāt. CHRY. Qualiter igt̄ supra dixit: q̄m̄ pr̄ trahit: q̄. s. filio trahēte pr̄ trahit. Dicit aūt trahā: q̄si a tyrāno detētos: & p seipsos nequeūtes accedere: & illi⁹ man⁹ effugere. AVGV. Sz si exaltat⁹ ingt fuero a terra: hoc est cuius exaltatus fuero: nō. n. dubitat futuꝝ esse q̄ venit implere: nam exaltationē suā dixit in cruce passionē: vnde euangelista subdit. Hoc aūt dixit significans q̄ morte eēt moriturus.

¶ Rñdit ei turba. Nos audiuimus ex lege: quia xp̄s manet ī eternū. Quō tu dicis oportet exaltari filiū hois: Et q̄s est iste filius hois: Dicit ḡ eis iesus: Adhuc modicū lumē ī vobis ē. Ambulate dū lucē habetis: vt nō vos tenebre comprehendāt. Et qui ambulat ī tenebris nescit quo vadat. Dū lucē habetis: credite ī lucē: vt filij lucis sitis. Hec locutus ē iesus: & abiit & abscōdit se ab eis.

AVGV. Cū itellexissent iudei q̄ dñs de sua morte dixisset ꝓponūt ei q̄nē quō se diceret moriturum: vñ dicit. Rñdit ei turba. Nos audi. ex le. q̄ xp̄s manet ī eter. quō tu dicis oportet exaltari filiū hois: Memoriter tenuerūt q̄ dñs assidue dicebat se eē filiū hois. nā hoc loco nō dixit: Si exaltat⁹ fuerit filius hois: sz supius dixerat: Venit hora vt clarificet filius hois: hoc g̃ ī aīo retinētes ingunt. Si xp̄s manet ī eternū: quō exaltabit̄ a terra. i. quō crucis passiōe moriet̄: CHRY. Hic & videre: q̄m̄ multa eoꝝ q̄ pabolice dicebāt itelligebāt. q̄. n. ꝓuenit de morte disputās: audiētes hic exaltationē suspicati sūt hoc. AVGV. Ut & eū dixisse itelligebāt: q̄ facere cogitabāt: nō ergo eis verboꝝ istoꝝ obscuritatē aput insipiētia: sz stimulata cōscientia. CHRY. Et vide qualiter maliciose interrogant. nō enī dixerūt: Nos audiuimus ex lege q̄ xp̄s nihil patitur. In multis enī scripturarum lo-

eis:z passio z resurrectio simul ponit:sz qm manet i eternu: z nimiru hoc non erat cotrariu. Immortalitati eni per passionē nō est factu impedimetu:sz estimauerut per hoc ostendere eu nō ee xp̄z:qm xps manet in eternu:deinde subdit: Quis est iste filius hois:z hoc maliciose.q.d. Nō dicas q pp odiu tuu hoc dicam⁹:ecce.n.non nouim⁹ de quo dicis. Sz xps respōdit:osidens qm passio nō phibet manere eum in eternu.vnde subdit:Dixit ergo eis iesus:Adhuc modi. lu.i vobis est.q.d.Adhuc paruo tepore ego lux vobiscu sum:p hoc ostendens q mors ei⁹ trāsmigratio ē: eteni lux solaris nō interimit:sed pax recedēs rursus apparet. AVGV. Vel alr. Modicu lumē in vobis est:p hoc qō itelligitis: qz xps manet i eternu.g ambulate:accedite:totu intelligite: z morituz xp̄z z victuz i eternu du lucē habetis. CHRY. Hic dicit ps totu pītis vite:z añ crucē z post crucē. multi eni post crucē crediderut in eu:vt nō tenebre vos cōprehēdāt. AVGV.Si.s.eo modo crediderit xp̄i eternitatē: vt negetis in eo mortis humilitatē.Segt:Et q am.in tenebre.quo vadat. CHRY.Quāta veniq iudei nūc agūt et nesciūt qd agūt sz vt i tenebris ābulātes:putāt gdē rectā i cedere viaz:ōriā aūt vadūt:ppterea subdit:Du lucē habetis:credite in lucē. AVGV.Idest du aligd veri hētis credite i ip̄m:vt renascamini ip̄o.vñ segt:Ut filii lu.fitis. CHRY.Nō est filu mei. In pncipio aūt euāgelista dic: q ex deo nati sūt:hoc ē ex pre:hic aūt ipse dr hos gnāre: vt discas qm vna ē actio p̄is z filu.Segt:Hec locut⁹ ē iesus: z abut z abscōdit se ab eis. AVGV. Nō ab eis q credere z diligere ceperūt:sz ab eis q videbāt:z iudebāt. Cu aūt se abscōdit:nostre ifirmitati cōsuluit:nō sue ptāti derogauit. CHRY.Sz cu nec lapides leuarēt nec blasphemarēt:c⁹ gratia occultatus est:Sorda enim rimatus nouerat furorē in eis seuientē:z non expectauit:vt in opus exirēt:sz occultat mitigās eoz um inuidiam.

¶ Cu aūt tāta signa fecisset coz eis:nō credebāt in eu: vt p̄mo ysaie ipleret quē dixit: Dne qs credidit auditui nro:z brachiu dni cui reuelatu ē: Propterea nō poterāt credere:qz iterū dixit ysaias: Excecauit oculos eoz z idurauit cor eoz: vt non videant oculis:z nō itelligāt corde: z cō uertantur z sanez eos. Hec dixit ysaias quando vidit gloriam eius z locutus ē de eo. Uerūtn z ex pricipib⁹ multi crediderūt i eu:sed ppter phariseos nō cōfitebāt̄:vt ō synagoga nō ejcerēt. Dilexerūt eni gloriā hoium magisq gloriā dei. CHRY. Nouerat dns feruentē aiaz iudeoz: z occisionē meditantē:z iō occultat⁹ est:z hoc occulte isinuauit euāgelista subdēs:Cu ā tā.sig.fe.co.eis.nō cre.i eu. THEO. Nō aūt modice inigtatis fuit tātis signis nō credere.ea vo figna cōmemorat q supra sūt posita. CHRY. Ne gs aūt dicat:Cui⁹ gra venit xps:nō nouerāt q nō ei itenderēt:z iō ad hoc excludendu inducit ēt ppbetas hoc sciētes:propter qō sequit:Ut ser.isa.pro.imple.quē dixit:Do.qs cre.au.no. z bza.do.cui reue.ē. ALCVI. Quis p raritate posuit:qz qō scī ppbete a deo audierūt:z pplo pdicauerūt:pauciss̄imi crediderūt. AVGV. Satis aūt oīdit brachiu dni ipm dei filiu nūcupatu:nō q de⁹ p̄r figura detinet carnis humane:sz qz oia p ip̄z fcā sunt:iō brachiu dni dictu ē. Si.n.aligs bō tāta ptāte pualeret vt sine vllo motu corpis sui qō dicet fieret ybu eius:brachiu eius eēt. Non aūt patet occasio erroris his q dicunt:qz solus pater est:si brachium eius est filius.nō.n.due:sed vna:persona est homo z brachium eius. Inter aliqua similitudinē transferant. Quidaz autē inter se musitant:que culpa fuit iudeoru:si necesse erat vt sermo ysaie impleret. Quibus respondemus deu presciu futuroru p ppbetā pdixisse:infedilitatē iudeoru nō fecisse. nō eni ppter rea quēq deus ad peccādum cogit:qz futura hoiuz peccata tā nouit.ipsoru eni prescinit peccata nō sua.fecerūt ergo peccatu iudei qō facturos eē pdixit que nihil latet. CHRY. Oz ergo dixit:vt sermo ysaie ppbete ipleret: ly vt: non cāle est sed euētus. Nō.n.qz dixit ysaias nō cred iderūt:sed qz nō erant credituri ppterea ysaias dixit. AVGV. Sed ea q sequūtur pfundioz faciūt questionē adiungit eniz z dicit. Propterea non po. cre.qz ite.dixit isa. Excce.ocu.eo.z indu. coz.eorum vt non videant oculis et non intelligant corde z conuer.z sa.eos. Si eni credere non poterant qō peccatum est hois nō facientis qō nō pōt facere. Et qō est grauius ad deum causa refert:qñquide ipse excecauit oculos eoru z indurauit eoru coz.nō eni hoc saltē de diabolo dicitur:sed de deo:sed quare nō poterāt credere:rūdeo:qz nolebāt. Sicut eni q dns negare seipsum non pōt:laus est voluntatis diuine:ita q illi non poterāt credere:culpa est volūtatis humane. CHRY. Hoc aute et in communi consuetudie custodit:vt cū qs dicat:Nō possū amare illū vehementia voluntatis potētiā dicit. sed euangelista dicit: Non poterāt vt oīdat qm ipossibile est mētiri ppbetā:nō tm ppterea ipossibile erat eos credere:nō.n.hec pdixisset:si crediturі essent.

AVGV. Sed aliā causā inquis dicit ppbeta:nō volūtates eoru:qz.s. Excecauit oculos eoru cc.sed hoc ē etiā coru voluntatē meruisse rndendo. Sic.n.excecat z obdurat dc⁹ deserendo et nō adiuuādo q occulto iudicio facere potest i quo nō pōt. CHRY. Neqz.n.deseliqt nos nisi nos voluerimus sm illud osee: Oblitus es legis dei tui: obliuiscar et ego tui hec dicit .oīdēs nos icipe ōrelictionē:et cāz fieri pditiōis. Sicut eni sol ifirmū offēdit visū:nō ex ppa nā:ita fit z in his q nō attēdūt ōi sermones.terrēs aūt auditores scriptura dicit. Excecauit et idurauit. AVGV. Oz aūt addit: Et conuertant et sanē eos: vtrū subaudiendū sit non.i. nō cōuertātur.eteni uersio de illi⁹ gratia est:an forte z hoc de supne medicine misericordia fcm intelligendū:vt qm superbe suā iusticiā constituere volebāt adhuc desererentur et excecarent vt offenderēt i lapidē offesiōis:z ipleret facies coz ignominia:atq humiliari quererēt nō suā qua iflat sup⁹ sed iusticiā dei qua iustificat ip̄i⁹. hoc.n.multis eoru p fecit in bonū q de suo scelere cōpuncti in xp̄m postea crediderunt. Sequit: Hoc dixit isa.quādo vi.glo. eius et lo.ē de eo. Uidit aūt nō sicuti est sed modo quodā significatiuo :sicut prophete visio fuerat informanda. Nemo ergo vos fallat eoru qui dicūt inuisibilē patrē z visibilē filiū:q putāt euz eē creaturā. In forma eni dei in qua equalis est patri ēt fili⁹ inuisibilis ē.vt aūt ab hoib⁹ videretur:formaz serui accepit ostendit etiā se anteq susciperet carnē oculis hominū sicut voluit in subiecta creatura non sicuti est. CHRY. Gloriam aūt hic dicit visionem sedentis in throno excelso et alia que ibi dicunt.vñ sequitur: Et lo.est de eo.hoc.s. vidi dñm sedētē z q audiuit voce dicētē quē mittā.et qs ibit nob cc. Sequitur: Uerunt̄n ex principibus multi crediderunt i eu. sed propter phariseos non confitebant vt de synagoga non ejcerent :dilexerunt eni magis gloriā hominū q gloriam dei. ALCVI. Gloria dei est publice confiteri christu. gloria hominū est in mundanis gloriari. AVGV. Nos ergo ip̄obauit euāgelista q i hoc gressu fidei si pficeret p amore que humane glorie sunt proficiedo superarent.

¶ Jesus aute clamauit z dixit. Qui credit in me: non credit in me sed in eu qui misit me. Et qui videt me videt eum qui misit me. Ego lux in mundum veni vt omnis qui credit i me i tenebris nō maneat. Et siqs audierit verba mea z nō custo-

dicerit ego non iudico eum. Non enī veni vt iudicez mūdū. sz vt saluificē mūdū. Qui spernit me ⁊ non accipit verba mea: hēt qui iudicet eū. Sermo quē locutus sū: ille iudicabit eū ī nouissimo die. Quia ego ex meipso non sū locutus sed qui misit me pater. ipe mihi mādatū dedit qd dicaz ⁊ qd loquar: Et scio qz mandatū ei⁹ vita eterna est. Que ergo ego loquor: sicut dixit mihi pater sic loquor.

CHRY. Quia amor humane glorie principes credentes confiteri prohibebat. dns contra hoc eis loquitur. vnde dr. Je. aūt cla. et di. Qui cre. ī me nō cre. ī me: sed in euz qui me misit. q. d. Quid formidatis credere in me: in deuz fides peruenit per me. AVGV. Quia enī homo apparebat hoīb⁹ cū lateret deus: ne putarent eum hoc esse tm quod videbāt talem ac tantū se volens credi: qualis et quantus est pater Qui credit in me inquit. non credit in me. i. in hoc quod videt: sed in eū qui me misit. i. in patrem. nam sī putauerit euz habere filios p̄m gratiā: non autem habere filium equalez sibi atqz coeternū: non credit in patrē q eum misit. qz non est hoc pater q eū misit. Ne aūt putarent sic voluisse intelligi p̄rem tanq̄ multorū filiorū p gratiā generatorē: non vnici verbi eq̄lis sibi: continuo subiecit: Qui videt me videt eū q misit me. q. d. Usqz adeo nihil distat iter eū ⁊ me: vt q me videt videat eū q misit me: aplos suos certe ipse dns misit: nūq̄ tñ aliqs eo⁹ dicere auderet. Qui credit ī me. Credim⁹ .n. apl'o sed nō credim⁹ ī apl'm. Filiⁿ aūt recte vnigenit⁹ dicit: Qui credit ī me: nō credit ī me: sz credit i eū q me misit. vbi nō a se abstulit credētis fidē: sed voluit i forma serui remanere credentē. CHRY. Uel dicit: Qui credit ī me ⁊c. .q. d. Qui fluminis accipit aqnā: nō eā que est fluminis accipit: sed eā que ē fōtis: volens aūt oīdere qm̄ nō est credere in p̄rem: nō credentē in eū: subiūgit. Qui videt me: videt eū q me misit. qd igit. Loz⁹ est de⁹: nequaq̄: sed cōsideratio veri que ē per intellectū: hic visio dicit. deinde ostendit eaz que ad patrē cognitionē in hoc qō subdit: Ego lux in mūdū veni: quia enī pater lux vocat: vbiqz eo hic vtit nomīe. Lucē aūt se hic vocauit eo q ab erroze eripit et intellectuales tenebras soluit. vnde subdit: Ut oīs qui credit ī me ī tenebris non maneat. AVGV. In quo satis manifestat oēs se ī tenebris inuenisse: sed ne in eis tenebris maneāt: īgbus inuenti sunt: debent credere in lucē que venit in mūdū. Dixit quodā loco discipulis suis: Uos estis lux mundi: non tñ eis dixit: Uos lux venistis ī mūdū: vt oīs q credit in vos ī tenebris nō maneat. lumia g̃ sūt oēs sācti. sed credēdo illuminant ab eo: a quo sigs recesserit tenebraī. CHRY. Ut āt nō existimēt q̄ ppter ībecillitatē eos q ipm cōtēnūt illesos dimittat subiūgit: Et sigs audierit vba mea: ⁊ non custodierit ego nō iudico eū. AVGV. Intelligēdū ē: Mō nō iudico eū. cū alio loco dicat: Pater oē iudiciū dedit filio: q̄re āt modo non iudicat ostendit subdens: Non enim veni vt iudicem mundū: sed vt saluificē mundū. i. vt saluū faciā mundum. nunc ergo est tempus misericordie: post erit iudicy.

CHRY. Deinde vt non pigriores ex hoc fiant. terribile subdit iudicium: Qui spernit me ⁊ non accipit verba mea: habet qui iudicet eum. AVGV. Non dixit: Ego nō iudico eum in nouissimo die. hoc enim esset ōrium illi sententie Omne iudiciū dedit filio. Expectātibus aūt quisnā esset ille secutus adiunxit: Sermo quē locutus sū Ille iudicabit eū in nouissimo die. Satis manifestauit seipsum in nouissimo die iudicaturū: seipsum quippe locutus est. seipm annunciauit. aliter itaqz iudicabūtur qui nō audierunt: aliter qui audierunt ⁊ otēpserunt. AVGV. i. de tri. Ideo aūt iudicat verbū qō locutus est filius: quia non ex se locutus est filius: vnde sequit: Quia ego ex meipo nō sum locutus: per qō intelligi voluit. Ego non ex me nat⁹ sum. Quero itaqz quomō intelligam⁹: Ego non iudicabo: sed verbū qō locutus sum iudicabit: cū ipse sit verbū patris quod loquit: vel ita: Ego nō iudicabo ex potestate humana: qz filius hominis sum: sed ego iudicabo ex potestate verbi dei: quia filius dei sum.

CHRY. Uel aliter: Ego non iudico euz. i. nō sum causa perditionis eius: sed ipse qui verba mea spernit. Uerba. n. que modo locutus sum in ordine stabūt accusatoris omnē tollentia excusationem: ⁊ hoc est quod subdit: Sermo quē locutus sum: ille iudicabit eum. ⁊ quis sermo: Quia ego ex meipso non sum locutus: sed qui misit me pater: ipse mihi mandata dedit quid dicaz: ⁊ quid loquar. Omnia igit̄ hec ppter eos dicebāt: vt nullā hēant excusatōez. AVGV. Mandatum aūt non qō filius nō habebat pater dedit: sed in sapientia patris quod est verbū patris oīa mandata sūt patris. Dicit aūt mandatū datū: qz non ē a seipso cui dicit datū: ⁊ hoc ē dare filio id sine quo nunq̄ filius fuit: quod est gignere filiū qui nūq̄ non fuit. THEO. Cū. n. verbū patris existat filius: ⁊ que sunt in mēte patris reuelat in terrum: mādat ū accepisse dicit. quid sit dicturus ⁊ qd loquatur. Sicut etiam nostrū verbū si verū fateri volumus ea⁹ profert que suggerit mens. Sequit: Et scio quia mandatū eius in vita eterna est. AVGV. Si ergo vita eterna est ipse filius: ⁊ vita eterna est mandatū patris: quid aliud dictum est: nisi qz ego sū mādatū p̄ris: pinde ⁊ id qō adiūgit: q̄ ergo ego loquor: sicut dixit mihi pater sic loquor: nō accipiam⁹: Dixit mihi: q̄si p vba locut⁹ sit vnico vbo: dixit ergo pater filio id sine quo nunq̄ fili⁹ fuit: sicut dedit vitā filio: nō qō nesciebat vel nō hēbat: sz qō ipe fili⁹ erat. qd ē aūt Sicut dixit mihi sic loquor: nisi vbū loquor: Ita ille dixit vt verax: ita iste logtur vt veritas: verax aūt genuit vitatē: quid ergo iam diceret veritati: non enim imperfecta erat veritas cui verum aliquod adderetur.

CA. XIII.

Ante diem festū pasce sciēs iesus qz venit hora ei⁹ vt trāseat ex hoc mūdo ad patrem: cū dilexisset suos qui erant in mūdo in finem dilexit eos. Et cena facta cum diabolus iā misisset in coz vt traderet eū iudas simonis scariothis: sciens qz omnia dedit ei pater in manus: ⁊ quia a deo exiuit ⁊ ad deum vadit: surgit a cena ⁊ ponit vestimēta sua: ⁊ cū accepisset linteum precinxit se. Deinde misit aquā in peluim ⁊ cepit lauare pedes discipuloz: ⁊ extergere linteo quo erat precinctus.

THEO. Quia dns trāsmigratur⁹ erat ō p̄ti seculq: explicat qualem erga suos amicitiam gereret. vnde dr. Ante di. fe. pas. sci. ie. qz ve. ho. ei⁹ vt trā. ex hoc mundo ad pa. cū dilex. sū. qui erāt ī mū. i fi. di. eos. BEDA. Plimas sigdē festiuitates iudei habebant: sed apud eos insignioz atqz celebrioz erat pasce festiuitas: ppter quod signāter dicit: Ante diem festum pasce. AVGV. Pasca non sicut quidā existimant grecū nomen est: sed hebreū. opportunissime tamē occurrit i hoc nomine quedā cōgruētia vtrarūqz liguarū: qz enī pati grece paschin dicit: ideo pasca passio putata est: vl hoc nomē a passione sit appellatū. i sua vero lingua hoc est in hebrea pascha transitus dicit: ppterea qz tunc pinus pasca celebrauit populus dei quando ex egypto fugientes rubrum mare transierunt. nunc ergo figura illa prophetica in veritate completa est: cum sicut ouis ad immolādū ducit christus: cuius sanguine illinitis postib⁹ nostris. i. cuius signo crucis signatis frontibus nostris a perditione huius

seculi:tanꝯ a captiuitate egyptiaca liberamur:ꝛ agim⁹ sa/
luberrimũ transitu:cũ de diabolo transimus ad xp̃z ꝛ ab
isto instabili seculo:ad eius fundatissimũ regnũ. Hoc itaꝯ
nomẽ.i.pasca velut interptans nobis euãgelista dicit: Sci
ens qz venit hora eius vt trãseat ex hoc mũdo ad p̃rem. Ec
ce pasca.ecce trãsitus. CHRY. Nõ soluꝫ ãt tunc sciens
los maiorẽ eis demonstrauit amorẽ.ꝛ hoc ẽ qõ dicit:Cũ di
lexisset suos q erant in mũdo in finẽ dilexit eos.hoc est ni/
hil dereliqt eor̃ que eũ q valde amat decens est facere: ñ
ãt a principio hoc fecit:sꝫ maiora postea adiecit: vt eor̃ au
geat familiaritatẽ:ꝛ multaꝫ eis p̃paret ꝓsolationẽ: ad ea
que superuentura erant:suos ãt eos vocat ꝑm familiarita
tis rationem:qz ꝛ alios suos dicit ꝑm conditionis rationẽ.
vt cum dicitur. Sui eum non receperunt.addit ãt:q erant
in mundo.qz sui erant ẽt defuncti vt abraam isaac ꝛ iacob.
sꝫ in mundo non erant. Vos ergo suos qui erãt in mundo
manssit amans continue: ꝛ tandem perfectam amicitiam
circa eos ostẽdit.ꝛ hoc est. In finẽ dilexit eos. AVGV.
Vel aliter. In finem dilexit eos: vt ꝛ ipsi de hoc mũdo ad
suum caput dilectione transirent.quid est enim In finez.
nisi in christum: Finis enim legis christus ad iusticiã om/
ni credenti:finis perficiens non interficiens. Videor autez
posse ista verba quodã humano modo etiã sic accipi tanꝯ
vsqꝫ ad mortem christus dilexerit suos. Sed absit vt dile/
ctionem morte finierit:qui non est morte finitus nisi forte
sit ita intelligendũ: Vsqꝫ ad mortem dilexit eos.i. vsqꝫ ad
mortez illũ dilectio ipsa perduxit. Sequit̃. Et cena facta.i.
iam peracta:ꝛ ad ꝓuiuantiũ mensam vsũqꝫ perducta. Nõ
.n.ita debemus intelligere cenã factaz:veluti iã ꝓsumptaz
atqꝫ transactã:adhuc.n. cenabat cũ surrexit ꝛ pedes lauit
discipulis: nam postea recubuit ꝛ buccellam traditori de/
dit.q ãt ait: Cum iam diabolus misisset in cor vt traderet
eum iudas simonis scariothis:missio ista spiritualis sugge
stio est:ꝛ non fit per aurez:sed per cogitationẽ:diabolice.n.
miscent̃. Factũ ergo iaꝫ fuerat in corde iude p ĩmissionem
diabolicã:vt traderet discipulus magistrũ. CHRY. Hoc
ãt quasi stupens interseruit euangelista: qñ eum qui iam
prodere statuerat dñs lauit: ostendit ẽt proditoris multaz
nequitiaz:qñ neqꝫ salus eũ comunicatio detinuit:qõ ma/
xime ꝓsueuit negtiaz detinere. AVGV. Locuturus ãt
euangelista de tanta dñi humilitate prius eius celsitudinẽ
voluit cõmendare:ad qõ pertinet quod dicit:Sciẽs qz oĩa
dedit ei p̃r in man⁹:ergo ꝛ ipꝫ traditorem. GREGO. vi.
moꝛali. Sciebat enĩ q ĩ manu sua ipsos etiã psecutores ac
ceperat:vt ipse in se ad vsuꝫ pietatis itoꝛqueret:qcqd eoꝛũ
cõtra se malicia pmissa seuiret. ORIGE. Oĩa enĩꝫ tradi/
dit ei p̃r in manus:hoc est in opere ei⁹ ꝛ potestate. Pater.n.
meus vsqꝫ huc ingt operat̃ ꝛ ego operoꝛ.vel oĩa tradidit ei
pater in manus:cuncta capiẽtes:vt quelibet ei famulent̃.
CHRY. Traditionẽ enĩ hic salutẽ fideliũ vocat. Cũ ãt
audieris traditionez nihil humanũ suspiceris:eũ enĩꝫ q ad
patrẽ ostendit honorẽ ꝛ cõcoꝛdiã. Sicut enĩ pater ei tradi/
dit:ita ipse patri:vnde paulus:Cũ tradiderit inquit regnũ
deo ꝛ patri. AVGV. Sciens etiam quia a deo exiit: ꝛ
ad deũ vadit:nec deum cum inde exiret:nec nos deserens
cum rediret. THEOPHI. Quia q̃ pater oĩa ei cõmisit ĩ
manus.i.salutem ei cõmisit fideliũ:decens reputabat que/
cunqꝫ spectant ad salutẽ illis ostendere. Sciens etiam q a
deo exiit ꝛ ad deuꝫ vadit:nullaten⁹ eius gloria minui po/
terat dũ pedes discipuloꝝ ablueret:neqꝫ.n.gl̃iã vsurpauit
q enĩ dignitatẽ vsurpant:minime ꝓdescẽdũt ne dissipẽt qõ
ĩ ogrue sibi diripuerũt. AVGV. Cũ q̃ illi p̃r oĩa dedisset
in manus:ille discipulorum non manus sed pedes lauit:vt
cum se sciret a deo exisse ꝛ pergere ad deũ:nõ dei domini;
sꝫ hoĩs serui impleuit officiũ. CHRY. Hoc autẽ dignuꝫ
erat:eo q a deo exiuit:ꝛ ad deum vadit: vt vniuersũ ꝓcul/
caret tumorẽ.vñ sequit̃. Surgit a cena ꝛ ponit vestimẽta
sua:ꝛ cũ accepisset linteũ p̃recinxit se:deinde misit aquã in
pel.ꝛ ce.la.pe.dis.ꝛ exter.lin.quo erat p̃cin. Vide q̃liter hu
militatẽ ostendit nõ solũ in lauando pedes sed etiã aliter:
Non enĩ anteqꝫ recumberet:sed postqꝫ resederũt oẽs: tũc
surrexit:deinde nõ solũ lauit: sed vestimenta deponit.lin/
teuꝫ p̃recinxit ꝛ peluim implet:ꝛ nõ aly impleri iussit: sed
oĩa operat̃:oĩdens q euꝫ oĩ studio oportet talia facere.

ORIGE. Mystice aũt p̃adiũ cib⁹ esse dignoscit̃:ꝛ ante
terminũ diei spiritualis:q in vita p̃senti considerat̃:ꝛ his
q introducunt̃ cõueniens existit: cena vero finalis ꝛ his q
iã vltra ꝓgressi sunt apponit̃: Aliter quoqꝫ poterit qs asse/
rere p̃andiũ fore intẽtionẽ scripturaꝝ antiquaꝝ:cenã ve/
ro recõdita ĩ nouo testamẽto mysteria. Puto aũt q q vna
cũ iesu cenant:ꝛ in finali vite p̃sentis die secum cõuiuant̃:
egent lauacro quodã:nõ vtiqꝫ erga qõ p̃morꝝ vt ita loquar
corꝓris ꝛ aĩe sꝫ quo ad vltima ꝛ postrema q̃ terre necessa
rio berent. Dicit autẽ q cepit lauare pedes:nã postmoduꝫ
lauit ꝛ finiuit loturã.qz pedes apostoloꝝ fuerunt cõtami/
nati:iuxta illud: Omnes vos scandalizabimini ista nocte ĩ
me. Postea autez perfecit eos lauare:purgãs eos vt vltra
nõ fedent̃. AVGV. Posuit aũt vestimẽta sua:q cũ ĩ for
ma dei esset semetipsum eximaniuit:p̃cinxit se linteo:q for
mã serui accepit:misit aquã in pleuiz vñ lauaret pedes di/
scipuloꝝ:qui in terrã sanguinẽ fudit quo ĩmundiciã dilue/
ret peccatoꝝ. Linteo aũt quo erat p̃cintus pedes quos la/
uerat tersit:q carne qua erat indutus: euangelistaꝝ vesti/
gia confortauit:ꝛ linteo quidez vt se p̃cingeret :posuit ve
stimenta q̃ habebat:vt autem formã serui accipet : quãdo
semetipsuꝫ exinaniuit:non qõ habebat deposuit: sed quod
non habebat accepit:crucifigẽdus sane suis expoliatus est
vestimentis:ꝛ mortuus inuolutus est linteis:ꝛ tota ei⁹ pas/
sio nostra purgatio est.

¶ Venit ergo ad symonẽ petrum. Et dicit ei pe
trus: Domine tu mihi lauas pedes? Respõdit
iesus ꝛ dixit ei. Quod ego facio tu nescis mõ:sci
es aũt postea. Dicit ei petrus: Nõ lauabis mi/
hi pedes in eternũ. Respondit ei iesus: Si non
lauero te:non habebis partez mecũ. Dicit ei si/
mõ petrus: Domine non tñ pedes:sed ꝛ ma/
nus ꝛ caput. Dicit ei iesus: Qui lot⁹ est non in/
diget nisi vt pedes lauet:sed est mũdus tot⁹. Et
vos mũdi estis sed non omnes Sciebat enim
qs nã esset qui traderet euꝫ:propterea dixit non
estis mundi omnes.

ORIGE. Sicut medic⁹ pluriũ egroto ꝝ intent⁹ cure:ab
bis qui magis idigent:propriã curam incipit:sic ꝛ christus
qui fedos abluit pedes discipuloꝝ exordit̃ ab his q magis
erant fedi:ꝛ sic vltimo venit ad petrũ quasi minus alys ĩ/
digentẽ lotura peduꝫ:vnde dicit̃. Venit ergo ad si.pe.cui
quodãmõ ad resistẽdũ pene mũda pedũ ꝺscia psuadebat:
vnde sequit̃: Et dixit ei petrus:dñe tu mihi lauas pedes?
AVGV. Quid est. Tu:qd est Mihi:cogitãda sunt po
tius q̃ dicenda:ne forte qõ ex his verbis aliquatenus qui/
dem digne concepit aĩa:nõ explicet lingua. CHRY. Ut
si petrus primus erat:sed credibile est proditorez stultum
existentem ante eum recubuisse:qõ euangelista significa/
uit cũ dixit. Cepit lauare:deide venit ad petrũ. THEO.
Ex quo patet q non primitus lauit petruꝫ:ex ceteris vero
discipulis nullus tẽtauisset ante petruꝫ lauari. CHRY.
Quereret aũt vtiqꝫ quis quare nullus euꝫ aliorum probi/

buit:ſz ſolus petrus: qō nō parui amoris ⁊ verecūdie erat. Ex hoc igit̄ mihi videt̄ prius ſolū proditorē lauaſſe: deīde ad petrū veniſſe:⁊ alios diſcipulos p eū de reliquo caſtigatos. Si.n.quēq; ex ceteris lauare cepiſſet, phibuiſſet dñs: ⁊ dixiſſet q̄ petrus dixit. ORIGE. Uel aliter: Oēs pozrigebant pedes decernentes q̄ tantus non irrationabiliter eoz lauaret pedes: ſolus āt petrus nullā aliā ꝯſiderationē ꝯferens: tanq̄ reuerens ieſuz: non p̄bebat pedes ſuos ad lauandū: ſepe.n. ſcriptura deſignauit petrū feruidum ad inſinuandū q̄ ſibi viſa ſunt vtilioza ⁊ melioza. AVGV. Ut aliter: Non debemus putare hoc petrū iter ceteros formidaſſe atq; recuſaſſe: cū ⁊ id aly ante ipſuz libenter vel eq̄nimiter fieri permiſiſſent: non.n. ita intelligendū eſt q̄ſi aliqbus iaz lauiſſet: ⁊ poſt eos veniſſet ad primū. Quis.n. neſciat primū apoſtoloz eſſe beatiſſimū petruz: ſz q̄ ab illo ceperit: Qñ ergo pedes diſcipuloz lauare cepit: venit ad euz a quo cepit. i. ad petrū: ⁊ tunc petrus expauit: quod etiam quilibet eoz expaueſceret. Segtur: Rñ. ieſus ⁊ dixit ei: quod ego fa. tu nc. modo: ſci. aūt poſtea. CHRY. i. humilitatē huius doctrine: ⁊ quomodo humilitas ſufficit in deum perducere. ORIGE. Uel inſinuat dominus q̄ hoc erat myſterium. Lauando enim ⁊ exſiccando pedes eoz: faciebat eos decoꝛes debentes euangelizare boneſta: vt oſtendere valeant iter factum ac pergere per eum qui dixit: Ego ſuz via. oportebat autem lauari pedes diſcipulozum a ieſu deponente veſtimenta vt mundos pedes mūdiozes efficiat: vel vt immundiciā pedum diſcipulozuz ſuſcipiat in proprium coꝛpus: per linteum quo ſolo p̄cinctus manebat: ipſe nāq; languoꝛes noſtros portauit. Attende etiam q̄ cuz debeat pedes diſcipulozum abluere: nō aliud tempus elegit: q̄ cum diabolus iam intrauerat in coꝛ iude: vt eum prodere ret: ⁊ futura pro hominibus diſpenſatio imminebat. nam ante hoc non erat oppoꝛtunum pedes diſcipulozum lauari a ieſu. Quis enim pedum coꝛum ſordiciem intermedy tempoꝛis vſq; ad paſſionez lauiſſet: Sz neq; tempoꝛe paſſionis: alter enim ieſus non aderat qui pedes eoꝛum lauaret: ſed neq; poſt diſpenſationem: illo nāq; tempoꝛe ſpirituſancto ſuperueniente eoꝛuz loti ſunt pedes. Huius ergo myſterij dicit dñs petro: tu non es capax: ſz poſt hec noſces cum illud perceperis illuſtratus. AVGV. Nec tamen ille dñici facti altitudine exterritus permittit fieri: q̄ cur fieret ignoꝛabat: ſed vſq; ad ſuos pedes humilem chriſtuz videre non poteſt ſuſtinere. Nam ſequitur: Dicit ei petrus non lauabis mihi pedes in eternum. hoc eſt nunq̄ hoc patiar. Hoc q̄ppe in eternū nō fit q̄ nūq̄ fit. ORIGE. Ex hoc aūt accipim⁹ exēplū quoniā poſſibile eſt quēq; ſm purū ꝓpoſitū dicere ꝓpter ignoꝛātiā q̄ ſibi nō prodeſt. Petrus enī ignoꝛans hoc eſſe cōueniens: p̄mo qdē quaſi dubitās ſuauiter dixit: Dñe tu mihi lauas pedes: Secūdo. Nō lauabis mihi pedes in eternū: q̄ erat p̄hibitū operis producentis eū ad habendū partem cū ieſu in quo etiam non tñ ieſum arguit inconuenienter lauantem pedes diſcipulozū: ſed etiam condiſcipulos indecenter ſuos pedes poꝛrigētes. cū ergo nō eſſet expediēs petro ꝓpriū reſpōſū: nō p̄miſit illud dñs verificari. nā ſubdit: Rñdit ei ieſus: Si nō lauero te: nō ha. partez mecū. AVGV. Ita dictū eſt: Si nō lauero te: cum de ſolis pedib⁹ ageret quō dici ſolet: calcas me: quando ſola planta calcat̄. ORIGE. Qui aūt recuſant hec ⁊ ſimilia tropologiçare dicāt: quō probabile eſt eū qui ob reuerentiā ieſu dixit: Nō la. mihi pe. in eter. non habiturū partē cū dei filio: ꝓpter nō lauare pedes ab eo: ſicut ꝓpter ūmane ſcelus: ⁊ ideo p̄ſtādi ſūt pedes. i. mentis affectus lauandi a ieſu vt ſint pedes noſtri decoꝛi: ⁊ p̄ſertiz cum emulantes potioza dona volum⁹ annumerari eis qui euangelizant bona. CHRY. Ideo aūt nō dixit cui⁹ gratia hoc faciebat: ſed minas impoſuit: q̄ ille nequaq̄ p̄ſuaſus eſſet: audiens enī: Scies aūt poſtea. non dixit doce igit̄ me vt permittā: ſz quādo cōminat⁹ ē id qō maxīe timebat .ſ. ſeparari ab eo tunc permiſit. ORIGE. Hoc dicto vtmur cōtra eos q̄ indiſcretius ſe facere ſtatuerūt qō eis non prodeſt: nā oſtēdendo illis q̄ nō ſūt habituri partē cū ieſu: dū p̄ſumptuoſū decretū obſeruāt: admonebimus illos ne īmozent̄ male decretis: etiā ſi iureiurādo ex multo ipetu illud firmauerūt. AVGV. At ille amoze ⁊ timoze p̄turbatus: plus expauit chriſtū ſibi negare: q̄ vſq; ad ſuos pedes humiliari: vñ ſequit̄: Dicit ei ſi. pe. do. nō tñ pe. me. ſz ⁊ manū ⁊ ca. ORIGE. Manus aūt lauare nolebat ieſus ꝓtēnēs q̄ dicebant̄ qñ diſcipuli tui nō lauant man⁹ cū panē mādu cant. caput aūt ſubmergi nolebat: in quo imago ⁊ glozia patris extiterat: ſatis eſt aūt ei vt pedes lauandos pozrigeret. vñ ſequit̄: Dicit ei ieſus: q̄ lo. eſt: nō indi. niſi vt pe. la. ſz ē mūdo. AVGV. Lot⁹ vtiq; p̄ter pedes: vel niſi pedes quos habet opus lauare: hō enī in baptiſmo totus abluit̄: nō p̄ter pedes: ſed totus oīno: veruntñ cū reb⁹ humanis poſtea viuit̄: vtiq; terra calcat̄. Ipſi igit̄ humani affect⁹ ſine q̄b⁹ in hac moꝛtalitate nō viuit̄: q̄ſi pedes ſūt: vbi ⁊ hūanis reb⁹ afficimur: vt ſi dixerimus: q̄ peccatū nō habemus: nos ipſos decipiam⁹. Si aūt cōfitemur peccata noſtra: q̄ pedes diſcipuloz lauit: nobis peccata dimittit: vſq; ad pedes q̄b⁹ conuerſamur in terra. ORIGE. Impoſſibile autez puto nō cōtaminari extrema aīe ⁊ ifima ei⁹: quāq̄ quo ad boſes pfectus quis eſſe puteſ: plurimi aūt ⁊ poſt baptiſmū ſplenſ tur puluere ſcelerū vſq; ad verticē: q̄ vero legittime diſcipuli chriſti ſūt: erga ſolos pedes indigent lauatione. AVGV. Ad ſeleucia. Ex hoc aūt q̄ hic dicit̄ intelligit̄ q̄ ias petrus baptizat⁹ fuerat: itelligim⁹ enī ei⁹ diſcipulos p quos baptizabat iā fuiſſe baptizatos: ſiue baptiſmo nonnulli arbitrant̄: ſiue q̄ magis credibile eſt baptiſmo chriſti. Neq; enī rēnuit miniſteriū baptizandi: vt haberet baptizatos ſeruos p quos ceteros baptizaret: q̄ non defuit humilitatis miniſterio quando eis pedes lauit. vñ ſequit̄: Et vos mū. eſtis: ſz nō oēs. AVGV. Hoc q̄d ſit: ne quēram⁹ ipſe euāgeliſta patefecit adiūgens: Sci. enī quiſnam eſſet q̄ tra. eū: ꝓpte. di. Nō eſtis mū. oēs. ORIGE. Qz ergo dicit. Uos mundi eſtis: refert̄ ad pi. q̄ vero ſubdit: Sz non oēs. dicitur ꝓpter iudaz exiſtentē īmundū. primo quidem quia pauperes nō erant ſibi cure: ſed fur erat: demum diabolo ingreſſo in coꝛ eius vt proderet chriſtū. Lauat aūt pedes poſtq̄ mundi erāt qm̄ gratia tranſcendit neceſſitatē ⁊ ſicut dicit ioānes: Mūd⁹ mūdificet̄ adhuc. AVGV. Uel qz ipſi diſcipuli cū loti eſſent: nō op⁹ habebant niſi pedes lauare: qz dum in iſto ſeculo viuit hō: humanis affectibus terrā velut pedibus calcās contrahit. CHRY: Uel aliter: Nō diciteos mūdos: vt a peccatis erutos eſtimes: vtcitra enim ab erroꝛe iudaico eruti erant.

¶ Poſtq̄ ergo lauit pedes eoꝛuz: accepit veſtimenta ſua: ⁊ cū recubuiſſet iterq̄ dixit eis: Scitis quid feceri vobis: Uos vocatis me magiſter ⁊ dñe: ⁊ bñ dicitis: Sū eteni. Si ergo ego laui pedes vīos dñs ⁊ magiſter: ⁊ vos debetis alter alteri⁹ lauare pedes. Exēplū.n. ōdi vobis: vt quēadmodū ego feci vobis: ita ⁊ vos faciatis. Amē amē dico vobis: nō ē ſeruus maioꝛ dño ſuo: neq; apoſtolus maioꝛ eſt eo q̄ miſit illum. Si hec ſcitis beati eritis ſi feceritis ea. Nō de omnib⁹ vobis dico. Ego ſcio quos elegeriz. Sed vt adimpleatur ſcriptura: Qui mādicat mecū panez leuabit contra me calcaneum ſuum. Ammō dico

vobis ꝓiusq3 fiat vt cum factū fuerit credatis: quia ego sum. Amen amen dico vobis: qui accipit si quē misero: me accipit. Qui autem me accipit: accipit eum qui me misit.

AVGV. Memor dñs se ꝓmisisse sciētiā facti sui petro dicēs. Scies ātem postea qd sit qō feci: docere nūc incipit. vñ dicit: Postq3 ḡ la. pe. eor: acce. ve. fua ꝛ cuz recu. ite. di. eis Sci. qd fe. yo. ORIGE. Quod vl' interrogatiue ꝓferat vt ostēdat facti magnitudinē. vel īperatiue vt eor erigat ī tellectū. ALCVI. Mystice ātem īpleta redēptiōis nostre purgatiōe p sanguinis sui effusionē accepit vestimēta sua: tertia die ō sepulchro resurgēs: ꝛ eodē corpe iā īmortali ve stitus ꝛ cū recubuisset ascēdens ī celū in dextera ꝓna diui nitatis recūbēs: inde vēturꝰ ē ad iudicandum. CHRY. Nō ātem adhuc ad solū petrū sz ad oēs logtur. d. Nos yo. me ma. ꝛ do. in quo eor iudiciū assumit: deinde vt nō illor gre eē putent: hec yba subiūgit: Et bñ di. sū etenī. AVGV. Noī ꝓceptū ē: Nō te laudet os tuum sz laudet te os ꝓximi tui. piculosū ē enī sibi placere: cui cauēdū ē supbire. Ille ātem q sup oīa est quantūcunqz se laudet: nō se extollit excelsius nec pōt recte dici arrogans deus: nobis nāq3 expedit deuz nosse: nō illi. Nec eū quisq3 cognoscit: si ñ se iudicet ipe q no tit. Si ergo nō se laudādo quasi arrogantiaz vitare volue rit: nobis sapientiā denegabit. Quo aūt arrogantiā veritas timet: Et quidē ꝙ magistrū se dicit: nemo repbenderet ēt g eū nihil aliud q3 hominē crederet: qñ id ꝓfiteꝛ qō ꝛ ipsī hoies in qbuslibet artibus vsq3 adeo sine arrogātia ꝓfiten tur vt ꝓfessores vocentꝰ. Qz vero dz discipulorū se dicit: cū sint fm seculū ignoui. qs ferat ī hoīe: Sed cū deus log tur: nulla ē elatio tāte celsitudinis: nullū mēdaciū vitatis: nob subiacere vtile ē illi celsitudini: seruire veritati. Ideo bñ ḡ dicitis: vocādo me mgrm ꝛ dñm. qz sū. nā si ñ essez qō dicitis: male diceretis. ORI. Et illi qdē ñ bñ dicūt. Dñe: qbus diceꝛ: Discedite a me q opamini inigtatē: sz apl's bñ dicūt: Magister ꝛ dñe. nō. n. eis negtia dñabit: sz yhū dei. Segt. Si ergo ego la. pe. ye. dñs ꝛ ma. ꝛ vos de. al. alte. la. pe. CHRY. A maioꝛib⁹ rebus accipit exemplū vt qō mi nus ē opemur nā ipe qdē dñs ē: nos aūt ad ꝓseruos facim⁹ si fecerimus. et ideo subdit: Exemplū enī de. yo. vt quēad. ego fe. yo. ita ꝛ vos fa. BEDA. Primū dñs egit factis qō postmodū docuit verbis fm illō: Le. ie. fa. ꝛ do. AVGV. Hoc ē beate petre qō nesciebas hoc tibi postea sciendū ꝓ misit. ORIGE. Cōsiderandū yo est si necessariū ē quēli bet volentē disciplinā iesu pficere. velut debitū opus ꝓseq lauacrū sensibiliū pedū: ꝓpter hoc dicit: Debe. adin. la. pe. Sed hic mos vel nō fit: vel admodū raro. AVGV. Est enī apud plerosq3 cōsuetudo huiꝰ humilitatis cū scinuicez hospitio suscipiūt: ꝛ faciūt hoc sibi inuicē fratres: etiaz ope ipso visibili. Multo enī melioꝰ est ꝛ sine controuersia veriꝰ: vt etiā manibꝰ fiat: ne dedigneꝰ qō fecit christꝰ facere chri stian⁹. Qū enī ad pedes fratres inclinaꝛ corpꝰ ēt ī corde ipo excitaꝛ: vl' si iā ierat: ꝓfirmaꝛ humilitatis affectꝰ. Sz exce terit cōtagione mundare: Sz cōfiteamur iuicē delicta nra atq3 ita quodāmō inuicē pedes nros lauem⁹. ORIGE. Vel aliter. Hoc lauacrū spūale pedū de quo dictū est: ꝓin cipaliter qdē a nullo nisi a solo iesu pōt effici: secūdario yo a discipulis eius quibus dixit: Vos debe. adin. la. pe. Jesus enī lauit pedes discipulorꝰ inquantū magister: ꝛ seruorum in eo q3 dñs. Hic aūt est finis magistri vt discipulus faciat sicut se: quod de saluatore appet: q3 pre ceteris magistris ꝛ dñis vult vt fiant eius discipuli q3si magister ꝛ dñs: non ha bentes spiritum seruitutis sed spūs filiatiōis: in quo clamāt Abba pater. Prius ergo q3 fiant ꝛ magister ꝛ dñs: egēt la uacro pedū: velut insufficiētes discipuli: ꝛ adhuc sapientes spiritū seruitutis. Cū aūt aligs eor statū magistri attingit ꝛ dñi: tūc imitari poterit eū q lauit discipulorꝝ pedes: ac la uare pedes ꝓ doctrinā q3si magister. CHRY. Adhuc ātꝓuocās eos ad lauādū pedes subiungit: Amē amen di. vo. Nō est ser. ma. do. suo: neqz apo. maioꝛ eo q mi. illū. q. d. Si ergo hec a me facta sunt: multomagis a vobis oportet hec fieri. THEOPHI. Necessario etiā hic apl's admonet: qz enī ad dignitates habebāt attingere: ꝛ hic qdē maioꝛes hic minoꝛes: ne insurgāt adinuicē: serenat conscientiā oīum.

BEDA. Quia vo scire bonū: ꝛ nō facere ñ ptinet ad bea titudinē: sz ad cōdēnationē: fm illud: Sciēti bonū ꝛ nō fa cienti: peccatū est illi. subiūgit: Sic hec sci. be. eri. si fe. ea.

GHRY. Nā scire qdē oīuz est: facere vo nō oīuz. Deīde ꝓditorē non manifeste redarguit: sz obūbrate: cum subdit: Nō de oīb⁹ vobis dico. AVGV. q. d. Est iter vos q non erit beatꝰ: neqz facit ea. Ego scio quos elegerim. Quos: nisi eos q beati erūt faciēdo q3 ꝓcepit: Nō est igit' iudas electꝰ: qd ē ergo qō alio loco dicit': Nōne ego vos duodecī elegi: an ipse ad aligd ē electꝰ: ad qō erat vtiqz necessariꝰ: nō aūt ad beatitudinē: de q3 dicit: Bti eritis si feceritis ea. ORIGE. Vel aliter: Nō recte existimo posse referri qō dr. Nō de oīb⁹ vobis dico: ad hoc qō dictū est: Beati eritis si feceritis ea. Totū enī hoc ꝛ de iuda ꝛ de quolibet alio verū est dicere. Beatꝰ talis si fecerit hec. Reducem⁹ aūt hec ad illud dictū: Nō ē ser. ma. do. suo: nec apo. ma. eo q mi. illū: Iudas enī cū esset seruus peccati: nō erat seruꝰ diuini yhi: nec apl's diabolo ingresso in coꝛ eiꝰ: cū ḡ dñs nouisset q sunt sui: alienos a se nō nouit: pp qō nō ait. Ego scio cunctos pītes: sz ego scio quos elegerī. q. d. electos meos noui. CHRY. Deīde vt nō multos ꝓtristet suo fmōe subiūgit: Sz vt adi plea. scrip. q mādu. me. pa. le. cal. sup cōtra me: oñdēs q nō ignoraās traditꝰ: qō maxīe sufficiēs erat iudā retinere: ꝛ non dixit: Tradet me. sz leuabit ꝓtra me calca. suū: dolū ꝛ ocultationē insidiaꝝ repsentare volēs. AVGV. Quid ē enī: Leuabit calcaneū suū sup me. nisi ꝓculcabit me: in quo iu das traditoꝛ eiꝰ attingit'. CHRY. Dicit aūt. Qui mādu cat mecū panē. i. q a me nutritꝰ est: q mea mēsa cōicauit vt si quādo a famulis aut aligbus viliozibus patiamur aligd malū. nō scandalizemur: respiciētes iude exēplū q infinitis potitꝰ bonis: ī ꝓtrariū remunerauit bñfactorē. AVGV. Illi ergo q electi erāt māducabāt dñm: ille māducabat panē dñi ꝓtra dñm. illi vitā: ille penā. Qui enī māducat īdigne ait apl's: iudiciū sibi māducat. Segt. Ammō di. vo. priusq3 fiat: vt cū fcm fu. cre. qz ego sum de quo. s. illa scriptura ꝓcesserit. ORIGE. Nō ātem dcm ē apostolis: Ut credatis. q3si nō credētibꝰ: sz dictū ē tāq3 egpolleat ei: qō ē vt credētes ope mini: pseuerātes in credulitate: nec aliquā occasionē ad repulsā captātes. sup ea. n. q3 obtinebāt discipuli ad fidē faciē tia: hoc etiā adepti sūt videre pfici scripturā predictam.

CHRY. Quia ḡ discipuli exituri erāt ad ꝓdicādū ꝛ multa passuri duobꝰ modis eos cōsolaꝛ: vno mō a seipso cū dicit: Beati eritis si fe. ea. alio vo mō ꝓsolatꝰ ē eos ab alys eo. s. q3 ab hoīb⁹ multa potientꝰ ꝓcuratiōe: vnde subdit. Amē amē. dico vo. q acci. siquē mi. me acci. q aūt me ac. ac. eum q mi. me. ORIGE. Qui enī recipit quē mittit iesus: Jesus q3 in missio cōsistit recipit. q aūt iesū recipit: patrē recipit: igr q recipit quē mittit iesus: mittentē recipit patrē. Pōt etiaz ꝛ hic sermo fore q recipit: quē ego misero: vsq3 ad mei rece ptionem attingit. Qui vo nō p aliquē apl'oꝛ meoꝛ me recipit: sed recipit me veniētem ad aias. patrem recipit: vt non tm ego in eo maneā: sz ꝛ pater. AVGV. Arriani aūt cuz hoc audiūt statiz ad gradꝰ sue dogmatis currunt dicentes: Quātū apl's distat a dño: tm filiꝰ a pre. sz vbi dñs dixit: Ego ꝛ pater vnū sum⁹: nullā distātie suspitionē reliquid qñ ergo nos accepturi sumus hec verba dñica: Qui me accipit

accipit eū q me misit. q vni⁹ nature sūt pr̄ ⁊ fili⁹: ꝓñs videbit: qz dixit: Qui accipit siquē mitto: me accipit: ⁊ vni⁹ nature sūt fili⁹ ⁊ apl̄s: ita dixisse possit videri: Qui acci. siquē mitto me. ꝯz hoiez accipit: q ām me ꝯz deū acci. acci. eū q me misit. Hꝯz cū ista dicebat: ñ ab illo nature vnitas: sz i eo q mittit: mittētis ꝓmēdabat auctoritas. Si g attēdas xp̄m i petro discipuli p̄ceptorē: si āt p̄ez i filio inuenies vnigeniti genitorē.

¶ Cū hec dixisset ihesus turbatus ē spiritu ⁊ protestatus est: ⁊ dixit: Amen amen dico vobis: qz vnus ex vobis tradet me. Aspiciebāt ergo adinuicem discipuli hesitantes de quo diceret. Erat ergo recumbens vnus ex discipulis eius i sinu iesu quem diligebat ihesus. Innuit ergo huic simon petrus: ⁊ dixit ei: Quis est de quo dicit? Itaq̄ cum recubuisset ille supra pectus iesu dicit ei: Dñe quis est? Respondit iesus: Ille ē cui ego intinctū panem porrexero: ⁊ cū intinxisset panē dedit iude simonis scariothis. Et post buccellam introiuit in eū sathanas: ⁊ dixit ei iesus: Qd facis fac citius. Hoc āt nemo sciuit discumbentium ad quid dixerit ei. Quidā. n. putabant quia loculos habebat iudas: q dixisset ei iesus: Eme ea q opus sunt nobis ad diem festum: aut vt egenis aliqd daret. Cum ergo accepisset ille buccellā: exiuit continuo. Erat autem nox.

CHRY. Qz dñs apl̄is debētib⁹ orbē terraꝝ vniuersū p currere: exhibuerat duplicē ꝓsolationē p̄dictā: cogitans q vtraq̄ ꝓditor p̄uat⁹ ē turbat. Et hoc significat euangelista dicēs. Cū hec dixisset iesus: turbat⁹ est spū: ⁊ ꝓtestat⁹ ē: ⁊ dixit: Amen amen dico vobis: qz vnus ex vobis me tradet.

AVGV. Nō illi hoc tūc primū venit i mentē: sz qz ꝓditorē iaz fuerat exp̄surus: vt non lateret in ceteris: ideo turbatus est spiritu: ⁊ qz ipse traditor iā fuerat exitur⁹: vt iudeos q̄bus dñs ab eo traderetur adduceret. Turbauit eū imminens passio ⁊ periculum proximorum: ⁊ traditoris ipendentes manus: cuius fuerat p̄cognitus animus: hoc etiā dominus significare sua turbatione dignatus est: q quādo ex falsis fratribus aliquos separari: etiam ante messem vt gens causa compellit: fieri sine ecclesie turbatione nō possit. Turbatus est autem non carne: sed spiritu. Spiritus. n. in huiusmodi scandalis nō puersitate: sz charitate turbat: ne forte in sepatione aliquoꝝ zizanioꝝ simul aliqō eradicet ⁊ triticū: sine ergo ipsuz iudā peuntē miserādo: siue sua morte approp̄inquāte turbatus est: nō aī infirmitate: sz potestate turbat. Non enim aliquo cogente turbat: sed turbauit semetipsuz vt supra dictum est: q aūt turbat infirmos in suo corpore: hoc est in sua ecclesia consolat: vt siqui suorū morte iminēte turbant: nō se reprobos putent. ORIGE. In eo enī q dicit: Turbat⁹ est spū: qō humanū ē. s. passio: pueniebat ab exuberātia spūs: si enī scūs quilibet i spū viuit: ⁊ agit: ⁊ patit: quātomagis hec dicēda sūt de iesu scōrū ꝓmiatore? AVGV. Pereāt igit argumēta stoicoꝝ: q negāt in sapientē cadere ꝑturbationē animoꝝ: q ꝑfecto sicut vanitatē estimāt veritatē: sic stupore deputāt sanitatē. Turbet plane anim⁹ christiani: nō miseria: sed misericordia: dicit āt: Un⁹ ex vob: numero nō merito: specie nō virtute. CHRY. Quia vo non nominatim dixit: rursum in omnes inducit timorē. vñ segt: Aspiciebant ergo discipuli adinuicem hesitātes de quo diceret. Et nimirū nulli⁹ sibi ipsis cōscy mali: tñ emulationez xp̄i ꝓprys cogitationibus credibiliorē putabāt. AVGV. Sic etiaz in eis erat erga magistrū suū pia charitas: vt tamē eos hūana alterꝝ de altero stimularet ifirmitas. ORIGE. Reminiscebant et vt hoies exītes: qñ alterabilis est affect⁹ adhuc puectorū ac susceptibilis appetit⁹ ꝓtrariorum bis q̄ p̄⁹ volucrat.

CHRY. Oīb⁹ aūt tremētib⁹ ⁊ ipo vertice. s. petro formidāte: Joānes velut dilect⁹ recubuit i sinu iesu: vñ segt. Erat ǧ recūbēs vn⁹ ex discipulis ei⁹ i sinu iesu quē dili. ie. AVGV. Ipse ē ioānes cui⁹ ē hoc euāgeliuz: siē postea manifestat: Erat. n. hec eoꝝ ꝓsuetudo q sacras nobis lras ministrarūt: vt qñ ab aliquo eoꝝ diuina narrabat hīstoria: cū ad ipsū veniret tāq̄ de alio loqueret. Quid. n. depit virati: qñ ⁊ res ipsa dr̄: ⁊ quodāmodo dicenti iactātia deuitatur:

CHRY. Si aūt huiusmodi familiaritatis cāz q̄ris discere: amoris res erat: ꝓpterea dicit: Quez dili. ie. Quāuis. n. ⁊ alȳ amarent: tñ iste plus alys. ORIGE. Estimo āt q ⁊ ꝑ ꝓtēdit q ioānes īcūbens vbo ac in secretioꝝ paufans incūbebat gremys vbi. CHRY. Uolebat etiaz oñdere sep̄m esse alienū a crimīe: ⁊ hoc ēt dicit: ne estimes q petr⁹ ei vt maiori exīti īnueret. naz segt: Innuit ergo huic simō petrus: ⁊ dicit ei: q̄s est de quo dicit? Ubiq̄ enī inuenīt petr⁹ ab amore ipetū faciēs: ⁊ qz primo increpat⁹ est nō locut⁹ ēz mediāte ioāne vult discere. Ubiq̄. n. scriptura oñdit pctrū feruidū: ⁊ familiaritatē hīte ad ioānē. AVGV. Notādā aūt locutio ē: dicere aliqd nō ionādo: sz tantūmō innuendo. Innuit ingt ⁊ dicit. i. innuēdo dicit. Si enī cogitando aliqd dr̄: sic illud: Dixerūt apō semetipsos: q̄to magis innuēdo vbi iā foris q̄libuscūq̄ signis ꝓmitt̄: qō fuerit corde concepturz. ORIGE. Uel ꝓmo innuit: ⁊ deide nō cōtēt⁹ nutu dixit illi: Dic q̄s sit de quo dicit. Segt. Itaq̄ cuz recubuisset ille supra pectus iesu dicit ei: dñe q̄s est? AVGV. Qz aūt nunc supra pectus dicit: paulo supra dixerat i sinu. vel aliter: primo qdē iacens in sinu iesu supascendit ⁊ incubuit supra pect⁹ q̄si si nō incubuisset in pectore: sz remansisset iacens in sinu: nequaq̄ dñs ei tradidisset verbū qō petr⁹ scire cupierat. Per hoc ergo q vltimo supra pectus incubuit: exp̄rimit tanq̄ p maiorē ⁊ abūdantiorē gratiā specialis iesu discipulus cē.

BEDA. Qō aūt in sinu ⁊ supra pectus recubuit: q. s. inde fuit p̄tis amoris indiciū sed etiā future rei signū: q. s. inde vocē sumeret: quā postmodū cūctis seculis inauditā emitteret. AVGV. Per sinū enī qd aliud significat q̄ secretū? hic est vtiq̄ pectoris sinus sapientie secretū. CHRY. Neq̄ aūt tūc nominatiz ꝓditorē dñs manifestauit. nā sequit: Ranūdit iesus ille est cui intictū panē porrexero: ⁊ mod⁹ ipse manifestatiōis ꝓuersur⁹ erat: q. n. ob mēsationē verecūdari debuit. Ne recūdat⁹ nō ē: eodē panē ꝓmunicās verecūdari debuit. Seq̄tur: Et cū intinx. pa. dedit iude sim. sca. nō vt putāt qdā negligenter legētes: tūc iudas solus xp̄i corp⁹ accepit: itelligē dū est enī q ia eis oīb⁹ distribuerat dñs sacramēta corpis ⁊ sanguinis sui: vbi ⁊ ipse iudas erat: sic lucas narrat: at deinde mū ad hoc ventū ē: vbi fm narrationē ioānis dñs p bucellā tinctam atq̄ porrectā suū exp̄imit traditorē: fortassis q panis tinctionē illius significās fictionē. nō enī oia que tinguntur abluunt: sz vt inficiant: nōnulla tinguntur: si aūt bonū aliquid hec significat tinctio: cidē bono ingratū merito est secuta damnatio. Sequit enīz: Et post bucellā: tunc introiuit in euz sathanas. ORIGE. Attende q primo quidem nō introiuit sathanas in iudā: sed immisit in coz eius solū vt proderet p̄ceptorē. Post panē aūt in eum ingressus ē: quāobrem nobis cauendum est: ne diabolus itrudat i cor nostrum aliquid ignitorum telorum suorum: nam si intruserit insidiatur deinde vt ⁊ ipse introeat. CHRY. Donec enim fuit in collegio non audebat infilire: sz extorris iniz mittebat. quando vero eū manifestū fecit: ⁊ expulit: libere in eū decetero exiliuit. AVGV. Uel intrauit in eū: vt si bi iam traditū plenius possideret: neq̄ enī non in illo erat quādo ad iudeos de p̄cio tradēdi dñm pact⁹ ē: cuz lucas

dicat. Intrauit ãt sathanas in iudã ⁊ abyt ⁊ locutus est cuꝫ principib⁹ sacerdotũ. talis iã venerat ad cenãdũ: sꝫ post panem introiuit in eũ: non vt adhuc alienũ tentaret sꝫ vt proprium possideret. ORIGE. Decebat. n. vt estimo pp panis exhibitionẽ auferri ab indigno bonum: qõ se hre crede bat: quo priuatus factus est capax ingressus sathane in ipꝫ.

AVGV. Dicunt ãt alig. Ita ne hoc meruit panis porrectus de mẽsa xpi vt post illũ intraret in discipulũ sathanas? Quibus respondemus: hinc potius nos doceri qꝫ sit cauendũ male accipere bonũ. si. h. corripit g non diiudicat: hoc ẽ non decernit q ceteris cibis dñi corpus: quõ damnatur g ad eius mensaꝫ fingens se amicũ accedit inimicus? Segtur: Et dicit ei iesus. Quod facis fac citius. ORIGE. Cui aũt illi ambiguũ ẽ: qm̃ potuit vel iude vel sathane dñs dixisse: Quod facis fac citius: prouocans aduersariũ ad pugnã: vl proditorẽ ad subministrandũ dispẽsationi q erat futura sa lubris seculo: quã non amplius tardari nec protrahi: sꝫ posse maturari volebat. AVGV. Non tñ pcepit facin⁹: sꝫ pdixit: non tã in perniciẽ pfidi seuiendo: qꝫ ad saluteꝫ fide lium festinando. CHRY. Hoc. n. q dicit: Quod facis fac citius: non precipientis est neqꝫ consiliantis: sed exprobrantis ⁊ ostendentis: quoniam ipse nolebat suaꝫ proditionem impedire. Sequitur: Hoc autem nemo sciuit discumbentium ad quid dixerit ei. Multam vtiqꝫ quis hic dubitationem inueniet: si interrogantibus discipulis: quis ẽ: dixit: Cui ego intingens panem dabo: ⁊ tamen non intellexerunt. Nisi dicatur, qõ latẽter dixit: vt nullus audiret: ⁊ propterea supra pectus ioannes residens interrogat quasi ad aurem vt non fieret proditor manifestus. Fortassis enim si christus eum manifestum fecisset: petrus vtiqꝫ eum interfecisset, propterea dicit q nullus cognouit recũbentiuꝫ: sꝫ neqꝫ ioannes, nequaqꝫ. n. putauit q discipulus intantũ iniquitatis pdiret. qz. n. procul a tali inigtate erat: nõ de alys hoc suspicabatur. Uerã igitur causaꝫ cor a q xpo dicta sũt ignorauerunt. Quid ãt estimarent oñdit euãgelista cũ sub ea q opus sunt no. ad diẽ fe. aut vt ege. aliqd daret. AVGV. Habebat g dñs loculos: ⁊ a fidelibus oblata pseruãs suor necessitatibus ⁊ alys indigentibus tribuebat. tũc primus ecclesiastice pecunie forma est instituta: nisi itelligere/mus q pcepit: nõ cogitandũ esse de crastino: nõ ad hoc esse pceptũ vt nihil pecunie seruetur a sanctis: sꝫ ne deo pp ista seruiat: ⁊ pp inopie timorez iusticia deseratur. CHRY. Et nimiꝝ nullus discipulorum pecunias afferebat: sꝫ p hoc qõ dicit hic occulte insinuat q qdã mulieres euꝫ de suis facultatib⁹ nutriebãt. g aũt nõ peraꝫ: nõ virgam: nõ es iubet deferre: loculos ferebat ad inopũ ministeriũ: vt discas qm̃ valde pauperẽ ⁊ mũdo crucifixũ hui⁹ oꝫ partis multã facere curationẽ: multa. n. ad nostrã dispẽsans doctrinaꝫ agebat. ORIGE. Si igit iude saluator dicebat: Nõ fa. fac citi⁹: ac pditor in Ꝑ tñ ad pñs obedit magr̃o: accepto nãqꝫ pane nullã traxit morã. vñ segt: Cũ ergo ac. ille buc. exi. cõtur: sꝫ oino egressus ẽ a iesu. ego aũt opinor q post panez ingressus sathanas in iudã: nõ tolerabat i eodẽ loco cum iesu eẽ. nulla nãqꝫ oꝫmitas ẽ iesu ad sathanã. nõ frustra ãt regrã ãre sup hoc qõ ẽ: Et accipiẽs panẽ: nõ adycit: Et mãducãs. Nũqd igit accepto pane nõ mãducauit iudas? post panẽ. n. forsan acceptũ q iuda nõ esũ g semel i cor ei⁹ imiserat vt magr̃ꝫ pdat timore duct⁹: ne qõ inissũ fuerat euanescet vsũ panis: qꝫ cito panẽ iudas recepit: itroiuit in eũ ⁊ statiz domũ excessit. aliter quoqꝫ nõ iepte dicet q sicut g idgne manducat panem dñi: aut bibit eius calicem: in preiudiciũ sibi comedit atqꝫ bibit. sic panis a iesu dat⁹ alys fuit ad salutẽ: iude i dãpn̄: vt post panẽ itraret i eũ sathanas.

CHRY. Subdit ãt: Erat ãt nox. vt discas iude temeritatez: qm̃ neqꝫ tps eũ tenuit ab ipetu. ORI. Nox ẽt sensibil istar extitit obducte noctis in aia iude. GREGO. y. mo. Aliqtate. n. tpis finis exprimit accusatõis dũ ñ rediturus ad veniã: ad traditõis pfidiã nocte iudas exisse phibet.

¶ Cum ergo exisset dixit iesus: nunc clarificatus est fili⁹ hois ⁊ deus clarificat⁹ ẽ i eo. Si de⁹ clarificat⁹ ẽ in eo ⁊ deus clarificabit eũ i semetipo: ⁊ cõtinuo clarificabit eum.

ORIGE. Post eueniẽtia ex pdigys nec nõ ex trãsfiguratiõe pconia initiũ glificãdi fily hois fuit exit⁹ iude a loco vbi morabat iesus cũ sathana: g cũ ingressus est. vñ dr: Cũ g ex. di. ie. Nũc cla. ẽ fi. ho. ñ. n. imortal vnigeniti vbi sꝫ hois g fact⁹ ẽ ex semie dauid gl'ia ḥ narrat. Si. n. i morte xpi gl'ificãtis deũ illo vex ẽ: exuens pncipat⁹ ⁊ ptãtes traduxit ꝓfidẽter triũphãs i ligno ⁊ illo ꝓciliãs p sanguinem xpi crucis sue: siue q i terra siue q i cel. In his oĩb⁹ gl'ificat⁹ ẽ fili⁹ hominis: deo ẽt gl'ificato i eo. vñ segt: Et de. cla. ẽ i eo. qz ñ ẽ xpz gl'ificari nisi cũ eo quoqꝫ gl'ificet ⁊ pr̃. Ãt qm̃ gcũqꝫ gl'ificatur ab aliquo gl'ificat. si ꝗras ỏ eo q ẽ clarificat⁹ ẽ fili⁹ hominis. a quo rñdes subdit: Si de. cla. ẽ i eo: ⁊ de. cla. eũ i se.

CHRY. Hoc ẽ p seipꝫ ñ p aliũ. Segt: Et pti. cla. eũ. q. d. ñ post lõgũ tps: sꝫ ꝓfesti i ipa cruce ea q clara sũt appebũt. sol nãqꝫ auersus est: petre scisse sunt. mlta corpa eor q dormierũt surrexerũt. Hac ãt via eas q ceciderãt cogitatiões discipulor restituit: ⁊ suadet ñ solũ tristari sꝫ etiaꝫ letari.

AVGV. Ut alr. Exeũte imũdo oẽs mũdi cũ suo mũdatore mãserũt. tale aliqd erit cuꝫ zizanys a tritico sepatis: iusti fulgebũt sic sol i regno pr̃is sui. hoc futurꝫ puidẽs dñs discedẽte inda tãqꝫ zizanys sepatis: remanentib⁹ tãqꝫ tritico aplis scis dixit. Nũc cla. est fi. ho. tanqꝫ dr̃et: Ecce i illa mea clarificatiõe qd erit: vbi malor nullus erit: vbi bonor nullus pit. Sic ãt ñ ẽ dcñ: nũc significata ẽ clarificatio fily hominis: sꝫ nũc clarificat⁹ ẽ fili⁹ hois: sic ñ ẽ dcñ: Petra significabat xpz: sꝫ petra erat xps. solet. n. log scriptura res significãtes: tãqꝫ illa q significãt appellãs. Est ãt clarificatio fily hois vt de⁹ clarificet i eo. vñ adiũgit: Et de⁹ clarificatus ẽ i eo. Deniqꝫ tãqꝫ ista exponẽs adiũgit ⁊ dic: Si fili⁹ clarificat⁹ ẽ i eo: qz ñ venit facere volũtatẽ suã: sꝫ volũtatẽ ei⁹ q cũ misit. Et de. cla. eũ i se. vt nã hũana q ab eterno vbo suscepta ẽ ẽt imortali eternitati donet. Segt: Et con. cla. eũ. resurrectionẽ. s. suã: nõ sic nraꝫ i fine seculi: sꝫ cõtinuo futurã hac attestatiõe pdicẽs. Põt ⁊ de ista clarificatõe dcñ videri: Nũc clarificat⁹ ẽ fili⁹ hois. vt qõ ait: nũc. nõ ad imminẽtẽ passionẽ: sꝫ ad vicinã resurrectionẽ ptinere credat: tãqꝫ fuerit factũ qõ erat tã primo iã futuruꝫ. HYLA. xi. de tri. Oz aũt deus i eo glorificat⁹ ẽ: ad corpis glam spectat: per quã dei itellecta ẽ gloria: qsi corpus ex nature diuine cõsolatione gloriaꝫ mutuaret. q vo qz glorificat⁹ i eo de⁹ est: iõ glorificauit eũ in se: vt q regnat in gl'ia q ex dei gl'ia ẽ: ipe ex ide i dei gl'iã trãseat: toto iã i deo ex ea qua hõ ẽ dispẽsatiõe mansuro: nec sane de tpe tacuit dicẽs: Et cõtinuo clarificabit eũ. vt quia pdeunte ad pditionẽ iuda: gloriã q sibi post passionẽ ꝓsecutura resurrectionez futura eẽt: significasset i pñs eã: q in se deus eũ clarificatur⁹ eẽt: in posteruꝫ reseruaret: dei in eo gl'ia per virtutẽ resurrectionis oñsa: ipso vo in dei gl'ia ex subiectionis dispẽsatione mansuro. HYLA. ix. de tri. Primã autẽ significationem huius dicti non ambiguam existimo cum ait: Nunc clarifi. est filius hominis, gloria enĩ non verbo: sed carni acquirebat. hoc vero quod sequit: Et deus clarifica. est in eo. quid significet interrogo et cum non alius sit filius hois. neqꝫ alius filius dei: vbum enim caro factum ẽ: requiro quis in hoc filio hois: g ⁊ fili⁹ dei est glificatus sit de⁹. Et videam⁹ qd sit hoc qõ tertio dr̃ Si de⁹ clarificat⁹ est i eo: ⁊ deus clarificauit eũ i semetipo: Homo vtiqꝫ non per se glorificatur: neqꝫ rursum qui in ho

mine glorificatur deus: licet gloriam accipiat: non tñ aliud ipse q̄z deus est. Utiq; aut xp̄s necesse est esse: qui glorificatur in carne: aut patrem qui glorificatur in christo. Si xp̄s est deus certe christus est qui glorificatur in carne. si pater sacramentum est vnitatis: cū pater glorificatur in filio. De eo vero q̄ glorificatum in filio hominis deum. deus glorificat in seipso: in quo relicta facultas execrande impietatis existimatur: ne fm nature veritatem verus deus christus sit: nūquid enim extra se est: quod glorificat in seipso. Quem enim in seipso pater glorificat: in eius gloria ꝓfitendus est. ⁊ qui in patris gloria glorificandus est: in his intelligendus est esse: in quibus est pater. ORIGE. Uel aliter. Nomen glorie non hic accipitur iuxta quosdam paganoꝝ qui diffiniunt gloriam esse a pluribus collata preconia. Palam est enim q̄ hoc aliud est ab eo quod in exodo dicitur. q̄ gloria dei repletum est tabernaculuz. ⁊ q̄ aspectus moysi glorificatus erat. quantum enim ad corporalia diuinioꝝ quedam apparitio contigit in tabernaculo: necnon in facie moysi cum deo locuti. Quātum ad anagogiaz vero gloria dei dicitur esse que apparuit. qm̄ deificatus ac trāscendēs cuncta materialia intellectus vt scrutetur diuinaz visionē in his que cernit deificatur. Ut hoc sit tropice que glorificata est facies moysi: eo facto diuino fm intellectum. Nulla autem comparatio fuit excellentie christi ad cognitionē moysi glorificantem faciem anime eius. Totius enim diuine glorie fulgorem esse filiuz estimo dicente paulo: Qui cū sit splendor glorie ⁊c. quinimo peruenīūt ab hac totius glorie luce singulares splendores ad totam rationalem creaturam. non enim arbitror quēpiam totum posse capere totius diuine glorie fulgorem nisi filium eius. Inquantū igitur non erat notus filius mundo: nondum in mundo glorificatus erat. cum autem pater aliquibus de mundo existētibus tradidit Jesu noticiaz: tunc glorificatus est filius hominis in his qui cognouerunt eum: ⁊ hoc dedit gloriam cognoscentibus. nam qui libera facie diuinam gloriaz intuentur: fm eandem transfigurantur imagine a glozia glorificati in glorificantium gloriam. Cum igitur appropinquauit ad eam dispensationem: qua mundo notus debebat gloriā promereri in gloria glorificantium ipsum ait. Nunc clarificatus est filius hominis. Et quia nullus nouit patrem nisi filius: ⁊ cui reuelauerit filius. Debebat autem ex dispensatione depromere patrem filius: ob hoc etiam deus glorificatus in illo dignoscitur. vel hoc quod est. Et deus clarificatus est in eo. cū illo pscrutaberis. Qui me videt ⁊ patrez meū videt. nā videbit in verbo cū deus existat ⁊ imago inuisibilis dei q̄ genuit eū pater. Amplius aūt sic quoq; clarius: que sūt in hoc loco capientur. Uelut enī per quosdā nomen dei blasphemat in gentibus: sic per sanctos quoꝝ bona gesta coram hominibus politissima diseernunt: celsi patris nomen extollitur. In quo vero a deo glorificatus ē: vt in iesu duz peccatuz non fecit: nec dolus inuentus ē in ore eius. Cū ergo talis eēt filius glorificatus est: ⁊ deus glorificatus est in eo. at si deus in eo glorificatus est reconpensat ei pater maius illo quod filius hominis exercuit. Lōge. n. superstans est gloria in filio hois cum glorificat eum pater q̄z in patre cū in illo glorificatus est: ⁊ decebat prepotentez maiorē rependere gloriam: deinceps qm̄ statim hec erant futura. Dico autem filium hominis in deo glorificari. ob hoc subiecit: Et continuo glorificabit eum.

¶ Filioli adhuc modicum vobiscum suz. Queritis me: ⁊ sic dixi iudeis: quo ego vado vos nō potestis venire. Et vobis dico modo. Mandatum nouum do vobis: vt diligatis inuicem sicut dilexi vos: vt ⁊ vos diligatis inuicez. In hoc cognoscent oēs quia discipuli mei estis: si dilectionem habueritis adinuicem.

AVGV. Cū dixisset superius. Et ꝓtinuo clarificabit eū. Ne putaret q̄ sic cū clarificaturus eēt deus: vt nō eis cōiū gereret vlterius: ea quersatione que in terra est adiecit atq; ait. Filioli adhuc mo. vo. sum. tanq̄ diceret: cōtinuo quidē resurrectione clarificaboz: nō tñ cōtinuo ascēsurus in celū Sicut enī scriptū est in actib⁹ apostolozū. Fuit cuz eis post resurrectionē. xl. dies. hos igit. xl. dies significauit dicēdo. Adhuc mo. vo. suz. ORIGE. Per hoc aūt qđ dicit: Filioli: ostendit adhuc īminētē aīabus eoꝝ paruitatez. Dic aūt gbus nunc dicit: Filioli: post resurrectionē fiunt frēs: sicut ⁊ anteq̄z eēnt filioli fuerunt serui. AVGV. Pōt etiā ⁊ sic intelligi: Adhuc: sicut ⁊ vos ī hac ifirmitate carnis etiā ipe suz: donec. s. morerer atq; resurgeret. Cū illis qdē fuit post q̄z resurrexit exhibitione pñtie corpalis: sed nō cū illis fuit cōsortio ifirmitatis hūane. Apud aliū enī euangelistā post resurrectionē ait. Dec locut⁹ suz vobis: duz adhuc eēm vobiscū. i. in carne mortali cū essem sic ⁊ vos. Tūc enī in eadē qdē carne erat: sed cū illis in eadē mortalitate iā non erat. Est ⁊ alia diuina pñtia sensibus ignota mortalibus de q̄ idē dicit: Ecce ego vobiscū suz vsq; ad cōsumationē. Et hoc nō est. Adhuc modicū suz vobiscū. nō enī modicū ē vsq; ad cōsūmationē seculi: aut si ⁊ hoc modicū est: quia ī oculis dei mille ānī sunt dies vnus: nō tñ hoc significare voluisse credendus est nūc qñ secutus adiunxit. Quo ego vado vos non potestis venire. Numquid enī post cōsūmationez seculi quo ipse vadit venire non poterant: de qbus posteā dicturus est pater: Uolo vt vbi ego sum: ⁊ ipsi sint mecū.

ORIGE. Intrinsecus autē sciscitaberis an post multuz non fuit cū eis non adeo q̄ non aderat illis fz carnē. Sed eo modico cōsūmato vos scandalizabimini in me in nocte ⁊ sic non erit cū eis qui cū dignis tñmodo cōuersatur. Sz si cuz eis non erat: nihilominus ipsi quesituri erant iesum: velut petrus post negationē grauiter plozabat: querēs puto iesuz Et ideo sequit. Queritis me. ⁊ sic dixi iudeis: Quo ego vado: vos non potestis venire. Quererē iesum est vbi querere: sapientiā: iusticiā: veritatē: diuinam virtutē: q̄ omnia christus est. Uolētibus ergo discipulis sequi iesum non q̄ppe velut rudioꝝ arbitrant corporaliter: fz vt significet illud. Qui nō tollit crucē suā ⁊ sequit me: nō pōt me⁹ ee discipulus. Dit nūc dñs: quo ego vado vos ñ potestis venire. nā etsi vellent sequi vbū: ⁊ illud cōfiteri: tñ nondū erat validi circa hoc: cū nōdū eēt spūs datus: eo q̄ iesus nōdū erat glorificatus. AVGV. Uel hoc dicit: ga adhuc min⁹ idonei erant seq mortiuꝝ dñz p iusticia. quō enī iā fuerant futuri martyrio nō maturi: aut ituꝝ dñm ad imortalitatē carnis quō iā fuerāt secuturi: nō qñlibet moriturī: fz in fine seculi resurrecturi: aut ituꝝ dñm ad finū pris quō iā erant secuturi: cuz eē nemo posit in illa felicitate nisi perfect⁹ in charitate: iudeis aūt cū hoc diceret: nō addidit: Nō. Ipsi aūt nō poterāt venire tūc quo ille ibat. fz poterāt postea. ⁊ iō subdit: Et vobis dico mō. ORIGE. q. d. Et vobis dico nō absq; additiōe hui⁹ aduerby mō. Judei nāq; quos putabāt pgere quo iesus ibat. sed discipuli post breue tpe non valerant seq vbū. CHRY. Ne aūt audiētes discipuli sicut dixi iudeis: estimēt similiter ⁊ in eos dictū eē adiecit: filioli. ORIGE. Qō ē exprimētis īminentē adhuc anime discipulorꝝ modicitatē. Fiunt aūt post resurrectionē hi qbus dixit: Filioli frēs. sicut ⁊ pri⁹ serui fuerant anteq̄z eēnt filioli. CHRY. Hoc autē dicit eum qui in seipsum est erigēs discipulorꝝ amorem. Cum enīz viderimus aliquos dilectissimoꝝ discedentes exardescimus ⁊ maxime cū videre. Simul etiā ostendit: quoniā moꝛs ei⁹ quedā trāslatio ē ⁊ trāspositio melioꝛ ad loca mortalia corpa nō suscipiētia.

AVGV. Docens ãt quõ idonei esse possint pergere quo ille antecedebat subiungit. Mãdatũ nouũ do vobis vt di ligatis inuicẽ. Nonne iã hoc erat mandatũ ĩ antiqua lege dei: vbi scriptũ est. Diliges ꝓximũ tuũz tanq̃ teipsum: cur ꝙ nouũ mandatũ appellat̃ a dño: an q̃ exuto vetere iduit nos boiem nouũ: Innouat qppe audientẽ vel potius obe dientẽ non ois: sz ista dilectio quã dñs vt a carnali dilectio inuicẽ non sicut se diligũt q corrũpunt: nec sicut se diligũt boies q̃ boies sunt: sed sicut se diligunt qui dei sunt: z filij altissimi oẽs: vt sint filio eius vnico fratres ea dilectiõe in nicem diligentes: qua ipse dilexit eos perducturus eos ad illum finem: vbi satiabitur in bonis desiderium eorum.

CHRY. Uel dicit: Sicut dilexi vos. non eniz ꝓexistẽ tibus vestris iusticys debitum vobis reddidi: sed ipse ince pirita z vos benefacere oportet etiam nihil debentes.

AVGV. Noli autem putare illud maius ꝓtermissuz esse mandatum quo ꝓcipitur: vt diligamus dominũ deũ nostrum: sed bene intelligentibus vtrunq̃ inuenitur ĩ sin gulis. nam z qui diligit deum non eum potest contẽnere ꝑ cipientem vt diligat ꝓximum: z qui superne ac spiritaliter diligit ꝓximum: quid in eo diligit nisi deuz: ipsa est dile ctio quam ab omni mundana dilectione distinguendo ad didit dominus: Sicut dilexi vos. Quid. n. nisi deuz dilexit in nobis non quez habebamus: sed vt haberemus: sic ergo z nos inuicem diligamus vt quantum possumus inuicem ad habendum in nobis deum cura dilectionis attrahamꝰ.

CHRY. Pretermittens autẽ miracula que erant factu ri: ab amore eos designat subdens: In hoc cognoscent oẽs quia mei estis discipuli: si dilectionem habueritis adinui cem. hoc eni est ꝙ maxime homines sanctos ostendit: hos enim dicit esse discipulos. AVGV. Tanq̃ diceret: Alia munera mea habent vobiscum etiam non mei: non solum naturam: vitam: sensum: rationem: z eam salutez que homi nibus peccatoribusq̃ communis est: verum etiam linguam: sacramenta: ꝓphetiam: scientiam: fidem: distributionem rerum suarum pauperibus: z traditionem corporis sui vt ardeant: sed quoniam charitatem non habent vt cymbala concrepant nihil sunt: nihil eis prodest.

DIcit ei simon petrus. Dñe quo vadis: Respondit ei Jesus: Quo vado ego: nõ potes me modo sequi: sequeris autẽ postea. Dicit ei Petrus. Quare non possum te modo sequi: animam meam ꝓ te ponam. Respõdit Jesus. Animã tuã ꝓ me pones. Amen amẽ dico tibi: nõ cã tabit gallus donec ter me neges.

CHRY. Magnus amor z ipso igne vehementior: z nulla est ꝓhibitio que eius ꝓmptum impetuz detinere pos sit. Ardẽtissimus itaq̃ petrus audiens: Quo ego vado. vos non potestis venire: euz interrogauit. vnde sequit: Dicit ei simon petrꝰ. Domĩe quo vadis: AVGV. Sic vtiq̃ hoc dixit magistro discipulus tanq̃ sequi paratꝰ: ꝓpterea do minus qui eius animũ vidit: sic ei respõdit: nã sequit: Respondit ei iesus: quo ego vado: non potes me modo sequi. Dilationem intulit: non spem abstulit: sed caz sequenti vo ce firmauit dicens: Sequeris aũt postea. Quid festinas pe tre: nondũ te suo spiritu solidauerat petra: noli extolli ꝑsu mendo: non potes mõ: noli deyci desperãdo. Sequeris eni postea. CHRY. Audiens antez hoc petrus: neq̃ ita desi derium detinuit sed benignam spem accipiens properat. z quia timorẽ excussit proditionis cuz securitate per seipsuz de reliquo interrogat alys silentibus. vnde sequitur: Dicit ei petrus. Quare non possum te modo sequi: animaz meã ꝓ te ponam. Quid dicis petre: Dixi quoniam non potes: z tu dicis quoniã possuz: quocirca scies ꝑ experientiam quoniã nihil est tuꝰ amor: nisi ꝑsente supna liberatione. vñ sequit: Respõdit iesus. Animã tuaz ꝓ me pones. BEDA. Que sñia duobus modis põt ꝓnunciari. vno mõ affirmando: ac si dicat: Animã tuã ꝓ me pones. sz nũc timẽdo mortem carnis anime mortẽ incurres: alio mõ insultãdo q̃si diceret. AVGV. Ita ne facies ꝓ me. qõ nõdũ ego ꝓ te: ꝓeire potes q seq nõ potes: Quid tũ ꝑsumis: audi gs sis: Amen amen dico tibi: nõ cantabit gallus donec ter me neges. Qui mihi ꝓmittis mortẽ tuã: ter negabis vitã tuã: qd in animo eiꝰ esset cupiditatis videbat: qd viriuz: non videbat. voluntatem suam tactabat infirmus: Sed inspiciebat valitudinez medicus. An apostolus Petrus sicuti eum fa more peruerso excusare quidam nituntur: christuz nõ negauit: quia interrogatus ab ancilla hominem se nescire respõdit: sicut alij euangeliste testant̃ expressius: q̃si qui hominẽ christũ negat: nõ christũ neget: z hoc in eo negat qõ factus est ꝓpter nos: ne periret qõ fecerat nos. per qd aũt caput est ecclesie nisi per hominẽ: quomõ est igit̃ in corpore christi qui negat hominez christum: Sed quid multis imorer: non enim dominus ait: Nõ cantabit gallus donec hominẽ aut filiuz hois neges: sz donec me neges. Quid est me: nisi qõ erat: qcqd ei negauit: xpm negauit. Sigdẽ dubitare nephas est: xps hoc dixit verũq̃ ꝑdixit: ꝑcul dubio petrꝰ christuz negauit. Non accusemus xpm cũ defendimus petruz: agnouit plane petrñ suũ infirmitas petri. Et quãtum mali xpm negãdo cõmiserit: plorãdo mõstrauit. neq̃ nos cuz ita dixim ꝰ ꝓmũ apl'oruz accusare delectat: sed hunc intuẽdo admoneri nos oz ne hõ quisq̃ de hũanis viribꝰ fidat. BEDA. Resipiscẽdi nihilomin ꝰ vnusq̃sq: si in lapsuz ꝓuerterit: exẽplũ capiat: ne desperet: sed incũctanter veniã se posse ꝓmereri credat. CRHY. Unde manifestũ est qñ z casuz petri dñs ꝓcessit. nã poterat quidem z a principio reuocare: sz q̃ ꝓmanebat in vehemẽtia: ipse quidẽ non ꝑpulit ad negationẽ: sed dimisit desertũ: vt discat ꝓpriã imbecillitatẽ: z vt post hec talia nõ patiat̃ cũ orbis terrarũ dispensationẽ susceꝑit: sed reminiscens eoruz que passus ẽ cognoscat seipsum. AVGV. In aĩa itaq̃ cõtigit petri qõ offerebat in corpe: sed aliter q̃ putabat. nã ante mortẽ z resurrectionem dñi z mortuus est negando: z reuixit plorando.

AVGV. de con. euã. Hoc aũt de ꝑdicta negatiõe sua petro non solum ioannes: sed z ceteri tres cõmemorãt nõ sane oẽs ex vna eadẽq̃ occasione sermonis ad eam ꝓmemorandam veniunt. nã matthe ꝰ z marcꝰ eã subnectunt postq̃ dñs egressus est ex illa domo vbi manducauerat pasca. lucas vo z ioannes anteq̃ inde eẽt egressus. Sz facile possumus itelligere: aut illos duos eam recapitulando posuisse: aut istos ꝓoccupando: nisi magis moueret ꝙ tã diuersa nõ tñ verba sed etiam sñias dñi ꝓmittũt: quibus ꝓmotꝰ petrus illam ꝓsumptionem ꝓferret ꝓ dño vel cum domino moriendi: vt magis cogant intelligi ter eum expressisse ꝓsumptionem suam diuersis locis sermonis christi: z ter illi a domino responsuz ꝙ cum esset ante galli cantuz ter negaturus.

CA. XIIII.

DIxit discipulis suis. Nõ turbetur cor vestrum. Creditis in deum: z in me credite. In domo ꝑis mei mãsiones multe sũt. Siquo minus dixissem vobis: quia vado parare vobis locum. Etsi abiero z preparauero vobis locum: iterum venio z accipio vos ad meipsum: vt vbi suz ego z vos sitis. Et quo ego vado scitis z viam scitis.

AVGV. Ne discipli mortẽ xpi tãq̃ boies timerẽt z ideo

turbarentur: ꝓsolaꝫ eos ⁊ dꝫ deũ se esse ꝓtestans. vñ dicit: Et ait dis. suis: Non turbet cor vestrũ: cre. in deũ ⁊ in me cre. .q.d. Conseqns ẽ si in deũ creditis vt in me credere dẽatis qđ nõ esset ꝓseqns si xp̃s non esset de⁹. Mortem metuitis huic forme serui: nõ turbet cor vestrũ: suscitabit illã formã dei. CHRY. Ea ⁊ dꝫ que in me est fides ⁊ in patrẽ q genuit: potẽtior est his q̃ supuenient: ⁊ nihil ꝓtra eam põt ꝑuale re difficiliũ: hoc ⁊ modo diuinitatis virtutẽ ostendit: qz ea q̃ i mete habebãt ducit i mediũ dicẽs. nõ turbet cor vestr̃. AVGV. Quia igitur ⁊ sibi metuebant discipuli cũ petro dictũ esset fidẽtiori atq; ꝓmptiori: Nõ cantabit gallus donec ter me neges. subiũxit: In domo patris mei mã. multe sunt. ꝑ qđ a turbatione recreanꝫ ceteri ac fidẽtes ⁊ post picula tentationũ: se apud deũ cum xp̃o esse mansuros: qz si alius est alio fortior: sapiẽtior: iustior: sanctior: nullus alienabit ab illa domo: vbi mansionẽ ꝓ suo quisq; accepturus est merito. Denarius qdez ille eq̃lis est omnibus quem paterfamilias eis q operati sunt in vinea iubet dari. Quo vtiq; denario vita significaꝫ eterna: vbi ampli⁹ alio nemo viuit: qñ viuendi non est diuersitas i eternitate mãsura: sed multe mansiones diuersas meritoꝝ in vna vita eterna significat dignitates. GREGO. super eçechielẽ. Vel hac ratione ꝓueniunt mansiones multe: cũ vno denario: qz etsi alter minus atq; alius amplius exultat: omnes tñ vnum gaudiũ ꝺditoris sui visione letificat. AVGV. Atq; ita de⁹ erit oia in oĩbus: vt qñ deus charitas ẽ p charitatẽ fiat: vt qđ hñt singuli: comũe sit oĩbus. Sic. n. quisq; ⁊ ipse hz cum amat in altero quod ipse non habet. non enĩ erit ita aliqua inuidia imparis claritatis. qñ regnabit in oĩbus vnitas charitatis. GREGO. vlti. moza. Eiusdem ⁊ disparilitatis damna non sentiunt: quia tantum sibi vnusquisq; quantum percepit sufficit. AVGV. Respuendi ãt sunt a corde christiano: q putant ideo dictuꝫ multas esse mansiones: qz extra regnũ celoꝝ erit aliquid vbi beate maneãt innocẽtes. cuꝫ sine baptismo ex hac vita emigrauerunt: sine quo in regnũ celoꝝ intrare non potest. absit autẽ vt cum oĩs domus regnantiũ filioꝝ non sit alibi nisi in regno: ipsius regis domus pars aliqua non sit in regno. nõ. n. ait dominus. In beatitudine sempiterna mansiones multe sunt: sed in domo patris mei. CHRY. Uel aliter continua: Quia dominus supra dixerat petro: Quo ego vado non potes me sequi modo: sequeris autem postea: ne existiment soli petro banc ꝓmissionem esse datã: dixit: In do. pa. mei man. mul. sunt. Hoc est: ⁊ vos regio illa suscipiet q̃ ⁊ petrũ. copia enĩ est ibi multa mãsionũ. ⁊ nõ ẽ dicere: quoniã ꝑparatiõe indigent. Et ꝓpter hoc subdit: Si quo mi. dixi. vo. qz va. pa. vo. locũ. AVGV. Ubi satis ostẽdit ideo se hoc illis nõ dixisse: qz iã ibi mansiones multe sunt: ⁊ non est opus illi aliquaꝫ ꝑparare. CHRY. Quia vo dixerat: Nõ poteris me mõ seq; vt nõ estimẽt se ab eo finaliter abscisos eẽ subiungit. Et si abie. ⁊ prepa. vo. lo. iterũ ve. ⁊ acci. vos ad meipsuꝫ: vt vbi ego suꝫ ⁊ vos sitis. Ex quo oñdit q̃ oportet eos vehemẽter cõfidere. THEOPHI. Ac si dicat vtrũq; Uos turbari nõ oportet siue pate sint siue non. Nã ꝛsi parati nõ sint: ego cũ omni solertia ꝑparez vobis illas. AVGV. Sz quõ vadit ⁊ parat locũ: si iã mãsiones multe sũt: sed nondũ sunt sic parande sunt: Easdẽ enĩ mansiones quas ꝑdestinando preparauit: ꝑparat operando. Jã ergo sũt in ꝑdestinatione: siquo min⁹ dixisset. Jbo ⁊ ꝑparabo: hoc ẽ predestinabo: sed qz nondũ sunt in operatione dicit: Et si abiero ⁊ ꝑparauero vobis locuꝫ. Parat aũt modo mansiones mansionibus preparãdo mansores. Quippe cũ dixit. In domo patris mei mãsiones multe sunt. Quid putam⁹ esse domuꝫ dei: nisi templum dei: de quo apostolus dicit: Templum dei sanctum est: quod estis vos. Nec ergo domus dei adhuc edificatur: adhuc preparatur. Sed quid est quod vt preparet abyt: cum nosipsos preparet qđ nõ faciet si reliquerit. Sz illud significat: quia vt parent iste mãsiones viuere debet iustus ex fide. si aũt vides: nõ est fides Sat ergo ne videaꝫ: lateat vt credatur. Tunc enĩ loc⁹ paratur: si ex fide viuatur: creditus desideret vt desideratus habeatur. si bene intelligendo nec vñ vadis: nec vnde venis recedis. vadit ergo latendo: venit apparendo. Sed nisi maneat regendo vt proficiamus bene viuendo: nõ paratur locus vbi possumus ꝑmanere ꝑfruẽdo. ALCVI. Dicit ergo. Si abiero. per carnis absentiaꝫ. Iterum veniaꝫ per diuinitatis presentiam. vel iterum veniaꝫ iudicare viuos ⁊ mortuos. Et quia sciebat eos iterrogaturos quo iret: vel per quam viam iret subiungit. Et quo ego vado scitis. .s. ad patrem. Et viaꝫ scitis. s. per meipsuꝫ. CHRY. Hoc autem dicens desiderium quod in eoꝝ mente erat ostendit: ⁊ dat eis desiderium interrogandi.

¶ Dicit ei thomas. Domine nescimus quo vadis: Et quomõ possimus viã scire: Dicit ei Jesus: Ego suꝫ via ⁊ veritas ⁊ vita. Nemo venit ad patrẽ nisi per me. Si cognouissetis me ⁊ patrem meum vtiq; cognouissetis. Et amodo cognoscetis eum: ⁊ vidistis eum.

CHRY. Si iudei volentes a christo separari querebãt quo iturus esset: multomagis discipuli nunq̃ ab eo separari volentes: hoc discere cupiebant: ⁊ interrogant eũ ex multa delectione ⁊ timore. ⁊ ideo dicitur: Dicit ei thomas. Domine nescimus quo vadis. Et quomodo possimus viaꝫ scire: vtrum re: AVGV. Utrunq; illos dominus dixerat scire: vtrumq; dixit iste nescire. Sz nescit ille mentiri: ergo isti sciebãt. ⁊ se scire nesciebant. Cõuincit ergo eos hoc scire. vnde subditur: Dicit ei iesus: Ego suꝫ via veritas ⁊ vita. AVGV. de verbis domini. q.d. Qua vis ire: ego sũ via: quo vis ire: ego sum veritas: vbi vis permanere: ego sum via: veritatẽ ⁊ vitam omnis homo capit. sed viam non omnis inuenit. Deum esse quandam vitam eternam: veritatem scibilem etiam huius seculi philosophi viderunt. verbum ergo dei: qui apud patrem est veritas ⁊ vita assumendo homine factum est via. Ambula per hominem: ⁊ peruenies ad deuꝫ. Melius enim est in via claudicare q̃ ꝓter viam fortiter ambulare. HYLA. vy. de trinitate. Non enĩ nos in errantica atq; ĩ inuia deducit ille qui via est: neq; illudit per falsa que veritas est: neq; in mortis relinquit errore qui vita est. THEOPHI. Cum itaq; actiuã exerces: fit tibi christus via. Cum autem in contemplatiua perseueras: afficit tibi veritas. Adiecta autem vita est actiuo ⁊ contemplatiuo. Decet enim ire ⁊ predicare ꝓ futuro seculo. AVGV. Sciebat ergo viam: quia sciebant ipsum qui est via. Quid autem opus erat vt adderet veritas ⁊ vita cuꝫ restaret nosse quo iret: quia ad veritaetm ibat: ⁊ ad vitaꝫ? Jbat ergo ad seipsum per seipsum: sed nunquid o domine vt venires ad nos: reliqueras te: scio quidem ꝙ formam serui accepisti ⁊ in carne venisti: manens vbi eras: ⁊ per hanc ⁊ venisti: non relinquens quo veneras. Si ergo per hanc ⁊ venisti ⁊ redisti: per hanc nobis non soluꝫ qua veniremus ad te: verum etiam tibi qua venires ⁊ redires via fuisti. cũ vero ad vitam quod es ipse isti: eandem carnem tuaꝫ de morte ad vitam duxisti: itaq; duꝫ caro de morte venit ad vitã: christus venit ad vitam. Et quia verbum est vita: christus venit ad seipsum: quoniam vtrunq; est christus: vna persona: scilicet verbum caro. venerat etiam per carnez deus ad homines: veritas ad mendaces. Est enim deus verax: omnis aũt homo mendax. Eũ itaq; se ab hominibus abstulit: atq; illuc vbi nemo mentit: carnem suam leuauit: idez ipe qz vbũ caro factũ est: per seipsuꝫ. i. p carnẽ suam ad vitatẽ:

quod est ipse remeauit: quaz quidē veritatē q̄uis inter mē dāces ēt in morte seruauit. Ecce ego ipse si loquor vobis q̄ intelligatis: quod ām̄odo ad vos procedo: nec me relinquo Cū āt tacuero quod ām̄odo ad me redeo ꝛ vobiscū manco si tenueritis qō a distis. Si hoc potest imago quā fecit de⁹ ad seipsum ꝛ ad patrē: ꝛ nos p ipsum ꝛ ad ipsum ꝛ ad patrē imus. CHRY. Si. n. dicit. Ego sum dñs ducēdi ad pr̄em ōino venietis illuc. neqz. n. est possibile alia venire via. Cū āt supra dixerit. Nemo pōt ve. ad me nisi pater traxerit il/lum. Nunc dicens: Qm̄ nullus pōt ve. ad pa. nisi p me. exe quat seipsum ei qui genuit. Qualiter āt dixerit. Quo vado scis ꝛ viam scitis. ostendit subdens: Si cog. me ꝛ pa. meum vtiqz cognouissetis. q. d. Si sciretis meā substantiā ꝛ digni tatē ꝛ eam que patris est sciretis: nouerant quidē eum: sed non ita vt oportebat: postea āt spūs veniens: pfectaz in eis constituit cognitionem: ꝛ pp̄ hoc subditur. Amodo cogno scetis eū. Dicit aūt eam que fm̄ mentē cognitionē. Et vidi his cum. s. per me: ostēdens: qm̄ qui videt eū ꝛ patrē videt uiderunt āt eaz: non in nuda substantia sed carne indutū. BEDA. Sed q̄rendū est quō nunc dicat dñs: Si cogno uissetis me ꝛ t̄. cū p̄miserit supra: Quo ego va. sci. ꝛ viā sci tis. Datur ḡ intelligi qz quidam eorum s. iebant: quidā ve/ro nesciebant: quorum vnus erat Thomas. HYLA. vy. de trini. Uel aliter continua. Cum iter ad patrem per filiū sit: querendum est vtrum hoc per doctrine admonitionez an per nature fidē sit. Intelligentie igitur sensum in conse quentibus requiramus. nā sequitur: Si cog. me: ꝛ patrem meuz vtiqz cognouissetis. In sacro. n. assumpti corporis di uinitatis paterne naturam confirmans: hunc ordinem te/nuit. tempus autem visionis separauit a tempore cognitio nis. nam quem cognoscendum ait: eundem iam dixit ꝛ vi/sum: vt nature iam pridem in se conspecte scientiam ex tē/pore nunc huius reuelationis acciperent.

C Dicit ei philippus: Dñe ostēde nobis p̄rem ꝛ sufficit nobis. Dicit ei iesus. Tāto tēpore vo biscū sum ꝛ nō cognouistis me: Philippe q vi det me videt ꝛ patrē. Quō tu dicis ostende no/bis patrē: Non credis qz ego in patre ꝛ pater ī me est: Verba que ego loquor vobis a me ipso nō loquor. Pater autem in me manens ipse fa cit opera. Non creditis quia ego ī patre ꝛ pater in me est: Alioquin propter opa ipsa credite.

HYLA. vy. de tri. Cōmonit apostolū philippū nouitas dictoz. hō cerniē: dei se filiū ꝓfiteē: cognito se cognoscēduz p̄rez fateē: p̄rez visū eē dic̄. Prozupit igr aplica familiaritas dñm iterogās: vñ dr̄. Dicit ei philippus: Dñe ostēdno. pa. ꝛ suffi. no. Nō visuz negauit: sz ostēdi sibi rogauit. neqz ostē/sionē veluti corporalis cōtēplationis ituitū desiderauit: sed demonstrationē intelligendi eius qui visus est postulauit. filiū enī in habitu hois viderat: sed qūo per id patrem vide rit nescit. nam ꝛ ostensio illa intelligendi potius eēt demon stratio q̄ videndi subiecit: ꝛ sufficit nobis. AVGV. i. de trini. Illa enim leticia qua nos adimplebit cum vultu suo nihil amplius requireē. quod bene intellexerat philippus: vt diceret. Dñe ostēdno. pa. ꝛ suf. no. Sed nondū intellexe rat eo quoq modo ad ipsum se potuisse dicere. Domine oñ de nobis te ꝛ sufficit nobis. Ut enim hoc intelligeret respō sum est ei a dño. vñ sequitur: Dixit ei iesus. Tāto tempore vo. sum: ꝛ non cogno. me. AVGV. sup Jo. Sed qūo hoc dicit: cū ꝛ quo iret sciret: ꝛ viā sciret nō ob aliud nisi q̄ ipsuz sciebant. aliqui nesciebāt de quib⁹ erat philipp⁹. HYLA. vy. de trini. Arguit ergo aplm̄ in cognoscēdo se ignorātē. cū enī ea que gereret, ppria deo essent: calcare vndas: iubere vētis: pctā dimittere: mortuis vitaz reddere: huic q̄rele' ois orta cōquestio est: q̄ in hoīe assumpto dei nō itellecta nā ē. Et iō postulāti vt sibi p̄rez oñderet ait: Philip. q vi. me. vi. ꝛ pa. AVGV. Solem⁹. n. nō simillimis duob⁹ ita log. Ui distis illū. sic ergo dictū est: Qui vi. me: vi. ꝛ pa. nō q̄ ipse sit p̄r ꝛ fili⁹: sz q̄ a p̄ris filitudine in nullo ꝓsus discrepet fili⁹: HYLA. vy. de tri. Nō aūt ille hic viluz oculoz carnaliū significat: nō. n. hoc qō ex ptu v̄ginis carnale ē: ad cōtēplan dā in eo dei formā ꝛ imaginē ꝓficit: sz itellectus dei fili⁹ id pstat: vt itellect⁹ ꝛ p̄r sit. Dū ita imago ē vt nō differat gene re sz significet auctoritatē. nō. n. solitariū fmo significat ꝛ ī/differentē: tñ nām ꝓfessio docet. Cū enī dr̄: Et p̄rem: exclu/sa est singularis atq vnici itelligētia. Et qd reliquū est: nisi p̄ nature vnicā similitudinē p̄r p filiū visus sit. AVGV. Sed nunqd obiurgād⁹ ē g cū silem viderat: ēt illū cui est si milis vult videre: Sed iō discipulū dñs arguebat: qm̄ coz postulātis videbat. Tāq enī melioz eēt p̄r q̄ filius: ita phi/lippuz patrē nosse cupiebat. ꝛ iō nec filiū sciebat: quo aliuz meliorē eē credebat. Ad hūc ergo sensum ꝓtingendū dictū est: Nō credis qz ego in p̄re ꝛ p̄r in me est. q. d. Si ad te mul tū est hoc videre: saltē qō nō vides crede. HYLA. Que enī ignorādi p̄rem aut ostēdēdi ignorātib⁹ necessitas relin quebat: cū p̄r in filio visus eēt ex ꝓprietate nature: dū ex in differētia vnitatis vnū sint natus ꝛ generans: vt hic fmo dñi seq̄reē: Nō cre. qz ego in pa. ꝛ p̄r in me est. AVGV. i. de tri. Volebat enī eū ex fide viuere: anteq̄ illud posset videre: ꝛ iō dicit: Nō credis. Cōtēplatio q̄ppe merces est fi dei cui mercedi p fidē corda mūdāt. HYLA. vy. de tri. Pater aūt in filio est: ꝛ fili⁹ in patre: nō per duplicē cōueniē tium generū cōiunctionē: neqz per insitā capaciozis substā tie nām: qz per corporalē necessitatē exterioza fieri his qui bus continent interioza nō p̄t: sed per natiuitatē viuentis nature ex viuente dum non aliud ex deo q̄ deus nascitur.

HYLA. vy. de tri. Naturā enī suā: vt ita dicā: seq̄t in/demutabilis deus indemutabilē gignens deū. Nec natu/ram suā deserit ex indemutabili deo indemutabilis dei p/fecta natiuitas. Subsistentē igit in eo dei naturam intelli gimus: cum in deo deus sit: nec preter eum qui est deus: qs/q̄ alius deus sit. CHRY. Uel aliter: Totū philipp⁹ hic corporeis oculis patrē volebat videre: qz ꝛ ipsum filiuz ita se existimabat vidisse: fortassis a prophetis audiēs qm̄ vidi dñm. ꝛ ideo dixit: Ostende nobis patrem. Etenim iudei in terrogauerūt. Quis est pater tuus: ꝛ petrus ꝛ thomas quo iret: ꝛ nullus didicit manifeste. vt ergo nō videatur onero/sus esse philippus: ꝛ ipse interrogans: ostende nobis patrē. adiūgit: Et sufficit nobis. i. nihil plus q̄rim⁹. dñs āt nō dixit ei: Impossibile petis: sz ostēdit. qm̄ neq̄ ipsuz filiū vidit. nā si hūc potuisset videre: ꝛ illuz vidisset. Et iō dicit: Tāto tpe vo. sum. ꝛ nō cogn. me: philippe. Nō dixit: nō vidistis me: sz nō cognouistis me: q̄tum ad hoc. s. q̄ filius hic manens qō p̄r deceter in seipso ostēdit eū q genuit. Deinde diuidēs hy postases ait: qui vi. me: vi. ꝛ pa. ne quis dicat q̄ ipse ē pater: ipse filius. Ostendit aūt per hoc: quoniam neq̄ filium visu corporeo vidit. Si autē aliquis hic visum cognitionez dice re velit non cōtradico. q. d. qui cognouit me cognouit ꝛ pa/trem. sed non dixit hoc: sed consubstantialitatem repzesen tare volens dixit. qui meam substantiam vidit: vidit ꝛ eaz que patris. Unde patet q̄ non est creatura. creaturā enim videntes deum nesciunt omnes. Philippus etiam substā/tiaz patris videre querebat. Si ergo alterius substātie eēt non diceret: qui videt me videt ꝛ patrem. sed nec aliquis in argento auri substantiaz videre pōt: non enim alia per aliā apparet natura. AVGV. Deinde non ad soluz philippū sed ad oēs pluraliter loquitur dicēs. Uerba que ego lo. vo. a meipso non loquor. quid est: A meipso non loquor: nisi

a meipso nō ſ;z q loquor:ei gppe tribuit qō facit: de quo ē ipse q facit. HYLA.vy.de tri.Uñ neqz se filiuz denegauit nec naturā in se paterne vtutis abscōdit.nā duz logtur ipse in substātia manēs logtur:duz ātnō a se logtur:natiuitatē in se dei a deo testat. CHRY.Uide ātabundantez sup vnius substātie demōstrationē.nā subdit: Pater āt in me ma.ip.fa.ope.q.d. Nequaq̄:aliter facit pr̄ z aliter ego: sicut z alibi ait.Si nō facio opa pr̄is mei nō credatis mihi. Gz quō a verbis incipiés ad opa venit:Cōueniens.n.erat dicere: Ipe logtur vba.Gz duo ponit de doctrina z signis: aut qz z vba opa erant. AVGV.Nā q proximū loq̄ndo edificat bonū opus opatur.In his duabus sentētys diuersi nobis aduersanē heretici.Arriani dicunt:Ecce ineq̄lis ē patri filius:ñ a seipso logtur:Dicūt sabelliani.Ecce q pater est ipse ē fili?.Quid ē:pr̄ in me manēs ipse facit:nisi in me maneo ego q facio: HYLA.vy.de tri.Gz manere in filio patrē nō est singularis atqz vnici.opari vo p filiū pr̄ez: nō est differētis aut extere:sicut nō vnius ē non a se loqui q logtur:neqz rursus alieni ac sepabilis log p loq̄ntem.Et qz in se patrē log z opari docuerat:pfecte huius vnitatis fidem statuit dicēs:Credite mihi:qz ego ī pr̄e: z pr̄ in me est. ne.ſ.p virtutis efficientiā:z nō per nature:q̄ fm natiuitatez ē:ppietatē pr̄ ī filio z opari crederet log: sic.n.habet in greco.Nostra lra hz:Nō creditis qz ego ī pr̄e z pr̄ in me ē: AVGV.Antea solus philippus arguebat. CHRY. Si vo nō sufficit hoc ad ostendendū substantialitatē:saltez ab opib? discite.vnde subdit:Alioquin pp opa ipsa credite.Uidistis.n.signa cū auctoritate:z oia q deitatis erant ppria:z q sol? pater opatur:peccata soluta:mortē recedētē z huiusmodi. AVGV.Hoc ergo pp opera credite:quia ego in patre z pater in me est.Neqz enī si separati essemus inseparabiliter operari vlla ratione possemus.

¶Amen amen dico vobis qui credit in me opera que ego facio z ipse faciet:z maiora horum faciet:quia ego ad patrem vado. Et quodcūq̄z petieritis patrem in nomine meo hoc faciam:vt glorificetur pater in filio. Siquid petieritis ī nomine meo hoc faciā vt glorificetur pater ī filio.

CHRY.Quia dñs dixerat:pp opera credite:oñdēs qñ nō hoc solū pōt:sed multo maiora:z q̄ō est mirabilius alys potest dare adiunxit:Amen amen di.vo.qui cre.in me opera que ego fac.z ip.fa.z ma.bo.fa. AVGV.Sed que sūt ista maiora:an forte q egros ipsis transeuntibus etiā eoz vmbra sanabat:Maius est.n.q sanet vmbra q̄ fimbria. verūtamen qñ ista dicebat:verboz suorum facta z opa cōmendabat.Cū.n.dixit:Pater in me manens ipse facit opera:que opera tunc dicebat:nisi verba que loquebatur:z eorum verboz fructus erat fides illorum:Uerūtamen euā geliçantib? discipulis nō tā pauci q̄ illi erāt:ſz gētes ēt crediderūt.Nōne ab ore ipsi? diues ille tristis absessit:z tñ postea q̄ō ab illo auditū nō fecit vn?:fecerūt mlti:cuz p discipulos loq̄ret.ecce maiora fecit p̄dicat? a credētib? q̄ locutus audiētib?.Uez hoc adhuc mouet q̄ h̄ maiora p apl'os fecit:nō aūt ipsos tñ significās ait:Qui credit in me: nūqd inter credētes in xp̄m non est cōputandus qui non fecerit opera maiora q̄ christus:Duruz est nisi itelligatur.Apostolus dicit.credēti in eū qui iustificat impiū deputatur fides ad iusticiā.In hoc opere faciemus opera christi:qz z ipsum credere in christū opus est xp̄i:hoc operat in nobis non vtiq̄ sine nobis.Audi ergo.Qui credit in me:ope.que ego fa. z ipse fa.Prius ego facio:deinde z ipse faciet:quia facio vt faciat:que opera:nisi vt ex impio iustus fiat:quod vtiq̄ in illo sed non sine illo christus operat.prorsus hoc maius eē dixerī q̄ creare celū z terrā.Celuz enī z terra trāsibūt: predestinatorū aūt salus z iustificatio pmanebit:ſz in celis angeli opa sunt xp̄i:nunqd ēt his opib? maiora facit q coopat xp̄o ad suā iustificationē:iudicet q pōt vtrū mai? sit iustos creare q̄ ipios iustificare.certe si eq̄lis sit vtrūq̄ potentie: hoc maiozis est misericordie:ſz oia opa itellige xp̄i vbi ait: Maiora hoz faciet.Nulla necessitas cogit.hoz enī fozsitan dixit q illa hora faciebat:tūc āt vba fidei faciebat.z vi q̄ min? est vba iusticie p̄dicare:qō fecit ,pter nos:q̄ ipios iustificare:qō ita facit in nobis vt faciam?z nos.Magnas aūt spem dñs suis ,pmisit orātib? dicens:Quia ego ad pr̄es vado. CHRY.Hoc est non pereo:sed in ,ppria manebo dignitate z in celis ero.vel hoc dicit:ac si diceret:Uestrum est de cetero miracula facere.ego enī vado. AVGV.Et ne q̄ hoc sibi tribueret vt ēt illa opa maiora seipsuz faceret ostēderet:adiecit:Et qōcūq̄ pe.pa.in no.me.hoc faciaz. Qui dixerat:Faciet:post ait:faciā.tanq̄ diceret.Nō vobis hoc īpossibile videat:nō enī poterit eē maior me q credit i me:ſz ego sum factur? z tūc maiora q̄ nūc:maiora p cū qui credit in me q̄ nūc p me:qō non est defectio: sed dignatio.

CHRY.Dicit autē in noīe meo:qz z apli dicebāt:In nomine xp̄i iesu surge z ambula.Oia enī signa q̄ fecerunt:ipse faciebat:z man? dñi erat cuz illis. THEOPHI.Expōnit autē nobis p hoc miraculoz doctrinā.nā p oratione ac īuocationē sui nois pōt qs exercere ,pdigia. AVGV.Gz qd ē:Quodcūq̄ petieritis:cū videam? plerūq̄ fideles eē petere z ñ accipe:an forte ,pterea qz male petunt:male.n. vsur?eo qō vult accipe: deo poti?miserāte ñ accipit.quō q̄ intelligendum est:Quodcunq̄ petieritis hoc faciaz:si de? aliqua petentibus fidelibus ēt cōsulendo nō facit:an forte iolis ap'lis hoc dictū debemus accipere:absit.superius enim dixerat:Qui cre.in me:ope.que ego fa.z ipse fa. Ipsos quoq̄ si cogitemus ap'los:inuenimus eum qui plus omnibus laborauit rogasse:vt ab eo discederet angelus sathane:nec tamē quod rogauerat accepisse.Sed qudi q̄ illuc positus est:In no.me.qō est christus iesus:christus regem.iesus saluatorē significat:ac per hoc quodcunq̄ petimus aduersus vtilitatē salutis: nō petimus in noīe saluatoris:z tñ ipse saluatoz est:nō solū qñ facit qō petimus:verum etiam qñ nō facit.qñ qō videt peti cōtra salutē:nō faciendo se exhibet saluatorem.Nouit enī medicus qd pro sua:quid cōtra suaz salutē poscat egrotus.z ideo cōtraria poscentis nō facit voluntatē:vt faciat sanitatez.Sane quedā q̄uis in noīe eius petamus:non tūc qñ petim? facit:sed tñ facit:differt enim qō petimus:non negat.Continuo autem subiecit: Ut glorificetur pater in fi.siquid peti.in noīe meo hoc faciam. Nullo mō igitur sine pr̄e fili? facit:qñ quidē vt in illo pr̄ glorificetur ,pterea facit. CHRY.Cū enī filius ostendatur magna potens:glorificabitur ille qui genuit.ideo autē secundo id ponit vt certificet suuṗsius sermonē. THEOPHI.Attēde ēt serie paterne glorificationis.In noīe iesu facta sūt signa per que credebāt ap'lorum sermonibus:z sic dū ad notitiam pr̄is peruenirent:glorificabatur pater in filio.

¶Si diligitis me mādata mea seruate: z ego rogabo patrem:z alium paraclytum dabit vobis vt maneat vobiscum in eternum:spiritum veritatis quem mundus non potest accipere: qz nō videt eum: nec scit eum. Uos autem cognoscetis eum:qz apud vos manebit:z in vobis erit.

CHRY.Quia dñs dixerat:Quodcūq̄z petieritis:hoc faciam.vt non estiment oēs simpliciter petitionē valere:induxit:Si di.me.mā.mea ser.q.d.tunc faciam quod petitis. Uel qz audiētes:qñ ad patrē vado:cōsequēs erat cos turbari dicit:non est hoc me amare vt turbemini:ſz vt faciatis mādata mea:hoc ē enī amor obedire z credere ei q diligit.

Quia vo ꝓseqūs erat eos vehemēter ingrere carnis pūtiā: ⁊ illā hr̄e ꝓsolationē quā prius habuerunt subiūgit. Et ego ipe rogabo patrē: ⁊ aliū paracletū dabit vobis. AVGV. In quo oñdit ⁊ se/ cundū hoc ꝓpriū esse filiū dei: dicens. Et ego rogabo patrē. Paraclytꝰ ātē latine dr̄ aduocatꝰ ⁊ dicit ALCVI. Uel paraclytū. i. ꝓsolatorē. hēbant. n. ⁊ tūc vnū ꝓsolatorē q miraculoꝝ dulcedine ⁊ p̄dicatiōe eos erigere ⁊ fortare solebat. DIDY. de spiritusācto. Sz spūmsciñ aliū paraclytū noīauit: nō iuxta nature differentiā sed iuxta operationis diuersitatē. Cū. n. saluatoꝝ mediatoris ⁊ legati p/ sonā hēbat: ex q̄ pontifex deꝑcet̄ ꝓ pctis nr̄is: spūssanctus ꝓsolatorē q̄

vñuetis:hoc est cũ videritis me letabimini:ꝛ tanꝫ mortui reuiuiscetis ĩ apparitiõe mea. CHRY. Mibi ãt vr̃ vitã nõ pñtẽ dicere sz futurã:ac si dicat:Mors crucis ñ distare faciet vos a me ĩ finẽ:sz momẽto quo occultabit me a vob. AVGV. Cur ãt de pñti se dixerit viuere:illos ãt de futuro eẽ victuros:nisi qꝛ ꝛ vitã carnis resurgẽtib⁹ q̃lis ĩ ipso p̃cedebat:ꝛ illis ẽ pollicitus secuturã:ꝛ qꝛ ipsius mox futura erat resurrectio:pñtis tpis ponit vbũ: pp significandã celeritatẽ. Illoꝛ ãt qñ seculi differẽ ĩ finẽ nõ ait:viuitis:sz viuetis. Qꝛ vo viuet ille:iõ ꝛ nos viuem⁹ p hoiez qppe mors:ꝛ p hoiez resurrectio mortuoꝛ. Segtur: Jn illo die.de quo s.ait:Et vos viuetis. Vos cognoscetis.cõtẽplando:q̃uis ꝛ nũc credẽdo nouerim⁹.qꝛ ego sũ in pr̃e:ꝛ vos ĩ me ꝛ ego in vobis.qꝛ qñ viuem⁹ ea vita q̃ mors absorbeẽ:tunc pficiẽt hocip̃m qõ nũc inchoatũ ẽ iaz p ip̃m:vt sit ĩ nobis ꝛ nos in ipo. CHRY. Ul'ĩ illo die cũ resurgã cognoscetis:qꝛ cũ viderũt eũ resurrexisse ꝛ eẽ cũ eis:tũc certissimã fidẽ didicerũt. Magna.n. erat vtus spũssancti q̃ oĩa eos docebat. Qꝛ ãt dictũ est:Ego sũ in pr̃e:hũilitatis ẽ. Qõ ãt dicit:Et vos in me ꝛ ego ĩ vo.hũanitatis ẽ ꝛ auxiliy qõ ẽ a deo. Cõsuevit.n. scriptura multotiẽs eisdẽ vbis in deo ꝛ hoĩbus positis non silr vti. HYLA. viy.de tri. Uel hoc dicit vt cũ ille ĩ pr̃e p naturã diuinitatis eẽt:nos ãt in eo p corporalẽ ei⁹ natiuitatẽ:ꝛ ille rursus ĩ nobis p sacr̃i mysteriuz inesse crederet. Jpse.n.testat⁹ est:q edit carnẽ meã:ꝛ bibit sang.meum: in me manet ꝛ ego in eo. ALCVI. Per dilectionẽ ãt ꝛ obseruantiã mandatoꝛ ei⁹ tũc pficiẽt hocip̃m qõ nũc ĩchoatũ est p ip̃m:vt sit ĩ nobis ꝛ nos in ipso. Et vt oĩbus:non tñ apl'is hãc beatitudinẽ ꝓmisisse videat adiũgit.q hz mãdata mea ꝛ ser.ea:ille ẽ q diligit me. AVGV. Qui hz ĩ memoria ꝛ seruat ĩ vita:q hz ĩ ꝼmonib⁹ ꝛ seruat in opibus: qui hz audiendo ꝛ seruat faciendo:qui hz faciẽdo ꝛ seruat pseuerãdo:ipse ẽ q diligit me. Ope est demonstranda dilectione sit ifructuosa noĩs appellatio. THEOPHI. Ac si dicat.vos putatis q ex affectione q̃dam tristamini de morte mea:sz ego signũ dilectionis reputo mandata mea seruari. Qualem ãt prerogatiuã obtineat q diligit oñdit subdẽs:q ãt di.me:dili.a pa.meo ꝛ ego dili.eũ. AVGV. Sz qd est Diligã.tanꝫ nũc nõ diligat:exponit p id qõ segtur: Et manifestabo ei meip̃m.i.ad hoc diligã vt manifestẽ.ꝛ ipsaz visionem mercedem fidei capiamus. Nunc.n.ad hoc nos dilexit vt credamus:tunc ad hoc vt videamus: qꝛ ꝛ nos nũc diligimus credẽdo qõ videbimus. Tunc ãt diligem⁹ videdo qõ credidim⁹. AVGV. ad paulinã de videndo deo: Sic autez ꝓmisit oñsuꝛ seipsuz dilectoꝛib⁹ suis cũ pr̃e deũ vnum:non qũo in hoc seculo visus est in corpore ꝛ a malis.

THEOPHI. Uel qꝛ p⁹ resurrectionẽ appitur⁹ illis erat in corpe magis repñtate diuinitatẽ:ne credãt ip̃m spũz fore seu phãtasma:ob ꝟ pdixit illis:vt tũc videtes illũ nõ diffidãt:sz reminiscant qꝛ pp mãdatoꝛ suoꝛ custodiã appet eis:atꝫ iõ tenẽt semp custodire illa vt ppetuo eis appeat.

Dicit ei iudas:nõ ille scariothis. Bñe qd fcm est qꝛ manifestaturus es nobis teipsuz ꝛ nõ mũdo: Rñdit ihesus ꝛ dixit ei. Siqs diligit me ꝼmonem meũ seruabit:ꝛ p̃ meus diliget eũ ꝛ ad eũ veniem⁹ ꝛ mãsionẽ apud eũ faciemus. Qui nõ diligit me sermones meos nõ seruat. Et ꝼmonẽ quẽ audistis nõ est me⁹ sz eius q misit me p̃is. Hec locut⁹ suz vobis apud vos manens. Para clytus aũt spũssc̃us quẽ mittet pater ĩ noĩe meo ille vos docebit oĩa ꝛ suggeret vobis oĩa q̃cũqz dixero vobis. Pacẽ relinquo vobis:pacẽ meã do vobis. Non qũo mũdus dat ego do vobis.

AVGV. Quia dñs dixerat:Adhuc modicũ ꝛ mũd⁹ me iã nõ videt:vos aũt videbitis me. Jnterrogauit euz de hoc ipse iudas:nõ ille traditoꝛ ei⁹ q scariothis cognoiat⁹ ẽ:sz cur epla iter scripturas canonicas legit:vñ dr:Dic ei iudas:nõ ille scariothis:Bñe qd factũ ẽ.qꝛ nob manifestatur⁹ es teip suz ꝛ nõ mũdo:Cãm q̃siuit q̃re nõ se mũdo:sz suis manifestatur⁹ ẽ nõ statur⁹ eẽt. Dñs aũt exponit q̃re suis se manifestatur⁹ es teip alienis.qꝛ.s.hi diligũt:illi vo nõ diligũt.vñ segt: Rñdit ie.ꝛ dixit ei. Siqs dil.me ser.me.ser. GREGO. in ho. Probatio enĩ dilectiõis exhibitio ẽ opis:nũq̃ amoꝛ dei ẽ ociosus: operatur.n.magna si ẽ.si vo opari rẽnuerit:amoꝛ nõ ẽ. AVGV. Dilectio aũt scõs discernit a mũdo:q facit vnanimes habitare in domo:in q̃ facit⁹ pr̃ ꝛ fili⁹ mãsionẽ:q donat ꝛ ipsaz dilectionẽ:gb⁹ in fine donabũt suã manifestationẽ. Est.n.q̃dã dei manifestatio iterioꝛ:quã,pr̃sys ipy nõ nouerũt:gb⁹ dei pr̃is ꝛ spũssancti manifestatio nulla ẽ:fily vo eẽ potuit:sz in carne que nec talis ẽ q̃lis illa:nec semp illis adesse pot:sz ad modicũ tps:ꝛ B ad iudiciũ ñ ad gaudiũ:ad supplicii ñ ad p miũ:vñ segt. Et ad eũ veiem⁹. Uenit q̃dẽ ad nos oũ veni m⁹ ad eos:veniũt subueniẽdo:veim⁹ obediẽdo:veniũt illũnãdo:venim⁹ ituẽdo.veniũt iplẽdo:venim⁹ capiẽdo:vt sit nob eoꝛ nõ extranea visio sz iterna:ꝛ in nobis eoꝛ nõ trãsitoria mãsio sz eterna. vñ segtur: Et mansi. apud eum faci.

GREGO. in ho. Jn quoz̃dã etenĩ cozda venit ꝛ mãsionẽ nõ facit:qꝛ p cõpunctionẽ qdẽ respectũ dei pcipiũt:sz retributionis tpe hoc ipsuz qõ cõpuncti fuerãt obliuiscunt.sicq ad ppetrãda pctã redeũt:ac si hec minime plãxissent. Qui ergo deũ vẽ diligit in ei⁹ cozde dñs ꝛ venit ꝛ mãsioué facit: qꝛ sic eũ diuinitatis amoꝛ penetrat:vt ab hoc amoze tentationis tpe nõ recedat. Jlle.n. vẽ amat cui⁹ ꝓsensionẽ in dilectoze suo faciẽtib⁹ pr̃e ꝛ filio excluꝰ ee ab hac mãsione spũscũs: Quid est ergo qõ supi⁹ ait de spũsco apõ vos manebit ꝛ in vobis erit:nisi forte gsq̃ sic abstrahit ꝛ vt arbitret cũ pr̃ ꝛ filius venerit discessurũ inde spiritum sanctuz tanꝫ locũ daturũ maioribus: Sed ꝛ huic carnali cogitationi occurrit scriptura cũ dicit: Ut maneat vobiscũ in eternũ. Jn eadez ergo mãsione cũ ipsis erit in eternũ: necille sine ipsis venit: nec illi sine eo:sed ꝓpter ĩsinuationem trinitatis:psonis singulis noiatis dicunt q̃dã:nõ tamen trinitatis substãtia, alys separatis itelligunt:ꝓpter eiusdẽ trinitatis substãtia.

GREGO. in ho. Cãto aũt q̃sq̃ a supno amoze diuingit quãto iferi⁹ delectat:vñ subdit:Qui nõ dili. me ser. meos nõ seruat. De dilectiõe ergo conditoꝛis lingua mens ꝛ vita requirat. CHRY. Uel aliter totũ: Estimauit iudas:sicut mortuos videm⁹ in somno: ita ꝛ se eũ esse visuros. vñ querit. Quid est q̃ debes te manifestare nobis ꝛ nõ mũdo.q.d. ve nobis qñ morieris:ꝛ vt mortuus debes nobis assistere. Ne igitur hoc suspicentur dicit: Ego ꝛ pater ad eũ veniem⁹ q.d. Sicut pater manifestat seipsuz:ita ꝛ ego:ꝛ mansionem apud eũ faciemus:qõ somnioꝛ non est. Sequit: Et ser.quẽ au.nõ est me⁹:sed ei⁹ q mi.me.pr̃is.q.d.nõ me solũ:sed nec patrẽ amat q hunc nõ audit sermonẽ. Dicit autem hoc:q̃m nihil extra patrẽ logtur:neq̃ ꝓter id qõ illi vr̃. AVGV. Et fortasse ꝓpter aliquã distinctionẽ:vbi suos dixit: pluraliter sermones dixit dicens, Qui non diligit me sermones meos nõ seruat. Ubi aũt sermonẽ hoc est vbũ nõ suum esse dixit:sz pr̃is:seipsuz itelligi voluit. nõ enĩ suum sed patris, est vbũ:qũo nec sua imago sz pr̃is: nec suus filius sz patris. Recte igit auctoꝛi tribuit qõ facit equalis a quo habet hoc ipsum q̃ illi est idifferens equalis. CHRY. Quia vo corrũ que dixerat:quedã manifesta erãt.ꝛ quedã nõ itellexerunt:vt nõ turbarent subiungit: Hec lo.sum vo. apud vos manens. AVGV. Alia ẽ illa mãsio quã ꝓmisit futuraz: alia vo hec quã pñtẽ eẽ testat. illa spiritalis ẽ atꝫ itellectus mẽtibus reddit:hec corpalis fozinsecus oculis atꝫ aurib⁹

adhibeť. CHRY. Ut ãt eĩ⁹ corporalẽ receſſũ facilius ſu
ſtinerẽt:prepat eos ꝓmittẽs ꝙ eĩ⁹ receſſus magnoꝝ eis eſ
ſet futura cã bonoꝝ:qz donec ipſe apud eos corꝑaliť mane
bat:ꝛ ſpũs ñ veneraţ:nihil magnũ poterãt ſcire. vñ ſequtur.
Paracletꝰ ãt ſpũſcũs quẽ mit. pater ĩ no. mco ille vos do.
oĩa:ꝛ ſtig. vo. oĩa q̃cunq; dixero vobis. GREGO. Hreca
locutiõe paclytꝰ:latina aduocatꝰ dicit vel cõſolatoꝛ. Qui ic
circo aduocatꝰ dicitť:qz ꝓ⁹ erroꝛe delinq̃ntiũ apud iuſticiã
patris iteruenit:dũ eos quos repleuerit exoꝛãtes facit. Cõ
ſolatoꝛ ãt idẽ ſpũs vocatť:qz de pcti ꝓpetratiõe merẽtibus
dũ ſpẽ venie ꝓparat:ab afflictione triſticie mentem leuat.
CHRY. Cõtinue ãt eũ paclytũ vocat ꝓpter otinentes eos
tribulatiões. DIDYMVS de ſpũſcõ. Spũ ãt ſcĩ a pa
tre ĩ ſuo mitti noie ſaluatoꝛ affirmat:cũ ꝓpꝛie nomẽ ſalua
toꝛis ſit filiꝰ:ſigdẽ nature ꝓſortiũ. ꝛ vt ita dicã ꝓpꝛietas p
ſonaꝝ ex iſta voce ſignificať:filij ꝙppe tm̃modo ẽ ĩ noie pa
tris venire:ſalua ꝓpꝛietate filij ad patrẽ:nullus ãt alĩ⁹ ve
nit in noie pr̃is:ſi vbi gra: In noie dñi dei ꝛ oĩpotẽtis. Quõ
igit̃ ſerui q in noie dñi veniũt:ꝓ bociꝑ ꝙ ſubiecti ſũt ꝛ ſer
uiunt ĩdicant dñm:ſerui ꝙppe ſunt dñi: ſic ꝛ filiꝰ q venit in
noie patris:portat eĩ⁹ nomẽ ꝓ hoc ꝙ vnigenitꝰ dei filiꝰ ap
probať. Qz ergo ſpũſcũs in noie filij a patre mittitť: oñdit
qz vnitate ſit iunctus ad filiũ: vnde ꝛ filij dictus eſt ſpũs. ꝓ
adoptionẽ ſuaꝝ filios faciẽs eos q ſe recipe voluiſſent. Iſte
ãt ſpũſcũs q venit ĩ noie filij miſſus a patre:docebat oĩa
eos q in fidẽ cꝛiſti perfecti ſunt. Omnia autẽ illa que ſpi
ritualia ſunt ꝛ intellectualia veritatis ꝛ ſapientie ſacramẽ
ta. Docebit vero non ſicut qui artes aliquas ꝛ ſapientiam
ſtudio idiſtriaq; didicere:ſed quaſi ipſa ars atq; doctrina
entiã diuinoꝝ. GREGO. Niſi ãt idẽ ſpiritus coꝛdi adſit
audientis:ociosus ẽ ſermo doctoꝛis:nemo ergo docẽti bo
mini tribuat quod ex oꝛe docentis intelligit:quia niſi ĩtus
ſit qui doceat:doctoꝛis lingua exterius in uacuũ laboꝛat.
Sed ꝛ ipſe conditoꝛ non ad eruditionem hominis loquitť:
ſi eidem homini per vnctionem ſpiritus non loquatur.
AVGV. Nũquid ãt dicit filius ꝛ docet ſpũſcũs: vt do
cẽte filio verba capiam⁹: docẽte ãt ſpũſancto eadẽ verba
figillati commendaretur:eaꝫ nullo modo humana capere
vtcũq; poſſet infirmitas. GREGO. Regrendũ ẽ vo no
bis eſt cur de eodem ſpiritu dicatur: Suggeret vobis oĩa:
cũ ſuggerere ſoleat eſſe minoꝛis:ſed quia ſuggerere aliquã
do dicimus ſubminiſtrare:inuiſibilis ſpiritus ſuggerere di
citť:ñ ꝙ nobis ſciaꝫ ab imo iferat:ſꝫ ab occulto. AVGV.
Vel ꝙ addit: Suggeret. i. cõmemoꝛabit vos:itelligere de
bemus ẽt ꝙ iubemur nõ oblinisci ſaluberrima monita ad
gram ptinere:q̃ nos cõmemoꝛat cꝛiſtus. THEOPHI.
Spũs itaq; ſanctus ꝛ docuit ꝛ cõmemoꝛauit:docuit quidẽ
q̃cunq; nõ dixerat eis ꝛps tanq̃ nõ valẽtib⁹ poꝛtare. Com
memoꝛauit vo q̃cunq; dñs dixerat:ſed obſcuritatis cã vel
itellectus tarditate:commendare memoꝛie nequiuerunt.
CHRY. Quia vero ꝛ hec audiẽtes turbabanť excogitan
tes odia ꝛ ꝑlia ſibi ĩminere poſt eĩ⁹ receſſum:rurſus eos cõ
ſolať dicens: Pacẽ relinquo vobis:pacez meam do vobis.
AVGV. Pacẽ nobis reliqt in hoc ſeculo:in qua manen
tes hoſtẽ vincim⁹: ꝛ vt ẽt hic ĩuicẽ diligam⁹: pacẽ ſuam no
bis dabit in futuro ſeculo:q̃ ſine hoſte regnabim⁹: vbi nũ
q̃ diſſentire poſſum⁹. Pax autez nobis ipſe eſt ꝛ cum credi
mus qz eſt:ꝛ cum videbimus eũ ſicuti eſt. Sed quid eſt ꝙ
vbi dicit: Pacem relinquo vobis:non addit:meã:vbi vero
qit: Do vobis:ibi dixit meã:vtrũ ſubaudiendũ eſt meam: ꝛ
vbi dictum non eſt:an forte ꝛ hic aliquid latet: Pacem eni
ſuam eam voluit intelligi qualem habet ipſe. Pax vo iſta
quã nobis reliquit in hoc ſeculo:noſtra potius dicenda eſt
ꝙ ipſius. Illi quippe nihil repugnat in ſeipſo: quia nullum
habet omnino peccatum. Nos autem talem pacem nunc
habemus:in qua adhuc dicamus: Dimitte nobis debita no
ſtra. Itemq; inter noſipſos eſt nobis pax:qz inuicem nobis
credimus ꝙ inuicem diligamus. Sed nec ipſa plena eſt: qz
cogitationes coꝛdis noſtri inuicem nõ videmus. Nec igno
ro iſta domini verba etiam ſic accipi poſſe:vt eiuſdem ſen
tentie repetitio videatur: Cꝛ vero dominus adiunxit: Nõ
q̃o mundus dat ego do vobis. Quid eſt aliud:niſi nõ q̃o
homines dant qui diligũt mũdum: qui ꝓpterea ſibi dãt
pacem:vt ſine moleſtia perfruantur. Et quando iuſtis dãt
pacem vt non eos perſequantur:pax eſſe non poteſt vera:
vbi non eſt va ꝺcoꝛdia:qz diſiuncta ſunt coꝛda. CHRY.
Pax etiaꝫ exterioꝛ ad malũ fit multotiens:ꝛ eis qui habẽt
eam nihil ꝓdeſt. AVGV. de ver. do. Eſt autem pax ſe
renitas mentis. trangllitas animi:ſimplicitas coꝛdis:amo
ris vinculum:conſoꝛtium charitatis. Nec poterit ad here
ditatem domini peruenire qui teſtamẽtum pacis noluerit
obſeruare:nec poteſt concoꝛdiaꝫ habere cum cꝛiſto qui di
ſcoꝛs voluerit eſſe cuz cꝛiſtiano.

¶ Nõ turbeť coꝛ veſtrum neq; formidet. Audi
ſtis:qz ego dixi vobis vado ꝛ venio ad vos. Si
diligeretis me gauderetis vtiq;:qz vado ad pa
trem:qz pater maioꝛ me eſt. Et nunc dixi vobis
priuſq̃ fiat:vt cũ factuꝫ fuerit credatis. Jam nõ
multa loquar vobiſcũ. Venit enĩ ꝓnceps mũdi
hui⁹:ꝛ in me nõ hz q̃q̃. Sed vt cognoſcat mũ
dus qz diligo patrẽ. ꝛ ſicut mãdatuz dedit mihi
pater. ſic facio. Surgite eamus hĩc.

CHRY. Quia dixerat. Pacez relinquo vobis qõ erat re
cedentis:hoc poterat eos conturbare:ideo dicit. non turbe
tur coꝛ veſtrum neq; formidet:quoniã hoc quidem ex dile
ctione:illa vero ex formidine patiebãtur. AVGV. Dic
aũt turbari ꝛ formidare poterat coꝛ illoꝝ ꝙ ibat ab eis:q̃
uis venturus ad eos:ne forſitan gregem lupus hoc iterual
lo inuaderet paſtoꝛis abſentia. vnde ſequitur: Audiſtis qa
ego dixi vobis: Vado ꝛ venio ad vos. Ibat autem per id
quod homo erat:ꝛ manebat per id qõ deus erat. Cur itaq;
turbaretur ꝛ formidaret coꝛ:quando ſic deſerebat oculos
vt non deſereret coꝛ. Ut autem intelligerent ꝓm id qõ ho
mo erat euz dixiſſe: Vado ꝛ venio:ad hoc ſubiecit atq; ait:
Si diligeretis me:gauderetis vtiq;:qz vado ad patrem:qa
pater maioꝛ me eſt. Per quod ergo filius nõ eſt equalis pa
tri:per hoc erat iturus ad patrem:a quo ꝛ venturus eſt iu
dicaturus viuos ꝛ moꝛtuos. Per illud ãt in quo eſt equalis
gignenti:nunq̃ recedit a patre:ſed cum illo eſt vbiq; totus
pari diuinitate quã nullus continet locus. Ipſe ergo filius
dei equalis patri in forma dei:qz ſemetipſuz exinaniuit: nõ
formã dei amittens:ſꝫ formã ſerui accipiens:maioꝛ eſt etiã
ſeipo:qz maioꝛ eſt forma dei:que amiſſa nõ eſt:q̃ forma ſer
ui que accepta eſt. Nec igitur eſt forma ſui in qua dei fili⁹
minoꝛ eſt nõ patre ſolo ſed etiam ſpirituſancto: ꝓm hãc foꝛ
mam ſerui puer cꝛiſtus etiam parentibus minoꝛ erat: qñ
paruus maioꝛibus ſicut ſcriptuz eſt: ſubditus erat. Agnoſca
mus igitur geminam ſubſtantiam cꝛiſti: diuinaz. ſ. qua eq̃
lis eſt patri:ꝛ humanaz qua maioꝛ eſt pater: vtrũq; autem
ſimul: non duo ſed vnus eſt cꝛiſtus: ne ſit quaternitas: ſꝫ
trinitas deus. ideo ergo dixit. Si dili. me gau. vtiqz: qz va.
ad patreꝫ. qz nature humane gratulãdũ eſt: eo ꝙ ſic aſſum
pta eſt a vbo vnigenito: vt ĩmoꝛtalis cõſtitueret in celo: at
q; ita fieret terra ſublimis: vt icoꝛꝛuptibilis puluis ſederet
ad dexteram patris. Quis non binc gaudeat qui ſic diligit
cꝛiſtum. vt ſuã naturã iã ĩmoꝛtalẽ gratuleť in cꝛiſto: atq;
ipſum ſperet futurum eſſe per cꝛiſtum. HYLA. ix. de
trini. Vel aliter: Si donantis auctoꝛitate pater maioꝛ me

est:nūquid p doni cōfessionē minor filius est:Maior itaq; donās ē:sz minor iā nō ē cui vnum eē donatur. CHRY. Uel aliter:Nondū nouerāt apostoli qd sit resurrectio quā pdixerat dicēs:Uado ⁊ venio ad vos:neq; q̄lē oportebat de eo opinionē habebāt:prem vo magnū esse estimabant. Dicit igit eis:Etsi de me formidatis vt nō sufficiēte mihi pp si assistere:neq; ꝓfiditis q̄ post crucē rursus vos videbo:tñ audietes qñ ad patrē vado oportebat letari:⁊ de reliquo qñ ad maiorē vado:⁊ potentē oīa versuta dissoluere. Dec āt oīa ad ībecillitatē discipulorū dicebant. Et iō subdidit: Et nunc dixi vobis priusq; fiat vt cū factū fuerit credatis. AVGV. Quid ē hoc cū magis credere hō debeat anteq; fiat id qō credendū est:Dec est.n.laus fidei si quod credit non videt.nā ⁊ ille cui dictū est.Qz vidisti credidisti:aliud vidit:aliud credidit:vidit boiem credidit deū. Sz si dicūt credi que vident sicut dicit vnusquisq; oculis suis se credi disse:non tñ ipsa est q̄ in nobis edificat fides:sz ex rebus q̄ vident acgritur in nobis vt ea credant que nō vident. Illud itaq; dicit:Cū factū fuerit:q̄ eū post mortē visuri erāt viuentē;⁊ ad patrē ascendentes:quo viso fuerant crediturī q̄ ipse esset christus filius dei qui hoc potuit facere ⁊ predicere anteq; faceret.Crediturī aūt hoc non fide noua:sz aucta:aut certe cū mortuus esset defecta:cuz resurrexisset refecta. HYLA.ix.de trini.Glorie autem resumende meritum:continuo subiecit dicens:Jaz non multa loquar vobiscum. BEDA. Ideo hoc dicebat:qñ iam instabat tempus vt comprehenderetur:⁊ ad mortez traderetur: Uenit enim p̄nceps mūdi huius. AVGV. Quis nisi diabolus: non āt creatura:sz peccatoꝝ priceps ē diabolus. Uñ apostolus cū dixisset aduersus rectores mundi:sequēti verbo exposuit:quid dixisset mundi:cū subiungit tenebrarum harum.i.hoium impiorum. Et in me non habet quicq;. Quia neq; cū peccato deus venerat:nec eius carnē de peccati ꝑpagine virgo peperat. Et tanq; ei diceret:Cur ergo moreris:si non habes peccatum cui debetur mortis supplicium: continuo subiūgit: Sed vt cog.mūdus qz diligo pa.⁊ sicut man.de.mihi pater sic facio. Surgite eamus hīc. Discumbens enim discumbentibus loquebatur. Eamus aūt dixit ad illum locū:vnde fuerat tradendus ad mortē:qui nullū habebat meritū mortis sed habebat:vt morerē mādatuz patris. AVGV. Contra arrianos:Quod autem volūtati ⁊ precepto patris obediens est filius:nec in hominibus demonstrat diuersam imparēq; naturam patris precipientis:⁊ filij obedientis.huc accedit q̄ christus non tñ deus est:qua natura equalis est patri:sed etiam homo:qua natura minor est patre. CHRY. Uel hoc qō dicit.Surgite eamus hinc:principium est alterius sententie.cōsequēs.n. erat eos formidare:⁊ a tempore ⁊ a loco in villa manifeste existentes:etenim nox profunda erat:⁊ erat cōsequens eos non attendere his que dicebantur:sed semper circūuolucre oculos:⁊ imaginari eos qui aggressuri eos erant:⁊ maxime audientes:Adhuc modicum vobiscum sum. Et venit p̄nceps mundi huius. Quia igitur hec ⁊ huiusmodi audiētes turbabantur vt mox capiēdi:ducit eos in locum alium: vt estimantes se in cautela esse cum ocio de reliqno audiāt. magna enim dogmata erant audituri. CAPI. XV.

EGo sū vitis vera:⁊ pater meꝰ agricola est. Omnez palmitez ī me nō ferentem fructum tollet eū:⁊ oēm qui fert fructū purgabit eum vt fructum plus afferat. Jam vos mūdi estis propter sermonē quē locutus sum vobis.

HYLA.ix.de tri.Ad consumande corporee passionis sacramentum per dilectionē efficiendi mādati paterni festinat exurgēs:corporee tñ assumptiōis statī mysteriū pādēs per quā ei tāq; in vite mō palmitis ieſſem? adiecit:Ego sū vitis va. AVGV. Nō fm hoc dicit q̄ est caput ecclesie nosq; mēbra ei?:hō xps iesus. Uni? qppe nature sunt vitis ⁊ palmites:sz cū dicit:Ego sum vitis va:nunqd vt adderet va:ad eā vitē rettulit vñ ista similitudo trāslata ē:Sic aūt dī vitis p similitudinē:nō per ꝓprietatē:sicut agnus:ouis: cē.huiusmodi: vt magis ipsa sint va ex q̄bus dicunt iste similitudies:Sz dicēdo.Ego sum vitis va:ab illa se discernit cui dicit.Quo conuersa es in amaritudinem vitis aliena? Nam quo pacto est vitis vera:que expectata est vt faceret vuam:fecit autem spinas:HYLA. nono de trini.Sed a corporee hui? hūilitatis assumptionē formā paterne maiestatis alienans agricolā patrez curiosum huius vitis ostendit dicens. Et pater meus agricola est. AVGV. Colimus enim deum:⁊ colit nos deus.Sed sic deum colimus vt non meliorem eū faciamus:colim? enī eū adorādo:non arando.Qz autē ille nos colit:meliorez nos reddit.Cultura ipsius est in nos:q̄ non cessat vbo suo extirpare mala semina de cordib? nostris:aperire cor nostrū tanq; aratro sermonis:plantare semina preceptorum:expectare fructū pietatis. CHRY. Et quia christ? sibi sufficit:discipuli vero multo indigent agricole auxilio ꝓpterea de vite nihil dicit sed de palmitibus cū subdit.Omnez pal.in me non ferentem fru.tollet eū. Fructū autē hic vitā occulte ifinuat:ostēdēs q̄ sine operibus nō potest aliquis esse in eo. HYLA.ix. de trini.Inutiles aūt ⁊ inueraces palmites desecans deputabit arsuros. CHRY. Et quia etiam qui valde virtuosi sunt:indigent agricole opere:adiungit.Et oēm qui fert fructum purgabit euz vt fructū plus afferat. Hoc dixit ꝓpter tribulationes eorum que tūc iducebant:ostēdens q̄ tentationes fortiores eos faciebāt sicut ⁊ purgare:hoc est circumcidere palmitem eum magis germinare facit. AVGV. Quis aūt ē in hac vita sic mūdus: vt nō sit magis magisq; mūdandus:Ubi si dixerim? qz peccatū nō habem? nosmet ipsos seducim?.Mūdat itaq; mūdos.i.fructuosos: vt tāq; sint fructuosiores quāto sunt mundiores.Scōm hoc ergo vitis est christus:qō ait.Pater maior me est.fm illud antē qō ait:Ego ⁊ pater vnū sum?⁊ ipse agricola est.Nec talis q̄les sunt qui extrinsecus opando exhibēt ministeriū:sed talis vt det etiā intrinsecus incrementum.vnde cōtinuo etiā seipsum mundatorē palmitū ostēdit dicens.Jam vos mundi estis ꝓpter sermonem quē locu.sum vo.Ecce ipse mundator est palmitū:qō est agricole nō vitis officiuz. Sed q̄re non ait:Mundi estis propter baptismū quo abluti estis: nisi quia ⁊ in aqua verbuz mundat:Detrahe verbuz:⁊ qd est aqua nisi aqua:Accedit verbuz ad elemētum ⁊ fit sacramentuz:vnde ista tanta vtus aque vt corpus tangat ⁊ cor abluat:nisi faciēte vbo:non qz dicit:sed qz creditur:Nam in ipso vbo aliud est sonus transiens:aliud virtus imanēs. Hoc vbuz fidei tantū valet in ecclesia dei:vt per ipsum credentē:offerentē:benedicentē:tingentē mūdet infantez q̄ uis credere nō valentē. CHRY. Uel dicit:Mūdi estis: ꝓpter sermonē quē locutus sum vobis.i.interim lumen doctrine iam susceptistis ⁊ a iudaico errore eruti estis.

¶ Manete in me ⁊ ego in vobis. Sicut palmes nō potest ferre fructum a semetipso nisi manserit in vite:sic nec vos nisi in me manseritis. Ego sum vitis:vos palmites. Qui manet i me ⁊ ego in eo:hic fert fructum multum:quia sine me nichil potestis facere. Siquis in me non manserit: mittet foras sicut palmes ⁊ arescet:et colligent eum et in ignez mittent et ardet. Si manserint in me et verba mea in vobis manserint:quodcū q̄z volueritis petetis et fiet vobis.

CHRY. Quia iã mundos eos dixerat pp sermonẽ quez locutus fuerat eis: docet q oz de reliquo icipere ea que ab eis sũt ⁊ ideo dicit: Manete in me ⁊ ego ī vob. AVGV. Nõ eo mõ illi in ipso sicut ipse in illis: vtrũqz.n. pdest: non ipsi sz illis. Ita sunt qppe in vite palmites: vt viti nõ confe rant: sz inde accipiãt vñ viuant. Ita vo vitis ẽ in palmitib⁹ vt vitale alimentũ subministret eis: nõ sumet ab eis: ac per hoc vt manentẽ in se haberẽt xp̃m: ⁊ manerẽt in xp̃o: disci pulis prodest vtrũqz: nõ xp̃o: vñ subdit. Sicut palmes nõ põt ferre fructũ a semetipso: nisi mãserit in vite: sic nec vos nisi in me manseritis. Magna gratie cõmendatio: corda in fruit humiliũ: ora obstruit supboz. Nõne huic resistũt ve ritati: ad bona opa facienda deũ sibi necessariũ non putan tes: nõ assertores: sz pcipitatores liberi arbitrij. Qui.n.a se metipso se fructũ estimat ferre: in vite nõ est. Qui ī vite nõ est: in xp̃o non est. q in xp̃o ñ est: xp̃ianus ñ est. ALCVI. Dis.n. fructꝰ boni opis ab illa radice pcedit: q nos sua gr̃a liberauit: ⁊ suo auxilio puebit: vt fructũ plus afferre valea mus: vñ cũ repetitione ⁊ supioz explanatione subdit: Ego sum vitis ⁊ vos palmites: Qui ma. in me. credendo: obediẽ do: pseuerando. Et ego in eo. illuminando: subueniendo: p seuerantiã donando: Dic: ⁊ non alius: Fert fructũ multuz, AVGV. Sed ne gsq̃ putaret saltẽ paruũ aliquẽ fru ctum posse a semetipso palmitẽ ferre subdit: Quia sine me ni. po. fa. nõ ait paz potestis facer: qz nisi palmes i vite mã serit: ⁊ vixerit de radice quantũlibet fructũ a semetipso nõ põt ferre. Quãuis ãt xp̃s vitis non esset: nisi hõ esset tñ istã gr̃az palmitibus nõ pberet: nisi ẽt deus eẽt. CHRY. Ui de ergo filiũ nõ minus patre pferentẽ ad discipulo z̃ procu ratione. Nã pater qdem purgat: ipse vero in se tenet: quod facit palmites fructificare. Sz tamen ⁊ purgare fily mon stratum est esse: ⁊ manere in radice est patris: qui radicem genuit. Igitur magnũ qdẽ damnũ est: nihil posse facere. ve rum non vsqz ad hoc sistit: sed vlterius producit sermonẽ dicens: Siquis in me nõ manserit: mittetur foras sicut pal mes. i. agricole non potietur manu. Et arescet. Hoc est: Si quid habebat a radice amittet: õnudatus eius auxilio ⁊ vi ta. Et colligent euz. ALCVI. Demõres angeli ⁊ ī ignẽ eternũ. s. mittent: ⁊ ardet. AVGV. Ligna.n. vitis tanto riosioza si manserint vnum ex duobus palmiti cõgruit: aut sunt contemptibilioza si in vite non manserint: quanto glo vitis: aut ignis: si in vite non est: in igne erit. CHRY. Deinde ostendens quid est manere in eo subdit: Si man seritis in me ⁊ ver. mea ī vo. man. quodcũqz volue. pe. ⁊ fi et vobis. Qz enī que p opa ostẽsionẽ q̃rit. AVGV. Cũc enis: sunt dicenda verba eius in nobis manere: quãdo faci mus que precepit: ⁊ diligimus que promisit. Quando autẽ verba eius manent in memoria: nec inueniuntur in vita: nõ cõputaꝫ palmes in vite: quia vitã nõ attrabit ex radice. Quid autẽ velle possunt manendo in saluatore: nisi q̃ nõ alienum est a salute: Aliud quippe volumus: qz sumus in christo: ⁊ aliud volumus: qz sumus adhuc in hoc seculo. De manssione autem huius seculi nobis aliquando subrepit: vt hac petamus quod nobis non expedire nescimus. Sed ab fit vt faciat nobis si maneamus in christo qui non facit qñ petimus: nisi quod expedit nobis. Ad verba autem eius p tinet oratio. Pater noster: ab huius orationis verbis ⁊ sen tibus non recedamus in petitionibus nostris ⁊ quicquid petimus fiet nobis.

¶ In hoc clarificatus est pater meus vt fructuz plurimũ afferatis. ⁊ efficiamini mei discipuli. Sic̃ dilexit me pr̃: ⁊ ego dilexi vos. Manete in dilectione mea. Si precepta mea seruaueritis: manebitis in dilectiõe mea: sicut ⁊ ego p̃is mei p̃cepta seruaui ⁊ manco in eius dilectione. Hec locutus sum vobis: vt gaudium meuz in vobis sit ⁊ gaudium vestrum impleatur.

CHRY. Ostendit supza dñs qñ qui eis insidiabañ ar debunt: nõ manẽtes in xp̃o: deide ostẽdens qñ ipsi inexpu gnabiles erũt: ita. s. vt multũ fructificẽt ait. In hoc clari. est pa. meꝰ vt plu. fru. affe. q. d. Si ad gliaz p̃ris ptiet q̃ vos fru ctificetis: nõ cõtẽnet gloriã suã: q̃ aũt fructũ facit: ille est di scipulus xp̃i. vñ subdit. Et effi. mei disci. THEOTHI. Fructꝰ aũt apostoloz sunt gẽtes que p eoz doctrinã astri cte sunt fidei. necnõ ad dei redacte sunt gloriã. AVGV. Siue enī clarificatꝰ: sine glorificatꝰ dicaꝫ: ex vno vbo gre co vrrũq̃ trãslatũ est. Doxa ergo grece dr̃: latine glozie est: qõ iõ cõmemorandũ putauit: ne hoc nostre glozie tribuam⁹ tãq̃ ex nobisipsis habeam⁹: ei⁹ est enī hec gratia: ⁊ iõ in hoc nõ nostra: sz eius ẽ gloria. A quo enī faciem⁹ fructũ: nisi ab illo cui⁹ misericordia puenit nos: vñ subdit. Sicut dile. me pa. ⁊ ego dile. vos. Ecce vñ sunt nobis opa bona. nã vñ no bis eẽnt: nisi q̃ fides p dilectionẽ opaꝫ: vñ aũt diligerem⁹ nisi p̃ius diligeremur: Qõ autẽ ait. Sicut dilexit me pa. ⁊ ego dile. vos. nõ eq̃litatẽ nature ostẽdit nostre ⁊ sue: sicut ẽ patris ⁊ ipsius: sed gr̃am qua mediator est dei ⁊ hominum homo xp̃s iesus: Mediator qppe monstraꝫ cũ dicit: Pater dile. me ⁊ ego di. vos. Nã pater vtiq̃ diligit ⁊ nos: sz in ipso.

CHRY: Si igiꝫ pater amat nos: cõfidite si p̃ris ẽ gloria: fructificate. Deide vt nõ pigros eos faciat subdit: Manete in dile. mea. Qualr aũt hoc erit ostendit subdẽs: Si precepta mea seruaue. ma. in dile. mea. AVG. Quis ãbigat q̃ di lectio p̃cedat obseruãtiã p̃ceptoz. vñ enī p̃cepta seruet non bz: q̃ nõ diligit: q̃ ergo hĩc ait: ostẽdit nõ vñ dilectio genere tur: sz vñ monstreꝫ: vt nemo se fallat dicẽdo q̃ eũ diligat si ei⁹ p̃cepta nõ ꝟuat: q̃uis q̃ dicit manete in dile. mea: nõ ap paret quã dixerit dilectionẽ: vtrũ qua eũ diligim⁹: an q̃ ipe nos diligit: sz ex vbo supioze dinoscit. Dixerat qppe: Ego di lexi vos ⁊ cõtinuo subiecit. Manete in dilec. mea. Illa er go q̃ dilexit eos. Quid est ergo: Manete in dilectiõe mea, nisi manete in gratia mea: Et qd est: Si precepta mea ser uaueritis: manebitis in dile. mea: nisi ex hoc scietis q̃ in di lectione mea qua vos diligo manetis: si mea precepta ꝟua tis: Non ergo vt nos diligat: p̃ius precepta eius seruamus sed nisi nos diligat: precepta ei⁹ seruare nõ possum⁹. hec est gratia que humilib⁹ patet: supbos latet. Sed quid illud est qõ adiungit: Sicut ⁊ ego p̃cepta pa. mei seruaui: ⁊ ma. in ei⁹ dile. vtiq̃ eam hic dilectionẽ patris intelligi voluit: qua eũ diligit pater. Sed nunqd ⁊ hec gratia intelligenda est: qua pater diligit filiũ: sicut gr̃a est q̃ nos diligit filius: cũ simus nos fily gr̃a non nã: vnigenitus autem nã: non gr̃a. An hoc ẽt in ipso filio ad hoiem referendũ est: Ita sane. nã dicẽdo. Sicut dilexit me pa. ⁊ ego dile. vos: gratiã mediatoris ostẽ dit: mediator autem dei ⁊ hoium: nõ inq̃tuz deus: sed inq̃ tum hõ est xp̃s. Igiꝫ hoc recte possumus dicere: q̃ cum ad naturam dei non pertineat humana natura: ad personam tamen fily dei per gratiã pertinet: qua nulla est maioz: nul la prozsus equalis. Neq̃ enim illam susceptionem vlla ho minis merita preceserunt: sed ab illa susceptione merita eius cũcta ceperũt. ALCVI. Que aũt p̃cepta dixerit ex ponit apostolus dicens: Christus factꝰ est obediens patri vs q̃ ad mortẽ: mortẽ aũt crucis. CHRYSO. Deinde q̃ fu tura passio ⁊ tristia verba interruptura erant eorum leti tiam: subiungit: Hec locu. sum. vo. vt gau. meuz in vo. sit: ⁊ gaudium ve. impleaꝫ. q. d. Et si incidat tristicia: hanc aufe ram: vt ad finem veniat gaudiũ. AVGV. Qõ est ãt gau dium christi in nobis: nisi q̃ dignaꝫ gaudere de nobis: Et qõ est gaudiũ nostrũ qõ dicit implendum: nisi eius habere cõsortiũ: Gaudiũ autem iam ipse perfectuz de nobis habe bat: quãdo nos p̃sciendo ⁊ p̃destinando gaudebat: sz illud

gaudiū in nobis nō erat: qz nec nos in gbus esse posset: eramus. cepit ăt esse in nobis qñ vocauit nos. Et hoc gaudiuz nostrū merito dicimus: quo nos beati futuri sumus: qō inchoaī in fide renascentiū: iplebiī ăt in premio resurgētiū.

¶ Hoc est p̄ceptū meū vt diligatis inuicē sicut dilexi vos. Maiorē hac dilectionē nemo hz q̄z vt aiam suā ponat qs pro amicis suis. Vos amici mei estis si feceritis q̄ ego p̄cipio vobis. Jā non dicaz vos seruos: qz seruus nescit qd faciat dñs eius. Vos aūt dixi amicos: qz oia quecūqz audiui a patre meo nota feci vobis. Nō vos me elegistis: sed ego elegi vos: t posui vos vt eatis t fructū afferatis: t fructus vester maneat: vt qō cūqz petieritis patrē in nomine meo det vobis.

THEOPHI. Quia p̄dixerat: q̄ si mandata mea custodieritis: tunc in me pmanebitis: hic ostēdit que mandata obseruare oporteat dicens: Hoc est p̄ceptum meū vt diligatis inuicē. GREGO. in ho. Cuz ăt cuncta sacra eloga dñicis sint plena p̄ceptis: qd ē quod de dilectione quasi de speciali mandato hic dicit: nisi qz omne mandatum de sola dilectione est: t oia p̄cepta vnum sunt: qz quicquid p̄cipitur ī sola charitate solidatur: vt.n. multi arboris rami ex vna radice prodeunt: sic multe virtutes ex vna charitate generātur. Nec hz aliquid viriditatis ramus boni operis: si ñ manet in radice charitatis. AVGV. Ubi ergo charitas est: quid est quod possit deesse: Ubi ăt non est: qd est quod possit prodesse: Discernitur ăt ista dilectio ab ea q̄ se inuicē diligunt hoīes sicut boīes. vnde adiunctū ē: Sicut dilexi vos. Ut qd.n. nos dilexit xp̄s nisi vt possimus regnare cum xp̄o: Ad hoc ergo t nos inuicez diligamus: vt dilectionē nostraz discernamus a ceteris: q nō ad hoc seinuicē diligunt vt deus diligatur: qz nec vere diligunt. Qui aūt se pp habenduz deum diligunt: ipsi se diligunt. GREGO. Una ăt t sūma est probatio charitatis: si t ipse diligaī qui aduersaī. nā t ipsa vitas t crucis patibulū sustiet: t tñ ipis suis psecutoribus affectū dilectionis impendit dicens: Pater ignosce il. qz nesciunt qd fa. cuius dilectiōis sūmā exprimit cū subūgit: Maio. hac dilecti. ne ha. q̄z vt ani. suā ponat pro amicis suis. Mozi pro inimicis dñs venerat: t tñ positūz se animam pro amicis dicebat: vt nobis ostenderet qz cum diligendo lucruz facere de inimicis possumus: etiā ipsi amici sunt q psequunt. AVGV. Quia ergo sup ius dixerat: Hoc ē p̄ceptū meū vt diligatis inuicē sicut dilexi vos: fit ex hoc cōsequēs qō idē ioānes in epistola sua dic: vt quēadmodū xp̄s p nobis aīaz suā posuit: sic t nos debemus aīas p frib⁹ ponere. Hoc martyres ardēti dilectione fecerūt: iō ad mēsaz xp̄i: nō sic eos cōmemoram⁹ quēadmodū alios: vt ēt p eis oē⁹: sz magis vt eoz vestigys hereamus. Talia enī suis frib⁹ exhibuerūt: q̄lia de dñi mēsa pariter acceperūt. GREGO. Qui vo tranqllitatis tpe non dat p deo tunicā suā: q̄liter in psecutiōe dat⁹ est aīaz suā: Dirt⁹ ḡ charitatis vt iuicta sit in pturbatiōe: nutriaī p misericordiā in trāqllitate. AVGV. viij. de tri. Ex vna aūt eadēq̄z charitate deū p̄imūq̄z diligim⁹: sz deū pp deū: nos aūt t p̄imū pp deū. Cū ergo duo sint p̄cepta charitatis in gb⁹ tota lex pēdet t pphete: dilectio dei t p̄imi nō īmerito plerūq̄z scriptura p vtroq̄z vnū ponit: qz q diligit deū cōsequens est vt faciat q̄ p̄cepit de⁹. cōsequens ergo est vt proximū diligat qz t hoc p̄cepit de⁹: vñ t hic segtur: Vos amici mei estis si feceritis q̄ p̄cipio vo. GREGO. xxvij. moz. Amicus qppe quasi aīe custos dicit: vñ nō īmerito qui voluntatē dei custodire in p̄ceptis illius dicit: eius amicus vocaī. AVGV. Magna dignatio cū fuus bon⁹ ee nō possit: si p̄cepta dñi sui nō fecerit: hinc amicos suos voluit īelligi: vñ boni fui pñt pbari. Pōt igit ee t fuus t amicus qui fuus ē bon⁹. Quo ăt itellecturi sum⁹ t fuū t amicū ee: fuus bonū declarat cū subdit: Jā nō dicā vos fuos qz ser. ne. qd fa. do. ei⁹. Itaqz tūc fui nō erim⁹: qñ boni fui fuerim⁹. Nūqd fuo bono t pbato dñs ei⁹ non ēt sua secreta cōmittit: Sed sicut sunt duo timores: sic sūt due fuitutes. Est timor quē pfecta charitas mittit foras: in quo ēt ē fuitus siml' foras cū ipso timore mittēda. Et ē ali⁹ timor castⁿ: pmanens in seculū seculi. Ad p̄mā ergo fuitutē fuos ptinēres ituebatur dñs dicēs: Jā nō dicā vos ser. qz ser. nescit qd fa. do. ei⁹. Nō ille vtiqz seru⁹ ad timorē ptinēs castū cui dr: Euge ser ue bone: itra in gaudiū dñi tui: sz ille seru⁹ ptinēs ad timorē foras a charitate mittēdū: de quo alibi dr: Seru⁹ nō manet in domo in eternū: fili⁹ aūt manet in eternū. Qñ itaqz dedit nobis ptātē filios dei fieri: vt miro mō fui nō fui ee possim⁹: hoc dñm facere scim⁹: hoc fuus ille nescit q nescit qd faciat dñs ei⁹: t cū aligd boni facit: sic extollit q̄si hoc ipse faciat t nō dñs ei⁹: t in se t nō in dño gloriaī: Segt: Vos ăt dixi. ami. qz omnia quecunqz audiui a pa. meo nota feci vo.

THEOPHI. q.d. Seru⁹ nō nouit cōsilia sui dñi: vos ăt cū amicos reputē: secreta mea vobis cōicaui. AVGV. Quo ăt pacto itellecturi sum⁹: oia enī nota fecisse discipulis q̄cunqz audiuit a p̄re: cū pp̄terea multa nō dicat eis: gscit eos modo portare non posse. Sed oia se nota fecisse discipulis dicit: q̄ se nouit nota ee facturū: in illa plenitudine de qua dicit apostol⁹: Tūc cognoscā sicuti t cognit⁹ sum. si: cut enī īmortalitatē carnis t salutē aīarū futuraz expectamus: ita oēm noticiā q̄cūqz vnigenit⁹ audiuit a p̄re futurā expectare debem⁹. GREGO. Uel oia q̄ audiuit a p̄re q nota fieri voluit fuis suis: sunt gaudia interne charitatis t festa supne p̄rie: q̄ nr̄is quottidie mētibus p aspiratione sui amoris īprimit: dū enī audita supna celestia amam⁹ amata iā nouim⁹: qz amor ipsa noticia est. Oia ergo nota eis fecerat: qz a terrenis desideriys īmutati: amoris summi facibus ardebāt. CHRY. Uel oia dicit q̄cunqz eos audire oportebat. Per hoc aūt q̄ dicit se audisse: oñdit q̄ nihil alienus logtur: Sed que p̄ris. GREGO. Sed qsgs ad hāc peruenit dignitatē vt amic⁹ dei voceī: dona que percipit sup se: nō suis meritis tribuat. vñ subdit: Nō vos me elegistis: sz ego elegi vos. AVGV. Nec est ineffabilis gra: qd enī erasmus qñ xp̄m nondū elegeram⁹: nisi iniq t pditi. Neqz enīz credideram⁹ in eū vt eligeret nos. nā si credētes elegit: electos aūt gētes elegit. hic certe vana illoz rō q ió nos dñr electos aī mundi constitutionem: qz p̄sciuit nos deus futuros bonos non seipsum nos facturū bonos: qñ si propterea nos elegiī set quia bonos futuros eē p̄sciebat: simul ēt p̄sciebat q eū nos fuissemus p̄ius electuri. nō enī aliter possumus ee boni: nisi forte dicendus est bonus qui non elegit bonum. Quid ergo elegit in non bonis: Non est vt dicas. Ideo electus sum: qz iam credebā. Si enī credebas in eum: iam habebas eum. Nec est vt dicas: Anteqz crederē iam bona operabar: ideo electus sum. Quid enim est boni operis ante fidem: Quid ergo dicturi sum⁹: nisi quia mali eramus: t electi sum⁹: vt boni per gratiaz nos eligētis essem⁹. AVGV. de p̄destinatiōe sanctoz. Electi sunt itaqz ante mūdi: cōstitutionē ea p̄destinatiōe: in qua de⁹ sua futura facta p̄sciuit: electi aūt de mūdo ea vocatione qua de⁹ id quod p̄destinauit impleuit. quos enī p̄destinauit: hos t vocauit.

AVGV. sup Joannē. Et videte quēadmodū non eligat bonos: sz quos elegit faciat bonos. nā segtur. Et posui vos vt eatis t fructū afferatis. Iste est fruct⁹ de quo iam dixerat: Sine me nihil potestatis facere: ipse est via in qua nos posuit vt eam⁹. GREGO. in ho. Posui ergo vos. s. ad gratiam plātaui: Ut eatis: qz velle iā mēte ire est: Et fructum afferatis. opando. Qualē vo fructū afferre debeāt: Et fru-

er⁹ vester maneat. oē enī q⁹ fm ꝓsēs seculū laboramus: vix vsq; ad mortē sufficit: mors nāq; iterueniēs fructū nr̄i labo ris abscidit. q⁹ vo,p eterna vita agit̄: etiā post mortē seruat̄: ⁊ tunc apparere icipit: cū labor̄ carnaliū fruct⁹ ceperit nō videri. Tales ergo fruct⁹ opemur q maneāt: q cū mors cū cta iterimat: ipi exordiū a morte sumant. AVG. Dilectio ergo est fructus noster: que nūc est in desiderio nondū in sa turitate. Et ipso desiderio quodcūq; petierm⁹ in noie vnige niti filij dat nob̄ pater. vñ sequit̄: Et quodcunq; petieritis patrem in nomine meo det vobis. Hoc petimus in nomi ne saluatoris quod pertinet ad rationem salutis.

¶ Hec mando vobis vt diligatis inuicez. Si mū dus vos odit scitote q⁹ me priorē vobis odio ha buit. Si de mūdo fuissetis: mūdus qđ suuz erat diligeret. Quia vero de mūdo nō estis: sed ego eligi vos de mūdo: propterea odit vos mūdus. Memētote sermonis mei quez ego dixi vobis. Nō est seruus maior domino suo. Si me perse cuti sunt: ⁊ vos persequentur. Si sermōez meū seruauerunt: ⁊ vestrū seruabunt. Sed hec om nia faciēt vobis propter nomen meū: quia nesci unt eum qui misit me.

AVG. Dixerat dñs: Posui vos vt eatis ⁊ fructū affe raris: Charitas aūt fruct⁹ noster est: de hoc itaq; fructu mā dans nobis dic̄: Hec mādo vobis vt diligatis inuicē. Uñ ⁊ apl̄us: Fructus inquit spirit⁹ charitas: ac deinde cetera tan q; ex isto capite exorta ⁊ religata contexuit. Merito itaq; sic dilectionē sepe cōmēdat: tanq; sola precipiēda sit: sine q nō possint prodesse cetera bona: ⁊ que nō pōt haberi sine ce teris bonis quib⁹ homo efficit bonus. CHRY. Uel ali ter ꝓtinua: Dixi qm aiaz meā ꝓ vob:s pono. ⁊ qz primū vos elegi: Hec aūt oia nō exprobrās dixi: sed ad dilectionē vos indicēs vt diligatis inuicē: deinde qz persecutionē pati: ⁊ a multis exprobrari difficile erat: oñdit ꝓuter q⁹ nō dolere: sz letari oportet. vñ segt̄: Si mundus vos odit: scitote: qz me priorē vobis odio habuit. q. d. Scio hoc eē durū: sz ꝓpter me patiemini. AVG. Cur enī se mēbra supra verticez extollūt: recusas eē in corpe: si nō vis mūdi odiuz sustinere cū capite. Pro dilectiōe aūt patienter debem⁹ etiā mundi odium sustinere: necesse est enī vt nos oderit: quos cernit nolle qđ diligit: vñ segt̄: Si de mūdo fuissetis: mūdus qđ su uz erat diligeret. CHRY. Quia. n. ꝓpter xp̄m pati nōdū erat eis sufficiēs mitigationis causa: illa cā dimissa hāc adie cit: ostendes q⁹ hoc est virtutis argumētū: a mūdo odio ha beri. vnde dolere oportet: si a mūdo diligeremini. hoc. n. est malitie vestre ostēsiuū. AVG. Uniuerse aūt hoc di cit ecclesie: quā plurimū mūdi noie appellat: sicut est illud: Deus erat in xp̄o mūduz recōcilians sibi. Totus ergo mun dus ecclesia est: ⁊ totus mūdus odit ecclesiā. Mūdus igit̄ odit mūduz: inimicus recōciliatū: inquinatus mundatum. Queri ergo pōt si etiā mali faciūt persecutionez malis: sicut impy reges ⁊ iudices: cū eēnt persecutores pioz̄: vtiq; ⁊ ho micidas ⁊ adulteros puniebant: quo intelligēdū est quod dñs ait. Si de mundo essetis mundus quod suuz est dilige ret: nisi qz mūdus est in eis a qb⁹ talia scelera puniuntur. ⁊ mūdus est in eis a qb⁹ diligūtur. Mūdus er g odit qđ suū est: ex ea parte boiuz q̄ sceleratis nocet: ⁊ diligit qđ suuz est: ex ea parte q̄ ipsis fauet. Si etiā querat̄: quō se diligat mun dus qui odit modum redemptionis: Diligit vtiq; falsa dile ctione nō vera: qm̄ qđ ei nocet hoc diligit. odit naturā: dili git vitium: vnde ⁊ nos prohibemur diligere in illo quod ipe diligit: ⁊ iubemur diligere qđ ipse odit in seipso. Uitium q̄ pe in illo diligere prohibemur: iubemurq; naturam. Ut au tem de hoc mundo damnato non essent: electi sunt inde. nō meritis suis: quorum nulla bona preceſſerant opera: non na tura: que tota fuerat in ipsa radice vitiata: sed gratia. vnde sequitur: Quia vero de mūdo nō estis: sed ego elegi vos de mundo: propterea odit vos mundus. GREGO. sup eçe chielē in homelia nona. Nam peruersorum derogatio vite nostre approbatio est: quia iam ostenditur nos aliquid iusti cie habere: si illis displicere icipim⁹ qui nō placēt deo. Neo enim potest in vna eademq; re oīpotenti domino atq; ei⁹ hostibus gratus existere. Nā se deo amicū denegat: qui ei⁹ placet inimico ⁊ inimicis veritatis aduersabitur: q eidē ve ritati in mēte subiugabit̄. AVG. Exortās āt dñs suos seruos ad mūdi odia pferēda patiēter: nullū eis mai⁹ ⁊ me lius q̄ de seipso ꝓponit exēplū. vñ segtur. Memētote fmo nis mei quē ego dixi vob:s Nō ē seru⁹ maior dño suo. Si me pſecuti sunt: ⁊ vos pſeq̄nt̄. si fmonē meū seruauerūt: ⁊ vr̄m seruabūt. GLO. Idē obseruauerūt vt calūniarētur: iuxta illō: Obseruabit peccator iustū. THEOPHI. Ut aliter. Si dñm ingt pſecuti sūt: vos ēt suos multomagis: Si nō p secuti fuissent: sz fmonē custodiuissent. vr̄z etiā custodirēt.

CHRY. q. d. Non vos turbari oportet si cōmunicabitis meis passiōib⁹: qz vos ñ estis potiores. AVG. Pic aūt vbi dr̄. Nō est seruus maior dño: illū significat seruū ptinē tem ad timorē castū q ꝑmanet in seculuz seculi. CHRY. Deīde ⁊ aliā mitigationē ponit: qm̄ ⁊ pater cū eis ꝓtumeliā patitur cui iniurianť. vñ sequit̄: Sed hec oīa facient vobis ꝓpter nomen meuz. AVG. Que oīa nisi q̄ dixit odio habebūt ⁊ pſequētur sermonēq; cōtēnēt: Quid ē aūt aliud dr̄e: ꝓpter nomē meū: q̄ me i vobis odio habebūt: me in vobis pſequētur: ⁊ sermonē vestr̄: qz me⁹ ē: iō nō seruabūt. Tāto igit̄ miseriores q ꝓpter hoc nomē ista faciūt quanto beatiores q ꝓpter hoc nomē ista patiunt̄. Faciūt aūt ⁊ ista mali malis: sed vtriq; miseri: ⁊ q faciūt. ⁊ q patiunt̄. Quō āt hoc erit vez̄: Hec oīa facient vo. ꝓpter nomē meū: cū illi nō ꝓpter nomē christi faciāt: hoc ē ꝓpter iusticiā: sed ꝓpter iniqtatem suā: Hec q̄stio ita soluit̄: Si totuz referat̄ ad iu stos tāq; dcm̄ sit: Hec oīa patiemini ab eis ꝓpter nomen meū. Si aūt ꝓpter nomē meū: sic accipitur. idest qđ in vobis oderunt ⁊ ꝓpter iusticiā quaz in vobis oderūt. Si militer recte dici possunt ⁊ boni: cū persecutionē faciūt ma lis: ⁊ ꝓpter iusticiam facere quā diligendo pſequuntur ma los: ⁊ ꝓpter iniqtatē quā oderunt in ipsis malis. Qz autem addidit: Quia nesciunt eum q misit me: fm eam scientiam dictum est: q̄ dicit̄ scire te: sensus est consummatus.

¶ Si nō venissem ⁊ locutus fuissem eis: pecca tum nō haberent. Nunc autem excusatiōem nō habent de peccato suo. Qui me odit: ⁊ patrem meum odit. Si opera nō fecissem in eis que ne mo alius fecit peccatum nō haberent. Nunc āt et viderunt et oderunt et me et patrē meū. Sed vt adimpleatur sermo qui in lege scr̄ptus est: Quia odio habuerunt me gratis.

CHRY. Ponit ītez dñs aliā discipulo⁹ mitigationē: oñ dens q̄m iniuste ⁊ in ipsuz ⁊ in discipulos talia operabunt̄. vñ dicit: Si nō venis. ⁊ locutus eis nō fuissem: peccatū non haberēt. AVG. Judeis locut⁹ ē xp̄s nō alys gētibus. In eis ergo voluit intelligi mūdū: q odit xp̄z ⁊ discipl̄os ei⁹: imo vero nō in eis solis: sz nos quoq; ad eundē mundū pti nere mōstrauit. Nūqd ergo sine peccato erant iudei: q⁹ xp̄s locutus ē: anteq; xp̄s in carne venisset: Sed magnum quoddā peccātū: nō oē peccatū sub generali noie vult intel ligi. Hoc est enī pctm̄: quo tenent̄ cūcta peccata: quod vnus quisq; si nō habeat: dimittunt̄ ei cuncta pctā. Hoc aūt ē: qz non crediderūt in christū: q ꝓpterea venit vt credat̄ in eū.

mus

Hoc ergo peccatum si nõ venisset:non vtiq; haberent. Adueni⁹ enī eius quātū credētib⁹ salutaris:tñ nõ credētibus exitialis factus est. Segr̃:Nũc aũt excusationē non habēt de peccato suo. Si aũt bi ad quos nõ venit christus: nec locut⁹ est eis:excusationē nõ habēt de peccato suo:cur hic dictũ est ꝓpterea istos nõ habere.qz venit ⁊ locut⁹ est eis. Si autē habēt vtrũ ad hoc habēt vt a penis alienēr̃. aut vt mitius puniant̃:Ad hec ingsita respondeo eos habere excusationē.nõ de omni peccato suo:sed de hoc peccato suo. q⁹ in christũ nõ crediderũt. Sed nõ in eo sũt numero:ad quos p discipulos venit.nõ sunt enīz in pena leuiozi ponēdi qui oīno legē christi accipere noluerũt:⁊ eā quātuz ad ipsos attinet omnino nullam esse voluerunt. Hanc etiā excusationē possũt habere:qui priusq; euāgeliũ christi audirent:vite h⁹ fine p̄ueniti sũt:ſz nõ ideo possũt effugere dānationē. Qui cũq; enīz homines nisi in eo saluatoze saluētur q vēit querere qõ perierat: ad pditionē sine dubio pertinebũt quāuis dici possit:alios leuiozes:alios grauiozes penas passuros. Male enī perire deo dicit̃:qui ab illa beatitudine:quaz dat sanctis suis per suppliciũ separat̃. Tanta est diuersitas autem suppliciozum: quanta est diuersitas peccatozũ:que quomõ se habeat:altius iudicat sapiētia diuina:q; cõiectura scrutatur:aut effatur humana. CHRY. Quia vero bicide cauſabantur:quoniã ꝓpter patrē eũ persequebant̃: destruēs eozum excusationem dicit: Qui me odit:⁊ patrē meũ odit.

ALCVI. Sicut.n. qui diligit filiũ diligit ⁊ patrē.qa vna est dilectio patris ⁊ filꝫ:sicut vna natura:ita ⁊ qui odit filiũ odit patrē. AVGV. Sed cũ superius dixerit: Nesciũt eũ q me misit:quomodo possunt odisse quem nesciunt: Si enī deũ non qõ est ipse:sed nescio quid aliud euz suspicant̃ aut credũt:nõ vtiq; ipsuz oderũt:⁊ de hoibus quidem fieri pōt vt eos sepe quos nunq; vidim⁹ oderim⁹ vel diligam⁹:fama de aliquo sermocinante:vel bene vel male. Sz quõ de quo natura nobis intimat̃ dicēdus est ignot⁹:Nõ enī eius facie corpozali nobis intimat̃:sed tunc nobis ad cognitionē patz quādo eius mozes ⁊ vita nõ latēt:aliogn nec scipm nosse qs q; pōt:q; videre faciē suā nõ pōt. Sz plerunq; in eis nr̃a credulitas fallitur:qz nõnunq; ⁊ hist̃oria:⁊ multomagis fama mentit̃. Pertinet aũt ad nos:vt qz nõ possum⁹ hominuz indagare ꝓsciaz:de ipis reb⁹ habeam⁹ verā certamq; sniam. Quādo ergo nõ errat̃ in reb⁹ vt recta sit iprobatio vitioz virtutũq; approbatio:si errat̃ in hoib⁹:venialis ē humana tētatio:ꝓinde sicut fieri potest vt homo bonus hoiem bonũ oderit:nesciēs nõ ipsuz:sed qõ putat eē ipsuz: vel potius diligat nesciēs cũ bonũ diligit:qõ est ille.ita fieri pōt vt hō iniust⁹ hoiez oderit iustũ:⁊ tñ dũ eũ credit iniustuz: diligat nõ ipz ſz qõ putat eē ipz:quēadmodũ āt hoies:sic ⁊ deũ. Dei de si iterrogarent̃ iudei vtrũ diligerēt deũ: se diligere rñderēt:ñ ex aio mētiētes:ſz errādo potius opinātes:quō enī diligerēt patrē veritatis q hũt odio vitatē:Nolũt enī sua facta dānari:⁊ hoc hz vitas. Tātũ igit̃ oderũt vitatē:quātũ oderẽt suas penas q̃s talib⁹ irrogat. Nesciũt āt illā eē vitatez: q̃ tales q̃les ipsi sunt damnat:ac per hoc qz vitatez q̃ iudicante dānant̃:de pr̃e deo natā nesciũt:etiā ipz ⁊ nesciũt ⁊ oderũt.

CHRY. Sic igit̃ nõ hũt ingt excusationē:per hoc q⁹ eaz q̃ a ꝓmonib⁹ doctrinā tribuebā:ſz ⁊ eā q̃ ab operibus adiecit ꝓm moysi legez: q; ab eo q⁹ hoc facit psuaderi vniuersos iust̃sit:cum ad pietatez ducat:⁊ miracula tribuat. vñ subdit: Si opa nõ feciss̃ez in eis q̃ nemo alius fecit:pctñ nõ haberẽt:

AVGV. Hoc.s.pctñ qõ in cũ loquẽtez ⁊ operãtē nõ crediderũt. Sed qd est qõ addidit que nemo alius fecit: Nulla gppe in opib⁹ christi videtur eē maioza q̃ suscitatio mortuoz:qõ scim⁹ etiā antiquos feci sse ꝓphetas: fecit tñ aliq̃ xps q̃ nemo alius fecit. Sz rñdet̃ nobis ⁊ alios fecisse:q̃ nec ipe nec alius fecit. Sz q⁹ tā multa vitia ⁊ malas valitudies vexationesq; mortaliũ tāta ptāte sanaret:nullus oīno legit̃ antiquoz:vt enī taceat̃ q⁹ iubēdo sicut occurrebant:salios singulos fecit:Marcus dicit q⁹ quocunq; introibat i vicos vel in villas aut in ciuitates:in plateis ponebāt infirmos:⁊ deprecabantur:vt vel fimbriā vestimenti eius tangerent ⁊ quotquot tangebāt eũ salui fiebāt. Nec nemo ali⁹ fecit in eis. Sic enī intelligẽdũ est q⁹ ait: In eis:nõ iter eos:vel corã eis sz ꝓfuis in eis:qz sanauit eos:nemo tamẽ alius fecit quicũq; talia opa in eis fecit:qm̃ gsgs alius hõ aliqd eoz fecit:ipo faciẽte fecit:hec aũt ipse nõ illis facientib⁹ fecit: sed hec ⁊ si pater aut spũsscũs fecit:nemo ali⁹ fecit:qz totius trinitatis vna substãtia est: his ergo beneficijs amozẽ nõ oduz retribuere debuerũt:⁊ hoc eis exprobrãs adiũgit dicẽs: Nũc aũt vide.⁊ ode.me ⁊ pa.meũ. CHRY. Hoc aũt dicit ne discipuli dicãt:Cur igit̃ intra tot nos iduxisti mala:Nõne plia ⁊ odiũ ꝓuidisti:sed ⁊ ꝓphetiã inducit cũ subdit:Sz vt adimpleat̃ sermo q; in lege eo. scri.ē: qz odio habue.me gra. AVGV. xv.ō tri. Legis noīe aliqñ simꝫ oīa veteris testi scāz scripturaz significant̃ eloga:⁊ ita dñs hic dicit:In lege eo.scri.est:cũ legaturi psalmis. AVGV. sup ioānē. Eoz aũt legē dicit nõ ab ipsis iuētā:ſz ipsis datā. Gratis aũt odit q nullũ ex odio ꝺmodũ q̃rit vel icõmodũ fugit:sic oderunt deũ impij:sic diligũt iusti:vt alia ꝓter illũ bona non expectent.qm̃ ipse erit in oīb⁹ oīa. GREGO. xxv.mo. Aliud est ãt bona nõ facere:aliud bonoz odisse doctozẽ:sicut aliꝺ é ex p̃cipitatiõe:aliud ex deliberatõe peccare. Ex infirmitate enī plerũq; solet accidere:amare bonũ:sed iplere nõ posse. Ex studio aũt peccare:é bonũ nec facere nec amare. Sicut ergo nõnũq; graui⁹ est peccatũ diligere q̃ ꝓpetrare: ita negus ē odisse iusticiã q̃ nõ feciss̃e. Sunt q; nõnulli in ecclesia q nõ solum bona nõ faciũt:ſz etiam pſequunt̃:⁊ q̃ ipsi facere negligunt etiã i alys detestãt̃. Noz peccatũ nõ ex ifirmitate aut ignorãtia:ſz ex solo studio perpetratur.

¶ Cum aũt venerit paraclytus quē ego mittam vobis a patre:spirituz veritatis qui a patre ꝓcedit:ille testimõiuz phibebit de me. Et vos testimoniũ perhibetis:qz ab initio mecum estis.

CHRY. Possent discipli dño dicere. Si vba a te audierũt q̃ nullus dixit:si opa viderũt q̃ nullus alius feꝫ:⁊ tamẽ nõ ꝓfuerũt. Si oderũt ⁊ patrẽ tuum ⁊ te cum eo:cuius gra nos mittis:q̃l'r digni fide erim⁹:Ne igit̃ hec cogitantes turbent̃:ꝓsolationē inducit dicẽs: Cũ au.venerꝫ paraclytus quē ego mittã vobis a patre:spiritũ vitatis q; a patre pcedit:ille testimoniũ phibebit ō me. AVGV. Tãq; diceret. Odio testimoniũ phibebit vt eos faciat ī me credere nõ videtes:⁊ qz paclyt⁹ phibebit:vt eos faciat ī me credere nõ videtes:⁊ qz ille phibebit:⁊ vos phibebitis.vñ seqt̃. Et testimoniuz phibebitis. Ille cordib⁹ vr̃is ispirãdo:vos vocib⁹ vestris sonãdo.vñ poteritis ꝑdicare qõ nostis. Quia ab ini.me.estis.qõ mõ nõ facitis.qz illius spũs plẽitudo nõdũ adest vobis. Dabit enī vobis fiduciã testimoniũ phibendi charitas dei diffusa in cordibus vestris p spm̃scm̃ q; dabitur vobis. Ille qp pe testimoniũ perhibẽs ⁊ testes fortissimos faciẽs: abstulit amicis xpi timorẽ:⁊ inimicoz odium cõuertit in amorem. DIDY. de spũscõ. Spũ aute scm̃ veniẽte consolatorẽ docit.ab operatione ei nomen iponẽs: quia nõ solũ eos quos se dignos esse reperit ab omni pturbatiõe reddit alieos. verũ incredibile quoddã gaudiũ eis tribuit. Sempiterna qp pe leticia in eoz corde versatur:quozuz spiritussc̃us habitat. est. Iste spũs cõsolator a filio mittitur:non sm̃ angelozz aut ꝓphetaz aut apostolozz ministerium: sz vt mitti decet a sapientia ⁊ virtute spm̃ dei indiuisaz habẽtẽ cũ eadẽ sapiẽtia ⁊ virtute naturã. Etenim filius missus a patre nõ separatur atq; diuiũgit̃ ab eo:manẽs in illo ⁊ habẽs illũ i semetipo q spũsscũs supradicto mõ missus a filio:de patre egredit̃ nõ aliũde ad alia trãsmigrãs. Quõ enim pater non consilit in

loco cū vltra omnes corpoꝝ sit naturā: ita ⁊ spūs veritatis neq; loco ꝝ fine claudit: cū sit icorpalis ⁊ excellēs vniuersaz creaturaꝝ essentiā. CHRY. Propterea vero nō spm scm: sed spm vitatis eū vocauit: vt oñdat qō erit fide dign⁹. dicit aūt q⁹ a patre ꝓcedit: oīa certissime nouit: quēadmōz ipse ait de scipso: Qm̄ nouī vñ venio ⁊ quo vado. DIDY. Sed cū posset dicere a deo siue oipotente nihil hoꝝ tetigit: sed ait: A pre: nō q⁹ pr̄ a deo oipotēte sit alius: sz fm ꝓprietatē pr̄is itellectū pariētis: egredi ab eo dr̄ spūs vitatis. Addit: patris ⁊ filij spūs vēiat. THEOPHI. Et al's qdē pr̄ez dicit mittere spm nūc aūt cū se missurū dixit: eqpollētiā deonstrans spm addidit: A pre: q̄si acceptāte pre ⁊ pariter destināte: Cū āt audis q⁹ ꝓcedit: ne itelligas ꝓcessuz missionē illatā extrinsec⁹: q̄ mittūr administratoꝝ spūs: sz quod dā differēs excepte actiōis ꝓpriū ꝓcessuz appellat vni ꝑnci pali spūi attributū: originalis eni cōsistētia spūs ē ꝓcessus: nō ergo ꝓcedere ꝓmittere sumēdū est: sz ex pre naturalez essentiā obtinere. AVGV. Dic aliqs forsitan q̄rit: vtruz a filio ꝓcedat spūscūs. fili⁹ eni soli⁹ pr̄is est fili⁹: ⁊ pr̄ solius filij est pr̄. Spūs āt sanct⁹ nō est vni⁹ eoꝝ spūs sed amboꝝ: q̄si gdē dicit ipse xps: Spūs pr̄is vr̄i q loqr̄ in vobis. Et dīc mio ipsuz ꝑpe vocari spm̄: cū etiā si de singulis iterrogemur nō possim⁹ nisi ⁊ patrē ⁊ filiū spm̄ dicere: q⁹ q̄ cōiter vocant̄ singuli: hoc ꝑpe vocari oportuit eū q non est vn⁹ eoꝝ: sed ī quo cōitas apparet eoꝝ amboꝝ. Cur ḡ ñ credam⁹ q⁹ ēt de filio ꝓcedat spūscūs: cū filij quoq; ipse sit spūs? Si eni ab eo nō ꝓcederet: nec post resurrectionē discipl'is suis īsufflasset dicēs. Accipite spm̄ scm̄. De hac quoq; virtute credēdus est dicere euangelista: Virtus de illo exibat ⁊ sanabat oēs. Si ergo ⁊ de pre ⁊ de filio ꝓcedat spūscūs: cur filius dixit: De pre ꝓcedit: nisi quēadmodū solēt ad eū referre: ⁊ quod ipse⁹ est de quo ipse est: vñ illud est qō ait: Mea doctria nō mea sz ei⁹ q me misit. Si igit̄ hec intelligat̄ eius doctrina quā tm̄ dixit nō suā sed patris: quātomagis ⁊ intelligēdus ē ⁊ de ipso ꝓcedere spūscūs: vbi sic ait: De pre ꝓcedit. vt nō diceret: De me nō ꝓcedit. A quo aūt hz fili⁹ vt sit de⁹: ab illo hz vtiq; vt ꝓcedat ab eo spūscūs. Vnde vtcūq; ēt illud intelligit: cur nō dicat̄ nat⁹ eē: sz potiꝰ ꝓcedere spūscūs: q̄m si ⁊ ipse fili⁹ diceret̄: amboꝝ vtiq; fili⁹ diceret̄: qō absurdissimū ē: fili⁹ ḡppe nullus ē duoꝝ nisi pr̄is ⁊ mr̄is. Absit āt vt inter deū prez ⁊ deū filiū tale aliqd suspicemur: q⁹ nec filiꝰ ex pre: nō tūc ꝓcedit ⁊ ex matre ꝓcedit: sz cū in matrē ꝓcedit ꝓcedit in filiū ⁊ de filio ꝓcedit ad scificādaz creaturā: sz simul de vtroq; ꝓcedit. Neq; eni possumus dicere q⁹ non sit vita spūscūs: cū vita pater: vita sit fili⁹: ac per hoc sicut pr̄ cum hēat vitā in semetipo: dedit ⁊ filio vitam habere in semetipo. sic ei dedit vitā ꝓcedere de illo sicut ꝓcedit ⁊ de seipso.

CA. XVI.

Hec locut⁹ suz vobis vt nō scādalizemini. Absq; synagogis faciēt vos. Sz venit hora vt oīs q iterficit vos arbitret̄ obsequiū se p̄stare deo. Et hec faciēt vobis q⁹ nō nouerūt pr̄ez neq; me. Sz hec locut⁹ suz vobis: vt cū venerit hora eoꝝ: reminiscamini: q⁹ ego dixi vobis. Hec aūt vobis ab initio nō dixi: q⁹ vobiscum eram.

AVGV. Merito ꝓmisso spūscō quo in eis opante fierēt testes eius subiūxit: Hec lo.sū vo. vt nō scā. Cū eni charitas dei diffunditur in cordibus nostris per spiritūsanctū: q⁹ datꝰ est nobis: fit pax multa diligētib⁹ legē dei. vt nō sit illis scādalū. Deinde que passuri essent exprimens: ait. Absq; synagogis fa. vos. CHRY. Jam enim cōposuerant: vt siquis confessus fuerit christū: extra synagogā fieret. AVGV. Quid autem mali erat apostolis expelli de iudaicis synagogis quasi nō fuerint inde exituri: etiam si eos nullus expelleret. Sed hoc voluit denunciare: quia iudei christum non fuerant recepturi a quo isti non fuerant recessuri. Naz quia non erat vllus ali⁹ ppl's dei: q̄z illud semen abrae: si cognoscerent xp̄m: nō alie fierēt ecclesie xp̄i alie synagoge iudeoꝝ. Qō quia noluerūt: gd restabat nisi vt remanētes ex xp̄m extra synagogā facerēt eos: q nō reliq̄rūt xp̄m? Deide cū hoc eis dixisset adiecit: Sed ve. ho. vt oīs q interfi. vos: arbitret̄ obse. se presta. deo. Que verba ita subiecit tanq; ex hoc consolaret̄ eos: q de synagogis iudaicis pellerentur. an forte de synagogis illa sepatio sic eos fuerat turbatura vt mori vellēt poti⁹ q̄z in hac vita sine iudeoꝝ congregatiōib⁹ mori. vt sic turbarent̄: q dei nō honorem gloriā regrebant. Iste itaq; sensus est in his verbis: Extra synagogam faciēt vos: sed nolite solitudinem formidare. Separati quippe a congregationibus eorum: tam multos in nomine meo cōgregabitis: vt illi metuentes ne templum qō erat apō eos: ⁊ oīa legis veteris sacramēta deserant̄: sic interficient vos vt deo arbitrēt̄ se p̄stare obsequium: zelū dei habētes: sz nō fm sciam. Hoc eni de iudeis dcm̄ debemus accipe de gb⁹ dixerat: Extra synagogā facient vos. Nā testes. i. martyres xp̄i: etiā si occisi sunt a gentilib⁹ nō tm̄ illi arbitrati sunt deo sz dyabolo suis falsis obsequium se p̄stare: iudeoꝝ aūt oīs q occidit p̄dicatores xp̄i: deo se putauit p̄stare obsequiū credēs q⁹ desererēt deū israel qcunq; cōuertert̄ ad xp̄m. Hinc ḡ accēsi ⁊ zelū dei habētes: sz nō fm sciaz obseq; se deo p̄stare credētes occidebāt eos. CHRY. Deide cōsolationē īducit dicēs: Et hec oīa fa. vo. q⁹ non noue. pa. neq; me. q. d. Sufficit vobis in cōsolationē ꝓpter me ⁊ patrem hec pati.

AVGV. Ne āt ignaros atq; imperitos aios mala ip̄ouisa: q̄z quis cito trāsitura turbaret: hāc fuisse cām: vt hec eis prenuntiaret oñdit subdēs: Hec lo. sum vo. vt cū ve. ho. co. remini. q⁹ dixi vo. Hora eoꝝ hora tenebrosa: hora nocturna: sed nox iudeoꝝ sepatū a se diē christiāoꝝ nulla cōfusiōe fuscauit. CHRY. Sed ⁊ ꝓpter aliā causaz hoc p̄dixit: vt nō dicerēt q̄n nō ꝓuidit futura: ⁊ hoc significat cū dic̄: Remini. q⁹ ego dixi vo. ⁊ vt nō possent dicere: q̄n blādiēs nobis ea q̄ ad gratiā dicebat solū. cui⁹ āt gr̄a hoc a p̄ncipio nō dixit: oīdit dicēs: Hec aūt ab ini. vo. nō di. q⁹ vobi. erā. q⁹. ī custodia mea eratis: ⁊ licitū erat iterrogore: q̄n volebatis ⁊ sup me totū ꝓliū vertebat̄. Unū supfluū erat hoc a p̄ncipio vobis dicere: nō q⁹ hec tūc nō nouerā ꝓpterea nō dixi.

AVGV. Sed aly tres euāgeliste eū p̄dixisse ista demonstrāt: anteq; vētū eēt ad cenā: q̄ pacta fm ioānē ista locut⁹ est. An forte hīc ista soluit q̄stio: q⁹ ⁊ illi eū narrāt ꝓmum fuisse passiōi cū hoc diceret: nō ḡ ab initio q̄n cum illis erat. Sed matthe⁹ nō solū īminente passione: vex etiā ab initio hec denūciata esse ꝓmemorat. Quid sibi ergo vult q⁹ hic dicit: hec aūt ab initio nō di. nisi q⁹ ea q̄ hic dicit de spūscō: q⁹ sit vēturus ad eos ⁊ testimoniuz ꝓhibiturus q̄n mala passuri sunt: hec eis ab initio nō dixit: q̄n cū ipsis erat: ⁊ ei⁹ p̄sentia cōsolabant̄. Absces sur⁹ aūt oportebat vt diceret illū esse vētuꝝ p quē charitate diffusa ī cordib⁹ suis verbū dei cum fiducia predicarēt. CHRY. Vel predixit qdez q̄n flagella patientur. Nō aūt q⁹ mors eoꝝ reputaret̄ vt dei cultura: q̄ maxime poterat eos attonitos facere. Vel q⁹ illic ea q̄ a gentib⁹ debebāt pati dixit: hic autē ⁊ iudaica adiecit.

¶ Et nūc vado ad eū q misit me: ⁊ nemo ex vobis interogat me quo vadis. Sed quia hec locutus suz vobis: tristitia ipleuit cor vestꝝ. Sz ego veritatē dico vobis: expedit vobis vt ego vadā

Si enī nō abiero paclytus nō veniet ad vos. Si autem abiero: mittā eum ad vos. Et cū venerit ille arguet mundū de peccato: ⁊ de iustícia: ⁊ ō iudicio. De peccato qdē: qz nō crediderūt in me. De iusticia vero quia ad patrem vado: ⁊ iaz nō videbitis me. De iudicio aūt quia ꝓnceps hⁱ mundi iam iudicatus est.

CHRY. Quia discipulos nōdū pfectos tristícia īpugnabat: eos dñs increpādo dirigit dicēs: ⁊ nūc va. ad eum q me misit: ⁊ ne. ex vo. iterro. me quo va. Audiētes enī quoniā q i terficiet vos: opinabit se obseqū ꝑstare deo: ita eccideruīt vt nihil ei loquerēt. Et ideo subdit: Sz qz hec lo. suz vo. tristi. imple. coz ve. Nō parua āt ⁊ hec mitigatio scire eos: qm̄ sciuerat dñs tristície eoz supabūdantiā: ⁊ ꝓpter desertionez eiⁿ: ⁊ ꝓ mala q̄ dicerāt se passuros: ⁊ nescibāt si possent viriliter ferre. AVGV. Uel qz supiⁿ interrogauerūt cū quo eēt iturus: ⁊ rñderat eis se iturū quo ipi tūc venire non possent nūc ita se ꝓmittit iturū vt nullus eoz quo vadat i terroget. Et hoc est qō dicit. Et ne. ex vo. interro. me quo vadis. Eūtez enī in celū nō vbis q̄sierūt: sz oculis deduxerunt. Uidebat aūt dñs qd sua vba in eoz cordibⁿ agerēt: spūalē ꝓpe nōdū interius hītes ꝓsolationē quā p spīm̄ sciā fuerāt habituri: id qō exteriⁿ i xp̄o videbāt amittere metuebāt: ⁊ qz se amissuros eē illo vera denūciāte dubitare nō poterāt cōtristabāt būanus affectⁿ: qz carnalis desolabat aspectus. vñ segt: Sz qz hec locutus suz vo. tristi. imple. coz. ve. Nouerat aūt ille qd eis potiⁿ expediret: qz visus interioz ipe est melioz quo cos ꝓsolaturus erat spūsc̄us. vñ subdit: Sz ego veritatē di. vo. expe. vo. vt ego va. CHRY. q. d. Et si milies ꝓtristemini oportet vos audire: qz me recedere: vobis ꝓfert. Quid āt ꝓferat oñdit subdēs. Si enī ñ abie. pacly. nō ve. ad vos. AVGV. Primo de tri. Dec āt dixi nō ꝓpter ineq̄litatē verbi dei: ⁊ spūsc̄i: sz tāq̄ impedimēto eēt pūtia filij apud eos: quo minus veniret ille q minoz nō eēt: qz nō semetipm exinaniuit sicut filiⁿ formā serui accipiēs: Oportebat q̄ vt anferret ab eoz oculis forma serui quā intuētes hoc solū xp̄m eē putabant: qō videbāt. vñ segt: Si au. abie. mit. eū ad vos. AVGV. Nūqd aūt hic positus: eū nō poterat mittere quē scimⁿ sup eū baptiçatū venisse: atq̄ manisse: immo vo a quo scimⁿ eū nunq̄ sepabilē fuisse. Quid ē ergo: Si nō abi. pacly. nō ve. ad vos: nisi nō potestis capere spīm̄ q̄diu fm carnem nosse psistitis xp̄m. Christo aūt discedēte coꝛpaliter nō solū spūsc̄us: sz ⁊ pater ⁊ filiⁿ illis affuit spūaliter. GREGO. viij. moza. Ac si apte diceret: Si ab intētiōis vre oculis coꝛpⁿ nō subtrahoꝛ: ad intellectū vos in uisibilē p ꝓsolatoꝛ spīm̄ nō pduco. AVGV. de v. do. Hāc aūt habitudinē spūs paclytⁿ attulit: ab oculis carnis forma serui remota quā de v̄ginis vtero accepit: in ipsa dei forma in q̄ pri eq̄lis: ēt cū in carne dignatⁿ ē apparere: pmāsit: purgata mētis acie ostēderet. CHRY. Quid aūt hic dicūt: q nō ꝓueniētez de spūsc̄o habēt opinionē. Nūqd expedit dña toꝛē abire: ⁊ seruū accedere: Que aūt sit vtilitas aduenientis spūs oñdit cū subdit. Et cū ve. ille. ar. munduz de pecca. de iusti. ⁊ de iudicio. AVGV. Nūqd aūt xp̄s nō arguit mūdū: an forte qz xp̄s in iudeoz tm̄ gēte locutus ē: mūduz nō videt arguisse. Spūs aūt scūs in discipulis eiⁿ toto oꝛbe diffusis nō vnā gētez intelligit arguisse sed mūduz. Sz qs audeat dicere q̄ p discipulos xp̄i arguat mūduz spūsc̄us: ⁊ nō arguat xp̄s cū clamet apostolus: An experimētū queritis eius q in me loquit xp̄s: Quos itaq̄ arguit spūsc̄us vtiq̄ ⁊ christus. Sz dixit ille arguet mūduz. q. d. Ille diffundet in coꝛdibⁿ vr̄is charitatē: Hic enī timoꝛe depulso arguēdi habebitis libertatem. Exponit deinde quid dixerit dicēs: De peccato quidem: quia non crediderūt in me: hoc enī peccatum quasi solū pre ceteris posuit: qz hoc manēte cetera deti nētur: ⁊ hoc discedēte cetera dimittūt. AVGV. de ver. do. Sz multū interest: vtrū q̄sq̄ credat ipsum esse christuz ⁊ vtrū credat in christuz. naz ipsum esse christū ⁊ demones crediderūt: ille vero credit in christū: q ⁊ sperat in christū ⁊ diligit xp̄z. AVGV. super ioānē: Arguitur ergo mūdus de peccato: qz in xp̄m nō credit: ⁊ arguit de iusticia eoz qui credūt: Ipsa q̄ppe fideliū cōpatio: infideliū ē vituperatio. De iusticia vo qz ad patrē vado. Et qñ ista vox infidelium eē consueuit: quō credim⁹ quod nō videm⁹: Ideo credētium iusticiā sic oportuit diffiniri: Qz ad patrē vado: ⁊ iaz nō videbitis me. Beati enī q nō vidēt ⁊ credunt. Nam ⁊ qui viderūt xp̄m: nō in eo laudata est fides coz: qz credebant qō videbāt. i. filiū hominis: sed quia credebant quod nō videbant. i. filiū dei. Cū vero ⁊ ipsa forma serui subtracta eoz est aspectib⁹: tūc ex oī parte impletū est: Iustⁿ ex fide viuit. Erit itaq̄ nr̄a iusticia de q̄ mūdus arguit: qm̄ i me qui ñ videbitis credetis. Et qñ me videbitis: qm̄ tūc fiet ero videbitis me: ñ qō sū vobiscū mō. i. nō videbitis mortalē: sz semp ternū: Dicēdo. n. Jā nō videbitis me: velut nūq̄ eos ō cerero visuros xp̄z ꝓnūciauit. AVG. ō v. do. Ual: Illi ñ credidert ipe ad p̄ez vadit: illoz g̃ pctm̄: ipi⁹ āt iusticia. Nō. n. ad nos venit: misericordia est: iusticia vo q ad patrez vadit fm illud apli. Propter qō ⁊ deus exaltauit illuz. Sed si solus qz xp̄s vn⁹ lus vadit ad patrē qd nobis pdest: An iō solus qz xp̄s vn⁹ ē cū oībus mēbris suis: tanq̄ caput cū coꝛpoꝛe suo. Arguit: ergo mūdus de pctō i eis q nō credūt in xp̄z. Et de iusticia i eis q resurgunt i mēbris xp̄i. Segt: De iudicio aūt qz ꝓnceps mundi huius iam iudi. est. idest diabolus princeps iniquorum: q coꝛde nō habitant: nisi in hoc mundo quem diligūt. Hoc aūt ipso quo foris missus ē iudicatⁿ est ⁊ de hoc iudicio mūdus arguit: qz frustra de diabolo q̄rit: q non vult crederei xp̄m quē iudicatū. i. foras missuz ⁊ ꝓpter nostram exercitatōez foꝛinsecus expugnare ꝓmissuz nō solū viri: sed ēt mulieres ⁊ pueri ⁊ puelle martyres vicerūt. AVGV. sup ioānē. Uel iudicatⁿ ē: qm̄ iudicio ignis eterni irreuocabiliter destinatⁿ ē. Et de hoc iudicio mūdus arguit: qm̄ cuius suo ꝓncipe iudicat quē supbū atq̄ impiuz imitat. Credant itaq̄ hoies i xp̄z: ne arguāt de pctō ifidelitatis siue: quo peccata oīa detinēt. Trāseāt in nūez fideliū: ne arguant de iusticia eoz q̄ iustificatos nō imitant. Caueāt futuz iudiciū: ne cū mūdi ꝓncipe iudicēt: quē iudicatū imitāt. CHRY. Uel aliter. Arguet mundum de peccato. i. oēm coz ercusationem abscidet: ⁊ ostendet eos peccasse non credentes in me: dum videbūt spiritusancti donationē ineffabilē iuocato me fieri. AVGV. de q̄sti. no. ⁊ vere. te. Hoc etiā mō probatⁿ ē a mundo vtutes opatus ē. Saluatoz āt reseruata iusticia: nō trepidauit reuerti ad eū q se miseret: ꝛp id q̄ regressus ē ꝓbauit se inde vēisse. vñ segt: Et de iusticia: qz ad patrē vado. CHRY. i. ire ad patrē erit arguntū q̄ irrepbēsibilē agebā vitā: vt non possint adhuc dicere: qñ hic hō pctōr ē: ⁊ nō ē ex deo. Rursus qñ expugnauit aduersarius: nequaq̄ aūt peccatoz existēs expugnasz. Nō pūt dicere q demoniū habeo: ⁊ q seductoz sum. Qñ aūt cōdēnatus est ꝓ me: sciēt q̄ ꝛeul cabūt eū postea: ⁊ q̄ resurrectionē meā manifeste sciēt: nō enī me valuit detinere. AVGV. de q̄vete. ⁊ no. testa. Uidētes ēt demones aīas de inferis ire ad celos: cognouerūt adiudicatū eē ꝓncipē hui⁹ mundi vt reo factus i causa saluatoris q̄ tenebat amitteret. Hec qdē alcē dente saluatoꝛe visa sunt: sed superueniente i discipulis spiritusancto palam aperteq̄ manifesta sunt.

¶ Adhuc multa habeo vobis dicere: sed nō potestis poꝛtare modo. Cū aūt venerit ille spiritⁿ veritatis docebit vos oēz veritatē. Nō enī loq̄t q

semetipso:sed quecūqz audiet loquet̄: ⁊ que futura sunt annūciabit vobis. Ille me clarificabit. qz de meo accipiet ⁊ ānunciabit vobis. Omnia quecunqz habet pater mea sunt:propterea dixi quia de meo accipiet ⁊ ānunciabit vobis.

THEOPHI. Quia supra dixerat dñs: Expedit vobis vt ego vadā:iam hoc amplificat dicens: Adhuc multa hēo vobis dicere:sz nō potestis portare mō. AVGV. Dēs he retici audacias figmētoꝝ suoꝝ quas maxime exhorret sensus humanꝰ:hac occasione euāgelice snie colorare conant̄: ḡsi hecipa sint ḡ tūc discipuli portare nō poterāt:⁊ ea docuerit spūsscūs:ḡ palā docere atqz p̄dicare spiritꝰ erubescit īmūdus:sed alia sūt mala ḡ portare nō pōt qualiscūqz pudor humanꝰ. Et alia sūt bona ḡ portare nō pōt pu⁹ sensus hūanus. Ista sūt in corporibꝰ ipudicis:illa remota sunt a corpi bꝰ vniuersis. Quis aūt nrz audeat eoꝝ se dicere iā capacē:ḡ illi capere nō valebāt:ac p hoc nec a me experēda sūt vt dicāt̄: Sz dicet aliquis:sic multi pñt qō tunc nō poterat pertꝰ:sicut multi pñt martyrio coronari:qō tūc nō poterat persecutus:p̄sertim iā misso spūscō:q tūc nōdū erat missus. Sed nūqd ideo scimꝰ ḡ sūt:ḡ dicere voluit:absurdissime enī mihi videt dici tunc nō potuisse portare discipl̄os:ḡ de altissimis rebꝰ inuenimꝰ i aplicis litteris:ḡ postmodū scripta sūt. nec ea dñs dixisse narrat̄.peruersaꝝ qdē sectaꝝ hoīes ferre nō pñt qō in scripturis sanctis de fide catholica reperit̄: sic nos ferre nō possumꝰ sacrilegas eoꝝ vanitates. Quid.n. est ferre nō posse:nisi equo aio nō habere: Quis aūt fidelis vel etiā cathecuminꝰ anteqz spñ scīm baptiçatus accipiat ñ equo aio legit atqz audit:etiā si nō intelligit ea ḡ post ascēsionē dñi scripta sūt: Dicet aūt aliqs. Nihil ne spūales viri habēt i doctria qō carnalibꝰ taceāt:⁊ spūalibꝰ eloquāt̄: Nulla gdē necitas ē. vt aliq̄ secreta doctrine taceant̄ fidelibꝰ parulis:seorsū dicēda maioribꝰ:sz spiritales spiritualia carnalibꝰ nō oino taceāt ꝓpter catholicā fidē:ḡ oibꝰ p̄dicāda est: nec tñ sic edisserāt:vt volētes ea pcipe ad intelligētiā: ñ capacibus facilius fastidire faciāt i vitate ꝑmonē:qz i sermōe ḡcipi vitatē. Nō ḡ i his dñi vbis nescio q̄ secreta suscipimꝰ ipa q̄ in doctria religiōis i quorūlibz hoīuz noticia dicimꝰ nec tñ fit dicēda. Et si eēnt spiritales:qles adhuc aplī ñ erāt: Nā vtiqz q̄qd de creatura sciri pōt:minꝰ ē ipso creatore:⁊ gs eū tacet.gs aūt viuēs in hoc corpe posset oēz cognoscere vitatē:cū dicat aplꝰ: Ex pte scimꝰ:Sz qz per spñ scīm fit: vt ad ipaz quoqz plenitudinē veniamꝰ:de ḡ idē dicat aplꝰ: Tūc aūt facie ad faciē. Nō qō est in hac tñ vita dñs nobis ꝑmittatem:vel deducet vos in omnem veritatem.quo verbo intelligimus eius nobis plenitudinem in vita alia reseruari. Ipse autem spūscūs ⁊ nūc docet fideles:q̄ta q̄sq̄ pōt capere spiritalia:⁊ in eoꝝ corib⁹ desideriū maius accēdit.

DIDY. Vel hoc dicit q̄ auditores verboꝝ eius nōdū fuerāt oia ꝓsecuti:ḡ postea ꝑ noīe eius sufferre poterāt:sz alia quā tradēs eis:illa ḡ maiora erāt in posterū distulit.ḡ tunc nō poterāt nisi ꝑmittꝰ in capite nr̄o magisteriū ⁊ forma crucis ꝓeirer:Adhuc etiā typo legis ⁊ vmbre ⁊ imaginibus seruiētes nō poterāt vitatē:cuiꝰ vmbrā lex portabat:ispicere. Cū aūt venerit spūs vitatis:diriget vos in oēz vitatē sua doctrina ⁊ institutione vos trāsferēs a morte littere ad spīm viuificātez:in quo solo omnis scripture veritas posita est.

CHRY. Quia ergo dixerat: Nūc nō potestis portare:tūc autem poteritis. Et quoniā spūscūs ducet vos in oēm veritatē:ne hoc audiētes maiorē spīm scīm existiment:subiungit: Non enim loquet̄ a semetipso:sz quecūqz audiet loquetur a meipso facere quicq̄:sz sicut audio iudico:sz illud ꝑm hominē posse accipi dicimꝰ. Cū igitur spūscūs nulla susceptione cuiuscq̄ creature creatura sit factus:quō de illo hoc intelligēdū est: Sic itaqz debemꝰ accipe:vt intelligamus nō eū esse a seipso. Nā filius de patre natus ē:⁊ spūscūs de patre ꝓcedit. Quid aūt illic itersit inter ꝓcedere ⁊ nasci:⁊ lōgum est disserere:⁊ temerariū diffinire. Audire aūt illi scire est: scire vo esse. Quia ergo nō est a semetipso:sed ab illo a quo ꝓcedit:a quo illi est essentia:ab illo scientia:ab illo igit̄ audientia. Semper itaqz audit spiritussanctus:qz semp scit: ab illo ergo audiuit audit ⁊ audiet:a quo ē. DIDY. Ait ergo: Non loquetur a semetipso:hoc ē:nō sine me:⁊ sine meo ⁊ patris arbitrio:quia non ex se est:sz ex patre ⁊ me est. Hoc enī ipm q̄ subsistit ⁊ loqtur:a pfe ⁊ a me illi est. Ego vitatem loquor.i.inspiro q̄ loquor.sigdē spūs veritatis est. Dicere aūt ⁊ log in trinitate nō ꝑm ꝓsuetudinē nostrā accipiendū est: sed iuxt̄ formā incorporaliū naturaꝝ:⁊ maxime trinitatis:q̄ voluntatem suam inserit corpdibus credentium:⁊ corum q audire eū sunt digni. Loqui ergo patrez ⁊ audire filiū eiusdē nature in patre ⁊ filio consensusqz significatio est. Spūs vero sanctꝰ: qui est spiritus veritatis: spūsqz sapiē: non pōt filio loquente audire que nescit:cū hoc ipiuz sit:qō ꝓfert a filio.i. ꝓcedens. veritas a vitate:cōsolatoꝝ manās a cōsolatore:deus de deo spūs vitatis procedens. Deniqz negs illū a patris ⁊ filꝫ voluntate ⁊ societate discerneret scriptum ē: Sed q̄ audiet loqtur. AVGV. iy. de tri. Nō aute hic efficit vt minor sit spūscūs:ꝑm hoc.n. dcm est q̄ de patre ꝓcedit. AVGV. sup ioā. Nec moueat q̄ vbū futuri tpis positū est. Illa gppe audientia sempiterna est: qz sempiterna sciētia. In eo aūt q̄ sempiternū est:sine initio ⁊ sine fine cuiuslibet tpis vbuz ponat̄:q̄uis.n. natura illa īmutabilis nō recipiat fuit ⁊ erit:sz tm̄ est:nō tm̄ mēdaciter dicimꝰ fuit ⁊ ē ⁊ erit.fuit:qz nūq̄ defuit.erit:qz nūq̄ deerit.ē.qz semper ē.

DIDY. Per spiritū ēt vitatis futuroꝝ sanctis viris scientia certa concedit̄. Unde ⁊ ꝓphete hoc codē repleti spiritu pnūciabāt ⁊ quasi pūtia intuebāt̄ q̄ erāt decepturi secuturi. vñ legit̄. Et q̄ vē. sunt annū. vobis. BEDA. Cōstat qz multi spūsci gra repleti:q̄ ventura erāt agnouerūt. Sed qz mlti varijs corusc̄at virtutibꝰ: nec tñ q̄ vētura sunt agnoscūt: pōt hic sermo sic accipi. Que vētura sunt vobis annūciabit .i. gaudia vobis celestis patrie ad memoriā reducet. Uētura vo aplis nūciauit mala.s.que ꝓ cōfessione xpi erāt passuri:⁊ bona q̄ ꝓ eisdez malis erāt ꝓcepturi. CHRY. Eleuauit igit̄ ꝑ hoc eoꝝ mētē cū ad nihil ita auidū sit humanū genus vt ad sciēdū futura. ab hac igit̄ eos eruit sollicitudine: ostendens qñ futura eis ꝓicula p̄dicet: vt nō icidāt nō obseruātes. Deide oñdens qñ dixerit oēm veritatē:i quā spiritussc̄us adducz subiūgit: Ille me clarificabit. AVGV. Quia.s. diffundēdo in credentiū corib⁹ charitatē spiritualesq̄ faciēdo declarauit eis:q̄lr patri filiꝰ esset equalis quē ꝑm carnē prius tātummō nouerāt:⁊ hoiem sicut hoīes cogitabant. Uel certe:qz p ipam claritatē fiducia repleti ⁊ timore depulso:annunciauerunt hoībus xpm:ac sic fama eiꝰ diffusa ē toto orbe terraꝝ. Qō.n. facturi erāt i spūscō ḥ cum dē spīm dixit cē factuꝝ. CHRY. Et qz dñs dixerat: Magister vr̄ vnus ē christus:vt ⁊ spiritussanctꝰ suscipiat ab eis: subiunxit: Qz de meo accipiet ⁊ annū. vobis. DIDY. Accipe hic vt diuine nature cōueniat intelligēdū ē. quō. n. filiꝰ dās non priuat̄ his que tribuit:neq̄ cū dāno suo impartit̄ alys: sic ⁊ spiritussanctus nō accipit qō ante nō habuit. Si enim prius qō non habebat accepit:translato in aliū munere vacuus largitor effectus est. Sic igit̄ spiritūsanctū a filio accipere id qō sue nature fuerat cognoscendum est: ⁊ non aliaz dantē ⁊ accipientē:sed vnā significare substantiam. Siquidem ⁊ filius eadē a patre suscipere dicit̄ in quibus ipse subsistit. Neq̄. n. quid aliud est filius exceptis his que ei dant̄

a patre neqz alia est spūssancti substātia pter id qō datur a filio. AVGV. Nō aūt ꝓpterea sicut qdā heretici putauerūt: minor est filio spiritussanctus: quia filiꝰ accipiat a patre: spiritussanctus a filio: quasi qbusdā gradibus naturaꝝ. Unde ipse questionē soluēs cur hoc dixerit explanat dicēs Oia que habet pater mea sunt: propterea dixi vobis quia ō meo accipiet: ⁊ annūtiabit vobis. DIDY. q. d, Licet a patre procedat spiritus veritatis: tamen quia oia que habz pater mea sūt: ⁊ ipse patris spiritus meus est: ⁊ ō meo accipiet Caue autem ne cum ista dicunt: putes rem esse aliquam. possessionē que a patre habeatur ac a filio: veruz que habz pater iuxta substantiaz. i. eternitatē: īmutabilitatē: bonitatē: hec eadem habet ⁊ filiꝰ. Procul hinc absint dialectico extendicule: dicūt enim. Ergo ⁊ pater est filiꝰ. Si aūt dixisset Omnia quecunqz habet deus mea sunt: haberet occasionē impietatis consurgēdi. cū vero dixerit: Oia que habz pater mea sunt: patris nomine se filiū declarauit: paternitatē qui filius erat nō vsurpauit: cūius ⁊ ipse per adoptionis gratiaz multorū sanctoꝝ sit pater. HYLA. viij. de tri. Nō ergo in incerto dominus reliquit vtrum ex patre an ex filio spiritus paraclytus esse putetur: a filio enī accepit qꝺ ab illo mittitur: ⁊ a patre ꝓcedit. Et interrogo vtrū idipm sit a filio accipere quod a patre procedere? Certe idipsum atqz vnū eē existimabitur a filio accipere: qꝺ si acciperet a patre. Cuz enim ait: Omnia quecunqz habet pater sua esse: ⁊ iccirco dixisse de suo accipiēdū eē: docet, etiā a pfe accipienda: a se tamen accipi: quia omnia que patris sunt sua sunt. Non habz hec vnitas diuersitatē: nec differt a quo acceptum sit quod datum a patre: datum referatur a filio.

¶ Modicū ⁊ iā nō videbitis me: ⁊ iterū modicū ⁊ videbitis me: qz vado ad pꝛez. Dixerunt ergo ex discipulis eius adinuicē: Quid é hoc qꝺ dicit nobis: modicū ⁊ nō videbitis me: et iterū modicū et videbitis me: et quia vado ad patrē? Dicebant ergo: Quid é hoc qꝺ dicit nobis modicuz? Nescimꝰ quid loquitur. Cognouit aūt iesus: qz volebant eum interrogare: et dixit eis. De hoc queritis inter vos qz dixi: modicū ⁊ non videbitis me: et itez modicū et videbitis me: Amē amē dico vobis: qz plozabitis et flebitis vos: mūdus aūt gaudebit. Vos aūt cōtristabimini: sed tristicia vra vertet in gaudiū. Mulier cū parit tristiciā habz qz venit hora eius. Cū aūt peperit puerum: iam nō meminit pressure propter gaudiuz: quia natus est homo in mundum. Et vos igit nunc quidem tristiciā habetis. Iterum autez videbo vos et gaudebit cor vestrū et gaudium vestrum nemo tollet a vobis.

CHRY. Postqz dominus discipulos reuelauit per ea q̄ de spiritusancto promisit: rursus eorum oppressit sensum dicens: Modicum ⁊ iam non videbitis me. Hoc autem facit vt assuefaciat eos per tristium auditionem: bene ferre suaz separationem: eaz enim que dolet animā ⁊ a tristicia multa detinet: nihil ita consueuit quietare: vt que tristiciam pariunt verba reuoluta continue. BEDA. Dicit enim: Modicū ⁊ iam non videbitis me. quia tentus est nocte illa a iudeis: ⁊ in mane crucifixus ⁊ sepultus ab humanis est seclusus obtutibus. CHRY. Si vero qꝺ diligenter scrutabitur hoc consolationis est dicere. Quoniam ad patrem vado. Hoc enim est ostendere qꝺ non perierit: sed mors eiꝰ trāslatio sit: ⁊ aliam consolationem eis imposuit cum adiecit: Et iterum modicum ⁊ videbitis me: ostendens quoniā ⁊ redibit ⁊ in pauco erit separatio: ⁊ ꝓtinua q̄ cū eis coexistē tia. AVGV. Hec aūt verba dñi obscura erāt discipulis anteqz id qō dicit eēt impletū vnde sequitur. Dixerūt ergo ex discipulis eiꝰ adinuicē: quid est hoc qꝺ dicit nobis: Modicū ⁊ nō videbitis me. ⁊ iterū modicū ⁊ videbitis me: quia vado ad patrez? CHRY. Hoc aūt nō intelligebāt: aut ꝓpter tristiciā q̄ amouebat a mēte eoꝝ ea que dicebant: aut ꝓpter immanifestationem eorum que dicebantur: iccirco videbaī eis duo contraria ponere nō existentia ꝺ̄raria. Si enī videbimꝰ te aiūt: quō vadis? si vero vadis: qualiter videbimꝰ? ꝓpterea dicūt: Quid é hoc qꝺ dicit nob̄: Modicū: nescimꝰ qd loqtur. AVGV. Nā in pcedētibꝰ qz nō dixerat: Modicū: sz dixerat. Ad patrē vado: aperte illis vilius é log. Nūc ergo qō illis tunc obscurū fuit: ⁊ mox manifestū est: iā nobis vtiqz manifestum est. Post paululū enī passus est: ⁊ non viderunt eum. rursus post paululuz. resurrexit ⁊ viderūt eum. dicit aūt: Et iā ñ videbitis me. quia. i. mortalē christū vlterius nō viderēt. ALCVI. Uel aliter: Modicum tempus est futuruz: quo non videbitis me: idest illō triduum: quo in sepulchro quieuit: et iterum est modicum futuruz tempus quo videbitis me. i. illi. xl. dies: in quibus eis sepius post passionem suam vsqz ad tempus ascensionis sue apparuit. ⁊ ideo illo modico tpe videbitis me: Quia vado ad patrem: qz non semper i terra corporaliter sum mā surus: sed p humanitatē quā assumpsi ascensurus in celuz. Sequit: Cognouit aūt iesus qz volebant eum interrogare ⁊ dixit eis: De hoc queritis inter vos: qz dixi vobis: Modicū ⁊ non videbitis me. Amē amē dico vobis: qz plozabitis ⁊ flebitis vos. Ignorantiā ipsoꝝ pius magister intelligens finem illoꝝ dubitationē rūdit: q̄si expositurꝰ quid esset qō dixit. AVGV. Quod sic accipi pōt: qz contristati sunt discipuli de morte domini: ⁊ confestim de resurrectione letati. Mundus autem quo noīe significati sunt inimici a quibꝰ xps occisus est: tunc itaqz letati sunt occiso christo: quando sunt discipuli contristati. vnde sequitur: Mundus aūt gaudebit: vos aūt contristabimini: sed tristicia vestra vertetur in gaudium. ALCVI. Sed ⁊ cunctis fidelibus conuēit hic sermo domini: qui per lachrymas presuraſqz presentes ad gaudia eterna contendunt. Flentibus autem iustis: mūdus gaudet: quia in presenti delectātur: alterius vite nulla gaudia sperantes. CHRY. Deinde ostendens quoniam tristicia parit gaudiū: ⁊ qm̄ tristicia breuis. Letitia vero infinita est: ad explū venit mundanū dicens: Mulier cū parit tristiciā habet: qz venit hora eius. Cū aūt pepit puerum: iam nō meminit pssure pp gaudiū: qz natus est hō in mundum.

AVGV. Ista similitudo ad intelligendum nō videt difficilis: qm̄ comparatio eius in pōptu est eodē ipso exponente cur dicta sit. Nā segtur: Et vos igit nunc quidē tristiciā habetis. Itez autem videbo vos: ⁊ gaudebit cor vestz. Parturitio quippe tristicie: partus autem gaudio comparatur: quod tunc magis esse consueuit quando non puella sed puer nascitur: Qz vero subdit: Et gaudium vestz nemo tollet a vobis: quia gaudium ipsoꝝ ipse iesus est: significat qō ait apostolus. Christus resurgens ex mortuis iaz non moritur. CHRY. Significat etiaz predicto exemplo quoniā solūt ipse mortis pressuras ⁊ nouum hominez regenerans esse fecit: ⁊ non dixit quoniā non erit ei tribulatio: sed neqz meminit eius: tantum est quod succedit gaudium: ita erit ⁊ sanctis. Et non dixit: Quoniam natus est puer: sed quoniaz homo: occulte suam resurrectionez insinuans. AVGV. Ut de futuris visiōe ⁊ gaudio: q̄ superius dicta sunt metius existimo intelligi: Modicum ⁊ iam nō videbitis me. Modicum enim est hoc totuz spacium: quo presens peruolat seculū. ideo nanqz addidit. Quia vado ad patrem. Quia: ad superiorem sententiam referendum est vbi ait: Modicum ⁊ iam non videbitis me. Non ad posteriorem vbi ait: Mo-

dicum ⁊ videbitis me: Eundo quippe ad patrem facturus erat vt eū nō videret. illis ergo ait: Modicū ⁊ iā nō videbitis me. Qui cū tunc corporaliter videbāt: quia iturus erat ad patrē: ⁊ eum deinceps mortales visuri non erant: quale cū ista loquebat videbant: qō vō addidit: Et iterū modicum ⁊ videbitis me: vniuersę ꝓmisit ecclesie. Hoc āt modicū lō gū nobis videt qm̄ adhuc agit. Cū finitū fuerit: tūc sentiem̄ ꝗ modicū fuerit. ALCVI. Mulier aūt sancta ecclia generat. Hec mulier dū parit. i. dū in mūdo virtutū ꝓfecti bus insistit: dū vndiq; tētat ⁊ affligitur: tristiciā hz de hoc: quia venit hora eius vt patiat: qa nemo carnē suā odio habuit. AVGV. Nec tamē in huius gaudy parturitōe sine gaudio tristes sum⁹: sz sic aplūs ait: Spe gaudētes: ga ⁊ ipsa mulier parturiens cui ꝓpati sumus: plus gaudet de mox futura ꝓle: ꝗ tristis est de pūti dolore. ALCVI. Gz cū perit. i. cū deuicto laborū certamine ad palmā peruenerit: laz nō meminit pssure ꝓcedētis ꝓpter gaudiū ꝓcepte retributiōis: quia natus est homo in mūdū. Sicut enī mulier nato in hoc mundo hoie letat: ita ecclesia nato in vitā eternā fideliū populo exultatōe repletur. BEDA. Nec nouū debz videri si nat⁹ dicat ꝙ ex hac vita migrauerit: Sic enīz ꝛsuete nasci dr: cū qs ō vtero mr̄is ꝓcedēs in hāc lucem inis ad lucē eternā sublimat: vnde sanctoꝝ solēnia: nō fune bria: sz natalicia vocant. ALCVI. Quod aūt dicit: Iterꝝ videbo vos. i. iterū videdus apparebo: ⁊ gaudebit cor vr̄z. AVGV. Pū enim toti⁹ laboris sui fructū ecclesia nūc parturit desiderando: tunc ē paritura cernēdo. Et iō masculum qm̄ ad istum fructū ꝛēplationis cūcta officia referūt actōis: solus enī liber ē ꝙ ꝓpter se appetit: nō refert ad aliud: huic seruit actio. Ad hoc enī refert ꝙcꝙd bene agit. ibi ē finis ꝙ sufficit nobis. eternus igit erit. Neq; enī finis nobis sufficit: nisi cuius nullus est finis. De hoc igit qō sufficit nobis rectissime audiuim⁹: Gaudiū vestrum nemo tollet a vobis.

¶ Et in illo die me nō interrogabitis quicquam. Amen amen dico vobis: siqd petieritis patrez i nomine meo dabit vobis. Usq; mō nō petistis quicq; in noie meo. Petite ⁊ accipietis: vt gaudium vestrum sit plenū. Hec in prouerbijs locutus sum vobis. Uenit hora cum iam non in prouerbijs loquar vobis: sed palam de patre meo annunciabo vobis. In illo die in nomine meo petetis. Et nō dico vobis: quia ego rogabo patrem de vobis. Ipse. n. pī amat vos: qz vos me amastis ⁊ credidistis quia a deo exiui. Exiui a patre ⁊ veni in mundum: iterum relinquo mundum ⁊ vado ad patrem.

CHRY. Rursus ostēdit dñs ꝙ expedit eū abire cū dic ⁊ in illo die me nō rogabitis ꝙcꝙ. AVGV. Hoc vbū qō ē rogare: nō solū petere: vez ⁊ interrogare significat: ⁊ grecū euāgeliū vñ hoc trāslatū est: tale hz vbū qō vtrūq; possit intelligi. CHRY. Dicit ḡ: Et in illo die. s. cū' resurrexero: Me nō rogabitis ꝙcꝙ. i. nō dicetis. Ostende nobis patrē: ⁊ quo vadis: qm̄ scietis ꝓ spm̄scm̄. vel rogabitis me. i. nō indigebitis mediatore ad ipetrādū: sed sufficiet nomē meuz qō inuocantes oīa accipietis. vnde sequit. Amē amē di. vo. si qd petie. pa. in no. meo da. vobis. Ondit aūt nois virtutem si nō visus neq; rogatus: sed noiatus solū apud patrē facit mirabilia. nō ergo ait: Existimetis qz de reliquo non ero vobiscum: vos derelictos esse: nomen. n. meū maiorem dabit vobis securitatē. vñ sequitur. Usq; mō nō pe. qc. i no. meo pe. ⁊ ac. vt gau. ve. sit ple. THEOPHI. Alacritas. n. vra tūc erit. n. itegerrima: cū ad vota vobis petita succedent.

CHRY. Quia igit obumbrata erāt que dicta sunt subiunxit: Hec in ꝓ. lo. sū vo. ve. bo. cū lā nō in ꝓ. lo. vo. i. erit tē pus qm̄ scietis oīa manifeste. dicit aūt resurrectiōis temp⁹: Sed palā de pr̄e meo annū. vo. Steniz. xl. dieb⁹ disputauit cū eis cōgregatis loquēs de regno dei: Et nūc ingt in timore exītes nō attēditis his que dicūt. tūc aūt resuscitatū videntes: poteritis palā oīa dicere. THEOPHI. Adhuc ꝑbet illis fiduciā: qm̄ recipiēt in tētationib⁹ auxiliū desup: cū subdit: In illis die. in no. me. petetis. adeo assero vobis patrez fauere ꝙ neqz interuentu meo vlterius indigebitis. vnde subdit: Et nō dico vo. qz ego ro. pa. ꝓ vo. ipse enī pater amat vos. Pozro ne resiliāt a dño: velut eo vlteri⁹ non egētes subiūgit: Quia vos me amastis. q. d. Ob hoc diligit: vos pater quia vos me dilexistis. cum itaqz exciderit is ab amore meo confestiz ⁊ a pr̄no decidetis. AVGV. Gz nūqd iō amatille: ga nos amam⁹? an potius qz ille amat: iō nos amam⁹? hoc ipse euāgelista in epla sua dicit: Nos diligam⁹? qz ipse ꝓz dilexit nos. Amat ergo nos pater: qz nos amamus filiuz cum a patre ⁊ filio accepim⁹ vt ⁊ pr̄ez amemus ⁊ filiū. Amauit ipse qō fecit: sz nō in nobis faceret qō amaret: nisi anteq; id faceret nos amaret. HYLA. vi. de tri. Caret ēt apud patrē itercessionis necessitate pfecta de filio fides: qui ꝙ a deo exierit credit atq; amat: ⁊ ꝓ seipsaz iā ⁊ audiri meret ⁊ amari: natū ex deo filiū missumq; cōfessa. vñ segtur: Et credi. qz a deo exiui. Natiuitas itaq; eius ⁊ aduētus ostēdit cū subdit: Exiui a pa. ⁊ ve. in mun. Alterꝝ in dispensatōe: alterꝝ in natura est. A patre enim venisse: ⁊ a deo exisse: nō ē significatiōis eiusdē: cū aliud sit a deo in substantiā natiuitatis exisse: aliud a patre in hunc mundū ad ꝓsum māda salutis nr̄e sacramēta venisse. Cū aūt exire a deo sit ex natiuitate subsistere: quid aliud q; deus esse posset?

CHRY. Quia vō resurrectionis sermo non modicū eos mitigabat: ⁊ cū hoc audire ꝙ a deo exiuit: ⁊ illuc vadit: continue ea circonuoluit vnde segtur. Iterꝝ relin. mū. ⁊ va. ad pa. Naz hoc quidē certificabat qm̄ recte in ipsuz credebāt: hoc vero qm̄ sub munitione eius futuri erant. AVGV. Exyt enī a pr̄e: qz de pr̄e est: in mundū venit: quia mūdo suum corpus ostendit. Mūdū reliqt corporali discessiōe: prexit ad patrē hois ascēsione: nec mundū deseruit ꝑsentie gubernatione quia sic in munduz venit exiens a patre: vt non desereret patrem. Sed dñm Iesum christū postea q; resurrexit: ⁊ interrogatum legimus ⁊ rogatum. nā interrogatus est a discipulis ascēsurus in celū qm̄ regnū restitueret israel. Rogatus ē a stephano cū eēt in celo: vt spiritū eius susciperet. Et qs audeat dicere rogādū nō esse imortalē: rogari de buisse mortalem? puto ergo ꝙ dicit: In illa die me nō rogabitis quicq; nō ad illud tps referenduz eē quo resurrexit: sz ad illud qm̄ videbim⁹ euz sicuti est: que visio nō tpalis vite est: sed eterne: vbiiā nihil rogemus: nihil interrogem⁹ qz nihil desiderādū remāebit nihil q̄rendū latebit. ALCVI. Sic ergo dicit: In futuro me nō rogabitis quicq;. sed iteriz dum in peregrinatione huius miserie conuersamini: si petieritis pr̄ez dabit vobis. vnde subdit: Amē amē dico vobis: si qd petieritis patrē i noie meo dabit vob. AVGV. Hoc quod ait: Siqd: nō quodlibet intelligit: sz aliqd qō nō i beate vite cōpatione sit nihil. nō aūt petit in noie saluatoris qcqd petit cōtra rōnē salutis. non enīz sonū litteraꝝ aut sylla baꝝ: sed quod sono recte ac veraciter itelligitur hic accipiēdum est: cuz dicit. In nomine meo. Unde qui hoc sentit de christo quod non est de vnico filio dei sentiendum nō petit i eius nomine. Qui vero qō est de illo sentiendū sentit: ipse i eius noie petit: ⁊ accipit qō petit: si non contra suam salutē sempiternā petit: Accipit autē quando debet accipere. Quedam enīz non negant: sed vt congruo denī tpe differūtur.

Ita sane intelligẽdũ est qõ ait: Dabit vobis: vt ea beneficia significata sciãt: bis vbis que ad eos qui petũt ꝓprie pertinent. Exaudiũtur qppe oẽs sancti ꝑ scipis: nõ aũt ꝑ oĩbus quia nõ vnicuiqz dictũ est dabit: sed: Dabit vobis. Qõ autẽ segtur: Usqz mõ nõ petistis qcq̃ in noie meo: duob⁹ modis intelligi potest. Uel quia in noie meo non petistis: quod nomen nõ sicut cognoscẽdũ: ẽ cognouistis: vel Nõ petistis qc q̃: qñ in ꝓparatiõe rei quã petere debuistis ꝓ nihilo habendũ est qõ petistis. Ut igit in noie eius nõ nihil: sz gaudiuz plenũ petãt subdit. Petite ⁊ accipietis: vt gaudiũ vrz sit plenũ. hoc q̃ dicit: gaudiũ plenũ: nõ carnale: sz spiritale gaudiũ ẽ: ⁊ qñ tãtũ erit vt aliqd ei iaz nõ sit addẽdũ: tũc erit plenũ. AVGV. i. de trini. Hoc ẽ aũt plenũ gaudiũ vestrum quo amplius nõ ẽ frui deo: trinitate: ad cuius imaginẽ facti sum⁹. AVGV. sup ioã. Quicqd g̃ petit qõ pertiet ad hoc gaudiũ cõsequẽdũ: hoc est in noie xpi petẽdũ. Isto. n. bono in petẽdo perseuerantes sanctos suos nequaq̃ mĩa diuina fraudabit. qcqd ãt aliud petit nihil petit: nõ q⁹ nulla res ẽ sed q⁹ in tante rei cõpatõe: qcqd aliud cõcupiscit nihil est. Segt: Hec in ꝓuer. lo. sũ vo. ve. ho. cũ iã nõ in ꝓuer. lo. vo. sed pa. de pa. annũcia. vo. possez dicere hãc õ qua logtur horã futuz seculũ intelligi: vbi videbim⁹ palã qõ apls dic facie ad faciẽ: vt qõ ait: Hec in ꝓuer. lo. sum vo. hoc sit qõ ap̃lo dcñ est: Uidem⁹ nũc ꝑ speculũ in enigmate. Annũtiabo aũt vobis q⁹ ꝑ filiũ pater videbit: neqz. n. patrẽ qs cognoscit nisi filius: ⁊ cui voluerit fil⁹ reuelare. GREGO. xxx. mo. Palã qppe de pre annũciare se asserit: qa ꝑ patefactã tũc maiestatis sue speciẽ: ⁊ quõ ipse gignẽti nõ ipar oziatur: ⁊ quõ vtrozũqz spũs vtriqz coetern⁹ ꝓcedat ostẽdet.

AVGV. Sed istũ sensuz videt ipedire qõ sequit: In illo die i noie meo petetis. In futuro enĩ seculo quid petituri sumus qñ satiabit in bonis desideriũ nostrũ: petitio nanqz alicuius est idigẽtie. Relinquit itaqz vt intelligatur ihs discipl̃os suos de carnalib⁹ vel aialib⁹ se spiritales eẽ factu rũ. Nõ aũt aialis sic audit q̃cunqz audit de dei nã: vt aliõ q̃z corpus cogitare nõ possit. Iõ puerbia illi sũt quecũqz dicta sapie de incorpoorea imutabiliqz suba. nõ q⁹ tanq̃ puerbia deputet: sed q⁹ sic cogitat quõ q̃ puerbia solẽt audire neqz inteligere. Cũ vo spiritalis cepit oĩa diiudicare: etiã si i hac vita velut per speculũ ⁊ ex pte perspicit: tamẽ nullo corporis sensu: nulla imaginaria cogitatione: sed mẽtis certissima intelligẽtia: capit deũ nõ corpus eẽ: sed spũm. Ita palam de patre ãnunciante filio vt eiusdẽ sube cõspiciat ⁊ ipse q ãnũciat: nunc in eius noie petũt qui petunt: quia in sono ei⁹ nominis nõ aliud: q̃ res ipsa est q̃ hoc noie vocat intellignt: Ui possunt cogitare dñm nr̃m iesum christum inquantum homo est ꝓ nobis interpellare patrem: inquãtũ deus est vos exaudire cum pre: quod eum significasse arbitroz vbi ait: Et nõ dico vobis quia ego rogabo patrem ꝑ vobis. Ad hoc qppe intuendũ quomodo nõ rogat patrez filius: sed simule exaudiant rogantes pater ⁊ filius: non nisi spiritalis oculus mentis ascendit.

¶ Dicũt ei discipuli eius: Ecce nũc palam loqueris: ⁊ puerbium nullum dicis. Nunc scim⁹ q⁹ scis oĩa: ⁊ nõ opus est tibi vt quis te interroget In hoc credimus: quia a deo existi. Respondit eis Jesus: Modo creditis. Ecce veniet hoza ⁊ iam venit vt dispergamini vnusquisqz i propria ⁊ me solũ relinquatis: ⁊ non sum solus: quia pater mecum est. Hec locutus sum vobis: vt i me pacem habeatis. In mundo pressuram habebitis: sed cõfidite egõ vici mundum.

CHRY. Quia discipulos hoc maxime respirare fecit q⁹ erant patris amici: propterea dicũt se cognoscere q⁹ omnia nosset. vnde sequitur. Dicunt ei discipuli eius: Ecce nũc palam ⁊ puer. nul. dicis. AVGV. Cũ ãt adhuc ꝓmittatur figura illa hoza in qua sine prouerbys locuturus est: cur isti hoc dicunt nisi q⁹ illa que scit ipsis nõ intelligẽtib⁹ eẽ prouerbia: vsqz adeo non intelligunt: vt nec faltem non se intelligere intelligant: CHRY. Quoniã autez ad id quod in eozum mente erat respondit subdunt: Nunc scimus quoniaz scis omnia. Uides qualiter imperfecte se habebant: qui post tot ⁊ tanta demonstrata dicunt: Nunc scimus. ⁊ hoc dicunt tanq̃ ei quãdaz gratiã tribuentes. Et non est opus tibi vt quis te interroget: hoc est anteq̃ audias nosti ea que scandaliçant nos. ⁊ quiescere nos fecisti dicens. Quoniam pater vos amat. AVGV. Quid ergo vult sibi: q⁹ ei quez sciebant nosse omnia cum dicere debuisse videant: Non est opus tibi vt qcq̃ iterroges: dicẽdũ poti⁹ putauerũt: Nõ est opus tibi vt quis te interroget. Quod vtrũq̃ legim⁹ factuz ⁊ interrogasse. s. dñz ⁊ interrogatũ fuisse. Sed hoc cito solui tur qui hoc non ei: sed illis potius opus erat quos interrogat: vel a quibus interrogabatur. Neqz enĩz aliquos ille interrogabat: vt ab eis aliquid disceret: sed eos potius vt doceret: ⁊ qui interrogabant eum volentes ab eo aliquid discere illis profecto id opus erat: vt scirẽt ab eo aliqua: qui nouerat oĩa. Ille aũt nõ opus habebat vt q⁹ ab eo sciret q̃z ipse vellet: per ipsius cognosceret interrogationẽ. q⁹ priusq̃ interrogaretur: interrogato⁹ nouerat volũtatẽ. Preuidere aũt cogitationes hominum: magnum domino non erat: sed magnũ puulis erat qui subdũt: In ß credimus q⁹ a deo exyt: quia ea que dei sunt agit. nã cũ dñs vtrũq̃ dixisset: A deo exiit: ⁊ a patre veni in hũc mundũ: nihil admirationis in eo habuerunt: quod frequenter audierunt. vnde non addunt: Apte venisti in hunc mundum: Sciebant enim a deo missum ⁊ exisse tamen a deo nesciebant. Inenarrabilez vero illam filly natiuitatem per virtutem dicti istius intelligentes: tunc primum ceperunt aduertere: cuz illum sine prouerbys proferentur esse locutum. Non. n. per consuetudinem humani partus deus ex deo nascitur: cuius a deo exitio potiusq̃ sectio: non est diminutio: non deriuatio: nõ est protensio: nõ passio sed viuentis nature ex viuẽte natiuitas est. Deus ex deo exiens est: non creatura in dei nomen electa: non vt cẽpit ex nihilo: sed exyt a manente: ⁊ exisse significationem habet natiuitatis: non inchoationis. AVGV. Denicq̃ de ipsa eozum etate adhuc fm interiorem hominez parua ⁊ infirma eos admõet. vnde subditur. Respõdit eis iesus: Modo creditis. BEDA. Quod duobus modis ꝓnũciari pot affirmãdo: scilicet ⁊ insultãdo. Si insultãdo: hic est sensus: Tardius ad credendum euigilastis. Ecce enĩ venit hoza ⁊ ecce venit hoza vt dispergamini vnusquisqz i propria: ⁊ me solum relinquatis. AVGV. Non enim quando compassus est: tantũmodo carne sua eius carnez: vez etiaz mẽte reliquerunt fidẽ. CHRY. Dicit aũt: Dispergamini. s. qñ tradar: tantũ enim vobis dñabitur timoz: vt neqz possitis recedere. Sed ego ex hoc nullũ patiar malũ. vnde subdit: Et nõ sum solus quia pater mecum est. AVGV. Ad hoc intelligendum eos volebat extẽdi ⁊ crescere: ne sic a patre filium cogitarent exisse: vt putarent etiaz recessisse. deinde sermonem concludit dicens: Hec locutus sum vobis: vt in me pacez habeatis. CHRY. i. vt non abuciatis me a mente vestra. Nõ enĩz nunc soluz quãdo cõprehẽdar fiẽt vobis aduersa: sz donec eritis in mũdo pssuraz hẽbitis. i. tribulationẽ: ⁊ hoc ẽ qõ subdit: In mundo pssurã hẽbitis. GREGO. xvi. mo. q. o. Sit vob de me iteri⁹ qõ ꝛsolãdo reficiat: q⁹ erit de mũdo exteri⁹ qõ seuiẽdo grauiter ꝓmat.

AVGV. Illō initiū hītura fuerat ista pſſura. de quo dic. Ueīt hora vt diſpgamini: vnuſqſq; ī ꝓpria. ſz ñ eo mō erat pſeueratura. qō. n. adiūxit: Et me ſolū relinq̄ris. nō vlt eos do bituri: vt relinquāt eū: ſz vt in illo pacē habeāt ꝑmanen .n. ſuperāte inimico: nō oz diſcipulos anxiari. vñ ſubdit. Oz ego vi. mū. AVGV. Dato aūt ſpūſcō ꝓfiderūt ꝛ vicerūt nō niſi in illo. nō enī viciſſet ille mūdū ſi mēbra ei⁹ viceret mūdus. cū āt dic: Nec lo. ſuz vo. vt i me pa. ba. nō recētiora panloañ ab eo dcā ſz oīa debem⁹ accipe: ſiue q̄cūq; ill' locu tus ē: exq̄ nos cepit hr̄e diſciplos: ſiue exquo poſt cenā exor uit ꝑmonis ſui: vt i illo pacē hr̄ent: h̄ pax finē tpis nō hēbit: ſz oīs pie nr̄e itentōis actōisqz finis ipa erit. Ca. XVII.

Hec locut⁹ ē ieſus ꝛ ſublenatis ocu lis ī celū dixit. Pr̄ venit hora clari fica filiū tuū: vt filiꝰ tuꝰ clarificet te. Sic dediſti ei ptātē oīs carnis: vt oē qō dediſti ei: det eis vitā eternā. Hec āt ē vita eterna: vt cognoſcāt te ſolū deū vez: ꝛ quē miſiſti ieſuz xp̄m. Ego te clarificaui ſup ter ra: opꝰ conſummauī qō dediſti mihi vt facerē. Et nūc clarifica me tu p̄ apō temetipm claritate quam habui priuſq̄ mūdus fieret apō te.

CHRY. Oz dixerat dñs: In mundo pſſurā hēbitis: poſt admonitōez ī oronē ꝓuertit: erudiēs nos ī tribulatōib⁹ oīa dimittētes ad deū refugere. vñ dr̄: Hec lo. eſt ie. BEDA. Illa itelligi debēt q̄ ī cena locut⁹ ē: q̄dā gdē ſedēdo vſqz ibi Surgite eam⁹ hic. Deide ſtādo vſqz ad hymni finem: cui⁹ boc ē initiū. Et ſub. ocu. i ce. di. Pr̄ ve. ho. cla. fi. t. CHRY. Propter hoc ī celū oculos eleuauit vt nos doceret extenſio nē q̄ ē i oronib⁹ vt ſtātes ſurſū aſpiciam⁹: ñ oculꝰ carnis ſolū ſz ꝛ mētis. AVGV. Poterat āt dñs ī forma ſeruī ſi hoc op⁹ eēt oare ſilētio. ſz ita ſe pr̄ exhiberi voluit p̄catorē: vt meminiſſet nr̄m ſe eē doctorē. Proīde nō ſolū ad ipſos ſer mocinatio: ſz ēt ꝑ ipſis ad p̄z ozō diſcipulox ē edificatio. Profecto ꝛ nr̄m q fueram⁹ ꝓſcripta lecturi. hoc aūt qō ait: Pr̄ venit hora. oñdit oē tp̄s ꝛ qd qñ faceret: vel fieri ſineret ab illo eē diſpoſitū: q tpi ſubdit⁹ nō ē: nō āt credaī hec hora fato vrgēte veniſſe: ſz deo poti⁹ ordināte. abſit. n. vt ſidera mozi cogerēt fidex ꝓditorē. HYLA. iy. de tri. Nō dīē āt nō tps ſz hora veīſſe dic: In hora diei portio ē. ꝛ q̄ erat h̄ ho ra: iā nūc aſpuēdus: flagellādus: crucifigēdus erat: ſz clarifi cat pr̄ filiū. Sol de curſu opis defec: ꝛ iteritū ſuū cū eo reli quā mūdi elemta ſenſerūt: ad on⁹ dñi ī cruce pēdētis terra tremuit: ꝛ eū q mortu⁹ erat ītra ſe ꝓteſtata ē nō cape. Pro clamat cēturio: Uere filiꝰ dei erat iſte. p̄dictiōi ꝓſentit effe ct⁹. dns dixerat: Clarifica filiū tuū. nō ſolū noīe ꝓteſtat⁹ ē eē ſe filiū: ſz ꝛ ꝓprietate q̄ dr̄: Tuū. multi. n. nos filꝰ dei: ſz non talis h̄ filꝰ. h̄. n. ꝓpri⁹ ꝛ verus ē filiꝰ ozigīe: ñ adoptōe. vītate ñ nūcupatōe: natiuitate ñ creatōe. q̄ poſt clarificatōez ei⁹ vi tatē ꝓfeſſio ſecuta ē. nā vex dei filiū cēturio ꝓfiteī: ne quis credētiū ābigeret: qō aligs pſeq̄ntiū nō negaſſet. AVG. Sz ſi paſſiōe clarificat⁹ dr̄: q̄to magis reſurrectiōe: Nā in paſſiōe magis eſſe humilitas q̄ claritas ꝓmendaī. Oz q̄ ait: Pr̄ ve. ho. clari. filiū tuū. ſic itelligendū ē tanq̄ dixerit: Ue nit hora ſeminānde humilitatis: fructū ñ diſſeras claritatis. HYLA. iy. ō tri. Sz forte ifirm⁹ repieī filiꝰ dū clarifica tionē potioris expectat. Et qs nō p̄z potiorē ꝓfitebīt cū ipe dicat: Pr̄ maior me ē. Sz cauēdū ē: ne apō ꝑitos gliā filij bonor p̄ris ifirmet. nā ſeq̄t: Ut fi. tuꝰ cla. te. Non ergo ifirmus ē filiꝰ vicē clarificatiōis ipſe cum clarificaudus ſit redditur⁹. Ergo expoſtulatio clarificatōis dāde viciſſimqz reddēde eādē ī vtroqz oñdit diuinitatis vtutē. AVGV. Merito āt q̄rit: quō p̄z clarificauerit filiꝰ: cū ſempiterna claritas p̄ris nec diminuta fuerit i forma hūana: nec augeri potuerit ī ſua pfectōe dīna. Sz apō hores mior erat qñ ī iu dea tm̄mō ōs not⁹ erat. qz vo p euāgeliū xp̄i fcm̄ ē: vt pater inoteſceret gētib⁹: p̄z clarificauit ꝛ filiꝰ. dic g̃: Clarifica fi liū tuū: vt filiꝰ tuꝰ clarificet te. ac ſi dicat: Reſuſcita me: vt inoteſcas toti orbi p me. deīde magis pādes quō clarificet p̄z filiꝰ ſubiūgit: Sic ōdiſti ei ptātē oīs carnis: vt oē qō de diſti ei: det eis vitā eternā. Oēz carnē dixit oēm hores: a p te totū ſignificās. hoc āt q̄ ptās xp̄o a p̄re data ē oīs carnis: fm hores itelligēdū ē. HYLA. iy. ō tri. Caro. n. fact⁹ ipe vite eternitatē erat caducis ꝛ cōpeis ꝛ mōtalib⁹ redditur⁹: HYLA. ix. de tri. Uel acceptio ptātis ſola ē ſignificatio natiuitatis: ī qua accepit id qō ē. Nō ē ifirmitati datio ōpu tāda: cū ī eo ſignificet p̄ eē q̄ dederit: ꝛ ī eo filius ōs mane at: q̄ vite eterne dāde ſūpſerit ptātē. CHRY. Dicit aūt: Dediſti ei po. om. car. vt oīdat q̄ nō ad iudeos ſolos ſua p̄ dicatio: ſz ad totū ozbē terraꝝ extendiī. Sz qd eſt q̄ dicit: oīs carnis: Nō. n. vtiqz oēs crediderūt. Et qdē q̄tum ex eo ē: oēs crediderūt. Si vo nō attēdebāt bis q̄ dicebāt: non ei⁹ q dicebat ē criminatio ſz eoꝝ q nō ſuſcepūt. AVGV. Di cit g̃ ſicut dedi. ei po. om. car. ita te glo. filiꝰ. i. notuz te faciat oī carni quā dediſti ei. Sic. n. dediſti vt oē qō dediſti ei: det eis vitā eternā. HYLA. iy. de tri. Sz ī quo tādē eternita tis vita ē oñdit cuz ſubdit: Hec ē au. vi eter. vt cog. te ſo. ve. de. Uita ē vex noſſe: ſz ſolū hoc nō facit vitā. qd g̃ ꝓnectit: Et quē miſiſti ieſuz xp̄z. HYLA. iiy. de tri. Dū āt arriani itelligūt ſolū patrē vex deū: ſolū iuſtū: ſolū ſapientē: a cōio ne hoꝝ fm hos filius ſepaī. Soli. n. vt aiūt ꝓpria nō ptici pātur ab altero: que ſi ī patre ſolo ꝛ nō ī filio exiſtimabunt neceſſe ē vt filius de⁹ falſus ꝛ iſipiēs eē credaī. HYLA. v. de tri. Nulli aūt dubiū eſt vitatē ex natura ꝛ ex vtute eē. vex eniz triticū eſt quod ī far cōminutū ꝛ in panē coctū ꝛ i cibū ſumptum reddit ex ſe ꝛ naturā panis ꝛ munus. Quero ergo ī quo filio veritas dei deſit: cui nō deſit dei nec natura ner virtus. Nature eniz ſue vtute vſus eſt: vt eſſent que nō erāt: ꝛ fierent que placerent. HYLA. ix. de tri. An forte quod ait: Te ſoluz: cōionē atqz vnitatē ſuam a deo separat: Separat ſane ſi non ad id quod ait: Te ſolū vex deum: con tinue ſubiecit: Et quem miſiſti Jeſum chriſtum. Per id enī eccleſie fides chriſtū vex deum cōfeſſa ē: q̄ ſoluz vex deū cōfeſſa patrem ſit. nō enī vnigenito deo nature demutatio nē naturalis natiuitas intulit. AVGV. vi. de trinitate. Uidēdū eſt ergo an itelligere cogamur: cuz dcm eſt p̄ri: Ut cognoſcāt te ſolū vex deuz. tanq̄ hoc iſinuare voluerit: qz ꝛ ſolus pater deus verus eſt: ne nō niſi ipſa tria ſimul: patrē ꝛ filiū ꝛ ſpm̄ſcm̄ itelligeremus eſſe deū. Nūc ergo ex dñi te ſtimonio: ꝛ patrē ſolū vex deū dicimus: ꝛ filiū ſolū deū ve rum ꝛ ſpiritumſanctum ſolū veruz deū: ꝛ ſimul patrē ꝛ fili uz ꝛ ſpiritū ſcm̄. i. ſimul ipſam trinitatē nō tres veros deos: ſed vnū vex deū. AVGV. ſup Jo. Uel ozdo vborx ē: vt pe ꝛ quē miſiſti Jeſum chriſtū cognoſcāt ſolū vex deū. cōſe quēter enī ꝛ ſpiritusſanctus intelligiī: qz ſpūs eſt p̄ris ꝛ filꝰ tanq̄ charitas cōſubſtantialis amborx. Sic igiī filius glori ficat te: vt oībus quos dediſti ei te cognitum faciat: Pozro ſi cognitio dei eſt vita eterna. tātomagis in vita eterna quā tomagis in hac cognitōe proficimus: non autem moziemur in vita eterna. Tunc ergo dei cognitio perfecta erit: qñ nul la moz erit ſumma: tunc dei clarificatio: qz ſumma gloria. A veterib⁹ aūt gloria diffinita eſt frequens de aliquo fama cū laude: at ſi homo laudatur: cuz fame creditur: quō deus laudabitur: qñ ipſe videbiī. ꝓpter quod ſcriptū eſt: Beati q̄ habitant in domo tua: in ſecula ſeculoꝝ laudabunt te. ibi erit dei ſine fine laudatio: vbi erit dei plena cognitio:

ꝛ ideo clarificatio. AVGV.i.de tri. Qꝛ autem dixerit famulo suo moysi: Ego tuꝫ q tuꝫ. hoc cõtemplabimur cũ viuemus i eternũ. AVGV.iij de tri. Cũ.n. fides nr̃a videndo fiat vitas: tunc mortalitatẽ nostrã cõmutatã tenebit eternitas. AVGV.sup Io. Sed ꝓpus hic clarificaſ deꝰ: cũ annũciatus hoibꝰ inoteſcit: ꝛ p fidẽ credẽtibus ꝓdicatur: ꝓpter qõ dicit: Ego te clarificaui sup terraꝫ. HYLA.iij.de tri. Hec quidẽ: clarificationis viciſſitudo non pertinet ad diuinitatis ꝓfectũ: ſed ad honorẽ q ex cognitõe ignorantiũ ſuſcipiebaſ. CHRY. Unde bene dixit: Sup terrã. In celo enĩ glorificatus fuerat: ꝛ in natura gloriã habẽs: ꝛ ab ãgelis adorat⁹. non igitur de illa gloria ait que ſubſtantie eius ẽ: ſed de ea q̃ ad cultura hominũ pertinet. vnde ſubdit: Opus cõſu. quod dedi mi. vt facerẽ. AVGV. non ait: Juſſiſti: ſꝫ dediſti. vbi cõmẽdatur euidẽs gratia. quid enĩ habet qõ nõ accepit etiã in vnigenito hũana natura? Sed quõ ꝓſum mauit opus quod accepit vt faciat: cũ reſtet adhuc paſſiõis expimẽtũ: niſi conſummaſſe ſe dicit: quod ſe cõſummaturũ certiſſime nouit. CHRY. Uel dicit: Conſummaui. q̃ſi ea q̃ ex parte mea ſunt oĩa feci: aut qꝛ cũ id quod maximũ ẽ factũ ẽ: dici põt totũ iam fcm̃ eſſe. Radix enĩ bonoꝝ ſubmiſſa erat: quã oĩno debebat ſeq fructus: ꝛ qꝛ bis q̃ futura erãt: ipſe iaꝫ aderat ꝛ copulabatur. HYLA.ix. de tri. Poſt q̃: vt meritũ obedientie: ꝛ ſacramentũ totius diſpenſatõis itelligeremus adiecit: Et nunc clari. me tu pa. apud temetipm.

AVGV. Supra dixerat: Pater vẽit hora: clarifica filiũ tuũ: vt filius tuus clarificet te. In quo vbox ordie oñderat prĩa pr̃e clarificãdũ filiũ: vt patrẽ clarificaret filius modo aũt dixit: Ego te clarificaui: ꝛ nũc clarifica me. tãq̃ ꝓꝛ ipſe pr̃ez clarificauerit: a quo deide vt clarificeſ exposcit. Ergo itelligẽdũ ẽ vtroq; vbo ſupius vſuꝫ eo ordine quo futuruꝫ erat: modo vo vſum fuiſſe vbo ꝓteriti tpis de re futura: velut ſi dixiſſet: Ego te clarificabo ſuper terrã: opus cõſummãdo qõ dediſti mihi vt faciã: ꝛ nũc clarifica me tu pater: que ẽ oĩno eadẽ ſententia: niſi q̃ hic addit clarificatõis modus cũ ſubdit: Claritate quã habui ꝓſq̃ mũdus fieret apũ te. Ordo vboꝝ eſt: Quã habui apud te: priuſq̃ mundus eſſet. hoc quidã ſic intelligenduꝫ putauerũt: tanq̃ natura huma na que ſuſcepta eſt a vbo conuerteretur in vbũ: ꝛ hõ mutaretur in deũ: ĩmo ſi diligentius cogitemus hõ periret ĩ deo. Non enĩ quiſq̃ ex iſta mutatiõe hoĩs: vel duplicari dei verbũ dicturus eſt: vel augeri: ſed quiſquis dei filiũ predeſtinatum negat: hunc eundem filiũ hominis negat. Cum ergo videret illius ꝓdeſtinate ſue glorificationis veniſſe iaꝫ tẽpus: vt ꝛ nunc fieret in redditione: qõ fuerat in predeſtinatione iam factũ ozauit dicẽs: Et nunc clarifica me tu pr̃ ꝛc. i. illaꝫ quã habui apud te in predeſtinatõe tua tempus eſt vt apud te habeã etiã viuens in dextera tua. HYLA.iij. de trini. Uel ozabat vt id qõ ex tpe erat: gloriã eius que ſine tẽpore eſt claritatis accipet: vt ĩ dei virtutem ꝛ ſpũs incorruptionẽ trãſformata carnis corruptio abſorberet.

¶ Manifeſtaui nomen tuũ hominibus quos dediſti mihi de mũdo. Tui erant ꝛ mihi eos dediſti: ꝛ ſermonẽ tuũ ſeruauerunt. Nunc cognouerunt qꝛ omnia que dediſti mihi abs te ſunt. Qꝛ verba que dediſti mihi: dedi eis: ꝛ ipi acceperũt ꝛ cognouerũt vere quia a te exiui: et crediderũt quia tu me miſiſti.

CHRY. Quia dixerat: Opus cõſummaui. manifeſtat q̃le opus: vt.ſ. nomen dei manifeſtaret. vnde dicit: Manifeſtaui nomẽ tuũ hoĩbus quos de. mi. de mundo. AVGV. Nõ ſi de his tiñ dicit diſcipulis cum quibus cenauit: non pertinet hoc ad illam clarificationẽ: de qua ſupius loquebatur: qua filius clarificat patrẽ. quanta eſt enĩ gloria. xij. vel. xi. inoteſcere potuiſſe mortalibus? Si autez q̃ ait: Manifeſtaui nomen tuũ hoĩbus quos dediſti mihi de mundo: oẽs intelligi voluit q in euꝫ fuerãt crediturí: eſt plane iſta clarificatio q̃ filiꝰ clarificat pr̃ez. ꝛ tale eſt qõ ait: Ma. no. t. q̃le illud qõ ſupra dixerat: Ego te clarificaui. p tpe futuro: ꝛ illic ꝛ hĩ ꝓterita ponẽs: ſꝫ de his q iã erãt diſcipli: nõ de oĩbus q i illum fuerãt crediturí eũ hoc dixiſſe ea q̃ ſequũt credibiliꝰ demõſtrãt. ab ipo g̃ oronis ſue exordio oẽs ſuos dñs volebat itelligi: qbꝰ notũ faciẽdo pr̃ez clarificat eũ. Cũ.n. dixiſſet: Filiꝰ tuꝰ clarificet te: mox quẽadmõꝫ id fieret õmſauit di. Si. õ. ei po. om. car. ꝛc. iã nũc qd õ ill'a gbꝰ tũc audiebaſ diſcipulis ſuis dicat. Ma. no. tu. ho. q. de. mi. õ mũ. Nõ g̃ dei nomẽ nouerant cũ eẽnt iudei. ꝛ vbi ẽ qõ legiſ. Notꝰ in iudea õs: ꝛ in iſrl' magnũ nomẽ eiꝰ: Ergo itelligẽdũ ẽ: Ma. no. tu. ho. iſtis quos de. mi. de mũ. q me audiũt ĥ dicẽte: nõ illõ nomẽ tuuꝫ qõ vocaris õs: ſꝫ illõ qõ vocaris pr̃ meꝰ: qõ nomẽ manifeſtari ſine ipſiꝰ filij manifeſtatõe nõ poſſit. nã q; õs vr̃ vniuerſe creature ẽt oĩbꝰ gẽtibꝰ anteq̃ in xp̃m crederẽt nõ oĩmode eẽ potuit hoc nomẽ icognitũ. In hoc ergo q; fecit hũc mundũ: ꝛ añq̃ ibuerenſ ĩ fide xp̃i: notꝰ in oĩbꝰ õs. In hoc aũt q; nõ eſt cũ dys falſis colẽdus: notꝰ in iudea õs. In hoc vo q; pr̃ eſt buiꝰ xp̃i: p quez tollit pctã mũdi. hoc nomẽ ei? ꝓpus oc cultũ: nũc manifeſtauit eis quos dedit ei pr̃ ipſe de mundo. Sꝫ quõ manifeſtauit ſi nõdũ venit hora: de qua ſupius dixerat: q; veniet hora cum iam nõ in puerbys loquar vobis pinde itelligendũ eſt pro tpe futuro ꝓteritum poſitum.

CHRY. Uel q; ipm xp̃m filiuꝫ habeat: manifeſtauerat eis iaꝫ ꝛ vbis ꝛ rebus. AVGV. Per hoc aũt q; dicit: Dediſti mihi de mũdo: dcm̃ eſt de ill'q; nõ eẽnt de mundo: ſꝫ tui eis regnãtio ꝓſtitit: nõ gnãtio. Quid eſt autẽ qõ ſegtur: Tui erãt: ꝛ mihi eos dediſti? An aliq̃ habuit pr̃ aliqd ſine filio? abſit. Uerũtñ habuit aliq̃ dei filiꝰ qõ nõdũ habuit idẽ ipe hoĩs filiꝰ qui nõdũ erat hõ factus ex matre. quapropter qõ dixit: Tui erãt nõ ide ſe ſeparauit di filius: ſꝫ ſoler ei tribuere oẽ qõ põt a quo eſt ipe q; põt. q; itaq; ait: Et mihi eos õdiſti. ſm hoiem ſe accepiſſe hanc prãtem vt eos hr̃et oñdit: et etiã ipſe ſibi eos dedit: hoc eſt cũ pr̃e deꝰ xp̃s: hoi xp̃o: qõ cũ pr̃e nõ eſt. Hoc aũt dixit vt oñdat eã que ad pr̃ez vnanimitatẽ ꝛ q̃ñ placet pr̃i vt filio credãt. vñ ſegt̃: Et ſer. tu. ſeruauerunt. BEDA. Sermonez pr̃is ſemetipm appellat: q; ipm pater oĩa ꝛdidit: ꝛ in ſe ꝛtinet oẽs ſermones: ac ſi diceret: De memorie ꝛmendauerunt vt numquã obliuiſcant. vel dicit: Et ſermonẽ tuũ ſeruauerunt. in eo. ſ. q; mihi credi derunt. vñ ſegtur: Et nũc cogno. qꝛ om. que dedi. mi. abs te ſunt. Quidaꝫ aũt dicunt hãc eſſe lr̃am: Nunc cognoui: quia oĩa que dediſti mihi: abs te ſunt: ſed hi nõ habent rationez. Quõ. n. poterat ignorare filius que ſunt pr̃is? ſed de diſcipulis dictũ eſt. q. d. Didicerunt q; nihil eſt in me alienũ extra te: ꝛ q; quecunqꝫ doceo tua ſunt. AVGV. Simul autez pater dedit ei oĩa cũ gennit q hꝫ oĩa. CHRY. Et vñ didicerunt: ex verbis meis quibus docebaꝫ eos. q̃ñ a te exiui. hoc enim per totũ ſtudebat oñdere euangeliuꝫ. vñ ſegtur: Qꝛ ver. q̃ de. mi. de. eis: ꝛ ip. acceperunt. AVGV. i. itellexerunt atqꝫ tenuerũt. Tunc enĩ verbũ accipit q̃ñ mente capit. vnde ſegtur. Et cogno. ve. qꝛ a te exiui. Et ne q̃ſq̃ putaret iſtã cognitionẽ iaꝫ p ſpem factã nõ p fidẽ exponendo addit: Et crediderũt vt ſubaudiamus vere. Quia tu me miſiſti. Hoc itaq; crediderunt vere qõ cognouerũt vere. Idẽ enĩ eſt: A te exiui: qõ eſt: Tu me miſiſti. Qꝛ autez dicit: Crediderunt. vere itelligendum eſt: non eo quo ſupra dixit mõ crediderunt: ſed vere. i. quõ credẽdũ ẽ: incõcuſſe: firme: ſtabiliter: non iam ad ꝓpria redituri: ꝛ chriſtuꝫ relicturi. Ad huc ergo diſcipuli non erant tales: quales eos dicit verbis ꝓteriti tẽporis: quaſi iam eẽt prenũcians quales futuri eſſent accepto ſpũſancto. Quomõ autez pater ea verba filio dederit: facilioꝛ queſtio videtur. ſi ſm q; eſt filius hominis

accepisse a pre credat. si vo km id qđ ē de pre genitus: accepisse a patre ista vba cogitat: nihil ibi tpis cogitet qsi prius fuerit z ea non habuerit: quoniaz qcquid deus pater deo filio dedit: gignendo dedit.

¶ Ego p eis rogo: nō p mundo: sed p his quos dedisti mihi qz tui sunt. Et mea omnia tua sunt: z tua mea sunt: z clarificatus sum in eis. Et iaz nō sum in mūdo: z hi in mundo sunt z ego ad te venio. Pater sancte serua eos in noie tuo quos dedisti mihi: vt sint vnum sicut z nos. Cū essez cum eis ego seruabā eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi ego custodiui z nemo ex eis perijt nisi filius pditōis vt scriptura impleat. Nūc aūt ad te venio: z hec loquor in mundo: vt habeant gaudium meum implerum in semetipsis.

CHRY. Qz multas a dño solatões discipli audientes nōdū persuasi erāt: de reliquo pri loquit: dilectionē quā ad eos bēbat ostēdēs. vñ sequit: Ego p eis rogo. q. d. Non so rē oīdat amorē. AVGV. Cū ergo addit: Nō p mundo. mundū vult intelligi eos q viuūt fz concupiscētiā mundi: nō sunt in ea forte grē: vt ab illo eligant ex mundo: quam sortē significat cū subdit. Sz p his quos dedisti mihi. Per hoc eniz q eos illi pr iā dedit: factū est vt nō ptineāt ad eū amisit ipse quos dedit. vnde subdit: Qz tui sunt. CHRY. Requeter autē hoc ponit: dedisti mihi. vt discāt qñ patri hoc placet: z qñ nō vt alieni veniēs eos seduxit: sz vt ppos accepit. deide ne qs estimet nouū esse eius pncipatū: z nup eos suscepisse a patre subiungit: Et oia. m. t. s. z. t. m. s. ac si diceret. Neqz audiens aliqs quoniaz mihi eos dedisti. estimet eos aliēos ee a pre. mea. n. ci sunt. nec audiēs: Oīa tui erāt: estimet alienos eos fuisse a me. que. n. sunt eius: mea sunt. AVGV. Satis āt hic apparet. qñ vnigeniti filij sūt oīa q sunt pris. p hoc vtiqz q etiā ipse de ē z de pre natus: pri equalis. non quō dictū ē maiozi ex duobus filys: Oia mea tua sunt. Illud. n. de oib dictū ē creaturis que ifra creaturā sanctā rōnabilē sunt. Hoc aūt ita dictū est vt sit hec etiā ipsa creatura rōnalis que nō nisi deo subdit: Hoc ergo cuz sit dei pris nō simul eēt z filij: nisi pri eēt equalis. Nefas est eni vt sancti de qbus hec locut ē cuiusqz sint: nisi ei a quo creati z scificati sunt: hoc aūt qđ ait cū de spūscō loqueret: Oia que hz pr: mea sunt. debis dixit: que ad ipsaz pris pertinēt diuinitatē: neqz eni spūsanct de creatura que pri ē sub dita: z filio fuerat acceptur: cum dicat de meo accipiet.

CHRY. Deide demōstratiōez pdictoz ponit dicens: Et clarificatus sū in eis. Exquo pz: qñ potestatez snp eos bēo: qñ glorificāt me tibi credētes z mihi. nullus. n. in qbus nō hz ptātem glorificatus ē. AVGV. Dicēdo autē iā esse factū: Sed vtrū ipsa sit clarificatio de qua dixerat: Et nūc clarifica me tu pr apud temetipm. si enim apud te: quō in eis: an sibi suis. vñ subdit: z iam nō sum in mūdo: z hi in mūdo sūt.

CHRY. Hoc ē. Et si nō appareā km carnē: p hos glorifitor q pro me moriunt: sicut z p pre z pdicat me: sic z patrē.

AVGV. Sz si horā illā q loqbat attēdas: vtriqz in mūdo adhuc erāt. Nō eni fz profectū corpis z vite id accipere possum cum dicat: Jam nō sum in mūdo. nūqd ergo fas ē: vt eū credamus aliquādo mūdana sapuisse? Restat igitur vt km illud: q etiam ipse in mundo prius erat: in mundo se dixit iam non esse presentia corporali: an non quotidie discimus iaz nō est hic: de aliquo q totis abituro z maxime morituro. vñ exponens cur hoc dixerit adiecit: Et ego ad te venio. Cōmendat igitur pri eos quos corporali absentia relicturus ē dicēs: Pater sancte serua eos i noie tuo: quos dedisti mihi. Sicut hō deuz rogat pro discipulis suis: quos accepit a deo. Sed attēde qđ sequit: Ut sint vnū sic et nos. non ait: Ut simus vnū ipsi z nos: sicut z nos vnū sumus. ipsi vtiqz i natura sua vnum sunt: sicut nos in nostra vnum sumus. qz .n. vna eadēq; psona est deus z hō: itelligimus hoiem in eo q rogat: z deū in eo q vnū sunt: z ille z ipse quem rogat. poterat qdem dicere per id q ecclesie caput est z corpus eius ecclesia: Ego z ipsi nō vnū: sed vnus sum qz caput z corpus vnus est christus. Sed diuinitatez suā cōsubstātilem patri ostēdens: vult esse suos vnum sed in xpo: non tm per eādez nām qua oēs ex hoibus mortalibus equales angelis fiunt: sed ēt p eandē in eandē hitudinē cōspirātē pcordissimā voluntatē in vnū spm quodāmō charitatis igne cōflati. Ad hoc .n. valet qđ ait: Ut sint vnum: sicut z nos vnū sum. vt quēadmodū pr z filius nō tm eqlitate subē: sed etiaz voluntate vnū sunt: ita z hi iter quos z deū mediator est filius: nō tm per hoc q eiusdē nature sunt: sed etiā per eandē dilectionis societatē vnū sint. CHRY. Rursus vt hō logtur subdēs Cum eēm cū eis ego seruabā eos in noie tuo: hoc est p tuuz adiutoziū. humane enī logtur: z ad coz mentē estimantiuz q maiorē quādam haberent vtilitatē ab eius pntia. AVGV. In noie enī pris seruabat discipulos suos filius hō: cū eis humana pntia cōstitutus: sed z pr in noie filij seruabat: quos in noie filij petētes exaudiebat. Neqz hoc tā carnaliter debem accipe velut vicissim nos seruent pr z fili. fil enim nos custodiūt z pr z fili et spūssanct: sz scriptura nos non leuat nisi descēdat ad nos. Intelligam ergo cū ita dīs logtur: psonas eū distīguere nō separe naturaz. Qñ ergo seruabat discipulos suos fili pntia corporali: nō expectabat pr ad custodiēdū succedere filio discedēti: sz eos ambo seruabāt potētia spirituali. z qñ eis abstulit fili pntiam corporalē: tenuit cum patre custodiā spiritalē: qz z custodiēdos qñ fili hō accepit: custodie prne nō abstulit: z cuz pr filio custodiēdos ōdit: nō dedit sine ipo cui dedit: sed dedit hoi filio: non sine deo eodē ipso filio. Segtur enim: Quos ōdisti mihi: ego custodiui: z nēo ex ipsis peryt. nisi fili pditiōis. i. traditor xpi pditōe pdestinat: vt scriptura ipleret: que. s. de illo maxie i psalmo. cviij. pphetat. CHRY. Et nimiz solus ille tunc pyt. sed multi postea. Dicit āt: Nemo ex eis peryt. i. qtū ex mea pte nō perdā qđ manifesti alibi dicit: Nō eyciā foras Si vo p seipos exiliēt nō ex necitate ad me traho. Segtur: Nūc āt ad te venio. Sed qz posset aliqs querere: Nunqd ñ potes eos pseruare recedēs? Pōt qdem. sed cui gra hoc dicat: oīdit subdēs. Et hec lo. in mū. vt ha. gau. me. iple. in se. ipsis. i. vt nō tumultuent impfectiores exītes per qđ indicauit q ppter coz gaudiū z regem: oia hec ifima loqbat.

AVGV. Uel alr: Qđ sit hoc gaudiuz: iā supius exp̄ssuz est vbi ait: Ut sint vnū sicut z nos vnū sum. Hoc gaudiuz suū. i. a se in eos collatum: i eis dicit iplendum. ppter qđ se locutuz dixit in mundo: Hec est pax z btitudo futuri seculi In mundo āt log se dicit qui paulo añ dixerat: Jam nō suz in mundo: qz eni nondū abierat: hic adhuc erat: z quia mox fuerat abiturus: hic quodāmō iaz nō erat.

¶ Ego dedi eis sermonē tuuz z mūd eos odio hūit: qz nō sunt de mūdo: sicut et ego ñ suz ō mūdo. Nō rogo vt tollas eos de mūdo: sz vt serues eos a malo. De mūdo nō sunt sicut et ego nō suz ō mūdo. Scifica eos i veritate. Sermo tuus veritas ē. Sicut tu me misisti i mūdū: ita et ego misi eos in mūdū. Et p eis ego sanctfico meipm vt sint et ipsi sanctificati in veritate.

CHRY. Rursus dñs assignat cãz ꝓpter quã digni sunt discipuli multa diligẽtia potiri a pfe dicẽs: Ego dedi eis sermonẽ tuũ: ꝛ mũdus eos odio hũit. q. d. pp te odio hĩti sunt: ꝛ pp sermonẽ tuũ. AVGV. Nõduz aũt id expti fuerant passiõib⁹ suis q̃ illos postea sunt secute: ſz moze suo dic̃ ista: vbis ꝓteriti tpis futura pnũciãs. Deide cãz subiycit cur eos oderit mũdus dicẽs: Qz nõ sunt de mũdo. hoc eis regenera tõe collatũ ẽ. nã generatõe de mundo erãt. Donatuz ẽ ergo eis: vt sicut nec ipse: ita nec ipsi de mundo eẽnt. vñ segt̃: Si cut ꝛ ego nõ sum de mundo. Ipse de mũdo nunq̃ fuit: qz ẽt fm formã serui de spũscõ nat⁹ ẽ: de quo illi renati. Quãuis aũt iã nõ eẽnt de mundo adhuc tñ necessariũ erat eos esse ĩ mundo. vnde subdit: Non rogo vt tollas eos de mundo.

BEDA. q. d. Jã ĩminet tempus vt tollar ego de mundo: lõgz neċe est vt illi nũc nõ tollant̃ de mundo: vt me ꝛ te pri mum annuncient mundo. Qz vo subdit: Sed vt serues eos a malo. ſz omne malũ itelligi possit: maxime vult intelligi malũ secessionis. AVGV. Repetit autẽ eandẽ sentẽtiaz dicẽs: De mundo non sunt sicut ꝛ ego non sum de mundo.

CHRY. Supza aũt dixit: Quos dedisti mihi de mũdo: illic naturã dicens: hic aũt de actibus malis. Dicit aũt: Nõ sunt de mundo. qz nihil cõe cum terra est eis: sed celestiũ facti sunt ciues: in quo amozem suum eis ostendit: dum patri eos laudat. hoc aũt ꝙ dicit: sicut: cũ in ipo ꝛ patre ponit̃ parilitas oñditur ꝓpter nature vnitatẽ: sed cũ de nobis ꝛ chri sto dicitur: multa distantia itermedia inter vtrũqz existit. cuz aũt ꝑus dixit: Serua eos a malo. non de periculoz ereptionc ait solũ: sed de pmanentia in fide. vnde subdit: Sanctifica eos in vitate. AVGV. Sic. n. seruant̃ a malo; qõ superi⁹ ozauit vt fieret. Queri aũt põt quõ de mundo iã nõ erant: si sanctificati ĩ veritate nõduz erãt: an qz ꝛ sanctifica ti in eadem ꝓficiunt sanctitate: neqz hoc sine adiutorio gre dei. Sanctificant̃ aũt ĩ veritate heredes testamẽti noui cui⁹ vitatis vmbze fuerũt scificatiões veteris testamẽti: ꝛ cũ san ctificãt̃ ĩ vtute scificant̃ ĩ xpo q̃ dixit: Ego sum via vitas ꝛ vita. vñ segt̃. Sermo tuus vitas ẽ. Grecuz euãgeliuz logos bz. i. vbũ. Sanctificauit g̃ pr̃ in vitate. i. ĩ verbo suo vnigeni to suos heredes eiusqz coheredes. CHRY. Uel aliter: Sã ctifica eos ĩ veritate. i. sanctos fac per scispũs donationem ꝛ recta dogmata. Recta enĩ dogmata de deo docent ꝛ san ctificãt aiam. ꝛ qz hic de dogmatib⁹ ait subiunxit: Sermo tu⁹ vitas ẽ. hoc ẽ: nullũ mendacium est in eo: ꝛ nihil typicũ oñdit neqz corpozeũ. Uidetur ãt mihi ꝛ aliud oñdere hoc q̃ dicit: Sanctifica eos in veritate. i. segrega eos sermoni ꝛ predicationi. vnde subdit: Sicut tu me misisti in mundum ita ꝛ ego misi eos in mũ. GLO. Pro quo enĩ christus mis sus est: ꝓ hoc ꝛ bi. vñ paulus: Deus erat in xpo mundũ recõ cilians sibi. ꝛ posuit in nobis vbũ recõciliatõis. hoc autẽ qõ dicit: sicut: nõ similiter de eo ꝛ de apostolis ponit̃: ſz vt erat possibile boibus. Dicit aũt se eos misisse in mundum: fm q̃ erat ei consuetudo futuꝛ vt fcm̃ dre. AVGV. Manife stũ ẽ aũt per hoc qõ nũc adhuc de aplis logtur. nam ipz no men aplorꝛ qm̃ grecũ ẽ: missus significat in latino. sed qm̃ ꝓ hoc q̃ xps fact⁹ est caput ecclesie: illi mẽbra sunt ei⁹. iõ ait: Et ꝓ eis ego scifico meipsum. i. eos in meipso scifico. cuz et ipsi sint ego: ꝛ vt intelligeremus cum dixit: Pro eis scifico meipm hoc eum dixisse q̃ eos ipse scificaret: moꝛ addidit: Ut sint ꝛ ipsi scificati in veritate. i. in me: fm q̃ verbũ veri tas est in quo ꝛ ipse filius bois scificatus ẽ ab initio: qm̃ ver bũ caro factũ est. Tũc. n. scificauit se in se. i. hominẽ se ĩ ver bo se: qz vnus christus verbũ ꝛ hõ. ꝓpter sua vero membza dicit: Et pro eis ego scifico meipsuz. hoc est ipsos in me: qm̃ in me etiã ipsi sunt ꝛ ego. Ut sint ꝛ ipsi scificati in veritate. Quid est: Et ipsi: nisi quẽadmodũ ego: ꝛ in veritate qõ sum ego: CHRY. Uel aliter: Pro eis scifico meipsum. idest meipsum offero tibi hostiam. hostie enim oẽs fancte dicun tur: ꝛ quecũqz deo dicãt̃: quia vo antiquit⁹ in figura sancti ficatio erat vtputa ĩ oue: nũc aũt ẽ in ipsa veritate. ideo subi dit: Ut sint ꝛ ipsi scificati in veritate: qz ꝛ eos tibi facio ob lationem: quod ꝓpterea dicit: quia ipse qui offert̃ est caput eorũ: aut quia ꝛ ipsi imolant̃. Exhibite enim ait apostolus membza vestra hostiam viuentem sanctam.

¶ Nõ pro eis aũt rogo tñ: sed ꝛ ꝓ eis qui credi turi sunt per verbũ eoꝛ in me: vt omnes vnũ sint sicut tu pater in me ꝛ ego in te: vt ꝛ ipsi in nobis vnũ sint: vt credat mũdus quia tu me misisti. Et ego claritatẽ quaz tu dedisti mihi dedi eis vt sint vnũ sicut ꝛ nos vnũ sum⁹. Ego ĩ eis ꝛ tu ĩ me: vt sint ꝓsummati ĩ vnũ. ꝛ cognoscat mundus qz tu me misisti: ꝛ dilexisti eos: sicut ꝛ tu me dilexisti.

AVGV. Cum ozasset dñs ꝓ discipulis suis: quos ꝛ apos stolos noĩauit: adiũxit ꝛ ceteros q̃ in eũ fuerãt crediturꝰ di. Nõ ꝓ eis aũt ro. tñ: sed ꝓ eis q̃ cre. sunt ꝓ vbũ eoꝛ in me.

CHRY. Dic rursus ꝓsolat̃ eos: oñdens alioꝛ salutis cãz futuroꝛ cũ dic̃: Qui cre. sũt ꝓ ver. eo. ĩ me AVGV. Ubi oẽs suos itelligi voluit nõ solũ q̃ tũc erãt in carne: ſz ẽt q̃ fu turi erãt: neqz hi tñ: q ipsos: cũ in carne viuerẽt: aplos audi erũt: ſz ꝛ post obitũ eoꝛ: ꝛ nos lõge post nati ꝓ vbũ eoꝛ cre didim⁹ in xpm: qm̃ ipsi q̃ cũ illo tũc fuerũt: qõ ab illo audie rũt: ꝛ ceteris ꝑdicauerũt: atqz ita vbũ eoꝛ ad nos vsqz pue nit; ꝛ puentuꝛ ẽ ad posteros qcunqz crediturꝰ sunt. pot aũt videri ĩ hac oꝛone nõ ozasse ꝓ qbusdaz suis: ꝓ illis. ſq neqz tũc erãt cũ illo: neqz ꝓ verbũ eoꝛ postea: sed in eũ aĩ credi derũt: nũqd etiã cũ illo erat tũc nathanael: ioseph ab arima thia ꝛ multi alĩ: de qb⁹ ioãnes dicit q̃ crediderunt in eus: Omitto dicere de symeone sene: de anna ꝓphetissa: zacha ria: belisabeth: ioãne ꝑcursoꝛe: qm̃ rñderi põt ozandũ ꝓ tali bus mõtuis nõ fuisse: q cũ magnis suis meritis hic abierãt. hoc enĩ ꝛ de antiqs iustis filĩ rñdet̃. Intelligendũ est igit̃ q̃ nõdũ ei sic crediderãt: quõ ipse in se credi volebat. Sz polt eius resurrectiõez spũsancto ipartito edoctis ꝛ cõfirmatis aplis sic alios credidisse: quẽadmodũ xpo credi oportebat. Sz restat ad qõnez: paulus aplus nõ ab boib⁹ nz ꝓ boicz: ꝛ latro q̃ tũc credidit qm̃ in ipsis doctoribus fides q̃ fuerat q̃ liscũqz defecit. ꝓinde relingtur vt sic itelligam⁹. quod dcm̃ est ꝓ vbũ eoꝛ vt ipz verbũ fidei qõ ꝑdicauerunt in mundo sic significatũ esse credamus. Dcm̃ aũt eẽ vbuz coꝛ: qm̃ ab ipsis est ꝓmitus ac ꝑcipue predicatũ: nam qdez ab ipsis ꝑdi cabat in terra qm̃ ꝓ reuelatõez iesu xpi ipm verbũ coꝛ pau lus accepit: ac ꝓ hoc ꝛ ille latro in fide sua verbũ coꝛ habe bat. ergo illa oꝛone pro oĩbus quos redemit: siue tũc in car ne viuẽtes: siue postea futuros redẽptoz nr̃ ozauit. Quid ãt vel q̃re ꝓ eis rogaret: cõtinuo subiũxit di. Ut oẽs vnũ sint. hic ꝓ nobis rogauit qõ vt supza ꝓ illis vt oẽs: hoc est vt nos ꝛ illi vnũ simus. CHRY. Et sic ĩ vnanimitate sermonez ꝛcludit. vnde icepit: ibi finiens: nam incipiens dixit: Dan datum nouum do vobis: vt diligatis inuicem. HYLA. viij. de trinitate. Tum demuz vnitatis profectus exemplo vnitatis ostendit̃ cum ait: Sicut tu pater in me ꝛ ego in te: vt ꝛ ipsi in nobis vnũ sint: vt. s. sicut pater in filio ꝛ filius in ꝑe est: ita ꝓ huius vnitatis formã in ꝑe ꝛ filio vnũ omnes essent. CHRY. Rursus aũt ꝛ hoc quod dicit. Sicut: nõn certissime parilitatis in eis est: sed vt boĩnus possibile est si cut ꝛ cuz dicit: Estote misericordes sicut ꝛẽ. AVGV. Est autem hic diligenter aduertendum: non dixisse dominum. Ut omnes vnum simus. sed Ut omnes vnum sint. sicut tu pater in me ꝛ ego in te: subintelligitur: Unum sumus. Ita ẽ enim pater in filio vt vnum sint. quia vnius substãtie sunt. nos vero esse quidem possumus in eis vnum: vnũ tamẽ cuz eis esse nõ possumus. qz vni⁹ substãtie nos ꝛ ipsi non sum⁹.

Sic aũt sunt in nobis vel nos in illis: vt illi vnuz sint in nã sua: nos vnũ in nostra. Sunt gppe ⁊ ipsi in nobis: sic de⁹ i tẽ plo. sum⁹ aũt nos in ill' sicut creatura i creatore suo: iõ ergo addidit: In nobis: vt ꝙ vnuz efficimur fidelissima charita te: gre dei tribuendũ cẽt non nobis. AVGV. iiy. de trin. Uel qz in seipsis vnũ ee nõ possunt: dissociati abiunicẽ per di uersas voluptates ⁊ cupiditates ⁊ imundiciã peccatoz. vñ mundenť ꝙ mediatorẽ: vt sint in illo vnũ. HYLA. viy. ō tri. Laborãtes aũt heretici fallere ne ꝙ id qō dcm est: Ego ⁊ pr̃ vnum sumus: nãe in his vnitas ⁊ idifferẽs diuinitatis substãtia crederet: sz ex dilectõe mutua ⁊ volũtatuz cõcor dia vnũ eent: exẽplũ vnitatis istius ex his dictis dñicis ꝓtu lerũt: Ut oẽs vnũ sint ⁊c. sed lz ipm intelligentie sue sensum ꝓpietas demutet: nõ tñ põt itelligẽtia nõ extare vcõz: si enĩ regenerati i vni⁹ vite atqz eternitatis natura sunt: cessat in bis solus vnitatis assensus ꝙ vnũ sunt i eusdẽ regeneratõe nãe. soli aũt pr̃i ⁊ filio ex natura ꝓpriũ est: vt vnũ sint: qz ẽs ex deo vnigenitus: nõ põt nisi in oziginis sue esse natura.

AVGV. Quid ẽ aũt hoc qō subdit: Ut mundus credat: qz tu me misisti: nũqd tũc creditur⁹ est mundus qñ in pr̃e us fidei merces q̃ fides: sed etsi in hac vita ꝓpter ipsam cõem fidẽ oẽs qui vnũ credimus vnũ sumus: etiaz sic nõ vt credamus: sz qz credim⁹ vnũ sum⁹. qd ẽ ḡ. Oẽs vnũ sint: vt mũdus credat: Ipsi gppe oĩs mũdus ẽ credẽs cũ de bis di cat de ꝙbus dixerat. Non ꝓ bis rogo tñ: sed ꝓ his qui credi turi sunt ꝓ vba eoz i me. Quo rogo itellecturi sum⁹: nisi qz nõ i eo cãz posuit vt credat mundus: qz illi vnũ sunt: sz ozã do dixit: Ut mundus credat: sicut ozãdo dixerat: Ut vnuz sint. Denicz si vbũ ꝙ ait rogo: vbicz ponam⁹: erit hui⁹ expo sitio sentẽtie manifestioz: Rogo vt oẽs vnuz sint: rogo vt ⁊ ipsi i nob̃ vnũ sint: rogo vt mundus credat: qz tu me misisti.

HYLA. iiy. de tri. Uel ꝓ id mundus crediturus ẽ filium a patre missum esse: qz oẽs ꝙ crediturí illũ sunt: vnũ i pr̃e ⁊ filio erũt. CHRY. Nihil enĩ ita scãdalizat oẽs vt abũi cẽ diuidi. qz credentes fiant vnum: hoc edificat ad fidez: ⁊ hoc etiaz a ꝓncipio dixit: In hoc cognoscẽt qẽs: qz mei estis discipuli: si dilectionẽ habueritis ad iuicẽ: Si. n. altercanť: non dicenť pacifici magistri eẽ discipuli: me vo ingt nõ exi stẽte pacifico: nõ ꝛofitebunť a te missuz. AVGV. Deinde saluatoz nr̃ ꝙ rogãdo pr̃em se boiez demonstrabat: nunc de demõstrat seipsuz: qñ cũ pr̃e deus ẽ: facere quod rogat. vñ subdit: Et ego claritatẽ quã dedisti mihi dedi illis. quaz cla ritatẽ: nisi imortalitatẽ quã natura bũana i illo fuerit acce ptura: ꝓpter imutabilitatẽ enĩz predestinatõis ꝓteriti tpis verbis futura significat. imortalitatis aũt claritatẽ quam si bi a patre data dicit: etiã se sibi dedisse intelligẽdũ est: Cum eni tacet filius in ope pr̃is opationẽ suã humilitatẽ cõmen dat: cũ vo in ope suo tacet opatione patris: parilitatẽ cõmẽ dat. Ito igiť mõ: ⁊ hoc loco nec se fecit alienum a pr̃is ope: ẽtuis dixerit: Claritatẽ quã dedisti mihi: nec pr̃z fecit alie nũ ab ope suo ẽtuis dixerat. Dedi eis. Sicut aũt ex eo ꝙ pa tr̃e ꝓ suis oĩbus rogauit hoc fieri voluit vt oẽs vnum sint: ita etiã suo beneficio id fieri voluit. vnde adiũxit: Ut vnuz sint in nobis: sicut ⁊ nos vnuz sumus CHRY. Uel clari tatẽ dicit gloziaz que est ꝓ signa ⁊ dogmata: ⁊ vt vnanimes sint. vnde subdit: Ut vnũ sint in nobis: sicut ⁊ nos vnuz su mus. Dec enĩ gloria vt sint vnũ: etiam signis maioz ẽ. Uni uersi enĩ ꝙ per apostolos crediderunt vnũ sunt: ⁊ si gdaz ex ipsis diuisi sunt. hoc eoz desidie fuit: quod tamẽ eum nõ la tuit. HYLA. Per acceptum igitur ⁊ datum honorẽ oẽs vnum sunt. sed nondum apprehendo rõne: qñ datus honoz vnũ oẽs eẽ pficiat: sed dñs gradum quẽdã atqz ordinẽ con summãde vnitatis exposuit cum subdit: Ut vnum sint i no bis: vt cum ille in patre ꝓ naturã diuinitatis esset: nos con train eo ꝙ corpalẽ eius natiuitatẽ: ⁊ ille iteruz in nobis per sacramẽti esse mysteriũ crederet: pfecta per mediatorẽ vni tas doceret. CHRY. Alibi vo ait de se ⁊ pr̃e: veniemus ⁊ mansionẽ apud eũ faciemus. illic qdem sabellianorum ob struens ora: dũ. s. ponit duas psonas hic vo arry suspitionez destruit cum patrez per se dicit discipulis aduenire. AV GV. Neqz tamẽ hoc ita dcm̃ est tanq̃ pr̃ non in nobis aut nos in pr̃e non simus: sed ꝓ hoc mediatorẽ inter deum ⁊ ho minẽ se breuiter itimauit. ꝙ vero addidit: vt sint cõsumma ti in vnum: ostẽdit eo perduci recõciliationẽ que fit per me diatorem vt perfecta beatitudine ꝓfruamur. vnde id qō segtur: vt cognoscat mũdus qz tu me misisti: nõ sic accipien dũ puto: tanq̃ itez dixerit: vt credat mũdus. Quandiu enĩ credimus qō non videmus: nõdum sumus consummati: si cut erimus cũ meruerimus videre qō credimus. qñ ergo ō cõsummatione loquitur: talis est intelligenda cognitio qua lis erit per speciem: non qualis nunc est per fidem. Ipsi gp pe credentes sunt mundus non permanens inimicus. sz ex inimico amicus affectus. ꝓpterea sequitur. Et dilexisti eos sicut me dilexisti. In filio gppe nos pr̃ diligit: qz i eo nos ele git: nec iõ pares sumus vnigenito filio: neqz enĩ semp equali tatem significat. quod dicit. Sicut illud ita ⁊ illõ: sed aliqñ tñ qō illud est: est ⁊ illud: ita in hoc loco nihil est aliud: Dile xisti eos sic me dilexisti: q̃ dilexisti eos qñ ⁊ me dilexisti. Non enĩ alia causa est diligẽdi mẽbra eius nisi qz diligit eũ cuz igitur eorum que fecerit: nihil oderit: quis digne possit eloqui quantuz diligat membra vnigeniti filij sui: ⁊ quanto amplius ipsum vnigenitum.

¶ Pr̃ quos dedisti mihi volo vt vbi sũ ego ⁊ illi sint mecũ vt videãt claritatẽ meaz quã dedisti mihi: qz dilexisti me añ cõstitutionẽ mundi. Pr̃ iuste mũdus te nõ cognouit. Ego aũt te cognoui ⁊ hi cognouerũt: qz tu me misisti. Et notuz feci eis nomẽ tuũ ⁊ notũ faciã: vt dilectio qua dilexi sti me in ipsis sit: ⁊ ego in ipsis.

CHRY. Postq̃ dixerat: qz multi credent per eos ⁊ mul ta gloria potientur: loquitur de reliquo de cozonis eis repo sitis dicens: Pater quos dedisti mihi: volo vt vbi ego suz: ⁊ illi sint mecum. AVGV. Ipsi sunt quos a patre accepit quos ⁊ ipse de mundo elegit. sicut enim ait in huius oratiõ nis exordio: dedit eis potestatẽ omnis carnis. idest omnis hominis vt det eis vitam eternam: vbi ostendit potestatez se omnis hominis accepisse vt liberaret quos voluerit: ⁊ dã naret quos voluerit: Quapropter omnibus membris suis promisit hoc premium. vt vbi est ipse ⁊ nos cum illo simus: nec poterat non fieri: ꝙ omnipotenti patri se velle dixe rit omnipotens filius: vna vero est patris ⁊ filij volũtas. etsi intelligere nonduz permittit ifirmitas: credat pietas. Quã tum ergo attinet ad creaturam in qua factus est ex semine dauid fm carnem: eo modo dicere potuit vbi ego suz: vt iã ibi se esse diceret: vbi fuerat mox futurus. in celo ergo nos futuros esse promisit. Illo enim forma serui leuata est: quã sumpsit ex virgine: ⁊ ad dextram patris collocata. GRE GO. xxvy. moralium. Ubi est ergo quod rursus veritas di cit: Nemo ascendit in celum: nisi qui de celo descendit: que sibi in verbis suis non discrepat: quia enim membrorum suorum caput dominus factus est: repulsa reprobozuz mul titudine. solus etiam est nobiscum: ⁊ sic dum nos cum illo vnum iam facti sumus. vnde solus venit in se: illuc etiaz so lus redit in nobis. AVGVSTINVS. De vero attinet ad formam dei in qua equalis est patri si secundum eam velimus intelligere quod dictum est. vbi ego sum: ⁊ illi sint mecum. abscedat ab animo omnis imaginum corporaliuz cogitatio: ⁊ non ingratur equalis patri filius vbi sit: quoniã nemo iuenit vbi non sit. Propterea nõ eis satis fuit dicere:

Uolo vt vbi ego sum:ꝛ ipsi sint.ſꝫ addidit:Mecū. Esse enī cuꝫ illo magnū bonū ē. Nā ꝛ miseri pſit eē vbi ē ille:sed beati soli sunt cū illo.ꝛ vt de visibili q̄uis lōge dissimili q̄lecunq; sumamus exēplū:sicut cecus etiaꝫ si ibi sit vbi lux ē: non est tñ ipse cum luce:sed absens est a pñte:ita nō solū infidelis sed etiā fidelis:ꝛsi esse nunq̄ possit vbi non sit christus: non ē tñ ipse cū christo per spēz.nā fidelē non est dubitādū eē cuꝫ christo p fidē.sed hic de specie illa dicebat: in qua videbimus euꝫ sicuti ē. vñ adiūxit:Ut videant claritatē meā quā dediſti mihi.Ut videāt dixit:nō:Ut credant.fidei merces ē ista:nō fides. CHRY.Nō autē dixit: Ut pticipent gloziā meā:sed:Ut videant:hoc occulte insinuās qñ oīs requies ibi est filiū dei videre. Dedit aūt ei pater claritatē qñ euꝫ genuit. AVGV.Cū ergo viderim⁹ claritatē quā dedit pr̄ filio:etiā si eam dici hoc loco intelligamus: nō quam pater eq̄li filio gignēs eū dedit:sed quā facto hoī filio dedit post mortē crucis. Tunc fiet iudiciū:tunc tolleť ipius ne videat claritatē dñi. Quā:nisi illā qua deus ē.si ergo ſꝫ id qō filius de⁹ ē:accipiamus hoc dcm:Uolo vt vbi ego suꝫ ꝛ ipsi sint mecū.in pr̄e cū xp̄o erimus:q cū dixisset:Ut videāt claritatē meā quā dedisti mihi. ꝓtinuo subiunxit:Quia dilexisti me ante cōstitutionē mūdi. In illo enī dilexit ꝛ nos ante cōstitutionez mūdi:ꝛ tunc predestinauit quod in fiue factu rus est mundi. BEDA.Claritatē igitur vocat dilectionē q̄ ipse dilectus est a pr̄e ante mūdi constitutionē:in illa claritate ꝛ nos dilexit ante constitutionem mundi. THEOPHI.Postq̄z g̃ p fidelib⁹ oꝛauit:ꝛ tot illis p̄spera p̄misit: ponit quod dā piū:ꝛ ꝓpria mansuetudine dignū dicens:Pater iuste mundus te nō cognouit.q.d.ego cuperē cūctos homines cōsequi dicta bona que quidē pro fidelibus imploraui:ſꝫ qz ignoꝛauerūt te:ideo non cōtingent gloziam ꝛ coꝛonas. CHRY.Uidetur ād mihi hoc ꝛ anxius dicere: qñ cū qui ita bonus ꝛ iustus ē cognoscere noluerunt.nō igitur hoc est quod iudei dicunt:Qñ ipi quidē te cognoscunt ego vero ignoꝛo:sed econtrario est.vñ subdit:Ego autē cognoui te:ꝛ hi cognouerunt:quia tu me misisti:ꝛ notuꝫ feci eis nomen tuū:ꝛ notuꝫ faciā per spūmsanctum eis perfectam cognitionem dando.Si autem didicerint quis es tu:scient qz ego nō sum sepatus a te: sed valde amatus ꝛ ꝓpius filius ꝛ coniunctus. Hoc vero suasi eis:vt ego maneaꝫ in eis:ꝛ sic fidem que est in me ꝛ amatoꝛez seruabunt certissime ꝛ hoc est quod subditur:Ut dilectio qua dilexisti me in ipsis sit:ꝛ ego in ipsis.q.d. Ipsis me amantibus ego manebo in eis.

AVGV.Uel aſr.Quid ē eū cognoscere:nisi vita eterna quam mundo damnato non dedit:reconciliato dedit. Propterea itaq; mūdus non cognouit:qz iustus es. hoc meritis eius vt nō cognosceret retribuisti:ꝛ propterea mundus reconciliatus cognouit qz misericoꝛs es:ꝛ vt cognosceret non ei merito sed gr̄a subueniſti.deniq; segtur:Ego autē cognoui te. Ipse fons gratie est deus natura:hō autē de spiritusancto ꝛ virgine ineffabili gratia.Deniq; quia gratia dei p iesū xp̄m est dō:Et hi cognouerunt. Ipse est mūdus reconciliat⁹: sed ideo qz tu me misisti.ergo gr̄a cognouerunt.Et notū feci eis nomē tuuꝫ p fidē:ꝛ notū faciā p spēm: vt dilectio qua dilexisti me in ipsis sit. Qualis est ista locutio tali ꝛ apostolus vsus est:Bonū certamē certaui:nō ait:Bono certamie quod vsitatius diceret.quō aūt dilectio qua pr̄ dilexit filiū eēt in nobis:nisi qz mēbra eius sumus:ꝛ ī illo diligimur cū ipse diligit totus.i.caput ꝛ coꝛp⁹.Et ideo subiunxit:Et ego ī ipsis:Est enī in nobis tanq̄ in tēplo suo:nos autez in illo ſꝫ q caput nostrū est. Ca. XVIII.

HEc cum dixisset ieſus: egressus ē cū discipl'is suis trās torrētez cedron: vbi erat hoꝛtus in quē introiuit ipse ꝛ discipuli eius. Sciebat autē ꝛ iudas qui tradebat eū locum:quia freq̄nter Jesus conuenerat illuc cū discipulis suis.

AVGV.Terminato sermone quem post cenaz dñs ad discipulos habuit:adiūcta oꝛone quā dixerat ad patrez:ecce passionē ioannes euāgelista sic exoꝛsus est.Pec cuz dixisset ieſus:egressus est cū discipulis suis trās torrentem cedron: vbi erat hoꝛtus:in quem itroiuit ipse ꝛ discipuli eius. Non aūt continuo hoc factum est cuz eius illa finita esset oratio: sed alia quedā sunt interposita que ab isto p̄termissa apō alios euangelistas legunt. AVGV.de cōcoꝛdan. euāge. Facta est enī ꝓtentio inter eos quis eoꝝ videret eē maior: sicut lucas ꝓmemoꝛat.Dixit etiam ipse petro:sicut ipe Lucas subiungit:Ecce sathanas expetiuit vos vt cibaret sicut triticum:ꝛ cetera que ibi sequuntur: Et hymno dicto: sicut Mattheus ꝛ Marcus cōmemoꝛant:Exierunt in montem oliueti. Contexit ergo narrationē Mattheus ꝛ dixit: Tūc venit Jesus cum illis in villā que dicitur Gethsemani. Iste locus est quem commemoꝛat hic Joannes:vbi erat hoꝛtus in quem introiuit ipse ꝛ discipuli eius. AVGV.super Joannem:Ad hoc ergo valeat quod dictum est. Pec cum dixisset:vt non eum ante opinemur ingressum q̄ illa verba finiret. CHRY.Sed ꝓpter quid non dixit:Lessans ab oratione venit illuc:quoniaz oratio illa fuit loquela ꝓpter discipulos facta. De nocte autem vadit ꝛ flumen pertransit:ꝛ properat ad locum prodituri cognitum:anferrens his qui insidiantur laboꝛem.ꝛ ostendens discipulis:Transvolens ad moꝛtez venit. ALCVI. Dicit autem:Transtoꝛrentem cedron:idest cedroꝝ. genitiuus enim est gracus.Transit toꝛrentem:quia de toꝛrente passiōis bibit: vbi erat hoꝛtus vt peccatum quod in hoꝛto cōmissum fuerat in hoꝛto deleret. Paradisus enim hoꝛtus delitiaruz interpretatur. CHRY.Ne autem audiens hoꝛtum eum occultari estimes:subiungit.Sciebat autem ꝛ iudas qui tradebat eum locum:quia frequenter Jesus conuenerat, illuc cuꝫ discipulis suis. AVGV.Ubi ḡ lupus ouina pelle ꝓtectus ꝛ inter oues alto patrisfamilias cōsilio toleratus didicit: vbi ad tempus exiguum dispergeret gregem insidys appeteret domum si putasset eum ibi inuenire doꝛmientem.

THEOPHILVS. Nouerat etiam iudas dominum festo tempoꝛe consueuisse semper docere discipulos aliq̄ sublime. Erat aūt solitus docere hō mystica in talib⁹ locis: ac qñ tūc dies erat solēnis:arbitratus est illum esse illic et discipulos docere que ad celebꝛitatem spectabāt.

¶ Judas ergo cū accepisset cohoꝛtem: ꝛ a pontificibus ꝛ pharisēis ministros: venit illuc cum laternis ꝛ facibus ꝛ armis. Jesus itaq; sciens omnia que ventura erant super eum:processit:ꝛ dixit ad eos. Quem queritis:Respōderunt ei: Jesum nazarenū. Dicit ei ieſus:Ego sum: Stabat autem ꝛ iudas:qui tradebat eū cū ipsis. Ut ergo dixit eis:Ego sum:abierunt retroꝛsuz:ꝛ ceciderunt i terram. Iterum ergo interrogauit eos quem queritis:Illi autem dixerūt: Jesum nazarenū. Respōdit Jesus: dixi vobis quia ego sum: Si ergo me queritis sinite hos abire. Ut impleretur sermo quem dixit:quia quos dediſti mihi

non perdidi ex eis quenq̃.

GLO. Ostẽderat euãgelista quõ iudas ad locũ vbi chri/stus erat puenire potuerit: nũc oñdit quõ illuc puenit dicẽs: Judas ergo cũ accepisset cohortẽ ⁊ a pontificib⁹ ⁊ pharisẽis ministros: vẽit illuc cũ laternis ⁊ facib⁹ ⁊ armis. AVGV. Cohors nõ iudeoꝝ sz militũ fuit. A preside itaq; itelligat ac cepta: tãq̃ ad tenendũ reũ seruato ordine legitime potesta tis: vt nullus tenentib⁹ auderet obsistere: q̃q̃ ⁊ manus tã/ta fuerat congregata: ⁊ sic armata veniebat: vt vel terreret vel etiã repugnaret: si quisq̃ christum defendere auderet.

CHRY. Sed qualiter cohorti suaserũt: qz milites erãt: pecuniaꝝ gra oĩa facere meditantes. THEOPHI. Ea/ces aũt afferũt ⁊ laternas: ne xps latens ĩ tenebris fugeret.

CHRY. Multotiẽs aũt alias miserũt cõprehẽdere eũ: sed non valuerunt. vnde manifestũ est q̃ tunc sponte seipz dedit. Propter quod subditur: Jesus aũt sciens omnia que ventura erãt super eũ: processit ⁊ dixit ad eos: quez queritis?

THEOPHI. Querit aũt nõ vt volẽs scire. Nã vtiq; no erat oĩa que ventura erãt super eũ: sed oñdere volens qñ cum presens esset: ab eis videri nõ poterat vel discerni. naz sequitur. Dicit eis iesus. Ego suz. CHRY. Jn medio enim eoꝝ existens excecauit eoꝝ oculos. quoniã enĩ nõ tenebre cause erant: indicauit euangelista dicens: Qñ pades. si vo läpades nõ eẽnt: a voce saltẽ debebãt eũ agno scere. Si vo zilli ignorabãt: q̃liter iudas ignorauit: qui cum eo fuerat continue? Et ideo subdit: Stabat autem ⁊ iudas qui tradebat eum cum ipsis. Fecit autem hoc iesus ostẽdẽs quoniã non solum comprehendere eum nõ possent: sed nec videre in medio existentem: nisi ipse concederet. vnde subditur: Ut ergo dixit eis: Ego sum: abierunt retrorsum: ⁊ ce/ciderunt in terram. AVGV. Ubi nũc militum cohors? vbi terror ⁊ munimen armorum: vna vox turbã odys fero cem armisq; terribilem sine telo vllo percussit: repulit: stra uit. Deus enim latebat in carne: ⁊ sempiternus dies ita mẽ/bris occultabatur humãis: Ut cũ laternis ⁊ facibus quere retur occidẽdus a tenebris: quid iudicaturus faciet qui iu/dicandus hoc fecit? Et nunc vtiq; per euangelium. Ego suz dicit christus: ⁊ a iudeis expectatur antichristus. vt retro re deant ⁊ in terram cadant: quoniam deserentes celestia ter rena desiderant. GREGO. super eçechielem: Quid aũt hoc q̃ electi in faciem: ⁊ reprobi retrorsuz cadũt: nisi q̃ om nis qui post se cadit: ibi cadit vbi non videt. qui vero ante se ceciderit: ibi cadit vbi videt. Jniqui ergo quia in inuisibi libus cadunt: post se cadere dicuntur: quia ibi corruunt vbi quod tunc eos sequitur modo videre nõ possunt. Justi vero qz in istis visibilibus semetipsos spõte deyciũt vt in inuisibi libus erigant quasi in faciem cadunt: q̃ timore compuncti videntes humiliant. CHRY. Demũ ne qs dicat: quoniã ipse iudeos ad hoc iduxit vt eũ occiderent: seipsum in mani bus eoꝝ tradens: manifeste ostẽdit eis oĩa que sufficiebant eos reuocare. Sz qz permanebant in malitia: ⁊ nullã habe bant excusationẽ: tunc seipsum in manib⁹ eorum tradidit: vnde sequitur. Jteruz ergo iterrogauit eos: Quez queritis? Illi ergo dixerunt: iesum nazarenũ. Respondit iesus: Dixi vobis quia ego sum. AVGV. Audierant primo: ego suz. sed non prehenderant: quia hoc noluit qui potuit quicqd voluit. verum si nunq̃ se ab eis permitteret apprehẽdi: nõ quidem illi facerent, propter quod venerant: sed nec ipe face ret propter quod venerat. Proinde quia tenere volẽtibus ⁊ non valentibus ostendit potestatem suam. iam tenebunt eum vt faciat de nescientibus voluntatẽ suam. vñ subdit. Si ergo me queritis nihil vobis ad hos cõe est: Ecce meipsum tra do vsq; ad vltimã horã ad suos dilectionis conseruantiam demonstrans. AVGV. Jnimicos iubet: ⁊ hoc faciũt qõ iubet: sinunt scilz nunc eos abire quos non vult perire.

CHRY. Unde euãgelista oñdens q⁹ hoc non fuit eoruz ꝓpositi: sed vtus eius q⁹ prehensus fuerat, subiũgit: Ut im/pleret sermo quẽ dixit. qz quos dedisti mihi non perdidi ex eis quẽq̃. Perditõez aũt nõ hanc dixerat que est mortis: sz illam eternam: euãgelista vero ⁊ de pñti morte id accepit.

AVGV. Nunqd aũt nõ erãt postea morituri. Cur ergo si tũc morerent: pderet eos, nisi qz nõduz in eũ sic credebãt quõ credũt quicunq; nõ pereũt.

¶ Simõ ergo petrus habẽs gladiũ eduxit eum ⁊ percussit põtificis seruũ ⁊ abscidit auriculã eius dextram. Erat aũt nomẽ seruo malchus. Dicit ergo iesus petro: Mitte gladiũ tuuz i vaginam. Calicẽ quẽ dedit mihi pater nõ vis vt bibã illuz?

CHRY. Petrus ofidẽs in ꝑdicta voce dñi ⁊ in his q̃ iaz facta erãt: armat aduersus eos q⁹ supuenerãt: vñ dr. Simõ ḡ pe. ba. gla. edu. cũ ⁊ p. põ. ser. Sz q̃liter q iussus erat nõ pe rã hr̃e: neq; duo vestimẽta gladiũ hz? Mihi videt hũc for/midãs prepasse dudũ. THEOPHI. Ut ad op⁹ agni illo ĩdigens ferebat hũc et post cenaz. CHRY. Sz q̃l⁹ q ius/sus erat nõ alapã dare: homicida fit? qz maxime ñ se vlciscẽ iussus ẽ: h aũt nõ se vlciscebat: sz magistrũ. Demũ nondum pfecti adhuc erãt. sz videbis postea petꝝ verberatũ ⁊ hũili ter ferentẽ. nõ sine cã aũt subdit. Et absci. ei⁹ au. dex. Videt mihi. n. ĩpetũ apli significare: qñ ad ipm caput ĩpetũ fecit.

AVGV. Solus aũt hic euãgelista ẽt nomen cui hui⁹ ex pressit cũ dic̃: Erat ãt no. ser. mal. sic̃ lucas solus q⁹ ei⁹ auricu lã dñs tetigerit ⁊ sanauerit eũ. CHRY. Tũc. n. miraculũ fec̃: ⁊ erudiẽs nos: qñ eis q male faciũt bñfacere oz: ⁊ vtutẽ reuelãs suã. Nom̃ ãt, pptere a posuit euãgelista: vt his q tũc legerẽt: liceret q̃rere si ve fcm̃ sit. Seruũ aũt eũ sũmi põtifi cis dic̃: qz magnũ est qõ fcm̃ est: nõ solũ qz curauit: sz qz cura uit eũ q sup eũ venerat: ⁊ paulo post alapam datur⁹ erat.

AVGV. Malchus aũt iterptat regnatur⁹. qd ergo au/ris ꝑ dño amputata: ⁊ a dño sanata significat: nisi anditum amputata vetustate renouatũ: vt sit ĩ nouitate spũs: ⁊ nõ in vetustate lr̃e: qõ cui pstitũ fuerit a xpo qs dubitet regnatu/rum eẽ cũ xpo: q⁹ ãt seru⁹ iuentus est: ⁊ hoc ad illam ptinet vetustatẽ: q̃ i seruitutẽ gnat: sz cuz accessit sanitas figurata ẽ ⁊ libertas. THEOPHI. Uel cesio auris dextre serui pn cipis sacerdotũ signuz erat surditatis coꝝ: q̃ precipue in pn cipibus sacerdotũ inoleuerat. Oz ãt ẽnuo restituta sit auris significat vltimã repationẽ itellect⁹ i israeliticis veniẽte be lia. AVGV. Fcm̃ aũt petri dñs ĩprobauit ⁊ pgredi vltra ꝓhibuit. vñ segt: Dic̃ ḡ ie. pe. Mitte gla. tuuz in vaginam. Eteni ille ad patiẽtiã cõmonẽdus fuit: ⁊ hoc ad itelligẽtiaz cõscribendum. CHRY. Non solũ autẽ minis eum cohi/buit: vt matthe⁹ refert: sed ⁊ aliter consolatur eum dicẽs: Calicem quẽ dedit mihi pr̃: nõ vis vt bibã illuz? ostendens qñ nõ illoꝝ vtutis que fiebant erant: sed sue cõcessionis: ⁊ q⁹ nõ est deo cõtrarius: sz obediẽs vsq; ad mortẽ. THEO PHI. Jn eo aũt q⁹ ipsam calicẽ dicit q̃ sibi grata ⁊ accepta bilis ꝓ salute mortaliũ mors videat ediserit. AVGV. Oz autem a patre traditum sibi dicit calicẽ passionis: illud est quod ait apostolus. Filio ꝓprio non pepercit: sed pro no bis oĩbus tradidit eum. verum auctor calicis huius est etiã ipe qui bibit. vnde idẽ apostolus dicit: Christus dilexit nos ⁊ tradidit seipsum pro nobis.

¶ Cohors aũt ⁊ tribunus ⁊ ministri iudeoꝝ cõ/prehenderũt iesum: ⁊ ligauerunt eum ⁊ adduxe runt eũ ad annaz primũ. Erat enĩ socer cayphe qui erat pontifex anni illi⁹. Erat autez cayphas qui consiliũ dederat iudeis: quia expedit vnum hominez mori pro populo.

THEOPHI. Peractis cūctis q̄ sufficiēter se habebant ad phibēdū iudeos: cū illi hoc neq̄q̄ discernerēt tunc duci se pmisit. vñ dr: Coors ergo t tribun⁹ t ministri iudeoꝝ deprehēderunt Jesum. AVGV. Cōprehēderunt ad quem nō accesserunt nec audierunt: Accedite ad eum t illumina mini. Si. n. sic accederēt nō eum manib⁹ occidēduz: sed recipiēdū corde cōprehēderent. Nunc aūt qñ eum illo modo cōprehenderunt ab eo lōgius recesserunt. Segtur: Et ligauerunt eum. a quo solui potius velle debuerunt: t erāt forte in eis q postea liberati ab eo dixerunt: Dirupisti vincula mea. Postea vo q̄q̄ pſecutores tradēte iuda dñm ligauerūt: vt intelligatur iudas non laudabilis vtilitate traditiōis huius: sed sceleris volūtate dānabilis: subditur: Et adduxerūt eum ad annā pmū. CHRY. Pre delectatōe. n. gloziabāt in his q̄ fiebant quasi tropheū statuentes. AVGV. Nec tacet cāz cur ita fcm̄ sit subdēs. Erat. n. socer cayphe: q erat pontifex anni illius. Verito t matthe⁹ cū id breuius narrare voluisset: eum ad cayphā ductū fuisse cōmemorat: qz t ad annam pus ideo ductus est: q̄ socer eius fuerit: vt itelligendū sit hoc eūdē cayphā fieri voluisse. BEDA. Quatenus dum a psimili pontifice dānaretur: ipse quoq̄ minoris criminis reus haberetur. vel fortassis sic dom⁹ eius fita erat vt preterire eam non possent: siue diuinitus actum est: vt qui erant affines sanguine sociarentur i scelere. Sed qō dicit q̄ esset pontifex anni illius: sonat contrarium legi: in q̄ pceptum erat. vt vnus esset pontifex summus: quo mortuo succederet ei filius suus: sed iaz pontificatus ambitōe erat infectus. ALCVI. Refert enim iosephus istum cayphā vnius anni sacerdotium redemisse. Non ergo mirum si iniquus pontifex inique iudicauerit: sepe qui per auaritiaz ad sacerdotiū accedit: per iniusticiā in eo seruatur. CHRY. Ne aūt audiens vincula auditor tumultuet recoluit pphetie qñ mors eius salus fuit orbis terraꝝ. vnde segtur: Erat aūt cayphas qui consiliū dederat iudeis: quia expedit vnū hominem mori pro populo: tanta enim est veritatis supabūdantia: vt t inimici eam personent.

¶ Sequebatur aūt Jesum simō petrus t alius discipulus. Discipulus aūt ille erat notus pōtifici t introiuit cū Jesu in atriū pōtificis. Petrus autem stabat ad ostiū foris. Exiuit ergo discipulus alius qui erat notus pontifici: t dixit ostiarie: t introduxit petrū. dixit ergo petro ancilla ostiaria. Nūquid t tu ex discipulis es hominis isti⁹? dicit ille: Nō sum. Stabāt aūt serui t ministri ad pruinas qz frigus erat: t calefaciebant se. Erat aūt cū eis t petrus stās et calefaciens se.

AVGV. de cō. euan. De petri tētatione que inter dñi cōtumelias facta est: non eodem ordine oēs narrant. naz ipas primo cōmemorat matthe⁹ t marcus: deinde petri tentationem. Lucas vo explicat prius tentatiōes petri: demū dñi cōtumelias. Joannes aūt incipit petri tentationem, dicere cum dicit: Sequebaf aūt iesum simon petrus: t alius discipulus. ALCVI. Ex deuotione sequebatur magistruz: q̄q̄ uis a longe, pter timorē. AVGV. Quis sit aūt ille alius discipulus: non temere affirmādū est: qz tacet. Solet autē se idē ioannes ita significare t addere: quez diligebat iesus. Fortassis ergo t hic ipse est. CHRY. Se āt occultat humilitatis grā: eteni h magnā rectitudinē enarrat quō oibus fugiētibus ipe segf: sed preponit sibi petꝝ t suupsius coactus est meminisse: vt discas qñ certi⁹ alius enarrat ea que facta sunt in atrio quasi intus exist̄s. Succidit aūt, priā laudē subdens: Discipulus āt ille erat notus pontifici: t introiuit cum Jesu in atriū pontificis: non enim hoc vt magnū quid de seipso ponit: sed qz dixit q̄ intrauit cum iesu solus: vt nō estimes hoc excelse mētis ee addit cām. Igit petrū venisse illuc amoris fuit: nō itrasse aūt intra timoris. vñ segtur: petrus aūt stabat ad ostiū foris. ALCVI. Foris stabat qui negaturus erat dñm: nec erat in xpo: qui xpm confiteri non erat ausus. CHRY. Sed quoniā t petrus intrasset vtiaq̄ domū si ei cōcessum eēt idicauit subdens: Exinit ergo discipulus alius: qui erat notus pontifici: t introduxit petꝝ. Ideo aūt ipse eū non introduxit: qz christo adherebat t sequebaf eum. Segtur: Dixit ergo ancilla ostiaria: Nūqd t tu ex discipulis es hois isti⁹? Dicit ille: Non sum. Quid dicis o petre? Nōne pus dixisti: Et si oportuerit aiam meam pro te ponam? qd ergo factum est. qñ nec ostiarie fers iterrogationē: non erat miles q iterrogabat: sed ostiaria vilis, neq̄ dixit: Seductoris discipulus es: sed hois illius: qō mirerētis erat. Dicit aūt: Nunqd t tu: qz ioannes intus erat.

AVGV. Sed qd mirū si ōs vera predixit: bono autem falsa pſumpsit? Bene in ista: que iaz cepta est: negatione petri debemus aduertere nō solū ab eo negari xpm: qui dicit eum non esse xpm: sed ab illo etiaz qui negat se esse christiaz num. Dñs enim non ait petro: Discipulum meū te negabis, sed me negabis. negauit ergo ipsum cum se negauit ee xpianum? pulum. Quid aūt aliud isto modo q̄q̄ se negauit ee xpianus? q̄q̄ multi postea etiā pueri, t puelle potuerunt mortez p xpi cōfessione cōtemnere t regnū celoꝝ fortiter introire: quod tunc iste nō potuit qui claues regni eius accepit. ecce vnde dictum est: Sinite hos abire: qz quos vedisti mihi: nō pdidi ex eis quēq̄. vtiq̄ enī petrus si negaro xpo hinc iret: qd aliud q̄q̄ piret? CHRY. in sermone de petro t belia. Jccirco aūt diuine, puidentie secretū pmisit vt primus ipse laberetur petrus. quo erga peccantes duriozē sniam proprij casus ituitu tparet. Petrus. n. orbis terraꝝ doctoz t magister precauit t veniā impetrauit: vt hec indulgentie norma t regula iudicantibus prebereī. Jccirco enī non angelis arbitroz cōmissam sacerdoty ptātem: ne cum ipsi minime peccarēt, in peccatoribus sine misericordia vindicarent. Vō pallibil supra hoies ordinaf: vt dū ipse i alys suas recolit passiones: mitē apō eos se prebeat t benignū. THEOPHI. Quidā tamē inanē quandā gram appropriantes petro dicunt: q̄ iō negauit petrus: qñ volebat semp esse cum xpo: t sequi? nne. Nouit enī q̄ si fatereī se esse de xpi discipulis: diuideret ab eo: t nō bret vltra spaciū sequendi vidediq̄ dilectū vnde simulabat se officiū gerere ministroꝝ: ne vult⁹ meliacia cognitus excluderef. vnde segtur: Stabant aūt serui et ministri ad pruinas: qz frigus erat t calefaciebāt se. Erat āt t petrus stans cum eis t calefaciens se. AVGV. Non hyems erat t tū frigus erat: q̄le solet etiaz egnoctio vernū accidere. GREGO. y. mo. Jā aūt itus a charitatis calore petrus torpuerat: t ad amorē pūtis vite quasi ad pscauoꝝ pruinas ifirmitate estuāte recalebat.

¶ Pōtifex ergo interrogauit Jesum de discipulis suis t ō doctrina ei⁹. Respōdit ei iesus. Ego palam locutus sum mūdo: Ego semper docui in synagoga t in templo quo oēs iudei cōueniunt: t in occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas? Interroga eos qui audierūt qd locutus sim ipsis: ecce hi sciūt que dixeriz ego.

CHRY. Quia xpo nullū crimen inferre poterant de discipulis iterogabāt. vnde dr: Pōti. er. in. ie. de discipulis fortassis vbi erant: vel cuius gra eos collegit. hoc autem dicebat q̄si seditiosum t nouaꝝ rez factorem eū redarguere volens: quasi nullo alio attendente q̄q̄ eius discipulis.

THEOPHI. Explorat insup de doctrina. vnde segtur: Et de doctrina eius cuiusmodi. i. fozet vtrum a lege discre-

pās ꝛ aduersꝰ moysi: vt exinde occasiõe ꝓcepta vt dei emu
lũ pdat. ALCVI. Nõ.n.cognoscẽde veritatis amore in
terrogat: sed vt cãm inueniret qua cũ accusare potuisset: ꝛ
tradere romano pñsidi ad dãnãdũ. Sz dñs ita tẽpauit rñsi
onẽ: vt nec veritatẽ taceret nec se defẽdere videret. Segt
enī: Rñdit ei iesus: Ego palã locutus sũ mũdo. ego sẽp do
cui ī synagoga ꝛ ī tẽplo quo oẽs iudei ꝯueniũt: ꝛ ī occulto lo
quꝰ sũ nihil. AVGV. Nõ ptereũda nascit hic q̃stio. si
qñ palã fuerat locuturus qũo palã locutꝰ ẽ mũdo: Deinde
ipis discipulis suis multo manifestiꝰ loquebat qñ cum eis
erat remotꝰa turbis. tũc.n.ꝛ parabolas apiebat: q̃s clausus
cutus sũ mũdo: ac si diceret. Multi me audierũt: ꝛ rursus
nõ erat palã: qz nõ itelligebãt: ꝛ q̃ seorsus discipulis loq̃bat
nõ i occulto vtiqz loq̃bat. Quis nãqz ī occulto logt qui co
relit inotescere mltis. THEO. Remisit ãt hic ꝓphetie
q̃ dicit. Nõ i occulto locutus sũ nec ī occulto terre tenebro
so. GHRY. Uel locutꝰ ẽ quidẽ ī occulto: sed nõ vt hi esti
mabant trepidans ꝛ seditionẽ faciẽs: sz vbi multorũ audi
one supioza erãt que dicebãtur. volẽs aũt ex supabundãtia
fidedignũ constituere sniũ testimoniũ subdit: Quid me iter
ro. Inter. eos qui audi. quid lo. sũ ipsis: Ecce hi sciũt que di
xeri ego. q. d. Cu me de meis iterrogas: iterroga inimicos
meos qui ifidiãtur mihi. sic aũt hec ẽba ꝓfidẽtis in eorum
que dicta erãt veritate. Hec ẽ ei veritatis ãltercabilis de
monstratio: cũ inimicos q̃s ĩuocat testes. AVGV. Ipsa
eni que audierãt ꝛ non intellexerãt talia erãt vt nõ possent
iuste ac veraciter criminari: ꝛ quotiẽscunqz interrogando
tentarunt vt inuenirent vnde accusarent eum: sic eis respõ
dit: vt oẽs eoꝝ retũderẽt dolꝰ: ꝛ calumnie eoꝝ frustrarẽt.

¶ Hec aũt cum dixisset: vnus assistẽs ministrorũ
dedit alapam iesu dicens: Sic respondes põtifi
ci? Respondit ei iesus: Si male locutus sũ: testi
moniũ perhibe de malo: si autem bene: quid me
cedis? Et misit eum annas ligatum ad caypbaz
pontificem.

THEO. Cum iesus astantium iterpellasset testimoniuz
volens se minister excusare q̃ nõ eẽt de his q̃ admirabant
iesuz pcussit eũ. vñ dicitur: Hec aũt cũ dixisset vnꝰ assistens
ministrorũ dedit alapã ihu dic. sic rñdes põtifici? AVGV.
de cõ. euã. Dic sane oñdit q̃ ãnas põtifex erat: nondum.n.
erat missus ad caypbã cũ hoc diceretur: Et hos duos ãnaz
ꝛ caypbã põtifices cõmemorat etiã lucas in initio euãgely
sui. ALCVI. Dic ipleť ꝓphetia: Dedi maxillã meã pcu
tientibꝰ: sz iesus iniuste pcussus mãsuete rñdit. vñ segt: Rñ
dit ei iesus: Si male locutꝰ sũ testimoniũ phibe de malo: si
ãt bñ qd me cedis? THEO. q. d. Si habes ex his que nũc
a me plata sũt reprehendere: oñde q̃ male dixeri. q̃ si negs
qd furis? vel ẽt sic: Si ppera docui cũ ī synagogis docebam:
certifica principẽ sacerdotũ: q̃ sic recte docui: ita vt etiam
vos ministri miraremini: qd me nũc cedis: quẽ prius admi
rabaris? AVGV. Quid ista rñsione veriꝰ mãsuetius: iusti
us? Qui eni accepit alapã nũqd vellet eũ qui percussit aut
celesti igne cõsumi: aut terra dehiscẽte sorberi: aut corrептũ
demonio volutari: aut etiam alia huiusmõi q̃libet pena vel
ẽt grauiori puniri? qd horũ q̃ potẽtiã iuberẽ ñ potuisset q̃ quẽ
facꝰ ẽ mũdꝰ. nisi patiẽtiã nos docere maluisset: q̃ vicit mũ
dus. Dic dicet aliqs cur nõ fecit qõ ipse precepit percutiẽti
ſ. nõ sic rñdere: sed maxillã debuit alterã prebere. Quid q̃
ꝛ mãsuete rñdit ꝛ nõ solũ maxillã alterã iterũ pcussuro sed
totũ corpus figendũ prepauit ī ligno. ꝛ hic potiꝰ demonstra
uit sua illa precepta patiẽtie nõ ostentatiõe corporis: sz cor
dis preparatiõe fieda. Fieri eni põt vt alterã maxillã visibili
ter bõ prebeat iratꝰ. quãto ergo melius ꝛ respõdet vera pla
catus: ꝛ ad perferenda grauiora tranquillo animo sit para
tus? CHRY. Quid igitur consequens erat: nisi aut redar
guere aut acceptare qõ dictũ ẽ. sed hoc nõ fit. ea.n.q̃ fiebãt
non erant iudicium: sed seditio ꝛ tyrannis. Non inuenien
tes ãt qd plus facerẽt: mittũt eũ ligatũ ad caypbã. vñ segt
Et misit eũ annas ligatũ ad caypbã pontificẽ. THEO.
Suspicantes hunc cum astutioꝝ esset excogitare aliqd pos
se aduersum iesum dignũ morte. AVGV. Ad illum aũt
sicut matthe? dicit: ab initio ducebatur qñ ipse erat illius
anni princeps sacerdotum. Alternis quippe intelligẽdi sunt
solere annis agere pontificatum: ꝛ credendũ est ꝺm volun
tatẽ caypbe id esse factũ. vt iesum primo ad annã ducerent:
vel ẽt domos eorum ita fuisse positas: vt nõ deberet annas
a transeuntibus preteriri. BEDA. Quod autem dicit li
gatum: non sic intelligendum q̃ tunc tũ fuerit ligatus: sed
tũc ligatus est cum est captus: itaq̃ ligatum ad caypbam
misit: sicut sibi fuerat presentatus: siue fieri potuit vt ad bo
raz solueretur quatenus discuteretur: post hoc discussus ite
rum ligaretur: ꝛ sic ad caypbam mitteretur.

¶ Erat autẽ simon petrus stans ꝛ calefaciens
se. Dixerunt ergo ei: Nunquid ꝛ tu ex discipulis
eius es? Negauit ille ꝛ dixit: Nõ sũ. Dicit ei vnꝰ
ex seruis põtificis cognatus eius cuiꝰ abscidit pe
trus auriculaz. Nõne ego te vidi ī horto cũ illo?
Iterum ergo negauit petrus: ꝛ statim gallus can
tauit.

AVGV. Cũ dixisset euangelista q̃ iesum ligatũ miserat
annas ad caypbã: reuersus ẽ ad locũ narratiõis: vbi reliquе
rat petꝝ: vt explicaret quod in domo anne de trina eius ne
gatione cõtigerat. vñ dicit: Erat aũt simõ petruꝰ stans ꝛ ca
lefaciẽs se. Hic recapitulat q̃ ante iam dixerat. CHRY.
Uel multo stupoze detinebatur q̃ feruidꝰ erat: vt deducto
iesu decetero nõ moueret. Sed hoc fit vt discas: quãta na
ture sit imbecillitas: cũ deꝰ hoiem dereliquerit: ꝛ interroga
tꝰ rursus ẽt negat. vñ segtur. Dixerunt ergo ei: Nunquid
ꝛ tu ex discipulis eius es? Negauit ille: ꝛ dixit. Non sum.

AVGV. de cõ. euã. Hoc loco iuenimꝰ nõ añ ianuã sz ad
focũ stantẽ: secũdo negasse petrũ: qõ fieri nõ posset: nisi iã re
disset postea q̃ foras exierat vt matthe? dicit. neq̃.n. iã exie
rat: ꝛ foris vidit eũ altera ancilla: sed cũ exire euꝝ vidit. i. cũ
surgeret ꝛ exiret: aĩaduertit eũ: ꝛ dixit his qui erãt ibi. i. q̃ si
mul erãt ad ignẽ intus ī atrio. Et hic cũ iesu nazareno erat.
Ille ãt q̃ foras exierat: hoc audito rediẽs iurauit illis cõtra
nitẽtibꝰ qz nõ noui hoiem. Deide in eo q̃ ioannes hic ait: di
xerũt: Nũqd ꝛ tu ex discipul'ei? es? qõ redeũti ꝛ stãti dictũ
itelligim?. Hoc quoq̃ cõfirmat: nõ illã tũ alterã ancillam
quã ꝓmemorãt ī hac secũda negatiõe matthe?: ꝛ marc?: sed
ꝛ aliũ quẽdã ꝓmemorat lucas cũ petro illud egisse. vñ ioan
nes dicit: Dixerũt ergo ei. Joãnes aũt secutꝰ de tertia petri
negatiõe ita explicat: Dicit vnꝰ ex seruis põtificis: cognatꝰ eiꝰ
cuiꝰ abscidit petrꝰ auriculã: Nõne ego vidi te in horto cũ il
lo: Qõ matthe? ꝛ marc? nõ singulari sz plurali numero enũ
ciãt eos q̃ cũ petro agebãt: cũ lucas vnũ dicat: Joãnes quo
q̃ vnũ eũq̃ cognatũ eiꝰ ꝺ abscidit petrꝰ auriculã: facile ẽ ī
telligere aut pluralẽ numeruz pro singulari vsitata locutio
ne vsurpasse matthеũ ꝛ marcũ: aut q̃ vnus maxime tanq̃
sciens ꝛ q̃ eũ viderat affirmabat. ceteri aũt secuti eius fidẽ.
petrũ simul vrgebant. CHRY. Sed neq̃ horrus in me
moriã eius reduxit eoꝝ que ibi dicta sunt: neq̃ multa dile
ctio quã illic per verba multa oñdit. vñ segt: Iterum ergo
negauit petrus ꝛ statim gallus cantauit. AVGV. Ecce me
dici cõpleta est predictio: egroti convicta presumptio. non
enim factum est quod ille dixerat: Animaz meam pro te po

nam:sed factum est quod ille prædixerat: Ter me negabis.
CHRY. Euangeliste vero cōcorditer negationem petri scripserūt:non discipulū accusantes:sed nos erudire volentes quantū malū sit:nō deo totū cōcedere:sed in semetipso ꝓfidere. BEDA. Mystice aūt ꝑ primas petri negationes illi designātur:qui ante passionē ipsi⁹ negauerūt eū esse deum.ꝑ secūdā vero illi qui post resurrectionē eius in diuinitatē pariter ⁊ humanitate offenderūt. Iré ꝑ primū gallicantū ipsius designat capitis resurrectio.ꝑ secūdus illa que ī fine celebrabit toti⁹ corꝑis. Per primā aūt ancillā que petꝝ negare coegit designat cupiditas.ꝑ secūdā carnalis delectatio:ꝑ vnū seu plures suos demones q suadēt xp̄m negare.

¶ Adducunt ergo iesum ad cayphā in prætorium. Erat autez mane. Et ipsi nō introierūt ī prætoriū vt nō cōtaminarētur:sed vt manducarēt pascha. Exiuit ꝙ pilatus ad eos foras: ⁊ dixit: Quā accusationē affertis aduersus hoiez hūc. Respōderūt ⁊ dixerūt ei: Si non esset hic malefactor nō tibi tradidissemus eū. Dicit ergo eis pilat⁹: Accipite ergo eum vos: ⁊ ſm legē vestrā iudicate eum. Dixerunt ergo ei iudei: Nobis ñ licet interficere quēq̄. Ut sermo iesu impleretur quez dixit significans qua morte esset moriturus.

AVGV. Redit euāgelista ad locū narratiōis sue vbi eā reliquerat vt explicaret petri negationē.vñ dicit: Adducūt ergo iesum ad cayphā in prætoriū. Ad cayphā ꝙppe ab anna collega ⁊ socero ei⁹ dixerat missū:ſz ſi ad cayphā: cur ad prætoriū qō nil aliud vult itelligi q̄ vbi præses pilat⁹ habitauit. BEDA. Prætoriū.n.dicit sedes ꝓtoris. Prætores vero dicunt ꝓfecti siue ꝓceptores:eo ꝙ ciuibus præcepta donent. AVGV. Aut igr aliq̄ vrgente cā ō domo anne:quo ad audiēdū ābo ꝓuenerāt Cayphas præerat ad ꝓtoriū præsidis ⁊ socero suo iesuz reliqrat audiēdū:aut ī domo cayphe ꝓtoriū pilat⁹ accepat:⁊ tāta dom⁹ erat vt seorsuz bītātē dñz suū seorsuz iudicē ferret. AVGV. de cō. euā. Tñ ad ipsū cayphā ab initio ducebāt ad quē in extremo ꝓductus ē.sed qz iā tāq̄z ꝓuictū reū adducebāt:cayphe āt iā antea visuz fu erat vt iesus morereturnulla mora interposita est ꝙn occidēdus pilato traderet. Segtur: Erat aūt mane. CHRY. Anteq̄z gallus cātaret ad cayphaz ducit:mane vero ad pilatū:ꝑ que demōstrat euāgelista:qñ per totū intermediū noctis a caypha iterrogatus in nullo redarguitur:⁊ iccirco misit eū pilato:ſz illa alys dimittēs enarrāda.ipse quesiuit qō deinceps est. Segtur.n. Et ipsi nō introierūt in prætorium.

AVGV. Hoc ē in eā ꝓtē dom⁹ quā pilat⁹ tenebat ſi ipsa erat dom⁹ cayphe: Cur āt nō itroierūt expōit subdēs. Ut nō cōtaminarent:sed manducarēt pascha. CHRY. Quoniā tunc iudei faciebant pascha:ipse vero ante vnā diē tradidit pascha:reseruans suā occisionē sexte ferie qñ vetus pascha fiebat.vel pascha dicit totū festū. AVGV. Dies.n.agere cepant azimoꝝ:qbus diebus cōtaminatio illis erat:in alienigene habitaculū itrare. ALCVI. Pascha.n.proprie dicebatur dies illa qua agn⁹ ad vesperaz quartadecima luna occidebat. Septē vero dies sequētes dies azimoꝝ dicebātur:in quibus nihil fermentatū in domibus eorum debuit inueniri:ſz tñ dies paschalis inuenit iter dies azimorum:vt apud matheum. Prima autē die azimoꝝ accesserunt discipuli ad iesum dicentes: Ubi vis parem⁹ tibi comedere pascha: Pascha etiam dies azimoruz inueniūtur noīati sicut hic: Ut manducarent pascha.pascha enī non īmolationem agni hic notat que fiebat q̄rtadecima luna ad vesperā:sed magnā solēnitatez que.xv.luna celebrabatur post agni immolationez.quartadecima enim luna dñs sicut ⁊ alij iudei pascha celebrauit.qntadecima luna qñ magna solēnitas celebraſ ē crucifixus.quartadecima vero luna cepit eē īmolatio exquo captus ē in horto. AVGV. Impia cecitas alienigene iudicis prætorio cōtaminari timebāt:⁊ fratris inocētis sāguinē nō timebāt. Nā ꝙ etiā dñs erat ⁊ vite dator:ꝙ occidebaſ nō eorū cōscientie sed nesciētie deputeſ. THE. Sz pilat⁹ vtcūqz ꝓcedēs mitius ipse idē egrediſ.vnde segtur: Exiuit ergo pilatus ad eos foras. BEDA. Nec autem cōsuetudo iudeorū vt quē mortis reū iudicaret victū præsidi traderent vt dū præses victum cerneret itelligeret morti addictū. CHRY. Sed vidēs eū ligatū ⁊ a tot ductū nō estimauit hoc argumētū eē ialtercabile accusatōis ſz iterrogat vnde segtur: Et dixit eis. Quā accusa.affer.aduersus hominē hūc: Incōueniēs.n.dicit eē iudicium cos rapuisse suppliciū aūtē illi cōcedere. Sed illi renuētes ex directo accusationē:et cōiecturis ꝙbusdā vtūtur. vñ segtur: Respōderūt et dixerūt: Si nō eēt ꝫ malefactor nō tibi tradidissem⁹ eū. AVG. Interrogēt atqz rñdeāt ab īmūdis spiritib⁹ libe rati:ceci vidētes:mortui resurgētes: ⁊ qō oīa supar:stulti sapiētes:vtrū sit malefactor iesus:ſz ista dicebāt ō qb⁹ ꝓpphetā iā ipe ꝑdixerat: Retribuebāt mihi mala ꝓ bonis. AVGV. ō cō. euā. Sed vidēdū ē ne ō sit qō lucas dicit certa in eo dicta eē crimia: Cepunt āt illū īgt accusare dicētes: Hūc inuenim⁹ subuertētē gētē nr̄am:et ꝓhibētē tributa dari cesari ⁊ dicētē se xp̄z regē eē. Sz ꝫ ioānē videſ iudei noluisse dicere cria: vt eorū auctitatē secut⁹ pilat⁹:qd ei obyceret sine ret q̄rere. Sz ob ꝫ tñ nocētē crederz ꝙ fibi ab eis traditus ruissz. ergo intelligere ōbemus et hoc dictū eē:⁊ illō qō lucas cōmemorauit. Multa enī dicta ⁊ multa rñsa fuit. Uñ vnas narratōez suā qsqz posuit:qō satis eē iudicauit.nā ⁊ ipe ioannes dicit quedā que obiecta sūt q̄ suis locis videbim⁹. Ita qz segt: Dicit ergo eis pila. Acci.eū vos ⁊ ſm legē vr̄am iu. eū. THEO. q.o. Qñ ad votū iudiciū poscitis ⁊ supbitis: ac si nihil vnq̄z ꝓphanū egeritis accipite vos ⁊ dānate.ego neq̄q̄ talis iudex efficiar. ALCVI. Uel hoc dicit.q.d. vos q legē bētis scitis qd lex de talib⁹ iudicet.ſm qō iuſtus eē scitis:ita facite. Segtur: Dixerūt ergo iu.no.nō ls interfi. queq̄z. AVGV. Sz nōne lex ꝑcepit ne malefactorib⁹ ꝑ sertī seductorib⁹ adeo q̄lē istū putabāt pcāt: Sed itelligendū ē eos dixisse nō sibi licere iterficere quēq̄z ꝓpter festi di ci sanctitatē quē celebrare iā cepāt. Ita ne oēz sensū nimia malicia pdidistis:vt iō vos a sāguie inocētis ꝓpollutos esse credatis:qz eū fūdendū alteri traditis. CHRY. Uel iō ipsi eū nō iterfecerūt: qz multū de ptāte eorū ablatus erat eis romanis rebus subiacētibus. Uel aliter:qz dixerat eis: ſm legē vr̄am iterficite eū:volētes oñdere ꝙ peccatuz eius nō ē iudaicū:dicūt: Non licet nobis. Nō enī ſm legē nr̄am peccauit sed crimē eius ē publicū qz se regē dixit. vel qz eus crucifigi cupiebāt vt ēt mō mortis eū diffament. Non aūt licebat eis crucifigere. Sed quod alio mō iterficiebāt:mō strat stephanus ab eis lapidatus. Et iō subdit: Ut sermo iesu ipleret quē di.significās q̄ morte eēt moriturus:qñ.ſ. iudeis crucifigere nō licebat.aut dicit hoc euāgelista: quoniā non ab eis solū sed ⁊ a gētibus debebat iterfici. AVGV. Sic enim legimus apud marcū vbi ait. Ecce ascendimus hierosolymā ⁊ filius hois tradetur principibus sacerdotum et scribis:⁊ tradēt eū gentibus. Pilatus aūt roman⁹ erat eū qz in iudeā romani ꝓsidē miserāt. Ut ergo iste sermo iesu ipleret.i.vt eū sibi traditū gentes interficerent noluerūt eū accipere dicētes: Nobis non licet interficere quēq̄z.

¶ Introiuit ergo iterum in prætorium pilatus: ⁊ vocauit iesum: ⁊ dixit ei: Tu es rex iudeoꝝ. Respondit iesus:a temetipso hoc dicis:an alij dixerunt tibi de me. Respondit pilatus: Nunquid ego iudeus sum. Gēs tua ⁊ pontifices tui tradi-

derūt te mihi. Quid feciſti: Rñdit ieſus: Regnū meū non ē de hoc mundo. Si ex hoc mūdo eſſz regnum meū: miniſtri mei vtiqz decertarēt vt ñ traderer iudeis. Nūc aūt regnum meū nō ē hīc. Dixit itaqz ei pilat⁹: Ergo rex es tu: Reſpōdit ieſus. Tu dicis: qz rex ſum ego. Ego ī hoc nat⁹ ſum: z ad hoc vēi in mūdum: vt teſtimoniū phi beam veritati. Omnis q ē ex veritate audit vo cem meā. Dicit ei pilatus: Quid eſt veritas:

CHRY. Pilatus ab odio iudeorū eripi volens iudiciuz nō ptraxit ī longū. vnde dicit: Introiuit ergo iterū in ptō. pilā. z vo. ieſū. THEO. Seorſū. eo q magnā hēbat de eo ſuſpitionē. Proponebat aūt oīa exquiſite rimari amoto ſtre pitu iudeorū. vñ ſegtur: Et dixit ei: Tu es rex iudeoz: AL CVI. Dis vbis oſtendit pilatus iudeos obiecīſſe hoc crimi nis vt diceret ſe eē regē iudeorū. CHRY. Uel hoc pilat⁹ a mltis audierat: qz vo nihil illi habebāt dicere vt nō multa fierz iueſtigatio: qō cōiter dicebaī hoc ī mediū ducere vult. Segtur z rñdit ie. A temetipſo hoc di. an aly ti. di. de me:

THEO. Innuit ex hoc pilatū eē vecordē ac idiſcrete in dicātē: ac ſi diceret: Si hoc ex teipſo loqris pāde ſigna mee rebelliōis: at ſi ab alys pcepiſti: igſitionē fac ordiariā. AV GV. Sciebat vtiqz dñs z qō ipſe iterrogauit: z qō ille rñſu rus fuit: ſed tñ dici voluit nō vt ipſe ſciret: ſed vt cōſcribere tur q voluit vt ſciret. CHRY. Nō ergo ignorās iterro gat ſed ab ipſo accuſari iudeos volēs. vñ ſegtur. Rñdit pi. Numqd ego iudeus ſū: AVGV. Abſtulit a ſe ſuſpitōez q poſſet putari a ſemetipſo dixiſſe: id ſe a iudeis audiſſe demō ſtrans. vñ ſubdit: Gens tua z pontifites tui tradiderūt te mi hi. Deīde dicēdo: Quid feciſti. ſatis oſtēdit illud ei pro crīe obiectū tāqz dñet: Si te regē negas qd feciſti. vt tradereris mihi: q̄ſi mirū nō eēt: ſi ptmiēd⁹ iudici tradereī q ſe diceret regē. CHRY. Reducit aūtē pi. nō valde malū exñtē: z vult oſtendere q nō ē bō nudus: ſed deus: z dei filius: z qō foz midauerat pilat⁹ diſſoluit tyrānidis ſuſpitionē. vñ ſegt: Rñ dit ieſus: Regnū meū nō ē de hoc mūdo. AVGV. Hoc ē qō bonus magiſter ſcire nos voluit ſed prius nobis demon ſtrāda fuerat vana hoīum de regno eius opinio: ſiue gētiuz ſiue iudeorū a qbus id pilat⁹ audierat: q̄ſi ppea fuiſſet mor te piectēd⁹ q illicitū affectauerit regnū. vel qñ ſolēt regna turi inuidere regnāti: z vz canēdū erat: ne huius regnū ſiue romanis ſiue iudeis eēt aduerſum. Uz ſi iterrogante pilato cōtinue rñdiſſet: nō ēt iudeis: ſed ſolis gētib⁹ hoc de ſe opinā tibus rñdiſſe videret: Sz poſt rñſionē pilati: iā iudeis z gēti bꝰ opportuni⁹ aptiuſqz rñdit. q. d. Audite iudei z gētes: nō i pedio dñationē vram in hoc mūdo. Quid vultis amplius: Uenite credēdo ad regnū. qō nō ē de hoc mūdo. Quid ē. n. ei⁹ regnū: niſi credētes ī eū: qb⁹ dicit. De hoc mūdo nō eſtis ḡuis eos eē vellet ī mūdo. vñ z hic nō ait: Regnū meū nō ē in hoc mūdo: ſed nō ē de hoc mūdo. De mūdo enī ē quicqd hoīum a deo qdē creatū: ſed ex adā vitiata ſtirpe generatū ē. Factū ē aūt regnū nō iā de mundo qcqd inde in chriſtore generatū ē. Sic enī nos deus eruit de poteſtate tenebraruz z trāſtulit in regnū filij charitatis ſue. CHRY. Uel hoc dicit. qñ nō tenet regnū vt hic reges terreni tenēt: ſed qñ deſup hz principatū q nō ē būanus: ſed multo maior z clari or: vnde ſubdit: Si ex hoc mūdo eſſet regnuz meū miniſtri mei vtiqz decertarēt: vt non traderer iudeis. Oñdit hic re gni eius quod apud nos ē ibecillitatē: qñ a miniſtris habet fortitudinē: ſupius vero regnū ſufficiēs ē ſibypſi nullo indi gens. Si igitur maius eſt illud regnum: volens captus eſt ſe ipſū tradēs. AVGV. Cū autem ꝓbaſſet regnū ſuū nō eē de hoc mūdo ſubdit: Nūc aūt regnū meū non ē hinc. non di cit: Non eſt hic. hic enim eſt regnū eius vſqz ad finem ſeculi babens ītra ſe cōmixta zizania vſqz ad meſſez: ſz tū ñ ē hīc: qz pegrinat ī mūdo. THEO. Uel ideo ñ dicit. Nō ē hīc: ſed nō ē hīc. nā regnat ī mūdo z vtīq illius puiſſione: z iuxta votū cūcta diſponit. Nō ē āt ab iſimis ꝓſtitutuz regnuz ei⁹: ſed celit⁹ z ante ſecula. CHRY. Hīc āt heretici accipien tes occaſionē alienuz euz eē a mundi ꝓditione dicunt. Sz cuz dicit: Regnū meū nō ē hīc: nō ꝓuat mūdū a ſua ꝓuidē tia z ꝓlatiōe: ſz oſtēdit regnū ſuū nō eē humanuz neqz cor ruptibile. Segt: Dicit itaqz ei pilat⁹: Ergo rex es tu. Reſpō dit ieſus Tu dicis: qa rex ſū ego. AVGV. Nō qz regē ſe timuit ꝓfiteri: ſed ita dictū ē. vt neqz regē ſe neget: neqz re gē ſe talē eē fateat: cuius regnum puteī eē de hoc mūdo. Dictum ē. n. Tu dicis. ac ſi diceret. Carnalis carnaliter di cis. Deīde ſubiūgit: Ego ī hoc nat⁹ ſū: z ad hoc veni ī mūdū: vt teſti. phi. veritati. Nō eſt ꝓducēda huius ꝓnois ſyllaba quod ait: In hoc nat⁹ ſū: tāqz dixerit: In hac re nat⁹ ſū: ſz cor ripiēda tāqz dixerit: Ad hoc nat⁹ ſū: ſiē z ait: Ad hoc veni in mūdū. Uñ manifeſtū eſt eū tēporalē natiuitatē ſuā hic cō memoraſſe: q̄ icarnat⁹ venit ī mūdū: nō illā ſine initio qua de⁹ erat. THEO. Ul'aliter. Queſito p pilatū ſi dñs eēt rex. Ego igt ī hoc nat⁹ ſū. i. ad hoc qa rex ſū. hoc enī ipo q a rege ꝓduct⁹ ſū: me quoqz teſtor foze regē. CHRY. Si igit rex nat⁹ ē: nihil niſi accipiēs hz. Ad hoc igt veni. vt teſtimoniuz phibeā veritati: hoc ē vt hoc ipz ſuadeā oīb⁹: Et notādū eſt q ſuā humilitatē oñdit: dū dicētib⁹. Qñ malefactor ē: fere bat ſilēs. qñ vo iterrogat⁹ ē ō regno: tūc locutus ē ad pilatū erudiēs eū z reducēs ad altioza: z oñdit ſe nihil vſutū opa tū eē p hoc q dicit: Ut teſtimoniū perhibeam veritati.

AVGV. Cū aūt xps teſtimoniū phibeat vitati: teſtimo niū phibet ſibi. ei⁹ qppe ē vox. Ego ſuz veritas. Sz qa non oīuz ē fides: adiūgit atqz ait: Omnis q ē ex vitate: audit vo cē meā. Audit vtiqz iteriorib⁹ aurib⁹. i. obedit mee voci: ac ſi diceret: Credit mihi. Uz vero ait: Dis qui ē ex veritate grām cōmēdauit: q̄ fm ꝓpoſitū vocat: Nā ſi naturā cogite m⁹ ī q̄ creati ſum⁹: cū oēs vitas creauerit: qs ñ ē ex vitate: ſed nō oēs ſūt: qb⁹ vt obediāt veritati ex ipa veritate pſtaī. Si enī dixiſſet: oīs q audit vocē meā ex veritate ē: ideo di ct⁹ ex veritate putareī: qz obtēperat veritati. Nō āt hoc di cit: ſed ait: oīs qui ē ex vitate audit vocē meā. Audit vtiqz ac p hoc nō ideo ē ex veritate qz ei⁹ audit vocē. ſed ideo au dit: qz ex vitate ē: qz hoc illi donū ex veritate collatum eſt.

CHRY. Dec aūt dicēs: attrahit z ſuadet fieri eoruz que dicunt auditorē. ita deniqz et eū cepit his breuib⁹ vbis vt q reret: Quid eſt veritas. ſequitur enim: Dixit ei pilat⁹: Quid eſt veritas. THEOPHILVS. Nā fere ab hoībus eua nuerūt z a cunctis erat icognita dū eſſent increduli.

Et cum hoc dixiſſet iterum exiuit ad iudeos: z dicit eis: Ego nullam inuēio in eo cauſā. Eſt autē conſuetudo vobis vt vnum dimittā vobis in paſcha. Vultis ergo dimittam vobis regē iudeorū: Clamauerunt rurſum omnes dicentes Non hunc ſed barrabā. Erat āt barrabas latro.

AVGVSTI. Cum dixiſſet pilatus Quid eſt veritas cre do in mentem illi veniſſe continuo conſuetudinē iudeoruz qua ſolet eis dimitti vnus in paſcha: z ideo nō expectauit vt reſponderet ei ieſus ne mora fieret eum recoluiſſet morem quo poſſet eis in paſcha dimitti: quod eum valde voluiſſe manifeſtum eſt. vnde dicit: Et cum hoc dixiſſet: iterum exi uit ad iudeos. CHRYSO. Sciebat enim quidem quoni am hec indigebat tempore interrogatio. oportebat autem eum eripere ab impetu iudeorum. iccirco et exuit. AL CVI. Uel non expectabat audire reſponſum: quia forte in dignus fuit audire. Segtur: Et dixit eis: Ego nullam in eo nuenio cām. CHRY. Non dixit: qz peccauit z dign⁹ eſt

morte:donate eum festo:sed primũ eũ excusans tunc rogat ex abundanti: vt si nollẽt eum vt innocentem dimittere saltẽ obnoxium donarẽt tpi. Ideoq; induxit Est autem ꝓsuetudo vobis: vt vnũ dimittã vobis in pascha. BEDA. Hec consuetudo non erat legis ꝓceptũ: sed ex antiqua patrũ traditione descendit: vt ob recordationem liberatiõis ex egypto vnũ etiam in die pasce dimitterẽt victũ. Deide exhortatiue dicit: vultis ergo dimittã vobis regẽ iudeoꝝ? AVGV. Quelli enim ex eius corde nõ potuit iesum regem iudeoꝝ esse tanq̃ hoc ibi sicut in titulo ipsa veritas fixit de qua gd esset ĩterrogauit. THEO. Pulchre aũt pilat⁹ rñdet per hoc q̃ in nullo iesus errauerit: sz frustra ingetaꝫ ab eis vt regnũ desiderans. Nõn enim eum q̃ se regem assereret: ac emulũ romane ptãtis: romanorum vicarius absoluisset. Quãobrẽ in hoc q̃ dixit: Regẽ iudeorũ absoluam: prorsus innoxium iesũ ꝓdit: illuditq; iudeos. q. d. quẽ vos crimina/mini vt regem: se putantem: hunc absolui iubeo: quasi talez non existentem. AVGV. Sed hoc audito clamauerũt. vnde sequitur: Clamauerunt omnes rursum dicentes: Nõ hunc sed barrabam. Erat autẽ barrabas latro. Non reprehendimus o iudei q̃ per pascha liberastis nocentem: sed occidistis innocentem: quod tamẽ nisi fieret verum pascha nõ fieret. BEDA. Quia ergo reliquerunt saluatorem, & petiuerunt latronem: vsq; hodie diabolus sua latrocinia exercet in ipsos. ALCVI. Barrabas aũt interptatur Iste filius magistri eorum. i. diaboli: qui huic latroni in suo scelere: iudeis in sua perfidia magister fuit. CA. XIX.

TUnc ergo apprehendit pilatus iesũ & flagellauit. Et milites plectẽtes coronã de spinis iposuerunt capiti ei⁹: Et veste purpurea circũdederũt eum: Et veniebãt ad eum & dicebãt Aue rex iudeorũ. & dabant ei alapas. Exiuit iterum pilat⁹ foras: & dicit eis. Ecce adduco vobis eum foras: vt cognoscatis q̃ nullã inuenio ĩ eo cãm. Exiuit ergo iesus portãs spineam coronã & purpureũ vestimentũ: & dicit eis: ecce homo.

AVGV. Cum iudei clamassent nõ iesũ sibi dimitti a pilato velle ꝓpter pascha: sz barrabã latronẽ: subdit. Tũc ergo appre. pi. ie. & flagellauit. Hoc pilatus non ob aliud fecit se credẽdus est: nisi vt ei⁹ iniurys iudei satiati sufficere sibi estimarẽt: & vsq; ad ei⁹ mortẽ seuire desisterẽt. Ad hoc pertinet q̃ idẽ preses ẽt cohortẽ suã pmisit facere q̃ sequũt: aut fortassis & iussit: dixit enim gd deinde fecerit milites: pilatus tñ id iussisse nõ dixit. Segt enim. Et mili. ple. coro. de spi. im. ca. ei⁹: & veste pur. cir. eũ: & ve. ad eũ & di. Aue rex iu. & da. ei alapas. CHRY. Qr enim pilat⁹ dixit eũ regẽ iudeoꝝ schema ei ꝓtumelie de reliquo apponũt. BEDA. Nã p diademate spineã illi imposuerunt coronam: & p purpureo vestimẽto quo reges veteres vtebãt: vestẽ purpureã ei circũdãt: vbi nõ dz videri ꝓriũ: qõ matthe⁹ dicẽ circũdedisse chlamidẽ coccineã: qr vt Origenes refert: vni⁹ sũt materie coccus & purpura. coccule enim incidunt: & ex his gutte sanguis fluunt: ex quibus vtriusq; generis tingit vestimẽtũ. & q̃uis hoc milites illudẽdo facerẽt: nobis tñ opabant mysteria. Nã p spineã coronã nrorũ designat pctorũ susceptio: q̃ fit spinas terra nri corporis germinat. In vestimẽto purpureo caro passionibus subiecta significat. Purpura etiã vestit cum de triumphis scorũ martyrũ gloriat. CHRY. Non ãt iũctio principis erat qõ faciebãt: sed ad gratiã iudaicaz hoc faciebant: qr neq; circa initium ab illo iussi fuerunt nocte: sed iudeis pecuniaruz gratia gratificãtes oia audebãt. tot ãt & talib⁹ factis ipse stabat silẽs. Tu vero audiens hec in mẽte habe ꝓtinue: & regẽ orbis terraꝝ & angeloꝝ dñz vi/dẽs ꝓtumeliã patientẽ & omnia ferentem silentio imitare.

AVGV. Siceni iplebãt q̃ õ se dixerat xps. ficmartyres ĩformabãt ad oia q̃ psecutores libuit facere pferẽda. sic regnũ qõ de hoc mũdo nõ erat: supbũ mũdũ non atrocitate pugnãdi sz patiẽdi humilitate vicebat. CHRY. Ut aũt ꝓuiciũ qõ a militib⁹ factũ erat: ĩ eũ videtes respirẽt a passione: coronatũ iesũ adduxit ad eos: vñ segt: Exiuit iterũ pi. foras & dicit eis: Ecce adduco vo. eũ fo. vt cog. qr nullã ĩ eo cãm inuenio. AVGV. Vinc apparet nõ ignorãte pilato hec a militibus facta: siue iusserit ea siue pmiserit illa. s. cã quã supra diximus: vt hec eius ludibria inimici libentissime viderent & vlteri⁹ sãguinẽ non sitirẽt. vñ segt: Exiuit q̃ ie. por. spi. co. & pur. ve. Non clarus iperio sz plen⁹ obpprobrio. Segt: Et dicit eis: Ecce homo. q. d. Si regi inuidetis iaz parcite: quia abiectum videtis feruet ignominia: frigescat inuidia.

CCuz ergo vidissent eum pontifices et ministri clamabãt dicentes: Crucifige crucifige eũ. Dicit eis pilatus: Accipite eum vos et crucifigite. Ego non inuenio in eo cãm. Respondernnt ei iudei: Nos legez habemus: et ꝓm legẽ dz morĩ: qr filium dei se fecit. Cuz ergo audisset pilatus hũc sermonem magis timuit.

AVGV. Judeoꝝ inuidia p xpi ignominia nõ frigescit: ardescit potius & increscit: vñ dicit. Cũ ergo vidisset eũ pũ. & mi. cla. di. cru. cru. eũ. CHRY. Vidit ergo pilatus oia ianiter fieri. vñ sequit. Dicit eis pi. acci. eũ vos & crucifigite. Ercerã tis ẽ hoc ꝟbum & ad rẽ nõ ꝓcessã eos ĩpellẽtis. Ipsi enim ducebãt eũ: vt cũ ꝓsidis iudicio hoc fieret. Cõtigit aũt cõtrarium iudicio ꝓsidis eũ magis absolui. vñ segt: Ego enim nõ inuenio ĩ eo causã. Cõtinue enim eũ ab accusationib⁹ eruit. Unde manifestũ est qm̃ & pora pp illoꝝ cõcessit isaniam: sed iudeos canes nil hoꝝ ĩ verecũdiã cõuertit. nã sequit: Rñderũt iudei. Nos legẽ ha. & ꝑm le. dz morĩ: qr fi. dei se fecit. AVGV. Ecce alia maior ĩuidia. pua gdẽ illa videbat velut affecta/te illicito ausu regie ptãtis: & tñ neutrũ sibi iesus mẽdaciter vsurpauit: sz vtrũq; verũ ẽ: & vnigenitus ẽ dei filius. & rex a deo cõstitutus sup syon mõtẽ sanctũ eius: & vtrũq; nũc demõstraret: nisi quãto erat potẽtior: tãto mallet eẽ patiẽtior.

CHRY. Adinuicẽ enim ipis disputãtib⁹ silebat: iplẽs propheticiũ illõ: q̃ nõ aperuit os suũ ĩ humilitate sua iudiciũ ei⁹ sublatũ ẽ. AVGV. ŏ cõ. cuã. Hoc ãt põt cõgruere ei qõ lucas cõmẽorat: ĩ accusatõe iudeoꝝ dictũ: hũc inuenim⁹ subuertẽtẽ gẽtẽ nrãz: vt adiũgaꝫ: qr filiũ dei se fecẽ. CHRY. Deide pilatus qdem timet ab ipis auditis: & formidauit: ne forte verũ eẽt quod dicebaꝫ: & videret iniqz agere. vñ segt: Cũ ergo audisset pilat⁹ hũc sermonem magis timuit.

BEDA. Nõ timuit qr legẽ audiuit. qr alienigena erat: sz magis timuit ne filiũ dei occideret. CHRY. Illi vo hoc dicẽtes ñ bozzuerũt: sz iterficiũt eũ, p gb⁹ opoztuerat adozare,

CEt ingressus ẽ pretozium iterum: & dicit ad iesum: Unde es tu? Jesus aũt responsuz nõ dedit ei. Dicit ergo ei pilatus: Mihi nõ loqueris? Nescis qr ptãtem habeo crucifigere te: et ptãtez habeo dimittere te? Respõdit iesus: Nõ haberes potestatem aduersum me vllam: nisi tibi datũ esset dsup. Propterea q̃ me tradidit tibi mai⁹ peccatũ habz. Et exide q̃rebat pilat⁹ dimittere eum.

CHRY. Pilat⁹ timore cõcussus: rursus inquisitionem facit. vnde dicitur: Et ingressus est pretorium iterum: & dicit ad iesum: vnde es tu? Non autẽ vltra interrogat. Quid

feciſti: Segtur: Jeſus aũt reſpõſuꝫ nõ dedit ei. Qui enī au-
diuit qm̃ i hoc nat⁹ ſũ: ⁊ ad hoc veni: ⁊ qm̃ regnũ meũ nõ eſt
hic: cũ debuiſſet reſiſtere ⁊ eripere eũ: hoc gdē nõ fecit: ſed
ſecutus ē iudaicũ ipetũ. Propterea ergo nihil ei reſpõdit:
qm̃ ianiter oīa īterrogabat. Sed ⁊ aliter opib⁹ teſtātib⁹ ei:
volebat p ſermones vicere ⁊ excuſationes cõponere: oſtē-
dēs qm̃ ad hoc venit. AVGV. Hoc ât ſilētiũ dñi nr̃i ibu
xpi nõ ſemel factũ collatis oīum euãgeliſtarꝫ narratoīb⁹ re
tũ: vt nõ fruſtra de illo ꝓphetia ꝓceſſerit. Sicut agn⁹ coꝛā
tōdēte fuit ſine voce ſic nõ aꝑuit os ſuũ: tũc vtiqꝫ qm̃ īterro
gātib⁹ nõ rn̄dit. cuius. n. gbuſdā īterrogātib⁹ ſepe rn̄derit:
tn̄ pp illa i gb⁹ noluit rn̄dere ad hoc data ē ō agno ſilitudo:
vt i ſuo ſilētio nõ re⁹ſꝫ īnocēs haberet̄. i. nõ ſicut male ſibi
ꝺſci⁹ q de pctis ꝺuicebat̄ ſuis: ſꝫ ſicut mãſuet⁹ q ꝓ pctis im
molabat̄ alienis. CHRY. Qꝛ igit̄ ſiluit. ſeqt̄. Dic̄ g̃ ei pi.
Mi. nõ lo. neſcis qꝛ po. ba. cru. te: ⁊ po. ba. dimittere te: Ui
de ẽliter ſeipm cõdēnauit. ſi enī i te totũ poſitũ ē: cui⁹ gra
nullã cãm īueniēs nõ abſoluis. Qꝛ igit̄ aduerſus ſeipꝫ ꝓ-
tulit: rn̄dit ieſus: Nõ haberes ptātē aduerſũ me vllam: niſi
tibi datũ eēt deſup. oñdēs qm̃ nõ ſimplr ⁊ ſm alioꝝ ꝓiectiã
hoc fit: ſꝫ myſtice cõſumat̄. Ne igit̄ hoc audiēs eſtimes eũ
ab oi erutũ crīe. ſubdit: Propterea q tradidit me tibi pecca-
tũ maius hꝫ. Et nimirũ ſi datũ erat neqꝫ hic neqꝫ illi obno
xy ſũt criminib⁹: ianiter dicis. Hoc enī datũ ē. i. cõceſſũ. ac ſi
diceret: ꝓmiſit hoc fieri ueqꝫ tam̃ ꝓpterea extra nequitiaꝫ
fuit. AVGV. Ecce rn̄dit puide. vbi ñ rn̄debat: nõ ſic̄ reus
ſiue doloſus: ſꝫ ſicut ouis ſilebat. vbi reſpõdebat: ſic̄ paſtoꝛ
docebat. Dicam⁹ ergo qõ dixit: qõ ⁊ p aplm docuit: qꝛ non
ē ptās niſi a deo. Et qꝛ plus peccat q ptāti īnocētē occidēdũ
liuoꝛe tradit: ꝙ ptās ipa ſi eũ timoꝛe alicuius maioꝛis pote
ſtatis occidit. Talē gppe de⁹ ōderat illi ptātē: vt eēt ēt ſub
ceſaris ptāte. q̃ gp iquit: Nõ hr̃es aduerſũ me ptātē vllã. i.
ꝙtulācuꝙ hēs: niſi hocipꝫ gcgd ē: tibi eēt datũ deſup: ſꝫ qꝛ
ſcio quātũ ſit: nõ. n. tātuꝫ ē vt tibi oīmõ liberũ ſit: ꝓpterea
q tradidit me tibi maiꝰ pctñ hꝫ. Ille gppe me tue ptāti tra
didit iuidēdo: tu vꝰ eādē ptātē i me exercitur⁹ es metuēdo.
nec timēdo qdē p̄fti īnocētē hoiez bõ ꝺz occidere: ſꝫ id celā
do facere multo mai⁹ malũ ē ꝙ timēdo ⁊ ideo nõ ait: Qui
me tibi tradidit: ipe hꝫ pctñ: tāꝙ ille nõ hr̃et: ſꝫ ait. Mai⁹
pctñ hꝫ: vt ēt ſe hr̃e itelligeret. THEO. Dic̄ āt q tradidit
me tibi, i. iudas vl ēt turba. Cũ ergo patēs rn̄ſũ ieſus edide
rit: q̃ niſi memetipꝫ ꝓberē ⁊ pr̄ cõcederet: nõ hr̃es ptātē in
me: ex hoc poti⁹ ipm ab ſoluere pilat⁹ ſatagebat. vñ ſeqt̄:
Et exinde querebat pilat⁹ dimittere eũ. AVGV. Lege
ſuperioꝛa ⁊ īuenies iam dudũ eũ querere dimittere ieſuꝫ.
Exinde itaqꝫ intelligēdum eſt. Propter hoc. i. ex hac cauſa
ne haberet peccatũ occidēdo innocētem ſibi traditum.

¶ Judei autem clamabant dicentes: Si huñc
dimittis non es amicus ceſaris. Omnis enī qui
ſe regem facit contradicit ceſari. Pilatus aũt cũ
audiſſet hos ſermões: adduxit foꝛas ieſum: ⁊ ſe-
dit ꝓ tribunali in loco qui dicitur licoſtratos:
habꝛaice autem gabatha. Erat autez paraſceue
paſche hoꝛa ſexta: ⁊ dic̄ iudeis: Ecce rex ve-
ſter. Illi aut̄ clamabant: Tolle: tolle: crucifige
eum. Dicit eis pilatus: Regem veſtrũ crucifigã:
Reſponderũt pontifices: Non habemus regez
niſi ceſarem. Tunc ergo tradidit eis illum vt cru
cifigeretur.

AVG. Maioꝛē timoꝛē ſe ingerere putauerũt iudei pila
to terendo de ceſare vt occideret chriſtum ꝙ ſupius: vbi di
xerunt: Nos legē habemus: et ſm legem ꝺz moꝛi qꝛ filiũ ōi
ſe fecit. vnde dicit̄: Judei aũt clamabãt di. Si hũc di nõ es
ami. ceſaris. Omnis enī qui ſe re. fa. cõ. ceſari. CHRY. Sꝛ
vnde habetis hoc demonſtrare a purpurata diademate: a
curru a militib⁹: Nõne ſolus ſemp cum. xy. diſcipulis īcede
bat p oīa vilia trāſiēs ⁊ cibũ ⁊ ſtolã et habitatõez: AVG.
Pilatus aũt eoꝝ legē nõ timuit vt occideret: ſed magis fili
um dei timuit ne occideret. Nũc vꝰ non ſic potuit ꝓtemne-
re ceſarē auctoꝛē ptātis ſue: quēadmodũ legē gētis aliene.
vñ ſubdit̄: Pilat⁹ aũt cũ audiſſet hos ſermones adduxit fo
ras ieſũ ⁊ ſedit pro tribunali in lo. q dicit̄ licoſtratos: hebrai
ce aũt gabatha. CHRY. Exyt quidē vt ſcrutaturus rez.
ſedere enī pro tribunali hoc oñdebat. GLO. Sicut enī tri
bunal ē iudicũ. ſic tronus vel ſoliũ regũ: ⁊ cathedra doctoꝝ.
BEDA. Licoſtratos ât dr̄ pauimtũ q̃ſi lapide ſtratũ: erat
loc⁹ ſublimis. Seqt̄: Erat ât paraſceue paſche hoꝛa q̃ſi ſex
ta. ALCVI. Paraſceue. i. ꝓparatio. hoc noīe dicebatur
ſexta ſabbati i qua ꝓparabãt neceſſaria ſabbato vt de mã
na dictũ ē. Sexta die colligetis duplũ: qꝛ. n. ſexta die hõ ē fa
ctus ⁊ in ſeptima requeuit ōs: iõ ſexta die ꝓ hoīe patit̄: ſabba
to geſcit i ſepl'chro. hoꝛa ât erat q̃ſi ſexta. AVGV. Quid
eſt ergo qõ marcus dicit. Erat hoꝛa tertia qñ crucifixerunt
eũ: niſi qꝛ hoꝛa tertia crucifixus eſt dñs linguis iudeoꝝ: ho
ra ſexta manib⁹ militũ vt itelligamus hoꝛã quintã iã fuiſſe
tranſactam: ⁊ aliquid de ſexta ceptũ quando ſedit pro tribu
nali pilatus: que dicta ē a ioāne hoꝛa quaſi ſexta: ⁊ cũ duce-
retur ⁊ crucifigeret̄: et iuxta eius crucē gererētur que geſta
narrantur: hoꝛa ſexta integra compleretur. Ex qua hoꝛa vſ-
qꝫ ad nonã ſole obſcurato: tenebꝛas factas triũ euangeliſta
ruꝫ matthei marci ⁊ luce cõteſtatur auctoꝛitas. Sed quoni
am iudei facinus iterfecti chriſti a ſe ī romanos. i. pilatuꝫ ⁊
eius milites trāſferre conati ſunt: ꝓpterea marcus ea hoꝛa
qua chriſtus a militibus crucifixus ē prētermiſſa: tertiã po
ti⁹ hoꝛã recoꝛdatus expreſſit: vt nõ tm̃ milites reperiantur
crucifixiſſe ieſuꝫ: verũ etiam iudei quiꝝ crucifigeretur ho
ra tertia clamauerũt. Eſt ⁊ alia huius ſolutio qõnis vt nõ ſꝫ
accipiatur hoꝛa ſexta diei qꝛ neqꝫ ioannes ait: Erat hoꝛa di-
ei quaſi ſexta. Sed ait Erat paraſceue hoꝛa quaſi ſexta. pa
raſceue autem latine ꝓparatio eſt. Paſcha enī noſtrum vt
dicit apoſtolus īmolatus ē chriſtus. Cui⁹ paſche prepatiõez
ſi ab hoꝛa noctis nona computemus quãdo videtur ꝓinci
pes ſacerdotũ ꝓnũciaſſe dñi īmolationē dicētes: Reus eſt
moꝛtis vſqꝫ ad hoꝛã dici tertiã q̃ crucifixũ eſſe chriſtũ mar
cus euãgeliſta teſtatur: ſex hoꝛe ſũt tres nocture ⁊ tres diur
ne. THEO. Soluũt autē gdã q⁹ ex pctõ ſcriptoꝛis conti
gerit apud grecos. nam quedã lr̃a greca nomine gama cui⁹
talis ē figura tertiã hoꝛã ipoꝛtat. Quedam autez figura
que ab eis vocat̄ epyſimon que talis ē ſextaꝫ hoꝛaꝫ ipoꝛ-
tat. Ex negligentia ergo ſcriptoꝛuꝫ ꝓcedēs figura cedere po
tuit in ſequentem. CHRY. Pilatus ergo vt ſcrutaturus
exiens nullã tamen ſcrutationē faciēs tradit eum eſtimans
mouendos eē eos. vñ ſequitur: Et dicit iudeis: Ecce rex ve
ſter. THEO. q. d. Ecce qualē hominē fatemini q⁹ ipium
vſuꝫ capeſſeret hũilis vt nihil tale poſſit tētare. CHRY.
Et nimirum q̃ dicta ſũt erāt ſufficiētia vt facerēt eos de ce
tero ab ira ceſſare: ſed trepidabāt ne dimiſſus rurſus turbā
ducat. Amoꝛ etenim principatus verſutum quid eſt ⁊ aiam
ſufficiens pdere: propterea magis inſiſtunt. vnde ſequitur:
Illi autem clamabant: Tolle: tolle. Interficere enim eũ co
nantur exꝓbꝛatiſſima moꝛte. vnde ſubdũt: Crucifige eum.
foꝛmidantes ne aliqua eius poſt ipſum fiat memoꝛia.
AVGV. Adhuc aũt pilatus terroꝛē quē de ceſare ingeſ-
ſerant: ſupare conatur. vnde ſubditur: Dixit eis pilatus: Re
gem veſtrum crucifigam: de ignominia eoꝝ volens eos
frangere quos de ignominia chriſti mitigare non potuit.
Sequitur: Reſponderunt pontifices: Non habemus regē

nisi cesarem. CHRY. Volentes seipsos submiserũt supplicio ꝓpterea et deus tradidit eos. Quia.n. ꝯcorditer negauerũt regnũ dei: dimisit eos in suũ iudiciũ incidere. regnuz .n. xpi refutantes id qđ cesaris ẽ sup seipsos vocabãt. AVGV. Sz pilat⁹ timore mox vincit. vñ segt: Tũc ergo tradidit eis illũ vt crucifigeret. Aptissime enĩ ꝺ cesarẽ venire videret: si regẽ se nõ bre nisi cesarẽ ꝓfitẽtib⁹. aliũ regẽ vellet i gerere: dimittendo ĩpunitũ: quẽ ꝓpter hos ausus ei tradiderũt occidendũ: nõ aũt dictũ ẽ: Tradidit eis illũ vt crucifigerẽt illũ: sed vt crucifigeret. s. iudicio ac ptãte ꝑsidis. Sed iõ illis traditũ dixit euãgelista vt eos crimĩe iplicatos a quo alieni eẽ conabãtur oñderet. nõ.n. faceret boc pilat⁹: nisi vt id qđ eos cupe cernebat impleret.

¶ Suscepĕrunt autem iesum: z eduxerunt: Et bajulans sibi crucem exiuit in euz qui dicitur caluarie locum: hebraice autez golgotha: Vbi crucifixerunt eum: z cum eo alios duos hinc z inde: medium autem iesum.

GLO. Al mandatũ ꝑsidis milites xꝝm suscepĕrũt crucifigẽdũ. vñ ꝺr. Suscepĕrũt ãt iesũ z eduxerũt. AVGV. Potest enim boc iaz referri ad milites apparitores ꝑsidis nã postea euidentius dicitur: Milites ergo cũ crucifixissẽt eũ q̃uis euãgelista ẽt si totũ iudeis tribuit merito facit. ipsi enĩ fecerunt quicqđ vt fieret: extorserũt. CHRY. Sed qz lignũ vt ꝓphanũ putabãt: z vitabant z neqz tangere ipz sustinebãt crucẽ iesu vt condẽnato ĩponũt. vñ segtur: Et bajulãs sibi cru. exi. in eũ qui dicitur cal. lo. hebza. aũt gol. vbi eũ crucifixerũt. Ita z i typo factũ ẽ Isaac z. n. ligna portauit sed tũc quidẽ vsqz ad ꝑfis beneplacitũ res ꝓcessit: nũc autẽ in rebus effectũ obtinuit: veritas enĩ erat. THEO. Sed quodãmodo vt illic isaac dimissus ẽ: z mactatus est aries sic z bic diuina natura manet ipassibilis: sed humanitas ꝟz quã aries dicitur tanq̃ errãtis arietis ade filiꝰ bic mactata est. Sed qualiter aliꝰ euangelista dicit q⁹ angariauerũt simonẽ vt crucẽ portaret. AVGV. de cõ. euã. Utrũqz factũ inuenimus. primo id quod ioãnes dicit. deinde quod ceteri tres. vnde intelligitur q⁹ ipse sibi portabat crucẽ: cũ exiret in locũ memoratũ. AVGV. sup io. Grande spectaculũ: sed si spectet ipietas grãde ludibriũ. si pietas grãde mysteriũ: Videt ipietas: regem pro vga regni lignũ sui portare supplicy. Videt pietas regẽ baiulãtẽ lignũ ad seipsũ figẽdũ: qđ fixꝝ⁹ fuerat ẽt in frontib⁹ regũ: spernẽdũ oculis ipiozũ in q̃ erant glorificatura cozda sãctozũ: ipsã crucẽ suã gestãs humero cõmẽdabat: z lucerne arsure q̃ sub modio ponẽda nõ erat cãdelabrũ ferebat. CHRY. Et sicut victores ita et ipse in humeris portabat victorie signũ. Quidã aũt dicũt q⁹ in illo loco g caluarie dicebatur adã mortu⁹ ẽ z sepult⁹: vt in loco vbi moz regnauit: illic z ihs trophẽũ statuerit. HIE. sup matth. Ꝙuorabilis iterꝓtatio z mulcẽs aurẽ ppli: nec tamẽ vera. Extra vrbẽ enĩ et foris portã loca sũt in qbus trucant capita dãnatozũ et calvarie quasi decollatozũ sũpsere nom̃. Adã vo sepultũ iuxta ebron z arbee in iesu filꝝ naue volumine legim⁹. CHRY. Crucifigebãt aũt eũ cum latronibus: Unde segtur: Et cũ eo alios duos hinc z inde: me. autẽ iesũ. In boc ꝓphetiam iplẽtes: qm̃ cũ iniquis reputatus ẽ. Que enĩ cõuitiãtes faciebãt: bec veritati cõferebant. volebat enĩ demon qđ fiebat obũ bzare: sed non valuit. Tribus enĩ i cruce affixis miracula que fiebãt nulli ascripsit nisi soli iesu: ita inanes diaboli artes facte sũt. nec solum non obfuit glorie eius: sed contulit nõ parũ. nam latronem i cruce cõuertere: z in paradisũ iducere nõ min⁹ fuit q̃ cõcutere petras. AVGV. Tñ et ipa crux si attẽdas tribunal fuit. i medio enim iudice cõstituto: vn⁹ latro qui credidit liberatus: alter q̃ insultauit dãnatus ẽtiã significabat qđ facturus ẽ de viuis z mortuis: alios positur⁹ ad dextram: alios vo ad sinistram.

¶ Scripsit autem z titulus pilatus: z posuit sup crucem. Erat autem scriptum: Jesus nazarenus rex iudeozum. Hunc ergo titulum multi legerũt iudeozum: qz prope ciuitatez erat locus vbi crucifix⁹ ẽ ihesus. Et erat scriptum hebraice: grece: z latine. Dicebant ergo pilato pontifices iudeozũ. Noli scribere rex iudeozuz: sed qz ipse dixit rex sum iudeozũ. Rñdit pilatus: Qđ scripsi scripsi.

CHRY. Sicut i tropbeo littore ponũt victoziã oñdentes: ita pilat⁹ titulũ cruci xpi iscripsit. vñ ꝺr. Scripsit autẽ z titulũ pilat⁹ z posuit sup crucẽ: simul gdẽ ꝓ xpo ridens vt eũ a cõione latronũ discerneret. simul autez z de iudeis vlciscẽs: ostẽdẽs. s. ipoz maliciã dũ i suũ regẽ insurrexerũt. vñ segt: Erat ãt scriptũ: Jesus naza. rex iudeoz. BEDA. in quo mõstrabat iam tũc regnũ ipsius. nõ vt ipsi putabãt destructũ sz potiꝰ augmentatũ. AVGV. Sz iudeorũ tñ rex christus ẽ an ẽt gẽtiũ: imo z gẽtiũ. Cũ enĩ dixissz: Ego ãt sũ cõstitutus rex ab eo sup syõ mõtẽ sãctum ei⁹. subiecit. postula a me z dabo tibi gẽtes hereditatẽ tuã. magnũ g̃ voluim⁹ itelligi i boc titulo sacramẽtũ: qz. s. oleaster factus ẽ ꝓticeps piguedis olec: ñ olea ꝓticeps facta ẽ amaritudis olestri: Rex g̃ iudeoz xps. Fz iudeoz circũcisiõez nõ carnis fz cozdis: nõ lr̃a sz spũ. Segt: Hũc ergo titulũ multi legebãt iudeoz: qz ꝓpe ciui. erat lo. vbi cru. ẽ ihesus. CHRY. Credibile ãt ẽ multos gẽtiles simul cũ iudeis ꝓp festũ ꝙuenisse: z ideo vt nullus ignozaret: nõ i vna lĩgua fz i trib⁹ scripsit. vñ subdit. Et erat scriptũ hebraice: grece: z latine. AVGV. Hec gppe tres lĩgue ibi ꝑ ceteris eminebãt. hebrea ꝓp iudeos i lege dei gloriãtes: Greca ꝓp gẽtiũ sapiẽtes: Latina ꝓp romãos mlt⁹ z pene oĩb⁹ tũc gẽtib⁹ ipãtes. THEO. Significat ãt supscriptio triplici mone figurata oñm cẽ regẽ practice: pbisice necnõ theologice. Nã p latinas lras figurat practica: eo q⁹ romanoz ĩperiũ potẽtissimũ satisqz officiosũ i expeditõib⁹ fuerit. Per grecas vo lras pbisica figurat. greci nãqz erga naturaliũ specularõez ingeniosi fuerunt. Demũ p hebraicas theologia ꝓtẽdit: dũ iudeis ẽ credita regũ diuinaz agnitio. CHRY. Judei ãt crucifixo inuidebãt. vñ segtur: Dicebãt ergo pi. põ. iu. Noli scri. Rex iudeoz. Nã hec gdẽ cnũtiatio ẽ z cõmunis sniadi. rex sũ iudeoz. Si vero adyciatur: Qm̃ ipse dixit: ipsi⁹ petulãtie z extollentie ostẽderet crimen esse. sed pilatus i ꝓpozi stetit mẽte. vñ sequitur: Respondit pilatus: Quod scripsi scripsi: O ineffabilem vim diuine operationis etiam in cozdibus ignozantium: nonne occulta vox quedam pilato intus quodam si dici potest clamoso silentio personabat: qđ tãto ante i psalmozum litteris prophetatuz est: Ne cozrumpas tituli iscriptionem. Sed quid loquimini insani pontifices: nunquid enim propterea non erit verum: quia iesus ait: Rex sum iudeozum: Si cozrumpi non potest quod pilatus scripsit: cozrumpi potest quod veritas dixit: Ideo enim pilatus quod scripsit: scripsit: quia dominus: quod dixit: dixit.

¶ Milites ergo cum crucifixissent eum: accepe runt vestimenta eius: z fecerunt q̃tuoz partes vnicuicz militi partem z tunicam. Erat autẽ tunica inconsutilis: desuper contexta per totũ. Dixerunt ergo adinuicẽ. Non scindamus eam: sed sortiamur de illa cuius sit. Ut scriptura impleretur dicens. Partiti sũt vestimẽta mea sibi: z vestem meam miserunt sortez.

AVGV. Judicãte pilato milites qui ei parebãt crucifi
xerunt iesum. vñ dicit: Milites ergo cũ crucifixissent eum
acceperũt vestimẽta eius: ⁊ tñ si volũtates: si clamores eo⁹
cogitemus: indei magis crucifixerũt. sed de partitione so⁹
tiõeqz vestimẽtorũ ei⁹ ceteri euangeliste breuius ⁊ clause
iste vo aptissime locutus ẽ. nã sequitur. Et fece. q̃tuor ptes
vnicui. mi. partẽ. vñ appet q̃tuor fuisse milites q̃ i eo cruci
figẽdo p̃sidi pareurũt. sequit: Et tunicã subaudiẽdũ ẽ: Acce
perũt: vt iste sit sẽsus: Acceperũt ãt ⁊ tunicã. ⁊ sic locutus ẽ
vt de ceteris vestimẽtis nullã sortẽ missã eẽ videamus: sed
de tunica quã simul cũ ceteris acceperũt: sed nõ siliter diui
serũt, De hac enĩ segt exponẽs: Erat ãt tu. incõ. desup cõtex
ta p totũ. CHRY. Ipsã speciẽ tunice euãgelista historice
designat. q⁹ enĩ i palestina duos pãnos connectẽtes subtexũt
idumẽta: oñdit ioãnes q⁹ tal⁹ erat tunica iesu: occulte vilita
tẽ vestimẽto⁹ insinuãs. THEO. Aly vero dicũt q⁹ apõ pa
lestinã telas cõtexũt: nõ velut apud nos texũtur: existẽte su
pius stamine: iferi⁹ vo texẽtib⁹: vt sic nõ versus ptẽ supmã
textura, ptẽdat fz ecõtra. AVGV. Cur ãt õ illa sortẽ mi
serit narrat dicẽs: Dixerũt ergo ad iui. nõ sci. eã. fz so⁹. õ illa
cui⁹ sit: Apparet itaqz i alys vestimẽtis eẽles se bũisse ptes
vt sortiri necesse nõ fuerit. In illa vo vna nõ eos bñe potu
isse singulas ptes nisi scidereẽ vt p ãnos ei⁹ iutiliter tollerẽt
quod ne facerẽt ad vnũ ea puenire sortitõe maluerũt. Du
i⁹ euãgeliste narrationi cõsonat ẽt ppheticũ testimoniũ. vñ
subiũgit: Ut scriptura adiple. di. pti. sunt vesti. mea sibi ⁊ in
ve. meã mi. sortẽ. CHRY. Intuere ppbetie certitidinẽ. ñ
enĩ q̃ partiti sũt solũ: fz ⁊ q̃ nõ ptiti fũt. Dixit igit ppheta ve
stimẽta qdẽ diuiserũt: fz vestẽ sorti ꝺcesserunt. AVGV.
Matthẽus dicẽdo diuiserũt vestimẽta ei⁹ sortẽ mittẽtes:
ad totã diuisiõez vestimẽtorũ voluit itelligi ⁊ illã tunicã p
tinere de q̃ sortẽ miserũt. Tale ẽ quod ẽt ait lucas: Diuidẽ
tes vestimẽta ei⁹ miserũt sortes. Diuidẽtes enĩ venerũt ad
tunicã de qua facta ẽ sortitio. Dicendo ãt sortes pluralẽ nu
merũ p singulari posuit. Marcus ãt solus videt itulisse ali
quã gõnez. dicẽdo enĩ. Mittẽtes sortẽ sup eis quis qd tol
leret. tãq̃ sup oĩbus vestimẽtis non super sola tunica sors
missa sit locutus videatur: sed hec breuitas obscuritatẽ fac.
Sic enĩ dictum est. mittẽtes sortem super eis ac si diceret
mittentes sortem cũ diuiderẽtur. Cũ aũt dicit: Quis quid
tollerz. i. quis tunicã tolleret: tãq̃ si totũ ita diceret. mittẽ
tes sortẽ super eis: quis tunicã q̃ partibus eq̃lib⁹ supfuerat
rolleret. Quadripartita aũt vestis dñi nr̃i iesu x̃pi q̃dripti
tã figurau. it ei⁹ ecclesiã: q̃tuor. s. partib⁹ i orbe diffusã: ⁊ i eis
dẽ eq̃liter. i. cõcorditer distributã. Tunica vo illa sortita oĩ
um ptiũ significat vnitatẽ q̃ charitatis vinculo cõtinet: Si
ãt charitas ⁊ supereminẽtioz ẽ hz viã ⁊ supereminet scientie ⁊
sup oĩa p̃cepta ẽ: fm illõ: Sup oĩa aũt hec charitatẽ habete:
merito vestis q̃ significat desuper cõtexta phibet. Et addi
dit: p totũ. q⁹ nẽo ei⁹ ẽ expers qui ptiere iuenit ad totum: a
quo toto catholica vocat ecclesia. Incõsutilis aũt ne aliqñ
dissuat. ⁊ ad vnũ puenit: q⁹ i vnũ oẽs colligit. In sorte ãt õi
gratia cõmẽdata ẽ. cum enĩ sors mittitur: nõ p̃sone cuiusqz
vel meritis: sed occulto iudicio dei creditur. CHRY. Uel
sicut qdam dicũt tunica incõsutilis desup cõtexta p totũ
fm allegoziam ostendit: qm̃ non simpl⁹ hõ erat qui crucifi
xus ẽ: fz ⁊ õsup õitatẽ bẽbat. THEO. Ut alr. Uestis icõ
sutilis denotat coap⁹ x̃pi: qõ a supioꝛi pte contextum est.
Spũs enim scũs superuenit ⁊ virtus altissimi virgini obum
brauit. Hoc ergo sacrosanctum christi corpus indiuisibile
cõstat. nam ⁊ si diuidatur per singulos scificãs vniuscuiusqz
animam simul ⁊ corpus: integre tamẽ ⁊ indiuisibiliter cõsi
stit i omnibus. At quoniã ex quatuor elemẽtis mũd⁹ consi
ter se diuidũt demões qnoties mozti tradũt vbũ dei quod
habitat in nobis: ac satagunt nos sue partis efficere p mun
danas illecebras. AVGV. Et iõ ista nõ aligd boni signi
ficasse qs dixerit: q⁹ per malos facta sũt: qd. n. de ipsa cruce
dicturi sumus q̃ siliter ab ipis facta ẽ. ⁊ tñ ea significari re
cte itelligit qõ ait apls: Que sit latitudo: lõgitudo: altitudo:
et pfundũ. Lata ẽ gppe i trãsuerso ligno quo extẽdũtur pẽ
dẽtes man⁹ et significat opera bona in latitudie charitatis.
Longa ẽ a transuerso ligno vsqz ad terrã ⁊ significat psene
rãtiã i longitudine tpis. Alta ẽ in cacumine quo trãsuersum
lignũ surs̃ũ versus excedit et significat supnũ finẽ quo cũcta
opera referũtur. Profũda ẽ in ea parte q̃ i terra figitur: ibi
gppe occulta ẽ sed cũcta eius apparẽtia ide cõsurgũt sicut
bona nr̃a de pfunditate gr̃e dei que cõprehẽdinõ põt: vni
uersa pcedũt. Sed ⁊ si crux christi hoc solũ significet qõ ait
apostolus: Qui x̃pi sũt carnẽ suã crucifixerũt cũ passiõib⁹ ⁊
cõcupiscẽtys q̃s magnũ bonũ ẽ. Postremo qd ẽ signũ x̃pi ni
si crux christi: qõ signũ nisi adhibeaẽ siue frõtib⁹ credẽtiũ: si
ue ipi aq̃ ex q̃ regenerãtur: siue oleo quo chrismate vngũt
siue sacrificio quo alũtur: nibil eoꝛũ vite proficit.

¶ Et milites quidem hec fecerunt. Stabant au
tẽ iuxta crucẽ iesu mater eius: ⁊ sozoꝛ matris ei⁹
maria cleophe: ⁊ maria magdalene. Cũ vidisset
ergo iesus matrem ⁊ discipulum stantẽ quẽ dili
gebat: dicit matri sue. Mulier: ecce filius tuus.
Deide dicit discipulo. Ecce mater tua. Et ex illa
hoꝛa accepit eam discipulus in suaz.

THEO. Cũ milites que ad ppriã spectabãt secoꝛdiã p
sequebãtur: ipse gẽitricis cura sollicit⁹ ẽ. vñ dicit: Et milites
qdẽ hec fecerũt. Stabat aũt iuxta crucẽ iesu mr̃ ei⁹ ⁊ sozoꝛ
mr̃is ei⁹: maria cleophe. ⁊ maria magdalene. AMBRO. i
eplis: Maria mr̃ dñi ante crucẽ stabat filij. nullus me hoc
docuit nisi scũs ioãnes euãgelista. Mũdũ aly cõcussũ i pas
siõe dñi ꝺscripserũt: celũ tenebꝛis obductũ: refugisse solẽ: in
paradisũ latronẽ fz post piã cõfessionẽ receptũ. Joãnes do
cuit qõ aly nõ docuerũt quẽadmodũ i cruce positus mr̃em
appellauerit. Pluris putauit q⁹ victoꝛ supplicioꝛũ pietatis
officia mr̃i exhibebat q̃s q⁹ regnũ celeste donabaẽ vite eter
ne. nã si religiosũ ẽ q⁹ latroni: donaẽ vita multo vberioꝛis pi
etatis ẽ q⁹ a filio mr̃ tanto effectu honoraẽ: Ecce igt fili⁹ tu
us: ecce mr̃ tua. Testabat de cruce x̃ps et iter mr̃em atqz di
scipulũ diuidebat pietatis officia. Cõdebat dñs nõ solũ pu
blicũ sed ẽt domesticũ testamẽtũ. Et hoc ei⁹ testiñ significa
bat ioãnes dign⁹ tãto testatoꝛe testis. Bonũ testiñ nõ pecu
nie sed vite eterne: qõ nõ attramẽto scriptũ ẽ: fz spũ dei viui.
Lingua mea calamus scribe velociter scribẽtis. Fz nec ma
ria mioꝛ q̃s matrem christi decebat fugientibus apostolis
ante crucem stabat ⁊ pys spectabat oculis filij vulnera:
quia expectabat non in pignoꝛis moꝛtem: sed mundi salu
tẽ: aut fortasse q⁹ cognouerat p filij moꝛtẽ mũdi redẽptõez.
Aula regalis ẽt sua moꝛte putabat se aligd publico auditu
rã muneri: sed iesus nõ egebat adiutoꝛe ad redẽptiõez oĩuz
q oẽs sine adiutoꝛe seruauit. vñ ⁊ dicit: factꝰ sũ hõ sine adiu
toꝛio iter moꝛtuos liber. Suscepit qdẽ affectu parẽtis fz ñ
q̃siuit alterius auxiliũ. Hãc imitami mr̃es scẽ q̃ i vnico filio
dilectissimo tãtũ materne virtutis exẽplũ dedit neqz enĩ
vos dulciozes liberos habetis: neqz illud virgo querebat
solatium vt alium posset generare filiũ. HIERO. Õ eluci
diũ. Maria ista que in marco ⁊ matthẽo Jacobi et ioseph
mr̃ dicitur: fuit vxoꝛ alphei ⁊ sozoꝛ marie matris domini:
quam mariam cleophe nunc ioannes cognominat a pre si
ue a gẽtiliate familie: aut quacũqz alia causa ei nomẽ impo
nens. Si autem inde tibi aliaatqz alia videtur q⁹ alibi dica
tur maria iacobi minoꝛis mater: et hic maria cleophe: disce
scripture consuetudinem eundem hominem diuersis nomi
nibus appellari. CHRYSOSTO. Et considera q⁹ ibe

cillius gen⁹.s.mulierū virilius apparuit iuxta crucē stando fugientib⁹ discipulis. AVGV.de con.euā. Nisi aūt matheus ⁊ lucas mariā magdalene noīassent potuissemus dicere alias a longe:alias iuxta crucē fuisse.nullus.n.eorū preter ioānē mr̄em domini cōmemorauit. Nūc ergo qūo itelligiť eadē maria magdalene ⁊ a longe stetisse cū alis mulieribus sicut mattheus et lucas dicūt:et iuxta crucē fuisse;sicut ioānes dicit.nisi qz in tāto iteruallo erāt vt iuxta dici posset: qz ī conspectu eius p̄sto aderāt et a longe in cōspectu turbe propinquius circūstātis cū centurione et militibus. Possumus et itelligere q⁹ ille quesimul aderāt cū matre dn̄i post/ qz eā discipulo cōmendauit:abire iā cepant.vt a densitate turbe se eruerēt ⁊ cetera q̄ facta sūt longius ītuerētur:vt ceteri euangeliste:q post mortē dn̄ieas cōmemorauerūt iā lōge stātes cōmēorarent. Quid aūt itereſt ad veritatē q⁹ quasdā mulieres piter q̄sdā singuli noīauerūt. CHRY. Et cū alie mulieres astarent nullius alterius meminit nisi mr̄is: docēs nos plus aligd matrib⁹ p̄bere. Sicut.n. parētes circa spūalia aduersātes:neqz nosse oz:ita qñ nihil ipediūt oīa dare et eis p̄bere ⁊ alys p̄ferre.vñ subdit: Cū vidisset ergo ihs ma.⁊ discī.stantē quē di.dicit ma.sue. Mu.ecce fi.tu⁹. BEDA. Dilectiōis iditio euāgelista suā ōmōstrat psonā:nō q⁹ exceptis ceteris sol⁹:sz p̄ ceteris familiari⁹ pp p̄uilegiū castitatis a dn̄o amabat:qñ vgo ab eo vocat⁹:vgo p̄mānsit ī euū.

CHRY. Pape q̄to discipulum honozauit honore sz ipe seipm occultat moderate sapiēs.si.n.vellet gloziari:⁊ cām vtiqz adiecisset pp quā amabat. Et.n. ꝓueniēs ē magnā q̄n dā ⁊ mirabilē eē cām. Jō aūt nihil aliō ioāni logtur:neqz cōsolat tristātē qñ tps nō erat vbo⁹ cōsolatiōe. Sz neqz pax erat honozari eā tali honore. Qz vo cōueniēs erat mr̄em ex istētē dolore opz essā ꝓcuratiōem querere qz ipse aberat: discipulo q diligebat tradidit diligentiā habituro. vñ segť. Deide di.discī. Ecce ma.tua. AVGV. Nec nimirū ē illa hoza de q̄ ihs aquā cōuersurus ī vinū dixerat matri: Quid mihi ⁊ tibi ē mulier:nōdū venit hoza mea. Tūc.n. diuīa facturus nō diuinitatis:sed hūanitatis vel ifirmitas matrem velut icognitā repellebat.nūc aūt humana iā patiēs ex qua factus fuerat hō:affectu cōmēdabat hūano. Mozalis igiť ī sinuatur locus et exēplo suo instruit p̄ceptoz bon⁹ vt a filys pys ipēdatur cura parētibus:tāq̄ lignū illud vbi erāt fixa membza moziētis et cathedra fuerit magistri docentis.

CHRY. Itaqz et martiōis obstruit iuerecūdiā. si.n. non gēitus est ex carnē neqz matrē habuit cuius gr̄a tāta circa eā solā facit p̄uidētiā. Intuere aūt q̄liter cū crucifigeretur vniuersa ipturbate agebat: discipulo loquēs de mr̄e. ꝓphetias iplens .latroni bonā spē tribuēs anteq̄ āt crucifigeret trepidās videtur.nā illie qdē nature imbecillitas demonstrata ē:hic aūt virtutis supabundantia oñdebatur. Sed ⁊ nos per hoc erudit si ante aduersa conturbamur . non ꝓpterea desistere:cū in agonē ingressi fuerimus oīa sustinere vt facilia ⁊ leuia. AVGV. Quia ergo matri quā relīquebat:alteruz pro se filiū quodāmodo p̄uidebat cur hoc fecerit oñdit in hoc qō subditur:Et ex illa hoza accepit eam discipulus ī suā:Sz ī que sua ioānes mr̄em dn̄i accepit:Neqz .n.nō ex eis erat q dixerāt ei:Ecce nos dimisimus oīa ⁊ secuti sum⁹ te. Suscepit q̄ eā ī sua nō p̄dia q̄ nulla ꝓpria possidebat sed officia que ꝓpria dispēsatiōe exequenda curabat.

BEDA. Alia lra hz:accepit eam discipulus ī suā.qdaz volūt ī suā mr̄em:sed congruentius subauditur in suam curā.

¶ Postea sciēs ihesus qz oīa cōsūmata sunt:vt cōsumaret scriptura:dicit Sitio. Vas aūt erat positū aceto plenū. Illi ergo spōgiā plenā aceto:hysopo circūponētes obtulerūt ozi eius. Cuz ergo accepisset iesus acetū dixit: Cōsumatū ē: Et inclinato capite tradidit spiritū.

AVGV. Patiebať hec oīa q̄ apparebat hō:⁊ ipe idē disponebat hec oīa q̄ latebat de⁹.vñ dr̄:postea sciēs qñ oīa cōsūmata sūt: vt ꝓsumaret scriptura.i.qō scriptura ꝓdixerat. Et ī siti mea potauerūt me aceto:dicit:Sitio.tanq̄ diceret, hoc minus feciſtis.date qō estis. Judei qppe ipi erāt acetū degenerātes a vino p̄triarchaz ⁊ ꝓphetarū. Vas ergo positū erat aceto plenū:tāq̄ enī de pleno vase: de inigtate mundi hui⁹ ipletū coz hñtes:velut spōgia cauernosis quodammodo atqz tortuosis latibulis fraudulētū.vñ segť. Illi aūt spōgiā plenā aceto hysopo circūponētes optulerūt ozi ei⁹, CHRY. Neqz enī ex his q̄ videbant facti sūt māsueti:sz seuiebāt magis:⁊ cū potabāt:ꝺénatorū pocula offerentes: ꝓpterea enī hysopus apposit⁹ erat. AVGV. Hysopū āt cui circūposuerūt spōgiā aceto plenā: qm̄ herba ē humilis ⁊ pect⁹ purgat:xp̄i humilitatē ꝓgruēter accipim⁹:quā circūdederūt ⁊ se circūuenisse putauerūt:xp̄i nāqz hūilitate mūdamur. Nec moueat qūo spōgiā ozi ei⁹ potuerūt admouere. q cruce fuerat exaltat⁹ a terra. Sic.n. apō alios euāgelistas legiť q⁹ hic ptermisit:ī arūdine factū ē:vt ī spōgia talis pot⁹ ad crucis sūblimia leuaret. THEO. Quidā vo hysopū dicūt vocari arūdinē. nā frōdes hz arūdini consimiles. Segť:Cū ergo accepisset ihs acetū dixit: Cōsumatum est.

AVGV. Quid:nisi q⁹ prophetia tanto ante predixerat. BEDA. Dic q̄ri pōt:qūo hic dr̄. Cū accepisset acetū:cum ali⁹ euāgelista dicat. Noluit bibere: Sz hoc facile solvitur: qm̄ ñ accepit vt biberz:sed vt qō scriptū erat ipleret. AVGV. Deide qz nihil remāserat qō āteq̄ mozeret fieri.adhuc opozteret.segť: Et iclinato capite tra .spiritū. Peractis oīb⁹ q̄ vt pagerent expectabat:tāq̄ ille q ptāte hēbat ponēdi aīaz suā ⁊ itez sumēdi eā. GREGO. xi.mo. Spūs aut ē hic p aīa pōit. Si.n. aliō spūz q̄ aīaz euāgelista diceret Expirauit inclinauit caput:sz qz iclinauit caput tūc expirauit.p q̄ omnia ostendit euāgelista qm̄ oīm dn̄s ipe erat. AVGV. Quis enī ita dormit qñ voluerit:sicut iesus moztuus ē qñ voluit: Quanta sperāda:vel timēda ptās est iudicantis: si apparuit tāta mozentis. THEO. Tradidit aute dn̄s spiritum deo ⁊ patri: ostēdens q⁹ nequaq̄ sanctoz aīe conuersantur in tumulis.immo deueniunt ad manus patris oīm peccatoribus ad locum penarum delatis videlicet ad infernum.

¶ Judei ergo quoniā parasceue erat vt non remanerent in cruce corpora sabbato. Erat enim magnus dies ille sabbati:roganerunt pilatū vt frāgerent eoz crura ⁊ tollerēť. Venerūt ergo milites ⁊ primi quidē fregerūt crura ⁊ alterius qui crucifixus ē cum eo: Ad iesū aute cū venissēt vt viderūt eū iā mortuū nō fregerūt eius crura:sed vnus militū lancea latus ei⁹ aperuit ⁊ continuo exiit sāguis ⁊ aqua. Et qui vidit testimoniū ei⁹. ⁊ ille scit qz vera dicit vt ⁊ vos credatis. Facta sūt.n. hec vt scriptura ꝓplereť. Os nō cōminuetis ex eo:⁊ itez alia scriptura dicit: Videbunt in quem transfixerūt.

CHRY. Judei q camelū trāsglutiebāt:culicē āt colla dabāt:cū tātā fuissēt opati audatiā:ō vie diligēter rōcinār. vñ dicit: Ju.q̄ qm̄ pa.erat:vt ñ re.ī cru.coz.sab. BEDA. Parasceue.i.pparatio dicta ē sexta feria:qz eo die duplices sibi cibos fily isrl pparabāt. Erat enī m.di. il.sab.s. pp solēnitatem paschalem. Rogaue. Pi. vt frange.cru.eo. AVGV. Nō crura tollerētur:sz hi quibus ideo frangebant:vt mozerentur auferentur ex ligno:ne pendentes in crucibus

magnū diem festum sui diurni cruciatus horrore fedarēt.
THEO. Sic.n. iubebātur ī lege. non occidere solē in dominis supplitio. vel qz noluerūt ī die festo torrores aut homicide cēseri. CHRY. Vide āt qualiter valida est veritas. p eoz. n. studia pphetia cōpletur. vnde subditur: Uene. ergo mili. z primi qui. frege. cru. z alte. g cruci. ē cum eo. Ad te. aūt cū venīt. vt vide. eū iā mortuū: non frege. ei⁹ cru. sed vnus mili. lan. la. eius aperuit. THEO. Ut iudeis cōplace ant lanceāt christū circa corpus exaie cōtumelias īferētes: sed cōtumelia in signū. pdyt. sanguinē enim de corpore extincto manare miraculosuz ē. AVGV. Uigilanti verbo euāgelista vsus ē. vt nō diceret: Latus eius pcussit aut vulnerauit. sed aperuit: vt illic quodāmodo vite ostiuz pandret. vñ sacramēta ecclie manauerūt: sine qb⁹ ad vitā q̄ ve vita est nō itrat. vñ segtur: Et cōtinuo exiuit sanguis z aqua. Ille sanguis ī remissionē fusus ē peccatorum: aqua illa saluta re tēperat poculū. hoc z lauacrū pstat z potū. Hoc prenūcia bat: q̄ noe in latere arce ostiū facere iussus ē quo intrarent ofalia que nō erāt diluuio pitura: qbus pfigurabatur eccle/ fia. pp hoc pria mulier facta ē de viri latere dormiētis. z hic siecidus adā iclinato capite in cruce dormiuit: vt inde forrēt ei sponsa. q id qō de latere dormiētis effluxit. O mors vñ mortui reuiuiscūt: qd isto sanguīe mūdi⁹: qd isto vulnere salubri⁹? CHRY. Et qz hic suscipiūt principiū sacra mysteria cū accesseris ad tremē dū calicē: vt ab ipsa bibiturus christi costa ita accedas. THEO. Erubescant igit̄ q vinū ī sacris nō limpbāt mysterys. vident̄. n. nō credere q̄ aqua de latere fluxerit. Pōt tñ qs calumniose dicere q̄ aliq̄ vtus vitalis erat in corpore: z iō sanguis effluxit: aq̄ vo manans ī repugnabile signū fuit z iō euāgelista subiungit: Et q vidit testimoniū phibuit. CHRY. q.d. Nō ab alys audiui: sed ipse pīs vidit. Et verz ē testimoniū eius. Qō conuenīter subiūgit cōuitiū christi enarrās: nō magnū aliq̄ō z admirabile signū vt sic suspect⁹ ꝓmo redderet: sed ipse hoc dixit: bereti corpora pcludens: z futura pfonās mysteria: z eū q iacebat ī eis ispicies thesaurz. Segt̄: Et ille scit: qz ve. di. vt z voscre.
AVGV. Scit. n. q vidit: cui⁹ credat testimōio q nō vidit. Duo āt testimōia de scripturis reddidit singulis reb⁹: q̄s facias fuisse narrauit. Nā qz dixerat. Nō fregerūt crura iesu. subdidit. Ecā sunt enī ꝟ vt scriptura ipleret. os nō cōmi. eo. Qz pceptū ē eis: q celebrare pascha iussi sunt ouis imola tōe ī veteri lege: q̄ dñice passionis vmbra peceserat. Ite q̄ subiūxerat: Un⁹ miliū. lācea la. eius ape. ad hoc ptinet altez testimōiū qō sbdit dicēs: Et itez alia scriptura dī. Uide. in quē trāffi. vbi pmissus ē xps ī ea q̄ crucifix⁹ ē carne futur⁹.
HIERO. Hoc āt testimonium sumptuz est de zacharia.

¶ Post hec aūt rogauit pilatum ioseph ab arimathia eo qō cēt discipulus iesu: occultus autez propter metū iudeorum: vt tolleret corpus iesu. Et permisit pilatus. Uenit ergo z tulit corpus ie. Uenit aūt z nicodem⁹ qui venerat ad iesum nocte primū ferens mixturā myrrhe z aloes quasi libras centū. Acceperūt ergo corpus iesu: z ligauerūt eū lintheis cū aromatib⁹: sic mos ē iudeis sepelire. Erat aūt in loco vbi crucifix⁹ ē hort⁹: z in horto monumentū nouū in quo nondū q̄squā positus erat. Ibi ergo propter parasceuē iudeorū quia iuxta erat monumentū posuerunt iesum.
CHRY. Estimās ioseph extinctum eē iudeoz furorem christo crucifixo: cum fiducia accessit vt deponendū funus peraret. vnde dicitur: Post hec au. ro. pi. io. ab armathia.
BEDA. Arimathia ipsa est ramatha ciuitas belcane z samuelis. Refert āt quisz ē vt eēt dines vt ad presidez posset accedere: z vt eēt iustus: vt corp⁹ dñi accipe mereret. vnde segt̄: Ut tolleret cor. ie. eo q̄ eēt discī. iesu. CHRY. Non ex. xy. sz ex septuagīta. quoniā nullus ex. xy. acceserit. Et si timore iudeoz qs p cā assūpserit: ꝟ eode deciebāt timore. vñ dr: occul. aūt ppter metum iu. Sz valde insignis er: at: z pilato not⁹. vñ z grām accepit z hoc ē qō subdit. Et pmi. py. Et sepelit ō reliquo: ñ vt ordēnatū: sz vt magnū quēda z mirabile. vñ subdit Ue. g̃ z tu. cor. ie. AVGV. ō cō. euā. In extremo enī illo officio funeri exhibēdo min⁹ curauit a iudeis: q̄uis soleret in dño audiēdo eorum inimicitias deuitare. BEDA. Sedata enīz vtcūqz eorū seuitia eo q̄ se aduersus christū preualuisse gaudebāt: corpus christi petyt qui nō videbatur cā discipulatus: sed pieatis vēisse vt fueri officiū ipenderet: qō homines nō soluz bonis: sed ēt malis solēt ipendere. Adiungiturāūt ei z nicodemus. vñ sequitur. Ue. au. z nico. g ve. ad ie. no pri. fe. mixtu. myr. z aloes q̄si li. cen. AVGV. Non ita distinguendū ē: vt dicamus primū ferēs mixturā myrrhe: sed vt qō dictū est primū ad superiorē sensuz ptineat. Uenerat enīad iesū nicodemus nocte primū: quod idē ioānes narrauit in prioribus euāgely sui ptibus. hic ergo intlligendū ē ad iesum nō tunc solū: sed tūc primū vēisse nicodemū: venisse āt postea vt fieret audiēdo discipl's. CHRY. Gerūt āt pigrīta q̄maxīe corp⁹ apta sūt q̄plurimū ꝟseruare: z nō pmittere cito subyci corruptōi: adhuc enim vt de nudo homine disponebāt sed tamē multā dilectionē demonstrabāt. BEDA. Notandū ē autem q̄ simplex vnguentuz fuerit qz ex diuersis aromtib⁹ licētia conficiēdi non haberēt. sequitur: Acce. er. coz. ie. z liga. eū lintheis cū aroma. sic mos ē iudeis sepeli. AVGV. In quo euāgelista admonuit in huiusmodi officys q̄ mortuis exhibentur morē ciuusq̄ gentis eē seruandū. Erat āt illius gentis ꝟsuetudo vt mortuorū corpora varys aromatib⁹ cōdirentur: vt diuti⁹ seruarētur illesa. AVGV. de cō. euā. Neqz aūt hic ioānes alys repugnat. neqz enim illi qui nicodemū tacuerūt: affirmauerūt a solo ioseph dñm sepultum q̄uis solius cōmemoratione fecerint: aut qz illi vna syndōe a ioseph inuolutū dixerūt: pterea ꝓhibuerunt intelligi: z alia linthea potuisse afferri nicodemo z superaddi vt verum narret ioannes q̄ non vno linthco sz lintheis inuolutus fit: q̄uis z ppter sudariū quod capiti adhibebatur: z institas quibus corp⁹ totum alligatū ē: qz oia de lino erāt: ēt si vna syndo ibi fuit: vacissime dici potuit: Ligauerunt eū lintheis Linthea qppe generaliter dicūtur q̄ lino texūt. BEDA. Hinc ecclesie cōsuetudo descendit vt corpus domini nō in sericis z auro textis consecretur: sed in syndone munda.
CHRY. Quia vero breuitate temporis vrgebāt: nona enī hora mortuo christo: deinde accedentibus ad pilatum: z deponētibus christi corp⁹ vespa īminebat: ideo ponūt eū in primū monumētū. vñ subditur: Erat au. in lo. vbi cruci. ē hort⁹ z in hor. monu. no. in quo nonduz quisq̄ po. fuerat. Qz dispensatione factum est: ne alterius alicuius q̄ cum eo iaceret estimaret resurrectio facta eē. AVGV. Sic etiā in marie virginis vtero nemo ante illum: nemo post illum conceptus est: ita in hoc monumentn nemo ante illuz: z nemo post illum sepultus est. THEO. Per hoc etiā q̄ nouum fuit sepulchrum. mystice datur intelligi q̄ per christi sepulturam omines inuouamur morte corruptione destructa. Attende etiam abundantiam pro nobis suscepte paupertatis: Nam qui domum in vita non habuit: post mortem quoq̄ in alieno sepulchro reconditur: z nudus existens a ioseph operitur. Sequitur: Ibi ergo ppter pasce. au. quin iu. erat mon. posue ie. AVGV. Accceleratam vult itelligi sepulturam: ne aduespasceret qnando iam ppter pasceue quam cenam puram iudei latine vsitatius apud nos vocant facere tale aliquid non licebat. CHRY. Propinquum autem fuit sepulchrum: vt discipuli possent cum fa

cilitate accedere ꝛ cõsideratores fieri eorũ q̃ euẽiebãt ppe exũte loco: ꝛ vt sepulture testes eẽnt ẽt inimici custodiẽtes sepulchrũ: ꝛ vt falsus oñderetur is qui de furto sermo.

BEDA. Mystice ãt ioseph iterptat apt⁹ p acceptõez boni opis:ad qõ mõemur vt corp⁹ dñi digne pcipere mereãur.

THEO. Nũc ẽt quodãmõ xps apõ auaros mortificat: i paupe famẽ patiẽte. Esto g̃ ioseph ꝛ tege xpi nuditatẽ: nõ semel ſz ĩ tuo tumulo ſpuali ꝯsiderãdo recõde:coopi ꝛ ĩmisce myrrhã ꝛ aloẽ amaricãtia cõsiderẽdo vocẽ illã: Ite maledicti in ignẽ eternũ q̃ nihil amari⁹ estimo. CA. XX.

VNa aũtẽ sabbati maria magdalene vẽit mane cum adhuc tenebre essẽt ad monumẽtũ: ꝛ vidit lapidẽ reuolutum a monumẽto. Cucurrit g̃ ꝛ venit ad simonẽ petr⁹ ꝛ ad aliũ discipulum quẽ amabat ihesus. ꝛ dicit illis: Tulerũt dominũ de monumẽto: ꝛ nescim⁹ vbi posuerũt eum. Exĩt ergo petr⁹ et ille ali⁹ discipulus:et venerũt ad monumẽtum. Currebãt autem duo simul:et ille ali⁹ discipulus precucurrit citi⁹ petro: et venit primus ad monumẽtũ. Et cum se inclinasset vidit posita lintheamĩa:nõ tamẽ introiuit. Venit ergo simõ petrus sequens eum: et introiuit ĩ monumentũ. Et vidit lintheamĩa posita et sudarium quod fuerat super caput eius non cum lintheaminib⁹ posituz: sed sepatim inuolutum in vnum locum. Tũc ergo introiuit et ille discipulus q venerat primus ad monumetũ: et vidit et credidit. Nõdũ.n. sciebant scripturã:quia opor tuit eum a mortuis resurgere.

CHRY. Quia iã trãsierat sabbatũ:ĩ quo ipediebaẽ a lege:nõ potuit maria magdalene gescere:ſz venit ꝓfũdo dilu culo ꝛsolationẽ quãdã a loco sepulture iueniẽ volẽs.vñ dr. Una ãt sabbati maria magdalene vẽit mãe cũ adhuc tenebre eẽnt ad mõumtũ. AVG. de cõ.eua. Uẽit gdẽ maria magdalene:sine dubio ceteris mulierib⁹ que dñe ministrauerãt plurimũ dilectõe feruẽtior:vt ñ ĩmerito ioãnes solaz cõmemorꝛet: tacitis eis q̃ cuz illa fuerãt sic̃ aly testantur.

AVGV. sup ioãnẽ. Una ãt sabbati ẽ:quẽ iã diẽ dñicum ꝓpter dñi resurrectionẽ mos christianus appellat:quẽ mathe⁹ pmã sabbati noiauit. BEDA. Dicit g̃: Una sabbati. hoc ẽ altera siue prima die post sabbatum. THEO. Uel aliter: Hebdomade dies iudei sabbatũ nomiabãt:vnã aũt ex sabbati die⁹ primã: futuri ãt seculi exẽplar ẽ h̃ dies:qñ futuri seculi vna dies ẽ nequaq̃ nocte iterpollata. De⁹ enĩ ibi sol est:q nũquã occidit. In hac igit̃ die dñs resurrexit incorruptibilitatẽ corpis assumens sicut nos in futuro seculo incorruptiõe iduemur. AVGV. de cõ.euã: Qz ãt mare⁹ dicit: Valde mãe oriẽte iã sole:ñ ꝓpugnat ei qõ h̃ dr: Cũ adhuc tenebr̃ eẽnt die qppe surgẽte aliq̃ relige tenebraz tãto magis extenuãt:quãto magis oriẽ lux. Nec sic accipiẽdũ ẽ qõ ait marc⁹: Valde mãe orto iã sole:tãq̃ sol ipe iã videret sup terrã:ſz poti⁹ sic̃ dicere solem⁹ eis qb⁹ volum⁹ significare tẽpi⁹ aliqd fãciẽdũ: orto iaz sole dr.i. de primo aduẽiente ĩ has ptes. GREGO. ĩho. Dogrue ãt dr: Cũ adhuc tenebr̃ eẽnt. Maria.n. auctorẽ oñz quẽ carne viderat:mortuũ q̃rebat in monumento. ꝛ qz hũc mĩme iuenit:furatũ credidit. Adhuc g̃ erãt tenebre cũ venit ad monumẽtũ. Segt̃: Et vidit lapidẽ reuolutũ a monumto. AVGV. ỏ cõ.euã: Jam ergo factũ erat qõ sollus matheꝰ cõmemorat de trrre motu ꝛ lapide reuoluto:cõterritisq̃z custodib⁹. CHRY. Surrexit gdez dñs lapide ꝛ signaculis ỏ sepulchro inmacẽ tibus: qz vo oportebat ꝛ alios certificari aperit̃ monumẽ tũ post resurrectionẽ:ꝛ ita creditur qõ factũ ẽ. hoc deniq; ꝛ mariã mouit. videꝫ.n. lapidẽ sublatũ nõ intrauit neq; pspexit:ſz ad discipulos ex multo amore cũ velocitate cucurrit. Nõdũ aũt de resurrectiõe nouerat aliqd manifestũ:ſz putabat trãslationẽ corpis eẽ factã. GLO. Et iõ cucurrit nunciare discipl̃is: vt aut secũ q̃rerẽt:aut secũ dolerẽt. Et hoc ẽ qõ segtur: Cucurrit ergo:ꝛ vẽit ad simonẽ petrũ ꝛ ad aliũ discipulũ quẽ diligebat ihesus. AVGV. Jta se cõmemorare solet q⁹ eũ diligebat ihesus:q vtiq; oẽs: ſz ipm p ceteris ꝛ familiarius diligebat: Segt̃. Et dixit eis: Tulerũt dñm meũ ꝛ nescio vbi posuerũt eũ. GREGO. iij.mo. Hoc ãt dicẽs totũ pro pte insinuat:solũ qppe corp⁹ dñi q̃situra venerat:ꝛ quasi totũ dñz sublatũ deplorat. AVGV. Nõnulli ãt cõdices greci ẽt hñt: Tulerunt dñm meũ:qõ videri dictũ põt ppẽsiore charitatis vel famulat⁹ affectu. Sz hoc in pluribꝰ codicib⁹ quos ĩ pmptu hẽm⁹ ñ iuenim⁹. Discipulũ ãt quẽ diligebat ihesus scipm dic̃.nã qppe ita cõmemorare solet q⁹ eũ diligebat. CHRY. Euãgelista vero nõ ꝓtinuit mulieres hac laude:nec verecũdũ existimauit q⁹ ab ea pr⁹ addisceret. Audiẽtes g̃ illi cũ m̃lto studio monumẽto insistũt. GRE. Illi autem pre ceteris cucurrerunt:g pre ceteris amauerũt: vz.petr⁹ ꝛ ioãnes.vñ segtur: Exyt g̃ pe.ꝛ il.ali⁹ disci.ꝛ venerũt ad monumẽtũ. THEO. Sz si q̃ras qũo alãtibus cursto dib⁹ venerũt ad monumẽtũ. Rudis qõ: qñ postq̃ dñs resurrexit ꝛ vna cũ terremotu affuit angel⁹ in sepulchro:ꝛ cesserũt custodes ãnũciãtes phariseis. AVGV. Cũ ãt iã dixisset.venerũt ad mõumẽtũ: regressus ẽ vt narraret qũo venerũt atq; ait. Currebãt aũt duo simul ꝛ ille ali⁹ discipulus ꝑcucurrit citi⁹ petro ꝛ venit pr̃ ad mõumẽtũ, vbi ostendit q⁹ ipse pr̃ venerit:ſz tanq̃ de alio cũcta narrat. CHRY. Ueniẽs aũt cõsiderat lintheamĩa posita.vñ segtur: Et cũ se inclinasſz vidit posita lintheamĩa:nihil tñ ipe pl⁹ pserutatur:ſz õsistit.ꝛ h̃ ẽ qõ subdit̃: Nõ tñ itroiuit. Petr⁹ vo vt feruid⁹ itroiẽs:vniuersa ispexit diligẽter ꝛ ãpli⁹ vidit. Unde sequit̃. Uenit ergo simon petrus ꝛ itro.i mo.ꝛ vidit lin. po.ꝛ sud.qõ fu.su.ca.ei⁹ nõ cũ li.po.ſz sep.tuol.i vn.lo. qõ erat resurrectõis signũ. Neqz.n.si gdẽ cũ trãstulisset:corp⁹ ei⁹ õnudassent:neqz si furati eẽnt:hui⁹ rei fuissent solliciti vt leuarẽt sudariũ ꝛ inuoluerẽt:ꝛ ponerẽt ĩ vnũ locũ seorsũ a lithaminib⁹:ſz simplr vt se bẽbat suscepisset corp⁹. Jõ.n. ioãnes pmiserat qñ sepult⁹ ẽ cũ myrrha q̃ ꝛglutinat corpi lintheamĩa:vt nõ decipiaris ab his q dicũt eũ furto sublatũ eẽ. Nõ.n.ita.ĩsensat⁹ eẽt q furaret̃:vt circa rẽ supfluã tñ studiũ cõsumeret. Post petr̃ ãt ꝛ ioãnes itroiuit vñ segtur: Tũc g̃ intro.ꝛ ille disci.q vene.pri.ad mo.ꝛ vidit ꝛ credidit. AVG. Nõnulli putãt h̃ ioãnẽ credidisse q⁹ ihs resurrexerit:ſz qõ segt̃ hoc ñ idicat. vidit g̃ mãe monumtũ ꝛ credidit qõ dixerat mulr.nã segt̃: Nõdũ.n. sciebãt scriptu. qz opo. eũ a mortuis resurgere. qñ ãt ab ipo dño audiebãt q̃uis aptissime dicere resurrexisse:quẽ nesciebat oportere tur:ꝛsuetudie tñ audiẽdi ab illo pabolas ñ itelligebãt:ꝛ aliqd aliõ eũ significare credebãt. GRE. ĩ ho. Nec ãt tã subtilis annẽ iuniore synagoga:p seniorẽ vo petr̃ eccl̃a gẽtiũ õsignatur:qz ꝛ si ad dei cultũ ẽ por synagoga q̃ eccl̃a gẽtiũ:ad vsũ tñ scl̃i por ẽ mltitudo gẽtiũ q̃ synagoga. Cucurrerunt ãt sil: qz ab ort⁹ sui tpe vsq; ad occasũ pi ꝛ cõi via:ꝛ si nõ pari ꝛ cõsensu gẽtilitas cũ synagoga decucurrit: venit synagoga p⁹ ad monumtũ sz minime ĩtrauit:qz legis gdẽ mãdata pcepit: pphetias ỏ icarnatiõe ac passione dñica audiuit:sz credere in mortuũ noluit. Uẽit ãt simõ petr⁹ ꝛ itroiuit ĩ monumẽtũ:qz secuta posterior eccl̃a gẽtiũ xpi ihesu ꝛ cognouit carne mortuũ ꝛ viuẽtẽ credidit deum. Sudariũ aũt capitis dñi cũ lintheaminibus non inuenitur qz caput xpi deus ꝛ diuinitatis incõprehẽsibilia sacramẽta ab infirmitatis nostre cognitio

ne disiuncta sūt:eiusq; potētia creature transcēdit naturā. Nō solū aūt separatiz ꝫ inuolutū inueniri dicit: qz lintbei quo inuoluitur:nec initiū nec finis aspicit. Celsitudo autez diuintatis nec cepit cē nec desinit. Bene āt additur in vno loco:qz in scissura mentium deus non est: z illi eius gratiaz bēre merētur qui se abinuicē p sectarū scandala ñ diuidūt. Sed qz solet per sudariū labozātiuz sudoz detergi: pōt z sudariū noīe intelligi labor dei. Sudariū ergo qō sup caput ei⁹ fuerat:seorsū inuenit:qz ipsa redēptoris nr̄i passio longe a nostra passione disiuncta est:qm̄ ipse sine culpa ptulit qō nos cū culpa toleram⁹. Ipse spōte morti succūbere voluit: ad quā nos venim⁹ inuiti. Postq; aūt intrauit petr⁹:ingressus est z ioānes:qz in fine mūdi ad redēptoris fidē ēt iudea colligetur. THEO. Ut alr. Intellige petrū actiuū z pmptum. Joannez vero contēplatiuū:z docilē:erga reruz diuinaz habuisse pitiā. plerūq; aūt puenit cōtēplatiu⁹ notitia z docilitate:ꝫ actiu⁹ instātia feruoris z sedulitate precedit illius acumen:z prius inspicit diuinum mysterium.

ABierunt ergo iterum discipuli ad semetipos Maria autem stabat ad monumentū foris plorans. Duz ergo fleret inclinauit se z prospexit in monumētū: Et vidit duos angelos i albis sedē tes: vnū ad caput: z vnum ad pedes vbi positū erat corpus iesu. Dicunt ei illi. Mulier qd ploras? Dicit eis: Quia tulerunt dominum meum: z nescio vbi posuerunt eum. Hec cuz dixisset cōuersa est retrorsum: z vidit iesum stātē z ñ sciebat quia iesus ē. Dicit ei iesus: Mulier: qd ploras? Quē queris? Illa existimans quia hortula nus esset: Dicit ei: Domine si tu sustulisti eū dicito mihi vbi posuisti eum: z ego euz tollā. Dicit ei iesus: Maria. Cōuersa illa dicit ei: Rabboni: quod dicit magister. Dicit ei iesus: Noli me tangere: Nondū enim ascēdi ad patrē meū. Vade autem ad fratres meos z dic eis: Ascendo ad patrem meum z patrem vestrum: deū meū z deum vestruz: Uenit maria magdalene annunciās discipulis quia vidi dominum z hec dixit mihi. GREGO. i bo. Maria aūt magdalene q̄ fuerat in ciuitate peccatrix amando veritatē lauerat lachrymis maculas crimis: cui⁹ mētē magna vis amoris accenderat: q̄ a monumento dñi ēt discipulis recedentib⁹ nō recedebat. Dicitur enī. Abiit. ergo iterum discipli ad semetipos. AVGV. Idest vbi bitabāt: z vñ ad monumētū cucurrerāt. Uiris aūt redeuntib⁹: ifirmiorē sexū i eodē loco fortior figebat affect⁹. vñ segt: Maria aūt stabat ad monumētū foris plo. AVGV. de cō. euā. Idest añ illū saxei sepulchri locū: sed tñ itra illō spaciū quo iā ingresse fuerāt: hort⁹ ppe illic erat. CHRY. Ne mireris aut q̄ maria amare flebat ad sepulchr: petrus vo nihil tale passus est. cōpassibile enī ē mulieb: e gen⁹ z nā flebile. AVGV. Oculi igr̄ q dñm q̄sierāt: z nō inuenerāt lachrymis vacābāt: ampli⁹ dolētes q̄ fuerit ablat⁹ de monumēto q̄s q̄ fuerat occisus in ligno: qm̄ magistri tanti cui⁹ vita subtracta fuerat nec memoria remānebat. AVGV. de cō. euā. Uiderat aūt cū alys mulierib⁹ angelū sedentez ad dextris sup lapidē reuolutū a monumēto: ad c⁹ vba cuz fleret: p̄sperit i monumētū. CHRY. Magnū. n. ad mitigationē ē monumētū apparēs: vide deniq; eā vt plus rege sceret: z inclinātē se z volētē locū videre vbi iacuit corpus. vñ segt: Dū q̄ fle. icli. se z p̄spe. i monumētū. GREGO. Amāti. n. semel aspexisse nō sufficit: qz vis amoris intentionē multiplicat ingsitōis. AVGV. Nimium. n. dolebat nec suis nec discipulorum oculis facile putabat esse credendū: an potius diuino instinctu in animo eius effectum est vt prospiceret. GREGO. Quesiuit enim corpus z minime inuenit. perseuerauit vt quereret: vnde z cōtigit vt inueniret. actūq; est vt desideria dilatata crescerēt: z crescentia carent qō inuenissent: Sancta. n. desideria dilatione crescunt Si aūt dilatiōe deficiūt: desideria nō fuerūt. Ista itaq; que sic amat: q̄ se ad monumentū qō, pspexerat itez inclinat: vt deam⁹ quo fructu vis amoris in ea igeminat opus ingsitionis. Segtur. n. Et vi. duos ange. i al. sedēn. vnū ad ca. z vnū ad pe. vbi po. fuerat cor. ie. CHRY. Quia. n. nō erat excelsa mulieris mens vt ex sudarys pciperet resurrectionez: angelos videt in leto habitu: vt z ipsa a passiōe mitigef. AVGV. Quid ē āt q⁹ vnus ad caput z alter ad pedes sedebat? an qm̄ q̄ grece angeli dicunt: latine sunt nuncy. Ito modo christi euāgeliū velut a capite vsq; ad pedes: ab initio vsq; in finē signabāt esse nūciandū. GRE. Uel ad caput sedet angelus cū per apostolos predicat: qz in principio erat verbum. z quasi ad pedes sedet cū dicit. Uerbū caro factū est. Possumus ēt per duos angelos duo testamēta agnoscere: que dū pari sensu incarnatū z mortuū: ac resurrexisse dñm nūciant: q̄si testamētū prius ad caput: z testamētū posteri⁹ ad pedes sedet. CHRY. Angeli aūt apparentes nihil de resurrectione dicūt: sed paulatim in eū q de resurrectiōe est intrant sermonē. Quia. n. mulier vltra consuetudinē preclarū habitū viderat: ne turbetur audiuit cōpassionis vocē. vñ segtur: Dicūt ei illi: mulier qd ploras? Angeli lachrymas p bibebant: z futurū quodāmō gaudiū nūciabant. Ita. n. dixerūt: Quid ploras? ac si dicerēt: plorare noli. GRE. Ipsa. n. sacra eloquia q̄ in nos lachrymas amoris excitant: easdem lachrymas consolantur dū nobis redēptoris nostri speciez repromittunt. AVGV. At illa eos putās interrogasse nescietes causas prodit lachrymarū. vñ segtur: Dicit eis: qz tulerunt dominū meū. Dñz suū vocat dñi sui corp⁹ exanime: a toto partē significās: sicut oēs cōfitemur iesū christū filiū dei sepultū: cum sola eius sepulta sit caro. Segtur: Et nescio vbi posuerūt eū. Hec erat causa maioris doloris: qz nesciebat quo iret ad cōsolandū dolorē. CHRY. Nondū aūtez de resurrectione aliquid nouerat: sed adhuc translationem imaginabāt. AVGV. de cō. euā. Dic intelligendi sunt surrexisse angeli: vt ēt stātes viderent: sic lucas eos visos eē cōmemorat. AVGV. sup ioā: Sz hora iā venerat q̄ id qō nūciatū quodāmō fuerat ab angelis flere phibentib⁹: gaudium succederet flentib⁹. vñ segt: Hec cū dixisset conuersa ē retrorsū. CHRY. Sz quare ad angelos loquens z nondū ab eis aliqd audiēs cōuertit retrorsum? Ubi videt q⁹ hec ea dicēte: xps post eā apparuit: z angeli cōsiderātes dominatorē: z figura z inspectione z motu cōfestim oñderunt qm̄ dñm viderūt: z hoc ē qō mulierē cōuerti retrorsum fec. GREGO. Notādū ēt q⁹ maria que adhuc ō dñi resurrectione dubitabat cōuersa retrorsū ē vt videret iesum: qz videlicet p eādē dubitationē suā q̄si tergū i dñi faciē miserat quē resurrexisse minime credebat. Sz qz amabat z dubitabat: videbat z nō agnoscebat eū. vñ segtur: Et vidit iesuz stātē z nō sciebat qz ihs eēt. CHRY. Angelis. n. vt domina tor apparuit: mulieri vero nō ita: ne eā ex p̄ma visiōe stupefaceret. nō. n. oportebat eā repente ad excelsa reducere: sed paulatim. Segtur: Dicit ei iesus. Mulier quid ploras? quē queris? GRE. Interrogat dolozis cā: vt augeat desideriū quatenus cum nominaret quē quereret: in amorem eius ardenti⁹ estuaret. CHRY. Et qz in cōi figura apparuit: estimauit eū hortulanū eē. vñ sequitur: Illa estimans qz hortulanus esset: dicit ei: Dñe si tu sustulisti eū dicito mihi vbi posuisti eū: vt ego eū tollam. hoc est: si propter timorem iudeorum leuasti eum dicito mihi z ego eū accipiam. THEO.

Timebat enim ne iudei ēt corpori iseuirēt exanimi: ⁊ ideo volebat ī alio loco incognito illō trāsponere. GREGO. Forsitan aūt nec errādo hec mulier errauit q̄ ihesus hortulanū credidit: an nō ei spiritualiter hortulan⁹ erat qui in eius pectore per amoris sui vim semina virtutū virentia plantabat: Sz quid ē q̄ viso eo quē hortulanū credidit: cui nec dū dixerat quē querebat ait: Dñe si tu sustulisti eum: Sed vis amoris hoc agere solz ī alo: vt quē ipse sp cogitat: nullū aliū credat ignorare. Postq̄ ūt eā dñs cōi vocabulo appellauit ex sexu: ⁊ agnit⁹ nō ē: vocat ex noīe. vñ sequit: Dicit ei ihesus. Maria. ac si dicat: Recognosce eum a quo recognosceris. Maria ergo q̄ vocatur ex noīe recognoscit auctorē: quia ⁊ ipse erat q̄ querebaī exteri⁹: et ipe q̄ eā interius vt quererz docebat. vñ seqtur. Cōuersa illa dicit ei: Rabboni: qđ dicit magister. CHRY. Sicut n. iudeis q̄q̄z īmanifest⁹ erat: ⁊ pñs: ita ⁊ loquēs cū volebat seipsuz notū faciebat. Qualiter aūt cōuersa dicit cū christ⁹ ad eā loqueret: Mihi videtur q̄ dicēte ea: Ubi posuisti eū: cōuersa ē ad angelos vt interrogaret: cur stupefacti essent. deinde christus vocās eā cōuertit eā ad seipsum: ⁊ per vocē manifestū seipsum fecit.

AVGV. Uel q̄ prius conuersa corpore quod non erat putauit: nūc corde conuersa: quod erat agnouit. Nemo aūt calūniet mulierē q̄ hortulanum dixerit dñm: ⁊ iesum magistrū. ibi n. honorabat hoiez a quo beneficium postulabat. hic recolebat doctorē: a quo discernere humana ⁊ diuina discebat. Aliter ergo dū dixit: Sustulerūt dñz meū. aliter aūt Dñe si tu sustulisti eū. GREGO. Jā vo ab euāgelista nō subdit qđ mulier fecit: sz ex eo inuit q̄ audiuit. Seqt: Dic ei ihesus: Noli me tāgere. In bis nāq̄z verbis oñdit q̄ maria amplecti voluit ei⁹ vestigia quē recognouit. Sz cur tāgi nō debeat ratio quoq̄z addit cū subiūgit. Nōdū. n. ascē. ad pa. meū. AVGV. Sz si stās ī terra nō tāgit: sedēs ī celo qūo ab hoie tāget: q̄ certe anteq̄ ascēderet discipulis suis se obtulit tāgēdū dicēs: Palpate ⁊ videte: qz spūs carnē ⁊ ossa nō hz: vt lucas testat. Quis aūt tā sit absurd⁹ vt dicat eū a discipulis quidē anteq̄ ascēdisset ad patrē: se voluisse tāgi: a mulieribus aūt noluisse: nisi cū ascēdisset ad patrē Sz legunt ēt femine post resurrectionē anteq̄ ad patrē ascēderet tetigisse ihesuz: in gb⁹ erat etiā ipsa maria magdalena: narrāte matheo. Aut ergo hoc sic dictū ē: vt in illa femina figuraret ecclia de gētib⁹: q̄ ī xp̄z nō credidit: nisi cū ascēdisset ad patrē: aut sic ī se credi voluit ihesus: hoc ē sic se spūaliter tāgi q̄ ipe ⁊ pr̄ vnū sunt. Ei⁹ gppe i ītimis sensib⁹ quodāmō ascēdit ad patrē q̄ sic i eo pfecerit vt pr̄i agnoscat equalē. Quo autem hec nō carnaliter adhuc ī eū credebat: quē sic hoiez flebat: AVGV. i. de tri. Tact⁹ aūt tāq̄ finē fac̄ notiōis: Jōq̄z nolebat ī eo eē finē intēti cordis ī se: vt hoc qđ videbat tm̄ō putaret. CHRY. Ul'aliter: Volebat h mlier adhuc cū xp̄o eē: sic ⁊ añ passiōez: ⁊ p̄ gaudio nihil magnū excogitabat: q̄z uis caro xp̄i multo melior facta fuerit resurgēdo. Ab hac g̃ itelligētia eā abducēs dixit: Noli me tāgere: vt cū mlta reuerētia ei loquat. vñ nec discipulis apparet de reliquo cum eis cōuersans: vt reuerēti⁹ ei attēdāt dicēs: Nōdū. n. ascēdi. ostēdit quoniā illuc properat ⁊ festinat. Cū aūt qui illuc debet abire: ⁊ nō vltra cū hoibus conuersari nō oportebat cuz eadē videre mente qua ⁊ añ. ⁊ hoc manifestat cōsequenter dicēs. Vade aūt ad fra. meos ⁊ dic eis: Ascen. ad pa. meum ⁊ pa. ve. deū meū ⁊ deuz ve. HYLA. xi. de tri. Inter ceteras ipietates suas ēt hoc dicto dñi vti solent heretici: vt per id q̄ pater eius pater eo⁹ ē: ⁊ de⁹ ei⁹ deus eo⁹ est in natura dei non sit: sed in forma dei manens formā serui assumpsit. Et cū hoc ad homines in serui forma christus iesus loquat non ambigit gn pater sibi vt ceteris sit ex ea parte qua hō est: ⁊ de⁹ sibi vt cūctis sit ex ea natura q̄ seruus est. Denicz hunc eundē sermonē cepit dicens: Vade ad fratres meos. Fratres aūtē ex carne sunt deo. Ceterum vnigenitus deus sine fratib⁹ ē. AVGV. Uel aliter: Nō ait patrez nostrū sz patrē meū ⁊ patrē vestrū. aliter ergo meū: aliter vestruz natura meū: gratia vestrū. Neqz dixit deū nostrū: sz deum meū: sub quo ego homo. ⁊ deū vestrū: inter quos ⁊ ipsum mediator sum. AVGV. de cō. euā. Tūc g̃ egressa ēa mo numēto: hoc ē ab illo loco vbi erat horti spaciū āte lapidez effossū: ⁊ cū illa alie q̄s fm marcū ituserat tremor ⁊ pauor ⁊ nemini. s. aliquid quicq̄ dicebāt. vnde ⁊ hic dicitur: Uēit maria magdalene annnucians discipulis: qz vidi dominū: ⁊ hec dixit mihi. GREGO. Ecce humani generis culpa ibi abscondit vnde processit. qz. n. in paradiso mulier viro ꝓpinauit mortez: a sepulchro mulier viris annūciauit vitā: ⁊ dicta sui viuificatoris narrat: q̄ mortiferi serpentis verba narrauerat. AVGV. de con. euan. Dum aūt cū alys venit: tunc fm matth. occurrit illis ihesus dicens: Auete. Sic ergo colligim⁹ angelorum collocutionē bis numero eas habuisse venientes ad monumentū: ⁊ ēt ipsi⁹ dñi. semel. s. quando maria hortulanum putauit: ⁊ iterū cū eis occurrit in via vt eas repetitiōe firmaret. ⁊ sic venit maria magdalene annucians discipulis: non solū ipsa sz ⁊ alie quas lucas cōmorat. BEDA. Mystice aūt maria q̄ interpretat dña illuminata: illumiatrix: seu stella maris: significat ecclesiā que magdalena. i. turensis dicit. nā magdalon grece: latine turris dicit: ꝓpter illud qđ dicitur in psalmo. Factus est mihi turris fortitudinis. In eo aūt q̄ hec mulier discipulis christum resurrexisse nunciauit: omnes monentur: maxime q̄ bus est commissum predicandi officium: vt siquid ei celi⁹ reuelatum fuerit: studiose proximis propinet.

¶ Cum ergo sero esset die illo vna sabbatorum ⁊ fores essent clause: vbi erāt discipuli cōgregati propter metū iudeorum: venit ihesus ⁊ stetit in medio ⁊ dixit eis: Pax vobis. Et cum hoc dixisset ostēdit eis manus ⁊ latus. Gauisi sūt ergo discipuli viso domino. Dixit ergo eis iterū: Pax vobis. Sicut misit me pater: ⁊ ego mitto vos. Hec cū dixisset: insufflauit: ⁊ dixit eis: Accipite spiritū sanctū. Quorum remiseritis peccata remittūtur eis: ⁊ quorum retinueritis retēta sūt. Thomas autem vnus ex duodecim qui dicit didym⁹ non erat cum eis quando venit ihesus. Dixerunt ergo ei alij discipuli: Uidim⁹ dominū. Ille aūt dixit eis: Nisi videro in manibus eius fixurā clauoz: ⁊ mittā ⁊ mittam digitū meum in locum clauoz: ⁊ mittā manū meaz in latus eius non credā.

CHRY. Audientes discipuli qđ maria annunciauit cōsequēs erat vt aut discrederēt: aut credentes dolerent: qñ eos nō reputauit dignos sua visione. Nec igit recogitātes: neqz p vnā diē dimisit pertrāsire: sed ex eo q̄ sciebāt iaz surrexisse: scitatū eē: videre sitiētib⁹ ⁊ timidis exhibit⁹ cū sero factū eēt ipsis astitit. vñ dicit: Cū ergo sero eēt die illo vna sabba. ⁊ fores essent clause: vbi erant discipuli cōgregati. ꝓpter metu. BEDA. In hoc infirmitas apostolorū mōstrat: qui foribus clausis intus congregati residēt ꝓpter timorem iudeorū: quorum metu fuerant prius dispersi. Venit ihesus ⁊ stetit in medio. Ideo autem sero apparuit: quia consequens erat tunc maxime eos timidos esse. THEO. Uel quia prestolabatur vt omnes conuenirent. Ostys vero clausis: vt ostendat qđ eodem modo resurrexit adiacente lapide super monumentum. AVGV. in ser. pasche. Nonnulli autez de hac re ita mouentur: vt pene periclitent afferentes contra miracula diuina iudicia rōcinationū suarū. Sic. n. disputāt. Si corpus erat: si hoc surrexit de sepulchro quod pepēdit in ligno:

Quomodo:per hostia clausa intrare potuit:Si cõprehẽdis modũ:nõ ẽ miraculũ.vbi deficit ratio:ibi ẽ fidei edificatio. AVGV.sup ioã. Voli qdẽ corporis vbi diuinitas erat ostia clausa nõ obsteterunt. Ille quippe nõ eis apertis intra re potuit quo nascente virginitas matris inuiolata pmãsit. CHRY. Sed mirabile ẽ qualiter phantasma eũ nõ esti marũt:sed hoc fuit:qz mulier preueniens:in eis multã fidez operata est. Sed z ipse per visũ manifestũ se eis oñdit z vo ce eorũ fluctuãtẽ mẽtẽ firmauit.vnde sequit: Et dixit eis: Pax vobis.i.ne tumultuemini. In quo ẽt cõmemorat vbũ quod ante crucẽ dixerat: Pacẽ meã do vobis:et rursus In me pacẽ hẽbitis. GREGO. Et qz ad illud corpus qõ vide ri poterat fides ituẽtiũ dubitabat:oñdit eis ptin⁹ man⁹ z la tus:vñ segt: Et cũ hoc dixisset oñdit eis man⁹ z latus. Clausi .n.man⁹ fixerãt:lãcea lat⁹ aperat: Ibi ad dubitãtiũ corda sanãda vulnerũ sũt fuata vestigia. CHRY. Et qz añ cru ce eis dixerat: Iterũ videbo vos z gaudebit cor vestrũ. hoc ope ipletur.vnde sequit: Gauisi sũt discipuli viso domino. AVGV.xy.de ci.dei. Claritas q̃ iusti fulgebũt sicut sol in regno pris sui:in xpi corpore cũ resurrexit ab oculis discipulorũ poti⁹ abscõdita fuisse q̃ defuisse credẽda ẽ.nõ enĩ eã ferret humanus atqz infirmus aspectus qñ ille a suis ita deberet attẽdi vt posset agnosci. CHRY. Uniuersa aũt hec habebãt ad iudeos:rursus eis pacẽ ãnũciat. vñ segt : Dixit eis ergo iterũ: Pax vobis. BEDA. Iteratio cõfirmatio ẽ: siue ideo repetit qz gemina ẽ virtus charitatis.vel qz ipse ẽ qui fecit vtraqz vnũ. CHRY. Sil' quoqz demonstrat cru cis efficaciã per quã soluit oĩa tristia et contulit oĩa bona: z hoc est pax. Mulierib⁹ ãt supra annũciatũ ẽ gaudiũ.qz ĩ tristitus illud gen⁹ erat:et hãc suscepit maledictionẽ dicẽte do mino:In dolore paries. Qz ergo vniuersa phibẽtia sũt destructa et directa sũt oĩa de reliquo subdit: Sicut misit me pr̃:z ego mitto vos. GRE. Pr̃ qdẽ filiũ misit q hũc p redẽptione generis hũani icarnari cõstituit. Itaqz dr̃: Sic̃ misit me pr̃ et ego mitto vos.i.ea charitate vos diligo: cũ iter scãdalũ psecutorũ mitto q̃ me charitate pr̃ diligit quẽ venire ad tolerãdas passiões fec̃. AVG. Equalẽ ãt pri filiũ no uim⁹:si h vba mediatoris agnoscim⁹. Mediũ qppe se oñdit dicẽdo: Ille me:z ego vos. CHRY. Sic igit eleuauit eoz aliqz ab his q̃ fcã sũt z a dignitate mittẽtis z nõ adhuc dep catio ad pr̃ez fit:si sua auctoritate dat eis vtutẽ.vñ segt:hec cũ dixisset insufflauit z dixit eis:Acci.spũmsãctũ. AVG.xi. d tri. Qlat⁹ q̃ille corpore⁹ suba spũsci non fuit:si õmtatio p congruã significatiõem nõ tm̃ a pr̃e: sed ẽt a filio procedere spũmsãctũ. Quis enĩ demẽtissim⁹ dr̃et aliũ fuisse spũz quẽ insufflãs õdit:z aliũ quẽ post ascẽsiõez suã misit: GREGO. Cur ãt prius in terra discipulis datur:postmodum de celo mittitur nisi q⁹ duo sũt precepta charitatis dilectio videlicet dei et dilectio primi: in terra datur spũs :vt diligat̃ proximus.ex celo datur spũs vt diligatur deus. sicut ergo vna est charitas z duo precepta:ita vn⁹ ẽ spũs et duo data:. prius a cõsistente domino in terra.postmodũ datur ex celo qz p rimi amore discit qualiter pueniri debeat ad amorẽ dei. CHRY. Quidã aũt dicũt qm̃ nõ spũm dedit sed aptos eos ad susceptionẽ spiritus per insufflationẽ cõstruxit. Si.n. angelũ videns daniel excessum mẽtis passus est quid ineffabile illã gratiã suscipiẽtes passi essent nisi discipulos suos p mitus instruxisset: Nequaquã aũt quis peccabit dicẽs tũc suscepisse eos quandã potestatẽ spũalis gratie:nõ vt mortuos suscitent et miracula faciãt:sed vt dimittant peccata.vñ segtur: Quorũ remi.pec.remit.eis:et quo. retinu. retẽ. sunt eis. AVGV. Ecclesie charitas q̃ p spm̃scũz diffũdit ĩ cor dibus nr̃is pticipũ suorũ peccata dimittit.eorũ aũt qui nõ sũt ei⁹ pticipes tenet. Jõ postq̃ dixit: Accipite spũmsanctũ. continuo de peccatorum remissione et retentione subiecit.

GREGO. Sciẽdũ vero ẽ q⁹ hi qui pri⁹ spũmscũz habuerunt:vt ipsi inocẽtes viuerẽt:z in predicatiõe quibusdã prodesset:iccirco hunc post resurrectionẽ dñi patẽter acceperunt:vt prodesse non paucis:sed pluribus possent. Libet ergo intueri:illi discipuli ad tãta onera humilitatis vocati ad quãtũ culmẽ glorie sint producti. Ecce nõ solũ de seipsis securi fiũt:sz ẽt principatũ supni iudicy sortiũtur vt vice dei gbusdã pctã retineãt:gbusdã vo relaxent: boz nũc ĩ eccl'ia epi locũ tenẽt:z soluẽdi ac ligãdi auctoritatẽ suscipiunt:qui gradũ regiminis sortiunt. Hrãdis honoris:sed graue pondus istius ẽ honoris. Duz quippe est vt q nescit tenere moderamina vite sue iudex fiat vite aliene. CHRY. Sacerdos .n.z si ppriã bene dispẽsauerit vitã: alioz vo nõ cũ diligẽtia curã habuerit:cũ pnitiosis in gehennã vadit. Scientes igit̃ piculi magnitudinẽ:multã tribuite eis deuotionẽ:z ẽt si nõ valde nobiles fuerint:non aũt iustum est ab his qui in principatu subyciũtur iudicari:z si vita eorũ fuerit valde detractabilis:ĩ nullo ledens in his que sunt eis cõmissa a deo. nõ enim sacerdos:sz neqz angelus aut archangelus operari aliquid põt in his que sunt data a deo. Sz pater z filius z spũscũs oĩa dispẽsant. Sacerdos aũt suã linguã z manũ tribuit.nõ.n.iustũ eẽt vt ppter alteri⁹ malitiã circa symbola nr̃e salutis ledi eos q ad fidẽ veniũt. Oĩbus aũt discipulis congregatis solus thomas deficiebat a dispersione.q̃ iã fcã erat vñ dicit̃. Thomas aũt vn⁹ ex duodeci q dr̃ dydim⁹ nõ erat. cũ eis qñ venit iesus. ALCVI. Dydim⁹ grece: latine geminus:.ppter dubiũ cor in credẽdo:thomas abyssus:qz altitudinẽ diuinitatis certa fide penetrauit. GRE. Nõ aũt casu gestũ est vt elect⁹ ille discipulus tũc deesset. Egit nãqz miro mõ supna clemẽtia vt discipulus dubitans dum in magistro suo vulnera palparet carnis: in nobis vulnera sanaret nfidelitatis. Plus enim nobis infidelitas thome ad fidem iq̃ fides credentiũ discipulorum profuit:qz dũ ille ad fidez palpando reducitur:nostra mẽs oĩ dubitatiõe postposita in fide solidatur. BEDA. Queri aũt potest quare hic euangelista tunc thomã defuisse dicat:cum lucas scribat q⁹ duo discipuli euntes in Emaus reuersi in hierusalem inuenerũt vndecim congregatos:sed datur intelligi quoddam fuisse interualluz q⁹ ad horã thomas egressus sit:z iesus veniens in medio eorũ stetit. CHRY. Sicut aũt simpliciter z qualitercũqz credere facilitatis ẽ:ita multũ inuestigare ẽ grossissime mẽtis:z ppter hoc thomas accusatur. Apostolis.n.dicentib⁹:qm̃ vidim⁹ dñz:nõ credidit:nõ tãtũ illis discredẽs: quãtũ rẽ putãs ipossibilẽ eẽ.vnde sequitur. Dixerũt ergo ei alĩ discipuli:vidimus dominum. Ille autem dixit eis: Nisi videro in manibus eius fixuram clauorũ:z mittã digitum meũ in locum clauorũ:z mittã manũ meã in latus eius non credã. Alys.n.grossior existẽs eã que est per sensuz grossissimũ.s.tactũ querebat fidẽ:z neqz oculis credebat. vñ nõ sufficit ei dicere: Nisi videro:sz addidit: Et misero digitum z c.

¶ Et post dies octo iterum erant discipuli eius ĩtus z thomas cũ eis. Uenit iesus ianuis clausis z stetit in medio z dixit eis. Pax vobis. Deinde dicit thome: Infer digitũ tuũ huc: z vide man⁹ meas: z affer manũ tuã: z mitte ĩ lat⁹ meũ: z noli esse incredulus sed fidelis. Respõdit thomas z dixit: Dominus meus z de⁹ meus: Dicit ei iesus: Qz vidisti me thoma credidisti:beati q nõ viderunt z crediderũt. Multa qdẽ z alia signa fecit iesus in conspectu discipulorũ suorũ que nõ sunt scripta in libro hoc. Hec autez scripta sũt vt credatis:qz iesus est filius dei: z vt credentes vitã habeatis in nomine eius.

CHRY. Considera dominatoris clementiaz: qualiter ꝛ pro vna aīa ostendit seipsum vulnera habētem ꝛ accedit vt saluet vnū: ꝛ nimirū discipuli annunciantes digni erant fide ꝛ ipse promittens. Sed tñ qz solus thomas quesiuit neqz hoc eū prīuauit christus: nō aūt statim ei apparet: sz post dies octo: vt in medio a discipulis admonitus accēdatur in maius desideriū ꝛ fideliōr fieret in futuꝝ. vñ dicit: Et post dies octo iterū erant discipuli eius intus ꝛ thomas cuz eis: Venit iesus ianuis clausis: ꝛ stetit in medio: ꝛ dixit: Pax vobis. AVGV. in ser. pas. Queris a me ꝛ dicis: si postia clausa ītrauit: vbi ē corporis modus: ꝛ ego respōdeo: si super mare ambulauit: vbi ē corporis pōdus: sed fecit illud dñs tanq̄ dñs: nūquid igit̄ ga resurrexit destitit eē dñs: CHRY. Astat itaqz iesus ꝛ nō expectat a thoma interrogari: sed vt ostendat quoniā cū loquebaī ad cōdiscipulos aderat: eisdē verbis vsus est. Et primo quidem īcrepat vel īproperat. vnde sequitur: Deinde dicit thome: infer digituz tuū huc: ꝛ vide manus meas: ꝛ affer manū tuā: ꝛ mitte in latus meū. secundo aūt erudit dicēs: Et noli esse incredulus sed fidelis. vide quoniā infidelitatis erat ambiguitas: añq̄ spiritū sanctuz acciperēt: postea aūt non: sed firmi erāt de reliquo. Dignū aūt est querere qualiter corpus īcorruptibile typos habebat clauorū: sed ne tumultueris: cōdescēsionis. n. erat vt discerēt: quoniā ipse erat qui crucifixus fuerat. AVGV. de symbolo: Posset autē si vellet de corpore suscitato ꝛ clarificato oēm maculā cuiuslibet cicatricis abstergere. sz sciebat quare cicatrices in suo corpore reseruaret. Sicut enim demonstrauit thome non credenti nisi tangeret ꝛ videret: ita ēt inimicis suis vulnera demōstraturus est sua: nō q̄ eis dicat sicut thome: Quia vidisti credidisti: sed vt cōuincens eos veritas dicat: Ecce boiem quē crucifixistis: videtis vulnera que infixistis: agnoscitis lat⁹ qō pupugistis: quoniaz p vos ꝛ ppter vos apertū ē: nec tamē ītrare voluistis. AVGV. xxy. de ci. dei. Nescio autē quo etiā sic afficimur amore martyrū beatorū: vt velimus in illo regno ī eorū corporibus videre vulneruz cicatrices que pro christi nomine pertulerunt: ꝛ fortasse videbimus. non. n. deformitas in eis: sed dignitas erit: ꝛ quedā q̄uis in corpore nō corporis sed virtutis pulchritudo fulgebit. nec ideo tñ si aliqua martyribus amputata ꝛ ablata sunt mēbra: sine ipsis mēbris in resurrectiōe erūt mortuoꝝ: gbus dictū ē: Capillus capitis vestri nō pibit. Sed si hoc decebit in illo nouo seculo: vt inditia gloriosorū vulnerum in illa īmortali carne cernant̄ vbi mēbra vt p̄sciderent̄ p̄cussa vl̄ secta sunt ibi cicatrices: sed tñ eisdē mēbris redditis non p̄ditis apparebūt. Quāuis igī oīa que acciderāt corpori vitia tunc nō erūt. nō sunt tñ appellanda vitia: sed virtutis īdicia. GREGO. in ho. Palpādā āt carnē dñs p̄buit quā clausis ianuis ītroduxit: qua in re duo mira ꝛ iuxta humanā ratiōez valde sibi ꝛraria oñdit: dū post resurrectionē corp⁹ suū ꝛicorruptibile: ꝛ tñ palpabile demonstrauit. Nā ꝛ corrūpi necesse est qō palpatur: ꝛ palpari non potest quod non corrumpitur. ꝛ incorruptibilem se ergo ꝛ palpabilem demonstrauit: vt profecto post resurrectionem esse ostenderetur corpus suum ꝛ eiusdem nature ꝛ alterius glorie. GREGO. xiy. moza. Corpus etiam nostrum in illa resurrectionis gloria erit quidez subtile per effectum spiritalis potētie: sed palpabile per veritatē nature: Non autē sicut cuticius scripsit īpalpabile: ꝛ ventis aereqz subtilius. AVGV. Videbat aūt thomas tāgebatqz boiez: ꝛ cōfitebaī deū quē nō videbat neqz tāgebatqz: sz per hoc qō videbat atqz tāgebat: illud iā remota dubitatione credebat. vñ sequitur: Rñdit thomas: ꝛ dixit ei: Dñs me⁹ ꝛ deus meus. THEO. Qui pri⁹ infidelis fuerat: post lateris tactū optimū se theologū ostendit. Nā duplicē naturā vnicāqz hypostasim christi edisseruit. dicēdo. m. Dñs meus: humanā naturā: dicēdo vero deus meus: diuinaz confessus est: ꝛ vnum ꝛ eundem deum ꝛ dñz. Sequitur: Dicit ei iesus: Quia vidisti me credidisti. AVGV. Nō ait tetigisti me sz vidisti me qm̄ gnālis quodāmō ē sensus visus. nā ꝛ p q̄uor alios sensus noīari solet velut cū dicim⁹: Audi ꝛ vide q̄ bñ sonet: olfac: ꝛ vide q̄ bene oleat: gusta ꝛ vide q̄ bñ sapiat: tange ꝛ vide manū meas. Quid aliō ait q̄ tāge ꝛ vide: nec tñ ille oculos bēbat ī digito. g̃ siue ituēdo siue ēt tāgendo b̄ ait. Qz vidisti me credidisti. q̄uis dici possit nō ausū fuisse discipulū tāgere: cū se offerret ille tangendū. GREGO. Sz cū aplis dicat fides ē substātia sperādaꝝ rerū argumētū nō apparentiū: pfecto liquet: qz q̄ apparēt iā fidē nō bñt: sed agnitōez. Dū ergo vidit thomas: cū palpauit: cur ei dicitur: Qz vidisti credidisti. Sz aliō vidit: aliō credidit: boiez vidit: ꝛ deū cōfessus est. Letificat aūt valde qō segt̄: Beati q non viderūt ꝛ crediderūt. In q̄ sñia nos spāliter significati sum⁹: qui eū quē carne nō vidim⁹ mēte retinem⁹. si tñ fidē nr̄az opib⁹ seqmur. Ille enī vere credit: q exercet operādo qō credit. AVGV. Preteriti āt tpis vsus ē vbis tanq̄ ille q id qō erat futurū ī sua nouerat p̄destiatōe iā factū. CHRY. Cū ergo aligs nūc dixerit: Utinā ī tpib⁹ illis fuissez: ꝛ vidissem xp̄z miracula faciēt̄: excogitet: Beati q nō viderūt ꝛ crediderūt. THEO. Exp̄mit āt ꝛ hic discipulos qui nec plagas clauorū nec lat⁹ palpātes crediderūt. CHRY. Qz vo ioānes paucioza alijs euāgelistis dixerat subiūgit: Multa qdē ꝛ alia signa fecit ihs ī cōspectu discipulorū suoz q̄ nō sunt scripta ī libro hoc: sed nec alij oīa dixerūt: sz q̄ erāt sufficiētia attrahere ad fidē audientes. Mihi āt videt̄ h̄ dē ea q̄ post resurrectōez sūt signa: ꝛ iō dicit ī conspectu discipulorū suoꝝ: cū gb⁹ solis post resurrectōez conuersat⁹ ē. deide vt discas qm̄ nō solū discipuloꝝ gr̄a signa fiebāt: īduxit: Nec ātquēs: Et vt oīdat qm̄ nō illi q credit̄: sz nobisipis vtile ē credere: subdit: Et vt credētes vitā habeatis ī noīe eius. i. per iesum: Ipse aūt est vita.

XXI. CAPI.

POstea māifestauit se iterū iesus ad mare tyberiadis. Māifestauit autē sic: Erāt simul simon petrus ꝛ thomas q dicit̄ didymus ꝛ nathanael q erat a chana galilee: ꝛ filij zebedei ꝛ alij ex discipulis eius duo. Dicit ei simō petr⁹ Vado piscari. Dicūt ei: Venim⁹ ꝛ nos tecū. Et exierūt ꝛ ascenderunt in nauiz: ꝛ illa nocte nihil prendiderūt. Mane aūt facto stetit iesus ī littore: nō tamē cognouerūt discipuli: qz iesus ē. Dicit ergo eis iesus: Pueri: nūquid pulmētariū habetis: Rñderūt ei: Nō. Dicit eis: Mittite ī dexterā nauigij rhete: ꝛ inuenietis. Miserūt ergo ꝛ iā nō valebāt illud trahere pre multitudine piscium. Dicit ergo discipulus ille quē diligebat iesus petro: Dominus est. Simō petrus cū audisset qz dñs ē tunica succīxit se. Erat enī nudus ꝛ misit se ī mare. Alij aūt discipuli nauigio venerūt. Nō. n. longe erāt a terra: sed q̄si cubitis ducentis trahētes rhete piscium. Ut ergo descēderūt ī terrā: viderūt prunas positas ꝛ piscē suppositū: ꝛ panē. Dicit eis iesus: Afferte ō piscib⁹ quos prēdidistis nūc. Ascēdit simon petr⁹ ꝛ traxit rhete ī terrā plenū magnis piscib⁹ cētū q̄nq̄gītatrib⁹. Et cū tāti cēnt:

non est scissum rhete.

AVGV. Qō imediate euāgelista ꝓmiserat: veluti huiꝰ libri indicat finez: sz narratur hic deide quēadmodū se manifestauerit dñs ad mare tyberiadis. vñ dr: Postea manifestauit se iesus iterū ad mare tyberiadis. CHRY. Dicit āt postea: qz nō cōtinue cū eis ambulabat vt antea. Dicit etiaz Manifestauit se: qz non videret nisi cōdescēderet: qz icor ruptibile erat corꝰ. Loci aūt memīt ostēdēs qñ pluriū ꝓcedāt nō vltra ī domo cōclusi: sz ī galileā ierant piculum timoris eis dñs abstulerat: vt de reliquo ipi lōge a domo declinātes iudaicū. BEDA. More aūt solito euāgelista ꝓrettulit cāz: deide quēadmodū res gesta sit enarrat. vñ segtur: Manifestauit aūt sic. CHRY. Quia vo neqz dñs eis cōmissū: neqz aligd babebāt agere: artē piscatoriaz tractabāt. vñ: segtur: Manifestauit aūt sic: Erāt simul simon petrꝰ z thomas q dicitur didimꝰ: z nathanael q erat a chana galilee: q. s. vocatꝰ ē a philippo: z filij zebedei. s. iacobꝰ z ioānes: z alij ex discipulis eiꝰ duo. Dicit eis simō petrꝰ: Vado piscari. GREGO. ī ho. Queri pōt cur petrꝰ q piscator aī cōuersionē fuit: post: cōuersionē ad piscationē redyt: cū veritas dicat: Nemo mittēs manū ad aratrū: z respiciēs retro aptꝰ ē regno dei. AVGV. Nō si fecissent discipuli: defuncto iesu ꝓsq; resurrexisset a mortuis: putaremꝰ eos illa q̄ gios eoz occupauerat desperatōe fecisse. Nūc vo post eū sibi de sepulchro redditū viuū: post ispecta vulnerū loca: pꝰ acceptū eiꝰ insufflatiōe spūsāctū subito fiūt sic fuerāt nō bo minū sz pisciū piscatores. Rōdnedū ē ergo ñ eos fuisse ꝓphitos ex arte sua licita victū necessariū q̄rere: sui apostolat integritate fuata: si qñ vñ viuerēt aliud nō haberēt. Sic .n. beatꝰ paulus ea ptāte quā ꝓfecto cū ceteris euāgelȝ pdicatoribꝰ babebat: ñ cū ceteris vteret sz stipēdio suo militaret: ne gētes a noīe xp̄i positas alienas: doctrina eiꝰ q̄si venalis offēderet: aliter educatꝰ artē quā nō nouerat didicit vt dū suis manibꝰ trāsigit doctor: nullꝰ grauaret auditor: Quāto magis btūs petrꝰ q iā piscator fuerat qō nouerat fecit: si ad ꝓns illud tēpꝰ: aliud vñ viueret nō inuenit. Sz rūdebit q̄spiā Et cur nō inuenit cū dñs ꝓmiserit dicēs: Querite ꝓmū regnū dei z iustitiā eiꝰ: z pec oia apponēt vobis: Prorsus ēt dñs qō ꝓmisit impleuit. nā qs aliꝰ pisces q̄ caperēt apposuit: q nō ob aliud credēdus ē eis īgessisse penuriā q̄ cogerent ire piscatū nisi ꝓpositū vōlēs exhibere miraculū: GREGO. in ho. Negociū ergo qō añ cōuersionē sine petrō extitit: hoc Et post ꝙuersionē repetere culpa ñ fuit. vñ pꝰ ꝙuersionē suā ad piscatiōez petrꝰ redyt. Matthe vo ad thelony negotiū nō resedit: Aut.n. pleraq; negotia q̄ sine peccatis exhiberi aut vix aut nullateuus possunt. Que ergo ad peccatuz implicant: ad hec necesse ē vt post ꝙuersionē animꝰ ñ recurrat. CHRY. Aly āt discipuli seq̄bāt petrū. vñ dr: Dicūt ei: venimus z nos tecum. Colligati.n. de reliquo sibi inuicem erāt. Simul volebant piscationem videre. Sequitur: Et ascēdentes in nauiz. In nocte aūt piscabāt: qz adhuc formi dolosi erāt. GREGO. Ꝙcā ē āt discipul piscatōis magna difficultas: vt veniēte magro: fieret admiratōis magna sublimitas. vñ segt: Et illa no. nihil prēdiderūt. CHRY. Laborātibꝰ āt: z afflictis discipl is assistit iesus. vñ segtur: Mane āt facto. ie. ī lit. nō tñ cog. disci. qz iesus ē. Non.n. seipsum mox eis oñdit: sz voluit z allocutionē cū eis inire. Et primo loqtur eis humaniꝰ. nā segt: Dic eis ie. pue. nū. pul. ba: Hoc āt dic q̄si ab eis aligd emere vellet: vt aūt timuerunt: eis signū oñdit q qō cognoscerēt. Segt .n. Dixit eis: Mitti. ī dena. rbe. z inuenietis. Mīta āt cōsequēter fcā sunt: quoz primū ē. mltos pisces eē cōprehēsos. vñ segtur: Piserūt ergo rbe. z iā nō vale. illud tra. ꝑ mul. pisciū. Sz in xp̄i cognitiōe petrus z ioānes suos ꝓprios modos oñderunt. Joannes. n. perspicacior erat: z iō primo cognouit xp̄z. vñ sequit. Dicit ergo dixi. il. quē. di. ie: pe. dñs ē. BEDA. Hoc indītio sē sepe: ita z hic suā demōstrat ꝓsonā. Cognouit āt primꝰ dñm siue miraculo istiꝰ piscatiōis: siue sono ꝓcognite vocis: siue prime reminiscēs piscationis. CHRY. Petrus aūt fervētior erat: z iō ꝓmptius venit ad christū. Segt .n. Simō petrus cū audisset: qz dñs ē tunica succīxit se. erat .n. nudꝰ. BEDA. dr aūt petrꝰ nudus fuisse ad cōparationez ceteroruz vestimentoruz quibꝰ vti solebat: sicut solemꝰ dicere cum aliquē simplici vestimēto videmus īdutū: quare nudꝰ incedis. Siue potest intelligi qꝰ more piscatorum studio piscandi nudus incesserit. THEO. Qz vero se precinxit petrus pudoris ē signū. precinxit autē se lineo amictu quē fenices z tyrꝰ piscatores circumuoluunt sibi cum nudi sunt etiam ceteris indumentis apponūt. BEDA. Eodem aūt ardore quo z multa alia fecerat: venit ad iesuz. vñ sequitur: Et mi. se ī mare. aly aūt dis. na. venerūt. Nō tamē intelligendum est petruz super fluctus venisse: sed aut natādo aut pedibꝰ ꝓprius: quia erāt prope terram. Sequit .n. Non longe enī erant a terra: sed quasi cub. ducētis. GLO. Interpositio est. Sequit enī. Trahentes rhete piscium. vt sit ordo lre: Aly discipli nauigio venerūt trahētes rhete piscium. Nō lōge .n. z̄c. CHRY. Deinde aliud signū ponitur cū subdit: Ut ḡ descē. ī terrā: viderūt pzu. po. z pis. suppo. z panē. Nō. n. adhuc ex materia suppositā opat: sed ad id qō ē mirabilꝰ ducit signa ostendens: qñ z ex subiecta materia āte crucē miracula faciebat ꝓpter quādā dispēsationē. AVGVSTI. Nō ē āt hic intelligendū z panē fuisse prunis suppositū: sed q̄si diceret. Uiderūt prunas positas z piscē suppositum prunis: z viderūt panē. CHRY. Ut aūt oñderet nō eē phantasma qō factū ē: iubet ex piscibꝰ ab eis captis afferri. Segtur .n. Dic eis ie. Affer. ex pisci. quos prēdi. nūc. Deide z aliō signum fuit q ex multitudine pisciū rhete nō est scissū. vñ segtur: Ascē. si. pe. z traxit rhe. ad terrā ple. ma. pis. cētū quinquagīta triū. Et cū tāti eēnt nō ē scissū rhete. AVGV. Mystice aūt in captura pisciū cōmēdauit ecclie sacramentū: q̄lis futura est ī vltima resurrectōe mortuoz. Et ad hoc cōmēdandū valet qꝰ tanq̄ finis ē iterpositꝰ libri: qꝰ cēt etiā secuture narratōis q̄si ꝑmiū. Qz aūt septē discipuli fuerūt in illa piscatōe: suo septenario nūero finē significat tēporis. vniuersū quippe septē diebꝰ voluit tps. THEO. Cū aūt nox erat: ante solis xp̄i pñtiā prophete nihil ceperūt: qz etsi vnā nationē israel corrigere conarent: illa tñ frequenter in idolatriā labebat. GREGO. ī ho. Queri āt pōt cur discipulis ī mare laborātibꝰ: post resurrectionē suā corā discipulis ī fluctibꝰ maris ambulauit: Sz mare pñs seculū significat: qꝰ se causarū tumultibꝰ z vndis vite corruptibil illidit. per soliditatē āt littoris ꝓpetuitas quietis eterne signrat. Qz igit discipuli adhuc fluctibꝰ mortalis vite inerāt: in mari laborabāt. qz aūt redēptor noster iam corruptionē carnis excesserat: post resurrectōez suā ī littore stabat. AVGV. Littus ēt finis ē maris: z iō finē significat seculi. Sicut .n. ī hoc loco qualiter in fine seculi futura sit: ita dñs alia piscatione significauit ecclīaz q̄liter nūc sit. vñ ibi ihs nō stabat ī littore: sed ascēdens in vnā nauī q̄ erat simonis: rogauit cū a terra reducere pussillū. In alia piscatōe nō mittūt rhetia ī dexterā ne solos significēt bonos: nec ī sinistrā ne solos malos: sz indifferēter: Laxate inquit rhetia vestra ī capturā: vt ꝓmixtos itelligam bonos z malos. Dic āt inquit mittite in dexterā nauigy rhete: vt significaret eos q stabāt ad dexterā solos bonos. Illō fec ī initio pdicatōis sue. hoc post resurrectōez suā: hic oñdēs illā capturā pisciū bonos z malos significare quos nūc bz ecclia. ista vo tñmō bonos quos bēbit ī eternū: ꝓpleta ī fine bꝰ scli resurrectōe mōtuoz. Illi āt q ꝓtinēt ad resurrectōez vite. i. ad dexterā: z inter xp̄iani nominis rhetia defigūtur: non nisi in littore. idest in fine seculi cum resurrexerint apparebunt: Ideo non valuerunt sic tra

bere rhetia: vt in nauē refunderent quos ceperant pisces sicut de alys dictū est. Habet āt istos dexteros eccl̄ia post finē hui⁹ vite i sōno pacis: velut i p̄fundo latētes donec ad littus rhete pueniat: qō in p̄ma piscatōe duab⁹ nauiculis: boc isto loco ducētis cubitis tñ: centū z cētū existimo figuratū ꝓpter vtriusqz generis electos z circumcisiōis z p̄putij.

BEDA. Uel per ducētos cubitos gemina charitatis virtus exp̄mit̄. per dilectionez eni dei z p̄imi xp̄o appropinquam⁹. Piscis aūt assus est xp̄s passus. Ipse latere dignat⁹ est i aquis generis humani. Capi voluit laqueo nostre noctis: z q nobis fact⁹ est piscis humanitate: extitit nobis panis nos reficiēs sua diuinitate. GREGO. Petro aūt scā eccl̄ia ē cōmissa. ipsi specialiter dicit̄: Pasce oues meas. qō ḡ postmodū apit̄ in voce nūc significat̄ i ope. Ipse. n. pisces ad soliditatē littoris ptrahit: qz stabilitatē eterne patrie fidelib⁹ ostēdit: hoc egit vbis: hoc epistolis: h̄ agit quottidie miraculoz signis: sz cū rhete magnis piscib⁹ plenū d̄r: addit̄ z quātis. z hoc ē qō subdit̄: Plenū magnis piscib⁹: cētuz gnquagitatrib⁹. AVGV. In alia piscatione numerus pisciū ñ exp̄imitur tanq̄ illud ibi fiat qō p̄dictū ē p̄pbetā. Annūciaui z locut⁹ sū: multiplicati sūt sup numerū. Dic vo cert⁹ ē numer⁹ c⁹ reddēda ē rō. Numer⁹. n. g legē significat decē ē ꝓpter decalogū. Cū aūt accedit ad legē gra. i. ad lraz spūs:: quodāmodo dēario numero addit̄ septenari⁹: septenario gppe numero significat̄ spūscūs: ad quē signicatio p̄tie ptinet. Primū. n. ilege sonuit sāctificatio i die septimo. Isaias ēt p̄pbeta eū ꝺmēdat ope vel mūere septenario. Cuz itaqz legis denario spūscūs p septēarium numerū accedit fiūt. x. z vy. q numer⁹ ab vno vsqz ad seipsū cōputatis obī⁹: crescēs ad cētū gnq̄gintatres peruenit. GREGO. Ducam⁹ ēt p trigonū. x. z. y. veniunt quiquagitaunū. In quinq̄gesimo aūt anno cunctus ppls ab oi opatione quiescebat: sz vera requies in vnitate ē. vbi. n. scisura diuisiōis ē: vera reges ñ ē. AVGV. Nō ḡ tātūmō cētū quinquagitatres sancti ad vitā resurrecturi significātur eternā: sz oēs ad gratiā spūs ptinētes boc numero figurātur: q ēt numer⁹ ter hz quinquagenariū numerū: z insuper ipsa tria ꝓpter mysteriū trinitatis. Quinquagenari⁹ aūt multiplicatis septē p septez z vni⁹ adiectiōe cōplet̄. vnus aūt addit̄: vt eos significet cē vnū. Non aūt frustra dictū ē q erant magni. Cū. n. dixisset dñs: Non veni soluere legē: sed implere: daturus spūz vtiqz per quem lex posset impleri paucis verbis interposuitis ait: Qui fecerit z docuerit: magn⁹ vocabit̄ i regno celoz. In p̄ma āt piscatiōe rhete ꝓpter significāda scismata rūpebatur: bec vo qñ i illa sūma pace scōz nulla erūt scismata p̄tinuit ad euāgelistā cōsequēter dicere. Et cū tāti ēnt. i. taz magni: nō est scissum rhete: tanq̄ illud respiceret vbi scissuz est: z in illius mali comparatōe cōmēdaret hoc bonū.

¶ Dicit eis iesus: Uenite p̄ādete. Et nemo audebat discūbētiū interrogare eū: tu qs es: sciētes q dñs ē. Et vēit iesus z accepit panē z dabat eis z piscē similiter. Hoc iā tertio mānifestat⁹ ē iesus discipulis suis cū resurrexisset a mortuis.

AVGV. Peracta piscatōe dñs eos ad prādiū vocat. vñ d̄r. Di. eis ie. ve. prā. CHRY. Dic qdē nō dic̄ q comedit cū eis: sz lucas hoc dic̄. Hoc āt fiebat: nō vt nā idigēte cibis de reliquo sz cōdescēsione ad demōstratōez resurrectōis fcā.

AVGV. xiy. de ci. dei. Corpora āt iustoz q̄ i resurrectione futura sūt: neqz ligno vite idigebūt: quo fiat vt nllo morbo vel senectute iueterata moriāt̄: neqz vllis alys corpora lib⁹ nutrimētis: gb⁹ esuriēdi atqz sitiēdi q̄liscūqz molestia deuiteī: qñ certo z inuiolabili munere imortalitatis iduē̄tur. vt nō nisi velint pōtate nō necessitate vescant̄. nō eni potestas sed egestas edēdi z bibēdi talibus corporib⁹ auferet̄: sic̄ z saluator nr̄ post resurrectionē iā gdē i spūali carne sed tñ va: cibū ac potū cū discipulis sūpsit: nō alimētoz̄ idē gentia: sed ea q̄ z hoc poterat ptāte. Segtur: Et ne. au. dic. inter. eū: tu qs es: sci. qz dñs ē. Ac si diceret. AVGV. super ioā. Nemo audebat dubitare q ipse eēt. Tanta eni erat equidentia veritatis: vt eoz̄ non solū negare sed nec dubitare q dē vllus auderet: qñ si qscz̄ dubitaret vtiqz interrogaret.

CHRY. Uel boc dicit: qz de reliquo nō similiter cōfidebāt ei loqui vt p̄i⁹ sed cū silentio z reuerētia multa ad mirationē plenā valde stupefacti volebāt interrogare. Ex formido i boc q sciebant q dñs ē detinebat interrogatione: z sollū comedebāt q̄ eis dabat cū p̄iozi ptāte: h aūt nō respicit i celū neqz būana illa facit: oñdēs qñ cōdescēsiōis gratia fiebāt. vñ subdit̄: Et ve. ie. et acce. pa. et da. eis et pis. silr. AVGV. Mystice aūt piscis assus xp̄s ē passus. Ipse ē z panis q de celo descēdit. huic icorporat̄ ecclesia ad participādū beatitudinē sempiternā. ꝓpter hoc dictū est: Afferte de piscib⁹ quos apphēdidistis nunc: vt oēs q hanc spē gerim⁹ per illū septenarium numerum discipulozū per quē pōr in hoc loco nostra vniuersitas intelligi figurata tāto sacramēto nos cōmunicare nossemus: z eidem beatitudini sociari. GREGO. Per hoc etiā q septē discipulis vltimum conuiuiū celebrat: eos tantūmodo qui septiformi gratia sanctispiritus pleni sūt: futuros secū in eterna refectione denūciat. septem quoqz diebus omne hoc tempus cuoluitur et sepe septenario numero pfectio designatur. Illi ergo vltimo conuiuio ꝑ presentia veritatis epulāt̄: qui nūc perfectionis studio rerena trāscendūt. CHRY. Quia vero nō cōtinuo cū eis p̄uersabat̄ neqz similiter vt p̄us: subdit euāgelista dicēs: Hoc iā tertio manifestatus ē iesus discipulis suis cū resurrexisset a mortuis. AVGV. Qz nō ad ipsas demōstratiōes: sed ad dies referre debemus. i. p̄mo die cū resurrexisset: z post octo qñ thomas vidit z credidit: z hoc die qñ hoc de piscib⁹ fecit: z deinde quotiēs voluit vsqz ad diē quadragesimum quo ascēdit i celū. AVGV. de con. euā. Inuenimus aūt ꝑ apō quattuoz euangelistas decies commemoratū dominū visum eē post resurrectionem: semel ad monumentū a mulieribus: iterum eisdem regredientibus a monumento in itinere: tertio petro: quarto duobus euntibus in castellū: quinto plib⁹ in hierusalē: vbi nō erat thomas. sexto vbi vidit eū thomas: septimo ad mare tyberiadis. octauo omnibus vndecim in monte galilee fm mat. nono vt dicit marcus nouissime recumbentibus. quia iam non erant in terra cum illo conuiuaturi: decimo ipso die ascensionis non iam in terra sed eleuatum in nube.

¶ Cuz ergo prādissent dixit simoni petro iesus, Simō ioānis diligis me plus his? Dicit ei: Etiā dñe: tu scis q amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Dic̄ ei iterz: Simō ioānis diligis me? Ait illi: Etiā dñe: tu scis q amo te. Dicit ei iterū: Pasce agnos meos. Dicit ei tertio: Simō ioānis amas me? Contristat⁹ ē petr⁹ q dixit ei tertio: Amas me. Et dixit ei: Domine tu oia nosti: tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce oues meas.

THEO. Finito prandio commissionem ouium mūdi petro commendat. non alij. vnde dicitur: Cuz ergo prandisset dicit simoni petro iesus: Simō ioānis diligis me plus his?

AVGV. Sciens dominus interrogat. Sciebat enim dominus q non solum eum diligeret: verum etiam q plus oibus eum diligeret petrus. ALCVI. Dicitur aūt simō ioannis ideſt filius ioannis carnalis patris. Justice autem simon obediens: ioannes gratia merito hoc nomine vocatur ideſt obediens gratie dei: vt ostendatur q ardentiori cum charitate āplectit̄: nō meriti humani: sed diuini eē mūeris.

AVGV. in ſmone paſ. Cū aūt dñs mozereť timuit ⁊ negauit: reſurgēs aūt dñs amozē inſeruit: timozē fugauit. naz ſi negauit mozi timuit: reſurgente dño qđ timeret: in quo mozte moztuā reperiret: vñ ſequiť: Ait illi: ēt dñe tu ſcis qz amo te. Cōfitēti aūt amozē ſuū oues ſuas cōmendauit. vñ ſequiť: Dicit ei: paſce agnos meos. tā q̄ nō eēt vbi oñderet petr⁹ amozē ſuū i xp̄o niſi eēt paſtoz fidelis ſub p̄ncipe oūz paſtoz. CHRY. Nō enī maxie oūz tribuit nobis eā q̄ deſup ē beniuolētiā ē p̄ximoz p̄curatio. Preteriens aūt dñs alios petro de talib⁹ logť. eximius enī apoſtoloz erat petr⁹ ⁊ os diſcipuloz ⁊ vertex collegy: vñ ⁊ negatiōe dele/ta: cōmittit ei p̄lationē fratrū. Et negationez qđē ei nō ex/probat: ſz dicit: Si diligis me: p̄ſiſte fratrib⁹ ⁊ feruētē amo rē quē p oīa demōſtraſti: nūc oñde: ⁊ aīaz quā dixiſti te eſſe poſiturū p me: hāc da pro ouib⁹ meis. Sequiť: Dicit ei ite. ſi. ioā. dili. me. Ait il. etiaz do. tu ſcis qz amo te. AVGV. Merito dr petro: Diligis me. ⁊ rñdet: Amo te. eiq̄ dr: Pa/ſce agnos meos. vbi ēt demōſtrať vnū atq̄ idē eē amozē ⁊ dilectionē. nā ēt dñs nouiſſime non ait: Diligis me: ſz amas me. Segť: Di. ei. ter. ſi. ioā. amas me. Tertio vtrū petr⁹ eū diligat dñs ſterrogat. Reddiť. n. negatiōi trine trina p̄feſ/ſio: ne min⁹ amozi līgua fuiat q̄ timozi: ⁊ plus vocis elicuiſſe videat mozs iminēs q̄ vita p̄ſs. CHRY. Tertio ēt i/terrogat ⁊ tertio iniūgit eadē: oñdēs quātū ap̄ciať platio/nē. p̄tiaz ouiuz: ⁊ qñ ſ ē maxime eius amozis ſignuz. THEO. Ex tūc ēt inoleuit ⁊ſuetudo: vt ter ⁊fiteāť q ve/niūt ad baptiſmū. CHRY. Deīde tertio īterrogat⁹ ⁊tur formidās p̄za ne forte eſtimās ſe diligere ſi ñ diligat: cor/ripiať ſiť ⁊ pus corrept⁹ ē: ml̄tū ſe eſtimās fortē: vñ ad ipſū xp̄m refugit. vñ ſequiť. Et dicit ei. dñe tu oīa ſcis. i. ineffabilia cordis p̄ntia ⁊ futura. AVGV. de. ver. do. Inde g̃ ⁊triſtat⁹ ē q̄ ſepe īterrogat⁹ eēt ab eo q̄ ſciuerat qđ īterrogabat: ⁊ donauerat qđ audiebat. Veraciter g̃ rñdit: ⁊ de intimo cor/dis p̄tulit amātis vocē dicēs: Tu ſcis qz amo te. AVGV. ſup ioā. Nō ať addidit plus his. ſ. n. rñdit qđ de ſeipo ſcie/bat: nō. n. q̄tū ab alio quolibet diligereť ſcire poterat: q cor/alteri⁹ videre nō poterat. Segť: Di. ei. pa. oues meas. q. d. Sit amozis officiū paſcere dñicū gregē: ſiť fuit timozis idi/ciū negare paſtorē. THEO. Pōt ať qs aſſignare dñaz i/ter agnos ⁊ oues. Agni ſūt q̄ introducunť: oues vo pfecti.

ALCVI. Paſcere ať oues ē credētes i xp̄o: ne a fide de/ficiāť: ⁊fortare: terrena ſubſidia: ſi nēce ē ſubditis puideť: ⁊ exēpla virtutū cū vbo p̄dicatiōis īpēdere: aduerſarys obſi/ſtere: errātes ſubditos corrigere. AVGV. Qui ſ aūt aio nō xp̄s: vl̄ gloriādi: vl̄ dñandi: vl̄ acqrēdi cupiditate: nō obe/diendi ⁊ ſubueniendi ⁊ deo placēdi charitate. Nō g̃ nos ſz ipſ⁹ amem⁹: ⁊ i paſcēdis ouib⁹ ei⁹ ea q̄ ſūt ei⁹: nō q̄ nr̄a ſūt: q̄/ram⁹. q̄ſgs. n. ſeipm nō deū amat: nō amat ſe. q̄. n. nō pōt vi/uere de ſe: mozť vtiq̄ amādo ſe. non g̃ ſe amat: q ne viuat gis ſe diligit. q̄ pterea nō ſe diligit: vt eū diligat de quo vi/uit. AVGV. in ſer. paſ. Extiterūt aūt qdā fui ifideles: di/uiſerūt gregē xp̄i: ⁊ furtis ſuis peculia ſibi fecerunt: ⁊ audis eos dicere. Oues mee ſunt ille. qđ q̄ris ad oues meas: non te inueniā ad oues meas: ſic, ⁊ nos dicamus meas: ⁊ illi di/cant ſuas perdidit chriſtus ones ſuas.

CAmē amē dico tibi: Cum eēs iunioz cingebas exēdes man⁹ tuas: ⁊ ali⁹ te cinget: ⁊ ducet quo tu nō vis. Hoc aūt dixit ſignificās qua morte cla/rificaturus eſſet deum.

CHRY. Cuz dixiſſet petro dñs de amoze quez habebat ad ipſum: p̄enūciat ei martyriū qō pro ipſo debebat ſuſti/nere: erudire nos volēs quomō eū amare oporteat. vñ dicit. Amen amē di. ti. Cū eſſes iu. cin. te ⁊ ambu. vbi vole. Ve/minit p̄ziis vite: qz in ſecularib⁹ iuuenis qđē vtilis eſt: q vero ſenuerit inutilis. In diuinis aūt nō ita eſt: ſz cū ſuper/uenerit ſenect⁹: tūc virtus clarioz: tūc virilitas īduſtrioz: in nullo ab etate p̄hibita: qz ergo petr⁹ ſemper volebat in pi/culis eē cū xp̄o dicit ei: Cōfide: ita īplebo tuuz deſideriū. vt q̄ paſſus nō es iuuenis exñs: oporteat te pati ſenē. vñ ſequi/tur: Cū aūt ſenueris. Per qō oſtendiť q⁹ neq̄ tunc iuuenis erat neq̄ ſenex: ſz vir perfect⁹. ORIGE. ſup. matth. Et attēde q⁹ nō facile inueniť quis ex eis q̄ apti fuerit ad hoc opus: vt cito tranſeat de hac vita. vñ nūc petro diciť: Cū ſe/nu. exte. ma. tuas. AVGV. Hoc eſt crucifigeris. Ad hoc aūt vt venias: alius te cinget ⁊ ducet quo nō vis. Pri⁹ di/xit qō fieret: ⁊ deīde qūo fieret nō enī crucifixus: ſed cruci figēdus quo nollet eſt ductus. Solutus q̄ppe a corpore eē volebat cū chriſto: ſz ſi fieri poſſet p̄ter mortis moleſtiaz vitā concupiſcebat eternā: ad quā moleſtiā nolēs venit: ſz volens eā vicit: ⁊ reliquit hūc infirmitatis affectū quo ne/mo vult mozi vſq̄ adeo naturalē vt eū beato petro nec ſe/nectus auferre potuerit: ſz moleſtia quātūcūq̄ ſit mortis debet eā vincere vis amozis quo amať ille: q cū ſit vita no/ſtra etiā mortē voluit ferre pro nobis. Nā ſi nulla eēt mor/tis vl̄ parua moleſtia: nō eēt taz magna martyrq gloria.

CHRY. Dicit g̃. Quo nō vis. p̄pter naturalē cōpaſſionē aīe: q̄ inuita ſeparať a corpore: deo hoc vtiliter diſpēſante: vt nō multi ſibi mortē inferāt violētā. deīde erigēs audito rē euāgeliſta induxit: Hoc aūt dixit ſignificās q̄ morte cla/rificatur⁹ eēt deū. Nō dixit: Moriturus eēt: vt diſcas quo/niā pati p̄ chriſto: glozia eſt patiētis ⁊ bonoz. Niſi aūt certi ficareť anim⁹ qz vē deus eſt: minime ei⁹ intuitu mortē to/leraret: quo fit vt ſanctoz mors diuīe ſit glozie certitudo.

AVGV. Dunc inuenit exitus ille negatoz ⁊ amatoz: vt pro ei⁹ noīe pfecta dilectiōe mozereť: cū quo ſe mozituz p/uerſa feſtinatōe, p̄miſerat. Hoc. n. oportebat: vt pus chriſt⁹ p̄ petri ſalute: deīde petr⁹ p xp̄i p̄dicatione mozeretur.

¶ Et cū hoc dixiſſz: dicit ei: Seqre me. Cōuer/ſus petr⁹ vidit illū diſcipulū quē diligebat ihs ſe quētē: q ⁊ recubuit i cena ſupza pect⁹ ei⁹ ⁊ dixit: Dñe qs ē q tradet te? Hūc g̃ cuz vidiſſet petrus dicit ieſu: Dñe hic ať qđ? Dicit ei ihs: Sic cuz volo manere donec veniā. Quid ad te? Tu me ſeqre. Exīt g̃ ſmo iſte iter frēs: qz diſcipulus il/le nō moriť. Et nō dixit ei ieſus: nō mozitur: ſed ſic cū volo manere donec veniā: quid ad te?

AVGV. Cū p̄nunciaſſet dñs petro q̄ morte clarificatu rus eēt eū īuitat eū ad ſui ſequelā. vñ dr: Et cū hoc dixi. di. ei: Sequere me. Cur dr petro: Seqre me: nec dr ceteris q ſimul aderāt: q eū ſicut magr̄m diſcipuli ſequebanť? Sz ſi ad paſſionē ītelligēdū ē: nūqd ſolus p xp̄iana vitate paſſus ē petrus? nōne ibi erat iacobus q ab herode manifeſtať oc/ciſus? Uel aliqs dixerit. qñ nō eſt iacob⁹ crucifixus: meri/to dictū eē petr⁹: Sequere me: qui nō ſolū mortē: ſz ⁊ mor/tē crucis ſicut xp̄s expertus ē. THEOPHI. Audiēs aūt petrus quia mortez p̄o chriſto paſſurus eſt: querit de ioán/ne an moriať. vñ ſequiť. Conuerſus petrus vidit illuz diſci/pulum quem diligebat ieſus ſequentē: qui recubuit i cena ſupza pect⁹ ei⁹ ⁊ dixit: dñe qs ē q tradet te? AVGV. Se ipm dicit diſcipulū quē diligebat ieſus: q⁹ ipſū p̄ ceteris ⁊ familiarius diligebat: ita vt in conuiuio ſupza pect⁹ ſuū di/ſcumbere faceret. Credo vt iſtius euāgely qō p euz fuerat p̄dicaturus: diuinā excellentiam hoc modo altius cōmen/daret. ſunt qui ſenſerint: ⁊ bi non cōtēptibiles ſacri eloquy tractatoz⁹ a chriſto ioannem p̄pterea plus amatuz: q⁹ ab

ineũte pueritia castissim⁹ vixerit. Segt: Hũc ergo cũ vidis set petr⁹ dixit iesu: dñe hic aũt gd: THEO. i. nũgd ñ mo riet ꝛ ipe: vt gdã exponũt. Segt: Dicit ei ie. Sic eũ vo. ma. do. ve. gd ad te: AVGV. ꝛ repetitũ ẽ: Tu me seqre. tãq̃ ille iõ nõ seqret: qñ eũ manere voluit donec veniat. Quis facile aliõ eẽ credat q̃ qõ frẽs crediderũt q tũc erãt. Segt n. Exyt g̃ ser. iste iter fra. qz disci. il. ñ mozit. Hz hãc opinio nẽ ioãnes ipe abstulit subdẽs: Et nõ dix. ie. nõ mo. hz sic euz vo. ma. do. ve. gd ad te: Hz cui placet adhuc resistat ꝛ dicat vez ẽẽ qõ ait ioãnes: nõ dixisse dñz q discipulus ille nõ mo rit: hz hoc tñ significatũ eẽ talib⁹ vbis: q̃lia eũ dixisse narra uit. THEO. Uel dicet: Christ⁹ ñ negauit ioãnẽ mozitur. nã qcqd ozit mozit: hz dixit: Uolo eũ manere. i. viuere vsq̃ ad mũdi finẽ: ꝛ tũc p me patiet martyriũ: ꝛ iõ fatent adhuc illũ viuere: ab ãtixpo vo debere occidi: vna cũ belia pdica tur nomẽ xpi. Hz ꝛ si assignet ei⁹ sepulchrũ: viuẽs gdẽ illõ itrauit: postea discessit. AVGV. Uel forte aligs i illo se pulchro ei⁹ qõẽ apõ ephesũ dormire poti⁹ eũ: q̃ mortuũ iace re ꝓtẽdet: assumẽs argumẽtũ: q illic terra sensiz scaturire ꝛ q̃si ebulire phibet: atq̃ hoc ei⁹ anbelitu fieri ptinaciter as seuerãs: Hz cur ei⁹ discipulo qué ꝓe ceteris diligebat: pro magno munere longũ i corpore donauerit sõnũ: cũ btñ pe trũ p ĩgẽtẽ martyrỹ gliã ab onere corpis absoluerit: eiq̃ cõ cesserit qõ paulus se ꝓcupiscere dixerit: Cupio dissolui ꝛ eẽ cũ xpo. Si ãt vere ibi qõ sp sparsit fama aut iõ fit: vt eo mõ cõmẽdet pciosa mors ei⁹: qñ nõ eã ꝓmẽdat martyriũ: aut pp aligd aliud qõ nos latet: manet tñ qõ cur dixerit dñs de boie mozituro: Sic eũ vo. manere donec veniã. Illud ẽt mouet ad q̃rẽdũ: cur ioãnẽ plus dilexerit dñs: cũ ipz dñm pl⁹ dilexerit petr⁹. Ctũ ipe sapio: melior ẽ q plus diligit xpz felicior ẽ vo quẽ plus diligit xps. facile rideriz: si iustitiã li beratoris nri quẽadmodũ defenderẽ ꝓuideret: Aggrediar igit de soluẽda qõne tã ĩgẽti duas vitas sibi diuinit⁹ pdica tas nouit ecclia: q̃rũ vna ẽ i fide: altera i spe. Ista significa ta ẽ p appl̃z petrũ pp apostolat⁹ sui pmatũ: Illa p ioãnẽ. iõ huic dr: Seqre me. p imitationẽ. s. pferẽdi tpalia mala. ŏ il lo vo dicit: Sic eũ vo. ma. donec veniã. q. d. Tu me seq̃re. p imitationẽ pferendi tpalia mala. ille maneat donec sempi terna venio redditur⁹ bõa: qõ apti⁹ dici põt: pfecta me seq̃ tur actio ifozmata mee passiõis exẽplo. Inchoata vo ꝓtem platio maneat donec venio: pficiẽda cũ venero: qõ nõ sic i telligẽdũ ẽ: q̃si dixerit remanere. vl pmanere hz expectare: qñ qõ p eũ significat: cũ venerit xps iplebit: i hac aũt acti ua vita q̃to magis xpz diligim⁹: tãto facili⁹ libamur a ma lo. at ipe nos min⁹ diligit q̃les nos sum⁹: ꝛ hic iõ libat: ne sp tales sim⁹. ibi vo ãpli⁹ nos diligit: qñ qõ el displiceat: ꝛ qõ a nobis auferat nõ habebimus. Amet g̃ eũ petr⁹: vt ab ista mortalitate liberemur. amet ab eo ioannes: vt i illa imor talitate fruemur. Cur g̃ ioannes min⁹ eũ diligebat q̃ petr⁹ si eã vitã significabat: in q̃ ẽ mlto ãpli⁹ diligẽd⁹: nisi qz pp ea dictũ est: Uolo eũ manere. i. expectare: Donec veniã. qñ ꝛ ipsuz amozẽ q tũc mlto amplioz erit nõdũ habem⁹: hz ex pectamus futurũ: vt oũ ipse venerit habeam⁹. Hoc ergo p petrũ significatũ ẽ plus amãtẽ: hz min⁹ amatũ: qz min⁹ nos amat xps mios q̃ btõs: vitatis aũt cõtẽplationez q̃lis tũc futura ẽ min⁹ amam⁹: qz nũc nõdũ nouim⁹ nec habemus. Nemo tñ istos isignes apl̃os sepet: ꝛ iõ eo qõ significabat petr⁹ ãbo erãt: ꝛ ĩ eo qõ significabat ioannes ambo futuri erãt. GLO. Uel aliter: Sic eũ volo manere. i. nolo euz p martyriũ ꝓsumare: hz expectare cũ in placidaz absolutio nem carnis fuc: qñ ego veniẽs recipiã eũ in eterna beatitu dine. THEO. Uel aliter: Totũ ĩ hoc q dicit dñs petro: Sequere me: cũctoꝝ fidelĩũ platurã ei istituit. Simul ãt ꝛ seq intelligas hic imitationẽ in cũctis ꝛ vbis ꝛ operibus. oñdit ẽt affectionẽ ad ipsuz: qz q nob astrictiozes sunt: hos seq nos volum⁹ CHRY. Si vo dixerit qs. q̃liter igr iaco b⁹ thronũ assũpsit hierosolymoꝝ: Illõ vtiq̃ dicam: qñ pe tr⁹ orbis terraꝝ ithronizauit magrm. Segt: Conuersus pe tr⁹ vidit illũ discipulũ ꝛc. Nõ sine cã recolit illã accubatio nẽ. hz vt oñdat q̃tã petr⁹ habebat fiduciã post negationẽ. Qui. n. ĩ cena nõ audebat ĩterrogare: hz ioãni ĩterrogatione. cõmisit: huic ꝛ ꝓpositura fratrũ credita ẽ: ꝛ nõ solũ ñ cõmit tit alteri ĩterrogare q̃ ad ipz ptinẽt: hz de reliquo ipe p alys magz ĩterrogat. Quia igit magna ei pdixerat dñs ꝛ ozbez terraꝝ ꝓmiserat: ꝛ martyriũ pnũciauerat: ꝛ amozẽ ptesta t⁹ ẽ ãpliozẽ: volẽs ꝛ ioãnẽ cõmunicat ozez accipe dixit: Hic ãt gd: q̃si diceret: Nõne eadẽ nobiscuz veniet via: Valde .n. ioãnẽ amabat petr⁹: ꝛ p euãgeliũ oñdit eoꝝ colligatio: ꝛ ĩ actib⁹ apl̃oz. Sic igr nũc vicẽ reddit petr⁹ ioãni. Estimãs ãt eũ velle ĩterrogare: de seipo: nõ audere: ipo p eo suscipit ĩterrogationẽ. Quia vo debebãt ozbis terraꝝ pcurationẽ accipe: nec oportebat eos de reliquo sibi inuicez eẽ ꝓiuctos: qõ eẽt dãnũ ozbi terraꝝ: ꝓpterea dñs dicit fm lram grecã Sic eũ volo manere donec veniã: qd ad te: tu me sequere. q. d. Op⁹ tibi cõmissum attẽde ꝛ pfice: hũc vero si voluero manere hic qd ad te: THEO. Qõ vero dr cum venero. quidam sic itellixerũt: ac si diceret: Quousq̃ cõtra iudeos ruz. Aiunt enĩ hũc aplm vsq̃ ad vespasiani tps cũ hierusa lẽ capienda erat i locis illis cõuersatũ. Uel dicit: Nũ vene ro. i. dũ hũc volẽs dirigã ad pdicadũ: te namq̃ nũc dirigo ad orbis põtificatum: ꝛ ĩ hoc seqre me. ipe vero maneat hic donec ꝛ eũ educã sicut te. CHRY. Deinde euãgelista di scipulorũ opinionẽ ponit ꝛ corrigit: vt supra dictũ est.

¶ Hic est discipulus ille q testimoniũ phibet de his: ꝛ scripsit hec. Et scim⁹ qz vez ẽ testimoniũ ei⁹. Sũt aũt ꝛ alia multa q̃ fecit iesus: q̃ si scribã tur per singula: nec ipsũ arbitroꝝ munduz cape posse eos qui scribendi sunt libros.

CHRY. Quia ex mlta certitudine scripsit ioãnes: nõ re futat suypsi⁹ testimoniũ ĩ mediũ ferre. vñ dicit. Hic ẽ disci pulus ille q testimoniũ phibet de his. Cõsuetudo. n. ẽ cum valde vera dicam⁹ nr̃uz testimoniũ ñ denegare: ꝛ mlto ma gis ille q spũscõ scribebat. vñ ꝛ alq apl̃i dicebãt: Nos sum⁹ testes hoꝝ. Segt: Et scribebat hec: Qz ipse solus dicit qz posteriozad scribẽdũ venit xpo monẽte. vñ ꝛ frequẽter oñ dit xpi ad se amozẽ: occulte isinuãs cãz ex q̃ ad scribẽdũ p cessit: ꝛ fidedignũ faciẽs hũc fmonez a sua dignitate. Seq tur. Et scim⁹ qz vez ẽ testimoniũ ei⁹. Oibus. n. aderat: ꝛ ne q̃ cũ crucifigeret defuit. ꝛ mater ei cõmissa est: q̃ sũt figna amozis: ꝛ q̃ cũ certitudine sciat oĩa. Etsi alig nõ credãt: in ducant ad credendũ ex hoc qõ subdit: Sũt aũt ꝛ alia mul ta q̃ fecit iesus. Uñ manifestũ ẽ q̃ neq̃q̃ scripsi vt xpo gra tiã pstarẽ: cũ tot existẽtib⁹ nõ tot scripseriz quot ceteri: sed bozũ plura relig cõtumelias ꝛ ꝓuitia ĩ mediũ ꝓponẽs. Eũ aũt q ad gloriã alteri⁹ scribit: oportet ecõtrario ea q̃ sũt ex probabiliora tacere: q̃ vo sũt clara proponere. AVGV. Qõ aũt subdit: Que si scri. p sin. nec ipsũ arbi. mũ. cape pos. eos q scribẽdi sũt libros. Nõ spacio locoꝝ credendũ ẽ mũ dũ capere nõ posse: hz capacitate legẽtiũ ꝓhibẽdi nõ posse: q̃uis salua rerũ fide plerũq̃ verba excedere videant fidẽ qõ nõ fit qñ aligd qõ erat obscuruz vel dubiũ exponit: sed quando id qõ apertũ est vel augetur vel extenuat: nec tñ a tramite significande veritatis erratur: qñ sic verba rẽ q̃ ĩ dicat excedũt: vt volũtas loquẽtis nec fallentis appareat. hũc loquendi modum greco nomine hyperbolẽ vocant. q modus sicut in hoc loco ita ĩ nõnullis alys diuinis litteris inuenitur. CHRY. Uel hoc referẽdũ ẽ ad ei⁹ potentiaz q faciebat virtutẽ. sicut enĩz nobis facile est loqui: ita illi: ꝛ multo facilius facere que volebat: quia ipse est super oĩa deus benedictus in secula seculoꝝ Amen.

Tabula secundum Curiam

¶ Tabula ꝯuāgelioꝝ totiꝰ anni. ℞cōm rituꝫ romane curie. Incipit dominicale ⁊ feriale.

¶ Dominica ꝓma de aduentu
Erunt signa in sole ⁊ luna vsqꝫ ibi Uerba autem mea non transibunt. Luce capitulo.xi. folio. zzs.

¶ Dominica secunda de aduentu
Cum audisset ℔oānes in vinculis. vsqꝫ ibi. Qui ꝓparabit viam tuam ante te. Matthei.xi. folio. 47.

¶ Dominica tertia de aduentu.
Miserūt iudei ab hierusolymis. vsqꝫ ibi Ubi erat Joānes baptizans. Joannis ꝓmo. folio. z44.

¶ Feria quarta quattuoꝝ tempoꝝm de aduentu.
Missus est angelus gabriel. vsqꝫ ibi. Fiat mihi ſm verbuꝫ tuum. Luce ꝓmo capitulo folio. 153.

¶ Feria sexta quattuoꝝ tempoꝝm de aduentu.
Exurgens maria abyt in montana. vsqꝫ ibi. Et exultauit spiritus meꝰ in deo salutari meo. Luce ꝓmo folio 154.

¶ Sabbato quattuoꝝ tempoꝝm. in aduentu.
Anno gn todecimo impery Tiberij cesaris vsqꝫ ibi. Et videbit oīs caro salutare dei. Luce.iii. folio. 162.

¶ Dominica quarta de aduentu. Anno gn todecimo vt ſpra in sabbato precedenti.

¶ In vigilia natiuitatis domini.
Tū esset despōsata mater iesu. vsqꝫ ibi. Ipse.n. saluū faciet ꝑplm a ꝑcts eoꝝ. Matthei capi. ꝓmo folio. 6.

¶ In natiuitate domini In ꝓma missa.
Exyt edictū a Cesare vsqꝫ ibi. Et in terra pax hoībus bone voluntatis. Luce capi. scōo folio. 157.

¶ In natiuitate domini in secunda missa.
Pastores loquebantur: vsqꝫ ibi. Sicut dictum est ad illos. Luce capitulo secundo folio. 158.

¶ In natiuitate domini In tertia missa
In ꝓncipio erat verbum. vsqꝫ ibi Ut patrē plenum gratie ⁊ veritatis Joannis capᵗo ꝓmo folio. z39.

¶ In festo sancti stephani protomartyris
Dicebat ihs turbis iudeoꝝ ⁊ ꝓncipibꝰ sacerdotū. Ecce ego mitto: vsqꝫ Benedictus qui venit in nomine domini. Matthei capi. z3. folio. 90.

¶ In sancti Joannis apostoli ⁊ euangeliste.
Dixit iesus petro sequere me. vsqꝫ. Et scimus qꝛ verum est testimoniū eiꝰ Joannis. zo. ca. folio. 313.

¶ In festo Innocētū. Angelꝰ dñi appuit ī sōnis ioseph vsqꝫ Et noluit cōsolari qꝛ non sunt. Matthei. z. capi. filio. .ii.

¶ In sancti thome ep̄i ⁊ martyris. Ego suꝫ pastoꝝ bonꝰ. vsqꝫ Et fiet vnū ouile ⁊ vnus pastoꝝ. Joannis. io. folio. 281.

¶ Dominica Infra octauā natiuitatis domini.
Erat ioseph ⁊ maria mirātes sup his vsqꝫ Et gratia dei erat cum illo. Luce. capi. folio. 160.

¶ In scī siluestri pape. Sit lūbi. Quere In cōi vniꝰ cō. pōti.

¶ In octaua natiuitatis dñi. Postqꝫ cōsumati sunt dies vsqꝫ In vtero conciperetur. Luce. scōo capi. folio. 158.

¶ In vigilia. Epiphie. Defuncto herode ecce angelus. vsqꝫ Quꝛ nazareus vocabitur. Matthei. scōo capi. folio. .ii.

¶ In Epiphia. Cum natus esset. vsqꝫ. Reuersi sunt in regionē suam. Matthei. scōo capi. folio. 8.

¶ Dominica infra octauam epiphie: Cū factus esset iesus annoꝝ. vsqꝫ. Apud deū ⁊ hoies. Luce. scōo capi. folio. 161.

¶ In octaua epiphie. Uidit ioannes iesum. vsqꝫ Quꝛ hic est filius dei. Joannis ꝓmo capi. folio. z45.

¶ Dñica scōa post epiphiaꝫ. Nuptie facte sunt. vsqꝫ. Et crediderunt in eum discipuli eius. Jo. scōo. capi. folio z48.

¶ Dñica tertia. post epi. Cū descēdisset iesus de monte. vsqꝫ Et sanatus est puer in illa hora. Matthei. 8. capi. folio. 35.

¶ Dñica quarta post epi. Ascendēte iesu in nauiculam. vsqꝫ Venti ⁊ mare obediunt ei Matthei. .8. capi. fol. 38.

¶ Dñica gnta post epi. Sile ē regnū celoꝝ hōi q̄ seminauit vsqꝫ. Cōgregate in horreū meū Matthei. i3. folio. 57.

¶ Dominica in septuagesima. Sile est regnū celoꝝm hōi ꝑfamil: q̄ exyt. vsqꝫ. Pauci vo electi. Matt. zo. fol. 77.

¶ Dñica in sexagesima. Cū turba plūa conuenirent. vsqꝫ Et fructum afferunt in patiētia. Luce. 8. capi. fol. 179.

¶ Dñica in quinquagesima. Assumpsit iesus duodecim discipulos: vsqꝫ. Et omnis plebs vt vidit dedit laudem deo. Luce. 18. capi. folio. 218.

¶ Feria q̄rta cinerū. Cū ieiunatis. vsqꝫ Ibi est ⁊ coꝝ tuum Matthei. 6. capi. folio. 29.

¶ Feria q̄nta. Cū ītroisset iesus capharnaum. vsqꝫ. Et sanatus est puer ī illa hora Matthei. 8. capi. folio. 36.

¶ Feria sexta. Audistis qꝛ dictū ē ātiqs diliges ꝓximū. vsqꝫ Et pr̄ tuꝰ q videt ī abscōdito reddet tibi Mathei. 5. fol. 25.

¶ Sabbato: Cū sero eēt factū erat nauis. vsqꝫ. Et quotquot tangebāt eū salui fiebant. Marci. 9. capi. folio. 127.

¶ Dñica ꝓma ī q̄dragesima Ductꝰ ē iesus ī desertū a spū. vsqꝫ Et ecce āgeli accesserūt ⁊ ministrabāt ei. Mat. 4. fol. 15.

¶ Feria scōa. Cū venerit filiꝰ hois in maiestate vsqꝫ. Justi aūt in vitā eternaꝫ. Matthei. 25. ca. folio. 98.

¶ Feria tertia. Cū ītrasset iesus hierlymā. vsqꝫ Ibiqꝫ docebat eos de regno dei. Matthei. 21. capi. folio. 81.

¶ Feria quarta. Magr̄ volumꝰ a te signū videre vsqꝫ. Ipse meꝰ frater ⁊ sorꝝ ⁊ mater est Matthei. 12. folio. 54.

¶ Feria q̄nta. Egressus iesus secessit ī partes tyri vsqꝫ. Et ecce chanaea est filia eius ex illa hora: Matthei. 15. ca. fol. 64.

¶ Feria sexta. Erat dies festus iudeoꝝ vsqꝫ. Quꝛ iesus esset qui fecit eū sanum. io. 5. capi. folio. 250.

¶ Sabbato. Et dñica scōa q̄drigesime: Assumpsit iesus petrum ⁊c. vsqꝫ Donec filius hominis a mortuis resurgat. Mathei. 17. capi. fol. 68.

¶ Feria scōa. Ego vado ⁊ q̄ritis me. vsqꝫ. Que placita sunt ei facio semp. io. 8. cap. folio. 224.

¶ Feria terta. Super cathedrā moysi: vsqꝫ. Et qui se humiliat exaltabitur. Matthei. 23. capi. folio. 87.

¶ Feria q̄rta. Ascēdēs iesus hierlymā assūpsit vsqꝫ. Et dare āiaꝫ suā redēptionē ꝓ multis Mathei. 20. capi. fol. 78.

¶ Feria q̄nta. Homo quidam erat diues. vsqꝫ. Resurrexerit credent. Luce. 6. capi. folio. 211.

¶ Feria sexta. Nō q̄dā erat pr̄familias q plātauit vineā. vsqꝫ. Sic ꝓpham eū habebāt. Matthei. 21. cap. folio. 83.

¶ Sabbato. Nō q̄dā habuit duos filios. vsqꝫ. Perierat ⁊ inuentus est. Luce. 15. capi. folio. 208.

¶ Dñica tertia ī q̄dragesima. Erat ihs eyciēs ōmoniū vsqꝫ Beati q̄ audiūt vbū dei: ⁊ custodiūt illō. Luce. ii. c. fol. 194.

¶ Feria scōa. Dixerūt pharisei ad iesuꝫ. Quāta audiuimus vsqꝫ ipe āt trāsiēs p mediū illoꝝ ibat. Luce. 4. ca. fol. 167.

¶ Feria tertia. Respiciēs iesus ī discipulos suos. dixit symoni petro. Si peccauerit. vsqꝫ sꝫ septuagesi. septies Mathei. 18. capitulo folio. 72.

¶ Feria q̄rta. Accesserūt ad iesuꝫ ab hierlymis scribe. vsqꝫ Māducare nō coingnat hoiem. Mathei. 15. capi. folio. 83.

¶ Feria q̄nta. Surgēs iesus de synagoga. vsqꝫ. Et erat ꝑdicans in synagogis galilee Luce. 4. capi. folio. 168.

¶ Feria sexta. Uenit iesus ī ciuitatem samarie q̄ dr̄ sicar. vsqꝫ Quia hic est vē saluatoꝝ mūdi. Jo. 4. capi. folio. 254.

¶ Sabbato. Perrexit iesus ī mōtē oliueti. vsqꝫ Uade ⁊ iaꝫ Amplⁱ noli peccare. Jo. 8. capi. folio. 272.

¶ Dñica q̄rta. ī q̄dragesima. Abyt ihs trās mare galilee. vsqꝫ. Quꝛ h̄ ē vē ꝓpha q venturꝰ ē ī mūdū Jo. 6. capi. fol. 264.

¶ Feria scōa. Prope erat pasca iudeoꝝ ⁊ ascēdit iesus. vsqꝫ Ipse enī sciebat qd eēt in hoīe. Jo. 2 capi. folio. 249.

¶ Feria tertia. Jaꝫ die festo mediāte. vsqꝫ. De turba autē multi crediderūt in eū. Jo. 7. capi. folio. 270.

¶ Feria q̄rta. Preteriēs iesus vidit hoīez cecuꝫ. vsqꝫ. Et ꝓ

cidens adorauit eum. Jo.9.capi. folio z78.
℣ Feria gnta. Vbat ihs ī ciuitatē q̄ vocaf̄ naym. vsq3 Et q2 deus visitauit plebē suā. Luce.7.capi. folio i76.
℣ Feria sexta. Erat gdā languens lazarus. vsq3. Et uiderāt q̄ fecit iesus: crediderūt in eū. io.ii.capi. folio z8z.
℣ Sabbato. Ego sum lux mūdi. vsq3. Et nemo apphēdit eū: q2 nōdū uenerat hora eius: Jo.8.capi. folio z73.
℣ Dñica de passione. Quis ex vobis arguet me de peccato vsq3. iesus āt abscōdit se: ⁊ exiuit de tēplo. Jo.8.ca.fol.z76.
℣ Feria scōa. Miserūt pnceps ⁊ pharisei ministros. vsq3. quē accepturi erant credētes in eum. io.7.capi. folio z7i.
℣ Feria tertia. Ambulabat iesus in galileam. vsq3. Nemo tamen palam loquebatur de illo propter metum iudeorum. Jo.7.capi. folio z69.
℣ Feria q̄rta. Facta sūt encenia. vsq3. Quia in me est pater ⁊ ego in pre. io. Jo.capi. folio z8i.
℣ Feria quinta. Rogabat iesum quidam phariseus vt mā ducaret cum illo vsq3: fides tua te saluam fecit vade in pace. Luce.7.capi. folio i78.
℣ Feria sexta. Collegerūt pōtifices ⁊ pharisei ꝯsilium. vsq3 Et ibi morabaf̄ cū discipulis suis. Jo.ii.capi. fol. z85.
℣ Sabbato. Cogitauerūt principes sacerdotum. vsq3 Dec locutus ē iesus: ⁊ abyt ⁊ abscōdit se ab eis. Jo.iz.ca.fol.z86.
℣ Dñica in ramis palmaꝝ. ad bñdictionē palmaꝝ. Cū appropinquasset iesus hierl'ymis. vsq3. Osanna filio dauid bñdict⁹ q̄ venit in noīe dñi. Matthe.zi.ca.fol. 80.
℣ Dñica in palmis ad missaz. Scitis q2 post biduum. vsq3 Signātes lapidē cū custodibus. Matthei.z6.ca.fol. 99.
℣ Feria secūda. Ante sex dies pasce venit iesus bethaniaz Usq3 Sed vt lazarum viderent: quem suscitauit a mortuis. Jo.iz.capi.folio. z86.
℣ Feria tertia. Erat pasca ⁊ azima. vsq3. Et aduoluit lapidē ad hostium monumēti. Marci.i4.capi.fol. 14z.
℣ Feria quarta. Approp̄inquabat aūt dies festus. vsq3. In quo nūq̄ q̄q̄ positus fuerat. Luce.zz.capi. fol. zz6.
℣ Feria gnta. Ante diez festū pasce: vsq3. Ut quēadmodū ego feci vobis ita ⁊ vos faciatis. Jo.iz.ca.fol. z88.
℣ Feria sexta. Egressus est iesus cum discipulis suis trans torrentem cedron. vsq3: Quia iuxta erat monumentuz. posuerunt iesum. Jo.i8.ca.fol. 303.
℣ Sabbato pasce. Vespere aūt sabbati. vsq3. Ibi eū videbitis ecce predixi vobis. Matthei.z8.capi. fol. iiz.
℣ Dominica resurrectionis domini. Maria magdalene ⁊ maria iacobi. vsq3. Ibi eū videbitis sicut dixi vobis. Marci.6.capi. folio. i49.
℣ Feria secunda. Duo ex discipulis iesu: vsq3. Et quomodo cognouerūt eū in fractione panis. Luce. z4. fol. z35.
℣ Feria tertia. Stetit iesus in medio discipulorum suorum ⁊ dixit illis. vsq3. In remissionem peccatorum in omnes gētes. Luce.z4.capi. folio. z36.
℣ Feria q̄rta. Manifestauit se iterū iesus. vsq3: Cū surrexisset a mortuis. ioā.zi.capi. fol. zi i.
℣ Feria gnta. Maria stabat ad monumentū foris. vsq3 Q2 vidi dñm: ⁊ hec dixit mihi ioā.zo.ca. fol. zio.
℣ Feria sexta. Undecim discipuli abierūt in galileā vsq3. Oī bus dieb⁹ vsq3 ad ꝯsumationē secūli Matth.z8. fol. iiz.
Sabbato in albis. Una sabbati maria magdalene. vsq3 Q2 oportebat eū a mortuis resurgere. ioā.zo.capi. fol. 309.
℣ Dominica in octaua pasce. Cū ēet sero die illa vna sabbatorum. vsq3. Et vt credentes vitam habeatis in nomine eius. io.zo.capi. fol. zio.
℣ Dñica scōa post pasca. Ego sum pastor bon⁹. vsq3 Et fiet vnum ouile ⁊ vn⁹ pastor. ioā. io.ca. folio z8i.
℣ Dominica tertia. Modicum ⁊ iam non videbitis me. vsq3. Et gaudiū vestrū nemo tollet a vobis. ioā.i6. fol. z99.
℣ Dñica q̄rta. Vado ad eū q̄ me misit. vsq3. Quia de meo accipiet ⁊ annūciabit vobis. Jo.i6.ca. folio z98.
℣ Dñica gnta. Amē amē dico vob̄ siqd petieritis. vsq3. In hoc credimus q2 a deo existi. ioā.16.capi. folio 300.
℣ In letanys maiorib⁹. Quis vr̄z habebit amicū. vsq3. Dabit spūm bonū petētibus se. Luce.ii.capi. folio 193.
℣ In vigilia ascensionis. Subleuatis iesus oculis. vsq3. Et ego ad te venio. ioā.17.capi. fol. 1302.
℣ In festo ascensionis. Recūbētib⁹ vndeciz discipulis. usq3 sermonez cōfirmāte sequētib⁹ signis Mar.io. fol. 150.
℣ Dñica īfra octauā ascēsiōis. Cū venerit paraclytus. vsq3 Reminiscamini q2 ego dixi vobis. Jo.i5.ca. folio z97.
℣ In vigilia pentecostes. Si diligitis me mādata mea seruate. usq3 Et manifestabo ei meipsum. ioā.14. folio z93.
℣ In die pente. Siqs diligit me sermonē meū seruabit. vsq3. Et sicut mādatū dedit mihi pr̄ sic facio. io.14.ca. fol.36.
℣ Feria .z. Sic de⁹ dilexit vsq3: Q2 ī deo fūt fcā. io.3. fol.Bz.
℣ Feria tertia. Amē amē dico vobis. q nō intrat. usq3. Ego veni vt uitā habeant ⁊ abūdantius habeāt. Jo.io. fol. z80.
℣ Feria q̄rta. Nemo pōt venire ad me. usq3 Et panis quez ego dabo caro mea ē p mūdi vita. ioā.6.capi. folio z67.
℣ Feria gnta. Cōuocatis iesus duodeci apl'is. usq3. Euāgelizantes ⁊ curantes ubiq3. Luce.9.capi. folio. 183.
℣ Feria sexta. Factū est in vna dieꝝ. vsq3 Quia vidim⁹ mirabilia hodie. Luce.5.capi. folio. 170.
℣ Sabbato. Surgēs iesus ō synagoga. vsq3. Et erat pdicās in synagogis galilee. Luce.4.capi. folio. 168.
℣ In festo trinitatis. Cū venerit paraclytus. vsq3 Quia ego dixi vobis. ioā.i5.capi. folio z97.
℣ Dñica pma post petecosten. Estote misericordes. vsq3. vt educas festucā de oculo fratris tui. Luce.6. fol. 174.
℣ In festo corporis xpi. Caro mea vere est cibus. vsq3. Qui mādicat hūc panē viuet in eternū. ioā.6.capi. fol. z68.
℣ Dñica scōa post pentecostē. Hō qdā fecit cenā magnā. vsq3: Nemo uiroꝝ illoꝝ q̄ uocati sunt gustabit cenam meam Luce.i4.capi. folio z06.
℣ Dñica tertia. Erāt appropiquātes ad iesū publicani. vsq3 Cup vno peccatore pniam agente. Luce.i5.capi. fol.z07.
℣ Dñica q̄rta. Cū turbe irrruerēt in iesuz. vsq3. Relictis oibus secuti sunt eū. Luce.5.capi. folio i69.
℣ Dñica gnta. Amē dico vobis nisi abūdauerit. vsq3. Et tūc ueniēs offeres munus tuū. Matthei.5.capi. folio zi.
℣ Dñica sexta. Cū turba multa cēt cū iesu. vsq3. Quasi q̄r tuor milia ⁊ dimisit eos: Marci.8.capi. folio izz.
℣ Dñica septia. Attēdite a falsis pphis. vsq3. Ipse intrabit in regnum celorum. Matth.7.capi. folio 33.
℣ Dñica octaua. Hō qdā erat diues q habebat uillicū. vsq3 Recipiāt uos ī eterna tabernacula. Luce.i6. folio zio.
℣ Dñica nona. Cū approp̄inq̄ret iesus hierlim. usq3 Et erat docēs quotidie in tēplo dei. Luce.i9.capi. folio zzi.
℣ Dñica decia. dixit iesus ad quosdā q in se. usq3. Qui se humiliat exaltabitur. Luce.i.8.capi. folio zi6.
℣ Dñica.i i. Exiens iesus de finibus tyri. vsq3. Et surdos facit audire: ⁊ mutos log. Marci.7.capi. folio izz.
℣ Dñica i z. Beata oculi q uidēt q̄ uos uidetis. vsq3 Quia fi⁊ tu fac silr. Luce.io.capi. folio i90.
℣ Dñica i 3. Cuz iret iesus in hierlim: trāsibat. usq3 Quia fides tua te saluū fecit. Luce.i7.capi. folio zi4.
℣ Dñica i4. Nemo pōt duobus dñis seruire. usq3. Et hec oia adycientur uobis. Matth.6.capi. folio 30.
℣ Dñica i 5. Vbat iesus in ciuitatē q̄ uocatur naym. usq3. Et q2 deus uisitauit plebem suam. Luce.7.capi. folio i76.
℣ Dñica i 6. Cū itraret iesus ī domū cuiusdā pncipis. vsq3 Et qui se humiliat exaltabitur. Luce.i4. fol. 205.
℣ Dominica.i7. Accesserunt ad iesum pharisei ⁊ interrogauit eū. vsq3 Neq3 ausus fuit q̄q̄ ex illa die amplius eum interrogare Matthei.zz.capi. folio 86.

Verte duo folia

Secundum ordinem Predicatorum

¶ Incipit tabula euangeliorum totius anni fm ordinem fratrum predicatorum.

¶ Dominica prima in aduentu. Luz appropinquasset. vsqz Qui venit in nomine domini. Matth.zi. fol. 80.
¶ Dominica secūda de aduentu. Erunt signa in sole. vsqz Non transibunt. Luce.zi. fol. zz5.
¶ Dominica tertia. Cum audisset ioannes. vsqz Uiaz tuaz ante te. Matthei.i i. fol. 47.
¶ Feria quarta quattuor temporum. Missus est angelus vsqz. Scom verbum tuum. Luce.i. fol. 153.
¶ Feria sexta. Exurgens maria. vsqz. salutari meo. Luce.i. fol. 154.
¶ Sabbato. Anno gntodecio. vsqz. Salutare di. Luce.3.16z
¶ Dominica quarta. Miserunt iudei. vsqz. Joannes bapti. ¶ans. Joannis.i. fol. z44.
¶ In vigilia natuitatis domini. Cum esset desponsata. vsqz. a peccatis eorum. Matth.i. fol. 6.
¶ In nocte natiuitatis. Exyt edictum. vsqz. Bone voluntatis. Luce.z. fol. 157.
¶ In auroza natiuitatis. Pastores loquebantur. vsqz. Dictum est ad illos. Luce.z. fol: 158.
¶ In missa maiori. In principio erat. vsqz gratie z verita tis. Joannis.i. fol. z39.
¶ Dominica infra octa. natiuitatis. Erat ioseph. vsqz erat cum illo. Luce.z. fol. 160.
¶ In circumcisione domini. Post consumati. vsqz. In vtero conciperetur. Luce.z. fol. 158.
¶ In vigilia epiphanie. Defuncto herode. vsqz. Nazareus vocabitur. Mat.z. fol. i i.
¶ In die epiphanie. Cum natus esset. vsqz. In regionem suam. Matth.z. fol. 8.
¶ Dñica infra octauam epiphā. Cum factus esset. vsqz. Deū z homines. Luce.3. fol. 161.
¶ In octa. epiphanie. venit iesus a galilea. vsqz. In quo mibi compla. Matth.3. fol. 14.
¶ Dominica prima post octa. epipha. Nuptie facte sunt. vsqz. Discipuli eius. Joan.z. fol. z48.
¶ Dominica secunda: Cum descendisset iesus. vsqz. In illa hora. Matthei.8. fol. 35.
¶ Dominica tertia. Ascendente iesu. vsqz obediūt ei. Matthei.8. fol. 38.
¶ Dominica quarta: Simile est regnum ce. vsqz. In horreum meum. Matth.13. fol. 57.
¶ Dominica in septuagesima. Simile est regnum ce. vsqz Pauci vero electi. Matthei.zo. fol. 77.
¶ Dominica in sexagesima. Cum turba plurima. vsqz. Afferunt in patientia. Luce.8. fol. 179.
¶ Dominica in gnquagesima. Assumpsit iesus. vsqz. Laudem deo. Luce.18. fol. z18.
¶ Feria quarta. in capite ieiuny. Cum ieiunatis, nolite. vsqz. Ibi est cor tuum. Matthei.6. fol. z9.
¶ Feria quinta. Cum introisset ieus. vsqz. In illa hora. Matthei.8. fol. 36.
¶ Feria sexta. Audistis qz. vsqz. Reddz tibi. Mat. 5. fol. z5.
¶ Sabbato. Cum sero esset. vsqz. Salui fiebant. Matthei.6: fol. 127
¶ Dominica prima quadragesima. Duct⁹ est iesus. vsqz. Et ministrabei. Matthei.4. fol. 15.
¶ Feria secunda. Cum venerit fili⁹. vsqz. In vitam eternā Matthei.25. fol. 98.
¶ Feria tertia. Cū intrasset iesus. vsqz. De regno dei. Matthei.zi. fol. 81.
¶ Feria qrta. Magister volumus. vsqz. Et mater est. Matthei.iz. fol. 54.
¶ Feria quinta. Dicebat iesus ad eos. vsqz. nō creditis mihi. Joannis.8. fol. z75.
¶ Feria sexta. Erat dies festus. vsqz. Fecit eum sanum. Joannis.5. fol. z50.
¶ Sabbato. Assumpsit iesus. vsqz. A mortuis resurgat. Matthei.17. fol. 68
¶ Dominica secunda in quadragesima. Egressus iesus. vsqz. Ex illa hora. Matthei.15. fol. 64.
¶ Feria secūda. Ego vado z queritis. vsqz. Facio semper. Joannis.8. fol. z74.
¶ Feria tertia. Locut⁹ est iesus. vsqz. Exaltabitur. Matthei.z3. fol. 87.
¶ Feria quarta. Ascendens iesus. vsqz. Pro multis. Matthei.zo. fol. 78.
¶ Feria quinta. Homo quidam erat. vsqz. Resurrexerit credent. Luce.16. fol. zi i.
¶ Feria sexta. Homo erat paterfa. vsqz. Cum habebant. Matthei.zi. fol. 83.
¶ Sabbato. Homo quidam habuit. vsqz. Inuentus est. Luce.15. fol. z08.
¶ Dominica tertia. Erat iesus eyciens. vsqz. Custodiunt illud. Luce.i i. fol. 194.
¶ Feria secunda. Dixerunt phariſei. vsqz. Illorum ibat. Luce.4. fol. 167.
¶ Feria tertia. Respiciens iesus. vsqz. septuagies septies. Matthei.18. fol. 72.
¶ Feria quarta. Accesserunt ad iesum. vsqz. Coinquinat hominem. Matthei.15. fol. 83.
¶ Feria quinta. Surgens iesus de sy. vsqz. Synagogis galilee. Luce.4. fol. 168.
¶ Feria sexta. Uenit iesus in ciuita. vsqz. Saluator mundi. Joan.4. fol. z54
¶ Sabbato. Perrexit iesus in. vsqz. iam noli peccare. Joannis.8. fol. z72.
¶ Dominica quarta. Abyt iesus trans ma. vsqz. In mundum. Joannis.6. fol. z64.
¶ Feria secunda. Prope erat pascha. vsqz. In homine. Joannis.z. fol. z49.
¶ Feria tertia. Jam die festo. vsqz. Et crediderunt in eum. Joannis.7. fol. z70.
¶ Feria quarta. Preteriens iesus. vsqz adorauit eum. Joannis.9. fol. z78.
¶ Feria quinta. Ibat iesus in ciuitatem. vsqz. plebem suā. Luce.7. fol. 176.
¶ Feria sexta. Erat quidam languens. vsqz. Crediderunt in eum. Joan.i i. fol. z8z.
¶ Sabbato. Ego sum lux mūdi. vsqz. Hora ei⁹ Jo.8. fol.z73.
¶ Dominica de passione. Quis ex vobis argu. vsqz. Et exiuit de templo. Jo.8. fol. z76.
¶ Feria secnnda. Miserunt principes. vsqz. Credentes in eum. Joan.7. fol. z7i.
¶ Feria tertia. Ambulabat iesus. vsqz. Metuz iudeoruz. Joan.7. fol. z69.
¶ Feria quarta. Facta sunt encenia. vsqz. Ego in patre. Joannis.io. fol. z8i.
¶ Feriaquinta Rogabat iesum quidā. vsqz. Uade in pace Luce.7. fol. 178.
¶ Feria sexta. Collegerunt pontifices. vsqz. discipulis suis. Joan.i i. fol. z85.
¶ Sabbato. Subleuatis oculis. vsqz. Ad te venio. Joannis.17. fol. 30z.
¶ Dominica in ramis palmarum. Cum appropinquasset vsqz. in nomine domini. Matth.zi. fol. 80.
¶ Scitis quia post. vsqz. signantes lapidē cum custodibus. Matthei. z6. fol. 99.
¶ Feria scōa. Ante sex dies. vsqz. se ab eis. Jo.iz. fol. z86.
¶ Feria tertia. Erat pasca z azy. vsqz. monumenti. Mar-

thei.19. fol. 142.
¶ Feria quarta. Appropinquabat dies. vsq; positus fuerat Luce. zz. fol. zz6.
Feria quinta. Ante diem festum. vsq3. Uos faciatis. Joannis.13. fol. z88.
¶ In paraſceue. Egressus iesus. vsq; Posuerunt iesum. Joannis.18. fol. 303.
¶ Sabbato sancto Uespere autem sabbati. vsq. Predixi vobis. Matthei.28. fol i 12.
¶ In die sancto pasche. Maria magdalene. vsq; Sic dixit vobis. Matthei.16. fol. 149.
¶ Feria secūda. Duo ex discipulis. vsq. In fractione panis Luce.24. fol. z35.
¶ Feria tertia. Stetit iesus in me. vsq; In omnes gentes. Luce.24. fol. z36.
¶ Feria quarta. Mānifestauit se. vsq. Resurrexisset a mortuis. Joannis.21. fol. 311.
¶ Feria qnta. Maria stabat. vsq; Dixit mihi.10.20. fol. 310.
¶ Feria sexta. Undecim discipuli. vsq; Consummationē seculi. Matthei.28. fol. 113.
¶ Sabbato. Una sabbati. vsq; A mortuis resurgere. Joannis.20. fol. 309.
¶ Dominica in octaua pasche. Cum esset sero die. vsq; Retenta sunt. Joannis.20. fol. 330.
¶ Dñica post octauas pasche. Ego sum pastor bonus. vsq3. Et vnus pastor. Joannis.10. fol.281.
¶ Dominica secunda. Modicum & iam non. vsq. Tollet a vobis. Joannis.16. fol. 299.
¶ Dominica tertia. Uado ad eum. vsq3. Annūciabit vobis. Joannis.16. fol. 298.
¶ Dominica quarta. Amen amen dico vobis. vsq3. A deo existi. Joannis.16. fol. 302.
¶ Feria secunda & tertia in rogationibus.
¶ Quis vīm habebit. vsq3. Petētibus se. Luce.11. fol.
¶ In vigilia ascensionis. Subleuatis iesus. vsq3. Ad te venio. Joannis.17. fol.
¶ In die ascensionis. Recumbentibus vndecim. vsq3. Sequentibus signis. Marci.16. fol.150.
¶ Dominica in octaua. Cum venerit paraclytus. vsq3. Dixi vobis. Joannis.15. fol. 297.
¶ In vigilia penthecostes. Si diligitis me. vsq3. Ascipsum. Joannis.14. fol. 293.
¶ In die penthecostes. Si quis diligit me. vsq3. Sic facio. Joannis.14. fol. 294.
¶ Feria secunda. Sic deus dilexit. vsq3. Sunt facta. Joannis.3. fol. 252.
¶ Feria tertia. Amen amen dico vobis. vsq3. Abundantiꝰ habeant. Joannis.10. fol.280.
¶ Feria quarta. Nemo potest venire. vsq3. Pro mundi vita. Joā.6. fol. 267.
¶ Feria quinta. Conuocatis iesus. vsq3. Curantes vbiq3. Luce.9. fol.183.
¶ Feria sexta. Factum est in vna dierum. vsq3. Mirabilia hodie. Luce.5. fol.170.
¶ Sabbato. Surgens iesus de. vsq3. Synagogis galilee. Luce.4. fol. 168.
¶ In festo sancte trinitatis. Erat homo ex pha. vsq3. Uitam eternam. Joannis.3. fol .251.
¶ In festo corporis christi. Caro mea vere est. vsq. Uiuet in eternum. Joannis.6. fol. 268.
¶ Dominica prima post trinitatem. Homo quidam erat dines. vsq3. Resurrexerit credent. Luce.16. fol. 211.
¶ Dominica secunda. Homo quidam fecit. vsq3. Tenā meam. Luce.14. fol. 206.
¶ Dominica tertia. Erant appropinquantes. vsq3. Penitētiam agente. Luce.15. fol. 207.
¶ Dominica quarta. Estote misericordes. vsq3. Fratris tui. Luce.6. fol. 174.
¶ Dominica quinta. Cum turbe irruerent. vsq3. Secuti sunt eum. Luce.5. fol. 169.
¶ Dominica sexta. Amen amen dico vobis nisi. vsq3. Munus tuum. Matt.5. fol. 21.
¶ Dominica septima. Cum turba multa. vsq3. Dimisit eos. Mar.8. fol. 129.
¶ Dominica octaua. Attendite a falsis. vsq3 in regnum celorum. Matthei.7. fol. 33.
¶ Dominica nona. Homo quidam erat diues. vsq; Tabernacula. Luce.19. fol. 210.
¶ Dominica decima. Cum appropinquasset. iesus. vsq; In templo. Luce.18. fol. 211.
¶ Dominica vndecima. Duo homines ascenderunt. vsq; Exaltabitur. Luce.18. fol. 216.
¶ Dominica duodecima. Exiens iesus de finibus. vsq; Et mutos loqui. Mar.7. fol. 129.
¶ Dominica tertiadecima. Beati oculi qui vident. vsq; Sic similiter. Luce.10. fol. 190.
¶ Dominica quartadecima. Cum iret iesus in hierusalem. vsq; saluum fecit. Luce.17. fol. 214.
¶ Dominica quintadecima. Nemo potest duobꝰ. vsq; Non dicentur vobis. Matth.6. fol. 30.
¶ Dominica sextadecima. Ibat iesus in ciuitatem. vsq; Plebem suam. Luce.7. fol. 176.
¶ Dominica decimaseptima. Cum intraret iesus. vsq; Exaltabitur. Luce.13. fol. 205.
¶ Feria quarta. quattuor temporum. Respondens ynus. vsq; Et ieiunio. Mar.9. fol. 132.
¶ Feria sexta. Rogabat iesum quidam. vsq; Uade in pace. Luce.7. fol. 176.
¶ Sabbato. Arborem fici habebat. vsq; Fiebant ab eo. Luce.13. fol. 205.
¶ Dominica decimaoctaua. Pharisei audien. vsq3. Amplus interrogare. Mat.22. fol. 86.
¶ Dominica decimanona. Ascendens iesus in na. vsq3. Talem hominibus. Mat.9. fol. 39.
¶ Dominica vigesima. Simile est regnum celorum homini. vsq3. Pauci vero electi. Mat.22. fol. 84.
¶ Dominica vigesimaprima. Erat quidam regulus. vsq3. Eius tota. Joannis.4. fol. 258.
¶ Dominica vigesimasecunda. Simile est regnum celorū homini. vsq3. Corpora vestris. Mat.18. fol. 73.
¶ Dñica vigesimatertia. Abeuntes pharisei. vsq3. Dei deo. Mat.22. fol. 85.
¶ Dominica vigesimaquarta. Loqnte iesu ad. vsq3. Terram illam. Mat.9. fol. 41.
¶ Dominica vigesimaquinta. Cum subleuasset. vsq3. Est in mundum. Joannis.6. totius. fol. 268.
¶ In cōsecratione ecclesie. Ingressus iesus. vsq3. Quod perierat. Luce.19. fol. 218.
¶ In natalicys sanctorum totius anni fz ordinem fratrū predicatorum. ¶ In vigilia sancti Andree. Joannis.1. fol.246.
Stabat iesus & ex. vsq3. Filiū hois.
¶ In die. Ambulans iesus. vsq3. Secuti sunt eum. Matthei.4. fol.17.
¶ Sancte barbare virginis & martyris. Sile est regnum celorum the. In cōi.
¶ Sancti nicolai episcopi. Sint lumbi vestri. In cōi.
¶ In ordinatiōe sancti Ambrosij. Ego sū pastor. vsq3. Unꝰ pastor. Joannis.10. fol.281.
¶ In sanctificatione beate marie. Loquēte iesu. In sabbatis fol.195.
¶ Sci damasi pōtificis & cfessо. Nō gdā peregre. In cōi.
¶ Sancte lucie virginis & martyris. Simile est regnum ce

lorum. The.

¶ Sancti Thome apostoli ⁊ martyris. Thomas vnus de. In cõi.
vsq3. Et crediderunt. Joan. 20. fol. 310.
¶ Sãcti stephãi prothomartyris. Ecce ego mitto. vsq3. In
nomine domini. Mat. 23. fol. 90.
¶ Sancti ioannis euãgeliste. Dixit iesus petro. vsq3. Testi
moniu3 eius. Joan. 21. fol. 315.
¶ Sanctorum innocẽtum. Angelus domini appa. vsq3. q3
non sunt. Mat. 2. fol. i i.
¶ Sancti Thome martyris. Nisi granũ frumenti. In cõi.
¶ Sancti Siluestri pape. Homo quida3 peregre. In cõi.
¶ Sancti pauli primi heremite ⁊ confessoris. Ecce nos reli
quimus. vsq3. Possidebit. Mat. 19. fol. 76.
¶ Sancti felicis confessoris. Qui vos audit me. vsq3 scrip
ta sunt in celis. Luce. 10. fol. 189.
¶ Sancti mauri abbatis. Nemo accẽdit. In cõi.
¶ Sancti marcelli pape ⁊ martyris. Dõ gdã pegre. In cõi.
¶ Sancti antony abbatis. Nemo accendit. In cõi.
¶ Sancte prisce martyris. Simile est regnũ ce. the. In cõi
¶ Sanctorum martyrum fabiani ⁊ sebastiani. Descẽdens
iesus de. In cõi.
¶ Sancte agnetis virginis ⁊ mar. Simile est regnum celo
rum decẽ. In cõi.
¶ Sancti vincenty martyris. Nisi granũ frumen. In cõi.
¶ Sancte emerentiane virginis ⁊ martyris. Simile est re
gnum celorum decem vir. In cõi.
¶ In conuersione sancti pauli apostoli. Ecce nos reliqui
mus. vsq3. Possidebit. Mat. 9. fol. 76.
¶ Sancti iuliani ⁊ confessoris. Sint lumbi. In cõi.
¶ In trãslatiõe sancti thome epi de agno sicut i alio festo.
¶ Sãcte agnetis secundo. Sile est re. ce. the. In cõi.
¶ Sãcti Ignaty epi ⁊ marty. Nisi granũ frumẽti. In cõi.
¶ In purificatione beate marie. Postq3 impleti sunt. vsq3.
Plebis tue israel. Luce. 2. fol. 159.
¶ Sancti blasy epi ⁊ marty. Nisi granum frumẽti. In cõi.
¶ Sancte agathe virginis ⁊ mar. Simile est regnum celo
rum the. In cõi.
¶ Sanctorum vedasti ⁊ amãdi ꝯfesso. Sint lumbi. In cõi.
¶ Sancte scholastice virginis. Sile est re. ce. the. In cõi.
¶ Sancti valẽtini martyris. Nolite arbitrari. vsq3. Mer
cedem suam. Mat. 10. fol. 46.
¶ In cathedra sancti petri apostoli. Venit iesus in partes.
vsq3. Solutum ⁊ in celis. Mat. 16. fol. 66.
¶ Sancti mathie apostoli. Confiteor tibi pater. vsq3. Et
onus meum leue. Mat. 11. fol. 49.
¶ Sancti albini epi ⁊ ꝯfesso. Vigilate. In cõi.
¶ Sancti Thome de aquino. Vos estis sal terre. vsq3. In
regno celorum. Mat. 5. fol. 20.
¶ Sancti gregory pape. Vigilate quia. In cõi.
¶ Sancti benedicti abbatis. Nemo accendit. In cõi.
¶ In annunciatione dominica. Missus est angelus. vsq3.
Scõm verbum tuum. Luce. 1. fol. 153.
¶ Sancti ambrosy archiepiscopi. Vigilate quia. In cõi.
¶ Sancti vincenty confessoris. Nemo accendit. In cõi.
¶ Sanctorum martyru3 tyburty ⁊ valeriani. Ecce ego mit
to. vsq3. Dic saluus erit. Mat. 10. fol. 44.
¶ Sancti georgy martyris. Si quis vult post me. In cõi.
¶ Sancti marci euangeliste. Ego sum vitis vera In cõi.
¶ Sancti vitalis martyris. Ego sum. vitis vera. In cõi.
¶ Sancti petri martyris. Si quis vult post me. vsq3 San
ctorum angelorum. Luce. 9. fol. 185.
¶ Sancte catherine de senis. Simile est re. ce. grano. vsq3
¶ Constitutione mundi. Mar. 14. fol. 58.
¶ Apostolorum philippi ⁊ iacobi. Non turbetur cor. vsq3
Doc faciam. Joan. 14. fol. 295.
¶ In inuentiõe sancte crucis. Erat homo ex phariseis vsq3
vitam eternam. Joan. 3. fol. 251.
¶ Sanctorum alexandri ⁊ sociorum eius martyrum. Cum
egrederetur vsq3 saluus erit. Mar. 13. fol. 140.
¶ In festo sancte corone. Apprehendit iesum pila. vsq3 pur
pureum vestimentum. Joan. 19. fol. 306.
¶ Sancti ioãnis ante portam latinã: sicut in alio festo ipsi⁹.
¶ In trãslatione sancti petri martyris sicut in festo ipsius.
Si quis vult post me. In cõmuni.
¶ In apparitione sancti michaelis sicut in festo alio ipsius.
¶ Sanctorum martyrũ Hozdiani ⁊ Epimahi In cõmuni.
¶ Sãctorum martyrum nerei archilei ⁊ pancraty. Descen
dens iesus de. In cõmuni.
¶ Sancti seruaty episcopi. Sint lumbi vestri. In cõi.
¶ Sancte potentiane virginis. Simile est re. ce. decez vir.
In communi.
¶ In translatione beati dominici sicut in die ipsius.
¶ Sancti vrbani pape ⁊ marty. Homo quida3 peregre. In
communi.
¶ Sancte petronille virginis. Sile est rẽ. ce. the. In cõi.
¶ Sanctorum marty. marcelli ⁊ petri. Cũ audieritis: In cõi.
¶ Sancti medardi episcopi ⁊ cõfessoris. Vigilate. In cõi.
¶ Sanctorum martyrum primi ⁊ feliciani. Videns iesus.
turbas. In communi.
¶ Sancti barnabe apostoli. Hoc est preceptum meum.
In cõmuni.
Sanctorum martyrum naborис basilidis ⁊ cirini. Atten
dite a fermento. In cõmuni.
¶ Sancti antony confessoris. Nemo accendit. In cõi.
¶ Sanctorũ viti ⁊ modesti marty. Cũ audieritis. In cõi.
¶ Sanctorum ciriaci ⁊ iulite marty. Ecce ergo mitto. vsq3 sal
uus erit. Mat. 10. fol. 44.
¶ Sancti martialis epi ⁊ ꝯfesso. Vigilate. In cõi.
¶ Sanctorum martyrũ marci ⁊ marcelliani. Cuz audieritis.
In communi.
¶ Sanctorum martyrũ geruasy ⁊ prothasi. Cũ egrederetur
iesus. vsq3 hic saluus erit. Marci. 13. fol. 140.
¶ Sanctorum decẽ miliũ martirũ. Cum audieritis. In cõi.
¶ In vigilia sãcti ioãnis baptiste. Fuit in diebus hero. vsq3
plebem perfectam. Luce. 1. fol. 151.
¶ In die. Helisabeth impletuz est. vsq3. Redemptionem
ple. sue. Luce. 1. fol. 155.
¶ Sanctorum ioannis ⁊ pauli martyrum. Attendite a fer
mento. In cõmuni.
¶ In vigilia apostolorum petri ⁊ pauli. Dicit iesus symoni
pe. vsq3 clarificaturus deum. Jo. 21. fol. 312.
¶ In die. Venit iesus in partes. vsq3. Solutum ⁊ in celis.
Matthei. 16. fol. 66.
¶ In cõmemoratione beati pauli. Ecce nos relinquimus
vsq3. Eterna3 possidebit. Matth. 16. fol. 76.
¶ Per octa. apl'orum petri ⁊ pauli. Hoc est pceptũ. In cõi.
¶ In visitatione beate marie semper virginis. Exurgens
maria. vsq3 salutari meo. Luce. 1. fol. 154.
¶ Scõrum pcessi ⁊ martiniãi mar. Attẽdite a fermẽto. In cõi.
¶ In octaua apostolorũ. Jussit discipulos. vsq3. Filius dei
es. Matty. 14. fol. 62.
¶ Sanctorum septem fratrum. Loquente iesu ad. vsq3
⁊ mater est. Matth. 12. fol. 55.
¶ Sancti alexy ꝯfessoris. Ecce nos relinquimus. vsq3 eter
nam possidebit. Matth. 19. fol. 76.
Sancti procopy abbatis. Nemo accendit. In cõi.
¶ Scẽ margarite virgis ⁊ marty. Sile ẽ re. ce. the. In cõi.
¶ In diuisione apostolorum. Convocatis. vsq3 curantes vbi
q3. Luce. 6. fol. 183.
¶ Sancte praxedis virginis Sile est re. ce. decẽ. In cõi.
¶ Sancte marie magdalene. Rogabat iesum quida3. vs
q3. vade in pace. Luce. 7. fol. 178.

¶ Sancti apollinaris episcopi ⁊ martyris. Facta est contē/tio. vsq3. Tribus israel. Luce. zz. fol. zz8.
¶ Scē christine vginis ⁊ martyris. Sile ē re. ce. the. In cōi.
¶ Sancti iacobi apostoli. Accessit ad iesum. vsq3. A patre meo. Mat. zo. fol. 78.
¶ Sancte marthe virginis. Intrauit iesus in quoddam. vsq3. Auferetur ab ea. Luce. io. fol. i9z.
¶ Sanctorum martyrum nazary celsi ⁊ pantaleonis. Attendite a fermento. In cōmuni.
¶ Sanctorum martyrum felicis simplicy ⁊ aliorum. Cum audieritis. In cōmuni.
¶ Scōꝝ mar. abdon ⁊ senen. Uidēs iesus turbas. In cōi.
¶ Sci germani episcopi. Uigilate q3 nescitis. In cōi.
¶ Ad vincula sancti petri apostoli sicut in alio festo.
¶ Sancti stephani pape. Homo quidā nobilis. In cōi.
¶ In iuētione sci stephani ꝓthomartyris: sicut i alio festo.
¶ Sancti dominici patris nostri. Uos estis sal terre. vsq3. In regno celorum. Mat. 5. fol. zo.
¶ In transfiguratiōe domini. Assumpsit iesus petrū. vsq3. A morte resurgat. Mat. i7. fol. 68.
¶ In vigilia sci laurēty mar. Si qs vult post me. In cōi.
¶ In die. Nisi granum frumenti. In communi.
¶ Sci hippolyti ⁊ socioꝝ eius. Attēdite a fermēto. In cōi.
¶ In vigilia assumptionis beate marie. Loquente iesu ad tur. vsq3. custodiunt illud. Luce. i i. fol. i95.
¶ In die. Intrauit iesus in quoddam. vsq3. Non auferetur ab ea. Luce. io. fol. i9z.
¶ Sancti agapiti martyris. Si quis vult. In cōi.
¶ Sancti bernardi abbatis. Nemo accendit. In cōi.
¶ Sctōꝝ timothei ⁊ simphoriani martyꝝ. Descendens. In communi.
¶ Sancti bartholomei apli. Hoc ē preceptū. In cōi.
¶ Sci ludouici ꝓfessoris. Homo qdaz nobilis. In cōi.
¶ Sancti ruffi martyris. Si quis vult. In communi.
¶ Sci augustini episcopi. Sint lumbi vestri. In cōmuni.
¶ In decollatiōe sancti ioānis ba. Misit herodes ac. vsq3. In monumento. Mat. 6. fol. iz6.
¶ Sanctoꝝ felicis ⁊ adaucti martyrum. Uidēs. In cōi.
¶ Sancti egidy abbatis. Nemo accendit. In communi.
¶ Sancti marcelli martyris. Nisi granum. In cōmuni.
¶ In natiuitate beate marie. Liber generatiōis. vsq3. Qui vocatur christus. Mat. i. fol. 3.
¶ Sancti gorgony martyris. Siquis. In cōi.
¶ Sanctorum prothi ⁊ iacinthi mar. Uidens. In cōi.
¶ In exaltatione sancte crucis. Nunc iudiciū est mū. vsq3. Ut filij lucis sitis. Joannis. iz. fol. z88.
¶ Sanctoꝝ cozmely ⁊ cypriani martyꝝ. Descēdēs. In cōi.
¶ Sācti nicomedis presbyteri ⁊ martyris. Nolite arbitra/ri. vsq3. Mercedem suam. Mat. io. fol. 46.
¶ Sancte euphemie virginis. Sile est re. ce. decē. In cōi.
¶ Sancti lamberti epi. ⁊ mar. Nisi granum. In cōi.
¶ In vigilia beati matthei apli. Uidit iesus publica. vsq3. Ad penitentiam. Luce. 5. fol. i7i.
¶ In die. Cum transiret iesus. vsq3. Sed peccatores. Mat. i9. fol. 40.
¶ Sancti mauricy ac socioꝝ eius. Descēdēs iesus. In cōi.
¶ Sanctorum martyrum cosme ⁊ damiani. Uidens iesus turbas. In cōi.
¶ Sancti vinceslai martyris. Si qs vult post me. In cōi.
¶ Sancti michaelis archangeli. Accesserūt discipuli. vsq3. Qui in celis est. Mat. i8. fol. 7i.
¶ Sci hieronymi ꝑsbyteri. Nemo accēdit. In cōi.
¶ Sancti remigy ꝓfessoris. Hō qdaz peregre. In cōi.
¶ Sancti leodegary epi ⁊ mar. Siquis vult. In cōi.
¶ Sci frācisci confessoris. Nemo accendit. In communi.
¶ Sancti marci pape. Homo qdam nobilis. In cōi.
¶ Scōꝝ sergy bachi ⁊ marcel. Cum audieritis. In cōi.
¶ Scti dionysii ⁊ socioꝝ eius. Descēdens iesus de. In cōi.
¶ Sancti eduardi martyris. Hō qdam nobilis. In cōi.
¶ Sancti calixti pape ⁊ mar. Qui vos audit. vsq3. Scripti sunt in celis. Luce. io. fol. i89.
¶ Sancti luce euāgeliste. Designauit dominus. vsq3. mer cede sua. Luce. io. fol. i88.
¶ Sanctarum vndecim millium virginum. Simile est re/gnum celorum decē. In communi.
¶ Sanctoꝝ crispini ⁊ crispiniani martyrū. Uidēs. In cōi.
¶ In vigilia aplorꝝ simonis ⁊ iude. Ego fū vitis va. In cōi.
¶ In die. Hec mādo vob. vsq3. Me gratis. Joā. i5. fol. z97
¶ In vigilia oīum scōꝝ. Descendens iesus de. In cōi.
¶ In die. Uidens iesus turbas.
¶ In die animarum. Amen amen dico vobis. vsq3. In re/surrectionem iudi. Joannis. 5. fol. z6z.
¶ Sancti theodori episcopi ⁊ martyris. Nihil opertum. vsq3. Qui est in celis. Math. io. fol. 45.
¶ Quattuor cozonatorum. Cum audieritis. In cōi.
Nihil optū est qō. vsq3. q est in celis. Mat. io. fol. 46.
¶ Sancti martini episcopi. Sint lumbi vestri. In cōi.
¶ Sancti menne martyris. Siquis vult. In cōi.
¶ Sancti bruty epi ⁊ confessoris. Sint lumbi. In cōi.
¶ Sancte belisabeth vidue. Respicies. vsq3. Habuit mi/sit. Luce. zi. fol. zz4.
¶ Sancte cecilie vir. ⁊ marty. Simile ē re. ce. decē. In cōi.
¶ Sancti clementis pape ⁊ martyris. Uigilate q3. In cōi.
¶ Sancti grisogoni marty. Si quis vult. In cōi.
¶ Sancte catherine virginis ⁊ martyris. Simile ē regnus celorum the. In communi.
¶ Scōꝝ vitalis ⁊ agricole. Attendite a fermēto. In cōi.
¶ Sancti saturnini episcopi ⁊ mar. Uigilate. In cōi.
¶ Incipit tabula euāgelioꝝ in cōi sanctorum totius anni.
¶ In cōi apostolorum ⁊ euangelistarum. Hoc est preceptū meum. vsq3. Det vobis. Joan. i5. fol. z95.
¶ Ego sum vita vera. vsq3 ⁊ fiet vobis. Joan. i5. fol. z95.
¶ In cōi vnius martyris. Si qs vult post me. vsq3. Opera eius. Matthei. i6. fol. 68. fol. z88.
¶ Nisi granum frumēti. vsq3. Pater meus. Jo. iz. fol. z88.
¶ In cōi plurimoꝝ martyrū. Cum audieritis pzelia. vsq3 animas vestras. Luce. zi. fol. zz4.
¶ Descēdēs iesus de. vsq3 multa est in celo. Luce. 6. i73.
¶ Uidens iesus turbas. vsq3 copiosa est in celo. Mat. 5. i8.
¶ Attendit a fermēto. vsq3 angelis dei. Luce. iz. fol. i97.
¶ In cōi vnius cōfessoris. Sint lumbi vestri. vsq3. Domi nis veniet. Luce. iz. fol. zoo.
¶ Uigilate q3 nescitis. vsq3. Cōstituet eū. Mat. z4. fol. 95.
¶ Hō qdā pegre. vsq3. in gaudio dñi tui. Mat. z5. fol. 97.
¶ Hō qdā nobilis. vsq3 auferet ab eo. Luce. i9. fol. z i9.
¶ Nemo accendit. vsq3. illumnabit te. Luce. i i. fol. i95.
¶ In cōmuni vnius virginis. Simile est re. ce. the. vsq3 Et vetera. Mat. i3. fol. 59.
Sile ē re. ce. decē. vsq3. Diē neq3 horā. Mat. z5. fol. 96.
¶ De sancta trinitate.
¶ Cū venerit paclyt⁹. vsq3. Ego dixi vobis. Jo. i5. fol. z97.
¶ De spū sācto. Si qs diligit me. vsq3. sic facio. ioā. i4. z94
¶ De sancta cruce. Ascendens iesus hiero. vsq3. tertia die resurget. Matthei. zo. fol. 78.
¶ De beata virgine. Missus est angelus. vsq3. fm verbum tuum. Luce. i. fol. i53.
¶ Loquente iesu ad tur. vsq3. Custodiunt illud. Luce. i i. fol. i95.
¶ De mortuis. Dixit martha ad. vsq3. mundum venisti. Joan. i i. fol. z93.
¶ Amē amē di. vo. ni. vsq3. in nouissimo die. Jo. 6. fol. z67.
¶ Amē amē di. vo. q3. vsq3. i resurrectionē iudi. Jo. 6. z67.

FINIS.

Tabula secundum Curiam

¶ Feria quarta quattuor tēporū. ℟espōdens vnus de turba dixit ad iesum. vsq3. Hoc genus in nullo potest exire nisi in oratione ⁊ ieiunio. Marci. 9. fol.132.
¶ Feria.6.quatuor tēporū. Rogabat iesuz quidam phariseus vsq3. Uade in pace. Luce.7. fol.176.
¶ Sabbato. Dicebat ihs turbis silitudinē hāc. Arborē fici. vsq3. Gaudebat in vniuersis que gloriose fiebant ab eo. Luce.13. fol.203.
¶ Dñica decima octaua. Ascēdens iesus in nauiculā transfretauit. vsq3. Hue dedit potestatem talem hominibus. Matthei.9. fol.39.
¶ Dñica decima nona. Simile factū ē regnuz celorū, homini regi: qui fecit nuptias. vsq3. Multi eniz sunt vocati: pauci vero electi. Matthei.22. fol.84.
¶ Dñica vigesima. Erat gdaz regulus. vsq3. Et credidit ipse ⁊ domus eius tota. Joannis.4. fol.258.
¶ Dñica vigesimaprima. Simile ē regnū celorū hoī regi: q voluit rationē ponere. vsq3. Unusquisq3 fratri suo de cordibus vestris. Matthei.18. fol.73.
¶ Dñica vigesimasecūda. Abeūtes pharisei cōsiliū inierunt vsq3. Et que sunt dei deo. Matthei.22. fol.85.
¶ Dominica vigesimatertia. Loqnte iesu ad turbas ecce princeps. vsq3. Et exyt fama hec in vniuersam terram illā. Matthei.9. fol.41.
¶ Dominica vigesimaqrta. Cum videritis abominationē desolationis. vsq3. Uerba autem mea non preteribunt. Matthei.24. fol.92.

¶ Incipit proprium de sanctis.

¶ In vigilia sācti Andree apostoli. Stabat iohānes ⁊ ex discipulis. vsq3. Ascēdentes ⁊ descendentes supra filium hominis. Joannis primo. fol.246.
¶ In festo sci Andree. Ambulās iesus iuxta mare galilee. vsq3. Et pfecti sunt deū. Matthei.4. fol.17.
¶ In festo sancti Thome apostoli. Thomas vnus de duodecim quid dr̄ didymus. vsq3. Beati qui non viderunt ⁊ crediderunt. Joannis.20. fol.310.
¶ In purificatiōe beate marie virginis. Postq̄ ipleti sunt. vsq3. Et gloriam plebis tue israel. Luce.2. fol.159.
¶ In ānūciatione virginis marie. Missus est. vsq3 ℟z vbuz tuum. Luce primo. fol.153.
¶ In sanctorū apostolorum philippi ⁊ iacobi. Nō turbetur cor vestrum. vsq3. Et quodcunq3 petieritis patrem i nomine meo hoc faciam. Joannis.14. fol.295.
¶ In inuentiōe crucis. Erat ex phariseis nicodemus vsq3. Sed habeat vitam eternam. Joannis.3. fol.251.
¶ In vigilia beati Johānis baptiste. Fuit i dieb⁹ herodis vsq3. Parare dño plebē perfectam. Luce primo. fol.151.
¶ In natiuitate Johannis baptiste. Helisabeth īpletuz est tempus pariendi vsq3. Et fecit redemptionem plebis sue. Luce.primo. fol.155.
¶ In vigilia aplorū Petri ⁊ pauli. Simō diligis me plꝰ bis vsq3. Significans qua morte esset clarificaturus deum. Joannis.21. fol.213.
¶ In festo apostolorū petri ⁊ pauli. Uenit iesus i partes cesaree philippi. vsq3. Et quodcūq3 solueris super terraz erit solutum ⁊ in celis. Matthei.16. fol.66.
¶ In visitatiōe. Exurgēs maria vsq3. In deo salutari meo. Luce primo.c. fol.154.
¶ In octaua aplorū Petri ⁊ pauli. Jussit ihs discipulos ascēdere i nauiculā. vsq3 Uere filꝰ dei es. Matthei.14.fol.62.
¶ In scōz mar.7.fratrū.⁊ scāz rufine martyris ⁊ secunde virginis. Loqnte iesu ad turbas ecce mater vsq3. Et soror ⁊ mater est. Matthei.12. fol.55.
¶ In festo sācte marie magdalene. Rogabat iesū gdā pharisēus. vsq3 Uade in pace. Luc.7. fol.178.
¶ In festo sācti apolinaris epi ⁊ mar. Facta ē ꝓtentio inter discipulos. vsq3 Et sedeatis super thronos iudicantes duodecim tribus israel. Luce.22. fol.228.
¶ In festo sancti iacobi aplī. Accessit ad iesum mater filiorum zebedei. vsq3 Sed quibus paratum est a patre meo. Matthei.20. fol.78.
¶ In festo trāsfigurationis. Assūpsit iesus petrum. vsq3. Filius hoīs a mortuis resurgat. Matthei.17. fol.68.
¶ In festo sācti Laurētij. Nisi granū frumēti. Quere in comuni vnius martyris.
¶ In vigilia assumptionis virginis Marie. Loquēte iesu ad turbas. vsq3 Et custodiunt illud. luce.11. fol.195.
¶ In assūptiōe virginis marie. Intrauit iesus in quoddaz castellum. vsq3. Que nō auferetur ab ea. Luce.10.fol.192.
¶ In decollatione sancti Joānis baptiste. Misit herodes rex ac tenuit Johānem. vsq3 Et posuerunt illud in monumento. Marci.6. fol.126.
¶ In natiuitate beate ỹginis marie. liber generatiōis. vsq3 De qua natus est iesus qui vocatur christus. Matthei primo. fol.3.
¶ In exaltatione crucis. Dixit iesus turbis iudeorū. Nunc iudicium. vsq3. Ut filij lucis sitis. Joannis.12. fol.288.
¶ In vigilia sācti Matthei apostoli ⁊ euāgeliste. Uidit iesus publicanuz nomine leui vsq3. Sed peccatores ad penitentiam. Luce.5. fol.171.
¶ In festo sancti Matthei. Uidit iesus hominez sedentē in teloneo. vsq3. Non.n.veni vocare iustos sz peccatores. Matthei.9. fol.40.
¶ In ōdicatiōe sācti michaelis. Accesserūt discipli ad iesū. vsq3. Uidēt faciē pris mei q in celis ē. Matthei.18.fol.71.
¶ In festo sancti francisci. Confiteor tibi pr̄ dñe celi ⁊ terre vsq3. Et onus meum leue. Matthei.11. fol.49.
¶ In vigilia oīuz scōrū. Descēdens ihs de mōte stetit i loco cāpestri vsq3. Ecce.n. Merces vestra multa est in celo. Luce.6. fol.173.
¶ In festo oīuz scōrū. Uidēs ihs turbas ascēdit i mōtē vsq3 Qm̄ merces vr̄a copiosa ē i celis. Matthei.5. fol.18.

¶ Incipit commune sanctorum.

In vigilia vnius aplī. hoc ē pceptū meū vt diligatis iuicē. vsq3 Qcūq3 petieritis pr̄ez i noie meo det vob. Jh.15.fol.295.
¶ In vigilia plurimorū aplorū. Ego sū vitis vera vsq3. Qcūq3 volueritis petetis ⁊ fiet vobis. Joannis.15. fol.295.
¶ In natali aplorum. Hoc mando vobis. vt diligatis. vsq3 Quia odio habuerunt me gratis. Joannis.15. fol.297.
Ecce ego mitto vos vsq3. Qui saluus erit. Mat.10.fol.44.
Dixit simō petr⁹ vsq3. Uitā eternā possidbit. Mat.19.fol.76
Designauit ihs. vsq3 Appropiqbit i vos rgnū. Lu.10.fol.188.
¶ In festo vni⁹ martyris. Nolite arbitrari q̄ venerī pacez mittere vsq3. Nō pdet mercedē suā. Matthei.10.fol.46.
Sigs vult vēire. vsq3 Ueniētē i regno suo. Mat.16.fol.68.
Amē amē dico vob. nisi granū. vsq3 q̄ i cel'ē. Jo.12.fol.288.
¶ Nihil optū quod non reueletur. vsq3 Coram patre meo qui in celis est. Matthei.10. fol.45.
¶ Sigs venit adme. vsq3 Que possidet nō potest meus esse discipulus. Luce.14. fol.207.
¶ In festo vnius sancti a pasca vsq3 ad pētecosten. Ego suz vitis. vsq3 Et gaudiū vr̄m ipleat. Joānis.15. fol.295.
¶ In festo plurimorū martyrū. videns iesus turbas vsq3. Qm̄ merces vestra copiosa est in celis. Matthei.5. fol.18.
¶ Sedēte iesu super montē oliueti vsq3. Qui perseuerauerit vsq3 in finem hic saluus erit. Matthei.24. fol.91.
¶ Attendite a fermento phariseorū vsq3. Cōfitebit̄ eus coram angelis dei. Luce.12. fol.197.
¶ Descendēs iesus de monte stetit in loco campestri vsq3. Ecce.n. merces vr̄a multa est in celo. Luce.6. fol.173.
¶ Ueh vobis q edificatis. vsq3 Ut accusarent eum. Luce.11. fol.196.

Cum audieritis prelia' ⁊ seditiones vsq3 In patiẽtia vestra possidebitis animam vestras. Luce.21. fol.224.
Qui vos audit me audit vsq3. Quia nomina vestra scripta sunt in celis. Luce.10. fol.189.
Confiteor tibi pater vsq3. Et onus meum leue. Matthei.11. fol.49.
¶ In festo vni' ꝓfessoris põtificis. Vos estis sal terre vsq3 Dic magnus vocabit' i regno celoꝝ. Matthei.5. fol.20.
Vigilate quia nescitis. vsq3. Sup omnia bona sua constituet eum. Matth.24. fol.95.
Homo quidam peregre. vsq3. intra in gaudium domini tui. Matth.25. fol.97.
Sint lumbi vestri precincti. vsq3. Filius hominis veniet. Luce.12. fol.200.
Nemo accendit lucernam. vsq3 Et sicut lucerna fulgoris il/luminabit te. Luce.11. fol.195.
Videte vigilate ⁊ orate. vsq3. Quod autez vobis dico: omnibus dico vigilate. Marci.13. fol.142.
Nolite timere pusillus grex. vsq3. Ubi.n.ẽ thesaurus tuus ibi ⁊ cor tuum erit. Luce.12. fol.200.
Homo quidam nobilis abyt in regionem longinquaz vsq3 Et quod videtur habere auferet' ab eo. Luce.19. fol.219.
¶ In festo vnius sancti cõfessoris nõ pontificis. Vos estis sal terre. Vigilate qz nescitis. Sint lumbi. Nemo accẽdit. Videte vigilate. Nolite timere. Homo quidam nobilis. Require supra in confessore pontifice.
Ecce nos reliquimus. Quere in comuni apostolorum.
¶ In festo virginum. Simile est regnum celorum thesauro. vsq3. Qui profert de thesauro suo noua ⁊ vetera. Matthei.13. fol.59.
Simile est regnum celorum decez virginibus vsq3. vigilate itaqz qz nescitis diem neqz horã. Matthei.25. fol.96.
¶ In anniuersario dedicationis ecclesie. Egressus iesus ꝑ ambulabat hierico. vsq3. Saluuz facere quod perierat. Luce.19. fol.218.
In cõmemoratiõe beate virginis marie a pasca vsq3 ad pẽthecosten. Stabant iuxta crucem iesu mater eius. vsq3 Et ex illa hora accepit illa discipulus in suã. Jo.19. fol.308.
In agẽda ꝓ mortuis. Dixit martha ad iesuz. dñe si fuisses hic. vsq3. Qui in hunc mundũ venisti. Joãnis.11. fol.293.
Omne quod dat mihi pater. vsq3. Et ego resuscitabo eũ in nouissimo die. Joannis.6. fol.266.
Amen amen dico vobis qz venit hora. vsq3. Qui vero mala egerunt in resurrectionem iudicy. Joannis.5. fol.262.
Ego sum panis viuus. vsq3 Et ego resuscitabo eum in nouissimo die. Joannis.6. fol.267.
¶ Ꝓ sponso ⁊ sponsa. Accesserunt ad iesũ pharisei tentantes eum ⁊ dicentes. Si licet homini. vsq3. Quos ergo deus coniunxit homo non separet. Matthei.19. fol.74.

FINIS.

Beati Thome Aquinatis Continuus in quattuor euangelistas finit feliciter: magna cura diligentiaq; emendatum atq; correctum: impressum Venetys arte ingenioq; Boneti locatelli: Impēsa nobilis viri Octauiani scoti modoetiēsis. i 493. pridie nonas Junias.

Registrum

a
Opus aureum
¶ Diui Thome
Dis salubriter
personam describit
b
in quo claret
autem & iudaicus
tur: sed suaderi
rum & occidunt
c
RABA. postq̄
patrē. reliquerunt
quarto mora.
CHRY. in bo.
d
Vindicet: qua
ter filius est
cite deum
nulla miseria
e
super mattheum.
CHRY. sup mat.
eos ita honorauit
volūtatez ad omne
f
qui nondum
autem puella
rio: q perfectionem
uit: sed mox
g
vocis testimonium
per verbum suum
eterne ad quam
p̄mittit mirandum
h
vnde sequitur
ecclesia perditos
consumatio est seculi
AVGV. de con.
i
audire potest
predicatores
latum est
zabilis sit
k
celo & quecūq;
lenta debebat
sionē secundarum
pta esse
l
varietates
xp̄i nihil
sup matth: hoc
nas scripturas
m
cautior &
est & miser
ceperunt xp̄m
prohibitione
n
HYLA. Uendētes
GREGO. Sunt
q̄uis miris
tum erant
o
Omnes enim
stus filius
malo postea
barrabam an
p
eris: in mulieribus
tus sapientia
¶ Euerendo
ptissimus quod
q
dominum p̄dicare
etiam quos
tum cum celestis
demoniacis
r
litia que
THEOPHI. disci.
illi dicentes
rat: quia in
s
defectum nostre
tes siccare
Et cepit
abraam vtrūq;
t
tres tiñ
BEDA. Cāto
& animam nunq̄
.s. causam
v
dum anni
persone esse
auri a me.
peperit filium
x
paruulum esset
paulatim crescente
Quia vero
xta iordanem
y
virgine animatum
valde necessariū
respondens di.
ra nostra
z
iuuenescere
Dic verba
loqui anteq̄
virtutum: sed
&
constituebat
sibilibus sol
se gerere
enim viri
2
oras non prius
est qui in
TYTVS. Uel
nit neq;
2
titi. ad secundam
mortis offendit
pertinens: &
fidei vnitatem
aa
a christo
propinquare
AVGV. de questi.
marinis ferro
bb
iunctus sit
bilis est
ginquos vocat
fuerunt conuersati.
cc
mantur innotescit
scat: que oportet
BEDA. Pascha
sanguinisq;
dd
dere instrumentum
sol: & velum
& crucifigi
non conuersantur
ee
est vita
statur: eo qui
sumpsit: non
quens de seipso
ff
CHRY. Quāus
ret: & immolabant
representans
¶ Rñdit nicodemus
gg
rentibus. Si
tionem mysteriū
Ad filium reguli
sm illud
hh
Uel ipsum pplm
imprimuntur
videt filium
ticulatim
ii
uit etiam
ter coram
apertos habebat
tur eum qui
kk
sine illis
salomonis
eius ad eum
Illa ergo
ll
seculi: tanq̄
vobis priusq̄
dicat. Intrauit
AVGV. Docēs
mm
ctus vester
loco cum vltra
semetipso: sed
dicum & videbitis
nn
pans & aduersa
derunt te mihi
feciſti: Sequitur
AVGV. Judicante
oo
AVGV. i sermone
Tabula euangeliorū
¶ Incipit tabula

FINIS

A 1480922

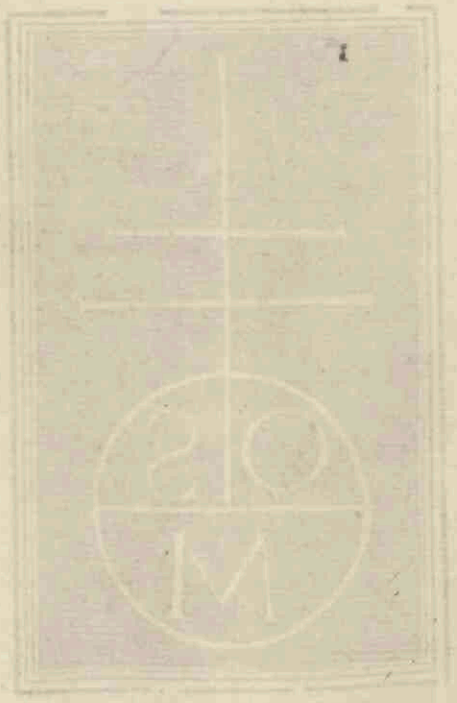

colorchecker DIGITAL SG
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
calibrite
X-rite ColorCheckerSG S/N:151021-1259 Data 15.10.21 Item No.:MX-7181
mm
0
1
2
3
4
5
6